WISCONSIN ACADEMY

OF

SCIENCES, ARTS, AND LETTERS

ANALELE

ACADEMIEI ROMANE

SERIA II. — TOMULŬ XV.

1892—1893

PARTEA ADMINISTRATIVĂ ȘI DESBATERILE

BUCURESCI
LITO-TIPOGRAFIA CAROL GÖBL, STRADA DOMNEI 16
1893.

PARTEA I

PROCESELE VERBALE ALE ȘEDINȚELORŬ ORDINARE

DE LA

17 APRILIE 1892 PÂNĂ LA 19 FEBRUARIE 1893

ACADEMIA ROMANA

SUMARELE ŞEDINŢELORŬ ORDINARE DIN ANULŬ 1892-93.

ŞEDINŢA DIN 17 APRILIE 1892.

Preşedinţa d-luĭ *V. A. Urechiă.*

P. S. S. Episcopulŭ Ghenadie alŭ Râmniculuĭ trimete unŭ albumŭ de monumente istorice religióse române, cuprindêndŭ fotografiĭ de bisericĭ şi mânăstirĭ din Judeţulŭ Vâlceĭ.

D-lŭ D. Lobel, censorŭ inspectorŭ în Ministeriulŭ Instrucţiuneĭ publice dela Constantinopole, trimite o lucrare, în care arată etimologiile turcescĭ ale cuvintelorŭ românescĭ de acéstă origine, carĭ se află în Glossariulŭ Laurianŭ-Massimŭ.

— Se recomandă Secţiuneĭ literare.

ŞEDINŢA DIN 24 APRILIE 1892.

Preşedinţa d-luĭ *V. A. Urechiă.*

D-lŭ *Sp. Haretŭ*, luându-şĭ loculŭ în şedinţă, mulţumesce Academieĭ pentru alegerea sa de membru. Dice că este adânc recunoscĕtorŭ Academieĭ pentru onórea ce i-a făcutŭ; dar că socotesce că acéstă onóre nu o datoréză atâta celorŭ ce a lucratŭ, cât celorŭ ce se aştéptă dela sine. Se va silì a nu înşela acéstă aşteptare.

Se cetesce scrisórea prin care d-lŭ Anghelŭ Saligny mulţămesce pentru alegerea sa de membru corespondentŭ.

D-lŭ Secretarŭ Generalŭ *D. Sturdza* amintesce că în sesiunea acestuĭ anŭ s'a votatŭ d-luĭ S. Fl. Marianŭ premiulŭ Eliade-Rădulescu pentru scrierea sa «Nascerea şi înmormîntarea la Românĭ», şi că valórea acestuĭ premiŭ nu i s'a pututŭ da, fiind Membru alŭ Academieĭ; s'a prevĕḑutŭ însă în budgetŭ o sumă pentru tipărirea scriereĭ. D-lŭ Sturdza propune a se lua disposiţiune spre a se da autoruluĭ o recompensă pentru acéstă lucrare, în marginele hotărîrilorŭ luate în sesiunea generală.
— Se decide ca din suma prevĕḑută în budgetŭ pentru tipărire să se dea d-luĭ Marianŭ o recompensă de 50 leĭ pe cóla tipărită.

D-lŭ *D. Sturdza* dăruesce pentru biblioteca Academieĭ o colecţiune de publicaţiunĭ privitóre maĭ alesŭ la Orientŭ, între carĭ se află peste 300 volume de publicaţiunĭ diplomatice şi consulare englese, francese, austriace şi italiene.

ŞEDINŢA DIN 1 MAIŬ 1892.

Preşedinţa d-luĭ *I. Negruzzi.*

Se dă cetire invitaţiuneĭ primite de la Societatea francesă de Archeologie de a participa la Congresulŭ archeologicŭ, care se va ţiné la 22—30 Iunie a. c. la Orléans.
— Se decide ca Academia să comunice invitaţiunea d-luĭ Ministru alŭ Instrucţiuneĭ publice, rugându-lŭ să dea d-luĭ Gr. G. Tocilescu însărcinarea de a participa la acelŭ Congresŭ.

ȘEDINȚA DIN 8 MAIŬ 1892.

Președința d-luĭ *V. A. Urechiă.*

Se dă cetire scrisorilorŭ prin carĭ d-niĭ D. C. Ollănescu, C. Climescu și Dr. Gustav Weigand mulțămescŭ pentru alegerea lorŭ de membri corespondențĭ.

— Se decide a se delega d-niĭ: *V. A. Urechiă*, *Gr. Stefănescu* și *Gr. G. Tocilescu*, ca să mérgă la Sibiiŭ spre a felicita, Marțĭ la 12 ale curenteĭ, pe d-lŭ ***G. Barițiŭ***, cu ocasiunea serbăreĭ pentru împlinirea etățeĭ de 80 anĭ. Acéstă delegațiune va presenta d-luĭ G. Barițiŭ, din partea Academieĭ, o adresă scrisă pe pergamentŭ cu următórea cuprindere:

«*Scumpe Colegŭ*,

«Rarŭ darŭ dela Dumnedeŭ este a ajunge la vîrsta înaintată de *opt-decĭ de anĭ;* maĭ rarŭ însă este să fi percursŭ unŭ periodŭ atât de lungŭ alŭ traiuluĭ omenescŭ ca fruntașŭ alŭ națiuneĭ, în muncă neobosită și rodnică.

«Celŭ A-Totŭ-Puternicŭ Țĭ-a trimisŭ acea virtute, acea vigóre, care Te-a oțelitŭ, spre a puté trece prin tóte furtunele viețeĭ. Staĭ astădĭ în mijloculŭ nostru ca unŭ stejarŭ verde, neatinsŭ de vijelie, spre bucuria némuluĭ întregŭ.

«Primesce dar, Scumpe Colegŭ, cu ocasiunea dileĭ solemne de *douĕ-spre-dece Maiŭ*, în carĭ încheĭ optŭ deceniĭ, de-odată cu felicitările nóstre cele maĭ călduróse, expresiunea iubireĭ și a venerațiuneĭ ce-Țĭ păstrămŭ.

«Dumnedeŭ să-Țĭ dea încă mulțĭ anĭ, ca să ne maĭ învețĭ, precum ne-aĭ învĕțatŭ totdeauna, a ne iubì némulŭ și a lucra pentru mărirea luĭ.

«Bucurescĭ, $^{11}/_{23}$ Maiŭ 1892.

«Președintele Academieĭ Române, **Ion Ghica.**

«Vice-Președințĭ: **I. C. Negruzzi, V. A. Urechiă, Dr. D. Brândză.**

«Secretarulŭ-Generalŭ, **D. Sturdza.**

«Membri: ***P. S Aurelianŭ, V. Maniu, A. Papadopol-Calimachŭ, Gr. G. Tocilescu, Generalŭ Fălcoianu, Episcopŭ Melchisedec, Gr. Stefănescu, G Sion, P. Poni, G. Cobălcescu, N. Kretzulescu, N. Ionescu, I. Caragiani, Haretŭ, G. Chițu, Dr. I. Felix, N. Quintescu*** »

ȘEDINȚA DIN 15 MAIŬ 1892.

Președința d-luĭ *I. Negruzzi.*

Se primescŭ 20 documente istorice din aniĭ 1784—1847 dela d-lŭ C. Colțescu din comuna Cărbunesciĭ, județulŭ Gorjŭ.

ȘEDINȚA DIN 22 MAIŬ 1892.

Președința d-luĭ *V. A. Urechiă.*

D-lŭ Președinte face Academieĭ trista însciințare că, în cursulŭ sĕptĕmâneĭ dela ședința trecută până astădĭ, aŭ încetatŭ din viață doĭ membri aĭ Academieĭ: Prea Sfinția Sa Episcopulŭ ***Melchisedec*** și ***Grigorie Cobălcescu.***

Prea S. Sa Ep. Melchisedec a repausatŭ la Romanŭ, Sâmbătă la 16 Maiŭ, 2 ore diminéța; înmormîntarea s'a făcutŭ Lunĭ la 18 Maiŭ. Academia a fostŭ representată la trista ceremonie a înmormîntăreĭ prin d-niĭ colegĭ Gr. G. Tocilescu, N. Ionescu și A. Papadopol-Calimachŭ.

De abea se închisese mormîntulŭ regretatuluĭ nostru colegŭ și de noŭ amŭ avutŭ durerea de a arbora drapelulŭ negru pe localulŭ Academieĭ: Colegulŭ nostru Gr. Cobălcescu a încetatŭ din viéță, ierĭ la 21 Maiŭ, la Iașĭ.

— Se decide ca d-lŭ Vice-Președinte Iacobŭ Negruzzi și d-niĭ membri P. Poni și I. Caragiani să fie însărcinațĭ a representa Academia la înmormîntare.

D-lŭ Vice-Președinte *V. A. Urechiă* face în scurtŭ relațiune despre serbarea care s'a făcutŭ la Sibiiŭ în onórea venerabiluluĭ G. Barițiŭ, la 12 Maiŭ, pentru împlinirea a 80 anĭ de viață. Academia a fostŭ representată de d-niĭ Urechiă, Vulcanŭ, Stefănescu,

Tocilescu și Poni, carĭ aŭ fostŭ mișcațĭ până la lacrimĭ la vederea ovațiunilorŭ și a manifestațiunilorŭ de recunoscință, carĭ s'aŭ făcutŭ venerabiluluĭ scriitorŭ de către tótă românimea și maĭ alesŭ din tóte colțurile pămîntuluĭ românescŭ de peste Carpațĭ. D-lŭ Tocilescu a fostŭ însărcinatŭ de ceĭ-lalțĭ delegațĭ să bine-voiască a face o relațiune maĭ amĕnunțită despre acea serbare.

D-lŭ *Gr. G. Tocilescu* cetesce relațiunea sa despre representarea Academieĭ la serbarea făcută în onórea d-luĭ Barițiŭ și despre înmormîntarea rĕposatuluĭ Ep. Melchisedec, la care asemenea a representatŭ Academia, împreună cu d-niĭ N. Ionescu și A. Papadopol-Calimachŭ (1).

— Se decide a se exprima d-luĭ Dr. Ilarion Pușcariŭ mulțămirĭ pentru darulŭ prețiosŭ pe care a bine-voitŭ a-lŭ face, și a i se trimite în schimbŭ publicațiunile Academieĭ.

D-lŭ Secretarŭ Generalŭ *D. Sturdza* cetesce o scrisóre primită dela d-lŭ membru onorarŭ I. Capellini dela Bologna, care trimete Academieĭ maĭ multe publicațiunĭ geologice ale sale.

Se cetesce adresa d-luĭ Ministru alŭ Cultelorŭ și Instrucțiuneĭ publice (No. 6.841 Seria A) dela 16 Maiŭ, prin care însciințéză că, în urma interveniriĭ Academieĭ, a însărcinatŭ pe d-lŭ Tocilescu să asiste la Congresulŭ archeologicŭ dela Orléans.

ȘEDINȚA DIN 29 MAIŬ 1892.

Preșidința d-luĭ *I. Negruzzi*.

Dela d-lŭ *G. Barițiŭ* s'a primitŭ următórea scrisóre:

«*Ilustri Domnĭ Membri aĭ Academieĭ Române,*
«*Prea stimațĭ Domnĭ Colegĭ!*

«Indemnațĭ de sentimente nobile și generóse, Domniilorŭ Vóstre, Domnilorŭ Colegĭ, înnăscute, ațĭ aflatŭ de bine, ca după ce am ajunsŭ la 80 de

(1) A se vedé maĭ jos în *Anexe*.

anĭ aĭ vieţeĭ, să mĕ felicitaţĭ prin frăţésca scrisóre din $^{11}/_{23}$ Maiŭ a. c. Terminiĭ simpaticĭ şi duioşĭ, cu carĭ aţĭ voitŭ să îndulciţĭ restulŭ ḑilelorŭ mele, aŭ produsŭ în mine din noŭ acea disposiţiune sufletéscă în care ajunsesemŭ în urma sceneĭ din $^{1}/_{13}$ Aprilie, ḑiua închideriĭ sesiuneĭ nóstre anuale.

«Ceea ce însă eŭ nu aşŭ fi cutezatŭ a spera nicĭ ca prin visŭ, a fostŭ venirea la Sibiiŭ a d-lorŭ Colegĭ Vasile A. Urechiă, P. Poni, Grigorie Stefănescu, Iosifŭ Vulcanŭ şi Grigorie Tocilescu, şi ca representantă a frumosuluĭ sexŭ, dómna Anna V. A. Urechiă, anume cu scopŭ ca şi prin graiulŭ viŭ să manifestaţĭ iubirea D-Vóstre către mine.

«Nicĭ cu atâta onóre cu care m'aţĭ distinsŭ nu v'aţĭ îndestulatŭ, aţĭ binevoitŭ a îngriji chiar şi pentru lăţirea scrieriĭ mele din urmă într'unŭ modŭ tot aşa de neaşteptatŭ.

«Prea iubiţiĭ meĭ domnĭ Colegĭ, aceĭ Românĭ locuitorĭ dincóce de munţĭ carĭ aŭ învĕţatŭ carte maĭ multă şi aŭ lăsatŭ scrisŭ câte ceva pentru posteritate, avuseră o programă a lorŭ tradiţională, care ţinea că eĭ aŭ să lucre, să tacă, să sufere, să móră, iar memoria lorŭ să fie conservată pe unŭ timpŭ óre-care în parastase şi în alte rugăciunĭ ale Sânteĭ Bisericĭ, însă şi atâta numaĭ dacă se maĭ putea scì, care, când şi unde se va fi mutatŭ din valea durerilorŭ. Acum, Academia Română voesce, precum vĕḑuĭ eŭ, ca labórea, ostenéla, productele spirituluĭ să fie pe viitorŭ apreţiate şi remunerate în persóna orĭ-căruĭ Românŭ adevĕratŭ, din orĭ-ce ţéră şi regiune, care va fi lucrândŭ cu óreşĭ-care succesŭ pentru înaintarea cultureĭ adevĕrate, deşteptarea şi oţelirea consciinţeĭ naţionale.

«In ḑiua de $^{12}/_{24}$ Maiŭ 1892, s'a datŭ, preste tótă aşteptarea mea şi a confraţilorŭ meĭ de aicĭ, proba învederată, că aprópe toţĭ compatrioţiĭ meĭ românĭ din patria mea natală aŭ pĕtrunsŭ îndată, la prima scire, voinţa Academieĭ. Mulţimea telegramelorŭ încărcate cu sute de subscrierĭ, adrese venite dela diverse reuniunĭ culturale de bărbaţĭ şi de femeĭ, scrisorĭ dela archipăstorĭ şi alţĭ domnĭ de posiţiune înaltă, deputaţiunĭ distinse; tóte acestea sunt tot atâtea mărturiĭ, că pre când d-vóstră aţĭ decisŭ a consola pe unŭ bĕtrânŭ pentru trecutulŭ sĕŭ, aţĭ îmbărbătatŭ pe multe miĭ de Românĭ, ca să cultive din rĕsputerĭ sciinţele şi artele, să formeze caractere după modele antice şi să nutréscă credinţa în viitorŭ.

«Academia Română a lucratŭ îndată dela întemeierea eĭ tot în acestŭ spiritŭ, ceea ce se adeveresce prin nenumerate pagine ale Analelorŭ sale; astă-dată însă cuvîntă din culmile munţilorŭ şi fù ascultată cu luare aminte încordată.

«Acéstă faptă generósă, inspirată de iubire frăţéscă, îmĭ impune mie prea

plăcuta datorință ca să vě aducŭ, Domnĭ Colegĭ, cea maĭ ferbinte mulțămită pentru bucuria și consolațiunea sufletéscă de care m'ațĭ învrednicitŭ pentru tóte dilele câte voiŭ maĭ avé.

«Dumnedeulŭ părinților nostri să vě prelungéscă viața și sănětatea, ca să maĭ adaogețĭ încă multe alte merite la cele câștigate până acum pe câmpulŭ celŭ vastŭ alŭ cultureĭ și alŭ patriotismuluĭ luminatŭ.»

D-lŭ *I. Negruzzi* face relațiune despre înmormîntarea rěposatuluĭ membru *Gr. Cobălcescu*, la care a representatŭ Academia împreună cu d-lŭ P. Poni.

D-lŭ Negruzzi a depusŭ o corónă din partea Academieĭ pe mormîntulŭ coleguluĭ perdutŭ, și a rostitŭ o cuvîntare funebră în numele acesteĭ instituțiunĭ. Jalea la Iașĭ era mare, pentru că acolo Cobălcescu era fórte stimatŭ și fórte iubitŭ, maĭ alesŭ de mulțimea cea mare de elevĭ, pe carĭ i-a avutŭ în timpŭ de 30 de anĭ aĭ carиereĭ sale profesorale.

D-lŭ *Dr. I. Felix* presintă scrierea sa: ***Raportŭ generalŭ asupra igieneĭ publice și asupra serviciuluĭ sanitarŭ alŭ Capitaleĭ pe anulŭ 1891.*** Bucurescĭ 1892.

D-lŭ *P. S. Aurelianŭ* presintă, din partea Institutuluĭ Naționalŭ din Geneva, publicațiunile: ***Bulletin*** tome XXXI și ***Mémoires*** tome XVI, 1883—1886.

D-lŭ *Gr. G. Tocilescu* propune ca Academia să facă o publicațiune spre amintirea serbăreĭ ce s'a ținutŭ în Sibiiŭ la 12 Maiŭ, cu ocasiunea ajungereĭ la etatea de 80 anĭ a d-luĭ G. Barițiŭ. In acea publicațiune să se cuprindă relațiunea asupra serbăreĭ, scrisorile de felicitare și de urare maĭ însemnate, presentate d-luĭ Barițiŭ cu acea ocasiune; pe lângă acestea, să se adaoge o culegere din părțile cele maĭ însemnate ale scrierilorŭ venerabiluluĭ nostru scriitorŭ. Prin acésta s'ar arěta partea cea mare pe care d-lŭ Barițiŭ a luat'o la desvoltarea și înălțarea némuluĭ nostru, întîmplată în timpulŭ de 60 anĭ, de când d-sa a fostŭ între fruntașiĭ muncitorĭ și luptătorĭ aĭ națiuneĭ, precum și desvoltarea ideilorŭ pentru carĭ în cursulŭ acesteĭ lungĭ cariere d-sa a luptatŭ.

D-lŭ *D. Sturdza* se unesce cu propunerea d-luĭ Tocilescu și crede că ar fi bine ca să se numéscă o comisiune, care să fie însărcinată cu pregătirea acesteĭ publicațiunĭ.

D-lŭ *V. Maniu* observă că partea principală a activitățeĭ d-luĭ Barițiŭ este în prosă și începe dela 1837. Ar trebui deci să se studieze ḑiarele în carĭ elŭ a scrisŭ, și maĭ alesŭ din epocele în carĭ ele eraŭ organele de publicitate ale întregeĭ românimĭ. O astfelŭ de lucrare este fórte lungă și fórte delicată. D-sa este contra propunereĭ d-luĭ Tocilescu, ḑicêndŭ că o asemenea lucrare nu se póte face bine dacă se face în pripă.

D-lŭ *P. S. Aurelianŭ* recunósce utilitatea propunereĭ d-luĭ Tocilescu; propune să se însărcineze cu facerea culegereĭ d-lŭ membru corespondentŭ N. Densușianu.

D-lŭ *N. Ionescu* ḑice că este o cestiune de delicatețā a nu se face o publicare de scrierĭ alese ale colegululĭ nostru și o biografie a luĭ, până este în viéță. Nu este în contra propunereĭ ca să se publice relațiunea, pe care d-lŭ Tocilescu a fostŭ însărcinatŭ a o face despre serbarea dela Sibiiŭ, lăsândŭ însă ca viitorimea să reediteze scrierile d-luĭ Barițiŭ. Maĭ observă că propunerea presentată atrage după sine cheltuelĭ, pe carĭ membriĭ în ședințe ordinare nu sunt competințĭ a le hotărî, ci numaĭ Academia în sesiune generală.

D-lŭ *Gr. G. Tocilescu* ḑice că Academia are nu numaĭ datoria de a lucra, ci și de a rĕspândi în publicŭ publicațiunĭ de acelea carĭ potŭ să desvolte și să înalțe consciința națională și să arete greutățile cu carĭ a luptatŭ generațiunea cea bĕtrână, care a înălțatŭ națiunea de unde se afla la începutulŭ seculuĭ până unde se află acum. O publicațiune de mare valóre de acestŭ felŭ s'ar face dintr'o alegere a celorŭ maĭ însemnate din scrierile d-luĭ Barițiŭ, care a statŭ neîntreruptŭ pe terenulŭ de luptă și de muncă dela 1837.

D-lŭ *Generalŭ St. Fălcoianu* nu se unesce cu părerea d-luĭ N. Ionescu, care ḑice că nu se cuvine a se publica de Academie biografia și o culegere din scrierile d-luĭ Barițiŭ, pre câtŭ timpŭ d-sa este în viéță. Idea d-luĭ Tocilescu este de a se face o publicațiune,

în care să se vadă ideile pentru carĭ a luptatŭ d-lŭ Bariţiŭ din tinereţe până la etatea de 80 anĭ. Propunerea acésta este fórte judiciósă şi realisarea eĭ ar face o carte bună şi folositóre pentru cunóscerea istorieĭ nóstre în acestŭ secolŭ.

D-lŭ *D. Sturdza* observă că propunerea d-luĭ Tocilescu este ca, pe lângă darea de sémă despre serbarea dela Sibiiŭ în onórea d-luĭ Bariţiŭ, să se publice scrierĭ alese din ale sale. S'a ḑisŭ că nu este obiceiŭ a se face asemenea publicaţiunĭ pentru scriitoriĭ în viéţă, dar nu este tocmaĭ exactŭ. In Germania se serbéză adese-orĭ jubileurĭ de ale profesorilorŭ ilustri, de ale marilorŭ scriitorĭ şi ómenĭ de sciinţă; cu ocasiunea acelorŭ serbărĭ se facŭ anume publicaţiunĭ în onórea jubilaruluĭ. Acele publicaţiunĭ este obiceiulŭ să se formeze, ce e dreptŭ, nu din scrierile celuĭ sĕrbătoritŭ, ci din scrierĭ nóue, făcute ca omagiŭ pentru dînsulŭ, maĭ alesŭ de scriitorĭ tinerĭ, amicĭ, elevĭ şi admiratorĭ aĭ luĭ. Publicaţiunea propusă de d-lŭ Tocilescu a se face în onórea d-luĭ Bariţiŭ din culegerea scrierilorŭ sale, ar fi fórte bună, pentru a arĕta generaţiuneĭ tinere unŭ exemplu admirabilŭ de activitate statornică pentru naţiune în cursulŭ uneĭ lungĭ şi atâtŭ de frumóse vieţĭ. De aceea d-sa este pentru propunerea d-luĭ Tocilescu.

D-lŭ *P. S. Aurelianŭ* crede că activitatea şi ideile, pentru carĭ a luptatŭ d-lŭ Bariţiŭ, nu se potŭ face destulŭ de cunoscute numaĭ printr'o culegere din scrierile sale. D-sa propune să se însărcineze cine-va de Academie ca să facă o scriere despre întrégă activitatea d-luĭ Bariţiŭ; lucrarea care s'arŭ face ast-felŭ ar putea fi controlată de o comisiune.

Se pune la votŭ propunerea d-luĭ Tocilescu de a se face o publicaţiune cu ocasiunea serbăreĭ dela Sibiiŭ în onórea d-luĭ G. Bariţiŭ.

— Propunerea se primesce.

Se pune la votŭ propunerea d-luĭ Tocilescu ca acea publicaţiune să fie compusă din relaţiunea despre serbarea dela Sibiiŭ şi din scrierĭ alese de ale d-luĭ G. Bariţiŭ.

— Propunerea se primesce.

D-lŭ *N. Ionescu* protestéză în contra acestuĭ votŭ, pentru că membriĭ întrunițĭ în ședință ordinară nu potŭ lua decisiunĭ valabile pentru a face lucrărĭ carĭ atragŭ cheltuelĭ, ceea ce póte face numaĭ Academia în sesiune generală.

Se pune la votŭ alegerea comisiuneĭ care va face publicațiunea în onórea d-luĭ G. Barițiŭ.

— Sunt aleșĭ d-niĭ *D. Sturdza, Gr. G. Tocilescu* și membrulŭ corespondentŭ N. Densușianu.

D-lŭ *Sp. Haretŭ* anunță că discursulŭ d-sale de recepțiune, care se va cetì în viitórea sesiune generală, va tracta: *Despre influența sciințelorŭ positive asupra desvoltăreĭ condițiilorŭ viețeĭ moderne.*

D-lŭ Secretarŭ Generalŭ *D. Sturdza* propune a se hotărî întrebuințarea ce este a se face de cele 100 esemplare cumpĕrate din scrierea d-luĭ G. Barițiŭ: *Părțĭ alese din Istoria Transilvanieĭ* (vol, I, II, III.)

— Se decide a se da câte unŭ esemplarŭ bibliotecelorŭ, liceelorŭ și gimnasielorŭ româneseĭ din țéră și străinătate și Societățilorŭ române de studențĭ universitarĭ.

ȘEDINȚA DIN 5 IUNIE 1892.

Președința d-luĭ *I. Negruzzi.*

Se cetesce scrisórea prin care d-lŭ Ioanŭ Bogdanŭ mulțămesce pentru alegerea sa de membru corespondentŭ.

Se primesce dela d-lŭ Membru onorarŭ I. Pușcariŭ publicațiunea sa: *Date istorice privitóre la familiele nobile române*, Sibiiŭ 1892.

D-lŭ *D. Sturdza* presintă, din partea d-luĭ Ionŭ I. Brătianu, reproducerea uneĭ fotografiĭ a luĭ Nicolae Bălcescu, facută la Paris în momentulŭ porniriĭ sale la Palermo; originalulŭ se află la d-lŭ P. Bataillard la Paris.

ŞEDINŢA DIN 12 IUNIE 1892.

Preşedinţa d-luĭ *V. A. Urechiă.*

Se cetesce adresa d-luĭ Ministru alŭ Afacerilorŭ străine cu No. 10.632, pe lângă care trimite invitaţiunea primită dela Preşedintele Societăţeĭ geografice italiane de a participa la Congresulŭ geograficŭ, care se va ţine la Genova în luna Septembre viitorŭ, cu ocasiunea serbărilorŭ aniversăreĭ seculare a patra dela descoperirea Americeĭ. D-lŭ Ministru cere ca Academia să-ĭ arete dacă doresce a fi representată la acelŭ Congresŭ şi să-ĭ comunice numele delegaţilorŭ.

— Se decide a se însărcina d-lŭ Vice-Preşedinte I. Negruzzi să represinte Academia la acelŭ Congresŭ, a se comunica acéstă decisiune Ministerielorŭ Afacerilorŭ străine şi alŭ Cultelorŭ şi Instrucţiuneĭ publice, rugându-le să pună la disposiţiunea d-luĭ Negruzzi suma necesară pentru participare la numitulŭ Congresŭ.

D-lŭ *P. S. Aurelianŭ* amintesce Academieĭ că marele patriotŭ Dimitrie Brătianu a muritŭ şi că Duminecă i se va face înmormîntarea. Ilustrulŭ bărbatŭ a fostŭ Ministru alŭ Cultelorŭ şi Instrucţiuneĭ publice la 1867, şi astŭ-felŭ a presidatŭ la inaugurarea Academieĭ. Academia trebue să ĭea parte la acestŭ mare doliŭ naţionalŭ. Delegaţiunea a şi depusŭ o corónă, dar trebue să se delege unŭ membru care să rostéscă unŭ discursŭ. Propune ca d-lŭ N. Ionescu să vorbéscă în numele Academieĭ la acéstă tristă ceremonie.

D-lŭ *N. Ionescu* ḑice că a cunoscutŭ pe Dimitrie Brătianu şi a admiratŭ cuvîntulŭ luĭ, înainte de a exista Academia; elŭ a fostŭ unŭ omŭ mare, încălḑitŭ de celŭ maĭ ferbinte şi maĭ înaltŭ patriotismŭ. D-sa primesce însărcinarea tristă ce i se dă, de a vorbi în numele Academieĭ la mormintulŭ aceluĭ mare Românŭ.

ȘEDINȚA DIN 19 IUNIE 1892.

Președința d-luĭ *Dr. D. Brândză.*

Dela d-lŭ C. Soranzo din Veneția se primescŭ în darŭ 31 broșurĭ istorice și filologice de diferițĭ autorĭ.

Dela d-lŭ R. Bergner se primesce scrierea sa *Zur Topographie und Ethnologie Siebenburgens.*

ȘEDINȚA DIN 26 IUNIE 1892.

Președința d-luĭ *V. A. Urechiă.*

D-lŭ Secretarŭ Generalŭ *D. Sturdza* cetesce testamentulŭ rĕposatuluĭ membru alŭ Academieĭ Episcopulŭ Melchisedec. Acestŭ testamentŭ cuprinde următórele douĕ disposițiunĭ privitóre la Academie:

«Biblioteca mea, care, precum amŭ ḑisŭ maĭ sus, este așezată în 8 «dulapurĭ și se compune din cărțĭ în diferite limbĭ, o hărăzescŭ Acade- «mieĭ Române Pentru aceea Epitropiĭ meĭ testamentarĭ, după mórtea mea, «vorŭ trimete Academieĭ unŭ inventariŭ de acele cărțĭ, cu poftire de a «regula transportarea lorŭ la Bucurescĭ și așezarea lorŭ în localulŭ Aca- «demieĭ.»

«Colecțiunea mea de monete vechĭ, care se compune din 95 bucățĭ de «aramă, de argintŭ, de aurŭ, de asemenea le lasŭ Academieĭ Române, «pentru care, la inventariulŭ bibliotecеĭ, Epitropia va adauge și unŭ inven- «tariŭ de acele monete și-lŭ va înainta Academieĭ, o dată cu inventariulŭ «bibliotecеĭ.»

— Se decide a se cere autorisarea regală pentru primirea acestuĭ legatŭ, și a se lua mĕsurĭ de către Delegațiune pentru aducerea și instalarea bibliotecеĭ.

ŞEDINŢA DIN 3 IULIE 1892.

Preşedinţa d-luĭ *V. A. Urechiă.*

Se cetesce scrisórea d-luĭ Dr. Ilarionŭ Puşcariŭ dela Sibiiŭ, care însciinţéză că trimite cărţile şi manuscrisele pe carĭ le are din biblioteca luĭ Gheorghe Lazărŭ.

Institutulŭ Imperialŭ de Medicină experimentală din St. Petersburg trimite publicaţiunea sa *Archives des sciences biologiques*, cerêndŭ schimbulŭ cu publicaţiunile Academieĭ.

— Se decide a se trimete *Analele* cu Memoriile Secţiuneĭ sciinţifice.

ŞEDINŢA DIN 21 AUGUSTŬ 1892.

Preşedinţa d-luĭ *G. Sion.*

D-lŭ Secretarŭ Generalŭ *D. Sturdza* dăruesce pentru bibliotecă, din partea d-luĭ membru corespondentŭ D. C. Ollănescu, cărţile următóre:

Sinopsis numorum veterum qui in museo numismatico Athenarum publico adservantur. Disposuit et impensis publicis edidit Achilles Postolacca. Athenis 1878. 1 vol. 4°.

Κατάλογος τῶν ἀρχαίων νομισμάτων, συμβόλων καὶ κερματιῶν τῆς συλλογῆς Ἀλεξάνδρου Ν. Μελετοπούλου. Ἐν Ἀθήναις 1884. 1 vol. 4°.

Se dă cetire adreseĭ Ministeriuluĭ Afacerilorŭ străine, înregistrată la No. 5.742, prin care înaintéză din partea Ministeriuluĭ Lucrărilorŭ publice din Francia, lucrarea d-luĭ inginerŭ de Dartein, «Documents sur les fermes métalliques à grande ouverture» pentru biblioteca Academieĭ.

Se comunică adresa Agenţieĭ diplomatice dela Sofia, înregistrată la No. 5.741, prin care anunţă că a expediatŭ pentru bibliotecă volumulŭ VII din publicaţiunea Ministeriuluĭ Instrucţiuneĭ publice din Bulgaria, «Culegere de folk-lore, de sciinţă şi de literatură.»

Se dă cetire adresei Bibliotecei Centrale din Bucurescĭ, înregistrată la No. 5.740, prin care înaintéză şépte volume din publicaţiunile istorice ale Guvernuluĭ Englesŭ, trimise din eróre la acea bibliotecă de către Ministeriulŭ Instrucţiuneĭ publice cu adresa No. 8.325 din 8 Iunie a. c.

Se comunică adresa Ministeriuluĭ Afacerilorŭ străine, înregistrată la Noĭ 5.744, pe lângă care trimite două pachete cu cărţĭ din partea Institutulu. Smithsonian din Washington, cu care Academia este în relaţiunĭ de schimbŭ.

Ministeriulŭ Instrucţiuneĭ publice, pe lângă adresa sa înregistrată la No. 5.746, trimite în copie Inaltulŭ decretŭ Regalŭ cu No. 2.636, prin care Academia este autorisată a primi legatulŭ ce i s'a lăsatŭ de către răposatulŭ Episcopŭ Melchisedec, membru alŭ Academieĭ.

P. S. S. Ep. Ghenadie alŭ Râmniculuĭ-Noulŭ Severinŭ, trimite pentru bibliotecă 43 volume cărţĭ vechĭ bisericescĭ dintre aniĭ 1682—1703.

ŞEDINŢA DIN 28 AUGUSTŬ 1892.

Preşedinţa d-luĭ *Dr. I. Felix.*

D-lŭ Secretarŭ Generalŭ *D. Sturdza* comunică că s'aŭ primitŭ pentru bibliotecă următórele publicaţiunĭ, trimise în schimbŭ de către Institutulŭ naţionalŭ din Genova:

1. ***Bulletin de l'Institut national Genevois.*** I — XIV (1853—1866), XVI—XXX (1870—1890). — 29 vol. 8°.
2. ***Mémoires de l'Institut national Genevois.*** Tom. I (1853) — X (1862—63), XII (1867—68) — XVI (1883—86). 15 volume 4°.
3. ***Vuy*** (Jules), Les franchises de Chatel, en Genevois, du 18 Mars 1307, publiées avec un avant-propos. Genève, 1867. 1 br. 4°.
4. ***Vogt*** (Charles), Mémoire sur les microcéphales ou hommes-singes. Genève 1867. 1 vol. 4°.

ȘEDINȚA DIN 4 SEPTEMBRE 1892.

Președința d-luĭ *Dr. I. Felix.*

Se cetesce scrisórea d-neĭ Josefina Camerer, dela Solothurn în Elveția, care a bine-voitŭ a dărui Academieĭ, prin d-lŭ N. Ionescu, publicațiunea *Restauration de la Science politique de Haller*, Lyon și Paris 1824—1875, 6 volume.

D-lŭ *D. Sturdza* presintă următórele două chrisóve scrise slavonesce pe pergamentŭ și cu pecețĭ suspense, dăruite de d-lŭ Ernest Vîrnav:
1568 (7076) Ianuarie 25, Bucurescĭ. Petru Voevodŭ Munteniеĭ;
1570 (7078) Martie 20, Iașĭ. Bogdanŭ Voevodŭ Moldavieĭ.

ȘEDINȚA DIN 11 SEPTEMBRE 1892.

Președința d-luĭ *Dr. I. Felix.*

D-lŭ *D. Sturdza* dăruesce pentru bibliotecă următórele publicațiunĭ:
Felix Bamberg, Geschichte der orientalischen Angelegenheiten im Zeitraume des Pariser und des Berliner Friedens. Berlin 1892. în 8°.
Fürst Bismark und Russlands Orientpolitik von einem dreibundfreundlichen Diplomaten. Berlin 1892. în 8°.

ȘEDINȚA DIN 18 SEPTEMBRE 1892.

Președința d-luĭ *V. A. Urechiă.*

D-lŭ *D. Sturdza* presintă în darŭ dela Dómna Elisa Sturdza născută Hurmuzaki, următórele vechĭ publicațiunĭ istorice, carĭ aŭ fostŭ încredințate d-luĭ bibliotecarŭ I. Bianu:
Dlugossii, Historiae Polonicae libri. Lipsia 1711—1712. 2 vol. folio.

Dogiel, Codex diplomaticus Regni Poloniae. Vilna 1758—1864. Tom. I IV, V, în folio.

Bonfinii, Rerum Hungaricarum decades. Viena 1744.

Pray, Annales veteres Honnorum. Viena 1761.

Pray, Dissertationes historico-criticae. Viena 1775.

D-lŭ Secretarŭ Generalŭ *D. Sturdza* arată că de maĭ multe ḑile se află în Capitală doĭ profesorĭ dela Scóla înaltă din Sofia, carĭ facŭ cercetărĭ istorice şi filologice în biblioteca Academieĭ. Aceştĭ d-nĭ profesorĭ aŭ exprimatŭ dorinţa de a se trimete publicaţiunile Academieĭ pentru biblioteca numiteĭ scolĭ, pentru înlesnirea studielorŭ. Până acum, acea şcólă nu face publicaţiunĭ pe carĭ să le pótă oferì în schimb, dar d-niĭ profesorĭ aŭ promisŭ a trimete Academieĭ o colecţiune completă a revisteĭ bulgare *Periodicesco Spisanie*.

— Se decide a se trimete tóte publicaţiunile.

Dela d-lŭ *A. M. Marienescu*, membru alŭ Academieĭ, s'a primitŭ o publicaţiune în limba maghiară despre *Etimologia şi înţelesulŭ cuvîntuluĭ unguréscŭ «jobbágy»*.

D-lŭ *Sp. Haretŭ* anunţă că a vĕḑutŭ în judeţulŭ Tecuciŭ, la satulŭ Poiana, lângă Nicorescĭ, pe malulŭ stângŭ alŭ Siretuluĭ, o staţiune antică numită *Cetăţuia*, unde se găsescŭ multe obiecte vechĭ şi maĭ alesŭ olărie. Atrage atenţiunea Academieĭ, ca să ĭea grabnice mĕsurĭ de preservare, din causă că o mulţime de obiecte vechĭ sunt luate şi împrăştiate pe la particularĭ saŭ distruse.

D-lŭ *N. Ionescu* ḑice că localitatea numită de d-lŭ Haretŭ este o staţiune militară romană, şi este preţiosŭ ca să fie explorată cât s'ar puté maĭ iute.

După propunerea d-luĭ D. Sturdza:

— Se decide a se atrage asupra aceleĭ localităţĭ atenţiunea d-luĭ Gr. G. Tocilescu, care are atâta deprindere în asemenea cercetărĭ.

ŞEDINŢA DIN 25 SEPTEMBRE 1892.

Preşedinţa d-luĭ *V. A. Urechiă.*

Dela d-lŭ L. Miletić, profesorŭ în Sofia, se primescŭ în darŭ patru scrierĭ ale sale din domeniulŭ filologieĭ slave.

Se cetesce următorulŭ raportŭ alŭ d-luĭ bibliotecarŭ I. Bianu, despre primirea şi aducerea bibliotecei lăsate Academieĭ de rĕposatulŭ eĭ membru Episcopulŭ Melchisedec:

«*Domnule Preşedinte,*

«Pentru îndeplinirea însărcinăreĭ ce mĭ-aţĭ datŭ, am mersŭ la 12 (24) Septembre a. c. la Romanŭ, ca să primescŭ biblioteca lăsată Academieĭ de către rĕposatulŭ eĭ membru Episcopulŭ Melchisedec din mânile Epitropieĭ fonduluĭ Episcopulŭ Melchisedec, compusă din Părintele Ieronimŭ Archimandritulŭ şi d-lŭ V. Mandinescu, cărora spre acestŭ scopŭ am presentatŭ cererea Academieĭ No. 5745 dela 7 Septembre a. c.

«Executoriĭ testamentarĭ aŭ bine-voitŭ a pregăti dinainte copiĭ de pre inventariulŭ bibliotecei, făcutŭ cu asistenţa justiţieĭ. Cărţile le-am primitŭ după aceste inventarie, carĭ sunt în numĕrŭ de patru şi în carĭ sunt înscrise cărţile despărţite după limbĭ şi anume:

«a) Cărţĭ românescĭ (tipărite şi manuscripte.)

«b) » rusescĭ şi vechĭ slavone (tipărite şi manuscripte.)

«c) » franceze, latine, grece, ebraice, germane.

«Dintre cărţile românescĭ s'aŭ opritŭ de Epitropie, conformŭ disposiţiuneĭ testamentuluĭ, 34 volume cărţĭ bisericescĭ necesare cultuluĭ, pre lângă carĭ s'aŭ maĭ opritŭ 3 volume de Dicţionarulŭ şi Glossariulŭ Laurianŭ-Massimŭ.

«Numĕrulŭ volumelorŭ primite după inventarie este următorulŭ:

	Tipărite	Manuscrise
Românescĭ	1,210	44
Rusescĭ	629	—
Slavone	43	26
Franceze	201	—
Latine	39	—
Grece	92	12
Ebraice	8	—
Germane	289	—
	2,511	82

«Afară de manuscriptele însemnate în inventarie, mi s'a datŭ unŭ micŭ *volumen* scrisŭ pe hârtie în limba grécă, cuprinḑêndŭ rugăciunĭ şi micĭ icóne desemnate în colorĭ.

«Am primitŭ asemenea 114 monete de argintŭ, aurŭ şi aramă, grece, bizantine, romane şi de ale diferitelorŭ state moderne. Româneseĭ se află numaĭ una dela Ioanŭ Arménulŭ (1573) şi maĭ multe din monetele de aramă bătute de Ruşĭ pentru Principate la Sadagura în aniĭ 1772—73.

«Tóte monetele sunt consemnate în inventariulŭ No. 4.

«Pentru tóte aceste colecţiunĭ s'aŭ subscrisŭ inventarie în îndoitŭ exemplarŭ, de către numiţiĭ Epitropĭ aĭ fonduluĭ Episcopulŭ Melchisedec şi de subscrisulŭ, ca însărcinatŭ alŭ Academieĭ.

«Am onóre a vĕ presenta odată cu acésta unŭ exemplarŭ din acele inventarie în numĕrŭ de 4.

«In biblioteca rĕposatuluĭ Prelatŭ se află şi aprópe tóte publicaţiunile Academieĭ, pe carĭ le-a primitŭ ca membru.

«Mi s'a exprimatŭ verbalŭ dorinţa ca acele publicaţiunĭ să se înapoieze Epitropieĭ fonduluĭ Episcopulŭ Melchisedec, ca să se conserve în biblioteca eĭ spre eternă pomenire, saŭ să se dea biblioteceĭ Seminariuluĭ din Romanŭ.

«Pentru primirea acesteĭ bibliotecĭ s'aŭ făcutŭ cheltuelĭ de leĭ 165, 50, însemnate în alăturata notă. Bine-voiţĭ a autorisa ca acea cheltuială să se înscrie asupra fonduluĭ budgetarŭ alocatŭ pentru expediţiunea publicaţiunilorŭ şi primirea cărţilorŭ trimise bibliotecei.

«Primiţĭ, etc.»

Cuprinsulŭ raportuluĭ se ĭea spre cunoscinţă şi se aprobă cheltuelile arĕtate într'însulŭ.

— Se decide ca publicaţiunile Academieĭ din biblioteca Melchisedec să se trimită în darŭ bibliotecei Seminariuluĭ din Romanŭ.

ŞEDINŢA DIN 2 OCTOBRE 1882.

Preşedinţa d-luĭ *I. Negruzzi.*

D-lŭ Vice-Preşedinte *I. Negruzzi* amintesce trista întîmplare a încetăreĭ din viaţă a membruluĭ Academieĭ *G. Sion,* Joĭ, la 1 Octobre, la ora 5 diminéţa. Este o tristă datorie ca membriĭ Academieĭ să mérgă *in corpore* la înmormîntare. D-sa rógă pe d-lŭ N. Ionescu să bine-voiască a rosti o cuvîntare din partea Academieĭ la ceremonia funebră.

D-lŭ *N. Ionescu* primesce însărcinarea, dar stăruesce să vorbéscă şi unŭ membru al Delegaţiuneĭ.

— Se decide să vorbéscă d-niĭ: I. Negruzzi şi N. Ionescu.

ŞEDINŢA DIN 9 OCTOBRE 1892.

Preşedinţa d-luĭ *I. Negruzzi*

D-lŭ *A. Romanŭ* exprimă prin scrisóre condoleanţe pentru perderea membrilorŭ reposaţĭ Episcopulŭ Melchisedec şi G. Sion.

Societatea «România Jună» a studenţilorŭ românĭ dela Universitatea din Viena exprimă telegraficŭ condoleanţe pentru mórtea d-luĭ G. Sion.

D-lŭ Secretarŭ generalŭ depune portretulŭ rĕposatuluĭ membru V. Alecsandri, dăruitŭ Academieĭ de **M. S. Regele.**

Dela d-lŭ Preşedinte *Ion Ghica* se primescŭ în darŭ scrisorile originale, pe carĭ d-sa le-a primitŭ dela poeţiĭ Gr. Alexandrescu şi V. Alecsandri.

Universitatea din Padova în Italia invită Academia să participe la serbarea care se va face la 7 Decembre, când se împlinescŭ 300 anĭ dela ḑiua când, în anulŭ 1592, Galileo Galilei a ocupatŭ catedra în acea Universitate.

— Se decide a se pune la ordinea ḑileĭ într'o viitóre şedinţă.

D-lŭ *V. A. Urechiă* presintă din partea d-luĭ A. Roque-Ferrier, publicaţiunea sa: ***Mélanges de critique littéraire et de philologie***, Montpellier 1892.

D-lŭ *V. A. Urechiă* dăruesce uniculŭ exemplarŭ ce posedă din făsciόra I din *Analele Societăţeĭ Academice române*, care s'a tipăritŭ în Augustŭ 1868 şi din care exemplarele aŭ fostŭ distruse, tipărindu-se în loculŭ eĭ volumulŭ publicatŭ la 1869.

Totŭ pentru istoria fundăreĭ Academieĭ, d-lŭ *Urechiă* dăruesce originalulŭ raportuluĭ presentatŭ Ministeriuluĭ Cultelorŭ şi Instrucţiuneĭ publice la 15 Decembre 1860 de Comisiunea însărcinată a face statutele uneĭ societăţĭ cu scopŭ de a aduna materialele atingĕtóre de istoria naţională, dimpreună cu proiectulŭ de statute elaboratŭ şi cu alte acte referitóre la ele.

D-lŭ *I. Negruzzi* face relaţiune despre participarea sa ca delegatŭ alŭ Academieĭ şi alŭ Ministeriuluĭ Cultelorŭ şi Instrucţiuneĭ publice, la Congresulŭ internaţionalŭ de geografie, ţinutŭ la Genova în luna Septembre, cu ocasiunea serbărilorŭ făcute în onórea luĭ Cristof Columb. D-lŭ Negruzzi depune pentru colecţiunea Academieĭ medalia bătută cu acea ocasiune pentru împlinirea a 4 secole dela descoperirea Americeĭ de Columb.

D-lŭ *D. Sturdza* presintă Academieĭ planulŭ de monumentŭ funerarŭ ce este a se pune pe mormîntulŭ reposatuluĭ Vasile Adamachi. Facerea acestuĭ monumentŭ înaltŭ de 6 metri, în granitŭ şi bronzŭ, ar costa 21.000 leĭ.

— Academia autorisă Delegaţiunea să contracteze facerea monumentuluĭ.

ŞEDINŢA DIN 16 OCTOBRE 1892.

Preşedinţa d-luĭ *I. Negruzzi.*

Se cetesce scrisórea d-luĭ membru corespondentŭ Dr. Felix Bamberg, care exprimă condoleanţe pentru încetarea din viéţă a d-luĭ membru alŭ Academieĭ G. Sion.

Se cetesce scrisórea d-luĭ membru corespondentŭ Dr. Gustav Weigand, care exprimă asemenea condoleanţe pentru mórtea d-luĭ G Sion, şi apoĭ anunţă că doresce a crea la Lipsca unŭ seminariŭ filologicŭ pentru studiulŭ limbeĭ române şi alŭ dialectelorŭ eĭ, şi cere spre acestŭ scopŭ sprijinulŭ

Academieĭ, intervenindŭ la Ministeriulŭ Instrucţiuneĭ publice spre a-ĭ da unŭ ajutorŭ.

— Se recomandă Secţiuneĭ literare.

ŞEDINŢA DIN 23 OCTOBRE 1892.

Preşedinţa d-luĭ *I. Negruzzi*.

D-lŭ *D. Sturdza* dăruesce pentru colecţiunile Academieĭ 12 stampe cromolitografice, representândŭ vederĭ de pe Dunărea de josŭ «Donau Gegenden» desemnate de Căpitanulŭ C. Begenau şi publicate la Berlin de F. Sala et Co.

D-lŭ Secretarŭ Generalŭ presintă scrierea d-luĭ S. Fl. Marianŭ «Inmormintarea la Românĭ», care acum a apărutŭ de sub tiparŭ, şi întrébă câte exemplare să se trimétă autoruluĭ.

— Se decide a se trimete 55 exemplare, după cum i s'aŭ trimesŭ şi din «Nunta la Românĭ», după decisiunea dela 21 Septembre 1890.

— Se decide a se trimete Secţiuneĭ sciinţifice invitarea Universitâţiĭ din Padova, ca Academia să fie representată la serbarea care se va face la 7 Decembre a. c. pentru împlinirea a treĭ secole de când Galileo Galilei a începutŭ lecţiunile sale în acea Universitate.

ŞEDINŢA DIN 30 OCTOBRE 1892.

Preşedinţa d-luĭ *I. Negruzzi*.

Se primescŭ pentru bibliotecă în darŭ următórele:

Dela d-lŭ Dr. Danielŭ Werenka din Viena, scrierea sa «Bukowinas Entstehen und Aufblühen. Maria Theresias Zeit. Partea I, cuprindêndŭ pe lângă textŭ documente până acum nepublicate asupra ocupaţiuneĭ Bucovineĭ de Austria din aniĭ 1772—1775.

D-lŭ *V. A. Urechiă* propune ca documentele cuprinse în acéstă publicaţiune să se reproducă pentru completare în colecţiunea Hurmuzaki

Dela d-lŭ C. E. Crupenski, o fóie volantă: «Inştiinţare. Invăţătura legilorŭ romane şi a Vasilicalelorŭ ce se numescŭ şi legĭ împărătescĭ de Pah. Damaschinŭ Bojinca, iurisconsultŭ alŭ Statuluĭ şi directorŭ alŭ Seminariuluĭ. Eşiĭ, 1 Octobre 1838.»

Dela Asociaţiunea rusă pentru înaintarea sciinţelorŭ fisico-matematice, naturale şi biologice, s'aŭ primitŭ 5 volume despre Congresele sciinţifice ţinute în acestŭ anŭ la Moscova.

Dela d-lŭ O. Lugoşianu, funcţionarŭ în serviciulŭ biblioteceĭ Academieĭ, s'aŭ primitŭ 2 volume manuscrise românescĭ:

«Ale cuviosuluĭ părinteluĭ nostru Isaiia pustniculŭ poruncĭ celora ce s'aŭ lepădatŭ.» în 4°, scrisŭ în secolulŭ XVIII.

«Incepătura istorieĭ vieţeĭ luminatuluĭ şi prea creştinuluĭ Domnuluĭ ţĕriĭ rumâneştĭ Ioanŭ Constandinŭ B. Basarabŭ Voevodŭ, de când Dumnedeŭ cu domnia l'aŭ încoronatŭ...» în 4°.

D-lŭ *V. A. Urechiă* dăruesce unŭ portofoliŭ manuscriptŭ în limba grécă alŭ unuĭ medicŭ din secolulŭ XVIII. Portofoliulŭ cuprinde multe însemnărĭ interesante despre poporaţiunea ţĕreĭ, corespondenţe cu Domnĭ şi boerĭ, reţete etc. D-lŭ Urechiă face acestŭ darŭ, cu condiţiune ca să i se dea copie şi traducere, care să se facă de personalulŭ Academieĭ.

— Se primesce cu recunoscinţă darulŭ, recomandându-se Delegaţiuneĭ a satisface condiţiunea d-luĭ Urechiă.

D-lŭ *N. Kretzulescu*, preşedintele Secţiuneĭ sciinţifice, arată că Secţiunea propune a se face o adresă către Universitatea din Padova, cu ocasiunea serbăreĭ dela 7 Decembre viitorŭ pentru împlinirea a 300 anĭ dela intrarea luĭ Galileo Galilei în acea Universitate.

D-lŭ *Quintescu* crede că ar fi maĭ bine ca Academia să trimétă unŭ delegatŭ la acea serbare, cerêndu-se dela Ministeriulŭ Instrucţiuneĭ publice ajutorŭ pentru cheltuelele necesare, după cum s'a făcutŭ şi in alte asemenea ocasiunĭ.

D-lŭ *Aurelianŭ* este în contra propunereĭ d-luĭ Quintescu şi stăruesce a se primi propunerea Secţiuneĭ, comunicată de d-lŭ Kretzulescu.

— Propunerea Secţiuneĭ se primesce.

D-lŭ *N. Quintescu* reamintesce cererea d-luĭ membru corespondentŭ G. Weigand dela Lipsca, ca Academia să sprijine cererea sa făcută Ministeriuluĭ Instrucţiuneĭ publice de a-ĭ da un ajutorŭ pentru fundarea unuĭ seminariŭ de filologie românéscă la Universitatea din Lipsca. D-sa crede că ar fi bine a se cere d-luĭ Weigand să preciseze cererea sa, arĕtândŭ dacă doresce ajutorŭ bănescŭ saŭ de altă natură.

D-lŭ *Gr. G. Tocilescu* nu crede că d-lŭ Weigand să fi cugetatŭ la ajutorŭ bănescŭ, pentru că localulŭ pentru seminariŭ ilŭ are în Universitate, dela care îşĭ are şi retribuţiunea sa; nu póte decĭ cere decât cărţĭ pentru biblioteca seminariuluĭ. D-lŭ Tocilescu crede că nu este bine a pune pe Ministru în dificultăţĭ, recomandându-ĭ acéstă cerere. Propune ca Academia să trimétă publicaţiunile sale trecute şi viitóre, iar Ministeriuluĭ să se recomande să vie în ajutorŭ pentru formarea bibliotecĕĭ aceluĭ seminariŭ.

D-lŭ *P. S. Aurelianŭ* este de părere ca Academia să dea publicaţiunile sale, dar să nu intervină la Ministeriŭ, ci să-lŭ lase să hotărască ce va crede asupra cerereĭ adresate luĭ de d-lŭ Weigand.

D-lŭ *Quintescu* dice că, înainte de a se lua vre-o hotărîre, să se procure informaţiune despre cuprinsulŭ cerereĭ adresate de d-lŭ Weigand Ministeriuluĭ.

D-lŭ *Maniu* este de părerea d-luĭ Aurelianŭ. Nu este în atribuţiunile Academieĭ de a face intervenirea cerută, maĭ alesŭ când nu se scie ce a cerutŭ d-lŭ Weigand dela Ministeriŭ.

D-lŭ *Gr. G. Tocilescu* dice că este importantŭ ca să se facă acelŭ seminariŭ la Lipsca, spre a se respândi cât maĭ multŭ cunoscinţa némuluĭ românescŭ şi a limbeĭ sale. D-lŭ Weigand este bărbatŭ invĕţatŭ, a studiatŭ bine pe Româniĭ macedonenĭ şi a publicatŭ scrierĭ de mare valóre asupra lorŭ. Invĕţămîntulŭ sĕŭ merită decĭ tótă simpatia şi încuragiarea Româniloru. Propune a se trimete pentru seminariŭ publicaţiunile Academieĭ şi crede că Academia póte arĕta Ministeriuluĭ importanţa seminariuluĭ, pentru ca, dacă póte, să-ĭ dea unŭ ajutorŭ.

D-lŭ *V. Maniu* se unesce cu propunerea d-luĭ Tocilescu pentru darea publicaţiunilorŭ Academieĭ; nu se unesce însă pentru intervenirea la Ministeriŭ. Dacă Ministeriulŭ va cere părerea Academieĭ, să i se respundă cât este de importantŭ ca limba română să se propună într'o Universitate străină. Academia însă nu póte interveni din iniţiativa sa.

— Se decide a se trimite publicaţiunile Academieĭ şi a se face la Ministeriŭ intervenirea cum a propus'o d-lŭ Tocilescu.

SEDINȚA DIN 6 NOVEMBRE 1892.

Preșidința d-luĭ *I. Negruzzi*.

Se cetesce următorulŭ raportŭ alŭ d-luĭ bibliotecarŭ alŭ Academieĭ I. Bianu:

«D-lŭ Președinte Ion Ghica m'a însărcinatŭ a remite Academieĭ, următórele două documente:

«1. Testamentulŭ originalŭ alŭ luĭ *Nicolae Bălcescu*, scris în Palermo la 29 Novembre 1852. Testamentulŭ este scrisŭ în limba italiană, de altă mână, și subscrisŭ de N. Bălcescu; elŭ este contrasemnatŭ ca martorĭ de Capà Andrea Cuccia și de Nicola Prasso, apoĭ «Vĕḑutŭ de Ministrulŭ Cultelorŭ D. Bolintinénu» (la 1864, Ianuarie 3.)

2. Adresa Ministruluĭ Cultelorŭ D. Bolintinénu cu No. 121 de la 1864, Ianuarie 3, către Ion Ghica, trimițêndu-ĭ originalulŭ testamentuluĭ.

«D-lŭ Ion Ghica se rógă ca Academia să intervină pe lângă d-lŭ N. Mandrea, membru la Inalta Curte de casație, stăruindŭ să depue la Academie scrisorile luĭ Bălcescu carĭ se află la d-sa, precum și a se face cercetărĭ spre a se găsi acelŭ jocŭ de șahŭ, despre care se vorbesce în testamentŭ.»

— Se primesce cu recunoscință prețiosulŭ darŭ.

— Se decide a se face rugare d-luĭ N. Mandrea ca să bine-voiască a ceda Academieĭ scrisorile luĭ N. Bălcescu carĭ se află la d-sa; a se cerceta joculŭ de șahŭ fostŭ alŭ luĭ N. Bălcescu, care-lŭ pomenesce în testamentŭ.

Dela P. S. S. Episcopulŭ Ghenadie alŭ Rîmniculuĭ se primesce originalulŭ unuĭ hatișerifŭ scrisŭ pe hârtie și infrumusețatŭ cu florĭ.

SEDINȚA DIN 13 NOVEMBRE 1892.

Preşedinţa d-luĭ *I. Negruzzi.*

Se primesce în darŭ dela d-lŭ Profesorŭ C. Erbiceanu, membru corespondentŭ alŭ Academieĭ, unŭ volumŭ manuscriptŭ grecescŭ pe hârtie, cuprinḑêndŭ cronica rĕsboiuluĭ cretanŭ între Veneţianĭ şi Turcĭ scrisă de Archimandritulŭ Ioachimŭ Ciprianulŭ.

Se cetesce scrisórea d-luĭ Teodorŭ Bălăşelŭ, învĕţătorŭ la Stefănescĭ în Vâlcea, care arată că a adunatŭ materialŭ de literatură populară, credinţe, datine, etc., pe care doresce a-lŭ trimete Academieĭ spre publicare, dacă ar fi primitŭ.

— După propunerea d-luĭ *V. A. Urechiă*, se decide a se rĕspunde că Academia primesce cu celŭ maĭ mare interesŭ asemenea colecţiunĭ, şi să se facă rugarea că să trimétă întrégă colecţiunea, spre a se examina şi hotărî asupra eĭ.

D-lŭ *V. A. Urechiă* presintă scrisórea d-luĭ membru corespondentŭ C. Esarcu dela 11 Novembre a. c., care dăruesce unŭ volumŭ manuscriptŭ (în 4°, de 196 pagine) intitulatŭ «*Visitatio generalis omnium ecclesiarum catholici romani ritûs in provincia Moldaviæ... per Fratrem Marcum Bandinum à Scopia... Anno Domini 1646.*» Scrierea a fostŭ terminată la 2 Martie 1648 la episcopia catolică din Bacăŭ.

D-lŭ *Urechiă* arată, printr'o expunere analitică, marea valóre istorică a acestuĭ manuscriptŭ.

D-lŭ *Gr. G. Tocilescu* face relaţiune despre Societatea archeologică francesă, despre activitatea şi publicaţiunile eĭ, precum şi despre Congresulŭ archeologicŭ convocatŭ de ea la Orléans în Iunie trecutŭ.

D-lŭ *Tocilescu* arată apoĭ resultatele însemnatelorŭ cercetărĭ archeologice făcute de d-sa în luna Octobre asupra valurilorŭ romane din Dobrogea, numite valurile luĭ Traianŭ.

SEDINȚA DIN 20 NOVEMBRE 1892.

Președința d-luĭ *I. Negruzzi.*

Se cetesce scrisórea d-luĭ Gheorghe Ardeleanu, advocatŭ în Timișóra, care trimete în darŭ următórele:

1. Portretulŭ în oleiŭ alŭ fabulistuluĭ bănățeanŭ Dimitrie Cichindeal. Acestŭ portretŭ este singurulŭ cunoscutŭ alŭ scriitoruluĭ și patriotuluĭ bănățeanŭ; pe dosulŭ luĭ sunt scrise cuvintele: «Pinxit Sawa Petrowitch, 1815, Temesvarini»; de pe elŭ s'a făcutŭ și portretulŭ publicatŭ de d-lŭ I. Vulcanŭ în «Panteonulŭ românŭ.»

2. Cărticica «Anmerkungen über die vom Herrn Landrath Eybel verfasste Abhandlung von der Ohrenbeicht, Frankfurt und Leipzig 1784», pe alŭ căreĭ titlu este subscrierea autografă a luĭ Cichindeal: — *Tzikindell.*

— Se vorŭ exprimà d-luĭ G. Ardeleanu mulțămirile Academieĭ.

D-lŭ membru corespondentŭ C. Erbiceanu, dăruesce următórele manuscrise rĕmase dela rĕposatulŭ Archiereŭ Filaretŭ Scriban:

«Tragedia luĭ Brutus, prelucrată în românește de pre franțuzește de Pitariulŭ V. Popescu Scriban. Eșiĭ, 1838, în Tipografia...»

«Amvrosie Crusoe, tălmăcit de Popescu Scriban Pit.»

«Gramatică franțeză, tălmăcită de V. Popescu Scriban Pit.»

«Voiajulŭ seaŭ qélètoria shi pitrecerea me în Rosia.»

«Feliurite scrierĭ a luĭ V. Popescu Scriban 1839. Kievul.»

«Corespondențe rusescĭ și românescĭ din aniĭ 1840—41 în copie (15 foĭ rupte dintr'unŭ volumŭ legatŭ).»

«Cuvinte pronunțate la deosebite ocasiunĭ.»

«Materialŭ pentru istoria bisericéscă a Românilorŭ.»

«Proiecte privitóre la instrucțiunea publică (Socola).»

— Diverse manuscrise.

D-lŭ Dr. G. Grigorescu, profesorŭ la Facultatea de medicină din Bucurescĭ și directorulŭ Laboratoriuluĭ de fisiologie, presintă publicațiunea sa: «Lucrările practice din laboratoriulŭ de fisiologie experimentală alŭ Facultățeĭ de medicină din Bucurescĭ. 1888-89, 1891-92.» 2 volume.

D-lŭ Secretarŭ Generalŭ dă cetire adreseĭ cu No. 5.802 trimésă la 13 Octobre trecutŭ Ministeriuluĭ de finanțe, arĕtându-ĭ inconvenientele ce are Art. 360 din tarifulŭ vamalŭ pentru relațiunile literare cu Româniĭ din afară de Regatŭ, care articolŭ supune cărțile românescĭ scrise de Româniĭ din

statele străine la o taxă de 40 leĭ pentru suta de kilograme la intrarea lorŭ in Regatŭ. Cetesce apoĭ rĕspunsulŭ d-luĭ Ministru de finanțe cu No. 57.356 dela 30 Octobre, prin care spune că nu crede că ar fi locŭ a se avisa la suprimarea numiteĭ taxe, care nu a ridicatŭ în contră-ĭ niciĭ o reclamațiune.

D-lŭ *D. Sturdza* face următórea comunicare: In vara acestuĭ anŭ, visitândŭ galeria imperială de pictură dela Viena, a descoperitŭ portretulŭ luĭ Michaiŭ Vitézulŭ într'unŭ tabloŭ mare alŭ pictoruluĭ flamandŭ Frans Francken I, născutŭ la Anvers în anulŭ 1542. Tabloulŭ pórtă N-rulŭ 822 în catalogulŭ galerieĭ (pag. 211). Acestŭ tabloŭ represintă cunoscuta scenă, când prea bogatulŭ rege Crœsus arată înțeleptuluĭ Solon bogățiile sale. Crœsus este îmbrăcatŭ în haină lungă și splendidă, împodobită cu aurŭ și petre prețióse; elŭ arată o mare mulțime de vase de aurŭ sculptate, petre scumpe, coróne și altele luĭ Solon, care stă la stânga regeluĭ, îmbrăcatŭ simplu. La drépta regeluĭ este o femee — soția luĭ Crœsus — îmbrăcată asemenea în haine de mare luxŭ și împodobită cu scule de aurŭ și de petre prețióse; lângă dînsa, la drépta, stă unŭ bărbatŭ care iĭ dă brațulŭ. Acestŭ bărbatŭ, alŭ doilea în însemnătate după Crœsus, este Michaiŭ Vitézulŭ. Cele-lalte figurĭ din tabloŭ sunt pe alŭ treilea și alŭ patrulea planŭ. Figura luĭ Michaiŭ Vodă este cea cunoscută din gravura făcută la Praga la 1601 de pe natură de Sadeler. Pictorulŭ Francken era contemporanŭ cu gravorulŭ Sadeler. Francken lucra multŭ pentru curtea imperială din Viena, pe lângă care trăia și Sadeler, care a reprodusŭ în gravură maĭ multe tablourĭ de ale luĭ Francken. Este dar evidentŭ că aceștĭ doĭ artiștĭ îșĭ cunosceaŭ reciprocŭ lucrările. Se vede că figura frumósă, nobilă și impunĕtóre a Voevoduluĭ nostru a plăcutŭ luĭ Francken, și de aceea a pus'o în tabloulŭ sĕŭ cu Crœsus, reproducĕnd'o după gravura luĭ Sadeler, aprópe fără nicĭ o schimbare, nicĭ la costumŭ, nicĭ la figură, decât că a făcutŭ pe Michaiŭ puținŭ maĭ tînĕrŭ. Posițiunea importantă, pe care o da Francken erouluĭ românŭ în tabloulŭ sĕŭ, este o dovadă că personalitatea luĭ Michaiŭ Vitézulŭ a făcutŭ o mare impresiune la Curtea din Viena.

SEDINŢA DIN 27 NOVEMBRE 1892.

Preşedinţa d-luĭ *I. Negruzzi.*

Se cetesce adresa Ministeriuluĭ Instrucţiuneĭ publice dela 24 Novembre, prin care respunde la intervenirea Academieĭ, însciinţândŭ că a prevĕdutŭ în budgetŭ o sumă pentru seminariulŭ ce va conduce d-lŭ Dr. G. Weigand la Universitatea din Lipsca.

D-lŭ *V. A. Urechiă* presintă în darŭ, din partea d-luĭ Constantinŭ Bălcescu, portretulŭ nemuritoruluĭ V. Alecsandri făcutŭ în daguerotipie la Paris de Victor Plumier.

Dela d-lŭ Grigorie Buicliu, senatorŭ, se primesce în darŭ publicaţiunea «Notices et extraits des manuscrits de la Bibliothèque du Roi,» tomurile I—X, XII, XIII. Paris, 1787—1838.

SEDINŢA DIN 4 DECEMBRE 1892.

Preşedinţa d-luĭ *Dr. D. Brândză.*

Se cetesce scrisórea d-luĭ C. Exarcu dela 9 Decembre, pe lângă care trimite albumulŭ publicatŭ de d-lŭ A. de Gubernatis în onórea luĭ Cristof Columb, şi formatŭ din facsimilele autografelorŭ trimese cu ocasiunea marilorŭ serbărĭ carĭ s'aŭ făcutŭ în vara trecută la Genova.

D-lŭ membru corespondentŭ St. C. Hepites presintă *Analele Institutuluĭ meteorologicŭ alŭ Românieĭ*, tomulŭ V, pe 1889.

D-lŭ *V. A. Urechiă* cetesce o notă istorică îndreptândŭ şirulŭ cronologicŭ alŭ domniilorŭ luĭ Eustratie Dabija, Ioanŭ Duca şi Iliaşŭ Alexandru.

Apoĭ d-lŭ *Urechiă* cetesce o parte din memoriulŭ seŭ despre domnia luĭ Alexandru Moruzŭ la 1793.

D-lŭ *Urechiă* termină, cetindŭ o poveste cu subiectŭ istoricŭ: «*Jurămîntulŭ ţĕreĭ la 1790.*»

D-lŭ *Sp. Haret* cetesce o notă a d-luĭ N. Coculescu despre organisarea misiuneĭ franceze din Senegalŭ pentru observarea eclipseĭ totale de sóre dela 4 (16) Aprilie 1893. (1)

SEDINŢA DIN 11 DECEMBRE 1892.

Preşedinţa d-luĭ *V. A. Urechiă.*

D-lŭ *G. Bariţiŭ* trimete, pentru completarea colecţiunilorŭ Academieĭ, 23 volume (aniĭ 1838—1877) din *Gazeta Transilvanieĭ*, 20 volume (aniĭ 1838—1863) din *Fóia literară* apoĭ *Fóia pentru minte, inimă şi literatură*, 3 volume (aniĭ 1848—1850) din ḑiarulŭ *Bucovina*, *Curierulŭ românescŭ* pe 1838—1842, ḑiarulŭ *Organu luminăreĭ* din 1847 şi *Organu naţionale* din 1848 publicate la Blajŭ de T. Cipariŭ, *Calendariŭ pentru poporulŭ românescŭ de G. Bariţiŭ*, pe aniĭ 1852, 1863, 1865.

Se cetesce scrisórea d-luĭ Dr. Gustav Weigand, membru corespondentŭ, care, revenindŭ asupra cerereĭ sale privitóre la ajutorulŭ cerutŭ pentru înfiinţarea seminariuluĭ filologicŭ pentru limba română la Universitatea din Lipsca, arată că Ministerulŭ românŭ de Instrucţiune publică a prevĕḑutŭ în budgetŭ unŭ ajutorŭ spre acestŭ scopŭ de 6.000 leĭ; că nu este trebuinţă să i se trimétă publicaţiunile Academieĭ, căcĭ va da exemplarulŭ ce primesce d-sa ca membru corespondentŭ, dar cere ca Academia să-ĭ dea unŭ ajutorŭ de 5.000 leĭ pentru mobiliarulŭ şi biblioteca seminariuluĭ.

— Se decide că, fondurile Academieĭ avĕndŭ destinaţiunĭ determinate şi de altă natură decât lucrarea, de alt-fel fórte utilă, pe care d-lŭ Weigand o întreprinde, acestŭ ajutorŭ nu se póte acorda.

D-lŭ *D. Sturdza* cetesce scrisórea d-luĭ Baronŭ Guillaume, consilierŭ la legaţiunea Belgieĭ la Haga, care trimete Academieĭ spre publicare o lucrare a sa (de 964 pagine) întitulată *Essai bibliographique sur l'ancienne Dacie, la Roumanie et les Roumains.* D-lŭ Sturdza atrage atenţiunea Academieĭ asupra acesteĭ voluminóse lucrărĭ, care arată câtŭ interesŭ pórtă autorulŭ eĭ pentru Românĭ şi pentru România, de care-lŭ légă de alt-felŭ legăturĭ strînse de familie.

D-lŭ *V. A. Urechiă* propune ca să se numéscă o comisiune de doĭ membri,

(1) Maĭ jos în *Anexe.*

unulŭ din Secţiunea literară şi altulŭ din cea istorică, ca să studieze lucrarea şi să facă raportŭ asupra eĭ.

D-lŭ *V. Maniu* observă că lucrarea este scrisă în limba franceză, din care causă ea nu póte fi tipărită de Academie, care are să publice numaĭ scrierĭ în limba română. Propune decĭ a se înapoia din acéstă causă.

— Se pune la votŭ propunerea d-luĭ V. Maniu şi nu se primesce.

— Se decide a se recomanda spre studiare Secţiunilorŭ literară şi istorică.

D-lŭ *V. A. Urechiă* presintă, din partea d-luĭ C. Esarcu, 14 documente din aniĭ 1774—1776, copiate din biblioteca S. Marco dela Veneţia şi privitóre la luarea Bucovineĭ de Austria. D-lŭ Urechiă însoţesce aceste documente de următórea notiţă:

«Insemnătatea documentelorŭ publicate de Academia română cu privire la afacerea alipireĭ Bucovineĭ la Austria, este necontestabilă. Tomurile din minunata publicaţiune Hurmuzaki, carĭ cuprindŭ documentele culese la Viena de acelŭ nemuritorŭ bărbatŭ, cât şi de d-niĭ Odobescu şi Gr. Tocilescu, la Paris, aŭ făcutŭ lumină deplină asupra aceleĭ triste afacerĭ. Totuşĭ, sunt puţine ḑile a maĭ apărutŭ o nouă serie de documente inedite asupra aceleiaşĭ afacerĭ, culese în archive din Viena, necercetate de rĕposatulŭ Hurmuzaki. Aceste se potŭ vedé în cartea doctoruluĭ Daniel Werenke, apărută la Viena în 1892, cu titlulŭ: «Bukowinas Entstehen und Aufblühen. «Maria Theresias Zeit. Nach Acten aus folgenden Archiven: k. und «k. Kriegsministerium; dessen Kartenarchiv; k. und k. Haus- Hof- und «Staats-Archiv; k. k. Ministerium des Innern; dessen Adelsarchiv; «k. k. Ministerium für Cultus und Unterricht....» 1772 până la Iunie 1775, cu 19 planurĭ, 1 cartă şi 1 tabelă de dislocaţiune.

«Vomŭ publică altă dată o dare de sémă despre aceste nóue documente. Pentru astăḑĭ aducemŭ aci o nouă contribuţiune de documente asupra aceleiaşĭ cestiunĭ a Bucovineĭ. Aceste documente, nepublicate încă de Academia Română, sunt descoperite în Biblioteca Marciana dela Veneţia de neobositulŭ nostru colegŭ d-lŭ C. Esarcu, care a bine-voitŭ a ni le încredinţă pentru studiare.»

ȘEDINȚA DIN 18 DECEMBRE 1892.

Președința d-luĭ *V. A. Urechiă.*

D-lŭ *Gr. G. Tocilescu* presintă, din partea d-luĭ F. Kanitz, scrierea sa: «Römische Studien in Serbien» (Viena 1892). D-lŭ Kanitz și-a căștigatŭ o celebritate europeană prin scrierile sale asupra Serbieĭ și Bulgarieĭ. In scrierea de față presintă o prețiósă descriere a antichităților romane ale Serbieĭ. D-lŭ Tocilescu va face o dare de sémă amĕnunțită asupra acesteĭ prețióse publicațiunĭ.

D-lŭ *V. A. Urechiă* cetesce o scrisóre a luĭ Vodă Grigorie Ghica către Republica Veneţieĭ din anulŭ 1665. Acéstă scrisóre i-a fostŭ trimésă în copie de d-lŭ C. Esarcu.

SEDINȚA DIN 8 IANUARIE 1893.

Președința d-luĭ *I. C. Negruzzi.*

Se primescŭ dela Universitatea din Padova publicațiunile făcute cu ocasiunea serbăreĭ centenaruluĭ alŭ treilea alŭ inaugurăreĭ învĕțămîntuluĭ luĭ Galileo Galilei în acea universitate.

D-lŭ *V. A. Urechiă* dăruesce cincĭ rapórte din aniĭ 1868—1874 despre școla românéscă care funcționa sub o eforie la Silistria în timpulŭ domnieĭ turcescĭ.

D-lŭ *Urechiă* presintă apoĭ, din partea d-luĭ C. Esarcu, copia uneĭ scrisorĭ latine a Mareluĭ Hatmanŭ Grigorie Hăbășescu, adresată dela Iașĭ Republiceĭ Veneţieĭ, la 28 Martie 1673.

ȘEDINȚA PUBLICĂ DIN 15 IANUARIE 1893.

Președința d-luĭ *Dr. D. Brândză.*

Se cetesce adresa d-luĭ Președinte alŭ Adunăreĭ Deputațilorŭ, care trimete spre a se distribui Membrilorŭ Academieĭ, 26 exemplare din Tomulŭ III partea I din «Analele parlamentare ale Românieĭ.»

Dela d-lŭ Dr. Petrini (Galatz) se primescŭ scrierile sale:
«Lecțiunĭ de clinică dermatologică. Partea I.» Bucurescĭ 1891.
«Lecțiunĭ clinice asupra bólelorŭ de pele.» Bucurescĭ 1892.
«Note sur un cas de Lupus érythémateux généralisé.» Paris 1892.
«L'Emploi du traitement dit mixte est-il indispensable dans la Syphilis tertiaire?» Paris 1892.
«Du Pemphigus foliacé.» Paris 1892.

D-lŭ membru corespondentŭ St. C. Hepites, presintă «Buletinulŭ observațiunilorŭ meteorologice din România.» Anulŭ I, 1892.

D-lŭ *V. A. Urechiă* cetesce, din scrierea sa «Istoria șcólelorŭ dela 1800—1864» (tomulŭ II), unŭ episodŭ întîmplatŭ la 1838 cu Ioanŭ Maiorescu, care, într'o corespondență publicată în «Fóia literară» dela Brașovŭ, aprețiéză și critică starea instrucțiuneĭ și direcțiunea franceză de atuncĭ a cultureĭ în școlele din Țéra-Românéscă. Pentru acésta Ioanŭ Maiorescu a fostŭ destituitŭ din funcțiunea de inspectorŭ și profesorŭ ce ocupa la Craiova, persecutatŭ până la desperare și silitŭ a revoca critica făcută.

D-lŭ *Gr. G. Tócilescu* cetesce unŭ memoriŭ despre statulŭ Iașilorŭ, care a existatŭ înainte de fundarea statuluĭ Moldovénŭ prin Bogdanŭ Dragoșŭ Vodă, pusă de tradițiune și de cronicarĭ pe la anulŭ 1350.

D-lŭ membru corespondentŭ D. C. Ollănescu depune în colecțiunile Academieĭ originalulŭ și traducerea uneĭ scrisorĭ dela 1879 Decembre 8, a Patriarchuluĭ Ioachimŭ din Constantinopolŭ către Archiepiscopulŭ Pelagonieĭ Mateiŭ, relativă la mĕsurile luate și carĭ

se recomandă eparchioţilorŭ pentru împedecarea lucrărilorŭ Societăţiĭ Macedo-Române din Bucurescĭ.

D-lŭ D. C. Ollănescu depune asemenea unŭ manuscriptŭ grecescŭ din secolulŭ XVIII, cuprinḑêndŭ diferite însemnărĭ de interesŭ istoricŭ.

D-lŭ Ollănescu dă apoĭ cetire compunereĭ sale în versurĭ adresată *Alteţelorŭ Lorŭ Regale Principeluĭ Ferdinand şi Principeseĭ Maria aĭ Românieĭ.* (1)

ŞEDINŢA DIN 22 IANUARIE 1893.

Preşedinţa d-luĭ *I. Negruzzi.*

Dela d-lŭ K. Górski dela Varşovia se primesce scrierea sa «Wojna z Wojewodą Wołoskim Michalem w roku 1600—ym.»

Se cetesce însciinţarea că la 30 Ianuarie (11 Febr.) se va serba la Budapesta jubileulŭ de 30 anĭ ca profesorŭ universitarŭ alŭ d-luĭ Alexandru Romanŭ, membru alŭ Academieĭ.

— Se decide a se trimete d-luĭ Romanŭ, printr'o adresă, felicitările şi urările Academieĭ.

ŞEDINŢA DIN 29 IANUARIE 1893.

Preşedinţa d-luĭ *I. Negruzzi.*

D-lŭ *Gr. Stefănescu* presintă opiniunea dată de d-sa pentru alimentarea Capitaleĭ cu apă, însoţită de o secţiune geologică.

D-lŭ membru corespondentŭ C. Gogu face o comunicaţiune asupra variabilităţiĭ gravitaţiuneĭ în aceeaşĭ localitate. (2)

---

(1) Maĭ jos în *Anexe.*
(2) Maĭ jos în *Anexe.*

ȘEDINȚA PUBLICĂ DIN 5 FEBRUARIE 1893.

Președința d-luĭ *V. A. Urechiă.*

D-lŭ *Gr. G. Tocilescu* cetesce o *dare de sémă asupra ultimelorŭ săpăturĭ făcute în ruinele orașuluĭ Tropæum Traiani* din Dobrogea.

D-lŭ *N. Quintescu* cetesce *Omagiulŭ Artelorŭ*, scenă lirică după Schiller, adaptată Principeseĭ Maria a Românieĭ, cu ocasiunea căsătorieĭ și venireĭ în țéră a Altețeĭ Sale Regale. (1)

D-lŭ *V. A. Urechiă* comunică că a primitŭ dela d-lŭ Constantinŭ Esarcu o nouă serie de documente istorice, asupra cărora va face o dare de sémă într'o ședință viitóre.

D-sa cetesce apoĭ unŭ documentŭ dela finele seculuĭ trecutŭ, pentru alegerea prin votŭ secretŭ a unuĭ ispravnicŭ, la Buzĕŭ, de către Divanŭ.

ȘEDINȚA DIN 12 FEBRUARIE 1893.

Președința d-luĭ *Dr. D. Brândză.*

Dela Ministeriulŭ de Finance se primesce câte unŭ esemplarŭ de argintŭ din medalia bătută cu ocasiunea căsătorieĭ A. S. R. Principeluĭ moștenitorŭ și din cea bătută cu ocasiunea jubileuluĭ dela 10 Maiŭ 1891.

Prin Agenția diplomatică a țĕreĭ la Sofia se primesce dela Ministeriulŭ bulgarŭ alŭ Instrucțiuneĭ publice volumulŭ VIII din publicațiunea «Culegere de folk-lore, de sciințe și de literatură.»

Se cetescŭ două scrisorĭ ale d-luĭ membru corespondentŭ St. C. Hepites, directorulŭ Institutuluĭ Meteorologicŭ, care trimete în manuscriptŭ lucrările sale: «Temperatura luneĭ Ianuarie 1893 st. n. în România» și «Revista climatologică anuală. Anulŭ 1892 st. n.»

— Se recomandă Secțiuneĭ sciințifice.

(1) Maĭ jos în *Anexe.*

ȘEDINȚA DIN 19 FEBRUARIE 1893.

Președința d-luĭ *I. C. Negruzzi.*

D-lŭ *D. Sturdza* aduce la cunoscința Academieĭ trista scire că d-lŭ Dr. Felix Bamberg, membru corespondentŭ străinŭ alŭ Secțiuneĭ istorice, a încetatŭ din viață la Saint-Gratien în Francia în ḑiua de 12 Februarie st. n.

D-lŭ Secretarŭ Generalŭ *D. Sturdza* presintă în darŭ pentru bibliotecă, din partea d-luĭ C. Marcovicĭ următórele:

«Novum Testamentum.» Textŭ grecescŭ. Lugduni Batavorum 1765, în 32°. Exemplarŭ care a aparținutŭ luĭ Ienăchiță Văcărescu și are într'însulŭ maĭ multe note autografe ale luĭ în limba grécă.

Două chrisóve domnescĭ tipărite dela 1817 și 1823 pentru administrațiunea Țěreĭ-Românescĭ.

Cuvîntulŭ luĭ S. Marcovicĭ la înmormîntarea luĭ C. Moroiŭ (1847).

Testamentulŭ originalŭ manuscrisŭ alŭ luĭ C. Moroiŭ.

Diverse publicațiunĭ românescĭ vechĭ în 11 volume.

Dela d-lŭ Chr. Ioaninŭ, d-lŭ *Sturdza* presintă în darŭ documentulŭ originalŭ dela 1857 alŭ cererilorŭ Țěreĭ-Românescĭ (cele 4 puncte) subscrisŭ de mulțĭ profesorĭ și negutătorĭ.

Dela d-lŭ W. Țenow se primescŭ în darŭ optŭ fotografiĭ, representândŭ instalațiunile pentru exploatarea forestieră mecanică dupe domeniulŭ Coróneĭ din comuna Mălinĭ, districtulŭ Suceava, și unŭ tabloŭ în care sunt tipărite discursurile ținute la inaugurarea căieĭ ferate funiculare, făcută în ḑiua de 11 (23) Octobre 1892.

Se cetesce scrisórea, prin care d-lŭ Carol F. Feraris, rectorulŭ Universităței din Padova, mulțămesce pentru adresa de felicitare și publicațiunile trimese de Academie, cu ocasiunea serbărilorŭ dela 8 Decembre trecutŭ pentru memoria luĭ Galileo Galilei.

Anexă. — La pag. 29.

Astronomie.— *Notă asupra organisării unei misiuni în Senegal pentru observarea eclipsei totale de sóre de la 4 (16) Aprilie 1893*

DE

N. COCULESCU

Dintre tóte fenomenele cerescĭ, eclipsele de lună și de sóre sunt cele carĭ aŭ atrasŭ maĭ multŭ atențiunea, din timpurile cele maĭ depărtate. Observațiunile lorŭ aŭ condusŭ pe astronomĭ la cele maĭ frumóse descoperirĭ cu carĭ se póte fălì mintea omenéscă. Halley, comparândŭ observațiunile eclipselorŭ ce ne-a lăsatŭ Ptolomeŭ în Almagest cu observațiunile Arabilorŭ și cu observațiunile moderne, descopere o inegalitate remarcabilă în mișcarea luneĭ, *accelerațiunea seculară*.

Dunthorne, Tobie Mayer și Lalande confirmară descoperirea luĭ Halley, dându-ĭ chiar valórea numerică. Fără a fi fórte mare, căcĭ valórea sa abia atinge 12″ pe seculŭ, accelerațiunea seculară nu putea fi neglijată în astronomia matematică, sciință care a ajunsŭ la celŭ maĭ înaltŭ gradŭ de perfecțiune, și astronomiĭ căutară multŭ timpŭ causa care o produce, spre a puté și pe viitorŭ representà mișcarea luniĭ prin formulele basate pe marea lege a luĭ Newton.

Laplace (1) arată că accelerațiunea seculară e causată celŭ puținŭ în parte de variațiunea escentricitățiĭ orbiteĭ pămîntuluĭ.

---

(1) Laplace, Mémoire sur les équations séculaires des mouvements de la lune, de son apogée et de ses nœuds (t. II, p. 126 des Mémoires de l'Institut.)

Lucrărĭ ulterióre de cea maĭ mare însemnătate, cum ale luĭ Airy, Adams (1), Delaunay (2), Newcomb (3), Puiseux (4), fixéză la 6″ aprópe valórea accelerațiuniĭ seculare causată de variațiunea escentricitățiĭ orbiteĭ pămîntuluĭ, cele-lalte 6″ putêndŭ fi explicate prin o variațiune a durateĭ iuțeliĭ de rotațiune a pămîntuluĭ, datorită fenomenelorŭ mareelorŭ și contracțiuniĭ prin rĕcire a globuluĭ.

Precisiunea cu care se determină astădĭ posițiunile sóreluĭ, pămîntuluĭ și luniĭ și se predicŭ eclipsele, fiindŭ fórte mare, s'ar păré că observațiunile acestorŭ fenomene să nu maĭ presinte o așa mare importanță. In realitate însă nu e așă. Pe lângă că fenomenele ceresci trebuescŭ observate orĭ de câte orĭ aŭ locŭ, și maĭ cu sémă când sunt rarĭ, căcĭ potŭ conduce la descoperirĭ neașteptate, eclipsele de sóre în particularŭ vorŭ da încă multŭ timpŭ resultate folositóre progresuluĭ astronomieĭ.

O cestiune importantă totŭ pentru astronomia matematică, a căreia soluțiune se va deduce póte din observațiunile eclipselorŭ totale de sóre, e următórea:

In ședința Academieĭ din Paris dela 2 Iulie 1849, Le Verrier, care se ocupă cu studiulŭ mișcăriĭ planeteĭ Mercur, anunță că constatase o micșorare în mișcarea mijlocie a acesteĭ planete. Fiind-că causa acesteĭ *inegalitățĭ* nu putŭ fi explicată prin acțiunile planetelorŭ cunoscute, Le Verrier, care avusese gloria cât-va timpŭ maĭ înainte să descopere planeta Neptunŭ prin *perturbațiunile* ce causà luĭ Uranŭ, se întrebă dacă ipotesa uneĭ planete intra-mercuriale nu ar puté da sémă de acéstă inegalitate (5). Elŭ calculă massa și posițiunea acesteĭ planete ipotetice, care însă până astădĭ nu s'a pututŭ găsi.

Presupunêndŭ după calculele luĭ Le Verrier că o asemenea planetă ar existà, se înțelege că din causa apropieriĭ de sóre nu s'ar

(1) Adams, On the secular variation of the Moon's Mean Motion. (Phil. Trans. 1853.)

(2) Delaunay, Sur l'équation séculaire de la lune. (Connaissance des temps, 1863.)

(3) Newcomb, Researches on the Motion of the Moon. Washington 1878.

(4) P. Puiseux, Accélér. séculaire du mouv. de la Lune. (Annales de l'Ecole Norm. t. VIII.)

(5) Le Verrier, Théorie du mouvement de Mercure. (Annales de l'Observatoire de Paris. t. V. p. 102 et suivantes.)

puté descoperi decât prin o exploraţiune atentivă împrejurulŭ sórelui şi în momentulŭ *uneĭ eclipse totale.*

Dar dacă în afară de acéstă problemă, astronomia matematică nu maĭ aştéptă resultate importante din observaţiunile acestorŭ fenomene, ele vorŭ fi încă isvóre fecunde de resultate preţióse pentru astronomia fisică.

In adevĕrŭ, astronomiĭ nu sunt încă de acordŭ asupra constituţiuniĭ fisice a sóreluĭ, şi diferitele ipotese deduse din unŭ numĕrŭ relativŭ restrînsŭ de observaţiunĭ de eclipse, de când astronomia fisică dispune de cele douĕ metóde noue de investigaţiune, *spectroscopia* şi *fotografia*, vorŭ fi înlocuite cu timpulŭ prin teoriĭ esacte, carĭ vorŭ face ca fisica cerescă, acéstă ramură nouă a astronomieĭ, să tindă spre perfecţiunea astronomieĭ matematice.

In acestŭ scopŭ şi subt auspiciile Observatórelorŭ şi a Academiilorŭ de sciinţe se organiséză maĭ în tóte statele misiunĭ, carĭ să observe aceste fenomene când sunt anunţate şi orĭ unde arŭ fi visibile. Observaţiunile ce se facŭ în timpulŭ uneĭ eclipse totale de sóre sunt destulŭ de complexe, ca să pótă fi făcute de unŭ singurŭ observatorŭ, ţinêndŭ sémă şi de timpulŭ scurtŭ câtŭ duréză totalitatea uneĭ eclipse de sóre (6^m în casurile cele maĭ favorabile). Aceste observaţiunĭ, împărţite între membriĭ uneia saŭ maĭ multorŭ misiunĭ, sunt relative la constituţiunea spaţiuluĭ care înconjóră sórele, la forma *aureoleĭ* saŭ *coróneĭ* luminóse ce înconjóră disculŭ eclipsatŭ alŭ sóreluĭ, la natura acesteĭ luminĭ şi la legea intensităţiĭ eĭ dela marginile disculuĭ sóreluĭ la limitele extreme ale coróneĭ, etc.

La 4 (16) Aprilie 1893 avêndŭ locŭ o eclipsă totală de sóre, a căreia linie de centralitate străbate America de sudŭ, totŭ Oceanulŭ Atlanticŭ şi o parte a Africeĭ, s'a organisatŭ în Paris o misiune compusă din d-niĭ Bigourdan şi Deslandres, doctorĭ în sciinţe, astronomĭ la Observatorulŭ din Paris, şi din asistenţiĭ lorŭ, d-niĭ Fayet, Millochau şi Mitteau.

Ca ataşatŭ la Observatorulŭ din Paris şi în urma interveniriĭ în favórea mea a fostuluĭ directorŭ alŭ Observatoruluĭ, Amiralulŭ Mouchez, a d-luĭ Haret şi a autorisăriĭ d-luĭ Ministru alŭ Instruc-

ţiunii publice, carĭ înţeleseră importanţa atâtŭ pentru mine câtŭ şi pentru ţéră a participăriĭ mele în o asemenea misiune, avuĭ onórea să fiŭ admisŭ de Biuroulŭ Longitudinilorŭ din Paris ca ataşatŭ la misiunea franceză din Senegalŭ.

Membriĭ misiuniĭ îşĭ propunŭ a se stabili la Joal, unŭ satŭ la sudŭ de Dakar, portulŭ Senegaluluĭ; coordonatele geografice ale portuluĭ Dakar determinate de d-lŭ Bouquet de la Grye, membru alŭ Academeĭ şi alŭ Biurouluĭ Longitudinilorŭ, fiindŭ longitud-vestŭ 19° 45′ 35″,5 şi latitud. + 14° 40′ 30″ (Connaissance des Temps).

Durata fenomenuluĭ pentru Joal va fi de $4^m,20^s$ aprópe.

D-lŭ Bigourdan, însărcinatŭ cu acéstă ocasiune să facă observaţiunĭ de nebulóse, de comete şi de stele duble, a şi plecatŭ în Senegalŭ, unde se va stabili pentru maĭ multe lunĭ. Instrumentele sale de observaţiune sunt: unŭ *equatorialŭ* de $0^m,32$ (objectivŭ), *o lunetă meridiană, cronometre,* baracele instrumentelorŭ şi câte-va aparate pentru` observaţiunĭ meteorologice. In timpulŭ eclipseĭ va determinà contactele şi va explorà regiunile d'imprejurulŭ sóreluĭ.

D-lŭ Deslandres va face observaţiunĭ spectroscopice asupra corónei şi protuberanţelorŭ, şi va avé totŭ de odată şi partea fotografică. Instrumentele ce va transportà sunt: unŭ *equatorialŭ* de 0^m16 cu o lunetă spectroscopică şi una fotografică, o *lunetă fotografică* de $0^m,13$, unŭ *siderostatŭ,* cronometre şi tóte accesoriile.

Eŭ voiŭ avé o *lunetă equatorială* de $0^m,16$, pe care Observatorulŭ a bine-voitŭ a mi-o pune la disposiţie. Acestŭ *equatorialŭ* a servitŭ d-luĭ André, actualulŭ directorŭ alŭ Observatoruluĭ din Lyon, in misiunea sa în Noua-Caledonià pentru observarea ultimeĭ treceri (în 1882) a planeteĭ Venus pe disculŭ sóreluĭ. La acestŭ equatorialŭ voiŭ adaptà o escelentă lunetă cu unŭ câmpŭ multŭ maĭ mare (un chercheur de comètes), aparţinêndŭ d-lorŭ Henry şi pe care distinşiĭ astronomĭ aŭ bine-voitŭ a mi-o încredinţà pentru acéstă ocasiune. Unŭ aparatŭ ordinarŭ de fotografie îmĭ va fi, sperŭ, de folosŭ chiar în momentulŭ eclipseĭ.

Observaţiunile ce voiŭ avé a face sunt: determinarea contactelorŭ, observaţiunĭ relative la forma şi dimensiunile *coróneĭ,* de-

semnulŭ corónei și fotografiĭ cu aparatulŭ ce voiŭ avé la dispo-
siție, cum și alte particularitățĭ ce voiŭ remarcà în totŭ timpulŭ fenomenuluĭ. In timpulŭ șederiĭ nóstre în Senegalŭ voiŭ fi însărcinatŭ cu serviciulŭ meridianŭ.

Misiunea își propune a face și diferite observațiunĭ meteorologice și observațiunĭ cu *pendululŭ* comandantuluĭ Defforges.

Plecarea pentru restulŭ misiuneĭ e fixată la începutulŭ luĭ Martie. Misiunea se va îmbarcà la Bordeaux pe paquebotulŭ transatlanticŭ dela 5 Martie și va debarcà la Dakar după 8 saŭ 9 ḑile de călĕtorie.

Cu misiunea oficială franceză, se vorŭ instalà la Joal o misiune particulară a d-luĭ de la Baume-Pluvinel și treĭ misiunĭ engleze.

Intr'o notă viitóre voiŭ avé onórea să comunicŭ Academieĭ resultatele obținute de misiunea nóstră.

Paris, 25 Novembre (7 Decembre), 1892.

*

Am unŭ cuvîntŭ de adăogitŭ la nota precedentă a d-luĭ N. Coculescu:

Mișcarea medie a unuĭ corpŭ cerescŭ este funcțiune de semi-axa cea mare a orbiteĭ sale, așa că o perturbație seculară a semi-axeĭ s'ar manifestà imediatŭ prin o perturbație seculară a mișcăriĭ mediĭ.

Laplace și Poisson demonstrară că semi-axa cea mare nu are perturbațiĭ seculare, dacă se ține sémă numaĭ de puterea I și II a masselorŭ. Insă, într'o tesă susținută înaintea Facultățiĭ de Sciințe din Paris și publicată și în *Annales de l'Observatoire de Paris* (Mémoires), am doveditŭ că, îndată ce se merge până la a treia putere a masselorŭ, semi-axa cea maĭ mare are și ea perturbațiĭ seculare. De aci ar urmà că și mișcarea medie are perturbațiĭ seculare, de ordinulŭ cubuluĭ masselorŭ.

Ast-felŭ fiindŭ, se pune întrebarea dacă accelerația seculară a mișcăreĭ medie a luneĭ nu ar proveni din o perturbație seculară a semi-axeĭ sale celeĭ marĭ, de ordinulŭ cubuluĭ masselorŭ. Ar fi loculŭ a se face cercetărĭ în acestŭ sensŭ.

Sp. Haret.

Anexă. — La pag. 33.

ALTEȚELORŬ LORŬ REGALE

PRINCIPELUI FERDINAND ȘI PRINCIPESEI MARIA

AÏ

ROMANIEI

DE

DIMITRIE CONSTANTINŬ OLLĂNESCU

Membru corespondentŭ alŭ Academieĭ Române

Bine-aĭ venitŭ la noĭ, Mirésă!
Cu ochiĭ dulcĭ să'nveselescĭ
Palatu-Țĭ falnicŭ de Crăiasă.
Asupră-ne să rĕspândescĭ
Și Bunătatea și Iubirea
Din ale Inimeĭ comorĭ,
Și aniĭ rodnicĭ curgĕtorĭ
Să-Țĭ nemuréscă Fericirea!
Bine-aĭ venitŭ la noĭ, Mirésă!

De multŭ cu dragŭ Te așteptamŭ
ca pe unŭ rĕsăritŭ de sóre,
Pe fruntea Țĕreĭ să aprindĭ
luminile de sĕrbătóre
Și cu belșugŭ să rĕsădescĭ
în piepturile nóstre viĭ
Speranța și mândriele
cu mâna-Țĭ blândă să le 'nviĭ!
Căcĭ din hotarŭ pân'la hotarĕ,
înmănunchiatŭ de-același dorŭ,
Cu graiŭ de Bine-cuvîntărĭ
voiosulŭ, vitejescŭ Poporŭ

Vĕ 'nchină, cu viaţa luĭ,
în darŭ şi dragostea-ĭ deplină
Şi Vĕ ureză, Mirĭ Duioşĭ,
de-apururĭ calea-Vĕ senină
Cu strălucirĭ s'o 'mpodobéscă,
în prea mărețulŭ lorŭ avéntŭ:
Isbânda, Gloria, Puterea
şi totŭ maĭ spornică să créscă,
Cu faima sfintelorŭ virtuţĭ,
menirea Vóstră pe pămîntŭ!

Bine-aţĭ venitŭ, Mirésă! Mire!
De mânĭ Regescĭ călăuzițĭ
Spre 'nalte țelurĭ de mărire!
De pilda Lorŭ însuflețițĭ,
Şi Bunătatea şi Iubirea
Asupră-ne să revĕrsaţĭ,
Şi maĭ adâncĭ să ne brăzdaţĭ
Statornicia şi 'nfrățirea!
Bine-aţĭ venit, Mirésă! Mire!

Ianuarie, 1893.

Anexă. — La pag. 33.

Asupra variaţiuneĭ gravitaţiuneĭ în aceeaşĭ localitate.

(Comunicare verbală făcută în şedinţa Academieĭ din 29 Ianuarie 1893).

DE

CONSTANTINŬ GOGU

Membru corespondentŭ alŭ Academieĭ Române.

Imĭ permitŭ a semnalà Academieĭ, şi în specialŭ atenţiuneĭ Secţiuneĭ sciinţifice, observaţiunile urmărite de câţĭ-va anĭ de d-luĭ El. Mascart în scopulŭ de a vedé dacă, *în aceeaşĭ localitate*, gravitaţiunea n'ar încercà óre-carĭ variaţiunĭ în intensitatea eĭ.

Incă din 1882 d-lŭ Mascart a imaginatŭ unŭ aparatŭ, căruia i-a datŭ numele de *barometru pentru gravitate*, în scopulŭ de a mĕsurà variaţiunile gravitaţiuneĭ în diferitele puncte ale globuluĭ. Acestŭ aparatŭ se compune dintr'unŭ tubŭ barometricŭ pusŭ în comunicaţiune cu unŭ reservorŭ, în care se află o masă invariabilă de gazŭ (de preferinţă idrogenŭ saŭ acidŭ carbonicŭ) (1), ţinută la o temperatură constantă şi care prin presiunea sa face echilibru mercuruluĭ din tubulŭ barometricŭ. Disposiţiunĭ speciale permitŭ a mĕsurà orĭ-ce variaţiunĭ în înălţimea mercuruluĭ din tubŭ, până la $\frac{1}{100}$ din milimetru.

Din observaţiunile urmărite de d. Mascart în ḑilele acestea din urmă, s'aŭ constatatŭ nisce variaţiunĭ brusce în înălţimea mercuruluĭ din tubŭ, a cărorŭ durată a variatŭ de la 15 minute până

---

(1) Se preferă aceste gaze pentru a evità oxidarea mercuruluĭ şi în consecinţă o slăbire în presiunea gazuluĭ.

la o oră și carĭ nu potŭ fi esplicate prin o schimbare de temperatură saŭ altă causă, decât numaĭ prin o variațiune corelativă în intensitatea gravitațiuneĭ, variațiune produsă, după d-lŭ Mascart, prin o transportare a maselorŭ din interiorulŭ pămîntuluĭ.

O schimbare în intensitatea gravitațiuneĭ trage după sine o variațiune în numĕrulŭ oscilațiunilorŭ făcute de unŭ pendulŭ într'unŭ timpŭ datŭ. Mărimea variațiuneĭ constatată de d-lŭ Mascart, dacă ar fi să persiste în timpŭ de o ḑi (1), ar putea să altereze cu una numĕrulŭ oscilațiunilorŭ dintr'o ḑi. Acestŭ efectŭ este de cincĭ orĭ maĭ mare decât celŭ produsŭ prin umflarea și retragerea apeĭ măreĭ asupra valóreĭ locale a gravitațiuneĭ, presupunêndŭ că diferența de nivelŭ între marea umflată și marea retrasă ar fi de 10 metri.

(1) Durata variațiunilorŭ constatate până acum a fostŭ de 15 minute până la o oră.

Anexă. — La pag. 34.

OMAGIULŬ ARTELORŬ

SCENĂ LIRICĂ DUPĂ FR. SCHILLER,

ADAPTATĂ PRINCIPESEĬ DE CORÓNĂ

MARIA A ROMÂNIEĬ

CU OCASIUNEA CĂSĂTORIEĬ ŞI VENIREĬ ÎN ŢÉRĂ

A ALTEŢEĬ SALE REGALE

DE

N. CH. QUINTESCU
Membru alŭ Academieĭ Române.

Domnilorŭ Colegĭ,

Despre lucrarea în versurĭ, ce voiŭ avé onóre a vĕ cetì, se póte ḑice, împreună cu străbuniĭ noştri, cu maĭ multŭ dreptŭ ca despre alte scrierĭ: «habent sua fata libelli.»

Voiţĭ a scì cum am ajunsŭ a mĕ încercà şi eŭ în graiulŭ poesieĭ? — Graţiósa nóstră Dómnă, *Elisabeta*, aflându-se în Iaşĭ împreună cu augustulŭ Eĭ soţŭ, Suveranulŭ ţĕreĭ, în luna Septembre a anuluĭ 1880, a bine-voitŭ să asiste treĭ serĭ de-a rîndulŭ la represen-taţiunile teatruluĭ naţionalŭ de acolo, date în onórea Măriilorŭ Lorŭ.

Intîmplarea făcêndŭ ca să fiŭ atuncĭ membru în comitetulŭ tea-truluĭ naţionalŭ din acea localitate, cu ocasiunea primireĭ, ce am făcutŭ Măriilorŭ Lorŭ, împreună cu ceĭ doĭ colegĭ aĭ meĭ din co-mitetŭ, am fostŭ fericitŭ a puté cunósce şi apreţià prin mine în-sumĭ înaltele calităţĭ ale inteligenţeĭ şi inimeĭ augusteĭ Dómne.

Ast-felŭ, când în 14 Martie alŭ anuluĭ următorŭ 1881 s'a pro-clamatŭ Regatulŭ, sub impresiunea sentimentelorŭ mele de admi-raţiune, am fostŭ împinsŭ a profità de acelŭ mare faptŭ naţionalŭ,

pentru a aduce unŭ omagiŭ publicŭ Aceleia, care devenise Regina Românieĭ.

De óre-ce în acelŭ timpŭ mĕ aflasemŭ în capitala ţĕreĭ, n'am aşteptatŭ decât închiderea sesiuneĭ generale din acelŭ anŭ a Academieĭ nóstre, şi, la începutulŭ luĭ Aprilie, întorcêndu-mĕ în a doua capitală a ţĕreĭ, unde-mĭ aveamŭ domiciliulŭ pe atuncĭ, ca unulŭ ce n'aveamŭ şi n'am pretenţiunĭ de poetŭ, şi apoĭ — chiar de aşĭ fi îndrăsnitŭ să sborŭ pentru întâia óră (1), răzimatŭ pe aripĭ poetice cu totulŭ saŭ numaĭ ale mele — nicĭ timpulŭ materialŭ nu era de ajunsŭ pentru o concepţiune de o estindere óre-care, m'am apucatŭ în tótă graba a reproduce liberŭ şi cu óre-carĭ micĭ alusiunĭ, la adresa graţióseĭ nóstre regine, cunoscuta scenă lirică: «*Huldigung der Kuenste*» a luĭ *Schiller*.

Către 20 Aprilie alŭ anuluĭ amintitŭ lucrarea era deja terminată.

O făcusemŭ cu gândulŭ ca să fie representată pe scena teatruluĭ naţionalŭ din Bucurescĭ in ḑiua de 10 Maiŭ 1881, când s'a celebratŭ pentru întâia óră cu mare strălucire proclamarea Regatuluĭ Românieĭ şi Regele nostru şi-a încinsŭ fruntea cu Coróna turnată din oţelulŭ tunurilorŭ cucerite în rĕsboiulŭ pentru Independenţă.

Am venitŭ la Bucurescĭ şi, în vedere că şi musica era gata — ea fusese făcută de meritosulŭ compositorŭ *Ed. Caudella*, profesorŭ la Conservatoriulŭ din Iaşĭ — am rugatŭ pe ilustrulŭ şi veneratulŭ nostru colegŭ, d-lŭ *Ion Ghica*, atuncĭ directorŭ generalŭ alŭ teatrelorŭ, să bine-voéscă a face să se represente modesta mea lucrare, interesulŭ multŭ-puţineĭ eĭ actualitățĭ reclamândŭ acésta tocmaĭ în acea ḑi solemnă de 10 Maiŭ.

Mi s'a rĕspunsŭ că, orĭ-câtă bună-voinţă s'ar pune, este peste putinţă a se înscenă *Omagiulŭ Artelorŭ* într'unŭ timpŭ atâtŭ de scurtŭ.

Faţă cu acestŭ resultatŭ, am fostŭ nevoitŭ a-mĭ îndreptă privirile asupra luĭ 10 Maiŭ alŭ anuluĭ 1882. Şi atuncĭ lucrarea mea

---

(1) Nu voiŭ să înţelegŭ cu acésta că până atuncĭ nu maĭ făcusem versurĭ. Mĕ exercitasemŭ în acésta şi maĭ nainte, dar numaĭ pentru plăcerea mea propriă. Am voitŭ dar a ḑice: *pentru întâia óră pe calea publicităţiĭ*, neţinêndŭ sémă de poesiórele intercalate în prosa miceĭ scrierĭ: „*De la Bonn la Coblenz*.“

maĭ puteà avé unŭ óre-care interesŭ de actualitate; celŭ puţinŭ aşa mi se ḑiceà.

Spre a fi pentru astă-dată sigurŭ de representare, la începutulŭ luĭ Martie alŭ anuluĭ 1882 am înaintatŭ *Omagiulŭ Artelorŭ* comitetuluĭ teatruluĭ naţionalŭ din Bucurescĭ, cu rugămintea ca să se pronunţe, daca lucrarea merită a fi pusă pe scenă la 10 Maiŭ alŭ aceluĭ anŭ.

Mi s'a datŭ de scire din partea direcţiuniĭ — ea nu maĭ erà în mâna unuĭ *Ion Ghica* — că scena lirică înaintată de mine a fostŭ aprobată de comitetulŭ teatruluĭ în urma unuĭ raportŭ favorabilŭ făcutŭ de rĕposatulŭ nostru colegŭ *G. Sion,* pe atuncĭ membru în acelŭ comitetŭ.

Credeam atuncĭ că nimicŭ nu maĭ stă în calea realisăreĭ dorinţeĭ mele.

De aci vine că în Aprilie 1882 m'am supusŭ chiar la spesele tipăriréĭ *Omagiuluĭ Artelorŭ,* după ce maĭ întâiŭ graţiósa nóstră Suverană bine-voise a primi dedicaţiunea. Imĭ reservasem însă de a da lucrarea mea prin librăriă în mâna publiculuĭ numaĭ după ce se va fi efectuatŭ punerea eĭ în scenă.

Dar «pascĭ murgule iarbă verde;» ea a rĕmasŭ de astă-dată de alŭ binelea neutilisată, şi se înţelege, că în aniĭ următorĭ, când ea îşĭ perduse cu totulŭ interesulŭ actualităţeĭ, comitetulŭ teatruluĭ naţionalŭ încă maĭ puţinŭ s'a gânditŭ ca să o scótă la lumină.

Eŭ însă m'am ţinutŭ de hotărîrea mea şi după ce *Omagiulŭ Artelorŭ* nu maĭ puteà fi pusŭ pe scenă. Afară de câte-va exemplare, puse la disposiţiunea Majestăţilorŭ Lorŭ şi a comitetuluĭ teatruluĭ naţionalŭ, şi afară de unŭ numĕrŭ fórte restrînsŭ de exemplare (7—8 celŭ multŭ) date îndată după tipărire la aceĭ dintre colegiĭ noştri a cărorŭ stăruinţă mĭ-a făcutŭ imposibilŭ refusulŭ, totalitatea celorŭ-lalte (eşiseră 500) a rĕmasŭ la mine până astăḑĭ, nicĭ chiar broşate.

Ast-felŭ se póte ḑice, că de faptŭ lucrarea mea n'a fostŭ propriŭ editată, o adevĕrată dare la lumină a uneĭ scrierĭ consistândŭ în depunerea eĭ la librăriĭ, spre a puté fi cumpĕrată şi prin urmare cunoscută de publiculŭ celŭ mare. Pe lângă acésta nicĭ lectură nu i-am datŭ unde-va, fie în Academia nóstră, fie aiurea.

Şi bine mĭ-a prinsŭ acéstă confiscare, ca să dicŭ aşa, de către mine însumĭ a «*Omagiuluĭ Artelorŭ*», ast-felŭ cum eşise din întâia eĭ redactare de acum aprópe 12 anĭ. Acésta aveà dreptŭ causă consciinţa grabeĭ cu care fusese lucratŭ, şi prin urmare a stăreĭ nu îndestulŭ de desĕvêrşite, sub care se înfăţişà în propriiĭ meĭ ochĭ.

In vara anuluĭ trecutŭ, după ce o supusesemŭ uneĭ de aprópe examinărĭ, am luatŭ hotărîrea de a oprì pentru totŭ-deauna apariţiunea în publicŭ a sceneĭ lirice sub forma în care erà şi de a o înlocuì cu o altă redactare maĭ bună.

Dar faptulŭ, că n'am avutŭ şi n'am pretenţiunea — precum am maĭ spusŭ — de a mĕ presentà publiculuĭ românŭ ca înzestratŭ cu disposiţiunĭ poetice pronunţate, acésta nu era de natură a mĕ grăbì la realisarea intenţiuneĭ mele, când o împrejurare, intervenită de curînd, a fostŭ unŭ îndemnŭ puternicŭ, ca să mĕ facă, nu numaĭ a pune în execuţiune — ceea ce-mĭ propusesemŭ — într'unŭ timpŭ maĭ apropiat decât mĕ aşteptamŭ eŭ însumĭ, dar chiar în nisce condiţiunĭ maĭ bune şi maĭ priincióse decât cu ocasiunea primeĭ prelucrărĭ a «*Omagiuluĭ Artelorŭ.*»

«Ce aduce ora, n'aduce anulŭ», şi neajunsulŭ meŭ de maĭ înainte cu nerepresentarea sceneĭ lirice, precum şi faptulŭ nedăreĭ eĭ în mâna publiculuĭ, cu tóte că tipărită cu mulţĭ anĭ înainte, şi avêndŭ aprobarea neuitatuluĭ pentru tóte timpurile a fostuluĭ nostru colegŭ ***Alecsandri;*** acelŭ neajunsŭ şi acea lipsă de profitŭ moralŭ după urma eĭ s'aŭ transformatŭ ast-felŭ în cele din urmă într'unŭ bine: «A quelque chose malheur est bon.» Iată în ce a constatŭ acea împrejurare.

După evenimentulŭ atâtŭ de fericitŭ pentru România alŭ căsătorieĭ Inălţimeĭ Sale Regale Principeluĭ de Corónă Ferdinand cu Principesa Maria de Edimburg, şi după venirea în ţéră a Alteţelorŭ Lorŭ Regale, făcêndu-se recepţiunĭ la Palatŭ, am avutŭ ocasiunea să vĕdŭ şi eŭ pe Augusta Principesă, şi — sub impresiunea farmeculuĭ ce rĕspândesce şi a admiraţiuneĭ ce deşteptă — m'am hotărîtŭ să reiéŭ uitatulŭ de atâţia anĭ «*Omagiŭ alŭ Artelorŭ*», spre a face din elŭ o adaptare pentru graţiósa nóstră tînĕră Principesă.

Ceea ce vĕ presentŭ dar, Domnĭ Colegĭ, este a dóua fasă a ace-

leiașĭ lucrărĭ. Ea póte fi considerată ca o redactare cu totulŭ nouă. Indreptată în întregulŭ eĭ, multe versurĭ aŭ fostŭ saŭ transformate, saŭ cu totulŭ înlocuite, iar în ceea-ce privesce adaptarea însășĭ, ea nu s'a mărginitŭ la schimbările de detaliŭ carĭ se impuneaŭ, ci a efectuatŭ maĭ multe adăogirĭ cu totulŭ independente, unele destulŭ de marĭ pentru cadrulŭ celŭ restrînsŭ.

Pentru juna Principesă *Maria* adaptarea «*Omagiuluĭ Artelorŭ*» se prestă maĭ multŭ prin faptulŭ, că augusta Domniță a venitŭ în dilele din urmă pentru prima óră în România, se aflà prin urmare în aceleașĭ împrejurărĭ și condițiunĭ ca și Marea Ducesă de Rusia, *Maria Paulowna*, pentru căsătoria căreia în anulŭ 1804 cu Marele Duce de Weimar, amintitulŭ poetŭ germanŭ a scrisŭ scena lirică «*Omagiulŭ Artelorŭ*», și a representat'o totŭ atuncĭ pe teatrulŭ din Weimar.

Unŭ altŭ punctŭ de asemĕnare este faptulŭ că, pe când Marea Ducesă Rusă era sora Țaruluĭ *Alexandru I*, principesa nóstră este — dupe mamă — nepóta Țaruluĭ actualŭ *Alexandru III*.

Dar prin împrejurarea că se ține în acelașĭ timpŭ și de o altă casă suverană, dintre cele maĭ strălucite ale Europeĭ, că este și nepótă — după tată — a puterniceĭ reginĭ a Anglieĭ și împĕrătese a Indiilorŭ, apoĭ prin intrarea Sa ca Principesă de Corónă în familia domnitóre a Românieĭ, menită la unŭ mare viitorŭ, prin acésta îmĭ oferià nóuĕ elemente de desvoltatŭ în scena lirică.

Cu câtŭ succesŭ orĭ nesuccesŭ am sciutŭ să utilisezŭ aceste elemente pentru glorificarea mareĭ regine Victoria și a țĕreĭ Eĭ, precum și nu maĭ puținŭ pentru celebrarea dinastieĭ și patrieĭ nóstre, alțiĭ vorŭ judecà și se vorŭ pronunțà. Ceea-ce însă potŭ afirmà eŭ, este că — pe câtŭ puterile mĭ-aŭ permisŭ — am căutatŭ a face lucrarea ce presentŭ — multŭ maĭ grea de executatŭ decât arŭ părè (1) — demnă de Academia nóstră, demnă de înalta persónă Căreia iĭ este destinată.

Bucurescĭ, 5 Februarie, 1893.

(1) In parte pentru a înlesnì acéstă convingere bărbațilorŭ cunoscĕtorĭ, îmĭ propunŭ a adăogi la textulŭ românŭ pe celŭ germanŭ cu note și o introducere literară asupra luĭ *Schiller*.

OMAGIULU ARTELORU

PERSOANELE

Tatălŭ — *Fata*
Mama — *Corŭ de țĕranĭ*
Junele — *Geniulŭ*
Cele șépte Arte

Scena înfățișéză o privéliște câmpenéscă. In mijlocŭ unŭ portocalŭ încărcatŭ cu róde și împodobitŭ cu cordele. La ridicarea cortineĭ *țĕranĭ* sunt ocupațĭ cu sădirea copaculuĭ în pămîntŭ, pe când *fete* și *băeți* ilŭ țină de amêndouĕ părțile legatŭ de ghirlande de florĭ.

TATĂLŬ

Crescĭ, copacŭ înfloritorŭ,
Cu a fructelorŭ coronă
D'aurŭ, ce noĭ cu iubire
Ilŭ sădimŭ din altă zonă,
Pentru-a nóstră fericire,
In alŭ patrieĭ ogorŭ.
De dulcĭ róde mândră plóiă
Crengile-țĭ totŭ verḑĭ se'ndóie!

TOȚĬ ȚĔRANIĬ

Crescĭ, copacŭ frumosŭ, o crescĭ,
Plaiurĭ să atingĭ cerescĭ!

JUNELE

A luĭ profumată flóre
Fructulŭ d'aurŭ s'o 'nsoțéscă!
Prin furtunĭ să se strecóre,
Vécurĭ supravieţuéscă!

TOŢĬ

Prin furtunĭ să se strecóre,
Vécurĭ supravieţuéscă!

MAMA

L'alŭ tĕŭ sînŭ, sacru ogorŭ,
Iea străinulŭ gingăşelŭ!
Alŭ pestriţeĭ turmĭ păstorŭ,
Nalte Faunŭ, veḑĭ de elŭ!

FATA

O voĭ gingaşe Driade
Ocrotiţi-lŭ, şi tu Pan!
Sprintene şi Oreade,
Tempestăţĭ ca să nu-ĭ strice,
Vijeliĭ opriţĭ să pice!

TOŢĬ

O voĭ gingaşe Driade
Ocrotiţi-lŭ, şi tu Pan!

JUNELE

Clarŭ eternŭ, eternŭ albastru
Caldulŭ eterŭ să-ţĭ zîmbéscă!
Sóre, dă-ĭ a tale raze!
Pămîntŭ, roua-ţĭ nu-ĭ lipséscă!

TOŢĬ

Sóre, dă-ĭ a tale raze!
Pămîntŭ, roua-ţĭ nu-ĭ lipséscă!

TATĂLŬ

Nouă viéţă, bucuriă
S'aibĭ la călĕtorŭ de datŭ;
Căcĭ de ea fuseşĭ plantatŭ.
Alŭ tĕŭ nectarŭ să re'nvie,
Şi adâncŭ în viitorŭ
Pe urmaşĭ, să-ĭ recreeze;

Eĭ, în desfătarea lorŭ,
Să te bine-cuvinteze!

TOŢĬ

Nouă viéţă, bucuriă
S'aibĭ la călĕtorŭ de datŭ;
Căcĭ de ea fuseşĭ plantatŭ.

(Eĭ se prindŭ de mână, aşa ca bărbaţiĭ să alterneze cu femeile, şi jócă hora împrejurulŭ arboruluĭ. Musica orchestreĭ îĭ însoţesce şi iea treptatŭ unŭ caracterŭ maĭ nobilŭ, pe când în fundulŭ sceniĭ se vĕdŭ scoborându-se *Geniulŭ* cu cele şépte *Zine*. Ţĕraniĭ se retragŭ de amĕndóuĕ laturile sceniĭ. In timpŭ ce Geniulŭ ocupă loculŭ din mijlocŭ, cele treĭ Arte plastice se aşéză la drépta luĭ, iar cele patru vorbitóre şi musicale la stânga.)

CORULŬ ARTELORŬ

De departe călĕtóre
Indreptămŭ a nóstre pasurĭ
Din popóre în popóre,
Dintr'unŭ vécŭ în alte vécurĭ;
Stabilŭ unŭ locaşŭ pe pămîntŭ cătămŭ,
Ca pe tronurĭ nemişcate
Să stămŭ în eternitate,
In odihnă creatóre,
Plinătate productóre;
Dar orĭ-cât umblămŭ, noĭ totŭ nu-lŭ aflămŭ.

JUNELE

Veḑĭ, ce este astă cétă
Ca de îngerĭ, ce-aicĭ vine!
Nezărite altă dată,
De fiinţe o minune.

GENIULŬ

Unde-alŭ armelorŭ resună
Fierŭ, cu aspră zăngănire,
Unde ura şi delirulŭ inimile despreună,
Unde ómeniĭ alérgă în eternă rĕtăcire,
De acolo paşiĭ noştri îĭ abatemŭ cu grăbire.

CORULŬ ARTELORŬ

Pe ceĭ falşĭ noĭ îĭ urîmŭ,
De ḑeĭ despreţuitorĭ;
Dară multŭ, adâncŭ iubimŭ
Pe sinceriĭ muritorĭ.
Unde blânde obiceiurĭ
Ne primescŭ cu dulce graiŭ,
Acolo clădimŭ locaşurĭ,
Aşeḑămŭ alŭ nostru traiŭ!

FATA

Óre ce simţescŭ de-odată?!
Sufletu-mĭ ce-a străbătutŭ?!
Către ele sunt atrasă
De-o putere ne'nţelésă;
Sunt figurĭ prea cunoscute,
Mie, ah! figurĭ plăcute,
Şi sciŭ totuşĭ că vre-odată
Unde-va nu le-am vĕḑutŭ!

TOŢĬ ŢĔRANIĬ

Ore ce simţescŭ de-odată?!
Sufletu-mĭ ce-a străbătutŭ?!

GENIULŬ

Dar tăcere! zărescŭ lume
Cu aspectŭ prea fericitŭ;
Cu cordele şi cunune
Arborulŭ e 'mpodobitŭ.
. . . . Astea nu-sŭ de veseliă
Urme? spuneţĭ ce zărimŭ?

TATĂLŬ

Noĭ păstorĭ de pe câmpiă
Suntemŭ, şi sĕrbătorimŭ
Pe-o mirésă strălucită,
Gingaşă, de-abea 'nsoţită.

GENIULŬ

Ce mirésă, spuneţĭ nouĕ?

MAMA

Este Principesa nóuă,
Multŭ Românilorŭ dorită,
Ce 'n a ţĕreĭ nóstre vale,
De Danubiŭ — lungŭ în cale —
In totŭ lungulŭ eĭ scăldate,
Vine să ne fericéscă
Din împĕrătescĭ palate
Ale Anglieĭ bogate.
Din Ea, ce va fi regină,
De simţirĭ înalte plină,
Are nóuĕ să se nască
Nóuă viţă 'mpĕrătéscă.

JUNELE

Ea, pe care-o 'ncununéză
Graţiĭ, dulce ca o rază;
Vlăstărelŭ dintr'o regină,
Căreĭ mările se 'nchină.

GENIULŬ

Pentru ce sădiţĭ copaculŭ?

JUNELE

Vine din străină ţéră,
Şi, ah! inima eĭ sbóră
Inapoĭ; vremŭ s'o legămŭ
De-astă patrie, ce-ĭ dămŭ!

GENIULŬ

De aceea voĭ copaculŭ
Rĕsădiţĭ cu rădĕcină,
Ca Domniţa să se simtă
Şi să ducă viéţă lină
Ca în ţéra eĭ iubită?

FATA

Ah! duióse legăminte
I-atragŭ inimă şi minte

Către ţéra vîrsteĭ june!
Totŭ ce-acolo a lăsatŭ,
Alŭ juneţeĭ încântatŭ
Locŭ, şi sînulŭ Mameĭ bune,
Frate, Tată, sufletŭ mare,
De suroriĭ îmbrăţişare.....
A le 'nlocui putemŭ?
L'ast-felŭ de comorĭ avemŭ
In natură-o compensare?

GENIULŬ

Dulcea inimiĭ simţire
Prinde şi în depărtare
Rădĕcinĭ, şi înfloresce:
Flacăra nu se rĕcesce;
Se aprinde l'alŭ eĭ focŭ
Alta, ce rĕsare 'n locŭ.
Totŭ ce Ea scumpŭ a avutŭ
Iĭ rĕmâne nepierdutŭ;
Nu iubire a lăsatŭ?
— Totŭ iubirea-a 'ntîmpinatŭ.

MAMA

Ah! de marmură portice,
Sălĭ magnificĭ, aurite
Lasă, cum să-ĭ placă-aice,
Unde maĭ multŭ ce străluce,
Sunt câmpiile 'nflorite
Şi cu spice-acoperite?!

GENIULŬ

Bunĭ pastorĭ, nu vĕ e datŭ
Nobilŭ sufletŭ a pĕtrunde!
Sufletulŭ, să sciţĭ, înaltŭ
Multe 'n elŭ comorĭ ascunde,
Şi ce-ĭ mare necurmatŭ
Cată 'n viéţă a depune,
Nu din viéţă să adune.

JUNELE

Mândriĭ óspeţĭ! spuneţĭ nóuĕ, pe Ea cum să ne-o unimŭ,
Invĕţaţi-ne de Dînsa bine cum să fimŭ priviţĭ!
Din frumóse florĭ cunune amŭ voi să-ĭ împletimŭ,
Şi 'n colibe s'o 'ntroducemŭ ne-amŭ simţi noĭ fericiţĭ!

GENIULŬ

Orĭ-ce inimă frumósă în curînd se 'mpatriéză;
Pe tăcute a sa lume dînsa singură-şĭ forméză.
Şi precum săditŭ unŭ arborŭ în pămîntŭ se adâncesce,
Şi putemicŭ cu-ale sale rădĕcinĭ se întăresce,
Şi o inimă nu alt-felŭ, care ĭ nobilă, măréţă,
Cu-ale sale fapte 'ndată se anină de viéţă.
Lanţulŭ dulce alŭ iubiriĭ iute se alcătuesce:
Unde duce fericirea, omulŭ patria-şĭ găsesce.

TOŢĬ ŢĔRANIĬ

Mândru óspe! ne arată pe Ea cum să ne-o legămŭ,
Cum pe Dînsa cu a nóstră dulce ţéră s'o dedămŭ,
Ca şi Ea 'ntr'o ḑi să spună
Cu unŭ sufletŭ de Română:
Dâmboriţă, apă dulce,
Cine bé, nu se maĭ duce?!

GENIULŬ

Ilŭ avemŭ în mâna nóstră acelŭ gingaşŭ legămîntŭ:
Pentru Ea străinŭ nu totulŭ este în acestŭ pămîntŭ;
De cortegiu-mĭ şi de mine lesne îşĭ va aminti,
După ce pe noĭ şi-alŭ nostru nume vomŭ descoperi.

(Geniulŭ inaintéză la capĕtulŭ din faţă alŭ sceneĭ, ceea ce facŭ şi cele şépte Zine, în cât forméză, cu totulŭ dinainte, unŭ semi-cercŭ. In momentulŭ in care sunt ast-felŭ aşezate, işĭ desvelescŭ atributele, pe carĭ până aci le ţinuse ascunse sub mantiile lorŭ.)

GENIULŬ (către Principesă).

Eŭ sunt creatorulŭ Geniŭ alŭ Frumosuluĭ în lume,
Şi ceştĭ cari mĕ urméză, corŭ de Arte pórtă nume.
Noĭ suntemŭ carĭ umane opere încoronămŭ,
Noĭ aceĭ cari palatulŭ şi altarulŭ decorămŭ.

Pe pămîntulŭ Englitereĭ, culte, libere, bogate,
De-ale căreĭ flote falnicĭ tóte mările-sŭ brăsdate,
La familia-Ţĭ regală ocrotire amŭ aflatŭ
In toţĭ timpiĭ, şi înalta Dómnă, viéţă ce Ţĭ-a datŭ,
Ca şi augusta-Ţĭ Mamă, ce-ĭ regină 'mpĕrătésă,
Şi alŭ Eĭ puternicŭ sceptru pórtă-atâtŭ de gloriósă,
Intreţinŭ nestinse flacărĭ — jertfe nóuĕ închinate —
Pe a caseĭ Lorŭ altare cu mâinĭ caste şi curate.
Iubitóre, pe-a Ta urmă Dînsele ne aŭ trimisŭ,
Căcĭ la orĭ-ce fericire prin noĭ drumulŭ e deschisŭ.

ARCHITECTURA (pe capŭ cu o corónă murală, în mâna dréptă cu o navă de aurŭ).

Unŭ străbunŭ alŭ Tĕŭ — fŭ Petru — m'a chiămatŭ la Nordŭ pe mine;
Pe-ale Neveĭ malurĭ ast-felŭ m'a vĕḑutŭ tronândŭ orĭ-cine!
A doua cetate Roma acolo i-am construitŭ;
Prin acésta 'mpĕrăţieĭ residenţă a devenitŭ.
Pămîntescŭ raiŭ de măreţe şi de splendide palate
Rĕsărit-aŭ sub lovirea vergeĭ mele fermecate.
Aḑĭ de plinulŭ vieţeĭ veselŭ murmură-o cetăţenime,
Unde se zăriă 'nainte numaĭ céţă, 'ntunecime;
Iarŭ a navelorŭ catargurĭ falnice aŭ spăriatŭ
Pe bĕtrânulŭ ḑeŭ, ce'n marea Baltică-a ziditŭ palatŭ.

SCULPTURA (cu o Victoriă în mână)

Şi pe mine fórte-adesea m'aĭ vĕḑutŭ cu admirare
De divinităţĭ antice multŭ severa creatóre.
Mareluĭ Cesar, pe care sora mea l'a amintitŭ,
Din alŭ căruĭ trunchiŭ, o Dómnă, după Mamă-aĭ odrăslitŭ,
I-am pusŭ statua—măréţă şi eroică 'ntrupare—
Chiar pe-o stâncă, ce cât lumea rĕmâné-va în picióre.

. . . .

Aḑĭ venindŭ în astă ţéră, roditóre şi frumósă,
Unde Tu cu dragŭ păşit-aĭ, principesă graţiósă,
Ca să legĭ a Ta ursită de a Românieĭ sórte
Şi-a luĭ Ferdinand, pe frunte într'o ḑi menitŭ să pórte
De oţelŭ Coróna: vrut-am, ca să daŭ unŭ semnŭ vĕḑutŭ
Cât ne este ea de dragă, cât alŭ eĭ poporŭ plăcutŭ
— Cum să nu iubimŭ noĭ ţéra, care din natură are
Către Artele frumóse o frumósă înclinare? — :

E Victoria acésta, ce de mine-a fostŭ formată,
(arată Victoria)
Micŭ modelŭ, ca să servéscă mare 'n bronzŭ a fi turnată
Pe-acea Pórtă triumfală ce Românii vorŭ clădi
— O! de sigurŭ nu departe póte fi acéstă ḑi —
Spre eternă amintire de isbânḑi, ce-aŭ repurtatŭ
Sub vitézulŭ rege Carol contra Turculuĭ cruntatŭ,
Rege care şi'n rĕsbóie braţulŭ pórtă vigurosŭ,
Şi pe câmpurile păciĭ trage brasde cu folosŭ.
Mâna mea din lutŭ fiinţe fără viéţă întrupéză;
Spre mărire, nóuă viéţă pe Românĭ Elŭ îndreptéză.

PICTURA

Naltă Dómnă! sunt şi însămĭ sigurŭ cunoscută Ţie,
Eŭ ce-sŭ veselă măiéstra formelorŭ înşelătóre.
De viéţă scînteéză, şi colorile lorŭ viue
Pe-a mea pânză ardŭ puternicŭ cu a foculuĭ vigóre.
Eŭ plăcută 'nşelăciune sciŭ de simţŭ să făptuescŭ;
Insăşĭ inima potŭ dulce prin ochĭ ca să amăgescŭ;
Cu trăsurile luate după chipulŭ celŭ iubitŭ
Alinezŭ adesea dorulŭ unuĭ sufletŭ chinuitŭ;
Ceĭ pe cari unulŭ de-altulŭ sórta crudă îĭ desparte,
Mĕ posedŭ pe mine... şi-ast-felŭ maĭ puţinŭ se simtŭ departe.

POESIA

Legăturĭ de locŭ pe mine nu mĕ ţinŭ, şi nicĭ hotare,
Liberă prin orĭ-ce spaţiŭ îmĭ facŭ cale, mĕ avêntŭ;
Infinitulŭ meŭ imperiŭ e cuprinsŭ în cugetare,
Şi-a mea armă 'ntraripată constă numaĭ în cuvîntŭ.
Totŭ ce pe pămîntŭ se mişcă şi în firmamentŭ viéză,
Totŭ ce tainică natura în alŭ eĭ sînŭ făuresce,
Mie desvĕlitŭ să-mĭ fie şi dessigilatŭ urméză,
Căcĭ nimicŭ alŭ poesieĭ sborŭ puternicŭ nu 'ngrădesce;
Dară maĭ frumosŭ nimica nu găsescŭ, după multŭ cugetŭ,
Ca în forma cea frumósă... unŭ frumosŭ şi nobilŭ sufletŭ.

MUSICA (cu lira)

Dulcea tonuluĭ putere, ce din córde isvoresce,
Bine o cunoscĭ, căcĭ *Insăţĭ o exercitĭ cu-agerime.*
Ceea ce cu infinitulŭ pieptulŭ umple, ne răpesce,
Numaĭ prin a mele tonurĭ cu putere se exprime;

Ale nóstre simțurĭ fórte — dulce farmecŭ — le încântă,
D'unŭ nespusŭ dorŭ se topesce, ah ! din pieptŭ simțirea viuă,
Insușĭ sufletulŭ să sbóre de pe buze se avêntă,
Când din lira-mĭ lasŭ să curgă rîulŭ meŭ de armoniă;
Iar a tonurilorŭ scară când voiŭ întrupà deplinŭ,
Te transportŭ atuncĭ în cerurĭ la Frumosulŭ celŭ divinŭ.

DANȚULŬ (cu cimbală)

Prea înalta Ḑeitate liniște vrea maiestósă;
Cu unŭ spiritŭ trebuesce gravŭ și liniștitŭ simțită.
Alta-ĭ viéța; ea se mișcă liberŭ, viuă, voluptósă,
Și sburdalnica juneță cere-a fi înveselită.
Cu-ale frumuseţeĭ frêne înfrênezŭ eŭ veselia,
Care ale cuviințiĭ marginĭ trece bucurosŭ;
In a danțuluĭ pășire punŭ plăcută simetria,
Corpuluĭ greoiŭ daŭ aripĭ de vêntŭ linŭ și rĕcorosŭ.
Cârmuescŭ totŭ ce se mișcă cu-a mea vargă mlădiósă,
Grația de la natură este partea mea frumósă.

ARTA DRAMATICĂ (cu o îndoită mască).

Chipŭ de Ianus astă mască ochilorŭ Voștri ofere,
De o parte bucuriă, de cea-laltă întristare.
Viéța omuluĭ se 'mparte între lacrĕmĭ și plăcere,
Și cu seriositatea gluma merge pe-o cărare.
Viéța cu totŭ ce cuprinde, fie 'naltŭ, fie ascunsŭ,
Sub aĭ Tĕĭ ochĭ e pe scenă de mine desfășurată.
Ast-felŭ marea lumiĭ dramă bine când veĭ fi pĕtrunsŭ,
Te veĭ înturnà în Tine însațĭ cu multŭ maĭ bogată;
Căcĭ întregulŭ vieţeĭ cine cu privirea 'mbrățișéză,
Frământarea 'n alŭ sĕŭ sufletŭ ca prin farmecŭ încetéză.

GENIULŬ

Noĭ, a Artelorŭ înalte cétă sacră și divină,
Ție, înaintea căreĭ în ăstŭ locŭ ne-amŭ presentatŭ,
Ca să te servimŭ cu tóte suntemŭ gata, o regină,
Numaĭ să doresceĭ, și 'ndată la unŭ semnŭ, ce veĭ fi datŭ,
Precum zidurile Tebeĭ l'a luĭ Amfion cântare,
Ast-felŭ cea nesimțitóre piétră se va însufleți,
Și a Frumuseţeĭ lume aĭ să veḑĭ cu admirare.

ARCHITECTURA

Cum columne de columne nesfârşitŭ se vor clădì.

SCULPTURA

Marmura cum se topesce sub a daltelorŭ lovire.

PICTURA

Şi pe pânză cum rĕsare a vieţiĭ 'nsufleţire.

MUSICA

Şi isvóre de-armonia la urechea Ta rĕsună.

DANŢULŬ

Danţulŭ celŭ uşorŭ în choră veselŭ cum se împreună.

ARTA DRAMATICĂ

Lumea are pe-astă scenă Ţie a se 'nfăţişà.

POESIA

Fantasia 'nflăcărată are a Te transportà
Pe-ale eĭ puterniceĭ aripĭ până 'n plaiulŭ celŭ ḑeescŭ.

PICTURA

Şi precum încântătorulŭ ḑîneĭ Iris arcŭ cerescŭ
Din a luĭ Apollo raze cresce mândru-radiosŭ,
Ast-felŭ şi noĭ cu putere întrunită căutămŭ,
Noĭ ceĭ şépte numerĭ sacri aĭ înaltuluĭ Frumosŭ,
Mândră ţesĕtură, Dómnă, vieţeĭ Tale să lucrămŭ.

TÓTE ARTELE (imbrăţişându-se)

A puterilorŭ frumósă întrunită năzuinţă,
Nasce viéţa-adevĕrată, fericita existinţă.

Bucurescĭ, 1 Februarie, 1893.

PARTEA II

SESIUNEA GENERALĂ DIN ANULU 1893.

SESIUNEA GENERALĂ DIN ANULŬ 1893.

ŞEDINŢA DIN 23 FEBRUARIE 1893.

Preşedinţa d-luĭ Vice-Preşedinte *I. C. Negruzzi.*

D-lŭ Secretarŭ generalŭ *D. Sturdza* dă cetire următoruluĭ:
Raportŭ asupra lucrărilorŭ Academieĭ în anulŭ 1892—93:

«*Domnilorŭ Colegĭ,*

«Indeplinindu-mĭ datoria de a vě presentà la deschiderea sesiuneĭ generale expunerea obicĭnuită asupra activităţiĭ Academieĭ în anulŭ încetatŭ, cu durere mě vědŭ silitŭ a începe şi astă dată cu amintirĭ nu maĭ puţinŭ triste decât la cele din urmă câte-va sesiunĭ trecute.

«In aniĭ din urmă Academia a suferitŭ grele lovirĭ; amŭ perdutŭ din mijloculŭ nostru unulŭ după altulŭ unŭ numěrŭ însemnatŭ de bărbaţĭ, carĭ prin talentele, sciinţa, patriotismulŭ şi meritele lorŭ eraŭ fala Academieĭ Române; carĭ prin presenţa lorŭ între noĭ dedeaŭ acesteĭ instituţiunĭ respectulŭ, prestigiulŭ şi autoritatea, ce trebue să aibă spre a-şĭ îndeplinì înalta sa misiune.

«In anulŭ pe care acum îlŭ încheemŭ, Academia a perdutŭ pe treĭ din membriĭ eĭ ceĭ maĭ distinşĭ, ceĭ maĭ iubiţĭ: *Episcopulŭ Melchisedec, Grigorie Cobălcescu* şi *Gheorghe Sion;* iar dintre membriĭ corespondenţĭ pe *Dr. Felix Bamberg.*

«Cu câtŭ durerea causată de aceste continue marĭ perderĭ este maĭ puternică în noĭ, cu atâtŭ maĭ multŭ ea ne îndémnă la o maĭ strînsă unire, la o maĭ încordată activitate spre a micșorà, pe câtŭ se póte, urmările acestorŭ crude loviri ale morțiĭ nemilóse.

«Cunósceți cu toțiĭ meritele marĭ și variate ale regretațilorŭ noștri colegĭ, pe carĭ astădĭ nu-ĭ maĭ putemŭ salutà în mijloculŭ nostru ca la sesiunea generală a anuluĭ trecutŭ. Le voiŭ aminti deci numaĭ în câte-va cuvinte:

«*Episcopulŭ Melchisedec* s'a strămutatŭ dintre ceĭ viĭ la 16 Maiŭ 1892. Elŭ a fostŭ unulŭ dintre ceĭ maĭ învĕțațĭ prelațĭ din întrégа istorie bisericéscă a némuluĭ nostru. O jumĕtate de secolŭ aprópe, începêndŭ dela 1843, elŭ a lucratŭ spre a rĕspândì lumina culturei și a sciinței în clerŭ și în națiune, atâtŭ ca profesorŭ la Socola și la Hușĭ, câtŭ și ca părinte sufletescŭ și ca scriitorŭ. Elŭ a luatŭ o însemnată parte activă la luptele pentru Unire în aniĭ 1857 și 1858; a fostŭ Episcopŭ alŭ Hușilorŭ, alŭ Dunăreĭ de jos, la Ismailŭ și apoĭ la Galațĭ, iar dela 1879 elŭ a păstoritŭ eparchia Romanuluĭ.

«Scrierile sale *Cronica Hușilorŭ* (1869), *Lipovenismulŭ* (1871), *Cronica Romanuluĭ* (1874, 1875), precum și o mulțime de altele maĭ puținŭ voluminóse, ĭ-aŭ câștigatŭ o posițiune între ceĭ maĭ de frunte aĭ noștri învĕțațĭ și scriitorĭ. La 1870 Academia l'a chematŭ să ocupe în sînulŭ eĭ loculŭ, la care îĭ daŭ dreptulŭ meritele învĕțătureĭ sale vaste și a activităţeĭ sale neobosite.

«Prin testamentulŭ sĕŭ, ilustrulŭ Prelatŭ a datŭ o nóuă dovadă de iubirea și interesulŭ ce nutrea pentru Academia Română, lăsându-ĭ întrégă biblioteca sa.

«*Grigorie Cobălcescu,* încetatŭ din viață la 21 Maiŭ, 4 dile după Episcopulŭ Melchisedec, a fostŭ unulŭ din ceĭ maĭ de frunte naturaliștĭ românĭ. Singura preocupațiune a vieţeĭ sale a fostŭ sciința, anume sciințele naturale și în specialŭ geologia, pe care o iubea și o studià cu o pasiune cum rarŭ se întîlnesce. Elŭ a cutreeratŭ mulțĭ anĭ dearêndulŭ munțiĭ, văile și câmpiile țĕreĭ pen-

tru cercetările sale geologice. Ródele acestorŭ cercetărĭ se arĕtaŭ maĭ alesŭ în cursurile sale dela Universitatea din Iașĭ și în alte lecțiunĭ, pe carĭ le făcea. Diferite studiĭ și note geologice publicate de elŭ în revistele speciale din străinătate ĭ-aŭ câștigatŭ unŭ nume stimatŭ în sciință.

«Cobălcescu a publicatŭ, în viață fiindŭ, o singură lucrare de întindere maĭ însemnată, anume *Studiŭ geologicŭ și paleontologicŭ asupra unorŭ tĕrêmurĭ terțiare din unele părțĭ ale Românieĭ* (1883). Sciința și Academia l'aŭ perdutŭ tocmaĭ când începuse a pregăti publicarea unorŭ lucrărĭ marĭ din bogatele materiale sciințifice adunate de dînsulŭ cu atâta zelŭ și iubire, timpŭ de unŭ lungŭ șirŭ de anĭ.

«*Gheorghe Sion,* dela 1868, când a fostŭ alesŭ membru alŭ Academieĭ, și până la cele din urmă dile ale vieţeĭ, a luatŭ parte cu celŭ maĭ statornicŭ interesŭ la viața acesteĭ instituțiunĭ. In aniĭ 1876—1878 elŭ a condusŭ lucrările cancelarieĭ ca secretarŭ generalŭ.

«Sion a făcutŭ parte din generațiunea eroică și fericită, care a dusŭ cu succesŭ strălucitŭ lupta pentru înălțarea națiuneĭ atâtŭ în situațiunea politică câtŭ și în cultură. Elŭ a făcutŭ parte din pleiada scriitorilorŭ, în fruntea cărora strălucea Alecsandri, și carĭ timpŭ de o jumĕtate de secolŭ s'aŭ inspiratŭ de aspirațiunile națiuneĭ, aŭ cântatŭ gloriele némuluĭ nostru, și aŭ luminatŭ și întăritŭ sufletele, aŭ înălțatŭ inimele prin scrierile lorŭ.

«La 1 Octobre Sion șĭ-a încheiatŭ viața, din care cea maĭ însemnată parte a fostŭ dată activitățeĭ literare. Poesiĭ patriotice, fabule, compunerĭ dramatice, traducerĭ în versurĭ din scriitoriĭ clasicĭ aĭ poesieĭ dramatice franceze, traducerea din limba grécă a scrierilorŭ istorice despre Românĭ, și alte multe scrierĭ maĭ marĭ și maĭ micĭ, originale saŭ traducerĭ, aŭ fostŭ rodulŭ neadormiteĭ sale activitățĭ literare.

«*Felix Bamberg* șĭ-a făcutŭ de timpuriŭ unŭ nume prin scrierea sa asupra Revoluțiuneĭ franceze din 1848, alcătuită după acte au-

tentice și convorbirĭ cu bărbații, carĭ aŭ luatŭ parte la acestŭ însemnatŭ evenimentŭ istoricŭ. Acestŭ renume și l'a măritŭ prin două scrierĭ, carĭ tractéză despre transformarea Orientuluĭ europeanŭ făcută prin Tractatulŭ de Paris din 1856, care atinge directŭ tótă istoria modernă a Românieĭ. Intr'unŭ volumŭ de șése sute pagine, care conține istoria Orientuluĭ europeanŭ dela Tractatulŭ de Paris până la Tractatulŭ de Berlin, Regatulŭ nostru ocupă unŭ locŭ de onóre. A patra parte a acestuĭ volumŭ vorbesce despre noĭ și conține istoria relațiunilorŭ Principatelorŭ române cu Pórta Otomană și cu Rusia, istoria mișcăreĭ din 1848 în România și a resultatelorŭ dobândite pentru ea prin Tractatulŭ de Paris, caracteristica domnieĭ luĭ Cuza-Vodă și relațiunea evenimentelorŭ carĭ s'aŭ succedatŭ până la isbucnirea resboiuluĭ din 1876, acțiunea română-rusă dinaintea Plevneĭ și așezămîntulŭ făcutŭ de Tractatulŭ din Berlin din 1878. Dela Colson, Neigebaur și Ubicini nicĭ unŭ scriitorŭ străinŭ nu a tractatŭ cu cunoscințe maĭ amĕnunte și cu maĭ multă căldură afacerile românescĭ decât Bamberg. Expunerea luĭ e superióră printr'unŭ imensŭ materialŭ documentalŭ, pe care se sprijinesce, printr'o experiență dobândită într'o activitate politică de patru-ḑecĭ de anĭ, și printr'unŭ talentŭ, care ĭ-a asiguratŭ o posițiune din cele maĭ marcante printre istoriciĭ timpurilorŭ moderne.

«Academia a fostŭ representată prin delegațiunĭ de membri la tristele ceremoniĭ ale înmormîntăriĭ celor treĭ regretațĭ colegĭ decedațĭ în țéră.

«O representare de aceeașĭ natură a făcutŭ Academia, prin însărcinarea dată d-luĭ N. Ionescu, la înmormîntarea mareluĭ cetățénŭ Dumitru Brătianu, care nu a fostŭ membru alŭ Academieĭ, dar a fostŭ Ministru alŭ Instrucțiuneĭ publice la 1867 și în acéstă calitate a presidatŭ ședința de inaugurare a Academieĭ și a patronatŭ constituirea și începutulŭ activitățeĭ sale. In amintirea acestorŭ fapte Academia s'a credutŭ datóre a ḑice cuvîntulŭ sĕŭ de recunoscință către memoria patriotuluĭ ilustru.

«Academia a participatŭ în anulŭ trecutŭ la serbarea unuĭ evenimentŭ pe atâtŭ de îmbucurătorŭ pe câtŭ este de rarŭ. Venerabilulŭ nostru colegŭ, G. Barițiŭ, privitŭ de întregŭ némulŭ românescŭ cu cea maĭ înaltă venerațiune pentru munca sa neobosită de șése deceniĭ în luminarea și înălțarea națiuneĭ, a împlinitŭ, la 12 Maiŭ trecutŭ, 80 de anĭ aĭ viețeĭ sale. Academia, care a fostŭ fericită a numĕrà dela a eĭ înființare pe d-lŭ Barițiŭ între membriĭ sĕĭ, a luatŭ parte la serbarea, care s'a făcutŭ cu acéstă ocasiune la Sibiiŭ. Colegiĭ noștri d-niĭ V. A. Urechiă, Gr. Stefănescu, Gr. G. Tocilescu, P. Poni și I. Vulcanŭ aŭ representatŭ Academia, înmânândŭ Nestoruluĭ scriitorilorŭ românĭ o adresă de felicitare a Academieĭ.

«Ascultândŭ relațiunea d-lorŭ colegĭ V. A. Urechiă și Gr. Tocilescu despre serbarea dela Sibiiŭ, precum și scrisórea de mulțămire a d-luĭ G. Barițiŭ, Academia — în ședința dela 29 Maiŭ — a decisŭ a publică într'unŭ volumŭ o culegere din scrierile cele maĭ caracteristice eșite din condeiulŭ d-luĭ Barițiŭ în decursulŭ lungeĭ sale activitățĭ literare și politice începêndŭ dela 1838. Cu alegerea și coordonarea scrierilorŭ, carĭ vorŭ formà acéstă publicațiune, s'a însărcinatŭ o comisiune compusă din d-niĭ D. Sturdza, Gr. G. Tocilescu și Nic. Densușianu.

«*I. Ședințele de peste anŭ.*

«In ședințele din cursulŭ anuluĭ, pre lângă lucrările curente, s'aŭ cetitŭ maĭ multe memoriĭ, s'aŭ făcutŭ diferite comunicărĭ.

«Maĭ alesŭ d-niĭ colegĭ Urechiă și Tocilescu aŭ ocupatŭ maĭ multe ședințe, cetindŭ diferite lucrărĭ.

«D-lŭ V. A. Urechiă, în ședința dela 4 Decembre, a cetitŭ o notă istorică îndreptândŭ șirulŭ cronologicŭ alŭ domniilorŭ luĭ Eustratie Dabija, Ioanŭ Duca și Alexandru Iliașŭ, Domniĭ Moldoveĭ.

«In aceeașĭ ședință d-lŭ Urechiă a cetitŭ o parte din memoriulŭ sĕŭ asupra domnieĭ luĭ Alexandru Moruzŭ la 1793; după care a cetitŭ o poveste cu subiectŭ istoricŭ «Jurămîntulŭ țĕreĭ la 1790.»

«La 5 Februarie d-lŭ Urechiă a cetitŭ unŭ documentŭ dela finele secoluluĭ trecutŭ despre alegerea de către Divanŭ și prin votŭ secretŭ a ispravniculuĭ de Buzĕŭ.

«In maĭ multe ședințe d-lŭ Urechiă a comunicatŭ copiĭ de documente istorice procurate de d-lŭ C. Esarcu din archivele dela Veneția.

«De unŭ deosebitŭ prețŭ este manuscriptulŭ, pe care l'a dăruitŭ d-lŭ Esarcu prin d-lŭ Urechiă și care are titlulŭ «*Visitatio generalis omnium ecclesiarum catholici romani ritûs in provincia Moldaviae.... per Fratrem Marcum Bandinam à Scopia.*» Acéstă visitațiune s'a făcutŭ la 1646, și descrierea eĭ a fostŭ terminată la 1648. D-lŭ Urechiă a făcutŭ o expunere asupra însemnătățeĭ acesteĭ scrierĭ ca mijlocŭ de informațiune pentru cunóscerea istorieĭ țěreĭ pe la mijloculŭ secoluluĭ XVII.

«Colegulŭ nostru d-lŭ Gr. G. Tocilescu a făcutŭ, la 13 Novembre, Academieĭ o relațiune asupra activitățeĭ și publicațiunilorŭ Societățeĭ franceze de archeologie din Paris și ale Societățeĭ archeologice dela Orléans, precum și asupra Congresuluĭ de archeologie, care s'a ținutŭ în vara anuluĭ trecutŭ la Orléans, unde d-lŭ Tocilescu a representatŭ Academia.

«In aceeașĭ ședință d-lŭ Tocilescu a arĕtatŭ resultatele însemnatelorŭ cercetărĭ archeologice făcute de d-sa în luna Octobre asupra valurilorŭ romane din Dobrogea numite «valurile luĭ Traianŭ.»

«In ședința publică dela 15 Ianuarie, d-lŭ Tocilescu a cetitŭ unŭ memoriŭ despre Statulŭ Iașilorŭ, care, după resultatele cercetărilorŭ sale, trebue să fie existatŭ între Statulŭ Bârladuluĭ la sudŭ și Țéra Moldoveĭ la nordŭ, înainte de fundarea Principatuluĭ Moldoveĭ de Bogdanŭ Dragoșŭ în seculŭ XIV.

«La 5 Februarie, în ultima ședință publică, d-lŭ Tocilescu a presentatŭ dare de sémă despre ultimele săpăturĭ făcute în ruinele orașuluĭ Tropæum Traiani la Adam Clissi în Dobrogea și despre însemnătatea acesteĭ cetățĭ.

«D-lŭ I. C. Negruzzi a făcutŭ, în ședința dela 9 Octobre, o relațiune despre Congresulŭ internaționalŭ de geografie și despre serbările carĭ s'aŭ făcutŭ în vara anuluĭ trecutŭ în onórea luĭ

Cristof Columb la Genova, unde d-lŭ Negruzzi a representatŭ Academia.

«In ședința dela 4 Decembre d-lŭ Sp. Haret a cetitŭ o notiță a d-luĭ N. Coculescu asupra organisăreĭ uneĭ misiunĭ franceze în Senegalŭ pentru observarea eclipseĭ totale de sóre dela 4 (16) Aprilie 1893, misiune din care va face parte și tînĕrulŭ astronomŭ românŭ. Lâ acéstă notă d-lŭ Haret a adaosŭ unele observațiunĭ propriĭ.

«La 29 Ianuarie d-lŭ membru corespondentŭ C. Gogu a făcutŭ o comunicare asupra variațiuneĭ gravitațiuneĭ în acelașĭ punctŭ pe suprafața pămîntuluĭ.

«In ședința dela 20 Novembre, am făcutŭ însumĭ o comunicare despre portretulŭ luĭ Michaiŭ Vodă Vitézulŭ, aflatŭ într'unŭ tabloŭ din museulŭ din Viena alŭ pictoruluĭ olandezŭ Frans Francken, contemporanŭ alŭ mareluĭ nostru Domnŭ.

«Diferite lucrărĭ aŭ fostŭ comunicate Academieĭ și se află trimise în studiulŭ Secțiunilorŭ, carĭ vĕ vorŭ presentà în acéstă sesiune rapórte și propunerĭ asupra lorŭ. Ast-felŭ se află în studiulŭ Secțiuneĭ literare o lucrare de d-lŭ Lobel, censorŭ-inspectorŭ în Ministeriulŭ Instrucțiuneĭ publice din Constantinopolŭ, despre etimologia cuvintelorŭ turcescĭ din *Glossariulŭ* Laurianŭ-Massimŭ. — In esamenulŭ Secțiunilorŭ literară și istorică s'a trimisŭ o lucrare a d-luĭ Baronŭ Guillaume intitulată ***Essai bibliographique sur l'ancienne Dacie, la Roumanie et les Roumains.*** — Secțiunea sciințifică are in studiŭ două lucrărĭ ale d-luĭ St. C. Hepites intitulate ***Temperatura luneĭ Ianuarie 1893 st. n. în România*** și ***Revista climatologică anuală, Anulŭ 1892 st. n.***

«Evenimentulŭ fericitŭ care a înveselitŭ întrégă téra, căsătoria A. S. R. Principeluĭ Românieĭ, a avutŭ rĕsunetŭ și în Academie, care numĕră pe A. S. R. Principele Moștenitorŭ printre membriĭ sĕĭ onorarĭ.

«In ședința publică dela 15 Ianuarie d-lŭ membru corespondentŭ D. C. Ollănescu a cetitŭ o odă de bunŭ venitŭ adresată «Altețelorŭ Lorŭ Regale Principeluĭ Ferdinand și Principeseĭ Maria aĭ Românieĭ;» iar în ședința publică dela 5 Februarie, d-lŭ N. Quintescu a cetitŭ

«Omagiulŭ artelorŭ, scenă lirică după Schiller, adaptată Principeseĭ Maria a Românieĭ cu ocasiunea căsătorieĭ și venireĭ în țéră a Alteţeĭ Sale Regale.»

«II. Publicaţiunile Academieĭ.

«In cursulŭ anuluĭ s'aŭ făcutŭ următórele publicaţiunĭ:

«1. Din ***Analele Academieĭ*** s'aŭ tipăritŭ:

«a). Tomulŭ XIV, cuprindêndŭ ***Partea administrativă și desbaterile din anulŭ 1891 — 92.***

«b). Tomulŭ XII — Memoriile Secţiuneĭ literare s'a terminatŭ prin memoriulŭ P. S. Ep. Ghenadie alŭ Rîmniculuĭ, despre «Două manuscrise românescĭ din secolulŭ XVII.»

«c). Tomulŭ XII — Memoriile Secţiuneĭ istorice s'a încheiatŭ prin terminarea tipărireĭ numeróselorŭ documente anexate la «Memoriulŭ asupra periódeĭ din istoria Românilorŭ dela 1774 — 1786» de d-lŭ V. A. Urechiă. Pentru maĭ ușóră întrebuinţare a bogatuluĭ materialŭ de documente istorice cuprinse și anexate la acestŭ memoriŭ, s'a făcutŭ și tipăritŭ la finele volumuluĭ unŭ indice cronologicŭ completŭ alŭ tuturorŭ documentelorŭ.

«d). In ***Tomulŭ XIV — Memoriile Secţiuneĭ literare*** s'a tipăritŭ memoriulŭ d-luĭ membru corespondentŭ T. D. Speranţia despre fabulă și alŭ d-luĭ B. P. Hasdeŭ despre Genealogia popórelorŭ balcanice. Acestŭ volumŭ se va încheià cu discursulŭ de recepţiune alŭ d-luĭ I. Vulcanŭ despre fabulistulŭ Dimitrie Cichindeal, discursŭ cetitŭ în sesiunea trecută și alŭ căruĭ manuscrisŭ se află încă la autorŭ pentru revisiune și completare.

«e) ***Tomulŭ XIV — Memoriile Secţiuneĭ sciinţifice*** a începutŭ a se tipări cu studiulŭ d-lŭ Gr. Ștefănescu despre Niagara.

«2. ***Nascerea și Inmormîntarea la Românĭ de d-lŭ S. Fl. Marianŭ*** a întrunitŭ în sesiunea trecută voturile d-vóstre pentru acordarea premiuluĭ Eliade-Rădulescu, la alŭ căruĭ concursŭ s'a presentatŭ. Decisiunea luată de Academie în sesiunea din 1891, ca membriĭ eĭ să nu maĭ poată presentà lucrările lorŭ la niciĭ unŭ concursŭ, a

împedecatŭ a se da d-luĭ Marianŭ valórea premiuluĭ, care se acordase lucrăreĭ sale înainte de a se cunósce numele autoruluĭ. In vederea însemnătățeĭ lucrăreĭ și după hotărîrea Academieĭ, acéstă scriere a fostŭ tipărită, după cererea autoruluĭ, în două volume deosebite: «Nascerea la Românĭ» și «Inmormîntarea la Românĭ.»

«3. Din *Istoria luĭ Hero lot*, în traducerea premiată a d-luĭ D. I. Ghica, s'aŭ maĭ tipăritŭ cólele 20 — 23, ajungêndŭ până la cap. 193 din Cartea I.

«4. Din colecțiunea discursurilorŭ și alocațiunilorŭ rostite de M. S. Regele în cursulŭ întâilorŭ 25 anĭ de domnie (1866—1891), conformŭ decisiuneĭ luate însesiunea din 1890, s'aŭ tipăritŭ până acum 10 cóle. Lucrarea va continuà și sperămŭ să fie terminată în anulŭ viitorŭ.

«5. Aŭ rĕmasŭ a se tipărì în anulŭ viitorŭ:

«*a)* Țĕranulŭ românŭ de d-lŭ Gr. G. Tocilescu, lucrare premiată la 1882.

«*b)* Catalogulŭ monumentelorŭ epigrafice și sculpturale din Musculŭ naționalŭ de antichitățĭ, de d-lŭ Gr. G. Tocilescu.

«*c)* Flora Dobrogeĭ de d-lŭ Dr. D. Brândză, lucrare premiată la 1887.

«*d)* Tomulŭ II din ***Psaltirea publicată românesce la 1577 de Diaconulŭ Coresi,*** din care colegulŭ nostru d-lŭ B. P. Hasdeŭ, însărcinatŭ cu acéstă edițiune, a tipăritŭ primele 4 cóle.

«6. Din ***Etymologicum magnum Romaniae*** colegulŭ nostru d-lŭ ***B. P. Hasdeŭ*** a încheiatŭ tomulŭ II, terminândŭ literele ***A*** și ***Â***. A începutŭ apoĭ tomulŭ III, din care făscióra 1, cuprindêndŭ litera ***B*** până la cuvîntulŭ ***Ban*** inclusivŭ, este terminată și vi se va presentà chiar în cursulŭ acesteĭ sesiunĭ.

«7. D-lŭ colegŭ ***V. A. Urechiă*** a continuatŭ la tipografia Statuluĭ tipărirea scrieriĭ sale ***Istoria cultureĭ naționale — Istoria Școlelorŭ dela 1800 — 1864,*** scriere căreia Academia i-a acordatŭ în anulŭ 1890 premiulŭ Eliade-Rădulescu. D-lŭ Urechiă a presentatŭ tomulŭ II alŭ acesteĭ publicațiunĭ, cuprindêndŭ aniĭ 1838 — 1848.

«8. *Darurĭ și schimbŭ de publicațiunĭ.* — Pentru îndestularea cererilorŭ primite s'a decisŭ a se dărui în parte saŭ în totalŭ publicațiunile Academieĭ următórelorŭ instituțiunĭ române de cultură:

Seminariuluĭ istorico-epigraficŭ dela Facultatea de litere din Bucurescĭ.
Școleĭ centrale de fete din Bucurescĭ.
Societățeĭ de lectură a institutuluĭ teologicŭ din Aradŭ.
Reuniuneĭ învĕțătorilorŭ românĭ dela Timișóra.
Reuniuneĭ învĕțătorilorŭ românĭ gr. cat. dela Sibiiŭ.

«Noue relațiunĭ de schimbulŭ publicațiunilorŭ s'aŭ stabilitŭ cu următórele instituțiunĭ sciințifice străine:

Institut National Genevois, Genève.
Société archéologique Orléanaise, Orléans.
Société française d'archéologie, Paris.
Școla superióră, în Sofia.

«III. *Publicațiunile Hurmuzaki și cercetărĭ istorice.*

«Marea publicațiune istorică, care se face sub auspiciile Academieĭ și sub numele nemuritoruluĭ Eudoxiŭ Hurmuzaki, a continuatŭ și în anulŭ trecutŭ a se desvoltà, atâtŭ prin tipărirea unorŭ volume noue câtŭ și prin procurare de documente istorice de prin diferite archive.

«1. S'a începutŭ tipărirea *Tomuluĭ II, Partea 4*, formatŭ de documente din aniĭ 1531—1575, adunate din diferite publicațiunĭ străine de d-lŭ Nic. Densușianu. S'aŭ tipăritŭ până acum din acestŭ volumŭ 20 cóle cu 87 documente.

«2. *Volumulŭ VIII*, care este formatŭ din documente din archivele dela Veneția și din alte archive străine precum și din colecțiunile Academieĭ de documente originale, începuse a se tipări înaintea sesiuneĭ trecute. Tipărirea s'a continuatŭ sub îngrijirea d-luĭ Ioanŭ Slavicĭ, și s'aŭ tipăritŭ cólele 8 — 61. Acestŭ volumŭ este aprópe de a fi terminatŭ și cuprinde până acum 690 documente din aniĭ 1376—1640. Unŭ indice alfabeticŭ alŭ materiilorŭ va ter-

minà volumulŭ, care va fi continuatŭ de alŭ IX-lea, formatŭ din documente de aceeașĭ proveninţă dar cronologicesce posteriόre.

«3. Documentele procurate din archivele și bibliotecele polone vorŭ formà volumele I și II din *Suplementulŭ II* la colecţiunea Hurmuzaki. Din aceste documente privitόre la relaţiunile ţĕrilorŭ române cu Polonia s'aŭ tipăritŭ, sub îngrijirea d-luĭ Ioanŭ Bogdanŭ, întregŭ volumulŭ I de 82 cόle cu 347 documente din aniĭ 1510—1600. Documentele scrise în limba polonă sunt tipărite în textŭ originalŭ cu traducere franceză.

«Acestŭ volumŭ, fiindŭ cu totulŭ terminatŭ, vi se va presentà chiar în cursulŭ sesiuneĭ actuale.

«4. Volumulŭ IV alŭ Suplementuluĭ I a fostŭ formatŭ din documente din întâia jumĕtate a secoluluĭ XIX, procurate și coordonate de d-lŭ D. C. Sturdza-Scheianu și de mine. Am procuratŭ o nouă serie de documente din epoca 1821—1848 și de aceeașĭ natură, destulŭ de numerόse pentru a formà unŭ întregŭ volumŭ. S'a dispusŭ decĭ copiarea și tipărirea acestorŭ documente, carĭ vorŭ formà volumulŭ V alŭ Suplementuluĭ I. Tipărirea s'a începutŭ în luna curentă Februarie.

«5. In anulŭ trecutŭ s'a continuatŭ lucrarea care se face de câţĭ-va anĭ la Constantinopolŭ pentru a procurà copiĭ de documente istorice din archivele Patriarchieĭ și ale altorŭ instituţiunĭ ortodoxe grece din Turcia.

«Documentele carĭ se procură prin aceste cercetărĭ vorŭ formà unŭ fόrte bogatŭ materialŭ istoricŭ de celŭ maĭ mare preţŭ pentru cunόscerea relaţiunilorŭ seculare ale ţĕrilorŭ române cu instituţiunile bisericescĭ ortodoxe din Turcia.

«6. Cercetările începute în anulŭ 1891—92 în archivele de la Sibiiŭ de către d-lŭ archivarŭ Fr. Zimmermann aŭ fostŭ continuate în anulŭ trecutŭ 1892—93, și ni s'aŭ trimisŭ în cursulŭ anuluĭ 300 documente copiate și colaţionate. Lucrarea continuă, și documentele în acestŭ modŭ procurate vorŭ aruncà fόrte multă lumină asupra relaţiunilorŭ ţĕrilorŭ române cu vechiulŭ Principatŭ

vecinŭ alŭ Transilvanieĭ și în specialŭ cu bogatele și puternicele orașe săsescĭ Sibiiulŭ și Brașovulŭ de lângă granițele țĕreĭ nóstre.

«7. Din *Fragmentele istorice* a rĕmasŭ a se tipări volumulŭ VI în limba germană, care este a se formà din note separate și diferite extracte de documente făcute de rĕposatulŭ E. Hurmuzaki.

«Se va traduce romănesce și se va tipări în anulŭ viitorŭ de d-lŭ Ioanŭ Slavicĭ tomulŭ II, conformŭ dispozițiunilorŭ luate în aniĭ trecuțĭ.

«8. Starea actuală a publicațiuneĭ *Documente privitóre la Istoria Românilorŭ* este următórea:

Volumulŭ	Aniĭ	Cóle tipărite	Documente	Adunate de Hurmuzaki	Adause de Academie	
I p. 1.	1199—1345	92	553	—	553	
I p. 2.	1346—1450	117	691	—	691	
II p. 1.	1451—1575	105	722	722	—	
II p. 2.	1451—1510	85	517	—	517	
II p. 3.	1510—1530	93	462	—	462	
II p. 4.	1531—1575	20	87	—	87	(sub presă)
III p. 1.	1576—1599	79	443	341	102	
III p. 2.	1576—1600	76	563	—	563	
IV p. 1.	1600—1649	93	629	629	—	
IV p. 2.	1576—1650	91	732	—	732	
V p. 1.	1650—1699	72	362	362	—	
V p. 2.	1650—1699	54	475	—	475	
VI	1700—1750	90	355	355	—	
VII	1750—1818	76	308	308	—	
VIII	1376—1650	61	690	—	690	(sub presă)
Suplem. I.—I	1518—1780	135	1.414	—	1.414	
II	1781—1814	101	988	—	988	
III	1709—1812	77	203	—	203	
IV	1802—1849	78	415	—	415	
V	1821—1848	4	10	—	10	(sub presă)
Suplem. II.—I	1510—1600	82	347	—	347	
Volume 21		1.681	10.966	2.717	8.249	

«*IV. Legate și Fondurĭ*

«Starea fondurilorŭ Academieĭ vi se va arĕtà amĕnunțitŭ în alăturata dare de sémă a cassieruluĭ-comptabilŭ. Aicĭ vĕ voiŭ aduce la cunoscință numaĭ următórele fapte privitóre la unele legate și fondurĭ.

«1. Legatulŭ lăsatŭ de rĕposatulŭ Vasile Adamachi dela Iașĭ a fostŭ datŭ de justiție în posesiunea Academieĭ încă pe când d-vóstre vĕ aflațĭ întrunițĭ în sesiunea generală din anulŭ trecutŭ. Atuncĭ s'aŭ luatŭ în stăpânire valorile carĭ compunŭ partea de avere mobilă din acestŭ legatŭ precum și casele din Iașĭ; în cursulŭ anuluĭ s'aŭ luatŭ apoĭ în posesiune și cele douĕ moșiĭ ale rĕposatuluĭ: Roșioriĭ saŭ Capulŭ déluluĭ (situată în plasa Moldova, județulŭ Sucéva) și Călimănesciĭ (în județulŭ Tutova, comuna Lălesciĭ). Moșia Roșioriĭ era dată în arendă d-lorŭ Leon Pineles și Isidor Last cu 12.000 leĭ pe anŭ, și contractulŭ de arendă expiră la S-tulŭ Gheorghe 1893; după cuvenitele publicațiunĭ ea a fostŭ dată în arendă pe unŭ noŭ periodŭ de 5 anĭ d-luĭ Isidor Last pentru suma de 15.000 leĭ pe anŭ.

«Nepoțiĭ rĕposatuluĭ Adamachi aŭ deschisŭ procesŭ înaintea instanțelorŭ judecătorescĭ, cerêndŭ să se anuleze testamentulŭ. Din causa diferitelorŭ formalitățĭ de procedură nu s'a putută încă ajunge la o sentință judecătoréscă. S'aŭ luatŭ însă cuvenitele mĕsurĭ pentru ca voința înscrisă în testamentŭ de generosulŭ donatorŭ să fie respectată și întărită prin hotărîrile justițieĭ.

«2. Prin încetarea din viață a luĭ Constantinŭ Zappa, executorŭ testamentarŭ alŭ rĕposatuluĭ donatorŭ alŭ Academieĭ Evanghele Zappa, averea acestuia este reclamată în justiție de rudele rĕposatuluĭ, de Statulŭ Elinŭ ca representantŭ alŭ unorŭ instituțiunĭ din Grecia, legatare prin testamentŭ, și de Statulŭ Românŭ ca avere rĕmasă vacantă prin lipsă de moștenitorĭ legalĭ. Academia are, după testamentulŭ luĭ Evanghele Zappa, dreptulŭ de a primi în fie-care anŭ din averea acestuia suma de 1.000 galbenĭ, și pentru apĕrarea acestuĭ dreptŭ alŭ sĕŭ Academia a intervenitŭ în procesŭ, fiindŭ representată prin d-lŭ avocatŭ D. Gianni, asistatŭ de d-lŭ colegŭ V. Maniu.

«Până la terminarea procesuluĭ de fondŭ, Tribunalulŭ de Ialomița a instituitŭ o curatelă asupra întregeĭ averĭ atâtŭ a luĭ Evanghele câtŭ și a luĭ Constantinŭ Zappa. Acéstă curatelă, avêndŭ numaĭ însărcinare de a face acte de administrare, nu a datŭ Academieĭ cu-

venita sumă de 1.000 galbenĭ pentru anulŭ 1892. Pentru incassarea acesteĭ sume Academia a chematŭ în judecată numita curatelă înaintea Tribunaluluĭ de Ialomița și a obținutŭ o sentință, care condamnă pe curatelă a plăti Academieĭ suma de 1.000 galbenĭ. Până acum însă acea sentință nu a pututŭ fi învestită cu titlulŭ executoriŭ și adusă la îndeplinire, nefiindŭ rĕmasă definitivă.

«3. In situațiunea fonduluĭ Ioanŭ Fĕtu s'a făcutŭ o schimbare. Conformŭ decisiuneĭ Academieĭ dela 3 Aprilie 1889, s'a vîndutŭ prin licitațiune publică la 24 Octobre pentru suma de 80.000 leĭ imobilulŭ cu móra de vaporŭ, care se află pe șoséua Târgoviștei între cimitirulŭ S-ta Vinerĭ și fabrica Societățeĭ pentru rafinarea petroluluĭ. Prin acéstă vîndare venitulŭ acestuĭ fondŭ a crescutŭ în modŭ însemnatŭ.

«*V. Concursurile Premielorŭ.*

«In sesiunea acestuĭ anŭ Academia are a acordà două premiĭ pentru opere publicate și treĭ pentru lucrărĭ presentate în manuscriptŭ asupra unorŭ subiecte puse la concursŭ. Pentru aceste premiĭ s'aŭ presentatŭ următórele publicațiunĭ și lucrărĭ:

«1. La concursulŭ ***Marelui Premiŭ Năsturelŭ***, de 12.000 leĭ, destinatŭ celeĭ maĭ bune cărțĭ scrise în limba română cu conținutŭ de orĭ-ce natură, tipărită dela 1 Ianuarie 1889 până la 31 Decembre 1892, s'aŭ presentatŭ următórele publicațiunĭ:

Căpitanŭ Dymolescu, Arta în comandamentŭ. Târgoviște 1892. 1 vol. in-4° micŭ.
» » Desarmare. Târgoviște 1892. 1 vol. in-4° micŭ.
Căpitanŭ Dymolesco, Idealulŭ armateĭ române. Studiĭ critice. Bucurescĭ 1891. 1 vol. in-8°.
M. Gaster, Chrestomatie română. Leipzig, Bucurescĭ 1891. 2 vol. in-8°.
Th. P. Jerebie, Funcționariĭ. Bucurescĭ 1892. 1 vol. in-8°.
G. G. Tocilescu, Cursŭ de Procedură Civilă. Iașĭ, Bucurescĭ 1889, 1893. 2 vol. in-8°.
Ioanŭ Slavicĭ, Novele. Vol. I. Bucurescĭ 1892. 1 vol. in-8°.
A. D. Xenopol, Istoria Româniloru. Iașĭ 1888—1891. 5 vol. in-8°.

«2. La concursulŭ *Premiuluĭ Statuluĭ Eliade-Rădulescu* de 5.000 leĭ, ce este a se da uneĭ cărțĭ scrise în limba română cu conținutŭ literarŭ, care se va judecà maĭ meritorie printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1891 până la 31 Decembre 1892, s'aŭ presentatŭ următórele:

Theohar Alexi, Parnasulŭ românŭ. Culegere de poesiĭ. Brașovŭ 1892. 1 vol. in-8°.

G. Th. Arinianu, Tratatŭ despre expropriațiune pentru causă de utilitate publică. Bucurescĭ 1892. 1 vol. in-8°.

Ioanŭ Bogdanŭ, Vechile Cronice Moldovenescĭ până la Urechiă. Texte slave cu studiŭ, traducerĭ și note. Bucurescĭ 1891. 1 vol. in-4°.

Barbu St. Delavrancea, Parazițiĭ. Bucurescĭ 1893. 1 vol. in-8°.

Bonifaciu Florescu, Ritmurĭ și Rime. Bucurescĭ 1892. 1 vol. in-8°.

L-t Col. P. V. Năsturelŭ, Stema Românieĭ. Studiŭ criticŭ din punctulŭ de vedere eraldicŭ. Bucurescĭ 1892. 1 vol. in-8°.

N. Pĕtrașcu, Mihailŭ Eminescu. Studiŭ criticŭ. Bucurescĭ 1892. 1 vol. in-8°.

Dem. I. Popilianu, Dicționarŭ latinŭ-românŭ. Craiova 1892. 1 vol. in-8°.

L. Șăineanu, Istoria filologieĭ române. Studiĭ critice. Bucurescĭ 1892. 1 vol. in-8°.

D. Stăncescu, Basme culese din gura poporuluĭ. Bucurescĭ 1893. 1 vol. in-8°.

«*Notă*. — Pentru aceste douĕ premiĭ s'a maĭ presentatŭ și următórea carte fără arĕtare la care anume premiŭ concuréză:

Ioanŭ Popescu, Pedagogia. Ed. II. Sibiiŭ 1892. 1 vol. in-8°.

«Acéstă lucrare rĕmâne a fi esclusă dela concursŭ, conformŭ hotărîreĭ Academieĭ din 31 Martie 1892, că «concurențiĭ sunt obligațĭ a arĕtà anume premiulŭ la care concuréză.»

«3. La concursulŭ *Premiuluĭ Statuluĭ Lazărŭ*, de 5.000 leĭ, pentru care a fostŭ publicatŭ subiectulŭ: «*Studiulŭ vinurilorŭ din România din punctulŭ de vedere economicŭ și alŭ composițiuniĭ lorŭ chimice,*» s'a presentatŭ unŭ manuscriptŭ cu devisa: «*Incetulŭ cu încetulŭ se face oțetulŭ. Cu timpulŭ se face agurida miere* »

«4. Nicĭ o lucrare nu s'a presentatŭ la concursulŭ *Premiuluĭ G. San-Marin,* de 1.500 leĭ, pentru care a fostŭ publicatŭ subiectulŭ: «*Considerațiunĭ asupra comerciuluĭ Românieĭ cu țerile străine atâtŭ la Orientŭ câtŭ și la Occidentŭ, începêndŭ cu secolulŭ alŭ XVI-lea până la anulŭ 1860.*»

«5. Asemenea nu s'a presentatŭ nicĭ o lucrare la concursulŭ *Premiuluĭ Neuschotz*, de 1.500 leĭ, pentru care a fostŭ publicatŭ subiectulŭ: «*Compendiŭ istoricŭ asupra desvoltăreĭ industriale la Românĭ până în 1875*.»

«Tóte publicaţiunile şi manuscriptele presentate la concursŭ în terminulŭ hotărîtŭ şi publicatŭ de Academie, aŭ fostŭ trimese la timpŭ spre studiare comisiunilorŭ alese pentru acestŭ scopŭ în sesiunea trecută.»

D-lŭ Secretarŭ Generalŭ presintă, următórea:

Programă a lucrărilorŭ sesiuneĭ generale a Academieĭ în 1893.

1. Raportulŭ Secretaruluĭ generalŭ despre activitatea Academieĭ în 1892—93.
2. Alegerea Comisiuneĭ pentru esaminarea lucrărilorŭ făcute în 1892—93.
3. Alegerea Comisiuneĭ financiare pentru cercetarea compturilorŭ pe 1892—93 şi pentru formarea budgetuluĭ pe 1893—94.
4. Raportulŭ Comisiuneĭ însărcinate cu împărţirea cărţilorŭ didactice din fondulŭ Ioanŭ Fĕtu, în 1892.
5. Alegerea Comisiuneĭ însărcinate cu distribuirea cărţilorŭ didactice din fondulŭ Ioanŭ Fĕtu, în 1893.
6. Raportulŭ Comisiuneĭ permanente a Bibliotecceĭ, pentru 1892—93.
7. Raportulŭ Comisiuneĭ însărcinate cu esaminarea lucrărilorŭ făcute în 1892—93.
8. Cestiunea ortograficĭ. Scrierea luĭ *u* mutŭ finalŭ.
9. Determinarea subiectuluĭ pentru concursulŭ *Premiuluĭ Lazărŭ* de 5.000 leĭ pentru 1897.
10. Decisiunĭ pentru publicarea premielorŭ *San-Marin* şi *Neuschotz*.
11. Discursurile de recepţiune ale d-lorŭ membri *Gr. G. Tocilescu* şi *Sp. Haret*, cu rĕspunsurile lorŭ. (Art. 25 Stat., 63 Reg.)
12. Raportulŭ Comisiuneĭ financiare asupra compturilorŭ pe 1892—93.

13. Raportulŭ Comisiuneĭ însărcinate cu cercetarea publicaţiunilorŭ presentate la concursulŭ *Mareluĭ Premiŭ Năsturelŭ* de 12.000 leĭ şi alŭ *Premiuluĭ Eliade-Rădulescu* de 5.000 leĭ, pentru 1893.

14. Raportulŭ Comisiuneĭ însărcinate cu cercetarea lucrărilorŭ presentate la concursulŭ *Premiuluĭ Lazărŭ* de 5.000 leĭ, asupra subiectuluĭ: *Studiulŭ vinurilorŭ din România.*

15. Alegerea Comisiuneĭ de 9 membri pentru cercetarea publicaţiunilorŭ, carĭ se vorŭ presentà la concursulŭ premielorŭ *Năsturelŭ-Herescu* de 4.000 leĭ şi *Lazărŭ* de 5.000 leĭ, pentru anulŭ 1894.

16. Alegerea Comisiuneĭ care va esaminà lucrările ce se vorŭ presentà la concursulŭ *Premiuluĭ Eliade-Rădulescu* de 5.000 leĭ din 1894, asupra subiectuluĭ: *Studiŭ asupra basmelorŭ române.*

17. Alegerea Comisiuneĭ care va esaminà lucrările ce se vorŭ presentà la concursulŭ premiuluĭ *Alexandru Bodescu* de 1.500 leĭ, asupra subiectuluĭ: *Istoria teatruluĭ în România.*

18. Alegerea de cincĭ membri aĭ Academieĭ, locurile rĕmase vacante: doĭ în Secţiunea literară, doĭ în Secţiunea istorică, unulŭ în Secţiunea sciinţifică.

19. Alegerĭ de membri onorarĭ şi corespondenţĭ.

20. Alegerea Secretarilorŭ pe 7 anĭ aĭ Secţiunilorŭ istorică şi sciinţifică. (Art. 16 Stat.)

21. Formarea budgetuluĭ pentru anulŭ 1893—94.

22. Alegerea Preşedinţilorŭ şi Vice-Preşedinţilorŭ Secţiunilorŭ pentru 1893—94. (Art. 15 Stat.)

23. Alegerea Delegaţiuneĭ pentru 1893—94. (Art. 15 Statute).

24. Raportulŭ Secretaruluĭ generalŭ asupra lucrărilorŭ sesiuneĭ generale din 1893.

Se cetesce scrisórea d-luĭ membru *A. Papadopol-Calimachŭ*, care înscciinţéză că nu va puté venì decât peste ḑece ḑile pentru a participà la lucrările sesiuneĭ.

Dela d-lŭ membru corespondentŭ Emanuel I. Ghedeon din Constantinopole se primescŭ exemplare din publicaţiunea sa în limba grécă: «Documente pentru istoria bisericeĭ apostolice a Atenelorŭ.»

Se cetesce scrisórea I. P. S. S. Mitropolitului Primatŭ Iosif, pre lângă care trimite manuscriptulŭ traducereĭ făcută de I. P. S. Sa a cărțeĭ «Iisus Christos» de R. P. Didon, cerêndŭ să fie supusă la judecata literară a Academieĭ.

— Se recomandă Secțiuneĭ literare.

Se cetesce petițiunea Societățiĭ sciințifice și literare din Iașĭ, care cere: 1. A i se pune la disposiție de Academie o sumă pentru cercetările istorice și preistorice întreprinse de d-lŭ Beldiceanu; 2. Ca Academia să procure Societățeĭ unŭ localŭ în Iașĭ pentru înființarea unuĭ museŭ archeologicŭ.

— Se recomandă spre esaminare Secțiuneĭ istorice.

D-lŭ *D. Sturdza* depune pentru colecțiunea numismatică a Academieĭ o medalie de argintŭ «Prix Urechia» dela «Institution Ethnographique» din Paris, medalie pe care se află portretulŭ d-luĭ Urechiă.

Se procede la alegerea Comisiuneĭ pentru esaminarea lucrărilorŭ din cursulŭ anuluĭ.

— Se alegŭ d-niĭ: *G. Barițiŭ, Sp. Haret* și *I. Caragiani.*

— In Comisiunea financiară se alegŭ d-niĭ: *V. Babeșŭ, P. Poni* și *Gr. Stefănescu.*

ȘEDINȚA DIN 24 FEBRUARIE 1893.

Președința d-luĭ *V. A. Urechia.*

Se dă cetire raportuluĭ Comisiuneĭ însărcinate cu împărțirea gratuită a cărțilorŭ didactice din fondulŭ Ioanŭ Fĕtu în 1892.

— Se iea spre cunoscință.

Se procede la alegerea Comisiuneĭ însărcinate cu aceeașĭ lucrare în anulŭ 1893.

D-lŭ *N. Ionescu* ḑice că ar trebuì să se recomande noueĭ Comisiunĭ, care se va alege, să studieze și să propună modulŭ de a executà voința donatoruluĭ, dispunêndŭ a se face prin însășĭ inițiativa Academieĭ cărțĭ didactice bune, carĭ să se împartă la școlariĭ săracĭ dela sate. Nu póte fi de demnitatea Academieĭ să continue cu sistemulŭ adoptatŭ la începutŭ de a cumpĕrà cărțĭ și a le trimete la câte-va școle prin intervenirea Ministeriuluĭ de Instrucțiune publică.

— Membri aĭ Comisiuneĭ se realegŭ d-niĭ *P. S. Aurelianŭ, D. Sturdza* și *Gr. Stefănescu.*

D-lŭ *I. Negruzzi* face întrebarea și cere ca Academia să hotărască, dacă o publicațiune presentată la concursŭ fără arĕtarea premiuluĭ la care concuréză póte fi respinsă dela concursŭ pentru acéstă lipsă, și dacă nu se póte ca concurentulŭ să arate, după terminulŭ presentăreĭ de 31 Decembre, premiulŭ la care voesce a concurà. In acestŭ casŭ se află acum «Pedagogia» de Ioanŭ Popescu. Decisiunea Academieĭ din anulŭ trecutŭ nu impune ca arĕtarea premiuluĭ să se facă de odată cu presentarea cărțilorŭ la concursŭ și nu maĭ târḑiŭ.

D-lŭ *D. Sturdza* explică că decisiunea Academieĭ din sesiunea anuluĭ trecutŭ a fostŭ luată tocmaĭ pentru a împedecà repețirea unorŭ dificultățĭ și confusiunĭ, carĭ s'aŭ întîmplatŭ de câte-va orĭ în aniĭ trecuțĭ. Academia are maĭ multe premiĭ și maĭ multe comisiunĭ, și pentru regulata funcționare a acestorŭ comisiunĭ s'a hotărîtŭ a se impune concurențilorŭ să arate premiulŭ la care se presintă, pentru ca pe de o parte biuroulŭ să pótă trimite fie-căreĭ comisiunĭ lucrările de competința eĭ, și pe de altă parte comisiunile să scie carĭ anume lucrărĭ aŭ să le examineze. Numaĭ în acestŭ modŭ acordarea premielorŭ póte avé unŭ mersŭ regulatŭ și feritŭ de confusiunĭ. In casulŭ spusŭ de d-lŭ Negruzzi, Secretarulŭ generalŭ s'a creḑutŭ datorŭ să trimétă Comisiuneĭ premielorŭ «Pedagogia» de Ioanŭ Popescu, pentru că acéstă carte fusese trimésă la biuroŭ de d-lŭ Vice-președinte Negruzzi. Academia saŭ Comisiunea să hotărască asupra primireĭ saŭ respingereĭ eĭ.

D-niĭ *Fălcoianu* și *Stefănescu* susținŭ să se respecteze decisiunea luată, și cartea în cestiune să fie respinsă dela concursŭ.

D-lŭ *V. A. Urechiă* ḑice că acéstă carte a fostŭ trimisă membrilorŭ Comisiuneĭ și crede că ar fi bine ca să se lase Comisiuneĭ premielorŭ a hotărî asupra eĭ.

— Se pune la votŭ și se decide ca scrierea «Pedagogia» de Ioanŭ Popescu să fie considerată ca nepresentată la concursŭ.

D-lŭ *D. Sturdza* întrébă dacă cestiunea ortografică a scrieriĭ luĭ *u* scurtŭ se va discută în acéstă sesiune saŭ se va amână.

— In urma observațiunilorŭ d-lorŭ N. Ionescu, N. Quintescu și I. Negruzzi, se decide ca cestiunea să se recomande Secțiuneĭ literare, care să aducă propunerĭ în acéstă privință.

ȘEDINȚA DIN 25 FEBRUARIE 1893.

Președința d-luĭ *I. Negruzzi.*

D-lŭ *D. Sturdza* cetesce scrisórea primită dela d-lŭ Dr. D. C. Barcianu, profesorŭ în Sibiiŭ, care trimete copia decalcată de pe unŭ documentŭ datŭ și subscrisŭ de Michaiŭ Vodă Vitézulŭ în limba latină la Alba-Julia la 2 Ianuarie 1600. Documentulŭ se află în originalŭ în biblioteca Seminariuluĭ Andrianŭ dela Sibiiŭ.

— Se decide a se mulțumi d-luĭ Barcianu și a-lŭ rugă să transmită Academieĭ originalulŭ, ca să se scótă o bună fotografie, și se va restitui.

Se cetesce procesulŭ-verbalŭ alŭ Secțiuneĭ istorice pentru ședința dela 23 Februarie curentŭ, când Secțiunea a luatŭ următórele hotărîrĭ :

a) A se interveni pe lângă Ministeriulŭ Instrucțiuneĭ publice să procure localulŭ necesarŭ pentru instalarea colecțiunilorŭ archeologice și sciințifice ale Societățeĭ sciințifice și literare din Iașĭ.

b) A se amână hotărîrea asupra subvențiuneĭ bănescĭ cerute de

aceeașĭ Societate pentru esplorărĭ archeologice până când Comisiunea financiară va arĕtà starea fondurilorŭ.

c) Recomandă plenuluĭ propunerea d-luĭ D. Sturdza de a cedà Academieĭ exemplarele publicațiuneĭ sale «*Acte și Documente privitóre la istoria renasscereĭ Românieĭ*» (Tom. I p. 2, II, III, IV, V, și VII), cu condițiune ca Academia să continue publicațiunea, tipărindŭ Tom. I p. 1, VI și VIII.

d) Conformŭ Art. 26 din Statute și 64 din Reg., Secțiunea istorică, cu unanimitatea voturilorŭ, decide a chemà să iea parte la lucrările eĭ pe d-lŭ Gr. G. Tocilescu, membru alŭ Academieĭ în Secțiunea literară.

D-lŭ Secretarŭ generalŭ *D. Sturdza* atrage atențiunea Academieĭ asupra diferitelorŭ dificultățĭ, carĭ resultă din faptulŭ că manuscriptele lucrărilorŭ făcute de membri nu se depunŭ la cancelarie la epocele determinate de Regulamentŭ. In acéstă situațiune se află acum cele două discursurĭ de recepțiune ale d-lorŭ Tocilescu și Haret, ale cărorŭ manuscripte nu sunt încă presentate, deși Art. 63 din Regulamentŭ prescrie ca ele să fie comunicate Delegațiuniĭ celŭ puținŭ cu 3 lunĭ înainte de sesiune, pentru a li se puté pregăti rĕspunsulŭ. D-sa întrébă dacă nu ar fi maĭ bine ca lectura acestorŭ discursurĭ să se amâne pentru sesiunea viitóre, din causă că d-niĭ membri noŭ aleșĭ aŭ fostŭ împedicațĭ a le presentà la timpŭ.

D-lŭ *V. A. Urechiă* crede că este mare inconvenientŭ ca discursurile de recepțiune să fie amânate dintr'o sesiune într'alta, căcĭ rațiunea lorŭ de a fi este tocmaĭ de a fi presentate câtŭ maĭ în grabă după alegerea nouluĭ membru, care printr'unŭ discursŭ solemnŭ să-șĭ facă intrarea în Academie; de aceea crede că ar fi bine să se iea o decisiune formală, care să oblige ca discursulŭ de recepțiune să se ție în întâia sesiune după alegerea nouluĭ membru.

— După observațiunile făcute de d-niĭ N. Ionescu, V. Maniu și Gr. G. Tocilescu, se decide să se amâne pentru sesiunea anuluĭ viitorŭ cetirea discursurilorŭ d-lorŭ Tocilescu și Haret.

ȘEDINȚA DIN 26 FEBRUARIE 1893.

Președința d-luĭ *V. A. Urechiă.*

D-lŭ membru *I. Sbiera* anunță prin scrisóre că nu va puté luà parte la lucrările sesiuneĭ.

Se punŭ la ordinea ḑileĭ propunerile Secțiuneĭ istorice presentate în ședința precedentă.

a) Propunerea de a se interveni la Ministeriulŭ Instrucțiuneĭ publice ca să procure unŭ localŭ la Iașĭ pentru instalarea colecțiunilorŭ Societățiĭ științifice și literare de acolo:

D-lŭ *Gr. Tocilescu* crede că intervenirĭ de acestŭ felŭ nu sunt de competința Academieĭ, care nu póte luà asupra sa rolulŭ de mijlocitóre între diferitele societățĭ și Ministeriŭ. Academia să dea, întru câtŭ póte, ajutóre din propriele sale mijlóce și să lase ca pentru trebuințele, pe carĭ nu le póte satisface, societățile să se adreseze cu petițiunĭ deadreptulŭ la Ministeriŭ.

D-lŭ *N. Ionescu* se miră că tocmaĭ directorulŭ Museuluĭ din Bucurescĭ se opune ca Academia să mijlocéscă procurarea unuĭ localŭ, pentru adăpostirea obiectelorŭ archeologice adunate cu multŭ zelŭ la Iașĭ de membriĭ Societățeĭ, care cere ajutorulŭ Academieĭ. Stăruesce să se priméscă propunerea Secțiuneĭ istorice, făcêndu-se rugare Ministeriuluĭ să pună la disposițiunea Societățeĭ unŭ localŭ pentru instalarea colecțiunilorŭ sale. Cererea este justă și bună. Academia, cum a făcutŭ de multe orĭ, să se adreseze și acum cu încredere guvernuluĭ M. S. Regeluĭ, care este Președintele și protectorulŭ Academieĭ. Este dreptulŭ și datoria Academieĭ de a protege explorările sciințifice, maĭ alesŭ când ele se facŭ de societățĭ întregĭ constituite anume pentru scopurĭ sciințifice.

D-lŭ *Gr. G. Tocilescu* regretă că onor. preopinentŭ a pusŭ cestiunea pe unŭ terenŭ cu totulŭ personalŭ. Nu a fostŭ vorba nicĭ de adunarea tuturorŭ antichitățilorŭ din țéră în Museulŭ din Bucurescĭ, nicĭ despre inutilitatea unuĭ museŭ localŭ în Iașĭ. In specie, față de Societatea sciințifică de la Iașĭ, pentru care se cere inter-

venirea Academieĭ a i se procurà unŭ localŭ, d-lŭ Tocilescu are totŭ interesulŭ; nu numaĭ că este membru alŭ eĭ, dar ĭ-a dăruitŭ maĭ multe lăḑĭ cu obiecte preistorice descoperite în săpăturile ce cu propriiĭ sĕĭ banĭ le-a făcutŭ la Cucutenĭ; şi d-sa doresce ca să vaḑă acele obiecte espuse la vederea visitatorilorŭ; este aprópe inutilŭ a aminti, că în Senatŭ cu ocasiunea desbateriĭ legeĭ pentru conservarea monumentelorŭ, d-sa a susţinutŭ necesitatea înfiinţăriĭ unuĭ museŭ în Iaşĭ. Prin urmare, dacă este contra propuneriĭ de a se interveni la Ministeriulŭ Instrucţiuneĭ publice pentru acordarea unuĭ localŭ în care ḑisa Societate să-şĭ espună colecţiunile sale, acésta nu o face din motive personale. Dar crede că asemenea intervenire nu intră în atribuţiunile Academieĭ. Academia are o chemare maĭ înaltă decât rolulŭ unuĭ simplu mijlocitorŭ în procurare de localurĭ; ea e datóre să ajute Societatea sciinţifică din Iaşĭ cu banĭ, pentru a face exploraţiunĭ sciinţifice, ba chiar să participe la acele exploraţiunĭ prin membriĭ sĕĭ. Acéstă datorie o are şi faţă de cele-lalte societăţĭ sciinţifice.

D-lŭ *V. Maniu* crede că intervenirea Academieĭ este legitimă şi nu-ĭ póte atinge întru nimicŭ demnitatea. Ea trebue să priméscă cu bună-voinţă orĭ-care cerere de ajutorŭ pentru scopurĭ sciinţifice; întru câtŭ însă nu are mijlóce de a da ajutórele necesare, este fórte naturalŭ ca să intervie la guvernŭ în favórea sciinţeĭ. Crede deci că e bine să se priméscă propunerea Secţiuneĭ istorice.

— Propunerea Secţiuneĭ se pune la votŭ şi se primesce.

ŞEDINŢA DIN 1 MARTIE 1893.

Preşedinţa d-luĭ *V. A. Urechiă*.

Se dă cetire scrisóreĭ d-luĭ Comite de Marsy, Preşedintele Societăţeĭ franceze de archeologie, care mulţumesce pentru trimiterea publicaţiunilorŭ Academieĭ în schimbŭ, şi anunţă expediarea publicaţiunilorŭ Societăţeĭ. Mulţumesce apoĭ Academieĭ pentru că a trimisŭ pe d-lŭ Tocilescu delegatŭ la

Congresulŭ de archeologie și exprimă dorința ca Academia să fie representată și la Congresulŭ care se va ține în acestŭ anŭ la Abbeville.

Se cetesce adresa Ministeruluĭ Instrucțiuneĭ publice, seria D. No. 381 dela 27 Februarie, prin care însciințéză că lasă în păstrarea Academieĭ manuscriptele rĕposatuluĭ Prințŭ Nicolae A. Suțu, cumpĕrate de Statŭ dela fiiĭ sĕĭ.

— După propunerea d-luĭ *Tocilescu* se decide a se mulțumi d-luĭ Ministru pentru aceste colecțiunĭ, carĭ de maĭ multŭ timpŭ se află depuse la Academie.

D-lŭ *N. Quintescu* dă cetire raportuluĭ Comisiuneĭ Bibliotecceĭ asupra progreselorŭ eĭ în anulŭ 1892—93.

D-lŭ *Gr. G. Tocilescu* ḑice că colecțiunile Academieĭ se înmulțescŭ surprinḑĕtorŭ de iute față cu puținătatea mijlócelorŭ puse la disposițiune spre acestŭ scopŭ. Catalógele și inventariile colecțiunilorŭ se facŭ asemenea cu mare activitate. Biblioteca Academieĭ a ajunsŭ unŭ centru fórte însemnatŭ de lucrare sciințifică pentru tinerime; în timpiĭ din urmă maĭ mulțĭ studențĭ, elevĭ aĭ d-sale, și-aŭ făcutŭ la Academie tesele lorŭ și aicĭ li s'aŭ pusŭ la disposițiune cărțile cu tótă bună-voința și comoditatea. Aceste progrese ale colecțiunilorŭ se datorescŭ interesuluĭ și mareĭ îngrijirĭ ce are pentru ele d-lŭ Secretarŭ generalŭ și zeluluĭ d-luĭ bibliotecarŭ. Propune să li se exprime pentru acésta mulțămirile Academieĭ. Propune asemenea: *a)* să se aducă la cunoscința guvernuluĭ casurile de rea voință a tipografilorŭ în aplicarea legeĭ, de care se plânge Comisiunea, spre a se luà mĕsurĭ în contra lorŭ; *b)* pentru conservarea dubletelorŭ biblioteceĭ și pentru așezarea publicațiunilorŭ să se construiască în curtea actualuluĭ localŭ unŭ magasinŭ, pentru ca astfelŭ să se mărescă localulŭ de care dispune biblioteca.

D-lŭ *D. Sturdza* ḑice că în adevĕrŭ colecțiunile aŭ crescutŭ fórte multŭ și aŭ astăḑĭ o însemnătate fórte mare, maĭ alesŭ pentru studiile istorice. De acésta d-sa împreună cu Academia se bucură din totŭ sufletulŭ. Interesulŭ d-sale și zelulŭ d-luĭ bibliotecarŭ le consideră ca o datorie plăcută, și nu este decĭ de trebuință a se votà pentru acésta mulțămirĭ. In privința aplicăreĭ legeĭ care obligă pe tipografĭ a da 3 exemplare, Delegațiunea s'a adresatŭ de repețite

orĭ Ministeriuluĭ de Interne, unde a găsitŭ tot-deauna cea maĭ mare bună-voință. Pentru facerea localuluĭ care să conțină dubletele și depositulŭ de publicațiunĭ, crede că ar fi bine ca Academia să céră dela Ministeriulŭ Instrucțiuneĭ Publice suma necesară din creditulŭ de 5.000.000 leĭ, din care s'a cumpĕratŭ și actualulŭ localŭ.

— Propunerea d-luĭ Sturdza se aprobă.

— Se primesce asemenea propunerea Comisiuneĭ Biblioteceĭ de a se numi unŭ funcționarŭ pentru corectarea publicațiunilorŭ Academieĭ, pentru ca personalulŭ Biblioteceĭ să fie scutitŭ de acéstă lucrare; acéstă decisiune se recomandă Comisiuneĭ financiare.

La ordinea ḑileĭ propunerile Secțiuneĭ istorice presentate la 25 Februarie :

b) Se iea spre cunoscință propunerea Secțiuneĭ de a se aștepta raportulŭ Comisiuneĭ financiare, pentru a se hotărî asupra ajutoruluĭ bănescŭ cerutŭ de Societatea literară și sciințifică dela Iașĭ pentru cercetărĭ archeologice.

c) In urma expunerilorŭ d-lorŭ A. Romanŭ și G. Barițiŭ, se primesce propunerea Secțiuneĭ, ca Academia să iea în proprietatea sa volumele tipărite de d-lŭ D. A. Sturdza din publicațiunea: «*Acte și Documente, etc.*» și să continue și termine acéstă publicațiune.

d) Se iea spre cunoscință decisiunea Secțiuneĭ istorice de a chema în sînulŭ sĕŭ (Art. 26 Stat. și 64 Reg.) pe d-lŭ Gr. G. Tocilescu, membru în Secțiunea literară.

D-lŭ *A. Romanŭ* exprimă mulțumirile sale pentru felicitările ce i s'aŭ trămisŭ cu ocasiunea serbăreĭ jubileuluĭ de 30 anĭ a carierеĭ sale profesorale.

ȘEDINȚA DIN 2 MARTIE 1893.

Președința d-luĭ *I. C. Negruzzi.*

Se cetesce procesulŭ verbalŭ alŭ Secțiuneĭ istorice pentru ședința dela 27 Februarie.

— Se primesce propunerea Secțiuneĭ de a se ceti în ședință publică și a se publică în *Anale* comunicarea d-luĭ V. A. Urechiă despre unŭ documentŭ dela 1793 despre reorganisarea flotileĭ române pe Dunăre.

— Se primesce asemenea propunerea Secțiuneĭ de a se publică în *Anale* comunicarea d-luĭ Urechiă despre documente din 1632—33 privitóre la «obligațiunea locuitorilorŭ de a plăti dărĭ mânăstireĭ S-ta Troiță-Paraipanŭ.»

Se cetesce procesulŭ verbalŭ alŭ Secțiuneĭ sciințifice, prin care se propune cetirea în ședință și publicarea în *Anale* a lucrărilorŭ presentate de d-lŭ St. C. Hepites: ***Temperatura luneĭ Ianuarie 1893 st. n. în România*** și ***Revista climatologică anuală, anulŭ 1892 st. n.***

— Propunerea Secțiuneĭ se primesce.

ȘEDINȚA DIN 3 MARTIE 1893

Președința d-luĭ *I. C. Negruzzi.*

D-lŭ *Fl. Porcius* presintă lucrarea sa întitulată «*Diagnosele plantelorŭ fanerogame și criptogame vasculare, carĭ crescŭ spontaneŭ în Transilvania și nu sunt descrise în opulŭ luĭ Koch «Synopsis Florae germanicae et helveticae.*»

— Se trimete Secțiuneĭ sciințifice spre cercetare.

D-lŭ *D. Sturdza* dăruesce pentru colecțiunile Academieĭ: 2 volume tipărite, 2 volume manuscripte, 32 stampe și 12 portrete istorice.

Se cetesce procesulŭ verbalŭ alŭ Secţiuneĭ istorice pentru şedinţa dela 2 Martie, prin care se propune a se ceti în şedinţă publică nota d-luĭ Urechiă despre reorganisarea flotileĭ pe Dunăre la 1793, memoriulŭ d-luĭ N. Ionescu despre Imperatulŭ Traianŭ la Rinŭ şi memoriulŭ d-luĭ Tocilescu despre istoria provincieĭ romane Mœsia înainte de Traianŭ.

— Propunerea Secţiuneĭ se aprobă.

D-lŭ Vice-Preşedinte *I. Negruzzi* propune să se ica decisiunile necesare pentru noua publicare a premielorŭ San-Marin şi Neuschotz, la alŭ cărorŭ concursŭ nu s'a presentatŭ nicĭ o lucrare în acestŭ anŭ.

D-lŭ *V. A. Urechiă* amintesce că în sesiunea trecută pentru fiecare din aceste premiĭ s'a alesŭ câte o comisiune, care avea să esamineze lucrările venite la concursŭ. Propune ca acele comisiunĭ să aducă opiniunea lorŭ, dacă credŭ că este bine a se menţiné la concursŭ aceleaşĭ subiecte saŭ să presinte altele nouĕ asupra cărora Academia să hotărască.

— Propunerea d-luĭ Urechiă se primesce.

SEDINŢA DIN 4 MARTIE 1893.

Preşedinţa d-luĭ *I. C. Negruzzi.*

Se dă cetire procesuluĭ-verbalŭ alŭ Secţiuneĭ literare pentru şedinţa dela 3 Martie curentŭ, care a luatŭ următórele decisiunĭ:

a) A însărcinatŭ pe d-lŭ A. Romanŭ să esamineze manuscriptulŭ traduceriĭ făcute din limba franceză de I. P. S. S. Mitropolitulŭ Primatŭ Iosifŭ de pe scrierea «Iisus Christos» de R. P. Didon.

b) A însărcinatŭ pe d-lŭ Gr. G. Tocilescu a esamină lucrarea d-luĭ Lobel Effendi asupra unorŭ cuvinte turcescĭ în limba română.

— Decisiunile Secţiuneĭ se ieaŭ spre cunoscinţă.

D-lŭ *P. Poni* presintă pentru bibliotecă cartea «Chronica Turcica» de Filip Lonicerus (Francoforti ad Moenum 1578) și «Tablo pentru clasurile supuse dărilorŭ, afară de neguțitorĭ și meșterĭ patentarĭ cu calfele lorŭ, precum și supușiĭ străinĭ.» Acestŭ documentŭ manuscriptŭ de pe la anulŭ 1832 are o deosebită însemnătate pentru cunóscerea stăreĭ economice a Moldoveĭ în timpulŭ Regulamentuluĭ Organicŭ.

— După propunerea d-luĭ *N. Ionescu* se decide a se recomandă manuscriptulŭ Secțiunilorŭ istorică și literară, ca să-lŭ cerceteze și să-ĭ determine data.

ȘEDINȚA PUBLICĂ SOLEMNĂ DIN 5 MARTIE 1893.

Președința **M. S. Regeluĭ,** însoțitŭ de **A. S. R. Principele Ferdinand** alŭ Românieĭ.

D-lŭ Secretarŭ generalŭ *D. Sturdza* adreséză M. S. Regeluĭ următórele cuvinte:

«*Sire,*

«Academia, cu întréga națiune, stă încă sub grelele loviturĭ ale ultimilorŭ anĭ. Națiunea a perdutŭ patrioțĭ încercațĭ, Academia dintre ceĭ maĭ de frunte membri aĭ eĭ. Aceiașĭ bărbațĭ ilustri, carĭ aŭ lucratŭ decimĭ de anĭ cu perseveranță și succesŭ la reînvierea națiuneĭ, la independența patrieĭ, la întemeiarea Regatuluĭ; aceiașĭ bărbațĭ aŭ pusŭ mâna și la înființarea acestuĭ înaltŭ institutŭ de cultură națională, pe care eĭ l'aŭ înviosatŭ cu lucrările lorŭ până la ultima lorŭ résuflare. Ne aducemŭ cu toțiĭ aminte, cu puține séptémânĭ înainte de încetarea sa din viață, de acea minunată cuvîntare a luĭ Michailŭ Kogălniceanu, din diua în care Academia serbà ceĭ întâĭ două-decĭ și cincĭ de anĭ aĭ existențeĭ sale, sub președința Majestățeĭ Vóstre și în presența prea grațióseĭ noastre Regine și a Principeluĭ Moștenitorŭ.

«'n asemenea momente ne este îndoitŭ de prețiósă venirea Majestățeĭ Vóstre și a Alteței Sale Regale Principeluĭ Moștenitorŭ în

mijloculŭ nostru, ca o reînnoită dovadă că purtațĭ necontenitŭ unŭ viŭ interesŭ pentru acestŭ institutŭ, în care se concentréză munca intelectuală a națiuneĭ, și că vegliațĭ cu inimă caldă asupra luĭ.

«Sub asemenea impulsiune, avêndŭ puterniculŭ Vostru sprijinŭ, Academia va urmà a-șĭ face datoria, conscientă de misiunea sa și tot-deauna gelósă de a avé aprobarea Majestățeĭ Vóstre, a Augustuluĭ eĭ Protectorŭ.

«Să trăițĭ Majestatea Vóstră!

«Să trăiască Majestatea Sa Regina!

«Să trăiască Principele și Principesa Românieĭ!»

M. S. Regele bine-voesce a rosti următorulŭ rĕspunsŭ:

«Tot-deauna viŭ cu deosebită plăcere în sînulŭ Academieĭ, maĭ «alesŭ astăḑĭ când o rază mândră luminéză viitorulŭ Românieĭ, pe «care-lŭ putemŭ privi cu liniște, asiguratŭ fiindŭ prin căsătoria Moș-«tenitoruluĭ Corónei. Academia, împreună cu Ţéra întrégă, a salu-«tatŭ cu viue mulțumire acestŭ fericitŭ evenimentŭ, ca o puternică che-«zășie a instituțiunilorŭ nóstre. Neîncetatŭ gândescŭ la întărirea lorŭ «și la progresele Academieĭ. De câțĭ-va anĭ dînsa a fostŭ durerosŭ «încercată prin perderea unorŭ membri însemnațĭ, carĭ aŭ lucratŭ «cu inima și mintea la renascerea Statuluĭ Românŭ, și cu dreptŭ cu-«vîntŭ d-lŭ Secretarŭ generalŭ alŭ Academieĭ a pututŭ aminti că lipsa «lorŭ este o grea lovitură simțită de noĭ toțĭ. Multe scaune sunt va-«cante; nu trebue să întârḑiemŭ dar, a le încredință la bărbațĭ de-«stoinicĭ a ne aduce nouĕ luminĭ și unŭ noŭ avêntŭ lucrărilorŭ nóstre. «Cu acéstă dorință viŭ în mijloculŭ d-vóstre, urândŭ ca sesiunea din «anulŭ acesta să fie spornică.»

D-lŭ Secretarŭ generalŭ *D. Sturdza* presintă în darŭ, din partea d-luĭ Dr. D. P. Barcianu și a direcțiuneĭ Seminariuluĭ Andrianŭ din Sibiiŭ, originalulŭ diplomeĭ de donațiune dată de Michaiŭ Vodă Vitézulŭ în Alba-Iulia la 2 Ianuarie 1600.

M. S. Regele bine-voesce a da cuvîntulŭ d-luĭ *V. A. Urechiă.*

D-lŭ *V. A. Urechiă* dă cetire uneĭ comunicărĭ despre reorganisarea flotileĭ române pe Dunăre la 1793.

M. S. Regele bine-voesce a suspendà ședința.

M. S. Regele bine-voesce a da cuvîntulŭ d-luĭ Gr. G. Tocilescu.

D-lŭ *Gr. G. Tocilescu* cetesce unŭ memoriŭ despre provincia romană Mœsia înainte de Traianŭ.

ȘEDINȚA DIN 6 MARTIE 1893.

Președința d-luĭ *I. C Negruzzi.*

D-lŭ *D. Sturdza* dăruesce «Astronomische Arbeiten des k. k. Gradmessungs-Bureau. IV. Band. Längenbestimmungen.»

D-lŭ *V. A Urechiă* cetesce următórea propunere a Comisiuneĭ premiuluĭ San-Marin:

«Propunemŭ, ca membri aĭ Comisiuneĭ premiuluĭ San-Marin, «pentru care nu s'a presentatŭ nicĭ o lucrare în anulŭ încetatŭ, să «se republice concursŭ pentru anulŭ 1895, cu acelașĭ obiectŭ. Pre-«miulŭ va fi însă ridicatŭ la 2.000 leĭ.

«*P. S. Aurelianŭ, V. A. Urechiă, I. C. Negruzzi.*»

— Academia primesce propunerea Comisiuneĭ.

D-lŭ *Gr. G. Tocilescu* cetesce următórea propunere a Comisiuneĭ premiuluĭ Neuschotz:

«Propunemŭ, ca membri aĭ Comisiuneĭ premiuluĭ Neuschotz, «pentru care nu s'a presentatŭ nicĭ unŭ elaboratŭ în anulŭ 1892,

«să se republice concursŭ pentru anulŭ 1895, cu acelașĭ obiectŭ.
«Premiulŭ va fi însă ridicatŭ la 2.000 leĭ.

«*P. S. Aurelianŭ, D. Sturdza, Gr. G. Tocilescu.*»

— Academia primesce propunerea Comisiuneĭ.

D-lŭ *Gr. G. Tocilescu* face o comunicare asupra câtorŭ-va documente date de Michaiŭ Vodă Vitézulŭ.

ȘEDINȚA DIN 8 MARTIE 1893.

Președința d-luĭ *I. C. Negruzzi.*

Dela d-lŭ Dr. Gr. Romnicénu, membru corespondentŭ, se primescŭ următórele scrierĭ ale sale:

«Les différentes formes de syphilis infantile, observées à l'hôpital des enfants de Bucarest de 1874 — 1892.» Bucurescĭ 1892.

«Fremdkörper des Œsophagus bei Kindern.» Wien 1892.

D-lŭ *V. A. Urechiă* presintă douĕ fotografiĭ representândŭ grupurĭ din rĕsboiulŭ ruso-româno-turcŭ, în carĭ se vĕdŭ M. S. Regele Românieĭ și Impĕratulŭ Rusieĭ Alexandru II cu alte persóne din suitele Lorŭ.

Se dă cetire raportuluĭ Secțiuneĭ sciințifice, care propune a se publică în *Anale* memoriulŭ d-luĭ Fl. Porcius întitulatŭ: «Diagnosa plantelorŭ fanerogame și criptogame vasculare, carĭ crescŭ spontaneŭ în Transilvania.»

— Propunerea Secțiuneĭ se primesce.

Se procede la alegerea Comisiuneĭ care va esamină lucrările ce se vorŭ presentă la concursulŭ premiuluĭ Eliade-Rădulescu din 1894 asupra subiectuluĭ: *Studiŭ asupra basmelorŭ române.*

— Sunt aleșĭ d-niĭ *N. Quintescu, S. Fl. Marianŭ* și *A. Romanŭ.*

Se procede la alegerea Comisiuneĭ care va esamină lucrările pre-

sentate la concursulŭ premiuluĭ Alexandru Bodescu din 1894 asupra subiectuluĭ: *Istoria teatruluĭ în România.*

— Sunt aleşĭ d-niĭ *V. A. Urechiă, I. Negruzzi, T. Maiorescu.*

ŞEDINŢA DIN 9 MARTIE 1893.

Preşedinţa d-luĭ *I. C. Negruzzi.*

D-lŭ *D. Sturdza* presintă broşurĭ de d-lŭ Ioanŭ Platania privitóre la vulcaniĭ Sicilianĭ şi erupţiunile lorŭ. Acestŭ învĕţatŭ exprimă dorinţa ca Academia să trimétă unele din publicaţiunile sale în schimbŭ Academieĭ din Catania.

— Se decide a se trimete *Analele.*

D-lŭ *Generalŭ Fălcoianu* presintă pentru colecţiunile Academieĭ următórele fotografiĭ:

a) Două fotografiĭ originale representândŭ pe M. S. Domnitorulŭ Carol I cu Impĕratulŭ Rusieĭ Alexandru II şi suitele Lorŭ la Gorni-Studen la 11 (23) Augustŭ 1877.

b) Fotografia unuĭ tabloŭ care arată scena când s'a presentatŭ M. S. Domnitoruluĭ Românieĭ drapelulŭ turcescŭ luatŭ la 30 Augustŭ 1877 de soldatulŭ Grigorie Ioanŭ din batalionulŭ 2 de vênătorĭ.

c) Fotografia unuĭ tabloŭ representândŭ pe M. S. Domnitorulŭ Românieĭ felicitândŭ pe Osmanŭ-Paşa la 28 Novembre 1877, după căderea Plevneĭ.

d) Fotografie representândŭ primirea făcută M. S. Regeluĭ la Belgradŭ în 1885.

D-lŭ *I Sbiera* dăruesce copia contemporană a uneĭ porunceĭ dată de Impĕrătésa Maria Teresia la 25 Augustŭ 1766 pentru paza graniţelorŭ din spre Moldova din causa ciumeĭ.

D lŭ *D. Sturdza* presintă din partea d-luĭ Speranţia două fragmente de papirus cu textŭ.

D-lŭ *Gr. Stefănescu* face o comunicare asupra Congresuluĭ internaţionalŭ de geologie, care se va ţiné la Chicago în anulŭ curentŭ. (1)

---

(1) Maĭ josŭ în *Anexe.*

ŞEDINŢA DIN 10 MARTIE 1893.

Preşedinţa d-luĭ *I. C. Negruzzi.*

D-lŭ membru corespondentŭ T. T. Burada trimete pre lângă o scrisóre articolulŭ sĕŭ: «O călĕtorie la Româniĭ din Bitinia (Asia Mică)», publicatŭ în «Archiva Societăţeĭ sciinţifice şi literare din Iaşĭ», ca resultatŭ alŭ cercetărilorŭ pentru carĭ Academia i-a acordatŭ unŭ ajutorŭ în sesiunea trecută.

D-lŭ Secretarŭ generalŭ *D. Sturdza* observă că acéstă relaţiune nu se póte tipări în *Anale*, fiindŭ deja publicată, conformŭ decisiuneĭ luate la 11 Martie 1889.

D-lŭ *N. Quintescu* ḑice că *Analele* Academieĭ sunt adese-orĭ întârḑiate din diferite cause, şi de aceea uniĭ membri sunt silițĭ a publică lucrările cetite în Academie, în broşurĭ saŭ în alte publicaţiunĭ. Ar fi bine să se iea mĕsurĭ ca *Analele* să se publice fără intârḑiere, şi numaĭ în acestŭ casŭ s'ar puté oprì membriĭ de a-şĭ publică aiurea lucrările comunicate în Academie.

D-lŭ *D. Sturdza,* rĕspunḑĕndŭ d-luĭ Quintescu, ḑice că întârḑierile de carĭ se plânge d-sa aŭ pututŭ existà numaĭ până la 1886, când s'a hotărîtŭ a se publică separatŭ memoriile fie-căreĭ secţiunĭ. De atuncĭ fie-care memoriŭ se póte pune la tiparŭ îndată ce manuscriptulŭ se presintă.

D-lŭ *Gr. Stefănescu* ḑice că ar fi bine să se hotărască odată pentru tot-deauna acéstă cestiune, luându-se decisiunĭ precise asupra întrebărilorŭ: Dacă o lucrare se póte presentà la Academie şi reproduce în *Anale* după ce a fostŭ tipărită, şi dacă o lucrare presentată la Academie în manuscriptŭ se maĭ póte publică în *Anale* după ce în urma presentăreĭ a fostŭ tipărită în alte publicaţiunĭ saŭ în broşurĭ şi volume separate.

D-lŭ *V. Maniu* crede că este dela sine înţelesŭ că lucrările publicate sub orĭ-ce formă nu maĭ potŭ fi reproduse în publicaţiunile Academieĭ, şi crede de asemenea că este absolutŭ necesarŭ ca lucrările cetite în Academie să se publice maĭ întâĭ în *Analele* eĭ. Membriĭ Academieĭ sunt atâtŭ de sus puşĭ în câtŭ nu potŭ fi aşa de nerăb-

dătorĭ ca să-şĭ publice îndată lucrările cetite, fără să aştepte publicarea lorŭ în *Anale*.

D-lŭ *V. A. Urechiă* observă că discuţiunea decurge asupra a două cestiunĭ deosebite: dacă raportulŭ d-luĭ Burada se maĭ póte tipări în *Anale*, şi dacă în generalŭ în *Analele* Academieĭ se potŭ tipări lucrărĭ apărute în publicitate. Propune să se amâne discutarea cestiuneĭ generale, iar broşura d-luĭ Burada să se trimétă la Secţiunea istorică, care să hotărască asupra eĭ.

D-lŭ *N. Quintescu* ḑice că nicĭ o deosebire nu este între faptulŭ că d-lŭ Burada presintă raportulŭ sĕŭ tipăritŭ şi publicatŭ, şi între faptulŭ că uniĭ membri îşĭ publică lecturile făcute în Academie înainte ca ele să fie apărute în *Anale*.

D-lŭ *D. Sturdza* ḑice că hotărîrea luată de Academie la 1889 este precisă. Raportulŭ d-luĭ Burada, fiindŭ publicatŭ, nu se póte nicĭ reproduce în *Anale*, nicĭ nu se póte ceti în şedinţă ca o lucrare nouă şi necunoscută.

D-lŭ *V. A. Urechiă* stăruesce a se trimete Secţiuneĭ istorice lucrarea d-luĭ Burada, nu ca să se tipăréscă, ci ca Secţiunea să iea dela autorŭ alte informaţiunĭ privitóre la obiectulŭ cercetărilorŭ sale.

— După propunerea d-luĭ Urechiă, scrierea d-luĭ Burada se trimete Secţiuneĭ istorice.

D-lŭ *Gr. Stefănescu* presintă pentru publicare unŭ memoriŭ de d-lŭ Sabba Stefănescu, întitulatŭ «Fauna malacologică a stratelorŭ sarmatice şi a stratelorŭ cu congeriĭ şi cu paludine din România.»

— Se recomandă Secţiuneĭ sciinţifice.

ȘEDINȚA DIN 11 MARTIE 1893.

Președința d-luĭ *I. C. Negruzzi.*

Se cetesce procesulŭ-verbalŭ alŭ Secțiuneĭ sciințifice pentru ședința dela 10 Martie, prin care se arată că Secțiunea propune în unanimitate a se alege membru alŭ Academieĭ în acea Secțiune d-lŭ Dr. Victorŭ Babeș, profesorŭ la Facultatea de medicină din Bucurescĭ.

— Se decide a se pune la ordinea ḑileĭ în ședința de astăḑĭ.

Se cetesce raportulŭ Secțiuneĭ sciințifice, prin care se arată că Secțiunea propune în unanimitate a se alege membri corespondențĭ românĭ pentru acea Secțiune d-niĭ: Dimitrie Negreanu, doctorŭ în sciințele fisice și profesorŭ la Universitatea din Bucurescĭ; d-lŭ Leonŭ Cosmovicĭ, doctorŭ în sciințele naturale și profesorŭ de zoologie la Universitatea din Iașĭ, și d-lŭ Sabba Stefănescu, licențiatŭ în sciințele naturale și profesorŭ la liceulŭ Sf. Sava.

— Se decide a se pune la ordinea ḑileĭ în ședința de astăḑĭ.

Se procede la alegerea membrilorŭ propușĭ de Secțiunĭ.

— Sunt aleșĭ membri aĭ Academieĭ în Secțiunea literară:

D-lŭ *Antonŭ Naum,* întrunindŭ 17 voturĭ pentru, 5 contra din 22 votanțĭ.

D-lŭ *Dimitrie C. Ollănescu,* întrunindŭ 18 voturĭ pentru, 4 contra din 22 votanțĭ.

Se punŭ la votŭ candidațiĭ propușĭ de Secțiune pentru a fi aleșĭ membri aĭ Academieĭ în Secțiunea istorică:

D-lŭ *Ioanŭ Kalinderu* întrunesce 13 voturĭ pentru, 9 contra.

D-lŭ Președinte arată că candidatulŭ, neîntrunindŭ 2 treimĭ (art. 10 Stat.), urméză a se supune la o nouă votare în ședința viitóre.

Este alesŭ membru alŭ Academieĭ în Secțiunea istorică d-lŭ *Alexandru D. Xenopol,* profesorŭ la Universitatea din Iașĭ, întrunindŭ 18 voturĭ pentru, 4 contra din 22 votanțĭ.

Este alesŭ membru alŭ Academieĭ în Secțiunea sciințifică d-lŭ *Dr. Victorŭ Babeș,* întrunindŭ 20 voturĭ pentru, 1 contra, fiindŭ o abținere (d-lŭ Vinc. Babeș), din 22 votanțĭ.

Se alegŭ membri corespondenţĭ pentru Secţiunea sciinţifică d-niĭ: Dimitrie Negreanu, cu 17 voturĭ pentru, 3 contra; Leonŭ Cosmovicĭ, cu 17 voturĭ pentru, 3 contra; şi Sabba Stefănescu, cu 20 voturĭ pentru, fiindŭ câte o abţinere la fie-care nume.

D-lŭ Preşedinte proclamă de aleşĭ membri aĭ Academieĭ şi membri corespondenţĭ pentru diferitele Secţiunĭ pe persónele enumerate maĭ sus.

ŞEDINŢA PUBLICĂ DIN 12 MARTIE 1893.

Preşedinţa d-luĭ *Dr. D. Brândză.*

D-lŭ Preşedinte dă cetire telegramelorŭ prin carĭ d-niĭ *A. Naum* şi *A. D. Xenopol* mulţumescŭ pentru alegerea lorŭ de membri aĭ Academieĭ.

D-lŭ *N. Ionescu* rostesce expunerea sa asupra activităţeĭ militare a luĭ Traianŭ la Rinŭ, de unde i s'a datŭ numele de «Germanicus» şi a fostŭ înfiatŭ de Impěratulŭ Nerva, căruia i-a şi urmatŭ în demnitatea de Impěratŭ. Arată apoĭ motivele pentru carĭ Traianŭ a fostŭ nevoitŭ a întreprinde rěsbóiele cu Daciĭ şi a sfărîmă pe acestŭ poporŭ.

D-lŭ *St C. Hepites* cetesce lucrarea sa despre «Temperatura luneĭ Ianuarie st. n. 1893.»

D-lŭ *D. C. Ollănescu* adreséză Academieĭ următórele cuvinte:

«*Domnilorŭ şi prea onoraţĭ Colegĭ,*

«Daţi-mĭ voe să vinŭ, cu inima plină de recunoscinţă, a Vě aduce mulţumirile cele maĭ călduróse pentru înalta onóre ce mi-aţĭ făcutŭ chemându-mě, pe mine modestŭ lucrătorŭ, să iaŭ scaunŭ acĭ alăturĭ cu d-vóstre, ilustri representanţĭ şi maestri aĭ cugetăreĭ române!

«Intr'adevĕrŭ, de anulŭ trecutŭ Academia a revĕrsatŭ cu prisosŭ asupră-mĭ generositatea şi buna sa voinţă, carĭ nu aŭ asemĕnare decât dór cu indulgenţa eĭ cea mare către mine. Sunt cu atâtŭ maĭ fericitŭ însă de aceste distincţiunĭ, cu câtŭ socotescŭ că ele nu se îndreptéză în deosebĭ meritelorŭ persóneĭ orĭ lucrăreĭ mele, ci sunt maĭ multŭ o pildă și unŭ îndemnŭ datŭ tinerimeĭ muncitóre, care iubesce binele și frumosulŭ, dovedindu-ĭ că ușile acestuĭ templu sunt largŭ deschise tuturorŭ și că ospitalitatea se distribue aci cu aceeașĭ dărnicie celuĭ smeritŭ ca și celuĭ maĭ gloriosŭ!

«Óre vulturulŭ, regele măreţŭ alŭ spaţiuluĭ, nu se urcă elŭ pe aceeașĭ cale cu ciocârlia, pribéga cântăréţă, până la sóre?... Ceĭ marĭ și ceĭ micĭ odată intraţĭ aicĭ aŭ o singură ţintă: înfrăţirea prin muncă, iar idealulŭ tuturorŭ este înălţarea și rĕspândirea câtŭ maĭ luminósă şi maĭ depărtată a simţireĭ și a limbeĭ românescĭ, căcĭ cine îșĭ iubesce și-șĭ cinstesce limba, îșĭ iubesce și-șĭ cinstesce némulŭ și Patria! Încă odată, Domnilorŭ și prea onoraţĭ Colegĭ, din totŭ sufletulŭ vĕ mulţumescŭ tuturorŭ în deobște și fie-căruia în parte, și vĕ rogŭ a fi pe deplinŭ încredinţaţĭ că mĕ voiŭ sili să mĕ facŭ vrednicŭ și de acum înainte de acéstă a d-vóstre încredere și de atâta dragoste!»

După acéstă cuvîntare, d-lŭ *D. C. Ollănescu* cetesce unŭ elogiŭ în versurĭ, întitulatŭ «La mormîntulŭ poetuluĭ, apologie întru amintirea rĕposatuluĭ Vasile Alecsandri.»

ŞEDINŢA DIN 13 MARTIE 1893.

Preşedinţa d-luĭ *I. C. Negruzzi.*

Se cetesce scrisórea, pre lângă care d-lŭ C. Esarcu trimete rugarea bibliotecaruluĭ mănăstireĭ dela Monte-Cassino, Ambrogio M. Ancelli, de a se trimete publicaţiunile Academieĭ în schimbulŭ celorŭ carĭ se facŭ în acea mănăstire.

— Se decide a se trimete tóte publicaţiunile Academieĭ şi publicaţiunile istorice Hurmuzaki.

D-lŭ *Dr. D. Brândză* dă cetire raportuluĭ Comisiuneĭ însărcinate cu esaminarea manuscriptuluĭ presentatŭ la concursulŭ premiuluĭ Lazărŭ pe 1893, asupra subiectuluĭ «*Studiŭ asupra vinurilorŭ din România*». Propunerea Comisiuneĭ este de a nu se da premiulŭ manuscriptuluĭ presentatŭ la concursŭ.

— Academia aprobă în unanimitate propunerea Comisiuneĭ.

Se procede la a doua votare (art. 10 Statute) asupra propunereĭ Secțiuneĭ istorice de a se alege d-lŭ Ioanŭ Kalinderu membru alŭ Academieĭ în acea Secțiune.

Resultatulŭ votuluĭ este: 16 voturĭ pentru, 5 contra din 21 votanțĭ.

D-lŭ Președinte proclamă pe d-lŭ *Ioanŭ Kalinderu* de membru alŭ Academieĭ în Secțiunea istorică.

Părintele *S. Fl. Marianŭ* presintă următórea propunere:

«*Domnilorŭ Colegĭ,*

«Cu vre-o câte-va ḑile înainte de deschiderea sesiuneĭ generale actuale a Academieĭ Române am descoperitŭ unŭ noŭ manuscriptŭ românescŭ saŭ maĭ bine ḑisŭ o nouă traducere a psaltireĭ, care până acuma ni-a fostŭ cu desĕvêrșire necunoscută.

«Acestŭ manuscritŭ, deși nu e completŭ, deși conține numaĭ 71 de file în octavŭ micŭ, totușĭ, după părerea mea, e de fórte mare însemnătate pentru studiulŭ limbeĭ române, de óre-ce elŭ e scrisŭ în aceeașĭ limbă în care s'aŭ scrisŭ *Codicele voronețianŭ* și *Psaltirea șcheiană,* adică cu *rotacisme* și anume pretutindene în tóte cuvintele în carĭ *n* se află între douĕ vocale; apoĭ pentru că elŭ a aparținutŭ unŭ timpŭ fórte îndelungatŭ, adică până în anulŭ 1800, mânăstireĭ *Voronețulŭ* din Bucovina, în care mânăstire s'a descoperitŭ și *Codicele* publicatŭ de d-lŭ Sbiera; și în fine pentru că atâtŭ hârtia pe care e scrisŭ câtŭ și scrisórea cu care s'a scrisŭ séměnă în multe privințe cu cele douĕ manuscripte amintite maĭ sus. O dovadă că tustrele manuscriptele acestea aŭ fostŭ scrise saŭ maĭ bine ḑisŭ prescrise în una și aceeașĭ localitate, și fórte probabilŭ că chiar de una și aceeașĭ persónă.

«Academia Română a hotărîtŭ, vorŭ fi acuma vre-o 16 anĭ (1) de atuncĭ, ca atâtŭ primele tipăriturĭ române însă fórte rarĭ, câtŭ și tóte manuscriptele cele vechĭ carĭ se vorŭ descoperi, să se retipărescă respective să se tipărescă, ca cu atâta maĭ lesniciosŭ și maĭ fructiferŭ să fie studiulŭ limbeĭ din acele timpurĭ străvechĭ, când s'a începutŭ pentru prima óră a se scrie românesce și a se tipări cărțĭ în acéstă limbă.

«Acéstă hotărîre s'a și îndeplinitŭ în cât-va prin retipărirea *Psaltireĭ luĭ Coresi*, a luĭ *Dositeiŭ* și a *Catechismuluĭ calvinescŭ*, precum și prin tipărirea *Codiceluĭ Voronețianŭ* și a *Psaltireĭ șcheiane*.

«De óre-ce însă d-lŭ Hasdeŭ, care a retipăritŭ Psaltirea luĭ Coresi, câtŭ și d-lŭ Bianu, care a retipăritŭ Psaltirea luĭ Dositeiŭ și a tipăritŭ pentru prima óră *Psaltirea șcheiană*, vorŭ să facă și câte unŭ studiŭ separatŭ asupra Psaltirilorŭ tipărite de d-lorŭ, și maĭ alesŭ d-lŭ Bianu, voindŭ a face unŭ studiŭ câtŭ se póte de amĕnunțitŭ, nu numaĭ asupra *Psaltireĭ șcheiane* publicată de d-sa și a limbeĭ ce conține Psaltirea acésta, ci și asupra limbeĭ din Codicele voronețianŭ, de aceea credŭ eŭ că Academia ar face fórte bine când s'ar îndupleca să publice pe spesele sale și Psaltirea descoperită de mine, care va purtà numele de *Psaltirea voronețiană*, după numele mânăstireĭ căreia a aparținutŭ unŭ timpŭ maĭ îndelungatŭ și unde, după tótă probabilitatea, a fostŭ și scrisă.

«Prin publicarea acestuĭ fragmentŭ românescŭ de Psaltire, nu numaĭ că s'ar înmulți cu unŭ opŭ de mare valóre literatura nóstră, ci totŭ odată s'ar face unŭ serviciŭ fórte mare tuturorŭ bărbațilorŭ carĭ se ocupă seriosŭ cu studiulŭ limbeĭ nóstre, și în deosebĭ d-luĭ Bianu, care, după cum prea bine vĕ este cunoscutŭ, a începutŭ dejà să facă unŭ studiŭ multuraticŭ și câtŭ se póte de amĕnunțitŭ asupra Psaltireĭ șcheiane și a Codiceluĭ voronețianŭ.

«Dreptŭ aceea vĕ rogŭ, d-lorŭ colegĭ, să bine-voițĭ a mijloci tipărirea câtŭ maĭ de grabă a acestuĭ fragmentŭ de Psaltire și a-mĭ acordà totŭ odată și mie o remunerațiune, care vețĭ afla-o de cuviință, pentru introducerea, transcrierea, formarea unuĭ dicționarŭ com-

(1) *Analele Societ. Acad. Rom.*, X, 1, (1877) pag. 134; XI. 1 (1878) pag. 210, 216—218.

pletŭ asupra tuturorŭ cuvintelorŭ cuprinse într'însulŭ, precum și îngrijirea tipărireĭ sale.

«Ce se atinge de persóna mea, vě promitŭ că-mĭ voiŭ da tótă silința ca să se tipăréscă câtŭ se póte maĭ exactŭ, iar după ce va fi gata de tipăritŭ, manuscriptulŭ originalŭ, care, trebue să v'o spunŭ și acésta, că nu l'am căpětatŭ de geaba, ci a trebuitŭ să-lŭ cumpěrŭ dela unŭ negușătorŭ ovreŭ, îlŭ voiŭ oferi Academieĭ Române ca să-lŭ păstreze pentru tot-deauna în biblioteca sa.»

D-lŭ *N. Ionescu* este de părere că ar fi bine să se facă o edițiune pentru tóte Psaltirile vechĭ românescĭ, însemnându-se deosebirile între ele și adăogêndu-se unŭ glosarŭ generalŭ. Prin o asemenea lucrare s'ar face fórte marĭ serviciĭ lexicografieĭ române.

D-lŭ *V. A. Urechiă* dice că propunerea d-luĭ N. Ionescu este multŭ maĭ largă decât acea făcută de părintele Marianŭ, și crede că ar fi maĭ practicŭ să se iea acum în cercetare de Secțiunile literară și istorică propunerea acésta, așà cum se presintă, rĕmânêndŭ cestiunea generală ridicată de d-lŭ N. Ionescu pentru esaminare ulterióră.

D-lŭ *V. Maniu* dice că trebue să se esamineze dacă textulŭ presentatŭ acum de părintele Marianŭ nu este acelașĭ cu textele dejà publicate a Psaltireĭ Școheiane și a luĭ Coresi; în acestŭ casŭ retipărirea textuluĭ după manuscriptulŭ descoperitŭ de părintele Marianŭ ar presentà unŭ interesŭ fórte micŭ și ar necesità o cheltuială inutilă.

— Se decide a se recomandà propunerea părinteluĭ Marianŭ spre esaminare Secțiunilorŭ literară și istorică.

Părintele *S. Fl. Marianŭ* presintă următórea propunere:

«*Domnilorŭ Colegĭ,*

«Așŭ maĭ avé încă o rugăminte.

«Avêndŭ o colecție pregătită pentru tiparŭ de ***vrăjĭ***, ***farmece***, și ***desfăcĕturĭ***, dar din nefericire neavêndŭ mijlócele necesare spre a o puté scóte pe spesele mele la lumină, vě rogŭ să bine-voițĭ

a dispune ca să se tipărescă și colecția acésta pe spesele Academieĭ, și anume în formatulŭ *Descântecelorŭ,* carĭ totŭ cu ajutorulŭ Academieĭ aŭ fostŭ tipărite.»

— Se decide a se recomandà și acéstă propunere spre cercetare Secțiunilorŭ literară și istorică.

ȘEDINȚA DIN 15 MARTIE 1893.

Președința d-luĭ *V. A. Urechiă.*

D-lŭ *N. Kretzulescu* presintă fotografia unuĭ documentŭ dela Impěratulŭ Rudolf alŭ II-lea din anulŭ 1600 Februarie 11.

D-lŭ *Gr. Stefănescu* dă cetire raportuluĭ Secțiuneĭ sciințifice, care propune a se menține la concursulŭ premiuluĭ Lazărŭ pentru 1897 subiectulŭ «*Studiulŭ vinurilorŭ în România, din punctulŭ de vedere economicŭ și alŭ composițiuneĭ lorŭ chimice.*»

— Propunerea se primesce cu unanimitate.

D-lŭ *A. D. Xenopol* rostesce următórele cuvinte:

«*Domnule Președinte și Domnilorŭ Colegĭ,*

«Chematŭ în sînulŭ acestuĭ înaltŭ corpŭ învěțatŭ, celŭ întâiŭ cuvîntŭ, pe care mě simtŭ datorŭ a-lŭ rosti, este aducerea celorŭ maĭ viĭ ale mele mulțumirĭ onorateĭ Academiĭ, pentru înalta onóre ce mi-a făcutŭ. Alegerea mea este datorită munceĭ mele de până acum; demnitatea la care am fostŭ înălțatŭ prin votulŭ Domniilorŭ-Vóstre îmĭ impune obligația de a îndoi încă silințele mele spre a concurà la scopulŭ pentru care Academia este înființată, întărirea poporuluĭ românescŭ prin cultura minteĭ, spre a deveni unŭ scutŭ pentru Româniĭ din țerile subjugate și o faclă luminătóre pentru Rěsăritŭ.»

D-lŭ *Dr. V. Babeș* dice:

«*Domnilorŭ și onorațĭ Confrațĭ,*

«Permitețĭ-mĭ să vĕ aducŭ viile mele mulțămirĭ pentru bunăvoința și indulgența d-vóstre față cu mine, alegêndu-mĕ membru alŭ acesteĭ înalte instituțiunĭ de cultură. Pricepŭ că alegerea mea nu este datorită atâtŭ modestelorŭ mele merite câtŭ sciințeĭ ce represintŭ. In adevĕrŭ, acéstă sciință are aicĭ în țéră trebuință de înaltulŭ d-vóstre sprijinŭ pentru a documentà importanța sa, căcĭ ea este menită a ridicà starea sanitară a țĕreĭ nóstre. Academia, cu alegerea mea, a arĕtatŭ că încuragiéză direcțiunile moderne și progresulŭ, și că recompenséză prin alegerea sa, nu numaĭ pe aceĭ ce aŭ lucratŭ și sunt la sfîrșitulŭ destinațiuneĭ lorŭ, ci și pe aceĭ carĭ prin devotamentulŭ lorŭ daŭ speranțe pentru viitorŭ. Voiŭ căutà să îndeplinescŭ acéstă speranță, și împreună cu d-vóstre să contribuescŭ din rĕsputerĭ la ridicarea însemnătățiĭ sciințifice a țĕreĭ nóstre.»

D-lŭ *Ioanŭ Kalinderu* pronunță următórele cuvinte:

«*Domnilorŭ și stimațĭ Colegĭ,*

«Viŭ a vĕ exprimà la toțĭ și fie-căruia în parte adînca mea recunoscință pentru distinsa și măgulitórea onóre ce mi-ațĭ făcutŭ, alegêndu-mĕ membru alŭ acesteĭ Academiĭ. Acéstă alegere îmĭ permitŭ a o privi ca o mare și bine-voitóre încuragiare pentru prea modestele mele publicațiunĭ. Mĕ voiŭ sili dar și în viitorŭ, pe câtŭ timpulŭ îmĭ va permite, a justificà chemarea cu care m'a onoratŭ savantulŭ și primulŭ institutŭ de cultură alŭ patrieĭ nóstre, spre a mĕ arĕtà ast-felŭ demnŭ de încrederea d-vóstre, deși ar trebui póte să dicŭ ca unŭ poetŭ latinŭ: «Non equidem tali me dignor honore.»

D-lŭ *A. Naum* mulțumesce cu adîncă recunoscință membrilorŭ înaltuluĭ corpŭ academicŭ pentru alegerea sa. D-sa se bucură maĭ puținŭ pentru acéstă onóre distinsă ce i s'a făcutŭ decât pentru

incuragiarea ce se dă tineretuluĭ care vine. Academia Română a pusŭ temelia cultureĭ intelectuale a Românieĭ, ea trebue să ducă până la sfîrșitŭ, prin încuragiarea talentelorŭ modeste, acea cultură înaltă, după care aspiră cu încredere întréga românime.

D-lŭ Vice-Președinte *V. A. Urechiă* dice: Când unŭ Impĕratŭ romanŭ se urcà pe tronŭ, Senatulŭ se grăbià a-lŭ numì *Pater Patriæ.* Singurŭ Traianŭ n'a voitŭ să priméscă acéstă titulatură încă dela începutulŭ domnieĭ, așa că panigeristulŭ sĕŭ Pliniŭ îĭ dicea: «Tu singurŭ fuseșĭ *Pater Patriæ* înainte de a fi fostŭ așà numitŭ de Senatŭ.» Mulțĭ din colegiĭ noștri eraŭ prin lucrările lorŭ academicĭ, înainte de ce împrejurările să fie permisŭ Academieĭ a-ĭ chemà în sînulŭ sĕŭ. De aceea astădĭ, ascultândŭ cuvintele noilorŭ colegĭ, nu putemŭ decât să le urămŭ încă odată din tótă inima bună venire între noĭ și succesŭ maĭ departe în cariera lorŭ academică.

D-lŭ Dimitrie Negreanu mulțumesce prin scrisóre pentru alegerea sa de membru corespondentŭ alŭ Academieĭ.

D-lŭ *I. Negruzzi* atrage atențiunea Academieĭ și în specialŭ a membrilorŭ noŭ aleșĭ asupra bunuluĭ obiceiŭ, care s'a părăsitŭ de câțĭ-va anĭ, ca membriĭ noŭ aleșĭ să facă unŭ discursŭ de intrare în Academie. D-sa crede că ar fi bine ca acestŭ discursŭ să tracteze despre activitatea membruluĭ înlocuitŭ. Spune că d-lŭ Ollănescu i-a și comunicatŭ în particularŭ că voesce a face discursulŭ sĕŭ de recepțiune despre rĕposatulŭ V. Alecsandri, iar d-sa s'a înțelesŭ ca să rĕspundă la discursulŭ d-luĭ Ollănescu. Propune ca ceĭ-lalțĭ membriĭ noŭ aleșĭ să facă asemenea. Tóte discursurile să se pregătéscă la timpŭ spre a se puté cetì în viitórea sesiune generală, și să nu se maĭ întîmple întârdierĭ cum s'a întîmplatŭ cu discursulŭ d-luĭ Tocilescu.

D-lŭ *P. S. Aurelianŭ* observă că întrégă propunerea d-luĭ Negruzzi este deja resolvită, din causă că Statutele (art. 25) spunŭ că membriĭ noŭ aleșĭ trebue să facă unŭ discursŭ de recepțiune în Academie, care să fie «relativŭ de preferință la o ramură óre-care a desvoltăreĭ naționale.» Membriĭ noŭ aleșĭ după votarea Statutelorŭ

aŭ satisfăcutŭ acesteĭ obligațiunĭ; dacă uniĭ nu aŭ făcutŭ acésta — și în acestŭ casŭ este însușĭ d-lŭ Negruzzi — nu aŭ decât să se grăbéscă a-șĭ face discursurile conformŭ Statutelorŭ, și pentru acésta nu maĭ póte fi locŭ de a se luà nicĭ unŭ felŭ de hotărîre ca cea propusă de d-lŭ Negruzzi.

D-lŭ *Gr. Stefănescu* ḑice că, după art. 25 din Statute, noulŭ membru este datorŭ să facă, cu ocasiunea intrăreĭ sale în sînulŭ Academieĭ, unŭ operatŭ originalŭ, relativŭ de preferință la o ramură óre-care a desvoltăreĭ naționale; nicăerĭ însă nu se ḑice ca noulŭ membru să facă elogiulŭ celuĭ pre care-lŭ înlocuesce. Neapĕratŭ că buna cuviință și usulŭ din alte Academiĭ cerŭ ca să se facă unŭ asemenea elogiŭ de noulŭ membru, și eŭ credŭ că, pentru a se conformà și Statutelorŭ și buneĭ cuviințe, noulŭ academicianŭ ar puté să-șĭ împartă discursulŭ sĕŭ în douĕ părțĭ: în partea întâia va face elogiulŭ membruluĭ înlocuitŭ și în a doua va face operatulŭ originalŭ ce va găsi maĭ potrivitŭ cu specialitatea sa, pentru a se conformà cerințelorŭ Statutelorŭ.

D-lŭ *A. D. Xenopol* spune că intențiunea sa este de a tractà în discursulŭ de recepțiune despre Kogălniceanu, și nu crede că-ĭ va fi cu putință a terminà până la viitórea sesiune, din causă că activitatea luĭ Kogălniceanu este strînsŭ legată cu tótă istoria țĕreĭ în timpŭ de vre-o 60 de anĭ.

D-lŭ *D. Sturdza* se oferă a rĕspunde d-luĭ Xenopol, pentru că întâia lucrare politică practică ce a făcutŭ d-sa, a făcut'o alăturea cu Kogălniceanu, care erà pe atuncĭ în culmea străluciriĭ talentuluĭ sĕŭ.

D-lŭ *D. C. Ollănescu* spune că este hotărîtŭ a-șĭ face discursulŭ de recepțiune despre Alecsandri și speră a-lŭ puté terminà pentru sesiunea viitóre.

D-lŭ *I. Negruzzi* se oferă a face rĕspunsulŭ la acestŭ discursŭ.

D-lŭ *D. Sturdza* atrage atențiunea asupra necesitățeĭ ca recepiendariĭ să depună manuscriptele discursurilorŭ cu treĭ lunĭ celŭ puținŭ înainte de viitórea sesiune, spre a se puté face rĕspunsurile la ele.

D-lŭ *N. Ionescu* ḑice că propunerea făcută de d-lŭ Negruzzi este

imitațiune după Academia Franceză. Academia nóstră a fostŭ maĭ modestă, căcĭ nu a hotărîtŭ dinainte că toțĭ membriĭ seĭ vorŭ fi atâtŭ de gloriosĭ și cu atâtea merite, în câtŭ să se impună noilorŭ aleșĭ a-șĭ face discursulŭ solemnŭ de intrare cu unŭ elogiŭ alŭ membruluĭ înlocuitŭ. Art. 25 din Statutele nóstre prevede unŭ operatŭ asupra uneĭ ramure óre care a desvoltăreĭ naționale, și art. 63 din Regulamentŭ reglementéză acéstă materie. Unŭ individŭ, orĭ câtŭ de mare ar fi fostŭ, totŭ este maĭ micŭ decât o națiune întrégă; de aceea este bine ce s'a scrisŭ în Statute ca să se lase membrilorŭ noŭ aleșĭ libertatea de a-șĭ alege subiectele discursurilorŭ de recepțiune. Să nu ne grăbimŭ la elogiile rĕposaților, carĭ sunt maĭ ușorŭ de făcutŭ, ci din contra să îndemnămŭ pe noŭ aleșiĭ ca să tracteze în aceste discursurĭ solemne despre cele maĭ însemnate cestiunĭ naționale și sciințifice ce vorŭ crede dînșiĭ; maĭ alesŭ că numaĭ acestŭ modŭ de a procede este conformŭ cu Regulamentulŭ.

D-lŭ *D. Sturdza* constată că în acéstă discuțiune a scăpatŭ însușĭ din vedere dispozițiunea art. 63 din Regulamentŭ, care prescrie că: «Delegațiunea va da însărcinare unuĭ membru de a rĕspunde la discursulŭ de recepțiune alŭ nouluĭ alesŭ.» De aceea declarațiunea sa făcută în privința rĕspunsuluĭ la discursulŭ d-luĭ Xenopol se va luà în considerațiune la timpulŭ sĕŭ de către Delegațiune.

— Discuțiunea se închide, rĕmânĕndŭ a se procede în conformitate cu dispozițiunile Statutelorŭ și Regulamentuluĭ.

D-lŭ *Sp. Haret* dă cetire următoruluĭ raportŭ alŭ Comisiuneĭ însărcinată cu cercetarea lucrărilorŭ de peste anŭ:

«*Domnilorŭ Colegĭ,*

«Comisiunea însărcinată de d-vóstre a face raportulŭ asupra activitățeĭ Academieĭ în decursulŭ anuluĭ 1892—93, vine prin organulŭ meŭ să se achite de acéstă însărcinare.

«Prima parte a lucrăriĭ sale este de a împlini o tristă datorie către memoria ilustrilorŭ membri, carĭ aŭ eșitŭ din viață în decursulŭ acestuĭ anŭ.

«Printr'o durerósă coincidență, câte trele secțiunile Academieĭ aŭ avutŭ să sufere câte o perdere mare:

«Episcopulŭ Melchisedec represintà activitatea pe terenulŭ istorieĭ naționale și bisericescĭ; G. Sion era unulŭ din ceĭ carĭ contribuiseră maĭ multŭ la regenerarea limbeĭ în perioda de minunată activitate dintre 1845 și dilele nóstre; Gr. Cobălcescu era unulŭ dintre lucrătoriĭ ceĭ maĭ fără pregetŭ, așa că singurŭ, maĭ fără nicĭ unŭ ajutorŭ de nicăerĭ și numaĭ cu propriile luĭ mijlóce, a ajunsŭ să realiseze o sumă de muncă pe care puținĭ ómenĭ potŭ să o pună la activulŭ lorŭ.

«O perdere nu maĭ puținŭ simțitóre pentru Academie este a d-luĭ Dr. Felix Bamberg, unulŭ dintre filo-româniĭ ceĭ maĭ luminațĭ și care a făcutŭ țěreĭ nóstre marele serviciŭ de a fi fostŭ unulŭ din ceĭ d'întâĭ carĭ aŭ vorbitŭ cu imparțialitate și în cunoscință de causă despre istoria nóstră contemporană.

«Alăturĭ cu aceste împrejurărĭ dureróse, Academia a avutŭ însă și unŭ momentŭ de mare bucurie, acela când, prin o delegațiune din sînulŭ sěŭ, a pututŭ să manifesteze iubirea și venerația sa pentru ilustrulŭ românŭ G. Barițiŭ, cu ocasia celeĭ de a 80-a aniversare a sa.

«Activitatea sciințifică a Academieĭ s'a manifestatŭ prin maĭ multe comunicațiĭ, făcute în ședințele publice de peste anŭ de maĭ mulțĭ din membriĭ sěĭ.

«Ar fi de doritŭ ca textulŭ acestorŭ comunicațiĭ, carĭ de multe orĭ sunt de mare interesŭ sciințificŭ, să fie pusŭ din timpŭ de către autorĭ la disposiția Secretariatuluĭ, pentru a puté apare în *Anale*. Alt-felŭ e de temutŭ ca *Analele* nóstre să piardă pentru lumea sciințifică totŭ interesulŭ ce merită să presinte.

«In privința publicațiunilorŭ Academieĭ, Comisiunea exprimă asemenea dorința de a se continuà și terminà câtŭ maĭ curînd publicarea lucrărilorŭ începute, iar unele numaĭ anunțate și carĭ nu aŭ apărutŭ încă. Comisiunea crede că intervențiunea bine-voitóre a Academieĭ pe lângă autoriĭ respectivĭ, ar puté aduce o repede soluțiune acestorŭ dificultățĭ.

«Din fericire, publicarea documentelorŭ din colecția Hurmuzaki

ișĭ urméză cursulŭ regulatŭ și într'unŭ modŭ care întrece tóte așteptările. Comisiunea nu póte vorbi cu maĭ multă competență și în modŭ maĭ completŭ decât d-lŭ Secretarŭ generalŭ în privința acesteĭ publicațiunĭ, care a ajunsŭ să formeze o neprețuită comóră pentru așezarea istorieĭ naționale pe base solide. Comisiunea propune ca Academia să exprime mulțămirile sale atâtŭ d-luĭ Secretarŭ generalŭ, câtŭ și colaboratorilorŭ carĭ l'aŭ ajutatŭ în ducerea maĭ departe a acesteĭ lucrărĭ considerabile.

«In privința fondurilorŭ și legaturilorŭ lăsate Academieĭ, Comisiunea are unŭ rolŭ destulŭ de mărginitŭ, de óre-ce cu acestŭ punctŭ are a se ocupà cu deosebire Comisiunea financiară. Totușĭ Comisiunea crede necesarŭ a propune Academieĭ a se continuà procura dată d-luĭ Secretarŭ generalŭ de a o represintà în afacerea succesiunilorŭ Adamachi și Zappa, mandatŭ de care d-sa se achită cu atâta devotamentŭ.

«Comisiunea propune încă a se da urmare unuĭ votŭ datŭ dejà de maĭ multă vreme de către Academie, ca fondurile sale mobile să fie puse în moșiĭ.

«Terminândŭ, propunemŭ ca Academia să exprime mulțămirile sale biurouluĭ, care în decursulŭ anuluĭ expiratŭ a lucratŭ cu atâta zelŭ în interesulŭ eĭ.

«Membriĭ Comisiuneĭ: *G. Barițiu*, *I. Caragiani*.

«Raportorŭ: *Haret*.»

— Se decide a se pune la ordinea ḑileĭ în ședința viitóre.

SEDINȚA DIN 16 MARTIE 1893.

Președința d-luĭ *V. A. Urechiă*.

D-lŭ *Gr. G. Tocilescu* regretă că d-lŭ Negruzzi în ședința de erĭ, pe când d-sa era absentŭ, a creḑutŭ de cuviință ca să sfătuiască pe membriĭ aleșĭ în sesiunea acésta, ca să pregătéscă la timpŭ

discursurile «și să nu se maĭ întîmple întârḑierĭ cum s'a întîmplatŭ cu discursulŭ d-luĭ Tocilescu.» Dacă este cestiunea a ne aminti uniĭ altora datoriile ce avemŭ ca membri, și-ar permite să róge pe onor. Colegŭ să fie maĭ pacientŭ și maĭ îngăduitorŭ pentru dînsulŭ, care de doĭ anĭ numaĭ este în întârḑiere cu acelŭ discursŭ, pe când d-sa este de 12 anĭ. Cu acéstă ocasiune d-lŭ Tocilescu ridică cestiunea aplicațiuneĭ art. 59 și 60 din Regulamentulŭ generalŭ în privința acelorŭ membri, carĭ absentéză fără motive valide dela sesiunile generale ale Academieĭ.

D-lŭ *N. Ionescu* observă că de erĭ s'a pusŭ la ordinea ḑileĭ pentru ședința de aḑĭ raportulŭ Comisiuneĭ însărcinate a esamina lucrările din cursulŭ anuluĭ, arĕtate la începutulŭ sesiuneĭ prin raportulŭ de deschidere alŭ Secretaruluĭ generalŭ. D-sa cere să se discute acestŭ raportŭ, care cuprinde puncte de interesŭ urgentŭ.

D-lŭ *D. Sturdza* ḑice că este încredințatŭ, că în cuvintele spuse erĭ de d-lŭ Negruzzi cu privire la discursurile de recepțiune nu s'a cuprinsŭ nicĭ unŭ atacŭ personalŭ asupra d-luĭ Tocilescu. In privința cestiuneĭ ridicate de d-lŭ Tocilescu pentru aplicarea art. 59 și 60 din Regulamentŭ, d-sa observă că aceste articole nu aŭ fostŭ și nu puteaŭ fi puse în aplicare, pentru că ele sunt în contra înțelesuluĭ art. 22 din Statute și prin urmare aplicarea lorŭ este imposibilă.

D-lŭ *V. A. Urechiă* ḑice că cestiunea ridicată de d-lŭ Tocilescu pentru aplicarea articolelorŭ citate nu este acum la ordinea ḑileĭ; d-sa crede că ar fi practicŭ ca să se discute raportulŭ cetitŭ erĭ despre lucrările din anulŭ trecutŭ, iar propunerea d-luĭ Tocilescu să se formuleze și să se pună la ordinea ḑileĭ într'o ședință următóre.

D-lŭ *Gr. Stefănescu* constată evidenta neconcordanță între articolele Regulamentuluĭ și alŭ Statutelorŭ, din care causă Regulamentulŭ în acestŭ punctŭ nu se póte aplica. Dacă d-lŭ Tocilescu doresce a se lua mĕsurĭ în privința membrilorŭ carĭ nu vinŭ la sesiunile generale, trebue să facă propunere de modificarea Statutelorŭ.

D-lŭ *V. A. Urechiă* cere intrarea în ordinea ḑileĭ. Erĭ s'a ho-

tăritŭ a se pune astădĭ în discuţiune raportulŭ Comisiuneĭ asupra lucrărilorŭ din cursulŭ anuluĭ. Propunerea d-luĭ Tocilescu să se presinte, și să se discute când va fi presentată.

La ordinea dileĭ se pune raportulŭ Comisiuneĭ asupra lucrărilorŭ de peste anŭ, în care Comisiunea exprimă desiderate fără a face propunerĭ formale; aceste desiderate se ieaŭ în discuţiune.

a) Textulŭ comunicaţiunilorŭ făcute în ședinţe să fie pusŭ din timpŭ de către autorĭ la disposiţiunea Secretariatuluĭ pentru a puté apăré în *Anale*.

D-lŭ *Gr. Stefănescu* observă asupra acestuĭ punctŭ că sunt comunicărĭ carĭ se facŭ numaĭ verbalŭ și alŭ cărorŭ textŭ nu se maĭ dă Secretariatuluĭ, nicĭ nu se publică într'altă parte, ast-felŭ că rĕmânŭ cu totulŭ perdute. Crede că este necesarŭ să înceteze acésta, și tóte comunicările să se presinte în scrisŭ spre a se puté publică.

D-lŭ *D. Sturdza* propune să se iea o decisiune formală ca lecturile făcute în ședinţele Academieĭ să nu se maĭ publice de autorĭ nicăerĭ, până după apariţiunea lorŭ în *Anale*.

— Propunerea formulată de d-lŭ Sturdza se primesce

b) Să se continue și termine câtŭ maĭ curînd publicarea lucrărilorŭ începute a se tipări saŭ nedate încă la tiparŭ.

D-lŭ *N. Ionescu*, relativŭ la acestŭ desideratŭ alŭ Comisiuneĭ, cere să se specifice anume lucrările carĭ sunt în întârdiere, să se cerceteze pentru fie-care causele întârdieriĭ și să nu se dea tuturorŭ autorilorŭ acestorŭ lucrărĭ avertismentulŭ propusŭ de Comisiune, ci numaĭ acelora carĭ nu aŭ cause suficiente de scusă.

D-lŭ *Dr. D. Brândză* dă explicare că lucrarea sa despre «Flora Dobrogeĭ», care a fostŭ onorată cu unŭ premiŭ de Academie, nu s'a pututŭ tipări până acum, din causă că pe o parte d-sa a fostŭ cu totulŭ absorbitŭ de câţĭ-va anĭ cu lucrările de instalarea Institutuluĭ Botanicŭ, și totŭ din acéstă causă nu putea avé la disposiţiune colecţiunile botanice necesare pentru revisiunea și completarea lucrăriĭ; apoĭ doriă să facă o lucrare câtŭ se póte maĭ completă. Acum colecţiunile fiindŭ instalate, crede că chiar în anulŭ

acesta va puté începe tipărirea, și ast-felŭ lucrarea sa va fi maĭ completă și maĭ bună de cum a fostŭ când i s'a acordatŭ premiulŭ.

D-lŭ *Gr. G. Tocilescu* asigură că până la anulŭ se va achità de îndatoririle sale față cu Academia, terminândŭ lucrările carĭ sunt în sarcina d-sale.

D-lŭ *N. Ionescu* întrébă Comisiunea, dacă în acestŭ desideratŭ privitorŭ la publicațiunile întârḑiate dînsa a cuprinsŭ și lucrarea Mareluĭ Etimologicŭ, și dacă a înțelesŭ ca să se facă și d-luĭ Hasdeŭ invitarea de a grăbì acéstă mare lucrare, cu care este însărcinatŭ. Ocasiunea este bună spre a se face în Academie o explicare deplină asupra acestuĭ punctŭ.

D-lŭ *D. Sturdza* spune că și d-sa se află în întârḑiere cu o lucrare, ce a luatŭ asupră-șĭ. Academia a decisŭ, cu ocasiunea aniversăreĭ de 25 anĭ, care coincidà cu jubileulŭ domnieĭ Regeluĭ, să publice într'o colecțiune discursurile personale rostite de Rege în diferite ocasiunĭ în ceĭ 25 anĭ aĭ domnieĭ Sale. Pentru înțelegerea acestorŭ discursurĭ era absolutŭ necesară o înșirare cronologică a faptelorŭ principale din acestŭ timpŭ. Datele trebuescŭ controlate cu exactitate, și de aceea lucrarea nu a putută fi terminată atâtŭ de iute, cum d-sa ar fi doritŭ. Speră însă că în cursulŭ anuluĭ o va puté tipări întrégă. In privința Mareluĭ Etimologicŭ, d-sa crede că nu este bine a se amestecà în discuțiunile și decisiunile Academieĭ cele ce se vorbescŭ saŭ se scriŭ prin ḑiare. M. S. Regele, în dorința de a contribuì la facerea uneĭ lucrărĭ marĭ naționale, a pusŭ la disposițiunea Academieĭ mijlócele pentru facerea acesteĭ lucrărĭ, și Academia a datŭ însărcinarea acésta celuĭ maĭ competentŭ dintre membriĭ eĭ și dintre toțĭ învĕțațiĭ noștri, d-luĭ Hasdeŭ, care de sigurŭ îșĭ va încordà puterile pentru a terminà acéstă lucrare monumentală.

D-lŭ Generalŭ *Fălcoianu* este și d-sa de părere, că nu trebue a se aduce în discuțiunea Academieĭ scirĭ de prin ḑiare; totușĭ Academia trebue să observe că Regulamentulŭ Academieĭ, în art. 61, prescrie că disertațiunile și orĭ-ce scrierĭ, ca să se pótă cetì în ședință de corpŭ, trebue să fie cunoscute maĭ întâĭ de Secțiunea respectivă, și numaĭ cu autorisațiunea Secțiuneĭ să se cetéscă. D-sa

cere ca acéstă dispoșițiune să se aplice în privirea tuturorŭ fără excepțiune, și prin urmare și în privirea d-luĭ Hasdeŭ.

D-lŭ *N. Ionescu* amintesce principalele documente despre începutulŭ Mareluĭ Etimologicŭ, anume programulŭ făcutŭ și presentatŭ de d-lŭ Hasdeŭ în ședința dela 4 Aprilie 1884, decisiunea luată de Academie la 2 Aprilie 1884 și primită de d-lŭ Hasdeŭ, în fine discursulŭ rostitŭ de M. S. Regele la 23 Martie 1884, prin care propune Academieĭ facerea Mareluĭ Etimologicŭ și pune la a eĭ dispoșițiune suma de 6.000 leĭ pe anŭ pentru acéstă lucrare, «pentru care patru, cincĭ, șése anĭ vorŭ fi trebuincioșĭ.» Aŭ trecutŭ nouĕ anĭ de atuncĭ și ultima fascicolă distribuită înainte cu câte-va ḑile cuprinde de abia începutulŭ litereĭ *B*. D-sa a cetitŭ câte-va articole din acéstă fascicolă și face laude autoruluĭ pentru modulŭ cum este tractată acéstă enciclopedie a graiuluĭ românescŭ. Acéstă fascicolă cuprinde însă la începutŭ o disertațiune etnografică despre originea popórelorŭ balcanice, iar la fine s'a retipăritŭ în ea o întrégă monografie numismatică a d-luĭ Sturdza. După cum este făcută acéstă fascicolă, ea nu permite să sperămŭ nicĭ în douĕ-ḑecĭ de anĭ lucrarea completă. Academia este datóre a interveni, căcĭ lucrarea se publică sub auspiciile eĭ; ea are rĕspundere atâtŭ față cu Regele câtŭ și față cu publiculŭ. D-lŭ Ionescu nu crede că este pericolulŭ *in mora*, dar este mare întârḑiere. Academia nu maĭ póte privi în tăcere. D-sa propune ca Secțiunea literară să fie însărcinată a esamina cestiunea și a-șĭ aduce părerea eĭ despre starea lucruluĭ.

D-lŭ *I. Caragiani*, ca membru alŭ Comisiuneĭ, spune că Comisiunea sciă că sunt lucrărĭ a cărorŭ tipărire s'a întârḑiatŭ și că unele din ele sunt chiar premiate; de aceea a credutŭ că este de ajunsŭ a exprimă dorința ca tóte lucrările întârḑiate să se tipăréscă câtŭ s'ar puté maĭ iute. În raportŭ nu s'aŭ spusŭ numele, pentru că lucrările acestea sunt cunoscute. Despre Marele Etimologicŭ, Comisiunea a credutŭ că nu póte să insiste în specialŭ și maĭ multŭ, pentru că d-lŭ Hasdeŭ de maĭ multe orĭ și către maĭ mulțĭ membri a spusŭ că face câtŭ póte, maĭ multŭ nu. Comisiunea a fostŭ cu tótă reserva tocmaĭ față cu lucrarea d-luĭ Hasdeŭ. Intârḑierea acesteĭ lu-

crărĭ este fără îndoială mare; se vorŭ cere mulţĭ anĭ şi mulţĭ banĭ pentru a se termină. D-sa crede că este bine să nu se atingă cestiunea acésta, ci Academia să se mulţuméscă cu câtŭ d-lŭ Hasdeŭ póte face, căcĭ alt-felŭ este pericolŭ de a se încetà lucrarea cu totulŭ, ceea ce ar fi o pagubă fórte mare.

D-lŭ *G. Bariţiu* constată că în toţĭ aniĭ aŭ fostŭ discuţiunĭ asupra lucrărilorŭ întârḑiate. Spre a se discută cestiunea Etimologiculuĭ, ar fi necesarŭ ca d-lŭ Hasdeŭ să fie de faţă. Academia erà datóre să iea mĕsurĭ ca să nu se întîmple întârḑierĭ atâtŭ de marĭ cu facerea acesteĭ şi altorŭ lucrărĭ. Este în dreptŭ să o céră acésta dela dînsa publiculŭ, şi maĭ este în dreptŭ Acela, care dă ajutorŭ generosŭ pentru cheltuelile Etimologiculuĭ. D-lŭ Hasdeŭ ar trebui să înţelégă că nimenĭ nu se póte mulţumi cu o făscióră de 10 cóle pe anŭ.

D-lŭ *D. Sturdza* ḑice că lucrarea despre numismatică publicată în fascicola din urmă la cuvîntulŭ *banŭ*, i-a cerut'o d-lŭ Hasdeŭ de multŭ şi d-sa nu a pututŭ să i-o refuze, ci s'a socotitŭ datorŭ să i-o dea; lucrarea este de alt-felŭ nouă de totŭ şi nu a maĭ fostŭ tipărită nicăerĭ. Lucrarea Etimologiculuĭ, ca o enciclopedie a limbeĭ şi întregeĭ vieţĭ a poporuluĭ românŭ, este fără îndoială o lucrare de cea maĭ mare însemnătate, şi partea publicată din Etymologicum este hotărîtóre dovadă despre acésta. Acestŭ modŭ de a face însă dicţionarulŭ cere timpŭ, şi tocmaĭ aicĭ este dificultatea situaţiuneĭ în care se găsesce Academia. Lucrarea Etimologiculuĭ se face nu numaĭ sub auspiciele Academieĭ, dar şi cu cheltuiala Regeluĭ, care, punêndŭ la disposiţiunea Academieĭ ajutorulŭ pentru acéstă lucrare, a vorbitŭ de 5 — 6 anĭ. Academia a primitŭ sarcina, şi dela Academie a primit'o d-lŭ Hasdeŭ. Aŭ trecutŭ 9 anĭ, şi Regele a continuatŭ cu subvenţiunea şi peste ceĭ 6 anĭ, apreciândŭ şi lucrarea făcută şi greutăţile întîmpinate. Academia şi d-lŭ Hasdeŭ aŭ ast-felŭ tótă rĕspunderea morală în faţa Regeluĭ şi a naţiuneĭ. D-sa crede că ar fi maĭ bine a se tractà acéstă cestiune deosebitŭ într'o altă şedinţă, în afară de discuţiunea asupra raportuluĭ pe care-lŭ avemŭ la ordinea ḑileĭ. D-sa adaogă că, după decisiunea luată de

Academie, a însciințatŭ pe M. S. Regele și pe d-lŭ Hasdeŭ pentru ședința publică, în care acesta își va ceti darea sa de sémă.

D-lŭ *N. Ionescu* cere a se hotărî ca d-lŭ Hasdeŭ să vie în sînulŭ Secțiuneĭ ca să dea esplicare despre lucrarea Etimologiculuĭ. Propune ca alineatulŭ din raportulŭ Comisiuneĭ privitorŭ la publicațiunile întârḑiate să se reserve până după esplicările, pe carĭ d-lŭ Hasdeŭ le va da în Secțiune și în Academie.

— Se pune la votŭ și se primesce propunerea d-luĭ N. Ionescu, de a se reservà pentru ulterióră discuțiune alineatulŭ raportuluĭ privitorŭ la publicațiunile întârḑiate.

c) Comisiunea propune ca Academia să exprime mulțumirĭ d-luĭ Secretarŭ generalŭ și colaboratorilorŭ la publicarea documentelorŭ din colecțiunea Hurmuzaki.

D-lŭ *D. Sturdza* mulțumesce pentru cuvintele bine-voitóre ale Comisiuneĭ. Laudele pentru marea desvoltare a bogateĭ colecțiunĭ de documente le merită aceia carĭ lucréză neobositŭ la acéstă mare publicațiune. D-sa își face numaĭ o datorie către Academie și către memoria atâtŭ de scumpă a neobosituluĭ Eudoxiŭ Hurmuzaki și a frateluĭ sĕŭ Gheorghe Hurmuzaki, carĭ i-aŭ datŭ împuternicirea de a supraveghià publicarea acestorŭ colecțiunĭ.

— Se pune la votŭ alineatulŭ din raportŭ și se primesce.

d) Asupra alineatuluĭ privitorŭ la fondurĭ și legate, d-lŭ *N. Ionescu* cere esplicărĭ asupra stăreĭ afacereĭ succesiuneĭ Zappa în ce privesce pe Academie, și întrébă dacă moștenitoriĭ aŭ făcutŭ declarațiunĭ suficiente la Tribunalŭ pentru recunóscerea drepturilorŭ Academieĭ.

D-lŭ *D. Sturdza* ḑice că într'adevĕrŭ moștenitoriĭ luĭ Zappa aŭ făcutŭ declarațiunĭ formale, carĭ s'aŭ înscrisŭ în procesulŭ-verbalŭ alŭ Tribunaluluĭ, și recunoscŭ drepturile Academieĭ înscrise în testamentulŭ luĭ Evanghele Zappa.

— Se primesce propunerea Comisiuneĭ de a se continuà procura dată d-luĭ Secretarŭ generalŭ de a representà Academia în afacerea succesiunilorŭ Adamachi și Zappa.

— Se primesce asemenea propunerea Comisiuneĭ de a se autorisà Delegaţiunea, cum s'a făcutŭ şi anulŭ trecutŭ, ca să transforme în moşiĭ fondurile sale mobile.

— Se primesce propunerea Comisiuneĭ de a se exprimà mulţumirĭ biurouluĭ pentru conducerea lucrărilorŭ din anulŭ expiratŭ.

Votulŭ în totalŭ asupra raportuluĭ se va da după închiderea discuţiuneĭ asupra alineatuluĭ privitorŭ la publicaţiunile întârḑiate.

D-lŭ Generalŭ ***Fălcoianu*** observă că în discuţiunea urmată asupra publicăreĭ Etimologiculuĭ, în legătură cu darea de seamă pe care d-lŭ Hasdeŭ o va cetì în şedinţa viitóre publică, a rĕmasŭ o cestiune nehotărîtă: aceea de a se luà maĭ dinainte cunoscinţă despre cuprinsulŭ lectureĭ, pe care o va face d-lŭ Hasdeŭ. D-lŭ Hasdeŭ a scrisŭ d-luĭ Sturdza în modŭ confidenţialŭ că va face darea sa de sémă înaintea Regeluĭ şi a publiculuĭ, nu şi a Academieĭ. D-sa cere ca d-lŭ Hasdeŭ să fie chematŭ a se conformà disposiţiunilorŭ Regulamentuluĭ, aducêndŭ la cunoscinţa Secţiuneĭ respective textulŭ lectureĭ sale înainte de a o face în publicŭ.

D-lŭ *Gr. Stefănescu* se unesce cu propunerea d-luĭ Generalŭ Fălcoianu, care nicĭ nu póte fi pusă la votŭ, fiindŭ resolvită prin textulŭ Regulamentuluĭ. Darea de sémă a d-luĭ Hasdeŭ va trebui să trécă prin Secţiunea literară. Delegaţiunea să aducă acésta de urgenţă la cunoscinţa d-luĭ Hasdeŭ prin o adresă oficială, invitându-lŭ a se conformà Regulamentuluĭ.

— Se decide ca, în conformitate cu Regulamentulŭ, d-lŭ Hasdeŭ să fie invitatŭ de Delegaţiune prin adresă formală, a presentà Secţiuneĭ literare lucrarea pe care voesce a o cetì în şedinţă.

D-lŭ *I. Negruzzi* — în cestiune personală. — Erĭ a îndemnatŭ pe membriĭ noŭ aleşĭ să-şĭ facă discursurile de recepţiune, amintindŭ casulŭ de întârḑiere a discursuluĭ d-luĭ Tocilescu. D-lŭ Tocilescu s'a supĕratŭ şi, relevândŭ observaţiunile d-luĭ Negruzzi, l'a acusatŭ că nu şi-a făcutŭ discursulŭ sĕŭ de recepţiune de 12 anĭ. Rĕŭ a făcutŭ d-lŭ Tocilescu de l'a acusatŭ; dela d-sa şi dela ceĭ noŭ aleşĭ se aşteptă maĭ multŭ decât dela ceĭ bĕtrânĭ. Apoĭ d-lŭ

Negruzzi a făcutŭ observaţiunea din şedinţa precedentă fără nicĭ unŭ gândŭ rĕŭ faţă de d-lŭ Tocilescu.

D-lŭ *Tocilescu* rĕspunde că nu face acusaţiunĭ d-luĭ Negruzzi, dar a voitŭ să se apere de acusaţiunile d-sale din şedinţa precedentă. Chiar din anulŭ trecutŭ ar fi pututŭ presentà discursulŭ de recepţiune, dar nu-lŭ terminase de scrisŭ la timpŭ ca să i se pótă pregăti rĕspunsulŭ de către d-lŭ Sturdza.

— Incidentulŭ se închide.

D-lŭ *A. Romanŭ* ḑice că tóte discuţiunile din şedinţa de astăḑĭ, atâtŭ cea privitóre la întârḑierea d-luĭ Hasdeŭ cu lucrarea Mareluĭ Etimologicŭ, câtŭ şi cea personală dintre d-niĭ Negruzzi şi Tocilescu, sunt de natură cu totulŭ intimă şi ar fi maĭ bine să se ştérgă din procesulŭ-verbalŭ şi să nu se publice.

D-lŭ *Gr. Stefănescu* este în contra propunereĭ d-luĭ Romanŭ şi ḑice că s'ar face unŭ precedentŭ periculosŭ, dacă s'ar atinge textulŭ proceselorŭ-verbale verificate şi aprobate şi s'ar face în ele ştergerĭ, după ce aŭ fostŭ subscrise de biuroulŭ Academieĭ.

— Se pune la votŭ propunerea d-luĭ Romanŭ şi se respinge.

ŞEDINŢA DIN 17 MARTIE 1893.

Preşedinţa d-luĭ *I. Negruzzi.*

D-lŭ Secretarŭ generalŭ *D. Sturdza* aduce la cunoscinţă că în urma decisiuneĭ de erĭ s'a făcutŭ d-luĭ Hasdeŭ învitare de a veni în Secţiunea literară spre a-ĭ comunicà cuprinsulŭ dăreĭ de sémă asupra Etimologiculuĭ, pe care o va ceti în şedinţa publică viitóre. D-lŭ Hasdeŭ a rĕspunsŭ prin scrisóre Preşedinteluĭ că va ceti din ultima făscióră apărută din Etymologicum articolele asupra cuvintelorŭ *Bade, Baier* şi *Bacăŭ,* însoţindu-le de câte-va cuvinte asupra continuăriĭ lucrăriĭ.

D-lŭ *D. Sturdza* comunică apoĭ că a adusŭ la cunoscința M. S. Regeluĭ hotărîrea Academieĭ de a ține ședință publică Vinerea viitóre, și Majestatea Sa a rĕspunsŭ că va bine-voì a veni la acea ședință la ora 2 p. m.

D-lŭ *Gr. Stefănescu* pune întrebarea dacă o lucrare cetită într'unŭ altŭ corpŭ saŭ apărută într'o publicațiune, maĭ póte, după aceea, fi cetită și în ședință publică a Academieĭ.

D-lŭ *N. Ionescu* stăruesce să se fixeze ordinea ḑileĭ pentru ședințele de mâne și de pomâne; iar d-lŭ Hasdeŭ, care doresce a face o lectură în ședința viitóre publică, să se presinte la Secțiunea literară, care va aduce avisulŭ sĕŭ în acéstă privință.

D-lŭ *Gr. Tocilescu* ḑice că la cestiunea ridicată de d-lŭ Gr. Stefănescu, fără îndoială nu se póte da decât unŭ singurŭ rĕspunsŭ: Nu se potŭ ceti în ședință publică a Academieĭ lucrărĭ cetite în alte locurĭ saŭ publicate. In casulŭ presentŭ însă acestŭ principiŭ nu este aplicabilŭ. Lucrarea pe care o va ceti d-lŭ Hasdeŭ este eșită din sînulŭ Academieĭ și nu este publicată, căcĭ sunt numaĭ câte-va ḑile de când s'a împărțitŭ membrilorŭ noua fasciculă din Etymologicum. Cestiunea ridicată de d-lŭ Stefănescu să nu se discute acum, iar în casulŭ de față să se dea d-luĭ Hasdeŭ aprobarea de a ceti din Etymologicum articolele pe carĭ le anunță prin scrisóre.

D-lŭ *V. A. Urechiă* ḑice că în urma scrisoreĭ d-luĭ Hasdeŭ, alŭ căreia cuprinsŭ a fost comunicatŭ și M. S. Regeluĭ, nu maĭ încape îndoială că trebue să se dea d-luĭ Hasdeŭ autorisarea de a ceti ceea ce a anunțatŭ.

— Se decide ca d-lŭ Hasdeŭ să cetéscă în viitórea ședință publică darea de sémă despre lucrarea Etimologiculuĭ și articolele anunțate prin scrisórea sa.

D-lŭ Sabba Stefănescu mulțumesce prin scrisóre pentru alegerea sa de membru corespondentŭ.

Se dă cetire procesuluĭ-verbalŭ alŭ Secțiuneĭ istorice pentru ședința dela 10 Martie, în care d-lŭ membru corespondentŭ T. Bu-

rada a datŭ explicărĭ asupra călĕtorieĭ sale la satele românescĭ din Bitinia.

— Se iea spre cunoscinţă.

Se dă cetire procesuluĭ-verbalŭ alŭ şedinţeĭ Secţiunilorŭ unite literară şi istorică, dela 15 Martie.

Secţiunile aŭ decisŭ a da în studiulŭ uneĭ Comisiunĭ propunerile presentate de d-lŭ S. Fl. Marianŭ de a se publică de Academie fragmentulŭ manuscriptŭ de Psaltire slavo-română, care se află în posesiunea d-sale, şi colecţiunea de vrăjĭ şi farmece adunată de d-sa.

— Se iea spre cunoscinţă.

D-lŭ *A. Romanŭ* presintă următórea propunere:

«Sub-semnatulŭ rógă pe d-niĭ membri din Academie ca, luându-se în dréptă consideraţiune votulŭ Comisiuneĭ de IX din anulŭ 1889, prin care se făcuse propunerea ca lucrarea etnografică a d-lorŭ T. Francu şi Candrea să fie recomandată plenuluĭ pentru a li se acordà o încuragiare de 2.000 leĭ (sumă propusă de decedatulŭ membru Melchisedec şi primită în unanimitate de membriĭ Comisiuneĭ, care propunere însă a rĕmasŭ până astădĭ neefectuată), onorabila Academie să bine-voiască a găsì mijlócele şi a votà acea sumă, prevĕdêndu-se în budgetulŭ sesiuneĭ actuale.»

D-lŭ *Romanŭ* adaogă că d-sa a comunicatŭ acea decisiune a Comisiuneĭ celorŭ doĭ autorĭ, şi că pentru d-sa este o cestiune de onóre ca să se dea o soluţiune cestiuneĭ acesteia.

D-lŭ *D. Sturdza* rĕspunde că orĭ-ce propunere de banĭ trebue privită numaĭ ca cestiune budgetară. Fără îndoială sunt multe lucrărĭ, cărora ar fi bine să li se dea ajutorŭ, dacă ar fi mijlóce. Academia nu a datŭ nicĭ unŭ votŭ, prin care ar fi promisŭ şi s'ar fi legatŭ a da unŭ ajutorŭ pentru acéstă carte.

D-lŭ *V. Babeşŭ* amintesce că cestiunea acésta a fostŭ presentată Comisiuneĭ financiare, care a constatatŭ că Academia nu este întru nimicŭ obligată prin vre-o decisiune a eĭ să dea acestŭ ajutorŭ.

D-lŭ *A. Romanŭ* dice că-şĭ aduce bine aminte că Comisiunea pre-

mielorŭ a hotărîtŭ acéstа, dar raportorulŭ sĕŭ d-lŭ Urechiă a uitatŭ să scrie decisiunea în procesulŭ-verbalŭ

D-lŭ *V. Maniu* ḑice că s'a vorbitŭ că se va da acesteĭ publicaţiunĭ unŭ ajutorŭ, şi de aceea Academia este obligată moralmente a-lŭ da, deşi nu s'a scrisŭ în procesulŭ-verbalŭ alŭ Comisiuneĭ premielorŭ.

D-lŭ *Gr. Stefănescu* este de părere să se recomande propunerea d-luĭ Romanŭ Delegaţiuneĭ, care să aducă o relaţiune despre cestiunea presentată. Dacă Academia va fi datŭ unŭ votŭ în sensulŭ arĕtatŭ de d-lŭ Romanŭ, va trebui să se recomande Delegaţiuneĭ şi Comisiuneĭ financiare a înscrie în budgetŭ suma trebuinciósă.

— Propunerea d-luĭ Gr. Stefănescu se primesce.

ŞEDINŢA DIN 18 MARTIE 1893.

Preşedinţa d-luĭ *I. Negruzzi.*

D-lŭ *V. Maniu* adaoge la cuvintele rostite erĭ asupra propuneriĭ d-luĭ Romanŭ, că d-sa nu a pretinsŭ că Academia este obligată printr'unŭ votŭ a da ajutorulŭ cerutŭ, dar a înţelesŭ că Academia ar face bine să dea acestŭ ajutorŭ, dacă va avé prisóse.

Se dă cetire petiţiuneĭ Directoruluĭ Gimnasiuluĭ clasicŭ «Ioan Maiorescu» din Giurgiu, care cere publicaţiunile Academieĭ pentru biblioteca aceluĭ gimnasiŭ.

— In urma discuţiunilorŭ şi a esplicărilorŭ date de d-niĭ Tocilescu, Sturdza şi Urechiă, se decide a se aplică principiulŭ stabilitŭ de a se da publicaţiunile numaĭ dacă biblioteca pentru care se cerŭ are unŭ Regulamentŭ recunoscutŭ de Ministeriŭ, care să garanteze conservarea şi buna eĭ întrebuinţare.

Se cetesce petiţiunea d-luĭ I. G. Petraru, care trimete unŭ «Memoriŭ asupra unuĭ principiŭ din Fisică deja admisŭ.»

— Se trimete spre cercetare Secţiuneĭ sciinţifice.

D-lŭ T. T. Burada, membru corespondentŭ, cere prin scrisóre unŭ ajutorŭ pentru a face o călĕtorie în Moravia, ca să esamineze și să studieze regiunea românéscă din acea provincie.

D-lŭ *V. A. Urechiă* ḑice că cercetările de acestŭ felŭ făcute până acum de d-lŭ Burada sunt bune și folositóre, și dacă Academia ar puté dispune de fondurĭ, ar face fórte bine să dea d-luĭ Burada ajutorulŭ cerutŭ.

D-lŭ *D. Sturdza,* recunoscêndŭ tótă utilitatea acestorŭ cercetărĭ, spune că budgetulŭ în acestŭ anŭ este într'o deosebită strîmtorare, atâtŭ din causa Mareluĭ Premiŭ Năsturelŭ, care este de datŭ în acestŭ anŭ, și chiar dacă nu s'ar da, suntemŭ obligațĭ prin testamentŭ a-lŭ capitalisà, câtŭ și din causa cheltuelilorŭ necesitate de procesulŭ Zappa.

D-lŭ *V. A. Urechiă* ḑice că, dacă Academia nu ar puté da ajutorulŭ cerutŭ, crede că ar fi bine să recomande cererea d-luĭ Burada Ministeriuluĭ Instrucțiuneĭ publice.

D-lŭ *V. Maniu* amintesce că Academia a fostŭ tot-deauna darnică când a fostŭ vorba de cercetărĭ de acéstă natură, și a datŭ ajutóre întru câtŭ i-aŭ permisŭ mijlócele. De astă dată însă cererea d-luĭ Burada nu se póte satisface.

— Se pune la votŭ cererea d-luĭ Burada și se decide a nu i se da ajutorulŭ cerutŭ.

Se dă cetire procesuluĭ-verbalŭ alŭ Secțiuneĭ literare pentru ședința dela 17 Martie, prin care se arată că Secțiunea și-a constituitŭ biuroulŭ, alegêndŭ președinte pe d-lŭ *T. Maiorescu* și vice-președinte pe d-lŭ *A. Romanŭ,* apoĭ a aprobatŭ raportulŭ d-luĭ Romanŭ asupra traducereĭ I. P. S. S. Mitropolituluĭ Primatŭ Iosifŭ Georgianŭ a cărțiĭ despre Iisusŭ Christosŭ de R. P. Didon.

— Se iea spre cunoscință constituirea biurouluĭ Secțiuneĭ.

D-lŭ *N. Quintescu* crede că, dreptŭ rĕspunsŭ la scrisórea I. P. S. S. Mitropolituluĭ Primatŭ, să i se trimétă, pe lângă adresa Academieĭ, copie de pe raportulŭ d-luĭ Romanŭ.

D-lŭ *N. Ionescu* ḑice că a-ĭ comunică raportulŭ în copie, ar însemnă a-ĭ arĕtă în modŭ oficialŭ și critica care s'a făcutŭ tradu-

cereĭ sale de d-lŭ raportorŭ și de Secțiune; de aceea este de părere să nu i se trimétă oficialŭ raportulŭ în copie.

D-lŭ *V. A. Urechiă* nu crede că cuprinsulŭ aceluĭ raportŭ ar puté jicni întru nimicŭ pe I. P. S. Sa. Inaltulŭ Prelatŭ, când a trimisŭ lucrarea sa Academieĭ, din capulŭ loculuĭ se vede că a voitŭ să aibă observațiunile și critica Academieĭ asupra aceleĭ lucrărĭ.

— Se decide a se trimete I. P. S. S. Mitropolituluĭ Primatŭ copie de pe raportulŭ d-luĭ Romanŭ.

Se dă cetire procesuluĭ-verbalŭ alŭ Secțiuneĭ istorice pentru ședința dela 15 Martie.

— Se iea spre cunoscință, necuprindêndŭ nicĭ o propunere.

Se dă cetire procesuluĭ-verbalŭ alŭ Secțiuneĭ istorice dela 17 Martie, în care Secțiunea și-a constituitŭ biuroulŭ, alegêndŭ președinte pe d-lŭ *V. A. Urechiă*, vice-președinte pe d-lŭ *A. Papadopol-Calimachŭ* și secretarŭ pe 7 anĭ (1893—1900) pe d-lŭ *V. Maniu*.

— Se iea spre cunoscință.

Secțiunea arată lucrările carĭ s'aŭ cetitŭ în sînulŭ sĕŭ și propune, pentru lectură în ședința publică dela 19 curentŭ, comunicarea d-luĭ Xenopol despre istoriculŭ relațiunilorŭ dintre proprietarĭ și țĕranĭ dela reformele luĭ Constantinŭ Mavrocordatŭ până la Regulamentulŭ Organicŭ și înrĕutățirea printr'însulŭ a condițiuniĭ țĕranilorŭ.

— Propunerea Secțiuneĭ se primesce.

D-lŭ *Dr. V. Babeș* presintă I-ulŭ volumŭ din «Cursurile universitare ținute la Institutulŭ de Patologie și Bacteriologie.» Acestŭ volumŭ I cuprinde Bacteriologia. D-sa presintă apoĭ întâiĭ numerĭ aĭ revisteĭ bimensuale «România medicală». Arată că acéstă publicațiune este fundată în condițiunĭ carĭ-ĭ garantéză o durată maĭ mare decât aŭ avutŭ alte publicațiunĭ de acestŭ felŭ; ea este susținută de Eforia Spitalelorŭ și are strînse legăturĭ cu Institutulŭ de Bacteriologie; este o publicațiune curatŭ sciințifică cu stampe; în fie-care lună publică o fasciculă în limba franceză sub titlulŭ «La Roumanie médicale.»

D-lŭ *Dr. D. Brândză* comunică spre publicare în *Anale* descrierea a treĭ plante nouĕ.

— Se recomandă Secţiuneĭ sciinţifice.

ŞEDINŢA PUBLICĂ SOLEMNĂ DIN 19 MARTIE 1893.

Preşedinţa **M. S. Regeluĭ.**

M. S. Regele bine voesce a da cuvîntulŭ d-luĭ B. P. Hasdeŭ.

D-lŭ *B. P. Hasdeŭ* cetesce darea sa de sémă asupra lucrăreĭ Mareluĭ Etimologicŭ şi articolele din acestŭ dicţionarŭ asupra cuvintelorŭ *Bade, Baierŭ* şi *Bacăŭ.*

D-lŭ *A. D. Xenopol* adreséză M. S. Regeluĭ următórele cuvinte:

«*Majestate,*

«Înainte de a cetì comunicarea ce voescŭ a face Onorateĭ Academiĭ asupra Regulamentuluĭ Organicŭ, simtŭ nevoia de a îndeplini o datorie de recunoscinţă către Majestatea Vóstră, pe care sunt cu atâtŭ maĭ fericitŭ că V'o potŭ rosti în publicŭ înaintea lumiĭ. Vĕ aduceţĭ aminte, Majestate, sunt acum şése anĭ, când la audienţa ce aţĭ bine-voitŭ a-mĭ încuviinţà, V'am espusŭ scopulŭ meŭ de a tipărì o lucrare maĭ întinsă şi anume în 6 volume asupra Istorieĭ Românilorŭ, şi mi-am luatŭ îndrăsnéla a Vĕ rugà, Majestate, să binevoiţĭ a-mĭ venì în ajutorŭ. Patru volume eraŭ scrise şi mĕ durea inima când le vedeam zăcêndŭ în manuscriptŭ, fără a le puté rĕspândi spre folosulŭ poporuluĭ românŭ. Cu o generositate, care nicĭ odată n'a datŭ îndărăt când a fostŭ vorba de a sprijini unŭ avêntŭ către cultură, Majestatea Vóstră mi-aţĭ încuviinţatŭ cererea şi aţĭ pusŭ la dispoziţia mea suma de una mie leĭ pe anŭ până la terminarea tiparuluĭ, pe care mĕ legamŭ a-lŭ isprăvì până în şése anĭ. Capitolulŭ ce voiescŭ a-lŭ ceti este tocmaĭ o parte din

volumulŭ VI, ce va apare peste vre-o lună de sub tiparŭ și cu care se închee lucrarea. Dacă viŭ să Vĕ mulțumescŭ, Majestate, este întâĭ fiind-că ațĭ avutŭ încredere în mine și ațĭ făcutŭ cu putință apariţiunea uneĭ lucrărĭ de care poporulŭ românŭ simţià trebuinţă; alŭ doilea fiind-că acéstă lucrare, pe care fără încuragiarea Majestățeĭ Vóstre nu așŭ fi putut'o scóte la capĕtŭ, mi-a deschisŭ porțile celuĭ maĭ înaltŭ institutŭ de cultură alŭ țĕriĭ, și alŭ treilea fiind-că, făcêndu-mĕ cunoscutŭ străinătățeĭ, am fostŭ însărcinatŭ de d-niĭ Lavisse, membru alŭ Institutuluĭ Franceĭ, și Rambaud, profesorŭ la Universitatea din Paris, a colaborà la «Histoire générale de l'Europe depuis le IV-ème siècle jusqu'à nos jours» pentru partea privitóre la Românĭ; ast-felŭ că prin o asemenea colaborare istoria poporuluĭ românŭ nu va maĭ fi schilodită, desfigurată saŭ chiar trecută sub tăcere, precum a fostŭ până acum în cărțile de istorie străine, ci va ocupà în expunerea desvoltăreĭ europene unŭ locŭ demnŭ, potrivitŭ cu rolulŭ pe care l'amŭ jucatŭ în ea. Încă odată, Majestate, primițĭ rostirea celuĭ maĭ viŭ simțemîntŭ de recunoscință din partea mea.»

După aceste cuvinte, d-lŭ *A. D. Xenopol* cetesce un capitolŭ din volumulŭ VI încă neapărutŭ alŭ «Istorieĭ Românilorŭ din Dacia Traiană» asupra ***Regulamentuluĭ Organicŭ, Reformele politico-sociale.***

ȘEDINȚA DIN 22 MARTIE 1893.

Președința d-luĭ *I. Negruzzi.*

Se cetesce procesulŭ-verbalŭ alŭ Secțiuneĭ sciințifice pentru ședința dela 21 Martie, prin care se arată că Secțiunea și-a constituitŭ biuroulŭ pe 1893, alegêndŭ președinte pe d-lŭ *P. S. Aurelianŭ,* vice-președinte pe d-lŭ *P. Poni* și secretarŭ alŭ Secțiuneĭ pe 7 anĭ (1893—1900) pe d-lŭ *Gr. Stefănescu.*

— Se iea spre cunoscință.

Se cetesce raportulŭ Secțiuneĭ sciințifice, care propune a se tipări în *Anale* lucrarea d-luĭ membru corespondentŭ Sabba Stefănescu, intitulată «Fauna malacologică a stratelorŭ sarmatice și a stratelorŭ cu congeriĭ și paludine din România.»

— Propunerea Secțiuneĭ se primesce.

Se cetesce raportulŭ Secțiuneĭ sciințifice, care propune a se publică în *Anale* lucrarea d-luĭ Dr. D. Brândză, despre «Treĭ plante rare constatate de d-sa în România (Pœonia triternata, Saxifraga Huetiena și Trifolium romanicum).»

— Propunerea Secțiuneĭ se primesce.

La ordinea ḑileĭ se pune raportulŭ Comisiuneĭ premielorŭ anuale.

D-lŭ *N. Quintescu* dă cetire raportuluĭ generalŭ asupra lucrărilorŭ Comisiuneĭ, prin care se arată că Comisiunea propune spre a se premià cu Marele Premiŭ Năsturelŭ următórele cărțĭ:

a) A. D. Xenopol, Istoria Românilorŭ, care a întrunitŭ în Comisiune 5 voturĭ pentru și 4 contra, din 9 votanțĭ.

b) I. Slavicĭ, Novele, care a întrunitŭ 5 voturĭ pentru și 4 contra, din 9 votanțĭ.

c) G. G. Tocilescu, Cursŭ de procedură civilă, care a întrunitŭ 4 voturĭ pentru și 5 contra, din 9 votanțĭ.

Pentru premiare cu Premiulŭ Eliade-Rădulescu, Comisiunea propune cărțile:

a) Barbu St. Delavrancea, Parazițiĭ, — cu 6 voturĭ pentru și 2 contra, din 8 votanțĭ.

b) Ioan Bogdan, Vechile cronice moldovenescĭ până la Urechiă, — cu 4 voturĭ pentru și 4 contra, din 8 votanțĭ.

— Se decide a se pune în discuțiune propunerile Comisiuneĭ pentru Marele Premiŭ Năsturelŭ.

D-lŭ *N. Quintescu* dă cetire raportuluĭ presentatŭ Comisiuneĭ de d-lŭ V. Maniu asupra scrieriĭ d-luĭ G. G. Tocilescu.

D-lŭ *V. Maniu,* susținêndŭ premiarea cărțiĭ d-luĭ Tocilescu, ḑice că-șĭ face o datorie de consciință, ca membru alŭ Academieĭ, ca Ro-

mânŭ și ca juristŭ, a spune că acéstă scriere este o lucrare de celŭ maĭ mare meritŭ și constitue singură o întrégă literatură juridică la noĭ. Acéstă carte a făcutŭ epocă în literatura juridică română. Arată conținutulŭ cărțeĭ și conchide că, nedându-i-se premiulŭ, s'ar produce o impresiune nefavorabilă Academieĭ în lumea nóstră juridică, care se mândresce cu acéstă lucrare.

D-lŭ *Gr. Stefănescu*, asupra ordineĭ discuțiuneĭ, ḑice că trebue să se procedeze ca și în anulŭ 1891, adecă să se cetéscă rapórtele speciale și să se discute asupra cărțilorŭ propuse la premiare în ordinea în care le propune Comisiunea, începêndŭ cu cele carĭ aŭ avutŭ maĭ multe voturĭ.

D-lŭ *Gr. G. Tocilescu* observă că nu se procedéză regulatŭ în discuțiune. Cartea frateluĭ sĕŭ nu trebue să se presinte și să se discute separatŭ de cele-lalte cărțĭ presentate la concursŭ. In Comisiune s'a ridicatŭ cestiunea, dacă d-lŭ Xenopol maĭ póte fi premiatŭ saŭ ba, după ce a fostŭ alesŭ membru alŭ Academieĭ. Acéstă cestiune trebue discutată și resolvită maĭ întâĭ, căcĭ dacă se va hotărî că d-lŭ Xenopol nu maĭ póte fi premiatŭ, atuncĭ rĕmânŭ ceĭlalțĭ concurențĭ și va trebui să se cetéscă rapórtele scrise asupra cărțilorŭ lorŭ, și să se decidă asupra acordăriĭ premiuluĭ.

D-lŭ *D. Sturdza* ḑice că orĭ-care membru alŭ Academieĭ póte face observațiunĭ câtŭ de aspre asupra lucrăriĭ Comisiuneĭ premielorŭ, numaĭ d-lŭ Tocilescu nu, pentru că chiar în anulŭ trecutŭ d-sa s'a presentatŭ în Adunarea generală cu rapórte verbale asupra scrierilorŭ concurențilorŭ, și apoĭ nu a maĭ datŭ în scrisŭ acele rapórte, din care causă *Analele* s'aŭ publicatŭ cu mare întârḑiere și totușĭ necomplete. Astăḑĭ Comisiunea își presintă bine lucrarea, avêndŭ rapórte scrise despre tóte cărțile aduse la concursŭ în conformitate cu regulele stabilite. Dacă vre-unŭ membru alŭ Academieĭ afară din Comisiune doresce a luà cunoscință despre cuprinsulŭ cărțilorŭ presentate la concursŭ, le póte găsi și ceti în biblioteca Academieĭ, celŭ puținŭ din ḑiua când ele sunt comunicate Comisiuneĭ.

D-lŭ *I. Negruzzi* arată că Regulamentulŭ nu prevede unŭ modŭ anumitŭ de discuțiune asupra premielorŭ. S'a stabilitŭ însă în practica anilorŭ trecuțĭ două modurĭ de procedare: saŭ s'a începutŭ

cu acele cărţĭ, carĭ aŭ întrunitŭ în Comisiune majoritate de voturĭ pentru premiare, rĕmânêndŭ cele-lalte dela sine escluse; saŭ s'a procedatŭ inversŭ, eliminându-se scrierile nerecomandate de Comisiune, şi luândŭ în desbatere şi la votŭ pe acele carĭ aŭ avutŭ în Comisiune voturĭ pentru premiare. Propune a se procede şi acum în unulŭ din aceste două modurĭ.

D-lŭ *I. Sbiera* ar dori să se modifice Regulamentulŭ, ast-felŭ ca concurenţiĭ la premiŭ să fie obligaţĭ a depune la concursŭ atâtea exemplare câţĭ membri aĭ Academieĭ sunt, pentru ca lucrările să se pótă comunică tuturorŭ membrilorŭ, nu numaĭ Comisiuneĭ. Pentru casulŭ de faţă crede că ar fi bine să se cetéscă tóte rapórtele speciale asupra operelorŭ admise de Comisiune, cele-lalte rĕmânêndŭ dela sine escluse. Inainte de acésta este necesarŭ să se hotărască asupra întrebăriĭ, dacă d-lŭ Xenopol maĭ póte fi premiatŭ, după ce a fostŭ alesŭ membru.

D-lŭ *N. Quintescu* rĕspunde obiecţiunilorŭ făcute, că Comisiunea are însărcinarea de a studiă cărţile presentate la concursŭ şi este obligată a aduce rapórte asupra fie-căreia. Academia nu póte, în şedinţă plenară, să maĭ discute asupra cărţilorŭ carĭ în Comisiune aŭ fostŭ unanimŭ respinse dela premiare. Prin acésta s'ar ridică Comisiuneĭ tótă autoritatea şi lucrarea eĭ nu ar maĭ avé nicĭ unŭ înţelesŭ. In acestŭ anŭ Comisiunea şi-a îndeplinitŭ cu sfinţenie datoria şi aduce în plenŭ propunerĭ regulate, basate pe rapórtele speciale asupra tuturorŭ cărţilorŭ presentate la concursŭ. In aniĭ trecuţĭ s'aŭ primitŭ în discuţiunea plenuluĭ chiar opere, carĭ în Comisiune aŭ întrunitŭ numaĭ două saŭ treĭ voturĭ pentru premiare; acum propunerile Comisiuneĭ sunt făcute cu majoritate de voturĭ saŭ cu minoritate de patru voturĭ din nouă. Prin acésta discuţiunea în plenŭ este fără îndoială multŭ uşurată.

D-lŭ *N. Ionescu* recunósce că este fórte însemnată cestiunea prealabilă, ridicată asupra putinţeĭ de a se da premiulŭ cărţiĭ d-luĭ Xenopol. Cestiunea a fostŭ discutată în Comisiune, şi plenulŭ trebue să decidă dacă voesce a o discută, şi să iea hotărîre asupra eĭ. D-sa ridică însă altă cestiune prealabilă, care trebue discutată. După norma stabilită, Academia publică concursŭ pentru premiele

sale; la Decembre se trimetŭ cărţile carĭ se presintă la aceste concursurĭ, şi dintre ele Academia alege şi premiéză. Acésta nu este însă de ajunsŭ pentru a executà intenţiunea donatorilorŭ Academieĭ, carĭ prescriŭ a se da premiulŭ celeĭ maĭ bune cărţĭ apărute într'unulŭ saŭ maĭ mulţĭ anĭ; căcĭ ce face Academia, dacă a apărutŭ o carte maĭ bună, care nu s'a presentatŭ la concursŭ? O póte ea lăsà uităriĭ, numaĭ pentru că autorulŭ din modestie saŭ din altŭ motivŭ nu a presentat'o la concursŭ? D-sa crede că acésta nu este în conformitate cu spiritulŭ testamentuluĭ Năsturelŭ. Este decĭ necesarŭ a se hotărî, ca membriĭ Academieĭ din a lorŭ iniţiativă să pótă aduce la judecata Academieĭ pentru acordarea premielorŭ scrierile, pe carĭ le vorŭ crede că merită a li se da unŭ premiŭ. Pentru a da ocasiune să se discute şi hotărască acéstă cestiune, d-sa a adusŭ înaintea Comisiuneĭ cartea «Memoriĭ din timpulŭ rĕsboiuluĭ pentru independenţă 1877—1878» de St. Georgescu, unŭ modestŭ sergentŭ şi actualmente funcţionarŭ alŭ Căilorŭ Ferate. Scrierea acésta, după părerea d-sale, merită unŭ premiŭ, dar autorulŭ nu a presentat'o la concursŭ. Acésta a îndemnatŭ pe d-lŭ Ionescu să ridice cestiunea fórte gravă, dacă Academia este împedecată a scóte din întunerecŭ cărţĭ, carĭ nu s'arŭ presentà la concursŭ. Acéstă cestiune — crede d-sa — trebue să se discute şi hotărască înainte de orĭ-care alta.

D-lŭ *I. Kalinderu* observă că cestiunea prealabilă ridicată de d-lŭ Ionescu este resolvită prin art. 58 din Regulamentŭ, care fixéză terminele de presentare la concursŭ şi prin acésta exclude posibilitatea de a se presentà cărţĭ după acele termine de către orĭ-cine.

— Discuţiunea asupra cestiunilorŭ prealabile se închide.

Se pune la votŭ propunerea d-luĭ N. Ionescu, ca membriĭ Academieĭ să pótă aduce în discuţiunea premielorŭ publicaţiunĭ, carĭ n'aŭ fostŭ presentate la concursŭ de autoriĭ lorŭ şi carĭ n'arŭ fi fostŭ presentate la terminulŭ prevĕdutŭ de Regulamentŭ.

— Propunerea d-luĭ N. Ionescu se respinge.

In discuţiune se pune întrebarea prealabilă, dacă d-lŭ A. D. Xenopol maĭ póte fi premiatŭ, după ce a fostŭ alesŭ membru alŭ Academieĭ.

D-lŭ *V. Babeş* crede că decisiunea luată la 15 Aprilie 1891 nu se póte aplicà în casulŭ d-luĭ Xenopol. Acéstă decisiune ḑice: «membriĭ activĭ aĭ Academieĭ nu vorŭ puté presentà nicĭ o operă a lorŭ pentru premiare.» D-lŭ Xenopol, când a presentatŭ scrierea sa, nu erà membru alŭ Academieĭ. Comisiunea premielorŭ a examinatŭ cartea sa, şi când lucrările Comisiuneĭ eraŭ aprópe gata spre a se presentà plenuluĭ, Academia a alesŭ pe d-lŭ Xenopol de membru alŭ sĕŭ. Prin acéstă alegere nu se póte întru nimicŭ atinge cestiunea premielorŭ. D-sa crede că cartea d-luĭ Xenopol nu póte fi înlăturată dela premiŭ, nicĭ conformŭ litereĭ, nicĭ conformŭ spirituluĭ decisiuneĭ de acum doĭ anĭ.

D-lŭ *B. P. Hasdeŭ* crede că hotărîrile Academieĭ nu potŭ fi basate pe jocurĭ de cuvinte şi părerea exprimată de d-lŭ Babeş este unŭ simplu jocŭ de cuvinte. Numaĭ intenţiunea legiuitoruluĭ póte fi basă de judecată. Intenţiunea Academieĭ, când a votatŭ decisiunea din 1891, se vede din causele carĭ aŭ provocat'o: în publicŭ se vorbià că membriĭ Academieĭ îşĭ împartŭ premiele între dînşiĭ, şi decisiunea din 1891 s'a luatŭ pentru a împedecà acéstă rumóre vătămătóre pentru prestigiulŭ Academieĭ. In anulŭ trecutŭ s'a presentatŭ casulŭ părinteluĭ Marianŭ şi Academia a fostŭ de o rigóre extremă: doĭ anĭ înaintea decisiuniĭ din 1891 s'a publicatŭ unŭ concursŭ şi concurentulŭ a lucratŭ doĭ anĭ la scrierea pe care a presentat'o, sciindŭ că va puté fi premiată. Manuscriptulŭ s'a presentatŭ anonimŭ la concursŭ şi nimenĭ nu puteà sci cine este autorulŭ. Lucrăriĭ i s'a acordatŭ premiulŭ, şi când, deschiḑêndu-se pliculŭ, s'a aflatŭ că autorulŭ este membru alŭ Academieĭ, premiulŭ i s'a refusatŭ, pe motivulŭ că prin decisiunea dela 1891 s'a interḑisŭ membrilorŭ de a primi unŭ premiŭ. Póte că bine a făcutŭ Academia lucrândŭ cu atâta rigóre, dar nu se póte în anulŭ acesta veni cu o rĕstălmăcire de cuvinte şi a se da premiulŭ unuĭ membru, care, din momentulŭ când a fostŭ alesŭ, şi-a perdutŭ dreptulŭ de a fi premiatŭ. Dacă Academia s'ar abate acum dela decisiunea eĭ din 1891, ar fi îndoitŭ condemnată: 1) pentru că d-lŭ Xenopol, când a primitŭ onórea de a fi alesŭ membru al Academieĭ, scià la ce se expunea; 2) pentru că d-lŭ Xenopol a fostŭ deja rĕsplătitŭ, bine-

rĕŭ, prin alegerea sa ca membru. La acestea d-lŭ Hasdeŭ maĭ adaogă că Marele Premiŭ Năsturelŭ s'a datŭ până acum de două orĭ pentru totalitatea activitățiĭ literare a unorŭ scriitorĭ de primă ordine: rĕposatuluĭ Alecsandri și d-luĭ Odobescu. O singură lucrare, orĭ-câtă valóre ar avé, nu póte luà acestŭ premiŭ.

D-lŭ *I. Sbiera* dice că nu este identitate între situațiunea părinteluĭ Marianŭ și a d-luĭ Xenopol. Decisiunea Academieĭ din 1891 era luată cu unŭ anŭ înainte de presentarea părinteluĭ Marianŭ la concursŭ; ea a fostŭ publicată, și autorulŭ o cunoscea când și-a presentatŭ lucrarea. Nu în acestŭ casŭ este d-lŭ Xenopol. D-sa s'a presentatŭ la concursŭ pe când nu erà membru; asupra scrieriĭ sale s'a făcutŭ raportŭ și, înainte ca acestŭ raportŭ să fie adusŭ în discuțiunea plenuluĭ Academieĭ, d-sa este alesŭ membru. Prin acéstă alegere n'a pututŭ perde dreptulŭ de a sta în concursŭ, și de aceea trebue să se decidă asupra propunereĭ de premiare, pe care o presintă Comisiunea. Maĭ este apoĭ a se luà în considerare că, dacă cartea d-luĭ Xenopol s'ar respinge dela premiare și premiulŭ s'ar da altuĭ concurentŭ, s'ar păré că Academia preferă pe unŭ altŭ scriitorŭ, deși pe d-lŭ Xenopol l'a alesŭ membru. Spre a se evità acéstă contradicere trebue să nu se înlăture cartea d-luĭ Xenopol, ci să i se dea premiulŭ la care a concuratŭ.

D-lŭ *V. Maniu* constată că tótă argumentarea d-lorŭ Babeș și Sbiera constă în interpretarea decisiuneĭ din 1891, în așa modŭ ca să nu fie analogie între situațiunea părinteluĭ Marianŭ hotărîtă în anulŭ trecutŭ și a d-luĭ Xenopol. Acéstă interpretare nu este însă permisă nicĭ ca sofismă, cu atâtŭ maĭ puținŭ ca interpretare doctrinară. Când Academia a disŭ că unŭ membru alŭ eĭ nu se póte presentà la concursŭ, a înțelesŭ că nicĭ unŭ membru alŭ Academieĭ nu póte fi premiatŭ. Analogia între cele două casurĭ este perfectă. D-lŭ Xenopol, din momentulŭ în care a fostŭ alesŭ membru, nu maĭ póte fi premiatŭ. Nu trebue să se caute cuvintele din decisiunea luată la 1891, ci resultatele eĭ.

D-lŭ Generalŭ *St. Fălcoianu* nu se póte unì cu vederile exprimate de d-niĭ Hasdeŭ și Maniu. D-lŭ Xenopol, când s'a presentatŭ la concursŭ, nicĭ nu visà că va fi alesŭ membru alŭ Academieĭ;

de aceea decisiunea din 1891 nu-lŭ póte atinge. Volumulŭ I alŭ acesteĭ lucrărĭ a fostŭ apreţiatŭ favorabilŭ şi încuragiatŭ cu unŭ premiŭ de Academie. Autorulŭ şi-a continuatŭ marea lucrare începută; şi acum, când a terminat'o, a presentat'o cu încredere Academieĭ, ca să-şĭ iea premiulŭ munceĭ sale. Cartea a fostŭ trimésă Comisiuneĭ premielorŭ, d-lŭ Babeş a venitŭ înaintea Comisiuneĭ cu unŭ raportŭ asupra eĭ, înainte ca d-lŭ Xenopol să fie membru alŭ Academieĭ. Alegerea sa nu póte înlăturà lucrarea Comisiuneĭ; şi dacă, sub pretextulŭ alegereĭ, ar fi înlăturatŭ dela premiŭ, i s'ar face nedreptate.

D-lŭ *A. Romanŭ* ḍice că hotărîrea care împedecă pe membriĭ Academieĭ de a se presentà la concursurile premielorŭ a fostŭ pripită şi că ar fi bine a se reveni asupra eĭ. Nu este însă îndoială că, aşà cum este acéstă decisiune, ea nu permite unuĭ membru alŭ Academieĭ a luà nicĭ unŭ premiŭ, şi de aceea d-lŭ Xenopol, prin însăşĭ alegerea sa, a fostŭ înlăturatŭ dela concursŭ.

D-lŭ *N. Kretzulescu* este în contra opiniuneĭ emise de d-lŭ Hasdeŭ. Cartea d-luĭ Xenopol este făcută cu multă muncă şi s'ar face cea maĭ mare nedreptate, dacă nu i s'ar da premiŭ şi s'ar înlăturà, sub pretextŭ că autorulŭ a fostŭ alesŭ membru.

D-lŭ *I. Kalinderu* recunósce că hotărîrea dela 1891 este riguróśă, maĭ alesŭ la noĭ, unde numĕrulŭ scriitorilorŭ este restrînsŭ. Interpretarea, după care acéstă decisiune nu póte fi aplicată d-luĭ Xenopol, nu este unŭ jocŭ de cuvinte, ci este interpretare în sensŭ blândŭ, cum trebue să se interpreteze tóte dispoşiţiunile riguróse. Astăḍĭ este a se judecà opera d-luĭ Xenopol presentată la concursŭ până la 31 Decembre, şi alegerea d-sale de membru întîmplată după acea dată nu póte fi amestecată în judecarea propuneriĭ de premiare. Pentru aceste motive d-sa se pronunţă pentru admiterea la premiŭ a cărţiĭ d-luĭ Xenopol.

D-lŭ *D. Sturdza* aduce aminte că cestiunea neadmiteriĭ membrilorŭ la premiĭ a fostŭ presentată maĭ întâĭ la 1886 de d-lŭ Maiorescu (*Anale*, VIII, 1, pag. 79). Atuncĭ s'aŭ făcutŭ lungĭ discuţiunĭ, după carĭ propunerea nu s'a primitŭ. La 1891 s'a luatŭ o decisiune în acelaşĭ scopŭ. Intre propunerea dela 1886 şi decisiu-

nea dela 1891 este mare deosebire, căcĭ în cea d'întâĭ se ḑicea că nicĭ unŭ membru «nu póte luà parte ca concurentŭ la premiile ce se decernŭ de Academie», pre când în a doua se ḑice că membriĭ «nu vorŭ puté presentà nicĭ o operă a lorŭ pentru premiare.» Dacă s'ar fi primitŭ propunerea din 1886 s'ar fi putută nasce întrebarea, dacă unŭ membru, în situaţiunea d-luĭ Xenopol, póte fi premiatŭ. Decisiunea din 1891 este însă maĭ precisă; printr'însa se stabilesce că membriĭ odată aleşĭ nu maĭ potŭ luà parte la concursurile premielorŭ carĭ vinŭ a se da după alegerea lorŭ. Prin acéstă decisiune s'a făcutŭ o excepţiune, escluḑêndu-se dela presentarea la concursurĭ membriĭ Academieĭ. Acéstă excepţiune trebue să fie aplicată *stricto sensu.* Dacă lucrările sesiuneĭ presente ar fi urmatŭ în ordinea obicĭnuită în aniĭ trecuţĭ şi după programulŭ lucrărilorŭ presentatŭ la începutulŭ sesiuneĭ, s'ar fi hotărîtŭ maĭ întâĭ asupra acordăriĭ premielorŭ şi apoĭ s'ar fi făcutŭ alegerea membrilorŭ. In acestŭ casŭ este evidentŭ că discuţiunea acésta erà înlăturată. Dar s'a intervertitŭ programulŭ, pentru că Comisiunea premielorŭ nu şi-a putută găti lucrarea maĭ iute; pentru acésta însă nu se póte aplicà decisiunea din 1891 cu restricţiunea eĭ asupra concurentuluĭ, pe care nu-lŭ privesce. La 31 Decembre, ultima ḑi pentru presentarea cărţilorŭ la concursŭ, nicĭ vorbă nu erà şi nu putea fi ca d-lŭ Xenopol să fie alesŭ membru. Academia rĕmâne decĭ pe deplinŭ în marginele decisiuneĭ din 1891, dacă admite la concursŭ cartea d-luĭ Xenopol.

D-lŭ *B. P. Hasdeŭ* ḑice că intenţiunea precisă a Academieĭ, când a luatŭ hotărîrea din 1891, a fostŭ ca membriĭ eĭ să nu pótă primi valórea bănéscă a premielorŭ; acésta este evidentŭ din tóte motivele, carĭ aŭ îndemnat'o a completà Regulamentulŭ cu acea dispositiune. De îndată ce se întroduce argumentare juridică pe cuvintele decisiuneĭ, d-sa observă că cu aceeaşĭ argumentare s'ar puté ajunge la conclusiunea că unŭ membru alŭ Academieĭ póte presentà la concursŭ operele *altuĭ* membru, pentru că decisiunea ḑice că membriĭ nu vorŭ puté presentà nicĭ o operă *a lorŭ* pentru premiare.

— Se pune la votŭ cestiunea dacă d-lŭ Xenopol póte fi premiatŭ. Votanţĭ 23: voturĭ pentru 12, contra 11.

D-lŭ Preşedinte anunţă resultatulŭ votuluĭ, că d-lŭ A. D. Xenopol póte fi premiatŭ pentru scrierea presentată la concursŭ.

D-lŭ *V. Babeş* dă cetire raportuluĭ sĕŭ specialŭ asupra cărţiĭ d-luĭ A. D. Xenopol.

D-lŭ *B. P. Hasdeŭ* se plânge de raportulŭ d-luĭ Babeş, care din rapórtele presentate în Academie în aniĭ trecuţĭ asupra scrierilorŭ d-luĭ Xenopol citéză numaĭ pe alŭ d-luĭ Bariţiŭ, care a fostŭ favorabilŭ despre tomulŭ I alŭ «Istorieĭ Românilorŭ ;» nu citéză însă raportulŭ d-luĭ Hasdeŭ, făcutŭ totŭ în Academie la 1885 despre lucrarea istorică cea maĭ importantă a d-luĭ Xenopol «Teoria luĭ Rösler.» In acelŭ raportŭ s'a arĕtatŭ că scrierea are puţină valóre sciinţifică şi este lipsită de calităţĭ literare. Academia a primitŭ acéstă conclusiune şi a respinsŭ premiulŭ cerutŭ. Dacă ast-felŭ s'a judecatŭ de Academie lucrarea cea maĭ muncită a d-luĭ Xenopol, nu i se póte da acum premiulŭ pentru «Istoria» presentată la concursŭ, pentru că defectele considerate în prima lucrare aŭ mersŭ *crescendo* cu înaintarea volumelorŭ. In cartea d-luĭ Xenopol nu este nimicŭ noŭ. Orĭ-cine a întreprinsŭ scrierea uneĭ istoriĭ naţionale a căutatŭ să facă descoperirĭ propriĭ prin archive; d-lŭ Xenopol a făcutŭ cartea sa stândŭ în casă. Datoria iniţială a d-luĭ Xenopol a fostŭ de a face o espunere asupra fântânilorŭ istorice, apoĭ în tractarea epocelorŭ trebuià să recurgă la acele fântânĭ. D-sa citéză, ceea ce este uşorŭ, căcĭ este deosebire între a ceti şi a cità. Critica isvórelorŭ nu există. Astădĭ o carte de istoria naţională trebue să tracteze despre mişcarea cultureĭ şi a literatureĭ; la d-lŭ Xenopol acéstă parte este tractată fórte pe scurtŭ şi superficialŭ. Critica istorică se face prin confruntarea fântânilorŭ; acéstă critică este însă necunoscută d-luĭ Xenopol; critica d-sale nu este istorică, ci advocăţéscă: iea câte o citaţiune şi o sucesce şi rĕsucesce spre a stórce dintr'însa ce-ĭ place. A premià o asemenea lucrare cu Marele Premiŭ, ar fi a espune Academia la justa oţerire a publiculuĭ. D-sa va votà contra premiăriĭ, fără a avé cea maĭ mică pică personală pe d-lŭ Xenopol. Tot-deauna a cerutŭ dela d-lŭ Xenopol să scie merge încetŭ, căcĭ cine merge în istorie prea iute, nu póte

face nimicŭ seriosŭ. Volumele scrieriĭ sale sunt făcute *à la vapeur;* în ele nu este nimicŭ noŭ, lucrarea este superficială și nu póte aduce serviciile carĭ se cerŭ dela o asemenea scriere.

D-lŭ *D. Sturdza* crede necesarŭ a supune la judecata Academieĭ unele consideraţiunĭ, carĭ trebuescŭ luate în sémă în cestiunea premiăriĭ cărţiĭ d-luĭ Xenopol. Adese-orĭ i s'a întîmplatŭ să i se céră de străinĭ o carte de istorie românéscă, și cu tótă părerea de rĕŭ a fostŭ silitŭ să recomande totŭ pe Engel, carte scrisă în secolulŭ trecutŭ și de unŭ străinŭ. Acéstă lipsă i s'a părutŭ tot-deauna nepotrivită pentru starea nóstră de astădĭ. Este necesarŭ să avemŭ o carte de istorie naţională, în care să se arate rostulŭ trecutuluĭ naţiuneĭ. Grabnică trebuinţă este ca acéstă carte să se facă câtŭ maĭ iute, fie chiar și cu greșelĭ; alţiĭ în urmă să facă altele maĭ perfecte, maĭ bune. Dacă s'ar cere ca scrierea istorieĭ nóstre să se facă numaĭ prin cercetărĭ propriĭ în archive, cum cere d-lŭ Hasdeŭ, bunŭ lucru ar fi, dar acésta presintă greutăţĭ marĭ și ar întârdià multŭ putinţa ca să avemŭ o istorie naţională. D-lŭ Sturdza primesce cu bucurie și este dispusŭ a încuragià orĭ-ce scriere de istorie, făcută chiar și numaĭ pe materialele cunoscute, adunate și publicate. Nu dice că scrierea d-luĭ Xenopol n'are greșelĭ; are, și încă multe, dar orĭ câtŭ ar fi făcută de grabnicŭ, ea este totușĭ de celŭ maĭ mare folosŭ până ce se va face alta maĭ bună. Crede că trebue a i se da premiulŭ. Acéstă premiare ar fi o încuragiare ca alţiĭ să facă maĭ bine. Dacă sunt alţiĭ, carĭ potŭ lucrà maĭ bine ca d-lŭ Xenopol, pentru ce nu se punŭ să facă o istorie generală a Românilorŭ, de care este atâtŭ de mare trebuinţă? Premiile Academieĭ sunt tocmaĭ pentru a încuragià lucrarea făcută. Să se dea premiulŭ d-luĭ Xenopol pentru munca, cu care a făcutŭ cartea sa și prin care a umplutŭ ast-felŭ unŭ golŭ fórte simţitŭ în literatura nóstră.

D-lŭ *N. Ionescu* dice că până acum Academia a încuragiatŭ lucrărĭ despre unele părţĭ isolate din istoria naţională, și a fostŭ bine că s'a urmatŭ așà. D-sa crede că ar trebui să se urmeze în acelașĭ modŭ încă mulţĭ anĭ, până când se vorŭ studià parţialŭ epocele istorieĭ naţionale. Să nu se dea însă premiulŭ uneĭ istoriĭ generale a Românilorŭ; acésta ar fi periculosŭ și prea cutezătorŭ din par-

tea Academiei, până când nu s'aŭ luminatŭ prin studiĭ parțiale diferitele epoce istorice. D-lŭ Xenopol a fostŭ recompensatŭ pentru lucrarea sa prin alegerea în Academie. Acum trebue să lucreze pentru prepararea uneĭ istoriĭ generale complete a Românilorŭ. Metoda cea maĭ bună pentru a încuragià studiile istorice este de a se începe prin premiarea scrierilorŭ despre instituțiunile trecutuluĭ, despre diferitele epoce. Așà se va face bine; dar ar fi rĕŭ a da încuragierĭ pentru compilațiunĭ făcute fără o idee conducĕtóre în istoria națională. Bună óră pentru instituțiunea graiuluĭ limbeĭ trebue cercetatŭ cum, când, unde s'a formatŭ graiulŭ românescŭ, căcĭ nicĭ acésta nu se scie. Academia n'a maĭ datŭ Marele Premiŭ pentru scrierĭ istorice. Să nu-lŭ dea nicĭ acum uneĭ compilațiunĭ, care se póte critică și se critică.

— Discuțiunea se închide.

D-lŭ *N. Quintescu* cetesce raportulŭ sĕŭ specialŭ asupra cărțiĭ d-luĭ I. Slavicĭ «Novele» vol. I.

Se procede la votŭ asupra propunerilorŭ Comisiuneĭ pentru acordarea Mareluĭ Premiŭ Năsturelŭ.

Se votéză întâĭ asupra premiăriĭ cărțiĭ d-luĭ A. D. Xenopol. Resultatulŭ votuluĭ este: votanțĭ 24, voturĭ pentru 10, contra 14.

— D-lŭ Președinte anunță că propunerea de premiare s'a respinsŭ.

Se votéză asupra premieriĭ cărțiĭ d-luĭ I. Slavicĭ. Resultatulŭ votuluĭ este: votanțĭ 24, voturĭ pentru 4, contra 20.

— D-lŭ Președinte proclamă resultatulŭ votuluĭ, prin care propunerea de premiare s'a respinsŭ.

Se procede la votare pentru premiarea cărțiĭ d-luĭ G. G. Tocilescu. Resultatulŭ votuluĭ este: votanțĭ 24, voturĭ pentru 8, contra 16.

— D-lŭ Președinte anunță că propunerea de premiare s'a respinsŭ.

In urma voturilorŭ date, d-lŭ Președinte anunță că, în conformitate cu dispozițiunile codicileluĭ Năsturelŭ-Herĕscu, valórea Mareluĭ Premiŭ de 12.000 leĭ urméză a se capitalisà, adaogĕndu-se la fondulŭ Năsturelŭ-Herĕscu.

ȘEDINȚA DIN 23 MARTIE 1893.

Președința d-luĭ *I. Negruzzi.*

D-lŭ *N. Ionescu* presintă fotografia petreĭ cu inscripțiune și cu stema Moldoveĭ, care se află în fațada turnuluĭ bisericeĭ S-tu Dumitru domnescŭ din Sucéva. Acéstă fotografie este dăruită de Archimandritulŭ Dr. Conon Ar. Doniciĭ.

— Se decide a se esprimà donatoruluĭ mulțumirile Academieĭ.

D-lŭ Dr. Leonŭ C. Cosmoviciĭ mulțumesce prin scrisóre pentru alegerea sa de membru corespondentŭ.

Părintele *S. Fl. Marianŭ* presintă în darŭ din partea d-luĭ Em. Gregorovitza originalulŭ uneĭ scrisorĭ din 1882 a rĕposatuluĭ V. Alecsandri către rĕposatulŭ P. Ispirescu.

Se presintă unŭ raportŭ alŭ d-luĭ membru corespondentŭ T. T. Burada asupra cercetărilorŭ făcute de d-sa despre Româniĭ din Asia, pentru care lucrare Academia i-a datŭ unŭ ajutorŭ în anulŭ trecutŭ.

— Se trimete spre cercetare Secțiuneĭ istorice.

La ordinea ḑileĭ se punŭ propunerile Comisiuneĭ premielorŭ pentru acordarea Premiuluĭ Eliade-Rădulescu.

D-lŭ *N. Quintescu* ḑice că raportulŭ făcutŭ de d-sa asupra cărțiĭ d-luĭ B. Ștef. Delavrancea ilŭ va revisui și transformà pentru publicarea în *Anale.* Apoĭ dă cetire acestuĭ raportŭ.

D-lŭ *N. Quintescu* cetesce raportulŭ d-luĭ N. Ionescu asupra scrieriĭ d-luĭ I. Bogdan.

D-lŭ *D. Sturdza* observă că d-lŭ Quintescu, înaintea cetireĭ raportuluĭ sĕŭ despre cartea d-luĭ Delavrancea, a spusŭ că acestŭ raportŭ alŭ d-sale este prescurtatŭ și-lŭ va revisui și completà maĭ târḑiŭ pentru publicarea în *Anale.* D-lŭ Sturdza crede că nu este bine a se admite acéstă procedură și că trebue ca raportulŭ cetitŭ în Academie să se tipărescă așà cum se presintă și cum se cetesce, nu transformatŭ pe urmă de autorŭ. Acésta ar avé între alte inconveniente și pe acela de a întârḑià publicarea *Analelorŭ,* cum s'a întîmplatŭ în aniĭ din urmă.

D-lŭ *N. Quintescu* ḑice că d-sa nu are de gândŭ să preschimbe raportulŭ, ci numaĭ să-lŭ remanieze, revisuindu-ĭ stilulŭ și adăugêndŭ citațiunile din cartea esaminată.

D-lŭ *D. Sturdza* ḑice că e de trebuință ca Academia să decidă asupra acestuĭ punctŭ, pentru ca Delegațiunea să nu fie în dificultățĭ cu raportoriĭ, ale cărorŭ rapórte se întârḑie și une-orĭ nicĭ nu se maĭ daŭ de locŭ pentru tipărire.

D-lŭ *V. Maniu* se unesce cu d-lŭ Sturdza și crede că pentru repedea publicare a *Analelorŭ* este necesarŭ să se dea rapórtele fără întârḑiere și fără revisuirĭ și prefacerĭ.

D-lŭ *N. Ionescu* crede că nu este bine să se reglementeze cu asprime și să se iea hotărîre în contra rapórtelorŭ verbale și în contra revisuireĭ celorŭ presentate în scrisŭ. Chiar la Cameră și la Senatŭ se revisuescŭ discursurile. Crede că nu este nicĭ unŭ inconvenientŭ a se face în Comisiunea premielorŭ rapórte verbale; ba ar fi chiar bine ca pentru publicațiunile carĭ se respingŭ dela premiare să se observe discrețiune și sobrietate, și nicĭ să nu se dea asupra lorŭ rapórte scrise și nicĭ alt-felŭ. Academia să nu arate motivele, pentru carĭ a refusatŭ premiarea. Să se dea însă și să se publice rapórtele asupra cărților cărora se dă premiulŭ, pentru ca ast-felŭ Academia să arate cuvintele pentru carĭ le-a premiatŭ. Academia nu se póte face însă biuroŭ de censură, și ar fi maĭ bine să nu se vorbéscă despre cărțile nepremiate.

D-lŭ *N. Quintescu* crede că nu i se póte oprì de a revisuì stilulŭ raportuluĭ redactatŭ în pripă în mijloculŭ lucrărilorŭ sesiuneĭ. Fără îndoială că nimenea nu póte schimbà însușĭ cuprinsulŭ raportuluĭ presentatŭ.

D-lŭ *D. Sturdza* este de părere că nu se póte urmà drumulŭ propusŭ de d-niĭ Quintescu și Ionescu. Până acum toate rapórtele asupra tuturorŭ cărțilorŭ presentate la concursurĭ aŭ fostŭ date în scrisŭ și publicate în *Anale*. Dela acéstă bună regulă s'a făcutŭ abatere numaĭ în ultimiĭ doĭ anĭ. Asemĕnarea care s'a făcutŭ cu discursurile dela Cameră și Senatŭ nu este esactă: acolo se rivisuescŭ numaĭ discursurile improvisate în discuțiune; rapórtele se presintă însă totŭ-deauna în scrisŭ, și nu se maĭ modifică după ce aŭ fostŭ

presentate. Academia este datóre să publice rapórte despre tóte cărțile presentate la premiele eĭ, căcĭ este datóre să arate motivele pentru carĭ dă premiele și pentru carĭ le refusă. Ea are rĕspundere în fața testamentelorŭ donatorilorŭ și în fața publiculuĭ. N'ar fi nicĭ regulatŭ, nicĭ conformŭ cu datoriile Academieĭ a se procedà cum ḑice d-lŭ Ionescu, și a publicà numaĭ rapórtele despre cărțile premiate. In privința revisuireĭ și corectăriĭ rapórtelorŭ, d-sa spune că unŭ anŭ întregŭ a trebuitŭ câte odată a se alergà după textulŭ rapórtelorŭ spre a se tipări în *Anale*. Dacă s'ar admite principiulŭ de a se face schimbărĭ, uniĭ ar face maĭ puține, alțiĭ potŭ schimbà raportulŭ maĭ multŭ. De aceea este necesarŭ ca rapórtele presentate să se depună la biuroŭ, așà cum sunt presentate.

D-lŭ *V. A. Urechiă* observă că discuțiunea ridicată incidentalŭ de d-lŭ Secretarŭ generalŭ a înlăturatŭ cestiunea pusă la ordinea ḑileĭ pentru darea premiuluĭ Eliade. D-sa crede că ar fi bine a se intrà în ordinea ḑileĭ, rĕmânêndŭ ca cestiunea rapórtelorŭ să se discute deosebitŭ.

Se punŭ în discuțiune propunerile pentru acordarea premiuluĭ Eliade-Rădulescu.

D-lŭ *B. P. Hasdeŭ* ḑice că pentru premiulŭ de 5.000 leĭ Academia are a alege între douĕ publicațiunĭ: a d-luĭ Bogdan și a d-luĭ Delavrancea. Despre cartea d-luĭ Bogdan va fi scurtŭ. Ea este dedicată d-sale și d-luĭ Sturdza; în prefață autorulŭ îĭ face elogiĭ. Premiulŭ nu va puté să i-lŭ voteze, pentru că cartea în cea maĭ mare parte este o traducere din slavonesce bine făcută, dar traducere; partea proprie a autoruluĭ este fórte restrînsă, și de aceea nu se póte numì o lucrare originală. Pentru acéstă carte autorulŭ a fostŭ suficientŭ rĕsplătitŭ, căcĭ ea i-a procuratŭ catedra de limbĭ slavice la Universitatea din Bucurescĭ. Tînĕrulŭ autorŭ are merite, și mergêndŭ pe calea începută, va aduce marĭ serviciĭ sciințeĭ; pentru acéstă lucrare nu merită însă a i se da premiulŭ Academieĭ.

Delavrancea se presintă cu alŭ patrulea volumŭ de scrierĭ originale. Dela cea d'intâĭ publicațiune a sa *Sultănica*, autorulŭ se pusese fórte sus între stiliștiĭ românĭ. Ḑiua bună se cunósce de diminéță. Ca scriitorŭ, Delavrancea este artistŭ în tótă puterea cuvîntuluĭ; ca

nuvelistŭ, elŭ este psichologŭ și împinge observațiunea psichologică până la unŭ mare gradŭ. Bursierulŭ, Sgârcitulŭ sunt studiĭ psichologice, originale, neimitate. Ca artistŭ, ca nuvelistŭ, ca psichologŭ, Delavrancea s'a pusŭ maĭ presus decât toțĭ nuveliștiĭ românĭ. Avemŭ treĭ nuveliștĭ românĭ, Delavrancea, Slavicĭ și Crăsescu, carĭ ocupă planulŭ întâiŭ. Intre dînșiĭ Delavrancea este multŭ maĭ pre sus, este ca luna între stele. Cele 4 volume ale luĭ Delavrancea sunt nu numaĭ artă, nu numaĭ psichologie, dar se potŭ considerà totŭ odată ca unŭ tesaurŭ de limbă. Delavrancea este întâiulŭ scriitorŭ, care a demonstratŭ la noĭ că se potŭ scrie capo-d'opere în prosă în modŭ artisticŭ în limba țĕranuluĭ. Până acum Academia a încuragiatŭ maĭ multŭ lucrărĭ sciințifice. Pentru lucrările de pură literatură a fostŭ totŭ-deauna de o severitate prea mare. Chiar dacă s'ar fi datŭ multe premiĭ pentru scrierĭ purŭ literare, totŭ încă ar trebui a votà cu amêndouĕ mânile premiulŭ luĭ Delavrancea. Pe când nuveliștiĭ noștri alunecă pe o pantă zolistă, scabrósă, tóte lucrările luĭ Delavrancea se distingŭ printr'o tendință morală. Acestŭ meritŭ Academia trebue să-lŭ recompenseze. Lucrările luĭ Delavrancea sunt de o originalitate extremă. Academia s'ar onorà pe sine, dacă ar da acestŭ premiŭ cu unanimitate.

D-lŭ *A. D. Xenopol* recunósce că amêndouĕ cărțile sunt merituóse, pentru că amêndouĕ contribuescŭ la înălțarea cultureĭ naționale. Nu crede că se póte pune cestiunea, că una este sciințifică și alta literară. Scrierea d-luĭ Bogdan are merite maĭ marĭ decât a ḍis'o preopinentulŭ. Autorulŭ eĭ a făcutŭ cercetarĭ prin bibliotecĭ și archive, și materialele prețióse pe carĭ a avutŭ fericirea să le găséscă le-a studiatŭ în modŭ magistralŭ în acéstă carte. Autorulŭ arată isvórele cronicceĭ luĭ Urechiă Vorniculŭ, și prin acésta îĭ dă o valóre de adevĕratŭ isvorŭ istoricŭ. Anŭ cu anŭ textulŭ cronicelorŭ slavone este ilustratŭ prin cercetărĭ critice, carĭ lumineză multe puncte din vechea istorie a Moldoveĭ. Dacă autorulŭ a fostŭ numitŭ profesorŭ, nu este nicĭ unŭ motivŭ acésta, ca Academia să-ĭ refuse premiulŭ pe care-lŭ merită.

D-lŭ *V. Maniŭ* ḍice că nu este vorba de a scădé meritele uneia din cărțile presentate. Dar raportorulŭ asupra cărțeĭ d-luĭ Bogdan, și însușĭ

autorulŭ, spunŭ că a făcutŭ numaĭ o traducere de texte din limba slavonă, carĭ — ḑice d-lŭ Maniu — n'aŭ nimica a face cu istoria Românilorŭ. Ca traducere cartea nu merită premiulŭ. Dar este ceva maĭ rĕŭ: acéstă carte este o mistificare și autorulŭ ajunge la conclusiunĭ în contra cărora trebue să se revolte toțĭ Româniĭ. Autorulŭ nicĭ n'a descoperitŭ cronicele, pe carĭ le-a tipăritŭ în cartea sa. D-lŭ Hasdeŭ a indicatŭ acele cronice, și după urmele arĕtate de d-sa le-a găsitŭ d-lŭ Bogdan; dar le-a arĕtatŭ și cronicarulŭ Urechiă, și după aceste indicațiunĭ orĭ-cine le-ar fi putută găsi. D-lŭ Maniu cetesce următórele pasagie din cartea d-luĭ Bogdanŭ:

...... «publicația de față va fi primită de publicŭ și specialiștĭ cu interesŭ. Ea descopere pentru prima óră o întrégă epocă a istoriografieĭ nóstre vechĭ, epoca *bizantino-slavonă*, ale căreĭ caractere de căpetenie sunt: limbă bulgară și manieră bizantină, transmisă nouĕ prin traducerile vechĭ slovenescĭ și mediobulgare. Monumentele istoriografice aruncă prin urmare o lumină asupra întregeĭ culturĭ din vécurile 14 — 16, în decursulŭ cărora în țĕrile nóstre aŭ predominatŭ bizantinismulŭ și bulgarismulŭ sub tóte formele sale: ca instituțiĭ de statŭ, ca literatură, ca sciință, ca limbă, ca năravurĭ, ș. a. m. d.» (Pag. 20).

«Ințelegemŭ epoca *bizantino-slavonă*, care a duratŭ exclusivŭ treĭ secole întregĭ, dela alŭ 14 — 16, ale căreĭ urme puternice se găsescŭ și în sec. 17, până când pe la jumĕtatea acestuĭ secolŭ a începutŭ a fi înlocuită cu cea greco-fanariotă. Cu limba slavonă în biserică și în statŭ noĭ am împrumutatŭ dela Bulgarĭ și literatura lorŭ, bisericéscă și profană. Aprópe tóte producțiunile literatureĭ bulgare, începêndŭ dela cele maĭ vechĭ din epoca țaruluĭ Simeonŭ și până la cele din epoca luĭ Ioanŭ Alexandru, eraŭ cunoscute și se copiaŭ de nenumĕrate orĭ în mânăstirile nóstre. Dela căderea statuluĭ bulgarŭ sub Turcĭ acestea aŭ devenitŭ chiar singurele asile ale literatureĭ bulgare și cultivatorilorŭ eĭ. Traducerĭ nouĕ după originalele grecescĭ saŭ opere originale în limba slavonă nu s'aŭ făcutŭ multe în țĕrile nóstre, cele ce s'aŭ adusŭ însă de călugăriĭ Bulgarĭ și Românĭ de peste Dunăre în deosebite vremurĭ s'aŭ păstratŭ cu sfințenie și s'aŭ înmulțitŭ într'o grămadă de copiĭ, din care numaĭ nisce jalnice resturĭ se maĭ păstréză aḑĭ în mânăstirile nóstre. In timpŭ de 4 vécurĭ ele aŭ fostŭ aprópe singura hrană intelectuală a literatorilorŭ noștri, adecă a călugărilorŭ și cărturarilorŭ.» (Pag. 75).

Toțĭ scriitoriĭ marĭ aĭ Europeĭ declară că Europa întrégă trăesce cu instituțiunile romane; numaĭ noĭ Româniĭ amŭ luatŭ instituțiunile

nóstre dela Slavonĭ și dela Bizantinĭ? Acésta este falșŭ, neadmisibilŭ, contrarŭ sciințeĭ istorice și bunuluĭ simțŭ și revoltătorŭ pentru simțemîntulŭ nostru naționalŭ. Întréga istorie veche a poporuluĭ românŭ este în contra acelorŭ conclusiunĭ. Recunósce d-luĭ Bogdanŭ merite și crede că va avé unŭ viitorŭ; dar să maĭ lucreze, și l'ar rugà să nu maĭ ajungă la asemenea conclusiunĭ. Așà cum este cartea presentată, Academia nu o póte premià.

D-lŭ *N. Ionescu* declară că n'a vĕḑutŭ în lucrarea d-luĭ Bogdanŭ ceea ce vede d-lŭ V. Maniŭ: conclusiunĭ false, rele și antinaționale; a vĕḑutŭ numaĭ o sinceră arĕtare a uneĭ stărĭ de lucrurĭ, care a duratŭ secolĭ și care nu se póte contestà. Tocmaĭ greutățile prin carĭ aŭ trecutŭ Româniĭ arată puterea lorŭ de vitalitate și viitorulŭ lorŭ. Acum, după ce a ascultatŭ raportulŭ d-luĭ Quintescu și vorbirea d-luĭ Hasdeŭ asupra cărțiĭ d-luĭ Delavrancea, d-sa declară că va votà premiulŭ pentru Delavrancea. Lucrarea d-luĭ Bogdan este bună, dar d-sa recunósce că a luĭ Delavrancea este maĭ originală. Se unesce cu d-lŭ Hasdeŭ, că d-lŭ Bogdan a fostŭ suficientŭ recompensatŭ pentru acéstă lucrare prin intrarea sa ca profesorŭ la Universitate.

— Discuțiunea se închide.

Se pune la votŭ acordarea premiuluĭ Eliade-Rădulescu d-luĭ B. Ștef. Delavrancea pentru scrierea sa «Parazițiĭ.»

Resultatulŭ votuluĭ este: votanțĭ 26, voturĭ pentru 22, contra 4.

— D-lŭ Președinte anunță că premiulŭ Eliade-Rădulescu s'a acordatŭ d-luĭ B. Ștef. Delavrancea.

D-lŭ Secretarŭ generalŭ *D. Sturdza* aduce aminte Academieĭ incidentulŭ alegeriĭ d-luĭ A. Vlahuță ca membru corespondentŭ românŭ pentru Secțiunea literară. Amintesce că d-lŭ Vlahuță nu a trimisŭ la cancelaria Academieĭ niciĭ unŭ rĕspunsŭ la adresa prin care i se notificà alegerea, dar a publicatŭ în ḑiarulŭ «Constituționalulŭ» dela 16 (28) Martie a. c. o declarațiune subscrisă, că nu primesce onórea ce i s'a făcutŭ.

— In urma discuțiuneĭ urmate, se decide cu unanimitate a se considerà d-lŭ Vlahuță ca nealesŭ și loculŭ de membru corespondentŭ vacantŭ.

Se dă citire următóreĭ propunerĭ presentate la biuroŭ:

«Să se adaoge la art. 62 din Regulamentŭ următorulŭ alineatŭ:

«Nu se va puté votà asupra uneĭ persóne ca membru activŭ «saŭ corespondentŭ înainte de a avé consimţemîntulŭ seŭ scrisŭ.»

«*P. Poni, Haret, Gr. Stefănescu, Fl. Porcius, Dr. V. Babeş, Ollănescu, D. Sturdza, I. Caragiani, Hasdeŭ, A. Naum, V. A. Urechiă, P. S. Aurelianŭ, Dr. Brândză.*»

— Se decide a se pune la ordinea ḑileĭ într'o viitóre şedinţă.

Se procede la alegerea Comisiuneĭ de 9 membri pentru examinarea cărţilorŭ, carĭ se vorŭ presentà în sesiunea viitóre la concursulŭ premielorŭ Năsturelŭ-Herĕscu şi Lazărŭ.

Sunt aleşĭ: d-niĭ *I. Caragiani, D. C. Ollănescu* şi *A. Romanŭ,* din Secţiunea literară; d-niĭ *V. A. Urechiă, Gr. G. Tocilescu* şi *G. Bariţiŭ* din Secţiunea istorică; d-niĭ *Sp. Haret, Dr. V. Babeş* şi *Dr. Brandză* din Secţiunea sciinţifică.

D-lŭ Secretarŭ generalŭ *D. Sturdza* amintesce că în şedinţa dela 16 Martie s'a reservatŭ votulŭ generalŭ asupra raportuluĭ Comisiuneĭ însărcinate cu cercetarea lucrărilorŭ din anulŭ trecutŭ.

— Se pune la votŭ în totalŭ numitulŭ raportŭ şi se primesce cu unanimitate.

Se dă cetire următóreĭ propunerĭ presentate la biuroŭ:

«Subsemnaţiĭ propunemŭ ca la aliniatulŭ 1 alŭ art. 58 din Regulamentŭ terminulŭ de 31 Decembre să se înlocuiască prin terminulŭ de 1 Septembre.

«Acésta să se aplice din anulŭ viitorŭ.

«*N. Quintescu, D. Sturdza, Ollănescu, Iosif Vulcanŭ, Marianŭ, I. Caragiani, A. Romanŭ.*»

— Se decide a se pune la ordinea ḑileĭ într'o viitóre şedinţă.

ŞEDINŢA DIN 24 MARTIE 1893.

Preşedinţa d-luĭ *Dr. D. Brândză.*

Se dă cetire scrisoreĭ primite dela Societatea franceză de archeologie din Paris, prin care se mulţumesce pentru schimbulŭ de publicaţiunĭ propusŭ de Academie şi se anunţă trimeterea publicaţiunilorŭ Societăţiĭ.

Se dă cetire raportuluĭ Secţiuneĭ sciinţifice, care încunosciinţéză că memoriulŭ d-luĭ I. G. Pietraru asupra unuĭ principiŭ din Fisică deja admisŭ, nu are nicĭ o valóre sciinţifică, şi propune a nu i se da nicĭ o urmare.

— Propunerea Secţiuneĭ se primesce.

La ordinea ḑileĭ se punŭ rapórtele asupra propunerilorŭ presentate de părintele S. Fl. Marianŭ, de a se publică manuscriptulŭ colecţiuneĭ de vrăjĭ adunate de d-sa şi textulŭ slavo-românŭ alŭ Psaltireĭ cuprinse într'unŭ manuscriptŭ găsitŭ de d-sa în Bucovina.

D-lŭ *A. D. Xenopol* dă cetire raportuluĭ sĕŭ următorŭ asupra colecţiuneĭ de farmece şi vrăjĭ adunate de părintele S. Fl. Marianŭ, conchiḑêndŭ cu propunerea ca acéstă colecţiune să se publice de Academie :

«*Domnule Preşedinte,*

«Comunicŭ prin organulŭ d-vóstre Secţiunilorŭ istorică şi literară observaţiunile ce le-am pututŭ face, la o cercetare, bine înţelesŭ, nu cu totulŭ amĕrunţită, asupra culegereĭ de farmece şi vrăjĭ a colegaluĭ nostru S. S. preotulŭ S. Fl. Marianŭ.

«1. Culegerea se vede că e făcută din gura poporuluĭ însuşĭ, cele maĭ multe fiindŭ luate din spusele femeilorŭ carĭ se îndeletnicescŭ exclusivŭ cu asemene operaţiunĭ superstiţióse, puţine numaĭ din ele fiind reproduse după isvóre scrise saŭ comunicate autoruluĭ de alţĭ culegĕtorĭ. Meritulŭ celŭ întâiŭ alŭ culegereĭ este de a fi originală.

«2. Să ne întrebămŭ însă ce interesŭ póte presentà o culegere de vrăjĭ şi de farmece? Credŭ că acelaşĭ saŭ unulŭ analogŭ alŭ celuĭ alŭ

poveștilorŭ; căcĭ, dacă în aceste din urmă se desvĕlesce fantasia poporană, în cele d'întăĭ aparŭ la lumină superstițiile luĭ; și precum în poveștĭ poporulŭ expune minunĭ ce elŭ crede că s'aŭ întîmplatŭ, ast-felŭ în farmece și vrăjĭ (precum și în descântece) elŭ crede că póte realisă minunĭ prin mijlóce superstițióse. Viața intelectuală a poporuluĭ este cu totulŭ deosebită de viața nóstră conscientă, cultă, și este interesantŭ de a cunósce modulŭ cum elŭ îșĭ închipue întocmirea și legătura acesteĭ lumĭ. Dacă s'a începutŭ, sub auspiciile Academieĭ, publicarea obiceiurilorŭ poporuluĭ românŭ la nunțĭ, la înmormîntărĭ, la nascerĭ, credŭ că o asemene explorare a vicțeĭ poporane trebue completată în tóte manifestările minții eĭ, între carĭ una din cele maĭ de căpetenie este tocmaĭ viața superstițiósă representată prin descântece, farmece și vrăjĭ.

«In afară de acéstă însemnătate psichologică, adunarea părinteluĭ Marianŭ maĭ înfățișéză și unŭ interesŭ limbisticŭ. Multe forme curióse și aprópe neîntîlnite chiar în alte producțiunĭ poporane, se regăsescŭ aci, precum a se ***împăjurà***, adică a se umflà ca o pajură; ***pricaz***, substantivŭ dela verbulŭ a ***pricăjì***; ***vîrgolună***, cuvîntŭ combinatŭ din vîrgolacĭ și lună; a se ***despotolì*** (despre focŭ); verburĭ luate în alte forme de cum noĭ obicĭnuimŭ, d. e. ***sosì*** în formă transitivă,

La mine-lŭ grăbesce,
La mine-lŭ sosesce;

cuvinte necunoscute nu numaĭ în limba cultă, dar chiar și în poesia poporană, precum: brâŭ de ***ibosŭ***, a ***guzuì*** (a rîmà, a scormonì), ***gostea*** saŭ ***logostea***, carĭ parŭ a fi amplificărĭ ale cuvîntuluĭ ***stea*** spre a i se găsi o rimă; a ***zborì***, și altele multe ce s'arŭ puté culege la o cercetare maĭ de aprópe.

«In atare privire limbistică credemŭ culegerea părinteluĭ Marianŭ cu deosebire interesantă, căcĭ se scie de ce mare interesŭ etnograficŭ și istoricŭ este cunoscința câtŭ se póte maĭ amĕrunțită a limbeĭ poporane pentru némulŭ românescŭ.

«Credŭ decĭ că ar fi folositorŭ a se tipărì culegerea colegului nostru, și anume în formatulŭ «Descântecelorŭ poporane» ale părinteluĭ Marianŭ (Suceava 1886).

«*N.B.* — Multe din bucățile adunate arŭ trebuì curățite de cuvintele prea triviale ce conținŭ; iar ca remunerație să se dea câte 50 de leĭ de fie-care cólă de tiparŭ, însărcinându-se cu corectura.»

«Comisiunea se unesce cu părerile raportoruluĭ, adăogêndŭ ca părintele Marianŭ la publicarea cărțilorŭ să țină sémă de variantele conținute în publicațiile anteriόre.

«*Gr. G. Tocilescu, I. G. Sbiera.*»

D-lŭ *B. P. Hasdeŭ* recunósce marea importanță a colecțiunilorŭ părinteluĭ Marianŭ și se unesce cu propunerea de a se publicà, dar nu se póte admite ca să se ștérgă din textele adunate părțile scabróse; acésta nu se póte face într'o publicațiune sciințifică; admisibilŭ este celŭ multŭ ca espresiunile scabróse să se traducă cu espresiunĭ latine corespundĕtóre.

D-lŭ *I. Negruzzi* propune ca colecțiunea să se publice în *Anale*.

— Se decide a se publicà în *Anale* colecțiunea de farmece și vrăjĭ a părinteluĭ Marianŭ, dându-se autoruluĭ remunerația de 50 de leĭ de cóla de tiparŭ.

D-lŭ *I. Sbiera* dă cetire următoruluĭ raportŭ asupra publicăriĭ manuscriptuluĭ de Psaltire presentatŭ de părintele Marianŭ:

«D-lŭ Gr. G. Tocilescu, însărcinându-se cu cercetarea unuĭ manuscriptŭ fragmentarŭ de Psaltire, presentatŭ Academieĭ de părintele Marianŭ, vine în urma cercetărilorŭ făcute la conclusiunea, «că nu ar «fi nicĭ o rațiune suficientă pentru a tipărì textulŭ manuscriptuluĭ» și că Academia, admițêndŭ acésta, n'ar face alta decât «o chel«tuială cu totulŭ inutilă», și propune în fine, «ca Delegațiunea să iea «înțelegere cu părintele Marianŭ, pentru ca acestŭ manuscriptŭ să «devină proprietatea Academieĭ, și ast-felŭ să fie pusŭ la disposi«țiunea celorŭ carĭ ar avé a extrage dintr'însulŭ puținele elemente «filologice nouĕ ce elŭ cuprinde.»

«Acéstă conclusiune și-o rézemă pe afirmarea că manuscriptulŭ Marianŭ nu este alta decât numaĭ «o altă copie a aceleiașĭ vechĭ «traducerĭ în romănesce a textuluĭ psalmilorŭ,» ce a folosit'o copistulŭ Psaltiriĭ Șcheiane și diaconulŭ Coresi; că «deosebirile» dintre aceste

Psaltirĭ traduse «sunt curatŭ lexice», că adecă numaĭ icĭ colea ar fi «câte unŭ cuvîntŭ schimbatŭ de copiștiĭ carĭ prescriaŭ;» și în fine că limba textuluĭ acestuia presintă particularitățĭ cunoscute din fragmentulŭ Faptelorŭ Apostolilorŭ, adică din «Codicele Voronețianŭ» și din «Psaltirea Șcheiană», dintre carĭ cea maĭ caracteristică este rotacismulŭ nasaleĭ *n*, și că «în privința acésta, exemplele din acestŭ «manuscriptŭ vorŭ trebuì asemenea adause la cele cuprinse în nu«mitele douĕ texte publicate.»

«D-lŭ Gr. G. Tocilescu admite, precum vedemŭ, nu numaĭ nisce deosebirĭ «curatŭ lexice» între aceste treĭ texte de Psaltirĭ maĭ vechĭ, dar încă și o asemĕnare între particularitățile Codiceluĭ Voronețianŭ și manuscriptulŭ Marianŭ, fără însă a le atribuì vre-o importanță istorică, literară și filologică.

«Noĭ încă ne-amŭ ocupatŭ aicĭ puținŭ cu cercetarea manuscriptuluĭ Marianŭ și mărturisimŭ că vedemŭ în elŭ unŭ manuscriptŭ de o importanță de prima ordine, de aceeașĭ valóre literară cu Codicele Voronețianŭ, pe care-lŭ întregesce, și care este menitŭ a revĕrsà nouĕ luminĭ asupra vechimiĭ și provenienţeĭ luĭ.

«După părerea nóstră d-lŭ Gr. G. Tocilescu a scăpatŭ din vedere a se ocupà în raportulŭ sĕŭ cu douĕ cestiunĭ de unŭ interesŭ literarŭ de frunte; întâĭ, cu cestiunea: în ce raportŭ stă manuscriptulŭ Marianŭ cu Psaltirea Șcheiană și cu a diaconuluĭ Coresi? D-lŭ Gr. G. Tocilescu e dreptŭ că admite o afiliațiune între ele, dar uită a se rosti asupra raportuluĭ lorŭ, și în specialŭ asupra însemnateĭ și interesanteĭ întrebărĭ: care din aceste treĭ texte de Psaltire este maĭ vechiŭ, saŭ care ne presintă cu maĭ multă probabilitate textulŭ românescŭ primitivŭ alŭ originiĭ lorŭ comune?

«Altă cestiune nu maĭ puținŭ remarcabilă și interesantă este de a se sci: în ce legătură genetică stă manuscriptulŭ Marianŭ cu Codicele Voronețianŭ? Ambele ne înfățișéză aceleașĭ particularitățĭ, maĭ alesŭ fonetice, pe carĭ le recunósce d-lŭ Gr. G. Tocilescu, și ambele aŭ aparținutŭ odinióră aceleiașĭ mănăstirĭ. Ar fi dar de asemenea fórte interesantŭ să scimŭ: orĭ de aceste douĕ manuscripte sunt contemporane, saŭ orĭ de nu cum-va vre-unulŭ din ele ne presintă semne de o vechime maĭ mare.

«Ambele aceste cestiunĭ, fără de a maĭ ridică încă şi altele, sunt, după cum credemŭ, de unŭ interesŭ capitalŭ pentru orĭ-care istoricŭ literarŭ şi pentru noĭ toţĭ. Aceste cestiunĭ însă nu se vorŭ puté studià şi tractà de maĭ mulţĭ învĕţaţĭ şi din maĭ multe puncte de vedere, dacă textulŭ manuscriptuluĭ Marianŭ nu va fi publicatŭ şi elŭ totŭ în acele condiţiunĭ ca şi Psaltirea Şcheiană.

«Convingerea ce ne-amŭ format'o, după unŭ studiŭ fugitivŭ asupra Psalmuluĭ 140, este că manuscriptulŭ Marianŭ diferă fórte tare de Psaltirea Şcheiană, cu atâtŭ maĭ multŭ de cea Coresiană, nu numaĭ în privinţa lexică, dar şi în cea fonetică, flexională şi grafică. Multe deosebirĭ de acéstă natură aŭ deşteptatŭ în noĭ presupunerea că manuscriptulŭ Marianŭ ar fi maĭ vechiŭ chiar decât Psaltirea Şcheiană, saŭ celŭ puţinŭ că elŭ ne reproduce cu maĭ mare fidelitate o copie maĭ veche comună, fiind-că într'acesta se găsescŭ cu neasemĕnare maĭ multe rotacisme decât în Psaltirea Şcheiană. In psalmulŭ 140, printre optŭ cuvinte diferite cu rotacismŭ, întîmpinămŭ numaĭ la unulŭ rotacismŭ comunŭ în aceste douĕ Psaltirĭ, iar la Psaltirea luĭ Coresi nicĭ unulŭ; precum:

Mss. Marianŭ	Ps. Şcheiană	Coresi
тире	ти́не	тине, de 2 orĭ
бѹгъчюрїен	рѹгъчюрїен̂	рѹгѫчюнїен, şi
бѹгъчюрѣ	рѹгъчюре	рѹгѫчюнѣ, de 2 orĭ;
мърѹлоⷬ	мънилоⷬ	мѫ́йнилорь
коу ѿа́мерїи	ко ѿа̂мини	коу ѿаменїи
ѹ҆роу съмтоу е̂ѹ	ѹ҆нѹлѹ сѹ е̂ѹ	ѹ҆нѹлоу сь е̂оу
пъръ вою трѣче	пънъ вою трѣче	пънѫ вои трѣче
поуре	пѹне	поу҆не
҂рима	҂̂нема	и̂нема

«Dar nu numaĭ diferinţa rotacismuluĭ există; maĭ sunt încă şi altele, de asemenea remarcabile. Dintre acestea vomŭ aduce aicĭ înainte numaĭ pre unele.

«Dintre diferinţele fonetice, citămŭ aicĭ câte-va din acelaşĭ psalmŭ, precum:

Mss. Marianŭ	Ps. Şcheiană	Coresi
и̂спрѫваскъ	и̂спръвѣскъ	и̂спрѫвѣскѫ.
кътрѫ	кътръ	кътрѫ şi
кѭтрѭ	кътръ	кътрѭ

Mss. Marianŭ	Ps. Șcheiană	Coresi
мѣ	ме	мѣ, de 2 orĭ,
ꙟгрѫдире	ꙟнгръдире	ꙟгръдире
оусneле	оустне^ле	оустнеле
коувенте	коувинте	коувинте
бъсипиръсе	бъсъпиръсе	ръсипиръсе, etc.

«Dintre diferințele flexionale din psalmulŭ acesta, aducemŭ înainte numaĭ:

Mss. Marianŭ	Ps. Șcheiană	Coresi
кѹ âлешїн ло̂	коу âлешн лорь	кѹ âлéшїн лорь
оутѹ̂ пъкътѹсѹ̂н	оунтоу̂ пъкътошнло̂	оунтѹль пъкѫтошнлорь
ꙟ дѹ̂че врѣре ло̂	ꙟ дѹ̂че врѣрѣ лѡ̂	ꙟ доулче врѣрѣ лорь
оуше	оуше	оушѫ
кадѹ ꙟ мрежеле сале пъкътошїн	ка́доу ꙟ мрѣжиле сале пъкотошїн	каде ꙟ мрежиле сале пъкѫтошїн

«Dintre deosebirile lexice numĕrămŭ aice următórele din acestŭ psalmŭ:

Mss. Marianŭ	Ps. Șcheiană	Coresi
хра̂	ферíрѣ	хрънире
тире	де сѐ	тине
âдаоусéръсе гра́юреле мѣле	âоудѹсе кѹвинтеле méле	âоудѹсе кѹвинтеле мѣ́ле
грѡ́соу̂ пъмънтѹ̂н	грасѹ̂ пъмънтѹлѹн	грасѹль пъмѫнтѹлѹн
прѫпѫдисе спре пъмънтѹ	пръпъди̂ ꙟ пъмънтѹ	пръпѫдисѧ ꙟ пъмѫнть
спре тире недеждоуню̀	ꙟ тине оупѹвъ́ню	ꙟ тине оуповъню
ноу делѹнга	нѹ лѹ̀	нѹ лѹ̀
ꙟшелъчюре	съблазне	съблазне

«Diferințele ortografice, fiindŭ prea multe și variĭ, le trecemŭ cu vederea.

«In privința moduluĭ de a scrie literele și a figuriĭ lorŭ încă aflămŭ deosebirĭ caracteristice și întrebuințărĭ maĭ dese de unele decât de altele. Atragemŭ atențiunea maĭ alesŭ asupra provenienţeĭ în manuscriptulŭ Marianŭ a uneĭ figurĭ a litereĭ nasale ꙟ, care nu provine în Psaltirea Șcheiană, nicĭ în cea Coresiană. Acéstă literă nasală se compune din treĭ liniĭ, carĭ purcedŭ dintr'unŭ punctŭ co-

munŭ și ajungŭ numaĭ până pe linia scrisoriĭ; ea se găsesce totdeauna la începutulŭ cuvintelorŭ; în mijloculŭ și la finea lorŭ se află de regulă litera ж. In Psaltirea Șcheiană și în a diaconuluĭ Coresi, precum și în Codicele Voronețianŭ acéstă figură de literă ╋ are linia din mijlocŭ prelungită sub linia scrisoriĭ.

«In fine maĭ este remarcabilă în manuscriptulŭ Marianŭ lipsa, pre câtŭ amŭ observatŭ totală, a înfățișăriĭ rotificatuluĭ *n* prin ╋р ca în Codicele Voronețianŭ; într'acesta iarășĭ litera ж nu provine așà de desŭ ca în manuscriptulŭ Marianŭ. Particularitățĭ destule are așà dar și manuscriptulŭ Marianŭ.

«Aceste diferințe dintr'unŭ singurŭ psalmŭ, notate și ele pe fugă, credemŭ că sunt în deajunsŭ ca să ne pună în evidență importanța cea mare literară a manuscriptuluĭ Marianŭ, și să ne determine a luà, pentru publicarea luĭ câtŭ maĭ neîntârḑiată, aceleașĭ mĕsurĭ ce s'aŭ luatŭ și pentru tipărirea Psaltiriĭ Șcheiane.

«Rezemațĭ pe cele expuse aicĭ, venimŭ a vĕ rugà să bine-voițĭ a decide tipărirea manuscriptuluĭ Marianŭ în condițiunile Psaltireĭ Șcheiane.

«Câtŭ despre manuscriptŭ, ar fi de doritŭ ca elŭ câtŭ maĭ curîndŭ să trécă în proprietatea și păstrarea Academieĭ.

«I. G. Sbiera, A. D. Xenopol.»

D-lŭ *Gr. G. Tocilescu* dă cetire următoruluĭ raportŭ asupra aceleiașĭ cestiunĭ:

«Manuscriptulŭ presentatŭ de părintele Marianŭ este unŭ fragmentŭ de Psaltire slavo-română, scrisă, după tótă probabilitatea, în întâia jumĕtate a seculuuĭ XVI. Ea cuprinde numaĭ psalmiĭ de la 76 până la sfîrșitŭ, cu unele întreruperĭ, din causa foilorŭ perdute.

«Textulŭ este dispusŭ întocmaĭ ca în Psaltirea slavo-română tipărită de Coresi la 1577 și în maĭ multe manuscripte de texte bisericescĭ din seculuŭ XVII; adică versetele sunt împărțite în 2 și 3 bucățĭ, fie-care bucată este scrisă întâĭ în limba slavonă, apoĭ urméză traducerea eĭ românéscă.

«Textulŭ traducereĭ române din manuscriptulŭ părinteluĭ Marianŭ este acelașĭ cu celŭ tipăritŭ de Coresi la 1577 și reprodusŭ de

d-lŭ Hasdeŭ în ediţiunea Academieĭ la 1881 şi cu acelŭ cuprinsŭ în Psaltirea Scheiană, publicată asemenea în ediţiunea Academieĭ de d-lŭ I. Bianu la 1889. Prin urmare, acestŭ manuscriptŭ este o altă copie a aceleiaşĭ vechĭ traducerĭ în românesce a textuluĭ psalmilorŭ, făcută după textulŭ slavonŭ multŭ înainte de cărţile tipărite. Despre faptulŭ că în acestŭ manuscriptŭ avemŭ acelaşĭ textŭ alŭ traduceriĭ, convingerea se forméză în modŭ neîndoiosŭ prin colaţionarea textuluĭ cu cele două ediţiunĭ amintite. Deosebirile sunt curatŭ lexice: câte unŭ cuvîntŭ schimbatŭ de copiştiĭ carĭ prescriaŭ, pentru că li se părea maĭ bine de cum găsiaŭ în exemplarulŭ după care copiaŭ. Am colaţionatŭ în acestŭ modŭ psalmiĭ 90 şi 136, şi vĕ presintŭ resultatulŭ convingĕtorŭ despre cele ce susţinŭ. Din acéstă colaţionare se vede puţina deosebire ce este între textulŭ deja publicatŭ şi celŭ care acum s'a descoperitŭ de părintele Marianŭ. Totŭ ce ne póte da noŭ acestŭ textŭ sunt prin urmare numaĭ câte-va variante curatŭ lexice, carĭ vorŭ trebuì să se aibă în vedere la facerea glosaruluĭ pentru textele deja tipărite. Cetindŭ aprópe întregŭ manuscriptulŭ n'am găsitŭ nicĭ unŭ singurŭ cuvîntŭ care să nu fie saŭ în textulŭ şcheianŭ saŭ în alŭ luĭ Coresi.

«Limba textuluĭ acestuia presintă particularităţile cunoscute din fragmentulŭ Faptelorŭ Apostolilorŭ, publicatŭ de d-lŭ Sbiera sub numele de Codicile Voroneţianŭ, şi din Psaltirea Scheiană. Cea maĭ caracteristică dintre aceste particularităţĭ este rotacismulŭ nasaleĭ *n*. In acéstă privinţă exemplele din acestŭ manuscriptŭ vorŭ trebui asemenea adause la cele cuprinse în numitele două texte publicate.

«Conclusiunea subscrisuluĭ, în urma cercetăriĭ făcute, este că nu ar fi nicĭ o raţiune suficientă pentru a tipărì textulŭ manuscriptuluĭ presentatŭ de părintele Marianŭ. Acésta ar fi o cheltuială cu totulŭ inutilă. Subscrisulŭ propune ca Delegaţiunea să iea înţelegere cu părintele Marianŭ, pentru ca acestŭ manuscriptŭ să devină proprietatea Academieĭ, şi ast-felŭ să fie pusŭ la disposiţiunea celorŭ carĭ vorŭ avé a estrage dintr'însulŭ puţinele elemente filologice nouĕ ce elŭ cuprinde.»

Psalm 90		Mss. Marianŭ	Ps. Scheiană	Coresi 1577
Vers.	1	celuĭa de sus	susuluĭ	susuluĭ
»	»	încurți-se	încurțiĭu-me	încurți-se
»	2	gice-va	zicănd	zice-va
»	»	mieu	mieu	mie
»	»	fugire mie	scăpaire mie	scăpare mie
»	»	ḑăul	ḑeul	Dumnezeul
»	»	nedejduescu	upuvăescu	upuvăescu
»	»	spr'ensu	într'ănsu	într'ănsu
»	3	acela	elu	elu
»	»	cursele	cursele	mrejile
»	4	şi supt	supt	şi suptŭ
»	5	nu te spămănta	nu spemenți-te	nu te spămănți
»	7	nu se vor apropiĭa	nu apropie-se	nu se apropie
»	8	căuta-veri	prăvi-veri	prăvi-veri
»	»	darĭa	plătiré	plătiré
»	9	nădéjde	upuvăință	upuvăință
»	10	nu va veri	nu vini-va	nu va veni
»	»	nu se va apropiĭa	nu apropiĭa-se-va	nu se apropie
»	»	trupul	pelița	pelița
»	11	ḑice-va	ğice-va	spune-va
»	»	să te ferescă	se ferescă-te	să te ferescă
»	12	spre măru	în mănu	în mâini
»	»	cumva	cândva	cândva
»	14	pr'ensu	elu	elu
»	15	pr'ensu	elu	elu
»	»	cu răsul	cu elu	cu elu
»	»	scoțu pr'ensu	elu	elu
Psalm 136				
Vers.	1	de căndu	căndu	căndu
»	5	se uitare	se ultaru	se ultare
»	»	uitată	ultată	ultată
»	6	se se lepéscă	se lépescă-se	se lépescă-se
»	»	grumaḑul	pănațul	grumazul
»	»	se nu pomenire	se nu pomeni-voĭu	pomeni-voĭu
»	»	pomeni-voĭu	pune-voĭu	pomeni-voĭu
»	7	urḑiturile luĭ	ei	ei
»	8	fétele	fiile	fiile
»	»	măratele	vai de ĭale	măratele
»	»	ce ai datu noao	ce dai noao	ce dat-ai noao

D-lŭ *B. P. Hasdeŭ* ḑice că amêndouĕ rapórtele sunt unŭ studiŭ seriosŭ asupra cestiuneĭ. D-sa se unesce cu conclusia raportuluĭ d-luĭ Tocilescu de a nu se publică acum manuscriptulŭ. Orĭ-ce manuscriptŭ românescŭ vechiŭ are importanță mare, nu numaĭ din

punctulŭ de vedere alŭ textuluĭ, dar și din punctulŭ de vedere ortograficŭ și paleograficŭ. Nu se potŭ însă publică tóte manuscriptele românescĭ de odată. Este însă bine ca să se facă colecțiunĭ câtŭ se póte maĭ bogate, carĭ să pótă fi studiate din tóte punctele de vedere.

D-lŭ *I. Sbiera* ḑice că manuscriptulŭ presentatŭ de părintele Marianŭ n'are nicĭ o relațiune cu cele-lalte texte manuscripte și tipărite ale Psaltireĭ. Stăruesce ca manuscriptulŭ să se publice cum s'a publicatŭ și Psaltirea Scheiană, pentru că dacă s'ar păstrà numaĭ în bibliotecă, nu ar puté fi utilisatŭ decât în capitală; pe când, dacă s'ar publică în facsimile, ar puté fi studiatŭ de toțĭ.

D-lŭ *D. Sturdza* ḑice că publicațiunile de acestŭ felŭ sunt cele maĭ scumpe. Recunósce utilitatea publicațiuneĭ propuse, dar, orĭ-care ar fi dorința și chiar de ar fi trebuință absolută de asemenea publicațiunĭ, ele nu s'ar puté face acum, din causa lipseĭ absolute de mijlóce, în care se aflâ Academia.

D-lŭ *A. Romanŭ* constată că amêndouĕ rapórtele recunoscŭ importanța manuscriptuluĭ. Intr'însulŭ se aflâ elemente de celŭ maĭ mare prețŭ pentru studiulŭ istorieĭ limbeĭ și alŭ literatureĭ. Trebue ca Academia să hotăréscă publicarea acestuĭ manuscriptŭ în viitorŭ, pentru că misiunea eĭ este de a cultivà și studià limba.

D-lŭ *Gr. G. Tocilescu* ḑice că sunt alte trebuințe multŭ maĭ urgente decât publicarea acestuĭ manuscriptŭ, cum ar fi d. es. facerea uneĭ edițiunĭ a chronicelorŭ Munteniеĭ, carĭ sunt numaĭ în parte și rĕŭ publicate în «Magasinulŭ istoricŭ,» care nu se maĭ găsesce. Este bine să se adune manuscriptele vechĭ românescĭ, dar nu urméză de acì ca orĭ-ce manuscriptŭ să se publice numaĭ decât.

D-lŭ *D. Sturdza* este în contra propuneriĭ d-luĭ Romanŭ de a se luà acum decisiunea pentru facerea publicațiuneĭ în aniĭ viitorĭ, căcĭ este fórte periculosŭ ca prin decisiunĭ luate acum să se împovăreze cheltuelile anilorŭ viitorĭ. Să se decidă a se face acum ceea ce putemŭ face. Facerea publicațiuniĭ propuse ar costà multŭ, căcĭ Psaltirea Scheiană a costatŭ cam 5.000 leĭ, deși facsimilarea manuscriptuluĭ s'a făcutŭ gratuitŭ la Marele Statŭ Majorŭ, grație colegului nostru d-lŭ Generalŭ Fălcoianu. Dacă Academia ar avé mijlóce, d-sa ar avé dreptŭ să céră a se publicà descrierea și repro-

ducerea colecţiuneĭ de monede pe care a dăruit'o Academieĭ. D-sa însă n'a cerutŭ acésta, pentru că recunósce că mijlócele nu permitŭ. De asemenea din aceeaşĭ causă a vĕḑutŭ şi în acestŭ anŭ că Academia nu are putinţă de a continuà publicaţiunea d-sale de «Acte şi Documente privitóre la istoria renasceriĭ Românieĭ», pe care cu mijlócele sale propriĭ nu o póte continuà.

Părintele *S. Fl. Marianŭ* ḑice că nu a avutŭ cunoscinţă de greutăţile financiare ale Academieĭ, când a presentatŭ propunerile sale. Acum, vĕḑêndŭ aceste greutăţĭ, îşĭ retrage amêndouĕ propunerile. D-sa dorià ca colecţiunea de farmece şi vrăjĭ să nu se tipăréscă în *Anale*, ci în volumŭ deosebitŭ, în formatulŭ colecţiuneĭ de «Descântece» publicatŭ de d-sa. De aceea retrage şi acéstă propunere.

— Academia iea actŭ de retragerea propunerilorŭ d-luĭ Marianŭ.

D-lŭ *V. Babeş* dă cetire raportuluĭ Comisiuneĭ financiare asupra stăriĭ fondurilorŭ şi asupra veniturilorŭ şi cheltuelilorŭ anuluĭ trecutŭ.

— Conclusiunile raportuluĭ se punŭ la votŭ şi se primescŭ cu unanimitate.

D-lŭ *P. Poni* dă cetire raportuluĭ asupra gestiuneĭ fonduluĭ donaţiuneĭ Adamachi.

D-lŭ *D. Sturdza* propune ca Academia, dându-ĭ d-sale descărcare pentru gestiunea acesteĭ donaţiunĭ, să dea o asemenea descărcare şi d-luĭ A. Teodoreanu, executorŭ testamentarŭ, care la începutŭ a făcutŭ cheltuelĭ, carĭ s'aŭ justificatŭ prin acte găsite în regulă de Comisiunea financiară, şi să exprime d-luĭ Teodoreanu mulţumirĭ pentru bună-voinţa şi zelulŭ ce a desvoltatŭ la regularea succesiuneĭ.

D-lŭ *P. Poni* arată că Comisiunea financiară a găsitŭ tóte documentele succesiuneĭ în regulă deplină, şi crede că ar fi bine ca Academia să primésca propunerea d-luĭ Sturdza privitóre la d-lŭ Teodoreanu.

D-niĭ *V. Maniu* şi *I. Kalinderu* credŭ că votulŭ ce Academia va da pentru descărcarea Delegaţiuneĭ de acéstă gestiune va cuprinde în sine şi descărcarea d-luĭ Teodoreanu. Propunŭ amêndoĭ a se votà d-luĭ Teodoreanu mulţumirĭ pentru ajutorulŭ datŭ.

— Conclusiunile raportuluĭ Comisiuneĭ se primescŭ cu unanimitate.

— Se decide a se exprimà mulţumirĭ d-luĭ Teodoreanu.

— In urma propunerilorŭ Delegaţiuneĭ se iaŭ următórele decisiunĭ privitóre la fondulŭ Adamachi:

a) Se autorisă Delegaţiunea a închirià casa din Iaşĭ pe preţŭ de 6.500 leĭ pe anŭ, avêndŭ Academia a face reparaţiile urgente până la suma de 5.000 leĭ;

b) A se vinde prin licitaţiune vinurile aflătóre în pivniţă;

c) A se congedià după închiriarea caseĭ ómeniĭ actualĭ de serviciŭ;

d) A se face în Sâmbăta sĕptĕmâneĭ luminate grijile de unŭ anŭ pentru rĕposatulŭ Vasile Adamachi;

e) A se da cele trebuinciόse şcolarilorŭ din şcóla Adamachi, ca şi în anulŭ trecutŭ, în memoria ilustruluĭ eĭ fondatorŭ;

f) A se activà ridicarea monumentuluĭ.

Propunerea Delegaţiuneĭ de a plăti legatele particulare din testamentulŭ Adamachi se pune în discuţiune.

D-lŭ *B. P. Hasdeŭ* propune să se decidă ca Delegaţiunea să fie autorisată a da aceste legate numaĭ în urma înţelegereĭ cu o Comisiune compusă din d-niĭ D. Sturdza, I. Kalinderu şi V. Maniu.

D-lŭ *D. Sturdza* dă esplicărĭ asupra stăriĭ procesuluĭ intentatŭ de rudele rĕposatuluĭ Adamachi pentru anularea testamentuluĭ.

— Propunerea d-luĭ Hasdeŭ se primesce cu unanimitate.

D-lŭ *A. D. Xenopol* presintă în darŭ, din partea d-luĭ N. N. Negri, manuscriptulŭ autografŭ alŭ uneĭ poesiĭ de C. Negri.

D-lŭ *D. Sturdza* dăruesce portrete de ale luĭ Horia şi Cloşca.

Se procede la alegerea Delegaţiuneĭ.

Preşedinte se alege d-lŭ *G. Bariţiŭ*, întrunindŭ 16 voturĭ din 22 votanţĭ.

D-lŭ *G. Bariţiŭ* rostesce următórele cuvinte:

«*Onorabilĭ Domnĭ Colegĭ,*

«Manifestarea simpatiilorŭ d-vóstre, cu care aţĭ aflatŭ cu cale a mĕ mângâià în anulŭ trecutŭ la ocasiunea uneĭ aniversărĭ, m'a obligatŭ la cea maĭ ferbinte mulţumită, nu numaĭ pe mine, ci pe

toțĭ membriĭ familieĭ mele pe generațiunĭ înainte. Astădĭ alegerea cu care vědŭ că m'ațĭ onoratŭ, mě surprinse într'unŭ modŭ căruĭ nu am cuvinte să-ĭ daŭ expresiune. Mě surprinse acéstă alegere cu atâtŭ maĭ vîrtosŭ, cu câtŭ eŭ la etatea în care mě aflu îmĭ cunoscŭ prea bine scăderile mele și maĭ alesŭ lipsa de tactŭ și cumpětŭ, cu care trebue să fie provědutŭ maĭ vîrtosŭ președintele uneĭ corporațiunĭ sciințifice *per eminentiam*, precum este și acestŭ institutŭ alŭ nostru. Credŭ însă că nicĭ chiar spiritulŭ Statutelorŭ și maĭ alesŭ § 72 din Regulamentŭ nu-mĭ permitŭ ca se ocupŭ acelŭ scaunŭ presidialŭ, pentru care avețĭ în mijloculŭ d-vóstre atâțĭ bărbațĭ înțelepțĭ și valoroșĭ. Repetŭ, d-lorŭ colegĭ, rugarea mea ca să bine-voițĭ a mě dispensà dela acéstă funcțiune, care, pre câtŭ este de onorifică, pre atâta importanța eĭ întrece departe puterile mele.»

Vice-Președințĭ se alegŭ d-niĭ *I. Negruzzi* și *V. A. Urechiă*, întrunindŭ 14 voturĭ din 21 votanțĭ, *Dr. D. Brândză*, întrunindŭ 16 voturĭ.

ȘEDINȚA DIN 24 MARTIE 1893

Președința d-luĭ *G. Barițiŭ*.

La ordinea dileĭ se pune facerea budgetuluĭ pentru anulŭ 1893-94.

D-lŭ *Gr. Stefănescu* dă cetire raportuluĭ Delegațiuneĭ asupra proiectuluĭ de budgetŭ pentru anulŭ 1893—94.

D-lŭ *Gr. Stefănescu* cetesce apoĭ proiectulŭ de budgetŭ, care arată veniturile Academieĭ în suma de leĭ 167.156,15 și cheltuelele în sumă de leĭ 174.967,65; avêndŭ unŭ deficitŭ de leĭ 7.811,50.

D-lŭ *N. Quintescu* întrébă ce represintă suma de leĭ 1.000 prevědută în budgetulŭ cheltuelilorŭ pentru tipărirea traducereĭ din Herodotŭ.

D-lŭ *D. Sturdza* esplică că din acéstă publicațiune s'aŭ tipăritŭ până acum 23 cóle, din carĭ sunt neplătite tipografuluĭ ultimele

4 cóle. Maĭ sunt a se tipări vre-o douĕ cóle spre a se terminà întrégă cartea I. Din acéstă carte se va face unŭ volumŭ, iar pentru continuarea publicaţiuneĭ Academia va decide în viitorŭ.

— Se pune la votŭ budgetulŭ în totalŭ şi se primesce cu unanimitate.

— Se decide a se amânà pentru discuţiune în viitórea sesiune propunerea presentată, privitóre la consimţemîntulŭ membrilorŭ propuşĭ, înainte de votare.

— Se decide asemenea a se amâna pentru sesiunea viitóre propunerea de a se modificà terminulŭ de presentare la concursŭ a publicaţiunilorŭ, carĭ se presintă la premiele Academieĭ.

D-lŭ Secretarŭ generalŭ *D. Sturdza* dă cetire următoruluĭ raportŭ asupra lucrărilorŭ şi decisiunilorŭ Academieĭ din sesiunea generală a anuluĭ 1893:

«*Domnilorŭ Colegĭ,*

«Presentându-vĕ scurta relaţiune asupra lucrărilorŭ de carĭ v'aţĭ ocupatŭ şi asupra decisiunilorŭ pe carĭ le-aţĭ luatŭ în sesiunea generală a acestuĭ anŭ, începŭ prin a constatà cu acea bucurie pe care o împărtăşiţĭ şi d-vóstre, că şi în acestŭ anŭ Academia a avutŭ nouĕ doveḍĭ despre interesulŭ statornicŭ ce arată lucrărilorŭ nóstre Augustulŭ Preşedinte de onóre şi Protectorŭ alŭ Academieĭ Române, Majestatea Sa Regele.

«In douĕ şedinţe solemne (5 şi 19 Martie) amŭ fostŭ fericiţĭ a primi în mijloculŭ nostru pe Majestatea Sa Regele, care a ascultatŭ lecturile d-lorŭ colegĭ Urechiă, Tocilescu, Hasdeŭ şi Xenopol; a luatŭ informaţiunĭ despre lucrările Academieĭ şi ne-a datŭ îndemnŭ spre a merge înainte cu o energie din ce în ce maĭ mare în lucrarea rodnică ce avemŭ misiunea de a îndeplini pentru desvoltarea cultureĭ naţionale.

«La una din aceste şedinţe Majestatea Sa a fostŭ însoţitŭ de Alteţa Sa Regală Principele Moştenitorŭ, pe care Academia se mândresce a-lŭ numĕrà între membriĭ sĕĭ onorarĭ.

«Principala preocupare, pe care cu toțiĭ amŭ avut'o când ne-amŭ întrunitŭ în sesiune generală, a fostŭ completarea Academieĭ prin alegerea a 5 membri noĭ în locurile rĕmase vacante în urma încetăriĭ din viață a colegilorŭ noștri, a cărorŭ pierdere a fostŭ atâtŭ de simțită de Academia și de națiunea întrégă. Consfătuirile nóstre în acéstă privință aŭ fostŭ bine-cuvîntate și încoronate cu unŭ deplinŭ resultatŭ. Voturile d-vóstre aŭ desemnatŭ pe toțĭ 5 membriĭ noĭ, și ast-felŭ Academia se presintă astădĭ iarășĭ cu numĕrulŭ completŭ alŭ membrilorŭ sĕĭ.

«Ațĭ alesŭ membri în Secțiunea literară pe d-niĭ A. Naum și D. C. Ollănescu; în cea istorică pe d-niĭ A. D. Xenopol și I. Kalinderu, și în cea sciințifică pe d-lŭ Dr. Victorŭ Babeș.

«Secțiunea istorică a hotărîtŭ, conformŭ disposițiuneĭ Statutelorŭ și Regulamentuluĭ, a chemà spre participare la lucrările sale pe d-lŭ colegŭ Gr. G. Tocilescu, membru în Secțiunea literară.

«Ațĭ alesŭ membri corespondențĭ românĭ pentru Secțiunea sciințifică pe d-niĭ D. Negreanu, L. Cosmovicĭ și Sabba Stefănescu.

«Pentru completarea procedureĭ de alegerea membrilorŭ, maĭ mulțĭ colegĭ v'aŭ presentatŭ o propunere de Regulamentŭ, ca înainte de a se votà o nouă alegere, să se aducă consimțirea scrisă a candidatuluĭ. Acéstă propunere a fostŭ amânată pentru sesiunea viitóre.

«Dintre cele 26 ședințe, din carĭ s'a compusŭ sesiunea generală, ațĭ consacratŭ lecturilorŭ publice 3 ședințe, dintre carĭ 2 solemne. In aceste ședințe aŭ cetitŭ lucrările lorŭ d-niĭ N. Ionescu, D. C. Ollănescu și St. Hepites.

«In ședința dela 9 Martie ațĭ ascultatŭ comunicarea d-luĭ Gr. Stefănescu asupra Congresuluĭ internaționalŭ de geologie, care se va ţiné în acestŭ anŭ la Chicago.

«Cele-lalte 23 ședințe aŭ fostŭ ocupate cu diferite cestiunĭ aduse în discuțiune prin programa generală a lucrărilorŭ presentată la începutulŭ sesiuneĭ, precum și prin propunerile Secțiunilorŭ, ale Comisiunilorŭ și ale membrilorŭ.

«Secțiunea literară v'a presentatŭ raportulŭ sĕŭ asupra traduceriĭ făcute de I. P. S. S. Mitropolitulŭ Primatŭ Iosifŭ de pe cartea fran

ceză Iisusŭ Christosŭ de R. P. Didon. Ațĭ hotărîtŭ a se trimete Inaltuluĭ Prelatŭ copia raportuluĭ aprobatŭ de Secțiune, cuprindêndŭ aprețiarea asupra lucrăriĭ I. P. S. Sale.

«Prin Comisiunile alese de d-vóstre ațĭ luatŭ cunoscință despre diferitele ramurĭ ale activitățiĭ Academieĭ.

«Comisiunea permanentă a Bibliotecei v'a arĕtatŭ crescerea colecțiunilorŭ Academieĭ și bogățiile strînse până acum, carĭ sunt de cea maĭ mare însemnătate, maĭ alesŭ pentru studiulŭ istorieĭ naționale. Chiar în cursulŭ acesteĭ sesiunĭ amŭ avutŭ cu toțiĭ mulțumirea de a primì pentru colecțiunile nóstre unŭ documentŭ originalŭ dela Michaiŭ Vitézulŭ, trimesŭ de Direcțiunea Seminariuluĭ Andreianŭ din Sibiiŭ, fotografia unuĭ documentŭ prețiosŭ dăruită de venerabilulŭ nostru colegŭ d-lŭ N. Kretzulescu, maĭ multe fotografiĭ, carĭ sunt adevĕrate documente pentru istoria rĕsboiuluĭ independențeĭ, dăruite de d-niĭ V. A. Urechiă și St. Fălcoianu. Comisiunea v'a arĕtatŭ că localulŭ, de care Academia dispune astădĭ, este nesuficientŭ pentru instalarea și ușóra întrebuințare a acestorŭ colecțiunĭ, și d-vóstre prin votŭ unanimŭ ațĭ datŭ Delegațiuneĭ însărcinarea de a studià cestiunea și de a căutà mijlócele pentru lărgirea necesară a localuluĭ.

«Comisiunea, care în anulŭ trecutŭ a avutŭ însărcinarea de a pune în aplicare disposițiunile testamentuluĭ rĕposatuluĭ donatorŭ Ioanŭ Fĕtu, v'a arĕtatŭ prin raportulŭ sĕŭ modulŭ în care și-a îndeplinitŭ însărcinarea, împărțindŭ cărțĭ la școlariĭ dela sate. Ațĭ aprobatŭ modulŭ eĭ de a lucrà, alegêndŭ pe aceiașĭ membri ca să îndeplinéscă în anulŭ viitorŭ aceeașĭ însărcinare.

«Comisiunea însărcinată de d-vóstre ca să esamineze lucrările îndeplinite de Delegațiune în cursulŭ anuluĭ trecutŭ, v'a expusŭ resultatulŭ cercetărilorŭ sale și ațĭ datŭ voturĭ aprobatóre de descărcare Delegațiuneĭ care a funcționatŭ în anulŭ trecutŭ.

«Comisiunea financiară v'a presentatŭ expunerea sa asupra cheltuelilorŭ făcute în anulŭ trecutŭ și asupra stăriĭ fondurilorŭ Academieĭ. Luândŭ cunoscință de acestea, precum și de trebuințele din ce în ce maĭ marĭ pentru buna funcționare a Academieĭ, ațĭ constatatŭ marea strîmtorare de mijlóce în care se află Instituțiunea

nóstră, și ațĭ fostŭ din acéstă causă silițĭ a votà budgetulŭ anuluĭ viitorŭ, fără să putețĭ acordà diferite ajutóre propuse saŭ cerute și fără să putețĭ prevedé fondurĭ pentru diferite lucrărĭ și publicațiunĭ de o utilitate neîndoiósă. Ast-felŭ a fostŭ ajutorulŭ cerutŭ și propusŭ de Secțiunea istorică a se da Societățiĭ sciințifice și literare din Iașĭ pentru cercetărĭ archeologice, acelŭ cerutŭ de d-lŭ T. Burada pentru cercetărĭ etnografice, celŭ propusŭ de d-lŭ colegŭ A. Romanŭ pentru publicațiunea d-lorŭ Frâncu și Candrea pentru Românii din munțiĭ Apusenĭ, precum și acelŭ propusŭ pentru publicarea Psaltireĭ Voronețiane a colegului nostru părintele Marianŭ.

«Comisiunile alese în anulŭ trecutŭ pentru a studià lucrările presentate la concursurile premielorŭ v'aŭ supusŭ la judecată resultatele cercetărilorŭ lorŭ. Ațĭ ascultatŭ rapórtele și propunerile ce Comisiunile v'aŭ adusŭ, și pe basa lorŭ ațĭ hotărîtŭ:

«*a*) A nu acordà Marele Premiŭ Násturelŭ niciĭ unuia din concurențĭ, și prin urmare valórea acestuĭ premiŭ — conformŭ codicilului fericituluĭ donatorŭ — a rĕmasŭ a se adaoge la capitalulŭ fondului Năsturelŭ-Herĕscu.

«*b*) Ațĭ acordatŭ premiulŭ Statuluĭ Eliade-Rădulescu d-luĭ B. Stef. Delavrancea pentru volumulŭ sĕŭ de nuvele «Parazițiĭ».

«*c*) Ațĭ aprobatŭ propunerea Comisiuneĭ speciale de a nu acordà premiulŭ Statuluĭ Lazar singuruluĭ manuscrisŭ presentatŭ la concursŭ despre subiectulŭ «Studiulŭ vinurilorŭ din România»; și s'a decisŭ totŭ odată a menține același subiectŭ la concursulŭ acestuĭ premiŭ pentru anulŭ 1897.

«*d*) Premiele San-Marin și Neuschotz, la alŭ cărorŭ concursŭ nu s'a presentatŭ în acestŭ anŭ nicĭ o lucrare, ațĭ hotărîtŭ a le publicà din noŭ pentru anulŭ 1895, ridicândŭ suma lorŭ dela 1.500 leĭ la 2.000 leĭ.

«*e*) Ațĭ alesŭ Comisiunile carĭ aŭ a judecà publicațiunile și manuscriptele, carĭ se vorŭ presenta în viitórea sesiune generală la concursurile premielorŭ: Năsturelŭ-Herescu, Lazarŭ, Eliade-Rădulescu și Alexandru Bodescu.

«Pentru a ușurà lucrarea Comisiunilorŭ, carĭ vorŭ judecà lucrările

presentate la concursurile premiilorŭ din aniĭ viitorĭ, vi s'a propusŭ de maĭ mulţĭ colegĭ a modificà terminulŭ de presentare de 31 Decembre, prevĕḑutŭ în art. 58 din Regulamentŭ, cu termenulŭ de 1 Septembre, puindu-se în aplicare acéstă disposiţiune cu începerea anuluĭ 1894, adică dela 1 Septembre 1894. Acéstă propunere s'a amânatŭ pentru sesiunea viitóre.

«Pentru publicaţiunile carĭ aŭ să se facă în anulŭ viitorŭ, aţĭ prevĕḑutŭ sumele necesare în strîmtele marginĭ ale mijlócelorŭ de carĭ Academia póte dispune.

«După propunerea Secţiunilorŭ aţĭ hotărîtŭ a se publicà în volumele de memorii următórele lucrărĭ:

«a d-luĭ V. A. Urechiă despre organisarea flotileĭ române la 1793; şi despre obligaţiunea locuitorilorŭ sătenĭ de a plăti o contribuţiune mânăstireĭ S-ta Troiţă-Paraipanŭ;

«ale d-luĭ membru corespondentŭ St. C. Hepites despre temperatura luneĭ Ianuarie 1893 şi revista climatologică a anuluĭ 1892;

«a d-luĭ Fl. Porcius despre plantele fanerogame şi criptogame carĭ se găsescŭ în Transilvania;

«a d-luĭ S. Ştefănescu despre Fauna malacologică din România;

«a d-luĭ S. Fl. Marianŭ despre vrăjĭ.

«Aţĭ luatŭ cunoscinţă despre starea financiară şi juridică, în care se află legatulŭ lăsatŭ Academieĭ de generosulŭ donatorŭ V. Adamachi, şi aţĭ hotărîtŭ ca Secretarulŭ d-vóstre generalŭ să fie şi în anulŭ viitorŭ însărcinatŭ a representà Academia ca procuratorŭ în procesulŭ intentatŭ de rudele rĕposatuluĭ asupra acesteĭ donaţiunĭ.

«Aţĭ luatŭ de asemenea decisiunĭ pentru apĕrarea intereselorŭ Academieĭ în procesulŭ succesiuneĭ Evanghele Zappa, care se află înaintea instanţelorŭ judecătorescĭ.

«După acéstă scurtă enumerare a principalelorŭ lucrărĭ, carĭ aŭ ocupatŭ şedinţele sesiuneĭ, nu potŭ încheià fără a da espresiune simţemintelorŭ nóstre de recunoscinţă ale tuturorŭ către Augustulŭ Suveranŭ, care în toţĭ aniĭ ne arată prin graiŭ şi prin fapte viulŭ interesŭ ce pórtă pentru lucrările nóstre. Să încheiămŭ lucrările nóstre

urândŭ, noĭ, carĭ suntemŭ lucrătorĭ maĭ vechĭ în acéstă grădină a culturiĭ naționale, noilorŭ aleșĭ unŭ frățescŭ «bine ațĭ venitŭ în «sînulŭ Academieĭ», ca animațĭ cu toțiĭ de acelașĭ avêntŭ să desvoltămŭ și să realisămŭ problemele desemnate de acéstă înaltă și măreață Instituțiune națională.

«Suveranulŭ nostru și Națiunea română întrégă îșĭ aŭ privirile ațintite cu interesŭ neadormitŭ asupra lucrărilorŭ Academieĭ. A-Totŭ-Puterniculŭ să dea fie-căruia în parte și tuturorŭ la unŭ locŭ puterĭ îndestulătóre și liniște sufletéscă, pentru ca să putemŭ înălță activitatea Academieĭ totŭ maĭ sus, ca influența eĭ să se arate totŭ maĭ rodnică și maĭ bine-făcĕtóre pentru progresulŭ neîncetatŭ alŭ cultureĭ românescĭ.»

D-lŭ Președinte *G. Barițiŭ* ridică ședința, declarândŭ închisă sesiunea generală a anuluĭ 1893.

SECȚIUNEA LITERARĂ.

ȘEDINȚA DIN 3 MARTIE 1893.

Președința d-luĭ *A. Romanŭ.*

Până la alegerea unuĭ noŭ Președinte alŭ Secțiuneĭ în loculŭ neuitatuluĭ nostru colegŭ *G. Sion,* și în absența d-luĭ Vice-Președinte, se proclamă Președinte provisoriŭ d-lŭ *A. Romanŭ.*

Se pune în vedere Secțiuneĭ manuscriptulŭ înaintatŭ de plenulŭ Academieĭ alŭ I. P. S. S. Mitropolituluĭ Ungro-Vlachieĭ, cuprindêndŭ traducerea în limba română a opereĭ *Iisusŭ Christosŭ* de *R. P. Didôn.* — Spre a corespunde dorințeĭ Inaltuluĭ Prelatŭ de a pune lucrarea sub autoritatea apreciăreĭ Academieĭ, Secțiunea în unanimitate însărcinéză pe d-lŭ A. Romanŭ ca să examineze manuscriptulŭ și să referéscă asupra valoriĭ luĭ ca formă literară.

Unŭ altŭ manuscriptŭ de *Lobel Efendi* din Constantinopole, care atribue origine turcă și persană unuĭ numĕrŭ de maĭ bine de 80 cuvinte cuprinse cu origine îndoiósă în Glosarulŭ Laurianŭ-Massimŭ, se dă d-luĭ membru Gr. Tocilescu, care iea asupra sa relatarea în privința luĭ.

ȘEDINȚA DIN 9 MARTIE 1893.

Președința d-luĭ *T. Maiorescu.*

La ordinea ḑileĭ alegerea a doĭ membri în locurile vacante, lăsate prin ducerea dintre noĭ a neuitațilorŭ noștri colegĭ *Vasile Alecsandri* și *G. Sion.*

După maĭ multe discuțiunĭ și propunerĭ de diferite persóne pentru cele două locurĭ vacante, se pune în vedere observarea tradițiuneĭ de până aci, ca noiĭ aleșĭ să represinte, pe câtŭ se póte, aceleașĭ provinciĭ române ca ceĭ dușĭ din viață, și totŭ într'unŭ timpŭ, ca eĭ să fie dintre membriĭ corespondențĭ, carĭ — prin stagiulŭ făcutŭ până aci — s'aŭ pregătitŭ óre-cum pentru a deveni membri efectivĭ.

— Stabilindu-se înțelegerea în privința acésta precum și în privința celorŭ de alesŭ, se pune la votŭ maĭ întâĭ d-lŭ *Antonŭ Naum*, și întrunesce unanimitatea de 8 voturĭ. Se pune după aceea la votŭ d-lŭ *D. C. Ollănescu*, și obține de asemenea unanimitatea sufragielorŭ membrilorŭ presențĭ, de 8 voturĭ.

D-lŭ *I. Vulcanŭ* propune de membru corespondentŭ pe d-lŭ *Al. Vlahuță* la loculŭ vacantŭ.

— Punêndu-se la votŭ, a întrunitŭ unanimitatea de 8 voturĭ.

ȘEDINȚA DIN 15 MARTIE 1893.

Secțiunile literară și istorică întrunite.

Președința d-luĭ *T. Maiorescu.*

Obiectulŭ deliberăreĭ Secțiunilorŭ unite literară și istorică este manuscriptulŭ Psaltireĭ descoperite de colegulŭ nostru, părintele S. Fl. Marianŭ, despre care Sânția sa a făcutŭ comunicațiune plenuluĭ Academieĭ în ședința dela 13 Martie a. c.

Părintele *Marianŭ* relevă din noŭ importanța pentru studiulŭ limbeĭ române maĭ vechĭ a acestuĭ manuscriptŭ, care derivă dela mânăstirea Voronețŭ, și care — dupĕ cum s'a convinsŭ — cuprinde maĭ multe rotacisme decât manuscriptulŭ Șcheianŭ și Codicele Voronețianŭ. După aceea d-sa rógă să se dea aprobare propunereĭ sale făcute dejà plenuluĭ Academieĭ, de a se tipări manuscriptulŭ cu spesele Instituțiuneĭ nóstre, iar pentru ostenéla Sânțieĭ sale să se decidă a i se acordà remunerarea ce se va crede de cuviință.

Părintele Marianŭ este învitatŭ să dea cetire comparativŭ vre-unuĭ psalmŭ din codicele sĕŭ și unulŭ din celŭ Șcheianŭ, spre a se vedé deosebirea între texte. Spre a face acéstă probă d-lŭ Marianŭ cetesce o parte din psalmulŭ 108 alŭ ambelorŭ manuscripte. De óre-ce din puținele rêndurĭ cetite nu a resultatŭ pentru Secțiunĭ evidența uneĭ deosebirĭ maĭ marcante între unŭ textŭ și altulŭ; spre a se puté constată pe deplinŭ acésta, ceea ce nu se póte face decât de unŭ numĕrŭ maĭ restrînsŭ de membri, carĭ să studieze textele maĭ de aprópe, și în vedere că Academia n'ar puté face marĭ cheltuelĭ cu publicarea unuĭ asemenea manuscriptŭ decât numaĭ când s'ar constată cu siguranță că între o psaltire și alta este o deosebire de textŭ maĭ esențială, iar nu neînsemnate variante pe icĭ pe colea, Secțiunile unite decidŭ, după propunerea d-luĭ Gr. Tocilescu, susținută de d-lŭ V. A. Urechiă, ca să se numéscă o comisiune anume spre a face constatarea arĕtată și spre a raportă plenuluĭ. Ca membri aĭ comisiuneĭ aŭ fostŭ aleșĭ d-niĭ *Gr. Tocilescu, I. Sbiera, A. Xenopol* și părintele *Marianŭ.*

— S'a decisŭ în acelașĭ timpŭ ca totŭ acéstă comisiune de patru să delibereze și să raporteze și asupra colecțiuneĭ de Vrăjĭ și Farmece a părinteluĭ Marianŭ, despre care asemenea colegulŭ nostru a cerutŭ ca să fie editată cu spesele Academieĭ.

SEDINȚA DIN 17 MARTIE 1893.

Președința d-luĭ *A. Romanŭ.*

Se procede la constituirea Secțiuniĭ.
Președinte alŭ Secțiuniĭ se alege d-lŭ *T. Maiorescu.*
Vice-Președinte se alege d-lŭ *A. Romanŭ.*

D-lŭ *A. Romanŭ* cetesce raportulŭ următorŭ asupra traduceriĭ

I. P. S. S. Părinteluĭ Mitropolitŭ Primatŭ Iosifŭ a cărţiĭ despre Iisusŭ Christosŭ de R. P. Didon:

«*Domnilorŭ Colegĭ,*

«Insărcinatŭ de d-vóstre ca, conformŭ dorinţeĭ Inaltuluĭ Prelatŭ, să facŭ o recensiune asupra aceleĭ traducţiunĭ, am onórea a vĕ împărtăşì că traducţiunea este esactă, exprimândŭ peste totŭ cu precisiune, amŭ puté ḑice cu rigóre, sensulŭ literalŭ alŭ textuluĭ originalŭ francezŭ.

«Câtŭ pentru limba traducţiuniĭ, aceea, deşì ar fi fostŭ de doritŭ ca să fie maĭ apropiată de cea din cărţile nóstre bisericescĭ, adică să fie maĭ poporană, ea este cea literară usitată astăḑĭ în scrierile autorilorŭ românĭ. Stilulŭ însă e clarŭ, uşorŭ de înţelesŭ şi curgĕtorŭ, feritŭ de sentinţe obscure. Ceea ce s'ar puté observà este întrebuinţarea cam cu prisosŭ a cuvintelorŭ franceze, precum şi a unorŭ maĭ puţine galicisme, carĭ tóte însă arŭ puté bine să lipséscă la tipărirea cărţiĭ.

«De altmintrelea, considerândŭ valórea opereĭ celebruluĭ părinte călugărŭ francezŭ din ordinea Predicatorilorŭ, apreţiată în lumea creştină din Apusulŭ Europeĭ, nu putemŭ decât să felicitămŭ pe Inaltulŭ Prelatŭ românŭ, care, îndemnatŭ de dorinţa de a popularisà şi în Orientŭ, şi anume între creştiniĭ românĭ, acea lucrare învĕţată spre maĭ viua deşteptare a simţemintelorŭ evlaviόse şi maĭ alesŭ pentru instruirea şi edificarea sufletéscă a cleruluĭ românescŭ,

«Venimŭ cu plăcere a da tributulŭ recunoscinţeĭ nóstre Inaltuluĭ Prelatŭ, care cu zelŭ apostolicŭ a pusŭ atâta ostenélă de a traduce acéstă lucrare».

— Raportulŭ se aprobă.

SECȚIUNEA ISTORICĂ

ȘEDINȚA DIN 23 FEBRUARIE 1893.

Președința d-luĭ *V. A. Urechiă.*

Se iea în examinare cererea Societățiĭ sciințifice și literare din Iașĭ (cu No. 196 dela 19 Februarie 1893) remisă Secțiuneĭ din partea plenuluĭ spre studiŭ și opiniare.

Luându-se în cercetare ḑisa cerere, d-lŭ *N. Ionescu,* expunêndŭ scopulŭ eminamente sciințificŭ ce-lŭ urmăresce societatea pe têrêmulŭ archeologicŭ și istoricŭ cu resultate mulțămitóre, datorite în parte activitățiĭ zelosuluĭ exploratorŭ d-lŭ N. Beldiceanu, trage atențiunea Secțiuneĭ asupra utilitățeĭ uneĭ asemene întreprinderĭ în părțile de peste Milcovŭ, și crede că o încuragiare din partea Academieĭ ar fi fórte bine pusă și cu folosŭ pentru sciința istorieĭ naționale, conchiḑêndŭ prin a rugà pe Secțiune să intervie pe lângă plenulŭ Academieĭ spre a-lŭ determinà să satisfacă cererea ce i s'a adresatŭ.

D-lŭ *V. A. Urechiă* propune din parte-ĭ a se face demersurĭ pe lângă d-lŭ N. Beldiceanu, ca să pună la disposițiunea Academieĭ colecțiunea d-sale de inscripțiunĭ, spre a fi publicate în *Anale.*

— Secțiunea, apreciândŭ atâtŭ expunerile d-luĭ N. Ionescu, câtŭ și propunerea d-luĭ V. A. Urechiă și părerea d-luĭ D. Sturdza, decide:

1. Să intervină Secțiunea pe lângă plenulŭ Academieĭ spre a-lŭ determinà să mijlocéscă la Ministeriulŭ Instrcțiuneĭ publice pentru a se obține pe séma ḑiseĭ societățĭ unŭ localŭ trebuitorŭ instalațiuniĭ.

2. In câtŭ pentru o subvențiune bănéscă ce s'ar puté acordà cu titlulŭ de misiune pentru explorărĭ, se amână resolvirea propunereĭ, așteptându-se raportulŭ Comisiuneĭ respective asupra situațiuneĭ financiare, când atuncĭ se va avé în vedere cestiunea ajutoruluĭ bănescŭ și în acelașĭ timpŭ se va avé în vedere și propunerea d-luĭ V. A. Urechiă, care este primită în principiŭ.

D-lŭ *D. A. Sturdza*, după ce face expunerea situaţiuneĭ în care se găsesce publicaţiunea *Acte şi Documente relative la istoria renascereĭ Românieĭ* întreprinsă de d-sa cu propriile sale mijlóce, avêndŭ şi concursulŭ P. S. Sale Ghenadie Petrescu, episcopŭ de Argeşŭ, şi alŭ d-luĭ D. C. Sturdza-Scheianu, propune ca Secţiunea, apreciândŭ importanţa unorŭ asemenea documente, să intervină pe lângă plenulŭ Academieĭ spre a se luà pe séma eĭ publicarea ultimelorŭ două şi jumĕtate volume, oferindŭ din parte-ĭ Academieĭ gratuitŭ 5 volume şi jumĕtate dejà tipărite în aprópe 1.000 exemplare.

— Secţiunea, ascultândŭ părerile emise asupra propunereĭ de d-niĭ *N. Ionescu, V. A. Urechiă* şi *G. Bariţiŭ*, o admite în principiŭ şi decide a se recomandà plenuluĭ.

D-lŭ *V. A. Urechiă* amintesce Secţiuneĭ, că cererea făcută în anulŭ trecutŭ de colegulŭ nostru d-lŭ Gr. G. Tocilescu de a fi alesŭ în Secţiunea istorică nefiindŭ resolvită definitivŭ, urmézǎ a-şĭ primi soluţiunea solicitată. In consecinţă, propune a se reluà în cercetare menţionata cerere.

D-lŭ *N. Ionescu* este de părere că Statutele şi Regulamentulŭ Academieĭ, indicândŭ modulŭ de raporturĭ între membriĭ Secţiunilorŭ, se constată că nimicŭ nu împedecă pe unŭ membru alesŭ într'o Secţiune să fie chematŭ a face parte şi din altă Secţiune; prin urmare este de părere să se admită cererea în marginea Statutelorŭ şi a Regulamentuluĭ.

D-niĭ *V. A. Urechiă, G. Bariţiŭ şi V. Maniu* împărtăşescŭ aceleaşĭ vederĭ.

D-lŭ *D. A. Sturdza*, dândŭ lectură art. 26 din Statute şi 64 din Regulamentŭ, dice că numaĭ în marginile previsiunilorŭ dela citatele articole primindu-se propunerea de transferare a d-luĭ Gr. G. Tocilescu, nu se va face o impietare asupra dreptuluĭ Secţiuneĭ de a-şĭ alege doĭ membri din afară pentru locurile vacante, de óre-ce nu póte să existe, după textulŭ clarŭ dela art. 26 din Statute, nicĭ o identitate între chemarea în înţelesulŭ articoluluĭ citatŭ 26 a unuĭ membru alesŭ şi alegerea de noĭ membri.

— Secţiunea, admiţêndŭ modulŭ de vedere alŭ d-lorŭ membri carĭ

aŭ luatŭ parte la desbatere, decide a se face chemare d-luĭ colegŭ Gr. G. Tocilescu dela Secţiunea literară să facă parte şi din Secţiunea istorică în înţelesulŭ citatuluĭ art. 26, fără ca prin acéstă chemare să renunţe la dreptulŭ de alegere a doĭ membri pentru locurile vacante.

ŞEDINŢA DIN 27 FEBRUARIE 1893.

Preşedinţa d-luĭ *V. A. Urechiă.*

D-lŭ colegŭ *V. A. Urechiă* dă lectură unuĭ chrisovŭ domnescŭ din 1793 Novembre 23, contrasemnatŭ de Spătarulŭ En. Văcărescu, prin care A. Moruzŭ Vodă întocmesce flotilă pămînténă pe Dunăre, care se reînfiinţéză după vechea datină, pentru înlesnirea comerţuluĭ, transportŭ de zaherele şi poliţia dunăreană.

Chrisovulŭ, scrisŭ într'o limbă românéscă surprindĕtóre prin puritatea eĭ, este semnatŭ de Domnŭ şi prescrisŭ de treti-logofătŭ Răducanu Popescu, avêndŭ unŭ preambulŭ fórte însufleţitorŭ prin reamintirea drepturilorŭ ţĕreĭ din trecutŭ şi legitimarea reîntocmireĭ flotileĭ pe temeiulŭ acelorŭ drepturĭ imprescriptibile.

— Secţiunea, judecândŭ că documentulŭ descoperitŭ de d-lŭ Urechiă este de celŭ maĭ mare preţŭ pentru istoria patrieĭ, felicită pe d-lŭ colegŭ de achisiţiunea sa şi decide a se propune plenuluĭ să învoiască cetirea acestuĭ însemnatŭ chrisovŭ într'o şedinţă publică (solemnă), însoţitŭ de o notiţă istorică din partea d-luĭ Urechiă, şi să se publice în *Anale.*

S'aŭ maĭ cetitŭ de d-lŭ colegŭ *V. A. Urechiă* două cărţĭ domnescĭ (pitace) dela Mateiŭ Basarabŭ Vodă, din aniĭ 1632 şi 1633, îndreptate *sătenilorŭ rĕsvrătitorĭ aĭ Monastireĭ Sf. Troiţa dela Paraipanŭ,* prin care-ĭ cértă aspru pentru semeţia lorŭ, ameninţându-ĭ cu urgia domnéscă, dacă vorŭ stărui a se opune la plata dărilorŭ

către mănăstire, pe cuvîntulŭ deșertŭ că eĭ arŭ fi oștenĭ aĭ domnieĭ.
— Insoțite de comentariĭ din partea d-luĭ Urechiă, se vorŭ publică în *Anale*, consimțindŭ la aceste plenulŭ.

ȘEDINȚA DIN 2 MARTIE 1893.

Președința d-luĭ *V. A. Urechiă.*

D-lŭ *N. Ionescu* anunță că doresce să țină, în ședința publică de Vinerĭ, o conferință asupra împĕratuluĭ Traianŭ la Rinŭ saŭ Traianŭ Germanicus, expunêndŭ în resumatŭ subiectulŭ conferințeĭ.

D-lŭ *Gr. Tocilescu* voesce să expună o comunicațiune asupra istorieĭ provincieĭ romane Mœsia înainte de Traianŭ. D-sa arată maĭ întâĭ starea cestiuneĭ din punctulŭ de vedere literarŭ și epigraficŭ, însemnătatea acesteĭ istoriĭ pentru istoria universală și pentru istoria națională; trece apoĭ la necesitatea unuĭ comandamentŭ militarŭ la Dunăre față de continuele năvălirĭ ale Dacilorŭ și altorŭ populațiunĭ din stânga Dunăriĭ. Până la anulŭ 15 d. Chr. nu există o legațiune romană a Mœsieĭ, ci regiĭ Odrysilorŭ, cliențiĭ Romanilorŭ, aveaŭ să apere provincia. Tiberiŭ crează unŭ guvernatorŭ pentru tóte țĕrile balcanice, iar pentru porțiunea dintre Balcanĭ și Dunăre: unŭ «præfectus civitat. Mœsiæ et Treballiæ.» Fixarea geografică a teritoriuluĭ ocupatŭ de aceste *civitates*. Progresulŭ treptatŭ alŭ Romanilorŭ către malulŭ dreptŭ alŭ Dunăriĭ. Castrele romane în primulŭ secolŭ după Christosŭ. Dovedĭ că Țéra-Românéscă a fostŭ cucerită de Romanĭ înainte de Traianŭ. Traianŭ și însemnătatea luĭ pentru țĕrile dunărene. — Conclusiune.

— Secțiunea decide ca în ședința publică de Vinerĭ, 5 Martie curentŭ, să se cetéscă notițele d-luĭ V. A. Urechiă asupra flotileĭ pe Dunăre reorganisată acum unŭ secolŭ, avêndŭ deja votulŭ plenuluĭ, și a se cere învoirea plenuluĭ pentru conferințele d-luĭ N. Ionescu și a d-luĭ Gr. Tocilescu asupra subiectelorŭ indicate maĭ sus.

ȘEDINȚA DIN 9 MARTIE 1893.

Președința d-luĭ *V. A. Urechiă.*

S'a procedatŭ la alegerea a doĭ membri spre a fi propușĭ plenuluĭ pentru împlinirea celorŭ douĕ locurĭ rĕmase vacante prin decesulŭ ilustrilorŭ membri defuncțĭ M. Kogălniceanu și P. S. S. Ep. Melchisedec.

Dintre candidațiĭ propușĭ, aŭ fostŭ aleșĭ d-lŭ *I. Kalinderu* cu 7 din 8 voturĭ și d-lŭ *A. D. Xenopol* cu 5 din 8 voturĭ.

— După terminarea votuluĭ, Secțiunea decide a se supune plenuluĭ spre votare persónele de maĭ sus.

ȘEDINȚA DIN 10 MARTIE 1893.

Președința d-luĭ *V. A. Urechiă.*

In urma votuluĭ emisŭ de plenulŭ Academeĭ, prin care se recomandă Secțiuneĭ istorice raportulŭ d-luĭ T. T. Burada asupra colonieĭ române din Asia mică spre examinare, Secțiunea, întrunindu-se sub președința d-luĭ V. A. Urechiă, a luatŭ în examinare ḑisulŭ raportŭ și a invitatŭ pe d-lŭ colegŭ Burada a-ĭ da lectură.

D-lŭ *T. T. Burada,* avêndŭ cuvîntulŭ, începe prin a expune situațiunea topică a celorŭ nouĕ comune de pe teritoriulŭ Bitinieĭ ocupate de colonia română, așezată în acele părțĭ încă din secoliĭ XIV—XV. Luândŭ în ajutorŭ istoria luĭ Pachymeres, d-lŭ Burada încredințéză că originea română a ḑișilorŭ colonĭ nu póte fi pusă la îndoială. Din lectura notițelorŭ culese de d-lŭ Burada, reese ca faptŭ, cum că, după tradițiunea păstrată la acea populațiune românéscă, ea are consciința naționalitățiĭ și provenințeĭ sale geografice. Ea scie să spună că pe timpiĭ domnieĭ luĭ Andronicŭ Paleologu, suitoriĭ lorŭ aŭ fostŭ ridicațĭ din vetrele străbune și strămutațĭ în Asia mică, pe

teritoriulŭ ce-lŭ ocupŭ până în ḑilele nóstre. Maĭ reese din informaţiunile adunate că numĕrulŭ lorŭ a fostŭ la începutŭ cu multŭ maĭ mare decât actualulŭ numĕrŭ, redusŭ la 5.000 suflete. Limba acesteĭ populaţiunĭ din cele nouĕ comune ni se spune că ar fi unŭ amestecŭ de grecismŭ şi turcismŭ, conţinêndŭ şi multŭ elementŭ românescŭ. Cele nouĕ comune sunt cunoscute prin acele regiunĭ sub numirea de satele «*Pisticoşilorŭ*» (dreptŭ credincioşĭ); între dînşiĭ eĭ se numescŭ Vlahĭ, iar străiniĭ le ḑicŭ Armânĭ. Viaţa lorŭ este de păstorĭ; sunt în cea maĭ mare parte înstăriţĭ, avêndŭ însemnate turme de oĭ, pe carĭ le ducŭ până la pólele munteluĭ Olimpŭ spre păşunatŭ. Brânza fabricată de dînşiĭ a devenitŭ renumită până în Constantinopole. Prin tradiţiunĭ despre patria lorŭ primitivă şi originea română, prin nume de botezŭ femenine şi masculine, prin ocupaţiune, portŭ, numirea instrumentelorŭ musicale usitate la dînşiĭ, cum intre altele este «*flueara*», prin cântece şi jocurĭ, se întăresce credinţa despre românismulŭ acelorŭ coloniĭ şi proveninţa lorŭ geografică din Macedonia. Ca trăsură caracteristică de românismŭ servă păstrarea numireĭ de *zona* prin *brâŭ*, la bărbaţĭ şi femeĭ.

— Secţiunea, după ascultarea dăreĭ de sémă despre resultatulŭ excursiunilorŭ întreprinse de d-lŭ raportorŭ prin acele regiunĭ, îlŭ invită să presinte Secţiuneĭ unŭ resumatŭ alŭ raportuluĭ sĕŭ, însoţitŭ şi de o chartă topică a celorŭ nouĕ comune, spre a se inserà în procesulŭ verbalŭ alŭ Secţiuneĭ.

ŞEDINŢA DIN 15 MARTIE 1893.

Preşedinţa d-luĭ *V. A. Urechiă.*

D-lŭ Preşedinte *V. A. Urechiă* propune a se trece în procesulŭ verbalŭ alŭ şedinţeĭ de astăḑĭ, cum că Secţiunea istorică, conformându-se votuluĭ exprimatŭ de plenulŭ Academieĭ în şedinţa dela 13 curentŭ, s'a întrunitŭ astăḑĭ cu Secţiunea literară spre a luà în

examinare fragmentulŭ manuscriptuluĭ de Psaltire slavo-română descoperitŭ de părintele Marianŭ și a se consultà asupra propunereĭ făcută de d-sa plenuluĭ, de a se luà tipărirea aceluĭ fragmentŭ pe séma Academieĭ; că în urma uneĭ consfătuirĭ s'a convenitŭ a se încredințà esaminarea fragmentuluĭ uneĭ comisiunĭ de treĭ, care s'a și alesŭ în persóna d-lorŭ *Gr. Tocilescu*, *I. Sbiera* și *A. Xenopol*, avênd însărcinarea să comunice Secțiunilorŭ resultatulŭ lucrăreĭ, la care va luà parte și d-lŭ propunĕtorŭ, părintele *S. Fl. Marianŭ*.

D-lŭ *A. Xenopol* anunță că ar avé de făcutŭ Secțiuneĭ o comunicare relativă la Regulamentulŭ Organicŭ.

— Se decide a se luà cunoscință de comunicarea anunțată în proxima ședință de Mercurĭ.

— Secțiunea, luândŭ cunoscință de documentulŭ din 1600 emanatŭ dela Impĕratulŭ Rudolf II, fotografiatŭ într'unŭ facsimile și dăruitŭ Academieĭ de d-lŭ N. Krețulescu, îĭ exprimă și din parte-ĭ a sa recunoscință viuă pentru donațiunea făcută.

ȘEDINȚA DIN 17 MARTIE 1893.

Președința d-luĭ *V. A. Urechiă*.

Procedându-se, conformŭ art. 8 din Statute, la constituirea Secțiuneĭ pe anulŭ 1893—94, fiindŭ presențĭ 8 din 12 membri, s'aŭ alesŭ cu unanimitatea voturilorŭ exprimate, în numĕrŭ de 8: d-lŭ *V. A. Urechiă* Președinte, d-lŭ *A. Papadopol-Calimachŭ* Vice-Președinte și d-lŭ *Vasile Maniu* Secretarŭ pe unŭ noŭ periodŭ de 7 anĭ, cu începere dela 1893, întrunindŭ același numĕrŭ de voturĭ.

D-lŭ *V. A. Urechiă* presintă Secțiuneĭ unŭ facsimile după o inscripțiune latină din anulŭ 1675, de pe o piatră sepulcrală așezată în fața altaruluĭ bisericeĭ din Galațĭ aflătóre lângă piața Negri.

Acea piatră se vede că a fostŭ ridicată de pe mormîntulŭ unuĭ meritosŭ patriciŭ italianŭ din cetatea Pisa, fostŭ medicŭ alŭ Domnitoruluĭ de pe acelŭ timpŭ Grigorie Ghica, pe care sculptorulŭ inscripţiuneĭ îlŭ întitulează: *Princeps utriusque Valachiæ;* — numele învĕţatuluĭ medicŭ domnescŭ este Ioanŭ Mascelini: «Sepulchrum Illustrissimi domini *Ioannis Mascelini, patricii Pisaurensis*» — ḑice inscripţiunea votivă încrustată pe peatra sepulcrală.

Insemnătatea acesteĭ inscripţiunĭ consistă şi în naraţiunea ce se face asupra Domnitoruluĭ Grigorie Ghica şi a timpuluĭ sĕŭ, precum se vede în memoriulŭ alăturatŭ.

D-lŭ *V. A. Urechiă* declară că oferă acestŭ decalcŭ ca darŭ Academieĭ.

— Secţiunea îĭ exprimă recunoscinţă, şi decide a se înaintà plenuluĭ inscripţiunea şi memoriulŭ.

D-lŭ *A. D. Xenopol*, avêndŭ cuvîntulŭ spre a face comunicarea anunţată în şedinţa dela 15 Martie, expune în resumatŭ subiectulŭ conferinţeĭ ce doresce a ţine în şedinţa publică asupra istoriculuĭ relaţiunilorŭ dintre proprietarĭ şi ţĕranĭ dela reformele luĭ Constantinŭ Mavrocordatŭ până la Regulamentŭ, şi schimbările introduse în acéstă legiuire, arĕtândŭ înrĕutăţirea condiţiuneĭ ţĕranilorŭ prin reformele regulamentare.

— Secţiunea, ascultândŭ cu multă plăcere expunerea subiectuluĭ şi pĕtrunsă de importanţa luĭ, decide a se propune plenuluĭ pentru lectură publică în şedinţa solemnă de Vinerĭ, 19 curentŭ.

SECŢIUNEA SCIINŢIFICĂ

Raportŭ despre şedinţa dela 1 (13) Martie 1893.

Secţiunea sciinţifică, luândŭ în cercetare lucrările ***Revista climatologică anuală a anuluĭ 1892*** (st. n.), şi ***Temperatura luneĭ Ianuarie 1893*** (st. n.), trimise Academieĭ de colegulŭ nostru d-lŭ membru corespondentŭ St. Hepites, a găsitŭ că aceste lucrărĭ merită să fie cetite în sînulŭ Academieĭ şi să fie publicate şi în ***Analele*** sale.

Raportŭ despre şedinţa dela 6 Martie 1893.

Manuscriptulŭ întitulatŭ ***Diagnosa fanerogamelorŭ şi criptogamelorŭ vasculare carĭ crescŭ spontaneŭ în Transilvania***, presentatŭ Academieĭ de colegulŭ nostru d-lŭ Florianŭ Porcius şi înaintatŭ de acésta Secţiuneĭ sciinţifice spre a-lŭ cercetà şi a opinà asupra luĭ, a fostŭ cetitŭ cu multŭ interesŭ de Secţiune.

Scopulŭ acesteĭ lucrărĭ ni-lŭ arată autorulŭ însuşĭ în următórele rêndurĭ:

«Opulŭ ***Synopsis Floræ Germanicæ et Helveticæ*** de ***Guil. Dan. Joseph Koch***(1) este, pentru determinarea plantelorŭ fanerogame şi criptogame vasculare ce crescŭ pe teritoriulŭ aceleĭ flore, unŭ manualŭ dintre cele maĭ corespundĕtóre, în câtŭ dela edarea sa a servitŭ de basă maĭ la tóte manualele floristice ce se raportă la flora diferitelorŭ provinciĭ din Europa mediă.

«Diagnosele celorŭ maĭ multe specie şi varietăţĭ ce s'aŭ constatatŭ până acum că crescŭ în Transilvania sunt cuprinse şi în numitulŭ

(1) Ediţia III, Lipsca 1857.

opŭ. Însă afară de acestea se maĭ află în acéstă ţéră unŭ numĕrŭ considerabilŭ de plante, carĭ din causă că nu crescŭ în flora Germanieĭ şi Elveţieĭ lipsescŭ şi în acelŭ opŭ.»

Multe specie însă de plante din Transilvania, carĭ nu eraŭ cunoscute atuncĭ şi nu figuréză în opera clasică a luĭ Koch, aŭ fostŭ descoperite de atuncĭ încóce şi descrise de diferiţĭ botaniştĭ; dar descrierea lorŭ se află diseminată într'o mulţime de publicaţiunĭ, broşurĭ, ḑiare sciinţifice, monografiĭ, etc., aşà că cu greŭ ar fi fostŭ cuĭ-va să spicuiască prin atâtea publicaţiunĭ, din carĭ unele sunt cu totulŭ rare şi nu se maĭ găsescŭ decât prin bibliotecele publice saŭ ale institutelorŭ sciinţifice, unde cu anevoinţă se potŭ consultà.

Colegulŭ nostru a avutŭ fericita idee de a adunà tóte aceste diagnose relative la Transilvania, a le coordonà, şi a da astăḑĭ publiculuĭ o lucrare sintetică a totŭ ce s'a publicatŭ în urma opereĭ luĭ Koch asupra floreĭ Transilvanieĭ; ba multe din genurĭ chiar, ca genurile ***Rubus, Potentila, Festuca*** etc., incompletŭ diagnosate în lucrarea luĭ Koch, aŭ pututŭ, graţie nouelorŭ specie descoperite, să fie maĭ bine şi maĭ completŭ diagnosate de colegulŭ nostru, în câtŭ ***Diagnosa fanerogamelorŭ şi criptogamelorŭ vasculare carĭ crescŭ spontaneŭ în Transilvania*** constituesce unŭ ***complementŭ preţiosŭ*** alŭ clasiceĭ opere a luĭ Koch, şi va fi consultatŭ cu multŭ folosŭ de toţĭ aceia carĭ se vorŭ ocupà cu flora Transilvanieĭ.

— Pentru aceste consideraţiunĭ, Secţiunea sciinţifică este de părere că lucrarea colegululĭ nostrŭ d-lŭ Porcius să se publice în memoriele Academieĭ nóstre.

Raportŭ despre şedinţa dela 10 Martie 1893.

Secţiunea sciinţifică, în şedinţa sa dela 10 ale curenteĭ şi fiindŭ faţă optŭ din membriĭ sĕĭ, treĭ lipsindŭ din capitală şi unŭ locŭ fiindŭ vacantŭ, şi anume d-niĭ ***Aurelianŭ, Brândză, Fălcoianu, Haret, Kretzulescu, Poni, Porcius*** şi ***Stefănescu***, s'a ocupatŭ, sub

președința d-luĭ Kretzulescu, conformŭ programeĭ lucrărilorŭ sesiuneĭ actuale, cu cestiunea recomandăreĭ unuĭ membru în loculŭ rĕmasŭ vacantŭ prin mórtea regretatuluĭ nostru colegŭ Gr. Cobălcescu.

Secțiunea, în urma discuțiunilorŭ urmate, a credutŭ că în o cestiune așa de importantă ca recomandarea unuĭ noŭ colegŭ, trebue să înlătureze orĭ-ce cestiune de simpatie saŭ de antipatie, și să caute printre bărbațiĭ carĭ, la noĭ, s'aŭ ocupatŭ și se ocupă în presentŭ cu sciința, și de carĭ, grație Domnuluĭ, nu ne lipsescŭ, să caute dic, pre acela care, prin lucrările sale s'a făcutŭ maĭ multŭ cunoscutŭ.

Acestŭ bărbatŭ, Secțiunea l'a găsitŭ, și d-vóstre l'ațĭ ghicitŭ de sigurŭ, este Dr. V. Babeș, care prin o muncă neobosită, prin cercetărĭ și publicațiunĭ continue în o specialitate astădĭ la ordinea dileĭ și cu mare viitorŭ pentru biologie și patologie, s'a făcutŭ cunoscutŭ, nu numaĭ în țéră, dar și în străinătate. Pe acestŭ bărbatŭ Secțiunea în unanimitate l'a desemnatŭ pentru loculŭ vacantŭ, și vine să vĕ róge că și d-vóstre, prin voturile ce vețĭ da, să aprobațĭ recomandarea nóstră.

Președinte: *N. Kretzulescu.* Secretarŭ: *Gr. Stefănescu.*

Raportŭ presentatŭ Academieĭ la 11 Martie 1893.

Locurile de membri activĭ fiindŭ restrînse în sînulŭ Academieĭ nóstre și ramurele sciințelorŭ fiindŭ maĭ numeróse, Secțiunea s'a gânditŭ să caute ca celŭ puținŭ să împlinéscă aceste lipsurĭ prin numirĭ de membri corespondențĭ. Ramurele de sciințe în carĭ ne lipsescŭ cu desĕvĕrșire represintanțĭ sunt ***Fisica*** și ***Zoologia;*** și Secțiunea, în ședința sa dela 10 Martie curentŭ, în unanimitate de optŭ membri a alesŭ și propune voturilorŭ d-vóstre, ca membri corespondențĭ:

1) Pe d-lŭ *Dimitrie Negreanu*, doctorŭ în sciințele fisice, profesorŭ de fisică la Universitatea din Bucurescĭ, și care, deosebitŭ de tesa sa de doctorŭ, a maĭ publicatŭ după întórcerea sa în țéră diferite lucrărĭ de fisică, dintre carĭ unele aŭ fostŭ comunicate Academieĭ de sciințe din Paris.

2) Pe d-lŭ *Leonŭ Cosmovicĭ*, doctorŭ în sciințele naturale, profesorŭ de zoologiă la Universitatea din Iașĭ, și care, întorsŭ în țéră, a făcutŭ diferite publicațiunĭ sciințifice, ocupându-se maĭ cu deosebire cu Lepidopterele din România.

3) Dacă d-vóstre vețĭ aprobà propunerea Secțiuneĭ de a votà pe d-lŭ Dr. V. Babeș ca membru alŭ Academieĭ, în loculŭ lăsatŭ vacatŭ de d-sa, Secțiunea totŭ în unanimitate de optŭ membri, vĕ recomandă să votațĭ ca membru corespondentŭ pe d-lŭ *Sabba Stefănescu*, licențiatŭ în sciințele naturale, unulŭ din escelențiĭ noștri profesorĭ de liceŭ, unulŭ dintre puținiĭ bărbațĭ carĭ la noĭ se ocupă cu geologia și de sigurŭ dintre ceĭ maĭ zeloșĭ pentru studiile geologice. D-lŭ Sabba Stefănescu a fostŭ membru în Biuroulŭ Geologicŭ și a colaboratŭ ast-felŭ la confecționarea chărțiĭ geologice a Românieĭ, și în specialŭ a publicatŭ, în Anuarulŭ Biurouluĭ nostru Geologicŭ, geologia județelorŭ Mehedințĭ și Doljŭ.

Președinte: *N. Kretzulescu.* Secretarŭ: *Gr. Stefănescu.*

Raportŭ presentatŭ Academieĭ la 22 Martie 1893.

Secțiunea sciințifică, luândŭ cunoscință de comunicarea făcută Academieĭ de neobositulŭ nostru botanistŭ și colegŭ d-lŭ Dr. Brândză, vine prin organulŭ meŭ să vĕ supună părerea sa.

Lucrarea colegeluĭ nostru se referă la treĭ plante rarĭ, constatate de d-sa în România, și anume:

Una, *Pœonia triternata* Pall., rară în Europa și găsită de d-sa în munțiĭ Vêrcioroveĭ; alta, *Saxifraga Huetiena* Birss., cunoscută numaĭ în Asia, dar descoperită de d-sa sa în munțiĭ Slăniculuĭ din

județulŭ Bacăuluĭ, iar cea de a treia, cu totulŭ nouă, descoperită de colegulŭ nostru totŭ la Slănicŭ în județulŭ Bacăuluĭ, și descrisă sub numele de ***Trifolium romanicum*** Brandz.

Câte trele aceste plante sunt descrise cu tóte amĕrunțimile cerute și vorŭ fi figurate pe table litografiate.

— Importanța acesteĭ lucrărĭ pentru sciință fiindŭ incontestabilă, Secțiunea opinéză ca ea să se publice în ***Anale.***

Președinte: *N. Kretzulescu.* Secretarŭ: *Gr. Stefănescu.*

Raportŭ presentatŭ Academieĭ la 22 Martie 1893.

Lucrarea întitulată ***Fauna malacologică a stratelorŭ sarmatice și a stratelorŭ cu congeriĭ și paludine din România,*** presentată Academieĭ de d-lŭ Sabba Stefănescu, membru corespondentŭ, și trimisă la Secțiunea sciințifică, a atrasŭ tótă atențiunea acesteĭ Secțiunĭ.

Până acum optŭ saŭ ḑece anĭ geologia țěriĭ era necunoscută saŭ fórte puținŭ cunoscută, și numaĭ după câte-va călĕtoriĭ repeḑĭ făcute de uniĭ geologĭ străinĭ, venițĭ în trécĕtŭ în țéră, fie chemațĭ de guvernulŭ nostru pentru anume cestiunĭ, fie trimeșĭ de societățĭ străine, maĭ cu sémă în vederea studiuluĭ petroleuluĭ nostru.

Grație însă câtor-va geologĭ românĭ, și maĭ cu sémă cercetărilorŭ și publicațiunilorŭ Biurouluĭ Geologicŭ Românŭ, înființatŭ în 1882 și însărcinatŭ să stringă și să triméță la Berlin Direcțiuneĭ chărțiĭ geologice a Europeĭ materialele geologice relative la România, atențiunea tuturorŭ geologilorŭ din tóte țěrile a fostŭ atrasă de aceste publicațiunĭ, fiind-că li se revelaŭ la gurile Dunăreĭ nisce formațiunĭ geologice, despre carĭ eĭ nu avuseseră până atuncĭ cunoscință că se află în acéstă regiune; atențiunea și interesulŭ lorŭ crescea cu câtŭ ***Anuarulŭ nostru geologicŭ,*** care cuprindea în trăsurĭ generale structura geologică a Românieĭ, relevà unele după altele sistemele geologice ce se găsescŭ în țéra nóstră.

Interesulŭ sciințificŭ ce aceste cercetărĭ aŭ deșteptatŭ la geologiĭ străinĭ a fostŭ așà de mare, în câtŭ uniĭ, ca să vadă prin eĭ înșișĭ cele cuprinse în publicațiunile nóstre geologice, aŭ venitŭ în țéră și, însoțițĭ de membriĭ Biurouluĭ, aŭ constatatŭ cu satisfacțiune realitatea celorŭ indicate; ast-felŭ aŭ fostŭ d-lŭ Fuchs dela Hof-Museum din Viena și d-lŭ Uhulig dela Institutulŭ Geologicŭ din acelașĭ orașŭ; alțiĭ aŭ cerutŭ fosilele găsite de noĭ, pentru a-șĭ da séma prin aceste prețióse acte civile ale vîrsteĭ sistemelorŭ nóstre geologice; așà aŭ fostŭ d-lŭ profesorŭ Zittel din Munich, d-lŭ profesorŭ Mayer Eimar din Zurich, d-niĭ Tournouër și Fontanne din Franța; aceștĭ din urmă aŭ și descrisŭ și publicatŭ aceste fosile, dintre carĭ multe specie nouĕ.

Pre lângă tóte aceste lucrărĭ, d-lŭ Sabba Stefănescu, în studiile ce a făcutŭ ca membru alŭ Biurouluĭ Geologicŭ, a găsitŭ multe fosile din stratele superióre ale Ereĭ terțiare, așa de desvoltate la noĭ, fosile dintre carĭ unele nu eraŭ cunoscute, nefiindŭ fostŭ nicĭ odată descrise, altele cunoscute în restulŭ Europeĭ, dar necitate ca existândŭ în România, și a credutŭ că face unŭ serviciŭ, atâtŭ sciințeĭ, câtŭ și geologieĭ Românieĭ, descriindŭ tóte aceste fosile, carĭ maĭ tóte sunt de apă dulce și salmastră.

Aceste fosile se raporteză la 24 de genurĭ, dintre carĭ 4 necitate până astădĭ în România, și la 119 spețe, dintre carĭ 37 necitate în fauna fosilă română, deși cunoscute în alte regiunĭ, iar 30 cu totulŭ nouĕ; restulŭ, deși cunoscute și citate în România, dar găsite de autorŭ și în alte localitățĭ din țéră.

Tóte aceste fosile sunt descrise de d-lŭ Sabba Stefănescu și vorŭ fi figurate după natură.

Acésta este lucrarea ce ne presintă d-lŭ Stefănescu și pre care Secțiunea sciințifică o recomandă plenuluĭ pentru a fi publicată în Memoriile Academieĭ, ca o lucrare care intereséză și sciința și țéra nóstră.

Președinte: *N. Kretzulescu.* Secretarŭ: *Gr. Stefănescu.*

Raportŭ despre ședința dela 20 Martie 1893.

Memoriulŭ d-luĭ I. G. Petraru *Asupra unuĭ principiŭ de Fisică deja admisŭ,* înaintatŭ Secțiuneĭ sciințifice de către plenulŭ Academieĭ spre a opinà asupra luĭ.

Secțiunea a luatŭ în discuțiune acestŭ memoriŭ, în ședința sa de la 20 Martie curentŭ, și a decisŭ ca membrulŭ sĕŭ d-lŭ Spiru Haret să cerceteze manuscrisulŭ și să refere asupra valóreĭ opiniunilorŭ autoruluĭ. D-lŭ Haret a presentatŭ Secțiuneĭ următorulŭ referatŭ, prin care conchide că lucrarea d-luĭ Petraru nu are vre-o valóre sciințifică care să atragă atențiunea Academieĭ, și să nu i se dea nicĭ o urmare.

«Asupra memoriuluĭ presintatŭ de d-lŭ I. G. Petraru, am a referì cele următóre:

«D-lŭ Petraru crede a fi doveditŭ, că greutatea lichiduluĭ înlocuitŭ de unŭ corpŭ cufundatŭ nu este aceeașĭ, după cum observația este făcută la o distanță maĭ mică saŭ maĭ mare dela suprafața lichiduluĭ.

«Este destulŭ a enunțà acestŭ resultatŭ, pentru a i se vedé valórea sciințifică. Chiar teoria arată că greutatea lichiduluĭ înlocuitŭ variază cu adîncimea, fiindŭ maĭ mică cu câtŭ ne apropiem de nivelulŭ liberŭ; dar diferința, care provine numaĭ din compresibilitatea lichiduluĭ, este așà de mică, în câtŭ nicĭ o balanță, orĭ-câtŭ de precisă ar fi, nu ar fi în stare să o arate. Insă d-lŭ Petraru, pentru o diferință de nivelŭ fórte mică, găsesce o deosebire în greutatea lichiduluĭ înlocuitŭ de 2 grame din 11 grame. De altmintérĭ, chiar d-sa spune că a experimentatŭ cu o balanță lipsită de precisiune.

«In aceste condițiunĭ, sunt de opiniune că nu e loculŭ a se da urmare memoriuluĭ d-luĭ I. G. Petraru.»

— Secțiunea admite conclusiunea d-luĭ Haret și o supune și aprobăriĭ d-vóstre.

V.-Președinte: *P. Poni.* Secretarŭ: *Gr. Stefănescu.*

ȘEDINȚA DIN 21 MARTIE 1893.

Președința d-luĭ *Nicolae Kretzulescu.*

Astădĭ, 21 Martie, Secțiunea sciințifică, întrunindu-se spre a procede la constituirea biurouluĭ sĕŭ pe anulŭ 1893 — 94 a alesŭ Președinte pe d-lŭ *P. S. Aurelianŭ,* și Vice-Președinte pe d-lŭ *P. Poni,* iar Secretarŭ pentru unŭ periodŭ de șepte anĭ, conformŭ art. 16 din Statute, pe d-lŭ *Grigore Stefănescu.*

COMISIUNEA FINANCIARĂ

I. — *Raportulŭ Cassieruluĭ-comptabilŭ asupra operaţiunilorŭ casseĭ şi asupra stăreĭ fondurilorŭ Academieĭ Române în anulŭ 1892—93.*

I.

Domnule Preşedinte,

Am onóre a vĕ presentà situaţiunea provisoric a Comptabilităţiĭ şi a Casseĭ pe eserciţiulŭ 1892—93 până la 22 Februarie, avêndŭ cea definitivă a o presentà la încheerea acestuĭ anŭ budgetarŭ.

A. Din veniturile însemnate în budgetŭ de	L.	142.346,15
s'a incassatŭ până acum suma de	»	104.396,15
şi aŭ rĕmasŭ veniturĭ neincassate de	L.	37.950,—

şi anume:

1. *Vĕrsămîntulŭ Zappa* pe anulŭ curentŭ de	L.	11.750,—
2. *Dotaţiunea M. S. Regeluĭ* pe 1892—93 de.	»	9.000,—
3. *Dela fondulŭ Năsturelŭ-Herĕscu* arenda a 2 moşiĭ pe semestrulŭ alŭ doilea de	»	17.200,—
Suma de sus . . .	L.	37.950,—

Intre aceste treĭ sume de incassatŭ este neincassabilŭ pentru eserciţiulŭ curentŭ numaĭ

Vĕrsămîntulŭ Zappa de # 1.000 à L. 11,75	L.	11.750.—

de óre-ce administratoriĭ avereĭ Ev. Zappa se opunŭ a-lŭ plăti şi procesulŭ intentatŭ de Academie nu se va terminà până la încheerea anuluĭ curentŭ; prin urmare acéstă sumă se va scădé din escedentulŭ cu care se va încheià anulŭ 1892—93, cum se va vedé sub C.

B. Situația budgetuluĭ de cheltuelĭ este precum urmeză:

		Votată		Cheltuită		Rĕmasă
Litera a	L.	19.500,—	L.	18.340,—	L.	1.160,—
» b	»	7.500,—	»	5.920,—	»	1.580,—
» c	»	1.000,—	»	1.000,—	»	—,—
» d	»	2.400,—	»	2.200,—	»	200,—
» e	»	3.300,—	»	3.300,—	»	—,—
» f	»	32.280,—	»	29.469,—	»	2.811,—
» g	»	5.400,—	»	4.789,70	»	610,30
» h	»	550,—	»	—,—	»	550,—
» i	»	400,—	»	400,—	»	—,—
» j	»	1.000,—	»	1.000,—	»	—,—
» k	»	1.000,—	»	—,—	»	1.000,—
» l	»	100,—	»	100,—	»	—,—
» m	»	100,—	»	100,—	»	—,—
» n	»	1.000,—	»	923,50	»	76,50
» o	»	1.800,—	»	1.799,45	»	0,55
» p	»	400,—	»	400,—	»	—,—
» q	»	500,—	»	500,—	»	—,—
» r	»	5.000.—	»	5.000,—	»	—,—
» s	»	4.000.—	»	4.000,—	»	—,—
» t	»	1.500,—	»	1.500,—	»	—,—
» u	»	756,50	»	756,50	»	—,—
» v	»	6.000,—	»	5.754,50	»	245,50
» w	»	6.000,—	»	6.000,—	»	—,—
» x	»	8.000,—	»	8.000,—	»	—,—
» y	»	1.000,—	»	—,—	»	1.000,—
» z	»	3.324,25	»	1.379,—	»	1.945,25
» aa.	»	1.530,—	»	—,—	»	1.530,—
» bb.	»	3.000,—	»	—,—	»	3.000,—
» cc.	»	3.000,—	»	3.000,—	»	—,—
» dd.	»	2.000,—	»	—,—	»	2.000,—
» ee.	»	4.705,90	»	4.705,45	»	0,45
» ff.	»	3.000.—	»	3.000,—	»	—,—
Totalŭ . .	L.	131.046,65	L.	113.337,10	L.	17.709,55

Prin urmare cheltuiala maĭ puțină din budgetulŭ cheltuelelorŭ se arată a fi de . . . . L. 17.709,55

C. Comptulŭ excedentŭ este următorulŭ:

Budgetulŭ pe 1892 — 93 se închide cu unŭ excedentŭ de L. 422,20
Se adauge:
1. Sporulŭ provenitŭ din vînd. publicaț. de L. 45,75
2. Cheltuială maĭ puțină din budgetulŭ cheltuelilorŭ arĕtate sub B, de . . . . » 17.709,55 » 17.755,30
Suma. . . . . L. 18.177,50
De aicĭ se scade:
Vĕrsămîntulŭ Zappa arĕtatŭ sub A, de . . . . » 11.750,—
Ast-felŭ excedentulŭ curatŭ astăḑĭ este de . . . . L. 6.427,50

De óre-ce însă, până la închiderea compturilorŭ definitive se vorŭ maĭ face plățĭ din acestŭ budgetŭ, excedentulŭ va scădé considerabilŭ.

D. Fondurile Academieĭ în efecte depuse la Cassa de Depunerĭ aŭ sporitŭ în anulŭ curentŭ numaĭ prin capitalisările dela fond. Ioanŭ Fĕtu și anume:

a) prin capitalisarea excedentuluĭ fonduluĭ în sumă de L. 6.768,30, rĕmasŭ din aniĭ precedențĭ, cu care s'aŭ cumpĕratŭ efecte în sumă nominală de . . . . L. 7.000,—

b) prin capitalisarea vinderiĭ terenuluĭ cu móra de vaporŭ în sumă de L. 80.000, cu care sumă s'aŭ cumpĕratŭ efecte în sumă nominală de . . . . » 92.300,—
In totalŭ . . . . . L. 99.300,—

D. Iată situațiunea fondurilorŭ:

1. Fondulŭ Zappa.

			nominală	peste nominală
59 titl. rentă amortis. de 5%	à L.	5.000,—	L. 295.000,—	—
4 » » » » 5%	» »	500,—	» 2.000,—	—
11 acț. de Banca Națională	» »	500,—	» 5.500,—	L. 9.866,80
Totalŭ			L. 302.500,—	L. 9.866,80

2. Fondulŭ Cuza.

6 titl. rentă amortis. de 5%	à L.	5.000,—	L. 30.000,—
17 obl. municipale » 5%	» »	500,—	» 8.500,—
1 scris. func. ruralŭ » 5%	» »	1.000,—	» 1.000,—
2 » » » » 5%	» »	100,—	» 200,—
Totalŭ			L. 39.700,—

3. *Fondulŭ Economiilorŭ.*

			nominală	peste nominală
18 titl. rentă amortis. de	5%	à L. 5.000,—	L. 90.000,—	
3 » » »	» 5%	» » 500,—	» 1.500,—	
46 obligaţ. municipale	» 5%	» » 500,—	» 23.000,—	
1 acţ. de Banca Naţională . . .		» » 500,—	» 500,—	L. 600,—
Totalŭ			L. 115.000,—	L. 600,—

4. *Fondulŭ Năsturelŭ-Herĕscu.*

2 titl. rentă amortis. de	5%	à L. 5.000,—	L. 10.000,—	
4 » « »	» 5%	» » 500,—	» 2.000,—	
30 oblig. municipale	» 5%	» » 500,—	» 15.000,—	
10 acţ. de Banca Naţională .		» » 500,—	» 5.000,—	L. 9.031,65
Totalŭ			L. 32.000,—	L. 9.031,65

5. *Fondulŭ Chiţu.*

1 acţ. de Banca Naţională .	à L. 500,—	L. 500,—	L. 912,50
Totalŭ		L. 500,—	L. 912,50

6. *Fondulŭ Danielŭ.*

28 oblig. de statŭ de .	6%	à L. 500,—	L. 14.000,—
2 » municipale »	5%	» » 500,—	L. 1.000,—
Totalŭ			L. 15.000,—

7. *Fondulŭ A. Fĕtu.*

2 titl. rentă amortis. de	5%	à L. 5.000,—	L. 10.000,—
10 oblig. municipale	» 5%	» » 500,—	» 5.000,—
Totalŭ			L. 15.000,—

8. *Fondulŭ G. Lazărŭ.*

6 scris. fonciare rurale de	5%	à L. 1.000,—	L. 6.000,—
71 oblig. municipale .	» 5%	» » 500,—	L. 35.500,—
Totalŭ			L. 41.500,—

9. Fondulŭ Eliade-Rădulescu.

					nominală		peste nominală
6	scris. fonciare rurale de	5%	à L.	1.000,—	L. 6.000,—		
23	oblig. municipale . »	5%	» »	500,—	» 11.500,—		
2	acţ. de Banca Naţională . »		»	500,—	» 1.000,—	L.	1.200,—
	Totalŭ				L. 18.500,—	»	1.200,—

10. Fondulŭ G. San-Marin.

2	titl. rentă amortis. de	5%	à L.	5.000,—	L. 10.000,—
4	oblig. municipale »	5%	» »	500,—	» 2.000,—
	Totalŭ				L. 12.000,—

11. Fondulŭ D. Hagi-Vasilie.

46	oblig. municipale de	5%	à L.	500,—	L. 23.000,—
	Totalŭ				L. 23.000,—

12. Fondulŭ Neuschotz.

50	oblig. municipale de	5%	à L.	500,—	L. 25.000,—
	Totalŭ				L. 25.000,—

13. Fondulŭ Bodescu.

13	oblig. municipale de	5%	à L.	500,—	L. 6.500,—
	Totalŭ				L. 6.500,—

14. Fondulŭ Ioanŭ Fĕtu.

137	oblig. municipale de	5%	à L.	500,—	L. 68.500,—		
47	scris. fonc. urb. Iaşĭ »	5%	» »	1.000,—	» 47.000,—		
13	» » » » »	5%	» »	100,—	» 1.300,—		
86	acţ. de Banca Naţională		» »	500,—	» 43.000,—	L.	47.533,80
	Totalŭ				L. 159.800,—	L.	47.533,80

Resumatulŭ fondurilorŭ aicĭ notate.

			nominalŭ		peste nominalŭ		totalŭ
1.	***Fond. Zappa***	efecte de	L. 302.500,—	L.	9.866,80	L.	312.366,80
2.	» *Cuza*	» » »	39.700,—	»	—,—	»	39.700,—
3.	» *Economiilorŭ*	» » »	115.000,—	»	600,—	»	115.600,—
4.	» *Năst.-Herĕscu*	» » »	32.000,—	»	9.031,65	»	41.031,65
5.	» *Chițu*	» » »	500,—	»	912,50	»	1.412,50
6.	» *Danielŭ*	» » »	15.000,—	»	—,—	»	15.000,—
7.	» *A. Fĕtu*	» » »	15.000,—	»	—,—	»	15.000,—
8.	» *G. Lazărŭ*	» » »	41.500,—	»	—,—	»	41.500,—
9.	» *El.-Rădulescu*	» » »	18.500,—	»	1.200,—	»	19.700,—
10.	» *G. San-Marin*	» » »	12.000,—	»	—,—	»	12.000,—
11.	» *D. H.-Vasile*	» » »	23.000,—	»	—,—	»	23.000,—
12.	» *Neuschotz*	» » »	25.000,—	»	—,—	»	25.000,—
13.	» *Bodescu*	» » »	6.500,—	»	—,—	»	6.500,—
14.	» *Ioanŭ Fĕtu*	» » »	159.800,—	»	47.533,80	»	207.333,80
	Totalulŭ efectelorŭ . .		L. 806,000,—	L.	69.144,75	L.	875.144,75

Academia posedă astădĭ următórele efecte dela 14 fondurĭ:

			nominalŭ		peste nominalŭ		totalŭ
89 titl. rent. amor. de 5%	à L. 5.000,—	L.	445.000,—	L	—,—	L.	445.000,—
11 » » » » 5%	» » 500,—	»	5.500,—	»	—,—	»	5.500,—
28 oblig. de statŭ » 6%	» » 500,—	»	14.000,—	»	—,—	»	14.000,—
13 scris. func. rur. » 5%	» » 1.000,—	»	13.000,—	»	—,—	»	13.000,—
2 » » » » 5%	» » 100,—	»	200,—	»	—,—	»	200,—
47 » func. urb. Iașĭ 5%	» » 1.000,—	»	47.000,—	»	—,—	»	47.000,—
13 » » » » 5%	» » 100,—	»	1.300,—	»	—,—	»	1.300,—
449 oblig. municip. » 5%	» » 500,—	»	224.500,—	»	—,—	»	224.500,—
111 acț. Banca Națională	» » 500,—	»	55.500,—	»	69.144,75	»	124.644,75
Suma ca sus . .		L.	806.000,—	L.	69.144,75	L.	875.144,75

In anulŭ trecutŭ aceste 14 fondurĭ aŭ avutŭ următórele efecte:

			nominalŭ		peste nominalŭ		totalŭ
89 titl. rentă amor. de 5%	à L. 5.000,—	L.	445.000,—	L.	—,—	L.	445.000,—
11 » » » » 5%	» » 500,—	»	5.500,—	»	—,—	»	5.500,—
28 oblig. de statŭ » 6%	» » 500,—	»	14.000,—	»	—,—	»	14.000,—
13 scris. func. rur. » 5%	» » 1.000,—	»	13.000,—	»	—,—	»	13.000,—
De reportatŭ		L.	477.500,—	L.	—,—	L.	477.500,—

			nominalŭ	peste nominalŭ	totalŭ
	Reportŭ		L. 477.500,—	L. —,—	L. 477.500,—
2	» » » » 5% » »	100,—	» 200,—	» —,—	» 200,—
347	oblig. munic. » 5% » »	500,—	» 173.500,—	» —,—	» 173.500,—
111	acţ. de Ban. Naţion. » »	500,—	» 55.500,—	» 69.144,75	» 124.644,75
	In totalŭ		L. 706.700,—	L. 69.144,75	L. 775.844,75
	Numĕrulŭ efectelorŭ a crescutŭ prin adăogirea la fondulŭ Ioanŭ Fĕtu sus arĕtată de		» 99.300,—	» —,—	» 99.300,—
	dândŭ ast-felŭ suma de maĭ sus de		L. 806.000,—	L. 69.144,75	L. 875.144,75

E. Afară de efectele acestorŭ 14 fondurĭ, fondurile cu nuda proprietate se află neschimbate, ca în anulŭ trecutŭ şi sunt următórele:

1. Fondulŭ Obedenaru.

			nominalŭ	peste nominalŭ	totalŭ
2	scris. func. rur. de 5% à L.	5.000,—	L. 10.000,—	L. —,—	L. 10.000,—
1	» » » » 5% » »	1.000,—	» 1.000,—	» —,—	» 1.000,—
76	oblig. munic. » 5% » »	500,—	» 38.000,—	» —,—	» 38.000,—
110	» de statŭ » 6% » »	500,—	» 55.000,—	» —,—	» 55.000,—
5	» » » » 6% » »	100,—	» 500,—	» —,—	» 500,—
40	acţ. de Banca Naţ. » »	500,—	» 20.000,—	» 32.548,60	» 52.548,60
	Suma		L. 124.500,—	L. 32.548,60	L. 157.048,60
	şi venitulŭ moşieĭ Obedenĭ ca în aniĭ trecuţĭ				L. 12.000,—

2. Fondulŭ Princeseĭ Alina Ştirbeiŭ.

			nominalŭ
3	titl. rentă română de 5% à L.	2.000,—	L. 6.000,—
188	» » » » 5% » »	500,—	» 94.000,—
5	» » amortisab. » 5% » »	20.000,—	» 100.000,—
	In totalŭ		L. 200.000,—

F. Fondulŭ Societăţeĭ Craiovene pentru inaintarea învĕţămîntuluĭ publicŭ, ca fondŭ specialŭ, este depusŭ în efecte şi neschimbatŭ ca în anulŭ trecutŭ, după cum urméză:

		nominală		peste nominală		totală
10 titl. rentă amor. de 5% à L. 500,—	L.	5.000,—	L.	—,—	L.	5.000,—
2 obl. municip. » 5% » » 500,—	»	1.000,—	»	—,—	»	1.000,—
2 acț. de Banca Nation. » » 500,—	»	1.000,—	»	1.200,—	»	2.200,—
Suma	L.	7.000,—	L.	1.200,—	»	8.200,—

iar saldulŭ din anulŭ trecutŭ de . . . . L. 1.730,80
a crescutŭ prin incassarea cuponuluĭ de. . . . » 476,90
în anulŭ curentŭ la . . . . . L. 2.207,70

de aicĭ se scade:

1. Premiulŭ decernutŭ în 1892-93 de L. 1.500,—
2. 15% prelevațĭ . . . . » 71,55
3. Scădĕmîntŭ la 2 cupóne de Banca Națională, carĭ aŭ fostŭ nu à L. 88,45 prevĕḑuțĭ, ci numaĭ à L. 86,70; prin urmare scădămîntŭ la 2 cup. » 3,50 L. 1.575.05

rĕmâne saldulŭ de . . . . L. 632,65
iar în totalŭ de . . . . L. 8.832,65

G. Fondulŭ Ioanŭ Fĕtu a fostŭ înregistratŭ în budgetulŭ 1892—93 la incassărĭ cu:

I. No. 1. 86 cupóne de Banca Națională à L. 88,45 L. 7.606,70
» 2. Cuponulŭ municipalŭ de 5% (L. 17.500) » 875,—
» 3. Arenda grădineĭ pe 1 anŭ . . . . » 1.300,—
» 4. Chiria caselorŭ pe 1 anŭ . . . . » 350,—
» 5. Venitulŭ excedentŭ de L. 6.768,30 b., à 5% » 338,40

Venitŭ budgetarŭ în totalŭ . . . L. 10.470,10

II. Saldulŭ din anulŭ trecutŭ:
Restŭ din arenda grădineĭ de . . . . L. 710,—

Totalulŭ sumelorŭ de incassatŭ . . . L. 11.180,10

S'a incassatŭ:

1. Saldulŭ de venitŭ din anulŭ trecutŭ . . . L. 710,—
2. 86 cup. de Banca Națională à L. 86,70 . . » 7.456,20
3. 49 » municip. à L. 25 (2 semestre) . . » 1.225,—
4. 88 » » » » 12,50, alŭ II-lea sem. » 1.100,—
5. 51 » fonc. de Iașĭ » » 25,— » » » » 1.025,—
6. 9 » » » » » 2,50 » » » » 22,50

De reportatŭ . . . L. 11.538,70

Reportŭ . . . L. 11.538,70 L. 11.180,10

7. Arenda grădineĭ până la 13 Novembre 1892 (ḑiua vindereĭ terenuluĭ) . . . . » 715,—
8. Chiria caselorŭ pe I-ulŭ semestru . . . . . » 175,—
9. » » » alŭ II-lea » . . . . . » 200,— » 12.628,70

De aicĭ se arată că s'a incassatŭ maĭ multŭ cu . . . . L. 1.448,60

Acestŭ sporŭ vine dela următórele beneficiĭ:

1. Cup. de Ianuarie 93 la L. 44.000 mun. à 5% L. 1.100,—
2. » » » 93 » » 41.900 de Iașĭ » 5% » 1.047,50
3. Sporŭ dela cuponŭ » » 7.000 munic. (excedentulŭ capitalisatŭ) care face à 5% L. 350,— în locŭ de L. 338,90, înscrișĭ la budgetŭ L. 338,90. . . . . » 11,60
4. Sporulŭ la semestrulŭ II-lea dela casă . . » 25,—

Suma. . . . . L. 2.184,10

Se scade:

1. Suma ce s'a primitŭ maĭ puținŭ dela arenda grădineĭ . . . . . L. 585.—
2. Minus diferința de L. 1,75 la 86 cup. de Banca Națională, carĭ aŭ fostŭ în 1892—93 L. 86,70 (în locŭ de prevĕḑuțĭ L. 88,45) . . . . » 150,50 » 735,50

rĕmâne ca sus . . . . L. 1.448,60

de aicĭ se maĭ scade suma de. . . . . » 32,25
dată maĭ multŭ la cumpĕrarea efectelorŭ peste L. 80.000,— prețulŭ vînḑăriĭ terenuluĭ, decĭ sporulŭ adevĕratŭ este de . L. 1.416,35

Acestŭ excedentŭ de venitŭ se va adaoge la excedentulŭ fonduluĭ Ioanŭ Fĕtu, cum se va arĕta maĭ jos sub II.

Veniturile fonduluĭ Ioanŭ Fĕtu pe 1893—94 vorŭ fi:

86 cup. de Banca Națională à L. 86,70 (ca acum) . . . . L. 7.456,20
Cuponulŭ la L. 68.500,— municipale de 5% . . . . » 3.425,—
» » » 48.300,— fonc. urbane Iașĭ de 5% . . . . . » 2.415,—

decĭ în totalŭ . . L. 13.296,28

în locŭ de . L. 10.470,10, cum a fostŭ înscrisŭ acum.

II. Comptulŭ excedentuluĭ fonduluĭ Ioanŭ Fĕtu a începutŭ anulŭ curentŭ cu unŭ saldŭ de . . . . L. 6.768,30
se adauge sporulŭ de venitŭ sus arĕtatŭ de . . . . » 1.416,35

Suma . . . L. 8.184,65

Se scade costulŭ cumpĕrăriĭ à L. 7.000,— obligaţiunĭ municipale de 5%, (care s'a trecutŭ la fondulŭ specialŭ, cum se vede sub D.) à 92.^43^% . . . . L. 6.485,—
deci rĕmâne excedentulŭ pe anulŭ 1893—94 de . . . . . . L. 1.699,65

I. Fondulŭ Macinca este şi acum ca în anulŭ trecutŭ, cu chiriile caseĭ din Craiova . . . . L. 4.350,—

J. Suma incassată din vîndarea Etimologiculuĭ în anulŭ curentŭ este de . . . . L. 9,—
care se va trece cu saldŭ pe 1893—1894.

K. Fondulŭ publicăreĭ Documentelorŭ istorice Hurmuzaki a începutŭ anulŭ curentŭ cu unŭ saldŭ de . . . . L. 154,85
A intratŭ dela Statŭ (Cassieria centrală) . . . . » 33.000,—
» » din vîndarea publicaţiunilorŭ . . . . » 1.235,20
în totalŭ . . . L. 34.390,05

S'aŭ cheltuitŭ:

Tipografuluĭ			L.	9 000,—	
Pentru copiere de documente:					
la Sibiiŭ	L.	2.342,—			
» Constantinopole	»	1.509,—			
» Academie	»	1.800,—	L.	5.651,—	
Pentru remunerare de corectură			»	4.837,—	
» cărţĭ cumpĕrate			»	28,60	
Remunerare pentru căutare de documente pe 11 lunĭ à L. 350			»	3.850,—	
Secretaruluĭ comisiuneĭ pe 11 lunĭ à L. 350 .			»	3.850,—	
Cheltuelĭ de expediţie şi altele			»	517,05	» 27.733,65
Rĕmâne saldulŭ astăḑĭ.					L. 6.656,40

Fiindŭ a se maĭ cheltui în cursulŭ sesiuneĭ actuale din suma de L. 6.656,40, raportulŭ finalŭ va arĕta adevĕratulŭ saldŭ, care va rĕmâné la încheerea anuluĭ budgetarŭ curentŭ.

L. Recapitulândŭ situaţiunea, Academia are în anulŭ curentŭ în efecte, proprietăţĭ şi saldurĭ, afară de fondulŭ Hurmuzaki (care este separatŭ):

Sub C. Excedentŭ pe 1893—94.	L.	6.427,50
» D. Efecte la 14 fondurĭ	»	875.144,75
» E. Efectele fonduluĭ Obedenaru	»	157.048,60
» E. Moşia Obedenĭ evaluată după venitŭ	»	240.000,—
De reportatŭ.	L.	1.278.620,85

	Reportŭ . . .	L. 1.278.620,85
Sub E.	Efectele fonduluĭ Principeseĭ Alina Ştirbeiŭ	» 200.000,—
» F.	» fonduluĭ Craiovénŭ.	» 8.200,—
» F.	Saldulŭ fonduluĭ Craiovénŭ	» 632,65
» G.	Casa decedatuluĭ Ioanŭ Fĕtu — aproximativŭ . . .	» 70.000,—
» H.	Excedentulŭ fonduluĭ Ioanŭ Fĕtu	» 1.699,65
» I.	Casele decedatuluĭ Macinca din Craiova — aprox. . .	» 80.000,—
» J.	Saldulŭ din vinderea Etimologiculuĭ	» 9,—
	In totalŭ	L. 1.639.162,15

Numerariulŭ Casseĭ la 22 Februarie 1892, este de. . . . . L. 4.405,40

22 Februarie 1893.

II.

Domnule Preşedinte,

Conformŭ arĕtăriĭ din întâiulŭ raportŭ alŭ Casseĭ şi alŭ comptabilităţiĭ din 22 Februarie 1893, am onóre a presentà acum situaţiunea finală cu încheerea anuluĭ budgetarŭ 1892—93.

A. Veniturĭ. Din veniturile arĕtate neincassate s'a incassatŭ:

I. Din dotaţiunea M. S. Regeluĭ arĕtată de . . . . L. 9.000,—
s'a incassatŭ:

a) Suma primitivă de L	6.000,—	
b) Suplementŭ pentru tipăritŭ . . . . »	1.054,75	L. 7.054,75
iar restulŭ rĕmasŭ dela tipăritŭ de		L. 1.945,25

se scade din excedentulŭ realŭ, cum se va vedé maĭ jos.

II. Arenda moşiilorŭ (fond. Năsturelŭ-Herĕscu) arĕtată în întâiulŭ raportŭ în sumă de. . . . . L. 17.200,—
s'a incassatŭ pe deplinŭ.

B. Din comptulŭ excedentŭ, arĕtatŭ în primulŭ raportŭ în sumă de . . . . L. 6.427,50
s'a plătitŭ în cursulŭ sesiuniĭ actuale:

1. Remuner. d-luĭ Secretarŭ generalŭ pe Martie L.	200,—	
2. Funcţionariĭ pe Martie . . . . »	2.690,—	
3. Cheltuelile fonduluĭ Ioanŭ Fĕtu . . . . »	214,80	L. 3.104,80
rĕmâne suma de		L. 3.322,70
De reportatŭ		L. 3.322,70

Reportŭ . . . . . L. 3.322,70

De aicĭ se maĭ scade :

Suma *rĕmasă neincassată* pentru tipărirea Mareluĭ Etimologicŭ (ca sus) . . . . L. 1.945,25

Decĭ excedentulŭ curatŭ astădĭ este de . . . . » 1.377,45

care se va înscrie în budgetulŭ pe 1893—94.

C. Fondulŭ publicăriĭ documentelorŭ istorice Hurmuzaki este înscrisŭ în întâiulŭ raportŭ cu unŭ saldŭ . . . . L. 6.656,40

S'a cheltuitŭ în cursulŭ sesiuneĭ:

Remun. Secretaruluĭ Comisiuneĭ pe Martie . L. 350,—
pentru căutare de docum. pe Martie « 350,—
copiare de documente (la Sibiiŭ) . . « 423,—
pentru corectură . . . . « 500,—L. 1.623,—

Rĕmâne saldŭ pe anulŭ 1893—94 . . . . L. 5.033,40

Cassa la 15 Martie 1893 a fostŭ de . . . . « 23.932,35

15 Martie 1893.

II.—Raportulŭ Comisiuniĭ financiare asupra administrațiuneĭ casseĭ și asupra stăriĭ fondurilorŭ Academieĭ pe anulŭ 1892—93.

Domnilorŭ Colegĭ,

Comisiunea financiară a d-vóstre, avêndŭ în vedere budgetulŭ votatŭ în sesiunea de anŭ, precum și constatările comisiuneĭ de atuncĭ, pe basa raporturilorŭ presentate de d-lŭ cassierŭ-comptabilŭ, a examinatŭ întréga situațiune financiară, a visitatŭ cassa, a cercetatŭ cărțile și documentele justificative, obținêndŭ următórele resultate :

I. Din prevederile budgetare la veniturĭ, în suma de L. 142 346,15
s'aŭ incassatŭ . . . . » 128.650,90

Aŭ rĕmasŭ neincassațĭ:

1. Vĕrsămîntulŭ Zappa pe 1892—93. . . . . . . » 11.750,—
2. Din dotațiunea M. S. Regeluĭ . . . . » 1.945,25

In totalŭ . . . L. 13.695,25

Suma vĕrsămîntuluĭ Zappa pe 1892—93 de L. 11.750,— ca neincassabilă în anulŭ curentŭ, se scade din comptulŭ excedentŭ, cum se va vedé maĭ jos, și se va înscrie din noŭ în budgetulŭ viitorŭ.

Suma din dotațiunea M. S. Regeluĭ ca restŭ din adausulŭ pentru tipărirea Etimologiculuĭ, se scade din comptulŭ excedentŭ, fiindŭ neincassabilă.

II. Din prevederile de cheltuelĭ în budgetulŭ curentŭ în sumă de L. 131.046,65 s'aŭ datŭ destinațiuneĭ L. 116.441,90.

Aŭ rĕmasŭ necheltuițĭ L. 14.604,75.

Din acéstă sumă se scade, după cum se vede maĭ sus:

1. Vĕrsămîntulŭ Zappa în suma de . L. 11.750,—

2. Restulŭ din dotațiunea M. S. Regeluĭ » 1.945,25 L. 13.695,25

Rĕmâne suma de L. 909,50.

Se adauge:

1. Excedentulŭ înscrisŭ la încheerea budgetuluĭ pe 1892—93 în sumă de	L.	422,20
2. Sporulŭ din vîndarea de publicațiunĭ peste prevederea budgetară	»	45,75
Totalŭ . . .	L.	467,75
Devenindŭ ast-felŭ excedentulŭ curatŭ	»	1.377,45

Acestŭ excedentŭ se înscrie în budgetulŭ anuluĭ viitorŭ 1893—94.

III. Fondurile Academieĭ în efecte depuse la Cassa de Depunerĭ, carĭ anŭ, împreună cu cele 2 de nudă proprietate și respective cu destinațiune specială, ni se presentară în valóre nominală și peste nominală de L. 1.141.093,35, astădĭ sunt constatate cu L. 1.240.393,35, adică sporite prin capitalisarea făcută la fondulŭ Ioanŭ Fĕtu, prin vinderea moriĭ, în sumă nominală de L. 99.300.

Cu ocasiunea visităreĭ casseĭ Academieĭ s'a constatatŭ, în 91 de recepise ale Casseĭ de Depunerĭ, realitatea efectelorŭ și esactitatea valoreĭ lorŭ.

Totŭ cu acéstă ocasiune amŭ găsitŭ păstrate în cassa Academieĭ și recepisele despre garanția d-luĭ Cassierŭ-comptabilŭ.

IV. Avutulŭ Academieĭ în imobile în decursulŭ anuluĭ s'a schim-

batŭ, după cum s'a arĕtatŭ maĭ sus, prin vinderea moriĭ Ioanŭ Fĕtu, cu L. 80.000.

V. La fondulŭ publicaţiunilorŭ de documente istorice (Hurmuzaki), suma de L. 5.033,40, trece ca saldŭ la acelaşĭ fondŭ.

VI. Numerariulŭ Casseĭ ni s'a arĕtatŭ şi doveditŭ cu suma de L. 23.932,35.

Proiectulŭ de budgetŭ pe anulŭ următorŭ 1893—94 se alătură acestuĭ raportŭ, cu rugarea de a fi pusŭ la ordinea ḑileĭ. Din acestŭ proiectŭ alŭ budgetuluĭ veţĭ bine-voì a vedé că acestŭ budgetŭ n'a putută să fie echilibratŭ, ci se închee cu unŭ micŭ deficitŭ. Onorabila Delegaţiune de odată cu proiectulŭ de budgetŭ ne-a presentatŭ o expunere a causelorŭ, pentru carĭ echilibrarea astă-dată n'a fostŭ posibilă; într'una arĕtândŭ că suma deficituluĭ, în câtŭ pentru acoperirea sa, nu ne causéză nicĭ o dificultate seriósă.

Incheemŭ, Domnilorŭ Colegĭ, rugându-vĕ să bine-voiţĭ a luà actŭ de acéstă situaţiune.

Gr. Stefănescu, P. Poni, V. Babeş.

III. — Raportulŭ d-luĭ D. Sturdza asupra gestiuneĭ donaţiuneĭ Adamachi.

(8 Martie 1892 — 8 Martie 1893).

Am onóre a depune socotelele donaţiuniĭ Vasile Adamachi pe anulŭ dela 8 Martie 1892 până la aceeaşĭ dată 1893.

I.

Averea Adamachi, în a căreia stăpânire a fostŭ pusă Academia prin decisiunĭ judecătorescĭ şi prin formală luare în posesiune, se compune din:

1. Averea imobilă:

a) Casa din Iaşĭ, strada Carol, neînchiriată până acum, pentru care se oferă, sub óre-carĭ condiţiunĭ, o chirie anuală de 6.500 Leĭ.

b) Moşia Roşioriĭ din judeţulŭ Suceveĭ, arendată până la 23 Aprilie 1893, cu 12.000 Leĭ pe anŭ, iar dela acéstă dată pe terminŭ de 5 anĭ, cu 15.000 Leĭ pe anŭ.

c) Moşia Călimănescii din judeţulŭ Tutova, arendată până la 23 Aprilie 1896 cu 5.600 Leĭ pe anŭ.

d) Via dela Copoŭ, alŭ căreia usufructŭ aparţine după testamentŭ d-neĭ Catinca Pavlovŭ.

2. *Averea mobilă,* afară de veniturile incassate:

a) Efecte depuse la Cassa de Depunerĭ şi de Consemnaţiunĭ, cu recepisa No. 75.979, 9 Oct. 1892 . . . L. 1.682.700,—

b) 42 acţiunĭ ale Bănceĭ Naţionale . . . . » 62.000,—

c) Efecte depuse de arendaşulŭ moşieĭ Roşiorii în 1893 » 7.500,—

Suma . . . . . L. 1.752.200,—

Scăḑêndu-se din acéstă sumă:

Efectele arendaşuluĭ dela Roşiorii . . L. 13.500,—

Efectele arendaşuluĭ dela Călimănescĭ » 1.000,—

» 14.500,—

Rĕmânŭ efecte ale donaţiuneĭ Adamachi în valóre nominală L. 1.737.700,—

La care se adaoge:

Averea mobilă în vinŭ, etc., prevĕḑută în inventariŭ » 2.635,—

Totalulŭ avereĭ mobile . . . L. 1.740.335,—

II.

Comptulŭ Incasărilorŭ şi Cheltuelilorŭ este următorulŭ:

1. *Veniturĭ:*

a) Banĭ aflaţĭ la facerea inventariuluĭ şi anume:
în 26 Martie 1892. . . . . L. 6.622,10
maĭ puţinŭ 25 flor. austriacĭ . » 50,— L. 6.572,10
în 27 Martie 1892 . . . . . L. 7.028,30
maĭ puţinŭ greşiţĭ la numĕrătórea a doua la Banca Naţională » 53,60 » 6.974,70
} L. 13.546,80

b) Baniĭ împrumutaţĭ dela Banca Naţională pentru primele cheltuelĭ în Martie 1892 . . . . » 25.000,—

c) Cupónele Adamachi scomptate la Banca Naţională în 18 Aprilie 1892 . . . . » 28.996,50

d) Floriniĭ austriacĭ 25 incassaţĭ dela Banca Naţională à 2 L. 12 banĭ. . . . . » 53,—

e) Arenda moşieĭ Roşiorĭ, Sf. Gheorghe 1892 . . . . » 6.000,—

f) Losurĭ municipale eşite la sorţĭ ad. 5.603 . . . . » 200,—

g) Incassaţĭ în 1 Octobre 1892:
Cupónele scris. fonciare 5% Ian. 1893 L. 24.185,—
» renteĭ amortis. 5% Oct. 1892 » 13.275,—
» » perpetue 5% Oct. 1892 » 212,50
} » 37.672,50

De reportatŭ . . . L. 111.468,80

Reportŭ . . . L. 111.468,80

h) Dividendele dela Banca Naţională 7 (19) Oct. 1892:

1-a plată a 42 cupóne No. 13 à 30 . L.	1.260,—	
cuponulŭ No. 12, 1891, 40 bucăţĭ . . »	3.538,—	
cuponulŭ No. 12, 1891, 2 » . . »	176,90	
	L. 4.974,90	
Se scade timbru 1,30+3,60+0,20 . . »	5,10	» 4.969,80

i) Incassarea a două titlurĭ perimate, Ministr. Financelorŭ prin adresa No. 34.403 a bine-voitŭ a acordà cu tótă perimarea lorŭ suma de 4.200 leĭ,

Rentă amortisabilă 5% . . . . L.	5.000,—	
Obligaţiune C. F. R. . . . . »	500,—	» 4.200,—

j) Efecte eşite la sorţĭ:

Scrisurĭ funciare 5%, No. 2,468, 3.048 } 10 April (1892 / 5.604)	» 2.000,—
Rentă 5%, No. 29.845 }	» 500,—
Scrisŭ funciarŭ 5% adresa No. 5.797, 15 Oct. 1892	» 1.000,—
» » » » No. 75.979, 23 Ian. 1893	» 3.000,—
Rentă 4%, adresa 5.798, 15 Oct. 1892.	» 2.500,—
k) Arenda moşieĭ Călimănesciĭ, Sf. Gheorghe 1892. .	» 2.800,—
Totalulŭ incassărilorŭ . . .	L. 132.438,60

2. *Cheltuelĭ:*

a) Cheltuelĭ făcute prin d-lŭ A. Teodoreanu:

Inmormîntarea	L. 10.965,—		
Femeĭ sěrace	» 2.000,—		
Spitaluluĭ Caritatea	» 1.500,—		
Şcóla Adamachi	» 873,70		
Familieĭ Adamachi	» 2.352,80		
Loculŭ mormîntuluĭ	» 282,—		
Diferite	» 85,21	L. 18.058,71	
Mediciĭ	L. 2.700,—		L. 20.972,78
Farmacia	» 214,07	» 2,914,07	

b) Coróna Academieĭ	» 180,—
c) Dómneĭ profesorŭ Roşu	» 200,—
d) Daţĭ doctoruluĭ Assaky de d-lŭ Bogdanŭ, din ordinulŭ rěposatuluĭ Adamachi	» 2.014,—
e) Inregistrarea legatelorŭ şi timbrele	» 7.675,—
f) Călětoria la Iaşĭ a membrilorŭ Academieĭ: d-niĭ N. Ionescu, D. Sturdza şi I. Vulcanŭ, à 120,— . . .	» 360,—
De reportatŭ	L. 31.401,78

Reportŭ . . . . L. 31.401,78

g) Salariile ómenilorŭ de serviciŭ aĭ caseĭ până la Sf. Gheorghe 1892 . . . . » 1.396,10

h) Cheltuelile cu facerea inventariuluĭ şi luarea în posesiune a avereĭ, în afară de luarea în posesiune a Călimănescilorŭ:

Timbru şi citaţiunea dela Bêrladŭ şi Galaţĭ	L. 125,—	
Treĭ ómenĭ aĭ poliţieĭ, pe 21 ḑile	» 150,—	
Treĭ sergenţĭ	» 60,—	
Deschiderea ladeĭ de ferŭ	» 82,—	
Catalogarea şi transportarea bibliotecei	» 140,—	
Expertulŭ	» 200,—	
Copia inventariuluĭ	» 220,—	
Şése ómenĭ aĭ caseĭ pe 4 ḑile	» 300,—	
Cheltuelile caseĭ pe 4 ḑile	» 80,—	
Catinca Pavlovŭ pe 4 lunĭ	» 240,—	
Catinca Pavlovŭ pentru grijĭ	» 260,—	
Călĕtoria la Roşiorĭ a d-lorŭ D. Sturdza şi V. Dimitriu la luarea în posesiune	» 480,—	
Salariulŭ pădurarilorŭ dela Roşiorĭ	» 214,—	» 2.551,—

i) Restituirea împrumutuluĭ şi taxele plătite la Banca Naţională:

La depunerea efectelorŭ la Iaşĭ	L. 422,10	
La Iaşĭ a doua taxă	» 597,75	
Porto efectelorŭ la Bucurescĭ	» 221,50	
Taxa la Bucurescĭ	» 424,25	
Scontulŭ à 28.996,50 Leĭ cupóne	» 383,80	
Timbre	» 11,—	
Restituirea împrumutuluĭ	» 25.000,—	
Procentele acestorŭ banĭ	» 107,20	» 27.167,60

j) Plăţĭ de întreţinerea caseĭ, a monumentuluĭ:

Intreţinerea caseĭ April.-Octobre 1892	L. 1.760,50	
» » Oct.-Aprilie 1893	» 1.208,—	
Impositulŭ caseĭ, 1892	» 448,20	
» » I. 1893	» 148,50	
Bustulŭ Adamachi	» 250,—	
Loculŭ noŭ alŭ mormîntuluĭ	» 1.128,—	
Întâia rată a monumentuluĭ	» 7.000,—	» 11.943,20

De reportatŭ . . . . L. 74 459,68

Reportŭ . . . . L. 74.459,68

k) Advocaţiĭ:

V. Dimitriu pentru lucrările la inventariŭ şi luarea în posesiune afară de Călimănescĭ . . . L. 3.000,—

3.500,— V. Dimitriu
3.750,— P. Missir
3.750,— Stelianŭ
3.000,— V. Ghiorghianŭ
(aconturĭ pentru procesŭ) » 14.000,— » 17.000,—

l) Plăţĭ de legaturĭ şi de procente la legaturĭ:

Legatulŭ Nicolae Istrati	L. 2.000,—	
» D-neĭ Roşu	» 2.000,—	
% la legatulŭ Teodoreanu	» 2.500,—	
» » » Catinca Pavlovŭ	» 600,—	
» » » Virginia Urechiă	» 500,—	» 7.600,—

m) Cheltuelĭ mĕrunte făcute de Academie:

1-iulŭ comptŭ	L. 997,55	
2-lea »	» 157,55	
Cărţile dela Göbl pentru şcóla Adamachi.	» 120,—	» 1.275,10

n) Cumpĕrare de efecte spre înlocuirea celorŭ trase la sorţĭ:

2.000	Scrisurĭ func.	5%	adr. Băncii	5.607	L. 1.915,—	
500	Rentă	5%	» »	»	» 500,—	
3.000	Scrisurĭ func.	5%	No.	75.979. . .	» 2.910,—	
2.500	Rentă	4%	»	5.798. . .	» 2.068,75	
1.000	Scrisurĭ func.	5%	»	5.797. . .	» 960,—	» 8.353,75

Totalulŭ cheltuelilorŭ . . .	L. 108.688,53
Faţă în numĕrătóre	» 23.750,07
Sumă egală cu a veniturilorŭ	L. 132.438,60

III.

Rĕmânŭ a se completà prin capitalisare:

Losurile municipale	L. 200,—
Titlurile perimate de	» 5.500,—
Totalŭ . . .	L. 5.700,—

Efectele valóre nominală 9.000,— Leĭ aŭ fostŭ înlocuite, precum se vede la litera *n* a cheltuelilorŭ.

IV.

Legaturile plătite sunt ale:

D-luĭ N. Istrati	L. 2.000,—	L. 4.000,—
D-neĭ Elisa Roşu	» 2.000,—	

Legaturĭ a se plătì sunt ale:

D-luĭ T. Istrati	L. 2.000,—	» 107.000,—
» C. Gherghel	» 2.000,—	
Două domnişóre Gherghel	» 4.000,—	
D-luĭ C. Istrati	» 2.000,—	
» Dr. Asaky	» 15.000,—	
D-reĭ Virginia Urechiă	» 10.000,—	
D-neĭ Catinca Pavlovŭ	» 12.000,—	
D-luĭ Al. A. Teodoreanu	» 50.000,—	
Totalulŭ legaturilorŭ		L. 111.000,—

V.

Procesulŭ dintre Academie şi rudele reclamante ale răposatuluĭ donatorŭ este fixatŭ pentru ḑiua de 7 Aprilie 1893, când credŭ că se va judecà.

VI.

Delegaţiunea a comandatŭ monumentulŭ ce se va ridicà pe mormîntulŭ răposatuluĭ Vasile Adamachi la scuptorulŭ românŭ Gheorghe Vasilescu, care lucréză în Veneţia şi se bucură acolo de unŭ renume fórte meritatŭ de artistŭ distinsŭ. Preţulŭ monumentuluĭ cu planurile luĭ e fixatŭ la 21.550 leĭ.

Monumentulŭ fiindŭ o operă de artă însemnată, Delegaţiunea a cumpĕratŭ la Cimitirulŭ Eternitatea din Iaşĭ unŭ locŭ maĭ spaţiosŭ şi maĭ bine situatŭ. Acolo se vorŭ transferà rĕmăşiţele pămintescĭ ale ilustruluĭ donatorŭ: iar loculŭ unde ele se află astăḑĭ aşezate provisoriŭ se va vinde.

In ţéră se vorŭ face lucrările necesare pentru fundamentulŭ monumentuluĭ şi cripta de sub dînsulŭ.

E de speratŭ că în tómna viitóre se va înălţà acestŭ monumentŭ spre amintire piósă a memorieĭ bărbatuluĭ de bine şi patriotuluĭ Vasile Adamachi.

VII.

Incassările și cheltuelile anuluĭ dela 8 Martie 1893 până la 8 Martie 1894 se potŭ prevedé în următorulŭ modŭ:

1. Veniturile:

Cupóne de Creditŭ funciarŭ 5%.		
1 Iulie 1893	L. 23.935,—	L. 47.870,—
1 Ianuarie 1894	» 23.935,—	
Rentă amortisabilă 5%.		
1 Aprilie 1893	» 13.155,—	» 26.310,—
1 Octobre 1893	» 13.155,—	
Rentă perpetuă 5%.		
1 Aprilie 1893	» 212,50	» 425,—
1 Octobre 1893	» 212,50	
Rentă 4%.		
1 Ianuarie 1893	» 3.480,—	» 10.440,—
1 Iulie 1893	» 3.480,—	
1 Ianuarie 1894	» 3.480,—	
Obligațiunĭ de Statŭ 6%.		
1 Novembre 1892	» 330,—	» 990,—
1 Maiŭ 1893	» 330,—	
1 Novembre 1893	» 330,—	
A doua dividendă a Bănceĭ Naț. 1892		2.381,40
Arenda Roșiorĭ:		
Semestrulŭ II-lea 1892	» 6.000,—	» 21.000,—
Anulŭ 1893	» 15.000,—	
Arenda Călimănescĭ:		
Semestrulŭ II-lea 1892	» 2.800,—	» 8.400,—
Anulŭ 1893	» 5.600,—	
Chiria caseĭ	»	» 6.500,—
		L. 124.316,40
Din care se scadŭ cupónele arendașuluĭ de Roșiorĭ:		
Aprilie 1892, Aprilie Oct. 1893 L. 375,— ; Ianuarie, Iulie 1893, Ian. 1894 » 75,—	L. 450,—	» 550,—
Cupónele arendașuluĭ de Călimănescĭ, Iulie 1892, Ianuarie, Iulie 1893, Ianuarie 1894	» 100,—	
Totalulŭ veniturilorŭ		L. 123.766,40
Restulŭ numerarŭ		» 23.750,07
Totalulŭ incassărilorŭ		L. 147.516,47

2. *Cheltuelile eventuale.*

Legaturile	L.	107.000,—
Procentele legaturilorŭ:		
$1^1/_2$ anŭ doctorulŭ Assaky . . . . . L. 1.125,—		
$^1/_2$ anŭ Teodoreanu . . . . » 1.250,—	»	2.925,—
$^1/_2$ anŭ Catinca Pavlovlŭ . . . . . . » 300,—		
$^1/_2$ anŭ Virginia Urechiă . . . . . . » 250,—		
Impositulŭ și cheltuelile caseĭ până la răfuială .	»	2.000,—
Grijile și șcólele Adamachi.	»	2 000,—
Reparațiile caseĭ	»	5.000,—
Advocațiĭ	»	14.000,—
Restulŭ monumentuluĭ.	»	14.550,—
Totalulŭ cheltuelilorŭ . .	L.	147.475,—

Dacă tóte aceste cheltuelĭ se vorŭ efectuà, singura cheltuială ce va rĕmâné de făcutŭ pentru a intrà în executarea donațiuniĭ conformŭ testamentuluĭ, va fi suma trebuitóre pentru facerea fundamentelorŭ monumentuluĭ și a cripteĭ. Devisurile pentru acéstă lucrare se prepară de d-lŭ architectŭ F. D. Xenopol.

IV. — Raportulŭ Comisiuneĭ financiare asupra gestiuniĭ donațiuniĭ Adamachi în 1892—93.

Domnilorŭ Colegĭ,

Avemŭ onóre a vĕ aduce la cunoscință resultatulŭ lucrărilorŭ Comisiuniĭ de socotelĭ asupra gestiuniĭ fondurilorŭ provenindŭ din donațiunea Adamachi, de la 8 Martie 1892 și până la 8 Martie 1893.

Din raportulŭ presentatŭ Delegațiuniĭ de către d-lŭ Secretarŭ generalŭ alŭ Academieĭ, resultă că averea Adamachi, în a căreĭ stăpânire a fostŭ pusă Academia, cuprinde, pe lângă cele patru imobile (moșia Roșiorĭ, moșia Călimănescĭ, casa din Iașĭ și via dela Copoŭ), următórea avere mobilă:

a) Efecte diverse depuse la Cassa de Depunerĭ și Consemnațiunĭ cu recipisa No. 75.979 din 9 Octobre 1892. . . L. 1.682.700,—

b) 42 acțiunĭ ale Bănceĭ Naționale . . . . . « 62.000,—

De reportatŭ . . . . . L. 1.744.700,—

Reportŭ	L.	1.744.700,—
c) Efecte depuse de arendașulŭ moșieĭ Roșiorĭ în 1893.	«	7.500,—
		1.752.200,—
Scădêndu-se din acéstă sumă efectele depuse de arendașiĭ moșiilorŭ ca garanțiĭ	L.	14.500,—
Rĕmânŭ efecte ale donațiuniĭ Adamachi, valóre nominală:	L.	1.737.700,—
Pe lângă acésta maĭ trebue adăogită averea mobilă aflătóre în casa din Iașĭ și evaluată în inventariŭ la suma de	«	2.635,—
Totalulŭ avereĭ mobile . .	L.	1.740.335,—
Veniturile incassate până la 8 Martie 1893 sunt în sumă de	«	132.438,60
Totalulŭ cheltuelilorŭ făcute este de	«	108.688,53
Față în numerarŭ . .	«	23.750,07

Comisiunea de socotelĭ, verificândŭ efectele ce compunŭ averea imobilă, comptulŭ de veniturĭ și cheltuelĭ precum și numerarulŭ, a constatatŭ:

1. că efectele ce compunŭ averea mobilă Adamachi și garanțiile arendașilorŭ se află în posesiunea Academieĭ;

2. că comptulŭ de veniturĭ și cheltuelĭ este în deplină regulă;

3. că numerarulŭ de L. 23.750,07 se află în cassa Academieĭ.

Comisiunea vĕ propune dar să aprobațĭ și d-vóstre comptulŭ de gestiune alŭ fondurilorŭ Adamachi pentru anulŭ dela 8 Martie 1892 și până la 8 Martie 1893.

V. Babeș, P. Poni, Gr. Ștefănescu.

V. — *Raportulŭ Delegațiunei asupra budgetului pe 1893—94.*

Budgetulŭ anuluĭ viitorŭ se presintă cu:

Veniturĭ	Leĭ	167.156,15
Cheltuelĭ	«	174.967,65
Ast-felŭ se arată unŭ deficitŭ prevĕḑutŭ de	Leĭ	7.811,50
Veniturile sunt maĭ marĭ ca ale anuluĭ trecutŭ cu. . .	«	24.810,—

Originea acesteĭ crescerĭ de veniturĭ se arată în alăturatulŭ tabloŭ comparativŭ cu veniturile budgetuluĭ anuluĭ trecutŭ.

Deficitulŭ arĕtatŭ resultă din următórele cheltuelĭ extraordinare, carĭ se impunŭ exercițiuluĭ budgetarŭ viitorŭ:

a) Marele Premiŭ Năsturelŭ de 12.000 leĭ, adică maĭ multŭ decât în ceĭ-lalțĭ anĭ, când acestŭ premiŭ este numaĭ de 4.000 leĭ.		L. 8.000,—
b) Cheltuelile procesuluĭ Zappa, prevĕḑute cu leĭ 6.000, în locŭ de leĭ 100 ca în alțĭ anĭ; decĭ o diferință de		» 5.900,—
c) Pentru cumpĕrarea făcută anulŭ trecutŭ de 100 exemplare din cartea d-luĭ Barițiŭ, conformŭ înțelegeriĭ luate de Academie la sfîrșitulŭ sesiuneĭ trecute, leĭ 3.000, din care scăḑêndu-se unŭ exemplarŭ vîndutŭ leĭ 35.		» 2.965,—
d) Pentru tipărirea scrieriĭ d-luĭ Marianŭ «Nascerēa» și «Inmormîntarea» s'a prevĕḑutŭ în budgetulŭ pe 1892—93. . . . . Leĭ 3.000		
La 24 Aprilie 1892 membriĭ presențĭ aŭ decisŭ a se da d-luĭ Marianŭ din acéstă sumă o recompensă de 50 leĭ de cóla tipărită, și i s'a datŭ acomptŭ leĭ 2.000. După acéstă hotărîre d-lŭ Marianŭ maĭ are a primi	L. 1.275,—	
Tipografuluĭ s'aŭ plătitŭ leĭ 1.000, maĭ avêndŭ a primi — conformŭ procesuluĭ verbalŭ alŭ Deleg. No. 5.858.	» 2.361,55	
și pentru volumulŭ «Nascerea»	» 2.507,75	
Totalŭ pentru cartea d-luĭ Marianŭ . .	L. 6.144,30	L. 6.144,30
In totalŭ decĭ cadŭ în sarcina acestuĭ budgetŭ cheltuelile extraordinare enumerate, în sumă totală de		L. 22.009,30

Dificultatea extraordinară a budgetuluĭ de faţă se va puté înlătură cu tótă înlesnirea din exerciţiulŭ anuluĭ viitorŭ, care nu va avé de suportatŭ aceste cheltuelĭ extraordinare.

Situaţiunea actualuluĭ budgetŭ arată însă puţinătatea mijlócelorŭ financiare, şi ne impune o restrîngere câtŭ maĭ mare permitŭ lucrările strictŭ necesare pentru regulatulŭ mersŭ alŭ funcţionăriĭ Academieĭ.

Vice-Preşedinţĭ: *I. C. Negruzzi, V. A. Urechiă, Dr. D. Brândză.*
Secretarŭ generalŭ: *D. Sturdza.*

Veniturile.

	Budgetŭ pe 1893—94	Maĭ multŭ ca în 1892—93	Maĭ puţinŭ ca în 1892—93	Budgetŭ pe 1892—93
Excedentŭ	L. 1.377,45	L. —	L. 5.920,85	L. 7.298,30
Subvenţia Statuluĭ	» 20.000,—	» —	» —	» 20.000,—
Fondulŭ Zappa.	» 15.803,70	» —	» 19,25	» 15.822,95
Vĕrsămintŭ	» 23.500,—	» 11.750,—	» —	» 11.750,—
Fondulŭ Economiilorŭ	» 6.411,70	» —	» 1,75	» 6.413,45
» I. Fĕtu.	» 1.750,40	» 574.20	» —	» 1.176,20
» Renteĭ viagere	» 3.000,—	» —	» —	» 3.000,—
» Sp. I. Fĕtu	» —	» —	» 550,—	» 550,—
» Macinca	» 4.350,—	» —	» —	» 4.350,—
Prelevărĭ.	» 8.619,—	» 877,35	» —	» 7.741.65
Dotaţia M. S. Regeluĭ.	» 9.009,—	» —	» 315.25	» 9.324,25
» Statuluĭ	» 10.000,—	» —	» —	» 10.000,—
Fondulŭ Cuza	» 3.756,10	» 2.068,85	» —	» 1.687,25
» Năsturelŭ-Herĕscu . .	» 31.124,45	» 1.874,25	» —	» 29.250,20
» Danielŭ	» 756,50	» —	» —	» 756,50
» A. Fĕtu	» 1.782,25	» 1.144.75	» —	» 637,50
» G. Lazărŭ	» 2.944,40	» 1.414,40	» —	» 1.530,—
» Eliade-Rădulescu . . .	» 6.127,55	» 5.233,45	» —	» 894,10
» G. San-Marin	» 1.064,—	» 554,—	» —	» 510,—
» Hagi-Vasilie	» 2.126,—	» 1.148.50	» —	» 977,50
» Neuschotz	» 2.565,05	» 1.502.55	» —	» 1.062,50
» Bodescu	» 770,30	» 494,05	» —	» 276,25
» Ioanŭ Fĕtu	» 7.001,40	» 2.295,50	» —	» 4.705,90
» Ec. fond. Ioanŭ Fĕtu .	» 1.699,65	» 1.699,65	» —	» —
» Craiovénu	» 1.035,05	» —	» 1.101,10	» 2.136,15
» Chiţu	» 582,20	» 86,70	» —	» 495,50
	L. 167.156,15	L. 32.718,20	L. 7.908,20	L. 142.346,15
Se scade din plus . . .		» 7.908,20	Se adaoge plus	» 24.810.—
		L. 24.810,—		L. 167.156,15

Nr.	I. VENITURI	Lei	B.	Lei	B.	Lei	B.	Lei	B.	Lei	B.
1	**Excedentulŭ**	—	—	—	—	—	—	—	—	1.377	45
2	**Fondurĭ cu destinaţiune generală:**										
	a. *Subvenţiunea anuală a Statuluĭ*	—	—	—	—	—	—	20.000	—	—	—
	b. *Fondulŭ Zappa:*										
	Cuponulŭ renteĭ amortisabile 5%	297.000	—	—	—	14.850	—	—	—	—	—
	» dividendŭ la 11 acţ. de Banca Naţ. à L. 86,70.	5.500	—	9.866	80	953	—	15.803	70	—	—
	c. *Vărsĕmîntulŭ Zappa* anualŭ de 1.000 galb. pe 1892 .	—	—	—	—	11.750	—	—	—	—	—
	» » » » 1.000 » » 1893 .	—	—	—	—	11.750	—	23.500	—	—	—
	d. *Fondulŭ Economiilorŭ:*										
	Cuponulŭ renteĭ amortis. şi municip. 5%	114.500	—	—	—	5.725	—	—	—	—	—
	» dividendŭ la 1 acţ. de Banca Naţ. à L. 86,70 .	500	—	600	—	86	70	—	—	—	—
	Produsulŭ vîndăreĭ publicaţiunilorŭ	—	—	—	—	600	—	6.411	70	—	—
	e. *Fondulŭ Ioanŭ Fĕtu:*										
	Din venitulŭ anualŭ de . . . . L. 13.296,20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	După scăderea renteĭ viagere . . . . » 3.000,—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Rĕmâne . . . L. 10 296,20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	După scăderea de 15% prelevaţĭ. . . . . » 1 544,40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Rĕmâne . . . L. 8.751,80	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Scăḑĕndŭ 4 părţĭ la fondulŭ specialŭ. . » 7.001,40	—	—	—	—	1.750	40	1.750	40	—	—
	f. *Fondulŭ renteĭ viagere a Dómneĭ Ecaterina Fĕtu.* .	—	—	—	—	3.000	—	3.000	—	—	—
	g. *Fondulŭ Macinca:* Chiria caselorŭ din Craiova . . .	—	—	—	—	4.350	—	4.350	—	—	—
	h. *Prelevaţĭ dela:*										
	Fond. Cuza. . . . . din L. 1.895,— à L. 15% L. 297,75	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	» *Năst.-Herĕscu.* » » 36.617,— » » 15% » 5.492,55	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	» *Danielŭ* . . . » » 890,— » » 15% » 133,50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	» *A. Fĕtu* . . . » » 750,— » » 15% » 112,50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	» *G. Lazărŭ* . . » » 2.075,— » » 15% » 311,25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	» *El-Rădulescu.* » » 1.048,40 » » 15% » 157,30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	» *G. San-Marin* » » 600,— » » 15% » 90,—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	» *Hagi-Vasile.* . » » 1 150,— » » 15% » 172,50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	» *Neuschotz.* . . » » 1.250,— » » 15% » 187,50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	» *Bodescu* . . . » » 325,— » » 15% » 48,75	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	» *Ioanŭ Fĕtu.* . » » 10.296,20 » » 15% » 1.544,40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	» *Craiovénu* . . » » 473,40 » » 15% » 71,—	—	—	—	—	8.619	—	8 619	—	83.434	80
3	**Fondurĭ cu destinaţiune specială:**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	a. *Dotaţiunea M. S. Regeluĭ pe 1893—94* . . L. 9.000,—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Saldŭ rĕmasŭ din vîndarea Etimologiculuĭ. » 9,—	—	—	—	—	—	—	9.009	—	—	—
	b. *Dotaţiunea Statuluĭ:* Premiile G. Lazărŭ şi Eliade-Rădulescu	—	—	—	—	—	—	10.000	—	—	—
	De reportatŭ . . .	417.500	—	10.466	80	—	—	19.009	—	84.812	25

II. CHELTUELI					
1. Cheltuelĭ proprii ale Academiei:					
A. Personalulŭ.					
a. *Diurnele sesiunei generale din 1893*			21.000 —		
b. » *sesiunilorŭ ordinare*			7.000 —		
c. » *a 4 membri delegaţĭ*			1.000 —		
d. » *Secretarului generalŭ pe unŭ anŭ à Lei 200*			2.400 —		
e. » *a 5 Secretari de Secţiunĭ pe 11 lunĭ à Lei 300* . . .			3.300 —		
f. *Remunerarea funcţionariloră pe unŭ anŭ:*					
1) Cancelaria Secretarului generalŭ.					
1 Scriitorŭ-archivarŭ . . . . . à L. 250,— L. 3.000,—					
1 Corectorŭ pentru publicaţiunĭ . . . » » 250,— » 3.000,—	6.000 —				
2) Cassieria.					
1 Casierŭ-Comptabilŭ . . . . . à L. 450,— L. 5.400,—					
1 Scriitorŭ la comptabilitate . . . » » 150,— » 1.800,—	7.200 —				
3) Personalulŭ Bibliotecei.					
1 Bibliotecarŭ . . . . . à L. 450,— L. 5.400,—					
1 Ajutorŭ de bibliotecarŭ . . . » » 250,— » 3.000,—					
1 » » » . . . » » 200,— » 2.400,—					
1 Scriitorŭ . . . . . » » 300,— » 3.600,—					
1 Ajutorŭ paleografŭ . . . . . » » 200,— » 2.400,—	16.800 —				
4) Personalulŭ de serviciŭ.					
1 Intendentŭ . . . . . à L. 100,— L. 1.200,—					
2 Servitorĭ à L. 100,— . . . . . » » 200,— » 2.400,—					
1 Servitoră . . . . . » » 80,— » 960,—					
1 [illegible] . . . . . » » 60,— » 720,—	5.280 —	35.280 —	69.980 —		
g. *Spese de cancelarie, materialŭ, încăldită, etc.*					
Sume ca în anii trecuţĭ . . . . . L. 2.000,—					
Imprimate . . . . . » 600,—					
Combustibile . . . . . » 1.000,—					
Iluminatŭ, apă şi diverse . . . . . » 800,—	4.400 —				
h. *[illegible] Epitropiei Sf. Vineri*	400 —				
i. *Întreţinerea şi repararea imobilului*	800 —	5.600 —			
B. Materialŭ.					
j. *Spese de [illegible]*	6.000 —				
k. *[illegible]*	150 —				
l. *Spese neprevĕdute*	1.000 —				
m. » *de espediţie*	1.800 —	8.950 —	14.550 —	84.530 —	
2. Premiĭ, Achisiţiunĭ, Publicaţiunĭ şi Tipărirĭ:					
A. Premiĭ.					
a. *Premiulŭ Eliade-Rădulescu*			5.000 —		
De reportatŭ . . .			5.000 —	84.530 —	

Reportŭ . . .	417.500 —	10.466 80	— —	19.009 —	84.812 25
c. *Fondulŭ Cuza:*					
Cup. renteĭ, fonc. rur. şi munic. 5% L. 1.985,— min. 15%	39.700 —	— —	1.687 25	— —	— —
Saldŭ din 1982—93	— —	— —	2 068 85	3.756 10	— —
d. *Fondulŭ Năsturelŭ-Herĕscu:*					
Venit. moşieĭ Năsturelŭ pe 1 anŭ L. 25.900,—	— —	— —	— —	— —	— —
» » Lămotescĭ » » » » 8.500,—	— —	— —	— —	— —	— —
Cup. renteĭ şi municipalŭ 5% . » 1.350,—	27.000 —	— —	— —	— —	— —
» div. la 10 acţ. de B. Naţ. à 86,70 » 867,—	5 000 —	9.031 65	— —	— —	— —
Suma . . . L. 36 617,— min. 15%	— —	— —	— —	31.124 45	— —
e. *Fondulŭ Danielŭ:*					
Cuponulŭ obligaţ. de Statŭ 6% . L. 840,—	14.000 —	— —	— —	— —	— —
» » municip. 5% . » 50,—	1.000 —	— —	— —	— —	— —
Suma . . . L. 890,— min. 15%	— —	— —	— —	756 50	— —
f. *Fondulŭ A. Fĕtu:*					
Cupon. renteĭ şi municipalŭ 5% . L. 750,— min. 15%	15.000 —	— —	637 50	— —	— —
Saldŭ din 1892—93	— —	— —	1.144 75	1.782 25	— —
g. *Fondulŭ G. Lazărŭ:*					
Cup. fonc. ruralŭ şi municip. 5% L. 2.075,— min. 15%	41.500 —	— —	1.763 75	— —	— —
Saldŭ din 1892—93	— —	— —	1.180 65	2.944 40	— —
h. *Fondulŭ Eliade-Rădulescu:*					
Cup. fonc. ruralŭ şi municip. 5% L. 875,—	17.500 —	— —	— —	— —	— —
» div. la 2 acţ. de B. Naţ. à 86,70 » 173,40	1.000 —	1.200 —	— —	— —	— —
Suma . . . L. 1.048,40 min. 15%	— —	— —	891 10	— —	— —
Saldŭ din 1892—93	— —	— —	5.236 45	6.127 55	— —
i. *Fondulŭ G. San-Marin:*					
Cupon. renteĭ şi municipalŭ 5% . L. 600 — min. 15%	12.000 —	— —	510 —	— —	— —
Saldŭ din 1892—93	— —	— —	554 —	1.064 —	— —
j. *Fondulŭ Hagi-Vasile:*					
Cuponulŭ municipalŭ 5% . . . . L. 1.150,— min. 15%	23.000 —	— —	977 50	— —	— —
Saldŭ din 1892—93	— —	— —	1.148 50	2.126 —	— —
k. *Fondulŭ Neuschotz:*					
Cuponulŭ municipalŭ 5% . . . L. 1.250,— min. 15%	25.000 —	— —	1.062 50	— —	— —
Saldŭ din 1892—93	— —	— —	1.502 55	2 565 05	— —
l. *Fondulŭ Bodescu:*					
Cuponulŭ municipalŭ 5%. . . . L. 325,— min 15%	6.500 —	— —	276 25	— —	— —
Saldŭ din 1892—93	— —	— —	494 05	770 30	— —
m. *Fondulŭ Ioanŭ Fĕtu:*					
Cup. mun. şi fonc. urbanŭ Iaşĭ 5% L. 5.840,—	116 800 —	— —	— —	— —	— —
» div. la 86 acţ. de B. Naţ. à L 86,70 » 7.456,20	43.000 —	47.533 80	— —	— —	— —
Suma . . . L. 13.296,20	— —	— —	— —	— —	— —
Minus 15% prelevaţĭ . L. 1 544,40	— —	— —	— —	— —	— —
» renta viageră . » 3.000,—	— —	— —	— —	— —	— —
» a 5-a parte . . » 1.750,40 L. 6.294.80	— —	— —	— —	7.001 40	— —
Excedentulŭ Fonduluĭ Ioanŭ Fĕtu	— —	— —	— —	1.699 65	— —
n. *Fondulŭ Craiovénu:*					
Cup. renteĭ şi municipalŭ 5% . . L. 300,—	6.000 —	— —	— —	— —	— —
» div. la 2 acţ. de B. Naţ. à 86,70 » 173,40	1.000 —	1.200 —	— —	— —	— —
Saldŭ din 1892—93 . . . . » 632,65	— —	— —	— —	— —	— —
Suma . . . L. 1.106,05 min. 15%	— —	— —	— —	1 035 05	— —
o. *Fondulŭ Chiţu:*					
In 1 acţ. de Banca Naţională L. 1.412,50	500 —	912 50	— —	— —	— —
In numerarŭ	— —	— —	— —	582 20	82 343 90
					167.156 15
Deficitŭ	— —	— —	— —	— —	7.811 50
	813.000 —	70.344 75	— —	— —	174.967 65

	Lei	B.	Lei	B.	Lei	B.	Lei	B.
Reportŭ . . .	—	—	—	—	5000	—	84.580	—
B. Achisițiunĭ.								
o. *Monete, Chrisóve, etc.*	—	—	756	50	—	—	—	—
p. *Cărți de fie-care Secțiune à Lei 1.000*	3.000	—	—	—	—	—	—	—
Legatulŭ Ioră	3.000	—	6.000	—	—	—	—	—
q. *Cărți (Barițiu)*	—	—	2.965	—	9.721	50	—	—
C. Publicațiunĭ.								
r. *Etymologicum Magnum Romaniae*	—	—	—	—	6.000	—	—	—
D. Tipărirĭ.								
s. *Arate*	7.000	—	—	—	—	—	—	—
t. *Herodotŭ*	1.000	—	—	—	—	—	—	—
u. *Etymologicum Magnum Romaniae*	3.000	—	—	—	—	—	—	—
v. *Flora Dobrogeĭ*	2.944	40	—	—	—	—	—	—
w. *Discursurile M. S. Regeluĭ*	1.000	—	—	—	—	—	—	—
x. *Nascerea și înmormîntarea la Românĭ*	6.144	30	—	—	—	—	—	—
y. *Țĕranulŭ Românŭ*	1.000	—	22.097	70	22.097	70	42.819	20
Cheltuelĭ din Fondulŭ Ioanŭ Fĕtu:								
z. *Cărți de scólă*	7.001	40	—	—	—	—	—	—
aa. *Renta viageră a Dómneĭ Ecaterina Fĕtu*	3.000	—	10.001	40	10.001	40	10.001	40
Totalulŭ cheltuelilorŭ . . .	—	—	—	—	—	—	137.350	60
Capitalisărĭ:								
Premiulŭ G. Lazărŭ	5.000	—	—	—	—	—	—	—
Marele Premiŭ Năsturelŭ-Herescu	12.000	—	—	—	—	—	—	—
Procentele și saldulŭ Fonduluĭ Cuza	3.756	10	—	—	—	—	—	—
» » » » *A. Fĕtu*	1.782	25	—	—	—	—	—	—
» » » » *Eliade Rădulescu*	5.236	45	—	—	—	—	—	—
» » » » *G. San-Marin*	1.064	—	—	—	—	—	—	—
» » » » *Hagi-Vasile*	2.126	—	—	—	—	—	—	—
» » » » *Neuschotz*	2.565	05	—	—	—	—	—	—
» » » » *Bodescu*	770	30	—	—	—	—	—	—
Excedentulŭ Fonduluĭ Ioanŭ Fĕtŭ	1.699	65	—	—	—	—	—	—
Procentele și saldulŭ Fonduluĭ Craiovénu	1.035	05	—	—	—	—	—	—
Adaosulŭ și numerariulŭ Fonduluĭ Chițu	582	20	37.617	05	37.617	05	37.617	05
	—	—	—	—	—	—	174.967	65

Comisiunea financiară: *V. Babeș, P. Poni, Gr. Ștefănescu.*

COMISIUNEA BIBLIOTECEI

Raportŭ asupra progreselorŭ Bibliotecei în anulŭ 1892—93.

Domnilorŭ Colegĭ,

Conformŭ art. 30 din Regulamentŭ, venimŭ să aducemŭ la cunoscința d-vóstre mersulŭ Bibliotecei Academiei în anulŭ acesta.

Colecțiunile Bibliotecei Academiei nóstre s'aŭ înavuțitŭ în anulŭ 1892—93 cu următórele obiecte:

1. S'aŭ cumpĕratŭ 492 volume și broșurĭ tipărite, 11 volume manuscripte, 12 volume ḑiare vechĭ, 98 foĭ volante, 58 charte geografice, 5 atlase, 5 albumurĭ, 249 documente și 21 stampe.

2. Dela instituțiunile, cu carĭ Academia se află în relațiunĭ de schimbŭ, s'aŭ primitŭ 616 volume și broșurĭ.

3. Dela tipografiile din țéră, conformŭ legeĭ din 1885, s'aŭ primitŭ de asemenea 948 volume și broșurĭ și 231 ḑiare.

4. Ceea ce însă a sporitŭ într'unŭ modŭ neașteptatŭ colecțiunile Academieĭ, sunt darurile ce i se facŭ continuŭ și carĭ de rêndulŭ acesta aŭ atinsŭ cifra de 3.536 volume și broșurĭ, 103 manuscripte, 78 ḑiare, 4 foĭ volante, 3 charte geografice, 1 altasŭ, 1 albumŭ, 8 portrete și 16 stampe. Intre acestea se cuprinde și biblioteca regretatuluĭ nostru colegŭ Episcopulŭ Melchisedec, cumpusă din 2.511 volume cărțĭ tipărite și 82 manuscripte, precum și biblioteca luĭ Gheorghe Lazărŭ, cumpusă din 96 volume cărțĭ tipărite și 3 manuscripte, care ne-a fostŭ dăruită de S. Sa Archimandritulŭ Dr. Ilarionŭ Pușcariu dela Sibiiŭ.

D-lŭ Secretarŭ generalŭ D. A. Sturdza a dăruitŭ o interesantă colecțiune de vre-o 300 volume de publicațiunĭ diplomatice și consulare engleze, franceze, austriace și italiene.

De asemenea aŭ maĭ dăruitŭ: venerabilulŭ nostru colegŭ d-lŭ G. Barițiŭ, o colecțiune de 53 volume ḑiare vechĭ românescĭ, și d-lŭ Radu Rosetti 178 volume publicațiunĭ periodice franceze.

5. Colecțiunea manuscriptelorŭ în anulŭ acesta s'a îmbogățitŭ cu maĭ multe documente și manuscripte, dăruite de următórele persóne:

D-lŭ Președinte Ion Ghica a dăruitŭ corespondența, pe care a avut'o cu poețiĭ Grigorie Alexandrescu și V. Alecsandri, precum și 2 documente privitóre la Nicolae Bălcescu.

D-lŭ V. A. Urechiă a dăruitŭ unŭ actŭ privitorŭ la fundarea Academieĭ, unŭ potofoliŭ-manuscriptŭ în limba grécă alŭ unuĭ medicŭ din secolulŭ XVIII-lea și 5 acte dintre aniĭ 1868—1874, privitóre la școla românéscă dela Silistra.

D-lŭ membru corespondentŭ C. Erbiceanu a dăruitŭ 1 volumŭ manuscriptŭ grecescŭ și 10 volume manuscripte de ale rĕposatuluĭ archiereŭ Filaretŭ Scribanŭ.

D-lŭ membru corespondentŭ C. Esarcu a dăruitŭ 1 volumŭ manuscriptŭ latinescŭ din 1648, scrisŭ la Episcopia catolică dela Bacăŭ; de asemenea 16 copiĭ de pe documente din secolele XVII și XVIII, decopiate din archivele dela Veneția.

D-lŭ membru corespondentŭ Dr. N. Kalinderu a dăruitŭ o copie de pe poemulŭ armenescŭ din secolulŭ XVI «Lamentațiunĭ asupra Armenilorŭ din Valachia.»

D-lŭ membru corespondentŭ D. C. Ollănescu a dăruitŭ unŭ actŭ originalŭ din 1879 alŭ Patriarchieĭ din Constantinopole, îndreptatŭ în contra societățiĭ macedo-române din Bucurescĭ, și unŭ manuscriptŭ grecescŭ din secolulŭ XVIII.

P. S. S. Episcopulŭ Ghenadie alŭ Râmniculuĭ a dăruitŭ unŭ hatișerifŭ originalŭ.

D-lŭ Radu Rosetti a dăruitŭ unŭ chrisovŭ dela Eustratie Dabija și o carte de judecată din 1632 (7141.)

D-lŭ Sava Șomănescu din Craiova a dăruitŭ unŭ chrisovŭ slavonŭ pe pergamentŭ din 1581 (7089.)

D-lŭ C. Colțescu din Cărbunescĭ (Gorjŭ) a dăruitŭ 20 documente istorice dintre aniĭ 1784—1847.

D-lŭ inginerŭ Zane a dăruitŭ o colecțiune de scrisorĭ dintre aniĭ

1850—1872; majoritatea lorŭ o forméză scrisorile poetuluĭ Bolintineanu, adresate luĭ Alexandru Zane, tatălŭ donatoruluĭ.

D-lŭ Ernestŭ Vârnavŭ a dăruitŭ 2 chrisóve slavonescĭ pe pergamentŭ din 1568 și 1570.

D-lŭ O. Lugoșianu, funcționarŭ în Biblioteca Academieĭ, a dăruitŭ 2 volume manuscripte românescĭ din secolulŭ XVIII.

D-lŭ G. Murnu a dăruitŭ 1 volumŭ manuscriptŭ «Rogàtariu... in limba kuratà daco-macedo-romànescà,» scrisŭ pe la 1820.

6. Cele-lalte colecțiunĭ ale Academieĭ s'aŭ înmulțitŭ prin următórele darurĭ:

M. S. Regele a dăruitŭ unŭ albumŭ, cuprinḑêndŭ 2 reproducerĭ în culorĭ a stemeĭ Țĕreĭ-Românescĭ și 2 tipurĭ de Românĭ dintr'unŭ «Stammbuch» din întâia jumĕtate a secoluluĭ XVII, și portretulŭ rĕposatuluĭ V. Alecsandri.

D-lŭ Secretarŭ generalŭ D. A. Sturdza a dăruitŭ 12 stampe chromolitografice, representândŭ vederĭ pe Dunărea de jos.

D-lŭ T. Maiorescu a dăruitŭ reproducerea în mărimea originală a două picturĭ murale dela biserica episcopală a Curțiĭ de Argeșŭ.

P. S. S. Episcopulŭ Ghenadie alŭ Râmniculuĭ a dăruitŭ unŭ albumŭ de fotografiĭ, representândŭ monumente religióse din județulŭ Vâlcea.

D-na vĕduvă V. Alecsandri a dăruitŭ portretulŭ rĕposatuluĭ sĕŭ soțŭ.

D-lŭ Constantinŭ Bălcescu a dăruitŭ portretulŭ luĭ V. Alecsandri lucratŭ în daguerrotipie.

D-lŭ G. M. Tătărăscu a dăruitŭ portretulŭ luĭ Nicolae Bălcescu, lucratŭ de pe natură la Paris în 1851.

D-lŭ Ionŭ I. Brătianu a dăruitŭ o copie de pe unŭ portretŭ fotograficŭ alŭ luĭ Nicolae Bălcescu.

D-lŭ George Ardeleanu, advocatŭ în Timișóra, a dăruitŭ portretulŭ în oleŭ alŭ fabulistuluĭ Dimitrie Cichindeal.

Tabloulŭ de maĭ josŭ arată sporirea totală a colecțiunilorŭ Academieĭ în anulŭ 1892—93.

	Cărți tipărite	Ma-nuscripte	Do-cumente	Diare	Foĭ volante	Charte	Atlase	Albumurĭ	Portrete	Stampe
Cumpĕrate . .	492	11	249	12	98	58	5	5	—	21
Schimbŭ . . .	616	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dăruite	3.536	103	51	78	4	3	1	1	8	16
Conformŭ legeĭ	948	—	—	231	—	—	—	—	—	—
Totalŭ . .	5.592	114	300	321	102	61	6	6	8	37

Din următórele cifre se póte vedé crescerea colecțiunilorŭ Academieĭ, în comparațiune cu a celorŭ 4 anĭ trecuțĭ, și anume:

	Cărți tipărite	Ma-nuscripte	Diare	Foĭ volante	Do-cumente	Charte	Fo-tografiĭ	Portrete	Stampe	Planurĭ topograf.	Peceți	Icóne	Atlase	Albumurĭ
1888—89	1.979	26	—	—	596	—	—	—	26	5	—	—	—	—
1889—90	1.745	15	227	—	1.334	2	13	—	2	—	8	4	—	—
1890—91	1.804	8	202	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—
1891—92	1.983	36	241	19	1.111	7	—	39	16	—	—	—	—	—
1892—93	5.592	114	321	102	300	61	—	8	37	—	—	—	6	6

Anulŭ acesta s'aŭ legatŭ 915 volume, dintre carĭ 191 in-folio, 199 in-4° și 525 in-8°.

Crescerea colecțiunilorŭ Academieĭ de 4 anĭ încóce a luatŭ o desvoltare din ce în ce maĭ mare; din cifrele pe carĭ am avutŭ onórea a vi le expune, se vede că anulŭ acesta, cu deosebire, cifra cărțilorŭ tipărite și a manuscriptelorŭ intrate este covêrșitóre anilorŭ precedențĭ; ea este întreită față de a anuluĭ trecutŭ, care representase cea maĭ mare cifră până atuncĭ.

Și anulŭ trecutŭ amŭ avutŭ onórea a vě arĕtà, Domnilorŭ Colegĭ, că cifra cărțilorŭ, carĭ conformŭ legiĭ trebuescŭ trimise Academieĭ și sunt consemnate în tabloulŭ de maĭ sus, nu representă decât în mod aproximativŭ mișcarea tipografică din țĕră. Pe lângă întârdierea trimiteriĭ tipăriturilorŭ și neputința de a le controlà, se maĭ adaoge și alte inconveniente. Așà, se află tipografĭ, carĭ interpretéză în modulŭ celŭ maĭ rĕŭ-voitorŭ legea din 1885, trimițĕndu-ne cărțĭ fără gravurĭ, chiar dacă trimiterea lorŭ în stare completă nu i-ar costà alt-ceva decât puțină bună-voință. Ba se află tipografĭ chiar în Bucurescĭ, carĭ facŭ o tipărire anume pe hârtie de cea maĭ rea calitate, pentru exemplarele cerute de lege.

Până acum doĭ anĭ, nedispunĕndŭ de localŭ spațiosŭ și de personalulŭ suficientŭ, Biblioteca și colecțiunile Academieĭ eraŭ puse aprópe numaĭ la disposițiunea membrilorŭ, așà că publiculŭ nu avea îndestulă putință de a utilisà cărțile și numerósa colecțiune de documente.

Sala de lectură a Bibliotecei, înființată numaĭ de doĭ anĭ, deși nu destulŭ de încăpĕtóre, este însă visitată într'unŭ modŭ regulatŭ de 20 până la 25 lectorĭ pe ḑi. Maĭ alesŭ anulŭ acesta ea a adusŭ serviciĭ însemnate unuĭ mare numĕrŭ de cetitorĭ, fiind-că Biblioteca Centrală a Statuluĭ, din pricina instalăriĭ sale în altŭ localŭ, a fostŭ închisă pentru publicŭ dela Iunie anulŭ expiratŭ până la 11 Ianuarie anulŭ curentŭ. Majoritatea visitatorilorŭ o formézǎ studențiĭ Facultățiĭ de litere (Secțiunea istorică și filologică), carĭ găsescŭ în Biblioteca Academieĭ o literatură bogată, privitóre la cestiunile istorice și linguistice.

Pe lângă materialele însemnate, pe carĭ le conține Biblioteca nóstră, ea maĭ ofere o înlesnire mare cetitorilorŭ, prin faptulŭ că este deschisă ḑece ore fără întrerupere, dela 8 a. m. până la 6 p. m.

Odată cu sala de lectură s'a înființatŭ și unŭ cabinetŭ alŭ manuscriptelorŭ, care acum se află pe cale de completă organisare. Colecțiunile de documente, dăruite și cumpĕrate, se inventoriază, așà cum se primescŭ, fără a se puté ține séma de ordinea lorŭ chronologică. Aḑĭ Academia fiindŭ în posesiunea unuĭ numĕrŭ însemnatŭ de documente, a fostŭ de neapĕrată necesitate rĕnduirea lorŭ si-

stematică. Și în acestŭ sensŭ s'a și făcutŭ unŭ micŭ începutŭ, formându-se un catalogŭ chronologicŭ pe fișe mobile, pe carĭ documentele sunt scrise cu datele și cuprinsulŭ lorŭ; ast-felŭ ele potŭ servi cu înlesnire la studiĭ istorice.

Cabinetulŭ manuscriptelorŭ, deși nu este o sală proprie pentru cercetărĭ istorice și face în acelașĭ timpŭ și serviciulŭ de cancelarie, totușĭ a fostŭ pusŭ, în cursulŭ anuluĭ, sub supravegherea unuĭ funcționarŭ, la disposițiunea publiculuĭ.

Documentele inventoriate în anulŭ acesta aŭ atinsŭ suma de 2.000, conținute în 9 pachete de circa 250 bucățĭ fie-care.

S'aŭ scrisŭ pe fișe și s'aŭ așeḑatŭ în catalogulŭ chronologicŭ 5.526 documente.

De asemenea s'aŭ rênduitŭ și legatŭ diferite alte documente în 75 volume de circa 250 bucățĭ fie-care.

Anulŭ acesta s'a terminatŭ rênduirea și catalogarea biblioteceĭ rĕmasă dela rĕposatulŭ Nifonŭ Bălășescu, a biblioteceĭ primite dela d-na Dr. Vlastò din Craiova, precum și a biblioteceĭ luĭ Gheorghe Lazărŭ.

Acum se lucréză la regularea și catalogarea bibliotecelorŭ Hasdeŭ, Hepites și I. A. Cantacuzino. Se va procede de asemenea câtŭ maĭ curindŭ și la catalogarea biblioteceĭ lăsate prin legatŭ Academieĭ de regretatulŭ nostru colegŭ, Episcopulŭ Melchisedec.

S'a refăcutŭ cu totulŭ inventariulŭ biblioteceĭ Ghenadie, care forméză Secțiunea *G*.

Cărțile catalogate în cursulŭ anuluĭ acesta se cuprindŭ în următórele cifre:

In Secțiunea *G*. (Ghenadie) s'a continuatŭ a se înregistrà în inventariŭ și a se catalogà dela No. G. 676 până la No. G. 853, în carĭ se cuprindŭ volume. 195

In Secțiunea *A*. s'a inventoriatŭ și catalogatŭ dela No. 10.229 până la No. 12.743, în carĭ se cuprindŭ volume . . 3.665

Ceea ce face în totalŭ, volume inventoriate și catalogate. 3.860

De multe orĭ însă în cursulŭ anuluĭ lucrările Biblioteceĭ sunt întrerupte cu facerea corecturilorŭ de tiparŭ a publicațiunilorŭ Aca-

demieĭ. Așà de esemplu anulŭ acesta, s'aŭ corectatŭ în biuroulŭ Academieĭ 132 cóle de tiparŭ.

Trebuindŭ de multe orĭ a se face două și maĭ multe corecturĭ de tiparŭ la fie-care cólă, prin acésta se răpesce multŭ timpŭ funcționarilorŭ Bibliotecceĭ, carĭ altminterĭ ar puté ajunge la curentŭ cu regularea și catalogarea diferitelorŭ colecțiunĭ, și în urmă ar puté începe alte lucrărĭ folositóre, precum completarea și continuarea bibliografieĭ publicațiunilorŭ periodice românescĭ, alcătuirea uneĭ bibliografiĭ generale române și altele.

De aceea socotimŭ de o neapĕrată trebuință, Domnilorŭ Colegĭ, a se descărcà personalulŭ Bibliotecceĭ de aceste lucrărĭ, însărcinându-se cu ele unŭ funcționarŭ specialŭ.

O piedică mare pentru întinderea Bibliotecceĭ este lipsa de spațiŭ. Din acéstă causă a trebuitŭ să înceteze continuarea Bibliotecceĭ așezate în etagiulŭ de jos, căcĭ ea s'a întinsŭ până la sala ocupată acuma de dublete, cuprindêndŭ întregŭ localulŭ disponibilŭ.

Sala dubletelorŭ și depositulŭ de publicațiunĭ ale Academieĭ cuprindŭ treĭ sălĭ din partea dela sfîrșitŭ a edificiuluĭ. Dintre acestea, sala dubletelorŭ e fórte neîncăpĕtóre și cu atâtŭ maĭ impropric, cu câtŭ dubletele crescŭ neîncetatŭ prin cele 2 esemplare din cărțile trimise conformŭ legeĭ, carĭ ne sosescŭ ḑilnicŭ.

Din îngrămădirea peste mĕsură în acéstă sală s'ar puté produce deteriorărĭ marĭ cărțilorŭ și în acelașĭ timpŭ se împedică și întinderea Bibliotecceĭ.

De aceea credemŭ, Domnilorŭ Colegĭ, că e de cea maĭ grabnică trebuință să se afle mijloculŭ de a scóte din localulŭ Academieĭ depositulŭ de publicațiunĭ și sala dubletelorŭ, găsindu-li-se altă instalare.

Din cele de maĭ sus se vede lămuritŭ, că Academia îșĭ sporesce în modulŭ celŭ maĭ satisfăcĕtorŭ colecțiunile sale și, prin felulŭ cum este alcătuitŭ serviciulŭ sĕŭ, aduce ḑi cu ḑi folóse reale celorŭ carĭ se ocupă cu studiĭ serióse, privitóre maĭ alesŭ la istoria, literatura și limba română.

Membriĭ Comisiuniĭ: *Gr. Ștefănescu*, *N. Quintescu*, *V. Maniu*.

Cărţile cumpĕrate în anulŭ 1892—93.

Acathistŭ cu multe alése rugăciunĭ pentru evlavia fieşte-căruia creştinŭ. Buda 1807.— 1 vol. in-8°.
Adunarea legiuirilorŭ ce s'aŭ maĭ înfiinţatŭ după publicuirea celorŭ din 1853. Bucurescĭ 1856.—1 vol. in-8°.
Albina românéscă, gazetă politică şi literară. Iaşĭ 1841.— 1 vol. in-fol.
Alegerile în districtulŭ Argeşŭ şi machinaţiile patrioţilorŭ privilegiaţĭ. Bucurescĭ 1861.— 1 br. in-8°.
Alfieri, Filip şi Orest. Două tragediĭ traduse de S. Marcovicĭ. Bucurescĭ 1847. — 1 vol. in-8°.
Algarotti (Comte), Lettres sur la Russie. Londres 1769. — 1 vol. in-8°.
Amorulŭ, culegere de cânturĭ naţionale şi populare. Bucurescĭ 1866. — 1 vol. in-8°.
Andrievicĭ (S.), Carte de cetire. Viena 1869. — 1 vol. in-8°.
Anleitung zur Rechtschaffenheit... Lesebuch. — Ducere de mână către cinste şi dreptate.... rênduită carte. Ofen (Buda) 1798. — 1 br. in-8°.
Annales de chimie et de physique. VI série. Paris 1893. — 1 vol. in-8°.
Annales des sciences naturelles. Botanique. VII série. Tome XV. Paris 1892.
» » » » Zoologie. VII série. Tome XIII, XIV. Paris 1892. — 2 vol. in-8.
Anonymus Notarius. Béla király névtelen jegyzöjének könyve. Budapest 1892.— 3 vol. in-4°.
Antemĕsurarea. Casă pentru cantonierĭ.— 1 br. in-8° gr.
Anunciulŭ Eforieĭ Spitaluluĭ Brâncovenescŭ şi a Bisericiĭ Domniţiĭ Bălaşi şi statutele acestorŭ stabilimente. Bucurescĭ 1862. — 1 br. in-8°.
Archiv für lateinische Lexikographie und Grammatik. Herausgegeben von Eduard Wölfflin. VIII Jahrgang. Leipzig 1892. — 1 vol. in-8°.
Archiv für österreichische Geschichte. LXXVIII, LXXIX Band. Wien 1892. — 2 vol. in-8°.
Archiv für slavische Philologie. Herausgegeben von V. Jagić. XV Band. Supplement-Band. Wien 1892. — 2 vol. in-8°.

Archives diplomatiques. Recueil mensuel international de diplomatie et d'histoire. II Série. 1892—93. — 3 vol. 8°.
Arménie. Une conférence sur l'histoire d'Arménie. Paris 1879. — 1 br. in-8°.
» La question arménienne. Paris 1872. — 1 br. in-8°.
» Traduction de la lettre du clergé de la communauté arménienne catholique orientale, en réponse à la lettre de Mgr. Pluym. II e édition. — 1 br. in-8°.
» Lettera del clero della communità armeno-cattolica in risposta della lettera di Mgr. Pluym. — 1 br. in-8°.
Asaki (G.), Adaos literar la Monitoru'l Oficial a Moldoveĭ. De anu'l noŭ 1861. Iașĭ 1861. — 1 br. in-4°.
» — Idem pe Februarie 1861. Iașĭ. — 1 br. in-4°.
» Tablo hronologhicŭ de istoria veche și nouă a Moldoveĭ. Partea I. — Iașĭ 1842. — 1 vol. in-8°.
Bădescu (N.), Discursurĭ bisericescĭ și patru disertațiĭ teologice. Bucurescĭ 1869. — 1 vol. in 8°.
Baronzi (G. A.), Castelulŭ Brâncovenescŭ. Tradusŭ. Bucurescĭ 1852. — 1 vol. in-8°.
» Eleonora. Dramă. Bucurescĭ 1844. — 1 vol. in-8°.
Barițiŭ (G.), Memorialu pentru celu d'întâiu drumu de feru în Români'a unită. Brasiovu 1862. — 1 br. in-4°.
Basilic (Marchet Jacques), Brief et vray Récit de la prinse de Terouane et Hedin .... en latin et en français. Paris 1874. — 1 vol. in-8°.
Батюшковъ, Бессарабія. Petersburg 1892. — 1 vol. in 8°.
Becattini (Fr.), Storia della Crimea. Venezia 1785. — 1 vol. in-8°.
Berichte über die Verhandlungen der königl. sächsischen Gesellschaft der Wissenschaften zu Leipzig. 1877. I-II; 1878. I-II; 1880. I-II. Leipzig 1878-81. — 6 vol. in-8°.
Bessarabia. Rĕspunsŭ broșureĭ: Les travailleurs des intérêts slaves en Bessarabie. Ismail 1873. — 1 br. in-8°.
Bibliotecă desfătătóre și plină de învĕțătură de S. C. — 1 br. in-8°.
Biblioteca pentru tinerimea română. Prescurtare de cunoscințe usuale. Ediția II. Bucurescĭ 1842. — 1 br. in-8°.
Bilcirescu (Ecaterina), Șceptrulŭ și Cața. Tradusă. Bucurescĭ 1852. — 1 vol. in-8°.
Bissaccioni (M.), Historia delle guerre civile di questi ultimi tempi. Venezia 1655.
Blaramberg (N. Moret de), Un discours. Bucharest 1868. — 1 br. in-8°.
Bobulescu (Arch. J.), Cuvîntŭ rostitŭ la înmormîntarea Marieĭ Rosetŭ. Ediția II. Iașĭ 1846. — 1 br. in-8°.
Boerescu (C.), Aldo și Aminta saŭ bandițiĭ. Bucurescĭ 1855. — 1 vol. in-8°.

Bolintineanu (D.), Stefanŭ celŭ tinĕrŭ Vodă. Bucurescĭ 1872. — 1 br. in-8°.
Bolliac (C.), Curiosulŭ No. 2 şi 3. Bucurescĭ 1837. — 2 br. in-8°.
Brâncoveanu (Bibescu B.), Printzulŭ George D. Bibescu înaintea opinieĭ publice. Bucurescĭ 1858. — 1 br. in-8°.
Brâncovenescŭ (Spitalŭ). Insciinţare de resultatulŭ lucrărilorŭ spitaluluĭ Brâncovenescŭ... în curgerea anilorŭ 1856 şi 1857. Bucurescĭ 1858.—1 br. in-8°.
Brockhaus Conversations-Lexikon. XIV Auflage. I—V Band. Leipzig 1892.— 5 vol. in-8° gr.
Brot (Alphons), Biblioteca romanţo-istorică. Din ale luĭ... Traduse de I. Samurcaşŭ. Partea I—III. Bucurescĭ 1839. — 3 vol. in-8°.
Brugmann (Karl), Grundriss der vergleichenden Grammatik der indogermanischen Sprachen. II Band. Strassburg 1892. — 1 vol. in-8°.
Brunner (H.), Deutsche Rechtsgeschichte. I—II Band. Leipzig 1887—1892.— 2 vol. in-8°.
Bucoavnă pentru învĕţătura pruncilorŭ. Braşovŭ 1826. — 1 vol. in-8°.
Bukowina. Zur Begründung der Bukowinaer Landes-Petition. Wien 1840.— 1 br. in-8°.
Bunyitay (Vincze), Biharvármegye Oláhjai s a vallás-unió. Budapest 1892. — 1 br. in-8°.
Burlan (I. A.), Studentulŭ. Bucurescĭ 1850. — 1 vol. in-8°.
Busch (Dr. Moritz), Die Türkei. Reisehandbuch für Rumelien, die untere Donau, Anatolien, etc. Triest 1870. — 1 vol. in-8°.
Byron, Din scrierile luĭ. Traduse de I. Eliade. Bucurescĭ 1834. — 1 vol. in-8°.
Byzantinische Zeitscrift. Herausgegeben von K. Krumbacher. I Band. Leipzig 1892. — 1 vol. in-8°.
Calendarŭ aşezatŭ pe şeapte planete. Bucurescĭ 1858. — 1 vol. in-8°.
Calendarŭ popularŭ pentru anulŭ 1845, 1846. Bucurescĭ. — 2 vol. in-8°.
Calendarŭ prevestitorŭ întocmaĭ după originalulŭ celŭ adevĕratŭ alŭ vestituluĭ astronomŭ Kazamia pentru anulŭ 1855. Bucurescĭ. — 1 vol. in-8°.
Calendariŭ pe anulŭ 1818, 1831. Buda. — 2 vol. in-8°.
Calendariŭ pe anulŭ 1853, 1858. Sibiiŭ. — 2 vol. in-8°.
Calendarŭ pe anulŭ 1855. Iaşĭ. — 1 vol. in-8°.
Canoanele mĕrturisiriĭ. Bucurescĭ 1850. — 1 vol. in-8°.
Carcalechi (Zaharie), Biblioteca românéscă întocmită în 12 părţĭ, după numĕrulŭ celorŭ 12 lunĭ. Partea I. Buda 1821. — 1 vol. in-8°.
Carte de conversaţiune şi vocabulariŭ germanŭ şi românŭ. Ediţiunea II. Sibiiŭ 1857. — 1 vol. in-8°.
Carte fórte folositóre de sufletŭ, despărţită în treĭ părţĭ. Buzeŭ 1838. — 1 vol. in-8°.
Catalogŭ de cărţile tipărite la Institutulŭ Albineĭ. Iaşĭ 1847. — 1 br. in-8°.

Catavasiiariŭ cu toate cele trebuincioase cântări ce se cântă preste totŭ anulŭ. Catavasii româneşti şi greceşti. Buzeŭ 7277 (1769).—1 vol. in-8° p.

Centralblatt für Bibliothekswesen. Herausgegeben von Dr. O. Hartwig. X Jahrgang. Leipzig 1893. — 1 vol. in-8°.

Chardonne (L. de), Les Roumaines. Mitsa. II édition. Paris 1884.—1 vol. in-8°.

Chateaubriand, Aventurile celui din urmă Abenseragiŭ. Bucuresci 1854.— 1 vol. in-8°.

» Natchezii, trad. de I. N. Şoimescu. I—III. Bucuresci 1854.—3 vol. in-8°.

Chirculescu (N. G.). Scurtă arĕtare a religiunei mahometane. Tradusă din grecesce. Bucuresci 1861. — 1 vol. in-8°.

Chopin, Russie, suite de la Russie d'Europe.—Crimée, Circassie et Géorgie par M. César Famin.—Arménie par M. Boré. Paris 1857. — 1 vol. in-8°.

Ciasoslovŭ care cuprinde în sine toată slujba de zi şi de noapte. Iaşi 7258 (1750). — 1 vol. in-4° p.

Collectio librorum juris graeco-romani ineditorum. Ecloga Leonis et Constantini. Lipsiae 1852. — 1 vol. in-8°.

Collecţiune de nuvelle, poesii şi altele. Bucuresci 1855. — 1 vol. in-8°.

Comitetulŭ centralŭ alŭ Unirii din Bucuresci. — 1 fóie volantă.

Cornet (Enr.), Le guerre dei Veneti nell 'Asia. 1470—74. Viena 1856. — 1 vol. in-8°.

Corespondinţe între Ministerulŭ din întru şi Muncipalitatea Capitalei. Bucuresci. — 1 br. in-8°.

Crecana (Ch.), Extract din Téstaméntul cel vechiu. Sibiiu 1834. — 1 vol. in 8°.

Creţescu (A.), Crucea de lemnŭ. Tradusă. Bucuresci 1847.—1 vol. in-8°.

Cromeri (Mart.), De origine et rebus gestis Polonorum libri XXX. Basileae. — 1 vol. in-4°.

Cuvelie şi *Leopold,* Macabeii saŭ luarea Ierusalimului. Tradusă de I. N. Ş. Bucuresci 1849. — 1 vol. in-8°.

Cuvîntŭ adresatŭ Inălţimei Sale Domnului Româniel. Bucuresci 1864. — 1 fóie volantă.

Danube. Mémoire sur le régime administratif établi aux embouchures du Danube. Galatz 1867. — 1 br. in-4°.

Demetrescu (Oprea), Ore-cari învĕţăminte agricole despre semĕnături, pomi şi flori. Bucuresci 1862. — 1 br. in-8°.

Depărăţianu (Al.), Grigore Vodă. Dramă în 5 acte şi în versuri. Bucuresci 1864. — 1 br. in-8°.

Descriere de cele peste fire sĕvêrşite minuni de Prea curata Maica născĕtoarea de Dumnedeŭ. Traduse de Paharniculŭ A. G. L. Bucuresci 1852. — 1 vol. in-8°.

Deşiu (Andreiŭ). Plângerile lui... către Adunarea legislativă, cerêndŭ restituirea în drepturile sale politice şi civile. Bucuresci 1870. — 1 br. in-8°.

Deutsche Revue über das gesammte nationale Leben der Gegenwart. Herausgegeben von Richard Fleischer. 1892. Breslau-Berlin. — 4 vol. in-8°.
Dimitrie (Mitropolitul Rostovuluĭ), Adunare pe scurtŭ de eresurile Lipovenilorŭ. Bucurescĭ 1859. — 1 br. in-8°.
Dio (A.), Tótă viaţa femeiască în câte-va césurĭ. Iaşĭ 1840. — 1 br. in-8°.
Dionisie (Episcopulŭ), Principiĭ generale de înţelepciune. Buzeŭ 1871. — 1 br. in-8°.
Direcţiunea Domeniilorŭ Statuluĭ. Contractŭ (formularŭ). — 1 br. in-8°.
Doctoru de casă, culesŭ din maĭ multe cărţĭ pentru folosulŭ obştescŭ. 1816. — 1 br. in-8°.
Doglioni (Gio. N.), Historia delle guerre d'Ungheria. Cremona 1596. — 1 vol. in-8° p.
Doublet (V.), Cursŭ practicŭ de stilŭ epistolarŭ. Tradusŭ de A. Pretorianŭ. Bucurescĭ 1857. — 1 br. in-8°.
Dreptulŭ. Legislaţiune, doctrină, jurisprudenţă, etc. Aniĭ III, IV şi V. 1873 – 1875. Bucurescĭ. — 3 vol. in-4°.
Dumas (A.), Speronare. Tradusă de I. Eliade. Bucurescĭ 1847. — 1 vol. in-8°.
» Din Corricolo. Tradusŭ de I. Eliade. Partea II. Bucurescĭ 1847. — 1 vol. in-8°.
» Acté saŭ mórtea luĭ Neron. Tradusă de C. Gane. Tom. I—II. Iaşĭ 1851. — 2 vol. in-8°.
Dzanoglu Lesviodax (A.), Nóptea şi ḑiua Rosii. Traducere. Bucurescĭ 1836. — 1 vol. in-8°.
Enciclopœdia Britannica. Part. 81. XI edition. Edinburgh 1892. — 1 vol. in-4°.
Erdmannsdörffer (Dr. Bernhard), Deutsche Geschichte vom Westfälischen Frieden bis zum Regierungsantritt Friedrichs des Grossen. I Band. Berlin 1892. — 1 vol. in-8°.
Eudoxia. Tradusă din franţuzesce de I. P. Brăila 1841. — 1 vol. in-8°.
Evanghelia Domnuluĭ şi Mântuitoruluĭ nostru Isus Hristos. Editată de Th. Codrescu şi D. Gusti. Iaşĭ 1862. — 1 vol. in-8°.
Fallmerayer (Dr. J. Ph.), Fragmente aus dem Orient. I—II. Band. Stuttgard-Tübingen 1845. — 2 vol. in-8°.
Fényes Alexius, Statistik des Königreichs Ungarn. I — II Theil. Pesth 1843—44. — 2 vol. in-8°.
Féréal (M. V. de), Misterele Inquisiţieĭ. Traducere de P. M. Georgescu. I—II. Bucurescĭ 1855. — 2 vol. in-8°.
Finkel (Dr. L.), Bibliografia historyi Polskiej. Część I. Lwowie 1891. — 1 vol. in-8°.
Flower (William Henry) and ***Richard Lydekker***, An introduction to the study of mammals living and extinct. London 1891. — 1 vol. in-8°.

Focion, Dialogurile luĭ . . . . Traduse de S. Marcovicĭ. Bucurescĭ 1844. — 1 vol. in-8°.
Fontes rerum Austriacarum. Diplomataria et acta. XLVI Band. Wien 1892.— 1 vol. in-8°.
Fournier, Russie, Allemagne et France. Grimma 1844.—1 vol. in-8°.
Freschot (C.), Memorie historiche e geografiche della Dalmazia. Bologna 1687.— 1 vol. in-8°.
Galatz. Rapport sur le budget de Galatz. Galatz 1872. — 1 br. in-8°.
Garden (Comit. de), Tabloŭ istoricŭ alŭ diplomaţieĭ. Craiova 1857. — 1 br. in-8°.
Gardthausen (V.), Griechische Palaeographie. Leipzig 1879.— 1 vol. in-8°.
Gautier (L.), Les épopées françaises. II. Edition II. Paris 1892. — 1 vol. in-8°.
Gavra (Al.), Lecsiconŭ de conversaţie istoricescŭ-religionariŭ. Tom. I. Buda 1847. — 1 vol. in-8°.
Gazeta de Focşanĭ. Anulŭ I (1865). Focşanĭ. — 1 vol. folio.
Geanoglu (Sărdaru Sc.), Istoria luĭ Napoleon Bonaparte. Bucurescĭ 1840. — 1 vol. in-8°.
» *(Paharniculŭ Scarlatŭ)*, Aducerea trupuluĭ Impĕratuluĭ Napoleon în Franţa. Tradusă. Bucurescĭ 1843. — 1 br. in-8°.
» *Lesviodax (A.)*, Povestirĭ din spaimele vrăjitoreştĭ. Din ruseşte. Partea I—IV. Bucurescĭ 1839. — 4 vol. in-8°.
» *(Pah. A.)*, Tălcuirea viselorŭ. A III ediţie. Bucurescĭ. — 1 vol. in-8°.
Genilie (I.) Geografie istorică, astronomică, naturală şi civilă a continentelorŭ în generalŭ şi a Românieĭ în particularŭ. Bucurescĭ 1835. — 1 vol. in-8°.
» Prinţipurĭ de Geografie. Bucurescĭ 1841. — 1 br. in-8°.
» Principe de Geografie. Bucurescĭ 1855. — 1 br. in-8°.
Genlis (Contesa de), Palmira şi Flaminia saŭ secretulŭ. I—II. Iaşĭ 1852.— 2 vol. in-8°.
» *(M-me de)*, Prinţesa de Clermont. Bucurescĭ 1842. — 1 vol. in-8°.
Geschichte und Ursachen der Kriege zwischen den Russen und Türken. 1—6 Stück. Frankfurt und Leipzig 1787—88. — 2 vol. in-4°.
Gesner. Din scrierile luĭ. Celŭ d'întâiŭ plutitorŭ. Tradusŭ de I. Costinescu. 1840. — 1 br. in-8°.
Gfrörer (A. Fr.), Byzantinische Geschichten. I—III Band. Graz 1872—74.— 3 vol. in-8°.
Ghika (Ion), Pledoriulŭ trimisŭ la judecătoria Districtuluĭ Dâmbovitza pentru constatarea drepturilorŭ sale politice. Bucurescĭ 1859. — 1 br. in-8°.
Godefroy (Frédéric), Dictionnaire de l'ancienne langue fraçaise et de tous ses dialectes du IX-e au XV-e siècle. Fasc. 69—71. Paris 1892. — 3 br. in-4°.

Grigorie Theologulŭ (Sf.), Cuvîntulŭ de despărțire... tradusŭ de Archimandritulŭ Teoctistŭ Scribanŭ. Bucurescĭ 1869. — 1 br. in-8°.

Gröber (G.), Grundriss der romanischen Philologie. II Band, 1. Strassburg 1893. — 1 vol. in-8°.

Grotefend (Dr. H.), Über Sphragistik. Breslau 1875.—1 vol. in-8°.

» Zeitrechnung des Deutschen Mittelalters und der Neuzeit. II. Hannover 1892. — 1 vol. in-8°.

Gruteri (J.), Corpus inscriptionum ex recensione et cum annotationibus Joannis Georgii Graevii. Amsterdami 1707. — 4 vol. in-fol.

Gusti (D.), Geografie pentru școlele primare. Ediția VI. Iașĭ 1851.— 1 vol. in-8°.

Halepliu (C.), Ucenicŭlŭ șarlatanuluĭ. Comedie. Bucurescĭ 1851.—1 vol. in-8°.

» Săraculŭ cinstitŭ. Comedie. Bucurescĭ 1851. — 1 vol. in-8°.

Haltavsii (Christiani Gottlob), Calendarium medii aevi praecipue germanicum. Lipsiae 1729. — 1 vol. in-8°.

Herișescu (I. N.), Marta și Maria. Dramă. Tradusă. Bucurescĭ 1853. — 1 vol. in-8°.

Holder (Alfred), Alt-Celtischer Sprachschatz. III Lieferung. Leipzig 1892.— 1 br. in-8°.

Ianoviciu (V.), Gramáteka limbeĭ románescĭ. Viena 1851. — 1 vol. in-8°.

Iconomu (D.), Păstorulŭ săracŭ. Tradusŭ. Bucurescĭ 1849.—1 vol. in-8°.

Ilarionŭ (Episcopulŭ), Cuvîntŭ alŭ Prea-sfințieĭ sale, ḑisŭ la sfințirea Mitropolieĭ țĕreĭ româneștĭ. Buzĕŭ 1839. — 1 br. in-8°.

Institutorele, 1874. Craiova.— 1 vol. in-fol.

Institutulŭ naționalŭ de agricultură dela Pantelimonŭ. Catalogŭ de producte, animale.... Bucurescĭ 1867. — 1 br. in-8°.

Instruction relative à la tenue des livres dits «Inventaires». Bucarest 1874. 1 br. in-4°.

Invĕțătură către preoțĭ și diaconĭ, adică sfătuire cum trebue să se poarte în slujba sf. Leturghiĭ... Buzĕŭ 1835.— 1 vol. in-8°.

Ioanichie Evantias, Scurtă esplicație despre obiectele bisericeștĭ. Bucurescĭ 1856.— 1 vol. in-8°.

Ionescu (I.), Dările de sémă către alegĕtoriĭ colegiuluĭ al IV-lea de Roman. Iașĭ 1885.— 1 vol. in-8°.

Iorgulescu (A)., Manuscrisŭ din Santa Elena. Tradusŭ. Bucurescĭ 1846. 1 vol.— in-8°.

Iovitia (J.), Mus'a română. Almanachu beletristicu. Pesta 1865.— 1 vol. in-8°.

Israélites. Réponse aux attaques dirigées contre les Israélites. — Rĕspunsŭ la atacurile îndreptate în contra Israelițilorŭ. Bucurescĭ 1868.—1 br. in-8°.

Istrati (N.), Acte oficiale despre datoria Vistieriеĭ a Principatuluĭ Moldoveĭ, culese în anulŭ 1856. Bucurescĭ 1857.— 1 br. in-4°.

Иваницовъ (И), Вновь появившійся островъ на Каспійскомъ Морѣ.- -1 br. in-8°.

Kaminker (Arnold), Paroles pour l'esprit et le coeur. Iassy 1861.—1 vol. in-8°.
Kanitz (F.), Beiträge zur Kartographie des Fürstenthums Serbien. Wien 1863.— 1 br. in-8°.
» Die prähistorischen Funde în Serbien bis 1889. Wien 1889.—1 br. in-4°.
Kapper (Siegfried), Südslavische Wanderungen. I—II Band. Leipzig 1853.— 2 vol. in-8.
Kiepert's Atlas antiquus. XI Auflage. Berlin 1892.— 1. vol. in-fol.
Kifalovŭ (M.), Culegerea de tratate între Curţile Otomană şi Ruséscă. Bucurescĭ 1850.— 1 vol. in-8°.
» Povaţă în potriva holeriĭ. Bucurescĭ 1842.— 1 vol. in-8°.
» Povaţă nouă în potriva holeriĭ, adică mĕsurĭ de pază şi de lecuire. Tradusă. Bucurescĭ 1847.— 1 br. in-8°.
Kilz (G.), Evreica din Algeria. Dramă în cincĭ acte şi şésse tablouri. Tradusă din frantzozesce. Viena 1851. — 1 vol. in-8°.
Kohl (I. G.), Reise nach Istrien, Dalmatien und Montenegro. I—II Band. II Ausgabe. Dresden 1856. — 2 vol. in-8°.
Kok (P. de), Lăptăriţa din Montfermeil. Tradusă din franţozeşte de I. M. Bujoreanu. Bucurescĭ 1855. — 1 vol. 8°.
Kunisch (Richard), Eine Fahrt nach dem Orient. Reisebilder aus Ungarn, Rumänien und der Türkei. Berlin 1869. — 1 vol. in-8°.
Lafont (Ch.), Capu d'opera necunoscutŭ. Tradusŭ de G. Lehliul. Bucurescĭ 1845. — 1 vol. in-8°.
Lecca (C.), Etude sur la réserve, à Rome, en France et en Roumanie, Paris 1875. — 1 vol. in-8°. gr.
Lege pentru înaintarea în óste. Bucurescĭ 1862. — 1 br. 8°.
Lettera degli Arcivescovi della sede patriarcale di Cilicia. 1870. — 1 br. in-8°.
Levidi (C. N.), La race hellénique et l'Occident. Athènes 1856. — 1 br. in-8°.
Literaturblatt für germanische und romanische Philologie. XIII Jahrgang. Leipzig 1892. — 1 vol. in-4°
Lithurghie, sfînta şi dumnedeiasca... Sibiiŭ 1798. — 1 vol. in-8°.
Lombroso (Cesare), L'uomo delinquente. Vol. I—II. Torino 1889.—2 vol. in-8°.
Louterel, Conferinţe asupra întrebuinţăreĭ manevrelorŭ infanterieĭ în faţa neamiculuĭ. Traducţiune de maiorulŭ I. Logadi. Bucurescĭ 1859. — 1 vol. in-8°.
Lucacĭ (Dr. B.), Manualŭ de epidemicele boale ale dobitoacelorŭ. Bucurescĭ 1855. — 1 vol. in-8°.
Maior (Petru), Predike saŭ învĕţăturĭ la toate duminecile şi sĕrbătorile anuluĭ. Partea I—III. Buda 1811. — 3 vol. in-4°.
Maiorescu (T. L.), Einiges Philosophische in gemeinfasslicher Form. Berlin 1881. — 1 vol. in-8°.
Mănciulescu (A.), Ludovicŭ saŭ miculŭ emigratŭ. Bucurescĭ 1853.—1 br. in-8°.

Marcovicĭ (S.), Viaţa Conteluĭ de Comminj. Romanţŭ moralŭ, tălmăcitŭ din franţozeşte. 1830. — 1 br. in-8°.

Mare eşire a luĭ Satană. Tradusă de N. D. Bucurescĭ 1845. — 1 vol. in-8°.

Mărgăritescu (D.), România şi Italia. Brăila 1878. — 1 br. in-8°.

Marigny (Taitbout de), Atlas de la Mer Noire et de la Mer d'Azow. Odessa 1850. — 1 vol. in-fol. obl.

» Hydrographie de la Mer Noire et de la Mer d'Azow. Trieste 1856.— 1 vol. in-8°.

Marmontel, Lădiţa. Tradusă de P. Nenişorŭ. Bucurescĭ 1841.— 1 vol. in-8°.

» Velisarie. Scriere morală. Tradusă de Paharniculŭ S. Marcovicĭ. Bucurescĭ 1843. — 1 vol. in-8°.

» Λόγοι τρεῖς ἐκ τῶν ἠθηκῶν τοῦ Μαρμοντέλου. — Treĭ cuvinte din cele moraliceştĭ ale luĭ Marmontel. Tălmăcite de Paharniculŭ Enache Papazoglu. Bucurescĭ 1846. — 1 vol. in-8°.

Martens (F. de), Recueil de traités et conventions conclues par la Russie avec les Puissances étrangères. Tome IX. St. Pétersbourg 1892. — 1 vol. in-8°.

» *(G. Fr. de)*, Nouveau recueil général de traités. Continuation. II Série. Tome XVII. Goettingue 1891.— 1 vol. in-8°.

Masca jos! în două părţĭ. Bucurescĭ 1868. -- 1 vol. in-8°.

Mavrodolu (G.), Meriana. Dramă. Bucurescĭ 1851.— 1 vol. in-8°.

Mémoires de la Société géologique de France. Paléontologie. Tome III. Paris 1892.— 1 vol. in-4°.

Mihăescu (Gr.), Amelia. Tradusă. Craiova 1846.—1 vol. in-8°.

Millo (M.), Unŭ poetŭ romanticŭ. (Scene în versurĭ). Iaşĭ 1850. — 1 br. in-8°.

Mittheilungen der k. k. Central-Commission zur Erforschung und Erhaltung der Kunst- und historischen Denkmale. Neue Folge. Band XVIII. Wien 1892. — 1 vol. in-4°.

Miunhausen. Istoria şi întîmplările baronuluĭ de... Bucurescĭ 1855. — 1 vol. in-8°.

Molière, Amfitrion. Tradusŭ de I. Eliade. Bucurescĭ 1835.— 1 vol. in-8°.

» Precioasele. Comedie într'unŭ actŭ. Tradusă de I. D. Ghica. Bucurescĭ 1835.— 1 br. in-8°.

Monumenta Germaniae historica. Auctores antiquissimi. I—X. Berlin 1877—92.—10 vol. in-4°.

Muller (P.), Album de douze vues de la ville de Iassi. Iaşĭ 1865.— 1 vol. in-fol.

Negruzzi (C.), Doĭ ţĕranĭ şi cincĭ cârlanĭ. Ediţia II. Iaşĭ 1857.— 1 br. in-8°.

Nifonŭ (Mitropolitulŭ), Principiile fundamentale ale religieĭ saŭ catechismulŭ vîrsteĭ mature. Bucurescĭ 1856.— 1 vol. in-8°.

Nifonŭ (Mitropolitulŭ), Rugăciune cu ocasia deşchiderii Divanului ad-hoc. Bucuresci 1857.—1 br. in-4°.

» Rênduiala rugăciunii ce se va sevîrşi în toţi anii la 24 Ianuarie. Bucuresci 1860. — 1 br. in-4°.

Niţescu (I.), Ştefu Nerodu, saŭ ce ştii acésta la ce e bunŭ. Farsă într'unŭ actŭ după a lui Kotzebue. Bucuresci 1835. — 1 vol. in-8°.

Обмелѣніе Азовскаго Моря. St. Petersburg 1861. — 1 br. in-8°.

Odobescu (A. I.), Mihnea Vodă (celŭ Rĕŭ). Dómna Kiajna. Bucuresci 1860.— 1 vol. in-8° p.

Oglinda verităţii saŭ trecutulŭ şi presentulŭ de K. Z. X. Bucuresci 1861.— 1 br. in-8°.

Orăşianu (N. T.), O fată de măritatŭ. Bucuresci 1858. — 1 br. in-8°.

Ormanian (M.), Les droits civils et la liberté réligieuse des catholiques d'Orient. Rome 1872. — 1 br. in-8°.

» Il reversurus ovvero la Turchia ed il Papato. Roma 1872. — 1 br. in-8°.

Oroşanu (T.) Selico. Noutate africănéscă. Tradusă. Bucuresci 1843.—1 vol. in-8°.

» Inconjurarea Kolhesterei. Tradusă. Bucuresci 1843.

Ortografia limbei române. Regulele primite de Academia română în 1880 şi 1881. Bucuresci 1881. — 1 br. in-8°.

Памятникъ трудовъ православныхъ благовѣстниковъ Русскихъ съ 1793-1853 года. Москва 1857. — 1 vol. in-8°.

Pamfletu Nr. 1. Cum să se dea România pe mâna Românilorŭ. Craiova 1869. — 1 br. in-8°.

Pann (A.), Epitafulŭ saŭ slujba înmormîntării Domnului... nostru Iisusŭ Hristosŭ. Bucuresci 1853. — 1 br. in-4°.

» Culegere de poveşti şi anecdote. Bucuresci 1854. — 1 vol. in-8° p.

Papiu-Ilarianu (A.), Die constitutionelle Unabhängigkeit Siebenbürgens... Nach dem rumänischen von I. F. Neigebaur. Breslau 1862. — 1 br. in-8°.

Pelimon (A.), Zestrea Suzetei. Tradusă. Bucuresci 1852. — 1 vol. in-8°.

» Hoţii şi hagiulŭ. Bucuresci 1853. — 1 vol. in-8°.

» Flori de Moldo-România. Poesii. Bucuresci 1864.— 1 vol. in-8°.

Peschel (Oscar), Völkerkunde. IV Auflage. Leipzig 1885. — 1 vol. in-8°.

Petermann, Geographische Mittheilungen. 1856, 1857 (fasc. 1—10), 1862, 1865 (fasc. 11), 1866—68, 1871—93. Suplem. 5—9, 20—28, 39—54, 56—105. Gotha 1856—93. — 29 vol. şi 86 br. in-4°.

Petrescu (G.), Libertatea individuale. Bucuresci 1866. — 1 br. in-8°.

Petrik (Géza), Magyarország bibliographiája. 1712—1860. IV Kötet. Budapest 1892. — 1 vol. in-8°.

Picard. Nepotulŭ ca unchiŭ. Comedie în trei acte. Tradusă de D. Moşoiŭ dela Pikard. Bucuresci 1846. — 1 vol. in-8°.

Picart (B.), Albumŭ internaţionalŭ cuprindêndŭ descripţiunea ceremonielorŭ

religióse ale tutulorŭ naţiunilorŭ aflate pe suprafaţa pămîntuluĭ. Tra dusŭ de M. Wertheimer. Bucurescĭ 1871, 1872, 1874. — 5 vol. in-fol.

Pĭcleanu (At. N.), Espunere a chestieĭ locurilorŭ sfinte şi a causeĭ acesteĭ prigonirĭ. Bucurescĭ 1855. — 1 vol. in-8°.

Pierling S. J. (L. P.). Papes et Tsars (1547—1597), d'après des documents nouveaux. Paris 1890. — 1 vol. in-8°.

Pilde filosofeştĭ. Sibiiŭ 1795. — 1 vol. in-8°.

Pleşoianu (G.), Abecedarŭ greco-românescŭ. Bucurescĭ 1834. — 1 vol. in-8°.

» Columbulŭ. Istorie tradusă. Bucurescĭ 1839. — 1 vol. in-8°.

» Canarulŭ. Istorie... tradusă din franţozeşte. Craiova 1840. — 1 br. in-8°.

Poenaru (I. M.), Două nuvele morale. Bucurescĭ 1880. — 1 br. in-8°.

Popescu (N. D.), Radu alŭ III-lea celŭ Frumosŭ. Nuvelă originală. Bucurescĭ 1864. — 1 vol. in-8°.

Pravilă de obşte asupra faptelorŭ rele şi a pedepsiriĭ lorŭ. Viena 1788.— 1 vol. in-8°.

Prévost, Istoria Manoni Lesco şi a cavaleruluĭ de Grio. Tradusă de St. H. Bâjescu. Bucurescĭ 1857. — 1 vol. in-8°.

Principatele Unite. Ministerulŭ Finanţelorŭ alŭ Ţĕreĭ Româneseĭ. Instrucţiunĭ. Bucurescĭ 1861. — 1 br. in-8°.

Proiectŭ pentru o biserică de satŭ. 1853. — 1 br. in-8° gr.

Psaltirea Prooroculuĭ şi Inpĕratuluĭ Davidŭ. Sibiiŭ 1831. — 1 vol. in-4°.

» saŭ cartea Psalmilorŭ, de pre limba evreiască tradusă de Th. Popŭ. Blajŭ 1835. — 1. vol. in-8°.

Quitzmann (Dr. E. A.), Reisebriefe aus Ungarn, dem Banat, Siebenbürgen, den Donaufürstenthümern, der Europäischen Türkei und Griechenland. Neue Ausgabe. Stuttgart 1850. — 1. vol. in-8°.

Rangabé (Cléon), Plevna, le jour de la reddition. Vienne 1879. — 1 br. in-8°.

Ratisbonne (Th.), La question juive. Paris 1868. — 1 br. in-8°.

Ravelet (A.), Examen critique du traité de Paris à propos de la persécution contre les Chrétiens. Paris 1874. — 1 br. in-8°.

Reitzenheim (J.), La Pologne parmi les Slaves. Paris 1854. — 1 br. in-8°.

România pe 1838. Bucurescĭ. — 1 vol. in-4°.

Romania. Recueil trimestriel consacré à l'étude des langues et des littératures romanes. Tome XXI Paris 1892. — 1 vol. in 8°.

Roth (F. W. E.), Die Mainzer Buchdruckerfamilie Schöffer während des XVI Jahrhunderts. Beiheft zum Centralblatt für Bibliothekswesen. IX. Leipzig 1892. — 1 vol. in-8°.

Rudow (Dr. W.), Geschichte der rumänischen Schrifttums. Wernigerode 1892. — 1 vol. in-8°.

Russisch-türkische (Der) Krieg. Wien-Leipzig 1854. — 1 vol. in-8°.

Salustie, Răsboiulŭ Catilinarŭ. Tradusŭ de A. Zanea. Bucurescĭ 1840. — 1 vol. in-8°.

Sand (G.), Leone-Leoni. Tradusŭ de A. Rahtivanu. Bucurescĭ 1850. — 1 vol. in-8°.

» Metella și Orbulŭ, nuvelă de R. R. Tellusson. Traduse de G. A. Baronzi. Bucurescĭ 1853. — 1 vol. in-8°.

» Mont-Revêche. Tradusŭ de A. Dertmanŭ. I—II. Bucurescĭ 1853—54. — 2 vol. in-8°.

Savvage (J.), Mémoire du voyage en Russie. Paris 1855. — 1 vol. in-8°.

Schall (T. C.), Oesterreichs glorreichste Tage der 13, 14, 15 März 1848. Wien 1848. — 1 br. in-8°.

Schedel (H.), Liber cronicarum. Nürnberg 1493. — 1 vol. in-fol.

Scheller (Dr. jur. Hans), Die Staatsrechtliche Stellung von Bosnien und der Herzegowina. Leipzig 1892. — 1 vol. in-8°.

Schinagl (M.), Gramatec'a latina. Partea II. Tradusa de T. Cipariu. Blasiu 1860. — 1 vol. in-8°.

Schwenke (Dr. Paul), Adressbuch der deutschen Bibliotheken. Beiheft zum Centralblatt für Bibliothekswesen. X. Leipzig. — 1 vol. in-8°.

Scott (W.), Ricard Inimă-de leŭ saŭ Talismanulŭ. Tradusă de I. M. Bujoreanu. Bucurescĭ 1855. — 1 vol. in-8°.

Scurtă arĕtare despre luarea Parisuluĭ. Buda 1814. — 1 vol. in-8°.

Sczerbic (P.), Promptuarium statutorum omnium et constitutionum regni Poloniæ. Brunsbergæ 1604. — 1 vol. in-4°.

Seulescul (G.), Abețedariŭ românescŭ. Iașĭ 1832. — 1 br. in-8°.

Șoĭmescu (S. N.), Cestiunea Orientuluĭ în fața dreptuluĭ publicŭ europeanŭ. Bucurescĭ 1868. — 1 vol. in-8°.

Spruner (K. v.), Historischer Atlas. Ausser Europa. II Auflage. Gotha 1855.— 1 vol in-fol.

» Mittelalter und neuere Zeit. Gotha 1880. — 1 vol. in-fol.

» *-Menke*, Atlas antiquus. Gothae 1865. — 1 vol. fol. obl.

Steaua Dunăriĭ. An. I. 1882. Bucurescĭ. — 1 vol. in-fol.

Stefano (A.), Instrucțiĭ către misionariĭ din Moldova. Iașĭ 1853. — 1 fóie volantă.

Știrbeiŭ (Gr.), Patriarhiĭ. Istorie trasă din sfânta Scriptură. Tradusă din franțozește. I. Bucurescĭ 1839. — 1 vol. in-8°.

Sue (E.), Chernoc Corsarul. Tradus de C. C. Băjescu. Bucurescĭ 1852. — 1 vol. in-8°.

» Matilda saŭ memoriile uneĭ femeĭ june. Tradusă de G. A. Baronzi. Vol. I—IV. Bucurescĭ 1853—54. — 4 vol. in-8°.

» Arthur, jurnalulŭ unuĭ necunoscutŭ. Traducție de D. Teulescu. Vol. I—II. Bucurescĭ 1854. — 2 vol. in-8°.

Swift, Călĕtoriile lui Gulliver. Traduse de I. D. Negulicĭ. II. Bucurescĭ 1848. — 1 vol. in-8°.

Szarvas (G.) és *Simonyi (Zs.)*, Lexicon linguae hungaricae aevi antiquioris. VI kötet. Budapest 1891—92. — 1 vol. in-4°.

Szinnyei (J.), Magyar irók élete és munkái. II kötet. Budapest 1892. — 1 vol. in-8°.

Tacu (D.), Dreptulŭ de legislaţiune alŭ poporuluĭ românŭ. Iaşĭ 1862. — 1 br. in-8°.

Tâlcuiala Evangheliilorŭ, în Dumineecele Învieriĭ şi ale sĕrbătorilorŭ. Sibiiŭ 1857. — 1 vol. in-8°.

Terrail (Ponson du), Dela Paris la Atena. Tradusă de Dimitrie Gusti. Iaşĭ 1856. — 1 vol. in-8°.

Ţichindélŭ (D.), Filosoficeştĭ şi politiceştĭ prin fabule moralnice învĕţăturĭ. Buda 1814. — 1 vol. in-8°.

Tincovicĭ (D. I.), Cuvîntărĭ Dumnezeeştĭ la praznicile Mântuitoruluĭ nostru Iisus Hristos. Buda 1815. — 1 vol. in-8°.

Tornborg (C.), Les maximes. Iassy 1885. — 1 br. in-8°.

Traité (Le), de Paris. Appel aux Puissances consignataires. Paris 1875.— 1 br. in-8°.

Trebuinciosulŭ, ḑiarŭ ilustratŭ. Anulŭ I. Bucurescĭ 1883. — 1 vol. in-fol.

Trista întîmplare a cetăţiĭ Dresda. Buda 1814. — 1 vol. in-8°.

Türkische Wehrmacht und die Armeen der Balkanstaaten, Bulgarien, Griechenland, Serbien, Rumänien und Montenegro. Wien 1892. — 1 vol. in-8°.

Ubicini (A.), Les Serbes de Turquie. Paris 1865. — 1 vol. in-8°.

» Les origines de l'histoire roumaine. Texte revu et publié par Georges Bengesco. Paris 1887. — 1 vol. in-8°.

Ульски (А.), Предварительныя изслѣдованія рельефа дна Каспійскаго Морѣ. St. Petersburg 1863. — 1 br. in-8°.

» О результатахъ промѣра Каспійскаго Моря въ 1861-62 г. — 1 br. in-8°.

Ungaria. Revistă socială-sciinţifică-literară. Anulŭ II (1892). Cluj. — 1 vol. in-8°. gr.

Vacaresco (B. P.), Histoire de l'empire de Russie depuis Pierre-le-Grand, jusqu'à nos jours. Bucharest 1869. — 1 br. in-8°.

Văcărescu (I.), Napoleon la Şoen-Brun şi sînta Elena. Bucurescĭ 1847. — 1 vol. in-8°.

Varietăţĭ traduse din franţuzesce de unŭ românŭ. Bucurescĭ 1848. — 1 br. in-8°.

Vartic (T.), Bărbierulŭ de Paris. Tradusŭ. Tom. I—IV. Iaşĭ 1852—53. 4 vol. in-8°.

Vehse (Eduard), Tafeln der Geschichte. Dresden 1834. — 1 vol. in-fol.

Vignau (Du), L'état présent de la Puissance Ottomane, avec les causes de son accroissement et celles de sa décadence. Paris 1687. — 1 vol. in-8°.

Visarion (Archim.), Canoanicele îndatorirĭ ale preoţilorŭ. Bucurescĭ 1864. — 1 vol. in-8°.

Vocea Cleruluĭ, 1876. Bucurescĭ. — 1 vol. in-fol.

Voinescu I-iŭ (I.), Marsel. Tradusŭ d'în franţozeşte. Bucurescĭ 1845. — 1 vol. in-8°.

Voltaire, Sadicŭ saŭ ursitoarea. Istorie asiaticéscă, tradusă din franţuzeşte de S. Căpăţinénu şi D. Ioniţă Ciupagea. 1831. — 1 vol. in-8°.

Wattenbach (G.), Scripturæ græcæ specimina. Berolini 1883. — 1 vol. in-fol.

Wlislocki (Dr. H. V.), Zur Volkskunde der transilvanischen Zigeuner. Hamburg 1887. — 1 br. in-8°.

Wolff's (C.), Historischer Atlas. Neunzehn Karten zur mittleren und neueren Geschichte. Berlin 1877. — 1 vol. in-fol.

Zachariae (C. E.), Historiæ juris Græco-Romani delineatio. Cum appendice. Heidelbergae 1839. — 1 vol. in-8°.

» *a Lingenthal (C. E.)*, Jus græco-romanum. Pars I—VII. Lipsiae 1856—1884. 7 vol. in-8°.

» Kritik und Restitution der Basiliken. St. Petersburg 1865. — 1 br. in 4°.

» Eine Verordnung Justinian's über den Seidenhandel. St. Petersburg 1865. — 1 br. in-4°.

» Die griechischen Nomokanones. St. Petersburg 1877. — 1 br. in-4°.

» Appendix ad editionem Novellarum Justiniani. Lipsiæ 1884. — 1 br. in-8°.

» Pseudo-Photianischer Nomokanon. St. Petersburg 1885. — 1 br. in-4°.

» Geschichte des griechisch-römischen Rechts. III Auflage. Berlin 1892. — 1 vol. in-8°.

Zappa (Ev.), Τρεντοῦρας ἢ κηφὴν ὅστις περιορίζεται ἐντὸς τοῦ κύκλου τῆς Βλαχίας. Bucurescĭ 1847. — 1 vol. in-8°.

» Trântorulŭ care se mărginesce în cerculŭ Românieĭ. Bucurescĭ 1847. — 1 vol. in-8°.

Zeitschrift für romanische Philologie. Herausgegeben von Dr. G. Gröber. XVI Band. Halle 1892. — 1 vol. in-8°.

Zeitschrift für vergleichende Sprachforschung auf dem Gebiete der indogermanischen Sprachen. Herausgegeben von E. Kuhn und J. Schmidt. Gütersloh 1893. — 1 vol. in-8°.

Zimmermann (Franz) und *Carl Werner*, Urkundenbuch zur Geschichte der Deutschen in Siebenbürgen. I[ter] Band: 1191 bis 1342. Hermannstadt 1892. 1 vol. in-8° gr.

Zittel (K. A. v.), Palaeontografica. — Beiträge zur Naturgeschichte der Vorzeit. Stuttgart 1885—86. — 1 vol. in-4°.

Manuscripte.

Alexandria, romănesce, ilustrată, scrisă la Iașĭ de Năstase Negrulé, la 1790 Aprilie 1. — 1 vol. in-fol.

Anaforaua Divanuluĭ Moldoveĭ. Copie. 1805. — 1 in-fol.

Cartea inpĕrațilorŭ... foarte spre folosŭ și de învĕțătură pravoslavnicilorŭ creștinĭ. (Brașovŭ) 1796. — 1 vol. in-8°.

Catastihŭ de lécurĭ. 1838. — 1 vol. in-fol.

Ciasoslovŭ (stricatŭ și rĕŭ scrisŭ). — 1 vol. in-4°.

Danțulŭ celorŭ 12 Apostolĭ. — Pilde filosofeștĭ. — 1 vol. in-4°.

Fevruarie în 10 ḑile. Pomenirea sfîntuluĭ Dumneḑeescŭ Mucenicŭ Haralambie. — 1 vol. in-4°.

Leturghia sfîntuluĭ Ioanŭ Chrisostomŭ. Grecesce. — 1 vol. in-8°.

Otejnicŭ. (Făgăraș) 1796. — 1 vol. in-4°.

Raportŭ asupra magasinelorŭ, sistemŭ americanŭ, pentru păstrarea grânelorŭ. — 1 br. in-fol.

Chărțĭ geografice.

Charta țĕriĭ românescĭ. Bucurescĭ. — 1 fóie.

Papasoglu (D.), Districtulŭ Prahova. Chartă. 1863. 1 fol.

» » » Dâmbovița » 1863. 1 fol.

» » » Muscel » 1864. 1 fol.

» » » Putna » 1865. 1 fol.

Parteni și *Miller*. Charta Asieĭ după Enr. Berghaus. Iașĭ 1851. — 1 fol.

Stampe.

Andreas Bathori, Cardinal. Portretŭ. — 1 fóie.

Fürst Gregor Ghika. Portretŭ. — 1 fóie.

Georgius Basta. Portretŭ. — 1 fóie.

Recueil des vues et habillemens turques, dessinée (sic) d'après nature par le B. de G. 1re—10e, 12e, 13e, 16e, 17e, 21e et 22e feuille. (Vienne). — 16 foĭ.

Représentation de la bataille arrivé (sic) le 7 et 8 Octobre entre les troupes Impériaux sous le... Prince de Hoenloh et l'armée des Turcs... sous... Kara Mustapha Bacha. — 1 fóie.

Sentinelă turcéscă. 1809. — 1 fóie.

COMISIUNEA FONDULUI IOANŬ FĔTU

PENTRU CĂRȚĬ DIDACTICE.

Raportŭ asupra lucrărilorŭ sale în 1892—93.

Fiindŭ din noŭ realeșĭ în Comisiunea Fonduluĭ Ioanŭ Fĕtu, în ședința dela 5 Maiŭ 1892 a sesiuneĭ generale trecute, conformŭ Regulamentuluĭ acestuĭ fondŭ, avemŭ onórea a presentà Academieĭ resultatulŭ lucrăriĭ nóstre în cursulŭ anuluĭ expiratŭ.

Comisiunea întrunindu-se la 15 Maiŭ și 23 Iunie 1892 a hotărîtŭ, ca pentru anulŭ acesta să se împartă cărțĭ gratis la școlele rurale din județulŭ Vâlcea și Fălciŭ, și cerêndu-se Ministeriuluĭ Cultelorŭ și Instrucțiuneĭ publice informațiunĭ de numĕrulŭ și numele personaluluĭ didacticŭ alŭ școlelorŭ rurale din aceste douĕ județe, s'a constatatŭ că în județulŭ Vâlcea se află 117, iar în județulŭ Fălciŭ 57, ceea ce face 174 școle rurale, dintre carĭ 1 școlă din județulŭ Vâlcea n'are decât numaĭ clasa I și a II-a.

Cărțile alese pentru a fi distribuite anulŭ acesta aŭ fostŭ următórele:

a) Prima carte de cetire și scriere, de C. Meissner, și V. Dogar. Partea I. Prețulŭ 35 banĭ (redusŭ dela 50 banĭ).

b) Manualŭ de învĕțămîntŭ religiosŭ, de Dim. Petrescu. Partea I—IV. Prețulŭ L. 1.25 (redusŭ dela L. 1,65).

c) Manualŭ de geografie, de N. Michăilescu. Partea III (Clasa IV). Prețulŭ 60 banĭ (redusŭ dela 75 banĭ).

d) Gramatica română, Etimologia, de I. Manliu. Prețulŭ 64 banĭ (redusŭ dela 80 banĭ).

e) Istoria română, de Gr. G. Tocilescu. Prețulŭ 80 banĭ (redusŭ dela L. 1,20).

Comisiunea a decisŭ să se împartă la fie-care școlă câte 12 exemplare din cartea de sub litera *a*, câte 6 din cea de sub litera *b*, câte 7 din cele de sub literele *c* și *d*, și câte 8 din cea de sub litera *e*. In tabloulŭ următorŭ se arată numĕrulŭ exemplarelorŭ și prețulŭ lorŭ, în parte și totalŭ:

CĂRȚILE	Școle	EXEMPLARE		Prețulŭ unuĭ exempl.	Prețulŭ totalŭ	
		de fie-care școlă	Totalulŭ exemplarelorŭ		LEĬ	BANĬ
Cartea de cetire Meissner & Dogar. Partea I . . .	174	12	2.088	0,35	730	80
Manualŭ relig. de Petrescu I	174	6	1.044	0,20	208	80
» » » » II	174	6	1.044	0,25	261	—
» » » » III	173	6	1.038	0,35	363	30
» » » » IV	173	6	1.038	0,45	467	10
Geografia de N. Michăilescu	173	7	1.211	0,60	726	60
Gram. rom. Etimol. Manliu	173	7	1.211	0,64	775	04
Istoria română de Tocilescu	173	8	1.384	0,80	1.107	20
Totalŭ . .		58	10 058		4.639	84

Acesta este alŭ patrulea anŭ, de când a începutŭ să se execute testamentulŭ rĕposatuluĭ Ioanŭ Fĕtu. Până acum s'aŭ împărțitŭ gratis la 775 școle din 8 județe 31.291 cărțĭ de școlă în valóre de leĭ 17.913 banĭ 78.

Din exemplarele hotărîte pentru fie-care școlă s'a făcutŭ câte unŭ pachetŭ, care s'a înaintatŭ Ministeriuluĭ Instrucțiuneĭ publice pentru a-lŭ trimete revisorilorŭ respectivĭ, ca aceștia să le dea învĕțătorilorŭ spre a fi distribuite după instrucțiunile cuprinse în fie-care pachetŭ. Cea maĭ mare parte din învĕțătorĭ aŭ și trimisŭ înapoĭ adeverințele de primirea și distribuirea cărțilorŭ.

Din venitulŭ fonduluĭ Ioanŭ Fĕtu, s'aŭ împărțitŭ până acum cărțile însemnate în următorulŭ tabloŭ:

ANIĬ	JUDEȚELE	N-rulŭ șcó-lelorŭ	Numĕrulŭ cărțilorŭ	COSTULŬ	
				LEĬ	BANĬ
1889	Dâmbovița și Tutova . . .	187	8.228	5.333	24
1890	Gorjŭ și Némțu	195	6.435	3.987	75
1891	Prahova și Suceava	219	6.570	3.952	95
1892	Vâlcea și Fălciŭ	174	10.058	4.639	84
	Județe 8	775	31.291	17.913	78

Membriĭ Comisiuneĭ: *P. S. Aurelianŭ*, *Gr. Stefănescu*, *D. Sturdza*.

COMISIUNEA PREMIELORŬ ANUALE PE 1893.

MARELE PREMIŬ NĂSTURELŬ-HERĔSCU ȘI PREMIULŬ ELIADE-RĂDULESCU.

Procesŭ-verbalŭ No. 1.

Ședințele dela 25 și 27 Februarie 1893.

Comisiunea, constituindu-se în ḑiua de 25 Februarie sub președința d-luĭ Generalŭ *St. Fălcoianu* și secretariatulŭ d-luĭ *N. Quintescu*, desemnațĭ la acésta prin voturile membrilorŭ presențĭ: d-niĭ *Aurelianŭ, Negruzzi, Maniu, Babeș* și *Poni*, a hotărîtŭ ca distribuirea la membriĭ eĭ a cărțilorŭ intrate pentru premiĭ să se reserve a se face definitivŭ în ḑiua de Sâmbătă, 27 ale curenteĭ, când vorŭ fi invitațĭ să iea parte la Comisiune și ceĭ-lalțĭ membri absențĭ.

In ḑiua dar de 27 Februarie întrunindu-se Comisiunea, față fiindŭ d-niĭ membri *St. Fălcoianu, N. Ionescu, P. S. Aurelianŭ, V. Maniu, P. Poni, I. Negruzzi, V. Babeș* și *N. Quintescu*, adecă unanimitatea celorŭ carĭ o compunŭ, minus unulŭ, s'a făcutŭ următórea distribuire:

D-lŭ Generalŭ *St. Fălcoianu* a primitŭ a cercetà și raportà asupra cărțilorŭ Căpitanuluĭ *Dymolescu, Desarmare* (Târgoviște 1892, 1 vol. in-4° micŭ) și *Idealulŭ armateĭ române*, studiĭ critice (Bucurescĭ 1891, 1 vol. in-8°);

D-lŭ *V. Babeș* s'a însărcinatŭ cu opera *Istoria Românilorŭ* de *A. D. Xenopol*, (Iașĭ 1888—91, 5 vol. in-8°) și cu *Dicționarulŭ latinŭ-românŭ*, de *Dem. I. Popilianu* (Craiova 1892, 1 vol. in-8°);

D-lŭ *N. Ionescu* a luatŭ cărţile: *I. Bogdan, Vechile cronice moldovenescĭ până la Urechiă,* texte slave cu studiŭ, traducerĭ şi note (Bucurescĭ 1891, 1 vol. in-4°); *Michail Eminescu,* studiŭ criticŭ, de *N. Petraşcu* (Bucurescĭ 1892, 1 vol. in-8°); *Chrestomatie română*, de *M. Gaster* (Leipzig-Bucurescĭ 1891, 2 vol. in-8°); precum şi *Arta în comandamentŭ,* de Căpitanulŭ *Dymolescu* (Târgovişte 1892, 1 vol. in-4° micŭ);

D-lŭ *N. Quintescu* s'a însărcinatŭ cu publicaţiunile: *Novele,* de *Ioanŭ Slavicĭ*, vol. I (Bucurescĭ 1892, 1 vol. in-8°); *Paraziţiĭ,* de *Barbu St. Delavrancea* (Bucurescĭ 1893, 1 vol. in-8°); şi *Istoria filologieĭ române*, studiĭ critice, de *L. Şăinénu* (Bucurescĭ 1892, 1 vol. in-8°);

D-luĭ *I. Negruzzi* i s'a încredinţatŭ raportarea asupra cărţilorŭ: *Cursŭ de Procedură civilă,* de *G. G. Tocilescu* (Iaşĭ-Bucurescĭ 1889, 1893, 2 vol. in-8°); *Parnasulŭ românŭ,* culegere de poesiĭ, de *Theohar Alexi* (Braşovŭ 1892, 1 vol. in-8°); şi *Ritmurĭ şi Rime,* de *Bonifaciŭ Florescu* (Bucurescĭ 1892, 1 vol. in-8°);

D-lŭ *V. Maniu* a primitŭ scrierile: *Tractatŭ despre expropriaţiune* pentru causă de utilitate publică, de *G. Th. Avinianu* (Bucurescĭ 1892, 1 vol. in-8°); şi *Funcţionariĭ,* de *Th. P. Jerebie* (Bucurescĭ 1892, 1 vol. in-8°);

Iar d-lŭ *P. S. Aurelianŭ* s'a însărcinatŭ să raporteze asupra cărţiĭ: *Basme,* culese din gura poporuluĭ, de *D. Stăncescu* (Bucurescĭ 1893, 1 vol. in-8°);

In fine, pentru examinarea opereĭ *Stema Românieĭ,* studiŭ criticŭ din punctulŭ de vedere heraldicŭ, de L-t. Col. *P. V. Năsturelŭ,* s'a decisŭ a se face apelŭ la d-lŭ D. Sturdza, ca avêndŭ maĭ multă competenţă în materie decât membriĭ Comisiuneĭ.

D-niĭ membri aĭ Comisiuneĭ s'aŭ îndatoratŭ a aduce pentru ḑiua de Sâmbătă în 6 Martie, spre a le ceti în Comisiune, parte din rapórtele domnielorŭ lorŭ.

Procesŭ-verbalŭ No. 2.

Ședința dela 6 Martie 1893.

Președința d-luĭ Generalŭ *St. Fălcoianu*.

Ieaŭ parte la deliberare d-niĭ: *P. S. Aurelianŭ, V. Babeș, N. Ionescu, P. Poni, V. Maniu, N. Quintescu, I. Negruzzi.*

D-lŭ Generalŭ *Fălcoianu* cetesce raportulŭ asupra cărțilorŭ încredințate apreciăreĭ d-sale *Desarmare* și *Idealulŭ armateĭ române* de Căpitanulŭ *Dymolescu*, carĭ — împreună cu o a treia scriere de acelașĭ autorŭ *(Arta în comandamentŭ)*, dată spre examinare d-luĭ N. Ionescu — aŭ intratŭ la concursŭ pentru Marele Premiŭ Năsturelŭ. D-lŭ raportorŭ conchide că ambele cărțĭ nu sunt în condițiunĭ de a puté fi premiate.

— Punêndu-se la votŭ verdictulŭ d-luĭ raportorŭ, resultatulŭ este eliminarea scrierilorŭ menționate prin votŭ unanimŭ.

D-lŭ *I. Negruzzi* presentă raportulŭ sĕŭ asupra scrieriĭ *Ritmurĭ și Rime* de *Bonifaciŭ Florescu,* presentată Academieĭ pentru premiulŭ de 5.000 leĭ Eliade-Rădulescu. Lucrarea d-luĭ Florescu pare d-luĭ raportorŭ a nu fi dintre acelea carĭ se potŭ premiă de Academie.

— Făcêndu-se votŭ asupra conclusiuneĭ raportuluĭ, și cartea în cestiune se elimineză cu voturile tuturorŭ membrilorŭ presențĭ.

D-lŭ *I. Negruzzi* presentă unŭ altŭ raportŭ asupra culegereĭ de poesiĭ de *Theohar Alexi, Parnasulŭ românŭ,* intrată totŭ pentru premiulŭ Eliade. *Parnasulŭ românŭ* este, după d-lŭ raportorŭ, o reproducere după alțiĭ, de alt-felŭ întocmită destulŭ de bine; nu i se póte admite însă pretențiunea la premiare.

— Se pune la votŭ opiniunea d-luĭ raportorŭ, și se constată acelașĭ resultatŭ: înlăturarea dela premiŭ cu unanimitate de voturĭ.

D-lŭ *N. Ionescu* face cunoscutŭ Comisiuneĭ, că din cele patru scrierĭ luate de d-sa spre cercetare: *Arta în comandamentŭ* a Căpitanuluĭ Dymolescu, *Chrestomatia română* de M. Gaster, *Mi-*

chail Eminescu de N. Petrașcu, și *Vechile cronice moldovenescĭ,* de I. Bogdan, va recomandă pentru premiulŭ Eliade pe cea presentată de tinĕrulŭ slavistŭ d-lŭ I. Bogdan, iar pentru premiulŭ celŭ mare de 12.000 leĭ va aduce înaintea Comisiuneĭ unŭ raportŭ în favórea uneĭ cărțĭ militare (nevenită la concursŭ), întitulată ***Memoriĭ din timpulŭ rĕsboiuluĭ de Independență,*** scrisă de unŭ sergentŭ și apărută în a treia ediţiune în 1891.

Procesŭ-verbalŭ No. 3.

Ședința dela 8 Martie 1893.

Președința d-luĭ Generalŭ ***St. Fălcoianu.***

Suntŭ presențĭ d-niĭ: ***V. Maniu, P. S. Aurelianŭ, V. Babeș, N. Ionescu*** și ***N. Quintescu.***

D-lŭ ***V. Maniu*** cetesce raportulŭ sĕŭ asupra scrieriĭ ***Funcționariĭ*** de ***Th. P. Jerebie,*** venită la Academie pentru Marele Premiŭ Năsturelŭ, de 12.000 leĭ. D-lŭ Maniu face o espunere amĕnunțită asupra cărțiĭ menționate și demonstră că ea cuprinde unŭ materialŭ estrasŭ din diarulŭ «***Funcționarulŭ***» și de aiurea, care nicĭ nu e celŭ puținŭ sistematicŭ împărțitŭ.

După apreciarea raportoruluĭ scrierea lasă multŭ de doritŭ și nu póte fi considerată ca unŭ studiŭ administrativŭ propriŭ disŭ; ea nu póte fi admisă pentru nicĭ unŭ premiŭ, necum pentru premiulŭ celŭ mare.

— Făcêndu-se votŭ asupra opiniuneĭ emisă prin raportŭ, Comisiunea îĭ dă unanimă confirmare.

D-lŭ ***N. Ionescu,*** în raportulŭ sĕŭ despre ***Arta în comandamentŭ*** de Căpitanulŭ ***Dymolescu,*** dice că acéstă scriere este unŭ exercițiŭ retoricŭ, iar nu o carte specială, și încă maĭ puținŭ originală, pentru comandamentŭ. Autorulŭ eĭ consideră ***judecata*** și ***tactulŭ***

dreptŭ calitățile principale, carĭ unite cu *energia* constituescŭ con dițiunile arteĭ comandamentuluĭ. Acestea însă, obiectéză raportorulŭ, constituescŭ o artă la orĭ-ce profesiune. Autorulŭ însușĭ simte acésta și compară pe comandantŭ cu unŭ judecătorŭ într'unŭ procesŭ. In considerațiunile generale asupra *judecățeĭ, tactuluĭ* și *energieĭ* stă tótă cartea; cu alte cuvinte, autorulŭ scrieriĭ vrea să facă psichologia comandamentuluĭ. D-lŭ raportorŭ conchide, că lucrarea d-luĭ Dymolescu, care este învederatŭ o traducțiune rĕŭ aplicată la subiectulŭ cărțeĭ sale, nu merită să fie luată în sémă.

Trecêndŭ la *Chrestomația română* de M. Gaster, d-lŭ *N. Ionescu* relevă că din cele 1029 pagine, ce compunŭ cartea, 754 pagine sunt extrase din texte și documente, 186 forméză unŭ glosarŭ, 33 pagine gramatică, 50 introducere și 6 pagine precuvîntare; prin urmare numaĭ vr'o 50 pagine sunt propriĭ ale autoruluĭ. Elŭ nu spune cum s'a formatŭ limba română, cum s'a desvoltatŭ înainte de a fi opresă de Slavonĭ, ci vorbesce de ea numaĭ dela anulŭ 1560, de când s'a scuturatŭ de influența slavă. Prin urmare cartea, fiindŭ maĭ multŭ o compilare, nu póte fi premiată.

— Conclusiunile ambelorŭ rapórte ale d-luĭ *N. Ionescu* fiindŭ puse la votŭ, atâtŭ ***Arta în Comandamentŭ*** câtŭ și *Chrestomația română* sunt eliminate dela premiulŭ cerutŭ, prin sufragiulŭ tuturorŭ membrilorŭ presențĭ aĭ Comisiuneĭ.

Procesŭ-verbalŭ No. 4.

Ședința dela 13 Martie 1893.

Președința d-luĭ Generalŭ *St. Fălcoianu.*

Sunt față d-niĭ: *V. Babeș, N. Ionescu, P. Poni, P. S. Aurelianŭ, V. Maniu, I. Negruzzi* și *N. Quintescu.*

Cestiunea la ordinea ḑileĭ este ascultarea rapórtelorŭ d-lorŭ *N. Quintescu* și *I. Negruzzi* asupra cărțilorŭ: *Novele*, de *I. Slavicĭ,*

și *Cursŭ de procedura civilă* de *G. G. Tocilescu,* amêndouĕ intrate la concursŭ pentru Marele Premiŭ Năsturelŭ.

Maĭ întâĭ îșĭ cetesce referatulŭ d-lŭ *N. Quintescu,* care, rezemându-șĭ opiniunea pe citațiunĭ din textŭ, apreciéză favorabilŭ cartea și propune premiarea eĭ. Inaintea dăreĭ votuluĭ se pune în vederea Comisiuneĭ de d-lŭ Quintescu, că de óre-ce sunt maĭ multe opere de valóre și premiĭ de datŭ numaĭ douĕ, se impune necesitatea amânăreĭ votuluĭ asupra *Novelelorŭ* în cestiune pe câtŭ timpŭ Comisiunea nu va fi primitŭ comunicare de tóte rapórtele, carĭ apreciéză meritulŭ unorŭ cărțĭ ca realŭ și le recomandă la premiare. Acéstă procedere, făcêndŭ cu putință membrilorŭ Comisiuneĭ a judecà prin comparațiune tóte operele găsite bune, va avé de resultatŭ unŭ votŭ alŭ Comisiuneĭ în maĭ deplină cunoscință a lucruluĭ și ast-felŭ va presentà maĭ multe garanțiĭ de dreptate.

Admițêndu-se acestŭ modŭ de a vedé, se hotăresce reservarea votuluĭ în sensulŭ propunereĭ d-luĭ Quintescu, și se ascultă după aceea raportulŭ d-luĭ *I. Negruzzi* asupra *Procedureĭ civile* de *G. G. Tocilescu.* D-lŭ referentŭ face lauda acesteĭ opere, relevă însemnătatea eĭ ca scriere didactică lucrată metodicŭ și cu claritate de stilŭ, și propune premiarea eĭ, dacă nu cu Marele Premiŭ Năsturelŭ, celŭ puținŭ cu premiulŭ Eliade.

Acéstă conclusiune a d-luĭ Negruzzi dă nascere cestiuneĭ de a se sci dacă Comisiunea póte aderà la dislocarea propusă de d-lŭ raportorŭ, și prin urmare póte schimbà dela sine unŭ premiŭ maĭ mare, cerutŭ de unŭ concurentŭ, într'altulŭ maĭ micŭ. Resultatulŭ discuțiuneĭ relativă la acésta a fostŭ pronunțarea cu maioritate de voturĭ în sensŭ negativŭ.

D-lŭ *N. Ionescu* anunță Comisiuneĭ, ca cestiune prealabilă, că îșĭ propune a face în ședința viitóre unŭ raportŭ asupra uneĭ publicațiunĭ, care nu figuréză printre cărțile intrate la concursŭ.

Se obiectéză de d-lŭ *P. S. Aurelianŭ* că o carte póte intrà la concursŭ și din inițiativa unuĭ membru alŭ Academieĭ saŭ a altŭ cuĭva, iar nu numaĭ și numaĭ prin intervenirea autoruluĭ eĭ, care ar puté fi și rĕposatŭ, dar iarășĭ totŭ în terminulŭ până la 31 Decembre alŭ anuluĭ, care precede sesiunea generală.

Desbaterea asupra cestiuneĭ provocate de d-lŭ N. Ionescu se încheiă cu votulŭ mareĭ maiorităţĭ a Comisiuneĭ în sensulŭ indicatŭ de d-lŭ Aurelianŭ.

D-lŭ *N. Ionescu* declară că-şĭ reservă a aduce cartea menţionată (scrisă de unŭ sergentŭ) înaintea plenuluĭ Academieĭ.

Procesŭ-verbalŭ No 5.

Şedinţa dela 16 Martie 1893.

Preşedinţa d-luĭ Generalŭ *St. Fălcoianu.*

Sunt faţă d-niĭ: *I. Negruzzi, V. Babeş, V. Maniu, P. S. Aurelianŭ* şi *N. Quintescu.*

D-lŭ Generalŭ ***Fălcoianu*** invită pe d-lŭ Quintescu a da cetire dăreĭ de sémă asupra ***Istorieĭ filologieĭ române*** de ***L. Şăinénu,*** presintată pentru premiulŭ Eliade-Rădulescu. Referatulŭ, recunoscêndŭ calităţile, dar şi partea slabă a cărţiĭ, conchide că, faţă cu altele de maĭ mare însemnătate şi originalitate, nu o póte recomandă Comisiuneĭ pentru premiare.

—Punêndu-se la votŭ conclusiunea referatuluĭ, este admisă cu unanimitate.

După aceea d-lŭ ***V. Maniu*** cetesce analisa cărţiĭ ***Tratatŭ despre expropriaţiune pentru causă de utilitate publică*** de ***G. Th. Aviniann.*** Incheierea raportuluĭ recunósce scriereĭ în cestiune utilitatea şi necesitatea practică, dar nu şi o atare valóre, care să-lŭ îndreptăţéscă a-ĭ propune premiarea, maĭ alesŭ faţă cu alte opere venite la apreciarea Academieĭ.

— Resultatulŭ votuluĭ asupra scrieriĭ menţionate este, ca şi la precedenta: unanimitatea membrilorŭ presenţĭ se pronunţă contra premiăriĭ eĭ.

D-lŭ *P. S. Aurelianŭ* dă cetire raportuluĭ sĕŭ asupra cărţiĭ *Basme culese din gura poporuluĭ* de *D. Stăncescu.* D-lŭ raportorŭ socotesce că scrierea merită a fi încuragiată cu o sumă óre-care din partea Academieĭ.

— Premiulŭ cerutŭ se respinge prin votŭ unanimŭ, rĕmânêndŭ ca desideratulŭ raportuluĭ, ajutorulŭ bănescŭ în favórea autoruluĭ colecţiuneĭ, să se pună în vederea plenuluĭ Academieĭ.

D-lŭ *V. Babeş* cetesce apoĭ referatulŭ sĕŭ privitorŭ la *Dicţionarulŭ latinŭ-românŭ* de *Dem. I. Popilianu.* Acestŭ dicţionarŭ, după cum se spune în prefaţa luĭ, este o reproducere după alŭ luĭ *Livaditu,* cu corectărĭ şi adăogirĭ. După opiniunea raportoruluĭ, autorulŭ cărţiĭ nu face decât să înşire cuvintele, fără a spune când şi cum se întrebuinţéză. Dicţionarulŭ cuprinde şi erorĭ. Ca exemplu, elŭ consideră verbele *volvo* şi *revolvo* ca sinonime, şi altele. Pe lângă acésta lipsescŭ din elŭ cuvinte, carĭ, deşi maĭ rarŭ întrebuinţate, aŭ importanţa lorŭ pentru noĭ. Referentulŭ conchide că dicţionarulŭ nu întrunesce calităţile cerute, ca să merite premiulŭ de 5000 de leĭ.

— Comisiunea înlătură scrierea dela premiŭ cu votŭ unanimŭ.

D-lŭ *D. A. Sturdza,* la competinţa căruia Comisiunea făcuse apelŭ pentru judecarea opereĭ *Stema Românieĭ* de Locot.-Colonelŭ *P. V. Năsturelŭ,* presentă referatulŭ sĕŭ, în care relevă că autorulŭ nu a utilisatŭ întregŭ materialulŭ astăḍĭ cunoscutŭ alŭ eraldiceĭ. Autorulŭ opereĭ introduce terminĭ străinĭ în eraldica nóstră, pe care nu o posede în deajunsŭ, şi nu corespunde cerinţelorŭ sciinţifice ale eraldiceĭ şi scopuluĭ ce şi-a propusŭ.

— Comisiunea, primindŭ cu recunoscinţă operatulŭ d-luĭ Sturdza, deduce din elŭ opiniunea, că lucrarea asupra *Stemeĭ* nu póte fi premiată, şi-ĭ dă confirmare prin şépte voturĭ (cu alŭ d-luĭ *N. Ionescu,* care a venitŭ în momentulŭ de a se face lectura ultimuluĭ raportŭ.)

Procesŭ-verbalŭ No. 6.

Ședința dela 18 Martie 1893.

Președința d-luĭ *V. Babeș.*

Membri presențĭ d-niĭ: *Hasdeŭ, Aurelianŭ, Poni, N. Ionescu, V. Maniu, I. Negruzzi* și *N. Quintescu.*

D-lŭ *N. Ionescu* comunică prin raportŭ apreciarea sa asupra scrieriĭ *Michailŭ Eminescu* de *N. Petrașcu.* Raportorulŭ ḑice că autorulŭ cărțiĭ face maĭ multŭ psichologie decât critică literară, și din Eminescu unŭ scepticŭ, ceea ce nu i se pare exactŭ, de óre-ce poetulŭ și-a iubitŭ limba și țéra sa. Lucrarea pare d-luĭ raportorŭ bine scrisă, dar necuprinḑêndŭ nimicŭ originalŭ asupra subiectuluĭ tractatŭ, și nejudecândŭ pe poetulŭ patriotŭ după cum merită; nu i se pare că merită unŭ premiŭ ca celŭ cerutŭ (de 5000 leĭ).

— Făcêndu-se votŭ asupra conclusiuneĭ raportuluĭ, cartea *Michailŭ Eminescu* se elimineză dela premiŭ cu unanimitate.

După aceea d-lŭ *V. Babeș,* voindŭ a cetì referatulŭ sĕŭ asupra opereĭ *Istoria Românilorŭ* de *A. D. Xenopol,* d-lŭ *Hasdeŭ* pune cestiunea prealabilă, dacă acelŭ raportŭ póte fi presentatŭ Comisiuneĭ. D-sa crede că nu. După părerea d-luĭ Hasdeŭ cestiunea d-luĭ Xenopol este maĭ categorică decât a coleguluĭ nostru părintele Marianŭ. Votulŭ Academieĭ ḑice, că nicĭ unŭ premiŭ nu póte fi acordatŭ unuĭ membru. In casulŭ d-luĭ Marianŭ a fostŭ unŭ motivŭ în favórea sânțieĭ sale, de óre-ce omulŭ muncise doĭ anĭ înainte de votulŭ Academieĭ, ceea ce nu este în casulŭ d-luĭ Xenopol, membru înaintea dăreĭ votuluĭ asupra cărțeĭ d-sale. D-lŭ Hasdeŭ conchide, ca opera d-luĭ Xenopol să fie scósă din discuțiune.

D-lŭ *P. S. Aurelianŭ* obiecteză că, deși a fostŭ dintre aceĭ carĭ aŭ votatŭ pentru escluderea membrilorŭ Academieĭ dela premiĭ, d-sa nu crede că se póte asemĕnà casulŭ d-luĭ Xenopol cu alŭ d-luĭ Marianŭ. D-lŭ Xenopol s'a presentatŭ la concursŭ ca simplu particularŭ, și a rĕmasŭ particularŭ până acum câte-va ḑile. Ce e

vinovatŭ d-lŭ Xenopol, dacă Academia a voitŭ să-lŭ alégă membru înaintea decernereĭ premielorŭ? Cartea a intratŭ la Comisiune și a fostŭ cercetată înaintea numireĭ sale ca membru. Din punctŭ de vedere juridicŭ s'ar comite o nedreptate, eliminându-ĭ cartea. Cestiunea e de principiŭ, și se póte presentà și cu alte ocasiunĭ. In casulŭ d-luĭ Marianŭ, se scià dejà cu o sesiune maĭ înainte că membriĭ nu potŭ luà parte la concursŭ. Faptulŭ că materialulŭ (ca la părintele Marianŭ) a fostŭ lucratŭ maĭ dinainte, nu póte constitui unŭ argumentŭ seriosŭ. Să luămŭ o hotărîre, ḍice terminândŭ d-lŭ Aurelianŭ, care să pótă fi susținută cu dreptate și cu fruntea senină.

D-lŭ *V. Maniu* crede că, decernândŭ astăḍĭ premiulŭ d-luĭ Xenopol, nu l'amŭ decerne unuĭ particularŭ, ci unuĭ colegŭ, unuĭ membru. Raportulŭ nu este încă cetitŭ. D-sa nu póte luà pe consciință să expună Academia la óre-carĭ criticĭ. Să nu punemŭ simpatiile nóstre maĭ pre sus de adevĕrŭ și de decisiunea Academieĭ.

D-lŭ *I. Negruzzi* presupune că alegerea noilorŭ membri s'ar fi făcutŭ maĭ târḍiŭ, la finele sesiuneĭ. Dacă cartea merità, o premiamŭ atuncĭ, și acum n'amŭ maĭ premia-o? D-sale i se pare interpretarea din cale afară rigurósă, judaică. Astăḍĭ, ḍice d-sa, amŭ premià pe Xenopol concurentulŭ, nu pe Xenopol membrulŭ. Se unesce cu părerea d-luĭ Aurelianŭ.

D-lŭ *V. Babeș* mărturisesce că cu treĭ sĕptĕmânĭ maĭ înainte Comisiunea i-a încredințatŭ opera d-luĭ profesorŭ Xenopol spre cercetare. Luândŭ acéstă sarcină, d-sa a constatatŭ că opera a întratŭ la terminŭ pentru premiulŭ celŭ mare cu 5 volume. Apoĭ d-sa a declaratŭ dejà în Comisiune că va fi pentru premiare. Alegerea de membru nu póte avé efectŭ retroactivŭ.

D-lŭ *B. P. Hasdeŭ* reiea cuvîntulŭ și ḍice că d-lŭ Aurelianŭ a pusŭ cestiunea comparativŭ între Marianŭ și Xenopol. La Marianŭ cestiunea era maĭ favorabilă, căcĭ Academia publicase premiulŭ cu doĭ anĭ înainte. Elŭ adună doĭ anĭ materialŭ, doĭ anĭ lucréză, și presentă scrierea în manuscriptŭ anonimŭ, prin urmare era garanție de imparțialitate. Trebue să avemŭ în vedere publiculŭ, dar tocmaĭ atuncĭ publiculŭ ar ḍice: «s'a premiatŭ unŭ membru in-

fluentŭ, care era față, și nu s'a premiatŭ Marianŭ absentŭ, cu copiĭ, fără influență politică.»

D-lŭ *P. S. Aurelianŭ* se preocupă de principiŭ. Obiecțiunea d-luĭ Hasdeŭ, că în casulŭ d-luĭ Marianŭ premiulŭ se publicase cu doĭ anĭ înainte, cade, căcĭ Academia nu scià cine are să se presinte la premiŭ. Dar d-lŭ Xenopol póte dice că a lucratŭ cu patru anĭ înainte. D-lŭ Aurelianŭ se teme ca nu cum-va Academia să fie judecată aspru în sensŭ inversŭ. Ca cestiune de procedere, d-lŭ Xenopol nu este de vină că a fostŭ alesŭ. Cartea a fostŭ judecată înainte de alegerea sa. D-lŭ Babeș a și declarat'o în Comisiune.

După d-lŭ Aurelianŭ iea cuvîntulŭ d-lŭ *N. Ionescu*, și relevă că ceea ce se discută este o cestiune de jurațĭ. Secțiunea istorică a propusŭ pe d-lŭ Xenopol de membru, se scià că opera d-luĭ Xenopol a intratŭ la concursŭ. N'amŭ amânatŭ propunerea alegereĭ d-luĭ Xenopol cu gândŭ de a-ĭ da premiŭ. Ca și d-luĭ Marianŭ, decisiunea Academieĭ trebue să se aplice și d-luĭ Xenopol. Dându-ĭ premiŭ, ar fi a se infirmà votulŭ nostru în favórea unuĭ membru. D-lŭ Xenopol s'a presentatŭ în Academie. Dacă celŭ puținŭ nu făceà acésta! D-sa scià că calitatea de membru îlŭ desbracă de dreptulŭ de a fi premiatŭ.

— Se pune la votŭ propunerea d-luĭ Hasdeŭ de a nu se ceti raportulŭ d-luĭ Babeș asupra opereĭ membruluĭ Academieĭ d-lŭ Xenopol, și resultatulŭ este 4 voturĭ pentru și 4 contra. Hotărîrea relativŭ la referatulŭ d-luĭ Babeș, în urma acestuĭ resultatŭ, remâne suspensă până la întrunirea viitóre a Comisiuneĭ, pentru ca cu votulŭ d-luĭ Generalŭ *Falcoianu* (alŭ 9-lea membru) să se pótă formà maioritatea într'unŭ sensŭ saŭ altulŭ.

Ședința se încheie cu raportulŭ d-luĭ *Quintescu* asupra scrierii *Parazițiĭ* de *B. Delavrancea*.

După părerea raportoruluĭ, *Parazițiĭ* denotă unŭ talentŭ însemnatŭ și calitățĭ eminente de scriitorŭ, carĭ desemnéză pe d-lŭ Delavrancea pentru obținerea premiuluĭ de 5000 leĭ (Eliade-Rădulescu), pentru care s'a presentatŭ la concursŭ.

— Ca și la cele-lalte scrierĭ în aceleașĭ condițiunĭ, votulŭ asupra

operei în cestiune se reservă a se face după cetirea tuturorŭ ra-pórtelorŭ, carĭ conchidŭ la premiare.

Procesŭ-verbalŭ No. 7.

Ședința dela 20 Martie 1893.

Președința d-luĭ Generalŭ *St. Fălcoianu*.

Presenți d-niĭ: *Hasdeŭ, Poni, Aurelianŭ, N. Ionescu, V. Babeș, N. Quintescu, V. Maniu* și *I. Negruzzi*.

D-lŭ *B. P. Hasdeŭ* revine asupra argumentăreĭ în favórea cestiuneĭ prealabile propuse de d-sa în ședința precedentă, spre a-ĭ da o maĭ convingĕtóre desvoltare și a pune ast-felŭ în curentulŭ cestiuneĭ și pe d-lŭ Generalŭ Fălcoianu. D-lŭ Hasdeŭ crede că opera d-luĭ Xenopol nu valoréză maĭ nimica, prin urmare, dacă s'ar relevà de cine-va acésta, ar fi o lovitură adusă prestigiuluĭ Academieĭ, pe când înlăturându-se din desbatere cartea d-luĭ Xenopol, premiatŭ deja prin alegere, nu se maĭ póte reînnoi în Academie o scenă ca cea de acum câțĭ-va anĭ dintre d-niĭ membri Stefănescu și Cobălcescu. Pe când Marianŭ, fiindŭ că nu era de față și când nu se scià că elŭ e autorulŭ manuscriptuluĭ a fostŭ respinsŭ, după ce se recunoscuse valórea cărțiĭ prin raportŭ și se și votase în favórea eĭ de plenulŭ Academieĭ, — uneĭ cărțĭ, alŭ căreĭ autorŭ e cunoscutŭ, e personagiŭ importantŭ, e membru alŭ Academieĭ, să i se acorde premiulŭ? Ce va ḑice publiculŭ? Să primimŭ cestiunea prealabilă, ḑice d-lŭ Hasdeŭ terminândŭ, spre a feri Academia de scene neîmbucurătóre.

D-lŭ Generalŭ *Fălcoianu* este invitatŭ să-șĭ dea părerea asupra cestiuneĭ în desbatere, spre a-șĭ motivà ast-felŭ votulŭ sĕŭ. După d-sa cestiunea este, numaĭ dacă opera d-luĭ Xenopol are valóre. Neprejudecândŭ dar valórea eĭ, d-sa susține că nu este analogŭ casulŭ părinteluĭ Marianŭ cu acela alŭ cărțiĭ d-luĭ Xenopol. In casulŭ

celuĭ d'intâĭ era bănuială că autorulŭ manuscriptuluĭ fusese cunoscutŭ. Ca cestiune de principiŭ, d-lŭ Xenopol era în dreptŭ să-şĭ presinte cartea, şi Comisiunea să însărcineze pe unŭ membru a raportà asupra eĭ. De aceea d-sa se pronunţă şi votéză contra escludereĭ referatuluĭ asupra opereĭ d-luĭ Xenopol.

— Prin votulŭ d-luĭ Fălcoianu formându-se o maioritate de cincĭ contra patru în favórea neeliminăreĭ cărţeĭ în cestiune, d-lŭ *V. Babeş* este invitatŭ a da cetire raportuluĭ seŭ, după ce se trece asupra incidentuluĭ ridicatŭ de d-lŭ *Maniu* că opulŭ d-luĭ Xenopol a fostŭ dejà premiatŭ.

D-lŭ referentŭ atinge maĭ întâĭ cestiunea de formă, şi cere ca Academia să pună maĭ bine în concordanţă disposiţiunile testamentare relative la Marele Premiulŭ Năsturelŭ-Herĕscu, şi disposiţiunea articoluluĭ din Regulamentŭ, care reguléză aplicarea testamentuluĭ. După aceea d-lŭ raportorŭ analiséză cele cincĭ volume, maĭ alesŭ dela alŭ doilea volumŭ, de óre-ce primulŭ a fostŭ judecatŭ de d-lŭ G. Bariţiŭ în 1889, când i s'a acordatŭ premiulŭ, — cu care ocasiune, după ce arată cuprinsulŭ generalŭ alŭ opereĭ şi împărţirea materieĭ, relevă importanţa şi calităţile opuluĭ d-luĭ Xenopol. Inainte de a intrà în observaţiunĭ de detaliŭ, d-lŭ Babeş se simte datorŭ, spre a fi dreptŭ, a se referì la înseşĭ cuvintele autoruluĭ din introducerea opereĭ, unde pune în vederea celorŭ carĭ ilŭ vorŭ judecà, ca să-ĭ considere opulŭ în întregulŭ luĭ, căcĭ în detaliĭ nu póte să nu slăbéscă, şi unde singurŭ autorulŭ recunósce întreprinderea sa de *îndrăsnéţă*. Apoĭ amintesce cum însuşĭ d-lŭ Bariţiŭ a recunoscutŭ că autorulŭ s'a feritŭ de tentaţiunile conjecturilorŭ. Impresiunea generală, cu unŭ cuvîntŭ, a d-luĭ referentŭ este că cele patru volume nu numaĭ nu rĕmânŭ în urma primuluĭ, ci par'că devinŭ maĭ perfecte. Dar când însuşĭ autorulŭ nu-şĭ presentă opera sa ca perfectă, nu se póte tăgăduì că ea nu are şi părţĭ slabe. Aşà în vol. V, care se ocupă cu epoca de 110 anĭ a domnieĭ Fanarioţilorŭ, autorulŭ nu a utilisatŭ tóte documentele publicate de d-lŭ Urechiă, ci s'a mulţumitŭ cu ale sale propriĭ. O maĭ mare scădere este după d-lŭ referentŭ în vol. II, III, IV şi V relativŭ la istoria Românilorŭ de peste Carpaţĭ. Acéstă istorie nu

este scrisă după ordinea evenimentelorŭ, ci se espune maĭ multŭ în modŭ accidentalŭ, atingêndŭ numaĭ evenimentele de căpetenie. Prin acésta legătura între ele lipsesce, fiind-că i-aŭ lipsitŭ documentele. Dar documentele relative la viața internă a popórelorŭ Dacieĭ și Panonieĭ abia de curînd aŭ fostŭ scóse la lumină, și scrise fiindŭ în limba maghiară, autorulŭ nu a pututŭ profità de ele. De le cunoscea, alt-felŭ vorbià despre Chinezatele române din véculŭ de mijlocŭ și despre istoria Bisericeĭ române de peste Carpațĭ. Completarea în astă privință să o așteptămŭ de la viitorŭ, iar până atuncĭ să ne mulțumimŭ cu ceea ce ne-a oferitŭ. Raportorulŭ pune în vedere și o greșală de apretiare a autoruluĭ cu privire la revoluțiunile țĕranilorŭ românĭ din Transilvania dela 1437, 1519, și cu deosebire dela 1514. Nu este exactŭ că aceste revoluțiunĭ sociale ișĭ propusese a *stîrpì* pe nobilĭ, carĭ apăsaŭ și carĭ eraŭ Ungurĭ, de óre-ce nobiliĭ n'aŭ fostŭ tot-deauna cu toțiĭ Ungurĭ. Memorabilŭ însă găsesce d-lŭ raportorŭ ceea ce autorulŭ scrie în vol. V despre starea financiară a Munteniei și Moldoveĭ dela finele secoluluĭ XVIII, căḑute prada óre-cum a uneĭ companiĭ de esploatare, formată din Domnĭ, boerĭ și Turcĭ. Stilulŭ de care se servesce autorulŭ opereĭ, ĭĭ pare d-luĭ referentŭ destulŭ de ușorŭ și curgĕtorŭ, limba însă o găsesce cam prea provincială moldovenéscă, pe când i se recomandà una maĭ generală. Ca conclusiune, opulŭ d-luĭ Xenopol are, în adevĕrŭ, și părțĭ maĭ slabe și unele părțĭ greșite, totușĭ d-sa îlŭ consideră ca de o valóre însemnată în întregulŭ sĕŭ, ca cea maĭ bună publicațiune apărută în ceĭ din urmă patru anĭ, căcĭ calitățile luĭ precumpĕnescŭ hotărîtorŭ părțile slabe. In consecință propune opera d-luĭ Xenopol pentru premiulŭ celŭ mare Năsturelŭ-Herĕscu de 12,000 leĭ.

Terminându-se cetirea raportuluĭ, d-lŭ *Hasdeŭ* ridică o nouă cestiune prealabilă. Participarea la concursŭ a d-luĭ Xenopol este nulă, căcĭ d-sa nu cere să se premieze cele 4 volume, eșite în intervalulŭ legalŭ, ci cele 5 volume, ceea ce este ilegalŭ, căcĭ primulŭ a apărutŭ cu maĭ multŭ de patru anĭ maĭ înainte. Prin urmare, d-sa crede că cererea de premiare a d-luĭ Xenopol nu intră în dispo sițiunile Regulamentuluĭ.

La acésta d-lŭ *V. Babeș* rĕspunde că pe primulŭ volumŭ nu l'a luatŭ în considerațiune. Afară de acésta, d-sale i-ar fi de ajunsŭ unŭ singurŭ volumŭ pentru a-lŭ recomandà la premiare.

D-lŭ *P. S. Aurelianŭ* cere să se pună capĕtŭ cestiunilorŭ prealabile. Cartea s'a introdusŭ la premiŭ, și s'a judecatŭ; acum s'o luămŭ d'a capo?

D-lŭ *V. Maniu*, cetindŭ din dispozițiunile Codicilului Năsturelŭ, susține ca și d-lŭ Hasdeŭ, că opera trebue să fie apărutŭ în cursulŭ celorŭ patru anĭ precedențĭ, ceea ce nu e cu totulŭ casulŭ la cele 5 volume.

Noua propunere a d-luĭ Hasdeŭ, ca opera d-luĭ Xenopol să fie eliminată pe considerantulŭ invocatŭ, înainte de a se luà în sémă valórea eĭ și raportulŭ, d-lŭ *N. Ionescu* cere ca să se formuleze in sensulŭ, că nu este locŭ să se dea premiŭ uneĭ persóne chiămate în sînulŭ Academieĭ.

— Acéstă propunere cade, fiindŭ, din 8 votanțĭ presențĭ (unulŭ din membri fusese silitŭ cu puține momente maĭ nainte a părăsi Comisiunea) numaĭ 3 pentru, iar 5 contra.

Rĕmâne acum ca Comisiunea să delibereze asupra valóreĭ cărțiĭ.

D-lŭ *Hasdeŭ*, luândŭ cuvîntulŭ, declară că va vorbì despre acésta numaĭ în trăsurĭ generale, reservându-șĭ a face o apreciare maĭ desvoltată în ședința plenară, dacă trebuință va fi. După d-sa, d-lŭ Babeș n'a relevatŭ în cartea d-luĭ Xenopol defectele eĭ cele marĭ, ci d-lŭ raportorŭ s'a mulțumitŭ a parafrasà referatulŭ d-luĭ Barițiŭ despre volumulŭ I. Dacă autorulŭ *Istorieĭ Românilorŭ* nu cunósce d. e. câte-va colecțiunĭ unguresci moderne, acésta n'ar fi unŭ defectŭ prea mare, însă lipsurile eĭ generale, basate pe fapte concrete, nu le găsesce puse în evidență de către d-lŭ referentŭ. Cartea d-luĭ Xenopol este o compilare după ajutorințe de a doua mână, maĭ nicĭ odată după fântânĭ. Necunoscêndŭ limbele necesare, a spicuitŭ din a doua mână, și s'a grăbitŭ a da câte unŭ volumŭ pe fie-care anŭ. Cu ajutorințe de categoria arĕtată, d-sa s'a pusŭ pe compilatŭ, și a făcutŭ maĭ multe considerațiunĭ juridice, fără a da o singură soluțiune în 5 volume. Noĭ trebue să premiămŭ ceva folositorŭ națiuneĭ, pe când cartea d-luĭ Xenopol este de o extremă

superficialitate. Față cu scrierile unuĭ Onciu, opera d-luĭ Xenopol este fórte scădută; îĭ lipsesce fondulŭ, cunoscința isvórelorŭ și critica, care resultă din exegesa originaluluĭ. Insușĭ stilulŭ e fórte neglesŭ, chiar agramatŭ.

In acelașĭ sensŭ adaoge și d-lŭ *V. Maniu*, că opera d-luĭ Xenopol nu este nicĭ o istorie pragmatică, nicĭ critică, ci numaĭ o adunătură.

— Inchidêndu-se discuțiunea, Comisiunea îșĭ reservă a face votulŭ asupra raportuluĭ d-luĭ Babeș la urma tuturorŭ referatelorŭ favorabile.

D-lŭ *N. Ionescu* relatéză despre cartea *Vechile cronice moldovenescĭ* de *I. Bogdan*. Pe lângă noroculŭ de a fi descoperitŭ la Kiev vechile cronice ale țěreĭ moldave, autorulŭ scrieriĭ, intrate pentru premiulŭ Eliade, are, după d-lŭ raportorŭ, meritulŭ de a fi tradusŭ bine pe vechiŭ moldovenesce în vre-o 50 pagine scrierile slavone, ce cronicariĭ moldovenĭ le-aŭ avutŭ în vedere la compunerea analelorŭ țěreĭ lorŭ. Acésta fiindŭ de ajunsŭ pentru a merită încuragiare, d-lŭ Ionescu cere premiarea d-luĭ Bogdanŭ.

Față cu conclusiunea acésta, d-lŭ *Hasdeŭ* relevă că, după însușĭ d-lŭ Bogdanŭ, meritulŭ sěŭ este descoperirea manuscriptelorŭ, pe carĭ d-lŭ Hasdeŭ le prevědusе. Abstracțiune făcêndŭ de acésta, meritulŭ cărțiĭ se reduce la o lucrare neoriginală, la o traducere, și pentru acésta premiulŭ de 5000 leĭ ar fi prea multŭ.

— Cu acésta încheindu-se cetirea tuturorŭ raporteloŕ carĭ se pronunță pentru premiare, se punŭ la votŭ conclusiunile fie-căruia în parte.

Maĭ întâĭ se face votŭ asupra operelorŭ intrate pentru premiulŭ celŭ mare *Năsturelŭ-Herĕscu* de 12.000 leĭ, și întrunescŭ:

a) Procedura civilă, de *G. G. Tocilescu*, 4 bile albe și 5 negre;

b) Novele de *I. Slavicĭ*, 5 bile albe, 4 negre;

c) Istoria Românilorŭ, de *A. D. Xenopol*, 5 bile albe, 4 negre.

După aceea se votéză asupra cărțilorŭ carĭ s'aŭ presentatŭ pentru premiulŭ de 5000 leĭ *Eliade-Rădulescu*, și obținŭ:

a) Parazițiĭ, de *B. Delavrancea*, 6 bile albe, 2 negre (de astă dată fiindŭ numaĭ 8 votanțĭ);

b) Vechile chronice moldovenescĭ, de *I. Bogdan*, 4 bile albe, 4 negre.

— In urma dăriĭ acestorŭ voturĭ, preşedintele declară lucrările Comisiuneĭ terminate, şi d-lŭ *N. Quintescu* este desemnatŭ de raportorŭ generalŭ.

Raportŭ generalŭ asupra lucrărilorŭ Comisiuneĭ pentru Marele Premiŭ Nasturelŭ-Herĕscu şi Premiulŭ Eliade-Rădulescu, pe anulŭ 1893, de d-lŭ **N. Quintescu.**

Domnĭ Colegĭ,

In numele membrilorŭ din sînulŭ Academieĭ, pe carĭ, prin votulŭ d-vóstre din sesiunea generală a anuluĭ trecutŭ, i-aţĭ delegatŭ ca să formeze Comisiunea pentru judecarea scrierilorŭ, ce vorŭ intră la concursulŭ din anulŭ acesta alŭ premielorŭ *Năsturelŭ* şi *Eliade,* in numele domnielorŭ lorŭ vinŭ a vĕ espune cursulŭ şi resultatulŭ lucrărilorŭ, ce eĭ aŭ efectuatŭ şi la care aŭ ajunsŭ.

Ţinŭ, Domnĭ Colegĭ, să daŭ lămurirĭ, înainte de tóte, pentru ce deliberările Comisiuneĭ d-vóstre s'aŭ prelungitŭ până în ḑiua de 20 ale curenteĭ. Acésta a provenitŭ din împrejurarea, că natura cărţilorŭ intrate la concursŭ de astă dată n'a permisŭ ca toţĭ membriĭ Comisiuneĭ să iea o parte egală la cercetarea acelorŭ cărţĭ, şi din faptulŭ că comisiunea d-vóstre a trebuitŭ să consacre o bună parte din timpulŭ eĭ deliberărilorŭ asupra unuĭ numĕrŭ de cestiunĭ prealabile aduse în desbatere.

Comisiunea d-vóstre s'a întrunitŭ întâia óră în ḑiua de 25 Februarie trecutŭ, când s'a constituitŭ sub preşedinţa d-luĭ Generalŭ *St. Fălcoianu* şi secretariatulŭ sub-semnatuluĭ.

In acea primă întrunire s'aŭ distribuitŭ cele 18 scrierĭ, întrate parte pentru Marele Premiŭ Năsturelŭ, parte pentru premiulŭ Eliade, ast-felŭ cum stă consemnatŭ în prescriptulŭ verbalŭ (No. 1) din 25 ale luneĭ expirate.

Cele-lalte ședințe, în numĕrŭ de șése, s'aŭ ținutŭ la 6, 8, 13, 16, 18 și 20 ale curentei lunĭ.

In aceste ședințe s'a datŭ cetire diferitelorŭ rapórte, în ordinea în care aŭ fostŭ presentate, observându-se acéstă normă, ca votulŭ asupra uneĭ scrierĭ, care era recomandată pentru premiare, să se reserve a se face când se vorŭ fi terminatŭ tóte referatele cu aceiașĭ conclusiune. Procedândŭ ast-felŭ, și făcêndu-se votarea prin comparațiune între scrierile bune, amŭ credutŭ a evità neajunsulŭ de a aprețiă o carte cu o maĭ mare saŭ maĭ mică rigóre decât merită, pentru-că nu aŭ apucatŭ toțĭ membriĭ Comisiuneĭ să-șĭ formeze o idee deplină despre valórea comparativă a tuturorŭ cărțilorŭ bune, cu pretențiune la aceleașĭ premiĭ precum și a tuturorŭ acelorŭ scrierĭ la olaltă.

I. In ședința dela 6 Martie și-aŭ presentatŭ rapórtele lorŭ:

a) D-lŭ Generalŭ ***St. Fălcoinu*** (prescriptulŭ verbalŭ No. 2) asupra scrierilorŭ ***Desarmare*** și ***Idealulŭ armateĭ române*** de Căpitanulŭ ***Dymolescu***, aduse, împreună cu ***Arta în comandamentŭ*** (datorită peneĭ aceluiașĭ ofițerŭ, dar dată în aprețiarea altuĭ membru) pentru premiulŭ celŭ mare.

D-lŭ raportorŭ consideră prima din aceste publicațiunĭ, ***Idealulŭ armateĭ***, de «unŭ visŭ neînțelesŭ», cu propunerĭ ciudate, relativŭ la crescerea băiețilorŭ și fetelorŭ de către Statŭ; iar pe a doua, ***Desarmarea***, ca pe o traducere după publicațiunĭ din alte țĕrĭ. Amêndouĕ nu satisfacŭ nicĭ punctulŭ de vedere sciințificŭ, nicĭ pe celŭ literarŭ, nicĭ pe celŭ istoricŭ, nicĭ în sfirșitŭ cerințele pedagogice. In aceste condițiunĭ de nevalóre, conclusiunea nefavorabilă a raportuluĭ a fostŭ aprobată de votulŭ întregeĭ Comisiunĭ.

b) D-lŭ ***I. Negruzzi*** asupra cărțiĭ ***Ritmurĭ și Rime*** de ***Bonifaciŭ Florescu***. Valórea bucăților poetice, parte originale, parte traduse, cuprinse în scrierea menționată, nu îndreptățesce pe d-lŭ referentŭ a o recomandă la premiulŭ cerutŭ (de 5000 leĭ). Resultatulŭ votuluĭ asupra eĭ este acelașĭ ca la cea precedentă (8 voturĭ contra.)

c) Totŭ d-lŭ ***Negruzzi*** despre culegerea de poesiĭ, ***Parnasulŭ românŭ*** de ***Theohar Alexi***.

Raportorulŭ, deși judecă acéstă culegere ca destulŭ de bine făcută, opinéză în acelașĭ timpŭ, că nisce simple reproducerĭ de pe ceea ce aŭ produsŭ alțiĭ, nu potŭ fi recomandate pentru premiulŭ uneĭ Academiĭ. Cartea este respinsă la votŭ de unanimitatea Comisiuneĭ.

II. In ședința dela 8 Martie (procesulŭ-verbalŭ No. 3) s'aŭ cetitŭ rapórtele:

a) De d-lŭ *N. Ionescu* asupra ***Arteĭ în comandamentŭ*** de Căpitanulŭ ***Dymolescu,*** pe care o consideră nu ca o lucrare specială și cu vederĭ originale asupra comandamentuluĭ, ci ca unŭ exercițiŭ retoricŭ, precum resultă din aceea, că ***judecata, tactulŭ*** și ***energia,*** calitățile orĭ-căreĭ profesiunĭ, după autorulŭ cărțeĭ, sunt condițiunile de căpetenie ale arteĭ comandamentuluĭ. După apreciarea raportoruluĭ, o asemenea scriere nu póte fi nicĭ ținută în sémă, necum premiată. Comisiunea o înlătură cu tóte voturile eĭ.

b) De acelașĭ membru asupra ***Chrestomațieĭ române*** de ***Dr. M. Gaster.*** D-lŭ referentŭ o apreciéză ca o lucrare maĭ multŭ de compilațiune, în care din peste 1000 pagine, numaĭ cele 50 pagine de introducere sunt propriĭ ale autoruluĭ scrieriĭ. O carte dar atâtŭ de puținŭ originală, d-lŭ raportorŭ nu se póte încumetà a o crede suficientă pentru un premiŭ alŭ Academieĭ, și încă pentru premiulŭ de 12000 leĭ, la care a concursŭ. Comisiunea a aprobatŭ cu unanimitate verdictulŭ d-luĭ raportorŭ.

c) De d-lŭ ***V. Maniu*** asupra scrieriĭ ***Funcționariĭ*** de ***Th. Jerebie,*** intrată pentru premiulŭ celŭ mare. Acéstă carte asemenea nu este favorabilŭ apreciată de referatulŭ d-luĭ Maniu. Detaliatŭ și fórte consciinciosŭ făcutŭ, elŭ probéză că scrierea în cestiune nu este unŭ studiŭ administrativŭ propriŭ ḑisŭ, ci o adunare de materialŭ, nesistematicŭ întocmitŭ, pe care autorulŭ cărțiĭ l'a estrasŭ din gazeta «***Funcționarulŭ***», saŭ de prin budgete orĭ de aiurea. Scrierea dar, neîndeplinindŭ condițiunile indispensabile pentru premiare, d-lŭ raportorŭ cere eliminarea eĭ, ceea ce Comisiunea admite cu votŭ unanimŭ.

III. In ședința dela 13 Martie (procesulŭ-verbalŭ No. 4) îșĭ citescŭ rapórtele lorŭ:

a) D-lŭ *N. Quintescu* asupra opereĭ *Novele* de *I. Slavicĭ.*

Referentulŭ apreciéză cu multă laudă *Novelele,* venite la concursŭ pentru premiulŭ celŭ mare, și în conclusiunea referatuluĭ sĕŭ cere să li se acorde premiulŭ. Dar — conformŭ normeĭ stabilite de Comisiune — votulŭ asupra acesteĭ cărțĭ se amână până când se vorŭ fi comunicatŭ tóte rapórtele favorabile scrierilorŭ examinate.

b) D-lŭ *I. Negruzzi* asupra opereĭ *Cursŭ de procedura civilă* de *G. G. Tocilescu.*

D-lŭ raportorŭ judecă favorabilŭ acéstă operă și relevă însemnătatea eĭ didactică, metodulŭ și claritatea, cu care este scrisă. D-sa propune ca să i se dea premiulŭ celŭ mare, pentru care a concursŭ, saŭ celŭ puținŭ Premiulŭ Eliade (de 5000 leĭ).

Acéstă conclusiune duplă provócă cestiunea de a se sci, dacă se póte transformà unŭ premiŭ maĭ mare într'altulŭ maĭ micŭ. Cestiunea schimbăreĭ de premiŭ, când concurentulŭ este obligatŭ a arĕtà anume sub pedépsa scótereĭ din concursŭ a uneĭ cărțĭ (cum s'a întîmplatŭ cu *Pedagogia* de *I. Popescu),* pentru care premiŭ concurge, se resolve de Comisiune prin maioritate de voturĭ în sensŭ negativŭ.

D-lŭ *N. Ionescu* previne pe Comisiune, că în ședința eĭ subsequentă va face raportulŭ anunțatŭ dejà în ședința dela 6 Martie asupra uneĭ cărțĭ neintrate în Academie, scrisă de unŭ sergentŭ sub titlulŭ: *Memoriĭ din timpulŭ rĕsboiuluĭ de Independență.* Acéstă anunțare, ridicândŭ o cestiune prealabilă, Comisiunea deliberéză și se pronunță cu mare maioritate în sensulŭ opiniuneĭ, că o carte póte fi introdusă la concursŭ și de altŭ cine-và decât de autorulŭ eĭ, dar totŭ în terminulŭ până la 31 Decembre. D-lŭ Ionescu îșĭ reservă ca să vină cu acea carte în plenulŭ Academieĭ.

IV. In ședința dela 16 Martie (procesulŭ-verbalŭ No. 5) se comunică referatele:

a) Dela d-lŭ *N. Quintescu* asupra *Istorieĭ filologieĭ române* de *L. Șăinénu.* Raportulŭ relevă calitățile, dar și partea slabă a cărțiĭ, și conchide că, fiindŭ date alte opere de o maĭ mare originalitate, nu îndrăsnesce a interveni în favórea premiăreĭ scriereĭ

d-luĭ Şăinénu. Unanimitatea Comisiuneĭ aprobă prin votulŭ eĭ conclusiunea, d-luĭ Quintescu.

b) De d-lŭ *V. Maniu* asupra scriereĭ *Tractatŭ despre expropriaţiune pentru causă de utilitate publică* de *G. Th. Avinianu.* D-lŭ raportorŭ relevă utilitatea scriereĭ şi importanţa eĭ din punctŭ de vedere practicŭ; totuşĭ nu-ĭ recunósce o ast-felŭ de valóre intrinsecă, în câtŭ, în comparaţiune cu alte opere venite la concursŭ, să merite a fi recomandată spre premiare. Votulŭ Comisiuneĭ este unanimŭ în sensulŭ nepremiăreĭ.

c) De d-lŭ *P. S. Aurelianŭ* asupra colecţiuneĭ de *Basme culese din gura poporuluĭ* de *D. Stăncescu.* D-lŭ raportorŭ îşĭ dă socotinţa că lucrarea merită a fi încuragiată cu unŭ ajutorŭ bănescŭ. Câtŭ despre premiulŭ cerutŭ, Premiulŭ Eliade, Comisiunea o înlătură prin votulŭ tutulorŭ membrilorŭ presenţĭ.

d) De d-lŭ *V. Babeş* asupra cărţiĭ *Dicţionarŭ latinŭ-românŭ* de *D. I. Popilianu.* Acestŭ dicţionarŭ, după părerea referentuluĭ, nu corespunde cerinţelorŭ uneĭ asemenea lucrărĭ, căcĭ îĭ lipsescŭ cuvinte ca *pantex* (pântece) d. e., şi înţelesulŭ celorŭ carĭ le înşiră este datŭ une-orĭ în modŭ eronatŭ. Şi acéstă carte este eliminată de Comisiune în unanimitate.

e) Asupra *Stemeĭ Românieĭ* de L-t. Colonelŭ *P. V. Năsturelŭ,* de către d-lŭ *D. A. Sturdza,* la care Comisiunea d-vóstre recursese, ca celŭ maĭ competentŭ în materie. D-sa, printr'unŭ raportŭ amĕnunţitŭ, demonstră că opera menţionată nu a utilisatŭ materialulŭ astădĭ disponibilŭ alŭ eraldiceĭ, şi nu a corespunsŭ cerinţelorŭ sciinţifice în tractarea eĭ. Din desvoltările şi consideraţiunile cuprinse în raportŭ, resultă că lucrarea d-luĭ Lt.-Col. Năsturelŭ nu póte fi premiată. Comisiunea a datŭ aprobare prin votŭ unanimŭ apreţiăreĭ venerabiluluĭ nostru colegŭ.

V. In şedinţa dela 18 Martie (procesulŭ-verbalŭ No. 6) presentă rapórte:

a) D-lŭ *N. Ionescu* asupra cărţiĭ *Michailŭ Eminescu* de *N. Petraşcu.* După părerea raportoruluĭ, autorulŭ aceste scrierĭ nu a apreciatŭ exactŭ pe poetulŭ Eminescu, considerându-lŭ ca scepticŭ. Apoĭ lucrarea d-luĭ Petraşcu nu presentă nimicŭ originalŭ,

din care causă nu i se pare d-luĭ referentŭ că merită pemiulŭ cerutŭ (de 5000 leĭ). Comisiunea confirmă prin votulŭ eĭ unanimŭ conclusiunea raportuluĭ.

b) D-lŭ *V. Babeș* asupra ***Istorieĭ Românilorŭ*** de ***A. D. Xenopol.*** Asupra citireĭ referatuluĭ d-luĭ Babeș se ridică de unulŭ din membriĭ Comisiuneĭ cestiunea prealabilă, de a nu se maĭ face lectura raportuluĭ asupra opereĭ menționate, de óre-ce autorulŭ eĭ a fostŭ alesŭ membru alŭ Academieĭ, și decisiunea Academieĭ de acum doĭ anĭ opresce espresŭ de a se acordà vre-unŭ premiŭ unuia din membriĭ eĭ. Propunerea acésta dă nascere uneĭ discuțiunĭ viue și lungĭ, în care o parte din membri susținŭ înlăturarea raportuluĭ d-luĭ Babeș, iar alțiĭ trecerea la lectura luĭ. O parte se întemeéză pe hotărîrea menționată a Academieĭ și pe faptulŭ că d-lŭ concurentŭ figură deja printre Academicianĭ înainte de a se fi ascultatŭ raportulŭ asupra opereĭ sale. Eĭ cerŭ ca să se procédă cu lucrarea nouluĭ nostru colegŭ ca și cu a părinteluĭ Marianŭ, și acésta cu atâtŭ maĭ multŭ, cu câtŭ scrierea acestuĭ din urmă colegŭ se presentase ca manuscriptŭ anonimŭ. Alțĭ membri susținŭ că nu este identicŭ casulŭ d-luĭ Marianŭ cu alŭ d-luĭ Xenopol, căcĭ părintele Marianŭ scià că nu póte luà parte la concursŭ, pe când d-lŭ Xenopol șĭ-a presentatŭ opera sa ca simplu particularŭ. Apoĭ acéstă operă a fostŭ dată în apreciarea unuĭ membru alŭ Comisiuneĭ, care apucase chiar să se pronunțe în sensŭ favorabilŭ eĭ în însușĭ sînulŭ Comisiuneĭ, înainte de a se fi efectuatŭ alegerea d-luĭ Xenopol. A nu se ține sémă acum de cartea deja admisă la concursŭ și judecată, ar fi a face ca decisiunea Academieĭ să aibă efectŭ retroactivŭ. La obiecțiunea ridicată, că Academia publicase subiectulŭ tractatŭ de părintele Marianŭ cu doĭ anĭ maĭ nainte de luarea decisiuneĭ, se respunde că și d-lŭ Xenopol póte ḑice, că a lucratŭ cu patru anĭ înainte.

Se pune după aceea la votŭ propunerea de a nu se ceti raportulŭ d-luĭ Babeș, și resultatulŭ este: patru voturĭ pentru și patru contra. Continuarea discuțiuneĭ se amână pe ședința următóre, spre a lăsà și d-luĭ generalŭ Fălcoianu putința de a se pronunță într'unŭ sensŭ saŭ altulŭ.

c). D-lŭ *N. Quintescu* asupra opereĭ *Paraziţiĭ* de *B. St. Delavrancea*. Referatulŭ apreciază talentulŭ însemnatŭ alŭ autoruluĭ nuvelelorŭ, vigórea peneĭ sale şi darulŭ observaţiuneĭ psichologice, de care d-lŭ Delavrancea dă probe manifeste, şi opinéză pentru premiarea tînĕruluĭ scriitorŭ. Votulŭ asupra conclusiuneĭ presentate se amână, cum s'a făcutŭ şi cu cele-lalte scrierĭ recomandate la premiare de raportoriĭ lorŭ.

VI. In şedinţa dela 20 Martie se reiea discuţiunea din şedinţa precedentă, relativă la raportulŭ d-luĭ Babeş, pentru a fi pusŭ în curentulŭ eĭ şi d-lŭ generalŭ Fălcoianu. După ce se face acésta, d-lŭ Fălcoianu declară că nu consideră casulŭ părinteluĭ Marianŭ ca identicŭ cu alŭ d-luĭ Xenopol şi se pronunţă contra propunereĭ de înlăturare a referatuluĭ d-luĭ Babeş. Votulŭ sĕŭ dândŭ maioritate de cincĭ voturĭ pentru respingerea propunereĭ făcute, contra a patru voturĭ în favoarea eĭ, d-lŭ Babeş este îngăduitŭ a-şĭ cetĭ raportulŭ. Dar în momentulŭ de a face acésta, se ridică altă cestiune prealabilă, că opera d-luĭ Xenopol este dejà premiată. In urma discuţiuneĭ provocate de acésta, Comisiunea trece cu maioritate peste acelŭ noŭ incidentŭ.

D-lŭ raportorŭ, esprimândŭ maĭ întâĭ desideratulŭ ca Academia să pună maĭ bine în armonià disposiţiunile testamentare ale Mareluĭ Premiŭ Năsturelŭ cu articolulŭ Regulamentuluĭ nostru relativŭ la ele, face analisa şi arată cuprinsulŭ generalŭ maĭ alesŭ alŭ celorŭ patru volume din urmă ale opereĭ d-luĭ Xenopol, de óre-ce primulŭ a fostŭ apreciatŭ de venerabilulŭ nostru colegŭ, d-lŭ G. Bariţiŭ în 1889, când i s'a acordatŭ premiulŭ Eliade. In ochiĭ d-luĭ referentŭ cele patru volume aŭ o valóre însemnată şi constituescŭ unŭ progresŭ faţă cu primulŭ volumŭ. Pentru a pune în evidenţă calităţile opereĭ, d-lŭ raportorŭ relevéză descrierea stăreĭ financiare a Principatelorŭ române la finele véculuĭ XVIII. Dar opera are şi părţĭ slabe. Ast-felŭ nu s'aŭ utilisatŭ documentele din epoca Fanarioţilorŭ, publicate de d-lŭ Urechiă. O scădere maĭ mare presentă faptulŭ, că istoria Romånilorŭ de sub corónа St. Stefanŭ este numaĭ fragmentară. De aci lipsa de legătură între evenimente, de óre-ce autorulŭ opereĭ n'a avutŭ la îndemână do-

cumentele necesare. Dar documentele relative la viața internă a popórelorŭ Dacieĭ și Panonieĭ abia de curînd aŭ fostŭ scóse la lumină în limba ungară, și d-lŭ Xenopol nu o cunósce. De cunoscea acele documente, alt-felŭ ar fi presentatŭ dînsulŭ istoria Chinezatelorŭ române din véculŭ de mijlocŭ, precum și a Bisericeĭ române din Transilvania. Apoĭ se relevă ca inexactă afirmațiunea autoruluĭ, că revoluțiunile din vécurile XV și XVI ale Românilorŭ iobagĭ din Ardélŭ își propusese să stêrpéscă pe nobilĭ, ca și când aceștia ar fi fostŭ vre-odată cu toțiĭ Maghiarĭ. Stilulŭ autoruluĭ satisface în de ajunsŭ pe d-lŭ raportorŭ, limba însă îĭ pare cam prea localŭ moldovenéscă. Cu unŭ cuvîntŭ, după d-lŭ Babeș, meritele opereĭ întrecŭ multŭ părțile slabe; d-sa o consideră ca cea maĭ bună lucrare apărută în ceĭ din urmă patru anĭ, și o recomandă pentru a fi recompensată cu premiulŭ celŭ mare.

Se obiectéză că opera d-luĭ Xenopol nu intră în dispositiunile regulamentuluĭ, căcĭ primulŭ volumŭ, introdusŭ împreună cu celelalte, a apărutŭ înaintea celorŭ patru anĭ din urmă. D-lŭ raportorŭ rĕspunde, că de primulŭ volumŭ n'a ținutŭ sémă, și că i-ar fi fostŭ de ajunsŭ chiar numaĭ unŭ volumŭ din cele patru, spre a-lŭ recomandă pentru acelașĭ premiŭ.

Comisiunea trecêndŭ peste acestŭ noŭ incidentŭ, unulŭ din membriĭ eĭ caracteriséză în trăsurĭ generale cartea d-luĭ Xenopol. Elŭ o consideră de o compilațiune, lucrată după ajutorințe nu de întâia mână, cu considerațiunĭ maĭ multŭ juridice; în cursulŭ a cincĭ volume ea n'a datŭ nicĭ o singură soluțiune. D-lŭ Xenopol este nu se póte maĭ superficialŭ; îĭ lipsesce cunoscința fântânilorŭ și critica, care isvoresce din exegesa originaluluĭ.

Inchiḑêndu-se discuțiunea, d-lŭ N. *Ionescu* cetesce referatulŭ sĕŭ asupra cărțiĭ d-luĭ *Bogdan, Vechile cronicĭ moldovenescĭ.* După d-lŭ raportorŭ meritulŭ autoruluĭ este de a fi tradusŭ pe «româ-nia cronicarilorŭ» în vre-o 50 de pagine scrierile slavone, ce cronicariĭ moldovenĭ le-aŭ utilisatŭ la compunerea analelorŭ lorŭ, ceea ce în ochiĭ d-sale este de ajunsŭ, pentru ca tînĕrulŭ slavistŭ să merite încuragiare. Raportulŭ propune acordarea premiuluĭ cerutŭ (de 5000 leĭ).

Terminându-se ast-felŭ comunicarea tuturorŭ rapórtelorŭ favorabile, se punŭ la votŭ maĭ întâĭ cărțile carĭ aŭ concursŭ pentru Marele Premiŭ Năsturelŭ. *Procedura civilă* de *G. G. Tocilescu* întrunesce 4 bile albe și 5 negre; *Novelele* de *I. Slavicĭ*, 5 bile albe, 4 negre; *Istoria Românilorŭ* de *A. D. Xenopol*, 5 bile albe, 4 negre. Se votéză apoĭ asupra scrierilorŭ intrate la premiulŭ Eliade, și de astă dată luândŭ parte la votŭ numaĭ optŭ membri: *Parazițiĭ* de *Delavrancea* capětă 6 bile albe și 2 negre, iar cartea *Vechile cronicĭ moldovenescĭ* de *I. Bogdan*, 4 bile albe și 4 negre.

Domnĭ Colegĭ, Din cele 18 scrierĭ intrate la concursŭ, cele 5 din urmă, și anume — la Marele Premiŭ Năsturelŭ — ale d-lorŭ *G. G. Tocilescu*, *I. Slavicĭ* și *A. D. Xenopol*, iar la premiulŭ Eliade, ale d-lorŭ *Delavrancea* și *Bogdan*, fiindŭ singurele carĭ aŭ întrunitŭ în sînulŭ Comisiuneĭ d-vóstre o maioritate de voturĭ (6 saŭ 5 din 9), jumětate din voturile esprese (4 din 8) saŭ o minoritate însemnată (4 din 9), remâne ca d-vóstre, ascultândŭ rapórtele speciale asupra lorŭ, să discernețĭ gradulŭ de maĭ mare orĭ maĭ mică superioritate a unora față cu altele, și ast-felŭ să decernețĭ cele două premiĭ disponibile operelorŭ celorŭ în adevěrŭ maĭ meritoriĭ.

Th. Alexi, *Parnasulŭ Românŭ. Brașovŭ 1892.* *Raportŭ de d-lŭ* **I. C. Negruzzi.**

Domnilorŭ Colegĭ,

Intr'unŭ volumŭ de 416 pagine intitulatŭ *Parnasulŭ Românŭ*, d-lŭ *Th. Alexi* a adunatŭ maĭ bine de 200 poesiĭ române de totŭ soiulŭ. Aceste poesiĭ sunt opera a 130 de autorĭ, începêndŭ dela poețiĭ naționalĭ ceĭ marĭ până la câțĭ-va cu nume necunoscute; unulŭ din acestia este însemnatŭ abia cu litere inițiale.

Culegerea, afară de câte-va bucățĭ carĭ nu sunt recomandabile

nicĭ ca cuprinsŭ nicĭ ca formă poetică, e destulŭ de bunișóră, deși culegĕtorulŭ nu arată în vre-o prefață saŭ introducere scopulŭ pe care l'a urmăritŭ.

De aceea nu se póte sci dacă elŭ a voitŭ să dea numaĭ o privire generală asupra literatureĭ poetice române, saŭ să alégă bucățile ce i-aŭ părutŭ maĭ bune, arĕtându-le óre-cum ca modele de poesie națională. In casulŭ din urmă culegĕtorulŭ nu și-a îndeplinitŭ scopulŭ pe deplinŭ, căcĭ în privința acésta avemŭ alte antologiĭ anterióre cu multŭ superióre.

Orĭ cum ar fi, o simplă culegere, chiar meritorie de ar fi, nu se póte considerà ca o lucrare originală proprie, ci numaĭ ca o reproducere din lucrarea altora, și de aceea nu credŭ că *Parnasulŭ Românŭ* póte fi recomendatŭ la vre-unŭ premiŭ alŭ Academieĭ Române.

G. Th. Avinianu, *Tratatŭ despre expropriațiune pentru causă de utilitate publică. Bucurescĭ 1892.*

Raportŭ de d-lŭ **V. Maniu.**

I.

Tractatulŭ d-luĭ *G. Th. Avinianu* despre expropriațiune, presentatŭ la concursŭ pentru premiulŭ Statuluĭ Eliade-Rădulescu încredințându-mi-se mie spre examinare, am onóre a vĕ supune, Domnĭ Colegĭ, conclusiunile mele, cuprinse în raportulŭ de față, ca resultatŭ alŭ cercetăreĭ.

Lucrarea d-luĭ G. Th. Avinianu, apărută în anulŭ 1892, formézā unŭ volumŭ de 494 pagine in-8° mare, cu împărțirea următóre:

a) Prefața și consideratiunĭ generale.

b) Noțiunĭ istorice.

c) Explicațiunĭ teoretice și practice asupra legeĭ și a procedureĭ.

d) Apendice, cuprindéndŭ textulŭ legiĭ, diverse formulare, decisiunĭ, etc.

e) Tabla de materiĭ.

Textulŭ este divisatŭ în VII titlurĭ, dintre carĭ alŭ III împărţitŭ in 3 secţiunĭ, şi alŭ V în 4 capitole; unŭ apendice desfăcutŭ în VII titlurĭ, după care urméză formularele actelorŭ prescrise de lege.

Ţinŭ a pune în vederea d-vóstre din capulŭ loculuĭ, cum că autorulŭ cărţiĭ s'a însărcinatŭ elŭ însuşĭ a ve spune că lucrarea sa conţine în fondŭ: «*Explicaţiunea teoretică şi practică a legiĭ din 1864, adnotată cu jurisprudenţa Inaltei Curţĭ de Casaţiune, urmată de unŭ apendice conţinêndŭ textulŭ legiĭ de expropriare şi formularele actelorŭ cerute de acéstă lege.*»

Datoria de consciinţă îmĭ ordonă să declarŭ că tractatulŭ în cestiune este o lucrare judiciósă, de o necesitate şi utilitate care se impune, maĭ alesŭ pentru usulŭ celorŭ chemaţĭ să apere dreptulŭ şi proprietatea, fie în contra arbitrariuluĭ, fie în contra nesaţiuluĭ saŭ şi a speculaţiunilorŭ odióse.

II.

In cuprinsulŭ consideraţiunilorŭ generale (dela pag. 3—9) ni se spune: că expropriaţiunea ar fi în principiŭ o atingere la dreptulŭ de proprietate; că sânţenia şi neviolabilitatea proprietăţiĭ pusă sub scutulŭ pactuluĭ nostru fundamentalŭ (art. 19 din Constituţiune) nu impedecă exproprierea eĭ pentru utilitate publică, că, prin urmare, dreptulŭ de proprietate trebue sacrificatŭ bineluĭ socialŭ, de óre-ce societăţile civilisate sunt presupuse, după ḑisa luĭ Portalis, că aŭ înţelesŭ, încă dela formarea lorŭ, a face tóte sacrificiile personale în interesulŭ generalŭ.

Acéstă idee, împrumutată de marele jurisconsulŭ Portalis dela Hugo Grotius, îşĭ găsesce o eronată aplicaţiune şi interpretaţiune, după noĭ, în tractatulŭ d-luĭ Avinianu.

Autorulŭ cărţiĭ ce ne preocupă, deşi se vede a-şĭ fi însuşitŭ literalŭ, aprópe din cuvîntŭ în cuvîntŭ, argumentaţiunile luĭ Foucart expuse în alŭ sĕŭ *Dreptŭ publicŭ* (t. II. p. 74), ne va permite să-ĭ observămŭ că consideraţiunile şi suposiţiunile debitate sunt prea învechite, aprópe reduse la valórea unorŭ platitudinĭ

retorice, absolutŭ neputinciόse a se rădicà la înălţimea *suveranului principiŭ socialŭ,* care este strînsŭ legatŭ cu adevĕratulŭ *idealŭ de statŭ,* cu importanţa *dreptuluĭ de proprietate,* proclamatŭ şi prin Constituţiunea nóstră ca *sacru;* de acì urmézã că deşértă este şi acea pripită afirmaţiune din partea autoruluĭ, cum că proprietatea s'ar fi nǎscutŭ de odată cu legea saŭ şi cu societatea întemeiată pe legĭ!

Neapăratŭ nu póte intrà în cadrulŭ restrînsŭ alŭ unuĭ raportŭ o desvoltare maĭ întinsă asupra unuĭ subiectŭ de summa importanţă *istorică, juridică, politică* şi *economică,* precum este *proprietatea* ca *principiŭ socialŭ* şi *expropriarea* ca *negaţiune;* ne remâne aşa dar să ne comunicămŭ vederile maĭ multŭ prin rĕspunsurĭ, sub formă de întrebărĭ şi să ne referimŭ la opiniunĭ autorisate.

Dacă *expropriaţiunea* este, în adevĕrŭ, o atingere la dreptulŭ absolutŭ şi inviolabilŭ de proprietate, cum se póte pretinde, că ea ar presentà o *utilitate* publică?

Cum póte fi considerată proprietatea ca bine garantată prin Constituţiune, când alăturea cu acestŭ pactŭ fundamentalŭ, se autorisă prin legĭ speciale, atingerea aceluĭ mare principiŭ?

Cum, în fine, se explică acelŭ apoteosatŭ bine comunŭ, acelŭ interesŭ *socialŭ supremŭ,* întemeiatŭ pe raţiune *de statŭ,* dacă se cere *societăţiĭ* sacrificarea dreptuluĭ inviolabilŭ şi absolutŭ de proprietate, fie şi în schimbulŭ uneĭ indemnisărĭ?

Cum póte fi admisibilă raţiunea de statŭ întru legitimarea exproprieref, când ea se traduce în violaţiunea suveranuluĭ principiŭ, care *constitue fundamentulŭ sciinţificŭ alŭ proprietăţiĭ* şi prin consecinţă *alŭ societăţiĭ?*

Nu resultă óre din combinaţiunea principiilorŭ de maĭ sus, cum că *tesa,* orĭ *problema* principiuluĭ socialŭ (eminamente de resortulŭ dreptuluĭ publicŭ internŭ) este rĕŭ pusă, întru câtŭ lasă unŭ câmpŭ prea întinsŭ pentru cunoscutulŭ aforismŭ: *Summum jus, summa injuria?!!*

Comparândŭ tóte părerile emise asupra importanteĭ cestiunĭ, ne vine a crede:

1. că se dă usitatuluĭ terminŭ (exoticŭ) de *expropriațiune* unŭ ințelesŭ cu totulŭ impropriŭ;

2. că ideia de sacrificiŭ urméză a fi exclusă, de îndată ce se va recunósce cum că instituțiunea exproprierei nu maĭ represintă normele arbitrariuluĭ feudalŭ din evulŭ mediŭ, alŭ absolutismuluĭ teocraticŭ și autocraticŭ, saŭ alŭ Nemrodilorŭ din toțĭ timpiĭ.

In cartea d-luĭ Avinianu, maĭ dămŭ peste idea (pag. 8, 9) cum că ***necesitatea exproprierei pentru utilitate publică s'ar fi născutŭ la alcătuirea societăților civilisate,*** rĕmânêndŭ legiuitoruluĭ numaĭ sarcina să stabilescă óre-carĭ forme și condițiunĭ legale pentru înstrăinarea silită.

Idea de regularea regimuluĭ proprietățiĭ prin legĭ este dela Bentham reprodusă la Ahrens *(Dreptulŭ naturalŭ, p. 315),* rĕŭ interpretată și ea de autorulŭ tractatuluĭ intratŭ la concursŭ.

Distinsulŭ profesorŭ Ahrens, respingêndŭ în alŭ sĕŭ *Cursŭ de filosofia dreptuluĭ,* idea emisă de Montesquieu și Bentham, că proprietatea s'ar fi născutŭ de odată cu legea, declară că nu póte fi admisibilă o asemenea funestă disposițiune, căcĭ, dacă dreptulŭ de proprietate *(reflexulŭ și consecința juridică a personalitățiĭ)* ar depinde numaĭ de voința legiuitoruluĭ, apoĭ în adevĕrŭ s'ar înmormintà cu legea și prin lege.

Maĭ dămŭ și peste strania afirmațiune saŭ părere, că *dreptulŭ inviolabilŭ de proprietate* póte să înceteze față cu guvernulŭ, totŭ pe motivŭ de interesŭ socialŭ!

La încheiere ni se dă definițiunea *exproprierei,* atribuindu-i-se caracterulŭ uneĭ ***înstrăinărĭ silite,*** în ințelesulŭ art. 481 cod. civ. românŭ.

După noĭ, o maĭ multă reservă asupra definițiuneĭ n'ar fi stricatŭ, dar se *recerea* o *desvoltare* maĭ *studiósă* asupra *doctrineĭ,* a *origineĭ* și a *causelorŭ, carĭ aŭ datŭ nascere instituțiuniĭ* de *expropriere în condițiunile eĭ modernisate.*

De alt-cum rĕmâne pentru subsemnatulŭ unŭ faptŭ constantŭ, că dându-se cuvintelorŭ legeĭ unŭ ințelesŭ cu totulŭ străinŭ doctrineĭ, ne îndepărtămŭ prea multŭ dela adevĕratulŭ scopŭ alŭ instituțiuneĭ.

In prima linie n'ar strică să ne întrebămŭ: *care póte fi fundamentulŭ sciinţificŭ alŭ dreptuluĭ de proprietate,* spre a ne încredinţă dacă în cuvintele legiuitoruluĭ modernŭ a pututŭ germină intenţiunea de a se distruge acelŭ sacru dreptŭ de proprietate, despre care se afirmă prin părerile cele maĭ autorisate, că *nu s'a născutŭ nicĭ odată cu legea regulatóre a regimuluĭ, nicĭ cu necesitatea înstrăinăriĭ silite, precum se pretinde!*

Din momentulŭ în care se va recunósce că acestŭ dreptŭ de proprietate represintă, prin eminenţă şi maĭ presus de tóte, unŭ *interesŭ socialŭ,* nu maĭ póte fi admisă *idea* cum că prin faptulŭ expropriaţiuneĭ nu se aduce nicĭ o atingere aceluĭ dreptŭ sacru şi prin urmare ea nu póte fi considerată că o înstrăinare silită! Ceea ce-şĭ face şieşĭ societatea, în propriulŭ sĕŭ interesŭ vĕditŭ, fie prin sine însăşĭ, fie prin mandatariĭ sĕĭ, nu se póte ḑice că ar fi unŭ sacrificiŭ, de óre-ce expropriatulŭ individualŭ saŭ colectivŭ, ea, societatea, îşĭ are, pe lângă indemnisarea relevata partea de beneficiŭ din produsulŭ lucruluĭ cedatŭ şi *utilizatŭ în interesulŭ generalŭ.*

Aceste ḑise trecemŭ la notiţele istorice.

III.

Prin afirmaţiunea hasardată dela pag. 10—11, cum-că exproprierea ar fi o *necesitate socială,* nu este nimicŭ saŭ fórte puţinŭ de ḑisŭ pentru deslegarea problemeĭ.

De alt-cum pretinsa *înstrăinare silită* nu-şĭ póte avé locŭ acolo unde cesiunea bunurilorŭ se operézā saŭ prin bună înţelegere, saŭ prin intervenirea juriuluĭ, compusŭ din egaliĭ sĕĭ, aşa că pretinsa expropriare se *traduce* în *vînḑare* orĭ *schimbŭ.* Era maĭ de folosŭ pentru studiŭ să ni se demonstre *utilitatea proprietăţiĭ,* pusă în faţă cu *necesitatea socială a expropriaţiuneĭ!*

Spre a ne convinge cum că privilegiulŭ acordatŭ Statuluĭ în materie de expropriere, ar fi totŭ atâtŭ de vechiŭ ca şi dreptulŭ de proprietate, ni se aduce mărturia luĭ Hugo Grotius şi Puffendorf. Afirmămŭ, bine convinşĭ, că în opera monumentală a luĭ H. Grotius, *De jure belli et pacis* (Cartea III, cap. XX, § 11), indicată de d-lŭ

Avinianu nu dămŭ peste o declarațiune în sensulŭ vederilorŭ domnieĭ-sale, dar că la pag. 1292 aceeașĭ carte și acelașĭ capŭ, § 7 No. 2. găsimŭ, vorbindu-se despre datoria Statuluĭ de a indemnisă pe cetățeniĭ carĭ și-aŭ părăsitŭ bunurile lorŭ, bine înțelesŭ în timpŭ de resbelŭ: «*Sed addendum est id cum fit civitatem (statŭ) teneri* «*his qui suum amittunt sarcire damnum de publico.*»

In opera luĭ Puffendorf, *Le droit de la nature et des gens*, tom. II (traducere de Barbeyrac) cart. V, cap. V, § 7 (unde ne trimite autorulŭ Avinianu) se vorbesce despre monopolurĭ, iar nicĭ de cum de expropriațiune; la cartea VIII, cap. V, § 1 (p. 536) însă se ḑice purŭ și simplu că «unŭ suveranŭ din grația divină, urcatŭ pe tronŭ fără amesteculŭ poporuluĭ, are unŭ dreptŭ absolutŭ de proprietate asupra teritoriuluĭ țĕreĭ, dispunêndŭ de dînsulŭ ca de domeniulŭ sĕŭ particularŭ.» Nicĭ unŭ cuvîntŭ despre o expropriare pentru utilitate publică!

La pag. 11 și 12 ni se daŭ crâmpee de disposițiunĭ din *Digeste*, spre a se învederà că pe timpiĭ luĭ Augustŭ, luĭ Teodosiu, Arcadiu și Honoriu ar fi existatŭ instituțiunea exproprieriĭ pentru utilitate publică cu indemnisare.

Citațiunile din Frontinus, «*de aquaeductibus*» (*de aquaeductu* se ḑice în ***Digeste***), ne vorbescŭ lămuritŭ de ***servituțĭ***, din carĭ probabilŭ se va fi formatŭ în secoliĭ XVII—XVIII instituțiunea expropriereĭ.

Proudhon avea dreptate să afirme că la Romanĭ nu era cunoscută hibrida instituțiune de expropriare.

Aceleașĭ vederĭ le împărtășesce și renumitulŭ jurisconsultŭ germanŭ C. Mittermaier, declarândŭ și elŭ, că în Dreptulŭ romanŭ nu există doctrină despre expropriațiunĭ, cu tóte că la eĭ se executaŭ cele maĭ monumentale construcțiunĭ de aqueducte, temple, amfiteatre, basilice, canalisațiunĭ și drumurĭ strategice. «***In dem römischen Reiche kommt die Lehre vom Eighenthum-abtrettung nicht vor***» ḑice renumitulŭ profesorŭ!

Textele din *Digeste* reproduse din Frontinus sunt cuprinse în corpulŭ legilorŭ romane sub titlulŭ: *Servituțilorŭ.*

Confusiunea ce se face în cartea d-luĭ Avinianu, se póte atri-

bui uneĭ amăgitóre și aparente apropierĭ între nuanțele acestorŭ două instituțiunĭ. Numitulŭ d-nŭ recunósce elŭ însușĭ cum că în tótă legislațiunea romană nu se găsescŭ dispozițiunĭ speciale în materie de expropriare.

Aceeașĭ regretabilă confusiune se face între dreptulŭ de ***preemțiune*** (Jus Protimiseos) și ***exproprierea*** pentru utilitate publică, distincte absolutŭ în formă și în fondŭ (a se vedé ***Puchta, Pandecte***, T. I, p. 327 și T. II, p. 220; — ***Cod. Caragea,*** Part. III, cap. II, art. 7 și 8 și, în fine ***Basilicalele.)***

Rĕsfoindu-se cu luare aminte Dreptulŭ romanŭ, se va da la pag. 427, 429, 433 din ***Corpus Juris Civilis,*** peste servituțile: ***Praediorum Urbanorum*** și ***Rusticorum,*** carĭ se pretaŭ la servituțĭ maĭ alesŭ pentru creațiunile uriașe de monumentele neperitóre ale Romeĭ.

Din cursulŭ renumituluĭ comentatorŭ Puchta despre ***Instituțiunĭ*** (T. III, p. 326, ***Digeste,*** XLVIII) ne putemŭ edifică pe deplinŭ asupra adevĕruluĭ ḑiselorŭ nóstre.

IV.

Maĭ sunt câte-va afirmațiunĭ de relevatŭ în cartea d-luĭ Avinianu, presentândŭ unŭ óre-care interesŭ pentru studiŭ.

Puține cuvinte avemŭ de ḑisŭ asupra credințeĭ, cum că la noĭ n'ar fi existatŭ, până la 1864, o lege specială de expropriare, și că din casŭ în casŭ exproprierațiunile se făceaŭ de către obștésca adunare, pentru fie-care lucrare determinată în parte.

Este de observatŭ că afirmarea în cuprinsulŭ de maĭ sus, conține o scăpare din vedere, pe câtŭ timpŭ suntemŭ în mĕsură să constatămŭ:

1. In faptŭ: că încă pe la anulŭ 1834 — 35 existà în Muntenia lege specială pentru exproprierea morilorŭ de pe cele cincĭ rîurĭ principale din țéră, regulându-se prin art. 165 din Regulamentulŭ Organicŭ modalitatea indemnisăriĭ.

2. In dreptŭ: că usulŭ de a se legiferà exproprierea pentru fie-

care lucrare determinată, nu autorisă a conchide la neexistenţa uneĭ instituţiunĭ de expropriere la noĭ!

Să nu se uite de alt-cum că în Anglia, America şi Elveţia se urméză aprópe până în ḑilele nóstre vechea practică dela noĭ, înainte de anulŭ 1834, adecă usulŭ uneĭ legĭ speciale pentru fie-care casŭ în parte.

Dispoșiţiunile din Regulamentulŭ Moldoveĭ pentru ***monumente religióse*** şi ***mine*** se vĕdŭ a fi împrumutate din legile ***Digestelorŭ*** şi a ***Codicelorŭ,*** precum s'a urmatŭ în Austria şi în unele părţĭ ale Germanieĭ. (1)

La pag. 18 şi 19 ni se spune că principiulŭ prealabileĭ indemnisărĭ apare pentru prima óră, în modŭ clarŭ şi precisŭ, în Constituţiunea Franceĭ din 1791, revĕḑută şi ameliorată la 1809, după intervenirea mareluĭ Impĕratŭ Napoleon I.

Amŭ avé purŭ şi simplu de notatŭ şi relevatŭ, ca elementŭ statisticŭ, cum că după încredinţarea luĭ Foucart ***(Dreptulŭ publicŭ,*** Tom. II, pag. 71) instituţiunea exproprierеĭ se găsesce consemnată în ordonanţa Regeluĭ Filipŭ celŭ frumosŭ din anulŭ 1303.

La pag. 35, vorbindu-se de străiniĭ deveniţĭ proprietarĭ de immobile la noĭ în ţéră, se afirmă cu dreptŭ cuvîntŭ că şi în privinţa lorŭ se urméză după condiţiunile ***rei sitae,*** conformŭ legilorŭ pămîntene, dar că acestŭ principiŭ de dreptŭ internaţionalŭ şi celŭ publicŭ internŭ este supusŭ uneĭ modificaţiunĭ esceptionale, faţă cu representanţiĭ directĭ aĭ suveranilorŭ străinĭ, muniţĭ cu privilegiulŭ exteritorialităţiĭ.

Deşi ficţiunea exteritorialităţiĭ nu presintă nicĭ o utilitate pentru sciinţă, amŭ fi doritŭ să ni se fie spusŭ dacă immunităţile acordate ministrilorŭ residenţĭ pe temeiulŭ aceleĭ ficţiunĭ sacrate prin dreptulŭ ginţilorŭ, se póte întinde chiar şi până la afacerĭ de ***edilitate, siguranţă, ordine publică şi salutulŭ de Statŭ?!***

Ar fi de mare utilitate şi interesŭ să se cunóscă în ce ar suferi prestigiulŭ immunităţiĭ printr'o expropriare, în anume casurĭ, a

---

(1) A se vedé în *Corpus Juris Civilis,* ediţiunea din 1856, p. 677 şi a *Codicelui,* cart. XI, titl. VI. ***de metallurgis et procuratorbus metallorum.***

palatuluĭ de reședință, pusŭ sub *scutulŭ uneĭ ficțiunĭ* ridicată la putere de dreptŭ alŭ ginților ŭ!

După credința nóstră, ficțiunea urméză să dispară în fața realitățiĭ obiective și a necesitățilorŭ reale de supremă ordine!

Ne oprimŭ cu recensiunea nóstră la cele premise până aci, și de óre-ce restulŭ cărțeĭ, cuprinḑêndŭ numaĭ textulŭ materialŭ alŭ legiĭ, formulare și regulamente de procedură, verdictele juriurilorŭ, carĭ tóte nu ne presintă în ințelesŭ strînsŭ, unŭ subiectŭ de studiŭ, vomŭ încheià darea nóstră de sémă prin a declară că: deși colecțiunea de decisiunĭ emanate dela Inalta Curte de Casațiune, formândŭ jurisprudența legiĭ de expropriare, ne dă materialulŭ necesarŭ pentru literatura juridică, în câtŭ s'ar puté ḑice că sub acestŭ raportŭ lucrarea rĕspunde în parte, ca scriere cu conținutŭ literarŭ, la una din condițiunile stabilite, totușĭ subscrisulŭ raportorŭ, negăsindŭ motive în de ajunsŭ de puternice spre a-șĭ permite s'o recomande spre premiare, se mărginesce a-ĭ recunósce utilitatea și necesitatea practică.

B. St. Delavrancea, *Parazițiĭ. Bucurescĭ 1893.*
Raportŭ de d-lŭ **N. Quintescu.**

Domnĭ Colegĭ,

Parazițiĭ, unŭ volumŭ de 333 de pagine, apărutŭ în editura Haimann, nu este întâia producțiune literară a d-luĭ B. St. Delavrancea. Autorulŭ nostru este dejà de maĭ mulțĭ anĭ cunoscutŭ ca prosatorŭ de multŭ talentŭ, și scrierea de față a fostŭ precesă de alte treĭ: *Sultănica, Liniște* și *Trubadurulŭ.* (1)

Prin opera de față d-lŭ Delavrancea, după părerea nóstră, a urcatŭ o nouă tréptă pe scara talentuluĭ sĕŭ.

Acestorŭ novele, carĭ cuprindŭ pe *Hagi Tudose, Bursierulŭ, Irinelŭ, Domnulŭ Vucea* și *Parazițiĭ,* li s'a datŭ ca titlu generalŭ

---

(1) ***Intre visŭ și viéță,*** de acelașĭ autorŭ, a apărutŭ în urma cetiriĭ acestuĭ referatŭ. Prin urmare lectorulŭ nu se póte așteptà, ca să ne referimŭ și la acéstă scriere.

numele celeĭ din urmă, de óre-ce este cea maĭ mare din tóte și autoruluĭ o consideră de cea maĭ importantă.

Dacă d-lŭ Delavrancea a ocupatŭ — cum am ḑisŭ — și înaintea aparițiuneĭ scrieriĭ sale *Parazițiĭ*, unŭ locŭ însemnatŭ printre prosatoriĭ nostri, dacă și maĭ înainte era apreciatŭ pentru concepțiunea plină de viéță a fecundeĭ sale imaginațiunĭ, pentru talentulŭ observațiuneĭ, penelulŭ sĕŭ vigurosŭ și stilulŭ plinŭ de coloritŭ, nu maĭ puținŭ este adevĕratŭ, că în scrierile de maĭ înainte frumusețile limbeĭ sale, scóse din graiulŭ poporuluĭ, pe care-lŭ cunósce ca puținĭ, perdeaŭ întru cât-va din farmeculŭ lorŭ prin abusulŭ ce făceà autorulŭ de cunóscerea limbeĭ poporuluĭ, prin predilecțiunea exagerată pentru cuvinte și espresiunĭ necunoscute maiorităţeĭ Românilorŭ, neîntrebuințate alt-felŭ în literatură, cuvinte prinse de agerulŭ sĕŭ auḑŭ (care-șĭ apropriéză totulŭ cu o extraordinară ușurință) de prin ungherele unorŭ saŭ altorŭ localitățĭ. Acésta întrerupeà întru cât-và pe lectorŭ, care nu rare-orĭ se întîmplà a nu înțelege acele cuvinte.

Două micĭ citate din *Sultănica*, cea maĭ îndepărtată din scrierile autoruluĭ, luată ca terminŭ de comparațiune cu *Parazițiĭ*, vorŭ fi de ajunsŭ spre a pune în lumină, dacă deosebire este — relativŭ la procederea amintită — între Delavrancea alŭ primeĭ și Delavrancea celeĭ din urmă producțiunĭ literare. Primulŭ citatŭ, pe care-lŭ dămŭ, din scrierea apărută acum optŭ anĭ, se găsesce la pag. 40: «Fite-ce nevastă tinerică, fite-ce fată mare, și-aŭ făcutŭ póla maldărŭ de fuióre. Da, maĭ încurcă lumea câte-va fetișcane maĭ ***poșidicŭ,*** ce nu s'aŭ prinsŭ în horă și li se scurgŭ ochiĭ să fie și ele printre cele marĭ; facŭ ce facŭ și sbughia unde nu le ferbe óla.» Cel-laltŭ este la pag. 57: «Iată la Drăganŭ, rupse morărésa, ce proțăpitŭ e; dă și jócă bată-lŭ pustia, par'c'ar trage tighelŭ; o să ne nuntéscă satulŭ cu fata primaruluĭ; s'a întocmitŭ cu colăceriĭ să fugă toțĭ pe caĭ ***morojinĭ;*** da nu ca ***zărpălateculŭ*** de fii-meŭ, în locŭ să pue și elŭ ochiĭ pe vr'una, d'o vreme încóce umblă ***craunŭ;*** sĕrbătorile când îlŭ cauțĭ, cu hîrzobulŭ în mână; pe cine i-o fi cășunatŭ nu sciŭ, că nu spune să-lŭ taĭ.»

Dacă punemŭ acésta alăturĭ cu *Parazițiĭ*, constatămŭ că autorulŭ nostru devine maĭ gustatŭ.

Acì elŭ a căutatŭ a se desbărà de acelŭ materialŭ (bunŭ pentru a aduce servicie unuĭ *Magnum Etymologicum*), cu care autorulŭ împestrițase óre-cum lucrările sale de până aci, alt-felŭ asemenea isvorîte dintr'unŭ talentŭ realŭ. Și în adevĕrŭ, de óre-ce novela nu servesce autoruluĭ ca o formă pentru urmărirea unuĭ scopŭ sciințificŭ, voiŭ să ḑicŭ pentru desvĕlirea și consemnarea materialuluĭ limbeĭ poporuluĭ din tóte localitățile, fie elŭ orĭ-câtŭ de particularŭ și isolatŭ, în sensulŭ acelora carĭ îmbracă în romanŭ sciința ce voescŭ a popularisà, o limbă cu caracterŭ generalŭ se impuneà și prin faptulŭ novelelorŭ sale cu subiecte scóse numaĭ din viéța de orașe.

Isbutit'a autorulŭ *Parazițilorŭ* a se ferì cu totulŭ de ceea ce constituise maĭ înainte unŭ abusŭ, de a nu maĭ vînà cuvinte, cum s'ar ḑice, de forță?

Nu pe deplinŭ. Avemŭ însă convingerea, că precum producțiunea sa din urmă constitue unŭ pasŭ în sensulŭ evităreĭ defectuluĭ arĕtatŭ, cu maturarea arteĭ și talentuluĭ sĕŭ vorŭ dispăré cu totulŭ și puținele urme, carĭ aŭ maĭ rĕmasŭ icĭ și colea în *Parazițiĭ* din tendința de maĭ înainte a limbeĭ sale, și că în viitórele sale scrierĭ, menite a fi unŭ elementŭ de cultură pentru toțĭ Româniĭ, lectorulŭ nu va maĭ avé să descifreze cuvinte ca ***slomnire*** din ***Hagi Tudose*** («bolborosì câte-va cuvinte nedeslușite; mușcà în vêntŭ cu gingiile albe și isbuti să ***slomnéscă*** c'unŭ glasŭ mortŭ», p. 191), orĭ din ***Bursierulŭ*** («unŭ profesorŭ ***slomnesce*** secŭ și îndesatŭ prin știrbiturile dințilorŭ: afurisitule», p. 200); cuvinte ca ***sitavŭ*** («glasulŭ lorŭ ***sitavŭ*** de rîsŭ și de bĕutură», p. 97 din ***Parazițiĭ***, orĭ din ***Bursierulŭ***: «tocmaĭ atuncĭ, din seninŭ auḑiĭ glasulŭ ***sitavŭ*** alŭ dușmanuluĭ meŭ», p. 232); saŭ unŭ cuvîntŭ ca ***hoinărire*** («unde era Lăbușŭ, cânele meŭ, cu care hoinăriamŭ tótă ḑiulica?», p. 197 ibidem); ***coștoróbă*** (p. 155), cuvinte carĭ n'aŭ nicĭ celŭ puținŭ meritulŭ de a atinge plăcutŭ auḑulŭ, de a fi frumosŭ sunătóre.

Dar asemenea ecourĭ rare ale uneĭ deprinderĭ de timpuriŭ contractate disparŭ și rĕmânŭ neluate în sémă în mijloculŭ frumuseţeĭ precumpĕnitóre a limbeĭ *Parazițilorŭ* și a unuĭ stilŭ, care se

mişcă nu numaĭ uşorŭ, ci chiar repede undulătorŭ şi limpede ca apa unuĭ isvorŭ de munte. Prin aceste calităţĭ autorulŭ *Paraziţilorŭ* iea loculŭ unuia dintre ceĭ maĭ talentaţĭ prosatorĭ aĭ generaţiuneĭ nóuĕ.

Cu câtŭ humorŭ, cu câtă măestrie şi vigóre de penelŭ desemnéză autorulŭ pe *Hagi Tudose,* acolo unde, în biserica S-teĭ Troiţe din Bucurescĭ, ctitorulŭ eĭ vine să vorbéscă despre sgârcenia Hagiuluĭ cu ceĭ doĭ treĭ bĕtrânĭ, carĭ se aflaŭ faţă!

«— Să dea Hagiu? Hagiu să dea? Elŭ care vinde cele sfinte? Când o da elŭ se stinge sórele pe cerŭ! Dar nu l'aţĭ vĕdutŭ cum mişună prin cârciumĭ şi prin băcăniĭ? Intră într'una, iea binişorŭ o măslină, o aduce la gură, şi o strecóră printre gingiĭ. Fol, fol, fol, o mestecă. E, cum daĭ măslinele, dragă cutare? Atâtŭ. Prea e scumpŭ, scumpŭ de totŭ la aşà vremurĭ. Vremurĭ grele! Şi plécă. Intră peste drumŭ. Şterpelesce icrele de cosacŭ; rupe o bucăţică, iĭ face vêntŭ. Plésc, plésc. Cum petreceţĭ icrele? Atâtŭ. Scumpŭ. Scumpŭ. Vremurĭ grele! Şi plécă. Se duce la pastramagiulŭ din colţŭ. Iea să vedemŭ, vericule, cum ţi-e marfa, că nu maĭ ieaŭ de la cutare. Iea o feliuţă, iĭ face de petrecanie. Cum o daţĭ? Pe parale şi atâtŭ. Aşĭ, v'aţĭ scumpitŭ de totŭ. S'aŭ dusŭ vremurile alea... Vremurĭ grele! Şi plécă. Dacă-ĭ este sete, intră într'o bragagerie. Eĭ, să gustŭ, ce başĭ-buzucŭ aveţĭ? Suge unŭ fundŭ de tinichea. Ghiorţ, ghiorţ, ghiorţ. Zémă de aguridă. Cine s'o bea? Cin' s'o plătéscă? Vremurĭ... Şi plécă. Ast-felŭ mănâncă şi se rĕcoresce, şi pe elŭ îlŭ daŭ baniĭ afară din casă. Şi bĕtrâniĭ, hi, hi, ho, ho, hi, hi, rîdŭ cu lacrĕmĭ, năpustindu-se în vorbă, care maĭ de care maĭ şiretŭ la cuvîntŭ şi maĭ supţire la códa ochilorŭ, rĕsucindu-şĭ stropiĭ de mustăţĭ întorşĭ ca nisce colţĭ albĭ contra nasuluĭ.

«— Are carâmbulŭ cizmelorŭ de când era flăcăŭ.—Când i se scâlcie tocurile, le bate elŭ singurŭ câte-va flecurĭ. Pe mine, de câte orĭ mĕ vede «dă-mĭ o pustie de ţigare, că-mĭ uitaĭ păpuşa acasă.»

«— Aşĭ! ce a uitatŭ acasă! Bea peliniţă. O adună vara de prin viĭ, o usucă, o frécă în mânĭ şi o aşéză într'o lacră. Bea tótă iérna, şi tuşesce par'că ş'ar da sufletulŭ.—Dar v'aţĭ uitatŭ pe sub scurteica Hagiuluĭ, ḑise ctitorulŭ rîḑêndŭ şi ciupindu-şĭ mustăţile. Nu? Bine. Să vĕ spuĭ eŭ. Intr'o ḑi, după slujbă, stamŭ de vorbă, maĭ mulţĭ inşĭ

și câte-va cocóne. Hagiulŭ se uitase într'unŭ jețŭ: pândià o prescură. Paracliserulŭ, unŭ dracŭ și jumătate, îĭ arĕtà, jos, maĭ departe, înaintea nóstră, o firfirică de paĭ-spre-ḑece și-ĭ ḑise: «Jupânŭ Ha-«giule, mi se pare că dumi-tale ți-a căḑutŭ la miruială.» Hagiulŭ sări în capulŭ óselorŭ, s'apropià de firfirică, o țintui cu ochiĭ în câtŭ să-ĭ fi datŭ cu piciorulŭ n'aĭ fi mutat'o din locŭ; întinse mâna; dar când se aplecă pe jumătate, pe noĭ, carĭ eramŭ în spatele luĭ, bărbațĭ și cocóne, ne bufni unŭ rîsŭ strașnicŭ, și rîḑĭ, și rîḑĭ...

«Hagiulŭ își uitase acasă turulŭ pantalonilorŭ,..... și de rîsulŭ nostru neîndrăsnindŭ să se aplece până la firfirică, se uità lungŭ la dînsa, și, cu lacrĕmile în ochĭ, eși din biserică mormăindŭ: «a «mea era! a mea era!» (pag. 155—158).

Dar ceea ce citaĭ fu unŭ modelŭ de espunere humoristică. Cele ce urméză din *Bursierulŭ* potŭ servì ca unŭ specimenŭ cu caracterŭ de duioșie: «Aceĭ carĭ aŭ schimbatŭ, bucurosŭ și lacomŭ, codrulŭ de pâne și bucățica de brânză pe o cafea și pe treĭ felurĭ de bucate; aceĭ carĭ s'aŭ desbrăcatŭ grabnicŭ de sdrențele lorŭ, pentru ca să se îmbrace veselŭ cu tunica de bursierŭ; aceĭ carĭ de micĭ s'aŭ gânditŭ, că, învĕțândŭ carte multă, vorŭ ajunge bogațĭ și fericițĭ; aceĭ carĭ din întîmplare n'aŭ gustatŭ farmeculŭ mângâerilorŭ și n'aŭ auḑitŭ vorbă bună, intrândŭ pe ușa părințilorŭ lorŭ.... aceia nu vorŭ înțelege, de ce m'a înnecatŭ plânsulŭ, și de ce (intrândŭ în internatŭ) somnulŭ și odihna nu s'aŭ lipitŭ de mine până la revĕrsatulŭ zorilorŭ. Mângâerea se preface în trebuință fatală a viețeĭ, iar libertatea, pentru celŭ care o gustă de micŭ copilŭ, este viéța însășĭ. Și nu vorbescŭ despre libertatea care dă nascere la atâtea neînțelegerĭ și lupte. Libertatea mea era cea adevĕrată. Era góna din câmpiile fără marginĭ, șanțurile sărite dintr'o aruncătură, vîrfulŭ duduluĭ bĕtrânŭ, în care mĕ suiamŭ și pe ale căruia ramurĭ mĕ legănamŭ, înnecându-mĭ ochiĭ în albastrulŭ limpede și adîncŭ alŭ ceruluĭ, colindulŭ de prin tufișele de socŭ cu florĭ albe și mirositóre, lanțurile de nalbă și găitanele verḑĭ presărate cu rochițele rânduniceĭ, învólte și străveḑiĭ ca nisce pâlnióre de céră. Libertatea mea era fără păcatŭ și fără hotarŭ; era frumósă: cu potecĭ șerpuite printre ciucurĭ de florĭ sĕlbatice, cu drumurĭ gălbuĭ arun-

cate în adîncimea depărtăreĭ, părêndŭ că fugŭ și se înfigŭ în fără-fundulŭ ceruluĭ. Libertatea mea era nălucirile fermecătóre ale uneĭ copilăriĭ fără ţelŭ....» (pag. 198—199).

Dacă ne referimŭ la caracterulŭ novelelorŭ și valórea lorŭ literară, puse faţă unele de altele, *Paraziţiĭ*, prima dintre ele, sub alŭ căreia nume specialŭ aŭ fostŭ înglobate — precum am spusŭ — și cele-lalte pentru desemnarea lorŭ generală, ne desfășură tipurĭ, bine și vigurosŭ desemnate, de persóne, pe carĭ le hrănescŭ nu munca onestă, ci capitalulŭ tinereţeĭ saŭ escrocheria la jocŭ de cărţĭ, aplicată pe spinarea vre-unuĭ nenorocitŭ imbecilŭ, feciorŭ de banĭ gata: viţiurĭ din viéţa socială a capitaleĭ nóstre, înfurișate din nefericire prea de timpuriŭ în tînĕra nóstră ţéră prin contagiune străină, pe carĭ tînĕrulŭ scriitorŭ le biciuesce cu o satiră implacabilă și energie rară, și nu maĭ puţinŭ în acelașĭ timpŭ cu o însufleţire plină de humorŭ.

Loculŭ unde autorulŭ ne pune în acţiune o companie întrégă de persóne cu apucăturile arĕtate, este în strada Dorobanţilorŭ, în apartamentulŭ luĭ Candian, apartamentŭ «îngrijitŭ de cóna Anica Mitulésca, de pe vremurĭ cea maĭ vestită *procuristă.*» Acolo se adunase «o academie liberă cu dame fórte cum se cade», la care Candianŭ învitase pe întîmplate și pe Iorgu Cosmin, eroulŭ noveleĭ, care nu frecuentase până acì asemenea societăţĭ.

Târḑiŭ nóptea Candian introduce în casa sa pe Cosmin și-lŭ presintéză domnilorŭ de consideraţiune și dómnelorŭ oneste, gata a începe bacaraua. Maĭ întâĭ dómnelorŭ, totŭ una și una: «Madame Linica Teodorescu, Madame Sevastiţa Pirigumenos, domnișóra Lizi Gottlib, domnișóra Laura D . . . . pe numele de artistă Loradonna, căcĭ în curînd va vorbì lumea de o nouă astră pe cerulŭ musiceĭ, când se va hotărî să studieze canto; domnișóra Zozo, unŭ drăcușorŭ șarmantŭ, o nebună deliciósă, și cóna Anica» cu care amŭ făcutŭ deja cunoscinţă. Apoĭ, lăsândŭ pe domniĭ, pe carĭ Cosmin îĭ cunosceà, pe Al. Mănoiu, «studentŭ în dreptŭ din seria de acum șépte anĭ, și pe d-lŭ N. . . . revisorŭ școlarŭ, doctorŭ în litere și filosofie de la Gand», îlŭ presentă la ceĭ-lalţĭ, «domnuluĭ Pantazi, grosŭ, latŭ și înaltŭ, cu favoritele lungĭ și cănite, rentierŭ; d-luĭ

Georges Panicu, diavolulŭ care clipesce nervosŭ și vorbesce pripitŭ, singurulŭ luĭ cusurŭ; încolo, inteligentŭ, spiritualŭ și iresistibilŭ în fața orĭ-căreĭ femeĭ; luĭ Mitică Filénu, unŭ tînĕrŭ ciupitŭ de vĕrsatŭ, cu pĕrulŭ roșu, cu ochiĭ albastri și micĭ, ca douĕ mărgele bătute în fundulŭ capuluĭ, cu unŭ unchiŭ milionarŭ în Craiova și cu nicĭ atâtica altă rudă; luĭ Petre Leon, Mișu Popovicĭ și Ionelŭ Ludovénu, treĭ tinerĭ plinĭ de talentŭ.» Bacaraua se terminase dejà și se bĕuse și șampanie cu toaste în sănătatea tuturorŭ, când asupra întrebăriĭ luĭ Cosmin: «dar Panicu ce are de gândŭ, nu ne maĭ taie o bancă» autorulŭ ne face următórea expunere: «— Monsieur Georges, strigă Zozo, destulă curte. Pe cine vreĭ să maĭ învingĭ? E timpŭ de o bănculiță. — Cărțĭ nouĭ, musiu Panicu, ḑise cóna Anica, luându-lŭ de gâtŭ, orĭ țĭ-e frică de băețĭ. — Mi-mie? Nu mĕ cu-cunoscĭ, co-co-cónă Anico, rĕspunse Panicu. Intr'o tr'o ḑi am pe-pe-pe-per.... spune ne-ne-ne-ne-ne Pan-Pan-Pan-tazi. — Rĕŭ neĭcă, rĕspunse Pantazi, ți-am spusŭ. Eraĭ în casă la mine și mi-a părutŭ fórte rĕŭ. Așa omŭ energicŭ și liniștitŭ, vĕ declarŭ, că eŭ unulŭ n'am maĭ vĕḑutŭ. A perdutŭ douĕ-ḑecĭ de miĭ leĭ în dóuĕ césurĭ, și rîdea, făcea chefŭ.... Forța morală personificată! ḑise revisorulŭ. — Așa e, așa e, beaŭ acestŭ paharŭ în sănătatea luĭ Georges Panicu, strigă Loradonna. Și după ce bĕŭ paharulŭ de șampanie, termină cu o scară: a, a, a, a, a, a, a!... Toțĭ se adunară în jurulŭ eĭ, iar Panicu declară că o asemenea sca-ca-cară merită o, o, o, o.... o bancă vroi să ḑică, mișcândŭ mânile ca și cum ar fi datŭ cărțĭ. Roșu ca para foculuĭ, cu ochiĭ turburĭ și lăcrĕmoșĭ, se încurcă de tóte scaunele până la masa verde. Șampania și tutunulŭ lucraseră seriosŭ asupra iresistibiluluĭ. Domnișóra Lizi se așeză la drépta luĭ. Cóna Anica îĭ presentă dóuĕ pachete de cărțĭ pe o tavă de argintŭ. — «Ca pe împĕrațĭ te servescŭ musiu Panicu.» Servise și mulțĭ împĕrațĭ cóna Anica.

«In câte-va minute dete dóuĕ miĭ de leĭ. — Ce dracu, se gândi Cosmin, care se așezase la jocŭ, când perde, perde numaĭ bilete întregĭ, și când câștigă, nu se puntéză decât jumătățĭ. I se pare luĭ orĭ ceĭ-lalțĭ îșĭ retragŭ regulatŭ jumătate din mize, când perdŭ? Cóna Anica se sculă de la jocŭ, și, dândŭ brațulŭ luĭ Pantazi, eși din salonŭ. După câte-va minute se reîntórseră iarășĭ la brațŭ. Se

crăpă de ḑiuă. O lumină slabă și albiciósă pĕtrundeà prin storurile ferestrelorŭ. — Dacă deschideţĭ unŭ geamŭ, vĕ taiŭ și eŭ o bancă, ḑise rîḑêndŭ Pantazi, și începù să se plimbe cu mânile la spate. — Solone (ast-felŭ era calificatŭ Pantazi) descinde în rêndulŭ muritorilorŭ, esclamà revisorulŭ. — Ce mi-mi-mi.... ce minune, vroì să ḑică Panicu, care obosise dândŭ din mânĭ la drépta, la stânga și la mijlocŭ. Să mĕ rĕ-rĕ-rĕ-rĕs...... adică i-a venitŭ rêndulŭ să se rĕsbune.»

Georges Panicu era fórte respectuosŭ cu nenea Pantazi. Aveà și de ce. Escroculŭ de Pantazi, ca să aibă la îndemână găina de jumulitŭ, lingușià în tóte chipurile deșérta luĭ stupiditate.

De aceea «Panicu se grăbì a perde și cele din urmă loviturĭ, și dĕdù loculŭ luĭ Pantazi» (p. 81 — 84). Și acesta, mestecândŭ cărţile măsluite, stórse în câte-va minute cea din urmă parà din buzunarele imbecilului milionarŭ, «cretinisatuluĭ de norocŭ, care bea, fuméză și jócă fără să fi împlinitŭ măcar nouĕ-spre-ḑece anĭ,» și acésta cu scirea și complicitatea celor-lalţĭ; iar când Cosmin, revoltatŭ de ceea ce vĕḑuse, ḑice (pag. 95) către Candian, unulŭ din representanţiĭ onesteĭ companiĭ: «Dar e o escrocherie ce faceţĭ voĭ cu acelŭ nenorocitŭ,» elŭ îĭ rĕspunde: «convenţionalŭ aĭ dreptate, naturalŭ însă nu; te rogŭ să creḑĭ, mon cher, că Georges Panicu n'a muncitŭ pe paralele luĭ nicĭ câtŭ aŭ muncitŭ, astă nópte Pantazi și cóna Anica. A moștenitŭ.» Și după aceea adauge: «Dar bine, mon cher, după ce că e proprietarŭ, totŭ alţiĭ să-ĭ păzéscă proprietatea?»

Extragerile făcute aŭ învederatŭ creionarea magistrală a unorŭ tipurĭ de paraziţĭ, pușĭ în acţiune la masa de cărţĭ. Asemenea tipurĭ însă, paraziţĭ în înţelesulŭ adevĕratŭ, ni se desfășură numaĭ în acelŭ tabloŭ, și din acestŭ punctŭ de vedere novela nu corespunde întru tóte titluluĭ eĭ, care spune maĭ multŭ, lasă să ne așteptămŭ la caracterisarea tuturorŭ acelorŭ lipitorĭ de cea maĭ rea specie. Dar dacă tabloulŭ, din care am datŭ reproducerĭ, constitue unŭ episodŭ în ***Paraziţiĭ***, și Cosmin, care luase numaĭ întîmplătorŭ parte la joculŭ de cărţĭ, și jucase numaĭ unŭ rolŭ secundarŭ,

apare totuşĭ ca eroulŭ noveleĭ, care este cuprinsulŭ eĭ? In sîmburele luĭ, elŭ se reduce la acésta:

Cosmin, studentŭ săracŭ, fusese primitŭ, pentru a-şĭ puté face studiele la Universitate, în casa bĕtrânuluĭ Malerian, cu doĭ anĭ maĭ înainte, şi devenise amantulŭ femeiĭ bine-făcĕtoruluĭ luĭ. Pe lângă acésta însă, Gelina, una din cele dóuĕ fiice ale dómneĭ Malerian, iĭ insuflase încă dela începutŭ prin nobleţa sentimentelorŭ eĭ o viuă afecţiune, pe care şi fata, în nesciinţa eĭ despre intimitatea mame-seĭ, o resimţise la rĕndulŭ eĭ, precum s'a doveditŭ în urmă. Malerian, care încă de maĭ înainte prinsese secretulŭ desonóreĭ în familia sa, sub povara suferinţelorŭ şi înfurierеĭ neputinciόse în contra luĭ Cosmin, pune capĕtŭ ḑilelorŭ sale împuşcându-se, şi după înmormîntare Cosmin părăsesce casa dómneĭ Malerian, ca să nu siléscă pe Gelina de a face acésta şi ca să scape şi de ruşinea de a fi întreţinutŭ de o femee.

Faţă cu aceste elemente, autorulŭ era ţinutŭ a da maĭ multă desvoltare, decât a făcutŭ, împrejurărilorŭ de natură sentimentală dintre Cosmin şi candida Gelină; ne aşteptamŭ să ne desemneze maĭ completŭ pe acéstă gingaşă şi încântătóre fiinţă, la aĭ căreĭ ochĭ albastri, «adâncĭ ca cerulŭ», Cosmin se gândià adesea; asemenea să ne facă maĭ de aprópe cunoscutŭ pe Malerian, pe care abia îlŭ întrezărimŭ ca într'o penumbră; nu maĭ puţinŭ să ne pună maĭ în curentŭ cu cele petrecute înainte şi în urma morţiĭ bĕtrânuluĭ fostŭ profesorŭ. La acestea era — credemŭ — ţinutŭ maĭ multŭ autorulŭ nostru, decât la acele amĕnunte d. e. dela masă la birtulŭ luĭ Constantin, carĭ — luate în sine şi în parte — sûnt frumosŭ şi cu multă vivacitate presentate, dar, nestândŭ în legătură cu scheletulŭ adevĕratŭ alŭ noveleĭ, nu ajută la lămurirea împrejurărilorŭ intime ale eĭ, carĭ deşteptă curiositatea nóstră. Negreşitŭ, desvoltările, pe carĭ le-amŭ fi doritŭ noĭ, n'ar fi făcutŭ novela maĭ atrăgĕtóre de cum este, în ce privesce espunerea şi tractarea eĭ formală; în organisarea eĭ însă şi ca fondŭ, ea devenià de sigurŭ maĭ interesantă, pentru că ast-felŭ părţile constitutive ale materialuluĭ cuprinsŭ în ea ar fi fostŭ mĕsurate după importanţa lorŭ in-

trinsecă și lectoruluĭ i se lăsă maĭ puținŭ de ghicitŭ (1), ca să nu maĭ vorbimŭ că prin acésta se evitaŭ în acelașĭ timpŭ și întreruperile brusce, ca cea de la pag. 33: «Săraca fată (a Gelineĭ), ce puținŭ sânge are! Săracii ochĭ, ce melancolicŭ privescŭ! Și d'aci încolo?...»

Dar orĭ-cum, și cu tóte observările nóstre, *Parazițiĭ* rĕmânŭ una din novelele de obiceiurĭ cele maĭ bune din câte a produsŭ literatura nóstră până acum.

Câtŭ despre cele-lalte novele: ***Bursierulŭ***, icóna vieţeĭ internatelorŭ, cu apucăturile vițióse ale școlarilorŭ încă de pe băncile liceuluĭ și descrierea ilusiunilorŭ perdute ale unuĭ bursierŭ de 16 anĭ, înamoratŭ de o fată, ce după aparență corespundeà idealuluĭ sĕŭ, în urmă însă se dovedesce a fi de cele dela otelurĭ (2); ***Irinelŭ*** portretulŭ unuĭ tînĕrŭ, care, din timiditate, nu îndrăsnesce, fațǎ cu tutorulŭ, unchiulŭ sĕŭ, în casa căruia—copilŭ orfanŭ—crescuse mare, să destăinuéscă amorulŭ pentru vara sa Irinelŭ, și lasă — spre mâhnirea feteĭ, care se aștepta la declarațiunea luĭ măcar în momentulŭ supremŭ, căcĭ și dînsa simțià pentru vĕrulŭ eĭ — o lasă, ca și când i-ar fi lucrulŭ celŭ maĭ indiferentŭ — ca să o mărite cu altulŭ, după care tînĕrulŭ plécă în străinĕtate; *Domnulŭ Vucea* (3), tipulŭ unuĭ institutorŭ, care în locŭ să învețe pe copiĭ carte, iĭ întrebuința cu totulŭ la altŭ ceva, iĭ exploatà, și — ca unŭ neomenosŭ — iĭ supuneà la maltractărĭ; dacă și aceste treĭ novele, în cadrulŭ lorŭ maĭ mare saŭ maĭ micŭ, constituescŭ schițe psichologice resultate dintr'unŭ studiŭ destulŭ de adîncŭ și bine întocmitŭ, ***Hagi-Tudose*** le este — după părerea nóstră — ca creațiune, superióră; maĭ multŭ încă, în concepțiunea eĭ póte să fie considerată ca cea maĭ reușită, chiar față cu *Parazițiĭ*.

Hagi-Tudose este o novelă de caracterŭ. Cu o vivacitate de stilŭ și o vigóre de coloritŭ proprie moduluĭ de scriere alŭ autoruluĭ

(1) Pe când d-lŭ Delavrancea nu spune în de ajunsŭ, d-lŭ Slavicĭ în novela sa *Vecinĭĭ* spune prea îndestulŭ.

(2) In descrierea sceneĭ dela otelŭ, unde bursierulŭ se convinge de acésta, autorulŭ ar fi trebuitŭ să evite óre-carĭ amĕnunte, carĭ sunt cu totulŭ neverosimile.

(3) In acéstă novelă autorulŭ trebuià să scutéscă pe lectorŭ de indecența gratuită, pusă în gura unuĭ școlarŭ și repețită de institutorŭ.

nostru, numaĭ acì óre-cum maĭ potențate prin natura subiectuluĭ, ea ne desemnéză pe unŭ avarŭ, de o cărpănoșie care întrece pe a tutulorŭ avarilorŭ, și presentă maĭ multŭ decât tóte cele-lalte unŭ interesŭ psicologicŭ maĭ intensŭ. Ast-felŭ cum ni se presintă, *Hagi-Tudose* este unŭ noŭ tipŭ de sgârcitŭ, o creațiune originală, care nu se asémĕnă cu altele de acestŭ felŭ.

Dar să lăsămŭ a se învederà acésta din însășĭ descripțiunea autoruluĭ: «Fumŭ pe coșulŭ Hagiuluĭ nu s'a pomenitŭ. Póte viscolulŭ să ridice nemețiĭ până la streșinĭ; potŭ apele să înghețe tunŭ. Tréba lorŭ. Hagiulŭ nu vrea să scie, dacă crapă petrile de gerulŭ Bobotezeĭ, nicĭ dacă în Iulie turbéză câniĭ de căldură. Iérna tremură, vara gâfâe. In tótă viéța luĭ, de câte orĭ nepótă-sa, care trăià aciolată pe lângă dînsulŭ, îĭ pomeneà ca la Crăciunŭ să taie și eĭ unŭ porcŭ, ca totŭ creștinulŭ, bĕtrânulŭ rĕspundeà: — Îmĭ face rĕŭ, nepótă, s'audŭ cum guiță. Îmĭ face rĕŭ, c'așa sunt eŭ, milosŭ.— Cumpĕră-lŭ, nene, tăĭatŭ gata. Dacă așà-lŭ aducea din cuvîntŭ Léna, înghițindŭ în secŭ, cu gândulŭ la șoricĭ, bĕtrânulŭ rĕspundeà liniștitŭ: — Unŭ porcŭ.... carne multă! Se strică, căcĭ numaĭ douĕ gurĭ suntemŭ. Venià Pascile.—Să înroșimŭ și noĭ óuĕ, îĭ ḑiceà Léna.—Ce prostie! Ouĕ roșiĭ? Nu e maĭ bine să le mâncămŭ próspete? Ouĕ roșiĭ, óuĕ ținute.—Să roșimŭ puțintele.—Dacă roșimŭ puține, ardemŭ foculŭ de géba, cumpĕrămŭ d'a surda băcanulŭ. Cheltuială zadarnică. Vremurĭ grele! — Dar o ciosvîrtă de mielŭ... — Mielŭ? Ce felŭ mielŭ? Cum mielŭ? Pascile prea e în vară; mielulŭ mirόse a óie. — Ce pustia de vară, nene Tudose, nu veḑĭ că plouă și fulguesce? — Eĭ, fulguesce, fulguesce.... tu nu veḑĭ că nu ține? Unde ține? Cum cade, se topesce. Eŭ morŭ de căldură. Uf! uf! — Și eŭ morŭ de frigŭ. — Morĭ de frigŭ... crăpĭ! Așa te-am pomenitŭ: lacomă și nemulțumitóre. Léna tace și înghite în secŭ; e săracă și n'are pe nimenĭ. Tace, căcĭ bĕtrânulŭ, când se mânie, strigă, trântesce ușile, ocolesce cele dóuĕ odăĭ, apoĭ se aruncă în patulŭ de scândurĭ și se vaetă până la mieḑulŭ nopțiĭ, făcĕndu-se că-șĭ uită să-ĭ dea și de pâne.» (p. 160—162). Și în altŭ locŭ: «Până la optŭ-ḑecĭ de anĭ nu i s'a întîmplatŭ nimicŭ Hagiuluĭ; nu l'a durutŭ unŭ dinte măcar; i-aŭ căḑutŭ toțĭ de bĕtrânețe, perḑĕndu-ĭ pe uniĭ în cóje,

pe alţiĭ în miedŭ de pâne. Tocmaĭ în anulŭ acela cădŭ o iérnă grea. Trosniaŭ pomiĭ în grădină; pe geamurile Hagiuluĭ înflorise ghiaţa cu frunze marĭ şi gróse. De géba se încercà nepótă-sa să facă ochiurĭ în gémŭ. Rotunjià biată fată gura, suflà din tótă inima, se croià câte unŭ rotocolŭ, dar se prindeà la locŭ. — Suflă maĭ cu inimă, Léno, îĭ strigà Hagiulŭ, cocoloşitŭ într'un colţŭ alŭ patuluĭ. — Suflu, nene Hagiule, suflu, dar mĕ taie frigulŭ, şi mi-a îngheţatŭ rĕsuflarea, îĭ rĕspundeà nepótă-sa, care tremurà c'o cergă în spinare; ar trebuì să-mĭ daĭ de lemne, că înlemnimŭ până mâne. — Cum? lemne acum? pe frigulŭ ĕsta? dise Hagiulŭ necăjitŭ. P'aşa frigŭ o ciócla de lemne costă unŭ galbenŭ, unŭ galbenŭ, unŭ galbenŭ! Léna plecà bombănindŭ în odaia d'alăturĭ; Hagiulŭ rĕmase singurŭ. Tristŭ, intunericŭ şi frigŭ. Vêntulŭ isbesce în coşulŭ caseĭ, se repede rece ca ghiaţa pe gura sobeĭ şi nu găsesce, în vatra mórtă, nicĭ scântee de aprinsŭ, nicĭ picŭ de cenuşe de risipitŭ. Hagiulŭ tremură şi morfolesce unŭ codru de pâne în gingiĭ. Nisce fiorĭ recĭ îĭ trecŭ prin şira spinăreĭ; piciórele nu şi le maĭ simte din tălpĭ până la genuchĭ. I-aŭ amorţitŭ de frigŭ şi de nemişcare. Când îşĭ atinge mânile de nasŭ, i se pare că a datŭ de unŭ ciubucŭ de ghiaţă. Hagiulŭ a adormitŭ mâhnitŭ, că dacă iérna va ţine totŭ aşà, n'o maĭ duce fără lemne. Şi ce scumpe trebue să fie lemnele; aşa e, o să ésă din iérnă săracŭ lipitŭ. A adormitŭ; se mişcă; se învîrtesce. Tótă nóptea viséză, că se prigoresce la unŭ focŭ mare.» (p. 182—184.) «A doua di de diminéţă Léna, intrândŭ în odaea Hagiuluĭ, l'a găsitŭ numaĭ în cămaşe, în cămaşa sa petecŭ de petecŭ, trântitŭ cu faţa în jos, pe aurŭ, îngropatŭ în galbenĭ; cu fruntea p'unŭ purcoĭ de lire marĭ; cu ochiĭ închişĭ.» (p. 190).

Faţă cu asemenea aptitudinĭ de scriitorŭ, când — afară de óre-carĭ abaterĭ (1), pe carĭ vîrsta, suntemŭ pe deplinŭ convinşĭ, le va sterge din producţiunile viitóre ale d-luĭ Delavrancea, — şi tendinţa opereĭ sale novelistice este morală şi în serviciulŭ moralisăreĭ, nu potŭ, Domnĭ Colegĭ, decât a-ĭ fi favorabilŭ dispusŭ. De aceea re-

(1) E vorba de ceea ce pune pe studentulŭ Cosmin să dică, spre a se justificà în privinţa relaţiuneĭ sale cu nevasta luĭ Malerian din *Paraziţiĭ*.

comandŭ *Parazițiĭ* din tótă inima sufragielorŭ d-vóstre pentru premiulŭ Eliade-Rădulescu.

Căpitanŭ Dymolescu, *Idealulŭ armateĭ române. Bucurescĭ 1891.*
» » *Desarmarea. Târgoviște 1892.*
Raportŭ de d-lŭ Generalŭ **St. Fălcoianu.**

Domnilorŭ Colegĭ,

M'ațĭ însărcinatŭ cu examinarea cărțilorŭ întitulate, una *Idealulŭ armateĭ române,* cea-laltă *Desarmarea,* ambele de același autorŭ, d-lŭ Dymolescu, și amêndouĕ presentate Academieĭ pentru premiulŭ Năsturelŭ de 12000 leĭ.

Am cetitŭ aceste publicațiunĭ cu atențiunea ce ele comportă, și în zadarŭ am căutatŭ sub ce calitate se presintaŭ pentru premiare. Nu am găsitŭ nimica, nicĭ din punctulŭ de vedere literarŭ, nicĭ scințificŭ, nicĭ istoricŭ, nicĭ pedagogicŭ.

Cea d'întâia, *Idealulŭ armateĭ române,* este unŭ visŭ neînțelesŭ. Autorulŭ propune ca pentru fiiĭ de militarĭ, de ambele sexe, să se înființeze douĕ institute pentru băețĭ, unulŭ la Iașĭ și altulŭ la Craiova, iar pentru fete unulŭ centralŭ la Focșanĭ. In aceste institute copiiĭ militarilorŭ să fie internațĭ dela vîrsta de 6 anĭ, și acolo să priméscă instrucțiunea primară, gimnasială și liceală, și terminândŭ tóte clasele acestorŭ licee să se dea elevilorŭ de dreptŭ diploma de bacalaureatŭ. De aci încolo să se acorde elevilorŭ o pensiune de 90 leĭ pe lună la băețĭ, și 100 leĭ pe lună la fete, pe timpŭ de 7 anĭ, spre a urmà cursurile facultăților̆, transportulŭ gratuitŭ părințilorŭ pe timpulŭ aflăreĭ copiilorŭ lorŭ în internate, dreptulŭ la jumĕtatea tuturorŭ locurilorŭ vacante de institutorĭ, fără concursŭ, s. c. l.

Cea-laltă carte a d-luĭ Dymolescu, întitulată *Desarmarea,* este o traducțiune de pe publicațiunĭ carĭ s'aŭ scrisŭ în străinătate asupra aceluĭ subiectŭ.

In aceste condițiunĭ găsescŭ că nicĭ una din aceste douĕ publicațiunĭ nu sunt în condițiune de a fi premiate.

Bonifaciŭ Florescu, *Ritmurĭ și rime. Bucurescĭ 1892*
Raportŭ de d-lŭ **I. C. Negruzzi.**

Domnilorŭ Colegĭ,

Insărcinatŭ a da sémă despre scrierea intitulată *Ritmurĭ și rime,* am cetitŭ dela unŭ capĕtŭ la altulŭ cartea ce pórtă acestŭ titlu și care este opera d-luĭ Bonifaciŭ Florescu.

Avemŭ a face cu unŭ micŭ volumŭ de vre-o 160 și câte-va pagine, cuprinḑêndŭ 29 poesiĭ originale, 13 traducerĭ (pe lângă carĭ sunt tipărite și originalele franceze) și câte-va epigrame. Neobicĭnuitŭ cu totulŭ este sistemulŭ introdusŭ de autorŭ, de a face să urmeze după fie-care poesie o pagină de note explicative asupra ritmuluĭ întrebuințatŭ, și celŭ maĭ desŭ cuprinḑêndŭ și însemnarea proprielorŭ greșelĭ ritmice.

Ast-felŭ poetulŭ se critică singurŭ maĭ peste totŭ, numaĭ în vre-o două saŭ treĭ locurĭ elŭ este mulțumitŭ de sine. La pag. 92 de exemplu, autorulŭ, ceva maĭ satisfăcutŭ de traducerea ce precede, ḑice: «Ca în orĭ-ce traducere rimată, rimele îndestulŭ de *nebogate*, dar tóte îndestulătóre.» La altă traducere (pag. 163) autorulŭ mărturisesce în notă că: «n'are textulŭ la îndemână.»

Alte-orĭ elŭ îșĭ permite óre-carĭ licențe, pe carĭ obicĭnuitŭ însușĭ le critică în nota ce urméză. De ex. la pag. 165 se găsesce următórea epigramă:

Dómnelorŭ poete.

— Vaĭ! grozavŭ fuĭ jăfuită . . .
— Ițĭ plângŭ sórta cu amarŭ!
— De poema-mĭ *manuscrită!*
— Plângŭ amarnicŭ pe tâlharŭ.

La cuvintulŭ *manuscrită* se raportă o notă care ḑice: «*Pentru rimă* în locŭ de *manuscriptă.*» Aicĭ și textulŭ și nota ni s'aŭ părutŭ deopotrivă naive.

Licențe de acestea sunt fórte dese în poesiile d-luĭ B. Florescu. Pentru a nu adăogì decât unŭ singurŭ exemplu, voiŭ cità următórele versurĭ din poesia intitulată «Stefanŭ»:

Priviţĭ în aerŭ corbiĭ ce croncănescŭ ferice:
S'adună-aşà duşmaniĭ când piere un poporŭ!
Toţĭ rupŭ din a luĭ carne, şi toţĭ îĭ cată *price*,
Şi plângerea-ĭ e vană, silinţa-ĭ fără sporŭ.

Boierĭ, unirea este a mântuiriĭ *arcă;*
Voĭ sciţĭ ce este Leahulŭ şi Ungurulŭ cumplitŭ etc. etc.

Prin *price* autorulŭ a voitŭ să înţelégă *pricină*, precum se întrebuinţéză câte odată, iar *arcă* socotŭ că trebue să fie traducerea literală a cuvîntuluĭ francezŭ *arche* (corabie).

Asemenea licenţe sunt numeróse şi întrecŭ orĭ-ce margine permisă.

Din aceste puţine exemple veţĭ puté judecà valórea întrégă a scrieriĭ. Ea nu este din acele carĭ obicĭnuitŭ se încoronéză de Academiĭ.

Th. P. Jerebie, ***Funcţionariĭ, studiŭ administrativŭ. Bucurescĭ 1892. Raportŭ de d-lŭ*** **V. Maniu.**

Cartea d-luĭ Th. P. Jerebie întitulată *Funcţionariĭ*, presentată sub formă de «*Studiŭ administrativŭ*» la concursŭ pentru Marele Premiŭ Năsturelŭ, fiindu-mĭ încredinţată spre cercetare, m'am credutŭ datorŭ, atrasŭ şi de pomposulŭ titlu, să-ĭ daŭ tótă meritata atenţiune, examinând'o cu deamĕnuntulŭ în tóte părţile eĭ, şi căutândŭ să mĕ pĕtrundŭ de valórea-ĭ obiectivă, nu numaĭ ca *studiŭ politicŭ* de *resortulŭ dreptuluĭ publicŭ internŭ*, dar şi ca *utilitate practică* pentru usulŭ învĕţămîntuluĭ.

Cată să declarŭ cu părere de rĕŭ, că din totŭ cuprinsulŭ celorŭ 373 pagine ale volumuluĭ, n'am reuşitŭ să culegŭ elementele recerute pentru *studiulŭ indicatŭ* în adevĕratulŭ înţelesŭ alŭ cuvîntuluĭ, şi întrunindŭ condiţiunile stabilite pentru premiulŭ Năsturelŭ. Raportulŭ de faţă va reuşi — sperŭ — să vĕ convingă, Domnĭ Colegĭ, că cuprinsulŭ cărţeĭ consistă în cea maĭ mare parte din reproducerĭ

de *diferite legĭ, regulamente, articole de ḑiare, proiecte de organisaţiune, cifre budgetare*, etc., adunate la întîmplare, de prin diverse anuare, recenseminte, publicaţiunĭ ale ḑiaruluĭ «*Funcţionarulŭ*» (dintre aniĭ 1883—90) şi aşezate tóte într'o desordine obositóre şi desavantagiósă chiar şi pentru reputaţiunĭ bine întemeiate.

Impărţirea nesistematică a materialuluĭ cumulatŭ fără o alegere bine combinată, contribue şi maĭ multŭ a ne formà convingerea, că in casulŭ de faţă nu póte fi — după a mea părere — nicĭ vorba măcarŭ de unŭ *studiŭ administrativŭ* propriŭ ḑisŭ, şi că prin urmare cartea în cestiune nu represintă în întregulŭ eĭ, decât o valóre aprópe negativă.

După conspectulŭ din tabela de materiĭ, lucrarea este împărţită în şése părţĭ, şi fie-care parte desfăcută într'unŭ numĕrŭ inegalŭ de capitole.

Partea I-a, despicată în ḑece (X) capitole, cuprinde peste 70 pagine (5—76), avêndŭ de subiectŭ, la primulŭ capitolŭ:

a) *Rolulŭ funcţionaruluĭ în Statŭ*, aprópe identicŭ cu unŭ articolŭ publicatŭ la 1885 în No. 89 alŭ ḑiaruluĭ «*Funcţionarulŭ*», purtândŭ semnătura d-luĭ *V. Pompiliu*, şi unŭ titlu sinonimŭ deşi travestitŭ sub eticheta de: «*Posiţiunea funcţionarilorŭ faţă cu Statulŭ*», calcatŭ acesta ca şi genuinulŭ sĕŭ de maĭ sus după studiulŭ d-luĭ Worns, profesorŭ la şcóla de dreptŭ din Rennes, precum ni se afirmă la pag. 4—5.

Capitolulŭ II (pag. 10—45) se distinge prin cumululŭ de subiecte adunate totŭ fără alegere, prin urmare fără legătură logică între ele şi fără a sta în raportŭ directŭ ca studiulŭ indicatŭ.

Faptulŭ cumuluiuĭ şi *incoherenţa subiectelorŭ* condensate la acestŭ capitolŭ, se punŭ în evidenţă prin seria de articolĭ intitulată: *Inşelătoriĭ şi înşelaţiĭ; funcţionariĭ în Anglia; reforme necesariĭ; Marea Britanie; serviciile centrale; serviciulŭ exteriorŭ; vămile; portulŭ Londra; Alsacia-Lorena* (vămile şi contribuţiunile directe); *serviciulŭ centralŭ în Anglia; Poşte şi Telegrafe; Diverse biurourĭ* (pag. 32—38); *Secţiunea centrală din Londra*, etc., reproduse tóte aceste date statistice în mare parte din recenseminte, anuare, publicaţiunĭ de ḑiare, în scopŭ de a inwederà inferioritatea funcţionarilorŭ din România sub raportulŭ

salarielorŭ în comparaţiune cu posiţiunea celorŭ din *Anglia, Germania, Alsacia-Lorena, Francia* şi *Belgia.*

Capitolulŭ III (pag. 45—65) este hărăzitŭ apĕrăreĭ funcţionarilorŭ Statuluĭ contra injuriósei calificative de *budgetovorĭ,* cu care sunt gratificaţĭ fără dreptate de către adversariĭ lorŭ.

Autorulŭ cărţeĭ, luândŭ asupră-şĭ nobila sarcină de apĕrătorŭ şi punêndu-şĭ întrebarea: cine sunt aceĭ urgisiţĭ *budgetovorĭ* (budgetofagĭ), afirmă, dreptŭ rĕspunsŭ, cu multă amărăciune (p. 45) că funcţionariĭ de prin tóte serviciile publice sunt duşmăniţĭ; că eĭ nu potŭ fi taxaţĭ de budgetofagĭ (p. 46) pentru simplulŭ cuvîntŭ că fără dînşiĭ n'arŭ există nicĭ budgetŭ, nicĭ statŭ, nicĭ naţiune formată în spiritulŭ legeĭ, cum amŭ ḑice: *Juris et summi Imperii Societas,* budgetulŭ decĭ fiindŭ opera lorŭ, ḑice-se, urmézà a-şĭ avé şi eĭ o parte spre a se hrăni de acolo unde muncescŭ (evidentŭ, după cunoscuta maximă: *Cine servă altaruluĭ dela altarŭ se nutresce — Qui altari servit de altare vivat.)*

Budgetulŭ servindŭ pentru existenţa Statuluĭ, nimicŭ maĭ dreptŭ şi echitabilŭ, după autorŭ, decât ca din elŭ să fie plătiţĭ *artisaniĭ,* pentru lucrulŭ lorŭ (p. 46 — 47.)

Capitolulŭ IV (pag. 50 — 55) se ocupă de *plaga funcţionarismuluĭ (continuaţiune a budgetovorismuluĭ).* După părerea autoruluĭ causele născĕtóre a *plăgiĭ* sunt a se atribui aceleĭ clase de adversarĭ, carĭ, privindŭ numaĭ la suprafaţă, se mulţumescŭ să strige mereŭ, că funcţionarismulŭ a devenitŭ o plagă, unŭ rĕŭ ameninţătorŭ pentru ţéră, fără a se îndemnă să caute şi să indice unŭ lécŭ (p. 50.)

Autorulŭ, polemisândŭ pe acestŭ tonŭ, cu adversariĭ imaginaţĭ, vizândŭ însă pe legiuitoriĭ ţĕriĭ, ḑice că *«eĭ n'aŭ voită şi nu voescŭ să «pună instrucţiunea superióră la îndemâna tuturorŭ inteligenţelorŭ din «Mehedinţĭ, Gorjŭ, Dorohoiŭ, Botoşanĭ, Fălciŭ şi alte judeţe depărtate «spre a se forma specialiştĭ; culpabilĭ prin urmare sunt legiuitoriĭ pentru «că ţină junimea numaĭ cu promisiunĭ, fără să caute a o descătuşà din «lanţurile necesităţiĭ, creândŭ mereŭ privilegiĭ şi monopolurĭ pentru ceĭ «înstăriţĭ* (p. 51, 52), *culpabilă este procedura ministrilorŭ* (continuă a «ḑice autorulŭ) *de a căută să pună în locurile deja ocupate cu funcţio-*

«nari consciincioşi, pe electorii, pe nesăţioşii baroni ai urnelorŭ elec-«torale.» (p. 52)

La încheere se afirmă: *«că unorŭ asemenea urmări se datoresce plaga funcţionarismului,* care va continua *câtŭ timpŭ vorŭ sta porţile deschise favoritismului pe séma nulităţilorŭ* numai din vina legiuitorilorŭ, *cari întârzie mereŭ cu reformele, spre a se justificà póte cum că ei sunt unŭ felŭ de plagă a parlamentarismului.»* (p. 55)

Acestŭ modŭ de apĕrare incorectŭ, de rĕŭ gustŭ și neusitatŭ într'unŭ *studiŭ,* mai alesŭ *administrativŭ,* este mai multŭ *o ironie odiósă,* iar ca valóre literară, mai pre jos de o extremă mediocritate chiar și pentru unŭ articolŭ de reclamă. In totŭ casulŭ, elŭ nu póte avé însușirea și puterea să deștepte solicitudinea societăţii pentru sórta funcţionarilorŭ, pe cari are aerulŭ a-i deplânge.

Remediile propuse atingŭ culmea neîndemânărei, denotândŭ o absolută necompetinţă într'o materie cam greŭ de mistuitŭ!

In câtŭ pentru *stilŭ, cugetare, raţionamentŭ* și *sistemă de argumentaţiune,* avemŭ de observatŭ că în totalŭ și în parte lasă fórte multŭ de doritŭ!

O singură consolaţiune, dreptŭ rĕsplată pentru munca materială, rĕmâne reservată autorului. Ea consistă în laudabila voinţă de a contribuì la îmbunătăţirea sórtei celorŭ suferindi și nedreptăţiţi dintre funcţionari cu bune însușiri și aptitudini încercate!

In capitolulŭ V (p. 55—56) autorulŭ, luândŭ de subiectŭ *«Funcţionarii și politica»,* se ridică în contra publiciștilorŭ înfeudaţi la partide și a ómenilorŭ de legi cari susţinŭ că: *funcţionarii sunt datori să apere tóte guvernele câte se succedŭ în lunga lorŭ carieră, obiectândŭ că în asemenea condiţiuni funcţionarulŭ arŭ devenì o mașină fără voinţă și judecată, fără principii, etc.*

Dacă autorulŭ cărţii ar fi fostŭ dispusŭ să facă în adevĕrŭ *unŭ studiŭ administrativŭ,* nu era să scape din vedere, că după *principiile și doctrina dreptului publicŭ,* din care face parte și celŭ *administrativŭ,* conexitatea între *politică* și *administraţiune* este atâtŭ de strînsă, în câtŭ acésta din urmă devine *«per fas et nefas»,* virtualmente prin logica comunităţei de origină și a scopului ce ambele urmărescŭ, auxiliara devotată a acelei d'întâi și ca atare este chemată

să propage principiile și doctrinele guvernuluĭ pe care-lŭ represintă, să-lŭ ajute în sfera activităţeĭ sale, la realisarea înalteĭ misiunĭ ce incumbă unuĭ guvernŭ.

Este, după noĭ, o gravă sinamăgire a se presupune, că printr'o asemenea conlucrare, auxiliarulŭ agentŭ administrativŭ devine o unéltă în serviciulŭ politiceĭ conducĕtóre, și că elŭ în același timpŭ renunţă la individualitatea sa *autotelă* și la voinţa sa subiectivă!

Omulŭ bineluĭ, caracterulŭ integru nu-șĭ schimbă nicĭ pĕrulŭ nicĭ moralulŭ, prin faptulŭ că îndeplinesce cu devotamentŭ sarcinele funcţiuneĭ ce i s'aŭ încredinţatŭ.

Intr'unŭ Statŭ constituţionalŭ maĭ alesŭ, administraţiunea urmândŭ a fi pururea reflexulŭ politiceĭ, puse sub controlulŭ suveranităţeĭ naţionale, nu potŭ avé locŭ ideile sucite ca cele dela capitolulŭ alŭ V-lea.

Trecêndŭ la subiectele cuprinse în capitolele VI, VII, VIII, IX, X (p. 55—76), cu greŭ ne este a înţelege, cum fără pericolŭ, se póte trece prin *salturĭ mortale*, dela *moravurile administrative din America* la *maladia administrativă din ţéra nóstră; dela parasiţiĭ și laborioșiĭ* la *resbelulŭ contra celorŭ micĭ* și de acĭ la *întemearea și închegarea unuĭ studiŭ administrativŭ?!*

Enigma acestorŭ surprindĕtóre săriturĭ ni se desleagă, constatându-se că în adevĕrŭ n'avemŭ a face cu *unŭ studiŭ*, ci purŭ și simplu cu naraţiunĭ reproduse din jurnalulŭ «*Débats*» asupra sistemuluĭ de spoliaţiune: «*spoils system*", familiarŭ în Statele-Unite din America; parte cu părerĭ și aprecierĭ subiective ale autoruluĭ, abătute bine înţelesŭ dela scopulŭ indicatŭ și pusŭ în fruntea cărţeĭ; ca probă de convingere ne potŭ servì ieremiadele dela pag. 64—66, unde, după ce consiliază pe bărbaţiĭ nostri politicĭ să nu imiteze pe Americaniĭ excentricĭ, admoniéză pe ministri să fie corecţĭ cu funcţionariĭ, bunĭ iar nu tiranĭ (p. 64 — 65); apoĭ se plânge de *maladia administraţieĭ publice*, care a devenitŭ în închipuirea d-sale sclava *biurocraţieĭ* introduse ca *unŭ parasitŭ* de origine hibridă în moravurile nóstre, spre a ne stinge de pe faţa pămîntuluĭ, a subjugà pe orĭ-ce guvernŭ, avêndŭ a-totŭ-putinţa să ţină în locŭ progresulŭ și să împedece cu succesŭ orĭ-ce reformă binefăcĕtóre!

In partea II, subdivisată în *treĭ capitole* (p. 76—82) ni se daŭ absolutŭ numaĭ excerpte din diferite legĭ de *organisaţiunea administraţiuneĭ centrale, judeţene, comunale* etc., însoţite de întrebărĭ şi rĕspunsurĭ de o platitudine caracteristică. A întrebà: ce este *comuna, plasa* şi *judeţulŭ,* ce sunt *Ministeriile, Statulŭ, Guvernulŭ,* numaĭ pentru plăcerea de a rĕspunde, că în spiritulŭ juridicŭ, *comuna ar fi o reuniune de locuitorĭ,* avêndŭ aceeaşĭ origină şi obiceiurĭ (?) (p. 78—80), că plasa vine cu o scară maĭ sus decât comuna, că judeţulŭ face parte din ţéră şi cuprinde maĭ multe plăşĭ, în fine, că maĭ sus de judeţe staŭ Ministerele şi maĭ sus de ele tronéză *Suveranulŭ.*

Rĕspunsulŭ sémĕnă a parodie; ca atare elŭ e departe de a legitimà temeritatea pretenţiunilorŭ ridicate de autorŭ, contribue să scadă nivelulŭ cărţiĭ la negativa valóre a unuĭ plagiatŭ.

Acelaşĭ sistemŭ comodŭ se observă şi în definiţiunea *apelativuluĭ Statŭ* (cap. II) şi *Guvernŭ* (cap. III).

A se ḍice că numirea de *Statŭ* se dă unuĭ *poporŭ* constituitŭ în *corpŭ de naţiune,* saŭ şi uneĭ *societăţĭ* considerate ca individualitate politică independentă, este a se face fraseologie şi a se încurcà în pleonasme, de óre-ce *poporŭ, naţiune, societate,* în înţelesŭ propriŭ juridico-politicŭ, este una şi aceiaşĭ, deşi după doctrină nu potŭ fi luate de rigóre ca sinomime. Noĭ cetimŭ la comentatoriĭ dreptuluĭ romanŭ şi în *Republica* luĭ Cicerone că: *Civitatis adæqua notio non ita facilis est (nu este prea uşorŭ să avemŭ noţiunea adevĕrată a Statuluĭ). Civitas vel respublica civilis nonunquam etiam status, gens, natio, populus dici solet* (Republica cetăţénă se numesce câte odată şi statŭ, ginte, naţiune, poporŭ.)

Laconismulŭ definiţiuneĭ ar fi fostŭ scusabilŭ, dacă ea (definiţiunea) vrea fi maĭ adecuată conceptuluĭ juridicŭ, în felulŭ definiţiuniĭ clare şi precise cum o avemŭ dela marele străbunŭ Cicerone, care ne spune, *că prin statŭ se înţelege céta saŭ reuniunea de ómenĭ unіţĭ prin legăturile legeĭ, în scopŭ de a-şĭ garantà comunitatea intereselorŭ prin puterĭ întrunite: «Civitas definitur ut cœtus hominum securitatis et salutis suæ causa ejusdem juris ac summi imperii communione sociatus.»*

Pentru unŭ studiŭ administrativŭ s'ar fi recerutŭ să ni se comunice, fie şi în resumatŭ, óre-carĭ noţiunĭ despre *originea juridică a*

unuĭ statŭ, despre scopulŭ sĕŭ celŭ maĭ apropiatŭ, despre ale sale raporturĭ cu alte instituțiunĭ: religióse, civile, politice, etc.; despre rolulŭ idealŭ alŭ statuluĭ, menirea luĭ în societatea modernă; în fine, despre condițiunile de desvoltare!

Nu dămŭ peste nicĭ una din tóte aceste exigențe indispensabile unuĭ studiŭ cu pretențiunĭ de a concurà pentru Marele Premiŭ Năsturelŭ!

Partea III cuprinde în XIV capitole (p. 82—177) observațiunĭ străine de subiectŭ: întrebărĭ și rĕspunsurĭ fără interesŭ sciințificŭ asupra agențilorŭ administrativĭ, în fruntea cărora este pusŭ *M. S. Regele.* Făcêndu-se unŭ paralelismŭ între lista civilă dela noĭ cu *cele din alte țĕrĭ*, ni se *vorbesce* în modŭ confusŭ și fără competență *despre prerogativele constituționale ale Regeluĭ, despre formula jurămîntuluĭ prestatŭ la urcarea pe tronŭ, despre atribuțiunile ministrilorŭ, secretarilorŭ generalĭ, prefecților̆ŭ, sub-prefecților̆ŭ, primarilorŭ;* se trece în revistă *Biserica și șcóla, judecătoriile comunale, poliția judiciară, oficiulŭ stăreĭ civile, legea împroprietăririĭ din 1864, a tocmelilorŭ agricole și a polițieĭ rurale, legea serviciuluĭ sanitarŭ, etc., etc.* Tóte aceste reproducțiunĭ îndesate și amestecate fără șirŭ și ordine, sunt resolvite apoĭ într'o rĕsuflare.

Acestŭ procedimentŭ viciosŭ, stângaciŭ, se reproduce și la *partea IV*, sub-divisată în VII capitole, cuprindêndŭ 130 pagine (179—309). Conținutulŭ din acéstă parte a cărțeĭ se compune din legĭ de organisațiune și din budgete ale *Germanieĭ, Francieĭ, Belgieĭ;* din date statistice culese de prin *Șematismulŭ* (statulŭ) personaluluĭ dela departamentulŭ justițieĭ din *România, Franța, Belgia,* și *Germania* (p. 246); prin urmare totulŭ se reduce la o colecțiune de cifre budgetare, de legĭ și regulamente. *Decĭ nimicŭ propriŭ ca studiŭ!*

La *partea V*, împărțită în treĭ capitole (p. 309—338) ni se dă (în capitolulŭ I-iŭ) noulŭ proiectŭ de organisare propusŭ în Senatulŭ Francieĭ de către d-lŭ senatorŭ Marcel Barthe. Elŭ este însoțitŭ (în cartea d-luĭ Jerebie) de discursulŭ fostuluĭ ministru Passy, de cuvintele luĭ Dufaure rostite la 1845 asupra responsabilitățiĭ ministeriale, de propunerea luĭ Mortimer Ternau presentată la 1849 în Camera franceză asupra admisibilitățiĭ și înaintăriĭ în serviciile

administrative, reproduse tóte aceste de autorulŭ pretinsuluĭ *studiŭ administrativŭ,* după Monitorulŭ francesŭ, în traducere românéscă. La pag. 218 ni se amintesce starea de *favoritismŭ* și *nepotismŭ,* care se presintă și în Franța, până aprópe de anulŭ 1882, ca o plagă socială, care revoltase încă la 1848 pe Lamartine (pag. 318), astfelŭ în câtŭ la unŭ momentŭ de exasperare strigase, după cum ni se afirmă din partea d-luĭ Jerebie, acelŭ mare cetățénŭ alŭ republiceĭ sciințelorŭ, că revoluțiunea dela 24 Februarie (acelŭ anŭ) era *revoluțiunea disprețuluĭ.*

Spre încheerea ultimuluĭ capitolŭ din partea V-a, autorulŭ se încumetă a îndemnă pe guvernulŭ țéreĭ să introducă câtŭ se póte maĭ neîntârḑiatŭ în Senatŭ și Cameră unŭ proiectŭ de lege pentru admisibilitate și înaintare în serviciile administrative, avêndŭ în vedere studiulŭ administrativŭ alŭ luĭ Vivier, apărutŭ la 1845 (p. 311), și cele treĭ marĭ principiĭ pe carĭ s'aŭ întemeiatŭ cele 11 articole din proiectulŭ Franciei, susținute și desvoltate de M. Barthe.

Autorulŭ crede că numaĭ printr'o asemenea lege se vorŭ purifică și la noĭ moravurile, făcêndŭ să dispară arbitrariulŭ, favoritismulŭ și corupțiunea în administrațiune, și se vorŭ asigură funcțiunile publice pentru ceĭ maĭ meritoșĭ.

Partea VI-a, cea din urmă a cărțiĭ, avêndŭ de obiectivŭ multŭ dorita *reorganisațiune administrativă* la noĭ, ni se dă spre facilitarea opereĭ unŭ proiectŭ de lege cuprinḑêndŭ 10 articole (p. 370—373), basate pe următórele cincĭ puncte cardinale: 1) *Ierarchia,* 2) *Fixarea tratamentelorŭ,* 3) *Modulŭ de admitere,* 4) *Modulŭ de avansare,* 5) *Disciplina.*

Acestŭ proiectŭ este însoțitŭ și de unŭ *Statŭ personalŭ,* proiectatŭ pentru serviciulŭ administrativŭ.

Domnilorŭ Colegĭ,

Am expusŭ fidelŭ, pe câtŭ mĭ-a fostŭ cu putință, cuprinsulŭ cărțiĭ intrate la concursŭ pentru Marele Premiŭ Năsturelŭ.

Îmĭ place să credŭ că din expunerile cuprinse în raportulŭ de față, pe care-lŭ supunŭ cu respectŭ judecățiĭ d-vóstre, v'ațĭ pututŭ

convinge cum că valórea cărții în cestiune nu întrunesce nicĭ una din condițiunile recerute de rigóre pentru premiare; în consecință vețĭ bine-voi să admitețĭ conclusiunile mele, carĭ tindŭ la înlăturarea eĭ dela concursŭ.

Lt.-Col. P. V. Năsturelŭ, *Stema Românieĭ. Bucurescĭ 1892.*
Raportŭ de d-lŭ **D. A. Sturdza.**

Insărcinatŭ din partea Comisiuneĭ premielorŭ a da o relațiune asupra lucrăreĭ d-luĭ Locot.-Colonelŭ P. V. Năsturelŭ, întitulată *Stema Românieĭ*, am onórea a vĕ espune resultatulŭ cercetărilorŭ mele.

D-lŭ Locot.-Colonelŭ P. V. Năsturelŭ, în studiulŭ sĕŭ asupra *Stemeĭ Românieĭ*, nu a utilisatŭ îndestulŭ materialulŭ documentalŭ astădĭ cunoscutŭ, și e prea preocupatŭ de nepotrivirea dintre stemele vechĭ ale Principatelorŭ Române, ast-felŭ precum ele aŭ esistatŭ, și arta eraldică.

Dacă s'ar fi stabilitŭ în acestŭ studiŭ unŭ echilibru în aceste douĕ direcțiunĭ, conclusiunile la carĭ autorulŭ ajunge arŭ fi fostŭ póte maĭ clare și maĭ pe înțelesulŭ țĕreĭ, care, fără a nesocoti regulele eraldice, nu e preparată nicĭ prin trecutulŭ istoricŭ, nicĭ prin mersulŭ presentuluĭ, a se afundà în amĕnuntele arteĭ blazonuluĭ.

Din acestŭ punctŭ de vedere, încercarea autoruluĭ de a transportà terminologia eraldică din străinătate în usurile limbeĭ românescĭ, se pare cu totulŭ nenorocită. Timpulŭ cavalerismuluĭ evuluĭ mediŭ a trecutŭ fără să ne fi atinsŭ pe noĭ, Româniĭ, chiar în dilele pe când elŭ înflorià în țĕrile apusene; arta eraldică nu póte decĭ să fie întrebuințată întru a criticà stemele străvechĭ ale țĕreĭ, saŭ a ne învĕțà astădĭ o limbă cu totulŭ străină întregeĭ nóstre viețĭ naționale.

De aceea nu a pututŭ fi atinsŭ scopulŭ studiuluĭ «de a familiarisà publiculŭ cu noțiunile istorice cuprinse în stema țĕreĭ, și cu

importanța orĭ-căreĭ steme din punctulŭ de vedere alŭ sciințeĭ eraldice, de a lămuri în modŭ criticŭ totŭ ce s'a ḑisŭ până aḑĭ în privința stemeĭ țěrilorŭ române.» (p. 7)

Lucrarea începe cu «Origina armoariilorŭ și importanța eraldiceĭ.» Ni se spune la pag. 15: «Poețĭ, filosofĭ, istoricĭ, cărțĭ sfinte și profane, totulŭ a fostŭ pusŭ la contribuțiune de către numeroșiĭ scriitorĭ aĭ eraldiceĭ, numaĭ și numaĭ ca să arate, cu probe maĭ multŭ saŭ maĭ puținŭ verosimile, originea armoariilorŭ. După uniĭ Cainŭ și Abelŭ, după alțiĭ fiiĭ luĭ Noe arŭ fi avutŭ armoariĭ. Nicĭ uniĭ însă nu aducŭ probe pentru susținerea opiniuneĭ lorŭ, ci numaĭ inducțiunea pare a-ĭ fi condusŭ la resultatŭ. Uniĭ iar pretindŭ că Egiptenii arŭ fi primiĭ lorŭ inventatorĭ, iar alțiĭ Evreiĭ saŭ Asirieniĭ. Trecemŭ încă peste mulțĭ, cărora li se atribue originea armoariilorŭ, pentru a ajunge la opiniunea cea maĭ probabilă și cea maĭ comună, că adecă Cruciatele inventară armoariile cu regulele cunoscute aḑĭ în eraldică.»

Capitolulŭ următorŭ ne face cunoscuțĭ cu «terminologia eraldică,» după care în stema țěreĭ din 1872 se deosebescŭ «scutulŭ saŭ câmpulŭ, smaltulŭ și figurile saŭ mobilele» (p. 18.) Aci urméză o încercare de a apropriă limbeĭ române terminiĭ întrebuințațĭ în eraldica franceză.

Capitolulŭ alŭ treilea tractéză despre «istoriculŭ stemelorŭ române.» Elŭ începe prin asigurarea că: «dela descălecătórea țěrilorŭ Moldoveĭ și Munteniеĭ și până la anulŭ 1859, când ambele Principate se uniră sub unŭ singurŭ sceptru, nu se găsesce nicĭ unŭ documentŭ, care să probeze în modŭ sciințificŭ și eraldicŭ, stabilirea stemelorŭ țěrilorŭ surorĭ decât în 1867» (p. 30), căcĭ, ḑice autorulŭ: «nicĭ unŭ autorŭ nu vorbesce despre smaltulŭ orĭ metalulŭ mobilelorŭ și câmpuluĭ, despre posițiunea și forma mobilelorŭ, în fine, despre totŭ ce intereséză arta eraldică, căcĭ eraldiceĭ puținŭ îĭ pasă de pretențiunile saŭ evoluțiunile popórelorŭ; ea se preocupă de regulele eĭ cele stabile și observă ca ele să nu fie călcate.»

Ajungêndŭ la stema Moldoveĭ, autorulŭ ḑice: «Incă dela fondarea Principatuluĭ, ba probabilŭ chiar și maĭ înainte de Dragoșŭ,

istoricii ne spunŭ că Moldova a avutŭ ca emblemă unŭ capŭ de bourŭ. Legende asupra-ĭ aŭ fostŭ și sunt destule. Cea maĭ cu multă apropiere de o legendă eraldică, e acea întocmită de Mironŭ Costinŭ. In ea se vorbesce despre capulŭ de bourŭ și nimicŭ maĭ multŭ. Decĭ, eraldicesce, acésta nu constitue o armoarie.» (p. 33)

După acestŭ începutŭ, se descriŭ (p. 39—41) stemele de pe sigiliile domnescĭ ale luĭ Ștefanŭ celŭ Mare, Petru Rareșŭ și Alexandru Lăpușnénu. Stema de pe sigiliulŭ luĭ Stefanŭ celŭ Mare «se blazonéză: o întîlnire (rencontre) de boŭ (capŭ de boŭ), avêndŭ între córne o stea (notéză că este cu cincĭ raze și așezată după regulă, cu una din raze în sus) și însoțită la dextra de o roză (căcĭ sóre nu pare a fi), iar la senestra de o lună nouă (croissant) mișcândă din unghiulŭ senestru inferiorŭ; împrejurulŭ scutuluĭ și între exerge se vêdŭ arabescurĭ saŭ florĭ fără înțelesŭ și fără exigență eraldică.»

Trebue aci să observămŭ că sigiliile, de alt-felŭ îndestulŭ de numeróse dela Ștefanŭ celŭ Mare, ne arată fórte clarŭ că, de o parte de capulŭ de boŭ este o rozetă cu cincĭ frunze, și de alta luna nouă. Indoială nu póte fi asupra acestuĭ lucru. Arabescurile din jurulŭ scutuluĭ sunt trase cu multă artă și fórte frumosŭ combinate, și dovedescŭ, ca și întregŭ sigiliulŭ, că nu unŭ artistŭ ordinarŭ a fostŭ însărcinatŭ cu lucrarea luĭ.

Unŭ lucru straniŭ însă ne întîmpină aci, că autorulŭ ignoréză cu desăvêrșire sigiliile luĭ Bogdanŭ Vodă I, ale luĭ Alexandru celŭ Bunŭ și ale fiuluĭ acestuia Iliașŭ Vodă, precum și monetele românescĭ cele vechĭ, carĭ tóte aŭ pe dînsele stema țěriĭ.

Acestŭ faptŭ e, fără îndoială, o lacună mare și care dă locŭ la erorĭ în destulŭ de grave, precum acele dela pag. 46. Descriindŭ aci sigiliulŭ luĭ Vasile Lupu, autorulŭ vede «în destra și senestra capuluĭ de boŭ, adecă flancându-lŭ, două liniĭ puse verticalŭ, a cărorŭ traducțiune eraldică nu se póte sci, necunoscêndu-se, după formă ca ce lucru ar puté fi; daŭ cu bănuială că arŭ fi puse de fantasie.» Dacă autorulŭ compară maĭ multe pecețĭ și ar fi observatŭ și monetele luĭ Bogdanŭ (1348—1365), s'ar fi convinsŭ póte, că din drépta și de a stânga capuluĭ de boŭ se află o spadă și unŭ buzduganŭ. Maĭ departe autorulŭ vede în scutŭ «câte o flóre de crinŭ

(fleur de lis) luată, probabilŭ prin imitaţiune, din scutulŭ leşescŭ, care posedă acele florĭ dela casa de Valois prin regele Enric III, fostŭ întâiaşĭ dată rege leşescŭ, apoĭ ajunsŭ la tronulŭ Franciei; este asemene admisibilŭ că acéstă emblemă să fi fostŭ luată de Domnulŭ Moldoveĭ din causa alianţeĭ cu casa Polonieĭ, prin căsătoria fiiceĭ sale Maria cu Radziwil, principele Polonieĭ.» Şi aci în notă se citéză spre dovadă chiar «Predica luĭ Petru Movilă Mitropolitulŭ, ţinută în Iaşĭ la acéstă căsătorie şi tipărită în Kiev la 1645.» Autoruluĭ îĭ sunt însă necunoscute florile de crinŭ de pe monetele luĭ Petru Muşatŭ, Alexandru celŭ Bunŭ, Iliaşŭ Vodă şi de pe sigiliile luĭ Alexandru celŭ Bunŭ, căcĭ de le-ar fi cunoscutŭ, nu s'ar fi grăbitŭ a da explicărĭ pripite.

La sigiliulŭ luĭ Eustratie Dabija Vodă (p. 48), pe care-lŭ descrie după două exemplare, autorulŭ se bucură, că «i se oferă ocasiunea de a demonstrà cu înlesnire şi în modŭ contradictoriŭ că, atâtŭ în peceţile d'inainte, câtŭ şi în cele din urmă, până la legea din 1872, nu s'a ţinutŭ sémă de regulele eraldice.» In acéstă demonstraţiune să încurcă iarăşĭ de cele două liniĭ verticale de pe sigiliile luĭ Vasile Lupu, carĭ aicĭ să prefacŭ în «nisce bastóne, carĭ parŭ a fi spade, şi sunt aşezate *en pal*, adică verticalŭ, la drépta şi la stânga întîlnireĭ bouluĭ.» Se maĭ încurcă încă de «coróna deschisă care împodobesce casca, neputêndŭ ghicì, dacă e de *duce* saŭ de *marchis*, de óre-ce ea nu este erladicesce desemnată; şi apoĭ în calitatea sa de *principe*, dacă ar fi sciutŭ regulele, nu ar fi admisŭ în armoarie o coróna inferióră». In notă se descriŭ, ca nu cum-va noĭ în timpurile nóstre să ne înjosimŭ ca Vasile Lupu, cele patru felurĭ de coróne ale Archiducilorŭ, Electorilorŭ, Ducilorŭ şi Marchisilorŭ.

Antonie Rosetŭ şi elŭ presintă, după autorŭ, în sigiliile sale (p. 50, 51) aceleaşĭ anomaliĭ şi abaterĭ dela regulele eraldice ca şi sigiliile luĭ Dabija.

Conclusiunile principale ce le trage autorulŭ, după ce înşiră 17 steme dela 11 Domnĭ moldovenĭ, sunt următórele:

«Meseria gravorilorŭ era fórte rudimentară, şi dînşiĭ puţinŭ abilĭ în arta lorŭ, iar stăpânitoriĭ saŭ Domniĭ, carĭ aveaŭ dreptŭ la ar-

moarii, nu cunosceaŭ probabilŭ din arta erladică decât numaĭ dreptulŭ de a-şĭ face peceţĭ. Toţĭ Domniĭ aŭ fostŭ necunoscĕtorĭ de regulele eraldice, şi acéstă ignoranţă nu s'ar fi transmisŭ până la noĭ, dacă arŭ fi adoptatŭ, ceea ce de alt-felŭ la acea vreme era în flóre la tóte curţile domnitóre din Europa, dacă s'ar fi adoptatŭ funcţiunea eralḑilorŭ păzitorĭ cunoscĕtorĭ aĭ regulelorŭ arteĭ. Lipsa de eralḑĭ explică anomaliile ce întâlnimŭ în modelele diferitelorŭ peceţĭ ale aceluiaşĭ Domnitorŭ, saŭ omisiunile pieselorŭ carĭ însoţiaŭ mobila principală, saŭ în fine, figurarea în scutŭ a unorŭ piese străine neamuluĭ nostru, ca florile de crinŭ ale Franciei şi ca săbiile turcescĭ.» (p. 55, 56)

Aşà va fi; dar ne apucă mirarea, cetindŭ aceste liniĭ şi paginele următóre, că autorulŭ nu şi-a datŭ séma că Româniĭ aŭ fostŭ şi aŭ rĕmasŭ străinĭ de întréga biblie eraldică şi de dogmele eĭ.

Trecemŭ pe de-asupra stemelorŭ moldovenescĭ maĭ noue, pentru a arĕtà ce ne spune autorulŭ despre stemele Ţĕreĭ Muntenescĭ.

Elŭ ne asigură înainte de tóte, spre liniştea sufletelorŭ luĭ Zamolxe şi Decebalŭ, «că în epoca Dacilorŭ nicĭ nu se sciaŭ regulele blazonuluĭ, şi că, prin urmare, nu se póte susţine în sensulŭ cuvîntuluĭ *stemă*, că Daciĭ aŭ avutŭ una.»

Când ajunge la sigiliile Domnilorŭ muntenĭ, nu scimŭ de ce începe (pag. 100) cu sigiliulŭ luĭ Neagoe Basarabŭ (1512—1521) şi nu cu sigiliulŭ luĭ Vladŭ I (1360—1375), amestecândŭ tot-odată sigiliulŭ finŭ gravatŭ alŭ acestuĭ Domnŭ cu sigiliulŭ unuĭ altŭ Vladŭ (pag. 103), despre care ḑice, că «în modŭ sciinţificŭ nŭ se póte blazonà, nicĭ pretinde că acéstă gravură ar fi o armoarie, de óre-ce nu se vede nicăerĭ scutulŭ.»

Nicĭ Pĕtraşcu Vodă nu scapă necensuratŭ, căcĭ sigiliulŭ luĭ «nicĭ nu póte fi socotitŭ printre steme, neavêndŭ nimicŭ comunŭ cu eraldica, decât doar numele de pecete.»

Poate că toţĭ Domniĭ muntenĭ să nu fi avutŭ nicĭ o cunoscinţă de sciinţa eraldică şi că în adevĕrŭ să fi păcătuitŭ în contra dogmelorŭ stabilite de dînsa, dar este certŭ că autorulŭ nostru nu cunósce nicĭ sigiliile cele minunatŭ de frumosŭ executate ale luĭ

Mircea celŭ Bĕtrânŭ, nicĭ monetele vechilorŭ Domnĭ muntenescĭ, publicate de Academie.

Autorulŭ încheie cercetarea sa asupra stemeĭ Munteniеĭ ḑicêndŭ: «nu vomŭ merge prea departe dacă vomŭ adauge, că este multă probabilitate, pentru ca să nu ḑicemŭ certitudine, că Româniĭ aŭ avutŭ în herbulŭ lorŭ *o aquilă négră*, şi că acéstă denumire a trebuitŭ să fie pe vremurĭ *aquila négră corbŭ* pentru a arĕtà nuanţa coloriĭ. Din aquila négră corbŭ s'a scosŭ cuvîntulŭ négră, ca fiindŭ unŭ pleonasmŭ şi a rĕmasŭ numaĭ *aquilă corbŭ*, înţelegêndu-se adică *négră ca corbulŭ*. Cu vremea, pentru prescurtare, nu s'a maĭ ḑisŭ nicĭ *aquilă corbŭ*, ci numaĭ *corbŭ*; şi acéstă argumentare îşĭ găsesce explicare, maĭ întâĭ pentru că modelulŭ era o aquilă şi nu era vorba decât ca colórea să-ĭ fie aceea a corbuluĭ, şi alŭ doilea fiindŭ-că chiar aḑĭ Olteniĭ ḑicŭ spre pildă: «când te-oiŭ duce la vie, să-mĭ aducĭ câte-va oca de corbŭ, «vrêndŭ să înţelégă — strugurĭ negri ca corbulŭ.» (p. 138, 139)

Vorbindu-ne, în fine, de armoariile moderne ale ţĕriĭ, autorulŭ îşĭ expune pe largŭ punctulŭ sĕŭ de vedere, şi ḑice între altele: «a pretinde că coróna scutuluĭ Românieĭ aḑĭ, în secolulŭ alŭ XIX, să fie deschisă, sub pretextŭ că aşa era din vechime, nu este de ajunsŭ; trebue încă să se maĭ dovedéscă că era şi este istorică, adecă că avea şi are legată de dînsa o legendă, o faptă gloriósă, o împrejurare solemnă, ast-felŭ precum este bună óră legenda coróneĭ luĭ Lisimac, saŭ eternisarea vitejiilorŭ oştiriĭ române în contra Turcilorŭ, pe câmpulŭ Bulgarieĭ în 1877.»

După aceste probe ale lucrăreĭ ce analisămŭ, se cuvine a trage şi noĭ o conclusiune asupra întrebăreĭ ce se pune: dacă se póte acordà unŭ premiŭ academicŭ studiuluĭ d-luĭ L-t. Col. Năsturelŭ.

Pentru ca să i se pótă acordà unŭ premiŭ, lucrarea trebuià să expue întregŭ materialulŭ documentalŭ cunoscutŭ, şi elŭ este îndestulŭ de considerabilŭ ca să nu pótă fi ignoratŭ; să descrie cu exactitudine şi fără ideĭ eraldice preconcepute stemele existente din diferitele timpurĭ; să nu amestece punctulŭ nostru de privire actualŭ în cestiunea stemeĭ cu acela care domnià în secolele XIV, XV şi XVI la strămoşiĭ noştri.

Când privimŭ frumusețea artistică a vechilorŭ sigiliĭ și monete românescĭ, nu putemŭ să ne asociămŭ cu autorulŭ la critica ce le face, că nu sunt conforme cu sciința eraldică. Din contra, credemŭ că aceste sigiliĭ și monete trebue să ne atragă spre cercetărĭ maĭ amĕnunte pentru a le puté înțelege rostulŭ lorŭ. In zadarŭ ne-amŭ încercà să înlocuimŭ legenda greŭ de descurcatŭ a unuĭ sigiliŭ sau a uneĭ monete prin o legendă de fantasie, pe care în urmă amŭ explica-o într'unŭ modŭ maĭ multŭ orĭ maĭ puținŭ cu spiritŭ. Ceea ce ni se cere este ceva maĭ prosaicŭ : să cetimŭ adevĕrata legendă, care în realitate se află pe sigiliŭ saŭ pe monetă. Aci nemeresce, nu celŭ cu închipuirĭ agitate și neguróse, ci celŭ cu ochiulŭ precisŭ și liniștitŭ.

Ar fi de doritŭ ca să se publice o lucrare completă asupra stemeĭ RomânieĬ cu obiceiulŭ istoriculuĭ, care maĭ întâĭ adună și cercetéză, care în urmă clarifică, lămuresce și judecă; lucrare care ar lumina multe cestiunĭ nedeslegate încă din trecutulŭ nostru. Arta eraldică, care se întórce împrejurulŭ uneĭ terminologiĭ înflorite și caută a se sprijini pe esplicațiunĭ fantastice și poetice, a pututŭ să se desvolte în Italia de Bartolemeŭ de Saxoferrato pe la 1355, în Germania de Ioanŭ Rothe pe la 1387 saŭ în Francia de Clementŭ Prinsault pe la 1416; pe noĭ nu ne póte interesà directŭ acéstă artă cu încercările eĭ de a se așezà pe tĕrêmulŭ filosoficŭ. Pentru noĭ stemele nóstre sunt importante din punctulŭ de vedere istoricŭ și culturalŭ. Din cercetarea acestorŭ steme, credŭ că Domniĭ vechĭ vorŭ eși victorioșĭ, căcĭ frumusețea sigiliilorŭ și a monetelorŭ lorŭ ne dovedesce că eĭ sciaŭ ce facŭ artiștiĭ, carĭ lucraŭ pentru dînșiĭ.

Câtŭ pentru presentŭ, ne asociămŭ și noĭ cu autorulŭ ca stema Regatuluĭ să fie una și aceeașĭ, să nu se schimbe sub desemnulŭ unuĭ artistŭ, care înlocuesce legea prin capriciulŭ sĕŭ.

Dem. I. Popilianu, *Dicționarŭ latinŭ-românŭ. Craiova 1892.*
Raportŭ de d-lŭ **V. Babeș.**

Acestŭ dicționarŭ, care după cum ni se spune în prefață, este lucratŭ «*pentru școlariĭ din gimnasiile și liceele clasice*», și «*este reproducerea dicționaruluĭ de Livaditŭ, reproducere însă corectată și înavuțită cu adause și rectificărĭ fórte numeróse, etc. etc.*», precum din natura lucruluĭ se înțelege, ar fi de totŭ anevoiosŭ a se examină din firŭ în pĕrŭ, pentru a se constată cu de amĕnuntulŭ până întru câtŭ elŭ într'adevĕrŭ este corectatŭ, înavuțitŭ și făcutŭ maĭ corespundĕtorŭ scopuluĭ decât originalulŭ sĕŭ. Eŭ însă credŭ, că pentru scopulŭ de a ne face o dréptă judecată asupra valóreĭ sale, vorŭ ajunge următórele observațiunĭ, ca resultatŭ alŭ esaminăriĭ mele maĭ scurte, dar bine atente, care esaminare am făcut'o cu ajutorulŭ d-luĭ colegŭ alŭ nostru I. Sbiera, deplinŭ competinte în asemenea cestiunĭ.

In acestŭ dicționarŭ se înșiră cuvintele latinescĭ cu maĭ multe cuvinte și chiar frase, multŭ puținŭ corespundĕtóre, românescĭ, fără a se indică câtușĭ de puținŭ: când, cum, unde este a fi întrebuințatŭ unulŭ saŭ altulŭ cuvîntŭ, saŭ altă frasă din cele românescĭ alăturate. Așa d. e.: *abdico -are* se pune pe românesce cu: *a abdicà, a se lepĕdà, a renunțà la ceva, a nu primì, a depune, a delăsà, a se deșmoștenì, a negà, a tăgăduì; congruo -is -i -ere,* se pune cu: *a se adunà, a se întrunì, a se înțelege, a semĕnà, a se asemĕnà, a se raportà, a se potrivì, a se acordà, a se cuvenì, a convenì, a coincide, a se întîmplà în acelașĭ timpŭ, a avé cuviință, conformitate, proporțiune*; verbulŭ românŭ *a desfășurà* se pune și la *volvo* și la *revolvo,* par'că *volvo* și *revolvo* latinŭ saŭ *înfășurà* și *desfășurà* românŭ arŭ puté să fie vre-odată sinonime.

Să ne închipuimŭ acum perplexitatea și confusiunea bietuluĭ școlarŭ, care este necesitatŭ a căută sfatŭ, lumină, direcțiune în acestŭ dicționarŭ!

Dar nicĭ în alte maĭ multe privințe școlarulŭ nu găsesce rece-

ruta informațiune. Cuvîntulŭ *abbas tis,* d. es. se pune cu: *tată, abate, călugărŭ,* pre când latinesculŭ *abbas,* în literatura latină, nicĭ odată nu însemnéză *călugărŭ simplu,* precum de comunŭ *abbas* prin *tată* și *abate* nu se esplică, ci latinesculuĭ *abbas* maĭ bine corespunde româneschulŭ *starețŭ* saŭ *egumenŭ.*

La unele cuvinte latinescĭ lipsescŭ cele maĭ propriĭ cuvinte românescĭ; d. e.: *gleba -æ* se pune cu *brasdă, glodŭ de pămîntŭ, bucată de pămîntŭ, moșie,* pre când *glia* cea maĭ corĕspundĕtóre *glebeĭ latine* și atâtŭ de usitată prin cele maĭ multe părțĭ locuite de Românĭ s'a trecutŭ cu vederea; *germen -is* se pune cu *sĕmînță, mugurŭ,* iar *colțulŭ* usitatŭ pe aiurea și priceputŭ pretutindenea lipsesce, regăsindu-se însă la verbulŭ *germinare.*

Lipsescŭ maĭ departe în acestŭ dicționarŭ maĭ multe cuvinte latinescĭ, maĭ vîrtosŭ dintre cele maĭ rarŭ întrebuințate, dar de interesŭ tocmaĭ pentru Românĭ, ca d. e. *pantex.* Apoĭ acolo unde se aduce vre-o frasă în latinesce, de comunŭ verbulŭ se pune înaintea substantivuluĭ, ca în limba română, așă se scrie: *gerere bene rem,* în loc de *rem bene gerere; gerere bellum,* în loc de *bellum gerere,* etc.

Credŭ acestea prea de ajunsŭ, pentru ca să potŭ conclude, că acéstă lucrare, acestŭ dicționarŭ latinŭ-românŭ, nu întrunesce cacalitățile recerute pentru scopulŭ căruĭ este destinatŭ, în așa mĕsură ca să merite a fi propusŭ pentru premiare cu premiulŭ Eliade-Rădulescu de 5000 leĭ.

Ioan Slavicĭ, *Novele. Vol. I. Bucurescĭ 1892.*
Raportŭ de d-lŭ **N. Quintescu.**

Domnĭ Colegĭ,

Novelele d-luĭ Slavicĭ sunt în numĕrŭ de șépte. Prima pórtă numele de *Popa Tanda,* poreclă dată popiĭ de săteniĭ Sărăcenĭ pentru că — nu e vorba, cu gândulŭ ca să facă din eĭ ómenĭ harnicĭ —

după ce încercase acésta maĭ înainte în deșertŭ cu vorbă bună, o luase într'una cu batjocorirea, precum se lămuresce la p. 15, unde se ḑice: «A ajunsŭ tréba într'atâta, în câtŭ ómeniĭ cale de o poștă se ferescŭ din calea popiĭ. A ajunsŭ ca și ciuma. Dar maĭ rĕŭ decât tóte este una: după atâta tăndălitură, ómeniĭ i-aŭ pus numele «Popa Tandă.» Apoĭ Popa Tandă a și rĕmasŭ.»

Dar vĕḑêndŭ popa, care stă și elŭ rĕŭ, că nu isbutesce nicĭ ast-felŭ a scăpà de sărăcie pe leneșiĭ Sărăcenĭ, cu pămîntŭ neroditorŭ, prin muncă stăruitóre și inteligentă îșĭ scutură nevoile sale și — săteniĭ luându-se după dînsulŭ — contribue prin acésta la prosperarea satuluĭ Sărăcenĭ și a localitățiĭ dimprejurŭ: admirabilă învĕțătură, cum nicĭ prin mustrărĭ, nicĭ prin simple sfaturĭ bune, ci numaĭ prin exemplu viŭ se póte ridicà starea materială și prin urmare morală a ómenilorŭ.

A doua novelă este intitulată *Scormon*, dela numele unuĭ câne alŭ ciobanuluĭ Pascu, dusŭ în cătănie. Cânele jócă unŭ rolŭ plinŭ de duioșie și forméză ca o trăsură de unire între stăpânulŭ sĕŭ și Sanda, alésa inimeĭ luĭ. După întórcere, fiindŭ căutatŭ de iubitórea Sanda, ciobanulŭ îșĭ reînnoesce dragostea și-șĭ asigură însoțirea.

Vine apoĭ *La crucea din satŭ*, ḑisă ast-felŭ după loculŭ de întîlnire și de visare împreună alŭ luĭ Bujorŭ și Ileneĭ, a cărorŭ dragoste cu patimă și unire cu pedicĭ și greutățĭ constitue țesĕtura noveleĭ.

Gura satuluĭ, de care — ca și de gura mahalaleĭ — să feréscă Domnulŭ pe orĭ și cine, ocupă loculŭ alŭ patrulea. Și acì e vorba de dragoste — bat'o foculŭ! — dragoste mare și mulțĭ anĭ nenorocită (prin împotrivirea tătăluĭ feteĭ) între Miron păstorulŭ și între Marta, fiica înstărituluĭ fruntașŭ Mihu, fata cea maĭ frumósă între frumóse, care se împotrivise a luà în căsătorie pe Toderică, dintre tineriĭ fruntașĭ, alesŭ de tatălŭ, dar nu și de inima eĭ.

Avemŭ după aceea novela *Budulea Taichiĭ*. Ea pórtă acestŭ titlu în locŭ de *Budulea Michailŭ*, persóna împrejurulŭ căreia se învîrtesce povestirea, pentru-că bĕtrânulŭ tată alŭ acestuia, Lepădatŭ Budulea, «cu unŭ piciorŭ maĭ scurtŭ decât celŭ-laltŭ; omŭ

scurtŭ, grosŭ, rotundŭ la faţă şi care zîmbià mereŭ, când vorbiaĭ cu elŭ», venindŭ odată la şcóla din oraşŭ la fiiu-sĕŭ, «a deschisŭ uşa, a băgatŭ capulŭ prin deschiḑĕtură şi a strigatŭ tare: Mĕĭ, Budulea Taichiĭ», şi de atuncĭ, precum se întîmplă, i-aŭ datŭ cu toţiĭ acestŭ nume în loculŭ celuĭ familiarŭ de Huţu. Autorulŭ ne descrie cum Budulea Taichiĭ, băiatŭ de ţĕranŭ cimpoiaşŭ, cu tóte că de micŭ cam prostănaticŭ, prin sîrguinţă neobosită trece cu succesŭ şcóla dela satŭ şi oraşŭ, face, cu ajutorulŭ uneĭ burse pentru o ţéră străină, strălucite studiĭ teologice, şi ajunge la cea cea maĭ înaltă tréptă a demnităţeĭ ca eclesiastŭ mirénŭ, fără ca să uite, către dascălulŭ sĕŭ de satŭ Clăiţă, care primulŭ îlŭ învĕţase azĭ-buchi, sentimentulŭ recunoscinţeĭ şi legăturile din copilărie, cărora le dă expresiune, luândŭ în căsătorie pe o fată a aceluia.

Bobocelŭ, după numele copilaşuluĭ «nevinovatŭ, bondocŭ, drăgălaşŭ şi mare minune de frumuşelŭ», băiatulŭ tinereĭ preotese din curtea aceleiaşĭ case, de dragulŭ căreia Ghiţă Tudoroiŭ, pantofarulŭ, îlŭ iubià atâtŭ de mulŭ. Dragostea pentru copilaşŭ devine unulŭ din momentele hotărîtóre pentru însoţirea lorŭ, care fusese ameninţată prin logodirea preoteseĭ cu altulŭ.

A şésea novelă, *Veciniĭ*, cuprinde veciniĭ dela ţéră, şi veciniĭ dela oraşŭ.

Intâia parte pórtă sub-titlulŭ de *Baciŭ*, dela unŭ ţĕranŭ înstăritŭ. Acesta acusă cu nedreptŭ pe vecinulŭ sĕŭ Andreiŭ, săracŭ şi nevolnicŭ, care-ĭ sărise în ajutorŭ la unŭ incendiŭ şi-ĭ scăpase unŭ copilŭ din flăcărĭ, că elŭ este acela care i-a datŭ focŭ caseĭ din pizmă pentru averea sa.

A doua parte are sub-titlulŭ generalŭ de *Paraschivŭ Ciulic*, «unŭ omŭ care trăià şi elŭ, cum trăescŭ toţĭ ómeniĭ, cărora nu le-a venitŭ încă rândulŭ să móră», şi care rĕmăsese tótă viéţa luĭ necăsătoritŭ, pentru că, deşi «eraŭ maĭ alesŭ patru lucrurĭ, carĭ îĭ amărîseră şi-ĭ amăreaŭ şi acum viéţa: pisicile, câniĭ, slugile şi copiiĭ», aceştĭ din urmă însă maĭ presus de tóte făceaŭ să se cutremure întréga sa fiinţă.

Capitolelorŭ acesteĭ părţĭ li se arată cuprinsulŭ prin denumirile speciale de: Suferinţele d-luĭ Ciulic (Cap. I); Mulţumirile d-luĭ

Călin (Cap. II); Năpastea (Cap. III); Gura mahalaleĭ (Cap. IV); Strîmtorările d-luĭ Ciulic (Cap. V); Strîmtorările Agateĭ (Cap. VI); Slăbiciunile bĕtrânețelorŭ (Cap. VII); Ḑilele copilărieĭ (Cap. VIII); O ḑi de tómnă (Cap. IX), și Crisa (Cap. X.)

Desfășurarea acesteĭ novele ne pune înaintea ochilorŭ contradicțiunea luĭ Ciulic cu întréga sa viéță și cu apucăturile sale de maĭ înainte. Elŭ, care se ferise maĭ cu sémă de copiĭ ca de focŭ, sfîrșesce prin a cădé în cursa afecțiuneĭ pentru copiiĭ uneĭ familiĭ sărmane, vecine cu dînsulŭ, și a găsi în aceste ființe nevinovate plăcerĭ până acĭ necunoscute inimeĭ sale, primele și ultimele licărirĭ ale sufletuluĭ sĕŭ, care nu gustase bucuriile intime ale vieţeĭ de familie. Ast-felŭ natura, înăbușită prin împrejurările aspre ale vieţeĭ luĭ singuratice și posomorîte, îșĭ reiea puținŭ câte puținŭ drepturile, pentru că cója formată împrejurulŭ sufletuluĭ sĕŭ de nevoile din tinerețe și de asprele încercărĭ ale unuĭ traiŭ concentratŭ în sine însușĭ, nu era atâtŭ de tare și de resistentă, ca să nu lase a pĕtrunde la urmă în inima luĭ și emoțiunĭ dulcĭ, mângâierĭ neîntrezărite și nevisate.

Novelele d-luĭ Slavicĭ ne punŭ înainte imaginea vieţeĭ dela țéră, a poporuluĭ românŭ în stratulŭ sĕŭ maĭ de jos, și maĭ cu sémă a celuĭ din țĕrile românescĭ de peste Carpațĭ. Facŭ esceptiune și nu se petrecŭ cu totulŭ la țéră novelele *Budulea Taichiĭ* și *Vecinii*. Ast-felŭ întâia din ele se desfășură parte la țéră și parte la orașŭ, iar a doua novelă se petrece la țéră numaĭ în prima eĭ parte, intitulată *Baciu*, incomparabilŭ maĭ mică (13 pagine), precum și în capitolele din urmă ale părțeĭ eĭ a doua, numită *Paraschivŭ Ciulic*, capitule intitulate *O ḑi de tómnă* și *Crisa*, în carĭ țéra o înfățișéză drumulŭ în spre Tîrgoviște, apoĭ valea Dâmboviței în sus în spre Cârligĭ, și acéstă din urmă localitate; pe când cuprinsulŭ eĭ celŭ maĭ mare, scena celorŭ 83 de pagine, din carĭ maĭ constă, se desfășură în Bucurescĭ, pe délulŭ Spireĭ. Ambele novele sunt totŭ de-odată cele maĭ desvoltate ale autoruluĭ nostru.

Dintre toțĭ noveliștiĭ nostri d-lŭ Slavicĭ și-a propusŭ a depinge cu deosebire pătura de jos — elementulŭ luĭ celŭ maĭ sănătosŭ — a poporuluĭ românŭ, pe țĕranulŭ românŭ, cu obiceiurile, cu pa-

siunile, cu credințele și superstițiunile, dar și cu virtuțile și vînjoșia luĭ.

O asemenea întreprindere — nu așa de ușóră precum s'ar păré — nu o puteà încercà decât unulŭ care a trăitŭ ca d-sa, timpŭ îndelungŭ și din copilărie, în mijloculŭ poporuluĭ.

Avêndŭ din fire sentimentulŭ natureĭ, sentimentŭ desvoltatŭ și nutritŭ prin acea viéță trăită și simțită în sînulŭ mameĭ comune, d-lŭ Slavicĭ s'a simțitŭ atrasŭ cu deosebire tocmaĭ de acelŭ stratŭ alŭ poporuluĭ românŭ, care trăesce maĭ în mijloculŭ natureĭ — isvorŭ cu nedesecabile impresiunĭ — în contactŭ maĭ liberŭ și maĭ directŭ cu dînsa decât locuitoriĭ orașelorŭ.

Era firescŭ dar ca — înzestratŭ cu darulŭ observațiuneĭ și unŭ însemnatŭ talentŭ de scriitorŭ — d-lŭ Slavicĭ să reproducă bine și credinciosŭ în descrierile sale ceea ce vĕḑuse de aprópe și simțise îndelungŭ și adîncŭ.

De aceea pentru mine farmeculŭ *Novelelorŭ* sale este mare: tot-deauna le cetesce și recetesce cine-va cu plăcere și simpatie. Pentru ce? Adiéză din ele o dulce melancolie: ecoŭ alŭ sufletuluĭ simțitorŭ, rĕsăritŭ din îndoita impresiune ce-ĭ lasă aspectulŭ natureĭ, alŭ cursuluĭ lucrurilorŭ; de tristeță, pentru că vedemŭ cum totulŭ se scurge, e trecĕtorŭ, dar în acelașĭ timpŭ de fericire, pentru că renasce totulŭ, totulŭ revine la nouă viéță.

Voițĭ o probă despre caracterulŭ talentuluĭ autoruluĭ nostru încă de acum? Ascultațĭ la pag. 114 din novela *La gura satuluĭ*, unde e vorba de păstorulŭ *Miron*: «Noriĭ se strecuraŭ în liniște, unulŭ câte unulŭ, pe deasupra luĭ; luna mereŭ se ascundeà în dosulŭ lorŭ și iarășĭ eșià pe câmpulŭ seninŭ alŭ ceruluĭ; stelele, carulŭ cu boiĭ, cloșca cu puiĭ, întregĭ cetele strălucite pe nesimțite îșĭ mutaŭ loculŭ și înaintaŭ pe calea robilorŭ în spre cădere; păstorulŭ zăcea întinsŭ pe spate, cu fața spre cerŭ și cu privirea perdută în adînculŭ înălțimilorŭ lumescĭ, cu care atâtŭ de multŭ se deprinsese. Acestŭ cerŭ atâtŭ de străveḑiŭ, atâtŭ de limpede, era câmpia, pe care Miron se jucà în copilărie, erà cartea cea mare, din care în tinerețe îșĭ tălmăcià tainele vieţeĭ; iar acum, când obositŭ de munca ḑileĭ, trupulŭ luĭ erà cuprinsŭ de amorțire, sufletulŭ sĕŭ

deslegatŭ ca o pară de focŭ se ridică și se depărtă dela fața pămîntuluĭ, pe care-șĭ păreà atâtŭ de străinŭ.»

Dar să intrămŭ în óre-carĭ amĕnunte. Am ḑisŭ că d-lŭ Slavicĭ cunósce pe țĕranulŭ românŭ și viéța luĭ intimă. Acésta se probéză și adeveresce la fie-care pasŭ.

Iea să vedețĭ, câtŭ de frumosŭ și de exactŭ prin amĕnuntele ce dă, ne descrie industria casnică a țĕranuluĭ nostru.

Dămŭ din novela *Scormon* la p. 33 relativŭ la urzirea pânzeĭ: «Câtŭ e de lungŭ gardulŭ, dela portiță până la cotitura ulițeĭ, Sanda l'a mĕsuratŭ, nicĭ ea singură nu scie de câte orĭ, cu firulŭ în mână. Jos, lângă portiță, e vîrtelnița cu jerebia de tortŭ. Sanda iea capĕtulŭ firuluĭ, îlŭ sucesce pe lângă celŭ d'întâiŭ parŭ din gardŭ, apoĭ merge lăsândŭ firulŭ printre degete din parŭ în parŭ până la stîlpulŭ din cotitură; acolo sucesce firulŭ încă odată și iarășĭ se întórce înapoĭ. Vîrtelnița se mișcă a lene scîrțiindŭ îndelungatŭ și lasă firulŭ a se desvĕli. Din când în când scîrțiitura încetéză și firulŭ nu maĭ curge. Sanda fuge la vîrtelniță, descurcă firele și iarășĭ perêndă pariĭ. Așà se urzesce pânza. Și gardulŭ e celŭ maĭ bunŭ urzitorŭ: parĭ bătuțĭ unulŭ lângă altulŭ și legațĭ între dînșiĭ locŭ de șése palme dela pămîntŭ cu o împletitură de nuele.»

Totŭ așà de maestritŭ descrie autorulŭ s. e. cum se țese pânza, la p. 54 a noveleĭ ***La crucea din satŭ:*** «Rĕsboiulŭ și ghergheful sunt douĕ câmpurĭ, pe carĭ nimenĭ nu scie resfirà florile ca Iléna. Parcă-ĭ fermecată la degete. A și avutŭ însă dela cine să învețe. Naica Flóre în viéța eĭ n'a făcutŭ alta decât covóre și altițe. Dar Iléna începe a o întrece și pe ea. Are chipŭ și chibzuială; puindŭ vrîsta între florĭ, pune verde lângă roșu, pe câmpŭ albŭ o flóre négră, lângă ea o frunză 'n firŭ, tóte bine potrivite, par'că nu e pusŭ ci crescutŭ. Naica Flóre are zorŭ. Firele sunt întinse pe rĕsboiŭ; fușteele sunt bine așezate; năsădéla este în suveică; ițele sunt ridicate. Sunt douĕ sĕptĕmânĭ până la Pascĭ. Iară la Pascĭ Iléna trebue să méargă cu mânecĭ nouĕ la biserică. Nicĭ Iléna n'are vreme. Are să fie o pânză cum Iléna până acum n'a vĕḑutŭ: fire subțirele puse în urzélă, desŭ, unulŭ peste altulŭ; iară năsădéla rară, fire gróse, firŭ de firŭ. Crede că se póte, dar încă nu scie. Astă

iérnă Bujorŭ a făcutŭ spata, precum a fostŭ dorit'o ea. Lucru greŭ, pentru că spata și ițele sunt temelia rĕsboiuluĭ. Când ițele se încurcă orĭ se rupe vr'unŭ dinte în spată, când ițele sunt gróse și spata rară în dințĭ, pânza rĕmâne plină de nodurĭ, iar nodulŭ în pânză nu-ĭ cinstea țesătóreĭ. Bujorŭ a făcutŭ spata pentru Iléna: dințĭ deșĭ și subțireĭ ca ascuțișulŭ briciuluĭ, legațĭ nu cu ață, ci cu pĕrŭ de calŭ, pentru ca îndesatŭ să rĕmână firŭ lângă firŭ. Și legătura este făcută cu măiestrie. Iară capetele speteĭ sunt crestate frumosŭ, ca lucrulŭ să fie deplinŭ. Iléna începe a țese. Gândesce la spată, și gândindŭ, Bujorŭ îĭ vine în minte. Asta nu e bine. Când ea gândesce la Bujorŭ, este cam aprinsă și mânile îĭ cam tremură. Dă prea aspru cu suveica; apasă prea tare asupra iepelorŭ, și când trebue să bată firele cu spata, dă cu tótă puterea. Aicĭ ar trebuì tocmaĭ ca năsădéla să rĕmână rară, fiindŭ bătută cu chibzuială. Totŭ ea a ḑisŭ luĭ Bujorŭ să facă dințiĭ supțireĭ: de ce uită acuma, că totŭ ce e supțire ușorŭ se rupe? Dar nu s'aŭ ruptŭ dințiĭ, ci pĕrulŭ de calŭ. Lucrulŭ este cam slabŭ, dar nicĭ n'a fostŭ făcutŭ pentru țesătóre mânióse.»

In acțiunea *Novelelorŭ* d-luĭ Slavicĭ se desvĕlescŭ și unele credințe superstițióse ale poporuluĭ românŭ, carĭ în stratele pe acelașĭ nivelŭ de cultură se găsescŭ și în orașe, nu numaĭ la țéră. Ast-felŭ în *Veciniĭ*, a cărorŭ scenă, cum am relevatŭ dejà, se petrece în mare parte pe délulŭ Spireĭ, Marghióla, vînḑĕtóre de seminț̦e, vĕḑêndŭ că Ciulic, cunoscutŭ ca unŭ sgîrcitŭ și neapropiabilŭ, a cumpĕratŭ unuĭ copilŭ alŭ luĭ Călinŭ, vecinuluĭ luĭ, jucăriĭ dintr'o prăvălie, exclamă, făcêndu-șĭ cruce: «Nu-ĭ a bine! Ciulic le cumpĕră copiilorŭ jucărele. Dómne! să nu ḑicŭ în césŭ rĕŭ, i se apropie mórtea.»

Uneĭ credințe de acelașĭ felŭ se dă expresiune și în novela *Scormon*, când ese înaintea Sandeĭ cânele părăsitŭ alŭ luĭ Pascu, luatŭ în armată. Duiósa fată, vĕḑêndŭ bietulŭ dobitocŭ, aprópe peritŭ de fóme, îĭ dă mălaiŭ, și-lŭ întrébă pentru a doua óră: «— Unde e Pascu, Scormon? Cânele lasă bucata și iarășĭ începe a schiaună. — A muritŭ, sciŭ c'a muritŭ ḑice ea, cânele simte maĭ bine decât omulŭ! — Cine a muritŭ? o întrébă Naica Marta (mamă-sa), care

tocmaĭ se oprise uimită în portiță, vĕḑêndŭ, că fiica sa șéde jos și netezesce unŭ câne străinŭ. — Pascu, îĭ rĕspunde Sanda, ia, acesta e cânele luĭ. — Care Pascu?—Pascu care era ciobanŭ. — Aha ! îmĭ aducŭ aminte, bălanulŭ ! Dar de unde sciĭ tu ? — Urlă cânele, mamă. Să veḑĭ... Scormon, unde e Pascu? Și cânele începù iarășĭ să urle. — Da, nu e cu bine! grăì Naica Marta. Dumneḑeŭ să-ĭ ierte păcatele! era băiatŭ bunŭ. Bietulŭ câne, cum urlă !»

Cu privire la pasiunile și obiceiurile stratuluĭ țĕrănescŭ la Românĭ póte servì ca exemplu depingerea rivalitățiĭ dintre fruntașiĭ satuluĭ în novela *Gura satuluĭ*, póte cea maĭ frumósă ca observațiune psichologică, — fruntașĭ, representațĭ prin *Mihu*, celŭ cu fata frumósă Marta de măritatŭ, și *Cosma*, celŭ cu flăcăulŭ Toderică de însuratŭ.

Dar obiceiurile Românilorŭ aparŭ și într'o lumină particulară caracteruluĭ lorŭ: buna inimă și voioșia. Dacă acéstă trăsură caracteristică a Românuluĭ, moștenită și păstrată în ciuda tuturorŭ suferințelorŭ, prin carĭ a trecutŭ, este presărată pretutindenea și resultă în generalŭ din modulŭ cum ni se presintă persónele în acțiunea *novelelorŭ*, totușĭ *Budulea Taichiĭ* se deosebesce maĭ multŭ decât cele-lalte prin disposițiune humoristică, chiar comică.

Intr'unŭ locŭ din novela amintită se vorbesce de timpulŭ când Budulea Taichiĭ urmà la școlă în orașŭ, și locuià într'o cameră cu chirie împreună cu alțĭ școlarĭ (p. 170): «Iară când n'aveà nicĭ unulŭ (din noĭ) lumînare, ne culcamŭ noĭ în paturĭ și Budulea pe saltéua cu paie, apoĭ spuneamŭ poveștĭ. Fiindŭ însă că adese-orĭ se întîmplà, că unulŭ spuneà povestea și ceĭ-lalțĭ adormiaŭ, s'a hotărîtŭ, ca atuncĭ când pevestitorulŭ ḑice «ciolanŭ», toțĭ ceĭ-lalțĭ să ḑică «ciorbă», pentru ca ast-felŭ să se dea pe față celŭ ce adórme înainte de vreme și să-șĭ afle cuvenita rĕsplată în ghionturĭ numĕrate. S'a întîmplatŭ dar, că domnulŭ profesorŭ Wondracek ne vorbià despre cele cincĭ rase ale némuluĭ omenescŭ, și trecêndŭ la Indienĭ, a ḑisŭ că sunt nisce ómenĭ fórte groșĭ la ciolanŭ. Atuncĭ Budulea Taichiĭ a strigatŭ tare: «ciorbă!»

La pag. 178 și 179 este pusŭ Budulea Taichiĭ să vorbéscă ast-felŭ în presența tată-sĕŭ către fostulŭ sĕŭ învĕțătorŭ dela

satŭ, dascălulŭ Clăiță, spre a explicà de ce s'a dusŭ la șcólele latinescĭ: «Jupâne învĕțătorŭ! Profesorulŭ domnulŭ Wondracek a ḑisŭ că mĕ dă la gimnasiŭ, și i-am spusŭ că nu se póte, fiindŭ-că d-ta aĭ ḑisŭ că trebue să mĕ ducŭ la preparandie, ca să mĕ facŭ învĕțătorŭ. Elŭ a rĕspunsŭ că tocmaĭ spre a mĕ face învĕțătorŭ, trebue să învĕțŭ maĭ înainte latinesce. Eŭ atuncĭ i-am spusŭ că nu se póte, fiindŭ-că d-ta aĭ ḑisŭ că limba latinéscă e o limbă păgânéscă. Elŭ atuncĭ a rîsŭ și a ḑisŭ că eŭ sunt unŭ prostŭ, de óre-ce chiar limba românéscă e și ea unŭ felŭ de limbă latinéscă și că nu potŭ să fiŭ profesorŭ, dacă nu sciŭ latinesce. — Veḑĭ, grăi atuncĭ dascălulŭ pusŭ pe gândurĭ, despre acésta am cetitŭ și prin gazete. In ele se ḑice că Latiniĭ eraŭ păgânĭ, cum sunt bună-oară Turciĭ, și aveaŭ unŭ împĕratŭ Lațium, care vorbià românesce, și de acolo ne numimŭ noĭ Românĭ. Așà ceva, nu țінŭ bine minte. Tu sciĭ acum latinesce, să fie óre ca românesce? — Tocmaĭ pe tocmaĭ! rĕspunse Huțu. Latinesce se ḑice: Hic gallus cantans, in arbore sedens, pira poma comedens, chichirichi dicens! — Auḑĭ vorbă! strigà Budulea încântatŭ. Curatŭ latinesce le spune! — Da nu prea sémănă a românesce, adause dascălulŭ. — Cum nu? ḑise Huțu: Gallus e cocoșŭ, cantare e cântare, arbore e arbure, pira e pară, poma e pómă, sedere e ședere, dicere e ḑicere. — Da, cam aduce, cam aduce, ḑise dascălulŭ pe gândurĭ. Nu-ĭ vorbă, e bine să scie omulŭ și latinesce. Se vede că e românéscă stricată, bună-óră cum vorbescŭ Unguriĭ. Multe maĭ scornescŭ ómeniĭ. Și cum ḑiceaĭ că sună cocoșŭ? — Gallus. — Nu aduce cu românesce, dar sună frumosŭ. Gallus, par'că veḑĭ cocoșulŭ.»

Cugetările, carĭ le depune autorulŭ icĭ și colea în cursulŭ *novelelorŭ* sale sunt în mare parte scurte și resultă firescŭ din împrejurările lorŭ; iar forma, sub care se presentă ele, este câtŭ se póte maĭ puținŭ abstractă. Aceste reflexiunĭ aŭ unŭ farmecŭ particularŭ.

Ast-felŭ în novela *La crucea din satŭ* (p. 65): «Elŭ nu scià (e vorba de flăcăulŭ Bujorŭ), că acea lume este cea maĭ frumósă, pe care o vede cu ochiĭ închișĭ»; în novela *Gura satuluĭ* (p. 128): «Vremea dă, și vremea duce; vremea e stăpâna lumeĭ»; în novela *Veciniĭ* (p. 310): «Da! omulŭ e pornitŭ spre omŭ, și firea a pusŭ,

ca să te adimenéscă, multă dulcéță în fapta sĕvêrșită de dragulŭ altora: trebue să fiĭ învrăjbitŭ cu tine însuțĭ orĭ să te îndârjéscă ómeniĭ, ca să aĭ în tine destulă tărie spre a pune frêŭ porniriĭ, prin care firea te légă de alțiĭ», cu aplicațiune la schimbarea efectuată în sufletulŭ luĭ Paraschiv Ciulic, care pe nesimțite găsise plăcere și mângâere în afecțiunea pentru copiiĭ luĭ Călin; la p. 339: «Trecŭ tóte în lumea acésta, și cele bune și cele rele», și la p. 322 din aceeașĭ novelă: «Sórele apune și sórele rĕsare, dar lumina vieții numaĭ din sufletŭ isvoresce.»

De o estensiune maĭ mare este următórea cugetare din *Popa Tanda* (p. 18): «Este în firea omuluĭ, că după ce mintea pricepe unŭ șirŭ de lucrurĭ maĭ ascunse, ea pune aceeașĭ mĕsură pe lumea întrégă și nu maĭ crede ceea ce nu póte înțelege. Nu totŭ-deauna însă omulŭ gândesce. Sunt întîmplărĭ, în fața cărora mintea stă loculuĭ; în primejdie, când sufletulŭ nu maĭ află ajutorŭ; în bucurie, când elŭ nu află isvorulŭ din care-ĭ curge norocululŭ, și în înșirarea gândirilorŭ sale, când elŭ nu le maĭ află legătura. Atuncĭ când omulŭ în orĭ-ce chipŭ a ajunsŭ la loculŭ unde putința începe să se atingă cu neputințele sale, încétă a maĭ gândi, gândindŭ în loculŭ sĕŭ firea omenéscă.»

Limba *novelelorŭ* d-luĭ Slavicĭ evită neologismele și e bine adaptată subiectelorŭ populare, pe carĭ le tractéză. Numaĭ merge icĭ și colea prea departe cu acea adaptare, reproducêndŭ din gura straturluĭ țĕrănescŭ cuvinte prea locale, a cărora necesitate s'ar simți numaĭ când n'arŭ avé echivalentele lorŭ în limba generalitățiĭ Românilorŭ (1). Cu acéstă mică restricțiune, limba *novelelorŭ* e alt felŭ fórte frumósă, în câtŭ ar puté să i-o invidieze mulțĭ.

Stilulŭ de care se servesce d-lŭ Slavicĭ este simplu (precum simplă este lumea ale căreĭ simțeminte și cugetărĭ le îmbracă), de o claritate străvedie, în frase nu lungĭ, simetrice și pline de armonie. Acestŭ stilŭ însă, cu tótă aparența simplitățiĭ luĭ, e fórte corectŭ și maĭ multŭ în spiritulŭ poporuluĭ, decât o reproducere

(1) Ast-felŭ — între altele — «pociumbiĭ» (p. 333), «zólă» (p. 253), carĭ tocmaĭ într'o novelă ca *Vecinii* ișĭ aŭ maĭ puțină scus,ă și pe lângă acésta sunt puținŭ sonore.

adecuată a formeĭ populare de stilŭ, voescŭ a ḑice, că — fără pretențiunĭ — elŭ cuprinde o artă ascunsă.

Nu este nevoe a aduce nouĕ și anume exemple de acésta, de óre-ce colórea aceluĭ stilŭ s'a învederatŭ dela sine indirectŭ din cele citate până acum, și se va confirmà prin ceea ce voiŭ avé a maĭ pune în vedere.

O calitate particulară a stiluluĭ *novelelorŭ* este pitorésculŭ. Unŭ singurŭ exemplu să fie de ajunsŭ pentru acésta în următórele rêndurĭ din *Gura satuluĭ* (p. 106): «Cucoșiĭ cântaŭ de zorĭ, vitele mugiaŭ, pasĕrile îșĭ spălaŭ penele, ḑiua totŭ maĭ multŭ se revĕrsà și totŭ maĭ multŭ se desvĕluià din nópte.» Cu acéstă frumósă particularitate a stiluluĭ stă în legătură tendința autoruluĭ de a întrebuințà câtŭ maĭ desŭ terminĭ carĭ facŭ imagine, precum iarășĭ ne-amŭ pututŭ convinge din citațiunile de până acì.

O maĭ mare vioiciune se dă stiluluĭ prin arta de a lăsà pe ómenĭ să se caracteriseze eĭ înșișĭ, nu prin o espunere directă din partea autoruluĭ, ci prin faptulŭ convorbireĭ între dînșiĭ. Renunțŭ la ilustrarea prin exemple ad-hoc a afirmațiuniĭ mele, de óre-ce și acésta s'a pututŭ întru cât-và întrevedé din conversațiunea între dascălulŭ Clăiță, Budulea tatălŭ și Budulea Taichiĭ.

Pentru a încheià însă cu cestiunea stiluluĭ cărțiĭ nóstre, trebue să relevŭ că autorulŭ eĭ pricepe minunatŭ arta de a-lŭ face picantŭ și spirituosŭ.

Iată ce cetimŭ la p. 10 a luĭ *Popa Tanda*: «Popă? Se ḑice că nu e satŭ fără de popă. Pe semne, cine a făcutŭ ḑicala asta n'a sciutŭ de Sărăcenĭ. Sărăceniĭ era unŭ satŭ fără de popă. Adecă era satŭ cu popă, — numaĭ că popa lorŭ tot-deauna era popă fără satŭ. Unŭ lucru singurŭ în felulŭ luĭ cu Sărăceniĭ ĕștia. Maĭ că n'a fostŭ încă popă, care să fi statŭ maĭ multŭ decât treĭ ḑile în Sărăcenĭ: într'una vine, într'alta rĕmâne, iar în a treia se duce. Câțĭ popĭ vinovațĭ, toțĭ aŭ trecutŭ prin Sărăcenĭ, și care a statŭ maĭ multă vreme acì, s'a curățitŭ de păcate. Iar acum părintele Trandafirŭ ajunsese la acestŭ canonŭ de pocăință. Elŭ nu maĭ puteà să aștepte că va face ca alțiĭ, să vină o ḑi, să stea alta și să se ducă în a treia. Scià că s'a pusŭ prea rĕŭ la protopopŭ, pentru ca să pótă

crede, că-lŭ va trimite la altŭ satŭ. Iar făr'de satŭ nu puteà să rĕmână. Popă făr'de satŭ: rótă făr'de carŭ, jugŭ făr'de boĭ, căciulă pusă într'unŭ vîrfŭ de parŭ. Îşĭ puse dar de gândŭ, ca să o iea precum i se face, să facă din nevoe dragŭ şi să stea bucurosŭ în Sărăcenĭ. Era satŭ celŭ puţinŭ de nume: nimenĭ nu puteà ḑice că e popă făr'de satŭ. Şi într'adevĕrŭ, maĭ potrivitŭ popă pentru maĭ potrivitŭ satŭ nicĭ cu bobiĭ nu s'ar fi pututŭ găsì. Traista popeĭ se potrivià cu pragulŭ poporenilorŭ. — Unŭ lucru! îşĭ ḑise părintele maĭ în urmă. In satulŭ săracŭ (ca Sărăceniĭ) popa nicĭ spice n'are de unde culege. Câtă vreme vorŭ fi Sărăceniĭ leneşĭ, eĭ vorŭ rĕmâné săracĭ şi eŭ staŭ flămândŭ! Îşĭ puse dar de gândŭ, ca să facă din poporeniĭ sĕĭ ómenĭ harnicĭ. Omulŭ harnicŭ mănâncă piétră, scóte caşŭ din apa de baltă şi seceră firŭ de grâŭ unde aŭ crescutŭ cucute.—Apoĭ, sfîrşi popa, când vaca are hrană, ea nu rĕmâne stérpă.»

Iar la pag. 14 îlŭ vedemŭ pe popa care, după câte-va Duminecĭ, nu maĭ aveà cuĭ să predice în biserică, îlŭ vedemŭ grăindŭ: —«Aşteptaţĭ! Dacă nu veniţĭ voĭ la mine, mĕ ducŭ eŭ la voĭ. Şi apoĭ porni popa la colindă. Câtŭ e ḑiua de mare, gura luĭ nu se maĭ oprià. Unde prindea ómeniĭ, acolo îĭ ţinea la sfaturĭ. La câmpŭ, daĭ de popă; la délŭ, dă popa de tine; mergĭ la vale, te întîlnescĭ cu popa; intri în pădure, totŭ pe popa îlŭ afli. Popa la biserică, popa la mortŭ, popa la nuntă, popa la vecinŭ: — trebue să fugĭ din satŭ, dacă voescĭ să scapĭ de popă. Şi uude te prinde, te omóră cu sfatulŭ.»

Figura de stilŭ, care o presară autorulŭ cu predilecţiune în *novelele* sale este ***descripţiunea.***

In *Scormon* întîmpinămŭ următórea descripţiune fórte graţiósă (p. 39): «Jos în vale curge rîulŭ; maĭ în sus pe cóste, resfiratŭ, se întinde satulŭ prin holde şi grădinĭ. Sus, pe culme, pasce turma în iarba verde şi îndesată. Stâna e aşezată tocmaĭ lângă cruce, de unde ochiulŭ cuprinde amêndouĕ văile. Unŭ nucŭ bĕtrânŭ şi tufosŭ dă umbră păstoruluĭ. Berbeciĭ sunt bătăuşĭ; miórele sunt grase; mieiĭ sburdalnicĭ: dar păstorulŭ totuşĭ e tăcutŭ. Zadarnic iea flue-

rulŭ în mână; doina nu maĭ are farmeculŭ, pe care-lŭ aveà odinióră.»

O frumósă descripţiune, maĭ desvoltată, din nóptea de Pascĭ, se găsesce în novela *La crucea din satŭ* (pag. 58, 59): «Sună tóca. Vîntulŭ fură câte o bucăţică din sunetulŭ eĭ: ómeniĭ staŭ şi ascultă. Incepŭ clopotele, precum vîntulŭ curge, maĭ tare, maĭ slabŭ; dar clopululŭ Boaruluĭ s'aude neîntreruptŭ. E cam departe biserica; nu e însă negură, cerulŭ e seninŭ; vîntulŭ se mişcă leneşŭ în rĕcórea dimineţeĭ, şi calea are să fie plăcută. Abia puţinŭ se vede în spre rĕsăritŭ vestea ḑileĭ, o lumină ascunsă în întunericŭ. Cocoşiĭ cântă, cântă privighetórea, câte unŭ câne, câte o vacă s'aude din când în când, rîulŭ icĭ alunecă de a furişa peste prundişulŭ linsŭ, colo se isbesce în rîpă şi murmură maĭ în spre vale: printre tóte tóca şi clopotele. O puşcă se descarcă, — încă una.»

Dar cu maĭ multe amĕnunte încă ne face autorulŭ în *Veciniĭ* (pag. 332, 333) depingerea poeticeĭ văĭ a rîuluĭ Dâmboviţa: «Intratŭ în valea Dâmboviţeĭ, drumulŭ e croitŭ pe cóstele de la drépta rîuluĭ, de-a lungulŭ văiĭ lungĭ, care din ce în ce se strîmtéză. Pădurile de pe cóstele aceste se vĕdŭ în depărtare ca unŭ mare covorŭ în felŭ de felŭ de feţe. Jos de-a lungulŭ drumuluĭ sunt maĭ alesŭ nucĭ bĕtrânĭ şi groşĭ, acoperiţĭ de unŭ frunḑişŭ încă desŭ, dar atinsŭ de asprimea vînturilorŭ tomnatice şi óre-cum istovitŭ. Nu sunt douĕ frunḑe la felŭ, dar tóte împreună lasă în ochĭ simţirea dulce a unuĭ verde, care bate 'n galbenŭ. Maĭ la délŭ şi pe icĭ pe colo prin acestŭ verde esŭ la ivélă pete maĭ micĭ orĭ maĭ marĭ, făşiĭ prelungĭ orĭ cotite în felŭ de felŭ de chipurĭ, icĭ roşéţa sângeruluĭ orĭ a frasinuluĭ, colo verdéţa crudă a stejaruluĭ îndărătnicŭ, iar maĭ departe galbenulŭ teiuluĭ şi, printre tóte, risipitŭ, albulŭ plopilorŭ şi alŭ răchiteĭ, — unŭ nesecatŭ amestecŭ de colorĭ şi de forme. La stânga, valea cea lungă, sunt ţórinĭ sădite cu prunĭ, lungĭ şi nenumĕrate şirurĭ de prunĭ, iar printre ele rĕmăşiţele porumbiştilorŭ, — o uimitóre icónă a urmelorŭ de lucrare omenéscă. Inainte, în sfîrşitŭ, departe spre fundulŭ văiĭ, în zarea albăstrie, se îngrămădescŭ munţiĭ dela isvórele Dâmboviţeĭ, cincĭ rĕndurĭ unulŭ peste altulŭ, cu pis-

culŭ Păpușiĭ de-asupra. Cerulŭ e seninŭ, și o adiere lină, aprópe caldă, se simte despre șesulŭ nesfîrșitŭ.»

Și exemple de portrete reușite aflămŭ în *novelele* d-luĭ Slavicĭ. In *Gura satuluĭ* ne desemnéză ast-felŭ pe Miron, Fĕtulŭ frumosŭ alŭ păstorilorŭ (p. 84): «In horă, Miron tot-deauna e cumpĕtatŭ, în câtŭ par'că numaĭ șuguesce cu joculŭ. Dar ochiĭ tuturora se oprescŭ asupra luĭ. Inaltŭ și mlădiosŭ, cu umeriĭ lațĭ și cu peptulŭ eșitŭ, elŭ calcă latŭ și pe întréga talpă, în câtŭ la fie-care pasŭ întregulŭ trupŭ i se scutură și se légănă, când la drépta, când la stânga. Când stă însă și-șĭ ridică fruntea eșită din față, fetele tresarŭ sub privirea luĭ. Unŭ capŭ bălanŭ cu pĕrulŭ lungŭ până pe umerĭ, cu o față albă și străbătută ca de o resuflare de rumenélă, cu doĭ ochĭ marĭ și albastri ca fața ceruluĭ, privită de pe culmea munteluĭ. Tot-deauna e în acéstă față ceva ce nu se maĭ găsesce în alte fețe, unŭ felŭ de tristețe, unŭ vĕlŭ de gândurĭ, iar în surîsulŭ de pe buzele luĭ ascuțite tot-deauna e ceva ce-țĭ deschide sufletulŭ.»

Îmĭ pare, Domnĭ Colegĭ, că am abusatŭ de citațiunĭ. Dar *novelele,* de carĭ m'am ocupatŭ, cuprindŭ multe frumusețĭ, și e atâtŭ de firescŭ ca lucrurile, cari-țĭ placŭ ție, să cauțĭ, revenindŭ asupra lorŭ, a face și pe alțiĭ ca să le găséscă frumóse!

Terminândŭ dar, de astă dată, observŭ că *novelele* d-luĭ Slavicĭ sunt cu maturitate scrise și cugetate; ele se distingŭ prin o fină observațiune psichologică; iar ca fondŭ de ideĭ, cuprindŭ învĕțăminte frumóse și alcătuescŭ o lectură salutară și potrivită pentru tóte vîrstele. Nu maĭ puținŭ în privința formeĭ ele potŭ fi puse în vederea tinerimeĭ studióse, care vrea să învețe a scrie frumosŭ și corectŭ românesce.

Precum autorulŭ nostru, cu tótă cunoscuta sa modestie, avêndŭ consciința valóreĭ *novelelorŭ* sale — fructulŭ uneĭ îndelungĭ paciențe — s'a credutŭ în dreptŭ a pretinde la premiulŭ celŭ mare, ast-felŭ și raportorulŭ d-vóstre, răzematŭ pe calitățile eminente ale opereĭ cercetate, nu face decât a-șĭ împlini o datorie, propunêndu-vĕ, ca să nu ținețĭ sémă de faptulŭ că, decernêndu-se până aci acelŭ premiŭ unuĭ Alecsandri și Odobescu, s'a încununatŭ în acelașĭ timpŭ o întrégă carieră literară; ci, considerândŭ că asemenea bărbațĭ nu

potŭ fi tot-deauna sub mână de câte orĭ, din patru în patru anĭ, codicilulŭ luĭ Năsturelŭ-Herĕscu vine a fi aplicatŭ, să nu esitaţĭ — în spiritulŭ şi după litera espresă a generosuluĭ donatorŭ — a-lŭ acordà celeĭ maĭ bune lucrărĭ literare presentate la concursulŭ celŭ mare, *Novelelorŭ* d-luĭ Slavicĭ, carĭ, ca nisce florĭ crescute în câmpia frumóseĭ naturĭ, sub aerulŭ liberŭ, plóia bine-făcĕtóre, roua ceruluĭ şi dulcile raḑe ale sóreluĭ, înfăţişéză unŭ buchetŭ cu măestrie alcătuitŭ după nuanţele colorilorŭ, şi exaléză unŭ mirosŭ cu atâtŭ maĭ plăcutŭ cu câtŭ nu este încărcatŭ artificialŭ.

D. Stăncescu, ***Basme culese din gura poporuluĭ. Bucurescĭ 1893.***
***Raportŭ de d-lŭ* P. S. Aurelianŭ.**

Am cercetatŭ cartea d-luĭ Dimitrie Stăncescu, întitulată *Basme culese din gura poporuluĭ*. Din cele 25 poveştĭ cuprinse în acéstă colecţiune, una întrece pe alta întru câtŭ privesce originalitatea şi vorbirea populară. Se vede că culegĕtorulŭ este unŭ omŭ consciinciosŭ, şi nu ţine decât să reproducă cu câtŭ se póte maĭ multă fidelitate interesantele povestirĭ ale poporuluĭ românŭ.

Nu eŭ am să vĕ spunŭ câtŭ interesŭ înfăţişéză felulŭ acesta de basme pentru istoria limbeĭ şi a literatureĭ naţionale. Acésta aŭ spus'o şi o spunŭ pe fie-care ḑi distinşiĭ nostri colegĭ şi alţĭ literaţĭ, carĭ se întrecŭ, care maĭ de care, să adune din gură poporuluĭ totŭ ce acestŭ poporŭ scie să spună, să povestéscă.

Prin stăruinţa şi inteligenţa cu care scie să culégă şi să rênduiască basmele, d-lŭ Dimitrie Stăncescu şi-a făcutŭ dejà unŭ nume între literatoriĭ nostri, carĭ se îndeletnicescŭ cu acéstă interesantă parte a literatureĭ naţionale. De aceea şi eŭ îndrăsnescŭ a-lŭ recomandà bine-voitóreĭ atenţiunĭ a Academieĭ, cu rugăciune ca, dacă ĭĭ va fi cu putinţă, să încurajeze opera d-luĭ Stăncescu, acordându-ĭ vre-unulŭ din premiele, pe care-lŭ va aflà maĭ potrivitŭ cu felulŭ

lucrăreĭ și cu talentulŭ autoruluĭ; saŭ celŭ maĭ puținŭ o încuragiare pe care comisiunea de nouĕ o va aflà potrivită la lucrarea autoruluĭ.

Lazărŭ Șăinénu, *Istoria filologieĭ române. Bucurescĭ 1892.*
Raportŭ de d-lŭ **N. Quintescu**.

Autorulŭ acesteĭ cărțĭ, cunoscutŭ prin maĭ multe scrierĭ asupra limbeĭ române și maĭ alesŭ prin încercarea sa asupra *Semasiologieĭ române* și prin *Elementele turcescĭ în limba română*, voesce, în scrierea de față, să ne dea o istorie a filologieĭ române, va să ḍică o istorie a cercetărilorŭ la carĭ a fostŭ supusă limba română, de când Româniĭ și străiniĭ aŭ începutŭ să se ocupe cu dînsa în modŭ sciințificŭ. Acesteĭ părțĭ a scrieriĭ sale, care începe cu capitolulŭ «Doĭ gramaticĭ muntenĭ» (pag. 100), îĭ premerge unŭ capitolŭ introductivŭ despre «Limba română în Occidentŭ (1592—1850),» în care d-sa arată maĭ întâĭ (pag. 1 — 28) diferitele texte românescĭ de «Tatălŭ nostru,» introduse de colectoriĭ acesteĭ rugăciunĭ în tóte limbile popórelorŭ creștine, începêndŭ cu Hieronymus Megiser (1593) și terminândŭ cu Adelung și Vater, apoĭ înșiră (pag. 28—44) pe diferițiĭ scriitorĭ occidentalĭ, carĭ s'aŭ ocupatŭ cu Româniĭ, ca Martin Opitz, Ioanŭ Thunman, Sulzer, Raynouard, Kopitar, Diefenbach și Diez, arĕtândŭ pe scurtŭ, câte-odată prea pe scurtŭ, ideile lorŭ asupra limbeĭ române și poporuluĭ românŭ. Intregŭ cuprinsulŭ acestorŭ capitole era cunoscutŭ din scrierile predecesorilorŭ autoruluĭ nostru. Într'unŭ altŭ capitolŭ întitulatŭ «Poligloțiĭ românĭ» (pag. 45—78), după o introducere superfluă asupra poligloțilorŭ străinĭ, ne vorbesce de Milescu, Despotŭ-Vodă, Petru Cercelŭ, Dimitrie Cantemir, Enăchiță Văcărescu și uniĭ boeriĭ românĭ, vestițĭ prin cunoscința maĭ multorŭ limbĭ. Nicĭ acestŭ capitolŭ nu îmbogățesce de felŭ cunoscințele ce le aveamŭ până acum asupra

«poligloților românĭ», dintre carĭ, de altmintrelea, numaĭ Dimitrie Cantemir s'a ocupatŭ cu limba romănă și a lăsatŭ câte-va reflexiunĭ, pentru timpulŭ sĕŭ destulŭ de remarcabile (cf. pag. 64 și urm.). Luĭ Enăchiță Văcărescu, împreună cu Iordache Golescu, autorulŭ îĭ consacră unŭ capitolŭ specialŭ (pag. 100 și urm.). Intre acesta și capitolulŭ despre «poligloțiĭ românĭ» autorulŭ a intercalatŭ despre «Invĕțămîntulŭ gramaticalŭ în epoca Fanarioților» (pag. 79—99), unŭ capitolŭ fórte scurtŭ și necompletŭ în raportŭ cu lungimea epoceĭ Fanarioților în țĕrile nóstre și cu numerósele urme ce le-a lăsatŭ ea până și în viéța nóstră contimporană.

Studiulŭ asupra celorŭ «Doĭ gramaticĭ muntenĭ» era cunoscutŭ din «Revista nouă;» elŭ este o simplă reproducere de acolo.

De sigurŭ cea maĭ mare influență asupra studielorŭ de limbă română și asupra formăreĭ limbeĭ literare și ortografieĭ române aŭ avut'o, la sfîrșitulŭ secoluluĭ trecutŭ și la începutulŭ secoluluĭ nostru «Școla etimologică ardelénă saŭ curentulŭ latinistŭ», de care autorulŭ vorbesce la pag. 142—171. Acéstă școlă a predominatŭ la noĭ până maĭ acum cățĭ-va anĭ; ea predomină și astădĭ în o mare parte a românismuluĭ dincolo de Carpațĭ. Ar fi fostŭ dar de doritŭ ca acéstă școlă, din care a eșitŭ Dicționariulŭ Laurianŭ-Massimŭ, să fie studiată în tóte amĕnuntele eĭ, căcĭ principiile generale, de carĭ ea a fostŭ condusă și pe carĭ autorulŭ le resuméză în 15 file, sunt fórte bine cunoscute. Maĭ alesŭ scrierile luĭ Petru Maiorŭ și Timoteiŭ Cipariu trebuiaŭ maĭ cu deamĕruntulŭ analisate; sistema gramaticală alŭ acestuĭ din urmă nicĭ nu este analisată de felŭ, cu tóte că cartea e dedicată memorieĭ luĭ. De asemenea prefața Lexiconuluĭ de Buda e trecută cu vederea, citându-se unŭ singurŭ pasajŭ dintr'însa (pag. 158—159.)

«Tendința italienistă a luĭ Ioanŭ Eliade-Rădulescu», care a rĕmasŭ de altmintrelea cu totulŭ isolată și n'a lăsatŭ nicĭ o urmă în limba literară de adĭ orĭ în ortografie, și «Școla fonetică bucovinénă» a luĭ Arune Pumnulŭ, rĕmasă totŭ atâtŭ de isolată și părăsită adĭ chiar în Bucovina, sunt tractate la pag. 172—224. Autorulŭ relevéză cu dreptŭ pe lângă greșelile luĭ Eliade meritele luĭ netăgăduite pentru progresulŭ limbeĭ și literatureĭ române.

Partea istorică a scrierii d-luĭ Şăinénu se termină cu o «Privire critică asupra lexicografieĭ române» (pag. 224—258), în care se trecŭ în revistă dicţionarele române cunoscute până acum, relevându-se pe de o parte greşelele tendenţióse ale vechilorŭ dicţionare până la Dicţionariulŭ Laurianŭ-Massimŭ, pe de alta meritele dicţionaruluĭ luĭ Cihac şi ale Mareluĭ Etimologicŭ alŭ d-luĭ Hasdeŭ.

Capitolulŭ despre «Elementele române în limbile străine» (pag. 259—286), care nu-şĭ prea are loculŭ într'o istorie a filologieĭ române, nu este decât unŭ resumatŭ alŭ cercetărilorŭ luĭ Edelspacher, Miklosich şi Hanuş, publicatŭ de autorŭ maĭ înainte în «Conborbirile literare.»

Ultimulŭ capitolŭ, «Starea actuală a filologieĭ române», «celŭ maĭ vastŭ dintre tóte» cum îlŭ numesce autorulŭ (pag. 287—430), conţine o ochire retrospectivă «asupra lucrărilorŭ de filologie română dela 1870—1892»; filologia e luată aci în sensulŭ celŭ maĭ largŭ alŭ cuvîntuluĭ: ea cuprinde: 1) limba (gramatica, lexicografia, dialectologia), 2) literatura (folk-lore şi monumente istorico-literare) şi 3) cultura propriŭ ḑisă. Sub cele două din urmă rubricĭ se vorbesce despre literatura populară nescrisă şi scrisă, despre etnografie, istorie şi archeologie.

Acéstă din urmă parte a scriereĭ d-luĭ Şăinénu se mărginesce în a da bibliografia scrierilorŭ, ce s'aŭ produsŭ la noĭ şi în străinătate asupra limbeĭ, literatureĭ şi cultureĭ române în ultimele două deceniĭ. Meritulŭ acesteĭ părţĭ este că bibliografia este completă şi bine alcătuită; dacă lipsesce câte o notiţă bibliografică, acésta se face, nu din nesciinţa autoruluĭ, care se pare fórte bine informatŭ, ci din intenţiune.

Unŭ defectŭ însă are acéstă bibliografie, defectŭ faţă de adaosulŭ din titlulŭ cărţiĭ «studiĭ critice»: ea nu este o bibliografie critică, ci o simplă bibliografie. Autorulŭ a evitatŭ anume a-şĭ da părerile sale critice asupra unorŭ opere şi a preferitŭ, pentru a nu atinge succeptibilităţĭ, a lăudà totŭ şi pe toţĭ şi a nu se pronunţà de felŭ asupra părţilorŭ bune şi rele din direcţiunile actuale în cercetările nóstre istorico-filologice.

Intr'o istorie a filologieĭ române, care trebue să arate resultatele

positive la carĭ aŭ ajunsŭ cercetările de până aḑĭ, acésta nu este permisŭ; o istorie a filologieĭ române trebue să arate ce e bunŭ și ce este rĕŭ, ce este de aruncatŭ din fie-care lucrare sciinţifică. Aprecierile critice trebue să fie precise, nu vage, cum este d. es. următórea apreciare asupra «Cuventelorŭ din betrânĭ» de d-lŭ Hasdeŭ și «Literatureĭ populare» de d-lŭ Gaster: «Cu o erudiţie incomparabilă disimulată printr'o expunere clasică, d-lŭ Hasdeŭ iluminéză unŭ terenŭ încă neexploratŭ și, prin originalitatea vederilorŭ, ridică cercetările sale folk-lorice la înălţimea unorŭ fenomene culturale de prima ordine; la rêndulŭ sĕŭ, d-lŭ Gaster, ajutatŭ de unŭ aparatŭ bibliograficŭ surprinḑĕtorŭ și care nu se opresce înaintea literatureĭ manuscrise, caută a sleì cunoscinţele nóstre asupra uneĭ materiĭ atâtŭ de bogate și de importante» (pag. 371--372). De acestŭ felŭ sunt tóte aprecierile operelorŭ d-luĭ Hasdeŭ și altorŭ scriitorĭ. (Cf. pag. 44, 257, 301, 302, 385). Dămŭ douĕ exemple: La pag. 302, unde d-lŭ Șăinénu vorbesce de studiulŭ d-luĭ Hasdeŭ asupra «Genealogieĭ popórelorŭ balcanice», se ḑice: «orĭ-care ar fi sórta acestorŭ mărețe hipotese, ele vorŭ avé meritulŭ de a fi aruncatŭ primele licărirĭ în orizontulŭ întunecatŭ alŭ originilorŭ naţiuniĭ române.» De ce *mărețe* hipotese? Și de ce ***primele licărirĭ***, când, cu mulţĭ anĭ înaintea d-luĭ Hasdeŭ, s'aŭ ocupatŭ cu originile poporuluĭ nostru învĕţaţĭ de primulŭ rangŭ, ca Thunman, Miklosich, Rösler, Tomaschek, Jung și mulţĭ alţiĭ, ale cărorŭ hipotese n'aŭ fostŭ încă înlăturate? Și óre însușĭ d-lŭ Hasdeŭ s'a ocupatŭ cu originile naţiuneĭ române întâiașĭ dată acum, la 1892? Aceste laude hiperbolice, carĭ suntemŭ sigurĭ, nu potŭ să placă nicĭ însușĭ d-luĭ Hasdeŭ, nu-șĭ aŭ loculŭ într'o carte scrisă cu pretenţiunĭ sciinţifice și critice.

La pag. 388, unde d-lŭ Șăinénu vorbesce de «Chrestomaţiaromână» a d-luĭ Gaster, se ḑice: «Introducerea la acéstă operă, plină de vederĭ originale și fecunde, este resultatulŭ uneĭ lungĭ experiențe și alŭ uneĭ intime familiarisărĭ cu monumentele literare ale trecutuluĭ.» Introducerea este, în adevĕrŭ, plină de vederĭ originale; ele nu sunt însă nicĭ fecunde, nicĭ adevĕrate, ci în mare parte greșite.

La pag. 394, vorbindŭ despre «Dacia înainte de Romanĭ» a d-luĭ Gr. G. Tocilescu, se ḑice: «operă de o eruḑiţie colosală, adevĕrată

enciclopedie etnografică, care resumă totŭ ce s'a scrisŭ în diferite epoce asupra vechilorŭ popóre balcanice și care multŭ timpŭ va formà basa tuturorŭ cercetărilorŭ asupra etnologieĭ și în specialŭ anticităților scite și dace.» Autorulŭ însă trece asupra criticeĭ în care d-lŭ Hasdeŭ s'a încercatŭ a dovedì că scrierea d-luĭ Tocilescu nu numaĭ că nu este «de o erudiție colosală,» ci este în mare parte unŭ plagiatŭ, că ea resumă, ce-ĭ dreptŭ, totŭ ce s'a scrisŭ până la dînsa asupra unorŭ popóre balcanice și asupra Sciților, dar resumă rĕŭ; că ea nu póte fi basa cercetărilorŭ etnografice ulterióre, de órece nu cuprinde niciĭ o soluțiune nouă și originală, ci este o compilațiune din cercetările trecute.

O scriere ca «Istoria critică» a d-luĭ Hasdeŭ, care a provocatŭ atâtea critice și atâtea discuțiunĭ, nu se apreciéză printr'o frasă gólă ca cea dela pag. 410, în care se spune că «e concepută pe unŭ planŭ prea vastŭ spre a nu covîrșì puterile unuĭ singurŭ omŭ; ea se oprì la primulŭ volumŭ și din măréța concepțiune a autoruluĭ rĕmase unŭ torso grandiosŭ.»

Acestŭ felŭ de apreciert critice nu sunt menite a luminà opiniunea publică asupra meritelorŭ lucrărilorŭ sciințifice; ele sunt menite a o induce în erόre.

Părerea raportoruluĭ asupra cărțiĭ d-luĭ Șăinénu este deciĭ următόrea:

Cartea d-luĭ Șăinénu are meritulŭ că expune, deșì nu «o istorie completă și metodică a filologieĭ române», dar celŭ puținŭ «momentele maĭ importante ale evoluțiuneĭ sale istorice;» ea nu aduce însă nimicŭ noŭ în studiile nóstre filologice, ci conține maĭ multŭ o bibliografie a producțiunilorŭ filologice române, bibliografie bună și critică pentru producțiunile vechĭ, tendențiósă și necritică pentru producțiunile contimporane. Fată cu alte scrierĭ de o valóre maĭ originală, raportorulŭ nu îndrăsnesce a recomendà opera d-luĭ Șăineanu pentru premiulŭ la care a fostŭ presentată.

G. G. Tocilescu, *Cursŭ de procedură civilă. I—II. Iașĭ, Bucurescĭ 1889, 1893. Raportŭ de d-lŭ* **I. C. Negruzzi**.

Domnilorŭ Colegĭ,

Cursulŭ de procedură civilă alŭ d-luĭ G. G. Tocilescu, cuprindêndŭ teoria organisăriĭ judecătorescĭ, a competențeĭ și a procedureĭ civile propriŭ ḑise, este o lucrare voluminósă, tipărită în două marĭ tomurĭ. Intâiulŭ, publicatŭ în Iașĭ în anulŭ 1889, pe când autorulŭ era încă profesorŭ la Universitatea de acolo, cuprinde părțile I și II, adecă organisarea judecătoréscă și competința jurisdicțiunilorŭ civile, alŭ doilea, scosŭ în Bucurescĭ, după mutarea autoruluĭ la Universitatea din capitală, cuprinde partea III, adecă procedura civilă propriŭ ḑisă. Scopulŭ principalŭ pe care autorulŭ l'a avutŭ în vedere este, maĭ alesŭ, de a procurà tinerimeĭ studióse dela Facultatea nóstră de dreptŭ unŭ manualŭ teoreticŭ și practicŭ, cu ajutorulŭ căruia să pótă repeți cursurile ținute pe catedră de profesorulŭ materieĭ; însă, așà precum opera este conceputǎ și esecutată, scrierea d-luĭ Tocilescu póte fi folositóre și pentru orĭ-ce alte persóne ce arŭ voi să se instruéscă în teoria procedureĭ civile, maĭ alesŭ pentru advocațĭ și magistrațĭ.

Chiar pentru casurĭ speciale, aceștia vorŭ consultà cu folosŭ cartea d-luĭ Tocilescu, care le va da în regulă generală rĕspunsurĭ întinse și lămurite.

Cursulŭ de procedură civilă alŭ d-luĭ G. G. Tocilescu represintă óre-cum cuprinsulŭ coordonatŭ alŭ lecțiunilorŭ ținute de autorŭ la Universitate. Limba întrebuințată este clară și precisă, esplicările sunt limpeḑĭ și ușorŭ de înțelesŭ, înlăturându-se adesea acelŭ bagajŭ sciințificŭ prea încărcatŭ și greoiŭ, care întunecă câte odată manualele de dreptŭ ale altorŭ autorĭ, cu dreptŭ cuvîntŭ considerațĭ ca pedanțĭ. Acésta nu ridică nimicŭ din valórea sciințifică a opereĭ.

Cea maĭ bună dovadă sunt notele cu carĭ autorulŭ îmbogățesce textulŭ sĕŭ, fie că ele se rapórtă la Dreptulŭ romanŭ, fie ele de legislațiune modernă comparată, fie că autorulŭ citéză părerĭ iden-

tice saŭ contrare ale altorŭ jurisconsulțĭ străinĭ, maĭ alesŭ francezĭ, fie în sfîrșitŭ, că clarifică textulŭ prin exemple saŭ apropierĭ cu alțĭ codicĭ românĭ, saŭ legĭ speciale, saŭ regulamante.

Din aceste puține cuvinte vĕ vețĭ fi convinsŭ, Domnilorŭ Colegĭ, că eŭ așĭ sprijinì premiarea acesteĭ cărțĭ a d-luĭ Tocilescu.

Sciŭ bine că o altă scriere fórte meritorie, a d-luĭ Dissescu, altŭ colegŭ alŭ nostru dela Facultatea de dreptŭ din capitală, a fostŭ înlăturată dela premiare sub cuvîntulŭ că ar fi reproducerea cursurilorŭ ținute de autorŭ la Universitate, dar eŭ nicĭ odată n'am admisŭ acea părere adoptată atuncĭ de Comisiunea de nouĕ, căcĭ fiindŭ chiar cartea o asemenea reproducere, ea, dacă este bună, ar da numaĭ o dovadă maĭ multŭ de meritulŭ didacticŭ alŭ profesoruluĭ. Decĭ pentru mine acestŭ argumentŭ e departe de a fi o pedecă la premiare. Dar întrebarea cea maĭ însemnată, care se presintă, este de a sci dacă *Cursuluĭ de procedură civilă* alŭ d-luĭ Tocilescu se cuvine să i se acorde Marele Premiŭ Năsturelŭ, care premiŭ până acum s'a încuviințatŭ numaĭ de douĕ orĭ dela înființarea Academieĭ și anume, întâĭ regretatuluĭ nostru poetŭ naționalŭ V. Alecsandri și a doua óră învĕțatuluĭ nostru colegŭ d-luĭ A. Odobescu, óre-cum pentru a încoronà activitatea literară întrégă a acestorŭ doĭ bărbațĭ.

Póte ar fi maĭ nemeritŭ ca să se dea pentru *Cursulŭ de procedură civilă* premiulŭ Eliade. Sciŭ bine că autorulŭ nu și-a presentatŭ opera la acestŭ premiŭ și că, prin urmare, elŭ nu póte cere a fi mutatŭ, însă Academia, în suveranitatea eĭ, ar fi póte în drepŭ să facă ea aceea ce autoruluĭ îĭ este opritŭ. Celŭ puținŭ anulŭ trecutŭ Academia a acordatŭ d-luĭ Rășcanu pentru cartea sa de istorie premiulŭ didacticŭ, pentru care autorulŭ nu se presentase.

Dacă însă Comisiunea crede că Marele Premiŭ Năsturelŭ are scopulŭ de a recompensà și cărțĭ de dreptŭ saŭ de alte materiĭ ale profesorilorŭ nostri de Universitate, iar nu numaĭ de a încoronà óre-cum o întrégă activitate literară saŭ sciințifică a unuĭ mare poetŭ, autorŭ, saŭ învĕțatŭ românŭ, acésta e o cestiune ce rĕmâne la libera și deplina eĭ apreciare.

A. D. Xenopol, *Istoria Românilorŭ din Dacia Traiană. I—V. Iaşĭ 1888—91. Raportŭ de d-lŭ* **V. Babeş**.

Domnilorŭ Colegĭ,

Insărcinatŭ de d-vóstre cu examinarea opuluĭ maĭ sus numitŭ şi cu formularea unuĭ votŭ în cestiunea de premiare a aceluia, vinŭ a rĕspunde onorificeĭ d-vóstre însărcinărĭ prin următórele:

Maĭ înainte de a intrà în meritulŭ causeĭ, nu potŭ trece cu vederea unele dificultăţĭ ce am întîmpinatŭ în formă; nu le potŭ trece cu vederea maĭ vîrtosŭ din motivulŭ, că disposiţiunile carĭ trebue să ne reguleze în acéstă privinţă, şi anume cele cuprinse în codicilulŭ fundatoruluĭ de pie memorie C. Năsturelŭ-Herĕscu, şi acele luate şi publicate de Academie pentru aplicarea acelora, nu mi se parŭ nicĭ în deplină consonanţă, nicĭ destulŭ de clare şi precise; prin urmare votulŭ Academieĭ în acestŭ casŭ, *căruĭ pe deplinŭ asemenea n'amŭ avutŭ până acuma,* are să formeze unŭ precedentŭ prejudecătorŭ.

D-lŭ Xenopol a presentatŭ la concursŭ pentru Marele Premiŭ Năsturelŭ *cincĭ* volume ale opereĭ sale *Istoria Românilorŭ din Dacia Traiană,* care operă a anunţat'o din capulŭ loculuĭ că are să cuprindă şése volume. Presentele cincĭ volume aŭ apărutŭ în cursulŭ celorŭ *cincĭ* anĭ dela 1888 până la 1892. Primulŭ volumŭ, la 1889, a fostŭ premiatŭ de Academie cu premiulŭ Eliade-Rădulescu de 5000 leĭ, cu motivarea, în câtŭ pentru formă, că *acea parte a lucrăriĭ* este «*în sineşĭ unŭ opŭ întregŭ şi rotundĭtŭ,* aşà că înţelegerea şi folosirea luĭ nu depinde întru nimicŭ de mersulŭ înainte alŭ istorieĭ care are să urmeze.»

Marele Premiŭ Năsturelŭ prin codicilulŭ fundatoruluĭ este destinatŭ «*opereĭ care va fi judecată ca publicaţiune de căpetenie printre cele apărute în cursulŭ celorŭ patru anĭ precedenţĭ.*»

Iată acum cum Academia nóstră a ţinutŭ să reguleze şi să pună în aplicare disposiţiunea fundatoruluĭ: «Premiele Năsturelŭ din seria B (în care serie intră şi Marele Premiŭ de 12.000 leĭ),

se potŭ acordà, nu numaĭ unorŭ *opurĭ complete,* ci și *părțeĭ unuĭ opŭ tipăritŭ în cursulŭ anuluĭ.*

Precum deci bine-voițĭ a vedé, codicilulŭ vorbesce numaĭ de «*o operă*», care va fi judecată ca «*publicațiune de căpetenie*», apărută în cursulŭ «*celorŭ 4 anĭ*» precedențĭ, iar disposițiunea Academieĭ admite și *o singură parte* a unuĭ opŭ completŭ, tipăritŭ «*în cursulŭ anuluĭ.*» Decĭ pe când fundatorulŭ distinge și norméză separatŭ cele două premiĭ, Academia le a pusŭ într'aceeașĭ categorie.

D-lŭ Xenopol cere expresŭ premiulŭ celŭ mare de 12.000 leĭ pentru cincĭ volume ale Istorieĭ sale, volume apărute, începêndŭ dela 1888, în curs de *cincĭ anĭ*; după codicilŭ decĭ volumulŭ primŭ, celŭ dela 1888, nicĭ n'are să fie luatŭ în considerațiune. Pe lângă acésta ni s'ar puté pune întrebarea: óre lucrarea d-luĭ Xenopol, lipsindu-ĭ volumulŭ *întâiŭ* și alŭ *șéselea,* póte să fie considerată de o *operă* și *publicațiune de căpetenie?*

Academia, când vine a admite în generalŭ la concursŭ chiar și *o parte* a unuĭ opŭ, pentru premiile Năsturelŭ-Herĕscu din Seria B, nu vorbesce de opurĭ din cursulŭ celorŭ *patru* anĭ precedențĭ, ci numaĭ de opurĭ din «*cursulŭ anuluĭ*», lucru ce nu se potrivesce la premiulŭ celŭ mare!

După acéstă disposițiune, strictŭ luată, ar fi ca numaĭ volumulŭ alŭ V-lea, apărutŭ în anulŭ 1892, să fie luatŭ în considerațiune.

Intr'adevĕrŭ d-lŭ Xenopol făcuse prima sa cerere, restrînsă numaĭ la volumulŭ alŭ V-lea, însă pentru unŭ altŭ premiŭ; dar a venitŭ în timpulŭ regulamentarŭ cu o altă cerere, retractândŭ pe cea d'intâia, presentândŭ *tóte volumele* și cerêndŭ premiulŭ celŭ mare.

In acéstă situațiune cam încurcată, opiniunea mea este că tocmaĭ din considerațiunea lipseĭ de claritate în disposițiunile regulamentare, precum și din considerațiunea că d-lŭ Xenopol în fața acestorŭ disposițiunĭ și-a presentatŭ opera la concursŭ în *bună credință,* acéstă operă să fie admisă la concursŭ așà cum a fostŭ presentată, dar *fără prejudițiŭ pentru viitorŭ;* iar plenuluĭ Academieĭ s'ar puté recomandà din acestŭ incidentŭ, ca să revină asu-

pra regulamentuluĭ esecutivŭ alŭ sĕŭ, precisândŭ maĭ bine și maĭ esactŭ sensulŭ atinselorŭ disposițiunĭ.

Premițêndŭ aceste observațiunĭ în formă, conformŭ votuluĭ meŭ, cu permisiunea d-vóstre, am să intru în apreciarea merituluĭ opereĭ de sub întrebare, mărginindu-mĕ a vorbì, pre câtŭ prin scurțimea timpuluĭ îmĭ va fi cu putință, maĭ de aprópe și maĭ specialŭ despre cuprinsulŭ volumelorŭ II, III, IV și V, considerândŭ că asupra volumuluĭ I Academia dejà și-a spusŭ judecata, când la 1889 a premiatŭ acelŭ volumŭ cu premiulŭ Eliade-Rădulescu. Voiŭ amintì despre acestŭ volumŭ I, pentru întregirea icóneĭ ce am să vĕ punŭ în vedere despre opera întrégă, numaĭ atâta pe scurtŭ, din chiar raportulŭ venerabiluluĭ nostru d-nŭ colegŭ Barițiŭ dela 1889, că adecă acestŭ volumŭ cuprinde în patru capitole, pe 623 pagine, *Istoria Dacieĭ luĭ Traianŭ* și a Românilorŭ colonisațĭ în vastele teritoriĭ ale aceleĭ țĕrĭ, începêndŭ cu 500 anĭ înainte de era creștină și continuândŭ aprópe 13 secole din acéstă eră. D-lŭ Barițiŭ a recunoscutŭ amintituluĭ volumŭ I meritulŭ *de a fi aruncatŭ unŭ bunŭ fundamentŭ* la scrierea istorieĭ poporuluĭ românŭ din Dacia luĭ Traianŭ, și de a fi demonstratŭ și revendicatŭ până la evidență *continuitatea* locuințeĭ poporuluĭ românŭ în Dacia, în contra tuturorŭ încercărilorŭ unorŭ scriitorĭ modernĭ de a-ĭ întunecà acéstă continuitate.

Precum acelŭ I-iŭ volumŭ ne arată maĭ întâiŭ *légănulŭ*, adecă acelŭ punctŭ alŭ Europeĭ orientale din Carpațĭ și dintre Nistru, Tisa, Dunăre și Marea-Négră, unde a avutŭ locŭ procesulŭ de nascere și formațiune alŭ némuluĭ nostru, ast-felŭ din alŭ II-lea volumŭ vedemŭ cum acestŭ poporŭ, prin puterea sa vitală, în ciuda tuturorŭ piedecilorŭ și greutățilorŭ ce se opuneaŭ, totŭ încetŭ dar constantŭ se desvoltă și cu virtute și prudență îșĭ apĕră pămîntulŭ ce a ocupatŭ, și-lŭ formézā în țĕrișóre, iar pe sine în staturĭ naționale, până când acestea ajungŭ la óre-care valóre și recunóscere publică.

Epoca tractată în acestŭ alŭ II-lea volumŭ cuprinde anĭ 256 și se împarte în treĭ capete, precum urmézā:

Cap. I. Dela întemeerea țĕrilorŭ române până la Ștefanŭ-celŭ-Mare, adecă dela anulŭ 1290 până la 1457.

Cap. II. Ştefanŭ-celŭ-Mare şi timpulŭ sĕŭ, dela 1457 până la 1504.

Cap. III. Dela mórtea luĭ Ştefanŭ-celŭ-Mare până la Vladŭ Ţepeşŭ, 1504—1546.

Despre acéstă epocă, una dintre cele maĭ interesante şi demne de studiulŭ tuturorŭ Românilorŭ iubitorĭ de némulŭ lorŭ, aceea adecă ce cuprinde avêntulŭ celŭ puternicŭ, prin care némulŭ românescŭ victoriosŭ a eşitŭ la ivélă, arĕtându-şĭ prin bărbaţĭ valoroşĭ şi fapte marĭ puterea vieţeĭ, de asemenea asupra moduluĭ tractăriĭ acesteĭ epoce, a mână cu mulţimea de documente, n'aşĭ puté decât să repetŭ laudele şi recunoscinţele, ce onorabilulŭ nostru colegŭ d-lŭ Bariţiŭ a făcutŭ primuluĭ volumŭ premiatŭ de Academie; dar, fiind-că aceleaşĭ laude şi recunoscinţe se cuvinŭ în asemenea mĕsură şi celorŭ-lalte volume, îmĭ reservŭ a le cità şi aplicà maĭ la vale.

Volumulŭ III, întitulatŭ în deosebĭ «*Epoca luĭ Mihaiŭ Vitézulŭ*» şi publicatŭ la 1890 totŭ de odată şi ca *opŭ de sine,* este celŭ maĭ lăţitŭ şi maĭ cunoscutŭ şi apreciatŭ printre Românĭ. Acéstă epocă cuprinde numaĭ 87 anĭ; ea este tractată pe pagine 680, cu miĭ de note şi citaţiunĭ, carĭ impunŭ atentuluĭ cetitorŭ o deplină recunóscere a seriosităţiĭ şi solidităţiĭ studielorŭ d-luĭ autorŭ

In acestŭ volumŭ d-lŭ Xenopol ne arată în modŭ viŭ şi cuprindĕtorŭ, puternicele încercărĭ ale ambelorŭ ţĕrĭ românescĭ pentru a-şĭ recâştigà, apĕrà şi conservà vechia libertate în procesulŭ lorŭ de desvoltare. Eroiĭ acestorŭ încercărĭ aŭ fostŭ în Moldova *Ioanŭ Vodă celŭ cumplitŭ,* iar în Muntenia *Mihaiŭ Vitézulŭ,* şi încercările aŭ fostŭ destulŭ de glorióse, pentru a ilustrà în istorie numele eroilorŭ, precum şi alŭ Românilorŭ conduşĭ de aceia; ele însă n'aŭ isbutitŭ a îndepărtà grelele pericole, ba încă a urmatŭ unŭ noŭ flagelŭ pentru ţĕrĭ: *invasiunea Grecilorŭ,* apoĭ nouĕ lupte şi încercărĭ de a scăpà de acestŭ flagelŭ, fără succesŭ şi acéstă luptă, celŭ puţinŭ fără succesŭ directŭ şi imediatŭ.

Elementulŭ grecescŭ, cultura grecéscă, aŭ înlocuitŭ în timpŭ destulŭ de scurtŭ *slavonismulŭ,* ce se încuibase prin secolĭ printre Românĭ. Lupta cu grecismulŭ a duratŭ şi ea cam 200 de anĭ. Şi prin acéstă lungă şi grea luptă, aşà cum ne-o descrie d-lŭ

Xenopol, se dovedesce încă odată în modŭ eclatantŭ *vitalitatea română națională* a elementuluĭ latinŭ din Dacia Traiană, care vitalitate în procesulŭ sĕŭ de evoluțiune, ce durase peste una mie de anĭ, a pututŭ fi adese-orĭ împedecată, nicĭ odată suprimată. A mea părere tocmaĭ pe aceste constatărĭ este, că nimicŭ maĭ sigurŭ ca acéstă recunóscere, la care contribuescŭ putericŭ studiele și expunerile d-luĭ Xenopol, și cărora atâtŭ de multŭ corespundŭ faptele positive, póte să ofere sufletuluĭ nostru românescŭ o maĭ mare mângâere și inimeĭ nóstre o maĭ întemeiată speranță pentru unŭ viitorŭ maĭ mare și maĭ frumosŭ.

Acestŭ alŭ III-lea volumŭ cuprinde următórele capete:

Cap. I. Dela mórtea luĭ *Petru Rareșŭ* până la *Mihaiŭ Vitézulŭ*, periodŭ de 47 anĭ, adecă dela 1546—1593.

Cap. II. Domnia luĭ *Mihaiŭ Vitézulŭ*, care, deși a fostŭ numaĭ de 8 anĭ, se espune pe 245 pagine, cuprindêndŭ tóte momentele vieţeĭ și activitățiĭ mareluĭ eroŭ alŭ epoceĭ sale, ast-felŭ că acéstă parte a opuluĭ se póte dice cu dreptŭ cuvîntŭ *cea maĭ strălucită.*

Cap. III. Dela mórtea luĭ Mihaiŭ Vitézulŭ până la Mateiŭ Basarabŭ și Vasile Lupu, adecă dela 1601—1633.

Către acestea, d-lŭ autorŭ adauge într'unŭ alŭ IV-lea cap., *Fenomenele generale ale vieţeĭ române în periodulŭ slavonismuluĭ*, capitolŭ ce se estinde peste 150 pagine și este de totŭ interesantŭ și instructivŭ, prin modulŭ cum ni se arată începutele pornirĭ spre desvoltarea națională a elementuluĭ românescŭ.

Volumulŭ IV, căruia d-lŭ autorŭ iĭ dă titlulŭ de *Cartea III*, cu *Istoria modernă a Românilorŭ din Dacia Traiană*, considerândŭ ast-felŭ volumulŭ I și alŭ II, de *Cartea I*, cu *Istoria veche*, iar alŭ III-lea cu *epoca luĭ Mihaiŭ Vitézulŭ*, de Cartea a II-a.

Acestŭ alŭ IV-lea volumŭ cuprinde periodulŭ dela *Mateiŭ Basarabŭ și Vasile Lupu* până la revoluțiunea grecéscă, adecă dela 1633 până la 1714, anĭ 81, în următórele capete:

Cap. I. *Mateiŭ Basarabŭ și Vasile Lupu*, începêndŭ cu *Istoria politică și culturală, înrîurirea grecéscă*, etc.

Cap. II. *Istoria Munteniei și a Moldoveĭ* până la Brâncoveanu, adică dela 1654—1689.

Cap. III. *Țĕrile române pe timpulŭ luĭ Constantinŭ Brâncoveanu,* dela 1689—1714.

Se adauge la fine unŭ alŭ IV cap., ce tractéză despre *fenomenele generale ale vieţeĭ românescĭ, vieţeĭ politice, economice şi culturale* din ambele ţĕrĭ românescĭ, arĕtândŭ pe pagine 121, în tr'unŭ modŭ demnŭ de recunoscinţă, tóte mişcările şi direcţiunile şi pe toţĭ bărbaţiĭ activĭ pe aceste terene.

Erà acestŭ capitolŭ în cuprinsulŭ sĕŭ de neapĕrată trebuinţă, pentru ca cetitoriĭ în tótă privinţa să pricépă stadiulŭ în care se află desvoltarea ţĕrilorŭ şi să fie orientaţĭ asupra moduluĭ cum acelea aŭ trecutŭ în epoca aşa ḑisă a Fanarioţilorŭ, de care se ocupă *volumulŭ alŭ V-lea,* începêndŭ dela anulŭ 1711—1821.

Impărţirea acestuĭ volumŭ, de pagine 774, este următórea:

Cap. I. Despre *Mavrocordaţĭ,* 1711—1749.

Cap. II. Istoria ţĕrilorŭ până la pacea dela Cuciuc-Cainargi, 1749—1774.

Cap. III. Istoria ţĕrilorŭ până la pacea dela Bucurescĭ, 1774—1812.

Cap. IV. Rĕsturnarea *Fanarioţilorŭ,* dela 1812—1821.

La urmă se adaugŭ două capitole, V şi VI, despre *Resultatele epoceĭ,* carĭ resultate sunt: *Invingerea ideilorŭ liberale şi naţionale* şi *Cultura românéscă* în secolulŭ XVIII. Ast-felŭ şi acestŭ volumŭ, estinḑêndu-se asupra unuĭ periodŭ de 110 anĭ din viéţa némuluĭ românescŭ în Dacia Traiană, a continuatŭ a ne înfăţişà, prin date şi fapte, via şi neadormitŭ lucrătórea putere vitală a elementuluĭ românŭ din Carpaţĭ şi dela Dunăre.

Atâta este ceea ce am creḑutŭ de lipsă şi mĭ-am ţinutŭ de datorie a espune înaintea d-vóstre, despre cuprinsulŭ în generalŭ alŭ celorŭ patru şi respectivŭ cincĭ volume ale cărţiĭ d-luĭ Xenopol, despre împărţirea materieĭ, despre importanţa tractăriĭ eĭ, despre spiritulŭ şi respectivŭ meritulŭ aceste lucrărĭ — in generalŭ luate.

Avêndŭ noĭ informaţiune, Domnilorŭ Colegĭ, că volumulŭ VI, cu care d-lŭ autorŭ voesce a-şĭ completà — pentru prima ediţiune — vastulŭ sĕŭ opŭ, încheindu-lŭ cu *Unirea ambelorŭ Principate* şi alegerea luĭ Alexandru Cuza de Domnŭ alŭ Principatelorŭ-Unite la 1859, se află şi elŭ maĭ de multŭ timpŭ sub tiparŭ şi are să

vadă lumina câtŭ maĭ curêndŭ, nu maĭ póte încăpé nicĭ o îndoială, că d-lŭ Xenopol va corespunde angagiamentuluĭ sĕŭ și în acéstă privință.

Rĕmâne acum ca să vĕ daŭ câte-va specimene maĭ în parte, maĭ speciale, relative atâtŭ la valórea, câtŭ și la defectele saŭ scăderile opuluĭ de sub cercetare. Maĭ înainte însă de a trece la acéstă maĭ de aprópe aprețiare a opuluĭ, să-mĭ dațĭ voie a mĕ raportà și eŭ, precum a făcutŭ venerabilulŭ nostru colegŭ d-lŭ Barițiŭ la 1889 întru apreciarea volumuluĭ primŭ, la înseșĭ cuvintele, respectivŭ la dorința și cererea și declarațiunile d-luĭ autorŭ în cuvîntulŭ de introducere alŭ opuluĭ sĕŭ, maĭ vîrtosŭ că și Academia nóstră, prin votulŭ eĭ, prin care la 1889 i-a acordatŭ premiulŭ Eliade-Rădulescu, indirectŭ a consimțitŭ ca acelea.

D-lŭ autorŭ îșĭ exprimă dorința, ca—«*ceĭ ce se vorŭ ocupà de lucrarea acésta, să o considere în întregulŭ eĭ,* și *să nu se opréscă la o perióđă* óre-care, căcĭ bine înțelesŭ, *într'o întreprindere atâtŭ de vastă, erà peste putință a nu slăbì câte-odată.*» Totŭ la acelŭ locŭ d-lŭ autorŭ, întru justificarea întreprindereĭ sale «*îndrăznețe*», cum o numesce, argumentéză așa: «*Istoria unuĭ timpŭ se clădesce în tot-dea-una cu materialulŭ adunatŭ până atuncĭ;*» căcĭ: «*dacă ar fi să așteptămŭ ca totŭ materialulŭ istoricŭ alŭ unuĭ poporŭ să fie descoperitŭ, nu amŭ maĭ ajunge nicĭ odată să expunemŭ cursulŭ viețeĭ sale.*» La urmă d-lŭ autorŭ ne încredințéză, că «*a scrisŭ ale sale șése volume cu o egală iubire pentru tóte timpurile ce se desfășuraŭ minţeĭ sale, atâtŭ cele de glorie și măreție, câtŭ și acele de durere și restriște.*»

D-lŭ Barițiŭ, în raportulŭ sĕŭ dela 1889, a recunoscutŭ cu privire la volumulŭ I, că *eruditulŭ d-nŭ profesorŭ dela Iașĭ a împlinitŭ ceea ce a promisŭ,* în specialŭ *a sciutŭ a se ferì de tendința d'a lunecà la conjecturĭ, a sciutŭ căuta și folosì, în cea maĭ mare parte a lorŭ, isvórele de căpetenie ale istorieĭ nóstre, așà în câtŭ nu i-a fostŭ greŭ de a susținé, că lucrarea ce o înfățișéză națiuneĭ sale este unŭ sistemŭ întregŭ, care caută să-șĭ dea séma de succesiunea tuturorŭ împrejurărilorŭ, prin carĭ dînsa a trecutŭ.*

Eŭ, din a mea parte, după impresiunile ce mĭ-a făcutŭ studiulŭ ulterióreloră volume, potŭ să vĕ încredințezŭ în cea maĭ bună consciință, că aceste volume nu numaĭ nu rĕmânŭ îndărătulŭ celuĭ d'întâiŭ, și în totalŭ judecate par'că devinŭ din ce în ce maĭ perfecte; ceea ce însă nu va să dică, că nu aŭ și ele câte o parte maĭ slabă.

Am atinsŭ maĭ sus la loculŭ sĕŭ epoca așa numită *a Fanarioțilorŭ*, dela 1711—1821. Acéstă epocă este, precum fórte cu dreptŭ a observatŭ onor. nostru colegŭ d-lŭ Urechiă, în a sa mare operă istorică, cea maĭ desconsiderată și negligiată parte a istorieĭ țĕrilorŭ românescĭ dela Dunăre. A fostŭ, se vede, reservatŭ d-luĭ Urechiă și cu elŭ saŭ pe urma luĭ d-luĭ Xenopol, ca să vină și să încerce, cu date și documente multe și plausibile, a revendică acesteĭ epoce însemnătatea ce i se cuvine în istoria țĕrilorŭ românescĭ.

Aprópe întregŭ volumulŭ alu V-lea alŭ opereĭ d-luĭ Xenopol se ocupă cu acea epocă. Acì ni se arată și ni se esplică originea, cu adevĕratulŭ îndemnŭ la introducerea Domnilorŭ din Fanarŭ, convingêndu-ne că acéstă introducere n'a fostŭ din *principiŭ*, ci din *oportunitate politică*, provenindŭ directŭ din alianța luĭ Cantemirŭ cu țarulŭ Petru-celŭ-Mare și din neîncrederea — pentru acestŭ incidentŭ — în Domniĭ naționalĭ; iar maĭ departe, că acéstă mĕsură de oportunitate, sigurŭ pentru că a fostŭ și a rĕmasŭ de acéstă natură prin totŭ cursulŭ timpuluĭ de una sută și dece anĭ, n'a fostŭ esclusivă, adecă nu s'a esecutatŭ ca de rigóre, ci după împrejurărĭ admișĭ aŭ fostŭ la domnie și uniĭ dintre pămîntenĭ, întocmaĭ precum și maĭ înainte printre Domniĭ indigenĭ se admitea saŭ impunea și câte unŭ străinŭ; de altă parte că, precum maĭ înainte printre Domniĭ pămîntenĭ maĭ mulțĭ eraŭ faimoșĭ prin jafurile lorŭ, așa printre Fanarioțĭ uniĭ s'aŭ găsitŭ fórte bine îngrijitorĭ de țéră și de poporŭ.

Peste totŭ d-lŭ Xenopol, în acestŭ alŭ V-lea volumŭ alŭ sĕŭ, maĭ vîrtosŭ ne-a doveditŭ că ține și elŭ la devisa onorabiluluĭ nostru colegŭ d-lŭ Urechiă, de a judecă pe Domnitoriĭ țĕrilorŭ, ***după fapte, iar nu după trebuințele politiceĭ dileĭ.***

Se ridică din maĭ multe părțĭ, și nu fără cuvîntŭ, imputarea

că d-lŭ Xenopol tocmaĭ în acestŭ volumŭ alŭ sĕŭ n'a utilisatŭ din destulŭ mulţimea de documente, în timpulŭ maĭ noŭ adunate chiar de Academia nóstră. Dar eŭ nu potŭ să perdŭ din vedere, că d-lŭ Xenopol încă de maĭ înainte îşĭ anunţase cartea sa ca *terminată*, şi dînsulŭ, precum am atinsŭ maĭ sus, nicĭ n'o presentă publiculuĭ ca *perfectă!* Nu i se póte decĭ luà în nume de rĕŭ, că dînsulŭ pentru prima publicare s'a multumitŭ cu documentele sale propriĭ, maĭ vîrtosŭ că, totuşĭ cartea sa şi în acéstă privinţă este cea d'întâia, care ne presintă epoca Fanarioţilorŭ într'o sistemă aprópe completă şi destulŭ de bine întocmită, pentru a puté bine pricepe şi aprecià acea epocă.

Cu multŭ maĭ greŭ cumpĕnitóre credŭ eŭ o altă scădere, unŭ altŭ defectŭ, ce se impune esaminatoruluĭ atentŭ şi cunoscĕtorŭ de împrejurărĭ în cartea d-luĭ Xenopol, anume în volumele II, III, IV şi V. Inţelegŭ modulŭ saŭ metodulŭ, cu care d-lŭ autorŭ tractéză *Istoria Românilorŭ de peste Carpaţi,* din Transilvania, Banatŭ şi părţile Ungarieĭ propriŭ ḑise.

Acéstă istorie nu este scrisă ca unŭ ce legatŭ, întregŭ şi continuŭ, după o sistemă proprie, după perióde şi epoce, acomodată în ordine cronologică împrejurărilorŭ şi evenimentelorŭ, cum se succedŭ ele, ci ea se espune în modŭ maĭ multŭ sporadicŭ, incidentalŭ şi ocasionalŭ, formândŭ în faptŭ unŭ adausŭ la istoria ţĕrilorŭ de dincóce, unŭ adausŭ, ce e dreptŭ, destulŭ de importantŭ.. Căcĭ — nu-ĭ vorbă — d-lŭ Xenopol se ocupă destulŭ de multŭ, maĭ multŭ póte decât orĭ-care altŭ istoricŭ de dincóce, de sórta Românilorŭ de dincolo; dînsulŭ atinge maĭ tóte luptele şi vicisitudinele de ceva însemnătate ale acelorŭ Românĭ, şi-şĭ dă tótă silinţa de a le cuprinde şi pĕtrunde; însă legătura între ele lipsesce, fiind-că îĭ lipsescŭ multe din studiele şi documentele necesare.

Dar acéstă lipsă nu mĕ face nicĭ să mĕ mirŭ, nicĭ să-ĭ facŭ vre-o grea imputare d-luĭ autorŭ; căcĭ îmĭ este cunoscutŭ că cele maĭ importante date şi documente, relative la viéţa maĭ vîrtosŭ locală, aşĭ puté ḑice cea internă a popórelorŭ de pe teritoriile Dacieĭ şi Panonieĭ, înainte de secolulŭ alŭ XIX-lea, abia în timpulŭ maĭ noŭ aŭ începutŭ a fi scóse la lumină de prin archivele, până

aci *secrete* ale ţĕriĭ şi ale capitulelorŭ catolice, unde ele ca la «*loca credibilia*» se păstraŭ; pe lângă acésta aceste publicaţiunĭ se facŭ maĭ numaĭ în limba maghiară, rarŭ accesibilă literaţilorŭ nostri de dincóce.

N'am nicĭ câtŭ îndoială, că dacă d-lŭ Xenopol putea să aibă cunoscinţă despre colecţiunile, datele, lucrările scóse la lumină de unŭ *Pesti Fr.*, unŭ *Szent-Kláray*, unŭ *Bunyitay, Acsády I., Franknoi V., Lázár Gy., Marky S., Teleky S., Thaly K.*, etc. cu totulŭ alt-felŭ tractà epoca «*Chinezatelorŭ române*» -- «*Districtus valachici, jure nobilitario*», acelorŭ instituţiunĭ naţionale din evulŭ de mijlocŭ, în carĭ Româniĭ secole întregĭ trăiră viéţă politică-naţională autonomă; alt-felŭ ne presentà *istoria Bisericeĭ române*, luptele aceleia cu Calvinismulŭ, cu Slavonismulŭ şi cu Catolicismulŭ; chiar şi *încercările revoluţionare de maĭ înainte* ale poporuluĭ românŭ, alt-felŭ le judecà; iar *jugulŭ iobăgieĭ*, ce *marea împĕrătésă Maria Teresia*, la stăruinţa oligarchilorŭ maghiarĭ, dela 1776 încóce, l'a impusŭ Românilorŭ din Banatŭ, până acì pururea ómenĭ liberĭ, sigurŭ că-lŭ inferà şi condemnà, cum i se cuvine!

Trebue decĭ să aşteptămŭ completarea în aceste şi maĭ multe alte privinţe, dela viitorŭ; iar până atuncĭ să ne mulţumimŭ cu ceea ce d-lŭ Xenopol a putut să ne dea.

Am găsitŭ de lipsă şi cu cale ca să vĕ daŭ câte-va probe şi despre unele puncte maĭ speciale şi amĕnunte, dar fórte caracteristice, din scrierea de a căreia censurare ne ocupămŭ.

Relativŭ la situaţiunea ţĕrilorŭ românescĭ între aniĭ 1799 şi 1802, d-lŭ profesorŭ Xenopol (vol. V, pag. 337) scrie:

«Deşi Româniĭ începuseră a cunósce, că şi Ruşiĭ nu din dragă inimă se jertfescŭ pentru eĭ, totuşĭ suferinţele pe carĭ le înduraŭ sub Turcĭ, eraŭ aşa de cumplite, aşa de usturătóre, în câtŭ eraŭ *împinşĭ* în chipŭ fatalŭ a se aruncà maĭ curînd în braţele Ruşilorŭ, decât a perì mâncaţĭ de păgânĭ! Şi într'adevĕrŭ Turciĭ, simţindŭ că véculŭ li s'a scurtatŭ, eĭ păreaŭ a fi uitatŭ orĭ-ce normă de înţeléptă purtare. Se aruncaŭ eĭ înşişĭ în gura prăpastieĭ.»

La pag. 641 scrie d-lŭ Xenopol despre Domnulŭ grecŭ *Constantinŭ Mavrocordatŭ*: «vĕdêndŭ întârdierea copiilorŭ în învĕţătura gra-

maticeĭ (grecescĭ) și gândindu-se fórte dreptŭ că școlariĭ românĭ vorŭ puté maĭ ușorŭ deprinde gramatica grecéscă, dacă ar cunósce pe acea a lorŭ, însărcinéză pe Eustație Brașovénulŭ, ca să alcătuéscă o gramatică a limbeĭ române. Brașovénulŭ în 1756 isbuti să scrie cea d'întâĭ gramatică română într'unŭ chipŭ așa de deplinŭ, în câtŭ încercarea luĭ îĭ face cea maĭ mare onóre.» Astădĭ, D-lorŭ Colegĭ, după o cultură și după experiențe de unŭ secolŭ și jumĕtate, ocrotitoriĭ străinĭ aĭ milióneIorŭ de Românĭ încă n'aŭ ajunsŭ nicĭ măcar a pricepe pe Domnulŭ grecŭ de odinióră și a-ĭ urmà esemplulŭ.

La pag. 706 d-lŭ Xenopol scrie: «Revoluțiunile vechĭ dela 1437, 1514 și 1519 ale poporuluĭ țĕrănescŭ din Transilvania eraŭ ***sociale***; ele ținteaŭ a respinge apĕsarea neomenósă, făcută de ***nobilĭ*** asupra iobagilorŭ; fiindŭ însă că nobiliĭ eraŭ cu toțiĭ Ungurĭ, revoluțiunea îșĭ pusese de țintă ***stîrpirea tuturorŭ Ungurilorŭ din Ardélŭ.***»

Aci d-lŭ Xenopolŭ face o greșélă. Maĭ întâĭ de tóte eŭ trebue să punŭ unŭ mare semnŭ de întrebare la citata revoluțiune dela 1514 (?), iar maĭ departe notezŭ, că deși poporulŭ maltratatŭ de stăpâniĭ sĕĭ nu-șĭ scia feri inima de ură și sufletulŭ de pofta rĕsbunăriĭ în contra întregŭ némulŭ tiranilorŭ sĕĭ, totușĭ pe acelŭ timpŭ alŭ mișcărilorŭ «*sociale*», cum prea bine ni le caracteriséză autorulŭ, încă nu existaŭ nicĭ apĕsărĭ naționale simțite, nicĭ ure de acéstă natură; apoĭ nicĭ nobiliĭ nu aŭ fostŭ vre-odată cu toțiĭ maghiarĭ, și nicĭ că Româniĭ din Transilvania, Banatŭ și Ungaria și-aŭ pusŭ vre-odată în trecutŭ de țintă ***stîrpirea tuturorŭ Ungurilorŭ***, adecă a ***némuluĭ unguréscŭ.***

In fine, memorabilŭ și demnŭ de amintire ceea ce d-lŭ Xenopol scrie în vol. V despre ***starea financiară*** a țĕrilorŭ Moldavia și Muntenia pe la finitulŭ secoluluĭ XVIII. Elŭ pune venitulŭ uneia și alteia țĕrĭ, din totŭ felulŭ de dărĭ saŭ ***jafurĭ***, după datele sale, până la $3^1/_2$ și respectivŭ $3^2/_5$ de milióne leĭ, și dice (pag. 584) «tóte cheltuelele aŭ în vedere ***numaĭ și numaĭ interesele personale ale Turcilorŭ, Domnuluĭ și boerilorŭ.*** Statulŭ erà pe atuncĭ consideratŭ ca o întinsă companie de exploatare, poporulŭ ca o turmă

de oĭ, dela care culegĭ ródele, fără a-țĭ da altă ostenélă decât de-a le lăsà să pască pe câmpiĭ.» Nu se putea maĭ bine caracterisà acelŭ stadiŭ politicŭ și financiarŭ, pentru ca să comparămŭ presentulŭ cu elŭ.

In câtŭ pentru limba, cu care este scrisŭ opulŭ de sub întrebare, d-lŭ autorŭ crede «*a fi învelitŭ adevĕrulŭ istoricŭ într'o haină frumósă.*» Și eŭ din a mea parte găsescŭ haina destulŭ de ușóră și frumósă, specialŭ în câtŭ privesce stilulŭ eĭ. Totușĭ nu-mĭ potŭ ascunde părerea, că ea, acéstă haină frumósă, este cam prea ***provincială moldovenéscă.***

Credŭ, Domnilorŭ Colegĭ, că prin espunerile mele, prin citațiunile și observațiunile ce v'am făcutŭ, v'am oferitŭ o basă îndestulătóre, pentru ca să vĕ puteţĭ formà o judecată destulŭ de întemeiată asupra meritului cărțeĭ d-luĭ profesorŭ Xenopol. Nu-ĭ vorbă, are acestŭ vastŭ și bogatŭ opŭ, precum din capulŭ loculuĭ a recunoscutŭ însușĭ d-lŭ autorŭ, și părțĭ maĭ slabe, și puncte respectivŭ părerĭ greșite, din carĭ o critică ageră și fără consideraţiunĭ pentru munca grea, pentru dificultățile începutuluĭ și pentru multe alte împrejurărĭ, cu carĭ împreunată este compilarea de documente și scrierea unuĭ opŭ de asemenea cuprinsŭ, ḑicŭ ar puté să construéscă arme puternice în contra valoreĭ peste totŭ a cărțeĭ; eŭ însă, avêndŭ în vedere cuvintele codicilulul Herĕscu, prin care s'aŭ întemeiatŭ premiele espresŭ «***pentru cea maĭ bună publicațiune,***» respectivŭ pentru opera «*care va fi judecată ca cea maĭ bună publicațiune,*» — am cercetatŭ și am adunatŭ, pe câtŭ posibilŭ mi-a fostŭ, atâtŭ dintre părțile cele maĭ bune, câtŭ și dintre cele maĭ slabe, o sumă destulŭ de mare, le-am cumpănitŭ între sine fără preocupațiune, ast-felŭ luândŭ convicțiunea, că părțile cele bune înḑecitŭ prevaléză peste cele maĭ slabe.

Pe acéstă cale eŭ am ajunsŭ la convicțiunea, că acestŭ opŭ ***merită recompensă,*** anume cele patru volume II, III, IV și V merită chiar ca să fie judecate ca «***publicațiunea de căpetenie***» din cursulŭ celorŭ patru anĭ precedențĭ. Pe aceste considerațiunĭ vĕ rogŭ să conveniţĭ cu mine, întru a propune plenuluĭ Academieĭ premiarea sa cu Marele Premiŭ Năsturelŭ de 12.000 leĭ.

Raportŭ către Comisiunea premielorŭ anuale,— de d-lŭ **N. Ionescu.**

Dintre cărțile trimise la concursŭ în ěstŭ anŭ, pentru Marele Premiŭ Năsturelŭ, și pentru Premiulŭ Eliade-Rădulescu mi-aŭ venitŭ în partea mea, la distribuirea făcută, următórele:

1. *Chrestomatia română,* de *M. Gaster. I, II. Leipzig, Bucuresci, 1891.*

2. *Vechile cronice moldovenescĭ până la Urechiă,* de *Ioanŭ Bogdan. Bucurescĭ 1891.*

3. *Michailŭ Eminescu,* de *N. Pětrașcu. Bucurescĭ 1891.*

4. *Arta în comandamentŭ,* de *Căpitanŭ Dymolescu. Târgoviște 1892.*

După cum am avutŭ onóre de a v'o spune și din viŭ graiŭ, socotința mea este că scrierea d-luĭ Bogdan merită premiulŭ celŭ micŭ; iar pentru premiulŭ celŭ mare Năsturelŭ așĭ cuteză a propune cărticica întitulată: *Memoriĭ din timpulŭ rěsboiuluĭ pentru independență (1877—1878)* de *Sergentulŭ Ștefanŭ Georgescu,* apărută anulŭ trecutŭ 1892 în edițiunea a treia.

Să începŭ a vě arětă, prea stimațĭ colegĭ, de ce nu vě propunŭ pentru nicĭ unulŭ din premiĭ scrierea d-luĭ Căpitanŭ Dymolescu. Autorulŭ însușĭ pare a avé consciință de dificultățile multe și multiple ale uneĭ scrierĭ teoretice despre arta comandamentuluĭ, căcĭ, în capitolulŭ despre *detaliele* comandamentuluĭ ne spune că, dacă curentulŭ va fi favorabilŭ, atuncĭ d-sa va redactă «într'o edițiune următóre *unŭ tractatŭ* maĭ vastŭ» asupra arteĭ în comandamentŭ!

Inainte chiar de a intrà în capitolele 1 și 2, carĭ tractéză despre considerațiunĭ generale și despre comandamentŭ în genere, d-lŭ căpitanŭ citéză poețiĭ Orațiŭ și Béranger și dedică scrierea *soțieĭ sale iubite.* Citările poețilorŭ sunt acestea: «Quidquid agis, prudenter agas et respice finem». «Aimer, aimer c'est être utile à soi,

se faire aimer c'est être utile aux autres.» Dedicarea e laconică, dar espresivă.

Câte-va citărĭ prescurtate potŭ da gustŭ cetitorilorŭ de a se delectà cu tótă scrierea.

Judecata şi *tactulŭ*, ḑice, sunt două marĭ principiĭ, carĭ, unite cu *energia*, principiulŭ nestrămutatŭ şi calitatea de căpetenie, constituescŭ sistemulŭ comandamentuluĭ uneĭ armate. Iar arta comandamentuluĭ o definesce aşa: «angrenagiulŭ tactuluĭ şi alŭ judecăţiĭ cu energia.» (Pag. 14, 15).

«Disciplina, adaoge d-lŭ căpitanŭ (p. 15), cere supunere la pasivitate» şi crede d-sa că «ar fi timpulŭ să se convingă tótă lumea că, pentru a supune pe omŭ în ḑiua de astăḑĭ, trebue artă». «Meseria nóstră, maĭ ḑice d-sa, nu cere a supune pe omŭ individualŭ numaĭ, ci din contra ea cere a supune massele, colectivităţile de ómenĭ.»

Sub rubrica *Consideraţiunilorŭ generale*, d-lŭ căpitanŭ Dymolescu se referă la armatele bĕtrâne şi la Napoleon I, «care a dusŭ enormele luĭ nebulóse de veteranĭ în pustiile Egiptuluĭ şi în stepele Rusieĭ.» (Pag. 17.)

In capitolulŭ despre *Comandamentŭ în genere*, d-lŭ căpitanŭ definesce comandamentulŭ în două modurĭ. (Pag. 25)

Totuşĭ caută şi la ceea ce se petrece în viaţa civilă, şi vine a comparà armata cu magistratura şi codicile cu reglementele militare.

«Magistratulŭ, ḑice, caută a pune tot-deauna armonie între codice şi comentariĭ, de aceea şi noĭ (militariĭ) trebue să ne conducemŭ în armonie cu unŭ comentatorŭ, care se numesce *arta în comandamentŭ*.» Şi de acì necesitatea *studielorŭ* ce urmézà şi pe carĭ le numesce *Detaliele comandamentuluĭ* enumerate în VII seriĭ, carĭ tóte aŭ sentinţa lorŭ morală caracteristică, bună-óră: supunere către legile natureĭ; armonia dintre acţiune şi preceptele filosofice; raţiunea de a fi a armateĭ, etc.; fidelitate către ordine şi în execuţiune, etc.; accesibilitate şi afabilitate, etc.; solidaritate şi rĕspundere; înfăţişare; demnitate şi umilire; esactitate şi precisiune.

Seria VII are dreptŭ sub-titlu *francheţă* şi *lealitate* (pag. 126—128), unde autorulŭ citézà proverbiulŭ românescŭ: «*Orĭ te pórtă cum*

ţi-e portulŭ, orĭ vorbesce cum ţi-e gândulŭ.» Ni se pare că proverbiulŭ este altmintrelea: «Orĭ te pórtă cum ţi-e vorba, orĭ vorbesce cum ţi-e portulŭ.»

Să trecemŭ dela căpitanŭ la rangulŭ de josŭ.

Dacă a comandà este o artă, apoĭ a se supune şi a ascultà este maĭ multŭ decât atâta, este deşteptarea consciinţeĭ, este a se sacrificà pe sine pentru fericirea altuia, a se jertfì spre mântuirea tuturorŭ. Fie patria, fie o idee măcar, oşteanulŭ care îşĭ pune sufletuŭ pentru dînsa este într'adevĕrŭ o virtute. Ia să vedemŭ ce se spune în *Memoriile* unuĭ sergentŭ bucureşteanŭ, care a fostŭ părtaşŭ la rĕsboiulŭ de independenţă din aniĭ 1877—1878.

Incepe aşa: «In vara anuluĭ 1877 se vorbià despre rĕsboiŭ, şi se dase ordinŭ pentru concentrarea reservelorŭ. Intrasemŭ voluntarŭ în bateria călărétă din regimentulŭ I de artilerie, aflatŭ în Bucurescĭ.... Regimentulŭ primise ordin să pornéscă la Craiova.... Incepù să soséscă reserviştiĭ, uniĭ din eĭ oamenĭ bĕtrânĭ, din contingentulŭ 1868--69.... Intr'o seară fuseĭ trimisŭ să copiezŭ ordinele comandantuluĭ de divisie.... In acea seară m'aŭ însărcinatŭ pe mine în loculŭ furieruluĭ.... Veniseră toţĭ furieriĭ de la tóte corpurile carĭ aparţineaŭ de divisia nóstră. —Unulŭ a începutŭ a dictà, iar ceĭ-lalţĭ scriamŭ.... Când celŭ care dictà ajunsese pe la instrucţiile ce se daŭ serviciuluĭ sanitarŭ şi de ambulanţe, unulŭ din furierĭ exclamă: «Dar a draculuĭ manevră are să fie şi asta!» La aceste cuvinte toţĭ amŭ isbucnitŭ într'unŭ hohotŭ de rîsŭ. Sciamŭ bine că era vorba de o manevră seriósă.... Ceea ce nu sciamŭ positivŭ, era dacă vomŭ trece Dunărea, saŭ ne vomŭ mărgini numaĭ întru a ne apĕrà hotarele. In tóte ordinele ce ni s'aŭ dictatŭ, nicĭ vorbă nu era de rĕsboiŭ, ci numaĭ de manevre. —Ne miramŭ pentru ce ni se ascunde adevĕrulŭ? Le era frică să spue soldaţilorŭ că-ĭ duce la rĕsboiŭ?.... Ne indignamŭ şi criticamŭ fórte aspru purtarea celorŭ marĭ faţă cu armata.... Pe când discuţia era maĭ aprinsă, unŭ oficerŭ intră. Toţĭ tăcemŭ ca pesciĭ, nicĭ nu suflamŭ.... Venise pisica acasă.... După ce amŭ terminatŭ cu scrisulŭ, amŭ reînceputŭ *consiliulŭ de resboiŭ*, întreruptŭ de oficerŭ, şi, după

maĭ multe sfătuirĭ, ne înțelegemŭ asupra unuĭ punctŭ, adecă ca fie-care să informeze pe toțĭ ceĭ-lalțĭ despre cele ce va aflà, și apoĭ fie-care la rêndulŭ sĕŭ să comunice soldaților din corpurile respective. Apoĭ ne retragemŭ. Jurnale nu citiamŭ, nefiindu-ne permisŭ.... Așà că nu puteamŭ aflà maĭ nimicŭ.... Intr'acestŭ timpŭ armata rusă înaintà spre Dunăre. Peste vr'o două sĕptĕmânĭ eramŭ gata echipațĭ. Chesoanele pline cu obuze.... Pentru manevre, dragă Dómne! Soldațiĭ rîdeaŭ și spuneaŭ felŭ de felŭ de glume pe socotéla acelora, carĭ luase precauțiunea într'adevĕrŭ ridiculă de a ne ascunde adevĕrulŭ. — Primimŭ ordinŭ să pornimŭ la Calafatŭ. Eramŭ așezațĭ în ordine pe piața orașuluĭ, când trompetulŭ ne anunță sosirea coloneluluĭ: Pe unŭ calŭ albŭ fórte frumosŭ apare în galopŭ respectabilulŭ Colonelŭ Dunca. Par'că era Sf. George. Se opresce și ne ține următorulŭ discursŭ ce mi-lŭ reamintescŭ vorbă cu vorbă: «Copiĭ! Măria Sa Domnitorulŭ Carolŭ v'a încredințatŭ o mare «destinațiune! Fițĭ vrednicĭ de acéstă însărcinare! Sunteţĭ soldațĭ «și soldatulŭ nu-șĭ lasă arma din mână nicĭ odată! Arma vóstră «este tunulŭ! Maĭ bine să murițĭ decât să lăsațĭ ca dușmanulŭ «să pună mâna pe arma vóstră.» Unŭ «trăițĭ» formidabilŭ isbucnì din tóte pepturile; soldațiĭ păreaŭ transfiguraţĭ. Caiĭ chiar ascuțiseră urechile; părea că și dînșiĭ înțelegeaŭ însemnătatea acestorŭ cuvinte și că luaŭ și eĭ parte la entusiasmulŭ generalŭ... Atâtŭ eramŭ de voioșĭ în câtŭ credeamŭ că nimicŭ nu va puté resistà în contra nóstră. Rĕsboiulŭ erà o jucărie pentru noĭ. Maĭ târḑiŭ, la Plevna, amŭ pututŭ judecà grozăviile și greutățile luĭ... Séra amŭ ajunsŭ la Poiana, unde amŭ fostŭ împărțițĭ în gazde pe la sătenĭ. După ce amŭ terminatŭ cu îngrijirea cailorŭ, soldațiĭ se așéză pe lângă focurĭ, uniĭ curățindu-șĭ muniția, alțiĭ stândŭ de vorbă. De odată auḑimŭ trompeta sunândŭ ***alarma de rĕsboiŭ***. Toțĭ sărirămŭ în sus, grăbindu-ne să punemŭ maĭ iute șelele pe caĭ și să mergemŭ la postŭ. Nóptea întunecósă, sunetulŭ trompeteĭ, alŭ căreia ecoŭ se perdeà în depărtare, precum și călărețiĭ, carĭ ca nisce umbre treceaŭ în góna cea maĭ mare pe strade, făceaŭ asupra mea o așà impresiune că credeamŭ că mĕ aflu pe o altă lume. In ḑece minute eramŭ și pornițĭ spre Calafatŭ. Îmĭ închipuiamŭ că póte Turciĭ aŭ trecutŭ Du-

nărea încóce și că mergemŭ să-ĭ respingemŭ. Când am ajunsŭ la Calafatŭ, nicĭ vorbă nu era de Turcĭ. Întindemŭ corturile pe nisipŭ, și cum eramŭ de ostenitŭ am adormitŭ îndată. A doua ḑi diminéța, celŭ d'întâiŭ lucru ce mĭ-a isbitŭ vederea, aŭ fostŭ corturile turcescĭ de peste Dunăre, albindŭ pe délurile de prin prejurulŭ Vidinuluĭ. Până atuncĭ însă, Turciĭ nu ne făcuse nicĭ o supĕrare. Petreceamŭ timpulŭ făcêndŭ tăbiĭ împrejurulŭ Calafatuluĭ și exercițiĭ cu tunurile....

«De odată se aude o detunare de peste Dunăre, și câtŭ aĭ clipi din ochĭ o bombă turcească se sparge la capĕtulŭ parculuĭ bateriei nóstre călărețe.... Eĭ (Turciĭ) îndreptaseră tunurile asupra orașuluĭ Calafatŭ. Noĭ din contră țintiamŭ unde vedeamŭ că ese fumŭ. Canonada a ținutŭ ca la o jumĕtate de oră.» (Pag. 6—8.)

Aicĭ (pag. 8) sergentulŭ memoralistŭ spune ce gândesce să scrie:

«Nu voiŭ a face ***istoriculŭ rĕsboiuluĭ*** din 1877—78 și nicĭ că am de gândŭ a da la ivélă cine scie ce lucrare literară, și nicĭ nu am pretențiunea de a luà premiulŭ dela Academie. Ci numaĭ voescŭ a povesti ceea ce am vĕḑutŭ cu ochiĭ meĭ, fără a face vre-unŭ comentariŭ saŭ să cautŭ să coordonezŭ faptele baterieĭ călărețe din care făceamŭ parte, cu operațiunile armateĭ române. Cele ce descriŭ nu sunt decât impresiunile ce mi s'aŭ întipăritŭ în mintea mea de copilŭ, căcĭ de abia împlinisemŭ 16 anĭ, și carĭ impresiunĭ nu se vorŭ șterge din minte-mĭ cât voiŭ trăì.»

La pag. 35—36, autorulŭ vorbesce despre petrecerile în timpulŭ asediuluĭ:

«Pe vreme bună saŭ rea și chiar sub focurile dușmanilorŭ, soldațiĭ veclnicŭ glumiaŭ... Orĭ cât de miserabilă ar fi viața de campanie, își are și ea farmeculŭ eĭ. Și nu credŭ să existe unŭ singurŭ soldatŭ, care să fi trecutŭ prin asta, și să nu-șĭ reamintéscă cu óre-care plăcere de acestŭ traiŭ țigănescŭ... Fiind-că pomenirămŭ de Țiganĭ, îmĭ aduseiŭ aminte de pățania unuia. In regimentulŭ nostru era unŭ soldatŭ, anume Ghiță, descendentŭ directŭ alŭ Faraonilorŭ. Bărbatŭ frumosŭ și voinicŭ. Îĭ crescuse barba și pĕrulŭ ca la unŭ popă. Nu se scie de unde găsise unŭ potcapiŭ; când ìlŭ punea în capŭ și începea să cânte aghióse pe nasŭ, juraĭ că e popă. Ce-ĭ dă draculŭ în gândŭ!? Ca la ḑi întâiŭ Octobre să boteze Bulgariĭ. Fără să-șĭ spună planulŭ nimĕnuĭ, dis de diminéță își pune potcapiulŭ în capŭ, iea o legătură de busuiocŭ în mână și, urmatŭ de soldatulŭ Boiangiu Nicolae cu o căldărușe cu apă în mână, plécă prin satŭ din casă în casă, cântândŭ: «In Iordanŭ botezându-te tu Dómne!» Bulgariĭ se miraŭ că ce felŭ de popă

este ĕsta: cu potcapiŭ de popă în capŭ şi îmbrăcatŭ cu mantă soldăţéscă!? Iar Boiangiu le spunea fórte seriosŭ că mantaua a împrumutat'o dela unŭ soldatŭ, fiindu-ĭ frigŭ popiĭ numaĭ în anteriŭ, şi că acesta este unŭ popă fórte învĕţatŭ, adusŭ tocmaĭ dela Bucurescĭ, ca să cetéscă ceva molifte pe la soldaţĭ, că prea s'aŭ făcutŭ nelegiuiţĭ, «*Dómne iartă-mĕ!*» Şi când pronunţă aceste din urmă cuvinte, Boiangiu făcea nisce crucĭ cât tóte ḑilele de marĭ. Botezaseră vre-o ḑece case. La unŭ locŭ daŭ peste unŭ soldatŭ stândŭ de vorbă cu ómeniĭ caseĭ. Acesta, care îĭ cunoscea, cum îĭ vede, îlŭ apucă risulŭ. Să se prăpădéscă şi maĭ multe nu, cu tóte semnele pe carĭ i le făcea Boiangiu. Rîdŭ şi Bulgariĭ şi facŭ hazŭ cu toţiĭ. Când, o Bulgarcă, observândŭ căldăruşa din mâna luĭ Boiangiu, începe să ţipe: — A!!! Iată căldăruşa mea de smântână! Apucă căldăruşa cu mânile, şi trage! Boiangiu trage, ea trage, până când interveniră ceĭ-lalţĭ şi căḑură la învoială. Adecă, Bulgarca să-şĭ iea căldăruşa, iar Boiangiu şi Ghiţă, gologaniĭ pe cari-ĭ câştigaseră cu botezulŭ. Se duce vestea ca fulgerulŭ prin totŭ satulŭ. Esŭ toţĭ Bulgariĭ de prin case şi facŭ hazŭ de Ghiţă, petrecêndu-lŭ cu alaiŭ. Şi aşa, deşca Ghiţă, în locŭ să câştige ceva, perde şi căldăruşa, care preţuia maĭ multŭ decât gologaniĭ ce îĭ câştigase.»

La pag. 37 cetimŭ următórele rîndurĭ cu privire la importanţa datelorŭ:

«Aţĭ observatŭ, póte, că în povestirea mea n'am arĕtatŭ date precise, afară de botezulŭ luĭ Ghiţă. Causa este că nu le-am notatŭ. Credeamŭ acésta nefolositorŭ, căcĭ mĕ gândiamŭ fórte puţinŭ că mĕ voiŭ întórce vreodată la aĭ meĭ, şi că-mĭ va veni într'o ḑi idea de a-mĭ scrie memoriele. Mĕ aşteptamŭ dintr'unŭ momentŭ într'altulŭ să cadŭ lovitŭ de vre-unŭ glonţŭ saŭ spărtură de obuzŭ, lucru de care prea puţinŭ mĕ îngrijiamŭ. Datele le-am uitatŭ.»

Terminŭ citaţiile din scrierea sergentuluĭ Georgescu, cu următórea duiósă istorie din viaţa de soldatŭ, pe care, deşi nu este în legătură cu întîmplările rĕsboiuluĭ, autorulŭ o povestesce la paginele 76—79:

«In timpulŭ acesta ne aduce pe unŭ desertorŭ, anume Trică Lică. Acesta devenise proverbialŭ, fiind-că desertase de vre-o nouĕ saŭ ḑece orĭ. După fie-care desertare, Trică Lică era condemnatŭ a reîncepe terminulŭ, după cum era legea pentru desertorĭ, aşa că elŭ nu maĭ termina miliţia nicĭodată. De însemnatŭ însă este că, în totŭ timpulŭ rĕsboiuluĭ, nicĭ prin minte nu ĭ-a venitŭ să deserteze. Asupra acestuĭ punctŭ nu mĕ potŭ domiri. Să fie óre că Trică Lică aveà consciinţă de ceea ce făcea? Nu potŭ

sci. Era de o fire poetică și meditativă, ceea ce nu se potrivià cu viața strînsă și disciplina aspră a soldatuluĭ. Îĭ plăcea frémĕtulŭ frunḑelorŭ, ciripitulŭ pasĕrilorŭ și murmurulŭ rîuluĭ. Îlŭ găsiaĭ adesea pe malulŭ Oltuluĭ (la Slatina) prin zăvóĭe, umblândŭ fără nicĭ unŭ căpĕtâiŭ, ținêndŭ ochiĭ după păsĕrelele carĭ se jucaŭ printre arborĭ. Cântà câte-odată cântece triste. Avea voce fórte melodiósă. N'avea în primire nicĭ calŭ și nicĭ unŭ felŭ de muniție, decât nisce haine numaĭ sdrențe, pe carĭ le purta și la ḑile de lucru și la sĕrbătorĭ.... Maĭ toțĭ îlŭ țineaŭ de nebunŭ. Cu tóte acestea, nu era. Intr'una din ḑile, îlŭ găsescŭ la marginea orașuluĭ, la unŭ locŭ numitŭ Valea Muiereĭ, în dosulŭ uneĭ cârciumĭ isolate. Rodea cojĭ de pepene. — Ce facĭ acolo, Trică Lică? — Mănâncŭ póme după masă, ca boeriĭ! — Dar nu te-am vĕḑutŭ la masă! Ce-aĭ mâncatŭ? — N'am mâncatŭ nimicŭ! — Iar de vre-o treĭ ḑile nu te-am vĕḑutŭ nicĭ la serviciŭ; pe unde îmĭ umbli? — Mĕ plimbŭ și eŭ ca Vodă prin lobodă! *Don sergent*, dă-mĭ o țigară! — N'am tutunŭ, că nu fumezŭ; dar ține 50 de banĭ, iea unŭ pachetŭ și-o cărticică, iar pentru restŭ cumpĕră unŭ pepene și să viĭ încóce că te așteptŭ. Peste câte-va minute vine cu pepenele, ne așezămŭ pe iarbă verde și-lŭ împărțimŭ frățesce După ce amŭ isprăvitŭ cu pepenele, îĭ ḑicŭ, pe când își aprindea țigara: — Trică Lică, cântă ceva. N'a așteptatŭ să-ĭ repetŭ incă odată și începù cu voce tristă:

Cuculețŭ cu gușa sură!
Mușca-țĭ-aș limba din gură! etc. etc.

«Cântecelŭ luĭ era întreruptŭ de suspine și oftaturĭ prelungite; era fórte plăcutŭ, dar tristŭ. Adăogà la cântecŭ cuvinte dela dînsulŭ, fórte bine potrivite. Iar în privința rimelorŭ, celŭ maĭ pretențiosŭ n'ar fi avutŭ nimicŭ de ḑisŭ. In cele din urmă, îlŭ întrebŭ: — Bine, Trică Lică, pentru ce desertezĭ mereŭ și nu staĭ să-țĭ facĭ și tu rêndulŭ ca orĭ-ce creștinŭ? — Eĭ! D-ta nu scĭĭ nimicŭ! — Nu sciŭ, spune-mĭ și mie. Ține încă 50 de banĭ pentru unŭ pachetŭ și unŭ pepene și spune-mĭ totŭ ce aĭ pe inimă! Atuncĭ dînsulŭ mi-a povestitŭ copilăria luĭ, satulŭ unde crescuse și rĕmăsese orfanŭ de părințĭ. Și când l'a recrutatŭ, cum era elŭ alt-felŭ, nu smintitŭ ca acuma. Și că venià cu dragŭ la oștire, maĭ cu sémă că iubià soldațiĭ, fiind că cântaŭ frumosŭ cu musicile. Dar a devenitŭ în starea asta de nebunŭ în urma suferințelorŭ ce a înduratŭ, și pe carĭ mi le-a povestitŭ pe tóte.»

Cele din urmă ḑece pagine (82—92) sunt pline de amărăciune. Dela serbarea de 10 Maiŭ 1881 n'aŭ maĭ fostŭ adușĭ rănițĭ la desfătările publice.

Cu câtŭ cetescĭ, cu atâtŭ îțĭ placŭ maĭ multŭ «Memoriile» sergentu-

luĭ. Elŭ face pe filosofulŭ fără să scie, de îndată ce istorisesce în cugetŭ curatŭ și fără fală.

Chrestomatie română, de *M. Gaster*.

Cartea cuprinde: *a)* Dedicarea către M. S. Carol I; *b)* Precuvîntarea cu data din Londra, Martie 1891; *c)* Introducere în două limbĭ, română și francesă; *d)* O gramatică în prescurtare; *e)* Unŭ glossariŭ româno-francezŭ.

Introducerea este partea principală a cărțiĭ, ca 50 de pagine, pentru tótă istoria literară.

D-lŭ M. Gaster n'a căutatŭ a cercetà cum s'a formatŭ graiulŭ românescŭ după colonisarea Dacielorŭ, nicĭ a arĕtatŭ maĭ lămuritŭ decât alțiĭ cum s'aŭ supusŭ Româniĭ sub jugulŭ limbeĭ slavone, nicĭ când aŭ începutŭ eĭ a scuturà acéstă împilare.

Din o mie și maĭ bine de pagine, 700 cuprindŭ estracte de fapte, 186 glosarulŭ, și 33 gramatica; iar 56 precuvîntarea cu introducerea.

In precuvîntarea sa, d-lŭ M. Gaster ne spune că «bătutŭ cum a fostŭ de valurile acesteĭ lumĭ, n'ar fi dusŭ la capĕtŭ munca sa, dacă n'ar fi fostŭ o muncă de dragoste.» O credemŭ, și orĭ-cine va ceti predoslovia d-luĭ Gaster îĭ va da dreptate. Plinŭ de iubire pentru graiulŭ românescŭ și cu dorŭ aprinsŭ de a face cunoscute scripturele vechĭ ale némuluĭ, d-lŭ Gaster a fostŭ depărtatŭ din țéră fără voia sa, elŭ însă nu s'a desperatŭ, ci adăpostitŭ în țéra mumă a libertățilorŭ politice ale seculuĭ, cărturarulŭ a înjghebatŭ o carte românéscă.

Cartea este o culegere alésă de texte din scripturile românescĭ sacre și profane, vechĭ și noue, carte sistematică de cetire cu ajutóre două, glossarulŭ și gramatica prescurtate; dar atâta totŭ.

La concursulŭ de premiĭ academice se cere maĭ multŭ decât atâta, maĭ multŭ pentru luminarea învĕțătorilorŭ limbeĭ graiuluĭ românescŭ în școlele înalte decât pentru învĕțăceiĭ dela școla primară.

D-lŭ Ioanŭ Bogdan s'a dedatŭ unuĭ studiŭ oropsitŭ, cum dice însușĭ, studiuluĭ limbelorŭ slave. Cu dreptŭ cuvîntŭ ne spune tînĕrulŭ nostru

slavistŭ că astăḑĭ cărturariĭ românĭ nu se cade să maĭ aibă pre judeţe ce arŭ fi în dauna sciinţeĭ românescĭ.

Traducerile *Vechilorŭ cronice moldovenescĭ*, pe carĭ d-lŭ Bogdan le-a presentatŭ la concursulŭ Academieĭ pentru premiulŭ Eliade-Rădulescu din ĕstŭ anŭ, sunt bine venite în literatura nóstră istoriografică. Străduinţa d-luĭ Bogdanŭ de a aduce pe românie, în stilulŭ cronicarilorŭ moldovenĭ, scrierile ce aceştia le-aŭ avutŭ sub ochĭ când aŭ compusŭ analele ţĕreĭ lorŭ, este de bună sémă o lucrare meritorie. Deşi n'amŭ puté ḑice că traductorulŭ a reuşitŭ pe deplinŭ, totuşĭ se cuvine, credemŭ, să fie încuragiatŭ. Când însuşĭ mărturisesce că în traducerile sale multe locurĭ «aŭ eşitŭ alt-felŭ de cum ar fi doritŭ», ne place multŭ acéstă măturisire sinceră, căcĭ îĭ şéde bine cu ea unuĭ tînĕrŭ studiosŭ. Avemŭ încă unŭ temeiŭ de a crede că, şi în câtŭ privesce literatura nóstră istorică în genere, tînĕrulŭ slavistŭ se va distinge totŭ maĭ multŭ în viitorŭ. Premiulŭ ce i-amŭ da ar fi maĭ multŭ o îndemnare la lucru decât o recompensă.

Dacă primulŭ cronicarŭ moldoveanŭ a rĕmasŭ şi de acì înainte acelŭ scriitorŭ ingeniosŭ şi neîntrecutŭ, totuşĭ mulţumită noroculuĭ d-luĭ Bogdan la Kiev, limba graiuluĭ românescŭ s'a arĕtatŭ că chiar dela desfăşarea din scutecele eĭ a făcutŭ epocă în întréga scriptură naţională. Şi precum logofĕtulŭ Mironŭ Costinŭ, continuatorulŭ Vorniculuĭ Urechiă în istoriografia patrieĭ, caracterisà ostenéla predecesoruluĭ analistŭ ca o manifestare a consciinţeĭ naţionale, ḑicêndŭ că numaĭ luĭ, luĭ Urechiă, i-a fostŭ milă de acéstă ţéră, începêndŭ a scrie de istoria eĭ dela descălecatulŭ de alŭ doilea, aşa şi noĭ putemŭ ḑice că tînĕrulŭ slavistŭ, călcândŭ pe urmele ilustruluĭ sĕŭ iniţiatorŭ, va ţiné calea cea dreaptă a descopeririĭ fântânilorŭ viĭ ale istorieĭ Românilorŭ.

Cela ce trăesce cu spiritulŭ în istorie şi pentru istoria critică a limbeĭ, acela apucă calea d-luĭ Bogdan. N'are ceva extraordinarŭ în studiulŭ sĕŭ, dar cercetările şi notele sale sunt de natură a atrage băgarea de sémă asupra ostenelelorŭ sale. Tînĕrulŭ învĕţatŭ e dejà unŭ criticŭ metodicŭ, stăruitorŭ şi susceptibilŭ de a luà unŭ sborŭ.

Decĭ pe d-lŭ I. Bogdan numaĭ de pe cele vre-o 50 pagine de tîlcuire din slavonesce îlŭ credemŭ vrednicŭ de premiulŭ Eliade Rădulescu.

Michailŭ Eminescu, studiŭ criticŭ, de N. Pĕtraşcu, volumŭ reeditatŭ şi revĕḑutŭ din «*Convorbirile literare*» din aniĭ 1890 şi 1891.

«Opera unuĭ poetŭ, care cu ***din*** ideile timpuluĭ fixéză o limbă quasi-absolută, este unŭ monumentŭ de însemnătate, etc.» Aşà începe d-lŭ Pĕtraşcu *încercarea sa, felulŭ încercăreĭ sale,* precum ḑice însuşĭ, asupra individualităţeĭ omuluĭ şi a mijlócelorŭ opereĭ luĭ.

Rubricele studiuluĭ d-luĭ Pĕtraşcu singure însemnéză titlurile lucrăreĭ sale. I. Viéţa luĭ (Eminescu), II Mijlócele de forme, III Mijlócele de gândire. Apoĭ fără numerotare: ***Pesimisimulŭ luĭ, idealulŭ luĭ, Simţirea sa, Natura, Societatea.***

Curiosŭ lucru! La fine de totŭ, criticulŭ poetuluĭ Eminescu ḑice că poetulŭ «a personificatŭ pentru întâia óră în literatura română îndoita nóstră origine de Romanĭ şi Dacĭ, şi, sub acéstă îndoită putere, elŭ a *re*aprinsŭ *maĭ* viŭ lumina poesieĭ rômâne.»

Cele treĭ din urmă pagine ale *încercăreĭ* d-luĭ Pĕtraşcu asupra poetuluĭ Eminescu, se potŭ socotì ca resumatulŭ întregeĭ sale critice.

Ce alta, într'adevĕrŭ, este *studiulŭ criticŭ* asupra luĭ M. Eminescu, dacă nu însuşĭ aceea ce d-lŭ Pĕtraşcu a spusŭ prin o singură sentinţă?

«Eminescu, cu tristeţea sa, cade justŭ dar, nu numaĭ în pesimismulŭ timpuluĭ, dar până la unŭ punctŭ în acordulŭ sufletescŭ alŭ poporuluĭ românŭ.»

A-lŭ pune decĭ în concertulŭ scepticilorŭ cu Byron, Leopardi şi alţiĭ, este a-lŭ deşterà óreşĭ-cum de pe terenulŭ realitățeĭ. Orĭ-câtŭ i-aĭ disecà sufletulŭ, elŭ totuşĭ rĕmâne întregŭ la minte, şi tare în credinţa patriotismuluĭ sĕŭ.

«Ştefane, Măria Ta, tu la Putna nu maĭ sta,» etc.

Acésta e nota sa de căpetenie.

La rêndŭ cu Byron, elŭ ar fi muritŭ pentru întregirea patrieĭ române, precum poetulŭ englesŭ îşĭ puse viéţa pentru liberarea Grecieĭ. Secolulŭ acesta, în care aŭ reînviatŭ atâtea popóre impilate, nu póte fi privitŭ ca pesimistŭ.

La 1821 eteria Elenilorŭ, la 1831—32 constituirea Eladeĭ. După scularea Grecilorŭ vine rêndulŭ Românilorŭ, etc. La 1859, Unirea Principatelorŭ și urḑirea Statuluĭ românŭ modernŭ.

Minune, minune mare, ar fi fostŭ ca numaĭ noĭ Româniĭ să fi rĕmasŭ adormițĭ, în secolulŭ acesta de obștésca deșteptare.

Poetulŭ românŭ care în 1848 a strigatŭ de sub trîmba bârsană: «Deștéptă-te Române» a fostŭ celŭ din urmă. Peste creste, peste câmpĭ, în lungișŭ și în curmezișŭ, dela Dîrste în Durostorŭ și din Tisa până la Nistru, s'a stîrnitŭ unŭ vîntŭ de viéță

Nu e de miratŭ că românimea întrégă din somnulŭ greŭ s'a deșteptatŭ.

Mihailŭ Eminescu s'a urcatŭ pe o culme de munte și de acolo, ca unŭ altŭ Mironŭ Costinŭ, cu douĕ secole în urmă, a privitŭ înainte. Și totŭ înainte aŭ privitŭ toțĭ carĭ s'aŭ deșteptatŭ.

«Părințiĭ nostri, ḑice d-lŭ Pĕtrașcu, simțiaŭ trebuința de a mâncà și a petrece adesea cu lăutarĭ, deprindere de care fiiĭ s'aŭ înstrăinatŭ și aŭ înlocuit'o cu lectura gazetelorŭ.»

E! și?.. Eminescu a fostŭ și cu uniĭ și cu alțiĭ, însă elŭ stătù la mijlocŭ, și s'a înălțatŭ pe culmea de unde a vĕḑutŭ românimea:

Dela Nistru pân' la Tisa
Totŭ Românulŭ plânsu-mi-s'a,
Că nu maĭ póte străbate
De-atâta străinătate!

Și de acolo, făcêndŭ ochiĭ rótă, a privitŭ ca analistulŭ poetŭ de acum douĕ sute de anĭ, cu iubire și cu credință, întréga națiune română.

D-lŭ N. Pĕtrașcu a făcutŭ unŭ ***studiŭ criticŭ*** asupra poetuluĭ Michailŭ Eminescu, viéța și scrierile luĭ. D-lŭ Pĕtrașcu și-a datŭ ostenéla meritorie de a pĕtrunde ascunsurile sufletescĭ ale poetuluĭ și de a respicà inspicatulŭ sĕŭ spiritŭ și producțiunile-ĭ geniale.

Și ca metodŭ și ca resultatŭ alŭ străduințelorŭ criticuluĭ, lucrarea sa ne înfățișéză unŭ reflectŭ alŭ lumeĭ luminate dela popórele culte în adevĕrŭ, și scriitoriĭ și criticiĭ la noĭ s'aŭ născutŭ și s'aŭ făcutŭ din contactulŭ nostru cu lumea civilisată.

APENDICE.

COMISIUNEA PREMIELORŬ ANUALE DIN 1892.

Michaiŭ Bonachi, *Poesiĭ. Bucurescĭ 1891.*
» » *Despre talpa țereĭ.—Nuvele sătescĭ. Bucurescĭ 1891.*
» » *Psyche.—Traducere din Lucius Apulejus. Bucurescĭ 1891.*
Raportŭ de d-lŭ **V. A. Urechiă.**

Domnilorŭ Colegĭ,

Am onóre a vĕ comunicà aci observațiunile mele asupra cărților aduse la concursŭ de d-lŭ Bonachi.

Volumulŭ de *Poesiĭ.*

Compune-se acestŭ volumŭ din 5 părțĭ:

a) Poesiĭ ḑise de autorŭ lirice erotice; b) lirice, din priveliștea natureĭ; c) cânturĭ relative la mare; d) balade și romanțe, și e) sunete, cugetărĭ, maxime și epigrame.

D-lŭ Bonachi aparține, din respectulŭ *formeĭ,* uneĭ bune șcóle: versurĭ în genere bune, corecte; rimele dominate de cugetare, iar nu ele obligândŭ pe poetŭ să cugete. Voiŭ să ḑicŭ, că în rare casurĭ poetulŭ sacrifică gândulŭ sĕŭ exigințeĭ rimeĭ. Totŭ asemenea voiŭ observà că d-lŭ Bonachi a respectatŭ fórte multŭ prosodia română; maĭ nicăirea nu aflămŭ cuvinte cu accentŭ schimbatŭ în interesulŭ versuluĭ.

Din respectulŭ fonduluĭ, d-lŭ Bonachi continuă spornicŭ acea pleiadă de poețĭ, carĭ, la renascerea nóstră literară din acestŭ secolŭ, aŭ preferitŭ genulŭ eroticŭ. Văcărescu, Conachi aŭ în d-lŭ Bonachi unŭ demnŭ și marcantŭ succesorŭ. De sigurŭ șcólă modernă poetică, șcóla luĭ Alecsandri, apoĭ acea a luĭ Eminescu și Vlăhuță aŭ avutŭ înrîurirĭ necontestabile asupra talentuluĭ d-luĭ Bonachi. Ironia

amară, sarcasmulŭ, o certă doză de septicismŭ, deşi nu lipsescŭ din poesiile d-luĭ Bonachi, dar recunoscŭ cu plăcere că ele nu aparţinŭ aceleĭ şcóle neconsolabile, care împinge pe omulŭ nenorocitŭ la nimicirea sa.

Dintre poesiile lirice erotice, se vorŭ ceti cu deosebită plăcere următórele:

Ochi tĕĭ sunt douĕ stele.
Câtŭ te iubescŭ voescĭ să-ţĭ spunŭ.
Când în nopţĭ făr' de astîmpĕrŭ.
Suflă vêntulŭ a pustiŭ.
Eŭ credŭ că 'n cartea cărţilorŭ stă scrisŭ.
Urlă vêntulŭ pe câmpie.
Sóre mândru, câmpu 'n florĭ.
De n'aşŭ fi ceea ce-sŭ eŭ.
Singuraticŭ stă pe ape.
De s'ar stinge mândrulŭ sóre.
Ḑicŭ uniĭ că durerea.
Imĭ placŭ nopţile 'nstelate.
Pe malulŭ laculuĭ.
In marginea pădureĭ.
Galbene cadŭ frunḑele pe drum. etc. etc.

Poesiile lirice inspirate de priveliştea natureĭ, şi maĭ alesŭ a *măreĭ*, sunt de o categorie, după mine, maĭ originale. Priveliştea natureĭ suggeră poetuluĭ cugetărĭ înălţate, de unŭ farmecŭ cu totulŭ particularŭ. Cetescŭ cu deosebită atragere şi emoţiune poesiĭ ca «Pân'ce ḑiua luminósă», ca «Peste nópte ca prin visŭ,» «Umbra sereĭ se cobóră», «Cernită nóptea tare», «Tómna tristă a sositŭ» etc.

Cânturile în priveliştea măreĭ sunt scrise cele maĭ multe în versurĭ albe, ba chiar aşĭ puté ḑice că nicĭ în versurĭ albe. Este o încercare originală şi demnă de a atrage atenţiunea literatorilorŭ nostri. Adequarea norocită a vorbelorŭ şi a ritmuluĭ fraseĭ la mişcarea şi sgomotulŭ nesfîrşitŭ alŭ talazurilorŭ măreĭ, surprinde plăcutŭ în aceste cânturĭ, în carĭ poetulŭ ne dă priveliştea măréţă a măreĭ.

Romanţe şi balade. Aci d-lŭ Bonachi se îndepărtéză dela genulŭ eroticŭ şi face a rĕsunà cu vioiciune córda entusiastică a amoru-

luĭ de patrie, ca în «Unŭ dorobanțŭ maĭ puținŭ sub sóre.» Sonetele din Crimeea, în numĕrŭ de 14, pe lângă poesiile patriotice, se impunŭ atențiuneĭ nóstre. In acestŭ genŭ, care constitue o adevĕrată tortură a poetuluĭ, obligatŭ să-șĭ închidă cugetarea în unŭ determinatŭ calupŭ, d-lŭ Bonachi se pune celŭ puținŭ alăturea cu neuitatulŭ Crețénu.

Psyche, este o altă operă a d-luĭ Bonachi. E o traducere din romanulŭ satiricŭ *Metamorphoseon*, saŭ, cum îlŭ cunoscŭ moderniĭ literatorĭ, ***Asinulŭ de aurŭ*** alŭ luĭ Luciŭ Apulejus. Molière și Lafontaine și diverșĭ artiștĭ în plastică s'aŭ inspiratŭ de acea lucrare a luĭ Apulejus. La rêndulŭ sĕŭ d-lŭ Bonachi ne dă o excelentă traducere a luĭ Psyche, însoțită de o erudită precuvîntare, în care d-sa face istoriculŭ opereĭ și biografia scriitoruluĭ cu multă competință.

Numaĭ, întru câtŭ o traducere, orĭ-câtŭ de bine făcută, ar puté corespunde condițiunilorŭ pentru premiŭ? De aceea, maĭ alesŭ vĕḑêndŭ că d-lŭ Bonachi, nu este sĕracŭ de alte titlurĭ decât de a fi tradusŭ pe Psyche, nicĭ mĕ incumetŭ să recomandŭ d-vóstre acéstă scriere, decât ca o lucrare care merită stima iubitorilorŭ de litere antice.

Nu așà e cu opera ultimă a d-luĭ Bonachi, «*Talpa caseĭ.*»

S'a cam abusatŭ, ce e dreptulŭ, în jurnale și prin parlamente de acéstă numire de «talpa caseĭ», spre a designà pe țĕranulŭ românŭ. De șĭ-aŭ ajunsŭ scopulŭ aceĭ carĭ, după istoriculŭ M. Kogălnicénu, aŭ întrebuințatŭ asemenea numirĭ, nu mĕ preocupŭ, dar mărturisescŭ cu plăcere că nemeritŭ este acestŭ titlu pentru novelele scrise de d-lŭ Bonachi cu dorința de a fi cetite și înțelese de poporulŭ românŭ dela sate. Cetindŭ cartea d-luĭ Bonachi, rĕmâĭ încredințatŭ că, orĭ câtŭ pe icĭ colea îșĭ amintesce d-sa de orașŭ, de limba cultă, de simțeminte burgheze, posede o deplină cunoscință a țĕranuluĭ nostru, a cugetăriĭ, a simțirilorŭ, a fireĭ luĭ complete. D-sa descrie în viĭ colorĭ bătătura bordeiuluĭ și vatra întunecată a caseĭ, în care se agită dela nascere la mórte țĕranulŭ românŭ. Scenele ce descrie d-lŭ Bonachi, în cartea ce ne-a adusŭ spre premiare, sunt din viéța ḑilnică dela sate. Obiceiurĭ, credințe, superstițiunĭ, aplicărĭ, sunt puse în pervazŭ minunatŭ în novelele d-luĭ Bonachi. Sim-

plicitatea, naturalulŭ, nepretenţiosulŭ, în care ne povestesce fapte şi evenimente din viéţa sătenéscă, sunt necontestabile pentru celŭ care a cetitŭ «*Talpa caseĭ*». Mândra din Vlădescĭ, Gheorghe alŭ Măriórei, Petre alŭ Dumbraveĭ, Ilinca, Iacobŭ, Notarulŭ Costescu, etc. sunt tipurĭ reale, cu tóte scăderile şi laturea lorŭ bună.

Duioşia ce pune d-lŭ Bonachi întru a descrie viéţa amară a ţĕranuluĭ nu este de felulŭ aceleia ce, cu scopurĭ rele, caută a deşteptà unŭ tribunŭ, unŭ politicianŭ, care din ţĕranŭ voesce a-şĭ face unéltă de ajungere la putere, ci o duioşie sinceră, nedeclamatóre, fără *arrière pensée*.

Póte că icĭ şi colea d-lŭ Bonachi putea să evite în legende populare o analisă de simţirĭ, carĭ aparţinŭ maĭ multŭ têrgoveţuluĭ decât ţĕranuluĭ; póte că icĭ colea s'arŭ repetà unele cuvinte noue, neusitate de ţĕranŭ şi adese de prisosŭ; dar peste totŭ *Talpa caseĭ* este o bună şi sănătósă *carte*, şi eŭ nu potŭ decât a face din ea, ca şi din volumulŭ de *poesiĭ*, unŭ titlu pentru d-lŭ Bonachi la stima Academieĭ şi la recompensa d-sale cu unulŭ din premiele ce ea póte acordà

Th. D. Speranţia, *Alte anecdote populare. Volumulŭ II. Bucurescĭ.*
Raportŭ de d-lŭ **V. A. Urechiă.**

In sesiunea Academieĭ din 1888 am avutŭ mulţămirea, ca membru alŭ acesteiaşĭ Comisiunĭ de 9, a face unŭ raportŭ favorabilŭ asupra primuluĭ volumŭ de *Anecdote populare,* presintatŭ la concursŭ de autorulŭ lorŭ, T. D. Speranţia, pentru premiulŭ Eliade-Rădulescu.

Iată ce ḑiceam:

«D-lŭ Th. Speranţia nu-şĭ face din creaţiunile geniuluĭ popularŭ unŭ obiectŭ de teoriĭ, ci numaĭ ostenesce să adune aceste creaţiunĭ şi să le fixeze în forma plăcută a versuluĭ. S'ar puté regreta de uniĭ, că d-lŭ Speranţia nu ne-a comunicatŭ ca simplu copistŭ anecdotele ce a culesŭ dela poporŭ. La

acésta eŭ voiŭ rĕspunde că d-lŭ Speranția a obviatŭ în parte la inconve nientŭ, fiindŭ în stare să dea celorŭ 75 anecdote din volomulŭ sĕŭ o haĭnă cu totulŭ populară, cu desĕvêrşire românéscă. Dacă n'aĭ scì că forma externă, că versulŭ în care a îmbrăcatŭ d-lŭ Speranția anecdotele acestea populare este alŭ sĕŭ propriŭ, nu te-aĭ împotrivì de a crede că autorulŭ le-a culesŭ dela poporŭ aşa cum le-a tipăritŭ. In adevĕrŭ, şi ca limbă şi ca frasă, versulŭ anecdotelorŭ d-luĭ Speranția este cu totulŭ românescŭ popularŭ. Secretulŭ umoruluĭ, voioşieĭ, a glumeĭ, caracteristică a mințiĭ Românuluĭ, este de minune cuprinsŭ de d-lŭ Speranția. Cetirea celorŭ 75 anecdote, grație acestorŭ calitățĭ, este o distracțiune din cele maĭ plăcute pentru orĭ cine. Acésta nu va împedeca mâne, ca volumulŭ d-luĭ Speranția să presinte cercetătorilorŭ pregătițĭ pentru studiŭ unŭ avutŭ noŭ materialŭ de *folk-loristică*.

«In adevĕrŭ, *Anecdotele* culese şi verificate de d-lŭ Speranția sunt cea maĭ fidelă icónă a stăreĭ materiale, morale şi intelectuale şi a relațiunilorŭ dintre sătenulŭ românŭ moldovénŭ cu țiganulŭ şi ovreulŭ, după cum culegerile iarăşĭ versificate ale luĭ Antonŭ Pann ne-aŭ păstratŭ asemenea oglinda pentru relațiunile Românuluĭ din Muntenia cu veciniĭ sĕĭ Sêrbulŭ şi Bulgarulŭ. Anecdotele d-luĭ Speranția subliniéză perfectŭ nota caracteristică şi constantă, diversificătóre a raselorŭ actorilorŭ din anecdote: Românŭ, Țiganŭ, Evreŭ.

«Totŭ-d'a-una tema anecdoteĭ d-luĭ Speranția este de spiritŭ şi hazlie, şi dacă nu facŭ cărțiĭ d-sale unŭ meritŭ din aceea că poțĭ cetì cele 75 anecdote fără de sfială în sînulŭ familieĭ, o laudŭ ḑĕŭ şi pentru acésta, acum că, sub înrîurirea jurnalelorŭ de stilŭ uşorŭ ca *Figaro*, *Gil Blas*, etc., tindemŭ şi noĭ a ne delectă cu literatura cea care pretinde a fi naturalistă, pentru că nu maĭ caută inspirațiunea sa decât în mocirle şi că nu maĭ preumblă căutătura ochiuluĭ prin seninulŭ ceruluĭ, ci prin tina cloacelorŭ sociale.» (1)

Comisiunea, avêndŭ a alege între opera d-luĭ Speranția şi alte opere de maĭ mare scopŭ, n'a admisŭ conclusiunile mele, ci a înlăturat'o cu 4 bile negre contra 4 albe.

Nu voiŭ reveni asupra celorŭ ce am ḑisŭ atuncĭ despre lucrarea d-luĭ Speranția, dar nicĭ că aşĭ avé ce să adaugŭ despre tomulŭ II, presentatŭ de astă-dată la premiulŭ Năsturelŭ-Herĕscu, care să nu fie ḑisŭ dejà despre tomulŭ I. Merite deosebite şi unele scăderĭ de

(1) A se vedé *Analele Academieĭ Române*, Seria II. Tom. XI (1888—89), pag. 172—173.

regretatŭ se menţinŭ şi la tomulŭ II. Ca şi în 1888, d-lŭ Speranţia n'a fostŭ simplu colecţionatorŭ de anecdote populare, ci este maĭ adese adevĕratulŭ lorŭ inventatorŭ.

Ceea ce este popularŭ maĭ în totŭ volumulŭ II, este limba şi adesea versificaţiunea.

COMISIUNEA PREMIULUI LAZĂRU PE 1893:

«STUDIULŬ VINURILORŬ DIN ROMÂNIA.»

Raportulŭ Comisiuneĭ asupra lucrăreĭ presentate la concursŭ.

Subsemnaţiĭ, luândŭ în cercetare manuscriptele relative la «*Studiulŭ vinurilorŭ din România, din punctŭ de vedere economicŭ şi alŭ compoziţiuniĭ lorŭ chimice,*» presentate pentru *Premiulŭ Lazărŭ,* aŭ constatatŭ:

1. Că nu s'a presentatŭ decât unŭ singurŭ manuscriptŭ, avêndŭ ca devisă: «*Incetulŭ cu încetulŭ se face oţetulŭ. Cu timpulŭ se face agurida miere.*»

2. Că acestŭ manuscriptŭ este o încercare slabă şi cu totulŭ incompletă asupra cestiuneĭ pusă la concursŭ, autorulŭ nedându-şĭ în de ajunsŭ sémă despre importanţa eĭ şi mărginindu-se maĭ multŭ în generalităţĭ ce sunt cunoscute, fără de a presentà nicĭ unŭ resultatŭ noŭ, din care să se pótă trage óre-carĭ folóse practice cu privire la una din cele maĭ însemnate sorginţĭ ale avuţieĭ nóstre naţionale. Din punctŭ de vedere economicŭ cestiunea este numaĭ frunzărită: descrierea podgoriilorŭ în raportŭ cu situaţiunea şi exposiunea lorŭ, cu natura soluluĭ, cu diversele varietăţĭ de viţe cultivate, cu producţiunea, atâtŭ din punctŭ de vedere alŭ calităţeĭ câtŭ şi alŭ cantităţeĭ, partea comercială a cestiuneĭ, etc., tóte acestea sunt trac-

tate într'unŭ modŭ cu totulŭ superficialŭ. Din punctŭ de vedere chimicŭ, analisele sunt de asemenea cu totulŭ insuficiente, atâtŭ în ceea ce privesce analisa solurilorŭ, câtŭ și aceea a vinurilorŭ; fără de a maĭ spune că, chiar puținele analise ce cuprinde, nu sunt de natură a înfățișà o încredere nesupusă la critică, de óre-ce specimenele supuse analiseĭ nu aveaŭ o proveniență certă și eraŭ transportate în străinătate, maĭ înainte de a fi fostŭ analisate, și din causă că unele din resultatele obținute prin analise făcute în țéră, în specialŭ asupra natureĭ cenușeĭ și a cantitățeĭ extractuluĭ solidŭ, sunt în contradicțiune cu acelea cuprinse în manuscriptulŭ menționatŭ.

3. Că cestiunea *Vinurilorŭ din Romania* a rĕmasŭ întrégă și trebue reluată din noŭ.

In urma celorŭ ce precedŭ, Comisiunea nu póte recomendà pentru premiare manuscriptulŭ ce i s'a trimisŭ spre cercetare.

Astădĭ, 12 Martie 1893.

P. S. Aurelianŭ, *Dr. D. Brândză*, *P. Poni.*

Anexă. — La pag. 88.

REVISTA CLIMATOLOGICĂ ANUALĂ

ANULŬ 1892, st. n.

DE

ST. C. HEPITES
Membru corespondentŭ alŭ Academieĭ Române.

In cursulŭ anuluĭ 1892 st. n., Institutulŭ Meteorologicŭ a publicatŭ unŭ *Buletinŭ* (1) lunarŭ, cuprinḑêndŭ observaţiunile meteorologice a treĭ localităţĭ: Sulina, Bucurescĭ şi Sinaia, carĭ represintă, la noĭ în ţéră, respectivŭ regiunea maritimă, regiunea şesuluĭ şi regiunea muntósă. Deşi în tóte aceste puncte înadinsŭ alese, pe lângă cele treĭ observaţiunĭ ḑilnice reglementare, la 8 ore diminéţa, 2 ore post-meridiane şi 8 ore séra, timpŭ localŭ, instrumente înregistrătóre daŭ represintarea continuă a principalelorŭ elemente climatologice, nu ne vomŭ ocupà decât de observaţiunile reglementare, pentru ca să permitemŭ o maĭ lesniciósă comparaţiune între elementele climatologice ale acestorŭ localităţĭ cu acele dela staţiunile carĭ nu sunt înzestrate cu nisce asemenea instrumente.

Vomŭ începe cu temperatura aeruluĭ, care este negreşitŭ elementulŭ celŭ maĭ importantŭ pentru clima uneĭ localităţĭ saŭ regiunĭ. Temperatura aeruluĭ în cursulŭ anuluĭ 1892 a fostŭ în România puţinŭ maĭ ridicată decât temperatura normală.

(1) ***Buletinulŭ observaţiunilorŭ meteorologice din România*** publicatŭ de Stefanŭ C. Hepites, Anulŭ I, 1892, cuprinḑêndŭ observaţiunile meteorologice dela staţiunile Sulina, Bucurescĭ şi Sinaia. in-4°, 54 pag. Bucurescĭ 1892.

Ast-felŭ temperatura mijlocie (1) anuală a fostŭ la Bucurescĭ 10°.9, cu 0°.3 maĭ ridicată decât temperatura normală (2) a acesteĭ localitățĭ, la Sulina ea a fostŭ egală cu 11°.4, adecă cu o jumĕtate de gradŭ maĭ ridicată decât temperatura normală (3). La Sinaia, temperatura anuală a fostŭ de 6°.1.

Lunile Ianuarie, Martie, Iulie și maĭ alesŭ Novembre și Decembre aŭ avutŭ temperaturile mijlociĭ maĭ coborîte decât valorile normale, atâtŭ la Bucurescĭ câtŭ și la Sulina. Deși temperatura mijlocie, 1°.8, a luneĭ Novembre a rĕmasŭ la Bucurescĭ multŭ maĭ sus decât temperatura mijlocie cea maĭ scădută a acesteĭ lunĭ, — 0°.2, în 1876, totușĭ ea este multŭ maĭ scădută decât temperatura normală a luneĭ Novembre, care nu póte diferì multŭ de 4 grade (4). La Sulina luna Novembre a fostŭ cu 3 grade maĭ coborîtă decât temperatura normală a acesteĭ lunĭ.

Pentru luna Decembre, deși cu o temperatură maĭ coborîtă decât valórea normală, totușĭ deosebirea este maĭ mică decât pentru luna

(1) Temperaturele mijlociĭ ḑilnice se deducŭ cu ajutorulŭ formuleĭ $m=n-k$ (n-Min), în care n este mijlocia dedusă din cele treĭ observațiunĭ reglementare, ***Min*** represintă temperatura minimă și k unŭ coeficientŭ variabilŭ dela o lună la alta, și care pentru Bucurescĭ are valorile:

Ianuarie . . .	0.095	Maiŭ	0.207	Septembre . .	0.179
Februarie . .	0.095	Iunie	0.213	Octobre . . .	0.161
Martie	0.139	Iulie	0.212	Novembre . .	0.120
Aprilie	0.180	Augustŭ . . .	0.196	Decembre . .	0.106

Anulŭ 0.159.

Aceiașĭ coeficiențĭ aŭ fostŭ aplicațĭ și la stațiunile Sulina și Sinaia.

(2) Luămŭ dreptŭ temperatură normală provisorie pe acea dedusă din periódade 32 de anĭ, dela 1857 la 1884. (A se vedé St. C. Hepites, ***Clima Bucurescilorŭ în 1885—88***, în ***Analele Academieĭ Române***, Seria II, tom. XI, Memoriile Secțiuneĭ sciințifice, și în ***Analele Institutuluĭ Meteorologicŭ alŭ Românieĭ***, tom. III).

(3) Luămŭ dreptŭ temperatură normală provisorie pentru Sulina, valórea dedusă din observațiunile celorŭ 15 anĭ, dela 1876 la 1880.

(4) Printre temperaturile mijlociĭ ale luneĭ Novembre la Bucurescĭ, dela 1857 și până acuma, găsimŭ, pentru anulŭ 1862, temperatura —2°.3. Acéstă valóre a fostŭ găsită în jurnalulŭ *Isis* de Dr. Barasch. După tóte probabilitățile, temperatura —2°.3, este falsă, și nu credemŭ că mijlocia acesteĭ lunĭ să se fie coborîtŭ vre-odată până la acéstă valóre. Calculândŭ, pentru Bucurescĭ, temperatura mijlocie a luneĭ Novembre 1862, prin ajutorulŭ observațiunilorŭ din acelașĭ anŭ dela Sibiiŭ și Constantinopole, se obține valórea 5°.0 care, în totŭ casulŭ, este maĭ apropiată de adevĕrŭ decât temperatura dată de Dr. Barasch.

Novembre, după cum se vede în *Tab. 1*, unde, pe lângă temperaturile lunare ale anuluĭ 1892, s'aŭ indicatŭ, pentru Bucurescĭ şi Sulina, şi temperaturile lunare normale.

Tabela 1.

LUNĬ şi ANO TIMPURĬ	TEMPERATURA AERULUI				
	Sulina		Bucurescĭ		Sinaia
	1892	Normală	1892	Normală	1892
1	2	3	4	5	6
Ianuarie	— 3.4	— 3.2	— 1.9	— 1.6	— 4.0
Februarie	1.3	— 0.9	2.2	0.1	— 2.6
Martie	4.2	5.0	3.2	4.0	— 0.1
Aprilie	13.2	11.4	10.0	9.8	6.8
Maiŭ	17.3	17.1	16.4	15.8	11.3
Iunie	20.7	20.7	21.6	20.0	14.7
Iulie	21.3	22.9	21.6	22.4	14.8
Augustŭ	22.8	21.9	22.7	21.6	16.4
Septembre	20.8	17.3	20.7	17.8	14.0
Octobre	13.6	11.4	15.4	12.7	8.0
Novembre	1.8	4.0	3.7	6.7	— 1.4
Decembre	— 2.0	— 0.3	0.3	1.6	4.4
Anulŭ	10.9	10.6	11.4	10.9	6.1
Iarna	— 1.2	1.2	0.4	— 0.5	— 2.7
Primăvara	11.2	11.2	9.4	9.9	6.0
Vara	21.6	21.8	22.0	21.3	15.3
Tomna	12.1	10.9	13.3	12.4	6.9

Lunile Aprilie, Augustŭ, şi mai cu sémă primele doué lunĭ ale tómneĭ, Septembre şi Octobre, precum şi ultima lună a ierneĭ, Februarie, aŭ fostŭ multŭ maĭ călduróse decât valorile normale. Astfelŭ Septembre, la Bucurescĭ, a fostŭ cu 3°.5 maĭ caldŭ decât temperatura normală; la Sulina diferența a fostŭ de 2°.9.

Lunile Maiŭ şi Iunie aŭ avutŭ, la Bucurescĭ, nisce mijlocii egale cu valorile normale; la Sulina însă ele aŭ fostŭ ceva maĭ călduróse.

Cu tóte acestea, în luna Maiŭ, temperatura a fostŭ atâtŭ de ridi-

cată, în cursulŭ ultimelorŭ sale ḑile, în cât temperatura maximă absolută anuală a avutŭ locŭ la Sulina în ḑiua de 29 Maiŭ; la Bucurescĭ și la Sinaia, temperatura maximă absolută a acesteĭ lunĭ n'a diferitŭ decât fórte puţinŭ de maximum absolutŭ anualŭ.

La Bucurescĭ, iarna, primăvara și vara, aŭ avutŭ aceleașĭ mijlociĭ ca și valorile normale; tómna însă, a fostŭ maĭ căldurósă cu 1°.2. La Sulina numaĭ primăvara a fostŭ maĭ rĕcorósă decât valórea normală; toţĭ ceĭ-lalţĭ ano-timpĭ, în 1892, aŭ fostŭ maĭ călduroșĭ decât valorile normale.

Temperaturile extreme aŭ fostŭ, la Bucurescĭ, multŭ maĭ puţinŭ excesive decât valorile extreme cunoscute.

Intr'adevĕrŭ, cea maĭ înaltă temperatură în 1892 a fostŭ aci egală cu 35°.0 și a avutŭ locŭ la 18 Augustŭ; iar cea maĭ coborîtă a fostŭ numaĭ de —17°.1, la 23 Ianuarie. Temperaturile extreme cunoscute în acéstă localitate sunt: 40°.1 în Augustŭ 1881, și —30°.5 în Ianuarie 1888.

La Sulina temperaturile extreme s'aŭ apropiatŭ maĭ multŭ de valorile extreme cunoscute, carĭ sunt: 36°.9 în Iulie 1882, și —24°.0 în 1876. In anulŭ 1892 cea maĭ ridicată temperatură a fostŭ de 33°.8 la 29 Maiŭ (1) și cea maĭ coborîtă de —23°.0 la 25 Ianuarie.

La Sinaia temperaturile extreme, în 1892, aŭ fostŭ respectivŭ 29°.5 la 15 Septembre, și —28°.0 la 28 Novembre.

In *Tab. 2* se găsescŭ temperaturile absolute pentru fie-care lună.

(1) La 2 Augustŭ a fostŭ o temperatură aprópe egală cu acésta, adecă 33°.6.

Tabela 2.

LUNÍ	TEMPERATURÍ ABSOLUTE ÎN 1892											
	Sulina				Bucurescí				Sinaia			
	Max.	Ḑiua	Min.	Ḑiua	Max.	Ḑiua	Min.	Ḑiua	Max.	Ḑiua	Min.	Ḑiua
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Ianuarie. .	19.1	31	—23.0	25	7.6	31	—17.1	23	10.0	1	—17.0	23,28
Februarie.	12.0	17	— 5.5	16	13.9	18	— 9.0	12	8.5	2	—12.0	14
Martie . .	15 3	30	— 6.3	8.7	24.5	29	—12.1	7	19.0	29,30	—11.0	8
Aprilie . .	20.2	15	— 1.0	10	24.2	16.30	— 3.6	10	19.0	29	— 9.0	10
Maiŭ . . .	33.8	29	9.0	7	34.7	30	3.0	23	28.0	30	1.0	17
Iunie . . .	31.2	25	14.0	9	32.5	25	8.6	8	24.5	24	5.0	9
Iulie . . .	31.7	1	12.0	3	33.8	14	11.0	3	24.2	9	5 0	5
Augustŭ .	32.1	23	14.0	6	35.0	18	12.4	26	28.0	21	7.0	26
Septembre	33.6	2	11.0	30	34.0	2	7.3	30	29.5	15	5.0	30
Octobre. .	25.8	3	2.2	28	27.9	9	— 2.1	29	20.0	1	— 6.5	28
Novembre	20.1	4	—11.9	27	21.2	2	—14.8	29	20.5	2	—28.0	28
Decembre.	10.8	11	—17.6	29	10.0	20	—13.0	30	12.5	20	—18.0	29,30
Anulŭ . .	33.8	29 V	—23.0	25 I	35.0	18 VIII	—17.1	23 I	29.5	15 IX	—28.0	28 XI

In acéstă tabelă avemŭ de indicatŭ temperatura —28°.0, constatată la Sinaia în ḑiua de 28 Novembre. Acéstă scădere de temperatură a avutŭ locŭ în modŭ bruscŭ și nu a fostŭ simțită la Sulina și la Bucurescĭ, decât fórte multŭ atenuată: —11°.9 la Sulina în ḑiua de 27, și —14°.8 la Bucurescĭ în ḑiua de 29 Novembre.

Temperaturile maxime și minime mijlocĭĭ lunare pe anulŭ 1892, precum și valorilorŭ la normale deduse, pentru Bucurescĭ din perióda dela 1877 la 1888, și pentru Sulina din perióda dela 1876 la 1890, sunt indicate în *Tab. 3*.

Tabela 3.

LUNI	TEMPERATURI MAXIME ȘI MINIME MIJLOCII									
	Sulina				Bucurescĭ				Sinaia	
	Max. mijl.		Min. mijl.		Max. mijl.		Min. mijl.		Max. mijl.	Min. mijl.
	1892	norm.	1892	norm.	1892	norm.	1892	norm.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Ianuarie . . .	1.8	2.1	—5.7	—5.4	—0.3	—0.1	—6.4	—7.6	0.4	—8.3
Februarie . . .	5.3	3.4	—0.6	—3.3	5.3	2.8	—1.7	—5.5	1.4	—6.1
Martie	6.0	8.2	0.8	0.5	9.3	9.8	—0.1	—1.2	4.6	—3.7
Aprilie	13.6	13.8	6.9	6.4	18.6	16.6	5.8	4.9	12.4	0.9
Maiŭ	21.0	20.3	12.3	12.1	23.7	22.6	10.2	9.8	17.6	5.7
Iunie	26.2	24.8	17.2	15.7	27.3	26.5	14.9	13.6	19.8	9.9
Iulie	26.3	27.8	17.1	17.6	27.8	29.3	15 2	15.5	19.7	10.3
Augustŭ . . .	27.6	27.0	17.3	16.4	30.2	29.0	15.7	14.8	23.1	10.6
Septembre . .	26.1	22.8	14.9	12.9	28.9	25.2	13.1	10.6	21.6	8.3
Octobre	19.9	17.4	11.9	8.6	21.0	17.5	7.5	5.9	14.2	3.2
Novembre . . .	7.0	10.2	0.7	3.4	5.9	10.2	—1.7	0.4	3.2	—4.4
Decembre . . .	4 4	5.1	—3.7	—1.8	—1.5	3.0	—4.8	—4.3	0.0	—8.4
Anulŭ	15.4	15.2	7.2	6.9	16.6	16.0	5.6	4.7	12.3	1.5
Iarna	3.6	3.6	—2.8	—3.5	2.4	1.9	—4.5	—5.8	1.4	—6.3
Primăvara. . .	13.5	14.1	6.7	6.3	17.2	16.3	5.3	4.5	11.5	1.0
Vara	26.7	26.5	17.2	16.6	28.4	28.3	15.3	14.6	20.9	10.3
Tómna	17.7	16.8	8.8	8.3	18.6	18.0	6.3	5.8	13.0	2.4

Și aci se vede diferența cea mare, ce există între temperatura lunilorŭ carĭ aŭ fostŭ călduróse față cu anulŭ normalŭ. Atâtŭ lunile Februarie și Aprilie câtŭ și perióda dela Augustŭ la Septembre aŭ avutŭ maximele și minimele mijlociĭ, cu 2 și char cu 3 grade maĭ ridicate decât valorile normale.

In ceea ce privesce mersulŭ temperatureĭ dela o ḑi la alta, dămŭ aci, în *Tab. 4*, *5* și *6*, mijlociile zilnice, calculate, după cum amŭ arĕtatŭ la începutulŭ acesteĭ lucrărĭ, pentru Sulina la mare și la 2 metri de-asupra niveluluĭ măriĭ, pentru Bucurescĭ în regiunea șesurilorŭ și la 80 de metri d'asupra acestuĭ nivelŭ, și în fine, pentru Sinaia, în regiunea munților, la o altitudine de 860 metri.

Temperatura mijlocie la Sulina în 1892.

Tabela 4.

DILE	LUNILE												DILE
	Ianuar.	Febr.	Martie	Aprilie	Maiŭ	Iunie	Iulie	August	Sept.	Octobre	Novem.	Decemb.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	2.6	1.8	1.1	9.0	13.5	19.1	24.1	21.8	24.4	17.4	11.2	— 1.7	1
2	2.9	2.4	1.5	9.1	13.2	18.0	17.4	23.0	25.5	18.0	11.9	0.5	2
3	0.2	6.7	— 1.0	5.9	12.9	18.4	18.5	23.3	19.9	18.7	12.0	— 1.3	3
4	3.7	8.3	3.0	11.0	15.7	19.6	18.9	24 1	20.9	19.6	14.1	— 1.0	4
5	1.0	4.0	3.4	10.0	14.2	22 5	20.7	20.9	20.9	15.9	13.8	8.0	5
6	4.3	1.2	— 2 9	7.8	13.1	22.5	21.6	20.5	20.4	15.8	11.0	1.6	6
7	6.9	2 3	— 3.3	7.8	12.1	20.2	21.7	21.5	23.1	19 4	8 2	— 0.4	7
8	— 0.2	0.0	0.4	6.9	16.3	20.0	22.6	21.6	23.2	18.2	6.1	0.3	8
9	3.1	4.1	— 1.0	2.4	14.9	20.5	25.0	22.4	21 4	19.3	3.1	1.6	9
10	6.7	— 0.1	2.3	3.3	14.5	20.5	23.7	23.0	21.4	19.1	3.7	— 0.7	10
11	3.1	— 1.6	2.1	6.6	15.8	21.1	24.9	23.8	22.0	19.2	3.4	7.8	11
12	3.0	1.0	3.1	6.8	17.5	19.6	22.5	21.9	22.6	18.2	6.3	1.8	12
13	1.0	1.5	4.3	7.9	14 7	20.7	23.7	21.9	19.4	15.8	5.1	3.7	13
14	4.1	0.7	4.3	9.9	14.4	22 9	24.0	22.2	23.7	16.6	6.0	3.1	14
15	0.7	— 2.0	4.8	13.5	15.0	22 8	23 8	21.2	22.9	15.7	5.2	1.9	15
16	0.4	— 1.3	4.7	14.2	15.7	22.0	21.4	23.4	22.8	18.7	1.2	1 1	16
17	— 3.7	6.5	3.3	12.3	14.6	20.9	20.3	23.5	22.8	20.7	5.4	0.1	17
18	— 5 4	9.1	0.8	12.6	15.1	23.1	23.1	24.7	21.6	20.1	1.5	— 2 0	18
19	— 8.4	7.1	1.6	13 3	15.7	21.2	23.7	22.2	22.1	12.1	0.8	2.9	19
20	— 6.7	4.6	3 0	10.3	16.2	21.6	19.2	22.0	19.5	9.1	2.4	4.9	20
21	— 9.1	2.2	3.2	10.6	17.3	21.8	22 2	22.9	18.5	11.9	7.0	0.9	21
22	— 9.5	2.4	3.7	10.2	14.9	22.3	22.8	23.4	19.7	17.6	1.1	1.5	22
23	— 8.2	2.0	5.6	12 3	16.9	22.5	21.3	25.1	19.0	14.6	0.2	0.9	23
24	— 9.0	2.2	5.5	12.9	15.8	23.7	19.6	23.6	18.8	14.7	— 0.5	— 1.6	24
25	— 15.1	0.0	6.0	12.5	17.8	25.1	17.6	23.0	18.4	14.9	— 1.7	— 5.2	25
26	— 2.8	— 1.6	5.7	10.6	16.4	23.5	20.8	22.7	18.2	16.0	— 4.4	— 2.2	26
27	— 7.3	— 0.6	8.4	11.3	19.0	23.2	21.1	22.4	16.9	6.4	— 9.1	0.4	27
28	— 10.3	— 1.0	8.2	12.1	23.4	22.3	19.8	22.1	17.6	6.0	— 5.0	— 6.1	28
29	— 11.4	1.3	7.1	13.8	25.6	23.0	20.4	22 7	17.8	9.3	— 4.7	— 13.2	29
30	0.0		8.9	13.5	22.4	23.4	20.5	23.0	17.1	9 3	— 3.3	— 2.3	30
31	4.3		3.1		24.5		18.5	23.5		10.6		3.1	31
Mijl.	— 1.9	2.2	3.2	10.0	16.4	21.6	21.6	22.7	20.7	15 4	3.7	0.3	Mijl.

Temperatura mijlocie la Bucurescĭ 1892.

Tabela 5.

ĐILE	LUNILE												ĐILE
	Ianuar.	Febr.	Martie	Aprilie	Maiŭ	Iunie	Iulie	Aug.	Sept.	Oct.	Nov.	Decemb	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	— 0.2	3.3	1.0	8.3	16.2	22.0	17.6	22.4	24.8	18.0	9.5	— 3.5	1
2	1.1	1.1	— 0.6	11.4	14.5	21.2	16.6	23.6	24.6	18.0	11.1	— 0.1	2
3	— 1.8	4.4	0.1	10.4	15.8	22.7	19.1	23.8	19.5	17.4	12.2	— 1.0	3
4	— 0.2	6.7	5.6	12.6	17.0	21.7	19.2	17.6	20.4	19.1	8.9	— 5.0	4
5	— 1.8	1.3	— 0.4	13.7	19.1	21.9	21.8	19.8	21.4	16.9	10.0	— 0.6	5
6	— 2.4	0.5	— 4.1	11.9	20.0	21.7	22.7	20.7	21.2	17.6	7.9	— 1.2	6
7	— 2.3	0.2	— 7.5	8.5	19.1	15.0	22.6	21.2	22.7	18.4	5.3	— 1.4	7
8	0.0	0.7	— 2.0	7.5	18.1	14.6	23.1	21.1	20.2	19.5	3.4	— 0.1	8
9	0.7	2.1	— 0.3	2.7	18.7	18.0	25.2	22.6	19.5	19.1	3.3	0.5	9
10	2.6	— 0.5	0.2	4.6	13.4	18.2	25.2	23.9	20.6	16.9	3.8	— 1.9	10
11	2.7	— 2.0	2.7	7.5	14.5	15.9	24.4	24.3	23.1	16.1	5.2	0.0	11
12	0.8	— 4.9	5.3	9.1	17.2	17.9	20.8	23.5	22.8	14.8	3.5	— 0.2	12
13	— 0.1	0.5	7.3	12.6	14.4	20.3	23.3	18.0	22.6	15.6	2.6	0.1	13
14	— 0.2	— 0.2	5.8	15.1	15.4	23.1	25.4	21.1	22.6	16.1	4.7	— 0.7	14
15	— 0.5	— 1.4	7.1	15.0	13.1	22.9	24.6	21.5	23.4	14.2	4.2	— 0.4	15
16	— 1.0	— 0.3	5.8	15.5	14.3	22.1	19.1	23.8	22.6	16.5	5.3	— 0.3	16
17	— 5.6	4.0	2.5	16.0	14.1	21.9	20.1	25.1	22.0	17.0	2.4	1.6	17
18	— 5.1	7.8	— 0.8	14.5	14.2	21.0	22.9	17.0	22.3	16.9	0.1	— 1.5	18
19	— 7.4	6.3	— 0.6	15.9	13.5	19.8	21.9	25.5	20.5	9.3	— 1.0	2.0	19
20	— 9.4	4.9	1.9	10.9	11.6	16.7	19.7	23.5	19.6	8.3	— 0.2	4.8	20
21	— 8.2	1.1	4.1	10.0	15.2	19.8	20.5	25.5	19.8	9.4	0.4	0.9	21
22	— 12.3	0.7	6.2	11.8	15.6	20.9	20.4	23.0	19.5	13.4	— 0.7	— 0.1	22
23	— 12.7	1.9	7.8	12.6	15.6	22.5	17.9	24.5	19.6	11.4	— 1.1	0.1	23
24	— 9.2	0.1	5.5	13.4	17.0	24.5	19.3	23.5	20.6	12.0	— 3.0	— 5.3	24
25	— 10.8	— 1.5	6.9	13.0	19.9	24.8	21.1	21.5	18.9	13.0	— 3.9	— 9.0	25
26	— 5.1	0.5	8.7	13.6	18.8	24.4	19.4	21.1	18.5	11.5	— 4.7	— 6.1	26
27	— 5.2	0.6	11.9	17.5	21.2	17.5	19.5	22.4	17.7	5.5	— 8.2	— 5.6	27
28	— 7.4	— 0.3	14.0	17.2	23.6	21.6	22.3	23.6	17.7	3.6	— 10.3	— 5.8	28
29	— 7.7	0.7	16.3	15.8	25.4	23.2	21.7	23.7	17.3	4.6	— 9.6	— 6.6	29
30	— 0.8		13.1	16.9	26.0	23.6	21.7	24.1	17.2	5.3	— 6.3	— 8.2	30
31	4.0		5.9		24.6		21.1	25.1		7.0		— 5.7	31
Mijl.	— 3.4	1.3	4.2	12.2	17.3	20.7	21.3	22.8	20.8	13.6	1.8	— 2.0	Mijl.

Temperatura mijlocie la Sinaia în 1892.

Tabela 6.

DILE	L U N I L E												DILE
	Ianuar.	Febr.	Martie	Aprilie	Maiŭ	Iunie	Iulie	Aug.	Sept.	Oct.	Nov.	Decemb.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	3.7	— 3.1	— 2.4	5.4	8.8	15.7	13.1	15.9	17.1	11.9	7.8	— 1.3	1
2	— 0.5	— 1.4	— 1.4	4 2	10.3	16 1	10.6	16.0	18.5	10.6	8.3	— 3.0	2
3	— 4.5	3.9	— 4.8	4.7	9.9	16.4	12.2	15.1	13.5	9.9	7.5	— 6.0	3
4	— 2.2	2.7	— 1.9	7.5	10.8	13.5	13.4	14.7	14.7	11.9	7.3	— 9.0	4
5	— 2.5	— 1.8	— 5.4	9.5	11.1	13.2	15.2	15.2	16.3	10.4	7.8	0.4	5
6	1.0	— 3.8	— 7.0	6.7	12 5	15.7	16.1	14.4	16.5	11.8	6.3	— 8.9	6
7	2.5	— 4.6	— 9.0	5.7	14.1	11.9	16.2	15.4	16 5	12.8	4.3	— 6.7	7
8	1.5	— 3.7	— 5.9	5.0	13.0	10.0	16.9	15.1	14.6	13.8	0.4	— 4.8	8
9	— 0.6	— 2.2	— 5.5	— 0.1	10.6	11 2	19.2	16.3	13.0	11.3	0.5	— 4.1	9
10	0.7	— 5.1	— 2.8	— 1.6	9.3	11.8	15.3	15.1	12.5	10.8	1.3	— 3.8	10
11	— 1.4	— 5.4	— 0.5	2.7	9.5	12.5	15.1	16.6	14.9	9.0	0.7	0 3	11
12	— 3.5	— 0.6	0.5	3.6	12.2	13.6	14.3	16 2	14.2	10.6	— 0.6	— 2.2	12
13	— 4.2	— 1.6	2.7	7.4	9.5	16.6	16.8	12.8	15.2	9.9	— 1.5	— 2.6	13
14	— 1.3	— 7.7	3.7	9.7	9.9	15.7	17.7	15.4	15.2	9.4	0.4	— 0.6	14
15	1 1	— 9.1	2.8	9.9	7.1	16.6	18.1	15.5	15.7	8.9	1.0	— 2.1	15
16	— 1.6	— 7.3	1.5	11.9	9.9	16.5	13.4	16.9	15.6	10.8	— 0.1	— 1 8	16
17	— 7.6	0.1	0.1	11.2	9.1	15.8	14 3	18.5	14.2	10.0	— 2.8	— 2.0	17
18	— 7.6	4.0	— 4.6	9.1	10.3	14.4	15.5	21.6	14.9	12.6	— 4.5	— 2.6	18
19	— 10 6	1.4	5 1	8.1	7.3	13.7	14.6	21.2	13.1	6.2	— 2.3	0.1	19
20	— 12 0	0.0	— 2.1	2.5	5.8	14.0	14.3	19.4	14.1	3 8	— 3.5	3.4	20
21	— 10.6	1.1	1.3	3.8	7.9	15.2	12.9	20.7	14.0	4.4	— 3.2	— 1.9	21
22	— 11.0	— 4.1	2.8	6.0	7.6	14.5	14.9	16.5	12.9	9.1	— 2 5	— 3.7	22
23	— 7.8	2.3	3.2	7.0	10.4	16.0	14.4	16.5	13.0	6.2	— 5.0	— 2 8	23
24	— 8.7	— 3.6	0.6	7.4	10.3	18.2	15.1	14.0	12.7	7.0	— 7.1	— 6.3	24
25	— 11.3	— 5 9	0.8	5.6	13.4	16.8	15 2	15 1	13.5	5.8	— 4.9	— 10.5	25
26	— 2.9	— 2.5	3.7	7.7	14.4	14.9	13.7	15.6	12 1	8.5	— 9.9	— 9.4	26
27	— 6.7	— 4.0	3.4	7.8	15.2	11.8	13 5	17.0	11.2	1.7	— 15.2	— 4.9	27
28	— 11.9	— 6.2	7.7	10.6	17.5	15.4	15.3	17 0	11.5	— 2.6	— 19.4	— 9.0	28
29	— 7.7	— 1.5	7.7	11.7	19.7	16.0	14.4	17.2	10.8	— 1.2	— 8.6	— 13.4	29
30	1.4		9 6	12.3	19.0	17.3	13.7	15.5	10.8	— 0.1	— 3.0	— 11.5	30
31	4.3		2.8		12.8		13.9	17.4		1.5		— 5.6	31
Mijl.	— 4.0	— 2.6	— 0.1	6.8	11.3	14.7	14.8	16.4	14.1	8.0	— 1.4	— 4.4	Mijl.

Din aceste tabele resultă că ḑiua cea maĭ căldurósă a fostŭ, la Sulina, 29 Maiŭ, cu temperatura mijlocie 25°.6; la Bucurescĭ, 18 Augustŭ, cu 27°.0 și la Sinaia totŭ 18 Augustŭ, cu 21°.6. Să se observe că, ca și la Sulina, temperatura la Bucurescĭ și Sinaia a fostŭ aprópe de maximum la finele luĭ Maiŭ; la Sulina o asemenea temperatură a maĭ fostŭ atinsă la 23 Augustŭ și la 2 Septembre.

Ḑiua cea maĭ frigurósă a fostŭ 25 Ianuarie la Sulina, cu temperatura mijlocie —14°.3; 23 Ianuarie la Bucurescĭ, cu —12°.7 și 20 Ianuarie la Sinaia cu —12°.0. Frigulŭ se pare a se fi propagatŭ de la Nordŭ-Vestŭ către Sudŭ-Estŭ.

Unŭ anŭ normalŭ, la Bucurescĭ, are 113 ḑile cu îngheţŭ, din carĭ 79 cu îngheţŭ parţialŭ și 34 cu îngheţŭ totalŭ. Anulŭ 1892 a avutŭ unŭ numĕrŭ ceva maĭ mare de ḑile cu îngheţŭ: 121, din carĭ 92 cu îngheţŭ parţialŭ și numaĭ 29 cu îngheţŭ totalŭ. La Sulina aŭ fostŭ 74 ḑile cu îngheţŭ parţialŭ și 19 cu îngheţŭ totalŭ. La Sinaia numĕrulŭ ḑilelorŭ cu îngheţŭ a fostŭ multŭ maĭ mare: 146, din carĭ 91 cu îngheţŭ parţialŭ și 55 cu îngheţŭ totalŭ.

Unŭ anŭ normalŭ are la Bucrescĭ 110 ḑile de vară, adecă ḑile în carĭ termometrulŭ atinge saŭ întrece 25 de grade. In anulŭ 1892, amŭ avutŭ 130 de asemenea ḑile, din carĭ, în 50, temperatura a fostŭ egală saŭ și maĭ mare decât 30°. La Sulina, unde unŭ anŭ mijlociŭ cuprinde 82 de ḑile de vară, amŭ avutŭ acum, ca și la Bucurescĭ, unŭ numĕrŭ multŭ maĭ mare de asemenea ḑile: 107; dintr'acestea însă numaĭ în 15 temperatura a atinsŭ saŭ a întrecutŭ 30°. La Sinaia numĕrulŭ ḑilelorŭ de vară a fostŭ fórte redusŭ; d'abia 16, din carĭ 3 în Maiŭ, 10 în Augustŭ și 3 în Septembre. Nicĭ într'o ḑi însă termometrulŭ n'a atinsŭ temperatura de 30°.

Nebulositatea mijlocie anuală la Bucurescĭ a fostŭ egală cu 5.0; la Sulina cerulŭ a fostŭ maĭ seninŭ decât la Bucurescĭ, căcĭ nebulositatea a fostŭ 4.0; la Sinaia din contra, nebulositatea a fostŭ egală cu 6.0.

La Sulina amŭ avutŭ 235 ḑile senine și 131 noróse, la Bucurescĭ 199 senine și 167 noróse, iar la Sinaia 146 senine și 220 noróse.

Repartiţiunea lunară a acestorŭ ḑile se vede în *Tab. 7.*

Tabela 7.

LUNILE	NEBULOSITATE 0—10			Distribuţiunea ḑilelorŭ dupe nebulositate						Durata de strălucire a sóreluĭ Ore şi ḑecimĭ		
	Sul.	Buc.	Sin.	Sulina		Bucuresci		Sinaia		Sulina	Bucur.	Sinaia
				SENINE (0–5)	NORÓSE (6–10)	SENINE (0–5)	NORÓSE (6–10)	SENINE (0–5)	NORÓSE (6–10)			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Ianuarie	7.0	6.5	6.3	9	22	12	19	13	18	64.1	83.1	54.5
Februarie	6.8	6 5	6.5	9	20	11	28	6	23	80.9	94.2	83.4
Martie	6.1	6.2	6 7	12	19	10	21	10	21	111.6	133 0	85.7
Aprilie	3.5	4.4	5.9	23	7	20	10	16	14	246.9	235.2	84.4
Maiŭ	3.2	5.0	6.2	25	6	18	13	13	18	308.5	285.2	156.9
Iunie	1.5	5.6	6.6	28	2	14	16	7	23	375.9	279.9	141.7
Iulie	2.8	4.8	6.9	24	7	19	12	8	23	343 0	297.7	164.2
Augustŭ	0.4	2.6	4.9	31	—	26	5	15	16	389.1	341 4	200.7
Septembre	0.2	2.4	4.7	30	—	27	4	19	11	296.5	285.6	179.0
Octobre	4.7	4.3	5.6	18	13	19	12	13	18	184.2	209 8	128.4
Novembre	5.9	5.5	5.5	12	18	13	7	13	17	84.3	116.2	66.1
Decembre	5.6	6.7	7.0	14	17	11	20	13	18	88.8	93.9	33.3
Anulŭ	4.0	5.0	6.1	235	131	199	167	146	220	2573.8	2455.0	1378.3

Sórele a strălucitŭ la Sulina 2573,8 ore, cu peste 100 de ore maĭ multŭ decât la Bucurescĭ, unde a strălucitŭ 2455 ore. La Sinaia, durata de strălucire n'a fostŭ decât de 1378,3 ore.

In comparaţiune cu alţĭ anĭ, cerulŭ a fostŭ maĭ seninŭ şi durata de strălucire a sóreluĭ a fostŭ maĭ mare cu aprópe 10% din durata mijlocie.

In particularŭ luna Iunie a fostŭ fórte senină la Sulina.

In acéstă singură lună, sórele a strălucitŭ cu 100 de ore maĭ multŭ decât la Bucurescĭ.

Cantitatea de apă provenită din plóe saŭ zăpadă ce se adună la Bucurescĭ într'unŭ anŭ normalŭ, este de 590 milimetri; ea este de 440 milimetri la Sulina. In anulŭ 1892, s'aŭ adunatŭ la Bucurescĭ 583.2 mm. şi la Sulina 379.2 mm. Deşi inferióre cantităţilorŭ nor-

male, totuşĭ diferinţele, puţinŭ importante, nu arŭ fi datŭ dreptulŭ să se considere ca secetosŭ anulŭ de care ne ocupămŭ.

Cu tóte acestea, din causa repartiţiuneĭ fórte neegală a ploiĭ, agricultoriĭ claséză, cu dreptŭ, acestŭ anŭ printre aniĭ secetoşĭ.

La Bucurescĭ, ca şi în majoritatea localităţilorŭ nóstre, amŭ avutŭ două lunĭ cu totulŭ ploióse, Martie şi Iunie. Intr'însele s'a adunatŭ aprópe jumĕtate din cantitatea anuală de plóie. In cele-lalte lunĭ, şi maĭ alesŭ dela Augustŭ la Octobre, cantitatea de apă a fostŭ multŭ inferióră cantităţeĭ normale. In perióda dela 14 Augustŭ până la 4 Novembre, adecă într'unŭ intervalŭ de 83 de ḑile, nu s'aŭ adunatŭ la Bucurescĭ decât 18 milimetri de apă, cantitate cu totulŭ neînsemnătóre, dacă maĭ cu sémă se ţine socotélă de epoca căldurósă în care a avutŭ locŭ acéstă lipsă de plóie.

La Sulina, în 76 de ḑile, dela 26 Iulie până la 9 Octobre, nu s'a adunatŭ decât unŭ singurŭ milimetru de apă.

La Sinaia, cantitatea de apă a fostŭ multŭ maĭ mare, 840.8 mm. Lunile cele maĭ ploióse aŭ fostŭ Maiŭ şi Iunie, în carĭ s'a adunatŭ maĭ multŭ de 300 mm. de apă.

In *Tab. 8* se arată repartiţiunea lunară a ploiĭ în 1892, precum şi repartiţiunea normală pentru Bucurescĭ şi Sulina.

In aceeaşĭ tabelă s'aŭ trecutŭ, pentru fie-care din staţiunile Sulina, Bucurescĭ şi Sinaia, numĕrulŭ ḑilelorŭ de plóie pentru fie-care lună şi ano-timpŭ în parte. S'aŭ socotitŭ dreptŭ ḑile de plóe, acele în carĭ cantitatea de apă adunată din plóie, zăpadă saŭ orĭ-ce altŭ hidrometeorŭ a fostŭ celŭ puţinŭ egală cu unŭ milimetru.

Cifrele din colónele 7—10 arată numaĭ decât că, atâtŭ la Sulina câtŭ şi la Bucurescĭ, numĕrulŭ totalŭ alŭ ḑilelorŭ de plóe în cursulŭ anuluĭ 1892 a fostŭ aprópe identicŭ cu acela dintr'unŭ anŭ normalŭ. Distribuţiunea normală a ḑilelorŭ de plóie este, după cum amŭ spusŭ maĭ sus, causa seceteĭ ce s'a simţitŭ în anulŭ expiratŭ, iar nu lipsa de plóe saŭ numĕrulŭ prea micŭ alŭ ḑilelorŭ de plóe.

Tab. 8.

LUNI și ANO-TIMPURĬ	APĂ DIN PLÓE ȘI ZĂPADĂ m.m.					NUMĔRULŬ ḌILEL. CU APĂ > 1.0				
	Sulina		Bucurescĭ		Sinaia	Sulina		Bucurescĭ		Sinaia
	1892	norm.	1892	norm.	1892	1892	norm.	1892	norm.	1892
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Ianuarie . .	17.2	28.6	11.7	28.1	16.2	6	5	6	5	4
Februarie .	33.2	20.8	40.5	26.9	22.6	12	4	7	4	4
Martie . . .	27.6	32.4	118.3	37.9	72.1	17	6	12	7	8
Aprilie . . .	4.6	33.9	58.9	48.9	39.3	2	6	5	8	5
Maiŭ . . .	22.6	38.5	22.7	63.6	106.4	5	6	4	8	10
Iunie. . . .	26.1	59.2	142.5	75.5	215.4	4	7	12	9	21
Iulie . . .	82.0	37.4	53 9	76.2	93.1	3	4	8	8	11
Augustŭ . .	0.5	20.9	23.9	49.1	69.0	—	3	3	4	8
Septembre .	0.3	47.4	0.2	43.0	50.3	—	4	—	7	7
Octobre. . .	57.6	44.5	16 3	41.0	66.1	2	5	5	7	3
Novembre .	72.5	42.0	47.4	48.0	49.7	9	6	9	5	8
Decembre. .	72.5	33 1	46.9	47.4	40.6	10	6	9	7	10
Anulŭ . . .	379.2	438.1	583 2	585.7	840.8	6	62	78	79	99
Iarna. . . .	70 4	81.6	95.4	102.6	48.8	23	16	21	28	13
Primăvara .	54.8	104.9	199.9	150 4	217.8	24	18	21	23	23
Vara. . . .	108.6	117.6	220 3	200.8	377.5	7	15	23	20	40
Tómna. . .	130.4	134.0	63.9	132 0	166.1	11	16	12	19	18

In iarna 1891—92, care cuprinde și primele 2 lunĭ ale anuluĭ 1892, zăpada a fostŭ puținŭ abundentă, din care împrejurare și transporturile s'aŭ făcutŭ în scurtŭ timpŭ cu săniile. In cursulŭ luneĭ Decembre 1892 a cădutŭ însă zăpadă abundentă, asigurândŭ ast-felŭ pentru multŭ timpŭ circulațiunea săniilorŭ. Solulŭ a fostŭ acoperitŭ cu zăpadă în cursŭ de 28 ḍile la Sulina, 74 la Bucurescĭ și 96 la Sinaia.

Sloiĭ de ghiéță aŭ începutŭ a curge pe Dunăre încă dela 3 Decembre, când acestŭ lucru s'a înregistratŭ la Calafatŭ; în urmă însă apa s'a limpeḍitŭ. Către finele anuluĭ însă sloiĭ curgeaŭ fórte deșĭ; înghețulŭ Dunăreĭ s'a produsŭ în prima decadă a anuluĭ 1893.

Configurațiunea geografică a munților carĭ înconjóră Sinaia face ca, în acéstă localitate, vîntulŭ să aibă o direcțiune aprópe constantă, acea dela Nordŭ. Intr'o proporțiune multŭ maĭ puținŭ importantă suflă vîntulŭ dela S și celŭ dela S. W. Pentru cele-lalte direcțiunĭ frecuența este fórte neînsemnată, după cum resultă din cifrele înscrise în *Tabela No. 9.*

Distribuțiunea vînturilorŭ

Tabela No. 9.

LOCALITĂȚĬ	I. Frecuența pe direcțiune din totalulŭ de 1098								
	N	NE	E	SE	S	SW	W	NW	Calmŭ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Sulina . .	169	199	102	115	142	149	54	137	31
Bucurescĭ .	56	182	198	43	47	156	173	29	224
Sinaia . .	556	96	12	16	145	145	14	50	64
	II. Frecuența în procente.								
	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Sulina . .	15.4	18.1	9.3	10.5	12.9	13.6	4.9	12.5	2.8
Bucurescĭ .	5.1	16.6	18.0	3.9	4.3	14.2	14.8	2.7	20.4
Sinaia . .	50.6	8.7	1.1	1.5	13.2	13 2	1.3	4.5	5.9

La Sulina, direcțiunile cele maĭ frecuente aŭ fostŭ cele dela NE și N, și prin urmare direcțiunea dominantă este cea dela NNE; în a doua linie vine direcțiunea SSW.

La Bucurescĭ, direcțiunile E și NE aŭ fostŭ cele maĭ frecuente, și decĭ direcțiunea dominantă a fostŭ cea dela ENE; în a doua linie vine direcțiunea WSW.

Deși presiunea atmosferică a presentatŭ, în anulŭ 1892, o mijlocie care difere fórte puținŭ de mijlocia generală, valorile lunare pentru unele lunĭ diferescŭ fórte multŭ de mijlociile generale lunare, după cum resultă din comparațiunea cifrelorŭ din *Tab. 10.*

Tabela 10

LUNILE	PRESIUNEA ATMOSFEREI LA 0°				
	Sulina		Bucurescĭ		Sinaia
	1892	Mijlocie 1881—90	1892	Mijlocie 1881—90	1892
1	2	3	4	5	6
Ianuarie . .	761.8	66.1	754.2	758.4	683.5
Februarie .	59.9	65.7	52.6	58.1	82.1
Martie . . .	62.6	62.0	54.2	53.7	85.0
Aprilie . . .	60 0	59.9	52.0	51.3	84.5
Maiŭ. . . .	59.9	60 6	52.8	52.4	86.6
Iunie . . .	59.5	58.9	52 3	51.5	87.1
Iulie	58 3	58.7	51.7	51.8	86 6
Augustŭ . .	61.8	60.0	54.6	52.7	89.2
Septembre .	64.0	62.7	56.3	55.2	91.0
Octobre . .	67.2	63.5	54.3	55.5	87.6
Novembre .	68.1	64.2	61.1	57.2	90.2
Decembre .	62.2	65.0	54.7	56.9	83.9
Anulŭ . . .	761.7	62.3	754.3	754.6	686.5

In lunile de iarnă presiunea a fostŭ multŭ inferióră mijlociilorŭ generale. Februarie e avutŭ barometrulŭ cu 6 milimetri maĭ scoborîtŭ. In perióda Augustŭ-Novembre presiunea a fostŭ din contra maĭ ridicată. In fine, perióda Martie-Aprilie a avutŭ o presiune fórte apropiată de mijlociile generale.

Cea maĭ înaltă presiune a avutŭ locŭ la 28 Novembre, când baromentrulŭ s'a urcatŭ la 781.6 la Sulina, 775.0 la Bucurescĭ și 700.0 la Sinaia. Cea maĭ coborîtă presiune a fostŭ în ḑiua de 4 Februarie, când amŭ avutŭ respectivŭ 744.9, 735.3 și 666.9. Cea maĭ mare variațiune a avutŭ deci locŭ la Bucurescĭ, 39.7 milimetri.

Cutremurele de pămîntŭ aŭ fostŭ relativŭ abundente. Amŭ avutŭ 4: la 12 Ianuarie, la 14 Octobre, la 11 și 15 Novembre. Celŭ din Octobre a fostŭ destulŭ de tare; în unele părțĭ panica cuprinsese populațiunea.

După ce amŭ vĕḑutŭ care a fostŭ în generalŭ clima anuluĭ 1892, să căutămŭ acum a caracterisà în parte fie-care lună.

Ianuarie. In prima sa jumĕtate, luna Ianuarie a avutŭ o temperatură moderată. In acestŭ intervalŭ Sulina a avutŭ o singură ḑi de iarnă, la 8; Bucurescii 2, la 6 și 7; Sinaia nicĭ una. Acì temperatura maximă a fostŭ 10°.0 la 1; în cele-lalte localitățĭ ea a fostŭ inferióră acesteĭ valorĭ. In ḑilele de 10 și 11, nicĭ chiar temperatura minimă nu s'a coborîtŭ în generalŭ maĭ jos de zero grade.

A doua jumĕtate a luneĭ a fostŭ frigurósă; temperatura s'a coborîtŭ până la — 17°.1 la Bucurescĭ, la — 23°.0 la Sulina și — 17°.0 la Sinaia. Ultimele sale două ḑile aŭ fostŭ esceptionalŭ de căldurose.

Temperatura — 17°.1, ce a avutŭ locŭ la Bucurescĭ în ḑiua de 23, este cea maĭ coborîtă valóre la care termometrulŭ s'a coborîtŭ în anulŭ 1892 în acéstă localitate. In generalŭ, temperatura în luna luĭ Ianuarie, la Bucurescĭ, se cobóră multŭ maĭ jos de acéstă valóre, ajungêndŭ până la — 30° 5 (1888, 4 Ianuarie).

Barometrulŭ a fostŭ cu 5 mm. maĭ coborîtŭ decât valórea normală. Vîntulŭ a suflatŭ destulŭ de tare în zilele de 16, 17, 20, 21, 30 și 31.

In cea d'întâĭ ḑi dintre acestea, vîntulŭ a atinsŭ 15 metri pe secundă.

Aŭ fostŭ maĭ multe ḑile de plóie și zăpadă, însă, contrarŭ părțeĭ centrale a Europeĭ, cantitățile aŭ fostŭ micĭ.

Solulŭ a fostŭ acoperitŭ, la Bucurescĭ, cu unŭ stratŭ subțire de zăpadă, în timpŭ de 23 de ḑile. Sórele a strălucitŭ 64 de ore la Sulina, 83 la Bucurescĭ și 54 la Sinaia.

In ḑiua de 12, la ora 1,30 p. m., s'a simțitŭ unŭ slabŭ cutremurŭ de pămîntŭ.

Februarie. Temperatura ridicată din ultimele două ḑile ale luneĭ precedente s'a continuatŭ în totŭ cursulŭ acesteia. Afară de regiunea muntósă, nicăierĭ aiurea, la mare ca și la câmpie, n'amŭ avutŭ decât o singură ḑi de iarnă în totŭ Februarie, și acésta cu unŭ frigŭ moderatŭ, de óre-ce cea maĭ coborîtă temperatură a termometruluĭ maximum n'a descinsŭ maĭ jos de — 2 grade. Cu tóte că termometrulŭ minimum s'a coborîtŭ până la — 9°.0 la Bucurescĭ și

la —12°.0 la Sinaia, acéstă lună trebue considerată ca excepţionalŭ de căldurósă. Chiar la Sinaia nu aŭ fostŭ decât 12 ḑile de iarnă.

In generalŭ, temperatura minimă a luneĭ Februarie se cobóră, la Bucurescĭ, multŭ maĭ jos de —9°.0. In majoritatea casurilorŭ ea merge până la —15°.0, deşi, în maĭ mulţĭ anĭ, ea s'a coborîtŭ la —20°.0; ea a atinsŭ —24°.7 în 1875.

Solulŭ la Bucurescĭ a fostŭ acoperitŭ cu puţină zăpadă în cursŭ de 12 ḑile.

Sórele a strălucitŭ 81 de ore la Sulina, 94 la Bucurescĭ şi 83 la Sinaia.

Presiunea atmosferică, cu 4 milimetri maĭ coborîtă decât valórea normală, a fostŭ cea maĭ coborîtă la 2, când a avutŭ următórele valorĭ: 749.3 la Sulina, 735.3 la Bucurescĭ şi 666.9 la Sinaia.

Martie. Frigulŭ din cea d'întâĭ decadă a făcutŭ ca temperatura acesteĭ lunĭ să fie cu unŭ gradŭ aprópe maĭ coborîtă decât temperatura sa normală. Termometrulŭ în acéstă decadă s'a coborîtŭ, la Bucurescĭ, până la —12°.1 în ḑiua de 7, în urma viforuluĭ din ḑiua precedentă; la Sinaia, cea maĭ coborîtă temperatură a fostŭ —11°.0 la 8, şi la Sulina, numaĭ —6°.3 la 7 şi 8.

In ultimele două decade, temperatura a crescutŭ într'unŭ modŭ simţitorŭ, termometrulŭ ajungêndŭ până la 24°,5 la Bucurescĭ în ḑiua de 29. La Sinaia elŭ s'a urcatŭ până la 19°,0 în ḑilele de 29 şi 30, pe când la Sulina de abia a ajunsŭ la 15°,3 în ḑiua de 30.

In cea maĭ mare parte din ţéră s'a adunatŭ o cantitate abundentă de apă din ploĭ şi din zăpadă, maĭ alesŭ în primele ḑile ale primeĭ decade şi în ultimele ḑile ale decadeĭ a doua.

La Bucurescĭ s'aŭ recoltatŭ 118 mm. de apă în 12 ḑile. La 17 s'aŭ adunatŭ, în 24 de ore, 41,1 mm.

Timpŭ fórte urîtŭ în ḑilele dela 16 până la 20, când a suflatŭ cu putere vêntulŭ dela NE, ajungêndŭ o iuţélă de 24,6 metri pe secundă.

In cursŭ de 13 ḑile solulŭ a fostŭ acoperitŭ de unŭ stratŭ subţire de zăpadă. La Bucurescĭ zăpada a dispărutŭ la 20.

Barometrulŭ şi-a căpĕtatŭ valórea sa normală.

Sórele a strălucitŭ 117 ore la Sulina, 133 la Bucurescĭ și 86 la Sinaia.

Primele fulgere depărtate s'aŭ constatatŭ la Bucurescĭ în séra de 30.

Aprilie. Cu tótă perióda frigurósă cuprindêndŭ ḑilele dela 7 la 11, în care timpŭ termometrulŭ s'a coborîtŭ până la — 1°.0 la Sulina, — 3°.6 la Bucurescĭ și până la — 9°.0 la Sinaia, temperatura luneĭ Aprilie a fostŭ pretutindenĭ maĭ ridicată decât valórea sa normală.

Cea maĭ mare parte din a doua decadă, și maĭ cu sémă ultima decadă a fostŭ căldurósă; cu tóte acestea termometrulŭ nu s'a urcatŭ așa de sus ca în luna precedentă, căcĭ la Bucurescĭ de abia a atinsŭ 24°.2 la 16 și la 30; la Sinaia s'a opritŭ, ca și în Martie, la 19°.0 în ultima ḑi a luneĭ, iar la Sulina s'a urcatŭ până la 20°.2 la 15.

La Bucurescĭ aŭ fostŭ 4 ḑile cu înghețŭ parțialŭ, 8 la Sinaia și una singură la Sulina.

In maĭ multe ḑile cerulŭ a fostŭ cu totulŭ seninŭ. Ḑilele de 20 și 21 aŭ fostŭ ploióse. In ḑiua de 8 amŭ avutŭ fulgĭ de zăpadă; la 21 viforŭ și plóie la Sinaia.

Vîntŭ puternicŭ dela E la Bucurescĭ, și dela SE la Sulina, a suflatŭ în ḑilele de 7, 8, 21 și 22. In cea d'întâĭ din aceste ḑile vîntulŭ a atinsŭ, la Bucurescĭ, o iuțélă de 21.9 m. pe secundă.

La 19, uraganŭ la Sinaia și la Bucurescĭ; fulgere depărtate la 14 și 19 la Sulina și la 27 la Bucurescĭ.

Sórele a strălucitŭ 247 de ore la Sulina, 255 la Bucurescĭ și numaĭ 84 la Sinaia.

Maiŭ. Prea mica cantitate de plóe și temperaturile escesive dela începutulŭ și dela finele luneĭ sunt caracteristica acesteĭ lunĭ.

Dejà la 5 temperatura a atinsŭ 27°.0. Cele treĭ ḑile d'a rêndulŭ, 5, 6 și 7 sunt primele *ḑile de vară* ale anuluĭ 1892. Ḑiua de 25, și cele următóre până la finele luneĭ, aŭ fostŭ asemenea ḑile de vară cu temperatură fórte ridicată.

In ultimele 4 ḑile ale luneĭ, temperatura a trecutŭ peste 30 de grade, ajungêndŭ chiar la 34°.7, în ḑiua de 30.

O asemenea temperatură se întîlnesce fórte rare-orĭ în clima nóstră, în luna Maiŭ și chiar în Iunie. Dela 1863 și până acum

unŭ singurŭ anŭ, 1867, a avutŭ în luna Maiŭ o temperatură care a întrecutŭ pe aceea a anuluĭ 1892. Ea a fostŭ egală cu 35°.6. Nu scimŭ însă ce gradŭ de certitudine trebue să atribuimŭ acesteĭ cifre.

La Sulina temperatura cea maĭ ridicată a fostŭ 33°.8 la 29, și la Sinaia 28°.0 la 30. Ambele aceste valorĭ, ca și cea dela Bucurescĭ, sunt escesivŭ de ridicate pentru luna în care ele aŭ avutŭ locŭ.

La Bucurescĭ amŭ avutŭ 11 ḑile de vară, 5 la Sulina și 3 la Sinaia.

O scădere bruscă a temperatureĭ a făcutŭ ca, în ḑiua de 23, termometrulŭ să se cobóre, la Bucurescĭ până la 3°.1, și la Sinaia până la 1°.0. Amŭ avutŭ într'acéstă ḑi, la Bucurescĭ, o diferență de 21°.4 între temperaturile estreme; la Sinaia, diferența a fostŭ de 19°.0; la Sulina acéstă scădere de temperatură n'a fostŭ simțită.

Deși timpulŭ a fostŭ fórte oragiosŭ, plóia a fostŭ fórte puțină. La Bucurescĭ amŭ avutŭ 7 ḑile de uraganŭ. La Sinaia uraganulŭ din ḑiua de 9 a fostŭ însoțitŭ de o plóie abundentă cu puțină grindină. Grindina a maĭ căḑutŭ aci și în nóptea de 31.

Sórele a strălucitŭ 308 ore la Sulina, 285 la Bucurescĭ și 157 la Sinaia.

Iunie. Luna Iunie a fostŭ fórte ploiósă; din acéstă causă semĕnăturile aŭ suferitŭ multŭ. La Bucurescĭ s'a adunatŭ în 14 ḑile o cantitate de apă îndoită celeĭ normale. La Sinaia cantitatea a fostŭ încă și maĭ mare, 215 milimetri, în 21 de ḑile. In Muscelŭ și Argeșŭ aŭ fostŭ de asemenea ploĭ multe, din a cărorŭ causă apele, debordândŭ din matca lorŭ, aŭ produsŭ inundațiĭ.

Semĕnăturile aŭ fostŭ inundate în maĭ multe părțĭ. Nivelulŭ Dunăreĭ, fórte înaltŭ în Ungaria, cresce repede și la noĭ.

In partea occidentală a continentuluĭ, în Belgia, este secetă și tunetulŭ s'aude fórte rarŭ.

La Sulina, plóia a fostŭ fórte puțină și cerulŭ seninŭ. Sórele a strălucitŭ aci 376 ore, pe când la Bucurescĭ nu a strălucitŭ decât 280 ore, și numaĭ 142 la Sinaia.

Temperatura a fostŭ, în genere, fórte apropiată de valórea normală.

Cea maĭ coborîtă temperatură a avutŭ locŭ în ḑilele de 8 saŭ 9, când termometrulŭ s'a coborîtŭ la Bucurescĭ la 8°.6, și la 5°.0 la Sinaia.

La Sulina temperatura cea maĭ coborîtă n'a fostŭ maĭ mică de 14°.0. Cea maĭ căldurósă ḑi a fostŭ cea dela 25, când termometrulŭ s'a ridicatŭ la 32°.5 la Bucurescĭ, la 31°.2 la Sulina și la 24°.5 la Sinaia.

La Bucurescĭ și la Sulina numĕrulŭ ḑilelorŭ de vară a întrecutŭ 20; la Sinaia nicĭ una.

Fórte multe ḑile cu uragane: 9 la Bucurescĭ, 6 la Sulina și 7 la Sinaia.

In nóptea dela 16 a căḑutŭ grindină la Sinaia. Grindină însoţită de plóie a maĭ căḑutŭ asemenea cu abundenţă în Muscelŭ, Buzĕŭ și Bacăŭ. Se citéză grindina în mărimea ouluĭ de porumbelŭ.

O menţiune cu totulŭ specială merită uraganulŭ care a avutŭ locŭ la Bucurescĭ în séra de 12 Iunie, de óre-ce s'a vĕḑutŭ în orașŭ unŭ trăsnetŭ globularŭ.

Buletinulŭ de furtună întocmitŭ le Filaretŭ în acea ḑi cuprinde următórele indicaţiunĭ:

«Tunetulŭ s'a auḑitŭ dela 9 ore 15 minute séra, timpŭ localŭ, și a ţinutŭ nóptea târḑiŭ. Intensitatea tunetelorŭ a fostŭ fórte tare. La 10 ore trăsnetŭ. Plóia a duratŭ dela 9 ore 15 minute până a doua ḑi diminéţa la 1 ora 10 minute; iea o intensitate torenţială dela 9 ore 15 minute până la 10 ore 40 minute, dândŭ o cantitate de 42 milimetri de apă. Uraganulŭ vine de la S. și merge în spre Nordŭ. In totŭ timpulŭ vîntulŭ a fostŭ slabŭ dela W.»

Buletinulŭ maĭ conţine următórele observaţiunĭ:

«Spre séră, cerulŭ acoperitŭ cu norĭ de plóe. La 9 ore 15 minute s'a auḑitŭ tare la S. primulŭ tunetŭ. Acesta a fostŭ urmatŭ de tunete și fulgere fórte dese și tarĭ. Plóea, care a debutatŭ odată cu primulŭ fulgerŭ, a duratŭ tótă nóptea cu o mică întrerupere dela 10 ore 11 minute până 11 ore 30 de minute. La orele 10 s'a auḑitŭ unŭ tunetŭ fórte tare, la Zenitŭ. De sigurŭ că a trăsnitŭ în apropiere.»

In legătură cu acestŭ «tunetŭ fórte tare» găsimŭ în *Voinţa Na-*

țională dela 15 Iunie 1892 și în *L'Indépendance roumaine* de la 16 Iunie relațiunile carĭ urméză:

Voința scrie:

«Alaltăerĭ séră, pe la orele 10, după o detunătură de trăsnetŭ, a picatŭ, în strada Clemenţieĭ, pe trotoarulŭ caselorŭ Surorilorŭ de caritate (1), două *globurĭ fulminante.*

«Acestŭ fenomenŭ se întîmplă fórte rarŭ, și de aceea multŭ timpŭ a fostŭ pusŭ la îndoială (2).

«Globurile de o lumină roșietică, ca unŭ fierŭ bine arsŭ, aŭ cădutŭ unulŭ după altulŭ, ușorŭ, linŭ, și s'aŭ învîrtîtŭ câte-va secunde fără nicĭ unŭ sgomotŭ, apoĭ s'aŭ spartŭ cu sgomotŭ, aruncândŭ fâșiĭ de lumină albastră și aŭ dispărutŭ fără a lăsà nicĭ o urmă. Diametrulŭ lorŭ nu trecea de 10—15 centimetri, și acésta esplică că esplosia lorŭ nu a causatŭ nicĭ o stricăciune caselorŭ Surorilorŭ de caritate.»

L'Indépendance povestesce:

«In timpulŭ gróznicululĭ uraganŭ de Duminică, s'a produsŭ la Bucurescĭ unŭ fenomenŭ meteorologicŭ totŭ atâtŭ de rarŭ câtŭ și de curiosŭ; voimŭ a vorbi de *globulŭ fulminantŭ* care a fostŭ zăritŭ succesivŭ, și în câte-va secunde, în strada Clemenţieĭ, în strada Icóneĭ și în strada Colțeĭ. Superióra surorilorŭ de caritate a fostŭ cea d'întâĭ care a vědutŭ globulŭ de focŭ la înălțimea ferestreĭ sale; după dînsa elŭ avea unŭ diametru de 30 centimetri; în acelașĭ momentŭ dómna Cantacuzino, soția confrateluĭ nostru dela *Voința,* l'a vědutŭ în strada Icóneĭ, atâtŭ de aprópe de dînsa în câtŭ îșĭ perdù vederea în timpŭ de o jumětate de oră; în fine, două femeĭ, carĭ se adăpostiseră sub unŭ gangŭ din strada Colțeĭ, aŭ vědutŭ globulŭ cădêndŭ la câțĭ-va pașĭ de refugiulŭ lorŭ și disparêndŭ într'unŭ canalŭ, unde s'a stinsŭ.»

Uraganulŭ din diua de 12 Iunie a fostŭ cu totulŭ localŭ. Dînsulŭ n'a fostŭ observatŭ decât până la Ploescĭ și Drajna-de-sus, unde a avutŭ o fórte mică intensitate.

(1) In loculŭ de unde incepe strada Colțeĭ.

(2) Sunt învěțațĭ, carĭ și astădĭ nu sunt convinșĭ de existența acestorŭ globurĭ. *S. H.*

Iulie. Temperatura decadeĭ a doua a fostŭ maĭ ridicată decât a celeĭ d'întâĭ și maĭ alesŭ decât a treia. Mijlocia lunară a fostŭ maĭ coborîtă decât valórea normală. Temperaturile cele maĭ ridicate, carĭ aŭ fostŭ la Bucurescĭ de 33°.8 la 14 și 31°.7 la Sinaia la 1, aŭ fostŭ multŭ maĭ coborîte decât maximele absolute ce aŭ locŭ de obiceiŭ în acéstă lună. Aceste maxime aŭ fostŭ chiar inferióre valorilorŭ obținute în cursulŭ luneĭ Maiŭ. In ḑiua de 3 termometrulŭ s'a coborîtŭ la 12 grade la Sulina, și la 11° la Bucurescĭ; la Sinaia temperatura a ajunsŭ până la 5 grade la 5.

Plóea în maĭ mare cantitate a fostŭ spre mare. Cu ḑiua de 27 Iulie începe o periódă de secetă, care a fostŭ simțită în tótă țéra. Multe ḑile cu uraganŭ.

Aŭ fostŭ 26 ḑile de vară la Bucurescĭ, 24 la Sulina și nicĭ una la Sinaia.

Sórele a strălucitŭ 343 de ore la Sulina, în timpŭ de 29 ḑile; 298 ore la Bucurescĭ, în 31 de ḑile, și 164 de ore la Sinaia, în 24 de ḑile.

Augustŭ. Luna Augustŭ forméză începutulŭ uneĭ perióde fórte călduróse și secetóse, care se prelungesce în cursŭ de treĭ lunĭ.

Cu tóte că în Augustŭ nu amŭ avutŭ, ca altŭ când-va, temperaturĭ escesivŭ de ridicate, și carĭ în uniĭ anĭ mergŭ până la 35° și chiar 40°, totușĭ acéstă lună a fostŭ cu unŭ gradŭ maĭ căldurósă decât temperatura sa normală. Fără de a avé valorĭ escesive, temperaturile se mențin necontenitŭ ridicate, lipsa de plóie împedecândŭ rĕcirea, celŭ puținŭ temporară, a aeruluĭ. Totŭ acesta a fostŭ și caracterulŭ ce l'a presintatŭ luna Augustŭ într'o mare parte a Europeĭ centrale și occidentale, unde a avutŭ locŭ o periódă extraordinarŭ de căldurósă; în unele regiunĭ ale Europeĭ centrale, acéstă periódă a îmbrățișatŭ ḑilele dela 13 până la 25 Augustŭ, și în părțile occidentale ale eĭ numaĭ ḑilele dela 17 la 19.

Temperatura ridicată din cursulŭ acesteĭ lunĭ a cuprinsŭ în Europa o zonă de mică lărgime care s'a întinsŭ dela Occidentŭ spre Orientŭ. Incepêndŭ din Ispania, căldura s'a propagatŭ maĭ întâĭ spre Nordŭ peste Pireneĭ, a străbătutŭ părțile continentale ale Franțeĭ și s'a îndreptatŭ spre Nordŭ Vestŭ în Germania, de unde, înclinân-

du-se maĭ multŭ spre Estŭ, a pĕtrunsŭ în Austria, și puținŭ în România și Rusia. Acéstă încăldire se pare a nu fi datorită temperatureĭ ridicate care ar fi fostŭ în Sahara, de óre-ce, după cum arată d-lŭ Van Bebber, în Sahara era maĭ multŭ lipsă de căldură.

Ca și în Austria și Ungaria, ḑiua de 18 Augustŭ a fostŭ cea maĭ căldurósă la noĭ; mijlocia sa ḑilnică a fostŭ de 27°.0 la Bucurescĭ, 24°.7 la Sulina și 21°.6 la Sinaia. La Sulina a fostŭ însă ḑiua de 23 o ḑi și maĭ caldă decât cea de la 18. Incă și maĭ căldurósă a fostŭ aci ḑiua de 29 Maiŭ, cu temperatura 25°.6.

Cele maĭ ridicate temperaturĭ aŭ fostŭ: 35°.0 la Bucurescĭ la 18, 32°.1 la Sulina la 23, și 28°.0 la Sinaia la 21. Tóte aceste temperaturĭ sunt inferióre celorŭ din Viena, unde s'a constatatŭ 37°.5, și Budapesta unde a fostŭ 38°.3 totŭ în ḑiua de 18. La Bucurescĭ, tóte ḑilele afară de una, la 4, aŭ fostŭ ḑile de vară. La Sulina 2 n'aŭ fostŭ ḑile de vară, 14 și 15. La Sinaia, numaĭ ḑilele dela 17 până la 24 și cele douĕ dela finele luneĭ aŭ fostŭ ḑile de vară.

Cerulŭ a fostŭ seninŭ; fórte puține sunt ḑilele în carĭ nebulositatea mijlocie a întrecutŭ cifra 5. Sulina se distinge prin gradulŭ de puritate alŭ ceruluĭ. Sórele a stralucitŭ aci 389 ore, 341 la Bucurescĭ și 201 ore la Sinaia.

Plóe fórte puțină și presiunea barometrică puținŭ maĭ ridicată decât valórea normală.

Septembre. Față cu valórea sa normală, temperatura luneĭ Septembre a fostŭ multŭ maĭ ridicată decât cum fusese luna precedentă. Intr'adevĕrŭ, avemŭ pentru Septembre o diferență în plus de 3 grade, pe când temperatura luĭ Augustŭ n'a fostŭ decât cu unŭ gradŭ maĭ ridicată decât normala. Cea maĭ ridicată temperatură o avemŭ la începutulŭ luneĭ, când termometrulŭ s'a urcatŭ la 34°.5 la Bucurescĭ, la 33°.6 la Sulina și la 18°.5 la Sinaia, tóte în ḑiua de 2. Ḑiua cea maĭ rece a fostŭ ultima ḑi a luneĭ, în care termometrulŭ s'a coborîtŭ până la 7°.3 la Bucurescĭ, la 5°.0 la Sinaia și numaĭ la 11°.0 la Sulina. Căldura din cursulŭ ḑilelorŭ și temperatura maĭ scăḑută în cursulŭ nopțilorŭ a datŭ dreptŭ diferență între temperaturile mijlociĭ extreme o cantitate fórte însemnată, 16°.8 la Bucurescĭ; la Sulina și Sinaia acéstă diferență a fostŭ

multŭ maĭ puţinŭ simţitóre. La Bucurescĭ temperatura, în ḑiua de 30, a fostŭ cuprinsă între 27°.2 și 7°.3, adecă o variaţiune de aprópe 20 grade.

Ca și în luna precedentă, avemŭ de înregistratŭ lipsă aprópe completă de plóe, pe când în partea occidentală a continentuluĭ ea este abondentă. La Sulina și la Bucurescĭ, într'o singură ḑi aŭ căḑutŭ câte-va picăturĭ de plóe. La Sinaia asemenea plóea e puţină; n'aŭ fostŭ aci decât 3 ḑile cu plóe maĭ simţitóre, la 11, 16, 17. Pretutindenĭ roua abondentă; la 13, ceaţă la Sulina. La Sinaia, în maĭ multe ḑile, ceaţă pe munţĭ.

Cerulŭ în generalŭ seninŭ, maĭ alesŭ la Sulina. Sórele a strălucitŭ aci 296 de ore, 286 la Bucurescĭ și 179 la Sinaia.

Presiunea atmosferică a fostŭ cu 2 mm. maĭ ridicată decât normala sa.

Octobre. Deși ultimele 4 ḑile ale luĭ Octobre se rĕcise într'unŭ chipŭ simţitorŭ, totușĭ temperatura sa a fostŭ, în mijlocie, cu 2 grade maĭ ridicată decât valórea normală. Maĭ alesŭ prima decadă a fostŭ căldurósă. Temperatura s'a urcatŭ până la 27°.9 la Bucurescĭ, la 25°.8 la Sulina și la 20°.0 la Sinaia.

In Europa centrală și occidentală, luna Octobre a fostŭ frigurósă, norósă și ploiósă; la noĭ, ea a fostŭ căldurósă, maĭ multŭ senină și fórte puţinŭ ploiósă, punêndŭ capĕtŭ seceteĭ ce ne bântuiă de douĕ lunĭ. Ploile aŭ începutŭ la finele primeĭ decade.

Celŭ d'întâiŭ îngheţŭ s'a produsŭ în ḑiua de 28 Octobre la Bucurescĭ și la Sinaia, când a și căḑutŭ bruma pentru prima óră.

La Sulina, temperatura a rĕmasŭ necontenitŭ d'asupra punctuluĭ de topire alŭ gheţeĭ; cea maĭ scăḑută temperatură observată aci a fostŭ 2°.2 în ḑiua de 28, când la Bucurescĭ s'a înregistratŭ — 2°.1 și la Sinaia — 2°.6, carĭ sunt și cele maĭ coborîte temperaturĭ din cursulŭ luneĭ.

Căldurile ridicate dela începutulŭ luneĭ și îngheţulŭ dela finele sĕŭ aŭ făcutŭ ca luna Octobre să cuprinḑă, în acelașĭ timpŭ, unŭ numĕrŭ însemnatŭ de ḑile de vară, 10 la Bucurescĭ, precum și câte-va ḑile cu îngheţŭ parţialŭ, 4 la Bucurescĭ, ca și în celŭ maĭ

mare numĕrŭ de localitățĭ din țéră. La Sulina n'a fostŭ decât o singură ḑi de vară, la 3, și nicĭ una la Sinaia.

Céța îșĭ face regulatŭ aparițiunea; la Bucurescĭ ea a fostŭ constatată în 11 ḑile.

Cerulŭ, maĭ puținŭ seninŭ ca în lunile precedente, și repedea scădere a ḑilelorŭ aŭ făcutŭ ca durata de strălucire a sóreluĭ să se micșoreze într'unŭ modŭ simțitorŭ: 184 ore la Sulina, 210 la Bucurescĭ și 128 la Sinaia.

Amŭ avutŭ douĕ uragane la Sulina și unulŭ la Bucurescĭ la 23. La 21, zăpada îșĭ face aparițiunea pe munțĭ la Sinaia.

Cea maĭ mare parte din țéra de dincóce de Milcovŭ a fostŭ penibilŭ impresionată de cutremurulŭ de pămîntŭ, care a avutŭ locŭ în ḑiua de 14 Octobre. Elŭ s'a simțitŭ la Bucurescĭ la 6 ore 38 minute diminéța, timpŭ localŭ. Intensitatea sa a corespunsŭ celŭ puținŭ graduluĭ 6 din scara de Rossi-Forel.

Direcțiunea sa a fostŭ dela Sudŭ la Nordŭ. Elŭ s'a simțitŭ maĭ puternicŭ pe linia Dunăreĭ, dela Sulina și până la Vêrciorova. Intensitatea sa maximă se pare a fi fostŭ în apropiere de Oltenița, unde s'aŭ produsŭ nisce crăpăturĭ în lungulŭ Argeșuluĭ. Spre munțĭ la Sinaia, Câmpulungŭ, Tîrgu-Jiuluĭ, intensitatea a fostŭ fórte mică. In Moldova de abia s'a simțitŭ.

La Ismailŭ (Basarabia), cutremurulŭ a fostŭ simțitŭ (Klossowski); la Constantinopole elŭ a fostŭ «destulŭ de tare» (Coumbary); în Bulgaria a fostŭ simțitŭ în tótă întinderea Principatuluĭ (Watzoff); în Austria, Italia și Grecia n'a fostŭ simțitŭ.

Novembre. Abstracțiune făcêndŭ de timpuria periódă de frigŭ cuprinḑêndŭ ultimile 4 ḑile ale luneĭ precedente și prima ḑi a luneĭ Novembre, putemŭ ḑice că perióda căldurósă, începută cu luna Augustŭ, a continuatŭ până către sfîrșitulŭ decadeĭ a doua din Novembre, când frigulŭ survenitŭ bruscŭ ne-a băgatŭ într'o iérnă într'adevĕrŭ aspră.

Luna Novembre a fostŭ cu 2 până la 3 grade maĭ rece decât temperatura sa normală. In prima sa jumĕtate, termometrulŭ s'a menținutŭ necontenitŭ de asupra luĭ zero grade, ajungêndŭ până la 21°.2 la Bucurescĭ, 20°.5 la Sinaia și 20°.1 la Sulina. Fórte intere-

santŭ este de observatŭ aprópe egalitatea acestorŭ temperaturĭ dela staţiunĭ a cărorŭ altitudine diferă de 860 metri. De remarcatŭ asemenea, variaţiunea bruscă a temperatureĭ la Bucurescĭ, dela — 0°,4 în ḑiua de 1, la 21°.2 la 2; maĭ multŭ de 22° într'unŭ intervalŭ maĭ scurtŭ de 24 de ore.

Temperatura ultimelorŭ ḑile a fostŭ escesivŭ de rece; în 4 ḑile termometrulŭ, la Bucurescĭ şi la Sinaia, s'a coborîtŭ necontenitŭ sub —10°, şi nu s'a ridicatŭ maĭ sus de 0 grade. Cele maĭ coborîte temperaturĭ aŭ fostŭ: — 11°.9 la Sulina în ḑiua de 27, — 14°.8 la Bucurescĭ în ḑiua de 29 (1) şi — 28°.0 (fără eróre) la Sinaia în ḑiua de 28. Pretutindenĭ aceste temperaturĭ coborîte aŭ fostŭ însoţite de unŭ timpŭ fórte frumosŭ, cerulŭ cu desĕvêrşire seninŭ. De altmintrelea, esceptândŭ ḑilele dela 5 la 15, în carĭ cerulŭ a fostŭ aprópe neîntreruptŭ acoperitŭ, nebulositatea a fostŭ mică şi găsimŭ multe ḑile cu totulŭ senine. Sórele a strălucitŭ 116 ore la Bucurescĭ, 84 la Sulina şi 66 la Sinaia.

La Sulina amŭ avutŭ 11 ḑile cu îngheţŭ, la Bucurescĭ 16 şi la Sinaia 23; dintr'acestea aŭ fostŭ la Sulina 3 ḑile de iarnă saŭ cu îngheţŭ totalŭ, 4 la Bucurescĭ şi 9 la Sinaia.

Zăpada a începutŭ a cădé la 18, când la Sinaia a fostŭ viforŭ. Solulŭ a fostŭ acoperitŭ cu zăpadă în timpŭ de 9 ḑile la Bucurescĭ, 2 ḑile la Sulina şi 12 la Sinaia.

In cea maĭ mare parte din Moldova şi în Muntenia maĭ departe de Pitescĭ, zăpada a căḑutŭ cu maĭ multă abundenţă decât la Bucurescĭ, unde la finele luneĭ stratulŭ de zăpadă avea o grosime de 4 centimetri.

Prima pentadă la Sulina, a doua la Bucurescĭ şi la Sinaia aŭ fostŭ ploióse.

La 25, vîntŭ tare la Sinaia, la 26 asemenea la Sulina şi Bucurescĭ; aci a atinsŭ o iuţélă de 18.5 metri pe secundă.

---

(1) Fórte rare-orĭ se intimplă ca la Bucurescĭ temperatura să se cobóre atâtŭ de jos in luna Novembre. Dela 1863 şi până acum, numaĭ in 3 anĭ temperatura s'a coborîtŭ maĭ multŭ decât la — 14°.8 şi anume in 1866 şi 1867, când am avutŭ — 15°,0 şi in 1888, când am avutŭ — 18°,7. Acésta este cea maĭ coborîta temperatură cunoscută la Bucurescĭ in luna Novembre. Afară de aniĭ citaţĭ maĭ sus, temperatura s'a maĭ coborîtŭ sub — 10°,0 la Bucurescĭ in aniĭ 1868. 1879. 1884 şi 1891 respectivŭ la valorile — 12°.8, — 13°.0, — 11°.0 şi — 14°.2.

Presiunea atmosferică a fostŭ cu 4 milimetri maĭ ridicată decât valórea normală. Cea maĭ înaltă presiune a avutŭ locŭ la 28, când a ajunsŭ la 781.6 la Sulina, 775.0 la Bucurescĭ și 700.0 la Sinaia.

La 11 și la 15 Novembre, s'aŭ simţitŭ la Bucurescĭ câte unŭ slabŭ cutremurŭ de pămîntŭ. Acestŭ din urmă a maĭ fostŭ resimţitŭ în Bulgaria și în maĭ multe localităţĭ din Dobrogea și pe lângă Dunăre: Constanţa, Ostrovŭ, Olteniţa, Giurgiu, Turnu-Măgurele și Zimnicea.

La 24, s'a simţitŭ asemenea unŭ cutremurŭ slabŭ la Caracalŭ.

Decembre. Mijloculŭ acesteĭ lunĭ, cuprindêndŭ a doua decadă și câte douĕ saŭ treĭ ḑile carĭ o precedŭ și o urméză, a avutŭ o temperatură relativŭ dulce; temperaturile minime, puţinŭ coborîte sub zero, iar cele maxime, necontenitŭ d'asupra acesteĭ valorĭ. Frigulŭ însoţitŭ de zăpadă din ultimele ḑile ale luneĭ a făcutŭ totușĭ ca temperatura mijlocie lunară să fie cu unu și chiar douĕ grade maĭ coborîtă decât valórea sa normală. Deși ultimele ḑile ale tómneĭ aŭ fostŭ ḑile de iarnă, acum, când suntemŭ în iarnă, ḑilele cu îngheţŭ totalŭ, adică ḑilele de iarnă, nu începŭ în modŭ neintreruptŭ decât la 24.

La Bucurescĭ amŭ avutŭ 8 ḑile de iarnă, 3 la Sulina și 17 la Sinaia. Tóte cele-lalte ḑile aŭ fostŭ cu îngheţŭ parţialŭ, afară dela Sulina, unde aŭ fostŭ 3 ḑile fără îngheţŭ.

Ḑiua cea maĭ rece a fostŭ la 29, când termometrulŭ s'a coborîtŭ la —17°.6 la Sulina, la —13°.0 la Bucurescĭ și la —18°.0 la Sinaia. De astă dată temperaturile coborîte dela munte și dela mare n'aŭ avutŭ o prea mare influenţă asupra temperatureĭ regiuneĭ câmpiilorŭ. Să notămŭ acì că cea maĭ coborîtă temperatură ce amŭ avutŭ acum la Bucurescĭ, —13°.0, este multŭ maĭ ridicată decât temperatura cea maĭ coborîtă semnalată în acéstă localitate în aceeașĭ lună, —22°.5, la 1885.

Cerulŭ a fostŭ maĭ multŭ norosŭ; sórele a strălucitŭ 89 ore la Sulina, 94 la Bucurescĭ și 33 la Sinaia.

La Sinaia tunetulŭ s'a auḑitŭ la 21; totŭ acì amŭ avutŭ viforŭ la 3 și dela 16 la 19. In Bucurescĭ, vîntulŭ tare, care a ţinutŭ dela 5 la 8, a atinsŭ în acéstă din urmă ḑi o tărie de 22 metri

pe secundă; totŭ aci amŭ avutŭ vîntŭ tare în ḑilele de 19 și 20 și la 24.

In acéstă ḑi, cu viforŭ la Sulina, și în ḑilele următóre a căḑutŭ zăpadă în cea maĭ mare parte din ţéră. La Sulina, solulŭ a fostŭ acoperitŭ cu zăpadă în cursŭ de 11 ḑile, 17 la Bucurescĭ și în tóte ḑilele la Sinaia.

In mijloculŭ luńeĭ Decembre, zăpada se întindea dela Leurdenĭ până la Vêrciorova, dela Băicoiŭ până la Predélŭ și dela Adgiudŭ până la capĕtulŭ ţĕreĭ. Numaĭ în partea centrală a sa, dela Adgiudŭ și până la Leurdenĭ, solulŭ era golŭ, fără zăpadă.

In ultimele ḑile ale luĭ Decembre o ninsóre generală abundentă a depusŭ unŭ stratŭ de zăpadă, a căruĭ grosime în unele părţĭ a întrecutŭ unŭ metru. Numaĭ pe alocurea, în spre Brăila, zăpada a fostŭ viscolită; în spre Vêrciorova și în partea de sus a ţĕreĭ, ninsórea a fostŭ liniștită.

In nóptea dela 31 Decembre 1892 spre 1 Ianuarie 1893, o plóie aprópe generală, a făcutŭ ca stratulŭ de zăpadă depusŭ pe solŭ să se topéscă în parte; cu tóte acestea, în ḑiua de 1 Ianuarie zăpada acoperea pretutindenĭ solulŭ. In unele părţĭ însă ea se topise saŭ era așa de puţină, în câtŭ la Unghenĭ, Dorohoiŭ, Botoșanĭ, Iașĭ, Peatra-N., Cotescĭ, Zorlenĭ, Crasna, Creţescĭ, Tutova (gara), Barboșĭ, Sêrbescĭ, Independenţa, transporturile se făceaŭ cu carăle. Pretutindenĭ aiurea ele se făceaŭ numaĭ cu săniile.

In cea maĭ mare parte din localităţĭ grosimea stratuluĭ de zăpadă era de 25 cm., în unele părţĭ însă ea era multŭ maĭ mare. Ast-felŭ la Rosetti (Buzĕŭ), stratulŭ avea 50—60 cm., la Răcarĭ (Doljŭ), la Stâlpenĭ și Câmpu-Lungŭ (Muscelŭ) 60 cm., la Cosmescĭ (Tecuciŭ) 90 cm. și la Cilibia (Buzĕŭ) stratulŭ de zăpadă avea o grosime mijlocie maĭ mare de unŭ metru.

Bucurescĭ. 20 Ianuarie (1 Februarie) 1893.

Anexă. — La pag. 88.

TEMPERATURA LUNEI IANUARIE 1893 st. n.

IN

ROMANIA

DE

ST. C. HEPITES
Membru corespondentŭ alŭ Academieĭ Române.

Luna Ianuarie a fostŭ fórte aspră în tótă ţéra.

Bucurescĭ şi Sulina sunt singurele localităţĭ pentru carĭ avemŭ nisce seriĭ destulŭ de lungĭ de observaţiunĭ, pentru ca să putemŭ compară temperatura luneĭ Ianuarie din anulŭ acesta cu acea a anilorŭ precedenţĭ.

Dela 1857, epocă de când a începutŭ a se face în Bucurescĭ observaţiunĭ meteorologice, şi până la 1892, cea maĭ coborîtă mijlocia temperatureĭ luneĭ Ianuarie a fostŭ — 10°.2, în 1888. Acéstă temperatură a fostŭ esceptională, de óre-ce în acéstă lungă periódă de 36 de anĭ, nicĭ odată mijlocia lunară nu se coborîse nicĭ până la — 8°.0. Temperatura normală a luneĭ Ianuarie este — 3°.2 la Bucurescĭ.

In anulŭ 1893, luna Ianuarie a avutŭ, în acéstă localitate, la Filaretŭ, o temperatură mijlocie egală cu — 10°.6 (1), care este inferióră celeĭ maĭ coborîte mijlociĭ cunoscute.

La Sulina, unde observaţiunile meteorologice se facŭ dela 1876, luna Ianuarie a avutŭ în 1880 temperatura mijlocie cea maĭ coborîtă, — 5°.5. Acĭ, temperatura normală a acesteĭ lunĭ este de — 1°.6.

(1) In oraşŭ, la staţiunea meteorologică, ce avemŭ in strada St. Constantinŭ, temperatura mijlocie a fostŭ — 10°.2. Mijlocia — 10°.2, in 1888, a fostŭ determinată la Ferestrăŭ, unde atuncĭ era instalatŭ Institutulŭ Meteorologicŭ.

In 1893, luna Ianuarie la Sulina a avutŭ, ca și la Bucurescĭ, o temperatură mijlocie multŭ maĭ coborîtă decât normala sa; ea a fostŭ egală cu — 6°.7.

Din aceste comparațiunĭ resultă că, atâtŭ în Bucurescĭ câtŭ și la Sulina, temperatura mijlocie a luneĭ Ianuarie a fostŭ, în 1893, maĭ coborîtă decât în toțĭ aniĭ de când se facŭ observațiunĭ în aceste localitățĭ. Dacă pentru cea d'întâĭ localitate, diferența nu a fostŭ decât de 0°.4, pentru a doua, ea a fostŭ multŭ maĭ mare, 1°.2.

Cifrele următóre arată care a fostŭ temperatura mijlocie lunară în șése localitățĭ, alese în regiunĭ și la altitudinĭ diferite:

Sulina, la mare, 2 metri de asupra niveluluĭ măreĭ . . . . — 6°.7
Sinaia, la munte 860 » » » » — 9°.4
Bucurescĭ, la câmpie 80 metri » » » —10°.6
Caracalŭ, la câmpie 140 metri » » » —12°.4
Comăndărescĭ (Botoșanĭ) regiunea colinelorŭ, 60 metri de asupra niveluluĭ măreĭ. . . . . —13°.1
Păncescĭ-Dragomirescĭ, regiunea colinelorŭ, 170 metri de asupra niveluluĭ măreĭ . . . . —15°.1

Regiunea cea maĭ frigurósă a fostŭ decĭ în districtulŭ Romanŭ. La munte din contră, temperatura a fostŭ relativŭ fórte moderată: cu 1°.2 maĭ caldă decât la Bucurescĭ. La mare ea a fostŭ cu aprópe 4 grade maĭ caldă decât în capitală.

Deși temperaturile maxime dilnice s'aŭ urcatŭ câte odată, fórte rarŭ, deasupra punctuluĭ de topire alŭ ghețeĭ, mijlociile lorŭ lunare însă aŭ fostŭ pretutindenĭ sub acéstă valóre. In tabela următóre, *Tabela 1*, se arată carĭ aŭ fostŭ, pentru localitățile de maĭ sus, temperaturile maxime și minime mijlociĭ.

In colónele 4 și 7 se arată cantitățile cu carĭ valorile maximelorŭ și minimelorŭ mijlociĭ în anulŭ 1893 aŭ fostŭ inferióre valorilorŭ normale pentru Sulina și Bucurescĭ. Pentru acéstă din urmă localitate, diferențele sunt între 6 grade, iar pentru Sulina ele sunt aprópe egale cu 5 grade.

Tabela 1.

LOCALITĂŢĬ	TEMPERATURA					
	Max. mijlocie			Min. mijlocie		
	1893	Norm.	Dif.	1893	Norm.	Dif.
1	2	3	4	5	6	7
Sulina	—3.6	2.1	5.7	—9.5	—5.4	3.9
Sinaia	—4.5	—	—	—13.4	—	—
Bucurescĭ	—6.5	—0.3	6.2	—14.7	—8.0	6.7
Caracalŭ	—7.1	—	—	—17.1	—	—
Comăndărescĭ	—8.4	—	—	—17 3	—	—
Păncescĭ-Dragomirescĭ	—9.8	—	—	—21.1	—	—

Frigulŭ celŭ maĭ mare a ţinutŭ două periόde de câte treĭ ḑile. Prima periόdă cuprinde ḑilele dela 14 la 16 şi a doua cele dela 25 la 27. In următόrea tabelă, *Tab. 2*, se arată temperaturile minime pentru fie-care din aceste ḑile în câte-va localităţĭ din ţéră.

Ḑiua de 15 a fostŭ negreşitŭ cea maĭ frigurόsă în maioritatea localităţilorŭ. Nu însă în acéstă ḑi s'a produsŭ celŭ maĭ mare frigŭ in tόte localităţile. Ast-felŭ la Călimănescĭ, Craiova, Herescĭ şi Strehaia, cea maĭ coborîtă temperatură a avutŭ locŭ în ḑiua de 16; la Comăndărescĭ în ḑiua de 9 (—25°.8) şi la 14 (—25°.5); la Sulina în ḑiua de 25, deşi la 15 termometrulŭ s'a coborîtŭ totŭ cam atâtŭ de jos (—20°.7), în fine la Păncescĭ-Dragomirescĭ celŭ maĭ mare frigŭ a fostŭ în ḑiua de 14.

La Bucurescĭ (Filaretŭ) termometrulŭ s'a coborîtŭ la —28°.0 în ḑiua de 15 (1). In anulŭ 1888, Ianuarie, în acéstă localitate, la Herestrĕŭ, elŭ se coborîse până la —30°.5. Acésta a fostŭ până acum, cea maĭ coborîtă temperatură, ce, cu certitudine, se înregistrase în ţéra nόstră.

In maĭ multe localităţĭ dela noĭ temperatura a fostŭ acum multŭ maĭ coborîtă decât cea maĭ jόsă temperatură cunoscută la Bucurescĭ. Ast-felŭ la Herescĭ (Ilfovŭ) şi la Strehaia (Mehedinţĭ) în ḑiua de 16 s'a înregistratŭ, ca şi în 1888 la Bucurescĭ, temperatura —30°.5; la Armăşescĭ (Ialomiţa) s'a înregistratŭ —30°.8, —32°.3 la Turnu-

(1) La staţiunea din oraşŭ termometrulŭ minimum s'a coborîtŭ numaĭ până la —26°.1.

Măgurele, —34°.0 la Focşanĭ, —35°.0 la Păncescĭ-Dragomirescĭ (Romanŭ) şi —35°.6 la Strihareţŭ (Oltŭ.)

Tabela 2.

LOCALITĂŢĬ	TEMPERATURĬ MINIME					
	1-a Periódă			2-a Periódă		
	14	15	16	25	26	27
1	2	3	4	5	6	7
Armăşescĭ (Ialomiţa) . .	—24.2	—**30.8**	—29.6	—18.3	—20.0	—21.0
Brăila	—18.8	—**26.0**	—24.5	—18.0	—19.0	—18 5
Bucurescĭ Filaretŭ . . .	—25.0	—**28.0**	—27.1	—20.2	—20.8	—18.1
» oraşŭ	—23.5	—**26.1**	—26.0	—18.8	—19.9	—16.8
Buzeŭ	—	—	—	—18.8	—19.8	—19.5
Călimănescĭ	—18.1	—17.7	—**20.0**	—15.6	—15.9	—13.9
Caracalŭ	—28.0	—**29.5**	—28.2	—25.7	—23.5	—18.5
Comăndărescĭ (Botoşanĭ).	—**25 5**	—22.8	—24.6	—15.0	—23.0	—21.0
Craiova	—16 0	—27.4	—**29.0**	—23.2	—20.0	—20 0
Focşanĭ	—29.0	—**34.0**	—32.0	—17.0	—22.0	—24.5
Giurgiu.	—21.6	—31.2	—**31.4**	—23.0	—23.7	—18.2
Herescĭ (Ilfovŭ)	—24.6	—29.0	—**30.5**	—21.5	—21.0	—20.0
Păncescĭ-Dragom.(Roman)	—**35.0**	—32.5	—29.8	—26.6	—20.8	—29.0
Roşioriĭ-de-Vede	—26.8	—**29.0**	—20.5	—25.4	—25.0	—11.7
Sinaia	—**23.0**	—22.0	—19.5	—15.8	—19.5	—**24.0**
Strehaia (Mehedinţĭ). . .	—16.0	—24.3	—**30.5**	—26.0	—21.0	—24.6
Strihareţŭ (Oltŭ)	—27.2	—**35.6**	—**35.6**	—21.0	—19.0	—18.0
Sulina	—13.0	—**20.7**	—20.4	—21.0	—13.4	—13.3
Turnu-Măgurele	—21.6	—31.2	—**31.4**	—23.0	—23.7	—18.2

Temperatura —35°.0, înregistrată cu siguranţă la Pancescĭ-Dragomirescĭ în ḑiua de 15 şi cea de —35°.6 observată la Strihareţŭ (Oltŭ) totŭ la 15, sunt acum cele maĭ coborîte temperaturĭ, ce, cu certitudine, aŭ fostŭ înregistrate la noĭ în ţéră.

Pentru a ne da şi maĭ bine socotélă de intensitatea friguluĭ şi de mersulŭ séŭ în luna Ianuarie, dămŭ aci, în *Tab. 3*, mijlociile ḑilnice (1) ale temperatureĭ aeruluĭ în 10 localităţĭ: ***Armăşescĭ*** (Ialomiţa), ***Bucurescĭ*** (Filaretŭ), ***Caracal, Comandărescĭ, Focşanĭ, Pancescĭ-Dragomirescĭ, Sinaia, Strihareţŭ, Sulina*** şi ***Turnu-Măgurele.***

(1) Temperatura mijlocie a fostŭ dedusă pentru Ianuarie prin ajutorulŭ formuleĭ $m = n - 0.095$ (n-Min.), în care *m* este mijlocia adevĕrată, *n* mijlocia din cele 3 observaţiunĭ reglementare şi *Min.* temperatura minimă. Coeficientulŭ 0.095 este dedusŭ cu ajutorulŭ observaţiunilorŭ făcute în maĭ mulţĭ anĭ la Bucurescĭ.

Tabela 3.

ḌILE	LOCALITATI										ḌILE
	Armășescĭ	Bucurescĭ	Caracalŭ	Comăndărescĭ	Focșanĭ	Pancescĭ-Dragomirescĭ	Sinaia	Stribarețŭ	Sulina	Turnu-Măgurele	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	0.3	— 1.0	— 2.6	— 4.2	— 0 1	— 4.7	0.3	— 0.8	6.9	— 4.4	1
2	— 2.9	— 3.8	— 5.7	— 7.2	— 3.8	— 9.2	0.1	— 3.6	3.5	— 2.4	2
3	0.8	— 0.7	0.3	— 0.3	— 1.3	— 1.9	2.4	0.4	4.0	0.2	3
4	— 0.4	— 1.0	— 1.1	— 3.0	— 1.0	— 2.4	— 2.7	0.9	2.4	— 1.0	4
5	— 9.6	— 8.6	— 7.0	— 12.1	— 10.6	— 12.0	— 8.4	— 5.4	— 1.7	— 6.8	5
6	— 12.5	— 11.1	— 10.2	— 15.5	— 12.6	— 15.8	— 11.5	— 10.0	— 3.1	— 10 3	6
7	— 9 3	— 8.4	— 10.2	— 17.6	— 11.6	— 18.7	— 8.8	— 9.9	— 4.0	— 9.8	7
8	— 11.9	— 10.8	— 11.7	— 18.8	— 14.9	— 21.4	— 12.8	— 11.1	— 7.7	— 10.3	8
9	— 13.5	— 14.4	— 19.8	— 21.6	— 13.4	— 19.1	— 12.8	— 13.1	— 11.4	— 13.3	9
10	— 11.3	— 16.2	— 23.1	— 12.7	— 15.0	— 14 3	— 15.3	— 19.7	— 9.8	— 19.3	10
11	— 6.4	— 9.9	— 8.0	— 10.8	— 10.9	— 12.0	— 8.3	— 14.1	— 5.0	— 7.0	11
12	— 8.7	— 6.6	— 6.5	— 10.6	— 6.7	— 10.0	— 9.8	— 14.8	— 4.5	— 4.8	12
13	— 19.7	— 9.7	— 8.7	— 13.1	— 8.2	— 16.8	— 13.9	— 11.8	— 9.4	— 7.6	13
14	— 20.7	— 18.8	— 19.8	— 21.8	— 20.3	— 27.4	— 19.1	— 16.3	— 12.4	— 13.6	14
15	— 25.3	— 23.3	— 24.7	— 20.9	— 25.5	— 24.7	— 15.0	— 23.4	— 15.6	— 26.6	15
16	— 21.6	— 19.5	— 23.2	— 19.6	— 21.7	— 22.2	— 12.5	— 22.9	— 7.8	— 24.6	16
17	— 0.8	0.4	— 10.7	— 2.9	— 1 4	— 2.1	— 2.7	— 3.7	3.5	— 4.8	17
18	1.2	0.3	— 0.4	— 6.2	— 1.1	— 3.8	— 1.3	1.5	2.2	1.2	18
19	— 10.0	— 9.1	— 9.1	— 12.0	— 12.2	— 14.7	— 7.7	— 6.1	— 5.3	— 11.2	19
20	— 10.4	— 13.4	— 18.1	— 16.1	— 19.8	— 19.8	— 13 0	— 13.1	— 8.8	— 11.8	20
21	— 10.4	— 18.0	— 20.2	— 11.5	— 20.7	— 22.2	— 12.7	— 18.0	— 11.5	— 18 5	21
22	— 13.8	— 12.8	— 15.7	— 13.3	— 14.8	— 18.0	— 11.4	— 13 5	— 9.0	— 12.3	22
23	— 8.3	— 11.5	— 19.9	— 14.1	— 12.1	— 13.6	— 12.6	— 15.1	— 8 9	— 17.3	23
24	— 16.5	— 16.1	— 18 5	— 12.2	— 13.3	— 18.4	— 14.2	— 13.4	— 11.9	— 13.7	24
25	— 12.7	— 14.1	— 19.2	— 15.0	— 13.1	— 16.5	— 15.8	— 16.0	— 13.2	— 16.2	25
26	— 14.6	— 15.0	— 11.5	— 17.8	— 15.7	— 25.1	— 14.9	— 14.9	— 10.4	— 15.7	26
27	— 14.9	— 13.3	— 12.9	— 14.6	— 15.9	— 18.3	— 11.0	— 14.8	— 9.7	— 9.7	27
28	— 13.2	— 11.8	— 13.0	— 11.3	— 11.9	— 15.6	— 11.6	— 13.1	— 12.7	— 9.4	28
29	— 14.2	— 11.2	— 9.9	— 17.5	— 14.2	— 20 7	— 8.7	— 13.8	— 12.7	— 6.1	29
30	— 10.2	— 11.1	— 12.3	— 18.9	— 12.5	— 16.8	— 5 6	— 13 5	— 10.4	— 8.9	30
31	— 12.1	— 10.2	— 12.4	— 10.6	— 12.2	— 11.9	— 0.7	— 12.2	— 9.7	— 9.4	31
Mijl.	— 10.7	— 10.6	— 12.4	— 13.1	— 11.9	— 15.1	— 9.4	— 11.4	— 6.7	— 10.5	Mijl.

Este fórte interesantŭ de observatŭ, că frigulŭ din ḑilele de 14 și 15 Ianuarie pare a se fi concentratŭ asupra ţĕreĭ nóstre.

Documente maĭ numeróse ne lipsescŭ încă pentru a judecă de întinderea regiuneĭ, în care temperatura a fostŭ așà de scăḑută în Europa; totușĭ acésta resultă fórte clarŭ din comparaţiunea cifrelorŭ din colóna 3 a *Tab. 2*, cu cele următóre, carĭ indică temperatura la 7 ore diminéţa (1), în ţĕrile dela Nordŭ:

Hangö	—25°.6
Helsingfors	—27°.6
Tammerfors	—24°.3
Uleabog	—28°.4
Arhangelsk	—34°.8
St. Petersburg	—31°.8
Moscva	—29°.7
Riga	—28°.2
Kiew	—23°.0
Charkov	—21°.3
Odessa	—10°.8

La nicĭ una din aceste localităţĭ, din carĭ cea maĭ mare parte se află multŭ la nordulŭ ţĕreĭ nóstre, nu găsimŭ temperaturĭ carĭ să întrécă valorile constatate la noĭ la aceeașĭ epocă. Nicĭ la St. Petersburg, nicĭ în Finlanda, nu avemŭ temperaturĭ așà de scăḑute. Trebue să ne urcămŭ la Hoporando, la nordulŭ golfuluĭ Botnicŭ, saŭ tocmaĭ la Arhanghelŭ, la o latitudine de 64°, pentru a găsi o temperatură care să se apropie de cea constatată la Păncescĭ-Dragomirescĭ și la Strihareţŭ.

In restulŭ Europeĭ, deși frigŭ, temperatura erà totușĭ multŭ superióră valorilorŭ de maĭ sus. Ast-felŭ în Germania de Nordŭ, unde frigulŭ a fostŭ mare, temperatura la Memel, Königsberg, Neufahrwasser, tóte pe Baltica, nu s'a coborîtŭ nicĭ până la —25 grade; în Germania de Sudŭ și în Austria, temperatura, deși rece, a fostŭ însă multŭ maĭ puţinŭ coborîtă ca la noĭ: Berlin —16°, Magdeburg —21°, Hanovra —18°, Viena —15°, Budapesta —14°, Lemberg —13°, Si-

(1) Aceste temperaturĭ diferescŭ negreșitŭ însă puţinŭ de temperaturile minime.

biiŭ la granița nóstră —24°. In Francia și Italia, temperaturĭ micĭ și maĭ ridicate.

Causa acesteĭ rĕcirĭ trebue negreșitŭ căutată în distribuțiunea presiuneĭ atmosferice. In tótă țéra, barometrulŭ, cu începere din ḑiua de 10, a crescutŭ până la 17, când o repede cădere a ocasionatŭ o diferență de temperatură, care a întrecutŭ cu multŭ pe cea cunoscută dela 1 la 2 Novembre 1892. La 16 Ianuarie, termometrulŭ se coborîse, la Bucurescĭ, la —27°.1; în ḑiua următóre elŭ s'a urcatŭ la +2°.8, adecă o variațiune de 29°.9 într'o ḑi!

La 14 diminéța, Sibiiulŭ ocupà centrulŭ uneĭ ariĭ de înaltă presiune. Isobara 760 mm. trece prin Sulina, Sofia, Sarajewo, Segedin, Ungvar, Tomopol și Odessa. Bucurescĭ, unde presiunea redusă la nivelulŭ măreĭ era de 760.7 mm., și întréga țéră, eraŭ decĭ cuprinșĭ în interiorulŭ arieĭ determinată de isobara 760. La Sudŭ-Vestulŭ Europeĭ, precum și la Nordulŭ Suedieĭ, presiunea era puținŭ maĭ mare decât 760 mm. Asupra Danemarceĭ și asupra uneĭ părțĭ din Germania nordică se găsià o arie de mică presiune puținŭ importantă. Isobara 750 mm. trecea aprópe de Chemnitz, Berlin, Copenhaga și Hamburg.

In generalŭ decĭ, asupra celeĭ maĭ marĭ părțĭ din Europa, presiunea atmosferică avea aprópe aceeașĭ valóre.

Afară de unele localitățĭ din Germania, unde vîntulŭ era puținŭ maĭ tare, pretutindenĭ aiurea era calmŭ saŭ unŭ vîntŭ forte slabŭ.

La 15, presiunea crescù multŭ la Nordŭ-Vestulŭ Europeĭ. Acéstă crescere este simțită și la noĭ, maĭ cu sémă dela 15 la 16 la prânzŭ, în care intervalŭ pretutindenĭ barometrulŭ a crescutŭ celŭ puținŭ de 5 mm. Cu dînsa temperatura ajunge la minima sa valóre.

In relațiune cu temperatura scăḑută a luneĭ Ianuarie, nu putemŭ trece cu vederea înghețarea Dunăreĭ.

Intr'o altă lucrare (1) am arĕtatŭ că la Brăila și Galațĭ epoca normală a înghețuluĭ Dunăriĭ este ultima decadă a luneĭ Decembre, și că înghețulŭ are o durată medie de 81 de ḑile. Am arĕtatŭ de

(1) *Epocele înghețuluĭ Dunăriĭ în cursulŭ sĕŭ inferiorŭ și profilulŭ patuluĭ sĕŭ la Brăila.* In *Buletinulŭ Soc. Geogr. Rom.* An. III, 1882, pag 62—79.

asemenea că epoca normală de desghețŭ este ultima decadă din Februarie, și că din 47 anĭ, cuprindêndŭ perióda dela 1836 la 1882, în 11 anĭ Dunărea n'a înghețatŭ. In fine, am arĕtatŭ că în iernile 1854—55, 1864—65 și 1873—74, Dunărea a înghețatŭ în câte douĕ rênduri (1).

Inghețulŭ Dunăreĭ este unŭ fenomenŭ complexŭ, de óre-ce depinde, în prima linie, de temperatura ce a precedatŭ momentutŭ de înghețŭ și de temperatura ce a fostŭ în țĕrile traversate de dînsa; în a doua linie, de direcțiunea vîntuluĭ care, împedecândŭ mersulŭ sloiurilorŭ de ghéță, ocasionéză fórte adese-orĭ unŭ înghețŭ timpuriŭ, maĭ alesŭ acolo unde, prin configurațiunea cursuluĭ apeĭ, iuțéla sloiurilorŭ este micșorată.

Ca urmare a friguluĭ intensŭ din ultimele 4 ḑile alŭ luneĭ Novembre, sloiĭ începŭ a curge la *Calafatŭ* chiar la 3 Decembre, rarĭ la începutŭ, fórte deșĭ la 13; de acì s'aŭ rĕritŭ iarășĭ fórte multŭ din causa temperatureĭ relativŭ ridicate, dela finele decadeĭ întâia a luĭ Decembre, așà în câtŭ la 18 Dunărea se limpeḑise cu totulŭ și nivelulŭ sĕŭ crescea. La 26, sloiĭ începŭ din noŭ a curge. La 8 Ianuarie 1893 iuțéla lorŭ este fórte mică; la 11 după prânzŭ ghéța s'a opritŭ. Trecerea la Vidinŭ cu cărușele a începutŭ la 23 Ianuarie.

La *Bechetŭ, Corabia, Turnu-Măgurele, Zimnicea, Giurgiu* și *Oltenița* ghéța s'a opritŭ asemenea la 11. Pretutindenĭ transporturile se facŭ pe ghéță.

La *Călărașĭ* și la *Ostrovŭ* oprirea sloiurilorŭ și prin urmare înghețulŭ Dunăreĭ a avutŭ dejà locŭ la 6 Ianuarie, și la 7 la Cernavoda; transporturile pe ghiață aŭ începutŭ dela 10.

Unŭ corespondentŭ din *Hîrșova* ne scrie următórele la 30 Ianuarie st. n.: «Dunărea se aflâ înghețată peste totŭ, afară de unŭ singurŭ ochiŭ ce se vede în partea de sus a portuluĭ, în apropiere de cotulŭ Dunăreĭ, unde curentulŭ apeĭ este prea tare și unde în timpulŭ vereĭ se vĕdŭ anafóre. Mulțĭ anĭ aŭ trecutŭ de când în fața portuluĭ apa n'a înghețatŭ, din causă că sloiĭ se oprescŭ în

(1) Imĭ propunŭ a reface calculele, considerândŭ întrégа periodă dela 1836 la 1893.

partea de sus a portuluĭ la colțulŭ ce face Dunărea. În portŭ, Dunărea înghéță numaĭ în iernĭ grele de totŭ, adecă atuncĭ când apa póte îngheța *din seninŭ*. In anulŭ acesta Dunărea a înghețatŭ la 2 Ianuarie, oprindu-se sloiĭ, iar în fața portuluĭ înghețulŭ s'a făcutŭ din seninŭ. Grosimea gheței, fără zapadă, este în mediŭ de 40 c.m.; la malŭ ea este și maĭ grósă. Transporturile de greutate se facŭ nu numaĭ în curmezișŭ ci chiarŭ și în lungulŭ Dunăreĭ. Circulația între Hîrșova și Cernavoda se face pe Dunăre.»

La *Braila, Galați* și *Isaccea*; sloiĭ aŭ începutŭ a curge la 26 Decembre, și la 30 Dunărea s'aŭ opritŭ. Transporturile pe ghiață aŭ începutŭ a se face la 4 Ianuarie, când, în urma crivĕțuluĭ turbatŭ și a geruluĭ până la —15° și —20°, Dunărea a înghețatŭ la o adincime considerabilă, așà că de atuncĭ comunicațiile și transportulŭ pesceluĭ din baltă se facŭ pe ghéță.

La *Tulcea* ghéța s'a opritŭ dela 28 Decembre; la 30 și 31, pietoniĭ circulaŭ pe dînsa. Plóea caldă dela 1 Ianuarie făcêndŭ periculóse aceste circulațiunĭ, ele aŭ fostŭ interḑise până când, în urma geruluĭ dela 8 și 9 Ianuarie, ghéța întărindu-se, circulația a reînceputŭ și a continuatŭ până la 17 Ianuarie. Din causa vîntuluĭ caldŭ ce suflà în acea ḑi, stratulŭ de zăpadă ce acoperià ghiața s'a topitŭ, și dînsa a fostŭ inundată. Insă în séra aceleiașĭ ḑile, temperatura coborîndu-se, apa provenită din topirea gheței a înghețatŭ și a formatŭ cu ghéța de maĭ înainte unŭ stratŭ de 40 c.m., destulŭ de resistentŭ pentru a suportà greutățĭ însemnate.

La *Turnu-Severinŭ*, sloiĭ aŭ începutŭ a se opri la 15 Ianuarie, formândŭ o singură massă dela gura Topolniței, până maĭ sus de Severinŭ, în dreptulŭ scheleĭ Cladova; ghéța permite trecerea pietonilorŭ. La gura Topolniței, de unde s'a începutŭ oprirea gheței, și până în dreptulŭ poduluĭ luĭ Traianŭ sunt formațĭ munțĭ de ghéță de 20 și 30 metri înalțĭ (1). La 17, producêndu-se o rupere a gheței, maĭ multe vase carĭ fuseseră prinse de dînsa, aŭ fostŭ tîrîte, suferindŭ pagube însemnate. La 22, la o temperatură coborîtă și sub acțiunea unuĭ vîntŭ violentŭ de la Vestŭ, ghéța s'a

(1) Geniulŭ a trebuitŭ să distrugă prin dinamită grămeḑile de ghéță.

opritŭ din noŭ în fața Severinuluĭ până aprópe de Porțile de ferŭ. Comunicațiunea cu Serbia se face pe ghéță.

Din cele arĕtate maĭ sus resultă că înghețulŭ Dunăreĭ s'a efectuatŭ, maĭ pretutindenĭ, în cursulŭ primeĭ decade a luneĭ Ianuarie; epoca normală la care înghețulŭ are locŭ, fiindŭ la Brăila, după cum amŭ spusŭ, ultima decadă din Decembre.

Sub acestŭ raportŭ decĭ, iarna 1892—93 presintă caracterulŭ uneĭ iernĭ ordinare. Causa este, după cum amŭ vĕḑutŭ, temperatura relativŭ dulce dela mijloculŭ luneĭ Decembre. Acésta nu împedecă totușĭ, ca luna Ianuarie 1893 să fie cea maĭ frigurósă din câte aŭ fostŭ, cu siguranță, înregistrate la noĭ în țéră.

Bucurescĭ, 2 Februarie 1893.

Anexă. — La pag. 94.

CONGRESULŬ GEOLOGICŬ UNIVERSALŬ

CE SE VA ŢINE

IN LUNA IUNIE SAŬ IULIE 1893

CU OCASIUNEA EXPOSITIUNEI UNIVERSALE DELA CHICAGO

COMUNICARE DE

GR. ŞTEFANESCU.
Membru alŭ Academieĭ Române.

Domnilorŭ Colegĭ,

Am primitŭ o invitare din Chicago, ca să ieaŭ parte la unŭ Congresŭ universalŭ de geologie, care se va ţiné la finele luneĭ luĭ Iunie saŭ la începutulŭ luĭ Iulie anulŭ curentŭ la Chicago, cu ocasiunea exposiţiuneĭ universale, care se face în acestŭ oraşŭ pentru centenarulŭ de patru sute de anĭ alŭ descoperireĭ Americeĭ.

Geologiĭ americanĭ aŭ făcutŭ colegului d-vóstre distinsa onóre de a-lŭ pune printre membriĭ Comitetuluĭ organisatorŭ alŭ acestuĭ Congresŭ, cu titlulŭ de profesorŭ la Universitatea din Bucurescĭ şi de directorŭ alŭ *Serviciuluĭ geologicŭ* alŭ Românieĭ, serviciŭ care, graţie unorŭ împrejurărĭ nenorocite, nu maĭ există. Sciţĭ cu toţiĭ carĭ aŭ fostŭ mobilele nemărturisite, carĭ aŭ făcutŭ pe Camera dela 1889 ca să-lŭ desfiinţeze; nu este trebuinţă să vi-le memorezŭ. Motivulŭ aparentŭ însă a fostŭ că acestŭ serviciŭ, ne fiindŭ înfiinţatŭ printr'o lege, să se desfiinţeze, şi se obligă guvernulŭ să vie

cu unŭ proiectŭ de lege organisatorŭ care să așeze pe base solide acestŭ serviciŭ.

Aprópe patru anĭ aŭ trecutŭ de atuncĭ și unŭ asemenea proiectŭ încă nu s'a votatŭ, și ast-felŭ patru anĭ s'aŭ perdutŭ pentru cercetările geologice, cu patru anĭ s'a întârḑiatŭ cunóscerea avuțiilorŭ nóstre naturale, și maĭ pre sus de tóte nu ne-amŭ pututŭ ține de cuvîntulŭ datŭ învĕțațilorŭ străinĭ, către carĭ Statulŭ se angajase a le procurà materialulŭ geologicŭ relativŭ la România, materialŭ necesarŭ la confecționarea chărțiĭ geologice a Europeĭ, hotărîtă de Congresulŭ geologicŭ din 1881, pentru a se reconstrui din noŭ. Dar nu despre acésta am să vĕ vorbescŭ acum, deși ațĭ avé, din nenorocire, multe de aflatŭ în acéstă privință, ci despre importanța Congresuluĭ geologicŭ din Chicago.

Acestŭ Congresŭ nu este, ca tóte cele-lalte Congrese geologice, numaĭ purŭ sciințificŭ, elŭ este sciințificŭ, practicŭ și economicŭ în acelașĭ timpŭ, așà cum sciŭ Americaniĭ să tracteze cestiunile. Vĕ vețĭ convinge despre acésta, după subiectele înscrise în programŭ pentru a fi tractate în acestŭ Congresŭ.

Aceste cestiunĭ sunt în numĕrŭ de 32 și anume cele următóre:

1. Istoria generală și evoluțiunea, precum și starea presentă și tendințele sciințelorŭ geologice.
2. Istoria și evoluțiunea geologieĭ americane.
3. Starea și tendințele sciințeĭ geologice în America.
4. Societățile geologice în statele moderne.
5. Genesa depositelorŭ.
6. Genesa petrelorŭ prețióse.
7. Descompunerile și transformările mineralelorŭ.
8. Orizónele nerĕsturnate.
9. Existența unuĭ sub-stratŭ plasticŭ.
10. Permanența continentelorŭ.
11. Originea faliilorŭ rĕsturnate.
12. Climele geologice.
13. Ghețariĭ ca agentŭ în erosiune.
14. Metóde chimice pentru a descoperi cantitățĭ minime de metale în rocele cristaline.
15. Geologia cărbunilorŭ și cantitatea lorŭ.
16. Relațiunile societăților de statŭ cu Geologia economică.

17. Combustibilele fosile.
18. Fertilisări și solurĭ.
19. Corosive și colorĭ.
20. Calitățile materialelorŭ pentru construcțiunĭ.
21. Principiile de nomenclatură în paleontologie.
22. Mijlócele pentru distribuirea geografică în timpiĭ geologicĭ.
23. Teoria evolutiuneĭ în vedere cu cunoscințele nóstre actuale despre prima faună.
24. Filogenia claselorŭ vertebratelorŭ.
25. Filogenia claselorŭ moluscelorŭ.
26. Filogenia în regnulŭ vegetalŭ.
27. Charte geologice și ilustrațiunĭ.
28. Museurile de geologie.
29. Cooperarea internațională pentru literatura geologică.
30. Cursurile de geologie în școlele publice, colegiĭ și Universitățĭ.
31. Legile după carĭ rîurile aluviale și-aŭ construitŭ albiile (văile.)
32. Mijloculŭ pentru a calculà aluviunile rîurilorŭ lăsate de inundațiunile întîmplătóre și pentru a le face folositóre popórelorŭ carĭ locuescŭ pe dînsele.

După cum vedețĭ, Domnilorŭ Colegĭ, Congresulŭ geologicŭ din Chicago este unicŭ în felulŭ sĕŭ și de cea maĭ mare importanță din tóte punctele de vedere, și am credutŭ că este bine a vi-lŭ face și d-vóstre cunoscutŭ.

Anexă. — La pagina 136.

ROMÂNII DIN ASIA-MICĂ

RELAȚIUNE DE CĂLĂTORIE

DE

T. T. BURADA
Membru corespondentŭ alŭ Academieĭ Române.

Domnule Preşedinte,

Ca resultatŭ alŭ cercetărilorŭ mele făcute despre Româniĭ din Asia, pentru carĭ Academia mi-a venitŭ în ajutorŭ cu suma de 400 leĭ, am onóre a vĕ espune următórele:

Incă de pe când mĕ aflamŭ călătorindŭ prin Grecia, pe la anulŭ 1882, întîmplându-mi-se a mĕ întîlni în Atena cu maĭ mulțĭ locuitorĭ românĭ din Misolonghi și de prin maĭ multe sate românescĭ din provincia Acarnania, am aflatŭ dela eĭ, că se află mulțĭ Românĭ în Asia-mică, la pólele munteluĭ Olimpŭ, în apropiere de orașulŭ Brusa. Despre aceĭ Românĭ, cu totulŭ necunoscuțĭ până acum, eĭ mi-aŭ datŭ multe și prețióse deslușirĭ.

Intorcêndu-mĕ în țéră am totŭ cercetatŭ despre aflarea lorŭ în acele părțĭ, și din spusele luĭ Nicola Gaki Cociŭ, românŭ macedonénŭ din Vlaho-Clisura, locuindŭ în Iașĭ, care fusese la muntele Olimpŭ și avusese ocasiune a cunósce mulțĭ ciobanĭ românĭ, ce eraŭ acolo cu oile, precum și din informațiunile luate atâtŭ dela d-lŭ Alexandru Pădénu câtŭ și dela d-lŭ Constantinŭ Pădénu, care locuesce în Brusa încă de pe la 1848, n'am maĭ statŭ la îndoială despre aflarea Românilorŭ în Asia, și àșà, pe la finele luneĭ Aprilie 1892, m'am și pornitŭ către eĭ.

Ajunsŭ în Brusa, am făcutŭ cunoscință cu Gheorghe Moraru, Ro-

mânŭ din orașulŭ Malacasi din Tesalia, și cu Arghirŭ Costea, Românŭ macedonénŭ din Vlaho-Clisura. Dela aceștia am aflatŭ că acolo în Bitinia, la pólele munteluĭ Olimpŭ, nu departe de Brusa, se aflaŭ mulțĭ *Armânĭ* (Românĭ) venițĭ din Macedonia, trecêndŭ Dardanelele pe la Cenak-kalè, cea maĭ mare parte ciobanĭ, avênd oĭ cu miile. Așà eraŭ Costea ciobanulŭ care avea 10.000 oĭ, Gușu Gheorghe asemene, iar alțiĭ numĕraŭ până la 15.000 oĭ și maĭ multe încă. Oile le duceaŭ la văraticŭ în muntele Olimpŭ, iar la ernaticŭ pe șesurile din spre orașele Muhalicĭ și Panderma, acestŭ din urmă portŭ pe marea de Marmara; întreprindeaŭ mare comerțŭ cu brânza ce o făceaŭ numită *Vlah-peinir* (1), care era fórte căutată, nu numaĭ în Brusa și în alte orașe din Bitinia, ci și în Constantinopole; maĭ făceaŭ și vestitulŭ cașcavalŭ numitŭ *Cașer-peinir* (2), și purtaŭ mare negoțŭ cu lână, mieĭ și berbecĭ, desfăcêndu-ĭ în cele patru sate dela pólele munteluĭ Olimpŭ: *Deirmenlî Kîzîc, Fidia Kîzîc, Giumanlî Kîzîc* și *Hamanlî Kîzîc;* dar acum, de vre-o ḑece anĭ, nu se maĭ vĕdŭ prin munte, căcĭ năvălise acolo mulțĭ ciobanĭ *Albanezĭ Turcĭ,* cu ciracĭ *Cerchezĭ* și *Lazĭ* venițĭ de pe la Erzerum, și după cererea acestora la împĕrăție, ca să nu fie și alte popóre de altă lege prin locurile unde sunt și eĭ, aŭ fostŭ nevoițĭ să părăséscă muntele în urma uneĭ Iradele împĕrătescĭ, retrăgêndu-se uniĭ în locurile de unde venise, iar alțiĭ în satele așà numite ale *Pisticoșilorŭ,* aĭ cărorŭ locuitorĭ eraŭ de aceeașĭ lege ca și ciobaniĭ isgonițĭ. Cercetându-ĭ că ce însémnă *Pisticos,* eĭ mi-aŭ spusŭ că însémnă *credinciosŭ,* de la cuvîntulŭ grecescŭ πίστις (credință), fiind-că eĭ, deșì strămutațĭ în țéră mahometană, și-aŭ păstratŭ legea, portulŭ și obiceiurile strămoșescĭ, din locurile de unde aŭ venitŭ, neamestecându-se cu alte némurĭ; eĭ mi-aŭ maĭ spusŭ că vestmintele *Pisticoșilorŭ* sémĕnă cu ale locuitorilorŭ românĭ din Macedonia, că în limba lorŭ se află multe cuvinte macedo-românescĭ, și că satele unde locuescŭ sunt în numĕrŭ de nouĕ și anume: *Bașchioĭ* saŭ *Vurlati, Ekisge* saŭ *Aĭnati, Huruda* saŭ *Caragiova, Ceatalaghîl* saŭ *Constantinati, Caracogia* saŭ *Idia, Camărtati* saŭ *Aghia Kiriaki, Subașaghîl*

(1) Brânză românéscă. *Peinir* în limba turcéscă însémnă brânză.

(2) Dela cuvîntulŭ *cașare,* care la Româniĭ din Epirŭ însémnă *stână,* adecă *brânză de stână.*

și *Subasi* saŭ *Piladacĭ, Serian* și *Kirmikir,* avêndŭ în totulŭ peste 5000 locuitorĭ.

După tóte aceste informărĭ, m'am pornitŭ în ḑiua de 10 Maiŭ 1892 în satele *Pisticoșilorŭ,* și i-am cercetatŭ despre traiulŭ, obiceiurile și datinele ce aŭ la diferite împrejurărĭ ale vieţeĭ lorŭ; am trecutŭ apoĭ cu cercetările mele și în orășelele *Muhalicĭ, Kirmasti Kasaba* și *Panderma,* portŭ pe marea de Marmara, nu departe de ruinele anticuluĭ orașŭ *Kizic.*

In orașulŭ Panderma m'am opritŭ cu cercetările mele, fiind-că din tóte informaţiunile luate am pututŭ constată că Româniĭ nu s'aŭ întinsŭ maĭ departe cu locuinţa decât până aicĭ.

Terminândŭ decĭ explorările mele în Bitinia despre Româniĭ de acolo, conchidŭ din cele vĕḑute că: Româniĭ carĭ se aflaŭ în muntele Olimpŭ, nu credŭ să fie fostŭ alţiĭ decât actualiĭ Românĭ macedonenĭ, ce se transportaŭ maĭ înainte până în Asia pentru nevoile turmelorŭ lorŭ, carĭ, în urma Iradeleĭ împĕrătescĭ, parte s'aŭ întorsŭ în Macedonia, parte aŭ rĕmasŭ prin satele *Pisticoșilorŭ,* după cum amŭ vĕḑutŭ.

In ceea ce privesce însă pe locuitoriĭ din cele nouĕ sate așă numite ale *Pisticoșilorŭ,* cercetândŭ cu de amĕnuntulŭ îmbrăcămintea, obiceiurile și limba lorŭ, am aflatŭ că:

Toţĭ locuitoriĭ *Pisticoșĭ* sunt de acelașĭ némŭ și, cu tóte că vorbescŭ grecesce, nu se numescŭ între dînșiĭ *Grecĭ,* ci *Pisticoșĭ,* și privescŭ cu ochĭ rĕĭ pe ceĭ ce-ĭ numescŭ Grecĭ.

Imbrăcămintea lorŭ se deosebesce de a celor-alţĭ locuitorĭ grecĭ; atâtŭ bărbaţiĭ câtŭ și femeile pórtă opincĭ ce se numescŭ *ţeruhĭ.* In cele-lalte sate, ce nu sunt ale Pisticoșilorŭ, se numescŭ *cerulia* și *patapia.* Totŭ *ţeruhĭ* se numescŭ opincile de către Româniĭ macedonenĭ.

Pisticoșiĭ pórtă *calţe,* unŭ soiŭ de încălţăminte de lână ca călţuniĭ, făcute de lână scărmănată de către femeile lorŭ, cu unŭ peptene ce se numesce *lănaria.* In cele-lalte sate, ce nu sunt ale Pisticoșilorŭ, locuitoriĭ nu pórtă *calţe.*

Femeile și fetele pórtă pe capŭ unŭ tulpanŭ, ce se numesce *măndilă* și se légă pe sub fălcĭ. Acestŭ tulpanŭ, totŭ *măndilă* se numesce de femeile Românilorŭ din Epirŭ, și cu elŭ se légă totŭ pe

sub fălcĭ, în timpŭ ce în alte sate, ce nu sunt ale Pisticoșilorŭ, nu se légă pe sub fălcĭ ci în jurulŭ frunțeĭ, făcêndŭ nodulŭ dinapoia capuluĭ.

Femeile și fetele Pisticoșilorŭ aŭ unŭ vestmîntŭ scurtŭ, numitŭ *giamadane.* Romăncele din Epirŭ și Tesalia, precum și cele din Macedonia, pórtă și ele acestŭ vestmîntŭ și-lŭ numescŭ totŭ *giamadane.*

Nevestele și fetele în satele Pisticoșilorŭ pórtă pe capŭ *curuna,* care nu e altŭ-ceva decât unŭ fesŭ împodobitŭ cu diferite panglice colorate, cu soiurĭ de cusăturĭ cu firŭ și cu mulțime de monete de metalŭ. Asemenea *curună* se pórtă și astădĭ de femeile române ale Farșeroților̆, carĭ o numescŭ totŭ *curună,* și ea nu se află în alte sate decât în ale Pisticoșilorŭ.

Atâtŭ femeile bětrâne câtŭ și tinere pórtă unŭ cojocelŭ de piele de mielŭ, scurtŭ și fără mânecĭ, numitŭ *guna.* Acestŭ vestmîntŭ se pórtă și de Romăncele din Epirŭ, și nu se află decât în satele Pisticoșilorŭ.

Fetele micuțe pórtă unŭ straiŭ numitŭ *antereŭ.* Asemenea *antereŭ* se află și la Româniĭ din Epirŭ.

Nevestele și fetele Pisticoșilorŭ pórtă rochie numită *fustane,* și pe deasupra o pestelcă numită *mbrostela,* lucrată de ele și împodobită cu felurĭ de cusăturĭ pe margine. Aceste vestminte aŭ acelașĭ nume și la Romăncele din Macedonia. In afară de satele Pisticoșilorŭ, femeile nu pórtă nicĭ *fustane,* nicĭ *mbrostela,* ci numaĭ șalvarĭ cu fundulŭ fórte largŭ.

Fetele pórtă de ordinarŭ brîŭ îngustŭ negru, roșu, verde, ce se numesce *zunari* și *zuna.* In satele dela muntele Zmolk, în Epirŭ, încingĕtórea femeilorŭ se numesce totŭ *zuna.*

Miresele la Pisticoșĭ punŭ petélă pe capŭ ce se numesce *tel*; și când se duce nunta la biserică, merge înainte unŭ ciobanŭ care cântă din *gaida* (cimpoiŭ). Acestŭ obiceiŭ există și la Româniĭ din Macedonia, la Moloviște și Gopeșĭ; astădĭ însă a începutŭ a se perde.

Ciobaniĭ Pisticoșilorŭ numescŭ fluerulŭ cu care cântă la oĭ, *fluears,* iar cimpoiulŭ *gaida.* Totŭ așa se numescŭ și de Româniĭ din Macedonia ambele aceste instrumente. In afară de satele Pisticoșilorŭ, fluera se numesce *caval,* iar gaida *carabuza* și *tulum.*

In genere, Pisticoșiĭ sunt fórte primitorĭ la gazdă. In casulŭ când bărbațiĭ nu sunt acasă, atuncĭ femeile lorŭ iĭ înlocuescŭ; așà, de ți se întîmplă se nu poposescĭ la hanŭ, ci la casa vre-unuĭ gospodarŭ, atuncĭ femeea Pisticosuluĭ te primesce bucurosŭ, îțĭ iea calulŭ și-lŭ îngrijesce, îțĭ pune masa și-țĭ arată loculŭ unde aĭ să te odihnescĭ. Acéstă ospitalitate intrată în usulŭ poporuluĭ se observă și la femeile Românilorŭ din Macedonia, la Crușova, Magarova și alte localitățĭ. In cele-lalte sate, ce nu sunt ale Pisticoșilorŭ, acésta nu se întîmplă; femeia gospodaruluĭ nicĭ odată nu te va primi în gazdă în lipsa bărbatuluĭ eĭ de acasă.

Pisticoșiĭ aŭ porcĭ pe la casele lorŭ și le mănâncă carnea. Acésta nu se vede în alte sate.

Cele maĭ multe din obiceiurile Pisticoșilorŭ ce se practică la nunțĭ, la înmormîntărĭ și la alte împrejurărĭ ale viețiĭ, precum și danțurile lorŭ, *Hore* și maĭ alesŭ *Sirto*, se asémĕnă cu ale Românilorŭ din Macedonia.

Deși limba Pisticoșilorŭ de astădĭ e cea grecéscă, totușĭ se vede de pe rĕmășițele ce ea păstréză din graiulŭ lorŭ celŭ vechiŭ, că aceștĭ ómenĭ aŭ vorbitŭ odinióră altă limbă, care se vede a fi fostŭ a Românilorŭ din Macedonia. In afară de cuvintele citate maĭ sus, referitóre la îmbrăcăminte și instrumente de musică, care se vede a fi fostŭ de origine latină, și în orĭ-ce casŭ de ale Românilorŭ macedonenĭ, am maĭ culesŭ încă următórele vorbe, carĭ, deși în o formă maĭ multŭ sau maĭ puținŭ grecisată, lasă să întrevadă fórte clarŭ originea lorŭ română-macedonénă, ca: *alunaris* (alunarŭ, luna luĭ Iulie), *tsapi* (sapă), *campos* (câmpŭ), *magulo* (măgură), *buclița* (bucliță, cofăelŭ), *valtos* (baltă), *alisiva* (alisivă, leșie), *babo* (babă), *flambura* (flambură, stégŭ), *punga* (pungă), *laio* (laiŭ, negru) și altele multe.

Acéstă populațiune din satele Pisticoșilorŭ, a căreia origine este învederatŭ română-macedonénă, a venitŭ în Asia pe timpulŭ împĕratuluĭ Andronicŭ Paleologu (1282—1328). Pachimeres, scriitorulŭ bizantinŭ, în cartea sa «De Andronico Paleologo» (vol. II, lib. I, c. 37) ne dă relațiunĭ despre acéstă împrejurare, în care se vede că Vlahiĭ (Româniĭ) eraŭ unŭ poporŭ nomadŭ, rĕspânditŭ în depărtare dela suburbiile Constantinopoleĭ, până la Byzia și dincolo încă,

prin carĭ locurĭ înmulţindu-se peste mĕsură, eraŭ bănuiţĭ ca nu cum-va să se rescóle împreună cu Sciţiĭ, şi pentru ca să înlăture unŭ asemene pericolŭ, împĕratulŭ Andronicŭ i-a strămutatŭ în Asia, trecêndu-ĭ Helespontulŭ. Fiindŭ însă că acea strămutare s'a făcutŭ in timpulŭ iernеĭ, şi totŭ atuncĭ s'a întimplatŭ o mare mortalitate, neputêndu-se mulţĭ din eĭ a se deprinde cu noua climă, la uniĭ le-a venitŭ în gândŭ de a rescumpĕrà fie-care în parte, cu sume marĭ de banĭ, facultatea de a se întórce în patria lorŭ.

Din spusele luĭ Pachimeres se esplică cele constatate de noĭ în călĕtoria pe care amŭ descris'o.

Intr'adevĕrŭ, este peste putinţă a nu se vedé o origine româno-macedonénă la locuitoriĭ celorŭ nouĕ sate aşà numite ale *Pisticoşi-lorŭ*, căcĭ maĭ întâĭ eĭ forméză şi astădĭ unŭ grupŭ de ómenĭ cu totulŭ despărţiţĭ de restulŭ populaţiuneĭ încunjurătóre, ceea ce arată invederatŭ că eĭ sunt veniţĭ din alte părţĭ şi împinşĭ prin străinismulŭ lorŭ a ţine împreună şi a se apĕrà de elementele încunjurătóre; apoĭ denumirea aceea de Pisticoşĭ, care denotă o comunitate creştină aşezată într'o ţéră în marea eĭ majoritate păgână; apoĭ portulŭ lorŭ, care este atâtŭ de asemĕnătorŭ cu alŭ Macedonenilorŭ şi care se deosebesce absolutŭ, nu numaĭ de portulŭ Turcilorŭ, ci şi de alŭ Grecilorŭ; şi maĭ multŭ încă, împrejurarea că denumirile hainelorŭ sunt identice cu ale Macedo-Românilorŭ, purtândŭ adese-orĭ numirĭ de origine latină, care *nicĭ într'unŭ casŭ* nu s'ar puté esplicà la o populaţiune de origine grecéscă. Dar rĕmăşiţele de limba macedo-română nu s'aŭ păstratŭ numaĭ alipite de hainele Pisticoşilorŭ, ci şi în câte-va resturĭ, carĭ s'aŭ încuibatŭ în limba pe care aŭ adoptat'o în urmă, cea grecéscă.

Din tóte aceste credemŭ a nu ne înşelà când susţinemŭ că, în cele nouĕ sate ale Pisticoşilorŭ enumerate maĭ sus, populaţiunea întîlnită este de origine română, deşi grecisată, şi că se trage din aceĭ *Vlahĭ,* carĭ aŭ fostŭ strămutaţĭ de împĕratulŭ Andronicŭ pe cósta Asieĭ, neputêndu-se întórce înapoĭ cu toţiĭ din causa lipseĭ de mijlóce a celorŭ ce aŭ rĕmasŭ.

CONCURSURI PENTRU PREMII
1893

INSCIINȚARE

A. Premiĭ pentru cărțĭ publicate.

I. *Premiulŭ Năsturelŭ-Herĕscu,* din seria B, de 4.000 leĭ, se va decerne, în sesiunea generală din anulŭ 1894, uneĭ cărțĭ scrise în limba română, cu conținutŭ de orĭ-ce natură, care se va judecà maĭ meritorie printre cele publicate dela 1 Ianuarie până la 31 Decembre 1893.

II. *Premiulŭ Statuluĭ Lazărŭ,* de 5.000 leĭ, se va decerne, în sesiunea generală din anulŭ 1894, uneĭ cărțĭ scrise în limba română, cu conținutŭ sciințificŭ, care se va judecà maĭ meritorie printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1892 până la 31 Decembre 1893, saŭ celeĭ maĭ importante invențiunĭ sciințifice făcute dela 1 Ianuarie 1892 până la 31 Decembre 1893.

Notă. — Concurențiĭ la aceste două premiĭ vorŭ bine-voi a trimite la cancelaria Academieĭ Române (Bucurescĭ — Calea Victorieĭ No. 135) operele lorŭ, carĭ vorŭ fi în condițiunile de timpŭ acĭ însemnate, în câte 12 exemplare, până la 31 Decembre 1893.

In privința *Premielorŭ Năsturelŭ-Herĕscu* se punŭ în cunoscința publiculuĭ următórele disposițiunĭ din codicilulŭ rĕposatuluĭ între fericire C. Năsturelŭ-Herĕscu:

«In totŭ anulŭ Societatea Academică Română va avé a premià, din veniturile fonduluĭ *Năsturelŭ*, o carte tipărită originală, în limba română,

care se va socotì de către Societate ca cea maĭ bună publicaţiune apărută în cursulŭ anuluĭ, însă aceste premiĭ vorŭ fi de două speciĭ:

«1. În treĭ anĭ consecutivĭ, d'a rêndulŭ, se va decerne câte unŭ premiŭ de patru miĭ leĭ noĭ, No. 4.000 L. n. *minimum*, la cea maĭ bună carte apărută în cursulŭ anuluĭ expiratŭ.

«2. Iară în alŭ patrulea anŭ se va decerne unŭ premiŭ fixŭ de leĭ 12.000, carele se va numì «*Marele Premiŭ Năsturelŭ*», opereĭ care va fi judecată ca publicaţiunea de căpetenie ce va fi apărutŭ în cursulŭ celorŭ patru anĭ precedenţĭ. Acestŭ premiŭ nu se va puté decerne uneĭ lucrărĭ, care va fi obţinutŭ dejà unulŭ din premiele anuale, decât defalcândŭ dintr'însulŭ valórea premiuluĭ precedentŭ.

«Operele, ce se vorŭ recompensà cu acéstă a doua serie de premiĭ, vorŭ tractà cu preferinţă despre materiile următóre:

«*a*) Scrierĭ serióse de istorie şi de sciinţele accesoriĭ ale istorieĭ, preferindu-se cele atingĕtóre de istoria ţĕrilorŭ române;

«*b*) Scrierĭ de religiunea ortodoxă, de morală practică şi de filosofie;

«*c*) Scrierĭ de sciinţe politice şi de economie socială;

«*d*) Tractate originale despre sciinţele esacte;

«*e*) Scrierĭ enciclopedice, precum dicţionare de istorie şi geografie, în carĭ să intre şi istoria şi geografia Românieĭ; dicţionare generale saŭ parţiale de sciinţe esacte, de arte şi meseriĭ, de administraţiune şi jurisprudenţă, şi alte asemenea lucrărĭ utile şi bine întocmite;

«*f*) Cărţĭ didactice de o valóre însemnată ca metodŭ şi ca cuprinsŭ;

«*g*) Dicţionare limbistice în limba românéscă, maĭ alesŭ pentru limbile antice şi orientale, adecă limba latină, elenă, sanscrită, ebraică, arabă, turcă, slavonă veche şi altele;

«*h*) Publicaţiunĭ şi lucrărĭ artistice de o valóre seriósă, adecă relative la artele plastice, architectura, sculptura, pictura, gravura şi chiar opere musicale serióse, pe carĭ aceste tóte Societatea Academică Română le va puté apreţià, atuncĭ când îşĭ va întinde activitatea eĭ şi asupra tuturorŭ materiilorŭ de belle-arte;

«*i*) Scrierĭ de pură literatură română, în prosă şi în versurĭ, precum poeme, drame şi comediĭ seriόse, — maĭ alesŭ subiecte naţionale, — şi orĭ-ce alte opere de înaltă literatură. Acestora maĭ cu sémă aşĭ dori să se acorde *Marele Premiŭ Năsturelŭ*, când vor fi judecate ca avêndŭ unŭ meritŭ cu totulŭ superiorŭ, spre a se da ast-felŭ o încurajare maĭ puternică desvoltăriĭ literatureĭ naţionale.»

La acestea se maĭ adaogă următórele disposiţiunĭ luate de Societatea Academică:

1. La concursurile acestorŭ premiĭ se potŭ presentà şi opurĭ preînnoite

în nouĕ ediţiunĭ, carĭ se vorŭ fi retipăritŭ în cursulŭ anuluĭ de autorĭ în viaţă.

2. După cuprinderea chiar a testamentuluĭ, traducţiunile din limbĭ străine sunt escluse dela concursŭ; se va face însă escepţiune pentru acele traducţiunĭ de pe opurĭ străine clasice, carĭ:

a) saŭ prin dificultăţile învinse ale uneĭ perfecte reproducerĭ în versurĭ românescĭ, vorŭ constitui adevĕrate opurĭ literare ale limbeĭ române;

b) saŭ prin anexarea de elucidărĭ şi de note sciinţifice, cu totulŭ propriĭ traducĕtoruluĭ, îşĭ vorŭ fi însuşitŭ meritele unorŭ lucrărĭ originale în limba română.

3. Cărţile premiate de Academia Română din alte fondurĭ ale sale saŭ cele tipărite din iniţiativa şi cu spesele eĭ nu potŭ intrà la concursŭ pentru premiele Năsturelŭ din seria B.

4. Premiele Năsturelŭ din seria B se potŭ acordà nu numaĭ unorŭ opurĭ complete, ci şi părţiĭ unuĭ opŭ tipăritŭ în cursulŭ anuluĭ, cu condiţiune însă ca acéstă parte să fie de valórea şi de întinderea unuĭ volumŭ, şi nu de ale uneĭ simple fĕsciόre (minimum 400 pag. formatŭ in-8° garmond.)

5. Premiarea uneĭ părţĭ a unuĭ opŭ la unŭ concursŭ anualŭ nu împedecă premiarea uneĭ alte părţĭ a aceluiaşĭ opŭ la unŭ concursŭ posteriorŭ.

6. Opurile anonime şi pseudonime vorŭ puté fi admise la concursulŭ cărţilorŭ tipărite, iar autoriĭ lorŭ, spre a primi premiele acordate, vorŭ trebuì să justifice proprietatea lorŭ.

III. *Premiulŭ Hagi-Vasile,* de 5.000 leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anulŭ 1894, uneĭ cărţĭ scrise în limba română şi publicată în timpulŭ dela 1 Ianuarie 1888 până la 31 Decembre 1893, alŭ căreia cuprinsŭ va fi:

Istoria comerciuluĭ la Românĭ, saŭ *starea actuală a comerciuluĭ în România,* saŭ *studiĭ asupra legislaţiuniĭ comerciale în Statulŭ românŭ,* saŭ *orĭ-ce alte subiecte privitóre la comerciulŭ românŭ.*

Terminulŭ presentăreĭ cărţilorŭ, în 6 exemplare, pentru concursŭ va fi până la 31 Decembre 1893.

IV. *Premiulŭ Statuluĭ Eliade-Rădulescu,* de 5.000 leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anulŭ 1895, uneĭ cărţĭ scrise în limba română, cu conţinutŭ literarŭ, care se va judecà maĭ meritorie printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1893 până la 31 Decembre 1894.

V. *Premiulŭ Asociaţiuniĭ Craiovene pentru desvoltarea învĕţămîntuluĭ publicŭ*, în sumă de leĭ 1.500, se va decerne în sesiunea generală din 1895, cele maĭ bune cărţĭ didactice în limba română dintre cele tipărite dela 1 Ianuarie 1892 până la 31 Decembre 1894.

Terminulŭ depuneriĭ la cancelaria Academieĭ, în 6 exemplare, a cărţilorŭ propuse pentru concursŭ este până la 31 Decembre 1894.

VI. *Marele Premiŭ Năsturelŭ-Herĕscu*, din seria B, în sumă de 12.000 leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anulŭ 1897, uneĭ cărţĭ scrise în limba română, cu conţinutŭ de orĭ-ce natură, care se va judecà maĭ meritorie printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1893 până la 31 Decembre 1896.

B. Premiĭ pentru lucrărĭ presentate în manuscriptŭ cu subiecte date.

VII. *Premiulŭ Statuluĭ Eliade-Rădulescu*, de 5.000 leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anulŭ 1894, cele maĭ bune lucrărĭ scrise în limba română asupra următoruluĭ subiectŭ:

Studiŭ asupra basmelorŭ române în comparaţiune cu legendele antice clasice şi în legătură cu ale popórelorŭ învecinate şi ale tuturorŭ popórelorŭ romanice.

Terminulŭ presentăriĭ manuscriptelorŭ la concursŭ va fi până la 1 Septembre 1893.

VIII. *Premiulŭ Alexandru Bodescu*, de 1.500 leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anulŭ 1894, cele maĭ bune lucrărĭ scrise în limba română asupra următoruluĭ subiectŭ:

Istoria teatruluĭ în România.

Terminulŭ presentăriĭ manuscriptelorŭ la concursŭ va fi până la 1 Septembre 1893.

IX. *Premiulŭ Statuluĭ Lazărŭ*, de 5.000 leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anulŭ 1895, cele maĭ bune lucrărĭ în limba română asupra următoruluĭ subiectŭ:

Igiena ţĕranuluĭ românŭ. Locuinţa, încălţămintea şi îmbrăcămintea. Alimentaţiunea în diferite regiunĭ ale ţĕreĭ şi în diferite timpurĭ ale anuluĭ.

Terminulŭ presentăriĭ manuscriptelorŭ la concursŭ va fi până la 1 Septembre 1894.

X. *Premiulŭ G. San-Marin,* în sumă de 2.000 leĭ, se va decerne, în sesiunea generală din anulŭ 1895, celeĭ maĭ bune lucrărĭ scrisă în limba română asupra următoruluĭ subiectŭ:

Consideraţiunĭ asupra comerciuluĭ Românieĭ cu ţĕrile străine atâtŭ la Orientŭ câtŭ şi la Occidentŭ, începêndŭ cu seculŭ alŭ XVI-lea până la anulŭ 1860.

Terminulŭ presentăriĭ manuscriptelorŭ la concursŭ va fi până la 1 Septembre 1894.

XI. *Premiulŭ Neuschotz,* de 2.000 leĭ, se va decerne în sesiunea generală din 1895, celeĭ maĭ bune lucrărĭ scrise în limba română asupra următoruluĭ subiectŭ:

Compendiŭ istoricŭ asupra desvoltăreĭ industriale la Românĭ până în 1875.

Terminulŭ presentăriĭ manuscriptelorŭ la concursŭ va fi până la 1 Septembre 1894.

XII. *Premiulŭ Alexandru Iónŭ Cuza,* de 10.000 leĭ, dimpreună cu procentele acesteĭ sume până la acordarea premiuluĭ, se va decerne în sesiunea generală din anulŭ **1896,** celeĭ maĭ bune lucrărĭ scrise în limba română asupra următoruluĭ subiectŭ:

Istoria Românilorŭ dela Aurelianŭ până la fundarea Principatelorŭ.

Terminulŭ presentăriĭ manuscriptelorŭ la concursŭ va fi până la 1 Septembre 1894.

XIII. *Premiulŭ Alexandru Iónŭ Cuza,* de 6.000 leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anulŭ 1896, celeĭ maĭ bune lucrărĭ scrise în limba română asupra următoruluĭ subiectŭ:

Psichologia şi metafisica poporuluĭ românŭ după literatura populară.

Terminulŭ presentăriĭ manuscripteloru la concursŭ va fi până la 1 Septembre 1895.

XIV. ***Premiulŭ Statuluĭ Eliade-Rădulescu,*** de 5.000 leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anulŭ 1896, celeĭ maĭ bune lucrărĭ scrise în limba română asupra următoruluĭ subiectŭ:

Botanica populară română din punctulŭ de vedere alŭ credințeloru, datineloru și literatureĭ populare, avêndu-se în vedere adunarea câtŭ se póte maĭ bogată a materialuluĭ.

Terminulŭ presentăriĭ manuscripteloru la concursŭ va fi până la 1 Septembre 1895.

XV. ***Premiulŭ Statuluĭ Lazărŭ,*** de 5.000 leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anulŭ 1897, celeĭ maĭ bune lucrărĭ în limba română asupra următoruluĭ subiectŭ:

Studiulŭ vinuriloru din România din punctulŭ de vedere economicŭ și alŭ composițiuniĭ lorŭ chimice.

Manuscriptulŭ va trebui să cuprindă materie pentru circa 300 pagine de tiparŭ in-8⁰ *garmond.*

Terminulŭ presentăriĭ manuscripteloru la concursŭ va fi până la 1 Septembre 1896.

Notă. — Manuscriptele lucrăriloru puse la concursurile premieloru de sub N-riĭ VII, VIII, IX, X, XI, XII, XIII, XIV și XV se vorŭ presentà anonime, purtândŭ o devisă, care va fi reprodusă pe unŭ plicŭ sigilatŭ, cuprindêndŭ numele concurentuluĭ.

Academia își reservă dreptulŭ de a tipări în publicațiunile sale lucrările ce se vorŭ premià.

Premiele se vorŭ da autoriloru numaĭ după tipărirea lucrăriloru premiate.

Concurențiĭ sunt obligațĭ a arĕtà tot-deauna în scrisŭ pentru care anume premiŭ presintă lucrările la concursŭ.

PERSONALULŬ

ACADEMIEI ROMANE

LA 1 APRILIE 1893.

MEMBRIĬ ACADEMIEĬ

I. Secțiunea Literară.

1.	D.	**Caragiani** *Ioanŭ,*	numitŭ	la	22	Aprilie	1866
	»	**Chițu** *Gheorghe,*	alesŭ	»	27	Iunie	1879
	»	**Hasdeŭ** *Bogdanŭ P.,*	»	»	13	Septembre	1877
	»	**Maiorescu** *Titu,*	numitŭ	»	20	Iulie	1867
5.	»	**Naum** *Antonŭ,*	alesŭ	»	11	Martie	1893
	»	**Negruzzi** *Iacobŭ C.,*	»	»	26	»	1881
	»	**Ollănescu** *Dimitrie C.,*	»	»	11	»	1893
	»	**Quintescu** *Nicolae,*	»	»	14	Septembre	1877
	»	**Romanŭ** *Alexandru,*	numitŭ	»	22	Aprilie	1866
10.	»	**Sbiera** *Ioanŭ*	»	»	11	Iunie	»
	»	**Tocilescu** *Gr. G.,*	alesŭ	»	22	Martie	1890
	»	**Vulcanŭ** *Iosifŭ,*	»	»	30	»	1891

II. Secțiunea Istorică.

1.	D.	**Babeșiŭ** *Vincențiŭ,*	numitŭ	la	22	Aprilie	1866
	»	**Barițiŭ** *Gheorghe,*	»	»	»	»	»
	»	**Ionescu** *Nicolae,*	»	»	2	Iunie	1867
	»	**Kalinderu** *Ioanŭ,*	alesŭ	»	13	Martie	1893
5.	»	**Maniu** *Vasile,*	»	»	12	Septembre	1876
	»	**Marianŭ** *Simeonŭ Fl.,*	»	»	26	Martie	1881
	»	**Marienescu** *At. M.,*	»	»	»	»	»
	»	**Odobescu** *Alexandru,*	»	»	10	Septembre	1870

	D.	**Papadopol-Calimachŭ** *A.*,	alesŭ la	12	Septembre	1876
10.	»	**Sturdza** *Dimitrie A.*,	» »	15	»	1871
	»	**Urechiă** *Vasile A.*,	numitŭ »	22	Aprilie	1866
	»	**Xenopol** *Alexandru D.*,	alesŭ »	11	Martie	1893

III. SECȚIUNEA SCIINȚIFICĂ.

1.	D.	**Aurelianŭ** *Petre S.*,	alesŭ	la	9	Septembre	1871
	»	**Babeș** *Dr. Victorŭ*,	»	»	11	Martie	1893
	»	**Brândză** *Dr. Dimitrie*,	»	»	30	Iunie	1879
	»	**Fălcoianu** *Ștefanŭ*,	»	»	13	Septembre	1876
5.	»	**Felix** *Dr. Iacobŭ*,	»	»	30	Iunie	1879
	»	**Ghica** *Ion*,	»	»	13	Augustŭ	1874
	»	**Haret** *Spiru*,	»	»	31	Martie	1892
	»	**Kretzulescu** *Nicolae*,	»	»	9	Septembre	1871
	»	**Poni** *Petre*,	»	»	30	Iunie	1879
10.	»	**Porcius** *Florianŭ*,	»	»	10	Martie	1882
	»	**Ștefănescu** *Grigorie*,	»	»	12	Septembre	1876
	»	**Teclu** *Nicolae*,	»	»	2	Iulie	1879

MEMBRIĬ ACADEMIEĬ ROMÂNE DECEDAȚĬ

1. **Alecsandri** (Vasile). — Numitŭ cu decretulŭ No. 892 din 2 Iunie 1867.— Decedatŭ la 22 Augustŭ 1890.

Bacaloglo (Emanoilŭ).— Alesŭ la 29 Iunie 1879.— Decedatŭ la 30 Augustŭ 1891.

Cipariu (Timoteiŭ).—Numitŭ cu decretulŭ No. 698 din 22 Aprilie 1866.— Decedatŭ la 22 Augustŭ (3 Septembre) 1887.

Cobălcescu (Grigorie). — Alesŭ la 29 Martie 1886. — Decedatŭ la 21 Maiŭ 1892.

5. **Cozacovicĭ** (Dimitrie). — Numitŭ cu decretulŭ No. 698 din 22 Aprilie 1866.— Decedatŭ la 21 Augustŭ 1868.

Dimitrovicĭ (Ambrosiŭ). — Numitŭ cu decretulŭ No. 698 din 22 Aprilie 1866.— Decedatŭ la 3 (15) Iulie 1866.

Eliade-Rădulescu (Ioanŭ). — Numitŭ cu decretulŭ No. 829 din 2 Iunie 1867. — Decedatŭ la 27 Aprilie 1872.

Fĕtu (Dr. Anastasie). — Alesŭ la 11 Septembre 1871. — Decedatŭ la 3 (15) Martie 1886.

Fontaninu (Gheorghe M.). — Alesŭ la 10 Septembre 1870. — Decedatŭ la 24 Aprilie 1886.

10. **Hasdeŭ** (Alexandru).— Numitŭ cu decretulŭ No. 698 din 22 Aprilie 1866 — Alesŭ membru onorarŭ la 12 Septembre 1870. — Decedatŭ la 9 Novembre 1872.

Hodoșiu (Iosifŭ).— Numitŭ cu decretulŭ No. 698 din 22 Aprilie 1866.— Decedatŭ la 28 Novembre 1880.

Hurmuzaki (Alexandru).— Numitŭ cu decretulŭ No. 697 din 22 Aprilie 1866 — Decedatŭ la 8 Martie 1871.

Hurmuzaki (Eudoxiŭ). — Alesŭ la 2 Augustŭ 1872. — Decedatŭ la 29 Ianuarie (10 Februarie) 1874.

Kogălniceanu (Michailŭ). — Alesŭ la 16 Septembre 1868. — Decedatŭ la 20 Iunie 1891.

15. **Laurianŭ** (Augustŭ Treboniŭ). — Numitŭ cu decretulŭ No. 829 din 2 Iunie 1867. — Decedatŭ la 25 Februarie 1881.

Massimŭ (Ioanŭ C.). — Numitŭ cu decretulŭ No. 829 din 2 Iunie 1867.— Decedatŭ la 2 Iunie 1877.

Melchisedec (Episcopŭ). — Alesŭ la 10 Septembre 1870. — Decedatŭ la 16 Maiŭ 1892.

Mocioni (Andreiŭ). — Numitŭ cu decretulŭ No. 698 din 22 Aprilie 1866. — Alesŭ membru onorarŭ la 12 Septembre 1870.— Decedatŭ la 23 Aprilie (5 Maiŭ) 1880.

Munteanu (Gavrilŭ). — Numitŭ cu decretulŭ No. 698 din 22 Aprilie 1866. — Decedatŭ la 17 (29) Decembre 1869.

20. **Negruzzi** (Constantinŭ).—Numitŭ cu decretulŭ No. 829 din 2 Iunie 1867. — Decedatŭ la 25 Augustŭ 1868.

Papiŭ-Ilarianu (Alexandru).— Alesŭ la 16 Septembre 1868.— Decedatŭ la 11 (23) Octobre 1878.

Poenaru (Petre). — Alesŭ la 10 Septembre 1870. — Decedatŭ la 2 Octobre 1875.

Rosetti (Constantinŭ A.). — Numitŭ cu decretulŭ No. 829 din 2 Iunie 1867. — Decedatŭ la 8 Aprilie 1885.

Sion (Gheorghe). — Alesŭ la 16 Septembre 1868. — Decedatŭ la 1 Octobre 1892.

25. **Stamati** (Constantinŭ). — Numitŭ cu decretulŭ No. 698 din 22 Aprilie 1866. — Decedatŭ la 26 Maiŭ 1876.

Strâjescu (Ioanŭ). — Numitŭ cu decretulŭ No. 698 din 22 Aprilie 1866. — Demisionatŭ şi alesŭ membru onorarŭ la 12 Septembre 1870. — Decedatŭ la 4 Octobre 1873.

Vasiciu (Dr. Paulŭ). — Alesŭ la 2 Iulie 1879. — Decedatŭ la 20 Iunie (2 Iulie) 1881.

MEMBRI ONORARĬ

M. S. CAROL I. *Regele României.*

Protectorŭ alŭ Academieĭ Române

Preşedinte onorarŭ.

(15 Septembre 1878)

M. S. ELISABETA, *Regina Românieĭ* (Carmen Sylva)

(30 Martie 1881)

A. S. R. FERDINAND, *Principe alŭ Românieĭ.*

(15 Martie 1890)

A. S. R. VICTOR EMANUEL DE SAVOIA

Principe regalŭ alŭ Italieĭ.

(6 Martie 1890)

5. D. **Ascoli,** *Graz. Isaia* (Milanŭ).— Alesŭ la 13 Septembre 1877.
» **Avril,** *Baron Adolphe d'* (Paris).— Alesŭ la 7 Septembre 1871.
» **Baillon,** *H.* (Paris).— Alesŭ la 28 Martie 1887.
» **Bataillard,** *Paulŭ* (Paris).— Alesŭ la 30 Augustŭ 1872.
» **Bock,** *Dr. Franciscŭ* (Aix-la-Chapelle).— Alesŭ la 9 Septembre 1871.
10. » **Câmpeanu,** *Petre* (Miclăuşenĭ).— Alesŭ la 10 Septembre 1871.
» **Capellini,** *Cav. Ioanŭ* (Bolonia).— Alesŭ la 7 Septembre 1871.
» **Fröhner,** *Wilhelm* (Paris).— Alesŭ la 9 Septembre 1871.
» **Gonata,** *Ştefanŭ* (Basarabia).— Alesŭ la 12 Septembre 1870.
» **Grădiştĕnu,** *Petre* (Bucurescĭ).— Alesŭ la 2 Aprilie 1883.
15. » **Grant-Duff,** *M. E.* (Madras, India).— Alesŭ la 12 Septembre 1875.
» **Hurmuzaki,** *Nicolae* (Cernăuţĭ).— Alesŭ la 2 Aprilie 1883.
» **Iosifŭ Naniescu,** *I. P. S. S. Mitrop. Mold.* (Iaşĭ).— Alesŭ la 16 Aprilie 1888.
» **Mommsen,** *Teodorŭ* (Berlin).— Alesŭ la 3 Iulie 1879.
» **Müller,** *Max* (Oxford).— Alesŭ la 12 Septembre 1875.
20. » **Petruszewicz,** *A. S.* (Lemberg).— Alesŭ la 22 Martie 1890.
» **Picot,** *Emile* (Paris).— Alesŭ la 31 Maiŭ 1879.
» **Popea,** *Nicolae*, Episcopŭ (Caransebeşŭ).— Alesŭ la 13 Septembre 1877.
» **Puşcariu,** *Ioanŭ* (Branŭ).— Alesŭ la 13 Septembre 1877.

D. **Rosetti,** *Teodorŭ* (Bucurescĭ). — Alesŭ la 26 Martie 1891.
25. » **Schuhardt,** *Hugo* (Graz). — Alesŭ la 13 Septembre 1877.
» **Silași,** *Dr. Grigorie* (Clușŭ). — Alesŭ la 13 Septembre 1877.
» **Stanley of Alderley,** *Lord Henry* (Londra). — Alesŭ la 7 Septembre 1871.
» **Steenstrup,** *Iapetus* (Copenhaga). — Alesŭ la 12 Septembre 1870.
» **Suruceanu,** *Ioanŭ Cassianŭ* (Chișinăŭ). — Alesŭ la 11 Aprilie 1888.
30. » **Tobler,** *Adolf* (Berlin). — Alesŭ la 30 Augustŭ 1875.
» **Torma,** *Carolŭ* (Budapesta). — Alesŭ la 22 Martie 1882.

MEMBRI ONORARĬ DECEDAȚĬ

1. **Adrianŭ** (Generalŭ Gheorghe). — Alesŭ la 13 Septembre 1875. — Decedatŭ la 15 Octobre 1889.

Biondelli (Bernardino). — Alesŭ la 7 Septembre 1871. — Decedatŭ la 11 Iulie st. n. 1886.

Bosianu (Constantinŭ). — Alesŭ la 30 Iunie 1879. — Decedatŭ la 21 Martie 1882.

Brătianu (Ioanŭ C.). — Alesŭ la 19 Martie 1885. — Decedatŭ la 4 Maiŭ 1891.

5. **Cecchetti** (Bartolomeŭ). — Alesŭ la 22 Martie 1890. — Decedatŭ la 16 Martie st. n. 1890.

Chasles (Philarète). — Alesŭ la 9 Septembre 1871. — Decedatŭ la 18 Iulie 1873.

Cihac (Alexandru). — Alesŭ la 30 Augustŭ 1872. — Decedatŭ la 29 Iulie (10 Augustŭ) 1887.

Cihac (Dr. Iacobŭ). — Alesŭ la 30 Augustŭ 1872. — Decedatŭ la 29 Novembre st. n. 1888.

Crețianu (Gheorghe). — Alesŭ la 22 Martie 1882. — Decedatŭ la 6 Augustŭ 1887.

10. **Cuciureanu** (Dr. Gheorghe). — Alesŭ la 10 Septembre 1871. — Decedatŭ la 10 (22) Ianuarie 1886.

Desjardins (Ernest). — Alesŭ la 9 Septembre 1871. — Decedatŭ la 21 Octobre st. n. 1886.

Diefenbach (Lorenz). — Alesŭ la 15 Aprilie 1880.—Decedatŭ la 28 Martie st. n. 1883.

Diez (Frederic). — Alesŭ la 30 Augustŭ 1872. — Decedatŭ la 29 Maiŭ st. n. 1876.

Egger (Emilŭ). — Alesŭ la 7 Septembre 1871. — Decedatŭ la 30 Augustŭ st. n. 1885.

15. **Grădiștênu** (Grigorie). — Alesŭ la 30 Iunie 1879. — Decedatŭ la 28 Februarie 1892.

Haynald (Cardinal Ludovic). — Alesŭ la 2 Aprilie 1883. — Decedatŭ la 4 (16) Iulie 1891.

Ioanidŭ (Gheorghe). — Alesŭ la 10 Septembre 1871. — Decedatŭ la 27 Decembre 1888.

Ionescu (Ioanŭ). — Alesŭ la 1 Aprilie 1884. — Decedatŭ la 17 Decembre 1891.

Kotzebue (Wilhelm de). — Alesŭ la 1 Aprilie 1884. — Decedatŭ la 24 Octobre 1887.

20. **Kretzulescu** (Constantinŭ). — Alesŭ la 10 Septembre 1871. — Decedatŭ la 20 Martie 1884.

Lasteyrie (Comite Ferdinand de). — Alesŭ la 9 Septembre 1871. — Decedatŭ la 14 Maiŭ 1879.

Lepsius (Richard). — Alesŭ la 30 Augustŭ 1875. — Decedatŭ la 10 Iulie 1884.

Linas (Charles de). — Alesŭ la 9 Septembre 1871. — Decedatŭ la 14 (26) Aprilie 1887.

Longperrier (Adrien de). — Alesŭ la 7 Septembre 1871. — Decedatŭ la 14 Ianuarie 1882.

25. **Mangiuca** (Simeonŭ). — Alesŭ la 22 Martie 1890. — Decedatŭ la 22 Novembre 1890.

Miklosich (Dr. Franz de). — Alesŭ la 15 Aprilie 1880. — Decedatŭ la 7 (19) Martie 1891.

Monlau (Filipŭ). — Alesŭ la 12 Septembre 1870. — Decedatŭ la 16 Februarie 1871.

Mureşianu (Iacobŭ). — Alesŭ la 17 Septembre 1877. — Decedatŭ la 17 (29) Septembre 1887.

Polizu (Dr. Gheorghe A.). — Alesŭ la 10 Septembre 1871. — Decedatŭ la 18 Octobre 1886.

30. **Quinet** (Edgar). — Alesŭ la 15 Septembre 1869. — Decedatŭ la 27 Martie 1875.

Sella (Quintino). — Alesŭ la 2 Aprilie 1883. — Decedatŭ la 15 Martie 1884.

Şiaguna (Mitropolitulŭ Andreiŭ). — Alesŭ la 7 Septembre 1871. — Decedatŭ la 16 Iunie 1873.

Szabo (Dr. Iosifŭ). — Alesŭ la 30 Augustŭ 1872. — Decedatŭ la 15 Decembre 1874.

Ubicini (A.). — Alesŭ la 9 Septembre 1871. — Decedatŭ la 15 (27) Octobre 1884.

35. **Uvaroff** (Alexis S). — Alesŭ la 9 Septembre 1871. — Decedatŭ la_Februarie 1885.

Vegezzi-Ruscalla (G.). — Alesŭ la 15 Septembre 1869. — Decedatŭ la 29 Decembre st. n. 1885.

White (Sir Wiliam A.). — Alesŭ la 17 Martie 1885. — Decedatŭ la 16 (28) Decembre 1892.

MEMBRII CORESPONDENŢI

I. Pentru Secţiunea Literară.

Românĭ:

1. D. **Bengescu,** *Gheorghe* (Bruxelles). —Alesŭ la 2 Aprilie 1883.
   » **Bianu,** *Ioanŭ* (Bucurescĭ). — Alesŭ la 25 Martie 1887.
   » **Boiu,** *Zaharia* (Sibiiŭ).— Alesŭ la 13 Septembre 1877.
   » **Burada,** *Teodorŭ T.* (Iaşĭ).— Alesŭ la 25 Martie 1887.
5. » **Densuşianu,** *Aronŭ* (Iaşĭ).— Alesŭ la 13 Septembre 1877.
   » **Esarcu,** *Constantinŭ* (Roma).— Alesŭ la 1 Aprilie 1884.
   » **Gane,** *Nicolae* (Iaşĭ).— Alesŭ la 23 Martie 1882.
   » **Ionnescu-Gion,** *G. I.* (Bucurescĭ).— Alesŭ la 1 Aprilie 1889.
   » **Laurianŭ,** *D. Aug.* (Bucurescĭ). — Alesŭ la 13 Septembre 1877.
10. » **Mărgăritŭ,** *Apostolŭ* (Bitolia). — Alesŭ la 3 Aprilie 1889.
   » **Speranţia,** *Teodorŭ D.* (Bucurescĭ). — Alesŭ la 30 Martie 1891.
   » **Vêrgolicĭ,** *Ştefanŭ* (Iaşĭ). — Alesŭ la 25 Martie 1887.
   » —Locŭ vacantŭ.
   » » »
15. » » »

Străinĭ:

1. D. **Jarník,** *Dr. Ioanŭ Urban* (Praga). — Alesŭ la 28 Maiŭ 1879.
   » **Lecomte du Nouy,** *A.* (Bucurescĭ). — Alesŭ la 25 Martie 1887.
   » **Rosny,** *Léon de* (Paris). — Alesŭ la 13 Septembre 1877.
   » **Schrader,** *Otto* (Jena). — Alesŭ la 30 Martie 1891.
5. » **Weigand,** *Dr. Gustav* (Lipsca).— Alesŭ la 31 Martie 1892.

II. Pentru Secţiunea Istorică.

Românĭ:

1. D. **Bogdan,** *Ioanŭ* (Bucurescĭ). — Alesŭ la 31 Martie 1892.
   » **Broşteanu,** *Petre* (Reşiţa).— Alesŭ la 1 Aprilie 1889.
   » **Codrescu,** *Teodorŭ* (Iaşĭ). — Alesŭ la 2 Aprilie 1886.

D. **Densușianu,** *Nicolae* (Bucurescĭ). — Alesŭ la 6 Aprilie 1880.
5. » **Erbicénu,** *Constantinŭ* (Bucurescĭ). — Alesŭ la 20 Martie 1890.
» **Goldiș,** *Ioanŭ* (Aradŭ). — Alesŭ la 22 Martie 1882.
» **Moldovanu,** *Ioanŭ M.*, (Blașŭ). — Alesŭ la 7 Septembre 1871.
» **Onciul,** *Dr. Dimitrie* (Cernăuțĭ). — Alesŭ la 1 Aprilie 1889.
» **Slavicĭ,** *Ioanŭ* (Bucurescĭ). — Alesŭ la 22 Martie 1882.
10. » **Sуțu,** *Michailŭ* (Bucurescĭ). — Alesŭ la 1 Aprilie 1884.
» **Vizanti,** *Andreiŭ* (Iașĭ). — Alesŭ la 23 Martie 1882.
— Locŭ vacantŭ.
— » »
— » »
15. — » »

Străinĭ:

1. D. **Ghedeon,** *Emanuel* (Constantinopole). — Alesŭ la 2 Aprilie 1891.
» **Jung,** *Dr. Julius* (Praga). — Alesŭ la 13 Septembre 1877.
» **Kaluzniacki,** *Dr. Emilŭ* (Cernăuțĭ). — Alesŭ la 20 Martie 1890.
» **Legrand,** *Emile* (Paris). — Alesŭ la 13 Septembre 1877.
5. » **Odhner,** *C. T.* (Stockholm). — Alesŭ la 20 Martie 1890.
» **Tamm,** *Traugott* (Kiel). — Alesŭ la 2 Aprilie 1891.

III. Pentru Secțiunea Sciințifică.

Românĭ:

1. D. **Assaky,** *Dr. G.* (Bucurescĭ). — Alesŭ la 20 Martie 1890.
» **Climescu,** *C.* (Iașĭ). — Alesŭ la 31 Martie 1892.
» **Cosmovicĭ,** *Leonŭ* (Iașĭ). — Alesŭ la 11 Martie 1893.
» **Culianu,** *N.* (Iașĭ). — Alesŭ la 1 Aprilie 1889.
5. » **Gogu,** *Constantinŭ* (Bucurescĭ). — Alesŭ la 3 Aprilie 1889
» **Hepites,** *Ștefanŭ C.* (Bucurescĭ). — Alesŭ la 15 Aprilie 1880.
» **Istrati,** *Dr. C.* (Bucurescĭ). — Alesŭ la 1 Aprilie 1889.
» **Kalinderu,** *Dr. N.* (Bucurescĭ). — Alesŭ la 20 Martie 1890.
» **Negreanu,** *Dimitrie* (Bucurescĭ). — Alesŭ la 11 Martie 1893.
10. » **Petrescu,** *Dr. Zaharia* (Bucurescĭ). — Alesŭ la 18 Martie 1885.
» **Robescu,** *C. F.* (Bucurescĭ) — Alesŭ la 10 Septembre 1871.
» **Rômniceanu,** *Dr. Gr.* (Bucurescĭ). — Alesŭ la 20 Martie 1890.
» **Saligny,** *Anghelŭ* (Bucurescĭ). — Alesŭ la 31 Martie 1892.
» **Ștefănescu,** *Sabba* (Bucurescĭ). — Alesŭ la 11 Martie 1893.
15. » **Suțu,** *Dr. Alexandru* (Bucurescĭ). — Alesŭ la 11 Aprilie 1888.

Străinĭ:

1. D. **Kanitz,** *Augustŭ* (Clușŭ). — Alesŭ la 22 Martie 1882.

MEMBRI CORESPONDENȚĬ DECEDAȚĬ

1. **Bamberg** (Dr. Felix). — Alesŭ la 2 Aprilie 1891. — Decedatŭ la 31 Ianuarie (12 Februarie) 1893.

Barcianu (Sava Popovicĭ). — Alesŭ la 15 Septembre 1869. — Decedatŭ la 17 (29) Martie 1879.

Janka (Victorŭ). — Alesŭ la 22 Martie 1882. — Decedatŭ la 9 (21) Augustŭ 1890.

Lambrior (Alexandru). — Alesŭ la 2 Martie 1882. — Decedatŭ la 20 Septembre 1883.

5. **Meșiota** (Ioanŭ). — Alesŭ la 13 Septembre 1877. — Decedatŭ la 19 Ianuarie 1878.

Obedenaru (Dr. Michailŭ G.). — Alesŭ la 10 Septembre 1871. — Decedatŭ la 9 (21) Iulie 1885.

Petrino (Dimitrie). — Alesŭ la 17 Septembre 1877. — Decedatŭ la 29 Aprilie 1878.

Popescu (Ioanŭ). — Alesŭ la 13 Septembre 1877. — Decedatŭ la 3 (15) Martie 1892.

Popŭ (Gavrilŭ). — Alesŭ la 7 Septembre 1871. — Decedatŭ la 27 Maiŭ 1883.

10. **Romanŭ** (Visarionŭ). — Alesŭ la 13 Septembre 1877. — Decedatŭ la 29 Aprilie (11 Maiŭ) 1885.

Schuyler (Eugen). — Alesŭ la 12 Martie 1885. — Decedatŭ la 16 (28) Iulie 1890.

OFICIILE ACADEMIEI ROMÂNE IN ANULŬ 1893—94

A. PERSONALULŬ DELEGAŢIUNIĬ.

Preşedinte alŭ Academieĭ Române. . . . . . . D-lŭ **Bariţiŭ** *G.*
Asesorĭ (Vice-Preşedinţĭ) din *Secţiunea literară* . « **Negruzzi** *I. C.*
din *Secţiunea Istorică* . « **Urechia** *V. A.*
din *Secţiunea Sciinţifică*. « **Brândză** *Dr. D.*
Secretarŭ Generalŭ (pe 7 anĭ, 1891—98) . . . « **Sturdza** *D. A.*

B. PERSONALULŬ SECŢIUNILORŬ.

I. SECŢIUNEA LITERARĂ

Preşedinte . . . . D-lŭ **Maiorescu** *T.* (Bucurescĭ)
Vice-Preşedinte . . . . « **Romanŭ** *Al.* (Budapesta)
Secretarŭ (pe 7 anĭ, 1890—97) . . « **Quintescu** *N.* (Bucurescĭ)

Membri: D-niĭ **Caragiani** *Ioanŭ* (Iaşĭ), **Chiţu** *Gh.* (Bucurescĭ), **Hasdeŭ** *B. P.* (Bucurescĭ), **Naum** *A.* (Iaşĭ), **Negruzzi** *I.* (Bucurescĭ), **Ollănescu** *D. C.* (Bucurescĭ), **Sbiera** *Ioanŭ* (Cernăuţĭ), **Tocilescu** *Gr. G.* (Bucurescĭ), **Vulcanŭ** *Ios.* (Oradea-Mare).

II. SECŢIUNEA ISTORICĂ.

Preşedinte . . . . D-lŭ **Urechia** *V. A.* (Bucurescĭ).
Vice-Preşedinte . . . . » **Papadopol-Calimachŭ** *A.* (Tecucĭ).
Secretarŭ (pe 7 anĭ, 1893—1900). » **Maniu** *Vasile* (Bucurescĭ).

Membri: D-niĭ **Babeş** *Vincenţiŭ* (Budapesta), **Bariţiŭ** *Gheorghe* (Sibiŭ), **Ionescu** *Nicolae* (Iaşĭ), **Kalinderu** *I.* (Bucurescĭ), **Marianŭ** *S. Fl.* (Suceava), **Marienescu** *A. M.* (Oradea-Mare), **Odobescu** *A.* (Bucurescĭ), **Sturdza** *D. A.* (Bucurescĭ), **Xenopol** *A. D.* (Iaşĭ).

III. SECŢIUNEA SCIINŢIFICĂ.

Preşedinte . . . . D-lŭ **Aurelianŭ** *P. S.* (Bucurescĭ).
Vice-Preşedinte . . . . » **Poni** *Petre* (Iaşĭ).
Secretarŭ (pe 7 anĭ, 1893—1900) . » **Ştefănescu** *Gr.* (Bucurescĭ).

Membri: D-niĭ **Babeş** *Dr. V.* (Bucurescĭ), **Brândză** *Dr. D.* (Bucurescĭ), **Fălcoianu** *St.* (Bucurescĭ), **Felix** *Dr. I.* (Bucurescĭ), **Ghica** *Ion* (Bucurescĭ), **Haret** *Sp.* (Bucurescĭ), **Kretzulescu** *N.* (Bucurescĭ), **Porcius** *Florianŭ* (Rodna), **Teclu** *Nicolae* (Viena).

C. PERSONALULŬ COMISIUNILORŬ.

I. Comisiunea permanentă a Bibliotecei.

Membri: D-lŭ **Quintescu** *N.*, Secretarŭ alŭ Secţiunii Literare.
» **Maniu** *V.*, » » » Istorice.
» **Ştefănescu** *Gr.*, » » » Sciinţifice

II. Membru conservatorŭ alŭ Colecţiunii Numismatice: D-lŭ **Sturdza** *D. A.*

III. Comisiunea pentru cercetarea cărţilorŭ tipărite intrate la concursŭ pentru:

Premiulŭ Năsturelŭ-Herĕscu din Seria B, de 4.000 lei, destinatŭ celei mai bune cărţi în limba română, cu conţinutŭ de ori-ce natură, tipărită dela 1 Ianuarie până la 31 Decembre 1893; şi

Premiulŭ Statului Lazărŭ, de 5.000 lei, destinatŭ unei cărţi scrise în limba română, cu conţinutŭ sciinţificŭ, saŭ celei mai importante invenţiuni sciinţifice, care se va judecà mai meritorie printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1892 până la 31 Decembre 1893.

Membri:

din Secţiunea Literară: D-nii **Caragiani** *I.*, **Ollănescu** *D. C.*, **Romanŭ** *Alex.*
din Secţiunea Istorică: » **Bariţiŭ** *G.*, **Tocilescu** *Gr. G.*, **Urechia** *V. A.*
din Secţiunea Sciinţifică: » **Babeş** *Dr. V.*, **Brândză** *Dr. D.*, **Haret** *Sp.*

IV. Comisiunea pentru cercetarea lucrărilorŭ intrate la concursŭ pentru Premiulŭ Statului Eliade Rădulescu de 5.000 lei pentru 1894, care se va decerne celei mai bune lucrări asupra subiectului:

«Studiŭ asupra basmelorŭ române în comparaţiune cu legendele antice clasice şi în legătură cu ale popórelorŭ învecinate şi ale tuturorŭ popórelorŭ romanice.»

D-nii **Marianŭ** *S. Fl.*, **Quintescu** *N.*, **Romanŭ** *Alex.*

V. Camisiunea pentru cercetarea lucrărilorŭ intrate la concursŭ pentru Premiulŭ Alexandru Bodescu de 1.500 lei, pentru 1894, care se va decerne celei mai bune lucrări asupra subiectului:

«Istoria teatrului în România.»

D-nii **Maiorescu** *T.*, **Negruzzi** *I. C.*, **Urechia** *V. A.*

VI. Comisiunea pentru împărţirea gratuită a cărţilorŭ didactice din fondulŭ Ioanŭ Fĕtu:

D-nii **Aurelianŭ** *P. S.*, **Ştefănescu** *Gr.*, **Sturdza** *D. A.*

CUPRINSULŬ

PARTEA I.

ȘEDINȚELE ORDINARE DIN ANULŬ 1892—93.

Pagina

Pagina

Pagina

III. Secțiunea literară.

IV. Secțiunea istorică.

V. Secţiunea sciinţifică.

VI. Comisiunea financiară.

APENDICE. — COMISIUNEA PREMIELORŬ ANUALE DIN 1892.

Comisiunea premiuluĭ Lazărŭ pe 1893.

«Studiulŭ vinurilorŭ din România.»

Anexe.

ERRATA

Pagina	Rîndulŭ	In locŭ de	Se îndreptéză
14	5	Noĭ	No.
»	6	Institutulu	Institutuluĭ
»	18	Genova	Geneva
52	24—27	Veḑĭ, ce este astă cétă	Veḑĭ, spre noĭ ce 'naintéză!
		Ca de îngerĭ, ce-aicĭ vine!	Este de Zine o cétă!
		Nezărite altă dată,	Nezărite altă dată,
		De fiinţe o minune.	Chipulŭ lorŭ mĕ minunéză.

ANALELE

ACADEMIEI ROMANE

SERIA II. — TOMULŬ XV.

1892—1893

MEMORIILE SECŢIUNEI LITERARE

BUCUREȘCI
LITO-TIPOGRAFIA CAROL GÖBL, STRADA DOMNEI 16
1893.

ANALELE
ACADEMIEI ROMANE

SERIA II. — TOMULŬ XV.

1892—1893

MEMORIILE SECŢIUNEI LITERARE

BUCURESCI
LITO-TIPOGRAFIA CAROL GÖBL, STRADA DOMNEI 16
1893.

CUPRINSULŬ

JOCURI COPILARESCI

CULESE DELA

ROMÂNII DIN MACEDONIA

DE

P. N. PAPAHAGI-VURDUNĂ

Ședința din 28 Maiŭ 1893.

Pe lângă jocurile descrise acì, maĭ sunt o mulțime altele pe carĭ le jócă copiiĭ ceĭ micĭ primăvara și vara, și anume cele cu *oile*, cu *caiĭ*, etc., carĭ sunt o imitație a ocupațiuneĭ părinților lorŭ. Oile din jocurile copiilorŭ se represintă prin bucățele de porcelanŭ, sticlă, etc.; iar caiĭ se facŭ de lemnŭ de răchită, fagŭ etc., și se facŭ cu măestrie, așà că din câte-va bucățele de lemnŭ verde îțĭ dă copilașulŭ în câte-va momente nisce figurĭ adevĕrate de caĭ.

Asemenea maĭ sunt și alte multe jocurĭ obicĭnuite de fete. Maĭ lipsescŭ, în fine, din acéstă colecțiune jocurile copiilorŭ cu *insecte;* ast-felŭ, când prindŭ vre-unŭ greere, legându-lŭ cu o sfóră, îĭ daŭ drumulŭ și îĭ cântă diferite formulete.

1. *Lŭ-am bun, bun?; A cuĭ ésti X.....*

Copiiĭ de multe orĭ, iarna maĭ cu sémă, când se adună în jurulŭ focu-luĭ la vatră, se întovărășescŭ doĭ câte doĭ, și se întrecŭ să laude saŭ să satiriseze pe ceĭ-lalțĭ, după cum credŭ eĭ de cuviință și după cum sunt micele lorŭ simpatiĭ și antipatiĭ. Iată cum se face joculŭ acesta: Fie ceĭ doĭ tovarășĭ copiĭ A. și B. Unulŭ întrébă pe celŭ-laltŭ:

A. Lu-am bun, bun pri (cutare)	L'am bunŭ, bunŭ pe (cutare)
B. Pri çe-lŭ bațlĭ?	Pe ce-lŭ bagĭ?
A. Pri nâ câpistéri.	Pe o căpistere.
B. Carĭ s' cadă?	De va cădé?
A. S' mâcă nâ turtă di m̃ĭari (1).	Să mănânce o turtă de miere (1).

Alta:

A. Lu-am bun, bun X......	L'am bunŭ, bunŭ pe X.
B. Pri çe-l bațlĭ?	Pe ce-lŭ bagĭ?
A. Pri nâ casă.	Pe o casă.
B. Carĭ s' cadă?	De va cădé?
A. S' mâcă nâ cățauă grasă.	Să mănânce o cățea grasă.

Alta:

A. Lu-am bun, bun X...	L'am bunŭ, bunŭ pe X...
B. Pri çe-l bațlĭ?	Pe ce-lŭ bagĭ?
A. Pri un mâșè.	Pe unŭ clește.
B. Carĭ s' cadă?	De va cădé?
A. Si s' facă pâșè.	Să se facă pașă.

etc., etc.

Altă dată, în locŭ de a începe cu: ***Lu-am bun, bun***, se începe în modulŭ următorŭ:

A. A cuĭ ésti X...?	Alŭ cuĭ e X...?
B. A meŭ (a meluĭ).	Alŭ meŭ.
A. Iu lŭ-aflașĭ?	Unde l'aĭ aflatŭ?
B. 'N țleană.	In geană (pe colină).
A. Çe fâçea?	Ce făcea?
B. 'Șĭ aunțlea faça cu nâ pénă.	Ișĭ ungea fața cu o pană.

(1) Se caută ca rĕspunsulŭ celŭ din urmă alŭ luĭ A să rimeze în tot-deauna cu cuvintulŭ din urmă alŭ rĕspunsuluĭ ce dă la intrebarea: ***Pri çe-l bațlĭ?*** (Ex. câpistéri=m̃ĭari. casă=grasă, etc) și când unŭ copilŭ n'a găsitŭ bine rima, ceĭ-lalțĭ ĭlŭ batjocorescŭ și-ĭ țlicŭ: ***Câlcașĭ tu pită aóçe*** (aci aĭ călcatŭ în plăcintă), adecă: aĭ scrântit'o.

Alta:

A. A cuĭ ésti X...	Alŭ cuĭ este X...
B. A meŭ.	Alŭ meŭ.
A. Iu lŭ-aflaşĭ?	Unde l'aĭ aflatŭ?
B. Tu grâdină.	In grădină.
A. Çe făçea?	Ce făcea?
B Bilea unâ gâliină.	Jupuià o gâină.

Saŭ:

A. Çe-lu aĭ X...?	Ce-lŭ aĭ pe X...?
B. Frate.	Frate.
A. Iu lŭ-aflaşĭ,	Unde l'aĭ aflatŭ?
B. După casă.	După casă.
A. Çe făçea?	Ce făcea?
B. 'Ncâlică pri nâ ĭapă arâñĭósă.	Incălecă pe o iapă rîiósă.

şi totŭ pe tonulŭ acesta caută care maĭ de care a se satirisà saŭ a se lăudà. Joculŭ este fórte rĕspânditŭ printre copiiĭ miciĭ şi pe la toţĭ Macedo-Româniĭ.

2. *Cu ḑîca (cu ḑicala).*

Copilaşiĭ, când se strîngŭ iarna în jurulŭ foculuĭ, între alte diferite jocurĭ pe carĭ le obicĭnuescŭ, aŭ şi joculŭ: *Cu ḑîca* (Cu ḑicala).

Unulŭ dintre copilaşĭ, adresându-se către unŭ altulŭ, îĭ spune să ḑică unŭ cuvîntŭ óre-care. Ḑicêndŭ acesta, elŭ caută să-lŭ păcăléscă saŭ nu printr'o *ḑîcă* (ḑicală). Fie ceĭ doĭ copilaşĭ A. şi B:

A. (către B.) Ḑî: şapte!	Ḑi: şépte!
B. Şapte.	Şépte.
A. S' mâçĭ turtă cu lapte.	Să mănâncĭ turtă cu lapte.

Alta:

A. Ḑî: cicior!	Ḑi: piciorŭ!
B. Cicior.	Piciorŭ.
A. Mâ-ta féţi un ficior.	Mamă-ta născù unŭ ficiorŭ.

Alta:

A. Ḑî: Armâtulâ!	Ḑi: armatolŭ!
B. Armâtulâ.	Armatolŭ.
A. Tatâ-tu s' féçi pâpă.	Tatălŭ tĕŭ se făcu popă.

Alta:

A. Ḑî: gurgulĭutos !	Ḑi: rotundŭ !
B. Gurgulĭutos.	Rotundŭ.
A. S' mâçi un porcu gros.	Să mănâncĭ unŭ porcŭ grosŭ

Alta:

A. Ḑî : cap !	Ḑi : capŭ!
B. Cap.	Capŭ.
A. S' ti başi un arap.	Să te sărute unŭ arapŭ.

Alta:

A. Ḑî : chin!	Ḑi : pinŭ!
B. Chin.	Pinŭ.
A. Si mâçi un ñĭel cu stâfiḑĭ plin.	Să mănâncĭ unŭ mielŭ cu stafide plinŭ.

Alta:

A. Ḑî : loc!	Ḑi : locŭ!
B. Loc.	Locŭ.
A. Si ti agudĭască ghiftul cu un cloc.	Să te loviască ţiganulŭ cu un ŭ ciocanŭ

Alta:

A. Ḑî: mână!	Ḑi : mână !
B. Mână.	Mână.
A. Ţine s'ţî dau ună pri mână.	Ţine să-ţĭ daŭ una pe mână.

Alta:

A. Ḑî: niorĭ!	Ḑi : norĭ!
B. Niorĭ.	Norĭ.
A. Cu feată di uvreŭ s'ti 'nsorĭ.	Cu fată de Ovreŭ să te însorĭ.

Alta:

A. Ḑî: muşat!	Ḑi : frumosŭ!
B. Muşat.	Frumosŭ.
A. S'ti ved ca ghiftu 'mbitat.	Să te vědŭ ca ţiganulŭ beatŭ.

Şi totŭ pe tonulŭ acesta continuă maĭ departe. Altă dată, în locŭ să-şĭ adreseze unulŭ altuia păcălelile acestea, le adreséză unuĭ alŭ treilea, care este esclusŭ din dialogŭ. Ast-felŭ:

A. Ḑî: prun!	Ḑi: prunŭ!
B. Prun.	Prunŭ.
A. X..... mâcă un câne di Lăsun.	X.... mâncă unŭ câne de Alasona.

[etc., etc.

3. *Ce lingură daĭ la numtă?*

Joculŭ acesta consistă în a prinde unŭ copilaşŭ pe altulŭ de ureche şi a-lŭ întrebà:

Çe lingură daĭ la numtă? (Ce lingură daĭ la nuntă?)

Dacă copilaşulŭ spune «mare», celŭ-laltŭ i-o sucesce, ḑicêndŭ:

Stăĭ s'u fâçem ma ñică (Stăĭ să o facemŭ maĭ mică);

dacă spune «mică», celŭ-laltŭ i-o sucesce, ḑicêndŭ:

Stăĭ s'u fâçem ma mari (Stăĭ să o facemŭ maĭ mare);

şi dacă spune:

Çe lingură va lipséscă (După lingura ce va trebuì),

ilŭ lasă în pace, şi la rêndulŭ sĕŭ prinde pe celŭ-laltŭ de ureche, repetândŭ acelaşĭ lucru.

4. *Çe lĭaĭ tini?*

Iarna, când copiiĭ ceĭ miciĭ se adună în jurulŭ foculuĭ la vatră, îşĭ punŭ diferite întrebărĭ, dintre carĭ una este şi: *Çe lĭaĭ tini* (Ce ieĭ tu)? la care copilaşiĭ rĕspundŭ, numindŭ unŭ lucru care să conţină în sine câtŭ se póte maĭ multă materie. De obiceiŭ joculŭ se face între doĭ copilaşĭ, carĭ respundŭ pe rêndŭ:

A. Çe lĭaĭ tini?	Ce ieĭ tu?
B. Io liaŭ, cât traḑi amarea.	Eŭ ieaŭ câtŭ conţine (trage) marea.
A. Io liaŭ, cât traḑi arina.	Eŭ ieaŭ câtŭ conţine nisipulŭ.
B. Io, cât traḑi fărina ş'amarea.	Eŭ, câtŭ conţine făina şi marea.
A. Io, cât traḑi frânḑa, arina şi stélili.	Eŭ, câtŭ conţine frunza, nisipulŭ şi [stelele.
B. Io, cât traḑi de auà până la Dum- [niḑĕŭ (1)	Eŭ, câtŭ conţine de aci până la Dum- [neḑeŭ (1).
A. Io, cât s' védi pri lumi.	Eŭ, câtŭ se vede pe lume,
B. Io, cât védi sórili....	Eŭ, câtŭ vede sórele, etc....

şi pe tonulŭ acesta se continuă, şi după ce ḑice fie-care totŭ ce a creḑutŭ elŭ că conţine cea maĭ multă materie, se întrébă ceĭ-lalţĭ, cine a spusŭ maĭ multŭ (*carĭ luâ ma mult*) şi copiiĭ între eĭ se pronunţă, saŭ că amêndoĭ aŭ fost egalĭ, saŭ că unulŭ dintre eĭ, spre a supĕrà pe cel-lalt.

(1) Copiiĭ numescŭ cerulŭ *Dumniḑĕŭ*, şi orĭ de câte orĭ vorbescŭ despre cerŭ, îĭ daŭ acéstă numire.

5. *Ptiù-câcâ.*

Iarna, când copiiĭ se strîngŭ în jurulŭ vetreĭ şi facŭ sgomotŭ mare, aşà în câtŭ mamele lorŭ nu potŭ să lucreze, acestea îĭ ieaŭ cu binele şi le spunŭ să se jóce *Ptiù-câcâ.* Băeţiĭ atunciĭ se învoescŭ să tacă toţĭ şi cine va vorbì pentru acésta, după ce scuipă unulŭ dintre dînşiĭ şi ḑice : *Ptiu-câcâ*, adaogă:

Açel çe va gréscă,	Cine va grăi,
Şi va sburască,	Şi va vorbì,
S'mâcă nâ cupañie di vĭermĭ,	Să mănânce o copaie cu viermĭ,
Şi si-lĭ bagă draclu 'n gură.....	Şi draculŭ să-ĭ bage 'n gură (cutare lucru)
Trŭóră çe va s'avdă d'iu işi bóçea.	Indată ce va auḑi de unde a eşitŭ vocea.

Şi toţĭ în timpulŭ acesta scuipă în cenuşe, şi ḑicêndŭ : *Ptiù-câcă*, tacŭ.

Fie-care copilaşŭ tace ore întregĭ şi se teme de a vorbì. Când cine-va uită şi rupe tăcerea, chiar pentru momentŭ, toţĭ ceĭ-lalţĭ într'o voce îĭ spunŭ: *Li mâcaşĭ toati, ş' cu sânătati; cum iarà?* (Le aĭ mâncatŭ tóte şi să-ţĭ fie de bine ; cum eraŭ ?) şi însoţescŭ aceste cuvinte şi altele pe carĭ i le adreséză prin semnulŭ desgustuluĭ şi alŭ scârbeĭ: *aĭ tătă-ta, tătă-ta.* Copilulŭ de multe orĭ protestéză şi ḑice că cutare motivŭ l'a făcutŭ să vorbéscă, şi dacă motivulŭ invocatŭ de dînsulŭ pare celorŭ-lalţĭ bunŭ, toţĭ declară că nu *se-acaţă grirea* (nu se prinde grăirea), şi joculŭ reîncepe.

Motivulŭ adusŭ de copilaşŭ este maĭ cu sémă, că unŭ altulŭ l'a făcutŭ să vorbească (*altu mi sburâ*, altulŭ m'a făcutŭ să vorbescŭ) saŭ că vre-unulŭ dintre ceĭ-lalţĭ, carĭ nu jócă, spune ceva care provócă rîsulŭ copilaşuluĭ

6. *Câ-că! câcă! Iu li-aĭ mâñĭli.*

Joculŭ acesta se jócă de copiĭ miçĭ, maĭ cu sémă iarna, când se adună în jurulŭ *vetreĭ.* Işĭ punŭ toţĭ copiiĭ mânile una peste alta pe genuchiulŭ unuia dintre eĭ, care scie diferite recitative. Acesta, atingêndŭ la fie-care pronunţare de silabă a recitativuluĭ mâna copilaşuluĭ, când termină recitativulŭ, i-o apucă cu cele două degete şi i-o ridică în sus, strigândŭ : *câcă, câââcă!* (cutcurigu !) Copilaşulŭ ascunde mâna acésta spre a nu fi vĕḑută de copiĭ, căcĭ cum i-o vede cine-va, se repede şi i-o ciupesce. După ce tóte mânile copilaşilorŭ aŭ fostŭ ascunse de fie-care, celŭ care *făcea* (care pronunţă recitativulŭ şi ridică mânile copiilorŭ, spunêndŭ în momentulŭ ridicăreĭ: câcă, câââcă !) după ce-şĭ ascunde şi elŭ mâna pe

care o avea la jocŭ, pe cea cu care făcea o mușcă cu gura și după asta o scóte ținênd'o lângă gură, și întrébă pe fie-care copilașŭ : *Iu li-aĭ mâñĭli?* (Unde aĭ mânile?) Fie care copilașŭ întocmesce o minciună, înșelândŭ pe celŭ care-ĭ întrébă. Iată maĭ multe rĕspunsurĭ, carĭ se obicĭnuescŭ maĭ cu sémă a se da la întrebarea ce li se face și carĭ de obiceiŭ sunt tipice :

Intr. Iu le-aĭ mâñĭli?	(Unde aĭ mânile?)
Copilașulŭ : Mi dușĭŭ întră lémne	Mĕ duseiŭ să carŭ (întru) lemne
Și aflaĭ nâ móșe 'n cale.	Și aflaĭ o bĕtrână 'n cale.
Mi acâță, mi dipiră,	Mĕ prinse, îmĭ smulse pĕrulŭ,
Mâñĭli m̃ĭ tâĭĭè	Mânile îmĭ tăĭe
Ș' tu puț îm̃ĭ le arucă.	Și 'n puțŭ mi le aruncă.

Saŭ :

Intr. Iu le aĭ mâñĭli?	Unde le aĭ mânile?
Cop. Le-ar'caĭ în foc.	Le aruncaĭ în focŭ.
Intr. Trâ-çe le ar'cașĭ în foc?	Pentru ce le aruncașĭ în focŭ?
Cop. Câ plânḑeam	Pentru că plângeamŭ
Și sghileam,	Și sbieramŭ (strigamŭ tare),
Și me avḑî mumea,	Și mĕ auḑi mama mea,
Și vine, m̃i li tâĭĭè	Și venì, mi le tăiè
Și 'n foc m̃ĭ le-arucă.	Și 'n focŭ mi le aruncă.

Saŭ :

Intr. Iu le aĭ mâñĭli?	Unde le aĭ mânile?
Cop. Mi dușĭŭ la oĭ	Mĕ duseĭ la oĭ
Cu cârliglu dinăpoĭ,	Cu cârligulŭ dinapoĭ (îndărătŭ),
Și acâțaĭ un m̃ĭel	Și prinseiŭ unŭ melŭ
Cu dințilĭ di her,	Cu dințiĭ de ferŭ,
Ș' cum îl hâriseam,	Și cum îlŭ mângâiamŭ,
Hap! m̃i li acâță	Hap! mi le prinse (cu gura)
Și m̃i le mâcă.	Și le mâncă.

După ce toțĭ termină cu causele pentru carĭ aŭ perdutŭ mânile, toțĭ începŭ să le scótă încetulŭ cu încetulŭ din haină și din sînŭ, cântândŭ într'unŭ glasŭ :

Ia-le, ĭale,	Iată-le, ĭată-le,
Iu'șĭ ṽin,	Unde (îșĭ) vinŭ,
Iu'șĭ ṽin ca la pânâghir,	Unde vinŭ precum (ar veni) dela bâlciŭ)
Ancârcat' di mușitețĭ,	Incărcate de frumusețĭ (lucrurĭ frum.
Di mușitețĭ și di ghinețĭ.	De frumusețĭ și de bine (» bune.

Saŭ :

Ica-le laile iu şi vin	Iată-le bietele unde vinŭ
Dit pădurĭli cu chin,	Din pădurile cu pinŭ,
Di la stăñĭli cu găléti	Dela stânele cu gâlétă,
Albi, albi ş' sâturati	Albe, albe şi săturate,
Cu alcă dulçi şi cu lapti.	Cu smântână dulce şi cu lapte.

şi scoţêndu-le toţĭ, le amestecă unulŭ cu altulŭ şi se pişcă cu degetele, imitândŭ din gură lătratulŭ cânilorŭ: *ham, ham, ham!* După asta reîncepe joculŭ.

7. *Altu-maltu; Birbec, birbicuş.*

Joculŭ acesta se jócă de copilaşĭ după ce se *facŭ.* Cine rĕmâne îşĭ pune capulŭ în póla unuĭ altŭ copilaşŭ, numitŭ *mumă*, cu trupulŭ în sus. Ceĭ-lalţĭ copiĭ îlŭ lovescŭ pe corpŭ cu palma mânilorŭ, însoţindŭ fie-care lovitură cu una ḑin silabele cuvintelorŭ următóre:

Al-tu,	Altu,
Mal-tu,	Maĭ multŭ (Maltu e şi nume),
A-cuĭ mâñĭ *'s a-nal-tu?*	Ale cuĭ mânĭ sunt înaltu?

Saŭ :

Birbec,	Berbece,
bir-bi-cuş,	berbecelŭ,
A-cuĭ ḑé-dit é-sti pus?	alŭ cuĭ degetŭ este pusŭ?

Saŭ :

La Avela (Epirŭ) se zice:

Pan, pan,	Pan, pan,
Culupan,	Scutece,
A cuĭ ḑédit mini am?	Alŭ cuĭ degetŭ eŭ amŭ?

După acésta, unulŭ dintre copilaşĭ îşĭ pune mâna de asupra *bâgatuluĭ* şi muma întrébă: *Carĭ ésti?* (cine este?). Dacă *bâgatul* ghicesce, scapă, şi celŭ care şi-a pusŭ mâna peste dînsulŭ îĭ ĭea loculŭ. Dacă nu ghicesce, totŭ dînsulŭ rĕmâne să se bage.

8. *Cu avinarea.*

Doĭ băețĭ, spre a vedé cine alérgă maĭ multŭ, ișĭ propunŭ să jóce *cu avinarea* (cu vênătórea). Pentru acésta se *facŭ* maĭ întâĭ, și cine rĕmâne trebuie să alerge să prindă pe cel-laltŭ.

Acela, care va fi vênatŭ *(avinat)*, spune celuĭ-laltŭ să presinte palma și elŭ; lovind'o cu a sa, elŭ dice la fie-care lovitură câte unŭ cuvîntŭ din vorbele următóre:

Ţini ¦ mèrlu ¦ çè-ñĭ ¦ didèșĭ ¦	Ţine mĕrulŭ ce-mĭ aĭ datŭ,
Tă¦lĭe-ţĭ-lu¦	Taie-ţi-lŭ,
Mă¦câ-ţĭ-lu¦	Mănâncă-ţi-lŭ,
Ș'alăgă ¦ tra s' mi-¦acaţĭ ¦	Ș'alérgă să mĕ prindĭ.

Și când termină, fuge iute în cotro îĭ place, iar celŭ-laltŭ se silesce să-lŭ prindă. După ce-lŭ prinde, jocuIŭ se continuă prin schimbarea rolurilorŭ.

9. *Dă-ñĭ foc.*

Joculŭ acesta îlŭ jócă copiiĭ ceĭ micĭ, doĭ câte doĭ. Unulŭ lipesce vîrfurile degetelorŭ de mânĭ, fie-care degetŭ dintr'o mână cu corespondentulŭ sĕŭ din cea-laltă, și după acésta deschide degetele ast-felŭ lipite și face ast-felŭ să fie óre-care spaţiŭ între fie-care păreche de degete. Tóte părechile de degete se numescŭ *scară*. Cel-laltŭ băiatŭ atingêndŭ cu degetulŭ arĕtătorŭ alŭ mâneĭ sale drepte prima tréptă a scăreĭ, formată de cele douĕ degete micĭ, dice: *dă-ñĭ foc* (dă-mĭ focŭ). Acesta îĭ rĕspunde: *Du-te ma 'n sus* (du-te maĭ sus) saŭ: *asună ma 'nsus* (sună maĭ sus), și băiatulŭ se urcă pe trépta imediatŭ superióră a degetelorŭ micĭ, unde face totŭ așà, până ajunge pe trépta formată de arĕtătorĭ. Aci maĭ dice băiatulŭ: *Dă-ñĭ foc!* și cel-laltŭ îĭ rĕspunde: *Du-ti nâuntru* (Du-te înăuntru).— *Va mi mâșcă cânili!* (Are să mĕ musce cânele!) — *Nu ti mâșcă câ-ĭ ligat* (Nu te mușcă căcĭ este legatŭ). Atuncĭ băiatulŭ se încrede în cuvintele celuĭ-laltŭ și vîră mâna în deschidĕtura formată din împreunarea arĕtătorilorŭ și degetelorŭ policarĭ. Atuncĭ cel-laltŭ îĭ prinde mâna cu amêndouĕ mânele sale și imitândŭ pe câne, i-o aduce la gură ca și cum l'arŭ mușcà. Celŭ-laltŭ, făcêndŭ mare hazŭ, rîdêndŭ, se preface că se sperie și strigă, după cum se strigă cânilorŭ, când vinŭ să te musce: *oștĭ, oștĭ, ti-ĭa, tit!* Apoĭ joculŭ reîncepe prin schimbarea rolurilorŭ.

10. *Ţicna!*

Băeţiĭ obicĭnuescŭ a se adunà mulţĭ la unŭ locŭ şi, şeḑêndŭ toţĭ jos, începŭ a spune la basme. Când e să plece, toţĭ se scólă de odată în picióre, strigândŭ: *ţicna!* şi care e fórte distrasŭ, în câtŭ întârzie a se sculà în picióre în acelaşĭ timpŭ cu ceĭ-alalţĭ, îlŭ prindŭ ceĭ-alalţĭ, unuluĭ de mânĭ, altuluĭ de picióre şi-lŭ *daŭ treĭ orĭ di padi* (îlŭ trântescŭ de treĭ orĭ la pămîntŭ.)

Ţicna se numesce şi când se afumă mâncarea.

11. *Pecea.*

Se ḑice simplu: *aĭ si nĕ ayiucăm* «*Pecea*» (haĭ să ne jucămŭ d'a *Pecea*). (1) Jocul acesta constă în a se *face* băeţiĭ maĭ întâĭ, şi cine rĕmâne trebue să alerge să prinḑă pe unulŭ din ceĭ-alalţĭ. Toţĭ băeţiĭ se strîngŭ în jurulŭ celuĭ rĕmasŭ şi la unŭ semnŭ toţĭ se depărtéză de dînsulŭ, care în cotro îĭ place. Celŭ rĕmasŭ se pune în góna lorŭ, şi celŭ prinsŭ trebue să-ĭ iea loculŭ.

12. *Daĭ mumă paĭe?* (2) *Cu chitriçeaua* (3).

Unulŭ dintre băeţĭ, care dă pétra se numesce *mumă*. Muma iea o *chitriçeauă* (petricea), şi după ce toţĭ jucătoriĭ se aşéză în picióre în jurulŭ sĕŭ, le dă pétra ca la joculŭ: *Cu chitriçeaua* (veḑĭ pag. ...) cu singura escepţie, că muma nu póte să o ascunḑă asupră-ĭ, ci trebue să o dea unuia dintre jucătorĭ. Acela care a primit'o, pe când ceĭ-alalţĭ nu-lŭ observă, o rupe la fugă şi se duce la unŭ locŭ determinatŭ de maĭ înainte, la o depărtare de 30 de paşĭ de unde se dă *chitriçeaua*, şi care se numesce *semnŭ*. Ceĭ-alalţĭ jucătorĭ alérgă după dînsulŭ şi, dacă-lŭ prindŭ, acesta trebuie să se întórcă îndărătŭ şi se dă *chitriçeaua* de noŭ. Dacă nu e prinsŭ, toţĭ ceĭ-alalţĭ se întorcŭ, şi elŭ remâne la *semnŭ*.

In timpulŭ acesta, fie-care dintre ceĭ-alalţĭ jucătorĭ *lĭa unŭ lucru,* adică spune la urechea *mumeĭ: ĭo lĭaŭ lucrulŭ* X.... (eŭ iaŭ cutare lucru), şi numesce unŭ lucru. De obiceiŭ copiiĭ numescŭ lucrurile cele maĭ puţinŭ comune în viaţa de tóte ḑilele, ast-felŭ: ochiŭ de furnică, nisipŭ, solḑĭ, dracŭ, îngerŭ, grăunte din marginea loculuĭ, etc.

După ce toţĭ aŭ spusŭ câte ceva, celŭ dela semnŭ întrébă pe mumă:

---

(1) La Ohrida în Macedonia.

(2) La Românii Grămuşteni e cunoscutŭ sub acestŭ nume.

(3) La ceĭ-alalţĭ Românĭ din Macedonia, şi maĭ cu sémă la ceĭ din Epirŭ.

—	Daĭ mumă paĭe?	Daĭ mamă zestre?
Muma:	Daŭ.	Daŭ.
—	Çe daĭ?	Ce daĭ?
Muma:	Condiliŭ şi călămarŭ.	Condeiŭ şi călimărŭ.
—	Çe grĭaşti, çe scriĭaşti?	Ce grăeşte, ce scrie?
Muma:	Grĭaşti şi scriĭaşti...	Grăeşte şi scrie...

Şi aci *muma* numesce diferite lucrurĭ, între carĭ şi acele spuse eĭ de jucătorĭ şi adaoge:

— Çe lĭaĭ, Ce ieĭ,
Çe alaşĭ? Ce laşĭ?

şi acela dela semnŭ numesce numele unuĭ lucru din cele spuse de *mumă*, şi dacă nemeresce numele unuĭ lucru de cele *luate* de unulŭ din jucătorĭ, jucătorulŭ aceluĭ lucru se duce la semnŭ pentru a fi încălecatŭ dela *semn* până la *mumă;* iar dacă nu nemeresce, trebue să vie cu limba scósă afară dela *semn* până la *mumă,* căreia îĭ dă *chitriçeaua,* şi jocŭlŭ reîncepe.

13. *Ano-Chìrchir-Ano; Chìrchira-Culi.*

Jocŭlŭ se jócă de o potrivă de băeţĭ ca şi de fete. Ilŭ vomŭ descrie, aşà cum se jócă de băeţĭ.

Se prindŭ copiiĭ de mână în formă de horă. Doĭ dintre ceĭ maĭ cu vaḑă se punŭ unulŭ la începutŭ şi celŭ-laltŭ la fine. Celŭ dela începutŭ, care se numeşte *capŭ*, întrébă pe celŭ dela fine, care se numeşte *códă*, şi dialogulŭ următorŭ se nasce între eĭ:

Capulŭ:	Ano-Chirchir-Ano!	Ano, Chirchir-Ano!
Códa:	Orsi, chitare.	Poftimŭ, chitare.
Capulŭ:	Aĭ gioni trâ 'n surari?	Aĭ flăcăŭ pentru însurătóre?
Códa:	Am.	Am.
Capulŭ:	Carĭ îlĭ daĭ?	Care (fată) îĭ daĭ?
Códa:	Lĭ daŭ (cutare).	Iĭ daŭ (cutare).

Saŭ:

Capulŭ:	Chirchira-Culi.	Chirchira-Culi.
Códa:	Orsi, chitare.	Poftim, chitare.
Capulŭ:	Aĭ gioni trâ 'nsurari?	Aĭ flăcăŭ pentru însurătóre?
Códa:	Am.	Am.
Capulŭ:	Carĭ îlĭ daĭ?	Care (fată) îĭ daĭ?
Códa:	Lĭ daŭ (cutare).	Iĭ daŭ (cutare).

Saŭ când se jócă de fete :

Capulŭ:	Ano-Chirchir-Ano.	Ano Chirchir-Ano.
Códa:	Orsi, chitare.	Poftimŭ, chitare.
Capulŭ:	Aĭ fétă trâ mârĭtari?	Aĭ fată pentru măritare?
Códa:	Am.	Am.
Capulŭ:	Pri carĭ u daĭ?	După cine o daĭ (o mărițĭ)?
Códa:	Pri (cutare).	După (cutare).

și códa numesce aci pe unulŭ dintre jucătorĭ, iar copiiĭ ceĭ-lalțĭ strigă în gură mare numele celuĭ numitŭ de códă și-ĭ adreséză cuvinte neplăcute, ca *ciripar* (brutarŭ), *gănusar* (spoitorŭ de vase), *ghiftu* (țiganŭ) etc., ceea ce face să se supere numitulŭ și ceĭ-lalțĭ să facă mare hazŭ. După acésta, códa trece cu toțĭ, ținuțĭ de mână, pe sub mâna capuluĭ și a celuĭ de alŭ doilea, ast-felŭ ca capulŭ și alŭ doilea copilŭ să vie față în față fără a se lăsà de mână. După acésta urméză iarășĭ întrebările și trecerea códeĭ pe sub mânile celuĭ de alŭ doilea și alŭ treilea, ca să vie iarășĭ alŭ doilea cu alŭ treilea față în față. Totŭ așà se continuă până ce se forméză unŭ lanțŭ lungŭ și până ce doĭ câte doĭ sunt față în față.

După asta capulŭ cu códa lasă lanțulŭ formatŭ ast-felŭ și se ducŭ să *dea mâna* (1) și la unŭ semnŭ alŭ lorŭ, copiiĭ, doĭ câte doĭ, după ce strică lanțulŭ formatŭ, trecêndŭ în sensŭ inversŭ, celŭ rĕmasŭ la începutŭ pe sub mânile fie-căreĭ părechĭ, se ducŭ *s' lia mână* (să ĭea mână, (2) și prin modulŭ acesta se facŭ douĕ bande. Toțĭ dintr'o bandă se prindŭ de haină, de pe la spate, unulŭ după altulŭ, și (ceĭ doĭ *capĭ* (căcĭ códa acuma a devenitŭ *capŭ)*, după ce tragŭ o linie *(semn)* în mijloculŭ distanțeĭ ce separă bandele, se punŭ în fruntea bandelorŭ, față în față, și apucându-se de mânĭ, începŭ să se tragă din tóte puterile lorŭ. Dacă o bandă reușesce să tragă pe *capulŭ* celeĭ-lalte bande în partea sa, ast-felŭ că *capulŭ* inamicŭ să tréca peste *semn*, copilulŭ de la finele bandeĭ învinse, trece la banda învingĕtóre și joculŭ continuă, până ce unulŭ din *capĭ* rĕmâne fără copiĭ, și atuncĭ, după învoiala ce aŭ avutŭ la începutulŭ joculuĭ, trebue să facă diferite figurĭ caraghióse, pe carĭ le ordónă ceĭ-lalțĭ copiĭ, și să trécă pe sub mâna fie-căruĭ jucătorŭ (trecêndŭ maĭ întâĭ pe sub mâna capuluĭ învingĕtorŭ) spre semnŭ de desonóre.

La fete, cea învinsă umblă într'unŭ piciorŭ cu limba scósă afară. Fetele carĭ se jócă cu joculŭ acesta, nu întrecŭ vîrsta de 10 anĭ.

(1) Vedĭ pentru «darea mâneĭ» la joculŭ *„Pri un cicior."*
(2) Vedĭ acelașĭ jocŭ.

14. *Cu scóterea untulemnu.*

Se alege unŭ zidŭ *(muru)* pentru joculŭ acesta, şi băeţiĭ, după ce se lipescŭ de dînsulŭ cu spatele, se strîngŭ de o parte şi de alta, ḑicêndŭ:
Puscă-untulemnu (oţetŭ, unt-de-lemnŭ) saŭ: *scóti untulemnu* (scóte unt-de-lemnŭ), şi celŭ care ese prin strîngerea ce i se face, capĕtă câte-va loviturĭ în timpulŭ acela dela ceĭ-lalţĭ, dacă nu se smuncesce iute din rêndulŭ lorŭ. Acesta apoĭ se duce la fine şi împinge pe ceĭ-lalţĭ. Aşà se continuă joculŭ maĭ departe. Când capĕtă lovitura cine-va, maĭ aude din partea celuĭ care l'a lovitŭ şi cuvîntulŭ *puscă?* (oţetŭ). Adică l'a arsŭ tare orĭ nu?

15. *Iu-ĭ cuclu, iu-ĭ vimtul?*

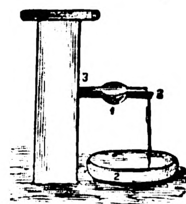
Joculŭ acesta constă în a ghici cine-va în care mână copilulŭ a pusŭ *nucile, alunele, migdalele,* etc., şi dacă ghicesce, le câştigă, iar dacă nu, dă aceluĭ care a pusŭ atâtea *nucĭ*, etc., câte a avutŭ în mână. Acela care pune, întrébă pe celŭ-laltŭ, presintândŭ mânile închise:

Iu-ĭ cuclu,	Unde-ĭ cuculŭ,
Iu-ĭ vimtul?	Unde-ĭ vîntulŭ?

şi când copilulŭ spune pentru o mână că aci e cuculŭ şi sunt nucile într'însa, elŭ le câştigă; din contră, dacă nucile sunt în mâna pentru care elŭ a spusŭ că este vîntŭ, perde atâtea nucĭ.

16. *Vine móra?*

Se ducŭ copiiĭ la unŭ şipotŭ *(şopotŭ)* cu copaie *(cupañie)* şi după ce-lŭ spală, adecă după ce golescŭ apa din copaia şipotuluĭ prin ajutorulŭ mâneĭ, îşĭ bagă unulŭ dintre eĭ buzele în *şurcă (ţévă)* şi închiḑêndŭ ochiĭ, strigă celorŭ-lalţĭ: *Vine móra? vine móra!* (1) adică s'a umplutŭ copaia, ca să încépă să curgă prin *şurcă* şi toţĭ ceĭ-lalţĭ îĭ spunŭ în gura mare: *nu vine!* dacă nu s'a umplutŭ copaia. Când se umple copaia, toţĭ strigă: *vine, vine* (a venitŭ) şi copilaşulŭ, deschiḑéndu-şĭ ochĭ, bea întâiulŭ.

Şipotŭ; 1) cupañie 2) cupañia mare 3) şurcă.

(1) *Vine móra* (a venitŭ móra) se întrebuinţéză propriŭ la morĭ. Când se aduce apă la móră şi acésta începe să lucreze se ḑice: *vini móra* (a venitŭ móra, adecă a începutŭ să lucreze móra.)

17. *Sbóră, sbóră!*

Se strîngŭ copiiĭ în picióre saŭ jos stândŭ şi punŭ toţĭ câte unŭ degetŭ pe masă saŭ pe genuchiulŭ unuia dintre eĭ, şi unulŭ celŭ maĭ vîrstnicŭ, devine conducĕtorulŭ joculuĭ. Conducĕtorulŭ, repetândŭ cuvîntulŭ «*sbóră*» de câte orĭ voesce, numesce o vietate óre-care, sburătóre saŭ nu, şi pentru ca să înşele pe ceĭ-lalţĭ a spune contrariulŭ de ce face vietatea numită, dacă acésta este o vietate sburătóre, elŭ nu ridică de locŭ degetulŭ, pronunţândŭ numele aceleĭ vietăţĭ, şi mulţĭ, luându-se după exemplulŭ sĕŭ, îlŭ imitéză involuntarŭ şi ast-felŭ trebue să capete câte o lovitură dela toţĭ ceĭ carĭ aŭ jucatŭ bine.

Când numesce o vietate care nu sbóră, conducĕtorulŭ ridică mâna de odată, cercândŭ ast-felŭ a-ĭ amăgì.

Totŭ aşà continuă joculŭ maĭ departe.

18. *Cu lepurli.*

Se punŭ băeţiĭ doĭ câte doĭ în picióre în formă de cercŭ şi departe fie-care păreche de cea-laltă. Părechea de câte doĭ băeţĭ e formată ast-felŭ ca unulŭ din ceĭ doĭ băeţĭ să fie la spatele celuĭ-laltŭ, şi după acésta doĭ băeţĭ se facŭ: unulŭ iepure (*lepuri*) şi celŭ-laltŭ ogarŭ (*hârtă*). Iepurele póte să alerge în jurulŭ cerculuĭ formatŭ de părechile de băeţĭ precum şi prin faţa lorŭ. Ogarulŭ însă nu póte alergà decât după părechĭ. Când iepurele se vede strîmtoratŭ a fi prinsŭ de ogarŭ, se pune în faţa uneĭ părechĭ şi aci fiindŭ treĭ băeţĭ, alŭ treilea, care este ultimulŭ începĕndŭ dela celŭ care a statŭ înaintea părecheĭ, plécă iute spre a nu fi prinsŭ de ogarŭ. Dacă este prinsŭ, devine elŭ ogarŭ şi ogarulŭ devine iepure, care, dacă este ostenitŭ multŭ, se pune în faţa uneĭ părechĭ, şi alŭ treilea de aci se face iepure.

Fie-care iepure are dreptulŭ să se puie îndată, dacă vrea, în faţa uneĭ părechĭ óre-care, şi neapăratŭ trebue alŭ treilea să devie iepure. Ogarulŭ nu scapă decât după ce prinde iepurele.

Joculŭ se jócă şi de fete miciĭ.

19. *Ştlup!*

Băeţaşiĭ, umflându-şĭ fălcile, cu amândouĕ mânile le lovescŭ spre a se desumflà, ceea ce produce sgomotulŭ: *ştlup*, de unde i-a venitŭ şi numele.

De multe orĭ băiatulŭ, după ce-şĭ umflă fălcile bine, ţinêndŭ o mână la gură, cu cea-laltă lovesce o falcă încetŭ şi de maĭ multe orĭ, ceea ce face să producă unŭ sgomotŭ asemenea bróscelorŭ *(bróticĭlor)*. Totŭ aşà face şi cu falca cea-laltă.

20. *Di-anchidicarealuĭ.*

Băeţiĭ, când se găsescŭ în livede, unde de obiceiŭ se jócă, se duce unulŭ şi punêndu-se ghemuitŭ îndărătulŭ unuĭ altŭ băiatŭ, care stă în picióre, unŭ alŭ treilea împinge pe acesta, care, împedicatŭ de celŭ ghemuitŭ, cade pe spate. Acésta de obiceiŭ nu se face decât de ceĭ maĭ tarĭ la ceĭ maĭ slabĭ, şi maĭ cu sémă atuncĭ când se spune de vre-unulŭ, care se consideră maĭ superiorŭ celorŭ-lalţĭ, să stea josŭ şi aceştia nu ascultă.

Di'nchidicarealuĭ însémnă de a împedecarea.

21. *Cu băgarea capuluĭ tu şoput.*

(Cu băgarea capuluĭ în şipotŭ).

Băeţaşiĭ, ca să arate că sunt voinicĭ, se adună în jurulŭ unuĭ şipotŭ şi se prindŭ, cine póte să sufere maĭ multŭ apa. Ceĭ maĭ voinicĭ îşĭ vîră capulŭ sub *şurca* (sghiabulŭ) şipotuluĭ şi lasă să curgă apa pe dînsulŭ ; ceĭlalţĭ în timpulŭ acesta numără, şi totŭ aşà se face şi cu ceĭ-lalţĭ; şi cine suferă maĭ multŭ se declară *căpitan* şi are bunŭ nume printre ceĭ-lalţĭ.

22. *Cu ţinirea mâniliei în şoput.*

(Cu ţinerea mâneĭ în şipotŭ).

Joculŭ acesta se face totŭ ca celŭ de maĭ sus; singura diferenţă e că, în locŭ de a pune capulŭ sub *şurcă* (sghiabŭ), se pune degetulŭ saŭ mâna întrégă în copaia şipotuluĭ saŭ sub *şurcă.*

Uniĭ, ceĭ carĭ se obicĭnuescŭ, reuşescŭ a ţine mâna saŭ degetulŭ până la numĕrulŭ 100, 200, şi une-orĭ maĭ multŭ, ceea ce este o adevĕrată bravură pentru copilaşiĭ ceĭ de 4—9 anĭ, avêndŭ în vedere că la Pindŭ, unde maĭ cu sémă se obicĭnuesce joculŭ, apa e fórte rece, chiar în mijloculŭ vereĭ.

23. *Cu luarea chitriçeaulieĭ.*

(Cu luarea petriceleĭ).

Șipotele în comunele românescĭ sunt provĕḑute cu câte o mică albie, prin care curge apa și care se numesce *cupañie.*

Copilașiĭ, spre a arĕtà cine póte să sufere apa maĭ multŭ, aruncă o petricea (*chitriçeauă*) în *cupañie* și unulŭ dintre dînșiĭ, care se dă de voinicŭ, închiḑêndu-șĭ ochiĭ, îșĭ vîră capulŭ în *cupañie* și fără să adie o bucată de vreme, caută să găséscă pétra și apucând'o cu gura, să o scóță afară. Când reușește, îșĭ rădică capulŭ cu mândrie și e plinŭ de bucurie. De multe orĭ însă, nereușindŭ elŭ, spală copaia șipotuluĭ și, așteptândŭ să se umple, aruncă petricéua și unŭ altulŭ se oferă pentru a o scóte cu gura din copaie.

Acestŭ jocŭ servesce a-ĭ deprinde cu apa rece și a le întări pelea.

24. *Pataloni.*

Jocŭlŭ acesta consistă în a se prinde doĭ copilașĭ de mână, unŭ alŭ treilea să se puie de-a curmezișulŭ pe mânile lorŭ ast-felŭ prinse, și așà să fie dusŭ dintr'unŭ capĕtŭ alŭ curțiĭ până într'altulŭ, cântându-ĭ:

Pataloni-loni	Pataloni-loni.
Iu lu-açem (aducem) aestu.....	Unde-lŭ ducemŭ pe acesta?.....

(Maĭ sunt cuvinte, dar nu mi le aducŭ aminte).

Când sfîrșesce cântecŭlŭ, se dă jos alŭ treilea băiatŭ și, prinḑêndu-șĭ mânile cu unulŭ din ceĭ-lalțĭ, celŭ care rĕmâne de astă dată, se pune pe mânile lorŭ să fie dusŭ *pataloni;* așà se numesce ducerea pe mânĭ (1). Și după ce și acesta a fostŭ dusŭ *pataloni*, vine rêndulŭ celuĭ care n'a fostŭ dusŭ de locŭ, și totŭ așà se succedŭ pe rêndŭ fie-care.

25. *Cu chétra pri apă. Cu bâșarea apilieĭ.*

(Cu pétra pe apă). (Cu sărutarea apeĭ).

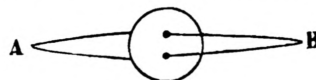
Se iea o pétră netedă și subțire și se aruncă pe apă cu latulŭ eĭ. Băiatulŭ, a căruĭ pétră face maĭ multe salturĭ pe apă și merge maĭ departe, se consideră învingĕtorŭ. Pentru fie-care atingere a petreĭ pe apă, se zice că pétra *bâșè* (sărută) apa, de unde și numirea joculuĭ: cu bâșarea apilieĭ.

---

(1) La Farșerоțĭ, *pataloni* se numesce *lerghia.*

26. *Cu vêrvùra.*

Se iea o cóje de pinŭ și, după ce se netezesce bine cu o custură (bricégŭ), se rotundesce și i se facŭ două găurele, prin carĭ se trecŭ cele două extremitățĭ ale aceleașĭ sforĭ *(cióră)*. După acésta, se légă aceste două extremitățĭ. Apucândŭ cu amândouě mânile extremitățile A și B ale sfóreĭ îndoite, se învîrtesce *vêrvura* de maĭ multe orĭ, până ce distanța dintre A și B devine fórte mică. Atuncĭ băiatulŭ, prin depărtarea și apropiarea mânilorŭ sale, face să se întórcă *vêrvura* în jurulŭ sfóreĭ fórte iute, încât nicĭ că se distinge une-orĭ dacă se întórce saŭ nu.

Vêrvura.

27. *Cu ascuchĭatlu.*

(Cu scuipatulŭ).

Băețiĭ, scuipândŭ într'una din mânĭ, lovescŭ cu dunga celeĭ-lalte mânĭ în scuipatŭ, și în care parte a săritŭ scuipatulŭ maĭ departe, se dice că dórme noroculŭ băiatuluĭ pentru care s'a *datŭ* în scuipatŭ. In partea aceea încă va fi mirésa, cu care se va căsători dînsulŭ.

28. *Cu plâscânirea frânzâlĭeĭ.*

(Cu plesnitura frunzeĭ).

Copilașiĭ, împreunândŭ vîrfurile arětătoruluĭ și policaruluĭ, ast-felŭ ca se formeze unŭ cercŭ, așeză bine o frunză de nucŭ, de fagŭ saŭ de orĭ-ce altŭ arborŭ, destulŭ să fie largă, și cu cea-laltă mână lovind'o, frunza se găuresce, și în timpulŭ acesta produce și unŭ sgomotŭ. Cu câtŭ se produce maĭ multŭ sgomotŭ și se găuresce maĭ multŭ frunza, cu atâtŭ copilașuluĭ îĭ pare maĭ bine, căcĭ scie să *dea* (să lovéscă) cu dibăcie.

29. *Țilistră* (1); *Zâza* (2).

Se scobesce o rămurea de socŭ (*usâc*), lungă câtŭ două schiópe și jumětate. După acésta se alege unŭ lemnŭ tare, de obiceiŭ alunulŭ, și se face unŭ *fif*, adecă unŭ lemnŭ care să încapă în una din găurile soculuĭ scobitŭ,

(1) Așà se numește la Ohridenĭ, Farșerоțĭ.
(2) La ceĭ-lalțĭ Românĭ din Macedonia.

zâzeĭ saŭ *ţilistreĭ*, după ce însă se găuresce frumuşelŭ cu unŭ acŭ saŭ cu o undrea supţire. In gaura liberă a *ţilistreĭ* se introduce unŭ pistonŭ, numitŭ *sul*, care la extremitatea ce se introduce în gaură e învîrtitŭ cu *ciup* (fire supţire de cânepă) spre a se lipi bine de păreţiĭ *ţilistreĭ*. După acésta se ducŭ şi tragŭ apă pe care o asvârle în aerŭ, saŭ aruncă cu ea la ţintă. De multe orĭ băeţiĭ îşĭ *încarcă ţilistrele* şi asvârlă asupra fetelorŭ şi nevestelorŭ, carĭ sunt p'acolo, ḑicêndŭ că le dorescŭ binele, cu tótă protestarea lorŭ, şi cu acéstă ocasiune eĭ recitéză diferite formule maĭ maĭ multŭ saŭ maĭ puţinŭ convenabile.

30. *Pâşpacă* (1); *Pleofcă*.

Pâşpaca se face totŭ aşă ca şi *zîza*, cu singura deosebire că aci nu se pune *fiful*. In schimbŭ însă se facŭ două dopurĭ de câlţĭ, carĭ se numescŭ *ciuchi* saŭ *plumbĭ*. Cu ajutorulŭ pistonuluĭ (tubuluĭ) se împinge unulŭ până la marginea *pâşpaceĭ* şi punêndŭ şi pe celŭ-laltŭ, prin presiunea ce se face aeruluĭ, face ca primulŭ dopŭ să isbucnéscă cu sgomotŭ : *pac!*

Băeţiĭ se întrecŭ cu *pâşpacele*, cine aruncă *ciupul* (dopulŭ) maĭ multŭ în aerŭ saŭ cine trage maĭ bine la ţintă, etc.

31. *A çibàra; A murara.*

Se *face* ca la joculŭ *Pri-chétra a'scándire*, şi cine rĕmâne este încălecatŭ de *mumă*. Toţĭ ceĭ-lalţĭ băeţĭ şedŭ în formă de cercŭ pe pămîntŭ, unulŭ de altulŭ în depărtare de câţĭ-va paşĭ, şi celŭ călare conduce calulŭ în jurulŭ celorŭ-lalţĭ, şi la fie-care se opresce şi întrébă : *gumar* (măgarŭ) orĭ *sumar* (samarŭ). Dacă i se respunde : *ñĭ-adar móra* (îmĭ dregŭ móra) orĭ altŭ-ceva, călăreţulŭ trece la unŭ altŭ băiatŭ, unde pune aceeaşĭ întrebare. Dacă i se respunde : *gumar*, călăreţulŭ devine măgarŭ şi măgarulŭ călăreţŭ ; dacă i se respunde *sumar*, băiatulŭ care a rĕspunsŭ devine călăreţŭ şi călăreţulŭ şade pe pămîntŭ în loculŭ luĭ. Totulŭ în acestŭ jocŭ stă în faptulŭ că băeţiĭ îndată ce vĕdŭ că măgarulŭ le este lorŭ antipaticŭ, ilŭ chinuescŭ şi facŭ ca să fie încălicatŭ maĭ de toţĭ, din care causă până la urma urmelorŭ se ieaŭ şi la cértă.

Numele de *çibară* probabilŭ că vine dela cuvintele albaneze *ci bară* (ce cauţĭ.)

Murara este femeninulŭ cuvîntuluĭ *murar* (morarŭ).

---

(1) *Pâşpacă* se numesce de obiceiŭ în Epirŭ.

32. *Afumarea.*

Băeţiĭ, când sunt adunaţĭ maĭ mulţĭ într'o casă, caută să păcălescă pe necu noscĕtorulŭ joculuĭ acestuia şi să-lŭ facă să-şĭ înnegréscă faţă şi mânile cu fumŭ.

Pentru acésta se prepară de maĭ nainte douĕ farfuriĭ, dintre carĭ una se înnegresce (*se afumă*) cu fumŭ pe dosŭ. Acéstă farfurie se dă naivuluĭ copilŭ în mânĭ şi i se spune să stea dreptŭ, să nu se misce de locŭ şi să nu privéscă decât în ochiĭ celuĭ-laltŭ băiatŭ, care luândŭ farfuria ceal-altă stă la óre-care distanţă de primulŭ.

In farfuria acestuia (în cea *neafumată*) se pune o monedă şi se spune naivuluĭ copilŭ, că dacă va face totŭ ce va face şi elŭ cu farfuria *bună*, moneda printr'unŭ modŭ miraculosŭ şi fără ca nimenĭ să scie, se va transportà în farfuria sa (în cea *afumată)*. Copilulŭ încredêndu-se, saŭ curiosŭ de a vedé dacă este saŭ nu posibilŭ, primesce.

Celŭ cu farfuria cea bună, ducêndŭ mâna pe sub dosulŭ farfurieĭ sale ca şi cum s'ar şterge, o duce şi pe la faţă. Celŭ-laltŭ, făcêndŭ totŭ aşà, îşĭ înnegresce faţa cu mânile. După ce s'a înnegritŭ bine, îĭ spunŭ să se uite în farfurie, nu cum-va va fi venitŭ moneda. Dacă nu s'a simţitŭ şi cu acésta, îĭ spunŭ să se ducă în vre-o parte unde sunt ómenĭ maĭ vîrstnicĭ adunaţĭ şi prin modulŭ acesta se distréză pe socotéla păcălituluĭ.

33. *Cu chétra a 'scùndere.* (1)

(D'ascunsele).

Jocul̆ŭ se face în modulŭ următorŭ:

Se adună toţĭ băeţiĭ carĭ vorŭ să iea parte la jocŭ, şi se numĕră cu una din formulele date maĭ în jos saŭ îşĭ daŭ pétra (*'şĭ da chétra)*, adecă: unulŭ dintre eĭ iea o pétră în mână şi, după ce o ascunde într'una din mânĭ, se adreséză către unulŭ din jucătorĭ, presentându-ĭ mânile închise, şi îĭ ḑice: *ŭu-ĭ chétra* (unde-ĭ pétra). Dacă nu ghicesce acesta, scapă. Dacă nemeresce, scapă celŭ care a avutŭ pétra, şi acelaşĭ lucru trebue să-lŭ facă alŭ doilea cu unŭ altŭ jucătorŭ, şi se urméză în modulŭ acesta până la celŭ din urmă. La cine a rĕmasŭ pétra, acela *se face* saŭ *s' bagă* (se bagă), adecă îşĭ închide ochiĭ cu mânile orĭ cu póla haineĭ, pe când ceĭ-lalţĭ se ascundŭ, fie-care pe unde póte. *Făcutulŭ* strigă din când în când: nópte! saŭ (la Ohrida): cùcu! şi dacă i se rĕspunde *nópte*, nu trebuie să se *disfacă* (să-şĭ deschidă ochiĭ), iar dacă toţĭ tacŭ saŭ îĭ rĕspundŭ: ḑiuă (la Ohrida:

(1) La Cruşova joculŭ acesta se numesce *namùli cu ascundère*, iar la Ohrida, *Cùcu*.

ăùda), atuncĭ își deschide ochiĭ și alérgă să afle pe băețiĭ ascunșĭ. Indată ce vede pe vre-unulŭ, îlŭ numesce: ti viḑuĭ X..... ascumtu aclo.... (te vĕḑuĭ, ascunsŭ în cutare parte) și alérgă să scuipe la *semnu*, adecă la loculŭ unde *s'féçeră* (unde și-aŭ datŭ pétra), ca nu cum-va să-lŭ prinḑă vre-unulŭ dintre jucătorĭ saŭ celŭ vĕḑutŭ, înainte de a puté ajunge la semnŭ. Dacă vre-unulŭ dintre jucătoriĭ ascunșĭ îlŭ prinde, îlŭ ține forțatŭ până vinŭ toțĭ ceĭ ascunșĭ *s'da di nasŭ* (să-lŭ atingă cu mâna). Dacă nimenĭ nu l'a prinsŭ, celŭ vĕḑutŭ a arsŭ *(si-arsi)* și nu maĭ are voie să iea parte la jocŭ până nu se isprăvesce joculŭ. Totŭ așà se petrece și cu ceĭ-lalțĭ vĕḑuțĭ, și dacă toțĭ jucătoriĭ aŭ fostŭ *arșĭ*, fără ca *făcutulŭ* să fie prinsŭ de vre-unulŭ, primulŭ vĕḑutŭ trebue *să se bage* și joculŭ reîncepe. Iar dacă celŭ *făcutŭ* e prinsŭ, se face totŭ elŭ.

Se maĭ face joculŭ acesta și în modulŭ următorŭ:

După ce băețiĭ își daŭ pétra saŭ se numĕră, cine rĕmâne nu-șĭ ascunde ochiĭ, dar alérgă să prinḑă pe jucătorĭ, carĭ caută să scuipe la *semnŭ*. Dacă prinde pe vre-unulŭ, acesta trebue să *se facă* și joculŭ reîncepe. Iar dacă toțĭ aŭ reușitŭ să scuipe la *semnŭ*, trebuie să se facă totŭ fostulŭ, și joculŭ reîncepe.

Formulele ce se obicinuescŭ la joculŭ: *Cu chétra a'scundere* și la alte diferite jocurĭ:

I. (1)	II (2)	III	IV (3)
Ùnumina	Ùrlu	Ùnumina	Ùnumido
Dùdumina	Dòrlu	Dùnumina	Dùdumido
Trialama	Tèrlu	Tricau	Trialoni
Càtalama	Pàrlu	Ciùciura	Càcialoni
Jùlijuli	Çìrlu	Pènga	Jùli, juli
Pànaghița	Șàrlu	Lènga	Pànàghița
O-ema	Șàbàrlu	Sùdi	Stincantona
Dòema	Oburlu	Mùdi	Cacaraḑa

(1) Din formula acésta, afară de *unu* și *du* din *unu-mina, dudu-mina*, carĭ aŭ sensŭ de unulŭ și doĭ, afară de *tria* din *trialama*, care corespunde luĭ treĭ în limba grécă, și afară de cuvintele de orașe: Neaguști, Hrupiști, precum și de chirchenez, care însémnă unŭ felŭ pasere, cele-lalte cuvinte n'aŭ nicĭ unŭ sensŭ în limba Macedo-Românilorŭ.

(2) Singura particularitate ce observămŭ aci, este că fie-care cuvîntŭ începe cu sunetulŭ corespondentŭ alŭ primelorŭ numere dela unulŭ până la ḑece.

(3) Aci, afară de *eșĭ*, care este imperativulŭ verbuluĭ a eși, nu găsimŭ cuvîntŭ cu vre-unŭ sensŭ.

Càlişti	Nóurlu	Dilĭi (Dàli)	Ficiur cu ficiur
Màlişti	Ḑĕrlu	Pljĭa-şcus (1)	Ş'eşĭ!
Neàguşti		Ş'eşĭ!	
Hrùpişti			
Chirchinez!			

V (2)	VI (3)	VII (4)	VIII (5)
'Ililica	Unumina	Iririţa	Ililiţa
Bùbulica	Dùdumina	Bibiliţa	Pirpiliţa
Tù cutare	Trialama	Dùmagară.	Tù matalĭ
Tù mutare	Càtalama	Dùcutară.	Tù catalĭ
Ichir	'Ocma	Cĭàcli	Elţum
Bichir	Dòcma	Macli	Bèlţum
Tèta	Şibişti	'N dupli	Cifcic
Vesichir	Carabişti	Plàscus.	Dàculiţa
Ièlemàna	Cari i açèlus		
Bèşĭ Turchì	Didicus		

IX (6)	X (7)	XI (8)	XII (9)
Èlelem	'Unumi	Unumina	Unumina
Bèlelem	Dùdumi	Dùdumina	Dùdumina
Şùmşum	Triarañi	Trèi Sèri	Trialama
Càlelem	Càţarañi	Càraberi	Càtalama
Orma	Sùĭdu	Pànghipànghi	Ichir

(1) Unŭ nume propriŭ macedo-românŭ: (Pleaşcă) *Ş'eşi* însémnă să eşĭ.

(2) Acì găsimŭ numaĭ pe ***bubulica***, care însémnă unŭ felŭ de scărăbuşŭ.

(3) Acì numaĭ ***cari i açelus*** însémnă ***cine e acela***, deşi are la fine unŭ *s*, care nu se întîlneşte nicĭ odată în vorbirea obicĭnuită a Românilorŭ din Macedonia.

(4) Nu găsimŭ nicĭ unŭ cuvîntŭ cu vre-o însemnare în limba Macedo-Românilorŭ.

(5) De asemenea.

(6) Acì găsimŭ numaĭ ***pe càcàrăţĭ im pólă***, care însémnă căcăreḑĭ în şorţŭ, şi ***Musca tu ólă***, care însémnă musca 'n ólă.

(7) Acì găsimŭ pe ***grapsi***, care însémnă în limba grécă: scrie.

(8) Acì găsimŭ pe ***trei seri*** = (adecă egalŭ) treĭ serĭ şi pe ***cucòt*** = cucoş.

(9) Nu găsimŭ nicĭ unŭ cuvîntŭ cu vre-unŭ sensŭ.

Notă. Cuvintele a cărorŭ însemnare a fostŭ notată într'una din notele precedente nu se maĭ noteză în cele următóre. Aşă de exemplu, când spunem la No. 12 că nu găsimŭ nicĭ unŭ cuvîntŭ cu vre-unŭ sensŭ, facemŭ abstracţiune de ***unumina, dudumina,*** asupra cărora ne amŭ opritŭ maĭ sus.

Dòrma	Mùĭdu	Chicanela	Bichir
Tèșiu	Tale	Sdafni	Tàrta
Pèșiu	Dèca	Sdufni	Beșìchir
Càcàrățĭ im pólă	Gràpsi	Șancu	Ghĭemada
Mùsca tu ólă.	Mbùfu.	Màngu	Beșĭ
		Cucòt.	Turchi Jabechĭ.

34. *Pri un cicior. (La Avela: T'a cuțandàchĭ).*

Toțĭ băețiĭ, carĭ ieaŭ parte la jocŭ, se fac părechĭ, părechĭ. Părechea cea maĭ mare *da mână*, adică ceĭ doĭ fruntașĭ aĭ joculuĭ din părechea acésta se întorcŭ cu spatele către cele-lalte părechĭ, saŭ se ducŭ maĭ într'o parte și unulŭ dintre dînșiĭ, A, presintă cele douĕ degete camaraduluĭ sĕŭ B, și-lŭ întrébă: ce degetŭ ieĭ? B iea de ex. degetulŭ arĕtătorŭ și degetulŭ mare rĕmâne a fi alŭ luĭ A. Fie-care păreche vine cu rêndulŭ, separată, la *părechea-mumă* numită, unde unulŭ presintă cele douĕ degete, cu care atingêndŭ puținŭ pe celŭ maĭ micŭ din părechea venită și ḑicêndu-ĭ: *carĭ lĭaĭ?* (pe care degetŭ ieĭ) îșĭ opresce degetele pe pieptulŭ celuĭ maĭ mare ḑicêndu-ĭ: *carĭ alașĭ?* (pe care degetŭ lașĭ). Dacă acesta alege arĕtătorulŭ, devine tovarășulŭ luĭ B și celŭ-laltŭ alŭ luĭ A. Totŭ așà se face și cu cele-lalte părechĭ. Prin modulŭ acesta se facŭ douĕ *ceti* (1) (bande) egale. După acésta se face unŭ cercŭ mare numitŭ *Soir,* saŭ *Çerclĭiu* și aruncă pétra spre a se vedé cine trebue să intre în *soir*. Se iea pentru acésta o pétră mică și netedă și după ce se scuipă pe o parte, o iea unulŭ din ceĭ doĭ fruntașĭ aĭ *cetelor* și întrébă partea adversă: Ce luațĭ? sóre (partea nescuipată) orĭ plóe (partea scuipată?) Presupunêndŭ că banda A a luatŭ *sóre*, se aruncă pétra în aerŭ și dacă cade cu partea nescuipată în sus (sóre), a învinsŭ banda A, și ceĭ din banda B trebue să jóce partea neonorată a joculuĭ, adecă intră în *soir* toțĭ saŭ numaĭ câte unulŭ — după învoială — iar ceĭ din banda A. pe rêndŭ câte unulŭ intră în *soir* și cată să-ĭ atingă cu piciorulŭ saŭ, dacă s'aŭ învoitŭ, și cu mâna; pe orĭ cine l'a atinsŭ, se arde. Se consideră *arsŭ* și orĭ-cine a eșitŭ afară de *soir.* Totŭ așa se arde și celŭ care *se dă* pe unŭ piciorŭ, dacă cum-va a eșitŭ din *soir* saŭ a atinsŭ pămîntulŭ și cu piciorulŭ celŭ-laltŭ. Dacă ceĭ din *soir* aŭ fostŭ *scoșĭ* (arșĭ) toțĭ, joculŭ se reîncepe și banda B are unŭ *sumar* (se maĭ ḑice pe alocurea: *bis)* și totŭ ea trebue să jóce partea neonorată a joculuĭ. Dacă însă ceĭ din banda B n'aŭ fostŭ toțĭ scoșĭ, n'are nimenĭ *sumar* și joculŭ se reîncepe prin schimbarea rolurilorŭ.

(1) Se maĭ numescŭ: bande, taĭfe, bluchĭ.

Numele *t'acuţandachi* vine din cuvîntulŭ grecescŭ *cuţoş* (schiopŭ). Aci *t* nu e decât *d* înmuiatŭ, după cum e şi *T'abuşala* în locŭ de *D'abuşala*.

35. *Cu nuçĭli tu guvă.*
(Cu nucile în gaură).

Se face o gaură (guvă) câtŭ să încapă unŭ pumnŭ, şi la o depărtare de câţĭ-va paşĭ se pune *semnu*, ca de acolo băeţiĭ să arunce în gaură nucile. Spre a se vedé cine trebue să stea la gaură, băeţiĭ aruncă dela semnŭ nucĭ în gaură şi ale cuĭ nucĭ întră păreche într'însa, acela are dreptulŭ să stea. Ast-felŭ să începe joculŭ. Ceĭ-lalţĭ băeţĭ aruncă dela semnŭ şi când nucile intră păreche în gaură, le câştigă celŭ ce *şédi* (care stă lângă gaură); iar când intră nepăreche, celŭ care *şédi* cedéză loculŭ acestuia, după ce-ĭ dă atâtea nucĭ, câte aŭ intratŭ în gaură.

Une-orĭ, în locŭ a se luà nucile carĭ intră în gaură, se ieaŭ acelea carĭ nu intră. In totŭ casulŭ trebue să se învoéscă de la începutŭ. De multe orĭ băeţiĭ înlocuescŭ nucile cu migdale orĭ sîmburĭ de prune, de cireşe etc., carĭ se numescŭ : *ósi.*

36. *Cucu-dan* (1); *Cucâli-Vicâli*; (2) *Cucu 'mpadi* (3).

Se adună băeţiĭ, carĭ dorescŭ să jóce, şi se facŭ ca şi la joculŭ: *Cu chétra à 'scùndire*, şi cine rĕmâne trebue să alerge dupe vre-unulŭ din ceĭlalţĭ, cari-lŭ necăjescŭ prin diferite gesturĭ şi strîmbăturĭ de gură precum şi prin cuvintele satirice ce-ĭ adreséză, numindu-lŭ când prostuţŭ, când cióră (gae), când bufniţă (cucuvae) etc. Aşà băeţiĭ îĭ sarŭ înainte şi îĭ ḑicŭ: *cùcu, cùcu,* saŭ *cucâli, vicâli;* p'alocurea *cucu-dàn, cucu-dan.* Nu póte scăpà acesta decât dacă póte să atingă cu mâna pe vre-unŭ băiatŭ când stă în picióre, de óre-ce băeţiĭ, spre a-ĭ face maĭ mare necazŭ şi a-lŭ supĕrà, se mută desŭ dintr'unŭ locŭ într'altulŭ. Dacă băiatulŭ este atinsŭ în momentulŭ când stă jos şi a ḑisŭ *cucu* (saŭ *cucâli-vicâli*, orĭ *cucu-dan)* nu se iea în consideraţie. Acelŭ care alérgă să prinḑă pe ceĭ-lalţĭ se numesce : *cucu* saŭ *cucăli-vicâli*, saŭ *cucu-dan.*

Când loculŭ unde se jócă copiiĭ conţine maĭ mulţĭ pomĭ, băeţiĭ se învoescŭ, în locŭ să stea jos pe pămîntŭ, să se agaţe de pomĭ, ast-felŭ ca

(1) ***Cucu-dan*** se numesce la Românii din Avela, Avela-Nouă şi Xirolivad.
(2) ***Cucâli-vicâli*** se numesce la Românii din Bitolia, Cruşova, Magarova, Tîrnova.
(3) Aşà se numesce pe la ceĭ-lalţĭ Românĭ.

piciórele să nu atingă pămîntulŭ. Orĭ-care băiatŭ e atinsŭ de *cucu-dan* pe când nu e agăţatŭ de pomŭ, îĭ iea loculŭ. De multe orĭ, când *cucu-dan* nu póte să prindă pe nicĭ unulŭ şi s'a ostenitŭ multŭ, observă cine e maĭ prostŭ agăţatŭ de pomŭ şi stă acolo de-lŭ păzesce pánă atinge cu piciórele pămîntulŭ, când îlŭ şi atinge cu mâna, suferindŭ în schimbŭ tóte tachinările ce-ĭ facŭ ceĭ-lalţĭ băeţĭ, carĭ voescŭ să scape pe celŭ ameninţatŭ a deveni *cucu-dan*. Orĭ de câte orĭ cine-va se agaţă de pomŭ, trebue să spue: *cucu* (saŭ cucâli-vicâli, cucu-dan), căcĭ altmintrelea se face elŭ *cucu-dan*.

37. *A sclaĭa* (1); *cu S-clavĭlĭi; cu S-clavlu; T'a S-clavachĭa* (2)

La jogulŭ acesta toţĭ băeţiĭ se împărţescŭ în douĕ tabere, A şi B, ca la jocul *Pri-unŭ ciciorŭ*. Cele douĕ tabere se punŭ faţă în faţă una de alta, în depărtare de 30—40 de paşĭ. Loculŭ, unde e reşedinţa fie-căreĭ tabere se numesce *semn*. Joculŭ se începe în modulŭ următorŭ:

Şefiĭ celorŭ douĕ tabere, numiţĭ *mumă*, fie-care în parte, înaintéză în mijloculŭ distanţeĭ ce le separă, şi aci *muma* tabereĭ A de exemplu, întinde palma celeĭ-lalte mume din tabăra B, care o lovesce şi presintă la rêndulŭ sĕŭ palma. Muma tabereĭ A la rêndulŭ eĭ lovesce palma întinsă şi se întórce spre semnulŭ sĕŭ, urmărită de muma B, care voesce să o prindă saŭ să o atingă cu mâna. In timpulŭ acesta, unulŭ din băeţiĭ tabereĭ A sare în scăparea mumeĭ şi urmăresce pe muma B, care, vĕdêndŭ că a eşitŭ unŭ jucătorŭ din tabăra adversă, se întórce în grabă spre *semnŭ* la tabăra sa. Unulŭ din tabăra B sare în góna celuĭ care urmăresce pe *muma* lorŭ şi îlŭ vînéză până ce ajunge la tabăra din care face parte, de unde unŭ altŭ jucătorŭ se pune în urmărirea inamiculuĭ, care e nevoitŭ a se întórce la tabăra B.

Scopulŭ joculuĭ e să prindă pe inamicŭ, înainte ca acesta să aibă timpulŭ a se întórce la tabăra din care face parte, şi a-lŭ face prin modulŭ acesta sclavŭ.

Dacă celŭ care urmăresce pe unŭ inimicŭ pe care arŭ voi să-lŭ facă *sclavŭ*, n'a plecatŭ dela *semnŭ (nu luă semn*; aci se maĭ dice şi: *nu arĕ semn)* ci dela óre-care depărtare, prindêndu-lŭ, în locŭ să devie sclavŭ celŭ urmăritŭ, îndată ce s'a probatŭ de spectatorĭ că *nu luă semn*, devine elŭ însuşĭ sclavŭ.

(1) Se numesce aşà joculŭ la Vlaho-Clisura (Macedonia), Moscopole (Albania) şi Vlaho-livade (Macedonia).

(2) Se numesce aşà la Avela (Epirŭ).

A avea semn saŭ *a lua semn*, însemnéză a plecà unŭ jucătorŭ dela semnŭ în urma inamiculuĭ pe care ar voì să-lŭ facă *sclavŭ*.

Dacă unulŭ dintr'o tabără este ajunsŭ de unulŭ din tabăra cea-laltă, înainte ca elŭ să ajungă la *semnŭ*, se zice că tabĕra aceea a *luatŭ ântâĭulŭ semn* (întâiulŭ semnŭ) şi fiind-că pentru prima dată unŭ inimicŭ e făcutŭ sclavŭ, se graţiéză.

După ce o tabĕră a luatŭ *ântâĭulŭ semn*, pe orĭ-cine prinde din tabără inamică, îlŭ *face sclavŭ*.

De multe orĭ, după învoiala ce se face la începutulŭ joculuĭ, nu se duce sclavŭ celŭ prinsŭ, ci în loculŭ sĕŭ se trimete de *mumă* unulŭ maĭ puţinŭ alergătorŭ şi îndemânaticŭ în acestŭ jocŭ. Muma nu se duce nicĭ odată în sclavie, ci trimete pe altulŭ în loculŭ sĕŭ.

Sclaviĭ se punŭ în picióre, în linie paralelă cu tabăra din care facŭ parte şi la o distanţă dela semnulŭ tabereĭ ce i-aŭ făcutŭ sclavĭ, câtŭ póte sări celŭ maĭ bunŭ tovarăşŭ alŭ sclavilorŭ în treĭ săriturĭ. Dacă sunt maĭ mulţĭ sclavĭ, se ţinŭ de mână unulŭ de altulŭ. Dacă o tabĕră a pusŭ sclaviĭ la drépta, cea-laltă îĭ pune totŭ aşà.

Indată ce se face unŭ sclavŭ, *muma* nu maĭ ese în goana inamiculuĭ, ci rĕmâne la semnŭ pentru a păzì sclavulŭ, sărindŭ în contra celuĭ care s'ar încercà să-lŭ libereze.

Sclaviĭ se potŭ liberà, orĭ de câte orĭ unulŭ din tovarăşiĭ lorŭ ar reuşi să ajungă în închisóre, înainte ca ceĭ din banda adversă să reuşéscă a-lŭ oprì. Dacă sunt maĭ mulţĭ sclavĭ, şi unulŭ din tovarăşiĭ lorŭ a reuşitŭ să ajungă până la dînşiĭ, nu póte liberà decât pe unulŭ singurŭ, de ordinarŭ pe celŭ maĭ noŭ *sclavŭ* saŭ pe celŭ maĭ voinicŭ.

Când toţĭ dintr'o tabără aŭ fostŭ reduşĭ în sclăvie, rĕmâindŭ numaĭ muma, care tot-deauna e ultima redusă în sclăvie, acesteia i se permite să prescurteze distanţa, mutândŭ semnulŭ la $^1/_2$ distanţeĭ prime. Dacă devine şi mama sclavă, ceĭ învingĕtorĭ încalecă pe ceĭ învinşĭ, dela unŭ semnŭ până la cel-laltŭ, unde şi rĕmânŭ spre a reîncepe joculŭ ; învinşiĭ trebue să mérgă de acì la semnulŭ învingĕtorilorŭ într'unŭ piciorŭ şi cu limba scósă afară. Joculŭ după asta reîncepe.

38. *Chichir-michir; cu câmila bâgatâ; de a bâgataluĭ*
(Cu cămila băgată): (De-a băgatele).

Se facŭ douĕ bande toţĭ jucătoriĭ, precum la joculŭ : *Pri-un cicior*, şi *se facŭ*, spre a se vedé cine trebue să *se baye*. Băeţiĭ din banda care a rĕmasŭ, se punŭ unulŭ lângă altulŭ, celŭ d'întâiŭ cu capulŭ pe genuchiulŭ unuĭ

copilŭ, care se numesce *mumă* și care nu se jócă, iar ceĭ-lalțĭ cu capulŭ fie-care la șoldulŭ celuĭ din naintea sa, și se face ast-felŭ unŭ felŭ de cămilă întinsă. Ceĭ din banda adversă, luândŭ vêntŭ, dela óre-care depărtare de unde s'a pusŭ *cămila*, se aruncă unulŭ după altulŭ de-asupra lorŭ călare *(câvală)*, și după acésta, șefulŭ lorŭ, care se aruncă la începutŭ saŭ la fine, numĕră într'o singură respirație până la 20, 30, după cum aŭ convenitŭ la începutulŭ joculuĭ, și la urmă ḑicêndŭ *tàlĭa* (1), se daŭ jos spre a se maĭ aruncà.

Dacă șefulŭ n'a pututŭ să numere până la numĕrulŭ convenitŭ într'o singură respirație, saŭ dacă vre-unulŭ din tovarășiĭ sĕĭ nu s'a aruncatŭ bine călare, așà în câtŭ haina sa atinge pămîntulŭ, saŭ chiar a căḑutŭ la pămîntŭ, atuncĭ banda sa devine *cămilă* și ceĭ din banda *cămilă* aŭ să jóce rolulŭ lorŭ.

39. *Cu pirustia* (2): *Cu câmila 'mpróstă* (3); *De-a câmàra* (4).
(Cu pirustie); (Cu cămila 'n picióre); (De-a cămara).

Și aci băețiĭ se facŭ două bande, și după ce *se facŭ*, ceĭ din banda care rĕmâne se punŭ în picióre unulŭ lângă altulŭ în formă de cercŭ și, prinḑêndu-se de brațe, îșĭ lipescŭ capetele, formândŭ ast-felŭ o cămilă. Șefulŭ lorŭ, care se numesce *mumă*, îĭ păzesce de a nu fi încălecațĭ de ceĭ din banda adversarilorŭ; dacă muma reușesce a lovi din piciorŭ pe orĭ-cine din banda adversă, bandele îșĭ schimbă rolurile, devenindŭ *cămilă (pirustie* saŭ *cămară)* ceĭ din banda adversă.

40. *Cu ficiorlu; cu ficiuriclu.*
(Cu feciorulŭ).

Toțĭ jucătoriĭ ședŭ în formă de cercŭ pe *livadi* (luncă) depărtațĭ unulŭ de altulŭ cu vre-o treĭ patru pașĭ. Dintr'o haină se face unŭ *ficior*, și după ce *se facŭ*, cine rĕmâne trebue să vie în jurulŭ băeților, carĭ sunt așezațĭ în formă de cercŭ, ca să prinḑă *ficiorlu* (copilulŭ) pe care băețiĭ îlŭ aruncă dela unulŭ la altulŭ fórte repede și, după cum le vine lorŭ maĭ bine, la celŭ din stânga saŭ din drépta lorŭ.

(1) P'alocurea, in locŭ de *tàlĭa* se ḑice *chichir-michiiiirrrr*, de unde și numele joculuĭ.
(2) *Cu pirustia* se numesce la Românii din jurulŭ Bitolieĭ.
(3) Cu *cămila 'mpróstă*, se numesce la Xirolivade, Selĭa, Gramaticova, etc.
(4) *Câmàră* se numesce orĭ-ce boltă in forma celeĭ formate de curcubeŭ.

Toţĭ rîdŭ şi facŭ hazŭ mare când alérgă alergătorulŭ după *ficior* şi nu-lŭ póte prinde. Nu-ĭ este permisŭ a trece prin faţa băeţilorŭ nicĭ a străbate cerculŭ prin mijlocŭ.

Dacă alergătorulŭ a reuşitŭ să prindă *ficiorul*, acela în mânile căruia l'a prinsŭ, devine alergătorŭ, iar elŭ îĭ iea loculŭ.

41. *Cu castrulu* (1).

Băeţiĭ carĭ ieaŭ parte la jocŭ se împărţescŭ în două bande, ca la joculŭ *Pri un cicior*, şi după acésta *se face*, cine să intre în *castru*. *Castru* să presupune o grópă mare, în care să încapă toţĭ jucătoriĭ dintr'o bandă şi împrejurulŭ căruĭ *castru* se face o mică brazdă cu o pétră saŭ cu ajutorulŭ unuĭ lemnŭ ascuţitŭ la vîrfŭ.

Ceĭ carĭ se găsescŭ afară din *castru* îndată ce *lĭ-u ḑisiră* (a începutŭ joculŭ) lovescŭ cu mânile pe ceĭ din *castru* pe corpŭ şi mânĭ. Nu e permisŭ a lovi cine-va pe capŭ şi pântece.

Dacă ceĭ carĭ sunt în afară de *castru* reuşescŭ a scóte pe vre-unulŭ din *castru* afară, îĭ daŭ toţĭ câte una şi-lŭ liberéză în *castru*. Ceĭ din *castru* numaĭ atuncĭ vorŭ puté să scape şi să jóce la rêndulŭ lorŭ rolulŭ adversarilorŭ, când vorŭ reuşi să introducă în *castru* pe unulŭ din banda contrarie.

Acestŭ jocŭ se jócă de băeţiĭ marĭ, în vîrstă de 10 — 15 anĭ.

42. *De-a capra* (2); *acri-macri* (3); *Papadiţa* (4).

La joculŭ acesta potŭ luà parte orĭ-câţĭ băeţĭ. Unŭ băiatŭ se pune jos şi se ḑice că e *capră*. Unŭ altulŭ îlŭ păzesce de mâneca dulămeĭ. Inainte de a începe joculŭ în tótă seriositatea sa, băeţiĭ ceĭ-lalţĭ vorŭ să vaḑă dacă *carnea* (adecă *capra* se consideră ca carne friptă, din care trebue să mănânce ceĭ-lalţĭ băeţĭ) are sare; *vederea de sare* se face, lovindŭ cu mâna pe *capră* însă încetŭ. Toţĭ câţĭ l'aŭ vĕḑutŭ de sare, se consideră în numĕrulŭ jucătorilorŭ, şi joculŭ începe în tótă seriositatea. Celŭ care păzesce se numesce *pâpă'* (popă). Pâpălu vine în jurulŭ capreĭ şi o păzesce de loviturile ce voescŭ să-ĭ dea jucătoriĭ, ferindu-se şi pe sine totŭ de odată. Dacă *pâpălu*

(1) *Castru* se numesce unŭ locŭ întăritŭ, tabără, meterezŭ.
(2) Se întrebuinţéză termenulŭ acesta la Farşeroţĭ.
(3) In Macedonia (Vlaho-Clisura, Gramosta, Bitolia etc.)
(4) In Epirŭ.

lovesce pe unŭ jucătorŭ cu talpa piciorulul saŭ cu mâna (după cum s'aŭ învoitŭ) pe haină, acesta iea loculŭ capreĭ, şi capra devine *pâpă*. Lovitura pe carne (pe mână saŭ faţă) nu se iea în consideraţie, pentru acelaşĭ motivŭ, arĕtatŭ la joculŭ *Cu topa ancâlicari*.

Joculŭ maĭ póte fi şi *câvală pri pâpă* (călare pe popă) şi în casulŭ acesta, când vre-unuia dintre jucătorĭ îĭ vine bine, se aruncă călare pe popă, care nu trebue să se strîmbe spre a cădé călăreţulŭ *(câvala)*, căcĭ aşà nu merge (nu se acaţă) şi atuncĭ *pâpălu* trebue să stea a fi încălecatŭ de băiatŭ pentru a doua óră, şi în casulŭ acesta îlŭ încalecă şi maĭ bine, de óre-ce încalecă în linişte. Popa deşì încălecatŭ continuă a păzì, până lovesce pe cine-va şi scapă.

Joculŭ maĭ este şi *cu şedérea* (cu şederea), adecă unulŭ dintre băeţĭ, dacă a reuşitŭ să se puie lângă capră şi să o apuce de haină, înainte de a puté fi atinsŭ de popă cu piciorulŭ saŭ cu mâna (dacă s'aŭ învoitŭ aşà) se găsesce de o cam dată la adăpostŭ; şi când popa se uită în altă parte, elŭ lovesce una saŭ maĭ multe loviturĭ pe capră şi se duce în grabă. Când şéde cine-va, popa le spune celorŭ-lalţĭ băeţĭ să dea pe celŭ *şeḑutŭ*, că nu le face nimicŭ şi toţĭ începŭ a-lŭ bate. Celŭ şeḑutŭ n'are ce să facă şi tace; dacă vede însă că mănâncă multe, elŭ se decide şi plécă. Atuncĭ *pâpălu* care îĭ păzesce momentulŭ plecăriĭ, se repede şi de cele maĭ multe orĭ îlŭ şi atinge cu piciorulŭ, şi ast-felŭ atinsulŭ devine capră.

Une-orĭ băeţiĭ reuşescŭ a despărţi pe popă de capră şi atuncĭ îlŭ batŭ câtŭ vorŭ, de óre-ce popa fără a ţiné capra de mâneca dulameĭ, saŭ de haina copiluluĭ, chiar dacă ar atinge pe cine-va cu piciorulŭ, nu se iea în consideraţie.

Nu e permisŭ a lovì decât pe trupŭ.

Pe alocurea capra se numesce *priftésă* (preutésă); totŭ aşà şi preotulŭ se numesce *picurar* (păstorŭ) saŭ *hâsap* (măcelarŭ).

43. *Lasă-spată.*

Acestŭ jocŭ se jócă de băeţĭ micĭ, şi doĭ câte doĭ de odată. Se întorcŭ amêndoĭ cu spatele şi se lipescŭ. Unulŭ dintre eĭ, ast-felŭ stândŭ, îşĭ aduce palmele celorŭ douĕ mânĭ la peptŭ şi le ţine tare lipite, pe când cótele îĭ esŭ puţinŭ în afară spre spate, prin carĭ trece celŭ-laltŭ cele douĕ mânĭ ale sale, pe carĭ după acésta le lipesce şi dînsulŭ de peptŭ. Unulŭ, A, se aplécă cu capulŭ în spre peptŭ, rădicândŭ pe tovarăşulŭ sĕŭ pe spate şi ḑice: *lasă*, iar celŭ-laltŭ, B, *spată*. După acésta se rădică A şi se aplécă B, care repetă aceleaşĭ cuvinte, şi totŭ ast-felŭ continuă joculŭ, când unulŭ rădicândŭ pe celŭ-laltŭ pe spate, când altulŭ.

44. *Cu schinarea la cur.*

Băeţiĭ *se facŭ*, şi cine rĕmâne *se bagă,* adecă îşĭ pune capulŭ în póla unuĭ altŭ băiatŭ, numitŭ *mumă,* care nu iea parte activă la jocŭ, şi se determină unŭ locŭ la óre-care depărtare dela *mumă*, — de obiceiŭ vre-o 10 — 20 de paşĭ,—care se numesce *semnu*. Toţĭ ceĭ-lalţĭ băeţĭ vinŭ de se aşéză la *semnu*. Pe când celŭ *băgat* stă aplecatŭ cu capulŭ în póla *mumeĭ*, unulŭ din băeţiĭ de la *semnu*, vine pe vîrfulŭ degetelorŭ, ca să nu facă sgomotŭ, şi-lŭ *schină* (atinge) la curŭ. După asta, ţinêndu-şĭ respiraţia, aştéptă respunsulŭ că celŭ *băgat* va da *mumeĭ*, care l'a întrebatŭ : *care ésti?* (cine este ?). Dacă celŭ *băgat* ghicesce, scapă, şi ghicitulŭ îĭ iea loculŭ ; dacă nu, este încălecatŭ de celŭ de care l'a *schinatŭ* până la *semnu*, de unde se întórce într'unŭ piciorŭ şi cu limba scósă.

Joculŭ acesta distréză fórte multŭ pe copiĭ şi ceĭ carĭ nu ieaŭ parte la jocŭ, rîdŭ şi facŭ mare hazŭ de celŭ *băgat*, maĭ cu sémă când e încălecatŭ şi când se întórce într'unŭ piciorŭ şi cu limba scósă.

45. *Chisa cu paràdislu.*

(Infernulŭ cu paradisulŭ).

Se iea unŭ lemnŭ lungŭ câtŭ o schĭópă şi grosŭ câtŭ unŭ degetŭ şi se înfige în pămîntŭ pe jumĕtate. Elŭ se numesce *móşe* (bĕtrână). Loculŭ alesŭ pentru acestŭ jocŭ trebue să fie móle. Toţĭ băeţiĭ câţĭ ieaŭ parte la jocŭ se adună în jurulŭ *móşeĭ* şi şedŭ jos. Unulŭ dintre eĭ numĕră dela *móşe* câte treĭ-patru palme spre fie-care băiatŭ şi însémnă depărtarea. Fie-care băiatŭ îşĭ are *sula* de lemnŭ, pe care o înfige la punctulŭ însemnatŭ. După acésta se aduce o *custură* (bricégŭ) care să fie însemnată pe o parte a lameĭ, avêndŭ saŭ o sgârietură, saŭ data când s'a făcutŭ, şi pe partea cea-laltă să nu fie nimicŭ însemnatŭ. Partea custureĭ însemnată se numesce *chisă* (infernŭ), cea netedă se numesce *paradis*. Unulŭ dintre băeţĭ iea custura în mână şi, aruncând'o în sus, o lasă să cadă. Dacă cade cu partea *chisă* în sus, custura o iea unŭ băiatŭ, care urméză immediatŭ după acelŭ care aruncă custura, şi care-şĭ perde dreptulŭ de a maĭ aruncă până să-ĭ vie rêndulŭ. Ca să-ĭ vie rêndulŭ trebue să arunce toţĭ ceĭ-lalţĭ băieţĭ. Când custura cade *paradis*, elŭ o prinde dela mânerŭ, şi o dă în pămîntŭ cu vîrfulŭ lămiĭ. Câtă parte din lamă intră în pămîntŭ, cu atâta acesta-şĭ apropie sula de móşe; şi iarăşĭ maĭ aruncă custura, şi dacă cade *paradis*, face totŭ ca maĭ sus, maĭ aruncă până cade *chisă*,

când custura trece la celŭ-laltŭ. Așà se continuă joculŭ până ce toțĭ, afară de unulŭ, și-aŭ apropiatŭ *sulili* de móșe. Acela care a rĕmasŭ, maĭ aruncă de treĭ orĭ custura și dacă în treĭ aruncăturĭ n'a reușitŭ să aducă *sula* sa până la *móșe*, tóte *sulili* celorŭ-lalțĭ băiețĭ se înfigŭ în pămîntŭ, lăsându-se afară numaĭ o mică parte spre a puté fi prinsă. Celŭ rĕmasŭ trebue să le scótă cu dințiĭ, pe când ceĭ lalțĭ îlŭ tachinéză prin cuvintele lorŭ cele mușcătóre.

46. *Dare a drâmbală*
(Scrânciobŭ).

Se înfinge în pămîntŭ unŭ parŭ de mărimea talieĭ copiilorŭ carĭ iaŭ parte la jocŭ. Une-orĭ parulŭ e ceva maĭ micŭ. După ce se ascute puținŭ la vêrfŭ, se aduce o prăjină mare *(grendă)*, mijloculŭ căreia este pe jumĕtate găuritŭ, și se pune cu partea semi-găurită pe vîrfulŭ paruluĭ. La cele două capete ale prăjineĭ, care se numesce *drâmbală*, se punŭ doĭ băețĭ, și prin vêntulŭ ce-șĭ daŭ fie-care pe rêndŭ, *drâmbala*, când se rădică în sus, când se lasă în jos, rădicândŭ și scoborândŭ ast-felŭ pe rêndŭ pe ceĭ doĭ copiĭ, carĭ se daŭ *a drâmbală*. Când e să se dea jos ceĭ doĭ copiĭ, ca să nu cadă vre-unulŭ dintre eĭ prin desechilibrarea *drâmbaleĭ*, când unulŭ. în momentulŭ ce se găsesce jos ar părăsi-o, ceĭ-lalțĭ jucătorĭ se răpedŭ la parŭ și oprescŭ *drâmbala*.

Pe la comunele românescĭ dela Pindŭ, joculŭ acesta este fórte respânditŭ și se jócă numaĭ vara; *drâmbala* se face de *pinŭ* tînĕrŭ de obiceiŭ și găurirea eĭ se face prin ajutorulŭ cărbunilorŭ.

47. *Cu tâbaclu.*

Joculŭ acesta se jócă numaĭ între doĭ băețĭ. După ce *se facŭ* cine rĕmâne presintă celuĭ-laltŭ mâna în formă de pumnŭ, celŭ-laltŭ se preface că iea *tâbac* din pumnulŭ întâiuluĭ și după acésta se preface că-lŭ trage pe nasŭ, și când îĭ vine la socotéla lovesce cu mâna sa pe pumnulŭ băgatŭ. Acesta orĭ de câte orĭ simte că va fi lovitŭ, îșĭ trage mâna, și dacă nu e lovitŭ, scapă și presintă celŭ-laltŭ *pumnul*.

Când e să iea *tabac* din pumnŭ, jucătorulŭ, după ce lovesce într'o parte și alta pumnulŭ, ca și cum ar lovi pe o cutie adevĕrată și plină cu tabacŭ, ilŭ întrébă *de unde l'a adusŭ, cum îlŭ rinde, ba că-ĭ scumpŭ și nu-ĭ cam vine la socotélă, ba că tabaculŭ adusŭ din cutare localitate este maĭ bunŭ etc.*, și când îlŭ lovesce tare pe pumnŭ, ilŭ tachinéză: *e! frate n'aĭ să te plângĭ, că nu-țĭ plătescŭ bine, etc.,* și alte multe de astea.

48. *Cu scóterea carne.*

La Pindŭ se obicĭnuesce, că adunându-se flăcăiĭ în *còdur (misuhòri)* (1), unde se aduce de vînḑare și carne crudă saŭ friptă în țépă, se prindŭ, cine póte să taĭe o bucată óre-care de carne, piciorŭ, cóste, capŭ, etc., dintr'unŭ numĕrŭ óre-care de loviturĭ, după învoială. Operația acésta se numesce: *scóte-re carne.* Se facŭ prinsorĭ pentru acésta, și dacă nu reușesce cine se angajéză să *scótă carnea*, perde prinsórea.

Prinsorile sunt de obiceiŭ, *carne friptă*, *vinŭ*, câte o cinste la ceĭ carĭ ieaŭ parte la prinsóre, etc.

49. *Tu guvă cu adunarea.*

(In gaură cu adunarea).

Fetele obicĭnuescŭ a jucà și ele cu sîmburĭ de roșcove numite: *çinçifi*. Pentru acésta se face o gaură câtŭ o nucă de mare și după acésta, dela óre-care depărtare de acolo, se ducŭ de aruncă, in gaură cu *çinçifi*. Fie-care caută să arunce *çinçifa* sa în gaură, saŭ câtŭ se póte maĭ aprópe de gaură. Cine a pututŭ aruncà *çinçifa* în gaură saŭ maĭ aprópe de gaură decât cele-lalte, acea are dreptulŭ să adune. *Adunarea* se face ast-felŭ: cu unghia policaruluĭ caută să pue în gaură tóte *çinçifile*. Pentru fie-care *çinçifă* are dreptulŭ să o adune în gaură din treĭ loviturĭ cu policarulŭ. Dacă în treĭ loviturĭ n'a pututŭ să o adune, fata a căreĭ *çincifă* erà maĭ aprópe de gaură după acea a primeĭ fete, are dreptulŭ să adune. Acésta adună însă numaĭ *çinçifile*, pe carĭ nu le-a pututŭ pune în gaură prima, așà că lucrarea devine maĭ lesniciósă pentru dinsa.

Cine a pututŭ să adune tóte *çinçifile* în gaură, le suflă cu gura, și câte scóte afară din gaură dintr'o singură suflătură, le câștigă. N'are dreptulŭ să sufle decât o singură dată, și după dinsa va suflà acea care urméză în ordinea depărtăriĭ *çinçifilor* dela gaură. Așà se continuă, până ce câștigă tóte *çinçifili*.

De multe orĭ în locŭ de *çinçifi*, jócă cu *gazeti* (monedă falsă cu coloare aurie), *aspri*, *pârḑiçĭ* (părăluțe purtate de obiceiŭ la gâtŭ), etc.

---

(1) *Còdur* (Clisura, Gopiște, etc.) și *misuhòri* (grec.) însémnă mijloculŭ satuluĭ, unde de ordinarŭ e piață.

50. *Tu guvă cu adunarea diprisupră.*

Joculŭ acesta, pe care-lŭ obicĭnuescŭ numaĭ fetele, se jócă totŭ ca şi celŭ precedentŭ, cu singura deosebire, că în locŭ de a aruncà dela óre-care depărtare cu *çinçifili* saŭ cu cele-lalte obiecte cu carĭ jócă, aruncă chiar de pe de asupra gaureĭ, adecă îşĭ punŭ fetele mânile în carĭ ţinŭ *çinçifili* deasupra gaureĭ, la óre-care înălţime, în modŭ perpendicularŭ, şi de acolo, pe rêndŭ, lasă fie-care să cadă *çinçifa*. Fata a căreĭ *çinçifă* este maĭ aprópe de gaură, *adună* cea d'intâia. După acésta urméză, cum amŭ spusŭ în joculŭ precedentŭ.

51. *Cu ţara.*

Fetele cele micĭ obicĭnuescŭ a se jucà pe *gâzeti*, *asprì*, *pârdiçĭ*, etc. cu joculŭ *ţara*. Pentru acésta se aduce nisipŭ, şi după ce fetele *se facŭ*, cine remâne, amestecă în nisipulŭ celŭ supţire atâtea *gâzeti*, câte sunt şi fetele, — câte una de fie-care fată, — şi după acésta face *ţara* (nisipulŭ celŭ supţire) ast-felŭ amestecată atâtea *tocurĭ* (1) (grupurĭ) câte fete sunt. Apoĭ spune fetelorŭ să îşĭ alégă fie-care câte unŭ *toc* (grupŭ), rêmâindŭ ca dînsa să iea *toculŭ* celŭ din urmă ce-ĭ vorŭ lăsà fetele. Fie-care fată după acésta îşĭ desvelesce grupulŭ sĕŭ şi câştigă câte *gâzeti* s'orŭ aflà într'însulŭ. De sigurŭ că se întîmplă de multe orĭ ca într'unŭ grupŭ să fie una saŭ maĭ multe, şi într'altulŭ de locŭ.

52. *Cu funea; orbu-ghiani; cu ochilĭ ligaţĭ.*

(Cu funia) (orbu-Iani) (cu ochiĭ legaţĭ).

Se aduce o *fune* (frânghie) ale căreĭ extremităţĭ se légă, şi într'însa intră toţĭ jucătoriĭ. *Se fac*, şi cine rĕmâne îşĭ légă ochiĭ şi caută după acésta să prindă pe vre-unŭ jucătorŭ şi să-lŭ recunóscă. Dacă-lŭ recunósce, elŭ scapă şi recunoscutulŭ se légă la ochĭ. Ochiĭ se légă de obiceiŭ cu o batistă.

Pe când celŭ legatŭ caută să prindă pe vre-unulŭ dintre jucătorĭ, ceĭ-lalţĭ îlŭ ciupescŭ de braţŭ, saŭ îlŭ tragŭ de mânecă, şi îĭ facŭ felŭ de felŭ de şicane.

---

(1) Tocurile se maĭ numescŭ şi *suraţĭ*.

53. *Pri ceflă.*

Băeţiĭ jócă jocul̆ acesta cu óse de prune, cu migdale, nucĭ, etc. Pentru acésta se iea unŭ *parŭ* (bĕţŭ micŭ lungŭ câtŭ unŭ degetŭ şi subţire) şi se pune în pămîntŭ. Altă dată în locŭ de *parŭ* se pune unŭ cuiŭ. Pe *parŭ* saŭ cuiŭ (*penură*) se pune jumĕtate din migdală, după ce i se scóte sîmburele, care se numesce *ceflă* (cóją), ca şi tóte ósele, nucile, migdalele, etc., stricate. Dela óre-care depărtare de acolo se determină unŭ locŭ, numitŭ *semnu;* după ce băeţiĭ *se facŭ* cine să rĕmâie la *ceflă*, ceĭ-alţĭ se ducŭ şi aruncă dela *semnu pri ceflă cu nucĭ*, *migdale*, etc., adecă cu ce jócă. De obiceiŭ se aruncă cu câte o singură nucă pe dată, şi dacă aruncătorulŭ nu lovesce *cefla* aşà ca să cadă jos, nuca cu care a aruncatŭ i-o câştigă celŭ care *şéde* la ceflă. Aşà se continuă până când unulŭ dă *cefla* jos de pe *parŭ* saŭ cuiŭ; în casulŭ acesta elŭ şéde la ceflă. după ce i se dă din partea fostuluĭ la *ceflă* douĕ *nucĭ*, *migdale* etc.

54. *Cu arucarea chétra.*

Joculŭ acesta este obicĭnuitŭ de băeţĭ ca şi de flăcăĭ şi de bărbaţĭ în ḑile de sĕrbătorĭ. Pentru acésta se determină unŭ locŭ, numitŭ *semnu*, de unde trebue să arunce pétra.

Joculŭ e de douĕ felurĭ : *cu loc* saŭ *fără loc*. *Fără loc* se face ast-felŭ : toţĭ jucătoriĭ trebue să arunce pétra dela *semnu* fără să-şĭ dea vêntŭ. *Cu loc*: toţĭ jucătoriĭ se ducŭ la óre-care depărtare dela *semnu*, în partea opusă aceleia unde aŭ să arunce pétra, şi de acolo dându-şĭ vêntŭ *(luânda loc)*, adecă în iuţélă mare, ţinêndŭ pétra pe mâna dréptă şi rădicată maĭ pre-sus de umĕrŭ, ajungŭ la *semnu* şi de acì o aruncă câtŭ potŭ maĭ de parte.

Altă dată, se convine de maĭ nainte, să arunce pétra cu amêndouĕ mânile.

Cine a pututŭ să arunce pétra maĭ departe dela *semnu*, acela se declară învingĕtorŭ.

E de observatŭ, că une-orĭ, când sunt vre-o ḑece tinerĭ maĭ de aceeaşĭ putere, şi care maĭ de care ambiţiosŭ să arunce pétra maĭ departe, lumea vine cu grămada să asiste.

55. *Alumtarea.*

Băeţiĭ, de multe orĭ, spre a se sci cine este celŭ maĭ voinicŭ, se ieaŭ

la trântă doĭ câte doĭ și cine e trântitŭ, e maĭ puținŭ voinicŭ decât celŭ-laltŭ.

Trântéla (*ar'carea* saŭ maĭ bine **sdupunirea**) se face prin luptă, *alumtare,* cu pedecă *(chédică)* și fără pedecă.

De obiceiŭ, când băețiĭ se ieaŭ la trântă, se apucă saŭ de gulerulŭ *dulameĭ* saŭ de mijlocŭ. Când se apucă de mijlocŭ, unulŭ dintre eĭ trece una din mânile sale pe la subțióra mâneĭ contrariĭ a celuĭ-laltŭ, iar a doua mână o duce pe umĕrulŭ băiatuluĭ, și ast-felŭ îșĭ unesce cele două mânĭ, la spatele adversaruluĭ, care face totŭ așà. După ce se apucă așà, unulŭ dintre băețiĭ spectatorĭ dă semnalulŭ lupteĭ *(alumtăriliĭeĭ)* prin cuvintele următóre: *ptiŭ li-u ḑîsim* (ptiu, i-o ḑisemŭ) și băețiĭ caută să se trântéscă. Fiecare dintre eĭ, după ce se începe lupta, are dreptŭ, dacă-ĭ vine la socotélă, să apuce pe adversarulŭ sĕŭ cum póte maĭ bine, maĭ cu sémă când se învoescŭ dela începutŭ ca să se lupte *cum vor puté.*

Spre a se considerà că unulŭ din băețiĭ carĭ se luptă a fostŭ trântitŭ, trebue să fie trântitŭ pe spate, ast-felŭ ca *plâtarea* saŭ *cósta* (omoplatulŭ) să atingă pămîntulŭ. De aci se vede că a rĕmasŭ și ḑicătórea cu care se laudă de obiceiŭ ceĭ voinicĭ, băețĭ, flăcăĭ saŭ bărbațĭ: *nu îmĭ mâncă.cósta țéră putè* (nu mi-a mâncatŭ (atinsŭ) cósta țĕrîna nicĭ odată). Copiiĭ ceĭ micĭ trebue să se lupte de treĭ orĭ, căcĭ așà este bine, spunŭ eĭ, de óre-ce dacă nu se vorŭ luptà de treĭ orĭ, *îlĭ mâncă câñĭli di la oĭ* (îĭ mănâncă câniĭ dela oĭ). Cine cade la a treia óră, acela este învinsulŭ și celŭ-laltŭ e voinicŭ *(gionili).*

56. *A valma; vâlâmà.*

Joculŭ acesta se jócă de obiceiŭ de flăcăĭ și bărbațĭ. Numele-ĭ provine de la *vâlmă* (păstorŭ de iepe, ergheliĭ). Se face în modulŭ următorŭ:

Toțĭ câțĭ vorŭ să iea parte la acestŭ jocŭ se prindŭ unulŭ de altulŭ de *dulamă* de pe la spate, și doĭ maĭ glumețĭ se punŭ, unulŭ la începutŭ și celŭ-laltŭ la fine. Celŭ dela începutŭ se consideră stăpânulŭ *(domnulŭ)* iepelorŭ, căcĭ toțĭ ceĭ-lalțĭ dela celŭ dela începutŭ până la ultimulŭ se consideră ca iepe. Celŭ dela fine este *vâlâmălu* (servitorŭ alŭ *domnuluĭ*).

Domnul pune diferite întrebărĭ *vâlâmăluĭ* și prin respunsurile glumețe ce scie să dea acesta, provócă rîsulŭ publiculuĭ spectatorŭ. Câte odată *vâlâmălu* se dă de Grecŭ, și în casulŭ acesta vorbesce stricatŭ românesce, ceea ce provócă și maĭ multŭ rîsulŭ în publicŭ. Maĭ cu hazŭ e însă, când *domnul* se dă de Grecŭ și servitorulŭ *(vâlâmălu)* de Românŭ, căcĭ la întrebările ce-ĭ pune *domnul*, când întrebarea nu-ĭ convine *vâlâmăluĭ*, acesta

se preface că nu pricepe grecesce şi-ĭ vorbesce românesce, ceea ce face să se supere *domnul*, care alérgă după *vâlâmă* cu o *vérgă* ca să-lŭ bată şi se întórce când într'o parte, când într'alta, şi rîdŭ ómeniĭ de se prăpădescŭ de rîsŭ.

Joculŭ se face la sĕrbătorĭ, după ce se termină hora *(corŭlu)*.

57. *Càcada-màcada.*

Joculŭ se jócă de băeţĭ saŭ de flăcăĭ. De obiceiŭ se jócă la petrecerĭ. Se prindŭ toţĭ jucătoriĭ de mână în formă de horă, şi după ce se pune în fruntea horeĭ celŭ maĭ glumeţŭ ca să-ĭ conducă, joculŭ se începe, cântândŭ toţĭ şi venindŭ în jurŭ. Când se jócă de băeţĭ, se cântă ast-felŭ:

Càca-da
Màca-da
Şi purdèşi-anapoda.

Când se jócă de flăcăĭ, aceştia improviséză diferite cântece, maĭ multŭ saŭ maĭ puţinŭ licenţióse şi la adresa celorŭ urîţĭ de poporŭ în genere. După ce se cântă de vre-o douĕ-treĭ orĭ, conducĕtorulŭ *(caplu)* se opresce de odată şi toţĭ îlŭ imitéză. Acuma elŭ, presintândŭ spre centrulŭ horeĭ, când piciorulŭ dreptŭ, când celŭ stângŭ, la fie-care presentare de picióre, care trebue să fie imitată de toţĭ jucătoriĭ, ḑice iute: *andreptul* (dreptulŭ piciorŭ), *astângul* (stângulŭ sub. înţ. piciorŭ) Pe când toţĭ facŭ acéstă mişcare, *caplu*, numindŭ cu vocea maĭ apăsată şi bruscŭ, care piciorŭ să presinte toţĭ spre centrulŭ horeĭ, saŭ, — dacă crede elŭ, — care piciorŭ să fie pusŭ călare pe celŭ-laltŭ piciorŭ, elŭ face contrariulŭ de ce spune spre a induce în eróre pe ceĭ-alţĭ. Cine a făcutŭ contrariulŭ de ce a spusŭ *caplu*, se pune în centrulŭ horeĭ. După ce maĭ vinŭ de douĕ-treĭ orĭ în jurulŭ luĭ, ceĭ-alţĭ se oprescŭ de odată şi *caplu*, adresându-se lorŭ, le ḑice:

Ia lârḑiţĭ-vĕ s'nê videm! (Ian lărgiţi-vĕ să nĕ mândrimŭ, lit. să ne vedemŭ.)

Hora lărgindu-se, elŭ continuă:

— Çe s'hibă aestu? (ce să fie acesta? adecă celŭ din mijloculŭ horeĭ.)

Nacă-ĭ Vùrgar?	Nu cum-va e Bulgarŭ?
Nacă-ĭ Grec?	Nu cum-va e Grecŭ?
Nacă-ĭ lup? etc.	Nu cum-va e lupŭ? etc. etc.

şi după ce-şĭ exprimă îndoiala ast-felŭ, adaogă, că óre după cutare parte a corpuluĭ séměnă a cutare, ba că după cutare séměnă a cutare, etc.

La urma urmelorŭ se pronunţă definitivŭ pentru una din câte a spusŭ, şi toţĭ jucătoriĭ îlŭ aprobă în gura mare:

Acşi ésti! ai 'ndreptu! (aşà este! aĭ dreptate! etc).

Caplu, după ce a fostŭ aprobatŭ că a nemeritŭ, şi după ce face câte-va caraghioslîcurĭ spre semnŭ de satisfacţie, saŭ îşĭ rĕsucesce mustăţile saŭ se strîmbă când într'o parte, când într'alta spre publiculŭ spectatorŭ, mişcândŭ din sprincene şi voindŭ să arate: aţĭ vĕḑutŭ ce deşteptŭ am fostŭ, etc. etc.—, se întórce spre tovarăşiĭ sĕĭ şi le ḑice:

Ç'e-lĭ lìpsesce? (Ce-ĭ lipsesce?) Aceştia daŭ din umerĭ şi-lŭ lasă să rĕspundă totŭ elŭ, şi după cum e *grec* saŭ *vurgar*, saŭ *lup*, saŭ orĭ-ce altă *vieţuitóre* saŭ *lucru*, capulŭ găsesce de cuviinţă că-ĭ lipsesce unŭ lucru şi adresându-se către ceĭ-lalţĭ, le ḑice:

Lĭ-lu dăm? (Ilŭ dămŭ?) (lucrulŭ ce-ĭ lipsesce ad.) şi toţĭ în gură mare aprobă: *Lŭ dăm, lŭ dăm!* (Ilŭ dămŭ, îlŭ dămŭ) şi toţĭ apropiindu-se de dînsulŭ, îĭ daŭ lucrulŭ trebuinciosŭ. Dacă este lupŭ, *caplu* ḑice să-lŭ gonéscă de acolo şi toţĭ strigă: *Dùùa, lupe!* (Huideo, lupule!).

Dacă este grecŭ, *caplu* ḑice, că nu scie sĕraculŭ să vorbéscă bine cutare limbă şi toţĭ sunt de părere să-lŭ înveţe a vorbì şi începŭ a declamà diferite versurĭ maĭ multŭ saŭ maĭ puţinŭ satirice, pe tonulŭ stricatŭ cu care vorbesce Greculŭ limba străină ce e numită, şi rîde publiculŭ de se prăpădesce de rîsŭ.

După acésta continuă *caplu* a presintà iarăşĭ piciórele, după cum amŭ arĕtatŭ maĭ sus, şi cine greşesce, iea loculŭ celuĭ care stă în mijloculŭ horeĭ şi care scapă. Dacă nimenĭ nu greşesce, iarăşĭ continuă a venì în jurulŭ celuĭ din mijloculŭ horeĭ şi iarăşĭ se repetă scena de maĭ sus.

Joculŭ acesta este fórte rĕspânditŭ printre Româniĭ din Macedonia, precum şi joculŭ *a râlmă*.

58. *Cu tucinili.*

(Cu tăciunele).

Băeţiĭ, când se stringŭ iarna în jurulŭ foculuĭ, obicĭnuescŭ a jucà *cu tucinile* (tăciune). Unulŭ dintre eĭ iea din focŭ unŭ tăciune, care să aibă flacăre şi presintându-lŭ celuĭ de lângă dînsulŭ îĭ ḑice: *Ḑî: tim-tim-tim* (Ḑi: tim-tim-tim).

— Tim-tim-tim.

— Ţîne s'ti bişim (Ţine să te bĕşimŭ).

Şi ḑicêndŭ aceste cuvinte, dă acestuia tăciunele şi-lŭ trage puţinŭ de ureche. Acesta la réndulŭ sĕŭ presintă tăciunele la unŭ altulŭ, cu care se petrece aceeaşĭ scenă, şi totŭ aşà se continuă, purtândŭ tăciunele pe rêndŭ la toţĭ băeţiĭ, dela drépta la stânga şi viceversa. Acela la care se stinge flacăra tăciuneluĭ, e trasŭ de ureche de toţĭ ceĭ-lalţĭ, şi joculŭ continuă

maĭ departe, după ce se aprinde iarășĭ tăciunele. Celŭ trasŭ de ureche, se crede că va trăi maĭ puținŭ ca toțĭ ceĭ-lalțĭ.

59. *Cu V̂iràclu* (1).

(Cu uliulŭ).

Se prindŭ băețiĭ unulŭ după altulŭ ca la joculŭ *a vâlmă*, și unŭ băiatŭ, care-șĭ însușesce prin consimțemîntulŭ celorŭ-lalțĭ calitatea de *v̂iràc* (uliŭ), alérgă când într'o parte, când într'alta, ca să prindă vre-un băiatŭ dela códă. Toțĭ băiețiĭ carĭ s'aŭ prinsŭ ca la joculŭ *à vâlmà* afară de întâiulŭ, se presupune că sunt puĭ, iar întâiulŭ se presupune a fi *clocĭe* (cloșcă).

V̂iraclu, alergândŭ când într'o parte, când într'alta, vede că *clocĭa* îĭ sare tot-deauna în față și i se opune strașnicŭ, imitândŭ cu vocea sa strigătulŭ ce adevĕrata cloșcă ìlŭ scóte, când cine-va voesce să-ĭ răpéscă vr'unŭ puiŭ saŭ când vre-unŭ câne o urmăresce să o prindă. Atuncĭ elŭ i se adreséză și îĭ dice: *Dă-m̂ĭ foc* (Dă-mĭ focŭ)—*Du-te la hilĭe mea* (Du-te la fiica mea), îĭ rĕspunde cloșca, și scuipă imediatŭ în ceva, presupunêndŭ că scuipă într'unŭ paharŭ. *V̂iraclu*, după ce simulează că a căpătatŭ focŭ, se pune iarășĭ să alerge după prinderea vre-unuĭ puiŭ. Pe cine dintre *puĭ* pune mâna, ìlŭ iea și-lŭ duce într'unŭ anumitŭ locŭ, de unde nu maĭ are voie să plece. Așà face elŭ, până reușesce să iea toțĭ *puiĭ* dela cloșcă, afară de unulŭ.

Cloșca rĕmasă cu unŭ singurŭ puiŭ, se duce intr'o parte unde se presupune că este casa și grădina eĭ, și aci pune capulŭ în póla puiuluĭ sĕŭ, care o caută la capŭ. In acestŭ timpŭ, *v̂iraclu* trămite pe unulŭ din puiĭ răpițĭ la cloșcă și-ĭ spune să-ĭ céră cheile, cu carĭ să deschidă mama sa lada, ca să scótă hainele cele nouĕ, de óre-ce vrea să însóre pe unulŭ din copiĭ. Cloșca, dându-ĭ unŭ óre-care obiectŭ presupusŭ ca cheĭ, îĭ dice: *Du-te cama'nv̂ie* (du-te maĭ curînd).

Acesta, în locŭ să plece, pișcă puiulŭ closceĭ de brațŭ, de piciorŭ, etc. și puiulŭ începe să strige: *țiŭ, țiŭ, țiŭ.* Cloșca atuncĭ se mânie și înfuriată se repede asupra venituluĭ, care speriatŭ plécă în grabă mare la *v̂iràc*, căruia îĭ spune cele întimplate. *V̂iraclu* trămite pe altulŭ să-ĭ céră de astă dată ghetele cele nouĕ, cu carĭ să mărite pe o soră a sa. Venindŭ puiulŭ la cloșcă, se petrece aceeașĭ scenă ca și cu precedentulŭ. Scopulŭ pentru care se trimetŭ diferițĭ puĭ sub diferite pretexte, este ca să vadă dacă puiulŭ rĕmasŭ la cloșcă e bine păzitŭ saŭ nu. Intre acestea cloșca se preface că adórme și indată ce află *v̂iràclu* acésta, imediatŭ trimite pe puiĭ sĕĭ să-ĭ

(1) Comunicatŭ de Gheorghe Cica, elevŭ la liceulŭ din Bitolia și originarŭ din Călive (Sella).

aducă și pe ultimulŭ puiŭ rĕmasŭ la cloșcă. Aceștia luându-lŭ, după ce se depărtéză întru cât-va dela casa cloșceĭ, începŭ să strige: *brum, brum.*

Cloșca, rĕmasă fără niceĭ unŭ puiŭ, caută în sus caută în jos, strigă, se vaetă, chémă pe puiulŭ sĕŭ, și după ce vede că nu vine, iea o furcă cu unŭ fusŭ și se duce să caute pe la veciniĭ, nu cum-va s'o fi dusŭ p'acolo. In drumŭ întâlnindu-se cu *v̆iráclu*, îĭ spune :

— *V̆iràc, v̆iràc, nu-m̃ĭ vid̦ușĭ singurlu ameŭ hiliŭ?*

(Uliule, uliule, nu vĕd̦ușĭ unicululŭ meŭ fiŭ?)

— Ţî-l vid̦uĭ (Ţi-lŭ vĕd̦uĭ).

— Iu fèçe? (Unde s'a dusŭ?)

— Cum era? (Ce felŭ era puiulŭ?)

— Aroșŭ. (Roșu.)

— Calea roși lò (Calea roșie apucă).

Și cloșca, după ce caută în partea arĕtată, se întórce iarășĭ la *v̆iràclu* și îĭ spune că nu l'a găsitŭ. *V̆iraclu* îĭ arată altŭ drumŭ, d̦icêndu-ĭ că p'aci trebue să fi apucatŭ. După ce cloșca caută în câte-va drumurĭ pe care i le arĕtă *v̆iràclu*, se întórce și îĭ d̦ice: *V̆irac, v̆irac, scóte si-ţĭ ved pulĭi.* (Uliule) scóte să-ţĭ vĕdŭ puiĭ). *V̆iraclu* se opune; cloșca atuncĭ îĭ trage una cu furca și îĭ d̦ice : *Scóte pulĭi* (scóte puiĭ). *V̆iraclu* iarășĭ se opune și cloșca îĭ maĭ trage una. Dacă vede așà *v̆iraclu*, n'are în cotro și îĭ scóte pe toţĭ, afară de puiulŭ căutatŭ de cloșcă. Cloșca îĭ observă maĭ întâĭ la limbĭ, apoĭ la picióre, la aripĭ (mânĭ) etc. «Maĭ lipsesce» d̦ice ea—«Nu lipsesce» rĕspunde *v̆iraclu.* Ba că lipsesce, ba că nu lipsesce, cloșca înfuriată maĭ trage una *v̆iracluĭ.*

Acesta de frică maĭ scóte și ultimulŭ puiŭ și d̦ice:

— Ia ved̦ĭ, nu-ĭ a tĕŭ (Ian ved̦ĭ, nu-ĭ alŭ tĕŭ).

— S' videm (Să vedemŭ).

Și cloșca căutându-lŭ, după limbă, după picióre, aripĭ, etc., îlŭ recunósce, și luându-lŭ cu sine plécă în grabă mare, simulândŭ a fi bucurósă. Ast-felŭ să termină joculŭ.

Cu sfurla.

(Sfârléză).

Jocurile cu *sfurla* se facŭ vara. Sunt maĭ multe felurĭ de *sfurle: cicricóñie,* care se face de lemnŭ dela cicricŭ și care *face* (se întórce în jurŭ) maĭ bine decât tóte și dórme în facere, că ţi se pare că nu se învîrtesce

de locŭ; *édirișe, pixarișe* de *édire saŭ pixare* (edere), carĭ pe lângă că facŭ bine, maĭ aŭ avantagiulŭ de a fi inatacabile loviturilorŭ ce primescŭ în jocurile carĭ urméză; *pârnârișe* făcute de părnare, unŭ felŭ de arbustŭ tare, acestea sunt tarĭ, dar nu *facŭ* bine și multŭ, pentru aceea se obicĭnuescŭ maĭ multŭ la joculŭ *analtu*, unde nu se cere să *facă* multŭ sfurla.

In ceea ce privesce forma lorŭ, ele sunt de maĭ multe felurĭ : *gurgulitóse* (rotunde); *spirlungóse* (lungărețe); *cuculĭate* (cu cuculiŭ. Vedĭ fig.); *dardare* se numescŭ acelea, carĭ când se întorcŭ în jurŭ, nu staŭ într'unŭ locŭ, ci se mișcă și facŭ sgomotŭ. Sunt unele însă carĭ facŭ sgomotŭ, dar carĭ cu tóte acestea *facŭ* bine, și copiiĭ carĭ vorŭ să aibă ast-felŭ de sfurle, le găurescŭ prin mijlocŭ.

Cuculiŭ

Sulŭ.

Tóte sfurlele trebue să aibă câte unŭ *sulŭ* de ferŭ pe care se învîrtesce sfóra, numită *sfurnòschilŭ*, și în jurulŭ căruia se învîrtesce sfurla. Sfurlele maĭ potŭ fi *adunate* (învîrtite cu sfurnòschilulŭ) și dela *cuculiŭ*. *Cuculiulŭ* tot-deauna e de lemnŭ și se face odată cu sfurla. Sululŭ se pune de băețĭ din cuiŭ, saŭ de Țiganiĭ carĭ lucréză ferulŭ.

60. *Analtu; pri sfurlă.*

Se face maĭ întâĭ unŭ cercŭ micŭ, avêndŭ o rază de cincĭ centigrade, care se numesce *simnic*. Toțĭ băețiĭ, carĭ voescŭ să jóce, trebue să aibă fie-care sfurla sa, cu care aruncă să *dea* în *simnic*. Fie-cine, care nu póte să nemeréscă la întâia *dare* în *simnic*, maĭ are dreptulŭ să maĭ dea încă de două orĭ, până la treĭ. Dacă toțĭ băețiĭ aŭ datŭ în *simnic* în una din cele treĭ aruncăturĭ, maĭ începŭ să dea din noŭ până ce unulŭ nu va nemeri. Dacă însă sunt maĭ mulțĭ carĭ n'aŭ datŭ în *simnic* în cele treĭ aruncăturĭ și o parte dintre dînșiĭ aŭ datŭ, aceștia nu maĭ aruncă, și rĕmâne ca ceĭ ce n'aŭ *datŭ* să încerce din noŭ, până când toțĭ vorŭ da, afară de unulŭ singurŭ.

Acela care rĕmâne, pune sfurla jos și ceĭ-lalțĭ, pe rêndŭ, caută să o lovéscă și să-ĭ facă *svundi*, (aiurea *zocurĭ*, găurĭ făcute prin *sululŭ* de ferŭ alŭ sfurleĭ), însă loviturile să fie *analtu* saŭ *pri nâsă* (înaltŭ, pe dênsa) adecă în momentulŭ când se aruncă sfurla și nu după ce cade jos : sfurla *pusă* să fie lovită maĭ întâĭ de sfurla jucătoruluĭ, și pe urmă acésta să cadă pe pămîntŭ (apoĭ *s' mâcă țară*).

Cine o póte lovi, pune pe a sa, și celŭ *băgatŭ* îșĭ iea sfurla de jos și dă la rêndulŭ sĕŭ. Așà se continuă joculŭ maĭ departe.

Dacă celŭ care *dă* cu sfurla sa pe cea *băgată* și lovind'o nu maĭ *face* de locŭ (adecă nu vine în jurŭ), se dice că sfurla acésta *ișì* (a eșitŭ) *scàfus*, și se procedéză ca și în casulŭ când n'ar fi lovit'o de locŭ.

Dacă sfurla *face* (se întórce în jurulŭ sĕŭ), însă sbîrniindŭ, se ḑice că *s'duçi dârdàră*, și lovitura se iea în considerare.

61. *Cu simniclu (cu tréçirea semnuluĭ).*

Ca și în joculŭ precedentŭ, după ce se dă în *simnic*, acela care rĕmâne pune sfurla jos, și ceĭ-lalţĭ caută să o lovéscă, atâtŭ *înaltŭ* ca în joculŭ precedentŭ, câtŭ și cu *mâtulĭi*, în direcţia unuĭ locŭ numitŭ *semnu* și care este depărtatŭ de loculŭ unde s'a pusŭ sfurla cu vre-o 10—20 de pașĭ. *Mâtulĭi* se numesce lovirea ce se face sfurleĭ băgate, nu în momentulŭ când aruncă cine-va cu sfurla, ci după ce acésta căḑêndŭ jos, stăpânulŭ sĕŭ, pe când dînsa se întórce încă în jurŭ (*façi*), o primesce în palma sa întinsă și, după ce-ĭ dă óre-care vîntŭ, lovesce sfurla băgată în direcţia în care trebue să fie dusă, spre a trece semnulŭ. Când cine-va face o ast-felŭ de lovitură, se ḑice că *lŭa mâtulĭŭ,* saŭ numaĭ *ló* (a luatŭ mâtuliŭ, a luatŭ). După ce iea cine-va *mâtulĭŭ*, trebue ca sfurla să *facă*. Dacă cine-va nu reușesce să lovéscă sfurla *băgată analtu* saŭ să iea *mâtulĭŭ*, saŭ că lovind'o orĭ luândŭ *mâtulĭŭ* sfurla sa *nu face,* trebue atuncĭ să puie sfurla în loculŭ celuĭ *băgat*, care la rêndulŭ sĕŭ scăpândŭ de jos, continuă a jucà în rêndulŭ celuĭ care *căḑu*. Până să ajungă la *semnu*, de multe orĭ se schimbă maĭ multe sfurle. Când sfurla cuĭ-va a trecutŭ de *semnu*, unulŭ dintre jucătorĭ o iea și o pune într'unŭ locŭ bine neteḑitŭ, și acì fie-care jucătorŭ trebue să dea de treĭ orĭ pe rêndŭ *analtu* saŭ cu *mâtulĭi* pe sfurla *băgată*. Acestŭ faptŭ se ḑice: *S' lŭa aradă* (să iea rêndulŭ). Dacă cine-va nu póte să dea, celŭ *băgatŭ* scapă și jucătoriĭ trebue să iea *aradă de treĭ orĭ* pe sfurla celuĭ ce n'a putut *să dea*. Dacă toţĭ băeţiĭ reușescŭ să iea *aradă* de treĭ orĭ, fie-care dintre dînșiĭ dă câte treĭ *svunḑĭ* pe sfurla *băgată*, și joculŭ reîncepe, punêndu-se jos totŭ sfurla *asvunḑită* (*dată cu zocurĭ*).

62. *Cu bâșarea.*

Joculŭ acesta constă în a luà *mâtulĭi* numaĭ. Cine, aruncândŭ cu sfurla, n'a lovitŭ pe *sfurla băgată analtu* și n'a putut să iea nicĭ *mâtulĭŭ*, trebue să puie jos sfurla sa și celŭ *băgat* scapă.

Sfóra cu care se învîrtesce sfurla (*se adună sfurla*) se numesce *sfurnoschilu.*

Bâșarea (sărutarea) nu se prinde, adecă când se aruncă sfurla pe pămîntŭ și pe când încă *face* (se întórce), vine în contactŭ cu sfurla *băgată 'mpadi*, se numesce *bâșari* acéstă atingere, și cu acésta jucătorulŭ nu-șĭ trece

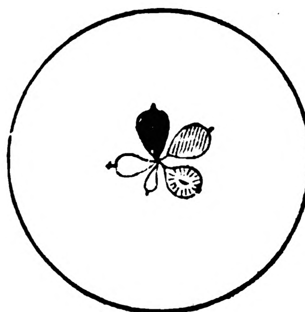
réndulŭ, ci trebue, dacă n'a lovitŭ *analtu*, să iea *mâtulĭŭ*. *Bâşarea* nu se prinde şi la joculŭ precedentŭ.

Sunt băeţĭ, carĭ aŭ măestria să iea sfurla pe unghia degetuluĭ fără ca dînsa să înceteze de a se întórce. Aceştia se consideră printre ceĭ d'întâĭ jucătorĭ.

63. *A sóirluĭ*; *t'a soira*.

Joculŭ *a soirlui* cu sfurla se face precum urméză:

Se împărţescŭ băeţiĭ în două bande, ca la joculŭ *Pri unŭ cicior*. După acésta *se facŭ*, cine să *intre* în *soir*. Banda care rĕmâne *intră* în *soir*, adecă pune sfurlele tuturorŭ jucătorilorŭ din carĭ se compune în *soir*, şi ceĭ din banda adversă trebue să dea asupra lorŭ, şi caută să scótă celŭ puţinŭ pe una afară din *soir*. Se dă tot-deauna de pe *soir*, saŭ cuĭ îĭ place, póte să dea şi afară din *soir*, însă niciĭ odată nu i se permite a da din *soir*.

Soir cu sfurle.

Dacă toţĭ din bandă aŭ datŭ şi n'aŭ scosŭ nicĭ o sfurlă din *soir*, banda acésta *cadi* (cade) şi trebue să *intre* în *soir*, adecă să puie tóte sfurlele jucătorilorŭ carĭ facŭ parte din bandă în *soir*, şi foştiĭ în *soir* esŭ afară adecă jócă rolulŭ adversarilorŭ lorŭ.

Dacă unulŭ chiar dintre ceĭ carĭ jócă *din afară* scóte celŭ puţinŭ o sfurlă din *soir*, se strîngŭ iarăşĭ sfurlele în *soir* şi toţĭ daŭ încă câte odată. Dacă iarăşĭ unulŭ dintre eĭ scóte o sfurlă afară din *soir*, iarăşĭ se strîngŭ sfurlele în mijloculŭ *soiruluĭ* şi iarăşĭ maĭ daŭ toţĭ.

Dacă vre-unulŭ din ceĭ carĭ *jócă din afară* lovesce sfurlele fără a puté să scótă pe vre-una afară, ci numaĭ le răresce în *soir*, sfurlele nu se strîngŭ la mijlocŭ, ci se lasă aşà rărite, şi jucătoriĭ trebue să le lovéscă de acolo unde sunt, ceea ce e maĭ dificilŭ pentru jucătorĭ, de óre-ce când tóte sfurlele sunt strinse la unŭ locŭ, se potŭ lovi maĭ uşorŭ, şi din tóte celŭ puţinŭ una póte eşi din *soir* afară. Rolurile bandelorŭ se schimbă când, dând toţĭ din bandă, nu scotŭ nicĭ o sfurlă. *Soirlu* se maĭ numesce pe alocurea *trêcolu* şi *çerclĭŭ*.

64. *Cu ficĭlu*; *cu fiflu*.

Se alege pentru acestŭ jocŭ unŭ locŭ netedŭ. La jocŭ nu potŭ luà parte decât celŭ multŭ cincĭ băeţĭ, căcĭ cu maĭ mulţĭ devine complicatŭ. Fie-

care băiatŭ îşĭ are şi pétra sa netedă, care se numesce *asmadă* (1). Se pune o pétră mică şi rotundă pe pămîntŭ, numită *ficĭŭ*, saŭ *fif*. La o depărtare de 10 saŭ 20 de picióre dela ficĭŭ se face o gaură şi i se dă numele de *semnu*.

Toţĭ câţĭ se jócă *se facŭ*, cine *să acaţă locŭ la semnu* maĭ înainte. Facerea se face ast-felŭ: Unulŭ dintre eĭ iea tóte *asmădḑile* în mână şi, punêndu-le una peste alta, le rostogolesce înaintea luĭ. A cuĭ *asmadă* se duce maĭ departe, acela *acaţă* (ocupă) *locŭ la semnu* maĭ întâĭ. După dînsulŭ va urmà acela a căruĭ *asmàdă* e maĭ departe după aceea a întâiuluĭ, şi totŭ aşà urméză şi ceĭ-lalţĭ. *Si-acaţă locŭ la semnu* însémnă, ca fie-care să arunce *asmada* sa dela *ficĭŭ* la semnŭ, câtŭ se póte maĭ aprópe.

După ce toţĭ aruncară la semnŭ, a cuĭ *asmadă* este maĭ aprópe de dînsulŭ, acela dă întâiulŭ, adecă cu *asmada* sa loveşte maĭ întâĭ *asmada* fiecăruĭ jucătorŭ, numĕrândŭ la fie-care lovitură, una când lovesce pe întâia, două lovindŭ pe a doua etc. După acésta trage de acolo ca să lovéscă *ficĭulŭ*, şi dacă-lŭ nemeresce, numĕră câte picióre încapŭ din loculŭ unde a fostŭ *ficĭulŭ* până unde s'a dusŭ, socotindŭ şi loviturile de pe *asmăḑi*. Dacă numĕrulŭ este tocmaĭ acelŭ învoitŭ dela începutulŭ joculuĭ, acesta scapă şi continuă ceĭ-lalţĭ; dacă nu, elŭ continuă, şi după ce a datŭ pe *ficĭŭ*, trebue să dea pe *asmăḑĭ*. Când nu nemeresce pe *ficĭŭ* saŭ pe *asmăḑĭ*, dă alŭ doilea. Acelaşĭ lucru se întîmplă şi cu acesta.

Dacă toţĭ aŭ pututŭ să facă *numĕrulŭ* convenitŭ şi numaĭ unulŭ singurŭ n'a pututŭ, acestuia i se permite să dea încă o dată, şi dacă şi de astă dată nu *le face* (aşà se ḑice), rĕmâne să fie încălecatŭ de fie-care jucătorŭ.

Incălecarea se face aşà:

Celŭ care rĕmâne stă cu piciórele deschise, iar între ele se aşéză o *asmadă* şi pe dînsa *ficĭulŭ*. Unulŭ dintre jucătorĭ, mergêndŭ pe la spatele luĭ dă în *ficĭŭ* cu *asmada sa* şi merge în partea opusă de unde s'a dusŭ *ficĭul*, anapoda cu călcâile îndărătŭ. Celŭ rĕmasŭ se repede iute la *ficĭŭ*, îlŭ apucă cu mâna şi în grabă mare se întórce să prindă pe acelŭ care merge pe călcâie anapoda; unde-lŭ prinde, de acolo este încălecatŭ până la *ficĭŭ*. Acelaşĭ lucru se repetă şi cu ceĭ-lalţĭ jucătorĭ, şi după ce termină toţĭ, jocŭlŭ reîncepe.

65. *Gluciŭ.*

Acestŭ jocŭ se jócă de treĭ băeţĭ. După ce se *facŭ*, cine rĕmâne se face calŭ şi unulŭ din ceĭ-lalţĭ doĭ îlŭ încalecă. Celŭ liberŭ iea treĭ petre, două

(1) *Asmada* se maĭ numesce pe alocurea *amadă* şi *madă*.

le pune în mâna stângă şi una în mâna dréptă. Stândŭ într'un piciorŭ, cu cea din mâna dréptă lovesce pe cele din mâna stângă, şi câteşĭ trele cadŭ pe pămîntŭ. Trebue ca în distanţa dela o piétră la alta să încapă celŭ puţinŭ odată talpa piciorului, căcĭ altminterea se ḑice că s'a făcutŭ *gluciŭ*, şi celŭ care a lovitŭ petrele devine *calŭ*, şi fostulŭ calŭ, *călăreţŭ*. Dacă nu s'a făcutŭ *gluciŭ*, jucătorulŭ caută în treĭ săriturĭ într'unŭ piciorŭ să lovéscă cu una din cele treĭ pietre pe cele-lalte două. Dacă reuşesce, încalecă dînsulŭ pe calŭ şi fostulŭ călăreţŭ trebue să *dea* cu petrele. Joculŭ continuă, şi dacă celŭ care dă cu petrele le dă *gluciŭ* saŭ nu reuşesce în treĭ săriturĭ să le lovéscă, devine calulŭ fostuluĭ calŭ şi alŭ treilea dă cu petrele.

Jocurĭ cu arşice

Arşiculŭ la Macedonenĭ se numesce: *mişicŭ; ipŭ; vâşclic.*

Mişicŭ se numesce la Bitolia şi Vlaho-Clisura, unde se maĭ numesce şi *ipŭ*.

Arşicele sunt de maĭ multe felurĭ: *anvilicĭóse* saŭ *fripte*, cele maĭ preţuite; *arăñĭóse* (rîióse) saŭ *gâgâñĭóse*, (sunt cele maĭ puţinŭ preţuite; *amâgice* sunt cele micĭ şi frumóse; *hiarte* (ferte) sunt cele mijlociŭ preţuite

66. *Dutĭ à lachĭ* (1).

Jocul acesta se jócă de câte doĭ băeţĭ, carĭ, după ce se aşéză jos, facŭ *alumaţĭlĭi* (ichiurile), (2) adecă: *alumălu* care stă *cazaca* (armaşŭ) saŭ *ciurla* (domnŭ), dă dreptŭ posesoruluĭ săŭ să arunce întâĭ arşicele. Se pune câte unŭ arşicŭ la jocŭ, şi dacă arşicele se ducŭ amêndouĕ *dutĭ* (omŭ), orĭ *lachĭ* (hoţŭ), orĭ *cazaca* (armaşŭ), orĭ *ciurla* (domnŭ), băiatulŭ care le aruncase câştigă. Dacă n'aŭ căzutŭ arşicele după cum amŭ spusŭ, aruncă celŭ-laltŭ, şi totŭ aşà se continuă joculŭ. Când aruncă jucătorulŭ arşicele, se zice că: *le dă.*

---

(1) Joculŭ acesta şi cele carĭ urméză sunt descrise aşà cum se jócă la Avela (Epirŭ). Joculŭ *a cazaca, turnava,* şi *cu soirlu* se jócă diferitŭ maĭ în fie-care satŭ.

(2) *Alumălu* (ichiulŭ) se maĭ numesce: *anumă, amadi, made, madă, psaltu, cocană.* Aceste două numirĭ din urmă se obicĭnuescŭ numaĭ la Vlaho-Clisura, unde nicĭ una din numirile de maĭ sus nu există.

67. *Héca.*

Potŭ luà parte la jocŭ orĭ-câţĭ băeţĭ vorŭ voi. Se aşéză jos în formă de cercŭ şi-şĭ facŭ *alumaţilli* spre a se vedé cine trebue să *dea* întâĭ. *Alumălu* care *lĭ-u ḑisi* (a statŭ) *cazaca* saŭ *ciurla*, dă dreptŭ posesoruluĭ sĕŭ să dea întâĭ. După elŭ va *da* acela a căruia *alumă lĭ-u ḑisi ciurla* saŭ *cazaca* in urma întâiuluĭ, şi în aceeaşĭ ordine va urmà fie-care să dea. După acésta se aşéză jos, în ordinea în care trebue să *dea*, în formă de cercŭ. La jocŭ se pune, după învoială, câte unulŭ saŭ maĭ multe arşice. Nu se primesce la jocŭ orĭ-cine n'are minimum cincĭ arşice.

Acela care trebue să dea, după ce depune fie-care jucătorŭ partea ce se cuvine, strînge tóte arşicele în mână şi le *dă* în mijlocŭ. Dacă dintre tóte arşicele *date*, stă unulŭ saŭ maĭ multe *cazaca*, fără a fi nicĭ unŭ arşicŭ *ciurla*, elŭ câştigă tóte arşicele carĭ sunt *cazaca*, precum şi cele în *dutĭ* şi totŭ dînsulŭ continuă a *da*. Perde dreptulŭ de a da, dacă n'a statŭ nicĭ unŭ arşicŭ *cazaca*, şi atuncĭ dă celŭ din drépta sa. Dacă se întîmplă ca, pe lângă arşiculŭ saŭ arşicele carĭ staŭ *cazaca*, să maĭ stea unulŭ saŭ maĭ multe *ciurla*, atuncĭ se ḑice că s'a făcutŭ *Hèca* şi câştigă tóte arşicele acela care are dreptulŭ să dea după dînsulŭ, adică celŭ din drépta luĭ. Aşà se continuă joculŭ, şi îndată ce se isprăvescŭ arşicele, fie-care pune iarăşĭ la jocŭ partea cu care s'aŭ învoitŭ la începutulŭ joculuĭ. Daca cuĭ-va nu i-a rĕmasŭ decât unŭ singurŭ arşicŭ şi dînşiĭ jócă cu câte douĕ saŭ maĭ multe, i se dă dreptulŭ să puie la jocŭ numaĭ unulŭ, dar nu i se permite să jóce, dacă, după ce i s'a câştigatŭ şi acesta, maĭ scóte din buzunarŭ şi vre-unŭ altŭ arşicŭ, pentru că de douĕ orĭ nu póte să jóce cine-va cu *cĭurtus* (aşà se numesce celŭ din urmă arşicŭ ce posedă jucătorulŭ).

68. *A cazàca.*

Potŭ luà parte la jocŭ orĭ-câţĭ băeţĭ vorŭ să se jóce. Se facŭ *alumaţilli* cine să iasă intâĭ. Fie-care doresce să fie celŭ din urmă în *eşire* la acestŭ jocŭ. După ce s'aŭ regulatŭ cum trebue să iasă, fie-care pune, după învoială, câte unulŭ saŭ maĭ multe arşice în linie orizontală, *cazaca* saŭ *ciurla*, şi de acolo cine este întâiulŭ, *ese*, adică aruncă la óre-care depărtare, după cum i se pare luĭ că este maĭ bine, *alumălu* sĕŭ. După dînsulŭ ese celŭ care a fostŭ alŭ doilea la *facerea alumaţilorŭ*, şi aşà maĭ departe. Cine ese maĭ departe decât toţĭ, adecă a căruĭ *alumă* e maĭ departe de unde s'aŭ aşezatŭ arşicele, dă întâiulŭ în arşice cu *alumălu* sĕŭ, şi dacă le lovesce

şi vre-unŭ arşicŭ saŭ maĭ multe se ducŭ, după cum se duce şi *alumălu* sĕŭ (însă *dutĭ* orĭ *lachĭ)*, câştigă arşicele acelea şi cu cele-lalte procedéză ca la joculŭ *Dutĭ à lachĭ*, cu singura deosebire, că aruncă şi *alumălu* când aruncă arşicele, şi dacă *alumălu* sĕŭ *lĭ-u ḑiçĭ* (a statŭ) *cazaca* câştigă tóte arşicele. Asemenea în lovirea ce a făcutŭ arşicelorŭ, dacă *alumălu* a statŭ *cazaca* şi unulŭ saŭ maĭ multe arşice s'aŭ *dusă dutĭ* saŭ *lachĭ*, le câştigă pe tóte.

Dacă *alumălu* se duce *ciurla*, când a lovitŭ arşicele, saŭ când le-a aruncatŭ împreună cu *alumălu*, nu câştigă nimicŭ, şi celŭ care a fostŭ maĭ departe de arşice cu *alumălu*, după dînsulŭ, are dreptulŭ să arunce arşicele, şi totŭ aşà se face şi cu următoriĭ. Jucătorulŭ aci nu câştigă decât arşicele carĭ se ducŭ după cum se duce şi *alumălu* sĕŭ,—afară decât când se duce *ciurla*, când nu câştigă nimicŭ, — când se duce *cazaca*, elŭ le câştigă pe tóte. Dacă şi la joculŭ acesta tóte arşicele s'aŭ dusŭ după cum s'a dusŭ *alumălu* sĕŭ şi numaĭ unulŭ singurŭ nu e aşà, atuncĭ şi acestŭ arşicŭ se câştigă, căcĭ se ḑice: *açelu dit soni càipi si façi* (celŭ din stîrşitŭ se face căipi).

După ce tóte arşicele carĭ s'aŭ pusŭ la jocŭ se câştigă, joculŭ reîncepe.

69. *T'a cucòşea.*

Potŭ să iea parte la jocŭ orĭ câţĭ băeţĭ.

Joculŭ acesta nu se jócă decât celŭ puţinŭ cu câte douĕ arşice de fie-care băiatŭ. Arşicele se punŭ unulŭ peste altulŭ, douĕ câte douĕ, şi acéstă suprapunere se numesce *apaĭe*. Punerea se face ast-felŭ : Unulŭ din arşice se pune *ciurla* saŭ *cazaca* şi pe de-asupra acestuia se pune unŭ altŭ arşicŭ totŭ *ciurla* saŭ *cazaca*. Apăile se punŭ una lângă alta în formă de cercŭ saŭ pătratŭ şi în mijlocŭ, dacă sunt maĭ multe apăĭ, se pune una saŭ douĕ. Ele nu trebue să fie lipite.

După acésta se *facŭ alumaţĭlĭĭ* cine să dea întâĭ, alŭ doilea etc. Loculŭ de unde se dă, este la óre-care depărtare de unde sunt apăile, de ordinarŭ o distanţă de vre-o 10 paşĭ, şi se numesce *semnu*. Fie-care caută să atingă prin aruncarea *alumăluĭ* apăile, şi pe câte le dă jos, le câştigă. După ce aruncă cine-va cu *alumălu* dela *semnu* în apăĭ, n'are voie să rădice *alumălu* până ce n'aŭ datŭ toţĭ.

Dacă după aruncarea tuturorŭ jucătorilorŭ dela *semnu*, n'aŭ fostŭ câştigate tóte apăile, dă într'însele acela a căruĭ *alŭmă*, când s'a aruncatŭ dela *semnu*, s'a dusŭ maĭ departe de apăĭ; după acesta va da unŭ altulŭ în ordinea depărtăriĭ *alumăluĭ*. Dacă şi după acéstă dare nu s'aŭ câştigatŭ tóte apăile, se determină unŭ locŭ la o mică depărtare de apăĭ, care se

numesce *simnicu* şi fie-care, în ordinea din urmă, dă până ce se câştigă tóte apăile. Pe urmă se reîncepe joculŭ.

Toţĭ câţĭ jócă (acésta se cere la orĭ-ce jocŭ) trebue să aibă celŭ puţinŭ cincĭ arşice. Când cuĭ-va i se câştigă tóte arşicele şi nu-ĭ rĕmâne decât unulŭ singurŭ, i se permite să jóce, şi acestŭ arşicŭ se pune *sùngalus,* adecă pe córnele de pe dinainte. Dacă jucândŭ nu câştigă decât unŭ arşicŭ, iarăşĭ se primesce la jocŭ.

70. *Cu cimcirea.*

(Cu atingerea).

Se arangiază arşicele în linie orizontală, unulŭ lângă altulŭ, ca la joculŭ *a cazaca.* După acésta băeţiĭ esŭ totŭ ca la joculŭ *a cazaca* şi totŭ ca acolo, celŭ eşitŭ maĭ departe dă întâĭ în arşice, şi dacă le atinge puţinŭ, le câştigă pe tóte. Când cine-va le atinge, se zice că *le cimci*, de unde şi numele joculuĭ: *cu cimcirea.*

71. *A turnava.*

Se arangiază arşicele precum amŭ spusŭ maĭ sus şi, după ce se *facŭ alumaţlĭi* în ordinea cuvenită, ese fie-care dintre jucătorĭ ca la joculŭ *a cazaca*, cu singura deosebire că aci, în momentulŭ de a eşi *lĭ-u ḑici alumăluĭ* (îĭ o zice (îĭ cântă) alumăluĭ), adecă îĭ *şueră* (flueră cu gura) şi zice: *V̄inu Marilus!* (adecă: vino (stăĭ cazaca) marilus). Dacă se întîmplă ca *alumălu eşituluĭ* să stea *cazaca,* elŭ câştigă tóte arşicele. Dacă nu stă (cazaca), se continuă ca la joculŭ *a cazaca.* Potŭ luà parte orĭ câţĭ băeţĭ.

72. *Cu avinarea.*

Acestŭ jocŭ se jócă de doĭ, treĭ, saŭ multŭ patru băeţĭ. Nu e jocŭ prin care să caute băeţiĭ a câştigă arşice.

Unulŭ din băeţĭ, când se jócă numaĭ doĭ, ese, iar celŭ-laltŭ caută să-ĭ lovéscă *alumălu* cu alŭ sĕŭ. Dacă-lŭ lovesce, se zice că posesorulŭ *alumăluĭ* lovitŭ are o *zdârtă* (1) şi continuă a da totŭ dînsulŭ, până ce nu nemeresce. Atuncĭ dă celŭ-laltŭ, şi aşà se continuă maĭ departe joculŭ.

Totŭ aşà se jócă cu treĭ şi cu patru băeţĭ, dândŭ fie-care în ordine.

---

(1) Pe alocurea se zice: *sumàr, bis.*

73. *Tatafchìa.*

La jocŭ se pune câte unulŭ saŭ maĭ multe arşice.

Arşicele se punŭ unulŭ peste altulŭ (stog), regulatŭ, cele de jos *cazaca* saŭ *ciurla* şi cele-lalte totŭ aşà pe de-asupra lor. După acésta se facŭ *alumaţilĭĭ*, cine să iasă la începutŭ. Fie-care caută aci ca să fie ultimulŭ şi nicĭ odată întâiulŭ. Intâiulŭ ese la óre-care depărtare şi caută să fie unŭ locŭ, unde să nu-ĭ pótă lovi următoriĭ *alumălu*. Acela care-ĭ urméză caută, dacă póte, să lovéscă cu *alumălu* sĕŭ *alumălu* întâiuluĭ şi dacă reuşesce, câstigă arşicele ce a pusŭ *lovitulŭ (agudítlu)*, care perde dreptulŭ de a maĭ continuà joculŭ, de óre-ce se ḑice că a fostŭ mâncatŭ *(lŭ mâcară)*. După acésta alŭ doilea continuă a da în arşice, de unde i s'a dusŭ *alumălu* şi dacă le lovesce, câte arşice se ducŭ *dutĭ*, le câştigă şi maĭ dă în cele rĕmase, carĭ nu se maĭ punŭ în ordine, ci se lasă aşà până se câştigă tóte. Dacă n'a lovitŭ *alumălu* întâiuluĭ, saŭ după ce l'a lovitŭ n'a nemeritŭ arşicele saŭ le-a nemeritŭ şi n'a câştigatŭ nicĭ unulŭ, continuă să dea alŭ treilea, cu care se petrece acelaşĭ lucru ca şi cu ceĭ precedenţĭ. Când la *eşirea* cuĭ-va, *alumălu* s'a dusŭ *cazaca* saŭ *ciurla*, acesta are dreptulŭ să dea în arşice saŭ pe *alumaţilĭĭ* jucătorilorŭ, dacă aŭ eşitŭ şi, dacă după ce a trasŭ cu *alumălu* n'a nemeritŭ, şi *alumălu* sĕŭ a maĭ statŭ *cazaca* saŭ *ciurla,* totŭ elŭ continuă a maĭ da. Dacă se întîmplă ca cine-va lovindŭ pe *alumă* saŭ pe arşice, loveşte atâtŭ *alumălu* câtŭ şi arşicele, se ḑice că *cingârşiră* (s'aŭ lovitŭ arşicele) şi joculŭ reîncepe, iar toţĭ jucătoriĭ trebue să puie la jocŭ tóte arşicele câştigate.

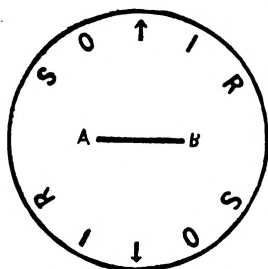
74. *Pri mână.*

La joculŭ acesta băeţiĭ se aşéză ca la joculŭ *Hèca*, şi după ce-şĭ facŭ *alumaţilĭĭ*, dă cine este întâiulŭ, adecă iea tóte arşicele ce a pusŭ fie-care la jocŭ şi, aruncându-le în sus cu mâna, caută să prindă cu dosulŭ mâneĭ unŭ numĕrŭ de arşice păreche. Dacă prinde arşice păreche, câştigă câte a prinsŭ, şi totŭ dînsulŭ dă, până nu prinde nicĭ unulŭ saŭ prinde arşice în numĕrŭ nepăreche.

După întâiulŭ urméză alŭ doilea, după alŭ doilea alŭ treilea, în ordinea stabilită prin facerea *alumaţilorŭ.* După ce prima depunere de arşice s'a câştigatŭ, începe altŭ jocŭ cu băiatulŭ la care s'a terminatŭ primulŭ jocŭ

75. *Cu soirlu* (1).

Soir se numesce unŭ cercŭ făcutŭ pe pămîntŭ, maĭ mare saŭ maĭ micŭ, după cum jucătoriĭ credŭ de cuviinţă. După acésta, după învoiala ce facŭ, pune fie-care partea sa de arşice în *soir*, în linie orizontală A B. De o parte şi de cea-laltă a *soirluĭ*, în direcţiunea săgeţilorŭ şi la óre-care depărtare de dînsulŭ, se fixéză câte unŭ locŭ numitŭ *semnu*. De aci trebue să dea jucătoriĭ în ordinea ce le-a fostŭ determinată de *facerea alumaţilorŭ*. Scopulŭ fie-căruĭ jucătorŭ e să tragă în arşicele din *soir* spre a le scóte afară. Trebue să scótă câte unulŭ la fie-care tragere, şi dacă scóte şi n'a *căḑutŭ* celŭ scosŭ precum şi niciĭ unulŭ din cele nescóse, nu câştigă nimicŭ, ci-lŭ pune iarăşĭ cum a fostŭ, şi dă celŭ care vine după dînsulŭ.

Dacă *căḑuse* arşicele (s'aŭ dusŭ *dutĭ* saŭ *lachĭ)* şi nu scóte nicĭ unulŭ, celŭ care vine după dînsulŭ *dă* în arşice dela *soir*, adecă, călcândŭ cu piciorulŭ pe *soir*, trage cu *alumălu* în arşice, căutândŭ să le scótă afară.

După ce jucătorulŭ a trasŭ, dacă este dela *semnu*, şi nu nemeresce arşicele, saŭ dacă le nemeresce şi n'a eşitŭ nicĭ unulŭ afară din *soir*, însă *alumălu* sĕŭ esc şi *stă (cazaca* saŭ *ciurla)*, dacă vede elŭ că póte să scótă de acolo, ḑice celorŭ-lalţĭ jucătorĭ că *o bagă* (că consideră *ciurla* saŭ *cazaca*) şi trage de acolo în arşice. Ceĭ carĭ vinŭ după dînsulŭ nu maĭ daŭ dela semnŭ, ci dela *soir*.

Asemenea şi ceĭ carĭ daŭ dela *soir* şi nu scotŭ nimica, dacă *alumaţilit* lorŭ esŭ afară din *soir* şi *lĭ u sta* (stă cazaca saŭ ciurla), continuă să tragă în arşice.

De multe orĭ, după învoiala dela începutŭ, se prindŭ ca *ciurlili* şi *cazăchili* să le puie (să se iea în considerare) orĭ unde vorŭ sta.

Când cine-va scóte două arşice de odată, caută să calce cu piciorulŭ imediatŭ *alumălu ;* dacă ceĭ-lalţĭ jucătorĭ reuşescŭ să-lŭ calce maĭ înainte de dînsulŭ, acesta, orĭ pune cele două arşice ce a scosŭ şi nu maĭ are voie să dea până să-ĭ vie din noŭ rĕndulŭ, orĭ nu le pune, şi în casulŭ acesta *alumălu* sĕŭ, împreună cu arşicele rĕmase în *soir,* se grupéză în mijloculŭ *soirluĭ*, şi acela care a scosŭ două arşice, dă întâiulŭ într'însele, avêndŭ la *alumă* pe unulŭ din arşicele scóse. Gruparea acésta se numesce *îngruparea alumăluĭ*, de óre-ce *alumălu* este ascunsŭ de cele-lalte arşice din *soir*

(1) *Soirlu* pe-alocurea se numesce *tĕrcolŭ* şi *çerclu*.

După dînsulŭ daŭ ceĭ-lalţĭ, şi îndată ce se *cimcesc* (se atingŭ) arşicele, unulŭ din jucătorĭ iea *alumălu* şi-lŭ păstréză până la câştigarea arşicelorŭ din *soir*, când se pune la mijlocŭ, şi începêndŭ dela celŭ care a câştigatŭ celŭ din urmă arşicŭ, toţĭ pe rêndŭ caută să scótă *alumălu*. Cine-lŭ scóte, câştigă dela stăpânulŭ *alumăluĭ* atâtea arşice câte a pusŭ la începutulŭ joculuĭ.

Dacă se întîmplă ca unŭ arşicŭ să fie aprópe de *soir*, în câtŭ celŭ care urméză după celŭ ce dă, îlŭ ajunge cu degetele picioruluĭ, avêndŭ călcâiulŭ pe *soir*, se ḑice că arşiculŭ este *fiticiŭ*, saŭ *fitŭ*, saŭ *fitéĭ*. Cine are unŭ *fiticiŭ*, are dreptulŭ să iea arşiculŭ cu mâna şi să-lŭ puie la o depărtare maĭ mare spre mijloculŭ *soirluĭ*, în apropierea celorŭ-lalte arşice, şi să *li u da fiticĭ* saŭ *clâţĭ*. Modulŭ acesta de dare este unŭ mijlocŭ prin care cine-va póte să câştige tóte arşicele câte se găsescŭ în *soir*, pentru că prin felulŭ acesta de a lovi, se opresce *alumălu* totŭ în *soir* şi în apropierea celorŭ-lalte arşice, pe carĭ le face *fiticĭ*, dacă depărtarea dintre *alumă* şi arşice nu e maĭ mare decât talpa picioruluĭ aceluia care *trage*.

După ce tóte arşicele se scotŭ, se începe joculŭ, şi dă la începutŭ acela care a scosŭ celŭ d'întâĭ dela *semnu* saŭ *u bâgă (cazaca* saŭ *ciurla)*. După dînsulŭ urméză ceĭ carĭ-lŭ urmaŭ în joculŭ precedentŭ.

76. *Cu tombulu.*

(Cu parulŭ.)

Se alege pentru acestŭ jocŭ unŭ locŭ planŭ *(padi)* şi se înfige în pămîntŭ unŭ parŭ micŭ — cam de două decimetre — de care se légă unŭ brâŭ lungŭ saŭ o funie. După acésta se *facŭ* toţĭ băeţiĭ spre a se vedé cine trebue să păzéscă parulŭ *(s'aveglie par'lu)*. Toţĭ ceĭ-lalţĭ, afară de păzitorulŭ paruluĭ, trebuie să aibă câte unŭ *tombul* (1), pe care-lŭ depunŭ lângă parŭ, după care faptŭ începe joculŭ. Păzitorulŭ paruluĭ vine în jurŭ şi se silesce a păzi *tombulĭli*, căcĭ ceĭ-lalţĭ caută prin tóte chipurile a i le răpi, păzindu-se însă a nu fi lovițĭ de păzitorŭ cu talpa picioruluĭ saŭ cu mâna (după învoială), căcĭ în casulŭ acesta, celŭ lovitŭ îĭ iea loculŭ şi păzitorulŭ scapă. Păzitorulŭ, care ţine capĕtulŭ liberŭ alŭ brâuluĭ saŭ funieĭ, nu se póte repezi pe ceĭ carĭ voescŭ a-ĭ răpi *tombulĭli* decât până unde ajunge funia saŭ brâulŭ. Dacă se întîmplă să lovéscă pe jucătorŭ fără a ţine în mână brâulŭ saŭ funia, nu se iea în consideraţie acéstă lovitură.

Dacă jucătoriĭ reuşescŭ a-ĭ luă tóte *tómbulĭli*, începŭ să-lŭ lovéscă pe corpŭ

(1) *Tombulu* se numesce orĭ-ce brâŭ îndoitŭ după ce e bine sucitŭ, aşà ca să devie tare, şi care servesce la jocurile acestea.

cu dînsele, păḑindu-se a nu fi atinşĭ de păzitorŭ cu talpa piciorului, căcĭ în casulŭ acesta, după cum amŭ spusŭ maĭ sus, celŭ lovitŭ devine păzitorŭ şi joculŭ reîncepe.

77. *Cu tombulu di 'mpadi* (1); *a ólili* (2); *tistimelĭa după cur* (3).

După ce *se facŭ* toţĭ băeţiĭ, cine rĕmâne iea *tombulu*. După acésta toţĭ ceĭ-lalţĭ se aşéză în livede în formă de cercŭ şi în depărtare unuluĭ de altulŭ de treĭ patru paşĭ. Celŭ cu *tombulu*, după ce lŭ ascunde sub póla *dulumăluĭ*, vine in jurulŭ băeţilorŭ şi-lŭ lasă pe nesimţite în dosulŭ unuia dintre dînşiĭ. Dacă acesta a simţitŭ că i s'a pusŭ *tombulu* la spatele luĭ, se scólă repede, îlŭ apucă şi începe a urmărì pe celŭ care i-lŭ pusese, şi dacă-lŭ ajunge, îlŭ lovesce pe spate, până ce urmăritulŭ reuşesce să se aşeze în loculŭ celuĭ care îlŭ urmăresce.

Celŭ care posedă *tombulu* se numesce *tombulár*.

Dacă nu simte, *tombularlu* îndată ce ajunge la *tombul*, îlŭ iea şi începe să lovéscă pe celŭ după care era *tombulu*, şi care la rêndulŭ sĕŭ se scólă şi vine în jurulŭ băeţilorŭ cu mare repeḑiciune, de óre-ce *tombularlu* continuă a-lŭ lovì, până ce ajunge la loculŭ sĕŭ.

Ca să devie cine-va *tombulár*, trebue să simtă când i se pune *tombulu* la spate şi să se ridice a-lŭ luà.

Nu e permisŭ ca ceĭ-lalţĭ băeţĭ să spue, când *tombularlu* lasă *tombulu* la spatele cuĭ-va, căcĭ atuncĭ nu se prinde.

78. *Tombulu cu darea.*

La joculŭ acesta se facŭ douĕ bande, carĭ se aşéză una departe de alta la vre-o 20—25 paşĭ. Fruntaşiĭ bandelorŭ esŭ în mijloculŭ distanţeĭ ce le separă, ca să începă joculŭ. Se lovescŭ pe rêndŭ câte o lovitură cu *tombulu* şi se zice că *alâxiră tombuli* (că aŭ schimbatŭ tombuliĭ).

Celŭ care a lovitŭ maĭ întâĭ, se întórce la semnulŭ de unde a pornitŭ, şi celŭ-laltŭ îlŭ maĭ lovesce de câte-va orĭ. Cum ajunge în banda sa, imediatŭ presintă *tombulu* unuia din tovarăşiĭ sĕĭ, care se zice că *ari* (are) pe celŭ din banda adversă, pentru care cuvîntŭ îlŭ şi lovesce, fără ca acesta să-ĭ

(1) Aşà se numesce la Avela, Perivole, Turia, Băésa, Xirolivad, Avela-Nouă.

(2) Aşà se numesce la Vlaho-Clisura, Cornu, Părléngu, la Româniĭ din Tesalia şi din jurulŭ Bitolicĭ.

(3) Aşà se numesce numaĭ la Ohrida, unde şi *tombulu* se numesce *tistimeli*.

întórcă lovitura, ci se întórce imediatŭ la banda din care face parte şi face acelaşĭ lucru pe care l'a făcutŭ şefulŭ celŭ-laltŭ. De aci, celŭ care a luatŭ *tombulu*, alungă pe celŭ din banda adversă prin loviturĭ din ce în ce maĭ tarĭ. Totŭ aşà urméză până la fine. Cine iea *tombulu* maĭ în urmă, acela se zice că *are*.

Pe la Pindŭ joculŭ acesta este fórte rĕspânditŭ, şi la fie-care sĕrbătóre, după *corŭ* (horă), *cărvănariĭ* cu *picurariĭ* maĭ cu sémă se întrecŭ, care maĭ de care, să dovedéscă că sunt maĭ voinicĭ. Loviturile de multe orĭ devinŭ periculóse, şi ca să se puie unŭ capĕtŭ joculuĭ spre a nu degenerà în bătăĭ adevĕrate, intervinŭ spectatoriĭ şi joculŭ încetéză. Maĭ periculosŭ e joculŭ acesta când se dă între Românĭ şi Grecĭ, când se cobóră Româniĭ în Tesalia. Multe certe povestescŭ Româniĭ iscate din causa acestuĭ jocŭ, şi multŭ rîdŭ femeile române de Grecĭ, când îĭ vĕdŭ cum o ieaŭ la fugă, în locŭ să stea să priiméscă loviturile din partea adversarilorŭ, după obiceiulŭ joculuĭ. Unŭ casŭ hazliŭ este şi acesta. La Dămaş este unŭ rîŭ anume *Galugàvra*. Dincóce de rîŭ, într'o zi de Pascĭ se angajase joculŭ *Tombulu cu darea* între Grecĭ şi Românĭ, şi când unuĭ Românŭ îĭ veni rĕndulŭ să lovéscă pe adversarulŭ sĕŭ Grecŭ, acesta opăritŭ de o lovitură, la a doua o rupe la fugă, şi cum Românulŭ îlŭ urmăresce, nicĭ una nicĭ douĕ Greculŭ, trece prin Galugàvra dincolo de rîŭ, în rîsulŭ jucătorilorŭ, şi maĭ cu sémă alŭ femeilorŭ române.

79. *Cu chitriçeaua.*

Se aşéză toţĭ băeţiĭ în rĕndŭ, unulŭ lângă altulŭ, şi după ce *se facŭ*, cine rĕmâne iea *tombulu* în mână şi *chitriçeaua* (petricéua). Pune *tombulu* subsuóră şi lipindŭ cele douĕ mânĭ prin palmele lorŭ, după ce introduce *chitriçeaua* într'însele, începe dela celŭ d'întâĭ băiatŭ să *dea* pe rĕndŭ *chitriçeaua*. A da *chitriçeaua* însémnă ca băiatulŭ tombularŭ să trécă mânile sale lipite ast-felŭ şi cu petricéua prin mânile a fie-căruia dintre ceĭ-lalţĭ băeţĭ, carĭ le închidŭ îndată ce şi le trage tombularulŭ pe ale sale, spre a nu vedé ceĭ-lalţĭ jucătorĭ că i s'a datŭ luĭ saŭ nu *chitriçeaua*. Tombularulŭ orĭ o dă pétra la vre-unulŭ dintre jucătorĭ, orĭ o ascunde asupra luĭ însuşĭ. După acésta începe dela celŭ d'întâĭ, care întinḑêndŭ mâna, tombularulŭ îĭ trage una cu *tombulu* şi-lŭ întrébă: *carĭ u ari?* (La cine e petricéua?) Băiatulŭ ḑice pentru cine i se pare luĭ că trebuie să o aibă. Dacă a ghicitŭ, maĭ capătă o lovitură sărată din partea tombularuluĭ, şi devine elŭ tombularŭ; dacă n'a ghicitŭ, tombularulŭ să duce la celŭ numitŭ de băiatulŭ lovitŭ şi repetă acelaşĭ lucru. Totŭ aşà se continuă joculŭ până când

unulŭ dintre băeţĭ trebue să ghicéscă pétra, şi prin urmare să devină tombularŭ, spre a reîncepe joculŭ.

80. *Di çe ocliu ésti aestu?*

La joculŭ acesta potŭ luà parte orĭ câţĭ băeţĭ vorŭ voi. Unulŭ dintre eĭ, care are renume de imparţialitate, se alege *mumă*. După ce i se aduce *tombulu mumeĭ*, ea se aşéză pe unŭ scaunŭ de petre făcutŭ în grabă, şi prinḑêndŭ *tombulu* dela vîrfŭ cu mâna, lăsândŭ capĕtulŭ celŭ-laltŭ a fi apucatŭ de băeţĭ, iar cu cea-laltă mână unŭ firŭ supţire, din care face unŭ ochiŭ (o gaură represintândŭ unŭ ochiŭ de o fiinţă óre-care, după mărimea găureĭ), se adreséză băiatuluĭ care a apucatŭ capĕtulŭ liberŭ alŭ tombuluĭ, pe când toţĭ ceĭ-lalţĭ jucătorĭ staŭ în jurulŭ luĭ: *di çe ocliu ésti aestu?* (de ce ochiŭ este acesta?) Băiatulŭ, după ce observă ochiulŭ în tóte direcţiile, întrébă: sbóră fiinţa cu ochiulŭ acesta? *(asbóiră ṽiaţa cu ocliul aestu?)* şi alte diferite întrebărĭ la carĭ *muma* îĭ rĕspunde maĭ multŭ saŭ maĭ puţinŭ, după cum doresce. In fine băiatulŭ numesce o vieţuitóre, care-ĭ pare luĭ că va fi cea adevĕrată. Dacă n'a ghicitŭ, unŭ altulŭ îĭ iea loculŭ. Acelaşĭ lucru se petrece şi cu acesta, până ce unulŭ ghicesce. Să presupunemŭ că ochiulŭ a fostŭ de *óie*. Indată ce băiatulŭ a spusŭ: *de óie*, *muma* îĭ rĕspunde: *óies* (1) *ş'agudes* (óie şi lovesce) şi acesta începe să lovească cu *tombulu* pe orĭ-cine dintre jucătorĭ pe carĭ-ĭ întîlnesce, până ce aceştia ajungŭ la *semnu*. Semnulŭ este loculŭ depărtatŭ dela acela unde stă *muma* cu 20 — 30 de paşĭ. După ce toţĭ aŭ ajunsŭ aci, *tombularlu* întrébă pe *mumă*: *Câte tombuli nâinti, câti nâpoĭ?* (ad. de câte orĭ trebue să mĕsorŭ dela semnŭ cu tombululŭ înainte spre mumă, şi de câte orĭ în partea opusă?) După cum va spune *muma,* tombularulŭ va mĕsurà dela semnŭ cu mĕsura tombuluĭ înainte saŭ înapoĭ de semnŭ, şi unde va merge capĕtulŭ tombuluĭ la ultima mĕsură, acolo se va pune tombularulŭ. Une-orĭ *muma*, dacă crede ea că tombularulŭ e voinicŭ şi alérgă iute, îĭ ordonă să mĕsóre înapoĭ, şi când vede că este vre-unŭ debilŭ, îĭ ordónă să mĕsóre înainte de semnŭ. Toţĭ ceĭ-lalţĭ băeţĭ staŭ în picióre la semnŭ în linie dréptă, distribuiţĭ de o parte şi de alta, lăsândŭ în mijloculŭ lorŭ unŭ felŭ de cărare prin care trebue să trécă tombularulŭ, care este maĭ încolo de semnŭ, dacă i s'a spus să numere înapoĭ. Tombularulŭ se plânge apoĭ, ba că-ĭ împinge la o parte, ba că cărarea nu-ĭ destulŭ de largă ca să pótă trece, ba că una, ba că alta, cercândŭ prin tóte chipurile să trécă prin mijlocŭ şi să nu pótă

(1) Finala *s* probabilŭ să fie *este*.

fi prinsŭ de dînşiĭ până să ajungă la *mumă*. Dacă a reuşitŭ să nu fie prinsŭ, elŭ scapă şi joculŭ reîncepe. Dacă a fostŭ prinsŭ, elŭ se smucesce din tóte puterile ca să le scape cu de a sila şi ţine ţépănŭ tombululŭ. Ceĭ-lalţĭ însă, îlŭ punŭ jos şi totŭ cu de a sila caută să-ĭ iea tombululŭ. Tombularulŭ câte odată, când l'aŭ prinsŭ aprópe de *mumă*, îĭ aruncă tombululŭ, şi dacă *muma*-lŭ prinde, scapă, dacă nu, îlŭ ieaŭ ceĭ-lalţĭ băeţĭ carĭ jócă. Cu alte cuvinte, dacă tombululŭ i-a fostŭ luatŭ de jucătorĭ, urméză următórele: Toţĭ băeţiĭ carĭ jócă, afară de tombularulŭ căruia i s'a luatŭ tombululŭ, se ducŭ într'unŭ locŭ ascunsŭ, unde se ascunde tombululŭ asupra unuia dintre dînşiĭ. Apoĭ învîrtindŭ toţĭ băeţiĭ pólele de *dulamale*, spre a se crede că fie-care are tombululŭ, se întorcŭ la *mumă*, cântândŭ:

Dusi turcul la agă	S'a dusŭ turculŭ la aga
Di mâcă un trâhână.	De a mâncatŭ tarana.

Acì *muma* întrébă pe tristulŭ tombularŭ: *çe vreĭ s' facă nacă cunóştim carĭ lu-ari tombulu* (ce vreĭ să facemŭ, nu cum-va cunóscemŭ la cine este tombululŭ?) Acesta le spune maĭ întâĭ să facă câte o *cu'utumbă* (fr. culbute), apoĭ încă câte una, să rădice mânile în sus, să deschidă piciórele, să vie câte odată în jurŭ etc. şi după ce băeţiĭ facŭ tóte acestea, vinŭ în jurulŭ *mumei*, lângă care stă la stânga tumbularulŭ, şi dînsa-şĭ dă părerea, ḑicêndŭ: *aestu mi fură* (numindŭ pe unŭ băiatŭ) *ş'aestu lŭ-ari* (numindŭ pe unŭ altulŭ). Tombularulŭ ţine saŭ nu socotélă de părerea *mumeĭ*, după cum crede că *muma* are saŭ nu dreptate, şi la rêndulŭ sĕŭ ḑice, numindŭ pe unŭ óre-care băiatŭ dintre jucătorĭ: *aestu mi fură* (acesta mĕ fură) şi, numindŭ pe cine crede elŭ că posedă tombululŭ, ḑice: *ş'aestu lŭ-ari* (şi acesta îlŭ are). Dacă n'a ghicitŭ, îşĭ pune capulŭ în póla mumeĭ şi presintă spatele băeţilorŭ, carĭ, după ce *muma*-lŭ loveşte încetŭ pe spate cu tombululŭ de atâtea orĭ câte haine pórtă şi-lŭ ciupesce încetŭ de braţŭ la fie-care lovitură, începŭ pe rêndŭ fie-care a-ĭ trage pe spate câte treĭ loviturĭ, maĭ dulcĭ saŭ maĭ sărate, după cum doresce fie-care. Dacă s'a întîmplatŭ ca cine-va să dea vre-o lovitură maĭ multŭ, tombularulŭ băgatŭ i-o întórce.

Dacă tombularulŭ, când a spusŭ: *ş'aestu lŭ-ari*, a ghicitŭ, elŭ scapă şi loviturile le capătă acela la care a fostŭ tombululŭ. După acésta, joculŭ reincepe.

81. *Cu tombulu sum cicióri.*

Copiiĭ se aşéză în cercŭ şi cu piciórele întinse şi lipiţĭ unulŭ de altulŭ. După ce *se facŭ*, cine rĕmâne trebue să alerge după *tombulu*. Ast-felŭ

acesta stă în mijloculŭ ronduluĭ formatŭ de copiĭ şi caută să vadă la cine e *tombulu*. Pe când elŭ este întorsŭ cu spatele spre acela trece care posedă *tombulu*, acesta îĭ trage o lovitură cu dînsulŭ şi iute îlŭ ascunde sub genuchĭ, de unde îlŭ trece unuĭ altŭ băiatŭ de lângă dînsulŭ. Toţĭ băeţiĭ ţinŭ mânile sub genuchĭ şi fie-care comunică cu celŭ dela drépta şi stânga sa prin una din mânile sale. Pe când celŭ din mijlocŭ caută *tombulu* într'o parte, dintr'alta se pomenesce cu o lovitură, şi până ce să se întórcă aci, *tombulu* iarăşĭ dispare pe sub genuchĭ. Joculŭ duréză până când celŭ din mijlocŭ reuşesce să apuce *tombulu* în mâna unuia dintre jucătorĭ, şi în casulŭ acesta elŭ scapă, şi rolulŭ sĕŭ îlŭ jócă acela în ale căruĭ mânĭ s'a prinsŭ *tombulu*. Ast-felŭ începe joculŭ noŭ şi continuă maĭ departe.

82. *Tombulu cu casa.*

Joculŭ acesta se face în modulŭ următorŭ: Băeţiĭ carĭ vorŭ să iea parte la jocŭ se aşéză în cercŭ în jurulŭ uneĭ mese, saŭ dacă sunt afară, în jurulŭ unuĭ locŭ planŭ, şi începêndŭ dela celŭ maĭ mare, fie-care aruncă câte odată unŭ arşicŭ. Dacă arşiculŭ cade *cazaca* (v. joc. cu arşice), iea *tombulu* şi devine *domnu*, dacă arşiculŭ cade *ciurla*, iea o chee, saŭ orĭ-ce altŭ lucru, destulŭ însă că i se dă numele de chee *(clĭei)* şi posesorulŭ sĕŭ se numesce *casă*.

După ce s'aŭ aranjatŭ ast-felŭ, se continuă cu aruncarea arşiculuĭ şi la cine nu cade *cazaca* orĭ *ciurla*, i se dă aceluia atâtea pe mână câte ordonă *casa*, căcĭ *casa* ordonă şi domnulŭ plătesce, şi ca să nu mérgă pe favorurĭ la jocŭ, trebue să ordone *„avróse-zâhâróse, ş'ansârati împipirati“*, remânêndŭ la disposiţia caseĭ numaĭ numĕrulŭ loviturilorŭ.

Dacă s'o întîmplă să dea domnulŭ vre-o lovitură pe mâna inculpatuluĭ fără ordinulŭ *caseĭ*, acesta are totŭ dreptulŭ să i-o întórcă, lovindu-lŭ cum i-ar plăcé. De multe orĭ se aliază în numĕrŭ egalŭ de o parte şi de cea-laltă şi se facŭ două tabere *(tâburĭ)*, şi când *casa* în casulŭ acesta este într'o tabără, iar *tombulu* (domnulŭ) în cea-laltă, *casa* nu ordonă loviturĭ pentru partisaniĭ sĕĭ, şi ordonândŭ pentru ceĭ din tabăra inimică, domnulŭ le dă «*lâptóse*», în câtŭ în casulŭ acesta se continuă până ce atâtŭ *casa* câtŭ şi *tombulu* trecŭ într'o singură tabără. Se convine de maĭ nainte ca loviturile să nu trécă peste o sută şi fie-care din partisaniĭ unuĭ inculpatŭ iea parte la pedépsa luĭ şi tinde mâna ca să priméscă unŭ óre-care numĕrŭ de loviturĭ, altmintrelea ar fi imposibilŭ inculpatuluĭ să sufere. Nu se permite să dea în loculŭ domnuluĭ unŭ altulŭ, nicĭ să se facă schimbŭ

între *casă* și domnŭ, unulŭ adecă să iea loculŭ altuia. Intrebările se facŭ așà:

Domnulŭ: Ti întrebŭ casa, câtŭ si-lĭ plătimŭ? (Te întrebŭ cassierule câte să-ĭ plătimŭ!)

Casa: ahâti...	— Atâtea....
— Cum si hibă?	— Cum să fie?
— Lâptóse, bâmbâcóse,	— Lăptóse, ca bumbaculŭ,
Că deneavra tricu prim pâzari,	Că adinéorĭ trecu prin tîrgŭ,
Acumpâră zahari,	Cumpĕră zaharŭ,
Pitruzahari,	(totŭ unŭ felŭ de zaharŭ),
Di nê-o mpârți a nóuă.	Și ni l'a împărțitŭ nouĕ

(Făcêndŭ alusiune că și inculpatulŭ la rêndulŭ sĕŭ nu i-a lovitŭ tare.)

Saŭ când e vorba să ardă pe cine-va:

Domnulŭ: Ti 'ntrebŭ casă, câti-si lĭ plâtescu?)	— Te 'ntrebŭ, casierule, câte să-ĭ plătescŭ?)
Casa: Ahâti	— Atâtea .....
— Cum si hibă?	— Cum să fie?
— Arcuróse, cârțânóse, pravatóse,	— Rĕcoróse, zdravene, tarĭ de totŭ,
Că déneavra tricu prim pâzari,	Căcĭ adineaorĭ trecu prin tîrgŭ,
Acumpâră nă grundă di-albă sari,	Cumpĕră o bucată de sare,
Ș'tu loc di zahari	Și în locŭ de zaharŭ
Nê u dédi di u mâcămŭ,	Ne-o dete de o mâncarămŭ,
Di suflitlu nê cutrimburăm.	Că sufletulŭ ni s'a cutremuratŭ.

Și așà continuă maĭ departe, improvisândŭ diferite pricinĭ pentru carĭ trebue să le plătéscă într'unŭ felŭ saŭ într'altulŭ.

83. *De-a scólă-scufi; cu dare-a câciua.*

Toțĭ băețiĭ, carĭ vorŭ să jóce jocnlŭ acesta, trebue să aibă fie-care *câciua* sa (fesulŭ sĕŭ). După ce *se facŭ,* cine rĕmâne își pune *câciua* pe pămîntŭ și o păzesce de ceĭ-lalțĭ băețĭ, carĭ voescŭ să o lovéscă cu piciorulŭ. Păzirea *căciuei* constă în a căutà să lovéscă cu talpa piciorului (saŭ cu mână, dacă aŭ convenitŭ dela începutŭ) pe vre-unulŭ dintre jucătoriĭ ce vinŭ în jurulŭ luĭ, căutândŭ a-ĭ lovi căciula și a i-o duce departe. Dacă a pututŭ să atingă pe cine-va, atuncĭ acesta îĭ iea loculŭ și pune *câciua*. Când vre-unulŭ dintre băețĭ a pututŭ să-ĭ lovéscă cu piciorulŭ *câciua*, păzitorulŭ nu maĭ are voe a atinge pe jucătorĭ cu piciorulŭ, ci trebue să caute a luà *căciua* cu mâna și a atinge cu dînsa pe orĭ-care dintre jucătorĭ, înainte ca aceștia să pótă scuipà la *semnu*. Semnulŭ este loculŭ unde se pune *câ-*

cina spre a fi păzită. Dacă a lovitŭ pe cine-va cu *câciua*, elŭ scapă și atinsulŭ îĭ iea loculŭ. Când apucă *câciua* în mână, păzitorulŭ o póte aruncà din depărtare asupra jucătorilorŭ, ca să-ĭ lovéscă. Dacă nu-ĭ nemeresce însă, aceştia o împingŭ cu piciorulŭ departe, și nu se întorcŭ la semnŭ decât după ce aŭ dus'o fórte departe, saŭ dacă păzitorulŭ a reușitŭ să o apuce. Când o aruncă păzitorulŭ, dacă lovesce pe mână nu se prinde, pentru acelașĭ motivŭ arĕtatŭ la joculŭ *Pri un cicior*; iar dacă jucătorulŭ o prinde în mână saŭ în póla haineĭ, totŭ nu se prinde, și în casulŭ acesta jucătorulŭ o lasă jos și o dă înainte cu piciorulŭ. Dacă jucătorulŭ nu e păzitorŭ, și din greșélă apucă *câciua* cu mâna, *se arde* și se face elŭ păzitorŭ. Când păzitorulŭ, păzindŭ *câciua*, stă fórte aprópe de dînsa în câtŭ ceĭ-lalțĭ nu îndrăsnescŭ să se apropie de ea, se zice că păzitorulŭ *u chișe* (o pișe) și, după meseria pe care o are tatălŭ sĕŭ, dacă e păstorŭ, ceĭ-lalțĭ băețĭ îlŭ invită să se retragă dela *câciuă* și să facă ca distanța să fie maĭ mare, ca să pótă trece oile tatăluĭ sĕŭ, orĭ îĭ spun că caiĭ se sperie a trece pe o cale așà de strimtă, și altele de acestea, după care păzitorulŭ se retrage, căcĭ în casulŭ contrariŭ morŭ oile saŭ caiĭ, de óre-ce păzitorulŭ nu voesce să le facă cale spre a trece și printr'o cale așà de strîmtă nu potŭ trece decât puține oĭ și puținĭ caĭ.

Joculŭ se numesce *scólă-scùfi*. probabilŭ dela *scólă* și *scufi* (rădică scufe unŭ felŭ de *câciuă* maĭ próstă). *Câciua* se maĭ numesce și *câciulă*.

84. *Cu darea câciulilor.*

Fie-care jucătorŭ îșĭ pune *câciula* la unŭ locŭ, numitŭ *semnu*. Căciulele se punŭ una lângă alta în linie orizontală. Fie-care jucătorŭ se duce la óre-care depărtare de semnŭ și, după ce iea *vanțu* (după ce-șĭ dă vîntŭ), vine iute și lovesce cu piciorulŭ *câciula* sa câtŭ póte maĭ tare, spre a se duce departe de semnŭ. După ce aŭ lovitŭ toțĭ, acela a căruia căciulă este maĭ aprópe de semnŭ, este încălecatŭ de toțĭ ceĭ-lalțĭ, și anume de fie-care din loculŭ unde i s'a adusŭ căciula, până la semnŭ. După acésta, joculŭ reîncepe.

85. *Tabușala.*

(D'abușelea).

Se împărțescŭ toțĭ băețiĭ în douĕ bande, A și B, precum la joculŭ *Pri un cicior*, și totŭ ca acolo se face unŭ *soir*. Se *facŭ* cele douĕ bande

şi cine rĕmâne intră în *soir* şi se dă *d'abuşala*, umblândŭ ca brotăceiĭ (brótiçĭlĭi) pe mânĭ şi picióre. Trebue ca toţĭ aceştia să aibă în capŭ *căciuă* (fesŭ). După acésta intră şi banda cea-laltă în *soir* şi caută prin tóte chipurile să iea *căciulile* brotăceilorŭ, păzindu-se totŭ de odată a nu fi atinşĭ de dînşiĭ cu piciorulŭ, căcĭ orĭ-cine este atinsŭ saŭ scosŭ din *soir* se *arde*, adică nu maĭ are voe să jóce, ci stă la o parte până se va terminà joculŭ acesta, ca să reîncépă altulŭ. Dacă ceĭ din picióre aŭ reuşitŭ să răpéscă tóte *căciulile* brotăceilorŭ, se ducŭ de le ascundŭ într'o parte, şi întorcêndu-se, spunŭ stăpânilorŭ lorŭ să alerge ca să le găséscă. In timpulŭ acesta, ceĭ învingĕtorĭ cántă la adresa celorŭ învinşĭ:

Alagă, alagă pórca,	Alérgă, alérgă scroafa,
Pórca cu purçelĭi,	Scrófa cu purceiĭ,
Purçelĭi luară padea,	Purceiĭ luară poiana, (aŭ apucatŭ poiana)
Pórca lŭă pădurea.	Scrófa luă (apucă) pădurea.

Dacă le găsescŭ, joculŭ se reincepe prin schimbarea rolurilorŭ. Dacă însă declară că nu le potŭ găsi, atuncĭ li se arată loculŭ unde sunt ascunse, însă joculŭ se reîncepe, jucândŭ fie-care bandă rolulŭ dela joculŭ precedentŭ.

Dacă brotăceiĭ aŭ reuşitŭ să *ardă* pe toţĭ ceĭ din banda adversă, înainte ca aceştia să pótă luà tóte *căciulile*, scapă, şi se facŭ brotăceĭ ceĭ din banda adversă.

86. *Află-ţĭ clocie pulĭlĭi!*

(Află-ţĭ cloşcă puiĭ).

Băeţiĭ carĭ vorŭ să se jóce cu joculŭ acesta, trebue să aibă câte unŭ fesŭ *(căciulă)*. Joculŭ se începe ast-felŭ: Toţĭ băeţiĭ işĭ aşéză fesurile ca la joculŭ *de-a scólă-scufi* şi totŭ ca acolo le lovescŭ. Alŭ cuĭ fesŭ s'a dusŭ maĭ aprópe dela loculŭ unde aŭ aşezatŭ fesurile, şi care se numesce *semnu*, se face *clocie* (cloşcă). E de observatŭ că, lovindŭ fesulŭ cu piciorulŭ, fie-care caută, în lovitura ce-ĭ face, să-lŭ prindă, căcĭ prindêndu-lŭ ilŭ aruncă cu mâna până unde póte, şi in casulŭ acesta e sigurŭ că nu rĕmâne maĭ aprópe de semnŭ spre a deveni *clocie*.

Fesulŭ *clocieĭ* se iea de ceĭ-alţĭ jucătorĭ şi, pe când unulŭ dintre dînşiĭ îĭ ţine ochiĭ închişĭ cu mâna, eĭ ilŭ ascundŭ şi, întorcêndu-se la dînsulŭ, îĭ ḑicŭ, spre cutare parte ţi-amŭ ascunsŭ fesulŭ, acuma caută să-lŭ găsescĭ, şi toţĭ jucătoriĭ ţinêndu-se după dînsulŭ îĭ ḑicŭ: *află-ţĭ clocie pulĭlĭi!* (Află-ţĭ cloşcă puiĭ). Dacă reuşesce să-lŭ găsiască, caută să lovéscă cu dînsulŭ pe

vre-unulŭ dintre jucătorĭ, înainte ca aceştia să ajungă la *semnu* (la loculŭ unde s'aŭ pusŭ fesurile), şi lovitulŭ devine *clocie*. Dacă nu lovesce pe nimenĭ, totŭ elŭ rĕmâne *clocie*.

Cu topa.

(Cu mingea).

Jocurile cu *topa* (1) carĭ urméză aci, se obicĭnuescŭ de copiiĭ marĭ, şi anume de ceĭ dela 9—15 anĭ. Ele se jócă maĭ cu sémă în timpulŭ primăvereĭ şi vereĭ. Mingele le facŭ copiiĭ înşişĭ, şi ele sunt de maĭ multe felurĭ, după cum sunt şi jocurile: tarĭ (*strési*), moĭ (*móli*) şi săritóre (*ansăritóñie)* sunt cele maĭ obicĭnuite şi ele se facŭ: cele *tarĭ*, din sfóră, din petece de lână învîrtite cu sforĭ şi bine strînse; cele *moĭ*, de pĕrŭ, pe care copiiĭ îlŭ smulgŭ dela vacĭ şi-lŭ punŭ în apă spre a se întări şi a luà forma rotundă a mingeĭ, saŭ de fire dela rĕsboiŭ; cele moĭ potŭ servi şi ca săritóre, cu tóte acestea ele se facŭ maĭ de obiceiŭ de meşinŭ, învîrtitŭ cu sfóră.

87. *Topa cu darea* (2).

Joculŭ acesta se face în modulŭ următorŭ:

Unulŭ dintre jucătorĭ, de obiceiŭ acela care posedă *topa*, se pune în mijloculŭ celorŭ-lalţĭ şi aruncă *topa* în sus câtŭ póte. In timpulŭ acesta toţĭ ceĭ-lalţĭ se depărtéză de dînsulŭ, care în cotro-ĭ place. Cădêndŭ *topa*, acela care o aruncă în aerŭ, o iea şi lovesce pe cine póte. *Topa* odată aruncată, joculŭ s'a începutŭ, şi orĭ-cine póte, iea *topa* şi lovesce. Joculŭ constă în a se lovi cu *topa*. Une-orĭ se facŭ toţĭ băeţiĭ două bande, şi orĭ de câte orĭ unŭ băiatŭ dintr'o bandă iea *topa*, lovesce cu ea tot-deauna pe unulŭ din banda adversă.

88. *Cu topa ancălicari* (3).

La joculŭ acesta se strîngŭ toţĭ băeţiĭ carĭ ieaŭ parte la jocŭ, şi staŭ în picióre în formă de cercŭ. Unulŭ dintre eĭ lovesce *topa* de pămîntŭ ca

(1) *Topa* vine dela cuvintulŭ turcescŭ *topa*, care însémnă minge.

(2) *Topa* se numesce şi *şucă*, *minge* pe la Românii din Ohrida, şi *topcĭ* la ceĭ din Bitolia. Noĭ amŭ păstratŭ numele de *topă*, cum se ḑice la Avela (Epirŭ).

(3) La Avela (Epirŭ) se numesce *Topturdop*.

să se rădice sus. Fie-care dintre ceĭ-lalțĭ băețĭ se încércă s'o prindă în momentulŭ când s'a rădicatŭ *topa* în sus. Dacă nimenĭ n'o prins'o, trebue să lovéscă *topa* de pămîntŭ unŭ altŭ băiatŭ. Dacă o prinde cine-va, acesta încalică pe celŭ care a lovitŭ *topa* de pămîntŭ, și de călare o aruncă în mijloculŭ băețilorŭ, carĭ staŭ în jurulŭ călărețuluĭ, căutândŭ să o prindă. Dacă o prinde vre-unulŭ, descalecă călărețulŭ și încalecă celŭ care a prins'o, care la rêndulŭ sĕŭ face același lucru. Și încălicatulŭ se încércă încă să o prindă, și dacă reușesce, călărețulŭ devine calŭ și calulŭ călărețŭ. Dacă o prinde însușĭ călărețulŭ, nu se dă jos de călare, ci urméză. Când nimenĭ nu o prinde, toțĭ fugŭ în grabă în cotro le vine maĭ bine, și încălicatulŭ se repede la *topă* și trage să lovéscă pe cine crede că-lŭ póte nemeri. Dacă a reușitŭ, lovitulŭ devine calŭ și celŭ care a lovitŭ călărețŭ, și joculŭ se continuă. Dacă n'a lovitŭ, *topa* se iea de cine póte și e asvêrlită de unulŭ dintre jucătorĭ până când unulŭ va fi lovitŭ.

Dacă *topa*, lovită de pămîntŭ de călărețŭ, după ce s'a rădicatŭ odată, maĭ atinge pămîntulŭ și se maĭ rădică odată, nimenĭ nu trebue să o prindă, căcĭ cine o prinde devine calŭ, și calulŭ călărețŭ, de óre-ce atuncĭ se ḑice că *topă mâcă țară* (mingea a mâncatŭ pămîntŭ).

Nu se iea în considerație lovitura, când înainte de a fi lovitŭ cine-va *topa* a atinsŭ pămîntulŭ, căcĭ și în casulŭ acesta *topa mâcă țară*. Totŭ asemenea, când cine-va e lovitŭ pe *carne*, adecă pe mână saŭ față și celŭ care a lovitŭ stăruesce în a-lŭ încălică, lovitulŭ îĭ ḑice : *taliŭ carni, beaĭ sânḑiŭ?* (taiŭ carne, bea sânge ?), și numaĭ dacă primesce să bea sânge de omŭ, așà se prinde lovitura. In casulŭ acesta lovitulŭ se sgârie la piciorŭ cu unŭ acŭ și îĭ ḑice să bea, dacă poftesce. Dar lucrulŭ acesta nu se întîmplă decât fórte rarŭ, căcĭ băețiĭ consideră de mare pĕcatŭ a bea sânge de omŭ, de óre-ce atuncĭ se facŭ *uvreĭ* (evreĭ), în limba copiilorŭ: *uvridă* (jidanŭ), căcĭ evreiĭ, spunŭ băețiĭ, aŭ bĕutŭ și beaŭ sânge de creștinŭ.

Dacă cine-va, când se aruncă *topa*, reușesce să o prindă, celŭ care a aruncatŭ cu dînsa devine calŭ și celŭ care o prinde devine călărețŭ.

89. *Topa cu merlu.*

Toțĭ băețiĭ se facŭ douĕ bande ca la joculŭ *Pri un cicior*.

După acésta, cele douĕ bande se punŭ față în față la o depărtare una de alta de 20—25 pașĭ, după cum sunt băețiĭ maĭ marĭ saŭ maĭ micĭ. Se alege tot-deauna pentru joculŭ acesta o livede. După ce facŭ *cu arucarea chétrâ'ĭeĭ* (cu aruncarea petreĭ) cine să arunce *topa* maĭ întâĭ, fie-care dintre fruntașiĭ celorŭ douĕ bande, carĭ se numescŭ a parte *mumă*, îșĭ așéză copiiĭ

în ordine pe *semnu* (loculŭ unde staŭ cele douĕ bande) și jocul se începe. Una din cele douĕ *mumĭ* aruncă *topa ca mer* (de unde și numele joculuĭ) la *muma* din banda adversă A. Daca a prins'o, se ḑice ca banda A *a luatŭ semnu*. Apoĭ o aruncă *muma* bandeĭ A la *muma* bandeĭ B, care la rêndulŭ sĕŭ caută să o prindă, și prinḑêndo'o se ḑice că a luatŭ *semnu*. Când se aruncă *topa* dintr'o bandă într'alta, nu numaĭ *mumile* respective, ci toţĭ băeţiĭ ceĭ-alţĭ caută să o prindă. Dacă o bandă după ce a luatŭ *semnu* o maĭ prinde orĭ de câte orĭ va fi, va trimite la fie-care prindere pe câte unulŭ din băeţiĭ sĕĭ să încalece pe tovarășulŭ ce a avutŭ la *darea mână* în banda cea-laltă. Și celŭ călare maĭ de curind, când vede că *muma* caluluĭ sĕŭ prinde *topa*, o rupe la fugă spre a nu fi lovitŭ de dînsa cu *topa*. *Muma* n'are voe să tragă cu *topa* după călăreţŭ decât dela semnŭ, și dacă-lŭ lovesce, acesta se întórce la banda luĭ. Până când într'o bandă vorŭ fi călăreţĭ, vre-unulŭ din acéstă bandă nu póte să încalice pe vre-unulŭ din banda cea-laltă, ci caută să se scape. Când toţĭ dintr'o bandă aŭ reușitŭ a încălecà pe ceĭ din banda adversă, *muma* învingĕtóre se duce și încalecă pe *muma* învinsă și toţĭ călare îșĭ schimbă semnulŭ, adecă ceĭ învinșĭ încălecaţĭ se ducŭ până la semnulŭ învingĕtorilorŭ, și acolo descalecă călăreţiĭ și se întorcŭ la semnulŭ învinșilorŭ, după care faptŭ reîncepe joculŭ.

90. *Topa Ṽimbur-Ṽimbur* saŭ *Ṽim-Ṽim* (1).

La joculŭ acesta băeţiĭ se facŭ douĕ bande ca la joculŭ *Pri un cicior*.

Totŭ ca la joculŭ *Pri un cicior* se face unŭ *soir* mare, care se maĭ numesce și *semnu*. Se aruncă pétra saŭ se face *ștu-cara*, pentru a se vedé cine trebue să intre în *soir*. *Ștu-cara* se face în modulŭ următorŭ: Cele douĕ *mumĭ* se punŭ faţă în faţă la o depărtare de vre-o 7—10 pașĭ și, punêndŭ prima *mumă* piciorulŭ dreptŭ, ḑice: *ștu*. Făcêndŭ totŭ așà *muma* a doua, ḑice: *carà*. Apoĭ prima *mumă*, rădicândŭ piciorulŭ stângŭ și lipipindŭ călcâiulŭ de piciorulŭ dreptŭ, ḑice iarășĭ: *ștu!* Făcêndŭ totŭ așà *muma* a doua, ḑice: *carà*. Și totŭ așà urméză să facă până ce se apropie una de alta din ce în ce maĭ multŭ, și când depărtarea e așà de mică, în câtŭ nu maĭ încape talpa piciorului, așà în câtŭ piciorulŭ *mumeĭ* căreia este rêndulŭ să puie, atinge piciorulŭ *mumeĭ* adverse, se ḑice că acésta *căḑù* și prin urmare banda sa trebue să jóce partea neonorată a joculuĭ, adică a intrà în *soir*.

Banda cea-laltă se duce maĭ într'o parte, unde să nu pótă fi vĕḑută de vre-unulŭ din banda adversă, și acolo se dă *topa* unuia dintre eĭ. Toţĭ apoĭ

(1) La Ohrida se ḑice: *Cluc-Cluc*.

se întorcŭ la *semnu* fie-care cu mânile în buzunarŭ, saŭ învîrtite în póla haineĭ, cercândŭ a induce în eróre pe ceĭ din banda contrară, şi a-ĭ face să crédă că *topa* este la cine nu e. In *semnu* (*soir*) intră din banda cea-laltă (A), întâia dată unulŭ singurŭ. Celŭ care posedă *topa*, îndată ce-ĭ vine la socotélă, lovesce pe acelŭ din *semnu*, dela *soir* însă, şi toţĭ tovarăşiĭ seĭ (din banda B) trebue să plece care în cotro póte. Imediatŭ unulŭ din ceĭ din banda A, iea *topa* şi caută să lovéscă pe orĭ-cine din banda B. Dacă n'a lovitŭ, celŭ din *soir* se arde şi ese afară, iar în *semnu* intră toţĭ, tovarăşiĭ seĭ, şi din banda B dă totŭ celŭ care a maĭ lovitŭ pe întâiulŭ, şi când lovesce pe cine-va din banda A, tovarăşiĭ seĭ nu maĭ plécă, ci numaĭ elŭ singurŭ. Totŭ ca maĭ sus, şefulŭ bandeĭ A se repede imediatŭ să iea *topa* şi caută să-lŭ lovească. Dacă-lŭ lovesce, se arde acesta şi-ĭ iea loculŭ unŭ altulŭ, totŭ din banda sa (B), care face acelaşĭ lucru, şi dacă primulŭ intratŭ din banda A în *soir* n'a fostŭ *scosŭ* (arsŭ), adecă n'a fostŭ lovitŭ saŭ a fostŭ lovitŭ, însă când fugeaŭ ceĭ din banda B, unulŭ dintre eĭ a fostŭ, nemeritŭ cu *topa* de unulŭ din banda A, rĕmâne în *soir* totŭ acela, şi acuma trebue să dea unulŭ din banda B, nu acelŭ arsŭ însă, şi dacă-lŭ nemeresce, toţĭ tovarăşiĭ seĭ trebue să plece, şi imediatŭ unulŭ din ceĭ din banda A iea *topa* şi dă în cine póte. Dacă-lŭ nemeresce, se arde şi trebue să dea unŭ altulŭ. Dacă nu-lŭ lovesce, celŭ intratŭ din banda A e scosŭ, şi intră toţĭ tovarăşiĭ seĭ şi se urméză cum amŭ spusŭ maĭ sus.

Dacă toţĭ din *semnu* aŭ fostŭ scoşĭ, joculŭ reîncepe şi rolurile bandelorŭ nu se schimbă. Dacă toţĭ din banda B s'aŭ arsŭ (*se arsiră*) fără să pótă scóte pe ceĭ din banda A, rolurile se schimbă şi joculŭ reîncepe. Ceĭ din banda A, carĭ trebuiaŭ să intre în *semnu* (*soir*) se numescŭ: *di năuntru*, ceĭ carĭ trebuiaŭ să scótă pe ceĭ din *soir*, se numescŭ: *di afară.*

Se consideră scosŭ şi când celŭ din *soir* ese afară din semnŭ.

92. *Cu pàpa (1); topa semnuluĭ (2); topa 'n chétră (3); tòpcheri (4).*

Totŭ ca la joculŭ *Pri un cicior*, şi acĭ băeţiĭ se facŭ două bande şi aruncă pétra spre a se vedé cine trebue să şédă la *pàpă* orĭ *semnu. Pàpă* se numesce o pétră mare câtŭ capulŭ uneĭ vite, netedă şi care se pune la semnŭ. Să presupunemŭ că a cădutŭ bandeĭ A să dea *topa* dela *pàpă*, şi banda B să jóce rolulŭ celŭ-laltŭ, care constă în a prinde *topa dată,*

(1) Cu *pàpă* se zice la Avela.
(2) *Topa semnuluĭ* la Vlaho-Clisura, Mascopuli, şi la Româniĭ Farşeroţĭ.
(3) Idem.
(4) La Ohrida şi la Româniĭ din Lunca, Iancoveţŭ şi Beala.

saŭ când nu potŭ a o prinde, a cercà să lovéscă *pàpă* cu *topa*, din loculŭ unde s'a dusŭ în urma loviturel din partea unuia din banda A. Iată cum se face joculŭ acesta:

Unulŭ din banda A stă în picióre lângă *pàpă* şi, luândŭ *topa*, o aruncă puţinŭ în sus ca *mer* şi, când *topa* se cobóră cam în faţa jucătoruluĭ, îĭ aplică o lovitură în partea băeţilorŭ din banda B, carĭ caută să o prindă şi carĭ se punŭ la o depărtare maĭ mare saŭ maĭ mică dela *semnu (pàpă)* după cum celŭ care e să *dea* (să lovéscă *topa)*, o dă maĭ multŭ saŭ maĭ puţinŭ departe. Dacă *topa* e prinsă de vre-unulŭ din banda B, celŭ care a datŭ *(dédi)* se arde şi trebue să-ĭ iea loculŭ unŭ altŭ tovarăşŭ. Dacă nimenĭ n'a prins'o, şefulŭ bandeĭ B iea *topa* şi din loculŭ unde s'a dusŭ se încércă să lovéscă *pàpa,* şi dacă a lovit'o, celŭ care a datŭ *se-arsi.* Dacă nu s'a arsŭ jucătorulŭ socotesce *una* şi maĭ dă. In momentulŭ când aplică lovitura, trebue să ḑică şi câte loviturĭ are saŭ simplu câte are. De exemplu când este să lovéscă *topa* pentru a doua óră, zice că are douĕ, saŭ numaĭ: *douĕ*! Dacă se întîmplă ca jucătorulŭ să nu spue, ceĭ din banda adversă scuipă şi-ĭ ḑicŭ în gură mare: *ptiù, tĭ-arsişĭ* (ptiù, te-aĭ arsŭ) şi tóte câte a făcutŭ până atuncĭ nu se consideră de locŭ. Din causa acésta se nascŭ certe printre băeţĭ, maĭ cu sémă când jucătorulŭ a făcutŭ multe loviturĭ. Totŭ aşà se întîmplă când jucătorulŭ greşesce câte are, şi în locŭ să spuĭe adevĕratulŭ numĕrŭ, spune maĭ multŭ saŭ maĭ puţinŭ. In casulŭ întâiŭ e constrînsŭ să încépă dela *unu*, fiindŭ-că nu i se consideră câte (loviturĭ) are; în casulŭ alŭ doilea (când spune maĭ puţine loviturĭ decât are) şi revine la adevĕratulŭ numĕrŭ, nu i se consideră decât atâtea (loviturĭ), câte a spusŭ în gura mare.

Când vre-unulŭ din banda B a prinsŭ *topa* după ce *mâcă ţéră* (a atinsŭ pămîntulŭ), nu se iea în consideraţie. Când *topa* a căḑutŭ pe o casă saŭ pe unŭ arbore, şi de acolo căḑêndŭ, vre-unulŭ din banda B o prinde, atuncĭ se iea în consideraţie, fiind-că casa şi arborulŭ nu e *ţéră*. Când *topa* fiindŭ prinsă de unulŭ din banda B, se întórce bandeĭ A, trebue să o lovéscă odată de pămîntŭ, ca să mănânce *ţéră*, căcĭ în casulŭ când li se aruncă ast-felŭ ca ceĭ din banda A să o prindă în mână, jucătorulŭ de la *pàpă* i-a păcălitŭ şi nu se arde, de óre-ce *topa* nu *mâcă ţéră*.

După învoiala dela începutŭ, spre a puté să aibă banda A o *câvală*, trebue să facă 10, 20, 30 saŭ une-orĭ şi maĭ multe loviturĭ, plus în totdeauna încă o lovitură care se numesce *talĭe* şi după care toţĭ din banda A încalecă pe ceĭ din banda B, fie-care pe tovarăşulŭ ce a avutŭ la *darea mână*, de unde s'a dusŭ *topa* la *talĭe* până la *semnu*. Banda învingĕtóre începe joculŭ fără schimbare de rolurĭ.

De multe orĭ la joculŭ acesta se întîmplă ca jucătorulŭ, când lovesce

topa, nu o nemeresce bine; dacă *topa* lovită prostŭ cade în apropierea jucătoruluĭ, în câtŭ distanţa dela *pàpă* până la *topă* nu-ĭ maĭ mare decât póte sări într'o singură săritură jucătorulŭ, acesta dacă vrea póte să nu considere lovitura acésta şi să maĭ dea încă odată. Atuncĭ se ḑice că banda adversă B are o *uchi* (pealocurea se ḑice *cufă).* Nu i se permite jucătoruluĭ maĭ multe de treĭ *uchi.* Dacă şi a treia lovitură a fostŭ totŭ *uchi,* elŭ (jucătorulŭ) şi-a trecutŭ rêndulŭ *('şĭ trecu aradu).* Dacă însă n'a fostŭ a doua saŭ a treia lovitură *cufă (uchi)* ci a lovit'o bine, ceĭ din banda B, înainte de a trage cu dînsa pe *pàpă*, trebue să arunce *uchea.* Iată cum se aruncă *uchile:* Unulŭ din banda B îşĭ prinde cu mâna stângă urechea dréptă şi trece mâna dréptă în care ţine şi *topa* între peptŭ şi mâna stângă, şi apoĭ câtŭ póte aruncă *topa* în spre *pàpă.* Ceĭ-alţĭ din banda A în timpulŭ acesta staŭ în jurulŭ luĭ şi caută să o apuce. Dacă aŭ apucat'o, se ḑice că aŭ făcutŭ *una.* Dacă n'aŭ pututŭ s'o apuce, acela care a aruncatŭ *uchea* trage cu *topa* asupra *pàpeĭ* de acolo unde este *topa* acum. Dacă a pututŭ să arunce *uchea* ast-felŭ ca să trécă dincolo de *semnu (pàpă)*, atuncĭ s'a arsŭ jucătorulŭ din banda A. Totŭ aşà se aruncă când sunt şi douĕ *uchĭ.*

Când vre-unulŭ din banda B, în momentulŭ când *dă* unŭ jucătorŭ din banda A, póte să lovéscă cu mâna *topa*, aşà de tare în câtŭ să trécă semnulŭ, jucătorulŭ s'a arsŭ. Se învoescŭ dela începutŭ, dacă se primesce a se da şi strîmbŭ orĭ nu, şi dacă, când se dă strîmbŭ, se permite a *eşi* dreptŭ cu *pàpa* saŭ a se da chiar de unde s'a dusŭ *topa.*

93. *De-ancâlicarea; a topa 'ncalar; cu pirustia.*

Totŭ ca la joculŭ *Pri un cicior*, şi acì se facŭ douĕ bande (A şi B). După acésta facŭ cine trebue să se facă caĭ (*calĭ*) şi cine călăreţĭ (*călărĭ*, *cărălĭ*) prin aruncarea petreĭ, saŭ prin *stu-cură* etc., şi joculŭ începe. Presupunemŭ că ceĭ din banda A sunt caĭ, iar ceĭ din banda B călăreţĭ. Călăreţiĭ încalecă fie-care pe tovarăşulŭ sĕŭ şi se punŭ în formă de cercŭ, fie-care părechе departe una de alta cu vre-o 10 paşĭ. Unulŭ dintre călăreţĭ iea *topa* şi o aruncă unuĭ altŭ călăreţŭ din drépta luĭ şi strigă: una! Acesta caută să o prindă, şi dacă o prinde, o aruncă la călăreţulŭ din drépta sa şi ḑice: douĕ! Totŭ aşà facŭ şi următoriĭ, şi dacă se facŭ *ḑece*, se maĭ face încă una, care se numesce *talĭa*, şi călăreţiĭ îşĭ schimbă caiĭ, fie-care mergêndŭ la calulŭ călăreţuluĭ din drépta sa şi continuă ca maĭ sus. Dacă se întîmplă ca vre-unŭ călăreţŭ să nu pótă apucà *topa*, iute toţĭ călăreţiĭ o rupŭ la fugă, fie-care în direcţia ce-ĭ place. In timpulŭ acela unulŭ din banda A iea *topa* şi caută să lovéscă pe vre-unulŭ din banda B. Dacă a

nemeritŭ, ceĭ din banda A devinŭ călărețĭ și ceĭ din banda B caĭ, și joculŭ continuă, precum amŭ arĕtatŭ maĭ sus. Dacă n'a lovitŭ pe nicĭ unulŭ, joculŭ continuă, păstrândŭ fie-care rolulŭ pe care l'a avutŭ. Când celŭ din banda A trage cu *topa,* nu trebue să se depărteze maĭ multŭ de o săritură de *semnu* (acì semnulŭ e cerculŭ pe care staŭ părechile de caĭ și călărețĭ). Dacă lovitura se dă pe *carni* nu se prinde pentru aceleașĭ motive arĕtate la joculŭ *cu topa a'ncălicari.* Când o bandă s'a schimbatŭ de atâtea orĭ în câtŭ fie-care călărețŭ a ajunsŭ la calulŭ sĕŭ, îndată ce se maĭ face ḑece și *talĭe,* în locŭ să se schimbe caiĭ și fie-care călărețŭ să trécă la calulŭ tovarășuluĭ sĕŭ, se aruncă *topa* în mijloculŭ cerculuĭ și fie-care călărețŭ o rupe la fugă, ca și în casulŭ când cine va n'a prinsŭ *topa.* Dacă ceĭ din banda A aŭ pututŭ acum să lovéscă pe vre-unulŭ din banda B, se continuă joculŭ prin schimbarea rolurilorŭ, iar dacă nu, tot ceĭ din banda A rĕmânŭ a fi caĭ.

94. *A topa 'n mur.*

Cu joculŭ acesta nu se potŭ jucà decât câte treĭ băețĭ. Se alege pentru jocŭ unŭ zidŭ înaltŭ și unulŭ (orĭ-care) dintre ceĭ treĭ iea *topa* și, lovind'o de zidŭ, când e să cadă, o așteptă în mână. Dacă o prinde, se ḑice că *ari ună.* Totŭ așà continuă până să facă 10, 20, 30 etc. după cum se învoescŭ, plus *talĭa.* Totŭ așà facŭ și următoriĭ doĭ. Dacă toțĭ aŭ reușitŭ să le facă, reincepŭ totŭ ca maĭ sus, până când unulŭ din ceĭ treĭ nu póte să facă numĕrulŭ cerutŭ și *topa* îĭ cade. Atuncĭ acesta e încălecatŭ de unulŭ din ceĭ-lalțĭ doĭ, iar alŭ treilea continuă a face cu *topa* în *mur* numĕrulŭ ce se cere. Dacă reușesce, descalecă călărețulŭ și încalecă dînsulŭ, iar călărețulŭ trebue să *facă* numĕrulŭ cerutŭ. Așà se continuă, și când cine-va nu póte să facă numĕrulŭ cerutŭ, ci-ĭ cade topa, devine calŭ, și fostulŭ calŭ devine călărețŭ, iar alŭ treilea continuă a *da topa 'n mur.*

A pulĭana.

Jocurile acestea se obicĭnuescŭ numaĭ de băețĭ și se jócă de obiceiŭ primăvara și maĭ cu sémă tómna. Bĕțulŭ cu care eĭ jócă se numesce *pulĭan*, *ș-cop*, *țópit*, și se face de orĭ-ce lemnŭ. Se preferă celŭ de cornŭ fiind-că este maĭ tare și lovesce maĭ bine. Totŭ așà în ceea ce privesce țurcele (numite la Macedo-Românĭ: *ședengi*, *ciulică*, *ciulengă*), se preferă cele de cornŭ, fiind-că mergŭ maĭ departe când sunt lovite. *A pulĭana* se numesce orĭ-ce jocŭ, în care trebue să te servescĭ de unŭ bĕțŭ.

95. *A bìşca (bicìca)* (1); *de-a còtca* (2); *cu pórca* (3); *De alixàndra* (4).

Potŭ luà parte la jocŭ orĭ câţĭ băeţĭ vorŭ voi. Eĭ facŭ o grópă mare de unŭ decimetru, care se numesce *biserică*; toţĭ băeţiĭ aŭ câte unŭ bĕţŭ, care se numesce *şcop*. In jurulŭ bisericeĭ, la o depărtare de doĭ, treĭ metri, fie-care jucătorŭ îşĭ face o gaură *(gùvă)* mică, câtŭ să încapă vîrfulŭ şcopuluĭ sĕŭ. Găurile băeţilorŭ se află depărtate una de alta cu 2 — 3 paşĭ. După acésta *se facŭ*, şi cine rĕmâne trebue să pască *pórca*. *Facerea* se face saŭ ca la joculŭ *Cu chétra a'scàndire*, saŭ unulŭ dintre jucătorĭ iea tóte şcópele şi, după ce le face mănuchiŭ, ţinêndu-le din mijlocŭ, le aruncă peste capŭ, şi după acésta umblă cu călcâile îndărătŭ spre partea unde a aruncatŭ şcópele, fără a se uità într'acolo, şi stăpânulŭ lemnuluĭ pe care-lŭ va călcà se face *porcarŭ*. Saŭ se maĭ face şi în modulŭ următorŭ: Toţĭ băeţiĭ se adună la *biserică*, unde punŭ vîrfurile şcópelorŭ lorŭ. Unulŭ dintre eĭ numeră până la unŭ numĕrŭ convenitŭ de maĭ înainte şi când finescŭ, fie-care caută să prindă o gaură, adică să puie vîrfulŭ şcopuluĭ într'una din găurile făcute, şi fiindŭ-ca găurile sunt câţĭ băeţĭ maĭ puţinŭ una, unulŭ dintre eĭ trebue să rĕmâie fără gaură. Acesta se face *porcarŭ*.

Pórca este unŭ *guguclŭ* (cocianŭ), unŭ osŭ de calŭ, saŭ unŭ lemnŭ rotundŭ. Ca să se încépă jocŭlŭ, se pune pórca pe marginea *bisericeĭ* şi unulŭ dintre jucătorĭ îĭ trage o lovitură. Porcarulŭ se duce şi o adună cu vîrfulŭ bĕţuluĭ şi caută să o puie în biserică.

N'aŭ dreptŭ, atâtŭ porcarulŭ câtŭ şi ceĭ-lalţĭ băeţĭ, s'o apuce cu mâna. Când porcarulŭ voesce să puie pórca în *biserică*, ceĭ-lalţĭ cércă prin tóte chipurile să i-o lovéscă tare şi ast-felŭ să o depărteze de *biserică*. Porcarulŭ o păzesce cu şcopulŭ sĕŭ, pe care, în momentulŭ când cine-va voesce să lovéscă pórca, ìlŭ pune înainte şi lovesce pe şcopŭ. Când băeţiĭ rădică şcopulŭ spre a lovì pórca, se păzescŭ ca nu cum-va porcarulŭ să le apuce gaura maĭ înainte. In casulŭ acesta, porcarulŭ care a găsitŭ gaură scapă, şi devine porcarŭ celŭ *scosŭ* din gaură. Când porcarulŭ reuşesce să puie pórca în *biserică*, fie-care trebue să schimbe gaura şi să prindă pe o alta. Porcarulŭ încă, în momentulŭ când se face schimbulŭ, caută

(1) *A bişca* saŭ *bicìca* se numesce la Avela, unde se dă şi scrófeĭ de obiceiŭ numele acesta când o îndémnă să mérgă.

(2) Se numesce jocŭlŭ aşà la Româniĭ Grămusteni, Vlaho-Clisura, etc.

(3) Pretutindenĭ.

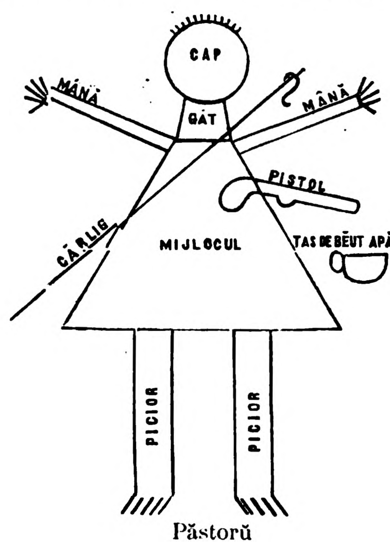
(4) Numaĭ la Vlaho-Clisura.

să prindă și elŭ o gaură, și cine rĕmâne fără gaură, devine porcarŭ. Joculŭ apoĭ reîncepe.

La Vlaho-Clisura, când se schimbă găurile, se strigă de toțĭ băețiĭ: *Alexáaandra.*

96. *Cu murmințilĭ.*

La jocŭ potŭ luà parte orĭ-câțĭ băețĭ. Fie-care băiatŭ are și școpulŭ sĕŭ cu care îșĭ face o *guvă* (gaură) mică, după ce se așédă la vre-o 4—6 pașĭ departe unulŭ de altulŭ și în formă de cercŭ. Loculŭ unde se jócă bĕețiĭ trebue să fie planŭ *(padi)*. După ce fie-care băiatŭ îșĭ iea loculŭ lângă gaură, unulŭ dintre eĭ — celŭ care a rĕmasŭ după ce *s'aŭ făcutŭ* — aruncă *ciulica* celuĭ dela drépta sa, care o aștéptă, ca să o lovéscă cu bĕțulŭ. Dacă a atins'o, toțĭ, afară de celŭ care o aruncase, trebue să mérgă să puie vîrfulŭ bĕțuluĭ lorŭ în gaura aruncătoruluĭ (*s' da di guva* = să dea de gaură) și să se întórcă la găurile lorŭ, unde trebue să țină vîrfulŭ bĕțuluĭ înăuntru. Aruncătorulŭ în timpulŭ acesta alérgă după *ciulică*, și luând'o, caută s'o puie în gaura unuia dintre jucătorĭ, înainte ca acesta să aibă timpulŭ de a se întórce la gaură, saŭ când cine-va din nebăgare de sémă nu ține bĕțulŭ în gaură. Dacă reușesce la acésta, celŭ căruia i s'a pusŭ *ciulica* în gaură, trebue să o arunce la băiatulŭ din drépta sa. Dacă n'a reușitŭ s'o puie în gaură, totŭ elŭ trebue să o arunce aceluiașĭ băiatŭ.

Păstorŭ

Când o aruncă, dacă celŭ care o aștéptă să o lovéscă, nu o nemeresce, trebue elŭ să o arunce la celŭ din drépta sa. De multe orĭ, după învoiala dela începutŭ, pe când unulŭ dintre eĭ aruncă *ciulica* celuĭ din drépta sa, ceĭ-alțĭ — afară de celŭ care aștéptă *ciulica* — staŭ pe lângă aruncătorŭ și, îndată ce o aruncase și o lovise cel-laltŭ, eĭ începŭ să-ĭ sape gaura cu bețele lorŭ, carĭ sunt ascuțite la vîrfŭ. Totŭ scopulŭ joculuĭ constă în a se face prin săpăturĭ pe pămîntŭ, începêndŭ dela gaură, o imagine de omŭ. Unde e gaura, se face o mică grópă câtŭ mărimea capuluĭ jucătoruluĭ respectivŭ: după acésta i se facŭ gâtulŭ *(gușa)*, mijloculŭ, picióréle, mânile. Atuncĭ se ḑice că s'a făcutŭ jucătoruluĭ mormîntulŭ *(murmintili)*, și când s'a isprăvitŭ de

totŭ, băeţiĭ întrébă pe jucătorulŭ respectivŭ, ce doresce să devie în viéţa sa: căpitanŭ, păstorŭ, dascălŭ, armatolŭ *(armătulă)*, neguţătorŭ, etc. şi după meseria ce-şĭ alege, băeţiĭ sunt datorĭ să-ĭ facă şi treĭ ustensile aparţinêndŭ aceleĭ meseriĭ.

După ce i s'a îndeplinitŭ cea din urmă dorinţă şi nu maĭ remâne nimicŭ de făcutŭ, jucătorulŭ respectivŭ este înmormîntatŭ, adecă aşezatŭ ca mortŭ în mormîntulŭ ce i s'a făcutŭ, şi în jurulŭ sĕŭ băeţiĭ înfingŭ şcópele, presupunêndŭ că sunt luminărĭ, după cum se obicĭnuesce la mortŭ. După ce vinŭ în jurulŭ luĭ de treĭ orĭ, cântândŭ ca preoţiĭ pe nasŭ diferite cântece, între carĭ şi pe: *Alison, balison*, etc., toţĭ se depărtéză în graba cea maĭ mare, căcĭ mortulŭ ese din mormîntŭ, şi apucândŭ beţele începe să le asvêrle asupra celorŭ-lalţĭ, voindŭ a-ĭ lovi pe corpŭ, dar nu nimeresce maĭ nicĭ odată, căcĭ toţĭ se depărtéză. După ce s'a asvîrlitŭ tóte şcópele, joculŭ se reîncepe.

97. *Corimbocĭ, 'mbocĭ? — 'mbocĭ; corimbiri 'mbocĭ? — 'mbocĭ.*

La joculŭ acesta toţĭ băeţiĭ se facŭ douĕ bande (A şi B), precum la joculŭ *Pri un cicior*. După acésta se *dă ciulenga*. *Darea ciulengeĭ* (1) se face precum urméză: Cu rêndulŭ începêndŭ băeţiĭ dintr'o bandă, fie-care apucă bĕţulŭ *(şcopul)* cam dela mijlocŭ cu mâna dréptă şi făcêndŭ ca cea-laltă jumĕtate parte a bĕţuluĭ să-ĭ vie subsóră, ţinêndu-lŭ ast-felŭ în linie orizontală, cu mâna stângă apucă *ciulenga* dela mijlocŭ şi, aducêndo asupra bĕţuluĭ, o lasă şi începe să o lovéscă de câte orĭ póte. Acela care *dă* înainte de a lăsà *ciulenga* şi a începe să lovéscă, trebue să puie celorŭ din banda adversă întrebarea: *Corimbocĭ* saŭ *corimbiri 'mbocĭ*, şi numaĭ după ce i se respunde: *'mbocĭ* saŭ *bocĭ* trebue să încépă a lovi (se ḑice la jocŭ: *a face* saŭ *s'da)* şi dacă cine-va *dă* fără să puie întrebarea de maĭ sus, saŭ după ce întrébă nu aştéptă şi rĕspunsulŭ, nu se socotescŭ *câte (loviturĭ) dă* şi trebue să încépă de noŭ. Loviturile trebue să se facă de jos în sus, *ciulenga* fiindŭ asupra bĕţuluĭ. Când lovitura se face de sus în jos, acéstă lovitură se ḑice: *di pri ghiosŭ* (de pe jos) saŭ (la Ohrida) *uchi*.

De câte orĭ lovesce cine-va *ciulenga*, atâtea loviturĭ are să dea, când va incepe joculŭ.

Loviturile se numescŭ: *dărĭ* (dare pl. dărĭ). Ceĭ dintr'o bandă ţinŭ socotélă pentru ceĭ din banda adversă, adecă socotescŭ câte loviturĭ face fie-care din acea bandă şi câte aŭ peste totŭ. Banda care *are maĭ multe* (loviturĭ =

(1) Darea *ciulengáliei* se numesce şi *corimbocĭ, 'mbocĭ*.

dărĭ) *dă* întâia. — Fie banda A, care are maĭ *multe*. Acéstă *dare* se face în modulŭ următorŭ: Fie-care din banda A lovesce *ciulenga* începêndŭ dela semnŭ în spre partea convenită dela începutŭ, de atâtea orĭ câte *dărĭ* (lovi. turĭ) are. Pe când aceştia daŭ, toţĭ ceĭ-lalţĭ din banda B caută să prindă *ciulenga* orĭ să o lovéscă cu beţele îndărătŭ spre semnŭ. Dacă o prindŭ, o daŭ jos *s'mîcă ţéră* şi o întorcŭ celuĭ care a datŭ, ca să dea iarăşĭ de unde a datŭ, de óre-ce acesta *a arsŭ* cu o lovitură şi trebue să dea restulŭ, dacă maĭ are; iar dacă nu maĭ are altele, trebue să dea unŭ altulŭ din banda A. Când *ciulenga* e lovită cu beţele îndărătŭ, jucătorulŭ continuă a *da* restulŭ, dacă are, de acolo unde s'a întorsŭ *ciulenga*. Când termină unulŭ, continuă a da celŭ-laltŭ din loculŭ unde s'a dusŭ *ciulenga* la cea din urmă lovitură.

Loviturile *di pri ghiosŭ* se daŭ ast-felŭ: Celŭ care are să dea o ast-felŭ de lovitură, stă pe piciorulŭ dreptŭ şi, ridicândŭ piciorulŭ stângŭ, lovesce *ciulenga* pe sub acestŭ piciorŭ.

După ce toţĭ din banda A aŭ datŭ, începŭ să dea ceĭ din banda B, de acolo unde s'a dusŭ *ciulenga* la cea din urmă lovitură a celuĭ din urmă din banda A, în spre semnŭ; adecă, pe când ceĭ din banda A se depărtaŭ din ce în ce maĭ multŭ de semnŭ, ceĭ din banda B caută să se apropie din ce în ce maĭ multŭ. Dacă, după ce toţĭ din banda B aŭ datŭ, *ciulenga* n'a ajunsŭ până la semnŭ, eĭ sunt încălecaţĭ de ceĭ din banda A, de unde a rĕmasŭ *ciulenga* până la semnŭ. Dacă însă *ciulenga* a trecutŭ semnulŭ, eĭ încalecă pe ceĭ din banda A, de unde s'a dusŭ *ciulenga* până la semnŭ. Când distanţa dela *ciulengă* până la semnŭ nu e maĭ mare de câtŭ póte sări celŭ maĭ bunŭ săritorŭ din bandă, nu se încalecă nimenĭ, şi joculŭ reîncepe. La încălecare, fie-care dintr'o bandă încalecă pe tovarăşulŭ ce a avutŭ la începutulŭ joculuĭ, când s'a *datŭ mână*. (V. joculŭ *Pri un cicior).*

98. *Tu guvă cu asvêrnâĭarea.*

Se face o gaură *(guvă)* lungăréţă şi mică.

Se potŭ jucà doĭ saŭ maĭ mulţĭ băeţĭ; când se jócă maĭ mulţĭ, se împărţescŭ în două bande, ca la joculŭ *Pri un cicior*.

Vomŭ descrie joculŭ, presupunêndŭ doĭ jucătorĭ, pentru că ceea ce se petrece cu doĭ se petrece şi cu maĭ mulţĭ. Ceĭ doĭ jucătorĭ se *facŭ* şi cine remâne, stă la *guvă*. Fie acesta A şi cel-laltŭ B.

A pune vîrfulŭ bĕţuluĭ în *guvă* şi pe de-asupra vîrfuluĭ, pe *guvă*, pune *ciulenga*, şi apucândŭ bĕţulŭ dela mijlocŭ aruncă *ciulenga* cu vîrfulŭ bĕţuluĭ câtŭ póte maĭ departe. B, care stă la óre-care depărtare de acolo, caută saŭ să prindă *ciulenga* saŭ să o lovéscă cu bĕţulŭ sĕŭ spre gaură îndărătŭ.

Dacă reuşeşce să o prindă saŭ să o lovéscă aşà în câtŭ *ciulenga* să ajungă la gaură, A se *arde* şi prin urmare trebue să-şĭ schimbe rolulŭ sĕŭ cu B.
Dacă nicĭ o prinde nicĭ o lovesce, B apucă *ciulenga* şi trebue să o arunce lângă gaură. In timpulŭ acesta, A *asvârnăĭaşti* (târăşte) bĕţulŭ şi caută să lovéscă *ciulenga*. Dacă *ciulenga* s'a dusŭ lângă *gură*, aşà în câtŭ depărtarea dela gaură până la *ciulenga* nu este maĭ mare decât lungimea bĕţuluĭ, A se arde. In casul contrariŭ, dacă încape lungimea bĕţuluĭ de odată saŭ de maĭ multe orĭ, A socotesce atâtea. Acestŭ jocŭ se jocă până la 10, 20, etc., după învoiala dela începutulŭ joculuĭ, şi când celŭ care dă a făcutŭ numĕrulŭ convenitŭ, maĭ dă încă odată câtŭ póte, şi de unde se duce *ciulenga*, de acolo încalecă pe adversarulŭ sĕŭ până la gaură.
Lovitura cea din urmă se numesce *calu*.

99. *Pri şcop; pri pulĭan.*

Joculŭ se face după cum amŭ arĕtatŭ maĭ sus. Diferenţa consistă în aceea că, în locŭ de a *asvârnâi* bĕţulŭ, se aşéză crucişŭ pe gaură, şi dacă B aruncă *ciulenga* şi nu lovesce bĕţulŭ, A, aşezândŭ *ciulenga* pe marginea gaureĭ, o lovesce puţinŭ spre a se ridicà în sus, şi când s'a ridicatŭ, caută să o lovéscă tare, spre a o depărtà de gaură. Iĭ maĭ dă o lovitură totŭ aşà de acolo unde s'a dusŭ *ciulenga*, şi după acésta încă una până la treĭ. Dacă după treĭ loviturĭ, B nu póte să sară în treĭ săriturĭ, de unde s'a dusŭ *ciulenga* până la gaură, A începe să numere de câte orĭ încape bĕţulŭ sĕŭ dela *ciulengă* până la gaură şi dacă face numĕrulŭ convenitŭ la începutulŭ joculuĭ, dă încă odată, după cum amŭ arĕtatŭ, şi de unde s'a dusŭ *ciulenga*, încalecă pe adversarulŭ sĕŭ până la gaură. Acéstă din urmă lovitură se numesce *calu*.
Dacă însă B a lovitŭ cu *ciulenga* bĕţulŭ aşezatŭ pe gaură saŭ a pututŭ să sară în treĭ săriturĭ dela *ciulengă* până la gaură, A se arde şi rolurile se schimbă.

100. *Cu lemnulŭ pri ḑédit.*

Unulŭ dintre jocurile obicĭnuite de copiĭ este şi acesta. Joculŭ consistă în a luà bĕţulŭ cu care se jócă saŭ orĭ-ce altŭ bĕţŭ şi, punĕndu-lŭ pe degetŭ, caută să-lŭ ţină câtŭ se póte maĭ multŭ. Degetulŭ obicĭnuitŭ pe care băiatulŭ aşéză bĕţulŭ verticalŭ, este celŭ arĕtătorŭ. Pe când băiatulŭ se mişcă când într'o parte, când într'alta, căutândŭ să păstreze echilibrulŭ,

ca să nu-ĭ cadă bĕţulŭ, ceĭ-lalţĭ copiĭ numĕră, până-ĭ cade. Cine a pututŭ să-lŭ ţie maĭ multŭ, acela se declară învingĕtorŭ.

Cu antrisărirea.

(Cu sărirea).

Jocurile carĭ urméză sunt cele maĭ multŭ gustate de băeţiĭ de 10 — 20 anĭ şi, după cum vomŭ arĕtă, ele nu sunt despreţuite nicĭ de bărbaţĭ.

Ele se daŭ de obiceiŭ la ḑile de sĕrbătorĭ, şi celŭ care se distinge, are renume şi trecere printre tovarăşiĭ sĕĭ. E destulŭ să amintescŭ pe revoluţionarulŭ de la 1878 căpitanŭ Leonida-Hagi-Biră, care trecea în totŭ Epirulŭ şi Tesalia de celŭ maĭ bunŭ săritorŭ în jocurile carĭ urméză. Poporulŭ spune că elŭ putea să sară peste treĭ iepe, aşezate una lângă alta în şirŭ, dintr'o singură săritură. Elŭ era originarŭ din Samarina, orăşelŭ românescŭ de pe cóstele Pinduluĭ în Epirŭ. Fetele încă preferă pe aceştia în loculŭ celorŭ-lalţĭ.

101. *An treilea.*

La loculŭ acesta potŭ luà parte orĭ-câţĭ băeţĭ vorŭ voi.

Se jócă atâtŭ de băeţĭ câtŭ şi de flăcăĭ şi bărbaţĭ, de obiceiŭ la sĕrbătorĭ după terminarea horeĭ.

Se trage o linie pe pămîntŭ, care se numesce *semnu*, şi toţĭ câţĭ se jócă se aruncă în treĭ săriturĭ, călcândŭ pe semnŭ după ce iea *vanţu* (după ce-şi daŭ vîntŭ).

Scopulŭ joculuĭ este a se vedé cine póte sări maĭ *multŭ* (maĭ departe), în treĭ săriturĭ *(an treilea)*, şi de sigurŭ aceĭ maĭ iuţĭ şi maĭ uşorĭ la piciorŭ sarŭ maĭ multŭ.

De multe orĭ se facŭ prinsorĭ de maĭ înainte între jucătorĭ, carĭ se provócă, ba că cutare sare maĭ departe, ba că nu cutare, ci cutare. Prinsorile constă în a da o petrecere cine va perde. Când se facŭ prinsorĭ se determină de maĭ înainte, de câte orĭ trebue să sară ceĭ carĭ aŭ pariatŭ, şi numaĭ ultima săritură *(antrisâriri)* se prinde. Cine întrece la ultima săritură în treĭ *(an treilea)*, acela câştigă.

102. *An treilea cu artisirea.*

Se pune, ca la joculŭ precedentŭ, unŭ *semnu*, şi totŭ ca la joculŭ precedentŭ, băeţiĭ sarŭ în treĭ săriturĭ, călcândŭ pe *semnu*. Cine *rĕmâne*, adecă

cine a săritŭ maĭ aprópe de semnŭ, *se bagă*. A se băgà cine-va, însémnà a sărí, călcândŭ pe semnŭ cu amândouĕ piciórele, o singură săritură, şi acolo unde a săritŭ, să se aşeze în picióre şi cu capulŭ aplecatŭ către pămîntŭ. Ceĭ-alţĭ sarŭ peste dînsulŭ, dela semnŭ.

Celŭ care a săritŭ maĭ departe la începutulŭ joculuĭ, devine *mumă* şi prin urmare este celŭ d'întâiŭ care sare peste celŭ băgatŭ. Când sare *muma* peste celŭ băgatŭ, unde s'aŭ dusŭ piciórele *mumeĭ*, după ce a săritŭ peste dînsulŭ (*l'antrisăriri*), acolo se pune băgatulŭ spre a fi săritŭ şi de ceĭ-alţĭ.

Cine în treĭ săriturĭ dela semnŭ nu póte să sară peste celŭ băgatŭ, se bagă la rĕndulŭ sĕŭ, şi *muma* va deveni fostulŭ băgatŭ şi fosta *mumă* devine ultimulŭ săritorŭ.

Băgarea acestuia se face precum amŭ spusŭ maĭ sus.

La joculŭ acesta caută fie-care să fie ultimulŭ, de óre-ce e maĭ puţinŭ amenințatŭ a se băgà, fiindŭ precedatŭ de alţiĭ.

103. *An treilea cu sulili.*

La joculŭ acesta cele treĭ săriturĭ se facŭ într'unŭ piciorŭ.

Se ieaŭ treĭ *suli* (beţe micĭ şi ascuţite la vîrfŭ), şi celŭ care se aruncă *an treilea*, la fie-care săritură se opresce şi înfige în pămîntŭ o sulă. Celŭ care va sări după dînsulŭ, trebue să se opréscă la fie-care săritură şi să caute să ajungă *sulili* înfipte în pămîntŭ şi să le scótă din loculŭ acela spre a le infige ceva maĭ departe. In timpulŭ acesta nu trebue să atingă piciorulŭ rădicatŭ de pămîntŭ, precum şi haina, căcĭ dacă face acésta, *se arde*, şi după învoiala ce aŭ făcutŭ la începutulŭ joculuĭ, trebue să vie în jurulŭ *sulilor* de maĭ multe orĭ într'unŭ piciorŭ, pe când ceĭ-alţĭ îĭ adresézà diferite formule batjocoritóre, ceea ce provócă risŭ în publicŭ. Acésta se face maĭ cu sémă când jócă băeţiĭ.

104. *Tamânalĭa; ciórì a pĕsărite* (1).

La joculŭ acesta, fie-care băiatŭ îşĭ are şi tovarăşulŭ sĕŭ, şi după ce părechile se *facŭ*, cine rĕmâne se *bagă*, adecă ceĭ doĭ dintr'o păreche se aşézà josŭ şi-şĭ lipescŭ talpele piciórelorŭ, de-asupra cărora sarŭ părechile cele-lalte, câte unulŭ şi păzindu-se a nu atinge cu piciorulŭ saŭ cu haina,

(1) Se numesce ast-felŭ la Ohrida, Lunca şi la Fărşeroţĭ.

in momentulŭ săririĭ, de picióręle celorŭ *băgaţĭ*. După ce sarŭ tóte părechile, ceĭ băgaţĭ îşĭ punŭ fie-care câte o mână pe degetele picióręlorŭ, de-asupra cărora sarŭ perechile iarăşĭ, şi dacă tóte aŭ săritŭ bine, fără să atingă întru nimicŭ de mânile celorŭ *băgaţĭ*, aceştia maĭ punŭ şi mâna cea-laltă pe de-asupra mâneĭ băgate, şi părechile iarăşĭ continuă a sări peste ele. Dacă şi de astă dată părechile aŭ săritŭ bine, ceĭ băgaţĭ îşĭ ridică picióręle câtŭ se póte maĭ sus, şi peste dînsele trebue să sară tóte părechile cele-lalte. Dacă părechile sarŭ şi de astă dată bine, joculŭ reîncepe dela începutŭ, rĕmâindŭ să se bage totŭ aceiaşĭ păreche. Dacă însă vre-unulŭ dintr'o păreche, pe când a săritŭ, a atinsŭ cu piciorulŭ saŭ cu haina de mânile saŭ picióręle celorŭ băgaţĭ, atuncĭ se bagă părechea din care face parte acesta, şi joculŭ continuă maĭ departe. Numele de *T'a mânalia* vine dela faptulŭ că se punŭ mânile una peste alta. *Ciórį a pĕsărite*, însémnă: Picióre pe sărite.

105. *T'a scamnachea.*

Pentru joculŭ acesta se alege o livede întinsă şi numĕrulŭ jucătorilorŭ trebue să fie mare. Joculŭ se împarte în maĭ multe figurĭ:

Figura I. Scamnulu.
(Scaunulŭ).

Unulŭ dintre jucătorĭ se *bagă scamnu*, adecă stândŭ in picióre, işĭ razemă mânile de picióre şi îşĭ apléca capulŭ, întocmaĭ ca celŭ băgatŭ la joculŭ: *an treilea cu artisirea*. Peste acesta sare unŭ altŭ jucătorŭ, care după ce a săritŭ, se *bagă scamnu* şi elŭ, ceva maĭ departe de primulŭ. Apoĭ sare unŭ alŭ treilea peste amândoĭ, şi la rĕndulŭ sĕŭ se pune şi elŭ scaunŭ. Totŭ aşà se urméză, până sarŭ toţĭ. După ce a săritŭ şi celŭ din urmă, primulŭ *băgat scamnu* se ridică, şi incepêndŭ dela celŭ maĭ apropiatŭ *băgat scamnu*, sare peste toţĭ, şi imediatŭ celŭ săritŭ de dînsulŭ se rădică şi face totŭ aşà ca elŭ.

Fig. II. Scamnulu cu douĕ cicióre sèŭ câmara.
(Scaunulŭ cu douĕ picióre saŭ cămara, bolta).

După ce primulŭ şi alŭ doilea băgatŭ sarŭ peste toţĭ, facŭ amândoĭ unŭ singurŭ *scamnu*, adecă întorcêndu-se cu spatele, îşĭ lipescŭ maĭ întâĭ corpurile, şi ast-felŭ lipiţĭ, îşĭ apléca fie-care capulŭ în spre dinaintea sa. Peste

scamnulu ast-felŭ formatŭ sarŭ ceĭ-lalţĭ băeţĭ, maĭ întâĭ unulŭ câte unulŭ şi imediatŭ ce aŭ săritŭ doĭ, facŭ şi eĭ unŭ scaunŭ ceva maĭ departe. Totŭ aşà se face şi cu ceĭ-lalţĭ. După ce aŭ săritŭ toţĭ, sare şi fie-care din părechea care a începutŭ figura peste tóte *scamnele* băgate, începêndŭ cu scaunulŭ celŭ maĭ apropiatŭ, şi totŭ aşà facŭ şi ceĭ imediatŭ săriţĭ de dînşiĭ.

Fig. III. Cu luarea 'mbraţă séŭ câmară.
(Cu luare în braţe).

După ce aŭ săritŭ peste toţĭ, se punŭ totŭ ca maĭ sus, însă acuma sarŭ peste dînşiĭ, doĭ câte doĭ jucătorĭ. Adecă unulŭ dintre jucătorĭ, iea pe tovarăşulŭ sĕŭ care este cu capulŭ în jos, în braţe, şi aruncându-lŭ peste scaunulŭ formatŭ de ceĭ doĭ jucătorĭ, acésta cade în picióre şi elŭ rĕmâne cu capulŭ în jos în braţele tovarăşuluĭ sĕŭ. Ceva maĭ încolo formézâ la rêndulŭ lorŭ unŭ altŭ *scamnu*. Peste aceste două scaune sarŭ alte părechĭ lipite (aşà se ḑice) şi carĭ, după ce sarŭ, se punŭ şi ele scaune. După ce aŭ săritŭ toţĭ, sare şi părechea care a începutŭ figura aceasta peste tóte scaunele băgate, începêndŭ, după cum amŭ arĕtatŭ şi maĭ sus, cu *scamnulu* celŭ maĭ maĭ apropiatŭ; totŭ aşà facŭ şi ceĭ imediatŭ săriţĭ de dînşiĭ.

Fig. IV. Scamnulu cu 3 cicóre saŭ culutumbă (2).
(Scaunulŭ cu 3 picióre saŭ *culutumbă*, Fr. culbute).

Sărindŭ peste tóte scaunele, se punŭ iarăşĭ totŭ ca la figura de maĭ sus, însă se ataşézâ la scaunulŭ ast-felŭ formatŭ şi unŭ alŭ treilea jucătorŭ din părechea imediatŭ următóre. Acestŭ jucătorŭ se bagă *scamnu* lipitŭ de ceĭ doĭ, şi anume îşĭ pune capulŭ la încheetura celorŭ doĭ şi, prinḑêndu-şĭ mânile de picióre lorŭ, îşĭ întinde corpulŭ spre partea de unde vorŭ sări jucătoriĭ ceĭ-lalţĭ. Acestŭ alŭ treilea jucătorŭ se numesce *alâchit* (lipitŭ).

Peste scaunulŭ ast-felŭ formatŭ sare tovarăşulŭ celuĭ lipitŭ, făcênd o *culutumbă* (fr. culbute), adecă răzemându-şĭ capulŭ de celŭ lipitŭ, se întórce cu picióre peste ceĭ-lalţĭ doĭ şi cade dincolo de scaunŭ în picióre. Cum a săritŭ, vine şi iea loculŭ celuĭ lipitŭ, care la rêndulŭ sĕŭ sărindŭ şi elŭ, vine de se lipesce unŭ altulŭ din părechea care e să sară. Totŭ aşà se întîmplă şi cu aceĭ din părechea acésta, carĭ sărindŭ pe scaunulŭ băgatŭ, facŭ totŭ aşà ca şi ceĭ carĭ aŭ săritŭ înaintea lorŭ.

După ce sarŭ şi ceĭ din părechea care a începutŭ figura acésta, ceĭ imediatŭ săriţĭ de dînsa începŭ figura următóre.

Figura V. Culutumba 'mbrață.

Acéstă figură se face totŭ așà ca maĭ sus, cu singura diferență, că în locŭ de a sări câte unulŭ pe scaunulŭ băgatŭ, sarŭ câte doĭ de odată, ca la figura III. Urméză după acésta fig. VI.

Figura VI. Prit nelu.

(Prin inelŭ).

Aci o părechie face din mânĭ unŭ cercŭ, adecă ceĭ doĭ jucătorĭ ișĭ prindŭ mânile și le lărgescŭ câtŭ se póte. Prin cerculŭ acesta sare fie-care jucătorŭ, căutândŭ să fie câtŭ se póte maĭ elegantă săritura prin cercŭ, și haina sa să nu atingă de locŭ cerculŭ, dacă se póte. Cerculŭ este ceva maĭ sus de pe pămîntŭ, și ceĭ carĭ-lŭ formézǎ staŭ numaĭ cu unŭ genuchiŭ pe pămîntŭ. După ce doĭ jucătorĭ aŭ săritŭ prin cercŭ, formézǎ ceva maĭ departe unŭ altŭ cercŭ prin care vorŭ sări jucătoriĭ, după ce vorŭ fi săritŭ prin întâiulŭ.

Figura VII. Pri punti saŭ pri mână.

(Pe punte, pe mână).

Acéstă figură începe ast-felŭ : Ceĭ doĭ jucătorĭ dintr'o părechie se prindŭ cu câte una din mânile lorŭ și, stândŭ în picióre, toțĭ ceĭ-lalțĭ jucătorĭ sarŭ peste mânile lorŭ ast-felŭ prinse. Imediatŭ ce sarŭ doĭ jucătorĭ, se prindŭ de mână ceva maĭ departe de părechea întâia. Se sare peste părechĭ cum amŭ vĕḍutŭ maĭ sus.

Figura VIII. Pri capiti.

La figura acésta, jucătoriĭ dintr'o părechie ișĭ împreunézǎ capetele, și ceĭ-lalțĭ sarŭ unulŭ câte unulŭ, fără să atingă de locŭ, nicĭ chiar cu haina, de părechea băgată.

Fig. IX. Pri su mână.

(Pe sub mână).

La figura acésta, jucătoriĭ dintr'o părechie ișĭ împreunézǎ mânile, și pe sub mânile lorŭ trecŭ unulŭ câte unulŭ toțĭ ceĭ-lalțĭ, și ast-felŭ se termină joculŭ.

106. *Giuratlu a lepurilui.*

Există espresiunea pentru cine-va care depune jurămîntŭ falsŭ, că a făcutŭ jurămîntulŭ iepurelui *(giuratlu a lepurilui)*, adecă ca și cum n'a juratŭ de locŭ.

La copiĭ jurămîntulŭ iepurelui se face ast-felŭ:

Pe cărarea formată de policarŭ și arĕtătorŭ se așterne o parte din haină, pe care se punŭ unŭ *paĭŭ* (paiŭ). Pentru copilulŭ care a minţitŭ la jocŭ, care n'a jucatŭ bine, care în fine a făcutŭ ceva pentru care ca să fie credutŭ trebue să jure, jurămîntulŭ celŭ maĭ obicĭnuitŭ ce trebue să facă este *giuratlu a lepurilui*, și deci elŭ trebue, în presenţa tuturorŭ celor-lalţĭ copiĭ, să iea cu limba *paiulŭ* ce s'a pusŭ pe haină între degete. Dacă reușesce, elŭ a spusŭ adevĕrulŭ; dacă nu, a spusŭ minciună. De multe orĭ însă, celŭ care presintă *paĭulŭ*, pe când copilulŭ îșĭ pune limba ca să-lŭ iea, i-o prinde cu degetele, și toţĭ rîdŭ și strigă, dicêndŭ: dovadă că a spusŭ minciunĭ *(semnu că dîsi minciunĭ)*.

107. *Bâşiarea cruçiliei.*

Totŭ pentru aceleașĭ motive arĕtate la *giuratlu a lepurilui*, copilulŭ acusatŭ de minciună, ca să fie credutŭ că spune adevĕrulŭ, trebue *să bașe* (să sărute) *cruçea*. Unulŭ dintre ceĭ-lalţĭ copiĭ face din degetele arĕtătorŭ ale celorŭ două mânĭ o cruce și o presintă băiatului acusatŭ ca să o sărute. De sigurŭ că copiiĭ consideră păcatŭ a săruta crucea pentru minciună, cu tóte că o sărută adesea orĭ. Une-orĭ însă, acela care oferă crucea acusatului pentru a o săruta, pe când acesta e gata să o sărute, îlŭ lovesce cu unulŭ din degetele carĭ servescŭ de cruce, peste nasŭ. Acésta, pentru că vĕdêndŭ că copilulŭ acusatŭ va săruta crucea, e de prisosŭ să o maĭ sărute, căcĭ e păcatŭ. Une-orĭ însă, și pentru a face hazŭ.

VRĂJI,
FARMECE ȘI DESFACERI

ADUNATE DE

S. FL. MARIANŬ

Membru alŭ Academiei Române.

Ședința din 24 Martie 1893.

INTRODUCERE.

Vrăjile, farmecele și *desfacerile* sunt treĭ speciĭ deosebite de poesie poporană. Prin urmare ele nicĭ când nu trebue confundate una cu alta și maĭ puținŭ cu *descântecele*, după cum s'a făcutŭ de cătră ceĭ maĭ mulțĭ inșĭ până acuma (1).

(1) G. Dem. Teodorescu, Poesiĭ populare române Bucurescĭ 1885 p. 356–398. — Dim. P. Lupașcu, Medicina babelorŭ, adunare de descântece, rețete de doftoriĭ și vrăjitoriĭ băbescĭ. Extrasŭ din Analele Academieĭ române, Seria II, t. XII, Memoriile Secțiuneĭ literare. Bucurescĭ 1890. — S. Liuba și A. Iana, Medicina poporală, credințe, datinĭ, doftoriĭ și descântece poporale, «Familia» an. XXVII, Oradea-mare 1891, No. 45 — 47, 49 — 52; an. XXVIII, 1892, No. 1—13 și 22. — Robert Prexl, descântece din Ardealŭ, «Convorbirĭ literare», an XXV, Bucurescĭ 1891 — 92, p. 353, 445 și 597.

O parte din aceste descântece aŭ fostŭ maĭ întâĭ publicate în traducere germană sub titululŭ de «Besprechungsformeln der Romänen in Siebenbürgen» in «Zeitschrift für Volkskunde» redactată de Dr Edmund Veckensteds, t. I, Leipzig 1889, fasc. 4 și 5 și t II, Leipzig 1890, fasc. 1, 2, 4 și 5.

E dreptŭ că în privința formeĭ tóte patru speciile acestea sémĕnă fórte multŭ între olaltă, căcĭ atâtŭ unele câtŭ și altele sunt compuse, în genere, din versurĭ neregulate și cele maĭ de multe orĭ chiar necadențate, din causă că ele nicĭ când nu se cântă, ci numaĭ se recitéză în taină.

In privința cuprinsuluĭ însă, și maĭ cu sémă în privința scopuluĭ ce-lŭ urmărescŭ, se distingŭ fórte multŭ una de alta.

Pe când *descântecele* aŭ tot-deauna în vedere întórcerea, alinarea și vindecarea diferitelorŭ bóle corporale, de carĭ suferŭ nu numaĭ ómeniĭ ci și animalele domestice (1), pe atuncĭ *vrăjile, farmecele* și *desfacerile*, după cum ne vomŭ încredința din șirele următóre, aŭ în vedere cu totulŭ alte scopurĭ.

Afară de acésta, chiar și timpulŭ când se facŭ, precum și obiectele carĭ se întrebuințéză în decursulŭ acțiuneĭ lorŭ, se deosebescŭ cu totulŭ de ale *descântecelorŭ*.

Scopulŭ *vrăjilorŭ*, sing. *vrajă*, este de a constrînge pe cine-va, contra dorințeĭ și voințeĭ sale, ca să asculte și să facă tóte cele ce i se spunŭ și se pretindŭ dela dînsulŭ (2), apoĭ de a despărți pe doĭ soțĭ carĭ trăescŭ în cea maĭ bună înțelegere și armonie, saŭ pe doĭ inșĭ carĭ se iubescŭ și vorŭ să se căsătorescă, și în fine de a luà somnulŭ copiilorŭ de țiță și laptele dela vacĭ, de a nenorocì saŭ chiar de a nimicì pe cine-va. Maĭ pe scurtŭ ḑisŭ, *scopulŭ acestora este de a face cuĭ-va maĭ multŭ saŭ maĭ puținŭ rĕŭ.* (3)

(1) In cadrulŭ *„Medicina babelorŭ“* saŭ *„Medicina poporală“* potŭ, după părerea mea, să încapă pe lângă doftoriile de tótă mâna usitate de poporŭ spre vindecarea diferitelorŭ bóle, numaĭ singure *descântecele*, nicĭ de cum însă și *vrăjile, farmecele* și *desfacerile*, carĭ nu aŭ nimicŭ de a face cu medicina.

(2) Veḑĭ și V. Alecsandri, Poesiĭ populare ale Românilor. Bucurescĭ 1866. p. 9: «Acestŭ nenorocitŭ, — căruia *i s'a făcutŭ cu ulcica*,—este espusŭ a încălecà pe o prăjină și a se duce prin vĕsduhŭ, după glasulŭ fărmecătóreĭ, care, bătĕndŭ cu o vărguță de alunŭ peste o ulcică din vatră, chémă necontenitŭ pe iubitulŭ eĭ.

«Sunt ómenĭ carĭ pretindŭ că aŭ veḑutŭ asemenea călărețĭ fantasticĭ trecĕndŭ ca săgéta prin aerŭ.

«Nimicŭ nu-ĭ póte oprì din călĕtoria lorŭ decât numaĭ înfigerea unuĭ cuțitŭ în pămîntŭ.»

(3) Veḑĭ și Robert Prexl, op. cit. p. 353: «Descântătórele din Transilvania nu se ocupă numaĭ cu vindecarea diferitelorŭ bóle, ci unele se simtŭ în putere a legà și deslegà iubirea între două persóne, a aflà averea perdută, ba chiar a arĕtà urma furuluĭ. Ast-felŭ

Mijlócele carĭ se întrebuințéză de cătră *vrăjitorĭ* și *vrăjitóre,* adecă de cătră bărbațiĭ și femeile ce se ocupă cu *vrăjitoria* saŭ cu *vrăjitulŭ,* sunt de regulă asemenea stricăciόse, căcĭ e lucru firescŭ că numaĭ prin întrebuințarea unorŭ plante veninόse saŭ a unorŭ obiecte spurcate și molipsitóre potŭ să buimăcéscă și să nebunéscă pe cine-va de capŭ, să-lŭ nenorocéscă în privința corporală orĭ spirituală, saŭ chiar să-lŭ mântuéscă de ḑile.

Fiindŭ scopulŭ vrăjilorŭ rĕŭ și mijlócele stricăciόse, se ințelege de sine că și tóte cele-lalte cuvinte, carĭ se derivă dela cuv. *vrajă,* încă nu potŭ să aibă unŭ ințelesŭ maĭ bunŭ decât alŭ acestuĭ cuvîntŭ.

Precum subst. *vrajă* are înțelesŭ de *faptŭ* saŭ *datŭ, făcĕtură, dătătură* și *aruncătură,* adecă *faptă rea,* totŭ așà și verb. *a vrăjì* însemnéză *a face cuĭ-va rĕŭ* saŭ simplu *a face rĕŭ,* apoĭ *vrăjitorie* = faptă saŭ făcĕtură rea, *vrăjitŭ -ă* = stricatŭ, întorsŭ pe dosŭ, înrĕutățitŭ, pocitŭ.

Asemenea fapte rele însă potŭ, după credința și spusa poporuluĭ, să le facă numaĭ nisce ómenĭ fórte rĕutăcioșĭ și împetrițĭ la inimă, cărora puținŭ le pasă de învĕțăturile și legile dumneḑeescĭ și de ceea ce se va întîmplà cu dînșiĭ după ce se vorŭ mutà din lumea acésta.

Dreptŭ aceea și toțĭ *vrăjitoriĭ* și *vrăjitórele,* carĭ se ocupă cu *vrăjitulŭ* (1), sunt privițĭ în genere de cătră poporŭ ca nisce ómenĭ

de descântătóre ținŭ descântecele lorŭ in celŭ maĭ mare secretŭ. Descântecele sunt însoțite și de mimică. — «Acum vorbescŭ numaĭ ca și la o nuntă, — îmĭ ḑise odată o femee, — «dar când descântŭ, cuvîntulŭ meŭ e trăsnetŭ, privirea-mĭ fulgerŭ, mâna mea furtună.»

(1) Mulțĭ inșĭ și maĭ cu sémă dintre ceĭ invĕțațĭ îndătinéză a numì *vrăjitorĭ* și *vrăjitóre* nu numaĭ pe ceĭ ce prin *vrăjile* lorŭ cautà a face cuĭ-va rĕŭ, ci și pe ceĭ ce *cetescŭ în stele*, apoĭ pe ceĭ *ce cautà în cărțĭ și palmă,* precum și pe ceĭ ce *aruncă* saŭ *tragŭ în bobĭ.*

Așà V. Alecsandri, op. cit. p. 10 scrie intre altele și acestea: «*Vrăjitórele* aŭ putere a închegà apa, a legà ploile, a ghici sórtea ómenilorŭ, trăgĕndŭ în 41 bobĭ de porumbŭ»

Dim. P. Lupașcu, op. cit. p. 90 scrie: «*Vrăjitoriile* urale sunt acestea: căutarea în stele, căutarea în cridă, în oglindă, în cărțĭ, în grăunțe (boghĭ), in ghiocŭ și altele, pe carĭ pretinșiĭ *vrăjitori* se recomandă că aŭ nisce cunoscințe secrete, carĭ numaĭ dinșilorŭ li s'aŭ datŭ de natură, însă acestea sunt numaĭ nisce fantasiĭ improvisate de dînșiĭ în scopŭ pentru a amăgi lumea, care crede în acestea, și spre a trage folóse dela ceĭ interesațĭ, carĭ le plătescŭ pentru nisce asemenea minciunĭ, carĭ de carĭ maĭ gogonate.»

fără de lege, lepĕdaţĭ de Dumneḑeŭ, carĭ aŭ de a face maĭ multŭ cu spiritele cele necurate, pentru că eĭ în vrăjile ce le rostescŭ, în locŭ să se adreseze la Dumneḑeŭ, fiinţa supremă şi a totŭ puternică, ca acesta să le vie întru ajutorŭ spre ajungerea scopuluĭ ce-lŭ urmărescŭ, îşĭ ieaŭ cele maĭ de multe orĭ refugiulŭ la spiritele cele necurate saŭ la nisce fiinţe mitologice (1), ca acestea să le dea ajutorulŭ trebuinciosŭ şi să le împlinéscă dorinţa.

Altă causă de ce sunt vrăjitoriĭ şi vrăjitórele rĕŭ priviţĭ de poporŭ este şi pentru că aceştia de regulă *vrăjescŭ* de cum începe a se înserà şi până la mieḑulŭ nopţiĭ, saŭ maĭ bine ḑisŭ până la *cântătorĭ,* adecă numaĭ în rĕstimpulŭ acela când, nu numaĭ tótă omenimea, ci şi întréga natură se află în cea maĭ mare linişte şi repausŭ şi când, după credinţa generală a poporuluĭ românŭ, numaĭ spiritele cele necurate şi rele alérgă în colo şi în cóce, căutândŭ dóră arŭ puté aflà pe cine-va ca să-ĭ facă vre-unŭ rĕŭ, vre-o stricăciune óre-care.

In fine, trebue să maĭ amintescŭ încă şi aceea că în genere cu *vrăjitoria* saŭ *vrăjitulŭ* se ocupă maĭ cu sémă numaĭ unele femeĭ bĕtrâne, carĭ, cum se ḑice, şi-aŭ trăitŭ traiulŭ şi şi-aŭ mâncatŭ mălaiulŭ, şi carĭ de comunŭ îşĭ facŭ dintr'acéstă o profesiune spre a-şĭ puté câştigà pânea de tóte ḑilele; rarŭ face acésta vre-o nevastă saŭ fată, iar dintre fete numaĭ acelea, carĭ aŭ perdutŭ tótă speranţa

---

Cea maĭ mare parte a poporuluĭ de rêndŭ însă face deosebire între ceĭ d'intâĭ şi ceĭ din urmă. Aşă pe ceĭ ce cetescŭ în stele, elŭ iĭ numesce de regulă *vraci, păscălitorĭ* şi *zodierĭ* saŭ *zodiaşĭ,* iar pe ceĭ ce caută în palmă şi în cărţĭ, în cridă, oglindă şi ghiocŭ, precum şi pe ceĭ ce aruncă bobiĭ, iĭ numesce maĭ multŭ *ghicitorĭ,* fem. *ghicitóre,* pentru că aceştia nu caută anume a face cuĭ-va rĕŭ, ci numaĭ a ghici şi a spune viitorulŭ. Şi dacă, ceea ce se întîmplă cele maĭ de multe orĭ, nu nimerescŭ bine, nu ghicescŭ, ci croescŭ numaĭ minciunĭ, nu facŭ prin acésta nimicŭ alta decât că înşală lumea bănesce.

De aicea însă, nu resultă nicĭ de cum că una şi aceeaşĭ persónă n'ar puté să fie în acelaşĭ timpŭ *zodierŭ, vrăjitorŭ, fărmecătorŭ, ghicitorŭ* şi *descântătorŭ.* Atârnă numaĭ dela aceea cu ce se ocupă maĭ cu mare predilecţiune.

(1) Veḑĭ şi S. Liuba şi A. Iana, stud. cit., «Familia», an. XXVIII, No. 22, p. 258: «Românulŭ este de credinţă, cum că lucrurile aşă ḑise supranaturale, admirătóre, sunt făcute cu puterea *spirituşuluĭ,* şi nu arare-orĭ auḑimŭ ḑicêndu-se: «omulŭ ĕsta e cu spirituşŭ,» saŭ «par'că-ĭ cu spirituşŭ, căcĭ póte face tóte, saŭ scie tóte, saŭ află tóte, etc.» Vrăjitórele ţigăncĭ înşală fetele şi nevestele prin o apucătură, că facŭ de ese apă dintr'unŭ fusŭ şi le ḑicŭ că sunt cu spirituşŭ.»

că se vorŭ maĭ puté mărită. Dar și acestea numaĭ rarŭ când vrăjescŭ singure, ci ele maĭ tot-deauna se ducŭ la vre-o *babă sciutóre*, recunoscută de vrăjitóre, ca aceea să le *facă pe ursită* saŭ *pe dragoste*.

Farmecele, sing. *farmecŭ*, se distingŭ de *vrăjĭ* atâtŭ în privința cuprinsuluĭ, alŭ scopuluĭ ce-lŭ urmărescŭ și a mijlócelorŭ ce le întrebuințéză, câtŭ și în privința timpuluĭ când se facŭ.

Fărmecătoriĭ saŭ *fărmecătórele*, adecă bărbațiĭ și femeile carĭ se ocupă cu *fărmecătoria* saŭ *fărmecatulŭ* (1), după cum resultă din tóte farmecele câte îmĭ sunt mie până acum cunoscute, nicĭ când nu-șĭ ieaŭ refugiulŭ la vre-unŭ spiritŭ necuratŭ saŭ la vre-o ființă mitologică, care să le vie întru ajutorŭ spre ajungerea scopuluĭ ce-lŭ urmărescŭ, ci eĭ de regulă se adreséză saŭ la Maĭca Domnuluĭ, ca acésta să le dea ajutorulŭ necesarŭ, saŭ la nisce obiecte, bună-óră cum e *apa* și *róua*, despre carĭ aŭ deplină convingere că, dacă se vorŭ spĕlà cu dînsele, se vorŭ curăți și limpeḑi de tóte aruncăturile și făcĕturile, de totŭ datulŭ și faptulŭ, de tótă urgia și urîciunea și se vorŭ face cu multŭ maĭ frumoșĭ și atrăgĕtorĭ decât orĭ-cine altulŭ.

Scopulŭ farmecelorŭ este așà dar în prima linie ca *celŭ ce farmecă* saŭ *pentru care se farmecă* să se facă frumosŭ, plăcutŭ, atrăgĕtorŭ și fărmecătorŭ, anume ca să pótă fi iubitŭ, respectatŭ, binevorbitŭ și stimatŭ de tótă lumea, alŭ doilea spre a atrage prin frumusețea, purtarea și vorba sa pe orĭ-cine spre sine, însă maĭ alesŭ pe aceia pe carĭ și-a pusŭ elŭ ochiulŭ, și în urmă, dacă prin mijlócele și apucăturile anterióre nu și-a ajunsŭ scopulŭ, a fărmecà, adecă a furà mințile celorŭ pe carĭ îĭ iubesce și de carĭ doresce a fi iubitŭ.

---

(1) O sémă de inșĭ întrebuințéză în locŭ de cuv. *fărmecătorŭ* și *fărmecătóre* cuv. *farmazonŭ* și *farmazónă* saŭ *farmazóncă*.

Cuvintele din urmă însă, carĭ vinŭ dela cuv. francezŭ *franc-maçon*, germ *Freimaurer*, aŭ cu totulŭ altă însemnare. Ele aŭ pĕtrunsŭ abia în timpulŭ maĭ noŭ în sinulŭ poporuluĭ și aŭ începutŭ a se întrebuințà în sensŭ de *fărmecătorŭ* și *fărmecătóre* negreșitŭ numaĭ din causa asemănăreĭ cu vorba *farmecŭ*.

Poporulŭ de bună sémă că și-a închipuitŭ societatea secretă a *francmasonilorŭ* ca o adunare de fármecătorĭ, și de aceea a prefăcutŭ pe *franc-maçon* în *farmazonŭ*. Veḑĭ L. Șăinénu, Càte-va specimene de etimologie poporană română, «Columna luĭ Traianŭ», Noua serie, tom. IV, p. 242—243. Bucurescĭ 1883.

Obiectele ce se întrebuințéză de fărmecătorĭ și fărmecătóre în timpulŭ *fărmecăreĭ, fărmecătorieĭ* saŭ *fărmecătureĭ*, sunt în genere câtŭ se póte de curate, maĭ alesŭ însă plante mirositóre, și aŭ de scopŭ maĭ multŭ de a atrage, *a fărmecà*, a furà mințile cuĭ-va, ca respectivulŭ să iubéscă și să vorbéscă numaĭ cu acela *care i-a făcutŭ pe dragoste*, nicĭ decum însă a-lŭ nenoroci.

Farmecele se facŭ, în genere, de către fetele și pentru fetele cele marĭ, ca acestea să fie bine vĕdute, vorbite de bine, iubite și jucate de feciorĭ.

Iar timpulŭ menitŭ pentru *fărmecare* e maĭ cu sémă înainte de rĕsăritulŭ sóreluĭ, adecă de cum prinde a se revĕrsà de diuă și până ce rĕsare sórele, când tóte spiritele cele necurate aŭ dispărutŭ de pe fața pămîntuluĭ, și când natura e maĭ plăcută și maĭ atrăgĕtóre; rare-orĭ după rĕsăritulŭ sóreluĭ, iar după amiadĭ maĭ nicĭ odată.

Desfacerile, sing. *desfacere*, aŭ de regulă unŭ îndoitŭ scopŭ:

a) De a depărtà dela sine tóte vrăjitoriile și farmecele, adecă tóte făcĕturile și aruncăturile, totŭ faptulŭ și datulŭ, tótă mânia, urgia și urîciunea, tótă dragostea și iubirea impusă cu de-a sila; și

b) De a se face pre sine plăcutŭ înaintea altora.

In casulŭ acesta scopulŭ desfacerilorŭ e tot-deauna bunŭ.

De multe orĭ însă fărmecătórele nu se mulțămescŭ numaĭ cu o desfacere simplă, ci ele în acelașĭ timpŭ, tótă făcĕtura și aruncătura, totŭ faptulŭ și datulŭ, tótă mânia, urgia și urîciunea, le întorcŭ asupra aceluia dela care presupunŭ ele că vine rĕulŭ.

In casulŭ acesta *desfacerile* nu se potŭ privì numaĭ ca nisce simple depărtărĭ ale rĕuluĭ, ci totŭ odată și ca *vrăjĭ*, alŭ cărorŭ scopŭ e maĭ înainte de tóte de a întórce rĕulŭ pe capulŭ aceluia care l'a trimisŭ, și numaĭ după aceea celŭ ce desface a se face pe sine plăcutŭ înaintea lumiĭ. De aicĭ se vede că vine apoĭ și confundarea cuv. *fărmecătorŭ* și *fărmecătóre* cu cuv. *vrăjitorŭ* și *vrăjitóre*, și maĭ alesŭ că, după cum am amintitŭ și maĭ sus, *vrăjile, farmecele* și *desfacerile* se facŭ în genere de către una și aceeașĭ persónă. (1)

---

(1) V. Alecsandri, op. cit. p. 9 și 10: «Poporulŭ crede în puterea *farmecelorŭ* și atribue babelorŭ sciința *vrăjitoriilorŭ*, de unde vine și vorba că *baba-ĭ calulŭ draculuĭ*. In ochiĭ luĭ

Deși desfacerile aŭ unŭ îndoitŭ scopŭ, *bunŭ* și *rĕŭ*, totușî ele sunt cu multŭ maî lesne de adunatŭ decât *vrăjile* și *farmecele*, pentru că fărmecătórele sunt de părere că dacă ni-a făcut nouĕ cine-va vre-unŭ rĕŭ, nu e nicî decum păcatŭ a întórce rĕulŭ respectivŭ pe capulŭ celuî ce ni l'a făcutŭ, ca să scie și elŭ câtŭ e de bine atuncî când trebue să suferî fără să fiî cu ceva vinovatŭ.

E fórte probabilŭ însă că fărmecătórele se înduplecă a destăinuì *desfacerile* cu multŭ maî lesne și maî degrabă decât *vrăjile* și *farmecile* încă și din acea causă, pentru că în contra acestorŭ din urmă se află și o sémă de *rugăcîunî*, carî se cetescŭ la diferite ocasiunî, nu numaî de cătră mirenî, ci chiar și de cătră servitoriî altaruluî, și dintre carî unele pórtă chiar și numele de *rugăciunî de desfacere*. (1)

Maî departe spunŭ fărmecătórele, că dacă nu s'ar *desface* acelui despre care se presupune că i-a făcutŭ cine-va vre-unŭ rĕŭ, *l'a vrăjitŭ* saŭ *fărmecatŭ*, lesne s'ar puté întîmplà ca rĕulŭ să progreseze din ce în ce totŭ maî multŭ și persóneî respective să i se întîmple, nu numaî atare neplăcere saŭ daună, ci chiar și nenorocire.

In fine, e de însemnatŭ încă și aceea că timpulŭ desfacerilorŭ

---

unŭ omŭ cu mintea distrasă este unŭ omŭ fărmecatŭ, unŭ tinĕrŭ aprinsŭ de iubire e fărmecatŭ de vre-o babă clónță ce *i-a făcutŭ cu ulcica.*

«Vrăjitórele sciŭ a face de dragoste cu óse de liliecî prinșî în ajunulŭ Crăciunuluî și îngropațî de viî într'unŭ furnicarŭ.»

(1) *Carte de desfăcutŭ farmecele*, Sibiiŭ 1867, Tipografia erederî luî G. Klosius, apud G. Dem. Teodorescu, op. cit. p. 374. La finea acesteî cărțî se spune că «aceste sfinte *rugăciunî pentru desfăcutŭ de farmecŭ* s'aŭ găsitŭ la mănăstirea *Kif* intru o carte la finitulŭ eî, scrisă de sfintulŭ Damaschinŭ, și până acum n'aŭ fostŭ tipărită, ci s'aŭ aflatŭ numaî în scrisŭ».

Carte de desfacere a farmecelorŭ, Piatra, Editura tipografieî «Unirea», 1885. La finea acesteî cărticele de 30 pagine se ḑice: «Acéstă sfîntă rugăciune de desfăcutŭ de farmecŭ s'aŭ găsitŭ la mănăstirea *Kief*, la finele uneî cărțî scrisă de sfintulŭ Damaschinŭ». Atâtŭ din notița acésta câtŭ și din cuprinsulŭ cărticeleî acesteia resultă, că ea e tipărită saŭ după cartea de maî sus amintită, saŭ după manuscriptulŭ după care s'a tipăritŭ și cea de maî sus.— Cf. «Rènduéla care se face în casa saŭ loculŭ ce se supĕră de *farmece* saŭ de niscare-va *descântece*,» tip. în «Sânțitorulŭ» (Aghiasmatarulŭ) cuprinḑĕtorŭ de cele maî necesare lucrărî preuțescî culese din Efchologiulŭ celŭ mare, etc. Craiova 1877. p. 195—198.

nu e hotărîtŭ. Ci cum vede cine-va că i s'a făcutŭ rĕŭ, şi rĕulŭ acela presupune că i l'a făcutŭ saŭ i l'a trimesŭ vre-unŭ duşmanŭ saŭ duşmancă, îndată începe a-şĭ *desface,* iar dacă singurŭ nu póte, nu-ĭ convine saŭ nu scie, chémă pe o *femee sciutóre,* ca aceea să-ĭ desfacă câtŭ se póte maĭ degrabă, până ce rĕulŭ nu apucă a se încuibà şi învechi.

Aşà dar *desfacerile,* ca şi *descântecele,* se potŭ face, şi chiar se şi facŭ orĭ când, de cum se revarsă de ḑiuă şi până ce înnoptéză.

I. VRĂJI.

Pe ursită.

Eŭ scuturŭ parulŭ,
Parulŭ scutură gardulŭ,
Gardulŭ scutură lazulŭ,
Lazulŭ scutură glodulŭ,
Glodulŭ scutură pămîntulŭ,
Pămîntulŭ scutură laculŭ,
Laculŭ scutură pe draculŭ,
Pe draculŭ celŭ maĭ mare,
Dintre toțĭ draciĭ maĭ tare.
Tu, Velzevule, ce escĭ!
Eșĭ de unde locuescĭ
Și strigă-țĭ toțĭ draciĭ tĕĭ,
Marĭ și mititeĭ,
Mulțĭ ca frunza,
Iuțĭ ca spuza,
Și-ĭ trimite
Cum maĭ iute,
Prin tóte țĕrile,
Prin tóte ținuturile,
Prin tóte orașele,
Prin tóte satele
Și prin tóte casele,
Prin tóte câmpiile,
Prin tóte dumbrăvile,
Pe tóte drumurile
Și pe tóte cărările,
Prin tóte pădurile,
Pe tóte plaiurile
Și pe tóte potecele,
Și te du și tu cu eĭ,
Și cătațĭ ursitul meŭ,
Ce mi-ĭ dela Dumnedeŭ,
Ce-ĭ de Dumnedeŭ *ursatŭ*,
De bunĭ ómenĭ îndemnatŭ,
Ce-ĭ de ursitorĭ ursitŭ
Și de Dumnedeŭ menitŭ,
Dar de ómenĭ rĕĭ vrăjitŭ.
Cătați-lŭ,
Cercați-lŭ!
De le-țĭ găsì
C'a fi
A casă,
La masă
Cu tată,
Cu mamă,
Cu frațĭ,
Cu cumnațĭ,
Cu surorĭ,
Cu verișorĭ,
Cu surate,
Cu cumnate,
Cu sorióre,
Cu verișóre,
Cu vecinĭ,
Cu străinĭ,
La masă stândŭ
Și mâncândŭ,
Svêrliți-ĭ lingura,
Sfărmați-ĭ strachina,
Să-ĭ pară frațiĭ
Și cumnațiĭ,
Surorile
Și verișórele,
Suratele

Și cumnatele,
Părinții,
Vecinii
Și străinii
Ca cânii
Ce hirîescŭ,
Ca porcii
Ce grohotescŭ.
De le-ți găsì la masă
Cu văduve grase,
Cu fete frumóse,
Svêrlițí-ĭ lingura,
Sfărmați-ĭ strachina,
Să-ĭ pară luĭ
Ibovnicele luĭ
Cățele burduhóse,
Scrófe răpănóse.
De le-ți găsì pe drumŭ mergêndŭ,
De le ți aflà în somnŭ dormindŭ,
Trântiți-lŭ,
Iuțiți-lŭ,
Grăbiți-lŭ,
La N. porniți-lŭ !
Cu nouĕ-ḑecĭ și nouĕ de picióre
Alergĕtóre
După dînsulŭ alergațĭ,
Pe sus îlŭ luațĭ,
Spre N. îlŭ plecațĭ !
Cu 99 de limbĭ împungĕtóre
Și străpungĕtóre
Impungeți-lŭ,
Străpungeți-lŭ,
La N. duceți-lŭ !
Cu 99 de coḑĭ lovitóre
Și pălitóre
Loviți-lŭ,
Păliți-lŭ,
Din față-lŭ lovițĭ,
Din dosŭ îlŭ pălițĭ,
Sângele-ĭ clocotițĭ,
La N. mi-lŭ pornițĭ !
Cătați-lŭ,
Cercați-lŭ
Curînd,
Maĭ curînd,
In astă-séră,
De séră,
In astă nópte,
De nópte.
Unde li-țĭ cătà
Și mi li-țĭ aflà,
Nu-ĭ dațĭ locŭ de felŭ a stà.
De li-țĭ găsì pe cuptoriŭ,
Dați-lŭ josŭ de pe cuptoriŭ.
De li-țĭ găsì pe vatră,
Dați-lŭ sub vatră.
De li-țĭ găsì la focŭ,
Dați-lŭ pe focŭ.
De li-țĭ găsì pe patŭ,
Dați-lŭ sub patŭ.
De li-țĭ găsì pe laiță,
Dați-lŭ sub laiță.
De li-țĭ găsì lângă masă,
Dați-lŭ la mijlocŭ de casă.
De li-țĭ găsì la mijlocŭ de casă,
Dați-lŭ lângă pragŭ.
De li-țĭ găsì lângă pragŭ,
Dați-lŭ peste pragŭ.
De li-țĭ găsì după pragŭ,
Dați-lŭ în ogradă.
De li-țĭ găsì în ogradă,
Dați-lŭ peste pórtă.
Nu-ĭ dațĭ a mâncà,
Nu-ĭ dațĭ a lucrà,
Nu-ĭ dațĭ a bé,
Nu-ĭ dațĭ a ședé.
In locŭ nu-lŭ lăsațĭ,
Odihnă nu-ĭ dațĭ.
Nu-ĭ dațĭ a ședé într'unŭ locŭ
Ca pĕrulŭ pe focŭ.

Daţi-ĭ fiorĭ
Pe subsuorĭ,...
Şi şórecĭ
Prin ciórecĭ,
Şi furnicĭ
Prin opincĭ.
Cum arde para foculuĭ,
In gura cuptoriuluĭ,
Aşà să-ĭ ardă şi luĭ inima
După Domnica,
După gândulŭ eĭ,
După traiulŭ eĭ.
Tu împĕratulŭ dracilorŭ,
Impeliţaţilorŭ!
Strînge-ţĭ pe toţĭ dracii tĕĭ,
Marĭ şi mititeĭ,
Iuţĭ şi sprinteneĭ,
Şi-ĭ trimite'n tóte ţĕrile,
In tóte ţinuturile,
In tóte oraşele,
In tóte satele.
Şĭ-unde li-ţĭ găsi
Pe ursitulŭ meŭ
Datŭ de Dumnedeŭ,
De Domnulŭ Dumnedeŭ datŭ,
De ómenĭ bunĭ îndemnatŭ.
Pe sus luaţi-lŭ,
La N. porniţi-lŭ,
Iute ca gândulŭ,
Uşorŭ ca vîntulŭ,
Peste codri fără ruşine,
Peste câmpĭ fără păşune,
Peste ape fără vadurĭ,
Peste gardurĭ
Fără prilazurĭ.
Cum n'a avutŭ,
Când l'a născutŭ,
Mă sa stare,
Alinare
Şĭ-aşezare,
Aşà să n'aĭbă şi elŭ
Stare
Şĭ-alinare,
Pân'nu s'a porni,
Până n'a sosi
La N. cea alésă,
Şi frumósă,
La graiulŭ eĭ,
La traiulŭ eĭ,
La cuvîntulŭ eĭ,
La tóte ale eĭ!
Tu 'mpĕrate să m'asculţĭ
Şi ce ţĭ-am spusŭ să nu uiţĭ,
Că de nu-ĭ uità
Şi me-ĭ ascultà
Unŭ hărmăsariŭ negru ca corbulŭ
Şi iute ca foculŭ
Din herghelia Vlădichiĭ l-oiŭ luà
Şi ţi l'oiŭ da.
Şi de me-ĭ ascultà,
Unŭ hărmăsariŭ negru ca corbulŭ
Şi iute ca foculŭ
Din herghelia împĕratuluĭ
L-oiŭ luà
Şi ţi l'oiŭ da.
Tu 'mpĕrate,
Cornurate!
De me-ĭ ascultà
Şi me-ĭ ascultà,
Unŭ copilŭ de fată mare,
Nebotezatŭ,
Ne'ncreştinatŭ,
L'oiŭ luà
Şi ţi l'oiŭ da!
Dar de nu me-ĭ ascultà,
Peste mare posnă-ĭ da,
Că muerea prinde-ţĭ-oiŭ,
Cu fusulŭ mori 'npunge oiŭ,
Ochiĭ din capŭ scóte-ĭ-oiŭ,
Şĭ-altă posnă face-ţĭ-oiŭ!

Observaţiunĭ.

Vraja acésta mi-a dictat'o Dominica Popescu, româncă din Ciudeiŭ, orăşelŭ în districtulŭ Storojineţuluĭ.

*

Invĕlirea foculuĭ.

I.

Eŭ, focule, te 'nvĕlescŭ,
Te 'nvĕlescŭ, te potolescŭ.
Dar' tu mi te desvĕlesce
Şi mi te despotolesce,
Şi te fă laurŭ, bălaurŭ,
Cu aripĭ şi solzĭ de aurŭ,
Cu nouĕ-ḑecĭ şi nouĕ de capurĭ,
Cu nouĕ-ḑecĭ şi nouĕ de ochĭ,
Cu nouĕ-ḑecĭ şi nouĕ de limbĭ,
Cu nouĕ-ḑecĭ şi nouĕ de picióre,
Şi te du 'n lume,
Peste lume,
La ursitulŭ meŭ anume,
Şi te du peste hotară
Până peste-a nóua ţară,
Şi-mĭ adă ursitulŭ meŭ
Celŭ lăsatŭ de Dumneḑeŭ,
De-a fi holteiŭ,
De-a fi vĕduvoiŭ,
Adă-lŭ în *ĭa* (1) sară la noĭ.
De le-ĭ găsi la masă stândŭ
Şi din vre-unŭ păharŭ bĕndŭ,
Svêrle-ĭ păharulŭ din mână.
De le-ĭ găsi la masă mâncândŭ,
Svêrle-ĭ lingura din mână.
De le-ĭ găsì pe patŭ,
Dă-lŭ sub patŭ.
De le-ĭ găsì pe laĭţă,
Dă-lŭ sub laĭţă.
De le-ĭ găsì pe cuptoriŭ,
Dă-lŭ sub cuptoriŭ.
De le-ĭ găsì pe vatră,
Dă-lŭ sub vatră.
De le-ĭ găsì la masă,
Dă-lŭ sub masă.
De le-ĭ găsi la uşă,
Dă-lŭ pe uşă,
Şi grăbesce
De-lŭ pornesce,
Şi mi-lŭ adă ca feciorŭ,
Adă-mi-lŭ iute în sborŭ,
Peste drumurĭ făr' de glodŭ,
Peste ape făr' de podŭ,
Peste drumurĭ făr' oprélă,
Peste gardŭ fără *zăhală.* (2)
A luĭ ruşine să péră,
La noĭ să vie 'n *ia* sară,
Să 'ntre 'n casă să mĕ céră...
Peste câmpurĭ epuresce,
Prin drumbrăvĭ şi luncĭ lupesce,
Prin pădurĭ fără de sine,
Prin satŭ fără de ruşine.

Și-lŭ ad' anume la mine.
Cu limbele mi-lŭ totŭ linge
Cu piciórele-lŭ împinge,
Cu ochi-lŭ ochesce,
Cu códa-lŭ plesnesce,
Spre mine-lŭ pornesce,
La mine-lŭ grăbesce,
La mine-lŭ sosesce.
Cu dînsulŭ în ia sară
Aeve să mĕ visezŭ,
Cu dînsulŭ mânĭ diminéță
Aeve să mĕ 'ntîlnescŭ,
Cu elŭ să vorbescŭ
Și să mĕ drăgostescŭ!

Observațiunĭ.

Fata care voesce ca *ursitulŭ* eĭ să nu iubéscă pre altă fată ci numaĭ pre dînsa, saŭ fiindu-ĭ dorŭ de ursitulŭ sĕŭ, voesce să-lŭ aducă într'o mică de césŭ la sine din orĭ-ce depărtare s'ar aflà elŭ, fură în séra st. Andreiŭ saŭ a st. Vasile unŭ *resteŭ* dela o casă unde ómeniĭ nu-sŭ *priminițĭ*, adecă unde-sŭ numaĭ odată căsătorițĭ. Iară după ce fură resteulŭ și se întórce cu dînsulŭ a casă, se duce dreptŭ la vatră și începe a învĕli foculŭ cu elŭ în timpŭ ce rostesce versurile maĭ sus arĕtate. Totŭ odată caută fata ca, pe când rostesce ea versurile acestea, să nu fie nime în casă, care ar puté s'o audă și s'o stingheréscă în vrăjitoria sa. Fiindŭ și altŭ cine-va în casă și vĕḍêndu-o ce face, atuncĭ tótă vraja, după credința eĭ, n'ar avé nicĭ unŭ efectŭ.

După ce a sfîrșitŭ de rostitŭ versurile de maĭ sus, ese cu resteulŭ, cu carele a învĕlitŭ foculŭ, afară și-lŭ aruncă peste casă. Apoĭ se întórce iarășĭ în casă și se culcă, în deplină liniște și credință că peste nópte *aeve* va visà pre *ursitulŭ* sĕŭ, iară a doua ḍi diminéță *aeve* se va întîlni cu dînsulŭ și-lŭ va strînge în brațele sale, fiindŭ-că *așà i-a făcutŭ*, că elŭ numaĭ decât trebue să vie la dînsa și s'o céră la părințiĭ sĕĭ de soție.

Acéstă vrajă, dictată dimpreună cu esplicarea eĭ de o româncă din Pătrăuțŭ, satŭ nu departe de orașulŭ Sucéva, mi-a trimis'o amiculŭ meŭ d-lŭ Vasile Turturénŭ, preotŭ.

Note.

1. In *ĭa* séră = în *acéstă* saŭ *astă* séră. Se aude fórte adese-orĭ în Bucovina, și se întrebuințéză tot-deauna spre a arĕtà séra ce urméză, spre deosebire de séra trecută, care se esprimă prin *a séră*, precum și de séra premergĕtóre, care se esprimă prin *alaltă séră* = ceea-laltă séră.

In locŭ de *„în ĭa séră“* se dice și *„de séră“*, în locŭ *„a séră“* și *„erĭ séră“*, și în locŭ de *„alaltă séră“* și *„alaltă erĭ séră.“*

Totușĭ între *„ĭa séră“* și *„de séră“* esistă de multe orĭ o mare deosebire, căcĭ pe când prin *„ĭa séră“* se înțelege nu numaĭ séra ce are să urmeze, ci totŭ odată și séra în care ne aflămŭ, pe atuncĭ prin *„de séră“* se înțelege numaĭ séra ce are să urmeze. Iară prin *„de cu séră“* se înțelege o parte trecută din *„ĭa séră“* și anume partea primă.

Serile ce urméză după *„ĭa séră“* se arată prin *“mâne séră“* și *„poĭmânĭ séră.“*

2. *Zăhală* = fără órĭ-care piedică.

II.

Focule,
Focșorule !
Eŭ te învĕlescŭ,
Tu nu te 'nvĕli;
Eŭ te potolescŭ,
Tu nu te potoli;
Eŭ voiŭ adormi,
Tu nu adormì;
Ci te desvĕlesce
Și despotolesce
Și te du în lume,
Peste lume,
Până la ursitulŭ meŭ,
Ce mi-ĭ dela Dumnedeŭ.
De-a fi cu vĕduvă grasă,
De-a fi cu fată frumósă,
Cu dînsa să nu grăiască,
Să nu *bîrîéscă*, (1)
La mine să se pornéscă.
Să nu-ĭ fie îndemână,
Să n'aibă locŭ de hodină,
Precum n'a avutŭ
Și mă-sa când l'a născutŭ,
Cu șelele rupte,
Cu pólele crunte.
Să nu pótă adormì,
Să nu pótă hodinì,
Pân' la mine n'a venì !

Observațiunĭ.

Acéstă vrajă, dictată de-o româncă din Mitoculŭ-Dragomirneĭ,

satŭ în apropierea orașuluĭ Sucéva, și comunicată de d-lŭ dr. Ștefanŭ Saghinŭ, se face maĭ alesŭ de cătră fetele carĭ nu se potŭ mărità.

Note.

(1) Sub verb. *a bîrî* se înțelege aicĭ atàta càtŭ *a borborosì* saŭ *a șoptì*, adecă a vorbi ceva pe sub nasŭ ca să nu-lŭ poțĭ înțelege ce vorbesce.

Iar verb. acesta este formatŭ dela adverb. *bîr*, cu care îndătinéză Românil de pretutindene a chema oile.

*

Infigerea cuțituluĭ.

Eŭ nu 'nfigŭ acestŭ cuțitŭ
Nicĭ în lutŭ, nicĭ în pămîntŭ,
Ci-lŭ înfigŭ în inima
Celuĭ ce mi-ĭ înpărțitŭ.
Sâmbătă sară
Am eșitŭ afară
Și m'am uitatŭ la délŭ
Și n'am vĕḑutŭ nemică,
Și m'am uitatŭ la vale
Și iar n'am vĕḑutŭ nemică,
M'am uitatŭ la asfințitŭ
Nicĭ atàta n'am vĕḑutŭ,
M'am intorsŭ spre rĕsăritŭ
Și 'ntr'acolo am vĕḑutŭ
Pajură înpăjurată (1)
Cu focŭ îmbrăcată,
Cu focŭ încinsă,
Cu focŭ cuprinsă.
Și cum am vĕḑut'o
Am și întrebat'o:
— Unde mergĭ tu, pajură,
Așà de 'mpăjurată
Și-așà de înfocată,
Cu focŭ încinsă,
Cu focŭ cuprinsă?
— Mĕ ducŭ codriĭ să-ĭ pârlescŭ,
Câmpiĭ ca să-ĭ vestejescŭ,
Văile ca să le secŭ
Și pietrele să le crepŭ!
— Lasă codri se 'nfrunzéscă,
Câmpiile se 'nfloréscă,
Văile ca se 'nverḑéscă,
Pietrele să se măréscă!
Da te dŭ la *omulŭ meŭ* (2)
Celŭ alesŭ de Dumneḑeŭ
Și mie datŭ,
De ómenĭ bunĭ îndreptatŭ,
Și cu focŭ îlŭ îmbracă,
Și cu focŭ îlŭ înfócă,
Și cu focŭ îlŭ încinge,
Și cu focŭ îlŭ strînge,
Și cu focŭ îlŭ coprinde,
Și cu focŭ îlŭ aprinde.
Focŭ pe gura cămășiĭ îĭ bagă
Și la inimă i-lŭ așéză.
De le-ĭ găsì dormindŭ,
De le-ĭ găsì mâncândŭ,
Din somnŭ să mi-lŭ trezescĭ,

Dela masă să-lŭ stîrnescĭ
Și spre mine să-lŭ pornescĭ,
Să-lŭ aducĭ, să mi-lŭ grăbescĭ,
Prin pădure fără sine
Și prin satŭ fără rușine,
Prin poenĭ fără de drumŭ,
Prin câmpiĭ fără cărărĭ,
Pe drumurĭ fără de glodurĭ
Și prin ape fără podurĭ,
Peste gardurĭ
Fără prilazurĭ.
Și de le-ĭ găsì
La mese 'ntinse,
Cu făcliĭ aprinse,
La neveste grase
Și fete frumóse,
Să-ĭ pară cățele vierměnóse,
Numaĭ eŭ să-ĭ par frumósă,
Numaĭ eŭ să-ĭ fiŭ alésă!

Observațiunĭ.

Acéstă vrajă, culésă în satulŭ Pătrăuțŭ de lângă orașulŭ Sucéva, mi-a trimis'o amiculŭ meŭ d-lŭ V. Turturénŭ.

Dacă o fată și-a pusŭ ochiulŭ pe unŭ feciorŭ, dar se teme că acela nu va lua-o de soție, apoĭ ca să fie maĭ sigură ca feciorulŭ respectivŭ numaĭ decât să-ĭ fie bărbatŭ, ea *îĭ face pe ursită*. Ese adecă într'o Sâmbătă séra în cornulŭ saŭ *chietórea* caseĭ c'unŭ cuțitŭ în mână și, înfigêndu-lŭ în pămîntŭ, rostesce dela începutŭ și până la sfîrșitŭ versurile vrăjeĭ acesteia.

Prin rostirea versurilorŭ citate și prin înfigerea cuțituluĭ, cugetă ea că feciorulŭ pe care și-a pusŭ ochiulŭ, trebue, maĭ timpuriŭ saŭ maĭ târḑiŭ, negreșitŭ s'o iea de nevastă, chiar și atuncĭ când maĭ nainte nicĭ n'ar fi visatŭ de dînsa, saŭ când atâtŭ părințiĭ câtŭ și tóte némurile luĭ i s'arŭ pune în potrivă.

Note.

1) Intr'o variantă a acesteĭ vrăjĭ din Mitoculŭ-Dragomirneĭ, care se vrăjesce de către fetele ce nu sunt jucate cu scopŭ ca să jóce, în locŭ de *o singură pajură* provinŭ:

Nouě-ḑecĭ și nouě de pajurĭ împăjurate
Tóte cu focŭ îmbrăcate.

Iar maî în jos:

Voî pajurilorŭ vĕ duceţî la N.
Şi într'însulŭ vĕ băgaţî,
Şi gândŭ bunŭ de mine-î daţî.

2) Prin cuvintele *omulŭ meŭ* se înţelege aicî feciorulŭ pe care şi-a pusŭ fata ochiulŭ. In cele maî multe vrăjî şi farmece însă, în loculŭ acestorŭ cuvinte, se ḑice *ursitulŭ meŭ*.

*

Chiemarea luneî.

Lună, lună,
Virgolună!
Tu escî mândră şi frumósă,
Tu escî a nopţiî crăiasă,
Tu calŭ aî
Dar' frêŭ n'aî.
Na-ţî ţie brâulŭ meŭ
Şi fă frêŭ
Caluluî têŭ,
Să mergî dup' ursitulŭ meŭ.
De-a fi de-aice din satŭ,
De-a fi din cela-laltŭ satŭ,
De-a fi dintr'alŭ treilea satŭ
Saŭ dintr'alŭ noulea satŭ,
Nu-î da stare
Şî-alinare,
Elŭ să nu pótă dormì,
Să nu pótă odihnì,
Pân' la mine n'a venì!

Observaţiunî.

Vraja acésta, culésă din Mitoculŭ-Dragomirneî şi comunicată de d-lŭ dr. St. Saghinŭ, se face tot-deauna la *Lună nóuă* saŭ, după cum spunŭ uniî Românî, la *Craiŭ noŭ,* de cătră fetele carî nu se potŭ mărità.

*

Incingerea brâuluî.

Brâŭ, brâuşorŭ!
Fă-te şerpuşorŭ,
Fă-te laurŭ, balaurŭ,
Cu solziî de aurŭ.

Și cum te-oiŭ încinge
Tu mi te descinge,
Și mergĭ dup'ursitulŭ meŭ
Celŭ lăsatŭ de Dumnedeŭ
La o casă și la dóuĕ,
Pănă-ĭ ajunge la nóuĕ.
Dacă nu le-ĭ întîlni,
Dacă nu mi le-ĭ găsi,
Să te ducĭ l'a noua țară
Și mi-lŭ adă în ia sară,
Și mi-lŭ adă fără sine
Și fără lécŭ de rușine.
Nu-ĭ da a trăi,
Nu-ĭ da a grăi
Cu vĕduve grase,
Cu fete frumóse,
Cu părințĭ în casă.
De-ĭ pe patŭ,
Dă-lŭ sub patŭ.
De-ĭ la masă,
Dă-lŭ sub masă.
De-ĭ pe lațță,
Dă-lŭ sub lațță.
Unde i-sŭ piciórele
Pune-ĭ capulŭ,
Iar unde-ĭ capulŭ
Pune-ĭ piciórele.
Să n'aĭbă stare
Șĭ-alinare,
Cum n'a avutŭ
Maĭca-sa când l'a născutŭ,
Cu sudorĭ de mórte
Cu pólele încruntate,
Cu sudorĭ pe frunte
Cu vinele tóte ude . . .
Cum s'a sbuciumatŭ maĭca-sa
Pân' ce l'o născutŭ,
Așà să se sbuciume și elŭ
Pân' ce n'a venì la mine.
Iar la mine dac'a venì,
Eŭ cu dînsulŭ când voiŭ grăì
Ca cu mirŭ l'oiŭ miruì,
La dînsulŭ când oiŭ cătà,
Ca cu busuĭocŭ l'oiŭ suflà,
Și la dînsulŭ când oiŭ rîde,
Să-ĭ pară
Că eŭ galbenĭ i-aș întinde!

Observațiunĭ.

Acéstă vrajă, dictată de o româncă din Stulpicanĭ, satŭ în districtulŭ Gureĭ-Humoruluĭ, mi-a comunicat'o d-lŭ V. Turturénŭ.

*

Chiemarea luĭ Teme.

Eșĭ *Teme* (1),
Nu te teme!
Eșĭ de unde escĭ,
De unde locuescĭ.
Și te du la N. N. (2)
Pe gura cămeșiĭ te bagă
Și la inima luĭ te-așéză.
Cămeșa-ĭ *pălăesce* (3)

Din somnŭ îlŭ trezesce,
La mine-lŭ pornesce,
Din lume,
Peste lume,
La mine să vie anume.
Să nu aïbă locŭ nicĭ stare
Până la mine o plecare.
Să nu pótă făr' de mine,
Precum n'a pututŭ
Mă-sa când l'a făcutŭ
Cu pólele crunte,
Cu sudorĭ pe frunte,
Cu buzele mușcate,
Cu codile despletite pe spate!

Observațiunĭ.

Vraja acésta, culésă în Șcheia, satŭ în apropierea orașuluĭ Sucéva, mi-a comunicat'o d-lŭ Vasile Balintescu, pedagogŭ.

Note.

1) Sub *Teme* se 'nțelege aice o ființă mitologică.
2) Aicĭ se pune numele feciorului saŭ feteĭ, care se vrăjesce.
3) Sub verbulŭ *a pălăĭ*, care se rostesce în unele casurĭ și *a pălălăĭ*, se înțelege a vêntură saŭ a flutură în vêntŭ, d. e. eŭ *pălăescŭ* sĕmânță, eŭ vênturŭ semênță; foculŭ *pălăesce* saŭ *pălălăesce*, adică arde cu *pălălae*, cu flacără mare.

*

Cócerea turteĭ.

Ieșĭ, Petre,
Ieșĭ, Sân-Petre!
Cu surda ta,
Cu muta ta,
Șĭ-asurdesce,
Șĭ-amuțesce,
Și 'ncremenesce
Și hotăresce.
Cum se hotărescŭ hotarĕle
Și miedunele,
Așa să se hotărescă
Și să se despărțescă
Gura luĭ N. N. cea rea,
Și limba luĭ,
Și inima luĭ,
Și gândulŭ luĭ
Despre mine.
Și cum nu potŭ eŭ
Fără trupulŭ meŭ,
Fără mânele mele,
Și fără piciórele mele,
Așá nicĭ elŭ să nu pótă
Fără de mine!

Observaţiunĭ.

Fata, care voesce să fie vorbită de bine şi iubită de feciorulŭ saŭ bărbatulŭ pe care şi-a pusŭ ea ochiulŭ, aduce o gură de apă mută, adecă nevorbindŭ nemicŭ pe drumŭ când se întórce dela fântână, iar după ce a sositŭ a casă rostesce cuvintele de maĭ sus şi se frécă cu atâta făină, câtŭ cuprinde gura cea de apă. După aceea se frécă de o faţă-de-masă, apoĭ pune făina muiată în gura cea de apă pe faţa de masă, face dintr'însa unŭ aluatŭ, se pune cu dosulŭ (şedutulŭ) pe aluatŭ, după aceea îlŭ reşchie, adecă îlŭ lăţesce în drépta şi stânga, făcêndŭ dintr'însulŭ o turtă pe care o pune apoĭ în vatra foculuĭ ca să se cócă. După ce turta, astfelŭ frământată, s'a coptŭ de ajunsŭ, iarăşĭ o frécă până ce o face făină şi aşà o dă celuĭ ce i-a vrăjitŭ în mâncare ca s'o mânânce.

Vraja acésta, culésă în Boianŭ, satŭ în districtulŭ Cernăuţuluĭ, mi-a comunicat'o d-lŭ V. Turturénŭ.

*

Facerea cu ulcica.

Eŭ nu'nvêrtŭ ulcica,
Ci'ntorcŭ gândulŭ
Şi cuvîntulŭ
Şi inima luĭ N. cu totulŭ
Dela alte fete spre mine.
Să parŭ din faţă
Cuconiţă,
Iară din dosŭ păuniţă.
Câţĭ în urmă mĭ-orŭ călcà
Toţĭ m'orŭ lăudà,
Cu dînşĭ-oiŭ jucà
In gură m'oiŭ sărutà
De mână că m'orŭ luà,
Cu dînşiĭ m'oiŭ desmĭerdà.

Observaţiunĭ.

Vraja acésta, culésă în Mitoculŭ-Dragomirneĭ şi comunicată de d-lŭ dr. St. Saghinŭ, se face maĭ cu sémă de către fetele cele stătute, carĭ nu se potŭ mărità.

Ea este una dintre cele maĭ usitate şi maĭ rĕspândite vrăjĭ. Dovadă despre acésta avemŭ şi ḑicala «*ĭ-a făcutŭ cu ulcica*» saŭ «*parc că ĭ-a făcutŭ cu ulcica*», care se aplică unuĭ feciorŭ, ce-şĭ bate prea multŭ capulŭ după vre-o fată, deşi aceea nu e cine scie câtŭ de frumósă, istéţă saŭ avută.

Fata, care voesce să placă orĭ-cuĭ, iea o ulcicuţă, o întórce cu gura în jos, îĭ pune pe fundŭ maĭ mulţĭ cărbunĭ şi învêrtind'o rostesce cuvintele de maĭ sus.

*

Aşternerea patuluĭ.

Mie-mĭ aşternŭ bumbacŭ şi mătasă,
Flăcăilorŭ N. N. holeră ghimpósă,
Focŭ şi urzicĭ,
Ace şi furnicĭ.
Să nu pótă bé
Să nu pótă mâncà,
Să nu pótă adormì,
Să nu pót'a s'odihnì,
Pân'la mine n'orŭ venì
Şi cu min' s'orŭ drăgostì!

Observaţiunĭ.

Fata, care voesce să fie cercetată şi drăgostită de feciorĭ, rostesce cuvintele acesteĭ vrăjĭ, auḑită dela o româncă din satulŭ Stulpicanĭ şi comunicată de d-lŭ V. Turturénŭ, tot-deauna séra când îşĭ aşterne patulŭ şi voesce să se culce.

*

Scóterea dragostilorŭ.

Sântă-Mărie, sântă de tine!
Eŭ nu calcŭ degetele tatăluĭ,
Ci calcŭ fetele satuluĭ,
Le calcŭ să fie călcate
Şi 'napoĭa mea lăsate.
Cu dreptulŭ că le-am călcatŭ
Şi 'napoĭ că le-am lăsatŭ,
Şi cu stângulŭ am păşitŭ
Şi 'nainte le-am eşitŭ...
Dănilaşŭ, Dănilaşŭ!

Descalică la orașŭ
Și-mĭ dă mie cheile
Să descuĭ cămările,
Ca să-mĭ scotŭ dragostile
Din cinstea icónelorŭ,
Din fața cucónelorŭ,
Din pălăriile flăcăilorŭ,
Din cușmele bărbaților,
Din codile fetelorŭ,
Din cârpele nevestelorŭ (1).
Și cum e maĭ sus
Cununa garduluĭ
De fața pămîntuluĭ, (2)
Așà să fiŭ și eŭ maĭ pre sus,
Maĭ cinstită
Și maĭ ĭubită
Decât tóte fetele
Și tóte nevestele!

Observațiunĭ.

Fata, care voesce să fie jucată și băgată în samă de toțĭ feciorii, care vrea să fie maĭ alésă și maĭ căutată dintre tóte cele-lalte fete din satŭ, înainte de a se pornì la jocŭ, fiindŭ încă în casă, îșĭ încleștéză mânile, și așà plecându-le în josŭ și călcându-le cu piciorulŭ dreptŭ, începe a rosti versurile de maĭ sus până la

Cu dreptulŭ că le-am călcatŭ
Și 'napoĭ că le-am lăsatŭ.

Iar când dice:

Și cu stângulŭ am pășitŭ
Și 'nainte le-am ĭeșitŭ,

atuncĭ, sosindŭ în pragulŭ ușeĭ, calcă mânile încleștate cu piciorulŭ celŭ stângŭ.

După ce în modulŭ acesta a rostitŭ ca și aceste două versurĭ, când vrea să trécă prin pórta ogrădiĭ, rostesce versurile începêndŭ dela *Dănilașă* și până la sfîrșitŭ.

Unele fete, când voescŭ să-șĭ scótă dragostile, ieaŭ într'o ulcică apă neîncepută și puindŭ într'însa busuiocŭ, o pană de păunŭ și unŭ banŭ de argintŭ, se ducŭ pe la cheutorile garduluĭ într'o Marțĭ, Joĭ saŭ Sâmbătă, și după ce rostescŭ cuvintele de maĭ sus, se spală cu apa și cu cele-lalte obiecte dintr'însa.

Prin procedura acésta și prin rostirea vrăjiĭ acesteia, se dice că

fetele, carĭ în chipulŭ acesta *șĭ-aŭ făcutŭ pe dragoste,* sunt căutate și jucate de toțĭ feciorii din satŭ maĭ multŭ decât orĭ-carĭ alte fete de séma lorŭ. Ba, ce este încă și maĭ multŭ, ele sunt cinstite, înaintate și respectate într'unŭ modŭ deosebitŭ chiar și de cătră bĕtrâniĭ și bĕtrânele satuluĭ.

Vraja acésta, dictată dimpreună cu explicarea eĭ de o româncă din Pătrăuțŭ, satŭ în districtulŭ Suceviĭ, mi-a comunicat'o d-lŭ V. Turturénŭ.

Note.

(1) Intr'o variantă a acesteĭ vrăjĭ, totŭ din Pătrăuțŭ, aceste douĕ versurĭ sună așà:

Din gâțele fetelorŭ,
Din legăturile nevestelorŭ.

(2) Fetele, carĭ-șĭ scotŭ dragostile cu ulcica la cheutorile vre-unuĭ gardŭ, rostescŭ versurile acestea așà:

Cum e cununa asta de gardŭ
Maĭ sus decât fața pămîntuluĭ.

*

Ferberea ocneĭ.

Fierbe, *ocnă*, 1) clocotesce,
Pămîntulŭ mi-lŭ *coscovesce* 2)
Și íerba mĭ-o dogoresce,
Pre N. la mine-lŭ pornesce.
N. să nu pótă bé,
Nicĭ să nu pótă mâncà
Pân' la mine n'a plecà;
Să nu pótă hodini
Pân' la mine n'a porni
Și la mine n'a veni,
Cu mine-a se drăgosti,
Cu mine-a se libovi!

Observațiunĭ.

Acéstă vrajă, dictată de o româncă din satulŭ Stulpicanĭ, mi-a împărtășit'o d-lŭ V. Turturénŭ, preotŭ.

Note.

(1) Sub cuv. *ocnă* din vraja acésta se înțelege ulcica saŭ hîrbulŭ, cu care se vrăjesce și care de regulă se pune la focŭ ca să férbă.

(2) *A coșcovì* = a coroji = a coși, adecă a rădicà partea saŭ pătura deasupra în sus.

*

Făcĕtură de despărțire.

Cine-ĭ aceea,
Cine-ĭ aceea?
— Catrina!
Ce are pe capŭ?
— Pĭele de dracŭ!
Ce are pe trupŭ?
— Pĭele de lupŭ!
Ce are pe vine?
— Pĭele de câne!
Ce are în gură?
— Pricazŭ și ură!
Dacă-ĭ așà,
Să fugă N. de ea
Ca de dracu,
Și să se témă
Ca de lupŭ,
Și să se păzéscă
Ca de-unŭ câne turbatŭ!

Observațiunĭ.

De trăescŭ doĭ inșĭ bine, și nesuferindŭ acésta ființele cele rele, atuncĭ vrăjitórea, după cum mi-a spusŭ Domnica Popescu, româncă din Ciudeiŭ, care mĭ-a dictatŭ vraja acésta, vrĕndŭ să despărțéscă pre ceĭ ce trăescŭ bine, se duce în pădure și caută doĭ copacĭ gemĕnarĭ, carĭ fură desrădĕcinațĭ de o furtună și carĭ aŭ cădutŭ unulŭ într'o parte iar celŭ-laltŭ în altă parte. Dintre aceste dóuĕ lemne iea vrăjitórea țĕrînă și întrebuințézĕ momentulŭ când se aflĭ ceĭ doĭ amanțĭ la o laltă, și rostesce formula de maĭ sus, menindu-ĭ cuvintele atâtŭ unuia câtŭ și altuia, și asvêrle țĕrîna acésta între dînșiĭ.

*

Innegrirea fetelorŭ.

Hiș, cióre negre, buhóse!
Că eŭ sunt N. cea frumósă,
Dintre fete cea alésă.
Eŭ sunt flórea satuluĭ,
Crucea busuĭoculuĭ
Și fruntea noroduluĭ,
Dragostea fecĭorilorŭ
Și fala voĭnicilorŭ!
Eŭ sunt pomŭ mândru 'nfloritŭ,
Gangurŭ galbĕnŭ auritŭ.
Când din gur'oiŭ *găngurì*
Toțĭ fecĭori-oiŭ îndulci,
Toțĭ ceĭ micĭ
Și voĭnicĭ,
Toțĭ săteniĭ
Și poporeniĭ.
Cine de mine s'a lipi,
Ca de vinŭ bunŭ s'a veseli;
Cine de mine s'a atinge,
Ca de mĭere se va linge!

Observațiunĭ.

Acéstă vrajă, culésă dela o romîncă din satulŭ Stulpicanĭ, mi-a comunicat'o d-lŭ V. Turtureanŭ.

Când merge o fată la jocŭ, la hramŭ, la o nuntă saŭ la altă petrecere, cum se vede în strînsură, adreséză cătră cele-lalte fete versurile acestea, pre carĭ le rostesce în taină, cu scopŭ ca fecio-'riĭ numaĭ pe dînsa s'o cinstéscă și s'o jóce, numaĭ cu dînsa să stea de vorbă și să se petrécă, iar pre tóte cele-lalte fete să le desprețuiască ca pre nisce cióre.

II. FARMECE.

De dragoste.

I.

Măriór'a sinecatŭ,
Sinecatŭ şĭ-a mânecatŭ
Pe cărarea luĭ Traĭanŭ,
La rîulŭ luĭ Iordanŭ,
Apă rece a luà,
De ură a se spĕlà.
La rîŭ însă nu putea
Nicĭ decum s'apropià,
Că era tinosŭ, glodosŭ,
Şi 'napoĭ mi s'a întorsŭ.
Nimine n'a vĕḑut'o,
Nimene n'a auḑit'o,
Numaĭ câtŭ pismaşele
Şi tóte vrăjmaşele.
Numaĭ ele aŭ vĕḑutŭ
Şi 'nainte ĭ-aŭ eşitŭ,
Şi ĭ-aŭ pusŭ unŭ butucŭ mare
Măriórei în picĭóre,
Unŭ butucŭ ĭ-aŭ aruncatŭ,
De picĭóre-o 'mpĭedicatŭ
Şi de mânĭ o aŭ legatŭ,
De gur' amuţitu-o,
De urechĭ surḑitu-o
Şi de ochĭ orbitu-o.
Măriόra n'a tăcutŭ,
Ci a plânge a 'nceputŭ
Cu glasŭ mare până 'n cerĭŭ,
Cu lacrimĭ şi suspinărĭ,
Lacrimĭ lungĭ până 'n pămîntŭ,
Glasŭ lungŭ pân' la Domnulŭ sîntŭ.
Nimene n'o aŭ vĕḑutŭ
Nimene n'o auḑitŭ
Numaĭ Maĭca Domnuluĭ
Sus din pórta raĭuluĭ.
Numaĭ Precist'a vĕḑut'o
Şi pe nume a strigat'o:
— Marie! ce glăsuescĭ?
De ce mi te tânguescĭ?
Cu glasŭ mare până 'n cerĭŭ,
Cu lacrimĭ şi suspinărĭ,
Lacrimĭ lungĭ până 'n pămîntŭ,
Glasŭ lungŭ pân' la Domnulŭ sîntŭ?
— Da cum nu m'oiŭ glăsui,
Şi cum nu m'oiŭ tângui,
Dacă eŭ am sinecatŭ,
Sinecatŭ şi mânecatŭ
Sâmbătă desdeminéţă
Pe recóre, pe verdéţă,
Pe cărarea luĭ Trăĭanŭ,
La rîulŭ luĭ Iordanŭ,
Apă rece ca să-mĭ ieaŭ
Şi de ură să mĕ laŭ;
Dar' la rîŭ nu se putea
Nicĭ de cum apropià,
Că era tinosŭ, glodosŭ,
Şi înapoĭ m'am întorsŭ:
Nimene nu m'a vĕḑutŭ,
Nimene nu m'auḑitŭ,
Numaĭ câtŭ pismaşele
Şi tóte vrăjmaşele,
Numaĭ ele m'aŭ vĕḑutŭ
Şi 'nainte mĭ-aŭ eşitŭ

Și din cale m'aŭ opritŭ.
In cale mĭ-aŭ aruncatŭ
Butucŭ mare, colțuratŭ,
De picĭóre m'aŭ 'mpĭedicatŭ
Și mânele mĭ-aŭ legatŭ,
De gură m'aŭ amuțitŭ,
De urechĭ m'aŭ asurḑitŭ,
De ochĭ încă m'aŭ orbitŭ!
Atuncĭ Maĭca Domnuluĭ
Sus din pórta raĭuluĭ
Scară de-aurŭ slobodḑi
Și 'nainte îĭ eși,
Și de mânĭ a luat'o,
După sóre a'nturnat'o,
Și de-acolea s'aŭ pornitŭ,
Pe Maria a'nsoțitŭ
Pe cărarea luĭ Traĭanŭ,
La rîulŭ luĭ Iordanŭ,
Apoĭ în rîŭ mĭ-a băgat'o
Până'n brâŭ, șĭ-a spĕlat'o.
Maĭca Domnuluĭ spĕlà,
Cu banĭ de-argint o săpà,
Și cu grebla mĭ-o greblà,
Cu pana o măturà,
Cu greblă de busuĭocŭ
Și cu pană de păunŭ,
Mĭ-o spĕlà și mĭ-o greblà,
Măturà și curățĭà.
Și bine spĕlatu-mĭ-o,
Bine limpeḑitu-mĭ-o
Din crescetulŭ capuluĭ,
De pe faț'obrazuluĭ
Chĭar până'n glesnele
Picĭórelorŭ
Și până'n cununile
Degetelorŭ;
Și bine spĕlatu-o,
Bine limpeḑitu-o
De ură,
De pîră,
De-adusurĭ,
Supusurĭ,
De făpturĭ,
Dătăturĭ,
De strigărĭ
Și căscărĭ,
De-uricĭunĭ
Și mincĭunĭ.
Cunună de spinĭ de pe capŭ
Luatu-ĭ-a,
Cunună de aurŭ pe capŭ
Așeḑatu-ĭ-a,
Și de ură curățitu-o,
De dragoste încărcatu-o.
Ochĭ de buhă din capŭ
Luatu-ĭ-a,
Ochĭ de șoĭmŭ în capŭ
Așeḑatu-ĭ-a,
Și mĭ-o curățit'o
Și mĭ-o limpeḑit'o
De ură,
De pîră,
De adusurĭ,
Supusurĭ,
De făpturĭ,
Dătăturĭ,
De strigărĭ
Și căscărĭ,
De-uricĭunĭ
Și mincĭunĭ.
Pĭele de bróscă râĭósă
De pe fața eĭ frumósă
Precista luatu-ĭ-a,
Frumuseță așeḑatu-ĭ-a,
Șĭ-a făcut'o ca o flóre,
Jucândŭ c'o raḑă de sóre,
Și spĕlatu-o,
Limpeḑitu-o
De ură,
De pîră,

De adusurĭ,
Supusurĭ,
De făpturĭ,
Dătăturĭ,
De strigărĭ,
De căscărĭ,
De uricĭunĭ
Şi mincĭunĭ!
Dinţĭ de osŭ din gură scosu-ĭ-a,
Fagurŭ de mĭere sub limbă pusu-ĭ-a,
Şi spĕlatu-o,
Limpeḑitu-o
De ură,
De pîră,
De adusurĭ,
Supusurĭ,
De făpturĭ,
Dătăturĭ,
De strigărĭ,
De căscărĭ,
De uricĭunĭ
Şi mincĭunĭ.
Din brâŭ de şérpe descinsu-o
Şi'n brâŭ de mătasă încinsu-o,
Şi spĕlatu-o,
Limpeḑitu-o
De ură,
De pîră,
De adusurĭ,
Supusurĭ,
De făpturĭ,
Dătăturĭ,
De strigărĭ,
De căscărĭ,
De uricĭunĭ
Şi mincĭunĭ.
Din papucĭ *de plotună* descălţatu-o,
Şi'n cisme galbene încălţatu-o,
Şi spĕlatu-o,
Limpeḑitu-o
De ură,
De pîră,
De adusurĭ,
Supusurĭ,
De făpturĭ,
Dădăturĭ,
De strigărĭ,
De căscărĭ,
De uricĭunĭ
Şi mincĭunĭ.
De mâna cea dréptă apucatu-o,
Pe ţermŭ de mărgăritarĭŭ aruncatu-o,
De tótă ura descărcatu-o,
De ură,
De pîră,
De adusurĭ,
Supusurĭ,
De făpturĭ,
Dătăturĭ,
De strigărĭ,
De căscărĭ,
De uricĭunĭ
Şi mincĭunĭ.
Şĭ-a începutŭ Măriŏra
Cu bicĭulŭ a trăsni
Şĭ-a plesni,
Cu bucĭumŭ a bucĭuma,
Dragostile a striga:
Dela 'mpĕraţĭ cu 'mpĕrătese,
Dela craĭ şi cu crăĭese,
Dela preoţĭ, preotese,
Dela boerĭ cu cucóne,
Dela domnĭ şi dela dómne,
Dela mirĭ şi cu mirese,
Dela vornicĭ, vornicese,
De pe pălăriile fecĭorilorŭ,
De pe cosiţele fetelorŭ,
De pe stratulŭ cu garofele,
De pe câmpulŭ cu florile......

Cine
Vine?
Ce 'mpĕrătésă,
Ce crăĭasă,
Ce preotésă,
Ce vornicésă,
Ce mirésă?
Nu-ĭ împĕrătésă
Nicĭ crăĭasă,
Nicĭ vornicésă,
Nicĭ preotésă,
Nicĭ mirésă,
Că ĭ Mărióra cea frumósă,
Dintre tóte maĭ alésă.
Cine-o vede pe din dosŭ
Cată s'o vadă şi din faţă,
Care o vede din faţă
Cată s'o vadă şi din dosŭ.
Care nu póte s'o vadă,
Pe degete se întinde
Dóră o póte cuprinde,
Numaĭ ca s'o drăgostéscă
Și ca să o *lăbostéscă*.
De-adĭ înainte
Cum este alesŭ cuculŭ
Dintre tóte pasĕrile,
Și busuioculŭ
Dintre tóte florile,
Și argintulŭ
Din aramă,
Așà să fie și Mărióra
Cea maĭ alésă
Și maĭ frumósă
Dintre tóte fetele
De prin tóte satele!

Observaţiunĭ.

Farmeculŭ acesta mi l'a comunicatŭ conșcolarulŭ și consăténulŭ meŭ d-lŭ George Forgaciŭ în anulŭ 1870, iar d-sa l'a prescrisŭ dintr'unŭ manuscriptŭ alŭ luĭ Leonŭ Popescu, unŭ altŭ conșcolarŭ alŭ meŭ, căruia i l'a fostŭ dictatŭ mama sa Domnica, románcă din orășelulŭ Ciudeiŭ, districtulŭ Storojineţuluĭ.

Nu multŭ după ce l'am căpĕtatŭ, l'am trimisŭ d-luĭ B. P. Hasdeŭ, care l'a publicatŭ apoĭ în «*Columna luĭ Traĭanŭ*» an. I., Bucurescĭ 1870, pag. 4.

La vr'o câţĭ-va anĭ după publicarea acestuĭ farmecŭ, intîlnindu-mĕ singurŭ cu Domnica Popescu la cumnatulŭ meŭ Samuilŭ Petrescu, parochŭ în Crasna, și rugând'o ca să-mĭ împărtășéscă ceea ce va fi sciindŭ din literatura poporană, ea, între multe alte descântece și farmece, mi-a dictatŭ și farmeculŭ de maĭ sus, însă nu precum îlŭ publicasemŭ, ci cu unele schimbărĭ și adausurĭ, ast-felŭ că cu totŭ dreptulŭ se póte considerà ca o variantă de sine stătătóre.

Dreptŭ aceea m'am hotărîtŭ să publicŭ și acéstă variantă, așà după cum mi s'a dictatŭ și după cum urméză:

II.

S'a sinecatŭ,
S'a mânecatŭ
Mărióra cea istéță
Sâmbătă des-deminéță
Pe cărarea luĭ Trăĭanŭ,
La părĕul luĭ Iordanŭ,
Apa limpede să-șĭ ĭee
De ură ca să se spele.
La părĕŭ nu s'o pututŭ
Nicĭ decum apropià,
Că era tinosŭ, glodosŭ,
Și'napoĭ că s'o întorsŭ.
Nime n'o vĕḑut'o,
Nime n'o auḑit'o,
Numaĭ pismașele
Și cu vrăjmașele,
Numaĭ ele c'aŭ vĕḑut'o,
Numaĭ ele aŭ auḑit'o.
Și după ce-o auḑitŭ
Inainte ĭ-o ĭeșitŭ,
Butucŭ mare o luatŭ,
In cale-ĭ l'o aruncatŭ,
De picĭóre-o 'mpĭedicat'o,
De mânĭ o legat'o,
De gur'o amuțit'o,
De ochĭ o orbit'o,
De urechĭ o asurḑit'o.
Șĭ-o prins N. a se tângui
Șĭ-a se glăsui
Cu glasŭ mare până 'n cerĭŭ,
Cu lacrimĭ până 'n pămîntŭ.
Nime n'o vĕḑut'o,
Nime n'o auḑit'o,
Numaĭ Maĭca Domnuluĭ
Sus din naltulŭ cerĭuluĭ,
Numaĭ ea c'o vĕḑut'o,
Numaĭ ea c'o auḑit'o,
Și pe nume c'o strigat'o,
Și din gură o 'ntrebat'o:
— N. ce mi te tânguescĭ,
De ce mi te glăsuescĭ
Cu glasŭ mare până 'n cerĭŭ,
Cu lacrimĭ până 'n pămîntŭ?
— Da cum nu m'oiŭ tângui,
Și cum nu m'oiŭ glăsui
Cu glasŭ mare până 'n cerĭŭ,
Cu lacrimĭ până 'n pămîntŭ,
Că m'am sinecatŭ
Și m'am mânecatŭ
Sâmbătă des-deminéță
Pe cărarea luĭ Traĭanŭ,
La părĕulŭ luĭ Iordanŭ,
Apă limpede să-mĭ ieŭ,
De ură ca să mĕ spĕlŭ,
La părĕŭ nu m'am pututŭ
Nicĭ de cum apropià,
Că a fostŭ tinosŭ, glodosŭ,
Și 'napoĭ că m'am întorsŭ;
Nime nu m'o vĕḑutŭ,
Nime nu m'o auḑitŭ,
Numaĭ pismașele
Și cu vrăjmașele,
Numaĭ ele m'o vĕḑutŭ,
Numaĭ ele m'o auḑitŭ:
Și pe locŭ cum m'o auḑitŭ,
Inainte mĭ-o eșitŭ,
Butucŭ mare o luatŭ,
In cale mi l'o aruncatŭ,
De picĭóre m'o împĭedicatŭ,
De mânĭ m'o legatŭ,

De gură m'o amuțitŭ,
De urechĭ m'o asurḑitŭ,
Și de ochĭ că m'o orbitŭ!
Auḑindŭ Maĭca Domnuluĭ
Sus din naltulŭ ceriuluĭ,
La N. lungŭ că s'o uĭtatŭ,
Și așà ĭ-o cuvîntatŭ:
— Tacĭ N. nu te tângui,
Nu mi te maĭ glăsui
Cu glasŭ mare până 'n cerĭŭ,
Cu lacrimĭ până 'n pămîntŭ,
Că eŭ sunt vrednică
Și puternică
Să te lecuescŭ
Și să-țĭ folosescŭ!
Și 'ndată cum o vorbitŭ,
Scară de aurŭ o slobodḑitŭ
Pe dînsa s'o scoborîtŭ
Și 'nainte ĭ-o ĭeșitŭ,
De mâna dréptă o luat'o,
După sóre o 'nturnat'o
Șĭ-amêndouĕ apoĭ pornit'o
Pe cărarea luĭ Traĭanŭ,
La părĕulŭ luĭ Iordanŭ.
Cum o sositŭ la părĕŭ,
Maĭca Domnuluĭ
O băgat'o până'n brăŭ
In apa Iordanuluĭ,
Și-o prinsŭ apoĭ a o spĕlà,
Cu banĭ de-argintŭ a o săpà,
Cu greblă de busuĭocŭ a o greblà,
Cu pană de păunŭ a o mătură,
Cu pene de cucŭ a o neteḑi.
Bine spĕlatu-o,
Bine limpeḑitu-o
Din vîrvulŭ capuluĭ
Până 'n cununele unghiilorŭ.
Bine spĕlatu-o,
Bine limpeḑitu-o
De ură,
De pîră,
De adusurĭ,
De supusurĭ,
De fapturĭ,
De daturĭ,
De strigărĭ,
De căscărĭ,
De uricĭunĭ de pe lume.
Cunună de spinĭ de pe capulŭ eĭ
Luatu-ĭ-o,
Cunună de aurŭ pe capul eĭ
Pusu-ĭ-o,
De ură curățitu-o,
De dragoste încărcatu-o.
Ochĭ de *budihaciŭ* (1) din câmpulŭ eĭ
Scosu-ĭ-o,
Ochĭ de șoĭmŭ în capulŭ eĭ
Pusu-ĭ-o,
De ură curățitu-o,
De dragoste încărcatu-o.
Pĭele de bróscă râĭósă
De pe fața eĭ luatu-ĭ-o,
Sórele și luna pe fața eĭ
Scrisu-ĭ-o,
De ură curățitu-o,
De dragoste încărcatu-o.
Dințĭ de osŭ din gura eĭ
Scosu-ĭ-o,
Mărgăritarĭŭ în gura eĭ
Vĕrsatu-ĭ-o,
De ură curățitu-o,
De dragoste încărcatu-o.
Glasŭ de cucŭ în gura eĭ
Pusu-ĭ-o,
Fagurĭ de miere sub limba eĭ
Intocmitu-ĭ-o,
De ură curățitu-o,
De dragoste încărcatu-o.
Din cămeșă de spinĭ desbrăcatu-o,
In cămeșă de păióră îmbrăcatu-o,

De ură curăţitu-o,
De dragoste încărcatu-o.
Din brâŭ de şerpe descinsu-o,
Cu brâŭ de mătasă încinsu-o,
De ură desbrăcatu-o,
De dragoste 'ncărcatu-o.
Din opincĭ de *plotună* (2)
Descălţatu-o,
In cisme galbene
Incălţatu-o,
De ură curăţitu-o,
De dragoste 'ncărcatu-o.
De mâna dréptă luatu-o,
Pe ţĕrmură de mărgăritarĭŭ
Aruncatu-o,
De ură descărcatu-o,
De dragoste 'ncărcatu-o.
Pe calŭ albŭ încălicatu-o,
După sóre înturnatu-o,
De ură descărcatu-o,
De dragoste 'ncărcatu-o.
Buciumŭ de aurŭ în stânga
Datu-ĭ-o,
Biciŭ de focŭ în drépta
Pusu-ĭ-o,
De ură descărcatu-o,
De dragoste 'ncărcatu-o.
Şĭ-a prinsŭ N. cu biciulŭ a plesni
Şĭ-a trăsni,
Tótă lumea a o stârni,
Cu buciumulŭ a bucĭumà,
Dragostile a strigà:
Dela 'mpĕraţĭ cu 'mpĕrătese,
Dela ministri cu ministrese,
Dela baronĭ cu baronese,
Dela preoţĭ cu preotese,
Dela domnĭ cu domnişóre
Dela boerĭ cu cucóne,
Dela mirĭ cu mirese,
Dela vornicĭ cu vornicese,
De pe pălăriile flăcăilorŭ,
De pe cosiţele fetelorŭ,
De pe stratulŭ cu florile,
De pe câmpia cu ĭerburile,
De pe tóte florile,
De pe tóte ĭerburile,
De pe tóte pânele,
De pe tóte holdele.
Şĭ-a prinsŭ lumea a s'adunà
Şi din gură a 'ntrebà:
— Cine vine,
Cine vine?
Ce 'mpĕrătésă,
Ce ministrésă,
Ce baronésă,
Ce preotésă,
Ce cucónă,
Ce domnişóră,
Ce vornicéscă,
Ce mirésă?
— Nu e 'mpĕrătésă,
Nicĭ ministrésă,
Nicĭ baronésă,
Nicĭ preotésă,
Nicĭ cucónă,
Nicĭ domnişóră,
Nicĭ vornicésă,
Nicĭ mirésă,
Că e N. cea frumósă,
Dintre tóte cea maĭ alésă!
Cine o vedea din dosŭ
Căta s'o vadă şi din faţă,
Cine o vedea din faţă
Căta s'o vadă şi din dosŭ.
Iar' care n'o putea vedea
Pe degete se 'ntindea
Şi 'n lăuntru-şĭ respundea:
— Ea să drăgostéscă,
Ea să *lăbostéscă* (3)...
De astădĭ înainte

Ea să fie cea maĭ cuminte,
Cea maĭ deștéptă
Și maĭ înțeléptă,
Cea maĭ frumósă
Și maĭ alésă.
Precum îĭ alesŭ cuculŭ
Dintre tóte pasĕrile,
Și păunulŭ
Dintre tóte *gobăile*, (4)
Și busuĭoculŭ
Dintre tóte florile,
Și argintulŭ
Din aramă,
Așà să fie N. maĭ de sémă,
Maĭ frumósă
Și maĭ alésă
Dintre tóte fetele
Și tóte nevestele !

Observațiunĭ.

Fărmecătórea ține în mâna dréptă unŭ struțŭ compusŭ din treĭ pene de cucŭ și una de păunŭ, precum și din treĭ fire de busuiocŭ, tóte legate la unŭ locŭ cu unŭ firŭ de lână țigae roșie, ce trece printr'o monedă, care represintă icóna Sântă-Márieĭ saŭ a St. Michailŭ, iar mâna stângă o razemă pe pieptulŭ persóneĭ, *căreia i se face pe dragoste.*

Actulŭ acesta se sĕvêrșesce numaĭ într'o Sâmbătă des-deminéță înainte de rĕsăritulŭ sóreluĭ, iar formula farmeculuĭ se rostesce de treĭ orĭ după olaltă.

O sémă de fete, carĭ voescŭ să fie îndrăgostite și iubite, îșĭ facŭ singure pe dragoste. Se scólă într'o Sâmbătă des-deminéță, se ducŭ, până a nu rĕsări sórele, la unŭ părîŭ, ieaŭ din acela cu unŭ vasŭ apă și aducênd'o acasă punŭ busuiocŭ într'însa și o descântă.

Când aŭ să se ducă la jocŭ, se spală peste totŭ corpulŭ cu apă de acésta, punŭ busuioculŭ sub brâŭ, și așà se pornescŭ apoĭ la jocŭ. Făcêndŭ acésta, credŭ ele că toțĭ feciori trebue să se bată după dînsele, să le îndrăgéscă și iubéscă și să le jóce maĭ multŭ decât pe orĭ-carĭ altele.

Note.

(1) Cuv. *budihecĭŭ* e identicŭ cu *budihacĭŭ* și însemnéză o specie de *buhă*. In Bucovina se maĭ usitéză, afară de aceste douĕ cuvinte, încă și cuv. *budihală saŭ bughihală*, care însemnéză ceva sborșitŭ, urîtŭ, dărăbănosŭ.

(2) *Plotunŭ* saŭ *plotonŭ*, pl. *plotunĭ*, s'a numitŭ, după spusa Româniloră din Bucovina, unŭ felŭ de animalŭ sĕlbaticŭ, fórte puternicŭ şi fiorosŭ, care avea unŭ cornŭ în frunte şi care în vechime a trăitŭ prin pădurile Carpaţiloră şi maĭ cu sémă prin cele din ţinutulŭ Dorneĭ şi Câmpulunguluĭ din Bucovina. Astădĭ animalulŭ acesta nu maĭ esistă, a dispărutŭ cu totulŭ, numaĭ numele i s'a maĭ păstratŭ.

Dela numele acestuĭ animalŭ credŭ că vine şi numele *Plotoniţa*, unŭ sătişorŭ în Bucovina, districtulŭ Gurceĭ-Humoruluĭ.

(3) *Lăbostéscă*, cuv. străinŭ, însémnă *a iubì*, *a desmerdà*.

(4) In cele maĭ multe părţĭ din Bucovina pasĕrile de casă se numescŭ şi *gobăĭ*, sing. *gobae*.

Cum că acésta întru adevĕrŭ e aşà, se póte vedé şi dintr'o satiră poporană din satulŭ Galinescĭ, districtulŭ Rădăuţuluĭ, care sună ast felŭ :

Vine lelea dela Prutŭ
C'o găină de vîndutŭ.
— Ce cerĭ, lele, pe *gobae*?
— Şepte ruble şĭ-o liţcae!
— Lasă, lele, liţcaĭa,
Că ţi-ĭ slabă *gobaea* !

Saŭ într'o variantă :

— Lasă, lele, liţcaĭa,
Că s'a vinde *gobaea* !

*

Totŭ de dragoste.

— Bună deminéţa,
Apă *curĕtóre*. (1)
— *Ţănimŭ* (2) dumitale,
N. fată frumósă!
Da cum de-aĭ venitŭ la mine
Aşà des de deminéţă,
N. fată frumósă?
— Am venitŭ ca să mĕ spelĭ
Şi ca să mĕ curăţescĭ!
Cum te scoborĭ tu şi viĭ
Din munţĭ, de prin obârşiĭ
In vĕrsările câmpuluĭ
De spelĭ tóte malurile
De tóte ruginile,
Şi spelĭ tóte pĭetrile
De tóte *jebrinele*, (3)
Am venitŭ şi eŭ la tine
Ca să mĕ spelĭ şi pre mine
Din vîrvulŭ capuluĭ
Până 'n cununile unghiloră,

Bine să mĕ curățescĭ,
Bine să mĕ limpeḑescĭ:
De ură,
De pîră,
De-adusurĭ,
De supusurĭ,
De fapturĭ,
De daturĭ,
De strigărĭ,
De căscărĭ,
De uricĭunĭ de pe lume! . . .
Maĭca Domnuluĭ a vĕḑut'o
Cu atâta n'a lăsat'o.
De mâna dréptă a luat'o,
Dipe (4) sóre a 'nturnat'o,
La *Mira Slava* (?) dusu-o,
Cu mirŭ miruitu-o,
Glasŭ de cucŭ în gură
Pusu-ĭ-o,
Fagurŭ de mĭere sub limbă
Așeḑatu-ĭ-o,
Ca 'ntre ómenĭ când a ĭeși,
Și cu dînșiĭ când va vorbi,
Ca cu mĭere să-ĭ pótă 'ndulci.
Toțĭ săteniĭ,
Toțĭ poporeniĭ,
Toțĭ veciniĭ,
Toțĭ străiniĭ,
Toțĭ fecĭoriĭ,
Toțĭ maĭ mariĭ,
Toțĭ vătămaniĭ,
Ea cum cu gura lĭ-a grăi
Ca cu mĭere ĭ-a 'ndulci,
Cum cu gura a căscà
Ca și cuculŭ a cântà,
Pre toțĭ mi ĭ-a fărmecà.
Iar toțĭ, câțĭ vorŭ fi,
Inaintea eĭ vorŭ ĭeși
Cu cuvinte bune,
Cu păhare pline,
Cu capurile plecate,
Cu cușmele rădicate,
Și care de dînsa s'a atinge
Ca de mĭere se va linge.

Observațiunĭ.

Farmeculŭ acesta mi l'a dictatŭ Domnica Popescu din Ciudeiŭ.

Fata, care voesce s'o îndrăgostéscă lumea, se îmbracă într'o Sâmbătă des-deminéță în cămeșă albă, îșĭ despletesce pĕrulŭ și-lŭ péptĕnă, însă nu-lŭ împletesce, ci-lŭ lasă s'atârne și să fâlfâe pe spate. Ĭea după aceea șépte fire de busuiocŭ în mâna dréptă și o monetă de argintŭ în mâna stângă, și ast-felŭ alérgă până a nu rĕsări sórele la o apă curgĕtóre. După ce a sositŭ, îșĭ udă maĭ întâĭ degetele la mânĭ și la picióre de treĭ orĭ și apoĭ se spală cu busuioculŭ și cu argintulŭ, rostindŭ cuvintele de maĭ sus ale farmeculuĭ.

Dacă fata, care voesce a-șĭ face pe dragoste, nu scie singură cuvintele farmeculuĭ, atuncĭ le rostesce în loculŭ eĭ fărmecătórea, care în casulŭ acesta trebue asemenea să se ducă cu dînsa la apă.

Note.

(1) *Curĕtóre* = curgĕtóre. In Bucovina fórte adese-orĭ se aude ḑicêndŭ *cură* în locŭ de *curge*, *curêndŭ* în locŭ de *curgêndŭ* şi *curĕtorŭ-e* în locŭ de *curgĕtorŭ-e*.

(2) *Ţănimŭ*, prescurtatŭ din *mulţănimŭ* = mulţămimŭ. Româniĭ din Bucovina spunŭ maĭ adese-orĭ *a mulţănì* decât *a mulţămì*, niciĭ când însă *a mulţumì*.

(3) *Jebrină*, pl. *jebrine* = Lâna brósceĭ, lat. conferva rivularis.

(4) Româniĭ din unele sate din districtulŭ Rădăuţuluĭ şi alŭ Storojineţuluĭ din Bucovina, precum bună-óră ceĭ din Vicove, Crasna şi Ciudeiŭ, spunŭ fórte adese-orĭ *dipe* în locŭ de *după*: *dipe-aceea* = după aceea.

*

Chemarea steleĭ.

I

O stea, gostea,
Dragostea-ĭ a mea;
Douĕ stele, gostele,
Dragostile mele;
Treĭ stele, gostele,
Dragostile mele;
Patru stele, gostele,
Dragostile mele;
Cincĭ stele, gostele,
Dragostile mele;
Şese stele, gostele,
Dragostile mele:
Şepte stele, gostele,
Dragostile mele;
Optŭ stele, gostele,
Dragostile mele:
Ia şĭ-a nóua stea,
Asta-ĭ stéua mea!
Stea, steluţa mea!
Eŭ mĕ voiŭ culcà
Şi m'oiŭ hodinì,
Iar tu nu dormi,
Nu te hodihnì,
Ci âmblă ţĕrile
Şi tóte hotarele
Să-mĭ aducĭ dragostile:
Dela nouĕ holḑĭ înverḑite,
Dela nouĕ secărĭ înflorite,
Dela 99 de mirĭ cu mirese,
Dela 99 de craĭ cu crăĭese,
Dela 99 de'mpĕraţĭ cu'mpĕrătese,
Dela 99 de preoţĭ cu preotese,
Dela 99 de păunĭ cu păuniţe,
Dela 99 hulubĭ cu hulubiţe,
Dela 99 vacĭ cu viţeĭ,
Dela 99 de oĭ cu mĭeĭ,
Dela 99 scrófe cu purceĭ,
Dela 99 pălăriĭ fecĭorescĭ,
Dela 99 struţurĭ fetescĭ;
Să mi le aducĭ, dragă stea,
Până la căsuţa mea,
De cu séră până'n cântătorĭ
De douĕ orĭ,

Iar din cântătorĭ
Până'n ḑorĭ
De treĭ orĭ,
In astă ulcea cu florĭ!

*

Duminecă deminéţă m'am sculatŭ,
Duminecă deminéţă am mânecatŭ.
Când a'ntratŭ popa'n altarĭŭ
Păsĕrica cânta'n parĭ.
Când popa'n altarĭŭ a întratŭ,
Cu pĭeptene de-argintŭ m'am pĭeptĕnatŭ,
Cu păharŭ de aurŭ m'am cinstitŭ
Și la biserică m'am pornitŭ.
Când în biserică am întratŭ,
Toţĭ la mine s'aŭ uĭtatŭ,
Șĭ-aŭ prinsŭ bărbaţiĭ cotindu-se
Și femeile ghĭontindu-se,
Toţĭ la mine reŭ uĭtându-se.
Da eŭ că m'am supĕratŭ,
Dela biserică m'am înturnatŭ
Totŭ plângêndŭ și văĭcărândŭ
Cu glasŭ mare până'n cerĭŭ,
Cu lacrimĭ până'n pămîntŭ.
Nime nu m'a auḑitŭ,
Nime nu m'a vĕḑutŭ,
Decât Maĭca Domnuluĭ
Sus din pórta cerĭuluĭ.
Și ea cum m'a auḑitŭ
Și cum m'a vĕḑutŭ,
A prinsŭ a mĕ întrebà
Și din gur'a-mĭ spune așà:
—Ce plângĭ N., ce te căinezĭ,
De ce te văĭcărezĭ
Cu glasŭ mare până'n cerĭŭ,
Cu lacrimĭ până'n pămîntŭ?
—Da eŭ cum n'oiŭ plânge
Și cum nu m'oiŭ căinà,
Cum nu m'oiŭ văĭcărà,
Dacă eŭ am mânecatŭ
Și m'am sinecatŭ
Astăḑĭ deminéţă
Când a'ntratŭ popa'n altarĭŭ
Și păsĕrica cânta'n parĭ,
Și când popa'n altarĭŭ a'ntratŭ
Cu pĭeptene de-argintŭ m'am pĭeptĕnatŭ,
Cu păharŭ de aurŭ m'am cinstitŭ
Și la biserică m'am pornitŭ;
Și'n biserică când am întratŭ
Toţĭ la mine s'aŭ uĭtatŭ,
Șĭ-aŭ prinsŭ bărbaţiĭ a se coti,
Femeile a se ghĭonti,
Toţĭ la mine cu rĕŭ a privi!
— Tacĭ N. nu plânge,
'Nu te căinà,
Nu te maĭ văĭcărà
Cu glasŭ mare până'n cerĭŭ,
Cu lăcrimĭ până'n pămîntŭ,
Că eŭ de mâna dréptă te-oĭŭ luà
Și'n părĕulŭ Iordanuluĭ te-oiŭ băgà,
Și te-oiŭ curăţi și te-oiŭ spĕla,
Cu cămeșă de dragoste te-oiŭ îmbrăcà,
Cu brâŭ de *ibosŭ* (1) te-oiŭ încinge,
Cunună de florĭ în capŭ ţĭ-oiŭ pune,
Sórele'n faţă pune-ţĭ oiŭ
Lipi-ţi-l-oiŭ,
Străluci-te-te-oiŭ;
Luna 'n pĭeptŭ ţĭ-oiŭ răzimà
Și lucefereĭ
Pe umereĭ
Ţĭ-oiŭ așeza!....
Lucéferulŭ celŭ de ḑi sus
Pe mâna dréptă mi l'a pusŭ,
Și 'n mâna stângă *busuĭocŭ* (2)
Să mĕ iea fecĭoriĭ la jocŭ,
Și steluţe mĕrunţele
Imprejurulŭ póleleorŭ mele.
Cine la mine a căutatŭ

Ca de vinŭ l'am îmbĕtatŭ;
Cine la mine a grăitŭ
Ca cu pâne de grâŭ l'am hrănitŭ,
Ca cu mïere l'am îndulcitŭ!

Observaţiunĭ.

Farmeculŭ acesta, culesŭ din satulŭ Pătrăuţŭ, nu departe de oraşulŭ Sucéva, mi l'a împărtăşitŭ d-lŭ V. Turturénŭ.

Fata, care voesce să fie cercetată, jucată şi iubită de feciorĭ maĭ multŭ decât alte fete, merge Sâmbătă séra *după tócă*, adecă după *vecernie*, când e cerulŭ seninŭ, în grădina cu florĭ cu o ulcică de apă próspĕtă, neîncepută, în mână, şi punêndŭ ulcica între florĭ, rupe unŭ mănunchiŭ de *busuiocŭ* şi alte florĭ mirositóre, şi punêndu-le apoĭ în ulcica cu apă, se uită la stele şi rostesce versurile farmeculuĭ de maĭ sus până la «*Dumineca deminéţă.*»

Sfîrşindŭ de rostitŭ de nouĕ orĭ după olaltă acéstă parte a farmeculuĭ, încetéză de a se uită maĭ multŭ la stele. Scóte apoĭ busuioculŭ din ulcică, bea puţină apă, cu puţină se spală pe obrazŭ şi se neteḑesce pe capŭ, cu puţină şi cu busuioculŭ fărmecatŭ se duce pe acolo pe unde cugetă că vorŭ trece feciorii şi stropesce o parte de locŭ până în pragulŭ uşeĭ dela casă. Iar când ajunge la pragŭ, tórnă dinnaintea luĭ tótă apa câtă a maĭ rĕmasŭ. Din busuiocŭ o parte o rupe şi o presură pe cale unde cugetă că vorŭ veni la dînsa feciorii, iar cu ceea-laltă se frécă pe mânĭ şi pe obrazŭ. După ce a făcutŭ tóte acestea, se duce şi se culcă, în bună speranţă că farmeculŭ îşĭ va avé efectulŭ doritŭ.

A doua ḑi des-deminéţă, adecă Dumineca până nu rĕsare sórele, se scólă şi rostesce a doua parte a farmeculuĭ, începêndŭ dela «*Dumineca deminéţă*» şi până la sfîrşitŭ. După acésta se îmbracă cu cele maĭ frumóse haine ce le are, îşĭ pune în capŭ florĭ, sub brâŭ saŭ în sînŭ busuiocŭ, şi aşă gătită plécă apoĭ la biserică şi la *jocŭ*, unde e totŭ tineretulŭ satuluĭ adunatŭ, avêndŭ cea maĭ bună speranţă că de acum înainte va fi cea maĭ căutată şi maĭ iubită fată din totŭ satulŭ.

O variantă a acestuĭ farmecŭ, culésă dela o româncă din *Sân-Georgiŭ* în Transilvania, se începe așà:

O stea, logostea!
Adă-mĭ dragostea mea
De treĭ orĭ
Până 'n ḑorĭ
La astă ulcea cu florĭ.
Doué stele,
Logostele!
Aduceţĭ dragostile mele
De treĭ orĭ
Până 'n ḑorĭ
La astă ulcea cu florĭ!

Și totŭ așà până la:

Noué stele,
Logostele!
Aduceţĭ dragostile mele
De treĭ orĭ
Până 'n ḑorĭ
La astă ulcea cu florĭ!

Trebue însă să însemnezŭ aicĭ, că cuvîntulŭ *gostea* nu l'am întîlnitŭ nicăirĭ până acum, fără numaĭ în farmeculŭ de faţă și celŭ ce urmézâ, pe când cuvîntul *logostea* provine în maĭ multe farmece și vrăjĭ române maĭ alesŭ din Transilvania și Ungaria. *Gostea* séměnă a fi scurtatŭ din *logostea*.

Când ajunge fărmecătórea la versurile:

Ia șĭ-a nóua stea,
Asta-ĭ stéua mea!

atuncĭ se uită la cea maĭ frumósă și maĭ luminósă stea de pe întinderea ceréscă, și apoĭ rostesce maĭ departe versurile farmeculuĭ.

Poporulŭ românŭ de pretutindene crede că fie-care omŭ are câte o stea în cerŭ, care este strînsŭ legată de sórtea luĭ și pe care o capětă elŭ când se nasce. Câţĭ ómenĭ sunt pe pămîntŭ, atâtea

stele sunt pe cerŭ. Când unŭ românŭ este amenințatŭ de vre-o cursă, atuncĭ ḑice elŭ că stéua luĭ se întunecă; când e persecutatŭ de sórte, când se simte fórte nefericitŭ, ḑice în marea-ĭ întristare și amărăciune că n'are stea în cerŭ, de aceea e așà de nefericitŭ; iar când se apropie de finitulŭ viețiĭ sale, atuncĭ crede că stéua luĭ nu rĕmâne maĭ multŭ pe cerŭ, ci cade jos. De câte orĭ vede românulŭ căḑêndŭ vre-unŭ meteorŭ, ḑice ca a căḑutŭ stéua unuĭ omŭ, care a muritŭ în momentulŭ acela. Maĭ pe scurtŭ, stelele, atâtŭ cele ordinare, câtŭ și *cele cu códă*, adecă *comețiĭ*, și maĭ cu sémă aceste din urmă, aŭ o înrîurire fórte mare asupra închipuiriĭ românuluĭ. De aicĭ, dela acéstă credință fórte lățită printre românĭ vine apoĭ că ceĭ maĭ mulțĭ vrăjitorĭ și vrăjitóre, fărmecătorĭ și fărmecătóre *caută* saŭ *cetescŭ în stele sórtea ómenilorŭ;* și totŭ acéstă credință, cugetŭ eŭ, a îndemnatŭ și pe fata din farmeculŭ de față a se adresà către *stéua sa* și a o rugà ca să-ĭ aducă dragostile din tóte părțile și să i le pună în ulcica cea cu apă neîncepută și cu florĭ umplută, cu care îșĭ face ea pe dragoste.

Note.

(1) Cuvîntulŭ *ilosă* din farmeculŭ de față abia acum întâia óră l'am întîlnitŭ în literatura poporană. In vorba de tóte ḑilele nu l'am auḑitŭ nicĭ odată, și nicĭ nu credŭ că se va fi întrebuințândŭ unde-va, celŭ puținŭ în Bucovina nu.

(2) *Busuioculŭ* e unica plantă, care se întrebuințéză de către românce maĭ la tóte farmecele. Elŭ are, după credința românilorŭ, o deosebită putere de a atrage și a fărmecà. De aceea maĭ tóte fetele marĭ și nevestele tinere îndătinéză în ḑile de sĕrbătorĭ a-lŭ purtà legatŭ la cheutórea cămeșilorŭ, sub brâŭ saŭ în sînŭ.

II

O stea
Gostea,
Două stele
Gostele,
Treĭ stele
Gostele,
Patru stele
Gostele,

Cincĭ stele
Gostele,
Şese stele
Gostele,
Şepte stele
Gostele,
Optŭ stele
Gostele,
Nouĕ stele
Gostele,
Fiţĭ de-ajutorĭŭ steleĭ mele!
Stéuă, steluşóra mea,
Cea luminósă
Şi vederósă,
Eŭ acéstă sfîntă apă
Aicĭ voiŭ lăsà
Şi m'oiŭ culcà,
Şĭ oiŭ dormi
Şi-oiŭ hodini.
Dar tu stea,
Steluţa mea,
Luminósă,
Vederósă,
Să nu te culcĭ,
Să nu dormĭ,
Să nu te hodinescĭ,
Ci să te ducĭ
Şi să-mĭ aducĭ
Dragostile,
Frumuseţile
Şi tóte *numele*
Dela'mpĕraţĭ cu'mpĕrătese,
Dela craĭ şi cu crăese,
Dela preoţĭ cu preotese,
Dela vornicĭ cu vornicese,
Dela mirĭ cu mirese
Şi dela closce cu puĭ
Şi aice să mi le puĭ.
Deminéţa, când m'oiŭ sculà,
Eŭ aicĭ în astă apă le-oiŭ aflà,
Cu dînsele pe obrazŭ m'oiŭ spĕlà!...

Observaţiunĭ.

Fata, care voesce să fie iubită, după cum mi-a spusŭ Domnica Popescu, care mi-a dictatŭ farmeculŭ acesta, cum a înseratŭ şi aŭ résăritŭ tóte stelele pe cerŭ, se duce şi aduce apă neîncepută dela o fântână saŭ dela unŭ păriŭ într'unŭ vasŭ curatŭ. Atâtŭ când se duce câtŭ şi când aduce apa, caută ca să n'o vadă nimene. După ce aduce apa, o pune într'unŭ locŭ afară, unde să nu ajungă nimicŭ la dînsa, dar nicĭ să fie acoperită cu ceva anume ca să pótă cădé peste nópte róuă într'însa. Iar după ce a adus'o acasă, iea o *pană de păunŭ*, şi umblândŭ cu *păunulŭ* prin dînsa, rostesce de treĭ orĭ farmeculŭ de maĭ sus. Apoĭ pune apa sus ca să stee acolo până a dóua ḑi deminéţă. Totŭ odată, când rostesce cuvintele de maĭ sus, se uită pe cerŭ la stéua cea maĭ luminósă, bună-óră la unŭ lucéfĕrŭ saŭ şi la o altă stea maĭ vederósă.

În serile nourate, când nu se vĕdŭ stelele pe cerŭ, nu se face farmeculŭ acesta, ci numaĭ când e cerulŭ plinŭ de stele.

A doua ḑi deminéţă se spală pe obrazŭ cu apa ast-felŭ descântată şi fermecată, şi apoĭ o aruncă într'unŭ locŭ curatŭ, iar păunulŭ ĭlŭ pune în capŭ.

*

De frumuseţe.

Duminecă deminéţă
Din aşternutŭ m'am sculatŭ,
Pe faţă că m'am spĕlatŭ,
Frumosŭ că m'am pĭeptĕnatŭ,
Curăţea m'am îmbrăcatŭ,
Pe calŭ sprintenŭ, graurŭ,
Am încălicatŭ,
Bucĭumŭ de argintŭ curatŭ
In mâna drépt'am luatŭ,
Prin mijloculŭ satuluĭ
Am alergatŭ
Totŭ bucĭumândŭ
Şi trîmbiţândŭ.
Câţĭ m'aŭ auḑitŭ
Toţĭ s'aŭ grăbitŭ,
Toţĭ aŭ alergatŭ
Şĭ-aŭ întrebatŭ:
Cine vine bucĭumândŭ?
Cine vine trîmbiţândŭ?
Ce 'mpĕratŭ, ce 'mpĕrătésă?
Ce craiŭ óre, ce crăĭasă?
Nu-ĭ împĕratŭ, nicĭ împĕrătésă,
Nu e craĭŭ, nu e crăĭasă,
Că-ĭ N. cea frumósă,
Dintre fete cea maĭ alésă!
Cine m'o vĕḑutŭ
I-am şi plăcutŭ
Şi m'o şi ĭubitŭ,
Ca de pâne bună s'o săturatŭ,
Ca de vinŭ bunŭ s'o îmbĕtatŭ.
Toţĭ voĭniciĭ din satŭ
După mine s'o luatŭ . . .
Cum îĭ păunulŭ maĭ alesŭ
Decât tóte pasĕrile,
Aşà să fiŭ şi eŭ maĭ alésă
Decât tóte fetele!
Cum îĭ argintulŭ
Maĭ alesŭ din aramă,
Aşa să fiŭ şi eŭ
Din tóte fetele maĭ de samă!
Cum îĭ mătasea maĭ alésă
Şi maĭ vederósă,
Aşà să fiŭ şi eŭ de acuma
Dintre tóte fetele maĭ frumósă!

Observaţiunĭ

Fata, care voesce a fi privită de cea maĭ frumósă dintre tóte fetele şi iubită de fecĭorĭ, iea o pană de păunŭ, unŭ banŭ de argintŭ şi unŭ firŭ de mătase roşie, şi legându-le pre tóte acestea

la unŭ locŭ, rostesce versurile de sus. Aduce apoĭ des-deminéță, până a nu resărì sórele, apă neîncepută și descântând'o cu păunulŭ și cu cele-lalte lucrurĭ dice:

Apă sfîntă și curată
Cum aĭ spĕlatŭ, nu odată,
Bolohaniĭ de rugină
Și malurile de tină,
Așà se mĕ curățescĭ,
Să mĕ spelĭ și limpeḍescĭ
    Și pre mine
De tóte metehmele
Și de tóte relele,
Să rĕmânŭ curată
Și luminată,
Ca argintulŭ strecuratŭ
Și ca aurulŭ curatŭ!

După rostirea acestorŭ versurĭ, se spală cu apa descântată, iar cu păunulŭ se împodobesce.

Apa ce are să fie descântată, se póte aduce în orĭ-ce ḍi, afară de Lunĭ, Mercurĭ și Vinerĭ.

*

De iubire.

— Bună deminéța,
Apă albă și curată!
— Mulțămescŭ D-tale,
N. *felegósă!* (1)
— Că eŭ nu-sŭ felegósă,
Că-sŭ mândră și frumósă
Ca o rujă când înflóre
Și ca sfântulŭ sóre
    Când resare!
Eŭ de-acasă m'am pornitŭ
    Șĭ-am venitŭ
Ca să mĕ rogŭ Dumi-tale
Să-mĭ daĭ dragostele,
    Frumusețele
    Și mândrețele
    Dumitale!
Cum se bate tótă lumea,
    Tótă omenimea,
    Tóte sufletele,
    Tóte vitele,
    Tóte paserile
    Și tóte lighioile
După apă bună și curată,
    Așà să se bată

Toțĭ fecĭoriĭ,
Toțĭ voĭniciĭ
După dragostile mele,
După frumusețele mele,
După mândrețele mele,
După vorba mea,
După viața mea,
După graĭulŭ meŭ,
După traĭulŭ meŭ,
După gĭoculŭ meŭ!
Cum nu póte nime trăi
Fără de apă,
Așà să nu pótă feciorii
Fără de mine,
Pân' nu m'orŭ luà în gĭocŭ,
Pân' n'orŭ vorbi,
Pân' n'orŭ sfătui,
Pân' nu m'orŭ ĭubi!

Observațiunĭ.

Farmeculŭ acesta se face în orĭ-ce ḑi, afară de Lunĭ, Mercurĭ și Vinerĭ.

Fata, care voesce să-șĭ facă pe dragoste ca să fie ĭubită și jucată de fecĭorĭ, se duce des-deminéță până a nu rĕsări sórele la o apă curgĕtóre, fără ca s'o vadă cine-va. Ajunsă la apă, stă pe malŭ, rostesce cuvintele de maĭ sus de treĭ orĭ după olaltă, și totŭ de atâtea orĭ se spală cu amĕndouĕ mânile pe obrazŭ cu apă din părîŭ.

Când se întórce acasă póte s'o vadă orĭ-cine, căcĭ atuncĭ nu-ĭ strică nimicŭ.

Dacă nu póte merge la o apă curgĕtóre, póte să aducă apă și acasă și aice să rostéscă apoĭ farmeculŭ și să se spele.

Apa o aduce dela unŭ părîŭ, orĭ dela o fântână, însă trebue să fie neîncepută, și când o aduce să nu vorbéscă cu nimene.

După ce a adus'o și s'a spĕlatŭ cu dînsa, restulŭ, ceea ce a maĭ rĕmasŭ, îlŭ aruncă într'unŭ locŭ curatŭ.

Note.

(1) *Felcyosŭ -ă* = rămțurosŭ, petecosŭ, fórte uritŭ și murdarŭ îmbrăcatŭ.

*

Chemarea apeĭ rouróse.

Apă, apă rourósă!
Fă-mĕ mândră și frumósă
Ca grâulŭ alesŭ pe masă,
Ca sfîntulŭ sóre
Când rĕsare,
Ca busuĭoculŭ când e'n flóre.
Câtă dragoste-ĭ pe lume
Tótă s'o puĭ pe mine-anume.
Câțĭ fecĭorĭ că m'orŭ vedé
Eŭ lorŭ dragă le-oiŭ cădé,
Câțĭ bĕtrânĭ m'orŭ audi
Cu cuvîntulŭ m'orŭ cinsti.

Observațiunĭ.

Fata, care voesce să fie numaĭ decât iubită, se scólă în ḑiua de *anŭ noŭ* saŭ *Sân-Vasile* des-deminéță până a nu rĕsări sórele, se îmbracă cu hainele cele maĭ nóue, maĭ bune și maĭ curate ce le are, și ducêndu-se la unŭ isvorŭ saŭ la o apă curgĕtóre din apropiere, rostesce cuvintele maĭ sus arĕtate. După aceea, spĕlându-se pe mânĭ și pe obrazŭ, se întórce acasă, căutândŭ în același timpŭ ca nimene să n'o vadă, căcĭ vĕḑênd'o, farmeculŭ n'ar avé nicĭ unŭ efectŭ.

Acestŭ farmecŭ, culesŭ în Pătrăuțulŭ de lângă Sucéva, mi l'a trimesŭ d-lŭ V. Turturénŭ.

*

Chemarea sóreluĭ.

I.

Sfinte sóre
Frățióre!
Rĕsaĭ cu 40 de răḑeșóre.
Dar nu rĕsări pe munțĭ,
Nicĭ pe case, nicĭ pe curțĭ,
Nicĭ pe cireḑĭ de boĭ,
Nicĭ pe turme de oĭ!
Sfinte sóre
Frățióre!
Rĕsaĭ pe capulŭ meŭ
Și pe totŭ trupulŭ meŭ.
Dela capŭ pân' la picĭóre
Să strălucescŭ ca tine, sóre,
Precum cată totŭ norodulŭ la tine,
Așă să caute elŭ și la mine
Din capŭ și pân' la picĭóre.
Cum te 'ntornĭ tu, sfinte sóre,
La 'mpĕrațĭ, la 'mpĕrățĭorĭ,
Așă să se 'ntórne și la mine
Fete, bărbațĭ și fecĭorĭ!

Observaţiunĭ.

Acestŭ farmecŭ, care se face de cătră fetele cele marĭ anume ca să se pótă mărità, mi l'a dictatŭ o Româncă din Mitoculŭ-Dragomirneĭ.

II

Rĕsaĭ sóre
Frăţióre
Cu 44 rad̦e ardĕtóre.
Patru-d̦ecĭ ţine-ţi-le,
Patru mie dă-mi-le :
Două 'n frunte
Maĭ mĕrunte,
Două maĭ scânteitóre
Peste ochĭ şi ţîţişóre.
Sóre luminosŭ !
Câtŭ eştĭ de răd̦osŭ,
Câtŭ eştĭ de frumosŭ,
Aşà să fiŭ şi eŭ de frumósă,
Răd̦ósă,
Luminósă
In ochiĭ mândruluĭ meŭ,
Peţi-mi-l'ar Dumned̦eŭ !

Farmeculŭ acesta, culesŭ în Moldova, mi l'a împărtăşitŭ ilustrulŭ nostru poetŭ V. Alecsandri.

*

De înfrumuseţare.

Duminică deminéţă m'am sculatŭ,
Pe cale, pe cărare am apucatŭ.
Când am fostŭ la mied̦ŭ de cale
M'aŭ întîlnitŭ 99 de fărmecătóre
Cu 99 de fărmecătorĭ,
99 de săgetătóre,
Cu 99 de săgetătorĭ,
99 de diochitóre
Cu 99 de diochitorĭ,
99 de strigóĭce
Cu 99 de strigoĭ,
99 de moróĭce
Cu 99 de moroĭ,
Ură'n faţă aruncatu-mĭ-aŭ.
Cu cămeşă de bróscă îmbrăcatu-m'aŭ.
Cu brâŭ de şerpe încinsu-m'aŭ,
Cunună de spinĭ în capŭ pusu-mĭ-aŭ.
Eŭ am prinsŭ a mĕ cântà,
Amarŭ a mĕ văerà.
Nime nu m'a vĕd̦utŭ,
Nime nu m'a aud̦itŭ,
Numaĭ Maĭca Domnuluĭ
Sus din pórta ceriuluĭ.
Numaĭ ea că m'a vĕd̦utŭ,
Numaĭ ea m'a aud̦itŭ
Şi 'ndată cum m'a aud̦itŭ
La mine s'a scoborîtŭ
Şi din gură mĭ-a vorbitŭ :

— Ce te cânțĭ, ce te văerezĭ,
De ce mi te căinezĭ?
— Da eŭ cum nu m'oĭŭ cântà,
Și cum nu m'oĭŭ văerà,
Că Duminecă deminéță m'am sculatŭ,
Pe cale, pe cărare am apucatŭ,
Când am fostŭ la mĭedĭŭ de cale
M'aŭ întîlnitŭ 99 de fărmecătóre
Cu 99 de fărmecătorĭ,
99 de săgetătóre
Cu 99 de săgetătorĭ,
99 de diochitóre
Cu 99 de diochitorĭ,
99 de strigóĭce
Cu 99 de strigoĭ,
99 de moróĭce:
Cu 99 de moroĭ:
Urĭ in față aruncatu-mĭ-aŭ,
Cu cămeșă de bróscă 'mbrăcatu-m'aŭ,
Cu brâŭ de șérpe încinsu-m'aŭ,
Cunună de spinĭ în capŭ pusu-mĭ-aŭ,
Bună de nimică făcutu-m'aŭ!
— Tacĭ N. nu te cântà,
Nu te văerà,
Nu te căinà,
Că eŭ de mâna dréptă lua-te-oĭŭ,
Pe cărarea luĭ Traĭanŭ porni-te-oĭŭ,
La fântâna luĭ Iordanŭ duce-te-oĭŭ.
Șĭ-acolo, după ce-om sosi,
Pe scărĭ de aurŭ te-oĭŭ scoborî,
In fântâna luĭ Iordanŭ te-oĭŭ vîrî,
Cu *fisóce* 1) de busuĭocŭ te-oĭŭ stropi,
Cu făcliĭ te-oĭŭ luminà,
Fórte mândru te-oĭŭ spĕlà.
De urĭ că te-oĭŭ curăți
Și te-oĭŭ limpedi,
Și multŭ maĭ frumósă-ĭ fi!

Observațiunĭ.

Acestŭ farmecŭ, din Boianŭ, mi l'a comunicatŭ d-lŭ V. Turturénŭ.

Note.

(1) ***Fisocŭ***, pl. *fisóce*, sémĕnă a fi schimositŭ din *sfitocŭ* = struțŭ, mănunchiŭ.

*

Strigarea dragostelorŭ.

Buciumŭ de aurŭ scrisu-l'am,
In drépta pusu-mi-l'am.
Telincă de aurŭ scrisu-o-am,
In stânga pusu-mĭ-o-am.
Din buciumŭ am buciumatŭ,
Din telinc'am telincatŭ,
Dragostile mĭ-am strigatŭ.
Tóte noródele aŭ statŭ
Și la mine s'aŭ uĭtatŭ,
Și din gur'aŭ intrebatŭ:
—Cine buciumă,
Cine trimbiță?

Ce crăĭasă,
Ce 'mpĕrătésă?
— Nu-ĭ crăĭasă,
Nicĭ împĕrătésă,
Că-ĭ N. cea frumósă,
Dintre fete cea maĭ alésă!...
Scóte vornicĭ din vornicie
Şi dascălĭ din dăscălie,
Şi preoţĭ din preoţie,
Şi 'mpĕraţĭ din împĕrăţie,
Ca ea nime să nu fie.

Observaţiunĭ.

Acestŭ farmecŭ, culesŭ în Boianŭ, mi l'a comunicatŭ d-lŭ V. Turturénŭ.

*

Chemarea apeĭ curgĕtóre.

— Bună deminéţa,
Apă curĕtóre!
— Mulţămimŭ d-tale,
N. frumósă flóre.
— Apă curĕtóre!
Tu curăţĭ malurĭ mlăóse,
Pĭetri ruginóse
Şi fete frumóse,
Curăţă-mĕ şi pe mine
De urĭ,
De gurĭ,
De strigărĭ,
De căscărĭ,
De mâncărĭ.
Curăţă-mĕ de orĭ-ce urĭ
Şi de orĭ-ce făcĕturĭ,
De pe mânĭ, de pe picĭóre,
Să rĕmânŭ eŭ ca o flóre,
Ca o floricea frumósă,
Pe care toţĭ o mirósă.
Curăţă-mĕ de pe faţă,
Ca'n întréga mea viéţă
Să fiŭ rară frumuséţă,
Ca să rĕmânŭ eŭ curată
Cum îsŭ de Dumnedeŭ dată!

Observaţiunĭ.

Farmeculŭ acesta mi l'a comunicatŭ d-lŭ Ionică alŭ luĭ Iordachi Isacŭ, agricultorŭ din Mahala, iar d-sale i l'a dictatŭ soţia sa Eudochia.

Dacă pe o fată saŭ pe unŭ flăcăŭ aŭ începutŭ ómeniĭ a-ĭ uri aşă dicêndŭ ca din seninŭ, atuncĭ aducŭ maĭ întâĭ o cofiţă de

apă, ieaŭ dintr'însa ca o litră plină într'o ulcică, apoĭ maĭ ieaŭ încă și o crenguță de busuiocŭ, și dândŭ cu crenguța în apa din ulcică dicŭ cuvintele de maĭ sus. Iar după ce în chipulŭ acesta aŭ descântatŭ apa, se spală cu dînsa pe față.

*

Chemarea róueĭ.

— Bună deminéța
Róuă, rouliță!
— Mulțămimŭ d-tale,
Mândră drăguliță!
— Róuă, rouliță,
Am venitŭ și mĕ închinŭ
Și mĕ rogŭ ca să mĕ spelĭ,
Să mĕ curățescĭ,
Să mĕ lipedescĭ
De *tăte* urile
Și făcĕturile,
Ca să mĕ facĭ
Drăguță și frumósă,
Ca óule Grecilorŭ,
Ca sarea berbecilorŭ,
Ca laptele juncilorŭ,
Și țițele pruncilorŭ.
Cum se batŭ Greciĭ
Dipe óuĕ,
Și berbeciĭ
Dipe sare,
Și vițeiĭ
Dipe lapte,
Și pruncĭĭ
Dipe țîță,
Așà să se bată și flăcăiĭ
Dipe mine!

Observațiunĭ.

Farmeculŭ acesta e culesŭ din Voitinelŭ. satŭ în districtulŭ Rădăuțuluĭ.

*

Ca să fie fetele jucate.

M'am luatŭ pe sinecă,
Pe mânecă
In sfinta Duminecă,
Pe calea luĭ Traĭanŭ,
La apa luĭ Iordanŭ;
Mândru să mĕ *limpĕdŭ*,
Mândru să mĕ *curăţŭ*
De tóte datele,
De tóte suratele,
De tóte adusele,

De tóte tunsele.
Căcĭ când a 'nseratŭ
Eŭ m'am fostŭ culcatŭ
Mândră şi frumósă,
Destulŭ de voĭósă.
Iar când m'am trezitŭ,
M'am simţitŭ
De picĭóre 'mpĭedicată,
De mânurĭ legată,
De gur' amuţită,
De nasŭ nădușită,
De ochĭ orbită,
De urechĭ asurḑită,
De pĕrŭ rotunḑită.
Şi când m'am vĕḑutŭ aşà,
Am prinsŭ tare-a mĕ cântà
Şĭ-a mĕ văetà,
Şĭ-am prinsŭ a mĕ dăuli
Şĭ-a mĕ glăsui,
Gândindŭ
Şi socotindŭ
Că nime nu mĕ vede,
Nime nu mĕ aude.
Dar' m'a vĕḑutŭ
Şi m'a auḑitŭ
Maĭca Domnuluĭ
Din pórta cerĭuluĭ.
Şi ea cum m'a auḑitŭ,
Din graĭŭ aşa mĭ-a grăitŭ:
— Ce te cânţĭ tu, N. N.
Mândră şi frumósă?
Ce te dăulescĭ,
Ce te glăsuescĭ?
— Da eŭ cum nu m'oĭŭ cântà
Şi cum nu m'oĭŭ văetà,
Da cum nu m'oĭŭ dăuli,
Şi cum nu m'oĭŭ glăsui,
Că m'am luatŭ pe sinecă,
Pe mânecă
In sfînta Duminecă,
Pe calea luĭ Traĭanŭ,
La apa luĭ Iordanŭ,
Mândru să mĕ limpĕdŭ,
Mândru să mĕ curătŭ
De tóte datelĕ,
De tóte suratele,
De tóte adusele,
De tóte tunsele,
Căcĭ când a 'nseratŭ
Eŭ m'am fostŭ culcatŭ
Mândră şi frumósă,
Destulŭ de voĭósă,
Iar când m'am trezitŭ
M'am simţitŭ
De picĭóre 'mpĭedicată,
De mânurĭ legată,
De gur' amuţită,
De nasŭ nădușită,
De ochĭ orbită,
De urechĭ asurḑită,
De pĕrŭ rotunḑită!
— Tacĭ N. nu te maĭ cântà,
Nu' te văetà,
Nu te dăuli,
Nu te glăsui,
Că nemică nu ţĭ-a fi,
Că eŭ de picĭóre despĭedica-te-oĭŭ,
De mânurĭ deslega-te-oĭŭ,
De gură desmuţi-te-oĭŭ,
De nasŭ desnăduşi-te-oĭŭ,
De ochĭ desorbi-te-oĭŭ,
De urechĭ desurḑi-te-oĭŭ,
Pĕrulŭ lungi-ţi-l'oĭŭ!
Şi Maĭca Domnuluĭ
Din pórta cerĭuluĭ,
Aşi-şĭ cum a cuvîntatŭ
Scară de céră a luatŭ,
Scară de céră a întinsŭ,
Cu póle albe m'a cuprinsŭ,
Cunună de aurŭ în capŭ mĭ-a pusŭ,

Şi de mână m'a luatŭ
Şi într'unŭ rîtŭ frumosŭ m'a dusŭ,
Bucĭumŭ de aurŭ curatŭ
In mâna dréptă că mĭ-a pusŭ
Trîmbiţă de aurŭ
In mâna stângă mĭ-a pusŭ,
Şi din gur'aşà mĭ-a spusŭ:
— Când la tine m'oiŭ uĭtà
Cu bucĭumu-ĭ bucĭuma,
Cu trîmbiţa îĭ trîmbiţà,
Toţĭ săteniĭ,
Toţĭ poporeniĭ
Orŭ alergà
Şĭ-orŭ întrebà:
— Ce judésă,
Ce dómn'alésă?
— Că nu-ĭ judésă,
Nicĭ dómn'alésă,
Că-ĭ N. cea frumósă!
Noĭ în jocŭ să o jucămŭ,
La ea orĭ când să mergemŭ,
In braţe s'o cuprindemŭ,
Cu gura s'o sărutămŭ,
Cu păharele să-ĭ închinămŭ
Şi vorbe bune să-ĭ dămŭ!

Observaţiunĭ

Farmeculŭ acesta mi l'a dictatŭ o româncă din Sân-Georgiŭ, în Transilvania, în vara anuluĭ 1870.

Fetele, carĭ voescŭ ca feciorіĭ orĭ-unde să le vadă bine şi să le jóce, ieaŭ o bucată de pâne, zaharŭ, saŭ orĭ şi ce alta bunŭ de mâncatŭ, şi rostescŭ vorbele de maĭ sus asupra obiectuluĭ respectivŭ. După aceea ieaŭ merindea ast-felŭ fărmecată şi o daŭ feciorilorŭ ca s'o mănânce.

III. DESFACERI.

Depărtarea ureĭ.

Săntă-Mărie, săntă de tine!
Am sinecatŭ,
Am mânecatŭ,
Deminéță m'am sculatŭ,
Pe cărare m'am luatŭ,
La părĕulŭ Iordanŭ am alergatŭ,
Pe cărare neumblată,
Pe róuă nescuturată.
Dar când eram la mĭeḑŭ de cale,
De cale, de cărare,
O femee neĭubitóre
Și de multŭ rĕŭ-voitóre
Inainte mĭ-a ĭeșitŭ
Și din față mĭ-a răpitŭ,
Din pĕrŭ mĭ-a smulsŭ,
Din cosițe mĭ-a tunsŭ,
Din urmă mĭ-a furatŭ,
Din dragoste mĭ-a luatŭ;
Ciorapĭ de bursucŭ
In picĭóre mĭ-a trasŭ.
Mănușe de rugŭ
In mâne mĭ-a pusŭ.
Ochĭ de bróscă în capŭ mĭ-a lăsatŭ,
De ură m'a încărcatŭ;
Cu care grăĭamŭ,
La care mĕ uĭtamŭ,
Pare că-lŭ strîmbamŭ.
Eŭ acésta cum am vĕḑutŭ
Glasŭ până în cerĭŭ am slobodițŭ
Și lacrimĭ până'n pămîntŭ.
Și nime nu m'a auḑitŭ,
Nime nu m'a vĕḑutŭ,
Numaĭ *Dómna cerĭuluĭ*
Din pórta raĭuluĭ.
Și ea cum m'a auḑitŭ
Și cum m'a vĕḑutŭ,
Pe scară de aurŭ s'a scoborîtŭ
Și la mine a venitŭ
Și din gură mĭ-a vorbitŭ:
— Mărĭucă mândră și frumósă,
Dintre tóte fetele maĭ alésă!
Ce plângĭ? ce te căĭnezĭ?
De ce te văĭcărezĭ,
Cu glasŭ lungŭ până la cerĭŭ.
Cu lacrimĭ pân' la pămîntŭ?
— Of! Dómna cerĭuluĭ
Din pórta raĭuluĭ!
Eŭ cum n'oĭŭ plânge
Cu lacrimĭ de sânge,
Cum nu m'oĭŭ văĭcărà,
Și cum nu m'oiŭ căinà,
Dacă eŭ am sinecatŭ
Șĭ-am mânecatŭ,
Deminéța m'am sculatŭ,
La părĕulŭ Iordanŭ am alergatŭ,
Pe cărare neumblată,
Pe róuă nescuturată,
Din dragoste neluată:
Dar când am fostŭ la mĭeḑŭ de cale
De cale, de cărare,
O femee neĭubitóre
Și de multŭ rĕŭ-voitóre
Inainte mĭ a ĭeșitŭ
Și din față mĭ-a răpitŭ.

Din pĕrŭ că mĭ-a smulsŭ,
Din cosiţe că mĭ-a tunsŭ,
Din urmă mĭ-a furatŭ,
Din dragoste mĭ-a luatŭ,
Ciorapĭ de bursucŭ
In piciόre mĭ-a trasŭ,
Mănuşe de rugŭ
In mâne mĭ-a pusŭ,
Ochĭ de brόscă în capŭ mĭ-a lăsatŭ
De ură m'a încărcatŭ;
Cu care grăĭamŭ,
La care mĕ uĭtamŭ,
Pare că-lŭ strîmbamŭ.
M'am uĭtatŭ în dêlŭ
N'am vĕḑutŭ pe nime;
M'am uĭtatŭ la vale
Şi-am vĕḑutŭ *treĭ ḑorĭ*
Treĭ surorĭ,
Treĭ ḑorĭ de-a cerĭuluĭ
Treĭ *surorĭ de-a sόreluĭ.*
Sora sόreluĭ cea mare
Luna 'n pieptŭ pusu-mĭ-o,
Luminatu-mĭ-o,
Strălucitu-mĭ-o,
Ura cu grebla greblatu-o,
Departe de mine depărtatu-o.
Sora sόreluĭ cea mijlocie
Luceferĭ în umerĭ pusu-mĭ-o,
Pusu-mĭ-o,
Luminatu-mĭ-o,
Ura de la mine cu furca asvîrlitu-o,
Departe de la mine depărtatu-o.
Sora sόreluĭ cea mică
Stele 'n pόle bătutu-mĭ-o,
Bătutu-mĭ-o,
Luminatu-mĭ-o,
Strălucitu-mĭ-o,
Cu mătura ura măturatu-o,
Departe dela mine depărtatu-o;
De mâna drέptă m'a luatŭ,
Pe calŭ galbĕnŭ m'a 'ncălicatŭ,
Fluieraşŭ de argintŭ
In mâna drέptă mĭ-a pusŭ,
Fluieraşŭ de aurŭ
In mâna stângă mĭ-a pusŭ:
Când trîmbiţam,
Când buciumam
Şi când flueram,
Tόte dragostile s'adună,
De capulŭ meŭ se legà
Şi mĕ desmĭerdà.
Ura să se ducă pe capulŭ aceluĭa,
Care mĭ-a dat'o
Şi mĭ-a aruncat'o.
Eŭ să rĕmânŭ curată
Şi luminată
Cum sunt dela D-ḑeŭ lăsată,
De tόtă lumea 'n sέmă băgată!

Observaţiunĭ.

Acέstă desfacere, culέsă dela o romăncă din Pătrăuţŭ, satŭ nu departe de oraşulŭ Sucέva, mi-a trimis'o d-lŭ Vasile Turturέnŭ.

Fata, care cugetă că cutare vrăjitόre saŭ altŭ cine-va i-a făcutŭ ca să n'o iubέscă şi să n'o jόce feciorіĭ, voindŭ a depărta dela sine ura cu care a fostŭ încărcată şi a face ca feciorіĭ, şi maĭ cu sέmă iubitulŭ eĭ, care a lăsat'o, din noŭ şi cu maĭ multă tragere de inimă

s'o iubéscă, trebue maĭ înainte de tóte să caute óre-carĭ obiecte, și anume: treĭ potcóve de calŭ și șése bucățele de ferŭ, tóte acestea să fie găsite; apoĭ o pană de păunŭ, o bucată de argintŭ, adecă unŭ puișorŭ saŭ unŭ inelŭ, mătase roșie, busuiocŭ, nouĕ strachine, nouĕ cățeĭ de usturoiŭ, nouĕ fire de tămâe și nouĕ fire de piperŭ. Avêndŭ tóte obiectele acestea strînse la unŭ locŭ, iea unŭ vasŭ curatŭ și se duce cu dînsulŭ într'o Mercure saŭ Vinerĭ singură, saŭ și cu altă fată, ḍiua orĭ nóptea, la unŭ părîŭ, unde scie de maĭ înainte că se află vre-unŭ *vîrtejŭ,* adecă unde se învîrtesce apa. Din vîrtejulŭ acesta iea apoĭ apă neîncepută și se întórce cu dînsa acasă.

Pe cale, atâtŭ când se duce la părîŭ, câtŭ și când se întórce cu apa, caută ca să nu se uite de felŭ înapoĭ, nicĭ să nu vorbéscă cu nime, căcĭ cum se va uità saŭ va vorbì cu cine-va, desfacerea nu e de nicĭ unŭ folosŭ.

După ce a sositŭ acasă, pune vasulŭ cu apa neîncepută într'unŭ locŭ ascunsŭ, și acolo îlŭ păstréză ea până ce înnoptéză. După ce a înnoptatŭ, începe apoĭ a desface și a fărmecà.

Desfacerea se face de treĭ orĭ în treĭ serĭ, saŭ în treĭ nopțĭ după olaltă. Și se face tot-deauna când nu e nime în casă, ci numaĭ singurŭ acela care își desface. De aceea se ḍice că este cu multŭ maĭ bine, când *farmazona* saŭ *farmazonca* desface cam pe la mieḍulŭ nopțiĭ.

Dacă fata, care-șĭ desface și în acelașĭ timpŭ își face pe dragoste, voesce să descânte în treĭ serĭ, atuncĭ împarte apa adusă în treĭ părțĭ egale, o tórnă în treĭ strachine și tustrele strachinele le pune apoĭ pe vatră.

Busuioculŭ, mătasea, pana cea de păunŭ și argintulŭ le légă la unŭ locŭ și-șĭ face dintr'însele unŭ struțŭ saŭ buchetŭ. Face apoĭ locŭ în mijloculŭ jăraticuluĭ din vatra foculuĭ și pune acolo o potcóvă, douĕ bucățele de ferŭ, treĭ fire de tămâe, treĭ cățeĭ de usturoiŭ și treĭ fire de piperŭ. După acésta iea struțulŭ, și muindu-lŭ în una dintre cele treĭ strachine cu apă și purtându-lŭ neîncetatŭ prin apa acésta, rostesce versurile de maĭ sus ale desfaceriĭ.

In modulŭ acesta descântă și farmecă ea fie-care strachină câte de treĭ orĭ după olaltă, purtândŭ neîncetatŭ apa dintr'însele cu struțulŭ.

După acésta scóte potcóva din vatra foculuĭ și o aruncă în strachina cea d'întâĭ descântată, iară în cele-lalte strachine cele două bucățele de ferŭ.

Daca voesce să desfacă numaĭ într'o singură séră, pune apa neîncepută în nouĕ strachine, aruncă în jăratecŭ treĭ potcóve, și din tóte cele-lalte obiecte pune în vatra foculuĭ întreitŭ pe atâtea pe câte pune când are să descânte în treĭ serĭ. Făcêndŭ acésta, pune după desfacere potcóvele în treĭ strachine, carĭ s'aŭ descântatŭ maĭ întâĭ, iară în cele-lalte strachine pune bucățelele de ferŭ.

După ce, în modulŭ acesta, a descântatŭ pe rêndŭ fie-care strachină și în fie-care a pusŭ obiectele arĕtate, face semnŭ ca să între în casă mama saŭ o soră a eĭ maĭ mare, nicĭ odată însă maĭ mică; apoĭ se desbracă de haine și se vîră într'unŭ ciubărŭ, care de maĭ nainte e adusŭ și pusŭ în mijloculŭ caseĭ.

Mama saŭ sora sa, adecă cine a întratŭ în urma semnuluĭ datŭ în casă, apucă strachina cea d'întâĭ descântată și fărmecată, și apa dintr'însa i-o tórnă pe capŭ, apoĭ dintr'a doua strachină, dintr'a treia, și totŭ așà până ce sfirșesce de turnatŭ apa din tóte străchinele.

Pe când i se tórnă apa din strachine pe capŭ, se ḑice că fata, care-șĭ desface de ură și-șĭ face pe dragoste, nu e bine nicĭ de cum să se spele, ba nicĭ măcarŭ să se atingă cu vre-unŭ degetŭ, ci să se lase așà după cum o spală apa ce curge din strachine.

După ce i s'a turnatŭ apa din tóte strachinele pe capŭ, ese fata din ciubărŭ afară și se îmbracă; iară apa, în care într'acestŭ modŭ s'a scăldatŭ, o tórnă într'o ólă nouă. Iea apoĭ din vatra foculuĭ piperulŭ, usturoiulŭ și tămâea, și le pune în óla cu scăldătórea. Trage după acésta maĭ mulțĭ cărbunĭ aprinșĭ, și aruncându-ĭ și pre aceștia în óla cu scăldătórea, ḑice :

Infocatŭ,
Pipĕratŭ.

Usturoĭatŭ
Tămâĭatŭ,
Inĭeratŭ
Potcovitŭ,
Pe capulŭ aceluĭa ce mĭ-a datŭ.
Ea mĭ-a datŭ
Numĕratŭ,
Eŭ îĭ daŭ nenumĕratŭ!

Ola cu scăldătórea și cu tóte cele-lalte obiecte aruncate într'însa se pune în urmă în tindă după ușă, saŭ și în altŭ locŭ, unde póte sta peste nópte neclintită. A doua ḑi însă, fata care și-a desfăcutŭ de ură și totŭ odată și-a făcutŭ pe dragoste, o iea până în ḑiuă, și ducêndu-se cu dînsa până la unŭ părîŭ, o isbesce cu apă cu totŭ în albia acestuia. Când apa din ólă ajunge la o móră, chiar și móra se strică, așà putere mare are ea.

Intórcerea urmeĭ.

De-ĭ făcutŭ de bărbatŭ
Curatŭ,
Necuratŭ,
Sară-ĭ ochiĭ luĭ din capŭ,
Să-ĭ pice totŭ pĕrulŭ
Ca fuĭorulŭ,
Să-ĭ crepe bóșele,
Să-ĭ pusce pișatulŭ,
Să plângă după dînsele.
De-ĭ făcutŭ de femee
Curată,
Necurată,
Să-ĭ saĭe ochiĭ eĭ din capŭ,
Să-ĭ pice totŭ pĕrulŭ
Ca fuĭorulŭ,
Să-ĭ crepe țîțele,
Să-ĭ pusce laptele,
Să plângă după dînsele.

De-ĭ făcut de fată
Curată,
Necurată,
Să-ĭ saĭe ochiĭ eĭ din capŭ.
Să-ĭ pice totŭ pĕrulŭ
Ca fuĭorulŭ,
Să-ĭ crepe pulpele,
Să-ĭ pusce sângele,
Să plângă după dînsele.
De-ĭ făcutŭ de vĕduvă
Curată,
Necurată,
Să-ĭ saĭe ochiĭ eĭ din capŭ,
Să-ĭ pice totŭ pĕrulŭ
Ca fuĭorulŭ,
Să-ĭ crepe mânele,
Să-ĭ pusce sângele,
Să plângă după dînsele.

Cine-o făcutŭ c'o mână
Eŭ desfacŭ cu douĕ,
Cine-o făcutŭ cu douĕ
Eŭ desfacŭ cu treĭ,
Cine-o făcutŭ cu treĭ
Eŭ desfacŭ cu patru,
Cine-o făcutŭ cu patru
Eŭ desfacŭ cu cincĭ,
Cine-o făcutŭ cu cincĭ
Eŭ desfacŭ cu şese,
Cine-o făcutŭ cu şese
Eŭ desfacŭ cu şepte,
Cine-o făcutŭ cu şepte
Eŭ desfacŭ cu optŭ,
Cine-o făcutŭ cu optŭ
Eŭ desfacŭ cu nouĕ,
Cine-o făcutŭ cu nouĕ
Eŭ desfacŭ cu-a mele cu amêndouĕ,
Cine-o făcutŭ cu ḑece
Mânele să-ĭ sece,
Limba să i se lege,
Să nu pótă maĭ multŭ nimicŭ direge.
N. să rĕmâe curatŭ
Şi luminatŭ,
Cum e de Dumneḑeŭ lăsatŭ
Şi de popa botezatŭ,
Ca sórele 'n seninŭ
In veciĭ vecilorŭ, amin!

Observaţiunĭ.

Acéstă desfacere, care în acelaşĭ timpŭ se póte numì şi vrajă, pentru că e menită nu numaĭ a desface, ci totŭodată şi a face rĕŭ, însăşĭ fărmecătórea, o romàncă din Vatra-Dorneĭ, care mi-a dictat'o, mi-a spusŭ că se numesce *Intórcerea urmeĭ.*

Dacă cine-va, după credinţa poporuluĭ, a călcatŭ într'o *urmă rea,* peste nisce *aruncăturĭ* saŭ *făcĕturĭ vrăjite,* şi din causa acésta aŭ începutŭ să-lŭ dóră piciórele aşà de tare, că numaĭ de abia se póte urnì dintr'unŭ locŭ în altulŭ, saŭ chiar de felŭ nu se póte urnì, cu nimicŭ nu se póte aşà de iute şi de uşorŭ vindecà ca cu desfacerea acésta.

Fărmecătórea iea nouĕ căţeĭ de usturoiŭ, nouĕ *fuştĭ* saŭ *fiştĭ* (seminţe), carĭ se facŭ pe vîrfulŭ coḑilorŭ dela usturoĭulŭ de tómnă, nouĕ fire de grâŭ de primă-vară, nouĕ grăunţe de orḑŭ, nouĕ fasole (fansule), nouĕ fire de piperŭ, nouĕ grunḑişorĭ de tămâe, nouĕ fire de sĕminţă de cânepă şi nouĕ cărbunĭ aprinşĭ într'unŭ hârbŭ. Apoĭ din fie-care felŭ pune la unŭ locŭ numaĭ câte treĭ, şi le légă într'o hârtie saŭ în altă ceva ca să se ţie la unŭ locŭ. După acésta iea maiulŭ de bătutŭ cămeşile şi unŭ cuţitŭ şi se duce într'unŭ locŭ unde nu umblă nime, într'unŭ cornŭ

de grădină saŭ aiurea. Acolo ajunsă, pune piciorulŭ dreptŭ pe pămîntŭ și cu cuțitulŭ desémnă pămîntulŭ câtŭ ține talpa piciorulu. Apoĭ, după ce desémnă loculŭ, scóte *urma,* adecă pămîntulŭ însemnatŭ afară. După acésta pune semințele în loculŭ urmeĭ, *întórce urma*, adică *glia* săpată în forma urmeĭ, și o pune cu călcâele spre degete și după acésta bate cu maiulŭ semințele puse în urmă, adecă peste glia pusă întorsŭ, și după ce bate urma cum se cade, rostesce versurile desfacerii arĕtate maĭ sus.

Prin desfacerea și procedura acésta se crede că celŭ bolnavŭ în scurtŭ timpŭ trebue să se vindece.

*

Desfacerea ursiteĭ.

Eŭ nu tragŭ cepurile,
Ci eŭ tragŭ ghiunghiŭrile,
Aruncăturile
Și făcĕturile
Din capulŭ luĭ N.,
Din grumazŭ,
De sub grumazŭ,
Din pieptŭ,
De sub pieptŭ,
Din spate,
De sub spate,
Din inimă,
De sub inimă,
Din mânurĭ,
De sub mânurĭ,
Din deșertŭ,
De sub deșertŭ,
Din cóste,
De sub cóste,
Din picióre,
De sub picióre,
Din șeḑutŭ,
Din născutŭ.
Amŭ le-am trasŭ
Șĭ-afară le-am scosŭ,
Din tóte vinele
Și din tóte închieturile,
Din miĭ și sute
De vînuțe,
Din douĕ-ḑecĭ
De degetuțe,
Din miĭ și sute
De închieturele,
Din douĕ-ḑecĭ
De degețele.
Din tóte le-am trasŭ,
Pre tóte le-am scosŭ,
Și le-am sucitŭ,
Și le-am învîrtitŭ
Pe capulŭ cuĭ le-o mânatŭ,
Pe capulŭ cuĭ le-o țipatŭ,
Pe tóte mădulările luĭ,
Pe tótă carnea luĭ
Și pe totŭ trupulŭ luĭ.
N. să rĕmâe curatŭ,
Luminatŭ,
Cum Dumneḑeŭ l'o lăsatŭ!

Observațiunĭ.

Dacă vre-o femee are mânie nedumerită asupra alteĭ femeĭ saŭ asupra uneĭ fete, atuncĭ nu odată se întîmplă că-ĭ *face pe ursită* ca să móră. Ciudósa și rĕutăciósa femee se duce adecă în pădure, caută unŭ butucŭ uscatŭ și ceva rădicatŭ cu unŭ capĕtŭ dela pămîntŭ, și-lŭ îmbracă cu o cămeșă femeéscă, îlŭ încinge cu o fustă, catrință saŭ prigitóre, și îlŭ îmbrobóde, dacă aceea, căreia voesce să-ĭ facă pe ursită, e nevastă, cu o mâneștergură și cu fesŭ pe de desubt, iar dacă e fată îlŭ îmbrobóde cu unŭ tulpanŭ, în scurtŭ ḑisŭ îlŭ împodobesce cu tóte vestmintele pe carĭ le întrebuințéză femeile și fetele spre îmbrăcare.

După ce a îmbrăcatŭ butuculŭ în chipulŭ cum s'a arĕtatŭ, îlŭ légă de jurŭ împrejurŭ cu o ață, bate apoĭ peste cămeșa de pe dînsulŭ unulŭ saŭ și maĭ multe cercurĭ de lemnŭ saŭ, dacă are la îndemână, și de ferŭ, pre carĭ le întăresce și înțepenesce apoĭ din tóte părțile cu pene de lemnŭ anume ca să nu pótă cădé de pe dînsulŭ.

Alte femeĭ rĕutăcióse, din contră, ducêndu-se în pădure, maĭ alesŭ pe la Sân-Georgiŭ, légă o sumă de copacĭ saŭ și crengĭ verḑĭ, cu felurite ațe, și după aceea, bătêndŭ pene de lemnŭ într'înșiĭ, ḑicŭ:

Cum se légă copacĭulŭ cu aceste ațe
Și se bate de jurŭ împrejurŭ cu pene,
Așà să fie și N. încurcată
Și legată,
Să nu se pótă
Mărità după N.
Iar N. să nu pótă
Luà altă fată,
Afară de mine!

Saŭ, dacă se face în numele alteia:

Afară de N. N.

Altele se ducŭ în pădure, caută o tișitură saŭ o trupină maĭ grósă și maĭ înaltă, o îmbracă ca pre o fată saŭ nevastă, apoĭ începŭ a bate într'însa cuie saŭ pene de lemnŭ orĭ și fuse, de regulă șépte la numĕrŭ, ḑicêndŭ la fie-care batere:

Cum întră fusele
In vîrvulŭ trupineĭ,
Așà să între gĭunghĭurile
Și aculŭ morțiĭ
In N. cea urîtă,
Căreĭa-ĭ facŭ pe ursită!

Baterea cuielorŭ, penelorŭ saŭ a fuselorŭ în tișitură și cercuirea butuculuĭ cu cercurĭ, însémnă ca așà s'o înțepenéscă junghiurile pe aceea, care a fostŭ sorocită să móră.

Făcêndu-se acestea, se ḑice și se crede că aceea saŭ acela, căruia i s'a făcutŭ pe ursită, îndată cade la zăcare și nu multŭ după aceea póte chiar să și móră în cele maĭ crâncene durerĭ, dacă nu se află cine-va care să-ĭ desfacă, saŭ dacă nu se nimeresce cine-va, care celŭ puținŭ să taie cercurile de pe butucŭ și să rupă cuiele înfipte în tișitură saŭ trupină.

Dreptŭ aceea bărbatulŭ saŭ femeea, care crede că i-a făcutŭ cine-va pe ursită și din causa acésta s'a bolnăvitŭ așà de tare, se duce, dacă maĭ póte, la unŭ butucŭ saŭ tumurugŭ putregăiosŭ și prinde a trage câte unŭ cepŭ dintr'însulŭ, rostindŭ în acelașĭ timpŭ versurile desfaceriĭ de maĭ sus.

Neputêndŭ celŭ ursitŭ să se ducă singurŭ, atuncĭ, după cum mi-a spusŭ o româncă din Vatra-Dorneĭ, care mi-a dictatŭ desfacerea acésta, e bine să se ducă altŭ cine-va în loculŭ luĭ și să desfacă acela pentru dînsulŭ.

*

Intórcerea ursiteĭ.

Ho! Căpitane,
Antóne!
Ce-aĭ venitŭ, ce cațĭ?
Cine te-o trimĕsŭ?
Inapoĭ să mi te'ntorcĭ
Pe capulŭ cuĭ te-o trimĕsŭ!
Că tu te-aĭ grăbitŭ
Șĭ-aĭ venitŭ
Cu 99 de plăĭeșĭ,
Cu 99 fecĭorĭ vitejĭ,
Rĕĭ și mânioșĭ,
Tare fioroșĭ,
Grozavĭ
Și nemilostivĭ,
Cu apa Iordanuluĭ
Nespĕlațĭ
Și cu botezulŭ Domnuluĭ
Nebotezațĭ,
Cu mirulŭ nemiruițĭ,
Cu pecetea nepecetluițĭ,
In numele Domnuluĭ
Nenumițĭ;
Șĭ-aĭ venitŭ la N.
Șĭ-lŭ năcăjescĭ,
Șĭ-lŭ chinuescĭ,
Șĭ-lŭ trudescĭ,
Șĭ-lŭ muncescĭ
Prin pĭele,
Pe sub pĭele,
Prin peliță,
Pe sub peliță,
Prin carne,
Pe sub carne,
Prin cĭolane,
Pe sub cĭolane,
Prin mĕduvă,
Pe sub mĕduvă.
Să ĭeșĭ, să ĭeșĭ,
Cu toțĭ ceĭ 99 de plăĭeșĭ,
Și să mi te depărtezĭ!
Că tu de nu me-ĭ ascultà
Și de nu mi te-ĭ depărtà,
Maĭciĭ Domnuluĭ m'oiŭ rugà,
Și tu înapoĭ te-ĭ înturnà,
Și tótă truda ta
De geaba că țĭ-a sta,
Că aĭ tĕĭ
Plăĭeșĭ rĕĭ,
Mânioșĭ,
Fioroșĭ,
Grozavĭ
Și nemilostivĭ,
Cu apa Iordanuluĭ
Nu-sŭ spĕlațĭ
Și cu botezulŭ Domnuluĭ
Nu-sŭ botezațĭ,
Cu mirulŭ nu-sŭ miruițĭ,
Cu pecetea nu-sŭ pecetluițĭ,
In numele Domnuluĭ
Nu-sŭ numițĭ!
Și eŭ iarășĭ oĭŭ stà
Maĭciĭ Domnuluĭ m'oĭŭ rugà
Și Maĭca Domnuluĭ v'a mânà
Pre sfințiĭ archangelĭ
Mihailŭ
Și Gavrilŭ
Cu 99 de cete de ângerĭ
Bunĭ, blânḑĭ și vrednicĭ,
Și puternicĭ,
Istețĭ
Și 'nțelepțĭ,
Voĭoșĭ,

Frumoșĭ
Și miloșĭ,
Cu apa Iordanuluĭ
Spĕlațĭ
Și cu botezulŭ Domnuluĭ
Botezațĭ,
Cu mirulŭ miruițĭ,
Cu pecetea pecetluițĭ,
In numele Domnuluĭ
Numițĭ.
Șĭ-aceĭa orŭ veni asupra ta
Și la gónă te-orŭ luà,
Șĭ-orŭ goni unulŭ pe treĭ-ḑecĭ,
Treĭ pe nouĕ-ḑecĭ
De aĭ tĕĭ
Plăĭeșĭ rĕĭ.
Și mi ĭ-orŭ luà
Și ĭ-orŭ alungà
Prin nourĭ,
Pe sub nourĭ,
Prin vĕsduhŭ,
Pe sub vĕsduhŭ,
Prin mare,
Pe sub mare,
Unulŭ pe treĭ-ḑecĭ,
Treĭ pe nouĕ-ḑecĭ,
Și ĭ-orŭ face colbŭ,
Cenușă și pravŭ,
N. să rĕmâe curatŭ
Și luminatŭ,
Ca de Dumneḑeŭ sfîntulŭ datŭ,
Ca argintulŭ strecuratŭ,
Ca aurulŭ de curatŭ,
Ca sórele pe seninŭ,
Să nu rĕmâe 'n elŭ bólă
Gĭunghĭŭ șĭ-amețélă,
Ură
Și pocitură,
Săgétă și faptŭ rĕŭ
In totŭ trupulŭ sĕŭ,
Nicĭ câtŭ îĭ unŭ grăunte de macŭ
In 44 de părțĭ despicatŭ,
In mare aruncatŭ.
Să péră cum pere
Stupitulŭ în cărare
Și bruma de sóre.
Desfacerea dela mine
Léculŭ dela Dumneḑeŭ!

Observațiunĭ.

Desfacerea acésta, care se întrebuințéză și ca *descântecŭ de pocitură,* mi-a comunicat'o d-lŭ Pancrațiŭ Prelipcénŭ, învĕțătorŭ superiorŭ în Șcheia, căruia i-a dictat'o tatălŭ sĕŭ Tóderŭ Prelipcénŭ, agricultorŭ din Satulŭ-mare, comună în districtulŭ Rădăuțuluĭ.

Dacă vre-uneĭ neveste saŭ fete, bărbatŭ saŭ feciorŭ *i s'a făcutŭ de cine-va pe ursită,* saŭ dacă a fostŭ de cine-va pocitŭ și din causa acésta s'a bolnăvitŭ, orĭ dacă o persónă e cuprinsă de vre-o altă bólă necunoscută, atuncĭ se întrebuințéză desfacerea saŭ descânteculŭ acesta, care, după credința poporuluĭ, e folositorŭ pentru orĭ-ce bólă, în deosebĭ însă pentru ceĭ despre carĭ se presupune că le-ar fi făcutŭ cine-va pe ursită.

Fărmecătorulŭ saŭ fărmecătórea, descântătorulŭ saŭ descântătórea rostesce de treĭ orĭ versurile acesteĭ desfacerĭ asupra celuĭ bolnavŭ, şi după fie-care rostire stupesce în crucişŭ jos în apropierea celuĭ bolnavŭ.

*

Intórcerea aruncătureĭ.

S'a luatŭ N. de-acasă
De după masă,
Mândră şi frumósă
Rumĕnă şi voĭósă,
La valea de mirŭ
Cu *ţermura* (1) de vinŭ
Şi cu prundŭ
De grâŭ mĕruntŭ,
Ca să se spele,
Să se *limpadă*, (2)
Să se *curată* (3)
De tóte aruncăturile,
De tóte făcĕturile,
De totŭ faptulŭ,
De totŭ ţipatulŭ,
De *gară*,
De strigare,
De *cârşcare*, (4)
De urgie
De mânie,
De năpaste,
De vorbe slabe,
De tóte aruncăturile,
De tóte gĭunghĭurile,
De tóte săgeţile,
De tóte rĕutăţile;
Să se spele,
Să se limpadă,
Să se curată,
Să rĕmâe curată
Şi luminată
Cum e de Dumnedeŭ lăsată
Şi de popa botezată.
N. a gânditŭ,
A socotitŭ,
Că nime'n lume n'o vede,
Nime'n lume n'o aude.
Dar a vĕdut'o
Şĭ-a audit'o
Maĭca Domnuluĭ
Din pórta cerĭuluĭ:
Şi cum a audit'o,
Cum a vĕdut'o,
Pe scară de argintŭ
S'a scoborîtŭ,
Pe scaunŭ de aurŭ a şedutŭ,
Mândru o a întrebatŭ
Şi ĭ-a cuvîntatŭ:
— N. unde te-aĭ luatŭ,
Unde-aĭ apucatŭ
De-acasă
De după masă,
Mândră şi frumósă,
Rumĕnă şi voĭósă?
— Of! Maĭcă curată,
Maĭcă precurată!
M'am luatŭ de-acasă
De după masă
Mândră şi frumósă,
Rumĕnă şi voĭósă,

Pe calea drăgăstósă,
Să mĕ ducŭ la valea de mirŭ
Cu ţermura de vinŭ
Şi cu prundŭ
De grâŭ mĕruntŭ,
Să mĕ spĕlŭ,
Să mĕ limpĕdŭ,
Să mĕ curătŭ
De tóte aruncăturile,
De tóte făcĕturile,
De totŭ faptulŭ,
De totŭ ţipatulŭ,
De gară,
De strigare,
De cârşcare,
De urgie,
De mânie,
De năpaste
Şi de tóte vorbele cele slabe,
De tóte aruncăturile,
De tóte făcĕturile,
De tóte gĭunghĭurile,
De tóte săgeţile,
De tóte rĕutăţile;
Să mĕ spĕlŭ,
Să mĕ curătŭ,
Să mĕ limpĕdŭ,
Să rĕmânŭ curată
Şi luminată
Cum sunt de D-ḑeŭ lăsată
Şi de popa botezată!
— N. stăĭ, nu te duce
La valea de mirŭ
Cu ţermura de vinŭ
Şi cu prundŭ
De grâŭ mĕruntŭ,
Că valea de mirŭ
Cu ţermura de vinŭ
Şi cu prundŭ
De grâŭ mĕruntŭ
E de D-ḑeŭ dată
Şi lăsată.
Eŭ de mâna dréptă te-oĭŭ luà,
In fântâna luĭ Iordanŭ te-oĭŭ băgà,
Mândru te-oĭŭ scăldà,
Frumosŭ te-oĭŭ spĕlà
De aruncătură,
De făcĕtură,
De totŭ faptulŭ,
De totŭ ţipatulŭ,
De tóte gĭunghĭurile,
De tóte săgeţile,
De tóte rĕutăţile;
Te-oiŭ scăldà,
Te-oiŭ spĕlà
De gară,
De strigare,
De cârşcare,
De urgie,
De mânie,
De năpaste,
De vorbele cele slabe;
Te-oiŭ scăldà,
Te-oiŭ spĕlà,
Te-oiŭ curăţì,
Şi te-oiŭ limpeḑi,
Să rĕmâĭ curată
Şi luminată,
Cum escĭ de D-ḑeŭ lăsată
Şi de popa botezată;
Cu cămeşă de cinste te-oiŭ îmbrăcà,
Cu cisme de cinste te-oiŭ încălţà,
Cu brâŭ de cinste te-oĭŭ încinge,
Bucĭumŭ de aurŭ îndată ţi-oĭŭ pune,
Trîmbiţă de-argintŭ în mână ţĭ-oĭŭ da,
Cu bucĭumulŭ îĭ bucĭumà,
Cu trîmbiţa îĭ trîmbiţà,
De-a lungulŭ satuluĭ te-ĭ luà,
Câte crăese,
Câte 'mpĕrătese,

Copiï în *scăldușe* (5) ï-orŭ lăsà,
La ferėstră orŭ alergà,
Ceea pe ceea s'orŭ întrebà:
Ce crăėsă,
Ce 'mpĕrătėsă?
Că nu-ï crăėsă
Nicï împĕrătėsă,
Că-ï N. cea frumósă,
Dintre tóte fetele
Și nevestele
Cea maï alėsă;

Că-ï N. cea ïubită,
Cu mïere 'ndulcită,
Și poftită
Și numită,
De cinste,
De bune cuvinte,
La totŭ norodulŭ înainte-ï;
Numită
Și poftită
Cu cuvinte bune,
Cu păhare pline!

Observațiunï.

Fărmecătórea, o româncă din Vatra-Dorneï, care mi-a dictatŭ desfacerea saŭ farmeculŭ acesta, mi-a spusŭ că elŭ e de mare folosŭ, maï cu sémă pentru acele fete saŭ neveste tinere, despre carï se presupune că cutare vrăjitóre le-ar fi aruncatŭ ceva în cale și din causa acésta nu numaï că s'aŭ bolnăvitŭ, dar li s'a luatŭ încă și din frumusețe și din dragoste.

Fărmecătórea aduce maï întâï apă curată și neînceputà într'unŭ vasŭ noŭ, și cum ajunge cu dînsa acasă, o pune cu vasŭ cu totŭ pe masă. După acésta, punêndŭ *busuiocŭ* și *argintŭ* în vasulŭ cu apă și umblândŭ cu degetele printr'însulŭ, începe a rosti versurile ce s'aŭ reprodusŭ maï sus. Iar după ce a sfîrșitŭ de rostitŭ versurile, spală cu apa fărmecată pre cea bolnavă pe capŭ și pe la tóte închieturile, și dacă maï rĕmâne apă, o aruncă pe casă.

Prin recitarea versurilorŭ acestora și prin spĕlarea cu apa descântată, cugetă bolnava nu numaï că se însănĕtoșéză, ci încă că devine maï plăcută și maï frumósă de cum a fostŭ maï înainte, și că ceï ce aŭ urît'o începŭ iarăși a o îndrăgi și iubi.

Note.

(1) *Țĕrmură*, în locŭ de *țĕrmŭ*, e usitatŭ maï cu sémă în descântece și farmece.

(2) *Limpadă*, în locŭ de *limpeḑéscă*, e unŭ provincialismŭ, întrebuinţatŭ asemenea maĭ multŭ în descântece, farmece şi desfacerĭ, iar în vorba de tóte ḑilele se aude maĭ rarŭ.

(3) *Curată*, în locŭ de *curăţéscă*, în forma acésta se aude adese-orĭ şi în vorba de tóte ḑilele.

(4) *Cârşcare* dela *a cârşcà*, a strînge măselele şi dinţiĭ la unŭ locŭ, ca aceştia să producă unŭ sunetŭ. In unele locurĭ din Bucovina se întrebuinţéză maĭ desŭ *crâşcare* dela *a crâşcà*.

(5) Apa în care se scaldă copiiĭ ceĭ micĭ, se numesce în unele părţĭ ale Bucovineĭ *scălduşă* saŭ *scălduşcă*, iară în alte părţĭ *scăldătóre*. Celŭ maĭ rĕspânditŭ cuvîntŭ este însă celŭ din urmă.

*

De făcĕtură.

Sinecatu-m'am,
Mânecatu-m'am
Desdeminéţă,
Sculatu-m'am
Şi purcesu-am
Pe cale,
Pe cărare,
Şi m'am dusŭ, m'am dusŭ
Până ce-am ajunsŭ
La mĕrulŭ celŭ albŭ,
Cu totuluĭ albŭ,
Cu trupina albă
Şi cu cója albă,
Cu crengile albe,
Cu frunzele albe,
Cu florile albe,
Cu merele albe,
Cu tótele albe.
Acolo eraŭ adunaţĭ
Strigoĭ şi strigóĭce,
Moroĭ şi moróĭce,
Smeĭ şi smeóĭce,
Tricolicĭ şi tricolice.
Numaĭ Irodianca nu erà,
Numaĭ ea singură lipsià.
Dară a venitŭ şi ea;
Şi cum a venitŭ
In cale că m'a opritŭ,
De picĭóre m'a împĭedicatŭ,
De mână m'a luatŭ,
In şanţŭ m'a prăvălitŭ,
Cu spinĭ m'a acoperitŭ.
Eŭ am prinsŭ a mĕ cântà,
A mĕ văerà
Şĭ-a mĕ văetà,
Şi din gură a strigà:
— Aştéptă, Irodiancă, aştéptă,
Şi'napoĭ te **îndĕraptă**, (1)
Că de nu ti'ndĕrĕptă
Cuţitŭ în mânĭ că ţĭ-oiŭ da,
Cercală (2) roş'oĭŭ luà,
Peste mijlocŭ te-oĭŭ legà,
Şi'ndată mi te-oĭŭ mânà
Pe capulŭ cuĭ te-o trimisŭ!
Şi multe altele-am maĭ ḑisŭ
Dar nime nu m'o vĕḑutŭ,

Nime nu m'o audițĭ,
Numaĭ Maĭca Domnuluĭ
Sus din pórta ceruluĭ.
Și ea cum m'o audițĭ
La mine s'o repedițĭ
Și din gură mĭ-o vorbitŭ:
— N. de ce te văerezĭ,
De ce mi te căinezĭ?
— Da cum nu m'oiŭ văerà,
Și cum nu m'oiŭ văetà,
Că m'am sinecatŭ,
M'am mânecatŭ
Desdeminéță,
M'am sculatŭ
Și-am purcesŭ
Pe cale,
Pe cărare,
Și m'am dusŭ, m'am dusŭ
Până ce-am ajunsŭ
La mĕrulŭ celŭ albŭ,
Cu totuluĭ albŭ,
Cu trupina albă
Și cu cója albă,
Cu crengele albe,
Cu frunzele albe,
Cu florile albe,
Cu merele albe,
Cu tótele albe:
Acolo eraŭ adunațĭ
Strigoĭ și strigóĭce,
Moroĭ și moróĭce,
Smeĭ și smeóĭce,
Tricolicĭ și tricolice,
Toțĭ eraŭ adunațĭ,
Numaĭ Irodianca nu erà,
Numaĭ ea singură lipsĭà;
Dară a venitŭ și ea;
Și cum a venitŭ,
In cale că m'a opritŭ,
De picĭóre m'a 'mpĭedicatŭ,
De mână m'a luatŭ,
In șanțŭ m'a prăvălitŭ,
Cu spinĭ m'a acoperitŭ!
—Tacĭ N. nu te văerà,
Nu mi te maĭ văetà,
Din gură nu maĭ strigà,
Că eŭ mi țĭ-oĭŭ ajutà,
Din patŭ că te-oĭŭ rădicà,
Și cum aĭ fostŭ maĭ nainte
Îĭ fi și de acu 'nainte,
Sănĕtosŭ
Și voĭosŭ,
Că te-oĭŭ însănĕtoșà,
Și tu-ĭ rĕmânea
Curatŭ,
Luminatŭ,
Ca argintulŭ strecuratŭ,
Ca aurulŭ de curatŭ,
Ca sórele de luminatŭ,
Ca sórele pe seninŭ,
Ca mă-ta când te-a născutŭ.
Rĕulŭ și faptulŭ să péră,
Făcĕtura să rĕspéră
Cum pere spuma pe mare,
Stupitulŭ în cărare
Și bruma de sóre!
Nu rĕmână bólă și rĕŭ
In totŭ trupulŭ tĕŭ,
Nicĭ câtŭ unŭ firŭ de macŭ
In 44 despicatŭ
Și'n mare aruncatŭ!

Observațiunĭ.

Desfacerea acésta, dictată de Tóderŭ Prelipcénŭ, agricultorŭ în

Satulŭ-mare, districtulŭ Rădăuţuluĭ, şi comunicată de d-lŭ Pancraţiŭ Prelipcénŭ, se repeţesce de treĭ orĭ şi se suflă dela bolnavŭ stupindŭ peste umĕrulŭ stângŭ alŭ acestuia.

Note.

(1) *A se îndĕrĕpta* = a se întórce îndĕrĕptŭ.

(2) *Cercală* se numesce în Bucovina unŭ sacŭ micŭ de pesce, care are formă patrunghiulară şi care e prinsŭ încrucişŭ de cornurĭ cu douĕ arcurĭ de nuele.

Cercală se maĭ numesce încă şi *o jirebie* de tortŭ, cu care se cércă colórea cea roşie ce-o facŭ femeile spre a colorà diferite scule.

Sub cercala din desfacerea de faţă se înţelege cercala din urmă.

Cu cercala de prinsŭ pesce se afumă ómeniĭ de frigurĭ, iar cercala de torsŭ se întrebuinţéză la diferite descântece şi desfacerĭ.

*

Desfacerea făcĕtureĭ.

M'am mânecatŭ,
M'am sinecatŭ,
De-astă deminéţă m'am sculatŭ,
Cofiţă de brăduţŭ în mânĭ am luatŭ,
Pe drumulŭ luĭ Traĭanŭ
Am plecatŭ,
La fântâna luĭ Iordanŭ
Am alergatŭ,
Totŭ oftândŭ
Şi suspinândŭ
Să mĕ spĕlŭ,
Să mĕ curăţescŭ,
Să mĕ limpeḑescŭ
De ură,
De făcĕtură,
De casă,
De masă,
De vecinĭ,
De străinĭ,
De duşmanĭ,
De tiranĭ,
De faptŭ
Şi de datŭ,
Să se ducă pe capulŭ cuĭ mĭ-o datŭ.
Nime nu m'o vĕḑutŭ,
Nime nu m'o auḑitŭ,
Numaĭ Maĭca Domnuluĭ
Sus din pórta ceruluĭ;
Numaĭ ea că m'o vĕḑutŭ,
Numaĭ ea că m'o auḑitŭ
Şi din gură mĭ-o vorbitŭ:
— Unde te ducĭ N. oftândŭ,
Unde mergĭ tu suspinândŭ?
— Ia mĕ ducŭ şi eŭ
Pe drumulŭ luĭ Traĭanŭ,
La fântâna luĭ Iordanŭ,

Să mĕ spĕlŭ,
Să mĕ curățescŭ,
Să mĕ limpeḑescŭ
De ură,
De făcĕtură,
De casă,
De masă,
De vecinī,
De străinī,
De dușmanī,
De tiranī,
De faptŭ
Și de datŭ
Să se ducă pe capulŭ cuī mī-o datŭ!
— Tacī N. nu oftà,
Nu maī suspinà,
Că eŭ de tóte te-oiŭ spĕlà
Pe părĕŭ le-oīŭ aruncà . . .
Mâna dréptă țī-oīŭ luà,
Bucīumŭ de aurŭ că țī-oīŭ dà
Mâna stângă țī-oīŭ luà,
Trîmbiță de aurŭ țī-oīŭ dà;
Bucīumulŭ a bucīumà,
Trîmbița a trîmbità,
Tótă lumea s'a sculà
Și spre tine a alergà
Cu cușmele 'n mâne,
Cu păhare pline,
Șī-alergândŭ a întrebà
Și din gur'a cuvîntà:
— Ce dómnă,
Ce cucónă?
Ce 'mpĕrătésă,
Ce hătmănésă?
— Că nu-ī dómnă,
Nicī cucónă!
Nu-ī împĕrătésă,
Nicī hătmănésă!
Că-ī N. cea frumósă,
Cu luna 'n pīeptŭ
Cu sórele 'n față,
La lume, la norodŭ cu dulcéță,
Ca sân-sóre
Când rĕsare,
Și ca luna când depune,
Să fie dragă la orī-cine!
De mâna dréptă mī-o luațī,
La cinste, la dragoste-o purtațī!
Iar tu ură
Și făcĕtură
De casă,
De masă,
De vecinī,
De străinī,
De dușmanī
De tiranī,
Și tu faptŭ,
Și tu datŭ
Ieșițī,
Perițī
Din vederile ochilorŭ,
Din auḑulŭ urechilorŭ,
Din fața obrazuluī,
Din sgârcīulŭ nasuluī,
Din pīeptŭ,
De sub pīeptŭ,
Din inimă,
De sub inimă,
Din mațe,
De sub mațe,
Din tóte cīolănelele,
Din tóte 'ncheīeturelele!
N. să rĕmâe curată
Și luminată,
Ca argintulŭ celŭ curatŭ,
Ca aurulŭ strecuratŭ,
Ca mă-sa când o făcut'o
In ḑiua 'n care-o născut'o,
Ca țîța pruncilorŭ,
Ca laptele juncilorŭ,

Ca tămâia popiloră,
Ca vinulŭ domniloră,
Ca piperĭulŭ Greciloră,
Ca sarea berbeciloră.
Cum nu póte popa'ntră
In sĕrbătorĭ, Dumineca,
In biserică fără vină,
Fără prescure
Și fără tămâe,
Așà să nu pótă nicĭ flăcăiĭ
(Saŭ fetele)
Fără de mine!

Observațiunĭ.

Desfacerea acésta mi-a dictat'o Maria Lăcătușŭ din Calafindescĭ, satŭ în districtulŭ Siretuluĭ.

Fata, care voesce să fie iubită, se scólă într'o Duminecă des-deminéță, până ce nu se scólă încă nime, și ducêndu-se la unŭ părîŭ începe a se spĕlà într'însulŭ, rostindŭ în acelașĭ timpŭ cuvintele de maĭ sus.

Dacă în vre-o casă e traiŭ rĕŭ, atuncĭ gospodina caseĭ respective, sculându-se des-deminéță și luândŭ o bucată de mămăligă în mână, se duce asemenea, ca și fata care voesce să fie iubită, la unŭ părîŭ, și spĕlându-se rostesce și ea cuvintele de maĭ sus, în speranță că bărbatulŭ eĭ de aicĭ înainte va iubi-o și orĭ-ce neînțelegere și certă va dispare din casă.

*

Intórcerea făcĕtureĭ.

M'am sinecatŭ,
M'am mânecatŭ
Pe cale,
Pe cărare.
M'am pornitŭ
Și m'am întîlnitŭ
C'o cățea linsă,
Prelinsă,
Cu gura căscată,
Cu limba 'nbălată.
— Unde-apucĭ,
Unde te ducĭ,
Tu cățea linsă,
Prelinsă,
Cu gura căscată,
Cu limba 'nbălată?
— Că eŭ apucŭ
Și mĕ ducŭ
Unde oĭŭ găsi,
Unde-oĭŭ nimeri

Casă cu ură
Și cu făcĕtură,
Și cu scârbe rele,
Și cu valurĭ grele!
— Tu cățea linsă,
Prelinsă,
Tu scĭĭ de tóte adusĕturile,
De tóte făcĕturile,
De tóte pusĕturile,
Din talpa caseĭ
Până 'n vîrvulŭ caseĭ,
Din vîrvulŭ caseĭ
Până 'n talpa caseĭ.
Tóte făcĕturile,
Tóte pusĕturile,
Tóte adusĕturile
Te grăbesce și le-adună
Și le ie'n gură
Și te du la cea haĭtă de câne,
Care are ură pe mine,
Care mĭ-a făcutŭ,
Și le dă pe capulŭ eĭ.
Te silesce
Și pe ușă le vîresce;
De nu pe ușă, pe feréstă;
De nu-ĭ încăpé pe feréstă,
Prin vîrvulŭ caseĭ;
Și le pune'n salărița cu sare,
In blidulŭ cu mâncare,
In patulŭ cu culcare,
In bucățica cu îmbucătură,
In lingura cu sorbitură.
Te silesce
Și mațele-ĭ *sborcesce* (1).
De-sŭ dela nevastă cu casă,
In față le *șiclesce* (2),
In năframă le 'nvĕlesce;
De-sŭ dela vĕduvă grasă
In față le șiclesce,
In ștergariŭ le'nvĕlesce;
De-sŭ dela fată,
In cosiță le'nvĕlesce
Și'n față le șiclesce;
De-sŭ dela bărbatŭ
In față le șiclesce,
In pălărie le'nvĕlesce.
Eŭ să rĕmânŭ vișinŭ înfloritŭ
De la munte coborîtŭ
Și spre sóre rĕsăritŭ,
Cu vinŭ roșu stropită,
Cu mĭere îndulcită,
De toțĭ îndrăgită;
Da ea (3), *cloșniță* (4) spurcată,
Sub gardŭ aruncată,
Mătură părăsită
Pe uliță asvîrlită,
De toțĭ porciĭ *guzuită*, (5)
De tótă lumea urîtă!

Observațiunĭ.

Desfacerea acésta mi-a trimis'o amiculŭ meŭ d-lŭ V. Turturénŭ, iar d-sale i-a dictat'o o romàncă din satulŭ Pătrăuțŭ de lângă orașulŭ Sucéva.

Fata, care crede că altă fată saŭ nevastă saŭ și altulŭ cine-va i-ar fi făcutŭ ca să nu fie iubită și jucată de feciorĭ, voindŭ a întórce acéstă făcĕtură pe capulŭ aceluia care i-a făcut'o, aduce

într'o ḑi de fruptŭ apă neînceputǎ, și punêndŭ într'însa busuiocŭ, o descântă, rostindŭ versurile de maĭ sus, iar după acésta se spală pe obrazŭ, și apa ce maĭ rĕmâne o aruncă într'unŭ locŭ curatŭ.

Unŭ fragmentŭ alŭ desfaceriĭ acesteia, culesŭ din *Sân-Georgiŭ* în Transilvania, se începe în următorulŭ modŭ :

Covăţea, covăţea!
Tu eștĭ mare căţea.
Eŭ te-am ţinutŭ
Covăţea curată,
Tu eștĭ căţea turbată,
Cu códa rădicată,
Cu gura căscată . . .

Note.

(1) Verbulŭ acesta *a sborì* nu l'am auḑitŭ până acuma nicĭ odată; póte că este prescurtată din *sborșì*, saŭ póte că e unŭ archaismŭ vechiŭ compusŭ din *ex* și *borî*.

(2) Verbulŭ *șiclì* e usitatŭ atâtŭ în unele părţĭ ale Bucovineĭ, câtŭ și ale Transilvanieĭ. In Bucovina se întrebuinţéză maĭ multŭ cu privire la pĕrŭ: *se șiclesce pĕrulŭ*, adecă se face lipiciosŭ și greţosŭ.

(3) Aicĭ se înţelege femeea, care a făcutŭ feteĭ ca să nu fie iubită și jucată de feciorĭ.

(4) Sub cuvîntulŭ *cloșniţă* se înţelege cuibulŭ saŭ pătululŭ în care clocescŭ cloșcele.

(5) Verbulŭ *a guzuì*, în locŭ de *a rîmà*, *a scurmà*, mi-a fostŭ până acum cu totulŭ necunoscutŭ.

*

Spĕlarea ureĭ.

— Bună deminéţa, fântâniţă
Mândră și frumósă!
— Mulţămescŭ dumitale,
Jupânésă Iordănésă!
Dar ce-aĭ venitŭ cu jupânulŭ Iordanŭ
Așà de mândru și frumosŭ?
— Dragă fântâniţă
Mândră și frumósă!
Eŭ n'am venitŭ nicĭ să te beŭ
Nicĭ să te mănâncŭ,

Cĭ-am venitŭ ca să mĕ bagĭ în tine
Și să mĕ spelĭ pre mine
De ură,
De gură
Și de făcĕtură,
De datŭ,
De faptŭ
Și de aruncatŭ,
De crâșcare,
De făcare
Și de urîtulŭ celŭ maĭ mare;
Să mĕ spelĭ, să mĕ curățescĭ,
Cum spală apele curgĕtóre
Și mergĕtóre
Tóte malurile
Și tóte petrile
Și tóte rădĕcinile;
Să mĕ spelĭ și să mĕ facĭ
Cum maĭca m'a făcutŭ,
Să rĕmânŭ curată
Și luminată,
Cum sunt dela Dumnedeŭ lăsată :
Să mĕ spelĭ și să mĕ 'mbracĭ
Cu cămeșă de drăgostele,
Cu cĭobote de săftiele,
Și să mĕ scoțĭ afară pe *disdele;*
Să m'alegĭ dintre tóte cele-lalte fete,
Cum se alege păunulŭ din pene
Și busuĭoculŭ din buruĭene;
Iar cele-lalte fete să ședă
Pe lângă gardurĭ *sbîrlite,*
Ca nisce tânjele pîrlite.
Eŭ să fiŭ în totŭ loculŭ maĭ nainte,
Eŭ să fiŭ orĭ și unde maĭ sus,
Cuvîntulŭ meŭ să fie maĭ pe sus
Dintre toțĭ ceĭ ce vorŭ fi cu mine.
Să fiŭ dragă ca sfîntulŭ sóre
Deminéța când rĕsare!...
Vine-unŭ juratŭ c'o jurătóĭe,
Unŭ vornicŭ c'o vornicĭță,
Unŭ vătavŭ c'o vătăjiță,
Unŭ boerĭŭ c'o boeriță,
Unŭ preotŭ c'o preotésă,
Unŭ împĕratŭ c'o 'mpĕrătésă.
Nu-ĭ juratŭ cu jurătóĭe,
Nicĭ vornicŭ cu vornicĭță,
Nicĭ vătavŭ cu vătăjiță,
Nicĭ boerĭŭ cu boeriță,
Nicĭ preotŭ cu preotésă,
Nicĭ împĕratŭ cu 'mpĕrătésă,
Că-ĭ N. a luĭ N. cea frumósă,
Că-ĭ N. cea maĭ frumósă,
Maĭ mândră și maĭ alésă
Dintre tóte fetele
Și tóte nevestele.
Tótă lumea peste gardŭ s'a uĭtà
Și la mine-a căutà.
Iar' la Domnĭ când voiŭ intrà
Cunună de aurŭ în capŭ mĭ-a picà!

Observațiunĭ.

Ilinca a Mieluluĭ Capra, țigancă din satulŭ Stupca, care mi-a dictatŭ desfacerea acésta, când face uneĭ fete *pe dragoste,* desface și farmecă în următorulŭ modŭ :

Se duce des-deminéță, până nu rĕsare sórele, la o fântână, și luândŭ c'unŭ vasŭ apă dintr'însa, rostesce versurile desfaceriĭ acesteia,

și apoĭ se întórce cu apa acasă. Apa acésta neîncepută trebue să fie fórte curată, și fărmecătórea, care o aduce, trebue să o aducă cu cea maĭ mare curățenie, să nu se spurce de felŭ pe drumŭ, ci să mérgă și să vină smerită și cu capulŭ plecatŭ spre pămîntŭ. Asemenea caută fărmecătórea ca, atâtŭ când se duce după apă, câtŭ și când se întórce îndĕrĕptŭ, să nu se uite de felŭ înapoĭ, nicĭ să vorbéscă cu cine-va, căcĭ cum se va uità înapoĭ saŭ va vorbi cu cine-va, totŭ farmeculŭ n'are apoĭ nicĭ unŭ efectŭ.

După ce a sositŭ acasă, spală cu apa adusă pe fata care-șĭ face pe dragoste, atâtŭ pe obrazŭ câtŭ și pe trupŭ, însă nu în jos ca de altă dată, ci în sus spre creștetulŭ capuluĭ, rostindŭ în acelașĭ timpŭ de treĭ orĭ după olaltă versurile citate. Iar după ce a gătit'o de spĕlatŭ, apa ce a maĭ rĕmasŭ o aruncă într'unŭ locŭ curatŭ, unde nu umblă nimenĭ.

După acésta iea puțină *miere*, și rostindŭ și asupra acesteia versurile desfaceriĭ, o descântă și pe acésta. Cu acea miere fărmecată unge apoĭ fata pe feciorulŭ pe care îlŭ iubesce și pe care îlŭ doresce ea ca să-ĭ fie bărbatŭ.

Se maĭ face desfacerea acésta încă și în următorulŭ modŭ :

Fărmecătórea iea maĭ întâĭ și întâĭ țernă din urma piciorului dreptŭ alŭ unuĭ calŭ și ducênd'o acasă, o pune într'o ulcică cu apă neîncepută, saŭ și cu rachiŭ, ca să férbă. In timpulŭ ferberiĭ și a rostiriĭ de treĭ orĭ după olaltă a desfaceriĭ, fărmecătórea caută ca ulcica să fie legată la gură cu o ață. Cu o parte din apă saŭ din rachiŭ, amestecată cu țernă și fărmecată, spală apoĭ fata pe feciorulŭ saŭ bărbatulŭ pe care doresce să-lŭ aibă de soțŭ, iar o parte maĭ mică i-o dă de bĕutŭ.

E de însemnatŭ încă și aceea, că fata saŭ fărmecătórea, care este anume plătită să întórcă și să farmece pentru dînsa, trebue să le facă tóte acestea pe nesciute, ca feciorulŭ să nu pricépă de locŭ, căcĭ cum va prinde de veste și se va pricepe ce se lucră cu dînsulŭ, nu numaĭ că farmeculŭ nu se prinde, dar póte încă să dea și peste alte neplăcerĭ, și atuncĭ tótă munca e în zadarŭ.

După ce în modulŭ arĕtatŭ, *l'a unsŭ cu miere* și i-a datŭ să bea din

bĕutura fărmecată, din minutulŭ acela feciorulŭ, căruia i s'aŭ făcutŭ tóte acestea, se ḑice că umblă mortŭ după fata care i-a făcutŭ. Și de ar fi fata câtŭ de urîtă și de slută, elŭ după nimene nu se bate așà de tare ca după dînsa.

Incă o lămurire.

Românii din Bucovina aŭ datină de a pune pe lângă fântânile lorŭ unŭ felŭ de îngrăditură pătrată, făcută și încheiată din 12--14 bârnișóre cioplite, cu puținŭ ceva maĭ lungĭ de cum ține zidulŭ fântânilorŭ. Acéstă îngrăditură se numesce *disdele*.

Tineretulŭ românŭ din Bucovina îndătinéză maĭ tot-deauna și maĭ alesŭ vara de a jucà afară, într'unŭ locŭ deschisŭ. Fetele carĭ nu jócă staŭ cam de comunŭ sub umbra unorŭ sălciĭ saŭ alțĭ arborĭ, saŭ în apropierea unuĭ gardŭ, și de acolo privescŭ apoĭ la jocŭ, până ce una saŭ alta dintre dînsele e chemată să jóce. Iar fetele ce nu sunt luate la jocŭ staŭ loculuĭ, privindŭ cum jócă alțiĭ, până la unŭ timpŭ, și apoĭ urîndu-li-se de atâta privire și stare de geaba, se ducŭ pe acasă. Decĭ prin versurile:

Iar cele-lalte fete să șéḑă
Pe lângă gardurĭ sbîrlite,
Ca nisce tânjele pârlite,

doresce fărmecătórea ca tóte cele-lalte fete să nu fie nicĭ când luate la jocŭ, ci să stea pe lângă gardurĭ și să privéscă cum va jucà și va petrece numaĭ ea singură.

*

De eșitŭ din ură.

— Bună deminéța, vidră de baltă!
— Mulțămescŭ dumitale, mândră fată!
Da ce-mĭ ḑicĭ mie vidră de baltă?
— Cum nu țĭ-oiŭ ḑice
Și cum n'oiŭ veni
Ție a mĕ jeluì?
Că eŭ m'am aflatŭ
Când am sinecatŭ
Și am mânecatŭ
Din dosŭ închinată,
In față băligată,
De ură 'ncărcată,

De ura feciorilorŭ,
Şi a fetelorŭ,
Şi a satuluĭ,
Şi de-aceea am venitŭ
Ca să mĕ spelĭ,
Să mĕ limpeḍescĭ,
Să mĕ curăţescĭ
De ură,
De făcĕtură,
De datŭ,
De faptŭ,
De cârşcare,
De făcare,
De urîtulŭ celŭ maĭ mare;
Să mĕ spelĭ,
Să mĕ curăţescĭ,
Să mĕ limpeḍescĭ,
Să rĕmânŭ curată
Şi luminată,
Ca ţîţa pruncilorŭ,
Ca laptele juncelorŭ,
Ca tămâĭa popilorŭ,
Ca vinulŭ Domnilorŭ;
Să mĕ curăţescĭ
Ca piperĭulŭ Grecilorŭ,
Ca sarea berbecilorŭ.
Cum nu póte popa
In biserică întrà
Şi de slujbă' a se-apucà
Fără vinŭ, fără tămâe
Şi fără de prescure,
Aşà să nu pótă
Flăcăiĭ fără de mine!
Să mĕ spelĭ, să mĕ curăţescĭ
Şi să mĕ limpeḍescĭ,
Că eŭ mĕ plângeamŭ
Şi mĕ ofelĭamŭ,
Nime'n lume nu mĕ auḍĭa,
Nime nu mĕ vedea,
Numaĭ Maĭca Domnuluĭ
Din pórta cerĭuluĭ.
Şi ea când auḍĭa
Milă i se făcea,
Jos pe scară
De céră
Se scoborĭà,
Şi din gur'aşa vorbĭà:
— Ce plângĭ N.
Ce te tânguescĭ,
Ce te isbescĭ,
Ce te ofilescĭ?
Că eŭ maĭ frumósă purta-te-oĭŭ,
De mâna dréptă lua-te-oĭŭ,
Pe părĕŭ în sus duce te-oĭŭ,
In volbură cu mirŭ svîrli-te-oĭŭ,
Cu mirŭ mirui-te-oĭŭ,
Cu aghĭasmă de cea mare stropi-te-oĭŭ,
Cu mĭere îndulci-te-oĭŭ.
Câţĭ fecĭorĭ cu tine s'orŭ întîlni
Ca de mĭere s'orŭ îndulci,
Ca de sóre s'orŭ încălḍi,
Alta nu lĭ-a trebui!

Observaţiunĭ.

Desfacerea saŭ farmeculŭ acesta mi l'a dictatŭ Ilinca a Mieluluĭ Capra, ţigancă din Stupca.

Fata, care nu este iubită de feciorĭ, din causă că, după credinţa eĭ, altă fată saŭ altŭ cine-va i-ar fi făcutŭ anume ca să nu fie

iubită de nimenĭ, se duce într'o Marţĭ des-deminéţă, când e lună nouă, la unŭ părîŭ, şi scăldându-se într'acesta şi spĕlându-şĭ totŭ corpulŭ dela capŭ în jos spre picióre, rostesce versurile farmeculuĭ. Iar după ce a gătitŭ de rostitŭ versurile, încheie farmeculŭ dicêndŭ: *«să fiŭ maĭ sus de câtŭ toţĭ, vorba mea să fie maĭ presus decât a tuturora, eŭ să fiŭ pretutindenĭ maĭ înainte, la mine să se uite şi ceĭ maĭ marĭ ómenĭ!»*

Din acéstă faptă cugetă fata farmazónă că feciorii începŭ îndată a o iubi şi a le fi maĭ dragă decât orĭ-care altă fată. Insă caută ea ca, atâtŭ atuncĭ când se duce la părîŭ, câtŭ şi atuncĭ când se scaldă şi se întórce înapoĭ dela părîŭ, să n'o vadă nimene, căcĭ cum va vedé-o, farmeculŭ n'are nicĭ unŭ efectŭ.

*

Desfacerea urelorŭ.

Joĭ de deminéţă m'am sinecatŭ
Şi m'am mânecatŭ,
La sfinta *rugă* m'am gătatŭ,
Cămeşă cu *ghivizin* am îmbrăcatŭ,
Cu *fotă* (1) m'am împrejuratŭ,
In brâŭ de *samă* (2) m'am încinsŭ,
Cu *ciobote galbene* (3) m'am încălţatŭ,
Mănunchiŭ de busuĭocŭ în mâna dréptă
Şi buciumŭ de aurŭ în mâna stângă
Am luatŭ, şi m'am grăbitŭ,
Spre sfânta biserică m'am pornitŭ
Cu *căutătura gangurului*
Şi cu *graĭulŭ cucului*.
Când din guriţă vorbĭamŭ
Taftă (4) ghivizie croĭamŭ:
Când din guriţă căscamŭ
Mărgăritariŭ albŭ vĕrsamŭ.
Când în mieclŭ de cale, de cărare,
M'aŭ întâlnitŭ treĭ fărmecătóre,
Treĭ fărmecătóre îngânătóre,
Póle albe mĭ-aŭ întinsŭ,
Calea mie mĭ-aŭ cuprinsŭ,
Din haĭne de dragoste m'aŭ desbrăcatŭ
In haĭne de *urĭ* m'aŭ îmbrăcatŭ,
Sânge de omŭ mortŭ în obrazŭ mĭ-aŭ datŭ,
Când în biserică am intratŭ.
Uşile s'aŭ închisŭ,
Făcliile s'aŭ stinsŭ,
Mesele s'aŭ strinsŭ,
Preoţiĭ de cetitŭ aŭ statŭ,
Tótă lumea cu dosulŭ s'a înturnatŭ.
Eŭ tare m'am supĕratŭ,
Din biserică m'am înturnatŭ
Şi-am prinsŭ a mĕ văĭetà,
Amarŭ a mĕ *mişelà* (5)
Cu glasŭ lungŭ până în cerĭŭ,
Cu lacrimĭ până 'n pămintŭ.
Nime 'n lume n'a vĕdutŭ,
Nime 'n lume n'a auditŭ.
Numaĭ Maĭca Domnuluĭ

Sus din pórta ceruluĭ.
Şi ea cum a audítŭ
Şi pre mine m'a vĕḑutŭ,
Pe scară de aurŭ s'a scoborîtŭ
Şi din gură mĭ-a vorbitŭ:
— N. ce te văerezĭ,
Ce te mişelezĭ
Cu glasŭ lungŭ până la cerĭŭ,
Cu lacrimĭ până 'n pămîntŭ ?
— Da eŭ cum nu m'oiŭ văerà
Şi cum nu m'oiŭ mişelà
Cu glasŭ lungŭ până la cerĭŭ
Şi cu lacrimĭ până la pămîntŭ,
Că eŭ Joĭ deminéţă m'am sinecatŭ
Şi m'am mânecatŭ,
La sfînta rugă m'am gătatŭ,
Cămeşă de ghiviziŭ am îmbrăcatŭ,
Cu fotă m'am împrejuratŭ,
Cu cĭobote galbene m'am încălţatŭ,
Cu brâŭ de şamă m'am încinsŭ,
Mănunchĭŭ de busuĭocŭ în mâna dréptă,
Bucĭumŭ de aurŭ în mâna stângă
Am luatŭ, şi m'am grăbitŭ,
La sfànta biserică m'am pornitŭ
Cu căutătura gangurulu,
Cu graĭulŭ cucululĭ;
Când din guriţă vorbĭamŭ,
Taftă ghivizie croĭamŭ,
Când din guriţă căscamŭ,
Mărgăritarĭŭ albŭ vĕrsamŭ;
Când am fostŭ în mĭeḑŭ de cale,
De cale şi cărare,
M'aŭ întâlnitŭ treĭ fărmecătóre,
Treĭ fărmecătóre îngânătóre,
Póle albe mĭ-aŭ întinsŭ,
Mie calea mĭ-aŭ cuprinsŭ,
Din haĭne de dragoste m'aŭ desbrăcatŭ,
In haĭne de urĭ m'aŭ îmbrăcatŭ,
Sânge de omŭ mortŭ în obrazŭ mĭ-aŭ [datŭ;
Când în biserică am întratŭ
Uşile s'aŭ închisŭ,
Făcliile s'aŭ stînsŭ,
Mesele s'aŭ strînsŭ,
Preoţiĭ de cetitŭ aŭ statŭ,
Tótă lumea cu dosulŭ s'a înturnatŭ!
— Tacĭ N. nu te văerà,
Nu te mişelà
Cu glasŭ lungŭ până în cerĭŭ,
Cu lacrimĭ până 'n pămîntŭ,
Că eŭ de mâna dréptă luate-oĭŭ,
Pe cărare dréptă duce-te-oĭŭ,
Pe cărarea luĭ Adamŭ
La fântâna luĭ Iordanŭ,
Busduganŭ de aurŭ oĭŭ aruncà,
Cu mâna dréptă l'oĭŭ luà,
Şi eŭ de urĭ că te-oĭŭ spĕlà
Din capŭ până 'n grumazŭ,
Din grumazŭ
Până 'n umerĭ,
Din umerĭ
Până 'n mijlocŭ,
Din mijlocŭ
Până 'n glesne,
Din glesne
Până 'n călcâe,
Din călcâe
Până 'n degete . . .
Joĭ deminéţă m'am sinecatŭ
Şi m'am mânecatŭ,
La sfànta rugă m'am gătatŭ,
Cămeşă cu ghiviziŭ am îmbrăcatŭ,
Cu fotă m'am împrejuratŭ,
Cu brâŭ de şamă m'am încinsŭ,
Cu cĭobote galbene m'am încălţatŭ,
Mănunchiŭ de busuĭocŭ în mâna dréptă,
Bucĭumŭ de aurŭ în mâna stângă
Am luatŭ, şi m'am grăbitŭ
La sfànta biserică m'am pornitŭ
Cu căutătura gangurululĭ
Şi cu graiulŭ cucululĭ.

Când din guriță vorbiamŭ,
Taftă ghivizie croiamŭ,
Când din guriță căscamŭ,
Mărgăritarĭŭ albŭ vĕrsamŭ.
Când în biserică am intratŭ
Ușile s'aŭ deschisŭ,
Făcliile s'aŭ aprinsŭ,
Mesele s'aŭ întinsŭ,
Preoțiĭ la slujbă aŭ statŭ,
Toțĭ cu fața la mine s'aŭ înturnatŭ,
Cu inimile plecate,
Cu cușmele rădicate,
Cu mânele sărutate.
Eră eŭ m'am înturnatŭ,
La sfintele icóne m'am închinatŭ.
Șĭ-am remasŭ curată
Și luminată,
Cum sunt dela Dumnedeŭ lăsată
Și de preotulŭ botezată.
Șĭ-am rĕmasŭ curată, aminŭ,
Ca sórele în sĕninŭ!

Observațiunĭ.

Desfacerea acésta, dictată de Anița Doroșŭ, româncă din Mahala, satŭ românescŭ peste Prutŭ, nu departe de Cernăuțĭ, mi-a trimis'o d-lŭ George Tomoiagă, cantorŭ bisericescŭ.

Note.

(1) *Fotă* se numesce unŭ felŭ de *prigitóre* de mătase cu virste roșiĭ și galbene saŭ albastre și roșiĭ, care se purtă maĭ demultŭ fórte tare de cătră româncele din Bucovina. Acum însă rarŭ care româncă o maĭ pórtă.

(2) *Șamă* saŭ *șamŭ* e unŭ felŭ de brâŭ turcescŭ, pe care-lŭ purtaŭ maĭ de multŭ atâtŭ româniĭ câtŭ și româncele.

(3) Datina de a purtă ciobote de săftianŭ galbenŭ există în timpulŭ presentŭ numaĭ în unele sate din ținutulŭ Cernăuțuluĭ. Maĭ demultŭ însă se purtaŭ *ciobote galbene* și în cele-lalte părțĭ ale Bucovineĭ.

(4) Cuvîntulŭ *taftă* provine adese-orĭ în poesia poporală, și maĭ cu sémă în *orațiile* saŭ *urările* ce se țină la nunțĭ. Elŭ însémnă unŭ feliŭ de materie de mătase.

(5) Verbulŭ *mișelă* saŭ *mnișelă* provine fórte desŭ în descântece și farmece și însémnă a lamentă.

*

De faptŭ.

S'o sinecatŭ,
S'o mânecatŭ
N. la sfânta ḑi de astăḑĭ
Să cineze,
S'ospeteze.
Dar' nicĭ n'o cinatŭ,
Nicĭ n'o ospĕtatŭ,
Că elŭ are mare faptŭ.
Da voĭ nouĕ *Ḑorĭ*,
Voĭ nouĕ surorĭ!
Veniţĭ, alergaţĭ,
Faptulŭ îlŭ cătaţĭ
In ocolulŭ vacilorŭ,
In sălaşulŭ boilorŭ,
In porcăréţa porcilorŭ,
In cuştiréţa găscelorŭ,
In pătululŭ găinelorŭ,
In calea luĭ,
In cărarea luĭ,
In lazulŭ luĭ,
In prilazulŭ luĭ,
In tinda luĭ,
In casa luĭ,
In masa luĭ,
In patulŭ luĭ,
In aşternutulŭ luĭ;
Că voĭ sciţĭ maĭ bine
Decât orĭ şi cine
De-ĭ face fată voĭnică,
De-ĭ face copilă mică,
De-ĭ face nevastă,
De-ĭ face vĕdană,
De-ĭ face femee de mĕsură,
De-ĭ face fată părăsită.
De-ĭ face babă părăsită,
De-ĭ face flăcăŭ părăsitŭ,
De-ĭ face moşnégŭ părăsitŭ;
De-ĭ face Rusŭ,
De-ĭ face Ruscă,
De-ĭ face Ţiganŭ
De-ĭ face Ţigancă,
De-ĭ face Lipovanŭ,
De-ĭ face Lipovancă,
De-ĭ face Armanŭ,
De-ĭ face Armancă,
De-ĭ face Némţŭ,
De-ĭ face Nemţóĭcă,
De-ĭ face Ungurŭ,
De-ĭ face Unguróĭcă;
De-ĭ din câmpŭ, de-ĭ de prin viĭ,
De pe munţĭ, de prin pustiĭ.
Că elŭ singurŭ n'o sciutŭ
A face faptŭ,
Că altulŭ o trebuitŭ
Anume să fi plătitŭ
Ca să-ĭ facă.
Şĭ-o plătitŭ cuĭ o sciutŭ
Şĭ-acela faptŭ ĭ-o făcutŭ.
Da voĭ nouĕ Ḑorĭ,
Nouĕ surorĭ!
Voĭ sciţĭ multŭ maĭ bine
Decât orĭ şi cine
De i l'o suflatŭ
Cu gâtlanŭ de lupŭ,
Cu labe de ĭepure,
Cu usturoiŭ împuţitŭ,
Orĭ cu mălaiŭ ***mĕnunţelŭ***,
Orĭ cu mâncăţurĭ de câne,
Unde cânïĭ s'aŭ mâncatŭ,
De-ĭ face în pădure
La unŭ rugŭ de mure,
Orĭ la unŭ butucŭ căḑutŭ,

Orĭ la o ţişitură
In picĭóre cu ţepuşe
De nouĕ felĭurĭ de lemnŭ,
Şi făcêndŭ le bate
Cu muchea securiĭ
Orĭ cu muchea bărḑiĭ:
Orĭ îĭ face faptŭ
Cu cue de fĭerŭ găsite,
Orĭ cu fuse părăsite,
Orĭ cu lingurĭ părăsite,
Şi-lŭ închipuesce
Pe părete,
Orĭ su părete,
Pe patŭ,
Orĭ su patŭ,
La cahlă,
Orĭ su cahlă;
Orĭ îĭ face faptŭ
Cu untură de ariciŭ,
Orĭ cu maţe de ariciŭ,
Orĭ cu crierĭ de mâţă,
Orĭ cu *jare* (1) de broscă,
Orĭ cu capŭ de şórecŭ,
Orĭ cu scârnavŭ de mâţŭ,
Orĭ cu scârnavŭ de omŭ
Şi cu duhotŭ negru
De pe drumŭ aflatŭ;
Orĭ îĭ face faptŭ
Cu cenuşă din obrocŭ,
Orĭ cu scurmătură de cĭóră,
Orĭ cu cuĭbŭ de rîndunică părăsită:
Orĭ îĭ face cu lutŭ
Dela cuptĭorĭŭ părăsitŭ,
Orĭ cu lutŭ din rîpă,
Şi o sorocitŭ
Când s'orŭ tîlni rîpele,
Atuncĭ să se tîlnéscă
Şi eĭ unulŭ
Cu altulŭ;
Orĭ Ĭ-o făcutŭ
Cu lutŭ
Dela capĕtulŭ punţilorŭ,
Şi Ĭ-o sorocitŭ
Când s'orŭ tîlni capetele
Unulŭ
Cu altulŭ,
Atuncĭ să se tîlnéscă
Ceĭ ce-sŭ de Dumneḑeŭ daţĭ
Şi de dînsulŭ dreptŭ lăsaţĭ.
Şi de Ĭ-o făcutŭ faptŭ
Cu pĭedică dela mortŭ,
Orĭ cu mĕsură dela mortŭ,
Orĭ cu lumină,
Ce s'o ţinutŭ mortuluĭ în mână;
Orĭ îĭ face faptŭ
Cu scăldătórea,
In care mortulŭ s'o scăldatŭ,
Orĭ cu gunoĭŭ măturatŭ
După mortŭ;
Orĭ îĭ face faptŭ
Cu cĭoturĭ de pânză,
Orĭ cu aţă
De mătură părăsită,
Orĭ cu aţă dela sacŭ
Cu făină furată
Dela altă casă:
Orĭ îĭ face faptŭ
Cu clonţŭ de cĭóră,
Cu capŭ de pupăză:
Cu ochĭ de cotobatură
Şi cu hârburĭ
Din nouĕ târgurĭ,
Cu hârbŭ de ólă părăsită,
Orĭ de strachină părăsită,
Cu hârbŭ de şipŭ părăsitŭ,
Cu pĭetri din nouĕ vadurĭ
Cusute cu mătasă roşie
In gură la nouĕ brósce;
Orĭ Ĭ-o făcutŭ faptŭ cu aţă
Cu care s'o întorsŭ treĭ buhaĭ,

Orĭ s'o întorsŭ şepte,
Orĭ s'o întorsŭ nouĕ,
Şi o 'ntorsŭ lumea şi norodulŭ:
Dela omulŭ cela,
Căruĭa ĭ-o făcutŭ faptulŭ;
Orĭ ĭ-o făcutŭ
Cu céră dela mortŭ
In vatra foculuĭ,
Şi ĭ-o sorocitŭ
Cum se topesce céra de focŭ,
Aşà să topéscă omulŭ
Căruĭa îĭ face faptulŭ,
Şi cum s'o uĭtatŭ
Cânepa cea de vară
Prin cânepa cea de tómnà,
Aşà să-lŭ uĭte lumea
Şi totŭ norodulŭ;
Orĭ o prinsŭ unŭ racŭ
Şi l'o ţinutŭ nouĕ ḑile
Intr'o ulcică nouă
Cu apă neîncepută;
Orĭ îĭ face faptŭ
Infocatŭ
Şi 'nfioratŭ,
Şi o legatŭ
Cinstea omuluĭ
Şi dragostea luĭ,
Şi ĭ-o 'nchisŭ drumurile
Şi tóte cărările.
Da voĭ, nouĕ Ḑorĭ,
Voĭ nouĕ surorĭ!
Voĭ sciţĭ multŭ maĭ bine
Decât orĭ şi cine
Cu ce ĭ-o făcutŭ
Aĭestuĭ omŭ faptulŭ.
De ĭ-o făcutŭ
Cu lutŭ
Dela mormîntŭ
De omŭ mortŭ
Din ţinterimŭ,
Şi ĭ-o 'ngropatŭ,
In crucile drumuluĭ,
Unde se 'ntrolócă
Treĭ gardurĭ la unŭ locŭ,
Orĭ ĭ-o pusŭ sub pétră
De 'naintea uşeĭ,
Să calce 'n picĭóre.
Da voĭ nouĕ Ḑorĭ,
Voĭ nouĕ surorĭ!
Veniţĭ, alergaţĭ
Faptulŭ istuĭ omŭ cătaţĭ
Din aĭesta ceasŭ înainte,
Cu 99 cóse cosiţi-lŭ,
Cu 99 greble greblaţi-lŭ,
Cu 99 măturĭ măturaţi-lŭ,
Cu 99 furcĭ încărcaţi-lŭ,
Pe 99 cărărĭ porniţi-lŭ,
Pe 99 drumurĭ duceţi-lŭ
La vinovatulŭ,
Că eŭ trimitŭ faptulŭ
Din vadŭ
In vadŭ
Pe capulŭ celuĭ vinovatŭ.
Când s'orŭ *desbrăna* (2)
Cĭocanele vinovatuluĭ
Dela pĭele,
Atuncea să se curăţéscă
De faptele
Cuĭ ĭ-o făcutŭ elŭ grele.
Cu-atâta nu m'oiŭ lăsà,
La Maĭca Domnuluĭ m'oĭu rugà,
Că Maĭca Domnuluĭ are-o căţea
Négră ca corbulŭ
Şi ĭute ca foculŭ. . .
Eŭ atuncĭ oĭŭ îngenunchĭà
Şi la dînsa m'oiŭ rugà,
Faptulŭ şi ur'oiŭ luà
Şi pe codru că l'oiŭ dà,
Orĭ pe carpenĭ groşĭ,
Pe butucĭ borţoşĭ.

Cu atâta nu m'oiŭ lăsa.
Când s'orŭ desbrăna
Cĭolanele vinovatuluĭ
Dela pĭele,
Atuncĭ să se curăţéscă
De făpturile care-o făcutŭ
Aĭestuĭa omŭ grele.
De eștĭ faptŭ rătăcitŭ,
Orĭ prăpăditŭ,
Orĭ aĭ fostŭ trimisŭ aĭurea,
Orĭ aĭ datŭ
Peste-aĭestŭ omŭ
Din vîntŭ,
Orĭ din sóre,
Orĭ din nópte,
Orĭ din ḑiuă,
Apoĭ te alege
Și te culege,
Să nu remâĭ l'aĭestŭ omŭ
Câtŭ unŭ firŭ de macŭ curatŭ
In 77 despicatŭ
In mare-aruncatŭ.
Și te du'n codri pustiĭ,
Unde pasęrĭ nu sbóră,
Să rĕmâĭ acolo,
In *muștegaiŭ* (3)
Și 'n putregaiŭ.
Aĭesta omŭ
Ce ĭ-am desfăcutŭ
Să rĕmâe curatŭ,
Luminatŭ,
Ca argintulŭ la sleitŭ,
Ca apa la isvorîtŭ,
Ca busuĭocu 'n flóre,
Ca sfîntulŭ sóre
Când rĕsare.
Cum am ḑisŭ, așà să fie,
De lécŭ în vecĭ să rĕmâe!

Observaţiunĭ.

Desfacerea acésta, culésă în Vicovulŭ-de-sus, districtulŭ Rădăuţuluĭ, mi-a comunicat'o d-lŭ dr. Ḑim. Onciulŭ, profesorŭ.

La desfacerea acésta, care se rostesce de treĭ orĭ, se iea apă din nouĕ isvóre. După ce s'aŭ rostitŭ versurile, persóna, pentru care s'aŭ rostitŭ, se spală cu apa pregătită, iar apa, cu care s'a spĕlatŭ, se pune într'o ólă și se duce pe o învîrtitóre, ce se învîrtesce îndĕrĕtŭ, nu după sóre. Atuncĭ se crede că acela, căruĭa i s'a desfăcutŭ, are să-lŭ scie pre celŭ vinovatŭ.

In fine, maĭ e de însemnatŭ încă și aceea, că desfacerea acésta e unica din întréga colecţiune de faţă, care ne arată chipulŭ și obiectele, ce le întrebuinţéză românceele când *vrăjescŭ.*

Note.

(1) ***Jare.*** Nu sciŭ sigurŭ ce însemnéză, séměnă însă a fi *jebrina* saŭ *lâna bróscei.*

(2) *Desbrăna*, în alte părțĭ ale Bucovineĭ se dice *a desbârna* = a deslipì desbina.

(3) *Muştegaiŭ* = mucegaiŭ.

*

Totŭ de faptŭ.

Venit'aŭ, venitŭ,
Pe-ascunsŭ c'aŭ sositŭ,
Cine, cinerițele (1)
Şi *vecinărițele, (2)*
Cu cĭungĭ marĭ cĭungițĭ,
Cu cânĭ împuțițĭ,
Cu hârcăiturĭ
Şi cu *stopiturĭ, (3)*
Cu aruncăturĭ
Şi cu făcĕturĭ,
Cu gâtlanŭ de lupŭ
Şi cu pĕrŭ de lupŭ,
Cu lutŭ
Dela mormîntŭ,
Cu pĭedică de omŭ mortŭ
Legată de 99 orĭ cĭotŭ,
Cu smólă
Dela móră,
Cu osŭ dela misernițá,
Cu pusderie dela melițá,
Cu rositură de pe copacĭ,
Cu scórță de pe răslogĭ,
Cu surcele dela feresteŭ
Şi cu scânteĭ de *cĕtlăŭ, (4)*
Cu óuĕ clocite,
Cu ițe părăsite,
Cu coşŭ de racŭ
Şi cu pĭeĭ de dracŭ,
Cu cânepă de pe câmpŭ rĕmasă,
Cu pĭele de bróscă râĭósă,
Cu rîcâitură
Şi cu scurmătură
Négră de găină,
Şi cu tină
De găină,
Cu tină dela topilă,
Cu scursurĭ de pe tocilă,
Cu țernă négră din rîpă
Şi cu códă de *nopârcă*, (5)
Şi'n pragŭ luĭ N. le-o turnatŭ,
Şĭ-acolo că le-o lăsatŭ,
Şi mĭ-o turnatŭ
Faptŭ în cale
Faptŭ în cărare.
N. din casă a eşitŭ
Şi 'ntr'însele a păşitŭ,
Séma bine n'a luatŭ
Şi 'ntr'însele a călcatŭ,
Câtŭ ochiĭ maĭ nu şĭ-a scosŭ,
Câtŭ mânele nu şĭ-a ruptŭ,
Pĭcĭórele nu şĭ-a frântŭ.
Şĭ-a prinsŭ N. a plânge
Cu lacrimĭ de sânge,
Şĭ-a se văerà,
Şĭ-a se căinà,
Şĭ-a se tânguì,
Şĭ-a se glăsuì
Cu glasŭ mare până 'n cerĭŭ,
Cu lacrimĭ până 'n pămîntŭ.
Nime nu l'a vĕdutŭ,
Nime nu l'a audítŭ,
Numaĭ Maĭca Domnuluĭ

Sus din pórta ceruluĭ.
Numaĭ ea că l'a vĕḑutŭ,
Numaĭ ea l'a auḑitŭ,
Şi pe nume l'a strigatŭ
Şi din din gur' a cuvîntatŭ:
— De ce plângĭ tu, Calistratŭ,
Ce te văirezĭ,
Ce te căinezĭ,
Ce te tânguescĭ,
Ce te glăsuescĭ
Cu glasŭ mare până 'n cerĭŭ,
Cu lacrimĭ până 'n pămîntŭ?
— Da eŭ cum n'oiŭ plânge
Cu lacrimĭ de sânge,
Cum nu m'oiŭ văerà,
Cum nu m'oĭŭ căinà,
Cum nu m'oiŭ tânguì,
Cum nu m'oĭŭ glăsuì
Cu glasŭ mare până 'n cerĭŭ,
Cu lacrimĭ până 'n pămîntŭ,
Dacă mĭ-aŭ venitŭ,
Pe ascunsŭ aŭ sositŭ,
Cine, cinerițele
Şi vecinărițele,
Cu cĭungĭ marĭ cĭungițĭ,
Cu cânĭ împuțițĭ,
Cu hârcăiturĭ
Şi cu stopiturĭ,
Cu aruncăturĭ
Şi cu făcĕturĭ,
Cu gâtlanŭ de lupŭ
Şi cu pĕrŭ de lupŭ,
Cu lutŭ
Dela mormîntŭ,
Cu pĭedică de omŭ mortŭ
Legată de 99 orĭ cĭotŭ,
Cu smólă
Dela móră,
Cu osŭ dela misernițā
Cu pusderie dela melițā,
Cu rositură de copacĭ,
Cu scórță de pe răslogĭ,
Cu surcele dela feresteŭ
Şi cu scânteĭ de cétlăŭ,
Cu óuĕ clocite,
Cu ițe părăsite,
Cu coşŭ de racŭ
Şi cu pĭeĭ de dracŭ,
Cu cânepă de pe câmpŭ rĕmasă,
Cu pĭele de bróscă râĭósă,
Cu rîcâitură
Şi cu scurmătură
Négră de găină,
Şi cu tină
De găină,
Cu tină dela topilă,
Cu scursurĭ de pe tocilă,
Cu țernă négră din rîpă
Şi cu códă de nopârcă;
Şi 'n pragŭ mi le-o turnatŭ
Şĭ-acolo că le-o lăsatŭ,
Şi mĭ-o turnatŭ
Faptŭ în cale,
Faptŭ în cărare;
Eŭ din casă am ĭeşitŭ
Şi'ntr'însele am păşitŭ,
Séma bine n'am luatŭ
Şi'ntr'însele am călcatŭ,
Incât ochiĭ nu mĭ-am scosŭ,
Picĭórele nu mĭ-am frântŭ
Şi mânele nu mĭ-am ruptŭ!
— Tacĭ N. nu maĭ plânge
Cu lacrimĭ de sânge!
Nu te căinà,
Nu te văerà,
Nu te tânguì,
Nu te glăsuì
Cu glasŭ mare până'n cerĭŭ,
Cu lacrimĭ până'n pămîntŭ,
Că eŭ-sŭ vrednică

Și puternică
Să te lecuescŭ
Și să-țĭ folosescŭ.
De mâna dréptă te-oiŭ luà,
Pe scară de-aurŭ te-oiŭ înălțà,
Pe calŭ galbĕnŭ te-oiŭ încălicà,
Pe drumulŭ luĭ Traĭanŭ
Pornite-oĭŭ,
La fôntâna luĭ Iordanŭ
Duce-te-oĭŭ,
De treĭ orĭ te-oĭŭ cufundà,
De tóte relele, câte-ĭ aveà,
De tóte te-oiŭ spĕlà!
Sântă Maĭca Domnuluĭ
Sus din pórta ceruluĭ
Ast-felĭŭ cum a cuvîntatŭ
Sucnă de mĕtasă alb'a luatŭ,
Pe brațele luĭ N. a întins'o,
Scară de aurŭ a slobodịtŭ,
Inaintea luĭ N. a ĭeșitŭ,
De mâna dréptă l'a luatŭ,
Dipe sóre l'a 'nturnatŭ,
Pe scară de aurŭ l'a 'nălțatŭ,
Pe calŭ galbĕnŭ l'a 'ncălicatŭ,
Și-apoĭ la drumŭ c'aŭ plecatŭ.
Șĭ-aŭ mersŭ pe drumulŭ luĭ Traĭanŭ
La fôntâna luĭ Iordanŭ.
Șĭ-acolo cum aŭ ajunsŭ,
De mâna dréptă l'a luatŭ,
Dipe sóre l'a 'nturnatŭ,
In fôntână l'a băgatŭ,
De treĭ orĭ la cufundatŭ,
De rĕutățĭ l'a spĕlatŭ.
Corónă de spinĭ
Din capŭ ĭ-a luatŭ,
Corónă de aurŭ
In locŭ ĭ-a așezatŭ.
Scórță de stejarŭ
De pe obrazŭ ĭ-a deslipitŭ,
Cólă de hârtie albă
Pe obrazŭ că ĭ-a lipitŭ.
Din cămeșă de urzică
L'a desbrăcatŭ,
In cămeșă de dragoste
L'a îmbrăcatŭ.
Din brâŭ de șerpe
L'a *descingatŭ*, (6)
Cu brâŭ de dragoste
L'a încingatŭ.
Din opincĭ de câne
L'a desculțatŭ,
In papucĭ de *buĭemastru*
L'a încălțatŭ.
Și 'ncă Maĭca Domnuluĭ
Cu-atâta nu s'a lăsatŭ.
Nouĕ armăsarĭ a strigatŭ,
Nouĕ armasarĭ negri,
Ponigri,
Negri ca corbulŭ
Și ĭuțĭ ca foculŭ,
Nouĕ armasarĭ strigat'aŭ,
Nouĕ armasarĭ venit'aŭ,
De gură muțițĭ,
De vederĭ orbițĭ,
De ochĭ înholbațĭ,
De picĭóre 'mpĭedicațĭ,
Cu codịle înodațĭ.
Maĭca Domnuluĭ,
Cum armasariĭ aŭ sositŭ,
Gura că le-aŭ desmuțitŭ,
Vederea le-aŭ desorbitŭ,
Ochiĭ că le-aŭ desholbatŭ,
Picĭórele le-aŭ despĭedicatŭ,
Codịle le-aŭ desnodatŭ.
Armasariĭ aŭ îngenunchĭatŭ
Și pe N. că l'aŭ spĕlatŭ
De tóte făcĕturile,
De tóte aruncăturile,
De tóte hârcăiturile,
De tóte stopiturile,

De tóte rĕutățile,
De totŭ faptulŭ
Și de totŭ datulŭ.
Bine spĕlatu-l'aŭ,
Bine limpeḑitu-l'aŭ.
Faptŭ și ură ĭ-aŭ luatŭ
Și pe codri că le-aŭ datŭ,
Pe butucĭ borțoșĭ
Și pe carpinĭ groșĭ.
Cu limbele că l'aŭ linsŭ,
Făcĕturile le-aŭ strînsŭ,
Cu nările aŭ suflatŭ,
In vîntŭ că le-aŭ aruncatŭ,
Unde cânĭ negri nu latră,
Unde cucoșĭ negri nu cântă,
Vacă négră nu se mulge,
Și unde fată fecĭóră
Cosiță négră nu 'mpletesce . . .
Cine ĭ-a făcutŭ c'o mână
Eŭ îĭ desfacŭ cu douĕ;
Cine ĭ-a făcutŭ cu douĕ
Eŭ îĭ desfacŭ cu treĭ;
Cine ĭ-a făcutŭ cu treĭ
Eŭ îĭ desfacŭ cu patru;
Cine ĭ-a făcutŭ cu patru
Eŭ îĭ desfacŭ cu cincĭ;
Cine ĭ-a făcutŭ cu cincĭ
Eŭ îĭ desfacŭ cu șese;
Cine ĭ-a făcutŭ cu șese
Eŭ îĭ desfacŭ cu șepte;
Cine ĭ-a făcutŭ cu șepte
Eŭ îĭ desfacŭ cu optŭ;
Cine ĭ-a făcutŭ cu optŭ
Eŭ îĭ desfacŭ cu nouĕ;
Cine ĭ-a făcutŭ cu nouĕ,
Eŭ îĭ desfacŭ cu amêndouĕ
Mânele mele
Tóte făcĕturile cele rele.
Să se ducă
Faptŭ și făcĕtură,
Datŭ șĭ-aruncătură
Din vadŭ
In vadŭ
Până'n nouĕ vadurĭ.
Șĭ-apoĭ să sară pe-uscatŭ,
Să se ducă
Pe capulŭ celuĭ vinovatŭ,
Șĭ-acela din vécŭ în vécŭ
Să nu-șĭ maĭ dee de lécŭ!
N. să rĕmâe curatŭ,
Luminatŭ,
Ca argintulŭ
Și ca aurulŭ.
Cum nu potŭ *mârsițiĭ* (7)
Fără sare
Și flămânḑiĭ
Fără mâncare,
Insetațiĭ
Fără apă,
Așà să nu pótă
Lumea tótă
De acuma înainte
Fără de-acestŭ omŭ cuminte,
Căruĭa ĭ-am desfăcutŭ.
Desfacerea dela mine
Léculŭ dela Dumneḑeŭ!
Cum am ḑisŭ, așà să fie,
De lécŭ în vecĭ să remâe!

Observațiunĭ.

Fărmecătórea, rostindŭ de treĭ orĭ după olaltă versurile desfaceriĭ acesteia, pe care mi-a dictat'o Domnica Popescu, romàncă din

Ciudeiŭ, bâlbăe într'o gălétă cu apă cu o rămurea verde de răchită. După acésta, celŭ cu faptulŭ bea pe inima deșartă câte o țiră din apa într'acestŭ chipŭ descântată și fărmecată în cele treĭ ḑile de postŭ ale sĕptĕmâneĭ, adecă Lunĭ, Mercurĭ și Vinerĭ.

Note.

(1) Poporulŭ din cele maĭ multe părțĭ ale Bucovineĭ cuvintele *finŭ* și *fină* le rostesce *cinŭ* și *cină*. Decĭ eŭ credŭ că în versulŭ de față e vorba despre *fine*, *finerițe*.

(2) Intr'o variantă a desfaceriĭ acesteia, culésă în Vicovulŭ-de-sus, figuréză *vecinițele*, în locŭ de *vecinărițele*. Versurile respective sună așà:

Cine, cinerițele,
Rele vecinițele.

(3) *Stopiturĭ* = stupiturĭ = scuipiturĭ, pl. dela *stopitură* = stupitură, și acésta dela *stupitŭ*, căcĭ Bucovineniĭ ḑicŭ *stupitŭ* și *a stupì* în locŭ de *scuipitŭ* și *a scuipì*.

(4) *Cétlăŭ* se numesce o nuea grósă de fagŭ saŭ de carpenŭ saŭ și de altŭ lemnŭ vênjosŭ, lungă ca de vr'o treĭ metri, cu care *se cetluescŭ*, adecă cu care se strîngŭ la unŭ locŭ lemnele încărcate în carĕ saŭ săniĭ, ca să nu cadă jos. *Cétleele* se tae tot-deauna dela rădĕcină.

(5) *Nopârcă* se pronunță în unele părțĭ *năpârcă*.

(6) *Descingatŭ* și *încingatŭ*, forme locale în locŭ de *descinsŭ* și *încinsŭ*.

(7) *Mârsitŭ -ă*, pl. *mârsițĭ -e*. O vită care se bate fórte tare după sare, care linge locurile cele sărate, se numesce în unele părțĭ ale Bucovineĭ *mârsită*, masc. *mârsitŭ*. Dar și ómeniĭ, carĭ se batŭ după sare, încă se numescŭ *mârsițĭ*.

*

Iarășĭ de faptŭ.

Dragă ḑi de aḑĭ!
Sâmbătă
Deminéță
M'am sculatŭ,
Fuga pe ușă
Am luatŭ,
In faptŭ am călcatŭ,
Capulŭ mi l'am ruptŭ
Mânele mĭ-am frântŭ.
Faptŭ în cale,
Faptŭ aruncatŭ în cărare,
Faptŭ adusŭ,

Faptŭ supusŭ,
Faptŭ trimisŭ
Cu mațe de ariciŭ,
C'untură de câne,
Cu óuĕ clocite,
Cu ițe părăsite,
Cu tină
Din topilă,
Cu smólă
Dela móră,
Cu bugégŭ de pe biserică,
Cu țĕrînă dela mormîntŭ,
Cu pĭedică de omŭ mortŭ,
Cu *sagnă* (?) de calŭ,
Cu stavilă
De épă,
Cu surpătură
De rîpă....
Cu opincĭ de câne
M'aŭ încălțatŭ,
Cu contoșŭ de lupŭ
M'aŭ îmbrăcatŭ,
Cu brâŭ de spinĭ
M'aŭ încinsŭ,
Și ișlicŭ de ursŭ
In capŭ mĭ-aŭ pusŭ,
Sórele mi l'aŭ ascunsŭ,
Și pe mine m'aŭ făcutŭ
Cĭungŭ pârlitŭ,
Cărbune potolitŭ,
Și pe munțĭ m'aŭ asvirlitŭ,
Nimĕruĭ n'am trebuitŭ,
Acolo m'aŭ lăsatŭ de peritŭ.
Eŭ am prinsŭ a mĕ *glăsà*
Șĭ-a strigà
Cu glasŭ mare
Până'n cerĭŭ,
Cu strigare
Pe sub cerĭŭ,
Cu lacrimĭ până'n pămîntŭ.
Nime nu m'a auḑitŭ,
Nime nu m'a vĕḑutŭ,
Numaĭ Maĭca Domnuluĭ
Din nălțimea cerĭuluĭ.
Și ea cum m'a auḑitŭ
Și cum m'a vĕḑutŭ,
Pe scărĭ de aurŭ,
S'a scoborîtŭ,
Și'n cârjĭ de-argintŭ
S'a sprijinitŭ,
Brațe sfinte a întinsŭ,
Calea 'ndată mĭ-a cuprinsŭ,
Și pe mine m'a'ntrebatŭ
Și din gur'a cuvîntatŭ:
— Ce te mișelezĭ,
Ce te văerezĭ,
Cu glasŭ mare
Până'n cerĭŭ,
Cu strigare
Pe sub cerĭŭ,
Cu lacrimĭ până'n pămîntŭ?
— Eŭ cum nu m'oiŭ mișelà
Și cum nu m'oiŭ văerà,
Dacă dragă ḑi de aḑĭ,
M'am sculatŭ
Și fug'am datŭ,
In faptŭ am călcatŭ,
Capulŭ mi l-am ruptŭ,
Mânele mĭ-am frântŭ;
Faptŭ în cărare,
Faptŭ aruncatŭ în cale,
Faptŭ adusŭ,
Faptŭ supusŭ,
Faptŭ trimisŭ
Cu mațe de ariciŭ,
C'untură de câne,
Cu óuĕ clocite,
Cu ițe părăsite,
Cu tină
Din topilă,

Cu smólă
Dela móră,
Cu bugégŭ de pe biserică,
Cu ţernă dela mormîntŭ,
Cu chĭedică dela omŭ mortŭ
Cu sagnă de calŭ,
Cu stavilă
De épă,
Cu surpătură
De rîpă...
Cu opincĭ de câne
M'aŭ încălţatŭ,
In contoşŭ de lupŭ
M'aŭ îmbrăcatŭ,
Cu brâŭ de spinĭ
M'aŭ încinsŭ,
Şi işlicŭ de ursŭ
In capŭ mĭ-aŭ pusŭ,
Sórele mi l-aŭ ascunsŭ,
Şi pe mine m'aŭ făcutŭ
Cĭungŭ pârlitŭ,
Cărbune potolitŭ,
Pe munţĭ m'aŭ asvîrlitŭ,
Nimĕruĭ n'am trebuitŭ,
Acolo m'aŭ lăsatŭ de peritŭ.
Maĭca Domnuluĭ
De mână că m'o luatŭ,
Pe calea luĭ Traĭanŭ
M'o îndreptatŭ,
La fântâna luĭ Iordanŭ
M'o dusŭ,
Apă într'o ólă nouă
O scosŭ,
De treĭ orĭ m'o cufundatŭ,
Tare frumosŭ m'o spĕlatŭ,
Frumosŭ m'o curăţitŭ,
Frumosŭ m'o limpeḑitŭ.
Din opincĭ de câne
M'o desculţatŭ,
In opincĭ de argintŭ
M'o încălţatŭ,
Din brâŭ de spinĭ
M'o descinsŭ,
Şi cu brâulŭ sóreluĭ
M'o încinsŭ.
Din contoşŭ de lupŭ
M'o desbrăcatŭ,
Işlicŭ de ursŭ din capŭ
Jos mĭ-o luatŭ,
Cunună de aurŭ în capŭ
Mĭ-o aşezatŭ,
Sórele în pĭeptŭ mĭ-o pusŭ
Şi luna'n spate,
Iar pe umereĭ
Ceĭ doĭ luceferеĭ
Ce rĕsarŭ în ḑorĭ de ḑi,
Sórele mĭ-o luminatŭ
Şi pe mine m'o făcutŭ
Curatŭ (ă),
Luminatŭ (ă)
Ca dela Dumneḑeŭ datŭ (ă).
Pe calŭ galbĕnŭ amŭ încălicatŭ,
La jocŭ am alergatŭ,
Câţĭ m'aŭ vĕḑutŭ
Toţĭ s'aŭ minunatŭ;
Eŭ în frunte am cădutŭ
Şi tuturorŭ le-am plăcutŭ!

Observaţiunĭ.

Desfacerea acésta e din Voitinelŭ, satŭ în districtulŭ Rădăuţuluĭ.

*

Desfacerea faptuluĭ.

— Bună deminéța, apă lină!
— Mulțămescŭ d-tale, gospodină!
— Apă lină şi curată
Dela Dumnedeŭ lăsată!
Ție'nchinu-mĕ,
Rogu-mĕ,
Să-mĭ daĭ cele nouĕ fete
Curate
Şi luminate,
Cu mânecele suflecate,
Să-mĭ desfacă istŭ faptŭ mare.
De-ĭ faptŭ de nene,
De-ĭ faptŭ de mamă,
De-ĭ faptŭ de frate,
De-ĭ faptŭ de soră,
De-ĭ faptŭ de vecinŭ,
De-ĭ faptŭ de străinŭ,
De-ĭ faptŭ de vecină,
De-ĭ faptŭ de străină,
De-ĭ faptŭ cu picĭóre de epure,
De-ĭ faptŭ cu broscă răpănósă,
De-ĭ faptŭ cu pĭele de şérpe,
De-ĭ faptŭ cu *sĕŭ dela móră*,
De-ĭ faptŭ de malŭ răsipitŭ,
De-ĭ faptŭ cu mucĭ de moşnégŭ bĕ-
|trânŭ,
De-ĭ faptŭ cu stupitŭ de femee bur-
|duhósă,
De-ĭ faptŭ cu ştréngŭ de spânzurătóre,
De-ĭ faptŭ cu osŭ de omŭ mortŭ,
Rogu-mĕ,
Inchinu-mĕ,
La voĭ nouĕ fete curate,
Luminate,
Cu mânecile suflecate,
Cu pólele rădicate,
Să-mĭ desfaceţĭ istŭ faptŭ mare.
Luaţĭ nouĕ-ḑecĭ şi nouĕ de săpuşóre,
Nouĕ-ḑecĭ şi nouĕ de hârlecĭóre.
Nouĕ-ḑecĭ şi nouĕ de grebluțe,
Nouĕ-ḑecĭ şi nouĕ de furcuțe,
Nouĕ-ḑecĭ şi nouĕ de măturele,
Şi nouĕ-ḑecĭ şi nouĕ de oborocele,
Faptulŭ de grabă să mi-lŭ strîngeţĭ
Cu săpuşórele îlŭ radeţĭ,
Cu hârleţele îlŭ săpaţĭ,
Cu grebluțele îlŭ greblaţĭ,
Cu furcuțele îlŭ înfurcaţĭ,
Cu măturile îlŭ măturaţĭ,
Sărcinuțe mi-lŭ legaţĭ
Şi 'n oborocele îlŭ încărcaţĭ,
Şi-lŭ duceţĭ din satŭ în satŭ
Pe capulŭ celuĭ vinovatŭ,
Imprejurulŭ satuluĭ
Pe capulŭ vinovatuluĭ.
Păreţiĭ îĭ deslipiţĭ,
Ferestrele îĭ stricaţĭ,
In vîrvulŭ caseĭ îlŭ turnaţĭ.
Să *cure* în masa luĭ,
In cina luĭ
Şi 'n hodina luĭ.
Eŭ să rĕmânŭ curată,
Luminată
Cum sunt dela Dumnedeŭ lăsată
Şi de popa botezată:
Eŭ să rĕmânŭ ca sórele 'n seninŭ
Curată, aminŭ!

Observaţiunĭ.

Desfacerea acésta, dictată de Aniţa Doroşŭ, din satulŭ Mahala, mi-a trimis'o d-lŭ Gheorghe Tomoiagă, cantorŭ bisericescŭ.

Fata, care crede că i-ar fi făcutŭ cine-va *pe faptŭ* ca să nu fie iubită şi jucată de feciorĭ, se scólă într'o ḑi des-deminéţă, şi ducêndu-se înainte de rĕsăritulŭ sóreluĭ la o apă curgĕtóre, se scaldă într'însa rostindŭ în acelaşĭ timpŭ versurile desfaceriĭ. Făcêndŭ acésta, crede ea că totŭ *faptulŭ* trimisŭ asupra eĭ îlŭ întórce pe capulŭ aceluia care i l'a trimisŭ, iar ea începe din ḑiua aceea a fi iubită şi jucată la orĭ-ce petrecere.

*

Desfacerea releiorŭ.

M'am sinecatŭ,
M'am mânecatŭ,
Mĭercurĭ desdeminéţă
M'am sculatŭ
Şi m'am gătitŭ,
M'am podobitŭ,
Ca sórele când îĭ rĕsăritŭ.
Da vrăjmaşele
Şi pismaşele
M'o pânditŭ,
Şi 'nainte mĭ-o ĭeşitŭ,
Şi n'o statŭ,
Nu m'o întrebatŭ
De vĭéţă cum vĭeţuescŭ
Şi de traiŭ cum trăescŭ.
Da ele m'o pusŭ
Călare pe-un ursŭ,
Şi mĭ-o pusŭ
In capŭ
Comănacŭ
De dracŭ,
Şi bróscă râĭósă,
Fórte urícĭósă
In faţă mĭ-o scrisŭ,
Şi apoĭ s'o dusŭ.
Eŭ m'am văiratŭ
Şi m'am căinatŭ,
Şi m'am tânguitŭ
Şi m'am glăsuitŭ
Cu glasŭ mare până 'n cerĭŭ,
Cu glasŭ micŭ până 'n pămîntŭ.
Nime nu m'o auḑitŭ,
Nime nu m'o vĕḑutŭ,
Numaĭ Maĭca Domnuluĭ
Sus din naltulŭ cerĭuluĭ.
Numaĭ ea m'o auḑitŭ,
Numaĭ ea că m'o vĕḑutŭ.
Şi ea cum m'o auḑitŭ,
Cum m'o vĕḑutŭ,
La mine s'o scoborîtŭ

Și din gură mĭ-o vorbitŭ:
— Tacĭ, omule, tacĭ!
Nu te căinà,
Nu te văirà,
Nu te tângui,
Nu te glăsui
Cu glasŭ mare până 'n cerĭŭ,
Cu glasŭ micŭ până 'n pămîntŭ,
Că eŭ de mâna cea dréptă
Te-oĭŭ luà
Și te-oĭŭ duce
Pe cărarea luĭ Adamŭ,
La fântâna luĭ Iordanŭ;
Cu cofiță de brădanŭ
Din fântâna luĭ Iordanŭ
De treĭ orĭ ap'oĭŭ luà,
Și pe tine oĭŭ turnà
Și te-oĭŭ spĕla,
De tóte relele
Mi te-oĭŭ limpeḑi,
De tóte relele
Mi te-oĭŭ curăți,
Și 'n corăbiuța mea
Te-oĭŭ aruncà,
Și veĭ arĕtà
Multŭ maĭ frumușelŭ
Și maĭ spĕlățelŭ
Ca la maĭca ta,
Care te-o născutŭ
Și mi te-o crescutŭ......
Cu trupŭ de romaniță,
Cu glasŭ de cuculiță,
Cu ochĭ de păuniță . . .
Istuĭ omŭ ĭ-am desfăcutŭ.
Până ómeniĭ
Cu dînsulŭ n'orŭ grăi,
Să le pară c'orŭ plesni.
Sunt fete
Și neveste
In lume maĭ frumóse,
Da-sŭ cățele bărdăhănóse.
Și sunt ómenĭ și flăcăĭ
Maĭ frumoșĭ,
Da toțĭ îsŭ broscoĭ
Râĭoșĭ
Și lupĭ flocoșĭ,

Observațiunĭ

Desfacerea acésta, culésă din Vicovulŭ-de-sus, mi-a comunicat'o d-lŭ Dr Dim. Onciulŭ, profesorŭ.

*

Desfacerea împedicătureĭ.

M'am sinecatŭ,
M'am mânecatŭ,
Din patŭ de-argintŭ m'am sculatŭ,
Pe obrazŭ m'am spĕlatŭ,
In strae de-argintŭ m'am îmbrăcatŭ,
La Maĭca Domnuluĭ m'am rugatŭ.
Șĭ-am voitŭ să mĕ pornescŭ la jocŭ,
Dar m'am găsitŭ stândŭ în locŭ
De picĭóre 'mpĭedicată,
De mânurĭ legată,
De gură mută,
De urechĭ surdă,

De ochĭ chĭóră,
De nasŭ cârnă,
De picĭóre chilavă.
Şi de urîtă
Şi de slută,
Nu m'am pututŭ de felĭŭ găti,
Nu m'am pututŭ împodobi,
Nu m'am pututŭ la jocŭ porni.
Atuncĭ am prinsŭ a plânge
Cu lacrimĭ de sânge,
Şĭ-a mĕ căinà,
Şĭ-a mĕ văcrà.
Nime nu m'a audítŭ,
Nime nu m'a vĕdutŭ,
Numaĭ Maĭca Domnuluĭ
Sus din pórta cerĭuluĭ.
Şi ea cum a audítŭ
Şi m'a vĕdutŭ,
Pe scară de aurŭ s'a scoborîtŭ,
La mine-a venitŭ
Şi din gură mĭ-a vorbitŭ:
— Ce te căinezĭ, fată
Mândră şi frumósă?
— Da eŭ cum n'oiŭ plânge
Cu lacrimĭ de sânge,
Cum nu m'oiŭ văicărà
Şi cum nu m'oiŭ căinà,
Că Duminică din patŭ
De-argintŭ m'am sculatŭ,
Cu straĭe de-argintŭ m'am îmbrăcatŭ,
La Maĭca Domnuluĭ m'am rugatŭ,
Şĭ-am voitŭ să mĕ pornescŭ la jocŭ,
Dar m'am găsitŭ stândŭ în locŭ,
De picĭóre 'mpĭedicată,
De mânurĭ legată,
De gură mută,
De urechĭ surdă,
De ochĭ chĭóră,
De nasŭ cârnă,
De picĭóre chilavă,
Şi de urîtă
Şi de slută,
Nu m'am pututŭ nicĭ decum găti,
Nu m'am pututŭ împodobi,
Nu m'am pututŭ la jocŭ porni.
— Tacĭ, fată mândră şi frumósă,
Nu fiĭ aşà de fricósă!
Că eŭ de gură te-oiŭ desmuţi,
De ochĭ te-oĭŭ deschĭori,
De nasŭ te-oĭŭ descârni,
De picĭóre te-oĭŭ deschilăvi,
Şi tu te-ĭ puté găti,
Te-ĭ puté împodobi,
Şi la jocŭ te-ĭ puté porni.
Tóte urîtele
Şi slutele,
Tóte gureşele
Şi chilavele
Cu mătura le-oĭŭ măturà,
In gunoiŭ le-oĭŭ aruncà,
Găinele le-orŭ scurmà
Şi 'n picĭóre le-orŭ călcà.
Pe tine de mână lua-te-oĭŭ,
Pe la mese pline purta-te-oĭŭ,
Cu mĭere îndulci-te-oĭŭ,
Cu păhare de vinŭ adăpa-te-oĭŭ,
Cu paĭe de busuĭocŭ scălda-te-oĭŭ,
Şi te-oiŭ scăldà cu paĭe de busuĭocŭ
Ca să te ĭee toţĭ fecĭoriĭ la jocŭ.
Fecĭoriĭ pe gardŭ stà
Şi se uĭtà
Şi se 'ntrebà:
Ce *'năltésă*,
Impĕrătésă
Va veni
Şi la jocŭ va fi?
Nu-ĭ 'năltésă,
Nu-ĭ 'mpĕrătésă,
Că-ĭ N. cea frumósă,
Dintre tóte maĭ alésă;

Că-ĭ N. cu mĭere îndulcită,
Cu păhare de vinŭ adăpată,
Cu paĭe de busuĭocŭ scăldată,
Scăldată cu paĭe de busuĭocŭ,
Ca s'o ĭee toţĭ fecĭoriĭ la jocŭ!

Observaţiunĭ.

Desfacerea acésta, culésă în Pătrăuţŭ, mi-a trimis'o d-lŭ V. Turturénŭ, preotŭ.

*

Curăţirea făcĕturilorŭ.

Duminică deminéţă m'am sculatŭ,
Pe cale, pe cărare am apucatŭ.
Dar' cum m'am pornitŭ
M'am şi întîlnitŭ
Cu Vasilinele
Şi cu Mădălinele,
Cu cămeşĭ nóuĕ îmbrăcate,
Cu póle albe suflecate
Şi cu cĭobote încălţate,
Cu 99 de sape,
Cu 99 de greble,
Cu 99 de măturĭ,
Cu 99 de lopeţĭ.
Şi cum le-am tîlnitŭ,
In cale le-am opritŭ,
Din gură le-am vorbitŭ:
— Unde vĕ duceţĭ voĭ, fete!
Cu cămeşĭ nóuĕ îmbrăcate,
Cu póle albe suflecate
Şi cu cĭobote încălţate?
Cu 99 de sape,
Cu 99 de greble,
Cu 99 de măturĭ,
Cu 99 de lopeţĭ?
— Ne ducemŭ la biserică!
— La biserică nu mergeţĭ,
Ci maĭ curînd vĕ întórceţĭ,
Pe N. căutaţĭ,
La N. alergaţĭ,
Făcĕturile
Şi tóte urile
Din capulŭ eĭ le-apucaţĭ,
Cu sapele le săpaţĭ,
Cu greblele le greblaţĭ,
Cu măturile le măturaţĭ,
Cu lopeţile le luaţĭ,
In Marea négră le-aruncaţĭ,
Că din Marea négr'a eşi,
Armasariŭ negru s'a ivi
Şi peste N. c'a sări,
Fórte mândru a spĕlà-o,
Fórte mândru-a limpedi-o,
Fórte mândru-a curăţi-o
De tóte făcĕturile
Şi de tóte urile,
Şi N. a rĕmâné curată
Şi luminată,
Ca argintulŭ strecuratŭ
De Maĭca Domnuluĭ lăsatŭ!

Observațiunĭ.

Acéstă desfacere, dictată de o română din satulŭ Stulpicanĭ, mi-a comunicat'o d-lŭ V. Turturénŭ.

Fata, care crede că i-a făcutŭ cine-va, și din causa acésta nu se póte mărità, se scólă într'o Duminecă des-de-diminéță înainte de rĕsăritulŭ sórelui, se îmbracă în hainele cele maĭ frumóse ce le are, și ast-felŭ se duce apoĭ la o apă curgĕtóre din apropiere, ca de acolo să iee și să aducă apă neîncepută.

După ce sosesce la apă, tae maĭ întâĭ în crucișŭ cu nisce fórfece, pre care asemenea le-a luatŭ cu sine, în apă în cotro merge apa și îndĕrĕptŭ totŭ în crucișŭ, ḑicêndŭ :

Eŭ nu taĭ apa,
Ci taĭ pĭedica
Ursituluĭ meŭ
Șĭ-alesuluĭ meŭ,
A mea despre dînsulŭ,
Șĭ-a luĭ despre mine!

După acésta iea apă, se întórce cu dînsa acasă, și aicĭ, luândŭ unŭ mănunchiŭ de busuiocŭ și purtându-lŭ prin apa adusă, rostesce versurile de maĭ sus ale desfacerii.

Cum a rostitŭ cuvintele de maĭ sus, se spală cu apa ast-felŭ descântată și fărmecată.

In fine, maĭ e de însemnatŭ încă și aceea, că fata, care voesce să-șĭ desfacă, când se duce la apă, póte luà și pre o altă fată cu sine. Trebue însă să caute ca nime să nu le vadă, nicĭ când se ducŭ, nicĭ când se întorcŭ, căcĭ apoĭ desfacerea nu póte avé efectulŭ doritŭ.

ANALELE
ACADEMIEI ROMANE

SERIA II.—TOMULŬ XV.

1892—1893.

MEMORIILE SECȚIUNIĬ ISTORICE.

BUCURESCI
LITO-TIPOGRAFIA CAROL GÖBL, STRADA DÓMNEI 16
1895.

CUPRINSULŬ

DOCUMENTE INEDITE

DIN DOMNIA LUĬ

ALEXANDRU CONSTANTIN MORUZI

1793—1796.

MEMORIŬ

DE

V. A. URECHIĂ

Membru alŭ Academieĭ Române.

Ședința din 4 Decembre 1892.

Domnilorŭ Colegĭ,

Am onóre a vě comunicà o serie de documente inedite, carĭ privescŭ aniĭ 1793—1796 și anume domnia luĭ Alex. C. Moruzi.

Unele din ele sunt originale în mânile mele, iar cele maĭ multe le-am decopiatŭ în curgere de mulțĭ anĭ la archiva Statuluĭ și în alte colecțiunĭ. Sub fie-care documentŭ indicŭ sorgintea.

Documente relative la Biserică.

Orĭ-câtŭ de scurtă a fostŭ domnia luĭ A. Moruzi în Ţéra-Românéscă, elŭ și-a purtatŭ atențiunea asupra Bisericeĭ.

Abia după unŭ anŭ de păstorie, Metropolitulŭ Filaretŭ II se retrage din scaunŭ, sub pretextŭ de bólă, în Septembre 1793 (1).

---

(1) Condica sfîntă dela Metropolie cuprinde în limba grécă demisiunea următóre a luĭ Filaretŭ: «Vědĕndŭ că din ḑi în ḑi puterile mele se nimicescŭ în urma deselorŭ bóle ce mi se întîmplă, și cunoscĕnd câtŭ este de mare și grea de purtatŭ chemarea acesteĭ îngrijirĭ duhovnicescĭ, și pe lângă aceste dorindŭ să petrecŭ rĕmășița puținelorŭ ḑile ce voiŭ

Dejà la sosirea din Moldova în Ţéra-Românéscă a luĭ Alexandru Moruzi, Filaretŭ nu eşise înaintea Domnitoruluĭ şi delegase în numele sĕŭ, să-lŭ întîmpine, pe Episcopulŭ de Buzĕŭ, Dositeiŭ, scusându-se că e bolnavŭ.

Nu avemŭ a ne pronunţà între P. S. Episcopŭ de Rîmnicŭ, Ghenadie Enăcénu, care nu admite că bóla singură a adusŭ pe Filaretŭ la necesitatea de a demisionà, şi între regretatulŭ colegŭ Episc. Melchisedec, care nu admiteà altă explicaţiune a demisiuneĭ. Insistenţa ce pune Filaretŭ întru a arĕtà că *de bună-voie* demisionéză, *nesilitŭ şi din socotinţă proprie*, ar cam da să se înţelégă că P. S. Enăcénu nu fără cuvîntŭ susţine tesa sa.

Dar Episcopulŭ de Rîmnicŭ explică căderea luĭ Filaretŭ II din scaunulŭ metropolitanŭ pe faptulŭ uneĭ reacţiunĭ a boerilorŭ pămîntenĭ contra fanariotismuluĭ, alŭ căruia representantŭ energicŭ ar fi fostŭ Filaretŭ II, care ar fi lucratŭ *la desnaţionalisarea Bisericeĭ române* (1).

P. S. Melchisedec nu admiteà asemenea explicare, şi noĭ înşine din tóte actele luĭ Filaretŭ II, acte bisericescĭ ca şi politice, nu aflămŭ nicĭ unulŭ propriŭ a confirmà versiunea P. S. Enăcénu. Amŭ aflatŭ pe Filaretŭ, ca Episcopŭ, lucrândŭ în politică împreună cu Enache Văcărescu şi cu boeriĭ prietenĭ luĭ de Saxa Coburg, saŭ maĭ bine aĭ Austrieĭ. Se va vedé din respectŭ culturalŭ, în studiulŭ ce vomŭ presentà maĭ târḑiŭ asupra cultureĭ din secolulŭ XVIII-lea, că Filaretŭ II are însemnate merite la înavuţirea literatureĭ nóstre bisericescĭ. Din privinţa bisericéscă nu se póte induce că elŭ a lucratŭ la desnaţionalisarea Bisericeĭ, din momentŭ ce a conlucratŭ multŭ pentru înavuţirea eĭ cu cărţĭ în limba românéscă.

---

maĭ avé în linişte, mĕ retragŭ din scaunulŭ acesta alŭ Metropolieĭ Ungro-Vlachieĭ, *de bună-voie, nesilitŭ de nime şi din socotinţa mea proprie*, depunĕndŭ sorţiĭ (ψὴφους) în mânile prea Inălţatuluĭ, bine-credinciosuluĭ şi prea blânduluĭ nostru Domnitorŭ, pentru ca să alégă pre acela pentru care Dumneḑeŭ va luminà consciinţa Mărieĭ Sale şi carele să fie vrednicŭ a apucà cârma acesteĭ corăbiĭ duhovnicescĭ. Şi spre sciinţă am datŭ acestŭ *paretisŭ* de faţă, subscrisŭ *de bună-voie,* precum am ḑisŭ, şi *nesilitŭ*».—Sept. 1793.

(1) *Revista Bisericeĭ ort. rom.*, 1881, Aprilie, pag. 459.

Suntemŭ de părere că Filaretŭ, fie elŭ de origină grécă, saŭ română, n'a cădutŭ după scaunulŭ metropolitanŭ alŭ Țĕreĭ muntenescĭ sub lovirea curentuluĭ anti-fanarioticŭ, căcĭ fanariotŭ erà și Alexandru Moruzi, care l'a mazilitŭ.

E maĭ probabilŭ că Dositeiŭ, care fusese candidatŭ rivalŭ alŭ luĭ Filaretŭ II la scaunulŭ metropolitanŭ, la mórtea luĭ Cozma, a câștigatŭ favorulŭ nouluĭ Domnitorŭ și alŭ Caimacamilorŭ luĭ.

Trebue însă, ce-ĭ dreptulŭ, să fi avutŭ A. Moruzi la mână cu niscaĭ acte compromițĕtóre pentru Filaretŭ II, pentru ca acesta să insiste atâtŭ în declararea, că de bună-voie, de nime silitŭ îșĭ dâ *parctesisulŭ*.

In tomulŭ V alŭ Istorieĭ Românilorŭ ce publicŭ, se póte vedé maĭ multe despre acéstă cestiune. Acì mĕ grăbescŭ a înșirà documentele administrațiuneĭ bisericescĭ a luĭ Filaretŭ II și apoĭ a luĭ Dositeiŭ Filetis.

*

Cu data de 26 Martie 1793 Mitropolitulŭ Filaretŭ propune luĭ Alexandru Moruzi oprirea intrăreĭ în țéră de cărțĭ românescĭ pentru biserică tipărite peste hotarŭ. Anaforaoa Mitropolituluĭ către Domnitorŭ propune acéstă prohibițiune, nu numaĭ pentru ca să nu se introducă în biserică *sminteli*, ci și în interesulŭ prosperăriĭ tipografieĭ Mitropolieĭ, și pentru că nicĭ autoritățile bisericescĭ din Transilvania n'ar fi îngăduindŭ introducerea acolo de cărțĭ bisericescĭ tipărite în Țéra-Românéscă.

Iată aceste acte:

Anaforaoa Mitropolituluĭ pentru a nu fi slobodŭ să se aducă cărțĭ românescĭ tipărite din țĕrĭ străine.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ.

Fiind-că Prea Sfinția Sa Părintele Mitropolitulŭ țĕreĭ face arĕtarea Domnieĭ Mele, prin acéstă anafora, cum că cărțĭ de rugăciunĭ și de slujbe bi-

sericescĭ, de legea pravoslavnică a patrieĭ acesteia, alcătuindu-se şi tipărindu-se în străine locurĭ, se aducŭ spre vîndare aicĭ în ţéră, şi pentru ca să se trécă, să se crédă şi să se priméscă de pravoslavnice adevĕrate, se punŭ în unele semnulŭ eparchiilorŭ de aicĭ, cerêndŭ Prea Sfinţia Sa că, după cum cele de aicĭ sunt oprite acolo, asemenea şi cele de acolo să fie neprimite aicĭ, amŭ primitŭ la acésta anaforaoa ce ne face Prea Sfinţia Sa şi poruncimŭ Domnia Mea, că acestŭ felŭ de cărţĭ pentru rugăciunĭ şi slujbe bisericescĭ, *fără de a nu fi cu pecetea şi semnulŭ sfinteĭ Mitropoliĭ a ţĕreĭ acesteia, să nu se maĭ priméscă aicĭ, nicĭ să se cumpere de nimenea aicĭ.* — 1793, Aprilie 2.

Procitŭ Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălţate Dómne,

Din tóte lucrurile câte sunt spre dobânda sfintelorŭ bisericĭ, celŭ maĭ de trebuinţă şi maĭ de folosŭ este tipărirea cărţilorŭ, căcĭ prin cărţĭ se laudă şi se proslăvesce Dumneḑeŭ, şi fie-carele printr'însele face rugăciunĭ şi cererile sale către acelaşĭ Dumneḑeŭ; acestŭ dumneḑeescŭ lucru încă din vremile cele de demultŭ s'aŭ începutŭ într'acestŭ pămîntŭ alŭ ţĕreĭ, prin voinţa fericiţilorŭ întru pomenire Domnĭ şi prin silinţa Archipăstorilorŭ sfântuluĭ scaunŭ acestuia alŭ Mitropolieĭ, însă fórte prostŭ, atâtŭ la meşteşugŭ, câtŭ şi la aşezarea cuvintelorŭ în limba românéscă, după cum atuncĭ s'aŭ obişnuitŭ a vorbi; iar în ḑilele rĕposaţilorŭ Domnĭ Şerbanŭ Cantacuzino i Constantinŭ Brâncovénu s'aŭ maĭ venitŭ întru podóbă, atâtŭ la dialectonŭ, câtŭ şi la meşteşugŭ, iară în ḑilele rĕposatuluĭ în Hristosŭ fratele Episcopŭ Rîmnicŭ Chirŭ Macarie, câtŭ şi în vremea nóstră, câtŭ amŭ păstoritŭ acea eparchie, maĭ multă silinţă amŭ pusŭ tălmăcindŭ şi tipărindŭ maĭ cu bună înţelegere multe cărţĭ carĭ nu le-aŭ avutŭ patria altă dată în limba sa, precum Mineile lunovnice şi altele, încă şi tipografie grecéscă de isnóvă amŭ făcutŭ, ca să se pótă tipări orĭ-ce carte va fi de trebuinţă în limba elinéscă, fără a nu se maĭ osteni pe la alte locurĭ străine; precum şi acum după ce din mila luĭ Dumneḑeŭ amŭ primitŭ păstoria sfinteĭ Mitropoliĭ, *vĕḑêndŭ eparchia lipsită de celea maĭ multe trebuincióse cărţĭ (fiindŭ risipite şi jăfuite în vremea trecutuluĭ răsboiŭ), iarăşĭ amŭ îmbrăţişatŭ tréba cu tótă silinţa, făcêndŭ tótă gătirea, ca din începutŭ, (de vreme ce şi tipografia totŭ din pricina răsboiuluĭ s'a fostŭ perdutŭ tótă fiinţa eĭ), pentru ca să se împlinéscă tótă lipsa de cărţĭ pe la bisericĭ spre slava luĭ Dumneḑeŭ; însă după atâta ostenélă a nóstră şi trudă ce facemŭ, împotrivă ne stă aducerea şi vîndarea cărţilorŭ din pămînturĭ străine, şi maĭ vîrtosŭ celea din ţara Transilvanieĭ, carĭ se tipărescŭ atâtŭ la Episcopia uniţilorŭ, câtŭ şi la Sibiiŭ, cu nume de ortodoxie,* din care nu numaĭ că se pri-

cinuesce oprirea cărţilorŭ nóstre de a se trece, ci póte şi vre-o smintélă să se alunece în lăuntru, maĭ vîrtosŭ că aceĭ uniţĭ, ca să aibă cărţile lorŭ ipolipsisŭ, fiind-că pravoslavniciĭ se ferescŭ de dînşiĭ, la începutulŭ multora cărţĭ pórtă şi numele Episcopieĭ Rîmniculuĭ, ca să se înşele ómeniĭ şi să le cumpere, iar la altele niciĭ cum nu se arată de unde sunt tipărite; deciĭ ca să lipséscă acéstă rea urmare, ne rugămŭ Inălţimeĭ Tale, ca cu luminată poruncă şi domnéscă hotărîre şi priveleghiŭ, să fie opritŭ a nu *se maĭ trece aicĭ în ţéra Măriei Tale cărţĭ românescĭ dintr'alte ţĕrĭ, fiind-că şi ceĭ de acolo nu îngăduescŭ a trece cărţĭ de ale nóstre la dînşiĭ, după preveleghiurile ce aŭ acele tipografiĭ dela stăpânitoriĭ lorŭ, şi nimenea să fie volnicŭ a cumpĕrà vre-o carte care nu va fi însemnată cu pecetea sfinteĭ Mitropoliĭ la începutŭ;* şi într'acestŭ chipŭ urmându-se, şi credinţa va fi păzită de smintele, şi tipografia va merge spre sporire; de acésta ne rugămŭ, iar aniĭ Măriei Tale să fie dela Dumneḑeŭ mulţĭ şi fericiţĭ. — 1793, Martie 26. (1)

(Subscrierea în grecesce).

Domnitorulŭ aprobă propunerea în 2 Aprilie 1793.

*

Prea Inălţate Dómne,

Cu smerită anafora însciinţezŭ Măriei Tale că din partea bisericéscă, pentru ceĭ carĭ se întîmplă a cădé în vre-o vină şi se închidŭ la Mitropolie, a fost obiceiŭ din vechime de se da dela spătărie câte doĭ seimenĭ, carĭ se aflaŭ napristan acolo de paza acelorŭ vinovaţĭ, dar fiind-că dela o vreme încóce nu s'aŭ păzitŭ orênduiala, ci une-orĭ s'aŭ datŭ, alte-orĭ nu s'aŭ datŭ, şi uniĭ găsindŭ prilejŭ fugŭ pe furişŭ, neavêndŭ cine să-ĭ păzéscă, precum s'a întîmplatŭ şi maĭ în trecutele ḑile de aŭ fugitŭ vre-o doĭ; pentru aceea ne rugămŭ Măriei Tale, ca să fie luminată poruncă a se păzi acestŭ obiceiŭ neclintitŭ şi în tótă vremea să se dea aceştĭ seimenĭ dela spătărie, a fi pentru acéstă trebuinţă; iar aniĭ Măriiĭ Tale dela milostivulŭ Dumneḑeŭ rugămŭ a fi îndelungaţĭ cu multă fericire. — 1793, Iulie 8.

Filaretŭ alŭ Ungro-Vlachieĭ.

Iŏ Alexandru Const. Moruzi Vvd.

Cinstitŭ şi credinciosŭ boerulŭ Domnieĭ Mele, dumné-ta Vel Spătarŭ

(1) Cod. XXIV, fila 57.

Ienache Văcărescule, obiceiulŭ ce va fi fostŭ maĭ înainte poruncimŭ Domnia Mea să se urmeze şi acum, şi după obiceiulŭ ce va fi fostŭ să orênduiască dela spătărie de a se da aceĭ doĭ seimenĭ.—1793, Iulie 13. (1)

Vel Logofĕtŭ.

*

Moralitatea din respectulŭ căsniciei erà, cum se scie, sub scutulŭ bisericeĭ. Filaretŭ era fórte aspru în procesele de aşà natură. Dămŭ aci unŭ curiosŭ actŭ relativŭ la o despărţenie din 1793, Aprilie.

Iŏ Alex. Constantinŭ Moruzi Vvd.

. . . In urma acesteĭ anaforale aŭ datŭ jalbă Domnieĭ Mele Florea pentru tal. 500, care se osîndesce a da la cutie, ḑicêndŭ că aŭ pusŭ socru-sĕŭ mâna pe dînşiĭ, la învoirea ce făcuse a fi despărţiţĭ, care n'aŭ fostŭ după pravilă primită în urmă de Prea Sfinţia Sa Părintele Mitropolitŭ, şi cere ca să se împlinéscă dela socru-sĕŭ înapoĭ. Iar socru-sĕŭ împotrivă, dândŭ jalbă Domnieĭ Mele, cere apĕrare de aceĭ banĭ, ḑicêndŭ că i s'a pricinuitŭ multă cheltuială, umblândŭ întru acéstă pricină. Decĭ, făcêndŭ Domnia Mea chibzuire la acésta, găsimŭ şi pe socrulŭ, ca şi pe ginere, vinovaţĭ amêndoĭ la fapta ce aŭ urmatŭ împotriva pravileĭ, cu a face între dînşiĭ despărţire de cununie prin zapisele lorŭ ; pentru aceea ḑicemŭ, ca tal. 250 dintr'aceia să-ĭ întórcă socrulŭ la cutie, iar ceĭ-lalţĭ tal. 250 dintr'aceia, împreună cu tótă zestrea ce va fi luatŭ Florea, şi încă jumĕtate câtŭ taie fóia zestreĭ, care este osînditŭ Florea a da dela sine, ci după preţuirea care din porunca Domnieĭ Mele aŭ făcutŭ starostea de negustorĭ faţă cu amêndouĕ părţile, face zestrea jumĕtate tal. 274—30. Acestea câte trele condeile de zestre baniĭ să se dea în mânile muereĭ, fiindŭ Domnia Mea sincatavasisŭ a se mulţămì cutia cu tal. 250 pentru pricina ce arĕtămŭ, şi poruncimŭ zapciuluĭ să urmeze a face împlinire.— 1793, Aprilie 5.

Prea Inălţate Dómne!

Cinca, ce aŭ fostŭ polcovnicŭ din jud. Vâlcea, prin jalba ce aŭ dat-o

(1) Cod. XXIV, fila 299.

către Măria Ta arată, că avêndŭ o fată a sa ar fi căsătorit-o după unŭ Florea sin Diaconŭ Barbulŭ, comisarŭ din jud. Argeşiŭ, june fiindŭ, şi după treï sĕptĕmânï aruncându-ï pricină că nu ar fi găsit-o întru curăţia fecioriei, muncind-o cu casne înfricoşate, de aŭ rĕmasŭ şi la bólă, aŭ trimis-o acasă la numitulŭ tată-sĕŭ cu mare necinste, şi se rógă a-şï avé dreptatea; întru a căruia jalbă orênduindu-se de către Măria Ta aprodulŭ vătăşescŭ mumbaşirŭ ca să mérgă şi, prin scirea d-lorŭ boerilorŭ Ispravnicï aï judeţuluï, să iea pe Florea şi aducêndu-lŭ aicï să-lŭ înfăţişeze înaintea nóstră, ca să cercetămŭ pricina şi să însciinţămŭ Măriei Tale cu anafora; decï, după poruncă înfăţişândŭ pe amêndouĕ părţile, amŭ vĕḑutŭ la mâna luï Cinca deosebită carte de judecată a frateluï Episcopuluï Sevastie Chirŭ Iosifŭ de cercetarea ce aŭ făcutŭ când se află la Rîmnicŭ totŭ pentru acéstă pricină, cu lét. 1792, Iulie 15, în care cu mărturie îlŭ arată, că după două sĕptĕmânï dela căsătoria lorŭ, aruncându-ï acestŭ ponosŭ că nu o aŭ găsit-o întru curăţia fecioriei, *ar fi băgat-o în lanţŭ de gâtŭ şi în fiare, şi în acestŭ felŭ aŭ ţinut-o 10 ḑile, bătênd-o în tóte ḑilele de mórte ca pe hoţï şi înfricoşând-o că va să o împusce de nu-ï va spune vre-unŭ nume de omŭ cu care aŭ păcătuitŭ, şi aşà ea speriindu-se de mórte, aŭ arĕtatŭ pe unŭ Mihaiŭ Goşa ot. Oteşanï, şi spuindŭ acelŭ nume de omŭ, aŭ pus-o pe unŭ calŭ schiopŭ şi aŭ trimes-o la treï sĕptĕmânï acasă cu multe hule şi vorbe próste, pe care Mihaiŭ Goşa trimiţêndŭ de l'aŭ adusŭ faţă,* aŭ făcutŭ cu totulŭ tăgăduire cu însuşï Florea de faţă, şi arată că nicï aŭ datŭ bănuială la unulŭ ca acela, fiindŭ unŭ omŭ trecutŭ cu vîrsta şi maï vîrtosŭ sĕrmanŭ neputinciosŭ. Şi întrebatŭ pe Florea ce rĕspunde? şi pentru acestea ce aŭ pătimitŭ soţia luï nu tăgădui, fără numaï ḑise că părinţiï luï i-arŭ fi făcutŭ aceste, iar nu elŭ; însă câtŭ pentru că nu s'a găsitŭ soţia întru curăţenie, şi acum totŭ asemenea arată; la care Cinca, socru-sĕŭ, cu totulŭ făcù tăgăduire, că nu scie fiă-sa într'o faptă ca aceea, căcï şi de aŭ arĕtatŭ acelŭ nume de omŭ, pentru ca să scape de gróza muncilorŭ aŭ arĕtatŭ; încă maï arată că s'aŭ atinsŭ şi de cele-lalte fete ce maï are, făcêndu-le pe tóte curve, şi acum nu póte să şi le mărite; ci dar Florea la acésta cu totulŭ este vinovatŭ, căcï de nu-şï găsià soţia întru curăţia *fecioriei, trebuià de a doua ḑi să o fi trimisŭ la părinţï, şi făr de a nu o ocărî şi a o necistì, iar nu tocmaï după treï sĕptĕmânï şi cu atâtea casne şi muncï înfricoşate.* Insă fiind-că încă de acolo de locŭ a fostŭ căḑutŭ la pace, ci între eï, făgăduindŭ Florea să dea tal. 500 luï Cinca, după cum însuşï aprodulŭ ce aŭ fostŭ orênduitŭ arată, care i-aŭ adusŭ, le-amŭ ḑisŭ şi noï că bună este pacea, socotindŭ unirea caseï, iar nu despărţirea; dar venindŭ pe urmă înaintea nóstră cu same făcute de despărţirea între eï, fiindŭ împotriva pravileï nu le-amŭ primitŭ, *că se cade o parte orï alta să se pedepséscă, iar nu ca cum nu ar fi fostŭ cununia după lege, să-şï deae eï voie de isnóvă unulŭ al-*

tuia de însuratŭ, ci Florea, ca unulŭ ce este vrednicŭ de mare pedépsă şi de glóbă după vina luĭ, găsimŭ cu cale *ca să deae la cutia de milostenie tal. 500*, adecă: cincĭ sute, şi de vreme că nicĭ într'unŭ chipŭ nu vrù a-şĭ primì soţia, găsimŭ cu cale ca să-ĭ împlinéscă tótă zestrea după fóia ce vĕḑumŭ la mâna luĭ, şi încă să maĭ deae dela sine pe jumĕtate câtŭ taie fóia de zestre pentru casnele şi necinstea ce i-aŭ făcutŭ, fiindŭ omŭ cu chiverniselă; apoĭ să şadă deosebiţĭ, ca să vaḑă urmările şi ale unuia şi ale altuia, câtă vreme şi când nu se vorŭ unì a se luà iarăşĭ în locuinţă; atuncĭ li se va face hotărîrea cea desĕvêrşitŭ. Părerea nóstră aşà este, iar cea desĕvêrşitŭ hotărîre rĕmâne a se face de către Inălţimea Ta, şi aniĭ Măriеĭ Tale dela Dumneḑeŭ rugămŭ să fie mulţĭ şi norociţĭ. — 1793 Martie 28. (1)

Filaretŭ alŭ Ungro-Vlachieĭ.

*

Să venimŭ la ultimulŭ actŭ, la înlocuirea luĭ Filaretŭ II prin Episcopulŭ de Buzĕŭ, Dositeiŭ Filetis. (2)

Orĭ-carĭ fie motivele reale ale *paretisuluĭ* Mitropolituluĭ Filaretŭ II, fie cele maĭ sus aduse, fie purtarea anterióră a luĭ, când spionà şi pe Austriacĭ şi pe Muscalĭ prin agenţĭ secreţĭ (2), destulŭ că în Septembre 25, se face de Divanulŭ ţĕreĭ, dupe porunca Domnitoruluĭ, alegere de noŭ Mitropolitŭ în persóna luĭ Dositeiŭ.

Boeriĭ aceştia ḑicŭ la începutulŭ anaforaleĭ lorŭ :

Din luminata porunca Măriеĭ Tale, adunându-ne la Divanŭ, amŭ făcutŭ chibzuire asupra alegereĭ de Mitropolitŭ alŭ patrieĭ nóstre, în vreme ce Prea Sfinţia Sa *Părintele Chirŭ Filaretŭ s'a păretisitŭ de bună-voie;* obiceiulŭ vechiŭ alŭ patrieĭ nóstre este ca *de-apururea alegerea Mitropolituluĭ să se facă din Episcopiĭ ţĕreĭ ceĭ maĭ vechĭ, care se va întîmplà, care astăḑĭ este Părintele Buzĕŭ Chirŭ Dositeiŭ, iar de vreme ce înţelepciunea Inălţimeĭ Tale şi dorirea ce aĭ de patria nóstră ne este cunoscută, etc.*

(1) Cod. XXIV, fila 65.

(2) Veḑĭ cele ce se scrie despre Filaretŭ, Alexie Exarcha, «Valachiæ Iagumenus et Theologiæ, profesor Mitropoliæ Bucurestensi» în 2 Maiŭ 1783, către Cneazulŭ Potemkin, Analele Societăţeĭ Istorice Archeologice Tom. XIII. Odesa, 1883.

Domnitorulŭ, în aceiașĭ ḍi în care i s'a comunicatŭ anaforaoa, o și aprobă, în coprinderea următóre:

După paretisisŭ ce de bună-voïe a datŭ Prea Sfinția Sa Părintele Mitropolitŭ alŭ Ungro-Vlachieĭ Chirŭ Filaretŭ, făcêndŭ dumné-lorŭ cinstițiĭ și credincioșiĭ velițĭ boeriĭ Domnieĭ Mele de obște arĕtare, întâĭ de obiceiulŭ pămîntuluĭ și arĕtându-ne și treĭ obraze după obiceiulŭ boerescŭ, s'a mulțumitŭ pe domnésca nóstră chibzuire, alegere și hotărîre; viindŭ însușĭ dumné-lorŭ toțĭ de față înaintea Domnieĭ Mele, și împreună cu dumné-lorŭ făcêndŭ Domnia Mea tóte cele cuviincióse dela dumné-lorŭ, amŭ alesŭ și amŭ hotărîtŭ Domnia Mea ca să așezămŭ cu provivasmosŭ pe iubitorulŭ de Dumneḍeŭ Episcopulŭ Buzĕuluĭ Chirŭ Dositeiŭ Mitropolitulŭ țĕreĭ, încredințându-ne și de petrecerea Sfințieĭ Sale cea până acum, și nădĕjduindŭ și la procopsélă și areti ce are că va petrece asemenea viețuire și de acì înainte; deci am întăritŭ Domnia Mea. — 1793, Septembre 25.

Vel Logofĕtŭ.

Ipopsifiarea, adecă sfințirea nouluĭ Mitropolitŭ, se face după primirea obicĭnuituluĭ egdosŭ, mijlocitŭ de însușĭ Alexandru Moruzi la Patriarchie. *Patriarchuluĭ* i-a scrisŭ Domnitorulŭ și i-a trămisŭ domisiunea *de bună-voie* a Mitropolituluĭ Filaretŭ.

Ca încă odată să acopere adevĕratele cause ale retragereĭ sale din scaunŭ, Filaretŭ sacréză însușĭ împreună cu nouĕ archiereĭ pe noulŭ Mitropolitŭ, semnândŭ în condica sfântă ca «fostŭ Mitropolitŭ alŭ Ungro-Vlachieĭ».

Iacă în ce modŭ vestesce Al. Moruzi demisiunea Mitropolituluĭ Filaretŭ și alegerea Mitropolituluĭ Filitis Dositeiŭ:

Publicațiĭ la tóte județele pentru vestire de Mitropolitŭ noŭ.

D-vóstre Ispravnicilorŭ ot. sud..... sănătate! Fiind-că P. S. Sa Părintele Mitropolitŭ Ungro-Vlachieĭ Chirŭ Filaretŭ aŭ datŭ paretisisŭ alŭ Mitropolieĭ din buna-voința P. S. Sale, s'aŭ făcutŭ la Divanŭ chibzuirea cea de obște a alegereĭ de Mitropolitŭ, unde fiind-că ni se arată, prin anaforaoa dumné-lorŭ

boerilorŭ de obşte, cum că după vechiulŭ obiceiŭ alŭ patrieĭ urméză a se face alegere de Mitropolitŭ din Părinţiĭ Episcopĭ ţĕreĭ celŭ maĭ vechiŭ, ce astădĭ se află Părintele Episcopulŭ Buzĕuluĭ Chirŭ Dositeiŭ, carele fiindŭ şi împodobitŭ cu procopsélă şi cu fapte bune, şi după pilda petrecereĭ cu care ne-amŭ încredinţatŭ că aŭ petrecutŭ până acum, nădĕjduindŭ şi de acum înainte de vieţuire bună, şi găsindu-lŭ vrednicŭ şi cu cale de a primi păstoria acésta, iată cu socotéla de obşte a tuturorŭ dumné-lorŭ cinstiţilorŭ şi credincioşilorŭ boerĭ Domnieĭ Mele, amŭ provivasitŭ pe Sf. Sa, şi astădĭ la 25 ale luneĭ acesteia s'aŭ aşezatŭ Mitropolitŭ alŭ ţĕreĭ. Decĭ nu lipsimŭ a vĕ însciinţà, atâtŭ pe d-vóstre Ispravnicilorŭ şi dregătorilorŭ Domnieĭ Mele, câtŭ şi pe toţĭ eparchioţiĭ de obşte, ca să sciţĭ pe P. S. Sa Părintele Mitropolitŭ Dositeiŭ de Mitropolitŭ alŭ ţĕreĭ şi păstorŭ bisericescŭ alŭ noroduluĭ acestuia, şi fiţĭ sănătoşĭ. — 1795, Septembre 25. (1)

*

Mitropolitulŭ Filaretŭ a lăsatŭ marĭ datoriĭ la mórtea luĭ, datoriĭ pare-se multe numaĭ fictive. Domnitorulŭ a fostŭ silitŭ să renunţe la averea Mitropolituĭ Filaretŭ, în favórea rudelorŭ, din causa acestorŭ multe datoriĭ.

Iacă câte-va acte relative şi carĭ potŭ completà biografiia luĭ Filaretŭ:

Pitacŭ la Mitropolitŭ şi boeriĭ divanuluĭ halea şi maziliĭ. Fiind-că multe jălbĭ ni se daŭ pentru datoriile **rĕposatuluĭ Părinte Mitropolitŭ Filaretŭ** în felŭ de pricinĭ, orênduimŭ Domnia mea pe Prea Sf. Ta şi pe d-vóstre, ca adunându-vĕ cu toţiĭ la unŭ locŭ, să socotiţĭ dimpreună, spre a se face unŭ schepsisŭ, atâtŭ pentru datoriĭ, câtŭ şi pentru rĕmasa pereusie a rĕposatuluĭ, orĭ de unde se va fi aflândŭ, care s'o puneţĭ la o cale şi să arĕtaţĭ Domnieĭ Mele în scurtŭ părerea de obşte a d-vóstre; la care orênduimŭ zapciŭ pe vătavulŭ de aprodĭ, spre a-mĭ aduce anaforaoa. — 1794, Iunie 13. (2)

Iŏ Alecsandru Cost. Moruzi Vvd. Boj. mil. i gpd. Z. Vla.

Fiind-că Domnia nu s'aŭ amestecatŭ la acéstă pereusie întru nimicŭ, numaĭ şi numaĭ pentru mila şi harulŭ ce aŭ făcutŭ sfinteĭ Mitropoliĭ şi Episcopieĭ Rîmniculuĭ, şi fiind-că Mitropolia şi Episcopia s'aŭ învoitŭ şi s'aŭ mulţămitŭ la acestŭ mijlocŭ, ce ne arétă dumné-lorŭ boeriĭ, de a rĕ-

(1) Cod. XXIII, fila 149 verso.
(2) Cod. XXIII, fila 253.

mâné asupra Pitaruluĭ Gheorghe şi a fi rĕspunḑĕtorŭ la datoriĭ, întărimŭ dară şi Domnia Mea anaforaoa Părinteluĭ Mitropolitŭ şi a dumné-lorŭ boerilorŭ, ca să se urmeze precum aŭ găsitŭ cu cale, şi să facă Pitarulŭ Gheorghe pereusia zaptŭ (afară din hanŭ:), rĕmâindŭ rĕspunḑĕtorŭ datoriilorŭ şi stăpânŭ pe acelea câte s'aŭ iuvitŭ (ivitŭ) şi s'aŭ doveditŭ până acum ale rĕposatuluĭ. — 1794, Septembre 5. Bucurescĭ. Vel Logofĕtŭ. (1)

Prea Inălţate Dómne!

Incă dela 13 ale trecuteĭ lunĭ luĭ Iunie, prin luminatŭ Pitacŭ, ni se poruncesce de Măria Ta, fiind-că multe jălbĭ se daŭ pentru datoria rĕposatuluĭ proin Metropolitŭ Filaretŭ, în felĭurĭ de pricinĭ, să socotimŭ de împreună spre a se face o schepsisŭ, atâtŭ pentru datoriĭ, câtŭ şi pentru rĕmasa pereusie a rĕposatuluĭ, orĭ de unde se va fi aflândŭ, ca să se pue la o cale, şi să arĕtămŭ Măriei Tale în scrisŭ părerea de obşte a nóstră, cu zapciulŭ vătavŭ de aproḑĭ. Luminateĭ poruncĭ întocmaĭ fiindŭ următorĭ, ne-amŭ adunatŭ cu toţiĭ la unŭ locŭ, unde aducêndŭ faţă şi pe Pitariulŭ Gheorghe, epitropulŭ după diată alŭ numituluĭ rĕposatŭ proin Mitropolitŭ, şi dimpreună cu clironomiĭ şi cu ceia-lalţĭ nepoţĭ aĭ rĕposatuluĭ, şi cetindŭ diata rĕposatuluĭ, după ce din înseşĭ celea scrise într'însa arĕtărĭ ale rĕposatuluĭ sunt de faţă vĕḑute şi de obşte mărturisite şi sciute că sunt neadevĕrate, apoĭ maĭ curatŭ sĕ dovedescŭ arĕtările rĕposatuluĭ de neadevĕrate din datoriile ce le arétă reposatulŭ într'acésta diată că ar fi datorŭ pe la uniĭ alţiĭ, căcĭ între alţiĭ datornicĭ fiindŭ arĕtatŭ şi unŭ Ene Dascălu cu tal.: ḑece mie, după ce s'aŭ cetitŭ cartea de blăstemŭ pe la bisericĭ întru auḑulŭ tuturorŭ de obşte, ca verĭ-cine va fi avêndŭ zapise iconomicóse dela rĕposatulŭ în chipŭ că ar avé să ieae accĭ banĭ dela rĕposatulŭ, şi nu va fi datoria bună, să vie la sfânta Metropolie să aréte adevĕrulŭ, acestŭ Ene Dascălulŭ, temêndu-se de puterea blăstemuluĭ, singurŭ de a sa bună voie a venitŭ la sfânta Metropolie şi a arĕtatŭ adevĕrulŭ, că acestŭ zapisŭ i l'aŭ datŭ rĕposatulŭ iconomicosŭ, iar nicĭ unŭ banŭ de pe acestŭ zapisŭ nu are să ieae, şi deosebitŭ aŭ venitŭ şi Şerbanŭ Logofĕtulŭ, ce are zapisŭ de tal. 3700, i Stoica Logofĕtulŭ, ce are zapisŭ de tal. 2200, de aŭ mărturisitŭ că nicĭ eĭ nicĭ unŭ banŭ n'aŭ datŭ la rĕposatulŭ după acestea zapise, şi poate să maĭ iasă şi din zapisele celora-lalţĭ datornicĭ asemenea iconomicoase, după bănuiala ce avemŭ ; din care acestea se făcŭ la dreptate îndestulă dovadă că tóte arĕtările rĕposatuluĭ dintru acéstă diată sunt neadevĕrate, şi ca o dovedită de iconomichi, rĕmâindŭ acheri şi neprimită la

(1) Cod. XXVII, pag. 15, XVI.

dreptate, amŭ ḑisŭ Prea Sfinţiiĭ Sale Părinteluĭ nostru Mitropolitulŭ ţěreĭ Chirŭ Dositeiŭ, că de vreme ce tótă pereusia rĕposatuluĭ, după totŭ cuvîntulŭ dreptŭ se cuvine sfinteĭ Mitropoliĭ, să priméscă Prea Sfinţia Sa a se încărca sfânta Mitropolie cu tótă pereusia luĭ mişcătóre şi nemişcătóre, atâtŭ câtŭ s'a doveditŭ până acum, câtŭ şi câte se vor maĭ dovedi de acum înainte, şi să rĕspunḑă tóte datoriile rĕposatuluĭ câte se vorŭ dovedi bune şi adevĕrate; şi după multele îndemnărĭ, ce în multe rĕndurĭ amŭ făcutŭ Prea Sfinţieĭ Sale, nicĭ într'un chipŭ nu primì a se încărcà sfânta Mitropolie cu acésta, vĕḑêndŭ în mijlocŭ urmărĭ lucrate cu felĭurĭ de iconomiĭ ale rĕposatuluĭ şi multe amestecăturĭ şi prefacerĭ.

Şi aşià, nevrêndŭ sfânta Mitropolie a se încărcà cu acésta pereusie, cum şi cu datoria, pentru care n'aŭ apucatŭ să schimbe zapise Părintele Mitropolitŭ Chirŭ Dositeiŭ, cu tótă dreptatea ḑicêndŭ cum-că cea maĭ multă datorie a acestorŭ zapise póte să fie mincinósă, şi cu iconomie făcute zapisele, şi la Prea Sfinţia Sa nu poate fi sciutŭ carĭ zapise sunt bune şi carĭ nu; de aceea ḑise ca să se încarce cu toată pereusia clironomulŭ Pitarulŭ Gheorghe, şi care zapise va sci că sunt bune dintr'acéstă sumă, care taie tal.: 52.800, le va plătì, şi carĭ sunt cu iconomie nu le va plătì, căcĭ ca clironomŭ se cuvine să-ĭ fie sciută acéstă, care la Mitropolie nu póte nicĭ într'unŭ chipŭ să se adevereze; amŭ ḑisŭ maĭ sus numituluĭ epitropŭ Gheorghe Pitarulŭ să priméscă a se încărcà şi să plătéscă datoria Mitropolituluĭ, care a făcut-o rĕposatulŭ, cum şi orĭ-ce alte datoriĭ, câte vorŭ fi după diată tóte şi afară din diată, să le plătéscă, şi ca unulŭ ce póte să aibă sciinţă, care din datoriĭ sunt iconomicóse şi carĭ sunt bune, pentru ceĭ cu datoriile iconomicóse să-şĭ caute însuşĭ prin judecată, şi să rĕmâie tótă clironomia rĕposatuluĭ întru a luĭ desĕvĕrşită stăpânire, şi maĭ întâĭ nu primì a se încărcà cu plata acestorŭ datoriĭ ale Mitropolieĭ ḑicêndŭ că nu póte să iasă afară din diata rĕposatuluĭ, iară la a doua şi a treia adunare a nóstră a ḑisŭ că primesce a se încărcà, însă câte rĕmânŭ bune, afară din celea câte s'aŭ fostŭ încărcatŭ Prea Sfinţia Părintele Mitropolitŭ a le rĕspunde, prefăcêndŭ zapisele pe numele Prea Sfinţieĭ Séle, dar cerù însă ca dreptŭ acésta să i să deie hanulŭ celŭ noŭ, ce este lângă dumné-luĭ Banulŭ Ghica, şi deosebitŭ făcù şi alte câte-va cererĭ de ajutorurĭ dela Măria Ta, pentru a fi îngăduitŭ de către datornicĭ cu soróce şi altele; iară într'altŭ chipŭ dete curatŭ rĕspunsŭ, în cea de pe urmă, că nu primesce nicĭ decum a se încărcà, fără de hanulŭ celŭ noŭ şi fără de ajutorurile care cere. A căruia cerere ce face pentru hanŭ nicĭ cum nu póte fi primită, de vreme ce rĕposatulŭ hanulŭ acesta-lŭ afierosesce la sfânta Mitropolie, cu şartŭ ca să-lŭ isprăvéscă, şi din venitulŭ luĭ să se împlinéscă trebuinţele bolnavilorŭ spitaluluĭ Sfântuluĭ Panteleimonŭ, când, feréscă Dumneḑeŭ, se va întîmplà

bólă de ciumă aicĭ în ţéră, şi acéstă rênduială a rĕposatuluĭ fiindŭ pentru a sufletuluĭ sĕŭ mântuinţă şi folosŭ de obşte alŭ pămîntuluĭ, nicĭ cum nu putemŭ a îngădui a se strică unŭ acestŭ felŭ de hairatŭ, fără de numaĭ, de vreme ce diata dovedindu-se viclenită şi nu fuse ţinută în sémă la judecată, iară acestŭ fiind-că este lăsatŭ pentru sufletulŭ rĕposatuluĭ şi pentru folosulŭ a tótă obştea, cu tóte că de a se şi sĕvĕrşi, este trebuinţă ca să facă multă cheltuială sfânta Mitropolie.

Şi cu tóte că Prea Sfinţia Sa Părintele Mitropolitŭ nu făcù cerere ca să-lŭ iea Mitropolia, după hotărîrea Părinteluĭ Filaretŭ, noĭ însă, lucru ce este făgăduitŭ pentru sufletŭ şi folosŭ de obşte nu găsimŭ a fi cu dreptate şi cu cuviinţă de a nu fi aşà metahirisitŭ; ci dar silimŭ sfânta Mitropolie nu numaĭ ca să priméscă hanulŭ şi să facă tóte cheltuelile cele trebuincióse pentru ca să rĕmâe hairatŭ în vreme de ciumă, cum este întocmitŭ, ci încă găsimŭ cu cale, ca de vreme ce Pitarulŭ Gheorghe clironomulŭ rĕmâne a rĕspunde şi alte datoriĭ, ce nu se cuprindŭ într'acea diată, pentru care n'a apucatŭ să schimbe zapisele Mitropolia, silimŭ pe Prea Sfinţia Sa Părintele Mitropolitŭ şi-lŭ rugămŭ ca să priméscă a se încărcà sfânta Mitropolie încă cu tal. 7.500 dintre celea zapise, ce rĕmânŭ a le rĕspunde clironomiĭ, şi să se descarce Pitarulŭ Gheorghe, căcĭ rĕmâne hanulŭ, după cum l'aŭ lăsatŭ, la sfânta Mitropolie; primì Părintele Mitropolitŭ a se încărcà cu tóte acestea şi după cum s'aŭ găsitŭ cu cale de obşte; către acésta la aceste adunărĭ de cercetarea acesteĭ pricinĭ eşi şi iubitorulŭ de Dumneḑeŭ Episcopŭ Rîmnicŭ Chirŭ Nectarie şi făcù cerere, ca să se încarce clironomiĭ rĕposatuluĭ Părinteluĭ Filaretŭ şi cu tal. 18.500, datoria sfinteĭ Episcopiĭ Rîmnicŭ, ce aŭ lăsat'o Chirŭ Filaretŭ neplătită, şi aŭ rĕmasŭ însă, câtŭ Chirŭ Nectarie, schimbândŭ încă şi zapise pentru acéstă sumă, pricinuindŭ că Chirŭ Filaretŭ ar fi luatŭ Episcopia fără de datorie, şi că într'atâta sumă de anĭ ce aŭ stătutŭ Episcopŭ, s'ar fi cuvenitŭ să nu o lase cu datorie; l'amŭ întrebatŭ pe clironomŭ ce are să rĕspunḑă pentru acésta? şi ḑise că acéstă datorie aŭ făcutŭ în ḑilele luĭ Mavroghene, când s'aŭ geremetisitŭ sfânta Episcopie, şi n'aŭ apucatŭ să o plătéscă. Amŭ maĭ întrebatŭ pe Chirŭ Nectarie: când avea acéstă dreptate, de ce aŭ primitŭ datoria când s'a făcutŭ Episcopŭ şi aŭ schimbatŭ şi zapise pe numele sĕŭ? şi ne rĕspunse, că silitŭ fiindŭ, nu aŭ avutŭ ce face decât să schimbe zapisele, după cererea chiriarchuluĭ sĕŭ. Decĭ pentru ca să nu rĕmâie de totŭ sfânta Episcopie păgubită a Rîmniculuĭ cu acéstă datorie, aflându-se însărcinată şi cu alte datoriĭ, şi pentru ca să nu rĕmâie încărcaţĭ clironomiĭ cu multă sumă, făcêndŭ şi la acésta unŭ felŭ de alegere, adică dintr'acéstă sumă de tal. 18.500 să rĕmâie Episcopia încărcată cu tal. cincĭ miĭ, iară tal. 13.500 să rĕspunḑă Pitarulŭ Gheorghe. După alegerea nóstră se mulţămì şi Părintele Episcopŭ

Rîmnicŭ Chirŭ Nectarie; Pitarulŭ Gheorghe arĕtândŭ însă discolie de a se încărcà cu acestŭ mijlocŭ. Dreptŭ aceea, fiind-că noĭ amŭ făcutŭ socotéla, despre o parte, că datoria sfinteĭ Mitropoliĭ, cu care rĕmâne încărcatŭ Pitarulŭ Gheorghe, cuprinde tal. 45.300, şi datoria sfinteĭ Episcopiĭ rĕmânŭ tal. 13.500, şi acareturile ce rĕmânŭ a se clironomisì sunt analóge de a se plătì acéstă datorie, maĭ vîrtosŭ că potŭ fi şi condeie într'acéstă sumă, care să fie cu iconomie date zapisele şi nu potŭ fi sciute la alţiĭ decât numaĭ la clironomĭ; şi când vor fi acestŭ felŭ de condeie şi vorŭ vedé aceĭ datornicĭ că sunt încărcaţĭ clironomiĭ cu a plătì datoriile, potŭ să arete şi aceia adevĕrulŭ şi se potŭ folosì clironomiĭ şi cu scăderea acelorŭ datoriĭ; de aceea găsimŭ cu cale ca să rĕmâie încărcatŭ Pitarulŭ Gheorghe cu aceste datoriĭ, spre a le rĕspunde pe la datornicĭ, şi să iea tóte celea rĕmase după diata rĕposatuluĭ Chirŭ Filaretŭ (afară din hanulŭ de lângă dumné-luĭ Banulŭ Ghica) sub stăpânirea sa, pentru ca să lipséscă mezaturile şi pentru ca să nu se înstrăineze lucrurile rĕmase la mânĭ străine, făcêndu-se şi luĭ musaadele celea cuviinciόse, pentru ca să pótă iconomisì cu înlesnire mijloculŭ acesteĭ clironomiĭ; după tótă dreptatea şi izbrănirea acestorŭ pricinĭ, la alegerea nóstră într'acestŭ chipŭ s'aŭ găsitŭ a fi cu cale, iară hotărîrea cea desĕvêrşitŭ rĕmâne a se face de către Inălţimea Ta. — 1794, Augustŭ 1. (1)

In 5 Septembre 1794, Domnitorulŭ întăresce anaforaoa Mitropolituluĭ şi a boierilorŭ divanițĭ «şi să facă Pitarulŭ Gheorghe periusia zaptŭ (afară de hanŭ), rĕmâindŭ rĕspundĕtorŭ datoriilorŭ şi stăpânŭ pe acele câte s'aŭ ivitŭ şi s'aŭ doveditŭ până acum a le rĕposatuluĭ». (2)

Amŭ adusŭ în tomulŭ V alŭ *Istorieĭ Românilorŭ* (pag. 27—34) documente retive la hirotonia preoţilorŭ şi a diaconilorŭ. Reproducemŭ şi aci actele din 1794 relative la acéstă materie, acte în legătură cu cele dejà aduse.

Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Vvd. i Gospodar Zemle Vlahscoe.

Amŭ vĕḑutŭ Domnia Mea anaforaoa d-lorŭ boerilorŭ, cu pârerea ce facŭ de talerĭ 25 şi 37, 60, dreptŭ acelea ce cu împĕrătescĭ pravilĭ sunt legiuite

(1) Cod. XXVII, pag. 79.
(2) Cod. XXVII, scara 16, fila 15.

a se da la chirotoniï, însă fiind-că aceste eparchiile țěreï, din catachrisis de maï înainte aŭ cădutŭ în sarcina datoriilorŭ, de aceea orênduimŭ Domnia Mea cu deosebire adecă: talerï patru-decï dela o chirotonie, iar dela celŭ ce în puține dile se va face preotŭ după diaconie prin cercetare de vrednicŭ, talerï cincï-decï pentru amîndouě chirotoniile, carï chirotoniï să se facă cu acéstă orênduială, adecă orï satu megieșescŭ, orï mănăstirescŭ, orï boerescŭ unde cu adevěratŭ va fi lipsă și trebuință, după ce va da adeverință în scrisŭ părcălabulŭ cu toțï săteniï cum că este slobodŭ fără de nicï o pricină de dajdie și că aŭ cu adevěratŭ lipsă și trebuință de preotŭ, cu acea adeverință, iscălită și de stăpânulŭ moșieï, viindŭ însușï megiașiï, ceï din județele Metropolieï la Prea Sființia Sa Părintele Metropolitŭ, iar ceï din județele Episcopilorŭ la Părințiï Episcopï, de se va găsì vrednicŭ prin bisericéscа cercetare, să-lŭ arate Domnieï Mele Prea Sfinția Sa Părintele Metropolitŭ, saŭ Părințiï Episcopï prin anafora, cu satulŭ, orașulŭ, mahalaua și biserica dimpreună cu adeverința satuluï, și buiurdisindu-se cu pecetea Domnieï Mele anaforaua, se va chirotonisì de Archiereulŭ loculuï sěŭ; iar când împotrivă, orï acelŭ părcălabŭ cu săteniï dimpreună, saŭ mahalagiï și orășaniï vorŭ cuteză a da neadevěrată mărturie pentru vre-unŭ interesŭ, saŭ pentru vre-unŭ hatîrŭ de rudenie și de prieteșugŭ, fără de a nu fi lipsă și trebuință de preotŭ, și să înșale domnia și pe Archiereŭ, bine să scie că nu numaï aceia ce aŭ datŭ acestŭ felŭ de adeverință și mărturie, ci și însușï acela ce s'aŭ chirotonisitŭ, lipsindu-se de darulŭ preoțieï și rěmâindŭ mirénŭ, se va pune la dajdie cu țéra de obște; care acéstă hotărâre, după ce o veï fi arětatŭ, dumné-ta Vel Logofete, Prea Sfințieï Sale Părinteluï Metropolitŭ și Părinților Episcopï, de a urmà în faptă acéstă orênduială, apoï să facï și chrisovulŭ Domnieï Mele, cu cele maï pe largŭ cuprindětóre de întărirea acesteï întocmirï, care să și grijescï a se trece în condicile Divanuluï, ale Metropolieï, ale Episcopiilorŭ și în condicile dela tóte județele țěreï.—1794 Fevruarie 4. Vel Logofětŭ.

Prea Inălțate Dómne!

După luminată porunca Mărieï Tale, ce cu întărire la anaforaua Prea Sfinției Sale Părinteluï Metropolituluï ni se dă, următorï fiindŭ, ne-amŭ adunatŭ cu toțiï la sf. Metropolie, unde fiindŭ față și Sființia lorŭ Părințiï Archiereï, amŭ cetitŭ atâtŭ anaforaua Prea Sfințieï Sale Părinteluï Metropolituluï, cum și domnesculŭ chrisovŭ alŭ Măriеï Sale rěposatuluï alŭ treilea Grigorie Ghica Vvd. ot lét. 1769, și făcêndŭ chibzuire pentru ceea ce ar fi cu cale și de měsură a se orêndui să dea ceï ce se chirotonisescŭ și se facŭ preoțï și diaconï pentru slujitoriï bisericeï și pentru leturghia Archiereuluï, a se

orênduì dela chirotoniile acelea numaĭ câte şi câtŭ şi unde cu adevĕratŭ va fi lipsă şi trebuinţă de preotŭ, arĕtămŭ Măriei Tale, că cercetândŭ pentru acéstă dare a acelorŭ ce se chirotonisescŭ, cum se urmà în vremea celorŭ maĭ dinainte rĕposaţĭ Metropoliţĭ, nu amŭ pututŭ aflà orênduiala ce se va fi urmatŭ la acésta în vremea celorŭ maĭ vechĭ Metropoliţĭ, fără numaĭ ne adeverimŭ, că în vremea Prea Sfinţieĭ Sale rĕposatuluĭ Părinteluĭ Metropolitŭ Grigorie se luà de o chirotonie talerĭ 25, însă talerĭ 4 Archiereuluĭ ce lŭ chirotonià, unulŭ şi jumĕtate sinodiĭ Sfinţieĭ Sale, unulŭ şi jumĕtate eclisiarchuluĭ Metropolieĭ, 2 pol cheltuiala bisericeĭ, 5 pol poclonulŭ cămăreĭ Metropolituluĭ, şi talerĭ ḑece sinodia Metropolieĭ; care acéstă orênduială, ce s'aŭ urmatŭ în vremea acestuĭ numitŭ Archiereŭ, chibzuind'o noĭ cu multă luare aminte, o găsimŭ a fi cu cale şi socotimŭ că este cu dreptate a se urmà şi acum, de vreme ce măcar că sfintele canóne apostolescĭ bisericescĭ apĕră a nu se luà banĭ la chirotoniĭ, dar după pravilele împĕrătescĭ care sunt arĕtate şi în chrisovulŭ Măriei sale rĕposatuluĭ Grigorie Vodă Ghica, se arată ritosŭ poclonulŭ ce este datorŭ să dea în natură celŭ chirotonisitŭ către Archiereŭ, adecă unŭ berbecŭ, douĕ baniţe de orzŭ, şése vedre de vinŭ,...... obróce de făină, treĭ-ḑecĭ de găinĭ şi optŭ galbenĭ, care acelŭ poclonŭ în natură şi galbenĭ, de-lŭ vomŭ socotì în banĭ după preţulŭ ce se politicesce acum, facŭ maĭ multŭ decât talerĭ 25, ce arĕtămŭ maĭ sus, şi de aceea ḑicemŭ: că este cu sincatavasis aceea ce s'aŭ urmatŭ în vremea Metropolituluĭ Grigorie; însă aceştĭ talerĭ 25 de o chirotonie găsimŭ cu cale să se urmeze într'acestŭ chipŭ, adecă: când se va chirotonì unŭ diaconŭ şi va fi a se chirotoni acelaşĭ preotŭ peste treĭ-ḑecĭ saŭ patru-ḑecĭ de ḑile (căcĭ póte să se întîmple după trebuinţă la vre unŭ satŭ unde este lipsă de preotŭ a se chirotonì în grabŭ şi diaconŭ şi preotŭ, când va fi vrednicŭ), atuncĭ să nu dea acelŭ chirotonisitŭ talerĭ cincĭ-ḑecĭ deplinŭ pentru amîndouĕ chirotoniile, ci să dea numaĭ talerĭ treĭ-ḑecĭ şi şépte şi jumĕtate, adecă talerĭ doĭ-spre-ḑece şi jumĕtate pentru o chirotonie şi talerĭ 25 pentru cea-laltă, iar celŭ ce se va chirotonì acum diaconŭ şi peste o jumĕtate de anŭ saŭ peste unŭ anŭ preotŭ, acela să dea de chirotonie po talerĭ 25 deplinŭ. Asemenea şi pentru orênduiala celorŭ ce se chirotonisescŭ diaconĭ şi preoţĭ, pentru ca să lipsécă catahrisisŭ ce se urmà cu înmulţirea preoţilorŭ fără de trebuinţă, găsimŭ cu cale ca de acum înainte să se urmeze într'acestaşĭ chipŭ, adecă: atâtŭ aicĭ în Bucurescĭ, cum şi pe afară în sate, verĭ la ce locŭ va fi trebuinţă de preotŭ, să nu se maĭ urmeze orênduiala ce aŭ fostŭ până acum, adecă cu a luà adeverinţă dela protopopŭ şi dela ispravnicĭ celŭ ce va fi să se facă diaconŭ şi preotŭ, căcĭ este peste putinţă a nu se păgubì şi *a nu se cheltuì acela cu dare la protopopŭ, la logofeţiĭ ispravnicilorŭ şi la însuşĭ ispravnicu*, ci pentru ca să lipsécă

de acum înainte acéstă rea urmare, găsimŭ cu cale, ca la satulŭ unde va fi trebuinţă de diaconŭ, séŭ preotŭ, de va fi acelŭ satŭ pe moşie mănăstiréscă, séŭ boeréscă, să dea părcălabulŭ satuluĭ dimpreună şi cu toţĭ sătenĭĭ adeverinţă în scrisŭ la mâna aceluĭ care va fi a se hirotoni preotŭ la biserica dintr'acelŭ satŭ, cum că este slobodŭ, fără pricină de dajdie şi cum că este trebuinciosŭ a se hirotoni preotŭ la biserica dintr'acelŭ satŭ, care adeverinţă, prin cercetarea a însuşĭ egumenuluĭ, séŭ boeruluĭ aceluia ce va fi stăpânulŭ moşieĭ, după ce va luà bună încredinţare dela părcălabŭ şi dela toţĭ săteniĭ că acelŭ omŭ este fără pricină de dajdie şi cu adevĕratŭ este lipsă de preotŭ la acea biserică, să o adevereze şi însuşĭ boerulŭ stăpânulŭ moşieĭ, şi cu acea adeverinţă să vie acelŭ alesŭ de totŭ satulŭ şi de stăpânulŭ moşieĭ dreptŭ aicĭ, la Prea Sfinţia Sa Părintele Mitropolitulŭ, şi Prea Sfinţia Sa, după ce-lŭ va cercetà bisericesce pentru învĕţătura şi vrednicia luĭ, îlŭ va hirotonì diaconŭ şi preotŭ, după a luĭ vrednicie, şi cu acestŭ mijlocŭ lipsesce totŭ felulŭ de mâncătoriĭ şi jafurĭ de asupra celuĭ ce are a a se preoţi, căcĭ unŭ egumenŭ, séŭ unŭ boerŭ stăpânŭ de moşie nu numaĭ nu are nicĭ unŭ interesŭ a fi treĭ séŭ patru preoţĭ la biserica din satulŭ luĭ, ci maĭ vîrtosŭ are pagubă, căcĭ îĭ lasă a fi scutiţĭ de tóte cele drepte ale adetuluĭ moşieĭ; iar când va fi biserica dintr'acelŭ satŭ, unde este trebuinţă de preotŭ, moşie megieşéscă, atuncĭ să vie aicĭ treĭ, patru dintr'aceĭ sătenĭ, dimpreună cu acelŭ grămăticŭ ce va fi a se face preotŭ, şi iarăşĭ cu adeverinţă în scrisŭ din partea părcălabuluĭ şi a tuturorŭ sătenilorŭ, carĭ însuşĭ aceĭ megiaşĭ, după ce vorŭ venì, dândŭ jalbă MărieĬ Tale şi orênduindu-se la Prea Sfinţia Sa Părintele Mitropolitulŭ, se va face urmarea ce maĭ sus arĕtămŭ.

Asemenea şi pentru bisericile de aicĭ din Bucurescĭ, iarăşĭ cu adeverinţă în scrisŭ a boerilorŭ, neguţătorilorŭ şi a altorŭ mahalagiĭ i enoriaşiĭ aceĭ bisericĭ, se va face urmarea ce maĭ sus arĕtămŭ.

Care acéstă orênduială a hirotoniilorŭ, de va fi primită şi se va găsì cu cale şi de către Inălţimea Ta, de obşte ne rugămŭ a se întărì şi cu luminatŭ chrisovulŭ MărieĬ Tale (1) pentru a se păzì şi a se urmà de acum înainte nestrămutatŭ; iar hotărîrea cea desĕvêrşitŭ rĕmâne a se face de către Inălţimea Ta. — 1794 Ghenarie 19. (2)

Dumitrache Banulŭ, Ianache Vel Spătarŭ, Nicolae Vel Dvornicŭ, Vel Logofĕtŭ, Ianache Moruzi Vel Dvornicŭ, Costache Ghica Vel Logofĕtŭ.

*

(1) Vedĭ Chrisovulŭ în vol. V alŭ *Istorieĭ Românilorŭ*, pag. 29.
(2) Cod. No. XXVII, fila 1.

In privința preoților, ca și Mavrogheni, Domnitorulŭ A. Moruzi a fostŭ fórte severŭ, cerêndu-le să-șĭ facă datoria deplinŭ.

Iacă o carte adresată, în 13 Ianuariĕ 1795, către Mitropolitŭ în privința acésta, câtŭ și maĭ multe acte de pedépsă de popĭ:

Iŵ Alexandru Constantinŭ Moruzi Vvd.

Prea Sfinte Părinte Mitropolite alŭ Ungorŭ-Vlachieĭ, fiind-că aŭ venitŭ la audulŭ Domnieĭ Mele, cum-că uniĭ din preoțĭ nu împlinescŭ datoria cea preoțéscă a lorŭ către orășeniĭ creștinĭ, ce li se întîmplă orĭ bólă, séŭ mórte curată, carĭ aŭ trebuință de preotŭ după orênduiala creștinéscă, a le ceti bisericescele rugăciunĭ, orĭ a-ĭ pricistui séŭ a-ĭ îngropà, cì pe lângă necazurĭ și jalea ce aŭ a morțiĭ, séŭ a bólelorŭ și pe lângă perderea copiilorŭ, séŭ a némuluĭ lorŭ, arŭ fi pătimindŭ și cu preoțiĭ deosebită mâhnire și necazŭ, că-ĭ chiamă, nelăsândŭ pe creștinĭ la proeresisŭ alŭ lorŭ și la putința ce aŭ de a face de sineșĭ preotuluĭ aceluia mulțămită cu ceea ce-ĭ va da mâna, și pentru câștigurĭ și pentru folosurĭ de dobândă, se arétă către acelŭ pătimașŭ cu chipurĭ și mijlóce urîte, zăbovindu-ĭ și cerêndu-le întâĭ plata pentru îngropare, pentru slujbă și pentru cetania ce are a face, și-ĭ trimitŭ dela o biserică la alta; care acestea, măcar că nu le-amŭ credutŭ Domnia Mea a fi adevĕrate, sciindŭ purtarea de grijă cea păstoréscă și diadesisŭ alŭ Prea Sfințieĭ Tale, că nu veĭ trece cu vederea unele ca acestea, care este unŭ pĕcatŭ și unŭ mare catahrisisŭ a pătimì creștiniĭ într'o politie ca acésta plină de preoțĭ și îndestulată de bisericĭ și de mănăstirĭ, lângă scaunulŭ domnescŭ și lângă Archiereiĭ loculuĭ, maĭ vîrtosŭ sciindŭ Prea Sfinția Ta câtŭ sunt Domnieĭ Mele nesuferite și urîte unele ca acestea a le audì și câtă turburare ne dă; dar pentru ca nu care cum-va să se întîmple fără de scirea Prea Sfințieĭ Tale dela vre-uniĭ din preoțĭ a se face, să nu lipsescĭ a da învĕțătură și poruncĭ strașnice la toțĭ preoțiĭ și protopopiĭ, ca să se feréscă de unele ca acestea și să aibă fieșĭ-carele la loculŭ sĕŭ și la enoria sa a-șĭ împlinì datoria preoțéscă către toțĭ creștiniĭ ceĭ cu bóle și mórte curată, carĭ aŭ trebuință de precistanie, de îngropare și de slujbele și rugăciunile bisericescĭ întru necazurile și patimile lorŭ, ca cu bună voie și cu protimie să mérgă și să priméscă atâtŭ pe ceĭ chivernisițĭ, câtŭ și pe ceĭ săracĭ, lăsândŭ pe creștinĭ la proeresisŭ alŭ lorŭ, care ca la unŭ lucru ce este pentru sufletŭ și pentru pomenirea lorŭ, însușĭ de sine are fieșĭ-care

celŭ ce póte proerisisŭ şi evlavie, şi precum pe celŭ chivernisitŭ aşĭa şi pre celŭ săracŭ şi fără nicĭ o putere şi străinŭ să nu-lŭ părăséscă, nicĭ să-lŭ isgonéscă, dândŭ preoţilorŭ hotărîtă poruncă ca să scie că celŭ ce se va dovedi într'o faptă ca acésta, acela va fi osînditŭ şi pedepsitŭ de biserică. —1795 Ianuarie 13. (1)

Anaforaoa Mitropolituluĭ Dositeiŭ, din 12 Oct., 1795.

Insciinţéză că «unŭ popă Iordache din Bucurescĭ, în multe rêndurĭ urmândŭ netrebnice fapte şi de totŭ necuviόse în potriva cinsteĭ daruluĭ preoţieĭ, atâtŭ în vremea celorŭ maĭ dinaintea nóstră rĕposaţĭ Mitropoliţĭ, de către carĭ s'aŭ şi făcutŭ bisericéscă cercetare cu oprirea daruluĭ, cum şi acum de când noĭ ne-amŭ făcutŭ Mitropolitŭ, în multe rêndurĭ sfătuindu-lŭ şi asemenea de darŭ oprindu-lŭ, vedemŭ că nicĭ într'unŭ chipŭ nu face părăsire, ci maĭ vîrtosŭ pe rĕŭ merge, până într'atâtŭ că acum aŭ catandisitŭ a cădé şi în mânele celorŭ politicescĭ cu netrebnica sa faptă». Mitropolitulŭ cere să fie trimisŭ spre pocăinţă la mănăstirea Snagovuluĭ.

Asemenea cere Mitropolitulŭ, ca unŭ altŭ popă, Dionisie, dela biserica Dómneĭ, să fie surghiunitŭ la Cernica pentru identice fapte. Domnitorulŭ, în 13 Oct. 1795, aprobă, dar adaogă că ambiĭ popĭ să fie băgaţĭ în fiare şi aşĭa să fie duşĭ la loculŭ de surghiunŭ. (2)

Este fórte curiosŭ următorulŭ actŭ, constatândŭ cum unŭ grămăticŭ, Vasile Nuşu, se face diaconŭ, ba şi popă fără chirotonie. Domnitorulŭ pune să-lŭ bată chiar la uşile bisericilorŭ unde a oficiatŭ cu nedreptulŭ.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Woevodŭ i Gospodarŭ:

Poruncimŭ Domnia Mea d-tale Vel Spătarŭ, pe acestŭ Vasile, rădicându-lŭ dela Mitropolie, acolo la acea biserică unde aŭ îndrăznitŭ de aŭ slujitŭ sfânta leturghie fără de a fi hirotonisitŭ, să-lŭ puie înaintea bisericiĭ în falangă, să se bată cu o sută de toiege la tălpĭ, şi apoĭ să-lŭ trimiţĭ surgunŭ la mănăstirea Căldăruşanĭ, unde poruncimŭ, epistatule dela Căldăruşanĭ, să-lŭ aibĭ la osîndă acolea, de unde să nu se slobódă fără de porunca nóstră. — 1795 Martie 23. (3)

Vel Logofĕtŭ.

(1) Cod. XXIX, fila 10.
(2) Cod. XXVIII, scara 7, fila 48, verso.
(3) Cod. No. XXVIII, fila 24.

Prea Inălțate Dómne,

Cu smerită anafora însciințămŭ Măriiĭ Tale, că în trecutele ḑile viindŭ la Mitropolie spre a se hirotoni diaconŭ unŭ grămăticŭ anume Vasile sin Nușulŭ, de aicĭ din Bucurescĭ, după cercetarea ce i s'aŭ făcutŭ s'aŭ găsitŭ vrednicŭ, și mai vîrtosŭ pentru lipsa și trebuința ce este de diaconŭ la biserica Curțiĭ Gospod cea veche, făcêndu-se cerere și de însușĭ clirosulŭ bisericiĭ de acolo, pentru carele era a se face și însciințare prin anafora către Maria Ta, după coprinderea luminatuluĭ chrisovŭ; însă maĭ sus numitulŭ nefăcêndŭ adăstare până a se arĕtă Măriei Tale, din îndemnarea vrăjmașuluĭ diavolŭ, aŭ îndrăsnitŭ până a nu se hirotoni și aŭ slujitŭ leturghie diaconesce în douĕ treĭ rêndurĭ, arĕtândŭ cum-că s'aŭ hirotonitŭ, fără de a fi hirotonitŭ; de care însciințându-ne unde eramŭ, socotindu-ne a-ĭ orêndui canonŭ spre a-șĭ plânge pĕcatulŭ pentru nelegiuita faptă ce aŭ făcutŭ; nu s'aŭ mulțămitŭ numaĭ cu acésta ce aŭ făcutŭ, ci încă, meșteșugindŭ, aŭ făcutŭ o carte mincinósă despre partea nóstră, cu pecete străină, coprinḑĕtóre cum-că este preotŭ și duhovnicŭ și că este trimisŭ de noĭ afară în eparchie, ca să ispoveduiască și să povĕțuiască norodulŭ spre mântuire, schimbându-șĭ și numele, cu care eșindŭ prin satele de afară din județulŭ Ilfovuluĭ, aŭ și începutŭ a face cercetare pe la bisericĭ cum și în ce chipŭ se află cele sfinte, puindŭ epatrahirŭ de gâtŭ, sĕvêrșindŭ și unele din cele preoțescĭ orênduelĭ. De care însciințându-ne amŭ și trimisŭ omŭ într'adinsŭ, și prinḑêndu-lŭ l'aŭ adusŭ aicĭ la Mitropolie, căruia după cercetarea ce i s'aŭ făcutŭ, aflândŭ întocmaĭ după cum ne-amŭ însciințatŭ și fiind-că elŭ se află cu plete și barbă, pentru ca să intre în orênduiala bisericéscă, cu carele aŭ și înșelatŭ spre a-lŭ crede norodulŭ maĭ întâĭ de diaconŭ, și acum maĭ pe urmă de preotŭ, ca unŭ lucru peritorŭ la dînsulŭ de acum înainte, amŭ pusŭ de l'aŭ rasŭ, ca nu care cum-va scăpândŭ iarășĭ de aicĭ cu vre-o deosebită meșteșugire, să maĭ înșale pe creștinĭ. Dar pentru ca nu și de acum înainte să maĭ îndrăsnéscă și altulŭ ca dînsulŭ a face și a-șĭ rîde de lege și de cele sfinte, rugămŭ pe Măria Ta, că de se va găsi cu cale și de către Măria Ta, să i se facă o cuviinciósă certare politicéscă întru vederea tuturorŭ, spre pilda și altora, iar aniĭ Măriei Tale rugămŭ dela Domnulŭ Dumneḑeŭ să fie mulțĭ și fericițĭ. — 1795 Martie 23.

Alŭ Măriei Tale către Dumneḑeŭ fierbinte
rugătorŭ și smeritŭ părinte sufletescŭ:
Dositheiŭ alŭ Ungro-Vlachieĭ.

Respopiţiĭ eraŭ puşĭ la birŭ, cum dovedesce actulŭ următorŭ:

Pitacŭ către Episcopulŭ Rîmnicŭ.

Pentru câţĭ respopĭ séŭ resdiaconĭ se află în eparchia Sf. Tale, carĭ orĭ s'aŭ însuratŭ alŭ doilea rêndŭ, lepĕdându-se de darulŭ preoţieĭ, séŭ pentru alte vinĭ li s'aŭ luatŭ darulŭ preoţieĭ, poruncimŭ Domnia Mea, ca pe toţĭ aceia să-ĭ areţĭ la Ispravniciĭ judeţuluĭ, fiind-că s'aŭ datŭ poruncile Domnieĭ Mele de a intrà la dajdie cu locuitoriĭ satelorŭ unde locuescŭ, făcêndu-ĭ cunoscuţĭ, de a nu înşelà norodulŭ. — 1794. Octombre 13. (1)

*

Cu aceaşĭ dată Moruzi ordonă aceluiaşĭ Episcopŭ de Rîmnicŭ, ca toţĭ popiĭ séŭ diaconiĭ, hirotonisiţĭ la alte eparchiĭ străine, bună-óră a Vidinuluĭ, «să nu-ĭ cunoscĭ de preoţĭ séŭ diaconĭ, nicĭ să-ĭ îngăduescĭ a sĕvêrşi slujbe bisericescĭ, ci să-ĭ areţĭ la Ispravniciĭ judeţuluĭ, către carĭ s'aŭ datŭ poruncile Domnieĭ Méle, ca să intre la dajdie cu săteniĭ satelorŭ unde locuescŭ.» — 1794 Octombrie 13. (2)

Maĭ deunădĭ se agità cestiunea: protopopiĭ se cade a fi rênduiţĭ de guvernulŭ laicŭ, orĭ de Episcopĭ? Noĭ amŭ vĕdutŭ că numirea lorŭ o făcea Episcopulŭ, dar Domnitorulŭ îlŭ recomandà ispravnicilorŭ şi-ĭ dădea *volnicie* de a-şĭ împlini misiunea.

Când însă unŭ protopopŭ se purtà rĕŭ, Domnitorulŭ cerea Episcopuluĭ destituirea luĭ:

Iubitorule de Dumnedeŭ, Sfinţia Ta Părinte Episcópe alŭ Sfinteĭ Episcopiĭ Rîmnicŭ, fiind-că avemŭ Domnia Mea însciinţare pentru unŭ popă Marinŭ, ce este orênduitŭ protopopŭ la sud Gorjŭ, cum că nu se pórtă cu orênduóla ce i se cade după datoria luĭ, atâtŭ spre cele bisericescĭ, câtŭ şi spre norodulŭ locuitorilorŭ de obşte la cele sufletescĭ, poruncimŭ Domnia Mea ca îndată dupĕ primirea domnesculuĭ nostru Pitacŭ, să-lŭ lipsescĭ din slujbă şi să orênduescĭ altulŭ, căruia să-ĭ daĭ povĕţuirile cele cuviincióse. — 1794 Octombre 13. (3)

(1) Cod. XXIII, fila 285.
(2) Cod. XXIII, fila 285.
(3) Cod. XXIII, fila 283, verso.

Să nu se crédă că Episcopatulŭ se bucură de marĭ libertățĭ în secolulŭ XVIII. Domnitorulŭ poruncià Mitropolituluĭ și Episcopilorŭ. Ba nicĭ visită în eparchie nu putea face Episcopulŭ, fără de prealabila învoire a Domnitoruluĭ și vestirea din partea acestuia către ispravniciĭ respectivĭ:

Carte legată din 22 Maiŭ 1793, prin care Al. Moruzi scrie luĭ Cost. Caragea Hatmanulŭ, Caimacamulŭ Craioveĭ: «Ițĭ facemŭ Domnia Mea în scire, că S. Sa iubitorulŭ de Dumneḑeŭ Episcopŭ alŭ Episcopieĭ Rîmniculuĭ, Chirŭ Nectarie, aŭ luatŭ voie dela Domnia Mea a veni aicea la Craiova în eparchia Păstorieĭ Sale, și i s'aŭ datŭ de către Domnia Mea sloboḑenie; ci dar d-vóstre, după sosirea Sf. Séle acolo, să avețĭ a vĕ aretà după orénduială și obiceiŭ ce va fi stătutŭ și maĭ înainte.» (1)

Fórte curiosŭ este altŭ pitacŭ alŭ luĭ Iω Alexandru Const. Moruzi Vvd., din 12 Martie 1795, către Caimacamulŭ Craioveĭ Alexandru Calfoglu și către toțĭ boeriĭ de acolo, prin care le vestesce visita pastorală a Episcopuluĭ, de eparchia căruia se ține Craiova. Acestŭ pitacŭ neobicinuitŭ adaoge a aretà o specie de inferioritate a prelațilorŭ bisericĕ față cu Domnia, care îșĭ arogă dreptulŭ de a controlà, permite și póte chiar oprì Episcopĭ dela visitele pastorale prin eparchiĭ.

Ḑice Domnitorulŭ Moruzi: «Fiind-că se apropie sfintele și luminatele ḑile ale Invierei Domnuluĭ Dumneḑeŭ și Mântuitoruluĭ nostru Isusŭ Christosŭ, când se cuvine a se aflà fieșĭ-care Archiereŭ la eparchia sa, de a cinstì și a prăznui sfintele sĕrbătorĭ dimpreună cu eparchioțiĭ sĕĭ; iată și Sfinția Sa iubitorulŭ de Dumneḑeŭ Părintele Episcopŭ alŭ Rîmniculuĭ, Chirŭ Nectarie, cu totŭ zaiflîculŭ ce aŭ avutŭ și cu tótă greutatea drumuluĭ care este într'acéstă vreme, s'aŭ sîrguitŭ de sineșĭ la acésta, ca un păstorŭ bisericescŭ alŭ acesteĭ eparchiĭ, a veni în partea loculuĭ, ca să-șĭ blagoslovéscă turma și să petrécă sfintele sĕrbătorĭ cu fiiĭ sĕĭ ceĭ bisericescĭ împreună. Decĭ nu lipsimŭ a vĕ scrie Domnia Mea, ca să fițĭ însciințațĭ de aceasta, și fieșĭ-care după datoria creștinéscă să se aréte către Sfinția Sa cu cinste și cu evlavia ce se cade, ca către unŭ Archiereŭ și Păstorŭ bisericescŭ alŭ eparchieĭ, și fițĭ sănătoșĭ. (2)

Pitacŭ către Mitropolitulŭ, din 29 Novembre 1795.

Sunt atâtea ḑile trecute, de când s'aŭ datŭ porunca Domnieĭ Mele de

(1) Cod. XXIII, fila 64.
(2) Cod. XXIX, fila 36, verso.

volnicie, prin dumné-luĭ Vel Armașŭ, pe anaforaoa judecătorilorŭ de criminalionŭ, ca să se aducă unŭ Iónŭ protopopulŭ de Ilfovŭ înaintea P. S. Tale, unde fiindŭ față și uniia din judecătoriĭ departamentuluĭ de criminalionŭ, să i-se facă cercetare și întrebare pentru casna și uciderea aceiașĭ fete, care din judecata departamentuluĭ s'aŭ orênduitŭ prin scirea și a P. S. Tale, cu porunca Domnieĭ Mele, după priminţa și învoiala amêndouĕ părţile ce s'aŭ cununatŭ cu ciobanulŭ, ce însușĭ aŭ mărturisitŭ fapta de adevĕrată înaintea judecăţeĭ, i pentru ștrafulŭ de talerĭ 45, ce aŭ luatŭ numitulŭ protopopŭ, și după cercetare să ni se facă anafora, care nicĭ până acum nu ni s'aŭ arĕtatŭ; decĭ ceremŭ Domnia Mea la acésta rĕspunsŭ în scrisŭ, prin anaforaoa P. S. Tale, de urmarea ce s'a făcutŭ. (1)

In interesele multiple, cu carĭ eraŭ în contactŭ potropopiĭ de judeţe, Al. Moruzi avea ochiĭ asupra lorŭ. Dacă potropopiĭ se bucuraŭ de scutirĭ și privilegiĭ, eĭ aveaŭ și îndatorirĭ, carĭ sunt maĭ pe largŭ arĕtate în următorulŭ nizamŭ:

Carte către Mitropolitulŭ Dositheiŭ, din 5 Decembre 1795.

Amŭ vĕḑutŭ Domnia Mea anaforaua ce ne facĭ, cu arĕtare de câte-va ponturĭ pentru îndreptarea protopopilorŭ și a preoţilorŭ de obște, prin care cerĭ P. S. Ta să li să dea nizamŭ spre a lipsi urmările lorŭ cele rele și împotrivă și a se păzi o bună rênduială, la care rĕspundemŭ P. S. Tale, că temeiulŭ celŭ d'întâĭ de a se păzi, adică buna orênduială între cele bisericescĭ, a se întări credinţa și a se înmulţi și evlavia creștinilor către cele sfinte, este de a fi preoţiĭ carĭ aŭ darulŭ preoţieĭ, iar maĭ vîrtosŭ protopopiĭ, carĭ se numescŭ și horoepiscopĭ, alешĭ, bărbaţĭ vrednicĭ de cuviinţă și cu sciinţă de învĕţătură, atâtŭ ceĭ ce se rênduescŭ de P. S. Ta în eparchia Mitropolieĭ, câtŭ și ceĭ ce se orênduescŭ de Părinţiĭ Episcopĭ în eparchiile episcopescĭ, carĭ aceștia, când vorŭ fi precum ḑicemŭ și nu vorŭ avea pricina aceea care póte să-ĭ silésca și să-ĭ îndemne la urmărĭ netrebnice de lăcomie, adică a pricinuì că aŭ datŭ avaetulŭ peste mĕsură și s'aŭ cheltuitŭ la protopopie, silindu-se a-șĭ scóte cheltuiala, și iĭ va fi cumpĕnitŭ avaetulŭ după mĕsura venituluĭ luĭ celŭ dreptŭ și obicĭnuitŭ, atuncĭ se va puté păzi și buna orênduială întru tóte cele ce ne areţĭ P. S. Ta și va lipsì cele necuviinciόse urmărĭ, pentru că ómeniĭ facŭ buna orênduială și iarăși ómeniĭ o strică, iar nu se lucréză de sineșĭ; iar când acésta, care este te-

(1) Cod. XXIX, fila 128, verso.

meiulŭ, nu se va urmà în faptă, întru zadar sunt orênduelile și poruncile și nicĭ o bună orênduială nu se va puté îndreptà, ci va fi iarășĭ precum curge, pentru care însușĭ P. S. Ta aĭ a da sémă înaintea luĭ Dumnedeŭ la înfricoșatulŭ județŭ, cum asemenea și Părințiĭ Episcopĭ pentru eparchiile sale, și împreună cu Sfințiile lorŭ aĭ a da sémă și P. S. Ta și pentru acele. Dreptŭ aceea, de vreme ce vedemŭ la P. S. Ta bună rîvnă spre îndreptarea acestora, scriindu-ne cu durere de a se da nizamŭ pentru faptele cele fără de orênduială și împotrivă ale protopopilorŭ, trebue ca atâtŭ P. S. Ta în eparchia P. S. Tale, câtŭ și Părințiĭ Episcopĭ în eparchiile Sfințiilorŭ lorŭ, întâĭ acésta să o facețĭ, adecă : alegerea protopopilorŭ de a fi ómenĭ vrednicĭ, de cuviință și cu sciință de învĕțătură, cu viață fără de prihană, pentru că nu sunt atâta la numĕrŭ mulțĭ, *nicĭ este dór țéra acésta dela Dumnedeŭ la atâta stare, de a nu se puté găsì atâtea ipochimene cu carte, cáțĭ trebuescŭ pentru protopopie, ci trebue să se afle cu înlesnire de a se orênduì acestŭ felŭ de ómenĭ, cărora să li se cumpĕnéscă avaetulŭ după mĕsura și după starea venituluĭ celŭ dreptŭ* care póte avea, după vechiulŭ obiceiŭ, ca să nu aibă pricina acésta de a se înșelà la lăcomie și la urmărĭ rele, iar să nu se orênduiască protopopiĭ fieș-cum, pentru regèle, pentru hatârurĭ, orĭ pentru dare de maĭ multŭ avaetŭ, séŭ prin ajutóre de prietenie și rudenie, séŭ pentru interesŭ și câștigŭ alŭ celorŭ ce se află pe lângă Archiereĭ în slujba Mitropolieĭ și la Episcopiĭ, că acésta este slujbă cu deosebire, unde acum fiind-că se sfîrșesce și anulŭ, poțĭ și Sf. Ta și Părințiĭ Episcopĭ a face alegerea acésta și a orêndui bărbațĭ ca aceia vrednicĭ, cărora le veĭ da Sf Ta învĕțăturile cele îndestulate bisericescĭ pe largŭ de a le urmà, carĭ și când vorŭ sluji bine păzindŭ buna orênduială și nu va învinovăți întru nimicŭ, nu trebue să se scótă din protopopie unulŭ ca acela vrednicŭ, ci rĕspundêndu-șĭ avaetulŭ, ce-ĭ va fi cumpĕnitŭ după starea și mĕsura venituluĭ pe fieș-care anŭ, trebue să rĕmână nelipsițĭ din protopopie și 4 și 5 anĭ, séŭ și până în sfirșitulŭ lorŭ; iar când va învinovăți protopopiĭ, atuncĭ trebue să se aducă în judecată de față să se cerceteze vina lorŭ și așĭă cu vină dovedită și cu hotărîre de judecată bisericéscă în scrisŭ, nu numaĭ se va scóte din protopopie, ci încă să i se facă și pedépsa ce i se cade, arĕtându-se și Domnieĭ Mele cu anafora pe unulŭ ca acela, ca altă-dată să nu maĭ fie orênduitŭ în protopopie; carĭ aceștĭ protopopĭ nu aŭ volnicie maĭ multă în pricinile mirenilorŭ parte bărbătéscă séŭ muerésca a se amestecà și a se întinde într'altŭ chipŭ, de a trămite adică de sineșĭ să tragă, să ridice și să aducă orĭ bărbatŭ, orĭ holteiŭ, orĭ muĭere vĕduvă séŭ fată, numaĭ căcĭ aŭ auditŭ și i-aŭ spusŭ cine-vașĭ vr-unŭ felŭ de pîră, să bată, să pue în hiarĕ și să globéscă, fără de numaĭ unŭ bărbatŭ când va merge de sineșĭ la protopopŭ, ca să céră îndreptarea soțieĭ luĭ, orĭ unŭ părinte, tată séŭ mumă, pentru

fata lorŭ, séŭ rudenia cea de aprópe, pentru ruda luĭ, séŭ când Ispravniciĭ judeţuluĭ vorŭ orêndui la protopopŭ pricină ca acésta, atuncĭ are a cercetà, a înţelepţi şi a face îndreptare, cu cuvîntulŭ şi cu învěţătura bisericéscă şi duhovnicéscă, şi numaĭ de a închide parte muĭeréscă pentru înţelepţire, cu învoirea şi cererea părinţilorŭ, séŭ rudelorŭ lorŭ slobodimŭ; iar hiarě, biciŭ, běţŭ să nu aibă, de a bate, nicĭ de a globi, pentru că biciulŭ preotuluĭ este cuvîntulŭ luĭ Dumnedeŭ în gura luĭ, cu care trebue să înveţe şi să îndrepteze pe norodŭ, că Christosŭ nu a avutŭ nicĭ biciŭ, nicĭ toiagŭ în mânele sale, carele de ar fi vrutŭ îndreptà norodulŭ sĕŭ cu acestŭ mijlocŭ şi a face rĕsplătire cu pedépsă, avea putere de miĭ de leghióne de îngerĭ. Decĭ după cum Chrisosŭ cu învěţăturĭ dumnedeescĭ aŭ ămblatŭ, asemene şi protopopiĭ şi preoţiĭ cu învěţăturĭ bisericescĭ trebue să fie următorĭ, iară nu cu bătăĭ şi cu hiarě şi cu jafurĭ de glóbă, că acestea fórte ne turbură şi nu le vomŭ puté maĭ multŭ suferi; de care să sciĭ că pentru acésta avemŭ a trămite poruncile nóstre într'adinsŭ, şi Prea Sf. Ta trebue să proftacsescĭ maĭ nainte a le face cunoscute la toţĭ, şi aşĭa dela pricinĭ ca acestea, care se sěvêrşescŭ şi se izbrănescŭ prin protopopĭ, nu oprimŭ Domnia Mea de a luà dela partea cea vinovată aceĭ 300 de banĭ obicĭnuiţĭ ce ne scriĭ P. S. Ta, care se numesce dicheoma, iar nu glóbă, cum şi dela cununia acea ce ne areţĭ că aŭ fostŭ obicĭnuitŭ, adică dela nunta d'întâĭ de june cu fată, talerĭ unulŭ vechiŭ, dela a doua nuntă doĭ zloţĭ vechĭ, dela a treia nuntă talerĭ 2 vechĭ, şi orĭ pentru havacturile aceste ce va luà, saŭ pentru verĭ-ce împlinire va face protopopiĭ dela preoţĭ, să aibă a da adeverinţa luĭ iscălită la mâna aceluia, ca să poţĭ luà P. S. Ta pliroforie, când veĭ cercetà de urmările protopopuluĭ; iar când protopopiĭ n'aŭ pututŭ prin mijlocŭ care poruncimŭ a izbrănì o pricină ca aceea, nu are a face maĭ multŭ herechetŭ decât a da în scirea Ispravnicilorŭ, ca Ispravniciĭ să trimită partea bărbătéscă cu acea femee séŭ fată aicĭ la Sf. Ta, séŭ la Părinţiĭ Episcopĭ, ca să se facă judecată şi hotărîre bisericéscă dela Archiereulŭ loculuĭ. Aceste care le poruncimŭ Domnia Mea, să se pue în faptă. atâtŭ de către P. Sf. Ta, câtŭ şi de către Părinţiĭ Episcopĭ, după pitaculŭ Domnieĭ Mele, după care asemene copie să trămiţĭ P. S. Ta şi la părinţiĭ Episcopĭ câte treĭ, de a le urmà negreşitŭ. — 1795 Decembre 5.

Proc. Vel Logofĕtŭ.

17 cărţĭ către ispravnici pentru nizamulŭ protopopilorŭ.

Vĕ facemŭ Domnia Mea în scire că, din jălbile ce-aŭ venitŭ Domnieĭ Mele de pe afară şi de aicĭ din Bucurescĭ, însciinţându-ne de unele urmărĭ necuviincióse ce facŭ protopopiĭ judeţelorŭ, împotrivitóre buneĭ orênduelĭ

și de multŭ catahrisisŭ, amŭ făcutŭ de acéstа întrebare P. S. S. Părintelui Mitropolitŭ Ungro-Vlachiei, și ne-aŭ aretatŭ P. S. S. ponturile cari le aŭ protopopii de obște, cuprindĕtóre și povĕțuitóre pre largŭ de pricinele preoțesci și bisericesci, ce aŭ datoria a le urmà protopopii și a le păzi, cari le-amŭ vĕḑutŭ Domnia Mea că sunt prea bune și cu cale, și când protopopii vorŭ eși din rênduiala acelorŭ ponturi și vorŭ face vre-o împotrivă urmare sunt vinovați de a se pedepsi; pentru aceea dar, fiind-că de isnóvă trimete P. S. Sa acum către protopopi povĕțuirile acelea spre îndreptarea urmărilorŭ lorŭ, iată și către d-vóstre Ispravnicilorŭ dămŭ Domnia Mea aceste domnescile nóstre porunci, cari prin P. S. S. Părintele Mitropolitulŭ vi le trimitemŭ d-vóstre și vĕ poruncimŭ, ca să chiămați înaintea d-vóstre pe protopopii județului, cărora dându-le archierésca carte ce li se trimite, să-le citiți apoi acéstă a nóstră poruncă, cu înțelegere a li se face bine sciută și cunoscută, că pentru pricinile preoțesci și bisericesci ale orênduelei sf. slujbe ale legei, aŭ să fie următori după archierescile ponturi și învĕțături, iar la pricinile mirenesci, cari trebue a se căutà prin obraze bisericesci, fórte să păzéscă buna orênduială, după nizamulŭ ce li se dă, cum se cuprinde mai jos, adică: hiarĕ, biciŭ, butucŭ, bătaie, înjurături și jafuri de glóbe să nu auḑimŭ Domnia Mea mai multŭ că le facŭ protopopii, nici să întindă a trimite adică de sineși să ridice și să tragă veri muiere vĕduvă, veri fată, veri căsătorită, numai după vorba séŭ pîra cui-va și că a auḑitŭ iată ce, fără numai când Ispravnicii județului vor trimite parte muierésca la protopopŭ pentru cercetare, séŭ pentru vre-o închidere spre înțelepțire, însă cu adeverința Ispravnicilorŭ în scrisŭ iscălită.... séŭ când unŭ bărbatŭ va merge de sineși la protopopŭ, ca să céră îndreptarea soției lui prin dojană de cuvîntŭ bisericescŭ și duhovnicescŭ, ori unŭ părinte, tată séŭ mumă...... *(mai departe precum în actulŭ de mai sus)* atuncea are a cercetà, și pe lângă dojana cuvîntului, când nu se va înțelepți, slobodimŭ la cele neînțelegĕtóre, prin învoirea cererei acelui bărbatŭ, ori părinte, séŭ a rudeniei de aprópe, a închide partea muierésca pentru îndreptarea și înfrângerea ei, iar nu pentru folosulŭ câștigului sĕŭ, nici a bate să nu îndrăsnéscă; séŭ când unŭ părinte va fi în pricină cu cine-va și cu fata lui, séŭ fată sĕrmană de părinți, că va fi fostŭ în vorbă și în pricină cu unŭ holteiŭ, séŭ vĕduvă pentru însoțirea cea după lege, séŭ acelŭ holteiŭ, séŭ vĕduvă se va lepĕdà și va vrea acea fată, séŭ părintele, séŭ rudele a merge de sineși la protopopulŭ județului, pentru ca să céră vre-unŭ mijlocŭ tainicŭ îndemnărei și alŭ sfătuirei duhovnicesci, atunci protopopulŭ, ca unŭ obrazŭ bisericescŭ, póte să intre mijlocitorŭ și osîrduitorŭ, însă numai cu cuvîntulŭ și prin îndemnare bisericéscă de a înduplecà și a îndemnà prin învoire la căsnicie pe amêndouĕ părțile, iar mai multŭ ur-

mare afară din cuvîntulŭ bisericescŭ, orĭ a sili séŭ a cheltui cu banĭ pe vre-o parte din amêndouĕ, seŭ a face herechetŭ dela sineşĭ maĭ multŭ, séŭ a bate, să nu aibă voie, ci rĕmâindŭ pricina la puterea judecăţiĭ şi zabitlăĭ de dregătorĭ, să-ĭ arete la Ispravniciĭ judeţuluĭ. Şi când nicĭ prin Ispravnicĭ nu-ĭ vorŭ învoi séŭ izbrani, să se trimită de către Ispravnicĭ la Archiereulŭ loculuĭ, de a se face orĭ împreunare cu cununie, de se va cădé, orĭ îndreptarea celuĭ nevinovatŭ, fără de a cheltui, orĭ osîndă de plată, séŭ pedépsă celuĭ de vină. Şi aşĭa dela pricinĭ de acestea, ce se caută prin obraze bisericescĭ, carĭ cu mijloculŭ ce poruncimŭ se vorŭ izbrăni prin protopopĭ şi vorŭ luà sfîrşitŭ, nu oprimŭ Domnia Mea a luà protopopulŭ aceea ce ne-aŭ aretatŭ P. S. S. Mitropolitulŭ că este orînduitŭ din vechime, adică 300 de banĭ dela partea cea vinovată, care se numesce dicheoma, iar nu cu nume de glóbă, precum şi avaetulŭ dela cununiĭ, pe câtŭ ne-aŭ aretatŭ P. S. S. Părintele Mitropolitulŭ că este obicĭnuitŭ din vechime, iarăşĭ să şi-lŭ aibă protopopiĭ, adică dela cununia d'întâĭ, june cu fată, talerĭ unulŭ vechiŭ, dela cununia alŭ doilea douĭ zloţĭ vechĭ, dela cununia a treia doĭ leĭ vechĭ, iar maĭ multŭ nu. Dreptŭ aceea, pentru ca să aibă protopopiĭ acéstă povaţă pururea înaintea lorŭ spre a nu greşi, să puncţĭ dumné-vóstre, ca înseşĭ protopopulŭ să scóţă copie întocmaĭ şi asemenea după cuprinderea acesteĭ domnesceĭ nóstre cărţĭ, pre largŭ, care copie însuşĭ protopopulŭ iscălindu-o, să o daţĭ în mânele luĭ, care acésta să o treceţĭ apoĭ în condica judeţuluĭ. Pentru căcĭ de se va aflà de aicĭ înainte că vre-uniĭ din protopopĭ n'aŭ păzitŭ aceste ponturĭ şi împotrivă aŭ urmatŭ, nu numaĭ bisericesce are a se judecà şi a se canonisi, ci şi politicesce are a se pedepsi rĕŭ; de care vĕ şi poruncimŭ să fiţĭ în urmă dumné-vóstre cu luare aminte, şi când veţĭ vedé iarăşĭ urmărĭ înpotrivă de acum înainte, să fiţĭ datorĭ a însciinţà Domnieĭ Mele negreşitŭ, însă lucrurĭ adevĕrate, nu din auḑire, greşite, nicĭ din cele trecute lucrurĭ, ci cele adevĕrate să aretaţĭ Domnieĭ Mele, pentru ca să nu pĕcătuiţĭ, dar nicĭ să treceţĭ cu vederea, spre a nu se urmà maĭ multŭ vre-unŭ catahrisisŭ, şi fiţĭ sănătoşĭ. — 1795 Decembre 9.

NB. Asemenea s'aŭ făcutŭ şi către Episcopulŭ Argeşuluĭ, i către Episcopulŭ Rîmniculuĭ, şi către Episcopulŭ Buzĕuluĭ, i una la Caimacamulŭ, care cărţĭ s'aŭ trimisŭ prin P. S. S. Părintele Mitropolitulŭ. (1)

Moruzi nu numaĭ pedepsià preoţiĭ rĕĭ, ci miluià şi pre ceĭ bunĭ:

Zem. Vlahscoe: Preotuluĭ, popiĭ Dumitrache Sachelariŭ, care, fiind-că aŭ

(1) Cod. XXIX, fila 133, verso.

avutŭ milă prin cărțĭ domnescĭ, ca drepte bucatele sale de dijmăritŭ i vinăriciŭ să fie scutite, asemenea să fie aicĭ în orașulŭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ o pivniță drépță a sa, scutită de fumăritŭ, de căminăritŭ, de vamă, de vinŭ domnescŭ și de ortulŭ vătășescŭ, i de alte angariĭ ce daŭ alte pivnițe, după cum amŭ vĕḑutŭ Domnia Mea și cărțile Domnieĭ Sale frateluĭ Mihaiŭ Vodă Suțulŭ, una din domnia d'întâĭ cu lét. 1784 Februarie 29, și alta din domnia de pe urmă cu lét. 1792 Octombre 15. Asupra căruia ne-amŭ milostivitŭ și Domnia Mea, de i-amŭ innoitŭ aceste milĭ, ce se cuprindŭ maĭ sus, ca să se păzéscă întocmaĭ nestrămutatŭ; dreptŭ acea poruncimŭ Domnia Mea la toțĭ câțĭ se cuvine, nimenea întru nimicŭ supărare peste cartea Domnieĭ Mele să nu facă, ii saam recch. gd. 1793 Augustŭ 24. (1)

Nu numaĭ pe protopopĭ, preoțĭ și diaconĭ ïĭ pedepsià Al. Moruzi, ci și pe călugărĭ, dela Archimandritŭ și Egumenĭ la simpli monahĭ.

Iată câte-va casurĭ:

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i Gospodarŭ Z. Vlah.

Dămŭ volnicie Domnia Mea să mérgă la Cernica, de unde rădicândŭ în pază pe numitulŭ proin Balamuceanulŭ, să-lŭ ducă la mănăstirea Căldărușanĭ, unde poruncimŭ Domnia Mea, epistatule alŭ mănăstireĭ Căldărușanĭ, să-lŭ puĭ în întrulŭ mănăstiriĭ pe pază, ca să-șĭ plângă păcatele, după hotărîrea ce este făcută. — 1795 Februarie 27. Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălțate Dómne,

Cu smerită anafora însciințămŭ Măriiĭ Tale că Archimandritulŭ Gheorghe Balamuceanu, ce cu luminata poruncă Măriiĭ Tale se află acolo pusŭ la poprélă, cum-că nu este acelŭ schitŭ destoinicŭ a-lŭ avé întru paza cea cuviinciósă, neavêndŭ nicĭ vre-unŭ grădișŭ împrejurŭ, cu tărie de zidŭ, ci de se va găsi cu cale de către Măria Ta să se mute la mănăstirea Căldărușanĭ, unde e mănăstirea cu îngrădișŭ tare de zidŭ și póte fi maĭ cu bună pază, și deosebitŭ se póte căută iarășĭ cu celea trebuinciόse ale mâncăreĭ; și aniĭ Măriiĭ Tale rugămŭ dela Domnulŭ Dumneḑeŭ să fie mulțĭ și ferictĭ.

Alŭ Măriiĭ Tale către Dumneḑeŭ ferbinte rugătorŭ și smeritŭ părinte sufletescŭ (2)

Dositheiŭ alŭ Ungro-Vlachieĭ.

(1) Cod. XXVI, pag. 118.
(2) Cod. XXVIII, pag. 18. III-a.

Pitacŭ la Mitropolitulŭ din Bucurescĭ, 12 Ianuarie 1795.

Vestindu-ĭ că aŭ strămutatŭ pe Neofitŭ, ce aŭ fostŭ egumenŭ la Balamucŭ, la Cernica, «fiind-că Domnia Mea voimŭ spăsenia sufletuluĭ luĭ, iată poruncimŭ să trimițĭ scire și poruncă starițuluĭ dela Cernica, ca să aibă tótă strejuirea și paza asupra luĭ, spre a nu fi slobodŭ a petrece în voile luĭ saŭ a umblà încóce și încolea, și a eși câtŭ de puținŭ din lăuntrulŭ schituluĭ afară, pentru că de se va întîmplà împotrivă, va fi căḑutŭ în osîndă în loculŭ luĭ.» (1)

Carte de volnicie din 26 Augustŭ, 1793.

«Zemble Vlahscoe. Dămŭ volnicie slugiĭ Domnieĭ Mele, logofețeluluĭ de Divanŭ, să mérgă cu acéstă poruncă a Domnieĭ Mele, să iea pe Chirilŭ, Egumenulŭ Răzvăneanulŭ, de unde se va aflà, să-lŭ aducă aicĭ la Domnia Mea, fiindŭ trebuinciosŭ.» Totŭ cu aceeașĭ dată «s'aŭ făcutŭ poruncă legată și către Păr. Episcopŭ alŭ Rîmniculuĭ, fiindŭ lângă Sf. Sa, să-lŭ dea în mâna orênduituluĭ mumbașirŭ.» (2)

Dar iată chiar călugărĭ bătuțĭ:

Asupra anaforaleĭ în l. grécă, din 18 Novemb. 1794, a luĭ N. Hangerliu biv. Vel Hatmanŭ, Caimacamulŭ Craioveĭ, A. Moruzi ordonă, la 19 Novembre, 1794, ca călugăriĭ Isaia și Neofitŭ, dovedițĭ «în faptă pîrîtorĭ, mincinoșĭ, zavistnicĭ și tulburătorĭ, prin epitropulŭ Sf. Sale Archiereuluĭ eparchieĭ, să se pedepsécă și bisericesce și politicesce, cu certare de *bătaie*.» (3)

Urméză de aci că Al. Moruzi nu cinstea și nu credea în Biserică? Numeróse doveḑĭ avemŭ pentru a probà, din contra, piositatea luĭ. Așà sunt apelurile ce face la Biserică, să se róge să dea Dumneḑeŭ plóie, încetare de bóle în ómenĭ, ba și în vite.

Așà avemŭ documente relative la preămblarea capuluĭ St. Visarionŭ prin țéră, asemenea și a altorŭ móște.

Iată acte relative la plóie și bóle:

Pitacŭ la Mitropolitulŭ, din 13 Martie 1794, îndemnându-lŭ să poruncéscă

(1) Cod. XXIX, fila 11.
(2) Cod. XXIII, fila 126, verso.
(3) Cod. XXVII, fila 6, scara 17.

a se face rugăciunĭ şi sfeştaniĭ «spre a da îndestulare pămîntuluĭ de ploĭ şi a blagoslovi rodurile semĕnăturilorŭ», căcĭ «după îndemnările şi bunele povĕţuirĭ ce li s'aŭ datŭ, locuitoriĭ aŭ cădutŭ cu toţiĭ la arăturĭ, silindu-se cu toţiĭ la semĕnatulŭ bucatelorŭ cu îndestulare.» (1)

Pitacŭ din 30 Sept. 1794 către Mitropolitulŭ, Episcopŭ de Rîmnicŭ şi Argeşiŭ, ca să se facă rugăciunĭ şi litaniĭ, ca să se milostivéscă Dumnedeŭ să plouă, căcĭ Vodă a aflatŭ din judeţe că «din pricina seceteĭ, semĕnăturile, la carĭ s'aŭ silitŭ creştiniĭ de aŭ pusŭ în pămîntŭ şi la care se silescŭ, fórte tînjescŭ». Vodă scrie prelaţilorŭ Bisericeĭ, să orînduéscă într'adinsŭ protopopiĭ, ca să iasă afară în tóte judeţele eparchieĭ, să âmble cu preoţiĭ prin sate, prin oraşe, spre a face pretutindenea osfeştanie şi litaniĭ, cum şi la bisericĭ, după S-ta leturghie, să cetéscă molitva de rugăciune, îndemnândŭ spre acésta pe toţĭ de a se rugà luĭ Dumnedeŭ celŭ milostivŭ cu ferbinţélă, spre a da pămîntuluĭ ploĭ şi a blagoslovì rodurile pămîntuluĭ şi a le feri de orĭ-ce stricăciune. (2)

Prin altŭ pitacŭ, din 2 Oct. 1794, Moruzi vestesce Ispravnicilorŭ de Ilfovŭ şi aceea, că Archiereulŭ Thebaidos Meletie a fostŭ orênduitŭ de aicĭ, de vine într'unele judeţe să facă litaniĭ şi osfiştaniĭ pentru seceta acésta. Moruzi ordonă să aibă dela Ispravnicĭ ajutorulŭ cuviinciosŭ, cu niscaĭ-va ómenĭ de pază la drumŭ şi caĭ de călĕtorie, ca să pótă înconjurà oraşele şi satele cu înlesnire.

Altŭ Pitacŭ:

Iŏ Alexandru Const. Moruzi Vvd.

Prea Sfinţia Ta Părinte Mitropolite alŭ Ungro-Vlachieĭ, măcar că nu suntemŭ Domnia Mea la îndoială că Prea Sfinţia Ta, vĕdêndŭ seceta vremeĭ, nu veĭ fi lipsitŭ a trimite archierescile poruncĭ pe afară către tótă céta bisericéscă, de a face osfeştanie şi rugăciunĭ către milostivulŭ Dumnedeŭ, pentru a adăpà pămîntulŭ cu plóie şi a blagoslovì rodulŭ bucatelorŭ, dar cu tóte acestea poruncimŭ Domnia Mea să întărescĭ de isnóvă poruncile Prea Sfinţieĭ Tale către tótă céta bisericéscă, la Egumenĭ de pe la sfintele mănăstirĭ, la protopopĭ şi la preoţĭ, ca să facă fără pregetare şi cu ferbinţélă ofeştanie şi litie, rugândŭ pe milostivulŭ Dumnedeŭ dimpreună cu norodulŭ politicescŭ, pentru a face milă de a adăpà pămîntulŭ cu plóie, a blagoslovi rodulŭ pămîntuluĭ, ca să se folosécă creştiniĭ din ostenéla lorŭ şi a feri

(1) Cod. XXIII, fila 220, verso.
(2) Cod. XXIII, fila 278, verso.

pe norodulŭ sĕŭ de năprasnica bólă a ciumiĭ; căcĭ aceste sunt cuviinciόse, după datoria creştinéscă, în tótă vremea a le sĕvêrşì şi a face către milostivulŭ Dumneḑeŭ rugăciunĭ neîncetatŭ; cu câtŭ maĭ vîrtosŭ într'acéstă vreme trebue, de obşte, fără pregetare şi cu *ferbinţélă*, să se céră prin rugăciune ferbinte mila şi ajutorulŭ luĭ Dumneḑeŭ. Dreptŭ aceea, şi către Sfinţia lorŭ Părinţiĭ Episcopĭ să scriĭ Sfinţia Ta cărţĭ, ca nu numaĭ înşişĭ Sfinţia lorŭ, pe unde se află, dimpreună cu boieriĭ şi norodulŭ, de obşte, să le sĕvêrşéscă aceste, ci şi în tótă eparchia Sfinţieĭ lorŭ să îndatoréscă pe tótă céta bisericéscă, pentru a le urmà şi a face rugăciunĭ de obşte cu ferbinţélă şi litanie către milostivulŭ Dumneḑeŭ, pentru a blagoslovì rodurile pămîntuluĭ, prin adăparea de ploĭ ,şi pentru contenirea năprasniceĭ bóle, ce pre alocurea s'aŭ însemnatŭ. — 1795 Aprilie 16. *Contrasemnatŭ Vel Logofĕtŭ.* (1)

Iată şi acte relative la móşte:

Alexandru Moruzi Vvd. dă pitacŭ la Isprăvniciile din Teleormanŭ şi din Vlaşca, vestindu-le «că prin acestŭ judeţŭ, pe la Zimnicea, este să vie lacra Sfîntuluĭ Visarionŭ; vĕ poruncimŭ Domnia Mea ca să daţĭ unŭ rĕdvanŭ de alŭ dumné-vóstre, cu caĭ, să orênduiţĭ şi 4 slujitorĭ, ómenĭ vrednicĭ, de pază la drumŭ, unde acolea în Zimnicea îndată ce va sosì, să puneţĭ pe părinţiĭ călugărĭ ce vinŭ cu sfânta lacră, să facă osfeştanie, apoĭ pe unde va fi trecĕtórea, la drumŭ, să facă iarăşĭ osfeştanie, însă cu acésta să nu socotéscă a se zăbovi din călĕtorie, ci numaĭ făcêndŭ osfeştanie, să urmeze călĕtoria drumuluĭ, a venì fără zăbavă; de care asemenea s'aŭ scrisŭ şi Ispravnicilorŭ Vlăsciĭ, ca după ce cu acéstă orênduială se vorŭ petrece prin judeţulŭ acela, să urmeze apoĭ şi la judeţulŭ Vlăsciĭ asemenea, până va sosi aicĭ la Bucurescĭ, unde o adăstămŭ Domnia Mea în grabă. Pentru cele trebuinciόse la drumŭ să li se pórte grija negreşitŭ de către dumné-vóstre, şi dumnélorŭ cu acéstă orênduélă să o aducă până aicea în Bucurescĭ, şi fiţĭ sănătoşĭ. — 1795 Maiŭ 21.

NB. E vorba de capulŭ Sfântuluĭ Visarionŭ. (2)

Pitacŭ din 14 Octobre 1794 către Vel Ispravniciĭ de Curte, ca pe viitorŭ părinţilorŭ ce aŭ adusŭ Capulŭ Sf. Visarionŭ şi cărora li se da dela Curtea domnéscă tainaturĭ în natură, de acum înainte să li se dea banĭ în locŭ de natură, şi anume tal. 100 pe lună. (3)

Volnicie dată luĭ Iacovache Logofĕtulŭ ca să ridice pe unŭ călugărŭ

(1) Cod. XXIX, fila 41, verso.
(2) Cod. XXIX, fila 61.
(3) Cod. XXIX, fila 150, verso.

preotŭ dela mănăstirea Sf. Ionŭ din Focşanĭ, ce aŭ venitŭ dela Dubasarĭ cu nisce sfinte móşte, să-lŭ ducă la Episcopulŭ de Buzĕŭ ca să-lŭ cerceteze.

Episcopulŭ de Buzĕŭ Constandie arétă Mitropolituluĭ, iar Mitropolitulŭ raportéză Domnitoruluĭ, că unŭ călugărŭ venitŭ dela Dubasarĭ, cu móşte, a fostŭ primitŭ de Egumenulŭ mănăstireĭ Sf. Iónŭ din Focşanĭ ca preotŭ, fără să-şĭ fi făcutŭ datoria de a merge la Archiereulŭ eparchieĭ spre cercetare, «ci maĭ vîrtosŭ s'aŭ împotrivitŭ Egumenulŭ a nu lŭ da.» Moruzi volnicesce pe Logofĕtulŭ Iacovache să mérgă să ridice pe acelŭ călugărŭ, preotŭ dela Sf. Iónŭ din Focşanĭ, şi să-lŭ ducă la Episcopulŭ de Buzeŭ, ca să-lŭ cerceteze bisericesce, «iar Egumenuluĭ i se va face de către Prea Sfinţia Sa Mitropolitulŭ dojană, canonindu-lŭ bisericesce, după învinovăţirea sa de nesupunere ce aŭ aretatŭ către Archiereulŭ eparchieĭ.»—1795 Maiŭ 25. (1).

Iω Alexandru Const. Moruzi Vvd. i gospod. Zemle Vlahscoe.

Cinstitŭ şi credinciosŭ boerulŭ Domnieĭ Mele, Hatmane Nicolache, Caimacamulŭ Craioveĭ, pe acelŭ Andreiŭ Brutarulŭ, cu acea mână numită de sfinte móşte, să-lŭ trimiţă aicĭ cu însciinţarea d-luĭ, şi cu slujitorĭ, între dînşiĭ. —1794 Martie 15.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălţate Dómne,

Cu smerită anafora însciinţezŭ Mărieĭ Tale că în vremea trecutuluĭ răsboiŭ, când oştile prea puterniceĭ nostre Impĕrăţiĭ aŭ trecutŭ peste munte în Ţéra Nemţéscă, călcândŭ ţinutulŭ Haţeguluĭ şi întorcêndu-se cu isbândă, între alte *lafire (?)* ce s'aŭ luatŭ de acolo, s'aŭ adusŭ şi o mână numită de sfinte moşte, care s'a luatŭ de unŭ Andreiŭ Brutarulŭ din Craiova, care şéde în valea Vlăiceĭ, fiindŭ elŭ atuncĭ căpitanŭ pe lângă Asechi Cara-Mustafa, şi eşindŭ vorbă cum că acea mână numită de sfinte móşte ar fi dela mănăstirea Argeşuluĭ, aflându-mĕ eŭ atuncĭ protosinghelŭ alŭ Episcopieĭ Rîmnicŭ, şeḑĕtoriŭ în Craiova, am făcutŭ cerere numituluĭ brutariŭ ca să aducă acea mână să o vĕḑŭ şi să se pue la o păstrare, până când se va face pace şi se va dovedi de unde este, şi nu aŭ vrutŭ nicĭ să o aréte măcar; acum cercetândŭ eŭ pentru móştele sfinteĭ Filoteĭ, ce se află la biserica domnéscă din oraşulŭ Argeşŭ, m'am însciinţatŭ cum că lipsesce mâna cea dréptă, şi aducêndu-mĭ aminte de acea mână dela Craiova, dămŭ cu socotéla cum póte să fie aceea ce lipsesce dela Argeşŭ, fiind-că

(1) Cod. XXIX, fila 62.

totŭ în vremea rĕsmirăţeĭ s'aŭ luatŭ şi aceea de către ostaşĭ, găsindŭ sicriulŭ cu sfintele móşte ascunsŭ într'unŭ zidŭ; decĭ mĕ rogŭ Inălţimeĭ Tale ca să se facă luminata poruncă către dumné-luĭ Caimacamulŭ Craioveĭ, să cerceteze pe numitulŭ brutarŭ, şi de va fi mâna cea dréptă, să o trimiţă aicĭ, de unde luând-o cu elŭ, de se va potrivì la mărime cu cea-laltă mână a sfinteĭ, şi se va cunósce că cu adevĕratŭ sunt sfinte móşte, va rĕmâne la loculŭ eĭ, ca să nu se înstrăineze, şi ceea ce va aretà numitulŭ brutarŭ intr'adevĕrŭ că aŭ datŭ pentru rĕscumpĕrarea dela ostaşĭ, i se va îndeplini dela numita biserică; de acésta mĕ rogŭ, iar aniĭ Măriiĭ Tale fie dela Dumneḑeŭ înmulţiţĭ şi cu fericire. — 1794 Martie 14. (1)

Alŭ Măriei Tale

Smeritŭ rugătorŭ către Dumneḑeŭ şi plecată slugă

Iosifŭ Episcopŭ Argeşŭ.

La pagina 48 a tomuluĭ V alŭ Istorieĭ nóstre, amŭ datŭ o petiţiune a biv Logofĕtuluĭ Golescu şi resoluţiunea domnéscă relativă la închinarea mănăstireĭ Vieroşulŭ la Sf. Munte.

In fruntea acesteĭ mare seriĭ de documente să punemŭ actele din 1794, din carĭ se constată că «nicĭ după sobornicescile canóne, nicĭ după obiceiulŭ pămîntuluĭ», nu era permisŭ a se închinà o mănăstire slobodă la altă mănăstire. Domnitorulŭ Alexandru Moruzi opresce decĭ pe biv Logofĕtulŭ Golescu de a închinà mănăstirea Vieroşulŭ la mănăstirea Sfetagora.

Iω Alexandru Cost. Moruzi Vvd. i Gospodarŭ Zemli Vlahscoe.

După anaforaua Prea Sfinţieĭ Sale Părinteluĭ Mitropolitŭ alŭ Ugro-Vlachieĭ şi a d-lorŭ cinstiţilorŭ şi credincioşĭ boerilorŭ Domnieĭ Mele Ianache Moruzi Vel Vornicŭ şi Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ, de vreme ce d-luĭ biv Vel Logofĕtŭ Golescu nu póte, *nicĭ după sabornicescile canóne, nicĭ după obiceiulŭ pămîntuluĭ a închinà acéstă mănăstire şi a o face din slobodă legată, în potriva aşezămîntuluĭ rĕposaţilorŭ ctitorĭ carĭ aŭ zidit-o, întărimŭ* dar Domnia Mea anaforaua Prea Sfinţieĭ Sale Mitropolituluĭ şi a d-lorŭ boerilorŭ, şi poruncimŭ ca să fie numita mănăstire slobodă, a ţĕriĭ, precum aŭ fostŭ şi până acum; căreia iĭ dămŭ acestŭ domnesculŭ nostru sinetŭ pentru slobodenia eĭ. — 1794 Februarie 22. (2)

Vel Logofĕtŭ.

(1) Cod. XXVIII, pag. 19 III.

(2) Cod. XXVII, seria I, fila 43.

Prea Inălţate Dómne,

D-luĭ biv Vel Logofĕtŭ Radu Golescu prin anafora aŭ aretatŭ Inălţimiĭ Tale pentru sfânta mănăstire Vieroşu ot sud Muscelŭ, că fiindŭ zidită şi înzestrată de moşiĭ şi stremoşiĭ d-luĭ ca o slobodă şi nelegată nicăirĭ, cere, cu cuvîntŭ de ctitorie, a avea voie dela Măria Ta să o închine la sfet Agora, unde totŭ prin aşezămîntulŭ d-luĭ să o lege cu embatichi câtŭ să dea pe anŭ; după care ni se poruncesce de către Inălţimea Ta să facemŭ theorie: de este oprită după pravilă şi după obiceiulŭ pămîntuluĭ acésta ce provalisesce d-luĭ? şi să arĕtămŭ Măriei Tale în scrisŭ. Următorĭ fiindŭ luminateĭ poruncĭ, ne-amŭ adunatŭ la unŭ locŭ, unde faţă fiindŭ şi d-luĭ biv Vel Logofĕtŭ Radu Golescu, amŭ luatŭ séma cerereĭ d-luĭ, şi precum amŭ doveditŭ din pisania ce este deasupra uşeĭ bisericeĭ şi din chrisóvele se se aflâ la mănăstire, se vede că acéstă mănăstire din începutŭ este zidită: de rĕposatu Vorniculŭ Ivaşcu Golescu, de sunt acum anĭ 221, care boerŭ aŭ avutŭ unŭ feciorŭ anume Tudoranŭ Slugeru, iar după 72 anĭ trecuţĭ dela zidirea mănăstireĭ, în ḑilele rĕposatuluĭ Mateiŭ Vodă Basarabŭ, la leatu 7153, aflându-se mănăstirea veche şi stricată prin multe locurĭ, s'aŭ făcutŭ alŭ doilea titorŭ unŭ boerŭ anume Stroie Vistieru Leurdeanulŭ, care aŭ făcutŭ tinda de afară, zugrăvindŭ şi tótă biserica, şi aŭ datŭ şi alte lucrurĭ pentru pomenirea sa, şi dintr'acestŭ Vistierŭ Stroe Leurdeanu s'aŭ născutŭ Comisulŭ Mateiŭ, şi din Comisulŭ Mateiŭ Radu Spătarulŭ, care se vede numitŭ Golescu, şi dintr'însulŭ s'aŭ născutŭ Aniţa, soţia rĕposatuluĭ Vorniculuĭ Niculae Ştirbeiŭ, care aceştia sunt părinţiĭ d-luĭ biv Vel Logofĕtuluĭ Radu Golescu. Decĭ la provlima ce face d-luĭ, măcarŭ că se trage după mumă dintru alŭ doilea ctitorŭ şi după clironomie stăpânesce ale Golescilorŭ i Leurdenilorŭ, dar de vreme ce într'atâta sumă de anĭ, nicĭ ceĭ ce aŭ fostŭ maĭ apróре cu spiţa, atâtŭ către ctitorulŭ d'intâĭ, câtŭ şi către celŭ de alŭ doilea, nu se vede că să se fi ispititŭ a provalisi acestŭ felŭ de cererĭ, ca să închine acéstă mănăstire la alte părţĭ, nu are d-luĭ maĭ multă voie a face una ca acésta, fără numaĭ acela care zidesce este însuşĭ volnicŭ ca să o închine unde va vré, iar nu şi alţiĭ carĭ se tragŭ din némulŭ luĭ, măcar că ar fi însuşĭ feciorulŭ ctitoruluĭ, şi spre încredinţare iată punemŭ înainte şi din sobornicescile canóne: . .

. . . .

. . . .

Decĭ, când pentru daniile carĭ se facŭ la bisericĭ hotărésce că nicĭ însuşĭ acela ce aŭ datŭ nu póte să le iea înapoĭ, cu câtŭ maĭ vîrtosŭ să pótă cine-va din rudeniĭ să închine mănăstire slobodă, fiindŭ acésta şi în potriva chrisóvelorŭ rĕposaţilorŭ Domnĭ aĭ ţĕriĭ i aĭ sobornicescilorŭ cărţĭ patriarchicescĭ?

pentru că se află la sfânta Mitropolie unŭ chrisovŭ alŭ rĕposatuluĭ Const. Vodă Şerbanŭ, ot lét. 7165, de sunt acum anĭ 136, care s'aŭ făcutŭ atuncea cu sfatulŭ de obşte, şi adeveréză şi întăresce chrisovulŭ prohatoculuĭ sĕŭ Mateiŭ Basarabŭ Vodă, căruia următóre este şi sobornicésca carte cu mare blăstemŭ, a rĕposatuluĭ întru fericire părinteluĭ Chirŭ Parthenie Patriarchulŭ Ţarigraduluĭ, întru care se cuprinde într'acestŭ chipŭ: ca tóte mănăstirile ce s'aŭ ziditŭ dupe vremĭ, orĭ de Domnĭ, orĭ de Mitropoliţĭ, orĭ de boerĭ, carĭ aceĭ ctitorĭ nu le-aŭ închinatŭ nicăirĭ, iar uniĭ Domnĭ şi Mitropoliţĭ, ce aŭ stătutŭ după vremĭ, carĭ n'aŭ fostŭ pămîntenĭ şi *doritorĭ de ţéră, le-aŭ închinatŭ prin ţĕrĭ străine, acea închinăciune a lorŭ să nu se ţie în sémă, ci să fie iarăşĭ precum le-aŭ aşezatŭ ctitoriĭ, slobode, pe séma ţĕriĭ, fără numaĭ mănăstirile*, carĭ s'aŭ închinatŭ de înşişĭ aceĭ ctitorĭ ce le-aŭ ziditŭ, acelea să fie bune metóşe pe la locurile unde ctitoriĭ aŭ vrutŭ de le-aŭ închinatŭ prin ctitoricescile lorŭ cărţĭ; asemenea cuprindere are şi chrisovulŭ rĕposatuluĭ Leonŭ Ştefanŭ Vodă, ot lét. 7139. Decĭ după tótă cercetarea ce amŭ făcutŭ, urmândŭ sobornicesculuĭ canonŭ ce este aretatŭ maĭ sus şi chrisóvelorŭ domnescĭ i cărţilorŭ patriarşescĭ, cum şi obiceiuluĭ pămîntuluĭ, găsimŭ cu cale ca mănăstirea acésta a Vieroşuluĭ, după cum într'atâţia anĭ a stătutŭ mănăstire a ţĕreĭ, neînchinată, asemenea să rĕmâe şi de acum înainte, după cum sunt şi alte mănăstirĭ domnescĭ neînchinate nicăirĭ; iar hotărîrea rĕmâne a se face de către Inălţimea Ta. — 1794 Fevruarie 8.

Dositheŭ al Ungro-Vlachieĭ, Ianache Moruzi Vel Vornicŭ, Vel Logofĕtŭ Scarlatŭ. (1)

O dispoziţiune generală relativă la vinăriciulŭ mănăstirilorŭ, spre a curmà unele abusurĭ:

In 2 Iunie 1795, Alexandru Moruzi scrie mareluĭ Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus Scarlatŭ Ghica, ca să adune pe totŭ clirosulŭ bisericilorŭ domnescĭ, ecclesiarchĭ, proestoşĭ, cântăreţiĭ şi ceĭ-lalţĭ, «cărora să le facĭ sciută porunca Domnieĭ Mele, ca de acum *înainte să nu maĭ fie volnicĭ a vinde eĭ de sineşĭ mila vinăriciuluĭ, cum şi de a strînge cele-lalte deosebite milĭ*, carele cu catahrisisŭ, ce se face de către dînşiĭ, adică de a fi tăinuită câtŭ ar puté prinde mila vinăriciuluĭ, şi de a se hrăpi de uniĭ maĭ multŭ şi de alţiĭ maĭ puţinŭ, de care pricină apurure uniĭ pe alţiĭ se pîrăscŭ prin jălbĭ la Domnia Mea; ci dar câtŭ pentru mila vinăriciuluĭ spre a fi sciută şi cunoscută, atâtŭ la Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus, ce va fi după vremĭ, câtŭ şi lorŭ tuturorŭ, să se facă *cochiĭ* vechĭ, faţă fiindŭ şi eĭ, înaintea dumi-tale; iar

(1) Cod. XXVII, pag. 43 şi 41, I.

câtŭ pentru deosebite milĭ, alegêndŭ eĭ cu sfatŭ de obşte doĭ dintre dinşiĭ, ómenĭ de ispravă şi de credinţă, să se orênduiască de către dumné-ta a se stringe după obiceiulŭ ce curge, şi apoĭ tóte aceste milĭ stringêndu-se la unŭ locŭ, cu analoghie, să facĭ fóe de împărţélă de a fieşĭ-căruia parte, următorŭ fiindŭ fóeĭ ce este pecetluită de către Domnia Mea, şi acéstă fóe pe totŭ anulŭ să se pecetluiască de către Domnia Mea, hotărîndŭ şi de prisosulŭ ce va maĭ fi peste orênduita sumă: unde? cuĭ? şi câtŭ să se dea? Dreptŭ aceea, poruncimŭ ca negreşitŭ într'acestaşĭ chipŭ să se urmeze de acum inainte, iar celŭ ce va cuteză de a meşteşugi una din cele maĭ sus prindĕtóre, acela stranşnicŭ se va pedepsi de către Domnia Mea, şi cumpĕrătoriĭ acestorŭ milĭ, când vorŭ cumpĕră prin taină, séŭ de va cuteză cine-vaşĭ dintre eĭ, afară de ceĭ orênduiţĭ de către toţĭ de obşte, a strînge din cele-lalte milĭ câtuşĭ de puţinŭ, nu vorŭ avé ţinere în sémă. — 1793 Iunie 2. (1)

Cărţĭ deschise pe la toţĭ tacsildariĭ din tóte judeţele, a nu oprì nimicŭ din baniĭ mililorŭ mănăstiresci, şi unde este cu totulŭ mănăstirescŭ să nu se amestece.

Zemble Vlahscoe. Boerule alŭ Domnieĭ Mele Tacsildarule şi slujbaşŭ alŭ vinăriciuluĭ domnescŭ din sud...., vĕ facemŭ in scire că la Domnia Mea aŭ aretatŭ prin jălbĭ Egumeniĭ şi epistaţiĭ mănăstiresci, ce aŭ milă de vinăriciŭ prin chrisóve carĭ s'aŭ intăritŭ şi de către Domnia Mea, cum că în aniĭ trecuţĭ, uniĭ din slujbaşiĭ vinăriciuluĭ domnescŭ aŭ făcutŭ urmărĭ împotriva chrisóvelorŭ i a ponturilorŭ domnescĭ, din carĭ s'aŭ pricinuitŭ multe judecăţĭ şi pagube mănăstirilorŭ. Decĭ fiind-că în ponturile Domnieĭ Mele, ce vi s'aŭ datŭ, de căutatulŭ slujbeĭ, se cuprinde cu tótă desluşirea şi înţelegerea, la capulŭ 2, cum că la popórele ce sunt cu totulŭ mănăstiresci, să n'aibă vinăriceriĭ domnescĭ intru nimicŭ a face, ci numaĭ de orênduiţiĭ mănăstirilorŭ să se mĕsóre cu cotulŭ datŭ dela visteria Domnieĭ Mele şi să iea şi baniĭ deplinŭ. Iar la popórele, carĭ aŭ şi vinăricerĭ domnescĭ şi ómenĭ mănăstiresci, să âmble ómeniĭ mănăstirilorŭ împreună cu vinăriceriĭ domnescĭ, ca să scrie dimpreună după obiceiŭ, şi partea de baniĭ mănăstirilorŭ să o iea ómeniĭ mănăstirescĭ deplinŭ, făr de-a pretenderisi vinăriceriĭ domnescĭ nicĭ ḑeciuială, nicĭ cheltuială. Iată într'adinsŭ vĕ poruncimŭ printr'acésta domnésca nóstră carte osebită, ca întocmaĭ ponturile să urmaţĭ, făr de-a face ceva împotrivă. Şi la popórele ce sunt cu totulŭ mănăstiresci, să aibă ómeniĭ mănăstirescĭ a scrie, a mĕsură şi a-şĭ luà baniĭ deplinŭ. Şi spre sciinţa po-

(1) Cod. XXIX, fila 68.

pórelorŭ, carĭ şi câte sunt domnescĭ şi mănăstirescĭ, vorŭ avé ómenii mănăstirescĭ a aretă orĭ însuşĭ chrisóvele séŭ copiĭ de pe chrisóve adeverite de d-lorŭ veliţii Logofeţĭ. Atâtŭ numaĭ vĕ poruncimŭ, ca nisce slujbaşĭ domnescĭ, să grijiţĭ a nu se face de către ómenii mănăstirescĭ vre-o urmare împotrivă, spre nedreptatea şi încărcătura locuitorilorŭ: precum şi voĭ, vinăricerilorŭ domnescĭ, asemenea să vĕ feriţĭ de unele ca acestea, că nu le vomŭ suferi niciĭ decum; de care poruncimŭ şi dumné-vóstre, Ispravnicilorŭ aĭ judeţuluĭ, ca nisce dregătorĭ aĭ judeţuluĭ, să faceţĭ periorghie cu tótă luarea aminte, ca nicĭ de către ómenii mănăstirescĭ, nicĭ de către slujbaşiĭ vinăriceriuluĭ domnescŭ, să nu se facă vre-o împotrivă urmare, că veţĭ avé a rĕspunde. — 1893 Septembre 8. (1)

Rênduire de economŭ la mănăstirĭ.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Vvd. i Gospodarŭ.

Prea Sfinţia Ta, Părinte Mitropolite alŭ Ungro-Vlachieĭ, amŭ vĕḑutŭ insciinţarea ce ne facĭ şi primimŭ Domnia Mea anaforaua ce ne facĭ Prea Sfinţia Ta, insă trebue să ni se aréte şi numele ipochimenilorŭ, carĭ sunt a se orêndui, spre a se face cărţile Domnieĭ Mele pe dinşiĭ: decĭ pentru ceĭ de peste Oltŭ, ajungéndu-te Prea Sfinţia Ta şi cu părintele Episcopŭ Rimniculuĭ, de a se alege câte unŭ iconomŭ şi câte unŭ schevofilaca, prin sciinţa şi a egumenilorŭ numitelorŭ mănăstirĭ, să avemŭ în scrisŭ aretare prin anafora, ca să li se dea domnescile nóstre cărţĭ. — 1794 Februarie 14.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălţate Dómne.

Vĕḑéndŭ pe Inălţimea Ta cu totulŭ rivnitorŭ pentru întărirea şi paza privileghiurilorŭ atâtŭ politicescĭ, câtŭ şi bisericescĭ ale acesteĭ creştinescĭ ţĕrĭ, apururea cu toţĭ de obşte suntemŭ rugătorĭ către milostivulŭ Dumneḑeŭ pentru îndelungarea anilorŭ Măriei Tale intru prea înălţatulŭ scaunŭ alŭ stăpâniret, fiindŭ bine nădĕjduiţĭ că în fericitele ḑile ale Măriei Tale, tóte îşĭ vorŭ luă ca din începutŭ înfiinţarea lorŭ, pentru care şi îndrăznindŭ mĕ rogŭ Măriei Tale a face la tóte cele bune o epochi, şi acum de acéstă dată, fiind-că în chrisovulŭ ce amŭ aretatŭ Măriei Tale (anafora nădĕjduescŭ şi întărirea) se cuprinde ca fieşte-care mănăstire, după egumenŭ, să aibă şi unŭ iconomŭ pentru chivernisirea trebilorŭ de afară şi unŭ schevofilaca

(1) Cod. XXIII, fila 139.

pentru paza și păstrarea lucrurilorŭ celorŭ din năuntru, care să fie neschimbațĭ în tótă viața lorŭ; să bine voescĭ, Măria Ta, de a se face câte două luminate cărțĭ pentru aceste mănăstirĭ, ce anume se arétă maĭ jos, cu care să se pue în lucrare hotărîrea chrisóvelorŭ domnescĭ cu orênduire de iconomŭ și schevofilaca; și aniĭ Măriei Tale rogŭ ca să fie dela Dumnedeŭ mulțĭ și cu fericire. — 1794 Februarie 13. (1)

A Inălțimeĭ Tale către Dumnedeŭ fierbinte rugătorŭ și smeritŭ părinte sufletescŭ

Dositheŭ alŭ Ungro-Vlachieĭ.

Mănăstirea Tismana sud Gorjŭ,
Mănăstirea Cozia,
Mănăstirea Bistrița } sud. Vâlcea,
Mănăstirea Hurezŭ
Mănăstirea Câmpulŭ Lungŭ sud Muscelŭ.

*

Nu numaĭ spre Biserica Ardelénă este Al. Moruzi bine-voitorŭ, dar acea bună-voință o arétă și către mănăstirea Răchitósa din Moldova.

Iŏ Alexandru Cost. Muruzi Vvd. i gospod. Zembli Vlahscoe.

Fiind-că cu alŭ doilea însciințare ce facŭ Domniiĭ Mele Ispravniciĭ dela 20 ale luniĭ acestia, ne-aŭ datŭ pliroforie cum că și împrejurașiĭ, carĭ avea călcatŭ loculŭ acesta, aŭ mărturisitŭ că este dreptŭ alŭ mănăstiriĭ și nu aŭ nicĭ o apelație; dămŭ domnésca nóstră întărire mănăstireĭ, ca să stăpânéscă cu pace, după alegerea ce s'a făcutŭ la fața loculuĭ. — 1795 Martie 27.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălțate Dómne,

După jalba ce aŭ datŭ Măriei Tale cuviosulŭ Gherasimŭ egumenulŭ mănăstireĭ Răchitósa din ceea parte, din Moldova, pentru unŭ codru de pămîntŭ alŭ acesteĭ mănăstirĭ, ce este la Oltenĭ din cóce, într'acestŭ județŭ, că s'ar fi împresuratŭ de veciniĭ răzașĭ și se stăpânesce fără nicĭ unŭ temeiŭ, în dosulŭ căria jălbĭ ni se poruncesce de către Inălțimea Ta ca să facemŭ cercetare cu de-améruntulŭ, atâtŭ înaintea nóstră, prin judecată, fată cu aceĭ împrejurașĭ, cum și la fața loculuĭ, de va fi trebuință, să orênduimŭ

(1) Cod. XXVII, fila 23.

boernaşĭ alegĕtorĭ, şi după cercetarea ce vomŭ face, de va fi călcată moşia mănăstireĭ de veciniĭ împrejuraşĭ, să îndreptămŭ: séŭ neodihnindu-se vre-o parte, să-ĭ sorocimŭ la luminatŭ Divanulŭ Măriel Tale, cu însciinţare în scrisŭ de tótă curgerea pricinii; următorĭ fiindŭ luminateĭ porunceĭ, maĭ întâĭ înaintea nóstră cercetândŭ pricina şi neputêndu-se descoperi adevĕrulŭ, amŭ orênduitŭ şi la faţa loculuĭ doĭ boerinaşĭ pămintenĭ, unde făcêndŭ cercetare cu scumpĕtate, faţă cu împrejuraşiĭ, s'aŭ descoperitŭ prin mărturiĭ că din moşia mănăstireĭ două pogóne şi jumĕtate, prăjinĭ patru vie lucrătóre, unŭ pogonŭ păragină şi şése pogóne şi jumĕtate locŭ sterpŭ, după cum ne arétă pe anume în alegerea orênduiţilorŭ boerinaşĭ de cine se stăpânescŭ; după care cercetare şi alegere ce s'aŭ făcutŭ, nu lipsimŭ a însciinţa Măriel Tale, iar aniĭ Măriel Tale mulţĭ şi fericiţĭ. — 1794 Noemvrie 19. (1)

Aĭ Măriel Tale
plecate slugĭ
Petrache Paharniculŭ.

In genere Al. Moruzi, care ţinea de aprópe administraţiunea bisericeĭ, este unulŭ din Domniĭ, carĭ o spuserăm aŭ miluitŭ maĭ multe bisericĭ şi pre bisericanĭ, fie clericĭ, fie mirenĭ.

Dămŭ la vale locŭ uneĭ nóue culegerĭ de acte şi chrisóve relative la diverse afacerĭ mănăstirescĭ, la milĭ şi privilegiĭ acordate Mitropolieĭ, Episcopiilorŭ şi la diverse mănăstirĭ şi bisericĭ din ţéră, ba şi la persóne ţinêndŭ de biserică.

Singure treĭ mănăstirĭ fură *nemulţămite* de Al. Moruzi, căcĭ elŭ consacră veniturile lorŭ la spitalulŭ dela Dudescĭ.

Pitacurĭ din 22 Octobre 1795 către mănăstirea C.-Lungŭ, Cozia şi Tismana, trămise cu deosebiţĭ mumbaşirĭ.

Domnitorulŭ amintesce că ctitoriĭ lorŭ nu le-aŭ ziditŭ numaĭ pentru podóbă, ci şi pentru folosulŭ sufletescŭ şi pentru pomenirea lorŭ, înzestrându-le cu milĭ din veniturile domnescĭ: «nu s'aŭ legatŭ, niceĭ s'aŭ închinatŭ nicăirĭ, ci le-aŭ lăsatŭ slobode ale ţereĭ, ca să aibă adică ţéra unŭ folosŭ şi ajutorŭ pricinuitorŭ bineluĭ de obşte.» Pentru aceea, Domnitorulŭ, vrêndŭ a cunósce întâĭ starea fiesce-căruia, orênduesce pre . . . dându-ĭ volnicie ca împreună cu . . . să mérgă la numita mănăstire, «unde poruncimŭ Domnia Mea cu-

(1) Cod. XXVIII, fila 58.

vioșieĭ tale Egumene, să aibĭ a paradosì și a aretà la orénduițiĭ boerĭ tóte ale mănăstireĭ, pâuă la orĭ-ce, precum se vorŭ cere, la care nu numaĭ să nu te îndrăsnescĭ a sfeterisì cevașĭ și a aretà lipsurĭ, orĭ din lucrurĭ, orĭ din veniturĭ, ci încă, ca unulŭ ce te aflĭ Egumenŭ de atâția anĭ, hrănindu-te și chivernisindu-te dela acéstă sf. casă, să arețĭ în adevĕrŭ cu îndestulare, cu întregime și cu sporŭ lucrurile și veniturile mănăstirescĭ, ca să se cunóscă buna economie, dându-țĭ și socotéla de tóte până acum.» Domnitorulŭ ordónă boerilorŭ rênduițĭ să facă catagrafie de tóte moșiile, viile, țiganiĭ, vitele și orĭ-ce acareturĭ, milele domnescĭ și orĭ-ce veniturĭ are mănăstirea, cum și scrisorile, chrisóvele și orĭ-ce sineturĭ, sf. vase, scule, vestminte, lucrurĭ mișcătóre și nemișcătóre. «Asemenea să luațĭ în scrisŭ veniturile anuluĭ acestuia, prin cercetare bună, cu tótă scumpĕtatea, cum și cheltuelele cele drepte și cu cale», aretândŭ și obligațiunea ce are mănăstirea de a da vre-o sumă pe anŭ, și să facă și socotéla Egumenuluĭ de când nu va fi fostŭ încheiată până acum: să înscrie pe toțĭ călugăriĭ și ómeniĭ de slujbă, fie-care la epistasia unde este, «cum și cuprinderea ctitoricesculuĭ chrisovŭ: ce rânduială face pentru ómeniĭ mănăstirescĭ? și după ce vețĭ sfirși acestea tóte, să lăsațĭ și din bucate și din veniturile mănăstirescĭ hrana Egumenuluĭ și a ómenilorŭ mănăstireĭ, pe vreme de două lunĭ, iar cele-lalte tóte să le punețĭ sub pecete, dimpreună cu lucrurile i sineturile mănăstirescĭ, și până în două-ḑecĭ de ḑile să vĕ aflațĭ cu acéstă catagrafie și cu socotéla Egumenuluĭ aicĭ la Domnia Mea. — 1795 Octombre 22. (1)

Iată un simplu *„logofețelŭ“* dela Mitropolie miluitŭ și scutitŭ.

Zemle Vlahscoe. Fiind-că Gavrilŭ logofețelulŭ dela Sfânta Mitropolie are privilegiŭ, prin cărțĭ domnescĭ, atâtŭ dela ceĭ-lalțĭ trecuțĭ frațĭ Domnĭ de maĭ nainte: Alexandru Ipsilante Voevodŭ, Nicolae Vodă Caragea, câtŭ și dela Domnia Sa fratele Mihaiŭ Vodă Suțulŭ, dintru amêndouĕ domniile, precum din cartea Domnieĭ Sale, ot. lét. 1792 Febr. 17 ne-amŭ adeveritŭ, a scuti drepte bucatele luĭ de dijmăritŭ, de vinăriciŭ i o pivniță aicĭ în Bucurescĭ, scutită de fumăritŭ,de căminăritŭ i de alte angariĭ, ce sunt pe pivnițe, cum și liude unulŭ fără de pricină, cu pecetluitŭ dela visteria Domnieĭ Mele; ne-amŭ milostivitŭ și Domnia Mea de amŭ înnoitŭ privelegiulŭ ce aŭ avutŭ, ca să i se păzéscă nestrămutatŭ, întocmaĭ după cum se cuprinde maĭ sus; pentru care poruncimŭ Domnia Mea domnieĭ-tale Vel Agă, i Vel căpitanŭ za dorobanțĭ și dumné-vóstre Ispravnicilorŭ de județŭ, întocmaĭ să fițĭ următorĭ, a nu face nimicŭ, nicĭ unŭ felŭ de supĕrare, că așia este

(1) Cod. XXIX, fila 126. verso.

porunca Domnieĭ Mele, însă pivniţă dréptă şi bucate drepte ale luĭ. — 1793 Augustŭ 27.

Asemenea cărţĭ s'aŭ făcutŭ şi la logofeţeiĭ anume următorĭ: Nica Nicolae cântăreţulŭ, Mihalache cântăreţulŭ. Stanciuluĭ tipografulŭ, încă i s'a datŭ carte, însă fără de scutelnicŭ şi fără de pivniţă. (2)

*

Cătră hrisovulŭ ce amŭ datŭ aiurea, probândŭ tolerantismulŭ Domnilorŭ românĭ şi alŭ luĭ Al. Moruzi în deosebĭ, maĭ aducemŭ aci actulŭ următorŭ:

Cartea bisericeĭ săsescĭ din Bucurescĭ, de liude 6 scutiţĭ şi 30 bolovanĭ sare.

Zemble Vlahscoe. Fiind-că bisericeĭ săsescĭ de aicĭ, din oraşulŭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ, care este sub *protecţia* Scaunuluĭ Domnieĭ Mele şi pe Domnulŭ ţereĭ cunósce de protectorŭ şi sprijinitorŭ, amŭ bine-voitŭ Domnia Mea, după smeritele şi plecatele închinăciunĭ de rugăciune, ce aŭ făcutŭ Domnieĭ Mele Iónŭ Claconorŭ preotulŭ, şi amŭ miluit-o acéstă biserică, deosebitŭ cu 6 liude străinĭ scutiţĭ aduşĭ din străinĕtate, i cu 30 bolovanĭ de sare dela ocnele domnescĭ pe anŭ, ca cu acéstă milă ajutându-se la trebuinţele bisericeĭ să facă rugăciunĭ către milostivulŭ Dumnedeŭ, neîncetatŭ, întru slujbele lorŭ, pentru bună starea Domnieĭ Mele şi pentru îndestularea şi fericirea acesteĭ pravoslavnice ţĕrĭ creştinescĭ, întru care se adăpostesce; amŭ datŭ acéstă domnéscа nóstră carte numituluĭ preotŭ, ca să-şĭ găséscă 6 ómenĭ străinĭ, cărora făcêndu-li-se cercetare, după orênduiala visterieĭ, de către Ispravniciĭ judeţelorŭ, séŭ de către d-lorŭ Zapciiĭ politieĭ, şi dându-li-se adeverinţe, să li se dea dela visteria Domnieĭ Mele, pe numele şi chipulŭ lorŭ, pecetluiturĭ, ca să fie nedajnicĭ: aşişderea să iea şi câte 30 bolovanĭ de sare pe anŭ dela ocne. — 1793 Octombrie 29. (3)

Ajutóre la mănăstirĭ de peste hotarŭ. Publică-vomŭ la vale şi o serie mare de acte, cuprindêndŭ miluirĭ şi ajutóre la bisericĭ de peste Dunăre.

*

(1) Cod. XXVI, pag. 193.
(2) Cod. XXIII, fila 167.

Iacă seria de documente, maĭ sus indicate, relative la miluirea de Al. Moruzi de bisericĭ şi mănăstirĭ pămîntene:

Chrisovulŭ Sfinteĭ Mitropoliĭ de milele ce are.

Două lucrurĭ minunate sunt celea ce încoronéză şi împodobescŭ bunătăţile Domnilorŭ şi ale oblăduitorilorŭ, amêndouĕ vrednice de laudă şi de mărire, adică: marea cuviinţă şi buna credinţă, din care cea d'întâĭ se silesce către ocârmuirea cea politicéscă, iar cea de a doua se ostenesce către trebuinţele bisericescĭ: însă osebirea uneia de către alta, cu atâta este maĭ de folosŭ, cu câtŭ pentru marea cuviinţă, ca de unŭ lucru lumescŭ, ḑice Mântuitorulŭ, «te grijescĭ, spre multe te silescĭ», iar pentru buna credinţă ḑice «ci unŭ lucru trebuesce». La acestŭ lucru trebuinciosŭ uitântându-se Domniĭ înţelepţĭ ca la unŭ îndreptătorŭ de povaţă, şi ocârmuirea politieĭ prea lesne şi cu orénduială bună o sĕvérşescŭ, câştigându-şĭ lauda, care o ḑice Sirahŭ: «*Domnia înţeleptuluĭ va fi cu orénduială, de vreme ce începerea înţelepciuniĭ este frica Domnuluĭ.*» Acéstă dară purtare de grijă a trebuinţelorŭ bisericescĭ, măcar că aŭ datorie netăgăduită pravoslavniciĭ Domnĭ a o aretă din destulŭ, la tóte dumneḑeescĭ lăcaşurĭ, ce se află în oblăduirea lorŭ, dar maĭ cu de adinsulŭ li se cuvine a o împlinì către Maica cea de obşte a bisericilorŭ, ce sunt întru acea eparchie care stăpânescŭ, pe care maĭ alesŭ ca către o împărţitóre a darurilorŭ bisericescĭ cinstindu-o şi folosindu-o Domniĭ cu celea trebuinciόse, nu numaĭ laudă îşĭ câştigă, ce şi partea cea bună-şĭ alegŭ, care nu se va luà dela dînşiĭ, împlinindŭ aceea ce ḑice apostolesculŭ cuvîntŭ: «*de amŭ semĕnatŭ noĭ vouĕ celea duhovnicescĭ, aŭ mare lucru este de vomŭ secerà dela voĭ celea trupescĭ?*» Şi fiind-că acéstă sfântă şi dumneḑeéscă Mitropolie a Ungro-Vlachieĭ, şi în vremĭ turburate este cea d'întâĭ ce pătimesce furiile rĕsvrătirilorŭ şi valurile primejdiilorŭ; în vremĭ de linişte, iaste iarăşĭ cea d'întâĭ la care toţĭ ceĭ ce se află în necazurĭ şi în lipsă şi în nevoĭ năzuescŭ şi alérgă, ca la o maică a tuturorŭ fiilorŭ de obşte, şi-şĭ află repausulŭ şi mângâerea, maĭ vîrtosŭ pentru aceea ḑicemŭ, că orĭ-ce mile şi ajutorurĭ domnescĭ s'arŭ face acesteĭ sfinte case, îĭ sunt cuviinciόse şi cu cuvîntŭ vrednicŭ. Pentru care şi nouĕ, de vreme ce din pronia cea dumneḑeéscă ni s'aŭ hărăzitŭ domnia acesteĭ pravoslavnice ţĕrĭ, şi înşi-ne cunoscêndŭ datoria cea netăgăduită, care avemŭ către sfânta Mitropolie a ţĕreĭ, ca către o semĕnătoare de celea duhovnicescĭ şi isvorŭ aducĕtorŭ de darurile bisericescĭ, din care se adapă tóte pravoslavnicile bisericĭ de prin ţéră; — de aceea amŭ bine-voitŭ Domnia Mea a înnoi milele ce le-aŭ

avutŭ sfânta Mitropolie și maĭ înainte cu privilegiurĭ domnescĭ, ce aŭ fostŭ întăritŭ și cu privilegiurile celuĭ maĭ din urmă, selefuluĭ și frateluĭ nostru Domnŭ Michailŭ Suțulŭ Voivodŭ, care le-amŭ vĕḑutŭ și Domnia Mea, cuprinḑĕtóre pentru aceste milĭ, adecă liude 80 de scutelnicĭ, după scrisorĭ și carte, să fie în pace și nesupĕrațĭ de dăjdiile și orênduelile ce vorŭ eși în țéră obișnuitŭ și neobișnuitŭ, și a fi numaĭ pentru tréba și ajutorulŭ sfinteĭ Mitropoliĭ; totŭ vinăriciulŭ dela toțĭ ceĭ ce vorŭ avé viĭ pe moșiile ce le are sfânta Mitropolie la Balta, în județulŭ Vlăsciĭ, ce se numescŭ Tutóia i Cur-sus, din tóte viile ce sunt până acuma și câte se vorŭ maĭ face de acum înainte, să ieae la vadră câte cincĭ banĭ deplinŭ și părpărulŭ; i la vremea oieırituluĭ să scutéscă de oieritŭ oĭ două miĭ; și tóte bucatele sfinteĭ Mitropoliĭ să fie scutite, cum și viile de pogonăritŭ, și vitele și caiĭ de văcăritŭ, (când se va întîmplà) și de calulŭ domnescŭ, ce daŭ alte sfinte mănăstirĭ, sfânta Mitropolie să aibă pace; i cincĭ cărciume ale sfinteĭ Mitropoliĭ, de aicĭ din Bucurescĭ, să fie scutite de fumăritŭ și căminăritŭ, de vamă domnéscă i agiască și de ortulŭ vătășescŭ; i tal. 300 să ieae dela dumné-luĭ Vel. Vameșŭ din baniĭ vămeĭ, pe totŭ anulŭ, pentru Balta ce este pe moșia sfinteĭ Mitropoliĭ, i două sute bolovanĭ marĭ de sare dela ocna Telega; și dela ceĭ ce vorŭ fi avêndŭ viĭ pe moșia sfinteĭ Mitropoliĭ din Bucurescĭ și dela Tĕrgoviște, să ieae otaștină după obiceiŭ, din două-ḑecĭ vedre o vadră, însă vinulŭ, iar nu baniĭ, i din délulŭ Aninósa, din câtŭ ține hotarulŭ aceluĭ délŭ alŭ satuluĭ Aninósa, din câte viĭ vorŭ fi, să ieae vinăriciŭ, câte doĭ banĭ de vadră și părpărulŭ, pe unde aŭ luatŭ și maĭ înainte, i dela ceĭ ce vorŭ fi avêndŭ viĭ pe moșia sfinteĭ Mitropoliĭ, ce se numesce Orevița, cu hotarele Bolbosaniĭ și Gogoșiĭ, din sud Mehedințĭ, cuprinsulŭ acesteĭ moșiĭ, să ieae sfânta Mitropolie vinăriciulŭ din câte viĭ sunt până acum și din câte se vorŭ maĭ face de acum înainte, la vadră câte cincĭ banĭ deplinŭ cu părpărulŭ; așișderea și pentru treĭ scaune de carne, aicĭ în Bucurescĭ, cuprinde ca să fie scutite și apĕrate de ierbăritŭ, de fumăritŭ, de vamă și de alte angariĭ ce daŭ alte scaune, de a fi pentru trebuința ómenilorŭ acesteĭ sfinte case; asemenea și pentru unŭ scaunŭ de carne, ce este pe moșia sfinteĭ Mitropoliĭ din délulŭ Soloiascăĭ sud Saacŭ, de a fi apĕratŭ și nebântuitŭ de către vinăricerĭ i alțĭ slujbașĭ, și să ieae venitulŭ, câtŭ s'arŭ agonisi, omulŭ ce va fi orênduitŭ dela sfânta Mitropolie, după cum aŭ luatŭ și până acum; și pe lângă acestea, fiind-că sfânta Mitropolie este însărcinată cu trebuințele maĭ grele și ajutorŭ fiindu-ĭ cuviinciosŭ a-lŭ avé, cu deosebire de vreme că și Prea Sfințitulŭ și de Dumneḑeŭ alesulŭ Mitropolitŭ Chirŭ Filaretŭ împreună cu Noĭ grijesce și se străduesce pentru celea de obște sufletescĭ, amŭ bine-voitŭ Domnia Mea de amŭ maĭ adausŭ, peste liudele ce maĭ sus

arétă, încă liude 20, străinĭ fără pricină, să fie scutelnicĭ, ca să aibă și pe aceștia scutițĭ și apĕrațĭ de tóte dăjdiile și orénduielele țĕreĭ, câte esŭ pe locuitorĭ de obște; cărora poruncimŭ să li se deae și acestora la mânĭ pecetluiturĭ pe numele și chipulŭ lorŭ, spre a fi sciuțĭ și cunoscuțĭ de scutițĭ aĭ caseĭ sfinteĭ Mitropoliĭ; și deosebitŭ să maĭ fie încă alte cincĭ cârciume aicĭ în Bucurescĭ, scutite și apĕrate ca și celea ce maĭ sus arétă că le-aŭ avutŭ maĭ înainte. Dreptŭ aceea, rugămŭ și pre frațiĭ noștri, ce în urmă vorŭ fi Domnĭ, să bine-voiască a înnoi și a întări aceste milĭ, ca și ale Domniilorŭ Sale în urmă să fie păzite. Și amŭ întăritŭ chrisovulŭ acesta, cu însăși credința Domniiĭ Mele, Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voivodŭ, și cu credința prea iubițilorŭ Domniiĭ Mele fiĭ, Constantinŭ Vvd., Dumitrașco Vvd., Nicolae Vvd. și cu totŭ sfatulŭ dumné-lorŭ cinstițilorŭ și credincioșĭ velițilorŭ boerĭ aĭ Divanuluĭ Domniiĭ Mele: Nicolae Brâncovénu Vel Vist., Dumitrașco Racoviță Vel Banŭ, Ienache Văcărescu Vel Spăt., Ianache Moruzi Vel Vorn. de Téra-de-sus, Manolache Brâncovénu Vel Vorn. de Téra-de-jos, Manolache Crețulescu Vel Vorn., Nicolae Filipescu Vel Vorn., Costache Ghica Vel. Log. de Téra-de-sus, Scarlatŭ Ghica Vel Log. de Téra-de-jos, Nicolae Hangerlăŭ Vel. Hatmanŭ, Isaacŭ Raletŭ Vel Clucerŭ, Racoviță Vel Paharn., Iordache Palada Vel Stoln. și Ispravnicŭ Costache Ghica Vel Log. de Téra-de-sus. Și s'aŭ scrisŭ chrisovulŭ acesta în anulŭ d'întâĭ alŭ domnieĭ Domnieĭ Mele, aici în scaunulŭ orașuluĭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ, în anulŭ dela mântuirea lumiĭ 1793, în luna luĭ Iunie 10. (1)

Chrisovulŭ bisericeĭ a 40 de mucenicĭ, metohulŭ sfinteĭ Mitropoliĭ.

Fiind-că sfânta biserică de aicĭ din orașulŭ Domniĭ Mele Bucurescĭ, unde se prăznuesce hramulŭ sfințilorŭ patru-ḑecĭ de mucenicĭ, care este metohŭ alŭ sfinteĭ Mitropoliĭ, aŭ avutŭ privilegiurĭ domnescĭ, ca singură să aibă *a ține fabrică întru care să lucreze lumînărĭ de céră albă în toțĭ Bucurescĭĭ, ca una ce ctitoriĭ acesteĭ bisericĭ cu osîrdie și cu chieltuială s'aŭ silitŭ de s'aŭ începutŭ acestŭ meșteșugŭ aicĭ în țéră,* atâtŭ spre podóba sfintelorŭ bisericĭ, câtŭ și spre trebuința altorŭ obraze, și atâtŭ pentru că acestŭ lucru este pricinuitoriŭ de podóbă, a dobândi țéra de meșteșugulŭ acesta, câtŭ și pentru că se află acéstă biserică între cele-lalte isterisită de celŭ maĭ puținŭ acaretŭ, neavêndŭ nicĭ moșiĭ, nicĭ viĭ, nicĭ țiganĭ, séŭ altŭ câtŭ de micŭ ajutorŭ cum altele, amŭ bine-voitŭ și Domnia Mea, și prin acestŭ cinstitŭ chrisovulŭ alŭ Domnieĭ Mele, intărimŭ privilegiulŭ acesteĭ fabrice, ca să aibă tot-deauna numaĭ metohulŭ sfinteĭ Mitropoliĭ a

(1) Cod. XXVI, pag. 72.

pune in faptă acestŭ meşteşugŭ, şi a se vinde luminărĭ de céră albă numaĭ la fabrica acésta, nebântuită şi nesupĕrată de cumpĕrătoriĭ venituluĭ luminăriĭ de ceară roşie şi diafendipsită, spre a nu lucrà séŭ a vinde alţiĭ luminărĭ de ceară albă; la care acéstă chierhané să fie şi doĭ meşterĭ, ce vorŭ fi lucrătoriĭ acestuĭ meşteşugŭ, în pace şi nesupĕraţĭ de orĭ-ce dărĭ şi orênduelĭ arŭ eşi pe ţéră; cum şi prăvălia acésta a fabriceĭ, să fie apĕrată de orênduelele ce sunt prin alte prăvăliĭ; şi poruncimŭ Domnia Mea şi domnieĭ-tale Vel Agă să ingrijescĭ la acésta, a nu îngădui pe alţiĭ să vîndă luminărĭ de ceară albă; şi iară să aibă a ţiné acest mitohŭ douĕ scaune de carne, aicĭ în Bucurescĭ, scutite şi apĕrate de ierbăritŭ, de fumăritŭ, de vamă şi de alte angariĭ, ce daŭ alte scaune: aşişderea să ţie şi liude douĕ-ḑecĭ, scutiţĭ de tóte dăjdiile şi orênduelele, ce vorŭ eşi pre ceĭ-lalţĭ locuitorĭ de obşte, a fi pentru tréba şi ajutorulŭ acesteĭ sfinte case, fiind-că acestea mile aŭ avutŭ metohulŭ şi cu privelegiurile celuĭ maĭ din urmă selefuluĭ şi frateluĭ nostru Domnŭ Michaiŭ Suţulŭ Voevodŭ, ce s'aŭ vĕḑutŭ şi de Domnia Mea, încă de când era sub ocrotéla Pré Sfinţieĭ Sale, fiindŭ Episcopŭ Rîmniculuĭ, şi după ce aŭ luatŭ ocârmuirea acesteĭ eparchiĭ, dândŭ casele Măgurénuluĭ Episcopilorŭ celorŭ după vremĭ aĭ Rîmniculuĭ, a rĕmasŭ acéstă biserică a fi metohŭ alŭ sfinteĭ Mitropoliĭ, fiind-că maĭ tóte câte se vĕdŭ lucrate sunt făcute cu cheltuiala Sfinţieĭ Sale, şi pentru aceea i se cade a avé ajutorŭ şi milă maĭ de prisosŭ, maĭ vîrtosŭ că niciĭ are alte acareturĭ, viĭ, moşiĭ séŭ altele, precum arĕtămŭ maĭ sus, şi fiind-că în totŭ oraşulŭ acesteĭ politiĭ numaĭ acéstă biserică este cu hramulŭ sfinţilorŭ patru-ḑecĭ de mucenicĭ; decĭ i-amŭ maĭ adausŭ şi dela Domnia Mea milă, ca să maĭ ţie liude 40, străinĭ, fără pricină, să-ĭ fie scutelnicĭ peste ceea ce aŭ avutŭ maĭ nainte, iarăşĭ scutiţĭ şi apĕraţĭ, ca să fie totŭ pentru posluşania caseĭ numituluĭ metohŭ; i vinăriciŭ din Valea Meilorŭ i a Negovanilorŭ, i Valea Largă, i Serbeni, i Valea Petreĭ, i Dilicelu sud Saacŭ, câte unŭ banŭ de vadră, unde are şi mănăstirea Căldăruşanĭ vinăriciŭ. Rugămŭ dară şi pe fraţiĭ noştri din urmă ce vorŭ fi Domnĭ să bine-voiască a înnoi şi a intări acestea milĭ, ca şi ale Domniilorŭ Sale în urmă să fie păzite. Şi amŭ intăritŭ chrisovulŭ acesta cu însăşĭ credinţa DomnieĭMele, Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ, şi cu credinţa prea iubiţilorŭ Domniiĭ Mele fiĭ, Constantinŭ Voevodŭ, Dumitraşco Voevodŭ, Nicolae Voevodŭ, şi cu totŭ sfatulŭ dumné-lorŭ, cinstiţilorŭ şi credincioşĭ veliţilorŭ boerĭ aĭ Divanuluĭ Domniĭ Mele: Nicolae Brâncovénu Vel Vist., Dumitraşcu Racoviţă Vel Banŭ, Ienache Văcărescu Vel Spăt., Ienache Moruzi Vel Vornicŭ de Ţéra-de-sus, Manolache Brâncovénu Vel Vornicŭ de Ţéra-de-jos, Manolache Creţulescu Vel Vornicŭ, Nicolae Filipescu Vel Vornicŭ, Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus, Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-jos, Nicolae Han-

gerlăŭ Vel Hatmanŭ, Isacŭ Raletŭ Vel Clucerŭ și Ispravnicŭ, Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus. Şi s'aŭ scrisŭ chrisovulŭ acesta la anulŭ întâĭ, a domnieĭ Domniiĭ Mele, aicĭ în scaunulŭ orașuluĭ Domniiĭ Mele, Bucurescĭ, în anulŭ dela mântuirea lumiĭ 1793, în luna luĭ Iunie 10. (1)

Iŭ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ.

Prea Sfinția Ta Părinte Mitropolite alŭ Ungro-Vlachieĭ Chirŭ Dositeiŭ, i dumné-ta biv. Vel Bane Dumitrache Ghica, i domné-luĭ Vel Banŭ Racoviță, i dumné-ta Vel Spătarŭ Văcărescule, i dumné-ta Vel Vornice Moruzi, i dumné-ta Vel Vornice Manolache Brâncovene, vețĭ vedé acéstă jalbă, ce ne-aŭ datŭ dumné-luĭ Vorniculŭ Balșŭ, pentru care poruncimŭ Domnia Mea, că adunându-vĕ la unŭ locŭ, să vedețĭ maĭ întâĭ cartea de afieromă ce șarturĭ are? așișderea să vedețĭ și coprinderea chrisovuluĭ domnescŭ de întărire; să cercetațĭ apoĭ ce strămutare? ce s'aŭ făcutŭ șarturile acesteĭ afierome? unde vețĭ proscalisì și pre Prea Sfinția Sa Părintele proin Mitropolitŭ alŭ Ungro-Vlachieĭ Chirŭ Filaretŭ la acéstă adunare, ca să întrebațĭ pre Prea Sfinția Sa, în ce chipŭ s'aŭ făcutŭ strămutarea și pentru ce nu s'aŭ păzitŭ, și să socotițĭ mijloculŭ îndreptăriĭ pricíniĭ aceștia, spre a face sinvivasmosulŭ celŭ cuviinciosŭ de învoirea și mulțămirea părțilorŭ, de care vețĭ arètà și Domniiĭ Mele în scrisŭ, când prin mijlocirea dumné-vóstre nu se va puté face sinvivasmosulŭ acela ce va fi cuviinciosŭ, pentru care orênduimŭ pre vătavu de aprodĭ, de a însciințà porunca Domnieĭ Mele fiteșĭ-căruia, spre adunarea la unŭ locŭ, de a-șĭ căutà pricina acésta. —1793 Noembrie 18. (2)

Vel Logofĕtŭ.

Iŭ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ.

Intărimŭ și Domnia Mea anaforaua Prea Sfințieĭ Sale Părinteluĭ Mitrotropolitŭ alŭ Ungro-Vlachieĭ și a dumné-lorŭ Velițilorŭ boerĭ. *Contrasemnatŭ Vel Logofĕtŭ.* 1793 Noembre.

L. S.

(1) Cod. XXVI, pag. 73.
(2) Cod. XXV, fila 122.

Prea Inălţate Dómne,

Acesteĭ luminate porunci a Măriei Tale întocmaĭ fiindŭ următorĭ, ne-amŭ adunatŭ cu toţiĭ la unŭ locŭ, unde fiindŭ faţă atâtŭ Prea Sfinţia Sa Părintele proin Mitropolitulŭ alŭ Ungro-Vlachieĭ Chirŭ Filaretŭ, cum şi dumné-luĭ biv. Vel Vorniculŭ Teodorache Balşŭ, amŭ cetitŭ atâtŭ cartea, ot lét. 1775 Augustŭ, prin care aŭ afierositŭ dumné-luĭ Vorniculŭ Balşŭ casele acestea, cu biserica împreună, la sfânta Mitropolie, cum şi domnesculŭ chrisovŭ alŭ Măriei Sale Alexandru Vodă Ipsilante, ot lét. 1776 Maiŭ, de întărirea acesteĭ afierome, şi din coprinderea lorŭ vědumŭ că şarturile cu carĭ aŭ datŭ casele şi biserica la sfânta Mitropolie sunt acestea, adecă: din talerĭ 8000, ce scrie dumné-luĭ Vorniculŭ la afieroticonŭ alŭ domnieĭ-sale că face preţulŭ caselorŭ, atuncĭ aŭ primitŭ dumné-luĭ dela rěposatulŭ Părintele Mitropolitulŭ Gregorie numaĭ talerĭ 6250, iară ceĭ-lalţĭ banĭ i-aŭ lăsatŭ dumné-luĭ sfinteĭ Mitropoliĭ, pentru două pricinĭ, una că sfânta biserică, ce este împotriva caselorŭ, peste podŭ, zidită din temelie de rěposatulŭ Spătarŭ Pârvulŭ Cantacuzino, soţulŭ domnieĭ-sale, pentru ca să nu rěmâe în vremĭ isterisită de preoţĭ, de dascălĭ şi de alte trebuinciόse, aŭ afierosit-o dumné-luĭ la sfânta Mitropolie, împreună şi cu orĭ-ce lucrurĭ aŭ fostŭ ale bisericeĭ, carĭ în deosebită fóie se cuprindŭ, şi alta, că casele acestea le-aŭ datŭ dumné-luĭ la sfânta Mitropolie numaĭ întru acestŭ preţŭ maĭ multŭ pentru sufletesculŭ folosŭ, căcĭ şi în vremea de iarnă şi zlotósă aflându-se Prea Sfinţia Sa Părintele Mitropolitŭ cu şederea sus la Mitropolie, şi fiindŭ cu mare discolie atâtŭ Prea Sfinţieĭ Sale, cum şi celorŭ ce avea a merge şi a veni cu trebĭ la Prea Sfinţia Sa, aŭ afierositŭ dumné-luĭ casele acestea împreună cu biserica la sfânta Mitropolie, cu acestŭ aşezămîntŭ, că într'acelŭ felŭ de vremĭ să fie şederea Prea Sfinţieĭ Sale şi acelorŭ din urmă Prea Sfinţiilorŭ Sale Părinţiĭ Mitropoliţĭ într'aceste case, avêndŭ biserica şi casele acestea metohŭ alŭ sfinteĭ Mitropoliĭ, şi să fie Prea Sfinţia Sa datorŭ ca apururea şi în tótă vremea să grijască pentru sfânta biserică a nu fi lipsită de preoţĭ, de cântăreţĭ şi de tóte cele trebuinciόse: maĭ cuprindêndu-se la chrisovulŭ Măriiĭ Sale Alexandru Vodă de întărirea ce face acesteĭ afierome, să nu fie volnicŭ altŭ cine-vaşĭ, orĭ-cine ar fi, ca să strămute şi să înstrăineze acéstă afierosélă, care acestea, dice dumné-luĭ Vorniculŭ Balşŭ că nicĭ unele nu se urmézá, nicĭ întâĭ casele le vede acum de metohŭ alŭ Mitropolieĭ, ci metohŭ alŭ Episcopieĭ Rîmniculuĭ, cum şi biserica o vede rěmasă la próstă stare, adecă învelitórea stricată de plóie pretutindenea, isterisită de preoţĭ cuvioşĭ, de cântăreţĭ şi de alte trebuinciόse, iară venitulŭ acareturilorŭ bisericeĭ se iea la sfânta Mitropolie; dreptŭ

aceea ḑice, că de se va urmà întocmaĭ orênduiala şi aşezămîntulŭ ca în cartea de afieromă şi cum în chrisovulŭ domnescŭ se cuprinde, aşà primesce şi dumné-luĭ a rĕmâné la sânta Mitropolie, precum s'aŭ datŭ dintru întâĭ, iarăşĭ câtuşĭ de puţină strămutare a se face la celea cuprinse în aşezămîntŭ nu primesce, ci cere ca întorcêndŭ baniĭ ce aŭ primitŭ dela rĕposatulŭ Mitropolitŭ, cum şi cheltuiala ce se va fi maĭ adăogatŭ la case, să rĕmâe iarăşĭ pe séma şi în stăpânirea domnieĭ-sale; la a căruia cerere, cu tóte că după obiceiulŭ ce se urméză din vechime, sfânta Mitropolie şi tóte mănăstirile aŭ volnicie şi putere ca din afieromele ce aŭ să pótă face schimburĭ. când însă iea în schimbŭ lucru maĭ bunŭ şi maĭ cu folosŭ decât celŭ care dă, dară fiind-că dumné-luĭ Vorniculŭ nicĭ cum nu primì a se urmà într'altŭ chipŭ, ḑicêndŭ că acestea case şi biserică nu sunt *aplo* afieromă a Mitropolieĭ, ci sunt *prosopenos* date Mitropolituluĭ, şi retos cu acestŭ cuvîntŭ: să fie pentru şederea Mitropoliţilorŭ după vremĭ într'însele, nu primesce să le facă Mitropolia schimbŭ cu nicĭ unŭ felŭ de acaretŭ, măcar de ar fi cu maĭ mare folosŭ alŭ Mitropolieĭ; şi după luminata poruncă Măriеĭ Tale silindu-ne în totŭ chipulŭ spre a se face un sinvivasmosŭ, adecă a se da unŭ nizamŭ bisericeĭ şi a rĕmâné schimburile precum sunt, şi dumné-luĭ Vornicŭ nicĭ cum neprimindŭ a se urmà într'acestŭ chipŭ, rĕmâne dară să se urmeze iarăşĭ asemenea şi întocmaĭ precum în cartea de afieroma domnieĭ-sale şi în chrisovulŭ Măriеĭ Sale Alexandru Vodă se cuprinde, adecă casele acestea metohulŭ Mitropolieĭ, măcar că prin Sfinţia Sa Părintele Mitropolitŭ Chirŭ Filaretŭ le-aŭ fostŭ datŭ sfinteĭ Episcopiĭ Rîmniculuĭ schimbŭ şi aŭ luatŭ pe sémă Mitropolieĭ metohŭ ot-podulŭ Mogoşoaeĭ, ce-lŭ avea Episcopia Rîmniculuĭ, dară de acum înainte rĕmânŭ şi casele şi biserica împreună a fi iarăşĭ metohŭ alŭ Mitropolieĭ precum aŭ fostŭ, neavêndŭ Mitropolia nicĭ într'o vreme voie ca să facă schimbŭ cu nicĭ unŭ lucru, fără de numaĭ să fie pentru şederea Mitropoliţilorŭ de-apururea, iar metohu Episcopieĭ Rîmniculuĭ rĕmâne a fi iarăşĭ alŭ Episcopiĭ Rîmniculuĭ, precum s'aŭ afierositŭ dintru începutŭ, care acéstă anafora întărindu-se de Măria Ta, să stea la sfânta Mitropolie; iară hotărîrea cea desĕvêrşitŭ rĕmâne a se face de către Inălţimea Ta. — 1793 Noembre 21.

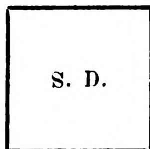
Dositeŭ al Ungro-Vlachieĭ, *Dumitrache* Banŭ, *Dumitraşco Racoviţă* Vel Banŭ. *Ienache Văcărescu* Vel Spătaru, *Ienache Moruzi* Vel Vornicŭ, ***Manolache Brâncovénu*** Vel Vornicŭ. (1)

Iŏ Alexandru Const. Moruzi Vvd. i gposd. Zem. Vlah.

Prea Sfinţia Ta Părinte Mitropolitŭ alŭ Ungro-Vlachieĭ, amŭ vĕḑutŭ Domnia

(1) Cod. XXV, fila 123.

Mea anaforaua ce ne facĭ, pentru numitele două mănăstirĭ, şi fiind-că orĭ ce milĭ şi harurĭ domnescĭ se făcù sfinteĭ acesteĭ Mitropoliĭ, sunt pentru folosulŭ şi ajutorulŭ de obşte, maică ce este tuturorŭ, spre a aflà dela dînsa mângâere ceĭ vrednicĭ şi neputincioşĭ; pentru aceea dară, cu tóte că are sfânta Mitropolie şi alte milĭ domnescĭ, dară Domnia Mea vrêndŭ a avé stare şi catastasisŭ de a puté sĕvêrşì facerĭ de bine şi folosurĭ obştescĭ, precum se cade şi celor-lalte mănăstirĭ şi eparchiĭ a o urmà acésta, iată dămŭ amêndouĕ numitele acestea mănăstirĭ sub epischepsisŭ alŭ Prea Sfinţieĭ Tale; iară pentru aretarea ce ne faceţĭ, că mănăstirea Căldăruşanĭ rĕposatulŭ proin Mitropolitŭ nu de multe ḑile o aŭ rênduitŭ spre locuinţă la călugăriĭ Cernicanĭ cu socotélă de chinovie, acéstă măcar că este fără de scirea şi porunca nóstră, dară cu tóte acestea o lăsămŭ la chibzuirea Prea Sfinţieĭ Tale, că de socoteşĭ cum că le este spre mântuire sufletéscă şi potŭ a se spăsi în loculŭ acesta, îĭ veĭ lăsà Prea Sfinţia Ta. — 1794 Iunie 18.

S. D.

Contr. Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălţate Dómne,

Fiind-că mănăstirea Căldăruşanĭ şi mănăstirea Znagovulŭ aŭ fostŭ date asupra rĕposatuluĭ Mitropolitŭ Filaretŭ, încă din ḑilele Măriel Sale Alexandru Ipsilantŭ şi din ḑilele rĕposatuluĭ Părinteluĭ Mitropolitŭ Grigorie, care după paretisisŭ din scaunŭ alŭ frăţieĭ sale i s'aŭ întăritŭ acésta şi de către Inălţimea Ta, rugămŭ bunătatea Mărieĭ Tale, că precum acestea două mănăstirĭ aŭ fostŭ asupra rĕposatuluĭ, atâtŭ Episcopŭ fiindŭ, câtŭ şi Mitropolitŭ, asemenea şi de acum înainte să fie totŭ asupra Mitropolieĭ, pentru maĭ bună căutarea şi îndemnarea lorŭ şi ca să nu se dărapene celea făcută prin mănăstire putemŭ ḑice şi cu cheltuelĭ şi ajutorurile caseĭ Mitropolituluĭ, şi fiind-că în trecutele ḑile cu cartea frăţieĭ sale rĕposatuluĭ s'aŭ orênduitŭ părinţiĭ ot Cernica spre locuinţă la Căldăruşanĭ, cu cuvîntŭ a face chinovie, unde şi acum se află, la acésta cum va fi hotărîrea înalteĭ înţelepciunĭ a Mărieĭ Tale, şi aniĭ Măriiĭ Tale dela Domnulŭ Dumneḑeŭ rugămŭ să fie mulţĭ şi fericiţĭ.— 1794 Iunie 15. (1)

Alŭ Mărieĭ Tale către Dumneḑeŭ ferbinte rugătorŭ şi smeritŭ părinte

Dositeiŭ alŭ Ungro-Vlachieĭ.

(1) Cod. XXVII, pag. 13. XII.

Zemb. Vlahscoe: Fiind-că sfânta Mitropolie de aicĭ din oraşulŭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ are privilegiulŭ domnescŭ de a luà venitulŭ unuĭ scaunŭ, ce are în délulŭ Ziluescilorŭ sud Saacŭ, care în toţĭ aniĭ orênduesce Prea Sfinţia Sa Părintele Mitropolitŭ omulŭ Mitropolieĭ de iea venitulŭ aceluĭ scaunŭ, precum vĕḍumŭ Domnia Mea şi cartea Domnieĭ Sale rĕposatuluĭ Nicolae Vodă Caragea, ot lét. 1782 Sept. 26. Dreptŭ aceea dară, dămŭ Domnia Mea volnicie omuluĭ sfinteĭ Mitropoliĭ, ca să aibă a luà venitulŭ aceluĭ scaunŭ orĭ câtŭ se va adunà, nebântuindu-se de către vinăriceriĭ şi de către toţĭ alţiĭ, orĭ-cine ar cutezà să se amestece la acestŭ venitŭ, după cum aŭ luatŭ şi până acum, precum se cuprinde acésta şi în privilegiulŭ celŭ vechiŭ. tolco pisah gpd. 1795 Sept. 16. (1)

Chrisovulŭ mănăstiriĭ Stavropoleos.

Bunătăţile şi lucrurile cele plăcute luĭ Dumneḍeŭ, carĭ sunt pururea stătătóre şi adevĕrate, se cuvine la totŭ creştinulŭ a le urmà şi a le sĕvêrşi din câtŭ i-ar fi prin putinţă, iar maĭ vîrtosŭ ceĭ ce se învrednicescŭ de ieaŭ dela Dumneḍeŭ putere şi stăpânire, netăgăduită datorie aŭ să întăréscă şi să întemeieze celea ce întru slava luĭ Dumneḍeŭ se ridică şi se înălţă, cu milĭ şi cu ajutorŭ din darurile ce aŭ câştigatŭ, pentru că precum Dumneḍeŭ i-a cinstitŭ pe dînşiĭ cu oblăduirea şi cu puterea, aşìa şi eĭ sunt datorĭ a cinstì şi a miluì ale luĭ sfinte locaşurĭ. Dreptŭ aceea dar, de vreme ce rĕposatulŭ părintele Stavropoleos, Chirŭ Ionichie, ce s'aŭ aflatŭ cu locuinţa aicĭ, din rîvnă dumneḍeéscă fiindŭ pornitŭ, cu multă evlavie aŭ înălţatŭ din temelie sfântă biserică, aicĭ în oraşu Domnieĭ Mele Bucurescĭ, întru slava vecĭniculuĭ Dumneḍeŭ şi întru cinstea şi lauda Sfinţilorŭ marilorŭ Voevoḍĭ Mihailŭ şi Gavrilŭ, şi întru pomenirea aceluĭ dintre sfinţĭ Părintele nostru Atanasie celŭ mare, Archiepiscopŭ Alexandrieĭ, din ostenéla Sfinţieĭ Sale aŭ înfrumuseţat-o pre din lăuntru şi pre dinafară cu tóte trebuinciósele odóre şi podóbe şi o aŭ ocolit-o împrejurŭ cu hanŭ şi cu alte zidirĭ, precum se vede, dar ca unŭ omŭ străinŭ ce a fostŭ, Sfinţia Sa n'aŭ avutŭ să o înzestreze cu de celea pămîntescĭ economiĭ, şi socotindŭ Domnia Sa rĕposatulŭ Nicolae Alexandru Vodă, pentru părinţiĭ ce se vorŭ aflà locuitorĭ după vremĭ la acéstă sfântă biserică, ca să-şĭ aibă odihna şi chivernisela vieţiĭ pe deplinŭ, aŭ bine-voitŭ de aŭ înzestrat-o cu din domnescile milĭ, prin chrisovulŭ Domnieĭ Sale, care în urmă s'aŭ înnoitŭ atâtŭ de alţĭ fraţĭ Domnĭ de maĭ nainte, de dumné-lorŭ fraţiĭ Domnĭ Alexandru Ipsilante Voevodŭ, i rĕposatulŭ Nicolae Constantinŭ Caragea Voevodŭ, i Michaiŭ Constantinŭ Suţulŭ

(1) Cod. XXVI. fila 26.

dintru amêndouĕ domniile, precum din chrisóvele Domniilorŭ Sale, unulŭ ot lét. 1783 și altulŭ ot. lét 1792, ne-amŭ adeveritŭ; decĭ învrenicindu-ne Domnulŭ Dumneḍeŭ și pre noĭ cu domnia acesteĭ pravoslavnice Ţĕrĭ-Românescĭ, după starea și neputința întru care ne adeverimŭ că se află maĭ sus numita biserică, cu cale sunt milele ce s'aŭ orênduitŭ a le avé acestŭ sfântŭ locașŭ și părințiĭ ce vorŭ fi locuitorĭ, și maĭ vîrtosŭ după evlavia ce o avemŭ spre întemeierea și bună starea dumneḍeescilorŭ bisericĭ și mănăstirĭ și ca să ne facemŭ și noĭ ctitorĭ, spre a ne fi numele pururea pomenitŭ la sfântulŭ jertfelnicŭ, cu îndoioșată inimă înnoimŭ și întărimŭ milele ce prin domnescile chrisóve aŭ avutŭ, ca să le aibă pe deplinŭ și să i se păzéscă nestrămutatŭ, adecă ca să iea în toțĭ aniĭ dela cămară câte tal. 50 la ḍiua prazniculuĭ Sfinților Îngerĭ și să scutéscă de dijmăritŭ stupĭ treĭ sute, i rîmătorĭ treĭ sute, i de pogonăritŭ pogóne 20, și de vinăriciŭ câtŭ vinŭ va face în viile bisericeĭ, și oieritŭ oĭ 250, și de văcăritŭ vite treĭ-ḍecĭ, și tóte odăile ce sunt împrejurulŭ bisericiĭ de fumăritŭ, și băcănia dela hanŭ de fumăritŭ, de schimbulŭ banilorŭ și de tóte ce arŭ eși pe alte băcăniĭ, i pivnița iar de fumăritŭ, de căminăritŭ, de vamă, de vinŭ domnescŭ, și hangiulŭ și băcanulŭ și cârciumarulŭ să fie scutițĭ de tóte dăjdiile și orênduelele ce arŭ eși peste anŭ dela visterie pe têrgŭ și pre țéră, de nimicŭ să nu fie supĕrațĭ; așișderea să fie și liude ḍece ómenĭ străinĭ, cărora să li se dea pecetluiturĭ dela visterie, ca să fie scutițĭ de tóte ; și iară să aibă sfânta mănăstire milă dela Domnia Mea, să iea vinăriciulŭ din délulŭ Boldescilorŭ i alŭ Mălăescilorŭ din sud Saacŭ, cu părpărulŭ, pentru care să trimiță în toțĭ aniĭ omulŭ mănăstireĭ, să âmble împreună cu vinăriceriĭ domnescĭ, să scrie totŭ vinăriciulŭ dintr'aceste délurĭ, făcêndŭ douĕ catastișe asemenea unulŭ ca altulŭ, și împreună strîngêndŭ și baniĭ vinăriciuluĭ ce-lŭ plătescŭ dajniciĭ, de vadră câte banĭ patru și poclonulŭ de nume, dintr'aceștia să iea omulŭ mănastireĭ câte doĭ banĭ de vadră și părpărulŭ după obiceiŭ, iar ceia-lalțĭ să-ĭ iea vinăriceriĭ domnescĭ; ca să fie sfinteĭ mănăstirĭ acéstă milă de ajutorŭ și chivernisélă, iar Domnieĭ Mele vecĭnică pomenire. Rugămŭ și pre alțĭ frațĭ Domnĭ, carĭ în urma nóstră se vorŭ orêndui dela Domnulŭ Dumneḍeŭ cu oblăduirea acesteĭ țĕrĭ, să bine-voiască a înnoi și a întări milele acestea, ca și ale Domniilorŭ Sale milĭ și daniĭ să fie în urmă de alțĭ Domnĭ primite și în sémă ținute. Și amŭ întăritŭ chrisovulŭ acesta cu însășĭ credința Domnieĭ Mele, Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ, și cu credința prea iubițilorŭ Domnieĭ Mele fiĭ, Nicolae Voevodŭ, Dumitrașcu Voevodŭ, Constantinŭ Voevodŭ, și cu totŭ sfatulŭ dumné-lorŭ cinstițilorŭ și credincioșĭ boeriĭ ceĭ marĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ Mele: Pan Nicolae Brâncovénu Vel Vist., Dumitrașco Racoviță Vel Banŭ, Ienache Văcărescu Vel Spătarŭ, Ienache Moruzi Vel

Vornicŭ de Ţéra-de-sus, Manolache Brâncoveanu Vel Vornicŭ de Ţéra-de-jos, Manolache Creţulescu Vel Vornicŭ, Nicolae Filipescu Vel Vornicŭ, Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus, Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-jos, Nicolae Hangerlăŭ Vel Hatm., Dumitrache Manu Vel Post., Isaacŭ Raletŭ Vel Clucerŭ, Dumitrache Schina Vel Comisŭ, Nicolae Racoviţă Vel Pahar., Iordache Palade Vel Stoln. şi Ispravnicŭ, Costache Ghica Vel Logofĕtŭ. Şi s'aŭ scrisŭ chrisovulŭ acesta la anulŭ d'întâĭ dintru întâia domnie a Domnieĭ Mele, aicĭ în oraşulŭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ, la aniĭ dela facerea lumeĭ létulŭ 7301, iar dela Domnulŭ şi Mântuitorulŭ nostru Isusŭ Christosŭ 1793 Iunie 11. (1)

Cartea Sfinţieĭ Sale Părinteluĭ Archiereŭ Chirŭ Grigore Stavropoleos pentru liude de scutelnicĭ, după catastihŭ

Zemb. Vlahscoe: Dat-amŭ cartea Domnieĭ Mele Sfinţieĭ Sale Parinteluĭ Archiereŭ Chirŭ Grigorie Stavropoleos, Năstavniculŭ mănăstiriĭ Sfinţilorŭ şi întru totŭ lăudaţilorŭ Apostoliĭ Petru şi Pavelŭ, ca să aibă milă şi ajutorŭ dela Domnia Mea: ḑece liude scutelnicĭ din pămîntenĭ în catastihulŭ visterieĭ celŭ pecetluitŭ de Domnia Mea; cu care poruncimŭ dumni-tale cinstitŭ şi credinciosŭ boerule alŭ DomnieĭMele Vel Vist., să-lŭ aşezĭ în catastihulŭ scutelnicilorŭ, prosopicosŭ alŭ Sfinţieĭ Sale, osebitŭ de ḑece scutelnicĭ şi de douĕ-ḑecĭ străinĭ după chrisovŭ, carĭ i-aŭ avutŭ mănăstirea Sfinţieĭ Sale maĭ nainte, pentru că vĕḑêndŭ Domnia Mea silinţa Sfinţieĭ Sale, ce are spre întemeierea şi podóba acesteĭ mănăstirĭ şi rîvna spre fapte bune sufletescĭ, amŭ bine-voitŭ Domnia Mea de l'amŭ ajutatŭ şi l'amŭ hărăzitŭ cu aceştĭ ḑece scutelnicĭ deosebiţĭ în catastihulŭ visterieĭ, ca să-ĭ fie de ajutorŭ; şi pentru ca să se păzéscă nestrĕmutatŭ aicĭ, dămŭ acéstă domnésca nóstră carte de întărire. ii saam receh. gpd. 1794 Iunie 29.

Vĕḑêndŭ Domnia Mea silinţa Sfinţieĭ Sale Părinteluĭ Archiereŭ Chirŭ Grigorie Stavropoleos, ce are spre întemeiarea şi podóba sfinteĭ şi dumneḑeescĭ mănăstirĭ a Sfinţilorŭ Apostoliĭ, la care se află Sfinţia Sa Năstavnicŭ şi purtătoriŭ de grijă, cum şi rîvna spre fapte bune sufletescĭ, amŭ bine-voitŭ a-lŭ ajută şi a-lŭ hărăzi din domnescile nóstre miliĭ, şi i-amŭ făcutŭ ḑece liude scutelnicĭ din pămîntenĭ prosopicosŭ pe numele Sfinţieĭ Sale, osebĭ de ḑece scutelnicĭ ce maĭ are Sfinţia Sa; cu smerenie aretândŭ Domnieĭ Mele în urmă lipsa ce are numita mănăstire de ómenĭ pentru slujbă, neavêndŭ ţiganĭ ca alte asemenea case, şi trebuinţă de ajutorŭ, făcutu-ne-aŭ

(1) Cod. XXVI, pag. 92.

rugăciune, ca aceștĭ liude ȡece ce amŭ hărăzitŭ pe Sfinția Sa să-ĭ așezămŭ pe numele sfinteĭ mănăstirĭ, ca să se ajute sfânta casă la trebuințele ce are, a căruĭ rugăciune amŭ primit-o Domnia Mea, și poruncimŭ dumni-tale cinstitŭ și credinciosŭ boerule Domnieĭ Mele, Vel Vist., să așezĭ aceștĭ ȡece liude scutelniceĭ în catastihulŭ visterieĭ pe numele mănăstiriĭ Sfințilorŭ Apostolĭ, cărora să le daĭ pecetluitŭ după orénduélă, ca pururea să-ĭ aibă mănăstirea nedajniceĭ și apĕrațĭ: și pentru ca să i se păzéscă nestrămutatŭ acéstă milă, iĭ dămŭ acéstă domnésca nóstră întărire cu domnésca nóstră iscălitură și pecete, și cu credința prea iubițilorŭ Domnieĭ Mele fiĭ, Constantinŭ Vvd., Dumitrașco Vvd., Nicolae Vvd., Gheorghe Vvd., martorĭ fiindŭ și dumné-lorŭ cinstițĭ și credincioșĭ boerĭ velițĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ mele: Dumitrașco Racoviță Vel Banŭ, Ienache Muruzi Vel Vist., Manolache Brâncovénu Vel Vornicŭ de Țéra-de-sus, Costache Caragea Vel Hatm., Dumitrache Manu Vel Spătarŭ, Nicolae Filipescu Vel Logofĕtŭ de Țéra-de-sus, Costache Ghica Vel Vornicŭ de Țéra-de-jos, Radu Slătinénu Vel Vornicŭ, Manolache Grădiștenu Vel Vornicŭ, Constantinŭ Știrbeiŭ Vel Logofĕtŭ de Țéra-de-jos, Lucache Vel Postelnicŭ, Dumitrache Hangerlău Vel Comisŭ, Dumitrașco Racoviță Vel Clucerŭ, Iónŭ Caramanlău Vel Paharn., Grigorie Bălénu Vel Stolnicŭ, Iordache Vel Slugerŭ, Grigorie Vel Pit. și Ispravnicŭ, Nicolae Filipescu Vel Logofĕtŭ de Țéra de-sus. Și s'aŭ scrisŭ chrisovulŭ acesta întru alŭ doilea anŭ dintru întâia domnie a Domnieĭ Mele, aicĭ în orașulŭ scaunuluĭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ, la lét. 1794 Sept. 10.

Mănăstirea Stavropoleos.

Zemb. Vlahscoe: Fiind-că Sfinția Sa Părintele Archiereŭ Chirŭ Grigorie *Stavropoleos*, Năstavniculŭ mănăstiriĭ Sfințilorŭ și întru totŭ lăudațilorŭ Apostolĭ Petru și Pavelŭ, cu silința și ostenéla Sfințiĭ Sale, care o face spre întemeierea și podóba acesteĭ sfinte mănăstirĭ, aŭ săvêrșitŭ zidirea caselorŭ marĭ din năuntrulŭ mănăstiriĭ, care din vechime era dărăpănate, înnoindu-le Sfinția Sa și prefăcéndu-le în forma ce se vĕdŭ, pentru a fi vrednice de primirea Domnieĭ la ȡilele praznicului sfinteĭ mănăstirĭ și pentru a-șĭ odihni bĕtrânețele Sfinției Sale de a ședé într'însele, a căruĭ silință și ostenélă vĕȡĕnd-o Domnia Mea, amŭ bine-voitŭ și amŭ datŭ, după rugăciunea Sfințieĭ Sale, acésta domnésca nóstră carte, ca să fie apĕrate aceste case mănăstirescĭ pururea și în tótă vremea de conacŭ boerescŭ și de alțĭ mosafirĭ, nimenea să nu-lŭ supere de a intră într'însele, ci să-șĭ aibă însușĭ Sfinția Sa odihna și șederea într'însele, fără a nu le închiriă niciĭ Sfinția Sa la nimenea altulŭ, ca să fie, după cum ȡicemŭ, numaĭ pentru primirea Domnieĭ Mele

la ḑilele hramuluĭ mănăstiriĭ şi pentru însăşĭ şederea Sfinţiĭ Sale într'însele, ii saam receh. gpd. 1794 Iunie 29. (1)

Chrisovulŭ mănăstireĭ Sf. Ecaterina din Bucurescĭ.

Zemb. Vlascoe: Fiind-că sfânta mănăstire de aicĭ din oraşulŭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ, unde se cinstesce şi se prăznuesce hramulŭ sfinteĭ şi pururea înţelepteĭ mareĭ Muceniţe Ecaterineĭ, că este metohŭ la sfânta mare mănăstire din muntele Sinaeĭ, cu chrisóve domnescĭ are a luà milă de vinăriciŭ din délurile domnescĭ ot sud Saacŭ, însă: poporulŭ Jugureniĭ, Băşănesciĭ şi Finţesciĭ, câte doĭ banĭ de vadră şi părpărulŭ, amŭ datŭ Domnia Mea acéstă carte, ca să aibă a luà sfânta mănăstire în toţĭ aniĭ mila acésta de vinăriciŭ, şi după ponturile ce sunt date de către Domnia Mea de căutatulŭ slujbeĭ vinăriciuluĭ, orênduindŭ cuviosulŭ Egumenŭ omŭ de partea mănăstireĭ, să aibă a ămblà împreună cu vinăriceriĭ domnescĭ, să scrie totŭ vinăriciulŭ dintr'aceste délurĭ, şi făcêndŭ douĕ catastişe asemenea, iscălite fiindŭ şi de vinăriceriĭ domnescĭ şi de omulŭ mănăstireĭ, unulŭ să-lŭ dee la omulŭ mănăstireĭ şi altulŭ să-lŭ opréscă vinăriceriĭ, după care să aibă a strînge mila mănăstireĭ, şi făr' de a nu oprì macar unŭ banŭ, orĭ cu nume de ḑeciuială, séŭ altă cheltuială cevaşĭ, să-ĭ dee omuluĭ mănăstireĭ toţĭ deplinŭ câtŭ aŭ prinsŭ milă. Lângă acésta amŭ adausŭ Domnia Mea milă sfinteĭ mănăstirĭ, să aibă a luà pe totŭ anulŭ dela ocna Telega bolovanĭ sare una sută, la vreme când ieaŭ şi alte mănăstirĭ; aşişderea să aibă a scutì şi douĕ cârciume, aicĭ în oraşulŭ Bucurescĭ, care să fie apĕrate de fumăritŭ, de căminăritŭ, de vamă, de vinŭ domnescŭ şi de ortulŭ vătavuluĭ de cârciumarĭ, de nicĭ unele întru nimicŭ supĕrare să n'aibă, pentru că acésta sfânta mănăstire ne-amŭ adeveritŭ Domnia Mea că aŭ fostŭ miluită şi de alţĭ rĕposaţĭ trecuţĭ Domnĭ, precum amŭ vĕḑutŭ chrisóve vechĭ, dar de multă vreme aŭ rĕmasŭ isterisită de acele milĭ, şi pliroforisindu-ne că este neajunsă de acareturĭ şi veniturĭ, ne-amŭ milostivitŭ asupra acesteĭ sfinte mănăstirĭ şi amŭ făcutŭ adausŭ de milele ce se arétă maĭ sus, ca să le aibă în tótă vremea, spre a fi părinţilorŭ călugărĭ dela mănăstirea acésta de hrană şi chivernisélă, iar Domnieĭ Mele veşnică pomenire, ii saam. receh. gpd. 1794 Noemb̆re 1. (2) *Contr. Vel Logofĕtŭ.*

Chrisovulŭ sfinteĭ mănăstirĭ Sărindariulŭ.

Sfinteĭ şi dumneḑeesceĭ mănăstirĭ ce se numesce Sărindariulŭ, de aicĭ din

(1) Cod. XXVI, pag. 220.
(2) Cod. XXVI, pag. 231.

orașulŭ Bucurescĭ, unde se cinstesce și se prăznuesce hramulŭ Adormirea Prea Sfinteĭ de Dumnedeŭ Născĕtóreĭ și pururea Fecióreĭ Marieĭ, întru care se află Icóna Prea Sfinţieĭ Sale, care este isvorŭ de tămăduire tuturorŭ celorŭ ce alérgă cu evlavie și cu credinţă, dracĭ gonindŭ, orbiĭ, slăbănogiĭ, și totŭ felulŭ de bóle și neputinţe tămăduindŭ, ca să fie sfânta acéstă mănăstire în pace și iertată de tóte dăjdiile și orênduiala ce va eși dela visterie și dela cămara Domnieĭ Mele peste anŭ; așișderea să fie sfânta mănăstire in pace și iertată de dijmăritŭ și vinăriciŭ, precum nu daŭ și alte mănăstirĭ, nicĭ acésta să nu se supere, și să aibă a ţiné aicea în orașulŭ Bucurescĭ o pivniţă pentru vîndarea vinuluĭ mănăstireĭ, care pivniţă să fie scutită și in pace de fumăritŭ, de căminăritŭ, de vamă, de vinŭ domnescŭ și de tóte alte angariĭ ce daŭ alte pivniţe; și să aibă a scuti și de oieritŭ oĭ cincĭ-sute, i de pogonăritŭ pogóne patru-decĭ, rădicându-se tótă dijma cu pecetluitulŭ Domnieĭ Mele; așișderea să fie sfinteĭ mănăstirĭ milă dela Domnia Mea, să ieae în toţĭ aniĭ din vama tèrguluĭ de aicĭ din Bucurescĭ, pe anŭ câte ughĭ una sută doué-decĭ, iar cu pecetluitulŭ Domnieĭ Mele, ca să fie pentru untulŭ-de-lemnŭ ce se cheltuesce, care necontenitŭ arde în candela ce este la sfânta și de minunĭ făcĕtóre Icónă, dreptŭ ajutorulŭ și folosulŭ pătimașilorŭ celorŭ ce alérgă la vindecarea și mântuirea lorŭ; și iar să fie sfinteĭ mănăstirĭ milă dela Domnia Mea, să aibă a luá vinăriciŭ din délulŭ Grecĭ sud Vlașca, pentru care Egumenulŭ séŭ alţĭ ómenĭ aĭ mănăstireĭ ce-ĭ va orêndui Egumenulŭ, să aibă a âmblà cu vinăriceriĭ domnescĭ, să scrie vinăriciulŭ din numitulŭ délŭ totŭ de odată, să se facă doué catastișe unulŭ ca altulŭ asemenea, iscălite fiindŭ și de vinăriceriĭ domnescĭ și de ómeniĭ mănăstirescĭ, și așia împreună stringêndŭ baniĭ vinăriciuluĭ, ce este de plătescŭ dajniciĭ, de vadră po banĭ patru și poclonulŭ de nume, precum le va cuprinde cărţile de volnicie, ce li se va da la mână în vremea vinăriciuluĭ: iară ceĭ-lalţĭ câte doĭ banĭ de vadră să aibă a luá ómeniĭ mănăstireĭ împreună cu părpărulŭ, precum aŭ luatŭ și maĭ nainte vreme; așișderea să aibă a ţiné liude dece, scutiţĭ de tóte angariile, însă ómenĭ străinĭ, fără de pricină, pe carĭ să-ĭ ducă la d-luĭ Vel Vist., și după cercetarea ce le va face să le dea adeverinţă, după care să le dea și pecetluiturĭ domnescĭ, pentru că acestea miliĭ le-aŭ avutŭ sfânta mănăstire, atâtŭ dela ceĭ maĭ dinainte fraţĭ Domnĭ prin chrisóvele Domniilorŭ Sale, câtŭ și dela Domnia Sa fratele Domnŭ Michaiŭ Vodă Suţulŭ, celŭ vĕdumŭ cu lét. 1792 Februarie . . .
Decĭ acum învrednicindu-ne Domnulŭ Dumnedeŭ cu domnia acesteĭ pravoslavnice Ţĕrĭ-Românescĭ, după multa evlavie ce avemŭ către sfânta și minunata Icónă a Prea Sfinteĭ Născĕtóreĭ Stăpână, care este isvorŭ de tămăduire la ceĭ ce cu evlavie și cu credinţă năzuescŭ, iarășĭ bine amŭ voitŭ Domnia Mea de amŭ înnoitŭ și amŭ întăritŭ milele acestea, câte scrie maĭ

sus, printr'acestŭ cinstitŭ domnesculŭ nostru chrisovŭ, ca pururea să-șĭ aibă sfînta mănăstire tóte milele pe deplinŭ după tocméla ce scriŭ maĭ sus, ca să fie sfinteĭ mănăstirĭ de întărire și părinților căluĝărĭ de hrană și chivernisélă, iar Domnieĭ Mele și părinților Domnieĭ Mele veșnică pomenire. Așișderea și în urma Domnieĭ Mele, pe care bine va voi Domnulŭ Dumnedeŭ a fi Domnulŭ țereĭ aceștia, séŭ din némulŭ nostru, séŭ dintr'altŭ némŭ străinŭ, îlŭ rugămŭ cu numele luĭ Dumnedeŭ și cu a prea curateĭ MaiceĬ Sale, să înnoițĭ și să întărițĭ acestŭ chrisovŭ alŭ Domnieĭ Mele pe tocméla și așezămîntulŭ ce scrie maĭ sus, séŭ și spre maĭ multă milă, pe câtŭ îlŭ va îndura a totŭ țiitorulŭ Dumnedeŭ, precum însușĭ Christosŭ a poruncitŭ dicêndŭ: «fiițĭ milostivĭ precum și eŭ sunt, și vețĭ avé ertare la înfricoșata judecată și a doua venire» și rugăciunile Maiciĭ Sale să vĕ învrednicéscă a sta de-a drépta luĭ, și a judecățiĭ ceĭ drepte, căutândŭ în față unulŭ la altulŭ, întru împĕrăția cerésca în vecĭ, aminŭ. Și amŭ întăritŭ chrisovulŭ acesta cu însășĭ credința Domnieĭ Mele, Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ, și cu a prea iubițilorŭ Domnieĭ Mele fiĭ, Constantinŭ Voevodŭ, Nicolae Voevodŭ, Dumitrașco Voevodŭ, și cu totŭ sfatulŭ dumné-lorŭ cinstițilorŭ și credinciosĭ boerilorŭ celorŭ marĭ aĭ Divanuluĭ DomniĬ Mele: Pan Nicolae Brâncovénu Vel Vist., Dumitrașco Racoviță Vel Banŭ, Ienache Văcărescu Vel Spătarŭ, Ienache Moruzi Vel Vornicŭ de Téra-de-sus, Manolache Brâncovénu Vel Vornicŭ de Téra-de-jos, Manolache Crețulescu Vel Vornicŭ alŭ treilea, Nicolae Filipescu Vel Vornicŭ al patrulea, Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Téra-de-sus, Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ de Téra-de-jos, Nicolae Hangerlău Vel Hatmanŭ, Dumitrache Vel Postelnicŭ, Isaacŭ Raletŭ Vel Clucerŭ, Dumitrache Schina Vel Comisŭ, Nicolae Racoviță Vel Paharn. și Ispravnicŭ, Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Téra-de-sus. Și s'aŭ scrisŭ chrisovulŭ acesta la întâiulŭ anŭ alŭ Domnieĭ Mele, aicĭ în orașulŭ scaunuluĭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ, la anulŭ dela zidirea lumiĭ 7301, iar dela Chris. lét. 1793 Aprilie 16, de Teodorache Logofĕtŭ de Divanŭ. (1)

Cartea bisericeĭ Udricanĭ.

Zemb. Vlascoe. Fiind-că sfânta biserică ce se numesce Udricanulŭ, de aicĭ din Bucurescĭ, ce este făcută din temelie de rĕposatulŭ Udricanŭ Clucerŭ i de Maria soția luĭ, care este închinată la sfânta mănăstire a sfântuluĭ Iónŭ ot Focșanĭ, are privelegiŭ, atâtŭ dela alțĭ frațĭ Domnĭ de maĭ nainte, câtŭ și dela Domnia Sa fratele Michaiŭ Vodă Suțulŭ, prin cartea Domnieĭ Sale, ce o vĕdumŭ cu lét. 1792 Martie 27, următóre după cartea Domnieĭ Sale

(1) Cod XXVI. pag. 15.

fratelui Alexandru Vodă Ipsilante, ce iarăşĭ o vĕḑumŭ cu lét. 1775, să ţie liude cincĭ, scutiţĭ, ómenĭ străinĭ, fără nicĭ unŭ felŭ de pricină de dajdie, séŭ încărcăturĭ prin satele ţĕreĭ, cu pecetluiturĭ domnescĭ, i o pivniţă dréptă a sa să ţie aicĭ în oraşulŭ Bucurescĭ, apĕrată de fumăritŭ, de căminăritŭ, de vinulŭ domnescŭ, de ortulŭ vătăşescŭ şi de tóte alte angariĭ, ca să pótă fi de tréba vînḑăriĭ vinuluĭ bisericiĭ, ne-amŭ milostivitŭ Domnia Mea de amŭ înnoitŭ mila ce aŭ avutŭ, ca să se păzéscă nestrămutatŭ, şi poruncimŭ tuturorŭ de obşte supĕrare séŭ bântuială peste cartea Domnieĭ Mele, nimenea întru nimicŭ să nu facă, că aşĭa este porunca Domnieĭ Mele, ii saam. receh. gpd. 1793 Iunie 5. (1)

Chrisovulŭ bisericeĭ Negustorilorŭ de aicĭ din Bucurescĭ pentru mila ce are.

Douĕ lucrurĭ minunate sunt celea ce încununéză şi împodobescŭ bunătăţile Domnilorŭ şi ale ăblăduitorilorŭ, amêndouĕ vrednice de laudă şi de mărire, adică marea cuviinţă şi buna credinţă, din care cea d'întâĭ se silesce către otcârmuirea politicéscă, iară cea de a doua către podóba bisericéscă; însă iubirea uneia de către alta cu atâta maĭ de folosŭ este, cu câtŭ pentru marea cuviinţă, ca de unŭ lucru lumescŭ ḑice Mântuitorulŭ: «te grijescĭ şi spre multe te silescĭ», iară pentru buna credinţă ḑice: «unŭ lucru trebuesce, la care lucru trebuinciosŭ uitându-se Domniĭ ceĭ înţelepţĭ, cârmuirea politieĭ cu dreptate o sĕvârşescŭ şi dreptatea Bisericiĭ, adică podóba cu înţelepciune o împlinescŭ, căştigândŭ partea cea bună, care nu se va luà dela dînşiĭ»; dreptŭ aceea dar, şi noĭ întru Christosŭ bine-credinciosulŭ Domnŭ Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voivodŭ, din Pronia cea de sus fiindŭ înălţatŭ la stăpâniea domnieĭ şi oblăduitoriŭ ţĕreĭ aceştia, şi adeverindu-ne din chrisovulŭ Domnieĭ Sale frateluĭ Alexandru Voivodŭ, celŭ vĕḑumŭ cu lét. 1776, pentru sfântulŭ şi dumneḑeesculŭ lăcaşŭ de aicĭ din oraşulŭ Domnieĭ Mele, ce se numesce biserica Negustorilorŭ, unde se cinstesce şi se prăznuesce hramulŭ sfântuluĭ Ierarchŭ şi de minunĭ făcĕtoriŭ Nicolae dela Mira Licheĭ, cum-că prin chrisóvele celorŭ de maĭ nainte trecuţĭ Domnĭ aŭ avutŭ a luà milă pe totŭ anulŭ, la ḑiua hramuluĭ, dela visteria domnéscă, cu pecetluitulŭ gospodŭ, câte tal. patru-ḑecĭ şi cincĭ şi jumĕtate, însă patruḑecĭ pentru untŭ-de-lemnŭ, făcliĭ şi tămâe şi alte ce vorŭ maĭ fi trebuinciόse, iară talerĭ cincĭ şi jumĕtate preoţilorŭ, precum ne pliroforisimŭ Domnia Mea din chrisovulŭ Domnieĭ Sale frateluĭ Domnŭ Michaiŭ Vodă Suţulŭ cu lét. 1784 Sept. 7, întru a doua domnie a Domnieĭ Sale; dreptŭ aceea şi Domniea Mea milostivindu-ne, amŭ bine-voitŭ şi amŭ înnoitŭ şi amŭ întăritŭ mila acésta

(1) Cod. XXVI, pag. 45.

ce scrie maĭ sus, printr'acestŭ cinstitŭ şi bine închipuitŭ chrisovulŭ Domnieĭ Mele, ca să aibă a luà în tótă vremea dela visteria Domnieĭ Mele, cu pecetluitŭ gospodŭ, la ḑiua hramuluĭ, să fie sfinteĭ bisericĭ de ajutorŭ şi de întărire, iară Domnieĭ Mele şi părinţilorŭ Domnieĭ Mele şi totŭ neamuluĭ veşnică pomenire. Şi pentru ca să se păzéscă mila acésta nestrămutatŭ, amŭ întăritŭ chrisovulŭ acesta cu însăşĭ credinţa Domnieĭ Mele, Iŵ Alexandru Moruzi Voivodŭ, şi cu credinţa prea iubiţilorŭ Domnieĭ Mele fiĭ, Constandinŭ Voivodŭ, Dumitraşco Voivodŭ, Neculaĭ Voivodŭ şi Gheorghe Voivodŭ, şi martorĭ punemŭ pre cinstiţiĭ şi credincioşiĭ boerĭ ceĭ marĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ Mele: Pan Nicolae Brâncovanŭ Vel Banŭ, Manolache Creţulescu Vel Vornicŭ de Ţéra-de-sus, Dumitrache Manu Vel Spătarŭ, Costache Caragea Vel Hatmanŭ, Radulŭ Golesculŭ Vel Vornicŭ de Ţéra-de-jos, Scarlatŭ Ghica Vel Vistierŭ, Constantinŭ Filipescu Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus, Constantinŭ Ştirbeiŭ Vel Vornicŭ, Iónŭ Damaris Vel Vornicŭ, Ştefanŭ Văcărescu Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-jos, Iónŭ Florescu Vel Vornicŭ al politieĭ, Lucache Vel Postelnicŭ, Dimitrie Hangerlău Vel Comisŭ, Grigorie Ghica Vel Clucerŭ, Constantinŭ Cantacuzino Vel Paharnicŭ, ... Vel Stolnicŭ, Constantinŭ Campinianu Vel Slugerŭ şi Ispravnicŭ, Constantinŭ Filipescu Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus. Şi s'aŭ scrisŭ chrisovulŭ acesta întru alŭ treilea anŭ alŭ domnieĭ mele, aicĭ în oraşulŭ Domnieĭ Mele Bucurescíĭ, la anulŭ dela Christosŭ 1795 Octombre 21, de Teodorache Logofĕtŭ. (1)

Chrisovulŭ bisericeĭ Spirea.

De vreme ce cuviosulŭ între monachĭ Chirŭ Ioachimŭ, ce este curatŭ fiŭ alŭ sfinteĭ mănăstirĭ Grigorie ot. *Sfetagora*, din rîvna sa fiindŭ pornitŭ spre fapte bune, aŭ făcutŭ multe bunătăţĭ, nu numaĭ cu aĭ sĕĭ banĭ, ci şi cu datoriĭ, rescumpĕrêndŭ atâtea suflete creştinescĭ din robie, cum şi dintr'acestea două ţĕrĭ, Ţéra-Românéscă şi a Moldoveĭ, în cea-laltă trecută rĕsmeriţă, pe carĭ cu a sa silinţă şi trudă slobodindu-ĭ, i-aŭ făcutŭ volnicĭ de a merge fieşĭ-care pre la loculŭ sĕŭ, şi fiindŭ trimisŭ aicea de obşte Ecsarchŭ despre partea tuturorŭ sfintelorŭ mănăstirĭ ot Sfetagora, iară şi pentru folosulŭ mănăstireĭ silindu-se în tótă vremea către fapte bune pentru obşte şi pentru sine, şi petrecêndŭ viaţă cuviósă, aŭ voitŭ câtŭ va şedé aicĭ să nu se supere de dorita sa odihnă, cerêndŭ dela Prea Sfinţia Sa Părintele Mitropolitulŭ ţĕriĭ unŭ colţŭ despărţitŭ de zgomotulŭ lumiĭ, ca să se odihnéscă fără de gândurĭ: decĭ Prea Sfinţia Sa către mulţămirea, care totŭ némulŭ creştinescŭ era datorŭ să aibă către cuvioşia sa, găsindŭ acestŭ sfântŭ locaşŭ potrivitŭ, după dorirea

(1) Cod. XXVI. pag. 266 şi 767.

sa, adecă biserica ce aŭ făcut-o rĕposatulŭ *Spirea dohtorulŭ* pe moşia sfinteĭ mănăstirĭ, unde se cinstesce şi se prăznuesce hramulŭ sfântuluĭ Ierarchŭ făcĕtoruluĭ de minunĭ Nicolae, care era afierosită sfinteĭ Mitropoliĭ, pentru maĭ multă sufletéscă gândire şi pururea aducere aminte a aceluĭ rĕposatuluĭ dohtorŭ Spirea, ctitorŭ acesteĭ sfinte bisericĭ, şi pentru pomenirea rudelorŭ sale, aŭ afierositŭ acéstă sfântă biserică cuvioşieĭ sale şi sfinteĭ mănăstirĭ a sfântuluĭ Grigorie ot Sfetagora, cu tóte sfintele odóre şi vase ce s'aŭ datŭ prin catastihŭ în mâna cuvioşieĭ sale, ca să aibă apururea locaşŭ, atâtŭ cuvioşia sa, câtŭ şi părinţiĭ carĭ se vorŭ trimite după vremĭ după cuvioşia sa dela numita mănăstire a sa aicĭ, orĭ pentru deosebită a mănăstireĭ sale trebuinţă, séŭ pentru obştea mănăstirilorŭ dela Sfetagora, rênduindŭ Prea Sfinţia Sa Părintele Mitropolitŭ şi hotarulŭ loculuĭ bisericeĭ, lungulŭ de amêndouĕ părţile stînjenĭ treĭ-ḑecĭ şi doĭ, latulŭ stînjenĭ 24 dreptĭ, în care se cuprinde şi viişóra care este lucrată, adecă pogóne cincĭ, stînjenĭ patru, care pe largŭ se arétă acesta afiorismosŭ, semnele hotaruluĭ în cartea Prea Sfinţieĭ Sale Părinteluĭ Mitropolitŭ, ce aŭ datŭ la mâna cuvioşieĭ sale, cu létulŭ 1776 Maiŭ 15, iscălită şi întărită cu iscălitura şi pecetea Prea Sfinţieĭ Sale; iară via care are acéstă sfântă biserică totŭ acolo, ce este iarăşĭ pe pămîntulŭ sfinteĭ Mitropoliĭ, fiindŭ fostŭ óre-ce lucrată de Christofi biv căpitanŭ de lefegiĭ, némulŭ aceluĭ rĕposatŭ *Spirea dohtorulŭ,* cu aĭ sĕĭ banĭ, prin tocmélă şi aşezămîntŭ în scrisŭ, aŭ întorsŭ cuviosulŭ Chirŭ Ioachimŭ cheltuiala cu banĭ gata tal 350 luĭ Christofi şi aŭ cumpĕrat-o, după cum pentru tóte acestea ne adeverimŭ atâtŭ din alte chrisóve domnescĭ, câtŭ şi din chrisovulŭ Domnieĭ Sale frateluĭ Michaiŭ Vodă Suţulŭ, ce-lŭ vĕḑumŭ, cu lét. 1792 Februarie 1, făcêndŭ milă schituluĭ de scutelnicĭ şi scutélă de oieritŭ. Decĭ acéstă afieromă a mileĭ vĕḑêndu-le Domnia Mea că sunt cu tótă dreptatea făcute, le-amŭ întăritŭ şi le-amŭ înnoitŭ şi Domnia Mea printr'acestŭ domnesculŭ nostru chrisovŭ, ca o danie, să fie bine întemeiată şi neclintită nicĭ odinióră în vecĭ, şi să nu se pótă luà de către nimenea nicĭ odată ca să se dea sub altă străină stăpânire, nicĭ să se supere de nime altulŭ în vre-unŭ felŭ de chipŭ, şi mila luĭ să i se păzéscă pururea nestrămutatŭ, adică: liude ḑece ómenĭ străinĭ, fără de pricină, pentru posluşanie, cărora să li se dea dela visterie pecetluiturĭ pe numele şi chipulŭ lorŭ, cumŭ şi oĭ douĕ sute să scutéscă de oieritŭ, la vremea oierituluĭ, pentru care după orênduială să se facă pecetluitulŭ Domnieĭ Mele de ridicătură; aşişderea să ţie şi să stăpânéscă sfântulŭ acestŭ schitŭ douĕ sălaşe de ţiganĭ, anume Dobre şi Nicula cu ţiganca luĭ Păuna şi unŭ copilŭ alŭ lorŭ anume Stoica, i Stanŭ şi Dobre cu ţiganca luĭ Ana şi treĭ copiĭ aĭ lorŭ anume Stanŭ şi Marinŭ, ţiganĭ domnescĭ din vătăşia Raduluĭ Ursuleţu; aşişderea să fie şi alte patru suflete, iarăşĭ ţiganĭ domnescĭ, din vătăşia din Bucurescĭ, anume Paraschiva

sin . . . cu treĭ copiĭ aĭ luĭ, anume Stanculŭ i Ștefanŭ și Dumitra, pentru că aceștĭ țiganĭ sunt aliorisițĭ la sfântulŭ schitŭ de Domnia Sa fratele Michaiŭ Vodă Șuțulŭ, prin cartea Domnieĭ Sale, ce o vĕḍumŭ, cu lét. 1784 Aprilie 25. Și amŭ întăritŭ chrisovulŭ acesta cu însășĭ credința Domnieĭ Mele, Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ, și cu credința prea iubițilorŭ Domnieĭ Mele fiĭ, Nicolae Voevodŭ, Constantinŭ Voevodŭ, Dumitrașco Voevodŭ, martorĭ puindŭ și pe dumné-lorŭ cinstițĭ și credincioșĭ boerĭ velițĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ Mele, Nicolae Brâncoveanu Vel Vist., Dumitrașco Racoviță Vel Banŭ, Ianache Văcărescu Vel Spătarŭ, Ianache Moruzi Vel Vornicŭ de Țéra-de-sus, Manolache Brâncoveanu Vel Vornicŭ de Țéra-de-jos, Manolache Crețulescu Vel Vornicŭ, Nicolae Filipescu Vel Vornicŭ, Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Țéra-de-sus, Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ de Țéra-de-jos, Nicolae Hangerlăŭ Vel Hatmanŭ, Alexandru Manulŭ Vel Postelnicŭ, Isaacŭ Raletŭ Vel Clucerŭ, Dumitrache Schina Vel Comisŭ, Nicolae Racoviță Vel Paharnicŭ, Iordache Palada Vel Stolnicŭ și Ispravnicŭ, Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ; scriindu-se hrisovulŭ acesta la lét. 1793 Maiŭ 5 de Gheorghe Logofĕtulŭ za taină. (1)

Chrisovulŭ mănăstireĭ Sfântuluĭ Ionŭ din Bucurescĭ.

Zem. Vlascoe: Fiind că mănăstirea Sfântuluĭ Iónŭ din Bucurescĭ, prin chrisovulŭ Domnieĭ Mele are milă de vinăriciŭ dela douĕ popóre ce sunt în județulŭ Sĕcuienilorŭ, anume: Buduresciĭ și Bozoieniĭ, câtŭ ține poporulŭ acestorŭ délurĭ și câtŭ iea Domnia vinăriciŭ dela toțĭ ceĭ ce plătescŭ vinăriciulŭ, câte doĭ banĭ de vadră și părparulŭ, iar gărdurăritulŭ numaĭ dela poporulŭ Budurescil, însă fiind-că în poporulŭ Bozienĭ maĭ este și altă numire, ce se chiamă Bărboiulŭ, și cu acea numire de Bărboiŭ intrase mănăstirea Znagovŭ de luă vinăriciŭ din Bozienĭ, s'aŭ făcutŭ cercetare prin judecată în anulŭ trecutŭ, și cu anaforaua întărită de către Domnia Mea dela Septembrie 13 lét. 1793, a rĕmasŭ ca totŭ mănăstirea Sfântuluĭ Iónŭ să iea vinăriciulŭ din poporulŭ Bărboiŭ, amŭ datŭ Domnia Mea acéstă carte la mâna . . . ce este orénduitŭ de mănăstire, carele să âmble împreună cu vinăriceriĭ domnescĭ să scrie, și făcéndŭ douĕ catastișe asemenea, iscălite și de vinăriceriĭ domnescĭ și de orénduitulŭ mănăstiriĭ, partea de banĭ a mănăstiriĭ să o iea orénduitulŭ mănăstiriĭ pe deplinŭ, fără de a pretendirisi vinăriceriĭ domnescĭ nicĭ ḍeciuiala. ii saam. receh. gpd. 1794 Sept. 8. (2)

(1) Cod. XXVI, pag. 50.
(2) Cod. XXVI, pag. 129.

Cunoscutŭ și doveditŭ lucru este, și la mare și la micĭ, și la totŭ creștinulŭ ce viază în lume, că orĭ carele socotesce a-șĭ chivernisi viața prin fapte bune și plăcute luĭ Dumnedeŭ, nu numaĭ pentru lauda cea vremelnică a numeluĭ sĕŭ se nevoĭesce, se sîrguesce, ci maĭ multŭ și maĭ vîrtosŭ se silesce pentru folosulŭ sufletuluĭ și pentru nădejdea cea curată a rĕsplătireĭ faptelorŭ bune de către marele și prea înaltulŭ Dumnedeŭ, de vreme ce prin iubirea de Dumnedeŭ și prin lucrarea faptelorŭ bune fiesce-carele aștéptă și nădĕjduesce rĕsplătirea veșnică dela mila luĭ Dumnedeŭ, și dela ómenĭ laudă și bune cuvîntărĭ li se pricinuescŭ. In multe chipurĭ dar póte lucrà cine-va faptă bună, iar maĭ alesŭ de tóte și prea primitŭ și luĭ Dumnedeŭ cu totulŭ plăcutŭ, sunt milele carĭ se daŭ și se afierosescŭ la dumnedeescele lăcașurĭ, unde tot-deauna neîncetatŭ se laudă și se proslăvesce marele și prea puterniculŭ numele luĭ. Acestea dar, și ca acestea din sfintele scripturĭ audindu-le și cu inimă curată și învoioșată a-le înplini nevoindu-ne, socotindŭ Domnia Mea și pentru sfânta și dumnedeésca mănăstire de aicĭ din orașulŭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ, unde se cinstesce și se prăznuesce hramulŭ tăiereĭ cinstituluĭ capŭ alŭ sfântuluĭ Prooroculŭ Iónŭ, Botezătorulŭ Domnuluĭ, ce este zidită din temelie și cu tóte câte se vĕdŭ de Domnia Sa rĕposatulŭ Constantinŭ Basarabŭ Brâncovénu Voevodŭ, care mănăstire este metohŭ la sfânta mănăstire a sfântuluĭ Proroculŭ Ilie dela *Jița* din eparchia Ioanimŭ, asupra căruia rîvnindŭ cu óreșĭ-ce milă și ajutorŭ ca să ne facemŭ noĭ ctitorĭ, amŭ hotărîtŭ și amŭ întăritŭ printr'acestŭ cinstitŭ chrisovulŭ Domnieĭ Mele, ca să ieae din vinăriciulŭ domnescŭ dela două popóre ce sunt în județulŭ Sĕcuienilorŭ, anume Budurescĭ, și cincĭ-decĭ bolovanĭ sare dela ocna Telega pe totŭ anulŭ să ieae, când ieaŭ și alte mănăstirĭ; așișderea să maĭ fie sfinteĭ mănăstirĭ milă dela Domnia Mea să scutéscă în toțĭ aniĭ oĭ 600 de oieritŭ, pentru care, la vremea oierituluĭ, să-ĭ facă pecetluitulŭ Domnieĭ Mele de rădicătură; și unŭ scaunŭ de carne aicĭ în Bucurescĭ să aibă, apĕratŭ de fumăritŭ, de erbăritŭ, de vamă și de tóte alte angariĭ ce daŭ scaunele, acesta să nu se supere: i liude 25 să ție, însă ómenĭ străinĭ, ca să fie pentru poslușiania și ajutorulŭ la trebile sfinteĭ mănăstirĭ, pe care acum găsindu-ĭ și ducêndu-ĭ la Ispravniciĭ județuluĭ ca să-ĭ cerceteze, și fiindŭ străinĭ cu adevĕratŭ, să le dee adeverință pe numele și chipulŭ lorŭ, după care li se va da și pecetluiturĭ gospodŭ, spre a fi în pace și nesupĕrațĭ de tóte dăjdiile și angariile ce esŭ peste anŭ în țéră, pentru că aceste milĭ le-aŭ avutŭ sfânta mănăstire, atâtŭ dela alțĭ frațĭ Domnĭ de maĭ nainte, câtŭ și prin chrisovulŭ Domnieĭ Sale frateluĭ Domnŭ Michaiŭ Suțulŭ Voivodŭ, ce-lŭ vĕdumŭ cu lét. 1792 Ghenare . . . Decĭ învrednicindu-ne Domnulŭ Dumnedeŭ acum cu domnia acesteĭ Țĕrĭ-Românescĭ provoslavnice, ne-amŭ milostivitŭ de amŭ înnoitŭ și amŭ întăritŭ milele acestea, ca să

se păzéscă nestrămutatŭ, pentru care amŭ datŭ acestŭ cinstitŭ chrisovulŭ Domnieĭ Mele, întăritŭ cu însășĭ credința Domnieĭ Mele, Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ, și cu a prea iubițilorŭ Domnieĭ Mele fiĭ, Constantinŭ Voevodŭ, Dumitrașco Voevodŭ, și cu totŭ sfatulŭ dumné-lorŭ cinstițilorŭ și credincioșĭ boerilorŭ celorŭ marĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ Mele: Pan Nicolae Brâncoveanu Vel Vist., Dumitrașco Racoviță Vel Banŭ, Ianache Văcărescu Vel Spătarŭ, Ianache Moruzi Vel Vornicŭ de Țéra-de-sus, Manolache Brâncovénu Vel Vornicŭ de Țéra-de-jos, Manolache Crețulescu Vel Vornicŭ alŭ triile, Nicolae Filipescu Vel Vornicŭ al patrulea, Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Țéra-de-sus, Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ de Țéra-de-jos, Nicolae Hangerlău Vel Hatm., Dumitrache Manu Vel Post., Isacŭ Raletŭ Vel Clucerŭ, Dumitrache Schina Vel Comisŭ, Dumitrașco Racoviță Vel Paharnicŭ și Ispravnicŭ, Costache Ghica Vel Logfĕtŭ de Țéra-de-sus. Și s'aŭ scrisŭ chrisovulŭ acesta la întâiulŭ anŭ alŭ domnieĭ mele, aicĭ în orașulŭ scaunuluĭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ, la lét. 1793 Aprilie 16 de Teodorache Logofĕtŭ za Divanŭ. (1)

Chrisovulŭ sfinteĭ mănăstirĭ Zlătarĭ din Bucurescĭ.

Fiind-că sfânta și dumnedçéscа mănăstire Zlătarĭ, de aicĭ din orașulŭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ, unde se cinstesce și se prăznuesce hramulŭ Prea Sfinteĭ Stăpâneĭ nóstre de Dumnedçeŭ Născĕtóreĭ și pururea Fecióreĭ Maria, i schitulŭ ce se numesce Stănescĭ, și schitulŭ ce se numesce *Archanghelŭ* ot sud Vâlcea, care câte trele acestea sfinte case sunt *metohurĭ la sfânta Patriarchie a Alexandrieĭ*, avut-aŭ milă dela ceĭ maĭ d'inainte rĕposațĭ frațĭ Domnĭ, de luà prin chrisóvele Domniilorŭ Sale vinăriciŭ dintr'aceste douĕ popórĕ, adecă mănăstirea Zlătarĭ din vinăriciŭ domnescŭ ot sud Saacŭ, pe anŭ vinŭ vedre treĭ sute, și cincĭ decĭ bolovanĭ sare dela ocna Telega; și schitulŭ Stănescĭ vinăriciŭ din délulŭ Dobroșiĭ sud Vâlcea; și schitulŭ Arhanghelŭ vinăriciŭ dela satulŭ Vlădescĭ; și acestea milĭ ce le-aŭ avutŭ, li s'aŭ păzitŭ și le-aŭ luatŭ până la vreme, iar după vremĭ, schimbându-se de către frații Domnĭ, aŭ rădicatŭ acelŭ vinăriciŭ, rĕmâindŭ domnescŭ, și în loculŭ acesteĭ milĭ, aŭ rĕnduitŭ pe totŭ anulŭ dela cămara domnéscă să iea banĭ la vremea vinăriciuluĭ tal. treĭ-sute, carĭ banĭ aŭ rĕnduitŭ să se dee la Patriarchia Alexandrieĭ, să fie pentru 2 scóle ce se află acolo pentru învĕțătură; dar fiind-că cu acestŭ mijlocŭ avea discolie de nu-șĭ putea luà cu lesnire mila acésta, une-orĭ încă se și păgubea, precum și vinăriciŭ

(1) Cod. XXVI, pag. 16.

dela numitele popóră în unii timpĭ, se făcea vinŭ şi se folosià óreşĭ-ce, iară în maĭ multe timpurĭ se întîmplà a ajunge la nimicŭ, după cum pentru acésta ne adeverimŭ Domnia Mea din chrisovulŭ Domnieĭ Sale frateluĭ Alexandru Ipsilante Voivodŭ, ot lét. 1781 Maiŭ 26, din chrisovulŭ Domnieĭ Sale rĕposatuluĭ Nicolae Caragea Voivodŭ, ot lét. 1782 Septembre 25, câtŭ şi din douĕ chrisóve ale Domnieĭ Sale frateluĭ Michaiŭ Vodă Suţulŭ, unulŭ din domnia dumi-sale d'întâĭ cu lét. 1784 Ghenarie 15, şi altulŭ din domnia depre urmă cu lét. 1792, Aprilie 23, prin care tóte acestea chrisóve rênduescŭ ca în loculŭ acestorŭ milĭ, ce aŭ fostŭ maĭ nainte, să aibă a lua mănăstirea Zlătarĭ din vinăriciŭ domnescŭ ot sud Saacŭ tal. una sută dela vinăricerĭ; aşişderea şi cincĭ-ḑecĭ bolovanĭ sare dela ocna Telega, însă sarea să o ieae cu pecetluitŭ domnescŭ, când ieaŭ şi alte mănăstirĭ; şi schitulŭ Stănescĭĭ şi Archanghelŭ să aibă a luà tal. una sută din vinăriciŭ domnescŭ ot sud Vâlcea dela vinăricerĭ. Dreptŭ acea dară, învrednicindu-ne Domnulŭ Dumneḑeŭ cu întâia domnie a acesteĭ creştinescĭ Ţĕrĭ-Românescĭ, amŭ bine-voitŭ de amŭ înnoitŭ şi amŭ întăritŭ acéstă milă, care pe totŭ anulŭ să aibă cu acestŭ chrisovŭ alŭ Domnieĭ Mele a luà, atâtŭ aceştĭ banĭ dela vinăricerĭ, câtŭ şi sare dela ocna Telega, precum maĭ sus se cuprinde, şi pentru ca să se păzéscă mila acésta a numiteĭ mănăstirĭ şi a numitelorŭ schiturĭ nestrămutatŭ, amŭ întăritŭ chrisovulŭ acesta cu însăşĭ credinţa Domnieĭ Mele, Iŵ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voivodŭ, şi cu a prea iubiţilorŭ Domnieĭ Mele fiĭ, Constantinŭ Vvd., Dumitraşco Vvd., Nicolae Vvd., marturĭ puindŭ şi pre dumnélorŭ cinstiţiĭ şi credincioşiĭ boeriĭ veliţĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ Mele: Nicolae Brâncoveanu Vel Vistierŭ, Dumitraşco Racoviţă Vel Banŭ, Ianache Văcărescu Vel Spătarŭ, Ianache Moruzi Vel Vornicŭ de Ţéra-de sus, Manolache Brâncoveanu Vel Vornicŭ de Ţéra-de-jos, Manolache Creţulescu Vel Vornicŭ, Nicolae Filipescu Vel Vornicŭ, Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus, Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-jos, Nicolae Hangerlău Vel Hatmanŭ, Dumitrache Manulŭ Vel Postelnicŭ, Isaacŭ Raletŭ Vel Clucerŭ, Dumitrache Schina Vel Comisŭ, Nicolae Racoviţă Vel Paharnicŭ, Iordache Palada Vel Stolnicŭ, Iordache Vel Slugerŭ, Dumitrache Costandache Vel Pitarŭ şi Ispravnicŭ, Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus. Şi s'aŭ scrisŭ chrisovulŭ acesta întru întâiulŭ anŭ dintru întâia domnie a Domnieĭ Mele, aicĭ în oraşulŭ scaunuluĭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ, la lét. 1793 Iunie 8 de Răducanu Poenariŭ biv. 3-lea Logofĕtŭ. (1)

(1) Cod. XXVI, pag. 75—76.

Chrisovulŭ Sfîntuluĭ Spiridonŭ de milele ce are.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ, bog. milos. gpsd. Zemb. Vlahscoe.

Din vechime se vede la Domniĭ și oblăduitoriĭ acestuĭ creștinescŭ norodŭ, ca singurĭ stăpânitorĭ și cu tótă samovolnicia ce aŭ fostŭ, după ce Dumnedeŭ îĭ învrednicea cu ajungerea acesteĭ stăpânirĭ, cu tótă osirdia și buna-voință era întru a întemeià și a împodobi ale luĭ Dumnedeŭ sfinte locașurĭ cu milĭ și cu dărĭ dintru avuturile Domnieĭ, spre ajutorulŭ și folosirea a multora din ceĭ neputincioșĭ, făcêndu-șĭ rugă către Domniĭ ceĭ ce după vremĭ sta oblăduitorĭ, ca să le păzéscă, să le întăréscă și pe câtŭ s'ar puté să le înmulțéscă, ca și Dumnedeŭ întru tóte să-ĭ sporéscă; între carĭ trecuțĭ rĕposațĭ Domnĭ, vedemŭ că și rĕposatulŭ Domnia Sa Alexandru Vodă Ghica, fiulŭ rĕposatuluĭ Domnieĭ Sale Scarlatŭ Vodă Ghica, prin chrisovulŭ Domnieĭ Sale arétă și dice cum-că rĕposatulŭ Domnieĭ Sale părinte, făcêndŭ mănăstire aicĭ în orașulŭ Bucurescĭ întru numele sfântuluĭ și făcĕtoruluĭ de minunĭ Archiepiscopuluĭ Spiridonŭ, și neputêndŭ a o sĕvêrși, dându-șĭ obștésca datorie maĭ nainte, iar Domnia Sa ca zidirea ce erà a părinteluĭ Domnieĭ Sale, după ce aŭ stătutŭ la domnie, cu tótă osîrdia aŭ fostŭ întru a o sĕvêrși precum se vede, precum și a o înzestrà câtŭ aŭ pututŭ; asemenea rugăciune face către ceĭ din urma Domnieĭ Sale Domnĭ, ca să întăréscă și să păzéscă acelea bune afierosele. Decĭ după ce Domnulŭ Dumnedeŭ, cu a sa dumnedeéscă Pronie, dete bunŭ gândŭ prea puterniceĭ Impĕrățiĭ și ne milui cu întâia domnie a acesteĭ țĕrĭ, întru tóte alte purtărĭ de grijă, ce cu mare osîrdie amŭ fostŭ și suntemŭ silitorĭ la ale obșteĭ bune folosirĭ, una ne-aŭ fostŭ și acésta, adecă întărirea și buna chibzuire a sfinteĭ mănăstirĭ, a șĭ avé orênduelele lorŭ; unde este înaintea Domnieĭ Mele boeriulŭ Domnieĭ Mele Grigorie biv. 3-lea Logofĕtŭ, epitropulŭ acesteĭ mănăstirĭ, și aretându-ne așezămînturile și milele ce are, făcutu-ne-aŭ rugă de a se înnoi și de a se întărì de către Domnia Mea. Decĭ pliroforisindu-ne Domnia Mea, cum-că din venitulŭ și agonisela acesteĭ sfinte mănăstirĭ se ajutoréză și se chivernisescŭ obraze scăpătate și neputinciόse, cu tótă a Domnieĭ Mele bună-voință amŭ fostŭ întru a întărì și a întemeià celea maĭ dinainte milĭ ale acesteĭ sfinte mŏnăstirĭ, ca și Domnia Mea să fimŭ împărtășițĭ la ale Domnieĭ Sale facerĭ de bine, precum maĭ jos se va vedé, și maĭ întâĭ hotărîmŭ ca tóte celea de Domnia Sa orênduite și afierosite să se păzéscă cu nestrămutare, adecă mănăstirea să fie slobodă, ca o mănăstire domnéscă a țĕreĭ, fără a nu puté nimenea cere să o închine, séŭ să o supue unde-vașĭ. Archiereulŭ, ce după vremĭ va păzì orênduiala întru a sluji

sfânta leturghie din Sâmbătă în Sâmbătă, să aibă a-şĭ luà acea orênduită milă, iar în mănăstire să céră a şedé, nicĭ cu stăpânire să nu se aréte; purtătoriŭ de grijă să fie mirénŭ, iar nu călugărŭ, şi îndatoratŭ să fie pe totŭ anulŭ a da socotélă la ceĭ după vremĭ, ce vorŭ sta întru cinurile ce rógă rěposatulŭ ctitorŭ alŭ sfinteĭ epitropiĭ, adică Prea Sfinţia Sa Părintele Mitropolitŭ alŭ Ungro-Vlachieĭ, Vel Vist. şi Vel Post., faţă fiindŭ şi d-luĭ *Biv Vel Banulŭ Dumitrache Ghica, în câtă vreme va trăì, ca rudă şi némŭ alŭ rěposaţilorŭ ctitorĭ;* treĭ preoţĭ de mirŭ, unŭ diaconŭ, doĭ cântăreţĭ, doĭ citeţĭ să fie scutiţĭ de tóte dăjdiiile şi ale lorŭ drepte bucate, vinulŭ de vinăriciŭ, în tóte odăile ce sunt în cuprinsulŭ mănăstiriĭ, orĭ pe dinafară, orĭ pe dinlăuntru, verĭ-ce omŭ cu verĭ-ce felurĭ de meşteşugurĭ ar şedé, să nu fie supěratŭ de fumăritŭ séŭ zlotăritŭ, séŭ de *felinarŭ*; douě pivniţe să fie scutite, aicĭ în oraşulŭ Bucurescĭ, de fumăritŭ, de căminăritŭ şi de tóte alte angariĭ; douě-ḑecĭ şi nouě de ómenĭ posluşnicĭ argaţĭ şi slugĭ să aibă a ţiné, fără birŭ şi scutiţĭ de tóte podveḑile şi angariile ţěriĭ, cărora să li se dee pecetluiturĭ gospodŭ pe numele şi chipulŭ lorŭ; treĭ isprăvniceĭ de pe la viĭ şi moşiĭ, din brésla Mazililorŭ, să fie scutiţĭ de birŭ şi apěraţĭ de vinăriciŭ şi de dijmăritŭ, după deosebitele cărţile Domnieĭ Mele, ce li se va da la mâinĭ; 2000 oĭ să aibă a scutì la vremea oieritululĭ, cu pecete de ridicătură; 2000 oca sare să aibă a luà pe totŭ anulŭ dela cămara domnéscă; la bucatele ce-ar avé de vînḑare, vamă să nu plătéscă; din totŭ judeţulŭ Teleormanuluĭ, dela toţĭ ceĭ ce plătescŭ vinăriciŭ, să aibă a luà mănăstirea milă câte doĭ banĭ de vadră şi părpărulŭ după obiceiŭ, precum s'aŭ luatŭ şi maĭ înainte, iară ceĭ-lalţĭ câte treĭ banĭ să ieae vinăriceriĭ domnescĭ; dela toţĭ ceĭ ce vorŭ avé viĭ pe moşia domnéscă dela Caracalŭ sud Romanaţĭ şi plătescŭ vinăriciŭ, să aibă a luà milă câte doĭ banĭ de vadră şi părpărulŭ; din tóte bălţile, iazurile i gârlele ce sunt pe Oltŭ în judeţulŭ Romanaţĭ, Doljiŭ şi Mehedinţĭ, dela toţĭ ceĭ ce vînéză pesce cu năvodulŭ, cu mréja, cu coteţe, cu ostiĭ séŭ măcar cu verĭ-ce altŭ meşteşugŭ va vênà pesce, să aibă a luà vamă, ce se luà din vechime de vameşiĭ domnescĭ, din treĭ banĭ unŭ banŭ, séŭ din treĭ pescĭ unŭ pesce, afară numaĭ din bălţile şi gârlele ce vorŭ maĭ fi avêndŭ alte mănăstirĭ milĭ cu chrisóve şi cărţĭ domnescĭ date maĭ nainte, acelea întocmaĭ cu nestrămutare să se păzéscă şi de acum înainte, precum şi stăpâniĭ moşiilorŭ iarăşĭ să ieae ḑeciuiala pe deplinŭ. Năvodariĭ, ce vênéză pesce cu năvodŭ într'aceste bălţĭ după vechiulŭ obiceiŭ, împrumutându-ĭ ómeniĭ mănăstireĭ cu banĭ să-şĭ cumpere sfóră, pentru dobândă să facă clace cu năvodulŭ într'o ḑi mănăstireĭ, ca lucru ce este obicinuitŭ. Din tóte bălţile şi iazurile ce se începŭ din dreptulŭ Iagâliĭ sud Ialomiţa şi până în hotarulŭ Brăileĭ, iarăşĭ să ieae mănăstirea a treia *(parte)*, ce se luà maĭ nainte

de vameşiĭ domnescĭ dela oraşŭ, întocmaĭ după obiceiŭ, afară iarăşĭ de milele ce vorŭ fi maĭ avêndŭ alte mănăstirĭ cu chrisóve séŭ cărţĭ date maĭ înainte, căcĭ acelea aŭ să se urmeze a se luà de acelea mănăstirĭ, precum se va fi luatŭ, aşişderea şi stăpânulŭ moşieĭ iarăşĭ să-şĭ ieae ḑeciuiala pe deplinŭ; dela tóte turmele de oĭ, ce se pogóră primăvara din lăuntru *(din Ardél)* la păşune, pe munţiĭ ţĕriĭ din schela Vulcanuluĭ ot sud Gorjiŭ în sus şi până la Vadiţa ot sud Mehedinţĭ, şi despre tómnă le tragŭ înapoĭ fără a nu plăti oieritŭ, să aibă din o sută oĭ a luà una după obiceiŭ; iar dela turmele ce vorŭ rĕmâné la ernaticŭ în ţéră şi plătescŭ oieritŭ să nu ieae nimicŭ; douĕ miĭ stînjenĭ din moşia domnéscă Flociĭ ot sud Ialomiţa şi tótă balta aceste̮ĭ moşiĭ să fie întru stăpânirea mănăstireĭ; moşia domnéscă dela Ruşiĭ-de-Vede sud Teleormanŭ, ce se vede după cartea de hotărnicie ot lét. 1783, de stînjenĭ douĕ miĭ optŭ sute, fiindŭ dată danie la numita mănăstire, prin chrisovulŭ rĕposatuluĭ Domnŭ Alexandru Ghica Voivodŭ dela lét. 1768, i alŭ rĕposatuluĭ Gregorie Ghica Voivodŭ dela lét. 1769, i al Domnieĭ Sale Domnuluĭ frateluĭ nostru, Domnŭ Alexandru Ipsilante Voivodŭ dela lét. 1775, şi în vremea Domnieĭ Sale la lét. 1781, s'aŭ fostŭ sculatŭ Călăraşiĭ de acolo cu pîră, şi prin judecată şi învoiala amêndorora părţilorŭ, li s'aŭ hotărîtŭ ca eĭ să stăpânéscă şése sute stînjenĭ, şi cea-laltă să rĕmâe în stăpânirea mănăstireĭ, şi asemenea aŭ dat-o şi aŭ afierosit-o şi alţĭ fraţĭ Domnĭ din urmă prin chrisóve, iar în urmă Mavrogheni, măcar că după cum la altele multe, aŭ făcutŭ strămutare la acestea hotărîrĭ domnescĭ, dândŭ chrisovulŭ sĕŭ la mâinile Călăraşilorŭ de acolo împotrivă; dar în urmă, Domnia Sa Michaiŭ Vodă Suţulŭ aŭ datŭ chrisovulŭ Domnieĭ Sale, iarăşĭ după hotărîrea întâĭ, şi aŭ făcutŭ porunca Domnieĭ Sale la Ispravniciĭ judeţuluĭ, ca să urmeze celorŭ maĭ dinainte hotărîrĭ; după care şi Domnia Nóstră asemenea întărimŭ, ca Călăraşiĭ toţĭ să ţie şi să stăpânéscă aceĭ 600 stânjenĭ, precum sunt osebiţĭ şi hotărîţĭ, iară cea-laltă moşie tótă să o stăpânéscă mănăstirea, ca o moşie ohabnică a sa, şi toţĭ ceĭ ce vorŭ fi şeḑĕtorĭ pe dînsa să facă clacă şi să-şĭ dee dijma, pre deplinŭ din tóte, la mănăstire, după obiceiulŭ moşiilorŭ; vinŭ şi rachiŭ nimenea să nu fie volnicŭ a vinde, fără numaĭ mănăstirea; pre care moşie tĕrgŭ slobodŭ să se facă în sĕptĕmână odată, şi vama ce se va agonisi să fie a mănăstireĭ, iarăşĭ vameşulŭ amestecŭ să nu aibă; precum şi prăvăliórele, câte vorŭ fi în Ruşiĭ-de-Vede, să fie apĕrate de fumăritŭ şi cotăritŭ; aşişderea şi până la douĕ miĭ de vedre vinŭ şi 100 vedre rachiŭ, când va face trebuinţă, mănăstirea să aducă la acéstă moşie, verĭ de unde i va dà îndĕmână, slobodă să fie şi de căminăritŭ séŭ de vamă, supĕrare la acelŭ vinŭ saŭ rachiŭ să nu aibă; cincĭ-spre-ḑece sălaşe de ţiganĭ domnescĭ, ce sunt daţĭ danie aceste̮ĭ sfinte mănăstirĭ, să fie bine daţĭ; şi osebitŭ de acésta, să aibă maĭ sus numita mănăstire milă, ca dela toţĭ ceĭ ce aŭ

viĭ în poporulŭ Leulŭ şi alŭ Racoviţiĭ ot sud Romanaţĭ, şi plătià până acum vinăriciŭ câte cincĭ banĭ la domnie, de acum înainte să ieae vinăriceriĭ domnescĭ numaĭ câte treĭ banĭ de vadră, iară ceĭ-lalţĭ câte doĭ banĭ şi părpărulŭ după obiceiŭ să-şĭ ieae sfânta mănăstire; precum şi unŭ scaunŭ de carne să aibă a ţiné aicĭ în oraşulŭ Bucurescĭ, pe loculŭ mănăstireĭ, maĭ alesŭ că loculŭ mănăstireĭ fiindŭ la marginea Bucurescilorŭ, este şi cu lesnirea mahalalelorŭ, ce sunt departe de têrgŭ, scutitŭ şi apěratŭ de vamă, de erbăritŭ la câte vite va tăià, i de fumăritŭ, i de vătafiĭ de măcelarĭ şi de tóte dările şi obiceiurile ce daŭ alte scaune; care acestea tóte milĭ şi orênduelĭ, câte se cuprindŭ maĭ sus, le-aŭ avutŭ sfânta mănăstire dela toţĭ ceĭ-lalţĭ Domnĭ, prin chrisóvele Domniilorŭ Sale, care le-aŭ arětatŭ de le-amŭ vědutŭ Domnia Mea. Decĭ amŭ întăritŭ chrisovulŭ acesta cu însăşĭ credinţa Domnieĭ Mele, Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voivodŭ, şi cu a prea iubiţilorŭ Domnieĭ Mele fiĭ, Constantinŭ Voivodŭ, Nicolae Voivodŭ, Dumitraşco Voivodŭ, şi cu totŭ sfatulŭ cinstiţilorŭ şi credincioşĭ boerilorŭ celorŭ marĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ Mele: Pan Nicolae Brâncovénu Vel Vist., Pan Dumitraşco Racoviţă Vel Banŭ, Pan Ianache Văcărescu Vel Spătarŭ, Pan Ianache Moruzi Vel Vornicŭ de Ţéra-de-sus, Pan Scarlatŭ Ghica Vel Vornicŭ de Ţéra-de-jos, Pan Manolache Creţulescu Vel Vornicŭ alŭ treilea, Pan Nicolae Filipescu Vel Vornicŭ alŭ patrulea, Pan Costache, Ghica Vel Logofětŭ de Ţéra-de-sus, Pan Scarlatŭ Ghica Vel Logofětŭ de Ţéra-de-jos, Pan Nicolae Hangerliŭ, Pan Nicolae Racoviţă Vel Paharnicŭ, Pan ..... Vel Stolnicŭ, Pan ...... Vel Slugerŭ, Pan Dumitrache Constandache Vel Pitarŭ şi Ispravnicŭ, Pan Costache Ghica Vel Logofětŭ de Ţéra-de-sus. Şi s'aŭ scrisŭ chrisovulŭ acesta întru întâiulŭ anŭ alŭ domnieĭ nóstre, aicĭ în oraşulŭ Bucurescĭ, la lét. 1793 Aprilie în 5, de Teodorache Logofětŭ de Divanŭ. (1)

Chrisovŭ dela 18 Aprile 1793, în favórea bisericeĭ Sf. Spiridonŭ noŭ din Bucurescĭ, zidită de Scarlatŭ Voevodŭ şi A. Ghica Voevodŭ.

A. Moruzi întăresce mila, ca din tóte bălţile şi iazurile i gârlele, ce sunt peste Oltŭ, în judeţulŭ Romanaţĭ, Doljiŭ, Mehedinţĭ, dela toţĭ ceĭ ce vênéză pesce cu năvodulŭ, cu mréja, cu coteţulŭ, cu ostia séŭ măcar cu orĭ-ce altŭ meşteşugŭ, să aibă a luà vamă, ce se luà din vechime de vameşiĭ domnescĭ, din 3 banĭ 1 banŭ, séŭ din 3 pescĭ 1 pesce, afară numaĭ dela bălţile şi gârlele, ce vorŭ fi avêndŭ alte mănăstirĭ milă cu cărţĭ şi chrisóve domnescĭ date maĭ dinainte, care acele cu nestrămutare să se păzéscă şi de

(1) Cod. XXVI, pag. 12.

acum înainte, precum și stăpânii moșiilorŭ iarăși să-și iea deciuială pe deplinŭ. Așișderea și năvodarii, ce vênéză pesce cu năvóde într'aceste bălți, după vechiulŭ obiceiŭ, împrumutându-se dela ómenii mănăstireĭ cu banĭ, să-și cumpere sfóră, pentru dobândă să facă clacă cu năvodŭ într'o di mănăstireĭ, ca lucru ce este obicĭnuitŭ. Domnitorulŭ dă volnicie omuluĭ mănăstireĭ, ca din fie-ce judeţŭ să caute venitulŭ bălţilorŭ.

Carte din 13 Aprilie 1793 în favórea mănăstireĭ Sf. Spiridonŭ; îĭ dă voie să aibă tergŭ la moșia Rușiĭ-de-Vede din Teleormanŭ, odată pe săptĕmână, și vama ce se va agonisi să fie a mănăstireĭ. Asemenea până la 2000 vedre vinŭ și 100 vedre rachiŭ să fie liberă mănăstirea a aduce de orĭ-unde la acestŭ tergŭ, scutite de căminăritŭ și de vamă. Spirtóse nu va vinde nimenĭ, fără numaĭ mănăstirea, iar prăvăliórele din Rușiĭ-de-vede vorŭ fi apĕrate de fumăritŭ și de cotăritŭ. (1)

Chrisovulŭ mănăstiriĭ Michaiŭ Vodă din Bucurescĭ.

Sfinteĭ și dumnedeescei mănăstirĭ, de aicĭ de alăturea orașuluĭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ, care este zidită și înălţată din temelia eĭ de rĕposatulŭ Domnŭ Michaiŭ Vodă, unde se cinstesce și se prăznuesce hramulŭ sfântuluĭ mareluĭ Ierarchŭ și de minunĭ făcĕtoriŭ Nicolae, Archiepiscopŭ dela Mira-Lichieĭ, și părinteluĭ Egumenuluĭ Chirŭ Chirilŭ, Archimandritŭ dela acéstă sfântă mănăstire, și tuturorŭ părinţilorŭ călugărĭ, câţĭ se află locuitorĭ la acestŭ sfântŭ lăcașŭ, ca să fie sfinteĭ mănăstirĭ milă dela Domnia Mea, să aibă a luà vinăriciulŭ din délulŭ Pitescilorŭ sud Muscelŭ, adică din poporulŭ Leurdenĭ, Plămbacelulŭ, Călinescii, Badeșĭ și Vrănescii, câte doĭ banĭ de vadră și părpărulŭ după obiceiŭ; însă egumenulŭ dela acéstă sfântă mănăstire, séŭ omulŭ ce-lŭ va orĕndui, să aibă a âmblà împreună cu vinăricerii domnescĭ să scrie vinăriciulŭ dintr'acelea popóre totŭ de odată, și să facă două catastișe asemenea unulŭ ca și altulŭ, iscălite fiindŭ amêndouĕ și de vinăricerii domnescĭ și de omulŭ mănăstirii, și așia împreună, strîngêndŭ banii vinăriciuluĭ, ce este de plătescŭ dajnicii, de vadră câte patru banĭ și ploconŭ de nume, să aibă a luà vinăricerii domnescĭ câte doĭ banĭ de vadră și ploconŭ de nume, și omulŭ mănăstireĭ iară câte doĭ banĭ de vadră și cu părpărŭ după obiceiŭ, precum aŭ luatŭ și maĭ nainte; așișderea să aibă sfânta mănăstire, la vremea oieritului a scutì oĭ cincĭ sute; cum și dela ocnă să aibă a luà bolovanĭ sare una sută cincĭ-decĭ, la vremea când ieaŭ și alte mănăstirĭ; și iară să aibă sfânta mănăstire a luà și vamă din

(1) Cod. XXIII, fila 43 și verso.

balta Ciocănescilorŭ ot sud Ilfovŭ, câtŭ ţine moşia satuluĭ, cu apa Gura Botuluĭ, unde are şi leşĭ din hotarŭ până în hotarŭ, după cum se cuprinde în chrisóve vechĭ ale altorŭ rĕposaţĭ Domnĭ de maĭ nainte, ce are sfânta mănăstire pentru acéstă moşie, însă din pesce, din racĭ, după vechiulŭ obiceiŭ, cum aŭ luatŭ şi maĭ nainte; încă să aibă sfânta mănăstire şi liude 17, ómenĭ străinĭ posluşnicĭ, dârvarĭ, pe carĭ găsindu-ĭ şi luândŭ adeverinţă dela Ispravniciĭ judeţuluĭ pe numele şi chipulŭ lorŭ, să li se dee pecetluiturile Domnieĭ Mele, de a fi scutiţĭ şi apĕraţĭ de tóte dăjdiile şi angariile, pentru că acestea milĭ de vinăriciŭ şi celea-lalte care se cuprinde maĭ sus, sunt date sfinteĭ mănăstirĭ milă încă de maĭ nainte vreme dela alţĭ rĕposaţĭ Domnĭ, ce aŭ stătutŭ oblăduitorĭ acesteĭ creştinescĭ Ţĕrĭ-Românescĭ, i dela Domnia Sa fratele nostru Domnŭ Alexandru Ipsilantŭ Voevodŭ, precum şi dela Domnia Sa fratele nostru Domnŭ Michailŭ Suţulŭ Voevodŭ, prin chrisovulŭ Domniiĭ Sale ce-lŭ vĕḑumŭ cu lét. 1792 Aprilie 20, ne-amŭ adeveritŭ; şi iară să aibă sfânta mănăstire a ţiné liude doĭ la viile din délulŭ Tĕrgoviştei sud Dâmboviţa, care sunt date sfinteĭ mănăstirĭ prin chrisovulŭ Domnieĭ Sale frateluĭ Domnŭ Alexandru Ipsilantŭ Voevodŭ, ca să fie pentru paza acestorŭ viĭ, însă ómenĭ străinĭ, de care să-ĭ aducă adeverinţă dela dumné-lorŭ Ispravniciĭ judeţuluĭ pe numele şi chipulŭ lorŭ, ca să li se dea şi pecetluiturile Domnieĭ Mele, spre a fi în pace de tóte dăjdiile şi orânduelele Visterieĭ, fiind-că acéstă milă de liude doĭ aŭ avut-o dela fratele nostru Domnŭ Alexandru Ipsilantŭ Voevodŭ, prin cartea Domnieĭ Sale, ce o vĕḑumŭ cu lét. 1776 Augustŭ 12. Decĭ învrenicindu-ne Domnulŭ Dumneḑeŭ şi pre noĭ cu domnia acesteĭ pravoslavnice ţĕrĭ, ne-amŭ milostivitŭ şi i amŭ innoitŭ milele ce se arétă maĭ sus, ca să fie sfinteĭ mănăstirĭ şi părinţilorŭ călugărĭ de hrană şi de chivernisire, iar Domnieĭ Mele şi rĕposaţilorŭ părinţilorŭ Domnieĭ Mele veşnică pomenire, şi rugămŭ şi pre alţĭ fraţĭ Domnĭ, ce în urma nóstră se vorŭ învrednici cu domnia şi oblăduirea ţĕriĭ aceştia, să înnoiască şi să întăréscă milele acestea, ca şi ale Domniilor Sale milĭ şi daniĭ în urmă să fie cinstite şi în sémă ţinute. Intărindŭ chrisovulŭ acesta cu însăşĭ credinţa Domnieĭ Mele, Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ, i cu credinţa prea iubiţilorŭ Domnieĭ Mele fiĭ, Constantinŭ Voevodŭ, Dumitraşco Voevodŭ, Nicolae Voevodŭ, şi cu sfatulŭ dumné-lorŭ cinstiţilorŭ şi credincioşĭ boerilorŭ celorŭ marĭ aĭ divanuluĭ Domnieĭ Mele, Nicolae Brâncovénu Vel Vist., Dumitraşco Racoviţă Vel Banŭ, Ienache Văcărescu Vel Spătarŭ, Ienache Moruzi Vel Vornicŭ de Ţéra-de-sus, Manolache Brâncovénu Vel Vornicŭ de Ţéra-de-jos, Manolache Creţulescu Vel Vornicŭ, Nicolae Filipescu Vel Vornicŭ, Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus, Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-jos, Manolache Hangerlăŭ Vel Hatmanŭ, Dumitrache Manu Vel Postelnicŭ, Isaacŭ Raletŭ Vel Clucerŭ, Du-

mitrache Schina Vel Comisŭ, Nicolae Racoviţă Vel Paharnicŭ, Iordache Palada Vel Stolnicŭ şi Ispravnicŭ, Constantinŭ Ghica Vel Logofĕtŭ. Şi s'aŭ scrisŭ chrisovulŭ acesta la anulŭ d'întâĭ alŭ domnieĭ mele aicĭ în oraşulŭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ, la anulŭ dela nascerea Domnuluĭ Dumneḑeŭ şi Mântuitorulŭ nostru Isusŭ Christosŭ lét. 1793, de Teodorache logofĕtŭ de Divanŭ. (1)

Prea Inălţate Dómne,

Jăluescŭ Măriei Tale, că eŭ avêndŭ unŭ feciorŭ slutŭ şi nu totŭ în minţile luĭ, care scie să şindriléscă, după vinuire nedovedită, la şindrilitulŭ *clopotniţeĭ a turleĭ biserіceĭ Michaiŭ-Vodă,* până era închisŭ la puşcărie, şi ca să nu péră închisŭ pe vremea geruluĭ, cu lacrămĭ mĕ rogŭ să facĭ Măria Ta milă să se ierte dela închisóre.

Róba Măriei-Tale Dobriţa, vĕduvă sĕracă din Bucurescĭ.

Dumné-ta Epistatule alŭ Armăşieĭ să aducĭ Domnieĭ Mele anafora de pricina acésta. — 1793 Octobre 21. (2) Vel Stolnicŭ.

Iώ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ.

Amêndoĭ aceştĭ prepuşĭ, Dulgheriu şi muerea, poruncimŭ Domnia Mea să se slobóḑă, iar dumné-ta Vel Cămăraşŭ, pe Ienache Ciohodarulŭ, care aŭ făcutŭ acéstă ihtira, să-lŭ pedepsescĭ şi să-lŭ isgonescĭ dela slujbă. — 1793 Octobre 31.

Prea Inălţate Dómne,

Ascultândŭ luminată porunca Inălţimiĭ Tale dela acéstă jalbă, însciinţămŭ Inălţimiĭ Tale, că osebitŭ de cercetările ce ne îndestulămŭ, că s'aŭ fostŭ făcutŭ jăluitoruluĭ de către uniĭ din zapciiĭ ot-plaiuluĭ Măriei Tale şi n'aŭ eşitŭ nimica, dară şi de către acestŭ departamentŭ iar i s'aŭ făcutŭ îndestule ispite şi cercetărĭ, şi iar nimicŭ nu se vede vinovatŭ; cu tóte acestea îndrăsnimŭ a însciinţă Măriei Tale că la lét. 1761, este sciutŭ de obşte că din iangănŭ aŭ arsŭ tótă curtea şi învelitórea sfinteĭ bisericĭ ot Michaiŭ Vodă, şi cu a doua învelitóre a bisericeĭ atâta sémă de ómenĭ ce aŭ lucratŭ învelişulŭ, de ar fi fostŭ vre-o monedă, încaĭ aceea ar fi găsit-o topită, ci pîra ce s'aŭ adusŭ asupra acestuĭ jăluitorŭ se vede că cu greşală aŭ resuflat-o aceĭ privitorĭ, maĭ alesŭ ḑicemŭ, că ce pânză va fi fostŭ

(1) Cod. XXVI, pag. 82.
(2) Cod. XXV, fila 76.

care să trăiască în 32 de anĭ, şi nicĭ s'aŭ negritŭ, nicĭ s'aŭ putreḑitŭ, cum aŭ sporitŭ eĭ a ḑice, că aŭ vĕḑutŭ legăturĭ de pânză albă, legată cu sforĭ, încă şi pecetluită; de acésta însciinţămŭ Măriei Tale. — 1793 Octobre 23. Dumitrache Clucerŭ, Şerbanŭ Andronescu Medeln., Toma Palatŭ. (1)

Chrisovulŭ sfinteĭ mănăstirĭ Archimandritulŭ din Bucurescĭ.

De vreme ce prooroculŭ şi pururea între împĕraţĭ pomenitulŭ prea înţeleptulŭ Solomonŭ, numaĭ în umbra legiĭ rezemându-se, făcut-aŭ atâta podóbă caseĭ dumneḑeescĭ a Ierusalimuluĭ şi o aŭ dăruitŭ pre ea cu atâtea darurĭ şi prinóse, ca să se păzéscă într'însa sacrificiulŭ cu tablele legiĭ Domnuluĭ, cu câtŭ maĭ vîrtosŭ noĭ, care suntemŭ acuma cu mila Domnuluĭ sfântŭ pravoslavnicĭ Domnĭ în lumina credinţiĭ, se cade să ajutămŭ şi să ne silimŭ cu totŭ sufletulŭ spre ajutoriŭ şi întemeierea sfintelorŭ luĭ Dumneḑeŭ locaşurĭ, carĭ sunt semnulŭ celŭ adevĕratŭ alŭ credinţeĭ nóstre, (şi care împodobescŭ politia acésta:), întru care nu se junghe vite necuvîntătóre, precum óre când acolo, ci însuşĭ mielulŭ luĭ Dumneḑeŭ celŭ adevĕratŭ se jertfesce pentru viaţa cea veşnică şi mântuirea nóstră a tuturorŭ, şi întru care pururea neîncetatŭ se proslăvesce numele sĕŭ şi se facŭ rugăciunĭ pentru Impĕraţĭ şi pentru Domnĭ şi pentru toţĭ pravoslavniciĭ creştinĭ; dreptŭ aceea, atâtŭ după acéstă pildă a prea înţeleptuluĭ Solomonŭ şi după alte multe, câtŭ şi după învĕţătura ce ne dă Proroculŭ şi Impĕratulŭ Davidŭ, care strigă cu mare glasŭ grăindŭ, Dómne iubit-am podóba caseĭ Tale şi loculŭ locaşuluĭ măririeĭ Tale, şi iarăşĭ rîvna caseĭ Tale m'aŭ mâncatŭ; precum şi după creştinésca datorie ce avemŭ, pliroforisîndu-ne Domnia Mea pentru sfânta şi dumneḑeésca mănăstire de aicĭ, din oraşulŭ scaunuluĭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ, ce se numesce Archimandritŭ, care este zidită şi înălţată din temelia eĭ de rĕposatulŭ Domnŭ Mateiŭ Vodă şi închinată la sfânta mănăstire Stavro-Nichita ot sfânta Agora, unde se cinstesce şi să prăznuesce hramulŭ sfinţilorŭ slăviţilorŭ şi întru totŭ lăudaţilorŭ Apostolĭ Petru şi Pavelŭ, care se chivernisesce şi se economisesce de Sfinţia Sa Părintele Vlădică Stavropoleos, Chirŭ Gregorie Năstavnicŭ, cum-că este lipsită de alte veniturĭ şi cu trebuinţă de ajutoriŭ domnescŭ, bine amŭ voitŭ Domnia Mea şi printr'acestŭ cinstitŭ şi bine închipuitŭ chrisovŭ alŭ Domnieĭ Mele i-amŭ datŭ şi o amŭ miluitŭ pre sfânta mănăstire cu aceste maĭ jos aretate privileghiurĭ, adică: să ieae vinăriciulŭ din délulŭ *Sescilorŭ* sud Saacŭ, care pre aceste popóre anume: Buda, Dumbrava, Runcenĭ, Călugărenĭ şi Scheia, câte doĭ banĭ de vadră, dela toţĭ ceĭ ce plătescŭ vinăriciŭ; aşişderea

(1) Cod. XXV, fila 76.

să ieae din tóte acestea numite popóre și gărdurăritulŭ i părpărulŭ, la care gărdurăritŭ, măcar că în aniĭ trecuțĭ s'aŭ fostŭ întinsŭ ómenĭ armășescĭ la unulŭ dintr'acestea popóre de s'aŭ amestecatŭ de a luà gărdurăritŭ, dar prin cercetarea la fața loculuĭ s'aŭ făcutŭ îndreptare și aŭ rĕmasŭ gărdurăritulŭ din numitele popóre iarășĭ mănăstireĭ, ca unŭ vechiŭ ce l'aŭ avutŭ și l'aŭ luatŭ tot-deauna; iar ceĭ-lalțĭ câte doĭ banĭ de vadră sunt aĭ mănăstireĭ Grigoriu ot Sfetagora și unŭ banŭ alŭ mănăstireĭ Proti dela Țarigradŭ; decĭ, fiind-că vinăriciulŭ dintr'acestea popóre i gărdurăritulŭ și părpărulŭ este cu totulŭ mănăstirescŭ, neavêndŭ vinăriceriĭ domnescĭ a face, de aceea poruncimŭ ca la vremea vinăriciuluĭ să n'aibă a se amestecà vinăriceriĭ domnescĭ întru nimicŭ la acestea popórĕ, precum nicĭ gărdurariĭ armășescĭ, ci omulŭ mănăstiriĭ să âmble să scrie, să mĕsóre cu cotulŭ domnescŭ pecetluitŭ din visteria Domnieĭ Mele și să ieae baniĭ vinăriciuluĭ, carĭ aŭ a se împărțì între mănăstirĭ, după chrisóvele ce aŭ; așișderea să aibă a luà tótă vama dela sborulŭ, ce se făcea în vechime la Tohanĭ, apoĭ, măcar că după vremĭ se mutase, din ḑilele rĕposatuluĭ Domnieĭ Sale Constantinŭ Gehanŭ Racoviță Voevodŭ la *Istăŭ*, dară mănăstirea nu s'aŭ isterisitŭ cu pricina mutăriĭ de vama acésta, ce i s'aŭ fostŭ datŭ hotărîre prin chrisóve domnescĭ, ca orĭ unde s'ar mutà sborulŭ acesta după vremĭ, totŭ mănăstirea să ieae vama luĭ; dreptŭ aceea ḑicemŭ, că orĭ-unde se va fi făcêndŭ acum, séŭ se va face după vremĭ, mănăstirea să nu fie lipsită de vama acésta, ci să-șĭ ieae pe deplinŭ, fără de a se amestecà vameșiĭ nicĭ decum, la care să trimită mănăstirea omulŭ sĕŭ, să ieae vamă fără de nicĭ un felŭ de stinghereală; așișderea să aibă a luà mănăstirea, în toțĭ aniĭ, dela ocna Telega merticŭ de sare, pe anŭ bolovanĭ una sută, la vremea când ieaŭ și alte mănăstirĭ; așișderea să aibă sfânta mănăstire a ține liude douĕḑecĭ, ómenĭ străinĭ scutițĭ, pentru ajutorulŭ și slujba sfinteĭ mănăstirĭ, cărora să li se dea pecetluitŭ gospodŭ, ca să fie apĕrațĭ de tóte dăjdiile, verĭ-câte arŭ eși dela visteria Domnieĭ Mele peste anŭ în țéră, de nicĭ unele supĕrare să n'aibă, fiindŭ acéstă sfântă mănăstire lipsită, neavêndŭ țiganĭ de poslușanie. Așișderea să aibă sfânta mănăstire a scutì la vremea oierituluĭ oĭ patru sute; așișderea, fiind-că sfânta mŏnăstire are moșie cu baltă la sud Ialomița, ce se chiamă *Cacă meiŭ*, între moșia mănăstireĭ Căldărușanĭ și între moșia mănăstireĭ Mihaiŭ Vodă, dela care baltă lua numita mănăstire întreiala pesceluĭ, cum ieaŭ și cele-lalte mănăstirĭ, avêndŭ și cărțĭ domnescĭ pe acestŭ obiceiŭ, care dela rĕsmiraţă, repuindŭ cărțile, s'aŭ întinsŭ vameșiĭ și luà acéstă milă mănăstireĭ, pentru care făcêndu-se cercetare pentru acésta, din porunca frateluĭ Domnŭ Alexandru Ipsilantŭ Vodă, s'aŭ doveditŭ că aŭ avutŭ cărțĭ și s'aŭ rĕpusŭ, și amŭ vĕḑutŭ și cartea Domnieĭ Sale, prin care orênduesce ca să ieae dela acéstă baltă întreiala pesceluĭ; decĭ și

Domnia Mea volnicimŭ pe omulŭ, ce se va orêndui dela mănăstire, a luà întreiala din pesce, ce se va prinde într'acéstă baltă, câtŭ ţine moşia mănăstireĭ, însă din treĭ pescĭ unŭ pesce, séŭ din treĭ banĭ unŭ banŭ, cum aŭ mănăstirile celea de alăturea, iar vameşiĭ nimicŭ să nu se amestece; aşişderea să aibă a scuti mănăstirea două pivniţe aicĭ în Bucurescĭ, de vamă, de căminăritŭ, de vinŭ domnescŭ, de ortulŭ vătăşescŭ, şi de tóte dările pivniţilorŭ; care tóte acestea maĭ sus numite milĭ le-aŭ avutŭ sfânta mănăstire, atâtŭ dela alţĭ fraţĭ Domnĭ, ce aŭ fostŭ maĭ nainte vreme, precum ne amŭ adeveritŭ Domnia Mea din cărţile i chrisóvele Domniilorŭ Sale, cum şi dela Domnia Sa fratele Michaiŭ Vodă, unŭ chrisovŭ, ce se vĕḑù cu lét. 1792 Martie 25. Dreptŭ aceea, învrenicindu-ne Domnulŭ Dumneḑeŭ şi pe Domnia Mea cu domnia, aicĭ în scaunulŭ Ţĕriĭ-Românescĭ, amŭ bine-voitŭ de le-amŭ întăritŭ şi le-amŭ înnoitŭ. Rugămŭ dar şi pe alţĭ fraţĭ Domnĭ, carĭ în urma nóstră se vorŭ învrednicì de Domnulŭ Dumneḑeŭ cu stăpânirea acesteĭ pravoslavnice ţĕrĭ, să înnoiască acestŭ chrisovŭ şi să întăréscă mila acésta, ca şi ale Domniilor Sale chrisóve şi milĭ încă să fie înnoite şi în sémă ţinute, ca să fie sfinteĭ mănăstirĭ de întărire, iar Domnieĭ Mele şi rĕposaţilorŭ părinţilorŭ Domnieĭ Mele veşnică pomenire. Şi pentru ca să se păzéscă milele acestea în tótă vremea nestrămutate, amŭ întăritŭ Domnia Mea chrisovulŭ acesta cu însăşĭ credinţa Domnieĭ Mele, Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voivodŭ, şi cu credinţa prea iubiţilorŭ Domnieĭ Mele fiĭ, Constantinŭ Voevodŭ, Nicolae Voevodŭ, Dumitraşco Voevodŭ, martorĭ puindŭ şi pre toţĭ cinstiţiĭ şi credincioşiĭ boeriĭ Domnieĭ Mele: Nicolae Brâncovénu Vel Vist., Dumitraşco Racoviţă Vel Banŭ, Ienache Văcăresculŭ Vel Spătarŭ, Ienache Moruzi Vel Vornicŭ de Ţéra-de-sus, Manolache Brâncovénu Vel Vornicŭ de Ţéra-de-jos, Manolache Creţulescu Vel Vornicŭ, Nicolae Filipescu Vel Vornicŭ, Constantinŭ Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus, Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-jos, Nicolae Hangerlăŭ Vel Hatmanŭ, Dumitrache Manu Vel Postelnicŭ, Isaacŭ Raletŭ Vel Clucerŭ, Dumitrache Schina Vel Comisŭ, Nicolae Racoviţă Vel Paharnicŭ, Iordache Palada Vel Stolnicŭ, Iordache Vel Slugerŭ, Dumitrache Constandache Vel Pitarŭ şi Ispravnicŭ, Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de sus. Şi s'aŭ scrisŭ chrisovulŭ acesta în anulŭ d'întâĭ alŭ Domnieĭ Mele, aicĭ în oraşulŭ Bucurescĭ, la lét. 1793 Maiŭ întâĭ, *de Partenie Monah-Zugraf.* (1)

(1) Cod. XXVI, pag. 22.

Cartea mănăstirii Zoodohulŭ-Pighi, de mila vinăriciuluĭ ce are la sud Oltŭ și de mila de sare dela ocnă.

Zemb. Vlahscoe: Dat-amŭ acésta domnésca nóstră carte sfinteĭ mănăstirĭ de aicĭ din marginea Bucurescilorŭ ce se numesce Zoodohulŭ-Pighi, care este haznaua apeĭ cișmelelorŭ din Bucurescĭ, ca să aibă a luà vinăriciŭ din poporulŭ Gălmeile câte cincĭ banĭ de vadră și părpărulŭ, și din poporulŭ Zănóga câte treĭ banĭ de vadră, fiind-că doĭ banĭ și părpărulŭ sunt aĭ mănăstireĭ Mărcuțiĭ, care aceste popóre sunt în județulŭ Ilfovuluĭ; decĭ la vremea vinăriciuluĭ să aibă a merge trimisulŭ despre partea sfinteĭ mănăstirĭ, ca să scrie vinăriciulŭ dintr'aceste popóre, împreună fiindŭ la scrisulŭ vinăriciuluĭ poporuluĭ Zanóga și trimisulŭ despre partea mănăstireĭ Mărcuțiĭ, și să-și iea mila întocmaĭ după cum se cuprinde maĭ sus, la care vinăriciŭ vinăriceriĭ domnescĭ să nu se amestece întru nimicŭ la baniĭ mănăstireĭ; așișderea să aibă a luà sfânta mănăstire și dela ocnă, pe fieș-care anŭ câte două sute bolovanĭ sare, la vremea când ieaŭ și alte mănăstirĭ, fiind-că aceste milĭ le-aŭ avutŭ sfânta mănăstire și dela Domnia Sa fratele nostru Domnŭ Michaiŭ Constantinŭ Suțulŭ Voivodŭ, prin cartea Domnieĭ Sale, ce vĕḑumŭ cu lét. 1792 Iunie 25, pentru care poruncimŭ Domnia Mea la toțĭ câțĭ se cuvine, să fie următorĭ întocmaĭ, a se păzi aceste privileghiurĭ sfinteĭ mănăstirĭ, în toțĭ aniĭ, nestrămutatŭ, că așîa este porunca Domnieĭ Mele, iisaam. receh. gpd. 1793 Iunie 1. (1)

Chrisovulŭ sfinteĭ mănăstirĭ Mărginenĭ de milele ce are.

Zemb. Vlahscoe: De vreme ce ocna Telega este pe moșia sfinteĭ mănăstirĭ Mărginenĭ, unde este obiceiŭ de ținŭ cămărașiĭ de acolo o cârciumă pe acea moșie a mănăstireĭ, de le este pentru tréba lorŭ, iar altŭ nimenea nu este volnicŭ, fără de numaĭ mănăstirea, câtŭ îĭ va da mâna; dreptŭ aceea să aibă volnicie cuviosulŭ Chirŭ Varnava egumenulŭ acesteĭ sfinte mănăstirĭ, ca peste acea cârciumă cămărășéscă pe altŭ nimenea să nu maĭ îngăduiască a maĭ ținé vre-o cârciumă, nicĭ să aibă volnicie cine-vașĭ a vinde vinŭ pe moșie, fără numaĭ vinulŭ mănăstireĭ să se vîndă tot-deauna, după cum pentru acésta vĕḑumŭ Domnia Mea cărțile frațilorŭ Domnĭ de maĭ înainte; dreptŭ aceea dară și Domnia Mea amŭ datŭ acéstă carte a Domnieĭ Mele, ca după obiceiŭ și după cum se cuprinde maĭ sus, să urmeze nesmintitŭ, într'altŭ chipŭ să nu fie, că așîa este porunca Domnieĭ Mele, iisaam. receh. gpd. 1794 Iunie 6. (2)

(1) Cod. XXVI, pag. 226.
(2) Cod. XXVI, pag. 218.

Zemb. Vlascoe: Fiind-că *sfânta mănăstire ot Hasnaua apelorŭ* dela capulŭ poduluĭ Mogoşóieĭ, unde se cinstesce şi se prăznuesce hramulŭ Isvoruluĭ tămăduirilorŭ, aŭ avutŭ dela rĕposatulŭ ctitorulŭ sĕŭ îndestulate dăniĭ de moşiĭ şi acareturĭ, cum şi din veniturile domnescĭ aŭ avutŭ totŭ vinăriciulŭ din două délurĭ ot. sud Oltŭ anume Gălmeile, i Zănóga, câte cincĭ banĭ de vadră cu părpărulŭ, i vama şi cu totŭ venitulŭ vîndăreĭ vinuluĭ şi alte următóre dela têrgulŭ cu oborulŭ de vite, ce orênduise a se face acolea la cişmea, pentru care în urmă i s'aŭ fostŭ orênduitŭ a luà tal. 1.000 din vama têrguluĭ de afară, când însă se va face acestŭ têrgŭ, i 200 bolovanĭ sare dela ocne, şi tal. 360, léfă din venitulŭ cişmelelorŭ, însă tal. 300 egumenulŭ şi 60 la unŭ preotŭ slujitorŭ; i întâĭ moşiile şi cealalte acareturĭ eşindŭ în urmă cu pricină, s'aŭ isterisitŭ mănăstirea de venitulŭ lorŭ cu totŭ, dându-se prin hotărîrĭ de judecată celorŭ ce aŭ avutŭ dreptate şi cuvîntulŭ; aşişderea şi din vinăriciulŭ poporuluĭ Zănógă s'aŭ scădutŭ cu doĭ banĭ şi părpărulŭ, fiind-că s'aŭ găsitŭ maĭ nainte afierosiţĭ, cu chrisovulŭ Domnieĭ Sale frateluĭ Domnŭ Alexandru Vodă Ipsilantŭ, la mănăstirea Mărcuţa, precum şi de aceĭ tal. 1.000 din venitulŭ têrguluĭ s'aŭ isterisitŭ cu totulŭ, nefăcêndu-se têrgulŭ nicĭ decum; şi aşìa neajungêndu-i-se cheltuelele cele cuviinciόse, carĭ trebuescŭ la merimetulŭ bisericeĭ şi la cele-lalte următóre de a fi în bună starea eĭ, precum se cuvine la Biserica Domnéscă, şi găsind-o Domnia Mea în próstă stare, încă şi desvelită şi fără acoperĕmîntuiŭ eĭ celŭ trebuinciosŭ, n'amŭ suferitŭ Domnia Mea a lăsà acestŭ locaşŭ dumnedeescŭ, care este pururea în vederea Domnieĭ, lângă cea-laltă zidire a hasneliĭ apelorŭ, ce este spre podóba şi mângâerea de obşte a politieĭ Bucurescilorŭ, a cădé la dărăpĕnare fără de podóba luĭ cea cuviinciósă, ci amŭ socotitŭ cele de trebuinţă luĭ peste tótă vremea, atâtŭ de a fi pururea în bună stare şi podóba zidireĭ sale, tencuindu-se pre din lăuntru şi pre din afară şi căpuindu-se în tótă vremea, câtŭ şi pentru egumenŭ, ce se află la acéstă mănăstire, purtătoriŭ de grije bisericeĭ şi lucrurilorŭ eĭ, i pentru preoţiĭ şi cântăreţiĭ, ce se află slujindŭ numaĭ bisericeĭ, de a şĭ avé chiverniséla şi plata ostenelilorŭ, şi iată întărindŭ milele ce aŭ rĕmasŭ de le are până acum, adecă cincĭ banĭ şi părpărulŭ din poporulŭ Gălmeile, treĭ banĭ din poporulŭ Zănóga, 200 tal. pentru 200 bolovanĭ sare dela Ocne, i zece străinĭ, care i-amŭ făcutŭ cu deosebită cartea nóstră, îĭ maĭ adăogămŭ milă dela Domnia Mea, în loculŭ celorŭ ce lipsescŭ, pe câtŭ s'aŭ socotitŭ cu cale şi de mĕsură, adecă 200 tal. din vama têrguluĭ de afară, peste baniĭ cumpĕrătoriĭ, care să i se dee dela începutulŭ anuluĭ viitorŭ, lét. 1795, înainte pe tótă vremea, 300 oĭ să scutéscă de oieritŭ, 5 liude scutelnicĭ în catastihulŭ visterieĭ, doĭ preoţĭ, unŭ grămă-

ticŭ scutițĭ, și aceĭ 360 talerĭ din venitulŭ cișmelelorŭ să ieae pe totŭ anulŭ dela dumné-lorŭ nazîriĭ epitropĭ, ca cu aceste veniturĭ să pórte egumenulŭ grija apururea și în tótă vremea de bună stare și podóba numiteĭ bisericĭ, și cu orênduițiĭ scutelnicĭ să grijéscă de lucrulŭ, curățitulŭ și podóba grădiniĭ, i de grijitulŭ caselorŭ cișmeleĭ de sus și de jos, fiindŭ și unŭ begciŭ nelipsitŭ, pentru închisulŭ și deschisulŭ și pentru paza și luarea aminte de celea ce se află la casă sus și jos, făcêndŭ și meremeturĭ micĭ, ce arŭ trebuì la casă i chioschiŭ și la împrejmuirea curțeĭ; dreptŭ aceea, ca să i se păzéscă acea milă și veniturĭ, amŭ datŭ Domnia Mea acéstă domnésca nóstră carte de întărire, prin care poruncimŭ și îndatorimŭ pe egumenŭ, să le urmeze acestea, iisaam. recch. gpd. 1794 Iulie 3 (1).

Pitacŭ la boeriĭ epitropĭ, ca să dea tal. 500 dela cutia de milostenie pentru învelișulŭ bisericeĭ dela Cișmea.

Poruncimŭ Domnia Mea dumné-vóstre cinstițĭ și credincioșĭ boierilorŭ Domnieĭ Mele, naziriĭ epitropieĭ de obște, ca din baniĭ cutieĭ de milostenie să avețĭ a da tal. 500, adică cincĭ sute, egumenașuluĭ dela Cișmea, pentru învelișulŭ sfinteĭ bisericĭ de acolo și, cu acestŭ domnesculŭ nostru pitacŭ, la socotélă vi se vorŭ ține în sémă. — 1793 Octobre. 17 (2)

Chrisovulŭ mănăstiriĭ Raduluĭ Vodă.

Sfinteĭ și dumnedeesceĭ mănăstirĭ Radulŭ Vodă, de aicĭ din orașulŭ scaunuluĭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ, unde se cinstesce și se prăznuesce hramulŭ prea sfinteĭ și nedespărțiteĭ Troițĭ, și cuviosuluĭ Archimandritŭ și egumenulŭ acesteĭ sfinte mănăstirĭ, Chirŭ Ignatie, ca să fie sfinteĭ mănăstirĭ milă dela Domnia Mea, să aibă a luà vinăriciulŭ din délulŭ Lupescilorŭ de lângă Bucurescĭ și din délulŭ Vălenilorŭ ot sud Muscelŭ câte doĭ banĭ de vadră, cu părpărulŭ după obiceiŭ ; osebitŭ să aibă sfânta mănăstire scaunele de tăiatŭ carne, câte vorŭ fi într'acelŭ délŭ alŭ Vălenilorŭ, însă pe moșia mănăstireĭ venitulŭ lorŭ să fie alŭ mănăstireĭ; și iară să aibă a luà sfânta mănăstire, dela ceĭ ce vorŭ fi avêndŭ viĭ pe moșia mănăstireĭ, otaștina pămîntuluĭ după obiceiŭ, din 20 de vedre vinŭ o vadră, însă pentru otaștină vinŭ să ieae, iar nu banĭ; așișderea să aibă sfânta mănăstire tóte părăginile de vie din délulŭ Vălenilorŭ ot sud Muscelŭ, ce sunt pe moșia mănăstireĭ, fiindŭ volnicŭ egumenulŭ acesteĭ sfinte mănăstirĭ a le da la alțiĭ, orĭ-căruia va vrea să le lucreze, și să dea scrisórea cuviosieĭ sale fieșĭ-căruia, cu care

(1) Cod. XXVI, pag. 221.
(2) Cod. XXIII, fila 163.

scrisóre viindŭ aicĭ la Domnia Mea, să i se facă şi cartea Domnieĭ Mele, a stăpâni nestrămutatŭ, şi încă vorŭ fi nesupĕraţĭ de pogonăritŭ treĭ anĭ, până vorŭ lua ródă dintr'acelea viĭ; însă acésta o ḑicemŭ pentru viile ce vorŭ fi paragină maĭ d'înainte, iar pentru viile ce se vorŭ fi părăginitŭ dintr'acéstă rĕsmiriţă trecută, să aibă sorocŭ treĭ anĭ dela încheerea păciĭ, şi carĭ nu vorŭ veni într'acelŭ sorocŭ să le lucreze, atuncĭ să urmeze şi pentru acésta ca şi pentru cele-lalte, după cum se cuprinde maĭ sus, a le da egumenuluĭ orĭ-căruia va vrea să le lucreze; încă să maĭ fie volnicŭ cuviosulŭ egumenŭ a orêndui gărdurarĭ, precum sunt şi într'alte délurĭ, şi orĭ ale cuĭ vite va prinde prin viĭ făcêndŭ stricăciune, să le ieae obicĭnuita glóbă, precum şi alţĭ gărdurarĭ; aşişderea să aibă a scuti pe totŭ anulŭ oĭ cincĭ sute de oieritŭ, drepte ale mănăstiriĭ; cum şi liude douĕ-ḑecĭ posluşnicĭ să ţie pentru tréba mănăstireĭ, care să fie scutiţĭ şi apĕraţĭ de tóte dăjdiile şi orênduelele verĭ-câte ar eşi dela visterie şi dela cămara Domnieĭ-mele peste anŭ în ţéră, de nicĭ unele valŭ şi supĕrare să nu aibă, pentru că acestea milĭ şi orênduelĭ le-aŭ avutŭ sfânta mănăstire dela alţĭ fraţĭ Domnĭ de maĭ naintea nóstră, precum din chrisóvele Domniilorŭ Sale ne-amŭ adeveritŭ; decĭ învrednicindu-ne Domnulŭ Dumneḑeŭ şi pe noĭ cu domnia acesteĭ ţĕrĭ, amŭ bine-voitŭ de amŭ întăritŭ tóte milele ce aŭ avutŭ, şi pe lângă acésta, pentru evlavia ce avemŭ către prea sfânta şi dumneḑeésca Troiţă, amŭ maĭ adausŭ şi acestea maĭ jos numite, adică têrgulŭ, ce este obicĭnuitŭ de se face la Vălenĭ sud Muscelŭ pe moşia mănăstiriĭ, să nu aibă voie nicĭ vameşiĭ nicĭ alţiĭ a-lŭ mută din loculŭ luĭ celŭ obicĭnuitŭ, nicĭ să se facă împrejurŭ altŭ têrgŭ spre a aduce căderea acestuĭ vechiŭ; aşişderea amŭ hărăzitŭ Domnia Mea sfinteĭ mănăstirĭ şi alţĭ câte doĭ banĭ de vadră, vinăriciulŭ din délulŭ Vălenilorŭ, unde avea de luà până acum aceĭ câte doĭ banĭ vechiulŭ, acum să ieae câte patru banĭ de vadră; şi una sută bolovanĭ sare să ieae pe fieşĭ-care anŭ dela ocna Slăniculuĭ; aşişderea amŭ făcutŭ şi mănăstiriĭ Tutaniĭ, metohŭ acesteĭ mănăstirĭ Radu Vodă, milă de douĕ-ḑecĭ ómenĭ scutiţĭ, pe carĭ găsindu-ĭ străinĭ dintr'alte ţĕrĭ, cărora făcêndu-li-se cercetare, după orênduiala visterieĭ, să li se dea şi pecetluiturile Domnieĭ Mele la mânĭ, spre a-ĭ avé în pace şi nesupĕraţĭ, ca să fie de posluşania sfinteĭ mănăstirĭ; decĭ la vremea vinăriciuluĭ să aibă mănăstirea a orêndui omŭ, ca d'impreună cu vinăriceriĭ domnescĭ să scrie vinăriciulŭ dintr'acestŭ délŭ Vălenĭ ot sud Muscelŭ, şi făcêndŭ douĕ catastişe asemenea unulŭ ca şi altulŭ, iscălite fiindŭ şi de vinăriceriĭ domnescĭ şi de omulŭ mănăstireĭ, din cincĭ banĭ de vadră, ce este de plătescŭ dajniciĭ, să iea mănăstirea patru banĭ şi părpărulŭ, şi împreună cu unŭ catastifŭ să aducă toţĭ baniĭ la mănăstire, fără de a se amestecă vinăriceriĭ domnescĭ la baniĭ mănăstiriĭ, şi vinăriceriĭ domnescĭ să ieae unŭ banŭ de vadră, ca să fie sfinteĭ

mănăstirĭ acestea milĭ de întărire şi ajutoriŭ, iară Domnieĭ Mele şi rĕposaţilorŭ părinţĭ aĭ Domnieĭ Mele veşnică pomenire. Rugămŭ dară şi pe alţĭ fraţĭ Domnĭ, carĭ în urma nóstră se vorŭ învrednici a fi oblăduitorĭ acesteĭ creştinescĭ ţĕrĭ, să bine-voiască a înnoi şi a întări milele acestea, ca şi ale Domniilorŭ Sale milĭ şi facerĭ de bine să fie în urmă de alţiĭ ţinute în sémă. Şi amŭ întăritŭ chrisovulŭ acesta cu însăşĭ credinţa Domnieĭ Mele, Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voivodŭ, şi cu credinţa prea iubiţilorŭ Domnieĭ Mele fiĭ, Constantinŭ Voevodŭ, Nicolae Voevodŭ, Dumitraşco Voevodŭ, martorĭ puindŭ şi pe dumné-lorŭ cinstiţiĭ şi credincioşiĭ boerĭ veliţĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ Mele: Nicolae Brâncovénu Vel Vist., Dumitraşco Racoviţă Vel Banŭ, Ienache Văcărescu Vel Spătarŭ, Ienache Moruzi Vel Vornicŭ de Ţéra-de-sus, Manolache Brâncovénu Vel Vornicŭ de Ţéra-de-jos, Manolache Creţulescu Vel Vornicŭ, Nicolae Filipescu Vel Vornicŭ, Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus, Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-jos, Nicolae Hangerlăŭ Vel Hatmanŭ, Dumitrache Manu Vel Postelnicŭ, Isaacŭ Raletŭ Vel Clucerŭ, Dumitrache Schina Vel Comisŭ, Nicolae Racoviţă Vel Paharnicŭ, Iordache Palada Vel Vornicŭ, Iordache Vel Slugerŭ, Dumitrache Constandache Vel Pitarŭ şi Ispravnicŭ, Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus. Şi s'aŭ scrisŭ chrisovulŭ acesta la anulŭ d'întâĭ dintru întâia domnie a Domnieĭ Mele, la anulŭ dela nascerea Domnuluĭ Dumneḑeŭ şi Mântuitoruluĭ nostru Isusŭ Christosŭ 1793 Iunie 12, de Răducanŭ biv. 3-lea Logofĕtŭ. (1)

Chrisovulŭ mănăstireĭ Sfântuluĭ Gheorghe-noŭ, de milele ce are.

Sfinteĭ şi dumneḑeesceĭ mănăstirĭ de aicĭ din oraşulŭ Domnieĭ Mele, Bucurescĭ, unde se cinstesce şi se prăznuesce hramulŭ sfântuluĭ mareluĭ mucenicŭ şi de biruinţă purtătorŭ Gheorghe, care este zidită şi înălţată din temelie de rĕposatulŭ Domnia Sa Constantinŭ Vodă Brâncovénu şi închinată la sfântulŭ şi de viaţă primitorŭ Mormîntulŭ Domnuluĭ nostru Isusŭ Christosŭ, şi cuviosuluĭ Archimandritŭ Chirŭ Mitrofan Egumenulŭ, ca să-ĭ fie milă dela Domnia Mea şi să ieae vinăriciulŭ din délulŭ Cherbi, i alŭ Lovescilorŭ, i Crângulŭ, i Mărinţişulŭ, i Valea Bobuluĭ ot sud Saacŭ, care acésta Valea Bobuluĭ, măcar că din greşéla condeiuluĭ încă din vremea Domnieĭ Sale rĕposatuluĭ Nicolae Vodă Caragea s'a numitŭ în chrisovulŭ Mărieĭ Sale Valea Bouluĭ, şi aşĭa s'aŭ fostŭ înnoitŭ şi cele din urmă chrisóve domnescĭ, după care urmândŭ vinăriciulŭ din anulŭ trecutŭ, aŭ isterisitŭ mănăstirea de mila acestuĭ poporŭ alŭ Văiĭ Bouluĭ; dar jeluindu se Domnieĭ Mele egumenulŭ mănăstireĭ de acésta, amŭ orênduitŭ Domnia Mea la dumné-luĭ Vel Logofĕtŭ

(1) Cod. XXVI, pag. 60.

de Ţéra-de-sus spre cercetare, şi ne-aŭ datŭ plirofórie că Valea Bouluĭ este poporŭ vechiŭ alŭ mănăstireĭ, care s'aŭ găsitŭ în tóte chrisóvele vechĭ de maĭ nainte, din care aŭ luatŭ mănăstirea şi vinăriciulŭ până în anulŭ trecutŭ; decĭ nevrêndŭ Domnia Mea a se păgubì mănăstirea de mila acestuĭ poporŭ vechiŭ, amŭ poruncitŭ de s'aŭ făcutŭ îndreptarea acésta, printr'acestŭ domnesculŭ nostru chrisovŭ, în care îĭ dămŭ iarăşĭ Valea Bouluĭ, ce aŭ avut-o din vechime, spre a luà şi dintr'acesta mila vinăriciuluĭ, precum şi din cele-lalte; aşişderea să ieae vinăriciulŭ şi de pe moşia mănăstireĭ ce se numesce Poeniĭ ot sud Vlaşca, cu părpărulŭ după obiceiŭ, pentru care la vremea vinăriciuluĭ egumenulŭ, séŭ ómeniĭ ce va orêndui, să âmble împreună cu vinăriceriĭ domnescĭ, ca să scrie totŭ vinăriciulŭ dintr'aceste popóre, şi făcêndŭ douĕ catastişe asemenea unulŭ ca şi altulŭ, iscălite şi de vinăriceriĭ domnescĭ şi de omulŭ mănăstireĭ, să aibă a luà mănăstirea câte doĭ banĭ de vadră, şi poclonulŭ de nume să ieae vinăriceriĭ domnescĭ; aşişderea să ieae sfânta mănăstire şi otaştina, după obiceiulŭ pămîntuluĭ, dela ceĭ ce vorŭ fi avêndŭ viĭ pe moşia mănăstireĭ; şi iar să fie sfinteĭ mănăstirĭ milă dela Domnia Mea să ieae dela ocna Telega pe anŭ bolovanĭ sare douĕ sute; să scutéscă de oieritŭ oĭ douĕ miĭ, care la vremea oierituluĭ să aibă a se ridicà cu pecetluitulŭ Domnieĭ Mele; treĭ cârciume aicĭ în Bucurescĭ, ce are mănăstirea, în care-şĭ vinde vinulŭ, să fie scutite de fumăritŭ, de luminăritŭ, de vamă, de vinŭ domnescŭ şi ortulŭ vătăşescŭ, şi de orĭ-ce alte angariĭ vorŭ da alte pivniţe, acésta să nu se supere; să ţie şi liude douĕ-ḑecĭ, ómenĭ străinĭ, fără de pricină, pre care găsindu-ĭ să-ĭ ducă la dumné-lorŭ Ispravniciĭ judeţuluĭ ca să-ĭ cerceteze, şi fiindŭ străinĭ cu adevĕratŭ, să dea adeverinţă de numele şi chipulŭ lorŭ, după care li se vorŭ da şi pecetluiturĭ domnescĭ, spre a fi în pace şi ertaţĭ de tóte dăjdiile şi angariile, ce arŭ eşi de la visteria Domnieĭ Mele peste anŭ în ţéră; care acéstă milă aŭ avut o sfânta mănăstire, atâtŭ dela alţĭ fraţĭ Domnĭ de maĭ înainte, câtŭ şi dela Domnia Sa fratele Michaiŭ Vodă Suţulŭ, prin chrisovulŭ ce-lŭ vĕḑumŭ cu lét. 1792 Februarie 20. Decĭ învrednicindu-ne Domnulŭ Dumneḑeŭ cu domnia aceştiĭ creştinescĭ Ţĕrĭ-Românescĭ şi după evlavia ce avemŭ către sfintele luĭ Dumneḑeŭ locaşurĭ, ne-amŭ milostivitŭ asupra sfinteĭ mănăstirĭ, de amŭ hărăzitŭ milele maĭ sus arĕtate, pentru care rugămŭ şi pe alţĭ fraţĭ Domnĭ, care în urma nóstră se vorŭ învrednici dela Domnulŭ Dumneḑeŭ a fi stăpânitorŭ şi oblăduitoriŭ scaunuluĭ acestuia, să binevoiască cu duhulŭ blândeţelorŭ a înnoi şi a întări milele acestea, ca şi ale Domniilorŭ Sale dăniĭ ce vorŭ face să fie în urmă ţinute şi de alţiĭ în sémă. Şi amŭ întăritŭ chrisovulŭ acesta cu însăşĭ credinţa Domnieĭ Mele, Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voivodŭ, şi cu credinţa prea iubiţilorŭ Domnieĭ Mele fiĭ, Constantinŭ Voivodŭ, Nicolae Voivodŭ, Dumitraşco Voi-

vodŭ, şi cu totŭ sfatulŭ dumné lorŭ cinstiţilorŭ şi credincioşĭ boierilorŭ Divanuluĭ Domnieĭ Mele: Pan Nicolae Brâncovénu Vel Vist., Dumitraşco Racoviţă Vel Banŭ, Ienache Văcărescu Vel Spătarŭ, Ienache Moruzi Vel Vornicŭ de Ţéra-de sus, Manolache Brâncovénu Vel Vornicŭ de Ţéra-de-jos, Manolache Creţulescŭ Vel Vornicŭ alŭ 3-lea, Nicolae Filipescu Vel Vornicŭ alŭ 4-lea, Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus, Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-jos, Nicolae Hangerlăŭ Vel Hatm., Dumitrache Manulŭ Vel Postelnicŭ, Isaacŭ Raletŭ Vel Clucerŭ, Dumitrache Schina Vel Comisŭ, Nicolae Racoviţă Vel Paharnicŭ, Iordache Palada Vel Stolnicŭ, Iorgache Vel Slugerŭ, Dumitrache Constandache Vel Pit. şi Ispravnicŭ, Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus. Şi s'aŭ scrisŭ chrisovulŭ acesta întru întâiulŭ anŭ alŭ domnieĭ Mele, aicĭ în oraşulŭ scaunuluĭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ, în aniĭ dela zidirea lumeĭ 7301, iar dela Domnulŭ Dumnedeŭ şi Mântuitorulŭ nostru Isusŭ Christosŭ 1793 Aprilie 28, de Răducanu Poenariu biv. Vel 3-lea Logofĕtŭ. (1)

Chrisovulŭ bisericilorŭ domnescĭ din Bucurescĭ.

Lucrurile celea de sufletŭ folositóre, ce cu bună-cuviinţă, prin iubirea de Dumnedeŭ, se facŭ şi se sĕvĕrşescŭ de către blagocestiviĭ şi iubitoriĭ Domnĭ, care dela cerescuĭŭ împĕratŭ sunt aleşĭ şi orênduiţĭ a fi stăpânitorĭ de ţĕrĭ şi de noróde, măcar că se potŭ aretă şi a se cunósce la tótă obştea şi prin alte mijlóce de fapte bune, iară maĭ alésă pliroforie şi maĭ întărită încredinţare se vede a fi la toţĭ evlavia şi cuceria lorŭ către sfintele şi dumnedeescele lăcaşurĭ, unde pururea se laudă şi se sĕvĕrşesce numele mareluĭ şi prea Inaltuluĭ Dumnedeŭ, şi prin sĕvĕrşirea ca acelea, următóre voieĭ şi plăceriĭ luĭ Dumnedeŭ, nu numaĭ laudă vremelnică le pricinuesce, ci şi după petrecania lorŭ le rĕmâne nume nemuritóre şi pomenire veşnică. Dreptŭ aceea şi eŭ, robulŭ mareluĭ şi cerescuĭuĭ Dumnedeŭ, Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ, de vreme ce din Pronia cea de sus, ca o sórtă ni s'aŭ încredinţatŭ scaunulŭ a pravoslavniceĭ acesteĭ Ţĕrĭ-Românescĭ, avemŭ datorie netăgăduită a bine ocârmui şi a întări cu totŭ felulŭ de mijlóce; maĭ vîrtosŭ fiindŭ de apururea cu acestŭ gândŭ cucernicŭ către sfintele luĭ Dumnedeŭ lăcaşurĭ a le păzi şi a le da mână de ajutoriŭ spre folosulŭ şi spre veşnica pomenire a Domnieĭ Mele, socotit-amŭ Domnia Mea şi pentru sfintele şi dumnedeescile bisericĭ domnescĭ de aicĭ din oraşulŭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ, însă cea din Curtea domnéscă veche, biserica de jos, unde să cinstesce şi se prăznuesce hramulŭ Buna-Vestire a Prea Sfinteĭ de Dum-

(1) Cod. XXVI. pag. 24.

neḑeŭ Născĕtóreĭ şi pururea Fecióreĭ Maria, şi biserica de sus, unde se cinstesce şi se prăznuesce hramulŭ sfântuluĭ slăvituluĭ şi înainte mergĕtorulŭ şi botezătoriulŭ Iónŭ, şi biserica din Curtea domnéscă cea nouă, la care se cinstesce şi se prăznuesce hramulŭ sfinteĭ Mareĭ Muceniţe Ecaterineĭ, la care biserică din Curtea cea veche, dintru începutŭ fiindŭ orênduiţĭ preoţĭ i diaconĭ, precum şi dascălĭ i cântăreţĭ şi grămăticĭ de slujescŭ, cum şi la biserica din Curtea cea nouă, în asemenea slujbă aflându-se orênduiţĭ deosebitŭ, a cărora chiverniséłă de viaţă tot-deauna aŭ fostŭ din milele Domnilorŭ, după cum se adeveréză prin priveleghiurile ce aŭ dela ceĭ maĭ dinainte fraţĭ Domnĭ, carĭ aŭ stătutŭ oblăduitorĭ creştinesculuĭ acestuĭ scaunŭ, precum amŭ vĕḑutŭ Domnia Mea şi chrisóvele Domniilorŭ Sale, ale cărora darurĭ şi milĭ, după slujba şi strădania ce aŭ cu paza sfintelorŭ slujbe şi leturghiĭ la sfintele bisericĭ nelipsiţĭ, cunoscêndŭ că sunt cu cale şi cu bună orênduială făcute, şi Domnia Mea ne-amŭ milostivitŭ de le-amŭ înnoitŭ şi le-amŭ întăritŭ, printr'acestŭ cinstitŭ şi bine închipuitŭ chrisovŭ al Domnieĭ Mele, ca să-şĭ aibă pe deplinŭ tóte milele precum le-aŭ avutŭ şi maĭ nainte vreme; însă cucerniculŭ eclesiarchŭ dela Curtea-veche, i cucerniculŭ proistosŭ dela Curtea cea nouă, adică duhovniculŭ Curţeĭ, ce va fi după vremĭ, împreună cu ceĭ-alţĭ preoţĭ, i dascălĭ, i protopsaltisŭ, i dittereon, i cu toţĭ ceĭ-alţĭ cântăreţĭ, i grămăticĭ, precum sunt scrişĭ anume în fóia cea pecetluită, să fie în pace şi ertaţĭ de tóte dăjdiile şi orênduelele câte vorŭ eşi peste anŭ în ţéră dela visteria Domnieĭ Mele, orĭ cu peceţĭ séŭ fără peceţĭ, de nicĭ unele valŭ saŭ băntuială să nu aibă; aşişderea să fie în pace şi ertaţĭ de dijmăritŭ stupiĭ i râmătoriĭ aĭ lorŭ, ce vorŭ avé, şi de vinăriciŭ totŭ vinulŭ; şi câte o pivniţă, ce vorŭ fi avêndŭ, ca să-şĭ vînḑă vinurile, însă ale lorŭ drepte bucate, să fie în pace de fumăritŭ, de căminăritŭ, de vamă, de vinŭ domnescŭ şi de tóte angariile ce sunt pre pivniţe, şi când se va întîmplà, să fie scutite, şi să aibă a luà preoţiĭ, i diaconiĭ, i dascăliĭ, i cântăreţiĭ, i grămăticiĭ în toţĭ aniĭ talerĭ una sută dela Vel Vameşŭ dela baniĭ vămilorŭ pentru mirulŭ sfintelorŭ bisericĭ, şi aceĭ banĭ să-ĭ aibă a-ĭ luà de douĕ orĭ într'unŭ anŭ, la sfântulŭ Gheorghe, talerĭ cincĭ-ḑecĭ, şi la sfântulŭ Dumitrie, talerĭ cincĭ-ḑecĭ; aşişderea şi biserica din Curtea cea nouă să aibă a luà talerĭ cincĭ-ḑecĭ del avisteria Domnieĭ Mele pentru mirŭ; încă să aibă sfintele bisericĭ din Curtea veche talerĭ douĕ-ḑecĭ la hramulŭ bisericeĭ-de-jos, i talerĭ ḑece iar bisericeĭ-de-sus, i talerĭ 20 iar la hramulŭ bisericeĭ din Curtea cea nouă dela visterie, i talerĭ 61, rădicătură de oieritulŭ bisericeĭ din Curtea cea veche, i talerĭ 40 biserica din Curtea cea nouă, rădicătură de oieritŭ iarăşĭ dela visterie, i talerĭ 150 din vînḑarea slujbeĭ Vornicieĭ ot sud Ilfovŭ dela dumné-lorŭ boeriĭ epitropĭ, i venitŭ dela treĭ scaune scutite, adecă cele douĕ dela pórta din jos ale Cur-

ţiĭ vechĭ, ce sunt de maĭ nainte date cu chrisovŭ la clirosulŭ Bisericilorŭ Domnescĭ, dela care luà talerĭ 116, i unŭ scaunŭ ce aŭ maĭ adausŭ Domnia Sa Alexandru Vodă Ipsilantŭ, ce făcù dela treĭ scaune talerĭ 171; şi iar să aibă a luà pe lună câte talerĭ 20, cheltuiala bisericilorŭ din Curtea veche, i talerĭ 10 pe lună cheltuiala bisericeĭ din Curtea cea nouă; şi încă să aibă a scuti preoţiĭ, i dascăliĭ, i grămăticiĭ 130 vite, când se va întîmplà văcăritŭ. Aşişderea să maĭ fie sus numitelorŭ bisericĭ din Curtea veche şi nouă totŭ vinăriculŭ domnescŭ din délulŭ Bucurescilorŭ, i grădinile din Bucurescĭ, împreună cu cele alte délurĭ ce se vinăricescŭ în sud Ilfovŭ i Vlaşca, ce aŭ luatŭ şi până acuma, însă Copăceniĭ, Prundulŭ, Curmătura şi Căpşuna, unde aŭ luatŭ şi până acum, şi de vadra de vinăriciŭ să plătéscă ceĭ cu viile câte banĭ patru, după obiceiŭ, şi poclonulŭ să-lŭ iea de tótă vadra câte unŭ banŭ, împreună şi cu părpărulŭ, însă dela ceĭ ce plătescŭ vinăriciŭ, fără de a se amestecà vinăriceriĭ domnescĭ; aşişderea să aibă a stăpâni maĭ sus numitele sfinte Bisericĭ Domnescĭ zidurile puşcărieĭ dela pórta din jos cu loculŭ lorŭ, fiindŭ domnescŭ, care le-aŭ avutŭ şi maĭ nainte vreme datŭ şi închinatŭ dela alţĭ fraţĭ Domnĭ cu chrisóvele Domniilorŭ Sale; aşişderea, după vechiulŭ obiceiŭ, preoţiĭ, i dascăliĭ, i grămăticiĭ să aibă în toţĭ aniĭ la sfintele Paştĭ a luà postavurĭ de treĭ mânĭ, şaiŭ, felendreşŭ, ibricleşŭ, câtŭ şi cisme i papucĭ de patru orĭ într'unŭ anŭ, şi să aibă a scutì şi liude 4; eclesiarchulŭ, i proistosulŭ, duhovniculŭ *liude* doĭ, i protopsaltulŭ câte *liude* doĭ, i delterionŭ *liude* doĭ, şi cântăreţŭ de biserică din Curtea cea nouă câte *liude* unulŭ, scutiţĭ cu pecetluiturĭ, şi iară să aibă a luà chiriile locurilorŭ domnescĭ din Bucurescĭ, ce le sunt afierosite, care se adună în suma de talerĭ 700 pe anŭ, cum şi vinăriciulŭ ce aŭ avutŭ sfintele bisericĭ, dela care, la vremea vîndăreĭ, când îlŭ vîndŭ, să iea până la talerĭ 3.000, carĭ banĭ, atâtŭ aĭ chiriilorŭ câtŭ şi aĭ vinăriciuluĭ, precum şi cele-lalte millĭ se adună până la talerĭ 4000 pe anŭ. De aceştĭ banĭ, amŭ hotărîtŭ Domnia Mea ca să se împarţă la câţĭ sunt rênduiţĭ, după deosebită fóie pecetluită de Domnia Mea, slujitorĭ bisericilorŭ dela amêndouĕ Curţile, cu mijlocul acela ce este dreptŭ şi cu cale fieş-căruia după slujbă şi după vrednicie; iară în anulŭ ce se va întîmplà a eşi venitŭ maĭ multŭ din vîndarea vinăriciuluĭ, séŭ dela cele-lalte, peste acéstă sumă de talerĭ 4000, ce se arétă maĭ sus, cum şi când va eşi suma venituluĭ maĭ jos de aceştĭ până la talerĭ 4000, acea dobândă séŭ pagubă, ce va fi, să aibă a se analoghisi la toţĭ ceĭ dela biserica din Curtea cea veche şi dela biserica din Curtea cea nouă, după suma simbriilorŭ ce li s'aŭ orênduitŭ; aşişderea amŭ poruncitŭ ca la vremea vinăriciuluĭ, când nu vorŭ vré a-lŭ căutà însuşĭ din clirosŭ, atuncĭ vîndarea să fie cu scirea a totŭ clirosulŭ bisericelorŭ din Curtea veche şi Curtea nouă; care acestea millĭ şi

orênduelĭ ce se arétă maĭ sus, fiindŭ întocmite de maĭ înainte, vechĭ, precum din chrisovulŭ Domnieĭ Sale frateluĭ Michaiŭ Vodă Suţulŭ, ce-lŭ vĕḑumŭ, cu létulŭ 1792 Augustŭ 21, ne-amŭ adeveritŭ, rugămŭ şi pre alţĭ fraţĭ Domnĭ, carĭ în urma nóstră se vorŭ învrednici a fi Domnĭ şi oblăduitorĭ creştinesculuĭ acestuĭ scaunŭ alŭ Ţĕriĭ-Românescĭ, să bine-voiască a înnoi şi a întărì aceste milĭ, ca şi ale Domniilorŭ Sale milĭ şi facerĭ de bine să fie de alţiĭ în sémă ţinute. Şi amŭ întăritŭ chrisovulŭ acesta cu însăşĭ credinţa Domnieĭ Mele, Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voivodŭ, şi cu a prea iubiţilorŭ DomnieĭMele fiĭ, Constandinŭ Vodă, Dumitraşco Vodă, Nicolae Vodă şi Gheorghe Vodă, martorĭ fiindŭ şi dumné-lorŭ cinstiţiĭ şi credincioşĭ boerĭ veliţĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ Mele: Pan Nicolae Brâncovénu Vel Vist., Dumitraşco Racoviţă Vel Banŭ, Ienache Văcărescu Vel Spătarŭ, Ienache Moruzi Vel Vornicŭ de Ţéra-de-sus, Manolache Brâncovénu Vel Vornicŭ de Ţéra-de-jos, Manolache Creţulescu Vel Dvornicŭ, Nicolae Filipescu Vel Dvornicŭ, Constantinŭ Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus, Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-jos, Nicolae Hangerliŭ Vel Hatmanŭ, Dumitrache Manu Vel Polcovnicŭ, Isacŭ Raletŭ Vel Clucerŭ, Dumitrache Schina Vel Comisŭ, Nicolae Racoviţă Vel Spătarŭ, Iordache Palada Vel Stolnicŭ, Iordache Vel Slugerŭ, Dumitrache Constantinŭ Vel Pitarŭ şi Ispravnicŭ, Pan Constantinŭ Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus. Şi s'aŭ scrisŭ chrisovulŭ acesta la anulŭ d'întâĭ dintru întâia domnie a Domnieĭ Mele, aicĭ în oraşulŭ scaunuluĭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ, la aniĭ dela zidirea lumeĭ 7302, iară dela Domnulŭ Dumneḑeŭ şi mântuitorulŭ nostru Isusŭ Christosŭ 1793 Decembre 8, de Răducanŭ Poenariŭ biv. 3-lea Logofĕtŭ. (1)

Ceĭ ce sunt orênduiţĭ în slujba Bisericilor Domnescĭ, cărora aŭ a li se da simbriile lorŭ fieşĭ-căruia, după cum se cuprinde maĭ jos, după slujbă şi după vrednicie, din veniturile ce prin deosebitŭ chrisovulŭ Domnieĭ Mele este orênduitŭ şi cu mila privileghiuluĭ ce aŭ.— 1793 Decembrie 22.

La bisericile de jos din Curtea veche.

Tal.	360	Eclesiarchu Toma.
»	200	Preotulŭ Pahomie.
»	200	Preotulŭ Gheorghe.
»	200	Preotulŭ Ivanŭ.
»	100	Diaconulŭ Ioasafŭ.
»	360	Protopsaltis Dimcea.
»	250	Proin Protopsaltis Constantinŭ
	1670	

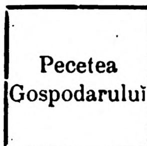
(1) Cod. XXVI, fila 200.

Tal.	1670	
»	200	Dimitrie Cântărețulŭ.
»	90	Canonarchulŭ Ivanŭ.
»	90	Canonarchulŭ Şerbanŭ.
»	60	Candilanaftulŭ Constantinŭ.
	2110	

Bisericile din sus a haremului domnescŭ.

Tal.	600	Unŭ proestosŭ, adică duhovnicŭ, ce va fi alŭ Curțiĭ, care acum se află.
»	250	Preotulŭ Dionisie.
»	250	Preotulŭ Acachie.
»	100	Canonarchulŭ Constantinŭ.
»	100	Canonarchulŭ Mihalache.
»	60	Candilanaftu Diicu.
	1360	

Iară peste aceştia, prisosulŭ până la suma venituluĭ, după coprinderea chrisovuluĭ, să dea la deosebitŭ cântărețŭ alŭ Curțiĭ, care urmézā la biserica de sus a haremuluĭ domnescŭ, unde la acéstă biserică sunt datorĭ şi cântărețiĭ de maĭ sus numițĭ vechĭ de a urmă cu pază la slujba lorŭ. (1)

Vel Logofĕtŭ.

Cartea preoților̆ dela biserica Măgurénuluĭ din mahalaua Scorțaruluĭ.

Zemb. Vlascoe: Acestorŭ doĭ preoțĭ, anume popa Teodosie şi popa Ivanŭ, ce sunt la sfânta biserică de aicĭ din oraşulŭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ, unde se cinstesce şi se prăznuesce hramulŭ Adormireĭ prea sfinteĭ Stăpâneĭ nóstre de Dumnedeŭ Născĕtóreĭ şi pururea Fecióreĭ Maria, care este făcută de rĕposatulŭ Şerbanŭ Vodă Cantacuzino, ca să fie în pace şi ertațĭ de birulŭ vlădicescŭ şi poclonulŭ prea sfinteĭ Mitropoliĭ şi de alte angariĭ ce vorŭ eşi pe preoțĭ; aşişderea să aibă a scuti preoțiĭ dela acéstă sfântă biserică de dijmăritŭ stupĭ i rîmătorĭ una sută, şi din oieritŭ oĭ una sută, şi

(1) Cod. XXVI, fila 200.

de vinăriciŭ vedre vinŭ 200, de nicĭ unele valŭ şi supărare să nu aibă; cum şi o pivniţă aici în oraşulŭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ să fie apĕrată de tóte angariile ce vorŭ da alte pivniţĭ, pentru că acestea milĭ le-aŭ avutŭ numiţiĭ preoţĭ şi dela alţĭ rĕposaţĭ Domnĭ i dela Domnia Sa fratele Domnŭ Alexandru Ipsilantŭ Voivodŭ, câtŭ şi dela Domnia Sa fratele Domnŭ Michaiŭ Suţulŭ Voivodŭ, prin cartea Domnieĭ Sale, ce o vĕḑumŭ, cu létulŭ 1792 Februarie 26. Decĭ acum învrednicindu-ne Domnulŭ Dumneḑeŭ cu domnia pravoslavniceĭ Ţĕriĭ-Românescĭ, amŭ bine-voitŭ şi amŭ întăritŭ milele de maĭ sus arĕtate, şi pentru ca să se păzéscă nestrămutatŭ, de obşte poruncimŭ Domnia Mea nimenea întru nimicŭ valŭ şi supărare să nu le facă, într'altŭ chipŭ să nu li se fie, că aşà este porunca Domnieĭ Mele, i isaam. receh. gpd. létulŭ 1793 Maiŭ 30. (1)

Chrisovulŭ sfinteĭ mănăstirĭ Colţeĭ.

Sfinteĭ şi dumneḑeesceĭ mănăstirĭ de aicĭ din oraşulŭ scaunuluĭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ, unde se cinstesce şi se prăznuesce hramulŭ Treĭ Sfetitele, ce se numesce «Colţea», unde sunt şi spitalurĭ pentru odihna bolnavilorŭ străinĭ, care este făcută şi înălţată din temelie de rĕposatulŭ boerŭ Michaiŭ Cantacuzino biv Vel Spătarŭ, ca să aibă a luà sfânta mănăstire în toţĭ aniĭ dela ocna Slăniculuĭ ot sud Saacŭ, tótă dijma de sare, din ḑece bolovanĭ unŭ bolovanŭ, după cum aŭ luatŭ şi până acum, să fie pentru cheltuiala şi căutarea bolnavilorŭ străinĭ, carĭ se vorŭ odihnì în spitalurile ce aŭ făcutŭ la acéstă sfântă mănăstire, pentru că după ce aŭ făcutŭ şi aŭ înălţatŭ numitulŭ boerŭ Michailŭ Cantacozino biv Vel Spătarŭ acéstă sfântă mănăstire şi-aŭ înfrumuseţat-o şi aŭ dăruitŭ cu sfinte odóre câte trebuescŭ, aŭ făcutŭ împrejurulŭ mănăstireĭ zidurĭ şi şcólă şi chiliĭ de ajunsŭ pentru odihna a multorŭ străinĭ, şi pe lângă acestea tóte, aŭ maĭ făcutŭ şi ospitalurĭ, ca să se odihnéscă bolnaviĭ străinĭ, precum tóte tocmite şi iscusite se vĕdŭ; decĭ pentru cheltuiala şi căutarea bolnavilorŭ ce se vorŭ odihnì în spitalŭ, ca să aibă să nu lipséscă acelea ce vorŭ trebuì, să se caute la bóla lorŭ cu dohtoriĭ şi cu altele, încă din dumneḑeésca îndemnare şi din bunŭ gândŭ ce aŭ fostŭ pusŭ în inima sa, aşîa aŭ socotitŭ şi aŭ închinatŭ sfinteĭ mănăstirĭ să ieae tótă dijma de sare dela ocna Slăniculuĭ, după cum s'aŭ ḑisŭ maĭ sus, fiindŭ acea ocnă domnéscă pe moşia dumné-luĭ, ca să fie numaĭ pentru căutarea bolnavilorŭ, iar nu şi pentru alte cheltuielĭ, urmândŭ sfinteĭ scripturĭ, ce grăesce la sfânta Evanghelie, că bolnavŭ şi străinŭ amŭ fostŭ şi m'aţĭ căutatŭ, ca să se învrednicéscă a auḑi glasulŭ celŭ dumneḑeescŭ, când

(1) Cod. XXVI, pag. 35.

va ḑice, veniţĭ blagosloviţiĭ părinteluĭ meŭ de moşteniţĭ împĕrăţia ceruluĭ, care este gătită vouĕ dela întemeierea lumiĭ; de care şi Domnia Mea, după dania şi închinăciunea Domnieĭ Sale, fiindŭ tóte ocnele Ţĕriĭ-Românescĭ sub stăpânirea domnieĭ, amŭ bine-voitŭ într'acestŭ chipŭ şi amŭ aşezatŭ, adică ca să ieae sfânta mănăstire acea dijmă de sare şi de acum înainte dela ocna Slăniculuĭ în toţĭ aniĭ, după cum aŭ orênduitŭ boerulŭ, ce scrie maĭ sus; însă, de vorŭ vrea cămăraşiĭ să se tocméscă cu Ispravniciĭ mănăstireĭ ca să ieae dijmă de sare şi să dea tal. douĕ miĭ cincĭ sute pe anŭ banĭ vechĭ, şi aceştĭ banĭ să aibă a-ĭ luà sfânta mŏnăstire treĭ sferturĭ într'unŭ anŭ, precum daŭ şi la domnie; iar de nu vorŭ vré cămăraşiĭ să dea acea sumă de banĭ ce scrie maĭ sus, să fie volnicĭ Ispravniciĭ mănăstireĭ să rădice acea sare dela ocnă, în tóte lunile, să o ducă la orĭ-ce vadŭ, să o vînḑă cu ce preţŭ vorŭ puté, saŭ deşi vorŭ găsi muşteriĭ să o vînḑă, şi aceĭ muşteriĭ încă să o ducă pe la vadurĭ să o vînḑă, cum s'a ḑisŭ maĭ sus, şi să nu aibă nicĭ o oprélă de nimene; însă de vorŭ da cămăraşiĭ preţulŭ ce vorŭ da alţiĭ pe sare, să aibă a o luà eĭ, iară când se va întîmplà a nu se vinde ocnele, ci ar rĕmâné pe séma domniiĭ, de s'arŭ pune cămăraşiĭ în credinţă, mănăstirea totŭ să aibă a-şĭ luà acea milă dela, ocnă precum scrie maĭ sus, iar nicĭ de cum să nu fie lipsită de acea milă, iar când se vorŭ învechi şi nu se va puté să se maĭ scóţă sare pe acea gură de ocnă, să aibă a se face altă gură de ocnă, nouă, totŭ acolo pe acea moşie Slăniculŭ, şi totŭ să iea sfânta mănăstire dijmă; să fie sfinteĭ mŏnăstirĭ dijma acésta stătătóre, neschimbată în vecĭ, iar pentru purtarea de grijă a cheltueleĭ ce vré să cheltuiască la căutarea bolnavilorŭ străinĭ, aŭ fostŭ pusŭ maĭ sus numitulŭ ctitorŭ patru Ispravnicĭ, ci să aibă a luà banĭ dela sfânta mănăstire după dijma de sare dela ocna Slăniculuĭ, să-ĭ cheltuiască la doftoriĭ şi la alte ce vorŭ trebuì la căutarea bolnavilorŭ, şi pentru câţĭ vorŭ fi ostenitorĭ, de vorŭ purtà grijă la acelea cheltuelĭ, Domnia Mea încă i-amŭ ertatŭ să aibă pace de tóte dăjdiile, orĭ verĭ câte arŭ eşi peste anŭ, de nicĭ unele nicĭ unŭ valŭ şi nicĭ o bântuială să nu aibă; aşişderea aŭ fostŭ pusŭ şi patru negustorĭ juraţĭ, împreună cu starostea care va fi, ca să aibă a luè în toţĭ aniĭ séma acestorŭ, ce s'aŭ ḑisŭ maĭ sus ispravnicĭ de totŭ venitulŭ şi de tótă cheltuială, câtă se va face pe anŭ la trebuinţă acelorŭ bolnavĭ; iar de se va întîmpla mórtea acelorŭ ce s'aŭ ḑisŭ maĭ sus Ispravnicĭ, să aibă a se pune Ispravnicĭ, unulŭ dintre ceĭ patru negustorĭ juraţĭ, iar nu dintr'alţĭ străinĭ; aşişderea şi când va murì vre-unulŭ dintre ceĭ patru negustorĭ juraţĭ, iarăşĭ să-şĭ pue eĭ altulŭ în locŭ, pe care vorŭ socoti asemenea lorŭ, să fie totŭ deplinŭ patru, şi după dania dijmeĭ de sare, ce o aŭ închinatŭ acelŭ rĕposatŭ boerŭ, ce s'aŭ ḑisŭ maĭ sus, şi pre tóte aşezămînturile ce aŭ făcutŭ la acéstă sfântă mănăstire, aşişderea să aibă a ţiné sfânta mănăstire liude 20, scutelnicĭ străinĭ

și liude 20, dărvarĭ, care să fie scutițĭ de tóte angariile, ce esŭ peste anŭ în țéră, i patru lemnarĭ, și aceștia să fie scutițĭ de tóte podvódele, ca să fie pentru poslușania sfinteĭ mănăstirĭ, numaĭ să dee într'unŭ anŭ ughĭ doĭ încă, să aibă sfânta mănăstire douĕ pivnițe a le scutì de fumăritŭ, i de tóte alte angariĭ și iară să aibă a luà dela têrgulŭ ce se face la Lichirescĭ, din ḑiua de Dumineca mare până în cea-laltă Duminecă, vama ce se va face dela fieș-care negustorŭ, după vechiulŭ obiceiŭ, din tóte să ieae ómeniĭ mănăstireĭ Colțiĭ, iară vameșiĭ amestecŭ să nu aibă; și iarășĭ să aibă sfânta mănăstire ca să ieae vinăriciŭ dela toțĭ ceĭ ce aŭ viĭ pe moșia Bucovŭ și plătescŭ vinăriciulŭ, ce se cuprinde din hotarŭ până'n hotarŭ, după cum și alte cărțĭ asemenea acésta arétă, însă partea jumĕtate cu gărdurăritulŭ, afară din poporulŭ dumné-luĭ Vel Armașŭ, iară cea-laltă parte să se deie la cămara Domnieĭ Mele; și să scutéscă pe totŭ anulŭ de oieritŭ oĭ cincĭ-sute cu pecetluitŭ domnescŭ, i de dijmăritŭ și vinăriciŭ drepte bucatele mănăstireĭ; și în toțĭ aniĭ să aibă a luà aceștĭ talerĭ douĕ miĭ cincĭ sute în loculŭ dijmeĭ de sare dela ocna Slăniculuĭ, pentru că acestea așezămînturĭ și miĭ le-aŭ avutŭ sfânta mănăstire, atâtŭ dela alțĭ frațĭ Domnĭ de maĭ nainte, i dela Domnia Sa fratele nostru Domnŭ Alexandru Ipsilantŭ Voivodŭ, i dela Domnia Sa fratele rĕposatulŭ Domnŭ Nicolae Constantinŭ Caragea Voivodŭ, câtŭ și dela Domnia Sa fratele nostru Domnŭ Michaiŭ Constantinŭ Suțulŭ Voivodŭ, precum din chrisovulŭ Domnieĭ Sale, ce-lŭ vĕḑumŭ, cu létulŭ 1792 Februarie 10, ne-amŭ adeveritŭ; lângă acestea, preoțiĭ dela acéstă mănăstire să fie scutițĭ de orĭ-ce vorŭ da alțĭ preoțĭ, și să scutéscă de dijmăritŭ și vinăriciŭ drepte bucatele lorŭ, i câte o pivniță aicĭ în Bucurescĭ, apĕrate de fumăritŭ, de căminăritŭ, de vamă, de vinŭ domnescŭ și de alte angarele, numaĭ și preoțiĭ napristanŭ și necurmatŭ să păzéscă slujbele sfinte ale sfintelorŭ bisericĭ, atâtŭ la biserica cea mare, câtŭ și la paraclise și orênduiala sĕracilorŭ bolnavĭ de prin spitalurĭ, iară de nu vorŭ păzì, ci din lenevire se vorŭ zătignì la orĭ-ce, mila acésta să nu se ție în sémă; osebitŭ de acestea să aibă a luà sfânta mănăstire dela Vel Vameșŭ, pe totŭ anulŭ, câte talerĭ una sută optŭ-ḑecĭ, pentru casele ce sunt carvasara, căcĭ nefiindŭ cea maĭ de trebuință, adică carvasara pentru șederea vameșuluĭ celuĭ mare, care carvasara trebue în mijloculŭ têrguluĭ să fie, și umblândŭ carvasaraua din locŭ în locŭ, le era fórte peste mână atâtŭ vameșuluĭ, i tuturorŭ ómenilorŭ carvasaraleĭ, câtŭ și negustorilorŭ ce vinŭ cu marfă, cu poverĭ grele, care acéstă neîndemânare vĕḑênd-o fratele nostru Domnŭ Alexandru Ipsilantŭ Voevodŭ și vrêndŭ să facă a se scì unde să fie carvasaraua, spre a venì și negustorilorŭ maĭ cu lesnire, aŭ poruncitŭ ca să se găséscă unŭ locŭ ca acela, și găsindu-se unŭ locŭ sterpŭ alŭ acesteĭ sfinteĭ mănăstirĭ în mijloculŭ têrguluĭ, și voindŭ

Domnia Sa ca să facă venitŭ mănăstireĭ, aŭ primitŭ epitropolŭ sfinteĭ mănăstirĭ de aŭ ziditŭ şi aŭ făcutŭ case cu magaziĭ şi cu tóte celea trebuincióse, şi aşà pentru folosulŭ mănăstireĭ şi ajutoriulŭ spitaluluĭ aŭ legatŭ prin cartea Domnieĭ Sale, ce o vĕḑumŭ, cu lét. 1683 Noembrie 10, ca în tótă vremea să fie nestrămutatŭ aceste case carvasara, să ieae mănăstirea pe totŭ anulŭ aceĭ talerĭ 180; care şi Domnia Mea asemenea legămŭ şi hotărîmŭ, ca să se dea sfinteĭ mănăstirĭ pe fiesce-care anŭ nelipsitŭ aceştĭ banĭ, ce se cuprindŭ maĭ sus, dela Vameşŭ, fără de nicĭ unŭ felŭ de pricină. Dreptŭ aceea dară, şi Domnia Mea, după ce Domnulŭ Dumneḑeŭ ne-aŭ miluitŭ şi ne-aŭ învrednicitŭ cu domnia şi stăpânirea acesteĭ pravoslavnice ţĕrĭ, amŭ bine-voitŭ de amŭ înnoitŭ şi amŭ întăritŭ, prin acestŭ cinstitŭ şi bine-închipuitŭ domnesculŭ nostru chrisovŭ, tóte acestea milĭ şi aşezămînturĭ, ce se cuprindŭ maĭ sus, ca să se păzéscă şi să fie şi de acum înainte nestrămutate, să fie pentru căutarea bolnavilorŭ şi ajutorulŭ sfinteĭ mănăstirĭ, iar Domnieĭ Mele şi rĕposaţilorŭ întru fericire părinţilorŭ Domnieĭ Mele spre vecĭnica pomenire; aşişderea şi în urma Domnieĭ Mele, pe care îlŭ va alege Domnulŭ Dumneḑeŭ a fi oblăduitoriŭ ţĕriĭ aceştia, încă îlŭ poftimŭ şi-lŭ rugămŭ în numele luĭ Isusŭ Christosŭ şi întru cinstea sfinţilorŭ Ierarchĭ, ce se prăznuescŭ întru acéstă sfântă mănăstire, ca să cinstéscă şi să înnoiască şi să întăréscă acestŭ chrisovŭ alŭ Domnieĭ Mele, ca şi ale Domniilorŭ Sale milĭ şi chrisóve să fie în urmă de alţiĭ păzite. Şi amŭ întăritŭ chrisovulŭ acesta cu însăşĭ credinţa Domnieĭ Mele, Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ, şi cu a prea iubiţilorŭ Domnieĭ Mele fiĭ, Constantinŭ Voevodŭ, Dumitraşco Voevodŭ, Nicolae Voevodŭ, şi cu totŭ sfatulŭ dumné-lorŭ cinstiţilorŭ şi credincioşiĭ boerilorŭ veliţĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ Mele: Pan Nicolae Brâncovénulŭ Vel Vist., Dumitraşco Racoviţă Vel Banŭ, Ienache Văcărescu Vel Spătarŭ, Ienache Moruzi Vel Vornicŭ de Ţéra-de-sus, Manolache Brâncovénulŭ Vel Vornicŭ de Ţéra-de-jos, Manolache Creţulescu Vel Vornicŭ, Nicolae Filipescu Vel Vornicŭ, Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus, Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-jos, Nicolae Hangerlăŭ Vel Hatmanŭ, Alexandru Manu Vel Postelnicŭ, Isaacŭ Raletŭ Vel Clucerŭ, Dumitrache Schina Vel Comisŭ, Nicolae Racoviţă Vel Paharnicŭ, Iordache Palada Vel Stolnicŭ, Iorgache Vel Slugerŭ, Dumitrache Constandache Vel Pitarŭ şi Ispravnicŭ, Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus. Şi s'aŭ scrisŭ chrisovulŭ acesta întru întâiulŭ anŭ alŭ domnieĭ mele, aicĭ în oraşulŭ scaunuluĭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ, la aniĭ dela facerea lumiĭ lét. 7301, iar dela Domnulŭ şi Mântuitorulŭ nostru Isusŭ Christosŭ lét. 1783 Maiŭ în ḑece, de Teodorache Logofeţelŭ la Divanŭ. (1)

(1) Cod. XXIV, pag. 64.

Chrisovulŭ mănăstireĭ Grecilorŭ de aicĭ din Bucurescĭ.

Tóte facerile de bine, ce s'aŭ făcutŭ cu milosteniile de rĕposațiĭ pravoslavniciĭ Domnĭ aĭ țĕriĭ aceșteia, maĭ alesŭ pe la mănăstirile celea străine, cărora cuviinciósă le este milă și ajutoriulŭ, cu cale și cu cuviință este a se ținé nesmintitŭ de către ceĭ ce se miluescŭ de către Dumneḑeŭ cu oblăduirea țĕriĭ. Dreptŭ aceea și Domnia Mea, fiindŭ pururea cu inimă sirguitóre spre întărirea unorŭ milĭ ca acestea, socotit-amŭ și pentru sfânta Archiepiscopie dela Pogonianis, care este zidită și întemeiată de rĕposatulŭ și slăvitulŭ Impĕratŭ Constantinŭ Pogonatulŭ, unde se cinstesce și se prăznuesce hramulŭ sfinților slăviților si întru totŭ lăudaților Apostolĭ Petru și Pavelŭ, așișderea și pentru biserica Ghiormi-Banulŭ de aicĭ din orașulŭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ, ce se numesce biserica Grecilorŭ, care este metohŭ la acéstă sfântă Archiepiscopie, ce s'a numitŭ maĭ sus, ca să o împărtășimŭ din domnescile nostre milĭ, care Dumneḑeŭ ne-aŭ miluitŭ, fiindŭ că atâtŭ cu chrisóvele altorŭ frațĭ Domnĭ de maĭ înainte vreme, i cu ale Domnieĭ Sale frateluĭ Domnŭ Michailŭ Sușulŭ Voivodŭ, ce-lŭ vĕḑumŭ, cu létulŭ 1792 Februarie 5, aŭ avutŭ milele acestea, ce maĭ jos se cuprinde; decĭ învrednicindu-ne Domnulŭ Dumneḑeŭ și pre noĭ cu domnia acesteĭ pravoslavnice Țĕrĭ-Românescĭ, amŭ bine-voitŭ și Domnia Mea și le-amŭ întăritŭ acestea milĭ, printr'acestŭ cinstitulŭ domnesculŭ nostru chrisovŭ, ca să i se păséscă nestrămutatŭ, adecă să aibă sfânta Archiepiscopie, ce s'aŭ numitŭ maĭ sus, și Sfinția Sa Părintele Archiepiscopulŭ Pogonianis Chirŭ...., năstavniculŭ acesteĭ sfinte case, a trimite în toțĭ aniĭ să ieae orênduita milă dela cămărașiĭ de ocnă, pe anŭ câte șése miĭ de banĭ, și părințiĭ, ce vorŭ veni de acolo, câte banĭ cincĭ sute pentru ajutorulŭ sfinteĭ Episcopiĭ; așișderea tóte prăvăliile câte sunt aicĭ în Bucurescĭ ale sfântuluĭ metohŭ, să fie în pace și ertate de fumăritŭ, de schimbulŭ banilorŭ și de tóte alte dărĭ, măcar când vorŭ da și alte prăvăliĭ dintr'alte părțĭ, iar prăvăliile acestuĭ metohŭ nicĭ atuncĭ să nu se supere, numaĭ să-șĭ aibă a da la biserică fumăritulŭ și séma; și să aibă a scuti de vinăriciŭ totŭ vinulŭ, ce s'ar face în viile acestuĭ metohŭ, orĭ în ce délŭ vorŭ fi, nicĭ o bântuială de către vinăricerĭ să nu aibă; și de pogonăritŭ, când va fi, să scutéscă pogóne optŭ-spre-ḑece, viĭ ale sfântuluĭ metohŭ, cum și o pivniță cu cârciumarulŭ, și să-șĭ vinḑă vinulŭ aicĭ în orașulŭ Bucurescilorŭ, care pivniță să fie în pace de fumăritŭ, de căminăritŭ, de vamă, de vinŭ domnescŭ și de tóte alte dărĭ; cum și cârciumarulŭ în pace și ertatŭ de tóte dăjdiile și orênduielele țĕriĭ, să pótă fi pentru tréba cârciumeĭ; și să aibă a scuti în toțĭ aniĭ de dijmăritŭ stupĭ două sute; să fie și doĭ ómenĭ

străinĭ cu adevĕratŭ, să li se dee pecetluiturĭ gpd. pe numele şi pe chipulŭ lorŭ, ca să fie în pace şi ertaţĭ de tóte dăjdiile şi orênduielele ţĕriĭ, să pótă fi de posluşanie şi ajutorulŭ acesteĭ sfinte bisericĭ; aşişderea să aibă a luà acéstă sfântă biserică şi vinăriciulŭ din délulŭ Mircescĭ, Lipia i Mocesciĭ sud Buzĕŭ, i Căeniĭ sud Saacŭ, câte doĭ banĭ de vadră şi părpărulŭ, după obiceiŭ, pentru care la vremea vinăriciuluĭ dela acestea popóre, făcêndŭ douĕ catastişe, asemenea unulŭ ca şi altulŭ, iscălitŭ fiindŭ şi de vinăriceriĭ domnescĭ şi de omulŭ mănăstireĭ, şi strîngêndŭ baniĭ vinăriciuluĭ, să-şĭ aibă a luà biserica aceĭ doĭ banĭ de vadră şi părpărulŭ, după cum ieaŭ şi alte sfinte mănăstrĭ. Rugămŭ dară şi pre ceĭ ce maĭ în urma nóstră se vorŭ alege dela Dumneḑeŭ stăpânitoriĭ şi oblăduitoriĭ ţĕreĭ acesteia, ca să bine-voiască a întări mila acésta şi cu chrisóvele Domniilorŭ Sale, ca şi ale Domniilorŭ Sale milĭ şi dăniĭ să fie păzite şi în sémă ţinute şi la Dumneḑeŭ să se priméscă, câştigându-se plata faceriĭ de bine, repausulŭ veşnicŭ. Şi amŭ întăritŭ Domnia Mea chrisovulŭ acesta cu însăşĭ credinţa Domnieĭ Mele, Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voivodŭ, cu a prea iubiţilorŭ Domnieĭ Mele fiĭ, Constantinŭ Voivodŭ, Dumitraşco Voivodŭ, Nicolae Voivodŭ, şi marturĭ amŭ pusŭ pre dumné-lorŭ cinstiţiĭ şi credincioşiĭ boeriĭ ceĭ marĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ Mele: Nicolae Brâncovénu Vel Vist., Dumitraşco Racoviţă Vel Banŭ, Ienache Văcărescu Vel Spătarŭ, Ienache Moruzi Vel Vornicŭ de Ţéra-de-sus, Manolache Brâncovénu Vel Vornicŭ de Ţéra-de-jos, Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de sus, Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-jos, Nicolae Hangerlăŭ Vel Hatmanŭ, Dumitrache Manulŭ Vel Postelnicŭ, Isacŭ Raletŭ Vel Clucerŭ, Dumitrache Ghica Vel Comisŭ, Nicolae Racoviţă Vel Paharnicŭ, Iorgache Palada Vel Stolnicŭ şi alţiĭ. Şi s'aŭ scrisŭ chrisovulŭ acesta la anulŭ d'întâĭ alŭ domnieĭ mele, aicĭ în oraşulŭ scaunuluĭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ, la aniĭ dela zidirea lumiĭ 7301, iară dela nascerea Domnuluĭ Dumneḑeŭ şi Mântuitorulŭ nostru Isusŭ Christosŭ létul 1793 Iunie 10, de Teodorache Logofĕtŭ za Divanŭ. (1)

Chrisovulŭ Sfântuluĭ Elefterie din Bucurescĭ de milele ce are.

Sfântuluĭ şi dumneḑeesculuĭ schitŭ alŭ sfinteĭ Mitropoliĭ, unde se cinstesce şi se prăznuesce hramulŭ sfântuluĭ sfinţitŭ Mucenicŭ Elefterie, ca să aibă cu acestŭ chrisovŭ alŭ Domnieĭ Mele a ţiné liude 15, posluşnicĭ pentru ajutorulŭ şi posluşania la trebuinţele ce are, cărora, după adeveririle dumné-lorŭ boerilorŭ ispravnicĭ de numele şi chipulŭ lorŭ, să li se dea şi pecetluiturile gospodŭ dela visterie, spre a fi în pace şi nesupăraţĭ de tóte

Cod. XXVI, pag. 78.

dăjdiile şi angariile, ce vor eşi dela visterie şi dela cămara Domnieĭ Mele peste anŭ în ţéră, de niciĭ unele valŭ şi băntuială să n'aibă; aşişdérea şi drepte bucatele, ce va avé acestŭ schitŭ, să fie nesupărate; însă treĭ sute de oĭ de oieritŭ, stupiĭ, i rîmătorĭ de dijmăritŭ, vinulŭ ce-lŭ va face de vinăriciŭ, şi cârciumă aicĭ în oraşulŭ Bucurescilorŭ apĕrată de fumăritŭ, de căminăritŭ, de vinulŭ domnescŭ, de ortulŭ vătăşescŭ şi alte angariĭ; i doĭ preoţĭ şi unŭ diaconŭ şi doĭ cântăreţĭ, scutiţĭ de tóte dăjdiile ce esŭ peste anŭ pe toţĭ ceĭ-lalţĭ, cum şi casele lorŭ şi drepte bucatele să fie apĕrate. Pentru că acestŭ schitŭ, fiindŭ scăpătatŭ şi neavêndŭ nicĭ un felŭ de milĭ şi ajutoriŭ, cu care să se pótă ajutorà ceĭ ce posluşescŭ, câtŭ şi biserica, aŭ avutŭ acéstă milă atâtŭ dela rĕposatulŭ Domnŭ Nicolae Caragea Voevodŭ, precum din cartea Domnieĭ Sale ot lét. 1783 Martie 5 ne adeverimŭ, câtŭ şi dela Domnia Sa fratele Michaiŭ Vodă Suţulŭ, prin chrisovulŭ Domnieĭ Sale, ce-lŭ vĕḑumŭ, cu lét. 1783 Noembre 22, întăritŭ şi întru a doua domnie; decĭ acum, după rugăciunea ce dete Domnieĭ Mele dumné-luĭ cinstitulŭ şi credinciosŭ boerulŭ Domnieĭ Mele Nicolae Brâncovénulŭ Vel Vist. pentru acestŭ schitŭ, subt a căruia purtare de grijă se află, ca să înnoimŭ milele acestea, amŭ bine-voitŭ Domnia Mea, cu căldurósă inimă, pentru rîvna ce avemŭ către sfintele şi dumneḑeescile lăcaşurĭ a-le ajutà precum ne va fi prin putinţă, şi cu acestŭ chrisovŭ alŭ Domnieĭ Mele amŭ înnoitŭ şi amŭ întăritŭ tóte acestea milĭ, câte maĭ sus se cuprinde, ca să se păzéscă totdeauna nestrămutatŭ. Rugămŭ dar şi pre alţĭ fraţĭ Domnĭ, carĭ în urma nóstră se vorŭ învrednicì cu domnia acesteĭ pravoslavnice ţĕrĭ creştinescĭ, să bine-voiască a înnoì şi a întărì aceste milĭ, ca şi ale Domniilorŭ Sale milĭ şi facerĭ de bine să fie de alţiĭ în urmă ţinute în sémă. Şi amŭ întăritŭ chrisovulŭ acesta cu însăşĭ credinţa Domnieĭ Mele, Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ, şi cu a prea iubiţilorŭ Domnieĭ Mele fiĭ, Constantinŭ Voevodŭ, Dumitraşco Voevodŭ, Nicolae Voevodŭ, şi cu totŭ sfatulŭ cinstiţilorŭ şi credincioşĭ boerilorŭ celorŭ marĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ Mele: Nicolae Brâncovénu Vel Vist., Dumitraşco Racoviţă Vel Banŭ, Ienache Văcărescu Vel Spătarŭ, Ienache Moruzi Vel Vornicŭ de Ţéra-de-sus, Manolache Brâncovénu Vel Vornicŭ de Ţéra-de-jos, Manolache Creţulescu Vel Vornicŭ, Nicolae Filipescu Vel Vornicŭ, Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus, Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-jos, Nicolae Hangerlăŭ Vel Hatmanŭ, Dimitrie Manu Vel Postelnicŭ, Isaacŭ Raletŭ Vel Clucerŭ, Dimitrie Schina Vel Comisŭ, Nicolae Caragea Vel Paharnicŭ şi Ispravnicŭ, Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ.—1793 Iunie 30, de Gheorghe Logof. za taină. (1)

(1) Cod. XXVI, pag. 109.

Chrisovulŭ mănăstireĭ Creţulescululuĭ din Bucurescĭ.

Sfinteĭ şi dumneḍeesceĭ biserice de aicĭ din oraşulŭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ, unde se prăznuesce hramulŭ Adormireĭ Prea Sfinteĭ de Dumneḍeŭ Născĕtóre şi pururea Fecióreĭ Maria şi soborulŭ sfinţilorŭ şi marilorŭ Voevoḍĭ aĭ cetelorŭ îngerescĭ Michailŭ şi Gavrilŭ, care biserică este zidită şi întemeiată din temelia eĭ de cinstitulŭ şi credinciosulŭ boeriulŭ Domnieĭ Mele rĕposatulŭ Iordache Creţulesculŭ Dvornicŭ, ca să fie sfinteĭ bisericĭ milă dela Domnia Mea: să scutéscă în toţĭ aniĭ drepte bucatele sale, vinulŭ de vinăriciŭ, stupiĭ i rîmătoriĭ de dijmăritŭ şi oĭ de oieritŭ treĭ sute; şi o pivniţă aicĭ în oraşulŭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ, scutită de fumăritŭ, de căminăritŭ, de vamă, de vinŭ domnescŭ, de ortulŭ vătăşescŭ şi de tóte alte angariĭ ce vorŭ fi pe pivniţe; aşişderea să aibă a ţiné şi păstorĭ argaţĭ, liude patru, însă nu ómenĭ de prin satele ţĕriĭ, ci străinĭ, pentru care aducêndŭ adeverinţă dela dumné-lorŭ ispravniciĭ judeţuluĭ de numele şi chipulŭ lorŭ, să li se dea pecetluiturile Domnieĭ Mele, ca să fie în pace şi ertaţĭ de tóte dăjdiile şi orênduelele, verĭ-câte ar eşi pe ţéră dela visteria Domnieĭ Mele, de nicĭ unele valŭ şi supărare să nu aibă, ca să fie pentru posluşania sfinteĭ mănăstirĭ, fiind-că acéstă milă aŭ avut-o sfânta biserică, atâtŭ dela alţĭ fraţĭ Domnĭ de maĭ nainte, i dela Domnia Sa fratele Alexandru Vodă Ipsilantŭ, câtŭ şi dela Domnia Sa fratele Domnŭ Michaiŭ Vodă Suţulŭ întru amândouĕ domniile, precum din chrisovulŭ Domnieĭ Sale ot lét. 1792 ne-amŭ adeveritŭ; decĭ învrednicindu-ne Domnulŭ Dumneḍeŭ şi pe noĭ cu domnia acesteĭ pravoslavnice Ţĕrĭ-Românescĭ, ne-amŭ milostivitŭ de amŭ înnoitŭ şi amŭ întăritŭ mila ce se cuprinde maĭ sus, ca să fie sfinteĭ bisericĭ de ajutoriŭ şi de întărire, preoţilorŭ de hrană şi de chivernisire, iar Domnieĭ Mele şi rĕposaţilorŭ părinţilorŭ Domnieĭ Mele vecĭnică pomenire; pentru care poruncimŭ Domnia Mea vouĕ tuturorŭ slujbaşilorŭ, ce veţĭ fi orênduiţĭ cu orĭ-ce felŭ de slujbă, toţĭ să aveţĭ a vĕ ferì şi nimenea întru nimicŭ supărare séŭ bântuială, pentru câte scrie maĭ sus, să nu faceţĭ, că orĭ-carele se va îndrăzni peste porunca Domnieĭ Mele a face supărare câtuşĭ decât, să scie că va luà certare; într'altŭ chipŭ să nu fie, că aşĭa este porunca Domnieĭ Mele, ii saam receh. gpvmd. — 1793 Iulie 20. (1)

Cartea mănăstireĭ Domniţeĭ Bălaşa.

Zemb. Vlahscoe: Dat-amŭ domnésca nóstră carte sfinteĭ şi dumneḍeesceĭ

(1) Cod. XXVI, pag. 128.

biserici Domniţa Bălaşa de aicĭ din oraşulŭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ, ca să fie în pace şi ertată de tóte, orĭ-ce dărĭ vorŭ eşi pe mănăstirĭ; asemenea să scutéscă şi drepte bucatele sale de dijmăritŭ şi vinăriciŭ; aşişderea să fie şi unŭ scaunŭ de carne aicĭ în Bucurescĭ, pe loculŭ sfinteĭ bisericĭ, scutitŭ şi apĕratŭ de vamă, de fumăritŭ, de erbăritŭ şi de tóte orĭ-ce feliŭ vorŭ fi pre alte scaune; cum şi liude dece, posluşnicĭ, să aibă a ţiné, însă ómenĭ străinĭ, carĭ să-ĭ găséscă din altă ţéră, pe carĭ găsindu-ĭ, după cercetarea ce li se va face de către dumné-luĭ Vel Agă, séŭ de către dumné-lorŭ ispravnicĭ, să le dee adeverinţă pe numele şi chipulŭ lorŭ, ca să li se dee şi pecetluiturĭ gospodŭ dela visteria Domnieĭ Mele, spre a fi în pace şi nesupăraţĭ, fiind-că acestea milĭ le-aŭ avutŭ sfânta mănăstire încă din domnia d'întâĭ a Măriéĭ Sale fratelui Michaiŭ Vodă Suţulŭ, precum din cartea Domnieĭ Sale, dintru a doua domnie a Domnieĭ Sale ot létulŭ 1792 Augustŭ 18 ne-amŭ adeveritŭ; dreptŭ aceea ne-amŭ milostivitŭ şi Domnia Mea de amŭ înnoitŭ şi amŭ întăritŭ, printr'acésta domnésca nóstră carte, milele ce se cuprinde maĭ sus, ca să i se păzéscă nestrămutatŭ, şi poruncimŭ d-luĭ Vel Agă i dumné-vóstre ispravnicilorŭ şi altorŭ zapciĭ şi slujbaşĭ, nimenea nimicŭ să facă vre-o supărare, şi să nu faceţĭ la tóte câte scriemŭ maĭ sus, că aşĭa este porunca Domnieĭ Mele, ii saam. receh. gpd. 1793 Iulie 22. (1)

Cartea preoţilorŭ dela biserica Sfinteĭ Vinerĭ de scutélă.

Zemb. Vlahscoe: Sfinteĭ şi dumnedeesceĭ bisericĭ de aicĭ din oraşulŭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ, unde se cinstesce şi se prăznuesce hramulŭ Sfinteĭ Prea Podóbniĭ Maicĭĭ nóstre Paraschiva, ca să aibă a ţiné, printr'acéstă carte a Domnieĭ Mele, liude patru; preoţĭ nesupĕraţĭ de tóte dăjdiile şi orênduelele, verĭ-câte arŭ eşi dela visteria Domnieĭ Mele peste anŭ, în ţéră şi aicĭ pre têrgŭ, pre preoţĭ, de nicĭ unele valŭ saŭ bântuială să nu aibă; aşişderea să aibă a scuti şi drepte bucatele lorŭ, stupĭ de dijmăritŭ, şi vinulŭ ce face în adevĕrate viile lorŭ de vinăriciŭ, care fiind-că acéstă milă aŭ avut-o sfânta biserică şi maĭ înainte dela alţĭ trecuţĭ fraţĭ Domnĭ, precum din cartea Domnieĭ Sale fratelui Michaiŭ Suţulŭ Voivodŭ ot létulŭ 1784 Iulie 2 ne-amŭ adeveritŭ, ne-amŭ milostivitŭ şi Domnia Mea şi printr'acésta a nóstră domnéscă carte, întărimŭ a avé sfânta biserică acestea milĭ nestrămutate, de a fi aceste liude patru, preoţĭ nesupĕraţĭ de tóte câte scrie maĭ sus, şi când arŭ da şi alţĭ preoţĭ, ce vor avé cărţĭ de milă, iar aceştia totŭ să nu dee, ca să se pótă aflà tot-deauna cu rugăciunĭ

(1) Cod. XXVI, pag. 130.

în sfânta biserică. Dreptŭ aceea poruncimŭ Domnia Mea şi molitvelorŭ vóstre protopopilorŭ i altora, şi slugĭ domnescĭ i vlădicescĭ, i vouĕ celorŭ ce vețĭ âmblà cu slujba dijmărituluĭ şi a vinăriciuluĭ verĭ în ce județŭ, vĕ-ḑêndŭ cartea Domnieĭ Mele, să avețĭ a vĕ feri de aceştĭ preoțĭ şi de bucatele lorŭ, ce s'aŭ ḑisŭ maĭ sus; nimenea peste porunca Domnieĭ Mele supărare să nu facețĭ, că aşà este porunca Domnieĭ Mele, ii saam. receh. gpd. 1793 Augustŭ 24. (1)

Chrisovulŭ mănăstireĭ Apostolache din sud Saacŭ de milele ce are.

Sfinteĭ şi dumneḑeesceĭ mănăstirĭ ce se numesce Apostolache ot sud Saacŭ, unde se cinstesce şi se prăznuesce hramulŭ Adormireĭ Prea Sfinteĭ Născĕtóreĭ de Dumneḑeŭ şi pururea Fecióreĭ Marieĭ, ca să aibă a-şĭ găsi liude, nu din săteniĭ, din ajutorațiĭ satuluĭ, ci ómenĭ străinĭ fără de nicĭ o pricină, pe care să-ĭ ducă la dumné-lorŭ ispravniciĭ județuluĭ ca să-ĭ cerceteze, şi fiindŭ străinĭ cu adevĕratŭ, să le dea adeverințe pe numele şi chipulŭ lorŭ, după care li se va da şi pecetluiturile gospodŭ, şi vorŭ fi nesupărațĭ de tóte dăjdiile şi angariile; aşişderea să aibă sfânta mănăstire milă dela Domnia Mea, să iea în toțĭ aniĭ merticŭ de sare dela ocna Telega, bolovanĭ cincĭ-ḑecĭ pe anŭ, la vremea cândŭ ieaŭ şi alte mănăstirĭ; cum şi drepte bucatele mănăstireĭ, stupiĭ i rîmătoriĭ de dijmăritŭ, şi vinulŭ ce-lŭ va face de vinăriciŭ, să fie scutitŭ şi apĕratŭ, şi să scutéscă şi de oieritŭ oĭ treĭ sute; pentru că acéstă mănăstire din întîmplarea vremilorŭ stricându-se şi ajungêndŭ la dărăpănare şi neavêndŭ poslujnicĭ şi robĭ pentru ajutorulŭ posluşanieĭ la trebuințele ce are, aŭ avutŭ milă dela Domnia Sa fratele Michaiŭ Vodă Suțulŭ prin chrisóvele Domnieĭ Sale, ce le vĕḑumŭ Domnia Mea, unulŭ cu lét. 1785, din domnia d'întâĭ, şi altulŭ cu lét. 1792 Martie 22, dintru a doua domnie. Dreptŭ aceea, învrednicindu-ne Domnulŭ Dumneḑeŭ şi pre noĭ cu domnia acesteĭ pravoslavnice țĕrĭ, ne-amŭ milostivitŭ şi i-amŭ întăritŭ aceste milĭ, spre a fi de ajutoriŭ şi de întărire, iar Domnieĭ Mele şi părințilorŭ Domnieĭ Mele veşnică pomenire, şi pentru ca să se păzéscă acestea milĭ nestrămutatŭ, amŭ întăritŭ chrisovulŭ acesta cu însăşĭ credința Domnieĭ Mele, Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ, şi cu credința prea iubițilorŭ Domnieĭ Mele fiĭ, Constantinŭ Voevodŭ, Nicolae Voevodŭ, Dumitraşco Voevodŭ, puindŭ de martorĭ şi pe totĭ cinstițiĭ şi credincioşiĭ boeriĭ Velițĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ Mele: Nicolae Brâncovénu Vel Vist., Dumitraşco Racoviță Vel Banŭ, Ienache Văcărescu Vel Spătarŭ, Ienache Moruzi Vel Vornicŭ de Ţéra de-sus, Manolache Brâncovénu Vel Vornicŭ de

(1) Cod. XXVI, pag. 139.

Ţéra-de-jos, Manolache Creţulescu Vel Vornicŭ al 3-lea, Nicolae Filipescu Vel Vornicŭ al patrulea, Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus, Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra de-jos, Costache Hangerlăŭ Vel Hatmanŭ, Alexandru Manu Vel Postelnicŭ, Isaacŭ Raletŭ Vel Clucerŭ şi alţiĭ, şi Ispravnicŭ Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ, scriindu-se chrisovulŭ acesta întru întâiulŭ anŭ dintru întâia domnie a Domnieĭ Mele, la lét. 1793 Aprile 20, de Gheorghe Logofĕtŭ za taină. (1)

Cartea mănăstireĭ Răsvanuluĭ de vinăriciulŭ, ce are la sud Prahova.

Dat-amŭ domnésca nóstră carte sfinteĭ şi dumnedeesceĭ mănăstiriĭ de aicĭ din oraşulŭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ, ce se numesce Răsvanulŭ, ca să aibă a luà vinăriciulŭ din délulŭ Călinesciĭ, Filipesciĭ de pădure, Hiresciĭ şi Băltiţa din sud Prahova, câte doĭ banĭ de vadră şi părpărulŭ după obiceiŭ ; însă egumenulŭ dela acéstă sfântă mănăstire, séŭ omulŭ pe care îlŭ va orêndui ca să strîngă vinăriciulŭ, să aibă a âmblà şi a scri vinăriciulŭ dimpreună cu vinăriceriĭ domnescĭ, şi să facă douĕ catastişe, asemenea unulŭ ca şi altulŭ, iscălite fiindŭ amêndouĕ şi de vinăriceriĭ domnescĭ şi de omulŭ mănăstireĭ, şi aşĭa împreună strîngêndŭ baniĭ vinăriciuluĭ dela dajniciĭ, ce plătescŭ de o vadră de vinŭ câte banĭ patru şi poclonulŭ de nume, să aibă a luà vinăriceriĭ domnescĭ câte doĭ banĭ de vadră şi poclonulŭ de nume, iară ceĭ-lalţĭ câte doĭ banĭ de vadră şi părpărulŭ după obiceiŭ, să aibă a luà ómeniĭ mănăstirescĭ, spre a fi sfinteĭ mănăstiriĭ de întărire şi părinţilorŭ călugărĭ dela acéstă sfântă mănăstire de chivernisélă, iară Domnieĭ Mele şi rĕposaţilorŭ părinţilorŭ Domnieĭ Mele veşnică pomenire; pentru care poruncimŭ Domnia Mea dumné-vóstre boerilorŭ vinăricerĭ, la luatulŭ banilorŭ, ce este partea mănăstireĭ, nicĭ într'unŭ chipŭ să nu vĕ amestecaţĭ, pentru că acéstă milă aŭ avut-o sfânta mănăstire atâtŭ dela alţĭ fraţĭ Domnĭ de maĭ nainte prin chrisóve, câtŭ şi dela Domnia Sa fratele Alexandru Ipsilantŭ Vodă, prin cartea Domnieĭ Sale cu lét. 1775 Septembre 3, i dela Domnia Sa rĕposatulŭ Vodă Nicolae Caragea, prin cartea Domnieĭ Sale cu létulŭ 1782 Septembrie 30, ce ni le arĕtă de le vĕdumŭ Domnia Mea pe câte trele acestea cărţĭ, cuprindĕtóre cu mila de maĭ sus arĕtată; ne amŭ milostivitŭ dară şi Domnia Mea de amŭ înnoitŭ şi amŭ întăritŭ mila acésta, să se păzéscă nestrămutatŭ întocmaĭ, precum se cuprinde maĭ sus, 1793 Iunie 11, Bucurescĭ. (2)

---

(1) Cod. XXVI, pag. 27.
(2) Cod. XXVI, pag. 58.

Chrisovulŭ mănăstireĭ Răsvanulŭ pentru stăpânirea a treĭ prăvăliĭ.

Dat-amŭ domnesculŭ nostru chrisovŭ sfinteĭ şi dumneḑeesceĭ mănăstirĭ de aicĭ din oraşulŭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ, ce se numesce Răsvanulŭ, metohulŭ mănăstireĭ Sfântuluĭ Gheorghe-noŭ, ca să aibă a ţiné şi a stăpâni treĭ prăvăliĭ de pe podulŭ luĭ Şerbanŭ-Vodă, ce sunt în potriva caselorŭ de Beilicŭ, cu pămîntulŭ lorŭ împreună, care este în faţă stînjenĭ 23, iară despre răsăritŭ stînjenĭ 17 1/2, i unŭ ciricŭ către apa Dâmboviţeĭ, şi despre ceea-laltă parte în cóste stînjenĭ 22 şi unŭ ciricŭ; pentru că aceste prăvăliĭ fost-aŭ a rĕposatuluĭ Medelnicerŭ Mihalache, însă numaĭ binalele, iară loculŭ a fostŭ alŭ sfinteĭ Mitropoliĭ Ungro-Vlachieĭ cu chirie, adecă două, ce aŭ fostŭ zidire, aşĭa, câte talerĭ ḑece pe anŭ chirie pentru locŭ, precum vĕḑumŭ Domnia Mea zapisulŭ, ce s'aŭ datŭ de rĕposatulŭ Mitropolitŭ dela lét. 1767 Octombre 25; iară prăvălia aŭ avut-o cumpĕrată dela unŭ Petre sin Gheorghe Sêrbulŭ, totŭ la acelŭ létŭ 1767 Decembre 4, pre loculŭ sfinteĭ Mitropoliĭ, iarăşĭ cu chirie; carĭ prăvăliĭ, după mórtea Medelniceruluĭ Michalache, rĕmâindŭ multe datoriĭ a se plăti, s'aŭ vîndutŭ la mezatŭ, din porunca domnéscă, spre plata datoriilorŭ, şi dela mezatŭ le-aŭ cumpĕratŭ rĕposatulŭ proin Mitropolitulŭ Filaretŭ; apoĭ la létulŭ 1793 Martie 25, egumenulŭ Răsvănénulŭ, de împreună cu egumenulŭ Aghiorghitulŭ, prin fóia dată înscrisŭ dela fericitulŭ Patriarchŭ alŭ Ierusalimuluĭ, unde sunt închinate acestea mănăstirĭ, aŭ făcutŭ schimbŭ prin zapise, după orênduială, dândŭ mănăstirea o moşie Drăguescĭ din sud Ilfovŭ, şi aŭ luatŭ dela rĕposatulŭ proin Mitropolitŭ acestea prăvăliĭ, însă prăvăliile le-aŭ datŭ rĕposatulŭ proin Mitropolitŭ, cu pămîntulŭ lorŭ împreună, nedajnice de chirie, fără de a siguripsi întâĭ pre Mitropolie cu vre-unŭ altŭ acaretŭ în locŭ, după cum nicĭ în zapisulŭ sĕŭ nu pomenesce nimicŭ de vre-o asiguranţie Mitropolieĭ, ce în urmă rĕposatulŭ proin Mitropolitulŭ Filaretŭ a cumpĕratŭ o moşie la Vlaşca, ca să o dee Mitropolieĭ pentru loculŭ prăvăliilorŭ, şi aŭ făcutŭ şi zapisŭ că o dă schimbŭ Mitropolieĭ pentru loculŭ acestorŭ prăvăliĭ, dar urmare nu s'aŭ făcutŭ, pentru că acea moşie s'aŭ găsitŭ iară în stăpânirea clironomilorŭ rĕposatuluĭ Mitropolitŭ Filaretŭ..... Decĭ Mitropolia fiindŭ lipsită de loculŭ sĕŭ, făcut-aŭ cerere acum cu dreptŭ cuvîntŭ a-şĭ luà lucrulŭ de unde l'aŭ găsitŭ stăpânindu-se, asemenea şi egumenulŭ mănăstireĭ Răsvanulŭ, iarăşĭ cu dreptŭ cuvîntŭ s'aŭ întorsŭ la clironomiĭ rĕposatuluĭ proin Mitropolitulŭ Filaretŭ, de şi-aŭ cerutŭ moşia înnapoĭ, care dreptate a Mitropolieĭ şi a mănăstireĭ Răsvanulŭ cunoscênd-o şi..... Gheorghe nepotulŭ şi clironomulŭ rĕposatuluĭ Mitropolitŭ Filaretŭ, fără de a maĭ cercà judecata, ca să nu-'ĭ iasă moşia din mână, căḑut-aŭ la învoire, spre a da

Mitropolieĭ altŭ lucru nemișcătorŭ, și să o mulțuméscă pentru lucrulŭ Mitropolieĭ, ca și Mitropolia să se lase de a maĭ cere loculŭ prăvăliilorŭ, și egumenulŭ Răsvanulŭ să nu-lŭ supere a-ĭ luà moșia; și așĭa s'aŭ așezatŭ de aŭ datŭ Mitropolieĭ o altă prăvălie, ce aŭ avut-o de cumpĕrătóre, cum și prețulŭ moșieĭ dela Vlașca, cu care prețŭ alŭ moșieĭ să cumpere Mitropolia altŭ acaretŭ în Bucurescĭ, și Mitropolia aŭ lăsatŭ de acum înainte slobodŭ loculŭ prăvăliilorŭ, de maĭ sus numitŭ, ca să fie bine datŭ, de împreună cu prăvăliile, la mănăstirea Răsvanulŭ, fără de dare de chirie; cum și egumenulŭ Răsvanulŭ s'aŭ mulțămitŭ și s'aŭ lăsatŭ de a maĭ cere moșie; pentru care acestŭ așezămîntŭ și întocmire ce s'aŭ făcutŭ, amŭ vĕḑutŭ Domnia Mea și zapisulŭ Prea Sfințieĭ Sale Părinteluĭ Mitropolitŭ Chirŭ Dositeiŭ, ce le-aŭ făcutŭ acum în dosulŭ zapisuluĭ de maĭ sus numitŭ alŭ rĕposatuluĭ proin Mitropolitŭ Filaretŭ, cu létulŭ 1795 Maiŭ 2, iscălitŭ de Prea Sfinția Sa și adeveritŭ cu mărturia dumné-lorŭ cinstițilorŭ și credincioșĭ boerilor velițĭ, cu coprinderea de maĭ sus, asupra căruĭ așezămîntŭ, prin jalbă către Domnia Mea de rugăciune, aŭ cerutŭ cuviosulŭ Archimandritŭ și egumenŭ alŭ mănăstireĭ Sfântuluĭ Gheorghe-noŭ din Bucurescĭ, Chirŭ Mitrofanŭ, domnesculŭ nostru chrisovŭ de întărire, arĕtându-ne de împreună și acéstă întocmire, ce acumŭ în urmă s'aŭ făcutŭ, a căruĭ jalbă rĕnduind-o la dumné-luĭ cinstitŭ și credinciosŭ boerulŭ Domnieĭ Mele Vel Logofĕtŭ de Țéra-de-sus, Scarlatŭ Ghica, ca să cerceteze de maĭ este, décă la vre-o parte, și de este cu mulțumita fieș căruia; de unde ne-aŭ venitŭ anafora dela 15 ale acesteĭ lunĭ, prin care ne dă pliroforia de tótă pricina acésta pe largŭ, și cum că n'aŭ rĕmasŭ cuvîntŭ de pricinuire la nicĭ o parte; decĭ fiindŭ cu cale cererea și rugăciunea egumenuluĭ, amŭ datŭ Domnia Mea acestŭ chrisovŭ sfinteĭ mănăstirĭ Răsvanulŭ, pentru siguranța sa, ca să stăpânéscă aceste prăvăliĭ cu luculŭ lorŭ acum și tot-deauna ca unŭ lucru bunŭ fără de pricină și dreptŭ acaretŭ alŭ sĕŭ fără de nicĭ o dare de chirie. Și amŭ adeveritŭ chrisovulŭ acesta cu însășĭ credința Domnieĭ Mele, și cu credința prea iubițilorŭ Domnieĭ Mele fiĭ, martorĭ fiindŭ dumné-lorŭ velițiĭ boerĭ: Pan Iproc. létulŭ 1795 Iunie 19. (1)

Cartea mănăstireĭ Tuturorŭ Sfințilorŭ de milele ce are.

Milost. Bojieĭu Iō Alexandru Constantinŭ Voevodŭ i gospod. Zeml. Vlahiscoe.

Dat-amŭ domnésca nóstră carte sfinteĭ și dumneḑeescĭĭ mănăstirĭ, de aicĭ din Bucurescĭ, unde se cinstesce și se prăznuesce hramulŭ Tuturorŭ

(1) Cod. XXVI, pag. 258.

Sfinţilorŭ, ca să aibă a luà dela ocna Telega, pe totŭ anulŭ, bolovanĭ sare una sută ; aşişderea acum să-şĭ găséscă şi liude ḑece, străinĭ din altă ţéră, pentru ajutorulŭ sfinteĭ mănăstirĭ, care acéstă milă aŭ avut-o sfânta mănăstire atâtŭ de la Domnia Sa fratele Alexandru Vodă Ipsilantŭ, prin cartea Domnieĭ Sale cu lét. 1776 Noembre 2, cum şi dela Domnia Sa fratele Michaiŭ Vodă Suţulŭ din domnia d'întâĭ, prin cartea dela lét. 1784 Noembrie 19, şi din domnia de pe urmă, iarăşĭ prin cartea Domnieĭ Sale cu lét. 1792 Noembre 26; dreptŭ aceea şi Domnia Mea ne-amŭ milostivitŭ de amŭ înnoitŭ şi amŭ întăritŭ mila acésta, ca să ieae aceĭ câte una sută bolovanĭ sare dela numita ocnă, la vremea când vor luà şi alte mănăstirĭ, câtŭ şi aceĭ liude ḑece să-ĭ ţie nesupĕraţĭ, pe care găsindu-ĭ cuviosulŭ Chirŭ . . . . . . , egumenulŭ acesteĭ sfinte mănăstirĭ, să-ĭ ducă la dumné-lorŭ ispravniciĭ judeţuluĭ ca să-ĭ cerceteze, şi fiindŭ cu adevĕratŭ străinĭ dintr'altă ţéră, să le dea adeverinţă pe numele şi chipulŭ lorŭ, după care să li se dea şi pecetluitŭ gospod., ca să fie în pace şi ertaţĭ de tóte dăjdiile şi orênduelile, verĭ-câte ar eşi dela visteria Domnieĭ Mele peste anŭ în ţéră, spre a fi sfinteĭ mănăstirĭ de ajutoriŭ şi întărire, iar Domnieĭ Mele şi rĕposaţilorŭ părinţilorŭ Domnieĭ Mele veşnică pomenire, ii saam. receh. gvmd.—1793 Iulie 16. (1)

Cartea mănăstireĭ Sfinteĭ Ecaterineĭ de vinăriciulŭ ce are dela sud Saacŭ.

Fiind-că sfânta şi dumneḑeéscа mănăstire, ce se numesce Sfânta Ecaterina, de aicĭ din Bucurescĭ, cu chrisóve domnescĭ are a luà milă de vinăriciŭ din délurile domnescĭ ot sud Saacŭ, însă din poporulŭ Jugureniĭ, Băşînescĭĭ şi Finţescĭ câte doĭ banĭ de vadră şi părpărulŭ, amŭ datŭ Domnia Mea acéstă carte la mână omuluĭ, ce-lŭ va orêndui cuviosulŭ egumenŭ, ca după ponturile, ce sunt date de către Domnia Mea, de căutatulŭ slujbeĭ vinăriciuluĭ, să aibă a âmblà împreună cu vinăriceriĭ domnescĭ şi a scrie totŭ vinăriciulŭ dintr'aceste délurĭ, şi făcêndŭ douĕ catastişe asemenea, iscălite fiindŭ şi de vinăriceriĭ domnescĭ şi de omulŭ mănăstireĭ, unulŭ să-lŭ dee la omulŭ mănăstireĭ şi altulŭ să-lŭ oprécsă vinăriceriĭ domnescĭ, după care să aibă a strînge mila mănăstireĭ, şi fără de a nu oprì măcar unŭ banŭ dintr'însa, orĭ cu nume de ḑeciuială séŭ altă cheltuială cevaşĭ, să aibă a trimite boerulŭ tacsildarŭ baniĭ pe deplinŭ la sfânta Mitropolie, de unde viindŭ în urmă egumenu mănăstiriĭ cu catastihulŭ, ce-lŭ are iscălitŭ de boerulŭ tacsildarŭ, cu chrisovŭ séŭ cartea înnoită, ce va avé dela Domnia Mea, îşĭ va luà acea milă, ii saam. receh, gpd. — 1793 Iulie 4.

(1) Cod. XXVI, pag. 100.

Chrisovulŭ de mila mănăstirĭ Sfântuluĭ Sava.

Sfinteĭ şi dumneḑeesceĭ mănăstirĭ de aicĭ din oraşulŭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ, unde se cinstesce şi se prăznuesce hramulŭ sfântuluĭ Părinteluĭ nostru Sava ot Sfetagora, şi cuviosuluĭ egumenŭ dela acéstă mănăstire, Chirŭ....., ca să aibă sfânta mănăstire milă dela Domnia Mea, să ieae vinăriciulŭ din délulŭ Supărăscilorŭ sud Saacŭ, cu părpărulŭ, i din douĕ văĭ, adecă valea Mişcule şi valea Strihăiĭ, ce sunt în cuprinsulŭ acestuĭ poporŭ Supurăsciĭ, din care aŭ luatŭ tot-deauna mila vinăriciuluĭ; decĭ la vremea vinăriciuluĭ să mérgă omulŭ mănăstireĭ, ce-lŭ va orênduì egumenulŭ, împreună cu vinăriceriĭ domnescĭ, să scrie vinăriciulŭ dintr'acelŭ délŭ, şi făcêndŭ douĕ catastişe asemenea unulŭ ca şi altulŭ de totŭ vinăriciulŭ, iscălitŭ şi de vinăriceriĭ domnescĭ şi de omulŭ mănăstireĭ, la strînsulŭ banilorŭ să ieae vinăriceriĭ domnescĭ treĭ banĭ de vadră, şi omulŭ mănăstireĭ doĭ banĭ şi părpărulŭ după obiceiŭ; şi iară să fie sfinteĭ mănăstirĭ milă dela Domnia Mea, să ţie liude ḑece, ómenĭ străinĭ şi fără pricină séŭ nume în visterie, ca să fie pentru ajutorulŭ şi posluşania sfinteĭ mănăstirĭ, pe carĭ să ĭ găséscă, şi ducêndu-ĭ la ispravniciĭ judeţuluĭ ca să-ĭ cerceteze de vorŭ fi străinĭ cu adevĕratŭ, să le dee adeverinţă de numele şi chipulŭ lorŭ, după care li se vorŭ da şi pecetluiturĭ gospod., spre a fi în pace şi nesupăraţĭ de tóte dăjdiile şi orênduelele, verĭ-câte vorŭ eşì dela visterie şi dela cămara Domnieĭ Mele peste anŭ în ţéră, pentru că acestea milĭ le-aŭ avutŭ sfânta mănăstire atâtŭ dela alţĭ fraţĭ Domnĭ de maĭ înainte, prin chrisóve şi cărţĭ, i dela Domnia Sa fratele nostru Domnŭ Alexandru Ipsilantŭ, i dela rĕposatulŭ Nicolae Caragea Voivodŭ, câtŭ şi dela Domnia Sa fratele Domnŭ Michaiŭ Suţulŭ Voivodŭ prin chrisovulŭ Domnieĭ Sale, ce-lŭ vĕḑumŭ, cu létulŭ 1792 Iunie 7; aşişderea să aibă a luà sfânta mănăstire şi una sută cincĭ-ḑecĭ bolovanĭ sare dela ocna Telega pe totŭ anulŭ, fiind-că şi acéstă milă de sare vĕḑumŭ Domnia Mea că aŭ avut-o şi dela Domnia Sa fratele Michaiŭ Vodă Suţulŭ, prin deosebitŭ chrisovulŭ Domnieĭ Sale, ce ni-lŭ arĕtă de-lŭ vĕḑumŭ, cu létulŭ 1792 Iunie... Decĭ învrednicindu-ne Domnulŭ Dumneḑeŭ cu domnia acesteĭ pravoslavnice ţĕrĭ, amŭ bine-voitŭ Domnia Mea, şi printr'acestŭ cinstitŭ şi bine închipuitŭ domnesculŭ nostru chrisovŭ, amŭ înnoitŭ şi amŭ întăritŭ milele ce se arétă maĭ sus, ca să i se păzéscă nestrămutatŭ, spre a fi sfinteĭ mănăstirĭ de ajutoriŭ şi de întărire, şi Domnieĭ Mele şi rĕposaţilorŭ părinţilorŭ Domnieĭ Mele veşnică pomenire, adeverindŭ chrisovulŭ acesta cu însăşĭ credinţa Domnieĭ Mele, Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voivodŭ, şi cu a prea iubiţilorŭ Domnieĭ Mele fiĭ, Constantinŭ Voivodŭ, Dumitraşco Voivodŭ,

Nicolae Voivodŭ, şi cu totŭ sfatulŭ dumné-lorŭ cinstiţilorŭ şi credincioşilorŭ boerilorŭ celorŭ marĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ Mele: Nicolae Brâncovénu Vel Vist., Dumitraşco Racoviţă Vel Banŭ, Ienache Văcărescu Vel Spătarŭ, Ienache Moruzi Vel Vornicŭ de Ţéra-de-sus, Manolache Brâncovénu Vel Vornicŭ de Ţéra-de-jos, Manolache Creţulescu Vel Vornicŭ, Nicolae Filipescu Vel Vornicŭ, Constantinŭ Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus, Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-jos, Costache Hangerlăŭ Vel Hatmanŭ, Dumitrache Manulŭ Vel Postelnicŭ, Isaacŭ Raletŭ Vel Clucerŭ, Dumitrache Schina Vel Comisŭ, Nicolae Racoviţă Vel Paharnicŭ, Iordache Palada Vel Stolnicŭ şi Ispravnicŭ, Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus. Şi s'aŭ scrisŭ chrisovulŭ acesta la întâiulŭ anŭ şi întru întâia domnie a Domnieĭ Mele, aicĭ în oraşulŭ scaunuluĭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ, la anulŭ 1793 Maiŭ 10, de Teodorache Logofĕtŭ za Divanŭ. (1)

Chrisovulŭ schituluĭ de călugăriţe Hagi-Dina

De vreme ce Timotea Monachia, ce s'a numitŭ Hagi-Dina, avêndŭ rîvnă dumnedeéscă, din ostenéla eĭ aŭ înălţatŭ biserică de piatră din temelie, aicĭ în oraşulŭ Bucurescĭ, pentru cinstea Buneĭ-Vestirĭ a Prea Sfinteĭ de Dumnedeŭ Născĕtóreĭ şi pururea Fecióreĭ Marieĭ, şi o aŭ înălţatŭ şi înfrumuseţând-o pe din lăuntru şi pe din afară cu tóte celea cuviinciόse podóbe, pentru locuinţa călugăriţelorŭ ce se vorŭ adunà la acestŭ sfântŭ locaşŭ, Domnia Mea ca unŭ sprijinitoriŭ sfintelorŭ bisericĭ, amŭ bine-voitŭ Domnia Mea de înnoimŭ şi întărimŭ tóte milele câte le are acestŭ sfântŭ locaşŭ, atâtŭ dela ceĭ maĭ dinainte fraţĭ Domnĭ, câtŭ şi dela Domnia Sa fratele Michaiŭ Vodă Suţulŭ, prin chrisovulŭ ce-lŭ vĕdumŭ cu lét. 1792, cu cuprinderea de maĭ jos arĕtată, adică să aibă a stăpâni şase sute stînjenĭ de moşie totŭ de o parte, şi cu viile, ce calcă pe acéstă moşie în moşia domnéscă după marginea Bucurescilorŭ, după cuprinderea cărţilorŭ de hotărnicie a d-lor veliţilorŭ boerĭ ot lét. 1776 Septembre 8, i treĭ salaşe de ţiganĭ; şi să aibă a luà pe totŭ anulŭ dela cămara Domnieĭ Mele câte tal. cincĭ-decĭ la diua prazniccertuluĭ, ca să fie pentru cheltuială la celea trebuinciόse. Asemenea să aibă a luà pe totŭ anulŭ dela ocne bolovanĭ sare cincĭ-decĭ, la vremea când ieaŭ şi alte mănăstirĭ; şi să scutéscă şi de oieritŭ oĭ două sute, de dijmăritŭ stupĭ i râmătorĭ una sută, şi de vinăriciŭ vinulŭ ce-lŭ vorŭ face în viile bisericiĭ, şi să maĭ ţie şi doĭ preoţĭ scutiţĭ de birulŭ preoţescŭ şi ploconŭ vlădicescŭ, nicĭ odinióră supăraţĭ să nu fie; cum şi o pivniţă aicĭ în oraşulŭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ, apĕrată de tóte angariile şi orénduelele ce vorŭ

(1) Cod. XXVI, pag. 70.

da alte pivniţe; aşişderea să aibă a ţiné şi unŭ măjerŭ pentru tréba pescelui săratŭ de tréba şi hrana călugăriţelorŭ, ce se vorŭ aflà la acestŭ sfântŭ locaşŭ, care măjerŭ să fie apĕratŭ despre rĕndulŭ dăjdiilorŭ, şi nimenea să nu facă supărare nicĭ de fumăritŭ, nicĭ de vamă; şi iar să fie sfântuluĭ schitŭ milă dela Domnia Mea, să aibă a ţiné pentru tréba şi posluşania schituluĭ dârvarĭ, argaţĭ, păstorĭ, ḑece liude, însă nu ómenĭ de prin satele ţĕriĭ, ci străinĭ, pe carĭ cercetându-ĭ dumné-luĭ Vel Vist., şi fiindŭ străinĭ cu adevĕratŭ, să li se dea şi pecetluiturile Domnieĭ Mele pe numele şi chipulŭ lorŭ, ca să fie în pace şi ertaţĭ despre rĕndulŭ dăjdiilorŭ, spre a fi mila acésta la tréba şi ajutorulŭ sfântuluĭ locaşŭ şi călugăriţelorŭ de chivernisélă, iar Domnieĭ Mele şi rĕposaţilorŭ părinţilorŭ Domnieĭ Mele veşnică pomenire. Dreptŭ aceea, ca să se păzéscă milele aceste nestrămutatŭ, amŭ întăritŭ milele acestea cu însăşĭ credinţa Domnieĭ Mele, Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ, şi cu credinţa prea iubiţilorŭ Domnieĭ Mele fiĭ, Constantinŭ Voevodŭ, Dumitraşco Voevodŭ, Nicolae Voevodŭ, şi cu mărturia dumné-lorŭ cinstiţilorŭ şi credincioşĭ boerilorŭ veliţĭ aĭ divanuluĭ Domnieĭ Mele: Nicolae Brâncovénu Vel Vist., Dumitraşco Racoviţă Vel Banŭ, Ienache Văcărescu Vel Spătarŭ, Ienache Moruzi Vel Vornicŭ de Ţéra-de-sus, Manolache Brâncovénu Vel Vornicŭ de Ţéra-de-jos, Manolache Creţulescu Vel Vornicŭ, Nicolae Filipescu Vel Vornicŭ, Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus, Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-jos, Nicolae Hangerlăŭ Vel Hatmanŭ, Dumitrache Manu Vel Postelnicŭ, Isaacŭ Raletŭ Vel Clucerŭ, Dumitrache Schina Vel Comisŭ, Nicolae Racoviţă Vel Paharnicŭ, Iordache Palada Vel Stolnicŭ şi Ispravnicŭ, Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus. Şi s'aŭ scrisŭ chrisovulŭ acesta la anulŭ d'întâi dintru întâia domnie, aicĭ în oraşulŭ scaunuluĭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ, la aniĭ dela nascerea Domnuluĭ Dumneḑeŭ şi mântuitoruluĭ nostru Isusŭ Christosŭ 1793 Maiŭ 10, de Răducanŭ Poenariu biv. 3-lea Logofĕtŭ. (1)

Cartea mănăstiriĭ Sfinţilorŭ Apostolĭ din Bucurescĭ pentru 80 bolovanĭ sare, milă ce are a maĭ luà dela ocnă.

Dat-amŭ domnésca nóstră carte sfinteĭ şi dumneḑeesceĭ mănăstirĭ de aicĭ din Bucurescĭ, la care să prăznuesce hramulŭ Sfinţilorŭ Apostolĭ Petru şi Pavelŭ, unde este năstavnicŭ Sfinţia Sa Vlădica Stavropoleos Chirŭ Grigorie, ca să aibă a maĭ luà pe totŭ anulŭ dela ocnă câte 80 bolovanĭ sare, pentru că vĕḑêndŭ Domnia Mea buna rîvnă şi silinţă ce are cu podóba sfinteĭ mănăstirĭ, ne amŭ milostivitŭ şi peste milele, ce cu

(1) Cod. XXVI, pag. 44—45.

deosebitele chrisóvele Domnieĭ Mele, are să maĭ ieae şi bolovanĭ sare 80 dela ocne, adecă unde luà până acum bolovanĭ una sută, ce se cuprinde în chrisóvele Domnieĭ Mele, să ieae de acum înainte câte bolovanĭ una sută optŭḑecĭ, la vreme când ieaŭ şi alte mănăstirĭ, cu deosebitŭ pecetluitulŭ Domnieĭ Mele. Dreptŭ aceea, pentru a se păzì acéstă milă nestrămutatŭ, amŭ datŭ acéstă domnésca nóstră carte sfinteĭ mănăstirĭ, ca la vreme să-şĭ ieae mila acésta nestrămutatŭ, ii saam. receh. gvmd. — 1796 Iulie 6. (1)

Chrisovulŭ Căminaruluĭ Ioanŭ Bărcănescu de schimbulŭ ce a făcutŭ cu mănăstirea Pantelimonŭ, de aŭ luatŭ nisce case şi aŭ datŭ o moşie.

Aşezămînturile şi întocmirile cele drepte şi cu cale, carĭ aŭ luatŭ sĕvêrşirea lorŭ prin buna orênduială, neîmpotrivindu-se nicĭ la pravilĭ nicĭ la obiceiulŭ pămîntuluĭ, iar maĭ vêrtosŭ acelea, ce prin mulţămirea şi învoirea amêndorora părţilorŭ, s'aŭ făcutŭ adeverite şi mărturisite de vrednice obraze; acelora, ca nisce drepte şi cu cale, li se cade întărire dela Domnĭ şi stăpânitorĭ ţĕrĭ, pentru a fi bine păzite şi nestrămutate. Dreptŭ aceea dar, fiind-că cinstitulŭ şi credinciosŭ boerulŭ Domnieĭ Mele Ioan Bărcănescu biv Vel căminarŭ, prin aşezămîntŭ de schimbŭ aŭ luatŭ dela mănăstirea sfântuluĭ Pantelimonŭ casele de zidŭ cu loculŭ din mahalaua sfântuluĭ Nicolae din Şelarĭ, ce aŭ fostŭ cumpĕrate de rĕposatulŭ mitropolitŭ Ungro-Vlachieĭ Chirŭ Neofitŭ şi afierosite numiteĭ mănăstirĭ, prin zapisulŭ iscălitŭ de Clucerulŭ Dumitrache epitropŭ, care ni-lŭ arĕtă de-lŭ vĕḑumŭ Domnia Mea, cu lét. 1794, Iulie 29, iscălitŭ martorŭ dumné-luĭ cinstitŭ şi credinciosŭ boerulŭ Domnieĭ Mele Dumitrache Ghica biv Vel Banŭ, carele se trage din némulŭ rĕposatuluĭ Domnŭ alŭ doilea Grigorie Ghica Voevodŭ, ctitoruluĭ acesteĭ sfinte mănăstirĭ, şi adeveritŭ de Prea Sfinţia Sa Părintele Mitropolitulŭ ţĕrĭĭ Chirŭ Dositeiŭ, întru care scrie, că neavêndŭ mănăstirea maĭ nicĭ unŭ folosŭ dela acestea case, ca unele ce dela ḑece anĭ încóce se obicĭnuia prin poruncĭ domnescĭ a fi de beilicŭ, fără de nicĭ o plată de chirie, în câtŭ cu intrarea şi eşirea unora şi altora prăpădindu-se namestiile de prin prejurŭ, rĕmăsese ca să se prăpădéscă şi însăşĭ zidirea caselorŭ, şi pentru maĭ bunŭ folosŭ mănăstireĭ, dândŭ acestea case la dumné luĭ maĭ sus numituluĭ boerŭ, afară însă din şése case ce sunt zidite din vreme pe faţa poduluĭ despre hanulŭ luĭ Şerbanŭ Vodă, sub chirie de pămîntŭ, ce o daŭ la mănăstire, aŭ luatŭ mănăstirea schimbŭ iarăşĭ lucru nemişcătoriŭ, adică moşia ce se chiamă Bucşanĭĭ de jos, sud Vlaşca, de pe apa Néjlovuluĭ, stînjenĭ optŭ sute, cu vadŭ de móră, arĕtându-ni-se de vĕḑumŭ

(1) Cod. XXVI, pag. 286.

şi zapisulŭ ce aŭ datŭ numitulŭ boerŭ la mănăstire, cu lét. 1794 Iunie 29, cu iscălitura sa, adeveritŭ iarăşĭ cu mărturia dumné-luĭ biv Vel Banŭ Dumitrache Ghica şi . . . . . de Prea Sfinţia Sa Părintele Mitropolitulŭ ţĕriĭ Chirŭ Dositeiŭ, întru care scrie, că acéstă moşie îĭ era moştenire din zestrele rĕposatiĭ maică-seĭ, maĭ dândŭ mănăstireĭ împreună cu acéstă moşie şi unŭ locŭ de casă, ce-lŭ avea iară dela clironomia părintéscă, pe podulŭ luĭ Şerbanŭ-Vodă, în mahalaua Slobodieĭ, care s'a alesŭ acum cu volnicie, arĕtândŭ în zapisulŭ sĕŭ şi semnele i hotarele, atâtŭ ale numiteĭ moşiĭ câtŭ şi ale loculuĭ. pe largŭ, după sineturile şi hotărnicile vechĭ, carĭ sineturĭ tóte le-aŭ făcutŭ teslimŭ la numita mănăstire; asupra căruia aşezămîntŭ aŭ cerutŭ maĭ sus numitulŭ boerŭ şi domnésca nóstră întărire, pentru maĭ buna siguranţă şi odihna sa; deci vĕḍêndŭ Domnia Mea că schimbulŭ acesta s'a făcutŭ iarăşĭ cu acaretŭ, lucru nemişcătorŭ, prin scirea Arhiereuluĭ ţĕriĭ şi a dumné-luĭ biv Vel Banŭ Dumitrache Ghica, care se trage din némulŭ ctitoruluĭ, prin bună întocmire şi învoială, amŭ primitŭ Domnia Mea cererea Căminaruluĭ, şi amŭ datŭ acesta domnesculŭ nostru chrisovŭ de întărire, ca să facă zaptŭ şi să se stăpânéscă de acum înainte numitele case cu loculŭ lorŭ, în bună pace, ca unŭ lucru bunŭ şi dreptŭ alŭ dumné-luĭ, fără de bântuială şi fără de nicĭ o supărare de către nimenĭ, adeverindŭ chrisovulŭ acesta cu însăşĭ iscălitura şi pecetea Domnieĭ Mele, i cu credinţa prea iubiţilorŭ Domnieĭ Mele fiĭ, Constantinŭ Voevodŭ, Dumitraşco Voevodŭ, Nicolae Voevodŭ, Gheorghe Voevodŭ, martorĭ fiindŭ şi dumné-lorŭ cinstiţĭ şi credincioşĭ boerĭ veliţĭ aĭ divanuluĭ Domnieĭ Mele: Pan Dumitraşco Racoviţă Vel Banŭ, Ienache Moruzi Vel Vist., Manolache Brâncovénu Vel Vornicŭ de Ţéra-de-sus, Costache Caragea Vel Hatmanŭ, Dumitrache Manu Vel Spătarŭ, Nicolae Filipescu Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de sus, Costache Ghica Vel Vornicŭ de Ţéra-de-jos, Radu Slătinénu Vel Vornicŭ, Manolache Grădişténu Vel Vornicŭ, Constantinŭ Ştirbeĭ Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-jos, Lucache Vel Postelnicŭ, Dumitrache Hangerliŭ Vel Comisŭ, Alexandru Văcărescu Vel Clucerŭ, Iónŭ Comănénu Vel Paharnicŭ, Grigorie Bălénu Vel Stolnicŭ, Iorgache Vel Slugerŭ, Grigorie Vel Pitarŭ şi Ispravnicŭ, Nicolae Filipescu Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus. Şi s'aŭ scrisŭ chrisovulŭ acesta întru al douilea anŭ alŭ domnieĭ mele, aicĭ în oraşulŭ scaunuluĭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ, la aniĭ dela zidirea lumeĭ lét. 7302, iar dela nascerea Domnuluĭ nostru Isusŭ Christosŭ, lét. 1794 Iulie 22, de Iónŭ Rafailŭ biv. 3-lea Logofĕtŭ. (1)

(1) Cod. XXVI, pag. 222.

Cartea mănăstirii Cotrocenĭ de liude optŭ scutelnicĭ.

Sfinteĭ și dumnedeesceĭ mănăstirĭ, de aicĭ de lângă orașulŭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ, ce se numesce Cotrocenĭ, unde se cinstesce și se prăznuesce hramulŭ Adormireĭ prea sfinteĭ stăpâneĭ nóstre de Dumnedeŭ născĕtóre și pururea fecióreĭ Marieĭ, și cuviosuluĭ Archimandritŭ și egumenŭ Chirŭ Davidŭ, ca să aibă a ţiné liude optŭ pentru poslușania și ajutorulŭ trebilorŭ ce ar avé acéstă sfântă mănăstire, care să fie apĕraţĭ de tóte dăjdiile și orênduelele, verĭ câte arŭ eși peste anŭ în ţéră dela visterie și dela cămara Domnieĭ Mele, de nicĭ unele valŭ séŭ bântuială să nu aibă, însă nu ómenĭ de prin satele ţĕriĭ, ci străinĭ, fără de nicĭ o pricină și gâlcévă, pre care găsindu-ĭ, să ieae adeverinţă iscălită dela dumnélorŭ ispravniciĭ, pe numele și chipulŭ lorŭ, ca să li să deae pecetluiturile Domnieĭ Mele, pe numele și chipulŭ lorŭ, după cum pentru acésta vĕdumŭ Domnia Mea, atâtŭ alte cărţĭ ale altorŭ fraţĭ Domnĭ, câtŭ și cărţile frateluĭ nostru Domnŭ Michaiŭ Vodă Suţulŭ dintru amêndouĕ domniile, însă una cu létulŭ 1784 Ianuarie 1 și alta cu létulŭ 1792 Aprilie 12. Dreptŭ acea și Domnia Mea milostivindu-ne, întărimŭ și înnoimŭ mila acésta de optŭ liude, și poruncimŭ dumné-vóstre ispravnicilorŭ i tuturorŭ și altorŭ zapciĭ ce veţĭ fi orênduiţĭ cu trebĭ dumnedeescĭ prin plășĭ, pe aceștĭ ómenĭ să-ĭ lăsaţĭ și întru nimicŭ supărare să nu faceţĭ, ci să rĕmâe a fi pentru ajutorulŭ și folosulŭ mănăstiriĭ.

Schitul Turbaţi din sud Ilfovŭ, și călugăriţelorŭ ce locuescŭ la acestŭ schitŭ, să aibă a ţiné liude patru străinĭ, pe carĭ găsindu-ĭ maicile călugăriţe și așezându-ĭ, să aducă adeverinţe dela dumnélorŭ ispravniciĭ judeţuluĭ, de numele și chipulŭ lorŭ, ca să li să deae pecetluiturile Domnieĭ Mele, spre a fi în pace și ertaţĭ de tóte dăjdiile și orênduelele, verĭ câte ar eși dela visterie și dela cămara Domnieĭ Mele peste anŭ în ţéră, de nicĭ unele valŭ și supărare să nu aibă; așișderea să aibă a scuti și ale schituluĭ drepte bucate de dijmăritŭ, stupĭ i rîmătorĭ șéptedecĭ, și de vinăriciŭ din vinulŭ ce-lŭ va face în drepte viile sfântuluĭ schitŭ, vedre 300, și de oieritŭ oĭ 100, pentru că fiindŭ acestŭ schitŭ sĕracŭ și fără de ajutorŭ și cu nicĭ o milă de nicĭ o parte, a avutŭ acéstă milă, atâtŭ dela alţĭ fraţĭ Domnĭ de maĭ înainte, câtŭ și dela fratele Domnŭ Michaiŭ Vodă Suţulŭ, precum ne adeverimŭ din cartea Domnieĭ Sale ce o vĕdumŭ cu létulŭ 1791 Decembrie 10. Dreptŭ aceea și Domnia Mea ne-amŭ

(1) Cod. XXVI, pag. 81.

milostivitŭ de amŭ ertatŭ acestea tóte câte scrie maĭ sus, ca să fie sfântuluĭ schitŭ de întărire şi maicelorŭ călugăriţe de chivernisélă, iar Domnieĭ Mele veşnică pomenire; pentru care poruncimŭ Domnia Mea şi dumnévóstră ispravnicilorŭ judeţuluĭ, dijmarilorŭ, vinăricerilorŭ şi oierilorŭ, vĕḑêndŭ cartea Domnieĭ Mele toţĭ să aveţĭ a vĕ ferì de a nu face sfântuluĭ schitŭ întru nimicŭ supĕrare la milele ce se cuprindŭ maĭ sus. tolicopisah. gpd. — 1794 Aprilie 29. (1)

Cartea bisericeĭ din mahalaua Isvorulŭ Tămăduiriĭ pentru talerĭ una sută.

Fiind-că sfânta biserică din mahalaua Isvorulŭ, de aicĭ din Bucurescĭ, ce s'aŭ ziditŭ acum, unde se prăznuesce hramulŭ Isvorulŭ Tămăduirilorŭ, la care năzuiescŭ mulţime de norodŭ pentru evlavia isbăviriĭ de neputinţă, se află neîmpărtăşită de vre-o milă domnéscă, amŭ bine-voitŭ Domnia Mea şi amŭ datŭ acéstă domnéscă a nóstră carte numiteĭ sfinteĭ bisericĭ şi preoţilorŭ, ce se află slujitorĭ la acéstă sfântă biserică, ca să ieae pe fieş-care anŭ dela ocne câte talerĭ una sută, când ieaŭ şi cele-lalte mănăstirĭ i bisericĭ, spre a fi pentru cheltuială la celea trebuincióse sfinteĭ bisericĭ şi ajutoriŭ preoţilorŭ. Dreptŭ aceea, poruncimŭ cămăraşilorŭ de ocnă, ca pe fie-care anŭ să-ĭ daţĭ aceştĭ banĭ. — 1795 Iulie 21.

Cartea mănăstiriĭ Căldăruşanĭ de vinăriciulŭ ce are la sud Saacŭ.

Fiind-că sfânta mănăstire Căldăruşanĭ are milă de vinăriciŭ din poporulŭ Valea Meilorŭ, i Valea Largă şi Valea Negovanilorŭ din sud Saacŭ câte banĭ doĭ de vadră şi părpărulŭ după obiceiŭ, însă în cuprinsulŭ acestorŭ popóre maĭ sunt şi alte délurĭ şi viĭ cu deosebite numirĭ, adecă: Valea Humeĭ, Şerbanĭ, Valea Petreĭ, Delicelulŭ, Arva şi Ursóia, care acestea tóte se hotărescŭ despre o parte, către améḑă-nópte, cu poporulŭ Supurăscĭ a mănăstiriĭ Sfântuluĭ Sava, şi de altă parte, de către méḑă-ḑi, cu poporulŭ Valea Poeniĭ alŭ sfinteĭ Episcopiĭ Buzĕŭ, cum şi despre apusŭ trece peste Slemnea cu locurile, iar despre răsăritŭ cobóră la vale; dreptŭ aceea, amŭ datŭ sfinteĭ mănăstirĭ acéstă domnésca nóstră carte, ca să ieae din tóte acestea vinăriciŭ câte doĭ banĭ de vadră, cu părpărulŭ, după cum şi până acum aŭ luatŭ în toţĭ aniĭ, atâtŭ din viile ce sunt până acum, câtŭ şi din viile ce se vorŭ maĭ sădì de aicĭ înainte, orĭ în délŭ séŭ în vale, în dreptulŭ acestorŭ popóre. Dar pentru Arva, fiind-că şi Sfinţia Sa

(1) Cod. XXVI, pag. 214.
(2) Cod. XXVI, pag. 263.

iubitorulŭ de Dumnedeŭ Părintele Episcopulŭ Buzĕŭ ne-aŭ datŭ rugăciune ca să aibă împărtăşire la partea ce cade sub poporulŭ Sfiinţieĭ Sale, după cum şi Domnia Sa fratele Michaiŭ Vodă Suţulŭ i-aŭ datŭ, de aceea sfânta mănăstire Căldăruşanĭ să aibă a stăpâni partea din viile acesteĭ Arve, câtŭ se cuprinde într'acestŭ hotarŭ, adecă de o parte alŭ Supărăscilorŭ Sfântuluĭ Sava, şi de altă parte a Văiĭ Poeniĭ Episcopieĭ Buzĕŭ, ne maĭ întindĕndu-se nimicŭ afară din hotare, amŭ datŭ şi Domnia Mea acésta domnésca nóstră carte de întărire miliĭ aceştia ce are prin cărţile Domnieĭ Sale frateluĭ Michaiŭ Vodă Suţulŭ dintru amêndouĕ domniile, ce le vĕdumŭ Domnia Mea însumĭ, cu létulŭ 1786 Maiŭ 8 şi alta cu létulŭ 1792 Maiŭ 9; pentru care să aibă volnicie sfânta mănăstire, la vremea vinăriciuluĭ, a-şĭ orêndui şi omulŭ sĕŭ pentru scrisulŭ sumelorŭ vedrelorŭ ce vorŭ eşi la mĕsurătóre şi să ieae dela dajniciĭ ce plătescŭ vinăriciŭ partea mănăstiriĭ, de o vadră câte banĭ doĭ şi părpărulŭ, fără de nicĭ o scădere. Poruncimŭ Domnia Mea şi slujbaşilorŭ vinăricerĭ, nicĭ cum să nu vĕ îndrăzniţĭ de a vĕ amestecà şi a oprì măcar un banŭ, orĭ cu nume de deciuială, séŭ altă cheltuială cevaşĭ, şi pre deplinŭ să ieae omulŭ mănăstireĭ, talicopisah. gpd. — 1793 Septembre 13. (1)

Chrisovulŭ sfinteĭ mănăstirĭ ce se numesce Căldăruşaniĭ.

De vreme ce proroculŭ şi pururea între împĕraţĭ pomenitulŭ şi înţeleptulŭ Solomonŭ, numaĭ în umbra legeĭ rezemându-se, făcut-aŭ atâta podóbă caseĭ dumnedeescĭ Ierusalimŭ şi o dăruì cu atâtea darurĭ, ca să se păzéscă într'însa sicriulŭ cu tablele legiĭ dumnedeescĭ, cu atâta maĭ vîrtosŭ noĭ, carĭ suntemŭ acuma cu mila duhuluĭ sfântŭ pravoslavnicĭ Domnĭ, se cade să ne silimŭ cu totŭ sufletulŭ, să întemeiemŭ şi să ajutorimŭ sfintele locaşurĭ ale luĭ Dumnedeŭ, întru care nu se junghe vită necuvîntătóre, (precum óre când acolo), ci însuşĭ mielulŭ luĭ Dumnedeŭ se jertfesce, pentru viaţa cea veşnică a nóstră a tuturorŭ; pentru acésta dară înălţându-ne şi pre noĭ Domnulŭ Dumnedeŭ întru scaunulŭ Ţĕriĭ-Românescĭ, bine amŭ voitŭ ca din bogatele milĭ ale prea milostivuluĭ Dumnedeŭ ce ne-aŭ dăruitŭ, să revĕrsămŭ şi noĭ facerĭ de bine şi milĭ spre cinstea şi întărirea sfintelorŭ mănăstirĭ, carĭ sunt cea maĭ de cinste parte a politieĭ şi podóba cea maĭ mare a acesteĭ ţĕrĭ şi semnulŭ celŭ prea arĕtatŭ alŭ pravoslavieĭ întru *acestea douĕ principaturĭ* creştinescĭ. Dreptŭ aceea dar, Domnia Mea însciinţându-ne şi de sfânta mănăstire ce se numesce Căldăruşanĭ, unde se cinstesce şi se prăznuesce hramulŭ sfântuluĭ mareluĭ mucenicŭ Dimitrie Mirotociŭ, care sfântă mănăstire este zidită din temelie de rĕposatulŭ şi bunulŭ Domnŭ Mateiŭ Basarabŭ Voivodŭ şi întemeiată cu milĭ şi cu veniturĭ, pentru ca

(1) Cod. XXVI, pag. 156.

să se păzéscă obştejiturĭ într'însa, că din cursulŭ vremiĭ şi din împărecherea vremilorŭ, nu numaĭ buna orênduială ce aŭ fostŭ înăuntru s'aŭ stricatŭ şi nu s'aŭ păzitŭ, fiind-că s'aŭ fostŭ lipsitŭ de multŭ din milele ce aŭ avutŭ, precum şi de vinăriciulŭ ce aŭ avutŭ la oraşulŭ Flocĭ, de merticulŭ de sare ce aŭ avutŭ a luà din ocna Ghitióra, căcĭ acea ocnă s'aŭ astupatŭ şi viile din oraşulŭ Flocĭ s'aŭ părăginitŭ şi s'aŭ pustiitŭ, şi vĕḑêndŭ Domnia Mea atâtŭ chrisóvele altorŭ fraţĭ Domnĭ de maĭ nainte, câtŭ şi chrisovulŭ Domnieĭ Sale frateluĭ Michaiŭ Vodă Suţulŭ cu lét. 1784, dintru întâia domnie, prin care în loculŭ acelorŭ mile de maĭ nainte, ca să nu fie lipsită sfânta mănăstire, orênduesce ca să aibă a luà acéstă sfântă mănăstire Căldăruşaniĭ şi sare bolovanĭ douĕ sute pe fiesce-care anŭ dela ocna Telega, bine amŭ voitŭ Domnia Mea de amŭ întăritŭ acestea milĭ şi printr'acestŭ domnesculŭ nostru chrisovŭ, adecă să aibă a luà numita mănăstire din maĭ sus numitele popóre vinăriciulŭ câte doĭ banĭ de vadră, (afară de părpărulŭ, fiindŭ venitŭ alŭ boeruluĭ Domnieĭ Mele 2-lea Armaşŭ;) i douĕ sute bolovanĭ sare din ocna Telega, pe fiesce-care anŭ, când vorŭ luà şi alte mănăstirĭ, pentru care rugămŭ şi pre ceĭ ce în urma Domnieĭ Mele se vorŭ învrednici a fi Domnĭ şi stăpânitorĭ acesteĭ ţĕrĭ creştinescĭ, să întăréscă şi să păzéscă acéstă milă nestrămutatŭ. Şi amŭ întăritŭ chrisovulŭ acesta cu însăşĭ credinţa Domnieĭ Mele, Iѡ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ, şi cu credinţa prea iubiţilorŭ Domnieĭ Mele fiĭ, Constantinŭ Voevodŭ, Dumitru Voevodŭ, Nicolae Voevodŭ, Gheorghe Voevodŭ, i cu totŭ sfatulŭ cinstiţilorŭ şi credincioşilorŭ boerilor veliţĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ Mele: Nicolae Brâncovénu Vel Banŭ, Manolache Creţulescu Vel Vornicŭ de Ţéra-de-sus, Dumitrache Manulŭ Vel Spătarŭ, Costache Caragea Vel Hatmanŭ, Radulŭ Golesculŭ Vel Vornicŭ de Ţéra-de-jos, Scarlatŭ Ghica Vel Vist., Constantinŭ Filipescu Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus, Constantinŭ Ştirbeiŭ Vel Vornicŭ, Ión Dumarisŭ Vel Vornicŭ, Ştefanŭ Văcărescu Vel Vornicŭ de Ţéra-de-jos, Iónŭ Florescu Vel Vornicŭ alŭ politieĭ, Dimitrie Hangerlăŭ Vel Comisŭ, Gligorache Brâncovénu Vel Clucerŭ, Constantinŭ Cantacuzino Vel Paharnicŭ, Grigorie Bălénu Vel Stolnicŭ, Alexandru Fălcoianu Vel Slugerŭ, Vel Pitarŭ şi Ispravnicŭ, Ştefanŭ Văcărescu Vel Logofĕtŭ, scriindu-se chrisovulŭ acesta în oraşulŭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ, la lét. 1795 Octombre 1. Asemenea carte s'aŭ făcutŭ mănăstireĭ Căldurăşanĭ, a scuti oĭ cincĭ sute de oieritŭ.

Milostiu Boji. Iѡ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ, i gspd. Zeml. Vlahiscoe.

Sfinteĭ şi dumneḑeescĭ mănăstirĭ *Căldăruşaniĭ*, unde se cinstesce şi şi se prăznuesce hramulŭ mareluĭ mucenicŭ şi isvorîtoriŭ de mirŭ Dimi-

trie, ca să aibă a scuti la vremea oieritului, pe totŭ anulŭ, oĭ cincĭ sute, osebitŭ de alte milĭ, ce prin chrisovulŭ Domnieĭ Mele are, pentru că şi acéstă milă aŭ avut-o dela fraţiĭ trecuţĭ Domnĭ, precum ne pliroforisimŭ Domnia Mea din cartea Domnieĭ Sale frateluĭ Michaiŭ Vodă Suţulŭ cu lét. 1785 Iunie 17. Dreptŭ aceea, poruncimŭ Domnia Mea, ca pe totŭ anulŭ să se urmeze acéstă milă, ii saam receh gspd. —1795 Octombre 20. (1)

Anafora pentru a se da tal. 100 dela visterie ca să se învělĕscă acéstă biserică ot Flămânda.

Prea Inălţate Dómne,

Cu mare milă cădemŭ şi ne rugămŭ nemărginiteĭ milĭ Măriеĭ Tale, că avêndŭ o sfântă biserică în mahalaua nóstră fórte săracă, care se numesce Flămânda, şi cu întîmplarea furtuniĭ de děunădĭ, s'aŭ întîmplatŭ dintr'acelŭ mare vîntŭ, şi i-aŭ luatŭ acoperĕmîntulŭ cu totulŭ de sus, care noĭ după sărăcia nóstră ne silisemŭ şi de curînd era învălită, şi noĭ vědêndŭ acéstă întîmplare şi altă putere neavêndŭ, cădemŭ şi ne rugămŭ la marea milă Măriеĭ Tale, ca cu ceea ce te va lumină duhulŭ sfântŭ spre ajutoriŭ în prea fericitele dilele Măriеĭ Tale, de a se pomeni robiĭ Măriеĭ Tale, noĭ toţĭ mahalagiĭ din mahalaua ce se numesce Flămânda.

Prea Sfinţia-Ta Părinte mitropolitŭ, teorisindŭ jalba, să cercetezĭ şi să arĕţĭ Domnieĭ Mele. — 1794 Septembre 18.

Iō Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i gpvd.

Poruncimŭ Domnia Mea dumitale Vel Vist. să daĭ din visterie tal. una sută.— 1794 Noembre 15.

Prea Inălţate Dómne,

Ascultândŭ luminata poruncă Măriеĭ Tale, ce ni se dăla acéstă jalbă, nu lipsimŭ a însciinţă Măriеĭ Tale, că acéstă biserică este aprópe de Mitropolie şi la întîmplarea furtuniĭ, ce s'aŭ făcutŭ în trecutele dile, înşine amŭ vědutŭ când aŭ ruptŭ vîntulŭ învelitórea turnuluĭ de deasupra şi l'aŭ aruncatŭ jos, şi fiind-că în cuprinsulŭ mahalaliĭ acesteĭ bisericĭ nu sunt cu locuinţă nescaĭ-va boerĭ, séŭ neguţătorĭ cu putere, dela care să se pótă

(1) Cod. XXVI, pag. 266.

ajutorà biserica, fără numaĭ sărăcime, rămâne la bogată mila Măreĭ Tale a se ajutorà, cu ceea ce duhulŭ sfântŭ va luminà pe Măria Ta, iar aniĭ Mărieĭ Tale, rugămŭ dela Domnulŭ Dumneḑeŭ să fie mulțĭ şi norocițĭ. — 1794 Octombre 29.

Alŭ Mărieĭ Tale către D-ḑeŭ fierbinte rugătoriŭ şi smeritŭ părinte sufletescŭ (1)

Dositheiŭ alŭ Ungro-Vlachieĭ.

Chrisovulŭ mănăstiriĭ Mărcuțeĭ.

Sfinteĭ şi dumneḑeesceĭ mănăstirĭ, ce se numesce Mărcuța, de pre apa Colentiniĭ ot sud Ilfovŭ, zidirea Domnieĭ Sale frateluĭ Nostru Domnŭ Alexandru Ipsilantŭ Voevodŭ, unde se cinstesce şi să prăznuesce hramulŭ maĭ marilorŭ Voivoḑĭ Michailŭ şi Gavrilŭ, şi cuviosuluĭ egumenŭ Chirŭ . . . . ., ca să fie milă dela Domnia Mea vinăriciŭ dela aceste popóre numite maĭ jos ce sunt în patru județe, însă peste Cricovŭ, poporulŭ ce se chiamă alŭ Dobrotenilorŭ, care să împarte cu treĭ nume: Ceptura, Dobroteniĭ şi despre rĕsăritŭ partea văiĭ Garduluĭ, pe unde se hotărĕsce cu vinăriciulŭ mănăstiriĭ Văcărescilorŭ, i valea Nucetuluĭ, şi iar peste Cricovŭ în dosurĭ, poporulŭ Gorănetulŭ şi Muscelulŭ, i pisculŭ luĭ Iepure din plasa Mĕrunțişuluĭ, şi în plasa de sus a dosurilorŭ, Gorănetulŭ i Pelinulŭ şi Sărăştiĭ, ot sud Saacŭ, şi treĭ popóre ce sunt pre moşia Megiesesceĭ, anume Zănóga, Crețesciĭ şi Slăvitesciĭ ot sud Oltŭ, în préjma cărora popóre dintr'acestea douĕ județe, fiind-că sunt locurĭ slobode, orĭ câte viĭ se vorŭ maĭ sădi să fie iarăşĭ pre séma acesteĭ sfinte mănăstirĭ, ca să-şĭ ieae mila de vinăriciŭ, precum maĭ jos se arĕtă: Şecisdita şi poporulŭ Sorăsciĭ, poporul Săpăuca jumĕtate, poporulŭ Pleşcoiulŭ şi poporulŭ Caromănesciĭ, poporulŭ Sătenilorŭ, poporulŭ Valea Ianculuĭ, poporulŭ Soresciĭ ot sud Buzĕŭ, însă numaĭ dela ceĭ ce aŭ viĭ de astă dată prin ḑisele popóre, ale cărora nume sunt scrise în condica mănăstireĭ, şi plasa Clagnițiĭ, i plasa Dumbrăvilorŭ, plasa Gâlțurilorŭ, plasa Munteluĭ, plasa Ocoluluĭ ot Halânga, plasa Ocoluluĭ ot Hinova, plasa Câmpuluĭ, iarăşĭ numaĭ dela ceĭ ce aŭ viĭ până acum, care aceste plăşĭ sunt în sud Mehedințĭ, pentru care la vremea vinăriciuluĭ să orênduiască egumenulŭ ómenĭ aĭ mănăstiriĭ, ca să âmble împreună cu vinăriceriĭ domnesceĭ a scrie vinăriciulŭ din tóte acestea popóre şi plăşĭ, şi făcêndŭ douĕ catastişe, asemenea unulŭ ca şi altulŭ, iscălite fiindŭ şi de vinăriceriĭ domnesceĭ şi de ómeniĭ mănăstiriĭ, să strîngă şi baniĭ vinăriciuluĭ, ce este de plătescŭ dajniciĭ, de vadră po banĭ patru şi ploconulŭ de

(1) Cod. XXVIII, pag. 12,

nume i părpărulŭ, din carĭ banĭ să ieae vinăriceriĭ domnescĭ câte doĭ banĭ de vadră şi ploconulŭ, ceia-lalţĭ doĭ să ieae ómeniĭ sfinteĭ mănăstirĭ de împreună cu obişnuitulŭ părpărŭ, afară însă din părpărulŭ popórelorŭ din sud Saacŭ, care este venitŭ obişnuitŭ alŭ ot-arbaşiĭ, precum se arĕtase pre anume în cartea domnéscă ce are, la acestea să nu se amestece ómeniĭ mănăstiriĭ a luà părpărŭ, fără de numaĭ mila vinăriciuluĭ, iar părpărulŭ să-lŭ ieae omulŭ . . . . ., şi iar să fie sfinteĭ mănăstirĭ milă dela Domnia Mea, să ieae otaştină dela toţĭ câţĭ vorŭ avé viĭ peste tótă moşia domnéscă ot Slatina, însă de vadră po banĭ unulŭ, fiind haculŭ pămîntuluĭ, cum ieaŭ şi alte mănăstirĭ; aşişderea să fie sfinteĭ aceşteia mănăstirĭ milă dela Domnia Mea, să ieae dela carele, ce se încarcă cu sare ot vel ocnă, de carŭ po banĭ optŭ, adecă de o rótă po banĭ doĭ, iar mănăstirea Săgarcea să ieae partea sa de carŭ po banĭ patru, adecă de o rótă po banĭ unulŭ, cum îĭ scriŭ vechile chrisóve, şi de vreme ce astă sfântă mănăstire este zidire domnéscă hotărîmŭ să fie tot-deauna apĕrată şi nesupusă la nicĭ unŭ felŭ de dajdie; aşişderea şi drepte bucatele sale să fie scutite, stupĭ i rîmătorĭ, orĭ câtă sumă va avé, de dijmăritŭ, şi vinulŭ din viile sfinteĭ case de vinăriciŭ, şi de oieritŭ până la una mie de oĭ, şi când namesneciĭ sfinteĭ mănăstirĭ vorŭ scóte prin têrgurĭ dobitóce séŭ zaherele spre vîndare, să fie scutite de vamă, precum şi o pivniţă, ce se va ţiné aicĭ în Bucurescĭ, să fie scutită de fumăritŭ, de căminăritŭ, de vamă, de vinŭ domnescŭ i de ortulŭ vătăşescŭ şi de alte angariĭ, de nimicŭ să nu se bântuiască, după privilegiulŭ ce are şi alte zidirĭ domnescĭ; şi iar să fie sfinteĭ mănăstirĭ dela Domnia Mea, să ieae dela ocna Telega câte douĕ miĭ oca sare, pentru trebuinţa acesteĭ sfinte case, care milă să aibă a luà dela cămăraşiĭ ce vorŭ fi pe totŭ anulŭ nelipsitŭ; şi iar să maĭ aibă sfânta mănăstire a luà întreiala bălţiĭ, ce este pe a sa moşie, care se numesce Măgureniĭ de baltă, la care vameşiĭ să nu se amestece întru nimicŭ. Aşişderea şi cafenéua, ce are sfânta mănăstire lângă casele de Beilicŭ, să fie apĕrată de către Vel Cafegiŭ şi de către orĭ-cine, să nu aibă a face cu dînsa; şi iară amŭ miluitŭ Domnia Mea astă sfântă mănăstire şi cu liude scutelnicĭ, însă treĭ posluşnicĭ, 8 dărvarĭ, unŭ morariŭ, doĭ vierĭ, doĭ vătavĭ la oĭ şi la rîmătorĭ, treĭ argaţĭ plugarĭ şi unŭ văcarŭ, carĭ să fie apĕraţĭ de tóte dăjdiile şi orênduelile, verĭ câte vorŭ eşi dela visteria Domnieĭ Mele peste anŭ în ţéră, care acestea miliĭ le-aŭ avutŭ sfânta mănăstire, atâtŭ dela Domnia Lorŭ fraţiĭ noştri Domnĭ Alexandru Ipsilantŭ Voevodŭ ctitorulŭ, i rĕposatulŭ Nicolae Caragea Voevodŭ, câtŭ şi dela Domnia Sa Michaiŭ Suţulŭ Voevodŭ, prin chrisovulŭ Domnieĭ Sale, ce-lŭ vĕḑumŭ, cu lét. 1792 Ghenarie 25, ne amŭ adeveritŭ. Dreptŭ aceea, învrednicindu-ne şi pre Noĭ Domnulŭ Dumneḑeŭ cu domnia acesteĭ pravoslavnice Ţĕrĭ-Românescĭ, amŭ bine-voitŭ Domnia

Mea, după evlavia ce avemŭ către sfintele luĭ Dumnedeŭ locaşurĭ, de amŭ înnoitŭ şi amŭ întăritŭ tóte milele câte se cuprinde maĭ sus, ca să se pázéscă nestrămutatŭ, şi ca să fie şi numele nostru apururea pomenitŭ la sfântulŭ jertfelnicŭ, pentru care amŭ adeveritŭ chrisovulŭ acesta cu însăşĭ credinţa Domnieĭ Mele, Iŵ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voivodŭ, şi cu credinţa prea iubiţilorŭ Domnieĭ Mele fiĭ, Constantinŭ Voevodŭ, Dumitraşco Voevodŭ, Nicolae Voevodŭ, martorĭ puindŭ şi pre dumné-lorŭ cinstiţĭ şi credincioşĭ boeriĭ ceĭ marĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ Mele: Pan Nicolae Brâncovénu Vel Vist., Dumitraşco Racoviţă Vel Banŭ, Ianache Văcărescu Vel Spătarŭ, Ianache Moruzi Vel Vornicŭ de Ţéra-de-sus, Manolache Brâncovénu Vel Vornicŭ de Ţéra-de-jos, Manolache Creţulescu Vel Vornicŭ, Nicolae Filipescu Vel Vornicŭ, Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus, Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-jos, Nicolae Hangerlăŭ Vel Hatmanŭ, Dumitraşco Mano Vel Postelnicŭ, Isaacŭ Raletŭ Vel Clucerŭ, Dumitrache Schina Vel Comisŭ, Nicolae Racoviţă Vel Paharnicŭ, Iordache Palada Vel Stolnicŭ. Şi s'aŭ scrisŭ chrisovulŭ acesta în domnesculŭ nostru scaunŭ în oraşulŭ Bucurescĭ, la lĕtulŭ 1793 Aprilie 19, de Teodorache Logofĕtŭ za Divanŭ. (1)

La 29 Aprilie 1795, Domnitorulŭ rênduesce economŭ la mănăstirea Mărcuţeĭ pre Athanasie diaconulŭ, în urma morţiĭ egumenuluĭ mănăstireĭ, ca împreună cu protosinghelulŭ Mitropolieĭ Ioachimŭ să administreze mănăstirea până la rênduirea nouluĭ egumenŭ, «de care poruncimŭ Domnia Mea şi voué slugilorŭ şi ómenilorŭ mănăstirescĭ să aveţĭ a le da ascultare la trebile şi lucrurile mănăstireĭ, ca să nu se facă vre-o lipsă şi scădere.» (2)

Chrisovulŭ sfinteĭ mănăstirĭ Văcărescĭ de milele ce are.

Mărire şi laudă Domnilorŭ şi oblăduitorilorŭ celorŭ pravoslavnicĭ, măcar că şi întru alte facerĭ de bine de obşte şi deosebĭ la obraze şi la locurĭ, carĭ aŭ trebuinţă a luà şi a se îndestulà de către oblăduitorĭ este laudă şi de mare trebuinţă, iar maĭ alesŭ şi maĭ cu deadinsulŭ li se pricinuescŭ laude şi încoronărĭ, din bunătăţile care arétă către sfintele şi dumnedeescile locaşurĭ, ce sunt rădicate şi întemeiate de alţĭ pravoslavnicĭ rĕposaţĭ Domnĭ, pentru ajutorulŭ sfintelorŭ şi dumnedeescilorŭ casę, ce sunt supuse sub nevoĭ ale întîmplărilorŭ, ce sunt după vremĭ, şi pentru milostenia vre-unorŭ obraze, carĭ aŭ trebuinţe de milĭ, a cărora..... nu numaĭ întru

(1) Cod. XXVI, pag. 90.
(2) Cod. XXIX. fila 46 verso.

acéstă viaţă vremelnică şi trecĕtóre petrece, că înălţându-se cu mărire ajunge şi până la jertfelniculŭ celŭ maĭ pre sus de cerurĭ şi vecuitoriŭ fără de stricăciune; ci dar şi Domnia Sa rĕposatulŭ Domnŭ Nicolae Alexandru Vodă, din rîvnă dumnedeéscă îndemnându-se, aŭ ridicatŭ, aŭ înălţatŭ şi aŭ înfrumuseţatŭ sfânta şi dumnedeésca mănăstire întru lauda şi mărirea prea sfinteĭ şi prea sus de fire Troiţe a unuia singurŭ Dumnedeŭ, aprópe de oraşulŭ Bucurescĭ, unde se numesce Văcărescĭ, care şi înzestrându o cu multe moşiĭ şi dobitóce, cu veniturĭ domnescĭ, cu scule şi cu multe odóre, ca pre o mirésă lăudată şi vecuitóre, aŭ închinat-o la prea sfântulŭ şi de viaţă primitorulŭ mormîntŭ alŭ Domnuluĭ nostru Isusŭ Christosŭ dela sfânta Patriarchie a Ierusalimuluĭ, cu chrisóve şi cu privilegiurĭ ale Domnieĭ Sale, ca să fie sfânta mănăstire tot-deauna nesupusă dăjdiilorŭ, atâtŭ ale visterieĭ câtŭ şi ale cămăriĭ, scutindu-se de haraciŭ, de împrumutărĭ, de calŭ domnescŭ şi de ajutorinţă, ceea ce pe boerĭ şi pe mănăstire, şi de tóte alte dăjdiĭ obişnuite şi neobişnuite, orĭ cu ce nume se vorŭ numi, şi să scutéscă tóte viile de pogonăritŭ şi vinulŭ de vinăriciŭ, stupiĭ i rîmătoriĭ de dijmăritŭ, vite i caĭ de văcăritŭ, însă drepte bucatele mănăstiriĭ, şi iarăşĭ să aibă a ţiné din loculŭ domnescŭ din Bucurescĭ unŭ locŭ din sus de pórta vieĭ domnescĭ, în lungŭ stînjenĭ 30 şi în latŭ stânjenĭ dece, unde şi pivniţă de piatră aŭ făcutŭ, după cum tóte acestea sunt date şi închinate de Domnia Sa rĕposatulŭ ctitorŭ, şi încă să aibă a luà sfânta mănăstire milă din vinăriciulŭ domnescŭ din sud Saacŭ, dela vinăriceriĭ ce vorŭ fi, talerĭ 500, şi de vreme ce pentru aceştĭ talerĭ 500 vechĭ, carĭ era să-ĭ ieae din vinăriciulŭ Săcuenilorŭ, nu hotărià Domnia Sa din ce délŭ să iea, ci pentru maĭ bună întemeiere şi pentru ca să nu aibă sfânta mănăstire vre-odinióră de acea milă lipsă, aŭ socotitŭ Domnia Sa şi aŭ orênduitŭ ca să ieae în toţĭ aniĭ vinăriciulŭ din délulŭ de peste Cricovulŭ domnescŭ, însă poporulŭ văiĭ luĭ Semenŭ, care se începe din délulŭ Soloescilorŭ şi merge în jos până în délulŭ ce se chiamă Valea Galduluĭ dintru acestŭ judeţŭ alŭ Săcuenilorŭ, dela ceĭ ce aŭ obiceiŭ de plătescŭ vinăriciulŭ domnescŭ din dece vedre o vadră, plătindu-şĭ vadra după obiceiŭ cum plătescŭ şi la domnie, cu părpărulŭ şi cu ploconulŭ; şi să aibă a luà dela cămăraşiĭ dela ocne pre anŭ pentru cincĭ sute bolovanĭ sare talerĭ 500 şi cincĭ-decĭ bolovanĭ sare aĭ mănăstireĭ Tânganulŭ metohulŭ mănăstireĭ Văcărescïĭ, şi merticulŭ de sare ce lua mănăstirea Hureziĭ, hotărîndŭ şi orênduindŭ Domnia Sa chrisovulŭ celŭ afieroticonŭ, ca să fie peste tóte milele acestea treĭ epitropĭ boerĭ marĭ Vel Logofĕtŭ, Vel Spătarŭ, Vel Vist., carĭ după vremĭ vorŭ fi într'acelea dregătoriĭ, purtândŭ grija şi îndreptândŭ tóte cele trebuinciόse ale sfinteĭ mănăstirĭ spre buna ocârmuire şi chivernisire, şi din milele ce s'aŭ scrisŭ maĭ sus, afară din alte veniturĭ ale mănăstireĭ ce ar avé de pe moşiĭ, din viĭ

și dupĕ dobitóce, prin scirea Domnieĭ, în toțĭ aniĭ să se dea milă aicĭ în Bucurescĭ pre la creștiniĭ ce aŭ trebuință, pe anŭ talerĭ 500, însă: talerĭ 200 să cheltuiască ca să mărite douĕ *băete* de boerĭ marĭ alŭ doilea, sĕrace și scăpătate, după sfântu Vasile maĭ nainte de lăsatulŭ seculuĭ de paresimĭ, și talerĭ una sută iară în toțĭ aniĭ să se rĕscumpere robiĭ, și talerĭ 50 să se facă îmbrăcăminte sĕracilorŭ împărțindu-se la prasniculŭ sfântuluĭ Nicolae, și talerĭ 50 să se împarță iar la prasniculŭ sfântuluĭ Nicolae la obraze sărace maĭ de cinste; și talerĭ 50 să se dea hrana celorŭ închișĭ la pușcărie, adică de sĕptĕmână po talerĭ unulŭ, și tal. 50 la sĕraciĭ, carĭ vorŭ vrea să se preoțéscă, ca să-șĭ cumpere cele trebuinciόse ale preoțieĭ; avêndŭ grijă epitropiĭ, ce s'aŭ ḑisŭ maĭ sus, să se păzéscă aceste milĭ necontenitŭ; i de s'arŭ întîmplà vre-odinióră anŭ neroditorŭ, ca să nu prisoséscă din veniturile mănăstireĭ, să se trimită ajutoriŭ la sfântulŭ mormîntŭ, iară acéstă milă în toțĭ aniĭ să se păzéscă necurmatŭ, fiindŭ și în urma Domnieĭ Sale întărite acestea milĭ și daniĭ de Domnia Sa Michaiŭ Racoviță Voevodŭ și de Domnia Sa Constantinŭ Voevodŭ, fiulŭ Domnieĭ Sale Nicolae Vodă, cu chrisóvele Domniilorŭ Sale. Așișderea și Domnia Sa fratele Alexandru Vodă, prin chrisovulŭ Mărieĭ Sale cu lét. 1775, aŭ întăritŭ atâtŭ milele ce se arétă maĭ sus, câtŭ și alte milĭ aŭ maĭ adăogatŭ, adică în loculŭ satuluĭ și moșieĭ (Suruanĭ?) dela care avea mănăstirea multŭ ajutoriŭ, fiind-că s'aŭ pustiitŭ, să aibă *liude* 50 scutițĭ de tóte dăjdiile țĕriĭ, i 1500 oĭ de oieritŭ să scutéscă cu pecetluitŭ domnescŭ, și să maĭ ieae și parte din vinăriciulŭ domnescŭ, ce se luà pe séma cămăriĭ domnescĭ totŭ din acelŭ poporŭ ce scrie alŭ Sĕcuenilorŭ, iară cămara amestecŭ să nu aibă nicĭ de cum, i douĕ pivnițe să scutéscă de fumăritŭ și de tóte alte angariĭ; așișderea să ieae alŭ treilea banŭ din vama têrguluĭ ce se face la Stelnica, i alŭ treilea banŭ dela vama têrguluĭ Pătróia, orênduindu-ĭ egumenulŭ mănăstireĭ omulŭ sĕŭ la tóte têrgurile ce se vorŭ face acolo, păzindŭ la oborŭ împreună cu vameșiĭ, după cum pentru acésta aŭ vĕḑutŭ Domnia Sa în cartea Domniĭ Sale Constatinŭ Vodă Cehanŭ; care milĭ ce se arétă maĭ sus, tóte pe deplinŭ le-aŭ întăritŭ atâtŭ Domnia Sa rĕposatulŭ fratele Domnŭ Nicolae Caragea Vodă, câtŭ și Domnia Sa fratele Michaiŭ Vodă Suțulŭ întru amêndouĕ domniile, prin chrisóvele Domniilorŭ Sale, ce le vĕḑumŭ Domnia Mea, unulŭ cu lét. 1783 Noembrie 6 și altulŭ cu lét. 1792 Martie 22. Dreptŭ aceea și Domnia Mea, cu bună voie și fierbinte dragoste, atâtŭ către buna și de laudă tocmire a rĕposatuluĭ aceluĭ ctitorŭ Domnŭ, câtŭ maĭ vîrtosŭ pentru rîvna și evlavia ce avemŭ către sfântulŭ și de viață primitorulŭ mormîntŭ alŭ Domnuluĭ nostru Isusŭ Christosŭ și pentru cuviósele milosteniĭ ce se cuprindŭ maĭ sus, amŭ bine-voitŭ de amŭ înnoitŭ și amŭ întăritŭ câtŭ se arétă maĭ sus, ca să se păzéscă tot-deauna sfinteĭ acesteĭ mănăstirĭ nestrămutatŭ. Așișderea

aŭ avutŭ numita mănăstire Văcărescĭ, prin chrisóvele fraţilorŭ Domnĭ, milă a luà pe anŭ din vama domnéscă a oboruluĭ têrguluĭ de afară alŭ treilea banŭ, dar nicĭ odată nu s'aŭ urmatŭ a i se da acéstă milă după orênduiala chrisóvelorŭ, căcĭ în vremea ce s'aŭ afierositŭ întâĭ acéstă parte de alŭ treilea banŭ din numita vamă domnéscă milă la mănăstirea Văcărescĭ, erà vîndarea oboruluĭ o puţină sumă; iar după aceea în urmă, înălţând-o din vreme în vreme vîndarea vămiĭ oboruluĭ, n'aŭ fostŭ, precum nicĭ nu póte fi, cu lesnire cămăriĭ domnescĭ a da atâta milă pe anŭ de alŭ treilea banŭ mănăstiriĭ, şi aşà mănăstirea se isterise de acestŭ folosŭ şi rĕmânea numaĭ cu chrisóvele, fără a nu luà nimicŭ, care acésta nesuferind-o Domnia Mea şi vrêndŭ ca să se foloséscă mănăstirea cu o milă, de mĕsura care să fie şi vameşilorŭ înlesnită a o da, iată hotărîmŭ, printr'acestŭ domnesculŭ nostru chrisovŭ, a se da din numita vamă a oboruluĭ têrguluĭ de afară pe totŭ anulŭ câte talerĭ una mie cincĭ sute, carĭ banĭ să aibă a-ĭ rĕspunde vameşiĭ la mănăstire, peste suma cumpĕrătoreĭ, când se vorŭ vinde vămile, fără de a se scădé cămara domnéscă, iar când nu se vorŭ vinde vămile şi se vorŭ da în credinţă, atuncĭ să rĕspundă cămara domnéscă aceştĭ talerĭ 1500 la mănăstirea Văcărescĭ. Poftimŭ dar şi noĭ pe alţĭ fraţĭ Domnĭ, carĭ în urma nóstră se vorŭ învrednicì cu oblăduirea acestuĭ creştinescŭ scaunŭ, să bine-voiască a înnoì şi a întărì acestea milĭ, ca şi ale Domniilorŭ Sale milĭ şi facerĭ de bine în urmă să fie de alţĭ în sémă ţinute. Şi amŭ întăritŭ chrisovulŭ acesta cu însăşĭ credinţa Domnieĭ Mele, Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voivodŭ, şi cu credinţa prea iubiţilorŭ Domnieĭ Mele fiĭ, Nicolae Vodă, Constantinŭ Vodă, Dumitraşco Vodă, şi cu totŭ sfatulŭ cinstiţilorŭ şi credincioşilorŭ boerilorŭ ceĭ marĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ Mele, Pan Nicolae Brâncoveanu Vel Vist., Dumitrache Racoviţă Vel Banŭ, Pan Ianache Văcărescu Vel Spătarŭ. Ianache Moruzi Vel Vornicŭ de Ţéra-de-sus, Manolache Brâncoveanu Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-jos, Manolache Creţulescu Vel Vornicŭ, Nicolae Filipescu Vel Vornicŭ, Constantinŭ Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus, Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-jos, Nicolae Hangerlăŭ Vel Hatmanŭ, Alexandru Manulŭ Vel Postelnicŭ, Isaacŭ Raletŭ Vel Clucerŭ, Dumitrache Schina Vel Comisŭ, Nicolae Racoviţă Vel Paharnicŭ Iordache Palada Vel Stolnicŭ, Vel Sluşbaşŭ, Vel Pit. Şi s'aŭ scrisŭ chrisovulŭ acesta întru întâiulŭ anŭ dintru întâia domnie a Domnieĭ Mele, aicĭ în oraşulŭ scaunuluĭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ, la lét. 1793 Maiŭ 8, de Gheorghe Logofĕtulŭ za taină. (1)

(1) Cod. XXVI, fila 47.

Chrisovulŭ mănăstiriĭ Comana.

Sfinteĭ şi dumnedeescel mănăstirĭ ce se chiamă Comana, unde este hramulŭ sfântuluĭ Ierarchŭ şi de minunĭ făcĕtorŭ Nicolae Miralichieĭ, care este făcută şi înălţată din temelia eĭ de rĕposatulŭ Şerbanŭ Vodă celŭ bĕtrânŭ, şi părinteluĭ Egumenŭ Chirŭ . . . şi a totŭ soborulŭ sfinteĭ mănăstirĭ, ca să fie sfinteĭ mănăstirĭ milă dela Domnia Mea, să aibă a luà pe fieşte-care anŭ . . . bolovanĭ de sare dela ocna Telega, şi să aibă a scutì stupĭ . . . i râmătorĭ . . . de dijmăritŭ, şi vinulŭ ce se va face în viile mănăstiriĭ, drepte bucate, de vinăriciŭ, şi la vremea oierituluĭ să scutéscă oĭ două sute de oieritŭ, şi liude dece, ómenĭ străinĭ fără de pricină; pentru că acéstă sfântă mănăstire, fiindŭ şi de maĭ nainte vreme lipsită şi sĕracă şi fără de nicĭ unŭ venitŭ din alte părţĭ, şi maĭ vîrtosŭ că în vremĭ de rĕzmirĕţĭ fiindŭ de multe-orĭ călcată de oştĭ grele şi cheltuelĭ multe, şi grele rĕsbóie acolo, în partea loculuĭ pe lângă mănăstire, i-aŭ pricinuitŭ mare stricăciune, în cât aŭ rĕmasŭ la o stare fórte próstă, după cum mĕ pliroforisiĭ Domnia Mea şi din chrisóvele celorŭ maĭ dinainte trecuţĭ rĕposaţĭ Domnĭ, cum şi din chrisovulŭ Măriеĭ Sale frateluĭ Domnŭ Alexandru Ipsilantŭ Voevodŭ, ce-lŭ vĕdumŭ cu lét. 1775. Dreptŭ aceea, bine amŭ voitŭ şi Domnia Mea de amŭ înzestratŭ acéstă sfântă mănăstire cu acestea milĭ, ce se cuprindŭ maĭ sus, ca să fie sfinteĭ mănăstirĭ de întărire şi părinţilorŭ călugărĭ de hrană şi chivernisélă, iară Domnieĭ Mele şi părinţilorŭ Domnieĭ Mele vecĭnică pomenire. Aşişderea şi în urma Domnieĭ Mele, pe care va alege Dumnedeŭ a fi Domnŭ şi stăpânitorŭ ţĕriĭ aceştia, încă-lŭ rugămŭ, cu numele luĭ Dumnedeŭ, ce este în Troiţa slăvitŭ, să aibă a înnoì şi a întărì acéstă milă, pe tocméla ce s'aŭ disŭ maĭ sus, ca şi ale Domniilorŭ Sale milĭ şi daniĭ să fie păzite şi întărite, pentru ca să aibă dela sfântulŭ şi de minunĭ făcĕtorŭ Ierarchŭ Nicolae ajutorŭ în vreme de bună trébă şi să se pomenéscă necontenitŭ ca nisce nouĭ ctitorĭ. Şi amŭ întăritŭ Domnia Mea chrisovulŭ acesta cu însăşĭ credinţa Domnieĭ Mele, Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ şi cu credinţa prea iubiţilorŭ Domnieĭ Mele fiĭ, Constantinŭ Voevodŭ, Dumitraşco Voevodŭ, Nicolae Voevodŭ, Gheorghe Voevodŭ, adeverindŭ şi cu totŭ sfatulŭ cinstiţilorŭ şi credincioşilorŭ boerilorŭ celorŭ marĭ aĭ divanuluĭ Domnieĭ Mele: Pan Dumitraşco Racoviţă Vel Banŭ, Ienache Moruzi Vel Vist., Manolache Brâncovénu Vel Vornicŭ de Ţéra-de-sus, Costache Caragea Vel Hatmanŭ, Dumitrache Manulŭ Vel Spătarŭ, Nicolae Filipescu Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus, Costache Ghica Vel Vornicŭ de Ţéra-de-jos, Radu Slătinénu Vel Vornicŭ, Manolache Grădiştеnu Vel Vornicŭ, Constantinŭ Ştirbeiŭ Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-jos, Lucache Vel Postelnicŭ, Dumitrache Hangerlăŭ Vel

Comisŭ, Alexandru Văcărescu Vel Clucerŭ, Iónŭ Comănénu Vel Paharnicŭ, Grigorie Bălénu Vel Stolnicŭ, Iorgache Vel Slugerŭ, Grigorie Vel Pitarŭ și Ispravnicŭ Constantinŭ Știrbeiŭ Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-jos. Și s'aŭ scrisŭ chrisovulŭ acesta întru alŭ doilea anŭ alŭ domnieĭ mele, aicĭ în orașulŭ scaunuluĭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ, la aniĭ dela Nascerea Domnuluĭ Dumnedeŭ și Mântuitoruluĭ nostru Isusŭ Christosŭ 1794, de Teodorache Logofĕtŭ. (1)

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Vvd. i Gospodar Zemle Vlahiscoe. Fiind-că biserica și șcólele dela Ageștĭ prin chrisóve domnescĭ, carĭ s'aŭ întăritŭ și de către Domnia Mea, are milă de vinăriciŭ la sud Oltŭ, din popórele acestea, adecă: Rogósele, Ostri, Nănésa, Slăvescĭ, Bărsogĭ, . . . i Oltulŭ de sus, i Vadé, însă totŭ vinăriciulŭ po vadră banĭ cincĭ și părpărulŭ după obiceiŭ, amŭ datŭ acéstă domnéscă carte la mâna . . . ce este orênduitŭ de epistatulŭ casiĭ dela Agescĭ, care după coprinderea ponturilorŭ vinăriciuluĭ de estimpŭ, urmândŭ să ieae dela visteria Domnieĭ Mele pecetluitŭ, să scrie, să mĕsóre, și să ieae și baniĭ, la care fórte să se ferécă a nu năpăstui și a încărcă pre nimenĭ măcar cu o vadră, că, ca unŭ nemulțumitoriŭ mileĭ domnescĭ, fórte strașnicŭ se va pedepsi, ii saam. receh. gpd. — 1794 Augustŭ 30. (2)

Chrisovulŭ bisericeĭ Greci din sud Ilfovŭ, de pe moșia rĕposatului Slugerŭ Lăcusténulŭ.

De vreme ce rĕposatulŭ Dimitrie Locusténulŭ Slugerŭ, în viață fiindŭ, din rîvnă creștinéscă, aŭ pusŭ cheltuială și ostenélă și aŭ dresŭ sfânta biserică de pe moșia sa, ce se numesce Grecĭ ot sud Ilfovŭ, la care, după ce aŭ datŭ zestrea eĭ cea trebuinciósă și aŭ pusŭ preotŭ de slujbă, ***aŭ așezatŭ și dascălŭ de învĕțătura sărmanilorŭ copiĭ fără de plată, cu simbrie dela sineșĭ,*** de aceea dar și Domnia Sa fratele nostru Domnŭ Michaiŭ Vodă Suțulŭ, vĕdêndŭ buna faptă a sa, aŭ bine voitŭ, și prin chrisóvele sale dintru amêndouĕ domniile, ce vĕdunŭ Domnia Mea, unulŭ cu létulŭ 1783 Maiŭ 25 și altulŭ cu létulŭ 1792 Octombre 5, aŭ făcutŭ milă sfinteĭ bisericĭ, pentru a puté ține orênduiala ce aŭ izbovitŭ la acéstă biserică i școlă, ca să ieae dela ocna Telega pe anŭ câte una sută bolovanĭ sare, i liude dece, ómenĭ străinĭ, fără de nicĭ o pricină, făcêndŭ nedajnicŭ și pre acelŭ dascălŭ, i preotŭ scutitŭ de tóte dăjdiile, orênduelele domnescĭ, archierescĭ, stupĭ și

(1) Cod. XXVI, pag. 219.
(2) Cod. XXVI, pag 327.

vinulŭ din drepte viile bisericeĭ de dijmăritŭ i vinăriciŭ, și oĭ patru sute de oieritŭ, i unŭ salașŭ de țiganĭ șépte suflete, anume: Lazărŭ țiganŭ cu nevasta luĭ Maria și cu cincĭ copiĭ aĭ lorŭ, Gafița, Ileana, Dumitru, Iónŭ și Gheorghe, i-aŭ închinatŭ Domnia Sa danie numiteĭ bisericĭ, dintre țiganiĭ domnescĭ; dreptŭ aceea, învrenicindu-ne Domnulŭ Dumnedeŭ și pre noĭ cu domnia acesteĭ pravoslavnice țĕrĭ, și făcêndu-ne rugăciune casa maĭ sus numituluĭ boerŭ, ca să înnoimŭ acestŭ privilegiŭ, amŭ bine-voitŭ Domnia Mea, și printr'acestŭ chrisovŭ alŭ Domnieĭ Mele, întărimŭ tóte acestea maĭ sus arĕtate milĭ, cu care să se pótă ține oréнduiala sfinteĭ bisericĭ și a școleĭ de acolo. Decĭ poruncimŭ Domnia Mea și la toțĭ câțĭ se cuvine, să le păzéscă și să le urmeze tóte acestea; adeverimŭ chrisovulŭ acesta cu însușĭ domnésca nóstră iscălitură și pecete, Ispravnicŭ fiindŭ Pan Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ de Țéra-de-jos. Și s'aŭ scrisŭ la létulŭ 1793 Iunie în 6 dile, de Gheorghe Logofĕtŭ za taină. (1)

Chrisovulŭ mănăstireĭ Plumbuita.

Sfinteĭ și dumnedeesceĭ mănăstirĭ, ce se numesce Plumbuita, de pe apa Colentiniĭ sud Ilfovŭ, unde se cinstesce și se prăznuesce hramulŭ Nasceriĭ prea sfântuluĭ mareluĭ Prorocŭ înainte mergĕtoriŭ și Botezătoruluĭ Iónŭ, și părinteluĭ Zaharia egumenŭ, și tuturorŭ călugărilorŭ câțĭ se vorŭ aflà locuitorĭ la acestŭ sfântŭ locașŭ, ca să fie sfinteĭ mănăstirĭ milă dela Domnia Mea, să aibă a luà și vinăriciulŭ din délulŭ Secuenilorŭ, în toțĭ aniĭ, dela vinăriceriĭ carĭ arŭ fi orênduițĭ, însă pe anŭ câte vedre cincĭ sute pe deplinŭ, care vinŭ să-lŭ plătéscă vinăriceriĭ vadra po banĭ patru-decĭ; și iar să aibă a luà sfânta mănăstire pe fieș-care anŭ, din vama dela carvasaraua domnéscă, *ughi 50*, *ad. talerĭ 83*, pentru că acéstă mănăstire este zidită și înălțată din temelie și de rĕposatulŭ Mateiŭ Vodă Basarabŭ, și neapucândŭ să o întăréscă cu dăniĭ și cu milĭ, ca și pe alte mănăstirĭ, aŭ rĕmasŭ la multă lipsă, iar în dilele Domnieĭ Sale rĕposatuluĭ Constantinŭ Vodă Basarabŭ, vĕdêndŭ Domnia Sa cum că acéstă sfântă mănăstire este și scăpătată, neavêndŭ nicĭ unŭ venitŭ despre nicĭ o parte, Domnia Sa a miluit-o cu acestŭ vinăriciŭ și cu aceștĭ banĭ din vamă; și ceĭ maĭ din urmă Domnĭ încă aŭ întăritŭ maĭ sus numiteĭ mănăstirĭ Plumbuita mila acésta; iară Domnia Sa fratele Domnŭ Alexandru Vodă Ipsilantŭ aŭ maĭ adaosŭ peste acestea, ca să ieae sfânta mănăstire pe totŭ anulŭ delaocn a Telega bolovanĭ sare una sută, la vreme când ieaŭ și alte mănăstirĭ carĭ aŭ milă de sare; încă să aibă a ține sfânta mănăstire și liude cincĭ-spre-dece, ómenĭ străinĭ,

(1) Cod. XXVI, pag. 105.

pentru carĭ, aducêndŭ egumenulŭ adeverință dela ispravniciĭ județuluĭ pe numele și chipulŭ lorŭ, să le dea și pecetluitŭ Gospodŭ, spre a-ĭ avé sfânta mănăstire în pace și nesupĕrațĭ de tóte dăjdiile și angariile, ce dela visterie și dela cămara domnéscă vor eși peste anŭ în țéră, de nicĭ unele valŭ și bântuială să nu aibă, după cum pentru tóte acestea maĭ sus arĕtate milĭ ne amŭ adeveritŭ Domnia Mea, atâtŭ din chrisóvele fraților Domnĭ de maĭ nainte câtŭ și din chrisóvele Măriei Sale frateluĭ Michaiŭ Vodă Șuțulŭ, ce lŭ vĕḑumŭ scrisŭ cu létulŭ 1792 Martie 26. Dreptŭ aceea și Domnia Mea m'amŭ milostivitŭ de amŭ înnoitŭ și amŭ întăritŭ acestea milĭ, ca să se păzéscă pe deplinŭ și să le ieae tot-deauna pe fieşte-care anŭ nestrămutatŭ, să fie sfinteĭ mănăstirĭ de ajutoriŭ la trebuințele ce are și părinților de hrană, iar Domnieĭ Mele și rĕposaților părinților Domnieĭ Mele vecĭnică pomenire. Și amŭ întăritŭ chrisovulŭ acesta cu însășĭ credința Domnieĭ Mele, Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ, și cu credința prea iubiților Domnieĭ Mele fiĭ, Constantinŭ Voevodŭ, Dumitrașco Voevodŭ, Nicolae Vvd., Gheorghe Voevodŭ, și cu totŭ sfatulŭ dumné-lorŭ cinstiților și credincioșilor boerilorŭ celorŭ marĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ Mele, Pan Dumitrașco Racoviță Vel Banŭ, Ienache Moruzi Vel Vist., Manolache Brâncovénu Vel Vornicŭ de Țéra-de-sus, Costache Caragea Vel Hatmanŭ, Dumitrache Manulŭ Vel Spătarŭ, Nicolae Filipescu Vel Logofĕtŭ de Țéra-de-sus, Costache Ghica Vel Vornicŭ de Țéra-de-jos, Radu Comănénu Vel Vornicŭ, Manolache Grădiștenu Vel Vornicŭ, Constantinŭ Știrbeiŭ Vel Logofĕtŭ de Țéra-de-jos, Lucache Vel Postelnicŭ, Dumitrache Hangerlăŭ Vel Comisŭ, Alexandru Văcărescu Vel Clucerŭ, Iónŭ Comănénu Vel Paharnicŭ, Grigorie Bălénu Vel Stolnicŭ, Iorgache Vel Slugerŭ, Dumitrache Constandache Vel Pitarŭ, și Ispravnicŭ Constantinŭ Știrbeiŭ Vel Logofĕtŭ de Țéra-de-jos. Și s'aŭ scrisŭ chrisovulŭ acesta întru alŭ doilea anŭ alŭ domnieĭ Domnieĭ Mele, aicĭ în scaunulŭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ, la létulŭ 1794 Maiŭ 6, de Chiriță Logofĕtŭ de Divanŭ. (1)

Cartea bisericeĭ dela Flocescĭ din sud Ilfovŭ.

Dat-amŭ domnésca nóstră carte sfinteĭ și dumneḑeesceĭ bisericĭ dela Flocescĭ sud Ilfovŭ, unde se cinstesce și se prăznuesce hramulŭ Adormireĭ Prea Sfinteĭ Stăpâneĭ nóstre de Dumneḑeŭ Născĕtóreĭ și pururea Fecióreĭ Marieĭ, ca să aibă dela Domnia Mea a luà pe totŭ anulŭ sare dela ocne câte bolovanĭ una sută; așișderea să ție și liude cincĭ-spre-ḑece, străinĭ fără de pricină de dajdie, carĭ după cercetarea ce li se va face și după pe-

(1) Cod. XXVI, pag. 216.

cetluiturile ce li se vorŭ da, să fie scutițĭ și nedajnicĭ de orĭ-ce orênduelĭ și podvezĭ ar eși pe țéră; să aibă și doĭ preoțĭ i unŭ grămăticŭ scutițĭ de orĭ-ce, ca cu acéstă domnéscă milă să pótă ține acéstă sfântă biserică *ṣcóla de învĕțătura sĕracilorŭ copiĭ fără de plată*, pentru care rugămŭ și pe frațiĭ Domnĭ din urma nóstră, să bine-voiască a întări acestŭ privelegiŭ, cu rîvna aceea ce amŭ avutŭ noĭ spre întărirea priveleghiurilorŭ altorŭ frațĭ Domnĭ, ce aŭ făcutŭ la asemenea sfinte lăcașurĭ, ca și ale Domniilor Sale să fie păzite în urmă, ii saam recch. gvmd. — 1793 Augustŭ. (1)

Chrisovulŭ schituluĭ Cernica din sud Ilfovŭ, de milele ce are.

Tóte facerile de bine și milosteniile, câte sĕvêrșesce cine-va, sunt primite înaintea luĭ Dumnedeŭ, iar maĭ vîrtosŭ către ceĭ ce aŭ părăsitŭ lumea și aŭ alergatŭ în pustietățĭ și în locurĭ deosebite, ca să petrécă viață îngerécă întru posturĭ și întru rugăciunĭ, neadormițĭ diua și nóptea, cu biserica, care neîncetatŭ se rógă pentru Impĕrațĭ și pentru Domnĭ și pentru toțĭ pravoslavniciĭ creștinĭ, cu cale este a-ĭ mângâià la răbdarea lorŭ și a-ĭ ajută la trebuințele, care ca nisce ómenĭ, în câtŭ sunt viĭ pe pămêntŭ, urméză a avé óreșĭ-care hrană a viețeĭ lorŭ și asupra trupurilorŭ lorŭ, ca să pótă fi nebiruițĭ până în sfîrșitŭ de slăbiciunea fireĭ omenesceĭ: dreptŭ aceea dară, și Domnia Mea, după ce ne-amŭ adeveritŭ pentru viața cuviosuluĭ starițŭ Chirŭ Gheorghe, dela schitulŭ Cernica ot sud Ilfovŭ, și a părinților călugărĭ ce se sihăstrescŭ împreună acolo, carĭ până acum se află în numĕrŭ . . . la numitulŭ schitŭ, cum că petrecerea și orênduiala viețuiriĭ lorŭ este vrednică de laudă și cum că nicĭ unŭ venitŭ nu aŭ la celea trebuinciósĕ lorŭ, fără de numaĭ tótă nădejdea le este la mila creștinilorŭ, amŭ bine-voitŭ Domnia Mea și le-amŭ făcutŭ milă, ca să li se dee pe totŭ anulŭ dela visteria Domnieĭ Mele, însă: talerĭ douĕ sute la di întâĭ Octombre, i talerĭ una sută la di întâĭ de Maiŭ, carĭ banĭ să le fie pentru abale, cojóce, încălțăminte la toțĭ, i pentru óreșĭ care hrană a viețeĭ lorŭ, fiindŭ rugătorĭ neîncetatŭ către milostivulŭ Dumnedeŭ pentru ertarea păcatelorŭ nóstre, pentru frațiĭ Domnĭ din urma nóstră și pentru buna stare și îndestularea acesteĭ creștinesceĭ țĕrĭ; așișderea să aibă a ține liude optŭ-spredece, ómenĭ străinĭ, fără de pricină de dajdie, cărora, după adeverințele dumné-lorŭ ispravniciĭ județuluĭ, să li să dee și pecetluiturile Domnieĭ Mele dela visterie, a fi în pace și nesupĕrațĭ, pentru ca acéstă milă aŭ avut-o și dela Domnia Sa fratele Michaiŭ Vodă Suțulŭ, prin chrisovulŭ Domnieĭ Sale, ce-lŭ vĕdumŭ cu létulŭ 1784 Octombre 10, întăritŭ de-asupra și întru a doua domnie; decĭ să aibă a luà numita milă pe totŭ anulŭ, la vreme, dela visterie. Rugămŭ și pre alțĭ Domnĭ, carĭ în urma nóstră se vorŭ învrednici stă-

pânitorĭ ţĕreĭ aceşteia, să bine-voiască pentru dragostea luĭ Christosŭ şi pentru folosulŭ sufletescŭ alŭ Domniilorŭ Sale, a înnoi mila acésta, care este cu cale a o face către aceştĭ părinţĭ vrednicĭ de ajutoriŭ. Şi amŭ întăritŭ chrisovulŭ acesta, cu însăşĭ domnésca nóstră iscălitură şi pecete, martorĭ fiindŭ şi prea iubiţiĭ Domnieĭ Mele fiĭ şi toţĭ dumné-lorŭ cinstiţĭ şi credincioşĭ boerĭ marĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ Mele: Nicolae Brâncovénu Vel Vist., Dumitraşco Racoviţă Vel Banŭ, Ienache Văcărescu Vel Spăt., Ianache Moruzi Vel Vorn. de Ţéra-de-sus, Manolache Brâncovénu Vel Vorn. de Ţéra-de-jos, Manolache Creţulescu Vel Vorn., Nicolae Filipescu Vel Vorn., Costache Ghika Vel Vorn. de Ţéra-de-sus, Scarlatŭ Ghica Vel Log. de Ţéra-de-jos, Costache Hangerlâŭ Vel. Hatmanŭ, Alexandru Manu Vel Postelnicŭ, Isaacŭ Raletŭ Vel Clucerŭ, Dumitrache Schina Vel Comisŭ, Nicolae Racoviţă Vel Paharn., Iordache Palada Vel Stoln., Iorgache Vel Slugerŭ, Dumitrache Costandache Vel Pitarŭ şi Ispravnicŭ Scarlatŭ Ghica Vel Log., scriindu-se chrisovulŭ acesta la létulŭ 1793 Aprilie 20, de Gheorghe Logofĕtŭ za taină. (1)

Chrisovulŭ bisericeĭ Sfinţilorŭ Apostolĭ din Têrgovişte.

Chrisovŭ din 17 Iunie 1793, prin care Bisericeĭ din Térgovişte, cu hramulŭ Sfinţilorŭ Apostolĭ şi a muceniceĭ Marina, «care fiindŭ fórte veche şi părăsită de multă vreme, de isnóvă înnoind-o Dumitrache Ghica biv. Vel Banŭ, făcêndŭ şi 3 case pentru 2 preoţĭ şi unŭ dascălŭ spre ajutorŭ la sfânta biserică şi *a învĕţà şi copiiĭ carte*», A. Moruzi acordă acesteĭ bisericĭ şi servitorilorŭ eĭ scutire de orĭ-ce dărĭ şi să aibă a ţiné şi liude 4, ómenĭ străinĭ, pentru posluşnicia preoţilorŭ şi a dascăluluĭ, «după cum amŭ vĕḑutŭ Domnia Mea cartea Domnieĭ Sale frateluĭ Alexandru Vodă Ipsilantŭ cu létulŭ 1791 Iunie 12, i cartea rĕposatuluĭ Domnŭ Nicolae Vodă Caragea cu lét. 1782 Iunie 26, cum şi cărţile Domnieĭ Sale frateluĭ Michaiŭ Vodă Şuţulŭ dintr'amêndouĕ domniile, însă una cu létulŭ 1784 Augustŭ din domnia întâia, şi alta cu létulŭ 1792 Ianuarie 23 dintru a doua domnie». (2)

Cartea bisericeĭ Sfânta Vinerĭ din Têrgovişte, pentru patru liude.

De vreme ce la biserica Sfinteĭ Vinerĭ din Térgovişte fiindŭ Icóna prepadómneĭ Paraschiveĭ făcĕtóre de minunĭ, unde de apururea se află bolnavĭ de-şĭ află tămăduirea patimilorŭ lorŭ, şi aflându-se acéstă sfântă biserică fără de nicĭ-unŭ ajutoriŭ, aŭ avutŭ milă dela trecuţiĭ Domnĭ, ca să ţie liude patru posluşnicĭ, ca să fie aduşĭ din străinătate; dreptŭ aceea ne-amŭ

(1) Cod. XXVI, pag. 28.
(2) Cod. XXIII, fila 83.

milostivitŭ Domnia Mea de amŭ întăritŭ mila acésta, ca să se păzéscă nestrămutatŭ, ii saam receh gvmd. . . . . 1793 Octombre 29. (3)

Chrisovulŭ mănăstireĭ Délulŭ din sud Dâmbovița.

Sfinteĭ și dumnedeesceĭ mănăstirĭ, ce se numesce Délulŭ, de lângă Térgoviște, din județulŭ Dâmbovița, unde se cinstesce și se prăznuesce hramulŭ sfântuluĭ Ierarchŭ Nicolae, și cuviosuluĭ egumenŭ și Archimandritŭ Nichiforŭ, ca să aibă, printr'acestŭ domnesculŭ nostru chrisovŭ, milĭ dela Domnia Mea, să ție dece liude scutițĭ pentru poslușania și ajutorulŭ sfinteĭ mănăstirĭ, pe carĭ liude, găsindu-ĭ străinĭ fără de pricină și încurcăturĭ pe la nescaĭva sate și ducêndu-ĭ înaintea dumné-lorŭ ispravnicilorŭ, ca să cerceteze de sunt străinĭ cu adevĕratŭ, să le dea adeverință pe numele și chipulŭ lorŭ, dupĕ care adeverință se va da și pecetluiturile Domnieĭ Mele dela visterie pela mânile lorŭ, spre a fi în pace și nesupĕrațĭ de tóte dăjdiile și angariile. Așișderea să aibă sfânta mănăstire milă dela Domnia Mea, să ieae venitulŭ dela verĭ-câte scaune s'ar tăià carne pe moșia mănăstireĭ, ce se numesce . . . din sud Dâmbovița, pe care moșie este délŭ și locurĭ de se taie carne, și are milă de iea și vinăriciulŭ și otaștină; să aibă voie omulŭ ce-lŭ va orêndui din partea mănăstireĭ, să caute acestŭ venitŭ, séŭ să-lŭ vîndă cuĭ va vrea, și vinăriceriĭ nimicŭ amestecŭ să nu aibă cu acestea scaune, fără numaĭ egumenulŭ séŭ omulŭ ce-lŭ va orêndui, iar la alte délurĭ, unde aŭ mănăstirile milă de iaŭ vinăriciulŭ, și moșiele vorŭ fi ale altora, pe acelea délurĭ, orĭ-câte scaune vorŭ fi, să le caute vinăriceriĭ, iar mănăstirile nicĭ o trébă să nu aibă. Așișderea să aibă sfânta mănăstire milă dela Domnia Mea, să ieae vinăriciulŭ dela délulŭ Solomonuluĭ, ce se numesce Aninósa, i Glodeniĭ, i alŭ Răsvanuluĭ, i alŭ Ocnițeĭ, i alŭ Vaivodiĭ, și din délulŭ Sașilorŭ ot sud Dâmbovița, câte doĭ banĭ de vadră și părpărulŭ după obiceiŭ, și omulŭ, ce se va orêndui din partea mănăstireĭ, să âmble de împreună cu vinăriceriĭ domnescĭ la scrisulŭ vinăriciuluĭ dintr'acestea popóre și, după ce se va mĕsurà vinurile cu cotulŭ celŭ domnescŭ pecetluitŭ, făcêndu-se și douĕ catastișe, din care să ieae omulŭ mănăstireĭ unulŭ, iar altulŭ să rămâie la vinăricerĭ iscălitŭ, să aibă omulŭ mănăstireĭ a-șĭ strînge baniĭ sĕĭ partea mănăstireĭ deplinŭ, fără a nu se amestecà vinăriceriĭ întru nimicŭ la baniĭ mănăstireĭ și fără de a nu pretenderisi nicĭ cu pricina de dĕciuială, nicĭ de cheltuială, séŭ cu altŭ nume, și nicĭ a sta cu vre-o împotrivire, ci să șĭ ieae mănăstirea baniĭ sĕĭ pe deplinŭ; cum și bucatele ce va avé mănăstirea de vîndare dreptŭ ale sale, la orĭ-ce térgŭ le va vinde, să

(3) Cod. XXVI, pag. 168.

fie mănăstirea nesupĕrată de vamă, după cuprinderea ponturilorŭ de vîndarea vămilorŭ, după cum vĕdumŭ anaforaua dumné-lorŭ veliţilorŭ boerĭ, întărită de Domnia Sa Alexandru Vodă Ipsilantŭ Voevodŭ, cu létulŭ 1778 Maiŭ 20: care acestea milĭ le-aŭ avutŭ sfânta mănăstire şi dela alţĭ fraţĭ Domnĭ, precum ne pliroforisimŭ Domnia Mea din chrisovulŭ Domnieĭ Sale fratelui Michaiŭ Vodă Suţulŭ cu létulŭ 1792 Maiŭ 16. Deci învrednicindu-ne Domnulŭ Dumneḑeŭ şi pre noĭ cu domnia acesteĭ pravoslavnice ţĕrĭ, ne-amŭ milostivitŭ de amŭ înnoitŭ şi amŭ întăritŭ aceste milĭ, adeverindŭ chrisovulŭ acesta cu însăşĭ credinţa Domniiĭ Mele, Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voivodŭ, şi cu mărturia prea iubiţilorŭ Domnieĭ Mele fiĭ, Constantinŭ Voivodŭ, Dumitraşco Voivodŭ, Nicolae Voivodŭ, şi cu totŭ sfatulŭ dumné-lorŭ cinstiţilorŭ şi credincioşĭ boerilorŭ veliţĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ Mele: Nicolae Brâncovénu Vel Vist., Dumitraşco Racoviţă Vel Banŭ, Ienache Văcărescu Vel Spătarŭ, Ienache Muruzi Vel Vornicŭ de Ţéra-de-sus, Manolache Brâncovénu Vel Vornicŭ de Ţéra-de-jos, Manolache Creţulescu Vel Vornicŭ, Nicolae Filipescu Vel Vornicŭ, Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus, Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra de-jos, Nicolae Hangerlău Vel Hatmanŭ, Dumitrache Manulŭ Vel Postelnicŭ, Isacŭ Raletŭ, Vel Clucerŭ, Dumitrache Schina Vel Comisŭ, Iónŭ Comănénu Vel Paharnicŭ, Iordache Palada Vel Stolnicŭ, şi Ispravnicŭ Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-jos, scriindu-se chrisovulŭ acesta aicĭ în oraşulŭ scaunuluĭ Bucurescĭ, la létulŭ 1793 Octombre 31 de ḑile, de Gheorghe Logofĕtŭ za taină. (1)

Cartea mănăstireĭ Sinaia, pentru douĕ puţurĭ de păcură, ce s'aŭ datŭ voie să deschiḑă şi să fie milă mănăstireĭ.

Dat-amŭ domnésca nóstră carte sfinteĭ şi dumneḑeesceĭ mănăstirĭ Sinaia din sud Prahova, cuviosuluĭ egumenŭ dela acéstă sfântă mănăstire Chirŭ Damascinŭ, i tuturorŭ părinţilorŭ, ce se află locuitorĭ la numita mănăstire, ca să aibă voie şi slobodenie a deschide pe moşia mănăstireĭ, ce se numesce Sinaia, douĕ puţurĭ de păcură cu cheltuiala mănăstireĭ şi fiind-că aceste puţurĭ de păcură, din jalba ce aŭ datŭ Domnieĭ Mele numitulŭ egumenŭ, ne-amŭ pliroforisitŭ că este a se deschide cu mare cheltuială a mănăstireĭ, ne-amŭ milostivitŭ Domnia Mea, şi totŭ venitulŭ acestorŭ douĕ puţurĭ de păcură ilŭ hărăzimŭ milă numiteĭ mănăstirĭ, ne fiindŭ intrate în vînḑarea celorŭ-lalte maĭ d'inainte. Dreptŭ accea poruncimŭ Domnia Mea tuturorŭ de obşte, nimenea întru nimicŭ supărare să nu facă, fiind-că este scutită de dările şi cheltuelele ce daŭ alte puţurĭ, fiind-că aşia este porunca Domnieĭ Mele, iisaam receh. gvmd. — 1793 Sept. 2. (2)

(1) Cod. XXVI, pag. 170.
(2) Cod. XXVI, pag. 132.

Chrisovulŭ sfinteĭ mănăstirĭ Misliĭ din sud Prahova.

Sfinteĭ şi dumneḑeesceĭ mănăstirĭ Mislea din sud Prahova, unde se cinstesce şi se prăznuesce hramulŭ . . . . . . , şi cuviosuluĭ egumenŭ Chirŭ Neofitŭ şi tuturorŭ părinţilorŭ, câţĭ se află locuitorĭ la acéstă sfântă mănăstire, să aibă sfânta mănăstire milă dela Domnia Mea, să ieae în toţĭ aniĭ dela ocna Telega bolovanĭ sare una sută cincĭ-ḑecĭ, la vremea când vorŭ luà şi alte mănăstirĭ, şi să o ducă la vadŭ să o vîndă, séŭ să facă ce le va fi voia cu dînsa, şi de către nimenea poprélă să nu aibă. Aşişderea să aibă a luà acéstă sfântă mănăstire şi vinăriciulŭ din délulŭ Găţenilorŭ i alŭ Paulescilorŭ sud Prahova, pentru care egumenulŭ séŭ alţĭ ómenĭ aĭ mănăstireĭ, carĭ vorŭ fi trimişĭ să strângă vinăriciulŭ, să aibă a âmblà şi a scrie vinăriciulŭ totŭ de odată cu vinăriceriĭ domnescĭ, făcêndŭ două catastişe, asemenea unulŭ ca şi altulŭ, în care să se iscăléscă şi vinăriceriĭ domnescĭ şi omulŭ mănăstireĭ, şi aşà împreună strîngêndŭ baniĭ vinăriciuluĭ, ce este de plătescŭ dajniciĭ, să aibă sfânta mănăstire a luà câte doĭ banĭ de vadră după obiceiŭ şi părpărulŭ, precum aŭ luatŭ şi maĭ nainte; şi iară să aibă a luà acéstă mănăstire şi dela ceĭ-ce vorŭ avé viĭ pe moşia mănăstireĭ, otaştina pămîntuluĭ după obiceiŭ, din două-ḑecĭ vedre vinŭ o vadră, însă pentru otaştină vinŭ să ieae, iar nu banĭ; pentru că acéstă milă aŭ avut-o sfânta mănăstire atâtŭ dela alţĭ Domnĭ de maĭ nainte, câtŭ şi dela Domnia Sa fratele Michaiŭ Vodă Suţulŭ dintru amêndouĕ domniile, prin chrisóvele Domnieĭ Sale, ce le vĕḑumŭ, unulŭ cu létulŭ 1784 Iulie 10 şi altulŭ cu létŭ 1792 Noembrie 26. Dreptŭ aceea şi Domnia Mea, milostivindu-ne, întărimŭ milele acestea, ca să se păzéscă în toţĭ aniĭ nesmintitŭ şi fără de zătignire, spre a fi sfinteĭ mănăstirĭ de ajutorŭ şi de întărire, părinţilorŭ călugărilorŭ de hrană şi de îmbrăcăminte, iar Domnieĭ Mele şi rĕposaţilorŭ întru fericire părinţilorŭ Domnieĭ Mele veşnică pomenire. Şi amŭ adeveritŭ chrisovulŭ acesta cu însăşĭ credinţa Domnieĭ Mele, Iω Alexandru Constantinŭ Voevodŭ, şi cu a prea iubiţilorŭ Domnieĭ Mele fiĭ, Constantinŭ Voevodŭ, Dumitraşco Voevodŭ, Nicolae Voevodŭ, marturĭ puindŭ pe toţĭ dumné-lorŭ cinstiţĭ şi credincioşĭ boeriĭ ceĭ marĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ Mele: Nicolae Brâncovénu Vel Vist., Dumitraşcu Racoviţă Vel Banŭ, Ienache Văcărescu Vel Spăt., Ienache Moruzi Vel Vornicŭ de Ţéra-de-sus, Manolache Brâncovénu Vel Vornicŭ de Ţéra-de-jos, Manolache Creţulescu Vel Vornicŭ, Nicolae Filipescu Vel Vornicŭ, Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus, Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-jos, Nicolae Hangerlăŭ Vel Hatmanŭ, Dumitrache Manu Vel Postelnicŭ, Isaacŭ Raletŭ Vel Clucerŭ, Dimitrie Schina Vel Comisŭ, Nicolae Racoviţă Vel Paharnicŭ, Iordache Palada Vel Stolnicŭ, şi Ispravnicŭ Scar-

latŭ Ghica Vel Logofĕtŭ, scriindu-se chrisovulŭ acesta în anulŭ d'întâĭ dintru întâia domnie a Domnieĭ Mele, aicĭ în orașulŭ Bucurescĭ, la létulŭ 1793 Iulie 11 ḑile, de Gheorghe Logofĕtŭ za taină. (1)

Cartea mănăstireĭ Poiana, de 15 liude scutițĭ, din sud Prahova.

Dat-amŭ cartea Domnieĭ Mele sfinteĭ și dumneḑeescĭ bisericĭ, ce se numesce Poiana, din sud. Prahova, unde se cinstesce și se prăznuesce hramulŭ Adormireĭ prea sfinteĭ Născĕtóre de Dumneḑeŭ, și cuviosuluĭ egumenŭ alŭ aceșteĭ mănăstirĭ Chirŭ Anania, ca să aibă a ține liude cincĭ spre-ḑece, scutelnicĭ, ómenĭ străinĭ și fără pricinĭ de dajdie, pre care găsindu-ĭ prin satele țĕreĭ, după cercetarea ce li se va face de către dumné-lorŭ ispravniciĭ județuluĭ, fiindŭ întocmaĭ, să li se deie adeverință de numele și chipulŭ lorŭ, dupĕ care să li se deie pecetluiturĭ gospodŭ dela visteria Domnieĭ Mele, spre a fi în pace și nesupĕrațĭ de rĕndulŭ dăjdiilorŭ și de tóte alte podveḑĭ și angarale; care acéstă milă de scutelnicĭ aŭ avut-o sfânta mănăstire, precum ne încredințămŭ Domnia Mea din anaforaua Prea Sfințieĭ Sale Părinteluĭ Metropolitŭ i iubitorilorŭ de Dumneḑeŭ părinților Episcopĭ și a dumné-lorŭ velițilorŭ boerĭ, ce vĕḑumŭ scrisă cu létulŭ 1792 Aprilie 15 și cu întărirea frateluĭ nostru Domnŭ Michaiŭ Vodă Suțulŭ, prin care și Domnia Sa, pentru ajutorulŭ aceșteĭ sfinteĭ mănăstirĭ, i-aŭ datŭ ca să aibă acéstă milă de a ține liude 15, ómenĭ străinĭ, pentru poslușania lucrurilorŭ numiteĭ mănăstirĭ. Dreptŭ aceea întărimŭ și Domnia Mea mila acésta și poruncimŭ ca să o aibă și de acum înainte. — 1793 Maiŭ 3.

Cartea mănăstireĭ dela Bănésa a luĭ Ianache Văcărescu Vel Spătarŭ.

Dat-amŭ cartea acésta a Domnieĭ Mele dumné-luĭ cinstituluĭ și credinciosŭ boeruluĭ Domnieĭ Mele Ianache Văcărescu Vel Spătarŭ, ca să aibă privilegiulŭ de a ține la sfânta biserică dela Bănésa, de pe apa Colentineĭ, doĭ preoțĭ și unŭ cetețŭ, apĕrațĭ și scutițĭ de tóte dăjdiile ce vorŭ eși peste anŭ pe preoțĭ și mirenĭ, atâtŭ dela visterie câtŭ și dela sfânta Mitropolie; și fiind-că acéstă biserică s'a ziditŭ din temelie de dumné-luĭ și s'a înfrumusețatŭ în slava luĭ Dumneḑeŭ și întru cinstea sfinților Erarchĭ Nicolae Episcopulŭ dela Mira-Lichieĭ și a marilorŭ dascălĭ aĭ lumeĭ Vasile, Gregorie și Iónŭ Zlataustŭ, luminătorilorŭ pravoslavieĭ, și nu aŭ preoțiĭ aceșteĭ sfinte bisericĭ și altŭ mijlocŭ de trebuinciósa lorŭ chivernisélă, deosebĭ de acéstă milă, ce amŭ bine-voitŭ a face maĭ sus ḑiseĭ bisericĭ, după

(1) Cod. XXVI, pag. 110.

rugăciunea dumné-luĭ maĭ sus ḑisuluĭ boerŭ și ctitorŭ, ne-amŭ milostivitŭ Domnia Mea, de amŭ hărăzitŭ și acestŭ privilegiŭ sfinteĭ bisericĭ, ca să aibă milă de hramurile sale din visteria Domnieĭ Mele, să ieae adecă talerĭ 25 la Decembrie în 6 și talerĭ 25 la Ghenarie în 30, ca cu acestŭ ajutorŭ îndestulândŭ sfânta biserică pre preoţiĭ sĕĭ, să se pomenéscă și necontenitŭ numele Domnieĭ Mele la sfântulŭ jertfelnicŭ de apururea, ca alŭ unuĭ ctitorŭ, fiindŭ fostŭ avutŭ acestŭ privilegiŭ și dela Domnia Sa fratele Michaiŭ Vodă Suţulŭ, prin cartea ce o vĕḑumŭ Domnia Mea cu lét. 1792 Septembre 12. Rugămŭ dreptŭ aceea și pre alţĭ fraţĭ Domnĭ întru Christosŭ, ca să bine-voiască a întări acéstă milă, spre a se păzi nestrămutatŭ, fiindŭ pentru podóba casiĭ luĭ Dumneḑeŭ, pentru ca să fie proslăviţĭ și Domnia Lorŭ cu dumneḑeésca sa putere. S'aŭ datŭ acéstă carte întru întâia domnie a Domnieĭ Mele, ii saam. receh. gpd. — 1793 Maiŭ 4. (1)

Iscălitura Gospod. Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ.

Anafora, cu orênduitŭ Logofĕtŭ, ca să facă catagrafie de totŭ avutulŭ mănastireĭ Poenĭ.

Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ. — După pliroforia ce dă Domnieĭ Mele dumné-luĭ cinstitulŭ și credinciosulŭ boerulŭ Domnieĭ Mele Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-jos, cum că face trebuinţă a se face cercetarea acésta în faţa loculuĭ, iată orênduimŭ Domnia Mea pe . . . . . . ,Logofĕtŭ de Divanŭ, carele mergêndŭ la numita mănăstire să facă cercetare cu amĕnuntŭ de faţă prin ómeniĭ mănăstireĭ, ispravniciĭ, robiĭ, vătafiĭ, posluşniciĭ și alţiĭ ce va fi avêndŭ sciinţă, spre a dovedi ce perilavi aŭ avutŭ acéstă mănăstire când aŭ primit-o proin-egumenulŭ Acachie, ce veniturĭ aŭ luatŭ de pe moșiĭ, viĭ și altele, ce cheltuială aŭ făcutŭ anume și la ce lucrurĭ saŭ meremeturĭ și trebĭ ale mănăstiriĭ, ce periusie se află acum la mănăstire; de tóte făcêndŭ orênduitulŭ Logofĕtŭ pliroforie pe largŭ, să-ĭ aducă aicĭ ca să se pótă isnări socotéla. — 1793 Iunie 25.

Prea Inălţate Dómne!

La mănăstirea Poiana din sud. Prahova, metohŭ Sfântuluĭ Pantelimonŭ, rênduindu-se de către Măria Ta egumenŭ Cuviosulŭ Ghenadie în loculŭ proin-egumenuluĭ Acachie, și trebuinţă fiindŭ a se luà socotéla proin-egumenuluĭ de perilavi i cheltuială, suntemŭ rênduiţĭ de Măria Ta la pricina acésta;

(1) Cod. XXVI, pag. 18.

dară, fiind-că proin-egumenulŭ tăgăduesce cum-că ar fi pierdutŭ catastişele de perilavi, face trebuinţă de a se orêndui unŭ Logofĕtŭ de Divanŭ, să mérgă în faţa loculuĭ la numita mănăstire, să facă cercetare cu de amĕnuntulŭ, spre a dovedi ce perilavi aŭ avutŭ acéstă mănăstire când aŭ primit-o proin-egumenulŭ, cum şi ce se află acum la mănăstire, şi cu ce perilavi o lasă, ce vechiturĭ aŭ luatŭ în câtŭ aŭ egumenit şi ce cheltuială aŭ făcutŭ iar în câtŭ aŭ egumenitŭ, şi să aducă dréptă pliroforie prin catastichŭ anume, ca să putemŭ izbrăni pricina socoteliĭ, pentru care să fie luminată poruncă de a se orêndui acestŭ Logofĕtŭ de Divanŭ, spre a se face urmarea, ce maĭ sus arĕtŭ Măriĭ Tale. — 1793 Iunie 24.

A Măriei Tale plecată slugă Vel Logofĕtŭ Scarlatŭ Ghica. (1)

Cartea schituluĭ Isvoranĭ.

Sfinteĭ şi dumnedeesceĭ bisericĭ ce se numesce schitulŭ Isvoranĭ ot sud Ilfovŭ şi tuturorŭ părinţilorŭ călugărĭ, carĭ pre vremĭ vorŭ fi locuitorĭ la acestŭ schitŭ, ca să aibă a ţiné liude doĭ, ómenĭ străinĭ fără de încurcătură, să fie sfântuluĭ schitŭ de ajutoriŭ la ce ar avé trebuinţă, iar de către Domnia Mea să fie în pace şi ertaţĭ de tóte dăjdiile şi orênduelile, orĭ-câte arŭ eşi peste anŭ dela visteria Domnieĭ Mele, de nicĭ unele valŭ séŭ bântuială să nu aibă. Aşişderea să aibă a luà acestŭ schitŭ pe totŭ anulŭ câte 40 bolovanĭ sare dela ocnă, pentru că fiindŭ acestŭ locaşŭ săracŭ şi neavêndŭ nicĭ unŭ ajutorŭ de nicăerĭ, aŭ avutŭ acéstă milă şi dela alţĭ fraţĭ Domnĭ, precum ne pliroforisimŭ Domnia Mea din cartea frateluĭ Alexandru Ipsilantŭ Voivodŭ, ce o vĕdumŭ, cu létulŭ 1775 Martie 22, i din cartea frateluĭ Michaiŭ Vodă Suţulŭ, ce vĕdumŭ, cu létulŭ 1791 Decembre 10. Dreptŭ aceea şi Domnia Mea m'amŭ milostivitŭ de amŭ întăritŭ acéstă milă, ce scrie maĭ sus, spre a fi sfântuluĭ locaşŭ de întărire şi ajutorŭ, şi părinţilorŭ călugărĭ de chivernisélă, iar Domnieĭ Mele şi rĕposaţilorŭ părinţilorŭ Domnieĭ Mele veşnică pomenire, pentru care poruncimŭ Domnia Mea tuturorŭ dregătorilorŭ, ce veţĭ fi orĭ în ce slujbe rênduiţĭ, pe aceste liude doĭ, posluşnicĭ aĭ sfântuluĭ schitŭ, să-ĭ lăsaţĭ, şi întru nimicŭ supărare să nu faceţĭ, toli. pisah, gvındb. — 1793 Maiŭ 15. (2)

Chrisovulŭ mănăstireĭ Negoescĭ, din sud Ilfovŭ, de milele ce are.

Sfinteĭ şi dumnedeesceĭ mănăstirĭ, ce se chiamă Negoescĭ din sud Ilfovŭ, unde se cinstesce şi se prăznuesce hramulŭ marilorŭ Voivodĭ Arhistra-

(1) Cod. XXIV, pag. 527.
(2) Cod. XXVI, pag. 29.

teghi Michailŭ și Gavrilŭ, care este închinată la Sfântulŭ Mormîntŭ alŭ Domnuluî nostru Isusŭ Christosŭ, să fie sfinteî mănăstirî milă dela Domnia Mea să aibă a luà dela ocnă în toțî aniî vremeî Domnieî Nóstre, însă: la ḍiua sfântuluî Dimitrie, pe anŭ sare bolovanî treî sute; așișderea să aibă a ține și liude ḍece, ómenî străinî, pentru poslușania și ajutorulŭ la lucru mănăstireî, pe care găsindu-î egumenulŭ dela acéstă mănăstire, să-î ducă la dumné-lorŭ ispravniciî județuluî, să le dee adeverință pe numele și chipulŭ lorŭ, dupĕ care adeverință să li se dea și pecetluiturile Domnieî Mele dela visterie, ca să fie în pace și nesupĕrațî; pentru că acéstă sfântă mănăstire Negoescî fiindŭ sĕracă și fără de alte veniturî, aŭ avutŭ acéstă milă, atâtŭ dela alțî frațî Domnî de maî nainte, câtŭ și dela Domnia Sa fratele Michaiŭ Vodă Suțulŭ, prin chrisóvele Domniilorŭ Sale, ce le vĕḍumŭ Domnia Mea, însă: unulŭ cu létulŭ 1784 Octombre 14 din domnia d'întâî și altulŭ cu létulŭ 1792 Maiŭ 16 dintru a doua domnie. Dreptŭ aceea ne-amŭ milostivitŭ Domnia Mea de amŭ innoitŭ și amŭ întăritŭ acéstă milă de sare și de scutelnicî, ca să aibă a luà sfânta mănăstire acestŭ merticŭ de sare dela ocne totŭ pe deplinŭ și să ție și aceî liude ḍece, să fie sfinteî mănăstirî de întărire și călugărilorŭ de acolo de hrană și chivernisélă, iar Domnieî Mele și rĕposaților părinților Domnieî Mele veșnică pomenire; pentru care poruncimŭ Domnia Mea vouĕ cămărașilorŭ dela ocne, care vețî fi pe anŭ, să avețî a da acestŭ merticŭ de sare, la vremea cum scrie maî sus; așișderea poruncimŭ și dumné-vóstre ispravnicilorŭ aî județuluî și altorŭ zapciî, ce vețî fi orênduițî cu orî-ce slujbe domnescî, să avețî a vĕ feri de aceste liude ḍece a mănăstireî, și întru nimicŭ supărare să nu le facețî. Și amŭ întăritŭ chrisovulŭ acesta cu însășî pecetea și iscălitura nóstră, și cu credința prea iubițilorŭ Domnieî Mele fiî, Constantinŭ Voevodŭ, Dumitrașco Voevodŭ, Nicolae Voevodŭ, marturî puindŭ pre dumné-lorŭ cinstițî și credincioșî boeriî ceî marî aî Divanuluî Domnieî Mele, Nicolae Brâncovénu Vel Vist., Dumitrașco Racoviță Vel Banŭ, Ienache Văcărescu Vel Spătarŭ, Ienache Moruzi Vel Vornicŭ de Ţéra-de-sus, Manolache Brâncovénu Vel Vornicŭ de Ţéra-de-jos, Nicolae Crețulescu Vel Vornicŭ, Nicolae Filipescu Vel Vornicŭ, Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus, Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-jos, Nicolae Hangerlăŭ Vel Hatmanŭ, Dumitrache Manulŭ Vel Postelnicŭ, Isaacŭ Raletŭ Vel Clucerŭ, Dimitrie Schina Vel Comisŭ, Nicolache Racoviță Vel Paharnicŭ, scriindu-se chrisovulŭ acesta aicî în orașulŭ Domnieî Mele Bucurescî, la létulŭ 1793 Iunie 11, de Gheorghe Logofĕtŭ za taină. (1)

---

(1) Cod. XXVI, pag. 79.

Chrisovulŭ mănăstireĭ Nucetulŭ din sud Dâmboviţa.

Sfinteĭ şi dumnedeesceĭ mănăstirĭ Nucetulŭ ot sud Dâmboviţa, unde se cinstesce şi se prăznuesce hramulŭ sfântuluĭ mareluĭ mucenicŭ Gheorghe, care este metohŭ la sfânta mănăstire Duseulŭ din Rumele, şi cuviosuluĭ egumenŭ Chirŭ . . . . . . şi tuturorŭ părinţilorŭ călugărĭ, câţĭ se vorŭ aflà locuitorĭ la acéstă sfântă mănăstire, ca să aibă a luà sfânta mănăstire milă de vinăriciŭ, din vinăriciulŭ domnescŭ din délulŭ Topolovenilorŭ, de pe valea Glămbocelulu̦ĭ ot sud Muscelŭ, câte doĭ banĭ de vadră, dela totŭ omulŭ ce va avé viĭ într'acestŭ délŭ pe moşia mănăstireĭ, şi părpărulŭ după obiceiŭ; care milă, la vremea vinăriciuluĭ, să aibă numitulŭ egumenŭ a rêndui şi omulŭ mănăstireĭ, împreună cu vinăriceriĭ domnescĭ, să scrie totŭ vinăriciulŭ dintr'acestŭ délŭ, şi făcêndŭ două catastişe asemenea, unulŭ la mâna altuia, iscălite de către amêndoĭ, să aibă a-şĭ luà mănăstirea partea sa de vinăriciŭ, aceĭ câte doĭ banĭ şi părpărulŭ; asemenea să aibă a luà şi de majă de pesce po talerĭ unulŭ, i de scaunulŭ de carne ce va fi pe moşia mănăstireĭ po talerĭ unulŭ, iar otaştina pămîntuluĭ să aibă a o înpărţi cu boeriĭ Topolovenĭ, după părţile moşieĭ ce aŭ. Aşişderea să aibă a luà sfânta mănăstire merticŭ de sare dela ocna Telega, pe anŭ bolovanĭ una sută, la vremea când iaŭ şi alte mănăstirĭ, care încărcând-o dela gura ocneĭ, să facă cu dînsa ce va vrea şi de vamă să fie nesupărată; şi iar să, aibă sfânta mănăstire a ţiné pentru slujbă şi posluşanie liude dece, slugĭ păstorĭ, argaţĭ, morarĭ, însă nu ómenĭ de prin satele ţêriĭ, ci străinĭ fără de birŭ şi fără de gâlcévă, pentru carĭ aducêndŭ adeverinţă dela ispravniciĭ judeţuluĭ, că sunt fără de pricinĭ, să li se dea şi pecetluiturile Domnieĭ Mele pe numele şi chipulŭ lorŭ, ca să fie nesupăraţĭ de tóte dările şi orênduelele ce vorŭ eşi peste anŭ în ţéră dela visteria Domnieĭ Mele, de nicĭ unele valŭ şi supărare să nu aibă, ca să fie pentru posluşania sfinteĭ mănăstirĭ, fiind-că acestea milĭ le-aŭ avutŭ şi dela alţĭ fraţĭ Domnĭ de maĭ nainte, precum ne pliroforisimŭ Domnia Mea din chrisóvele Domnieĭ Sale frateluĭ Michaiŭ Vodă Suţulŭ, unulŭ cu létulŭ 1783 Decembre . . . dintru întâia domnie, şi altulŭ cu létulŭ 1792 Martie 26. Dreptŭ aceea şi Domnia Mea m'amŭ milostivitŭ de amŭ înnoitŭ şi amŭ întăritŭ acestea milĭ pe deplinŭ, să se împlinéscă nestrămutatŭ, ca să fie sfinteĭ mănăstirĭ de ajutorŭ şi întărire. Şi amŭ întăritŭ chrisovulŭ acesta cu însăşĭ credinţa Domnieĭ Mele, Iō Alexandru Constantinŭ Moruzi Voivodŭ, şi cu credinţa prea iubiţilorŭ Domnieĭ Mele fiĭ, Constantinŭ Voivodŭ, Dumitraşco Voivodŭ, Nicolae Voivodŭ, şi cu totŭ sfatulŭ cinstiţilorŭ şi credincioşilorŭ boerilorŭ celorŭ marĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ Mele, Nicolae Brân-

covénu Vel Vist., Dumitrașco Racoviță Vel Banŭ, Ianache Văcărescu Vel Spătarŭ, Ianache Moruzi Vel Vornicŭ de Ţéra-de-sus, Manolache Brâncovénu Vel Vornicŭ de Ţéra-de-jos, Manolache Crețulescu Vel Vornicŭ, Nicolae Filipescu Vel Vornicŭ, Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus, Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-jos, Nicolae Hangerlăŭ Vel Hatmanŭ, Dimitrie Manu Vel Postelnicŭ, Isacŭ Raletŭ Vel Clucerŭ, Dimitrie Schina Vel Comisŭ, Nicolae Racoviță Vel Paharnicŭ, Iordache Palada Vel Stolnicŭ, Vel Slugerŭ, Vel Pit., și Ispravnicŭ Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ, scriindu-se chrisovulŭ acesta la létulŭ 1793 Augustŭ 19, în orașulŭ scaunuluĭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ. (1)

Cartea mănăstireĭ Nucetulŭ din sud Dâmbovița, pentru scutéla uneĭ cârciume din Bucurescĭ.

Sfinteĭ și dumnedeesceĭ mănăstirĭ Nucetulŭ ot sud Dâmbovița, ca să aibă a ține și a scuti aicĭ în orașulŭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ o pivniță, care este pe loculŭ sfinteĭ mănăstirĭ, apĕrată de fumăritŭ, de căminăritŭ, de vamă, de vinŭ domnescŭ și de ortulŭ vatavuluĭ de cârciumăritŭ și de alte angariĭ ce vorŭ eși pe alte pivnițĭ, de nicĭ unele valŭ și bântuială să nu aibă, pentru că acéstă milă și scutélă a avut-o sfânta mănăstire și dela Domnia Sa fratele Alexandru Vodă Ipsilantŭ, prin cartea Domnieĭ Sale dela létulŭ 1777 Martie 10, i dela Domnia Sa fratele Michaiŭ Vodă Suțulŭ, prin cartea Domnieĭ Sale ce vĕdumŭ cu létulŭ 1784 Ghenarie 18. Dreptŭ aceea și Domnia Mea, milostivindu-ne, amŭ întăritŭ mila acésta, și poruncimŭ fumarilorŭ, căminarilorŭ și altora, să vĕ ferițĭ de acéstă pivniță, și nimenea întru nimicŭ supĕrare să nu-ĭ facețĭ, că așà este porunca Domnieĭ Mele, ii saam. receh. gpd. — 1793 Iunie 3. (2)

Chrisovulŭ mănăstireĭ Gruiu, pentru moșia Gruiu, ce aŭ avutŭ pricină cu sfânta Mitropolie, cu mănăstirea Căldărușanĭ și cu mănăstirea Znagovŭ.

Iŏ Alexandru Moruzi Voevodŭ i gpd. Zemle Vlahiscoe.—Dat-amŭ domnesculŭ nostru chrisovŭ sfinteĭ mănăstirĭ Gruiu din sud Ilfovŭ, unde se cinstesce și se prăznuesce hramulŭ sfinților fără de trupurĭ archi-strategĭ Michailŭ și Gavrilŭ, ca să ție și să stăpânéscă moșia sa Gruiulŭ, pe care este zidită și mănăstirea, cu tóte hotarele eĭ din prejurŭ, după sem-

(1) Cod. XXVI, pag. 121.
(2) Cod. XXVI, pag. 36.

nele şi hotarele ce se cuprindŭ maĭ jos, pentru că făcêndu-se după vremĭ călcare şi împresurare moşieĭ Gruiulŭ de către moşiile vecine a sfinteĭ Mitropoliĭ Ungro-Vlachieĭ şi a mănăstireĭ Znagovu i Căldăruşanĭ, ce sunt împrejurulŭ Gruiuluĭ, dat-aŭ jalbă Domnieĭ Mele Ananie, egumenulŭ gruianŭ, cerêndŭ cercetare şi dreptare moşiiĭ ce s'aŭ călcatŭ, pentru care multă pricină de judecăţĭ aŭ avutŭ, atâtŭ la departamenturile dumné-lorŭ boerilorŭ, câtŭ şi la Divanŭ înaintea Domniiĭ Mele, şi în celea de pe urmă cu cererea Prea Sfinţieĭ Sale Părinteluĭ Mitropolitŭ Chirŭ Dositeiŭ, i cu primirea sa şi a celora-lalţĭ, s'aŭ orênduitŭ hotarnicĭ din Divanŭ dumné-lorŭ cinstiţĭ şi credincioşiĭ boeriĭ Domniiĭ Mele biv Vel Vornicŭ Manolache Grădiştênu i biv. Vel Sărd. Antonie Fotino, spre a merge în faţa loculuĭ cu portarulŭ după obiceiŭ, pentru cercetarea, descoperirea adevĕruluĭ şi dreptăţiĭ şi înpietrirea după obiceiŭ, carĭ boerĭ, prin cartea dumné-lorŭ de hotărnicie, ce o vĕḑumŭ Domnia Mea, cu létulŭ 1795 Iulie 1, facŭ arĕtarea pe largŭ, că mergêndŭ în faţa loculuĭ la numita mănăstire Gruiulŭ cu Dositeŭ, economŭ sfinteĭ Mitropoliĭ, şi cu·ceia-lalţĭ economĭ aĭ mănăstireĭ Znagovulŭ i Căldăruşaniĭ, şi după vrednice doveḑĭ, şi aŭ alesŭ maĭ întâĭ totŭ ocolulŭ moşieĭ printr'aceste petreşĭ semne, adică dela răsăritŭ despre pădurea mare din piatra domnéscă ce este în capulŭ moşii Gruiuluĭ şi a Borusuluĭ, ce se ḑice opritóre, căcĭ până acolea arată că vine capulŭ acestorŭ douĕ moşiĭ, carĭ mulţĭ ómenĭ bĕtrânĭ dela Gherghiţa prin carte de blestemŭ aŭ adeveritŭ, şi fiindŭ scósă piatra o aŭ pus-o în loculŭ eĭ, dreptŭ în lungulŭ moşieĭ, până la unŭ stejarŭ căḑutŭ, unde arată în hotărnicia veche a Gruiuluĭ că aŭ fostŭ piatră, şi aŭ pusŭ şi numiţiĭ boerĭ hotarnicĭ acum şi de acolea totŭ dreptŭ în lungulŭ moşieĭ, până într'o salcie mare, unde aŭ pusŭ piatră (nefiindŭ de maĭ nainte) într'unŭ răzorŭ de stînjenĭ ḑece departe de salcie înăuntru moşieĭ Gruiulŭ, şi de acolea totŭ dreptŭ în lungulŭ moşieĭ, până în malulŭ Ialomiţiĭ, unde iară aŭ pusŭ piatră într'unŭ răzorŭ departe de malŭ pentru mâncătura apeĭ, la care piatră arată numiţiĭ hotarnicĭ că s'aŭ împotrivitŭ iconomiĭ sfinteĭ Mitropoliĭ, ḑicêndŭ că piatra ce o arată hotarniciĭ ar fi fostŭ acolea la unŭ ulmŭ, şi că n'aŭ fostŭ unde acum s'aŭ pusŭ, ci maĭ înnăuntru moşieĭ Gruiuluĭ; decĭ numiţiĭ hotarnicĭ negăsindŭ nicĭ ulmŭ, nicĭ piatră pe unde facŭ acéstă arĕtare, cu tóte că s'aŭ găsitŭ martorĭ de către amêndouĕ părţile, arĕtândŭ uniĭ pe unde sfânta Mitropolie cere, şi alţiĭ pe unde cere Gruiu, adică maĭ sus de unde s'aŭ pusŭ, dar nedândŭ creḑĕmîntŭ nicĭ la uniĭ nicĭ la alţiĭ şi socotindŭ mijlocŭ de pliroforie adevĕruluĭ maĭ bunŭ şi fără vătămare de sufletŭ, aŭ cerutŭ dela economiĭ sfinteĭ Mitropoliĭ cartea de hotărnicia moşiĭ Borusuluĭ (cu care se înjugă moşia Gruiu până acolea), ce este făcută dela létulŭ 1780 şi întărită cu pecetea Domnieĭ Sale Alexandru Vodă Ipsilantŭ, care cetind-o cu fórte mare

luare de minte aŭ vĕḑutŭ, că a treia trăsură a Borusuluĭ este făcută chiar dintr'acestŭ locŭ de pricină, adică din susulŭ vâjiitóreĭ ceĭ micĭ, decĭ făcêndŭ numițiĭ hotarnicĭ cercetare ca să se adevereze de unde s'aŭ pusŭ sfóra, le-a datŭ séma Daniilŭ Proin Ruptorénu că s'aŭ pusŭ sfóra chiar din malulŭ Ialomițiĭ, unde acum aŭ pusŭ piatră, și așà nefiindŭ trebuință de a se maĭ face și cercare stînjenilorŭ Borusuluĭ, acolo să fie hotarŭ între Gruiu și între Borusu, și așà dela acéstă piatră ce aŭ pusŭ pe malulŭ Ialomițiĭ, trece apa Ialomițiĭ spre apusŭ pe dreptŭ Meriĭ Baștiĭ, unde s'aŭ maĭ pusŭ piatră, și începe dela apă a se înjugà cu moșia Znagovuluĭ dreptŭ în lungŭ până în piscŭ, de unde se rumpe pârâulŭ Gruiuluĭ și unde în hotarnicia veche a Gruiuluĭ ḑice că aŭ fostŭ óre când morișcă a Znagovuluĭ (cum și acum s'aŭ vĕḑutŭ pariĭ și a fostŭ și piatră la rădĕcina unuĭ stejarŭ, unde și acum aŭ pusŭ piatră totŭ la acea rădĕcină în stejarŭ, fiindŭ căḑutŭ într'acestea douĕ pietre, adică cea din malulŭ Ialomițiĭ și cea dela Piscu). Ghenadie, economu mănăstiriĭ Znagovu, face asemenea cerere ca și sfânta Mitropolie, ca de unde trece Ialomița să se facă altă linie maĭ înnăuntru moșieĭ Gruiuluĭ, ḑicêndŭ că ómeniĭ mănăstireĭ arŭ fi pomenitŭ piatră la unŭ locŭ ce se gonea cu piatra ce o cere și sfânta Mitropolie; a căruia cerere nu i s'aŭ găsitŭ cu cale, nu numaĭ pentru că n'aŭ avutŭ vre-o carte de hotărnicie, ca să se arate că acea piatră s'aŭ pusŭ óre-când de vre-unŭ hotarnicŭ, ci maĭ vîrtosŭ că este cerere vătămătóre hotărniciеĭ Gruiuluĭ, la cuvîntulŭ ce ḑice că aŭ trecutŭ pre dreptŭ Meriĭ Baștiĭ până la Piscŭ, fără a arĕtà vre-o schimbare a linieĭ, ce după orênduială urméză a merge dreptŭ dela piatra din piscŭ totŭ în lungŭ, dreptŭ până la copaciu ce în hotărnicie îlŭ numesce cu treĭ gemănărĭ și ḑice că aŭ fostŭ într'însulŭ piatra rĕposatuluĭ Matheiŭ Vodă Basarabŭ, iarășĭ aŭ pusŭ piatra, fiindŭ locŭ sciutŭ și hotarŭ netăgăduitŭ, dintre care piatră, și dintre piatra dela Piscŭ, la mijloculŭ loculuĭ aŭ maĭ pusŭ o piatră, din care aŭ făcutŭ trăsura mijlocuĭuĭ întocmaĭ după cuprinderea cărțiĭ de hotărnicie ce are, dela piatra din copaciŭ cu treĭ gemănarĭ prin copaciĭ văruițĭ merge până la malulŭ despre apusŭ, unde începe să deie moșia Gruiuluĭ în cóstele moșieĭ Znagovuluĭ, și s'aŭ pusŭ piatra trăsureĭ dela acelŭ capŭ la rădĕcina unuĭ ștejarŭ, ce s'a găsitŭ vechiŭ văruitŭ, dela care piatră merge nicĭ dreptŭ în lungŭ, nicĭ dreptŭ în curmezișŭ, ci piezișŭ, până trece în hotarulŭ moșieĭ Căldărușanĭ în drumulŭ celŭ vechiŭ alŭ Olaculuĭ, unde mulțĭ ómenĭ aŭ datŭ séma că aŭ fostŭ douĕ pietre făcute scoică, cum și acum asemenea le-aŭ pusŭ, căutândŭ una îndărăptŭ spre piatra dela care începe moșia Gruiu să deie în cóstele moșieĭ Znagovuluĭ, și cea-laltă în lungulŭ moșieĭ despre Căldărușanĭ; dela acestea douĕ pietre ce s'aŭ făcutŭ scoică cu primirea tuturorŭ părinților, dreptŭ pe hotarŭ în lungŭ între moșia Gruiu și a Căldărușanilorŭ

până la unŭ stejarŭ, unde aŭ pusŭ piatră şi aŭ potrivitŭ curmezişŭ moşia din trăsura despre apusŭ, ce în hotărnicie se numesce dela Colcécŭ, şi dela acéstă piatră totŭ dreptŭ în lungŭ aŭ maĭ pusŭ o piatră la unŭ ştejariŭ vechiŭ văruitŭ, dela care piatră merge până la unŭ parŭ, unde s'aŭ ajunsŭ suma stînjinilorŭ trăsuriĭ mijloculuĭ şi unde aŭ pomenitŭ mulţĭ ómenĭ piatra şi stăpânirea nestrămutată între Gruiu şi între Căldăruşanĭ, cum şi acum asemenea urmândŭ, aŭ pusŭ piatră cu primirea tuturorŭ părinţilorŭ la rădĕcina păruluĭ; dela acéstă piatră aŭ mersŭ totŭ în lungŭ până unde cobóră în matca Ialomiţiĭ ceĭ vechĭ, unde dă pre rîulŭ Gruiuluĭ, ce vine din scursura Znagovuluĭ şi Ialomiţa, şi s'a pusŭ piatră, la care piatră înpotrivindu-se iarăşĭ economulŭ sfinteĭ Mitropoliĭ şi cu ceĭ-lalţĭ şi, ḑicêndŭ că se calcă, cere a se pune piatra maĭ înlăuntrulŭ moşieĭ Gruiuluĭ, asupra căruia cuvîntŭ i s'a cerutŭ de boeriĭ hotarnicĭ spre dovadă scrisorile moşiilorŭ sfinteĭ Mitropoliĭ despre acea parte, şi le-aŭ arĕtatŭ o carte de hotărnicie dela létulŭ 7257 a multorŭ hotare de moşiĭ, carĭ împreunându-se şi sforîndu-se peste totŭ ḑice că aŭ venitŭ cu suma stînjenilorŭ până la loculŭ unde dă pârîulŭ Gruiuluĭ în Ialomiţa, decĭ nerĕmâindŭ nicĭ la acéstă îndoială şi maĭ vîrtosŭ arĕtându-le şi prin graiŭ Daniilŭ Proin Rupturénu, că pe acolo aŭ ţinutŭ câtŭ a fostŭ Rupturénŭ, aŭ rĕmasŭ acéstă piatră, ce maĭ sus arată că s'a pusŭ unde dă pârîulŭ Gruiuluĭ în Ialomiţa, bunŭ hotarŭ intre Gruiulŭ şi intre moşia sfinteĭ Mitropoliĭ; asemenea face cerere economulŭ mănăstiriĭ Căldăruşanĭ, ca dela piatra din părŭ, pe câtŭ se înjugă cu moşia Gruiuluĭ până în matca Ialomiţiĭ, ci se schimbă linia şi să vie până în cósta Lipieĭ, adecă maĭ în lăuntrulŭ moşieĭ Gruiuluĭ, ḑicêndŭ că pe acolo s'ar fi pomenitŭ hotarulŭ de către moşia Gruiuluĭ, fiindŭ fostŭ puse şi pietre, pentru care cuvîntŭ intrândŭ maĭ cu deosebire în cercetare şi cerêndu-ĭ cărţile, aŭ arĕtatŭ unŭ chrisovŭ alŭ rĕposatuluĭ Mateiŭ Vodă Basarabŭ la létulŭ 7154, prin care arată lungulŭ moşieĭ Lipieĭ din apa Ialomiţeĭ, iară nu din cósta Lipieĭ, după care chrisovŭ nedovedindu-se cerere, aŭ arĕtatŭ şi o carte de alegerea hotaruluĭ, a Stolniculuĭ Michaiŭ Bărbătesculŭ, prin care, după ce întăresce hotarnica Gruiuluĭ, apoĭ arată cósta Lipieĭ hotarŭ între Lipia şi între Gruiulŭ, cuvîntŭ care nu l'aŭ vĕḑutŭ nicĭ în maĭ sus numitulŭ chrisovŭ nicĭ în alte scrisorĭ, pentru că cósta Lipieĭ arată că cade în moşia Gruiuluĭ, avêndŭ şi Gruiulŭ Lipie, dată de unŭ Stanŭ Logofĕtŭ; şi intrată în hotărnicie anume decĭ neavêndŭ nicĭ cuvioşia sa vre-o dovadă vrednică la cererea ce făcŭ şi maĭ vîrtosŭ fiind-că cu acéstă cerere de schimbare linieĭ ce curge din piatră în piatră se smintesce hotărnicia Gruiuluĭ, ce este întărită ca tóte alte hotărniciĭ câte s'aŭ făcutŭ după vremile moşielorŭ de pe împrejurŭ, după dreptate a urmatŭ, că din piatra dela părŭ se cobóră pre linie dréptă, până în piatra ce arată că s'a

pusŭ în luncă, vine iarăşĭ până unde a pusŭ piatră într'unŭ răzorŭ lângă unŭ drumŭ din josulŭ moriĭ, ce este alŭ Săinesculuĭ şi alŭ Gruiuluĭ, şi de acolo până într'unŭ privalŭ, unde iarăşĭ aŭ pusŭ o piatră lângă o sălcióră, şi dela acea piatră până unde se sfîrşesce lungulŭ la capulŭ despre rĕsăritŭ, unde se împreună cu moşia zidurilorŭ şi unde, din arĕtarea ómenilorŭ şi dintr'o carte de hotărnicie a sfinteĭ Mitropoliĭ, s'a pliroforisitŭ că aŭ fostŭ şi piatră de hotarŭ, unde acum a pusŭ douĕ pietre, adecă una caută îndărăptŭ la semnele din lungulŭ moşieĭ ce maĭ sus s'aŭ ḑisŭ, şi cea-laltă în curmezişŭ la piatra Gherghiţiĭ ce se ḑice domnéscă, însă mergêndŭ şi curmezişŭ printr'aceste semne sciute copaciulŭ căḑutŭ, ce-ĭ ḑicŭ cuibulŭ berzeĭ, s'aŭ pusŭ piatră şi pe la rădĕcina unuĭ nucŭ mare, până la acea piatră domnéscă, de unde a începutŭ şi unde se sfîrşesce totŭ ocolulŭ moşieĭ Gruiuluĭ, care moşie, după ce a ocolit-o pe semnele cele vechĭ, după cuprinderea cărţilorŭ ce aŭ vĕḑutŭ ale tuturorŭ mănăstirilorŭ cu care se prigonesce şi după arĕtarea celorŭ ce aŭ fostŭ cu sciinţă de acestea semne şi hotare, şi aŭ împietrit-o cum maĭ sus arată, apoĭ aŭ făcutŭ şi sforarea, după cuprinderea cărţiĭ de hotărnicie vechĭ, ce are cu suma stînjenilorŭ ce se cuprindŭ într'însa, însă cu stînjenulŭ rĕposatuluĭ Constantinŭ Vodă Brâncovénu, pentru că cu acestŭ stînjenŭ s'aŭ vĕḑutŭ a fi fostŭ mĕsurată, căcĭ semnele trăsurilorŭ aŭ fostŭ netăgăduitŭ, şi spre acestea semne aŭ eşitŭ fără nicĭ unŭ adaosŭ saŭ scăḑămîntŭ. Insă: întâia trăsurăde la capulŭ dela rĕsăritŭ din piatra Gherghiţiĭ, ce se ḑice domnéscă, până în privalulŭ zidurilorŭ, unde arată că s'aŭ pusŭ douĕ pietre scoică, stînjenĭ una mie una sută cincĭ-ḑecĭ; la mijloculŭ moşieĭ, din piatra ce s'a pusŭ între piatra dela piscŭ şi între piatra dela copaciulŭ cu treĭ gemănăriĭ, dreptŭ încurmezişŭ peste balta Gruiuluĭ, până în hotarulŭ moşieĭ Căldăruşanilorŭ, la piatra dela pârâŭ, stînjenĭ una mie cincĭ sute cincĭ; la capulŭ despre apusŭ, unde se ḑice Colcégu, din piatra dela care începe să dea moşia Gruiuluĭ în córstele moşieĭ Znagovuluĭ, în curmezişŭ, până iarăşĭ la piatra ce arată că s'aŭ pusŭ despre Căldăruşanĭ spre îndreptarea acesteĭ trăsurĭ, stînjenĭ una mie una sută optŭ-ḑecĭ; peste acéstă moşie maĭ scriindŭ în hotărnicia veche a Gruiuluĭ, că maĭ are unŭ codru de locŭ la capulŭ despre apusŭ, şi întărindu-lŭ acelŭ codru de locŭ şi cu altă carte de hotărnicie a 12 boerĭ, aŭ cerutŭ acea carte dela egumenulŭ gruianŭ şi aŭ vĕḑut-o scrisă dela létulŭ 7158 cu treĭ trăsurĭ după obiceiŭ, însă una la apă, alta la mijlocŭ şi cea-laltă la Colcégŭ, şi urmândŭ aceĭ cărţĭ aŭ trasŭ şi acelŭ codru de locŭ; însă: stînjenĭ treĭ sute şépte la silişte pe lângă apă, (care silişte s'a găsitŭ acolea cu apă din códa Znagovuluĭ), la mijlocŭ stînjenĭ una sută nouĕ-ḑecĭ, şi la Colcégŭ în cóstele moşieĭ Gruiuluĭ, din piatra, trăsuriĭ Gruiuluĭ ceĭ dela apusŭ, stînjenĭ douĕ sute pe lungulŭ moşieĭ Gruiuluĭ. Şi aşà lipindu-se şi acelŭ codru de locŭ în cóstele moşieĭ Gruiuluĭ,

la capulŭ despre apusŭ se face moşia Colcégu, şi de aceea ceĭ 12 boerĭ hotarnicĭ numescŭ a treia trăsură a Gruiuluĭ Colcégu, pentru că şi în hotărnicia codruluĭ de locŭ iarăşĭ a treia trăsură cu aceste nume de Colcégŭ se numesce, acestŭ codru de locŭ l'aŭ trasŭ şi în lungŭ, şi s'aŭ găsitŭ pe din sus stînjenĭ treĭ sute şaĭ-ḑecĭ, iară pre din jos stânjenĭ patru sute patruḑecĭ, şi fiindŭ în moşia Znagovuluĭ se vede că aŭ fostŭ înpresuratŭ, adecă şi maĭ nainte hotarniciei, şi din urma hotărniciei, dară fiindŭ dréptă ocină a mănăstireĭ Gruiulŭ şi adeverită prin scrisorĭ, şi stăpânirea Znagovuluĭ fiindŭ fără de nicĭ unŭ cuvîntŭ vrednicŭ saŭ după vre-o scrisóre, după dreptate arată că aŭ rĕmasŭ să stăpânéscă mănăstirea Gruiu cu bună pace, pe semnele ce acum de iznóvă s'aŭ alesŭ şi s'aŭ înpietritŭ, cu suma stînjenilorŭ ce maĭ sus arată. Aşişderea s'aŭ datŭ să stăpânéscă sfânta mănăstire Gruiulŭ şi moşia Giormănesciĭ-de-sus, ce acum se numesce Cioflicenii, stînjenĭ cincĭ sute ḑece la silişte pe lângă apă, cu partea ce i se cuvine din baltă, cincĭ sute ḑece la mijlocŭ şi cincĭ sute patru-ḑecĭ şi cincĭ la capulŭ despre fântâna hoţilorŭ; însă totŭ cu stînjenĭ ce maĭ sus arată, pe semnele ce din vechime aŭ avutŭ, după care şi acum de isnóvă sforîndu-o aŭ înpietrit'o, făcêndu-ĭ şi totŭ ocolulŭ; însă pe despre moşia Znagovuluĭ, din piatra ce s'aŭ pusŭ la silişte într'unŭ pâlcŭ de cornĭ, din care s'aŭ făcutŭ trăsura dela apă, dreptŭ în lungŭ până în capulŭ laculuĭ luĭ Ghiormanŭ, unde puindŭ piatra din care aŭ făcutŭ trăsură dela mijlocŭ, şi de acolea totŭ dreptŭ în lungŭ până la altă piatră, din care a făcutŭ a treia trăsură, şi de acolea totŭ dreptŭ în lungŭ până la fântâna hoţilorŭ, dela fântâna hoţilorŭ piezişŭ prin piatra moşieĭ Balotescĭ, pe valea moşieĭ până în hotarulŭ Tâncăbescilorŭ sfinteĭ Mitropoliĭ, la unŭ stejarŭ mare însemnatŭ, unde aŭ pusŭ piatră, de s'aŭ potrivitŭ şi s'aŭ făcutŭ trăsura la acelŭ copacŭ, şi dintr'acea piatră iarăşĭ în lungulŭ despre Tâncăbescĭ aŭ pusŭ piatră lângă unŭ stejarŭ şi unŭ cornŭ preste drumulŭ Fiescilorŭ, de unde s'aŭ făcutŭ a doua trăsură în potriva laculuĭ luĭ Gheormanŭ, şi dela acea piatră totŭ dreptŭ în lungŭ până la piatra trăsuriĭ după silişte şi până la apă, câtŭ şi până acum arată că aŭ stăpânitŭ totŭ în pace uniĭ de către alţiĭ, decĭ cu tóte că dumné-lorŭ numiţiĭ hotarnicĭ aŭ fostŭ aleşĭ şi primiţĭ şi ceruţĭ de însĕşĭ părţile pricinuitóre, care şi arată prin cartea dumné-lorŭ de hotărnicie ce aŭ datŭ, cum că n'aŭ avutŭ în potrivă nicĭ sfânta Mitropolie, nicĭ mănăstirea Căldăruşanĭ şi Znagovŭ vre-unŭ temeiŭ vrednicŭ şi dreptŭ la urmarea şi împietrirea ce aŭ făcutŭ, şi aŭ rĕmasŭ tóte părţile fără de cuvîntŭ; dară fiind-că egumenulŭ gruianŭ a cerutŭ prin jalbă întărire dela Domnia Mea, pentru buna odihnă şi pentru stăpânirea moşieĭ mănăstirescĭ, care s'aŭ îndreptatŭ pe adevĕratele şi dreptele hotare, spre a nu se maĭ pricinuì după vremĭ vre-o călcare, din care să intre iarăşĭ în judecăţĭ, amŭ poruncitŭ Domnia Mea de

s'aŭ arĕtatŭ Prea Sfinției Sale Părintelui Mitropolitŭ hotărnicia ce aŭ făcutŭ orênduițiĭ boerĭ, și nicĭ Prea Sfinția Sa, precum nicĭ celea-lalte mănăstirĭ nu aŭ avutŭ apelație în potriva hotărniciei aceștia, ci încă aŭ cerutŭ ca să se dea și la sfânta Mitropolie i la celea-lalte mănăstirĭ asemenea carte de hotărnicie, ca să le fie hotarele sciute și cunoscute, de care amŭ și poruncitŭ orênduițilorŭ hotarnicĭ ca asemenea sinetŭ să aibă a da și la sfânta Mitropolie i la cele-lalte mănăstirĭ. Dreptŭ aceea amŭ datŭ mănăstiriĭ Gruiuluĭ acestŭ domnesculŭ Nostru chrisovŭ de întărire, cu care să-șĭ aibă stăpânirea neclintitŭ și nestrămutatŭ pe hotarele și pietrele ce se numescŭ maĭ sus, adeverindŭ chrisovulŭ acesta cu însășĭ credința Domnieĭ Mele, Iω Alexandru Constantinŭ Voevodŭ, și cu credința prea iubițilorŭ Domnieĭ Mele fiĭ, Constantinŭ Voevodŭ, Dumitrașco Voevodŭ, Nicolae Voevodŭ, Gheorghe Voevodŭ, și cu mărturia dumné-lorŭ cinstițilorŭ și credincioșĭ boerilorŭ Domnieĭ Mele: Nicolae Brâncovénu Vel Banŭ, Ienache Văcărescu Vel Vist., Manolache Crețulescu Vel Vornicŭ de Ţéra-de-sus, Costache Caragea Vel Hatmanŭ, Dumitrie Manulŭ Vel Spătarŭ, Răducanu Golescu Vel Vornicŭ de Ţéra-de-jos, Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus, Constantinŭ Filipescu Vel Vornicŭ, Iordache Vel Vornicŭ, Ștefanŭ Văcărescu Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-jos, Iónŭ Florescu Vel Vornicŭ alŭ Poliției, Dimitrie Hangerlăŭ Vel Comisŭ, Dumitrache Racoviță Vel Clucerŭ, Constantinŭ Cantacuzino Vel Paharnicŭ, Grigore Bălénu Vel Stolnicŭ, Alexandru Fălcoianu Vel Slugerŭ, Constantinŭ Fotino Vel Pit., și Ispravnicŭ Ștefanŭ Văcărescu Vel Logofĕtŭ, scriindu-se chrisovulŭ acesta întru alŭ treilea anŭ dintru întâia domnie a Domnieĭ Mele, aicĭ în orașulŭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ, la aniĭ dela nascerea Domnuluĭ nostru Isusŭ Christosŭ létulŭ 1795 Septembre 6, de Gheorghe biv 3-lea Logofĕtŭ. (1)

Cartea mănăstireĭ din têrgulŭ Vălenĭ sud Saacŭ.

Sfinteĭ și dumnedeesceĭ mănăstirĭ din têrgulŭ Văleniĭ, unde se cinstesce și se prăznuesce hramulŭ . . . . , și cuviosuluĭ egumenŭ dela acéstă sfântă mănăstire, ca să fie sfinteĭ mănăstirĭ milă dela Domnia Mea, să aibă a ţiné pentru trebuința și slujba mănăstiriĭ doĭ preoțĭ scutițĭ și apĕrațĭ de tóte dăjdiile și orênduelele verĭ-câte arŭ eși pre preoțĭ, cum și de ploconulŭ episcopescŭ, de nicĭ unele valŭ și supĕrare să nu aibă; și iar să aibă sfânta mănăstire a scuti vinăriciŭ, i dijmăritŭ pre drepte bucatele ce va avé, cum și douĕ cârciume, ce le are mănăstirea acolo la têrgulŭ Vălenĭ, iarășĭ să fie apĕrate de tóte orênduelele ce vorŭ da alte pivnițe; așișderea să aibă a

(1) Cod. XXVI, pag. 284.

luà dela vinăriceriĭ ce vorŭ fi în délulŭ Nucetŭ i Cuibulŭ ot sud Saacŭ pe totŭ anulŭ câte 500 vedre vinŭ, însă nu vinŭ, ci să aibă a luà banĭ dela vinăricerĭ de vadră po banĭ 40, pentru că acéstă milă a avut-o sfânta mănăstire, atâtŭ dela alţĭ fraţĭ, câtŭ şi dela Domnia Sa fratele Michaiŭ Vodă Suţulŭ întru amêndouĕ domniile, precum din cărţile Domnieĭ Sale ce le vĕḑumŭ ne adeverimŭ; dreptŭ aceea dară şi Domnia Mea ne-amŭ milostivitŭ de amŭ înnoitŭ şi amŭ întăritŭ mila acésta, ca să se păzéscă nestrămutatŭ, pentru care de obşte poruncimŭ, nimenea întru nimicŭ bântuială saŭ supĕrare de tóte câte scriemŭ maĭ sus să nu-ĭ facă, ii saam. receh. gpd. — 1793 Augustŭ 23. (1)

Chrisovulŭ sfinteĭ Episcopiĭ Rîmniculŭ.

Dat-amŭ acestŭ domnesculŭ Nostru chrisovŭ sfinteĭ şi dumneḑeescеĭ Episcopiĭ Rîmniculŭ din sud Vâlcea, unde se cinstesce şi se prăznuesce hramulŭ sfântuluĭ mareluĭ Ierarchŭ şi de minunĭ făcĕtorŭ Nicolae Archiepiscopulŭ dela Mira Lichieĭ, şi cinstituluĭ de Dumneḑeŭ iubitorulŭ Sfinţieĭ Sale Părinteluĭ Episcopŭ Chirŭ Nectarie, ca să fie sfinteĭ Episcopiĭ milă dela Domnia Mea a luà dela vel ocnă pe totŭ anulŭ bolovanĭ sare cincĭ sute, aşişderea să ieae vinăriciulŭ dela toţĭ ómeniĭ ceĭ ce vorŭ avé viĭ pe moşia sfinteĭ Episcopiĭ şi plătescŭ vinăriciulŭ, însă din délulŭ satuluĭ Muerésca-de-sus şi de jos, i din délulŭ Păusăştilorŭ, i Magulaşulŭ, care vinăriciŭ este închinatŭ sfinteĭ mănăstirĭ Iezerulŭ, metohulŭ sfinteĭ Episcopiĭ, i din délulŭ Troianulŭ, i Bogdănescĭ, i Malulŭ, i Copăcelulŭ, i délulŭ Drăgăşanilorŭ, i Călina, i Zevedeniĭ şi cu Guşoieniĭ, câtŭ ţine moşia sfinteĭ Episcopiĭ ot sud Vâlcea, i dela şépte-spre-ḑece ómenĭ orăşanĭ din Tĕrgulŭ Rîmniculŭ, i din délulŭ Opriceniĭ, i Ongriniĭ sud Argeşŭ, i din délulŭ Brădescilorŭ, i alŭ Brădicenilorŭ, i din délulŭ Stoljălorilorŭ, i din délulŭ Racoviĭ, i alŭ Raseviĭ sud Gorjŭ, i din délulŭ Taomirulŭ, câte cincĭ banĭ de vadră şi părpărulŭ de înpreună după obiceiŭ, iar vinăriceriĭ domnescĭ întru nimicŭ să nu aibă a face saŭ a se amestecà la acestea maĭ sus numite délurĭ, pentru că acestea miliĭ le-aŭ avutŭ sfânta Episcopie şi dela fraţiĭ Domnĭ de maĭ naintea nóstră, precum din chrisovulŭ Domnieĭ Sale fratele Michaiŭ Vodă Suţulŭ, ce-lŭ vĕḑumŭ, cu létulŭ 1792 Octombrie 10, ne-amŭ adeveritŭ; decĭ acum învrednicindu-ne Domnulŭ Dumneḑeŭ cu domnia acesteĭ pravoslavnice ţĕrĭ, ne-amŭ milostivitŭ de amŭ înnoitŭ şi amŭ întăritŭ milele ce are, ca să fie sfinteĭ Episcopiĭ de ajutorŭ şi întărire, iar Domnieĭ Mele şi rĕposaţilorŭ întru fericire părinţilorŭ Domnieĭ

(1) Cod. XXVI, pag. 140.

Mele vecĭnică pomenire, pentru care la vremea vinăriciuluĭ să aibă Sfinţia Sa iubitorulŭ de Dumneḑeŭ Părintele Episcopŭ a orêndui ómenĭ din partea sfinteĭ Episcopiĭ să mérgă să scrie vinăriciulŭ din délurile ce se numescŭ din sus şi să-şĭ ieae toţĭ baniĭ vinăriciuluĭ deplinŭ dela dajniciĭ ce plătescŭ vinăriciŭ, câte cincĭ banĭ de vadră şi cu părpărulŭ, fără de a se amestecà vinăriceriĭ domnescĭ întru nimicŭ la acestea délurĭ; cu nicĭ unŭ felŭ de cuvîntŭ. Rugămŭ dară şi pre alţĭ fraţĭ Domnĭ, carĭ în urma nóstră se vorŭ învrednici dela Domnulŭ Dumneḑeŭ cu domnia acesteĭ pravoslavnice Ţĕrĭ-Românescĭ, să bine-voiască a înnoì şi a întări chrisovulŭ acesta, ca şi ale Domniilorŭ Sale chrisóve de milele ce ar face să fie de alţiĭ cinstite şi în sémă ţinute. Şi ca să se păzéscă nestrămutatŭ sfinteĭ Episcopiĭ mila acésta, amŭ întăritŭ chrisovulŭ acesta cu însuşĭ credinţa Domnieĭ Mele, Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ, şi cu credinţa prea iubiţilorŭ Domnieĭ Mele fiĭ, Constantinŭ Voevodŭ, Dumitraşco Voevodŭ, Nicolae Voevodŭ, şi cu totŭ sfatulŭ şi mărturia dumné-lorŭ cinstiţilorŭ şi credincioşĭ boerilorŭ celorŭ marĭ aĭ divanuluĭ Domnieĭ Mele, Nicolae Brâncovénu Vel Vist., Dumitraşco Racoviţă Vel Banŭ, Ienache Văcărescu Vel Spătarŭ, Ienache Moruzi Vel Vornicŭ de Ţéra-de-sus, Manolache Vel Vornicŭ de Ţéra-de-jos, Manolache Creţulescu Vel Vornicŭ, Nicolae Filipescu Vel Vornicŭ, Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus, Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-jos, Nicolae Hangerlăŭ Vel Hatmanŭ, Dimitrie Manulŭ Vel Postelnicŭ, Isacŭ Raletŭ Vel Clucerŭ, Dimitrie Schina Vel Comisŭ, Nicolae Racoviţă Vel Paharnicŭ, Iordache Palada Vel Stolnicŭ, Costache Vel Slugerŭ, Dimitrache Constandache Vel Pitarŭ, şi Ispravnicŭ Constantinŭ Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus. Şi s'aŭ scrisŭ chrisovulŭ acesta întru întâiulŭ anŭ alŭ domnieĭ Domnieĭ Mele, aicĭ în oraşulŭ scaunuluĭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ, la aniĭ dela Domnulŭ şi mântuitorulŭ Nostru Isusŭ Christosŭ létulŭ 1793 Maiŭ 7, de Teodorache Logofĕtŭ za Divanŭ. (1)

Chrisovulŭ sfinteĭ Episcopiĭ Rîmnicŭ, pentru têrgulŭ Rîurenĭ i scutelnicĭ.

Oblăduitoriĭ Domnĭ, cărora dela Dumneḑeŭ li se încredinţéză ţĕrĭ şi ierarchiĭ sub stăpânire, datoria netăgăduită aŭ, ca şi prin cuvîntŭ şi prin faptă creştinéscă să cinstéscă şi să măréscă slava bisericelorŭ, dintru carele isvorescŭ darurile şi blagosloveniile, carĭ şi pre Domnĭ îĭ face norociţĭ, şi pentru cele ce arŭ înţelege şi arŭ cunósce că arŭ fi spre folosulŭ şi dumneḑeescilorŭ lăcaşurĭ, să cade să le orênduiască şi să le întăréscă, ca să le rĕmâe şi după petrecania acestorŭ vremelnice nume nemuritóre şi pomenirĭ veşnice. Dreptŭ aceea şi Dom-

(1) Cod. XXVI, pag. 141.

nia Mea, acum după ce ne-aŭ miluitŭ Domnulŭ Dumnedeŭ cu domnia acesteĭ pravoslavnice țĕrĭ creștinescĭ, pliroforisindu-ne iubitorulŭ de Dumnedeŭ Părintele Episcopŭ Rîmnicŭ Chirŭ Nectarie, pentru a sfințieĭ sale sfânta Episcopie dela Rîmnicŭ sud Vêlcea, unde se cinstesce și se prăznuesce hramulŭ celuĭ dintru sfințĭ părinteluĭ nostru Nicolae Archepiscopulŭ Mirelorŭ dela Lichia, făcĕtoriŭ de minunĭ, cum că de cumplitele silĭ ale rezmerițeĭ a suferitŭ multe jafurĭ și prăpădirĭ, din carĭ aŭ încăputŭ și la datorie, și cunoscută fiindŭ trebuința ce are de ajutoriŭ ca să se plătéscă și să se ușureze dintr'acéstă greutate, după rugăciunea ce ne-aŭ datŭ Sfinția Sa Părintele Episcopŭ Chirŭ Nectarie și după evlavia ce avemŭ și rîvna către acéstă sfântă casă, care este capŭ celorŭ-lalte sfinte mănăstirĭ și bisericĭ ale EparhieĭEpiscopiĭ Rîmnicŭ, ne-amŭ milostivitŭ, și printr'acestŭ cinstitŭ și bine închipuitŭ domnesculŭ nostru chrisovŭ, amŭ miluitŭ Domnia Mea pre acéstă sfântă Episcopie cu têrgulŭ ce se face pe moșia Episcopieĭ la Rîurenĭ sud Vâlcea într'unŭ anŭ odată la optŭ dile ale luĭ Septembre în diua Nasceriĭ Născĕtóreĭ de Dumnedeŭ și pururea fecióreĭ Marieĭ, care têrgŭ ține dile . . . . . La acestŭ têrgŭ să nu se amestece nicĭ vameșiĭ nicĭ ispravniciĭ întru nimicŭ, nicĭ alțĭ ómenĭ domnescĭ, ci să aibă a luà vama cea obișnuită sfânta Episcopie și alte obiceiurĭ ce vorŭ fi la têrgulŭ acesta, după cum vorŭ fi luatŭ și până acum, și întru acestea dile să nu fie volnicŭ nimenĭ a vinde vinŭ și rachiŭ fără de scirea omuluĭ ce-lŭ va avé sfânta Episcopie. Așișderea să aibă sfânta Episcopie și liude cincĭ-decĭ și cincĭ străinĭ scutițĭ cu pecetluiturĭ, după orênduiala visterieĭ; încă să maĭ ție și liude șése-decĭ străinĭ cu ruptórea dela visteria Domnieĭ Mele, să deie pe anŭ de liude câte talerĭ optŭ, însă jumĕtate din banĭ să dee la sfeti Gheorghe și jumĕtate la sfeti Dimitrie, iar maĭ multŭ să nu fie supĕrațĭ de alte orênduielĭ și podvedĭ ce vorŭ eși dela visteria Domnieĭ Mele peste anŭ în țéră, pe care aceștĭ liude toțĭ acum să-ĭ găséscă și să-ĭ aducă din străinătate, pentru că acestea milĭ le-aŭ avutŭ sfânta Episcopie și maĭ nainte, precum din chrisovulŭ Domnieĭ Sale frateluĭ Michaiŭ Vodă Suțulŭ, ce-lŭ vĕdumŭ, cu létulŭ 1792, Ghenarie 30, ne amŭ adeveritŭ. Rugămŭ dară și pe alțĭ frațĭ Domnĭ, carĭ în urma nóstră se vorŭ învrednici a fi Domnĭ și oblăduitoriĭ acesteĭ creștinescĭ țĕrĭ, să bine-voiască a întări și a înnoi mila acésta, ca și ale Domniilorŭ Sale milĭ și facerĭ de bine încă să fie în urmă de alțiĭ păzite și în sémă ținute. Și amŭ întăritŭ chrisovulŭ acesta cu însășĭ credința Domnieĭ Mele, Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ, și cu credința prea iubițilorŭ Domnieĭ Mele fiĭ, Constantinŭ Voevodŭ, Dumitrașco Voevodŭ, Nicolae Voevodŭ, și martorĭ amŭ pusŭ pre dumné-lorŭ cinstițĭ și credincioșĭ boerĭ velițĭ aĭ divanuluĭ Domnieĭ Mele: Nicolae Brâncovénu Vel Vist., Dumitrașco Racoviță Vel Banŭ, Ienache Văcărescu Vel Spătarŭ,

Ienache Moruzi Vel Vornicŭ de Ţéra-de-sus, Manolache Brâncovénu Vel Vornicŭ de Ţéra-de-jos, Manolache Creţulescu Vel Vornicŭ, Nicolae Filipescu Vel Vornicŭ, Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de sus, Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-jos, Nicolae Hangerlăŭ Vel Hatmanŭ, Dimitrie Manu Vel Postelnicŭ, Isaacŭ Raletŭ Vel Clucerŭ, Dumitrache Schina Vel Comisŭ, Nicolae Racoviţă Vel Paharnicŭ, Iordache Palada Vel Stolnicŭ, Iorgache Vel Slugerŭ, Dumitrache Costache Vel Pitarŭ, şi Ispravnicŭ Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus. Şi s'aŭ scrisŭ chrisovulŭ acesta la anulŭ d'nntâĭ dintru întâia domnie a Domnieĭ Mele, aicĭ în oraşulŭ scaunuluĭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ, la aniĭ dela zidirea lumeĭ 7301, iar dela Mântuitorulŭ nostru Isusŭ Christosŭ lét. 1793 Maiŭ 7, de Poenariŭ Răducanŭ biv 3-lea Logofĕtŭ. (1)

Cartea Episcopieĭ Rîmniculŭ de scutirea unuĭ scaunŭ de carne în Craiova.

Dat-amŭ acéstă domnéscă a nóstră carte cinstituluĭ de Dumneḑeŭ iubitorŭ Sfinţieĭ Sale Părinteluĭ Episcopŭ alŭ sfinteĭ Episcopiĭ Rîmnicŭ, Chirŭ Nectarie, ca să aibă a ţiné în oraşulŭ Craioveĭ unŭ scaunŭ de carne, scutitŭ şi apĕratŭ de ierbăritŭ, de vamă, de vătafĭ de măcelarĭ, şi de orĭ-ce angariĭ aŭ alte scaune acesta întru nimicŭ să nu se supere, pentru că unŭ scaunŭ ce are sfânta Episcopie în Craiova scutitŭ de maĭ nainte cu cărţĭ domnescĭ, nefiindŭ de ajunsŭ după mĕsura trebuinţiĭ ómenilorŭ sfinteĭ Episcopiĭ, pentru acea dară orĕnduimŭ ca să aibă şi pe acesta scutitŭ şi apĕratŭ, fiind-că acestŭ priveleghiŭ l'aŭ avutŭ şi dela Domnia Sa fratele Michaiŭ Vodă Suţulŭ dintru amĕndouĕ domniile, precum din cartea Domnieĭ Sale ot létulŭ 1792 Noembrie 17 ne-amŭ adeveritŭ, pentru care poruncimŭ la toţĭ câţĭ se cuvine, nimenea întru nimicŭ supĕrare la acestŭ scaunŭ să nu facă, toli copisah gpd. — 1793 Octombre 24. (1)

Cartea Episcopieĭ Rîmniculŭ, avĕndŭ vinurile şi rachiurile Episcopieĭ la têrgulŭ Rîurenĭ, fiindŭ moşia Episcopieĭ.

Fiind-că aŭ arĕtatŭ Domnieĭ Mele Sfinţia Sa iubitorulŭ de Dumneḑeŭ Episcopulŭ Rîmniculuĭ, Chirŭ Nectarie, cum că têrgulŭ, ce se face la Drăgăşanĭ din sud Vâlcea în câte o ḑi pe sĕptĕmână, este pe moşia sfinteĭ Episcopiĭ, ce se numesce Batca, unde după priveleghiulŭ ce aŭ stăpânitor iĭ moşiilorŭ, care se urméză în tótă ţéra, de îşĭ vinde fie-care pe moşia sa

(1) Cod. XXVI, pag. 142.
(2) Cod. XXVI, pag. 171.

vinurile și rachiurile sale, atâtŭ celea mănăstirescĭ, câtŭ și celea boerescĭ, fiindŭ cu cale și cu dreptate de a-șĭ vinde sfânta Episcopie și la acéstă moșie, pe care se face têrgŭ pe tótă sĕptĕmâna, vinurile și rachiurile sale, amŭ datŭ Domnia Mea acéstă carte la mâinile orênduituluĭ Sfinţieĭ Sale Episcopŭ, prin care poruncimŭ ca să fie opriţĭ alţĭ străinĭ de acestŭ aliș-verișŭ, care este dreptulŭ moșieĭ, nefiindŭ precum ḑicemŭ cu cale a se folosi alţĭ străinĭ cu vînḑarea vinuluĭ și a rachiuluĭ în potriva obiceiuluĭ și a privi stăpânulŭ moșiĭ la paguba sa, ci numaĭ vinurile și rachiurile Episcopieĭ să se vînḑă, iar când nu va avé Episcopia vinurĭ de vînḑare, atuncĭ celŭ ce va vrea să vînḑă, să mérgă să se așeze maĭ întâĭ cu stăpânulŭ moșieĭ, și luândŭ voie, așà va vinde, după cum pentru acésta arată Sfinţia Sa de vĕḑumŭ și cartea Domnieĭ Sale frateluĭ Michaiŭ Vodă Suţulŭ cu létulŭ 1791 Oct. 29; pentru care poruncimŭ Domnia Mea și dumné-lorŭ Ispravnicilorŭ aĭ judeţuluĭ, după acéstă poruncă să fiţĭ următorĭ și să daţĭ ajutorulŭ celŭ cuviinciosŭ orênduituluĭ Sfinţieĭ Sale Părinteluĭ Episcopŭ, de a-șĭ puté vinde vinurile și rachiurile mănăstirescĭ pe moșie. toli. pisah gpd. —1793 Maiŭ 8. (1)

Cartea Episcopieĭ Rîmniculŭ de a scutì oĭ 1500 de oieritŭ.

De vreme ce iubitorulŭ de Dumneḑeŭ Sfinţia Sa Părintele Episcopulŭ Rîmniculuĭ, Chirŭ Nectarie, ne arată cum-că sfânta Episcopie, avêndŭ oĭ pentru trebuinţa caseĭ, se supĕră la vremea oierituluĭ, făcêndu-ne rugăciune ca să se dea sfinteĭ Episcopiĭ domnesculŭ nostru priveleghiŭ de a nu se supĕrà, care rugăciune a Sfinţieĭ Sale găsind-o și Domnia Mea cu cale și cu bună orênduială, de vreme ce nu numaĭ cea-laltă Episcopie Buzĕŭ are acestŭ felŭ de priveleghiŭ, ci și mănăstirile, ne-amŭ milostivitŭ Domnia Mea și amŭ făcutŭ milă sfinteĭ Episcopiĭ Rîmnicŭ, ca în toţĭ aniĭ să aibă a scuti una mie cincĭ sute oĭ de oieritŭ și a nu se supĕrà de către oierĭ, avêndŭ sfânta Episcopie acestŭ priveleghiŭ și dela Domnia Sa fratele Michaiŭ Vodă Suţulŭ, prin cartea Domnieĭ Sale, ce o vĕḑumŭ, cu létulŭ 1786 Martie 11. Rugămŭ dară și pre alţĭ fraţĭ Domnĭ, ce în urma nóstră se vorŭ învrednici cu oblăduirea acesteĭ pravoslavnice ţĕrĭ, să bine-voiască a înnoi și a întări mila acésta, ca și ale Domniilorŭ Sale să fie în urmă ţinute de alţiĭ în sémă, ii saam receh. gpd. — 1793 Noembre 8. (2)

(1) Cod. XXVI, pag. 172.
(2) Cod. XXVI, pag. 172.

Cartea Episcopieĭ Rîmnicŭ de a ţiné patru scaune de carne scutite în Bucurescĭ.

Dat-amŭ acéstă domnésca nóstră carte cinstituluĭ Sfinţieĭ Sale iubitorulŭ de Dumneḑeŭ Părinteluĭ Episcopulŭ alŭ sfinteĭ Episcopiĭ Rîmniculuĭ, Chirŭ Nectarie, ca să aibă a ţiné patru scaune de carne aicĭ în oraşulŭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ, scutite şi apĕrate de fumăritŭ, de ierbăritŭ, de vamă şi de tóte orĭ-ce dărĭ va fi pre scaune, ca să fie pentru trebuinţa Sfinţieĭ Sale şi a ómenilorŭ sfinteĭ Episcopiĭ, pentru că acestea scaune le-aŭ avutŭ Sfinţia Sa scutite şi prin cartea Domnieĭ Sale frateluĭ nostru Domnŭ Michailŭ Constantinŭ Suţulŭ Voevodŭ, precum vĕḑumŭ Domnia Mea cartea Domnieĭ Sale cu létulŭ 1792 Octombrie 25, de care poruncimŭ şi vouĕ fumarilorŭ, ierbarilorŭ, vămaşilorŭ şi verĭ ce slujbaşĭ veţĭ fi orênduiţĭ cu orĭ-ce slujbe asupra scaunelorŭ, nimenea întru nimicŭ supĕrare să nu faceţĭ, că aşà este porunca Domnieĭ Mele — 1793 Maiŭ 8. (1)

Cartea bisericeĭ Gănesculŭ din sud Doljŭ de liude ḑece scutelnicĭ.

Fiind-că sfânta mănăstire ce se numesce Gănesculŭ din sud Doljŭ, unde se cinstesce şi se prăznuesce hramulŭ sfântuluĭ Nicolae, aŭ avutŭ milă prin cărţĭ domnescĭ, care le-amŭ vĕḑutŭ Domnia Mea, a ţiné liude 10 ómenĭ străinĭ, şi Domnia Mea m'amŭ milostivitŭ şi i-amŭ înnoitŭ mila acésta printr'acéstă carte a Domnieĭ Mele, ca să aibă a ţine liude 10 străinĭ, spre a fi de posluşanie, şi apĕraţĭ de tóte dăjdiile şi orênduelele verĭ-câte ar eşì dela visteria Domnieĭ Mele peste anŭ în ţéră, de nicĭ unele valŭ şi bântuială să nu aibă; pe carĭ ómenĭ găsindu-ĭ, să ieae adeverinţe iscălite dela dumné-lorŭ ispravniciĭ judeţuluĭ pe numele şi chipulŭ lorŭ, ca să li se dea pecetluiturile Domnieĭ Mele dela Visterie; pentru care poruncimŭ Domnia Mea dumné-vóstre ispravnicilorŭ şi tuturorŭ zapciilorŭ ce veţĭ fi orênduiţĭ cu orĭ-ce slujbe şi înplinirĭ, nimenea de nimicŭ supĕrare să nu le faceţĭ peste porunca Domnieĭ Mele, ii saam receh. gpd. — 1793 Oct. 24. (1)

Cartea mănăstireĭ Surpatelorŭ sud Vâlcea.

Sfinteĭ şi dumneḑeesceĭ mănăstirĭ Surpatelorŭ sud Vâlcea, ca să aibă volnicie cu acéstă carte a Domnieĭ Mele să ieae vinăriciŭ dela totŭ omulŭ ce va avé vie în délulŭ Câinescilorŭ, i a Bărdeştilorŭ într'acestŭ judeţŭ

(1) Cod. XXVI, pag. 172.
(2) Cod. XXVI, pag. 171.

câte doï banï de vadră şi părpărulŭ după obiceiŭ, şi câtŭ vinŭ va face în drepte viile mănăstiriï să fie scutitŭ de vinariciŭ, scutindŭ şi de dijmăritŭ drepte bucatele mănăstiriï, şi de oieritŭ oï una sută cincï-ḑecï; aşişderea să aibă şi doï preoţï şi unŭ diaconŭ scutiţï de tóte dăjdiile câte se vorŭ întîmplà să iasă pre ceia-lalţï preoţï, şi cincï ómenï străinï fără de birŭ şi fără de gâlcévă, care găsindu-ï acolo să-ï ducă la dumné-lorŭ ispravniciï judeţuluï, şi fiindŭ străinï cu adevĕratŭ să deie adeverinţă pre numele şi chipulŭ lorŭ, după care adeverinţă vorŭ luà şi pecetluitŭ gospodŭ, să-ï ţie apĕraţï de totŭ felulŭ de dăjdiï ce va eşi dela visterie peste anŭ, de nicï unele nicï unŭ valŭ şi supĕrare să nu aibă, ca să pótă fi preoţiï pururea nelipsiţï dela slujba sfinteï mănăstirï şi aceştï liude posluşnicï de tréba mănăstiriï, pentru că într'aceste mănăstirï locuindŭ numaï maicï călugăriţe şi fiindŭ locŭ de munte, a avutŭ acéstă milă atâtŭ dela alţï fraţï domnï de maï nainte, câtŭ şi dela Domnia Sa fratele Michaiŭ Vodă Suţulŭ, prin cartea Domnieï Sale ot létulŭ 1784 Noembre 26, care ne-aŭ arĕtatŭ de amŭ vĕḑut-o. Dreptŭ aceea şi Domnia Mea m'amŭ milostivitŭ, ca şi de acum înainte să aibă acéstă milă nestrămutatŭ; poruncimŭ şi dumné-vóstre ispravnicilorŭ aï judeţuluï, i dumné-vóstre vinăricerilorŭ, i dijmarilorŭ şi altorŭ boerï slujbaşï domnescï i vlădicescï, toţï să aveţï a vĕ feri de milele ce arĕtămŭ maï susŭ, ce amŭ făcutŭ Domnia Mea acesteï mănăstirï, că ceï ce va îndrăzni a face vre-o supĕrare peste porunca Domnieï Mele, să scie că va avé certare. Intr'altŭ chipŭ să nu fie, că aşà este porunca Domnieï Mele. — 1793 Augustŭ 24. (1)

Vel Logofĕtŭ.

Dat-amŭ domnésca nóstră carte cinstituluï de Dumneḑeŭ iubitorulŭ sfinţieï sale Părinteluï Episcopŭ alŭ sfinteï Episcopiï Rîmnicŭ, Chirŭ Nectarie ca că aibe a ţiné liude douĕ-ḑecï scutiţï pentru trebuinţa sfinteï Episcopiï, pe carï găsindu-ï şi făcêndu-li-se cercetare de către dumné-lorŭ ispravniciï judeţuluï, să le dee adeverinţă pre numele şi chipulŭ lorŭ ca să li să dee şi pecetluiturile gospodŭ dela visterie, spre a fi în pace şi ertaţï de tóte dăjdiile, ce arŭ eşi peste anŭ în ţéră dela visterie şi dela cămara Domnieï Mele, de nicï unele nicï unŭ valŭ şi nicï o supĕrare să nu aibă, ca să pótă fi de ajutoriŭ şi de posluşanie la trebile sfinteï Episcopiï, pentru că acéstă milă a avut-o şi dela Domnia Sa fratele Michaiŭ Vodă Suţulŭ, precum din cartea Domnieï Sale, ce vĕḑumŭ, cu létulŭ 1792 Octombre 25, ne-amŭ adeveritŭ; decï învrednicindu-ne Domnulŭ Dumneḑeŭ şi pre noï cu domnia, acesteï pravoslavnice ţĕrï, ne-amŭ milostivitŭ, şi printr'acéstă domnésca nóstră

(1) Cod. XXVI, pag. 173.

carte înnoimŭ şi întărimŭ mila acésta ce se coprinde maĭ sus, ca să se păzéscă nestrămutatŭ, că aşà este porunca Domnieĭ Mele, ii saam. receh. gpd. — 1793, Noembre 9.

Anaforaua ca peste talerĭ 2,60, ce este să se dee milă la Sinaia şi Halchi de către totŭ preotulŭ şi diaconulŭ, să se maĭ facă acéstă adăugire de talerĭ 2, carĭ banĭ să fie ajutoriŭ la dăniile Episcopieĭ, însă baniĭ ajutorulŭ mănăstirilorŭ, adecă Sinaia şi Halchi, să se facă acum teslimŭ la Mitropolie.

Iŭ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i gpd. Zemle Vlahscoe.—Prea Sfinţia Sa Părintele Mitropolitŭ alŭ Ungro-Vlachieĭ, amŭ vĕḑutŭ Domnia Mea Anaforaua ce ne facĭ din pricină cu Sfinţia Sa Părintele Episcopulŭ Rîmniculuĭ, şi primimŭ a se face acestŭ ajutorŭ Episcopieĭ, cu acestŭ mijlocŭ însă, ca ceĭ talerĭ doĭ şi jumĕtate ce sunt orênduiţĭ a-ĭ rĕspunde Eparchieĭ Rîmniculuĭ, să-ĭ dee acum Părintele Rîmnicŭ, de sineşĭ, care să-ĭ facă teslimŭ la sfânta Metropolie, şi să aibă apoĭ Sfinţia Sa Episcopulŭ acéstă domnéscă a nóstră poruncă, ca în vreme ce veĭ socoti cuviinciósă a nu cădé greutate peste putinţă preoţilorŭ şi diaconilorŭ, să aibă voie a luà câte talerĭ patru şi jumĕtate. — 1794 Noembre 28. (1)

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălţate Dómne!

Cunoscutŭ este Inălţimiĭ Tale greutatea datoriilorŭ în care astă dată se află Eparchia sfinteĭ Episcopiĭ Rîmnicŭ, pentru a căruia óreş-care ajutorinţă rugămŭ bunătatea Inălţimiĭ Tale, să te milostivescĭ de a fi şi cu bună-voinţa Mărieĭ Tale, ca peste talerĭ doĭ şi jumĕtate ce sunt orênduiţĭ a se dà milă la Sinaia şi Halchi de către totŭ preotulŭ şi diaconulŭ acestorŭ cincĭ judeţe, să se maĭ adaoge încă talerĭ doĭ, carĭ să fie ajutorŭ grelelorŭ datoriĭ, în carĭ se află casa sfinteĭ Episcopiĭ, şi aniĭ Măriei Tale dela Domnulŭ Dumneḑeŭ rugămŭ să fie mulţĭ şi norociţĭ. — 1794 Noembre 27.

Alŭ Măriei Tale către Dumneḑeŭ fierbinte rugătorŭ şi smeritŭ părinte sufletescŭ

Dositeiŭ Mitropolitŭ; Nectarie Episcopulŭ Rîmniculuĭ.

(1) Cod. XXVIII, pag. 34.

Iō Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ. — Poruncimŭ Domnia Mea dumné-vóstre Nazirilorŭ aĭ epitropieĭ să daĭ preotuluĭ acestuia dela cutia de milostenie talerĭ patru-decĭ. — 1793 Decembre 5.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălţate Dómne!

Insciinţămŭ Măriei Tale pentru acestŭ preotŭ anume Dragomirŭ ot sud Gorjŭ, care încă dela trecuta luna luĭ Aprilie aŭ fostŭ jăluitŭ Măriei Tale, arĕtândŭ patimele ce aŭ petrecutŭ în vremea rĕsmireţiĭ şi sărăcia ce i s'aŭ pricinuitŭ, şi avêndŭ şi cincĭ fete, cere milă spre ajutorulŭ căsătorieĭ lorŭ, şi fiindŭ orênduitŭ la mine spre cercetare, n'amŭ avutŭ de unde a mĕ pliroforisi de este jalba luĭ adevĕrată, fără decât am scrisŭ şi le-a orênduitŭ Prea Sfinţia Sa iubitorulŭ de Dumnedeŭ Părintele Episcopŭ Rîmnicŭ, ca să facă cuvinciósa îndreptare şi cercetare şi să-mĭ dea pliroforie, şi vĕduĭ că acum mĕ însciinţéză printr'acéstă Anafora cum a făcutŭ cercetare, şi cu adevĕratŭ este sĕracŭ din rĕsmiriţă şi însărcinatŭ cu fete, de unde rĕmase doveditŭ starea luĭ că este próstă şi neputinciósă, şi rĕmâne cum Domnulŭ Dumnedeŭ va luminà pre Măria Ta asupra sărăcieĭ luĭ. — 1793 Decembre 5. (1)

Scarlatŭ Vornicŭ.

Episcopulŭ, la întrebarea de maĭ sus, rĕspunde că are cunoscinţă «îndestulă de dreptulŭ adevĕrŭ pentru numitulŭ preotŭ să arĕtămŭ dumné-vóstre prin anafora, ce pentru acésta iată însciinţămŭ dumné-vóstre, că întîmplându-se de amŭ mersŭ la Eparchie, a venitŭ şi numitulŭ preotŭ după smerenia nóstră la Craiova, şi scriindŭ într'adinsŭ cucerniculuĭ preotŭ Chirŭ Popi Marinŭ dintr'acestŭ judeţŭ, singurŭ a mersŭ în faţa loculuĭ de a făcutŭ cercetare, şi îlŭ adeveréză prin numitulŭ preotŭ sub iscălitura molitvieĭ sale, că tótă jalba îĭ este adevĕrată, aflându-se cu totulŭ în sărăcie, pentru care fiind-că acum iarăşĭ a venitŭ numitulŭ preotŭ de-şĭ face cerere de ajutorŭ, nu lipsimŭ cu rĕspunsulŭ dumné-vóstre, iar blagoslovenia luĭ Dumnedeŭ şi a smerenieĭ nóstre a pururea să fie cu dumné-vóstre». — 1793 Decembre 4. (2)

Nectarie alŭ Rîmniculuĭ.

(1) Cod. XXV, fila 152.
(2) Cod. XXV, fila 152.

Cartea Episcopieĭ Buzĕŭ pentru unŭ scaunŭ de carne scutitŭ.

Sfinţieĭ Sale iubitoruluĭ de Dumneḑeŭ Părintele Episcopŭ Buzĕŭ, ca să aibă a ţine aicĭ în oraşulŭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ unŭ scaunŭ de carne, scutitŭ şi apĕratŭ de ierbăritŭ de vamă şi de orĭ-ce angariĭ daŭ alte scaune, acestŭ scaunŭ de nicĭ unele să nu se supere, căcĭ după trebuinţa ce are pentru óreniĭ sfinţieĭ sale, când se află aicĭ, amŭ orênduitŭ să aibă acestŭ scaunŭ scutitŭ, după cum le-aŭ avutŭ şi dela alţĭ fraţĭ Domnĭ de maĭ nainte, precum ne pliroforisimŭ Domnia Mea din cărţile Domnieĭ Sale frateluĭ Michaiŭ Vodă Suţulŭ dintru amêndouĕ domniile, una cu létulŭ 1784 Aprilie 13 şi alta cu létulŭ 1792 Maiŭ 9, pentru care poruncimŭ vameşilorŭ, ierbarilorŭ şi vătaşilorŭ de măcelărie, i altora, ce veţĭ fi cu orĭ-ce slujbe orênduiţĭ pe scaune, nimenea întru nimicŭ supĕrare la vechiliĭ Episcopieĭ să nu faceţĭ, ii saam. receh. gpd. — 1793 Sept. 2. (1)

Cartea Episcopieĭ Buzĕŭ de vinăriciulŭ ce are la sud Saacŭ.

Fiind-că sfânta Episcopie Buzĕŭ are milă de vinăriciŭ în sud Saacŭ atâtŭ dela alţĭ fraţĭ Domnĭ de maĭ nainte, câtŭ şi dela Domnia Sa fratele Michaiŭ Vodă Suţulŭ, prin cărţile Domnieĭ Sale ce le vĕḑumŭ, una cu lét. 1786 Februarie 25, din domnia d'întâĭ, şi alta cu létulŭ 1792 Ghenarŭ 19, dintru a doua domnie, adecă: poporulŭ Valea Mantiĭ şi Valea Poeniĭ, care milă de vinăriciŭ o are sfânta Episcopie nestrămutată; iar maĭ în urmă puindu-se şi alte viĭ nouĕ totŭ în pólele acestorŭ douĕ popóre şi totŭ pe acestea moşiĭ a mănăstireĭ Poeniĭ şi a boerilorŭ Câmpinenĭ şi a boerilorŭ Mănesciĭ, care moşiĭ se numescŭ şi Arva, pe unde s'aŭ pusŭ acestea viĭ maĭ nouĕ, şi de vreme că dela vre-o câţĭ-va anĭ încóce începuse vinăriceriĭ domnescĭ a da supĕrare, cu cuvîntŭ că acestea viĭ sunt puse maĭ în urma mileĭ vinăriciuluĭ ce are sfânta Episcopie cu cărţĭ domnescĭ, aŭ arĕtatŭ iubitorulŭ de Dumneḑeŭ Episcopulŭ Buzĕuluĭ pentru acéstă supĕrare ce se face de către vinăriceriĭ Domnieĭ Sale frateluĭ Michaiŭ Vodă, şi prin maĭ sus numitele cărţĭ, aŭ datŭ sfinteĭ Episcopiĭ ca să ieae şi vinăriciulŭ acestorŭ viĭ nouĕ ce s'aŭ pusŭ maĭ la urmă şi se vorŭ maĭ pune, câte doĭ banĭ de vadră şi părpărulŭ după obiceiŭ, după cum are sfânta mănăstire Căldăruşanĭ la partea popórelorŭ sale acolo. Dreptŭ aceea şi Domnia Mea întărimŭ mila acésta a sfinteĭ Episcopiĭ, ca să se păzéscă nestrămutatŭ, ii saam. receh. gpd.,—1793 Augustŭ 22. (2)

(1) Cod. XXVI, pag. 132.
(2) Cod. XXVI, pag. 124.

Cartea Episcopieĭ Buzĕŭ pentru unŭ scaunŭ de carne din sud Saacŭ

De vreme ce sfânta Episcopie Buzĕŭ are a luà venitulŭ de pe unŭ scaunŭ de carne, ce se deschide la vremea culesuluĭ de viĭ pe moșia sfinteĭ Episcopiĭ, anume Bobociĭ, ce-ĭ ḑice și Runcaniĭ, din sud Saacŭ, cum ne adeverimŭ Domnia Mea din cartea Domnieĭ Sale frateluĭ Michaiŭ Vodă Suțulŭ, ce o vĕḑumŭ cu létulŭ 1792 Septembrie 26; dreptŭ aceea amŭ datŭș i Domnia Mea acéstă carte sfinteĭ Episcopiĭ, cu care să aibă voie omulŭ ce-lŭ va orênduì Sfinția Sa Părintele Episcopŭ a luà venitulŭ acestuĭ scaunŭ, de se face vînḑare de carne pe numita moșie pe séma sfinteĭ Episcopiĭ, iar vinăriceriĭ să nu se amestece întru nimicŭ, ii saam. receh. gpd. — 1793 Maiŭ 5. (1)

Cartea bisericiĭ Adormirea Maiceĭ Domnuluĭ din orașulŭ Buzĕŭ.

Sfinteĭ și dumneḑeesceĭ bisericĭ din orașulŭ Domnieĭ Mele Buzĕŭ, unde este hramulŭ Adormireĭ Prea Sfinteĭ Născĕtóreĭ de Dumneḑeŭ și pururea fecióreĭ Marieĭ, care biserică este făcută de Caloianŭ căpitanŭ și închinată la sfânta mănăstire Dușco la țéra Grecéscă, unde este sfântulŭ Visarionŭ, m'am milostivitŭ și am miluit-o printr'acéstă carte a Domnieĭ Mele, ca drepte bucatele bisericeĭ, stupĭ i rîmătorĭ să aibă a scutì de dijmăritŭ, i vinulŭ de vinăriciŭ și oile de oieritŭ; așișderea să aibă a ține și liude șése, păstorĭ și argațĭ, pentru poslușania și ajutorulŭ bisericeĭ, însă nu ómenĭ de prin satele țĕriĭ, ci ómenĭ străinĭ, pentru carĭ aducêndŭ adeverință dela ispravniciĭ județuluĭ, să li se dee și pecetluiturile Domnieĭ Mele, ca să fie în pace și iertațĭ de tóte dăjdiile și orênduelele ce arŭ eșì pe țéră; pentru că acéstă milă, fiindŭ biserică sĕracă și neavêndŭ de altă parte nicĭ unŭ venitŭ, a avutŭ și de la alțiĭ maĭ nainte frațĭ Domnĭ, precum ne plirofori simŭ Domnia Mea din cartea Domnieĭ Sale frateluĭ Alexandru Vodă Ipsilantŭ, ce vĕḑumŭ cu létulŭ 1775. Dreptŭ aceea dară, și Domnia Mea milostivindu-ne amŭ înnoitŭ și amŭ întăritŭ acéstă milă de maĭ sus arĕtată, ca să se păzéscă nestrămutatŭ, pentru ca să fie sfinteĭ bisericĭ de ajutorŭ și de întărire și părinților călugărĭ de hrană și de chivernisélă. Urméză formalitatea cunoscută. (2)

(1) Cod. XXVI, pag. 125.
(2) Cod. XXVI, pag.

Chrisovulŭ Episcopieĭ Buzĕŭ de milele ce are.

Cu câtŭ nu este maĭ cuviinciosŭ şi de pofală lucru altulŭ la datoria Domnilorŭ şi a oblăduitorilorŭ, cărora dela Dumneḑeŭ li s'aŭ datŭ stăpânire şi putere dela Celŭ de sus de a se cunósce pe sine a câte de marĭ darurĭ s'aŭ învrednicitŭ, cu atâta să ieae datoria arĕtată dragoste în faptă şi milostivire din darurile se li s'aŭ datŭ, şi nu numaĭ pre politicesculŭ şi supusulŭ sĕŭ norodŭ a-lŭ chivernisì şi a-lŭ aduce la stare bună, ci încă maĭ vîrtosŭ pentru sfintele luĭ Dumneḑeŭ locaşurĭ, unde neîncetatŭ se proslăvesce numele mareluĭ Dumneḑeŭ şi de unde toţĭ aşteptă ajutorulŭ, a îngriji, ca şi cele ce din întîmplările vremilorŭ vorŭ fi în stricăciune, să le aducă la starea lorŭ cea bună, de carele şi marele între prooroci împĕratŭ Davidŭ arĕtându-ne nouĕ pildă, cu mare glasŭ strigândŭ şi grăindŭ: Dómne iubit-amŭ buna cuviinţă caseĭ Tale şi loculŭ locaşuluĭ Mărieĭ Tale; şi alte orĭ iarăşĭ ḑicêndŭ: rîvna caseĭ Tale m'aŭ mâncatŭ; precum şi înţeleptulŭ şi pururea între împĕraţĭ pomenitulŭ Solomonŭ, numaĭ în umbra legiĭ rezemându-se, făcù atâta podóbă caseĭ dumneḑeescĭ a Ierusalimuluĭ şi o dăruì cu atâtea darurĭ, ca să se păzéscă într'însa sicriulŭ cu tablele legiĭ Domnuluĭ; cu câtŭ maĭ vîrtosŭ noĭ, carĭ suntemŭ acum, cu mila Duhuluĭ sfântŭ, pravoslavnicĭ şi avemŭ pildele dumneḑeescilorŭ prooroci şi împĕraţĭ şi atâtea învĕţăturĭ, încă se cade să ne silimŭ cu totŭ sufletulŭ a întemeià şi a împodobì sfintele luĭ Dumneḑeŭ locaşurĭ, întru carĭ nu se junghe vite necuvîntătóre, precum óre când acolo, ci însuşĭ mielulŭ luĭ Dumneḑeŭ se jertfesce pentru viaţa nóstră a tuturorŭ. Decĭ dar, înălţându-ne şi pre noĭ Domnulŭ Dumneḑeŭ cu domnia acesteĭ pravoslavnice ţĕrĭ, bine amŭ voitŭ Domnia Mea, din însuşĭ rîvna inimeĭ nóstre, ca nu numaĭ facerea de bine şi ajutorŭ să revĕrsămŭ, din darulŭ ce ni s'aŭ datŭ, către sfintele mănăstirĭ, carĭ sunt cea maĭ de cinste parte a orăşenilorŭ şi podóba cea mare a acesteĭ ţĕrĭ, în semnulŭ celŭ prea arĕtatŭ alŭ pravoslăvieĭ întru acestŭ principatŭ creştinescŭ, ci şi acelŭ bine să-lŭ împărţimŭ după trebuinţa fieş-căreia mănăstire şi după mĕsura stăriĭ cea mare şi mică. Intre carĭ mănăstirĭ marĭ şi maĭ d'întâĭ ale ţĕriĭ Domnieĭ Mele, fiindŭ şi sfânta Episcopie a Buzĕuluĭ, unde se cinstesce şi se prăznuesce hramulŭ Prea Sfinteĭ stăpâneĭ nóstre de Dumneḑeŭ Născĕtóre şi pururea Fecióreĭ Maria, care este ca o maică celor-lalte bisericĭ ale Eparchieĭ Episcopieĭ Buzĕuluĭ, şi fiind-că aŭ avutŭ şi maĭ nainte prin chrisóve, câtŭ şi dela Domnia Sa fratele Michaiŭ Vodă Suţulŭ dintru amêndouĕ domniile, prin chrisóvele Domnieĭ Sale, ce le vĕḑumŭ, unulŭ cu létulŭ 1784 Septembre 25 şi altulŭ cu létulŭ 1792 Ghenarie 20, acestea milĭ, adecă: têrgulŭ ce se face la Buzĕŭ, pe anŭ

odată la 24 ḑile ale luneĭ luĭ Iunie, în ḑiua nascereĭ sfântuluĭ Iónŭ Botezătorulŭ, ce ĭĭ ḑicŭ têrgulŭ Drăgăiceĭ, care têrgŭ ţine treĭ ḑile; la acestŭ têrgŭ să nu se amestece nicĭ vameşiĭ, nicĭ ispravniciĭ întru nimicŭ, nicĭ alţĭ ómenĭ domnescĭ, ci să aibă a luà vama cea obicĭnuită sfânta Episcopie, şi alte obiceiurĭ ce vorŭ fi la têrgulŭ acesta, după cum s'aŭ luatŭ până acum; şi întru acestea ḑile să nu fie volnicŭ nime a vinde vinulŭ, nicĭ rachiulŭ fără de scirea omuluĭ ce-lŭ va avé sfânta Episcopie orênduitŭ; aşişderea să aibă sfânta Episcopie a scutì una mie cincĭ sute oĭ de oieritŭ la vremea oierituluĭ; încă să aibă liude cincĭ-ḑecĭ şi cincĭ scutelnicĭ, cu pecetluiturile domnescĭ, carĭ să fie pentru posluşanie la lucrulŭ acesteĭ sfinte case; aşişderea să aibă a ţiné şi liude 60 străinĭ, însă: liude 30 la judeţulŭ Buzĕŭ şi 30 liude la judeţulŭ Rîmniculuĭ, cu ruptóre dela visterie, să dea pe anŭ de liude po talerĭ 8, însă jumĕtate din banĭ să dea la sfântulŭ Gheorghe şi jumĕtate la sfântulŭ Dimitrie, iar maĭ multŭ să nu fie supĕraţĭ de alte orênduelĭ şi podveḑĭ ce vorŭ eşì dela visteria Domnieĭ Mele pe anŭ în ţéră; aşişderea să aibă sfânta Episcopie milă dela Domnia Mea vinăriciulŭ din délulŭ Bonţeştilorŭ, i Blidariĭ, i Curăturile, ce sunt totŭ într'unŭ délŭ din sud Slam-Rîmnicŭ, câte doĭ banĭ de vadră şi părpărulŭ după obiceiŭ, cum şi cincĭ sute bolovanĭ sare dela ocna Telega, la vremea când iaŭ şi alte mănăstirĭ, avêndŭ acéstă milă iarăşĭ prin chrisóve domnescĭ, precum ne pliroforisimŭ Domnia Mea din chrisovulŭ frateluĭ Michaiŭ Vodă Suţulŭ, ce-lŭ vĕḑumŭ cu létulŭ 1784 Septembre 29. Decĭ întărimŭ şi Domnia Mea, cu domnesculŭ nostru acestŭ chrisovŭ, atâtŭ pentru fierbintea dragoste către Maica Dumneḑeuluĭ nostru, câtŭ şi pentru evlavia ce păzimŭ, asupra iubitoruluĭ de Dumneḑeŭ Episcopŭ alŭ acesteĭ sfinte Episcopiĭ, tóte aceste maĭ sus arĕtate să le aibă deplinŭ întocmaĭ, fără de nicĭ o scădere. Intărimŭ Domnia Mea chrisovulŭ acesta cu însăşĭ credinţa Domnieĭ Mele, Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ, şi cu credinţa prea iubiţilorŭ Domnieĭ Mele fiĭ, Constantinŭ Voevodŭ, Dumitraşco Voevodŭ, Nicolae Voevodŭ, şi cu totŭ sfatulŭ cinstiţilorŭ şi credincioşilorŭ boerilorŭ celorŭ marĭ aĭ divanuluĭ Domnieĭ Mele: Nicolae Brâncovénu Vel Vist., Dumitraşco Racoviţă Vel Banŭ, Ienache Văcărescu Vel Spătarŭ, Ienache Moruzi Vel Vornicŭ de Ţéra-de-sus, Manolache Brâncovénu Vel Vornicŭ de Ţéra-de-jos, Manolache Creţulescu Vel Vornicŭ, Nicolae Filipescu Vel Vornicŭ, Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus, Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-jos, Nicolae Hangerlăŭ Vel Hatmanŭ, Dimitrie Manu Vel Post., Isacŭ Raletŭ Vel Clucerŭ, Dimitrie Schina Vel Comisŭ, Nicolae Racoviţă Vel Paharnicŭ, Iordachi Palada Vel Stolnicŭ, şi Ispravnicŭ Scarlatŭ Ghica

Vel Logofĕtŭ, scriindu-se chrisovulŭ acesta aicĭ in oraşulŭ Bucurescilorŭ la létulŭ 1793 Augustŭ 19, de Gheorghe Logofĕtŭ za taină. (1)

Pitacŭ din 7 Iunie.

Fiind-că în ponturile vămilorŭ se cuprinde în capul 14-lea pentru tèrgulŭ Drăgăiceĭ dela Buzĕŭ, ca Episcopia de acolo să-şĭ iea vamă dela marfa hotărîtă prin chrisovulŭ domnescŭ, afară de vama de pe marfa din părţĭ străine, care aceea o va luà vameşulŭ orênduitŭ dela carvasaraoa domnéscă, ţinêndŭ în sémă cărţuliele vameşuluĭ de schele, carele are a-şĭ luà numaĭ trecĕtórea hotărîtă prin ponturile ce s'aŭ datŭ la mânele luĭ; Domnitorulŭ rênduesce din partea carvasaraleĭ la tèrgulŭ Drăgaica pe vameşulŭ Pantazi, ca să urmeze precum maĭ sus. (2)

Chrisovulŭ mănăstireĭ Argeşŭ de milele ce are.

De vreme ce prooroculŭ şi pururea între împĕraţĭ pomenitulŭ prea înţeleptulŭ Solomonŭ, numaĭ în umbra legiĭ rezemându-se făcŭ atâta podóbă caseĭ dumneḑeescĭ a Ierusalimuluĭ şi o dărui cu atâtea darurĭ, ca să se păzéscă într'însa sicriulŭ cu tablele legiĭ Domnuluĭ, cu cât maĭ vîrtosŭ noĭ, carĭ suntemŭ acum cu mila duhuluĭ sfântŭ pravoslavnicĭ Domnĭ, se cade să ne silimŭ din totŭ sufletulŭ ca să întemeiemŭ şi să ajutămŭ sfintele lăcaşurĭ dumneḑeescĭ, întru carĭ nu se junghe vită necuvîntătóre (precum óre când acolo), ci însuşĭ mieluşelulŭ luĭ Dumneḑeŭ se jertfesce pentru viaţa nóstră a tuturorŭ. Pentru acésta dară, înnălţându-ne şi pe noĭ Domnulŭ Dumneḑeŭ cu domnia acesteĭ pravoslavnice Ţĕrĭ-Românescĭ, amŭ binevoitŭ, ca din bogatele milĭ ale Prea Puterniculuĭ Dumneḑeŭ ce ne-aŭ dăruitŭ, să revĕrsămŭ şi noĭ facerĭ de bine spre cinstea şi întărirea sfintelorŭ mănăstirĭ, carĭ sunt partea cea cinstită a politieĭ şi a ţĕriĭ şi podóba cea maĭ mare şi semnulŭ celŭ prea aretătŭ alŭ pravoslavieĭ; între carĭ fiindŭ şi sfânta mănăstire Argeşŭ, unde se cinstesce şi se prăznuesce hramulŭ Prea Sfinteĭ Născĕtóreĭ de Dumneḑeŭ, şi avêndŭ milele ce se cuprindŭ maĭ jos, atâtŭ dela alţĭ rĕposaţĭ Domnĭ de maĭ nainte, i dela Domnia Sa fratele Alexandru Ipsilantŭ Voevodŭ, i dela Domnia Sa rĕposatulŭ Nicolae Caragea Voevodŭ, câtŭ şi dela Domnia Sa fratele Michaiŭ Vodă Suţulŭ din domnia întâĭ şi din domnia din urmă, precum şi din chrisovulŭ Domnieĭ Sale, ce-lŭ vĕḑumŭ cu létulŭ 1792, ne-amŭ adeveritŭ; asemenea şi Domnia Mea,

(1) Cod. XXVI, pag. 120.
(2) Cod. XXIX, fila 72.

cu învoeşată inimă, i-amŭ întăritŭ mila, ca, după cum aŭ avut-o şi s'aŭ păzitŭ, aşà să se păzéscă nestrămutatŭ, adecă să ieae în toţĭ aniĭ din vinăriciulŭ domnescŭ câte doĭ banĭ de vadră şi părpărulŭ, însă din délulŭ Ştefănescilorŭ ot sud Muscelŭ câtŭ ţine cu Isvoraniĭ, i Valea Popiĭ, care prin cercetarea ce s'aŭ făcutŭ la faţa loculuĭ din porunca Domnieĭ Sale frateluĭ Michaiŭ Vodă Suţulŭ din domnia d'întâĭ, s'aŭ doveditŭ că se încep eacestŭ poporŭ din capulŭ déluluĭ de sus despre Valea-mare şi merge până în poporulŭ Cotmeniĭ în délulŭ Ciocănescilorŭ, şi despre Vălenĭ se hotărĕsce Valea Beni cu poporulŭ mănăstireĭ Raduluĭ Vodă, în care poporŭ alŭ mănăstireĭ Argeşŭ se cuprinde aceste văĭ i piscurĭ, adică valea Isvoraniĭ, valea Popiĭ, cósta câmpuluĭ Leşcióra, valea Ştefănesciĭ cu partea din Ciocănescĭ, i valea Beniĭ, de unde aŭ luatŭ mănăstirea tot-deauna; aşişderea şi din délulŭ Alimănescilorŭ, i Măinescilorŭ şi Cranga sud Argeşŭ, în carĭ acestea popóre, după cercetarea ce iarăşĭ în domnia frateluĭ Michaiŭ Suţulŭ s'aŭ făcutŭ, s'aŭ doveditŭ că se cuprinde acestea nume, precum le este cursulŭ de rêndŭ, adică Cranga, Căzănesciĭ, Ciutesciĭ, Valea luminiĭ, Alimănesciĭ-de-jos, Alimănesciĭ-de-sus, Piatra Scheiĭ, Burlusa, Chilomesciĭ, Valea Giurgiĭ, Ţinculesciĭ, Mătcănesciĭ, i délulŭ Strechiĭ lângă Ţinculesciĭ, de unde tot-deauna aŭ luatŭ şi iea mănăstirea vinăriciulŭ; aşişderea şi din délulŭ Soaşuluĭ sud Vâlcea, pre din două cu mănăstirea Bistriţa, pentru care să aibă volnicie omulŭ ce-lŭ va orêndui cuviosulŭ egumenŭ a umblà împreună cu vinăriceriĭ domnescĭ să scrie vinăriciulŭ dintr'acestea délurĭ cu viile i piscurile ce sunt numite maĭ sus, şi să se facă două catastişe asemenea unulŭ ca şi altulŭ, iar la strîngerea banilorŭ, adecă câte doĭ banĭ de vadră partea mănăstireĭ i părpărulŭ după obiceiŭ, vinăriceriĭ domnescĭ nicĭ de cum să nu se amestece a pune mâna în banĭ, ca să-şĭ strîngă pe deplinŭ orênduitulŭ mănăstireĭ, fără numaĭ ceĭ-lalţĭ doĭ banĭ de vadră şi ploconulŭ de nume să aibă a luà vinăriceriĭ domnescĭ. Aşişderea să aibă a ţiné şi liude ḑece, ómenĭ străinĭ şi fără pricină, pe carĭ găsindu-ĭ să-ĭ ducă la dumnélorŭ ispravniciĭ judeţuluĭ ca să-ĭ cerceteze, şi fiindŭ străinĭ cu adevĕratŭ şi fără de pricină, să le dea adeverinţă pe numele şi chipulŭ lorŭ, după care să li se dea şi pecetluiturile Domnieĭ Mele, spre a-ĭ avé în pace şi nesupĕraţĭ, ca să pótă fi de posluşania sfinteĭ mănăstirĭ. Şi amŭ adeveritŭ chrisovulŭ acesta cu însăşĭ credinţa Domnieĭ Mele, Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ, şi cu credinţa prea iubiţilorŭ Domnieĭ Mele fiĭ Constantinŭ Voevodŭ, Dumitraşco Voevodŭ, Nicolae Voevodŭ, şi cu totŭ sfatulŭ dumné-lorŭ cinstiţilorŭ şi credincioşĭ boerilorŭ veliţĭ aĭ divanuluĭ Domnieĭ Mele, Nicolae Brâncovénu Vel Vist., Dumitraşco Racoviţă Vel Banŭ, Ienache Văcărescu Vel Spătarŭ, Ienache Moruzi Vel Vornicŭ de Ţéra-de-sus, Manolache Brâncovénu Vel Vornicŭ de Ţéra-de-jos, Manolache Creţu-

lescu Vel Vornicŭ, Nicolae Filipescu Vel Vornicŭ, Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus, Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-jos, Nicolae Hangerlăŭ Vel Hatmanŭ, Dumitrache Manu Vel Postelnicŭ, Isaacŭ Raletŭ Vel Clucerŭ, Dumitrache Schina Vel Comisŭ, Nicolae Racoviţă Vel Paharnicŭ, Iordache Palada Vel Stolnicŭ, Iorgache Vel Slugerŭ, Dumitrache Constandache Vel Pitarŭ, şi Ispravnicŭ Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus. Şi s'aŭ scrisŭ chrisovulŭ acesta la întâiulŭ anŭ alŭ domnieĭ mele, aicĭ în oraşulŭ Bucurescĭ, la létulŭ 1793 Iulie 3, de Răducanŭ Poienarŭ biv 3-lea Logofĕtŭ. (1)

Cartea mănăstireĭ Băbeniĭ din sud Slam-Rîmnicŭ.

Sfinteĭ şi dumneḑeesceĭ mănăstirĭ Băbeniĭ din sud Slam-Rîmnicŭ, unde se cinstesce şi se prăznuesce hramulŭ Inălţăreĭ Domnuluĭ şi Mântuitoruluĭ nostru Isusŭ Christosŭ, ca să fie sfinteĭ mănăstirĭ dela Domnia Mea, să aibă a scuti drepte bucatele mănăstireĭ, stupĭ i rîmătorĭ de dijmăritŭ, i vinulŭ de vinăriciŭ, şi oĭ douĕ sute de oieritŭ. Aşişderea să aibă a scuti şi liude şése, ómenĭ străinĭ, fără de nume în visterie, pentru carĭ aducêndŭ adeverinţă dela ispravniciĭ judeţuluĭ, li se vorŭ dà şi pecetluiturĭ pe numele şi chipulŭ lorŭ, ca să fie iertaţĭ de tóte dăjdiile şi orênduelile verĭ-câte arŭ eşi dela visteria Domnieĭ Mele peste anŭ în ţéră, de nicĭ unele valŭ şi supĕrare să nu aibă. Aşişderea să fie apĕrate de către vameşiĭ ot Rîmnicŭ tóte bucatele mănăstiriĭ, ce le va vinde la câmpŭ saŭ la mănăstire, nimenea supĕrare pentru vamă să nu facă; fără numaĭ când le va aduce la câmpŭ să le vînḑă, atuncĭ să ieae vamă după obiceiŭ; pentru că acéstă sfântă mănăstire a avutŭ aceste milĭ şi dela alţĭ fraţĭ Domnĭ de maĭ nainte, precum ne pliroforisimŭ Domnia Mea din cartea Domnieĭ Sale Alexandru Vodă Ipsilantŭ, ce vĕḑumŭ cu létulŭ 1775 Octombre 9, i din cartea Domnieĭ Sale frateluĭ Michaiŭ Vodă Suţulŭ, cu létulŭ 1892 Aprilie 12. Dreptŭ aceea şi Domnia Mea bine amŭ voitŭ de amŭ înoitŭ şi amŭ întăritŭ milele de maĭ sus arĕtate, ca să fie de ajutorŭ, ii saam. receh. gpd. — 1793 Augustŭ 2. (2)

Chrisovulŭ schituluĭ Mărculescĭ din sud Muscelŭ, de milele ce are.

Lucrurile cele folositóre de sufletŭ, carĭ prin iubirea de Dumneḑeŭ se facŭ şi să sĕvêrşescŭ de către blagoscetiviĭ Domnĭ către dumneḑeescile locaşurĭ, nu numaĭ laudă vremelnică le pricinuesce, ci şi după petrecania

(1) Cod. XXVI, pag. 116.
(2) Cod. XXVI, pag. 116.

lorŭ le rĕmânŭ nume nemuritorŭ și pomenire veșnică; dreptŭ aceea dară, și noĭ, întru Christosŭ Dumnedeŭ blagoscetivŭ și de Dumnedeŭ iubitorŭ Domnŭ, Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ, fiindŭ de apururea cu inimă sîrguitóre spre întărirea uneĭ milosteniĭ ca acestea, socotit-amŭ Domnia Mea și pentru sfântulŭ schitŭ Mărculescĭ ot sud Muscelŭ, unde se cinstesce și se prăznuesce hramulŭ Inălțarea Domnuluĭ nostru Isusŭ Christosŭ și sfântuluĭ mareluĭ Mucenicŭ Dimitrie, care schitŭ aŭ avutŭ milă, atâtŭ dela alțĭ frațĭ Domnĭ de maĭ nainte, câtŭ și dela Domnia Sa fratele Michaiŭ Vodă Suțulŭ, prin chrisóvele Domniilorŭ Sale, ce le vĕdumŭ, unulŭ cu lét. 1784 Februarie 14, din domnia d'întâĭ, și altulŭ cu létulŭ 1792 Iulie 22, dintru a doua domnie; și învrednicindu-ne Domnulŭ Dumnedeŭ și pe noĭ cu domnia pravoslavniceĭ țĕrĭ, bine amŭ voitŭ de amŭ înnoitŭ și amŭ întăritŭ milele, ce se cuprindŭ maĭ jos, adecă să aibă acestŭ sfântŭ schitŭ, ce s'aŭ disŭ maĭ sus, a ține liude 20, ómenĭ străinĭ, fără de pricină și fără de nume în visterie, carĭ să fie în pace și ertațĭ de tóte dăjdiile și orênduelele, ce vorŭ eși dela visteria Domnieĭ Mele peste anŭ în țéră, de nicĭ unele valŭ saŭ supĕrare să n'aibă, ca să pótă fi pentru poslușanie sfântuluĭ schitŭ; cum și dreptele bucatele schituluĭ să fie nedajnice, stupĭ i râmătorĭ de dijmăritŭ, și vinŭ de vinăriciŭ; așișderea să aibă a luà pe totŭ anulŭ dela ocna Telega cincĭ-decĭ bolovanĭ sare, i din vama Dragoslavelorŭ pe anŭ câte talerĭ 100. Asemenea să ție și unŭ dascălŭ cântărețŭ, scutitŭ, cu deosebita cartea Domnieĭ Mele de apĕrare, ca să fie pentru trebuința sfântuluĭ schitŭ. Decĭ, pentru ca să se păzéscă milele acestea nestrămutatŭ și în tótă vremea Domnieĭ Mele, amŭ întăritŭ chrisovulŭ acesta cu însășĭ credința Domnieĭ Mele, Iŵ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ, și cu credința prea iubițilorŭ Domnieĭ Mele fiĭ, Constantinŭ Voevodŭ, Nicolae Voevodŭ, Dumitrașco Voevodŭ, martorĭ puindŭ și pre toțĭ dumné-lorŭ cinstițĭ și credincioșĭ boeriĭ velițĭ aĭ divanuluĭ Domnieĭ Mele: Pan Nicolae Brâncovénu Vel Vist., Dumitrașco Racoviță Vel Banŭ, Ienache Văcărescu Vel Spătarŭ, Ienache Moruzi Vel Vornicŭ de Țéra-de-sus, Manolache Brâncovénu Vel Vornicŭ de Țéra-de-jos, Manolache Crețulescu Vel Vornicŭ, Nicolae Filipescu Vel Vornicŭ, Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Țéra-de-sus, Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ de Țéra-de-jos, Nicolae Hangerlăŭ Vel Hatmanŭ, Alexandru Manu Vel Postelnicŭ, Isaacŭ Raletŭ Vel Clucerŭ, Schina Vel Comisŭ, Nicolae Racoviță Vel Paharnicŭ, Iordache Palada Vel Stolnicŭ, și Ispravnicŭ Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ; scriindu-se chrisovulŭ acesta întru întâiulŭ anŭ dintru întâia domnie a Domnieĭ Mele, în orașulŭ Bucurescĭ, la létulŭ 1793 Aprilie 22, de Gheorghe Logofĕtŭ za taină. (1)

(1) Cod. XXVI, pag. 25—26.

Chrisovulŭ schituluĭ Ostrovulŭ din jud. Argeşŭ.

Fiind-că schitulŭ Ostrovŭ din sud Argeşŭ, unde locuescŭ călugăriţe, din vechime aŭ avutŭ milă de vinăriciŭ în délulŭ Malu ot sud Vâlcea douĕ sute vedre, care li se plătea de către vinăriceriĭ domnescĭ vadra po banĭ 40, carĭ facŭ talerĭ 66 şi banĭ 80, în carĭ délŭ avea din vechime sfânta Episcopie a Rîmniculuĭ doĭ banĭ de vadră milă, iară treĭ banĭ eraŭ domnescĭ, din carĭ da vinăriceriĭ numituluĭ schitŭ, pe totŭ anulŭ, aceĭ câte talerĭ 66 banĭ 80. Dară fiind-că dela létulŭ 1792, s'aŭ hărăzitŭ sfinteĭ Episcopiĭ şi partea vinăriciuluĭ ce lua domnia dintr'acestŭ délŭ, cum şi din alte délurĭ, care s'aŭ înnoitŭ şi de către Domnia Mea, spre a nu avé adică vinăriceriĭ domnescĭ nimicŭ a lua dintr'acestŭ délŭ; acum aŭ făcutŭ arĕtare Domnieĭ Mele stariţa cu tóte călugăriţele dela numitulŭ schitŭ, cum că orênduiţiĭ sfinteĭ Episcopiĭ, la care s'aŭ hărăzitŭ şi partea Domnieĭ, nu urméză orênduelеĭ ce urmà şi vinăriceriĭ domnescĭ, a da adecă schituluĭ acéstă puţină milă de talerĭ 66 banĭ 80 pe anŭ, care milă, ca o veche ce este prin cărţĭ dela fraţiĭ Domnĭ de maĭ nainte, înnoite şi de către Domnia Mea, maĭ vîrtosŭ la unŭ locŭ ca acesta vrednicŭ de ajutorŭ, fiindŭ cu cale a o pierde şi a o păgubi, în vreme ce sfinteĭ Episcopiĭ i s'aŭ hărăzitŭ şi s'aŭ adausŭ numaĭ partea ce luà domnia, iară nu şi mila schituluĭ, amŭ datŭ Domnia Mea acéstă carte schituluĭ Ostrovŭ, ca pe totŭ anulŭ să ieae stariţa şi cu călugăriţele dela numitulŭ schitŭ mila acésta dela orênduiţiĭ sfinteĭ Episcopiĭ cum strîngŭ vinăriciulŭ dintr'acestŭ délŭ, după cuprinderea vechilorŭ sineturĭ, pentru care scriemŭ şi poruncimŭ şi Sfinţieĭ Tale iubitorule de Dumneḑeŭ Episcópe alŭ Rîmniculuĭ, ca pe totŭ anulŭ să dea acéstă milă schituluĭ, spre a nu se păgubì călugăriţele de aicĭ, pentru ajutorŭ ce din vechime aŭ avutŭ, ii saam. receh. gpd. — 1795 Augustŭ 30. (1)

Ajutorŭ bisericeĭ Daia din Vlaşca.

In 30 Aprilie 1794, Vodă da ajutorŭ bisericeĭ dela Daia din Vlaşca talerĭ 150 şi totŭ tacâmulŭ cărţilorŭ bisericescĭ. Elŭ ordonă spătaruluĭ să trimiţă la ispravnicŭ baniĭ, ca să-ĭ dea în mânele locuitorilorŭ, luândŭ adeverinţă dela eĭ. (2)

Chrisovulŭ bisericeĭ sfântuluĭ Dumitru din Craiova.

Lucrurile celea de sufletŭ folositóre, carĭ prin iubirea de Dumneḑeŭ se facŭ şi se săvêrşescŭ de către blagocistiviĭ Domnĭ către sfintele şi dumneḑeescile locaşurĭ, nu numaĭ laudă vrednică le pricinuesce, ci şi după pe-

(1) Cod. XXVI, pag. 264.
(2) Cod. XXIV, fila 237, verso.

trecania lorŭ rĕmâne numele nemuritorŭ şi pomenire veşnică. Dreptŭ aceea şi noĭ, întru Christosŭ Dumneḑeŭ blagocestivulŭ şi de Christosŭ iubitorulŭ Domnŭ, Iῶ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ, fiindŭ de a pururea cu inimă sirguitóre spre întărirea unorŭ milosteniĭ ca acestea, şi fiind-că sfânta biserică domnéscă din oraşulŭ Craioveĭ, la care se cinstesce şi se prăznuesce hramulŭ sfântuluĭ mareluĭ mucenicŭ Dimitrie izvoritoriulŭ de mirŭ, ce este zidită din temelia eĭ de Domnia Sa rĕposatulŭ Mateiŭ Vodă Basarabŭ, din necăutare ajungêndŭ la próstă stare şi dărăpănare, fără de preoţĭ şi lipsită de orĭ-ce trebuinţă, s'aŭ îndemnatŭ cuviosulŭ Archimandritŭ Chirŭ Partenie, economulŭ sfinteĭ Episcopieĭ Rîmniculuĭ din Craiova, din rîvna dumneḑeiască, cu a sa strădanie şi cheltuială, de a învelit-o, de a împodobit-o, făcêndu-ĭ tóte celea lipsite, şi prin jalbă a arĕtatŭ Domnieĭ Mele silinţa şi meremetulŭ ce aŭ făcutŭ, cum şi trebuinţa ce are de ajutorŭ, rugându-ne ca să întărimŭ milele ce a avutŭ dela fraţiĭ domnĭ de maĭ nainte: a căruĭ jalbă, rênduind'o la dumné-luĭ caimacanulŭ Craioveĭ şi făcêndŭ cercetare, dela 20 ale trecuteĭ lunĭ Februarie, prin cartea d-luĭ ne însciinţéză, că făcêndŭ cercetare jalbiĭ Archimandrituluĭ, s'aŭ doveditŭ adevĕrată şi că este mare trebuinţă de ajutorŭ la acéstă sfântă biserică; deci ca o zidire veche domnéscă, ce este în mijloculŭ politieĭ, amŭ bine-voitŭ şi Domnia Mea de amŭ înnoitŭ şi amŭ întăritŭ milele ce aŭ avutŭ şi maĭ nainte dela fraţiĭ noştri domnĭ, precum ne adeverimŭ din chrisovulŭ Domnieĭ Sale, Alexandru Vodă Ipsilantŭ, ce-lŭ vĕḑumŭ cu lét. 1778 Martie 14, carĭ sunt acestea adecă: să aibă acéstă sfântă biserică, ce s'a numitŭ maĭ sus, patru preoţĭ şi unŭ diaconŭ scutiţĭ şi apĕraţĭ de totŭ birulŭ preoţescŭ, de podvade, de alte angariĭ, nicĭ cum să nu se supere; să aibă scutitŭ de dijmăritŭ stupĭ i rîmătorĭ două sute, i de vinăriciŭ vinŭ vedre patru sute, şi de oieritŭ oĭ două sute; cum şi liude patru să aibă a ţiné, ómenĭ străinĭ, fără de pricină şi fără de nume în visterie, pe carĭ găsindu-ĭ să-ĭ ducă la dumné-lorŭ ispravniciĭ judeţuluĭ ca să-ĭ cerceteze, şi fiindŭ străinĭ cu adevĕratŭ, să le dee adeverinţă pe numele şi chipulŭ lorŭ, după care să li se dee şi pecetluiturile Domnieĭ Mele, spre a fi în pace şi ertaţĭ de tóte dăjdiile şi angariile, ce vorŭ eşi peste anŭ în ţéră dela visterie şi dela cămara Domnieĭ Mele, de nicĭ unele să n'aibă bântuială, ca să fie de posluşania sfinteĭ bisericĭ; asemenea şi unŭ dascălŭ slovenescŭ, ce este la acéstă biserică, să fie scutitŭ şi apĕratŭ de tóte dăjdiile, ca să pótă fi statornicŭ pentru învĕţătura copiilorŭ ce vorŭ năzui să înveţe carte; şi iară să aibă a ţiné şi unŭ scaunŭ de carne ce este în Craiova, apĕratŭ de ierbăritŭ, de vamă, de vătaşĭ de măcelarĭ, de tóte alte angariĭ. Pentru care poruncimŭ la toţĭ câţĭ se cuvine, nimenea întru nimicŭ supĕrare, de tóte câte scrie maĭ sus, să nu faceţĭ, ca să fie sfinteĭ mănăstirĭ de ajutoriŭ şi chivernisélă, iar Domnieĭ

Mele şi părinţilorŭ Domnieĭ Mele veşnică pomenire. Şi amŭ adeveritŭ chrisovulŭ acesta cu însuşĭ credinţa Domnieĭ Mele, Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ, şi cu credinţa prea iubiţilorŭ Domnieĭ Mele fiĭ, Constantinŭ Voevodŭ, Dumitraşco Voevodŭ, Nicolae Voevodŭ, Gheorghe Voevodŭ, martorĭ fiindŭ şi dumné-lorŭ cinstiţĭ şi credincioşĭ boerĭ veliţĭ aĭ divanuluĭ Domnieĭ Mele: Pan Nicolae Brâncovénu Vel Banŭ, Ienache Văcărescu Vel Vist., Manolache Brâncovénu Vel Vornicŭ de Ţéra-de-sus, Constantinŭ Caragea Vel Hatmanŭ, Dumitrache Manu Vel Spătarŭ, Nicolae Filipescu Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus, Costache Ghica Vel Vornicŭ de Ţéra-de-jos, Radu Slătinénu Vel Vornicŭ, Manolache Grădiştenu Vel Vornicŭ, Constantinŭ Ştirbeiŭ Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-josŭ, Lucache Vel Postelnicŭ, Dumitrache Hangerlăŭ Vel Comisŭ, Dumitraşco Racoviţă Vel Clucerŭ, Vel Paharnicŭ, Grigorie Bălénu Vel Stolnicŭ, Iordache Vel Slugerŭ, Grigorie Vel Pit., şi Ispravnicŭ Nicolae Flipescu Vel Logofĕtŭ. Şi s'a scrisŭ chrisovulŭ acesta la alŭ treilea anŭ alŭ domnieĭ mele aicĭ în oraşulŭ Bucurescĭ la lét. 1795 Martie 11, de Răducanu Poenaru biv 3-lea Logofĕtŭ condicarŭ alŭ Divanuluĭ. (1)

Cartea bisericeĭ ot mahalaua Sêrbilorŭ dela Craiova, hramulŭ Sfinteĭ Adormirĭ, şi preoţilorŭ dela acéstă biserică, ca să aibă a ţiné unŭ scaunŭ de carne lângă biserică, scutitŭ de tóte: de ierbăritŭ, de vamă, de vătafŭ de măcelarĭ, şi de obiceiulŭ polcovniculuĭ şi de tóte alte angariĭ..., după cum a fostŭ scutită acéstă biserică şi de alţĭ Domnĭ anteriorĭ. (2)

Chrisovulŭ sfinteĭ mănăstirĭ Tismana ot sud Gorju.

Sfinteĭ şi dumneḑeesceĭ mănăstirĭ ce se numesce Tismana ot sud Gorju, unde se cinstesce şi se prăsnuesce hramulŭ Adormiriĭ Prea Sfinteĭ Stăpâneĭ nóstre de Dumneḑeŭ Născĕtóre şi pururea Fecióreĭ Marieĭ şi pomenirea sfîntuluĭ Nicodimŭ celŭ sfinţitŭ, unde locuescŭ multă adunare de călugărĭ, care acéstă sfântă mănăstire, fiindŭ maĭ întâĭ din tóte cele-alte mănăstirĭ zidită şi maĭ veche în ţéra Domnieĭ Mele şi aflându-se la locŭ de munte, strîmtorosŭ, cu anevoe de orĭ-ce hrană şi agonisită, dintru începutŭ aŭ avutŭ dela toţĭ Domniĭ milĭ hărăzite, prin chrisóve întărite unulŭ după altulŭ, atâtŭ milă de vinăriciŭ, de oieritŭ, de sare, câtŭ şi de ómenĭ cinstiţĭ pentru paza sfinteĭ mănăstirĭ, aflându-se în pustietate, la locŭ primejdiosŭ şi apururea cu frică de tâlharĭ şi făcĕtorĭ de rĕŭ. Dreptŭ aceea, şi Domnia Mea, după cugetŭ şi fierbinte rîvnă ce avemŭ către sfintele luĭ

(1) Cod. XXVI, pag. 252.
(2) Cod. XXIII, fila 98.

Dumneḑeŭ lăcașurĭ a le ajutà cu cele ce ne sunt prin putință, ne amŭ milostivitŭ și dămŭ, să fie sfinteĭ mănăstirĭ milă din vinăriciulŭ domnescŭ ot sud Gorjiu, din délu Tismaneĭ, Pocruia, Popesci, Grindulŭ, Maslоșiĭ, Sporeștiĭ, Viile Pârâenilorŭ, Arsurile, Viile Hobicenilorŭ, Darmoicsia; iar din sud Mehedințiĭ, din délulŭ Rogoviĭ, Bistrița, Erghovița, délulŭ Cornețuluĭ, Jidovștița cu tóte hotarele eĭ, câtŭ ține moșia mănăstiriĭ, ca din tóte acestea maĭ sus numite délurĭ să ieae sfânta mănăstire câte doĭ banĭ de vadră și părpărulŭ, de totŭ vasulŭ câte banĭ 12 după obiceiŭ, atâtŭ din viile cele vechĭ, câtŭ și din viile ce se vorŭ face de acum înainte într'aceste délurĭ, căcĭ așà cuprinde și în chrisóvele vechĭ. Așișderea să aibă a luà sfânta mănăstire dela Vel Ocna, pe totŭ anulŭ, bolovanĭ sare una sută cincĭ-ḑecĭ; și iar să aibă sfânta mânăstire a ține liude două ḑecĭ, străinĭ scutițĭ de tóte birurile și alte angariĭ, verĭ-câte ar eșì dela visteria Domnieĭ Mele peste anŭ în țară, să fie apĕrațĭ și ocrotițĭ, pentru ca să se pótă păzi sfânta mănăstire de tâlharĭ și ómenĭ rĕĭ; așișderea să aibă a scuti sfânta mănăstire oĭ una mie de oieritŭ, după cum aŭ și alte mănăstirĭ acéstă milă. Rugămŭ și pe ceĭ ce în urma nóstră se vorŭ rĕndui de Christosŭ Dumneḑeŭ a fi Domnĭ și oblăduitorĭ acesteĭ țĕrĭ, să întăréscă maĭ sus numitele milĭ acesteĭ sfinte mănăstirĭ, ca și ale Domniilorŭ Sale să fie de alțĭ în urmă în sémă ținute. Și pentru ca să se păzéscă milele acestea nestrămutatŭ, amŭ întăritŭ chrisovulŭ acesta cu însășĭ credința Domnieĭ Mele, Iω Alexandru Costandinŭ Moruzi Vvd., și cu a prea iubițilorŭ Domnieĭ Mele fiĭ, Costandinŭ Voivodŭ, Dumitrașco Voivodŭ, Nicolae Voevodŭ, martorĭ puindŭ și pe dumné-lorŭ boeriĭ ceĭ marĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ Mele: Nicolae Brâncovénu Vel Vist., Dumitrașco Racoviță Vel Banŭ, Ienache Văcărescu Vel Spăt., Ienache Moruzi Vel Vorn. de Țéra-de-sus, Manolache Brâncovénu Vel Vorn. de Țéra-de-jos, Manolache Crețulescu Vel Vorn., Nicolae Filipescu Vel Vorn., Costachi Ghica Vel Log. de Țéra-de-sus, Scarlatŭ Ghica Vel Vorn. de Țéra-de-jos, Nicolae Hangerlăŭ Vel Hatm., Dimitrie Manu Vel Post., Dimitrie Schina Vel Comisŭ, Isacŭ Raletŭ Vel Clucerŭ, Nicolae Racoviță Vel Paharn., Iordache Palada Vel Stol., Iordache Vel Sluger, Dumitrache Costandache Vel Pit., și Ispravnicŭ Costache Ghica Vel Log. de Țéra-de-sus, scriindu-se chrisovulŭ acesta aicĭ în orașulŭ Bucureștilorŭ, la létulŭ dela zidirea lumeĭ 7301, iar dela mântuitorulŭ nostru Christosŭ lét. 1793 Augustŭ 16, de Costandinŭ biv. 3-lea logofĕtŭ.

Anaforaua de socotéla Tismenénuluĭ.

Iõ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ. — D'impreună cu acéstă anafora a dumné-luĭ cinstituluĭ şi credinciosŭ boeruluĭ Domnieĭ Mele Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus Costache Ghica, teorisindu-ĭ Domnia Mea şi catastihŭ de socotélă ce şi-aŭ datŭ cuviosulŭ Archimandritŭ Chirŭ Ştefanŭ egumenulŭ Tismenénu, care este adeveritŭ şi iscălitŭ de dumné-luĭ cinstitulŭ şi credinciosŭ boerulŭ Domnieĭ Mele Hatmanŭ Costache Caragea, Căimăcanu Craioveĭ, şi de cuviosulŭ Archimandritŭ Chirŭ Partenie Episcopŭ, Sfinţieĭ Sale iubitorulŭ de Dumneḑeŭ Episcopulŭ Rîmnicŭ Chirŭ Nectarie, şi vĕḑêndu-o cu orênduială încheiată, izbrănită, întărimŭ şi cu domnésca nóstră pecete, ca o bună. — 1794 Ianuarie 8. (1)

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălţate Dómne,

După luminată porunca Mărieĭ Tale, ce mi s'a datŭ ca să teorisescŭ cartea de socotélă ce s'a luatŭ cuviosuluĭ Archimandritŭ şi egumenŭ sfinteĭ mănăstiriĭ Tismana, Chirŭ Ştefanŭ, de către dumné-luĭ Căimăcamulŭ Craioveĭ şi de către cuviosulŭ Chirŭ Partenie Epitropulŭ Sfinţieĭ Sale iubitoruluĭ de Dumneḑeŭ părinteluĭ Episcopulŭ Rîmniculuĭ, arĕtŭ Măriei Tale, că din coprinderea catastihuluĭ se vede, că s'a luatŭ socotélă pe patru anĭ, adecă lét. 1790 Ianuarie 1 până acum la acestŭ următorŭ anŭ 1793, arĕtândŭ în condica anume ce venitŭ a primitŭ pe fieş-care anŭ, (afară însă din moşiele ce le-a ţinutŭ pe séma trebuinţeĭ mănăstiriĭ, iar nu le-a vîndutŭ venitu) şi ce cheltuială s'a făcutŭ şi câtă sumă a prisositŭ pe fieş-care anŭ, venitŭ peste cheltuială; care prisosŭ alŭ venituluĭ din patru anĭ se adună peste totŭ tal. 2.813 banĭ 90, din carĭ se scade cu tal. 1.535 cheltuiala lucruluĭ ce s'aŭ făcutŭ pentru trebuinţa dresuluĭ mănăstireĭ, adică varŭ, cărămidă, cherestea, cuie de fierŭ şi şindrilă, precum iarăşĭ în condee anume tóte acestea se vĕdŭ arĕtate la catastihŭ, şi aşà maĭ rĕmâne prisosŭ banĭ naht 1.278, pentru care prisosŭ rĕmâne a se urmà, precum va fi luminată porunca Măriеĭ Tale. — 1793 Decembre 31. (2)

Vel Logofĕtŭ.

(1) Cod. XXV, fila 252.
(2) Cod. XXV, fila 223.

Cartea mănăstireĭ Aninósa din sud Muscelŭ, pentru vinăriciulŭ ce are pe moşia sa la Teleormanŭ.

Fiind-că sfânta mănăstire Aninósa ot sud Muscelŭ, care este metohŭ la sfânta Mitropolie, prin cărţĭ domnescĭ are a luà totŭ vinăriciulŭ dela viile ce sunt pe moşia mănăstiriĭ, ce se chiamă . . . sud Teleormanŭ, până la patru-ḑecĭ de pogóne, precum ne pliroforisimŭ Domnia Mea din cartea frateluĭ Michaiŭ Vodă Suţulŭ, ce o vĕḑumŭ cu létulŭ 1783 Septembrie 7, amŭ datŭ şi Domnia Mea cartea acésta numitieĭ sfinteĭ mănăstirĭ, ca să aibă a luà vinăriciulŭ lorŭ mănăstirea, deplinŭ, după obiceiŭ, la vreme, cu părpărulŭ împreună, dintr'acelea viĭ până la patru-ḑecĭ pogóne, fără a se amestecà vinăriceriĭ întru nimicŭ; pentru care poruncimŭ şi dumné-vóstră boerilorŭ, ce veţĭ fi în slujba vinăriciuluĭ într'acestŭ judeţŭ, să nu vĕ amestecaţĭ la acéstă milă a mănăstiriĭ, ci mănăstirea să ieae vinăriciulŭ pe deplinŭ cu părpărulŭ, atâtŭ din viile ce sunt până acum, câtŭ şi dela celea ce se vorŭ maĭ sădì şi se vorŭ face de acum înainte, până la patru-ḑecĭ pogóne, precum poruncimŭ maĭ sus, ii saam. receh. gpd. — 1793 Septembre 2.

Cartea mănăstireĭ Aninósa de mila de vinăriciŭ.

De vreme ce mănăstirea Aninósa are milă prin chrisóve şi cărţĭ domnescĭ, precum ne pliroforisimŭ Domnia Mea din cartea DomnieĭSale Alexandru Vodă, i a DomnieĭSale rĕposatuluĭ Nicolae Vodă Caragea şi a DomnieĭSale Michaiŭ Vodă Suţu, vinăriciulŭ din poporulŭ Urechescilorŭ ot sud Slam-Rîmnicŭ, cu părpărŭ după obiceiŭ, dreptŭ aceea dămŭ şi Domnia Mea volnicie omuluĭ, pre care îlŭ va orêndui egumenulŭ mănăstireĭ, ca împreună cu vinăriceriĭ domnescĭ să scrie totŭ vinăriciulŭ de maĭ sus numitulŭ poporŭ, ale căruia poporŭ délurĭ sunt acestea, adecă: Taişu, i Palanga pe moşia numiteĭ mănăstirĭ, şi otaştină la mănăstire, i Runculŭ şi Popescĭ pe moşia lorŭ, carĭ nu daŭ otaştină ci numaĭ vinăriciŭ, după cum vĕḑumŭ scriindŭ în cartea DomnieĭSale frateluĭ Michaiŭ Vodă Suţulŭ dela létulŭ 1783 Octombre 20, că aceste délurĭ într'aceste popóre sunt şi cum că tot-deauna a luatŭ mănăstirea vinăriciŭ şi otaştină. Decĭ făcêndŭ două catastişe asemenea, iscălite fiindŭ de omŭ domnescŭ şi de omulŭ mănăstireĭ, şi strîngêndŭ baniĭ vinăriciuluĭ, dinc incĭ banĭ de vadră să aibă a luà omulŭ mănăstireĭ câte doĭ banĭ de vadră şi părpărulŭ după obiceiŭ, cum ieaŭ şi alte mănăstirĭ, iar ceĭ-lalţĭ treĭ banĭ şi ploconulŭ de nume să ieae vinăriceriĭ domnescĭ. Aşişderea să ieae sfânta mănăstire şi venitulŭ dela scaunele de carne ce vorŭ fi pe moşia mănăstireĭ, la carĭ întru nimicŭ să nu se

amestece şi vinăriceriĭ; aşişderea să aibă a luà egumenulŭ, dela ceĭ ce aŭ viĭ pe moşia mănăstireĭ, otaştina după obiceiŭ, din 20 vedre o vadră, în vinŭ, iar nu banĭ, ii saam. receh. gpd. — 1794 Iunie 25. (1)

Chrisovulŭ schituluĭ Mărculescií din sud Muscelŭ.

De vreme ce sfântulŭ şi dumnedeesculŭ schitŭ, ce se numesce Mărculesciĭ ot sud Muscelŭ. carele este ziditŭ şi înnălţatŭ de dumné-luĭ cinstitulŭ şi credinciosŭ boerulŭ Domnieĭ Mele Dumitraşco Rusetŭ biv Vel Spătarŭ; din rîvnă dumnedeéscă îndemnându-se dumné-luĭ maĭ sus numitulŭ bo. erulŭ Domnieĭ Mele, aŭ bine-voitŭ de a-lŭ întocmì şi a-lŭ pune întru o bună orênduială, cu mijlocŭ a fi adecă nu numaĭ pentru închinăciune saŭ pentru podóbă, în vreme ce pentru locurile de închinăciune sunt, din mila luĭ Dumnedeŭ, locuitoriĭ îndestulaţĭ de lăcaşurĭ şi case dumnedeescĭ, ci ca să se sĕvêrşéscă într'însulŭ şi vre-unŭ bine, şi de care să se foloséscă. mulţĭ şi să curgă o pomenire vrednică sufletéscă la creştiniĭ părţeĭ loculuĭ, precum învĕţătura de copiĭ şi alte bunătăţĭ, care acéstă faptă fiindŭ plăcută şi luĭ Dumnedeŭ şi ómenilorŭ, şi pliroforisindu-se Domnia Sa fratele Michaiŭ Vodă Suţulŭ că nu numaĭ este lipsitŭ sfântulŭ acesta schitŭ de niscaĭ-va ţiganĭ şi robĭ, precum aŭ multe alte schiturĭ şi mănăstirĭ, ci încă şi unele puţine din acareturĭ saŭ vite ce aŭ avutŭ, în vremile trecuteĭ rĕzmirăţe cu totulŭ le-aŭ prăpăditŭ, încă şi zidirea s'aŭ stricatŭ şi s'aŭ dărăpănatŭ, aŭ bine-voitŭ Domnia Sa, şi prin chrisovulŭ Domnieĭ Sale, ce-lŭ vĕdumŭ Domnia Mea, la létulŭ 1792 Iulie în 22, aŭ datŭ sfântuluĭ acestuia schitŭ danie de ţiganĭ domnescĭ douĕ-decĭ de salaşe, anume: Iónŭ Botosoţŭ, Iónŭ sin Stanŭ Buzatu, Oprea sin Ghica, Iónŭ sin Dumitru, brat ego Radu sin Răuţă, Stanŭ Şoroba, Stoianŭ sin Dragularŭ, Tudorŭ sin Stoianŭ, Radu Stancăĭ cumnatŭ cu Stoianŭ, şi Gheorghe brat Radu, din vătăşia luĭ Danişorŭ; Stanŭ sin Ionică, i Dumitru sin Stanŭ, Stanŭ sin Durucă, Duţă sin Catana, Iónŭ brat ego, Radu sin Stanŭ Buzatu, Tudorŭ sin Iónŭ Drăgolarŭ, i Dumitru Porumba din vătăşia luĭ Iónŭ sin Ionică; şi Nicolae Botolosŭ, din vătăşia luĭ Gheorghe sin Costantinŭ; pe carĭ aceştĭ ţiganĭ îĭ dă Domnia Sa sub zaptulŭ schituluĭ prin ajutorulŭ şi zapcilăculŭ dumné-luĭ Vel Armaşŭ şi a-ĭ aduce în prejurulŭ schituluĭ ca să-ĭ metahiriséscă la trebile şi posluşania sa. Decĭ după puterea şi slobodă volnicie ce aŭ Domniĭ pe lucrurile slobode domnescĭ, după pildele altorŭ fraţĭ Domnĭ, carĭ bine aŭ voitŭ de aŭ afierositŭ din lucrurile domnescĭ, unde Dumnedeŭ i-aŭ luminatŭ şi aŭ fostŭ bine urmate şi păzite de alţĭ fraţĭ Domnĭ în urmă, cu aceiaşĭ

(1) Cod. XXVI, pag. 220.

volnicie și putere întărimŭ și noĭ, printr'acestŭ domnesculŭ nostru chrisovŭ, dania acésta, ce aŭ făcut-o Domnia Sa fratele Michaiŭ Vodă Suțulŭ, de numitele doué-decĭ de sălașe de țiganĭ la sfântulŭ acesta schitŭ, ca să stăpânéscă pe toțĭ de împreună cu soțiile lorŭ, cu copiĭ lorŭ și cu rodulŭ ce se va nasce dintr'înșiĭ parte bărbătéscă și femeiască, măcar și de se va întîmplà vre-unŭ sălașŭ dintr'acestea sălașe a se afla cununată la vre-o țigancă mănăstiréscă saŭ boeréscă, să se învoiască schitulŭ cu stăpânulŭ aceĭ țigance după pravilĭ și după obiceiŭ cu schimbulŭ de o potrivă, ci să-ĭ stăpânéscă schitulŭ cu bună pace. Pentru care rugămŭ și pe alțĭ frațĭ Domnĭ, care în urma nóstră se vorŭ învrednici stăpânitorĭ acesteĭ pravoslavnice țĕrĭ, să bine-voiască a înnoì și a întărì dania acésta, ca la unŭ lucru sufletescŭ; adeverindŭ chrisovulŭ acesta cu însășĭ Domnésca nóstră iscălitură și pecete, și Ispravnicŭ Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ; scriindu-se aicĭ în orașulŭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ, la létulŭ 1793 Augustŭ în șépte-spre-dece, de Gheorghe Logofĕtŭ za taină. (1)

Cartea mănăstireĭ Znagovulŭ de scutéla uneĭ prăvălii i unŭ scaunŭ de carne din sud Saacŭ.

Fiind-că sfânta mănănăstire Znagovulŭ a avutŭ volnicie prin cărțĭ domnescĭ a-șĭ ridicà unŭ scaunŭ de carne pe moșia sa, în valea Negovanilorŭ sud Saacŭ, care scaunŭ să-lŭ aibă scutitŭ de vinăricerĭ, ierbarĭ, de vamă și de orĭ-ce, cum și o prăvălióră băcănie, ce o are acolo pe acea moșie, iarășĭ să o aibă scutită de orĭ-ce, pentru trebuința sfinteĭ mănăstirĭ, după cum pentru acésta ne-amŭ adeveritŭ Domnia Mea din cartea frateluĭ Domnŭ Michaiŭ Vodă Suțulŭ, ce o vĕdumŭ cu lét. 1792 Aprilie 30; dreptŭ acea și Domnia Mea ne-amŭ milostivitŭ de amŭ înnoitŭ și amŭ întăritŭ, printr'acéstă carte, privilegiulŭ acestuĭ scaunŭ i prăvălie, aflându-se sfânta mănăstire dărăpănată și cu multă trebuință de ajutorŭ, ii saam. receh. gpd. — 1793 Iunie 22. (2)

Mănăstirea Sfântuluĭ Iónŭ din Bucurescĭ cu mănăstirea Znagovŭ pentru vinăriciulŭ unuĭ poporŭ Bărboiŭ.

Iŵ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ. — Din cercetarea ce făcumŭ, dovedindu-se acestŭ poporŭ Bărboiŭ alŭ mănăstireĭ Sfântuluĭ Iónŭ, întărimŭ anaforaua dumné-lorŭ boerilorŭ, spre a-șĭ luà numita mănăstire dela dênsulŭ mila vinăriciuluĭ, câte banĭ doĭ de vadră. — 1793 Septembre 13.

(1) Cod. XXVI, pag. 120.
(2) Cod. XXVI, pag. 99.

Prea Inălțate Dómne,

Prin luminatŭ pitaculŭ Măriei Tale dela 19 ale trecutuluĭ Augustŭ, ni se poruncesce că,—fiindŭ pricină între mănăstirea Sfântuluĭ Iónŭ din Bucuresci cu mănăstirea Znagovŭ pentru mila vinăriciuluĭ de câte doĭ banĭ de vadră, dintr'unŭ poporŭ ce se numesce Bărboiŭ din sud Saacŭ, pentru care, din porunca Măriei Tale, făcêndu-se de ispravniciĭ județuluĭ cercetare, şi împotriva însciințăriĭ ispravnicilorŭ fiind-că mănăstirea Znagovuluĭ arată sineturĭ domnescĭ şi provlisesce că vinăriciulŭ acestuĭ poporŭ este alŭ Znagovuluĭ şi l'aŭ şi luatŭ până acum,—să înfățişemŭ pre vechiliĭ amêndorora mănăstirilorŭ la judecată, şi cercetândŭ pricina cum şi sineturile i dovedile ce vorŭ avé şi o parte şi alta vědêndu-le, la cine din amîndouĕ părțile se cuvine maĭ multă milă acestuĭ vinăriciŭ să arĕtămŭ Măriei Tale în scrisŭ prin anafora. După luminată porunca Măriei Tale, viindŭ față înaintea nóstră, atâtŭ Pitarulŭ Gheorghe, vechilŭ din partea mănăstiriĭ Znagovŭ, cum şi Costandie, economulŭ mănăstireĭ Sfântuluĭ Iónŭ, vedemŭ din însciințare dumné-lorŭ ispravnicilorŭ de cercetarea ce a făcutŭ la fața loculuĭ, că Bozieniĭ şi cu Bărboiŭ este unŭ poporŭ şi că din vechime totŭ mănăstirea Sfântuluĭ Iónŭ a luatŭ mila vinăriciuluĭ dintr'acelŭ poporŭ, şi aşà fiind-că totŭ pe temeiulŭ dreptățeĭ spânzură la care din amîndouĕ aceste mănăstirĭ se va fi închinatŭ maĭ întâĭ mila vinăriciuluĭ — dintr'acestŭ poporŭ Bozienĭ, în care este şi Bărboiŭ — de către luminațiĭ Domnĭ, aceiaşĭ mănăstire să o aibă şi de acum înainte, amŭ cerutŭ dela vechiliĭ să arate domnescile sineturĭ ce aŭ pentru mila acestuĭ vinăriciŭ, şi vědumŭ că mănăstirea Sfântuluĭ Iónŭ are şépte chrisóve, celŭ dintâĭ alŭ Măriei Sale rĕposatuluĭ Constantinŭ Vodă Cehanŭ cu lét. 1755 Augustŭ 7, de anĭ 38, prin care dăruesce mănăstiriĭ milă din vinăriciulŭ domnescŭ din douĕ délurĭ ot sud Saacŭ, anume Budurescĭ şi Bozienĭ, câtŭ ține poporulŭ acestorŭ délurĭ şi câtŭ iea domnia vinăriciŭ, dela toțĭ orĭ cine arŭ fi şi vorŭ dà vinăriciŭ domnescŭ, să aibă a luà mănăstirea doĭ banĭ şi părpărulŭ şi gărdurăritulŭ după obiceiŭ, iar ceĭ-lalțĭ doĭ banĭ şi ploconulŭ de nume să rămaie pe séma domnéscă; asemenea se cuprinde şi la chrisovulŭ Măriei Sale rĕposatuluĭ Scarlatŭ Vodă Ghica, cu letulŭ 58 Decembre 21, i la chrisovulŭ Măriei Sale rĕposatuluĭ Constantinŭ Vodă Mavrocordatŭ cu lét. 62 Februarie 5, i la chrisovulŭ Măriei Sale Alexandru Vodă Ipsilantŭ cu lét. 1775, i la chrisovulŭ Măriei Sale rĕposatuluĭ Vodă Nicolae Caragea cu lét. 82, i la chrisovulŭ Măriei Sale Michaiŭ Vodă Suțulŭ cu lét. 83, şi acum maĭ în urmă şi chiar la luminatŭ chrisovŭ Măriei Tale de întărire acesteĭ milĭ; după care, întrebatŭ fiindŭ şi vechilulŭ mănăstireĭ Znagovuluĭ, dela ce Domnŭ este închi-

natŭ la Znagovŭ mila vinăriciuluĭ din Bărboĭu, ne arată o carte a Măriei Sale Michaiŭ Vodă Suţulŭ, scrisă cu létulŭ 1792 Maiŭ 5, cu cuprindere ca să aibă a luà mănăstirea Znagovuluĭ milă de vinăriciŭ din poporulŭ Valea Urloiu, i Tocilele, și dela Ungureniĭ ot Ceptura, i Ungureniĭ ot Fântânele, ce aŭ viĭ în poporulŭ Dobroteni, Ceptura, Valea luĭ Stanŭ, Valea Ţiganuluĭ, Valea mănăstireĭ și Budurésca ot sud Saacŭ, câte doĭ banĭ de vadră și părpărulŭ după obiceiŭ, câte viĭ sunt și din câte se vorŭ maĭ face, după care, măcar că pricinuì numitulŭ vechilŭ ot mănăstirea Znagovuluĭ, ḑicêndŭ că Măria Sa aŭ datŭ să ieae mănăstirea acésta milă de vinăriciŭ numaĭ dela Ungurenĭ, iar nu și dela ceĭ-lalţĭ locuitorĭ, dară de vreme ce de anĭ 38 este închinatŭ acestŭ poporŭ la mănăstirea Sfântuluĭ Iónŭ, și cu acestŭ cuvîntŭ, adică câtŭ ţine poporulŭ și câtŭ iea domnia vinăriciulŭ, dela toţĭ aceia să iea și mănăstirea, nu maĭ rĕmâne cuvîntŭ că aŭ vre-o deosebire viile Ungurenilorŭ din viile pămîntenilorŭ, maĭ vîrtosŭ acum când Ungureniĭ nu se numescŭ nicăirea, fiindŭ în rêndŭ cu ţéra, dară și când ar fi, iarășĭ într'acelŭ poporŭ este dreptulŭ mănăstireĭ Sfântuluĭ Ionŭ; ci, fiind-că mănăstirea Sfântuluĭ Iónŭ, cum arĕtămŭ Măriel Tale maĭ sus, are chrisovŭ vechiŭ de maĭ nainte pentru afieroma mileĭ vinăriciuluĭ dintr'acelŭ poporŭ, dreptatea este a acesteĭ mănăstirĭ; iar hotărîrea cea desĕvêrșitŭ rĕmâne la Măria Ta. — 1793 Septembrie 2. Dumitrache Banŭ, Vel Spătarŭ, Vel Vornicŭ Moruzi etc.

Chrisovulŭ mănăstireĭ Znagovulŭ, pentru mila de vinăriciŭ

Sfinteĭ și dumneḑeesceĭ mănăstirĭ ce se numesce Znagovŭ, unde se cinstesce și se prăznuesce hramulŭ Vovedenia Bogorodiţa, ca să aibă a luà milă de vinăriciŭ din poporulŭ Valea Urloiu, i Tocilele ot sud Saac, câte doĭ banĭ de vadră și părpărulŭ după obiceiŭ, fără de a se amestecà la poporulŭ Bărboiulŭ, ce din cercetare s'aŭ doveditŭ că este alŭ mănăstireĭ Sfântuluĭ Iónŭ, datŭ prin chrisóve domnescĭ, ce s'aŭ întăritŭ și de Domnia Mea, și afară din Ungureniĭ ot Ceptura, i Ungureniĭ ot Fântânele, ce aŭ viĭ în poporulŭ Dobroteniĭ, Ceptura, Valea luĭ Stanŭ, Valea Migăli, Valea mănăstireĭ și Buzurésca, care prin cercetare s'aŭ doveditŭ străină; pentru că acéstă milă aŭ avut-o sfânta mănăstire și prin cărţile frateluĭ Michaiŭ Vodă Suţulŭ dintru amîndouĕ domniile; așișderea să aibă a luà vinăriciulŭ din délulŭ Cernătescilorŭ de peste totŭ hotarulŭ, care este pe apa Slăniculuĭ ot sud Buzĕŭ, însă: până în mijloculŭ Săpăuchiĭ și hotarulŭ Pleșcoilorŭ și până în hotarulŭ Bălenilorŭ, și despre câmpŭ până în hotarulŭ Sores-

(1) Cod. XXIV, pag. 434.

cilorŭ şi alŭ Blejanilorŭ, dela toţĭ dajniciĭ ce plătescŭ vinăriciulŭ, câte doĭ banĭ de vadră şi părpărulŭ după obiceiŭ, pentru că şi acestŭ vinăriciŭ l'aŭ avutŭ sfânta mănăstire, atâtŭ prin chrisóvele Domnieĭ Sale Alexandru Vodă Ipsilantŭ cu létulŭ 1775 Septembrie 1, şi prin cartea Domnieĭ Sale Michaiŭ Vodă Suţulŭ din domnia după urmă. Dreptŭ aceea şi Domnia Mea m'amŭ milostivitŭ de amŭ întăritŭ mila acésta; însă orênduitulŭ mănăstireĭ, la vremea vinăriciuluĭ, să aibă a âmblà şi a scrie vinăriciulŭ totŭ de odată cu vinăriceriĭ domnescĭ, şi făcêndŭ douĕ catastişe asemenea, iscălite şi de vinăriceriĭ domnescĭ şi de omulŭ mănăstireĭ, să aibă a-şĭ luà mănăstirea partea sa, aceĭ câte doĭ banĭ de vadră şi părpărulŭ după obiceiŭ, ii saam. receh. gpd. — 1795 Octombre 1. (1)

Chrisovulŭ sfinteĭ mănăstirĭ ce se numesce Mamulŭ, din jud. Vâlcea.

Sfinteĭ şi dumnedeesceĭ mănăstirĭ, ce se numesce Mamulŭ, din jud. Vâlcea, unde se cinstesce şi se prăznuesce hramulŭ sfântuluĭ mareluĭ Ierarchŭ şi de minunĭ făcĕtoriŭ Nicolae dela Mira Lichia, şi maĭcilorŭ călugăriţelorŭ ce lăcuescŭ la acéstă sfântă mănăstire, ca să fie sfinteĭ mănăstirĭ milă dela Domnia Mea, să ieae vinăriciŭ din délulŭ Cocorăscilorŭ, cum aŭ luatŭ maĭ nainte dintr'amîndouĕ délurile, aşişderea să ieae vinăriciŭ din délulŭ Cărlogarilorŭ ot sud Vâlcea; pentru că acestŭ vinăriciŭ este datŭ şi miluitŭ sfinteĭ mănăstirĭ încă dela Domnia Sa Constantinŭ Brâncovénu Voevodŭ, prin chrisovulŭ Domnieĭ Sale, care în urmă s'aŭ întăritŭ mila acésta, atâtŭ de toţĭ ceĭ-alţĭ fraţĭ Domnĭ de maĭ înainte, câtŭ şi dela Domnia Sa fratele nostru Domnŭ Alexandru Ipsilantŭ Voevodŭ, prin chrisovulŭ Domnieĭ Sale ot lét. 1775, i de Domnia Sa fratele nostru Domnŭ Nicolae Constantinŭ Caragea Voevodŭ, şi de Domnia Sa fratele nostru Domnŭ Michaiŭ Constantinŭ Suţulŭ Voevodŭ ot lét 1785 Iunie 29, ce le vĕdumŭ Domnia Mea; şi fiind-că dela o vreme încóce izvodindu-se şi alte douĕ nume lucrurilorŭ dintr'aceste popóre, dicêndu-le Cepari şi Colibaşiĭ, care acestea izvodirĭ de nume nefiindŭ numite în chrisóvele mănăstiriĭ, cu acéstă pricină, la lét. 1783 şi la 1784, s'aŭ întinsŭ vinăriceriĭ de aŭ luatŭ vinăriciŭ partea mănăstireĭ din Cepariĭ i Colibaşiĭ, pentru care jăluindu-se stareţa acestuĭ schitŭ Domnieĭ Sale frateluĭ Michaiŭ Vodă Suţulŭ şi făcêndu-se porunca Domnieĭ Sale către ispravniciĭ judeţuluĭ ca să cerceteze, aŭ însciinţatŭ Domnieĭ Sale, cum că după cercetarea ce aŭ făcutŭ, s'aŭ doveditŭ dela ómenĭ bĕtrânĭ dela acestea popóre Cepariĭ i Colibaşiĭ, cum că aŭ pomenitŭ atâtŭ pre părinţiĭ lorŭ că aŭ datŭ vinăriciŭ la acéstă mănăstire, câtŭ şi eĭ până acum, şi aşà aŭ datŭ

(1) Cod. XXVI, pag. 287.

Domnia Sa cartea Domniei Sale. ca să se scie că și acestea popóre sunt în cuprinsulŭ popórelorŭ ce în chrisovŭ se cuprindŭ, după cum pentru acésta ne adeverimŭ Domnia Mea din cartea Domniei Sale ot lét 1795. ce se găsi trecută în condica Divanuluĭ. Pentru aceea dară. învrednicindu-ne și pre noĭ Domnulŭ Dumnedeŭ cu domnia acesteĭ pravoslavnice Țĕrĭ-Românescĭ și vĕdĕndŭ Domnia Mea tóte chrisóvele celorŭ de maĭ înainte Domnĭ. ne-amŭ milostivitŭ și iară amŭ datŭ și amŭ închinatŭ mila ce se cuprinde maĭ sus. și printr'acestŭ cinstitŭ al nostru domnescŭ chrisovŭ, ca să aibă acéstă sfântă manăstire a luă vinăriciŭ dintr'aceste délurĭ, ce aŭ luatŭ și maĭ înainte, adecă din Cocorăscĭ. i Cârloganiĭ cu acelea douĕ numirĭ ce se arată maĭ sus, Ceparií i Colibașiĭ: însă preoțiĭ mănăstireĭ, carĭ vorŭ fi orénduițĭ de maicile călugărițe ca să stringă acestŭ vinăriciŭ, să aibă a âmblă și a scrie vinăriciŭ totŭ de odată cu vinăriceriĭ domnescĭ, și să facă douĕ catastișe, asemenea unulŭ ca și altulŭ. iscălite fiindŭ amindouĕ de vinăriceriĭ domnescĭ și de ómeniĭ mănăstirescĭ, și așà împreună stringéndŭ baniĭ vinăriciuluĭ, ce este de plătescŭ dajniciĭ, de o vadră de vinŭ po banĭ cincĭ, să aibă a luà sfânta mănăstire câte doĭ banĭ de vadră. după cum aŭ avutŭ obiceiŭ de aŭ luatŭ și maĭ înainte, și vinăriceriĭ domnescĭ să aibă a luà câte treĭ banĭ de vadră; și să aibă a luà sfânta mănăstire dela ceĭ ce vorŭ fi avéndŭ viĭ pe moșia sa otaștina pămêntuluĭ. din douĕ-decĭ de vedre o vadră, însă pentru otaștină vinŭ să ieae, iară nu banĭ; așișderea să aibă doĭ preoțĭ și unŭ diaconŭ a-ĭ ține apĕrațĭ de dăjdiĭ i de ploconulŭ Episcopieĭ, și să scutéscă și ale lorŭ drepte bucate, stupĭ i rîmătorĭ de dijmăritŭ, și vinulŭ de vinăriciŭ și oĭ o sută de oieritŭ; încă să maĭ aibă sfânta mănăstire a luà dela Vel Ocna cincĭ-decĭ bolovanĭ sare pe anŭ; să ție și liude patru, ómenĭ fără de pricină și fără de gâlcévă, pe carĭ găsindu-ĭ acum, să-ĭ ducă la dumné-lorŭ boeriĭ ispravnicĭ ca să-ĭ cerceteze și fiindŭ străinĭ cu adevĕratŭ, să le dee adeverință de numele și de chipulŭ lorŭ, după care să-șĭ ieae pecetluiturile gpd. dela visteria Domnieĭ Mele, spre a fi în pace și ertațĭ de tóte dăjdiile și orénduelele verĭ-câte arŭ eși peste anŭ în țéră dela visterie și dela cămară, ca să pótă poslușí sfinteĭ mănăstirĭ la celea ce va avé trebuință. Dreptŭ aceea, amŭ datŭ Domnia Mea acestŭ domnesculŭ nostru chrisovŭ maĭ sus numiteĭ mănăstirĭ, ca să aibă a-șĭ luà milele de maĭ sus arĕtate, pe deplinŭ, spre a fi de ajutorŭ și de întărire, și maicilorŭ călugărițe ce locuiescŭ acolo de hrană și chiverniséă, iar Domnieĭ Mele și rĕposațilorŭ întru fericire părinților Domnieĭ Mele *(veșnică pomenire)*. Și pentru ca să se păzéscă nestrămutatŭ a-șĭ luà mila acésta, amŭ întăritŭ chrisovulŭ acesta cu însĕșĭ credința Domnieĭ Mele, Iѡ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ, și cu a prea iubiților Domnieĭ Mele fiĭ, Constantinŭ Voevodŭ, Dumitrașco Voevodŭ, Nicolae Voevodŭ, și cu toțĭ cinstițiĭ și credincioșiĭ

boeriĭ ceĭ marĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ Mele: Nicolae Brâncovénu Vel Vist., Dumitraşco Racoviţă Vel Banŭ, Ienache Văcărescu Vel Spătarŭ, Ienache Moruzi Vel Vornicŭ de Ţéra-de-sus, Manolache Brâncovénu Vel Vornicŭ de Ţéra-de-jos, Manolache Creţulescu Vel Vornicŭ, Nicolae Filipescu Vel Vornicŭ, Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra de-sus, Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţera-de-jos, Nicolae Hangerlăŭ Vel Hatmanŭ, Dumitrache Manulŭ Vel Postelnicŭ, Isacŭ Raletŭ Vel Clucerŭ, Dumitrache Schina Vel Comisŭ, Nicolae Racoviţă Vel Paharnicŭ, Iordache Palada Vel Stolnicŭ, şi Ispravnicŭ Constantinŭ Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra de-sus. Şi s'a scrisŭ chrisovulŭ acesta întru întâiulŭ anŭ alŭ domnieĭ mele, aicĭ în oraşulŭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ, la aniĭ dela zidirea lumiĭ 7302, iar dela Domnulŭ şi Mântuitorulŭ nostru Isusŭ Christosŭ, lét. 1793 Septembre în 4, de Constantinŭ biv 3-lea Logofĕtŭ. (1)

Anaforaua stareţeĭ dela schitulŭ Mamulŭ sud Vâlcea, pentru mila numituluĭ schitŭ ce i s'a luatŭ de cumpĕrătoriĭ milelorŭ vinăriciuluĭ Megaspileonŭ.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ. — Cinstitŭ şi credinciosŭ boerulŭ Domnieĭ Mele, dumné-ta Hatmane Costache Caragea, Caimacamulŭ Craioveĭ, să facĭ dumné-ta cercetare pentru valea Scorboriĭ, cum se cuprinde în anaforaua dumné-luĭ Vel Logofĕtŭ, şi să însciinţezĭ Domnieĭ Mele, ca cu alŭ doilea poruncă să hotărîţĭ. — 1793 Decembre 20.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălţate Dómne,

Ascultândŭ luminată porunca Inălţimeĭ Tale, ce mi-se dă la acéstă jalbă, câtŭ pentru prigonirea ce a însciinţatŭ Inălţimeĭ Tale dumné-luĭ Caimacamŭ Craioveĭ, că are mănăstirea Mamulŭ cu vechilulŭ mănăstiriĭ Megaspileonŭ, pentru o parte de locŭ ce se numesce Albinóia, am arĕtatŭ Inălţimiĭ Tale deosebitŭ printr'altă prea plecata mea anafora; iar într'acéstă jalbă a stareţeĭ mănăstiriĭ Mamulŭ, vĕḑĕndŭ că osebitŭ de acea parte de locŭ alŭ Albinóieĭ maĭ alătură şi Valea Scorboriĭ iarăşĭ de prigonire, cu cuvîntulŭ ce arată în jalbă, că şi acéstă vale este în popórele mănăstiriĭ Mamulŭ, am teorisitŭ din condica Divanuluĭ însuşĭ luminate chrisóvele Inălţimeĭ Tale, atâtŭ ale acesteĭ mănăstiriĭ Mamulŭ, câtŭ şi ale mănăstiriĭ Megaspileonŭ i alŭ mănăstiriĭ Vlahseraiŭ, ca să vedemŭ nu care cum-va se cuprinde acéstă

(1) Cod. XXVI, pag. 137.

vale a Scorboriĭ în vre-unŭ chrisovŭ, şi vĕdluĭ că nu se cuprinde nicĭ într'unulŭ, nicĭ poporŭ, nicĭ vale cu acestŭ felŭ de nume; atâtŭ vĕdŭ, că acéstă mănăstire are numaĭ douĕ popóre, anume Cocorescĭ, Cărloganĭ, şi cu douĕ numirĭ, Ceparĭ şi Colibaşĭ; dară de vreme ce arată stariţa că aŭ luatŭ în toţĭ aniĭ mila vinăriciuluĭ pe deplinŭ fără de nicĭ o pricină, mi se pare a fi cu cale, ca să se facă luminată porunca Inălţimeĭ Tale către dumné-luĭ Caimacamŭ Craioveĭ, ca să cerceteze acea Valea Scorboriĭ în popórele mănăstiriĭ Mamulŭ, este precum dice stariţa? saŭ iarăşĭ în poporulŭ Ursóia a mănăstiriĭ Megaspileonŭ, unde şi Albinóia s'aŭ găsitŭ? şi când se va găsì că este în vre-unŭ poporŭ alŭ mănăstireĭ Mamu, are dreptate mănăstirea, şi rĕŭ s'aŭ întinsŭ acelŭ Polcovnicŭ Ianculŭ Chiulbezŭ; iar de se va găsì în poporulŭ Ursóia, unde şi Albinóia s'aŭ găsitŭ prin cercetarea ispravnicilorŭ, atuncĭ măcar de aŭ şi luatŭ stariţa vinăriciŭ în toţĭ aniĭ, dar rĕŭ aŭ luatŭ, în vreme ce nu se va găsì acea vale în popórele mănăstiriĭ Mamulŭ; şi după însciinţarea ce va venì Inălţimiĭ Tale dela dumné-luĭ Caimacamŭ de dovedirea acesteĭ văĭ, atuncĭ se va face hotărîrea cum se va găsì cu cale de către Inălţimea Ta, ca să lipséscă pricinile dela mijlocŭ. — 1793 Decembre 10. Vel. Logof.

Chrisovulŭ mănăstireĭ Polovraciĭ din sud Vâlcea.

Sfinteĭ şi dumnedeesceĭ mănăstirĭ Polovraciĭ, carele este metohŭ sfinteĭ mănăstirĭ Hurezulŭ, unde se cinstesce şi să prăznuesce hramulŭ prea sfinteĭ Nascĕtóreĭ şi pururea Fecióreĭ Marieĭ, şi Cuviosuluĭ Chirŭ..., egumenulŭ, ca să fie sfinteĭ mănăstirĭ milă dela Domnia Mea, să aibă a luà vinăriciŭ din délulŭ Negoescilorŭ şi alŭ Mogoşenilorŭ ot. sudŭ.... pentru că acestŭ vinăriciŭ fost-aŭ închinatŭ şi datŭ acesteĭ sfinte mănăstirĭ încă de maĭ înainte vreme, precum ne adeverimŭ Domnia Mea atâtŭ din chrisóvele altorŭ Domnĭ, câtŭ şi din chrisovulŭ Domnieĭ Sale frateluĭ Domnŭ Michaiŭ Contantinŭ Suţulŭ Voevodŭ. Dreptŭ aceea dară, învrednicindu-ne Domnulŭ Dumnedeŭ şi pe noĭ cu domnia acesteĭ pravoslavnice ţĕrĭ, ne-amŭ milostivitŭ Domnia Mea de amŭ datŭ şi amŭ înnoitŭ mila acésta, ca să aibă numita mănăstire a luà acestŭ vinăriciŭ din délurile ce scrie maĭ sus; însă egumenulŭ saŭ alţĭ ómenĭ aĭ mănăstiriĭ, carĭ vorŭ fi trimişĭ să strîngă acestŭ vinăriciŭ, să aibă a umblà şi a scrie vinăriciulŭ tot-deauna odată cu vinăriceriĭ domnescĭ, şi să facă douĕ catastişe, asemenea unulŭ ca şi altulŭ, iscălite fiindŭ amîndouĕ şi de vinăriceriĭ domnescĭ şi de ómeniĭ mănăstirescĭ, şi aşà împreună strîngêndŭ baniĭ, ce este de plătescŭ dajniciĭ, de vadră

(1) Cod. XXV, fila 191.

po banĭ cincĭ, să aibă a luà sfânta mănăstire de vadră câte doĭ banĭ şi părpărulŭ după obiceiŭ, precum aŭ luatŭ şi maĭ nainte, şi vinăriceriĭ domnescĭ să aibă a luà câte treĭ banĭ de vadră. Decĭ ca să se păzéscă numiteĭ mănăstirĭ acéstă milă de vinăriciŭ nestrămutatŭ, amŭ întăritŭ printr'acestŭ cinstitŭ chrisovŭ, adeverindu-lŭ cu însăşĭ credinţa Domnieĭ mele, Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ, şi cu a prea iubiţilorŭ Domnieĭ mele fiĭ, Constantinŭ Vvd., Dumitraşco Vvd., Nicolae Vvd., martorĭ puindŭ şi pre toţĭ dumnélorŭ cinstiţĭ şi credincioşĭ boeriĭ ceĭ marĭ aĭ divanuluĭ Domnieĭ Mele: Nicolae Brâncovénu Vel Vist., Dumitraşco Racoviţă Vel Banŭ, Ienache Văcărescu Vel Spătarŭ, Ienache Moruzi Vel Vorn. de Ţéra de-sus, Manolache Brâncovénu Vel Log. de Ţéra-de-jos, Manolache Creţulescu Vel Vorn., Nicolae Filipescu Vel Vorn., Costache Ghica Vel Log. de Ţéra de sus, Scarlatŭ Ghica Vel Log. de Ţéra-de-jos, Nicolae Hangerlăŭ Vel Hatmanŭ, Dumitru Manulŭ Vel Post., Isaacŭ Raletŭ Vel Clucerŭ, Dimitrache Schina Vel Comisŭ, Nicolae Racoviţă Vel Paharnicŭ, Iordache Palada Vel Stoln. — şi Ispravnicŭ Costache Ghica Vel Log. de Ţéra de sus. Şi s'aŭ scrisŭ chrisovulŭ acesta întru întâiulŭ anŭ alŭ domnieĭ mele, aicĭ în scaunulŭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ, la aniĭ dela facerea lumeĭ lét 7301, iară dela Domnulŭ şi Mântuitorulŭ nostru Is. Chris. lét 1793 Sept. 15, de Constantinŭ biv. 3-lea Logofétŭ.

Chrisovulŭ mănăstireĭ Cozia de liudele ce are.

Fiind-că sfânta şi dumneḑeésca mănăstire Cozia ot sud Vâlcea, după dărăpănarea şi stricăciunea, ce cu deosebire aŭ pătimitŭ în vremea trecuteĭ rĕzmireţe, aŭ avutŭ milă de ḑece liude, scutelnicĭ, ómenĭ străinĭ, fără pricină, şi pe lângă acésta s'aŭ lăsatŭ a fi nedajnică, în treĭ anĭ, de orênduiala ajutoruluĭ acela ce daŭ mănăstirile, după cum ne adeverimŭ Domnia Mea din cartea Domnieĭ Sale frateluĭ Michaiŭ Vodă Suţulŭ, care o vĕḑumŭ dela Octombrie 8 létulŭ 1792, de care sfântă mănăstire pliroforisindu-ne şi Domnia Mea, cum că este cu adevĕratŭ la próstă stare, şi rîvnindŭ Domnia Mea pentru acestŭ sfântŭ lăcaşŭ, ca şi pentru celea-lalte, a veni în starea lorŭ amŭ întăritŭ printr'acéstă domnésca nóstră carte orênduiala aceea ce aŭ avutŭ de ḑece străinĭ a-ĭ avé şi a fi nedajnică, până la înplinirea de treĭ anĭ, de obişnuitulŭ ajutorŭ; şi pe lângă acésta, amŭ bine-voitŭ Domnia Mea, ca să-şĭ găséscă numita mănăstire şi alţĭ liude străinĭ, fără de pricină de dajdie, în satele ţĕriĭ, cărora după cercetarea ce li se vorŭ face pe orênduiala visterieĭ, să li se dea pecetluiturile Domnieĭ Mele la mânile lorŭ, ca printr'acestŭ ajutorŭ să i se pótă face dresurile şi meremeturile acelea

care i se cuvinŭ, spre a veni la starea sa, ii saam. receh. gpd. — 1793 Aprilie 1. (1)

Chrisovulŭ mănăstireĭ Cozia.

Sfinteĭ şi dumnedeesceĭ mănăstirĭ Cozia, unde se cinstesce şi se prăznuesce hramulŭ Prea Sfinteĭ şi Nedespărţiteĭ Troiţiĭ, şi Cuviosuluĭ Chirŭ . . . , egumenulŭ acesteĭ sfinte mănăstirĭ, ca să fie sfinteĭ mănăstirĭ milă dela Domnia Mea, să aibă a luà vinăriciulŭ de pe moşiile mănăstireĭ, anume: Jeblea ot sud Argeşŭ, i Călinesciĭ, i Natesciĭ sud Vâlcea, i Orla, i Divitrita sud Romanaţĭ, Prastolŭ, i Gărdanulŭ sud Mehedinţĭ, pentru că acestŭ vinăriciŭ dintr'acestea délurĭ le-aŭ fostŭ datŭ şi aŭ fostŭ miluită sfânta acésta mănăstire încă de maĭ nainte vreme de alţĭ rĕposaţĭ Domnĭ cu chrisovulŭ Domniilorŭ Sale, care chrisóve, din întîmplările vremilorŭ, făcêndu se rĕsmiriţe şi ascundêndu-le prin peşterĭ arŭ fi putredĭtŭ; şi arĕtândŭ părinţiĭ călugărĭ pricina acésta Domnieĭ Sale rĕposatuluĭ Michaiŭ Racoviţă Voevodŭ, Domnia Sa le-aŭ întăritŭ mila acésta, cu chrisovulŭ Domnieĭ Sale ot 7251, şi în urmă şi alţĭ Domnĭ, precum pentru acésta ne adeverimŭ Domnia Mea din chrisóvele Domniilorŭ Sale rĕposatuluĭ Constantinŭ Cehanŭ Voevodŭ ot létulŭ 7253. Decĭ învrednicindu ne şi pe noĭ Domnulŭ Dumnedeŭ cu domnia acesteĭ pravoslavnice Ţĕrĭ-Românescĭ şi vĕdêndŭ Domnia Mea maĭ sus numitele chrisóve, câtŭ şi chrisovulŭ Domnieĭ Sale frateluĭ Domnŭ Alexandru Ipsilantŭ Voevodŭ ot lét. 1775, şi alŭ Domnieĭ Sale frateluĭ Michaiŭ Suţulŭ Voevodŭ ot lét. 1784, de milele ce aŭ avutŭ acéstă mănăstire, m'am milostivitŭ şi Domnia Mea de am datŭ şi am înnoitŭ mila acésta şi printr'acestŭ chrisovŭ alŭ Domnieĭ Mele, ca să aibă sfânta acésta mănăstire a luà vinăriciulŭ din délurile ce scrie maĭ sus; însă egumenulŭ saŭ alţĭ ómenĭ aĭ mănăstireĭ, carĭ vorŭ fi trimişĭ să strîngă acestŭ vinăriciŭ, să aibă a umblà şi a scrie vinăriciulŭ totŭ de odată cu vinăriceriĭ domnescĭ, şi să facă douĕ catastişe, asemenea unulŭ ca şi altulŭ, iscălite fiindŭ amîndouĕ de vinăriceriĭ domnescĭ şi de vinăriceriĭ mănăstirescĭ, şi aşà împreună strîngêndŭ baniĭ vinăriciuluĭ, ce este de plătescŭ dajniciĭ, de vadră de vinŭ po banĭ 4 şi ploconulŭ de nume, din carĭ banĭ să aibă a luà sfânta mănăstire pe vadră câte doĭ banĭ şi părparulŭ, după cum a avutŭ obiceiŭ de a luatŭ şi maĭ nainte, şi vinăriceriĭ domnescĭ să aibă a luà iarăşĭ câte doĭ banĭ de vadră şi ploconulŭ de nume, după cum li se va cuprinde în cartea domnéscă ce li se va dà la mână de slujba vinăriciuluĭ; şi iarăşĭ să aibă a luà sfânta mănăstire, dela ceĭ ce vorŭ fi avêndŭ viĭ pe moşia mănăstireĭ,

---

(1) Cod. XXVI, pag. 182.

otaştina pămîntuluĭ după obiceiŭ, din douĕ-ḑecĭ vedre o vadră, însă pentru otaştină vinŭ să ieae, iar nu banĭ. Dreptŭ aceea şi Domnia Mea amŭ datŭ acestŭ chrisovŭ alŭ Domnieĭ Mele maĭ sus numiteĭ mănăstirĭ, ca să aibă a luà vinăriciurile din délurile ce scrie maĭ sus, să fie sfinteĭ mănăstirĭ de întărire şi chiverniséla, în toţĭ aniĭ nesmintitŭ şi fără de zătignire, iar Domnieĭ Mele şi rĕposaţilorŭ părinţilorŭ Domnieĭ Mele veşnică pomenire. Şi amŭ întăritŭ chrisovulŭ acesta cu însăşĭ credinţa Domnieĭ Mele, Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ, şi cu credinţa prea iubiţilorŭ Domnieĭ Mele fiĭ, Nicolae Voevodŭ, Dumitraşco Voevodŭ, Constantinŭ Voevodŭ, şi cu totŭ sfatulŭ dumné-lorŭ cinstiţilorŭ şi credincioşilorŭ boerilorŭ celorŭ marĭ aĭ Divanuluĭ: Nicolae Brâncovénu Vel Vist., Dumitraşco Racoviţă Vel Banŭ, Ienache Văcărescu Vel Spătarŭ, Ienache Moruzi Vel Vornicŭ de Ţéra-de-sus, Manolache Brâncovénu Vel Vornicŭ de Ţéra-de-jos, Manolache Creţulescu Vel Vornicŭ, Nicolae Filipescu Vel Vornicŭ, Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus, Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-jos, Nicolae Hangerlău Vel Hatmanŭ, Dumitraşco Manu Vel Postelnicŭ, Isaacŭ Raletŭ Vel Clucerŭ, Dumitrache Schina Vel Comisŭ, Nicolae Racoviţă Vel Paharnicŭ, Iordache Palada Vel Stolnicŭ, şi Ispravnicŭ Costache Ghica Vel Logofĕtŭ. Şi s'a scrisŭ chrisovulŭ acesta la lét. 1793 Iunie 17, de Constantinŭ biv 3-lea Logofĕtŭ. (1)

Chrisovulŭ mănăstireĭ Bistriţeĭ de milele ce are.

De vreme ce prorocul ŭ şi pururea între împĕraţĭ pomenitŭ prea înţeleptulŭ Solomonŭ, numaĭ în umbra legeĭ rezemându-se, făcù atâta podóbă caseĭ dumneḑeeseĭ a Ierusalimuluĭ şi o dăruì cu atâtea darurĭ, ca să se păzéscă într'însa sicriulŭ cu tablele legiĭ Domnuluĭ, cu câtŭ maĭ vîrtosŭ noĭ, carĭ suntemŭ acum cu mila duhuluĭ sfântŭ pravoslavniceĭ Domnĭ, se cade să ne silimŭ cu totŭ sufletulŭ, să întemeiemŭ şi să ajutorămŭ sfintele locaşurile luĭ Dumneḑeŭ, întru care nu se junghe vite necuvîntătóre, precum óre-când acolo, ci însuşĭ mieluşelulŭ luĭ Dumneḑeŭ se jertfesce pentru viaţa a tuturorŭ. Pentru acésta dar, înălţându-ne şi pre noĭ Domnulŭ Dumneḑeŭ cu domnia în scaunulŭ Ţĕreĭ-Românesceĭ, bine amŭ voitŭ, ca din bogate milĭ ale prea milostivuluĭ Dumneḑeŭ ce ne-aŭ dăruitŭ, să revĕrsămŭ şi noĭ facerĭ de bine, spre cinstea şi întărirea sfintelorŭ mănăstirĭ, carĭ sunt cea maĭ de cinste parte a politieĭ şi podóba cea maĭ mare a politieĭ şi semnulŭ celŭ prea arĕtatŭ alŭ pravoslavieĭ întru acestea douĕ principaturĭ ale Ţĕreĭ-Românesceĭ, întru care fiindŭ şi sfânta mănăstire, ce se nu

(1) Cod. XXVI, pag. 91.

mesce Bistriţa, unde se cinstesce şi se prăznuesce hramulŭ Adormireĭ Prea Sfinteĭ şi de Dumnedeŭ Născĕtóre şi pururea Fecióreĭ Marieĭ şi unde se păzescŭ şi se odihnescŭ şi sfintele móşte ale prea cuviosuluĭ părinteluĭ nostru Grigorie Decapolitulŭ, voit-amŭ din totŭ sufletulŭ inimeĭ nóstre, spre a-ĭ face asupra milelorŭ şi privilegiurile ce a avutŭ dela alţĭ fraţĭ trecuţĭ Domnĭ, întărire ca şi cea d'inainte, tóte pre deplinŭ şi nestrămutatŭ să i se păzéscă. Adecă: de vama domnéscă a bălţeĭ ce se chiamă Balta Albă, ot sud Romanaţĭ, cu tóte gârlele şi semnele bălţiĭ, din hotarulŭ Dăbulenilorŭ până în hotarulŭ Grajdi-Broduluĭ din vĕrfulŭ Timpeĭ, pe hotarulŭ viilorŭ, în vĕrfulŭ Mamichiĭ, unde a fostŭ pusŭ Dorofteiŭ parulŭ, în gura Cuşmiţeĭ în grindulŭ *Ostatuluĭ*, la gârla Buzoeanuluĭ, în gura Vădinuluĭ, la câmpulŭ din Tâmpa, la măgura Bouluĭ, la Măgura Otşe, la Inşiratele, la Băşicuţa, în calea Vădăstriţiĭ, în gârla Celeiuluĭ, cu tóte gârlele carĭ le-aŭ făcutŭ Banulŭ Barbulŭ Craiovesculŭ celŭ bĕtrânŭ, să aibă a luà sfânta mănăstire dela acéstă baltă, cu tóte gârlele acestea ce s'aŭ numitŭ maĭ sus, pe jumĕtate din vama domnéscă, i dela Năvóda, i din Cărme, i din Coteţe, i din Oştiĭ, i din Mrejĭ, i din vama carĕlor şi din părpărŭ iar pe jumĕtate; aşişderea să ieae şi vinăriciŭ dela ocna cea mare, adică din puţulŭ Catariĭ, în sus spre Licura ,pe lângă hotarulŭ Rîmniculuĭ, pe délŭ în sus, până lângă hotarulŭ Vlădescilorŭ, şi de aicĭ în jos până la puţulŭ Băiĭ, pre drumulŭ moriĭ, din sus de biserica domnéscă, şi din viile ce vorŭ fi pe moşia mănăstireĭ, în gura Soaşuluĭ, i din délulŭ Pitescilorŭ şi alŭ Scorţiĭ, i Pleşesciĭ ot sud Gorjŭ, despre Copăciósa pĕnă în Sărăţelŭ, din tóte viile, câte vorŭ fi pre moşia mănăstireĭ ce se chiamă Muscelŭ ot sud Romanaţĭ, din hotarulŭ Cocorăscilorŭ cu Aricesciĭ şi cu Isvorulŭ până în Bărluiu cu părpărulŭ, i din viile ce sunt la Potelŭ şi câte se vorŭ maĭ face de acum înainte, din viile ce vorŭ fi făcute şi se vorŭ maĭ face la Celeiŭ pe jumĕtate, din viile ce vorŭ fi pe moşia mănăstireĭ ce se chiamă Studina ot sud Romanaţĭ, atâtŭ din celea lucrate, i din celea părăginite, câtŭ şi din celea ce se vorŭ maĭ face din pajişte, cum şi din poporulŭ Maghierescĭ, i Săcelulŭ, Glodeniĭ, Ciutesciĭ sud Gorjŭ, ce sunt ale schituluĭ, peşterea Bistriţeĭ, metohŭ acesteĭ mănăstirĭ; dar fiind-că dela o vreme încóce, isvodindu se şi alte nume viilorŭ ce sunt pe moşia mănăstireĭ ce se chiamă Muşcelŭ, între hotarulŭ Cocorăscilorŭ şi Aricesciĭ, dicĕndu-ĭ Cărneşulŭ, se întinsese vinăriceriĭ domnescĭ a luà vinăriciulŭ din partea mănăstireĭ din tr'acéstă numire, dar din porunca Domnieĭ Sale fratele Michaiŭ Vodă Suţulŭ, făcĕndu-se cercetare în anulŭ trecutŭ de sfinţia sa Episcopulŭ Rîmniculuĭ Chirŭ Nectarie şi de dumné-luĭ Manolache Brâncovénu Vel Vornicŭ, fiindŭ atuncĭ Vel Log., arată prin anafora, că după cercetarea ce aŭ făcutŭ, s'aŭ adeveritŭ, că acéstă numire este totŭ din cuprinsulŭ popórelorŭ ce le are

mănăstirea prin chrisovŭ, care însuşĭ dumné-luĭ Vist. Constantinŭ Ştirbeiŭ, cumpĕrătoriŭ slujbeĭ, aŭ cunoscutŭ, că după dreptate aŭ opritŭ mila mănăstireĭ dintru acea numire; şi aŭ întăritŭ şi Domnia Sa acea anafora, ca să aibă a luà vinăriciŭ şi dintru acéstă numire, precum aŭ luatŭ şi maĭ nainte. Pentru care amŭ datŭ acestŭ domnesculŭ nostru chrisovŭ, cu care să aibă cuviosulŭ Arhimandritŭ şi egumenŭ alŭ acesteĭ sfinte mănăstirĭ, Chirŭ...., a luà milele acestea pe tot anulŭ nelipsitŭ, la vremea lorŭ, adecă după ce-şĭ va luà mănăstirea întâĭ ḑĕciuială după obiceiŭ dela câte dintre aceste bălţĭ vorŭ fi pe moşia sa, fiindŭ acesta dreptulŭ stăpânuluĭ moşieĭ, apoĭ să aibă a luà dela tóte acestea bălţĭ, din vama domnéscă pe jumĕtate, precum aŭ luatŭ şi până acum, cum şi vinăriciulŭ dela tóte popórele ce sunt numite maĭ sus, câte doĭ banĭ de vadră şi părpărurile după obiceiŭ, de fieşĭ-care vasŭ po banĭ doĭ-spre-ḑece, iară ceĭ-lalţĭ câte treĭ banĭ aŭ a-ĭ luà vinăriceriĭ domnescĭ, scriindŭ la vremea vinăriciuluĭ omulŭ mănăstireĭ înpreună cu vinăriceriĭ domnescĭ totŭ vinăriciulŭ, să ieae partea mănăstireĭ pe deplinŭ fără de nicĭ o lipsă; aşişderea să aibă a ţiné sfânta mănăstire şi liude optŭ, străinĭ, ce-ĭ are iarăşĭ prin domnescĭ chrisóve hărăziţĭ, pe carĭ să-ĭ ducă la ispravniciĭ judeţuluĭ ca să-ĭ cerceteze, şi fiindŭ străinĭ cu adevĕratŭ, să le dea adeverinţe pe numele şi chipulŭ lorŭ, după care să li se dea pecetluiturĭ gospodŭ, spre a fi în pace şi nesupĕraţĭ de tóte dăjdiile şi angariile, verĭ-câte arŭ eşi dela visterie şi dela cămara Domnieĭ Mele peste anŭ în ţéră, de nicĭ unele nicĭ unŭ valŭ şi nicĭ o bântuială să n'aibă; fiind-că acestea millĭ le-aŭ avutŭ, atâtŭ dela alţĭ fraţĭ Domnĭ de maĭ înainte, cât şi dela fratele Michaiŭ Vodă Suţulŭ dintr'amîndouĕ domniile, precum din chrisovulŭ Domnieĭ Sale ot lét 1792 ne adeverimŭ; carĭ millĭ şi Domnia Mea amŭ bine-voitŭ de le-amŭ înnoitŭ şi le-amŭ întăritŭ, ca să i se păzéscă nestrămutatŭ, întocmaĭ după cum maĭ sus se cuprinde. Rugămŭ şi pre alţĭ fraţĭ Domnĭ, carĭ în urma nóstră se vorŭ învrednici cu domnia acesteĭ pravoslavnice Ţĕrĭ-Românescĭ, să bine-voéscă a înnoi şi întări milele acesteĭ sfinte mănăstirĭ, ca şi ale Domniilorŭ Sale millĭ şi facerĭ de bine să fie în urmă de alţiĭ ţinute în séină. Şi amŭ întăritŭ chrisovulŭ acesta cu însăşĭ credinţa Domnieĭ Mele, Iѡ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ, şi cu a prea iubiţilorŭ Domnieĭ Mele fiĭ, Constantinŭ Voevodŭ, Dumitraşco Voevodŭ, Nicolae Voevodŭ, şi totŭ sfatulŭ dumné-lorŭ cinstiţilorŭ şi credincioşĭ boerilorŭ veliţĭ aĭ divanuluĭ Domnieĭ Mele: Nicolae Brâncovénu Vel Vist., Dumitraşco Racoviţă Vel Banŭ, Ienache Văcărescu Vel Spăt., Ienache Moruzi Vel Vornicŭ de Ţéra-de-sus, Manolache Brâncovénu Vel Vornicŭ de Ţéra-de-jos, Manolache Creţulescu Vel Vornicŭ, Nicolae Filipescu Vel Vornicŭ, Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus, Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ de ţéra-de-jos, Nicolae Hangerlău Vel Hatman, Dumitrache Manulŭ

Vel Postelnicŭ, Isaacŭ Raletŭ Vel Clucerŭ, Dumitrache Schina Vel Comisŭ, Nicolae Racoviţă Vel Paharnicŭ, Iordache Palada Vel Stolnicŭ, Iorgache Vel Slugerŭ, Dumitrache Costandache Vel Pitarŭ, şi Ispravnicŭ Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus. Şi s'aŭ scrisŭ chrisovulŭ acesta în anulŭ d'întâĭ alŭ domnieĭ mele, aicĭ în scaunulŭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ, la aniĭ dela zidirea lumeĭ létulŭ 7302, iară dela Domnulŭ şi Mântuitorulŭ nostru Isusŭ Christosŭ lét 1793 Septembre 10, de Costache biv Vel 3-lea Logofĕtŭ. (1)

Chrisovulŭ mănăstireĭ Hureziĭ.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i gpd. — Sfinteĭ şi dumneḑeesceĭ mănăstirĭ, ce se chiamă Hureziĭ, unde se cinstesce şi se prăznuesce hramulŭ sfinţilorŭ slăviţilorŭ şi întocmaĭ cu Apostoliĭ şi de Dumneḑeŭ încoronaţĭ maĭ marĭ Impĕraţĭ Constantinŭ şi Elena maică-sa, şi părinteluĭ Chirŭ Pahomie egumenuluĭ, şi tuturorŭ părinţilorŭ călugărĭ, câţĭ se vorŭ aflà locuitorĭ la acésta sfântă mănăstire, care este zidită şi înnălţată din temelie de Domnia Sa rĕposatulŭ Constantinŭ Basarabŭ Brâncovénŭ Vvd., ca să fie sfinteĭ mănăstiriĭ vinăriciulŭ din délulŭ Sutescilorŭ, i Nomoĭ, i Creţenĭ, şi din délulŭ Gărdescilorŭ şi alŭ Zlătăreilorŭ ot sud Vâlcea, cu părpărulŭ după obiceiŭ, care vinăriciŭ este datŭ la acéstă mănăstire încă maĭ dinainte vreme, dereptŭ Constantinŭ Vodă Basarabŭ, ctitorulŭ mănăstiriĭ, prin chrisovulŭ Domnieĭ Sale dela lét 7200; iară după aceea şi Domnia Sa, rĕposatulŭ Stefanŭ Vodă Cantacuzino aŭ întăritŭ mănăstireĭ acéstă milă, prin chrisovulŭ Domnieĭ Sale dela lét. 7223; şi încă aŭ maĭ adausŭ milă, ca să maĭ ieae mănăstirea vinăriciŭ şi din délulŭ Puţurilorŭ şi dela Giorocŭ şi dela Cacaleţŭ şi dela Bratovaesciĭ ot sud Doljŭ, cu părparulŭ după obiceiŭ. Aşişderea a întăritŭ mila acésta şi Domnia Sa fratele Domnŭ Aleczandru Ipsilantŭ Voevodŭ, prin chrisovulŭ Domnieĭ Sale dela lét. 1775 Maiŭ în 20, câtŭ şi Domnia Sa fratele Michaiŭ Vodă Suţulŭ iarăşĭ aŭ întăritŭ mila acésta, prin chrisovu Domnieĭ Sale din domnia d'intâĭ ce-lŭ vĕḑumŭ cu lét. 1784 Sept. 27. Dreptŭ aceea dar, învrenicindu-ne Domnulŭ Dumneḑeŭ şi pre noĭ cu Domnia acesteĭ pravoslavnice Ţĕrĭ-Românescĭ, ne-amŭ milostivitŭ de amŭ înnoitŭ şi amŭ întăritŭ şi Domnia Mea acéstă milă, ca să aibă acéstă sfântă mănăstire a luà vinăriciulŭ de prin délurile ce sunt maĭ sus numite, în toţĭ aniĭ, nesmintitŭ, precum aŭ luatŭ din vechime şi până acum; pentru care egumenulŭ saŭ altŭ omŭ alŭ mănăstirĭ să aibă a umblà şi a scrie vinăriciulŭ totŭ de odată cu vinăricerĭ domnescĭ, şi să facă

(1) Cod. XXVI, pag. 157.

douě catastişe, asemenea unulŭ ca şi altulŭ, iscălite fiindŭ amîndouě şi de vinăricerĭ domnescĭ şi de omulŭ mănăstiriĭ, şi aşa înpreună strîngêndŭ baniĭ vinăriciuluĭ, ce este de plătescŭ dějniciĭ, de vadră de vinŭ po banĭ 4 şi ploconulŭ de nume, dintr'acésta să aibă a luà sfânta mănăstire de vadră câte doĭ banĭ, după cum aŭ avutŭ obiceiŭ şi maĭ nainte vreme, iară ceia-lalţĭ câte doĭ banĭ de vadră şi ploconulŭ de nume să-ĭ iea vinariceriĭ domnescĭ. Şi amŭ întăritŭ chrisovulŭ acesta cu însăşĭ credinţa Domnieĭ Mele, Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ, şi cu credinţa prea iubiţilorŭ Domnieĭ Mele fiŭ, Constantinŭ Vvd., Dumitraşco Vvd., Nicolae Vvd., şi cu totŭ sfatulŭ cinstiţilorŭ şi credincioşilorŭ boerilorŭ veliţĭ aĭ divanuluĭ Domnieĭ Mele: Nicolae Brâncovénu Vel Vist., Dumitraşco Racoviţă Vel Banŭ, Ienache Văcărescu Vel Spăt., Ienache Moruzi Vel Vorn. de Ţéra-de-sus, Manolache Brâncovénu Vel Vorn. de Ţéra-de-jos, Manolache Creţulescu Vel Vorn., Nicolae Filipescu Vel Vornic, Costache Ghica Vel Log. de Ţéra-de-sus, Scarlatŭ Ghica Vel Log. de Ţéra-de-jos, Nicolae Hangerlău Vel Hatm., Dimitrie Manulŭ Vel Post., Isacŭ Raletŭ Vel Clucerŭ, Dumitrache Schina Vel Comisŭ, Iónŭ Comănénu Vel Paharn., Iordache Palada Vel Stoln., Iordache Vel Slugerŭ, Dumitrache Costandache Vel Pit., şi ispravnicŭ Costache Ghica Vel Log. de Ţéra-de-sus. Şi s'aŭ scrisŭ chrisovulŭ acesta la anulŭ d'întâĭ dintru întâia domnie, aicĭ în oraşulŭ scaunuluĭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ, la aniĭ dela zidirea lumeĭ 7302, iar dela Domnulŭ Dumneḑeŭ şi Mântuitorulŭ nostru Isusŭ Cristosŭ 1793 Septembre 28, de Răducanu Poenaru biv 3-lea Logofĕtŭ. (1)

Cartea mănăstireĭ Hurezulŭ de liude 20 scutelnicĭ.

Dat-amŭ domnésca nóstră carte sfinteĭ şi dumneḑeesceĭ mănăstirĭ Hurezulŭ din sud Vâlcea, unde se cinstesce şi se prăznuesce hramulŭ sfinţilorŭ Impĕraţĭ Constantinŭ şi Elena, ca să aibă a ţiné liude 20, ómenĭ străinĭ şi fără de pricină de dajdie, acum să-ĭ găséscă şi să-ĭ aducă din străinătate, pe carĭ să-ĭ cerceteze dumné-lorŭ ispravniciĭ judeţuluĭ, şi fiindŭ străinĭ cu adevĕratŭ, să le dee adeverinţă pre numele şi chipulŭ lorŭ, după care să li se dee şi pecetluiturile Domnieĭ Mele, spre a fi în pace şi nesupĕraţĭ de tóte dăjdiile şi orênduelele visterieĭ, ca să fie de posluşania şi ajutorulŭ sfinteĭ mănăstirĭ, pentru-că acéstă milă a avut-o sfânta mănăstire şi dela alţĭ Domnĭ de maĭ nainte. Dreptŭ aceea ne-amŭ milostivitŭ şi Domnia Mea de amŭ înnoitŭ şi amŭ întăritŭ acéstă milă, ca să se păzéscă nestrămutatŭ, întocmaĭ după cum amŭ spusŭ maĭ sus, ii saam. receh. gpd. — 1793 . . . (2)

(1) Cod. XXVI, pag. 164.
(2) Cod. XXVI, pag. 58.

Judecata mănăstireĭ Hurezulŭ pentru o danie cu Pitarulŭ Vlădoianu.

Iŭ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ. i gpd. Zemle Vlahiscoe. — Neodihnindu-se Spiridonŭ, economulŭ mănăstireĭ Hurezulŭ, a eşitŭ la Divanŭ înaintea Domnieĭ Mele, faţă cu Pitarulŭ Vlădoianulŭ, unde ne arată Pitarulŭ şi o deosebită însciinţare ce a făcutŭ Domnieĭ Mele dumné-luĭ Căimăcamulŭ Craioveĭ, dela 16 a luĭ Decembre, pentru starea acesteĭ bisericĭ, cum că la atâta dărăpănare şi necăutare a ajunsŭ, încâtŭ aprópe este să cadă; decĭ osebitŭ de acésta, făcù Domnia Mea chibzuire şi la cuvîntulŭ de danie, cu care cerea egumenulŭ aceste moşiĭ, şi dicemŭ, că de ar fi făcutŭ rěposatulŭ acela moşiile acestea tezlimŭ în stăpânirea mănăstireĭ, de atuncĭ din viaţa luĭ, şi le-ar fi avutŭ mănstirea în zaptulŭ sěŭ şi cu sineturile vechĭ, atuncĭ s'ar fi numitŭ danie desěvěrşitŭ, şi n'ar fi pututŭ nicĭ Paharniculŭ Vlădoianulŭ, nicĭ clironomiĭ luĭ o strică în urmă; dar de vreme ce acésta nu s'a făcutŭ cu aceiaşĭ orênduială, fără de numaĭ o făgăduială în scrisŭ după mórtea luĭ, şi fiind-că acestŭ rěposatŭ la sfîrşitulŭ sěŭ, totŭ pentru pomenire sufletéscă şi iarăşĭ spre lucrare de facere de bine legându-le, a socotitŭ şi a orênduitŭ altŭ mijlocŭ prin diata sa, nu se defaimă pentru acéstă schimbare ce a făcutŭ, când iarăşĭ la locŭ cuviinciosŭ şi totŭ pentru facere de bine şi pentru ajutorŭ la o casă dumnedeéscă a întocmitŭ altă orênduială. Atâtŭ a fostŭ numaĭ trebuinţă să ne pliroforisimŭ Domnia Mea pentru diata acésta de este chiarŭ adevěrată, unde la acésta deosebitŭ că vědumŭ doĭ boerĭ marturĭ iscăliţĭ într'însa şi întărită de prea Sfinţia Sa proin Metropolitulŭ, dară şi de faţă în Divanŭ ne dase mărturie iubitorulŭ de Dumnedeŭ Episcopŭ Argeşanu Chirŭ Iosifŭ, cum că din slăbiciunea bóleĭ n'aŭ pututŭ să-şĭ facă iscălitura întrégă, dară acésta este aşà şi diata este adevěrată a sa. Aşà dară plirofonisindu-ne şi de diată că este adevěrată, găsimŭ bună întocmirea Episcopieĭ, ce face Prea Sfinţia Sa Părintele Metropolitŭ şi dumnélor boeriĭ divaniţĭ, de obşte să socotéscă dumné-lorŭ doĭ dintre neguţătoriĭ de acolo, sciuţĭ şi cu bunŭ ipolipsisŭ, spre a se aşezà epitropĭ, iară pentru suma venituluĭ de talerĭ 1436, cu care se îndatoréză egumenulŭ a-ĭ plătì acum, fiind-că provalisì iconomulŭ cum că egumenulŭ aŭ făcutŭ sărindare, parastasurĭ şi s'aŭ pomenitŭ rěposaţiĭ aceia, atâtŭ la numita biserică, cum şi la mănăstirea cea mare a Hurezuluĭ, pe tótă vremea până acum, în nădejdea acestuĭ venitŭ, şi deosebitŭ de acésta, vědêndŭ Domnia Mea şi socotéla ce s'aŭ făcutŭ că nu este deosebită pe totŭ anulŭ după rodulŭ sěŭ ce aŭ datŭ, ci cu tahminŭ după suma a doĭ anĭ, unde şi nu póte fi dreptŭ nemerită, de aceea amŭ scădutŭ pe egumenulŭ a da tal. numaĭ 500; decĭ aceĭ epitropĭ primindŭ şi dela o parte şi dela alta

aceştĭ banĭ, şi strîngêndŭ şi veniturile pe toţĭ aniĭ, să urmeze a drege biserica acum îndată, a pune în faptă şcóla cu dascălŭ elinescŭ, a îmbrăcà săracĭ, a face praznice bisericeĭ din venitulŭ ce va prisosi, şi să-şĭ dea socotéla, cum scrie maĭ jos, avêndu-şĭ egumenulŭ odihna şedereĭ în casele bisericeĭ, când va venì la Craiova. Intr'acestaşĭ chipŭ poruncimŭ Domnia Mea, şi cu acéstă osebire buiurdisimŭ anaforaua dumné-lorŭ boerilorŭ, să se urmeze. — 1794 Martie 8.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălţate Dómne,

Cu acéstă cercetare şi alegere a Divanuluĭ Craioveĭ, ceauşulŭ de Aproḑĭ, din luminata poruncă a MărieĬ Tale, aŭ adusŭ înaintea nóstră pre Dumné-luĭ biv. Vel Pitarŭ Ioniţă Vlădoianulŭ faţă cu Spiridonŭ ieromonachŭ, vechilŭ cuviosuluĭ egumenŭ Hurezanulŭ Chirŭ Pahomie, şi citindŭ atâtŭ cartea de danie, prin care aŭ afierositŭ rĕposatulŭ Pah. Fota Vlădoianulŭ la mănăstirea Hurezulŭ acea biserică a sa din oraşulŭ Craioveĭ, împreună cu cele douĕ moşiĭ, Ceratulŭ şi Novaciĭ, cum şi diata ce aŭ făcutŭ rĕposatulŭ Paharnicŭ Fota la mórtea sa, vedemŭ că în cartea de danie afierosesce biserica a fi metohŭ la mănăstirea Hurezulŭ, cum şi acelea douĕ moşiĭ le închină danie iarăşĭ la numita mănăstire şi légă pe egumeniĭ ce vorŭ fi după vremĭ, ca să aibă purtare de grìjă, celea ce vorŭ strică să se drégă, biserica să se acopere, şi 'doĭ preoţĭ de mirŭ să fie la biserică pentru slujbă; légă şi pre fiiĭ DomnieĬ Sale, ca să dea din agonisirea caseĭ tal. 600, spre a se face curtea împrejurulŭ bisericeĭ de piatră şi o pivniţă şi douĕ case d'asupra şi foişorŭ; iară în diata ce şĭ-aŭ făcutŭ rĕposatulŭ la mórte-şĭ, vĕḑumŭ că cuprinde, ca moşia Novaciĭ cu munţiĭ de Ţéra-Româncscă, i moşia Ceratulŭ le lasă bisericeĭ, ca să fie pentru chiverniséla unuĭ dascălŭ elinescŭ, să şaḑă acolea, să înveţe copiiĭ de pomană, şi câtŭ va avé viaţă soţia DomnieĬ Sale, cum şi fiĭ dumné-lorŭ, să pórte grije pentru şcólă şi să se păzéscă nestrămutatŭ aşezămîntulŭ; iară neurmândŭ fiiĭ dumné-lorŭ precum aŭ lăsatŭ, să aibă egumenulŭ a purtà grija de chiverniséla dascăluluĭ, dându-ĭ simbrie pe anŭ talerĭ 180 şi douĕ chile de bucate, cum şi biserica să se drégă, când se va strică orĭ-ce; lasă să se dea negreşitŭ aceĭ talerĭ 600 din venitulŭ caseĭ pentru a se face zidirea împrejurŭ şi casele, cum maĭ sus se arată, arĕtândŭ că acelea case, ce se vorŭ face, le-aŭ rênduitŭ să fie pe séma egumenilorŭ ce vorŭ fi după vremĭ la mănăstirea Hurezuluĭ, ca în vreme când vorŭ merge la Craiova să se odihnéscă într'acelea case, iară altŭ ceva să n'aibă voie egumenulŭ a luà din venitulŭ bisericiĭ; şi la biserică rênduesce să fie doĭ preoţĭ de

mirŭ și unŭ diaconŭ; și fiind-că aceste moșiĭ aŭ venitŭ multŭ, rênduesce, că ce va prisosi din venitŭ să se înbrace săraciĭ și praznice bisericiĭ să se facă; pentru care întrebândŭ pe vechilulŭ egumenuluĭ, de aŭ urmatŭ și de urméză acestea chiar așà precum a lăsatŭ rěposatulŭ în diata sa, care o vědumŭ făcută cu patru anĭ în urma maĭ sus numiteĭ cărțĭ, rěspunse că preoțiĭ de mirŭ sunt doĭ, *este și dascălŭ românescŭ* de învață copiĭ de pomană, cu plată de chirie pe anŭ talerĭ 40; iară pentru biserică, că este la dărăpănare și próstă stare, nicĭ însușĭ nu putù să tăgăduiască, pricinuindŭ că egumenulŭ ce se află acum, fiindŭ de curînd, cum și vremile fiindŭ în potrivă, n'aŭ avutŭ vreme să căpuiască pentru dregerea bisericeĭ; *decĭ fiind-că egumeniĭ, în 14 anĭ ce sunt trecuțĭ, de când stăpânesce mănăstirea aceste moșiĭ, n'aŭ urmatŭ ca să pue la biserică dascălŭ elinescŭ pentru a învěțà copiĭ de pomană*, și fiind-că pe egumenĭ îĭ opresce rěposatulŭ prin diată, a nu avé voie să ieae din venitulŭ bisericeĭ decât numaĭ să le fie odihnă într'acele case ce se vorŭ face, când vorŭ veni la Craiova, iară egumeniĭ în potriva dieteĭ rěposatuluĭ aŭ pusŭ mâna și aŭ luatŭ totŭ venitulŭ acelorŭ moșiĭ până acum, aflându-se clironomulŭ nevrîsnicŭ, și fiind-că acelea zidirĭ, ce a lăsatŭ rěposatulŭ a se face, nicĭ până astăḑĭ nu s'aŭ făcutŭ, și de vreme ce rěposatulŭ, pentru purtarea de grijă a bisericeĭ i a dascăluluĭ elinescŭ, încarcă și rênduesce pe fiiĭ dumné-luĭ, și fiind-că nicĭ dumné-luĭ Pitarŭ Vlădoianu nu cere epitropia bisericiĭ și a moșiilorŭ pentru vre-unŭ folosŭ alŭ caseĭ sale, ce numaĭ ca să se urmeze și să se sěvêrșéscă tóte celea câte rěposatulŭ tată-sěŭ aŭ lăsatŭ prin diata sa, cererea ce face este cu cale și se cuvine a fi primită; însă cu acéstă orênduială, ca asupra acestorŭ moșiĭ ale bisericeĭ să se orênduiască doĭ negustorĭ de acolo epitropĭ, Nițulŭ Marianŭ și Iónŭ Logofětu Botoșanu, pe care cerù însușĭ dumné-luĭ Pitaru, carĭ negustorĭ primindŭ acum în mânile lorŭ atâtŭ aceĭ talerĭ 600 dela dumné-luĭ Pitarulŭ Ioniță Vlădoianu, ce lasă rěposatulŭ în diata sa ca să-ĭ dea, cum și dela egumenulŭ Hurezanu aceĭ talerĭ 1436, ce se vědŭ rěmașĭ asupră-ĭ din venitulŭ moșiilorŭ, i 2068 banițe porumbŭ, să aibă a strînge veniturile moșiilorŭ pe toțĭ aniĭ, și cu acestŭ nahtŭ de banĭ, ce se arată maĭ sus, să aibă acum pe dată a se apucà de dregerea bisericiĭ și a pune în faptă și șcóla cu dascălulŭ elinescŭ ca să învețe copiĭ de pomană, precum lasă rěposatulŭ în diată-șĭ, carĭ negustorĭ să fie datorĭ a-șĭ da socotéla din anŭ în anŭ la dumné-luĭ Pitarulŭ Vlădoianulŭ, ca la unŭ ctitorŭ alŭ bisericeĭ, de totŭ venitulŭ ce vorŭ primi și de tótă cheltuiala ce vorŭ face, la care dare a socoteliĭ să fie față și egumenulŭ Hurezanu, spre a nu se face mastrafŭ și cheltuelĭ zadarnice din veniturile ce se va strînge, ci toțĭ aceștĭ maĭ sus arětațĭ banĭ, cum și veniturile din toțĭ aniĭ, să aibă a se da pentru sěvêrșirea în faptă la câte

rĕposatulŭ lasă în diata sa, şi după sĕvêrşirea acestora, de vorŭ maĭ prisosi pe aniĭ viitorĭ banĭ din veniturile moşiilorŭ şi a munţilorŭ, aceĭ banĭ să se cheltuiască iarăşĭ de numiţiĭ epitropĭ la celea după vremĭ trebuinţe ale bisericiĭ şi la înbrăcăminte de sĕracĭ, iar nicĭ dumné-luĭ Pitarulŭ, nicĭ egumenulŭ Hurezanulŭ să nu fie volnicĭ a luà nicĭ măcar unŭ banŭ din veniturĭ, ci toţĭ să se cheltuiască cu mijloculŭ ce maĭ sus arĕtămŭ, ce lasă rĕposatulŭ în diata sa, iară egumeniĭ să nu aibă altŭ amestecŭ, decât numaĭ când vorŭ venì în Craiova, să aibă a se odihnì într'acele case. Iară hotărîrea cea desĕvêrşitŭ rĕmâne a se face de către Inălţimea Ta. — 1794 Februarie 19.

Dositeiŭ alŭ Ungro-Vlachieĭ, Vel Banŭ Racoviţă, Vel Vornicŭ Moruzi, Vel Vornicŭ Creţulescu, Vel Vornicŭ Filipescu, Vel Logofĕtŭ Costache Ghica, Vel Logofĕtŭ Scarlatŭ Ghica. (1)

Socotéla venitului moşieĭ Novacĭ şi Cerătu pe 11 anĭ, după cum a arĕtatŭ cuviosulŭ egumenŭ Chirŭ Pahomie alŭ sfinteĭ mănăstirĭ Hureziĭ. 1793 Decembre 15.

Pe létulŭ 1792, după care se socotesce şi ceĭ lalţĭ anĭ.

TALERĬ	BANĬ	BANIŢE PORUMBŬ	BANIŢE GRÂŬ		
70	90	—	—	Banĭ de dijma fênuluĭ.	Cerătulŭ 1792.
50	—	—	—	» » vadră.	
—	—	300	—	» » drugĭ.	
—	—	—	14	Baniţe de grâŭ.	
120	90	300	14		
120	—	—	—	Venitulŭ munţilorŭ.	Moşia Novacĭ totŭ 1729.
60	—	—	—	Banĭ de vadră.	
20	—	—	—	Banĭ de dijma fênuluĭ.	
—	—	45	—	Porumbŭ baniţe, drugĭ.	
—	—	—	14	Baniţe grâŭ.	
200	—	45	14		
125	—	—	—	Venitulŭ munţilorŭ.	Moşia Novacĭ 1793.
40	—	—	—	Banĭ de dijma fênuluĭ.	
64	—	—	—	» » vadră.	
—	—	91	—	Baniţe, porumbŭ drugĭ.	
—	—	—	14	Baniţe grâŭ.	
229	—	91	14		
200	—	—	—	Moşia Cerătuluĭ fiindŭ dată în arendă.	

(1) Cod. XXVII, pag. 6.

Adunarea sumelorŭ.

TAL.	BANI	BANIȚE PORUMBŬ	BANIȚE GRÂŬ	
149	90	436	45	Venitulŭ acestorŭ două moșiĭ pe doĭ anĭ, care vine pe anŭ talerĭ 374, banĭ 105, i 218 banițe porumbŭ și 22 ½ banițe grâŭ.
3373	105	1962	202½	Venitulŭ pe 9 anĭ, po talerĭ 374, banĭ 105 pe fieș-care anŭ, 218 banițe porumbŭ, drugĭ, i 22½ banițe grâŭ.
749	90	436	45	Venitŭ pe doĭ anĭ lét. 1792 și 93, după cum a-nume
4123	75	2398	247½	se arétă maĭ sus.

Acéstă socotélă dândŭ înaintea nóstră cuviosulŭ egumenŭ Hurezanulŭ, amŭ adeverit-o cu iscăliturĭ.

Constantinŭ Caragea Caimacamŭ, Ioanŭ Glogovénu Vel Logofĕtŭ, Barbu Știrbeĭ, Ioniță Argintoianu.

Cheltuiala ce arată cuviosulŭ egumenŭ Chirŭ Pahomie Hurezanulŭ pe 11 anĭ, pentru praznicululŭ bisericeĭ, i plata dascăluluĭ, a preoților și alte cheltuelĭ, carĭ nume se arată maĭ jos :

TAL.	BANI	
4	—	Pe pesce.
4	—	» 4 buteliĭ vutcă.
4	—	» cafea.
1	60	» două cutiĭ cofeturĭ.
—	60	Piperŭ.
—	60	Pe una oca orez.
—	60	» » » stafide roșiĭ.
—	60	» » » » negre.
—	60	» migdale.
—	15	» două calâpurĭ săpunŭ.
1	60	» óle.
3	108	» 8 oca morunŭ.
—	33	» mere.
5	108	» dulcéță
4	—	Colivile.
2	96	Ipac peste.
—	84	Copiilorŭ preoțilorŭ.
—	60	Bucătaruluĭ.

TAL.	BANI	
—	60	Jimblaruluĭ.
—	48	Pe lămâĭ.
3	102	Pitaruluĭ ce a făcutŭ pită pentru praznicŭ.
3	—	Pe două oca untŭ-de-lemnŭ.
25	20	Pe 17 vedre vinŭ, ce s'a împărţitŭ la săracĭ.
10	—	Preoţilorŭ bisericeĭ.
12	—	Părinteluĭ Archimandritŭ.
4	—	Archidiaconuluĭ.
2	—	Copiilorŭ Archimandrituluĭ şi Logofeţilorŭ.
15	—	Bacşişurĭ cântăreţilorŭ la masă.
2	—	Preoţilorŭ pentru parastasŭ.
24	—	Pe 8 oca lumînărĭ de céră.
138	45	Cheltuiala praznicului pe unŭ anŭ.
1246	6	Cheltuiala praznicului pe 9 anĭ.
440	—	Simbria dascăluluĭ pe 11 anĭ.
225	60	Pe untulŭ-de-lemnŭ şi tămâia pe 11 anĭ, po tal. 20½.
158	—	Acoperişulŭ bisericeĭ cu turlele ce s'a acoperitŭ în aniĭ trecuţĭ.
120	—	Pe 12 mineie ale anuluĭ.
300	—	La facerea la treĭ chiliĭ, i o cămară care s'aŭ pusŭ cu tahmin.
2628	—	Adunarea sumelorŭ, a venituluĭ şi a cheltueliĭ pe unŭ spre-ḑece anĭ, după socotéla ce aŭ datŭ cuviosulŭ egumenŭ Hurezénulŭ, care anume se arétă în jos.

TAL.	BANI	GRÂU	BANIŢE PORUMBŬ	OCA FĂINĂ	
4.123	75	2.398	247½	—	Venitŭ pe 11 anĭ.
2.628	—	330	165	300	Cheltuială pe 11 anĭ.
1.495	07	2.068	82	—	Ce trece venitulŭ pe cheltuială, ad. la baniţe porumbŭ şi grâŭ, şi fiind-că se vede la cheltuială şi 3.000 oca făină, se scade ce prisosesce cu oca 1.815 făină şi totŭ maĭ trece cheltuite oca făină 1.185; socotindu-se parale 2 oca, face tal. 59 şi banĭ 30, care se scade din banĭ.
					Să se dea baniĭ făineĭ ce
59	30				prisosesce la cheltuială.
1.436	45				Adecă (Una mie patru sute

treĭ-ḑecĭ şi şase, banĭ 45 şi două miĭ şaĭ-ḑecĭ şi optŭ baniţe porumbŭ prisosesce din veniturile acestorŭ două moşiĭ.

Acéstă socotélă dându-o înaintea nóstră cuviosulŭ egumenŭ Hurezanu, amŭ adeverit-o cu iscălitura.

Costea Caragea Caimacamŭ, Barbu Stirbeĭ, Ioniţă Argintoianu.

Chrisovulŭ sfinteĭ mănăstirĭ Viforîta din sud Dâmboviţa, de milele ce are

Iŭ Alexandru Constant. Muruzi Voevodŭ i gpsd. — Sfinteĭ şi dumneḑeesceĭ mănăstirĭ Viforîta ot sud Dâmboviţa, unde se cinstesce şi se prăznuesce hramulŭ Prea Sfinteĭ Născĕtóre de Dumneḑeŭ şi pururea Feciórcĭ Maria şi sfântuluĭ mareluĭ mucenicŭ Gheorghe, ca să fie sfinteĭ mănăstirĭ milă dela Domnia Mea, să aibă a ţiné doĭ preoţĭ i unŭ diaconŭ, scutiţĭ şi apĕraţĭ de tóte dăjdiile şi angariile ce vorŭ eşi pe alţĭ preoţĭ, i de ploconulŭ vlădicescŭ, de nicĭ unele valŭ şi supĕrare să nu aibă, ca să se pótă afla pururea spre sĕvêrşirea slujbeĭ sfinteĭ bisericĭ; şi să aibă a scuti sfânta mănăstire de dijmăritŭ stupĭ i rîmătorĭ două sute, i de oieritŭ oĭ una sută în toţĭ aniĭ; şi iară să aibă a găsi cincĭ liude străinĭ, carĭ să fie apĕraţĭ de tóte dăjdiile ţĕreĭ, ca să pótă fi pentru posluşania sfinteĭ mănăstirĭ; aşijderea să aibă a luà şi vinăriciulŭ din délulŭ Têrgoviştiĭ în poporulŭ Viforîteĭ, după cum şi în aniĭ trecuţĭ aŭ luatŭ, la care volnicimŭ Domnia Mea pe călugăriţele din sus numita mănăstire, saŭ pe omulŭ ce-lŭ va avé orênduitŭ, făcêndŭ două catastişe deosebite de vinăricerĭ domnescĭ şi alŭ mănăstireĭ, şi să se iscăléscă într'amîndouă şi vinăriceriĭ şi stariţa, iară la strînsulŭ banilorŭ, vinăriceriĭ domnescĭ să nu aibă a se amestecă ci numaĭ călugăriţele, saŭ omulŭ ce-lŭ va orêndui să strîngă banĭ pentru partea mănăstireĭ, câte doĭ banĭ de vadră după obiceiŭ, urmându-se însă după ponturile ce sunt la mâna vinăricerilorŭ; pentru că acestea miliĭ, ce se arată maĭ sus, le-aŭ avutŭ sfânta mănăstire şi dela alţĭ fraţĭ Domnĭ, precum ne pliroforisimŭ Domnia Mea din chrisovulŭ DomnieĭSale frateluĭ Michaiŭ Vodă Suţulŭ, ce-lŭ vĕḑumŭ cu lét. 1783 Decemvre în ḑece, din domnia d'întâĭ, întăritŭ de-asupra şi întru a doua domnie· Dreptŭ aceea şi Domnia Mea, pentru ca să se păzéscă nestrămutată mila acésta, bine amŭ voitŭ de amŭ întăritŭ şi printr'acestŭ chrisovŭ alŭ Domnieĭ Mele, ca să fie sfinteĭ mănăstirĭ de ajutorŭ şi de întărire; şi de obşte porumcimŭ ca nimenea întru nimicŭ supĕrare de tóte câte scriemŭ maĭ sus să nu facă, că aşâ este porunca Domnieĭ Mele; scriindu-se chrisovulŭ acesta la lét. 1793 Octombre 28.

Dat-amŭ domnésca nóstră carte sfinteĭ şi dumneḑeesceĭ mănăstirĭ Viforîteĭ din sud Dâmboviţa, unde locuiescŭ maicĭ călugăriţe, prin care să aibă

a luà dela ocnă pe totŭ anulŭ câte treĭ-ḑecĭ bolovanĭ sare, deosebitŭ de altă milă, ce are prin deosebitŭ chrisovulŭ Domnieĭ Mele; pentru că aflându-se acéstă mănăstire săracă şi lipsită de trebuinciósa hrană maicilorŭ călugăriţe, şi nefiindŭ împărtăşită cu milĭ de sare, precum sunt alte schiturĭ şi mănăstirĭ, ne-amŭ milostivitŭ Domnia Mea de amŭ făcutŭ acéstă milă de treĭ ḑecĭ bolovanĭ sare dela ocnă. Dreptŭ aceea, poruncimŭ Domnia Mea, în toţĭ aniĭ vremiĭ Domnieĭ Nóstre să i se păzéscă acéstă milă. — 1793 Noembre 20.

Cartea mănăstireĭ Govoriĭ de milele ce are să ieae.

Sfinteĭ şi dumneḑeesceĭ mănăstirĭ Govoriĭ din sud Vâlcea, unde se cinstesce şi se prăznuesce hramulŭ Prea Sfinteĭ Născĕtóreĭ de Dumneḑeŭ şi pururea Fecióreĭ Marieĭ, ca să aibă a luà milă de vinăriciulŭ din délulŭ Cacova, Ionesciĭ i Govoriĭ şi Copăcelulŭ din sud Vâlcea, i din délulŭ Cerneţulŭ sud Mehedinţĭ şi câtŭ ţine moşia Malovăţulŭ, însă egumenulŭ, saŭ omulŭ mănăstireĭ ce va fi orênduitŭ, să aibă a âmblà cu vinăriceriĭ domnescĭ, şi făcêndŭ douĕ catastişe unulŭ ca şi altulŭ, iscălite fiindŭ şi de vinăriceriĭ domnescĭ şi de egumenulŭ saŭ omulŭ mănăstireĭ, şi împreună strîngêndŭ baniĭ vinăriciuluĭ, ce este de plătescŭ dajniciĭ, de vadră banĭ patru şi ploconulŭ de nume, să aibă a luà dintr'aceĭ banĭ sfânta mănăstire câte doĭ banĭ de vadră, iară ceĭ-lalţĭ câte doĭ banĭ de vadră să aibă a luà vinăriceriĭ domnescĭ, împreună cu ploconulŭ, după obiceiŭ; şi iară să aibă a luà sfânta mănăstire dela ceĭ ce vorŭ fi avêndŭ viĭ pe moşia mănăstireĭ obicĭnuita otaştină, adecă din douĕ-ḑecĭ vedre vinŭ o vadră, şi vinŭ să ieae pentru otaştină, iar nu banĭ; pentru că acéstă milă de vinăriciŭ aŭ avut-o sfânta mănăstire, atâtŭ dela alţĭ fraţĭ Domnĭ de maĭ nainte, câtŭ şi dela Domnia Sa fratele Alexandru Vodă Ipsilantŭ, i dela Domnia Sa fratele Michaiŭ Vodă Suţulŭ, precum din cartea Domnieĭ Sale, ce o vĕḑumŭ cu lét 1784, ne adeverimŭ. Dreptŭ aceea şi Domnia Mea încă milostivindu-ne, amŭ datŭ şi amŭ întăritŭ, ca să aibă a luà acestŭ vinăriciŭ în toţĭ aniĭ nestrămutatŭ, spre a fi sfinteĭ mănăstirĭ de întărire şi părinţilorŭ călugărĭ de chivernisire, iar Domnieĭ Mele veşnică pomenire, ii saam. receh. gpd. — 1793 Decembre 22. (1)

Chrisovulŭ sfinteĭ mănăstirĭ Vieroşulŭ din sud Muscelŭ.

De vreme ce proroculŭ şi pururea între împĕraţĭ pomenitulŭ Solomonŭ, numaĭ în umbra legeĭ rezemându-se, făcŭ atâta podóbă caseĭ dumneḑeescĭ

(1) Cod. XXVI, pag. 183.

a Ierusalimuluĭ și o dărui cu atâtea darurĭ, ca să se păzéscă într'însa sicriulŭ cu tablele legiĭ Domnuluĭ, cu câtŭ maĭ vîrtosŭ noĭ, carĭ suntem acum din mila duhuluĭ sfântŭ pravoslavnicĭ Domnĭ, se cade să ne silimŭ cu totŭ sufletulŭ, să întemeiemŭ, să ajutorimŭ sfintele locașurĭ ale luĭ Dumnedeŭ, întru carĭ nu se junghe vite cuvîntătóre precum óre-când acolo, ci însușĭ mielulŭ luĭ Dumnedeŭ se jertfesce pentru viéța cea veșnică a nóstră a tuturorŭ. Pentru acésta dar, înălțându-ne și pre noĭ Domnulŭ Dumnedeŭ cu domnia în scaunulŭ Țěreĭ-Românescĭ, bine amŭ voitŭ, ca din bogatele milĭ ale prea milostivuluĭ Dumnedeŭ ce ne-aŭ dăruitŭ, să revěrsămŭ și noĭ facerĭ de bine și mila pre cinstea și întărirea sfintelorŭ mănăstirĭ, carĭ sunt cea maĭ de cinste parte a politieĭ și podóba cea maĭ mare și semnulŭ celŭ prea arětatŭ alŭ pravoslavieĭ, între carĭ bisericĭ și mănăstirĭ ale țěreĭ nóstre fiindŭ și sfânta mănăstire Vieroșulŭ, unde se cinstesce și se prăznuesce hramulŭ Vovedenia Prea Sfinteĭ și de Dumnedeŭ născětóre Maria, la care vědêndŭ Domnia Mea chrisóvele fraților Domnĭ de maĭ nainte de milele ce aŭ făcutŭ, n'amŭ lipsitŭ nicĭ Domnia Mea din mijloculŭ lorŭ a întări, cu acestŭ cinstitŭ chrisovŭ alŭ Domnieĭ Mele, tóte milele câte maĭ nainte aŭ avutŭ sfânta mănăstire, de amŭ datŭ Domnia Mea sfinteĭ mănăstirĭ ca să aibă a ține milele deplinŭ, care se arată maĭ jos, adecă: să aibă a scuti sfânta mănăstire drepte bucatele sale stupĭ i rîmătorĭ de dijmăritŭ, și vinŭ de vinăriciŭ și de oieritŭ oĭ una sută cincĭ-decĭ, și cincĭ-decĭ bolovanĭ sare pe totŭ anulŭ să aibă a luà dela ocnele celea marĭ, și dela ceĭ ce aŭ viĭ pe moșia mănăstireĭ să aibă a luà vinăriciŭ, câte doĭ banĭ de vadră după obiceiŭ, și liude 12, carĭ să fie ómenĭ străinĭ, pentru carĭ aducêndŭ adeverință dela dumné-lorŭ ispravniciĭ județuluĭ, li se va da pecetluiturĭ pe numele și chipulŭ lorŭ, cariĭ să fie apěrațĭ de tóte dăjdiile și angariile câte vorŭ eși peste anŭ în țéră dela visteria Domnieĭ Mele; căcĭ pentru acestea milĭ ne adeverimŭ Domnia Mea din chrisovulŭ frateluĭ domnŭ Alexandru Ipsilantŭ Voevodŭ ot létulŭ 1775, i din chrisovulŭ rěposatuluĭ Domnŭ Nicolae Caragea Voevodŭ cu létulŭ 1782, carĭ milĭ ce orênduimŭ, să se păzéscă pe totŭ anulŭ neschimbatŭ, ca să fie sfinteĭ mănăstirĭ de ajutoriŭ și de întărire și părinților călugărĭ de hrană, iar Domnieĭ Mele și părinților Domnieĭ Mele veșnică pomenire. Și amŭ întăritŭ Domnia Mea chrisovulŭ acesta cu însășĭ credința Domnieĭ Mele, Iω Alexandru Constantinŭ Voevodŭ, și cu a prea iubiților Domnieĭ Mele fiĭ, Constantinŭ, Dumitrașco, Nicolae și Gheorghe Voevodĭ, și cu totŭ sfatulŭ cinstiților și credincioșĭ boerilorŭ vel̦țĭ aĭ divanuluĭ Domnieĭ Mele: Dumitrașco Racoviță Vel Banŭ, Ienache Moruzi Vel Vist., Manolache Brâncovénu Vel Vornicŭ de Țéra-de-sus, Costache Caragea Vel Hatmanŭ, Nicolae Filipescu Vel Logofětŭ de Țéra-de-sus, Costache Ghica Vel Vornicŭ de Țéra-de-jos, Dimitrie Manu Vel Spătarŭ,

Răducanŭ Slătinénu Vel Vornicŭ, Nicolae Grădiştênu Vel Vornicŭ, Constantinŭ Ştirbeiŭ Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-jos, Iónŭ Comănénu Vel Paharnicŭ, Grigorie Bălénu Vel Stolnicŭ şi alţiĭ, şi Ispravnicŭ Constantinŭ Ştirbeiŭ Vel Logofĕtŭ; scriindu-se chrisovulŭ acesta întru alŭ doilea anŭ alŭ domnieĭ mele, în oraşulŭ Bucurescĭ, la létulŭ 1794 Martie 20, de Gheorghe Logofĕtŭ za taină. (1)

Cartea mănăstireĭ Căsciórele, de vinăriciŭ.

Sfinteĭ şi dumnedeesceĭ mănăstirĭ Căsciórele ot sud Vlaşca, unde se cinstesce şi se prăznuesce hramulŭ Vovedenieĭ Prea Sfinteĭ stăpâneĭ nóstre de Dumnedeŭ Născĕtóreĭ şi pururea Fecióreĭ Maria, ca să aibă a luà vinăriciŭ dela tóte viile, orĭ-câte sunt saŭ vorŭ fi pe moşia sfinteĭ mănăstirĭ, care să chiamă Daia ot sud Vlaşca, pentru că maĭ nainte aŭ fostŭ avutŭ mănăstirea milă de luà totŭ vinăriciulŭ cu ploconulŭ şi cu părpărulŭ dela tóte viile ce erà pe acéstă moşie şi vinăriceriĭ domnescĭ nu se amestecaŭ nimicŭ, iar din vremea ceĭ trecute rĕzmiriţe stricându-se şi părăginindu-se, şi după rĕzmiriţă începêndu-se a se destupà şi a se lucrà, a cerutŭ egumenulŭ ce erà dela Domnia Sa Alexandru Ipsilantŭ Voevodŭ, ca să i se înnoiască acéstă milă, şi Domnia Sa milostivindu-se a făcutŭ milă sfinteĭ mănăstirĭ, ca să ieae dela toţĭ, câţĭ vórŭ avé viĭ, câte doĭ banĭ de vadră şi părpărulŭ, care milă s'a întăritŭ atâtŭ de rĕposatulŭ Domnŭ Nicolae Caragea Voevodŭ, câtŭ şi de Domnia Sa fratele Michaiŭ Vodă Suţulŭ întru amîndouĕ domniile, precum ne plirotorisimŭ din cărţile Domnieĭ Sale, una cu létulŭ 1793 Septembre 4, şi alta cu létulŭ 1792 Septembre 4. Dreptŭ aceea şi Domnia Mea asemenea întărimŭ şi dămŭ sfinteĭ mănăstirĭ, să ieae aceĭ câte doĭ banĭ de vadră şi părpărulŭ după obiceiŭ; pentru care să aibă epitropulŭ saŭ omulŭ, care-lŭ va orêndui, a âmblà împreună cu vinăriceriĭ domnescĭ să scrie vinăriciulŭ dintr'aceste viĭ totŭ de odată şi să facă douĕ catastişe, asemenea unulŭ ca şi altulŭ, carĭ să se iscăléscă şi de vinăriceriĭ domnescĭ şi de omulŭ mănăstireĭ, şi strîngêndŭ împreună baniĭ vinăriciuluĭ dela toţĭ aceştia ce aŭ viĭ, să ieae omulŭ mănăstireĭ câte doĭ banĭ de vadră şi părpărulŭ, iar cel-alţĭ cu ploconulŭ de nume să-ĭ ieae vinăriceriĭ.—1793 Septembre 4. (2)

Privilegiulŭ preoţilorŭ dela biserica Gospodŭ din Câmpu-Lungŭ.

De vreme ce preoţiĭ, carĭ păzescŭ la biserica domnéscă din oraşulŭ Domnieĭ Mele Câmpu-Lungŭ, ce este făcută din temelia eĭ de rĕposatulŭ

(1) Cod. XXVI, pag. 196.
(2) Cod. XXVI, pag. 143.

Mircea Vodă, unde este hramulŭ sfântuluĭ şi făcĕtoruluĭ de minunĭ Nicolae, aŭ avutŭ milă atâtŭ prin alte cărţĭ domnescĭ de maĭ înainte, câtŭ şi prin cartea Domnieĭ Sale frateluĭ Domnŭ Alexandru Vodă Ipsilante, ce o vĕḑumŭ cu lét. 1776 Februarie 24, i prin cărţile Domnieĭ Sale frateluĭ Michaiŭ Vodă Suţulŭ dintr'amîndouĕ domniile, una cu lét. 1783 Decembre 7 şi alta cu lét 1792 Februarie 15, a fi casele preoţilorŭ ertate de birulŭ preoţescŭ şi de ploconulŭ vlădicescŭ, şi de alte orênduelĭ câte vorŭ da alţĭ preoţĭ preste anŭ, de nicĭ unele nicĭ unŭ valŭ şi supĕrare să nu aibă; cum şi drepte bucatele lorŭ să fie ertate de dijmăritŭ, de oieritŭ, de vinăriciŭ, de căminăritŭ; amŭ datŭ şi Domnia Mea acéstă domnésca nóstră carte popeĭ Nicăĭ protopopŭ sin popa Ionŭ, popeĭ Panaitŭ sin popa Constantinŭ Eclesiarchŭ, popeĭ Stefanŭ sin popa Hera, carĭ se află slujindŭ acum la acéstă sfântă biserică, prin care hotărîmŭ ca să li se păzéscă mila acésta, a scuti şi drepte bucatele lorŭ; însă popa Nica protopopŭ sin popa Ionŭ, stupĭ i rîmătorĭ 80, oĭ 100; i popa Panaitŭ sin popa Constantinŭ, stupĭ i rîmătorĭ 70 şi oĭ 100; i popa Stefan sin popa Hera, stupĭ i rîmătorĭ 80, oĭ 100. Pentru care poruncimŭ Domnia Mea nimenea întru nimicŭ supĕrare peste cartea acésta a Domnieĭ Mele să nu faceţĭ, ca să se pótă află cu neîncetate slujbe şi rugăciunĭ pentru sănătatea Domnieĭ Mele şi pentru chreştinesculŭ norodŭ, tol. copisah gpd. — 1793 Martie 22.

Carte de milă a mănăstireĭ Plătărescĭ, adecă vinăriciŭ din popórele ot délulŭ Brănescilorŭ sud Saacŭ sa aibă a scutì şi 4 ómenĭ străinĭ.

Sfinteĭ şi dumneḑeesceĭ mănăstirĭ Plătărescĭ din sud Ilfov, unde se cinstesce şi se prăznuesce hramulŭ sfântuluĭ mareluĭ mucenicŭ Mercurie şi cuviosuluĭ egumenŭ Chirŭ....., ca să fie sfinteĭ mănăstirĭ milă dela Domnia Mea, să aibă a luà vinăriciŭ din délulŭ Brănescilorŭ sud Saacŭ, câte doĭ banĭ de vadră şi părpărulŭ după obiceiŭ, şi dela toţĭ ce aŭ viĭ pe moşia mănăstireĭ să aibă a luà otaştină după obiceiŭ, adecă din douĕ-ḑecĭ vedre o vadră, însă vinŭ iară nu banĭ; aşişderea să fie sfinteĭ mănăstirĭ milă dela Domnia Mea să aibă a scuti liude patru, ómenĭ străinĭ, pentru carĭ aducêndŭ adeverinţă dela ispravniciĭ judeţuluĭ, să li se dea şi pecetluiturile Domnieĭ Mele pe numele şi chipulŭ lorŭ, ca să fie în pace şi ertaţĭ de tóte dăjdiile şi orênduelele verĭ câte arŭ eşi dela visteria Domnieĭ Mele peste anŭ în ţéră, de nicĭ unele valŭ şi bântuială să nu aibă, ca să pótă fi de posluşanie sfinteĭ mănăstirĭ; pentru că acéstă milă a avut-o sfânta mănăstire şi dela alţĭ fraţĭ Domnĭ de maĭ înainte, precum

Cod. XXVI, pag. 30.

ne pliroforisimŭ Domnia Mea din cartea Domnieĭ Sale frateluĭ Michaiŭ Vodă Suţulŭ, ce vĕḑumŭ cu lét. 1792 Decembrie 19. Dreptŭ aceea şi Domnia Mea întărimŭ mila ce maĭ sus se arată, ca să fie sfinteĭ mănăstirĭ de ajutorŭ şi întărire, toli copisah gpd.—1793 Maiŭ 5. (1)

procit. Vel Logofĕtŭ.

Cartea mănăstireĭ Câmpu-Lungŭ, pentru têrgulŭ ce se face la ḑiua sf. Ilie Proorocului, a lua vamă mănăstirea după obiceiŭ.

Dumné-vóstre ispravnicilorŭ ot sud Muscelŭ, sănĕtate! Vĕ facemŭ în scire, că din chrisóvele domnescĭ ce are sfânta mănăstire Câmpu-Lungŭ, ne adeverimŭ, că este obiceiŭ de a se face unŭ sborŭ într'unŭ anŭ odată aicea pe moşia mănăstireĭ la ḑiua sfântuluĭ Ilie Proorocului, şi vama ce se adună la acestŭ sborŭ este a mănăstireĭ, dată milă prin chrisóve domnescĭ; pentru care cerù cuviosulŭ egumenŭ alŭ acesteĭ sfinte mănăstirĭ şi dela Domnia Mea slobodenia têrguluĭ acestuia. Decĭ vĕḑêndŭ Domnia Mea chrisóvele i cărţile fraţilorŭ Domnĭ din naintea nóstră pentru acésta, după carĭ s'aŭ şi urmatŭ facerea acestuĭ zborŭ, i-amŭ datŭ Domnia Mea acéstă carte de slobodenie, ca să se facă neopritŭ; pentru care scriemŭ dumné-vóstre ispravnicilorŭ, să fiţĭ însciinţaţĭ de acésta şi să daţĭ în scire neguţătorilorŭ, locuitorilorŭ, ca să se adune fieşĭ-care a-şĭ face alişĭ-verişulŭ ce vorŭ avé spre chiverniséla şi ajutorulŭ lorŭ, purtândŭ dumné-vóstre de grijă, ca să nu se facă între adunarea noroduluĭ pricinĭ şi gâlcevurĭ, ci să petrécă cu linişte, şi vama acestuĭ zborŭ, după cuprinderea chrisóvelorŭ, să o ieae mănăstirea, fără de a nu se amestecà vameşiĭ.—1793 Iunie 8. (2)

Chrisovulŭ mănăstireĭ Câmpu-Lungŭ din sud Muscelŭ.

Sfinteĭ şi dumneḑeesceĭ mănăstirĭ din oraşulŭ Domnieĭ Mele ce se chiamă Câmpu-Lungŭ, unde se cinstesce şi se prăznuesce hramulŭ Adormireĭ Prea Sfinteĭ Stăpâneĭ nóstre de Dumneḑeŭ Născĕtóreĭ şi pururea Fecióreĭ Marieĭ şi Sfinţieĭ Sale părinteluĭ Chirŭ Irimia, năstavniculŭ acesteĭ sfinte mănăstirĭ şi tuturorŭ părinţilorŭ călugărĭ, carĭ vorŭ fi locuitorĭ într'acestŭ sfântŭ lăcaşŭ, ca să fie sfinteĭ mănăstirĭ tóte milele câte sunt date şi miluite de rĕposatulŭ Mateiŭ Basarabŭ Vodă, ctitorulŭ acesteĭ sfinte mănăstirĭ, carĭ milĭ şi daniĭ le-aŭ ţinutŭ sfânta mănăstire şi până în vremile de acum, căcĭ aflându-se acéstă sfântă mănăstire sud Muscelŭ la unŭ locŭ fórte strîmtŭ şi cu anevoe de hrană şi cu mare scăḑĕmîntŭ şi lipsă întru tóte semĕnăturele pămîntuluĭ, de care lucru şi Domnia Mea, după tocmirea şi mila

(1) Cod. XXVI, pag. 32.
(2) Cod. XXIII, fila 78, verso.

acestorŭ vrednicĭ de pomenire ctitorĭ d'întâĭ, carĭ aŭ dăruitŭ şi aŭ miluitŭ şi aŭ adusŭ sfânta mănăstire cu celea ce i s'aŭ căḑutŭ, Domnia Mea încă întărescŭ şi înnoiescŭ, cu acestŭ cinstitŭ chrisovŭ alŭ Domnieĭ Mele, tóte acestea; întâĭ obştea, care este în sfânta mănăstire (să aibă mila acésta) întocmită şi să fie înnoită şi legată desĕvêrşitŭ, după cum aŭ fostŭ şi maĭ nainte, şi năstavnicŭ omŭ străinŭ; de altă parte, să nu fie eĭ nicĭ într'unŭ chipŭ (supĕraţĭ cu dăjdiĭ şi năstavnic om străinŭ) să nu se pue, nicĭ să priméscă, fără numaĭ dintre călugăriĭ mănăstireĭ, cu voia şi cu totŭ soborulŭ sfinteĭ mănăstirĭ; după acésta să aibă sfânta mănăstire a luà vamă din têrgulŭ de acolo din Câmpu-Lungŭ, după obiceiŭ, din orĭ-ce bucate şi marfă arŭ aduce alţĭ ómenĭ străinĭ de prin alte părţĭ şi de prin alte sate de le-arŭ vinde acolo în oraşŭ, afară numaĭ din orăşenĭ, fiind-că eĭ dintru începutŭ vamă n'aŭ datŭ, şi afară din boeriĭ ceĭ marĭ, carĭ îşĭ vorŭ vinde bucatele lorŭ acolea: (maĭ încolo, fiindŭ fila ruptă, nu se póte ceti). (1)

Chrisovulŭ sfinteĭ mănăstirĭ Jătiĭ din sud Doljŭ.

Sfinteĭ şi dumneḑeesceĭ mănăstirĭ Jătiĭ, unde se cinstesce şi se prăznuesce hramulŭ sfântuluĭ mucenicŭ şi izvorîtorŭ de mirŭ Dimitrie, care este metohŭ la mănăstirea sfântuluĭ Pavelŭ dela Sfetagora, şi părinteluĭ Chirŭ . . . . . , egumenŭ, şi tuturorŭ părinţilorŭ călugărĭ, câţĭ se vorŭ aflà locuitorĭ la acéstă sfântă mănăstire, ca să aibă a luà vinăriciŭ din popórele de prin prejurulŭ têrguluĭ Craioveĭ, ce sunt pe hotarulŭ moşieĭ Craioveĭ, însă: din poporulŭ Sasuluĭ i Prisaca i Vălcănesciĭ i Cărciova i Valea Feteĭ din sud Doljŭ, i din poporulŭ Bălănesciĭ cu Prisecile şi Pleşesciĭ din sud Gorjŭ, pentru că acestŭ vinăriciŭ fost-aŭ închinatŭ şi datŭ acesteĭ sfinte mănăstirĭ, atâtŭ dela alţĭ fraţĭ Domnĭ de maĭ nainte, i dela Domnia Sa fratele Alexandru Ipsilantŭ Voevodŭ şi dela Domnia Sa fratele rĕposatulŭ Nicolae Vodă Caragea, câtŭ şi dela Domnia Sa fratele Michaiŭ Vodă Suţulŭ, dintru amîndouĕ domniile, precum din chrisovulŭ Domnieĭ Sale, ce-lŭ vĕḑumŭ cu létulŭ 1792 Iunie 17, ne amŭ adeveritŭ; dar fiind-că dela o vreme încóce, maĭ izvodindu-se şi alte numirĭ locurilorŭ dintr'acestea popóre, la poporulŭ Sasulŭ ḑicêndu-ĭ şi Teiulŭ i Teişulŭ şi Corneşulŭ, şi la poporulŭ Vălcănesciĭ, Préjba i Sutanuluĭ i a Jetianuluĭ i Clucerésa i alŭ Jeianuluĭ şi Nicolae Vălcănescu, şi la poporulŭ Valea Fetiĭ ḑicêndu-ĭ şi moşia domnéscă, se întinsese vinăriceriĭ domnescĭ a luà vinăriciulŭ partea mănăstireĭ dintr'acestea numirĭ, dar din porunca Domnieĭ Sale frateluĭ Michaiŭ Vodă Suţulŭ, făcêndu-se cercetare de Sfinţia Sa Episcopulŭ Rîmniculuĭ Chirŭ Nectarie şi de dumné-luĭ Manolache Brâncovénu Vel Vornicŭ, fiindŭ atuncĭ Vel Logofĕtŭ, şi de dumné-luĭ biv Vel Spătarŭ Grigorie

(1) Cod XXVI, pag. 53.

Balasache, arată prin anafora, că după cercetarea ce a făcutŭ, s'a adeveritŭ că acestea numirĭ sunt totŭ din cuprinsulŭ acestorŭ popóre, ce are mănăstirea prin chrisóve, care şi însuşĭ dumné-luĭ Vistierulŭ Constantinŭ Ştirbeiŭ, cumpĕrătorulŭ slujbeĭ, a arĕtatŭ că din apracsia slujbelorŭ i s'a făcutŭ acéstă călcare popórelorŭ mănăstireĭ, şi a întăritŭ şi Domnia Sa acea anafora, care s'a vĕḑutŭ de Domnia Mea, ca să aibă a luà vinăriciŭ dintr'acele numirĭ, după cum a luatŭ şi maĭ nainte; pentru care egumenulŭ saŭ alţĭ ómenĭ aĭ mănăstiriĭ, carĭ va fi trimişĭ pentru strîngerea acesteĭ milĭ, să aibă a âmblà printr'acestea popóre cu numirile ce se arată maĭ sus, şi a scrie vinăriceriĭ totŭ de odată cu vinăriceriĭ domnescĭ, şi să facă douĕ catastişe, asemenea unulŭ ca şi altulŭ, iscălite fiindŭ amîndouĕ şi de vinăriceriĭ domnescĭ şi de ómeniĭ mănăstireĭ, şi aşà împreună strîngêndŭ baniĭ vinăriciuluĭ, ce este de plătescŭ dajniciĭ, de o vadră de vinŭ po banĭ 5, să aibă a luà sfânta mănăstire câte doĭ banĭ de vadră şi părpărulŭ după obiceiŭ, precum au luatŭ şi maĭ nainte, şi vinăriceriĭ domnescĭ să aibă a luà câte treĭ banĭ de vadră, după cum se cuprinde la cartea domnéscă, ce li se va dala mână de slujba vinăriciuluĭ; aşişderea să aibă a luà sfânta mânăstire dela toţĭ ceĭ ce vorŭ avé viĭ pe moşia mănăstiriĭ, din douĕ-ḑecĭ vedre vinŭ o vadră după obiceiŭ; şi iar să fie sfinteĭ mânăstirĭ milă dela Domnia Mea să ţie liude ḑece, ómenĭ străinĭ, pentru carĭ aducêndŭ adeverinţă dela dumné-lorŭ ispravniciĭ judeţuluĭ de numele şi chipulŭ lorŭ, să li se deie şi pecetluiturĭ domnescĭ, spre a fi în pace şi ertaţĭ de tóte dăjdiile şi orênduelile, verĭ-câte arŭ eşi dela visteria DomniĭMele peste anŭ în ţéră, de nicĭ unele valŭ şi bântuială să nu aibă, pentru ca să fie sfinteĭ mânăstirĭ de posluşanie şi ajutorŭ. Decĭ acum, învrednicindu-ne Domnulŭ Dumneḑeŭ şi cu domnia acesteĭ pravoslavnice Ţĕrĭ-Românescĭ, ne-amŭ milostivitŭ Domnia Mea şi amŭ înnoitŭ şi amŭ întăritŭ milele acestea, ca să se păḑéscă nestrămutatŭ, spre a o luà în toţĭ aniĭ neclintitŭ şi fără zătignélă. Şi amŭ întăritŭ chrisovulŭ acesta cu însăşĭ credinţa Domnieĭ Mele, Iѿ Alexandru Costantinŭ Moruzi Voevodŭ, şi cu a prea iubiţilorŭ Domnieĭ mele fiĭ, Constantinŭ Voivodŭ, Dumitraşco Voivodŭ, Nicolae Voivodŭ, şi cu totŭ sfatulŭ dumné-lorŭ cinstiţilorŭ şi credincioşĭ boeriĭ veliţĭ aĭ divanuluĭ Domnieĭ Mele: Nicolae Brâncovénu Vel Vist., Dumitraşco Racoviţă Vel Banŭ, Ienache Văcărescu Vel Spătarŭ, Ienache Moruzi Vel Vornicŭ de Ţéra-de-sus, Manolache Brâncovénu Vel Vornicŭ de Ţéra-de-jos, Manolache Creţulescu Vel Vornicŭ, Nicolae Filipescu Vel Vornicŭ, Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de sus, Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-jos, Nicolae Hangerlău Vel Hatmanŭ, Dimitrie Manulŭ Vel Postelnicŭ, Isacŭ Raletŭ Vel Clucerŭ, Dimitrie Schina Vel Comisŭ, Niculae Racoviţă Vel Paharnicŭ, Iordache Palada Vel Stolnicŭ, Iorgache Vel Slugerŭ, Dumitrache Costanda-

che Vel Pitarŭ, şi Ispravnicŭ Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus. Şi s'aŭ scrisŭ chrisovulŭ acesta intru întâiulŭ anŭ dintru întâia domnie a Domnieĭ Mele, aicĭ în oraşulŭ scaunuluĭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ, în anulŭ dela facerea lumiĭ 7301, iar dela Domnulŭ şi Mântuitorulŭ nostru Isusŭ Christosŭ létŭ 1793 Septembre 4. Costantinŭ biv. 3-lea Logofĕtŭ. (1)

Chrisovulŭ mănăstireĭ Pleviceniĭ din sud Oltŭ.

Sfinteĭ şi dumneḑeesceĭ mănăstirĭ ce se numesce Plăviceniĭ ot sud Oltŭ unde se cinstesce şi se prăznuesce hramulŭ marilorŭ cerescilorŭ puterĭ, voivoḑiĭ Mihailŭ şi Gavrilŭ, şi tuturorŭ părinţilorŭ călugărĭ, carĭ după vremĭ vorŭ fi locuitorĭ la acéstă sfântă şi dumneḑeéscă casă, ca să fie ertată sfânta mănăstire de tóte dăjdiile şi orênduelele ce daŭ alte mănăstirĭ, şi să aibă a scuti sfânta mănăstire de vinăriciŭ vinŭ vedre cincĭ sute, i de dijmăritŭ stupĭ una sută, i de văcăritŭ vite ḑece; şi să aibă a ţiné sfânta mănăstire şi liude şase, ómenĭ străinĭ, fără de gâlcévă, ca să fie sfinteĭ mănăstirĭ de ajutorŭ la trebile şi lucrurile ce ar avé trebuinţă, iară de către Domnia Mea să fie în pace şi ertaţĭ aceştĭ ómenĭ de tóte dăjdiile şi orênduelele, orĭ-câte ar eşi peste anŭ dela visteria Domnieĭ Mele, de nicĭ unele valŭ saŭ bântuială să nu aibă, măcar şi când vorŭ da alţiĭ ertaţĭ cu cărţile Domnieĭ Mele iscălite, iar acéstă sfântă mănăstire şi bucatele şi ómeniĭ eĭ să nu dea; pentru că fiindŭ acésta sfântă mănăstire sĕracă şi călcată de rĕzmiriţe, şi moşiórele ce le-aŭ fostŭ avutŭ peste Oltŭ, şi rĕmâindŭ şi de acelea lipsită, aŭ avutŭ acéstă milă, atâtŭ dela alţĭ Domnĭ de maĭ nainte, i dela Domnia Sa fratele Domnŭ Alecxandru Ipsilantŭ Voivodŭ, câtŭ şi dela Domnia Sa fratele nostru Domnŭ Michaiŭ Constantinŭ Suţulŭ Vvd. dintr'amîndouĕ domniile, precum din chrisóvele Domnieĭ Sale, carĭ le amŭ vĕḑutŭ Domnia Mea, ne-amŭ adeveritŭ, unulŭ dela lét 1784 Ghenarie 27 şi altulŭ dela lét. 1792 Ghenarie 22. Decĭ învrenicindu-ne Domnulŭ Dumneḑeŭ şi pe noĭ cu domnia acesteĭ pravoslavnice Ţĕrĭ-Românescĭ, după evlavia ce avemŭ către sfintele luĭ Dumneḑeŭ lăcaşurĭ şi maĭ vîrtosŭ către acestŭ sfântŭ lăcaşŭ, care se află la stare próstă, înnoimŭ şi întărimŭ şi Domnia Mea milele ce se arétă maĭ sus, printr'acestŭ domnesculŭ nostru chrisovŭ, ca să fie sfinteĭ mănăstirĭ de întărire şi ajutorŭ şi părinţilorŭ călugărĭ de chivernisire, iar Domnieĭ Mele şi rĕposaţilorŭ întru fericire părinţilorŭ Domnieĭ Mele veşnică pomenire. Rugămŭ dară şi pre alţĭ fraţĭ Domnĭ, carĭ în urma nóstră se vorŭ învrednici dela milostivulŭ Dumneḑeŭ a fi Domnĭ şi oblăduitorĭ acesteĭ pravoslavnice ţĕrĭ, să bine-voiască a

(1) Cod. 26. pag. 136.

înnoi şi a întări chrisovulŭ acesta, ca şi ale Domniilorŭ Sale milĭ, ce vorŭ face, să fie de alţiĭ în urmă în sémă ţinute. Şi amŭ întăritŭ chrisovulŭ acesta cu însăşĭ credinţa Domnieĭ Mele şi cu a prea iubiţilorŭ Domnieĭ Mele fiĭ şi cu sfatulŭ dumné-lorŭ cinstiţilorŭ şi credincioşĭ boerilorŭ celorŭ marĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ Mele: Nicolae Brâncovénu Vel Vist., Dumitraşco Racoviţă Vel Banŭ, Ienache Văcărescu Vel Spat., Ienache Moruzi Vel Vorn. de Ţéra-de-sus, Manolache Brâncovénu Vel Vorn. de Ţéra-de-jos, Manolache Creţulescu Vel Vorn., Nicolae Filipescu Vel Vorn., Costache Ghica Vel Log. de Ţéra-de-sus, Scarlatŭ Ghica Vel Log. de Ţéra-de-jos, Nicolae Hangerlăŭ Vel Hatm., Dumitrache Manu Vel Post., Isacŭ Raletŭ Vel Clucerŭ, Dumitrache Schina Vel Comisŭ, Nicolae Racoviţă Vel Pahar., Iordache Palada Vel Stoln., Iordache Vel Slugerŭ, Dumitrache Costandache Vel. Pit, şi Ispravnicŭ Costache Ghica Vel Log. de Ţéra-de-sus. Şi s'aŭ scrisŭ chrisovulŭ acesta la anulŭ dintâĭ alŭ Domnieĭ Mele, aicĭ în oraşulŭ scaunuluĭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ, la aniĭ dela Christosŭ 1793 Iulie 19, de Ioniţă Rafailŭ biv 3-lea Logofĕtŭ. (1)

Chrisovulŭ preoţilorŭ bisericeĭ din satulŭ Sălciile.

Dat-amŭ domnésca nóstră carte acestorŭ patru preoţĭ, ce se află slujindŭ la sfânta biserică din satulŭ Sălciile ot sud Ialomiţa, moşie a dumné-luĭ cinstituluĭ şi credinciosŭ boeruluĭ Domnieĭ Mele Ienache Moruzi Vel Vornicŭ, ca să fie în pace şi ertaţĭ de tóte dările şi orênduelele ce vorŭ eşi pe cinulŭ preoţescŭ dela visteria Domnieĭ Mele şi dela sfânta Mitropolie, cum şi de ploconulŭ vlădicescŭ să fie nesupĕraţĭ, pentru că aflându-se aceştĭ preoţĭ cu slujbă napristan la numita biserică şi neavêndŭ nicĭ unŭ ajutorŭ saŭ venitŭ de nicăirea, şi aflându-se sĕracĭ, ne-amŭ milostivitŭ Domnia Mea şi i-amŭ ertatŭ, ca să aibă pace să pótă sluji nelipsitŭ sfânta leturghie; de care şi poruncimŭ Domnia Mea să li se păzéscă acestŭ priveleghiŭ, ii saam. receh. gpd. — 1793 Octombre 14.

Cartea mănăstireĭ Bucovŭ de milele ce are.

Fiind-că sfânta mănăstire Bucovulŭ din sud Argeşŭ, unde locuescŭ maicĭ călugăriţe, aflându-se fórte sĕracă şi fără de nicĭ unŭ ajutorŭ de nicăerĭ, aŭ avutŭ milă şi dela alţĭ fraţĭ Domnĭ de maĭ nainte de luà din vinăriciulŭ domnescŭ dintru acelŭ judeţŭ vinŭ vedre una sută şi la vremea dijmărituluĭ scutea stupĭ una sută, aşişderea ţinea şi liude şése, ómenĭ străinĭ,

(1) Cod. pag. 127.

iertaţĭ de tóte dăjdiile, precum pentru acésta ne-amŭ pliroforisitŭ şi Domnia Mea din cartea Domnieĭ Sale frateluĭ Domnŭ Michaiŭ Constantinŭ Suţulŭ Voevodŭ ot lét. 1792 Noembre 29; dreptŭ aceea ne-amŭ milostivitŭ Domnia Mea de i-amŭ înnoitŭ milele, ce maĭ sus se arată, printr'acéstă carte a Domnieĭ Mele, şi poruncimŭ tuturorŭ de obşte, ca să se păzéscă nestrămutatŭ; însă pentru aceĭ liude şése străinĭ, după ce-ĭ va găsì, să-ĭ ducă la ispravniciĭ judeţuluĭ ca să-ĭ cerceteze, şi fiindŭ străinĭ cu adevĕratŭ să le deie adeverinţă pre numele şi chipulŭ lorŭ, ca să li se dee şi pecetluiturĭ dela visteria Domnieĭ Mele, spre a-ĭ avé nesupĕraţĭ; într'altŭ chipŭ să nu fie, că aşà este porunca Domnieĭ Mele, ii saam. receh. gpd. — 1793 Augustŭ 24. (1)

Cartea mănăstireĭ Bucovĕţulŭ din sud Doljŭ.

Dat-amŭ domnésca nóstră carte sfinteĭ mănăstirĭ Bucovĕţulŭ din sud Doljŭ, ca să ieae vinăriciulŭ din poporulŭ Radovanŭ i Pleşoiulŭ i Priseaca i Bucovĕţulŭ şi Stejarulŭ, câte doĭ banĭ de vadră şi părpărulŭ după obiceiŭ; dar fiind-că dela o vreme încóce, izvodindu-se şi alte nume, poporuluĭ Rădovanŭ ḑicêndu-ĭ şi Vărvărŭ, se întinsese vinăriceriĭ domnescĭ a luà vinăriciulŭ partea mănăstireĭ dintr'acéstă numire, dar din porunca Domnieĭ Sale frateluĭ Michaiŭ Vodă Suţulŭ, făcêndu-se cercetare de sfinţia Sa Episcopulŭ Rîmniculuĭ Chirŭ Nectarie şi de dumné-luĭ Manolache Brâncovénu Vel Vornicŭ, fiindŭ atuncĭ Vel Logofĕtŭ, şi de dumné-luĭ biv Vel Spătarŭ Grigorie Balasache, arată prin anafora, că după cercetarea ce aŭ făcutŭ, s'aŭ adeveritŭ, că acéstă numire este totŭ din cuprinsulŭ acestuĭ poporŭ ce-lŭ are mănăstirea prin carte, care însuşĭ dumné-luĭ Vistierulŭ Constantinŭ Ştirbeiŭ, cumpĕrătorulŭ slujbeĭ, aŭ cunoscutŭ, că cu nedreptate aŭ opritŭ mila mănăstireĭ dintr'acelŭ poporŭ, şi aŭ întăritŭ Domnia Sa acea anafora, care s'a vĕḑutŭ şi de Domnia Mea, ca să aibă a luà vinăriciulŭ dintr'acéstă numire, după cum aŭ luatŭ şi maĭ nainte; însă la vremea vinăriciuluĭ să aibă omulŭ mănăstireĭ împreună cu vinăriceriĭ domnescĭ a âmblà să scrie vinăriciulŭ dintr'acestea popóre, cu numirea ce se arată maĭ sus, şi făcêndŭ două catastişe asemenea, iscălite fiindŭ şi de vinăriceriĭ domnescĭ şi de omulŭ mănăstireĭ, să strîngă totŭ vinăriciulŭ dela ceĭ ce plătescŭ, câte banĭ cincĭ, din care să aibă vinăriceriĭ domnescĭ a luà câte treĭ banĭ de vadră şi omulŭ mănăstireĭ ceĭ-alţĭ câte doĭ banĭ de vadră şi părpărulŭ după obiceiŭ; aşişderea să ţie sfânta mănăstire şi liude doĭ, ómenĭ străinĭ, pentru posluşania mănăstireĭ, şi pe adeverinţa ce va aduce dela

(1) Cod. XXVI, pag. 126.

dumné-lorŭ ispravniciĭ judeţuluĭ pe numele şi chipurile lorŭ, să li se dea şi pecetluiturĭ gospodŭ dela visterie, ca să fie în pace şi nesupěraţĭ; fiind-că acestea milĭ le-aŭ avutŭ sfânta mănăstire atâtŭ dela alţĭ fraţĭ Domnĭ de maĭ nainte, câtŭ şi dela Domnia Sa fratele Michaiŭ Suţulŭ Voevodŭ, dintru amîndouĕ domniile, precum din cartea Domnieĭ Sale, ot létulŭ 1792 Noembrie 15, ne-amŭ adeveritŭ, carĭ milĭ şi Domnia Mea ne-amŭ milostivitŭ de amŭ întăritŭ printr'acésta domnésca nóstră carte, ca să se păzéscă nestrămutatŭ, pentru care poruncimŭ la toţĭ câţĭ se cuvine, întocmaĭ să fiţĭ următorĭ, toli copisah gpd. — 1793 Septembre 8. (1)

Chrisovulŭ schituluĭ din Gura Văeĭ Popiĭ.

De vreme ce schitulŭ ce este în Gura Văiĭ Popiĭ sud Muscelŭ, la care locuiescŭ maicĭ călugăriţe, aflându-se la multă lipsă şi la locŭ unde nu se potŭ cu lesnire a-şĭ agonisi celea trebuincióse, aŭ avutŭ milă atâtŭ dela alţĭ fraţĭ Domnĭ de maĭ nainte, câtŭ şi dela Domnia Sa fratele Michaiŭ Vodă Suţulŭ, dintru amîndouĕ domniile, prin cărţile Domnieĭ Sale ce le vĕḑumŭ, una cu lét. 1784 Februarie 20, şi alta cu lét. 1792 Iunie 22, ca să ţie liude optŭ, străinĭ fără de pricină, pentru posluşania schituluĭ, şi unŭ preotŭ şi unŭ diaconŭ scutiţĭ, cum şi patru-ḑecĭ bolovanĭ sare dela ocna Telega pe totŭ anulŭ, şi de vinăriciŭ să aibă a scuti vedre optŭ sute; însă de nu se va cuprinde din vinulŭ schituluĭ, să se dee din vinăriciulŭ domnescŭ; şi să aibă a scuti de oieritŭ oĭ cincĭ sute, pentru care de nu va avé schitulŭ oĭ să-ĭ dee din visterie cu pecetluitŭ şi dijmăritŭ . . . una sută, dreptŭ aceea şi Domnia Mea ne-amŭ milostivitŭ asupra numituluĭ schitŭ, de i-amŭ înnoitŭ şi i-amŭ întăritŭ mila acésta, spre a se păzi nestrămutatŭ, pentru care poruncimŭ şi dumné-vóstre ispravnicilorŭ, i altorŭ slujbaşĭ şi deregătorĭ, după cum se cuprinde maĭ sus, să aveţĭ a urmà şi să nu vĕ atingeţĭ a face supěrare întru nimicŭ, ii saam. receh. gpd.—1793 Septembre 17. (2)

Chrisovulŭ schituluĭ Prosiia.

Fiind-că la Domnia Mea aŭ datŭ o jalbă călugăriţele dela schitulŭ Prosiia ce este pe apa Volsanuluĭ sud Argeşŭ, cum că cu a lorŭ ostenélă şi cheltuială aŭ făcutŭ acestŭ schitŭ, şi neavêndŭ altŭ ajutorŭ ca să-lŭ pótă sĕvêrşì, aŭ făcutŭ rugăciune Domnieĭ Mele, prin jalbă, ca să se împărtăşiască acestŭ schitŭ cu óre-şĭ carĭ mile dela Domnia Mea, a cărora jalbă rênduind-o Domnia Mea la dumné-luĭ cinstitŭ şi credinciosŭ boerulŭ Domnieĭ Mele,

(1) Cod. XXVI, pag. 105.
(2) Cod. XXVI, pag. 181.

Vel Vist., ne arată, prin anaforaua dumné-luĭ dela două ale luneĭ aceşteia, cum că s'aŭ adeveritŭ dela iubitorulŭ de Dumneḑeŭ părintele Chirŭ Iosifŭ, Episcopulŭ Argeşuluĭ, cum că jalba este adevĕrată, şi la vara viitóre îlŭ şi sĕvêrşesce. Dreptŭ aceea ne-amŭ milostivitŭ Domnia Mea şi printr'acestă domnéscă a nóstră carte, dămŭ şi miluimŭ acestŭ sfântŭ schitŭ cu liude cincĭ, scutelnicĭ, ómenĭ străinĭ, aduşĭ acum din străinătate, pe carĭ dându-ĭ înaintea dumné-lorŭ ispravnicilorŭ judeţuluĭ, după cercetarea ce li se va face, fiindŭ cu adevĕratŭ străinĭ, să le dee adeverinţă pre numele şi chipulŭ lorŭ, ca să li se dee pecetluiturile Domnieĭ Mele dela visterie, spre a fi nesupĕraţĭ de tóte dăjdiile şi angariile ce vorŭ eşi dela visteria Domnieĭ Mele peste anŭ în ţéră, ca să pótă fi schituluĭ de posluşania şi ajutorŭ, ii saam. receh. gpd. — 1793 Decembre 29.

Chrisovulŭ schituluĭ Cernica.

Dat-amŭ domnésca nóstră carte sfântuluĭ schitŭ Cernica din sud Ilfovŭ şi tuturorŭ părinţilorŭ cernicanĭ, ca să aibă, acum şi în toţĭ aniĭ, a scuti două-sute cincĭ-ḑecĭ oĭ, drepte ale schituluĭ, de oieritŭ; pentru că aceştĭ părinţĭ dela numitulŭ schitŭ, fiindŭ sciuţĭ cum că îşĭ ţinŭ viaţa şi trăescŭ cu milă de pe la creştinĭ, şi iarăşĭ din mila creştinilorŭ dobândindu-se cu acestea oĭ, amŭ bine-voitŭ şi Domnia Nóstră de amŭ miluitŭ cu scutéla oierituluĭ pe două-sute cincĭ-ḑecĭ de oĭ şi le-amŭ datŭ acestŭ privileghiŭ, ca pururea să li se păḑéscă, ii saam receh. gpd . . . 1793 Ghenarie 2. Vel Logofĕtŭ.

Chrisovulŭ mănăstireĭ Lăculeţele.

Sfinteĭ şi dumneḑeescĭ mănăstirĭ Lăculeţele din sud Dâmboviţa, unde se cinstesce şi se prăznuesce hramulŭ sfântuluĭ şi mareluĭ Prorocŭ Ilie, ca să fie sfinteĭ mănăstirĭ milă dela Domnia Mea, să aibă a scuti de dijmăritŭ stupĭ i rîmători două-sute şi cincĭ-ḑecĭ, i de oieritŭ oĭ două sute, i de pogonăritŭ pogóne cincĭ şi de vinăriciŭ vinŭ vedre două sute, şi să scutéscă i liude 4, însă nu ómenĭ de prin satele ţĕriĭ, ci străinĭ, pe carĭ acum să-ĭ găséscă, şi ducêndu-ĭ la dumné-lorŭ ispravniciĭ judeţuluĭ, să-ĭ cerceteze şi de vorŭ fi străinĭ cu adevĕratŭ să le dee adeverinţe pre numele şi chipulŭ lorŭ, care adeverinţă aducêndu-o, să li se dee şi pecetluiturile Domnieĭ Mele dela visterie, ca să fie nesupĕraţĭ, pentru ajutorulŭ sfinteĭ mănăstirĭ şi călugăriţelorŭ de acolo; aşişderea şi unŭ preotŭ i unŭ diaconŭ încă să fie în pace şi ertatŭ de birulŭ preoţescŭ i de ploconŭ vlădicescŭ; şi să aibă sfânta mănăstire în toţĭ aniĭ dela Ocniţa, ce este de jos de Târgovişte, sare bolovanĭ cincĭ-ḑecĭ. Tóte acestea câte se cuprindŭ maĭ sus să fie pă-

zite şi nestrămutate, de către toţĭ ceĭ ce vorŭ fi orênduiţĭ cu slujbe spre acéstă parte de locŭ, pentru că locuindŭ la acéstă sfântă mânăstire călugăriţe şi avêndŭ cărţĭ de milă şi dela alţĭ fraţĭ Domnĭ, precum amŭ vĕḑutŭ Domnia Mea şi cartea Domnieĭ Sale Alexandru Vodă Ipsilantŭ, cu létulŭ 1776 Iunie 1; dreptŭ aceea amŭ înnoitŭ şi Domnia Mea şi amŭ întăritŭ mila, ce se arată maĭ sus, şi poruncimŭ tuturorŭ celorŭ ce vĕ veţĭ află cu orĭ-ce slujbe orênduiţĭ spre acéstă parte de locŭ, vĕḑêndŭ cartea Domnieĭ Mele, altă supĕrare să nu le faceţĭ, măcar de orĭ-ce, ii saam receh gpd. . . . 1793 Decemvre 20. (1)

Cartea schituluĭ Fundătura din sud Buzĕŭ.

Fiind-că ne-amŭ insciinţatŭ Domnia Mea, cum-că la schitulŭ Fundătura ot sud Buzĕŭ, care din milostenie şi ajutorŭ creştinescŭ s'aŭ făcutŭ, se află unŭ cuviosŭ stareţŭ anume Clementŭ Ieromonahŭ, cu câţĭ-va părinţĭ călugărĭ, carĭ ţinŭ întrégă orênduiala de chinovionŭ, şi petrecŭ viaţa lorŭ pururea întru rugăciunĭ şi postirĭ, slăvindŭ numele luĭ Dumneḑeŭ, şi rugându-se în tótă vremea pentru bună starea oblăduiriĭ şi îndestulăriĭ acesteĭ creştinesceĭ ţĕrĭ, şi cum-că acestŭ sfântŭ locaşŭ, întru care locuescŭ numiţiĭ părinţĭ, se află în locŭ fórte cu anevoie de hrană şi de chivernisélă, fiindŭ în piatră şi întru strîmtorĭ, la care fiindŭ cu cale şi trebuinciosŭ ajutorŭ şi milă domnéscă, şi amŭ datŭ acestŭ domnesculŭ nostru privileghiŭ, ca să aibă părinţiĭ dela acestŭ schitŭ a luà pe totŭ anulŭ câte 70 bolovanĭ sare dela ocna Slăniculuĭ şi câte talerĭ 50 dela vama sud Buzĕŭ. Dreptŭ aceea, poruncimŭ Domnia Mea cămăraşuluĭ dela ocnă şi vameşilorŭ dela Buzĕŭ, ca pe totŭ anulŭ să aveţĭ a da acéstă milă la numitulŭ schitŭ.— 1793 Septembre 13.

Cartea schituluĭ Fundătura, a scutì liude cincĭ.

Dat-amŭ domnésca nóstră carte schituluĭ Fundătura i călugăraşilorŭ ce se află locuitorĭ la acestŭ locŭ ot sud Buzĕŭ, ca să aibă a găsi liude cincĭ, ómenĭ străinĭ, aduşĭ acum din străinătate, pe carĭ găsindu-ĭ şi arĕtându-ĭ la dumné-lorŭ ispravniciĭ, după cercetarea ce li se va face, fiindŭ străinĭ, să le dea adeverinţă pe numele şi chipulŭ lorŭ, după care li se va da şi pecetluitŭ gospod. dela visterie spre a fi în pace şi nesupĕraţĭ de rêndulŭ dăjdiilorŭ visterieĭ şi de alte podveḑĭ; pentru că acéstă milă aŭ avut-o şi prin cartea dumi-sale frateluĭ Michaiŭ Vodă Suţulŭ, ce o vĕḑumŭ cu lét.

(1) Cod. 26. pag. 185.

1785 Ghenarie 21. Dreptŭ aceea, poruncimŭ Domnia Mea întocmaĭ să se păzéscă, ca şi aceştĭ ómenĭ să pótă căută de posluşania schituluĭ, ii saam receh. gpd. . . . . . . 1793 Octombrie 3.

Cartea sfântuluĭ schitŭ Lespeḑile din sud Prahova, de mila vinăriciuluĭ ce are.

Fiindŭ-că sfântulŭ şi dumneḑeesculŭ schitŭ, ce se numesce Lespeḑile, din sud Prahova, care este metohŭ alŭ mănăstireĭ sfântuluĭ Pantelimonŭ, aŭ avutŭ milă de vinăriciŭ din poporulŭ Măgureniĭ ot sud Prahova, prin chrisóve şi cărţĭ domnescĭ, precum ne adeverimŭ Domnia Mea din cartea Domnieĭ Sale frateluĭ Michaiŭ Vodă Suţulŭ, ce o vĕḑumŭ cu létulŭ 1792 Augustŭ 3, i-amŭ datŭ şi Domnia Mea acéstă domnésca nóstră carte, cu întărire mila ce aŭ avutŭ să se păzéscă nestrămutatŭ, ca să aibă a luà adică vinăriciulŭ din maĭ sus numitulŭ poporŭ, câte doĭ banĭ de vadră şi pĕrpărulŭ după obiceiŭ, însă la vremea vinăriciuluĭ să aibă sfântulŭ schitŭ a-şĭ trimite omulŭ sĕŭ, ca să scrie vinăriciulŭ la acestŭ poporŭ, împreună cu vinăriceriĭ domnescĭ, şi făcêndŭ două catastişe, asemenea unulŭ ca şi altulŭ, iscălite fiindŭ amîndouĕ şi de vinăriceriĭ domnescĭ şi de omulŭ sfântuluĭ schitŭ, să-şĭ ieae schitulŭ mila sa, câte doĭ banĭ de vadră şi pĕrpărulŭ, iară ceĭ-lalţĭ banĭ să-ĭ ieae vinăriceriĭ domnescĭ; de care poruncimŭ la toţĭ câţĭ se cuvine, întocmaĭ să fie următorĭ a se păzi acestŭ priveleghiŭ. 1793 Iunie 30. (1)

Procit. Vel Logofĕtŭ.

Cartea schituluĭ Lespeḑile din sud Prahova, de milele ce are.

Dat-amŭ domnéscă nostră carte sfântuluĭ schitŭ Lespeḑile din sud Prahova şi cuviosuluĭ stareţŭ dela acestŭ schitŭ, Chirŭ Sava, şi tuturorŭ părinţilorŭ călugăraşĭ, ce se află la acestŭ schitŭ, ca să aibă milă dela Domnia Mea a luà pe totŭ anulŭ dela Ocnă câte 100 bolovanĭ sare, i câte talerĭ 100 din vama Câmpiniĭ, pentru că acestŭ sfântŭ schitŭ aflându-se la locŭ rĕŭ şi cu neîndemânare de chiverniséle şi hrană, şi aflânduse la dărăpănare şi próstă stare şi lipsitŭ de alte veniturĭ şi milĭ, după cum sunt alte schiturĭ şi mănăstirĭ, dat-aŭ jalbă Domnieĭ Mele acestŭ cuviosŭ stareţŭ, arĕtândŭ că acestŭ sfântŭ schitŭ aŭ avutŭ milĭ domnescĭ prin chrisóve i cărţĭ vechĭ, dar în vremea trecuteĭ rĕsmiriţe prădându-se şi răpuindu-se, aŭ rĕmăsŭ sfântulŭ schitŭ lipsitŭ de tóte. Dreptŭ aceea, pliroforisindu-ne Dom-

(1) Cod. XXVI, pag. 88.

nia Mea, cum că călugărașiĭ, ce se află locuitorĭ la acestŭ schitŭ, sunt isterisițĭ de hrana viețeĭ lorŭ și de îmbrăcămintea cea trebuinciósă, ne-amŭ milostivitŭ Domnia Mea și i-amŭ orênduitŭ Domnia Mea, de i-amŭ orênduitŭ sfântuluĭ schitŭ acéstă milă, ca să fie sfințilorŭ părințĭ de hrană și îmbrăcăminte, iar Domnieĭ Mele vecĭnică pomenire. Pentru care poruncimŭ Domnia Mea de a se da în toțĭ aniĭ vremiĭ domnieĭ nóstre acéstă milă fără de nicĭ o smintélă, că așà este porunca Domnieĭ Mele, ii saam receh. gpd.— 1793 Sept. 7. (1)

Chrisovulŭ schituluĭ Ostrovulŭ din sud Argeșŭ.

Două lucrurĭ minunate sunt cele ce încununéză și împodobescŭ bunătățile Domnilorŭ și ale oblăduitorilorŭ, amîndouĕ vrednice de laudă, adică marea cuviință și buna credință, din care cea dintâĭ se silesce către ocârmuirea politicéscă, iar cea de a doua către podóba bisericéscă, însă iubirea uneia de către alta cu atâta maĭ de folosŭ este, cu câtŭ pentru marea cuviință, ca de unŭ lucru lumescŭ, ḑice Mântuitoriulŭ: «te grijescĭ și spre multe te silescĭ», iar pentru buna credință ḑice: «unŭ lucru trebuesce, la care lucru trebuinciosŭ, uitându-se Domniĭ ceĭ înțelepțĭ, cârmuirea politieĭ cu dreptate o sĕvêrșescŭ, și dreptatea Bisericeĭ, adică podóba cu înțelepciunea, o împlinescŭ, câștigândŭ partea cea bună care nu se va luà dela dînșiĭ». Dreptŭ aceea dară, și noĭ întru Christosŭ bine credinciosŭ Domnŭ, Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Vvd., din pronia cea de sus fiindŭ înălțatŭ cu stăpâna domnie și oblăduirea țĕreĭ aceștia, și însciințându-ne Domnia Mea de la Prea Sfinția Sa Părintele Metropolitulŭ țĕreĭ Chirŭ Filaretŭ, pentru sfântulŭ și dumneḑeesculŭ schitŭ, ce se numesce schitulŭ Ostrovuluĭ ot sud Argeșŭ, unde locuescŭ maicĭ călugărițe, cum că acestŭ schitŭ se află într'unŭ ostrovŭ în mijloculŭ Oltuluĭ și despre tóte părțile înconjuratŭ de apă, de orĭ la ce parte arŭ vrea maicile călugărițe a merge, totŭ cu luntrele caută a trece, și fiindŭ acestŭ schitŭ de totŭ lipsitŭ, fără de nicĭ unŭ venitŭ de nicăirea și fără de ómenĭ, cu carĭ să se pótă ajutà la trebuințe și să aibă și maicile de hrana lorŭ și de poslușanie, aŭ avutŭ milĭ dela trecuțĭ frațĭ Domnĭ, prin chrisóve domnescĭ, de luà din vinăriciulŭ ce se chiamă Malulŭ ot Rîmnicŭ sud Vâlcea, pe totŭ anulŭ câte douĕ sute vedre vinŭ dela vinăriceriĭ de acolo, i tal. cincĭ-ḑecĭ dela Ocnele marĭ pentru sare, de douĕ orĭ într'un anŭ, adică la Crăciunŭ pe jumĕtate și la hramulŭ schituluĭ pe jumĕtate, și liude patru, ómenĭ străinĭ, pentru poslușania schituluĭ, scutindŭ și drepte bucatele schituluĭ, oĭ una sută de oieritŭ, precum

(1) Cod. XXVI, fila 88.

acésta din chrisovulŭ Domnieĭ Sale rĕposatuluĭ Costantinŭ Cehanŭ Racoviță Voevodŭ ot lét 1757 ce s'aŭ vĕḑutŭ, și chrisovulŭ Domnieĭ Sale frateluĭ Domnŭ Alexandru Ipsilantŭ Voivodŭ, ce s'aŭ vĕḑutŭ cu létulŭ 1777 Augustŭ 1, i din chrisovulŭ Domnieĭ Sale frateluĭ Domnŭ Michaiŭ Constantinŭ Suțu Voivodŭ din domnia d'întâĭ, ce s'aŭ vĕḑutŭ cu lét. 1774, ne-amŭ adeveritŭ; care acéstă milă s'aŭ fostŭ curmatŭ de nu o maĭ luà, și iarășĭ s'aŭ făcutŭ îndreptare; decĭ și Domnia Mea, milostivindu-ne, întărimŭ, printr'acestŭ chrisovŭ alŭ Domnieĭ Mele, ca să aibă a avé și a luà maicile dela acestŭ maĭ sus numitŭ schitŭ milele maĭ sus arĕtate în tótă vremea, nestrămutate, spre a fi sfântuluĭ schitŭ de întărire și maicilorŭ de hrana chivernisită, iar Domnieĭ Mele și rĕposațilorŭ părinților Domnieĭ Mele vecinică pomenire; însă vinulŭ să aibă a-lŭ plăti vinăriceriĭ, ce vorŭ fi orênduițĭ, cu banĭ, vadra po banĭ patru-ḑecĭ după obiceiŭ, și ómeniĭ să fie străinĭ, găsițĭ de acum, pentru carĭ să aibă a aduce maicile adeverință dela dumné-lorŭ ispravniciĭ județuluĭ pe numele și chipulŭ lorŭ, ca să li se dea pecetluitŭ gospodŭ, spre a fi în pace și apĕrațĭ de tóte dăjdiile și orênduelele, verĭ-câte arŭ eși dela visteria Domnieĭ Mele peste anŭ în țéră. Decĭ spre buna întemeiare și statornicie acestorŭ milĭ, adeverit-amŭ chrisovulŭ acesta cu însășĭ credința Domnieĭ Mele, Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Vvd., marturĭ puindŭ pe prea iubițiĭ Domnieĭ Mele fiĭ, Constantinŭ Vvd., Dumitrașco Vvd., Nicolae Vvd., și pe toțĭ cinstițiĭ și credincioșiĭ boeriĭ Domnieĭ Mele: Nicolae Brâncovénu Vel Vist., Dumitrașco Racoviță Vel Banŭ, Ienache Văcărescu Vel Spăt., Ienache Moruzi Vel Vorn. de Țéra-de-sus, Manolache Brâncovénu Vel Vornicŭ de Țéra-de-jos, Manolache Crețulescu Vel Vorn., Nicolae Filipescu Vel Vorn., Costache Ghica Vel Log. de Țéra-de-sus, Scarlatŭ Ghica Vel Log. de Țéra-de-jos, Nicolae Hangerlăŭ Vel Hatm., Dimitrie Manu Vel Post., Isacŭ Raletŭ Vel Clucerŭ, Dumitrache Skina Vel Comisŭ, Nicolae Racoviță Vel Paharn., Iordache Palada Vel Stol., Iordache Vel Pit., și Ispravnicŭ Costache Ghica Vel Log. de Țéra-de-sus. Și s'aŭ scrisŭ chrisovulŭ acesta în anulŭ dintâĭ alŭ domnieĭ mele, aicĭ în orașulŭ scaunuluĭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ, la aniĭ dela facerea lumiĭ 7302, iar dela Domnulŭ și Mântuitorulŭ nostru Iisusŭ Christosŭ, létŭ 1793 Sept. 15. (1)

Chrisovulŭ mănăstirii Dintr'unŭ Lemnŭ din sud Vâlcea, de mila ce are.

Sfinteĭ și dumneḑeesceĭ mănăstirĭ ce se numesce Dintr'unŭ Lemnŭ, unde se cinstesce și se prăznuesce hramulŭ Nascereĭ Prea Sfinteĭ Stăpâneĭ nóstre

(1) Cod. XXVI, pag. 151—152.

de Dumnedeŭ Născĕtóre şi pururea Fecióreĭ Maria, şi tuturorŭ maicelorŭ călugăriţe, câte se vorŭ aflà locuitóre la acéstă sfântă mănăstire, ca să fie sfinteĭ mănăstirĭ milă dela Domnia Mea talerĭ şépte-decĭ şi cincĭ dela visteria Domnieĭ Mele, să aibă a luà în toţĭ aniĭ aceştĭ banĭ la diua sfântuluĭ Dimitrie pentru treĭ sute obroce grâŭ, ce aŭ avutŭ milă dela toţĭ rĕposaţiĭ Domnĭ de luà dela cluceriĭ de zicniţe; iară acum, pentru maĭ bună lesnire, amŭ socotitŭ Domnia Mea, ca să li se dee pentru acestŭ grâŭ aceştĭ banĭ gata dela visterie. Şi iar să fie sfinteĭ mănăstirĭ milă dela Domnia Mea merticŭ de sare dela Vel Ocna bolovanĭ marĭ una sută, să aibă a luà călugăriţele acéstă sare în toţĭ aniĭ dela gura Ocniĭ, la vremea când iaŭ şi alte mănăstirĭ ce aŭ milă; să o ducă să o vîndă, unde vorŭ vrea, fără de vamă şi fără de tótă cheltuiala ce va avé sarea. Şi iar să fie sfinteĭ mănăstirĭ milă dela Domnia Mea, din vinăriciulŭ domnescŭ să iea din délulŭ Slatineĭ, să aibă a luà sfânta mănăstire din délulŭ de jos ce ţine de délulŭ Slatineĭ, însă din vinăriciŭ vedre treĭ sute; acestŭ vinăriciŭ să-lŭ ieae maicile călugăriţe din vinăriciulŭ ce este domnescŭ, şi să-lŭ rădice să-lŭ ducă la mănăstire, fără de nicĭ o oprélă de către vinăriceriĭ de acolo. Şi iar să fie sfinteĭ mănăstirĭ milă dela Domnia Mea totŭ vinăriciulŭ domnescŭ dela satulŭ Pietrariĭ sud Vâlcea, verĭ-câtŭ s'ar aflà, să aibă a luà sfânta mănăstire acestŭ vinăriciŭ dela totŭ omulŭ după obiceiŭ. Şi iar să fie sfinteĭ mănăstirĭ milă dela Domnia Mea dece liude posluşnicĭ, carĭ şi aceştia să fie în pace şi ertaţĭ de sferturile vistierieĭ, carĭ sunt obişnuite a eşi peste anŭ, orĭ cu ce nume vorŭ ieşi, saŭ cu peceţĭ saŭ fără peceţĭ, aşişderea şi de alte orênduielĭ ce vorŭ eşi pe judeţe de tóte să fie nesupĕraţĭ, ca să fie sfinteĭ mănăstirĭ de ajutorŭ şi de întărire, fiindŭ în partea munteluĭ la locŭ fără de hrană şi fără de nicĭ unŭ venitŭ dela altă parte. Şi iar amŭ maĭ făcutŭ Domnia Mea milă cu acéstă sfântă mănăstire, ca să aibă a ţiné cincĭ preoţĭ şi unŭ diaconŭ, scutiţĭ, anume: popa Mateiŭ, popa Gregorie, popa Ioanŭ, popa Gheorghe, popa Barbulŭ şi diaconulŭ Gheorghe, care să fie în pace şi ertaţĭ de tóte dăjdiile şi orênduelele ce se punŭ pre preoţĭ peste anŭ dela visteria Domniĭ Mele, de nicĭ unele nicĭ unŭ valŭ şi nicĭ o bântuială să nu aibă, nicĭ de către Prea Sfinţia Sa Părintele Mitropolitulŭ ţeriĭ, nicĭ de către Episcopulŭ Rîmniculuĭ, nicĭ de către altŭ nimenea, şi să aibă a scuti a lorŭ drepte bucate, de dijmăritŭ stupĭ i rîmătorĭ douĕ sute, i de vinăriciŭ vedre treĭ sute, şi de oieritŭ oĭ una sută cincĭ-decĭ ale mănăstirĭ, însă acéstă sumă la toţĭ preoţiĭ i diaconulŭ ce se arată maĭ sus; pentru că aflându-se numiţiĭ preoţĭ napristan cu sfintele slujbe la amîndouĕ sfintele bisericĭ dela acéstă sfântă mănăstire, unde se aflà şi minunata icónă a Prea Sfinteĭ de Dumnedeŭ Născĕtórea, tot-deauna dela toţĭ Domniĭ, atâtŭ mânăstirea câtŭ şi preoţiĭ, aŭ avutŭ aceste milĭ, pre-

cum amŭ vĕḑutŭ Domnia Mea, atâtŭ cărțile celorŭ maĭ dinainte Domnĭ, câtŭ și chrisóvele Domnieĭ Sale Alexandru Ipsilantŭ Voevodŭ, și a Domnieĭ Sale frateluĭ nostru Domnŭ Michaiŭ Constantinŭ Suțu Voevodŭ dintr'amîndouĕ domniile, prin carĭ aŭ înnoitŭ mila de maĭ sus arĕtată. Decĭ acum, învrenicindu-ne Domnulŭ Dumneḑeŭ și pre noĭ cu domnia acesteĭ pravoslavnice Țĕrĭ-Românescĭ, după evlavia ce avemŭ Domnia Mea către sfintele luĭ Dumneḑeŭ locașurĭ, ne-amŭ milostivitŭ de i-amŭ înnoitŭ și i-amŭ întăritŭ milele de maĭ sus arĕtate, ca să aibă sfânta mănăstire a și le luà pe deplinŭ, și preoțiĭ iarășĭ de nimicŭ să nu se supere pentru câte se cuprinde maĭ sus, încă și când arŭ da alțĭ preoțĭ; și poruncimŭ Domnia Mea dumné-vóstre ispravnicilorŭ de prin județe i molitvelorŭ dumné-vóstre protopopilorŭ, i vouĕ dijmarilorŭ, vinăricerilorŭ, oierilorŭ și tuturorŭ de obște slugĭ vlădicescĭ séŭ episcopescĭ, ce vețĭ fi orênduițĭ cu aceste slujbe, vĕḑêndŭ chrisovulŭ acesta alŭ Domnieĭ Mele, toțĭ să avețĭ a vĕ ferì de casele numițilorŭ preoțĭ i a diaconuluĭ și de bucatele lorŭ nimenea nicĭ unŭ felŭ de supĕrare peste porunca Domnieĭ Mele să nu facețĭ. Decĭ amŭ întăritŭ chrisovulŭ acesta cu însășĭ credința Domnieĭ Mele, Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ, i cu credința prea iubițilorŭ meĭ fiĭ, Constantinŭ Vodă, Nicolae Vodă, Dumitrașco Vodă, și cu totŭ sfatulŭ cinstițilorŭ și credincioșĭ boerilorŭ celorŭ marĭ aĭ divanuluĭ Domnieĭ Mele: Pan Nicolae Brâncovénu Vel Vist., Dumitrașco Racoviță Vel Banŭ, Ianache Văcărescu Vel Spăt., Ianache Moruzi Vel Vornicŭ de Téra-de-sus, Manolache Brâncovénu Vel Vornicŭ de Țéra-de-jos, Manolache Crețulescu Vel Vornicŭ, Nicolae Filipescu Vel Vornicŭ, Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Țéra-de-jos, Nicolae Hangerlăŭ Vel Hatmanŭ, Dumitrache Manu Vel Postelnicŭ, Isaacŭ Raletŭ Vel Clucerŭ, Dumitrache Schina Vel Comisŭ, Iordache Vel Slugerŭ, Dumitrache Costandache Vel Pitarŭ, și Ispravnicŭ Constantinŭ Ghica Vel Logofĕtŭ de Țéra-de-sus. Și s'aŭ scrisŭ chrisovulŭ acesta la anulŭ dintâĭ alŭ domnieĭ Domnieĭ Mele, Bucurescĭ, la aniĭ dela zidirea lumiĭ lét. 7301, iar dela Domnulŭ și Mântuitorulŭ nostru Isusŭ Christosŭ 1793, în luna luĭ Maiŭ 26 de ḑile, de Ioniță Rafaelŭ biv. 3-lea logof. (1)

Chrisovulŭ schituluĭ Ciolanulŭ.

Din tóte cele maĭ alese și lăudate lucrurĭ la ceĭ ce dela Dumneḑeŭ li s'aŭ datŭ a stăpâni, fapta cea bună a milostivireĭ este maĭ alésă și maĭ lăudată, maĭ încă când va fi către sfintele și dumneḑeescile mănăstirĭ, unde se sĕvêrșescŭ dumneḑeescile slujbe și unde ceĭ ce aŭ părăsitŭ lumea trăescŭ

(1) Cod. XXVI, fila, pag. 33—34.

o viață îngerescă și maï presus de lume, rugându-se luï Dumneḑeŭ ḑiua și nóptea pentru Impĕrațï și pentru Domnï și pentru totŭ pravoslavniculŭ creștinescŭ norodŭ, la acelea cuviinciosŭ este facerea de bine, a ajutorà pre ceï locuitorï într'însele cu celea de trebuință, fiind-că și eï se află slujindŭ lorŭ întru celea sufletescï, rugându-se luï Dumneḑeŭ pentru spășania sufletelorŭ. Dreptŭ aceea, și noï întru Christosŭ Dumneḑeŭ bine-credinciosŭ și de Christosŭ iubitorŭ Domnŭ, învrednicindu-ne de ne-aŭ miluitŭ Dumneḑeŭ cu oblăduirea acesteï pravoslavnice Țĕrï-Românescï și însciințându-ne de cuviosulŭ starețŭ Chirŭ Teodosie, ce este alesŭ și așezatŭ starețŭ, după rĕposatulŭ schimnicŭ Vasile, la schitulŭ celŭ ce se numesce Ciolanulŭ, hramulŭ mareluï mucenicŭ Gheorghe, unde locuiescŭ 12 părințï călugărï sihastri, Românï și Moldovenï, ucenicï acestuï rĕposatŭ Vasile schimnicŭ, cum-că fiindŭ acestŭ schitŭ la locŭ strîmtoratŭ și pustiŭ, se află părințiï cu mare lipsă și sărăcie, atâtŭ de trebuințele viețiï lorŭ, câtŭ și de cuviinciόse ale bisericeï, fiind-că n'aŭ apucatŭ reposatulŭ starețŭ să mijlocéscă și acestora vre-unŭ ajutorŭ de milă ca și celorŭ dela schitulŭ sĕŭ; decï precum alțï frațï Domnï de maï înainte, cum și Domnia Sa fratele Michaiŭ Vodă Suțulŭ, aŭ făcutŭ milă călugărașilorŭ, ce sunt maï sus ḑișï, spre veșnică pomenire, prin chrisóvele Domnieï Sale dintr'amîndouĕ domniile, ce le vĕḑumŭ, unulŭ cu létulŭ 1784 și altulŭ cu létulŭ 1792, asemenea și Domnia Mea, printr'acestŭ cinstitŭ chrisovŭ, orênduimŭ acestuï schitŭ, părinților călugărï, ca să aibă a luà pe totŭ anulŭ dela Domnia Mea acéstă milă, 12 abale, 12 cojóce, 12 perechï cisme și 12 oca céră dela carvasaraua domnéscă de aicï din Bucurescï la ḑiua sfântuluï mareluï Mucenicŭ Gheorghe, i douĕ oca untŭ-de-lemnŭ pe lună și jumĕtate oca tămâie dela vama Focșanilor; să ție și liude cincï, ómenï de țéră, și liude cincï, ómenï străinï, să fie pentru ajutorŭ și poslușanie schituluï acestuia, și fiind-că eï cu ostenéla lorŭ pentru ajutorulŭ schituluï și-aŭ făcutŭ patru pogóne de vie, să aibă a scutì și vinulŭ, ce va face într'acestea patru pogóne de vinăriciŭ; așișderea să scutéscă și dijmăritulŭ cincï ḑecï stupï. Ca să fie mila acésta sfântuluï schitŭ de ajutorŭ și de întărire, întărimŭ Domnia Mea mila acésta cu însășï credința Domnieï Mele, Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ, și cu credința prea iubițilorŭ Domnieï Mele fiï Constantinŭ Voevodŭ, Dumitrașco Voevodŭ, Nicolae Voevodŭ, martoriï puindŭ și pe toțï dumné-lorŭ velițiï boerï aï Divanuluï Domnieï Mele: Nicolae Brâncovénu Vel Vist., Dumitrașco Racoviță Vel Banŭ, Ienache Văcărescu Vel Spătarŭ, Ienache Moruzi Vel Vornicŭ de Țéra-de-sus, Manolache Brancovénu Vel Vornicŭ de Țéra-de-jos, Manolache Crețulescu Vel Vornicŭ, Nicolae Filipescu Vel Vornicŭ, Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Țéra-de-sus, Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ de Țéra-de-jos, Manolache Hangerlău Vel Hatmanŭ, Dimitrie Manu Vel Postelnicŭ, Isaacŭ

Raletŭ Vel Clucerŭ, Dimitrie Schina Vel Comisŭ, Nicolae Racoviţă Vel Paharnicŭ, Iordache Palada Vel Stolnicŭ, şi Ispravnicŭ Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ; scriindu-se chrisovulŭ acesta în anulŭ dintâĭ alŭ domnieĭ Domnieĭ Mele, aicĭ în Bucurescĭ, la lĕtulŭ 1793 Iunie 14, de Gheorghe Logofĕtŭ za taină. (1)

Cartea bisericeĭ de pe moşia Răsvadulŭ din sud Dâmboviţa, de mila de vinăriciŭ de pe acea moşie.

De vreme ce dumné-luĭ cinstitŭ şi credinciosŭ boerulŭ Domnieĭ Mele, Scarlatŭ Grecénu biv Vel Vornicŭ, ne arată cum că pe moşia Domnieĭ Sale Răsvadulŭ-de-sus ot sud Dâmboviţa, fiindŭ o biserică de zidŭ fórte veche dărăpănată şi cu totŭ pustiită, şi fiindŭ lipsiţĭ de biserică atâtŭ satulŭ ce este acolo, câtŭ şi alte sate dimprejurŭ, dumné-luĭ din rîvnă dumnedeéscă îndemnându-se, cu a domnieĭ sale cheltuială, aŭ dresŭ acéstă biserică, aŭ făcutŭ tóte cele trebuinciόse şi aŭ adus o la buna stare şi orênduială, cu preoţĭ, cu slujbe nelipsite, spre a nu fi locuitoriĭ fără de biserică, pentru care dândŭ rugăciune dumné-luĭ Dvornicŭ Domnieĭ Sale frateluĭ Michaiŭ Vodă Suţulŭ, ca să ajute acestŭ lucru dumnedeescŭ, şi vĕdêndŭ Domnia Sa buna rîvnă a dumné-luĭ, a orênduitŭ Domnia Sa, prin cartea Domnieĭ Sale, ce o vĕdumŭ cu lĕtulŭ 1785 Decembre 15, milă acesteĭ bisericĭ vinăriciulŭ de moşia Răsvadulŭ a dumné-luĭ Vorniculuĭ, adecă în toţĭ aniĭ să aibă a luà din tóte viile, ce sunt pre numita moşie, câte cincĭ banĭ de vadră dela dajniciĭ ce plătescŭ vinăriciŭ şi părpărulŭ după obiceiŭ, atâtŭ din viile ce se află lucrate i din celea părăginite ce se vorŭ destupà, câtŭ şi din celea ce se vorŭ maĭ face din pajişte, care vinăriciŭ, să âmble omulŭ ce-lŭ va orêndui dumné-luĭ Vorniculŭ să-lŭ strîngă pre deplinŭ, fără de a nu se amestecà vinăriceriĭ domnescĭ întru nimicŭ, cu care să se pótă ajutorà biserica la celea trebuinciόse. Dreptŭ aceea şi Domnia Mea, vrêndŭ a ne face noĭ ctitorĭ, ca să fimŭ pomeniţĭ, amŭ înnoitŭ şi amŭ întăritŭ mila acésta a sfinteĭ bisericĭ, ca să i se păzéscă nestrămutatŭ, numaĭ preoţiĭ ce se vorŭ aflà la acéstă biserică după vremĭ să fie datorĭ pururea a rugà pre milostivulŭ Dumnedeŭ pentru ertarea pĕcatelorŭ nóstre şi a némuluĭ nostru, ii saam. recch. gpd. — 1793 Iunie 22.

Cartea mănăstireĭ Brâncovénu din sud. Romanaţi, de milă de vinăriciŭ.

Dat-amŭ domnésca nóstră carte sfinteĭ şi dumnedeesceĭ mănăstirĭ Brâncovénu din sud Romanaţĭ, ca să aibă a luà vinăriciulŭ din poporulŭ Măi

(1) Cod. 26. pag. 107.
(2) Cod. XXVI. pag. 99

nescĭ ot plasa Olteţilorŭ, şi din poporulŭ Vlădulenii ot plasa Oltulŭ din sud Romanaţĭ, câte doĭ banĭ de vadră şi părpărulŭ, care popóre s'aŭ găsitŭ în domnia frateluĭ Michaiŭ Vodă Suţulŭ a fi domnescĭ neînchinate la alte mănăstirĭ saŭ bisericĭ şi s'aŭ datŭ acesteĭ sfinte mănăstirĭ, în loculŭ altorŭ două popóre ce le-aŭ avutŭ numita mănăstire prin chrisóve vechĭ ale rĕposaţilorŭ Domnĭ de maĭ înainte, adică vinăriciulŭ din poporulŭ Brâncoveniĭ ot plasa Oltuluĭ, i din poporulŭ Roşieniĭ ot plasa Olteţilorŭ totŭ din sud. Romanaţĭ; care aceste popóre Brâncoveniĭ şi Roşieniĭ, din întîmplarea vremilorŭ şi din nepurtarea de grijă a Egumenilorŭ ce aŭ fostŭ după vremĭ, necăutându-şĭ a-şĭ luà mila saŭ cuprinsulŭ de vinăriceriĭ domnescĭ, ce s'aŭ fostŭ găsitŭ încă de la lét. 1784, s'aŭ închinatŭ la mănăstirea Vlahsaraiŭ prin chrisovŭ domnescŭ, pentru care acésta vĕḑumŭ şi cartea Domnieĭ Sale frateluĭ Michaiŭ Vodă Suţulŭ din domnia aceea de pe urmă cu lét. 1792 Augustŭ 22; ne-amŭ milostivitŭ şi Domnia Mea de înnoimŭ acéstă milă, ca în loculŭ acelorŭ popóre ce le-aŭ avutŭ, să ieae vinăriciŭ dintr'aceste două popóre de maĭ sus arĕtate; pentru care la vremea vinăriciuluĭ să aibă egumenulŭ a trimite omulŭ sĕŭ, ca să scrie vinăriciulŭ mila mănăstireĭ, împreună cu vinăriceriĭ domnescĭ, şi făcêndŭ două catastişe, asemenea unulŭ ca şi altulŭ, iscălite fiindŭ amîndouĕ şi de vinăriceriĭ domnescĭ şi de omulŭ mănăstirescŭ, unulŭ trebue să rĕmână la vinăricerĭ şi altulŭ la omulŭ mănăstireĭ, după care să aibă a luà şi baniĭ ce va cuprinde partea mănăstireĭ, câte doĭ banĭ de vadră şi părpărulŭ după obiceiŭ, iar ceĭ-lalţĭ banĭ să-ĭ ieae vinăriceriĭ domnescĭ. Asemenea să fie apĕrată acéstă sfântă mănăstire şi de baniĭ şcólelorŭ şi de orĭ-ce alte dărĭ vorŭ ieşi pe mănăstirĭ, în sorocŭ de cincĭ anĭ, după anaforaua rĕposatuluĭ mitropolitŭ Cozma, a iubiţilorŭ de Dumneḑeŭ Episcopĭ şi a dumné-lor Veliţilorŭ Logofeţĭ ce aŭ fostŭ, care s'aŭ întăritŭ şi de fratele Michaiŭ Suţulŭ, şi acelŭ sorocŭ să se numere dela acea anaforà încóce, ca să se pótă ajutà numita mănăstire la meremetŭ şi dregerea eĭ, aflându se maĭ cu deosebire dărăpănată acéstă mănăstire, de care poruncimŭ la toţĭ câţĭ se cuvine, întocmaĭ să fiţĭ următorĭ, ca să se pótă păzì privileghiulŭ acesta, că aşà este porunca Domnieĭ mele, ii saam receh gpd.—1793 Iunie 24.

Chrisovulŭ mănăstiriĭ Banulŭ din sud Buzĕŭ.

De vreme ce proorocul și pururea între Impĕraţĭ prea înţeleptulŭ Solomonŭ, numaĭ în umbra legiĭ rezemându-se, făcù atâta podóbă caseĭ dumneḑeescĭ a Ierusalimuluĭ şi o dărui că atâtea darurĭ, ca să se păḑéscă în-

(1) Cod. XXVI, pag. 98.

tr'însa sicriulŭ cu tablele legiĭ Domnuluĭ, cu atâtŭ maĭ vîrtosŭ noĭ, carĭ suntemŭ cu mila duhuluĭ sfântŭ pravoslavnicĭ Domnĭ, se cade să ne silimŭ, să întemeiemŭ şi să ajutămŭ sfintele lăcaşurĭ ale luĭ Dumnedeŭ, întru carĭ nu se junghe vite necuvîntătóre, precum óre când acolo, ci însuşĭ mielulŭ luĭ Dumnedeŭ se jertfesce pentru viaţa nóstră a tuturorŭ; pentru acésta dar, înălţându-ne şi pre noĭ Domnulŭ Dumnedeŭ cu domnia scaunuluĭ Ţĕriĭ-Românescĭ, bine amŭ voitŭ, ca din bogatele milĭ ale prea milostivuluĭ Dumnedeŭ, ce ne-a dăruitŭ, să revĕrsămŭ şi noĭ facerĭ de bine şi milĭ spre cinstea şi întărirea sfintelorŭ mănăstirĭ, carĭ sunt cea maĭ de cinste parte a politieĭ şi semnulŭ celŭ prea arĕtatŭ a pravoslavieĭ. Dreptŭ aceea, între alte bisericĭ şi mănăstirĭ, ce sunt aicĭ în pămîntulŭ ţĕriĭ, fiindŭ şi sfânta şi dumnedeésca mănăstire ce se numesce a Banuluĭ sud Buzĕŭ, unde se cinstesce şi prăznuesce hramulŭ Buna-Vestire a prea sfinteĭ stăpâniĭ nóstre de Dumnedeŭ Născĕtóre şi pururea Fecióreĭ Marieĭ, care din temelie este zidită şi cu tóte podóbele împodobită şi înfrumuseţată de dumné-eĭ jupânésa postelnicésă a rĕposatuluĭ Ienache Stamati Vel Post. şi închinată la sfânta mănăstire dela Rumele, ce se dice Duşco, avut-aŭ acéstă sfântă mănăstire milĭ dela ceĭ maĭ dinaintea nóstră fraţĭ Domnĭ, ca să fie în pace şi ertată de tóte dăjdiile şi orênduelile câte vorŭ eşi peste anŭ dela visterie şi dela cămara domnéscă pe alte mănăstirĭ şi pe ţéră, de nicĭ unele nicĭ unŭ valŭ şi bântuială să nu aibă; aşişderea să fie în pace şi ertate şi drepte bucatele mănăstiriĭ, stupĭ i rîmătorĭ de dijmăritŭ, i vinŭ de vinăriciŭ, şi de oieritŭ patru sute de oĭ, nicĭ odată oieritŭ să nu dee, măcar şi când arŭ da alte mănăstirĭ ertate; încă să aibă a ţiné argaţĭ şi păstorĭ, liude dece, ómenĭ străinĭ, fără de birŭ şi fără de gâlcévă, carĭ şi aceştia să fie în pace şi ertaţĭ de tóte dăjdiile ce vorŭ eşi peste anŭ în ţéră, de nicĭ unele supĕrare saŭ bântuială să nu aibă, ca să fie pentru posluşania caseĭ acesteia; aşişderea să maĭ ţie şi o pivniţă în têrgulŭ Buzĕuluĭ, apĕrată de tóte dările şi orênduelile ce sunt de daŭ alte pivniţe. Decĭ pentru tóte acestea milĭ, ce se numescŭ maĭ sus, vĕdêndŭ Domnia-Mea atâtŭ chrisóvele fraţilorŭ Domnĭ de maĭ nainte, câtŭ şi chrisovulŭ Domnieĭ Sale frateluĭ Michaiŭ Vodă Şuţu cu lét. 1792 Martie în 22; dreptŭ aceea dar şi Domnia Mea ne-amŭ milostivitŭ de amŭ înnoitŭ şi amŭ întăritŭ milele acestea pre deplinŭ, maĭ vîrtosŭ pentru evlavia ce avemŭ către sfânta icónă a prea sfinteĭ stăpâneĭ nóstre de Dumnedeŭ Născĕtóre, ce este la acéstă mănăstire şi face mare minunĭ pentru ceĭ ce năzuescŭ acolo, tămăduindŭ tótă bóla şi tótă neputinţa, şi pentru că este lipsitŭ de alte veniturĭ; adeverindŭ chrisovulŭ acesta cu însăşĭ credinţa Domnieĭ Mele, Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Vvd., şi cu credinţa prea iubiţilorŭ Domnieĭ Mele fiĭ, Constantinŭ Vvd., Dumitraşco Vvd., Nicolae

Vvd., martorĭ puindŭ şi pre dumné-lorŭ boeriĭ veliţĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ Mele: Nicolae Brâncovénu Vel Vist., Dumitraşco Racoviţă Vel Banŭ, Ienache Văcărescu Vel Spăt., Ienachi Moruzi Vel Vorn. de Ţéra-de-sus, Manolache Brâncovénu Vel Vorn. de Ţéra-de-jos, Costache Ghica Vel Log. de Ţéra-de-sus, Scarlatŭ Ghica Vel Log. de Ţéra-de-jos, Nicolae Hangerlăŭ Vel Hatm., Dimitrie Manu Vel Post., Isaacŭ Raletŭ Vel Clucerŭ. Dimitrie Schina Vel Comisŭ, Nicolae Racoviţă Vel Paharn., şi Ispravnicŭ Scarlatŭ Ghica Vel Log.; scriindu-se chrisovulŭ acesta în oraşulŭ Bucurescĭ, la lét. 1793 Iulie 14, de Gheorghe logof. za taină.

Chrisovulŭ mănăstireĭ Slobodia din sud Ialomiţa, de mila ce are.

Sfinteĭ şi dumnedeesceĭ mănăstirĭ dela satulŭ Vaĭ-de-eĭ, ce se chiamă Slobodia luĭ Ienache, de lângă Slavica, pe apa Ialomiţa, unde se cinstesce şi se prăznuese hramulŭ sfinţilorŭ şi marilorŭ voevodĭ Michailŭ şi Gavrilŭ i proci, care mănăstire este zidită şi înălţată din temelie de creştinulŭ rĕposatulŭ Mateiŭ Basarabŭ Voevodŭ, ce este dată şi închinată metohŭ şi sub ascultarea sfinteĭ mănăstirĭ dela Sfetagora ce se numesce Dohiarulŭ, hramulŭ sfântuluĭ Archanghelŭ Michailŭ, şi cuviosuluĭ egumenŭ, Chirŭ Ghermano, şi tuturorŭ părinţilorŭ călugărĭ, câţĭ vorŭ fi locuitorĭ întru acéstă sfântă mănăstire, ca să fie sfinteĭ mănăstirĭ în délulŭ Năenilorŭ în judeţulŭ Sacŭ: treĭ decĭ şi treĭ pogóne de vie şi cu treĭ-spre-dece stînjenĭ de moşie, orĭ câtă se va alege de preste totŭ hotarulŭ, carĭ viĭ sunt tóte unele lângă altele şi îngrădite împrejur, pentru că aceste pogóne de viĭ este dréptă moşie a sfinteĭ mănăstirĭ, însă jumĕtate sunt cumpĕrate de rĕposatulŭ Mateiŭ Vodă, iar jumĕtate sunt cumpĕrate de părinţiĭ călugărĭ dela acéstă sfântă mănăstire ce scrie maĭ sus, cu banĭ din venitulŭ sfinteĭ mănăstirĭ dela megieşiĭ din Năenĭ şi dela alţiĭ cu zapisile lorŭ, de le ţine sfânta mănăstire de atuncĭ până acum, de când aŭ fost cursulŭ anilorŭ lét. 7145, totŭ cu bună pace, fără nicĭ o gâlcévă; şi iar să fie sfinteĭ mănăstireĭ ce scrie maĭ sus milă dela Domnia Mea, sa aibă a luà în toţĭ aniĭ dela ocna Slănicŭ, merticŭ de sare pe anŭ, bolovanĭ una sută cincĭdecĭ, însă la vremea când vorŭ luà şi alte sfinte mănăstirĭ în toţĭ aniĭ, şi să o ducă orĭ unde le va fi voia lorŭ, la ce vadŭ arŭ vré, să o vîndă saŭ să o trécă, şi să aibă pace de către vameşiĭ ce vorŭ fi de ghimbruculŭ de sare şi de tótă cheltuiala ce ar fi, de către toţĭ vameşiĭ nimicŭ valŭ saŭ bântuială de tóte câte s'aŭ disŭ maĭ sus să nu aibă; şi iară să fie sfinteĭ mănăstirĭ milă dela Domnia Mea, să aibă a luà în toţĭ aniĭ din vinăriciulŭ domnescŭ din judeţulŭ Săcuienilorŭ, pe anŭ talerĭ una sută, ca să fie sfinteĭ mănăstirĭ de întărire şi chiverniséĺă părinţilorŭ că-

lugărĭ. Așișderea să aibă a ţiné și liude ḑece, ómenĭ străinĭ, fără de pricină, cărora luându le adeverinţă dela dumné-lorŭ ispravniciĭ judeţuluĭ pe numele și chipulŭ lorŭ, să o ducă la visterie ca să li se dee pecetluitŭ gospodŭ, spre a fi în pace și ertaţĭ de tóte dăjdiile, câte vorŭ eși peste anŭ dela visteria Domnieĭ Mele, ca să fie pentru tréba și poslușania sfinteĭ mănăstirĭ, pentru că fiindŭ acéstă sfântă mănăstire la locŭ ca acela de drumŭ, și avêndŭ multă supĕrare de către trecĕtorĭ musafirĭ ce trecŭ pe acolo, și neavêndŭ într'altŭ cum a se chivernisì, i-amŭ datŭ aceștĭ ómenĭ, precum arată maĭ sus, pentru care poruncimŭ Domnia Mea și dumné-vóstre boerĭ, ce vĕ veţĭ întimplà a fi cislașĭ și zapciilorŭ, și vouĕ tuturorŭ slugilorŭ domnescĭ și boerescĭ, toţĭ să aveţĭ a vĕ ferì de aceștĭ ómenĭ, și nimenea să nu facă supĕrare nicĭ într'unŭ chipŭ la nicĭ unŭ felŭ de dăjdiĭ; pentru că aceste milĭ ce s'aŭ scrisŭ maĭ sus le-aŭ avutŭ atâtŭ dela alţĭ fraţĭ Domnĭ de maĭ nainte, câtŭ și dela Domnia Sa fratele Michaiŭ Vodă Suţulŭ dintr'amîndouĕ domniile, după cum ne pliroforisimŭ din chrisóvele Domniilorŭ Sale, ce le vĕḑumŭ unulŭ cu létulŭ 1783 Decembre 18 și altulŭ cu létulŭ 1792 Martie 13. Decĭ învrednicindu-ne Domnulŭ Dumneḑeŭ și pre noĭ cu domnia acesteĭ ţĕrĭ, amŭ bine voitŭ de amŭ înnoitŭ și amŭ întăritŭ milele aceste, ca să fie sfinteĭ mănăstirĭ de întărire și părinţilorŭ călugărĭ de chivernisélă. Și amŭ întăritŭ Domnia Mea chrisovulŭ acesta cu însășĭ credinţa Domnieĭ Mele, Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ, și cu credinţa prea iubiţilorŭ Domnieĭ Mele fiĭ, Constantinŭ Voevodŭ, Niculae Voevodŭ, Dumitrașco Voevodŭ, și cu totŭ sfatulŭ cinstiţilorŭ și credincioșĭ boerilorŭ veliţĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ Mele: Pan Nicolae Brâncovénu Vel Vist., Dumitrașco Racoviţă Vel Banŭ, Ienache Văcărescu Vel Spătarŭ, Ienache Moruzi Vel Vornicŭ de Ţéra-de-sus, Manolache Brâncovénu Vel Vornicŭ de Ţéra-de-jos, Manolache Creţulescu Vel Vornicŭ, Nicolae Filipescu Vel Vornicŭ, Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus, Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-josŭ, Costache Hangerlăŭ Vel Hatmanŭ, Alexandru Manu Vel Postelnicŭ, Isacŭ Raletŭ Vel Clucerŭ și alţiĭ, Ispravnicŭ Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ; scriindu-se chrisovulŭ acesta la întâiulŭ anŭ dintru întâia domnie a Domnieĭ Mele, în orașulŭ scaunuluĭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ, la létulŭ 1793 Aprilie 20, de Gheorghe Logofĕtŭ za taină. (1)

Chrisovulŭ sfinteĭ mănăstirĭ Săgarcea din sud Doljŭ.

Sfinteĭ și dumneḑeescĭ mănăstirĭ Săgarceĭ din sud Dolj, că să aibă a ţiné liude ḑece fără de pricină, pentru poslușania și ajutorulŭ trebilorŭ ce

(1) Cod. XXVI, pag. 28.

va avé acéstă sfântă mănăstire, cărora după adeverinţă ce vorŭ aduce dela dumné-lorŭ ispravniciĭ judeţuluĭ pe numele şi chipulŭ lorŭ, să li se dee dela visteria Domnieĭ Mele şi pecetluiturĭ, spre a fi apěraţĭ de tóte dăjdiile, verĭ-câte arŭ eşi peste anŭ în ţéră, de nicĭ unele valŭ şi bântuială să nu aibă, pentru că cu aceştĭ liude miluise Domnia Sa fratele nostru Domnŭ Alexandru Ipsilantŭ Voevodŭ pe mănăstirea Zlătarĭ de aicĭ din Bucurescĭ, prin cartea Domnieĭ Sale ot létŭ . . ., dar neputêndŭ găsì, se isterisì de acéstă milă, şi fiind-că numiteĭ mănăstirĭ Săgarceĭ îĭ este metohŭ mănăstirea Zlătarĭ, a făcutŭ rugăciune prin jalbă Năstavnicu, ce este la aceste douě mănăstirĭ, la Domnia Sa Michaiŭ Vodă Suţulŭ, încă din domnia d'întâĭ, ca să se orênduiască aceştĭ liude mănăstireĭ Săgarceĭ, şi s'aŭ şi orênduitŭ; decĭ dară, de vreme ce acestea douě sfinte mănăstirĭ fiindŭ una, pentru ca să nu se isteriséscă de mila acésta şi ca să se pótă ajutà la posluşania şi trebuinţele ce are, orênduimŭ ca aceştĭ liude ḑece, ómenĭ străinĭ, după ce se vorŭ găsì, să-ĭ aibă mănăstirea Săgarcea nebântuiţĭ, precum maĭ sus poruncimŭ. Aşişderderea poruncimŭ să aibă a luà vinăriciŭ din délulŭ Săgarcea i Săgârşiţa din sud Doljŭ, câte doĭ banĭ de vadră şi părpărulŭ, pe câtŭ şi pe unde va fi luatŭ maĭ nainte, de care la vremea vinăriciuluĭ, să aibă ómeniĭ, ce va fi orênduiţĭ din partea mănăstiriĭ, a âmblà d'impreună cu vinăriceriĭ domnescĭ, să scrie totŭ vinăriciulŭ totŭ de odată, şi să facă douě catastişe, asemenea unulŭ ca şi altulŭ, iscălite fiindŭ amîndouě şi de vinăriceriĭ domnescĭ şi de ómeniĭ mănăstireĭ, şi aşà împreună strîngêndŭ baniĭ vinăriciuluĭ, ce este de plătescŭ dajniciĭ, de vadră câte banĭ patru şi ploconulŭ de nume, să aibă vinăriceriĭ domnescĭ a luà câte douĭ banĭ de vadră şi ploconulŭ de nume, iară ceĭ-lalţĭ câte doĭ banĭ de vadră să ieae ómeniĭ mănăstireĭ împreună cu părpărŭ. Aşişderea şi otaştina dela ceĭ ce vorŭ avé viĭ pe moşia mănăstiriĭ, din douĕ-ḑecĭ de vedre o vadră de vinŭ după obiceŭ, pentru că aceste milĭ le aŭ avutŭ sfânta mănăstire, atâtŭ dela Domnia Sa fratele Alexandru Ipsilantŭ Voevodŭ, i de la Domnia Sa rěposatulŭ Nicolae Caragea Voevodŭ, şi dela Domnia Sa fratele Mihaiŭ Vodă Şuţulŭ din domnia dintâĭ şi din domnia de pre urmă, prin chrisóvele ce le věḑumŭ, unulŭ cu létulŭ 1784 Februarie şi altulŭ cu létulŭ 1792 Aprilie 26. Dreptŭ aceea, învrednicindu-ne Domnulŭ Dumneḑeŭ cu întâia domnie a acesteĭ pravoslavnice Ţěrĭ-Românescĭ, amŭ bine-voitŭ de amŭ întăritŭ şi amŭ înnoitŭ mila acesteĭ sfinte mănăstirĭ, ca să se păḑéscă nestrămutatŭ. Şi amŭ întăritŭ chrisovulŭ acesta cu însăşĭ credinţa Domnieĭ Mele, Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ, şi cu credinţa prea iubiţilorŭ Domnieĭ Mele fiĭ, Constantinŭ Voevodŭ, Dumitraşco Voevodŭ, Nicolae Voevodŭ, martorĭ puindŭ şi pe dumné-lorŭ cinstiţiĭ şi credincioşiĭ boerĭ veliţĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ Mele: Nicolae Brâncovénu Vel

Vistierŭ, Dumitrașco Racoviță Vel Banŭ, Ienache Văcărescu Vel Spătarŭ, Ienache Moruzi Vel Vornicŭ de Țéra de-sus, Manolache Brâncovénu Vel Vornicŭ la Țéra-de-jos, Costache Ghica Vel Logofĕt de Țéra-de-sus, Scarltaŭ Ghica Vel Logofĕtŭ la Țéra-de-jos, Nicolae Hangerlăŭ Vel Hatmanŭ, Dumitrache Manu Vel Postelnicŭ, Isacŭ Raletŭ Vel Clucerŭ, Dumitrache Skina Vel Comisŭ, Nicolae Racoviță Vel Paharnicŭ, Iordache Palada Vel Stolnicŭ, Iorgache Vel Slugerŭ, Dumitrache Costandache Vel Pitarŭ, și Ispravnicŭ Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Țéra-de-sus. Și s'aŭ scrisŭ chrisovulŭ acesta la anulŭ dintâĭ întru întâia domnie a Domnieĭ Mele, aicĭ în orașulŭ scaunuluĭ Domnieĭ Mele, Bucurescĭ, la létulŭ 1793 Iunie 8, de Răducanu Poenaru biv. 3 log. condicariŭ. (1)

Chrisovulŭ mănăstireĭ Poiana Măruluĭ.

Cuviosŭ lucru și cu totușĭ totŭ plăcutŭ luĭ Dumnedeŭ se vede a fi purtarea de grijă și nevoința acea ce se face ne-încetatŭ de către blagocestiviĭ oblăduitorĭ, asupra sfinteloră luĭ Dumnedeŭ lăcașurĭ, ce sunt înălțate întru slava și lauda mareluĭ Dumnedeŭ, care ca un isvorŭ necurmatŭ în puterea purtăreĭ de grijă și cu fierbinte dragoste sîrguindu-se, nu numaĭ celea ce se vĕdŭ a fi în starea lorŭ păzite întru bună statornicie, spre maĭ bună întremare le aduce și le întemeiază, ci și celea ce pricepŭ, că din vre-o întîmplare a vremilorŭ prin sfetnicĭ rĕĭ arŭ cădé óre-când din orênduiala lorŭ cea cuviinciósă și s'arŭ perde temeiulŭ și statornicia, le întemeiază și le așéză atâta, câtŭ după întîmplărĭ de s'arŭ și strămută vre-unele din starea și orênduiala lorŭ, dar dreptatea iară să pótă a le aduce la starea lorŭ, pentru că și dice sfânta pravilă, celea ce rĕŭ se hotărĕscŭ și se tiposescŭ, pre acelea nicĭ lege nicĭ pravilă, nicĭ obiceiŭ nu potŭ să le întărescă, căcĭ în bisericile luĭ Dumnedeŭ altŭ-felŭ de schimbărĭ nu potŭ fi afară de pravilnicésca orênduială. Dreptŭ aceea dar, de vreme ce din porunca atotŭ stăpânitoruluĭ Dumnedeŭ, ne-amŭ învrednicitŭ și noĭ oblăduitoriŭ acestuĭ prea luminatŭ scaunŭ alŭ Țĕreĭ-Românescĭ, pe lângă tótă purtarea de grijă ce avemŭ a supușilorŭ noștri, în totŭ chipulŭ ne nevoimŭ, ca și sfintele luĭ Dumnedeŭ lăcașurĭ, atâtŭ acum în dilele nóstre, câtŭ și maĭ în urmă, cu pravilnicésca lorŭ orênduială, să se afle în cinste, de vreme că ceĭ ce locuiescŭ într'însele sunt aceia ce aŭ lăsatŭ viața acésta cu turburărĭ și petrecŭ o viață îngerésca și maĭ pre sus de lume, se află neîncetatŭ rugătorĭ către Dumnedeŭ pentru Impĕrațĭ, pentru Domnĭ și pentru toțĭ pravoslavniciĭ creștinĭ. Intre carĭ sfinte lăcașurĭ, ce se află întru acéstă

(1) Cod. XXVI, pag. 77.

oblăduire a Țěreĭ-Româneseĭ, este și unŭ sfântŭ lăcașŭ, ce se află la Poiana Măruluĭ, în sud Slam-Rîmnicŭ, la care se cinstesce și se prăznuesce hramulŭ Nascereĭ Prea Sfinteĭ Stăpâneĭ Nóstre de Dumneḑeŭ Născĕtóreĭ și pururea Fecióreĭ Marieĭ, unde locuescŭ părințĭ Rușĭ și Românĭ sihastri, (care schitŭ este făcutŭ de Sfinția Sa părintele rĕposatŭ starețŭ Vasile), unde atâtŭ din frațiĭ Domnĭ, câtŭ și din Archiereĭ și din alțĭ pravoslavnicĭ creștinĭ s'aŭ afierositŭ vase cuviinciόse, cărțĭ și alte sfinte odóre și tótă podóba schituluĭ, carele în trecuta vreme s'aŭ fostŭ întîmplatŭ de aŭ arsŭ de totŭ, ci iarășĭ s'aŭ făcutŭ din autorŭ și mila cinstitorilorŭ de Dumneḑeŭ creștinĭ, cu celea cuviinciόse schituluĭ, care în stare ce se află acum este cu totulŭ și totŭ cuviinciosŭ schitŭ de trebuința frațilorŭ ce locuescŭ întru acestŭ lăcașŭ, dar însciințându-se că binele este pururea zavistuitŭ și vrășmașiĭ bineluĭ nu se părăsescŭ de rĕutățĭ, prin ceĭ ce se află unelte primitóre ca să zătignéscă binele și folosulŭ sufletescŭ, și noĭ încă din buna-voința nóstră cu blagoslovenia Prea Sfințieĭ Sale Părinteluĭ Mitropolitŭ (cunoscêndu-se și de către Prea Sfinția Sa că este cuviinciósă isbrănirea nóstră) hotărîmŭ, printr'acestŭ cinstitŭ și bine închipuitŭ chrisovŭ, ca sfântulŭ acesta schitŭ alŭ părinților acestora sihastri ce s'aŭ numitŭ maĭ sus, unde acum este starețŭ și purtătorŭ de grijă cuviosulŭ Archimandritŭ Mateiŭ Ieroschimonahŭ, după cum până acum aŭ fostŭ nesupĕratŭ și nesupusŭ altŭ unde-vașĭ, de acum înainte să fie și maĭ multŭ slobodŭ, adică stavropighion, ca și în vremile viitóre nicĭ de cum să nu se supere, nicĭ de către părințiĭ Episcopĭ, ce după vremĭ vorŭ fi, nicĭ de către alte obraze, cu vre-o schimbare de egumenŭ, a intră omŭ străinŭ între eĭ spre rĕsvrătire, nicĭ cu vre-o înstrăinare de ceva din celea afierosite schituluĭ, nicĭ măcar cu orĭ-ce afară din orênduiala schituluĭ după canónele cele pravilnicescĭ, ce le aŭ dela starețulŭ lorŭ, măcar de s'ar și păré în vederea orĭ-cuĭ că ar fi maĭ bine, căcĭ că sunt cu greșală cugetele omenescĭ, ci să fie în pace și liniște despre tóte cele turburătóre și zăticnitóre spăseniilorŭ, afară din stricarea vre-uneĭ dogme, care aceea când se va simțĭ, atuncĭ de însușĭ Părintele Mitropolitŭ cercetându-se și dovedindu-se, se va îndreptă; dar altŭ nimenea, cu nicĭ unŭ felŭ de mijlocire, să nu se amestece a amestecă și a turbură liniștea schituluĭ și pacea frațilorŭ, cu semĕnarea de zizanie. Incă să aibă sfântulŭ schitŭ, ce s'aŭ numitŭ maĭ sus, pe totŭ anulŭ mila cea obicinuită: 12 cojóce, 12 bucățĭ de aba négră, 12 perechĭ cisme, 24 oca untŭ-de-lemnŭ și 6 oca tămâe, i vinulŭ, ce-lŭ vorŭ face în viile schituluĭ să fie apĕratŭ de vinăriciŭ, stupiĭ de dijmăritŭ ca și pe drepte bucate ce vorŭ avé; liude 39 scutelnicĭ, carĭ să aibă a se ajută și a se chivernisi părințiĭ la trebuințele ce aŭ, adică uniĭ să dee grâŭ pentru mâncarea părinților, alțiĭ să fie de lucru schituluĭ i la chiliĭ poslușnicĭ,

alţiĭ la viişórele ce aŭ vierĭ pentru lucru, alţiĭ pescarĭ să aducă pescé i darvarĭ, şi alţiĭ să dee brânză i urdă pentru părinţĭ; şi de vreme ce aceştĭ scutelnicĭ sunt pururea în slujba părinţilorŭ călugărĭ aĭ sfântuluĭ schitŭ, poruncimŭ Domnia Mea, ca orĭ când şi în orĭ-ce vreme, după trebuinţă, se va întîmplà a se pune şi a se orêndui asupra scutelnicilorŭ mănăstirescĭ şi boerescĭ a da şi eĭ la zaherele şi care cu boĭ saŭ la vre o orênduială de caĭ, saŭ la verĭ-ce altŭ felŭ de orênduială şi podvedĭ, aceştia şi atuncĭ să nu fie supěraţĭ şi nimenea să nu îndrăznéscă a le face vre-o cerere: aşişderea să aibă a luà părinţiĭ, pentru cele ce scriŭ maĭ sus, talerĭ 150 dela visteria Domnieĭ Mele pe totŭ anulŭ, la ḑiua sfântuluĭ Gheorghe; şi iar să aibă a luà milă pe anŭ bolovanĭ sare una sută dela ocna Slăniculuĭ, pentru că acestea maĭ sus arětate milĭ le-aŭ avutŭ părinţiĭ acestuĭ sfântŭ schitŭ şi dela alţĭ fraţĭ trecuţĭ Domnĭ, precum ne adeverimŭ Domnia Mea din chrisovulŭ Domnieĭ Sale frateluĭ Michaiŭ Vodă Şuţulŭ, ce-lŭ věḑumŭ cu létulŭ 1784 Aprilie 20, din domnia dintâĭ, întăritŭ de-asupra şi întru a doua domnie; dreptŭ aceea şi Domnia Mea ne-amŭ milostivitŭ de le-amŭ înnoitŭ şi le-amŭ întăritŭ tóte, printr'acestŭ cinstitŭ chrisovŭ alŭ Domnieĭ Mele, ca să li se păḑéscă nestrămutatŭ, pentru care şi dămŭ tótă volnicia celorŭ ce cu ajutorulŭ luĭ Dumneḑeŭ se află ctitorĭ la acestŭ sfântŭ schitŭ, dumné-luĭ cinstitŭ şi credinciosŭ boerulŭ Domnieĭ Mele Dumitrache Ghica biv Vel Banŭ, ce este ctitorŭ şi epitropŭ, i casa dumné-luĭ rěposatuluĭ Nicolae Dudesculŭ biv Vel Logofětŭ, i Medelnicerŭ Ioniţă Cârlova şi boeriĭ Neculescĭ, carĭ orĭ-când s'ar întîmplà a se supěrà acestŭ sfântŭ schitŭ, atâtŭ de Episcopiĭ vremilorŭ viitóre, aŭ pentru schimonosirea orênduelelorŭ, saŭ pentru aşeḑarea altuĭ egumenŭ împotrivă, séŭ a înstrăinà ceva de alŭ schituluĭ cu nume de păstrare, nicĭ de cum aceştĭ ctitorĭ să nu îngăduiască, ci când nu va fi înţelegere numaĭ din cuvîntŭ, prin scirea Prea Sfinţieĭ Sale Părinteluĭ Mitropolitŭ, să dee jalbă la dregătorĭ şi nicĭ cum obiceiŭ să nu le facă, căcĭ de va fi trebuinţă de păstrarea odórelorŭ, ctitoriĭ ca nisce maĭ doritorĭ, fiindŭ şi pentru sufletele lorŭ, maĭ bine le vorŭ păstrà şi iar le vorŭ pune la loculŭ lorŭ. Şi dar pentru maĭ bună stravropighi tocmélă şi aşezămîntŭ acestuĭ maĭ sus numitŭ schitŭ, întărimŭ şi adeverimŭ chrisovulŭ acesta cu însăşĭ credinţa Domnieĭ Mele, Iŵ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ, şi cu credinţa prea iubiţilorŭ Domnieĭ Mele fiĭ, Nicolae Voevodŭ, Constantinŭ Voevodŭ, Dumitraşco Voevodŭ, i cu toţĭ cinstiţĭ şi credincioşiĭ boeriĭ ceĭ marĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ Mele: Pan Brâncovénu Vel Vist., Dumitraşco Racoviţă Vel Banŭ, Ienache Văcărescu Vel Spătarŭ, Ienache Moruzi Vel Vornicŭ de Ţéra-de-sus, Manolache Brâncovénu Vel Vornicŭ de Ţéra-de-jos, Manolache Creţulescu Vel Vornicŭ, Nicolae Filipescu Vel Vornicŭ, Costache Ghica Vel Logofětŭ de Ţéra-de-sus, Scarlatŭ

Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-jos, Nicolae Hangerlăŭ Vel Hatmanŭ, Dumitrache Manu Vel Logof., Isaacŭ Raletŭ Vel Clucerŭ, Dumitrache Schina Vel Comisŭ, Nicolae Racoviţă Vel Paharn., Iordache Palada Vel Stoln., Dumitrache Costandache Vel Pitarŭ, şi Ispravnicŭ Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ. Şi s'aŭ scrisŭ chrisovulŭ acesta la întâiulŭ anŭ dintru întâia domnie a Domnieĭ Mele, aicĭ în oraşulŭ scaunuluĭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ, la aniĭ dela zidirea lumeĭ 7301, iară dela spăsania eĭ létulŭ 1793 Maiŭ 25, de Gheorghe Logofĕtŭ za taină. (1)

Chrisovulŭ schituluĭ Bontescĭĭ ot sud Slam-Rîmnicŭ.

Sfinteĭ şi dumnedeesceĭ biséricĭ, ce se numesce schitulŭ Bontescĭ ot sud Slam-Rîmnicŭ, unde locuescŭ maicĭ călugăriţe, aduse de stareţulŭ Vasile, ca să aibă a ţiné liude şése, ómenĭ străinĭ, fără de nicĭ unŭ felŭ de gâlcevurĭ, să fie sfântuluĭ schitŭ de ajutorŭ şi de posluşanie, la ce ar avé trebuinţă, iară de către Domnia Mea să fie în pace şi ertaţĭ de tóte dăjdiile şi orênduelele, orĭ câte arŭ eşi peste anŭ dela visteria Domnieĭ Mele, de nicĭ unele valŭ saŭ băntuială să nu aibă. Aşişderea să aibă a ţiné şi doĭ preoţĭ de mirŭ, scutiţĭ şi ertaţĭ de dajdie, câtŭ şi de ploconulŭ episcopescŭ, să fie pentru slujba sfinteĭ biséricĭ; să scutéscă şi dijmăritŭ, oieritŭ şi drepte bucatele schituluĭ; şi să aibă a luà şi din vama Focşanilorŭ câte dece oca untŭ-de-lemnŭ pe anŭ şi câte o jumĕtate oca tămâe pe lună; pentru că acéstă milă a avut o atâtŭ dela alţĭ fraţĭ Domnĭ de maĭ nainte, câtŭ şi dela Domnia Sa fratele Michaiŭ Vodă Suţulŭ, prin chrisovulŭ Domnieĭ Sale, ce-lŭ vĕdumŭ cu létulŭ 1792 Maiŭ 10. Dreptŭ aceea, învrednicindu-ne Domnulŭ Dumnedeŭ şi pre noĭ cu domnia acesteĭ pravoslavnice ţĕrĭ, m'am milostivitŭ Domnia Mea de am înnoitŭ şi am întăritŭ acestea milĭ, ca să i se păzéscă pre deplinŭ. Şi am întăritŭ chrisovulŭ acesta cu însăşĭ credinţa Domnieĭ Mele, Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ, şi cu credinţa prea iubiţilorŭ Domnieĭ Mele fiĭ, Constantinŭ Moruzi, Nicolae Voevodŭ, Dumitraşco Voevodŭ, martorĭ puindŭ şi pre dumné-lorŭ cinstiţĭ şi credincioşĭ boeriĭ ceĭ marĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ Mele: Pan Nicolae Brâncovénu Vel Vist., Dumitraşco Racoviţă Vel Banŭ, Ienache Văcărescu Vel Spătarŭ, Ienache Moruzi Vel Vornicŭ de Ţéra-de-sus, Manolache Brâncovénu Vel Vornicŭ de Ţéra-de-jos, Manolache Creţulescu Vel Vornicŭ, Nicolae Filipescu Vel Vornicŭ, Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus, Scarlatŭ Ghica Vel

(1) Cod. XXVI, pag. 36.

Logofĕtŭ de Ţéra de-jos, Nicolae Hangerlăŭ Vel Hatmanŭ, Dumitrache Vel Postelnicŭ, Isacŭ Raletŭ Vel Clucerŭ, Dumitru Schina Vel Comisŭ, Nicolae Racoviţă Vel Paharnicŭ, Iordache Palada Vel Stolnicŭ, şi Ispravnicŭ Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ; scriindu-se chrisovulŭ acesta la létulŭ 1793 Maiŭ 29, de Gheorghe Logofĕtŭ za taină. (1)

Chrisovulŭ mănăstireĭ sfântuluĭ Nicolae din oraşulŭ Focşanĭ.

Sfinteĭ şi dumnedeescceĭ mănăstirĭ din oraşulŭ Focşanĭ, unde se cinstesce şi se prăznuesce archiereulŭ şi de minunĭ făcĕtoriŭ Nicolae dela Mira Lichia, şi cuviosuluĭ egumenŭ şi tuturorŭ călugăraşilorŭ, câţĭ vorŭ fi locuitorĭ la acéstă sfântă mănăstire, ca să fie sfinteĭ mănăstirĭ milă dela Domnia Mea să aibă a scuti drepte bucatele mănăstireĭ, stupĭ i rîmătorĭ de dijmăritŭ, şi vinulŭ de vinăriciŭ, şi oile de oieritŭ; aşişderea să aibă a ţiné, pentru ajutorulŭ şi posluşania sfinteĭ mănăstirĭ, argaţĭ, dârvarĭ şi păstorĭ, liude ḑece, însă nu ómenĭ de prin satele ţĕriĭ, ci străinĭ aduşĭ din străinătate, pentru carĭ aducêndŭ adeverinţa dumné-lorŭ ispravnicilorŭ judeţuluĭ, să li se dea şi pecetluiturile Domnieĭ Mele pe numele şi chipulŭ lorŭ, ca să fie nesupĕraţĭ despre rênduirĭ, să pótă fi pentru posluşania sfinteĭ mănăstirĭ; pentru că acéstă sfântă mănăstire o aŭ zidit-o rĕposatulŭ Ştefanŭ Vel căpitanŭ za Cazacĭ, şi, din rîvna dumnedeéscă fiindŭ îndemnatŭ, o aŭ împodobitŭ cu tóte celea trebuinciόse, atâtŭ pe din lăuntru câtŭ şi după din afară, şi o aŭ înzestratŭ cu viĭ, moşiĭ, dobitóce, închinând-o metohŭ la sfânta mănăstire Rîmniculŭ, care şi acéstă mănăstire încă este închinată la sfânta şi marea Episcopie dela sfântulŭ munte dela Sinaia. Dreptŭ aceea dară şi Domnia Mea, avêndŭ evlavie către tóte sfintele biserici, din dumneḑeésca îndemnare amŭ făcutŭ acéstă milă, ce scrie maĭ sus, ca să fie sfinteĭ mănăstirĭ de ajutorŭ şi de întărire, părinţilorŭ călugărĭ de hrană şi chiverniselă, iar Domnieĭ Mele şi rĕposaţilorŭ părinţilorŭ Domnieĭ Mele vecînică pomenire; pentru că acéstă milă aŭ avut-o sfânta mănăstire, atâtŭ dela alţĭ fraţĭ Domnĭ, câtŭ şi dela Domnia Sa fratele Alexandru Ipsilantŭ Voevodŭ, prin chrisovulŭ Domnieĭ Sale, ce-lŭ vĕḑumŭ Domnia Mea cu létulŭ 1775 Maiŭ 15. Şi pentru ca să se păzéscă acéstă milă nestrămutată, amŭ întăritŭ chrisovulŭ acesta cu însăşĭ credinţa Domnieĭ Mele, Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ, şi cu credinţa prea iubiţilorŭ Domnieĭ Mele fiĭ, Constantinŭ Voevodŭ, Dumitraşco Voevodŭ, Nicolae Voevodŭ, marturĭ pu-

(1) Cod. XXVI, pag. 42.

indŭ şi pre toţĭ dumné-lorŭ cinstiţĭ şi credincioşĭ boeriĭ ceĭ marĭ aĭ divanuluĭ Domnieĭ Mele: Nicolae Brâncovénu Vel Vist., Dumitraşco Racoviţă Vel Banŭ, Ienache Văcărescu Vel Spătarŭ, Ienache Moruzi Vel Vornicŭ de Ţéra-de-sus, Manolache Brâncovénu Vel Vornicŭ de Ţéra-de jos, Manolache Creţulescu Vel Vornicŭ, Nicolae Filipescu Vel Vornicŭ, Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus, Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-jos, Nicolae Hangerlăŭ Vel Hatmanŭ, Dumitrache Manu Vel Postelnicŭ, Isaacŭ Raletŭ Vel Clucerŭ, Dumitrache Schina Vel Comisŭ, Nicolae Racoviţă Vel Paharnicŭ, Iordache Palada Vel Stolnicŭ, şi Ispravnicŭ Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ; scriindu-se chrisovulŭ acesta la létulŭ 1792 Iulie 2, de Gheorghe Logofĕtŭ za taină. (1)

Chrisovulŭ mănăstireĭ Sfântuluĭ Iónŭ din Focşanĭ.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ. — Sfinteĭ şi dumnedeesceĭ mănăstirĭ din oraşulŭ Domnieĭ Mele din Focşanĭ, care este făcută şi înălţată din temelia eĭ de rĕposatulŭ Grigorie Vodă, unde se prăznuesce hramulŭ sfântuluĭ slăvituluĭ proorocŭ şi înainte mergĕtorulŭ Iónŭ, şi cuviosuluĭ egumenŭ, Chirŭ . . . , şi tuturorŭ părinţilorŭ călugărĭ, câţĭ vorŭ fi locuitorĭ la acéstă sfântă mănăstire, ca să aibă milă dela Domnia Mea vinăriciulŭ din poporulŭ Gârbeviĭ, Tâmboesciĭ, Bordesciĭ, Cândesciĭ, Dragoslăveniĭ şi Terchesciĭ sud Slam-Rîmnicŭ, câte doĭ banĭ de vadră şi părpărulŭ după obiceiŭ, pentru că acestŭ vinăriciŭ l'aŭ luatŭ sfânta mănăstire în toţĭ aniĭ de rêndŭ până acum. Insă egumenulŭ, la vremea vinăriciuluĭ, să aibă a-şĭ orêndui omulŭ sĕŭ, ca să âmble împreună cu vinăriceriĭ domnescĭ, să scrie vinăriciulŭ dintr'aceste popóre, şi făcêndŭ douĕ catastişe, asemenea unulŭ ca altulŭ, unulŭ să rĕmâe la vinăricerĭ, iar altulŭ să-lŭ ieae omulŭ mănăstireĭ, după care să-şĭ ieae mănăstirea partea sa pe deplinŭ, câte doĭ banĭ de vadră şi părpărulŭ. Aşişderea să maĭ aibă sfânta mănăstire milă dela Domnia Mea dela ocna Telega merticŭ de sare pe anŭ bolovanĭ douĕ sute; să aibă a luà părinţiĭ călugărĭ acéstă sare la vremea când ieaŭ şi alte mănăstirĭ, şi să o încarce dela gura ocneĭ, să o ducă să o vîndă măcar verĭunde, fără de vamă, şi de către vameşŭ să aibă pace; şi iară să fie sfinteĭ mănăstirĭ milă dela Domnia Mea douĕ cârciumĭ în oraşulŭ Focşanĭ, ca să se vîndă vinulŭ mănăstireĭ, carĭ să fie în pace şi ertate de fumăritŭ, de căminăritŭ şi de alte orênduelĭ; aşişderea să aibă a ţiné şi liude cincĭ

(1) Cod XXVI, pag. 105.

ḑecĭ, ómenĭ străinĭ, fără de pricină de dajdie, pre carĭ găsindu-ĭ şi fiindŭ străinĭ, după adeverinţa ce va aduce dela ispravniciĭ judeţuluĭ, li se vorŭ dà şi pecetluiturile Domnieĭ Mele, spre a fi în pace şi nesupĕrațĭ de tóte dăjdiile şi orênduelele, câte vorŭ eşi peste anŭ în ţéră, ca să pótă fi de posluşania şi ajutorulŭ sfinteĭ mănăstirĭ, la trebuinţele ce vorŭ avé; pentru că acestea milĭ le-aŭ avutŭ sfânta mănăstire şi dela alţĭ fraţĭ Domnĭ, precum ne pliroforisimŭ Domnia Mea din chrisóvele Domnieĭ Sale frateluĭ Domnŭ Michaiŭ Vodă Suţulŭ, ce le vĕḑumŭ cu létulŭ 1792 Iunie 8. Dreptŭ aceea, învrednicindu-ne Domnulŭ Dumneḑeŭ şi pre noĭ cu domnia acesteĭ pravoslavnice ţĕrĭ, şi fiindu-ne trecerea prin Focşanĭ, cu mutarea domnieĭ din Moldova aicĭ într'acéstă ţéră, înşi-ne Domnia Mea vĕḑumŭ acéstă mănăstire la o stare próstă, şi fiindŭ vrednică de ajutorŭ la trebuinţele ce are, ne-amŭ milostivitŭ Domnia Mea, şi peste aceste milĭ, ce se arată maĭ sus, amŭ maĭ adausŭ sfinteĭ mănăstirĭ milă, ca peste douĕ sute bolovanĭ sare, ce are a luà, să aibă a luà şi alţĭ una sută bolovanĭ sare totŭ dela ocna Telega, carĭ se facŭ bolovanĭ treĭ sute; aşişderea să maĭ ţie, pe lângă, acestea douĕ cârciume în oraşulŭ Focşanĭ, încă o cârciumă scutită întocmaĭ că la celea-lalte douĕ. Adeverindŭ chrisovulŭ acesta cu însăşĭ credinţa Domnieĭ Mele, Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ, şi cu credinţa prea iubiţilorŭ Domnieĭ Mele fiĭ, Nicolae Voevodŭ, Constantinŭ Voevodŭ, Dumitraşco Voevodŭ, martorĭ puindŭ şi pe toţĭ cinstiţiĭ şi credincioşiĭ boeriĭ veliţĭ aĭ divanuluĭ Domnieĭ Mele: Nicolae Brâncovénu Vel Vist., Dumitraşco Racoviţă Vel Banŭ, Ienache Văcărescu Vel Spătarŭ, Ienache Moruzi Vel Vornicŭ de Ţéra-de-sus, Manolache Brâncovénu Vel Vornicŭ de Ţéra-de-jos, Manolache Creţulescu Vel Vornicŭ, Nicolae Filipescu Vel Vornicŭ, Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus, Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-jos, Nicolae Hangerlăŭ Vel Hatmanŭ, Alexandru Manu Vel Post., Isacŭ Raletŭ Vel Clucerŭ, Dimitrie Schina Vel Comisŭ, Nicolae Racoviţă Vel Paharnicŭ, Iordache Palada Vel Stolnicŭ, Vel Clucerŭ, Vel Pit., şi Ispravnicŭ Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ; scriindu-se chrisovulŭ acesta întru întâiulŭ anŭ dintru întâia domnie a Domnieĭ Mele, aicĭ în oraşulŭ Bucurescĭ, la létulŭ 1793 Maiŭ 8, de Gheorghe Logofĕtŭ za taină. (1)

Chrisovŭ dela 12 Ianuarie 1796, în favórea mănăstireĭ Sf. Iónŭ din Focşanĭ, care «se află la próstă stare din întîmplările rĕsvrătireĭ vremurilorŭ».

Domnitorulŭ amintesce, că în tótă vremea acéstă mănăstire este supĕrată cu conace, fără de nicĭ o plată de chirie; deci hotăresce «ca să fie de acum

(1) Cod. XXVI, pag. 48.

înainte numita mănăstire nesupĕrată de conace, a nu puté uniĭ şi alţiĭ a intrà în ea cu zorŭ, fără de niciĭ o plată de chirie, ci atâtŭ de către alţiĭ să fie apĕrată, a nu i se face maĭ multŭ sila acésta . . . câtŭ şi de către înşişĭ ispravniciĭ, carĭ, când vorŭ avé trebuinţă de a-şĭ face conacŭ într'acéstă mănăstire, să fie datorĭ a plăti chiria cea cuviinciósă.» (1)

Cartea mănăstiriĭ Cotména din sud Argeşŭ, de milă de vinăriciŭ.

De vreme ce sfânta mănstire Cotména ot sud Argeşŭ, are milă, cu chrisóvele altorŭ fraţĭ Domnĭ, să ieae vinăriciŭ dela Ciocănesciĭ, din poporulŭ Pitescilorŭ, după cum ne adeverimŭ Domnia Mea din cartea Domnieĭ Sale frateluĭ Alexandru Ipsilantŭ Voevodŭ, ot létulŭ 1775, câtŭ şi dintr'a Domnieĭ Sale frateluĭ Michaiŭ Suţulŭ Voevodŭ ot létulŭ 1784; dreptŭ aceea, dămŭ şi Domnia Mea volnicie omuluĭ, pre carele-lŭ va orêndui egumenulŭ mănăstiriĭ, ca împreună cu vinăriceriĭ domnescĭ să scrie totŭ vinăriciulŭ din maĭ sus numitulŭ poporŭ, făcêndŭ douĕ catastişe asemenea, iscălite fiindŭ şi de vinăriceriĭ domnescĭ şi de omulŭ mănăstirescŭ, şi strîngêndŭ baniĭ vinăriciuluĭ, din cincĭ banĭ de vadră, să aibă a luà omulŭ mănăstiriĭ câte doĭ banĭ, după cum ieaŭ şi alte mănăstirĭ, iar ceĭ-lalţĭ treĭ banĭ, întru care ieaŭ şi ploconulŭ de nume, să-ĭ ieae vinăriceriĭ domnescĭ; aşişderea să aibă a luà egumenulŭ, dela ceĭ ce vorŭ fi avêndŭ viĭ pe moşia mănăstiriĭ, otaştină după obiceiŭ, din douĕ-ḑecĭ de vedre o vadră, însă vinŭ, iar nu banĭ, şi pentru scaunele de carne ce vorŭ fi pe moşia mănstiriĭ, după cum se cuprinde în ponturile, ce sunt date la mâna vinăricerilorŭ, aşà să urmeze. — 1793 Iunie 17. (2)

La Domnia Mea aŭ datŭ jalbă Grigorie, egumenŭ ot schitulŭ Cotména sud Argeşŭ, arĕtândŭ că aŭ avutŭ patru posluşnicĭ vechĭ din satulŭ ce este pe moşia mănăstiriĭ lângă mănăstire, nu pentru altă trebuinţă, ci pentru pază de hoţĭ, fiindŭ schitulŭ la locŭ primejdiosŭ, pe carĭ îĭ are şi acum, cerêndŭ porunca Domnieĭ Mele a-ĭ avé şi de acum înainte nesupĕraţĭ, neavêndŭ alţĭ posluşnicĭ séŭ scutelnicĭ decât aceştia, şi orênduindu-lŭ la dumné-luĭ Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus, ca de este precum se jăluesce, să-ĭ facă cartea Domnieĭ Mele de a avé aceştĭ patru paznicĭ nedajnicĭ şi nesupĕraţĭ, şi cercetândŭ ne-aŭ adeveritŭ, că precum jăluesce aşà este. Dreptŭ aceea, ne-amŭ milostivitŭ Domnia Mea asupra numituluĭ schitŭ, că precum

(1) Cod. XXIX, fila 142.
(2) Cod. XXVI, pag. 89.

aŭ avutŭ aceştĭ paznicĭ până acum, să-ĭ aibă şi de acum înainte, apĕraţĭ de orĭ-ce dăjdiĭ şi orênduelĭ, pentru care poruncimŭ dumnea-vóstre ispravnicilorŭ aĭ judeţuluĭ şi altorŭ dregătorĭ aĭ Domnieĭ Mele, supĕrare saŭ bântuială acestorŭ patru paznicĭ să nu le faceţĭ peste porunca Domnieĭ Mele, ii saam receh gpd. — 1794 Iunie 6. (1)

Cartea schituluĭ Bradulŭ din sud Vâlcea, de liude doĭ şi oĭ 50.

Sfântuluĭ şi dumnedeesculuĭ schitŭ, ce se numesce Bradulŭ, din sud Vâlcea şi călugărilorŭ sihaştri dela acelŭ schitŭ, ca să aibă volnicie cu acéstă carte a Domnieĭ Mele a găsì liude doĭ, ómenĭ străinĭ, fără de pricină de dajdie, pe carĭ găsindu-ĭ, să-ĭ ducă la dumné-lorŭ ispravniciĭ judeţuluĭ ca să-ĭ cerceteze, şi fiindŭ străinĭ cu adevĕratŭ, să le dea adeverinţă pe numele şi chipulŭ lorŭ, după care adeverinţă să li se dea şi pecetluiturĭ gospodŭ, carĭ să fie în pace şi nesupĕraţĭ de dăjdiile şi orênduielele visterieĭ, spre a puté să caute de posluşania călugărilorŭ sihaştri; aşişderea să scutéscă şi la vremea dijmărituluĭ stupĭ i rîmătorĭ 50 şi la vremea oierituluĭ oĭ 50; carĭ acestea milĭ le-aŭ avutŭ şi dela alţĭ fraţĭ Domnĭ de maĭ nainte, precum din cartea Domnieĭ Sale frateluĭ Michaiŭ Vodă Suţulŭ, ce o vĕdumŭ cu létulŭ 1792 Aprilie 17, ne-amŭ adeveritŭ. Dreptŭ aceea, le-amŭ datŭ şi Domnia Mea acéstă carte a Domnieĭ Mele, de a li se păzi tóte milele, ce se cuprindŭ maĭ sus, nestrămutatŭ tot-deauna, şi poruncimŭ tuturorŭ de obşte, nimenea întru nimicŭ supĕrare să nu le facă peste acéstă carte, că aşà este porunca Domnieĭ Mele. — 1793 Iunie 24. (2)

Procitŭ Vel Logofĕtŭ.

Cartea mănăstireĭ Glavaciocŭlŭ din sud Vlaşca, de mila vinăriciuluĭ ce are la sud Saacŭ.

De vreme ce sfânta mănăstire Glavaciogulŭ are milă cu cărţĭ domnescĭ de iea vinăriciulŭ din poporulŭ Cernătescilorŭ din sud Saacŭ, precum din cartea Domnieĭ Sale frateluĭ Domnŭ Alexandru Ipsilantŭ Voevodŭ ot lét. 1775 Septembrie 16, i din cartea Domnieĭ Sale rĕposatuluĭ Domnŭ Nicolae Caragea Voevodŭ, ot lét. 1782 Augustŭ 28, şi din chrisovulŭ Domnieĭ Sale

(1) Cod. XXVI, pag. 217.
(2) Cod. XXVI, pag. 87.

frateluĭ Michaiŭ Vodă Suţulŭ ot lét. 1783 Decembre 18, ce le vĕḑumŭ, ne adeverimŭ, şi Domnia Mea m'am milostivitŭ de am înnoitŭ şi am întăritŭ acéstă milă, ca să iea sfânta mănăstire acestŭ vinăriciŭ. Dreptŭ aceea, să aibă volnicie egumenulŭ, saŭ omulŭ ce-lŭ va orêndui, să âmble împreună cu vinăriceriĭ domnescĭ, să scrie vinăriciulŭ din acestŭ poporŭ totŭ de odată, şi să facă două catastişe, totŭ asemenea unulŭ ca altulŭ, iscălite fiindŭ amîndouĕ de vinăriceriĭ domnescĭ şi de omulŭ mănăstireĭ, şi aşà împreună strîngêndŭ baniĭ vinăriciuluĭ, ce este de plătescŭ dajniciĭ, de vadră de vinŭ câte banĭ patru şi ploconulŭ de nume, din care banĭ să iea vinăriceriĭ domnescĭ câte banĭ doĭ de vadră şi ploconulŭ, după cum se cuprinde în cărţile Domnieĭ Mele, ce li se va da la mâinĭ, iar ceĭ-lalţĭ câte banĭ doĭ de vadră să aibă a-ĭ luà ómeniĭ mănăstirescĭ împreună cu părpărulŭ, precum aŭ luatŭ şi maĭ nainte vreme, după obiceiŭ. Aşişderea şi pentru scaunele de carne, ce sunt în poporŭ pe moşia sfinteĭ mănăstirĭ, vinăriceriĭ saŭ alţiĭ să nu se amestece, fără numaĭ omulŭ mănăstireĭ, urmându-se după ponturile ce sunt la mâna vinăricerilorŭ. Dreptŭ aceea dară, dămŭ şi Domnia Mea acestŭ chrisovŭ alŭ Domnieĭ Mele sfinteĭ mănăstirĭ, cu care să aibă volnicie în toţĭ aniĭ a-şĭ luà acéstă milă de vinăriciŭ, după cum aŭ luatŭ şi până acum, întărindu-lŭ cu însăşĭ credinţa Domnieĭ Mele, Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ, şi cu credinţa prea iubiţilorŭ Domnieĭ Mele fiĭ, Constantinŭ Voevodŭ, Dumitraşco Voevodŭ, Nicolae Voevodŭ, martorĭ puindŭ şi pe dumné-lorŭ cinstiţiĭ şi credincioşĭ boeriĭ ceĭ marĭ aĭ divanuluĭ Domnieĭ Mele: Nicolae Brâncovénu Vel Vist., Dumitraşco Racoviţă Vel Banŭ, Ienache Văcărescu Vel Spătarŭ, Ienache Moruzi Vel Vornicŭ de Ţéra-de-sus, Manolache Brâncovénu Vel Vornicŭ de Ţéra-de-jos, Manolache Creţulescu Vel Vornicŭ, Nicolae Filipescu Vel Vornicŭ, Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus, Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-jos, Nicolae Hangerlăŭ Vel Hatmanŭ, Dumitrache Manu Vel Postelnicŭ, Isaacŭ Raletŭ Vel Clucerŭ, Dimitrie Schina Vel Comisŭ, Nicolae Racoviţă Vel Paharnicŭ, Iordache Palada Vel Stolnicŭ, şi Ispravnicŭ Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ; scriindu-se chrisovulŭ acesta la lét. 1793 Iulie 4, de Gheorghe Logofĕtŭ za taină. (1).

Cartea schituluĭ Isvorulŭ frumosŭ din sud Vâlcea, de liude doĭ şi 50 oĭ.

Sfântuluĭ şi dumneḑeesculuĭ schitŭ Isvorulŭ frumosŭ din sud Vâlcea şi călugărilorŭ sihastri din acestŭ schitŭ, ca să aibă volnicie, cu acéstă carte, să-şĭ aducă din străinĕtate liude doĭ, pe carĭ să-ĭ ducă întâĭ la is-

(1) Cod. XXVI, pag. 106.

pravniculŭ judeţuluĭ ca să-ĭ cerceteze, şi fiindŭ străinĭ cu adevĕratŭ, să le dea adeverinţă pe numele şi chipulŭ lorŭ, după care adeverinţă să li se dea şi pecetluiturĭ gospodŭ, ca să fie ertaţĭ de tóte dăjdiile şi orênduelele visterieĭ, să pótă fi de posluşania călugăraşilorŭ sihastri; aşişderea să scutéscă de dijmăritŭ stupĭ i rîmătorĭ cincĭ-ḑecĭ, şi de oieritŭ oĭ cincĭ-ḑecĭ, care acéstă milă aŭ avut o şi dela alţĭ fraţĭ Domnĭ de maĭ nainte, câtŭ şi de la Domnia Sa fratele Alexandru Vodă Ipsilantŭ, prin cartea Domnieĭ Sale dela létulŭ 1775 Maiŭ 25. Dreptŭ aceea amŭ datŭ şi Domnia Mea acéstă carte, ca să se păzéscă milele acestea nestrămutatŭ, şi poruncimŭ la toţĭ de obşte să nu faceţĭ supĕrare peste porunca Domniĭ Mele, ii saam receh gpd. — 1793 Iunie 25.

Cartea schituluĭ Iezerulŭ din sud Vâlcea, de liude doĭ şi 50 oĭ.

Sfântuluĭ şi dumneḑeesculuĭ schitŭ Iezerulŭ din sud Vâlcea şi călugăraşilorŭ sihastri dela acestŭ schitŭ, ca să aibă volnicie cu acéstă carte a Domnieĭ Mele a găsi liude doĭ ómenĭ străinĭ, pe carĭ găsindu-ĭ să-ĭ ducă la d-lorŭ ispravniciĭ judeţuluĭ ca să-ĭ cerceteze, şi fiindŭ străinĭ cu adevĕratŭ, să le dee adeverinţă pe numele şi chipulŭ lorŭ, după care adeverinţă să li se dea şi pecetluiturĭ gospodŭ, ca să fie în pace şi nesupĕraţĭ de tóte dăjdiile şi orênduelele visterieĭ, spre a-şĭ puté să şĭ caute de posluşania călugărilorŭ sihastri; aşişderea să scutéscă şi la vremea dijmărituluĭ stupĭ i rîmătorĭ 50, şi oĭ 50, carĭ acestea milĭ le-aŭ avutŭ şi dela alţĭ fraţĭ Domnĭ de maĭ nainte, precum din cartea Domnieĭ Sale frateluĭ Michaiŭ Vodă Suţulŭ, ce o vĕḑumŭ cu létulŭ 1792 Aprilie 17, ne-amŭ adeveritŭ. Dreptŭ aceea, le-amŭ datŭ şi Domnia Mea acéstă carte, de a li se păzi tóte milele acestea, ce se cuprindŭ maĭ sus, nestrămutatŭ tot-deauna, şi poruncimŭ tuturorŭ de obşte, nimenea întru nimicŭ supĕrare să nu facă peste acéstă carte, că aşà este porunca Domnieĭ Mele, ii saam receh gpd. 1793 Iunie 24. (1)

Chrisovulŭ mănăstireĭ Rîmnicŭ din oraşulŭ Slam-Rîmnicŭ.

Sfinteĭ şi dumneeḑesceĭ mănăstirĭ din oraşulŭ Domnieĭ Mele Rîmniculŭ ot sud Slam-Rimnicŭ, unde se cinstesce şi se prăznuesce hramulŭ Ador-

(1) Cod. XXVI, pag. 87.

mirea Prea Sfinteĭ Stăpâneĭ Născĕtóre de Dumneḑeŭ şi pururea Fećióră Maria, care este făcută şi înălţată din temelie de rĕposatulŭ Constantinŭ Vodă Brâncovénu, de împreună cu rĕposatulŭ Michaiŭ Cantacuzino biv Vel Spătarŭ, şi afierosită la sfânta mănăstire Sinaia, ca să fie acéstă mănăstire în pace şi ertată de orĭ-ce dăjdiĭ şi zaherele ce daŭ alte mănăstirĭ, de nicĭ unele să nu se supere; aşişderea să fie milă dela Domnia Mea, să aibă a ţiné liude douĕ-ḑecĭ, însă ómenĭ străinĭ, fără de nicĭ o pricină, pentru carĭ luândŭ dela dumné-lorŭ ispravniciĭ judeţuluĭ adeverinţă pre numele şi chipulŭ lorŭ, să li să dee şi pecetluiturĭ domnescĭ, să fie apĕraţĭ de tóte dăjdiile ce vorŭ eşi peste anŭ în ţéră; şi iar să fie sfinteĭ mănăstirĭ milă dela Domnia Mea, să ieae din vama domnéscă dela Rîmnicŭ şi dela Buzĕŭ talerĭ 250, şi la vremea oieirituluĭ să scutéscă de oieritŭ oĭ treĭ sute, şi să ieae din ocna Telega merticŭ de sare în toţĭ aniĭ câte bolovanĭ una sută cincĭḑecĭ, la vremea când ieaŭ şi alte mănăstirĭ; şi iar să aibă a luà sfânta mănăstire mila din vinăriciulŭ domnescŭ din délulŭ Tădenilorŭ ot sud Slam-Rîmnicŭ, însă din hotarulŭ Bogdăneilorŭ-de-jos până în moşia domnéscă, unde este tergulŭ Rîmniculuĭ, câte doĭ banĭ de vadră, dela toţĭ ceĭ ce vorŭ avé viĭ într'acelŭ délŭ, şi cu părpărulŭ după obiceiŭ; pentru care la vremea vinăriciuluĭ să trimiţă omulŭ mănăstireĭ, împreună cu vinăriceriĭ domnescĭ, să scrie totŭ vinăriciulŭ dintr'acelŭ délŭ, şi făcêndŭ douĕ catastişe, asemenea unulŭ ca şi altulŭ, iscălite de către amîndoĭ, să aibă a-şĭ luà mănăstirea parteas a, câte doĭ banĭ de vadră şi părpărulŭ; încă să aibă sfânta mănăstire a scuti vinulŭ, ce va face, de vinăriciŭ, şi stupĭ i rîmătorĭ, câţĭ va avé, de dijmăritŭ, însă drepte bucatele mănăstireĭ; carĭ acestea milĭ le-aŭ avutŭ acéstă sfântă mănăstire, atâtŭ dela alţĭ fraţĭ domnĭ, câtŭ şi dela Domnia Sa fratele Alexandru Vodă Ipsilantŭ, i dela Domnia Sa rĕposatulŭ Nicolae Vodă Caragea, şi dela Domnia Sa fratele Michailŭ Vodă Suţulŭ, precum din chrisóvele Domniilorŭ Sale ne adeverimŭ, însă unulŭ cu lét. 1775, şi altulŭ cu létulŭ 1782, şi altulŭ lét 1783. Dreptŭ aceea, învrednicindu-ne şi pre noĭ Domnulŭ Dumneḑeŭ cu domnia acesteĭ ţĕrĭ pravoslavnice, bine amŭ voitŭ de amŭ înoitŭ şi le-amŭ întăritŭ, printr'acestŭ chrisovŭ alŭ Domnieĭ Mele, ca să i se păzéscă şi de acum înainte tóte, precum se cuprinde maĭ sus, nestrămutatŭ. Şi amŭ întăritŭ domnesculŭ nostru acestŭ chrisovŭ cu însăşĭ credinţa Domnieĭ Mele, Iŵ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ, şi cu a prea iubiţilorŭ Domnieĭ Mele fiĭ, Constantinŭ Voevodŭ, Dumitraşco Voevodŭ, Nicolae Voevodŭ, şi martorĭ puindŭ şi pre toţĭ dumné-lorŭ cinstiţĭ şi credincioşĭ boeriĭ ceĭ marĭ aĭ divanuluĭ Domnieĭ Mele: Nicolae Brâncovénu Vel Vist., Dumitraşco Racoviţă Vel Banŭ, Ienache Văcărescu Vel Spătarŭ, Ienache Moruzi Vel Vornicŭ de Ţéra-de-sus, Manolache Brâncovénu Vel Vornicŭ de Ţéra-de-jos, Manolache Creţulescu Vel

Vornicŭ, Nicolae Filipescu Vel Vornicŭ, Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus, Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-jos, Nicolae Hangerlăŭ Vel Hatmanŭ, Dumitrache Manu Vel Postelnicŭ, Isacŭ Raletŭ Vel Clucerŭ, Dumitrache Schina Vel Comisŭ, Iordache Palada Vel Stolnicŭ, şi Ispravnicŭ Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ; scriindu-se chrisovulŭ acesta la létulŭ 1793 Iunie în 20, de Gheorghe Logofĕtŭ za taină. (1)

Chrisovulŭ mănăstireĭ Mărgineniĭ din sud Prahova.

De vreme ce sfânta şi dumneḑeésca mănăstire ce se numesce Mărgineni, ot sud Prahova, unde se cinstesce şi se prăznuesce hramulŭ sfinţilorŭ maĭ marilorŭ Voevoḑĭ Michailŭ şi Gavrilŭ, este închinată la sfânta şi împĕrătésca mănăstire dela muntele Sinaiĭ de către rĕposaţiĭ cinstiţĭ boerĭ ctitoriĭ din urmă, care afieromă s'a fostŭ întemeiatŭ de Domnia Sa rĕposatulŭ Nicolae Alexandru Vodă, precum din chrisovulŭ Domnieĭ Sale cu létulŭ . . . ne adeverimŭ, aşişderea aŭ avutŭ şi milĭ domnescĭ de luà vinăriciulŭ din délulŭ Ţintea i Piscurile, Moreniĭ, Cióra, Hiliesciĭ i Băicoiu sud Prahova, dela toţĭ dajniciĭ, ce sunt de plătescŭ vinăriciulŭ, câte doĭ banĭ de vadră şi părpărulŭ după obiceiŭ; a scutì şi una mie oĭ de oieritŭ, i de pogonăritŭ, când va fi, pogóne cincĭ-ḑecĭ; a luà în toţĭ aniĭ câte talerĭ una mie dela cămăraşiĭ ocneĭ pentru dijma mănăstireĭ, pe care este făcută ocna Telega, afară de cumpĕrătórea ocnelorŭ, după cum aŭ avutŭ aşezămîntulŭ maĭ nainte cu cămăraşiĭ ocnelorŭ dela mănăstire, pentru dijma ce avea să iea din ḑece bolovanĭ unulŭ, şi din sarea mĕruntă a treia parte; i liude ḑece, păstorĭ, dărvarĭ, argaţĭ, însă nu ómenĭ de prin satele ţĕreĭ, ci străinĭ, pentru carĭ aducêndŭ adeverinţă dela dumné-lorŭ ispravniciĭ judeţuluĭ, să li se dea şi pecetluiturĭ domnescĭ pe chipulŭ şi numele lorŭ, ca să fie ertaţĭ de tóte dăjdiile şi orênduelele ţĕriĭ, spre a fi de posluşania sfinteĭ mănăstirĭ, după cum ne adeverimŭ Domnia Mea, atâtŭ din alte chrisóve domnescĭ de maĭ nainte, câtŭ şi din chrisovulŭ Domnieĭ Sale Alexandru Ipsilantŭ Voevodŭ, cu létulŭ 1775, i alŭ Domnieĭ Sale rĕposatuluĭ domnŭ Nicolae Caragea Voevodŭ, cu létulŭ 1782, şi alŭ Domnieĭ Sale Michaiŭ Vodă Suţulŭ, cu lét. 1792 Septembrie; decĭ învrednicindu-ne Domnulŭ Dumneḑeŭ şi pre noĭ cu domnia ţĕriĭ acesteia şi vĕḑêndŭ ce aŭ făcutŭ aceĭ rĕposaţĭ ctitorĭ, le întărimŭ şi Domnia Mea, a fi bine păzite şi să se urmeze orênduelele şi întocmirea, ce se cuprinde în cărţile ctitorilorŭ; aşişderea să aibă sfânta

(1) Cod. XXVI, pag. 111.

mănăstire milele ce se cuprinde maĭ sus pe deplinŭ. Şi amŭ făcutŭ acéstă bună învoire cu însăşĭ credinţa şi bună voirea Domnieĭ Mele, Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ, marturĭ fiindŭ şi prea iubiţiĭ Domnieĭ Mele fiĭ, Constantinŭ Voevodŭ, Dumitraşco Voevodŭ, Nicolae Voevodŭ şi cu toţĭ blagorodniciĭ dumné-lorŭ veliţiĭ boerĭ aĭ divanuluĭ Domnieĭ Mele: Nicolae Brâncovénu Vel Vist., Dumitraşco Racoviţă Vel Banŭ, Ienache Văcărescu Vel Spătarŭ, Ienache Moruzi Vel Vornicŭ de Ţéra-de-sus, Manolache Brâncovénu Vel Vornicŭ de Ţéra-de-jos, Manolache Creţulescu Vel Vornicŭ, Nicolae Filipescu Vel Vornicŭ, Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus, Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-jos, Nicolae Hangerlăŭ Vel Hatm., Dumitrache Manulŭ Vel Postelnicŭ, Isaacŭ Raletŭ Vel Clucerŭ, Dumitrache Schina Vel Comisŭ, Nicolae Racoviţă Vel Paharnicŭ, Iordache Palada Vel Stolnicŭ, şi Ispravnicŭ Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ; scriindu-se chrisovulŭ acesta întru întâiulŭ anŭ dintru întâia domnie, la létulŭ 1793 Iunie 30, de Gheorghe Logofĕtŭ za taină. (1)

Cartea mănăstiriĭ Clocociovu, de milele ce are.

Sfinteĭ şi dumneḑeesceĭ mănăstirĭ Clocociovulŭ din sud Oltŭ, unde se cinstesce şi se prăznuesce hramulŭ sfinţilorŭ maĭ marilorŭ voivoḑĭ Michailŭ şi Gavrilŭ, ca să fie sfinteĭ mănăstirĭ milă dela Domnia Mea, să aibă a luà pe fie-care anŭ douĕ sute vedre vinŭ din vinăriciulŭ domnescŭ din délulŭ Dăneştilorŭ, ce este pe moşia sfinteĭ mănăstirĭ; aşişderea să aibă otaştina pămîntuluĭ dintru acelŭ délŭ, din douĕ-ḑecĭ vedre o vadră, după obiceiŭ; asemenea să aibă a ţiné şi liude patru, ómenĭ străinĭ, pe carĭ găsindu-ĭ, vorŭ fi apĕraţĭ de tóte orênduelile ţĕreĭ, ca să fie de ajutorulŭ sfinteĭ mănăstirĭ, pentru că aceste milĭ le-aŭ avutŭ sfânta mănăstire, atâtŭ dela fraţĭ Domnĭ de maĭ nainte, câtŭ şi dela Domnia Sa fratele Alexandru Ipsilantŭ Voevodŭ, prin carte dela létulŭ 1776 Iunie 10, i dela Domnia Sa rĕposatulŭ Nicolae Caragea Voevodŭ, prin cartea dela létulŭ 1782 Octombrie 12, şi dela Domnia Sa fratele Michaiŭ Vodă Suţulŭ, prin douĕ cărţĭ, una din domnia întâĭ, cu létulŭ 1784 Martie 20, şi alta din domnia de pe urmă, cu létulŭ 1792 Noembrie 29, carĭ tóte aceste cărţĭ le vĕḑumŭ Domnia Mea, cu cuprinderea de maĭ sus arĕtate. Aşişderea să aibe sfânta mănăstire a luà pe fieşĭ-care anŭ dela ocne câte talerĭ 50, la vreme cândŭ ieaŭ şi alte mănăstirĭ, să ieae şi din balta de pe moşia So-

(1) Cod. XXVI, pag. 108.

haia, ce este dréptă a mănăstiriĭ, ḑeciuială ca şi ceĭ-lalţĭ stăpânĭ de moşie, care şi acéstă milă aŭ avut-o dela alţĭ fraţĭ Domnĭ de maĭ nainte, precum din chrisovulŭ Domnieĭ Sale frateluĭ Michaiŭ Suţulŭ Voevodŭ, cu létulŭ 1784 Noembre 20, ne-amŭ adeveritŭ. Dreptŭ aceea, şi Domnia Mea ne-amŭ milostivitŭ de amŭ înnoitŭ şi amŭ întăritŭ milele acestea, ce se cuprindŭ maĭ sus, ca să fie sfinteĭ mănăstirĭ de ajutorŭ şi de hrană, iar Domnieĭ Mele şi rĕposaţilorŭ părinţilorŭ Domnieĭ Mele vecĭnică pomenire; pentru care poruncimŭ şi la toţĭ câţĭ se cuvine, să fie următorĭ întocmaĭ a i-se păzì milele acestea nestrămutatŭ. — 1793 Iunie 30.

Chrisovulŭ schituluĭ Răteştiĭ din sud Buzĕŭ.

Fiind-că în sud Buzĕŭ la Răteştĭ viindŭ o sémă de călugăriţe cu stariţa lorŭ, prin ajutorŭ şi milă de pe la boerĭ şi de pe la alţĭ creştinĭ, s'aŭ truditŭ ş'aŭ făcutŭ unŭ sfântŭ lăcaşŭ de lemnŭ, încă din domnia întâĭ a frateluĭ Michaiŭ Vodă Suţu, pentru a lorŭ sufletéscă petrecere, fiindŭ locŭ cuviinciosŭ, la care se cinstesce şi se prăznuesce hramulŭ Sfinteĭ Troiţĭ, care sfântŭ lăcaşŭ aflându-se la locŭ strîmtŭ şi cu neîndemânare la hrană, şi neavêndŭ de nicăirĭ vre-unŭ altŭ ajutorŭ şi sprijinélă, în care să se pótă rezemà hrana şi chiverniséla lorŭ câtu-şĭ de câtŭ, fără numaĭ la mila şi ajutorulŭ ce potŭ agonisi de pe la creştinĭ, aŭ bine-voitŭ Domnia Sa şi, prin chrisovulŭ Domnieĭ Sale, ce-lŭ vĕḑumŭ cu létulŭ 1784 Iunie 4, întăritŭ de-asupra şi întru a doua domnie, de aŭ făcutŭ milă sfântuluĭ schitŭ; adecă să aibă şése ómenĭ, străinĭ, scutelnicĭ, pentru posluşania la cele ce vorŭ avé maicile trebuinţă, carĭ, după ce-ĭ va găsi, să-ĭ ducă la ispravniciĭ judeţuluĭ ca să-ĭ cerceteze, şi fiindŭ străinĭ, să le dee adeverinţă pe numele şi chipulŭ lorŭ, după care li se va da şi pecetluiturĭ, ca să fie în pace şi nebântuiţĭ de tóte; să scutéscă stupiĭ ce vorŭ avé, de dijmăritŭ, şi câtŭ vinŭ vorŭ face în viile schituluĭ, de vinăriciŭ; să ţie doĭ preoţĭ apĕraţĭ şi scutiţĭ de tóte dările şi podveḑile ce vorŭ da ceĭ-lalţĭ preoţĭ; aşişderea să aibă a luà dela visteria domnéscă milă pe totŭ anulŭ cu pecetluitŭ câte tal. şépte-ḑecĭ şi optŭ la ḑiua Sfântuluĭ Gheorghe, însă tal. 45 pentru cincĭ-spre-ḑece bucăţĭ aba négră de îmbrăcămintea maicilorŭ, tal. 9 pentru 12 perechĭ papucĭ cu meşĭ, tal. 15 pentru 20 oca untŭ-de-lemnŭ, şi tal. 9 pentru 6 oca tămâe. Dreptŭ aceea, învrednicindu-ne Domnulŭ Dumneḑeŭ şi pre noĭ cu domnia acesteĭ pravoslavnice ţĕrĭ, ne-

(1) Cod. XXVI, pag. 94.

amŭ milostivitŭ de amŭ înnoitŭ şi amŭ întăritŭ tóte aceste milĭ, ca să fie sfântuluĭ schitŭ de ajutorŭ şi de întărire. Şi amŭ întăritŭ chrisovulŭ acesta cu însăşĭ credinţa Domnieĭ Mele, Iŵ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ, şi cu a prea iubiţilorŭ Domnieĭ Mele fiĭ, Costandinŭ Voevodŭ, Dumitraşco Voevodŭ, Nicolae Voevodŭ, şi cu totŭ sfatulŭ cinstiţilorŭ şi credincioşĭ boerilorŭ celorŭ marĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ Mele: Nicolae Brâncovénu Vel Vistiern., Dumitraşco Racoviţă Vel Banŭ, Ienache Văcărescu Vel Spătarŭ, Ienache Moruzi Vel Vornicŭ de Ţéra-de-sus, Manolache Brâncovénu Vel Vornicŭ de Ţéra-de-jos, Manolache Creţulescu Vel Vornicŭ, Nicolae Filipescu Vel Vornicŭ, Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus, Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-jos, Nicolae Hangerlăŭ Vel Hatmanŭ, Alexandru Manu Vel Postelnicŭ, Isaacŭ Raletŭ Vel Clucerŭ, Dimitrie Skina Vel Comisŭ, Nicolae Racoviţă Vel Paharnicŭ, Iordache Palada Vel Stolnicŭ, şi Ispravnicŭ Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ; scriindu-se chrisovulŭ acesta la létulŭ 1793 Iunie 12, de Gheorghe Logofĕtŭ za taină. (1)

Prea Inălţate Dómne,

Dumné-luĭ biv. Vel Pitarŭ Ioniţă Vlădoianu, prin jalbă către Inălţimea Ta, a arĕtatŭ că rĕposatulŭ taicălŭ domnieĭ sale Paharnicŭ Fote Vlădoianulŭ, zidindŭ o biserică aicĭ în Craiova, hramulŭ Sfântuluĭ Nicolae şi Sfântulŭ Spiridonŭ, şi la mórtea domnieĭ sale aŭ afierositŭ aceĭ bisericĭ douĕ moşiĭ, Novaciĭ cu 7 munţĭ şi Cerăşu din sud Doljŭ, ca să fie pentru chivernisela unuĭ *dascălŭ elinescŭ* ce va fi la biserică, şi deosebitŭ ar fi lăsatŭ ca să-ĭ facă şi douĕ chiliĭ pentru locuinţa egumenuluĭ dela mănăstirea Hurezuluĭ, ca să conăcéscă când va veni în partea loculuĭ să caute veniturile moşielorŭ mănăstireĭ, fiind-că aŭ lăsatŭ ca unŭ metohŭ numiteĭ mănăstirĭ; dară veniturile acelorŭ douĕ moşiĭ ale bisericeĭ să nu se amestece; şi în diată rĕposatulŭ îlŭ lasă pe dumné-luĭ să grijască pentru chivernisela dascăluluĭ şi pentru cele-lalte, ca unŭ feciorŭ ce-ĭ este; iară după ce a muritŭ rĕposatulŭ, rĕmâindŭ dumné-luĭ nevrîstnicŭ şi rĕmâindŭ epitropŭ caseĭ rĕposatuluĭ vameşulŭ Vasile, cumnatulŭ dumi-sale, care aŭ metahirisitŭ mijlócele şi strîngerea caseĭ părinteştĭ, pentru care pliroforisindu-se Măria Sa Vodă Alexandru Ipsilantŭ ar fi poruncitŭ de s'ar fi făcutŭ catagrafie caseĭ, când atuncĭ audindŭ şi egumenulŭ Hurezanulŭ, aŭ pornitŭ jalbă către Măria Sa, cerĕndŭ să se facă zaptŭ acele moşiĭ ale bisericeĭ, cu cuvîntŭ că este metohŭ mănăstireĭ, şi că va sĕvêrşi celea orênduite ale

(1) Cod. XXVI, pag 80.

rĕposatuluĭ, şi Măria Sa vĕḑêndŭ relele urmărĭ ale cumnatuluí rĕposatuluĭ, ar fi luatŭ acelea moşiĭ şi le-aŭ datŭ egumenuluĭ Hurezénulŭ, de sunt anĭ 16; şi într'acéstă diastimă de vreme, toţĭ egumeniĭ ce după vremĭ aŭ fostŭ, s'aŭ arĕtatŭ cu nebăgare de sémă la celea orênduite, căcĭ numaĭ veniturile le-aŭ luatŭ, iar dascălŭ n'aŭ pusŭ, nicĭ lucru la biserică măcar de tal. 100 n'aŭ făcutŭ, din a cărora pricină puţinŭ ar fi rĕmasŭ să se şi surpe; cerêndŭ a se aduce egumenulŭ să-şĭ dee socotélă pentru veniturile acestorŭ moşiĭ, unde faţă fiindŭ şi Prea Sfinţia Sa Părintele Episcopulŭ Rîmniculuĭ, fiind-că ar fi aducêndŭ pe anŭ maĭ multŭ de cât. tal. una mie, şi cum că rĕposatulŭ nu ar fi dăruitŭ moşiile la mănăstirea Hurezulŭ, ci la biserică, şi cu tóte că s'aŭ datŭ din porunca gospodŭ, dar s'aŭ datŭ nefiindŭ vrîstnicŭ şi din reaua chiverniselă epitropuluĭ, şi neputêndŭ suferì stenahoria bisericeĭ şi neurmarea diateĭ, se încarcă dumné-luĭ a sĕvêrşi celea orênduite părintescĭ după datorie şi a meremetisì la biserică celea trebuincióse şi a pune şi dascălŭ. După luminata porunca Măriei Tale, aducêndŭ faţă pe amîndouĕ părţile, amŭ cerutŭ maĭ întâĭ jăluitoruluĭ să arate, cu ce caută a luà acele moşiĭ sub epitropia domnieĭ sale? Ne arată o diată ot lét. 1777 Octombre, cu pecetea rĕposatuluĭ Vlădoianu şi adeverită de Prea Sfinţia Sa proin Mitropolitulŭ Filaretŭ şi de alţĭ boerĭ, şi între alte condee ce se arată, vedemŭ că ḑice, că moşia Novacĭ cu munţĭ din Ţéra-Românéscă, ce are venitŭ pe anŭ tal. 150, póte şi maĭ bine, o lăsă pe séma bisericeĭ din Craiova, ca să fie pentru chiverniséla unuĭ dascălŭ elinescŭ, să şéḑă acolea să înveţe copiiĭ de pomană, şi câtŭ va avé viéţă rĕposata soţia domnieĭ sale, cum şi fiiĭ dumné-lorŭ, să aibă purtare de grije pentru şcólă şi să se păzéscă nestrămutatŭ aşezămîntulŭ, iară neurmândŭ fiiĭ dumné-lorŭ precum aŭ lăsatŭ, să aibă egumeniĭ mănăstiriĭ, ce vorŭ fi după vremĭ, a purtà grija de chiverniselă dumné-luĭ din venitulŭ moşieĭ; deosebitŭ iarăşĭ ḑice, că lasă moşia Cerătŭ iară bisericeĭ din Craiova, ca să fie pentru plata dascăluluĭ şi pentru dresulŭ bisericeĭ când se va stricà orĭ-ce, fiind-că acéstă moşie a fostŭ dată fiuluĭ domnieĭ sale Barbuceanu, şi întîmplându-se de s'aŭ pristăvitŭ, o lasă iar bisericeĭ, şi lasă şi pentru simbria dascăluluĭ talerĭ 180 şi douĕ chile de bucate pe anŭ; lângă acésta s'aŭ întrebatŭ şi cuviosulŭ Chirŭ Pahomie, ce se află egumenŭ la sfânta mănăstire Hurezulŭ, ce are a rĕspunde? ḑise că adevĕratŭ acestea douĕ moşiĭ sunt afierosite de rĕposatulŭ Paharnicŭ Vlădoianu, nu bisericeĭ Sfântuluĭ Spiridonŭ, ci sfinteĭ mănăstirĭ Hurezulŭ, şi pentru dregerea bisericeĭ şi altele, o lasă metohŭ mănăstiriĭ, arĕtându-ne spre încredinţare şi o carte cu létulŭ 1773, iscălitŭ rĕposatulŭ Paharnicŭ Fota Vlădoianu împreună şi cu jupânésa domnieĭ sale Ilinca Vlădoianca, adeverită şi de Prea Sfinţia Sa întru fericire rĕposatulŭ proin Mitropolitŭ Grigorie, prin care scrie că încredinţéză prin-

tr'acéstă scrisóre pe Sfinţia Sa Părintele Archimandritŭ Dionisie egumenŭ, câtŭ şi soborulŭ sfinteĭ mănăstirĭ Hurezulŭ, că învrednicindu-se de aŭ ridicatŭ o biserică de piatră în Craiova, hramulŭ sfinţilorŭ erarchĭ Nicolae şi Spiridonŭ, şi înfrumuseţând-o cu zugrăvire, şi avêndŭ sfânta mănăstire Hurezulŭ la partea loculuĭ moşie şi veniturĭ, şi ca să le pótă cu îndestulare a le strînge, aŭ închinatŭ numita biserică metohŭ la mănăstire, cu loculŭ ce e împrejurulŭ bisericeĭ, şi vrêndŭ Dumnedeŭ a maĭ avé viaţă, să aibă a face curte de piatră împrejurŭ, i o pivniţă şi două case de-asupra cu foişorŭ, iar când se va apuca a sêvêrşi acestea, scrie că lasă asupra fiilorŭ dumi-sale, ca să dee din agonisita caseĭ tal. 600 să sêvêrşéscă acelea; deosebitŭ, pentru maĭ bună chivernisélă şi întărirea sfântuluĭ lăcaşŭ, aŭ socotitŭ de aŭ maĭ datŭ danie sfinteĭ mănăstirĭ şi două moşiĭ, Ceratu de câmpŭ sud Doljiŭ şi moşia Novacĭ sud Doljiŭ, carĭ după pristăvirea dumné-lorŭ să aibă a le stăpâni mănăstirea, ca să fie părinţilorŭ de odihnă şi dumné-lorŭ vecinică pomenire; numaĭ şi părinţiĭ egumenĭ, carĭ vorŭ veni după vremĭ, să aibă purtare de grijă, ca celea ce se vorŭ strica să se drégă şi biserica să se acopere şi să fie şi doĭ preoţĭ de mirŭ; deosebitŭ maĭ arată şi altă carte ot létulŭ 1782, cu anĭ 9 maĭ în urmă, a dumné-lorŭ boerilorŭ caimacamĭ la Bucurescĭ, prin care scriŭ către rêposatulŭ stolnicŭ Costi, vechilŭ caimacamŭ, că egumenulŭ mănăstiriĭ Horezulŭ s'aŭ fostŭ jăluitŭ pentru moşiile rêposatuluĭ Paharnicŭ Vlădăianulŭ, ce sunt afierosite bisericeĭ Sfântuluĭ Spiridonŭ, care este metohŭ a mănăstiriĭ Hurezulŭ, că rêposatulŭ vameşŭ Vasilie i-ar fi luatŭ venitulŭ, păgubindŭ biserica, şi scrie ca să se dee mână de ajutorŭ egumenuluĭ spre a face moşiile zaptŭ şi a le stăpâni, luându-le venitulŭ pe deplinŭ, neîngăduindŭ pe vameşulŭ Vasile a se maĭ întinde, iar pricinuindŭ cevaş, este tréba arhiereuluĭ loculuĭ, iar vameşulŭ nu are amestecŭ; deosebitŭ scriŭ, că s'aŭ fostŭ datŭ porunca MărieĬ Sale Alexandru Vodă Ipsilantŭ către mêritulŭ Episcopŭ şi către rêposatulŭ Clucerŭ Gregorie Razulŭ Caimacamŭ, ca să cerceteze ce veniturĭ ale bisericiĭ aŭ luatŭ vameşulŭ Vasile, şi fiindŭ că nu s'aŭ fostŭ făcutŭ acea cercetare, fiindŭ vameşulŭ bolnavŭ, să cerceteze dumné-luĭ şi să împlinéscă; şi dise egumenulŭ, că după porunca dumné-luĭ Caimacamuluĭ, aŭ şi orênduitŭ isprăvniceĭ pe la acelea moşiĭ, prin cărţile DomnieĬ Sale, carĭ se vêdură cu létulŭ 1781. S'aŭ cerut părinteluĭ egumenuluĭ ca să arate porunca şi hotărîrea MărieĬ Sale Alexandru Vodă, ce s'aŭ făcutŭ la acéstă pricină, şi dise că nicĭ o poruncă de acésta n'aŭ găsitŭ. Decĭ fiindŭ pricina precum maĭ sus se cuprinde, după luminata porunca MărieĬ Tale, aŭ cerutŭ egumenulŭ să-şĭ dee sorocŭ pentru totŭ venitulŭ, ce s'aŭ luatŭ pe anĭ 11, scoţêndu-se doĭ anĭ aĭ rêsmiriţiĭ, şi arêtă pe doĭ anĭ socotéla de venitulŭ ce a luatŭ şi de cheltuitŭ la trebile bisericiĭ, care venitŭ socotindu-se şi

pre alțĭ 9 anĭ, totŭ o potrivă, se vede totŭ venitulŭ acestorŭ moșiĭ ale bisericiĭ luatŭ de mănăstire tal. 4.123 banĭ 75, i banițe porumbŭ 2.398, i banițe grâŭ 2.472, și cheltuiala pe aceștĭ anĭ tal. 2628 și banițe porumbŭ 330, i de grâŭ 165 și 3000 oca făină, precum prin deosebita fóie se arétă și se vede, că trecù maĭ mulțĭ banĭ luațĭ de mănăstire din venitulŭ tal. 1.436 aspri 45. Ci într'acestașĭ chipŭ fiindŭ, nu lipsimŭ a însciință Inălțimiĭ Tale, și după cum va lumină pe Măria Ta Dumnedeŭ, se va face cea desĕvĕrșitŭ hotărîre. — 1794 Decembre 14. (1)

Constandinŭ Caragea Caimacamŭ, Iónŭ Glogovénŭ Vel Logofĕtŭ, Barbu Știrbeiŭ, Cornea Brăiloiu, Iónŭ Argintoianu.

Chrisovŭ din 30 Septembrie 1794, prin care Vodă Moruzi acordă mănăstireĭ *Căluiulŭ* din Romanațĭ, care este «*fără de nicì unŭ omŭ de a ajută la trebile eĭ*» liude 10, ómenĭ fără de pricină de dajdie, aduşĭ acum din străinătate. Ispravniciĭ județuluĭ să-ĭ cerceteze, și de vorŭ fi adevĕratŭ străinĭ, să le dea adeverință pe numele și chipulŭ lorŭ, după care să li se dea și pecetluiturĭ gospode dela visteria Domnieĭ după orênduială, spre a fi în pace și nesupĕrațĭ, ca să aibă de ajutorŭ și de poslușanie la trebile și lucrulŭ mănăstireĭ. (2)

Chrisovulŭ schituluĭ Dălhăuțĭ ot Slam-Rîmnicŭ.

Sfântuluĭ și dumnedeesculuĭ schitŭ Dălhăuțiĭ ot Slam-Rîmnicŭ, unde se cinstesce și se prăznuesce hramulŭ soboruluĭ sfințilorŭ Archangheliĭ Michailŭ și Gavrilŭ, ca să aibă a-șĭ găsi liude șépte, ómenĭ străinĭ, fără pricină, neavêndŭ amestecătură cu vre-unŭ satŭ, pe carĭ ducêndu-ĭ înaintea dumné-lorŭ ispravnicilorŭ și cercetându-ĭ, de vorŭ fi străinĭ cu adevĕratŭ, să le dea adeverință pe numele și chipulŭ lorŭ, cu care adeverință viindŭ la visterie, li se vorŭ da pecetluiturile Domnieĭ Mele, spre a fi în pace și ertațĭ de tóte dăjdiile și angariile, verĭ-câte arŭ eși dela visteria Domnieĭ Mele peste anŭ în țéră, de niciĭ unele valŭ și supĕrare să nu aibă; așișderea să aibă a scuti și drepte bucatele schituluĭ, stupĭ i rîmătorĭ de dijmăritŭ și vinulŭ de vinăriciŭ; pentru că acestŭ sfântŭ schitŭ aŭ avutŭ acéstă milă atâtŭ dela alțĭ frațĭ Domnĭ de maĭ nainte, câtŭ și dela Domnia Sa fratele Michaiŭ Vodă Suțulŭ, prin chrisovulŭ Domnieĭ Sale, ce-lŭ vĕdumŭ cu lét. 1792 Maiŭ 10. Dreptŭ aceea, și Domnia Mea m'am milostivitŭ de am în-

---

(1) Cond. XXVII pag. 5.
(1) Cod. XXIII, fila 279, verso.

noitŭ și am întăritŭ acestea milĭ, ca să i se păzéscă pe deplinŭ, să fie sfântuluĭ schitŭ de ajutoriŭ. Și amŭ întăritŭ chrisovulŭ acesta cu însășĭ credința Domnieĭ Mele, Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ și cu credința prea iubiților Domnieĭ Mele fiĭ, Constantinŭ Voevodŭ, Nicolae Vodă, Dumitrașco Vodă, martorĭ puindŭ și pe dumné-lorŭ cinstițĭ și credincioșĭ boeriĭ ceĭ marĭ aĭ divanuluĭ Domnieĭ Mele: Nicolae Brâncovénu Vel Vist., Dumitrașco Racoviță Vel Banŭ, Ienache Văcărescu Vel Spătarŭ, Ienache Moruzi Vel Vornicŭ de Țéra-de-sus, Nicolae Brâncovénu Vel Vornicŭ de Țéra-de-jos, Manolache Crețulescu Vel Vornicŭ, Nicolae Filipescu Vel Vornicŭ, Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Țéra-de-sus, Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ de Țéra-de-jos, Nicolae Hangerlăŭ Vel Hatmanŭ, Alexandru Manulŭ Vel Postelnicŭ, Isaacŭ Raletŭ Vel Clucerŭ, Dumitrache Schina Vel Comisŭ, Nicolae Racoviță Vel Paharnicŭ, Iordache Palada Vel Stolnicŭ, și Ispravnicŭ Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ; scriindu-se chrisovulŭ acesta la lét. 1793 Maiŭ 19, de Gheorghe Logofĕtŭ za taină. (1)

Chrisovulŭ mănăstireĭ Titiriciulŭ, de milele ce are.

Sfinteĭ și dumnedeesceĭ mănăstirĭ Titiriciulŭ ot sud Vâlcea, unde se cinstesce și se prăznuesce hramulŭ Sfântuluĭ Iónŭ Zlataostŭ, și părinteluĭ egumenŭ . . acesteĭ sfinte mănăstirĭ și tuturorŭ călugărașilorŭ, câțĭ vorŭ fi locuitorĭ într'acestŭ sfântŭ lăcașŭ, ca să fie sfinteĭ mănăstirĭ milă dela Domnia Mea, să ieae vinăriciulŭ din délulŭ dela Ocnele cele marĭ, din valea Sulinariuluĭ în sus, Urzicarulŭ cu Lohanetulŭ, Lunca până în Valea Teișuluĭ, câte doĭ banĭ de vadră și părpărulŭ după obiceiŭ; însă egumenulŭ saŭ omulŭ mănăstireĭ, ce va fi orênduitŭ, să aibă a âmbla și a scrie vinăriciulŭ totŭ de odată cu vinăriceriĭ domnescĭ, făcêndŭ douĕ catastișe, asemenea unulŭ ca și altulŭ, iscălite fiindŭ amîndouĕ de vinăriceriĭ domnescĭ și de omulŭ mănăstireĭ, și strîngêndŭ baniĭ vinăriciuluĭ ce este de plătescŭ dajniciĭ, de vadră câte banĭ patru și poclonulŭ de nume câte unŭ banŭ de vadră, să aibă a luà vinăriceriĭ domnescĭ câte doĭ banĭ de vadră și ploconŭ de nume, iară ceĭ-lalțĭ câte doĭ banĭ de vadră și părpărulŭ după obiceiŭ să aibă a luà omulŭ mănăstireĭ pe séma mănăstireĭ, precum ieaŭ și alte mănăstirĭ; așișderea să aibă a ține și liude treĭ, ómenĭ străinĭ, pe carĭ găsindu-ĭ acum egumenulŭ, să aducă adeverință dela d-lorŭ ispravniciĭ județuluĭ de numele și chipulŭ lorŭ, ca să li se deie pecetluiturĭ gospodŭ, spre a fi în pace și

(1) Cod XXVI, pag. 43.

apăraţĭ de tóte dăjdiile şi orênduielele, câte vorŭ eşi dela visteria Domnieĭ Mele peste anŭ în ţéră; pentru că acéstă mănăstire fiindŭ veche, de multŭ zidită, în câtŭ nicĭ ctitoriĭ nu sciŭ cine aŭ zidit-o, şi fiindŭ săracă, nicĭ unŭ venitŭ de nicăierĭ, a avutŭ acéstă milă, atâtŭ dela Domnia Sa fratele nostru Domnŭ Alexandru Ipsilantŭ Vodă, cum şi dela Domnia Sa fratele Domnŭ Michaiŭ Suţulŭ Voevodŭ, prin chrisovulŭ Domnieĭ Sale, ce-lŭ vĕḑumŭ cu létulŭ 1784. Dreptŭ aceea, încă şi Domnia Mea m'am milostivitŭ de am înnoitŭ şi am întăritŭ mila acesteĭ sfinte mănăstirĭ de întărire şi călugăraşilorŭ de hrană şi chiverniséla, iar Domnieĭ Mele şi părinţilorŭ Domnieĭ Mele veşnică pomenire. Şi amŭ întăritŭ chrisovulŭ acesta cu însăşĭ credinţa Domnieĭ mele, Iѡ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ, şi cu credinţa a prea iubiţilorŭ Domnieĭ mele fiĭ, Constantinŭ Vvd., Dumitraşco Vvd., Nicolae Vvd., şi cu toţĭ cinstiţĭ şi credincioşĭ boeriĭ ceĭ marĭ aĭ divanuluĭ Domnieĭ Mele: Nicolae Brâncovénu Vel Vist., Dumitraşco Racoviţă Vel Banŭ, Ienache Văcărescu Vel Spătarŭ, Ienache Moruzi Vel Vorn. de Ţéra-de-sus, Manolache Brâncovénu Vel Vorn. de Ţéra-de-jos, Manolache Creţulescu Vel Vorn., Nicolae Filipescu Vel Vorn., Constantinŭ Ghica Vel Log. de Ţéra-de-sus, Scarlatŭ Ghica Vel Log. de Ţéra-de-jos, Nicolae Hangerlăŭ Vel Hatmanŭ, Dumitrache Manulŭ Vel Post., Isaacŭ Raletŭ Vel Clucerŭ, Dumitrache Schina Vel Comisŭ, Nicolae Racoviţă Vel Paharnicŭ, Iordache Palada Vel Stoln., Iordache Vel Sluger, Dumitrache Costandache Vel Pit, şi Ispravnicŭ Constantinŭ Ghica Vel Log. de Ţéra-de-sus. Şi s'aŭ scrisŭ chrisovulŭ acesta în anulŭ dela nascerea Domnuluĭ nostru Isusŭ Christosŭ 1793 Maiŭ 28, de Teodorache Logofĕtŭ za divanŭ. (1)

Cartea mănăstireĭ Cetăţuiĭ din sud Buzĕŭ, de liude scutelnicĭ.

Dat-amŭ cartea Domnieĭ Mele sfinteĭ mănăstirĭ Cetăţuia din sud Buzĕŭ şi cuviosuluĭ egumenŭ, Chirŭ . . . , prin care să aibă a ţiné liude cincĭ, străinĭ fără de pricină de dajdie, ca să fie pentru posluşania acesteĭ sfinte mănăstirĭ, pe care liude găsindu-ĭ, să-ĭ ducă înaintea dumné-lorŭ ispravnicilorŭ judeţuluĭ, şi după cercetarea ce li se va face, fiindŭ străinĭ cu adevĕratŭ, să li se dea şi pecetluiturĭ gospodŭ dela visterie, ca să fie nesupĕraţĭ, avêndŭ acéstă milă sfânta acéstă mănăstire şi dela Domnia Sa fratele nostru Domnŭ Alexandru Ipsilantŭ Voevodŭ, prin cartea Domnieĭ Sale, ce o vĕḑumŭ cu létulŭ 1775 Iunie 26; pentru care poruncimŭ Domnia Mea la toţĭ câţĭ se cuvine, să nu facă vre-o supĕrare. ii saam receh gpd. — 1793 Iulie 6

(1) Cod. XXVI. pag. 43.

Cartea mănăstirei Başcovulŭ.

Fiind-că sfânta mănăstire Başcovulŭ din sud Argeşŭ, unde locuescŭ maicĭ călugăriţe, aflându-se fórte sĕracă şi fără de nicĭ unŭ ajutorŭ de nicăirea, aŭ avutŭ milă şi dela alţĭ fraţĭ Domnĭ de maĭ nainte, de luà din vinăriciulŭ domnescŭ dintr'acestŭ judeţŭ vinŭ vedre una sută, şi la vremea dijmăritulul scutea stupĭ una sută; aşişderea ţinea şi liude 6, ómenĭ ertaţĭ de tóte dăjdiile, precum pentru acésta ne-amŭ pliroforisitŭ Domnia Mea din cartea Domnieĭ Sale frateluĭ Domnŭ Michaiŭ Constantinŭ Suţulŭ Voevodŭ ot lét 1791 Noembrie 29; dreptŭ aceea ne-amŭ milostivitŭ Domnia Mea de i-amŭ înnoitŭ milele, ce maĭ sus se arétă, printr'acéstă carte a Domnieĭ Mele, şi poruncimŭ tuturorŭ de obşte, ca să se păzéscă nestrămutatŭ; însă pentru aceştĭ 6 liude străinĭ, după ce îĭ va găsi, să-ĭ ducă la ispravniciĭ judeţuluĭ ca să se cerceteze, şi fiindŭ străinĭ cu adevĕratŭ, să le dea adeverinţă pe numele şi chipulŭ lorŭ, ca să li se dea pecetluitŭ gospodŭ dela visteria Domnieĭ Mele, spre a-ĭ avé nesupĕraţĭ. Intr'altŭ chipŭ să nu fie, că aşà este porunca Domnieĭ Mele. ii saam. receh. gpd. — 1793 Augustŭ 24. (1)

Cartea bisericeĭ ot satulŭ Jupânesciĭ sud Muscelŭ.

Dat-amŭ domnésca nóstră carte preoţilorŭ dela Biserica ot satulŭ Jupânesciĭ sud Muscelŭ, ca la sborulŭ ce se face la acelŭ satŭ Jupânesciĭ în ḑiua Inălţăreĭ Domnuluĭ Nostru Isusŭ Christosŭ, ce este hramulŭ la acea biserică, să aibă a luà dela fiecĭ care prăvălie câte banĭ şése; pentru că dândŭ jalbă Domnieĭ Mele preoţiĭ dela numita biserică, arĕtândŭ că acéstă milă aŭ avut-o şi dela Domnia Sa fratele Alexandru Vodă Ipsilantŭ, prin cartea Domnieĭ Sale, ce o vĕḑumŭ cu létulŭ 1776 Maiŭ 13, după care li s'aŭ şi urmatŭ mila acésta, luând-o în toţĭ aniĭ de rĕndŭ până acum, amŭ poruncitŭ Domnia Mea ispravnicilorŭ judeţuluĭ, ca să cerceteze de li s'aŭ urmatŭ mila acésta precum arată, şi însciinţéză Domnieĭ Mele ispravniciĭ, dela 22 ale acesteĭ lunĭ, cum că aŭ luatŭ acéstă milă de atuncĭ şi până acum necontenitŭ, după cartea Domnieĭ Sale Alexandru Vodă Ipsilantŭ. Dreptŭ aceea, după pliroforia ce daŭ Domnieĭ Mele ispravniciĭ, dămŭ şi Domnia Mea domnésca nóstră carte la mâinile preoţilorŭ, ca şi de acum înainte, după obiceiulŭ ce aŭ avutŭ, să aibă a luà numita biserică din satulŭ

(1) Cod. XXVI, pag. 178.

Jupânescii acéstă milă, câte bani şése de fieşi-care prăvălie, la diua sborului, că să fie pentru untŭ-de-lemnŭ, tămâie şi altele trebuincióse bisericii. ii saam. receh. gpd. — 1795 Maiŭ 30. (1)

Procitŭ Vel Logofĕtŭ.

Biserica ot satulŭ Jupânescii, de liude 6.

Şése străini facemŭ Domnia Mea milă să-şi găséscă din străinătate, fără de pricină, cărora, după cercetarea ce li se va face, dându-li-se pecetluitulŭ Domniei Mele, să fie în pace şi scutiţi. — 1794 Martie 4.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălţate Dómne,

D-lui Vlăduţŭ Tetoianu biv Vel Clucer za arie, prin jalba ce aŭ datŭ Măriei Tale, că în trecuta rĕzmiriţă ardêndu-se biserica dela satulŭ domniei sale Tetoiŭ sud Vâlcea, s'aŭ apucatŭ cu blagoslovenia Măriei Tale a face alta de piatră, şi face rugăciune ca să te milostivesci Măria Ta a-i face luminată carte de câţi-va ómeni străini, câţi te va lumină Dumnedeŭ, ca să-i găséscă şi să-i aibă la lucrulŭ sfintei bisericii, fiindŭ fórte scăpătatŭ şi cu casă grea, făcêndu-te Măria Ta cu acésta noŭ ctitorŭ acestui sfântŭ locaşŭ, avêndŭ vecinică pomenire în veci; a căruia jalbă, orênduită la mine să o theorisescŭ, deci vrêndŭ ca să mĕ încredinţezŭ de face jeluitorulŭ acéstă biserică saŭ nu, am cerutŭ să-mi aducă apodicsis dela Episcopulŭ eparchiei aceea, şi îmi aduse o adeverinţă a iubitorului de Dumnedeŭ Episcopulŭ Argeşénu, cu létulŭ 84 Februarie 15, către Sfinţia Sa Episcopulŭ Rîmnicului, în care dice că dumné-lui Clucerulŭ Vlăduţă Tetoianu, cerêndu-i adeverinţă pentru biserica ce aŭ începutŭ a zidi, arată că în vremea trecutei rĕzmiriţe, din nepurtarea de grijă a preotului i s'aŭ arsŭ biserica, fiindŭ de lemnŭ, şi numitulŭ Clucerŭ cum a pututŭ cu multă ostenélă a începutŭ şi a zidit-o de zidŭ, făcêndŭ începere cu blagoslovenia Archiereului, dar n'aŭ isprăvit-o până acum, într'acestaşi chipŭ este idimon de aceasta, în dosulŭ căreia scrie către mine şi Sfinţia Sa iubitorulŭ de Dumnedeŭ. Părintele Episcopulŭ Rîmnicului Chirŭ Nectarie, arĕtândŭ că Sfinţia Sa până acum n'aŭ mersŭ în partea locului la Rîmnicŭ, de care altă pliroforie nu are, făr'de numai aceea ce-i scrie Părintele Argeşénu, care adeverinţă puindu-se într'acéstă plecată a mea anafora, se vorŭ vedé de Măria Ta, iar a jăluitorului rugăciune rĕmâne la milostivirea Măriei Tale.—1794 Martie 1. (2)

Vel Vistierŭ.

(1) Cod. XXVI, pag. 262.
(2) Cod. XVII, fila 37. — (2)

Mănăstirile din orientŭ

Chrisovulŭ sfintei mănăstiri Naumŭ, pentru 80 de taleri dela visterie.

De vreme ce prorocululŭ și pururea între împĕrațĭ pomenitŭ prea înțeleptulŭ Solomonŭ, numaĭ în umbra legeĭ rezemându-se, făcù atâta podóbă caseĭ dumnedeescĭ a Ierusalimuluĭ și o dărui cu atâtea darurĭ, ca să se păzéscă într'însa sicriulŭ cu tablele legeĭ Domnuluĭ, cu câtŭ maĭ vîrtosŭ noĭ, carĭ suntem acum, cu mila duhuluĭ sfântŭ, pravoslavnicĭ Domnĭ, se cade să ne silimŭ cu totŭ sufletulŭ, să întemeiemŭ și să ajutorimŭ sfintele locașurile luĭ Dumnedeŭ, întru carĭ nu se junghe vite necuvîntătóre, precum óre-când acolo, ci însușĭ mielușelulŭ luĭ Dumnedeŭ se jertfesce pentru viéța cea veșnică a nóstră a tuturorŭ. Pentru acésta dară, înălțându-ne și pre noĭ Domnulŭ Dumnedeŭ cu domnia întru scaunulŭ Țĕreĭ-Românescĭ, bine amŭ voitŭ, ca din bogatele milĭ ale prea milostivuluĭ Dumnedeŭ, ce ne-aŭ dăruitŭ, să sĕvĕrșimŭ și noĭ facerĭ de bine, din mile, spre cinstea și întărirea sfintelorŭ mănăstirĭ, carĭ sunt cea maĭ de cinste parte a politieĭ și podóba cea maĭ mare și semnulŭ celŭ prea arĕtatŭ alŭ pravoslavieĭ. Și însciințându-ne Domnia Mea pentru sfânta și dumnedeésca mănăstire, ce se numesce a sfântuluĭ Naumŭ, care este aprópe de cetatea Ochrida, zidită și făcută din temelia eĭ de bunŭ creștinŭ și mare împĕratŭ Michailŭ, unde se cinstesce și se prăznuesce hramulŭ sfântuluĭ cuviosuluĭ Naumŭ, la care mănăstire se odihnescŭ și se păzescŭ și móștele sfințieĭ sale făcĕtóre de minunĭ și folositóre celorŭ ce alérgă și năzuescŭ cu credință, cum că aflându-se la lipsă cu desĕvĕrșire, încă și îndatorată din pricina rĕzmirițilorŭ trecute, și neavĕndŭ de nicăerĭ nicĭ unŭ ajutorŭ, după cum aŭ alte sfinte mănăstirĭ, traescŭ părințiĭ cu mila ce agonisescŭ de pe la creștinĭ, care mănăstire, după starea în care se află, fiindŭ cu cale a se ajută, milostivitu-s'aŭ frațiĭ noștri Domnĭ de maĭ nainte de i-aŭ făcutŭ milă, ca să aibă a luà pe totŭ anulŭ talerĭ șése-decĭ dela visterie, cu pecetluitŭ precum ne pliroforisimŭ Domnia Mea pentru acésta din chrisóvele Domniilorŭ Sale ce le-amŭ vĕdutŭ. Decĭ, învrednicindu-ne Domnulŭ Dumnedeŭ și pe noĭ a fi Domnĭ și oblăduitoriĭ acesteĭ pravoslavnice Țĕrĭ-Românescĭ, nu numaĭ înnoimŭ și întărimŭ acéstă milă ce aŭ avutŭ de talerĭ șése-decĭ maĭ dinainte, ci încă, după rîvna ce avemŭ către sfintele luĭ Dumnedeŭ lăcașurĭ a le ajută la lipsa trebuințelorŭ, și maĭ vîrtosŭ pentru evlavia ce avemŭ și către móștele acestuĭ sfântŭ cuviosŭ, carĭ se păzescŭ într'acéstă sfântă mănăstire, ne-amŭ milostivitŭ Domnia Mea, și peste aceștĭ talerĭ șése-

ḑecĭ, ce avea de a luà maĭ nainte. i-amŭ adausŭ milă încă talerĭ douĕ-ḑecĭ, ca să aibă a luà adecă de acum inainte pe totŭ anulŭ câte talerĭ optŭ-ḑecĭ dela visterie, cu pecetluitŭ. care milă să fie sfinteĭ mânăstirĭ pentru ajutorŭ la lipsa ce se află şi părinţilorŭ călugărĭ de hrană şi chivernisélă, iar Domnieĭ Mele şi rĕposaţilorŭ părinţilorŭ Domnieĭ Mele, vecĭnică pomenire şi pentru ca să se păḑéscă sfinteĭ mănăstirĭ mila acésta nestrămutatŭ. amŭ întăritŭ chrisovulŭ acesta cu însășĭ credinţa Domnieĭ Mele. Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ, şi cu credinţa prea iubiţilorŭ Domnieĭ Mele fiĭ, Constantinŭ Voevodŭ, Dumitraşco Voevodŭ. Nicolae Voevodŭ, şi mărturiĭ amŭ pusŭ pe dumné-lorŭ cinstiţiĭ şi credincioşiĭ veliţĭ boerĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ Mele: Nicolae Brâncovénu Vel Vist, Dumitraşco Racoviţă Vel Banŭ, Ienache Văcărescu Vel Spătarŭ, Ienache Moruzi Vel Vornicŭ de Ţéra-de-sus, Manolache Brâncovénu Vel Vornicŭ de Ţéra-de-jos. Manolache Creţulescu Vel Vornicŭ, Nicolae Filipescu Vel Vornicŭ, Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus. Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de jos, Nicolae Hangerlăŭ Vel Hatmanŭ, Dumitrache Manu Vel Postelnicŭ, Isaacŭ Raletŭ Vel Clucerŭ, Dumitrache Skina Vel Comisŭ, Nicolae Racoviţă Vel Paharnicŭ, Iordache Palada Vel Stolnicŭ, Iorgache Vel Slug., Dumitrache Costandache Vel Pitarŭ, şi Ispravnicŭ Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus. Şi s'aŭ scrisŭ chrisovulŭ acesta în anulŭ dintâĭ alŭ domnieĭ mele, aicĭ în oraşulŭ scaunuluĭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ, la aniĭ dela zidirea lumeĭ létulŭ 7301 Iunie 10. iar dela nascerea Domnuluĭ nostru Isusŭ Christosŭ létulŭ 1793 Iunie 10, de Ioniţă Rafailŭ biv. 3-lea Logofĕtŭ.

Chrisovulŭ mănăstirei Vlahsaraiŭ.

Fiind-că la împĕrătésca şi prea slăvita cetate a Ţarigraduluĭ, innăuntru, **are Ţéra Românéscă o sfântă mănăstire**, ce se numesce Vlahsaraiŭ, care este şi conacŭ pentru câţĭ ómenĭ domnescĭ mergŭ şi vinŭ de aicĭ de se odihnescŭ, care sfântă mănăstire fiindŭ fără de nicĭ unŭ felŭ de venitŭ, după orénduiala bisericilorŭ Ţarigraduluĭ, neavêndŭ inoriă de mahalagiĭ îndestulată, din care să împlinéscă tóte trebuinţele bisericescĭ, şi se află lipsită, socotit-amŭ Domnia Mea că nu este cu cale o mănăstire a ţĕriĭ, fiindŭ înnăuntrulŭ împĕrătesceĭ cetăţĭ, care este cinstea şi pofala pămîntuluĭ acestuia, a fi părăsită şi neajunsă de nicĭ unŭ ajutorŭ alŭ ţĕriĭ, în vreme ce, cu mila mareluĭ Dumneḑeŭ, atâtea şi atâtea mănăstirĭ, de printr'atâtea părţĭ, se ajută şi se chivernisescŭ cu mila dintr'acéstă ţĕră creştinéscă, cu câtŭ maĭ vîrtosŭ acésta, însuşĭ a pămîntuluĭ fiindŭ, în locŭ fără nicĭ unŭ felŭ de venitŭ, se cade a se ajutà din pămîntulŭ acesta. Dreptŭ aceea, atâtŭ

pentru datoria care are pămîntulŭ către acéstă numită mănăstire, câtŭ şi pentru multa evlavie a Domniei Mele, care avemŭ asupra dumnedeescilorŭ lăcaşurĭ, şi pentru rîvna, care voimŭ a vedé, după cum altele, aşà şi pe acésta, cu podóba cea cuviinciósă, fără de lipsă de cele trebuinciόse, biserică a pămîntuluĭ fiindŭ, amŭ bine-voitŭ Domnia Mea şi i-amŭ făcutŭ domnesculŭ nostru chrisovŭ, ca să aibă a luà cuviosulŭ egumenŭ, ce este năstavnicŭ şi purtătorŭ de grijă acesteĭ sfinte mănăstirĭ, pe totŭ anulŭ, de aicĭ din ţéră, milă de vinăriciŭ din popórele ce se arată că aŭ fostŭ până atuncĭ neînchinate la alte mănăstirĭ, carĭ sunt în sud Romanaţĭ, câte doĭ banĭ de vadră, după cum ieaŭ şi alte mănăstirĭ, şi cu părpărulŭ după obiceiŭ, iară ceĭ-lalţĭ câte treĭ banĭ sunt domnescĭ; carĭ popóre sunt acestea: Dobroslovenĭĭ, Fălcoiu, Brâncovenĭĭ, Vălenĭĭ, Panciulŭ, Brăneţulŭ, Prişcovenĭĭ, Dovruculŭ, Roşienĭĭ, Osica, Cosovenĭĭ, Viişóra, Popânzălescĭ, Prejba, Apele viĭ, Ghizdăvescĭĭ, Mărşanĭ, Galeşulŭ, Sorenĭĭ, Pârscovŭ, Dobrotescĭĭ, Zvorca, Amărăscĭĭ-de-sus i jos, Bobiciulŭ, Redea, Gărbovulŭ, Verzea, i din alte popóre micĭ cu marĭ din sud Gorjŭ, câte doĭ banĭ de vadră după obiceiŭ, d'impreună cu părpărulŭ, anume: Brătuia, Raşana, Rogojana, Vieroşanĭ, Părăulŭ Comănescĭĭ, Bojocenĭ, Degeştiĭ, Voitescĭĭ, Surpaţiĭ, Turbaţiĭ, Buzescĭĭ, Gruiulŭ (din plasa Gilortuluĭ), délulŭ Plopuşorŭ, Pescéna, Bălteniĭ, Vlădulenĭĭ, Ciopra, Cuca, Cornescĭĭ, Stroescĭĭ, Chicióra, Arcaniĭ, Băitişóra, Runculŭ, Lilescĭĭ, Alicsenĭĭ, délulŭ Bălanilorŭ, Borcenĭĭ, Moşnenĭĭ, Bernecĭ, Simbotinŭ, Hurezulŭ, Schela, Bercurile, délulŭ Bĕtrânilorŭ, Şărgăulŭ, Rugiĭ, Valariĭ, Curpenulŭ, Bărseştiĭ, Térgulŭ-Jiuluĭ, Vladimirŭ, Pegenĭĭ, Băcescĭĭ, Zăicoiulŭ, Obârşia (din plasa Jiuluĭ), Hurezanĭ din Hamarada, Piscoiulŭ, Colgescĭĭ, Tăndălescĭĭ, Galcescĭĭ, Negrenĭĭ (din plasa Hamaradeĭ-de-sus), Scrada, Berescĭĭ, Popescĭĭ, Răchita, Séca, Licuriciulŭ, Glăvaniĭ, Pojarulŭ, Poiana, Seciurile, Alunulŭ, Roşia-de-jos şi Tóia, Vălenĭĭ, Bercenĭĭ, Ciocade, Pociuvalescĭĭ, Zorilescĭĭ, Perescĭĭ, Pocórele, Ciupercenĭĭ, Bumbescĭĭ, Barsoiŭ (totŭ din plasa Hamaradeĭ), Juracĭĭ, délulŭ Valescĭĭ, Cormănescĭĭ, Picósa, Pleşóia, Telescĭĭ, délulŭ Maicilorŭ, délulŭ Guranĭĭ, Balta, Izvarna, délulŭ Costenĭĭ, délulŭ Colţescĭĭ din plasa Tismeneĭ; aşişderea să ieae şi din poporulŭ Leulŭ şi alŭ Racoviţeĭ din sud Romanaţĭ, câte treĭ banĭ de vadră, fiind-că ceĭ-lalţĭ doĭ banĭ şi părpărulŭ sunt închinaţĭ la alte mănăstirĭ, în care acestea doue popóre sunt acestea numirĭ: însă în poporulŭ Leulŭ, Berbigescĭĭ, Grăjdănescĭĭ, Măgura găunósă, Măgura vechie, Penile, Gravilescĭĭ, şi poporulŭ Racoviţiĭ, Racoviţa, Izlazulŭ, Verdea, Funduleţulŭ, i Moldovenĭĭ şi Ţânţărenĭĭ; pentru care să aibă cuviosulŭ egumenŭ, la vremea vinăriciuluĭ, a-şĭ orêndui epitropŭ aicĭ, să âmble după obiceiŭ d'impreună cu vinăricerĭĭ domnescĭ, să scrie suma vedrelorŭ celorŭ ce plătescŭ vinăriciulŭ, şi toţĭ banĭĭ deplinŭ, precum se coprinde maĭ sus, întocmaĭ, să-ĭ ieae orênduitulŭ mănăstiriĭ, fără

de a se amestecà vinăriceriĭ întru nimicŭ la partea mănăstireĭ, din carĭ banĭ mânăstirescĭ, ce va stringe, aĭ vinăriciuluĭ dintre acele douĕ judeţe, să aibă egumenulŭ dela Vlahsaraiŭ să dee la spitalurile cele nouĕ, carĭ s'aŭ facutŭ la satulŭ Tarapia, câte talerĭ douĕ sute pre anŭ, cu carĭ să pótă ţiné unŭ duhovnicŭ pentru parigoria şi trebuinţa bolnavilorŭ de acolo (fiindŭ faptă vrednică de pomenire) şi alţĭ talerĭ douĕ sute să se dee la şcóla dela Tarapia, iară ceĭ-lalţĭ banĭ aĭ vinăriciuluĭ şi cu părpărulŭ să se cheltuiască la plata de cântăreţĭ pentru podóba bisericeĭ acesteia dela Vlahsaraiŭ; şi să fie datorŭ egumenulŭ, dimpreună cu preoţiĭ, a se rugà pururea la sfintele slujbe pentru bună starea şi îndestularea acesteĭ pravoslavnice creştinescĭ ţĕrĭ; carĭ acestea milĭ şi întocmirĭ de orênduelĭ, fiindŭ făcute şi de maĭ nainte, precum din chrisovulŭ frateluĭ Domnieĭ Sale Michaiŭ Vodă Suţulŭ, ce-lŭ vĕdumŭ cu létulŭ 1792 Noembrie 20, ne-amŭ adeveritŭ, amŭ bine-voitŭ şi Domnia Mea, ca unŭ lucru cu cale şi de folosŭ sufletescŭ, de le întărimŭ printr'acestŭ cinstitŭ şi bine închipuitŭ chrisovŭ alŭ Domnieĭ Mele, ca să se păzéscă tóte celea maĭ sus arĕtate pe deplinŭ şi neclintitŭ. Rugămŭ dar şi pre alţĭ fraţĭ Domnĭ, carĭ în urma nóstră se vorŭ învrednici cu stăpânirea la acestŭ domnescŭ scaunŭ, să bine-voiască a înnoì şi a întări mila acésta, care cu cale şi cu cuvîntŭ dreptŭ s'aŭ făcutŭ sfinteĭ mănăstirĭ, ca şi ale Domniilorŭ Sale chrisóve şi milĭ încă să fie dela alţĭ fraţĭ Domnĭ întărite şi în sémă ţinute. Şi amŭ adeveritŭ chrisovulŭ acesta cu însăşĭ credinţa Domnieĭ Mele, Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ, şi cu credinţa prea iubiţilorŭ Domnieĭ Mele fiĭ, Constantinŭ Voevodŭ, Dumitraşco Voevodŭ, Nicolae Voevodŭ, şi cu totŭ sfatulŭ dumné-lorŭ cinstiţilorŭ şi credincioşilorŭ boerilorŭ veliţĭ aĭ divanuluĭ Domnieĭ Mele Nicolae Brâncovénu Vel Vistierŭ, Dumitraşco Racoviţă Vel Banŭ, Ienache Văcărescu Vel Spătarŭ, Ianache Moruzi Vel Vornicŭ de Ţéra-de-sus, Manolache Brâncovénu Vel Vornicŭ de Ţéra-de-jos, Manolache Creţulescu Vel Vornicŭ, Nicolae Filipescu Vel Vornicŭ, Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus, Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-jos, Nicolae Hangerlăŭ Vel Hatmanŭ, Dumitrache Manu Vel Postelnicŭ, Isaacŭ Raletŭ Vel Paharnicŭ, Iordache Palada Vel Stolnicŭ, Iorgache Vel Slugerŭ, Dumitrache Costandache Vel Pitarŭ, şi Ispravnicŭ Constantinŭ Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus. Şi s'aŭ scrisŭ chrisovulŭ acesta întru întâiulŭ anŭ alŭ domnieĭ mele, aicĭ în oraşulŭ scaunuluĭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ, la aniĭ dela zidirea lumiĭ létulŭ 7301, iar de la Domnulŭ nostru Isusŭ Christosŭ 1793 Maiŭ 9, de Constantinŭ biv. 3-lea Logofĕtŭ.

(1) Cod. XXVI, pag. 69.

Chrisovulŭ mănăstireĭ Ivirulŭ.

Din tóte cele maĭ alese şi maĭ lăudate lucrurĭ la ceĭ ce dela Dumnedeŭ li s'aŭ datŭ a stăpâni, fapta cea maĭ bună este maĭ alésă şi maĭ lăudată, şi de vreme ce stăpânirile dela Dumnedeŭ sunt orênduite, datorĭ sunt stăpânitoriĭ obiceiurile şi aşedĕmînturile oblăduirilorŭ sale a le înnoi şi a le întări, iar maĭ vîrtosŭ la sfintele luĭ Dumnedeŭ lăcaşurĭ, unde se sĕvêrşescŭ dumnedeescile leturgiĭ şi unde ceĭ ce aŭ părăsitŭ viaţa acésta trăescŭ viaţă îngeréscă, rugându-se luĭ Dumnedeŭ pentru spăşania sufletelorŭ a totŭ némulŭ creştinilorŭ pravoslavnicĭ, dreptŭ acea dară, şi Domnia Mea, din mila luĭ Dumnedeŭ înălţându-ne Domnŭ acesteĭ pravoslavnice Ţĕrĭ-Românescĭ, între alte însciinţându-ne şi pentru sfânta şi dumnedeésca mănăstire ce se numesce Ivirulŭ, la care se cinstesce şi se prăznuesce hramulŭ Adormireĭ Prea Sfinteĭ Stăpâneĭ nóstre Născĕtóreĭ de Dumnedeŭ şi pururea Fecióreĭ Marieĭ, ce-ĭ dicŭ porşăriţa, cum că se află la multă neîndĕmânare, neavêndŭ alte milĭ spre ajutoriŭ la păsurile eĭ, din voinţa Domnieĭ Mele, maĭ alesŭ pentru evlavia şi dragostea ce avemŭ din totŭ sufletulŭ nostru către Prea Sfânta Născĕtóre de Dumnedeŭ, fiind-că şi acestuĭ darŭ, căruia ne-amŭ învrednicitŭ, aŭ fostŭ însuşĭ solirea eĭ către fiulŭ sĕŭ şi Dumnedeulŭ nostru, pentru aceea dămŭ şi orênduimŭ Domnia Mea milă acesteĭ maĭ sus numiteĭ sfinte mănăstirĭ, să ieae pe totŭ anulŭ dela cămăraşu de ocnă talerĭ 260 i dela Vel Vameşulŭ din baniĭ dela carvasara talerĭ una sută; însă să aibă a luă baniĭ aceştia, ca să fie sfinteĭ mănăstirĭ de ajutorŭ şi de întărire, părinţilorŭ călugărĭ de hrană şi chivernisire, iar Domnieĭ Mele şi rĕposaţilorŭ întru fericire părinţilorŭ Domnieĭ Mele veşnică pomenire; pentru că acéstă maĭ sus numită milă aŭ avut o numita mănăstire, atâtŭ dela alţĭ fraţĭ Domnĭ de maĭ nainte, câtŭ şi dela Domnia Sa fratele Michaiŭ Vodă Suţulŭ, după cum prin chrisovulŭ Domnieĭ Sale, ce l'amŭ vĕdutŭ cu lét. 1792 Iunie 18, ne-amŭ adeveritŭ. Deci rugămŭ şi pe alţĭ fraţĭ Domnĭ, carĭ în urma nóstră se vorŭ învrednici cu domnia acesteĭ pravoslavnice ţĕrĭ, să bine-voiască a înnoi şi întări acéstă milă, ca şi ale Domniilorŭ Sale milĭ ce vorŭ face, să fie de alţiĭ ţinute în sémă. Şi amŭ întăritŭ chrisovulŭ acesta cu însăşĭ credinţa Domnieĭ Mele, lω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ, şi cu a prea iubiţilorŭ Domnieĭ Mele fiĭ, Nicolae Voevodŭ, Dumitraşco Voevodŭ, Nicolae Voevodŭ, şi cu totŭ sfatulŭ dumné lorŭ cinstiţilorŭ şi credincioşĭ boerilorŭ celorŭ marĭ aĭ divanuluĭ Domnieĭ Mele: Nicolae Brâncovénu Vel Vistierŭ, Dumitraşco Racoviţă Vel Banŭ, Ianache Văcărescu Vel Spătarŭ, Ianache Moruzi Vel Vornicŭ de Ţéra-de-sus, Manolache

Brâncovénu Vel Vornicŭ de Ţéra-de-jos, Manolache Creţulescu Vel Vorn., Nicolae Filipescu Vel Vornicŭ, Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus, Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-jos, Nicolae Hangerlăŭ Vel Hatmanŭ, Dumitrache Manu Vel Postelnicŭ, Isaacŭ Raletŭ Vel Clucerŭ, Dumitrache Skina Vel Comisŭ, Nicolae Racoviţă Vel Paharnicŭ, Iordache Palada Vel Stolnicŭ, şi Ispravnicŭ Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de sus. Şi s'aŭ scrisŭ chrisovulŭ acesta întru întâiulŭ anŭ alŭ domnieĭ mele, aicĭ în oraşulŭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ, la létulŭ 1793 Maiŭ 30, de Constantinŭ biv. 3-lea Logofĕtŭ. (1)

Chrisovulŭ mănăstirii Megaspileonŭ.

De vreme ce prooroculŭ şi pururea între împĕraţĭ pomenitulŭ, prea înţeleptulŭ Solomonŭ, numaĭ în umbra legiĭ rezemându se, facù atâta podóbă caseĭ luĭ Dumneḑeŭ şi o dăruì cu atâtea darurĭ şi prinóse, cu câtŭ maĭ vîrtosŭ noĭ, carĭ suntem acum luminaţĭ cu duhulŭ credinţeĭ, ni se cade să ajutămŭ şi să împodobimŭ sfintele luĭ Dumneḑeŭ lăcaşurĭ, carĭ este semnulŭ celŭ maĭ adevĕratŭ alŭ credinţeĭ nóstre, întru carĭ nu se junghe vite necuvîntătóre ca atuncĭ, ci însuşĭ mielulŭ luĭ Dumneḑeŭ se jertfesce pentru mântuirea nóstră a tuturorŭ, întru carĭ pururea neîncetatŭ se proslăvesce numele sĕŭ şi se face rugăciunĭ pentru întărirea pentru Domnĭ şi pentru toţĭ pravoslavniciĭ creştinĭ; acésta este fapta, care învrednicesce pe omŭ a se face moşnénŭ aceĭ vecuitóre împĕrăţiĭ. Decĭ dară şi noĭ, după ce pronia dumneḑeéscă ne-aŭ ajutatŭ de ne-amŭ învrednicitŭ la scaunulŭ domnieĭ aceste pravoslavnice ţĕrĭ, urmândŭ pildelorŭ acestora, nu numaĭ acelea, ce aŭ avutŭ sfintele dumneḑeescĭ lăcaşurĭ maĭ nainte dela fraţĭ Domnĭ le amŭ înnoitŭ şi le-amŭ întăritŭ, şi unde va fi cu cale şi va fi trebuinţă cunoscută şi sciinţă, vomŭ venì cu rîvnă din totŭ sufletulŭ nostru să ajutămŭ şi să adăogămŭ; cum într'acestaşĭ chipŭ fiindŭ şi sfânta dumneḑeéscă mănăstire Megaspileonŭ din eparhia Chirneti dela Morea, la care se cinstesce şi se prăznuesce hramulŭ Adormireĭ Prea Sfinteĭ Stăpâneĭ nóstre de Dumneḑeŭ Născĕtóreĭ şi pururea Fecióreĭ Maria, unde se află prea sfânta icónă a Sfinţieĭ Sale, ce este zugrăvită de Sfântulŭ Apostolŭ Luca, care fiindŭ la locŭ cu neîndemânare şi fără de alte ajutorurĭ şi veniturĭ, fără numaĭ cu una sută bolovanĭ sare, avêndŭ a-ĭ luà pe anŭ, din mila ce aŭ fostŭ făcutŭ fraţiĭ noştri Domnĭ de maĭ nainte

(1) Cod. XXVI, pag. 74.

iar Domnia Sa fratele Michaiŭ Vodă Suţulŭ, încă din cea-laltă domnie adăogăndŭ, i-aŭ orênduitŭ ca să ieae milă de vinăriciŭ dela popórele ce maĭ jos se arată, din sud Vâlcea, totŭ vinăriciulŭ deplinŭ, câte cincĭ banĭ de vadră, care, prin cercetare ce aŭ făcutŭ, s'aŭ doveditŭ a fi neînchinate la alte mănăstirĭ, după cum din chrisovulŭ Domnieĭ Sale ot létulŭ 1783 Decembrie 24, ne amŭ adeveritŭ. Decĭ, pentru evlavia ce avemŭ şi Domnia Mea către sfintele luĭ Dumneḑeŭ lăcaşurĭ şi maĭ vîrtosŭ la acéstă sfântă mănăstire, unde se află Icóna Prea Sfinteĭ de Dumneḑeŭ Născĕtóreĭ şi pururea Fecióreĭ Maria, cea zugrăvită de Sfântulŭ Apostolŭ Luca, ne-amŭ milostivitŭ şi Domnia Mea, printr'acestŭ cinstitŭ şi bine închipuitŭ domnesculŭ nostru chrisovŭ, de amŭ innoitŭ şi amŭ întăritŭ acestea milĭ, adecă ca să ieae acea una sută bolovanĭ sare în toţĭ aniĭ dela ocnă, la vremea prasniculuĭ, însă banĭ iar nu sare, plătindu-se bolovanulŭ po talerĭ 1, şi când vorŭ fi ocnele în credinţă, să aibă a luà aceştĭ banĭ dela cămara Domnieĭ Mele, iar când vorŭ fi vîndute să ieae dela cămăraşulŭ de ocnă cu pecete gospodŭ; şi din tóte acestea popóre marĭ şi micĭ, ce maĭ jos pe anume arĕtate, să ieae vinăriciŭ pe deplinŭ, de vadră câte banĭ cincĭ, atâtŭ din viile ce se află acum sădite, câtŭ şi din celea ce într'acestea popóre după vreme se vorŭ maĭ sădi, ca să fie părinţilorŭ spre ajutorŭ şi Domnieĭ Mele întru pomenire; adecă la vremea vinăriciuluĭ, orênduindu-se omulŭ numitelorŭ mănăstirĭ să âmble la tóte viile acestorŭ popóre, şi câtŭ vinŭ vorŭ face la fieş-care vie, de acelŭ omŭ alŭ mănăstireĭ să se mĕsóre după dreptate, şi pe tóte vedrele ce se vorŭ găsì în fieşte-care vasŭ, să ieae câte banĭ cincĭ pe deplinŭ şi părpărulŭ, cum se luà de vinăricerĭĭ domnescĭ, ca să fie milă sfinteĭ mănăstirĭ, iar cumpĕrătoriĭ slujbeĭ vinăriciuluĭ să nu aibă amestecŭ, nicĭ la cererĭ de banĭ, nicĭ la mĕsurătóre; însă popórele şi plăţile anume, adecă: la plasa Oltuluĭ-de-sus i de jos: Ursóia, Malulŭ, Stănescĭĭ i Stavulŭ, délulŭ Banuluĭ, Dobruşa, Măgrenĭ, Spărlenĭ, Brutariĭ, Dedeţiĭ, Orsiceniĭ, Glaviĭ, Amărăscĭĭ, Palanga, Scundu, Zăvideniĭ, câte viĭ pe moşia Episcopieĭ maĭ sunt, Orlescĭĭ, Fiscălia, Ochescĭĭ Minculuĭ; şi din plasa Olteţuluĭ, i Goiulŭ Turcescĭĭ, Bărbescĭĭ, Colţescĭĭ, Slăvescĭĭ, Sinescĭĭ, Teringa, Goescĭĭ, Roja, Zgubele, Grădişte, Obicilavia, Ciortescĭĭ, Văleniĭ, Săşcióra, Crepăturile, Şerbănescĭĭ, Tetoiulŭ, Contea, Pleşoiulŭ, Văsilaţiĭ, Cârlogheniĭ, Poenariĭ, Ghiororŭ, Hăraştia, Surunescĭĭ, Oculescĭĭ, Dinculescĭĭ, Uşureiĭ; şi din plaiulŭ Urezuluĭ, Armăşescĭĭ, Stroescĭĭ, Slătióra, Greciĭ, Sacoţiĭ, Sărbescĭĭ, Serescĭĭ, Alintescĭĭ, Corsorulŭ, Peteceĭ, Sodescĭĭ, Oseşaniĭ, Mateescĭĭ, Cârstănescĭĭ; şi din plasa Cerniĭ, Malulŭ Valea-mare, Băşăsaniĭ, Rusenescĭĭ, Mărgineniĭ, Drăpaniĭ, Iulescĭĭ, Dojescĭĭ, Măcinca, Văruleniĭ i Zavoeniĭ, Nesitaniĭ, Dejoiulŭ, Borcănescĭĭ, Stănescĭĭ, Ciomagiĭ, Cermageniĭ, Lepuşaia, Berescĭĭ, Şerbănescĭĭ, Ulmetŭ, Bagdeniĭ, Bojogeniĭ, Cireşŭ; iar din plasa Oltuluĭ, Fră-

cescii, Cioresciĭ, Urşiĭ, Dumbrăvesciĭ, Folesciĭ-de-sus, Măniulesciĭ, Şerbăne sciĭ, Pausesciĭ, Bărlogulŭ, Stoenesciĭ, Bunesciĭ; iară din plasa Rîmniculuĭ Vlădesciĭ, Archanghelulŭ, Buda, Mărăşesciĭ; şi din plaiulŭ Cozieĭ, Mămuşaniĭ, Olănesciĭ, Cheia; dintr'aceste numite popóre din tóte să ieae maĭ sus numita mănăstire vinăriciŭ deplinŭ, de vadră câte banĭ cincĭ şi părpărulŭ după obiceiŭ, precum maĭ sus s'aŭ arĕtatŭ. Decĭ să fie datorĭ părinţiĭ ce locuescŭ într'acéstă mănăstire a rugà pe milostivulŭ Dumnedeŭ şi pe Prea Curată Maica Sa apururea la sfintele slujbe pentru întărirea Domnieĭ Nóstre. Rugămŭ dară şi pre fraţiĭ noştri Domnĭ, carĭ în urma nóstră se vorŭ învrednici a fi stăpânitoriĭ acesteĭ pravoslavnice ţĕrĭ, să bine-voiască a înnoì şi a întărì acéstă milă, ca şi ale Domniilorŭ Sale milĭ şi facerĭ de bine să fie în urmă de alţiĭ ţinute în sémă. Şi amŭ întăritŭ chrisovulŭ acesta cu însăşĭ credinţa Domnieĭ Mele, Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ, şi cu credinţa prea iubiţilorŭ Domnieĭ Mele fiĭ, Constantinŭ Voevodŭ, Dumitraşco Voevodŭ, Nicolae Voevodŭ, şi cu totŭ sfatulŭ cinstiţilorŭ şi credincioşilorŭ boerilorŭ celorŭ marĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ Mele: Pan Nicolae Brâncovénu Vel Vist., Dumitraşco Racoviţă Vel Banŭ, Ienache Văcărescu Vel Spătarŭ, Ienache Moruzi Vel Vornicŭ de Ţéra-de-sus, Manolache Brâncovénu Vel Vornicŭ de Ţéra-de-jos, Manolache Creţulescu Vel Vornicŭ, Nicolae Filipescu Vel Vornicŭ, Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus, Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-jos, Costache Hangerlău Vel Hatmanŭ, Dumitraşco Manu Vel Postelnicŭ, Isaacŭ Raletŭ Vel Clucerŭ, Vel Comisŭ, Vel Paharnicŭ, Iordache Palada Vel Stolnicŭ, şi Ispravnicŭ Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus; scriindu-se chrisovulŭ acesta la întâiulŭ anŭ dintru întâia domnie a Domnieĭ Mele, aicĭ în oraşulŭ scaunuluĭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ, la anulŭ dela nascerea Domnuluĭ Dumnedeŭ şi Mântuitorulŭ nostru Isusŭ Christosŭ lét. 1793 Maiŭ 16, de Teodorache Logofĕtŭ za taină. (1)

Chrisovulŭ sfinteĭ mănăstirĭ Rumeka pentru talerĭ 210 dela ocnă.

Câţĭ cu duhulŭ luĭ Dumnedeŭ se pórtă, dice dumnedeesculŭ Apostolŭ, căruia în urmă alergândŭ, carĭ sunt iubitorĭ de Dumnedeŭ şi cu bună nevoinţă nevoindu-se, cele dorite câştigară, iar celea pămintescĭ pămîntuluĭ le lăsară, şi către celea cerescĭ prin fapte bune bine le lipiră, şi acelŭ fericitŭ glasŭ de bucurie audindŭ, veniţĭ toţĭ ceĭ ce v'aţĭ ostenitŭ, că îngre-

(1) Cod. XXVI, pag. 63.

unaţĭ sunteţĭ şi odihnă vĕ voiŭ da dela începutulŭ lumiĭ, pentru că uniĭ s'aŭ ostenitŭ cu milosteniĭ şi cu îndurărĭ, alţiĭ cu rugăciunĭ şi cu deniĭ şi cu posturĭ a se mântui de păcate, încă alţiĭ mulţĭ şi muncĭ aŭ răbdatŭ, ca să împĕrăţéscă cu Christosŭ. Decĭ învrednicindu-ne şi pe noĭ Domnulŭ Dumnedeŭ cu domnia acesteĭ pravoslavnice Ţĕrĭ-Românescĭ, şi rîvnindŭ celorŭ maĭ dinaintea nóstră fraţĭ Domnĭ, bine amŭ voitŭ şi noĭ, cu luminósă şi curată inimă, ca să proslăvimŭ pre Dumnedeŭ celŭ ce m'a proslăvitŭ şi cu mărire înălţându-ne Domnŭ şi oblăduitórŭ acesteĭ ţĕrĭ m'aŭ învrednicitŭ, aducêndu-mĭ aminte că mulţĭ pămîntenĭ aŭ câştigatŭ celea cerescĭ; pentru aceea dar, înţelegêndŭ Domnia Mea şi de sfânta şi dumnedeéscа mănăstire ce se numesce *Rumele*, care este către eparchia Trapezontiĭ, unde se cinstesce şi se prăznuesce numele Prea Sfinteĭ de Dumnedeŭ Născĕtóreĭ şi Pururea Fecióreĭ Marieĭ, aflându-se acolo şi sfânta de minunĭ făcĕtóre Icónă a Prea Sfinţieĭ Sale, acea zugrăvită de Sfântulŭ Apostolŭ Luca, care mănăstire este zidită şi înălţată de fericitulŭ Impĕratŭ Alexie, marele Comnénu, precum şi chrisovulŭ fericituluĭ Impĕratŭ aflându-se şi până în vremea de acum adeveréză, pentru care, după rugăciunile ce aŭ făcutŭ părinţiĭ dela acéstă sfântă mănăstire, încă maĭ dinainte de către Domnia Sa rĕposatulŭ Grigorie Ghica Voevodŭ, arĕtândŭ cum-că până la o vreme s'aŭ chivernisitŭ dintr'alte veniturĭ, iar de atuncĭ încóce, din nestatornicia vremilorŭ, neavêndŭ cu ce să se chivernisécă, aŭ ajunsŭ la multă lipsă, şi neavêndŭ a lorŭ hrană, aŭ năzuitŭ la acestŭ creştinescŭ locŭ cerêndŭ ajutorŭ, şi Domnia Sa, pliroforisindu-se de halulŭ şi neputinţa acesteĭ sfinte mănăstirĭ, prin domnesculŭ sĕŭ chrisovŭ, le aŭ făcutŭ milă ca să iea pe totŭ anulŭ dela cămara domnéscă talerĭ una sută, şi părinţiĭ, ce vorŭ veni de acolo pentru acéstă milă, să li se dea talerĭ 10 pentru cheltuiala lorŭ; şi aşà de atuncĭ li s'aŭ urmatŭ şi li s'aŭ păzitŭ acéstă orênduială de milă de către toţĭ fraţiĭ Domnĭ, precum chrisóvele Domniilorŭ Sale adeveréză; iar maĭ în urmă Domnia Sa fratele Alexandru Ipsilantŭ Voevodŭ, prin chrisovulŭ Domnieĭ Sale dela létulŭ 1775 Iunie . . ., nu numaĭ mila acésta aŭ întăritŭ, ci încă aŭ maĭ adaosŭ milă talerĭ 50, peste aceştĭ talerĭ una sută, şi osebitŭ părinţiĭ, ce vorŭ veni de acolo, să iea talerĭ 10 pentru cheltuiala lorŭ, carĭ banĭ să-ĭ iea dela cămăraşiĭ de ocnă pe fieşĭ-care anŭ, după care aŭ urmatŭ atâtŭ Domnia Sa rĕposatulŭ Nicolae Caragea Vodă, câtŭ şi Domnia Sa fratele Michaiŭ Vodă Suţulŭ, precum ne-amŭ adeveritŭ Domnia Mea din chrisovulŭ Domnieĭ Sale, ce-lŭ vĕdumŭ cu lét. 1783, din domnia d'întâĭ, întăritŭ şi dintru a doua domnie, prin care orênduesce a se luà mila acésta pe totŭ anulŭ. Dreptŭ aceea şi Domnia Mea, pentru rîvna ce avemŭ către sfintele luĭ Dumnedeŭ lăcaşurĭ, ca să le întărimŭ şi să le ajutămŭ cu ceea ce ne va fi prin putinţă, şi maĭ vîrtosŭ pentru evlavia ce avemŭ spre numele Sfinteĭ de Dumnedeŭ

Născĕtórei și pururea Fecióreĭ Maria, ne amŭ milostivitŭ, și nu numaĭ întărimŭ mila acésta ce aŭ avutŭ, ci încă maĭ adăugêndŭ talerĭ cincĭ-ḑecĭ peste talerĭ una sută cincĭ ḑecĭ ce aŭ avutŭ, iĭ orênduimŭ ca să iea pe fieșĭ-care anŭ talerĭ două sute dela cămărașiĭ dela ocne, și părinţiĭ, ce vorŭ venì de acolo, talerĭ ḑece pentru cheltuiala lorŭ, ca să fie sfinteĭ mănăstirĭ de ajutorŭ și întărire, părinţilorŭ de hrană și chivernisélă, iar Domnieĭ Mele și rĕposaţilorŭ părinţilorŭ Domnieĭ Mele veșnică pomenire. Rugămŭ dară și pe alţĭ fraţĭ Domnĭ, carĭ în urma nóstră se vorŭ învrednici a fi Domnĭ și oblăduitorĭ acesteĭ creștinescĭ ţĕrĭ, să bine voiască a înnoi și a întări mila acésta, ca și milele Domniilorŭ Sale și facerĭ de bine să fie în urmă de alţiĭ ţinute în sémă. Și amŭ întăritŭ chrisovulŭ acesta cu însășĭ credinţa Domnieĭ Mele, Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ, și cu credinţa prea iubiţilorŭ Domnieĭ Mele fiĭ, Constantinŭ Voevodŭ, Nicolae Voevodŭ, Dumitrașco Voevodŭ, marturĭ fiindŭ și dumné-lorŭ cinstiţĭ și credincioșĭ boeriĭ veliţĭ aĭ divanuluĭ Domnieĭ Mele: Nicolae Brâncovénu Vel Vist., Dumitrașco Racoviţă Vel Banŭ, Ienache Văcărescu Vel Spătarŭ, Ienache Moruzi Vel Vornicŭ de Ţéra-de-sus, Manolache Brâncovénu Vel Vornicŭ de Ţéra-de-jos, Manolache Creţulescu Vel Vornicŭ, Nicolae Filipescu Vel Vornicŭ, Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus, Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-jos, Nicolae Hangerlăŭ Vel Hatmanŭ, Dumitrache Manu Vel Postelnicŭ, Isaacŭ Raletŭ Vel Clucerŭ, Dumitrache Schina Vel Comisŭ, Nicolae Racoviţă Vel Paharnicŭ, Iordache Palada Vel Stolnicŭ, Dumitrache Constandache Vel Pitarŭ, și Ispravnicŭ Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus. Și s'aŭ scrisŭ chrisovulŭ acesta la anulŭ d'întâĭ întru întâia domnie a Domnieĭ Mele, aicĭ în orașulŭ scaunuluĭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ, la aniĭ dela zidirea lumiĭ 7301, iar dela Domnulŭ Dumneḑeŭ și Mântuitorulŭ nostru Isusŭ Christosŭ 1793 Maiŭ 7, de Răducanulŭ Poenaru III-lea Logofĕtŭ, condicarŭ divanuluĭ. (1)

Chrisovulŭ Sfântuluĭ Visarionŭ, de tal. 250 milă dela ocne.

Minunatŭ este întru sfinţiĭ sĕĭ Dumneḑeŭ, carele prin mijlocirea lorŭ, ca prin nisce organe și vase curate și alese sfântuluĭ duhŭ, pricinuesce necontenitŭ mare ajutorŭ și folosŭ noroduluĭ sĕŭ, némuluĭ creștinescŭ, prin tóte locurile și în totŭ chipulŭ, slăvindŭ pe aleșiĭ sĕĭ cu îndestulare de minunĭ, dându-le darulŭ tămăduirilorŭ fieș-căruia, după mĕsura daruluĭ luĭ

(1) Cod. XXVI, pag. 20.

Christosŭ,—precum ḑice apostoliceseulŭ cuvîntŭ; din carĭ și sfântulŭ marele Archiereŭ Visarion, acum în vremile de apoĭ, s'aŭ cunoscutŭ vrednicŭ locașŭ alŭ prea sfântuluĭ Duhŭ; ca și întru elŭ să fie luminatŭ Dumneḑeŭ și proslăvitŭ, prin darulŭ ce i-aŭ datŭ a tămădui de bóla cea năprasnică a ciumeĭ pre ceĭ ce scapă la elŭ cu credință și cu rugăciune ferbinte, alŭ căruia sfântŭ capŭ se află cu cinste la sfânta și dumneḑeéscа mănăstire ce se numesce *Dușco*, unde se cinstesce și se prăznuésce hramulŭ Sfinteĭ Preaobrejenieĭ a Domnuluĭ Dumneḑeŭ și Mântuitorulŭ nostru Iisusŭ Christosŭ, care sfântŭ odorŭ la vreme de mare trebuință, de câte orĭ s'aŭ adusŭ în țéra acésta, s'aŭ tămăduitŭ norodulŭ de ticălósa sa periciune a cumpliteĭ morțĭ. Dreptŭ aceea, și frațiĭ întru Christosŭ Domniĭ vremeĭ de maĭ naintea nóstră și-aŭ arĕtatŭ osârdia lorŭ, cu mulțămita facereĭ de bine, după putința lorŭ, orênduindŭ milă la acéstă sfântă mănăstire, cu domnescĭ hrisóve, ca să ieae pe fieș-care anŭ dela ocnă câte tal. două-sute cincĭ-ḑecĭ, precum ne-amŭ adeveritŭ Domnia Mea din chrisóvele Domniilorŭ Sale, ce le-amŭ vĕḑutŭ. Decĭ, învrednicindu-ne și pre noĭ Domnulŭ Dumneḑeŭ a domni și a oblădui acestŭ scaunŭ alŭ domnieĭ Valachieĭ, când după întîmplare ce aŭ fostŭ de năprasnică bólă, s'aŭ și adusŭ sfântulŭ capŭ pentru ajutorulŭ și izbăvirea noroduluĭ de acéstă patimă, amŭ bine-voitŭ, cu tótă rîvna Domnieĭ Mele, de amŭ înnoitŭ și amŭ întăritŭ mila ce aŭ avutŭ, spre a luà adecă pe totŭ anulŭ dela ocne câte tal. 250. Pentru care amŭ adeveritŭ chrisovulŭ acesta cu însășĭ credința Domnieĭ Mele, Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ, i cu credința prea iubițilorŭ Domnieĭ mele fiĭ, Constantinŭ Vvd., Dumitrașco Vvd., Nicolae Vvd., Gheorghe Vvd., martorĭ puindŭ și pe dumné-lorŭ cinstițĭ și credincioșĭ boerĭ velițĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ Mele: Nicolae Brâncoveanu Vel Banŭ, Ianache Văcărescu Vel Vist., Manolache Crețulescu Vel Vornicŭ de Țéra-de-sus, Constantinŭ Caragea Vel Hatmanŭ, Dumitrache Manulŭ Vel Spătarŭ, Radu Golesculŭ Vel Vornicŭ de Țéra-de-jos, Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ de Țéra-de-sus, Constantinŭ Filipescu Vel Vornicŭ, Ioanŭ Damaris Vel Vornicŭ, Ștefanŭ Văcărescu Vel Logofĕtŭ de Țéra-de-jos, Ioanŭ Florescu Vel Vornicŭ alŭ politieĭ, Lucache Vel Postelnicŭ, Dumitrache Hangerlăŭ Vel Comisŭ, Grigorie Brâncoveanu Vel Clucerŭ, Constantin Canta Vel Paharnicŭ, Grigorie Bălăceanu Vel Stolnicŭ, Constantinŭ Câmpineanu Vel Slugerŭ, Vel Pitarŭ, și Ispravnicŭ Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ de Țéra-de-sus. Și s'aŭ scrisŭ chrisovulŭ acesta aicĭ în orașulŭ scaunuluĭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ, la alŭ treilea anŭ alŭ domnieĭ mele, lét. 1795 Augustŭ 6. (1)

(1) Cod. XXVI, pag. 265.

Chrisovulŭ sfinteĭ mănăstirĭ Dușco, ca să ieae 300 talerĭ milă.

Minunatŭ este întru sfinţiĭ sĕĭ Dumnedeŭ, care prin mijlocirea lorŭ, ca prin nisce organe și vase curate și alese sfântuluĭ duhŭ, pricinuesce necontenit mare ajutorŭ și folosŭ noroduluĭ sĕŭ, némuluĭ creștinescŭ, prin tóte locurile și în tot chipulŭ, că viindŭ prea aleșiĭ sĕĭ cu îndestulare de minunĭ, dându-le darulŭ tămăduirilorŭ fieşte-căruia, după mĕsura daruluĭ luĭ Christosŭ, precum dicŭ apostolicele cuvinte, din carele și sfântulŭ marele Archiereŭ Visarionŭ, acum în vremile de apoĭ, s'aŭ cunoscutŭ vrednicŭ lăcașŭ alŭ prea sfântuluĭ duhŭ, ca și întru elŭ să fie luminatŭ Dumnedeŭ și proslăvitŭ, prin darulŭ ce i-aŭ datŭ a tămădui de bóla cea năprasnică a ciumeĭ pe ceĭ ce scapă la elŭ cu credinţă și cu rugăciunĭ fierbinte, a căruia sfântŭ capŭ se află cu cinste la sfânta și dumnedeéscа mănăstire ce se numesce Dușco, unde se cinstesce și se prăznuesce Sfânta Preobrejanie a Domnuluĭ Dumnedeŭ și Mântuitoruluĭ nostru, care sfântŭ odorŭ la vremĭ de marĭ trebuinţe, de câte orĭ s'aŭ adusŭ în ţéra acésta, s'aŭ tămăduitŭ ţéra de ticălósa periciune a cumpliteĭ periciunĭ a morţiĭ. Dreptŭ aceea, și fraţiĭ întru Christosŭ Domnĭ acelorŭ vremĭ și-aŭ arĕtatŭ osârdia lorŭ cu mulţumita facereĭ de bine după putinţa lorŭ, orênduindŭ milă la acéstă sfântă mănăstire, cu domnescĭ chrisóve, ca să ieae pe anŭ câte talerĭ una sută și cincĭ-decĭ; dar Domnia Sa rĕposatulŭ Michaiŭ Racoviţă Voevodŭ, din rîvnă dumnedeéscă aŭ fostŭ îndemnatŭ, de aŭ maĭ adausŭ mila acesteĭ sfinte mănăstirĭ încă cu talerĭ cincĭ-decĭ, adecă ca să ieae pe totŭ anulŭ talerĭ douĕ-sute; precum și Domnia sa fratele Domnŭ Michaiŭ Suţulŭ Voevodŭ, prin chrisovulŭ Domnieĭ Sale, ce-lŭ vĕdumŭ cu létŭ 1792 Aprilie 14, aŭ maĭ adausŭ tal. încă cincĭ-decĭ pe anŭ, care se facŭ tal. 250, care să-ĭ ieae dela ocnă pre fieşte-care anŭ. Decĭ învrednicindu-ne Domnulŭ Dumnedeŭ și pre noĭ cu domnia acesteĭ pravoslavnice Ţĕrĭ-Românescĭ, amŭ binevoitŭ și Domnia Nóstră, nu numaĭ de amŭ înnoitŭ milele ce aŭ avutŭ, care se numescŭ maĭ sus, și încă, pentru evlavia ce avemŭ către sfânta mănăstire și către cinstitulŭ capŭ alŭ sfântuluĭ, amŭ maĭ adaosŭ încă talerĭ cincĭ-decĭ, care se facŭ peste tot tal. 300, care să aibă a-ĭ luà nestrămutatŭ și nelipsitŭ pe tot anulŭ dela ocnă, și sfinţiĭ părinţĭ aĭ acesteĭ sfinte mănăstirĭ să aibă deosebită datorie a rugà pe Dumnedeŭ în tótă vremea pentru buna stare și întărirea ţĕreĭ. Decĭ rugămŭ și pre iubitoriĭ de Christosŭ Domnĭ, carĭ din mila luĭ Dumnedeŭ vorŭ oblădui scaunulŭ Ţĕreĭ-Românescĭ după noĭ, să întăréscă mila acesteĭ sfinte mănăstirĭ, pentru cinstea sfinteĭ mănăstirĭ și a sfântuluĭ și pentru ajutorulŭ și folosulŭ obștiĭ, ca și Dom-

nulŭ Dumnedeŭ, prin rugăciunile sfântuluï, să le întărescă domnia şi oblăduirea, cu paşnică linişte, ca să fie mila acésta sfinteï mănăstirï de ajutoriŭ şi de întărire, şi părinţilorŭ călugărï de hrană şi de chivernisire, iar Domnieï Mele şi celorŭ din urma nóstră fraţï Domnï, ce vorŭ întări mila acésta, vecïnică pomenire. Şi amŭ întăritŭ chrisovulŭ acesta cu însăşï credinţa Domnieï Mele, Iŵ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ, şi cu a prea iubiţilorŭ Domnieï Mele fiï, Constantinŭ Voevodŭ, Nicolae Voevodŭ, Dumitraşco Voevodŭ, martorï puindŭ şi pe dumné-lorŭ cinstiţï şi credincioşï boeriï ceï marï aï Divanuluï Domnieï Mele: Pan Nicolae Brâncovénu Vel Vist., Dumitraşco Racoviţă Vel Banŭ, Ienache Văcărescu Vel Spătarŭ, Ienache Moruzi Vel Vornicŭ de Ţéra-de-sus, Manolache Brâncovénu Vel Vornicŭ de Ţéra-de-jos, Manolache Creţulescu Vel Vornicŭ, Nicolae Filipescu Vel Vornicŭ, Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra de-sus, Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţera-de-jos, Nicolae Hangerlăŭ Vel Hatmanŭ, Dumitrache Manulŭ Vel Postelnicŭ, Isacŭ Raletŭ Vel Clucerŭ, Dumitrache Schina Vel Comisŭ, Nicolae Racoviţă Vel Paharnicŭ, Iordache Palada Vel Stolnicŭ, Iorgache Vel Slugerŭ, Dumitrache Costache Vel Pit., şi Ispravnicŭ Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra de-sus. Şi s'a făcutŭ chrisovulŭ acesta întru întâiulŭ anŭ alŭ domnieï Domnieï Mele, aicï în oraşulŭ scaunuluï Domnieï Mele Bucurescï, la aniï dela Domnulŭ şi Mântuitorulŭ nostru Isusŭ Christosŭ 1793 Maiŭ 4, de Constantinŭ biv 3-lea Logofĕtŭ. (1)

Chrisovulŭ sfinteï mănăstirï a Sfântuluï Pavelŭ dela Sfetagora, pentru talerï 150 milă.

Ceï ce sĕvêrşescŭ bunătăţile celea de sufletŭ folositóre şi plăcute luï Dumnedeŭ, nu numaï în viaţa acésta se laudă şi se bine-cuvintéză, ci şi după petrecania lorŭ le rămânŭ nume nemuritóre şi pomenirï veşnice şi sufletele în lăcaşurile drepţilorŭ se învrednicescŭ; multe bunătăţï dar sunt, cu care póte nescine a-şï dobândi sufletésca mântuinţă, iar maï mare este milostenia, ce se face nu numaï la sĕracï şi scăpĕtaţï, ci maï vîrtosŭ la sfintele luï Dumnedeŭ lăcaşurï. Pentru care dară şi Domnia Mea, înţelegêndŭ pentru sfânta şi dumnedeésca mănăstire dela Sfetagora, cum că se află la mare lipsă şi scăpătăciune, pentru evlavia ce avemŭ către sfintele şi dumnedeescile lăcaşurï, m'am milostivitŭ Domnia Mea, de am orênduitŭ, ca să aibă a luă părinţiï călugărï şi soborulŭ acestuï sfântŭ lăcaşŭ dela visteria Domnieï Mele pe fie-care anŭ câte talerï una sută cincï-decï, pentru că

(1) Cod. XXVI, pag. 23.

acéstă milă aŭ avut-o atâtŭ dela ceĭ maĭ dinainte frațĭ Domnĭ, câtŭ și dela Domnia Sa fratele Domnŭ Michaiŭ Suțulŭ Voevodŭ, precum prin chrisovulŭ, ce-lŭ vĕḑumŭ, cu létulŭ 1792 Septembrie 20, alŭ Domnieĭ Sale, ne-amŭ adeveritŭ. Dreptŭ aceea, și Domnia Mea m'am milostivitŭ de i-am înnoitŭ, printr'acestŭ cinstitŭ chrisovŭ alŭ Domnieĭ Mele, ca, după cum scrie maĭ sus, să aibă a luà sfânta mănăstire acéstă milă pe fieșĭ-care anŭ, păzindu-se nestrămutatŭ, să fie părinţilorŭ călugărĭ de hrană și chiverniselă, iar Domnieĭ Mele și rĕposaţilorŭ întru fericire părinţilorŭ Domnieĭ Mele veșnică pomenire. Poftimŭ dară și pe ceĭ din urma nóstră frațĭ Domnĭ, carĭ după vremĭ vorŭ sta oblăduitorĭ acesteĭ pravoslavnice Ţĕrĭ-Românescĭ, să întărițĭ și să înnoițĭ mila acésta, ce s'aŭ ḑisŭ maĭ sus, ca și ale Domniilorŭ Vóstre milĭ și facerĭ de bine să fie de alțiĭ bine primite și în sémă ţinute. Și amŭ întăritŭ chrisovulŭ acesta cu însășĭ credinţa Domnieĭ Mele, Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ, și cu credinţa prea iubiţilorŭ Domnieĭ Mele fiĭ, Nicolae Voevodŭ, Dumitrașco Voevodŭ, și cu totŭ sfatulŭ cinstiţilorŭ și credincioșĭ boerilorŭ celorŭ marĭ aĭ divanuluĭ Domnieĭ Mele: Pan Nicolae Brâncovénu Vel Vist., Dumitrașco Racoviță Vel Banŭ, Ienache Văcărescu Vel Spătarŭ, Ienache Moruzi Vel Vornicŭ de Ţéra-de-sus, Manolache Brâncovénu Vel Vornicŭ de Ţéra-de-jos, Manolache Creţulescu Vel Vornicŭ, Nicolae Filipescu Vel Vornicŭ, Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus, Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-jos, Nicolae Hangerlăŭ Vel Hatmanŭ, Dumitrache Manulŭ Vel Postelnicŭ, Isaacŭ Raletŭ Vel Clucerŭ, Dumitrache Schina Vel Comisŭ, Nicolae Racoviță Vel Paharnicŭ, Iordache Palada Vel Stolnicŭ, Iorgache Vel Slugerŭ, Dumitrache Costandache Vel Pitarŭ, și Ispravnicŭ Costache Ghica Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus. Și s'aŭ scrisŭ chrisovulŭ acesta întru întâiulŭ anŭ alŭ domnieĭ Domnieĭ Mele, aicĭ în orașulŭ scaunuluĭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ, la aniĭ dela Nascerea Domnuluĭ Dumneḑeŭ și Mântuitoruluĭ nostru Isusŭ Christosŭ 1793 Maiŭ 6, de Teodorache Logofĕtŭ de Divanŭ. (1)

Chrisovulŭ mănăstireĭ din ostrovulŭ Halchiĭ.

Dat-amŭ Domnia Mea acestŭ domnesculŭ nostru chrisovŭ sfinteĭ și dumneḑeescĭ mănăstirĭ din *Ostrovulŭ Halchiĭ*, de lângă Ţarigradŭ, unde se cinstesce și se prăznuesce hramulŭ Sfinteĭ Troițe, ca să aibă a luà în toțĭ aniĭ dela ocne câte talerĭ treĭ sute pentru treĭ sute bolovanĭ sare, i talerĭ una sută din vămĭ, dela carvasaraua domnéscă; pentru că viindŭ la Domnia

(1) Cod. XXVI, pag. 25.

Mea cuviosulŭ Archimandritŭ Chirŭ Samuilŭ, egumenulŭ acesteĭ sfinte mă-năstirĭ, de care şi pliroforisindu-ne Domnia Mea de bună silinţa şi osârdia cuvioşieĭ sale, ce aŭ făcutŭ şi face spre bună starea şi întemeiarea sfinteĭ acesteĭ mănăstirĭ, şi de trebuinţa ce are de ajutoriŭ, fiindŭ însărcinată cu datoriĭ şi primitóre în vreme de molipsélă de ceĭ ce năzuescŭ acolo, amŭ bine-voitŭ Domnia Mea, după rugăciunile cuvioşieĭ sale, de amŭ făcutŭ acéstă milă numiteĭ mănăstirĭ, ca să aibă pe totŭ anulŭ a luà neclintitŭ, ca cu acésta ajutându-se la trebuinţele sale, să fie datorĭ părinţiĭ mănăstireĭ a pomenì pururea la sfintele slujbe şi rugăciunĭ numele Domnieĭ Nóstre şi a face rugăciunĭ pentru îndestularea acesteĭ ţĕrĭ. Deci rugămŭ şi pe alţĭ fraţĭ Domnĭ, carĭ în urma nóstră vorŭ oblădui acéstă ţéră, să bine-voiască a întărì acéstă milă sfinteĭ mănăstirĭ, ca şi ale Domniilorŭ Sale milĭ să fie asemenea în urmă păzite. Şi amŭ întăritŭ chrisovulŭ acesta cu însăşĭ domnésca nóstră iscălitură şi pecete, şi cu credinţa prea iubiţilorŭ Domnieĭ Mele fiĭ, Constantinŭ Voevodŭ, Dumitraşco Voevodŭ, Nicolae Voevodŭ, Gheorghe Voevodŭ, martorĭ fiindŭ dumné-lorŭ cinstiţiĭ şi credincioşiĭ boeriĭ veliţĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ Mele: Pan Dumitraşco Racoviţă Vel Banŭ, Ienache Moruzi Vel Vist., Manolache Brâncovénu Vel Vornicŭ de Ţéra-de-sus, Costache Caragea Vel Hatmanŭ, Dumitrache Manu Vel Spătarŭ, Nicolae Filipescu Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus, Costache Ghica Vel Vornicŭ de Ţéra-de-jos, Radu Slătinénu Vel Vornicŭ, Manolache Grădiştén u Vel Vorn., Constantinŭ Ştirbeiŭ Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-jos, Lucache Vel Postelnicŭ, Dumitrache Hangerlăŭ Vel Comisŭ, Alexandru Văcărescu Vel Clucerŭ, Iónŭ Comănénu Vel Paharnicŭ, Grigorie Bălénu Vel Stolnicŭ, Iorgache Vel Slugerŭ, Grigorie Vel Pitarŭ, şi Ispravnicŭ Nicolae Filipescu Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus. Şi s'aŭ scrisŭ chrisovulŭ acesta la alŭ doilea anŭ întru întâia domnie a Domnieĭ Mele, aicĭ în oraşulŭ scaunuluĭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ, la aniĭ dela zidirea lumeĭ 7303, iară dela Domnulŭ Dumneḑeŭ şi Mântuitorulŭ nostru Isusŭ Christosŭ 1794 Septembre 15. (1)

Chrisovulŭ Metropolieĭ Dărstoruluĭ.

Lucrurile celea, ce prin iubirea de Dumneḑeŭ cu plăcere şi cu cuviinţă se facŭ şi sĕvêrşescŭ de către blagocestiviĭ şi iubitoriĭ de Christosŭ Domnĭ, carĭ dela Dumneḑeŭ sunt aleşĭ, măcar că se potŭ cunósce la tótă obştimea şi prin alte mijlóce de fapte bune, iar maĭ alésă şi vrednică de laudă este evlavia şi cucernicia Domniilorŭ Sale către sfintele şi dumneḑeescile locaşurĭ, unde apururea se slăvesce numele mareluĭ şi a totŭ puterniculuĭ Dumne-

(1) Cod. XXVI, pag. 230.

ḑeŭ. Ci dar şi Domnia Mea, cu acestŭ gândŭ, fiindŭ cucernicŭ către sfintele luĭ Dumneḑeŭ locaşurĭ şi mănăstirĭ, socotit-amŭ şi Domnia Mea pentru sfânta şi dumneḑeésca Mitropolie din cetatea Dârstoruluĭ de peste Dunăre, la care se cinstesce şi se prăznuesce hramulŭ tăereĭ cinstituluĭ capŭ alŭ Sfântuluĭ şi slăvituluĭ Prorocŭ înainte mergĕtoruluĭ şi Botezătoruluĭ Iónŭ, care sfântă Metropolie aŭ avutŭ dela Domnia lorŭ fraţiĭ noştri Domnĭ, ce aŭ fostŭ maĭ naintea nóstră, privilegiurĭ ,carĭ le-amŭ vĕḑutŭ Domnia Mea, de a i se da pe totŭ anulŭ dela ocna Slănicŭ sare câte cincĭ sute bolovanĭ marĭ, aleşĭ, care sare, orênduitulŭ sfinteĭ Metropoliĭ să fie volnicŭ, la vreme, fără de nicĭ o zătignire, a o ridicà dela ocnă şi aŭ să o vînḑă, saŭ să o ducă unde vorŭ vrea, şi nicĭ vameşiĭ, nicĭ cămăraşiĭ să nu-ĭ supere de nimicŭ. Decĭ, învrednicindu-ne Dumneḑeŭ şi pre noĭ cu domnia ţĕreĭ acesteia, după evlavia ce avemŭ către sfintele şi dumneḑeescile lăcaşurĭ şi după rugăciunea ce ne-aŭ datŭ Sfinţia Sa Părintele Metropolitŭ Dârstorénu, Chirŭ . . , amŭ bine-voitŭ Domnia Mea, şi nu numaĭ amŭ întăritŭ mila ce aŭ avutŭ de maĭ nainte, ci încă amŭ maĭ adaosŭ şi alţĭ bolovanĭ una sută cincĭ-ḑecĭ, ca să aibă a luà pe totŭ anulŭ câte şése sute cincĭ-ḑecĭ bolovanĭ sare marĭ, aleşĭ, care să-ĭ ducă unde va vrea, fără de supĕrare de către vameşĭ saŭ cămăraşĭ, pentru care amŭ datŭ numiteĭ sfinteĭ Mitropoliĭ acestŭ domnesculŭ nostru chrisovŭ, întăritŭ cu însăşĭ credinţa Domnieĭ Mele, Iѡ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ, şi cu a prea iubiţilorŭ Domnieĭ Mele fiĭ, Nicolae Voevodŭ, Dumitraşco Voevodŭ, Constantinŭ Voevodŭ, martorĭ puindŭ pe toţĭ cinstiţiĭ boerĭ ceĭ marĭ aĭ divanuluĭ Domnieĭ Mele: Nicolae Brâncovénu Vel Vist., Dumitraşco Racoviţă Vel Banŭ, Ienache Văcărescu Vel Spătarŭ, Ienache Moruzi Vel Vornicŭ de Ţéra-de-sus, Manolache Brâncovénu Vel Vornicŭ de Ţéra-de-jos, Manolache Creţulescu Vel Vornicŭ, Nicolae Filipescu Vel Vornicŭ, Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus, Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-jos, Nicolae Hangerlăŭ Vel Hatmanŭ, Dumitrache Manulŭ Vel Postelnicŭ, Isacŭ Raletŭ Vel Clucerŭ, Dumitrache Schina Vel Comisŭ, Nicolae Racoviţă Vel Paharnicŭ, Iordache Palada Vel Stolnicŭ, Iordache Constandache Vel Pit., Iorgache Vel Slugerŭ, şi Ispravnicŭ Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus. Şi s'aŭ scrisŭ chrisovulŭ acesta la anulŭ d'întâĭ dintru întâia domnie a Domnieĭ Mele, aicĭ în oraşulŭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ, la anulŭ dela facerea lumiĭ létulŭ 7301, iar dela Domnulŭ şi Mântuitorulŭ nostru Isusŭ Christosŭ létulŭ 1793 Iunie 16, de Constantinŭ biv 3-lea Logofĕtŭ.

---

(1) Cod XXVI, pag. 83.

Chrisovulŭ a douĕ bisericĭ din eparchia Mitropolieĭ Dârstoruluĭ.

Domniĭ şi oblăduitoriĭ ceĭ de Dumneḑeŭ aleşĭ, cărora li s'aŭ încredinţatŭ stăpânirĭ de ţĕrĭ şi de noróde, nu se îndestuléză numaĭ pe politicesculŭ norodŭ a-lŭ aduce la stare bună şi îndreptare, ci maĭ vîrtosŭ prin lucrarea celorŭ folositóre de sufletŭ, care este milostenia, şi maĭ alesŭ la sfintele luĭ Dumneḑeŭ lăcaşurĭ, unde neîncetatŭ se proslăvesce numele mareluĭ şi a totŭ puterniculuĭ Dumneḑeŭ. Dreptŭ acea dară, şi Domnia Mea, însciinţându-ne pentru douĕ sfinte bisericĭ, ce se aflĕ în eparchia Sfinţieĭ Sale Părinteluĭ Mitropolitŭ Dărstorŭ, Chirŭ. . . . , însă una în *casabaua* Babadava, la care se cinstesce şi se prăznuesce hramulŭ sfântuluĭ slăvituluĭ mareluĭ mucenicŭ Dimitrie şi alta în satulŭ Cernavoda la Boazuchioiu, la care se prăznuesce hramulŭ sfântuluĭ părinteluĭ nostru Nicolae Archiepiscopulŭ Mirelorŭ dela Lichia, făcĕtorulŭ de minunĭ; şi încă socotindŭ Domnia Mea, că pe lângă alte laude şi prinóse, ce se aducŭ luĭ Dumneḑeŭ în sfintele bisericĭ de pravoslavnicĭ creştinĭ, ne este bine primită şi mireazma tămâieriĭ şi luminarea candelelorŭ şi a făcliilorŭ, fiind-că şi acestea sunt spre slava luĭ Dumneḑeŭ şi spre podóba şi cinstea bisericeĭ şi îndemnătóre spre evlavia pravoslavnicilorŭ creştinĭ, bine amŭ voitŭ Domnia Mea, şi nu numaĭ mila ce aŭ avutŭ acestea douĕ bisericĭ dela fraţiĭ Domnĭ aĭ noştri de maĭ nainte, prin chrisóvele Domniilorŭ Sale, care le-amŭ vĕḑutŭ, de luà în toţĭ aniĭ câte talerĭ cincĭ ḑecĭ pe anŭ din vama domnéscă, o amŭ întăritŭ, ci încă amŭ maĭ adaosŭ alţĭ câte talerĭ cincĭ-ḑecĭ, ca să iea numitele bisericĭ pe totŭ anulŭ câte talerĭ una sută din vama domnéscă, să fie pentru tămâie, untŭ-de-lemnŭ i facliĭ; însă: epitropulŭ dela biserica Sfântuluĭ Dimitrie, să iea talerĭ cincĭ-ḑecĭ la ḑiua Sfântuluĭ Dimitrie, iar ceĭ dela biserica Sfântuluĭ Nicolae să iea talerĭ cincĭ-ḑecĭ la ḑiua Sfântuluĭ Gheorghe, ca să fie acestorŭ sfinte bisericĭ de ajutorŭ şi de întărire. Pentru care amŭ datŭ numitelorŭ sfinte bisericĭ acestŭ domnesculŭ nostru chrisovŭ, întăritŭ cu însăşĭ credinţa Domnieĭ Mele, Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ, şi cu a prea iubiţilorŭ Domnieĭ Mele fiĭ, Nicolae Voevodŭ, Dumitraşco Voevodŭ, Constantinŭ Voevodŭ, martorĭ puindŭ pe toţĭ cinstiţiĭ şi credincioşiĭ boeriĭ ceĭ marĭ aĭ divanuluĭ Domnieĭ Mele: Nicolae Brâncovénu Vel Vist., Dumitraşco Racoviţă Vel Banŭ, Ienache Văcărescu Vel Spătarŭ, Ienache Moruzi Vel Vornicŭ de Ţéra-de-sus, Manolache Brâncovénu Vel Vornicŭ de Ţéra-de-jos, Manolache Creţulescu Vel Vornicŭ, Nicolae Filipescu Vel Vornicŭ, Nicolae Hangerlăŭ Vel Hatmanŭ, Dumitrache Manulŭ Vel Postelnicŭ, Isaacŭ Raletŭ Vel Clucerŭ, Dumitrache Schina Vel Comisŭ, Nicolae Racoviţă Vel

Paharnicŭ, Iordache Palada Vel Stolnicŭ, Iorgache Vel Slugerŭ, Dumitrache Constandache Vel Pitarŭ, și Ispravnicŭ Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus. Şi s'aŭ scrisŭ chrisovulŭ acesta la anulŭ d'întâĭ dintru întâia domnie a Domnieĭ Mele, aicĭ în orașulŭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ, la aniĭ dela facerea lumiĭ 7301, iară dela Domnulŭ și Mântuitorulŭ nostru Isusŭ Christosŭ létulŭ 1793 Iunie 16, de Constantinŭ biv. 3-lea Logofĕtŭ. (1)

Cartea Mitropolituluĭ Dărstiĭ, de a ţiné odaia cu liude 50 ómenĭ.

Fiind-că părinţiĭ Mitropoliţĭ, ce după vremĭ sunt la sfânta Mitropolie a Dărstoruluĭ, pentru óreșĭ-care ajutorŭ, aŭ avutŭ voie a ţiné odaia cu dobitóce aicĭ în pămîntulŭ ţĕreĭ la judeţulŭ Ilfovŭ, cum și până la cincĭ-ḑecĭ liude, ómenĭ de ceĭ nemernicĭ, a strînge și a-ĭ avé cu ruptóre osebită dela visterie, din capŭ în capŭ câte po talerĭ ḑece pe anŭ, cu așezămîntulŭ ca să rĕspundă de douĕ orĭ pe anŭ, adică: câte talerĭ cincĭ la Sfântulŭ Gheorghe și talerĭ cincĭ la Sfântulŭ Dimitrie de liude, după cum ne-amŭ adeveritŭ Domnia Mea, atâtŭ din cărţile Domniilorŭ Sale fraţilorŭ Domnĭ Alexandru Ipsilantŭ Voevodŭ, i rĕposatulŭ Nicolae Caragea Voevodŭ, cum că acestŭ ajutorŭ l'aŭ avutŭ și dela alţĭ rĕposaţĭ Domnĭ de maĭ nainte, câtŭ și din cartea Domnieĭ Sale frateluĭ Michaiŭ Vodă Suţulŭ, ce o vĕḑumŭ, cu létulŭ 1792 Iunie 18; amŭ bine-voitŭ și Domnia Mea de amŭ înnoitŭ acestŭ ajutorŭ ce aŭ avutŭ, a ţiné adecă odaia cu dobitóce și a strînge aceĭ cincĭ-ḑecĭ liude, însă ómenĭ din ceĭ nemernicĭ, carĭ să nu fie birnicĭ saŭ din ajutórele satelorŭ, ci numaĭ din ceĭ ce sunt fără staniște, fără legăturĭ și fără căpĕtâiŭ nicăirĭ, pe carĭ scoţêndu-ĭ înaintea dumné-lorŭ ispravnicilorŭ, poruncimŭ dumné-vóstre ispravnicilorŭ să le faceţĭ căḑuta cercetare, și fiindŭ întocmaĭ după cum maĭ sus arĕtămŭ, să le faceţĭ ruptóre cu așezămîntŭ precum maĭ sus se cuprinde, după care cercetare, ruptóre și așezămîntŭ ce le veţĭ face, să trimeteţĭ adeverinţă la dumné-luĭ Vel Vist. pe numele și chipulŭ lorŭ, și dumné-luĭ Vel Vist. le va da pecetluiturĭ gospodŭ, ca să-ĭ aibă întru deosebire de orênduiala ţĕriĭ, iar baniĭ lorŭ să-ĭ aibă a-ĭ aduce omulŭ Sfinţieĭ Sale Părinteluĭ Mitropolitŭ la orênduitele soróce în visteria Domnieĭ Mele, iar maĭ multŭ peste acésta valŭ saŭ bântuială să nu aibă, ca să pótă căutá și eĭ de poslușania rênduelelorŭ pentru ajutorŭ numiteĭ sfinteĭ Mitropoliĭ. ii saam receh gpd.—1793 Iunie 8. (2)

---

(1) Cod. XXVI, pag. 85.
(2) Cod. XXVI, pag. 85.

Chrisovulŭ mănăstiriĭ Xenofons dela Sfetagora, de milele ce are.

Cunoscutŭ şi doveditŭ lucru este, şi la mare şi la micŭ şi la totŭ creştinulŭ ce viază în lume, că óre-carele socotesce a-şĭ chivernisi viaţa prin fapte bune şi plăcute luĭ Dumneḑeŭ vede şi se cunósce chiar şi aieve, că nu numaĭ pentru lauda cea vremelnică a numeluĭ celuĭ lăudatŭ de ómenĭ se nevoesce şi se sîrguesce, ci maĭ multŭ şi maĭ alesŭ pentru folosulŭ şi mântuirea sufletuluĭ şi pentru nădejdea cea curată şi bună a rĕsplătireĭ faptelorŭ bune de către marele şi prea înaltulŭ Dumneḑeŭ, căcĭ prin iubirea de ómenĭ şi prin lucrarea faptelorŭ bune fieş-carele aştéptă şi nădăjduesce dela Domnulŭ Dumneḑeŭ rĕsplătire veşnică, dară şi dela ómenĭ laudă le pricinuesce şi cu bine-cuvîntărĭ se binecuvintéză. Dreptŭ aceea, învrednicindu-ne şi pre noĭ Domnulŭ Dumneḑeŭ cu domnia acesteĭ pravoslavnice Ţĕrĭ-Românescĭ şi avêndŭ rîvnă către sfintele luĭ Dumneḑeŭ locaşurĭ, maĭ vîrtosŭ către celea ce se află la scăpătăciune şi lipsă, ca să le ajutorămŭ şi să le miluimŭ cu ceea ce ne va fi prin putinţă, amŭ bine-voitŭ pentru sfânta şi dumneḑeésca mănăstire ce se numesce Xenofon, dela sfânta Agură, unde se cinstesce şi se prăznuesce hramulŭ sfântuluĭ şi mareluĭ mucenicŭ Gheorghie purtătorulŭ de biruinţă, şi printr'acestŭ cinstitŭ chrisovŭ alŭ DomnieĭMele, dămŭ şi orênduimŭ acesteĭ sfinte mănăstirĭ, ca să aibă a luà în fieş-care anŭ vinăriciŭ din délurile domnescĭ ot sud Buzĕŭ, însă din poporulŭ Viespesciĭ, Bădeniĭ i Muscelŭ, de vadră câte doĭ banĭ, partea mănăstireĭ, şi cu părpărulŭ după obiceiŭ, pentru că acéstă milă a avut-o, atâtŭ dela alţĭ fraţĭ Domnĭ de maĭ nainte, i dela fratele Domnŭ Alexandru Ipsilantŭ Voevodŭ, i dela rĕposatulŭ Domnŭ Nicolae Caragea Voevodŭ, câtŭ şi dela fratele Domnŭ Michaiŭ Constantinŭ Suţulŭ Voevodŭ dintr'amîndouĕ domniile, prin chrisovŭ ot lét. 1783 Octombre 25 şi prin cartea DomnieĭSale ot lét. 1792 Iulie 8, care le-amŭ vĕḑutŭ Domnia Mea. Decĭ şi Domnia Mea ne-amŭ milostivitŭ de i-amŭ înnoitŭ şi i-amŭ întăritŭ acéstă milă a sfinteĭ mănăstirĭ, ca să i-se păzéscă nestrămutatŭ, spre a fi sfinteĭ mănăstirĭ de ajutorŭ şi de întărire, părinţilorŭ călugărĭ de hrană şi de chiverniseălă, iar DomnieĭMele şi rĕposaţilorŭ părinţilorŭ DomnieĭMele veşnică pomenire. Şi amŭ întăritŭ chrisovulŭ acesta cu însăşĭ credinţa DomnieĭMele, Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ, şi cu credinţa prea iubiţilorŭ DomnieĭMele fiĭ, Constantinŭ Voevodŭ, Dumitraşco Voevodŭ, Nicolae Voevodŭ, martorĭ puindŭ şi pre dumné-lorŭ cinstiţĭ şi credincioşĭ veliţĭ boerĭ aĭ divanuluĭ DomnieĭMele: Nicolae Brâncovénu Vel Vist., Dumitru Racoviţă Vel Banŭ, Ienache Văcărescu Vel Spătarŭ, Ienache Moruzi Vel Vor-

nicŭ de Ţéra-de sus, Manolache Brâncovénu Vel Vornicŭ de Ţéra-de-jos, Manolache Creţulescu Vel Vornicŭ, Nicolae Filipescu Vel Vornicŭ, Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus, Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-jos, Nicolae Hangerlăŭ Vel Hatmanŭ, Dumitrache Manu Vel Postelnicŭ, Isacŭ Raletŭ Vel Clucerŭ, Dumitrache Schina Vel Comisŭ, Nicolae Racoviţă Vel Paharnicŭ, Iordache Palada Vel Stolnicŭ, şi Ispravnicŭ Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra de-sus. Şi s'aŭ scrisŭ chrisovulŭ acesta în anulŭ d'întâiŭ alŭ domnieĭ nóstre, aicĭ în scaunulŭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ, la aniĭ dela Christosŭ 1793 Iunie 6, de Ioniţă Rafailă biv 3-lea Logofĕtŭ. (1)

Chrisovulŭ mănăstireĭ Sfântuluĭ Ierarchŭ Nicolae din eparchia Miralichieĭ, de milă de vinăriciŭ dela sud Argeşŭ.

Minunatŭ este Dumneḑeŭ între sfinţiĭ sĕĭ, care prin mijlocirea lorŭ, ca prin nisce organe şi vase curate şi pline ale sfântuluĭ duhŭ, pricinuesce necontenitŭ mare ajutorŭ şi folosŭ noroduluĭ sĕŭ, neamuluĭ creştinescŭ, prin tóte locurile şi în totŭ chipulŭ, răsbindŭ pe aleşiĭ sĕĭ cu îndestulare de minunĭ, dându-le darulŭ tămăduirilorŭ, fieşĭ-căruia după mĕsura daruluĭ luĭ Christosŭ, după cum ḑice apostolicesculŭ acestŭ cuvîntŭ. Dintre carele şi Sfântulŭ marele Ierarchŭ Nicolae, cunoscêndu-se vrednicŭ lăcaşŭ a prea sfântuluĭ duhŭ şi credinciósă slugă a luĭ Christosŭ Dumneḑeŭ, nu puţintele minunĭ aŭ sĕvêrşitŭ şi se sĕvêrşesce printr'însulŭ către ceĭ ce cu căldură şi ferbinţélă aŭ alergatŭ la acestŭ sfântŭ şi s'a proslăvitŭ numele mareluĭ Dumneḑeŭ printr'însulŭ. Dreptŭ acea dară, după cum tóte alte mănăstirĭ şi bisericĭ de pretutindenea sunt ajunse de milĭ domnescĭ dintr'acéstă pravoslavnică ţéră, socotindŭ Domnia Sa fratele Michaiŭ Vodă Suţulŭ şi pentru mănăstirea Sfântuluĭ Ierarchŭ Nicolae din eparchia Miralicheĭ, unde şi mormîntulŭ Sfinţieĭ Sale se află, încă din cea-laltă domnie a Domnieĭ Sale aŭ orênduitŭ, ca să aibă milă de vinăriciŭ din treĭ popóre anume: Răkeţele, Răjleţulŭ, Coculŭ din plasa Sepeţiĭ ot sud Argeşŭ, ce nu eră până atuncĭ închinate la nicĭ o altă mănastire, să iea de vadră câte doĭ banĭ, iar ceĭ-lalţĭ treĭ banĭ să-ĭ iea vinăriceriĭ domnescĭ, care milă o întăresce Domnia Sa şi în a doua domnie a domnieĭ Sale, prin chrisovulŭ ce-lŭ vĕḑumŭ cu létulŭ 1792 Maiŭ 17. Decĭ, învrednicindu-ne Domnulŭ Dumneḑeŭ şi pe noĭ cu domnia acesteĭ pravoslavnice ţĕrĭ şi pliroforisindu-ne pentru sfânta şi dumneḑeésca mănăstire, amŭ bine-voitŭ de amŭ înnoitŭ şi amŭ întăritŭ mila acésta, printr'acestŭ cinstitŭ şi bine închipuitŭ chrisovŭ alŭ Domnieĭ

(1) Cod. XXVI, pag. 86.

Mele; pentru care să aibă omulŭ mănăstireĭ, la vremea vinăriciuluĭ, a âmblà și a scrie vinăriciulŭ totŭ de odată cu vinăriceriĭ domnescĭ, și făcêndŭ două catastișe, asemenea unulŭ ca și altulŭ, iscălite fiindŭ și de vinăriceriĭ domnescĭ și de omulŭ mănăstireĭ, unulŭ să-lŭ iea vinăriceriĭ și altulŭ omulŭ mănăstireĭ, după care să strîngă mila cea orênduită a mănăstireĭ, câte doĭ banĭ de vadră dela toţĭ ceĭ-ce plătescŭ vinăriciulŭ, ca să fie sfinteĭ mănăstirĭ de ajutorŭ și întărire, iar Domnieĭ Mele și rĕposaţilorŭ întru fericire părinţilorŭ Domnieĭ Mele veșnică pomenire. Și rugămŭ și pe alţĭ fraţĭ Domnĭ, carĭ în urma nóstră se vor învrednicì cu domnia acesteĭ pravoslavnice ţĕrĭ, să bine-voiască a înnoì și a întări mila acésta, ca și ale Domniilorŭ Sale milĭ ce vorŭ face să fie în urmă păzite și în sémă ţinute Și amŭ întăritŭ chrisovulŭ acesta cu însășĭ credinţa Domnieĭ Mele, Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ și cu mărturia prea iubiţilorŭ Domnieĭ Mele fiĭ, Constantinŭ Voevodŭ, Dumitrașco Voevodŭ, Nicolae Voevodŭ, și cu totŭ sfatulŭ dumné-lorŭ cinstiţilorŭ și credincioșĭ boerilorŭ celorŭ marĭ aĭ divanuluĭ Domnieĭ Mele: Nicolae Brâncovénu Vel Vist., Dumitrașco Racoviţă Vel Banŭ, Ienache Văcărescu Vel Spătarŭ, Ienache Moruzi Vel Vornicŭ de Ţéra-de-sus, Manolache Brâncovénu Vel Vornicŭ de Ţéra-de-jos, Manolache Creţulescu Vel Vornicŭ, Nicolae Filipescu Vel Vornicŭ, Costache Ghica Vel Vornicŭ de Ţéra-de-sus, Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-jos, Nicolae Hangerlăŭ Vel Hatmanŭ, Dimitrie Manulŭ Vel Postelnicŭ, Isaacŭ Raletŭ Vel Clucerŭ, Dimitrie Schina Vel Comisŭ, Nicolae Racoviţă Vel Paharnicŭ, Iordache Palada Vel Stolnicŭ, Iorgache Vel Slugerŭ, Dumitrache Constandache Vel Pitarŭ, și Ispravnicŭ Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus. Și s'aŭ scrisŭ chrisovulŭ acesta la anulŭ d'întâiŭ dintru întâia domnie a Domnieĭ Mele, aicĭ în orașulŭ scaunuluĭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ, la aniĭ dela zidirea lumiĭ létulŭ 7301, iar dela Domnulŭ și Mântuitorulŭ nostru Isusŭ Christosŭ lét. 1793 Iunie 23, de Constantinŭ biv. 3-lea Logofĕtŭ. (1)

Cartea bisericeĭ Curucișmea de lângă Ţarigradŭ.

Prorocculŭ și împĕratulŭ Davidŭ strigă cu mare glasŭ, grăindŭ: «Dómne, iubit-amŭ podóba caseĭ Tale și loculŭ locașuluĭ măririeĭ Tale»; iar prea înţeleptulŭ și pururea între împĕraţĭ pomenitulŭ Solomonŭ, numaĭ în umbra legeĭ rĕzemându-se, făcut-aŭ atâta podóbă caseĭ dumneḑeescĭ a Ierusalimuluĭ și o aŭ dăruitŭ pre ea cu atâtea darurĭ și prinoase, ca să se păzéscă

(1) Cod. XXVI, pag. 115.

într'însa sicriulŭ cu tablele legiĭ Domnuluĭ; cu câtŭ maĭ vîrtosŭ noĭ, carĭ suntem acuma cu mila duhuluĭ sfântŭ pravoslavniciĭ Domnĭ în lumina credinţeĭ, se cade să ajutămŭ şi să miluimŭ cu totŭ sufletulŭ spre ajutorulŭ şi întemeierea sfintelorŭ luĭ Dumnedeŭ locaşurĭ, carĭ sunt semnulŭ celŭ adevĕratŭ alŭ credinţeĭ nóstre, întru carĭ nu se junghe vite necuvîntătóre, precum óre-când acolo, ci însuşĭ mielulŭ luĭ Dumnedeŭ celŭ adevĕratŭ, se jertfesce pentru viéţa cea veşnică şi mântuirea nóstră a tuturorŭ, şi întru carĭ pururea, neîncetatŭ, se proslăvesce numele sĕŭ şi se face rugăciune pentru împĕraţĭ, pentru Domnĭ şi pentru toţĭ pravoslavniciĭ creştinĭ. Dreptŭ acea, atâtŭ după acéstă pildă de învĕţăturĭ, câtŭ şi după altele multe, cu carĭ ne îndémnă spre întemeierea dumnedeescilorŭ locaşurĭ, rîvnindŭ Domnia Mea buna îndestulare şi podóba lorŭ, adusu-mi-amŭ aminte şi pentru sfânta şi dumnedeésca biserică dela Curucişmea de lângă Ţarigradŭ, unde se cinstesce şi se prăznuesce tăiarea capuluĭ Sfântuluĭ Iónŭ Botezătorulŭ şi înaintea Domnuluĭ mergĕtorulŭ, la care totŭ norodulŭ creştinilorŭ de acolo se bisericesce, care biserică fiindŭ sciută cum că se află lipsită fără de vre-unŭ venitŭ şi fără de nicĭ unŭ ajutorŭ, amŭ binevoitŭ Domnia Mea, pentru evlavia şi datoria ce avemŭ către sfintele luĭ Dumnedeŭ locaşurĭ, a ajutà din domnescile nóstre milĭ cu óreş-care venitŭ, următorŭ pe anŭ la acestŭ sfântŭ locaşŭ lipsitŭ, la care totŭ norodulŭ de acolo se îndemnéză şi-şĭ facŭ creştinescile închinăciunĭ, după cum şi alte mănăstirĭ, bisericĭ, asemenea acesteia, aŭ dintr'acéstă ţéră creştinéscă ajutorulŭ lorŭ, şi amŭ datŭ acestŭ domnescŭ chrisovŭ alŭ nostru, prin care iĭ orênduimŭ să iea pe totŭ anulŭ de aicĭ din vama domnéscă câte talerĭ două sute cincĭ-decĭ şi dela ocne iarăşĭ câte talerĭ două sute cincĭ-decĭ, pentru atâţia bolovanĭ sare, care milă să se dea la praznicululŭ bisericiĭ, adecă la Augustŭ 29, orênduindŭ Domnia Mea epitropŭ şi purtătorŭ de grijă pe dumné-luĭ cinstitŭ şi credinciosŭ boerulŭ Domnieĭ Mele Vel Postelnicŭ, ce va fi după vremĭ, să grijască a primì de voe acéstă milă şi a o trimite la numita sfântă biserică, cu care se ajută şi se îndestuléză sfânta biserică la trebuinţele ce are; şi să fie datorĭ preoţiĭ dela acéstă sfântă biserică, ca întru slujbele şi rugăciunile lorŭ să pomenéscă numele Domnieĭ Mele şi alŭ fraţilorŭ din urma nóstră Domnĭ, şi să se roage luĭ Dumnedeŭ pentru bună starea şi îndestularea ţĕriĭ aceştia. Decĭ rugămŭ şi pe fraţiĭ noştri Domnĭ, carĭ în urma nóstră se vorŭ învrednici a oblădui ţéra acésta, să bine-voiască a înnoì şi a întărì mila acésta şi cu ale Domniilorŭ Sale chrisóve. Pentru care amŭ întăritŭ chrisovulŭ acesta cu însăşĭ domnésca nóstră iscălitură şi pecete, şi cu credinţa prea iubiţilorŭ Domnieĭ Mele fiĭ . . . . i cu mărturia dumné-lorŭ cinstiţilorŭ şi credincioşilorŭ veliţilorŭ boerĭ aĭ divanuluĭ Domnieĭ Mele: Nicolae Brâncovénu Vel Vist., Du-

mitrașco Racoviță Vel Banŭ, Ienache Văcărescu Vel Spătarŭ, Ienache Moruzi Vel Vornicŭ de Țéra-de-sus, Manolache Brâncovénu Vel Vornicŭ de Țéra-de-jos, Manolache Crețulescu Vel Vornicŭ, Nicolae Filipescu Vel Vornicŭ, Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Țéra-de-sus, Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ de Țéra-de-jos, Nicolae Hangerlăŭ Vel Hatmanŭ, Dumitru Manulŭ Vel Postelnicŭ, Isaacŭ Raletŭ Vel Clucerŭ, Dumitrache Schina Vel Comisŭ, Iónŭ Comănénu Vel Paharnicŭ, Iorgache Vel Slugerŭ, Dumitrache Constandache Vel Pitarŭ, și Ispravnicŭ Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Țéra-de-sus. Și s'aŭ scrisŭ chrisovulŭ acesta la anulŭ d'întâiŭ dintru întâia domnie, aicĭ în orașulŭ scaunuluĭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ, la anulŭ dela facerea lumeĭ létulŭ 7302, iar dela Domnulŭ și Mântuitorulŭ nostru Isusŭ Christosŭ 1793 Noembrie 10. (1)

Procitŭ Costache Ghica Vel Logofĕtŭ.

Chrisovulŭ sfinteĭ mănăstirĭ Grigoriu din Sfet-Agora.

Milosteniile și tote facerile de bine, peste tótă vremea și în totŭ loculŭ, sunt primite ca mireazmă, ca bunŭ mirosŭ duhovnicescŭ înaintea prea înaltuluĭ Dumnedeŭ, iar milostenia și facerea de bine, ce se sĕvêrșesce la sfintele luĭ Dumnedeŭ lăcașurĭ, unde neîncetatŭ se proslăvesce numele Domnuluĭ nostru Isusŭ Christosŭ și unde toțĭ aștéptă ajutorŭ, cu atâta sunt maĭ primite, câtŭ și dumnedeescile adunărĭ în sfânta biserică de obște se rógă pentru eĭ dicêndŭ : «sfințesce Dómne pre ceĭ ce iubescŭ podóba caseĭ tale și-ĭ proslăvesce cu dumnedeésca puterea ta.» Dreptŭ accea dar, de vreme ce din pronia cea de sus ni s'aŭ încredințatŭ și nouĕ, ca o sórtă, acestŭ scaunŭ alŭ domnieĭ aceste Țĕrĭ-Românescĭ, avemŭ datorie netăgăduită a căutà și a ajutà cu totŭ felulŭ de mijlóce sfintele luĭ Dumnedeŭ lăcașurĭ, cu atât maĭ vîrtosŭ celea ce aŭ avutŭ și dela alțĭ rĕposațĭ și de maĭ naintea nóstră trecuțĭ Domnĭ milĭ, se cade a le întări, și unde este neajungere și sciută trebuință și neputințele, cu câtŭ se póte ajutà; pentru acésta dară, fiind-că și sfânta și dumnedeésca mănăstire dela Sfetagora, ce se numesce Sfântulŭ Grigoriŭ, unde se cinstesce și se prăznuesce hramulŭ sfântuluĭ părinteluĭ nostru Nicolae Archiepiscopŭ din Lichia, făcĕtorulŭ de minunĭ, neavêndŭ vre-unŭ venitŭ, din care să pótă mănăstirea și părințiĭ călugărĭ ce locuiescŭ într'însa să se hrănéscă, după datoria ce avemŭ, dămŭ și miluimŭ pe acéstă sfântă mănăstire, ca să aibă acestŭ chrisovŭ alŭ

(1) Cod. XXVI, pag. 174.

Domnieĭ Mele a luà pe totŭ anulŭ talerĭ cincĭ sute cu pecetluitŭ dela ocne; așișderea să aibă a luà vinăriciŭ din délulŭ Scheilorŭ ot sud Saacŭ, la care délŭ are să ieae mănăstirea Sfinților̆ Apostolĭ câte doĭ banĭ de vadră cu părpărulŭ, iară din ceia-lalțĭ câte treĭ banĭ de vadră, hotărîmŭ să ieae sfânta mănăstire Grigoriŭ câte doĭ banĭ de vadră; ci dar, la vremea vinăriciuluĭ, să aibă a-șĭ trimite omŭ, care să scrie și să mĕsóre dreptŭ vinăriciurile, după obiceiŭ, cu cotulŭ domnescŭ pecetluitŭ, și din cincĭ banĭ de vadră, să ieae mănăstirea Grigoriu doĭ banĭ și mănăstirea Sfințilorŭ Apostolĭ doĭ banĭ, după osebite cărțĭ ce are, iar vinăriceriĭ domnescĭ să nu se amestece întru nimicŭ; pentru că acéstă milă aŭ avut-o sfânta mănăstire, atâtŭ dela Domnia Sa Alexandru Ipsilantŭ Voevodŭ, prin chrisovulŭ dela létulŭ 1778, câtŭ și dela Domnia Sa fratele Michaiŭ Vodă Suțulŭ, prin chrisovulŭ Domnieĭ Sale din domnia dintâiŭ, ce vĕḑumŭ, cu létulŭ 1783 Octomhre 22, și întăritŭ și în domnia de pe urmă cu létulŭ 1792 Septembre 21. Dreptŭ aceea și Domnia Mea ne-amŭ milostivitŭ de amŭ înnoitŭ și amŭ întăritŭ mila acésta, ca să o ieae pe totŭ anulŭ și să i se păzéscă nestrămutatŭ, ca să-ĭ fie sfinteĭ mănăstirĭ de întărire, să se ajute la trebuințele ce are, și părinților̆ de hrană și chiverniselă, iar Domnieĭ Mele și rĕposaților̆ părinților̆ Domnieĭ Mele vecnică pomenire. Rugămŭ dară și pre alțĭ întru Christosŭ bine credincioșĭ frațĭ Domnĭ, cărora după vremĭ li se va încredințà dela Domnulŭ Dumneḑeŭ a fi oblăduitorĭ creștinescĭ acesteĭ țĕrĭ, să bine-voiască a înnoì și a întări milele acestea, ca și ale Domniilorŭ Sale milĭ și facerĭ de bine încă să fie în urmă de alțiĭ ținute în sémă; adeverindŭ chrisovulŭ acesta cu însășĭ credința Domnieĭ Mele, Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ, și a prea iubițilorŭ Domnieĭ Mele fiĭ, Constantinŭ Voevodŭ, Dumitrașco Voevodŭ, Nicolae Voevodŭ, martorĭ puindŭ și pre dumné-lorŭ cinstițiĭ și credincioșiĭ boerĭ velițĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ Mele: Nicolae Brâncovénu Vel Vist., Dumitrașco Racoviță Vel Banŭ, Ienache Văcărescu Vel Spătarŭ, Ienache Moruzi Vel Vornicŭ de Țéra-de-sus, Manolache Brâncovénu Vel Vornicŭ de Țéra-de-jos, Manolache Crețulescu Vel Vornicŭ, Nicolae Filipescu Vel Vornicŭ, Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Țéra-de-sus, Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ de Țéra-de-jos, Nicolae Hangerlăŭ Vel Hatm., Dumitrache Manu Vel Postelnicŭ, Isacŭ Raletŭ Vel Clucerŭ, Dumitrache Schina Vel Comisŭ, Nicolae Racoviță Vel Paharnicŭ, Iordache Palada Vel Stolnicŭ, Iorgache Vel Slug., Dumitrache Costandache Vel Pit., și Ispravnicŭ Constantinŭ Ghica Vel Logofĕtŭ. Și s'aŭ scrisŭ chrisovulŭ acesta aicĭ în orașulŭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ, la anulŭ dintâiŭ alŭ domnieĭ nóstre la létulŭ 1793 Septembre 1, de Răducanŭ Poenariu biv 3-lea Logofĕtŭ. (1)

(1) Cod XXVI, pag. 134.

Cartea mănăstireĭ Castrachi dela Rumele, pentru talerĭ 50 milă dela visterie pe anŭ.

Fiind-că sfânta şi dumneḑeésca mănăstire Castrachi, hramulŭ Schimbăriĭ la Faţă a Domnuluĭ Dumneḑeŭ şi Mântuitorulŭ nostru Isusŭ Christosŭ, dela Rumele, care este făcută şi întemeiată din temelia eĭ de Constantinŭ Impĕratulŭ Pogonatu, aŭ avutŭ milă, prin chrisovulŭ Domnieĭ Sale rĕposatuluĭ Mateiŭ Basarabŭ Voevodŭ, ca să vie părinţiĭ călugărĭ dela acéstă sfântă mănăstire în totŭ anulŭ să iea milă banĭ 1.000 aspriĭ să-ĭ ducă la sfânta mănăstire, şi celorŭ trimişĭ de cheltuială 400 aspriĭ, iar neputêndŭ să vie pe totŭ anulŭ, să vie la alŭ treilea saŭ la alŭ patrulea anŭ ca să iea acéstă milă. Deci şi Domnia Mea, vĕḑêndŭ chrisovulŭ ce are sfânta mănăstire şi după evlavia ce avemŭ Domnia Mea către sfintele luĭ Dumneḑeŭ lăcaşurĭ, m'amŭ milostivitŭ, şi printr'acéstă domnésca nóstră carte, nu numaĭ înnoimŭ mila ce aŭ avutŭ, ci încă iĭ maĭ adăogămŭ alţĭ banĭ, patru miĭ şase sute, ca să iea pe totŭ anulŭ aceştĭ banĭ dela visterie, ca să-ĭ fie sfinteĭ mănăstirĭ de hrană şi de chivernisire, iar Domnieĭ Mele şi rĕposaţilorŭ părinţilorŭ Domnieĭ Mele veşnică pomenire. Pentru care rugămŭ şi pre alţĭ fraţĭ Domnĭ, carĭ în urma nóstră se vorŭ învrednici cu domnia acesteĭ pravoslavnice ţĕrĭ, să bine-voiască a înnoi şi a întări mila acésta, ca şi ale Domniilorŭ Sale milĭ şi facerĭ de bine să fie de alţiĭ în urmă ţinute în sémă, ii saam receh gpd.—1793 Decembre 3. (1)

Chrisovulŭ S-teĭ Episcopiĭ din Ţarigradŭ.

Iѡ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i gpd. — Dat-amŭ domnesculŭ nostru chrisovŭ sfinteĭ şi dumneḑeesceĭ biserică dela episcopia împĕrătesceĭ şi prea vestiteĭ cetăţĭ a Ţarigraduluĭ, unde se cinstesce şi se prăznuesce hramulŭ Prea Sfinteĭ Stăpâneĭ nóstre Născĕtóreĭ de Dumneḑeŭ şi pururea Fecióreĭ Marieĭ, ca să aibă milă dela Domnia Mea a luà pe totŭ anulŭ de aicĭ dela carvasaraua domnéscă câte talerĭ una sută douĕ-ḑecĭ, pentru că aflându-se numita biserică fără de nicĭ unŭ felŭ de veniturĭ şi milă domnéscă, după cum aŭ alte sfinte bisericĭ şi mănăstirĭ, carĭ se chivernisescŭ dintr'acéstă pravoslavnică ţéră, ci fiindŭ cu cale şi de folosŭ sufletescŭ ajutorulŭ ce se face sfintelorŭ lăcaşurĭ, întru carĭ pururea se proslăvesce numele mareluĭ Dumneḑeŭ şi se facŭ rugăciunĭ neîncetatŭ pentru norodulŭ

(1) Cod. XXVI, pag. 182.

creştinescŭ, amŭ bine-voitŭ Domnia Mea, pentru pomenirea nóstră şi pentru bucuria pravoslavnicilorŭ enoriaşĭ, carĭ se bisericescŭ la acestŭ sfântŭ lăcaşŭ dumneḑeescŭ, unde îşĭ aŭ loculŭ închinăciuneĭ, de amŭ făcutŭ acéstă milă şi ajutorŭ spre a luà pe totŭ anulŭ nelipsitŭ, ca să fie sfinteĭ bisericĭ de ajutorŭ şi de întărire, iar Domnieĭ Mele şi rĕposaţilorŭ părinţilorŭ întru fericire a Domnieĭ Mele veşnică pomenire. Rugămŭ dară şi pre alţĭ fraţĭ Domnĭ din urma nóstră, care se vorŭ învrednici cu domnia acesteĭ pravoslavnice ţĕrĭ, să bine-voiască a înnoi şi a întărì mila acésta, ca şi ale Domniilorŭ Sale milĭ ce vorŭ face să fie în urmă de alţiĭ înnoite şi în sémă ţinute. Şi amŭ întăritŭ chrisovulŭ acesta cu însăşĭ credinţa Domnieĭ Mele, Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ, i cu credinţa prea iubiţilorŭ Domnieĭ Mele fiĭ, Constantinŭ Voevodŭ, Dumitraşco Voevodŭ, Nicolae Voevodŭ, Gheorghe Voevodŭ, şi cu mărturia dumné-lorŭ cinstiţilorŭ şi credincioşĭ veliţilorŭ boerĭ aĭ divanuluĭ Domnieĭ Mele: Dumitraşco Racoviţă Vel Banŭ, Ienache Moruzi Vel Vist., Manolache Brâncovénu Vel Vornicŭ de Ţéra-de-sus, Costache Caragea Vel Hatmanŭ, Dumitrache Manulŭ Vel Spătarŭ, Nicolae Filipescu Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus, Costache Ghica Vel Vornicŭ de Ţéra-de-jos, Radu Slătinénu Vel Vornicŭ, Manolache Grădişténu Vel Vornicŭ, Constantinŭ Ştirbeiŭ Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-jos, Lucache Vel Postelnicŭ, Dumitrache Hangerlăŭ Vel Comisŭ, Alexandru Văcărescu Vel Clucerŭ, Iónŭ Comănénu Vel Paharnicŭ, Grigorie Bălanŭ Vel Stolnicŭ, Iorgache Vel Slugerŭ, Dumitrache Costandache Vel Pitarŭ, şi Ispravnicŭ Nicolae Filipescu Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus. Şi s'aŭ scrisŭ chrisovulŭ acesta aicĭ în oraşulŭ scaunuluĭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ, la alŭ doilea anŭ dintru întâia domnie a Domnieĭ Mele, la létulŭ 1794 Aprilie 14. (1)

Chrisovulŭ bisericeĭ dela Arnăutchioiŭ.

Intre tóte alte fapte creştinescĭ, cea maĭ întâĭ folositóre fiindŭ dragostea şi altora către întemeierea sfintelorŭ şi dumneḑeescilorŭ lăcaşurĭ unde neîncetatŭ se cinstesce şi se proslăvesce numele mareluĭ Dumneḑeŭ, şi de unde toţĭ aşteptă milă şi ajutorŭ, şi sciindŭ pre sfânta şi dumneḑeésca biserică dela Arnăutchioiŭ, unde se cinstesce şi se proslăvesce hramulŭ marilorŭ Voevoḑĭ şi Arhistrategĭ Michailŭ şi Gavrilŭ, cum că este lipsită de nescare-va veniturĭ, amŭ bine-voitŭ de i-amŭ înnoitŭ şi i-amŭ întăritŭ mila ce a avutŭ prin chrisóvele fraţilorŭ Domnĭ de maĭ nainie, de a luà pe totŭ anulŭ câte talerĭ douĕ sute dela domnie, carĭ hotărîmŭ să se

(1) Cod. XXVI, pag. 201.

dee pe totŭ anulŭ de aicĭ dela carvasaraua domnéscă, ca să fie sfinteĭ bisericĭ de ajutorŭ şi de întărire, iar Domnieĭ Mele şi rĕposaţilorŭ întru fericire părinţilorŭ Domnieĭ Mele veşnică pomenire; decĭ să fie datorĭ părinţiĭ dela acéstă biserică de a face rugăciunĭ întru slujbele lorŭ pentru starea şi viéţa Domnieĭ Mele, şi pentru îndestularea acesteĭ pravoslavnice ţĕrĭ; pentru care rugămŭ..... i proci, adecă ca celŭ din sus asemenea. Scrisŭ de Constantinŭ 3-lea Logofĕtŭ. — 1794 Aprilie 14. (1)

Chrisovulŭ mănăstireĭ Maguliotisa.

Ceĭ ce sĕvêrşescŭ bunătăţile celea de sufletŭ folositóre şi plăcute luĭ Dumneḑeŭ, nu numaĭ în viéţa acésta se laudă şi se bine-cuvintéză, ci şi după petrecania lorŭ le rĕmâne numele nemuritóre şi pomenire veşnică şi sufletele lorŭ în lăcaşurile drepţilorŭ se învrednicescŭ; multe bunătăţĭ sunt dară, din care póte nescine dobândi sufletéscă mântuinţă, iar cea maĭ mare milostenie este cea ce se face la sfintele luĭ Dumneḑeŭ lăcaşurĭ. Dreptŭ aceea şi Domnia Mea, pliroforisindu-ne de sfânta biserică care este în lăuntrulŭ vestiteĭ cetăţĭ a Ţarigraduluĭ, ce se numesce Maguliotisa, unde se prăznuesce hramulŭ Adormireĭ Prea Sfinteĭ Stăpâneĭ nóstre Născĕtóreĭ de Dumneḑeŭ şi pururea Fecióreĭ Marieĭ, cum că se află lipsită, neavêndŭ alte milĭ spre ajutorŭ la trebuinţele ce are, după cum aŭ şi alte sfinte bisericĭ şi mănăstirĭ, din buna voinţă a Domnieĭ Mele, maĭ alesŭ pentru evlavia şi dragostea ce avemŭ din totŭ sufletulŭ nostru către Prea Sfânta Născĕtóre de Dumneḑeŭ, sciindŭ că şi acestuĭ darŭ, căruia ne-amŭ învrednicitŭ, aŭ fostŭ însăşĭ solirea eĭ către fiulŭ sĕŭ şi Dumneḑeulŭ nostru; pentru aceea dară, dămŭ şi orênduimŭ Domnia Mea mila acesteĭ maĭ sus numite bisericĭ, să ieae pe totŭ anulŭ dela cămăra domnéscă talerĭ una sută, ca să fie sfinteĭ bisericĭ de ajutorŭ şi de întărire; care acéstă milă a avut-o şi dela Domnia Sa fratele Alexandru Vodă Ipsilantŭ, precum din chrisovulŭ Domnieĭ Sale, ce-lŭ vĕḑumŭ, cu létulŭ 1779, ne-amŭ adeveritŭ; decĭ acum, învrednicindu-ne Domnulŭ Dumneḑeŭ şi pe noĭ cu domnia acesteĭ Ţĕrĭ-Românescĭ, ne-amŭ milostivitŭ de amŭ înnoitŭ şi amŭ întăritŭ mila acésta, ca să se păzéscă nestrămutatŭ, spre a luà în toţĭ aniĭ neclintitŭ şi fără zăticnire; rugămŭ dară.... i proci, ca celŭ de sus adecă asemenea. Scrisŭ de Constantinŭ biv 3-lea Logofĕtŭ. — 1794 Martie 30. (1)

---

(1) Cod. XXVI, pag. 202.

Chrisovulŭ mănăstireĭ Bebechioiŭ dela Ţarigradŭ.

Două lucrurĭ luminate sunt celea ce încununéză şi înpodobescŭ bunătăţile Domnilorŭ şi ale oblăduitorilorŭ, amîndouě vrednice de laudă şi de mărire, adecă marea trebuinţă, din care cea d'întâiŭ se silesce către ocârmuirea cea politicéscă, iară cea de a doua către podóba cea bisericéscă; însă iubirea uneia către alta cu atâtŭ maĭ de folosŭ este, cu câtŭ pentru marea cuviinţă, ca de unŭ lucru lumescŭ, ḑice Mântuitorulŭ: «te grijesce şi spre multe te silesce», iară pentru buna credinţă ḑice: «un lucru trebuesce» la care lucru trebuinciosŭ, uitându-se Domniĭ ceĭ înţelepţĭ, cârmuirea politieĭ cu dreptate o sĕvêrşescŭ, şi îndreptarea bisericeĭ, adecă podóba, cu înţelepciune o înplinescŭ, câştigândŭ partea cea bună care nu se va luà dela dînşiĭ. Dreptŭ aceea şi noĭ, întru Christosŭ Dumneḑeŭ bine credinciosŭ Domnŭ, Iѡ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ, din pronia cea de sus fiindŭ înălţatŭ la stăpânia domnieĭ şi oblăduiriĭ acesteĭ ţĕrĭ, aŭ venitŭ cu jalbă de rugăciune la Domnia Mea doĭ părinţĭ călugărĭ anume: Mina şi Nichiforŭ Exarhi, trimişĭ dela sfânta mănăstire Ivirulŭ, arĕtându-ne că mănăstirea Ivirulŭ avêndŭ unŭ metohŭ la Bebechioiŭ dela Ţarigradŭ, din rîvnă dumneḑeéscă s'aŭ îndemnatŭ cu ajutorulŭ mănăstireĭ şi cu milostenie de pe la creştinĭ, cheltuindŭ multă sumă de banĭ, de aŭ făcutŭ la acelŭ metohŭ o sfântă biserică întru pomenirea sfântuluĭ sfinţituluĭ mucenicŭ Haralambie, unde aŭ adusŭ şi sfintele móşte, mâna Sfinţieĭ Sale, ce se află la mănăstirea Ivirulŭ, ca să fie de folosŭ celorŭ ce cu ferbinţélă vorŭ năzuì la ajutorulŭ Sfinţieĭ Sale, aŭ maĭ făcutŭ şi alte zidirĭ cu odăĭ pentru şederea şi odihna părinţilorŭ călugărĭ, şi ca o zidire nouă, cu multă trebuinţă de ajutorŭ, cerêndŭ mila Domnieĭ Mele, după cum alte multe mănăstirĭ şi metóşe sunt ajutate şi împărtăşite cu milĭ domnescĭ de aicĭ din ţéră, să împărtăşimŭ şi pe acestŭ sfântŭ metohŭ cu o milă următóre pe fieşĭ-care anŭ. Decĭ Domnia Mea, ascultându-le rugăciunea lorŭ, ca la unŭ lucru cuviinciosŭ şi cu cale, ne-amŭ milostivitŭ, după rîvna ce avemŭ asupra sfintelorŭ luĭ Dumneḑeŭ lăcaşurĭ, şi i-amŭ făcutŭ iratŭ, ca să iea pe fieşĭ-care anŭ de aicĭ din ţéră, la vremea când ieaŭ şi alte sfinte mănăstirĭ, din vama Bucurescilorŭ, dela carvasara, talerĭ una sută şi dela ocne bolovanĭ sare cincĭ-ḑecĭ, cu deosebite pecetluiturile Domnieĭ Mele, ca să fie sfântuluĭ acestuia metohŭ de ajutorŭ şi de întărire, şi părinţilorŭ călugărĭ de hrană şi chivernisélă, iară Domnieĭ Mele şi rĕposaţilorŭ părinţilorŭ Domnieĭ Mele veşnică pomenire. Rugămŭ dară şi pe alţĭ fraţĭ Domnĭ, carĭ în urma nóstră se vorŭ învrednicì a fi Domnĭ şi oblăduitorĭ acesteĭ creştinescĭ ţĕrĭ, să bine-

voiască a înnoì și a întărì mila acésta, ca și ale Domniilorŭ Sale milĭ și facerĭ de bine să fie în urmă de alțiĭ ținute în sémă. Și amŭ adeveritŭ chrisovulŭ acesta cu însășĭ credința Domnieĭ Mele, Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ, și cu credința prea iubițilorŭ Domnieĭ Mele fiĭ, Constantinŭ Voevodŭ, Dumitrașco Voevodŭ, Nicolae Voevodŭ, Gheorghe Voevodŭ, martorĭ fiindŭ dumné-lorŭ cinstițiĭ și credincioșiĭ boeriĭ velițĭ aĭ divanuluĭ Domnieĭ Mele: Nicolae Brâncovénu Vel Banŭ, Ienache Văcărescu Vel Vist., Manolache Crețulescu Vel Vornicŭ de Țéra-de-sus, Dumitrache Manulŭ Vel Spătarŭ, Constantinŭ Caragea Vel Hatmanŭ, Radu Golescu Vel Vornicŭ de Țéra-de-jos, Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ de Țéra-de-sus, Constantinŭ Filipescu Vel Vornicŭ, Iónŭ Dumarisŭ Vel Vornicŭ, Ștefanŭ Văcărescu Vel Logofĕtŭ de Țéra-de-jos, Iónŭ Florescu Vel Vornicŭ alŭ politieĭ, Lucache Arghiropolŭ Vel Postelnicŭ, Dumitrache Hangerlăŭ Vel Comisŭ, Constantinŭ Cantacuzino Vel Paharnicŭ, Grigorie Bălénu Vel Stolnicŭ, Constantinŭ Câmpinénu Vel Slugerŭ, Vel Pitarŭ, Ispravnicŭ Ienache Moruzi biv Vel Vist. Și s'aŭ scrisŭ chrisovulŭ acesta la alŭ treilea anŭ alŭ domnieĭ mele în orașulŭ Bucurescĭ, lét. 1795 Maiŭ 20. (1)

Biserica Chiciuk-Chioiu.

O datorie fiindŭ și acésta, la ceĭ după vremĭ Domnĭ și oblăduitorĭ de țĕrĭ șĭ de noróde, ca cele bine rĕnduite și închinate de către ceĭ maĭ dinainte dumné-lorŭ să le priméscă și să le întăréscă, și maĭ vîrtosŭ când acelea hărăzirĭ sunt la dumnedeescile lăcașurĭ și bisericĭ, atuncĭ și maĭ cu multă osîrdie urméză acéstă datorie, ca unŭ lucru dumnedeescŭ și cuviosŭ. Decĭ fiind-că ni s'aŭ arĕtatŭ unŭ chrisovŭ domnescŭ alŭ rĕposatuluĭ Domnŭ Alexandru Ghica Voevodŭ, cu care rĕnduesce să se dee pe totŭ anulŭ dela ocnele acesteĭ de Dumnedeŭ păzite țĕrĭ talerĭ una sută la biserica Chiciuk-Chioiu, unde se prăznuesce hramulŭ sfântuluĭ slăvituluĭ proorocŭ Ilie, care acesta fiindŭ lucru cuviosŭ și dumnedeescŭ, și de vreme ce ni s'aŭ încredințatŭ dela Dumnedeŭ acéstă de Dumnedeŭ păzită țéră, amŭ găsitŭ cu cale și amŭ bine-voitŭ ca să întărimŭ prin domnesculŭ nostru chrisovŭ acéstă osîrdie a hărăzireĭ, și rĕnduimŭ să dee la numita biserică pre anŭ dela ocnă câte talerĭ una sută, carĭ are să se dee la 20 ale luneĭ luĭ Iulie, întru care di este sĕrbătórea și prăznuirea prooroculuĭ, pentru ajutorulŭ bisericiĭ acesteia și spre pomenirea nóstră și a părinților noștri.

(1) Cod. XXVI, pag. 269.

Dreptŭ aceea, rugămŭ şi pre ceĭ din urma nóstră pravoslavnicĭ Domnĭ, cărora le va dărui Dumnedeŭ în urmă domnie, ca să întărescă şi cu chrisóvele Domniilorŭ Sale orênduiala acesteĭ milĭ, ca să aibă de apururea lăcaşulŭ acesta mângâierea şi ajutorulŭ acesta dela acéstă ţéră de Dumnedeŭ păzită. Amŭ bine-voitŭ Domnia Mea de amŭ întăritŭ chrisovulŭ acesta cu însăşĭ credinţa Domnieĭ Mele, Iŵ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ, şi cu credinţa préa iubiţilorŭ Domnieĭ Mele fiĭ, Constantinŭ Voevodŭ, Dumitraşco Voevodŭ, Nicolae Voevodŭ, Gheorghe Voevodŭ, martorĭ puindŭ şi pre cinstiţiĭ şi credincioşiĭ veliţĭ boerĭ aĭ divanuluĭ Domnieĭ Mele: Nicolae Brâncovénu Vel Banŭ, Ienache Văcărescu Vel Vist., Manolache Brâncovénu Vel Vornicŭ de Ţéra-de-sus, Constantinŭ Caragea Vel Hatmanŭ, Dumitrache Manu Vel Spătarŭ, Nicolae Filipescu Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus, Costache Ghica Vel Vornicŭ de Ţéra-de-jos, Radu Slătinénu Vel Vornicŭ, Manolache Grădiştênu Vel Vornicŭ, Constantinŭ Ştirbeiŭ Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-jos, Manolache Vel Postelnicŭ, Dumitrache Hangerlăŭ Vel Comisŭ, Dumitrache Racoviţă Vel Clucerŭ, Iorgache Vel Paharnicŭ, Grigorie Bălénu Vel Stolnicŭ, Iordache Vel Slugerŭ, Grigórie Vel Pitarŭ, şi Ispravnicŭ Nicolae Filipescu Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus. Şi s'aŭ scrisŭ chrisovulŭ acesta întru alŭ treilea anŭ dintru întâia domnie a Domnieĭ Mele, aicĭ în oraşulŭ scaunuluĭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ, la lét. 1795 Martie 15. Chiriţă Logofĕtŭ de divanŭ. (1)

Fiind-că mănăstirea *Sfinţiĭ Apostolĭ din Bucurescĭ i mănăstirea Grigoriu ot Sfet Agora i mănăstirea Proti din Ţarigradŭ* aŭ milă totŭ vinăriciulŭ i părpărulŭ şi gărdurăritulŭ din délulŭ Scheilorŭ, care are aceste popóre anume: Budatŭ, Dumbrava, Runceniĭ, Călugăreniĭ şi Scherdinŭ sud Saacŭ, însă mănăstirea S-ţiĭ Apostolĭ 2 banĭ cu părpărulŭ i gărdurăritulŭ, i mănăstirea Grigoriu doĭ banĭ şi mănăstirea Proti unŭ banŭ, prin chrisovulŭ Domnieĭ Mele întru care scrie că vinăriceriĭ domnescĭ întru nimica să nu se amestece, fiindŭ cu totulŭ mănăstirescĭ, ci de orênduitulŭ mănăstirilorŭ să se mĕsóre cu cotulŭ dela visterie şi să ieae şi baniĭ, amŭ datŭ acéstă carte la mâna . . . ce s'aŭ orênduitŭ din partea a câte trele mănăstirile, care, luândŭ cotulŭ pecetluitŭ din visteria Domnieĭ Mele, să mérgă la aceste popóre, să âmble, să scrie, să mĕsóre şi să ieae şi baniĭ, toţĭ urmândŭ întocmaĭ ponturile Domnieĭ Mele, de a se feri fórte a nu face năpăstuirĭ şi a încărcă pre locuitorĭ măcar cu o vadră. De care poruncimŭ taxildarilorŭ şi slujbaşilorŭ vinăricerĭ aĭ acestuĭ judeţŭ să nu vĕ amestecaţĭ întru nimica la aceste popóre, după cum aşă coprindŭ şi ponturile de acéstă

(1) Cod. XXVI pag. 253.

slujbă, ce vi s'aŭ datŭ la mână, cu care aţĭ cumpĕratŭ. Aşişderea poruncimŭ i dumi-tale ispravniculŭ judeţuluĭ, de o parte să daĭ mână de ajutorŭ orênduituluĭ mănăstireĭ, de alta să nu îngăduescĭ urmărĭ împotriva pontuluĭ. — 1791 Augustŭ 22. (1)

Pitacŭ la Vel Vist. i Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus din 8 Octombre 1794.

Fiind-că Prea Sfinţia Sa Părintele Mitropolitŭ i dumné-lorŭ cinstiţĭ şi credincioşĭ boerĭ veliţĭ aĭ divanuluĭ Domnieĭ Mele, de obşte arĕtându-ne în scrisŭ, prin anafora, prósta stare şi halulŭ întru care se află mănăstirea dela sf. munte al Sinaiĭ (а҃счна҃), ne-aŭ făcutŭ rugăciune, ca din slujba oerituluĭ să facemŭ numaĭ într'acestŭ anŭ ajutorŭ la acestŭ locŭ cuviinciosŭ, adecă câte unŭ banŭ de óie peste 10 banĭ aĭ visterieĭ dela oile pămîntenilorŭ, poruncimŭ dumné-vóstre ca să cercetaţĭ, atâtŭ în condicile divanuluĭ, câtŭ şi în ale visterieĭ, cu deamĕnuntulŭ, să vedeţĭ de aŭ fostŭ obicĭnuitŭ şi altă dată a se face milă din oieritŭ, cu acéstă orênduială ce ni se arată maĭ sus? în ce vreme? când? în câtŭ era atuncĭ oieritulŭ de óie? şi alŭ căruĭ Domnŭ se găsesce vre-unŭ chrisovŭ cu privilegiŭ anume? ce cuprindere are? şi în câţĭ anĭ s'aŭ urmatŭ? să ne arĕtaţĭ cu pliroforie bună în scrisŭ. — 1794 Octombre 6. (2)

Iónŭ Botezatulŭ din Ovreiĭ dela Târgoviştea este miluitŭ cu apĕrarea de dajdie încă dela Michaiŭ Vodă Suţul 1797 Februarie 4. (3)

Anaforaua luĭ Dositeiŭ Mitropolitulŭ din 15 Decembre 1795.

Vodă a trimisŭ Mitropolituluĭ spre chibsuire o anafora a Episcopuluĭ Rîmnicŭ şi a Clucerului Calfoglu, Caimacamulŭ Craioveĭ, în care scrie de «Nectarie, egumenulŭ Bistriţeĭ, că prostŭ purtându-se şi fiindŭ de pagubă egumenia luĭ economieĭ mănăstireĭ şi de nicĭ unŭ ajutorŭ Episcopieĭ», şi aŭ cerutŭ să fie îndepărtatŭ din egumenie şi să fie înlocuitŭ prin Exarculŭ Chirŭ Constantinŭ, omŭ îmbunătăţitŭ întru tóte. Mitropolitulŭ propune aprobarea, «de vreme ce Nectarie s'a purtatŭ cu aşă nemulţămire atâtŭ către mănăstire câtŭ şi către Episcopie, şi maĭ vîrtosŭ ḑice că şi cu zizanie de

(1) Cod. XXIII, fila 272, verso.
(2) Cod. XXIII, fila 281, verso.
(3) Cod. XXXI, scara 3, fila 1, verso.

turburărĭ între călugărĭ şi între egumeniĭ altorŭ mănăstirĭ». Mitropolitulŭ aprobă şi alegerea înlocuitoruluĭ, cunoscutŭ şi de elŭ ca omŭ, care «va fi bunŭ următorŭ testamenturilorŭ mănăstireĭ şi va păzi orênduelele cele vechĭ, ce s'aŭ urmatŭ întru chinovia acesteĭ mănăstirĭ, după cinstea şi starea eĭ». Numaĭ, Mitropolitulŭ cere să se transmită la Bistriţa o comisiune de treĭ şi cu Esarchulŭ Constantie să facă catagrafie cu treĭ catastişe de tótă starea mănăstireĭ şi să icae socotelĭ fostuluĭ egumenŭ. Unŭ catastişŭ să se dea în mânile nouluĭ egumenŭ, altulŭ la Mitropolie şi alŭ treilea la Episcopie. Dacă nu va da bună socotélă, să-lŭ ridice omulŭ Divanuluĭ şi să-lŭ ducă la Bucurescĭ.

Vodă pune resoluţiunea următóre:

«Fiind-că Episcopia Rîmnicŭ, din întîmplările vremilorŭ ce aŭ fostŭ, scădêndŭ fórte rĕŭ şi ajungêndŭ la próstă stare în datoriĭ grele, carĭ fiindu-ĭ cuviinciosŭ şi de mare trebuinţă ajutorulŭ Domnieĭ, şi nefiindŭ cu cale a se lăsa acéstă sfântă Episcopie, care este cea d'întâĭ, ca o mumă tuturorŭ mănăstirelorŭ acolo în Eparchia Rîmnicŭ, la starea cea maĭ próstă, prin chibzuire şi a P. S. Părintele Mitropolitŭ alŭ Ungro-Vlachieĭ, amŭ găsitŭ Domnia Mea cu cale şi amŭ datŭ întru ajutorulŭ Episcopieĭ acéstă mănăstire Bistriţa, dimpreună cu Sadova, Strehaia, în sorocŭ orênduitŭ de 8 anĭ, ca mănăstireĭ din eparchia Sf. Sale, a-şĭ avé dela dînsele unŭ ajutorŭ de uşurinţă la greutăţile ce are Episcopia, orênduindŭ anume ponturile cele cuviinciόse, cu carĭ s'aŭ datŭ numitele mănăstirĭ întru ajutorulŭ episcopieĭ, între carĭ ponturĭ, fiind-că se cuprinde şi acésta, ca egumeniĭ lorŭ, când se vorŭ găsì în vre-o vină, să se arate la domnie, ca prin scirea domnieĭ să se facă schimbarea lorŭ, şi fiind-că după pliroforia ce aŭ datŭ Domnieĭ Mele dumné-luĭ Caimacamulŭ Craioveĭ, dimpreună şi cu Sfinţia Sa Episcopulŭ Rîmniculuĭ.....»; urméză acusările ce se aducŭ luĭ Nectarie, precum maĭ sus, şi aprobarea nouluĭ egumenŭ, «iar Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus să facă cartea Domnieĭ Mele de egumenie de a face mănăstirea cu tóte lucrurile eĭ zaptŭ, iar proin egumenuluĭ Nectarie să i-se facă cercetărĭ, ca în propunerea de anafora.» Pentru acésta Vodă ordonă a se trămite Logofĕtŭ destoinicŭ dinpreună cu rênduiţiĭ Mitropolieĭ şi alŭ Episcopieĭ, prin marifetulŭ dumné-luĭ Caimacamuluĭ Craioveĭ. Dacă Nectarie va da bună socotélă, va puté rĕmâne în pace în mănăstire, spre a-şĭ avé odihna dimpreună cu ceĭlalţĭ părinţĭ. Daca nu, urméză să fie adusŭ la judecata Divanuluĭ din Bucurescĭ.

Aprópe identicŭ este şi altŭ actŭ la fila 72 verso, ultima parte a condiceĭ XXXI.

(1) Cod. XXXI, fila 6.

Documente relative la școlĭ și cultura publică.

La pag. 55 a tomuluĭ V din Istoria Românilorŭ ce publicămŭ, amŭ adusŭ o serie de documente relative la școlĭ și cultura publică din timpulŭ domnieĭ luĭ Alexandru Constantinŭ Moruzi.

Din acele documente amŭ demonstratŭ, că șcólele aŭ pututŭ fi redeschise la începutulŭ anuluĭ 1794.

In 26 Februarie 1794, Vodă A. Moruzi adreséză unŭ pitacŭ Mitropolituluĭ, poruncindu-ĭ, ca «din baniĭ șcólelorŭ, ce sunt, să se dea léfa dascălilorŭ, începêndŭ dela luna Ianuarie 1794, după pitaculŭ Domnieĭ Mele, ce este datŭ la P. S. Ta, urmându-se până la sfîrșitulŭ anuluĭ.» (1)

Cum că mănăstirile nu plăteaŭ tocmaĭ regulatŭ baniĭ șcólelorŭ, se probéză acésta și din următórele acte:

Pitacŭ la Părintele Mitropolitŭ, pentru banii șcólelorŭ, ce sunt mănăstirile datóre a da.

Prea S. Ta Părinte Mitropolite alŭ Ungro-Vlachieĭ, fiind-că mănăstirile de obște sunt datóre a da la cutia șcólelorŭ baniĭ ceĭ orênduițĭ după chrisovŭ, scriemŭ P. S. Tale, ca ajungêndu-te și cu Părințiĭ Episcopĭ și făcêndŭ drépta analoghie a banilorŭ, după chrisovŭ, pe starea fieș-căreia mănăstirĭ, să orênduescĭ mumbașirŭ, ca să-ĭ și împlinéscă, atâtŭ dela mănăstirile eparchieĭ P. S. Tale, câtŭ și dela mănăstirile eparchiilorŭ episcopescĭ, spre a se da la epitropie fără de zăbavă, fiindŭ sciută P. S. Tale trebuința ce este.— 1793 Maiŭ 2. (2)

Pitacŭ la Mitropolitŭ din 23 Aprilie 1794 pentru a se împlini dela mănăstirĭ, din tóte eparchiile, baniĭ șcólelorŭ, de sf. Gheorghe, și a se trimite fără zăbavă la epitropie. (3)

Pitacŭ la Mitropolitŭ din 24 Iunie 1794.

«Fiind-că epitropia are mare trebuință de banĭ, pentru darea lefilorŭ dascălilorŭ și alte trebuințe ce este poruncită să le sĕvêrșéscă, și neavêndŭ

(1) Cod. XXIII, fila 209.
(2) Cod. XXIII, fila 46, verso.
(3) Cod. XXIII, fila 234 verso.

mijlocŭ se discolipsesce, pătimindŭ şi dascălii de drépta simbria lorŭ», Vodă scrie pentru banii mănăstirilorŭ ce este eratulŭ milelorŭ, fiind-că aŭ trecutŭ şi vremea soroculuĭ ce este de se daŭ, ca negreşitŭ să apuce Mitropolitulŭ «pre egumeniĭ dela mănăstirĭ, să împlinéscă baniĭ şi până în 2 ḑile negreşitŭ să-ĭ facĭ Prea Sfinţia Ta teslimŭ la epitropie; iar care din egumenĭ nu se vorŭ supune a da banĭ, să-lŭ însciinţezĭ Domnieĭ Mele cu anafora.»— 1794 Iunie 24. (1)

Dascălulŭ Pantazi, pentru simbria de două lunĭ.

Iō Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ gpd. — Poruncimŭ Domnia Mea să se plătéscă dréptă simbria sa, ce se va face. — 1794 Iunie 30.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălţate Dómne,

Ascultândŭ luminată porunca Măriei Tale dela acéstă jalbă, amŭ făcutŭ cercetare, şi adevĕrulŭ este precum jăluesce, a slujitŭ două lunĭ, Ghenarie şi Fevruarie, învĕţândŭ copiiĭ, şi nu i s'a datŭ plata, nefiindŭ de unde, ci acum, fiind-că s'aŭ adunatŭ baniĭ şcólelorŭ, să avemŭ luminata porunca Măriei Tale, ca să-ĭ plătimŭ dréptă simbria sa, talerĭ 60, fiindŭ aşezată simbria de lună po talerĭ 30, şi cum va fi luminata porunca Măriei Tale. — 1794 Iunie 3. (1)

Dositeiŭ alŭ Ungro-Vlachieĭ, Isacŭ Raletŭ.

Anafora pentru Ananie, dascălulŭ alŭ doilea, ce s'aŭ lipsitŭ şi s'aŭ aşeḑatŭ în locu-ĭ Constantinŭ Dascălulŭ.

Iō Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ gpd. — După pliroforia ce daŭ Domnieĭ Mele Prea Sfinţia Sa Părintele Mitropolitŭ şi cu dumné-lorŭ naziriĭ epitropĭ, cum că Anania nu se pórtă după orênduiala datorieĭ luĭ şi cum că Constantinŭ este destoinicŭ a fi dascălŭ alŭ II-lea, orênduimŭ dară Domnia Mea pe Constantinŭ după alegerea Părinteluĭ Mitropolitŭ şi alŭ

(1) Cod. XXIII, fila 257.
(2) Cod. XXVII, pag. 43.

dumné-lorŭ epitropilorŭ, dascălŭ alŭ doilea la şcóla elinéscă, în loculŭ Ananieĭ, şi poruncimŭ ca să-lŭ aşezĭ Prea Sfinţia Ta Părinte şi dumné-vóstre epitropilorŭ. — 1794 Iulie 27. (1)

Vel Logofĕtŭ.

Pitacŭ la Naziriĭ epitropieĭ de obşte. «Să daţĭ iubitoruluĭ de Dumneḑeŭ sfinţieĭ sale părinteluĭ Episcopulŭ Buzĕuluĭ din baniĭ şcólelorŭ talerĭ 250 pentru şcóla grecéscă dela Buzĕŭ, talerĭ 180 pentru treĭ şcóle românescĭ din sud Slam-Rîmnicŭ, Buzĕŭ i Saacŭ din eparchia Sfinţieĭ Sale, pentru acestŭ următorŭ anŭ, létulŭ 1794, şi cu acestŭ domnesculŭ nostru pitacŭ li se va ţine în sémă la socotélă.» — 1794 Iulie 7. (2)

Anaforaua luĭ Dositheiŭ Mitropolitulŭ, din Octobre 1795, arĕtândŭ rĕmăşiţele de banĭ ce aŭ de a da mănăstirea Sf. Gheorghe Noŭ (55 talerĭ), mănăstirea Văcărescĭ (195 talerĭ), mănăstirea Radu-Vodă (33 talerĭ), mănăstirea Stavropoleos (38), din baniĭ şcólelorŭ anuluĭ următorŭ, «şi nu se supunŭ a da, cu cuvîntŭ că sunt năpăstuiţĭ la cislă. Pentru acéstă năpăstuire, ce şi maĭ înainte ḑicea că sunt, le-amŭ ḑisŭ într'atâte rĕndurĭ să se adune aicĭ la mitropolie să-şĭ facă cisla între cuvioşia lorŭ (egumeniĭ), precum sciŭ starea şi puterea fie-căreia mănăstirĭ, şi nicĭ cum nu s'aŭ adunatŭ. Implinirea banilorŭ de es-timpŭ după la cele-lalte mănăstirĭ s'aŭ urmatŭ după cisla anuluĭ trecutŭ, şi dela cuvioşiile lorŭ iarăşĭ asemene se cere împlinirea banilorŭ, ca şi în anulŭ trecutŭ, fără de nimicŭ adăogire. Şi fiind-că dascăliĭ facŭ cerere de a li se da lefile, cum şi cele-lalte trebuinciόse cheltuelĭ ale şcóleĭ, maĭ vîrtosŭ o vreme de iarnă fiindŭ de acum înainte, rugămŭ ca cu luminata poruncă a Măriei Tale să fie orênduitŭ un zapciŭ asupră-le, spre a împlini aceste rĕmăşiţe, nevrêndŭ a o da de voie».

Domnitorulŭ, la 21 Octobre 1795, orênduesce zapciŭ pe vătafulŭ de Divanŭ ca să împlinéscă baniĭ; totŭ odată Mitropolitulŭ şi Vel Logofĕtulŭ de Ţéra-de-sus să adune egumeniĭ nemulţumiţĭ cu cisla la Mitropolie, de faţă fiindŭ şi Clucerulŭ Dumitrache şi să facă o nouă şi dréptă cislă. (2

Pe lângă şcólele înfiinţate de particularĭ pe la moşiĭ şi de carĭ amŭ făcutŭ arĕtare în Tom. V alŭ Istorieĭ Românilorŭ, maĭ amintimŭ aci despre următórea şcólă dela Tărtăşescĭ a Clucereseĭ Smaranda Bujorénca, documentată prin următórele acte:

---

(1) Cod. XXVII, pag. 4.
(2) Cod. XXVII, fila 263.

Prea Inălţate Dómne,

Dumné-eĭ Clucerésa Smaranda Bujorénca prin jalbă aŭ arĕtatŭ, că încă dela moşu dumné-eĭ aŭ *fostŭ şcólă pentru învĕţătura copiilorŭ de pomană la o moşie a dumné-eĭ Tărtăşescii*, ce este într'acestŭ judeţŭ Ilfovŭ, care şcólă s'a urmatŭ până în rĕzmiriţa Ruşilorŭ, când de atuncĭ încóce, scăpătândŭ némulŭ dumné-eĭ, n'aŭ pututŭ să o maĭ ţie, şi aşà s'aŭ prăpăditŭ. Acum vrêndŭ ca să înnoiască acea pomenire, aŭ începutŭ să facă şi şcóla acésta, cu acea orênduială, spre învĕţătura copiilorŭ de pomană, dară neavêndŭ mijlocŭ de a o sĕvêrşi cu tóte şarturile, după cum aŭ fostŭ atuncĭ, şi a o ţiné în stare nestrămutată, fiindŭ jupânésa vĕduvă, se rógă Mărieĭ Tale a i se face o luminată carte de vre-o câţĭ-va ómenĭ străinĭ fără de pricină de dajdie, carĭ să fie spre ajutorulŭ acesteĭ şcolĭ, a puté să ţie copiiĭ ceĭ străinĭ, carĭ se vorŭ adunà la învĕţătură, şi deosebitŭ face rugăciune a te milostivi Inălţimea Ta să i se dăruiască şi vama têrguluĭ, ce se face în în tóte Duminicile acolea la Tărtăşescĭ, ca să fie pentru simbria i chiverniséla dascălilorŭ şi pentru chiverniséla copiilorŭ, cum şi pentru dregerea chiliilorŭ, ce sunt şcóle, unde şedŭ copiiĭ şi dascăliĭ, carĭ se vorŭ strică după vremĭ. După a căruia jalbă s'aŭ orênduitŭ de către Inălţimea Ta la dumné-luĭ Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus, ca să cerceteze de sunt adevĕrate celea ce jeluesce şi înscrisŭ să arate Inălţimeĭ Tale, şi face dumné-luĭ Vel Logofĕtŭ anafora către Măria Ta, cum că numaĭ din graiulŭ jeluitóreĭ s'aŭ adeveritŭ că sunt adevĕrate celea ce arată în jalbă, dară nedându-se îndestulare şi făcêndŭ trebuinţă să se cerceteze prin vedere la faţa loculuĭ, găsesce cu cale a se orêndui cu luminată porunca Inălţimeĭ Tale către noĭ ispravniciĭ judeţuluĭ, ca să cercetămŭ de s'aŭ apucatŭ a face acéstă şcólă şi până la ce stare aŭ adus'o, cum şi ce trebuinţă este a se maĭ face până la sĕvêşirea întocmireĭ eĭ, şi cu însciinţare în scrisŭ pre largŭ să arĕte Mărieĭ Tale, care anafora a dumné-luĭ Vel Logofĕtŭ se întăresce cu luminată pecetea Mărieĭ Tale, poruncindu-ni-se ca întocmaĭ să urmămŭ a face cercetare şi să dămŭ Mărieĭ Tale pliroforie înscrisŭ de adevĕrŭ. Luminateĭ poruncĭ următorĭ fiindŭ, nu lipsimŭ cu plecăciune a însciinţà, că însu-mĭ cu Clucerulŭ Calfoglu, aflându-ne afară în judeţŭ, pentru îndreptarea satelorŭ, amŭ mersŭ şi la numitulŭ satŭ Tărtăşesciĭ şi singurŭ amŭ vĕḑutŭ şcóla unde s'a făcutŭ lângă biserică, cum şi dascălŭ românescŭ aŭ adusŭ; aşişderea şi copiĭ pentru învĕţătură veniţĭ cam vre-o 60, după cum şi în-

(1) Cod. XXVIII scara 7, fila 56.

scrisŭ cu numele lorŭ se arată în deosebită fóie; chiliile de școlă până acum s'aŭ sĕvêrșitŭ, altele acum se lucréză și nu s'aŭ isprăvitŭ; ci nu lipsimŭ a însciință Măriei Tale, și cum Dumnedeŭ te va lumină, cu milostivire asupra acesteĭ pricinĭ, iară aniĭ Inălțimiĭ Tale dela milostivulŭ Dumnedeŭ să fie mulțĭ și ferictĭ.

Aĭ MărieĭTale prea plecate slugĭ: Alexandru Calfolu, Grigorie Brâncovénu. (1)

Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i gpd. — Facemŭ Domnia Mea milă la numita școlă ca să ție șase ómenĭ scutițĭ, pe care acum să-ĭ găséscă, să-ĭ aducă din străinătate, cărora să li se facă cercetare după orênduiala visterieĭ, și să li se dea pecetluiturile Domnieĭ Mele.—1794. Augustŭ 13.

Vel Logofĕtŭ.

Anaforaua ce s'a făcutŭ în dosulŭ jălbiĭ Smarandeĭ Clucereseĭ, pentru de a face o școlă.

Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i gpd. Zemle Vlahscoe. — Poruncimŭ dumné-vóstre ispravnicilorŭ, să facețĭ cercetare și să dațĭ Domnieĭ Mele pliroforie în scrisŭ de adevĕrŭ. — 1794 Martie 20.

Prea Inălțate Dómne,

După luminata porunca Inălțimiĭ Tale, am făcutŭ cercetare și întrebare jăluitorilorŭ, ca să-mĭ arate vre-o dovadă din care să mĕ încredințezŭ, că sunt adevĕrate celea ce prin acéstă jalbă arată pentru acea școlă, și îmĭ arată prin graiulŭ sĕŭ, că precum arată Inălțimiĭ Tale așà este, dară fiind-că acésta trebue să se cerceteze prin vedere în fața loculuĭ, că numaĭ după arĕtarea sa nu potŭ da credĕmîntŭ, mi se pare a fi cu cale, ca să fie luminată porunca Inălțimiĭ Tale către dumné-lorŭ ispravniciĭ județuluĭ, să facă cercetare în fața loculuĭ, ca să vadă adecă de s'aŭ apucatŭ a face acea școlă, până la ce stare aŭ adus-o, cum și ce trebue a se maĭ face până la întocmirea și sĕvêrșirea eĭ, și să însciințeze Inălțimiĭ Tale; și de va fi precum arată, rĕmâne patru ómenĭ de scutélă și milă de ajutorŭ școliĭ, ce cere dela Inălțimea Ta, la firésca milostivire a Inălțimiĭ Tale. — 1794 Februarie 18. (2)

Vel Logofĕtŭ.

(1) Cod. XXVII, scara XV fila 13.
(2) Cod. XXVII, pag. 22 IV.

Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i gpd. Zemle Vlahscoe. — Să se găséscă altŭ dascălŭ pentru copilŭ, cu plată maĭ mică, ca să se pótă ajunge din venitulŭ capitaluluĭ. — 1794 Augustŭ 26. (1)

Prea Inălțate Dómne,

Insciințămŭ Măriei Tale pentru Alexandru copilulŭ sin Mușatŭ Săpunaru, care, cu luminată porunca Inălțimeĭ Tale, încă din anulŭ trecutŭ s'aŭ hotăritŭ a fi în purtarea de grijă a epitropieĭ, iară să nu fie la mumă sa Ilinca, și așà rĕpośatulŭ Vornicŭ Scarlatŭ Grecénu l'aŭ datŭ la unŭ dascălŭ, cu tocmélă câte talerĭ 10 pe lună, cu mâncarea luĭ, care facŭ într'unŭ anŭ tal. 120 numaĭ plata dascăluluĭ, afară de îmbrăcămintea ce-ĭ trebuesce. Amŭ făcutŭ și socotéla banilorŭ luĭ, ca să vedemŭ câtŭ îĭ este capitalulŭ și ce dobândă póte prinde, și totŭ capitalulŭ luĭ este talerĭ 770, afară din acareto, casele părinteștĭ; dobânda le face într'unŭ anŭ talerĭ 77, din carĭ nu numaĭ că nu se ajungŭ a-ĭ plăti simbria dascăluluĭ, dar cum și îmbrăcăminte; ci să avemŭ voie dela Măria Ta, ca orĭ să găsimŭ unŭ dascălŭ cu simbrie maĭ puțină pe lună, ca să-ĭ ajungă din dobândă, a nu se strică capetele, saŭ să-lŭ dămŭ la meșteșugŭ, și cum va fi luminată porunca Măriei Tale. 1794 Augustŭ 12.

Dositeiŭ alŭ Ungro-Vlachieĭ, Dumitrache Banu, Isaacŭ Raletŭ. (1)

Cu referință la șcólă maĭ aflămŭ în condica XXVII dela Archiva Statuluĭ un documentŭ relativŭ la o clironomie de învĕțătorŭ.

Epitropia obștireĭ vestesce Domnitoruluĭ că a muritŭ dascălulŭ Pantazi care avea léfă dela cutie și că a făcutŭ catagrafie de baniĭ găsițĭ la elŭ.

Domnitorulŭ, asupra uneĭ a doua anaforale a epitropieĭ, dispune că epitropia să iea clironomia ab intestato și că vivliile, cărțile, să rĕmâe pe séma șcóleĭ pentru învĕțătura ucenicilorŭ, și poruncimŭ Domnia Mea, ca, cu acestea împreună, să se iea în scrisŭ și tóte cele-lalte vivliĭ ale șcóleĭ. Din averea acestuĭ învĕțătorŭ se dispune a se da 1.000 talerĭ la lucrarea spitalelorŭ.

Cărțile dela rĕposatulŭ, date șcóleĭ, aŭ fostŭ în numĕrŭ de 92 și 1 lexiconŭ și 39 manuscrise «de planitiĭ».

Domnitorulŭ încă dispune, că dacă se va ivi când-va rude clironóme, epitropia va restitui averea după catagrafie. — 1795 Iulie 22. (2)

După anaforaua epitropieĭ obștireĭ din 9 Aprilie 1796, se scade dela venitulŭ șcólelorŭ baniĭ ce plăteaŭ cele 3 mănăstirĭ date pe séma spitaluluĭ noŭ (3).

(1) Cod. XXVII, scara XV, fila 32.
(2) Cod. XXVIII, fila 1 verso, scara 7-a.
(3) Cod. XXXI, scara 6, fila 55.

*

In domnia luĭ Alexandru Moruzi continuă a se ilustrà cunoscutulŭ medicŭ Dimitrie Caracaşŭ, care adresă Domnitoruluĭ versurile engŭminóse publicate în opulŭ sĕŭ «Demetrii Karacasae Medicinae doctoris urbis Bucurestensis atque nosocomii, quod in eodem Sancti Panteleëmonis nuncupatur, medici poëmata medica» imprimatŭ la Viena în 1795.

Pe lângă doctorulŭ Caracaşŭ, «pentru căutatulŭ obrazelorŭ celorŭ scăpĕtate», s'a maĭ rĕnduitŭ la 10 Ianuarie 1793 unŭ altŭ doctorŭ, plătitŭ dela epitropia obştireĭ.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ, etc. — Prea Sfinţia Ta Părinte Mitropolite i dumné-vóstre cinstiţilorŭ şi credincioşĭ boerilorŭ nazirilorŭ epitropieĭ de obşte, fiind-că . . . . . Ionŭ doctorulŭ prin pitaculŭ dumnélorŭ Caimacamilorŭ Domnieĭ Mele, încă dela Ghenarie 10, cu socotéla de obşte, s'aŭ găsitŭ trebuinciosŭ şi cu cale a se orêndui doctorŭ alŭ epitropieĭ, pentru căutatulŭ obrazelorŭ celorŭ scăpĕtate şi alţĭ sĕracĭ de obşte, unde va fi trimisŭ de către epitropie, cu léfă orênduită pe lună din veniturile cutieĭ, ca pe unulŭ ce s'aŭ aflatŭ şi se află slujindŭ fără de pregetare şi în tótă vremea la obşte, iată dar ilŭ orênduimŭ şi Domnia Mea doctorŭ alŭ epitropieĭ pentru ceĭ scăpĕtaţĭ şi sĕracĭ de obşte a-ĭ căută, căruia îĭ orênduimŭ Domnia Mea léfă pe lună câte talerĭ 80. Ci dar să-lŭ sciţĭ şi să-lŭ cunósceţĭ de doctorŭ alŭ Curţeĭ şi să urmaţĭ a-ĭ da léfa ce-ĭ orênduimŭ maĭ sus din veniturile cutieĭ, pe lună câte talerĭ 80, şi cu acestŭ domnesculŭ nostru pitacŭ se va scădé la socotéla epitropieĭ. — 1793 Martie 21. (1)

Documente relative la administraţiune.

Atragemŭ atenţiunea cetitorilorŭ asupra următórelorŭ acte relative la administraţiune, carĭ nu le-amŭ cuprinsŭ în tomulŭ V alŭ Istorieĭ Românilorŭ ce publicămŭ:

1. Oprirea importăreĭ de hârtie din Polonia. — 1793 Februarie.
2. Pitacŭ din 3 Martie 1794, la Vel Spătarŭ şi la Aga, pentru a nu se face jăfuirĭ, şi alte povĕţuirĭ.
3. Nizamulŭ Bucurescilorŭ (străjele, vagabonḑĭ).
4. Pitacŭ oprindŭ portulŭ armelorŭ în Bucurescĭ. — 1793 Martie.

(1) Cod. XXIII, fila 25.

5. Diverse jăluirĭ de ale locuitorilorŭ contra vătafilorŭ de plaiŭ.

6. Acte relative la Ploescĭ, Ruşiĭ şi Călugăreniĭ scutiţĭ de acolo. — 1793 Martie.

7. Să fie perceptorĭ anume prin plăşĭ. — 1793 Martie.

8. Instiţiune de judeţŭ la Câmpu-Lungŭ. — 1793 Aprilie.

9. Se iea o casă privată din Bucurescĭ pentru ca să locuéscă în ea zabitulŭ Bucurescilorŭ, Baş Beşli-Agari.

10. Polcovnicŭ de poteraşĭ numitŭ. Hoţiĭ în Vîlcea de urmăritŭ şi alte acte relative la hoţĭ de prin diverse judeţe. Publicaţiĭ despre hoţĭ la tóte judeţele.

11. Diverşĭ funcţionarĭ abusivĭ pedepsiţĭ.

12. Epistatŭ la Câmpu-Lungŭ. — 1793 Iunie 17.

13. Slujba Vornicieĭ, 1794 Ianuarie 28, şi nizamulŭ din 1795 Martie.

14. Nizamulŭ rêndueleĭ slujitorilorŭ. — 4 Februarie 1794.

15. Vulturescu iea locuitorĭ din alte sate şi îĭ duce în satulŭ sĕŭ. Cercetărĭ, hotărîrĭ. — 1794 Martie.

16. Rênduirĭ şi alegerĭ de vătaşĭ de plaiŭ în 1794 Aprilie 21 şi Augustŭ.

17. Acte relative la paza nizamuluĭ despre Turcĭ.

18. Carte slobodă la Câmpu-Lungenĭ, să ţină în sémă epistatulŭ domnescŭ. 1794 Iunie 14.

19. Orăşeniĭ din Câmpu-Lungŭ se jeluescŭ contra judeluĭ lorŭ Sterie. — 1794 Augustŭ 27.

20. Mutare de sate în 1794 Decembre 7.

21. Caimacamŭ Craioveĭ, Alexandru Calfoglu, în 18 Septembre 1794. Vestirea noueĭ Căimăcăniĭ. N. Brâncovénu Banŭ la 14 Ianuarie 1795.

22. Intărirea apĕrăriĭ Dunăreĭ în 18 Ianuarie 1795.

23. Nizamurĭ relative la pădurĭ.

24. Vătaşiĭ de mahalale aleşĭ de mahalagiĭ. — 1795 Maiŭ 5.

25. Mutarea visterieĭ la Sărindarŭ. — 1795.

26. Corespondinţe cu Caimacamulŭ Calfoglu pentru hoţĭ. — 1795 Iulie.

27. Abusurile ispravnicilorŭ, carĭ cerŭ jderĭ dela poteraşĭ. — 1796.

28. Orariulŭ slujitorilorŭ dela Bucurescĭ în tótă ţéra, ca să nu-şĭ piérḑă timpulŭ zăbovindŭ peste tarifulŭ de ore închipuitŭ.

29. Calfoglu demisionatŭ din Căimăcămie; Gherache îĭ succedă. — 1796 Martie 12.

30. Vagabonḑiĭ din Bucurescĭ. — 1796.

31. Ienache Moruzi biv Vel Vist. e numitŭ Vel Banŭ în 29 Martie 1796.

32. Vătaşiĭ de plaiŭ să nu întrebuinţeze în afacerĭ particulare ale lorŭ pre poteraşĭ. — 1796 Martie 30.

33. Oprirea vindereĭ de prafŭ de puşcă, fişicurĭ, glónţe, şoricióică, 1796 Aprilie 30, şi vinderea la anume spiţeriĭ, 1796 Martie 26.

34. Enache Văcărescu biv Vel Vist. e făcutŭ Banŭ alŭ Craioveĭ în 30 Aprilie 1796, abia după o lună de bănie a luĭ Enache Moruzi.

35. Stârpirea hoţilorŭ şi vagabonḑilorŭ din beciurile Curţeĭ arse. — 1796 Iunie 15.

Carte legată la Slam-Rîmnicŭ, din 23 Februarie 1793.

D-vóstre ispravnicilorŭ ot sud Slam-Rîmnicŭ, sănătate. Fiind-că horilca din ţéra leşéscă este oprită de a intrà în ţéră, iată vĕ poruncimŭ straşnicŭ, să străjuiţĭ ca să nu îngăduiţĭ măcar o oca a trece aicĭ în ţinutulŭ ţĕreĭ Domnieĭ Mele. Aşişderea să cercetaţĭ de se află acum undevaşĭ acea horilcă adusă din ţéra leşéscă, să vĕ pliroforisiţĭ câtă sumă este? la cine anume? de când este adusă? şi cu ce mijlocŭ de slobodenie? şi de o parte să opriţĭ a nu se vinde, de altă parte să însciinţaţĭ Domnieĭ Mele. Lângă acésta, vĕ dămŭ în scire şi pentru rĕndulŭ povernelorŭ de rachiŭ, că cu totulŭ sunt oprite de a maĭ lucrà şi a nu se cheltui zaherelele de hrană la lucru de bĕutură. Pentru care vĕ poruncimŭ iarăşĭ, să nu îngăduiţĭ pe cine-vaşĭ a face povarnă şi a lucrà rachiŭ şi horilcă din zaherele şi încă să cercetaţĭ, şi de veţĭ aflâ pre cine-vaşĭ că are povarnă, să-lŭ opriţĭ, pentru că de vomŭ auḑi într'altŭ chipŭ, bine să sciţĭ că veţĭ fi vinovaţĭ de pedépsă; şi fiţĭ sănătoşĭ. — 1793 Febr. 23. (1)

Pitacŭ către Mitropolitŭ şi Divanŭ, din 4 Martie 1793.

«Impreună şi cu D-luĭ Vel Vistierŭ să vĕ adunaţĭ la unŭ locŭ, unde aducêndŭ dumné-luĭ cinstitŭ şi credinciosŭ boerulŭ Domnieĭ Mele Const. Filipescu, biv. Vel Vistierŭ, epistatulŭ Agieĭ, brésla luminărarilorŭ de céră, să luaţĭ séma şi să socotiţĭ cu deamĕruntulŭ....» Domnitorulŭ ordonă facerea de nartŭ. Epistatulŭ Agieĭ e ordonatŭ să convóce aḑĭ adunarea şi să aducă anafora de resultatŭ. (2)

Pitacŭ din Februarie 12, din Rîmniculŭ-Săratŭ, prin care acordă 2 ómenĭ străinĭ (liuḑĭ) Aniţeĭ, ce a fostŭ soţie luĭ Ienache Mărgăritŭ biv 2 lea Vist. ca să se ajute cu dînşiĭ la vĕduvia sa. (3)

(1) Cod XXIII, fila 2 verso.
(2) Cod. XXIII, fila 4.
(3) Cod. XXIII, fila 1 verso. (cel I-iŭ documentŭ din cod.)

Carte de volnicie să aducă pe Iorga, vechilulŭ de vătafŭ de plaiulŭ Coziei, şi pe Radu socru-sĕŭ, a sta faţă cu plăiaşiĭ ce aŭ jăluitŭ pentru eĭ.

Acelŭ Iorga, vechilŭ de vătafŭ, fusese rĕnduitŭ în luna Iunie (1792). Multe jafurĭ şi nedreptăţĭ aŭ petrecutŭ (plăeşiĭ) dela dînsulŭ i supĕrare de podvedĭ la trebile caseĭ luĭ, cu varŭ i cărămidă şi cu dare de salahorĭ fără de plată la nemestiile luĭ, lucrându-ĭ şi la viĭ şi la altele, făcêndu-ĭ şi şindrilă, în silnicie, bătuţĭ, luându-le şi pe fruntaşiĭ satelorŭ de-ĭ face posluşnicĭ, cum şi unŭ Radu, socru numituluĭ Iorga, în câtă vreme le-aŭ fostŭ zapciŭ le-arŭ fi făcutŭ mâncătură de sumă de banĭ din liude, cum şi potecaşiĭ acestuĭ plaiŭ se jăluescŭ pentru numitulŭ Iorga vechilulŭ, că, fără de a avé carte domnéscă la mână, i-aŭ apucatŭ de a-ĭ plăti ploconulŭ, precum aŭ începutŭ a-ĭ şi luà.

Vodă trămite pe «alŭ nostru Samasarge Constantinŭ, ca, prin marifetulŭ cinstituluĭ şi credinciosuluĭ boerulŭ Domnieĭ Mele Ienache Moruzi Vel Dvornicŭ de Ţéra-de-sus, să mérgă acolo, la numitulŭ plaiŭ sud Vîlcea, de unde prin scirea ispravnicilorŭ de judeţŭ să ridice pe acelŭ Iorga vechilulŭ, câtŭ şi pe acelŭ Radu socru-sĕŭ, viindŭ împreună şi 2—3 din plăiaşĭ şi potecaşĭ vechilĭ despre partea tuturorŭ, cu adeverinţă în scrisŭ, ca să se facă cercetare de tóte aicea la Divanŭ.» — 1793 Februare 24. (1)

Relativŭ la jalba tuturorŭ locuitorilorŭ şi potecaşilorŭ din plaiulŭ Cozia jud. Vîlcea, contra luĭ Iorga vechilulŭ de vătaşĭ şi contra socru-sĕŭ Radŭ (Cod. XXIII fila 2), «cum că i-aŭ jefuitŭ, i-aŭ căznitŭ, i-aŭ siluitŭ», Domnitorulŭ, după ce a orênduitŭ pe unŭ Constantinŭ Samasargiu pentru a ridicà pe acusaţĭ şi să-ĭ aducă la Divanŭ împreună cu 2—3 jeluitorĭ din numitulŭ plaiŭ; Samasărgiu, dimpreună cu ispravniciĭ judeţuluĭ, aŭ raportatŭ Domnitoruluĭ că numitulŭ Iorga şi socru-sĕŭ Radulŭ s'aŭ doveditŭ dreptĭ şi cum că aceĭ pârâşĭ, carĭ aŭ datŭ jalbă despre partea plaiuluĭ, aŭ fostŭ puşĭ la cale de unŭ Tudorică să facă acea pâră mincinósă, care a şi dosit-o de pe acolo, şi pe câţĭ-va din aceĭ pârâşĭ Samasargiu i-a pusŭ la oprélă, aşteptândŭ instrucţiunĭ de urmare dela Vodă. Insă Domnitorulŭ, «cu multă mirare», vĕdŭ trimiţêndu-se de către locuitorĭ altă jalbă, prin care arată că Iorga şi socru-sĕŭ aŭ jefuitŭ multă sumă de banĭ. Domnitorulŭ deci orênduesce pe Dimitrie, ceauşŭ de aprodĭ, ca «în menzilŭ» să mérgă la faţa loculuĭ spre cercetare, dându-ĭ şi tóte înscünţările Samsargiuluĭ şi a ispravnicilorŭ, cum şi adeverinţele cu iscăliturĭ dela tóte satele plaiuluĭ cum că

(1) Cod. XXIII, fila 2.

acusaţiĭ nu sunt vinovaţĭ; şi iĭ maĭ dă «şi catastihŭ, ce în urmă ni se trimise, de jafurile şi nedreptăţile ce aŭ făcutŭ acestŭ Iorga».

Acestŭ ceauşŭ să cerceteze cu amĕnuntulŭ şi adîncŭ şi să raporteze în grabă Domnitoruluĭ. — 1793 Martie 17. (1)

Vel Logofĕtŭ.

Cu pitaculŭ din 19 Martie 1793, Domnitorulŭ rênduesce pe acelaşĭ Dumitrache Ceauşŭ de aproḑĭ, «ce este orênduitŭ cu cercetarea la plaiulŭ Cozieĭ», să mergă la plaiulŭ Câineniĭ, ce-ĭ ḑicŭ şi Lovişte, să facă cercetare pentru unŭ Ştefanŭ, «ce este acum şi vătafŭ şi căpitanŭ», contra căruia locuitoriĭ acestuĭ plaiŭ aŭ datŭ jalbă, «cum că le face multe nedreptăţĭ, jafurĭ, luărĭ şi asuprirĭ şi alte nedreptăţĭ», şi să raporteze luĭ Vodă. (2)

Pitacŭ la Spătarŭ şi Agă pentru a nu se face jafurĭ, şi alte povăţuirĭ, din 3 Martie 1793.

Cinstitŭ şi credinciosŭ boerulŭ Domnieĭ Mele Enache Văcărescu Vel Spătarŭ i Constantine Filipescule biv Vel Vist., epistatule alŭ Agieĭ, sănătate! Dreptatea şi străşnicia, cum că sunt 2 din cele ce pricinuescŭ la obştc buna vieţuire şi liniştita petrecere, nu este îndoială. Aceste 2 trebuinciόse bunătăţĭ, când nu vorŭ fi amestecate cu luărĭ şi cu prăḑĭ, cu rĕutăţile carĭ schimbă şi numele maĭ sus ḑiselorŭ bunătăţĭ şi defaimă şi ipolipsis alŭ celorŭ ce le unescŭ pe aceste, suntemŭ încredinţaţĭ că cu deadinsulŭ sunt sciute şi cunoscute la dumné-vόstre şi fără de îndoială că veţĭ şi urmă şi le veţĭ păzi după cuviinţă şi fără de catachrisisŭ. Cu tόte acestea, Domnia Mea, în vreme ce maĭ pre sus de tόte rîvnimŭ de a împărţi dreptatea întru tόte şi a fi prin străşnicie cunoscută la obştie, pentru ca să înflorέscă buna vieţuire la toţĭ supuşiĭ noştri, ce i-amŭ încredinţatŭ sub ocrotirea şi umbrirea dumné-vόstre, cu deadinsulŭ vĕ poruncimŭ, ca să fiţĭ privighetorĭ şi în ḑi şi în nόpte, de a primi cu braţe deschise jălbele ce îşĭ vorŭ cere dreptatea dela judecata dumné-vόstre, să cercetaţĭ pricinele lorŭ cu tόtă cuviinciόsa scumpĕtate, să le descoperiţĭ dreptatea, să înfricoşaţĭ cu căḑuta străşnicie pre ceĭ năpăstuitorĭ, să întercaţĭ jafurile dela zapciiĭ ce sunt sub ascultarea dumné-vόstre, de care cum-va le-aŭ şi obicĭnuitŭ până acum; pe ceĭ ce iĭ vorŭ aflà în fapte netrebnice, vrêndŭ a-ĭ aduce la dumné-vόstre spre cercetare, să nu-ĭ mituiască sέŭ să-ĭ jefuiască şi să-ĭ slobόḑă necercetaţĭ, şi după ce vorŭ fi aduşĭ la grosurile dumné-vόstre, până în sorocŭ de 24 césurĭ, negreşitŭ să le cercetaţĭ pricina pentru care s'aŭ adusŭ

(1) Cod. XXIII, fila 19, verso.
(2) Cod. XXIII, fila 20.

la închisóre, şi apoĭ de va maĭ fi trebuinţă a fi închişĭ, veţĭ urmà după cuviinţă cercetarea, însă negreşitŭ să li se facă într'acestŭ sorocŭ, şi toţĭ ceĭ ce vorŭ fi aduşĭ la închisorile dumné-vóstre, prin cercetarea şi judecata dumné-vóstre, când la vremea hotărîtă se vorŭ slobodi, să nu fie jăfuiţĭ cu luărĭ de banĭ şi geremele, fără de numaĭ, măcar că din vechime se obicĭnuia a li se luà acestora câte cincĭ-spre-dece parale baniĭ grosuluĭ, acum, pentru ca să nu maĭ rĕmâe pricinuire pentru acésta, hotărîmŭ să iasă dela aceştia câte jumĕtate talerŭ baniĭ grosuluĭ, şi nu maĭ multŭ, căcĭ este destulŭ; aceĭ ce vorŭ avé trebuinţă de a âmblà diua şi nóptea, să fie slobodĭ, când vorŭ âmblà cu felinare după cuviinţă, să fie însă întrebaţĭ şĭ sciuţĭ şi aceştia; aceĭ ce vor âmblà fără felinarŭ, fiind-că se asémĕnă cu ceĭ ce vorŭ fi avêndŭ gândŭ de nescare-va fapte rele, să fie aduşĭ la dumné-vóstre şi cercetaţĭ de dumné-vóstre, şi după trebuinţă să le faceţĭ hotărîrile. Tóte aceste poruncimŭ dumné-vóstre întocmaĭ să le urmaţĭ, pentru ca să fie ocârmuirea şi slujba dumné-vóstre în tótă vremea bine plăcută la Domnia Mea. — 1793 Martie 3. (1)

Poruncă la dumné-luĭ Vel Spătarŭ i Vel Agă pentru străjĭ, i nizamulŭ Bucurescilorŭ.

Cinstitŭ şi credinciosŭ boerulŭ Domnieĭ Mele, dumné-ta Ienache Văcărescule Vel Spătarŭ şi dumné-ta Constantine Filipescule biv Vel Vist., epistatule alŭ Agieĭ, sănătate! Fiind-că scopulŭ şi voinţa nóstră este a petrece fieş-care locuitorŭ alŭ ţĕreĭ Domnieĭ Mele în odihnă, nu numaĭ despre alte nedreptăţĭ şi supĕrărĭ, ci şi despre hoţĭ şi făcĕtorĭ de rĕŭ a fi fără de nicĭ o grije şi a nu se bântui nimenĭ, cu câtŭ maĭ vîrtosŭ orăşeniĭ Bucurescenĭ, carĭ fiindŭ locuitorĭ aprópe de scaunulŭ Domnieĭ Mele, se cade a fi fără de nicĭ o temere despre ómeniĭ rĕĭ! De aceea dar, nu vomŭ suferì nicĭ de cum a audi cum că în mijloculŭ Bucurescilorŭ, aicĭ lângă noĭ, într'atâtea şi atâtea străjĭ şi zapciĭ, s'aŭ călcatŭ de hoţĭ casa cutăruia, orĭ s'aŭ jefuitŭ şi s'aŭ furatŭ lucrulŭ cuĭ-va-şĭ, şi nu s'aŭ prinsŭ celŭ vinovatŭ, séŭ alte ataxiĭ s'aŭ făcutŭ. Decĭ între alte folositóre obşticĭ, carĭ gândimŭ cu ajutorulŭ Mareluĭ Dumnedeŭ a le pune în faptă, socotindŭ şi de acésta: a pune la orênduiala ce trebue străjuirea oraşuluĭ Bucurescilorŭ, pentru odihna obşteĭ, de orĭ-ce felŭ de furĭ, carĭ arŭ căutà să fure din oraşŭ vite séŭ orĭ-ce să iasă afară, pentru fugarĭ, slugĭ i ţiganĭ du pĕ la stăpânĭ, i pentru alţĭ ómenĭ rĕĭ séŭ vinovaţĭ, ce arŭ căutà să scape cu eşirea din Bucurescĭ, i pentru gâlcevurĭ şi pentru buna orênduială şi paza, ce se cu-

---

Cod. XXIII, fila 7.

vine a avé orașulŭ acesta, ca o stare de domnie ce este; aflându-se din condicele divanuluĭ că și maĭ nainte aŭ fostŭ orênduială făcută și poruncĭ date prin pitacurĭ, ca să fie străjĭ așezate în tóte trebuinciósele locurĭ, pe margine și în lăuntru, dar din amelia zapciilorŭ s'aŭ urmatŭ fórte prostŭ acéstă străjuire, neorênduindŭ ómenĭ harnicĭ și deplinĭ, nicĭ cercare făcêndu-li se vre odată, ca să vadă de sunt deplinĭ pe la străjĭ și de păzescŭ precum trebue, ce și de aŭ orênduitŭ la unele locurĭ dintr'înșiĭ, dar aceĭ străjuitorĭ, dupĕ năravulŭ lorŭ, ce sunt obicĭnuițĭ a se purtă cu nehărnicie la slujba ce se rênduescŭ, numaĭ dór că se află cu numele de străjĭ acolo, iar nicĭ o străjuire nu făcea; pentru care, nesuferindŭ Domnia Mea în vremea nóstră să fie stăpânirea cu acéstă acatastasie, iată scriemŭ dumnévóstre, să îndreptațĭ, să întărițĭ, să punețĭ în faptă cum trebue orênduiala străjilorŭ pentru paza Bucurescilorŭ, cum poruncimŭ maĭ jos:

1. Dumné-ta Vel Spătare, la tóte străjile, câte sunt orênduite în locurile trebuinciose pe margine, să așezĭ slujitorĭ, după orênduiala ce este făcută maĭ dinainte, ómenĭ vrednicĭ și harnicĭ de pază, pentru carĭ să și porțĭ dumné ta grijă, ca în tótă vremea nelipsindŭ a fi orênduițĭ slujitorĭ deplinĭ, carĭ să stea napristanŭ în loculŭ străjeĭ cu *sope* în mâinĭ, deșteptĭ peste tótă nóptea, iar să nu se risipéscă încóce încolea, după năravulŭ lorŭ celŭ rĕŭ, nicĭ să fie niscaĭ-va mișeĭ, pe carĭ însușĭ dumné-ta să-ĭ cercĭ în vreme, fără de veste, de sunt la straje toțĭ și de păzescŭ cum se cade, și pe carĭ veĭ găsi că orĭ lipsesce, orĭ nu străjuesce ci dórme, orĭ se îmbată, pe acela acolo să-lŭ puĭ să-lŭ pedepsescĭ cum va fi maĭ rĕŭ pentru pilda celor-lalțĭ, ca așà să se învețe cum să-șĭ pórte slujba lorŭ; carĭ aceĭ slujitorĭ să aibă a cercetà și întrebà pe ceĭ ce intră și esŭ din Bucurescĭ: cine este anume? orĭ boerŭ mare, orĭ micŭ, orĭ egumenŭ séŭ verĭ-cine ar fi, din orĭ ce tréptă, cum și pe înșine Domnia Mea are să ne întrebe, când vomŭ fi tiptilŭ, și dela fieș-care trecĕtorŭ de obște să aibă a luà rĕspunsŭ: cine este anume? care cu acésta nu se scade cinstea nimĕnuĭ a rĕspunde străjeruluĭ, că este cutare boerŭ séŭ cutare egumenŭ, séŭ cutare omŭ, în vreme ce și înșine noĭ ne dămŭ la cercetarea străjeruluĭ; iar care va face tăcere, a nu da rĕspunsŭ străjeruluĭ, și alŭ II-lea și alŭ III-lea rêndŭ, întrebându-lŭ, totŭ asemenea va trece cu tăcerea și va fi calabalicŭ, pe care să nu lŭ pótă străjerulŭ oprì, să se iea după urmă să-lŭ vadă, să-lŭ semuiască și să-lŭ dovedéscă negreșitŭ cine este, să arate dumi tale, și dumné-ta să aibĭ datorie să însciințezĭ Domnieĭ Mele îndată.

2. Totŭ felulŭ de ómenĭ, neguțătorĭ, iznafŭ străinŭ saŭ pămêntênŭ, carĭ aŭ a călĕtori, orĭ ca să iasă afară din țéra Domnieĭ Mele, saŭ numaĭ prin țéra Domnieĭ Mele, să fie datorĭ a veni ca să iea teșcherea de drumŭ dela dumné-ta, după cum așà a fostŭ obiceiŭ, și cu teșcherea vorŭ fi slobodĭ a

trece, dândŭ de teşcherea, iar nu de nume, adecă ceĭ ce vorŭ fi ca să iasă din ţéră afară, câte parale 4, iar ceĭ ce aŭ a călĕtori numaĭ aicĭ în ţéră, numaĭ parale 2, orĭ mulţĭ orĭ puţinĭ de vorŭ fi la numĕrŭ, totŭ acele parale să dea, adecă de teşcherea iar nu de nume; logofĕtuluĭ care scrie acele teşcherele, aceste parale destule îĭ sunt pentru puţine slove ce scrie, şi maĭ multŭ să nu se cuteze a luà, că de vomŭ dovedì, se va pedepsì fórte rĕŭ. Iar când va fi a eşì aprópe cine-vaşĭ, pe aicĭ, în préjma Bucurescilorŭ, orĭ pentru a-şĭ vedé başcelele şi semĕnăturele ce aŭ, cum şi viile în préjma têrguluĭ, saŭ pentru plimbarea şi mângâerea, care obicĭnuescŭ la sĕrbătorĭ, atuncĭ fără de teşcherea să se slobódă. Dar ca nu care cum-vaşĭ, cu acestŭ mijlocŭ, a eşì fără de teşcherea la altă călĕtorie, dumné-ta Vel Spătare să daĭ strajnice poruncĭ la căpitaniĭ ce sunt afară la drumurĭ, ca să fie asemenea cu strejuire ḑiua şi nóptea pentru trecĕtorĭ, să-ĭ întrebe, şi pe care nu va avé teşcherea, oprindu-lŭ, să-lŭ întórcă înapoĭ, trimeţêndu-lŭ dreptŭ la dumné-ta; iar care din căpitanĭ nu o face-o a păzì bine şi a prinde pe celŭ fără de teşcherea, cu têrgulŭ şi cu ocna se va pedepsì. Insă poruncimŭ dumi-tale Vel Spătarŭ, ca să nu facĭ vre-unŭ felŭ de necazŭ celorŭ ce aŭ a veni la răvaşŭ, spre a-ĭ zăbovì că nu este acum vreme, saŭ logofĕtulŭ celŭ rênduitŭ cu scrisulŭ acelora să fie vre-unŭ leneşŭ şi să aştepte ómeniĭ, pricinuindu-li-se zăticnélă la călĕtoria lorŭ, ce în césulŭ ce va veni omulŭ la rĕvaşŭ, numaĭ decât să-lŭ facă şi să i-se dea.

3. Pentru slugile boerescĭ saŭ mănăstirescĭ, fiind-că póte a se întîmplà să facă uniia furtişagurĭ dela înşiĭ stăpâniĭ lorŭ şi să fugă saŭ să-ĭ vinovăţéscă stăpâniĭ lorŭ cu cevaşĭ şi să caute a scăpà, ca să n'aibă dar losnire de scăpare, de aceea şi pentru slugile boerescĭ şi mănăstirescĭ ḑicemŭ, ca mergerile şi eşirile lorŭ să fie prin scirea dumi-tale, însciinţându-te dela înşiĭ stăpâniĭ lorŭ, carĭ îĭ trimitŭ, în scrisŭ cu iscălitura stăpânilorŭ lorŭ. Iar ţĕraniĭ după afară, carĭ vinŭ în Bucurescĭ, ca uniĭ ce sunt cunoscuţĭ tutúrora, aceia n'aŭ a luà teşcherea saŭ a da parale ceva, ci să fie nesupĕraţĭ; iar ceĭ-lalţĭ toţĭ, cum amŭ ḑisŭ, să nu fie slobodḑĭ fără de teşcherea a trece afară; numaĭ din boerĭ, pe carĭ aŭ a întrebà cine este anume, dela tóte străjile să aibă a aduce străjeriĭ în tóte serile şi în tóte dimineţile însemnare şi cu deamĕnuntulŭ *perigrafĭ* cine aŭ trecutŭ? cine aŭ intratŭ saŭ aŭ ieşitŭ din Bucurescĭ într'acea ḑi saŭ într'acea nópte, saŭ la câte ceasurĭ? Şi dumné-ta să fiĭ datorŭ a arĕtà Domnieĭ Mele în tot-déuna, ce felŭ de omŭ străinŭ, creştinŭ, românŭ, grecŭ, ovreiŭ, arménŭ, saŭ verĭ-ce omŭ este, orĭ pămêntén ŭ, de unde vine şi unde merge? cu ce trébă?

4. Lângă acésta ḑicemŭ, câte locurĭ deschise vorŭ fi prin mahala afară din drumurĭ, carĭ esŭ afară la câmpŭ, pe unde potŭ orĭ hoţiĭ orĭ fugariĭ a eşì cu vite de furatŭ şi cu orĭ-ce, fiind-că aceste locurĭ în câtŭ vorŭ

fi deschise, întru zadarŭ sunt străjile la căpĕtâiulŭ podurilorŭ, măcar că ómeniĭ ceĭ bunĭ nu lasă drumulŭ străjiĭ, să se abată pe aiurea, dar ca să fie la toțĭ unŭ drumŭ, să trécă toțĭ prin străjĭ, poruncimŭ și pentru acésta să se închidă acele locurĭ și să rĕnduiască zapciĭ de aĭ dumi-tale, ca să pună pe mahalagiĭ, cu voie fără de voia lorŭ, să închidă la margine acele locurĭ ce esŭ la câmpŭ, cu gardurĭ cu mărăcinĭ, câte vorŭ fi stricate gardurile de maĭ înainte, să rĕmâie unŭ drumŭ numaĭ alŭ poduluĭ de eșitŭ afară la câmpŭ, de care să și grijescĭ cu epimelie, și să se facă acele câte vorŭ fi stricate și să se întemeeze bine negreșitŭ Și pentru ca să nu pătiméscă de noróie cu închiderea acelorŭ locurĭ țĕraniĭ ce vinŭ cu cele trebuincióse în Bucurescĭ și toțĭ alțĭ călĕtorĭ, carĭ pentru ca să se feréscă de noróie se abăteaŭ din drumulŭ podurilorŭ marĭ printr'acele locurĭ ce eraŭ deschise și intraŭ maĭ cu lesnire în tĕrgŭ, poruncimŭ dumi-tale Vel Spătarŭ, să rĕnduescĭ zapciĭ de aĭ dumi-tale, ca să pue pe mahalagiĭ, cu voe și fără de voe, să drégă drumurile și băltacurile, ce sunt atâtŭ la căpĕtâiele podurilorŭ marĭ, cum și prin ulițele mahalalelorŭ, să astupe bine cu tufe, cu petre, cu sfărămăturĭ de varŭ, cărămidă și altele ca acestea, la care să aibĭ și dumné-ta a da mână de ajutorŭ, cu ómeniĭ din brésla dumi-tale și carĕ, ca negreșitŭ dimpreună cu mahalagiiĭ, în puține dile să se drégă tóte drumurile și să se astupe noróiele bine de temeiŭ, atâtŭ câtŭ să nu se strice în scurtă vreme. Iar când se va maĭ strică, să aibă datorie mahalagiiĭ și cu ómeniĭ breslelorŭ dumi-tale a purtă grija tot-déuna ca să le drégă și să le întemeieze peste tótă vremea, fără de a maĭ aștepta atuncĭ alte poruncĭ.

5. La locurile unde ședŭ străjariĭ și se adăpostescŭ în vremĭ rele, câte vorŭ fi stricate acele căsuțe și stărĭ ale lorŭ, să puĭ dumné-ta să le dregĭ curatŭ, pentru ca să se și cunóscă că este straja domnéscă.

6. Așișderea și dumné-ta Vel Agă să întărescĭ străjile din lăuntru tĕrguluĭ, în tóte locurile obicinuite ale ocoluluĭ dumi-tale și la tóte rĕspântiile, cu ómenĭ harnicĭ și vrednicĭ de slujbă, pe carĭ pururea să-ĭ cercĭ și dumné-ta fără de veste, de străjuescŭ, de privegheză ce se mișcă și cine umblă saŭ trece pe uliță, saŭ de dormŭ și lipsescŭ, și asemenea pedépsă să le facĭ.

7. Și așà, după ce vețĭ întări și vețĭ rĕndui dumné-vóstre străjile la tóte locurile cuvincióse, când se va întîmplà în cuprinsulŭ aceluĭ căpitanŭ și străjeriŭ, orĭ hoțŭ orĭ pricină de gâlcevurĭ saŭ orĭ-ce, acela să dea sémă și să se pedepséscă negreșitŭ.

8. Să se feréscă aceștĭ străjarĭ în totŭ chipulŭ a nu supĕrà pe ceĭ trecĕtorĭ, orĭ cu fênŭ orĭ cu lemne saŭ cu orĭ-ce, a se atinge să le iea măcarŭ unŭ paiŭ saŭ unŭ lemnŭ, căcĭ străjile sunt puse pentru folosulŭ și odihna ómenilorŭ, iar nu pentru paguba lorŭ.

9. Osebitŭ de aceste străjĭ, carĭ sunt a fi nemişcătóre de pe la locurile cele obicĭnuite, poruncimŭ dumi-tale Vel Spătarŭ şi dumi-tale Vel Agă, să daţĭ straşnică poruncă zapciilorŭ dumné-vóstre, carĭ sunt datorĭ în rêndŭ de esŭ în straje, ca fieş-carele, când îĭ este rêndulŭ, să aibă a umblà tótă nóptea cu priveghere dimpreună cu toţĭ ómeniĭ lorŭ, înconjurândŭ tóte uliţele oraşuluĭ Bucurescilorŭ cu sope în mânĭ, şi când vorŭ audi de hoţĭ orĭ de gâlcévă să sară fără de pregetare, iar să nu dormiteze pe acì pe colea.

10. Aşişderea să întăresci dumné-ta vechilule alŭ Agieĭ poruncĭ straşnice la toţĭ, ca fieş-care prăvăliaşŭ *după obiceiulŭ vechiŭ să aibă felinarŭ* (1) în tóte nopţile pusŭ până despre diuă nelipsitŭ; aşişderea şi putinĭ de apă, iarăşĭ după obiceiŭ, să se afle peste tótă vremea nelipsitŭ dinaintea caseĭ saŭ prăvălieĭ fieşte-căruia pentru întîmplare, feréscă Dumnedeŭ, de focŭ, puindŭ şi pristavŭ, ca în tótă vremea să deştepte pe toţĭ spre a-şĭ avé fieşte-carele coşurile măturate. Lângă acestea, fiind-că din necurăţitulŭ şi din nerănitulŭ podurilorŭ, nu numaĭ tină şi noroiŭ se face pe uliţă, de nu póte umblà norodulŭ, ci şi podurilorŭ, carĭ se facŭ cu atâta cheltuială şi trudă, li se pricinuesce putrezime şi se strică în scurtă vreme, stândŭ asupră-le noroiulŭ şi tina, care acestŭ lucru fiindŭ necuviinciosŭ şi de stricăciune, scriemŭ dumné-vóstre, ca pentru uliţele din têrgŭ să daţĭ de scire cu pristavŭ tuturorŭ de obşte, ca fieşte-care dinaintea luĭ să cureţe, să măture şi să rănéscă tot-déuna, iar podurile cele marĭ să se cureţe tot-déuna de podarĭ; pentru care să daţĭ poruncă polcovniculuĭ de podŭ să pórte grijă negreşitŭ pentru tóte acestea. Dumné-ta Vel Spătarŭ şi dumné-ta vechilule alŭ Agieĭ să sciţĭ cu adevĕratŭ, că după ce vomŭ cercetà cu felurĭ de mijlóce, apoĭ avemŭ a eşi înşine spre cercetare adesea şi într'adinsŭ, şi când nu vomŭ găsi îndreptate şi puse la orênduială tóte cum poruncimŭ şi vomŭ vedé vre-unŭ cusurŭ la una dintr'acestea, să sciţĭ că veţĭ rĕmâné fără de rĕspunsŭ de îndreptare dinaintea Domnieĭ Mele şi ne veţĭ aduce la turburare. — 1793 Martie 3.

Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ. — Cinstitŭ şi credinciosŭ boerulŭ Domnieĭ Mele, dumné-ta Enache Văcărescule Vel Spătarŭ, fiind-că înăuntrulŭ politieĭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ nu este slobodŭ nimenea altŭ a purtà arme şi căeafeatŭ de neferĭ, de deliŭ şi tufecciŭ, fără de numaĭ ceĭ ce sunt cu adevĕratŭ într'acéstă slujbă a Curţeĭ, a Baş-beşlégăĭ, a Spătărieĭ şi a Agieĭ, pentru ca să fie cunoscuţĭ uniĭ ca aceştia, poruncimŭ Domnia Mea dumi-tale ca, la câţĭ neferĭ spătăresci sunt orênduiţĭ după visterie în slujbă, să daĭ dumné-ta la mâinile lorŭ teşcherelele dumi-tale sub iscăli-

(1) La 1667 aŭ fostŭ luminate stradele Parisuluĭ cu lanterne.

tura-ţĭ, întru-care să arĕţĭ numele, porecla şi statulŭ luĭ şi slujba întru care se află, pentru care asemene amŭ datŭ Domnia Nóstră poruncĭ la dumné-luĭ Vel Cămăraşŭ pentru deliiĭ i tufecciĭ Curţeĭ, ca să dea la mâinile tuturora teşcherelele supt iscăliturile dumné-luĭ, ca să fie cunoscuţĭ şi sciuţĭ de deliĭ i tufecciĭ în slujba Curţeĭ. Decĭ, după ce veţĭ însciinţà întâĭ acéstă domnéscă a nóstră poruncă la toţĭ de obşte şi o veţĭ face cunoscută fie-căruia, să aveţĭ apoĭ a griji, şi peste 3 ḑile după vestirea porunciĭ, pe care veţĭ găsi purtândŭ arme şi căiafetŭ de deliŭ şi tufecciŭ şi neferŭ, unuia ca aceluia să-ĭ luaţĭ armele, şi după cercetarea ce-ĭ veţĭ face, negăsindu-lŭ la nicĭ o orênduială de dajdie şi datorie a ţĕreĭ, să-lŭ arĕţĭ la visteria ţĕriĭ, ca după orênduiala luĭ şi după starea şi chivernisêla întru care se va fi aflândŭ şi se va fi agonisindŭ întru ţéra Domnieĭ Mele, să intre la dajdie de care să însciinţezĭ Domnieĭ Mele anume şi câţĭ. Şi pentru ca să fie dumi-tale cunoscuţĭ şi sciuţĭ de deliiĭ şi tufecciiĭ Curţeĭ, s'aŭ datŭ porunca Domnieĭ Mele la dumné-luĭ Vel Cămăraşŭ, ca făcêndŭ şi o fóie de numele fieşte-căruia deliŭ i tufecciŭ şi cu chipurile lorŭ să o dea la Spătărie, ca afară de ceĭ ce sunt în slujbă, să nu fie slobodĭ a purtà arme şi caeafetŭ saŭ a se numì deliŭ şi tufecciŭ. — 1793 Martie 12.

Asemenea pitacŭ s'aŭ făcutŭ şi către dumné-luĭ Costache Filipescu biv Vel Vist., epistatulŭ Agieĭ, i către dumné-luĭ Vel Cămăraşŭ, ca să dea la mânele deliilorŭ i tufecciilorŭ Curţiĭ teşcherelele Spătărieĭ sub iscălitura dumné-luĭ, de care să trimiţă fóie la dumné-luĭ Vel Spătarŭ şi la dumné-luĭ nazirulŭ Agieĭ de toţĭ aceia ce le aŭ datŭ teşcherele, ca să fie sciuţĭ. (1)

«Jălbĭ despre partea tuturorŭ locuitorilorŭ Plăeşilorŭ i potecaşilorŭ din plaiulŭ Slănicŭ sud Buzĕŭ, ce s'aŭ datŭ Măriеĭ Sale luĭ Vodă, asupra Dumnéluĭ Vătafŭ de plaiulŭ acesta, i asupra ispravnicilorŭ pentru multe felurĭ de pricinĭ deosebite. S'aŭ datŭ totŭ la dumné-luĭ Vel Vistŭ şi din Visterie s'aŭ orênduitŭ cercetătorŭ Păunŭ, cu porunca Măriеĭ Sale. — 1793 Martie 20». (2)

Asemenea cărţĭ (cărţĭ la felŭ) ce s'aŭ datŭ la mâinile celorŭ ce sunt locuitorĭ în Ploescĭ, carĭ sunt privilegiaţĭ.

După hotărîrea ce amŭ făcutŭ Domnia Mea cu Divanulŭ asupra pricinıĭ ce s'a căutatŭ între orăşeniĭ Ploesceniĭ cu dumné-luĭ cinstitŭ şi credinciosŭ boerulŭ Domnieĭ Mele Ienache Moruzi Vel Vornicŭ de Ţéra-de-sus pentru oraşele i moşia Ploescĭ din sud Prahova, a dumné-luĭ, că câţĭ sunt adevĕraţĭ némŭ

(1) Cod. XXIII, fila 17.
(2) Cod. XXIII, fila 23.

din ceĭ vechĭ Călăraşĭ, Roşiĭ şi Cămăraşĭ, parte bărbătéscă saŭ muerescă, să aibă mila şi privileghiulŭ acela ce l'aŭ avutŭ şi maĭ înainte, atâtŭ eĭ câtŭ şi moştenitoriĭ lorŭ, spre a nu da adecă dijmă şi a nu face clacă nicĭ în lucru nicĭ în banĭ; amŭ datŭ acéstă domnésca Nóstră carte la mânile... ....., carele s'a doveditŭ, prin cercetarea ce s'a făcutŭ cu divanulŭ, încă din cea-laltă domnie a fratelui Michaiŭ Vodă Suţulŭ, cum că se trage din némulŭ Călăraşilorŭ, Roşiilorŭ şi Cămărăşăilorŭ, prin care îĭ întărimŭ acestŭ priveleghiŭ de mila ce a avutŭ şi poruncimŭ, ca nicĭ odinióră să nu fie supĕratŭ de către stăpânulŭ moşieĭ şi alŭ oraşuluĭ de clacă saŭ dijmă, atâtŭ elŭ câtŭ şi moştenitoriĭ luĭ, ci pururea să fie cu pace. 1793 Martie 16. (1)

Numele celorŭ la carĭ s'aŭ datŭ cărţile de maĭ sus arĕtate, însă: din némulŭ Roşiilorŭ:

Constantinŭ ipodiaconulŭ sin popa Dumitraşco ot Têrguşorŭ.
Goiţea Călugărulŭ sin Stanciulŭ Cămărăşesculŭ.
Preotésa Anastasia, ce a ţinut-o popa Androne sin popa Mănăilă.
Stanŭ Logofĕtulŭ Ursoianŭ sin Ionŭ Cămărăşesculŭ.
Antonie Boiangiulŭ sin Dobre Cămărăşesculŭ.
Petre sin moşŭ Négoe Adamulŭ.
Gheorghe Căpitanulŭ, ce ţine pe fata luĭ Dobre Cămărăşesculŭ.
Petrico Căpitanulŭ, ce ţine pe fata luĭ Petre Logofĕtulŭ.
Dimitrie sin Petre.
Ianache sin Petre.

Némulŭ Călăraşilorŭ:

Ionŭ sin Ionŭ Băzărea.
Safta nepóta ceauşuluĭ Stoica, ce ţine pe Anastasie Curelarulŭ.
Rada, ce a ţinutŭ pe Constantinŭ Dinică, nepóta ceauşuluĭ Stoica şi are 2 copiĭ.
Ióna Preotésa sin Alexie, ce o ţine popa Constantinŭ ot Ploescĭ.
Radulŭ Boncea sin Constantinŭ }
Stanŭ sin Constantinŭ } Nepoţiĭ luĭ Nedelcu Călăraşulŭ.
Vladŭ sin Constantinŭ }

(1) Cod. XXIII, fila 20 verso şi 21.

Dumitru Băzoiŭ sin Buzea Cămărăşesculŭ, nepoţĭ de vĕrŭ Goiţiĭ Călugărulŭ.

Panaitŭ sin Stanciulŭ Cămărăşesculŭ bratŭ Goiţă Călugărulŭ.

Anaforaua Spătaruluĭ Ienache Văcărescu din 24 Martie 1793, prin care cere Domnitoruluĭ ca căpitaniĭ de afară să nu fie însărcinaţĭ ca zapciĭ strîngĕtorĭ de banĭ prin plăşĭ, căcĭ eĭ nu trebue sălipséscă dela căpitănie, «unde se potŭ întîmplà pricinĭ şi trebuinţe, pentru carĭ să nu pótă lipsì de acolo.» Spătarulŭ cere 17 poruncĭ domnescĭ către ispravnicĭ, ca eĭ să orênduiască zapciĭ pe alţiĭ, iar nu pe căpitanĭ.

Asupra acesteĭ anaforale Domnitorulŭ dă resoluţia următóre:

«Cu cale fiindŭ anaforaua dumné luĭ Vel Spătarŭ, poruncimŭ Domnia Mea dumi-tale Vel Vist., să facĭ cărţile Domnieĭ Mele de poruncă la ispravnicĭ de câte 17 judeţele, ca căpitaniĭ ceĭ după la căpităniĭ să fie datorĭ a căutà tréba ce li s'a datŭ a căpitănieĭ după nizamulŭ cuprindereĭ cărţilorŭ Domneĭ Mele, şi ispravniciĭ să nu-ĭ metahiriséscă la tréba zapcilîculuĭ de strînsulŭ banilorŭ visterieĭ. — 1793 Martie 24. (1)

(Contrasemnatŭ) Biv Vel Stolnicŭ.

«Dat-amŭ Domnia Mea acéstă domnéscă carte luĭ Ionŭ Gogulŭ, pe care după cererea şi după alegerea orăşenilorŭ ce aŭ făcutŭ dela Câmpu-Lungŭ sud Muşcelŭ, în scrisŭ sub iscăliturile lorŭ, pecetluită şi cu pecetea oraşuluĭ şi prin scrierea dumné-luĭ Vel Postelnicŭ, l'aŭ făcutŭ judecătorŭ oraşuluĭ Câmpu-Lunguluĭ, ca să aibă a fi judecătorŭ şi purtătorŭ de grijă la tóte trebile oraşuluĭ, care se va porunci de către Domnia Mea şi care se va scrie de către dumné-luĭ Vel Postelnicŭ, să le sĕvêrşéscă la vreme fără de cusurŭ, cum şi ale orăşenilorŭ pricinĭ şi judecăţĭ să le caute după obiceiŭ şi după cuprinderea domnesculuĭ nostru chrisovŭ care aŭ orăşeniĭ, şi fiind-că, pentru ajutorulŭ şi pentru maĭ buna pază a orênduelii oraşuluĭ, este orênduitŭ de către Domnia Mea şi deosebitŭ epistatŭ, să aibă numitulŭ judecătorŭ la tóte trebile oraşuluĭ i la pricinile judecăţilorŭ i la cisle şi la orĭ-ce alte pricinĭ a se uni întru tóte povĕţuirilorŭ epistatuluĭ; şi în mâinile judecătoruluĭ poruncimŭ să se păstreze şi domnesculŭ Nostru chrisovŭ de obiceiurile şi privilegiurile lorŭ, atâtŭ celŭ maĭ noŭ câtŭ şi tóte vechĭ chrisóve aşezate sub pecetea epistatuluĭ judeţuluĭ şi a treĭ patru din fruntaşiĭ mahalalelorŭ; câtŭ şi pecetea oraşuluĭ asemenea să se ţie de judecătorŭ, care pecete fiind-că este, cum ḑicemŭ, a oraşuluĭ, ce se metahirisesce la pricinĭ şi tréba obşticĭ oraşuluĭ, pentru aceea poruncimŭ ca să

(1) Cod. XXIII, fila 25, verso.

nu aibă voe judecătorulŭ numaĭ de sineşĭ a o metahirisi, ci la trebile şi pricinile obştieĭ oraşuluĭ, când va fi trebuinţă, atuncĭ cu scirea epistatuluĭ i a pârgarilorŭ şi a câte unuĭ fruntaşŭ din tóte mahalalele oraşuluĭ, faţă fiindŭ cu toţiĭ strînşĭ, să se pecetluiască cartea séŭ scrisórea aceea în vederea lorŭ. Decĭ să se ferescă orênduitulŭ judecătorŭ de jafurĭ şi nedreptăţĭ, atâtŭ elŭ câtŭ şi orăşeniĭ carĭ vorŭ căutà a face niscare-va încurcăturĭ şi cisle şi neorênduelĭ să nu se cuteze a îngădui, ci la tóte cislele să se facă dréptă cumpĕnire la toţĭ după puterea şi starea fieş-căruia. Pentru care poruncimŭ Domnia Mea şi vouĕ, tuturorŭ pârgarilorŭ i orăşenilorŭ de obşte, să sciţĭ a cunósce pe numitulŭ judecătorŭ alŭ oraşuluĭ orênduitŭ de Domnia Mea. — 1793 Aprilie 3. (1)

NB. 1793 Iunie 17, s'a orênduitŭ epistatŭ la oraşulŭ Câmpu-Lunguluĭ Steric, cu carte gospodŭ.

1796 Maiŭ 13, s'a făcutŭ carte de judeţie la Câmpu-Lungŭ Iorgăĭ Mazilulŭ.

Pitacŭ din 8 Maiŭ 1793 către Spătarŭ.

«Fiind-că casa luĭ Petre căpitanulŭ de lângă mănăstirea Sf. Spiridonŭ-Noŭ este trebuinciósă de a intrà într'însa dumné-luĭ zabitulŭ Bucurescilorŭ, şi fiind-că în numita casă se află acum omŭ şedĕtorŭ, poruncimŭ dumi-tale, maĭ întâĭ să găsescĭ unŭ locŭ de şedutŭ pentru acelŭ omŭ, ce se află în casa luĭ Petre Căpitanulŭ, ca să nu-ĭ rĕmâe soţia şi copiĭ afară în drumŭ, şi aşà să deşerţĭ casa numituluĭ Petre, ca să intre într'însa dumné-luĭ zabitulŭ Bucurescilorŭ (Baş-Beşli-agasî).» (2)

Carte la polcovniculŭ Gh. Sinescu dela Vîlcea, din Maiŭ 8, 1793.

Polcovnice Gheorghiţă Sinescule, ce acumŭ, prin alegerea dumné-luĭ Vel Spătarŭ, te-aĭ orênduitŭ polcovnicŭ de poteră la judeţulŭ Vîlceĭ, îţĭ facemŭ Domnia Mea în scire, că însciinţându-ne Domnia Mea dela dumné-luĭ Caimacamulŭ Craioveĭ cum că în judeţulŭ Vîlceĭ s'arŭ fi ivitŭ 4 tâlharĭ, pentru carĭ o sémă de boerĭ şi boerinaşĭ, ce sunt locuitorĭ în plasa Olteţuluĭ dintr'acelŭ judeţŭ, arŭ fi însciinţatŭ dumné-luĭ că facŭ jefuirĭ şi prădĭ trecĕtorilorŭ şi locuitorilorŭ de acolo şi cum că tu, în vremile ce aĭ fostŭ

(1) Cod. XXIII, fila 30.
(2) Cod XXIII, fila 54.

polcovnicŭ aceluĭ judeţŭ te-aĭ arĕtatŭ cu vrednicie asupra tâlharilorŭ şi aĭ pricinuitŭ linişte în totŭ judeţulŭ, şi facŭ rugăciune ca să fiĭ orênduitŭ şi acum cu o poteră de slujitorĭ deosebiţĭ, făgăduindŭ că negreşitŭ nu numaĭ pe aceştĭ tâlharĭ îĭ veĭ prinde, ci nu se va maĭ ivì tâlharĭ în totŭ judeţulŭ pe carĭ să nu ĭ prindĭ; aceste tóte dându-se spre cercetare la dumné-luĭ Vel Spătarŭ, dumné-luĭ a găsitŭ cu cale de te-aŭ alesŭ a fi polcovnicŭ judeţuluĭ Vêlceĭ, iar nu cu deosebită poteră; decĭ după alegerea dumné-luĭ iată te orênduimŭ polcovnicŭ, trimiţêndu-ţĭ şi carte de polcovnicie. Ci dar iată îţĭ poruncimŭ cu mare străşnicie, ca numaĭ decât, făcêndŭ zaptŭ toţĭ slujitoriĭ polcovnicescĭ, ce se află la steagŭ, să facĭ câte potere veĭ găsì tu cu cale şi să purcedĭ după dînşiĭ şi negreşitŭ orĭ viĭ orĭ morţĭ să-ĭ prindĭ şi să-ĭ trimiţĭ la puşcăria dela Craiova prin dumné-lorŭ ispravniciĭ judeţuluĭ, însciinţândŭ şi la dumné-luĭ Vel Spătarŭ.» Maĭ departe, Domnitorulŭ ordonă să prindă şi alţĭ hoţĭ ce s'ar maĭ ivì, şi poteraşiĭ sĕĭ să nu jefuiască locuitoriĭ cu conace şi cererĭ necuviincióse, ci să umble prin crângurĭ şi pădurĭ strejuindŭ şi când intră prin sate să se mulţuméscă pentru hrană cu cele ce prisosescŭ locuitorilorŭ. Asemenea ordonă şi căpitanuluĭ de poteră dela acelaşĭ judeţŭ să silécscă de-avalma cu polcovniculŭ la trébă. (1)

In 19 Maiŭ 1793, Domnitorulŭ adreséză cărţĭ deschise către Pârcălabiĭ de prin sate şi către locuitoriĭ din jud. Vîlcea, ca să sară cu toţiĭ să dea ajutorŭ poterilorŭ să prindă pe ceĭ 4 hoţĭ ce s'aŭ ivitŭ şi să însciinţeze poterile când îĭ vorŭ simţi şi să-ĭ prindă de vorŭ venì prin sate, că de unde nu, «verĭ-ce pagubă se va întîmplà séŭ la călĕtorĭ séŭ la locuitorĭ în préjma vre-unuĭ satŭ, tótă acea pagubă dela satele din vecinătate avemŭ s'o împlinimŭ şi pârcălabiĭ cu vr'o 2, 3 sătenĭ îĭ vomŭ osîndì cu ocna spre pilda şi altora».

Carte deschisă la polcovnicĭ şi căpităniĭ de Romanaţĭ, Oltŭ, Jiulŭ de-sus şi Mehedinţĭ, din 9 Maiŭ 1793.

Se amintesce că tâlhariĭ esŭ alesŭ primăvara; le vestesce decĭ că s'aŭ ivitŭ, în Vîlcea 4 tâlharĭ; decĭ le scrie să-şĭ adune toţĭ slujitoriĭ stégurilorŭ, să facă amîndoĭ 4 cete, «adecă o cétă tu polcovnice cu 15 poteraşĭ şi o cétă ceauşulŭ tĕŭ cu 15 poteraşĭ, şi o cétă tu căpitane cu 15 poteraşĭ şi iarăşĭ o cétă ceauşulŭ tĕŭ cu 15 poteraşĭ», şi să împarţă judeţulŭ în patru, ferin-

(1) Cod. XXIII, fila 54 verso.

du-se de a face conace şi supĕrărĭ locuitorilorŭ, că altmintrelea iĭ va înlocuì în funcţiunĭ. (1)

Publicaţie la tóte judeţele şi la Caimacamŭ, pentru hoţĭ şi făcĕtorĭ de rele, din 16 Maiŭ 1793.

Domnitorulŭ le ordonă să nu se razeme numaĭ pe polcovnicĭ, vătaşĭ de plaiŭ şi căpitanĭ şi pe încredinţările acestora, ce facŭ către Vel Spătarŭ, ci să însciinţeze şi directŭ Domnitoruluĭ şi să fie cu priveghere asupra polcovnicilorŭ şi căpitanilorŭ, de umblă cu silinţă şi conformŭ poruncilorŭ date. «Şi acum, după primirea acesteĭ poruncĭ, s'avemŭ rĕspunsŭ» (2)

Carte la judeţulŭ Mehedinţĭ către ispravnicĭ, polcovnicĭ şi căpitanĭ, din 28 Maiŭ 1793.

Insciinţéză că, deosebitŭ de ceĭ 4 tâlharĭ, ce aŭ eşitŭ în judeţulŭ Vîlceĭ, pentru carĭ s'aŭ scrisŭ deja, acum Domnitorulŭ a aflatŭ că decindea peste Dunărea se aude că aŭ eşitŭ hoţĭ, dintre carĭ aŭ şi trecutŭ 3 în poporulŭ căpitănieĭ Preastoluluĭ. Pe aceştia i-aŭ şi prinsŭ căpitanulŭ de Pristolŭ, dar Vodă vestesce tuturorŭ pentru casulŭ când arŭ maĭ trece vre-uniia de peste Dunăre, în care casŭ să-ĭ prindă şi cu bună pază să-ĭ trimiţă la puşcăria Craioveĭ, făcéndu-le examenŭ şi însciinţândŭ şi pe Vel Spătarŭ. Domnitorulŭ recomandă nesupĕrarea satelorŭ cu conace.

Asemenea cărţĭ s'aŭ făcutŭ şi la ispravnicĭ, polcovnicĭ i căpitaniĭ de Doljŭ şi de Romanaţĭ.

In 31 Maiŭ, Moruzi scrie din noŭ ispravnicilorŭ, polcovnicilorŭ şi căpităniilorŭ dela Vîlcea, repeţindu-le ordinulŭ de a prinde hoţiĭ ce s'aŭ ivitŭ în acelŭ judeţŭ până în termenŭ de 15 ḑile, «căcĭ de nu-ĭ veţĭ prinde, veţĭ fi voĭ osîndiţĭ în loculŭ acelorŭ tâlharĭ.»

Asemenea s'aŭ scrisŭ şi la ispravniciĭ, polcovniciĭ şi căpitaniĭ din Gorjŭ, pentru hoţiĭ din Vîlcea, carĭ aŭ ajunsŭ până în Gorjŭ. (3)

(1) Cod XXIII, fila 55.
(2) Cod. XXIII, fila 59.
(3) Cod. XXIII, fila 67.

Cărţĭ pe la tóte judeţele către ispravnicĭ, polcovnicĭ şi căpitanĭ, că aŭ aflatŭ cum că s'aŭ ivitŭ hoţĭ.

Ordonă urmărirea şi prinderea lorŭ, căcĭ «de acum înainte verĭ-ce pagubă s'ar întîmplà la vre-unŭ judeţŭ din pricina hoţilorŭ, care să vie şi să curgă din lenevirea şi neîngrijirea dumné-vóstre ispravnicilorŭ şi a vóstră căpitanilorŭ, după ce prin judecată o vomŭ împlinì cu analoghie de la dumné-vóstre şi dela voĭ, dela care se va cuveni, vĕ vomŭ urgisì şi pe dumné-vóstre ispravnicĭ, şi pe voĭ polcovnicĭ i căpitanĭ vĕ vomŭ pedepsì cu mare pedépsă.» Moruzi ordonă ispravnicilorŭ să trimită porunca acésta s'o vadă căpitaniĭ şi apoĭ, iscălită de toţĭ, s'o trimită la domnie prin Vel Spătarulŭ. (1)

Volnicie din 4 Iunie 1793 de a se ridicà Const. Păclénu, ce aŭ fostŭ vătafŭ de plaiulŭ Slănicululuĭ (Buzĕŭ) şi frate-sĕŭ Radu Logofeţelulŭ condicarŭ dela Buzĕŭ, «iarăşĭ căḑuţĭ în netrebnicile lorŭ urmărĭ, că de apururea nu contenescŭ, pricinuindŭ rĕsvrătirĭ satelorŭ dela acestŭ plaiŭ şi jafurĭ şi mâncătoriĭ, cu totŭ felulŭ de mijlóce, în câtŭ nicĭ într'unŭ chipŭ nu maĭ sunt primiţĭ cu locuinţa în partea loculuĭ; carĭ acestea fiindŭ nesuferite la auḑulŭ Domnieĭ Mele, iată că orênduimŭ pe sluga Domnieĭ Mele Alecu Ibricterŭ edicliŭ să mérgă şi, prin marifetulŭ ispravnicilorŭ, maĭ întâĭ să iea cartea domnéscă din mâna Raduluĭ Logofeţeluluĭ, pe care îlŭ lipsimŭ Domnia Mea din slujba condicărieĭ, şi apoĭ, pe amîndoĭ ridicându-ĭ cu tóte ale lorŭ, să-ĭ isgonéscă dela acelŭ judeţŭ, a nu se maĭ aflà cu locuinţa acolo, şi să dea şi trépădulŭ mumbaşiruluĭ câte talerĭ 50. — 1793 Iunie 4. (2)

Volnicie luĭ Stanŭ Bezilă, ce cere dela Ştefani Căpitanulŭ ot Câinenĭ, prin agenţie, pentru nisce banĭ şi fênŭ, a le cercetà ispravniciĭ şi să le împlinéscă.

«De vreme ce la Domnia Mea dete jalbă Stanŭ Bezilă dela . . . . , prin agenţie, pentru Ştefani căpitanulŭ dela Câinenĭ, cum că în anulŭ trecutŭ, *la trecerea slăvituluĭ solŭ Ratipŭ Efendi*, ar fi luatŭ cincĭ kile şi 1/2 de grâŭ dreptŭ 24 feorinĭ, i treĭ vedre rachiŭ, din carĭ i-aŭ întorsŭ numaĭ 6 ocă, iar

(1) Cod. XXIII, fila 65, verso.
(2) Cod. XXIII, fila 72.

celŭ laltŭ l'a vîndutŭ elŭ, şi cere pentru acelŭ vîndutŭ rachiŭ feorinĭ 5 şi ½. Incă i-aŭ maĭ pricinuitŭ pagubă de una sută fiorinĭ pentru nisce fênŭ ce i s'aŭ luatŭ, asemenea şi o vacă cu viţelŭ i s'ar maĭ fi luatŭ, pentru carĭ acestea tóte cerêndŭ dreptate dela Domnia Mea,» A. Moruzi orênduesce unŭ mumbaşirŭ, care cu scirea Spătaruluĭ să mérgă a împlinì dela numitulŭ căpitanŭ cele maĭ sus arĕtate reclamaţiĭ ale jeluitoruluĭ. Iar dacă cum-va acusatulŭ va negà acestea, atuncĭ «să-şĭ lase vechilŭ la căpitănie» şi să-lŭ ducă înaintea ispravnicilorŭ, unde se va înfăţişà şi jeluitorulŭ. Domnitorulŭ poruncesce ispravnicilorŭ a face cercetare cu amĕruntulŭ, şi de va fi reclamaţia justă, «să facă mumbaşirulŭ împlinire» de cele reclamate, «iar când vre-o parte nu se va odihnì pe hotărîrea dumné-vóstre», atuncĭ să însciinţeze Domnitoruluĭ. — 1793 Iunie 5. (1)

Pitacŭ din 17 Iunie 1793, prin care A. Moruzi întăresce, după alegerea luĭ Dumitrache Vel Postelnicŭ, pre Michalache Manu biv Vel Armaşŭ, ce este şi ispravnicŭ judeţuluĭ Muscelŭ, ca vechilŭ epistatŭ alŭ oraşuluĭ Câmpu-Lungŭ. «Poruncimŭ ţie judele alŭ oraşuluĭ Câmpu-Lungŭ, i vouĕ pârgarilorŭ şi tuturorŭ orăşanilorŭ, să cunósceţĭ pe numitulŭ boerŭ de vechilŭ epistasieĭ şi a purtà grijă trebilorŭ oraşuluĭ, păzindu-vĕ buna orênduială».

In 30 Ianuarie 1794, s'aŭ rênduitŭ epistatŭ Gh. Rucărénu biv al III-lea Logofĕtŭ. (2)

Poruncă la Caimacamulŭ Craioveĭ, pentru nisce hoţĭ ce aŭ gonitŭ poterile şi aŭ fugitŭ în ţinutulŭ Ţĕreĭ Turcescĭ.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ Zemle Vlachscoe. — Cinstitŭ şi credinciosŭ boerule alŭ Domnieĭ Mele, Hatmane Costache Caragea, Caimacamulŭ Craioveĭ, sănĕtate! Ispravniciĭ din sud Vîlcea însciinţéză Domnieĭ Mele dela 2 ale trecuteĭ lunĭ Iulie, cum că după porunca ce aŭ avutŭ pentru 4 tâlharĭ ce umblaŭ prin judeţŭ căznindŭ şi prădândŭ pe locuitorĭ, gonindu-ĭ după urmă polcovniculŭ aceluĭ judeţŭ Gheorghe Sinescu, i-aŭ înfundatŭ într'o gârlă în ţinutulŭ Ţĕreĭ Turcescĭ, unde acolo pricepêndu-se de ómenĭ rĕĭ, s'aŭ prinsŭ de iusbaşa şi i-aŭ legatŭ pe câte 4, de care a lorŭ prindere arată ispravniciĭ că are numitulŭ polcovnicŭ şi adeverinţă dela un Kelerŭ aga beşleaga, zabitulŭ Islazuluĭ. Pentru care poruncimŭ dumi-tale să însciinţezĭ dumné-ta de acésta dumné lorŭ zabiţilorŭ de din

(1) Cod. XXIII, fila 74.
(2) Cod. XXIII, fila 82 verso

colo şi să şi cerĭ de a da pe aceştĭ 4 tâlharĭ dincóce, unde aŭ tâlhăritŭ şi unde sunt sciute pricinile hoţiilorŭ, pe carĭ aducêndu-ĭ cu pază aicĭ la Craiova, să-ĭ puĭ la temniţa puşcărieĭ, séŭ de nu, să scĭĭ dumné-ta ca acolo să-ĭ pue la închisóre a nu se slobodi de a maĭ trece dincóce; iar de li se va fi făcutŭ pedépsă cu mórte, precum sciŭ ispravniciĭ, să însciinţezĭ DomnieĭMele orĭ în ce chipŭ te veĭ adeveri şi cum va rĕmâné.—1793 Aug. 7. (1)

Surghiunulŭ la Mărgineni a luĭ Bănică Chrisoscoleŭ, pentru că a bătutŭ unŭ omŭ domnescŭ. Domnitorulŭ dice că i se cădea pedépsă maĭ mare, dar i-a scădut-o, să şédă la mănăstire să se róge luĭ Dumnedeŭ să-ĭ dea minte şi înţelepciune, — 16 Noembre 1793. (2)

Cercetare de jafurile făcute la nisce sate de căpitanulŭ dela Islazŭ şi c'uşulŭ; 1793 Noembrie, Vodă ordonă destituirea slujbaşilorŭ şi împlinirea banilorŭ jefuiţĭ, cum şi baterea la tălpĭ cu câte 200 toege. (3)

Publicaţie la tóte judeţele şi pitacŭ la niziriĭ epitropieĭ, pentru slujba Vornicieĭ, din 28 Ianuarie 1794.

«Vĕ facemŭ în scire pentru slujba Vornicieĭ, că pentru a nu se face dintr'acésta nedreptăţĭ şi pricinĭ de jafurĭ, intrândŭ din mână în mână cu vîndarea, şi la felŭ de felŭ de ómenĭ cătarea slujbeĭ, după cum amŭ vĕdutŭ Domnia Mea atâtea jălbĭ, este porunca Domnieĭ Mele hotărîtă ca să nu se întindă slujba cu vîndarea la maĭ multe mâinĭ, de câtŭ cumpĕrătoriĭ dintâĭ ce aŭ cumpĕratŭ dela mezatulŭ epitropieĭ vîndêndu-o la a II-a mână, aceĭ cumpĕrătorĭ de alŭ II-lea, ce nu vorŭ puté coprinde judeţele ce cumpĕră cu o sumă într'unŭ condeiŭ, potŭ să o vîndă pe judeţe deosebitŭ în parte la alţiĭ, care póte fieş-care, judeţulŭ ce-lŭ cumpĕră, a şi-lŭ căută, iar dela aceĭ de alŭ III-lea cumpĕrătorĭ maĭ multŭ să nu trécă cu vîndarea la alţiĭ, ci înşişĭ să caute tréba, ca să fie şi datorĭ a rĕspunde înşişĭ la întîmplare de vină, când vorŭ face urmărĭ împotriva ponturilorŭ acesteĭ slujbe şi vorŭ face niscare-va jafurĭ. — 1794 Ianuarie 28. (4)

(1) Cod. XXIII, fila 117 verso.
(2) Cod. XXIII, fila 176 verso.
(3) Cod. XXIII, fila 173.
(4) Cod. XXIII, fila 199.

17 cărțĭ la tóte județele, pentru rênduiala slujitorilorŭ de pe la isprăvniciĭ, din 4 Februarie 1794.

Dela unele județe veniră slujitoriĭ isprăvnicescĭ cu jalbă la Domnie și arĕtară: întâĭ că ispravniciĭ aŭ îndrăsnitŭ să le facă 3 rêndurĭ la slujbă, adică 3 acte, și alŭ II-lea că le-arŭ fi luândŭ banĭ de sĕptĕmânĭ și i-arŭ fi lăsândŭ slobodĭ pe la casele lorŭ, și alŭ III-lea că i-arŭ fi împărțindŭ între dumné-lorŭ, luândŭ unulŭ o cétă de slujitorĭ și altulŭ o altă cétă, și céta unuia ar fi slujindŭ, iarŭ céta celuĭ-laltŭ ar fi plătindŭ cu banĭ sĕptĕmânile, și nu s'arŭ fi ajungêndŭ în slujbele domnescĭ, dintr'acéstă pricină. Dreptŭ aceea, Domnitorulŭ ordonă paza strictă a nizamuluĭ slujitorilorŭ și descuviințéză facerea lorŭ în treĭ cete în locŭ de 2, fiind-că fie-care rêndŭ are a sluji câte 6 lunĭ din anŭ, iar nu maĭ pușinŭ, și când se facŭ 3 cete slujescŭ numaĭ câte 4 lunĭ, ceea ce aduce paguba visterieĭ, căcĭ urméză să dea adaosŭ de slujitorĭ, ca să pótă ajunge pentru trebile domnescĭ. Domnitorulŭ ordonă să fie întrebațĭ slujitoriĭ de se mulțumescŭ împărțițĭ în 2 cete să slujéscă câte 2 sĕptĕmânĭ fie-care cétă, dacă nu vorŭ voi, să rĕmână cu sĕptĕmâna fie-care cétă, precum este hotărîtŭ din vechime. Toțĭ slujitoriĭ nu vorŭ maĭ fi împărțițĭ între ispravnicĭ, ci vorŭ fi d'avalma sub ascultarea căpitanuluĭ luĭ rênduitŭ de Vel Spătarŭ și d'avalma vorŭ fi trimișĭ în trebile județuluĭ, și câțĭ vorŭ rĕmâne netrimișĭ să păzéscă la tahtulŭ isprăvnicieĭ. Banĭ de sĕptĕmână să nu se iea, nicĭ să se pótă rescumpĕra prin banĭ vre-o sĕptĕmână. (1)

Iō Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i Gospodarŭ Zemle Vlachscoe. Orênduimŭ pe sluga Domnieĭ Mele, ... ciohodarŭ, ca luândŭ de aicĭ pe pârâtulŭ Dragomirŭ cu jăluitoriĭ, să-ĭ ducă la ispravnicĭ, unde poruncimŭ dumné-vóstre ispravnicilorŭ să cercetațĭ cu d'amĕnuntulŭ pretutindenea, ca să dovedițĭ dreptulŭ adevĕrŭ și prin adevĕrată arĕtarea vameșilorŭ, după ce va împlini mumbașirulŭ orĭ-ce a luatŭ Dragomirŭ dela locuitorĭ, să-lŭ aducă aicĭ cu însciințarea dumné-lorŭ aicĭ la Domnia Mea.— 1794 Februarie 22.

Prea Inălțate Dómne

Infățișându-se amîndouĕ părțile înaintea nóstră, tăgădui Dragomirŭ, dicêndŭ că la nicĭ unile din câte îl pâraște vameșiĭ nu se scie vinovatŭ, iar jăluitoriĭ se apucară dicêndŭ că acolo în fața loculuĭ ilŭ vorŭ dovedi,

(1) Cod. XXIII, fila 202, verso.

cu multe mărturiï prin carte de blestemŭ, ale căruia fapte ḑiseră că se vorŭ vedé şi cu însuşï mărturia celorŭ carï le-aŭ luatŭ câte doï şi câte treï leï. Deci să fie luminată porunca Măriei Tale cu mumbaşirŭ, carele luândŭ de aicï pe amîndouĕ părţile să-ï ducă înaintea dumné-lorŭ ispravnicilorŭ judeţuluï şi prin blestemŭ făcêndŭ cuviinciósă cercetare, de se va dovedi pârâtulŭ vinovatŭ, să-lŭ trimiţă aicï cu înscĭinţare către Măria Ta, coprinḑĕtóre pe largŭ: de tótă cercetarea ce vorŭ face şi în ce chipŭ aŭ dovedităŭ adevĕrulŭ, ca să se osîndéscă pârâtulŭ a împlini şi totŭ dreptulŭ jăluitorilorŭ, câtŭ se va dovedi că se va fi păgubitŭ din pricina luï, şi să se şi pedepsécă. Iarŭ dovedindŭ pâra jeluitorilorŭ neadevĕrată, să-ï plătéscă tótă cheltuiala şi să-ï şi pedepséscă ca nisce pârâşï mincinoşï; iar hotărârea cea desĕvêrşită rĕmâne a se face de către Inălţimea Ta. — 1794 Februarie 13. (1)

Vel Vornicŭ. Vel Logofĕtŭ.

Iŭ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ gpd. — Vulturescu, ca unŭ nevinovatŭ, poruncimŭ Domnia Mea să fie slobodŭ şi nesupĕratŭ, iară ispravniculŭ Varlaamŭ, ce aŭ făcutŭ înscĭinţărï neadevĕrate, după a căruia înscĭinţare s'aŭ trimisŭ mumbaşirŭ edecliŭ, să plătéscă trépădŭ edecliuluï talerï una sută, căruia să-ï scrie dumné-luï Vel Vist. porunca Domnieï Mele, cu dojană ce se cade pentru netrebnica înscĭinţare, şi pentru trépădu acesta alŭ mumbaşiruluï a-lŭ da negreşitŭ. — 1794 Martie 4.

Prea Inălţate Dómne,

După înscinţarea, ce dela 6 ale trecutuluï Februarie aŭ făcutŭ Măriei Tale dumné-luï Sardariŭ Constantinŭ Varlaamŭ, ispravnicŭ ot sud Argeşŭ, pentru unulŭ Minculŭ Vulturescu din sud Oltŭ, că ar fi luatŭ din judeţulŭ Argeşuluï 13 ómenï şi i-ar fi dusŭ pe moşia sa Vulturescï din sud Oltŭ să-şï facă satŭ, s'aŭ făcutŭ luminata porunca Măriei Tale de volnicie, trimiţindu-se Vasile Ciubuccibaşa alŭ Măriei Tale, să-lŭ iea şi să-lŭ ducă întâï la ispravniculŭ din judeţulŭ Argeşŭ, ca să cerceteze pricina în faţa luï, şi în urmă să-lŭ aducă aicea cu înscĭinţarea dumné-lorŭ. Aŭ adusŭ orênduitulŭ mumbaşirŭ pe numitulŭ Vulturescu aicï şi, înfăţişindu-ï înaintea mea, am cetitŭ înscĭinţarea dumné-luï Sărdaruluï Varlaamŭ dela Februarie 25, prin care ḑice că, din cercetarea ce aŭ făcutŭ, s'aŭ doveditŭ că aceï 13

(1) Cod. XXVII, fila 5. — (2)

ómenĭ sunt vechĭ sătenĭ din Câmpulŭ-mare şi Miriceştĭ din sud Argeşŭ, uniĭ de câte 5 anĭ, alţiĭ de câte 4 şi 3 anĭ, unde şi aşezămîntulŭ i-aŭ apucatŭ, dară şeḑĕtorĭ aŭ fostŭ la satulŭ Enciulŭ pe moşia sfinteĭ Metropoliĭ în judeţulŭ Oltuluĭ, iar dajdia şi-o trage în sud Argeşŭ, şi totŭ dela Februarie 25 face Măriei Tale deosebita însciinţare de rugăciune ca să te milostivescĭ Măria Ta a-lŭ ertâ, fiind-că aceea a făcut-o din nesocotinţă, şi cum că de acum înainte nu va maĭ face una ca aceea; am întrebatŭ pre Minculŭ Vulturescu, de vreme ce aceĭ 13 ómenĭ era vechĭ birnicĭ de judeţulŭ Argeşuluĭ, cu ce poruncă şi cuvîntŭ i-aŭ apucatŭ a-ĭ duce la satulŭ Vulturescilorŭ, a plăti dajdia în judeţulŭ Oltuluĭ? şi rĕspunse că nicĭ de cum nu i-aŭ dusŭ pe moşia Vulturescĭ, ci acolo la satulŭ Enciulŭ unde sunt i-aŭ apucatŭ de banĭ, care n'aŭ făcut o dela dênsulŭ, ci cu porunca dumné-lorŭ ispravnicilorŭ Oltuluĭ i-aŭ apucatŭ şi le-aŭ luatŭ baniĭ, arĕtându-mĭ unŭ extractŭ iscălitŭ de dumné-luĭ Sărdariŭ Dumitrache Papazoglu, ispravniculŭ Oltuluĭ, cu létulŭ 1794 Ghenarie 25, de orênduiala zahereleĭ, în care se vede numele acelorŭ 13 ómenĭ puşĭ cu o chilă de orzŭ şi 4 baniţe în banĭ, şi ḑise zapciu Vulturesculuĭ, că cu acestea i-aŭ apucatŭ fiindŭ încărcatŭ cu eĭ în extractŭ, iar nu din capulŭ luĭ; amŭ întrebatŭ pre orênduitulŭ mumbaşirŭ, când a mersŭ cu porunca, unde a găsitŭ şeḑĕtorĭ pe aceştĭ ómenĭ, la Vulturescĭ, pe moşia pârâtuluĭ Mincu, saŭ în altă parte, şi respunse că nu i-aŭ găsitŭ pe moşia luĭ, ci la satŭ în Enciulŭ pe moşia sfinteĭ Metropoliĭ, şi cercetândŭ a doveditŭ că totŭ acolo s'a aflatŭ cu locuinţa, iară nu i-aŭ ridicatŭ Vulturescu, cu porunca ispravniculuĭ de Oltŭ i-aŭ apucatŭ de le-aŭ luatŭ baniĭ zahereleĭ, iară nu aŭ făcut-o din capulŭ luĭ, şi de vreme ce nu i-aŭ dusŭ pe moşia Vulturesciĭ să facă satŭ precum scria Sardarŭ Varlaamŭ ispravnicŭ din sud Argeşŭ, rĕmâne a se face hotărîrea pentru acea pricină de către Inălţimea Ta. — 1794 Martie 2. (1)

Vel Vist.

Iō Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i gpd. Zemle Vlachscoe. — Orênduimŭ pe boierulŭ Domnieĭ Mele Nicolae Vătafulŭ de Divanŭ ca să mérgă la sud Argeşŭ, unde poruncimŭ să aduceţĭ pe numitulŭ zapciŭ, ca, de faţă cu jăluitoriĭ, tóte acestea să se cerceteze între dînşiĭ şi, dovedindu-se adevĕratŭ, nu numaĭ să se împlinéscă dela dînsulŭ tóte acestea luaturĭ şi să se întórcă locuitorilorŭ, ci încă ridicându-lŭ din trébă să-lŭ aducă la Domnia Mea; iar în potrivă, când se vorŭ dovedi jălbile mincinóse, să li se facă certare cu bătaie. — 1794 Martie 28.

Vel Logofĕtŭ.

(1) Cod. XXVII, pag. 12, III.

Prea Inălțate Dómne,

Din luminata porunca Măriei Tale, ce mi s'aŭ datŭ ca să cercetezŭ jalba, ce aŭ datŭ Măriei Tale sătenii din 5 sate, Câmpu-mare, Samburesciĭ, Păroșiĭ Ciomăgeștiĭ și Dăniceĭ ot sud Argeșŭ, pentru necazurile și jafurile ce pătimescŭ de către dumné-luĭ Sărdariu Constantinŭ Varlaamŭ, ispravniculŭ lorŭ, și de către unŭ Ștefanŭ Bujorénu, ce le este zapciŭ, înfățișândŭ înaintea mea pe vechilulŭ acestorŭ sate ce aŭ venitŭ cu jalbă, am cercetatŭ tóte arĕtările lorŭ, ce le aŭ în nisce foĭ ce li s'aŭ datŭ dela sate, unele iscălite de pârcălabĭ, iar altele neiscălite și fără de văleatŭ, cum și din graiulŭ lorŭ, și taclirulŭ fiește-căruia satŭ este acesta, însă: Stroie Iónŭ Roșanŭ sin Manea ot Păroșĭ arată că Ștefanŭ Bujorénu zapciu le-aŭ aruncatŭ o piele de vacă în satŭ, pentru care le-aŭ luatŭ talerĭ 13, și iarășĭ acestŭ zapciŭ le-aŭ luatŭ talerĭ 5 dela maĭ sus numitulŭ Stroie ce s'a pusŭ pârcălabŭ noŭ, totŭ acestŭ zapciŭ le-aŭ luatŭ talerĭ doĭ, cu cuvîntŭ pentru chiria a douĕ lemne ce erà rămășiță din cheresteaua Ismailuluĭ, carele le-aŭ încărcatŭ în alte care străine. Nițulŭ Leutesculŭ sin Tănase ot Câmpu-mare arată că le-aŭ aruncatŭ numitulŭ zapciŭ o pele de vacă și a plătit-o cu talerĭ 14, și totŭ acelŭ zapciu le-ar fi ḑisŭ ca să le aducă o bute cu vinŭ să o vîndă, și rugându-se ca să nu le o dea, i-aŭ lăsatŭ și le-aŭ luatŭ talerĭ 6; talerĭ 11 le-aŭ luatŭ zapciu pentru cinceĭ holteĭ po talerĭ 2 banĭ 24; totŭ zapciulŭ a luatŭ dela unŭ Lujenŭ ce a fostŭ pârcălabŭ, pentru căcĭ l'a scosŭ din pârcălăbie, talerĭ 6, și dela altu ce l'a pusŭ în locŭ talerĭ 5; le-aŭ luatŭ zapciu talerĭ 14 pentru 5 lemne din cheresteaua Ismailuluĭ ce rĕmăsese neduse la schele, și acea încărcându-se în care străine, le-aŭ luatŭ aceștĭ banĭ cu nume de chirie; pentru 5 ómenĭ din satulŭ lorŭ, ce i-aŭ luatŭ ispravniciĭ din sud Oltŭ și aŭ rĕmasŭ încărcațĭ, se rógă să se scază cu numele lorŭ. Iónŭ Corbénu pârcălabŭ sin Iónŭ ot Simburesciĭ arată că a venitŭ Ștefanŭ Bujorénu zapciulŭ și le-aŭ lepădatŭ o bute de vinŭ, cu cuvîntŭ că este a ispravniculuĭ Varlaamŭ, ḑicêndŭ ca să o plătéscă vadra cu talerĭ 2 și să lŭ vînḑă eĭ să facă ce le va fi voia, și aŭ lăsatŭ pe sătenĭ să facă banĭ, că le făcea zorŭ, le-aŭ aruncatŭ o piele de vacă pe care cere talerĭ 13, și neavêndŭ eĭ banĭ peșinŭ să o plătéscă, le-aŭ trasŭ din dajdie; pentru 5 ómenĭ ce s'aŭ însuratŭ de estimpŭ, le-aŭ luatŭ de fieșĭ-care câte tal. 2 banĭ 24, însă unulŭ dintr'aceștia, feciorulŭ luĭ Stroie este însuratŭ de 3 anĭ, și ḑice că este intratŭ în cisla statuluĭ, iară zapciu l'aŭ năpăstuitŭ că este căsătoritŭ de curînd; talere 10 le-ar fi luatŭ numitulŭ zapciŭ, însă talere 5 dela unŭ Stroie, căcĭ l'aŭ scosŭ din pârcălăbie, și talere 5 dela celŭ ce l'aŭ pusŭ în locul luĭ; dela unŭ Mateiŭ Bobeică, ciobanŭ holteiŭ, i-aŭ luatŭ zapciu

talerĭ 14 banĭ 60, cu cuvîntŭ pentru birŭ. Iónŭ Vigionŭ sin Barbu ot Ciomăgesci arată că le-aŭ aruncatŭ zapciu o butie de vinŭ de vedre 50 şi aŭ plătitŭ vadra pe talerĭ 2, le-aŭ datŭ o piele de boŭ şi aŭ plătit-o tal. 13; de la 4 nunţĭ ce s'aŭ făcutŭ în satŭ aŭ luatŭ numitulŭ zapciŭ de la fiesce care ginere câte tal. 2 banĭ 24, care facŭ tal. 8 banĭ 66. Asemenea dela pârcălabŭ ca să nu-lŭ scóţă i-aŭ luatŭ tal. 5 zapciu, ḑicêndŭ că de nu-ĭ va da îlŭ va scóte şi pune pe altulŭ, şi atuncĭ şi dela elŭ şi dela celŭ noŭ a luatŭ, şi aceştĭ banĭ i-aŭ aruncatŭ pe satŭ; tal. 2 aŭ datŭ în mâna zapciuluĭ cu cuvîntŭ pentru chiria a cincĭ lemne rĕmăşiţe de cherestéua Ismailuluĭ, şi cum că zapciu şade în satulŭ lorŭ câte 3—4 ḑile şi le face marĭ cheltuelĭ. Niţulŭ Dănăcelŭ sin Radu ot. Dănăceĭ arată că le-aŭ lepădatŭ zapciu o butie de vinŭ de vedre 50, cerêndŭ a-ĭ plăti vadra pe tal. 2; le-aŭ aruncatŭ o piele de vacă cerêndŭ să o plătéscă cu tal. 13; dela pârcălabulŭ satuluĭ aŭ luatŭ tal. 5 pe 3 holteĭ şi unŭ posluşnicŭ i unŭ slujitorŭ, ce s'aŭ pusŭ la dajdiie; le aŭ încărcatŭ 4 lude, câte 5. Aceste sate se rógă cu cuvîntŭ a avé mângâere de scăḑămîntŭ, fiindŭ încărcaţĭ fórte. Decĭ acestea nefiindŭ în destulŭ numaĭ după ḑisa lorŭ aşà în credinţă că sunt adevĕrate, de se va socotì de către Inalta înţelepciune a MărieĬ Tale, unŭ credinciosŭ alŭ MărieĬ Tale să mérgă în faţa loculuĭ, să cerceteze cu deamĕruntulŭ pentru tóte, şi în ce chipŭ se vorŭ dovedi, iar pentru tóte dreptŭ adevĕrŭ să încredinţeze MărieĬ Tale; iară hotărîrea cea desĕvêrşită rĕmâne a se face de către Inălţimea Ta. — 1794 Martie 28.

Vel Vist.

Anafora pentru preţuirea caseĭ unuĭ sudilŭ de pe podulŭ Mogoşóeĭ, a se luà pe séma epitropieĭ.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i gpd. — Poruncimŭ dumnévóstre Nazirilorŭ epitropieĭ, să daţĭ dela cutie aceştĭ talerĭ 261,18, preţulŭ caseĭ şi a celorŭ-lalte lucrurĭ, şi să faceţĭ zaptŭ pe séma epitropieĭ. — 1794 Aprilie 14.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălţate Dómne,

Primindŭ luminată porunca Inălţimeĭ Tale dela 23 ale trecuteĭ lunĭ luĭ Martie, ce mi s'aŭ datŭ la anaforaua dumné-luĭ Vel Spătarŭ, pentru preţuirea unuĭ coşarŭ i unŭ gardŭ şi o grădină dela casa luĭ Laţco Ungu-

rénulŭ suditulŭ chesaricescŭ de pe podulŭ Mogoşóeĭ, ce o are cumpĕrată dela o Marie Diculuĭ Siimeanŭ, cu preţŭ de talerĭ 100 şi este să se dee pe séma epitropieĭ, fiindŭ rea cumpĕrătóre a luĭ, *de vreme ce este împotriva canónelorŭ nizamuluĭ a avé suditŭ casă şi pămîntŭ aicĭ în ţéră sub stăpânirea luĭ,* din luminată porunca Inălţimeĭ Tale trimiţêndŭ pre Meimar-başa d'impreună cu doĭ treĭ din grădinarĭ în faţa loculuĭ, unde fiindŭ faţă unŭ zapciŭ spătărescŭ şi unulŭ agiescŭ, dimpreună cu ómeniĭ epitropieĭ şi câţĭ-va din mahala, după preţuirea ce aŭ făcutŭ la tóte lucrurile, ce le-aŭ făcutŭ acestŭ ungurénŭ, după starea în care se află acum, iată le arĕtămŭ în josulŭ acesteĭ anaforale; şi aniĭ Măriei Tale să fie mulţĭ şi fericiţĭ. — 1794 Aprilie 9, Bucurescĭ.

Alŭ Măriei Tale prea plecată slugă.

Vel Agă.

Preţuirea lucrurilorŭ ce s'aŭ făcutŭ.

TALERI BANĬ	
40,—	Meremetulŭ ce aŭ făcutŭ în casă cu grinḑĭ, cu pardosele i sobe şi uşă în casă şi în cămară.
25,—	Coşarulŭ de nuele cu parĭ obli, i cu trestie învelitŭ şi a începutŭ a se dĕrăpănà.
10,—	Unŭ bordeiŭ în pămîntŭ cu trestie i cu pămîntŭ înveluitŭ.
61,—	Gardŭ de jurŭ împrejurŭ cu parĭ obli, şi vre-o câţĭ-va în faţă despicaţĭ, fără straşină.
6,—	Pórtă veche cu ulucĭ, fărămată şi dĕrăpănată.
7,90	Altóiele ce le-aŭ pusŭ es-timpŭ, perĭ şi merĭ sunt 31.
5,98	Pomişorĭ micĭ puşĭ de es-timpŭ 100, unulŭ po parale douĕ.
5,—	Săpătura grădiniĭ.
1,—	Năhutŭ, ce ḑice că a pusŭ în grădină.
161.18	Adecă una sută şase-ḑecĭ şi unulŭ şi banĭ opt-spre-ḑece, afară din zapisulŭ cumpĕrătóre, că n'aŭ vrutŭ să-lŭ arate, dară mahalagiiĭ ḑise că cu una sută l'aŭ cumpĕratŭ. (1)

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i gpd. Zemle Vlachscoe. — După pliroforia ce ne dă dumné-luĭ cinstitŭ şi credinciosŭ boerulŭ Domnieĭ Mele, Vel Vornicŭ de Ţéra-de-sus, pentru ceĭ-carĭ slujescŭ bine din vătaşĭ spre a rĕmâné la tréba lorŭ, cum şi pentru ceĭ ce nu se pórtă cu orên.

(1) Cod. XXVII, pag. 16, V.

duială la datoria slujbeĭ lorŭ, spre a se orêndui ceĭ maĭ jos numițĭ pe carĭ dumné-luĭ îĭ arată de bunĭ, poruncimŭ dumi-tale cinstitŭ și credinciosŭ boerule alŭ Domnieĭ Mele, Vel Logofĕtŭ de Țéra-de-sus, ca să facĭ cărțile Domnieĭ Mele, atâtŭ pe numele celorŭ ce rĕmânŭ, câtŭ și pe numele celorŭ ce se orênduiescŭ acum noĭ, rĕmâindŭ a fi dumné-luĭ Vornicŭ rĕspundĕtorŭ la vre-o întîmplare de vină a lorŭ — 1794 Aprilie 21. (1)

Vel Logofĕtŭ.

(Anaforaua grecéscă).

Carte din 25 Aprilie 1794, de a se duce la Ocnele-Marĭ Ionŭ alŭ luĭ Condili și Nicolae Calpacsiu, fiind-că în ḑiua de Paștĭ, făcêndŭ gâlcévă în Calafatŭ, bătêndŭ și rănindŭ ómenĭ, s'a ridicatŭ și asupra căpitanuluĭ de têrgŭ cu mare obrăznicie, pentru că îĭ dojenea de faptele sĕvêrșite.

NB. La 6 Iunie 1794, Calpacsiu este eliberatŭ dela ocne (după mijlocirea Caimacamuluĭ Craioveĭ), cu pitacŭ la Cămărașulŭ Ocneĭ. (2)

Carte din 25 Aprilie 1794, prin care Samasârgiulŭ luĭ Vodă este poruncitŭ a cercetă de urmările vătafuluĭ Răuță din plaiulŭ Dâmbovița, județulŭ Muscelŭ.

A. Moruzi refusă isprav. de Mehedințĭ, cu pitacŭ dela 27 Aprilie 1794, a întări în loculŭ luĭ Poroianu de condicarŭ județuluĭ pre unŭ Vasile, nefiindŭ din acelŭ județŭ și după pontŭ cerêndu-se să fie condicarulŭ din pămînteniĭ aceluĭ județŭ, «dar de vreme că pré multŭ vĕ mulțumițĭ de slujba luĭ Vasile, să lŭ orênduițĭ zapciŭ la vre-o plasă, iar de este și elŭ pămînténŭ într'adevĕrŭ alŭ județuluĭ de acolo, să ne înșciințațĭ.» (3)

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Vvd. i gpd. Zemle Vlachscoe—Poruncimŭ Domnia Mea dumné-luĭ Vel Spătarŭ să-lŭ trimiță la schitulŭ Poiana Măruluĭ, unde poruncimŭ, epistatule alŭ numituluĭ schitŭ, aducêndu-lŭ mumbașirŭ spătărescŭ acolea, să-lŭ puĭ înlăuntru în mănăstire, de unde să nu fie slobodŭ a eși fără de porunca Domnieĭ Mele.—1794 Maiŭ 4.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălțate Dómne,

Pricina ce s'a urmatŭ de către căpitanulŭ Antone dela Zimnice, de aŭ datŭ teșcherea de voie la 19 familiĭ serbĭ din Țéra Turcéscă ca să mérgă

(1) Cond. XXVII pag. 5.
(2) Cod. XXIII, fila 234 verso.
(3) Cod. XXIII, fila 238.

la Moldova, şi oprindu-ĭ dumné-lorŭ ispravniciĭ de Buzĕŭ, aŭ însciinţatŭ aicĭ, este sciutŭ Măriĭ Tale; decĭ aducêndŭ pre numitulŭ căpitanŭ, l'am cercetatŭ, cu ce îndrăsnélă aŭ făcutŭ una ca acésta, şi neputêndŭ găsì vre-unŭ cuvîntŭ de îndreptare, ḑise numaĭ că-şĭ cunósce singurŭ greşala; pre care l'am pus la oprélă şi nu lipsimŭ, cu acéstă plecată anafora, să însciinţezŭ Măriel Tale, ca în ce chipŭ voiŭ avé poruncă pentru acésta să urmezŭ. — 1794 Maiŭ 1. (1)

Vel Logofĕtŭ.

5 cărţĭ legate la 5 judeţe de peste Oltŭ şi la Caimacamŭ pentru prinderea a 4 hoţĭ vestiţĭ, anume Mihalache Florescu, Haram-başa dela Creţescĭ din Vilcea, Anghelŭ sin Dionisie călugĕrulŭ din Logrescĭ dela Gorjŭ şi Draga frate-sĕŭ şi Vlăduţŭ. — Maiŭ 10 1794. (2)

Stefanŭ Pană Bucurŭ i Dimache, cu totŭ plaiulŭ Telegénulŭ sud Saacŭ, cu Moise ce le-a fostŭ vătafŭ.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i gpd. — După cum s'a găsitŭ cu cale de către dumné-luĭ Vel Vist. printr'acéstă anafora, la care şi amîndouĕ părţile aŭ rĕmasŭ mulţămite, orênduimŭ pe . . . . . . să mérgă şi întru tóte să se facă urmarea şi cercetarea ce se cuprinde maĭ jos. — 1794 Maiŭ 22.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălţate Dómne,

După luminata porunca Măriel Tale, orênduitulŭ zapciŭ înfăţişândŭ pe amîndouĕ părţile înaintea mea, am cercetatŭ pricinile de carĭ se jeluescŭ, şi câtŭ pentru talerĭ 800 ce arată că le-aŭ luatŭ baniĭ cailorŭ de Menzilŭ, rĕspunse vătafulŭ Moisi, că într'acea vreme a fostŭ împrumutatŭ cu banĭ prin zapisŭ pe plăieşĭ pentru trebuinţa plaiuluĭ, cu tocmélă ca, după ce va venì banĭ pentru caĭ, să-ĭ tragă, şi la urmă viindŭ talerĭ 630 pe 21 caĭ, orênduiala aceluĭ plaiŭ i-aŭ trasŭ, dară la ce trebuinţă i-aŭ datŭ nu scie, ci să dea séma unde i-aŭ datŭ aceia care i-aŭ luatŭ din mâna luĭ; pentru carĭ banĭ ḑise că are acolo la casa luĭ şi zapisŭ şi poruncă domnéscă, cu care i-aŭ împlinitŭ prin sciinţa dumné-lorŭ ispravnicilorŭ judeţuluĭ. Pentru acésta urméză a se face cercetare la faţa loculuĭ, de aŭ luatŭ plăieşiĭ baniĭ înprumutŭ, dândŭ Moise saŭ nu, şi pentru care trebuinţă a plaiuluĭ a fostŭ

(1) Cod. XXVII, pag. 27.
(2) Cod. XXIII, fila 244.

şi de s'a datŭ poruncă domnéscă a se împlini, şi câţĭ li se va fi luatŭ maĭ multŭ peste cea ce erà datorĭ, să li se întórcă înapoĭ. Pentru talerĭ 200, ce ḑice că le-aŭ luatŭ cu nume de chiria carelorŭ de Ţarigradŭ, rĕspunse vătafulŭ, că în ḑilele Măriei Sale Michaiŭ Vodă Suţulŭ, cerêndu-se din plaiulŭ lorŭ patru care pentru venirea luminateĭ Domnieĭ dela Ţarigradŭ, aŭ venitŭ plăiaşiĭ, şi dela zapciulŭ luĭ aŭ luatŭ talerĭ 300 împrumutŭ, din carĭ talerĭ 50 i-aŭ datŭ ispravnicilorŭ prin mâna sătenilorŭ ot Strâmbenĭ, de le-aŭ scăḑutŭ două care din patru, iară talerĭ 250 a datŭ chirie la două care ce rĕmăsese, şi peste 3 ḑile i-aŭ trasŭ zapciŭ, fiindŭ fostŭ daţĭ din banĭ domnescĭ, însă acelea două care, fiind-că arată că aŭ venitŭ numaĭ până la Bucurescĭ, iară nu aŭ mersŭ la Ţarigradŭ, ci s'aŭ înnapoiatŭ la plaiŭ, îşĭ va căutà plăieşiĭ cu cărăuşiĭ şi cu ispravnicĭ a le întórce baniĭ înapoĭ, iară vătafulŭ Moise să nu se supere; iară într'altŭ chipŭ dovedindu-se curgerea pricinii să se facă însciinţare Măriei Tale. Pentru talerĭ 935, ce arată că le-aŭ luatŭ vătafulŭ, de liude câte unŭ leŭ dela uniĭ şi dela alţiĭ câte doĭ, rĕspunse pârâtulŭ că, avêndŭ cu zapisŭ a luà dela plaiŭ datoria bună talerĭ 930, după jalba ce aŭ datŭ Măriei Tale, făcêndu-se cercetare de către ispravnicĭ şi fiindŭ datorie adevĕrată, cu luminată porunca Măriei Tale, s'aŭ împlinitŭ talerĭ 930, care pentru aceştĭ banĭ, fiind-că este poruncă la mijlocŭ, care se vede la judecată, nu maĭ intraiŭ în cercetare şi rĕmâne Moise a fi nesupĕratŭ; însă fiind-că plăieşiĭ ḑiseră că aceştĭ sunt alţĭ banĭ, afară din ceĭ cu poruncă împliniţĭ, se va cercetà la faţa loculuĭ, şi de se va dovedi că s'aŭ împlinitŭ numaĭ ceĭ cu poruncă, sunt bunĭ luaţĭ, iar de vorŭ fi alţĭ banĭ, se va însciinţà Marieĭ Tale. Pentru şindrila, cherestéua, ce ḑicŭ că aŭ făcut-o luĭ Moise vătavulŭ şi nu le-aŭ plătitŭ totŭ, rĕspunse pârâtulŭ că, avêndŭ trebuinţă de cherestea pentru casa luĭ, aŭ tocmitŭ cu uniĭ din plăieşĭ ca să o facă, şi pe suma ce i-aŭ făcutŭ le-aŭ plătitŭ fieş-căruia pe şinŭ, atâtŭ tăiatulŭ câtŭ şi căratulŭ, după tocméla ce aŭ avutŭ; la acésta se va face cercetare în faţa loculuĭ, şi pe câtă sumă de cherestea, de şindrilă, se va dovedi că aŭ plătitŭ, să nu se supere, iară câtă nu va fi plătitŭ se va apucà a plăti acelora ce aŭ făcut-o şi i-aŭ cărat-o. Pentru mulţimea de ómenĭ, ce arată că i-aŭ avutŭ Moise vătafu în posluşania luĭ şi le-aŭ plătitŭ eĭ birulŭ şi angariile, rĕspunse pârâtulŭ că în tótă vătăşia luĭ n'aŭ avutŭ maĭ mulţĭ de câtŭ 3 dârvari şi 6 sĕracĭ de ómenĭ de a-ĭ posluşà, iară câţĭ maĭ mulţĭ se vorŭ aflà, să dee la dajdie; şi pentru acésta să se facă cercetare la faţa loculuĭ, şi pentru câţĭ ómenĭ se va dovedi că i-aŭ avutŭ vătafulŭ Moise în posluşania şi le plătea plăieşiĭ orênduelele, şi să facă catastihŭ curatŭ de numele lorŭ, şi din ce satŭ sunt, şi să se trimiţă la Măria Ta, şi după cum va fi porunca Măriei Tale aşà se va urmà. Pentru pieile de lupŭ şi de vulpe, ce ḑicŭ că le-aŭ luatŭ vătafulŭ, şi pe unele le-

a plătitŭ cu câte ḑece douĕ-ḑecĭ de parale, iar pre altele nu le-a datŭ nimicŭ, rĕspunse Moise că în vremea Măriei Sale Michaiŭ Vodă Șuțulŭ izvodindu-se mulțime de lupĭ, carĭ făceaŭ stricăciune la vite și la ómenĭ, după însciințarea ce a luatŭ domnia, *a făcutŭ poruncĭ ca locuitoriĭ să facă vînătóre cu deadinsulŭ, să-ĭ prindă și să-ĭ omóre, și jupuindu-se, spre încredințare, căpĕțînele și urechile să se trimiță de către ispravnicĭ aicĭ*, iar pieile să și le iee locuitoriĭ înapoĭ, să facă ce va fi voia cu dînsele, și locuitoriĭ plaiuluĭ acestuia prinḑêndŭ vre-o câțĭ-va lupĭ i-aŭ dusŭ la Ispravnicĭ, ale cărora urechĭ și capete după poruncă s'aŭ trimesŭ aicĭ, iar pieile le-aŭ luatŭ eĭ și le-aŭ vîndutŭ câte 2 zloțĭ pielea unde aŭ vrutŭ, iar altele staŭ și până astăḑĭ, asemenea nicĭ vulpele nu le-aŭ luatŭ maĭ multŭ, de câtŭ numaĭ una, douĕ a-ĭ aduce ploconŭ, prinḑêndu-se înaintea judecățiĭ că de va fi multe pieile lupilorŭ ce s'a prinsŭ din poruncă, cum și vulpĭ sume marĭ, afară din celea ce le-aŭ adusŭ ploconŭ câte una, douĕ din buna-voia lorŭ, să le plătéscă; la acésta să se facă cercetare, și pentru câte pieĭ va fi luatŭ Moise, atâtŭ de lupĭ, câtŭ și de vulpĭ, fără de banĭ, să se facă catastichŭ și să arate Măriĭ Tale, și după cum se va porunci așà se va urmà. Pentru năpăstuirea, ce ḑicŭ că le-aŭ făcutŭ la primirea untuluĭ de Mutpahulŭ Impĕrătescŭ din anulŭ trecutŭ, de vreme ce vătafulŭ rĕspunse că pe câtă sumă de untŭ a făcutŭ tezlimŭ locuitoriĭ la magazie după teșcherelele primitoruluĭ ce i-aŭ adusŭ, le-aŭ plătitŭ ocaua po parale 11, după porunca ce aŭ fostŭ dată, și maĭ vîrtosŭ că eĭ înșișĭ ḑiseră că după teșcherelele primitoruluĭ li s'aŭ plătitŭ, numaĭ la cântarŭ s'aŭ năpăstuitŭ, scoțêndu-li-se multă lipsă; și pentru acésta să se cerceteze acolo, și când nu le va fi plătitŭ vătafulŭ după teșcherelele primitoruluĭ, să se apuce să le plătéscă ocaua po parale 11, iară pentru că li s'aŭ scosŭ lipsă nu se învinovățesce acum vătafulŭ a plăti acea lipsă, căcĭ de se cunósce eĭ năpăstuițĭ, trebuia să fi arĕtatŭ de atuncĭ la ispravniciĭ județuluĭ, să le fi făcutŭ îndreptare, iară nu tocmaĭ acum când nu se póte face nicĭ o cercetare. Și pentru a se descoperi dreptulŭ adevĕrŭ, să se orênduiască unŭ credinciosŭ alŭ Măriei Tale (după cum și jeluitoriĭ cerŭ), să iea de aicĭ pe amîndouĕ părțile, să-ĭ ducă în plaiŭ, și prin marifetulŭ dumné-lorŭ ispravnicilorŭ județuluĭ, să cerceteze pentru tóte madelile, cu mijloculŭ ce se arată maĭ sus, și să facă catastihŭ curatŭ să-lŭ trimiță Măriei Tale. Părerea spre isbrănirea acesteĭ pricinĭ, într'acestŭ chipŭ este; iară hotărîrea cea desĕvêrșită se va face de către Măria Ta. — 1794 Maiŭ 27. (1)

Vel Vist.

(1) Cod. XXVII, pag. 2 IX.

Plăieşiĭ călăreţĭ, ce se numescŭ şi potecaşĭ, aĭ plaiuluĭ Teléjenuluĭ cu Moise ce le-a fostŭ Vătavŭ, pentru talerĭ 44, i Pană Branţă, ce a fostŭ Pârcălabŭ la satulŭ Strâmbenĭ, totŭ dintr'acestŭ plaiŭ, pentru talerĭ 150, ce le ar fi făcutŭ mâncătoriă.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ gpd. Zemle Vlachscoe. — După cum s'aŭ găsitŭ cu cale de către dumné-luĭ Vel Vist., printr'acéstă anafora la care şi amîndouĕ părţile s'aŭ mulţumitŭ, întărimŭ şi Domnia Mea şi orênduimŭ mumbaşirŭ, ce este orênduitŭ cu deosebită porunca Domnieĭ Mele, să facă şi cercetarea ce se cuprinde maĭ jos. — 1794 Maiŭ 27.

Prea Inălţate Dómne,

Plăieşiĭ călăreţĭ ce se numescŭ şi Potecaşĭ aĭ plaiuluĭ Teléjenuluĭ din sud Saacŭ, prin jalba ce a datŭ Măriеĭ Tale, cerŭ dela Moise ce le-aŭ fostŭ Vătavŭ talerĭ 44, cu cuvîntŭ că, avêndŭ să ieae aceştĭ banĭ dela unulŭ Manole, vătavulŭ din vremea Nemţilorŭ, pentru care jeluindu-se la boeriĭ ispravnicĭ, a fostŭ poruncitŭ numitulŭ Moise a le face tacsilŭ, pe carĭ i-aŭ şi împlinitŭ de atuncĭ şi i-aŭ propritŭ la dênsulŭ, şi cerêndu-ĭ în multe rêndurĭ nu a vrutŭ să-ĭ deie, cerêndu-ĭ acum ca să le plătéscă. Deosebitŭ de acésta, din 20 plăieşĭ, ce sunt orênduiţĭ pentru paza potecilorŭ acestuĭ plaiŭ, numaĭ optŭ se află slujindŭ la tréba plaiuluĭ, iară pe 12 îĭ metahirisea pârâtulŭ Moise în trebile caseĭ luĭ, cerêndŭ ca, de vreme ce aceĭ 12 i-aŭ slujitŭ la însuşĭ trebile luĭ, să le plătéscă munca lorŭ în treĭ anĭ câtŭ aŭ fostŭ numitulŭ Moise vătafu. Aşişderea cu deosebită jalbă maĭ jăluesce Pană Brăţa, ce aŭ fostŭ pârcălabŭ la satulŭ Strâmbenĭ dintr'acestŭ plaiŭ, că în vremea vătăşieĭ luĭ Moise în douĕ rêndurĭ i-aŭ trasŭ din baniĭ dăjdiilorŭ câte talere 75, care se facŭ talere 150, cu cuvîntŭ că-ĭ iea cu poruncă pentru cheltuelile luĭ, şi satu neţiindŭ în sémă n'aŭ vrutŭ să-ĭ cisluiască, şi lipsindu-se elŭ din pârcălăbie aŭ rĕmasŭ păgubaşŭ, cerêndŭ că, de vreme ce i-aŭ plătitŭ dela dînsulŭ, să-ĭ plătéscă Moise luĭ şi elŭ, de va avé vre-o poruncă, să-şĭ caute cu satulŭ prin zapcilîcu vătafuluĭ de visterie. S'aŭ înfăţişatŭ amîndouĕ părţile înaintea mea, şi maĭ întâĭ întrebândŭ pe pârâtulŭ Moise pentru aceĭ talerĭ 44, ce i-aŭ împlinitŭ dela Manole, de ce pricină nu i-aŭ datŭ, şi respunse că dela acelŭ Manole numaĭ talere 24 aŭ făcutŭ taxilŭ şi le-aŭ ḑisŭ jăluitorilorŭ ca să-ĭ iee, dar eĭ n'aŭ primitŭ, cu cuvîntŭ că aŭ să iee maĭ mulţĭ banĭ şi cerŭ pe toţĭ, cu tóte acestea şi dintr'aceştĭ maĭ sus numiţĭ împliniţĭ banĭ aŭ datŭ la

uniĭ din tovarășiĭ lorŭ pe a mână câte unŭ zlotŭ și câte unŭ leŭ, avêndŭ și fóie de numele acelora carĭ aŭ luatŭ. Pentru acésta cercetătorulŭ, ce se va numì cu luminata porunca Măriei Tale, pentru cele-lalte madele ale plaiuluĭ, va cercetà și pentru acéstă pricină, fiindŭ și Manole în partea locului, și dovedindŭ că numaĭ 24 de leĭ aŭ împlinitŭ dela Manole, să se scadă ceea ce va fi datŭ plăeșilorŭ pe mână, fiindu-le lorŭ netăgăduițĭ, și ceea ce va rĕmâné asupra luĭ să-ĭ plătéscă plăeșilorŭ, iar pentru ceĭ ce lipsescŭ până la suma de tal. 44, să-șĭ caute cu Manole, și fiindŭ datorie bună netăgăduită, să se facă dela dînsulŭ taxilŭ. Pentru aceĭ 12 potecașĭ ce aŭ poslușitŭ în trebile luĭ Moise nu aŭ a face nicĭ unŭ davagilîcŭ, căcĭ vătafulŭ este datorŭ a păzì și a străjui plaiulŭ, însășĭ potecașiĭ sunt supușĭ la ascultarea luĭ, a urmà povățuirilorŭ luĭ și a poslușì unde-ĭ va orêndui, iar când din nepază se va întîmplà a se face cusurŭ și împotrivire la nizamŭ, vătafulŭ se învinovățesce și dela dînsulŭ să cere rĕspunsŭ pentru orĭ-ce întîmplare s'ar face împotrivă din nepaza potecilorŭ, iar nu dela plăeșĭ, măcar de i-ar metahirisì pe toțĭ în poslușania luĭ, numaĭ cusurŭ la datoria luĭ să nu se facă, și se judecă numaĭ când nu le va păzì rêndulŭ lorŭ a-ĭ pune la slujbă cu sĕptĕmâna; care la acésta, fiind-că însușĭ eĭ aŭ mărturisitŭ că orênduelile li s'aŭ păzitŭ, n'aŭ nicĭ o dreptate a face nicĭ o cerere, ci să rĕmâie Moise nesupĕratŭ, fiind-că acésta este (nedescifrabilŭ). Pentru aceĭ talerĭ 150, de vreme ce rĕspunse Moise că tal. 71 aŭ fostŭ baniĭ cailorŭ și ceĭ-lalțĭ datoria luĭ, ce avea să iee dela plaiŭ, și atâta aŭ cădutŭ to analogon și pre acestŭ satŭ, se va cercetà acésta de către celŭ orênduitŭ la fața loculuĭ, și fiindŭ din baniĭ ce cu poruncă s'aŭ împlinitŭ, să nu fie silitŭ Moise a-ĭ plătì, dar nicĭ jăluitorulŭ să nu rĕmână păgubașŭ a-ĭ plătì numaĭ dela dênsulŭ, ci să-ĭ plătéscă satulŭ, de-ĭ va fi rĕspunsŭ însă dela însușĭ și nu-ĭ va fi cisluitŭ în vremea pârcălăbieĭ luĭ, că una ca acésta n'aŭ fostŭ datoria numaĭ a luĭ ce totŭ satulŭ; și urméză că iarășĭ obștea tótă a aceluĭ satŭ să se împărtășască la rĕspunderea lorŭ. Părerea mea într'acestașĭ chipŭ este, iar hotărîrea se va face de către Inălțimea Ta. — 1794 Maiŭ 27. (1)

Vel Vistierŭ.

Carte deschisă la toțĭ maziliĭ breslașĭ, ce sunt locuitorĭ în orașulŭ Câmpu-Lungŭ. Vĕ facemŭ în scire că ne-amŭ însciințatŭ Domnia Mea, cum că la pricinile ce s'ar întîmplà între voĭ séŭ cu vre-unulŭ din orășenĭ Câmpu-Lungenĭ, carĭ după orênduiala și obiceiulŭ orașuluĭ sunt de a se cercetà de orênduitulŭ dela Domnia Mea epistatŭ alŭ orașuluĭ, când suntețĭ chemațĭ

(1) Cod. XXVII, pag. 3.

de epistatŭ, însărcinaţĭ de a merge spre cercetare şi de a da ascultarea cea cuviinciósă, ci vĕ arĕtaţĭ cu împotrivire, nevrêndŭ să sciţĭ de judecată, cu pricină că sunteţĭ deosebiţĭ de orăşanĭ, care acéstă socotélă şi urmare a vóstră, cu care vĕ purtaţĭ, fiindŭ greşită şi fără de cuvîntŭ, *în vreme ce şi de sunteţĭ din mila Domnieĭ Mele la orênduiala dajdiilorŭ vóstre privileghiaţĭ şi cu osebire, dar la cele-lalte orênduelĭ şi obiceiurĭ, ce aŭ orăşaniĭ în pricinĭ de judecăţĭ şi alte trebĭ ale oraşuluĭ, după privileghiulŭ Domnieĭ Mele sunteţĭ îndatoraţĭ de a fi următorĭ, ca nisce locuitorĭ aĭ oraşuluĭ, unde vĕ aveţĭ locuinţa şi alişĭ-verişulŭ vostru.* Dreptŭ aceea, vĕ poruncimŭ Domnia Mea să fiţĭ cu ascultare la orênduitulŭ epistatŭ al oraşuluĭ, spre a merge când sunteţĭ chiemaţĭ spre cercetare pentru pricinĭ de judecăţĭ saŭ pentru alte pricinĭ ale oraşuluĭ, fără a vĕ arĕtà cu împotrivire, căcĭ pentru cele neurmătóre amŭ datŭ poruncă epistatuluĭ să însciinţeze la dumné-luĭ Vel Postelnicŭ şi dumné-luĭ Vel Postelnicŭ să arate Domnieĭ Mele, spre a ĭ face osînda ceea ce se cade. 1794 Iunie 14. (1)

Anafora luĭ Vel Vornicŭ din 7 Augustŭ 1794, pentru alegerea de vătavŭ de către satele dintr'unŭ plaiŭ, cum că acele sate aŭ alesŭ şi daŭ chezăşie chiar pentru alesulŭ lorŭ; decĭ ispravniciĭ l'aŭ şi orênduitŭ vechilŭ de vătafŭ, până ce Domnitorulŭ va recunósce alegerea şi va da carte de vătăşie. Până la întărirea nouluĭ vătafŭ, fostulŭ vătafŭ a fostŭ împedicatŭ de a porni din plaiŭ, până nu va predà plaiulŭ în primirea nouluĭ vătafŭ «şi până nu se va socotì pârcălabiĭ satelorŭ.» Prin acéstă anafora se stabilesce regula, că *locotenentulŭ saŭ vechilulŭ de vătafŭ nu are dreptulŭ să preleve avaeturile vătăşieĭ, adică caşulŭ, mielulŭ şi ḑiua de clacă „ce suntŭ orênduite, prin luminată carte de vătăşie venitŭ alŭ vătăşieĭ pe anŭ, pentru care rĕspunde şi vătafulŭ avaetŭ la dregătoria vornicieĭ. . . . . . Aceste se cuvinŭ a fi ale luĭ Haleavătafŭ, iar nu vechiluluĭ luĭ;“ acestŭ vechilŭ are a luà numaĭ simbria din zapcilîculŭ plaiuluĭ.*

A. Moruzi aprobă alegerea de vătafŭ a luĭ Iónŭ sin Diaconulŭ Stoianŭ şi poruncesce mareluĭ Logofĕtŭ de Ţéra-de-jos să-ĭ facă cartea de vătăşie, aprobândŭ regula din anafora, relativă la avaeturile vătăşieĭ. (2)

Orăşeniĭ birnicĭ din Câmpu-Lungŭ s'aŭ jeluitŭ luĭ Moruzi contra luĭ Sterie actualulŭ judeţŭ şi contra luĭ Neculaĭ Logofĕtulŭ şi a altorŭ mazilĭ şi breslaşĭ totŭ din Câmpu-Lungŭ. Domnitorulŭ a rênduitŭ pe Medelnicerulŭ Dumitrache să cerceteze reclamaţiunea primită contra abuzurilorŭ fiscale ale luĭ

(1) Cod. XXIII, fila 253 verso.
(2) Cod. XXVII, scara 13, fila 22, verso.

Sterie şi contra unorŭ fapte mişelescĭ, între altele că, *fiind-că a trecutŭ soţia unuia dintre jeluitorĭ înaintea soţieĭ judeluĭ, elŭ a ocărît-o şi a bătut-o, etc.*

Trimisulŭ domnescŭ constată întemeerea reclamaţiuneĭ contra judeluĭ, iar Domnitorulŭ pune resoluţie:

«Amŭ vĕḑutŭ Domnia Mea cercetarea şi anaforaua ce aĭ făcutŭ, din care pliroforisindu-ne Domnia Mea de faptele şi mişeliile numituluĭ judeţŭ, care cu scârbă le auḑimŭ Domnia Mea, spre a silui muierĭ casnice şi a face urmărĭ de carĭ pe alţĭ orăşenĭ i se cădea luĭ a-ĭ înţelepţi, ca unŭ judeţŭ alŭ oraşuluĭ, iată îlŭ lipsimŭ Domnia Mea din judeţie şi să trimiţĭ acéstă a Nóstră domnéscă poruncă la orênduitulŭ postelnicelŭ, ca acolo în oraşŭ să pue să-lŭ bată la falangă cu 100 toiege la tălpĭ, şi după ce va împlini jeluitorilorŭ acele ce aveţĭ că aŭ rĕmasŭ datorŭ de a le da, să-lŭ apucĭ ca să dea şi talerĭ 300, din carĭ 150 să ieae mumbaşirulŭ postelnicelŭ trépedulŭ sĕŭ, iarŭ talerĭ 150 să-ĭ ieaĭ dumné-ta pentru ostenélă şi cheltuială, şi prin marifetulŭ dumné-luĭ Vel Postelnicŭ după obiceiŭ, să se alégă altŭ judeţŭ, să se aşeze în locŭ, să iea acum peşinŭ tréba judeţieĭ asupră-ĭ ...» 1794 Augustŭ 27. (1)

Pitacŭ din 10 Septembrie 1794 la Spătarŭ, la Aga şi la Vel Cămăraşŭ că, din pricina armelorŭ cu care se obicĭnuesce de pórtă neferiĭ asupră-le, se întîmplă multe atacsiĭ şi gâlcevirĭ; să chieme pre toţĭ zapciĭ marĭ şi să le dea poruncă că de acum înainte nicĭ neferiĭ, nicĭ altŭ orĭ-cine din breslele d-lorŭ, nicĭ dintre aĭ Curţeĭ, arme asupra lorŭ să nu pórte, iar pe care îlŭ va prinde purtândŭ arme să-lŭ trămiţă dreptŭ la puşcărie. (2)

Visterésa Moruzóie cu Medelnicerulŭ Gregorie Grecénulŭ, pentru unŭ satŭ ce l'aŭ mutatŭ pre moşia dumné-luĭ.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Vvd. boj. mil. Zemle Vlachscoe.— Dumné-vóstre ispravnicilorŭ, amŭ vĕḑutŭ Domnia Mea anaforaua acésta, pentru care vĕ poruncimŭ, ca în vreme de primăvară, fiind-că acum nu este vreme să-ĭ rădicaţĭ pre toţĭ cu tóte ale lorŭ şi să-ĭ mutaţĭ la siliştea veche a lorŭ, şi cârciumă să n'aibă maĭ multŭ în spinarea satuluĭ dumnéeĭ Visteresiĭ, iar acolo unde din vechime va fi fostŭ la siliştea veche, acolo va avé. — 1794 Decembre 7.

(1) Cod. XXVII, scara 15, fila 29, verso.
(2) Cod. XXIII fila 275 verso.

Prea Inălțate Dómne,

Dumné-eĭ Visterésa Moruzóie aŭ jăluitŭ Măriеĭ Tale că alăturea cu o moșie a dumné-eĭ ce o are la acestŭ județŭ, care se numesce Sălciile, are și dumné-luĭ Medelnicerulŭ Grigorie Grecénulŭ, unde aŭ avutŭ dumné luĭ și satŭ pre moșia dumi-sale, și acum d-luĭ și-aŭ trasŭ satulŭ de unde-lŭ avea maĭ nainte și l'aŭ adusŭ totŭ pre moșia d-luĭ, dar alăturea cu satulŭ dumné-eĭ, și acésta aŭ făcut-o numaĭ ca să facă și cârciumă în spinarea moșieĭ dumné-eĭ, spre a puté vinde vinŭ îndestulŭ și pentru ca să-ĭ facă dumné-eĭ pagubă, enbodisindu-ĭ vîndarea vinuluĭ, și că ar fi maĭ făcutŭ odată cârciuma în spinarea móșieĭ dumné-eĭ, dar o aŭ taiatŭ, și acum pentru ca să nu maĭ aibă dumné-eĭ cuvîntŭ de a enbodisi cârciuma, s'aŭ mutatŭ și satulŭ, cerêndŭ dumné-eĭ acum a se rădică acelŭ satŭ alŭ d-luĭ Medelniceruluĭ, să-lŭ ducă înapoĭ pre moșia dumné-luĭ, ce aŭ fostŭ siliștea cea veche și unde aŭ avutŭ maĭ nainte biserică, ca să nu maĭ aducă stricăciune și pagubă moșieĭ dumné-eĭ. Prin care jalbă ni se poruncesce de către Inălțimea Ta ca să cercetămŭ cu deamĕruntulŭ pentru acestŭ satŭ ce l'aŭ mutatŭ dumné-luĭ Medelnicerulŭ Grecénu alăturea cu satulŭ dumné-eĭ Vistieresiĭ, unde aŭ fostŭ șederea maĭ nainte și unde le-aŭ fostŭ biserica și siliștea veche, și de când i-aŭ mutatŭ lângă satulŭ dumné-eĭ, și câtŭ este departe dela o cârciumă până la alta, și de tóte pre largŭ să însciințămŭ Măriеĭ Tale curgerea pricinіĭ. Sciutŭ să fie Inălțimiĭ Tale că, luminateĭ porunceĭ următorĭ fiindŭ, amŭ mersŭ la fața oculuĭ și, căutândŭ maĭ întâĭ unde aŭ fostŭ șederea acestuĭ satŭ a Medelniceruluĭ Grecénu, carele se numesce Slătiórele, amŭ vĕḑutŭ că din siliștea cea veche, unde aŭ fostŭ satulŭ și biserica, și până unde l'a mutatŭ acum spre moșia dumné-eĭ Vistieresiĭ, este diastimă ca de o jumĕtate de ceasŭ, iar dela satulŭ acesta Slătiórele, unde este mutatŭ, până la satulŭ dumné-eĭ Vistieresiĭ, este numaĭ ca ḑece stânjenĭ; întrebândŭ pre locuitoriĭ din satulŭ Slătiórele, de când s'aŭ mutatŭ din siliștea cea veche și pentru ce aŭ venitŭ în spinarea moșieĭ dumné-eĭ Vistieresiĭ, rĕspunseră, că mutarea lorŭ le este, uniĭ de unŭ anŭ, alțiĭ de astă-vară și alțiĭ de acum, și că aŭ fostŭ silițĭ de dumné-luĭ Medelnicerulŭ Grecénu, stăpânulŭ moșieĭ, care se cunósce că numaĭ pentru interesulŭ cârciumiĭ aŭ făcut-o acésta dumné-luĭ Medelnicerulŭ, căcĭ cu pricina cârciumiĭ dumné-luĭ aduce pagubă la vîndarea vinuluĭ dela cârciuma dumné-eĭ Vistieresiĭ. Și de cercetarea ce făcumŭ nu lipsimŭ a însciință; și aniĭ Măriеĭ Tale mulțĭ întru fericire. — 1794 Decembre 2. (1)

Costache Stef. Alecse, Medelnicerŭ.

(1) Cod. XXVIII, pag. 18, II-a.

Cu pitacŭ din Decembre 10 anulŭ 1794, Alexandru Moruzi condamnă pe Serdarulŭ Constantinŭ Cantacuzino, ispravniculŭ din Ploescĭ, la 100 leĭ trépădŭ în folosulŭ mumbaşiruluĭ cercetătorŭ reclamaţiuneĭ luĭ Dobrinŭ, slujitorŭ din Ploescĭ, asupra ḑisuluĭ ispravnicŭ, ce a bătutŭ pe fiulŭ aceluĭ slujitorŭ cu 500 toiege la tălpĭ după pâra şi arĕtarea luĭ Grigore călugĕrulŭ. Vodă totŭ odată, găsindŭ că slujitorulŭ a fostŭ pricinuitorulŭ începutuluĭ gâlceveĭ cu vorbe de ocară şi cu rĕspunsurĭ împotrivitóre, fiindŭ iubitorŭ de gâlcevurĭ şi rĕsvrătitorŭ între ceĭ-lalţĭ slujitorĭ, ordonă să-lŭ scóţă dintre slujitorĭ şi să-lŭ dea la dajdie. Pe călugărŭ încă îlŭ surghiunesce la mănăstirea Tèrgşorŭ, că de ce n'a potolitŭ gâlcéva «ca unŭ obrazŭ bisericescŭ, ci a datŭ pricină de maĭ multă scandelă». Ispravniculŭ Cantacuzino e condamnatŭ la amendă pentru porunca luĭ cea fără de orênduială.

De! 500 de toiege erà în adevĕrŭ fără orênduială! (1)

Pitacŭ la Caimacanulŭ Hangerliu din 1794 Decembre 18, vestindu-ĭ că, după rugăciunea luĭ ca să-lŭ slobódă din slujba Căimăcămieĭ, a rênduitŭ Caimacamŭ pe Alexandru Calfoglu biv Vel Clucerŭ. Domnitorulŭ poruncesce luĭ Hangerliu ca, până la sosirea nouluĭ Caimacamŭ, să cate trebile, şi despre acéstă schimbare îĭ vestesce că a scrisŭ totŭ acum Divanuluĭ Craiovénŭ şi la toţĭ ispravniciĭ. La sosirea nouluĭ Caimacamŭ, «să-ĭ facĭ teslimŭ tóte şi să-ĭ paradosescĭ orĭ-ce trébă pe largŭ, şi aşà rĕmâindŭ dumnéluĭ în locŭ, veĭ avé voie a te ridicà.»

NB. Cu aceiaşĭ dată Domnitorulŭ vestesce astă nouă Căimăcămie Divanuluĭ Craioveĭ şi tuturorŭ boerilorŭ de acolo, spunêndu-le că Alexandru Calfoglu este «boerŭ practicosŭ, cercatŭ în slujbele Domnieĭ Mele de vrednicŭ şi credinciosŭ şi cu bunŭ ipolipsisŭ, căruia i-amŭ datŭ domnescile nóstre învĕţăturĭ pe largŭ, pentru buna urmare a trebilorŭ şi pentru paza dreptăţeĭ la toţĭ şi întru tóte.» Ordonă boerilorŭ să asculte «ca unuĭ epitropŭ alŭ Domnieĭ Mele, cu tótă protomia.» Asemenea poruncĭ s'aŭ datŭ şi la ispravniciĭ dela 5 judeţe de peste Oltŭ. (2)

La 23 Decembre 1794, Domnitorulŭ expediază din noŭ circulară la divaniştiĭ din Craiova, tuturorŭ boerilorŭ de acolo şi la ispravniciĭ celorŭ 5 judeţe oltene, ca să recunóscă de Caimacamŭ «şi ca unŭ epitropŭ alŭ Domnieĭ Mele» pre biv Vel Clucerulŭ Alexandru Calfoglu şi să-ĭ dea ascultare întru tóte. (3)

(1) Cod. XXIII, fila 203.
(2) Cod. XXIX, fila 3.
(3) Cod. XXIX, fila 4, verso.

Carte deschisă din 23 Decembre 1794, către toţĭ boeriĭ Craioveĭ şi divaniţĭ, repeţindŭ însciinţarea de schimbarea Caimacamuluĭ Hangerliu prin Alexandru Calfoglu, adăogândŭ la anterióra circulară: «şi iată poruncimŭ straşnicŭ pentru ispravniciĭ, dregătorĭ şi pentru orĭ carele slujbaşŭ se află în tréba şi slujba Domnieĭ Mele, să-ĭ daţĭ ascultarea şi urmarea întru tóte poruncile Domnieĭ Mele, carĭ prin dumné-luĭ sunt date pe largŭ, spre a nu se face împotrivă, şi împreună cu dumné-luĭ să vĕ osîrduiţĭ la trebile judecăţilorŭ noroduluĭ în Divanŭ, unde să se păzéscă buna cuviinţă, căutândŭ tréba fără de pregetare şi judecândŭ fără deosebire pe celŭ micŭ cu celŭ mare ca şi pe celŭ mare şi micŭ, fiind-că judecata este a luĭ Dumneḑeŭ şi acésta este datoria celorŭ ce s'aŭ învrednicitŭ la dregătorie: a căutà judecata şi necazulŭ sĕracilorŭ, silindu-se pentru dreptate spre a nu se face împotrivă.»

NB. Cu aceiaşĭ dată s'aŭ vestitŭ şi ispravnicilorŭ dela cele 5 judeţe de peste Oltŭ, cu ocasia plecăreĭ din Bucurescĭ a nouluĭ Caimacamŭ. (1)

Pitacŭ Domnescŭ către boeriĭ şi Caimacamulŭ Calfoglu din Craiova. Li se dă de scire «că aḑĭ la 14 Ianuarie 1795 pe dumné-luĭ cinstitŭ şi credinciosŭ boerulŭ Domnieĭ Mele *Nicolae Brâncovénu biv Vel Vist., carele este evghenistŭ alŭ pămîntuluĭ acestuia, boerŭ dintre ceĭ d'întâĭ aĭ divanuluĭ Domnieĭ Mele*, practicosŭ şi cu bunŭ ipolipsisŭ la Domnia Mea, l'amŭ făcutŭ Domnia Mea *halia Vel Banŭ*, cinstindu-lŭ şi îmbrăcându-lŭ cu domnesculŭ nostru caftanŭ». Domnitorulŭ vestesce acésta Craiovenilorŭ, avêndŭ Marele Banŭ a cătà pricinile, «carĭ de obiceiŭ se cuvine la dregătoria Bănieĭ». — 1795 Ianuarie 14. (2)

Asemenea 5 cărţĭ s'a făcutŭ şi către ispravniciĭ de peste Oltŭ.

Pitacŭ la Spătarŭ din 18 Ianuarie 1795, să îndoiască căpitaniĭ privigherea la paza Dunăreĭ, după nizamulŭ ţĕreĭ, acum că Dunărea este îngheţată. Spătarulŭ să întăréscă poruncile către toţĭ căpitaniĭ, «ca fieşĭ-carele, dimpreună cu toţĭ óomeniĭ lorŭ deplinŭ, la locurile cele cuviinciόse să păzéscă napristanŭ . . . . . . fără de a lipsì vre uniĭ şi fără de a umblà încóce şi încolea, ca să nu se facă vre-unŭ cusurŭ la ale nizamuluĭ; şi până se va desgheţà Dunărea să nu lipséscă nicĭ unulŭ cu pricină de rêndŭ, ci toţĭ fără de rêndŭ să se afle păzindŭ ḑiua şi nóptea.» (3)

Publicaţiĭ la tóte judeţele, din 9 Martie 1795 şi la Caimacamulŭ Craioveĭ pentru pădurĭ să nu se maĭ tae de locuitorĭ.

Să-şĭ scótă şi vitele din pădurĭ. (4)

(1) Cod. XXIX, fila 4, verso.
(2) Cod. XXIX, fila 5 verso.
(3) Cod. XXIX, fila 12.
(4) Cod. XXIX, fila 20.

17 cărţĭ la ispravnicĭ şi una la Caimacamŭ, din 20 Martie 1795.

Ve facemŭ Domnia Mea în scire, pentru rêndulŭ slujbeĭ vornicieĭ, câtŭ şi pentru rênduiţiĭ cu acéstă slujbă a vornicieĭ, avemŭ Domnia Mea în sciinţă că nu se pórtă bine şi cu dreptate la căutatulŭ slujbeĭ, dar şi pentru locuitoriĭ însuşĭ de obşte, carĭ aŭ vite, avemŭ maĭ vîrtosŭ Domnia Mea adevĕrate însciinţărĭ cum că nicĭ unŭ felŭ de pază nu facŭ vitelorŭ lorŭ şi din rĕŭ năravŭ obicĭnuindu-se a le lăsà slobode fără de nicĭ o pază, calcă semĕnăturele de bucate şi strică şi sfăramă holdele de peste câmpurĭ şi le mănâncă cu rădĕcina din pămîntŭ, la care cu multă trudă şi ostenélă se muncescŭ şi se silescŭ creştiniĭ şi aşteptă cu mare nădejde şi bucurie ródele lorŭ, în câtŭ pe lângă lipsa din seceta ce de la Dumnedeŭ aŭ fostŭ într'acestŭ timpŭ trecutŭ, s'aŭ pricinuitŭ la acele puţine bucate şi călcare şi stricăciune din pricina vitelorŭ carĭ umblă slobode fără nicĭ o pază; care acéstă rea obicĭnuinţă şi urmare pricinuitóre de pagubă şi stricăciunea bucatelorŭ în toţĭ timpiĭ, vrêndŭ Domnia Mea cu hotărîre a lipsi din ţéră cu totulŭ şi a fi semĕnăturele peste tótă vremea bine păzite şi ferite de vite, iată vĕ poruncimŭ Domnia Mea, ca să daţĭ straşnicĭ poruncĭ tuturorŭ locuitorilorŭ de obşte şi câţĭ aŭ vite verĭ de ce tréptă arŭ fi, bisericéscă şi mirenéscă, şi făr de voia lorŭ să-ĭ faceţĭ să se părăséscă de acéstă rea obicĭnuinţă a-şĭ lăsà vitele slobode şi fie-care să şi le păzéscă, şi la tóte satele şi cătunele să aibă văcarŭ şi păstorŭ rênduitŭ de tréba lorŭ, ferindu-le în totŭ chipulŭ de a nu călcà în semĕnăturĭ de bucate, nu numaĭ dela Sf. Gheorghe înainte până la vremea ce se strîngŭ bucatele de pe câmpŭ, ci şi acum în vremea primăvereĭ până la Sf. Gheorghe încă să fie vitele oprite de a călcà şi a pasce grânele, órzele, meiele saŭ orĭ-ce semĕnătură, şi să se pască în câmpurĭ şi în locurĭ slobode, lipsindŭ cu totulŭ slobodenia aceea ce vrea ca s'o aibă până la Sf. Gheorghe, în vreme ce este cunoscutŭ că a intrà vitele în semĕnăturĭ şi a le călcà şi a le pasce, scoţêndŭ cu gura din pămîntŭ firulŭ grâuluĭ şi alŭ orzuluĭ cu rădĕcina luĭ, maĭ vîrtosŭ acum că pămîntulŭ este şi umedŭ şi cu piciórele cufundândŭ pe unde calcă, nu este cu putinţă a nu pricinui împuţinare şi stricăciune la rodulŭ acelorŭ semĕnăturĭ, ci cu totulŭ şi peste tótă vremea să fie semĕnăturile bucatelorŭ ferite până la vremea ce se strîngŭ, făcêndŭ pe locuitorĭ să înţelégă şi să scie hotărîtŭ că de nu se vorŭ părăsi de acestŭ năravŭ, nu numaĭ nu vorŭ fi mântuiţĭ cu a plăti adecă prin ispăşania aceea ce este obicinuită paguba, ci pe lângă acea plată vorŭ avé a se pedepsi deosebitŭ; care

și când vețĭ vedé că nicĭ după acésta nu se părăsescŭ, să avețĭ a însciința Domnieĭ Mele, fără de a o trece cu nebăgare de sémă, ca să se facă de Domnia Mea unŭ schepsisŭ și o hotărîre la acésta, pentru că nu este lucru de suferitŭ a se lăsà să curgă acestŭ rěŭ în maĭ multă slobodenie. De altă parte să poruncescĭ strașnicŭ și Vornicilorŭ, ca nu cum-va și eĭ, cu gândŭ de viclenie să se arate neîngrijitorĭ de paza vitelorŭ și să dea cu meșteșugŭ voie celorŭ ce aŭ vite a le lăsà slobode ca să calce, să strice seměnăturile, cu gândŭ spre a face ispășanie și spre a se îndestulà de glóbă, pentru că și eĭ dovedindu-se într'o faptă viclénă ca acésta, cu tĕrgulŭ și cu ocna se vorŭ pedepsì. Iar dumné-vóstre ispravnicilorŭ să o facețĭ acéstă trébă din cele maĭ trebuincióse și maĭ folositóre și cu osîrdie și cu silință să o punețĭ în faptă precum poruncimŭ, spre a se urmà negreșitŭ, și să nu vě purtațĭ cu amelie, lăsândŭ ca să curgă maĭ multŭ acestŭ rěŭ, care este stricăciune și pagubă de obște, căcĭ pe lângă dînșiĭ să scițĭ că negreșitŭ vě vețĭ învinovăți și vě vețĭ și pedepsì, ca nisce leneșĭ fără de grijă de cele bune și neurmătorĭ poruncilorŭ Domnieĭ Mele, și la multă scârbă și turburare Ne vețĭ aduce. Și în scurtŭ, luândŭ Domnia Mea însciințare, orĭ din jeluirile locuitorilorŭ séŭ din cercetările ce avemŭ să facemŭ, cum că s'aŭ călcatŭ semĕnăturele cuĭ-vașĭ de vite, să scițĭ că, atâtŭ locuitoriĭ ce nu-șĭ vorŭ pune văcarŭ, câtŭ și Vorniceiĭ, nu vorŭ scăpà de urgia Domnieĭ Mele, dar maĭ alesŭ dumné-vóstre strașnicŭ vě vețĭ pedepsì.—1795 Martie 20. (1)

Cu pitaculŭ din 5 Maiŭ 1795 către Vorniculŭ politieĭ, Domnitorulŭ arată că pentru vătășeiĭ mahalalelorŭ sunt rěspundětorĭ mahalagiiĭ respectivĭ carĭ îĭ alegŭ, când vătafulŭ va mâncà niscare-va banĭ séŭ când va fugi cu niscare-va banĭ domnescĭ. (2)

La 20 Maiŭ 1795, Moruzi Vodă ordonă egumenuluĭ dela Sărindarŭ să pună la dispozițiunea visterieĭ camerele necesare ce le va alege Vel Vist., fiind-că acolo «este să se mute domnésca nóstră visterie.» (3)

Pitacŭ la Alexandru Calfoglu Caimacamulŭ Craioveĭ, pentru hoțĭ, din 27 Iulie 1795.

«Cinstitŭ și credinciosŭ boerule alŭ Domnieĭ Mele Alexandru Calfoglu biv Vel Clucerŭ Caimacamulŭ Craioveĭ, sănătate! Ițĭ facemŭ în scire, că în vreme ce domnia are orénduite atâtea și atâtea căpităniĭ cu o mulțime de

(1) Cod. XXIX, fila 29 verso.
(2) Cod. XXVIII, scara 5, fila 28, verso.
(3) Cod. XXIX, fila 65, verso.

slujitorĭ i de poterașĭ pretutindenea și la fieș-care județŭ, pentru paza și străjuirea de hoțĭ și de ómenĭ rĕĭ, în câtŭ nicĭ o țéră nu are atâtea puterĭ și atâta mulțime de ómenĭ la tréba acésta, a audi Domnia Mea când la unŭ locŭ când la altulŭ cete de hoțĭ și de ómenĭ rĕĭ ivindu-se pe aicĭ pe colea și âmblândŭ prin mijloculŭ atâtorŭ slujitorĭ și poterașĭ, care avemŭ orênduițĭ, acésta ne aduce la multă turburare și neodihnă, care nu urméză din altŭ fără de numaĭ că căpitaniĭ nu sunt la tréba lorŭ cu toțĭ slujitoriĭ și poterașiĭ deplinŭ, pentru că pe uniĭ îĭ provalisesce cu ispravniciĭ de îĭ facŭ ómenĭ aĭ lorŭ, de carĭ ieaŭ slujitoriĭ i poterașiĭ, ce sunt rênduițĭ pentru tréba hoțilorŭ, și nu are cine să âmble după hoțĭ; iar alțiĭ din căpitanĭ, și pentru interesurile lorŭ, nu-șĭ țină ómeniĭ pe toțĭ în slujbă, metahirisindu-ĭ la alte trebĭ și slujbe ale lorŭ; dela alțiĭ ieaŭ banĭ și-ĭ lasă slobodĭ, rĕmâindŭ la trébă numaĭ cu câte doĭ treĭ; alțiĭ nu-ĭ aŭ de locŭ și așà numaĭ cu numele sunt atâția poterașĭ și slujitorĭ, fără de a fi la slujbă și la trébă. Pentru care iată într'adinsŭ s'aŭ trimisŭ din spătărie acestŭ zapciŭ cu catastihŭ anume dela visteria Domnieĭ Mele de suma slujitorilorŭ i poterașilorŭ ce sunt la fieș-care județŭ și cu cărțile Domnieĭ Mele deschise către ispravnicĭ din câte 5 județe i către polcovnicĭ și către căpitanĭ, care cetindu-le veĭ înțelege pe largŭ. De care poruncimŭ dumitale strașnicŭ, ca după catastihulŭ Visterieĭ, ce se trimite, să facĭ căutare și cercetare și să-ĭ îndatorescĭ apoĭ, atâtŭ pe ispravnicĭ câtŭ și pe toțĭ căpitaniĭ, maĭ întâĭ a-șĭ face slujitoriĭ și poterașiĭ deplinŭ fieș-care la căpitănia luĭ, și alŭ doilea nicĭ ispravniciĭ să nu iea maĭ multŭ pe slujitorĭ și pe poterașĭ dela tréba ce sunt orênduițĭ a străjuireĭ și a prindereĭ hoțilorŭ, nicĭ căpitaniĭ să nu se cuteze maĭ multŭ a ĭ metahirisi la alte trebĭ și interesurĭ ale lorŭ, séŭ a le luà banĭ, ci pe toțĭ deplinŭ pururea să-ĭ aibă la tréba și străjuirea hoțilorŭ.» Domnitorulŭ termină amenințândŭ pe Caimacamŭ, déca nu va priveghia întocmaĭ îndeplinirea ordinuluĭ.

In acelașĭ sensŭ s'a scrisŭ și la ceĭ 5 ispravnicĭ de județe de peste Oltŭ și unŭ pitacŭ către Vel Spătarŭ. (1)

Pitacŭ la ispravniciĭ de Argeșŭ din 15 Noembrie 1795 pentru unŭ Menderlâŭ, zapciŭ în plasa Topologuluĭ, care a făcutŭ jafurĭ, anunțându-le că a rênduitŭ unŭ mumbașirŭ, care să aducă înaintea dumné-lorŭ pe acusatulŭ Menderlâŭ, «unde înfățișându-lŭ cu păgubașiĭ și jăfuițiĭ ceĭ maĭ jos numițĭ, să cercetațĭ dumné-vóstre ispravnicilorŭ amîndoĭ», și prin mumbașirŭ să despăgubéscă pe ceĭ jăfuițĭ și după aceste, «băgêndu-lŭ în fiare, să-lŭ dațĭ în mânele orênduituluĭ mumbașirŭ, să-lŭ aducă aicĭ la Domnia Mea.» (2)

(1) Cod. XXIX, fila 96, verso.
(2) Cod. XXIX, fila 125.

Prea Inălţate Dómne,

După jalba ce aŭ datŭ Inălţimeĭ Tale locuitoriĭ satelorŭ ot plaiulŭ Ialomiţiĭ dintr'acestŭ judeţŭ pentru Panaitŭ polcovniculŭ, ce le este vătafŭ cum că i-ar fi jefuitŭ fără de orênduială şi pe uniĭ i-ar fi bătêndŭ fără de milostivire; în dosulŭ jălbeĭ lorŭ, suntemŭ porunciţĭ de către Inălţimea Ta ca să cercetămŭ întâĭ aicea în faţa loculuĭ şi să însciinţămŭ MărieĬ Tale, şi de va fi învinovăţitŭ să orênduimŭ vechilŭ a căuta trebile plaiuluĭ, şi pe vătafŭ împreună cu jeluitoriĭ să-ĭ trimitemŭ la luminatulŭ Divanŭ alŭ MărieĬ Tale. După luminată poruncă amŭ cercetatŭ întâĭ prin tóte satele, cu omŭ orênduitŭ într'adinsŭ, după care amŭ adusŭ şi înaintea nóstră de i-amŭ cercetatŭ de iznóvă câte unŭ satŭ de faţă cu vătafulŭ, şi pentru tóte arĕtările jeluitorilorŭ şi netăgăduitele rĕspunsurĭ ale vătafuluĭ prin două catastişe le arĕtămŭ MărieĬ Tale, după care, nemulţămindu-se plăiaşiĭ de aicea, cerură a veni şi la luminatŭ Divanulŭ Inălţimeĭ Tale, ca să se înfăţişeze, fiind-că cea maĭ mare cerere a lorŭ este ca să li se orênduiască altŭ vătafŭ pămêntênŭ de aicea, care va fi primitŭ plaiuluĭ spre a-ĭ ajutorà la neputinţele lorŭ, pentru care însciinţămŭ MărieĬ Tale, şi aniĭ Inălţimeĭ Tale dela Dumneḑeŭ mulţĭ întru fericire. — 1795 Novembre 22.

AĬ MărieĬ Tale prea plecate slugĭ:

Theodoros Iuliana, Grigorie Hrisoscoleŭ.

Dumné ta biv Vel Vistierŭ Moruzi i dumné-ta Vel Dvornicŭ Manolache Creţulescu şi dumné-ta Vel Vistierŭ, înfăţişândŭ vătafulŭ de Divanŭ pe amîndouĕ părţile înaintea dumné-vóstre, cu acéstă însciinţare şi cercetărĭ ce s'aŭ făcutŭ de către ispravniciĭ judeţuluĭ la faţa loculuĭ, să le cercetaţĭ cu de amĕnuntulŭ tóte acestea şi să ne faceţĭ anafora. — 1795 Novembre 25.

Prea Inălţate Dómne,

După luminată porunca MărieĬ Tale, vătafulŭ de Divanŭ înfăţişândŭ pe jeluitoriĭ plăieşĭ înaintea nóstră cu Panaitŭ polcovniculŭ, vătafulŭ lorŭ, unde cetindŭ catastişele ce sunt iscălite de dumné-lorŭ ispravniciĭ, cuprinḑĕtóre de cererile jeluitorilorŭ şi de rĕspunsurile vătafuluĭ, după multele lorŭ prigonirĭ şi ale nóstre cercetărĭ, în cea maĭ după urmă aŭ căḑutŭ numiţiĭ plăieşĭ şi, dintru a lorŭ bună-voinţă, s'aŭ împăcatŭ şi s'aŭ învoitŭ cu numitulŭ vătafŭ prin zapisŭ, ce aŭ datŭ la mânile vătafuluĭ, iscălitŭ de toţĭ plăieşiĭ câţĭ se aflară aicĭ, vechiliĭ fiindŭ şi din partea celor-lalţĭ, ce lipsescŭ acolo în plaiŭ, în care se cuprinde fiesce-care satŭ câţĭ banĭ aŭ luatŭ acum dela vă-

tafŭ, cu care zapisŭ viindŭ cu toţiĭ de faţă înaintea nóstră, arĕtase că de a lorŭ bună-voie l'aŭ datŭ şi s'aŭ împăcatŭ, primindŭ dela numitulŭ vătafŭ şi baniĭ ce se cuprinde în zapisŭ întru cea desĕvêrşită izbrănire şi răfuire de către dînsulŭ, şi aşà pentru tóte madelele cererilorŭ şi prigonirilorŭ dintre dînşiĭ, rĕmaseră a fi isbrăniţĭ. Iar pentru cererea ce facŭ, de a nu maĭ fi numitulŭ Panaitŭ vătafŭ acolo în plaiŭ, fiind-că şi însuşĭ Panaitŭ se apĕră şi se lépĕdă, ḑicêndŭ că nicĭ elŭ nu maĭ primesce de a le maĭ fi vătafŭ, pentru acésta rĕmâne la luminata hotărîre şi porunca Măriеĭ Tale. Iar pentru deosebitulŭ catastihŭ ce este iscălitŭ iar şi de d-lorŭ ispravniciĭ, de cele ce aŭ datŭ satele numituluĭ plaiŭ în doĭ anĭ şi jumĕtate, cu nume de orênduelĭ ale vistieriеĭ, şi sunt în bănuială că vorŭ fi printre dînsele şi mâncătoriĭ ale vătafuluĭ, iar vătafulŭ arată că împlinirea tuturorŭ acestora s'aŭ făcutŭ prin poruncĭ isprăvnicescĭ, fiind-că aceste madele nu sunt intrate întru împăcăciunea şi învoiala ce aŭ făcutŭ, şi fu mulţămitŭ vătafulŭ a se face orĭ-ce felŭ de cercetărĭ, pentru acestea dar, fiind-că în catastihulŭ d-lorŭ ispravnicilorŭ nu arată fieş-care condeiŭ de dată şi lună cu veleatu, nu se putù luà nicĭ o pliroforie de aicĭ de istracturile vistieriеĭ; ci pentru acésta găsimŭ cu cale să se facă amĕruntă cercetare de către d-lorŭ ispravniciĭ, căcĭ pentru verĭ-ce pricină şi cerere a visteriеĭ ce s'aŭ făcutŭ dela judeţŭ sunt poruncĭ domnescĭ şi ale vistieriеĭ acolo la isprăvnicatŭ; asemenea şi vătafulŭ plaiuluĭ are sineturile d-lorŭ ispravnicilorŭ, după carĭ aŭ făcutŭ împlinire dela locuitorĭ, şi aşà acolo înfăţişându-se poruncile domnescĭ cu sineturile isprăvnicescĭ, se póte lesne a se luà socotéla, şi care condeiŭ nu va fi sub iscălitura isprăvnicéscă şi nu va fi poruncă domnéscă, se înţelege că este mâncătorie a vătafuluĭ şi că aŭ luatŭ rĕŭ, se face tacsilŭ. Iar pentru baniĭ carelorŭ salahorilorŭ de Ismailŭ şi Chilia, pentru acésta amŭ cercetatŭ istracturile Visteriеĭ şi s'aŭ vĕḑutŭ că cu adevĕratŭ pe şépte lunĭ aŭ fostŭ orênduiala să plătéscă, precum se arată şi în catastihŭ că aŭ datŭ, iar nu pe şése, câtŭ a datŭ numaĭ, după bănuiala lorŭ. Ci cu luminată porunca Măriеĭ Tale într'acestaşĭ chipŭ vorŭ urma d-lorŭ ispravniciĭ la acésta. — 1795 Novembre 30.

Biv Vel Vistierŭ, Vel Vornicŭ, Vel Vistierŭ.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i Gospodŭ Zemle Vlachscoe.— Intărimŭ Domnia Mea anaforaua d-lorŭ orênduiţilorŭ treĭ boerĭ, ca pentru pârile celorŭ-lalte madele, carĭ s'aŭ învoitŭ şi s'aŭ împăciuitŭ, să aibă a fi cu acésta isbrăniţĭ bine unulŭ de către altulŭ, şi numitulŭ Panaitŭ polcovniculŭ poruncimŭ să lipséscă din vătăşie şi să se facă alegere de altulŭ, după osebită porunca Domnieĭ Mele ce amŭ datŭ. Iar pentru madelele visterieĭ, orênduimŭ pe sluga Domnieĭ Mele să mérgă la ispravniciĭ jude-

ţuluĭ, cu amîndouĕ părţile faţă, unde straşnicŭ poruncimŭ Domnia Mea, ispravnicilorŭ, să aveţĭ a face cercetarea, aceea ce se cuprinde în anafora, după cum aşà vi se cădé să o faceţĭ dintâiaşĭ dată şi să fi arĕtatŭ Domnieĭ Mele tréba sĕvêrşită, pentru că orênduelele şi poruncile visterieĭ aŭ fostŭ tóte date în scrisŭ, cu cărţĭ sub pecete domnéscă la isprăvnicie, care cărţĭ şi poruncĭ trebue să fie faţă la isprăvnicatŭ, orĭ însuşĭ acele, séŭ în condică la sameşulŭ judeţuluĭ trebue să fie trecute, atâtŭ poruncile domnescĭ câtŭ şi orênduelele ce aŭ făcutŭ ispravniciĭ în plaiŭ; iar de nu se află acele poruncĭ domnescĭ trecute, cum şi orênduelele ce aŭ făcutŭ ispravniculŭ, este învinovăţire a ispravnicilorŭ şi a sameşuluĭ. Dreptŭ aceea, poruncile domnescĭ şi sineturile isprăvnicescĭ iscălite şi luările vătafuluĭ din plaiŭ probăluindu-le, unde acolea în judeţŭ se află şi Paharniculŭ Alexandri, ce aŭ fost ispravnicŭ, câte luaturĭ se va găsi maĭ multŭ séŭ făr de poruncă în scrisŭ, aceea este mâncătorie a vătafuluĭ, care şi poruncimŭ straşnicŭ să se împlinéscă de către orênduitulŭ zapciŭ dela vătafŭ, până la una, şi să se întórcă pe la mâna fiteş-căruia locuitorŭ, dela care să se iea adeverinţe cum-că şi-aŭ primitŭ dreptulŭ lorŭ; şi aşà să avemŭ Domnia Mea însciinţare de sĕvêrşirea porunciĭ. — 1795 Dec. 3. (1)

Vel Logofĕtŭ.

Pitacŭ la Spătarulŭ, din 13 Decembre 1795, să iea dela închisórea vătafuluĭ de visterie pe Păunŭ, ce a fostŭ căpitanŭ la Ialomiţa, a căruia vinovăţire s'a făcutŭ cunoscută prin cercetările ce s'aŭ făcutŭ dela visterie, şi după ce-lŭ va pedepsi cu 80 toiege la tălpĭ, să-lŭ trămiţă surghiunŭ la Snagovŭ şi să-lŭ ţie acolo până la altă poruncă. (2)

Pitacŭ din 2 Ianuarie 1796, provocatŭ de jalba potecaşilorŭ din plaiulŭ Cozieĭ contra cerereĭ ce li se face de către ispravnicĭ de preţŭ nesuferitŭ pentru jderiĭ, ce după obiceiŭ aŭ a da aceĭ potecaşĭ. Domnitorulŭ dispune că potecaşiĭ nu vorŭ da după obiceiŭ de câtŭ odată pe anŭ, la sf. Vasile, câte unŭ jderŭ, iar de nu vorŭ avé jderŭ, ispravniciĭ să nu le céră maĭ multŭ de talerĭ 3 în locŭ de jderŭ şi aceştĭ banĭ să se iea directŭ dela potecaşĭ, «iar să nu-ĭ tragă dela baniĭ domnescĭ aĭ visterieĭ, aĭ dăjdieĭ plaiuluĭ, nicĭ maĭ nainte de vreme.»

In asemenea sensŭ s'aŭ scrisŭ şi ispravnicilorŭ judeţuluĭ. (3)

(1) Cod. XXVIII, pag. 36.
(2) Cod. XXIX, fila 135.
(3) Cod. XXIX, fila 140.

Vel Spătarŭ şi Vel Vist. presintă, în 12 Ianuarie 1796, o anafora, regulândŭ orele necesare pentru mergere din Bucurescĭ în tóte capitalele de judeţe, a lefegiilorŭ spătărescĭ cu cărţile domnescĭ, însă pe 6 lunĭ de iarnă câte 8 césurĭ pe ḑi, şi pe 6 lunĭ de vară câte 11 césurĭ pe ḑi. Se cere ca Vodă să ordone ispravnicilorŭ, ca orĭ-când vorŭ primi cu lefegiĭ poruncĭ domnescĭ şi cărţile visterieĭ, să însemne de-asupra pliculuĭ la ce ḑi şi césŭ aŭ ajunsŭ şi la ce ḑi şi césŭ aŭ pornitŭ de acolo îndărătŭ.

Vodă aprobă orariulŭ şi propunerea celorŭ doĭ divanişţĭ, în 15 Ianuarie 1796, şi se dispune a fi trecutŭ în condica Divanuluĭ, a visterieĭ şi a spătărieĭ.

S. D.

Pitacŭ din 16 Ianuarie 1796, către Ispravnicii de judeţe.

«Vĕ facemŭ în scire, că vĕḑêndŭ Domnia Mea o nesuferită zăbavă la lefegiiĭ spătărescĭ, carĭ sunt purtătorĭ cărţilorŭ şi poruncilorŭ domnescĭ ce se trimitŭ şi vinŭ de pe la judeţe, atâtŭ celorŭ ce se daŭ dela visteria Domnieĭ Mele câtŭ şi dela Divanŭ, amŭ poruncitŭ într'adinsŭ la dumné-lorŭ cinstiţiĭ şi credincioşiĭ boeriĭ Domnieĭ Mele Vel Spătarŭ şi Vel Vist., carĭ după depărtarea fieş-căruia judeţŭ de Bucurescĭ şi până unde se află starea isprăvnicieĭ, aŭ socotitŭ césurile şi ḑilele în câtŭ are a merge şi în câtŭ are a se întórce, şi ne-aŭ făcutŭ anafora, prin care ne-aŭ arĕtatŭ, osebitŭ pe 6 lunĭ de iarnă şi osebitŭ pe 6 lunĭ de véră, adecă ḑiua iernеĭ socotită pe 8 césurĭ şi ḑiua vereĭ pe 11 césurĭ; după care iată se trimite şi dumné-vóstre pentru judeţulŭ acela însemnare, cum veţĭ vedé maĭ în jos, ca să vĕ fie sciută; după care acéstă socotélă a césurilorŭ are a se luà séma fieş-căruia lefegiŭ ce vi se trimite cu cărţĭ, atâtŭ pentru mergere câtŭ şi pentru întórcere cu rĕspunsŭ, şi a se şi pedepsì celŭ vinovatŭ, carele va face maĭ multă întârḑiere şi zăbavă la poruncile domnescĭ. Pentru care vĕ poruncimŭ Domnia Mea, să fiţĭ datorĭ ca, orĭ-când veţĭ primi cu lefegiĭ cărţile şi poruncile Domnieĭ Mele, orĭ dela visterie saŭ dela Divanŭ, să aveţĭ a însemnà de-asupra pliculuĭ saŭ cărţeĭ la ce ḑi şi la ce césŭ a ajunsŭ, şi de acolo pornindu-se aicĭ rĕspunsulŭ, iarăşĭ asemenea să aveţĭ a însemnà césulŭ şi ḑiua cândŭ aţĭ pornitŭ pe lefegiŭ de acolo, ca să se vaḑă aicĭ la visterie saŭ la Divanulŭ Domnieĭ Mele. (1)

(1) Cod. XXIX, fila 143, verso.

Din Bucurescĭ	Până la reşedinţele isprăvnicescĭ	Pe 6 lunĭ de iarnă dela Octomvre — sfîrşitulŭ luĭ Martie, socotindu-se ḑiua de césurĭ 8*	Pe alte 6 lunĭ de vară dela 1 Aprilie—sfîrşitulŭ luĭ Septemvre, socotindu-se ḑiua de césurĭ 11
		Césurĭ	Césurĭ
Din Bucur.	La Urzicenĭ	9	9
«	« Buzĕŭ	18	18
«	« Focşanĭ	30	30
«	« Ploescĭ	13	13
«	« Saacŭ	14	14
«	« Têrgovişte	12	12
«	« Pitescĭ (Argeş)	18	18
«	« Câmpu-Lungŭ	27	27
«	« Ogrăḑenĭ (Vlaşca)	6	6
«	« Ruşiĭ-de-vede	20	20
«	« Slatina	30	30
«	« Caracalŭ	32	32
«	« Rîmnicu (Vîlcea)	29	29
«	« Craiova	36	36
«	« Cerneţĭ	52	52
«	« T.-Jiuluĭ (Gorjŭ)	46	46
«	« Slobodia gpd.	34	34

S'a făcutŭ şi publicatŭ la tóte judeţele şi la Caimacamŭ şi s'a trecutŭ în condica de poruncĭ. (1)

*) In acestaşĭ actŭ există, alăturea cu numĕrulŭ césurilorŭ, şi o rubrică a ḑilelorŭ de iarnă, socotite din numĕrulŭ totalŭ de césurĭ pe ḑi câte 8 césurĭ, şi o altă rubrică a ḑilelorŭ de vară, câte 11 césurĭ ḑiua. Aceste rubricĭ conţinŭ ḑilele în cifre (2, 3, 4... etc.) şi în fracţiunĭ de ḑile; aceste fracţiunĭ sunt representate prin nisce semne, a cărorŭ deslegare e de o cam dată cu neputinţă, fiindŭ aceste semne pentru întâia dată întîlnite în paleografia română.

Le-amŭ fi datŭ în facsimile alăture cu cifrele representândŭ numĕrulŭ de ḑile; dar însăşĭ calcularea în cifre a ḑilelorŭ, din numĕrulŭ césurilorŭ, e cu *desĕvêrşire* greşită de scriitorulŭ actuluĭ în cestiune.

Pentru noĭ e de ajunsŭ, că scimŭ numĕrulŭ de césurĭ ce se făceaŭ dela Bucurescĭ la reşedinţele ţinutale; acésta e cestiunea importantă pentru noĭ.

(1) Cod. XXXI, fila 30 verso şi 31,

In loculŭ luĭ Alexandru Calfoglu biv Vel Clucerŭ, care s'a rugatŭ să fie liberatŭ din slujba Căimăcămieĭ, «ajungêndŭ la slăbiciune şi neputinţă», Vodă numesce la 10 Martie 1796 pre biv Vel Postelnicŭ Alexandru Gherache, «carele este cercatŭ în slujbele Domnieĭ Mele de vrednicŭ, practicosŭ şi înţeleptŭ, asupra căruia avêndŭ Domnia Mea totŭ ipolipsisulŭ bunŭ şi nădejdea credinţeĭ şi a dreptăţeĭ.»

In 12 Martie 1796 Domnitorulŭ vestesce acéstă nouă Căimăcămie judecătorilorŭ şi tuturorŭ boerilorŭ dela Divanulŭ Craioveĭ, ordonându-le să fie supuşĭ şi ascultătorĭ de elŭ.

Aceste publicaţiĭ s'aŭ trămisŭ şi la cele cincĭ judeţe de peste Oltŭ. (1)

Pitacŭ către Spătarŭ şi către Vel Agă, din 27 Martie 1796.

Fiind-că dela o vreme încóce mulţĭ străinĭ nesciuţĭ şi fără de nicĭ unŭ căpĕtêiŭ vinŭ prin părţĭ şi locurĭ nesciute şi, intrândŭ în Bucurescĭ fără de a se face întâĭ cunoscuţĭ ce felŭ de ómenĭ sunt şi fără de chezăşie, se alătură pe icĭ pe colea în mahalale şi prin têrgŭ, din care acéstă pricină a felurilorŭ de ómenĭ necunoscuţĭ şi necercetaţĭ, ce vinŭ în Bucurescĭ, isvodindu-se hoţiile şi alte fapte netrebnice . . . . . «Domnitorulŭ ordonă ca vătăşeiĭ din mahalale şi din plăşile spătărescĭ să-ĭ aducă pe toţĭ înaintea Spătaruluĭ şi a luĭ Vel Agă, să fie cercetaţĭ ce felŭ de ómenĭ sunt? de sunt sciuţĭ la vornicia politieĭ? de aŭ chezaşĭ? ce le este hrana şi alişverişulŭ? şi de s'aŭ statornicitŭ cu şederea aicĭ? Pre ceĭ ce n'aŭ chezaşĭ şi daŭ bănuială, să-ĭ isgonéscă.» Vătăşeilorŭ mahalalelorŭ şi căpitanilorŭ de pe marginea Bucurescilorŭ să li se ordóne, ca de câte orĭ unulŭ din străinĭ va intrà în Bucurescĭ pentru alişverişŭ saŭ pentru alte trebuinţe, să-lŭ dea în scirea spătărieĭ, ca să-lŭ cerceteze, pe ceĭ fără chezăşie să nu-ĭ îngădue a intrà în Bucurescĭ. «Pentru care acéstă pricină şi însu-ţĭ dumné-ta să eşĭ tiptilŭ, înconjurândŭ adese mahalalele fără de a da tréba în mâna zapciilorŭ». (2)

Carte din 29 Martie 1796 către Alexandru Gherache biv Vel Postelnicŭ Caimacamŭ Craioveĭ şi către Divanulŭ de acolo, că la 29 a luneĭ Martie pe d-luĭ Enache Moruzi biv Vel Vistierŭ l'a făcutŭ domnia «halia Vel Banŭ, cinstindu-lŭ şi îmbrăcându-lŭ cu domnesculŭ caftanŭ. . . .» (restulŭ ca în actele de asemenea natură).

S'aŭ făcutŭ asemenea 5 cărţĭ către isprăvniciile de peste Oltŭ. (3)

(1) Cod. XXIX, fila 157.
(2) Cod. XXIX, fila 162 verso.
(3) Cod. XXIX, fila 164.

Publicaţiĭ la judeţele Săcuenĭ, Dîmboviţa, Muscelŭ, Prahova, Argeşŭ, din 30 Martie 1796. Domnitorulŭ a aflatŭ că vătaşiĭ plaiurilorŭ *metahirisescŭ* pe uniĭ din potecaşĭ în afacerĭ de ale lorŭ şi pe alţiĭ mâncându-ĭ, nu îngrijescŭ cum se cade de paza plaiurilorŭ, Domnitorulŭ ordonă ca să fie îndatoriţĭ vătaşiĭ să aibă potecaşĭ deplinŭ pentru strajă ḑiua şi nóptea a plaiuluĭ. (1)

Pitacŭ la Spătarŭ şi la epistatulŭ Agieĭ, din 30 Aprilie 1796, ca să cerceteze la tóte prăvăliile şi să pecetluiască unde-va găsi iarbă de puşcă, glónţe şi fişîcurĭ de vînḑare, «carĭ nu vorŭ puté fi vîndute măcarŭ unŭ dramŭ făr de adeverinţa d-vóstre saŭ a Vel Cămăraşuluĭ, că se vorŭ pedepsi neguţătoriĭ vînḑĕtorĭ». — 5 Maiŭ 1796. (2)

Asemenea poruncă este repetată şi la 5 Maiŭ 1796.

Pitacŭ din 30 Aprilie 1795 către Caimacamulŭ Craioveĭ Alexandru Gherache biv Vel Postelnicŭ şi către boeriĭ divaniţĭ din Craiova.

«Vĕ facemŭ în scire, că astăḑĭ la 30 ale luneĭ aceştia pe dumné-luĭ cinstitŭ şi credinciosŭ boerulŭ Domnieĭ Mele Enache Văcărescu biv Vel Vist. l'amŭ făcutŭ Domnia Mea halia Vel Banŭ, cinstindu-lŭ şi îmbrăcându-lŭ cu domnesculŭ nostru caftanŭ, ca pre unŭ evghenisŭ boerŭ dintre ceĭ d'întâĭ aĭ oraşuluĭ Domnieĭ Mele, practicosŭ şi cu bunŭ ipolipsisŭ la Domnia Mea, carele şi cercatŭ fiindŭ în slujbele Domnieĭ Mele şi ale Divanuluĭ, l'amŭ cunoscutŭ vrednicŭ, credinciosŭ şi iubitorŭ dreptăţeĭ. Deci nu lipsimŭ a vĕ însciinţà, ca să sciţĭ şi să cunósceţĭ pe dumné-luĭ de Vel Banŭ şi, pentru pricinile ce după obiceiŭ se cuvinŭ la dregătoria bănieĭ, veţĭ însciinţà dumné-luĭ ca să arate Domnieĭ Mele . . . . (Restulŭ ca în decretele anteriĭóre). (3)

Pitacŭ la Spătarulŭ şi la epistatulŭ Agieĭ, din 26 Maiŭ 1796, să cerceteze la prăvăliĭ pentru lucrurile primejdióse, cum săricica şi alte asemenea otrăvitóre, şi la câţĭ băcanĭ şi mărgelarĭ se vorŭ găsi unele ca aceste de vînḑare, să le opréscă şi să le pecetluiască, ca să nu se vînḑă la nimenĭ, cu nicĭ unŭ cuvîntŭ, făr de răvaşulŭ iscălitŭ alŭ zabiţilorŭ politieĭ, la omŭ cunoscutŭ şi pentru trebuinţă cunoscută şi cu chezăşie, «iar maĭ vîrtosŭ la Ovreĭ aflându-se unele ca aceste, cu totulŭ să fie popriţĭ, cum

(1) Cod. XXIX fila 165 verso.
(2) Cod. XXIX fila 170.
(3) Cod. XXIX, fila 179 verso.

la alte muerĭ sulimanŭ făcutŭ de vîn̦dare, care şi din acésta se facŭ întîmplărĭ primejduitóre, să se facă zaptŭ şi să fie opritŭ. Aşişderea fiindŭ că şi la spiţeriĭ de obşte se află multe de aceste lucrurĭ şi materialurĭ primejdióse şi otrăvitóre, carĭ cu slobozenia ce este de vinde la verĭ-cine se arată cu trebuinţă şi a cumpĕrà fiteş-care, felurĭ de întîmplărĭ primejduitóre póte să se facă. Poruncimŭ d-vóstre, ca dimpreună cu d-luĭ Archi-iatros să faceţĭ alegere de două saŭ treĭ spiţeriĭ, unde numaĭ la aceste spiţeriĭ să se ţie acestŭ felŭ de lucrurĭ pentru trebuinţele obştieĭ de doftoriĭ şi dela aceste vorŭ luà spiţeriile cele-lalte saŭ şi celŭ-laltŭ norodŭ, când vorŭ avé trebuinţă, cu teşcherea în scrisŭ dela d-luĭ doftorulŭ celŭ mare saŭ dela doftoriĭ politieĭ ceĭ cunoscuţĭ şi sciuţĭ Domnieĭ Mele, iar nicĭ spiţeriĭ acestorŭ două treĭ spiţeriĭ, fără teşchereaua doftoruluĭ, să nu fie volnicĭ a da şi a vinde la nimenĭ.» (1)

Pitacŭ la epistatulŭ Agieĭ, din 15 Iunie 1796, către Biv Vel Căminarŭ epistatulŭ armăşieĭ şi către Vel ispravniculŭ de Curte.

«Fiind-că în beciurile şi găurile zidurilorŭ din Curtea veche aŭ găsitŭ *catafighion* ómeniĭ rĕĭ, hoţĭ, borfaşĭ, bolnavĭ şi fugarĭ, vĕ poruncimŭ Domnia Mea, ca câte-şĭ treĭ să mergeţĭ în Curtea veche, la numitele zidirĭ, unde câte locurĭ de acestea sunt, să puneţĭ să le astupe tóte cu parĭ, nuele şi mărăcinĭ, prin ómenĭ de aĭ bresleĭ agiescĭ.» Epistatulŭ armăşieĭ, să rênduiască din brésla armăşéscă doĭ ómenĭ, ca să păzéscă locurile astupate să nu se maĭ destupe şi să nu maĭ servéscă de adăpostŭ la ómenĭ rĕĭ. (2)

Pitacŭ către epitropulŭ mănăstireĭ Colţeĭ, din Iunie 10, 1795, să facă unŭ hănişorŭ la Lichirescĭ pentru conăcirea călĕtorilorŭ şi şederea şi a zapciuluĭ, cu neferiĭ rênduiţĭ de pad̦ă. Produsulŭ hanuluĭ va fi în folosulŭ mănăstireĭ. (3)

(1) Cod. XXIX, fila 190 verso.
(2) Cod. XXIX, fila 202.
(3) Cod XXIX, fila 73.

Documente relative la óste și flotă pe Dunăre.

Am adusŭ, eŭ celŭ întâĭ, în 1892, la cunoscința Academieĭ, chrisovulŭ prin care s'a organisatŭ flota românéscă pe Dunăre. In volumulŭ V alŭ Istorieĭ Românilorŭ, ce publicaiŭ, am reprodusŭ acelŭ chrisovŭ. (1)

Aci viŭ să complectezŭ lucrarea cu următorulŭ studiŭ:

A fostŭ unŭ timpŭ, când marea Négră, despicată în lungŭ și în latŭ de vase moldovene, se numia *Laculŭ moldovenescŭ* (2). Comptórele comerciale moldovene din Cafa și din alte localitățĭ de pe țĕrmulŭ măreĭ Negre, aŭ fostŭ vestite în istoria comerciuluĭ măreĭ Negre. Dar dela acea epocă glorióśă, Principatele române aŭ trecutŭ la o periódă, în care ele perdură până și amintirea că odinióră a existatŭ o flotă românéscă. Și amŭ uitatŭ totŭ atâtŭ de Mircea Vodă, care după desastrulŭ bătălieĭ dela Nicopoli, salvà de mórte, pe unŭ vasŭ românescŭ, plutindŭ de-alungulŭ Dunăreĭ până la marea Négră, pre Frederic de Hohenzollern, și amŭ uitatŭ și de Ștefanŭ-celŭ-Mare captivândŭ cu vasele sale, în marea Négră, corăbiile turcescĭ, carĭ duceaŭ în robie la Constantinopole sute de tinerĭ genovezĭ și avuțiile prădate la Cafa...

Dar ce mĕ mirŭ eŭ de uitarea faptelorŭ unorŭ timpurĭ atâtŭ de înapoiate? câțĭ din noĭ aŭ astădĭ încă cunoscință de cele întîmplate în timpurĭ cu multŭ maĭ apropiate de noĭ?

Maĭ deunădĭ, la ocasiunea sfințireĭ și inaugurăreĭ primuluĭ vasŭ din flotila ce s'a înființatŭ de Regia monopoluluĭ săreĭ (3), se serbà acéstă organisare de flotilă comercială ca unŭ lucru ne maĭ pomenitŭ în istoria némuluĭ românescŭ, și când pentru prima dată sub Domnia luĭ Alex. Ghica descinse de-alungulŭ Dunăreĭ unŭ batelŭ sub drapelŭ românescŭ, cu ce emoțiune n'a fostŭ elŭ salutatŭ de contemporanĭ!

Și cu tóte acestea, destule încercărĭ de organisare de flotilă română pe Dunăre se puteaŭ aflà în decursulŭ nu maĭ departe decât alŭ ultimeĭ jumĕtățĭ a seculuĭ XIX. Nu, n'aŭ așteptatŭ Românii creațiunea societățeĭ austriace, pentru ca să-șĭ dea sémă de însemnătatea pentru comerciŭ și apĕrare a uneĭ flotile dunărene. Amŭ puté chiar bănui, că întârzierea creăreĭ aceleĭ flotile pe Dunăre se datoresce în mare parte politiceĭ Austrieĭ în decursulŭ seculuĭ din urmă.

(1) Tom. V, pag. 96.

(2) Vedĭ lucrarea d-luĭ G. Melidonŭ în foiletonulŭ «*Zimbruluĭ*» din 1855.

(3) D. G. Manu merită marĭ laude pentru acéstă organisare de flotilă.

In adevĕrŭ, dela pacea semnată la Carlovitz în 1699, în puterea căreia Transilvania rĕmâne în mânile Austrieĭ, acestŭ statŭ devine cu multŭ maĭ riveranŭ alŭ Dunăreĭ de cum fusese până atuncĭ Archiducatulŭ Austrieĭ.

Nouele hotare ale Austrieĭ: Mureşulŭ, Tisa şi Dunărea, îĭ înlesnescŭ urmărirea unorŭ noue vederĭ politice faţă cu Turcia şi cu Principatele. Prin art. 2 alŭ tratatuluĭ dela Carlovitz, pentru întâia dată se stipuléză că: «l'usage de ce fleuve sera commun aux sujets des deux empires.»

Nouĕ-spre-ḑece anĭ maĭ târḑiŭ, prin pacea dela Passarovitz, Austria, urmărindŭ noulŭ sĕŭ planŭ politicŭ, ajutată de spada Principeluĭ Eugenŭ de Savoia, îşĭ maĭ întindea stăpânirea pe Dunăre prin faptulŭ încorporăreĭ Olteniеĭ nóstre către Transilvania. Totŭ atuncĭ, şease ḑile după semnarea la 1718 Iulie 21, a tratatuluĭ dela Pasarovitz, Austria dobândesce dela Turcia unŭ alŭ douilea tratatŭ relativŭ la comerţŭ. In art. 2 — 5 din acestŭ alŭ douilea tratatŭ se stipulà, că: «les marchands impériaux pourront conduire leurs marchandises sur le Danube à Vidin et Rustchouck, pour de là les faire voiturer par terre dans toutes les parties de l'Empire Ottoman, où ils le jugeront à propos.» Turcia, cu o prudenţă pe care aŭ justificat o evenimentele ulterióre, nu numaĭ oprea pe Austriacĭ să descindă cu vasele lorŭ în marea Négră, dar încă nu le lăsà să descindă maĭ jos de Rusciucŭ, nicĭ pe Dunăre. Austria primià prin tratatulŭ sĕŭ de comerciŭ de «ne pouvoir point entrer avec des bâtiments de commerce dans le Pont Euxin», şi se mulţămià, câtŭ pentru josulŭ Dunăreĭ, cu stipulaţiunea, ca mărfurile austriace, transportate din Vidinŭ şi Ruşciucŭ pe uscatŭ, să pótă totuşĭ a se folosì şi maĭ departe de navigaţiunea pe Dunăre, însă încărcându-le numaĭ pe vase turcescĭ, muntene şi moldovene. «Il leur sera permis aux marchands impériaux de louer des vaisseaux turcs, valaques et moldaves à Braïla, Galatz, Isaccea, Kilia etc., à l'effet de transporter leurs marchandises...»

Va să ḑică, pe la 1718 existà o flotilă comercială turco-română de-alungulŭ Dunăreĭ.

Prin pacea dela Belgradŭ, din 18 Septembre 1739, contele Neipperg, în numele Austrieĭ, semnà retrocesiunea Olteniеĭ către guvernulŭ românescŭ şi prin art. 7 se mărginea a recunósce, că «dans les endroits où les rives du Danube... sont d'un côté à l'Empereur et de l'autre à la Porte, le cours des eaux sera commun aux deux Etats, jusqu'à la moitié du fleuve.»

Va să ḑică, şi la 1739 Austria nu póte a-şĭ întinde maĭ departe dreptulŭ de navigaţiune decât până în dreptulŭ Orşoveĭ, care prin acelaşĭ tratatŭ, împreună cu insulele şi cu fortulŭ Sfânta Elisabeta, constituescŭ din noŭ fruntaria Ţĕreĭ-Românescĭ despre Austria, din sudulŭ Dunăriĭ.

Se stipuléză din noŭ la art. 12, că va fi permisŭ supuşilorŭ austriacĭ «*d'aller*

par le Danube, en payant les droits qui ont été payés» şi servindu-se de vase străine drapeluluĭ sĕŭ.

Decĭ există o flotilă comercială pe Dunăre şi după pacea dela Belgradŭ.

Curînd însă vine rêndulŭ Rusieĭ, ca să aspire a avé dreptulŭ de navigaţiune, nu numaĭ pe marea Négră, dar şi pe Dunăre. In urma răsboiuluĭ dela 1768, răsboiŭ care se termină prin pacea dela Kiuciuc-Kainargi, Rusia dobândesce acestŭ dreptŭ. Prin art. 11 se stipuléză, că «il y aura une navigation libre et illimitée pour les vaisseaux marchands dans toutes les mers qui baignent les terres des Etats contractants... Les sujets des deux empires jouiront réciproquement d'une entière liberté de commerce par terre et par mer, *ainsi que sur le Danube.*»

Aşà dar, Austria isbià cetatea din partea Dunăriĭ-de-sus, şi Rusia acum făcù spărturĭ în ea din partea Dunăreĭ-de-jos!

Acéstă isbitură din partea Rusieĭ deşteptă pe Românĭ şi pe Turcĭ. Aceştia îndémnă pe Grigorie Ghica, maĭ târḑiŭ nenorocitulŭ martirŭ alŭ apĕrăriĭ Moldoveĭ, câtŭ şi pe Alexandru Ipsilante, Domnulŭ munténŭ, să nu neglige Dunărea. Şi în adevĕrŭ avemŭ documente, ce le-amŭ publicatŭ în tomulŭ I şi II alŭ Istorieĭ nóstre, din carĭ se constată, că în 1775 Alexandru Ipsilante înzestréză Muntenia cu unŭ *galionŭ*, unŭ vasŭ de răsboiŭ de o lungime de 41 şi jumĕtate coţĭ, inarmatŭ cu tunurĭ. (1)

In séma visterieĭ Moldoveĭ din 1776, încă vedemŭ spesele făcute de Grigorie Ghica cu construcţiunea la Galaţĭ a unuĭ altŭ galionŭ de răsboiŭ, de aceiaşĭ mărime ca şi galionulŭ munténŭ şi iarăşĭ înarmatŭ cu tunurĭ. (2)

Cum că acéstă încercare de reorganisare a floteĭ românescĭ pentru paza Dunăreĭ are urmare după aceea, se vede şi din faptulŭ că la 1786, în alaiulŭ de intrare în Bucurescĭ a nouluĭ Domnŭ Nicolae Mavrogheni, ieaŭ parte obligatorie şi unŭ numĕrŭ însemnatŭ de *galeongiĭ* pe lângă brésla spătărieĭ, adecă pe lângă armată, atârnândŭ de Spătarŭ. Nu unŭ Nicolae Mavrogheni, fostŭ dragomanŭ a luĭ Căpitanŭ Paşa, adecă alŭ Amiraluluĭ flotileĭ turcescĭ, puté să nu-şĭ dea sémă de însemnătatea şi rolulŭ galeónelorŭ românescĭ de pe Dunăre. In tomulŭ III alŭ istorieĭ mele am arĕtatŭ pentru întâiaşĭ dată, şi întemiatŭ pe documente, rolulŭ până acum rĕŭ cunoscutŭ şi maĭ rĕŭ apreciatŭ alŭ acestuĭ Domnŭ. Aci voiŭ numaĭ să adaogŭ, că uciderea luĭ de Turcĭ, în urma greşitelorŭ făptuirĭ ale luĭ Enache Văcărescu, aŭ nimicitŭ şi încercările Românilorŭ de a avé o flotilă pe Dunăre. In urma intrăreĭ în Bucurescĭ a armateĭ austriace şi maĭ alesŭ după bătălia dela

(1) Veḑĭ descrierea acestuĭ vasŭ in Atanasie Comnenŭ Ipsilante şi in Istoria Românilorŭ de V. A. Urechiă, tom. I, pag. 139.

(2) Veḑĭ Istoria Românilorŭ de V. A. Urechiă, tom. I, pag. 139.

Calafatŭ, ultima la care se răsboï Mavrogheni, ajutatŭ de flotila sa, comandantulŭ austriacŭ, Principele de Saxa-Coburg desfiinţă cu grăbire acelŭ începutŭ de flotilă. In condica dela Archiva Statuluï cu No. 18 aflămŭ unŭ actŭ, prin care, după ordinele Principeluï de Saxa-Coburg, se publică licitaţiune pentru vîndarea ultimuluï vasŭ romănescŭ, pe care Austriaciï îlŭ considerаŭ de captură dela Turcï.

Pacea dela Şiştovŭ din 1791, graţie energiceï intervenirï a Prusieï în convenţiunea dela Reichembach şi a ameninţăreï de intrare în Austria a oştireï prusescï, salvă Ţéra Românéscă de a fi încorporată la Austria şi pe Moldova de a fi definitivŭ coprinsă de Muscalï. Totuşï prin pacea dela Şiştovŭ Austria dobândesce dreptulŭ de navigabilitate pe întréga Dunăre, ce nu-lŭ avusese nicï când.

Indată ce, după pacea dela Iaşï 1792, şi Muscaliï se traseră din Moldova, ambele Principate începură să rĕsufle maï liberŭ, şi nu trece nicï unŭ anŭ fără ca deşteptiï boerï divaniţï şi Domnï deşteptï ca Alexandru Moruzi să nu simţă nevoia a avé iarăşï o flotilă dunărénă.

Onorurile acestuï însemnatŭ actŭ le împarte Domnitorulŭ munténŭ Alex. Moruzi cu marele Spătarŭ alŭ ţĕriï, Enache Văcărescu. Am descoperitŭ de câţï-va anï, la Archiva Statuluï, o serie de documente, din carï se vede frumósa încercare de reorganisare a flotileï române pe la anulŭ 1793.

Să analisămŭ aceste documente.

Maï întâï observămŭ că Divanulŭ Ţĕriï-Românescï din 1793 Novembre, erà compusŭ aprópe exclusivŭ numaï din boerï pămîntenï, căcï documentulŭ de înfiinţare alŭ flotileï dunărene ḑice că: «s'aŭ întăritŭ acestŭ chrisovŭ cu iscălitura şi pecetea Domnieï Mele, sub mărturia luminaţilorŭ şi prea iubiţilorŭ Domnieï Mele fiï, Constantinŭ Voevodŭ, Dumitraşco Voevodŭ, Nicolae Voevodŭ, Gheorghe Voevodŭ, şi a dumné-lorŭ cinstiţilorŭ şi credincioşilorŭ veliţï boerï aï Divanuluï Domnieï Mele: Nicolae Brâncovénu Vel Vist., Dumitrache Racoviţă Vel Banŭ, Ienache Văcărescu Vel Spătarŭ, Ienache Moruzi Vel Vornicŭ de Ţéra-de-sus, Manolache Brâncovénu Vel Vornicŭ de Ţéra-de-jos, Manolache Creţulescu Vel Vornicŭ, Nicolae Filipescu Vel Vornicŭ, Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus, Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-jos, Nicolae Hangerlăŭ Vel Hatmanŭ, Dumitrache Manu Vel Postelnicŭ, Isacŭ Raletŭ Vel Clucerŭ, Dumitrache Schina Vel Comisŭ, Iónŭ Comănénu Vel Paharnicŭ, Iordache Palada Vel Stolnicŭ, Iórdache Vel Slugerŭ, Dumitrache Constandache Vel Pitarŭ, şi Ispravnicŭ Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus. Şi s'aŭ scrisŭ chrisovulŭ acesta la anulŭ d'întâï dintru întâia domnie a Domnieï Mele, aicï în oraşulŭ scaunuluï Domnieï Mele, Bucurescï, la aniï dela zidirea lumiï létulŭ 7302, iară dela Domnulŭ nostru Iisusŭ Christosŭ 1793 Noembre 23.»

Aceştĭ boerĭ românĭ aveaŭ deplină consciinţă de fapta lorŭ. Chrisovulŭ luĭ Alexandru Moruzi, ce analisămŭ acum, afirmă că Ţéra-Românéscă, «*din vremile bĕtrâne*, de mulţĭ anĭ», aŭ avutŭ dreptulŭ de a avé flotă pe Dunăre şi că l'aŭ fostŭ pierdutŭ, „*cu tóte că hotarele ţĕriĭ sunt matca Dunăreĭ*".

Divanulŭ ţĕriĭ, avêndŭ *consciinţă de acestŭ dreptŭ*, se întrébă maĭ întâĭ, prin ce mijlocŭ ar puté să redobândéscă recunóscerea luĭ de Turcĭ? Cu multă abilitate Divanulŭ, împreună cu Domnitorulŭ, trimitŭ la Pórta Otomană unŭ arzmagzarŭ, în care, amintindŭ cum ţĕrile române sunt *chelerulŭ* împĕrăţieĭ turcescĭ, eĭ arată greutăţile ce aŭ de întîmpinatŭ întru transportarea provisiunilorŭ (zacherelelorŭ şi a cherestelelorŭ) destinate pentru Constantinopole.

In urma păceĭ dela Şiştovŭ şi a celeĭ dela Iaşĭ, nicĭ credemŭ că erà atâtŭ nevoe de a smulge învoirea Porţeĭ pentru acéstă flotilă, pe cale de abilitate, căcĭ nu putea Pórta să nu înţelégă, că erà în interesulŭ sĕŭ şi militarŭ, nu numaĭ comercialŭ, ca să se reînfiinţeze pe Dunăre o flotilă în loculŭ celeĭ nimicite de Ruşĭ şi Austriacĭ în timpulŭ ultimelorŭ campaniĭ. De aceea, nicĭ că întârzie Pórta de a trimite luĭ Alexandru Moruzi firmanŭ de aprobare, încă înainte de finea primuluĭ anŭ alŭ domnieĭ acestuia. Documentulŭ vĕdurămŭ că dice: «s'a scrisŭ chrisovulŭ acesta la anulŭ d'întâĭ dintru întâia domnie a Domnieĭ Mele, aicĭ în oraşulŭ scaunuluĭ Domnieĭ Mele, Bucurescĭ, la aniĭ dela zidirea lumiĭ 7302, iară dela Domnulŭ nostru Iisusŭ Christosŭ 1793 Noembre 23.»

Acestŭ firmanŭ nu a venitŭ în mânile mele, dar este citatŭ în actulŭ ce analisămŭ.

Dacă, faţă cu Pórta, Divanulŭ românescŭ a explicatŭ trebuinţa uneĭ flote pe Dunăre din punctŭ de vedere alŭ interesuluĭ turcescŭ numaĭ, în nizamulŭ cu care se organizéză acéstă flotilă, după ce Turcia a învoit-o, boeriĭ divaniţĭ spunŭ că sunt şi alte motive de maĭ mare valóre pentru a se organisà acea flotilă.

Intr'unŭ preambulŭ orĭ introducere a nizamuluĭ, adecă a legiuireĭ relativă la organisarea flotileĭ române, preambulŭ scrisŭ într'o limbă admirabilă, Domnitorulŭ şi Divanulŭ arată cum acéstă flotă este trebuinciósă şi din alte puncte de vedere decât alŭ transportăreĭ zacherelelorŭ şi cherestelelorŭ turcescĭ.

Eată ce dice acestŭ preambulŭ:

Chrisovulŭ pentru corăbiile țěreĭ, ce sunt a âmblà pe Dunăre.

«Stăpânitoriĭ țěrilorŭ și toțĭ ceĭ puternicĭ, îndatorațĭ fiindŭ a îmbrățișà maĭ nainte decât tóte altele bunătatea facerilorŭ de bine, nu dóră cugetândŭ întru trufie, de a se asemĕna dumnedeireĭ, ca odinióră Luciferulŭ, după cum și mulțĭ din filosofĭ aŭ îndrăznitŭ a ḑice, ci maĭ vîrtosŭ că, următorĭ fiindŭ dumnedeescilorŭ poruncĭ, să arate cu dinadinsulŭ, prin sĕvêrșirea acesteĭ bunătățĭ, mulțumită către dumnedeésca bunăvoință, dela care aŭ primitŭ darulŭ și puterea acesteĭ destoiniciĭ; datorie netăgăduită a nóstră socotindŭ a fi sĕvêrșirea cea după putință a facerilorŭ de bine către toțĭ supușiĭ Domnieĭ Mele, din césulŭ ce dumnedeésca Provedință ne-aŭ încredințatŭ oblăduirea acesteĭ țĕrĭ, sciindŭ despre o parte, că rădĕcina și temeiulŭ îndestulăriĭ țĕrilorŭ și locuitorilorŭ acestora, în urma învĕțăturilorŭ celorŭ de multŭ sciute, treĭ fiindŭ óreșĭ-carele, adecă: meșteșugurile, lucrarea pămîntuluĭ și negoțulŭ, și fără carele nu este cu putință a se îndestulà unŭ norodŭ, de ar fi măcar și umbritŭ sub umbra dumnedeireĭ, și vĕḑênd-o lipsită de acestea treĭ pârae isvoritóre de îndestulare, n'am lăsatŭ mijlocŭ a nu cugetà și a nu ne silì, pentru ca să putemŭ abate într'însa aceste folositóre isvóre și prin carele să-ĭ stingemŭ lipsa și scăpătăciunea, câtŭ va fi cu putință, și să putemŭ aduce printr'acéstă facere de bine îndestularea cea dorită la toțĭ locuitoriĭ acesteĭ țĕrĭ; iară despre altă parte, vĕḑêndŭ și câtă silință aŭ locuitoriĭ acesteĭ țĕrĭ spre sĕvêrșirea prea înaltelorŭ împĕrătescĭ poruncĭ la împlinirea cherestelelorŭ, ce se cerŭ după vremĭ, și la trimiterea zaherelelorŭ pe la cetățĭ, și maĭ vîrtosŭ la împĕrățitórea cetate Constantinopoleĭ, pentru care se și numesce chelerŭ alŭ prea puterniceĭ Impĕrățiĭ, și câtă greutate cércă și suferă pentru sĕvêrșirea acestora, neavêndŭ vre-unŭ mijlocŭ de înlesnire, amŭ făcutŭ multe chibzuirĭ și de mijloculŭ cu care s'ar puté înlesnì greutățile și a li se ajutorà sîrguiala și cuceria, ca să sêvêrșéscă poruncile fără greutate, într'acelea dară ce potŭ și a pricinuì înlesnirea negoțuluĭ și a îndemnà lucrarea pămîntuluĭ, și a invità aflarea meșteșugurilorŭ și a face sĕvêrșirea cererilorŭ ce sunt datorĭ și silitorĭ locuitoriĭ a le împlinì cu înlesnire, și tóte acestea de care le-amŭ vĕḑutŭ lipsite, de câte se cuvine acéstă țéră, una și cea maĭ mare fiindŭ și neaverea mijlocului cu care să se pótă cărà și aduce mărfile prin înlesnire pe apa Dunăreĭ dela unŭ locŭ la altulŭ, amŭ cugetatŭ cu multă rîvnă, să pricinuimŭ acéstă facere de bine țĕreĭ și să facemŭ rugăciune la prea puternica Impĕrăție, la bunătatea și milostivirea a căreia aflândŭ priință necurmatele nóstre mijlocirĭ,

a dobândì voie şi putere, prin strălucitŭ şi prea slăvitŭ Hatişerifŭ, cu poruncĭ vrednice de tótă supunerea, ca să pótă Valachia a face şi a avé *bolozanc*, *şăicĭ*, *caice* şi de tóte vasele pe apa Dunăriĭ, în cuprinderea ţĕriĭ, carele să nu fie bântuite nicĭ odată de către verĭ-cine, *privilegiŭ ce din vremile bĕtrâne de mulţĭ anĭ* l-aŭ fostŭ perdutŭ ţéra acésta.»

Aşa dar, după acestŭ preambulŭ, flotila reorganisândă are de primŭ scopŭ înlesnirea comerciuluĭ. Cu tóte acestea, la momentŭ când se face legea saŭ nizamulŭ flotileĭ, pe dată Alexandru Moruzi şi Divanulŭ enunţă, pe câtŭ le erà permisŭ de împrejurările ḑileĭ, şi altŭ scopŭ urmăritŭ prin reorganisarea flotileĭ: acela alŭ poliţieĭ Dunăreĭ şi alŭ apĕrăreĭ fruntarieĭ ţĕreĭ din acéstă parte. In adevĕrŭ, Divanulŭ şi Domnitorulŭ se întrébă, sub care dregătorie urméză să se pună grija şi administrarea flotileĭ, dintre «dregătoriile cele marĭ şi de cinste ale ţĕriĭ Domnieĭ Mele?» Şi Domnitorulŭ şi Divanulŭ convinŭ «*să le aşezămŭ sub ascultarea şi ocârmuirea dregătorieĭ spătărieĭ celeĭ marĭ, sub oblăduirea căreia este şi paza a tuturorŭ marginilorŭ ţĕreĭ.*»

Vomŭ vedé ceva maĭ departe încă o nouă dovadă, că nu este vorba numaĭ de o flotilă comercială, ci de una şi cu caracterŭ de răsboiŭ, de óre-ce marinariĭ, saŭ cum le ḑiceaŭ pe atuncĭ *ghimigiiĭ*, se recrutéză totŭ în acelaşĭ modŭ cum se recrută şi armata.

Dar fost-a numaĭ unŭ planŭ de reorganisare a acesteĭ flotile neurmatŭ de realitate? Insuşĭ chrisovulŭ din Novembre 1793 ne rĕspunde că chiar la data chrisovuluĭ, adecă îndată după primirea firmanuluĭ încuviinţătorŭ alŭ Porţeĭ, «*în grabă căutândŭ amŭ făcutŭ şi amŭ găsitŭ câte unŭ vasŭ pentru trebuinţa fieş-căruĭ judeţŭ.*»

Va să ḑică, la promulgarea nizamuluĭ, flotila numĕrà dejà atâtea vase câte judeţe avea Ţéra-Românéscă, care fie-care purtà numele judeţuluĭ sĕŭ. — Aceste vase se numescŭ *domnescĭ* şi Domnitorulŭ adaogă a ḑice, că aceste vase sunt *numaĭ deocamdată* (1), ba încă prevede maĭ departe organisarea şi de vase particulare, carĭ şi acestea urméză să stea totŭ sub autoritatea mareluĭ Spătarŭ.

In adevĕrŭ, Domnitorulŭ ḑice:

«Dreptŭ aceea, amŭ datŭ acestŭ întocmitŭ şi bine închipuitŭ chrisovŭ alŭ Domnieĭ Mele acesteĭ dregătoriĭ a spătărieĭ ceĭ marĭ şi celuĭ de acum cinstitŭ şi credinciosŭ boerulŭ Domnieĭ Mele *Ienache Văcărescu Vel Spătarŭ*, cu care să aibă volnicie de-apururea acéstă dregătorie a ocârmuì şi a avé sub ascultarea şi paza sa *tóte vasele românescĭ, atâtŭ cele domnescĭ, câtŭ şi ale altora, ce cu voia Domnieĭ Mele se vorŭ face după vremĭ*, urmândŭ întru tóte poruncile, ce prin maĭ jos arĕtatele ponturĭ se hotărĕscŭ.»

---

(1) Amŭ făcutŭ şi amŭ găsitŭ acumŭ *întâiaşĭ dată*.

Legea saŭ nizamulŭ flotileĭ, din 23 Novembre 1793, cuprinde numaĭ 8 articole saŭ ponturĭ, cum se ḑicea pe atuncĭ.

Art. 1 dispune asupra personaluluĭ din care se compune fie-care vasŭ domnescŭ. Prin *alegerea* Spătaruluĭ, fie-care vasŭ va avé câte unŭ căpitanŭ, «*omŭ credinciosŭ și vrednicŭ, cu cartea Domnieĭ Mele*, **după obiceiŭ** *creștinŭ*» și câte unŭ *vĕntrarŭ* saŭ *elchegiŭ* și câțĭ ghimigiĭ, adecă marinarĭ, vorŭ trebui, «*după mărimea vasuluĭ, toțĭ creștinĭ.*»

Unŭ singurŭ impiegatŭ necreștinŭ se prevede la fie-care vasŭ, cu nume de *reiz*. Acela trebue să fie Turcŭ. Credemŭ că trebuința pe vasŭ a unuĭ asemenea funcționarŭ se justifică prin împrejurarea, că vasele avêndŭ a atinge porturĭ turcescĭ, aveaŭ lipsă de unŭ interpretŭ de limbă turcă și era acésta și unŭ felŭ de garanție politică dată Turcieĭ în privința flotileĭ române.

Art. 2 arată că toțĭ aceștĭ marinarĭ vorŭ avé léfă dela visterie «*precum s'aŭ tocmitŭ înaintea visterieĭ.*»

«Și atâtŭ căpitanulŭ, în câtŭ va fi căpitanŭ, să fie apĕratŭ de dajdiile visterieĭ cu aridicătură dela Visterie, câtŭ și ventrarulŭ și ghimigiiĭ să fie scutițĭ, cu pecetluitulŭ Domnieĭ Mele, *ca tótă bresla spătăréscă.*»

Ca tótă bresla spătăréscă, adecă iarășĭ o dovadă de organisare militară a flotileĭ.

In art. 3, nizamulŭ hotărĕsce care să fie limanulŭ saŭ portulŭ de iernare alŭ flotileĭ. Spătarulŭ alege unŭ asemenea portŭ în gârla domnéscă din balta dela Cârnogĭ, din jud. Ilfovŭ. Aci tóte corăbiile domnescĭ ale tuturorŭ județelorŭ, *la Novembre, „să se afle intrate la limanŭ, arêndŭ paznicĭĭ seĭ trebuinciosĭ din bresla nafticà, cu rêndŭ, câțĭ va găsì cu cale* dumné-luĭ Vel Spătarŭ, în tóte lunile de iarnă.»

«*Bresla nauticà*», adecă armata navală, este o nouă dovadă că era vorba de o flotilă nu numaĭ comercială. Bresla nautică stă aci alăturea cu bresla spătăréscă, adecă cu armata.

Art. 4 dispune, ca vasele să nu pótă eși din limanŭ în primăvară, decât în urma unuĭ ordinŭ domnescŭ.

«Primăvara, când va fi vremea să deschidă vetrele, să nu iasă dela limanŭ fără de porunca Domnieĭ Mele, și când va fi trebuință domnéscă, se va da porunca Domnieĭ Mele prin pitacŭ către dumné-luĭ Vel Spătarŭ, care pitacŭ dumné-luĭ Vel Spătarŭ dimpreună cu scrisórea dumné-luĭ, să-lŭ trimită către căpitanulŭ șăicieĭ celĭ orênduite, și numitulŭ căpitanŭ, mergêndŭ la locurile cele orênduite și sĕvêrșindŭ porunca ce i s'aŭ datŭ, dimpreună cu sinetulŭ, ce va trimite pentru sĕvêrșirea porunceĭ, să trimiță și pitaculŭ prin dumné-luĭ, ca să-șĭ dea séma la Domnia Mea.»

Prin art. 5 și 6 se pune flotila în serviciulŭ comerciuluĭ și maĭ cu sémă a transportuluĭ de zacherele. Ca să asigure flotileĭ unŭ câștigŭ, câtŭ

şi ţĕriĭ înlesnire, nizamulŭ hotărĕsce, că navlulŭ ce se va percepe de corăbiile domnescĭ, să fie numaĭ pe jumĕtate de cum se va plăti navlulŭ la corăbiile turcescĭ din schela turcéscă, vecină cu schela românéscă. E de mirare cum şi-a permisŭ nizamulŭ să dea pe faţă hotărîrea de a face concurenţă atâtŭ de mare corăbiilorŭ turcescĭ? Corăbiile domnescĭ, (bolozane, şaice, caice) sunt puse la disposiţiunea transporturilorŭ de mărfurĭ particulare, în urma uneĭ anaforale a Spătaruluĭ, de către Domnitorŭ, arĕtândŭ că cutare vasŭ, nefiindŭ trebuinciosŭ domnieĭ la unŭ momentŭ datŭ, se póte pune în serviciulŭ comerciuluĭ. Domnitorulŭ dedea învoirea sub pecete domnéscă. Acéstă învoire se face sub reserva, că vasulŭ la trebuinţă să pótă încărcà, mergĕndŭ dela unŭ portŭ la altulŭ, şi zacherele saŭ cherestele domnescĭ.

Prin art. 7 se dispune, că totŭ navlulŭ de marfă străină să-lŭ tocméscă Căpitanulŭ şi cu Reizulŭ şi, prin sciinţa Reizuluĭ, baniĭ să-ĭ iea căpitanulŭ, însciinţândŭ amîndoĭ către dumné-luĭ Vel Spătarŭ de tocméla ce aŭ făcutŭ, şi baniĭ să-ĭ rĕspundă căpitanulŭ prin dumné-luĭ Vel Spătarŭ la visteria Domnieĭ Mele.

In fine, ultimulŭ articolŭ alŭ nizamuluĭ se referă la dreptulŭ particularilorŭ de a înfiinţà vase plutitóre pe Dunăre. Se cere o învoire a Domnitoruluĭ, dată asupra unuĭ raportŭ alŭ mareluĭ Spătarŭ. Acéstă învoire nu se va da decât după ce proprietarulŭ vasuluĭ va presentà mareluĭ Spătarŭ personalulŭ vasuluĭ şi maĭ alesŭ unŭ căpitanŭ destoinicŭ de a fi purtătorŭ de grije aceluĭ vasŭ. Căpitaniĭ vaselorŭ particulare se numescŭ *vătafĭ* şi nu potŭ funcţionà decât după ce aŭ primitŭ decretŭ în regulă dela marele Spătarŭ. Vasele particulare ast-felŭ recunoscute, ḑice nizamulŭ, vorŭ fi ocrotite de spătărie ca şi acele domnescĭ.

Singura sarcină, ce se pune vaselorŭ particulare, ca rĕsplătire pentru ocrotirea ce le da spătăria, este obligaţiunea ce are fie-care vasŭ particularŭ de a face pe fie-care anŭ câte unŭ transportŭ până la portulŭ Brăileĭ în interesulŭ Statuluĭ.

Dar şi acestŭ transportŭ nu e cu totulŭ gratisŭ, ci plătindu-se navlulŭ a 3-a parte din preţulŭ ce ieaŭ ca navlu corăbiile turcescĭ din schela vecină cu schela românéscă de unde plecà vasulŭ particularŭ:

« Şi plata să şi-o iea dela visterie, aducĕndŭ sinetŭ dela dumné-luĭ Vel Spătarŭ că şi-aŭ împlinitŭ datoria, şi să-ĭ dea atâţia banĭ, şi făcĕndŭ o călĕtorie într'unŭ anŭ odată numaĭ, apoĭ să fie slobodŭ să-şĭ facă alişverişulŭ sĕŭ peste totŭ anulŭ.»

Acésta este organisarea saŭ maĭ bine reorganisarea flotileĭ de apĕrare şi de comerciŭ din 1793. Chrisovulŭ coprinḑĕtorŭ nizamuluĭ termină amin-

tindŭ, ca şi în preambulŭ, că cu multă strădanie s'a dobânditŭ dela Pórtă recunóscerea acestuĭ privilegiŭ. Alexandru Moruzi dice:

«Tóte aceste întocmirĭ, ce prin maĭ sus disele ponturĭ s'aŭ bine închipuitŭ nădăjduindŭ că vorŭ pricinui folosulŭ celŭ cuviinciosŭ în tótă ţéra Domnieĭ Mele acum, şi va aduce dobândirile celea îndestulate în vreme la toţĭ locuitoriĭ ţĕriĭ, poruncimŭ Domnia Mea dumni-tale Vel Spătarŭ ca să se urmeze de către dregătoria spătărieĭ ceĭ marĭ întocmaĭ şi fără de cusurŭ, în tótă vremea. Dreptŭ aceea, s'a datŭ acestŭ cinstitŭ alŭ Domnieĭ Mele chrisovŭ, care trecêndu-se în condica Divanuluĭ şi visterieĭ Domnieĭ Mele şi primindu-lŭ dumné-ta, apoĭ să-lŭ daĭ la sfânta Mitropolie a ţĕreĭ, ca să stea sub stăpânire; şi rugămŭ către acésta şi pe alţĭ fraţĭ Domnĭ, ce în urma nóstră se vorŭ învrednicì a domnì şi a oblădui scaunulŭ acesteĭ ţĕrĭ, să bine-voiască şi Domnia Lorŭ a ocrotì acéstă bună orênduială şi a ajutorì ţéra, ca să i se păzéscă acestŭ privilegiŭ, ce cu multă strădanie i l'amŭ dobânditŭ, pentru ca să pótă locuitoriĭ eĭ şi a se folosì cu înlesnirea negoţuluĭ, şi a sĕvêrşì poruncile împĕrătescĭ fără greutate, pentru ca şi alţĭ Domnĭ asemenea să ţie şi să păzéscă hotarele şi aşezămînturile Domniilorŭ Sale, întru totŭ cinstite şi ocrotite în tótă vremea.»

Acestŭ importantŭ documentŭ ar urmà deci să se afle în originalŭ la Mitropolia ţĕriĭ. Până astădĭ acolo n'am datŭ de dînsulŭ, dar autenticitatea luĭ n'o póte nimenĭ contestà din momentŭ ce minuta după care a fostŭ scrisŭ originalulŭ, minută concepută probabilmente de către însuşĭ marele Spătarŭ Enache Văcărescu şi prescrisă pe pergamentŭ de treti Logofĕtŭ Răducanu Poenaru, se păstrézà la fila 181 în codex. XXVI dela Archiva Statuluĭ din Bucurescĭ.

Şi iată cum ignoranţa nóstră de cele trecute a făcutŭ pre generaţiunea Regulamentuluĭ organicŭ să salute, ca unŭ evenimentŭ cu totulŭ noŭ şi minunatŭ, luarea în stăpânire de faptŭ a Dunăreĭ de flotila comercială a societăţeĭ austriace, în locŭ de a cercà să reînfiinţeze acea flotilă românéscă desfiinţată de Muscalĭ la 1828, precum în volumulŭ meŭ de Istorie dela acéstă dată voiŭ probà.

Nu voiŭ terminà fără de a adăogà încă, că maĭ posedŭ o serie de acte propriĭ a arĕtà modulŭ cum se făcù recrutarea ghimigiilorŭ şi şăicarilorŭ floteĭ dela 1793. Să citezŭ totuşĭ unulŭ din aceste acte, din 10 Ianuarie 1794. Este anaforaua Spătaruluĭ Enache Văcărescu în cuprinderea următóre:

Prea Inălţate Dómne,

După luminata poruncă a Inălţimiĭ Tale, ce mi s'aŭ datŭ pentru şăicarĭ şi ghimigiĭ, ce sunt să se facă cu pecetluiturĭ domnescĭ de prin judeţele ce

s'aŭ orênduitŭ, ca să cercetezŭ şi să facŭ silinţă de a se găsi de aceştia maĭ mulţĭ în judeţulŭ Ilfovuluĭ, unde se află şi limanulŭ domnescŭ alŭ vaselorŭ, am cercetatŭ după cuviinţă şi am aflatŭ satulŭ Beşleaga, în care se află două siliştĭ deosebite şi cu locuinţa într'unŭ satŭ; cincĭ-ḑecĭ şi şépte de ómenĭ locuescŭ într'acelŭ satŭ, carĭ tragŭ dajdie pe treĭ-ḑecĭ liude; dintr'aceştia primescŭ ca să se dea şépte ómenĭ pentru ca să se aşeze dreptŭ liude doĭ dajnicĭ, să nu se stingă săliştea din estractulŭ visterieĭ, şi cincĭ-ḑecĭ să rĕmâe ghimigiĭ cu pecetluiturĭ domnescĭ, pentru care să scaḑă visteria acestuĭ satŭ cu liude 28; dreptŭ aceea, după luminată poruncă Inălţimeĭ Tale, făcuĭ acéstă însciinţare, şi hotărîrea rĕmâne precum va fi luminată porunca Măriei Tale.

1794 Ghenarie 10.

Prea plecată slugă: Enache Vel Spătarŭ.

Alexandru Moruzi pune asupra acesteĭ anaforale resoluţiunea următóre: *Iō Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ.* — Dumné-ta Vel Vist., socotindŭ şi dumné-ta că este maĭ de folosŭ şi maĭ de siguranţă trebiĭ mijloculŭ acesta ce ni se arată de către dumné-luĭ Vel Spătarŭ, poruncimŭ dară dumi-tale, ca într'acestaşĭ chipŭ să se aşeze la visteria Domnieĭ Mele, scăḑêndu-se numitulŭ satŭ cu liude 28. — 1794 Ghenarie 10. (1)

Vel Logofĕtŭ.

*

Iacă şi unele acte relative la marinarĭ:

Anaforaua luĭ Vel Spătarŭ, din 22 Septembre 1794.

«Acestŭ Dămianŭ Şeicariŭ, cu ceĭ ce aŭ maĭ fostŭ împreună cu dînsulŭ la slujbă, n'aŭ fostŭ la şeicele judeţelorŭ, ci aŭ fostŭ la 3 ciamurĭ din cele domnescĭ, carĭ aŭ căratŭ cherestea la Ismailŭ, carĭ ciamurĭ, în vreme ce dela domnésca Măriei Tale bună-voinţă, mi s'aŭ încredinţatŭ dregătoria spătărieĭ celeĭ marĭ, le am găsitŭ pornite la Ismailŭ cu cherestele dela Olteniţa, unde, după ce aŭ descărcatŭ, aŭ fostŭ orênduite de aŭ căratŭ şi nisce cherestea de scândurĭ dela Vădenĭ, apoĭ i-aŭ opritŭ prea slăvitulŭ Beiŭ de i-aŭ metahirisitŭ şi la alte trebĭ ale cetăţeĭ, şi după ce s'aŭ slobodîtŭ de

(1) Cod. XXV, fila 226.

acolo, aŭ venitŭ la Oltenița cu Nicolae Valsama, ce era orênduitŭ purtătorŭ de grije asupra lorŭ încă de dumné-luĭ selefulŭ meŭ Spătarŭ Văcărescu, *și erà pe acea vreme în luna luĭ Maiŭ*, și după sosirea luĭ la Oltenița, viindŭ numitulŭ Valsama la mine, mi-a supusŭ că toțĭ șeicariĭ dela aceste ciamurĭ aŭ fugitŭ și, ca să nu se dea zătignire căratuluĭ cheresteleĭ, am poruncitŭ luĭ Valsama de a prinsŭ ómenĭ șeicarĭ din Țéra Turcéscă cu simbrie și aŭ pusŭ la ciamurĭ; iar pentru aceĭ carĭ fugise, veĭ sci Măria Ta că nu erà din orênduiala șeicarilorŭ dela șeicile județelorŭ, ci aŭ fostŭ datĭ cu poruncă domnéscă dela satele din județulŭ Ilfovuluĭ, pentru ca să facă unŭ *seferŭ,* iar în ce chipŭ de tocmélă și așezămîntŭ vorŭ fi avêndŭ eĭ cu satele pentru plata lorŭ, acésta nu sciŭ; și arĕtându-mĭ Valsama că le-aŭ datŭ de cheltuială fiesce-căruia câte talerĭ 2 ½ și mălaiŭ, i-am plătitŭ aceștĭ banĭ luĭ Valsama și, într'acea vreme, după arĕtarea ce am făcutŭ Măriel Tale cum că eĭ n'aŭ umblatŭ numaĭ unŭ seferŭ, ci aŭ căratŭ și cherestea dela Vădenĭ și aŭ lucratŭ și la trebile cetățeĭ la Ismailŭ, aĭ poruncitŭ Măria Ta domnieĭ sale Cluceruluĭ Calfoglu, fiindŭ Ispravnicŭ la Ilfovŭ, ca să le maĭ dea câte talerĭ 5 de omŭ și le-aŭ și datŭ, pentru care trebue să fie datŭ dumné-luĭ catastihŭ în visterie pe anume căruia aŭ datŭ, și se va porunci de către Măria Ta ca să se caute la visterie să se vadă de este și numele acestuia între ceĭ-lalțĭ ce aŭ luatŭ, saŭ nu, și precum se va găsi în visterie, arĕtându-se Măriel Tale, veĭ da Măria Ta poruncă; iar că se află sacatefsitŭ de unŭ piciorŭ dela tréba șeicilorŭ, adevĕrŭ este că unŭ piciorŭ îĭ este frîntŭ de totŭ și se află cu piciorŭ de lemnŭ, și fiind-că i s'a făcutŭ sacatlâculŭ acesta dela tréba Măriel Tale și a țĕreĭ, rĕmâne cum va luminà Dumnedeŭ pe Măria Ta.»

Asupra aceseĭ anaforale Domnitorulŭ dă resoluțiunea următóre:

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i gpd. Zemle Vlachscoe. — Dumné-ta Vel Vist., pentru aceĭ câte talerĭ cincĭ, căutândŭ catastihulŭ Cluceruluĭ Calfoglu, să cercetezĭ, și asupra cuĭ va fi baniĭ să li se plătéscă, iară pentru apĕrarea luĭ, de vreme ce aŭ rĕmasŭ sacatifsitŭ, să i se facă carte de apĕrare. — 1794 Septembre 23.

Vel Logofĕtŭ.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i Gospodarŭ. — Dumné-ta Vel Vistierŭ să facĭ porunca Domnieĭ Mele către ispravniciĭ Ilfovuluĭ, ca într'aceste dece dile să găséscă patru-spre-dece ghimigiĭ din birnicĭ, cu tocméla acésta, pe care să-ĭ și facă teslimŭ acolo la limanulŭ domnescŭ, fără de zăbavă. — 1794 Februarie 22.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălțate Dómne,

Pentru treĭ aicurĭ, unulŭ ce s'a cumpěratŭ acum, și douě din cele vechĭ, ce s'aŭ meremetisitŭ, cu care este a se ridicà cherestéua Prahoveĭ și a Ilfovuluĭ, fiind-că face trebuință de ghimigiĭ, și la acestea nu sunt ghimigiĭ cu pecetluiturĭ, să fie luminată porunca Măriеĭ Tale către dumné-lorŭ boerĭ ispravnicĭ ot sud Ilfovŭ, ca până în ḑece ḑile să găséscă patru-spre-ḑece ghimigiĭ cu tocmélă din birnicĭ, care să facă unŭ seferŭ numaĭ până la Ismailŭ, să ducă cherestea și să întórcă aicurile la limanulŭ domnescŭ, și plătindu-li-se tocméla să fie iarășĭ slobodĭ, și socotescŭ că câte talere ḑece de modă va fi din destulŭ, ci de se va socotì de către Inălțimea Ta că este bună acéstă orênduială, se va da luminată porunca Măriеĭ Tale către dumné-lorŭ ispravniciĭ, iar când nu, mi se va da mie poruncă în ce chipŭ să urmezŭ. — 1794 Februarie 22. (1)

Alŭ Inălțimeĭ Tale prea plecată slugă, Ienache Văcărescu Vel Spătarŭ.

*

Acea brumă de óste, ce maĭ rěmasese în țéră, în urma păceĭ dela Șiștovŭ și dela Iașĭ 1791 — 92, a necesitatŭ, pentru administrațiunea eĭ, diverse pitace domnescĭ dela Alexandru Moruzi și anaforale dela Spătarŭ Văcărescu către Domnitorŭ. In volumulŭ V alŭ Istorieĭ Românilorŭ amŭ adusŭ o parte din acele acte: *pag. 91—95 și 101.*

Dămŭ acì o nouă serie de asemenea documente și anume:

a) Jalba a 10 ómenĭ din satulŭ Gherganĭ (Dîmbovița) din Maiŭ 1794, că aŭ fostŭ pușĭ la dajdie, după încheerea resmeriţeĭ Nemțilorŭ și potolirea ciumeĭ. Eĭ cerŭ să reintre în óste și să fie scutițĭ de birurĭ și angarale.

b) Pitacŭ la Spătarŭ, din 23 Iulie 1794, după reclamațiunea luĭ Pârvu și a fiuluĭ sěŭ Maximŭ, din Gorjŭ, că ispravniculŭ de acolo, Clucerulŭ Geanoglu, a luatŭ câte 2 până la 3 galbenĭ de fie-care slujitorŭ, și că ceĭ ce n'aŭ vrutŭ să dea aceștĭ banĭ aŭ fostŭ scoșĭ din slujbă și aruncațĭ la birŭ. Ancheta trimisă găsesce că reclamațiunea erà o calomnie. Decĭ reclamanțiĭ sunt pedepsițĭ cu câte 200 de toiege la talpă, iar unŭ Vasile Chilăŭ, ceaușŭ polcovnicescŭ, după reclamațiunea totŭ stéguluĭ de slujitorĭ, este datŭ afară din ceaușie.

c) Anaforaua mareluĭ Spătarŭ din 1794, în favórea unuĭ vechiŭ slujitorŭ, ca să fie reprimitŭ sub stégŭ, din care ispravniculŭ l'a isgonitŭ, cu tóte că avé la mână pecetluitura domnéscă.

(1) Cod. XXVII, fila 43.

d) Unŭ oşténŭ necinstitŭ în căsnicie este isgonitŭ din oştire şi surghiunitŭ la Znagovŭ, în 10 Octobre 1794.

e) 3 vînătorĭ polcovnicescĭ, din brésla Agieĭ, reclamă în Iunie 1794, că aŭ fostŭ datĭ la birŭ. Urmézǎ anaforaua în cestiune.

f) După raportulŭ luĭ Vel Spătarŭ, din 2 Octobre 1784, sunt pedepsiţĭ cu bătaie nisce slujitorĭ, apoĭ duşĭ la ocnă, pentru ca aŭ fostŭ prinşĭ făcêndŭ contrabandă peste Dunăre.

g) Anaforaua din 11 Octobre 1794, relativă la slujba sĕptămânală a slujitorilorŭ şi la adăogirea ceteĭ lorŭ încă cu 5.

h) Alte acte de aceiaşĭ natură, din Octobre 1794, cu lista slujitorilorŭ datĭ la birŭ şi aceea a posluşnicilorŭ.

i) Reclamaţiunea satuluĭ Stelniţa din Ialomiţa contra abusurilorŭ căpitanuluĭ Constantinŭ Porumbaru şi diverse acte relative la cercetarea afacereĭ, care se prelungesce până în Martie 1795.

j) Unŭ neferŭ slujindŭ la boerulŭ Neculae Filipescu este trimisŭ la ocnă şi apoĭ surghiunitŭ peste Dunăre, pentru că a fostŭ insolentŭ cu stăpânulŭ sĕŭ.

k) Unŭ arnăutŭ este bătutŭ cu 100 toiage şi e trimisŭ la ocnă, pentru tentativă de asasinare.

l) Pitacŭ la marele Cămăraşŭ, din 10 Aprilie 1796, să facă căutare iamacilorŭ dela agéculŭ tufecciilorŭ şi alŭ deliilorŭ.

m) Circulară din 20 Iulie 1796, oprindŭ portulŭ caifetuluĭ de deliŭ şi de tufecciŭ.

Liude 10 Seimenĭ din satulŭ Ghergani sud Dîmboviţa, lepădându-se în dajdie, cerŭ a fi totŭ la orênduiala întâĭ a slujbeĭ seimenieĭ, care cu luminată poruncă s'aŭ şi aşezatŭ.

Prea Inălţate Dómne,

Cu lacrămĭ fierbinţĭ jăluimŭ Inălţimeĭ Tale, că noĭ ticăloşiĭ, în vremea Nemţilorŭ, aflându-ne aicĭ în Bucurescĭ holteĭ cu capulŭ şi fără nicĭ o pricină, ne-amŭ aşezatŭ la orênduiala seimenilorŭ, în brésla dumné-luĭ Vel Spătaruluĭ, dându-ni-se şi pecetluiturĭ la mână, atâtŭ din ḑilele Nemţilorŭ, câtŭ şi dela Măria Sa Michaiŭ Vodă; pe urmă, cu întîmplarea vremiĭ ciumeĭ, vĕḑêndŭ că fugŭ uniĭ alţiĭ de frică, amŭ fugitŭ şi noĭ în judeţulŭ Dîmboviţa, care pe la rude, care pe unde amŭ pututŭ; după aceea, la aşezămîntulŭ ce s'aŭ făcutŭ în domnia Măriеĭ Sale Michaiŭ Vodă, ne aŭ apucatŭ în judeţulŭ Dîmboviţiĭ, şi vĕḑêndŭ boeriĭ aşezămîntarĭ pecetluiturile, ne-aŭ lăsatŭ în pace, lăsându-ne totŭ la slujba seimenieĭ până acum; acum vedemŭ că, de când aŭ venitŭ dumné luĭ Clucerulŭ Scarlatŭ Câmpinénu, ni s'aŭ luatŭ

pecetluiturile dela mână şi ne-aŭ datŭ la birŭ. Luminate Dómne, nicĭ odată nu s'a pomenitŭ, maĭ alesŭ din seimeniĭ cu pecetluiturĭ domnescĭ la mână, să se pue la birŭ, şi socotindŭ că este peste orênduială, amŭ năzuitŭ la înalta milostivire a Inălţimeĭ Tale şi ne rugămŭ cu lacrămĭ să te milostivescĭ asupra nóstră, de a ni se da pecetluiturile la mână, a fi totŭ la slujba seimenieĭ, după cum amŭ fostŭ dintru întâĭ, a nu ni se strică vechiulŭ obiceiŭ şi să nu rĕmânemŭ în birŭ cu satulŭ, şi apoĭ ne vorŭ luà şi posluşnicĭ, că suntemŭ fórte scăpătaţĭ, şi uniĭ din noĭ holteĭ cu capulŭ, maĭ alesŭ că amŭ fostŭ în slujbe prin Ţarigradŭ i în alte părţĭ cu haznele i şoimĭ şi nicĭ unŭ cusurŭ nu ni s'aŭ întîmplatŭ; de aceea, să te milostivescĭ asupra nóstră.

Robiĭ Mărieĭ Tale, noĭ 10 seimenĭ din satulŭ Gherganĭ ot sud Dâmboviţa.

Dumné-ta Vel Vist., i dumné-ta Vel Spătarŭ, teorisîndŭ jalba acésta, să cercetaţĭ de obiceiulŭ ce arată, şi de sunt aceştia vechĭ seimenĭ cu adevĕratŭ, să arĕtaţĭ Domnieĭ Mele în scrisŭ cu anafora. — 1794 Maiŭ 20, 3-lea Logofĕtŭ de jos. (1)

Pitacŭ la Vel Spătarŭ, din 23 Iulie 1794, ca să cerceteze după jalba dată Domnuluĭ de Pârvulŭ şi fiulŭ sĕŭ Maximŭ, «că aŭ fostŭ slujitorĭ dela sud Gorjŭ» şi că Clucerulŭ Geanoglu ispravniculŭ judeţuluĭ «aŭ luatŭ dela toţĭ slujitoriĭ câte 2 şi 3 galbenĭ şi aşà le-aŭ datŭ pecetluiturile Domnieĭ Mele, şi cum că le-aŭ cerutŭ şi lorŭ să-ĭ dea banĭ, şi căcĭ nu i-aŭ datŭ, i-aŭ lipsitŭ din slujbă, aruncându-ĭ la birŭ.» Asupra cărora jalbă făcêndu-ne şi dumné-ta anafora, amŭ trimisŭ mumbaşirŭ pe Dimitrie Peschergiulŭ nostru de a cercetatŭ şi atâtŭ dela numitulŭ mumbaşirŭ luândŭ pliroforie, câtŭ şi dela dumné-luĭ Caimacamulŭ, ne-am însciinţatŭ cum că jalba şi pâra numiţilorŭ cu totulŭ a fostŭ mincinósă şi nedréptă arĕtarea lorŭ; pentru care, şi dela toţĭ căpitaniĭ de judeţŭ, de poteră şi polcovnicĭ de catane i dela stegariĭ lorŭ, precum şi dela locuitoriĭ satuluĭ în care locuescŭ maĭ sus numiţiĭ doĭ pârâşĭ aŭ venitŭ adeverinţă şi mărturiile lorŭ în scrisŭ, cum că dela nicĭ unŭ slujitorŭ nu s'aŭ luatŭ nicĭ unŭ banŭ şi minciunĭ aŭ jeluitŭ aceĭ pârâşĭ; pentru care poruncimŭ şi dumi-tale ca să rênduescĭ unŭ zapciŭ din ceĭ micĭ, spătărescŭ, să mérgă acolo la sud Gorjŭ, prin marifetulŭ dumné-luĭ Caimacamuluĭ, unde poruncimŭ, ca acolo, la scaunulŭ isprăvnicieĭ, să se bată numiţiĭ pârâşĭ cu câte 200 toiage pe talpă, ca nisce mincinoşĭ ce aŭ cutezatŭ a face pâră nedréptă Domnieĭ Mele. Aşişderea şi pentru unŭ Vasile Chilăŭ, ce a fostŭ slujitorŭ şi în urmă ceauşŭ polcovnicescŭ, fiind-că se jeluesce totŭ stégulŭ de dînsulŭ, fiindŭ omŭ rĕŭ

(1) Cod. XXVII, pag. 13 VIII.

şi aŭ pătimitŭ în ceauşia luĭ multe supĕrărĭ şi necazurĭ din resvrătirile luĭ, se poruncesce dumi-tale, ca să nu fie primitŭ a se face ceauşŭ, ce după cum se află lipsitŭ după faptele luĭ, aşà să rĕmâe. — 1794 Iulie 23. (1).

Anaforaua luĭ Vel Spătarŭ din 25 Iulie 1794 în favórea unuĭ vechiŭ slujitorŭ, care s'a fostŭ jeluitŭ luĭ Vodă că l'aŭ datŭ ispravniciĭ la dajdie. Spătarulŭ arată că acésta s'aŭ făcutŭ «fără marifetulŭ spătărieĭ», ceea ce este neadmisibilŭ, cu atâtŭ maĭ multŭ că căpitănia unde slujesce este dela margine de lângă Dunăre şi are numaĭ 15 slujitorĭ, «carĭ prin multe nevoinţe se păzesce acea margine».

Domnitorulŭ pune resoluţiune în sensulŭ anaforaleĭ, imputândŭ ispravnicilorŭ că şi-aŭ permisŭ asemenea abusŭ, cu tóte că slujitorulŭ avea la mânele luĭ pecetluitŭ domnescŭ. (2)

Pitacŭ domnescŭ de surghiunurĭ la Snagovŭ a luĭ *Manole* proin *stegarŭ spătărescŭ*, căcĭ la judecata cu soţia sa Ióna, în faţa Mitropolitului, «s'aŭ aflatŭ vinovatŭ în fapte netrebnice.» Zapciulŭ spătărescŭ este poruncitŭ să-lŭ ducă la mănăstire şi economulŭ eĭ este poruncitŭ să-lŭ pue în sfânta mănăstire, de unde să nu fie slobodŭ fără de porunca Domnieĭ Mele. — 1794 Octobre 10. (3)

Anaforaua dumné-luĭ Vel Vist. pentru Simionŭ, i Negoiţă şi Constantinŭ, ce aŭ fostŭ vînătorĭ de stégulŭ polcovniculuĭ din brésla agéscă, a rĕmâné totŭ la slujbă.

Poruncimŭ Domnia Mea dumi-tale Vel Vistierŭ, doĭ dintr'aceştia, adecă Simionŭ i Negoiţă, să rĕmâe la slujba stéguluĭ lorŭ, unde arĕţĭ că se găsescŭ vechĭ şi bunĭ la catastihulŭ visterieĭ, şi să li se dee pecetluiturile Domnieĭ Mele, iară Constantinŭ va rĕmâné în dajdie, ca unuĭ ce nu i-a fostŭ numele trecutŭ nicĭ în catastihulŭ visterieĭ, nicĭ în arĕtarea isprăvnicéscă. — 1794 Iunie 8.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălţate Dómne,

Ascultândŭ luminata porunca Inălţimeĭ Tale, am făcutŭ cercetare pentru aceştĭ liude 3 vînătorĭ polcovnicescĭ din brésla dumné-luĭ Vel Agă, ce

(1) Cod. XXIII, fila, 267.
(2) Cod. XXVII, scara 13, fila 9 verso.
(3) Cod XXIII, fila 284.

se jeluescŭ că s'aŭ datŭ la dajdie, și din catastișele visterieĭ dela calemulŭ breslelorŭ slujitorescĭ ne adeverimŭ, că numaĭ Simionŭ sin Mateiŭ și Negoiță sin Călinŭ sunt bunĭ slujitorĭ așezațĭ în catastihŭ, carĭ și aceștia iarășĭ fiindŭ cu șederea în Bucurescĭ, și pe vremea când muriaŭ ómeniĭ de năprasnica bólă a ciumeĭ, în cea de a doua domnie a Măriei Sale Michaiŭ Vodă Suțu, strămutându-se, a rĕmasŭ de atuncĭ afară în județulŭ Dîmbovița cu locuința, și după luminata poruncă Măriei Tale, ce s'aŭ fostŭ datŭ prin județe, ca pre câțĭ se vorŭ găsi din breslele slujitorescĭ, cu pecetluiturĭ de mahalagiĭ de Bucurescĭ, pe toțĭ aceia să-ĭ dee la dajdie, găsindu-ĭ cu acestŭ mijlocŭ, s'aŭ datŭ la dajdie, și cerêndu-ĭ dumné-luĭ Vel Agă a fi totŭ la aceia orênduială, rĕmâne cum va fi înalta hotărîre a Măriei Tale. Iară Constantinŭ ce se arată în jalbă, nu se vede nicĭ în catastihŭ, nicĭ pecetluitŭ a avé la mână, nicĭ ispravniciĭ nu-lŭ arată în fóia ce aŭ datŭ la vist. de numele slujitorilorŭ, carĭ s'aŭ fostŭ datŭ în dajdie, și de se și află slujindŭ vînătorŭ polcovnicŭ, visterieĭ nu este sciutŭ, pentru care nu lipsimŭ a însciință Măriei Tale curgerea pricinii. — 1794 Iunie 3. (1)

Vel Vist.

Slujitorŭ contrabandistŭ pedepsitŭ.

Vel Spătarŭ raporteză, în 2 Octobre 1794, că «Unibașulŭ, slujitorŭ dela căpitănia Dăeĭ (Vlașca), și unŭ Petru surugiŭ alŭ Hătmănieĭ, totŭ de acolo dela Daia», aŭ voitŭ «să *caceerdiséscă* 15 sacĭ cu făină în 2 care, să-ĭ trécă în hasulŭ Giurgiuluĭ». Aŭ fostŭ prinșĭ de căpitanulŭ dela Daia și trămisŭ la spătărie, prin ispravniculŭ județuluĭ, Serdarŭ Niculescu. Cu anaforaua, propune să fie trămisŭ cu mumbașirŭ căpitanulŭ spătărescŭ pe la tóte căpităniile de margine și spre pilde slujitorilorŭ, să li se dea la fie-care căpitănie, câte 50 toiege la tălpĭ «întru înfățișarea slujitorilorŭ» și apoĭ să-ĭ ducă la Ocnă «spre pilda tuturorŭ».

La 3 Octobre 1794, Alexandru Moruzi aprobă propunerea și decide, că vorŭ fi trămișĭ slujitoriĭ vinovațĭ la ocna Telega, după ce vorŭ fi bătuțĭ la tóte căpităniile. (2)

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ, i gospod. Zemle Vlachscoe. Peste 50 liude slujitorĭ, poruncimŭ dumi-tale Vel Vist. să facĭ cartea Domnieĭ Mele către ispravnicĭ, ca să li se maĭ facă încă cincĭ slujitorĭ

(1) Cod. XXVII, pag. 30 sc. VIII.
(2) Cod. XXVII, fila 5 verso, scara 17.

dintr'aceĭ unŭ-spre-ḍece ce s'aŭ datŭ posluşniciĭ, păzindu-le şi dreptatea la rên dulŭ slujbelorŭ. — 1794 Octobre 12.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălţate Dómne,

Aducêndŭ pre slujitorĭ înaintea mea şi cercetându-ĭ ispravniciĭ, mĕ plirofori siĭ de cererea lorŭ, şi câtŭ pentru rêndulŭ slujbeĭ, obiceiŭ este şi toţĭ slujitoriĭ din tótă ţéra Măriei Tale întru o sĕptămână sunt de rêndŭ de slujescŭ, iară într'alta îşĭ muncescŭ caselorŭ lorŭ; aceştia, ce se jeluescŭ Măriei Tale, este după orênduiala Visterieĭ ca să fie liude 50, carĭ şi sunt deplinŭ, cu pecetluiturĭ domnescĭ, şi intră câte 25 pre sĕptămână la slujbă, iar de potŭ a proftacsì saŭ nu, şi li se strică rêndurile sĕptămâniĭ, când este a eşì să-şĭ muncéscă casele lorŭ, eŭ acésta nu o sciŭ, ci potŭ a o scì numaĭ dumnélorŭ ispravniciĭ; însă eĭ până în anulŭ trecutŭ aŭ avutŭ liude 29, prinsóre, fără de pecete printre dînşiĭ, pre care ispravniciĭ, alegêndu-ĭ, i-aŭ datŭ pre câţĭ-va dintr'înşiĭ la dajdie, iară pre câţĭ-va dintr'înşiĭ poslujniciĭ, ale cărora nume se arată înainte într'acéstă anafora, şi cu acéstă prinsóre se ajutorà între dînşiĭ la slujbă slujitoriĭ şi la trebile caselorŭ lorŭ; ci pentru acésta rĕmâne şi buna-voinţa Măriei Tale, iară pentru avaetŭ, că li se cere a-lŭ da de douĕ orĭ, acésta n'aŭ jeluitŭ adevĕratŭ, pentru că n'aŭ datŭ maĭ multŭ, decât în anulŭ trecutŭ odată şi estimpŭ altă dată, cu atâta numaĭ li se părea lorŭ, că l'arŭ fi dândŭ de douĕ orĭ, căcĭ în anulŭ trecutŭ, în spătăria dumné-luĭ biv Vel Spătarŭ Văcărescu, nu l'arŭ fi datŭ la vreme, nefăcêndu-se căpitanŭ îndată, ci tocmaĭ spre sfîrşitulŭ anuluĭ, făcêndu-se căpitanŭ, şi-aŭ datŭ slujitoriĭ avaetulŭ căpitanuluĭ odată pentru celŭ trecutŭ anŭ, şi orĭ de l'aŭ datŭ spre sfîrşitulŭ anuluĭ, saŭ dela începutulŭ anuluĭ, de când s'a făcutŭ dumné-luĭ Spătarulŭ, lorŭ totŭ una le venià, şi nu se póte ḍice că l'aŭ datŭ de douĕ orĭ, ci iarăşĭ odată aŭ datŭ estimpŭ, în spătăria Mea, pentru acestŭ următorŭ anŭ. — 1794 Octobre 11. (1)

Vel Spătarŭ.

Ceĭ ce sunt la birŭ.	*Ceĭ ce sunt la poşlusnicĭ.*
Stanciulŭ ot Vălenĭ,	Voiculŭ Vlase ot Bălţescĭ,
Nicolae ot Vălenĭ,	Cosma Buturugă ot Recinŭ,
Tudori ot . . . ,	Sava ot Scăienĭ,
Michaiŭ ot Bălţescĭ,	Stanŭ ot Măgrenĭ,

(1) Cod. XXVII, pag. 83, XVII.

Ceĭ ce sunt la birŭ.	*Ceĭ ce sunt la poşlusnicĭ.*
Dumitru ot Scăienĭ,	Stoica ot Cornetŭ,
Ioanŭ ot Fundenĭ,	Dinulŭ ot Cuibulŭ,
Vişanŭ ot Cuibulŭ,	Badea ot Păcureţŭ,
Cosma ot Valea-cu-apă,	Barbulŭ ot. . . . .,
Dumitru Ciubucŭ ot Malu-roşu,	Radu ot Ceptura,
Negoiţă ot. . . .,	Pârvanŭ ot Podeniĭ-vechĭ,
Stoianŭ ot Cornetŭ,	Cârstea ot Vaideelŭ.
Dumitru ot Şoimari,	11
Panaitŭ ot Bĕtrânĭ,	
Ioanŭ ot Vaideelŭ,	
Michaiŭ ot Sângerŭ,	
Iordache ot Valea-luĭ-Dobrotă,	
Ioanŭ Olténŭ ot. . . ,	
Ioanŭ sin Mihulŭ ot. . . .	
18	

Prea Inălţate Dómne,

Cu lacrămĭ jăluimŭ milostivireĭ Măriei Tale pentru Constantinŭ Căpitanŭ Porumbarulŭ ot Stelnica sud Ialomiţa, carele se află aicĭ, că după douĕ jălbĭ ce amŭ maĭ datŭ Inălţimeĭ Tale, pentru mâncătoriile şi nedreptăţile ce ni se facŭ de către numitulŭ, amŭ fostŭ orênduiţĭ la dumné-lorŭ ispravniciĭ judeţuluĭ, unde mergêndŭ cu luminate poruncile Măriei Tale, după mita ce aŭ datŭ la dumné-lorŭ, adică banĭ, caĭ şi altele, nicĭ o îndreptare nu ne amŭ pututŭ află. Luminate Dómne, acestŭ Constantinŭ Căpitanŭ este şi Căpitanŭ la acéstă căpitănie Stelnica şi zapciŭ alŭ plăşiĭ, şi avêndŭ moşiile după împrejurŭ supt acéstă stăpânire, cum voesce cu sĕraciĭ locuitorĭ, aşà face, şi către nimenĭ nu se iea séma ca să se înfrêneze, că suntemŭ dajnicĭ aĭ visterieĭ Măriei Tale, şi numitulŭ ne-aŭ făcutŭ şi slujitorĭ de plasă, despre o parte purtămŭ sarcina dajdiilorŭ şi orênduelile visterieĭ, ce iesŭ pe ţéră, şi despre alta slujbile judeţuluĭ şi trebile sale, întocmaĭ ca nisce slugĭ, noĭ ne scimŭ robĭ aĭ Măriei Tale şi dajnicĭ visterieĭ, iar nu slujitorĭ judeţuluĭ şi slugĭ aĭ numituluĭ, după cum metahirisesce, precum acésta socotimŭ că nicĭ la auḑulŭ Inălţimeĭ Tale nu va fi suferită, deosebitŭ vrêndŭ a vinde şi noĭ câte óreşĭ-ce ce avemŭ spre a ne ţiné hrana vieţiĭ, numitulŭ ne stă în potrivă luându-ne tóte celea ce avemŭ, cu plata ce voesce să ne dea, cum şi altele multe asemenea, din care ni se pricinuesce stingere şi periciune caselorŭ nóstre, ticăloşiĭ, după cum pentru tóte maĭ pe largŭ veĭ

luà Măria Ta pliroforie dela dumné-luĭ Ceamaşârgi başa, carele aŭ venitŭ mumbaşirŭ asupra oieritului la acelŭ judeţŭ, înaintea căruia totŭ satulŭ eşindŭ, tóte mâncătoriile şi asuprelile ce ne-aŭ făcutŭ i le-amŭ datŭ în scrisŭ la mâna d-sale, ca să le arate Măriei Tale.

După tóte acestea, în cea după urmă, din multa pismă şi după viclenia şi meşteşugirile ce hrănesce întru sine, s'aŭ pusŭ şi, însuşĭ făcêndŭ o fóie cu iscăliturĭ de sătenĭ pârâtóre pentru slujbaşiĭ oierĭ, că aŭ făcutŭ mâncătoriĭ la slujbă, întru care fóie fără scirea nóstră iscălindu-ne şi pe câţĭ-va din noĭ, aŭ trimis-o la visteria Măriei Tale, pentru care noĭ nicĭ într'unŭ chipŭ nu scimŭ să fimŭ năpăstuiţĭ şi asupriţĭ de slujbaşiĭ oierĭ, ci pe drepte bucatele nóstre le-amŭ şi datŭ banĭ, iar nu maĭ multŭ, dar numitulŭ acésta aŭ făcut-o, numaĭ şi numaĭ ca, după tóte cele-lalte, să încăpemŭ şi în urgia domnéscă, după neadevĕrata luĭ arĕtare şi pâră; ci spre a nu cădé în vre-o vinovăţire, arĕtămŭ Măriei Tale şi cu lacrămĭ ne rugămŭ, să te milostivescĭ asupra nóstră, spre a ni se face cuviinciósă îndreptare şi să lipséscă acésta cu totulŭ de acolo, că aşà ne vomŭ puté şi noĭ căpătuì de baniĭ datorĭ dăjdiilorŭ nóstre i de orênduelele ce esŭ prin ţéră şi de hrana caselorŭ nóstre, pentru că nicĭ într'unŭ chipŭ putere nu maĭ avemŭ, ticăloşiĭ, a maĭ purtà aceste grele sarcinĭ, cu carĭ pe nedreptate suntemŭ îngreuiaţĭ, căcĭ de nu vomŭ fi întîmpinaţĭ de către Inălţimea Ta cu mântuirea şi scăparea de acestŭ rĕŭ împotrivitorŭ şi vrăjmaşŭ pe sărace raelele Măriei Tale, nevoia ne silesce a ne sparge şi a ne împrăştià şi noĭ aceştia carĭ amŭ maĭ rĕmasŭ, precum s'aŭ spartŭ şi aŭ fugitŭ cele-lalte câte-va case din pricina acestuia, şi ce va fi mila Măriei Tale.

Robiĭ Măriei Tale: Năstase i Ionaşco, Dima i Culea şi Mihalcea sătenĭ vechilĭ a totŭ satulŭ Stelnica sud Ialomiţa.

Dumné-ta Vel Spătarŭ, înfăţişândŭ pe jeluitorĭ cu numitulŭ căpitanŭ înaintea dumni-tale, unde aducêndŭ şi pe Ceamăsărgi-Başa, să cercetezĭ cu amĕruntulŭ pentru tóte câte se jeluesce şi să ne facĭ anaforaua, negreşitŭ şi fără de zăbavă. — 1795 Februarie 20.

Iō Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i gpd. Zemle Vlachiscoe.— Dumné-ta Vel Vistierŭ veĭ vedé jalba acésta, cum şi anaforaua domnieĭ sale Vel Spătarŭ, ci dar după orénduiala şi caidulŭ visterieĭ şi alŭ spătărieĭ să urmezĭ dumné-ta, spre a se deosebi slujitoriĭ din birnicĭ, ca birniciĭ să-şĭ pórte dajdia lorŭ, de care să şi facĭ porunca Domnieĭ Mele la ispravniciĭ judeţuluĭ spre a face urmarea acésta. — 1795 Martie 12.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălţate Dómne,

Din treĭ madele ce jăluescŭ aceste liude, cincĭ ot Stelnica, precum se coprinde într'acéstă jalbă, după ce i-amŭ înfăţişatŭ la judecată cu pârâtulŭ căpitanŭ şi s'a cetitŭ jalba, rĕspunseră jeluitoriĭ cum că eĭ nu maĭ dă madeaua, căcĭ sunt slujitorĭ şi cerŭ ca să iasă dela slujba . . . . Logofĕtŭ ce le-a făcutŭ jalba ca să scrie, iar maĭ multe nu, pricinuindŭ încă . . . . jalba lorŭ ce aŭ datŭ Măriei Tale; acésta decĭ, fiind-că alte năpăstuirĭ séŭ mâncătoriĭ că le-arŭ fi făcutŭ căpitanulŭ nu avuseră să arate şi rĕmâindŭ tótă pricina şi cererea lorŭ, numaĭ a eşi din slujba judecătoréscă . . . . , aflându-se bunĭ slujitorĭ cu pecetluiturile Măriei Tale date încă dela anulŭ trecutŭ din spătăria dumné-luĭ Vel Vistierŭ Văcărescu, spătăria aşà urméză să-ĭ cunóscă de bunĭ slujitorĭ şi să-ĭ metahirisésca la orênduiala slujbelorŭ; ḑiseră însă, că eĭ nefiindŭ maĭ din vechime slujitorĭ, ci daţĭ din anulŭ trecutŭ, cu luminată porunca Măriei Tale, după trebuinţa ce urmà, iar pân'acum fiindŭ dajnicĭ, vorŭ şi cerŭ ca iarăşĭ dajnicĭ să fie; pentru care, cercetândŭ pricina maĭ cu amĕruntulŭ, mĕ pliroforisiiŭ că eĭ, după ce s'aŭ datŭ slujitorĭ, însă nu numaĭ aceştĭ cincĭ, ci liude ḑece, după trebuinţă (pentru liude treĭ-ḑecĭ ce erà maĭ d'inainte) s'arŭ fi simfonisitŭ şi ceĭ-lalţĭ slujitorĭ maĭ vechĭ şi cu dajniciĭ ce maĭ rĕmăsese, fără de a fi în scirea spătărieĭ, ca să se unéscă cu toţiĭ şi să pórte şi slujba slujitorésca de-avalma şi să rĕspunḑă şi dăjdiile visterieĭ, iarăşĭ de-avalma, şi aşà aŭ urmatŭ până acum, şi cu tóte că eĭ fiindŭ liude îndestule cu birnicĭ şi cu slujitorĭ într'acelŭ satŭ alŭ Stelniciĭ şi le-aŭ fostŭ cu înlesnire şi uşurinţă şi la plata dăjdiilorŭ şi la purtatulŭ slujbeĭ, pentru căcĭ la dajdie plătescŭ pe liude optŭ, şi slujbă pentru că n'a slujitŭ căpitănieĭ o sĕptĕmână, şi o sĕptĕmână să fie sloboḑĭ, după cum este obiceiŭ slujitorimiĭ în tótă ţéra Măriei Tale, ci se făcuseră treĭ cete intrândŭ câte douĕ-ḑecĭ pe sĕptămână şi în a treia sĕptămână de rêndŭ, fieş care cétă slujindŭ numaĭ o sĕptĕmână căpitănieĭ şi douĕ aflându-se sloboḑĭ, şi măcar că la cuvîntulŭ ce daŭ eĭ în jalbă, cum că sunt birnicĭ, cu acestŭ felŭ de amestecătură, pentru că . . . . . se potŭ urmà călcărĭ . . . . . şi cusurŭ la paza mărginiĭ, căcĭ într'unŭ chipŭ póte a şĭ păzi datoria unŭ slujitorŭ, ce are pecetluitulŭ Măriei Tale la mână-ĭ şi se scie pe sine că numaĭ acea datorie slujitorésca are a o pazì, şi într'altŭ chipŭ când este amestecatŭ şi cu birnicĭ, socotindŭ întru sine fieş-care din eĭ că, de-lŭ va cere să-lŭ judece o vină pentru tréba slujitorésca, va pricinui că, este birnicŭ, iar de-lŭ va cere cu pricină de birnicŭ, va pricinui că este slujitorŭ; dar li s'aŭ ḑisŭ că de acum înainte trebuesce să fie aleşĭ slujitoriĭ din birnicĭ, şi slu-

jitoriĭ să aibă a fi cunoscuţĭ şi osebiţĭ după pecetluiturile domnescĭ şi să aibă a sluji la trebile căpitănieĭ o sĕptĕmână de rêndŭ şi o sĕptĕmână slobodŭ, după obiceiŭ, cum şi birniciĭ osebiţĭ iarăşĭ să şĭ pórte dajdia lorŭ; dar eĭ niciĭ aşà nu primiră, pentru căcĭ cunoscêndŭ că este maĭ cu uşurinţă orênduiala liudelorŭ la dajdie, cu acéstă chibzuire a lorŭ cerŭ să iasă din slujba slujitorésca şi să rĕmâe birnicĭ; care acésta cerere a lorŭ, să iasă dela slujbă şi să intre la dajdie, nu este a mea trébă, fără de numaĭ a mea trébă este, că după condica ce ţine visteria şi spătăria de numele slujitorilorŭ a tóte breslele, să-ĭ metahirisésca pe toţĭ aceĭ slujitorĭ la orênduiala slujbeĭ lorŭ şi a poruncilorŭ Măriei Tale şi a trebilorŭ ţĕreĭ, după obiceiŭ. Iar că acéstă căpitănie are trebuinţă de a avé patru-ḑecĭ de slujitorĭ, precum sunt orênduiţĭ şi se află, este cunoscută trebuinţa, pentru că acéstă plasă are optŭ-spre-ḑece sate şi la fieş-care satŭ este orênduială de păzesce câte unŭ slujitorŭ şi starea satelorŭ şi paza nizamuluĭ, şi din douĕḑecĭ ce intră pe sĕptĕmână, optŭ-spre-ḑece se orênduiescŭ la aceste sate, şi nu maĭ rĕmâne lângă căpitănie de umblă cu dînsulŭ după alte trebĭ ale căpitănieĭ; ci pentru cererea lorŭ a se scuti de slujba slujitorésca şi a rĕmâné birnicĭ, rĕmâne la hotărîrea Măriei Tale. (1)—1795 Martie 4.

Vel Spătarŭ.

Anastasie neferulŭ, slujindŭ la boerulŭ Neculaĭ Filipescu, omŭ cu fire netrebnică de bĕutură şi neastâmpăratŭ, dojenitŭ de stăpânu-sĕŭ «aŭ obrăznicitŭ a ridicà armă asupra dumi-sale».

Domnitorulŭ, asupra anaforaleĭ luĭ Vel Spătarŭ, în 10 Aprilie 1795, trimite pe neferŭ la ocna Slăniculuĭ, pe 3 lunĭ şi apoĭ să fie datŭ peste Dunăre şi să nu se maĭ întórcă. (2)

Unŭ arnăutŭ agiescŭ aŭ intratŭ cu tovarăşiĭ în casa luĭ Stanŭ Dimache Dudescu şi aŭ cercatŭ să-lŭ omóre.

S'aŭ jăluitŭ acesta luĭ Vodă, în 20 Iulie 1795. S'a rênduitŭ cercetare prin epistatulŭ Agieĭ şi, aflându-se vinovatŭ arnăutulŭ, care a pretinsŭ că erà beatŭ, Vodă l'a orênduitŭ să fie bătutŭ la tălpĭ cu 100 toiege în faţa caseĭ luĭ Stanŭ, apoĭ pusŭ în căruţă cu zapciĭ şi trămisŭ la ocna Slăniculuĭ spre osîndă.—22 Iulie 1795. (3)

Pitacŭ la Vel Cămăraşŭ, din 10 Aprilie 1796, să facă căutare iamacilorŭ dela ogiaculŭ tufecciilorŭ i alŭ deliilorŭ, ca să iea în scrisŭ numele şi mahalaua unde şedŭ şi să se dea fie-căruia la mână teşcherea dela Cămară,

(1) Lacunele lăsate în documentŭ sunt spărturĭ în actulŭ originalŭ.
(2) Cod. XXVIII, scara 4, fila 5, verso.
(3) Cod. XXVIII, fila 78 verso, scara 6.

cuprindĕtóre de chipulŭ obrazuluĭ şi a statuluĭ sĕŭ, adeverită acea teşcherea în dosŭ şi cu iscălitura Vorniculuĭ şi trecută în catastihulŭ vornicieĭ, «ca să fie sciuţĭ şi cunoscuţĭ, ca şi eĭ să nu se bântuéscă de slujbaşiĭ politieĭ, şi ca nicĭ alţiĭ cu numele lorŭ să nu pótă înşelà slujbaşiĭ politieĭ».

Asemenea pitacŭ s'aŭ făcutŭ către Spătarŭ şi către Aga. (1)

Pitacŭ către Spătarulŭ şi către Aga, din 20 Iulie 1796, repeţindŭ anterióre pitacurĭ, să nu fie slobodŭ nimene a purtà caiafetŭ de deliŭ şi de tufecciŭ, décă nu este aşà: «alŭ cuĭ omŭ veĭ găsi purtândŭ căciulă de deliŭ şi de tufecciŭ, fără de a fi scrisŭ în catastifulŭ neferilorŭ agiescĭ şi spătărescĭ, să-ĭ prindĭ . . . . .» (2)

Pitacŭ către Vel Vist., Enache Văcărescu, din 20 Augustŭ 1795. Domnitorulŭ ordonă darea la birŭ a 4 slujitorĭ dintr'o căpitănie dela Teleormanŭ, căcĭ, trimişĭ fiindŭ de ispravnicŭ să aducă la spătărie unŭ ucigaşŭ, l'aŭ scăpatŭ la drumŭ. Domnitorulŭ ordonă scóterea lorŭ din cadrele slujitorilorŭ şi să rĕmâie la birŭ, în rĕndŭ cu ţéra, spre a nu se maĭ puté învrednici nicĭ odată a intrà în slujbă; acésta, după ce maĭ întâĭ vorŭ face o pedépsă de închidere la ocnă pe 6 lunĭ; însă în urma jălbiĭ părinţilorŭ lorŭ cu singatavasisŭ, Vodă i-a ertatŭ de pedépsa ocniĭ, şi decĭ Vel Vist. să ordone ispravnicilorŭ, ca să le iea dela mânile lorŭ pecetluiturile domnescĭ şi să rĕmâie birnicĭ. (3)

Anaforaua din dosulŭ jălbeĭ luĭ Anghelŭ Tufecciu, ce l'a rănitŭ arnăuţiĭ Agieĭ.

Prea Inălţate Dómne,

Ascultândŭ luminată porunca Inălţimeĭ Tale dela acéstă jalbă, însciinţămŭ Măriei Tale, că după în scrisŭ cererea Gerahuluĭ, anume Becherbaşŭ, care se cusù la acéstă anafora, ceea ce se socotŭ de către judecată, se adună tal. 168 însă:

85	talerĭ	plata doctoriilorŭ.
20	»	visita (sic) în 40 de ḑile, po parale 20.
20	»	icramulŭ Gerahuluĭ.
40	»	cheltuiala jăluitoruluĭ în 40 de ḑile.
3	»	l'aŭ împrumutatŭ Gerahulŭ.
168		

şi că aŭ rĕmasŭ săcatŭ de o mână, se vĕḑù şi de către judecată,

(1) Cod. XXIX, fila 170, verso.
(2) Cod. XXIX, fila 212, verso.
(3) Cod. XXX, fila 74 verso.

că nu va maĭ fi vrednicŭ de a se maĭ hrăni. De acéstă înșciințămŭ Inălțimeĭ Tale. — 1794 Noembre 16. (1)

Dumitrache Clucerŭ, Nicolaescu Serdarŭ, Manolache Toplicénu Clucerŭ, D. Hăbdénu.

Documente relative la țĕranĭ.

La cap. VIII pag. 102, din tomulŭ V alŭ Istorieĭ Românilorŭ, ce publicămŭ, amŭ adusŭ o serie de documente relative la situațiunea țĕranuluĭ sub domnia luĭ A. Moruzi.

Publicămŭ și aci o altă serie, nu maĭ puținŭ importantă. Din aceste documente relevămŭ pre următórele:

1. Pitacŭ din 15 Martie 1793 de volnicie pentru cercetarea unorŭ rĕsvrătitorĭ din satulŭ Rușăvățulŭ din jud. Secuienĭ.

2. Zapisulŭ locuitorilorŭ din satulŭ Urlațiĭ de pe apa Snagovuluĭ, datŭ în presența Logofĕtuluĭ Scarlatŭ Ghica, prin care se învoescŭ asupra pescuituluĭ racilorŭ și pescilorŭ din Snagovŭ. Mănăstirea Snagovŭ supĕrândŭ pre pescarĭ cu dărĭ nedrepte, eĭ s'aŭ jăluitŭ Domnitoruluĭ, care i-aŭ rĕnduitŭ în cercetarea mareluĭ Logofĕtŭ Scarlatŭ Ghica. Țĕraniĭ se învoescŭ a da dijmă din tóte legumele și bucatele și câte 1 la 10 din pescĭ saŭ racĭ.

3. Volnicie din 10 Martie 1793, în urma judecățeĭ locuitorilorŭ de pe moșia Găujanĭ și Paraipanŭ din Vlașca, să se cerceteze la fața loculuĭ, dimpreună și cu ispravniciĭ: ce obiceiurĭ de clacă aŭ avutŭ acele moșiĭ dela hotarulŭ țĕreĭ? fiind-că locuitoriĭ arată că claca aŭ plătit-o tot-deauna în banĭ și aveaŭ învoială specială pentru tóte cele-lalte dărĭ către proprietarŭ. Domnitorulŭ dispune apoĭ, ca aceste moșiĭ mărginașe să nu le maĭ pótă arendà mănăstirile la nimenea, ci să le caute singure, spre a se evità abusurile contra nizamuluĭ țĕreĭ.

4. Pitacŭ la Mitropolitŭ, Episcopĭ și velițĭ boerĭ, ordonându-le să stabiléscă din noŭ nizamulŭ pădurilorŭ în interesulŭ conservăreĭ lorŭ și alŭ dreptățeĭ locuitorilorŭ și a proprietaruluĭ pădureĭ (20 Martie 1793).

5. Chrisovŭ din 6 Aprilie 1793, prin care locuitoriĭ de pe moșia Slătióra, (jud. Romanațĭ) sunt recunoscuțĭ de ómenĭ slobodĭ, nesupușĭ la clacă, plătindŭ numaĭ fie-care casă câte 1 zlotŭ la casa Vorniculuĭ Pârșcoveanu, căruia acéstă moșie, odinióră slobodă și domnéscă, a fostŭ dat-o Alexandru Ipsilantŭ, dóră ca să-lŭ mângâe, că fiindŭ candidatŭ de domnie, presintatŭ

(1) Cod. XXX, fila 18.

de Divanŭ, după pacea dela Cuciuk-Cainargi, a fostŭ înlăturatŭ dela acésta prin ḑisulŭ Domnŭ Ipsilante. Locuitoriĭ din Slătióra vorŭ maĭ da și dijmă în natură dela productele lorŭ.

6. Pitacŭ la Costache Caragea, Caimacamulŭ Craioveĭ, din 8 Aprile 1793, ca să oblige pe locuitoriĭ de pe moșiile luĭ Vel Vist. Nec. Brâncovénu de a face claca de 12 ḑile și a se conformà în totulŭ pontuluĭ.

7. Pitacŭ din 8 Aprilie 1793, către Constantinŭ Caragea, Caimacamulŭ Craioveĭ, după reclamaţiunea aceluiașĭ Vel Vist. Nec. Brâncovénu, ca să oblige pe locuitoriĭ ce aŭ viĭ pe moșia sa Islazulŭ (jud. Romanaţĭ) că orĭ să lucreze viile ce aŭ pe moșie și să nu le lase paragină, saŭ să aibă voie stăpânulŭ moșieĭ a le luà și a le da altora ca să le lucreze.

8. Pitacŭ din 14 Aprile 1793, prin care Domnitorulŭ dă luĭ Tufecci-bașa și luĭ Deli-bașa aĭ Curţeĭ, ca în unire cu locuitoriĭ din satulŭ Ceganiĭ (jud. Ialomiţa), să-șĭ facă o lésă de pescĭ pe vĕrsătura de apă, ce se abate pe lângă numitulŭ satŭ.

9. Carte din 2 Maiŭ 1793, la ispravniciĭ din Ialomiţa, după reclamaţiunea unorŭ proprietarĭ de pădurĭ că li se strică mereŭ pădurile, ca să se cruţe de tăerĭ în interesulŭ publicŭ și să nu se taie acum lemnele necesare la gătirea conaculuĭ elciuluĭ rusescŭ.

10. Cartea mănăstireĭ Segarcea (jud. Doljŭ) prin care se învoesce cu locuitoriĭ de pe moșia Gârceniĭ să clăcuiască numaĭ 5 ḑile pe anŭ și să aibă dreptulŭ la lemne de focŭ din pădure și pentru facerea bordeielorŭ; vinulŭ din viile ţĕrănescĭ să pótă fi vîndutŭ din tómnă până la Sf. Vasile, etc.

11. Carte de clacă a Bălașeĭ Alexianu, pentru moșia Olteniţa, din 14 Iunie 1793.

12. Carte slobodă la locuitorĭ și una legată la ispravniciĭ din Gorjŭ, din 15 Iulie 1795, a nu-șĭ maĭ lăsà rîmătoriĭ tómna slobodḑĭ, de pĕtrundŭ prin livedḑĭ de fênŭ și semĕnăturĭ și facŭ stricăciune. Iĭ obligă a-șĭ avé păstorĭ în tótă vremea la rîmătorĭ.

13. Pitacŭ la ispravniciĭ din Slam-Rîmnicŭ, ca să opréscă pe locuitoriĭ de pe moșiile Balta-Albă și Grădiștea de a maĭ vinde vinŭ și rachiŭ, fără de voia omuluĭ Mitropolieĭ, proprietara acesteĭ moșiĭ.

14. Pitacŭ la ispravniciĭ de Ilfovŭ, pentru a opri pe locuitoriĭ de pe moșia Frăsinetŭ de a tăià lemne și a luà paţachina din crânguleţulŭ Ciurulésa, 7 Decembre 1793.

15. Anaforaua locuitorilorŭ din Dărmănescĭ (jud. Prahova) pentru așezămîntulŭ specialŭ, ce aŭ de clacă cu proprietarulŭ moșieĭ, Beizadea Grigorașco, din 2 Martie 1794.

16. Pitacŭ din 10 Martie 1794, după reclamaţia locuitorilorŭ dela Novacĭ (jud. Vlașca), să li se păzéscă învoiala specială pentru clacă redusă.

17. Zapisele de învoire între mănăstirea Hurezulŭ cu locuitoriĭ din Baia-de-ferŭ (jud. Gorjŭ), reducêndŭ claca la 4 ḑile pe anŭ și câte 1 zlotŭ de casă și dijmă câte 4 baniţe de porumbŭ la pogonŭ și câte o căpiţă la 5 de fênŭ, etc. 13 Martie 1794.

18. Anaforaua mareluĭ Vornicŭ alŭ politieĭ, relativă la dajniciĭ de prin mahalale, carĭ, nefiindŭ locuitorĭ în orașŭ, se cade să-șĭ plătéscă dările cu judeţulŭ.

19. Anaforaua și resoluţia Domnitoruluĭ, pentru o băcănie și cârciumă, făcută pe moșia Cernătescĭ a mănăstireĭ Glavacioculŭ de locuitorulŭ Chiriţă și cu care se păgubesce o băcănie și cârciumă anteriorŭ deschisă de greculŭ Anastase Iónitis, după învoiala cu mănăstirea.

20. 2 cărţĭ la 2 plaiurĭ, pentru obiceiulŭ moșiilorŭ din acele plaiurĭ.—21 Aprile 1794.

21. Judecata locuitorilorŭ din satulŭ Orbésca (jud. Teleormanŭ) cu Mateiŭ logofĕtulŭ și Constantin céușulŭ, arendașiĭ moșieĭ, că le facŭ nedreptăţĭ, cerêndŭ protimisisŭ la arendarea aceleĭ moșiĭ. Judecata, la 26 Aprile 1794, aprobă cererea ţĕranilorŭ.

22. Pitacŭ din 1 Maiŭ 1794, de trimitere la ocnă a 4 locuitorĭ din Argeșŭ, pentru că s'aŭ opusŭ de a face podvódă cu cherestea împĕrătéscă.

23. Jalba egumenuluĭ mănăstireĭ Clocociovŭ, din Maiŭ 1794, că locuitoriĭ de pe moșia mănăstiréscă Hărtesciĭ (jud. Muscelŭ) nu vorŭ să dea dijmă dela 10 prunĭ unŭ prunŭ din livedĭ. Domnitorulŭ ḑice, că dacă 1/2 din numĕrulŭ pogónelorŭ uneĭ viĭ va fi livadă, acésta să fie scutită de dajdie, iar de va fi maĭ multă, să aibă a plăti ḑeciuială la stăpânulŭ moșieĭ.

24. Reclamaţiunea Mitropolituluĭ contra locuitorilorŭ din Gheorghiţa, carĭ în silnicie vîndŭ vinŭ și rachiŭ de alŭ lorŭ. Domnitorulŭ îĭ opresce de la acésta, în 27 Maiŭ 1794.

25. Egumenulŭ dela Radu-Vodă în neînţelegere cu săteniĭ dela Buda (jud. Ilfovŭ). Locuitoriĭ dovedescŭ că aŭ învoială vechiă cu mănăstirea de a clăcui numaĭ 6 ḑile pe anŭ de casă și alte diverse reducerĭ arĕtate în actulŭ dela vale, din 26 Maiŭ 1794.

26. Judecata dintre săteniĭ Tărăcenĭ cu Logofĕtulŭ Sc. Ghica, care le cere munca de clacă în natură, iar eĭ vor să plătéscă banĭ.—1794 Iunie 6. La acéstă ocasiune judecata condamnă pe ţĕranĭ să plătéscă ḑilele de clacă pe 5 anĭ din urmă, câte 3 ḑile de clacă pe totŭ anulŭ.

27. Pitacŭ la Hatmanulŭ Hangeri, Caimacamulŭ Craioveĭ, imputându-ĭ că locuitoriĭ din Oltenia nu află ascultare la necazurile și nedreptăţile lorŭ. Locuitoriĭ din 2 sate, Topeţiĭ și Târlanca (jud. Gorjŭ) s'aŭ jăluitŭ către omulŭ domnescŭ, că în locŭ de 12 ḑile de clacă li se impune 15 și alte dăjdiĭ,

și că sunt maltratațĭ și închișĭ cu dilele la mănăstire. Domnitorulŭ ordonă să se facă dreptate locuitorilorŭ, după condica Divanuluĭ.

28. Pitacŭ din 16 Noembre 1794, la boieriĭ Divanuluĭ, după jalba locuitorilorŭ că proprietariĭ de pădurĭ îĭ supunŭ la plata de havaetŭ pentru lemnele ce ieaŭ pentru case după dreptulŭ lorŭ. Domnitorulŭ ordonă păzirea dreptățeĭ locuitorilorŭ și, prin cărțĭ deschise la ispravnicĭ, stabilesce din noŭ acele dreptur̆ĭ, în 24 Novembre 1794.

29. Chrisovulŭ locuitorilorŭ din dealulŭ Pitescilorŭ (jud. Muscelŭ), să nu-ĭ încarce la vinăriciŭ. — 29 Iunie 1794.

30. Publicațiune la tóte județele, din Ianuarie 1795, ca să fie îngăduițĭ locuitoriĭ a băgà vitele prin pădurĭ ca să mănânce mlădițe și mugurĭ, fiindŭ lipsă de nutrețŭ; însă acésta fără de nicĭ o plată, orĭ a cuĭ ar fi pădurea. La 9 Martie 1795 cu alte publicațiĭ s'aŭ scosŭ vitele locuitorilorŭ din pădurĭ, fiind-că a încolțitŭ iarba în câmpŭ.

31. Pitacŭ la Caimacamulŭ Calfoglu, relativŭ la tăierile ce facŭ țeraniĭ de copacĭ marĭ și roditorĭ prin pădurĭ, cu ocasia învoireĭ de a-șĭ pasce vitele prin pădurĭ.

32. Procesŭ între maĭ mulțĭ ciobanĭ ardelenĭ cu proprietarĭ de pădurĭ, în carĭ aceia aŭ băgatŭ oile în timpulŭ ierneĭ, cășunândŭ stricăciunĭ prin pădurĭ.

33. Comassare de case țărănescĭ rĕschirate prin câmpiĭ, în Aprilie 1795.

34. Pitacŭ, oprindŭ, la 27 Maiŭ 1795, ca trimișiĭ domnescĭ să iea caĭ de beilicŭ dela sate.

35. Pitacŭ la Divanŭ, ca să prețuiască copaciĭ tăiațĭ de țĕranĭ de prin pădurĭ. — 14 Martie 1795.

36. Pitacŭ din 3 Septembre 1795, ca să apere dumbrava din satulŭ Coiana (jud. Ialomița) a luĭ Răducanu Poenaru, ca să nu maĭ taie țĕraniĭ lemne din acea dumbravă.

37. Cărțĭ deschise pe la tóte județele pentru nizamulŭ pădurilorŭ, din 19 Septembre 1795.

38. Pitacŭ la ispravniculŭ din județulŭ Săcuienĭ, pentru 2 felurĭ de jălbĭ ale locuitorilorŭ din acelŭ județŭ, din 14 Novembre 1795. Partide între țĕranĭ.

39. Pitacŭ, prin care se ordonă unuĭ zapciŭ armășescŭ să ducă din noŭ la ocnă pe Ioanŭ Mototocea, pentru că ertatŭ de ocnă, unde fusese trimisŭ pentru jafurĭ asupra țĕranilorŭ, elŭ din noŭ s'a apucatŭ să jăfuiască pe locuitoriĭ din județulŭ Ilfovŭ cu banĭ de căminăritŭ. — 18 Decembre 1795.

40. Cărțĭ la ispravniciĭ județelorŭ și la zabițĭ, din 14 Martie 1796, ca să iea bine séma, ca nu cumva negutătoriĭ turcĭ și creștinĭ, ce aŭ învoire a umblà prin sate pentru cumpĕrare de vite, să facă supĕrare locuitorilorŭ, saŭ jafurĭ, saŭ înșelătoriĭ.

41. Pitacŭ la ispravniciĭ județelorŭ, ca să îndemne pe locuitorĭ să se apuce de a face arăturĭ și semĕnăturĭ acum în primăvară.—26 Martie 1796.

42. Publicațiune la 17 județe și la Caimacamŭ pentru acelașĭ scopŭ.

43. Publicațiunĭ deschise la locuitorĭ, oprindu-ĭ de a maĭ face focurĭ când sunt călĕtorĭ pe drum, ca să nu se maĭ întîmple primejdiĭ, de s'aŭ aprinsŭ pădurĭ, fênețe, ariĭ, nămestiĭ, etc. — 29 Martie 1796.

44. Treĭ cărțĭ deschise către locuitoriĭ județelorŭ Oltŭ, Teleormanŭ și Vlașca, ca să scie că nu sunt obligațĭ a face conace pentru slujbașiĭ ce vinŭ și mergŭ pe afară; asemenea să se păzéscă și de neguțătoriĭ turcĭ. Excepțiune se face pentru poterașĭ, carĭ aceștia trebue a avé biletulŭ spătărieĭ. — 16 Aprilie 1796.

45. Pitacŭ la velițiĭ Vornicĭ și la ispravnicĭ, de a opri pe vătașiĭ de plaiurĭ, ca să nu aibă putere de a pedepsi eĭ pe ceĭ ce sunt în vină mică, decât cu 20—30 bețe, iar pentru ceĭ ce sunt în vinĭ maĭ marĭ să-ĭ trimită la Bucurescĭ.— 18 Aprilie 1796.

46. Cercetarea jălbeĭ locuitorilorŭ de pe moșia Corbiĭ-marĭ (jud. Vlașca), carĭ s'aŭ plânsŭ contra luĭ Antonie, isprăvnicelulŭ luĭ Baronie arendașulŭ, pentru năpăstuirĭ și jafurĭ ce le face. — 5 Maiŭ 1796.

47. Pitacŭ către ispravniciĭ de Argeșŭ, din 17 Iulie 1796, ca să pună în fiare pe Enache, căpitanulŭ vameșulŭ județuluĭ, pentru că s'a jeluitŭ locuitoriĭ contra luĭ că le iea vamă dela rachiulŭ ce-lŭ facŭ eĭ pentru bĕutură în casele lorŭ. Vinovatulŭ să fie trimesŭ la domnie.

48. Se constată existența de băiașĭ românĭ aurarĭ.

49. Locuitoriĭ din plaiulŭ Arefuluĭ (jud. Argeșŭ) cerŭ isgonirea dintre eĭ a luĭ Iordache Căpitanulŭ, Gh. Banghiulŭ, Gr. Fuiorea și Gh. Jitea, pentru că le facŭ necazurĭ și ațîță gâlcevurĭ între eĭ. Domnitorulŭ aprobă cererea lorŭ. — 17 Martie 1796.

50. Anaforaua Vistierniculuĭ, pentru orênduiala maldăruluĭ, câte câte care să aducă la grajdulŭ domnescŭ ispravniciĭ de Ilfovŭ.—13 Iunie 1796.

51. Ispravniciĭ Vintilă Prijbénu și Manolache Manu vestescŭ, în 17 Iulie 1796, că uniĭ moșierĭ și arendașĭ aŭ începutŭ obiceiulŭ de ieaŭ locuitorilorŭ plata când scotŭ plugurile în arătură, osebitŭ de dijmă și celelalte obiceie ale pămîntuluĭ. Domnitorulŭ trimite afacerea în cercetarea Divanuluĭ. Divanulŭ, la 23 Iulie 1796, recunósce dreptatea locuitorilorŭ și opinéză a se opri acestŭ obiceiŭ. Domnitorulŭ aprobă.

52. Anaforaua a 7 sate de pe moșia mănăstireĭ Michaiŭ-Vodă, cum că arendașiĭ și ispravniciĭ mănăstireĭ le ieaŭ dijmă peste obiceiŭ.—21 Ianuarie 1796. Judecata pentru diferitele plângerĭ ale locuitorilorŭ.

Cartea moșnenilorŭ Dobrotenĭ din sud Saacŭ, de scutéla a 3 scaune de carne.

Dat-amŭ domnésca nóstră carte luĭ Ursache Cupețulŭ luĭ Tudorŭ Slujerŭ, i Popi Sabanŭ, i Neagoe Mazilu cu părtașiĭ lorŭ moșnenĭ Șoimescĭ i Radulŭ Logofĕtŭ și Simionŭ zet Radu, nepoțiĭ luĭ Mihaiŭ Cluceriŭ, Netorea cu părtașiĭ lorŭ, moșneniĭ Bobescĭ și luĭ Ioanŭ Diaconu Cocoescu cu partașiĭ luĭ, moșneniĭ Mucoșiĭ din sud Saacŭ, ca să aibă a ține pe moșia lorŭ Dobroteniĭ treĭ scaune pentru tăiatulŭ cărniĭ, alŭ cărora venitulŭ să fie alŭ lorŭ, apĕratŭ de către vinăricerĭ și alțĭ slujbașĭ, ce aŭ a face la scaunele de carne; asemenea și dela carĕle cu pesce i de dogăriĭ, ce se vorŭ pune pe acéstă moșie, să ieae totŭ eĭ obicĭnuitulŭ venitŭ, și să n'aibă voie măcelariĭ ceĭ ce ținŭ scaunele acestea a le mută pe alte moșiĭ străine, precum nicĭ veciniĭ de moșiĭ, ca să nu se păgubéscă acestea de venitulŭ lorŭ, pentru că acéstă milă aŭ avut-o numițiĭ moșnenĭ, atâtŭ dela alțĭ rĕposațĭ Domnĭ de maĭ nainte, câtŭ și dela Domnia Sa fratele Alexandru Vodă Ipsilantŭ, i dela Domnia Sa rĕposatulŭ Nicolae Caragea Voevodŭ, i dela Domnia Sa fratele Michaiŭ Vodă Suțulŭ, și li s'aŭ păzitŭ în tótă vremea acestŭ privelegiŭ de scutélă, iar în cea-laltă domnie a frateluĭ Michaiŭ Vodă Suțulŭ, fiindŭ prigonire între eĭ și fiindŭ orênduițĭ în cercetare la dumnéluĭ Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-jos, s'aŭ învoitŭ înaintea dumné-luĭ, ca să ție Ursachi cu părtașiĭ luĭ unŭ scaunŭ de carne pe moșia luĭ, și Ioanŭ Diaconu cu părtașiĭ altŭ scaunŭ pe moșia luĭ, cum și Răducanu cu părtașiĭ luĭ celŭlaltŭ scaunŭ, iar pe moșia luĭ, iar pentru câte care cu pesce, dogăriĭ, cârciume, ce se vorŭ face pe aceste treĭ părțĭ, să le ieae venitulŭ de frațĭ; pentru care acéstă învoire și așezămîntŭ alŭ lorŭ vĕdumŭ anaforaua dumnéluĭ Vel Dvornicŭ Manolache Crețulescu, cu létulŭ 1785 Septembre 23, ca să ieae fieșĭ-care venitulŭ părțeĭ luĭ din scaune și din cele-lalte. Decĭ și Domnia Mea ne-amŭ milostivitŭ de amŭ înnoitŭ și amŭ întăritŭ mila acésta, ca să li se păzéscă nestrămutatŭ mila ce aŭ avutŭ și li s'aŭ urmatŭ, să li se urmeze și de aicĭ înainte la tóte; și poruncimŭ tuturorŭ la câțĭ se cuvine, să fițĭ următorĭ, și înpotrivă supĕrare să nu facețĭ, ii saam. receh. gpd. — 1793 Iunie 20. (1)

(1) Cod. XXVI, pag. 102.

Volnicie ca mumbașirulŭ Mabeigiu să facă cercetare pentru nisce rĕsvrătitorĭ din satulŭ Rușăvățulŭ sud Săcueniĭ, și fiindŭ vinovațĭ să-ĭ aducă în pază.

Fiind-că amŭ luatŭ Domnia Mea însciințare, cum că în satulŭ Rușăvățulŭ, din plaiulŭ despre Buzĕŭ sud Săcueniĭ, sunt liude 4, anume: Ionŭ Bălanŭ, Dinulŭ, Ionŭ Bălanŭ și Minculŭ, carĭ facŭ rĕsvrătirĭ și amestecăturĭ și mâncătoriĭ locuitorilorŭ dela acestŭ satŭ, și dintr'ale lorŭ rele urmărĭ se dă chederŭ și la cele-lalte sate ale plaiuluĭ, i la împlinirea poruncilorŭ se arată cu împotrivire, bătĕndŭ și pe unŭ omŭ, carele ar fi și muritŭ, orênduimŭ Domnia Mea pe Mabeigiu, carele mergêndŭ la numitulŭ satŭ, prin scirea și a ispravnicilorŭ județuluĭ, să aibă a face amĕnuntă cercetare pentru tóte acestea, ce urmărĭ aŭ făcutŭ, cu ce dovedĭ vrednice, și când, orĭ maĭ înainte saŭ acum, după venirea nóstră, pe cine aŭ păgubitŭ și aŭ supĕratŭ, saŭ ce pricină de rĕsvrătire și de chederŭ aŭ datŭ anume și în ce chipŭ, cum și pentru acelŭ omŭ pe care l'aŭ bătutŭ, cum este adevĕrulŭ pricineĭ, și după amĕnunta cercetare, dovedindu-se cu adevĕratŭ într'aceste urmărĭ, să-ĭ iea orênduitulŭ acesta cu cercetarea din fața loculuĭ, să-ĭ aducă aice la Domnia Mea în pază. — 1793 Martie 15. (1)

Zapisulŭ locuitorilorŭ din satulŭ Urlațĭ de pe apa Snagovuluĭ, de prinsórea ce aŭ datŭ, în ce chipŭ aŭ să urmeze la vînarea pesceluĭ și a racilorŭ.

Adecă noĭ săteniĭ din satulŭ Urlațĭ, după apa Snagovuluĭ sud Ilfovŭ, încredințămŭ cu acestŭ adevĕratŭ zapisŭ alŭ nostru la prea cinstită mâna dumné-luĭ Vel Logofĕtŭ Scarlatŭ Ghica, precum ca să se scie, că noĭ fiindŭ ședĕtorĭ pe apa Snagovuluĭ, tótă hrana nóstră ne este cu vînatulŭ pesceluĭ i a racilorŭ din Snagovŭ, după cum s'aŭ hrănitŭ totŭ némulŭ nostru, și acum supĕrându-ne peste obiceiulŭ nostru Sf. Sa Părintele iconomulŭ mănăstireĭ Snagovŭ, amŭ venitŭ de amŭ jăluitŭ MărieĭSale luĭ Vodă, cerêndŭ dreptate, și rênduițĭ fiindŭ la dumné-luĭ maĭ sus numitulŭ Vel Logofĕtŭ de Țéra-de-jos spre cercetare și îndreptare, unde înfățișându-ne, în cea de pe urmă, însușĭ de bună voia nóstră, nesilițĭ de nimenĭ, amŭ primitŭ, precum ca să dămŭ dijmă din tóte legumele și bucatele ce facemŭ pe acéstă moșie,

(1) Cod. XXIII, fila 19.

asemenea să dămŭ zeciuială și din orĭ-ce vînatŭ vomŭ vînà în apa Snagovuluĭ, adecă din 10 una, din mare mare, din micŭ micŭ, după cum vomŭ găsi așà să dămŭ; care acéstă priĭminţă a nóstră fiindŭ cu voia tuturorŭ, și rĕmăindŭ mulţumitŭ și primitorŭ și părintele iconomulŭ, ne legămŭ printr'acestŭ zapisŭ alŭ nostru, ca de acum înainte fieș-care să dămŭ drépta zeciuială din totŭ vînatulŭ; însă să facemŭ scire omuluĭ mănăstireĭ când vomŭ umblà la coteţele nóstre, ca să fie de faţă, și să nu ne ispitimŭ vre-unulŭ din noĭ a face vre-o înșelăciune, iar de ne va dovedi într'o faptă în potriva acestuĭ așezămîntŭ, orĭ ca pe ascunsŭ umblândŭ la coteţe, saŭ fără scirea omuluĭ mănăstireĭ, atuncĭ să fimŭ de tótă pedépsa și glóba.

Și pentru încredinţare ne-amŭ pusŭ degetele nóstre în locŭ de pecete, ca să se crédă. — 1793 Martie 15.

(✝) Eŭ Michaiŭ Pescarulŭ domnescŭ, adeverescŭ.
(✝) » Mihalcea sin Dragomirŭ Pârcălabulŭ adeverescŭ.
(✝) » Nicolae Pescarulŭ.
(✝) » Mircea Pescarulŭ sin Michaiŭ, adeverescŭ.
(✝) » Branŭ Pescarulŭ, adeverescŭ.
(✝) » Stanŭ » »
(✝) » Negoiţă » »
(✝) » Ionŭ » »
(✝) » Gheorghe » »
(✝) » Nedelco » »
(✝) » Mihalcea » »
(✝) » Păunŭ » »
(✝) » Vasile » »
(✝) » Dumitrașcu » »
(✝) » Gheorghe » »
(✝) » Marinŭ » »
(✝) » Tudorache » »
(✝) » Vasile » »
(✝) » Stanculŭ » »

și toţĭ ceĭ-lalţĭ săteni ce nu se întimplară faţă; și amŭ scrisŭ eŭ celŭ maĭ dedesubtŭ iscălitŭ, cu ḑisa lorŭ și marturŭ.

Grigorie G. Loghinŭ.

Cu bună-voia lorŭ primindŭ și făcêndŭ acestŭ așezămîntŭ prin zapisŭ, precum se vede în dosŭ, spre încredinţare se adeveri și de noĭ, și se dete cuviosuluĭ iconomŭ a-lŭ avé în păstrare la sfânta mănăstire. —1793 Marte 16. (1)

Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ.

(1) Cod. XXIII, fila 18 verso.

Volnicie cu orênduitŭ a face cercetare, atâtŭ la Găujanĭ, câtŭ şi la alte sate împrejurŭ la Vlaşca, care sunt la margine, de obiceiulŭ moşiilorŭ cum s'aŭ urmatŭ.

La judecata ce aŭ avutŭ la Divanŭ înaintea Domnieĭ Mele locuitoriĭ de pe moşia Găujanĭ i Paraipanŭ din sud Vlaşca cu cumpĕrătoriĭ arendarĭ, ce cumpĕrară în anulŭ trecutŭ dela egumenulŭ Raduluĭ Vodă i Cotroceanu venitulŭ acestorŭ moşiĭ, unde a fostŭ şi egumenulŭ de faţă, ni s'aŭ jeluitŭ locuitoriĭ şi acésta, căcĭ mărginaşiĭ, fiindŭ obiceiŭ, aŭ avutŭ pentru claca moşieĭ a da câte parale 20 pe anŭ la stăpânulŭ moşieĭ, cum şi pentru fênŭ ce făcea după moşie, da de cósă câte unŭ ortŭ; iar de capră, de óie, de stupĭ şi de altele supĕrare n'aŭ avutŭ niciĭ odată; iar acum umblă a le strică obiceiulŭ. Pentru care acésta, vrêndŭ Domnia Mea a ne pliroforisi cum s'aŭ urmatŭ şi se urméză la alte moşiĭ cu asemenea sate după margine mănăstirescĭ i boerescĭ, atâtŭ la rêndulŭ clăceĭ, la dijma fênuluĭ şi la alte obiceiurĭ, câte sunt ale moşiilorŭ, cu care sunt datorĭ locuitoriĭ la stăpâniĭ moşiilorŭ, iată orênduimŭ într'adinsŭ pe . . . . ., carele mergêndŭ la numitulŭ judeţŭ, să aibă dimpreună cu ispravniciĭ a face cercetare cu tótă scumpătatea pentru adevĕrŭ şi cu amĕruntulŭ, ce obiceiurĭ s'aŭ urmatŭ şi se urméză la tóte alte moşiĭ cu sate după margine asemenea acestora, la rêndulŭ clăceĭ, la dijma fênuluĭ, la vîndarea vinurilorŭ şi la tóte cele ce sunt datorĭ locuitoriĭ către stăpâniĭ moşiilorŭ, şi în ce chipŭ se va adeveri fiinţa adevĕruluĭ pentru tóte anume, să ieaĭ înscrisŭ dela tóte moşiile cu sate după margine, de care să aducĭ Domnieĭ Mele anafora, şi poruncimŭ Domnia Mea, maĭ sus numitule orênduitŭ, să urmezĭ întocmaĭ, spre a nu face vre-unŭ cusurŭ la acéstă cercetare, ci în adevĕrŭ şi pe largŭ să ne aducĭ pliroforie de obiceiulŭ acela ce s'a urmatŭ şi se urméză. — 1793 Martie 18. (1)

NB. Acéstă poruncă a rĕmasŭ a nu se face energhie.

După cercetarea orênduită de Vodă Moruzi pentru *jalba locuitorilorŭ din satele Găujanĭ i Paraipanŭ jud. Vlaşca*, ca să i se dea însciinţare de obiceiele clăceĭ, de dijma fênuluĭ şi altele, ce sunt datorĭ locuitoriĭ către stăpâniĭ de moşiĭ, şi cum se va fi urmândŭ de la aceste alte moşiĭ, totŭ aşă să fie hotărîrea şi pentru jalba numiţilorŭ locuitorĭ, Domnitorulŭ a hotărîtŭ ca locuitoriĭ să întórcă numiţilorŭ arendarĭ baniĭ cu dobânda lorŭ

(1) Cod. XXIII, fila 22, verso.

venitulŭ anuluĭ trecutŭ alŭ acestorŭ moşiĭ mănăstirescĭ, arendate de către egumenulŭ mănăstireĭ Radu-Vodă şi celŭ dela Cotrocenĭ. Dar arendariĭ, afară de baniĭ pentru cumpĕrătórea moşiilorŭ, aŭ maĭ făcutŭ şi deosebite alte cheltuelĭ «la închiderea bălţeĭ» şi la alte trebuincióse moşiilorŭ, şi cerŭ să li se plătéscă şi acestea ce aŭ cheltuitŭ. Domnitorulŭ orênduesce la faţa loculuĭ să se facă cercetare, ca să se vĕdéscă câtă şi ce anume cheltuială aŭ făcutŭ numiţiĭ arendarĭ, şi ce va fi, să li se plătéscă, «care acésta aŭ primit-o înaintea Domnieĭ Mele însăşĭ locuitoriĭ». Decĭ Domnitorulŭ ordonă, ca orĭ unulŭ să mérgă la faţa loculuĭ, saŭ să orênduiască boerinaşĭ cu bunŭ ipolipsisŭ şi practicoşĭ» ca să facă cercetarea, fiindŭ faţă şi locuitoriĭ Găujanĭ şi Paraipanĭ şi arendariĭ.

Apoĭ Domnitorulŭ adaoge la fine: «Iar pentru venitulŭ acestorŭ moşiĭ de acum înainte, amŭ poruncitŭ şi amŭ hotărîtŭ Domnia Mea, ca egumeniĭ mănăstirilorŭ să nu fie volnicĭ, nicĭ la alţiĭ, nicĭ la aceştĭ locuitorĭ a maĭ vinde, ci însuşĭ să caute pe séma mănăstirilorŭ, cu orênduiţiĭ isprăvniceĭ, ca să nu se întîmple arendariĭ să se întovărăşéscă cu streiniĭ de decindea înpotriva nizamuluĭ ţĕreĭ, după cum ne adeverimŭ că s'aŭ întîmplatŭ însuşĭ la moşiile acestea în aniĭ trecuţĭ, care acésta să o ştiţĭ şi dumné-vóstre (ispravnicilorŭ), spre a griji, şi cum veţĭ aflà că înpotriva hotărîreĭ nóstre s'aŭ urmatŭ, numaĭ decât să ne însciinţaţĭ.—1893 Martie 18.»

Prea Sfinţia Ta Părinte Mitropolite, iubitorilorŭ de Dumnedeŭ Episcopĭ şi dumné-vóstre cinstiţilorŭ şi credincioşĭ boerilorŭ veliţĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ Mele, fiind-că pentru *rêndulŭ pădurilorŭ şi alŭ dumbrăvilorŭ* s'aŭ datŭ Domnieĭ Mele câte-va jalbe până acum, atâtŭ despre partea stăpânilorŭ de moşiĭ, cerêndŭ apĕrarea lorŭ, câtŭ şi despre partea locuitorilorŭ, că sunt popriţĭ, cerêndŭ slobodenie pentru lemnele cheresteleĭ, haraciĭ ceĭ trebuincioşĭ viilorŭ lorŭ, din care o sémă de locuitorĭ încă dela Focşanĭ aŭ datŭ Domnieĭ Mele acéstă jalbă, care le punŭ înăuntru acestuĭ Pitacŭ, ca să le vedeţĭ, şi fiind-că amŭ socotitŭ Domnia Mea de mare trebuinţă a se da unŭ nizamŭ de obşte la acésta, ca şi pădurile şi dumbrăvile să-şĭ aibă orênduiala lorŭ, ca unele ce din vreme în vreme tăindu-se fără de nicĭ o orênduială şi stêrpindu-se, cu mulţĭ anĭ în urmă nu se potŭ înălţà şi a veni la starea lorŭ, şi locuitoriĭ ţĕreĭ şi aĭ politiceĭ să nu fie isterisiţĭ de lemnele şi cherestelele i haraciĭ ceĭ trebuincioşĭ, însă cu păstrarea cea cuviinciósă a pădurilorŭ. De aceea ca o trébă de obşte ce este, poruncimŭ ca, adunându-vĕ cu toţĭ, să faceţĭ o teorie cu socotélă deobşte la acésta, adecă să cercetaţĭ şi să chibzuiţĭ nizamulŭ celŭ cuviinciosŭ, atâtŭ deobşte

(2) Cod. XXIII, fila 23, verso.

cătŭ şi în parte, după locurĭ, deosebindŭ adecă părţile munteluĭ şi părţile judeţelorŭ dela vale, care sunt judeţe acoperite cu pădurĭ, ce orênduială să aibă pădurile, ca nicĭ să se strice şi să se stêrpéscă cu tăiarea fără de orênduială din vreme în vreme, şi trebuinţă de lemnele de cherestele cele trebuinciόse deobşte să se taie cu mijloculŭ celŭ cuviinciosŭ; şi la părţile judeţelorŭ de câmpŭ, cum Slam-Rîmnicŭ, Buzĕŭ, Ialomiţa, Secuenĭ, Ilfovŭ şi alte asemenea părţĭ, care nu sunt îndestulate cu pădurĭ, ce nizamŭ socotiţĭ a se da la acele locurĭ, de a se puté rodi şi înălţà dumbrăvile i pădurile şi de a nu se lipsi nicĭ locuitoriĭ de haraciĭ şi lemnele cele trebuinciόse. Aşà să chibzuiţĭ dumné-vόstre nizamulŭ, după locurĭ şi după trebuinţă în parte şi deobşte aşişderea socotiţĭ şi pentru adetulŭ celŭ dreptŭ, care se cuvine stăpânuluĭ moşieĭ, după obiceiulŭ pămîntuluĭ şi după caidulŭ Divanuluĭ, a avé dela dînsele, câte câtŭ dela cine şi pentru care lemne aŭ să iea plată dela locuitorĭ, şi dela cine nu aŭ a luà. Tόte aceste chibzuindu-le cu amĕnuntulŭ şi puindu-le în scrisŭ cu ponturile cele cuviinciόse, pe largŭ să le arĕtaţĭ Domnieĭ Mele prin anaforaua dumné-vόstre, ca hotărîndŭ cele cuviinciόse şi drepte, să trimitemŭ domnescile nόstre cărţĭ la tόte judeţele pe afară, de a pune în faptă acestŭ nizamŭ şi a se urmà, — 1793 Martie 20. (1)

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i gpd. Zemle Vlachscoe. — Fiind-că acea *moşie Slătiόra* din sud Romanaţĭ a fostŭ din începutŭ domnéscă slobodă, pe care aŭ locuitŭ şi aŭ vieţuitŭ Slătiorenĭĭ din vechime, slobodĭ şi nesupĕraţĭ de dijmă şi de clacă, care moşie, cu tόte că Domnia Sa fratele Domnŭ Alexandru Ipsilante Voevodŭ, după volnicia ce aŭ Domniĭ pe lucrurile domnescĭ slobode, a dăruitŭ totŭ rĕposatuluĭ Vornicŭ Ştefanŭ Prâşcovénu, dar iarăşĭ prin cartea Măriei Séle din urmă pe ceĭ vechĭ Slătiorenĭ nu i-aŭ lăsatŭ supuşĭ la clacă şi dijmă, care moşie, măcar că jeluitoriĭ prin jalba ce aŭ datŭ întâĭ Domnieĭ Mele, aŭ cerutŭ şi aŭ făcutŭ iarăşĭ rugăciume, ca să o lăsămŭ iarăşĭ slobodă a se hrăni pe dînsa nesupĕraţĭ, dar Domnia Mea vĕdĕndŭ în condicile Divanuluĭ chrisovulŭ şi cartea ce s'aŭ numitŭ maĭ sus, nu amŭ isterisitŭ casa dumné-luĭ Vorniculuĭ de acelŭ harŭ, ce a avutŭ volnicie fratele nostru Domnŭ Alexandru Vodă de a-ĭ face, ci ca să nu se isterisezе nicĭ dumné-luĭ Vorniculuĭ de acelŭ harŭ, nicĭ locuitoriĭ aceştia să nu se îngreuieze şi să se necăjéscă în lucru de clacă, ca uniĭ ce din începutulŭ lorŭ aşà aŭ trăitŭ şi s'aŭ obicinuitŭ, primimŭ Domnia Mea acéstă din urmă jalbă a lorŭ ce ne dete, şi poruncimŭ ca casa dumné-luĭ Vorniculuĭ să priméscă dela dînşiĭ claca în banĭ, adecă câte unŭ zlotŭ

(1) Cod XXIII, fila 24.

de casă, după cum este orênduiala condicii Divanuluĭ şi obiceiuluĭ altorŭ moşiĭ, iar cu lucru să nu fie supăraţĭ; aşişderea poruncimŭ şi pentru dijmă, ca maĭ multŭ peste obiceiulŭ care este ḑeciuiala, iarăşĭ să nu fie supĕ raţĭ, care dijmă, adecă a fênuluĭ şi a celorŭ-lalte, aŭ a o da în natură după obiceiŭ şi după cuprinderea condiceĭ Divanuluĭ, iar să nu fie supĕraţĭ a plăti dijma fênuluĭ cu banĭ; aşişderea şi pentru vameşĭ, după coprinderea condiceĭ, care scrie cum că, când va vinde pămînteanulŭ unulŭ la altulŭ vite saŭ semĕnăturĭ pentru hrana lorŭ, să aibă pace de vamă, poruncimŭ să fie apĕraţĭ de vamă pentru vite saŭ semĕnăturĭ pentru hrană, ce va vinde şi vorŭ cumpĕrà unulŭ dela altulŭ. Deci poruncimŭ Domnia Mea dumi-tale cinstitŭ şi credinciosŭ boerulŭ Domnieĭ Mele, Caimacamule alŭ Craioveĭ, i dumné-vóstre ispravnicilorŭ aĭ judeţuluĭ, să aveţĭ acum şi tot-deauna a-ĭ apĕrà, ca înpotriva acesteĭ domnesceĭ nóstre poruncĭ să nu fie supĕraţĭ.— 1793 Aprilie 6. (1)

Procitohŭ Vel Logofĕtŭ

Prea Inălţate Dómne,

Jăluimŭ Măriei Tale, că noĭ ne aflămŭ cu locuinţa pe moşia Slătióra sud Romanaţĭ. In câtă vreme s'aŭ aflatŭ acea moşie slobodă domnéscă, amŭ fostŭ şi noĭ nesupĕraţĭ şi slobodĭ, iar de când s'aŭ datŭ danie la d-luĭ rĕposatulŭ Vornicŭ Ştefanŭ Prăşcoveanŭ, pentru claca cea obicinuită amŭ datŭ dumné-luĭ câte-unŭ zlotŭ pe anŭ de casă, cum şi dijma de fênŭ i de la altele după obiceiŭ, care acestŭ obiceiŭ s'a urmatŭ şi s'a păzitŭ până în vremea oblăduireĭ Nemţilorŭ, iar de atuncĭ încóce aŭ începutŭ a ne supĕrà şi a ne pune la clacă câte 12 ḑile pe anŭ, ca ceĭ după alte moşiĭ mănăstiresceĭ şi boeresceĭ, cum şi dijma fênuluĭ să o dămŭ în banĭ. Ci ne rugămŭ Măriei Tale să avemŭ dreptŭ de a ni se păzi obiceiulŭ ce l'amŭ avutŭ, cum şi pentru vameşĭ să nu fimŭ supĕraţĭ de a plăti vamă pe bucatele şi vitele ce vindemŭ noĭ între noĭ pentru trebuinţa caselorŭ nóstre, după coprinderea cataloguluĭ, şi cum va fi mila Măriei Tale.

Robiĭ Măriei Tale: Toţĭ locuitoriĭ după moşia Slătióra sud Romanaţĭ. (2)

Cinstitŭ şi credinciosŭ boerulŭ Domnieĭ Mele, dumné-ta Costache Caragea Hatmanŭ, Caimacamulŭ Craioveĭ, sănătate! Iţĭ facemŭ Domnia Mea în scire că dumné-luĭ cinstitŭ şi credinciosŭ boerulŭ Domnieĭ Mele Nicolae Brâncoveanu Vel Vist. arată Domnieĭ Mele, cum că locuitoriĭ, ce se află şeḑĕtorĭ pe moşiile d-luĭ ce le are într'acele 5 judeţe ot prax Oltŭ, nu urméză

(1) Cod. XXIII, fila 31 şi 31 verso.
(2) Cod. XXIII, fila 31.

a-șĭ face claca cea obicinuită, pentru care, fiind-că condica Divanuluĭ de obiceiurile moșiilorŭ scrie că locuitoriĭ să clăcuiască stăpânuluĭ moșieĭ pe anŭ câte 12 ḑile în patru vremĭ, afară din ceĭ ce vorŭ avé vre-unŭ deosebitŭ așezămîntŭ cu stăpânulŭ moșieĭ, la care lucrare să mânece dis de. diminéță, apucândŭ ḑiua de căpĕtâiŭ, și însușĭ casniciĭ ceĭ vredniciĭ de muncă să mérgă să lucreze, iar să nu trimită copiĭ nevrednicĭ de muncă; dar nicĭ stăpânulŭ moșieĭ să n'aibă a-ĭ duce la altă moșie a sa depărtată spre a clăcui, făr de numaĭ de va fi cea-laltă moșie aprópe de aceea ce se află cu șederea ca de două saŭ multŭ treĭ ceasurĭ, să mérgă să lucreze ḑilele ce sunt orénduite. Poruncimŭ d-tale ca să cercetezĭ după acestŭ obiceiŭ, urmândŭ să facĭ pre locuitorĭ a împlini datoria lorŭ făr de nicĭ o înpotrivire, spre a-șĭ face adecă claca la vreme, dândŭ și ajutorulŭ celŭ cuviinciosŭ orénduițilorŭ isprăvniceĭ aĭ d-luĭ, spre a nu se păgubi de drepturile moșiilorŭ d-sale.—1793 Aprilie 8. (1)

Procitŭ Vel Logofĕtŭ.

Cinstitŭ și credinciosŭ boerulŭ Domnieĭ Mele, dumné-ta Costache Caragea Hatmane, Caimacamulŭ Craioveĭ, sănătate! Iți facemŭ Domnia Mea în scire că dumné-luĭ cinstitŭ și credinciosŭ boerulŭ Domnieĭ Mele Nicolae Vel Vistierŭ arată Domnieĭ Mele, cum că locuitoriĭ ce aŭ avutŭ viĭ pe moșia domnieĭ sale ce se numesce Islazulŭ din sud Romanațĭ, le-aŭ lăsatŭ de s'aŭ părăginitŭ, nelucrându le de câte șése și optŭ anĭ, și se păgubesce de dréptă otaștină, pentru care vĕḑumŭ Domnia Mea că și la Domnia Sa fratele nostru Michaiŭ Suțulŭ Voevodŭ făcêndŭ dumné-luĭ acéstă arĕtare, s'aŭ fostŭ datŭ cartea Domnieĭ Sale de poruncă către ispravniciĭ județuluĭ la luna luĭ Ghenarie 22 létŭ 1792, ca să le dea scire și poruncă acelorŭ locuitorĭ, orĭ să se apuce să-șĭ lucreze viile, saŭ de nu să li se arate cum că are voe stăpânulŭ moșieĭ să le dea altora locuitorĭ să le lucreze; ci dar să daĭ dumné-ta întâĭ în scire locuitorilorŭ, carĭ aŭ avutŭ numitele viĭ, ca fieș-care să se apuce să le lucreze, iar carele nu va vré, are voie stăpânulŭ moșieĭ a le da altora ca să le lucreze, să nu se păgubéscă stăpânulŭ moșieĭ de otaștină, de vreme ce în 6 și 8 anĭ le-aŭ părăsitŭ ceĭ ce le-aŭ avutŭ. Saŭ fiindŭ pricina într'altŭ chipŭ, să însciințezĭ Domnieĭ Mele.—1793 Aprilie 8. (2)

Procitŭ Vel Logofĕtŭ.

Cu pitaculŭ din 14 Aprilie 1793, A. Moruzi întăresce cărțile domnescĭ a luĭ Tufecci-bașa și Deli-bașa aĭ Curțeĭ pentru venitulŭ dela o lésă de

(1) Cod. XXIII, fila 37 verso.
(2) Cod. XXIII, fila 37 verso.

pesce în satulŭ Ceganĭ (jud. Ialomița), împreună cu locuitoriĭ satuluĭ. A. Moruzi dă voe ca Tufecci-bașa, Deli-bașa și locuitoriĭ să-șĭ facă numita lésă pentru vînătórea pesceluĭ «pe vĕrsătura de apă, ce se abate pe lângă numitulŭ satŭ, prin ostenéla și cheltuiala lorŭ.» Pentru care poruncesce isprávnicilorŭ și zapciilorŭ, că nu numaĭ să nu-ĭ supere, ci încă să le facă și cuviinciosulŭ diafendepsisŭ. (1)

Carte pentru pădurile din sud Ialomița, a nu se strică, după jalba stăpânilorŭ de moșiĭ.

D-vóstre ispravnicilorŭ ot sud Ialomița, sănătate! Amŭ vĕḑutŭ Domnia Mea insciințarea ce ne facețĭ la jalba Șetraruluĭ Ștefanŭ Alexe i a Cluceruluĭ Colceagŭ i a Sĕrdăreseĭ Bălașeĭ Alexeanca și a ceaușuluĭ Stanciulŭ, prin care arĕtațĭ că adevĕrată le este jalba cum că pădurile ce aŭ fórte s'aŭ prăpăditŭ în trecuta rĕsmiriță, în câtŭ prea puțină aŭ rĕmasŭ, și acum după rĕsmiriță, cu pază și ținere abia s'aŭ maĭ înălțatŭ dumbrăvĭ micĭ, și pentru că nu sunt apróре pădurĭ de aceea, la întîmplărĭ de conace ḑicețĭ că nu avețĭ de unde proftaxi lemnele cele trebuinciόse decât dintr'aceste dumbrăvĭ. Pentru care nu lipsimŭ a vĕ rĕspunde la acésta, că pentru conacele ce arĕtațĭ dumné-vóstre, tot-deauna avețĭ scire maĭ înainte și poruncă dată de către Domnia Mea pentru gătirea celorŭ trebuinciόse și putețĭ trămite la alte pădurĭ de a împlini trebuința *lemnelorŭ conacululĭ*, fără de a pătimi stăpâniĭ acestorŭ dumbrăvĭ stricăciune și pagubă dumbrăvilorŭ; cum maĭ *vîrtosŭ acéstă dată la gătirea conaculuĭ prea alesuluĭ Elciuluĭ rusescŭ*, avețĭ îndestulă vreme de a trămite la pădurile depărtate marĭ din alte județe să aducețĭ lemnele cele trebuinciόse; așișderea și pentru alte întîmplătόre conace, trebue să nu privițĭ la aceste dumbrăvĭ, care vĕ sunt apróре, ci se cade să avețĭ gata lemnele cele trebuinciόse pentru întîmplărĭ, aduse în vreme dela pădurĭ marĭ. Iar când fără de veste, în vreme ce nu vi se va află lemne gata, se va întîmplă vre-o grabnică trebuință, care să nu putețĭ proftaxi din pădurĭ marĭ depărtate, la acestŭ felŭ de nesciută și grabnică trebuință, trebuesce ca și cu scirea stăpânilorŭ moșieĭ să aducețĭ lemnele numite cele trebuinciόse de apróре, orênduindŭ și omulŭ lorŭ dimpreună cu trămișiĭ dumné-vóstre și dândŭ strașnică poruncă trămișilorŭ, ca nu cum-vașĭ cu pricina trebuințeĭ domnescĭ să tae și să sfărâme maĭ multŭ, saŭ să strice de rêndŭ și să stêrpéscă rodirea dumbrăvilorŭ, fără

(1) Cod. XXIII, fila 37.

de nicĭ o păstrare, căcĭ fórte se vorŭ pedepsì; și iarășĭ să avețĭ apoĭ a însciință Domnieĭ Mele în urmă. ce lemne s'aŭ tăiatŭ și la ce trebuință anume. Așa dar vĕ poruncimŭ să urmațĭ negreșitŭ și să pădițĭ orênduiala dumbrăvilorŭ și a pădurilorŭ, iconomisindŭ păstrarea și paza lorŭ, *ca să se îndemne și alțiĭ a se silì spre rodirea și înmulțirea dumbrăvilorŭ și a pădurilorŭ, care o ceremă și o voimă Domnia Mea.* — 1793 Maiŭ 2. (1)

Cartea mănăstireĭ Segarcea (jud. Doljŭ), pentru așezămîntulŭ clăceĭ cu locuitoriĭ de pe moșia Gărceniĭ, din 4 Iunie 1793.

După jalba luĭ Antimŭ și Gherasimŭ, călugărĭ dela Segarcea, arĕtândŭ că după multe judecățĭ ce a avutŭ mănăstirea cu locuitoriĭ Segărcenĭ după moșia mănăstireĭ, pentru clacă, dijmă, otaștină și pentru stricăciunea pădureĭ mănăstireĭ în cele din urmă s'aŭ aședatŭ pentru tóte cu locuitoriĭ prin zapisŭ, și cerŭ cartea de întărire a Domnitoruluĭ. A. Moruzi vĕdù zapisulŭ la mâinile luĭ Antimŭ și Gherasimŭ iscălitŭ de eĭ toțĭ săteniĭ și adeveritŭ și de alțĭ marturĭ, prin care zapisŭ săteniĭ primescŭ să clăcuiască 5 dile pe anŭ, «însă ómeniĭ casniciĭ la orĭ-ce li se va poruncì de către mănăstire, și deosebitŭ într'o di să scótă tóte plugurile satuluĭ la arătură, pe totŭ anulŭ câte odată, și de zlotŭ de casă să nu fie supĕrațĭ; asemenea și pentru lemne de focŭ să fie slobodĭ a tăià de pe moșia mănăstireĭ, iar nu copaciŭ roditorŭ, și de asemenea să pótă tăià lemne de facerea bordeielorŭ, iar pentru lemne de buțĭ și alte trebuințe să nu se îndrăznéscă a tăià fără de voia și scirea mănăstireĭ.» Țĕraniĭ își rezervă încă dreptulŭ, ceĭ ce aŭ viĭ pe moșia mănăstireĭ, să aibă voie a vinde vinŭ în satŭ, de tómnă până la Sfântulŭ Vasile, dândŭ însă mănăstireĭ câte o vadră de vinŭ și 1 talerŭ de fie-ce bute. Cele-lalte lunĭ ale anuluĭ va vinde vinŭ și rachiŭ numaĭ mănăstirea. Rĕmânŭ în vigóre tóte cele-lalte havaeturĭ ale pămîntuluĭ «după ponturile pravilnicescĭ condiceĭ.» Țĕraniĭ se légă prin zapisŭ, că de nu vorŭ fi întocmaĭ următorĭ, nu numaĭ să fie silițĭ a clăcuì câte 12 dile pe anŭ, după obiceiulŭ moșiilorŭ și după condica Divanuluĭ, și să implinéscă tóte havaeturile moșieĭ, ci încă să se și pedepséscă de către judecată. Zapisulŭ s'a făcutŭ înaintea Divanuluĭ Craioveĭ, martorĭ fiindŭ și Hatmanulŭ Constantinŭ Caragea Caimacamulŭ împreună cu Divanițiĭ: Hagi Stanŭ Jianulŭ, Stolniculŭ Gh. Bengescu și Șetrarulŭ Ioniță Argintoianu, la 15 Aprilie 1793. Domnitorulŭ dă întărire acestuĭ zapisŭ. (2)

(1) Cod. XXIII, fila 47 verso și 48.
(2) Cod. XXIII, fila 81 verso.

Carte de clacă a Bălașeĭ Alexeancăĭ pentru moșia Oltenița.

Dumné-vóstre ispravnicilorŭ ot sud Ilfovŭ, sănătate ! Vĕ facemŭ în scire că la Domnia Mea aŭ datŭ jalbă Sĕrdăreasa Bălașa Alexianca, cum că are o moșie într'acelŭ judeţŭ, ce se numesce Oltenița, și ómeniĭ ce sunt șeḑĕtorĭ pe dînsa, nu se supunŭ a-șĭ face claca și a-șĭ da dijma după obiceiŭ, cum și vinŭ, rachiŭ punŭ de vîndŭ făr de voia omuluĭ ce-lŭ are orênduitŭ. Pentru care, după condica Divanuluĭ Domnieĭ Mele și după cartea Domnieĭ Sale frateluĭ Alexandru Vodă Ipsilantŭ, ce o vĕḑumŭ la mânile Serdăreseĭ cu létŭ 1780 Martie 15, dămŭ Domnia Mea acéstă carte la mâna omuluĭ ce-lŭ va orêndui, la care să aibă a apucà pe toţĭ ómeniĭ ce sunt șeḑĕtorĭ și se hrănescŭ pe acéstă moșie, să clăcuiască 12 ḑile pe anŭ, însă numaĭ ceĭ ce vorŭ fi casnicĭ și vrednicĭ de muncă, iar holteiĭ să nu se supere ; și claca să o facă rêndurĭ rêndurĭ, adecă 3 ḑile primăvara, 3 ḑile vara, 3 ḑile tómna și 3 ḑile iarna, iar nu totŭ deodată. Iar când nu va avea stăpânulŭ moșieĭ de lucru și va cere banĭ, să aibă a luà de casă câte 1 zlotŭ pe anŭ. Așișderea și dijma să aibă a o luà din tóte semĕnăturile, din 10 una, după obiceiŭ, iar nu maĭ multŭ. Iar pentru legumele ce vorŭ face prin grădinĭ pentru trebuința caselorŭ, de dijmă să nu se supere. Vinŭ, rachiŭ, din locuitorĭ să nu fie volnicŭ nimenĭ să pue să vînḑă pe moșie, făr de voia stăpânuluĭ moșieĭ; iar care din locuitorĭ va vré să vînḑă, întâĭ să se așeze cu isprăvnicelulŭ ce va fi orênduitŭ pe acéstă moșie. Așișderea să aibă a luà și de capre câte banĭ 2 pe anŭ, și de matca de stupĭ câte banĭ 3 pe anŭ; iar pentru vitele ce vorŭ avé de trebuința caselorŭ lorŭ, de suhatŭ să nu se supere. Așișderea, de va ajunge acéstă moșie în baltă, să aibă a luà ḑeciuiala pesceluĭ, din ḑece banĭ unŭ banŭ, saŭ din 10 pescĭ unŭ pesce, după obiceiŭ. Iar când vre-unulŭ din ceĭ ce sunt șeḑĕtorĭ pe acéstă moșie, vorŭ sta cu vre-o înpotrivire la aceste maĭ sus numite, dumné-vóstre ispravnicilorŭ, pe uniĭ ca aceștia să-ĭ faceţĭ și făr de voia lorŭ a se supune, toli. pis. gpod.—1793 Iunie 14. (1)

2 cărţĭ, una slobodă către locuitorĭ și alta legată la ispravniciĭ din sud Gorjŭ, pentru rîmătoriĭ ce facŭ stricăciunĭ.

Vouĕ tuturorŭ locuitorilorŭ din judeţulŭ Gorjuluĭ vĕ facemŭ în scire, că amŭ luatŭ Domnia Mea însciinţare că în judeţulŭ acela se urmézä unŭ obiceiŭ rĕŭ de către uniĭ din voĭ locuitorĭ, ce aveţĭ rîmătorĭ: adecă tómna, după

(1) Cod. XXIII, fila 79 verso.

ce se strîngŭ bucatele şi se cosescŭ liveḑile, nu vĕ maĭ păziţĭ rîmătoriĭ şi, lăsându-ĭ fără de păstorĭ, facŭ stricăciunĭ la semĕnăturĭ de grâne şi la liveḑĭ de fênŭ; unde sapă rîmătoriĭ, 2, 3 anĭ nu se face fênulŭ. Pentru care acésta, după jalba ce a fostŭ dată Domnieĭ Sale frateluĭ Michaiŭ Vodă Suţulŭ, boeriĭ i boernaşiĭ şi alţĭ moşnenĭ dintr'acelŭ judeţŭ, s'a datŭ porunca Domnieĭ Sale către ispravnicĭ, ca să se dea nizamulŭ celŭ cuviinciosŭ, spre a lipsì acestŭ rĕŭ obiceiŭ, după care următorĭ nu sunteţĭ. Decĭ iată vĕ poruncimŭ Domnia Mea straşnicŭ, să vĕ puneţĭ păzitorĭ la rîmătorĭ în tótă vremea, a nu maĭ face stricăciunĭ la liveḑĭ, la grădinĭ, fiindŭ pricină de paguba obştieĭ, pentru că în adevĕrŭ să sciţĭ că amŭ datŭ Domnia Mea voie şi slobodenie ispravnicilorŭ judeţuluĭ, ca verĭ aĭ cuĭ rîmătorĭ se vorŭ găsì fără de păzitorĭ, făcêndŭ stricăciune, prinḑêndu-ĭ să-ĭ ieae pe séma domnieĭ. Ci dar, după cum vĕ poruncimŭ, fiţĭ dar următorĭ şi vĕ puneţĭ păzitorĭ, ca să nu se facă dintr'acéstă rea urmare a vóstră stricăciune şi pagubă. — 1793 Iulie 15. (1)

Vel Logofĕtŭ.

Cu pitaculŭ din 23 Augustŭ 1793, A. Moruzi poruncesce la sud Slam-Rîmnicŭ pentru moşiile Balta-Albă şi Grădiştea, ale Mitropolieĭ, aĭ cărorŭ locuitorĭ vîndŭ vinŭ şi rachiŭ fără de voia omuluĭ rênduitŭ spre grija acestorŭ moşiĭ, şi cu acésta pricinuescŭ pagubă sfinteĭ Mitropoliĭ, şi le poruncesce ca să opréscă pe locuitorĭ dela acésta; iar vînḑarea de vinŭ şi rachiŭ să fie exclusivŭ de dreptulŭ şi cu voia omuluĭ rênduitŭ alŭ acestorŭ moşiĭ (2).

Anaforaua locuitorilorŭ ot Dărmonesci sud Prahova, pentru obiceiurile moşieĭ, ce are aşezămîntŭ în scrisŭ, cu Paharniculŭ Ioniţă, ispravniculŭ caseĭ Mărieĭ Sale Beizadea Grigoraşco.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i gpd. — De vreme ce locuitoriĭ aŭ la mânile lorŭ sinetulŭ Paharniculuĭ Ioniţă de aşezămîntŭ, care ìlŭ vĕḑumŭ şi noĭ, după care eĭ se ţinŭ de sunt următorĭ fără de a se înpotrivì, poruncimŭ dumné-vóstre ispravnicilorŭ, ca înpotrivă să nu îngăduiţĭ a fi supĕraţĭ, şi cumpĕrătoriĭ de nu sunt mulţămiţĭ îşĭ vorŭ căutà cu Paharniculŭ Ioniţă. — 1794 Martie 9.

Vel Logofĕtŭ.

(1) Cod. XXIII, fila 106.
(2) Cod. XXIII, fila 125 verso.

Prea Inălțate Dómne,

Locuitorii ot satu Dîrmonescĭ dintr'acestŭ judeţŭ, prin jalba ce aŭ datŭ Măriei Tale, arată cum că avêndŭ așezămîntŭ cu dumné-luĭ Paharniculŭ Ioniţă, vechilŭ fiindŭ alŭ stăpânuluĭ acesteĭ moșiĭ, a da pentru obicinuita clacă de cósă câte talere 1 banĭ 19, i s'aŭ și urmatŭ acea învoire, nesupĕrându-se maĭ multŭ; iar acum în anulŭ trecutŭ, orênduindu-se arnăutŭ isprăvnicelŭ moșieĭ, carele și cumpĕrase venitulŭ, le-arŭ fi făcutŭ cererĭ a da de casă câte talerĭ 3, și nevrêndŭ eĭ a da, aŭ trimisŭ dintre dînșiĭ pe Ioanŭ Deca și Manu, sătenĭ de aĭ lorŭ, ca să pornéscă jalbă Inălţimiĭ Tale, cu cererĭ a li se urmà totŭ așezămîntulŭ ce aŭ avutŭ maĭ nainte și cu aceĭ sătenĭ; în locŭ să pornéscă acea jalbă, ce le ḑise de a-șĭ dobândi cererea lorŭ, s'aŭ pusŭ fără de scirea lorŭ de aŭ cumpĕratŭ înșișĭ eĭ venitulŭ acesteĭ moșiĭ, și le-arŭ fi cerêndŭ totŭ asemenea ca și acelŭ arnăutŭ po talerĭ 3 de casă i de pogonŭ de porumbŭ iarășĭ talerĭ 3, și cerŭ a avé dreptate, cu a li se păzi obiceiulŭ de maĭ nainte. Pre a cărora jalbă ni se poruncesce să cercetămŭ pricina acésta, și după acelŭ așezămîntŭ, ce vorŭ fi făcutŭ cu Paharniculŭ Ioniţă, să li se și urmeze, fără de a nu se supĕrà maĭ multŭ, saŭ fiindŭ pricina într'altŭ chipŭ să însciinţămŭ Măriei Tale. După luminata poruncă următorĭ fiindŭ, amŭ înfăţișatŭ înaintea nóstră atâtŭ pe aceĭ sătenĭ cumpĕrătorĭ de venitŭ, câtŭ și pre jăluitorĭ, cărora amŭ cerutŭ să ne arate obiceiulŭ și așezămîntulŭ ce aŭ avutŭ maĭ nainte, și ne arĕtară unŭ răvașŭ iscălitŭ de Paharniculŭ Ioniţă, vechilulŭ acesteĭ moșiĭ, ot létŭ 1790 Februarie 8, din care scrie că, câtŭ era Gheorghe isprăvnicelŭ moșieĭ Dîrmonesciĭ, ca să nu facă jăluitorilorŭ maĭ multŭ supĕrare, decât numaĭ să iee câte talerĭ 1 banĭ 30 pentru clacă, talere 1 de pogonŭ de porumbŭ, parale 10 de carŭ de fênŭ, și din cele-lalte semĕnăturĭ după vechiulŭ obiceiŭ, iar maĭ multŭ să nu se îndrăsnéscă a luà, fiind-că într'acestașĭ chipŭ îĭ este așezămîntulŭ și cu dînșiĭ; amŭ întrebatŭ și pre acelŭ arendașŭ, cu ce cuvîntŭ făcù cererea a luà câte talerĭ 3 de casă, cum și pre pogonŭ de porumbŭ asemenea, în vreme ce și eĭ totŭ pe acéstă moșie sunt șeḑĕtorĭ și aŭ tótă sciinţa pentru așezămîntŭ acolo, care erà pentru eĭ toţĭ, iar nu cu osebire; și alta nu avură a ḑice, decât numaĭ că arĕtară zapisulŭ de cumpĕrătórea venituluĭ moșieĭ, iscălitŭ de însușĭ Paharniculŭ Ioniţă, cu létŭ 1793 Noembre 1, pre care zapisŭ le vinde acestorŭ maĭ sus numiţĭ venitulŭ moșieĭ, pe anŭ în talere 850, și rĕspunde chiar ca să aibă a luà de casă câte talere 3 pentru clacă. Deci într'acestașĭ chipŭ descoperindu-se a fi urmarea acesteĭ pricinĭ, găsimŭ și noĭ a fi cu cale, ca după așezămîntulŭ, ce se vĕḑù prin acelŭ răvașŭ alŭ

Paharniculuĭ dela létŭ 1790, să li se păzéscă numiţilorŭ locuitorĭ a nu se supĕrà maĭ multŭ, şi cumpĕrătoriĭ aceştia, cu tóte că sciaŭ învoirea aşezămîntuluĭ lorŭ, şi trebuià să cumpere cu aceia simfonie, a fi înşişĭ pricinuitoriĭ rĕuluĭ tutulorŭ, dar póte a-şĭ căutà să-şĭ afle îndreptare cu dumné-luĭ Paharniculŭ Ioniţă; părerea nóstră într'acestaşĭ chipŭ este a fi cu cale, iar hotărîrea cea desĕvĕrşită rĕmâne a se face de către Inălţimea Ta. 1794 Martie 2.

Constantinŭ Filipescu Medelnicerŭ, Ioniţă Fălcoianu Serdarŭ ispravnicŭ. (1)

Pitacŭ din 10 Martie 1794, după reclamaţiunea locuitorilorŭ dela Novacĭ, (jud. Vlaşca), moşia luĭ Neculaĭ Logofeţeluluŭ Novăceanuluŭ. Locuitoriĭ probéză că din vechĭ eĭ aŭ avutŭ învoială de a nu clăcui decât 4 ḑile, să aducă unŭ carŭ de fênŭ din fênulŭ stăpânuluĭ la Bucurescĭ şi câte 1 carŭ de lemne. Domnitorulŭ ordonă păzirea acestĕ învoelĭ, dacă săteniĭ vorŭ puté dovedì că a existatŭ; la din contră, nu numaĭ că vorŭ fi supuşĭ la pontulŭ de 12 ḑile, etc. ci şi pedepsiţĭ. (2)

Zapisele ce s'aŭ făcutŭ de învoirea mănăstireĭ Hurezŭ cu locuitoriĭ de pre moşia Baia-de-ferŭ ot sud Gorjŭ a mănăstireĭ Hurezŭ.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i Gospodarŭ Zemle Vlachscoe.— Fiind-că amîndouĕ părţile, atâtŭ egumenulŭ mănăstireĭ Hurezŭ, prin vechilulŭ sĕŭ Spiridonŭ Economu, câtŭ şi locuitoriĭ ce sunt şeḑĕtorĭ pe moşia ce se numesce Baia, prin vechiliĭ lorŭ, ce şi-aŭ trimisŭ aicĭ la Divanulŭ domnescŭ despre partea tuturorŭ, din judecata dumné-lorŭ veliţilorŭ boerĭ, unde eraŭ rênduiţĭ de Domnia Mea spre cercetare, aŭ căḑutŭ la o învoire de pace, spre a conteni şi a lipsi tóte pricinile şi judecăţile câte s'aŭ pricinuitŭ într'atâtea vremĭ şi spre a nu maĭ cercà de acum înainte judecăţile, însuşĭ aŭ făcutŭ de bună voia lorŭ şi mulţumirea amîndora părţilorŭ aşezămîntulŭ acesta prin zapise uniĭ la mâna altora, mărturisite de eĭ însuşĭ şi adeverite cu mărturia lorŭ, şi să fie şi o parte şi alta următorĭ acum şi tot-deauna. — 1794 Martie 15.

Vel Logofĕtŭ.

Adeverezŭ cu acestŭ zapisŭ la mâna locuitorilorŭ de pe moşia Baia-de-ferŭ ot sud Gorjŭ a sfinteĭ mănăstirĭ Hurezŭ ot sud Vîlcea, ca să se scie

(1) Cod. XXVII, pag. 4. IV.
(2) Cod. XXIII, fila 217.

că avêndŭ mănăstirea cu dînşiĭ multe judecăţĭ pentru clacă, i pentru dijma de porumbŭ, i pentru dijma de fênŭ din liveḑile lorŭ, celea curăţite de dînşiĭ, i pentru oile lorŭ, i pentru vînḑarea păşuneĭ munţilorŭ mănăstireĭ de pre numita moşie, i pentru că nu le-arŭ fi dândŭ mănăstirea locurĭ de păşunea vitelorŭ, cum şi pentru vînḑarea vinuluĭ i a rachiuluĭ, din care judecăţĭ se pricinuià atâtŭ mănăstiriĭ câtŭ şi lorŭ gâlcevurĭ şi mare cheltuială; pentru ca să lipséscă dela mijlocŭ gâlcevurile şi judecăţile, m'am învoitŭ cu dînşiĭ şi m'am aşezatŭ prin acestŭ zapisŭ, ca pentru tóte acestea maĭ sus arĕtate să urmeze întocmaĭ după aşezămîntulŭ ce am făcutŭ, cum se cuprinde la vale, adecă: *totŭ omulŭ casnicŭ să aibă a clăcuì numaĭ câte patru ḑile pe anŭ şi să plătéscă şi câte unŭ zlotŭ de casă pe anŭ, însă de-ĭ va duce mănăstirea la altă moşie a clăcuì să nu fie maĭ depărtată de acésta maĭ multŭ decât cale de treĭ ceasurĭ*, i din porumbŭ să dee dijmă câte patru baniţe de porumbŭ de pogonŭ, însă grăunţe, cu baniţa za oca 22, i liveḑile ce sunt curăţite de dînşiĭ să aibă a şi le ţiné nepoprite, şi să dee din 5 căpiţe una, fără de a nu le cere mănăstirea banĭ, care fênŭ să-lŭ aducă eĭ cu carele lorŭ, unde se va strînge fênŭ de dijmă, să-lŭ facă claĭ, şi să nu care cum-va şi din vre-o pismă să-ĭ dee focŭ saŭ să-lŭ fure, căcĭ dovedindu-se, să aibă a-lŭ plăti eĭ şi a se pedepsì; aşişderea să aibă a le da mănăstirea şi locurĭ de păşune pentru trebuinţa vitelorŭ lorŭ, fără plată, însă la locŭ slobodŭ, iar nu în liveḑĭ saŭ în munţiĭ, în carĭ le vinde mănăstirea păşunea, cum şi la vînḑarea păşuniĭ munţilorŭ mănăstireĭ de pe numita moşie, să aibă a se protimisì şi a cumpĕrà din preţulŭ acela ce va da alţĭ muşteriĭ mănăstireĭ; aşişderea şi pentru ale lorŭ, ce vorŭ avé eĭ locuitoriĭ pe acéstă moşie, să fie nesupĕraţĭ a nu le cere mănăstirea nimicŭ, ferindu-se a nu amestecà în oile lorŭ oĭ ale altorŭ ómenĭ străinĭ, iară de se vorŭ dovedi că aŭ urmatŭ una ca acésta, atuncĭ să fie sub glóbă; cum şi pentru vînḑarea vinuluĭ i a rachiuluĭ, când nu va vré mănăstirea a pune să vînḑă, atuncĭ să-şĭ iea eĭ întâĭ voe dela mănăstire, şi aşà să vînḑă eĭ, dândŭ de bute câte talerĭ 1 i câte o vadră de vinŭ, iar când mănăstirea va pune vinurile ca să se vînḑă, atuncĭ eĭ să nu fie volnicĭ a vinde; cum şi din cele-lalte semĕnăturĭ de pe moşie, să aibă a da dijmă după obiceiŭ şi după condică; şi când nu se vorŭ ţiné nicĭ după acest aşezămîntŭ, atuncĭ să aibă a clăcuì câte 12 ḑile pe anŭ şi să plătéscă şi tótă cheltuiala mănăstireĭ de când ne judecămŭ. Şi pentru maĭ adevĕrată credinţă, am iscălitŭ ca să se créḑă. — 1794 Martie 13. (1)

Ioanŭ biv al 3-lea Logofĕtŭ martorŭ.

(1) Cod. XXVII, pag. 11 IV.

Acestŭ așezămîntŭ făcêndu-lŭ amîndouĕ părțile de buna-voia lorŭ înaintea nóstră, l'amŭ adeverĭtŭ cu iscălitura. — 1794 Martie 13.

Dumitrașco Vel Banŭ, Vel Vornicŭ, Costache Ghica Vel Logofĕtŭ, Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ.

Asemenea zapisŭ aŭ datŭ aceștĭ locuitorĭ, ce sunt șeḑĕtorĭ pe moșia Baia-de-ferŭ ot sud Gorjŭ, la sfânta mănăstire Hurezuluĭ din sud Vîlcea, totŭ pentru acestŭ așezămîntŭ, care s'aŭ întăritŭ și cu pecetea Măriei Sale, din care s'aŭ iscălitŭ și acești vechilĭ aĭ sătenilorŭ de acolo. — 1794 Martie 13.

Eŭ Mihăilă Pârcălabŭ Ciucescu adeverezŭ.

Eŭ Ioanŭ Unchieșŭ Schioglu adeverezŭ (1).

Anaforaua dumné-luĭ Vel Vornicŭ alŭ politieĭ, pentru câte-vașĭ nume de prin mahalalele, ce s'aŭ găsitŭ la cercetare și cu dajdia lorŭ legațĭ aicĭ și șeḑĕtorĭ pre afară, poruncă a se încărcà județele și să se scaḑă de aicĭ.

Iō Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i gpd. Zemle Vlachscoe. — Dumné-ta cinstitŭ și credinciosŭ boerulŭ Domnieĭ Mele, Vel Vist., poruncimŭ Domnia Mea, acești maĭ jos numițĭ din catastihulŭ politieĭ Bucurescilorŭ să se încarce însă cu liudele lorŭ județele pe unde se află, cărora să li se iea sineturile de vorŭ avé pre amâna și să se trimiță aicĭ; și pentru o urmare ca acésta, să facĭ poruncile Domnieĭ Mele către ispravnicĭ, dojănindu-ĭ, de ce să nu fie cu îngrijire pentru unele ca acestea, la carĭ însușĭ eĭ cădea să fie davagiĭ. — 1794 Martie 15.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălțate Dómne,

Cu plecată anafora însciințezŭ Inălțimeĭ Tale, că făcêndŭ cercetare mahalalelorŭ acum cu scrisulŭ catagrafieĭ Bucurescilorŭ, se găsì vre-o câte-vașĭ nume dela o sémă din mahalale lipsă de birnicĭ, de care apucândŭ pe zapciĭ, îmĭ arĕtară că pricina este așà, adecă cu dajdia lorŭ sunt legațĭ aicĭ la Bucurescĭ, iară starea cu casele lorŭ se află șeḑĕtorĭ pe afară prin județe. Ci de se va găsì cu cale de către Inălțimea Ta, părerea mea ar fi maĭ cu cuviință, ca să fie scăḑuțĭ mahalalele Bucurescilorŭ cu numele și baniĭ lorŭ și să încarce județele lorŭ pre unde se află șeḑĕtorĭ cu rudele lorŭ, poruncindu-se de a li se luà și sineturile dela mână. Și pentru a fi sciuțĭ, iată că arĕtămŭ maĭ jos anume fieșĭ-care și cu baniĭ ce sunt legațĭ.— 1794 Martie 14.

Mateiŭ Fălcoianu Vel Vornicŭ.

---

(1) Cod. XXVII, pag. 12 IV.

Din sporulŭ dumné-luĭ biv. Vel Vist. Constantinŭ Filipescu epistatulŭ Agieĭ, la ruptașĭ fără sinetŭ.

TALERĬ	BANĬ		
9	—	Nicolae sin Radu la mahalaua Popa-Rusulŭ.	Șederea lorŭ la Vadu Săpatŭ sud Saac.
9	—	Andreiŭ sin Radu ot tam.	
9	—	Constantinŭ sin Radu ot tam.	
7	—	Gheorghe sin Tudorŭ la mahalaua Radu-Vodă	La Ploescĭ sud Prahova.
9	—	Ilie Mamulariu sin Ioanŭ ot Silivestru.	La Loloiasca sud Saacŭ.
7	60	Negoiță sin Vladŭ ot mahalaua Staicu.	La Urlațĭ sud Saacŭ.

Totŭ din sporŭ fără sinetŭ.

7	60	Dumitru sin Lambru ot mahalaua Staicu.	La Urlațĭ sud Saacŭ.
7	60	Ioniță sin Gheorghe ot mahalaua Staicu.	La Urlațĭ sud Saacŭ.

Ruptașĭ cu sineturĭ.

7	60	Mateiŭ muncitorulŭ sin Stanŭ ot Staiculŭ.	La satulŭ Odăile sud Ilfovŭ.
7	60	Nicolae sin Badea ot Staiculŭ.	La valea Ursuluĭ sud Saacŭ.
7	60	Neagulŭ muncitorŭ sin Gheorghe ot Staiculŭ.	La Sitescĭ sud Ilfovŭ.
12	—	Istrate Trăistarŭ sin Oprea ot Broscenĭ.	La Merĭĭ Petcăĭ sud Ilfovŭ.
12	—	Eftimie sin Iorga ot Broscenĭ	La Odăĭ sud Ilfovŭ.
7	60	Constant. sin Stoica ot Broscenĭ	» » » »
12	—	Ioanŭ sin Stanciu ot Cărămidarĭĭ-de-jos.	La Bărcănescĭ sud Ilfovŭ.
12	—	Ivanŭ sin Sandulŭ ot Foișoru la Crețescĭ.	La Crețescĭ sud Ilfovŭ.

(1) Cod. XXVII, IV-16.

Anaforaua ce s'a făcutŭ în dosulŭ jalbeĭ luĭ Anastasie Ioanitisŭ, pentru o băcănie și o cârciumă, ce are pe moșia mănăstireĭ Cernătescĭ a mănăstireĭ Glavaciocŭ, cu așezămîntŭ ca altulŭ să nu maĭ deschidă băcănie, și în urmă a datŭ voie la unŭ Chiriță locuitorŭ de acolo, și se pricinuesce pagubă.

Iō Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i gpd. Zemle Vlachscoe. —Orênduimŭ pre sluga Domnieĭ Mele . . . copilŭ din casa de Visterie, ca să mérgă să apuce pe pîrîtulŭ egumenŭ și să împlinéscă aceștĭ talerĭ 60. — 1794 Aprilie 17.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălțate Dómne,

Acéstă pricină îmĭ este făcută de când aŭ jeluitŭ Inălțimeĭ Tale acestŭ Chiriță pentru jeluitorulŭ acesta, că nu-lŭ îngăduesce a face băcănie, cu care jalbă fiindŭ orênduițĭ de Măria Ta iarășĭ la mine plecată sluga Măriеĭ Tale spre cercetare, în cercetarea ce am făcutŭ, atuncĭ am vĕḑutŭ la mânile luĭ Chiriță zapisulŭ pîrîtuluĭ egumenŭ, în care scrie ca să aibă voie a deschide băcănie dându-șĭ așezămîntulŭ sĕŭ, și orĭ-ce pricină va fi în urmă, să aibă a rĕspunde egumenulŭ; și arĕtândŭ Măriеĭ Tale prin anaforaua curgerea pricineĭ, s'aŭ datŭ întărirea Măriеĭ Tale aceluĭ Chiriță, ca să aibă a-șĭ ţiné băcănia nesupĕratŭ și jeluitorulŭ să-șĭ caute cu egumenulŭ. Acum, după luminată porunca Măriеĭ Tale, intrândŭ în cercetarea pricineĭ jeluitoruluĭ, ca să nu fie volnicŭ nimicŭ a ţiné și a deschide băcănie și orĭ-cine va fi avêndŭ să-lŭ opréscă, decĭ pentru o urmare ca acésta a egumenuluĭ, am socotitŭ că din talerĭ 65, prețulŭ cumpĕrăriĭ pe unŭ anŭ, să întórcă jeluitoruluĭ talerĭ 60 pentru așezămîntulŭ ce înpotrivă a făcutŭ, și aceștia cu sincatavasisŭ; și pîrîtulŭ egumenŭ, nicĭ într'unŭ chipŭ următorŭ nu este a da aceștĭ talerĭ 60, ci să fie luminată poruncă a se face împlinire; iar hotărîrea cea desĕvêrșită rĕmâne a se face de către Inălțimea Ta. — 1794 Ghenarie 12. (1)

Scarlatŭ Vel Logofĕtŭ.

---

(1) Cod. XXV, fila 254.

2 cărți la mânile a 2 plaiurĭ, pentru obiceiurile moșiilorŭ,
din 21 Aprilie 1794.

«Dumné-vóstre ispravnicilorŭ ot sud Buzĕŭ, sănătate! Vĕ facemŭ în scire că la Domnia Mea aŭ datŭ jalbă plăeșiĭ din plaiulŭ Slănicululĭ i alŭ Pârscovuluĭ jud. Buzĕŭ, arĕtândŭ că, aflându-se șeḑĕtorĭ pe moșiĭ mănăstirescĭ i boerescĭ cum și megieșescĭ, sunt supĕrațĭ la dijma fênuluĭ, la dijma porumbuluĭ, cum și la ḑile de clacă nu urméză după orênduiala condiceĭ, ci îĭ pune de facŭ numaĭ vara de odată la vremea cóseĭ și la secere; așișdere și din pădure, ce se află în cuprinsulŭ acestorŭ plaiurĭ, sunt oprițĭ de lemne de casă, de parĭ, de lemne de focŭ și de nuele, cerêndŭ carte Domnieĭ Mele cu arĕtare ce sunt datorĭ a da. Pentru care iată, după condica Divanuluĭ, poruncimŭ Domnia Mea pentru tóte, adecă: locuitoriĭ casnicĭ, ceĭ vrednicĭ de muncă să lucreze clacă stăpânuluĭ moșieĭ câte 12 ḑile într'unŭ anŭ, rêndurĭ rêndurĭ, după obiceiŭ, adecă 3 ḑile primăvara, 3 ḑile vara, 3 ḑile tómna și 3 ḑile iarna, iar nu totŭ de odată, afară însă de ceĭ ce vorŭ fi avêndŭ deosebitŭ așezămîntŭ cu stăpânulŭ moșieĭ, la care aceea are a se urma după acelŭ așezămîntŭ alŭ lorŭ, iar holteiĭ să nu se supere; saŭ neavêndŭ stăpânulŭ moșieĭ de lucru și va cere banĭ, să aibă a luà de casă câte 1 zlotŭ pe anŭ» etc. Maĭ departe urméză ca în actele de aceiașĭ natură, relative la țĕranĭ. (1)

Anaforaua ce s'a facutŭ în dosulŭ jălbeĭ locuitorilorŭ ot satulŭ Orbésca sud Teleormanŭ, ce aŭ datŭ pentru Mateiŭ Logofĕtulŭ i Constantinŭ Ceaușulŭ, ce aŭ avutŭ cumpĕratŭ venitulŭ moșieĭ pe care ședŭ eĭ, cum că le face multe nedreptățĭ la celea obicĭnuite, cerêndŭ a se protimisì ca eĭ să ție venitulŭ pe acestŭ anŭ.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ. — După anaforaua dumné-luĭ Vel Logofĕtŭ, poruncimŭ dumné-vóstre ispravnicilorŭ să urmațĭ întocmaĭ. 1794 Aprilie 28.

Prea Inălțate Dómne,

După luminată porunca Măriei Tale, aducêndŭ orênduitulŭ zapciŭ înaintea mea pe jăluitoriĭ sĕtenĭ ot Orbésca, față cu Mateiŭ Logofĕtulŭ, unulŭ din pîrîțĭ, îmĭ arĕtară jăluitoriĭ adeverință în scrisŭ dela numitulŭ Mateiŭ,

(1) Cod. XXIII, fila 236.

scrisă dela 27 ale trecutuluĭ Martie, prin care arată chiar așà, că pentru venitulŭ moșieĭ Orbésca, ce l'aŭ avutŭ elŭ cumpĕratŭ dimpreună cu Constantinŭ Ceaușulŭ pe doĭ anĭ, aŭ și stăpânitŭ eĭ moșia luându-ĭ venitulŭ pe unŭ anŭ, iară pentru alŭ Visterieĭ, viindŭ doĭ sătenĭ vechĭ aĭ satuluĭ ce locuescŭ pe moșie, și pornindŭ jalbă pentru dînsulŭ că nicĭ cum nu-lŭ voescŭ a maĭ fi pe moșie, elŭ singurŭ s'a lepĕdatŭ de ținerea aceĭ moșiĭ, fiind-că nu-ĭ maĭ trebuesce, nicĭ tovărășia cu altŭ cine-vașĭ printr'ascunsŭ nu va maĭ avé, și pentru baniĭ ce și-aŭ lepĕdatŭ numițiĭ sătenĭ, sunt la dînsulŭ și staŭ pecetluițĭ cum i-aŭ datŭ, nesciindŭ câțĭ sunt, până când va venì Constantinŭ céușulŭ, fiind-că baniĭ sunt aĭ luĭ; și viindŭ elŭ, cum va vré va face. Decĭ fiind-că Mateiŭ Logofĕtulŭ și Constantinŭ céușulŭ, pîrîțiĭ, aŭ luatŭ venitulŭ moșieĭ pe unŭ anŭ, și fiind-că pe cesta-laltŭ anŭ aŭ întorsŭ baniĭ la Mateiŭ, carĭ sunt la mâna luĭ pecetluițĭ, și însușĭ Mateiŭ de a sa bună-voie s'aŭ lepădatŭ de ținerea venituluĭ aceĭ moșiĭ și pe alŭ doilea anŭ, și de vreme ce acelŭ Constantinŭ céușulŭ ne arĕtă că se află în slujba vămeĭ Giurgiuluĭ, să fie luminată porunca Mărieĭ Tale către dumné-lorŭ ispravniciĭ ot sud Teleormanŭ, ca să trimiță să-lŭ aducă înaintea dumné-lorŭ și puindu-lŭ față cu jăluitoriĭ, carĭ ḑicŭ cum că aŭ pătimitŭ din pricina numițilorŭ pîrîțĭ, și de se va dovedì că sunt adevĕrate aceste, să-lŭ lipséscă și pe acelŭ Constantinŭ din stăpânirea venituluĭ moșieĭ și să-lŭ aibă jăluitoriĭ aceștia venitŭ în stăpânirea lorŭ până la împlinirea anuluĭ; iară hotărîrea cea desĕvîrșitŭ rĕmâne la Măria Ta.—1794 Aprilie 36. (1)

Vel Logofĕtŭ.

«Fiind-că aceste liude 4 din județulŭ Argeșŭ, anume Sóre sin Badea, Nécșu sin Grigorie, Badea sin Dobre și Gheorghe sin Rizea, ce aŭ fostŭ orênduițĭ din porunca Domnieĭ Mele, cu care, să încarce cherestea de trebuința împĕrătéscă dela județulŭ Secuienilorŭ, nu numaĭ s'aŭ arĕtatŭ cu înpotrivirĭ la urmarea porunceĭ Domnieĭ Mele, ci încă și la osebita mare obrăznicie, și aŭ îndrăsnitŭ și aŭ bătutŭ fórte rĕŭ și pre doĭ din slujitorĭ, a cărora faptă, prin cercetare dovedindu-se adevĕrată și făcêndu-se vinovațĭ de cea maĭ grea osîndă, s'aŭ pedepsitŭ de Domnia Mea cu bătaia, trămițêndu-ĭ și la ocnă; dreptŭ aceea, daŭ volnicie slugeĭ Domnieĭ Mele . . . zapciŭ armășescŭ, să ridice de aicĭ pe aceștĭ maĭ sus numițĭ și în pază să-ĭ ducă la ocna . . .» Ordónă cămărașuluĭ ocneĭ să-ĭ priméscă, dândŭ adeverință.—1794 Maiŭ 1. (2)

(1) Cod. XXVII, pag. 34 V.
(2) Cod. XXIII, fila 247.

Locuitoriĭ de pe Hartescii Cutlumușuluĭ a mănăstireĭ Clocociovŭ (plaiulŭ Argeșuluĭ, jud. Muscelŭ) aŭ închisŭ siliștea, făcêndŭ livedĭ de prunĭ, și acum nu se supunŭ a-șĭ da dijma acelorŭ livedĭ, dicêndŭ că sunt grădinĭ pentru trebuința caselorŭ lorŭ, iar nu livedĭ.

«Luminate Dómne, (dice egumenulŭ Clocociovuluĭ) eŭ sciŭ că cine are grădinĭ numaĭ pentru trebuința și sațiulŭ caseĭ sale, urméză a avé 50, multŭ 100 de prunĭ, iar nu livedĭ întregĭ de 1000 și 2000 de prunĭ. Pe fostulŭ egumenŭ, fiindŭ prostŭ, locuitoriĭ îlŭ amăgiaŭ și nu-ĭ da dréptă deciuială, din 10 prunĭ 1, după vechiulŭ obiceiŭ, ci-ĭ dădea cu 4 — 5 oca rachiŭ afară din pruniĭ acestorŭ livedĭ și se năpăstuià mănăstirea la dreptulŭ sĕŭ». Egumenulŭ, la 20 Maiŭ 1794, cere luĭ Alexandru Moruzi dreptate.

Acestŭ Domnitorŭ pune pe petițiunea de maĭ sus a egumenuluĭ Chirilă resoluțiunea că: «orênduiala condiceĭ Divanuluĭ cuprinde, că pentru tóte rodurile să se dea la stăpânulŭ moșieĭ deciuială, afară numaĭ din grădinile ce va fi avêndŭ împrejurulŭ caseĭ lorŭ.»

Asemenea și pentru livedile de pe la viĭ, pe suma pogónelorŭ ce vorŭ avé viĭ, pe jumĕtatea vieĭ lorŭ aŭ să aibă livede apĕrată, iar câtă va avé livede maĭ multă, este să-șĭ dea deciuială, din care se înțelege că grădinile de pomĭ, ce vorŭ fi pentru îndestularea și trebuința caselorŭ lorŭ, acele nu suntŭ a se supĕrà, iar când, după arĕtarea ce face egumenulŭ, vorŭ fi avêndŭ livedĭ marĭ cu mulțime de pomĭ, din carĭ facŭ alișverișulŭ lorŭ, să dea deciuiala.... Ordinŭ la ispravnicĭ să reguleze în acestŭ modŭ. (1)

Anaforaua Prea Sfințieĭ Sale Părinteluĭ Mitropolitŭ către săteniĭ ot Gherghița, ce în silnicie arŭ fi pusŭ vinŭ și rachiŭ alŭ lorŭ în vîndare pe moșie.

Iō Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i gpd. — Cu cale fiindŭ anaforaua Pré Sfințieĭ Sale Părinteluĭ Mitropolituluĭ, poruncimŭ Domnia Mea dumné-vóstre, ispravnicilorŭ aĭ județuluĭ, să orênduițĭ mumbașirŭ a merge la fața loculuĭ, să facă zaptŭ acelorŭ locuitorĭ și să-ĭ popréscă de vîndarea vinuluĭ i a rachiuluĭ, ca să se vîndă numaĭ vinurile i rachiurile sfinte case, după condica Divanuluĭ. — 1794 Maiŭ 27.

Vel Logofĕtŭ.

(1) Cod. XXIII, fila 247.

Prea Inălţate Dómne,

Cu smerita nóstră anafora însciinţămŭ Măriei Tale, că purtătorulŭ de grijă ce-lŭ avemŭ la moşia Gherghiţa din sud Ilfovŭ, ce este a sfinteĭ Mitropoliĭ, ne însciinţă că uniĭ din locuitoriĭ Gherghenĭ în sîlnicie arŭ fi pusŭ vinŭ şi rachiŭ alŭ lorŭ în vîndare pe numita moşie, dintru a cărora urmare se pricinuesce pagubă sfinteĭ Mitropoliĭ, neputêndŭ trece vinulŭ i rachiulŭ caseĭ, ce se află acolo; ci fiind-că acestŭ obiceiŭ n'a fostŭ până acum, rugămŭ pe Măria Ta să fie luminată porunca Inălţimeĭ Tale către dumné-lorŭ boeriĭ, ispravniciĭ judeţuluĭ, ca dumné-lorŭ să orênduiască mumbaşirŭ a merge în faţa loculuĭ să le facă zaptŭ, poprindu-ĭ pe aceia de a nu maĭ vinde vinulŭ şi rachiulŭ lorŭ. De acésta rugămŭ pe Măria Ta, şi aniĭ Măriei Tale rugămŭ pe Domnulŭ Dumneḑeŭ să fie mulţĭ şi norocițĭ. 1794 Maiŭ 25. (1)

Alŭ Măriei Tale către Dumneḑeŭ ferbinte rugătorŭ şi smeritŭ părinte sufletescŭ

Alŭ Ungro-Vlachieĭ Dositeiŭ.

Egumenulŭ dela Radu-Vodă cu săteniĭ dela Buda sud Ilfovŭ, pentru obiceiurile moşieĭ.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i gpd. Zemle Vlachscoe. — Cu cale fiindŭ anaforaua acésta isprăvnicéscă, în urma căreia numiţiĭ sătenĭ nu s'aŭ arĕtatŭ cu nicĭ o apelaţie în treĭ lunĭ şi jumĕtate, ce sunt trecute dela acéstă hotărîre până acum, întărimŭ Domnia Mea, ca după aşezămîntulŭ lorŭ să se urmeze, spre a clăcuì la mănăstire câte şése ḑile într'unŭ anŭ, şi dumné-vóstre, ispravnicilorŭ, să daţĭ ajutorulŭ celŭ cuviinciosŭ mănăstireĭ. — 1794 Maiŭ 27.

Vel Logofĕtŭ

Prea Inălţate Dómne,

După jalba, ce aŭ datŭ Măriei Tale săteniĭ dela Buda sud Ilfovŭ, cum că se află cu şederea pre moşia mănăstiriĭ Raduluĭ-Vodă de sumă de anĭ şi nu aŭ fostŭ supĕraţĭ altă dată maĭ multŭ decât unŭ zlotŭ de vadră, iară acum ḑicŭ cum că a deosebitŭ mănăstirea ḑece case, din pismă şi

(1) Cond. XXVII pag. 15 sc. VIII.

rĕutate, şi le cere câte doĭ zloţĭ de casă, iar ḑece case să nu le supere maĭ multŭ dela ce aŭ fostŭ obiceiŭ; asupra căreia jălbĭ ni se poruncesce de către Măria Ta, ca să teorisimŭ jalba, să cercetămŭ atâtŭ de obiceiulŭ ce ḑicŭ jăluitoriĭ că l'aŭ avutŭ, cum şi de vre-unŭ deosebitŭ aşezămîntŭ în scrisŭ, de vorŭ fi avêndŭ dela stăpâniĭ moşieĭ, şi pe largŭ să însciinţămŭ MărieĬ Tale dreptulŭ adevĕrŭ. LuminateĬ poruncĬ următorĬ fiindŭ, s'aŭ înfăţişatŭ înaintea nóstră davagiiĭ cu Sfinţia Sa Archimandritŭ egugumenulŭ mănăstireĭ RaduluĬ-Vodă, şi întrebându-se Archimandritulŭ, ce are să rĕspunḑă asupra acesteĭ pricinĭ, ne scóse unŭ zapisŭ pre care-lŭ vĕḑurămŭ, cu létulŭ 1792, Decembre 15, iscălitŭ de şése ómenĭ sătenĭ de acolo anume: Christea, Négoe i Ştefanŭ, Dumitraşco, Voico şi Şerbanŭ, întru care cuprinde: că, din luminată porunca MărieĬ Sale luĬ Vodă, amŭ fostŭ trimişĬ la Sfinţia Sa Părintele Archimandritŭ, egumenulŭ mănăstireĬ RaduluĬ-Vodă, Chirŭ Ignatie, de ne-amŭ învoitŭ, pentru ca să facemŭ claca într'unŭ anŭ şase ḑile de casă, iar nu maĭ multŭ, iară carĭ din noĭ va sta cu înpotrivire şi nu va urmà după cum ne-amŭ legatŭ cu zapisulŭ nostru, acela să se pedepséscă, plătindŭ şi tótă cheltuiala omuluĭ mănăstireĭ, care va face-o dintr'aceea pricină; şi pentru ca să lipséscă tóte gâlcevirile dintre noĭ, amŭ datŭ acestŭ zapisŭ alŭ nostru la sfânta mănăstire; ḑicêndŭ Archimandritulŭ, că după acestŭ zapisŭ şi aşezămîntŭ cere să-Ĭ clăcuiască fie-care casnicŭ câte şase ḑile pe anŭ, iară altă supĕrare decât acésta la clacă ḑice că nu le maĭ face; iară pentru cuvîntulŭ ce ḑicŭ săteniĭ, că le-aŭ deosebitŭ ḑece case şi le cere de casă câte doĭ zloţĭ, rĕspunse Archimandritulŭ că nicĭ aŭ deosebitŭ casele ce ḑicŭ eĭ, nicĭ le-aŭ făcutŭ acéstă cerere saŭ supĕrare, fără numaĭ ceea ce scrie în zapisŭ cere dela dînşiĭ, a-Ĭ clăcui câte şase ḑile; la acésta rĕspunseră săteniĭ, cum că acestŭ zapisŭ numaĭ de doĭ inşĭ s'aŭ făcutŭ şi s'aŭ datŭ la mâna egumenuluĭ, iscălindŭ şi pre ceĭ-lalţĭ carĭ se vĕdŭ; dar fiindŭ faţă din ceĭ iscăliţĭ în zapisŭ, s'aŭ întrebatŭ de aŭ fostŭ la facerea acestuĭ zapisŭ şi de sciŭ de acestŭ aşezămîntŭ, carĭ rĕspunseră că aŭ fostŭ şi s'aŭ iscălitŭ; decĭ cunoscêndu-se că este bunŭ şi adevĕratŭ zapisulŭ şi aşezămîntulŭ ce se vede, numaĭ încape altă davă a maĭ face, ci să se mulţuméscă pe aşezămîntulŭ acesta, care este cu îndestulatŭ sincatavasisŭ despre partea mănăstireĭ, de se păgubesce de şase ḑile, şi eĭ se folosescŭ, căcĭ cuprinderea luminatelorŭ poruncĭ ale MărieĬ Tale, ce sunt date către noĭ, după caidulŭ Divanuluĭ, cuprindŭ: fieşĭ-care locuitorŭ casnicŭ să lucreze câte 12 ḑile clacă pe anŭ, adecă treĭ ḑile primăvara, treĭ ḑile vara, treĭ ḑile tómna, treĭ ḑile iarna, afară însă de ceĭ ce vorŭ avé vre-unŭ deosebitŭ aşezămîntŭ, după cum aceştia, la care sunt datorĭ dar să urmeze aşezămîntuluĭ lorŭ. Pentru care

nu lipsimŭ a însciinţà Măriei Tale, şi cum te va luminà Dumneḍeŭ asupra acestei pricini. — 1794 Februarie 10.

Aĭ Inălţimeĭ Tale pré plecate slugĭ : Alexandru Vel Cămin., Vintilă Prijboianu. (1)

Iō Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i gpd. Zemle Vlahscoe. — Neodihnindu-se săteniĭ Tărăceniĭ, aŭ eşitŭ la Divanŭ înaintea Domnieĭ Mele, faţă cu Marinŭ biv Vel 3-lea Logofĕtŭ, vechilŭ a dumné-luĭ biv Vel Logofĕtuluĭ Scarlatŭ Ghica, unde neputêndŭ tăgăduì săteniĭ cum că satulŭ lorŭ este tocmaĭ asupra hotaruluĭ moşieĭ d-luĭ Logofĕtuluĭ, şi pliroforisindu-ne apoĭ şi de starea şi de lăţimea moşieĭ pe care locuescŭ, cum că, după numĕrulŭ caselorŭ acestuĭ satŭ şi după îndestularea vitelorŭ ce aŭ, nu póte fi destoinică moşia pe care şedŭ de a îndestulà şi a hrănì cu păşunea vitele lorŭ, fără de a nu călcà şi fără de a nu trece la hrană şi păşune pe moşia dumné-luĭ Logofĕtuluĭ, şi este cunoscută şi fără îndoială paguba şi călcarea moşieĭ ce i-se face, după cum şi înşişĭ eĭ nu putură încredinţà cu blestemŭ cum că nu s'aŭ păscutŭ saŭ nu se pascŭ vitele lorŭ pe moşia dumné-luĭ, le-amŭ datŭ să înţelégă, că dreptatea îĭ datoresce de a clăcuì la dumné-luĭ acelea câte 3 ḍile pe anŭ, cu care nu potŭ pricinuì că li se face vre-o pagubă saŭ încărcătură peste datoria lorŭ, în vreme ce aŭ a fi scăḍuţĭ din 12 ḍile carĭ suntŭ obicĭnuite; şi acésta ne-aŭ rĕspunsŭ, că nicĭ la stăpânulŭ moşieĭ pe care locuescŭ nu clăcuescŭ în lucru, ci plătescŭ claca în banĭ, precum şi isprăvnicelulŭ Cluceruluĭ Costache asemenea arată, că tot-deauna în banĭ aŭ primitŭ claca dela dînşiĭ. Decĭ pentru ca nicĭ dumné-luĭ Logofĕtulŭ să nu aibă pagubă şi nedreptatea moşieĭ Domnieĭ Sale, şi ca nicĭ sătenilorŭ acestora să nu le rĕmâie pricină la cuvîntulŭ, provalisindŭ că nicĭ odată n'aŭ clăcuitŭ în lucru, amŭ hotărîtŭ Domnia Mea, ca dela încheerea păciĭ încóce până acum, pre câte vite se va dovedi de acestorŭ sătenĭ, prin carte de blestemŭ, că s'aŭ păscutŭ pe moşia dumné-luĭ, să plătéscă la dumné-luĭ Logofĕtulŭ obicĭnuitulŭ suhatŭ de vite, pe totŭ anulŭ, după condica Divanuluĭ, şi zapciulŭ celŭ orênduitŭ, după socotéla ce vorŭ face dumné-lorŭ veliţiĭ Logofeţĭ, să facă împlinire; iară de acum înainte, orĭ să-şĭ păzéscă vitele de a nu maĭ călcà şi a nu trece pe moşia dumné-luĭ, saŭ de nu, să fie datorĭ a plătì asemenea obicĭnuitŭ suhatŭ, după condica Divanuluĭ, pe totŭ anulŭ. Într'acestaşĭ chipŭ întărimŭ Domnia Mea dreptatea dumné-luĭ logofĕtuluĭ Scarlatŭ. — 1794 Iunie 11.

---

(1) Cod. XXVII, pag. 7 IX.

Prea Inălţate Dómne,

Céuşulŭ de Aproḑĭ, după luminata porunca Măriei Tale, aŭ adusŭ înaintea nóstră pe Négu céuşŭ, i Diiculŭ, i Radu Pârcălabŭ, i Mateiŭ Vornicelulŭ, i Grigorie Nanŭ, i Dumitraşcu Unchiaşu, i Enache, i Mihailă, i Tănase, i Petre, i Dragomirŭ, i Ioanŭ, i Gheorghe isprăvnicelulŭ, i Dumitru, i Voicu, i Tudorŭ Negrilă, şi cu toţĭ ceĭ-lalţĭ sătenĭ, ce locuescŭ pre moşia Tărăcenĭ din sud Ilfovŭ a dumné-luĭ biv Clucerŭ Costache, faţă cu Vasile biv vătafŭ de păhărniceĭ, vechilŭ din partea dumné-luĭ biv Vel Logofĕtulŭ Scarlatŭ Ghica, şi citindŭ întâĭ domnésca carte a Măriei Sale rĕposatuluĭ Nicolae Vodă Caragea ot lét. 1783 Aprilie . . . vedemŭ că aŭ poruncitŭ Măria Sa ispravnicilorŭ, ca orĭ să opréscă pre numiţiĭ sătenĭ şi să facă de a nu maĭ călcà şi a stricà moşia Frăsinetu a dumné-luĭ Logofĕtuluĭ, ci să fie cu totulŭ opritŭ, saŭ de aŭ trebuinţă a-şĭ pasce vitele pre moşia dumné-luĭ Logofĕtuluĭ, să-ĭ facă ca să plătéscă suhatulŭ pămîntuluĭ, precum este obiceiulŭ de vită, orĭ în banĭ, saŭ în clacă, şi aşà vorŭ avé voe a şi le pasce pre moşia dumné-luĭ, cu care suhatŭ saŭ clacă, ce vorŭ da dumné-luĭ Logofĕtuluĭ, să aibă a se scădé din claca ceea ce este datorŭ a face la stăpânulŭ moşieĭ pre care sunt şeḑĕtorĭ. După acésta vĕḑumŭ şi anaforaua dumné-lorŭ veliţilorŭ boerĭ totŭ cu létulŭ 1783 Iunie, prin care se arată că numiţiĭ sătenĭ, nesupuindu-se porunceĭ Măriei Sale şi cu silnicie ţiindŭ moşia pentru păscutulŭ vitelorŭ, fără de a nu avé dumné-luĭ Logofĕtulŭ câtŭ de puţinŭ ajutorŭ dela dînşiĭ, dintr'a cărora pricină nicĭ satŭ, nicĭ arătură nu se póte face pe moşia dumi-sale, şi înşişĭ eĭ mărturisescŭ, că pentru căcĭ este moşia pre care şedŭ fórte puţină, de aceea-şĭ hrănescŭ vitele lorŭ pre moşia dumné-luĭ logofĕtuluĭ, ca orĭ să-ĭ plătéscă de vită câte patru parale după obiceiŭ şi după hotărîrea domnéscă, saŭ din 12 ḑile clacă dintr'unŭ anŭ, treĭ ḑile să clăcuiască dumné-luĭ, treĭ ḑile la sfânta Mitropolie şi şase la Clucerŭ Costache, stăpânulŭ moşieĭ unde se află şeḑĕtorĭ. Acéstă cerere a dumné-luĭ logofĕtuluĭ fiindŭ cu dreptate, arată dumné-lorŭ veliţiĭ boerĭ că s'aŭ primitŭ la judecată, rĕmâindŭ şi numiţiĭ sătenĭ mulţumiţĭ să clăcuiască dumné-luĭ Logofĕtuluĭ şi sfinteĭ Mitropoliĭ câte treĭ ḑile pe anŭ, şi dumné-luĭ Clucerululĭ Costache şase; ne maĭ arĕtă vechilulŭ dumné-luĭ Logofĕtuluĭ şi zapisulŭ numiţilorŭ sătenĭ, scrisŭ totŭ cu létulŭ 1783 Iunie 19, prin care se légă ca să clăcuiască dumné-luĭ Logofĕtuluĭ de omŭ câte treĭ ḑile pe anŭ, până vorŭ puté să se cortoroséscă de pe moşia pe care sunt şeḑĕtorĭ, după care întrebarămŭ acum pe numiţiĭ sătenĭ, ce aŭ să ḑică înpotrivă; zapisulŭ de totŭ îlŭ tăgăduiră, ḑicêndŭ că nicĭ cum nu este la sciinţa lorŭ, ḑicêndŭ doĭ din nu-

miţiĭ săteni, adecă Négulŭ şi Deiculŭ, căcĭ amîndoĭ a fostŭ atuncĭ aicĭ, şi nicĭ de cum vre-unŭ zapisŭ ca acesta nu sciŭ să fi datŭ; pentru care, fiind-că eĭ zapisulŭ îlŭ tăgăduescŭ, îĭ întrebarămŭ de este cu adevĕratŭ, că vitele lorŭ se pascŭ pe moşia Frăsinetu a dumné-luĭ Logofĕtuluĭ i pe a Mitropolieĭ, şi rĕspunseră că satulŭ fiindŭ pe hotarulŭ acestorŭ moşiĭ, nu numaĭ vitele, ci şi viţeiĭ şi găinele lorŭ trecŭ pe aceste moşiĭ, dară pricinuiră ḑicêndŭ, că nicĭ eĭ, nicĭ părinţiĭ lorŭ clacă la moşia Frăsinetu, nicĭ la a Mitropolieĭ n'aŭ făcutŭ nicĭ odată, şi pentru aceea nicĭ acum nu se potŭ suferì a face clacă la treĭ stăpânĭ, neavêndŭ obiceiŭ; a cărorŭ pricinuire fu fără de nicĭ unŭ temeiŭ, de vreme ce nu aŭ să clăcuiască maĭ multe ḑile pe anŭ, decât numaĭ celea 12 ce sunt drepte şi obicĭnuite, care ḑile orĭ la moşia pe care şedŭ, saŭ la moşia de alăturea *de vorŭ face, cĭ nu aŭ nicĭ o pagubă, şi nicĭ cu pricinuirea ce ḑicŭ, că nicĭ eĭ nicĭ părinţiĭ lorŭ nu aŭ avutŭ obiceiŭ să clăcuiască la treĭ stăpânĭ, nu se potŭ ajutorà întru nimicŭ*, căcĭ în vreme ce hrana vitelorŭ lorŭ şi-o facŭ pe numitele moşiĭ, este nedreptate de faţă cunoscută a avé moşiile de alăturea suhatŭ de păşunea vitelorŭ lorŭ, fără a se folosì stăpâniĭ moşiilorŭ nicĭ cu plată de suhatŭ de vită po parale patru, nicĭ cu parte din ḑilele clăciĭ, care acéstă plată de suhatŭ saŭ parte din clacă se obicĭnuesce şi la alte moşiĭ, ce nu sunt de ajunsŭ pentru hrana vitelorŭ satuluĭ; încă aicĭ la acéstă pricină ar fi fostŭ cu dreptate să clăcuiască la câte treĭ stăpâniĭ moşiilorŭ de o potrivă, adecă patru ḑile dumné-luĭ Logofĕtuluĭ, patru sfinteĭ Metropoliĭ şi patru dumné-luĭ Clucerului Costache, căcĭ de rĕmânea a se socotì, că pentru că eĭ sunt cu casele lorŭ pe moşia dumné-luĭ Cluceruluĭ, s'ar cuvenì să aibă dumné-luĭ deosebire la folosulŭ venituluĭ satuluĭ, dar îndestulă deosebire are folosindu-se cu vînḑarea vinuluĭ şi a rachiuluĭ, şi maĭ vîrtosŭ că celŭ maĭ mare interesŭ şi trebuinţă a statuluĭ este păşunea şi hrana vitelorŭ lorŭ, care trebuinţă, când moşia pe care şedŭ nu este destoinică să le-o împlinéscă, se cuvine după dreptate să se împărtăşască din venitulŭ satuluĭ stăpâniĭ moşiilorŭ carĭ împlinescŭ acea trebuinţă, orĭ cu patru parale de vită, saŭ cu împărtăşire din ḑilele clăciĭ. Dar cu tóte acestea, fiind-că însuşĭ dumné-luĭ Logofĕtulŭ, vedemŭ că s'aŭ fostŭ mulţămitŭ atuncĭ înaintea dumnélorŭ veliţilorŭ boerĭ să clăcuiască numaĭ câte treĭ ḑile pe anŭ, găsimŭ cu cale ca asemenea să se urmeze, adecă numiţiĭ sătenĭ ce-şĭ pascŭ vitele pe moşia dumi-sale Frĕsinetu i pe a sfinteĭ Mitropoliĭ, să clăcuiască câte treĭ ḑile pe anŭ la amîndouĕ aceste moşiĭ, iar cele-lalte şase până la 12 să le clăcuiască la moşia pe care şi-aŭ pusŭ casele lorŭ; şi fiind-că dela hotărîrea judecăţeĭ dumné-lorŭ veliţilorŭ boerĭ, în unŭ-spre-ḑece anĭ până acum, eĭ n'aŭ fostŭ următorĭ a clăcuì la dumné-luĭ Logofĕtulŭ acele câte treĭ ḑile pe anŭ, cum nicĭ însuşĭ eĭ nu tăgăduiră, găsimŭ cu cale ca pentru

șase anĭ, ce aŭ trecutŭ dela venirea luĭ Mavrogheni și până s'a făcutŭ pace, să fie nesupĕrațĭ de ḑilele clăceĭ acelorŭ anĭ, iar pe ceĭ-lalțĭ 5 anĭ să facă fiesce-carele din eĭ câte treĭ ḑile clacă pe totŭ anulŭ, cum și de acum înainte să se urmeze cu facerea clăceĭ, după cum s'aŭ hotărîtŭ de atuncĭ; iar hotărîrea i proci. — 1794 Iunie 6. (1)

Vel Logofĕtŭ.

Vel Banŭ, Vel Logofĕtŭ, Vel Dvornicŭ.

In procesulŭ luĭ Theodosie Cecherdecŭ suditulŭ cu Ivanŭ Sêrbulŭ, Theodosie cumpĕrase unŭ crângŭ de pațachină dela Ivanŭ Sêrbulŭ saŭ dascălulŭ, isprăvnicelŭ moșieĭ Rĕsuceniĭ, dar s'aŭ sculatŭ maĭ mulțĭ sătenĭ din Drăgănescĭ jud. Vlașca și în silă aŭ tăiatŭ aprópe 3 părțĭ din crângŭ pațachina; din acésta s'a născutŭ gâlcévă și s'a doveditŭ că singurŭ Dragomirŭ din Drăgănescĭ este vinovatŭ și l'aŭ pedepsitŭ Domnulŭ cu 150 toiege la tălpĭ. (2)

Privilegiŭ acordatŭ, în 24 Iunie 1794, femeeĭ și copiilorŭ rĕposatuluĭ Ieronimŭ, ca să aibă milele ce aŭ avutŭ bărbatu-sĕŭ încă dela Alexandru Ipsilante, dela Caragea și dela Michaiŭ Vodă Suțulŭ în domnia întâia, ca rĕsplătire, căcĭ «prin silința luĭ aŭ adusŭ mulțime de ómenĭ străinĭ, ungurenĭ peste 1.000, de i-aŭ sălășluitŭ aicĭ în pămîntul țĕreĭ Mărieĭ Tale».

Milele acordate aŭ fostŭ: scutirea de dăjdiĭ scutirea bucatelorŭ de dijmăritŭ i vinăriciŭ, scutirea de oeritŭ a 100 de oĭ, 4 liude străinĭ pentru ajutorulŭ caseĭ și slujba de isprăvnicelŭ peste ceĭ 1000 de ungurenĭ. (3)

Anaforaua luĭ Vel Vornicŭ din 4 Octobre 1795, prin care arată că s'a conformatŭ porunceĭ domnescĭ, ca să afle pe străiniĭ venițĭ în Bucurescĭ din străinătate, cum și pe ceĭ venițĭ de prin sate, ca nicĭ de cum să nu fie primițĭ, și pe de o parte să afle anume cine e și de unde și pe la ce hanurĭ aŭ trasŭ, și pe de altă parte ca să se însciințeze zabițiĭ politieĭ, carĭ să mérgă să-ĭ ridice și să-ĭ trimiță pe la urmele lorŭ, de unde s'aŭ strămutatŭ.

Domnitorulŭ aprobă și ordonă luĭ Vel Vist., ca prin mumbașirŭ să ridice din Bucurescĭ pe țĕranĭ să-ĭ ducă la urma lorŭ la ispravnicĭ. (4)

---

(1) Cod. XXVII, pag. 30, IX.
(2) Cod. XXVII, scara 16, fila 1.
(3) Cod. XXVIII, scara 13, fila 6, verso.
(4) Cod. XXVII, scara 17, fila 17.

Pitacŭ la Hatmanŭ N. Hangerlâŭ, Caimacamulŭ Craioveĭ.

«Îţĭ facemŭ în scire că multă mirare cuprinse pre Domnia Mea a auḑi că *locuitoriĭ părţeĭ loculuĭ, pătimindŭ necazurĭ şi nedreptăţĭ, nu vinŭ la dumné-ta să jeluiască, ci întîmplându-se trecere ómenilorŭ nesciuţĭ pe acolo, alérgă şi năzuescŭ de-şĭ plângŭ păsurile lorŭ la dînşiĭ, ca să arate Domnieĭ Mele*, precum locuitoriĭ din 2 sate: Topeţiĭ şi Tirloaca din sud Gorjŭ, ce sunt locuitorĭ pe moşiile mănăstireĭ Tismana, nesuferite păţeniĭ şi necazurĭ avêndŭ de Archimandritulŭ Ştefanŭ, egumenulŭ numiteĭ mănăstirĭ, şi auḑindŭ de trecerea orênduituluĭ Nostru Peşchirgiŭ, ce cu atâta trébă a fostŭ rênduitŭ la sud Gorjŭ, cu toţiĭ alergară la dînsulŭ de s'aŭ plânsŭ, spre a arĕtà Domnieĭ Mele, cum că 12 ḑile aŭ avutŭ obiceiŭ de clăcuià la numitulŭ pe anŭ, iar acum îĭ silesce şi le cere egumenulŭ câte 15 ḑile pe anŭ; şi deosebitŭ pentru rîmătoriĭ lorŭ, îĭ apucă să plătéscă câte 4 parale jarovnica, lucru ce nicĭ odată obiceiŭ n'a fostŭ, şi poruncesce ţiganilorŭ de le omóră vitele şi-şĭ batŭ jocŭ de dînşiĭ; aşişderea le iea caiĭ de-ĭ pune la ariĭ făr de nici o plată; cum şi la alte podveḑĭ îĭ muncesce şi-ĭ pune de lucréză făr de plată, şi făr de voia lorŭ; şi pe amîndoĭ pârcălabiĭ dela aceste numite sate i-aŭ bătutŭ în falangă până la mórte, pedepsindu-ĭ fórte rĕŭ, cum şi pre ceĭ-lalţĭ sătenĭ îĭ bate şi-ĭ căsnesce tot-deauna; deosebitŭ de tóte acestea, are şi închisóre la mănăstire, de ţine pre locuitorĭ închişĭ în *cula* mănăstireĭ ḑile îndelungate, ca pe nisce vinovaţĭ; lucru care ne turbură destulŭ şi care ne aduce la multă mirare, care să fie óre pricina de nu vinŭ la dumné-ta să se jeluiască şi să le arate aceste tóte, avêndu-te Caimacamŭ rênduitŭ alŭ Nostru acolo, spre a le îndreptà acestea tóte? Pentru care iată îţĭ poruncimŭ Domnia Mea straşnicŭ, să-lŭ dojenescĭ şi să-lŭ înfruntezĭ pe câtŭ i se cade, după nisce fapte ca acestea şi să arĕţĭ datoria sa, cu care i se cade a se purtà către locuitorĭ, ca parte bisericéscă ce este, cu blândeţe, cu iubire, iar nu numaĭ să scriĭ egumenuluĭ, ci şi pe însuşĭ să-lŭ aducĭ aicea, căruia să-ĭ arĕţĭ porunca Domnieĭ Mele, ca să se părăséscă de unele ca acestea, şi maĭ multŭ decât aceea ce sunt locuitoriĭ datorĭ, după condica Divanuluĭ, adecă 12 ḑile, supĕrare să nu le facă, nicĭ cu cererĭ pentru jârovnicie de vită câte 4 parale, precum n'a fostŭ obiceiŭ, să nu-ĭ supere; bătăĭ, grosurĭ şi închisorĭ, să nu maĭ auḑimŭ că maĭ ţine, pentru că de se va maĭ întîmplà a maĭ veni la auḑulŭ Domnieĭ Mele unele ca acestea, bine să scie că îlŭ pedepsimŭ şi cu necinste îlŭ scótemŭ şi din egumenie; şi să avemŭ

Domnia Mea rĕspunsŭ de îndreptare și de urmarea ce aĭ făcutŭ. — 1794 Iulie 24. (1)

Pitacŭ din 16 Novembre 1794 către boeriĭ Divanuluĭ.

Fiind-că din jălbile locuitorilorŭ ne-amŭ însciinţatŭ Domnia Mea, cum că stăpâniĭ moșiilorŭ cu păduri, pentru lemnele de focŭ care taie locuitoriĭ de le aducŭ pentru trebuinţa politieĭ, le ieaŭ pentru unŭ carŭ de lemne unŭ nesuferitŭ havaetŭ, câte 10—15 și până la 20 de parale, osebitŭ și pentru mĕrunţișurile de trebuinţa caselorŭ lorŭ le facŭ multe supĕrărĭ și necazurĭ, și lângă acestea, fiind-că din seceta ce s'a întîmplatŭ es-timpŭ, neavêndŭ locuitoriĭ nutreţŭ de a-șĭ scóte vitele din iarnă, urméză ca cu dărămăturĭ și mĕnuntăĭ miceĭ din pădurĭ să și le hrănéscă într'acéstă iarnă, unde și la acésta uniĭ sunt popriţĭ, alţiĭ necăjiţĭ cu cererĭ fără de mĕsură, pentru acésta dar, poruncimŭ Domnia Mea, ca adunându-vĕ la unŭ locŭ, să cercetaţĭ condicele Divanuluĭ, să vedeţĭ ce obiceiŭ este pentru acésta și să chibzuiţĭ cele drepte și cu cale și să arĕtaţĭ Domnieĭ Mele însușĭ pentru tóte aceste prin vătafŭ za păhărniceĭ, ca să se dea poruncile Domnieĭ Mele de urmare la tótă obștea; și așteptămŭ fără zăbavă anafora. (2)

Chrisovulŭ locuitorilorŭ din délulŭ Pitescilorŭ ot sud Muscelŭ, pentru a nu-ĭ încărcà vinăriciulŭ la mĕsurătóre.

Fiind-că la Domnia Mea aŭ datŭ jalbă locuitoriĭ din délulŭ Pitescilorŭ sud Muscelŭ, arĕtândŭ că slujbașĭ vinăricerĭ, ce vinŭ la acelŭ judeţŭ în toţĭ aniĭ, le facŭ asuprirĭ și năpăstuirĭ, luându-le vinăriciulŭ îndoitŭ și întreitŭ, cerêndŭ la Domnia Mea ca să le dămŭ la mânile lorŭ domnesculŭ nostru chrisovŭ, cu cuprinderea în ce chipŭ și câte câtŭ să plătéscă vinăriciulŭ, a nu li se maĭ face încărcătură maĭ multŭ la mĕsurătóre; a cărora cerere fiindŭ cu cale, amŭ primit-o Domnia Mea, și iată dămŭ la mâinile tuturorŭ locuitorilorŭ domnesculŭ nostru chrisovŭ cu cuprindere întocmaĭ după ponturile vinăriciuluĭ, prin care poruncimŭ, întâĭ pentru plata vinăriciuluĭ, ca maĭ multŭ să nu fie locuitoriĭ supĕraţĭ, decât la vadră câte cinciĭ banĭ, întocmaĭ după vechiulŭ obiceiŭ și după cuprinderea ponturilorŭ Domnieĭ

(1) Cod. XXIII, fila 266, verso.
(2) Cod. XXIII, fila 295.

Mele; alŭ doilea pentru mĕsurătóre, să aibă slujbașiĭ a le păzì dreptatea, mĕsurândŭ vasele lorŭ cu cotulŭ înferatŭ, ce se dă slujbașilorŭ dela visteria Domnieĭ Mele, și pe câte vedre va fi în adevĕrŭ, pe atâtea să le plătéscă vinăriciulŭ, iar maĭ multŭ cu o vadră saŭ cu o oca măcar, să n'aibă voie slujbașiĭ a-ĭ încărcà cu pricină de obiceiŭ, că acésta este nesciută și ne. primită Domnieĭ Mele, și cu acestea ponturĭ se cumpĕră și vinăriciulŭ, iar n'aŭ voe și slobodenie dela Domnia Mea slujbașiĭ vinăricerĭ a-ĭ încărcà măcar cu câtŭ de puținŭ, nicĭ cu pricină de obiceiurĭ nouĕ, nicĭ cu pricină de pagubă, *căcĭ paguba saŭ câștigulŭ este în norocul lorŭ,* iar nu este în spinarea săracilorŭ, nicĭ să se cuteze slujbașiĭ a metahirisi coturĭ vechĭ saŭ viclene, ci cu însășĭ coturile nouĕ să li se dee în toțĭ aniĭ dela visterie; și pentru ca să lipséscă meșteșugurile și nedreptățile spre încărcătura locuitorilorŭ, și maĭ vîrtosŭ ca să aflămŭ și să descoperimŭ încărcătura ce în potriva voințiĭ și porunciĭ Domnieĭ Mele arŭ pătimì locuitoriĭ, poruncimŭ Domnia Mea strașnicŭ slujbașilorŭ vinăricerĭ, ca să păzéscă negreșitŭ coprinderea pontuluĭ de alŭ șéptelea, ca pentru fiește-care vasŭ să facă slujbașiĭ câte unŭ răvașŭ în care să arate numele omuluĭ și câte vedre aŭ eșitŭ acelŭ vasŭ, care răvașŭ, datorie să fie aceluĭ cu vinŭ, pentru folosulŭ dreptățeĭ luĭ, a-lŭ lipì în fundulŭ buțiĭ saŭ pe dóga tocitoreĭ, și apoĭ la plata banilorŭ să-ĭ dea un răvașŭ de plată, în care să arate negreșitŭ și pe largŭ că aŭ plătitŭ cutare omŭ vinăriciulŭ ce aŭ avutŭ într'atâtea vase, vedre atâtea, de vadră câte banĭ atâția, la cutare vinăricerŭ, care facŭ talerĭ atâția, în care răvașŭ negreșitŭ să se iscăléscă vinăriciulŭ, și așà să păstreze locuitorulŭ acelŭ răvașŭ, ca la cercetarea ce se va face, să se cunóscă de aŭ făcutŭ slujbașiĭ mĕsurătóre dréptă fără de încărcătură și fără de vicleșugŭ; alŭ treilea pentru mâncarea slujbașilorŭ și pentru hrana cailorŭ de conace, poruncimŭ ca celea ce le va trebuì, să le cumpere cu banĭ, fără a nu se supĕrà locuitoriĭ câtŭ de puținŭ; alŭ patrulea poruncimŭ să nu se supere locuitoriĭ cu a li se cere parale de cramă, saŭ parale, saŭ vinŭ, pentru trecĕtóre și pentru slobodenia vaselorŭ, fără de numaĭd ouĕ parale să se ieae de nume pentru răvașŭ de plată, ce sunt obicĭnuite, iară de răvașele carĭ sunt să se lipéscă la vase, să nu se îndrăsnéscă a le cere vre-unŭ banŭ. Tóte acestea strașnicŭ poruncimŭ Domnia Mea slujbașilorŭ vinăricerĭ să le urmeze, și să se păzéscă tótă dreptatea locuitorilorŭ, căcĭ înpotrivă ce-lŭ ce va urmà, nu numaĭ va întórce îndoitŭ și întreitŭ, ci încă se va și pedepsi. Pentru care s'aŭ datŭ la mâinile locuitorilorŭ acestŭ domnesculŭ nostru chrisovŭ de apĕrare despre nedreptățĭ și încărcăturĭ, prin care poruncimŭ Domnia Mea și dumné-vóstre ispravnicilorŭ, în tótă vremea să avețĭ a-ĭ diefendipsì, căcĭ hotărîrea ponturilorŭ Domnieĭ Mele, ce s'aŭ datŭ slujbașilorŭ, are a se păzì nestrămutatŭ la tóte, și când înpotrivă se va cutezà vre-unŭ

slujbașŭ cu cea maĭ mică supĕrare locuitorilorŭ nedréptă, să scie hotărîtŭ că nu o vomŭ trece Domnia Mea cu vederea, după datoria ce avețĭ a priveghià ca să se urmeze întocmaĭ. Adeverindŭ chrisovulŭ acesta cu însușĭ domnésca nóstră iscălitură și pecete și cu credința prea iubițilorŭ Domnieĭ Mele fiĭ, Constantinŭ Voevodŭ, Dumitrașco Voevodŭ, Nicolae Voevodŭ, Gheorghe Voevodŭ, marturĭ puindŭ și pe dumné-lorŭ cinstițĭ și credincioșĭ velițĭ boerĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ Mele: Dumitrache Racoviță Vel Banŭ, Ienache Moruzi Vel Vistierŭ, Manolache Brâncovénu Vel Vornicŭ de Țéra-de-sus, Costache Caragea Vel Hatmanŭ, Dumitrache Manu Vel Spătarŭ, Nicolae Filipescu Vel Logofĕtŭ de Țéra-de-sus, Costache Ghica Vel Vornicŭ de Țéra-de-jos, Radu Slătinénu Vel Vornicŭ, Manolache Grădișténu Vel Vornicŭ, Constantinŭ Știrbeiŭ Vel Logofĕtŭ de Țéra-de-josŭ, Lucache Vel Postelnicŭ, Dumitrache Hangerlâŭ Vel Comisŭ, Alexandru Văcărescu Vel Clucerŭ, Ioanŭ Comănénu Vel Paharnicŭ, Grigorie Bălénu Vel Stolnicŭ, Iorgache Vel Slugerŭ, Grigorie Vel Pitarŭ, și Ispravnicŭ Constantinŭ Știrbeiŭ Vel Logofĕtŭ. Și s'aŭ scrisŭ chrisovulŭ acesta întru alŭ doilea anŭ dintru întâia domnie a Domnieĭ Mele, aicĭ în orașulŭ scaunuluĭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ, la létulŭ 1794 Iunie 29 de ḑile, de Chiriță Logofĕtŭ de Divanŭ. (1)

Carte deschisă la ispravnicĭ.

Fiind-că ne-amŭ însciințatŭ Domnia Mea din jălbile locuitorilorŭ, cum că stăpâniĭ moșiilorŭ cu pădurĭ, pentru lemnele de focŭ care taie locuitoriĭ de le aducŭ spre trebuința politieĭ, neurmândŭ *obiceiuluĭ vechiŭ, care este de carŭ 4 parale*, le ieaŭ pentru unŭ carŭ de lemne câte 10 și 15 parale, din care se pricinuesce și neîndestularea politieĭ de lemne și scumpete la prețulŭ lemnelorŭ și, fiind-că din *seceta ce s'a întîmplată* es-timpŭ, neavêndŭ locuitoriĭ nutrețŭ de a-șĭ scóte vitele din iarnă, urmézâ ca cu mĕnuntăĭ micĭ din pădurĭ să-șĭ hrănéscă într'acéstă iarnă vitele lorŭ, unde și la acésta sunt supĕrațĭ cu cerere de plată, pentru care iată vĕ poruncimŭ Domnia Mea ca de obște să dațĭ nizamulŭ acesta, adecă:

Dela carulŭ de lemne de focŭ pentru vînḑare și alișverișŭ maĭ multŭ decât câte 4 parale să nu fie supĕrațĭ locuitoriĭ, cum și pentru trebuința ce aŭ într'acéstă iarnă de a-șĭ hrăni vitele, să aibă voie fără de plată, numaĭ într'acestŭ timpŭ; dar și locuitoriĭ să aibă a păzi orênduiala pădurilorŭ, adecă locuitoriĭ ce sunt șeḑĕtorĭ pe moșie cu pădurĭ, carĭ clăcuescŭ

(1) Cod. XXVI, pag. 224

şi-şĭ daŭ dijma la stăpâniĭ moşieĭ, să aibă voie a tăià fără de plată, numaĭ pentru trebuinţa caselorŭ lorŭ, cum: lemne de focŭ pentru încăldţitulŭ caselorŭ lorŭ, nuiele, parĭ şi alte mĕrunţişurĭ pentru casele lorŭ, iar nu şi pentru vînḑarea şi alişverişulŭ lorŭ; căcĭ pentru lemne de vînḑare aŭ să dea câte 4 parale de carŭ, iar pentru cherestele aŭ a da ḑeciuială, ferindu-se însă ca nicĭ cu pricina lemnelorŭ de trebuinţa caselorŭ lorŭ, nicĭ pentru tréba de alişverişŭ, să nu sfărâme şi să stĕrpéscă copaciĭ ceĭ roditorĭ de ghindă cu tăierea din rădĕcină. Carĭ acestea să se urmeze la *pădurĭ* şi cu scirea stăpânuluĭ saŭ ispravniculuĭ moşieĭ, iar nu şi la *dumbrăvĭ*, carĭ într'adinsŭ sunt rodite la câmpiĭ cu cheltuială şi cu paznicĭ, din care acele dumbrăvĭ ţinute numaĭ locuitoriĭ după însăşĭ moşia aceea aŭ, prin scirea stăpânuluĭ moşieĭ, a tăià numaĭ lemnele cele trebuincióse caselorŭ lorŭ din mĕrunţişurĭ. Aşişderea să nu facă stricăciune copacilorŭ cu pricină de hrana vitelorŭ într'acéstă iarnă, ci numaĭ cu tăiere de mlădiţă să-şĭ hrănéscă vitele, fără de plată. Pentru care aceste tóte s'aŭ făcutŭ şi cercetare aicĭ de către dumné-lorŭ veliţiĭ boerĭ, din porunca Domnieĭ Mele, obiceiuluĭ şi condicelorŭ Divanuluĭ şi cu socotéla deobşte dămŭ Domnia Mea acestŭ nizamŭ. Dreptŭ aceea, nicĭ ispravniciĭ de moşiĭ să nu se lăcoméscă şi să supere înpotrivă pe locuitorĭ, nicĭ locuitoriĭ să nu facă urmărĭ înpotrivă, ci să păzéscă şi eĭ orênduiala pădurilorŭ. — 1794 Noembre 26.

Acestŭ nizamŭ l'a datŭ Vodă Alexandru Moruzi asupra anaforaleĭ Divanuluĭ din 24 Novembre 1794, semnată de:

Dositeiŭ alŭ Ungro-Vlachieĭ.
Vel Banŭ Racoviţă.
Vel Dvornicŭ Brâncovénu.
Vel Logofĕtŭ N. Filipescu.
Vel Vornicŭ Grădiştényu.
Vel Logofĕtŭ C. Ştirbeiŭ.
Vel Vornicŭ Dumitraşco Racoviţă.
Vel Clucerŭ . . . .

Prin acéstă anafora a Divanuluĭ, provocată prin pitaculŭ luĭ Alexandru Moruzi dela 16 Novembre 1794, în urma jălbilorŭ locuitorilorŭ, că proprietariĭ de moşiĭ cu pădurĭ, pentru lemnele de focŭ ce locuitoriĭ taie pentru vînḑarea la Bucurescĭ, le ieaŭ de carŭ «unŭ nesuferitŭ havaetŭ, câte 10—15 parale şi până la 20, osebitŭ şi pentru mĕrunţişurile de trebuinţa caselorŭ lorŭ le facŭ multe supĕrărĭ şi necazurĭ; şi lângă acestea, fiind-că din seceta ce s'a întîmplatŭ es-timpŭ, neavêndŭ locuitoriĭ nutreţŭ de a-şĭ scóte vitele din iarnă, urméză că cu dărâmăturĭ şi mĕruntăĭ micĭ din pădurĭ să şi le hrănéscă într'acéstă iarnă, unde şi la acésta uniĭ sunt popriţĭ, alţiĭ necăjiţĭ

cu cererĭ fără de mĕsură, pentru acésta să poruncescĭ Măria Ta ca, adunându-ne la unŭ locŭ, să cercetămŭ condicele Divanuluĭ, să vedemŭ ce obiceiŭ este pentru acésta? şi chibzuindŭ cele drepte şi cu cale, să arĕtămŭ Măriei Tale tóte acestea în scrisŭ prin anafora.»

Boeriĭ aŭ urmatŭ porunceĭ, aŭ cercetatŭ condicele «şi pentru pădurĭ cuprinde chiar aşà (urméză ca şi în nizamulŭ de maĭ sus întocmaĭ), apoĭ adaogă: «Arĕtămŭ Măriei Tale, că în judeţele ţĕreĭ sunt pădurĭ în douĕ chipurĭ, adecă unele sunt pădurĭ *slobode* şi, fără de nicĭ o poprire de către stăpânulŭ moşieĭ, merge locuitorulŭ de pe acea moşie de-şĭ taie orĭ ce-ĭ trebuesce, şi la cele chiar de trebuinţa caseĭ luĭ nu dă nimicŭ, iar pentru cele de negoţŭ dă ḑeciuială. Asemenea şi pentru carulŭ de lemne, ce taie şi încarcă din pădure, care îlŭ aduce la tĕrgŭ spre vînḑare, este obicĭnuitŭ de dă de unŭ carŭ câte 4 parale; iar altele ce sunt pădurĭ *ce se ḑicŭ dumbrăvĭ*, carĭ sunt poprite şi chiar cu poruncĭ domnescĭ ce aŭ stăpâniĭ moşiilorŭ pe la mânile lorŭ de a nu se tăià de către locuitorĭ fără de voia stăpânuluĭ, maĭ vîrtosŭ pe la unele din judeţe, carĭ sunt câmpiĭ şi nu sunt şi pădurĭ slobode, carĭ dumbrăvĭ stăpâniĭ le facŭ şi le ţinŭ cu multŭ necazŭ şi cu mare cheltuială la lucrătorĭ şi plată la pădurariĭ paznicĭ, în carĭ dumbrăvĭ nu sunt sloboḑĭ locuitoriĭ, ce şedŭ pe acea moşie, a tăià lemne făr de voia şi fără de scirea stăpânuluĭ moşieĭ, decât numaĭ pentru trebuinţa caselorŭ lorŭ; dar şi locuitoriĭ, cu tóte că sunt şi poruncĭ domnescĭ date şi aŭ şi stăpâniĭ moşiilorŭ paznicĭ cu plată, precum maĭ sus arĕtămŭ, dar facŭ şi eĭ multe pagube, că nu vorŭ să mérgă pe la luncĭ, unde sunt zăvóie cu plopĭ, cu aninĭ, cu sălciĭ şi răchiţĭ, carĭ acestea nu sunt poprite, ci mergŭ prin pădurile cele poprite şi, după ce intră în pădure ca să taie unŭ carŭ de lemne, orĭ pentru trebuinţa caseĭ luĭ, saŭ pentru a-lŭ aduce la tĕrgŭ de vînḑare, nu-şĭ împlinesce trebuinţa din copaciĭ ceĭ căḑuţĭ şi uscaţĭ, ieaŭ şi din ceĭ verḑĭ, nu taie numaĭ rămurile dintr'înşiĭ, ci îĭ taie din rădĕcină şi pentru unŭ carŭ de lemne stĕrpesce unŭ copaciŭ întregŭ, şi dintr'acéstă pricină s'aŭ şi împuţinatŭ pădurile, în câtŭ cu puţină vreme şi chiar pentru podurile *politiilorŭ* şi alte trebuincióse cherestele va fi mare *isterisisŭ*. Decĭ găsimŭ cu cale: locuitoriĭ din pădurile ce sunt slobode să aibă voie a tăià lemne pentru trebuinţa lorŭ şi pentru a aduce lemne de focŭ la tĕrgŭ, dar întâĭ să dea de scire stăpânuluĭ moşieĭ saŭ ispravniculuĭ şi apoĭ să taie, ferindu-se ca să taie din rădĕcină copacĭ întregĭ, să stĕrpéscă copaciĭ ceĭ ce sunt roditorĭ de ghindă şi din carĭ se póte face altă maĭ mare trebuinţă, ci să taie numaĭ rămurĭ şi uscăturĭ, carĭ sunt pentru focŭ, şi pentru carulŭ de lemne ce va fi de vînḑare, să dea stăpânuluĭ moşieĭ câte 4 parale, afară din cherestele, căcĭ dintr'acelea are să dea ḑeciuială la stăpânulŭ moşieĭ, după obiceiŭ; iar pentru trebuinţa ce aŭ într'acéstă

iarnă de a-șĭ hrăni vitele și cu tăietura de mlădițe din pădurĭ, fiindŭ es-timpŭ nutrețulŭ puținŭ din pricina secetei, să aibă voie și la acésta, dar însă să taie numaĭ mlădița, iar nu crăcĭ saŭ copaciulŭ din rădĕcină, și pentru acéstă tăietură să nu dea nimicŭ. Care acésta dicemŭ să se urmeze numaĭ es-timpŭ, pentru trebuința ce este cunoscută; și să fie luminate poruncile Măriei Tale către dumné-lorŭ ispravniciĭ județelorŭ, ca dumné-lorŭ să dea poruncĭ locuitorilorŭ să se feréscă de a face stricăciunĭ, de vreme ce li se dă voie să iea atâtŭ mlădițe pentru hrana vitelorŭ lorŭ fără să dé nimicŭ, însă acéstă voie *să o aibă numaĭ pămîntenii ședĕtorĭ, dajnicĭ*, iar nu ungureniĭ și alțĭ străinĭ, ce vinŭ pe vremea iernei să-șĭ hrănéscă vitele aicĭ în țéră...» Aceștia să se înțelégă probabilŭ cu stăpâniĭ moșiilorŭ, făr de care ispravniciĭ să nu-ĭ îngăduiască a veni pe moșiĭ. — 1794 Novembre 24. (1)

Publicație la tóte județele, din 18 Ianuarie 1795, ca locuitoriĭ să-șĭ hrănéscă vitele prin pădurĭ, din lipsa de nutrețŭ, și acésta fără de nicĭ o plată, «însă numaĭ din mĕrunțișurĭ și din mlădițe, carĭ nu aduce nicĭ pădurei vătămare, nicĭ stăpânuluĭ pădureĭ pagubă.» Domnitorulŭ însă opresce abusulŭ locuitorilorŭ prin pădurĭ, cum și pre proprietariĭ pădurilorŭ de a nu îngădui vitele locuitorilorŭ în pădure. (2)

La 9 Martie 1795, s'aŭ trimisŭ publicațiĭ la tóte județele și la Caimacamulŭ Craioveĭ, prin care Vodă, dicêndŭ că «fiind-că acum din mila luĭ D-deŭ eșindŭ (vitele) din greutatea iernei și muindu-se vremea primăvereĭ, când zăpada s'a ridicatŭ și câmpiile s'aŭ curățitŭ, potŭ de a găsi vitele în câmpurĭ óreșĭ-care hrană și, în puține dile eșindŭ și iarba, se vorŭ ajută și se vorŭ îndestulà maĭ multŭ la flămândirea lorŭ», poruncesce să trimită ispravniciĭ zapciĭ într'adinsŭ și poruncĭ grabnice și strașnice la tóte pădurile, să se scótă vitele din ele, fie ale pămîntenilorŭ, fie străine, afară numaĭ de se vorŭ învoi *pe plată* cu stăpânulŭ pădureĭ. — 1795 Martie 9.

Pitacŭ la Caimacamulŭ Calfoglu, din 21 Februarie 1795, să opréscă pe locuitoriĭ, ce Calfoglu a arĕtatŭ (la 14 Februarie) că, folosindu-se de slobodenia ce le-a datŭ Vodă de a-șĭ hrăni vitele în pădurĭ fără de plată, aŭ tăiatŭ copaciĭ marĭ și roditorĭ, fărămândŭ pădurile rĕŭ și se jeluescŭ proprietariĭ pădurilorŭ. Vodă ordonă să se ispășéscă pagubele și să i-se raporteze și va avé poruncă. Totŭ odată să se poruncéscă strașnicŭ acușĭ peșinŭ... locuitorilorŭ de a nu maĭ strică pădurile, în puține dile ce aŭ maĭ

(1) Cod. XXIII, fila 300 verso.
(2) Cod. XXIX, fila 12, verso.

rĕmasŭ până a se curăţi pămîntulŭ de zăpadă. Ispravnicii să scóţă vitele ţĕranilorŭ din pădurĭ, câtŭ se va luà zăpada. (1)

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i gpd. — Fiind-că şi o parte şi alta se mulţumiră şi cerură ca, prin carte de blestemŭ şi cu orênduitŭ de aicĭ dela Domnia Mea, să se facă de însuşĭ în faţa loculuĭ cercetare şi preţuire de stricăciunea şi paguba ce aŭ făcutŭ sudiţiĭ cu vitele lorŭ, câtŭ s'aŭ aflatŭ în numita pădure, orênduimŭ într'adinsŭ de aicĭ dela Divanŭ pe boerulŭ Domnieĭ Mele Grigorie Merişesculŭ 3-lea Logofĕtŭ, carele cu cheltuiala amîndorora părţilorŭ mergêndŭ la faţa loculuĭ, la numita pădure, cu carte de blestemŭ ce va luà de aicĭ dela Prea Sf. Părintele Mitropolitulŭ ţĕreĭ, asupra preoţilorŭ, isprăvniceluluĭ şi a megiaşilorŭ, să facă cercetare faţă cu amîndouĕ părţile, cu tótă scumpătatea, şi preţuire dréptă, adevĕrată, cu frica luĭ Dumneḑeŭ, câtă este stricăciunea şi paguba ce aŭ făcutŭ vitele lorŭ în câtŭ aŭ şeḑutŭ, şi să aducă Domnieĭ Mele plirotorie bună; câtŭ şi pentru bătaia ce ni s'aŭ jăluitŭ sudiţiĭ, asemenea cercetare să facă, prin blestemŭ, şi dreptulŭ adevĕrŭ să ne pliroforiséscă — 1795 Martie 7.

Vel Logofĕtŭ.

Pré Inălţate Dómne,

Andreĭ Dragomirŭ, Ioanŭ Preasterecĭ, şi Oprea Roşca, sudiţĭ kesariceştiĭ Porţĭ, la 21 ale trecuteĭ lunĭ aŭ datŭ jalbă Inălţimeĭ Tale, că intrândŭ şi eĭ cu oile la adăpostire în moşia Rădovanŭ numaĭ într'o parte, a doua ḑi mergêndŭ unŭ Dinulŭ Căpitanŭ i popa Ioanŭ şi câţĭ-va sătenĭ s'aŭ jăfuitŭ de către dînşiĭ cu oĭ 302. Ni se poruncesce de către Inălţimea Ta, ca în faţa loculuĭ să facemŭ cercetare cu tótă scumpătatea, să aflămŭ adevĕrulŭ la cele ce s'aŭ urmatŭ de către orênduiţiĭ stăpânuluĭ moşieĭ şi să însciinţămŭ Măriei Tale. Cu acéstă luminată poruncă venindŭ orênduitulŭ mumbaşirŭ şi găsindu-mĕ pe mine, Serdarŭ Vintilă, la Olteniţa, m'am sculatŭ să mergŭ la numita moşie, ca însumĭ să facŭ cercetare la faţa loculuĭ, dar fiind-că erà trebuinţă de a trece apa Argeşuluĭ, şi fiindŭ mare şi ne avêndŭ podŭ, n'am pututŭ trece, decĭ spre a se face cercetarea după luminată porunca Inălţimeĭ Tale, trecêndŭ cu o luntre pe orênduitulŭ mumbaşirŭ, împreună cu unŭ Cârstea, căpitanŭ de slujitorĭ de scaunŭ, aŭ mersŭ la numita moşie şi, intrândŭ în pădure împreună cu isprăvnicelulŭ, cu preotulŭ şi cu câţĭ-va din sătenĭ, de le-aŭ arĕtatŭ pe unde aŭ fostŭ oile acestorŭ jăluitorĭ, aŭ vĕḑutŭ că tăietură de toporŭ nu s'a făcutŭ multă,

(1) Cod. XXIX, fila 20.

dar fiind-că pădurea este tînĕră din tóte felurimile de copacĭ, şi într'aceste turme de oĭ fiindŭ capre multe, aŭ rosŭ cója de jurŭ împrejurŭ la copacĭ, câtŭ aŭ putută ajunge, carĭ fără de îndoială se usucă, şi cu multă trecere de vreme póte să crésca alta; aŭ făcutŭ cercetare aceştĭ orênduiţĭ, atâtŭ prin sătenĭ, câtŭ şi prin alţiĭ ce sunt pe la satele de pe împrejurŭ şi ne-aŭ arĕtatŭ, cum că ca la treĭ sĕptĕmânĭ multe turme de oĭ aŭ stătutŭ în pădure, dintre carĭ aŭ fostŭ şi ale acestorŭ jăluitorĭ; şi fiind-că jăluitoriĭ nu s'aŭ aflatŭ în faţa loculuĭ, fiind rĕmaşĭ în Bucurescĭ, de isnóvă amŭ adusŭ pe Avramŭ isprăvnicelulŭ i pe Popa Ioanŭ pîrîtulŭ, împreună şi cu alţĭ ómenĭ de acolo, şi înfăţişându-se înaintea nóstră Andreiŭ Dragomirŭ, ce s'aŭ arĕtatŭ vechilŭ şi celorŭ-lalţĭ jăluitorĭ cu pîrîţiĭ, faţă fiindŭ şi din partea agenţieĭ d-luĭ : . . . . . le-am cetitŭ înaintea tuturorŭ jalba ce aŭ datŭ şi luminată porunca Măriei Tale, arĕtându-le şi prin graiŭ, ca orĭ numiţiĭ jăluitorĭ să dovedéscă că numaĭ într'o nópte s'aŭ adăpostitŭ cu oile într'acea pădure şi a doua ḑi li s'aŭ luatŭ oile ce arată, saŭ pîrîţiĭ să dovedéscă că le-aŭ fostŭ şederea oilorŭ maĭ multă vreme în pădure. Şi întâĭ numiţiĭ jăluitorĭ eşindŭ din cuvîntulŭ ce s'aŭ legatŭ prin jalbă, arată acestŭ Andreiŭ, maĭ prelungindŭ vremea, că numaĭ cincĭ ḑile ar fi şeḑutŭ elŭ, iar pentru ceĭ-lalţĭ ḑise că nu scie; cum şi unŭ Petru Barbă . . . . . . dintre jăluitorĭ, aflându-se şi elŭ la judecată, asemenea arĕtare făcù, că fiindŭ şi elŭ acolo, totŭ atâtea ḑile ar fi şeḑutŭ cu oile, şi s'aŭ luatŭ şi luĭ oĭ ca şi celorŭ-lalţĭ; înpotriva cărora rĕspunse pîrîţiĭ, că la sfîrşitulŭ trecutuluĭ Ghenarie, auḑindŭ cum că străiniĭ ce sunt cu oile prin bălţĭ, temêndu-se ca să nu-ĭ apuce vre un zăporŭ de apă, aŭ începutŭ a eşi ca să le ducă pentru hrană la altă parte, şi pentru ca maĭ înainte să le dea în scire de a nu veni cu oile pe moşia Rădovanu, fiindŭ poprită, găsindu-ĭ la satulŭ Căsciórele, le-aŭ arĕtatŭ că de aŭ gândŭ să vie cu oile în pădure, maĭ întâĭ să vie la dumné-luĭ biv Vel Logofĕtŭ Scarlatŭ Ghica, stăpânulŭ moşieĭ, să facă învoire şi apoĭ să-şĭ tragă oile acolo, şi eĭ ḑicêndu-le multe vorbe ce nu li se cădea, fără de a nu da ascultare, la ḑi întâĭ de Februarie, aŭ intratŭ cu oile în numita moşie, şi viindŭ păzitoriĭ păduriĭ de le-aŭ datŭ de scire, aŭ mersŭ la dînşiĭ şi, găsindu-ĭ pe toţĭ cu oile, le-aŭ ḑisŭ, cum că de vreme ce nu aŭ mersŭ să facă aşezămîntŭ, după cum le-aŭ spusŭ, să iasă cu oile din pădure afară, şi atuncĭ făgăduindu-se că vorŭ veni să facă aşezămîntŭ cu d-luĭ biv Vel Logofĕtŭ, le-aŭ datŭ sorocŭ de 4 ḑile, fără a nu da nimicŭ, numaĭ să iasă din pădurea cea de totŭ poprită într'a doua pădure, ce este maĭ slobodă, unde umblă şi vitele pămîntenilorŭ de se hrănescŭ; şi nicĭ acestŭ sorocŭ nu l'aŭ păzitŭ, nicĭ aŭ eşitŭ cu vitele din pădurea cea de totŭ poprită, mânându-se vremea până la şapte optŭ ḑile; atuncĭ, vĕḑêndŭ că nicĭ vinŭ

să se așeze, nicĭ eșŭ cu oile afară, aŭ făcutŭ scire la d-luĭ biv Vel Logofĕtŭ Ghica, și dumné-luĭ făcêndŭ arĕtare Măriei Tale, cum că năvălindŭ într'acea pădure ómeniĭ cu o sumă mare de vite, în cătŭ nu este stare de a le ajunge și a le îndestulà, dela 10 ale trecutuluĭ Februarie, prin luminată cartea Măriei Tale, ni se poruncesce să cercetămŭ, ce ómenĭ sunt aceia ce aŭ năvălitŭ cu vitele într'acea pădure și, de sunt pămîntenĭ, să urmămŭ luminateĭ poruncĭ, ce ni s'aŭ datŭ maĭ înainte pentru hrana vitelorŭ locuitorilorŭ lipsițĭ de nutrețŭ, iar de vorŭ fi străinĭ cu vitele lorŭ, nu sunt slobodĭ fără de voia stăpânuluĭ moșieĭ și fără de așezămîntŭ și tocmélă a-șĭ băgà vitele lorŭ în pădure, ci orĭ să se așeze a da din 20 oĭ una, precum s'a găsitŭ cu cale și cu socotélă deobște, saŭ neurmândŭ nicĭ vrêndŭ de sineșĭ a se trage, să orênduimŭ zapciĭ, ca și făr de voie să nu-ĭ îngăduiască și să-ĭ scóță cu tóte vitele lorŭ din pădure afară. Noĭ, următorĭ fiindŭ luminateĭ poruncĭ, amŭ scrisŭ zapciuluĭ plășiĭ trimițêndu-ĭ și copie de pe luminata cartea Măriei Tale de le-aŭ citit-o de față, și maĭ puindu-le sorocŭ încă de alte 3 ḑile, ca orĭ să se așeze saŭ să iasă cu oile afară, vĕḑêndŭ că nicĭ la acelŭ sorocŭ nu aŭ fostŭ următorĭ, la 16 ḑile ale aceluĭ Februarie aŭ mersŭ de le-aŭ luatŭ acelŭ orênduitŭ adetulŭ, dar nu 302 oĭ precum jăluescŭ eĭ, ci numaĭ 254 capete, ce maĭ jos se arată cu felulŭ lorŭ, dela cățĭ s'aŭ găsitŭ acolo, dându-le voie ca să șaḑă să-șĭ hrănéscă vitele; eĭ, vĕḑêndŭ că Dumneḑeŭ a făcutŭ milă de a începutŭ a se ridicà greutatea zăpeḑiĭ și potŭ a-șĭ hrăni oile prin câmpurĭ, dela 20 ale aceleĭ lunĭ Februarie aŭ eșitŭ afară din pădure; care din arĕtarea pîrîțilorŭ i a altora se cunósce, că 20 de ḑile le-aŭ fostŭ șederea acolo. Noĭ de cercetarea ce amŭ făcutŭ arĕtămŭ Măriei Tale, iar hotărîrea se va face de către Măria Ta. — 1795 Martie. (1)

Aĭ Măriei Tale prea plecate slugĭ

Grigore Brâncovénu, Vintilă Prizbăianu.

Oile ce s'aŭ arĕtatŭ că s'aŭ luatŭ de la aceĭ ungurenĭ.

OI MARI	OI MICI	CAPRE	
1	1	2	Petru Moga.
25	10	1	Petru Băra.
43	13	1	Uncheașu Andreiŭ Sibirea.

(1) Cod. XXVIII, fila 13

OĬ MARI	OĬ MICĬ	CAPRE	
4	6	1	Oprea Ercea,
12	7	2	Manea Rerea.
15	5	2	Oprea Răşteiŭ.
45	17	3	Oprea Ştirecĭ.
20	14	4	Nicolae Coşteiŭ.
165	73	16	
		73	oĭ micĭ.
		165	oĭ marĭ.
		254	

Pitacŭ către Divanŭ din 14 Martie 1795, ca să cerceteze jalbele primite dela uniĭ stăpânĭ de pădurĭ şi să preţuiască copaciĭ tăiaţĭ abusivŭ de locuitorĭ, cu ocasiunea ţinereĭ vitelorŭ prin pădurĭ, după porunca luĭ Vodă (1).

In 9 Aprilie 1795, A. Moruzi ordonă ceea ce în Transilvania se chiamă o *comassare*. De frica oştilorŭ, ce eraŭ în ţéră sub Mavrogheni şi în urmă maĭ mulţĭ sătenĭ s'aŭ mutatŭ din satŭ pe hotarulŭ moşieĭ Cocaniĭ, din josulŭ satuluĭ, unde n'aŭ maĭ fostŭ silişte, şi de lângă casele lorŭ începŭ locurĭ de arătură şi livedĭ de fânŭ. 4 ţĕranĭ aŭ rĕmasŭ cu casele în acéstă localitate, şi dobitócele lorŭ umblândŭ prin arăturĭ şi livedĭ, săteniĭ aŭ abandonatŭ arăturile din acea parte. Domnitorulŭ ordonă într'adinsŭ zapciŭ, ca să facă pe aceĭ 4 locuitorĭ să-şĭ ridice casele şi să şi le mute în vatra satuluĭ, «iar grădinĭ de vorŭ avé cu bucate şi legumĭ, să nu li se strice, până şi le vorŭ strînge la vremea rodurilorŭ; şi asemenea şi arăturile cu semĕnăturĭ să nu se strice.» O identică afacere se află la fila 27 verso, scara 5, cod. XXVIII, pentru moşia Cocioculŭ a mănăstireĭ Radu-Vodă. (2)

Pitacŭ la vătaşiĭ de aprodĭ, céuşiĭ de Divanŭ, vătaşiĭ de visterie, vătaşiĭ de păhărniceĭ, la Spătarulŭ şi la Caimacamulŭ Craioveĭ, din 27 Maiŭ 1795.

Vodă s'a însciinţatŭ că aprodiĭ, copiiĭ din casă şi păhărniceiĭ, când sunt trimeşĭ în mumbaşîrlîcŭ prin judeţe, în locŭ de a merge cu caiĭ lorŭ, ieaŭ caĭ de beilicŭ dela sate şi drumeţĭ. Vodă i-a îngăduitŭ în anulŭ trecutŭ să nu-şĭ aibă caiĭ lorŭ, din causa seceteĭ, dar de astă dată ordonă să-şĭ procure fie-care calulŭ de nevoe şi să înceteze obiceiulŭ de a luà caĭ de beilicŭ. (3)

(1) Cod. XXIX, fila 2.
(2) Cod. XXVIII, scara 4, fila 53.
(3) Cod. XXIX, fila 62 verso.

Anaforaua satului Ciocănescii din Vlașca, pentru tăierea copacilorŭ roditori de către sătenii slobozeni, din 2 Iunie 1795.

Domnitorulŭ, asupra anaforaleĭ constatândŭ stricăciunea pădureĭ in iarna trecută, cu pricină de hrana vitelorŭ, pune resoluțiunea, că de óre-ce nu numaĭ aŭ stricatŭ pădurea, dar nu s'aŭ ținutŭ niciĭ de zapisile, ce aŭ datŭ către locuitoriĭ din Ciocănescĭ, carĭ se mulțumiaŭ a le cere puțină despăgubire, ba încă totŭ eĭ s'aŭ sculatŭ cu pîră asupra Ciocănescilorŭ. Domnitorulŭ ordonă vătafuluĭ de Divanŭ să-ĭ bată la pórta curțeĭ domnescĭ cu câte 30 bețe la tălpĭ și să împlinéscă dela eĭ 200 talerĭ, și alțĭ 200 să-ĭ dea cu sorocŭ peste 2 lunĭ. (1)

Pitacŭ din 5 Septembre 1795 de apĕrare a Dumbrăveĭ din satulŭ Poiana (jud. Ialomița) a luĭ Răducanu Poenaru, fostŭ alŭ treilea Logofĕtŭ. Acéstă apărare i s'aŭ fostŭ deja acordată de Michaiŭ Vodă Suțulŭ în 1892 Decembre 8. Domnitorulŭ opresce pe sătenĭ de a tăiă din dumbravă, cum a fostŭ în resmirița trecută, și ordonă căpităniei dela Slobozia ca să aducă la împlinire acéstă apărare. (2)

Cărțĭ deschise pe la tóte județele pentru nizamulŭ pădurilorŭ, din 19 Septembre 1895.

Domnitorulŭ amintesce că a datŭ voie în anulŭ trecutŭ să bage locuitoriĭ vitele prin pădurĭ din lipsă de nutrețŭ. Es-timpŭ, fiind-că fânețele s'aŭ făcutŭ cu îndestulare, Domnitorulŭ opresce pe locuitorĭ de a-șĭ maĭ băgă vitele prin pădurĭ, «ca să se păzéscă cu mare scumpătate orênduiala pădurilorŭ după obiceiŭ.» Maĭ departe Domnitorulŭ adaoge: «pentru lemne și cherestele de lucru să se urmeze și să se păstreze orênduiala pădurilorŭ după caidulŭ divanuluĭ, ca locuitoriĭ ce sunt șeḑĕtorĭ pe însășĭ moșia lorŭ acea cu pădure, carĭ clăcuiescŭ și-șĭ daŭ dijma . . . . . să aibă voie a tăiă, adecă numaĭ pentru trebuința caseĭ lorŭ fără de plată, cum lemne de focŭ pentru căldura caselorŭ lorŭ, nuiele, parĭ și alte mĕrunțișurĭ pentru lucrulŭ caselorŭ lorŭ, iar nu și pentru de vînḑare, căcĭ pentru cherestele și lemne de vînḑare aŭ datoria a plăti adetulŭ pămîntuluĭ, precum se va fi

(1) Cod. XXVIII, scara 5, fila 61, verso.
(2) Cod. XXIV fila 109.

urmatŭ.» Maĭ departe Domnitorulŭ opresce pe ţĕranĭ de a strică pădurile şi maĭ alesŭ pomiĭ roditorĭ de ghindă. Străiniĭ după alte moşiĭ nu aŭ dreptulŭ să taie lemne din pădurĭ, fără de voia stăpânuluĭ şi fără de plată. Aceste disposiţiunĭ ordonă Domnitorulŭ să se facă cunoscute ţĕranilorŭ şi să se oprescă pascerea vitelorŭ prin pădure, ne maĭ fiindŭ acum îngăduită. (1)

Pitacŭ la ispravniculŭ din judeţulŭ Săcuenĭ pentru douĕ felurĭ de jălbĭ a locuitorilorŭ din acelŭ judeţŭ, din 14 Novembre 1795.

Credinciosŭ boerule alŭ Domnieĭ Mele, Ştefane biv vel Pitarŭ, ispravnice ot sud Săcuenĭ, sănătate! Fiind-că avemŭ Domnia Mea îndestulată pliroforie pentru locuitoriĭ plaiuluĭ dinspre Buzĕŭ dintr'acelŭ judeţŭ, carĭ în douĕ treĭ rĕndurĭ s'aŭ arĕtatŭ cu jălbĭ ca despre partea lorŭ de obşte către Domnia Mea, înpotrivitóre una alteia: uniĭ că sunt mulţămiţĭ de vătafŭ, alţiĭ că le face multe supĕrărĭ înpotrivă, cum că rĕsvrătirea între dînşiĭ şi pornirĭ cu de-a sila jălbĭ şi pîrĭ la Domnia Mea este din pricina a câţĭ-va fruntaşĭ dela câte-va sate ale plaiuluĭ, ce-ĭ numescŭ locuitoriĭ caimacamĭ aĭ satelorŭ, carĭ din zavistiĭ ce aŭ între dînşiĭ pentru ale lorŭ pricinĭ şi interesurĭ de judecăţĭ pentru pămînturĭ, neunindu-se nicĭ odată la o petrecere cu linişte, şi dintr'acéstă născêndŭ douĕ tarafurĭ înpotrivitóre una alteia, a cărorŭ căpeteniĭ cu bĕuturĭ şi adunărĭ prin cârciumĭ, amăgindŭ din fiteşĭ-care satŭ pe ceĭ rĕĭ de lucru şi părtinitorĭ, se pornescŭ şi cu pîrĭ asupra vătaşilorŭ, şi cu pricină că aŭ făcutŭ cheltuială pentru folosulŭ şi trebuinţa plaiuluĭ, cisluescŭ pe cea-laltă obşte a locuitorilorŭ sumă de banĭ ca o dajdie, cu numire de cheltuială la netrebniciĭ şi beţiĭ ale lorŭ, (lucru ce este cu totulŭ nesuferitŭ Domnieĭ Mele), şi locuitoriĭ obşteĭ fiindŭ ceĭ maĭ scăpătaţĭ şi cu prostime fără cuvîntare, le suferă până când nu maĭ potŭ luptă, şi cum că de aceştĭ caimacamĭ şi vătaşĭ plaiuluĭ, s'arŭ fi sfiindŭ ca de nisce zurbagiĭ, a nu-ĭ pune în dréptă cislă, după puterea ce aŭ, şi cade tótă greutatea pe sărăcime; şi acésta este pricina cea adevĕrată, care şi fără de cuvîntŭ şi fără de vină adevĕrată facŭ pîrĭ şi pornirĭ de jălbĭ. Iar acum de acéstă dată se află acolea în plaiŭ şi unŭ Moise Săsénulŭ, omŭ neînsuratŭ, carele face rĕsvrătirĭ, de aŭ scornitŭ pe uniĭ caimacamĭ ca aceia şi cu locuitoriĭ de prin sate în pornirĭ de jălbĭ şi aŭ turburatŭ satulŭ cu nădejde de a se face eĭ vătafĭ, cutezândŭ încă în trecutele ḑile a

(1) Cod. XXIX, fila 113.

da şi jalbă Domnieĭ Mele, cerêndŭ dela locuitorĭ baniĭ ce ar fi cheltuitŭ pentru interesulŭ luĭ. Deci iată că-ţĭ poruncimŭ Domnia Mea straşnicŭ, maĭ întâĭ pe numitulŭ Moise, ca unŭ rĕsvrătitorŭ ce se află acolo, să-lŭ ridicĭ din plaiŭ, să se ducă aiurea cu şederea, fără de a rĕmâné maĭ multŭ între locuitoriĭ plaiuluĭ şi fără de a-lŭ îngădui să se întórcă în plaiŭ; apoĭ să alegeţĭ dintre fruntaşiĭ camacamiĭ satelorŭ, carĭ pricinuescŭ tot-deauna rĕsvrătirĭ pentru interesurile lorŭ dintr'amîndouĕ tarafurile, adecă pe Dumitru Lupulŭ ot Starchiojdi, pe Manea Istovŭ ot Plătinescĭ, pe Preda Băloiŭ şi cu altulŭ din céta luĭ, pe carĭ aceştĭ 4 să-ĭ pedepsescĭ cu câte.... toege la tălpĭ, acolo în plaiŭ, ca să se veghie şi eĭ şi toţĭ ceĭ-lalţĭ rĕsvrătitorĭ plaiuluĭ, şi să se pedepséscă de acum înainte de obiceĭnuitele năravurĭ a se face tarafurĭ pentru interesurile lorŭ şi a da pricină locuitorilorŭ deobşte de neodihnă şi de pagubă; şi atâtŭ pe aceştĭ 4, câtŭ şi pe ceĭ-lalţĭ fruntaşĭ caimacamĭ dela amîndouĕ tarafurile să-ĭ puĭ dumné-ta în cislă după starea şi puterea lorŭ, şi să daĭ poruncă straşnică la tóte satele pârcălabilorŭ şi fruntaşilorŭ de sate, ca să scie că nu sunt volnicĭ maĭ multŭ a face de sineşĭ cislă de cheltuială, fără de poruncă şi scire ispràvnicéscă. Aşişderea îţĭ poruncimŭ să aducĭ pe Bănică, ce este acum vătafŭ de plaiŭ, ca să-ĭ arĕţĭ porunca Domnieĭ Mele şi să-ĭ dicĭ straşnicŭ, ca să se feréscă de orĭ-ce cusurŭ şi urmare înpotrivă, a sluji cu dreptate şi a se ferì de orĭ-ce jafurĭ şi nedreptăţĭ locuitorilorŭ; carele de se scie că aŭ păgubitŭ şi aŭ luatŭ dela cine-vaşĭ ceva, orĭ în banĭ, orĭ în lucru fără de plată, maĭ multŭ peste ce este datoria locuitorilorŭ, însuşĭ să întórcă şi să îndestuleze pe ceĭ păgubiţĭ, şi să caute pricinile şi păsurile locuitorilorŭ fără de lenevire şi cu dreptate, ca să nu se găséscă în urmă vinovatŭ. Şi aşà fieşĭ-cărora să le daĭ povĕţuire cu cuvîntŭ de înţelegere, ca să-şĭ caute de trebile lucrurilorŭ lorŭ şi să nu se amăgéscă după îndemnărĭ netrebnice ale celorŭ ce aŭ interesurile lorŭ. De care îţĭ poruncimŭ să facĭ şi unŭ ocolŭ însuţĭ satelorŭ de rêndŭ ale plaiuluĭ, ca să le daĭ mângâierea şi îndreptarea cea cuviinciósă la acéstă rĕsvrătire ce s'aŭ pornitŭ, ca să se odihnéscă pe lucru şi agonisita lorŭ; iar luĭ Dumitrache ce a fostŭ vătafŭ i-amŭ datŭ Domnia Mea voie ca să vie la casa luĭ în plaiŭ; ci după cum şi de către Domnia Mea i s'aŭ trămisŭ poruncă, să-ĭ daĭ şi dumné-ta povăţuire de a nu se amestecà şi de a se ferì a nu da vre-o pricină de rĕsvrătire, ci să-şĭ aibă odihna la casa luĭ. Acésta, şi fiţĭ sănătoşĭ. (1)

Pitacŭ ca să ducă pe Ioanŭ Mototocea la ocna Slăniculuĭ, din 1795 Decembre 18, fiind-că l'a ertatŭ Vodă odată şi l'a scosŭ din ocnă, dar n'aŭ

(1) Cod. XXIX, fila 124.

prinsŭ minte şi de isnóvă aŭ jefuitŭ satele din judeţulŭ Ilfovuluĭ cu banĭ de căminăritŭ, împreună cu Ilie, ce a fostŭ polcovnicŭ de judeţŭ, silindŭ şi ocărîndŭ pe locuitorĭ cu înjurăturĭ, care faptă n'aŭ pututŭ tăgădui înaintea Domnuluĭ. De aceea volnicesce Moruzi pre unŭ zapciŭ armăşescŭ să-lŭ ducă iar la ocna Slăniculuĭ. (1)

17 cărţĭ la ispravnicii judeţelorŭ şi la zabiţĭ, din 14 Martie 1796.

Fiind-că acum în vremea primăvereĭ mulţĭ din neguţătoriĭ turcĭ, cum şi din ceĭ creştinĭ, aŭ luatŭ cărţile Domnieĭ Mele de a eşi în ţară, pentru a cumpĕrà vite cu preţurĭ învoite prin scirea d-vóstre ispravnicilorŭ, iată vĕ poruncimŭ ca să aveţĭ a îngriji de urmările lorŭ, nu cumva înpotriva poruncilorŭ şi voinţeĭ Domnieĭ Mele vorŭ face prin sate vre-o supĕrare saŭ cheltuială locuitorilorŭ, orĭ a luà vita cui-vaşĭ fără de voie şi fără de preţŭ învoitŭ şi primitŭ de amîndouĕ părţile, orĭ a-ĭ siluì şi a le cere conace fără de plată, saŭ a-ĭ necăji şi a-ĭ supĕrà în alte felurĭ de chipurĭ; ca îndată ce veţĭ dovedi pe vre-unulŭ că nu umblă bine, purtându-se cu netrebnice urmărĭ şi supĕrândŭ şi cheltuindŭ saŭ supĕrândŭ pe locuitorĭ, dumné-ta, zabitule alŭ judeţuluĭ, pe unulŭ ca acela, fără de a-ĭ face hatîrŭ şi fără de altŭ prieteşugŭ, să-lŭ ridicĭ şi în fiarĕ să-lŭ trămiteţĭ la Domnia Mea, cu însciinţare a ispravnicilorŭ şi a dumi-tale.» Dacă vorŭ face dinpotrivă, ḑice Domnitorulŭ, nu numaĭ paguba vorŭ plăti-o îndoitŭ, dar vorŭ fi şi pedepsiţĭ pentru nepurtare de grijă. Acestŭ Pitacŭ să se facă cunoscutŭ locuitorilorŭ «ca orĭ-carele din voĭ, locuitorilorŭ, veţĭ avé vre-o supĕrare dela neguţătorĭ saŭ cheltuială şi pagubă, să aveţĭ a da de scire ispravnicilorŭ şi zabituluĭ judeţuluĭ şi când nu veţĭ aflà îndestulare, să sciţĭ că tótă paguba şi cheltuiala vóstră avemŭ a osîndi pe ispravnicĭ să vĕ împlinéscă şi pentru vina neîngrijireĭ lorŭ aŭ a-şĭ luà osânda cuviinciósă.» (2)

Carte deschisă, din 26 Martie 1796, către toţĭ locuitoriĭ din fie-care judeţŭ, ca să facă arăturĭ şi semĕnăturĭ de primăvară, arĕtându-le folosulŭ lorŭ dintr'acésta. S'aŭ scrisŭ «ispravnicilorŭ de a îngriji pentru acestŭ lucru multŭ trebuinciosŭ şi de a îndatori şi pe ceĭ leneşĭ la lucrarea pămîntuluĭ şi la semĕnăturile bucatelorŭ.» (3)

(1) Cod. XXIX, fila 138, verso.
(2) Cod. XXIX, fila 158, verso.
(3) Cod. XXIX fila 162 verso.

Publicaţie la 17 judeţe şi la Caimacamŭ, din 26 Martie 1796, ca să îndemne pre locuitorĭ, fiind-că a sositŭ primăvara, de a se sili să facă arăturĭ pentru porumbŭ, orzŭ, meiŭ şi grâŭ de vară, ca să aibă nu numaĭ de hrană, dar şi de comerciŭ. (1)

17 publicaţiĭ deschise către locuitorĭ, din 29 Martie 1796, oprindu-ĭ de a da pârjóle, căcĭ din pricina acestora, ba une-orĭ şi din pricina focurilorŭ, ce facŭ fiindŭ călĕtorĭ pe drumurĭ, şi care nu le stingŭ, s'aŭ întîmplatŭ de aŭ luatŭ focŭ dumbrăvĭ apărate, pădurĭ, fêneţe, ariĭ şi nămestiĭ.

S'aŭ făcutŭ asemenea 17 publicaţiĭ la tóte judeţele şi una la Caimacamŭ. (2)

Treĭ cărţi deschise la judeţulŭ Oltŭ, Teleormanŭ şi Vlaşca, din 16 Aprilie 1796, către locuitorii din acele judeţe.

«Vouĕ, tuturorŭ locuitorilorŭ dela judeţulŭ . . . fiind-că ne-amŭ înşciinţatŭ Domnia Mea, cum că v'aţĭ fi supĕrândŭ şi v'aţĭ fi cheltuindŭ de către slujbaşiĭ trecĕtorĭ, ce mergŭ şi vinŭ pe afară, cu cerere de conace şi de cele trebuincióse lorŭ, făr de plată, care acésta fiindŭ neprimită şi nesuferită la auḑulŭ Domnieĭ Mele, în vreme ce slujbaşilorŭ li se dă cheltuiala lorŭ şi aŭ a cumpĕrà cu banĭ cele ce sunt trebuincióse; iată s'aŭ făcutŭ poruncile Domnieĭ Mele straşnice către ispravniciĭ judeţelorŭ, dar şi vouĕ vĕ trămitemŭ într'adinsŭ acéstă a nóstră domnéscă carte, ca să sciţĭ că, afară numaĭ de poteraşiĭ, ce aŭ adeverinţele dumné-luĭ Vel Spătaruluĭ la mânĭ, carĭ umblă în judeţe după hoţĭ şi după făcĕtorĭ de rele, pentru odihna şi apărarea vóstră, cărora este obicinuitŭ a le dà satele óreşĭ-ce mâncare din cele ce potŭ avé locuitoriĭ, la unŭ conacŭ saŭ douĕ, alţĭ slujbaşĭ trecĕtorĭ, verĭ aĭ Curţeĭ, verĭ aĭ breslelorŭ, toţĭ aŭ a plăti cu banĭ cele ce vorŭ fi trebuincióse, şi fără de plată n'aveţĭ a da la nimenĭ nimicŭ; dar nicĭ voĭ nu trebue să le cereţĭ iar preţŭ de plată nesuferitŭ, ca cu acésta să aduceţĭ la stenahorie şi la lipsă pe trecĕtoriĭ slujbaşĭ, că nicĭ acésta nu este suferită Domnieĭ Mele. Lângă acésta auḑimŭ iarăşĭ jeluindu-vĕ pentru uniĭ din Turcĭ, carĭ, în umbletulŭ neguţitorieĭ lorŭ, facŭ urmărĭ înpotrivă de vĕ supĕră şi vĕ păgubescŭ, pre carĭ a-ĭ oprì cu totulŭ de a nu-ĭ lăsà să vie ca să cumpere din ţéră vite şi lucrurĭ slobode, care este şi voue de alişverişĭ, socotimŭ că acésta va fi spre paguba vóstră; dar de altă parte Domnia Mea nu lipsimŭ iarăşĭ a

(1) Cod XXIX. fila 162.
(2) Cod. XXIX, fila 164.

face cele cuviinciósc îngrijirĭ, dândŭ poruncĭ strașnice la ispravnicĭ și la zabițĭ și trimițêndŭ și într'adinsŭ pe deli-bașa alŭ Curțeĭ Domnieĭ Mele cu alțĭ zabițĭ turcĭ, ca să-ĭ prindă pre uniĭ ca aceia, să-ĭ bage în fiare și să-ĭ pedepsimŭ pe uniĭ dintr'înșiĭ, ca să iea pildă și alțiĭ, să se desvețe de urmărĭ rele; dar pricina este că voĭ, locuitorilorŭ, carĭ sunteţĭ supĕrațĭ saŭ păgubițĭ, nu eșițĭ de față la zabițiĭ noștri, ca să arĕtațĭ pre celŭ silnicŭ, ca să-lŭ prindă și să-ĭ venimŭ de hacŭ, și cu acésta scapă unulŭ ca acela nepedepsitŭ.» Vodă le cere decĭ să nu se lenevéscă, nicĭ să se sfiască și să reclame la ispravnicĭ și la zabițĭ, și dacă dela eĭ nu vorŭ aflà îndestulare, să reclame fără sfială la Domnitorŭ. (1)

S'aŭ tânguitŭ locuitoriĭ din plaiurĭ că vătășeiĭ, cu puțină slobodenie ce aŭ de a face óre-care cercetare și dojană de îndreptare și de înfrênare celorŭ ce cadŭ în greșelĭ și vinĭ micĭ dintre locuitoriĭ satelorŭ plaiuluĭ, se întindŭ a pedepsi pe ómenĭ cu bătăĭ strașnice și cu casnă nesuferită, care eĭ nu sunt volnicĭ și slobodĭ a face acésta, căcĭ în cărțile lorŭ de vătășie se cuprinde prin ponturĭ, că «pentru pricinĭ de vinovățiĭ maĭ marĭ să-ĭ trămită la ispravniciĭ județuluĭ». Domnitorulŭ crede că vătașiĭ maltratéză pe locuitorĭ și pentru pismă veche de alte interesurĭ ale lorŭ, dar și aceste sunt oprite prin cărțile Domnieĭ. «Decĭ poruncimŭ Domnia Mea atâtŭ d-vóstre velițilorŭ Logofețĭ de a o întocmì acésta și în cărțile domnescĭ de vătășie, ca vătafulŭ de plaiŭ să nu fie volnicŭ a certà pe locuitoriĭ satelorŭ plaiuluĭ ce vorŭ cădé în pricinĭ de vinĭ micĭ, maĭ multŭ decât de 20 — 30 de bețe, care și acéstă certare să nu se cuteze de a o face cuivașĭ fără de vină de faptă dovedită, pentru vre-o pică de interesulŭ sĕŭ, că aflându-se în urmă, se va pedepsi apoĭ îndoitŭ, iar pentru pricinĭ de hoțiĭ maĭ marĭ, pentru carĭ se va cădé a se face pedépsă maĭ mare, aŭ a le cercetà și a le hotărî ispravniciĭ județuluĭ, carĭ aŭ voie a judecà și pe vătașĭ.» — 1796 Aprilie 18. (2)

Pitacŭ din 5 Maiŭ 1796 către ispravniciĭ din Vlașca.

Aceștia aŭ vestitŭ luĭ Vodă că locuitoriĭ de pe moșia Corbiĭ marĭ pătimescŭ din pricina luĭ Antonie, isprăvnicelulŭ luĭ Baronie, arendașulŭ moșieĭ; că le omóră rîmătoriĭ în bătăturile caselorŭ, luându-le livedele de fênețe i locurile de arăturĭ, carĭ din vechime sunt destupate și curățite de pă-

(1) Cod. XXIX, fila 173.
(2) Cod. XXIX, fila, 174.

rinţiĭ lorŭ, şi dându-le altora pentru interesulŭ luĭ. Vodă a adusŭ de faţă pe acelŭ Antonie la Divanŭ şi pe uniĭ din locuitorĭ. Antonie tăgăduesce, dar locuitoriĭ chemaţĭ la judecată n'aŭ venitŭ, de aceea Domnitorulŭ rêndu-esce anume mumbaşirŭ să iea pe Antonie să-lŭ ducă la faţa loculuĭ să fie înfăţişatŭ cu fiesce-care locuitorŭ. «Câtŭ pentru curăturĭ şi locurĭ de hrană, carĭ vorŭ fi destupate şi lucrate de dînşiĭ, aveţĭ a urmà după hotărîre după condica Divanuluĭ, ca să se dea acelora ce le-aŭ destupatŭ şi le-aŭ lucratŭ, dela carĭ să-şĭ iea numaĭ dijma obicĭnuită după condică; aşişderea şi alte madele pentru rîmătoriĭ ucişĭ şi pentru supĕrărĭ, să facă cercetare faţă cu amîndouĕ părţile, şi cu ce s'aŭ păgubitŭ verĭ-care din locuitorĭ să li se facă îndestulare, dândŭ nizamulŭ celŭ cuviinciosŭ de a se păzi dreptatea locuitorilorŭ întru tóte, cu care cercetare din faţa loculuĭ când de acolea nu vorŭ rĕmâné mulţămiţĭ, să-ĭ aducă apoĭ la Divanulŭ Domnieĭ Mele, saŭ luândŭ izbrănire de acolo pricina, să ne însciinţeze cu orênduitulŭ zapciŭ pentru fiteşĭ-care madea în ce chipŭ s'a doveditŭ şi ce izbrănire aŭ luatŭ, şi cu cercetarea ce veţĭ face amîndoĭ ispravniciĭ la faţa loculuĭ, să-ĭ aducă aicĭ.» (1)

Vel Logofĕtŭ.

Pitacŭ către ispravniciĭ din Argeşŭ, din 17 Iulie 1796.

S'aŭ tânguitŭ locuitoriĭ din satele judeţuluĭ, că Enache Căpitanulŭ, vameşulŭ judeţuluĭ, le cere vamă pentru rachiurile ce facŭ locuitoriĭ în livedele de pe lângă casele lorŭ, rachiulŭ ce-lŭ cheltuescŭ la bĕutură în casele lorŭ saŭ vîndŭ dintr'însulŭ unulŭ la altulŭ în satŭ. Domnitorulŭ ordonă să nu se iea vamă dela asemenea rachiŭ, decât când îlŭ ducŭ la têrgŭ; decĭ vameşulŭ Enache să fie silitŭ a restitui locuitorilorŭ baniĭ ce i-aŭ luatŭ, şi de vreme ce sunt maĭ multe reclamaţiunĭ contra acestuĭ vameşŭ, Domnitorulŭ ordonă să-lŭ pue în fiarĕ şi, cu însciinţare de tóte urmările luĭ rele, să-lŭ trămiţă cu pază la domnie. (2)

Din o anafora pe jalba luĭ Iordache *biv vătafŭ de băiaşĭ românĭ aurarĭ* se constată existenţa de băiaşĭ *românĭ aurarĭ*. (3)

Locuitoriĭ din plaiulŭ Arefuluĭ, jud. Argeş, cerŭ a se isgoni dintre dînşiĭ

(1) Cod. XXIX, fila 181 verso.
(2) Cod. XXIX, fila 212.
(3) Cod. XXX, fila 20.

Iordache Căpitanulŭ, Gh. Banghiulŭ, Grigore Fuiorea şi Gh. Jitea, după multe necazurĭ ce le face şi pentru curmarea gâlcevurilorŭ.

Divanulŭ constată temeiulŭ cerereĭ locuitorilorŭ şi Domnitorulŭ aprobă în 17 Martie 1796. (1)

Anaforaua Vistieruluĭ pentru orênduiala maldăruluĭ, câte câte care să aducă la grajdulŭ domnescŭ ispravniciĭ de Ilfovŭ.—13 Iunie 1796

Ceĭ cu moşiĭ din jurulŭ Bucuresciuluĭ se jăluescŭ că măldăraşiĭ domnescĭ intră în silnicie în livedele lorŭ poprite şi le cosescŭ, ba slobodŭ şi vitele lorŭ peste tótă livada; şi că acésta se urméză numaĭ la uniĭ ceĭ maĭ apropiaţĭ de Bucurescĭ, iar nu peste totŭ jud. Ilfovŭ. Vel Vist. Scarlatŭ Ghica propune să se facă unŭ felŭ de cislă de fênulŭ, ce se póte face la fie-care moşie, pe care să-lŭ transporte la grajdurĭ măldăraşiĭ domnescĭ până la sfîrşitulŭ luneĭ Augustŭ. Cele 2.000 de care de maldărŭ să se împarţă cu analogie pe tóte moşiile din judeţŭ.

Domnitorulŭ aprobă acéstă mĕsură. (2)

Ispravniciĭ Vintilă Prijbénu şi Manolache Manu vestescŭ la 17 Iulie 1796, că uniĭ din stăpâniĭ moşiilorŭ şi arendaşĭ obicĭnuescŭ dela o vreme încóce de apucă pe locuitoriĭ, ce aŭ locurĭ de hrană, şi le iea plată când îşĭ scotŭ plugurile, deosebitŭ de dijmurĭ şi alte obiceiurĭ ale pămîntuluĭ, şi fiind-că aicĭ în partea munteluĭ sunt locurĭ de se sfarmă şi se lucréză cu anevoe, scoţêndŭ şi sfărămândŭ locuitoriĭ petrişulŭ până ce-şĭ îndreptéză şi-şĭ hrănescŭ câte unŭ locŭ, şi noĭ vĕdêndŭ supĕrările locuitorilorŭ cele de apurure, nu lipsimŭ a însciinţă Măriеĭ Tale, de va fi să rĕmâe acestŭ obiceiŭ a plăti locuitoriĭ plugarĭ şi locurile de hrană şi să dea şi dijmurĭ şi clacă, să scimŭ, iar de nu va fi voinţa Inălţimeĭ Tale a se urmà ast-fel, să avemŭ luminată poruncă, ca să apĕramŭ pe locuitorĭ a nu se supĕrà maĭ multŭ.

Domnitorulŭ, la 21 Iulie 1794, trimite afacerea în opinarea Divanuluĭ.

La 23 Iulie 1796 divaniţiĭ Vel Banŭ Enache Văcărescu, Vel Vornicŭ Nicolae Filipescu, Ştirbeiŭ şi Radu Golescu şi Vel Logofĕtŭ Filipescu şi Isacŭ Raletŭ recunoscŭ nedreptŭ obiceiulŭ denunţatŭ de ispravnicĭ de a luà plată dela locuitorĭ când îşĭ scotŭ plugurile la arătură, «fără numaĭ de pogonŭ de porumbŭ câte 4 baniţe de grăunţe, baniţa de 22 ocà, şi din

(1) Cod. XXXI, fila 8 scara 6.

(2) Cod. XXXI, scara 8, fila 11.

cele-lalte semĕnăturĭ ḑeciuială». Divanulŭ opină a se oprì obiceiulŭ acela denunțatŭ de ispravnicĭ. (1)

Domnitorulŭ aprobă în 26 Iulie.

Anaforaua a 7 sale de pe moșia mănăstireĭ Michaiŭ-Vodă, cum că arendașiĭ și ispravniciĭ mănăstireĭ le iea dijma peste obiceiŭ, din 21 Ianuarie 1796.

Locuitoriĭ din Ogrezenĭ, Malulŭ-Spartŭ, Tăcutava, Bolintinu din-délŭ Crivina și Țigănica, din Vlașca și Ilfovŭ, reclamă contra asupririlorŭ împotriva ponturilorŭ. Eĭ ḑicŭ că arendașiĭ și orênduițiĭ mănăstireĭ le ieaŭ dijma porumbuluĭ îndoitŭ, adecă de pogonŭ 16 banițe de știulețe, banița câte 22 de ocà. Isprăvnicelulŭ mănăstireĭ Michalache tăgăduesce, ḑicêndŭ că le-a luatŭ numaĭ câte 8 banițe a câte 22 ocà, ceea ce face 4 banițe grăunțe după caidulŭ Divanuluĭ și după vechiulŭ obiceiŭ alŭ țêreĭ, și aduce de mărturie pe Ogrezenĭ, unde sunt 200 de case. Judecata cere dela Domnŭ carte de blestemŭ pentru aflarea adevĕruluĭ.

Se maĭ jăluescŭ locuitoriĭ că le iea ḑilele de clacă îndoite, adecă câte 12 pe anŭ, când eĭ aŭ avutŭ obiceiŭ să clăcuiască numaĭ câte 6 saŭ să dea câte 1 leŭ, când acuma li se cere câte 6 dela ceĭ ce nu potŭ clăcui.

Judecata găsesce, că pe câtă vreme locuitoriĭ n'aŭ o anumită învoială prin zapisŭ, apoĭ eĭ sunt datorĭ câte 12 ḑile de clacă pe anŭ.

Locuitoriĭ se jăluescŭ, că din liveḑele ce aŭ cositŭ eĭ, îngrădite și curate de dînșiĭ, li s'aŭ luatŭ fênulŭ cositŭ și necositŭ.

Dacă se va dovedì că liveḑele sunt ale lorŭ, să li se restitue fênulŭ.

Locuitoriĭ aŭ aratŭ meiŭ și nu s'a făcutŭ, ómeniĭ mănăstireĭ însă aŭ luatŭ dijmă porumbŭ în locŭ de meiŭ, care nu s'a făcutŭ.

Mănăstirea să restitue totŭ porumbulŭ luatŭ ca dijmă pe nedreptate.

La dijma tutunuluĭ locuitoriĭ aveaŭ obiceiŭ să dea la 15 ocà una, iar acum le-aŭ luatŭ ḑeciuială.

Judecata afirmă că cu dreptulŭ li s'aŭ luatŭ ḑeciuiala, fiind-că ḑeciuială scrie la ponturĭ ca să iea stăpânulŭ moșieĭ din tóte semĕnăturile țêranuluĭ, afară de legumele din grădină pentru trebuința caseĭ și afară de viĭ, la carĭ se iea otaștina.

Locuitoriĭ se jăluescŭ că pentru lemnele ce taie din pădurea mănăstireĭ le iea de carŭ câte 4 parale.

(1) Cod. XXXI, scara 8, fila 42 verso.

Li se recunósce dreptulŭ de a nu plăti nimicŭ pentru lemnele de trebuința caseĭ; 4 parale de carŭ vorŭ plăti numaĭ pentru lemnulŭ tăiatŭ de negoțŭ.

Locuitoriĭ dicŭ că la Crăciunŭ li se iea câte 2 găinĭ, în locŭ de una după obiceiŭ.

Judecata recunósce dreptulŭ la o singură găină.

Locuitoriĭ pretindŭ că din livedele ce aŭ cositŭ fènulŭ, li se face încărcătură, adecă 1 carŭ se face 3 care, și se iea de carŭ câte 20 parale, pe când obiceiulŭ era să plătéscă numaĭ câte 10. Ba și de carulŭ de rogozŭ li se iea câte 10 parale.

Judecata recunósce că țĕranulŭ are să dea deciuiala la fènŭ și rogozŭ din 10 căpițe una, iar să nu dea banĭ. Ispravniciĭ să cerceteze și să oblige mănăstirea a restitui baniĭ luațĭ. Insă datorĭ sunt locuitoriĭ maĭ întâĭ să iea voie dela stăpânulŭ moșieĭ câte care și în ce locŭ să coséscă, ca să nu fie pricină între dinșiĭ, luândŭ livedele unulŭ altuia saŭ ale stăpânuluĭ moșieĭ.

Dicŭ locuitoriĭ că fènulŭ domnescŭ cositŭ pentru menzilhanele li s'aŭ luatŭ și eĭ aŭ plătitŭ apoĭ la menzilhanea carulŭ câte talerĭ 7.

Justiția nu le dă dreptate, fiind-că aŭ cositŭ în livedĭ de ale mănăstireĭ; decât, fiind-că sunt săracĭ, de astă dată să le plătéscă mănăstirea cheltuiala cosituluĭ.

Dicŭ țĕraniĭ că li se cere clacă și dela feciorii ce-ĭ aŭ nedespărțițĭ din casă.

Judecata pretinde că la caidulŭ Divanuluĭ se cuprinde că totŭ casniculŭ să clăcuiască câte 12 dile pe anŭ, decĭ feciorii însurațĭ să clăcuiască și eĭ, măcar că ședŭ cu părințiĭ, dar clăcașulŭ care are 2 case nu clăcuesce decât pentru una.

Se jăluescŭ locuitoriĭ că aŭ fostŭ încărcațĭ la mĕsurătórea pogónelorŭ și dela ceĭ ce nu aŭ porumbŭ să dea, le cere câte talerĭ 8 de pogonŭ.

Judecata găsesce ca locuitoriĭ să fie apărațĭ de a da baniĭ de pogonŭ. Ispravniciĭ să facă dréptă mĕsurătóre a pogónelorŭ, și de câte pogóne vorŭ eși drepte, să împlinéscă la mănăstire dijma de pogonŭ po banițe 8 de știulețĭ, banița za ocă 22.

Despa femeea din . . . . . . dise că are 4 pogóne de porumbŭ și o asupresce că sunt 7, și o aŭ și bătut'o.

Judecata oréndueșce ca ispravniciĭ să facă mĕsurătórea pogónelorŭ Despeĭ și să urmeze a plăti după câte pogóne se vorŭ află. Câtŭ pentru bătaie, iarășĭ ispravniciĭ să cerceteze și să însciințeze la Domnitorŭ, ca bătăușulŭ să se pedepséscă.

Isprăvnicelulŭ mănăstireĭ se jeluĭ că ţĕraniĭ aŭ ridicatŭ bucatele de pe câmpŭ nedijmuite.

Judecata găsesce dréptă reclamaţia omuluĭ mănăstireĭ, fiind-că datoria lorŭ erà să dea de scire mănăstireĭ că s'a isprăvitŭ porumbulŭ de culesŭ; dar şi mănăstirea chiar atuncĭ să-şĭ iea dijma, iar nu dela pătulŭ, căcĭ uscându se scade şi se păgubesce locuitorulŭ dândŭ maĭ multŭ.

Locuitoriĭ cărăuşĭ dela Dimboviţa pentru optŭ boĭ ce le-aŭ muritŭ pe drumulŭ Focşanilorŭ în slujba conaculuĭ solulŭĭ, rugându-se a li se plătì de unde va fi cu cale, şi acea anafora s'a făcutŭ în dosulŭ jalbeĭ lorŭ.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ. — Poruncimŭ Domnia Mea dumi-tale Vel Vist., ca din Visteria Domnieĭ Mele să daĭ talerĭ cincĭ-ḑecĭ. 1793 Augustŭ 26.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Înălţate Dómne,

După luminată porunca Măriеĭ Tale am cercetatŭ acéstă jalbă şi m'am încredinţatŭ şi dela însuşĭ dumné-luĭ vătafulŭ Mihăiţă Grecénu, că cu adevĕratŭ le-aŭ peritŭ aceste vite, însă nu se scie de le-aŭ peritŭ saŭ de vre o bólă saŭ din graba călătorieĭ, ci cum va fi mila Măriеĭ Tale.—1793 Aug. 25.

Ienache Văcărescu Vel Spătarŭ.

Asemenea anafora s'a făcutŭ în dosulŭ jălbeĭ lorŭ a patru cărăuşĭ din sud Prahova, pentru şépte boĭ ce le-aŭ muritŭ, şi s'aŭ poruncitŭ să le dea talerĭ patru-ḑecĭ. (1)

Documente relative la Ţiganĭ.

După ţĕranĭ, clasa desmoştenită erà aceea a Ţiganilorŭ. Amŭ adusŭ în tomulŭ V alŭ Istorieĭ Românilorŭ ce publicămŭ (pag. 137) câte-va documente relative la Ţiganĭ, de sub domnia luĭ Alex. Moruzi. Maĭ inavuţimŭ acéstă rubrică cu următórele documente:

(1) Cod. XXIV, fila 361.

1. Petiţiunea luĭ Ioanŭ Damarisŭ biv Vel Vistierŭ şi resoluţiunea luĭ A. Moruzi, din 14 Iunie 1793, prin care dă carte deschisă uneĭ vătăşiĭ de Ţiganĭ de lac, ca să pótă umblà prin ţéră nesupĕrată de nimenĭ.

2. Cartea mănăstireĭ Cozia, prin care este îndreptăţită a luà dela Ţiganiĭ aurarĭ ce sunt aĭ eĭ, birŭ, pe lângă aurulŭ ce sunt datorĭ să-lŭ dea la cămara domnéscă.

3. Carte din 11 Decembrie 1793, prin care domnia se cunósce obligată de justiţie să dea luĭ biv Vel Pit. Brezoianu 2 Ţiganĭ, schimbŭ pentru 2 Ţigance.

4. Procesulŭ luĭ Gheorghe Ţiganulŭ şi alŭ soţieĭ sale, cerêndŭ şi libertatea. Judecata relativă, din Maiŭ 1794.

5. Polcovniculŭ Constantinŭ Orĕscu în judecată pentru Ţiganĭ, carĭ pretindŭ că sunt desrobiţĭ de mătuşa luĭ. Justiţia dă rĕmasŭ pe Orĕscu, ḑicêndŭ că «robia a isvodit'o némurile prin pravilele sileĭ în potriva pravileĭ fireşcĭ, căcĭ firea pe toţĭ i-aŭ făcutŭ a fi slobodĭ.»

6. Dreptulŭ armăşieĭ dela Ţiganĭ şi partea cuvenită cămareĭ domnesceĭ. Stringerea venituluĭ în nisipŭ de aurŭ, în 1795.

7. Neoprirea Ţiganilorŭ aurarĭ de a strînge nisipulŭ de aurŭ în timpulŭ ciumeĭ.

8. Procesŭ între Dumitrana Ţiganca cu Clucerulŭ Dumitraşco Racoviţă, care reclamă unŭ copilŭ alŭ eĭ cu nume de robŭ.

9. Pitacŭ din 18 Iuliŭ 1796 pentru baniĭ cuveniţĭ mănăstireĭ Cozia dela Ţiganiĭ aurarĭ.

10. Pitacŭ din 21 Aprilie 1794, ca Ţiganiĭ să nu fie ingăduiţĭ a şedé în livada mănăstireĭ Văcăresceĭ.

11. Jalba luĭ Răducanu Poenaru, condicarulŭ Divanuluĭ, reclamândŭ schimbŭ pentru o Ţigancă a luĭ, măritată cu unŭ Ţiganŭ domnescŭ.

Jalba şi porunca dumné-luĭ Vist. Damarisŭ pentru o vătăşie de Ţiganĭ a dumné-luĭ, a nu se supĕrà.

Prea Înălţate Dómne,

Arétŭ Măriеĭ Tale, că avêndŭ o vătăşie de Ţiganĭ de lac şi fiind-că sunt umblătorĭ prin ţéră, mĕ rogŭ Măriеĭ Tale ca să li se facă o luminată poruncă spre a fi nesupĕraţĭ de către dregĕtoriĭ ţĕreĭ.

Alŭ Măriеĭ Tale prea plecatŭ.

Ioanŭ Damarisŭ biv Vel Vist.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ.—Pe unde se vorŭ arĕtà aceștĭ Țiganĭ aĭ dumné-luĭ cinstitŭ și credinciosŭ boerulŭ Domnieĭ Mele biv Vel Vist. Ioanŭ Damarisŭ, purtându-se și hrănindu-se cu dréptă munca lorŭ, fără a se amesteca în fapte rele, avêndŭ cartea stăpânuluĭ sĕŭ de încredințare la mână, poruncimŭ Domnia Mea jafurĭ și supĕrărĭ să nu li-se facă de către cine-vașĭ, ci să fie apărațĭ a se puté hrăni cu dréptă munca lorŭ, afară numaĭ când va fi în vre o vină, prin ispravniciĭ județuluĭ trebue a se trage în cercetare. Decĭ poruncimŭ dumné-vóstre dregĕtorilorŭ și zapciilorŭ, să fițĭ următorĭ. — 1793 Iunie 14. (1)

Cartea mănăstireĭ Cozia (Vilcea), din 14 Iunie 1793, prin care este volnicită a luà dela toțĭ Țiganiĭ rudarĭ aĭ eĭ, însurațĭ, de totŭ numele câte taл. unulŭ, «pentru că aceștĭ Țiganĭ, măcar că sunt dațĭ mănăstireĭ cu chrisóvele celorŭ de maĭ nainte Domnĭ de a da și dajdie la mănăstire, dar fiind-că sunt legațĭ de daŭ aurulŭ la cămara Domnieĭ Mele și mănăstireĭ nedândŭ nimicŭ, nu are nicĭ unŭ folosŭ saŭ ajutorŭ dela dinșiĭ; am hotărîtŭ Domnia Mea ca să dea și mănăstireĭ câte talerĭ unulŭ de totŭ Țiganulŭ însuratŭ. . . . Aceștĭ banĭ se vorŭ da în 2 rêndurĭ, la sf. Gheorghe ½ talerŭ și la sf. Dumitru ½ talerŭ; pentru că acéstă hotărire a fostŭ făcută atâtŭ dela alțĭ rĕposațĭ Domnĭ vechĭ, câtŭ și dela dumné-lorŭ frațiĭ noștri Domnĭ Al. Ipsilantŭ Voevodŭ și rĕposatulŭ Nicolae Caragea Voevodŭ.» (2)
Acestŭ birŭ în favórea mănăstireĭ se va împlini prin Vel Armașŭ.

Carte din 11 Decembre 1793, prin care Moruzi dă luĭ Grigore Brezoianu biv Vel Pit. pe Stoica i brat ego Maria sin Constantinŭ i Stanca, Țiganĭ domnescĭ din vătășia Pârvuluĭ Bărcănescu, schimbŭ pentru alte douĕ suflete de Țiganĭ, anume Maria și o fată a eĭ, pentru că Maria s'a măritatŭ cu unŭ Țiganŭ domnescŭ, avêndŭ și treĭ copiĭ cu elŭ. Grigore Brezoianu a reclamatŭ Țigancele sale, «și fiind-că după pravilă femeea urméză bărbatuluĭ sĕŭ», *judecata a obligatŭ domnia să dea în schimbŭ luĭ Brezoianu alțĭ Țiganĭ în loculŭ celorŭ douĕ Țigance.* (3)

Gheorghe Țiganu cu Țiganca luĭ, din sud Prahova, cu Voichița Chițasca pentru slobodenia lorŭ.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i gpd. Zemle Vlachiscoe.—La acéstă cercetare și hotărire a judecățeĭ departamentuluĭ rĕmâindŭ și

(1) Cod. XXIII, fila 78, verso.
(2) Cod. XXIII, fila 111.
(3) Cod XXIII, fila 193.

Voichiţa Chiţasca mulţumită şi odihnită, ne maĭ avêndŭ a face nicĭ o apelaţie, precum şi adeverinţă înscrisŭ sub iscălitură aŭ datŭ, întărimŭ Domnia Mea anaforaua acéstă, spre a fi în bună pace numiţiĭ, urmându-şĭ precum se cuprinde maĭ jos într'acéstă anafora. — 1794 Iunie 3.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălţate Dómne,

Insciinţămŭ Inălţimeĭ Tale pentru unŭ Gheorghe Ţiganu, d'impreună cu Chiţa Ţiganca luĭ, care a jeluitŭ Inălţimeĭ Tale pentru o copilă anume Niţa dela Berésca sud Prahova, şi pentru o Voichiţă Chiţasca din Bucurescĭ, cum că eĭ fiindŭ fostŭ Ţiganĭ a uneĭ Casandra Ciptorénca, la sfîrşitulŭ vieţeĭ sale i-aŭ ertatŭ, atâtŭ pe aceştĭ doĭ cu copiĭ lorŭ, câtŭ şi pre unulŭ Négu bratŭ Gheorghe, ce a muritŭ şi i-a rĕmasŭ copiiĭ, şi aŭ fostŭ nebântuiţĭ de nimenea, iar acum numita copilă, cu cuvîntŭ că este strănepótă aceleĭ rĕposate Casandra, şi Chiţasca că este nepótă altuĭ rĕposatŭ Toma sin Pavelŭ, ce a fostŭ întâĭ soţŭ aceleĭ rĕposate Casandra, cerŭ ca să se întórcă la intâiulŭ jugŭ alŭ robieĭ întru stăpânirea lorŭ. După a cărora jalbă, din luminată porunca Inălţimeĭ Tale şi prin zapciliculŭ dumné-luĭ biv Vel Spătarŭ, epistatulŭ Armăşieĭ, s'a înfăţişatŭ la judecată numaĭ cu Voica Chiţasca; şi maĭ întâĭ jeluitorilorŭ Ţiganĭ cerêndu-li-se să-şĭ dovedéscă slobodenia lorŭ, arĕtară o carte cu létulŭ 1786 Ghenarie 5, de sunt anĭ 8 trecuţĭ, însă din partea aceleĭ rĕposate Casandra, cu iscălitura şi pecetea eĭ, adeverită şi cu mărturiĭ a treĭ preoţĭ, prin care arată că Gheorghe cu soţia luĭ Chiţa şi Négu bratŭ Gheorghe, fiindŭ Ţiganĭ dela părinţiĭ eĭ, iară nu dela bărbatulŭ sĕŭ, aŭ primitŭ de bună voe şi i-aŭ ertatŭ, atâtŭ pe eĭ cu copiiĭ lorŭ, câtŭ şi pe toţĭ ce se vorŭ trage dintr'înşiĭ, îndatorindu-ĭ pentru a lorŭ slobodenie să dee şi eĭ la biserica, unde se va îngropà stăpâna lorŭ, câte douĕ ocà céră pentru pomenirea sa şi a némuluĭ eĭ, iară cine se va cutezà a-ĭ strămutà pomenirea să fie sub blestemŭ. Decĭ câtŭ pentru numita Niţă, strănepóta aceleĭ rĕposate, ce nu fu de faţă, ne arată iarăşĭ numiţiĭ jeluitorĭ anaforaua a douĕ obraze, biv Vel Clucerŭ Scarlatŭ Câmpinénu şi biv Velŭ Paharnicŭ Teodorache Iuliano, cu létulŭ 1792 Decembre 23, din vremea ce se aflà ispravnicĭ la sud Prahova, scrisă în dosulŭ jălbeĭ lorŭ, sub porunca MărieĭSale Michaiŭ Constantinŭ Suţu Voevodŭ, cu cuprindere, că înfăţişându-se înaintea dumné-lorŭ numiţiĭ Ţiganĭ jeluitorĭ cu unŭ Constantinŭ Berieşcénulŭ, unchiŭ, epitropŭ şi vechilŭ din partea aceleĭ Niţa copila, dapă ce a vĕdutŭ şi s'a încredinţatŭ de ertăciunea lorŭ, nu numaĭ că s'a lăsatŭ de tótă pîra ce făcea asupra lorŭ, ci încă le-aŭ datŭ şi din partea numiteĭ copile zapisŭ de întărirea slobodeniilorŭ, care

și acelŭ zapisŭ să vĕḑù totŭ cu acelașĭ létŭ, adeveritŭ și de numițiĭ boerĭ ispravnicĭ. Iară Voichița Chițasca, ce acum numaĭ ea singură se făcù pirișă, s'a întrebatŭ ce are să ḑică împotriva acestorŭ pomenite sineturĭ ce le aŭ jeluitoriĭ, și întâiulŭ cuvîntŭ fu acesta, mustrândŭ pe acea rĕposată Rucsandra că a ertatŭ și a slobodītŭ totŭ ce a fostŭ alŭ eĭ, jălcăvindŭ că numițiĭ Țiganĭ nu sunt dela părințiĭ Rucsandreĭ, precum se vĕdŭ arĕtațĭ în cartea de ertăciune, ci că arŭ fi fostŭ aĭ celuĭ d'întâĭ soțŭ alŭ Casandri, anume Toma sin Pavelŭ, unchiulŭ acesteĭ Chițasca; dar la acésta nu avù cu ce să încredințeze judecata, pentru că cerêndu-se dovadă, arĕtă o carte gospodŭ a MărieĬ Sale Michaiŭ Suțulŭ Voevodŭ sub létulŭ 1792 Iulie 20, cu cuprindere, însă nu precum se chibzuià de sine, ci într'altŭ chipŭ, că la Divanŭ înaintea MărieĬ Sale s'a fostŭ judecatŭ chiar acéstă Chițască cu cea numită copilă Anița numaĭ pentru o vie și o móră, silindu-se Chițasca să strămute diata unchiu-sĕŭ Toma sin Pavelŭ, și pentru că eraŭ trecuțĭ anĭ 15 până la acea judecată a MărieĬ Sale, și ca rudă de alăturea și împărtășită cu ceea ce s'a fostŭ înduratŭ unchiulŭ sĕŭ, a rĕmasŭ diata a-șĭ avé to chiros, în care diată de nicĭ unŭ Țiganŭ nu pomenesce că a avutŭ saŭ nu acelŭ unchiŭ alŭ sĕŭ Toma, atâta numaĭ se vede, că după a eĭ cerere că aŭ găsitŭ douĕ Țigance ale unchiuluĭ sĕŭ nearĕtate în diată: anume Chița și Voica fii-sa în casa luĭ Alecsă alŭ doilea bărbatŭ alŭ Casandreĭ, dela care are și adeverință, ca orĭ când le va cere să i le dee, i s'aŭ datŭ voe, ca orĭ ce va dovedi de ale unchiu-sĕŭ Tomeĭ, afară din diată și din nisce Țiganĭ aĭ Casandreĭ ce i-aŭ ertatŭ, carĭ sunt aceștĭ jăluitorĭ, să-ĭ ieae întru a sa stăpânire; ci sub acea umbră rezemândŭ numita Chițască, nădăjdui a li se strica ertăciunea numitelorŭ Țigance, dar acésta nu fù de nicĭ unŭ folosŭ, pentru că altă deosebită dovadă nu maĭ avù decât acelŭ ḑisŭ răvașŭ a luĭ Alecse, într'unŭ petecelŭ de hârtie, scrisŭ dela lét. 1786 Augustŭ 16, numaĭ cu o chezășie, ḑicêndŭ chiar așà pentru Chița și Voica: sunt la mine și orĭ când se va cere, să le daŭ; din care nicĭ unŭ felŭ de dovadă nu se putù face la nădăjduirea ce avù pîrita că vorŭ fi ale unchiu-sĕŭ Toma prisosŭ din diată, care diată măcarŭ că noĭ nu o vĕḑumŭ, dar din domnésca carte de judecată a MărieĬ Sale Michaiŭ Vodă se face bună îndestulare, că la acea judecată s'aŭ fostŭ vĕḑutŭ diata și de numele acestorŭ Țiganĭ nu s'aŭ pomenitŭ. Cu tóte acestea, măcar și când arŭ fi fostŭ Țiganiĭ și chiar aĭ aceluĭ rĕposatŭ Toma, dar pentru că nu i-aŭ pomenitŭ la diata sa, după pravilă toțĭ eraŭ să fie slobodĭ, cu câtŭ maĭ alesŭ că aceștia aŭ și carte de ertăciune chiar dela cea cunoscută de judecată stăpână a lorŭ, ce s'a numitŭ și maĭ sus, Casandra Ciptorénca, în care ertăciune ea numesce numaĭ treĭ suflete pe anume și cu copiiĭ lorŭ fără nume. Dar iarășĭ la mâna Voichiĭ, ce este fata ChițiĬ ceĭ ertate pre anume, se maĭ

vede și altă deosebită dovadă, că după ertăciune în urmă, s'aŭ primitŭ a face și fată de sufletŭ chiar de stăpâna lorŭ, care le-aŭ hărăzitŭ ertăciunea părinților eĭ, precum se făcù îndestulare din fóia zestrelorŭ eĭ ce i s'aŭ datŭ iscălită de celŭ maĭ sus numitŭ Alecsă soțulŭ Casandreĭ de alŭ doilea, în care dice chiar iar așà: «foița de zestre a Voichiĭ, copilă ce am crescut-o de sufletŭ împreună cu soția mea Casandra, și după cum i-aŭ lăsatŭ rĕposata soția mea, lasŭ și eŭ», și din scrisele, ce se cuprindŭ la acéstă fóie de zestre, încredințându-se unŭ omŭ slobodŭ, românŭ anume, aŭ și luatŭ pe Voica soție pe lege cu cununie. Ci dreptŭ tóte acestea căutându-se pravilele, se găsi la tâlcuitorulŭ de pravilĭ Armenopulon cartea alŭ titl. 18, unde dice: decât tóte maĭ multŭ, părtinimŭ și ocrotimŭ slobodenia; și totŭ la acéstă carte titl. 18 dice: celŭ ce va avé robĭ, murindŭ fără diată și va avé rude de alăturea (bună óră ca aceste pîrîșe), atuncĭ robiĭ îĭ rĕmânŭ slobodĭ și nu potŭ trage la jugulŭ robieĭ fără diată; și iarășĭ totŭ la aceiașĭ carte și titlu, dice: stăpânulŭ uneĭ róbe pe care o va dà de slobodă vre unuĭ bărbatŭ slobodŭ, și acelŭ bărbatŭ încredințându-se aŭ primit'o de a fi soție, maĭ alesŭ când i se va fi făcutŭ și fóie de zestre, cum acesteia, saŭ măcar și să nu fi făcutŭ, iară acelŭ stăpânŭ hrănindŭ vicleșugŭ lasă să curgă slobodenia cu tăcuta, atâtŭ în spre bărbatŭ câtŭ și spre femee, cugetândŭ că acestŭ felŭ de nuntă nu avea chirosŭ, deci când stăpânulŭ vre uneĭ părțĭ va face una ca acésta, poruncimŭ să se scóță atâtŭ bărbatulŭ câtŭ și muerea, să se alcătuiască între ceĭ slobodĭ, ca toțĭ ceĭ ce se nascŭ din părințĭ slobodĭ se chémă slobodenia lorŭ din orénduiala celorŭ de bună rudă. Și aceea după poruncile pravilelorŭ rĕmâne ca toțĭ ceĭ maĭ sus numițĭ cu copiiĭ lorŭ și cu toțĭ ceĭ ce se vorŭ trage dintr'înșiĭ, să fie slobodĭ în pace și nesupĕrațĭ, iar hotărîrea cea desĕvĕrșitŭ rĕmâne a se face de Inălțimea ta.—1794 Maiŭ 26.

Dumitru Stolnicŭ, Nicolae Clucerulŭ Rudénulŭ, Șarbanŭ Medeln., Otopénu Clucerŭ. (1)

După anaforaua luĭ Vel Postelnicŭ și a luĭ biv Vel Cămărașŭ Nicolache, din 13 Iunie 1795, se constată că dreptulŭ Armășieĭ dela Țiganĭ erà câte tal. 1 dela liude birnicŭ și ploconulŭ de vătașĭ, iar prisosulŭ din birulŭ Țiganilorŭ în sumă de 6123 talere este venitŭ alŭ Cămăreĭ domnescĭ. Strîngerea venituluĭ în nisipŭ de aurŭ, Domnulŭ declară că nu este dreptŭ alŭ Spătaruluĭ nicĭ alŭ Armășieĭ, urmândŭ a se dà pentru acésta cărțĭ domnescĭ speciale. (2)

(1) Cod. XXVII, pag. 16, IX.
(2) Cod XXVIII, fila 70 verso, scara 5.

Cu pitaculŭ din 27 Iulie 1795, Moruzi scrie ispravnicilorŭ de Dimbovița, Argeșŭ și Vîlcea să nu oprescă Țiganiĭ aurarĭ de a umblà după aurŭ și să-ĭ lase a luà și bucate, când nu vorŭ fi molipsițĭ. (1)

Prin anaforaua din 17 Aprilie 1794, Polcovniculŭ Cost. Orĕscu raportéză Domnitoruluĭ că o mătușă a luĭ, după mórtea eĭ, a ertatŭ 2 fete de Țiganŭ, din carĭ fete una s'a măritatŭ cu unŭ Țiganŭ alŭ mănăstireĭ Bistrița și aŭ făcutŭ o fată; maĭ apoĭ murindŭ și Țiganulŭ și Țiganca, fata acésta s'a dusŭ să stea la tatălŭ Țiganuluĭ; unŭ Mateiŭ Boténu din județulŭ Doljŭ, fără de a se trage din nemulŭ luĭ și fără de judecată, s'a sculatŭ și a venitŭ într'o nópte la casa Țiganuluĭ, a luatŭ pe fată și acum o ține în fiare la casa luĭ; se rógă Domnitoruluĭ să rĕnduiască unŭ mumbașirŭ să aducă atâtŭ pe Mateiŭ Boteanulŭ câtŭ și pe fata de Țiganŭ să stea la judecată.

Domnitorulŭ pune resoluția, ca Petre Armașulŭ, după 15 ale luĭ Maiŭ, să mérgă să înfățișeze pe jăluitorŭ cu pîritulŭ înaintea ispravnicilorŭ, și de se va găsi cu dreptate că Țiganca să fie a jăluitoruluĭ, mumbașirulŭ să facă împlinire; iar dacă pîritulŭ va ḑice că are a rĕspunde, să-lŭ înfățișeze la Domnitorŭ.

Iată rĕspunsulŭ ispravnicilorŭ:

Prea Inălțate Dómne,

Cu acéstă luminată poruncă a Măriеĭ Tale aducĕndŭ numitulŭ mumbașirŭ pe acea pîrîtă Țigancă anume Păuna din sud Dîmbovița, se înfățișă la acestŭ departamentŭ cu pîrișulŭ eĭ jăluitorulŭ Constantinŭ Polcovniculŭ, carele după ce însușĭ aŭ făcutŭ deplină mărturie chiar într'acéstă jalbă ce aŭ datŭ Măriеĭ Tale, cum că numita fată este fata uneĭ Țigance anume Stana, ce este ertată dela mórtea uneĭ mătușĭ a luĭ anume . . . . Acum iar elŭ cere dela fată ca să-șĭ dovedéscă ertăciunea mumeĭ eĭ, care provlimă este în potriva pravilelorŭ, căcĭ luĭ i se cuvine să o dovedéscă de este neertată, iar nu pîrîta prin rostulŭ eĭ să se osîndéscă pe sineșĭ în potrivă; și maĭ poftorindu-șĭ pîra, ḑise că aŭ jăluitŭ cu acestŭ tropos ca să o smulgă din mâna celuĭ-laltŭ asupritorŭ anume Mateiŭ Boténu din sud Dîmbovița, ca, cum s'ar ḑice, acum să o robéscă elŭ. Decĭ cercetându-se pravilele, se găsi la tălmăcitorulŭ Armenopulon cartea I, titlulŭ 18, și după trebuință se așternù învĕțătura maĭ pre largŭ, ḑicĕndŭ:

«Robia aŭ isvodit'o neamurile prin pravilele sileĭ, care este în potriva pravileĭ firescĭ, căcĭ firea pre toțĭ i-aŭ făcutŭ a fi slobodḑĭ.

(1) Cod. XXIX, pag. 95 verso.

«Slobo̦denia este lucru nepre̦uitŭ, și decât tóte maĭ multŭ părtinimŭ «dreptatea slobo̦denieĭ. Și iar :

«Când cine-va va face iertăciune unuĭ robŭ, și socotin̦a îĭ va fi neălésă, «atuncĭ iar slobo̦denia se ocrotesce.

«Adecă unŭ omŭ la sfîrșitulŭ sĕŭ, de va ̦dice moștenitoruluĭ sĕŭ să «slobó̦dă pe vre unulŭ din copiiĭ róbeĭ sale, pe care erà a-lŭ alege însușĭ, «și de va muri și nu va apucà să-lŭ alégă, atuncĭ to̦ĭ copiiĭ dimpreună «rĕmânŭ slobo̦ĭ.»

Iar peste tóte acestea, aflămŭ zaconŭ potrivitŭ chiar asupra acesteĭ diaforale, care ̦dice :

«Ceĭ ce morŭ fără diată și aŭ rude de alăturea, fra̦ĭ, verĭ, și vorŭ avé robĭ, să slobódă to̦ĭ robiĭ, căcĭ fără diată nu se potŭ stăpâni.» Ci și acestŭ pîrîșŭ, fiindŭ acestŭ felŭ de rudă, iar nu din catiiondasŭ, nicĭ fiindŭ la mijlocŭ diată, dela judecată se găsesce cu dreptate numita fată să fie slobodă și nesupĕrată de către nimenĭ, și trépĕdulŭ mumbașiruluĭ să-lŭ plătéscă pîrîșulŭ. Iar hotărîrea cea desĕvĕrșită rĕmâne a se face de către Inăl̦imea Ta.

Dumitrache Clucerŭ, Șerbanŭ Andronicŭ Medelnicerŭ, Manolache Toplicénu, Andronache Habdénu. — 1794, Iunie 26.

Resolu̦ia Domnitoruluĭ e următórea: Iω Alex. Const. Moruzi Voevodŭ i Gospod. Intărimŭ Domnia Mea ca să fie slobodă și de nimenĭ supĕrată. 1794 Iunie 28. (1)

Vel Logofĕtŭ.

Anaforaua judecătorilorŭ din 5 Maiŭ 1796, pentru Dumitrana vĕduva, care se jăluesce contra luĭ biv Vel Clucerŭ Dumitrașco Racovi̦ă, «că trage să-ĭ ica unŭ copilŭ anume Mavrodinŭ cu nume de ̦iganŭ». La judecată Racovi̦ă a declaratŭ că Toia, ̦iganŭ alŭ luĭ, de holteiŭ fugindŭ, l'aŭ găsitŭ cununatŭ cu numita slobodă, avĕndŭ și 4 copiĭ, pe carĭ-ĭ cere de ̦iganĭ, dar renun̦ă la 3 fete și cere numaĭ pe băiatulŭ celŭ mare. Dumitrana întîmpină, că pe copilŭ l'aŭ făcutŭ din florĭ și numaĭ după unŭ anŭ s'a cununatŭ cu Toia, nesciindu-lŭ de ̦iganŭ. Racovi̦ă întîmpină cu unŭ zapisŭ dela 2 fra̦ĭ aĭ Dumitraneĭ, probătorŭ în contra aser̦iunilorŭ eĭ. Judecata nu găsesce bunŭ zapisulŭ și a cerutŭ Dumitraneĭ să dovedéscă vremea nascereĭ copiluluĭ. Aŭ adus 2 martorĭ, carĭ jurară cum că de fată a născutŭ unŭ copilŭ, în urma Muscalilorŭ, pe care l'a botezatŭ Tóderŭ Săténulŭ punĕndu-ĭ numele Mavrodinŭ și că era copilulŭ de 1 anŭ când s'aŭ cununatŭ ea cu Toia. In contra acestorŭ mărturiĭ, Racovi̦ă n'a maĭ

(1) Cod. XXVII, fila 6, scara 13.

obiectatŭ nimicŭ și decĭ Mavrodinŭ e recunoscutŭ ca născutŭ din florĭ, prin urmare slobodŭ. (1)

Pitacŭ la Vel Armașŭ din 21 Aprilie 1794, să nu îngădue pe Țiganĭ a ședé în livada mănăstireĭ Văcărescĭ, ci să fie oprită pentru caiĭ domnescĭ. (2)

Radu Golescu vel Vornicŭ, în 18 Iulie 1796, arată luĭ Vodă că mănăstirea Cozia are a luà pe totŭ anulŭ câte 250 talerĭ dela Țiganiĭ aurarĭ aĭ mănăstireĭ, carĭ banĭ se strîngŭ de D-luĭ biv Velŭ Căminarŭ epist. Armășieĭ. I s'a cerutŭ în maĭ multe rîndurĭ pe anulŭ acesta și pe anulŭ trecutŭ și nu i-aŭ rĕspunsŭ.

Domnitorulŭ ordonă luĭ biv Velŭ Căminarŭ epist. Armășieĭ să plătéscă baniĭ «și să nu maĭ audimŭ alŭ doilea anŭ că nu i-aĭ datŭ.» (3)

Prea înălțate Dómne,

O Țigancă părintéscă a mea, fugindŭ de fată, s'a și cununatŭ cu unŭ Țiganŭ domnescŭ, cu care a făcutŭ copiĭ parte bărbătéscă și copiiĭ eĭ însurându-se, sunt acum patru cincĭ case de Țiganĭ dajniciĭ Cămăreĭ; și eŭ dovedind'o tocmaĭ peste treĭ-decĭ și maĭ bine de anĭ, s'aŭ îndatoratŭ Armășia ca să-mĭ dea schimbŭ o Țigancă, care schimbŭ acum în prea fericite dilele Măries Tale mi s'a datŭ, iar de munca eĭ sunt păgubașŭ, care muncă prin pravilnicească Condică este hotărîtă câte talere dece pe an, și fiind-că ea în tótă vremea a fostŭ după bărbatu-sĕŭ și aŭ plătitŭ birŭ Cămăreĭ aŭ făcutŭ și feciorĭ, carĭ sunt astădĭ în birŭ, mĕ rogŭ și cerŭ dreptate pe milostivirea Măriei Tale, ca în loculŭ acestorŭ dreptățĭ ale mele, adică de munca care sunt păgubașŭ, și în loculŭ folosuluĭ ce a făcutŭ Țiganca mea cu patru cincĭ case de sunt birniciĭ Cămăreĭ, iar eŭ nu sunt folositŭ cu nimicŭ, să te milostivescĭ a porunci să mi se dea dintre Țiganiĭ domnescĭ unŭ copilŭ de Țiganŭ, ca să-lŭ facŭ unŭ sălașŭ cu Țiganca ce mi s'a datŭ, să nu o pierdŭ și pe acésta, neavêndŭ Țiganŭ să-ĭ daŭ; și ce va fi mila Măriei Tale.

Robulŭ Măriei Tale: Răduceanŭ Poenaru biv 3-lea Logofĕtŭ, Condicarulŭ Divanuluĭ.

«D-vóstre boerilorŭ judecătorĭ dela departamentulŭ de Cremenalionŭ,

(1) Cod XXX fila 130.
(2) Cod XXII fila 234.
(3) Cod XXXI scara 10, fila 27 verso.

cercetândŭ jalba, să ne arĕtaţĭ în scrisŭ prin anafora cu d-luĭ epistatulŭ Armășieĭ.—1795 Februarie 6. (1)

Documente relative la justiție.

Amŭ adusŭ în tomulŭ V alŭ Istorieĭ Românilorŭ, ce publicămŭ, o destulŭ de bogată culegere de documente relative la justiţie sub A. Moruzi (pag. 188—237).

Ne-a maĭ venitŭ la mână o serie nu maĭ puţinŭ importantă de documente din aceiașĭ materie și le vomŭ da aci sub următórele rubricĭ ; *a)* Nizamurĭ saŭ regulamente relative la organisaţiunea justiţieĭ, la personalulŭ eĭ și la unele interpretărĭ juridice; *b)* Acte relative la divorţurĭ; *c)* Acte relative la zestre; *d)* Acte relative la periusiĭ saŭ clironomiĭ; *e)* Acte relative la tutelă; *f)* Mezaturĭ silite și de bună voe; *g)* Protimisulŭ ; *h)* Hotărniciĭ ; *i)* Moratorium ; *j)* Sudiţiĭ faţă cu justiţia ; *k)* Delicte și crime ; *l)* Procese politice și istorice; *m)* Diverse.

Din prima rubrică menţionămŭ următórele acte:

1. 3 Craiovenĭ aŭ refusatŭ de a primi cărţile de judecătorĭ. Alexandru Moruzi îĭ surghiunesce dreptŭ pedépsă, în 2 Aprilie 1793.

2. Judecătoriĭ ambulanţĭ pe la bâlciurĭ. Conflictŭ între unŭ asemenea judecătorŭ și nisce slugĭ ale luĭ Iónŭ Faca, carĭ pretindŭ că eĭ sunt numiţĭ judecătorĭ.

3. Cercetarea afacereĭ de maĭ sus.

4. Circulara din 2 Maiŭ 1793 către boeriĭ judecătorĭ dela departamenturĭ, îndemnându-ĭ să caute procesele în regulă.

5. Publicaţie la tóte judeţele și la Caimacamulŭ de Craiova, ca să se trécă în condice vîndările, foile de zestre, diatele și schimburile, din 15 Iunie 1793.

6. Pitacŭ la judecătoriĭ departamentuluĭ de 8 și de 7, ca să subsemneze cu toţiĭ anaforalele și minoritatea să-șĭ dea părerea în scrisŭ.

7. Pitacŭ la N. Hangeri, Caimacamulŭ Craioveĭ, din 25 Martie 1794, «*pentru rîndulŭ judecăţilorŭ noroduluĭ.*»

8. Carte la ispravnicĭ, din 10 Ianuarie 1794, relativă la justiţia judeţénă, la grăbirea judecăţilor și la apelaţie.

9. Pitacŭ la starostea de neguţitorĭ pentru publicitatea vîndărilorŭ prin mezatŭ, ca să fie însciinţaţĭ în timpŭ despre vîndare ceĭ cu drepturĭ de protimisis.

(1) Condica 28 fila 42.

10. 4 acte relative la vacanța tribunalelorŭ.

11. Oprirea vătășeilorŭ saŭ a isprăvniceilorŭ de moșiĭ de a arendà eĭ singurĭ veniturĭ de ale moșieĭ, fără de declarațiunea în scrisŭ a stăpânuluĭ moșieĭ.

12. Logofĕtulŭ de Divanŭ rênduitŭ la trebile pușcărieĭ și havaetulŭ luĭ.

13. Logofețiĭ velițĭ să însemneze sub fie-care actŭ havaetulŭ scrisuluĭ.

14. Pitacŭ la velițiĭ boierĭ, din 9 Augustŭ 1793, ordonându-le să chibzuiască havaetulŭ logofețilorŭ, alŭ cancelarieĭ și alŭ zapciliĉuluĭ.

15. Ancheta contra abusurilorŭ fostuluĭ Caimacamŭ și asupra torturilorŭ aplicate la țĕranĭ.—4 Februarie 1794.

16. Jalba a 22 de mazilĭ din Gorjŭ, că li s'aŭ luatŭ parale de alŭ 3-lea logofĕtŭ din Craiova. Resoluțiunea Domnitoruluĭ din 11 Octobre 1794.

17. Destituirea unuĭ logofĕtŭ alŭ 3-lea dela departamentulŭ de 8, din 25 Novembre 1794.

18. Pitacŭ, din 22 Decembre 1795, către Vel Armașŭ, arĕtându-i-se rênduiala după care urmézǎ a se pune și a se slobodi vinovațiĭ din pușcăriĭ.

19. Pitacŭ către Spătarulŭ și epistatulŭ Agieĭ, din 10 Aprilie 1796, ca în 24 de ceasurĭ să se facă instrucțiunea celorŭ căḑuțĭ în delictŭ orĭ crimă.

20. Asemenea, din 10 Aprilie 1795, la Caimacamŭ și la 5 județe de peste Oltŭ, pentru arestulŭ preventivŭ.

21. Repetițiunea ordinuluĭ de sus, în 13 Iulie 1796.

22. Taxa ce sunt obligațĭ să dea, cu nume de *banĭ de ușă*, hoțiĭ carĭ se értă de osînda ocneĭ.

23. Pitacŭ către Caimacamulŭ Craioveĭ, din 18 Aprilie 1795, că evadarea din pușcărie va fi pedepsită cu spînzurarea armașuluĭ alŭ 2-lea.

24. Tudorŭ Polcovniculŭ aruncatŭ în pușcărie, căcĭ aŭ tăiatŭ unŭ hoțŭ sub pretextŭ că erà să scape dela închisóre.

Carte de volnicie cu orênduitulŭ Mărieĭ Sale Alexandru Șerbecci-bașa, a duce pe 3 Craiovenĭ surghiunŭ.

Fiind-că uniĭ din Craiovenĭ, împotriva datorieĭ supunereĭ lorŭ, s'aŭ obrăznicitŭ eșindŭ din orênduiala . . . . . lorŭ, din carĭ ceĭ maĭ jos numițĭ aŭ cutezatŭ a nu urmà slujba la care după a lorŭ stare aŭ fostŭ orênduițĭ de către Domnia Mea, și în chipŭ de nesupunere și nemulțumire s'aŭ îndrăsnitŭ a nu primi cărțile Domnieĭ Mele de judecătoriĭ; după a cărora faptă, făcêndu-se vinovațĭ și vredniciĭ de tótă pedépsa, hotărîsemŭ Domnia Mea ca să trimitemŭ să-ĭ ridice dela Craiova cu totulŭ și să-ĭ scóță afară

din ţéră, trecêndu-ĭ Dunărea, ca să-ĭ ducă unde vorŭ găsi altă slujbă şi hrană de chivernisélă, spre a face şi altora pildă cu pedépsa lorŭ. Rugându-se însă multŭ dumné luĭ cinstitŭ şi credinciosŭ boerulŭ Domnieĭ Mele Vel Banŭ Dumitraşco Racoviţă, ca să facemŭ singatavasis la osînda cea cuviinciósă a lorŭ, am primitŭ rugăciunea dumi-sale Banuluĭ, şi iată, pentru învĕţătura lorŭ, ca să-şĭ vie în cunoscinţă şi se să róge luĭ Dumneḑeŭ a le da minte, să nu caḑă în altă mare osîndă şi pedépsă, îĭ facemŭ surghiunŭ la mănăstirea Mărgineniĭ ot sud Prahova; pentru care orênduimŭ Domnia Mea pe Alexandru Şerbecci-başa, căruia îĭ dămŭ domnésca nóstră volnicie, să mérgă la Craiova, de unde prin mariletulŭ dumné-luĭ cinstituluĭ şi credinciosuluĭ boeruluĭ Domnieĭ Mele Hatmanuluĭ Costache Caragea, Caimacamulŭ Craioveĭ, să ridice pe câte 3 în pază, să-ĭ ducă dreptŭ la numita mănăstire Mărgineni, să-ĭ facă teslimŭ la egumenulŭ mănăstireĭ, unde scriemŭ şi poruncimŭ Domnia Mea cuvioşieĭ tale, igumene Mărginene, primindu-ĭ, să-ĭ bagĭ înlăuntru în mănăstire, de unde să nu fiĭ volnicŭ a-ĭ sloboḑi, până nu veĭ primi alŭ doilea poruncă a Domnieĭ Mele în scrisŭ, iar mumbaşiruluĭ să-ĭ daĭ adeverinţă la mânĭ cum că ţi-aŭ făcutŭ teslimŭ, fiindŭ păziţĭ în lăuntrulŭ mănăstireĭ. — 1793 Aprilie 2. (1)

1. Ioniţă Oteleşeanu Clucerŭ de arie.
2. Gheorghe Argintoianu Şetrarŭ.
3. Gheorghe Coţofénu zet Brăiloiŭ.

Prea Inălţate Dómne,

Jăluescŭ Mărieĭ Tale, că acum după Pascĭ, în sĕptămâna cea luminată, făcêndu-se bâlciulŭ luĭ Sf. Gheorghe, aicĭ în Slatina sud Oltŭ, am mersŭ şi eŭ după obiceiŭ de o parte de têrgŭ, cu *umbrarŭ într'a linsŭ făcutŭ pentru a judecà pricinile ce se întîmplă în têrgŭ;* şi tocmaĭ când eŭ judecam pe doĭ ómenĭ, vĕḑŭ viindŭ doĭ feciorĭ, slugĭ ale dumné-luĭ Ioanŭ Faca, şi şeḑêndŭ lângă mine, ḑicêndŭ că eĭ aŭ judecà, că sunt porunciţĭ de ispravniculŭ Faca, eŭ cerêndu-le să le vĕdŭ porunca şi nevrêndŭ să-mĭ o arate, fără numaĭ de departe cetindu-o, le am tras'o din mână, ca însumĭ să o vĕḑŭ, care iată că o şi trimeseiŭ să se vaḑă de Măria Ta. Eŭ vĕḑêndŭ porunca luĭ Faca, lucru în potriva obiceiuluĭ şi a porunceĭ domnescĭ, am ḑisŭ acelorŭ trămişĭ, că nu se póte acésta ca să scaḑŭ eŭ cinstea şi puterea luminateĭ cărţeĭ Mărieĭ Tale, ce mi s'aŭ datŭ pentru acéstă slujbă, cu porunca luĭ Faca, ce o avea la mână; eĭ de locŭ aŭ începutŭ a mĕ înjurà, a mĕ ocărî, de puţinŭ a rĕmasŭ să nu se facă pri-

(1) Cod. XXIII, fila 28.

mejdie, lucru de mirare la totŭ norodulŭ têrgului. Pentru care mĕ rogŭ milei Măriei Tale să se trimită unŭ mumbaşirŭ, omŭ domnescŭ, ca să se facă cercetare în faţa loculuĭ, în frica luĭ Dumneḍeŭ, de dumné-luĭ Stolniculŭ Drăghicénu Oteteleşanu, şi de dumné-luĭ Şĕtrarulŭ Nicolae Ispravnicŭ, şi împreună cu cercetarea să ica pe acelŭ vinovatŭ, ca să-mĭ aflu dreptatea dinaintea Măriei Tale şi să nu rĕmâiŭ ruşinatŭ în fericitele ḍilele Măriei Tale, care némulŭ meŭ acésta n'a păţit'o, căcĭ de erà să facă acésta Faca, trebuià, saŭ însuşĭ să mi-o fi scrisŭ, saŭ să mi-o fi spusŭ, iar să nu-şĭ pue feciorii a ocărî feciorii de boerŭ în mijloculŭ têrguluĭ, afsifisie luminateĭ poruncĭ Măriei Tale; şi cum va fi mila Măriei Tale. — 1793 Aprilie 28.

Robulŭ Măriei Tale Toma Delénu, judecătorulŭ ot sud Oltŭ. (1)

Iŭ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ. Orênduimŭ Domnia Mea pe . . . . să mérgă la judeţulŭ Oltulŭ, unde dimpreună cu Stolniculŭ Drăghicénu Oteteleşanu i cu Şĕtrarulŭ Nicolae Ispravnicŭ să facă cercetare fórte cu amĕruntulŭ, acolo în faţa loculuĭ, prin doveḍĭ şi marturiĭ, carĭ se vorŭ fi întîmplatŭ, şi în ce chipŭ se va dovedi adevĕrulŭ să înştiinţeze Domnieĭ Mele înscrisŭ, sub iscăliturile câte treĭ, aşteptândŭ orênduitulŭ acesta acolo porunca Domnieĭ Mele de urmare.— 1793 Maiŭ 5. (2)

Procitŭ Vel Logofĕtŭ.

Pricina ce s'a întîmplatŭ la sud Oltŭ cu judecătoriĭ de acolo şi cu douĕ slugĭ ale ispravnicilorŭ

Prea Inălţate Dómne,

După jalba ce a datŭ Măriei Tale Toma Delénu, judecătorulŭ dela acestŭ judeţŭ Oltŭ, arĕtândŭ cum că după Pascĭ, în sĕptĕmâna luminată, făcêndu-se bâlciulŭ sfîntuluĭ Gheorghe la Slatina, *a mersŭ a judecà pricinile ce se întîmplă în têrgŭ, şi viindŭ doĭ feciorĭ, slugĭ ale dumné-luĭ Ioanŭ Faca, i-aŭ ḍisŭ că eĭ aŭ a judecà, că sunt porunciţĭ de ispravniculŭ Faca, şi cerêndu-le porunca să o vaḍă, n'aŭ vrutŭ să o dee, fără de departe cetindu-o, a tras'o din mână să o vaḍă însuşĭ, ci de locŭ a începutŭ a-lŭ înjurà, a-lŭ ocărî, puţinŭ făcù a se face şi primejdie*, ni se poruncesce de către Măria Ta, ca să facemŭ cercetare fórte cu de-amĕruntulŭ aicĭ în faţa loculuĭ, prin doveḍĭ şi prin martoriĭ carĭ se vorŭ fi întîmplatŭ, şi în ce chipŭ vomŭ dovedi adevĕrulŭ, să însciinţămŭ Măriei Tale sub iscăliturile a câte treĭ, aşteptândŭ cu Ţintilă

(1) Cod. XXIII fila 50 verso.
(2) Cod. XXIII, fila 51.

credinceriulŭ porunca Măriei Tale de urmare; după luminată poruncă, aducêndŭ pe câţĭ-va din ceĭ ce s'aŭ întîmplatŭ, precum şi pe vameşĭ, unde faţă fiindŭ şi amîndouĕ părţile pîrîşulŭ şi pîrîţiĭ, amŭ intratŭ în cercetarea pricineĭ şi ne adeverirămŭ într'acestaşĭ chipŭ: după ce Delénulŭ a mersŭ să caute pricinĭ de judecăţĭ, Vinerĭ după prânzŭ, aŭ mersŭ şi pîrîţiĭ, unŭ Preda Polcovniculŭ şi unŭ Teodosie Stegariu, orênduiţĭ de dumné-luĭ ispravniculŭ Ioanŭ Faca, prin răvaşiulŭ domnieĭ sale, care răvaşŭ s'a vĕḑutŭ de către Măria Ta; însă Stegariulŭ Teodosie, omŭ alŭ domnieĭ sale, iar Polcovniculŭ, omŭ alŭ dumné-luĭ Şĕtrariuluĭ Nicolae, căcĭ dumné-luĭ nu se află atuncĭ aicĭ, şi după ce aŭ mersŭ la *umbrarulŭ judecătoruluĭ*, nu l'aŭ găsitŭ la umbrarŭ, fiindŭ dusŭ la prăvălie, şi aŭ şeḑutŭ spre a căută pricinile de judecată, şi fiind-că Delénulŭ le-a cerutŭ să le vaḑă porunca ce avea, Preda Polcovniculŭ nevrêndŭ să o dee, o citiă singurŭ, şi aşă Delénulŭ i a tras'o din mână, iar Preda de locŭ a începutŭ a se gâlcevi şi a se îmbrânci, nevrêndŭ Delénulŭ să dee porunca, iară cela-laltŭ Teodosie Stegariulŭ nicĭ unŭ felŭ de gâlcévă n'a făcutŭ; şi aşă acelŭ Preda Polcovniculŭ a făcutŭ gâlcévă cu judecătorulŭ, atâtŭ sub umbrarŭ, câtŭ şi după ce aŭ scăpătŭ de ocamdată, ajungêndu-lŭ, a vrutŭ să-lŭ dee jos de pe calŭ, după cum de tótă curgerea pricineĭ maĭ pe largŭ va lua Inălţimea Ta pliroforie, din arĕtările celorŭ ce s'aŭ întîmplatŭ la acéstă pricină, carĭ arătărĭ, sub iscăliturile lorŭ, le trimisemŭ Inălţimeĭ Tale după poruncă.— 1793 Maiŭ 17.

Aĭ Măriei Tale pré plecate slugĭ, Drăghicénu Oteteleşanu Stolnicŭ, Nicolae Şĕtrariŭ, Ióchimŭ Ţintilă credinceru.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ. Câtŭ pentru Toma Delénulŭ, judecătorulŭ dela judeţulŭ Oltulŭ, fiindŭ-că nu şi-a purtatŭ harzulŭ cinsteĭ sale, ca unŭ judecătorŭ ce eră, adecă după ce aŭ vĕḑutŭ pe aceĭ gâlcevitorĭ, să se tragă să facă arĕtare către Domnia Mea, ci în potrivă urmândŭ, s'a înduplecatŭ gâlcevitorilorŭ, făcêndu-se singurŭ pricinuitorŭ de necinste în parte, îlŭ lipsimŭ Domnia Mea din judecătorie şi poruncimŭ orênduituluĭ mumbaşirŭ să-ĭ ieae porunca Domnieĭ Mele dela mânĭ să o aducă la Domnia Mea, şi ispravniciĭ, ca nisce următorĭ împotriva poruncilorŭ Domnieĭ Mele, la care nu puţinŭ se învinovăţescŭ, să dee amîndoĭ câte talere 50 trépădŭ mumbaşiruluĭ, iar pe Preda Polcovniculŭ, ca unulŭ ce aŭ rădicatŭ mâna asupra judecătoruluĭ celuĭ orênduitŭ de către Domnia Mea, să-lŭ rădice în fiare şi cu bună pază să-lŭ aducă aicĭ la Domnia Mea. 1793 Maiŭ 31. (1)

Vel Logofĕtŭ.

---

(1) Cod. XXIV, fila 176.

Prea Inălţate Dómne,

După luminata porunca Măriei Tale, ce mi s'a datŭ, ca să cercetezŭ pentru judecătorulŭ de judeţŭ ce este datoria slujbeĭ luĭ, arĕtŭ Inălţimeĭ Tale, că însăşĭ luminata carte a Măriei Tale, ce are judecătorulŭ la mânele luĭ, care este trecută şi în condica Divanuluĭ, cuprinde că judecătorulŭ să aibă a căută tóte pricinele de judecăţĭ ale locuitorilorŭ cu bună cercetare, ca să le hotărască cu dreptate şi să facă hotărîre în scrisŭ la mâna cuĭ se va cădé, iar pre ceĭ ce nu se vorŭ odihni să le dee la mână sorocŭ înscrisŭ cu ḑi orênduită, spre a veni la Divanŭ, iar împlinirea după hotărîre să o facă ispravniciĭ judeţuluĭ, la care împlinire să nu se amestece judecătorulŭ, cum nicĭ ispravniciĭ să nu se amestece la pricinĭ de judecăţĭ a judecà, fără numaĭ judecătorulŭ, şi ispravniciĭ judeţuluĭ să-lŭ cunóscă de judecătorŭ, şi să dee mână de ajutorŭ cu ómenĭ de slujbă. Deosebitŭ am făcutŭ cercetare şi întrebare altorŭ boerĭ bĕtrânĭ, carĭ aŭ stătutŭ în multe rêndurĭ ispravnicĭ, şi-mĭ arĕtară că ispravniciĭ nu potŭ a orêndui de sinele pe alţiĭ să caute pricinĭ de judecăţĭ, fără de numaĭ pe judecătorulŭ, ce este orênduitŭ de Măria Ta; ci de vreme ce la acestŭ bâlciŭ se vede că ispravniciĭ, împotrivă urmândŭ, aŭ orênduitŭ pe ómeniĭ dumné-lorŭ să caute pricinĭ de judecăţĭ, maĭ vêrtosŭ aflându-se facerea bâlciuluĭ acestuia în oraşulŭ Slatina, unde este şi şederea judecătoruluĭ şi a ispravnicilorŭ, rĕmâne ca la acéstă pricină să se facă hotărîrea, după cum va fi buna voinţă a Inălţimeĭ Tale. — 1793 Maiŭ 30. (1)

Vel Logofĕtŭ.

Pitacŭ către boeriĭ judecătorĭ dela departamenturĭ, a căutà judecăţile fără de prelungire şi atâtŭ înaintea prânzuluĭ câtŭ şi după prânzŭ să se strîngă.

Dumné-vóstre boerilorŭ judecătorĭ dela departamenturile de optŭ i de şépte şi cremenalionŭ, fiind-că după trecerea acestorŭ st. ḑile este voinţa Domnieĭ Mele de a se căuta judecăţile fără de întârziere şi zăbavă, iată vĕ poruncimŭ, ca de astăḑi înainte să aveţĭ a vĕ strînge şi a vĕ adunà fiteşcarele la departamentulŭ, ce este orênduitŭ de către Domnia Mea, atâtŭ de diminéţă până la prânzŭ câtŭ şi după prânzŭ, în tóte ḑilele de rêndŭ, fără

(1) Cod. XXIV, fila 177.

de a lipsi vre unulŭ, unde să avețĭ a căută pricinele de judecățĭ ale norodului, ce vi se orênduescŭ de către Domnia Mea, hotărîndu-le după dreptate și fără de prelungire, ca să nu se zăbovéscă norodulŭ, perḑêndu-șĭ vremea din pricina acésta, maĭ vîrtosŭ acum când este vremea lucruluĭ, urmândŭ după povățuirile și voința Domnieĭ Mele, ce vĕ este sciută. — 1793 Maiŭ 5. (1)

Procit. Vel Logofĕtŭ.

Publicații la tóte județele și la Caimacamŭ pentru vînḑărĭ, foĭ de zestre dieți, schimburĭ, a se trece în condicĭ, din 15 Iunie 1793.

Pentru vinḑările lucrurilorŭ nemișcătóre, adecă moșiĭ, viĭ, locurĭ, nămestiĭ și pentru Țiganĭ, carĭ prin zapise facŭ uniĭ cu alțiĭ, cum și pentru alte așezămînturĭ în scrisŭ saŭ în schimburĭ i pentru diețĭ și foĭ de zestre, că fiindŭ neobicĭnuițĭ locuitoriĭ țĕreĭ aceștia a-șĭ face acele zapise și sineturĭ cu siguranța și cu orênduiala cea cuviinciósă, prin sciință de dregătorĭ aĭ loculuĭ, trecute în condicile județuluĭ, adeverite cu iscăliturile dregătorilorŭ și a condicaruluĭ, pururea vedemŭ dintr'acésta în Divanulŭ domnescŭ pricinĭ și judecățĭ, uniĭ tăgăduindu-șĭ zapisele lorŭ cu totulŭ, alțiĭ că sunt iconomicóse, alțiĭ că s'a perdutŭ zapisulŭ, și alțiĭ din ceĭ ce ar avé protimisisŭ la acele lucrurĭ, că n'aŭ sciutŭ când s'a făcutŭ acelŭ zapisŭ de vînḑarea lucruluĭ nemișcătorŭ, și cu acésta cumpĕrătorulŭ pătimesce, umblândŭ prin judecățĭ, și Divanulŭ, descalipsindu-se a da credință la acelŭ felŭ de zapise i sineturĭ neadeverite, face trebuință a se aduce la judecată după depărtate locurĭ, în cale îndelungată, pe celŭ ce aŭ scrisŭ zapisulŭ și pre ceĭ ce se vĕdŭ iscălițĭ marturĭ într'însulŭ, ca să se întrebe și să se mărturisésca la judecată, ridicându-ĭ de pe la munca și hrana lorŭ, și așà curge orênduială pricinuitóre, cum ḑicemŭ, de necontenite judecățĭ.

Domnitorulŭ amintesce, că pentru a lipsi acestŭ inconvenientŭ, sunt instituițĭ condicariĭ de județe cu léfă și scutelniceĭ din visterie, cărora li s'aŭ datŭ pe largŭ povățuirĭ. «Decĭ, pentru ca să se desvețe fieș-care de acéstă rea obicinuință și ca să scie de a urmà de acum înainte și a o păzì acésta ca o pravilă a țĕreĭ, iată cu hotărîre ḑicemŭ: orĭ ce sinetŭ saŭ zapisŭ, făcutŭ într'acéstă vreme, care nu va fi scrisŭ și trecutŭ în condica județuluĭ, cu orênduiala ce maĭ jos vĕ arĕtămŭ, nu va fi ținutŭ în sémă și ca o hârtie albă se va socoti. Pentru care vĕ poruncimŭ strașnicŭ să avețĭ a da în

(1) Cod. XXIII, fila 47, verso.

scire acésta tuturorŭ de obşte, nu numaĭ locuitorilorŭ celorŭ proştĭ, ci şi celorŭ maĭ cu deosebită stare, cetindŭ însuşĭ cartea acésta a Domnieĭ Mele întru auḑulŭ tuturorŭ prin bisericĭ, la ḑilele sĕrbătorilorŭ, prin têrgurĭ, prin oraşe şi prin tóte satele, ca fieş-care de acum înainte să scie să fie amîndouĕ părţile faţă la scaunulŭ isprăvnicescŭ, unde este şi condica; să arate zapisulŭ vînḑăreĭ, aşezămîntulŭ, schimbulŭ, diata saŭ fóia de zestre, pe care să nu vĕ puneţĭ aşà numaĭ decât a o da la condică să se trécă, ci întâĭ să cercetaţĭ aceea vînḑare saŭ aşezămîntŭ, de este adevĕratŭ? de este prin scirea rudelorŭ şi a vecinilorŭ? de este lucrulŭ acela bunŭ şi dreptŭ fără de pricină alŭ aceluia ce-lŭ vinde? de este tocmélă şi dare de banĭ adevĕrată, fără de vicleşugŭ? de nu este vre o iconomie? pliroforisindu-vĕ din însuşĭ graiulŭ aceluia ce dă zapisŭ şi alŭ aceluia ce face diata saŭ fóia de zestre, şi aşà fiindŭ adevĕratŭ, să-lŭ adeverițĭ şi d-vóstre, să se trécă în condica judeţuluĭ de rĕndŭ, în care să iscălescă condicarulŭ cu numele luĭ, puindŭ *listulŭ* saŭ numĕrulŭ într'însulŭ, şi acestŭ felŭ de zapise şi sineturĭ se vorŭ crede de adevĕrate la Divanulŭ Domnieĭ Mele şi va fi o lesnire de unŭ folosŭ şi celuĭ ce din vre o întîmplare va rĕpune acelŭ sinetŭ, că pururea se va găsì în condică şi va avé asemenea ţinere în sémă. Insă cu acésta să nu facă cum-vaşĭ vre unŭ catahrisisŭ trebeĭ, a necăji, a zăbovì pe ceĭ ce vinŭ cu sineturile la condică, saŭ a-lŭ cheltuì condicarulŭ cu cerere de vre unŭ havaetŭ maĭ multŭ decât este hotărîtŭ cu o para; şi dintr'acestŭ felŭ de discolii veţĭ fi pricină de a nu intrà în faptă acéstă bună orĕnduială şi de a nu-şĭ puté vinde cine-vaşĭ lucrulŭ sĕŭ cu lesnire, că fórte ne vomŭ turburà; ci ferindu-vĕ de urmare împotrivă, să vĕ silițĭ de a intrà la nizamŭ tréba acésta cu urmare în faptă, de a se păzì pururea şi în tótă vremea, şi să avemŭ rĕspunsŭ.»

Asemenea pitacŭ s'aŭ făcutŭ şi către Mitropolitulŭ, ordonândŭ să fie cetitŭ pe la bisericĭ după leturghie, ca să scie locuitoriĭ a merge la departamentŭ cu actele lorŭ.

S'a maĭ făcutŭ totŭ asemenea pitacŭ şi către Spătarŭ şi Aga, ca şi eĭ să dea de scire la obşte a merge cu actele lorŭ la departamenturĭ. Totŭ asemenea s'aŭ scrisŭ şi la departamentele de 8 şi de 7, ca să cerceteze actele de natura maĭ sus indicată, «şi fiindŭ după cuviinţă, să le trécă în condică.»

Pitacŭ către boeriĭ judecătorĭ dela departamentulŭ de 8 şi de 7, pentru a iscălì anaforalele judecăţilorŭ cu toţiĭ.

D-vóstre boerilorŭ judecătorĭ dela departamenturile amîndouĕ de 8 şi 7, făcĕndŭ Domnia Mea perierghia anaforalelorŭ, carĭ esŭ dela acele de-

partamenturĭ, vedemŭ unele numaĭ cu câte 3, 4 iscăliturĭ, altele numaĭ cu câte 2, în vreme ce Domnia Mea avemŭ întocmite și încheete aceste departamenturĭ cu tóte orênduitele *persónelorŭ* lorŭ; pentru care iată vĕ poruncimŭ straşnicŭ, ca de acum înainte să nu se întîmple a maĭ vedé anaforale saŭ cărțĭ de judecată cu pitacurĭ lipsă, făr de iscăliturile tuturorŭ, ci la fieș-care pricină ce se caută în departamentŭ să aibă datoria toțĭ judecătoriĭ a iscăli; saŭ de are vre-unulŭ cuvîntulŭ sĕŭ deosebitŭ, să aibă a arĕtà în scrisŭ pentru ce n'a iscălitŭ. Şi dumné-ta Vel Logofete, să rênduescĭ cu acéstă poruncă a Domnieĭ Mele unŭ Logofĕtŭ, să mérgă să o cetescă întru auḑulŭ tuturorŭ, și să îngrijescĭ a se urmà bună orênduială, precum poruncimŭ. — 1793 Augustŭ 23. (1)

Vel Logofĕtŭ.

Pitacŭ la N. Hangerlăŭ Vel Hatmanŭ, Caimacamulŭ Craioveĭ, și la boeriĭ judecătorĭ dela Divanulŭ de acolo, din 25 Martie 1794.

Vĕ facemŭ în scire pentru rêndulŭ judecăților norodului de obște, care este tréba cea d'întâĭ și datoria fieşte-căruia dregătorŭ, că Domnia Mea pe lângă tóte altele, câte suntemŭ însărcinațĭ, nu lipsimŭ tréba judecățilorŭ a o căutà pe tóte orênduitele ḑile de Divanŭ, cu osîrdie, și a stà câte 3 și câte 4 césurĭ de rêndŭ, ca să iea sfârșitŭ a fieşte-căruia pricină, voindŭ mântuirea și dreptatea noroduluĭ. Așișderea și jălbile fieș-căruia, pe tótă vremea și totŭ césulŭ, fără de pregetare amŭ ascultatŭ, câtŭ și rĕspundemŭ la fieș-care în parte; precum și la Logofeția Divanuluĭ Domnieĭ Mele, asemenea poruncĭ avemŭ date pentru scrisulŭ și isprăvitulŭ în grabă și făr de zăbavă a hotărîrilorŭ, a poruncilorŭ și a orĭ ce buiurdismă a Nóstră, căutândŭ tréba acésta ḑiua și nóptea, pe tóte ḑilele de rêndŭ, nesuferindŭ a vedé pe ceĭ ce aŭ jălbĭ și pricinĭ de judecățĭ zăbovindu-se și așteptândŭ cu ḑile îndelungate sĕvêrșirea pricinilorŭ lorŭ, fiind-că acésta fórte Ne turbură. Deci, când Noĭ acésta urmămŭ și o facemŭ fără de pregetare, cu câtŭ maĭ vîrtosŭ se cade dumné-vóstre, boerilorŭ și dregătorilorŭ Domnieĭ Mele, care vĕ avemŭ orênduițĭ judecătorĭ, nu numaĭ a vĕ adunà pe tóte ḑilele trebeĭ, după datoria slujbeĭ, toțĭ la Divanŭ, în vremea și la césulŭ celŭ orênduitŭ de diminéță, făr de a lipsi vre unulŭ, când nu are pricină vrednică de vre o neputință, ce și a stà napristanŭ dimpreună toțĭ, căutândŭ judecățile noroduluĭ cu luare aminte și cu osîrdie, până la vremea cea

(1) Cod XXIII, fila 124 verso.

orénduită; și când sunt judecățile multe, să nu pregetațĭ a vĕ ridicà și a lăsà ómeniĭ să-șĭ cheltuiască vremea munceĭ lorŭ așteptândŭ din ḑi în ḑi, pentru că de a pătimi norodulŭ din pricina întârḑireĭ și a nesilințeĭ divanițilorŭ la tréba judecățilorŭ, acésta măcar că nu nădăjduimŭ Domnia Mea ca să auḑimŭ dela dumné-ta, Caimacamule, și dela dumné-vóstre, boerilorŭ Domnieĭ Mele, ce vĕ avemŭ rênduițĭ judecătorĭ la Divanŭ; dar cu tóte acestea, când se va întimpla a o auḑi, să sciţĭ că tare Ne vomŭ scârbi și Ne vomŭ turburà. Precum și la răvașele de jălbĭ, carĭ se cetescŭ și se buiurdisescŭ de dumné-ta, Caimacamule alŭ Craioveĭ, asemenea să fiĭ făr de pregetare, precum și dela departamenturile judecăților ŭ de acolea, să daĭ dumné-ta, Caimacamule, poruncile Domnieĭ Mele strașnice pentru acésta, ca fieș-care judecătorŭ la departamentulŭ sĕŭ, adunându-se nelipsitŭ pe tóte ḑilele, să caute tréba ce sunt orênduițĭ, cu silință, făr de pregetare, nelăsândŭ să rĕmâie de a doua ḑi și de a treia ḑi tréba, care este astăḑĭ de a o căutà, niciĭ zăbovindŭ hotărîrile și isbrănirile cu ḑile îndelungate, ci să se siléscă cu toțiĭ dimpreună pentru izbrănirea și îndestularea în grabă a celorŭ ce aŭ dreptate, făr de a-ĭ necăji și a-ĭ prelungi cu ḑile îndelungate. Osebită poruncă să daĭ dumné-ta, Caimacamule, și logofeţilorŭ alŭ 3-lea, cum și logofeţilorŭ dela Divanŭ și dela departamenturĭ, ca fieș-care la slujba lorŭ să nu facă cusururĭ cu a zăbovì scrisulŭ cărților ŭ anaforalelorŭ după hotărîrile ce se facŭ, la care anaforale și cărțĭ de judecată, pitacurĭ, socotelĭ și orĭ ce se facŭ dela Divanŭ poruncimŭ dumni-tale, Caimacamule, ca după orênduiala și nizamulŭ ce v'amŭ datŭ aicĭ pentru réndulŭ obicinuituluĭ havaetŭ alŭ scrisuluĭ Logofĕtuluĭ, ca să nu se facă catahrisisŭ și să se păzéscă buna orênduială, să însemnezĭ cu condeiulŭ Domnieĭ tale dedesuptŭ, ceea ce este cu cale a da celŭ ce a câștigatŭ dreptatea, păzindŭ drépta mĕsură după ființa și felurimea pricineĭ. Așișderea și la departamenturĭ să se urmeze: celŭ I-iŭ dintre judecătorĭ să însemneze în fieș-care carte havaetulŭ Logofĕtuluĭ. Și așà să curgă tréba cu lesnire, făr de zăbavă și cu dreptate, după cum poruncimŭ, și fițĭ sănătoșĭ. — 1794 Martie 25. (1)

Carte la ispravnicĭ, din 10 Ianuarie 1794, contrasemnată de Vel Logofĕtŭ.

Ne-amŭ însciințatŭ Domnia Mea, cum că la tréba condiceĭ judeţuluĭ, care o avemŭ Domnia Mea orênduită cu Logofĕtŭ condicarŭ într'adinsŭ

(1) Cod. XXIII, fila 226, verso.

se face multŭ cusurŭ, neurmându-se ponturile şi povăţuirile Domnieĭ Mele, carĭ pe largŭ şi cu bună orênduială sunt coprindĕtóre prin cărţile Domnieĭ Mele de condicărie, ce le aŭ orênduiţiĭ condicarĭ în mânele lorŭ, spre a se trece adică într'însa tóte poruncile Domnieĭ Mele, câte vi le trimitemŭ, orĭ pentru nizamurĭ orĭ pentru rênduelĭ în judeţe, orĭ pentru alte trebuincióse pricinĭ deobşte şi în parte, carĭ sunt numite în domnésca nóstră carte; încă suntemŭ la îndoială că de locŭ nu va fi avêndŭ judeţulŭ condică, în vreme ce nicĭ isvódele, ce sunteţĭ porunciţĭ a trimite pe tótă luna după condică de pricinile judecăţilorŭ ce se caută acolo la judeţŭ, nu vinŭ la logofeţia Divanuluĭ Domnieĭ Mele; pentru care *vomŭ* Domnia Mea să Ne însciinţaţĭ de este acésta din lenevirea şi nepurtarea de grijă a condicaruluĭ, că nu face slujba luĭ cum este orênduitŭ, saŭ din pricina a înşuşĭ d-vóstre ispravnicilorŭ, că nu sunteţĭ următorĭ a da tóte poruncile câte vĕ vinŭ şi orênduelile să le trécă în condică; de care să sciţĭ că tréba acésta, ca la unŭ lucru de mare trebuinţă şi de o bună orênduială ce este, o ceremŭ Domnia Mea să se urmeze făr de cusurŭ şi întru tóte câte se cuprindŭ pe largŭ în domnescile nóstre cărţĭ de condicărie. Orĭ ce poruncĭ domnescĭ vi se trimitŭ dela Divanŭ orĭ dela Visterie pentru nizamurĭ, pentru orênduelĭ, dimpreună cu cislele ce faceţĭ d-vóstre în judeţŭ, de orĭ ce trebuinţă, cum şi aşezăminte şi vîndărĭ, zălogirĭ şi orĭ ce, tóte aceste să le daţĭ să le trécă în condică după orênduială, de care şi aşteptămŭ după acésta să Ne pliroforisimŭ în urmă de urmarea d vóstră în faptă, prin trimişiĭ noştri într'adinsŭ, carĭ vorŭ luà făr de veste condica judeţuluĭ, ca să o paravalisimŭ aicĭ cu câte cărţĭ şi poruncĭ sunt date de la Divanŭ şi dela Visteria Domnieĭ Mele până acum de orĭ ce trébă, să vedemŭ apoĭ şi urmările d-vóstre, de sunt trecute tóte în condică saŭ nu, cum şi verĭ-ce pricină de judecăţĭ; şi când nu le vomŭ găsi tóte scrise de rêndŭ, să sciţĭ că nu vomŭ trece cu vederea nicĭ decum cusurulŭ acesta, în vreme ce Domnia Mea, pentru o bună rênduială ca acésta şi pentru folosulŭ şi pentru binele, care pricinuesce cu acestŭ mijlocŭ la pricinile noroduluĭ deobşte, cheltuimŭ dela Visteria Domnieĭ Mele lefĭ îndestulate la condicarĭ şi scutelnicĭ, osebĭ de havaetŭ ce aŭ, şi negreşitŭ vomŭ pedepsi straşnicŭ pe acelŭ vinovatŭ. Să sciţĭ şi acésta, că condicarŭ străinŭ de altŭ judeţŭ nu suferimŭ Domnia Mea a fi, ci înşuşĭ din pămîntenii de acolo, şeḑătórĭ şi locuitorĭ aĭ aceluĭ judeţŭ, logofĕtŭ harnicŭ, practicosŭ *vomŭ* Domnia Mea, ca pururea dintr'aceştia să fie rênduiţĭ condicarĭ la judeţulŭ sĕŭ. Lângă acésta să sciţĭ şi pentru judecătorulŭ judeţuluĭ, că nu este slobodŭ numaĭ cu scirea şi voia isprăvnicéscă a lipsi din tréba judecătorieĭ şi a merge cu pricină de tréba sa la altŭ judeţŭ, saŭ a se afla şeḑătorŭ într'altŭ judeţŭ, ci judecătorulŭ să se afle nelipsitŭ la

judeţulŭ unde este rênduitŭ şi la locŭ sciutŭ, ca şi jăluitoriĭ să scie unde să tragă şi unde să-lŭ caute şi tréba judecăţilorŭ să se caute necontenitŭ: iar când va avé trebuinţă de a merge unde-vaşĭ într'altŭ judeţŭ, va însciinţà prin d-lorŭ veliţiĭ Logofeţĭ aicĭ la Domnia Mea, şi cu scirea şi porunca Domnieĭ Mele va face urmare. Peste aceste tóte, maĭ vedemŭ la pricina sorócelorŭ, celorŭ ce se judecă acolea, unŭ cusurŭ, că nu se urméză porunca, care tot-deauna este dată, spre a da adecă ispravniciĭ saŭ judecătorulŭ la toţĭ ceĭ ce n'aŭ rĕmasŭ odihniţĭ pe judecata de acolea şi se cerŭ la Divanŭ, sorocŭ în scrisŭ cu ḑi orênduită, când s'aŭ pusŭ amînunorŭ părţilorŭ sorocŭ să se afle la Divanŭ, şi pururea Ne supĕrămŭ dintr'acésta, când vedemŭ pe jeluitorŭ întorcêndu-se în deşertŭ, făr de nicĭ o luminare şi dovadă în scrisŭ dela dumné-vóstre, saŭ dela judecătorŭ; încă uniĭ Ni se jeluescŭ că aŭ venitŭ cu porunca Domnieĭ mele la dumné-vóstre de v'aŭ arĕtat'o, şi nicĭ o căutare nu aţĭ făcutŭ pricineĭ, avêndŭ şi chiar porunca Nóstră în mânele luĭ, lucru care ne turbură, în vreme ce Domnia Mea pentru acésta avemŭ orênduiţĭ într'adinsŭ judecătorĭ, osebiţĭ de ispravnicĭ, cu lefĭ din Visteria Domnieĭ Mele, ca să curgă cu lesnire şi făr de zăbavă căutarea pricinilorŭ de judecăţĭ ale noroduluĭ, să nu-şĭ piarḑă locuitoriĭ vremea, ducêndu-se şi viindŭ de câte 2, 3 orĭ. Dreptŭ aceea poruncimŭ, ca nu numaĭ să lipséscă acestŭ cusurŭ şi a fieşte-căruia pricină să se caute, ci şi când vinŭ locuitoriĭ orĭ către dumné-vóstre saŭ către judecătorĭ cu porunca Nóstră de aicĭ, orĭ fără de poruncă, să-ĭ primiţĭ cu faţă blândă, să căutaţĭ pricinile lorŭ cu luare aminte şi pe celŭ cu dreptŭ să-lŭ îndestulaţĭ, cum şi pe celŭ ce n'are dreptate să-lŭ faceţĭ cu cuvîntulŭ să înţelégă şi însuşĭ elŭ, fără de alte dojenĭ saŭ ocărĭ, avêndŭ fieş-care judecătorŭ cugetulŭ sĕŭ şi mânele sale în totŭ chipulŭ curate şi chibzuindu-şĭ mintea cu scumpĕtate, să nu greşéscă la hotărîrea dreptăţeĭ, nu numaĭ la pricinĭ marĭ ci şi la cea maĭ mică şi la toţĭ într'unŭ chipŭ, că dreptatea şi judecata luĭ Dumneḑeŭ este una şi la toţĭ într'unŭ felŭ; nicĭ să se prelungéscă ómeniĭ cu pricinile de judecăţĭ cu ḑile îndelungate, perḑêndu-şĭ vremea la curtea ispravnicilorŭ şi a judecătoruluĭ, fiind-că după cum ḑicemŭ, pentru aceea avemŭ judecătorŭ osebitŭ orênduitŭ numaĭ pentru acéstă trébă, ce încă şi buna cuviinţă trebue a se păzi în césulŭ ce se caută judecăţile. Aşişderea şi ceĭ ce aŭ a face *apelaţie* la Divanŭ pentru datoriĭ şi pricinĭ de judecăţĭ, să nu se ţie închişĭ la grosurile dumné-vóstre, ci de este în bănuială că va dosi şi nu va veni la sorocŭ, să se dea pe chezăşie, ca să fie slobodŭ a veni la Divanulŭ Domnieĭ Mele. Tóte acestea câte poruncimŭ într'acéstă carte şi câte se cuprindŭ în cărţile condicarilorŭ, să le arĕtaţĭ şi să le faceţĭ cunoscute şi judecătoruluĭ precum şi condicaruluĭ, ca să le urmeze negreşitŭ. După ce veţĭ ceti atâtŭ dumné-vóstre şi jude-

cătorulŭ i condicarulŭ cartea acésta, poruncimŭ să se trécă și în condica județuluĭ întrégă, și să avemŭ rĕspunsŭ. — 10 Ianuarie 1794. (1)

Vel Logofĕtŭ.

Pitacŭ din 20 Decembre 1795 către starostea de negustorĭ.

Vĕdêndŭ Domnitorulŭ reclamațiĭ dela uniĭ și alțiĭ, rude și veciniĭ, aĭ lucrurilorŭ nemișcătóre, ce se vîndŭ la mezatŭ, cum că n'aŭ avutŭ scire deși vîndarea se face în sorocŭ de 40 dile, în care timpŭ bine potŭ află despre diua vîndăreĭ, totușĭ Domnitorulŭ dă nizamulŭ, că de astădĭ înainte, când starostele va primi poruncă să vîndă la mezatŭ moșiĭ saŭ viĭ saŭ altŭ acaretŭ de afară, starostele să fie datorŭ a da de scire și ispravnicilorŭ județuluĭ, în care se află proprietatea pusă la vîndare, arĕtându-le prețulŭ ce a eșitŭ aicĭ cu numirea lucruluĭ și alŭ stăpânuluĭ, ca să facă și ispravniciĭ publicațiĭ acolo în județŭ la vecinĭ, la rude și la toțĭ câțĭ vorŭ vré să fie mușteriĭ, de care să se céră însciințare isprăvnicéscă în scrisŭ, cum că s'aŭ datŭ de scire tuturora, arĕtândŭ și de a datŭ cine-va de acolo asupra mezatuluĭ saŭ nu, ca să se aibă acestŭ sinetŭ de siguranță la stărostie, să nu se găséscă în urmă starostele la vre unŭ cusurŭ, ca unŭ lucru ce asupra anaforalelorŭ stărostieĭ se dă domnescile întăriturĭ. Dreptŭ aceea să se urmeze de acum înainte precum se poruncesce. (2)

Publicație la tóte județele și la Caimacamulŭ, ca să nu se tragă nimenĭ prin judecățĭ dela Aprilie 15 până la Maiŭ 15, după obiceiŭ, și la aceste sfinte dile să-șĭ caute de sufletŭ.

A. Moruzi poruncesce ca în sorocululŭ acesta de o lună, dela 15 Aprilie la 15 Maiŭ, să nu fie trașĭ prin judecățĭ, fiindŭ acum vremea a totŭ lucrulŭ pămîntuluĭ; și maĭ vîrtosŭ că se apropie și sĕptĕmâna patimilorŭ și sf. sĕrbătorĭ a Invierеĭ Domnuluĭ, «când pe lângă tréba caseĭ și a lucruluĭ pămîntuluĭ, trebue totŭ creștinulŭ să caute și de ale sufletuluĭ, să urmeze la sfintele bisericĭ, la ispovidanie și la grijanie, până ce va trece acéstă vreme de lucru și apoĭ după sfintele sĕrbătorĭ, iarășĭ este slobodŭ fieș-carele a-șĭ căută pricinile de judecățĭ și jălbile lorŭ.» Domnitorulŭ po-

(1) Cod. XXIII, fila 192.
(2) Cod. XXIX, fila 137 verso.

runcesce ispravnicilorŭ a însciință din vreme despre acésta pre toțĭ deobște. Poruncesce asemenea și judecătorilorŭ județuluĭ, «să căutațĭ să isbrăniţĭ și să sĕvêrșițĭ pricinile celorŭ ce aŭ intratŭ în judecățĭ, ca să-ĭ slobodiţĭ și să le dațĭ drumulŭ pe la casele lorŭ; însă cu acéstă pricină, să nu goniţĭ fără de ispravă a maĭ isbrăni pricinile lorŭ acum, ci să statĭ a le căută, a le sĕvêrși și așà să le dațĭ drumulŭ..... ci dar așà să urmațĭ și s'avemŭ rĕspunsŭ.» — 1793 Aprilie 2. (1)

Publicaţie la tóte judeţele şi la Caimacamŭ pentru curmarea judecăţilorŭ în vremea culesuluĭ viilorŭ.

Dumné-vóstre, ispravnicilorŭ ot sud..... sănătate! vĕ facemŭ în scire că într'acéstă vreme când sunt culesulŭ viilorŭ, culesulŭ porumburilorŭ și arăturilorŭ, obicĭnuitŭ și de trebuință este a se preacurmà pricinile de judecățĭ până la sfîrșitulŭ luĭ Octomvre, după ce ne pliroforisimŭ și din condicele Divanuluĭ de acésta, pentru ca să-șĭ pótă căutà fieș-care de aceste agoniselĭ. Deci vĕ poruncimŭ Domnia Mea, ca să însciințațĭ la toțĭ deobște, ca să scie fieș-care că într'acestŭ sorocŭ nimenĭ nu are a se trage în judecățĭ, spre a nu se trepĕdà în zadarŭ cu venirea pe la Divanŭ; și așà să urmațĭ și dumné-vóstre, ca să nu ridicațĭ pe nimenĭ dela tréba lorŭ într'acestŭ sorocŭ; afară numaĭ din pricinile de eglimatica, carĭ în tótă vremea aŭ a se căutà. Pentru care amŭ datŭ poruncile Domnieĭ Mele și acĭ la tóte judecătoriile. — 1793 Septembre 17. (2)

Asemenea publicațiĭ s'aŭ făcutŭ și pe létulŭ 1794 Septembre 1.

Pitacŭ la tóte tribunalele, din 3 Aprilie 1795, ca dela 15 Aprilie până la 15 Maiŭ să nu fie chemațĭ sătenіĭ la judecățĭ, ca să-șĭ pótă căutà de aratŭ porumbŭ, de meiŭ și a-șĭ cătà de lucrulŭ viilorŭ, și maĭ vîrtosŭ să nu fie adușĭ în Bucurescĭ, unde s'aŭ însemnatŭ năprasnica bólă a ciumeĭ. (3)

Circulară la 17 județe, din 31 Maiŭ 1795, pentru contenirea judecăților dela 15 Iunie până la sfîrșitulŭ luĭ Iulie, *după obiceiulŭ vechiŭ*, și maĭ alesŭ acum din causa ciumeĭ «și maĭ vîrtosŭ și rodurile pămîntuluĭ fiindŭ es timpŭ maĭ timpuriĭ,» ca să-șĭ caute țĕraniĭ de sapa porumbuluĭ, de rodulŭ buca-

(1) Cod. XXIII, fila 28 verso.
(2) Cod. XXIII, fila 144, verso.
(3) Cod. XXIX, fila 37 verso.

telorŭ şi de trebuinţa plugului, şi să dea drumulŭ tuturorŭ ţĕranilorŭ să se ducă pe la casele lorŭ, dacă sunt prin oraşele judeţelorŭ aduşĭ. (1)

Pitacŭ la ispravnicĭ, din 28 Maiŭ 1796, că isprăvniceiĭ moşiilorŭ, fără învoirea stăpânilorŭ acelorŭ moşiĭ, de acum înainte să nu pótă singurĭ arendà veniturĭ de ale moşieĭ, până nu vorŭ avé declaraţiunea în scrisŭ a stăpânuluĭ moşieĭ cum că învoescŭ asemenea arendărĭ, ca să lipséscă pricinĭ de judecăţĭ.

Din anaforaua luĭ Dumitrache Cluceru şi Şerbanŭ Andronescu Sĕrdarulŭ, dela 13 Septembre 1795, se vede că din vechime dela logofeţia domnéscă se rénduià câte unŭ logofĕtŭ la trebile puşcărieĭ. Acela ascultà judecăţile în departamentŭ, scrià examenele, anaforalele, cetea condica înaintea Domnuluĭ, căutà şi trebilorŭ ţigănieĭ domnescĭ, la armăşie. Acestŭ funcţionarŭ avea léfă fixă dela visterie, dar şi următórele veniturĭ:

5 parale pe anŭ de totŭ numele birniculuĭ Ţiganŭ.

20 parale de totŭ vinovatulŭ slobodĭtŭ din temniţă cu poruncă domnéscă, cu glóbă.

20 parale dela totŭ vătafulŭ de Ţiganĭ, când i se dă carte de vătăşie.

Alexandru Ipsilante a ridicatŭ la 1 ortŭ (10 parale) venitulŭ logofeţeluluĭ dela Ţiganĭ domnescĭ.

Michaiŭ-Vodă Suţulŭ a dispusŭ ca logofeţelulŭ datŭ pe séma puşcărieĭ să fie dintre logofeţiĭ alŭ 3-lea aĭ Divanuluĭ, ce se cinstescŭ cu îmbrăcare de caftanŭ. (2)

Pitacŭ la Logofeţiĭ de Ţéra-de-sus şi de jos. Li se poruncesce ca unulŭ din eĭ să însemneze cu propria scrisóre sub fie-care anafora, carte de judecată, orĭ pitacŭ, havaetulŭ scrisuluĭ cu mĕsură dréptă, «iar la departamentulŭ de 8 Clucerulŭ Dumitrache Fotache şi la departamentulŭ de 7 Clucerulŭ Constantinŭ Baratovlu, cum şi la departamentulŭ de criminalionŭ Clucerulŭ Dumitrache.»—17 Martie 1794. (3)

Pitacŭ la veliţiĭ boerĭ, din 9 Augustŭ 1793.

Cinstiţilorŭ şi credincioşĭ boerilorŭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ Mele, vrêndŭ Domnia Mea a se da unŭ nizamŭ în scrisŭ la avaeturile anaforalelorŭ saŭ cărţilorŭ de judecată, carĭ se facŭ la departamenturĭ i la d-vóstre veliţĭ

(1) Cod. XXIX fila 193.
(2) Cod. XXVIII fila 31, scara 8, care nu există în condică, nefiindŭ condica completă şi terminându-se la fila 60.
(3) Cod. XXIII, fila 222 verso.

boerĭ, câtŭ şi la domnescile nóstre întărirĭ şi hotărîrĭ, ca după madele să fie orênduitŭ în scrisŭ avaetulŭ logofeţilorŭ şi a canţilarieĭ, cum şi pentru zapcilîculŭ Divanuluĭ Domnieĭ Mele iarăşĭ să pue în scrisŭ madelele dela care este obiceiŭ a luà ḑeciuială şi madelele din carĭ aŭ a luà filodorimă şi câtŭ anume. Poruncimŭ dar ca, adunându-vĕ la unŭ locŭ, să socotiţĭ tóte felurile de madele şi să chibzuiţĭ cu dréptă mĕsură, după mărimea saŭ micşorarea madelelorŭ, avaetulŭ celŭ cuviinciosŭ alŭ logofeţilorŭ, alŭ canţelarieĭ şi a zapcilîculuĭ, şi orênduindŭ şi puindŭ în scrisŭ la fieşcare felurime osebitŭ, să arĕtaţĭ Domnieĭ Mele pentru tóte anume. (1)

Pitacŭ la ispravniculŭ din Romanaţĭ, să cerceteze jalba boerinaşilorŭ mazilĭ, neguţătorilorŭ, breslelorŭ şi tuturorŭ locuitorilorŭ din Caracalŭ, «după cum şi prin cuvîntŭ ţi s'aŭ poruncitŭ de Domnia Mea, mergêndŭ la judeţŭ să aibĭ a face cercetare cu de-amĕruntulŭ, de s'aŭ cisluitŭ de către orênduitulŭ dumné-luĭ proim Caimacamŭ maĭ multŭ peste talerĭ 2.000, ce suntŭ sciuţĭ de Domnia Mea. Aşişderea să facĭ cercetare şi pentru jalba ce facŭ, cum că orênduitulŭ dumné-luĭ proim Caimacamŭ i-aŭ căznitŭ şi i-aŭ închisŭ la bezne, şi iarăşĭ să însciinţezĭ Domnieĭ Mele.» — 1794 Februarie 4. (2).

22 de mazilĭ (din Gorjŭ) s'aŭ jăluitŭ luĭ Vodă că li s'aŭ luatŭ talerĭ 242 de *trete* Logofĕtŭ din Craiova dela Divanŭ, şi talerĭ 105 de unŭ Comisulŭ Stanciulŭ dela sud Gorjŭ. Vodă scrie în 11 Octobre 1794 Caimacamuluĭ Hangerlăŭ Nicolae să cerceteze cine sunt aceia ce aŭ luatŭ banĭ dela jăluitorĭ? că li se cuvine «pedépsă cumplită, să-ĭ pue la strînsóre pe amîndouĭ ca să întórcă şi să-ĭ împlinéscă baniĭ îndoiţĭ, din care jumĕtate să se dea jăluitorilorŭ înapoĭ, iar îndoiala să-ĭ trimiţĭ dumné-ta aicĭ cu însciinţare la Domnia Mea. De care iată trămitemŭ Domnia Mea înadinsŭ şi mumbaşirŭ pe acestŭ zapciŭ, ce-ţĭ aduce acéstă domnéscă carte, cu care aşteptămŭ şi rĕspunsŭ.» — 1794 Octombre 11. (1)

Pitacŭ la Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus N. Filipescu.

«Fiind-că Ne-amŭ însciinţatŭ Domnia Mea dela boerĭ i judecătorĭ departamentuluĭ de optŭ pentru Nicolae Logofĕtŭ alŭ 3-lea din acelŭ departamentŭ, cum că nu se află cu paza cea cuviinciósă a datorieĭ slujbeĭ luĭ şi neurmândŭ după povăţuirile dumné-lorŭ, se face cusurŭ şi zăticnire ju-

(1) Cod. XXIII, fila 117 verso.
(2) Cod. XXIII, fila 203 verso.
(3) Cod. XXIII, fila 285.

decăţilorŭ şi celorŭ ce se judecă, îţĭ poruncimŭ Domnia Mea, ca în loculŭ luĭ să orênduescĭ pre Voiculŭ biv alŭ 3-lea Logofĕtŭ, ca să fie alŭ 3-lea Logofĕtŭ la acestŭ departamentŭ, căruia să-ĭ daĭ d-ta cuviinciósele povăţuirĭ, spre a sluji la acestŭ departamentŭ nelipsitŭ, fără de cusurŭ.—1794 Noembre 25. (1)

Vel Logofĕtŭ.

Pitacŭ din 22 Decembre 1795 către Vel Armaşŭ, arĕtându-ĭ cu ce orênduială să se pue şi să se slobódă vinovaţiĭ dela puşcărie.

Omŭ, ce intră la puşcăria domnéscă, făr de poruncă cu pecete domnéscă să nu se slobódă, nicĭ măcar cu chezaşŭ câtŭ de vrednicŭ. Decĭ, fiind-că auḑimŭ cele împotrivă, iată că-ţĭ poruncimŭ Domnia Mea straşnicŭ să-ţĭ deschiḑĭ ochiĭ la acésta atâtŭ însuţĭ câtŭ şi toţĭ zapciiĭ ce se află la acea puşcărie, ca verĭ din ceĭ ce aducŭ de pe afară cu pricină de hoţie saŭ altă vinovăţie la puşcărie, verĭ din ceĭ ce se trimitŭ dela Spătărie saŭ Agie, verĭ de aicĭ din Bucurescĭ, dându-se dela judecată în puşcărie, fără de anaforaua judecăţeĭ departamentuluĭ buiurdisită de către Domnia Mea şi fără de poruncă domnéscă sub pecete, să nu cutezĭ nicĭ însuţĭ nicĭ ceĭ-lalţĭ slujbaşĭ nimenea a sloboḑi pe cine-va dela puşcărie, măcar şi chezaşŭ avêndŭ pe verĭ cine, saŭ şi nevinovatŭ pricinuindŭ că este, saŭ şi împăcăciune pricinuindŭ că a făcutŭ cu păgubaşiĭ; iarăşĭ judecata trebuesce să facă Domnieĭ Mele anaforaua şi cu porunca numaĭ a Domnieĭ Mele în scrisŭ sub pecete se va sloboḑi, iar într'altŭ chipŭ de se va face urmare împotrivă, să scĭĭ că şi pentru însuţĭ, Vel Armaşŭ, şi pentru toţĭ ceia lalţĭ slujbaşĭ aĭ puşcărieĭ, care va face fapta acésta, pedépsa le va fi ocna negreşitŭ. Dreptŭ aceea, poruncimŭ Domnia Mea şi dumné-vóstre judecătorilorŭ departamentuluĭ de cremenalionŭ, ca să scĭţĭ şi dumné-vóstre hotărîrea şi porunca acésta, spre a fi următorĭ pentru cine va fi a se sloboḑi din puşcărie, să faceţĭ arĕtare Domnieĭ Mele cu anafora în scrisŭ, să se buiurdiséscă de Noĭ cu pecete.

(1) Cod. XXIII, fila 298.
(2) Cod. XXIX, fila 138.

Pitacŭ către Spătarulŭ și către epistatulŭ Agieĭ, din 10 Aprilie 1796.

Vĕ facemŭ în scire că dintru'ntâĭ aŭ fostŭ dată porunca Domnieĭ Mele hotărîtă, ca omulŭ ce se trage la închisórea d-vóstre, pentru orĭ ce pricinĭ de judecăţĭ, saŭ la căpitanulŭ de Dorobanţĭ, să nu se ţie închisŭ necercetatŭ și nejudecatŭ, ci în sorocŭ de 24 ceasurĭ să se cerceteze, să i se caute judecata și să i se facă hotărîrea, ca orĭ să se slobódă de s'aŭ îndreptatŭ și n'aŭ rĕmasŭ datorŭ, saŭ cu cercetare și cu hotărîre de judecată fiindŭ trebuinţă se va închide; carele și când va ḑice că nu este mulţămitŭ cu hotărîrea judecăţeĭ, are voe a-șĭ face apelaţie la Divanulŭ Domnieĭ Mele și de aceea trebue cu chezașŭ să se slobóḑă dela închisóre, ca să-șĭ facă apelaţie la Divanŭ. Dreptŭ aceea poruncimŭ Domnia Mea d-vóstre, ca acéstă orênduială să o păziţĭ și să o urmaţĭ negreșitŭ, atâtŭ d-vóstre câtŭ și căpitanulŭ de Dorobanţĭ, pentru că de vomŭ auḑi împotrivă, fórte ne vomŭ turbură. (1)

5 cărţĭ la 5 judeţe de peste Oltŭ, din 1795 Aprilie 10.

A. Moruzi amintesce anterióre circulărĭ, să nu se ţină maĭ multŭ de 3 saŭ 4 ḑile la închisóre ceĭ bănuiţĭ de hoţie, până a li se face *examenulŭ*; să nu cuteze slujbașiĭ, ce-ĭ aducŭ la isprăvnicie, a-ĭ sloboḑi prin mituire, până a nu-ĭ aduce la cercetarea isprăvnicéscă, «ci cu examenulŭ lorŭ să-ĭ trimiţă la dumné-luĭ Caimacamulŭ Craioveĭ, de unde aŭ a li se face orĭ îndreptarea lorŭ saŭ osînda prin hotărîrea Domnieĭ Mele.» Vodă poruncesce din noŭ să nu se ţină hoţiĭ pe la închisorĭ cu ḑile îndelungate, iar polcovniciĭ, căpitaniĭ, vătașiĭ de plaiŭ și poterașiĭ ce i-aŭ prinsŭ să nu-ĭ slobóḑă pentru interesŭ. (2)

Poruncă la Spătarulŭ Văcărescu, din 19 Iulie 1793.

Pentru Tudorŭ Polcovniculŭ ce aŭ prinsŭ unŭ hoţŭ dela Jilava și fără a se arĕtă cu împotrivire i-aŭ tăiatŭ capulŭ, cu pricină că ar maĭ fi fostŭ

(1) Cod. XXIX, fila 170.
(2) Cod. XXIX, fila 40.

prinsŭ şi aŭ scăpatŭ de la închisórea puşcărieĭ, trămiţêndu-se Spătaruluĭ atâtŭ însciinţarea ispravnicilorŭ de pricină, câtŭ şi zapisulŭ locuitorilorŭ de acolo că a fostŭ omŭ bunŭ celŭ tăiatŭ, să cerceteze dumné-luĭ Spătarulŭ cu amĕruntulŭ, când va veni acolo, şi fiindŭ aşà, să trămită pe Tudorŭ dreptŭ la puşcărie. (1)

Carte domnéscă către Alex. Gherache, Caimacamulŭ Craioveĭ, din 18 Aprilie 1796, ordonându-ĭ să dea straşnică poruncă luĭ alŭ 2-lea Armaşŭ, să nu maĭ scape vinovaţiĭ din puşcărie, că la din contra acolo se va spân-ḑurà, spre pilda altorŭ dregătorĭ. (2)

Se constată prin anaforaua judecătorilorŭ din 22 Ianuarie 1796, că ceĭ carĭ se iartă de osînda ocneĭ sunt datorĭ a plăti talere 8, carĭ se chiamă *banĭ de uşe.* (3)

Pitacŭ din 13 Iulie 1796 către ispravniciĭ de peste Oltŭ.

«Ne-am însciinţatŭ Domnia Mea cum că grosurile isprávnicatuluĭ sunt pline de vinovaţĭ şi fără de a se trămite după orênduială la Divanulŭ Craioveĭ, după ce se ţinŭ ḑile îndelungate, se slobodŭ de către dumné-vóstre; pentru care vĕ poruncimŭ straşnicŭ. . . . .» să se păzéscă disposiţiunea, ca nimenĭ să nu fie ţinutŭ la închisóre maĭ multŭ de 3 — 4 ḑile pentru examenulŭ causeĭ, şi să fie trămişĭ la Divanulŭ Craioveĭ, spre maĭ departe judecată. (4)

Carte la zapciulŭ spătărescŭ. . . . . din 30 Septembre 1794.

Pre Şerbanŭ Zădăcianulŭ, după hotărîrea Divanuluĭ, să-lŭ ducă surghiunŭ la mănăstirea Snagovŭ, pentru vinovăţia de a fi înşelatŭ judecăţile prin primirea de blestemŭ. . . . Surghiunulŭ e pe 3 lunĭ «spre a-şĭ plânge pĕcatulŭ acesta.» (5)

(1) Cod. XXIII, fila 108 verso.
(2) Cod. XXX, pag. 187.
(3) Cod. XXX, fila 88 verso.
(4) Cod. XXIX, fila 210 verso.
(5) Cod. XXIII, fila 279.

Iŏ Alecsandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ gpd. Zemle Vlahscoe. — Dumné ta Vel Vistierŭ, după pliroforia ce ne facĭ cum că se află vechiŭ aprodŭ, unde se găsesce şi în condicile Visterieĭ, să facĭ porunca Domnieĭ Mele a rĕmâné iarăşĭ la slujba aprodieĭ, şi să i se dea şi pecetluitulŭ înapoĭ. 1794 Iunie 12. Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălţate Dómne,

După luminată porunca Măriei Tale, am făcutŭ cercetare şi pentru acestŭ Gheorghe sinŭ Négulŭ, aprodŭ ceauşescŭ, şi căutându-se catastişele Visterieĭ dela calemulŭ breslelorŭ slujitorescĭ, mĕ adeverii că este bunŭ aprodŭ şi aşezatŭ din vechime la acea slujbă; dar fiind-că şi aceĭ ce s'aŭ strămutatŭ afară în judeţulŭ Dîmboviţa, totŭ *pre vremea când muriaŭ ómeniĭ de năprasnica bólă a ciumeĭ, la schimbarea pecetluiturilorŭ*, ce li s'aŭ fostŭ datŭ ale Inălţimeĭ Tale, se dovedesce că nu li s'aŭ maĭ făcutŭ cercetare de a li se da celorŭ ce erà strămutaţĭ din Bucurescĭ prin judeţe pecetluiturĭ de judeţe, şi celorŭ din Bucurescĭ de mahalale de Bucurescĭ, ci s'aŭ urmatŭ de li s'aŭ datŭ şi pecetluiturile celea nouĕ, totŭ după închipuirea celorŭ vechĭ, şi aşà, după luminată porunca Măriei Tale, ce s'aŭ fostŭ datŭ pe la judeţe pentru acestŭ felŭ de slujitorĭ cu pecetluiturĭ de Bucurescĭ şi cu şederea în Bucurescĭ, pe toţĭ aceia să-ĭ dee la dajdie; pentru care, după luminată poruncă, nu lipsimŭ a însciinţà Măriei Tale curgerea pricineĭ. — 1794 Iunie 7. (1)

Vel Vist.

Judecătoriĭ departamentuluĭ de 7, cu anaforaua din 19 Martie 1796, arată Domnitoruluĭ, că din causa ciumeĭ n'aŭ ţinutŭ tribunalŭ pe la casele lorŭ, «avêndŭ soţiĭ şi copiĭ, ci amŭ tocmitŭ o casă în care nu şedea nimenĭ, pe lună câte talerĭ 15, şi amŭ urmatŭ luminateĭ poruncĭ de nu s'aŭ făcutŭ cusurŭ pentru căutatulŭ judecăţilorŭ.»

Domnitorulŭ aprobă plata acesteĭ chiriĭ, în 26 Martie 1796. (2)

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ. — Poruncimŭ Domnia Mea dumné-luĭ Vel Vist. ca peste tal. 50, léfa ce aŭ avutŭ orênduită pe lună după catastihulŭ Visterieĭ Clucerulŭ Constantinŭ, care se află slujindŭ la trebile Divanuluĭ Domnieĭ Mele, Logofĕtŭ la judecătoria dumné-lorŭ veli-

(1) Cod. XXVII, pag. 20 III.
(2) Cod. XXXI, scara 4, fila 57.

ţilorŭ boerĭ, să i se maĭ adaoge alţĭ câte talerĭ 20 pe lună, care adausŭ să urmeze chiar şi pre acéstă următóre trimenie, ad. Septembre, Octombre şi Noembre, şi cu acéstă orênduială de léfă pe lună, totulŭ şépte-ḑecĭ să se aşeze la catastihulŭ Visterieĭ. — 1793 Noembre 16.

B. Acte relative la divorţurĭ.

La acéstă rubrică dămŭ actele următóre, pe lângă alte câte-va, carĭ se aducŭ la capitolulŭ despre *Societate*.

Pentru despărţenia luĭ Arghirie Cojocaru de către soţia luĭ Manda.

Prea Sfinte Părinte Mitropolite,

Cu prea plecată jalbă înscíinţămŭ Prea Sfinţieĭ Tale, că după judecata ce am avutŭ cu Manda, ce mi a fostŭ soţie, pentru netraiulŭ ce amŭ avutŭ amîndoĭ, făcêndu-se anafora către Prea Sfinţia Ta a părinteluĭ Potropopuluĭ Stoică, de cercetarea ce aŭ făcutŭ, s'a datŭ hotărîrea Prea Sfinţieĭ Tale ca să fimŭ despărţiţĭ; acum vĕdŭ că ea a datŭ jalbă Măriеĭ Sale luĭ Vodă că bărbatŭ de lăsatŭ n'are, care jalbă fiindŭ orênduită la Prea Sfinţia Ta, înscíinţămŭ Prea Sfinţieĭ Tale, că de mi se va maĭ da ca să locuiască cu mine la unŭ locŭ, eŭ am hotărîtŭ să-ĭ facŭ mórtea cu mânele mele, apoĭ pe urmă spânzure-mĕ şi pe mine, saŭ trimiţă-mĕ la ocnă, în puşcărie, ce va vré să-mĭ facă, că eŭ de casă nu sunt. Ce cum Duhulŭ Sfîntŭ va lumină pe Prea Sfinţia Ta.

Prea plecată Prea Sfinţieĭ Tale
Arghirŭ Cojocaru.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ. — Prea Sfinţia Ta Părinte Metropolitŭ, fiind-că nu suntemŭ la îndoială, cum că Prea Sfinţia Ta tótă mijlocirea şi silinţa şi cercare aĭ făcutŭ de a se uni casniciĭ, iar nu de a se despărţi, şi nefiindŭ nădejde, pentru aceea a datŭ apoĭ carte de despărţenie, rĕmânŭ dar a fi despărţiţĭ. — 1793 Maiŭ 2.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălţate Dómne,

Manda de aicĭ, prin jalba ce aŭ datŭ către Măria Ta, arată că 25 de anĭ sunt de cândŭ aŭ luatŭ pe unŭ Arghirŭ Cojocaru întru căsătorie cu cununie şi acum la vreme de bĕtrâneţe o lépédă ne-maĭ primind'o de soţie, ci fiind-că arată cum că nu este în fapte rele, se rógă a-şĭ avé dreptate; întru a căruia jalbă să poruncesce de către Măria Ta, ca să cercetămŭ pricina şi să îndreptămŭ. Însciinţămŭ Măriel Tale, că acéstă pricină a lorŭ după cercetările ce am făcutŭ maĭ nainte la jălbile ce aŭ datŭ către noĭ fiindŭ numitulŭ doveditŭ de omŭ îndărătnicŭ, pătimindŭ numita bătăĭ şi casne înfricoşate, dândŭ şi cu cuţitulŭ într'însa şi gonind'o, ne maĭ primind'o de soţie, după multele sfătuirĭ ce i s'aŭ făcutŭ şi atuncĭ cu bine şi cu rĕŭ, şeḑêndŭ şi la închisórea grosuluĭ spătărieĭ, nefiindŭ mijlocŭ a-lŭ îndupleca ca să o maĭ priméscă de soţie, pentru ca să nu se întîmple vre o primejdie între dînşiĭ, le-am făcutŭ despărţire dându-ĭ şi voe a se căsători după altŭ bărbatŭ; iar acum, fiind-că numita îlŭ cere, ḑicêndŭ că n'are bărbatŭ de lăsatŭ, după luminată porunca Inălţimeĭ Tale, de isnóvă s'aŭ înfăţişatŭ înaintea smerenieĭ nóstre amîndouĕ părţile, şi cetindŭ jalba jăluitóreĭ, ce aŭ datŭ către Măria Ta, întru auḑulŭ luĭ, l'am maĭ sfătuitŭ şi acum cu totŭ felulŭ de mijlóce şi cu bine şi cu rĕŭ şi cu alte înfricoşărĭ, şi nicĭ într'unŭ chipŭ nu fu putinţă a-lŭ face ca să o priméscă să fię amîndoĭ în locuinţă, încă i-am datŭ şi aralîcŭ, pentru ca să-şĭ iea séma şi să se socotéscă ca să nu greşéscă, şi unde aşteptamŭ ca să luămŭ altŭ rĕspunsŭ după sfătuirea ce amŭ arĕtatŭ, elŭ în urmă ne-aŭ datŭ acéstă jalbă în scrisŭ, care se va vedé de către Măria Ta. Ci noĭ după îndărătnicia şi neînduplecarea luĭ, după pravilă le-am făcutŭ hotărîre, după cum maĭ sus arĕtămŭ, încă dela trecuta lună a luĭ Martie 16. Iar Măria Ta de va socoti cu înţelepciunea Măriel Tale şi cu puterea domnieĭ a se face altă silinţă, spre pildă şi a altora, rĕmâne cea desĕvêrşită hotărîre a se da de către Măria Ta; şi aniĭ Măriel Tale dela Domnulŭ Dumneḑeŭ, rugămŭ să fie mulţĭ şi fericiţĭ. — 1793 Aprilie 12.

Filaretŭ alŭ Ungro-Vlachieĭ. (1)

Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ. — După cum s'a găsitŭ dela judecata bisericéscă cu cale printr'acéstă anafora a Prea Sfinţieĭ Sale Părinteluĭ Metropolitŭ, să se urmeze întru tóte, şi pentru că pîrîşulŭ Constantinŭ Poenaru n'a urmatŭ să-şĭ caute isbrănirea pricineĭ bisericescĭ pen

(1) Cod. XXIV, fila 121.

tru despărţirea luĭ de către dînsa, ci de sineşĭ a lăsat'o într'atâta vreme cu copilŭ micŭ lângă dînsa, poruncimŭ ca să ĭ plătéscă osebitŭ şi cheltuiala hraneĭ eĭ, de când a lăsat'o şi până acum, când bisericesce se despartŭ, şi aşà să rĕmână în pace şi nesupĕratŭ de către dînsa; şi zapciulŭ să urmeze, însă după starea eĭ şi după puterea luĭ. — 1794 Augustŭ 9.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălţate Dómne,

După jalba ce a datŭ Mărieĭ Tale Maria, nepóta popeĭ Cosmeĭ ot Dărmănescĭ sud Prahova, pentru unŭ Constantinŭ Pocnaru, ce a făcutŭ slujbă la rĕposatulŭ Banulŭ Dudescu, ḑicêndŭ că în ḑilele rĕposatuluĭ Domnuluĭ Mavrogheni, fiindŭ elŭ isprăvnicelŭ la Dărmănescĭ, satulŭ maĭ sus numituluĭ boerŭ, cu făgădueli şi amăgirĭ a înşelat'o, *şi i-aŭ stricatŭ fecioria*, şi îngreuindu se, a învĕţat'o să nu spue la nimenĭ, că de va spune o va împuşcà şi va fugì, apoĭ viindŭ ómenĭ de o cerea la unchiulŭ sĕŭ ca să o ieae în căsătorie, şi ea sciindu-se *Leché,* maĭ vîrtosŭ şi îngreuiată, a spusŭ mătuşi-seĭ şi unchiuluĭ sĕŭ, şi chemândŭ pre pîrîşulŭ a datŭ făgăduială înainte-le că o va luà de soţie, şi după ce a făcutŭ copilulŭ (care trăesce şi până astăḑĭ) elŭ s'a trasŭ, ḑicêndŭ că nu vrea să o iea, şi aşà a pornitŭ jalba la Domnulŭ Mavrogheni şi aducându-se numitulŭ, s'a întrebatŭ de însuşĭ Domnulŭ Mavrogheni de vrea ca să o ieae, şi de bună voia luĭ primindŭ, i-aŭ şi cununatŭ, luândŭ şi fóie de zestre; şi şeḑêndŭ cu dînsa treĭ lunĭ, a înşelat'o cu cuvîntŭ că se duce peste Oltŭ la casa luĭ, fiindŭ de acolo de locŭ, ca să-şĭ împartă avutulŭ cu fraţiĭ sĕĭ, şi ce îĭ va veni luĭ parte să le vînḑă şi să vie înapoĭ; şi aşà fugindŭ, lăsând'o numaĭ cu talerĭ 2 de cheltuială, şi de atuncĭ până acum sunt 8 anĭ, şi auḑindŭ că s'aŭ căsătoritŭ după altă nevastă acolo, a şi pornitŭ jalbă Măriel Tale unchiu-sĕŭ popa Cosma. După a căruia jalbă s'a făcutŭ luminată porunca Măriel Tale dela 6 ale trecutuluĭ Maiŭ cu mumbaşirŭ păhărnicelŭ, ca să îlŭ ridice să-lŭ ducă maĭ întâĭ la dumné-lorŭ ispravniciĭ judeţuluĭ, ca să cerceteze numaĭ de s'a însuratŭ după a doua nevastă saŭ nu; şi cu însciinţarea dumné-lorŭ, aducêndu-lŭ aicĭ să-lŭ înfăţişeze cu socru-sĕŭ înaintea smerenieĭ nóstre, ca să le cercetămŭ pricina după pravilă, şi în scrisŭ cu anafora să însciinţămŭ Măriel Tale. Rugându se ca iarăşĭ să fie scoşĭ înaintea nóstră, spre a li se cercetà pricina, şi după luminată porunca Măriel Tale, înfăţişindu-ĭ zapciulŭ celŭ orênduitŭ, dumné-luĭ vătavu de păhărniceĭ, înaintea smerenieĭ nóstre pe amîndouĕ părţile, am întrebatŭ pe pîrîtulŭ, ce are a rĕspunde împotriva jelbiĭ Marieĭ? şi câtŭ pentru că a căḑutŭ cu dînsa în pĕcatŭ încă fată fiindŭ, nu tăgădui, însă ḑise că cu voia

eĭ a fostŭ, iară nu cu vre o silnicie, şi cum că acéstă pricină de atuncĭ, de locŭ, s'a maĭ cercetatŭ şi de rĕposatulŭ Gregorie Mitropolitulŭ, în domnia întâĭ a Măriеĭ Sale Michaiŭ Vodă Suţulŭ, şi s'aŭ şi făcutŭ hotărîre ca să dee Marieĭ talerĭ 40 şi două clăĭ cu fênŭ, ce le-aŭ avutŭ acolo la satŭ; însă nu puturămŭ aflà în scrisŭ hotărîrea ce s'a făcutŭ atuncĭ, şi spre încredinţare cerurămŭ dela numitulŭ mărturia, care ne şi aduse în scrisŭ dela Chirŭ Nicoli, ce a fostŭ pe acea vreme vătavŭ de curte la rĕposatulŭ Banŭ Dudesculŭ, întru care cuprinde aşà, că Constantinŭ Poenariŭ, ce a avutŭ pricină cu nepóta popeĭ Cosma, judecându-se la rĕposatulŭ Metropolitŭ Grigorie şi hotărîndu-i-se ca să dee Măriеĭ tal. 40 şi nisce fênŭ ce l'a avutŭ acolo la satŭ, şi la plecarea luĭ peste Oltŭ, întrebândŭ pre rĕposatulŭ Logofĕtŭ Dudescu, aflându-se slugă rĕposatuluĭ, i-a ḑisŭ de a lăsatŭ talerĭ 40 la elŭ, ca când va veni Maria saŭ mătuşe-sa, adecă preotésa popeĭ Cosma, să-ĭ dee şi cum că deşi va fi venitŭ să-ĭ céră nu póte ţiné minte, fiindŭ vreme trecută la mijlocŭ; iar după ce l'a adusŭ pe elŭ Domnulŭ Mavrogheni, a venitŭ de i-a cerutŭ iarăşĭ elŭ şi i-a datŭ în banĭ trépĕdŭ luĭ. Şi la tóte acestea nicĭ Maria nu a pututŭ tăgădui că n'aŭ fostŭ aşà, atâta numaĭ ḑise, că nemulţumindu-se pe cea de atuncĭ hotărîre a rĕposatuluĭ Mitropolitŭ Grigorie, nu a vrutŭ să mérgă să priméscă banĭ dela Chirŭ Nicoli, şi aşà plecândŭ numitulŭ Constantinŭ peste Oltŭ, ea a pornitŭ jalbă la Domnulŭ Mavrogheni şi aŭ fostŭ adusŭ cu mumbaşirŭ cu trépĕdŭ tal. 130, şi *în silnicie l'aŭ cununatŭ, iar nu cu voia luĭ, după cum ea arată, spăriindu-lŭ Domnulŭ Mavrogheni că de nu o va luà, va să-ĭ taie capulŭ*, la care să vede a fi cu adevĕratŭ, că de i-ar fi fostŭ cu voie, nu ar fi fugitŭ peste Oltŭ să catandiséscă lucrulŭ a-lŭ aduce cu poruncă domnéscă; iar pentru că aŭ şeḑutŭ cu dînsa după cununie treĭ lunĭ, după cum ea arată, se apĕră, ḑicêndŭ că numaĭ 6 ḑile aŭ şeḑutŭ, apoĭ aŭ fugitŭ; la care acésta nicĭ Maria nu putù tăgădui. Am cetitŭ şi însciinţarea ce facŭ Măriеĭ Tale dumné lorŭ ispravniciĭ din sud Mehedinţĭ, în care arată că după luminata porunca Măriеĭ Tale, a făcutŭ cercetare pentru acestŭ Constantinŭ şi a doveditŭ că nu s'a însuratŭ după alŭ doilea nevastă, şi cum că este feciorŭ de boerinaşŭ; intrândŭ în cercetare şi pentru zestrele luĭ, de a luatŭ numitulŭ cevaşĭ după fóia de zestre ce i s'aŭ datŭ, ne adeverimŭ că nu aŭ luatŭ maĭ multŭ, decât două cămăşĭ şi unŭ peşchirŭ şi unŭ calŭ alŭ popeĭ Cosma, când a plecatŭ de aicĭ la Bucurescĭ, după ce s'aŭ cununatŭ; şi nicĭ la acésta nu putù tăgădui Maria, în loculŭ căruia calŭ, cămăşĭ şi peşchirŭ, ḑise Constantinŭ că i-aŭ rĕmasŭ două clăĭ cu fênŭ, acolo la Dărmănescĭ, şi ar fi auḑitŭ că le a vîndutŭ popa în talerĭ 40; împotrivă la acésta, rĕspunse numita că acelŭ fênŭ s'a luatŭ de Turciĭ Ascherliĭ, ce aŭ fostŭ pe acea vreme, şi nu s'aŭ folositŭ ea maĭ multŭ decât cu talerĭ 6; deosebitŭ

maĭ ḑise Constantinŭ, că şi până acum ţine acelŭ calŭ şi nu se pune în potrivă de a nu-lŭ da. Deci, după cercetarea ce am făcutŭ acesteĭ pricinĭ, *se dovedì că acéstă a lorŭ căsătorie nu aŭ fostŭ şi cu voia luĭ, ci de frică şi silitŭ fiindŭ de Domnulŭ Mavrogheni s'a cununatŭ cu dînsa, şi maĭ vîrtosŭ că Maria se învinovăţesce, pentru că cea d'întâĭ împreunare a lorŭ la stricarea fecioriceĭ eĭ, ne adeverimŭ că nu s'a făcutŭ la casa unchiu-sĕŭ, unde s'a aflatŭ şi ea cu şederea saŭ într'altŭ locŭ deosebitŭ, ci la conaculŭ luĭ, avêndŭ dragoste de maĭ nainte şi adese-orĭ întîlnirĭ, unde se vede că singură ea de bună voia eĭ aŭ mersŭ, iar nu silită de elŭ, pe care şi pravila o supune vinovăţieĭ* a-şĭ perde zestrea şi cinstea eĭ, unde ḑice list. 253, glav. 253. zacel. 10: când se va face silă cu voia eĭ, ce se ḑice când va vré şi ea şi va poftì să se împreune cu bărbatŭ, atuncĭ judecătorulŭ, pentru ca să rĕspunḑă pe dreptate pentru rêndulŭ zestrelorŭ, trebue să cerceteze cum a fostŭ acea voe a feteĭ, să vaḑă când se va fi îndemnatŭ fata după multă linguşală şi făgăduelĭ, ce îĭ va fi făgăduitŭ şi încă îĭ va fi dăruitŭ, până o va fi pornitŭ spre împreunare, atuncĭ silitorulŭ se nevoesce numaĭ să o înzestreze; iar de va fi mersŭ fata singură la bărbatŭ, de ilŭ va fi ispititŭ până ilŭ va fi găsitŭ, nechemată de nimenĭ, atuncĭ vinovatulŭ nu o va înzestrà; şi iarăşĭ, de va fi primitŭ fata fără atâtea cuvinte, numaĭ căcĭ îĭ va fi ḑisŭ odată, atuncĭ judecătorulŭ celŭ mirenescŭ nu va îndemnà pre celŭ ce i-a făcutŭ silă să o înzestreze, iar judecătoriĭ Bisericeĭ, de nu o va înzestrà, atuncĭ ilŭ va afurisì. Părerea nóstră într'acestaşĭ chipŭ este, ca să fie despărţiţĭ uniĭ de către alţiĭ, ca o cununie ce a fostŭ cu silă împotriva legeĭ şi pravileĭ, şi elŭ să dee Marieĭ talerĭ 200, cum şi acelŭ calŭ i douĕ cămăşĭ şi peşchirŭ, ce le-aŭ luatŭ la plecare-ĭ de aicĭ, spre pedépsă de a nu maĭ urmà altă dată acestŭ felŭ de faptă, învinovăţindu-lŭ judecata şi cu acésta, căcĭ ca unulŭ ce se scie năpăstuitŭ cu acéstă cununie, nefiindŭ cu voe ci de silă, trebuià cum a lipsitŭ Domnulŭ Mavrogheni din ţéră, să-şĭ fi căutatŭ dînsulŭ izbrănirea acesteĭ pricinĭ, iar să nu o lase într'atâta curgere de vreme nădăjduindŭ că-lŭ are de bărbatŭ; şi copilulŭ să rĕmâie aicĭ după cererea ce a făcutŭ însăşĭ ea la judecată; iar hotărîrea cea desĕvêrşitŭ rĕmâne la înalta înţelepciunea Măriei Tale. – 1794 Iulie 31. (1)

Alŭ Măriei Tale către Dumneḑeŭ fierbinte rugătorŭ şi smeritŭ părinte sufletescŭ

Dositeiŭ alŭ Ungro-Vlachieĭ.

---

(1) Cod. XXVII, pag. 7. XXIV, XIV.

Anaforaua ce s'a făcutŭ în dosulŭ jălbeĭ luĭ Barbulŭ fustaşŭ de Haremŭ, de pricina ce a avutŭ cu Ioanŭ proin Stegariŭ de Lipcanĭ, ce i-a călcatŭ casa, prindêndu-lŭ cu muerea luĭ Gherghina.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i gpd. Zemle Vlachiscoe. — Câtŭ pentru muere, de vreme ce bărbatulŭ eĭ o cere, fie după cum i-aŭ întocmitŭ Prea Sfinţia Sa Părintele Metropolitŭ; iar pentru Ioanŭ proin Stegariŭ orênduimŭ pe . . . . . zapciulŭ spătărescŭ să-lŭ ducă surghiunŭ la mănăstirea Snagovŭ, unde poruncimŭ Domnia Mea, iconóme, să-lŭ aibĭ la pază spre a-lŭ osîndi şi fără de porunca Domnieĭ Mele să nu-lŭ slobodĭ. — 1794 Octombre 3.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălţate Dómne,

După luminată porunca Măriei Tale, ce ni se dă la acéstă jalbă, zapciulŭ celŭ orênduitŭ înfăţişindŭ înaintea Smerenieĭ nóstre pe amîndouĕ părţile şi cercetându-le pricina, măcar că pîrîta Gherghina se dovedi vinovată la tóte câte prin jalbă bărbatulŭ a arĕtatŭ Măriei Tale şi după pravilă se cuvinea a fi despărţire la mijlocŭ, dar fiind-că numita a cădutŭ cu rugăciune, puindŭ mijlocitorĭ către bărbatulŭ sĕŭ, de a ertat'o şi s'aŭ împăcatŭ de a fi iarăşĭ în locuinţa căsnicieĭ amîndoĭ, dândŭ zapisŭ în condica sfinteĭ Mitropoliĭ, că va face părăsire de acum înainte de acestŭ felŭ de fapte rele, a primit'o bărbatulŭ sĕŭ iarăşĭ de soţie; de care nu lipsimŭ a însciinţă Măriei Tale; iar aniĭ Măriei Tale dela Domnulŭ Dumnedeŭ rugămŭ să fie mulţĭ şi fericiţĭ. — 1794 Octombre 6. (1)

Alŭ Măriei Tale către Dumnedeŭ fierbinte rugătorŭ şi smeritŭ părinte sufletescŭ

Dositeiŭ alŭ Ungro-Vlachieĭ.

Prea Inălţate Dómne,

Jăluescŭ Măriei Tale pentru Grigore sinŭ Constantinŭ Negru dela Câmpina sud Prahova, că înşelândŭ pre o fată a mea, de i-a stricatŭ feciorìa, cu cuvîntŭ că o iea soţie, s'aŭ ţinutŭ cu dînsa doĭ anĭ, şi acum, de sunt ca la cincĭ dile, s'a întorsŭ şi nu va să iea pe fiiea mea; de care, din luminată

(1) Cod. XXVII, pag. 79, XVII.

porunca Măriei Tale, făcêndŭ cercetare dumné-lorŭ ispravniciĭ şi vĕḑêndŭ elŭ că se arată în faptă cu doveḑĭ dreptăţile mele, a fugitŭ; ci mĕ rogŭ Măriei Tale, să se rênduiască mumbaşirŭ să-lŭ aducă la dumné-lorŭ ispravniciĭ, unde am doveḑĭ şi mărturiĭ, ca să-lŭ supue dreptăţeĭ de a luà pe fiia mea întru căsătorie.

Robulŭ Măriei Tale, Hagi Ioanŭ polcovnicŭ dela sud Prahova.

Ceauşulŭ de aproḑĭ, fiind-că şi pîrîtulŭ a venitŭ aicĭ, să-ĭ înfăţişeze la judecată înaintea Prea Sfinţiĭ Sale Părintelui Metropolitului, cu însciinţarea ispravnicilorŭ. — 1795 Februarie 17.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i gpd. — Când amîndouĕ părţile s'aŭ mulţămitŭ şi s'aŭ învoitŭ a se face cercetarea acéstă la faţa loculuĭ prin carte de blestemŭ, primimŭ şi Domnia Mea şi poruncimŭ dumné-vóstre ispravnicilorŭ, ca de împreună cu cuviosulŭ protopopŭ, să se facă tótă cercetarea prin blestemŭ şi să însciinţaţĭ Domnieĭ mele cu anafora. — 1795 Februarie 23.

Prea Inălţate Dómne,

După luminată porunca Măriei Tale, ce ni se dă la acéstă jalbă, zapciulŭ celŭ rênduitŭ a înfăţişatŭ pe amîndouĕ părţile înaintea Smereniei nóstre, şi cetindŭ maĭ întâĭ jalba acésta, apoĭ şi însciinţarea d-lorŭ ispravnicilorŭ din sud Prahova, a întrebatŭ pe Grigorie, ce are a rĕspunde împotrivă? şi ḑise că adevĕratŭ, împreunare cu fata numituluĭ jeluitorŭ a avutŭ şi a fostŭ şi datŭ acestŭ felŭ de făgăduinţă, ca să o iea întru căsătorie, însă că nu şi-a păzitŭ cinstea împreunăreĭ numaĭ cu elŭ, ci aŭ avutŭ afacе şi cu alţiĭ, în câtŭ a cantandisitŭ a face împreunare şi cu unŭ argatŭ alŭ unuĭ unchiŭ alŭ eĭ, şi de aceea, scârbindu-se, acum nu o primesce nicĭ într'unŭ chipŭ de soţie; şi măcar că numitulŭ jeluitorŭ *unerisì* tóte acestea arĕtărĭ ale luĭ Grigorie, dar ne maĭ avêndŭ nicĭ o parte nicĭ alta marturiĭ aicĭ, ca să dee adevĕrată pliroforie judecăţeĭ, fură mulţumiţĭ amîndouĕ părţile ca să li se facă cercetare prin blestemŭ acolo la faţa loculuĭ, unde ḑiseră că aŭ şi marturiĭ, dândŭ şi zapisŭ, iarăşĭ de a lorŭ bună voie, în condica Mitropolieĭ, că care va rĕmâné de judecată să plătéscă celuĭ-laltŭ tótă cheltuiala; şi deosebitŭ ne făcură cerere, că asupra acesteĭ cercetărĭ să fie orênduiţĭ şi treĭ egumenĭ vecinĭ de acolo, adecă egum. Poienarĭ, egum. Sinaitŭ, egumenŭ Brebenŭ şi Protopopulŭ judeţuluĭ şi Vătafulŭ plaiuluĭ, ḑicêndŭ că aŭ sciinţă pentru acésta; cărora despre partea nóstră, cu omulŭ Mitropolieĭ într'adinsŭ, asupra celorŭ de noĭ orênduiţĭ egumeniĭ şi Protopopulŭ, li s'aŭ poruncitŭ ca să facă cercetare prin carte de blestemŭ, în ce chipŭ vorŭ

adeveri adevĕrulŭ pe largŭ de tótă curgerea pricineĭ, să însciinţeze prin anafora; ci de se va găsi şi de Măria Ta cu cale, cu luminata porunca Măriei Tale se va urmà. — 1795 Februarie 22. (1)

Dositeiŭ alŭ Ungro-Vlachieĭ.

C. Acte relative la zestre.

Sub acéstă rubrică reproducemŭ aci o serie de acte relative la afacerĭ dotale (foĭ de zestre, procese pentru zestre, etc.)

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ. — De vreme ce însuşĭ Constantinŭ Strămbénulŭ Postelniculŭ n'aŭ tăgăduitŭ cum că este datorŭ a da aceştĭ 300 stînjenĭ de moşie gineri-sĕŭ, zestre din moşia sa, fără de numaĭ a ḑisŭ, că avêndŭ şi moşia încurcată cu alte moşiĭ ale vecinilorŭ rezaşĭ, a cerutŭ ca întâĭ să-şĭ alégă moşia de către veciniĭ împrejuraşĭ şi apoĭ să să dee aceĭ 300 stînjenĭ gineri-sĕŭ; poruncimŭ dumné-vóstre ispravnicilorŭ aĭ juḑeţuluĭ, să întrebaţĭ şi pe veciniĭ împrejuraşĭ de primescŭ şi se mulţumescŭ şi eĭ pe boeriĭ ce-ĭ cere Strămbénu, saŭ cere pe alţiĭ depărtaţĭ; şi aşà, poruncimŭ boerilorŭ, ce vorŭ fi ceruţĭ despre amîndouĕ părţile, ca la sorocŭ să mergeţĭ la faţa loculuĭ, spre a face alegere şi deosebire moşieĭ Strâmbénuluĭ, după scrisorĭ, după doveḑĭ şi după stăpânirea veche, după care mulţumindu-se cu toţiĭ, să puneţĭ şi semne, şi apoĭ după acésta să aibă boeriĭ ceĭ ceruţĭ de Postelniculŭ Constantinŭ Strâmbénulŭ, cu ceĭ ceruţĭ de Constantinŭ gineri-sĕŭ, a alege la o parte aceĭ 300 stînjenĭ, ce este datorŭ a da zestre, pe care să-ĭ şi deosibéscă cu aceĭ treĭ, pentru care orênduimŭ şi mumbaşirŭ pe sluga Domnieĭ Mele . . . portărelŭ, iar când nu se va mulţămi vre-o parte, orĭ din vecinĭ saŭ Strâmbénu, vorŭ veni la Divanulŭ Domnieĭ Mele, fără de a se pune pietre saŭ alte semne. — 1793 Aprilie 3.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălţate Dómne,

După jalba ce a datŭ către Inălţimea Ta Constantinŭ sin Iónŭ din acestŭ judeţŭ Dîmboviţa, cum că din moşia Poenariĭ are să ieae zestre dela socrulŭ

---

(1) Cod. XXVIII, pag. 8, III-a.

sĕŭ Constantinŭ Strămbénulŭ Postelniculŭ stînjenĭ 300 şi voindŭ a-ĭ deosebi de către socrulŭ sĕŭ, ca să ţie elŭ stăpânirea, face cerere a i se orênduì de către Inălţimea Ta hotarnicĭ pre dumné-luĭ Slugerŭ Iordache Palada şi pre dumné-luĭ biv 3-lea Vist Michaiŭ Lipovénu împreună cu portărelulŭ, a merge la faţa loculuĭ, ni se poruncesce de către Inălţimea Ta, că de vreme ce pîrîtulŭ jăluitoruluĭ să află aicĭ însuşĭ, să-lŭ aducemŭ de faţă să-lŭ cercetămŭ, şi de nu va avé vre unŭ cuvîntŭ dreptŭ împotrivă, să dee şi însuşĭ înscrisŭ, cu arĕtare pe cine cere în partea sa a i se orênduì hotarnicĭ la deosebirea acesteĭ părţĭ de moşie, şi prin anafora să însciinţămŭ Măriei Tale. După luminată poruncă următorĭ fiindŭ, s'aŭ înfăţişatŭ amîndouĕ părţile la cercetare, şi pîrîtulŭ nu-şĭ tăgăduì datoria de aceĭ 300 stînjenĭ de moşie către jeluitorulŭ ginerele sĕŭ, numaĭ pricinuì, cum că avêndu-şĭ moşia încurcată cu alte moşiĭ ale vecinilorŭ rezaşĭ, face trebuinţa ca însuşĭ să scóţă boeriĭ hotarnicĭ, să-şĭ alégă moşia de către veciniĭ împrejuraşĭ, şi apoĭ totŭ aceĭ hotarnicĭ să deosibéscă aceĭ 300 de stînjenĭ zestrea ginere-sĕŭ; şi puindu-şĭ sorocŭ până la sfîrşitulŭ viitóreĭ lunĭ a luĭ Aprilie, face cerere a se orênduì hotarniciĭ dumné-luĭ biv Vel Şătrarŭ Ioniţă Bălăcénu i Constantinŭ Paharnicŭ Berindeiŭ, ca la orênduitulŭ sorocŭ să mérgă la faţa loculuĭ, împreună cu portărelulŭ orênduitŭ a face urmare; de care pentru tóte acestea, dândŭ înscrisŭ cu iscălitura sa către jeluitorulŭ ginere-sĕŭ, a rĕmasŭ odihnitŭ până la orênduitulŭ sorocŭ ; iar noĭ de urmarea ce amŭ făcutŭ însciinţămŭ Măriei Tale, şi sĕvêrşirea hotărîreĭ rĕmâne a se face de către Inălţimea Ta. — 1793 Martie 17. (1)

Alexandru Paharnicŭ, is.

Dumné-eĭ Stolnicésa Maria Filipésca, pentru zestrele dumné-eĭ a se da la clironomĭ aĭ seĭ.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ.— Cu acéstă anafora înfăţişându-se înaintea Domnieĭ Mele Stolnicésa Maria Filipésca, cu d-lorŭ epitropiĭ rĕposatuluĭ Stolnicŭ Răducanu Filipescu, am ascultatŭ apelaţiile, ce şi o parte şi alta aŭ datŭ împotrivă, unde maĭ întâĭ am întrebatŭ Domnia Mea pe Medelnicerulŭ Dinu Filipescu, fratele rĕposatuluĭ, cum şi pe d-lorŭ epitropiĭ, de este adevĕrată ertăciunea, care o ḑice Stolnicésa că aŭ dobânditŭ dela rĕposatulŭ, şi nu tăgăduiră nicĭ d-lorŭ, că însuşĭ rĕposatulŭ aŭ trimesŭ şi aŭ chemat'o, şi ca fieş-care omŭ, ce la sfîrşitulŭ vieţeĭ sale

(1) Cod. XXIV, fila 60.

se iartă cu toţĭ, aşà şi rĕposatulŭ a urmatŭ; decĭ, fiind-că rĕposatulŭ n'a apucatŭ a pune în scrisŭ altă hotărîre a sa, de aŭ avutŭ în gândulŭ sĕŭ, spre a-şĭ anerisi adică diata ce maĭ nainte făcuse, care este sinetŭ în scrisŭ, şi fiind-că la orênduiala judecăţeĭ şi a pravileĭ cele înscrise aŭ maĭ multă putere decât cele nescrise; de aceea dar, ca nicĭ diata să nu strice, dar nicĭ Stolnicésa, după proerisitŭ, ce se vede că nu aŭ avutŭ asupra-ĭ însuşĭ rĕposatulŭ acela către carele aŭ greşitŭ, să nu rĕmâe isterisită cu totulŭ de alŭ sĕŭ, facemŭ hotărîrea acésta: adecă venitulŭ şi rodulŭ zestrilorŭ sale, orĭ câtŭ se va adunà pe anŭ, să-l ieae Stolnicésa, cu care să se hrănéscă, cum ḑicemŭ, dintr'alŭ sĕŭ, până va avé viéţă, şi după mórtea sa să rĕmâe lucrurile ale copiilorŭ, după hotărîrea diateĭ, iar măritându-se alŭ doilea, să-şĭ piarḑă zestrele; la carĭ zestre ale sale, fiind-că cere şi din partea sa deosebite obraze epitropĭ, orênduimŭ pe Prea Sfinţia Sa Părintele Mitropolitulŭ i pe d-luĭ Clucerulŭ Costache, unchiulŭ Stolnicesei, carĭ, d'impreună iarăşĭ cu dumné-lorŭ epitropiĭ ceĭ orênduiţĭ de rĕposatulŭ, să epitropéscă lucrurile de zestre, în care zestre de vorŭ fi lucrurĭ mişcătóre, carĭ supuse stricăciuneĭ, saŭ carĭ nu aducŭ nicĭ unŭ folosŭ de venitŭ, să se vînḑă, şi capetele să se păstreze pentru copiĭ la epitropĭ, iar dobânda să o ieae Stolnicésa; iar pentru exoprica care maĭ pretenderisi Stolnicésa, cum şi pentru baniĭ carĭ maĭ pretenderisiră dumné-lorŭ epitropiĭ, luaţĭ de Stolnicesa dintr'aĭ rĕposatuluĭ atuncĭ la greşala sa, am hotărîtŭ, ca nicĭ Stolnicésa să nu céră exoprica, nicĭ dumné-lorŭ boeriĭ să-ĭ facă cerere de alţĭ banĭ, ci să fie şi una şi alta nepomenită, fără numaĭ venitulŭ lucrurilorŭ zestreĭ, care zestre sunt acelea ce vorŭ fi numite şi scrise în fóia zestreĭ, iar nu altele; iar pentru căutare şi economie moşiilorŭ, viilorŭ şi acareturilorŭ de zestre, de se vorŭ încrede epitropiĭ sĕĭ la economia Stolnicesiĭ, aşà să le dee asupra dumné-eĭ şi ca prin nazîretulŭ epitropilorŭ să le caute şi se le strîngă însăşĭ Stolnicésa cu ómeniĭ sĕĭ veniturile lorŭ, pentru ca să lipséscă pricinile, ce potŭ a curge pe toţĭ aniĭ pentru socotéla rodurilorŭ, dar nicĭ să zălogéscă, nicĭ să vînḑă, nicĭ să dăruiască din lucrurĭ; dar când epitropiĭ sĕĭ nu se vorŭ încrede de o bună economia dumné-eĭ, atuncĭ să le caute înşişĭ epitropiĭ cu ómeniĭ d-lorŭ, şi venitulŭ să-lŭ dee pe totŭ anulŭ deplinŭ Stolnicesei. Cu acéstă mijlocire buiurdisindŭ anaforaua Prea Sfinţieĭ Sale şi a dumné-lorŭ boerilorŭ, într'acestaşĭ chipŭ întărimŭ epitropia d-lorŭ, ca întru tóte cele-lalte să fie următorĭ după diată şi să grijască cu durere de copiĭ şi de averea lorŭ. — 1793 Iulie 1.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălţate Dómne,

Dumné-eï Maria Filipésca Stolnicésa, ce aŭ fostŭ soţia rĕposatuluï Stolnicŭ Răducanu Filipesculŭ a jăluitŭ Măriei Tale, ḑicêndŭ că pentru greşala ce aŭ fostŭ făcutŭ împotriva cinsteï rĕposatuluï soţuluï dumné-eï, singurŭ rĕposatulŭ dintru a sa bunătate, trimiţêndŭ chiar pre fratele d-luï, adecă pe d-luï Medel. Constantinŭ Filipesculŭ, aŭ luat'o şi ducênd'o la rĕposatulŭ, de faţă în vilégŭ o aŭ ertat'o; deci ḑice că maï înainte de a dobândi ertăciune dela soţulŭ dumné-eï, fiindŭ vrednică de tótă pedépsa, nicï odată nu ar fi îndrăznitŭ să céră câtuşï de puţinŭ din zestrele dumné-eï, iar acum în vreme ce acela către carele aŭ greşitŭ aŭ ertat'o, cere a i se da zestre, fiind-că ertându-ï rĕposatulŭ vina, rĕmâne anerisită diata, ce cu puţinŭ maï înainte făcuse, prin care o osîndea a-şï perde zestrea după vina dumné-eï. După a căruia jalbă ni se porunceşce de către Măria Ta, că adunându-ne la unŭ locŭ, unde proscalisîndŭ şi pe d-lorŭ epitropiï rĕposatuluï, să cercetămŭ cu amĕnuntulŭ şi într'adinsŭ celea urmate ale ertăciuneï sale de către rĕposatulŭ, şi acéstă ertăciune vĕdindu-se, să vedemŭ apoï ce porunceşcŭ pravilile şi să arĕtămŭ Măriei Tale. Intocmaï luminateï poruncï fiindŭ următorï, ne-amŭ adunatŭ cu toţiï, unde aŭ fostŭ faţă atâtŭ d-luï biv Vel Vist. Barbu Văcărescu, fratele şi vechilulŭ dumné-eï Stolniceseï, cum şi dumné-lorŭ boeriï, pe carï rĕposatulŭ prin diată i-aŭ lăsatŭ epitropï caseï sale, însă: dumné-luï biv Vel Vornicŭ Scarlatŭ Grecénu, i dumné-luï Vel Vornicŭ Nicolae Filipescu, i dumné-luï biv Vel Vistierŭ, cum şi d-luï Medelniceru Constantinŭ Filipescu, fratele rĕposatuluï; şi după cercetarea ce făcurămŭ, arĕtămŭ Măriei Tale, că rĕposatulŭ a trimisŭ pe fratele dumné-luï, şi a dus'o la casa dumné-luï, rĕmâindŭ lângă rĕposatulŭ până şi-a datŭ sfîrşitulŭ, şi cum că ar fi şi ertat'o, acestea tóte sunt adevĕrate şi de însuşï fratele rĕposatuluï netăgăduite; şi căutândŭ la pravilă pentru acestŭ felŭ de ertăciune să vedemŭ ce hotăraşce şi de póte a anerisi diata rĕposatuluï, ce cu puţinŭ înaintea morţeï, saŭ maï bine să ḑicemŭ înaintea ertăciuneï, aŭ fostŭ făcut'o, nu amŭ găsitŭ nimicŭ, fără numaï noï ḑicemŭ, că deşi nu se întîmplă să fi fostŭ lipsită dumné-eï Stolnicésa Măriuţa din casa rĕposatuluï, ci să fi trăitŭ împreună până la sfîrşitulŭ luï, iar pentru acea greşală ce aŭ fostŭ făcutŭ Măriuţa soţuluï dumné-eï, de a dositŭ din casă, de s'aŭ alunecatŭ cu alcătuirea cu alte obraze şi aŭ fostŭ pricinuitŭ pagubă şi necinste caseï rĕposatuluï Răducanu, şi putea face prin diată o pronie ca acésta, întâï pentru căcï tinereţele sunt lesne pornite spre greşală, alŭ doilea nu putea să se încredinţeze economia caseï în mânele dumné-eï, avêndŭ boerï marï şi cu mijlocŭ de a iconomisi maï bine şi

maĭ cu folosŭ decât dumné-eĭ, fiindŭ și femeia tînĕră, ci pentru aceea măcar de nu se osîndesce dumné-eĭ, ca o despărțită de soțulŭ eĭ, pentru că nicĭ o pîră nu aŭ pornitŭ la biserică, și maĭ vîrtosŭ pentru căcĭ la sfîrșitulŭ viețeĭ aŭ și ertat'o, dar de a i se încredința economia caseĭ (ce este alcătuită din zestrea dumné-eĭ și din pereusia rĕposatuluĭ pentru copiiĭ moștenitorĭ, ce sunt bunĭ aĭ amîndorora) în mâna dumné-eĭ, ce aŭ datŭ odată pricină de grijă, nu se pare a fi cu cale, fără numaĭ rodurile zestreĭ dumné-eĭ să le aibă catahrisisŭ în tótă viața dumné-eĭ, iară periusia să se păstreze pentru moștenirea copiilorŭ. Părerea nóstră acésta este, iar hotărîrea cea desĕvêrșită rĕmâne a se face de către Inălțimea Ta. — 1793 Iunie 6. (1)

Filaretŭ alŭ Ungro-Vlachieĭ, Dumitrache Banŭ, Vel Banŭ, Vel Vornicŭ.

Anafora spre a se vinde la mezatŭ o pivniță a luĭ Nicolae biv Céușŭ za Aprodĭ.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ. — Poruncimŭ Domnia Mea starosteĭ de negustorĭ, după anaforaua judecățeĭ să urmeze a face mezatŭ acesteĭ pivnițe, după orênduială, în scirea tuturorŭ și după obiceiŭ. — 1793 Augustŭ 17.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălțate Dómne,

Cu prea plecată a nóstră anafora însciințămŭ Măriеĭ Tale, că Nicolae biv Céușŭ de Aprodĭ, prin jalbă a arĕtatŭ Inălțimeĭ Tale, cum că avêndŭ o pivniță de zestre, care nu este de trebuință, din pricină că este departe de têrgŭ și înconjurată de tină, și că cu voia soțieĭ sale, cum și a socruluĭ sĕŭ, s'a socotitŭ a o vinde, și în locŭ să cumpere altŭ acaretŭ în têrgŭ, dela care să aibă ceva venitŭ, rugându-se Măriеĭ Tale ca să fie luminată poruncă către dumné-luĭ starostea de negustorĭ să ĭ vîndă acéstă cârciumă la mezatŭ; la care jalbă a luĭ ni se poruncesce de către Măria Ta, ca făcêndŭ întâĭ după orênduială cercetarea cea cuviinciósă, să arĕtămŭ Inălțimeĭ Tale în scrisŭ, prin anafora; ne arătă céușulŭ în fóia de zestre, care o vĕdumŭ iscălită de mânele biv Vel Medelnicerŭ socrulŭ sĕŭ cu lét. 1791 Septembre 19, în care și pune: talerĭ 850 o pivniță de piatră cu treĭ odăĭ cu foișorŭ și cu împrejmuire, orĭ banĭ pe acestŭ acaretŭ de va vré.

(1) Cod. XXIV, fila 279.

Luminateï poruncï următorï fiindŭ, amŭ întrebatŭ atâtŭ pe socrulŭ sĕŭ câtŭ şi pe soţia sa, şi amîndoï ne-aŭ arĕtatŭ că dumné-luï este stăpânŭ pe zestre şi volnicŭ este să facă ce va sci, însă dândŭ şi făgăduială că va pune la locŭ acaretŭ, şi măcar că în jalbă arată că vîndĕndŭ acéstă pivniţă, va pune la locŭ altŭ acaretŭ, l'amŭ întrebatŭ şi din gură şi ni-a rĕspunsŭ că ajutându ï Dumneḑeŭ va pune la locŭ acaretŭ; decï din cercetarea acésta se alege: fiind-că socrulŭ sĕŭ şi soţia luï nu se împotrivescŭ la iconomia acesteï pivniţï de zestre, şi Nicolae Céuşulŭ socotindŭ că este maï folositorŭ a vinde acésta, şi cu vreme să-lŭ pue la locŭ acaretulŭ cu maï de folosŭ, găsimŭ cu cale să fie luminată porunca Inălţimeï Tale către dumné-luï starostea de negustorï, ca să o scóţă la mezatŭ după orênduială, să se vîndă; iar hotărîrea cea desĕvêrşitŭ rĕmâne a se face de către Inălţimea Ta. — 1793 Augustŭ 9. (1)

Dumitrache Clucerŭ, Dumitrache Perdicarŭ, Gregorie Brezoianu Pitarŭ, Ioanŭ Brătoşanŭ.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ. — Fiind-că zapciulŭ celŭ orênduitŭ vătafŭ de Aprodï arătă Domnieï Mele, cum că Chiriţa, după hotărîrea judecăţeï, aŭ fostŭ gata a primi blestemulŭ acesta, iar Filipŭ vĕḑêndŭ şi neavêndŭ altŭ rĕspunsŭ de apelaţie împotrivă vre unulŭ, aŭ primitŭ fără acésta şi i-aŭ datŭ lucrurile mortuluï, făcêndŭ între dînşiï şi isbrănire prin zapisŭ, care le-aŭ arĕtatŭ de le-amŭ vĕḑutŭ şi noï. Decï asupra isbrănirilorŭ dămŭ şi Domnia Mea acéstă domnéscă nóstră întărire la mânile luï. — 1793 Noembre 18.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălţate Dómne,

Din luminata porunca Mărieï Tale, prin zapcilîculŭ dumné-luï vătafuluï za Divanŭ, s'aŭ înfăţişatŭ la judecată Chiriţa dela Tistogŭ, cu jalba ce aŭ datŭ Măriei Tale pentru Filipŭ argintaru, fratele gineri-sĕŭ Dumitru, care a ţinutŭ pe fii-sa, şi în anulŭ trecutŭ aŭ muritŭ amîndoï de bóla ciumeï; iar lucrurile lorŭ fiindŭ la pîrîtulŭ, cere să-ï împlinéscă preţulŭ zestreï fii-seï de talerï 160, pîrîtulŭ Filipŭ avêndŭ la mână fóie de acelea lucrurï şi iscălită de celŭ de atuncï Polcovnicŭ de Ciocli Iónŭ Orĕscu. Amŭ cercetatŭ de aŭ avutŭ copiï şi în ce vîrstă aŭ muritŭ, şi ne ḑise amîndouĕ părţile că aŭ avutŭ copiï şi aŭ muritŭ nevrîstnicï, după care avêndŭ jăluitórea dreptŭ ca să-şï iea zestrea fii-seï cu pitacŭ din partea judecăţeï, s'a trimisŭ aicï fóia dela

(1) Cod. XXIV, fila 361 bis.

Filipŭ la dumné-luĭ starostea za negustorĭ ca să se preţuéscă, de unde ne-aŭ venitŭ preţŭ înscrisŭ, că a cuprinsŭ talere 123 banĭ 27. Şi acum se găsesce cu cale dela judecată ca jăluitórea să dee o credinţă prin blestemŭ înaintea Prea Sfinţituluĭ Metropolitŭ, de faţă cu pîrîtulŭ Filipŭ şi de faţă cu mumbaşirulŭ, cum că a datŭ ea acea zestre, nu dicemŭ maĭ multŭ, ci pre câtŭ a cuprinsŭ acestŭ avutŭ alŭ morţilorŭ, şi eşindŭ sinetŭ înscrisŭ dela Prea Sfinţitulŭ Metropolitŭ pentru sĕvêrşirea blestemuluĭ, pîrîtulŭ Filipŭ să-ĭ facă acelea lucrurĭ teslimŭ în mâna eĭ, şi elŭ, ca unulŭ ce rĕmâne aicea, să opréscă tóte scrisorile la mâna luĭ, ca să-ĭ fie spre apĕrare de către datornicił mortuluĭ; iar hotărîrea cea desĕvêrşitŭ rĕmâne a se face de către Inălţimea Ta. — 1793 Noembre 11.

Constantinŭ Giurgea, Ştefanŭ Medelniceru, Ştefanŭ Medelniceru, Ioanŭ Orlénu. (1)

1794 Februarie 4. Izvodulŭ foiĭ de zestre ce a datŭ Zoiţa ficeĭ Elenca. S'aŭ trecutŭ totŭ de-arêndulŭ ca să fie sciută, apoĭ se vorŭ deosebì celea ce sunt în parale, şi ce a adusŭ Dinculŭ.

(Fóie de zestre.)

	TALERĬ	BANĬ
1 rêndŭ de haine cu firŭ, blănite cu nurcă, iar tivilichia cu cacomŭ şi cu şireturĭ grele	380,	—
1 rêndŭ de haine savai, împreună cu giubea cu sangépŭ şi şireturĭ îndoite	300,	—
1 rêndŭ de haine savai, albŭ, cu florĭ de firŭ şi giubéua cu cacomŭ i cu şireturĭ şi tivilichia asemenea	320,	—
1 rêndŭ de haine ghermisitŭ portocaliŭ cu sângépŭ	150,	—
1 rochie maltuhŭ ghiurgiuliŭ, cu şireturĭ îndoite	60,	—
1 rochie stambulŭ şalŭ	20,	—
1 malotea maltuhŭ cu nafé şi jderŭ	130,	—
1 scurteică cu sângépŭ	30,	—
1 părecne cintierĭ de şalŭ	12,	—
1 anteriŭ lahori cu florĭ	30,	—
10 camăşĭ borungiucŭ	100,	—
1 şalŭ chimirĭ de citŭ	12,	—
5 degremele de sarâcŭ cu florĭ albe	25,	—
5 degremele zăbranicŭ ghiurgiuliŭ totŭ pentru sarâcŭ . . .	10,	—
24 saracnacŭ (?) lipscănescŭ	5,	—

(1) Cod XXV, fila 115.

	TALERĬ	BANĬ
1 zăbranicŭ ghiurghiuliŭ cu şireturĭ	6,	—
5 degremele tulpanŭ pentru sarâcŭ	10,	—
8 felurĭ de sarâce.	20,	—
4 fonte de sarâce	8,	—
2 gevrele albe şi ghiurghiulii cu fluturĭ	50,	—
2 gevrele albe şi cusute	10,	—
50 coţĭ pânză borungiucŭ	50,	—
50 coţĭ pânză cu mărginĭ de borungiucŭ	50,	—
1 aşternutŭ, cu firŭ cu şépte rêndurĭ şi cu perne cu firŭ marĭ şi cu patru micĭ	150,	—
1 pǎreche ismene cu firŭ	12,	—
1 bohcea pătlăginie cu firŭ	15,	—
1 bohcea cu ismene cu firŭ	10,	—
1 păreche ismene cu florĭ marĭ cu firŭ	10,	—
1 păreche asemenea, necusute	10,	—
2 ipacŭ necusute	8,	—
3 brânişóre cu firŭ	15,	—
1 tulpanŭ cu florĭ de firŭ	12,	—
1 peşchirŭ cu florĭ de firŭ	8,	—
1 peşchirŭ de obrazŭ	3,	—
1 ipacŭ	3,	—
1 masă mare	12,	—
12 şervete cu mărginĭ de mătase	24,	—
1 cerşafŭ cu chenarŭ	10,	—
1 ipacŭ moschicescŭ	8,	—
1 cămaşe de bae	13,	—
2 prosópe de bae	4,	—
1 pestemanŭ albŭ de bae	4,	—
1 pestemanŭ albastru ipacŭ	3,	—
1 coşŭ ghiurghiuliŭ	5,	—
5 testemelurĭ marĭ	30,	—
1 brâŭ de dimie ghiurghiuliŭ	3,	—
1 plapămă atlasŭ roşiaticŭ cu florĭ	65,	—
1 covorŭ mare	18,	—
1 saltea cu 3 perne marĭ de cutnie de Ţarigradŭ	40,	—
1 sipetŭ mare	12,	—
1 sipetaşŭ de catifea	12,	—
1 pungă de banĭ cusută cu florĭ i o tabachere de baga . .	10,	—
1 galbĕnŭ în dosŭ funducŭ	10,	—

	TALERI BANI
5 jumĕtăţĭ de funducĭ	13, —
1 inelŭ cu piatră próstă, 1 cu diamanturĭ	12, —
50 coţĭ pânză po parale 50	22, 60
100 dramurĭ mătase burungiucŭ	10, —
1 oglindă mare şi alta mică	14, —
300 dramurĭ (nedescifrabilŭ)	2, 60
2 tingirĭ marĭ câte patru ocă una	20, —
2 ipacŭ de două ocă una	10, —
1 ipacŭ	4, —
1 lighianŭ cu ibriculŭ luĭ	13, —
2 sfeşnice marĭ cu mucările lorŭ	4, —
12 tipsiĭ cusutoriŭ	30, —
12 talere 6 ocă	13, 60
1 duzină de cuţite	5, 60
1 păreche pantofĭ cu firŭ	5, —
1 colanŭ la paftale, de firŭ	12, —
1 ipacŭ cu firŭ,	6, —
	2524, —
1 ghiurdanŭ cu diamanturĭ	600, —
1 leftŭ cu diamanturĭ	150, —
1 păreche cerceĭ	100, —
1 » ipacŭ cu mărgăritarŭ	20, —
4 mărgăritare	100, —
1 inelŭ cu diamantŭ	150, —
1 ipacŭ cu samfirŭ	50, —
1 inelŭ diamantŭ	10, —
1 ipacŭ	40, —
1 păreche paftale polcite	20, —
13 zarfurĭ de argintŭ dramurĭ 125	50,110
2 lingurĭ de argintŭ dramurĭ 35	14, —
1 farfurie de argintŭ pentru dulcéţă cu lingura eĭ	22, —
	3850,110

Giuvaerurile, ce aŭ fostŭ puse în fóia de zestre, ce s'aŭ datŭ Dimiĭ Delibașa, care fiindŭ în păstrare la sócră-sa, le arĕtă că sunt în păstrare; puindu-le într'o cutie și pecetluindu-le, le-aŭ datŭ la epitropie în păstrare.

	TALERĬ BANĬ
1 ghiurdanŭ cu diamanturĭ	600, —
1 leftŭ cu diamanturĭ	150, —
1 pereche cerceĭ	100, —
1 ipacŭ cu smaranduri	20, —
8 șîre mărgăritarŭ în 4 dramurĭ.	100, —
1 inelŭ cu diamantŭ	150, —
1 ipacŭ cu samfirŭ	50, —
1 ipacŭ	40, —
1 ipacŭ inelŭ de diamantŭ	10, —
1 pereche de paftale poleite	20, —
13 zarfurĭ de argintŭ în dramurĭ 125	50, —
2 lingurĭ de argintŭ în dramurĭ 35	14, —
Maĭ suntŭ și 70 galbenĭ *politica*, cu vre o câțĭ-va maĭ micĭ, carĭ fiindŭ din *progmia*, dară nu se puseră la *socotéla* zestrelorŭ, ce se însemnară deosebitŭ, ca să fie sciuțĭ și aceștia	1304,110

Cele ce aŭ adusŭ Dinculŭ Arnăutuluĭ, bratŭ Dimiĭ Delibașa, lucrurĭ de ale zestreĭ, care fiindŭ vechĭ, purtate, din poruncă gospodŭ s'aŭ vîndutŭ cu mezatŭ prin starostea za neguțătorĭ, și baniĭ ce aŭ prinsŭ s'aŭ adusŭ la epitropie.

1 rêndŭ de haine savai, albŭ, cu firŭ, giubea blănită cu cacomŭ	99, 60
1 bohcea de sandalŭ poleită	4, 96
1 testemelŭ albŭ cusutŭ, vechiŭ	1, 12
3 funte de sarâcŭ	1, 12
1 rêndŭ de haine savai, albastru, cu firŭ, giubeua blănită cu sangépŭ	66, 30
1 giubé ghermezue cu sângépŭ, femeiéscă, spartă	5, 15
2 cămeșĭ de borangicŭ i o pereche ismene de pânză, cusute cu firŭ	21, 60

	TALERĬ	BANĬ
4 fețe perină, micĭ, cu firŭ . . . . }		
1 ipacŭ mare. . . . . }	40,	—
1 cérşafŭ cusutŭ . . . . }		
1 bohcea hatai pătlăginie, cu firŭ	9,	—
1 sipetŭ micŭ de catifea	3,	—
5 degremele tulbanŭ albŭ	4,	60
1 cămaşe borangicŭ veche	3,	30
1 papură de gâtŭ, i treĭ fesurĭ albe, vechĭ.	2,	60
10 tipsiĭ de cositorŭ ocă 3	15,	81
2 pestemane, albŭ, altulŭ vînĕtŭ	3,	66
1 antereŭ de atlasŭ, femeescŭ, vechiŭ	15,	—
1 camaşe de baie	3,	80
2 calafurĭ de pernă cu bogsiŭ nărămzată	81,	—
1 (nedescifrabilŭ).	10,	15
1 pereche citienĭ, şalŭ, femeescĭ	6,	90
1 călafŭ de saltea i o față de perină asemenea	5,	12
3 calafurĭ pernă, de sandalŭ	1,	90
1 sfeşnicŭ alamă cu mucărĭ	1,	90

Lucrurile ce aŭ adusŭ Dinculŭ din avutulŭ frăține-sĕŭ Dimi, iar nu din zestre, carĭ fiindŭ vechĭ, şi acestea d'impreună cu celea de maĭ sus din zestre, s'aŭ vîndutŭ totŭ de starostea, cu mezatŭ.

1 macatŭ pentru patŭ i 3 fețe pernă asemenea	21,	45
1 macatŭ de pânză leşéscă cu 8 fețe pernă asemenea . .	15,	116
1 perdea de postavŭ roşiŭ	5,	3
1 față saltea de cutnie	6,	105
1 cérşafŭ de pânză	2,	105
5 fețe pernă, citŭ vechiŭ	3,	—
1 perdea de pânză pentru feréstră	11,	60
2 peticele pânză vĕrgată	1,	15
6 perdele de citŭ vechiŭ	4,	60
1 peşchirŭ cusutŭ, vechiŭ	0,	45

Sinopsis :

TALERĬ BANĬ	
325,87	din vîndarea lucrurilorŭ de zestre.
61,84	din vîndarea lucrurilorŭ Dimiĭ Deli-başa.
386,51;	se scădŭ . . . . însă

TALERĬ BANĬ

19,45	telalîculŭ.
1,60	ostenéla logofĕtuluĭ.
0,30	chiria mutatuluĭ lucrurilorŭ în têrgŭ, când s'aŭ vîndutŭ.
21,15	

366,36	rĕmânŭ banĭ naht. care s'aŭ luatŭ la Epitropie şi fóia cea iscălită de starostea za negustorĭ arată,
1.500,—	iarăşĭ banĭ nahtŭ din avutulŭ Dimiĭ, carĭ sunt să se ieae la epitropie dela Chirŭ Dumitrache Turnavitulŭ, şi negreşitŭ după întărirea anaforaleĭ să-ĭ rĕspunză, şi să-şĭ ieae adeverinţa ce o are dată.
1.866,36	

1 pereche case pe loculŭ sfinteĭ mănăstirĭ Michaiŭ Vodă, cumpĕrate de Dima Delibaşa dela Curtea gospodŭ cea nouă de vale, după cum zapisulŭ mănăstireĭ, ce l'a datŭ Dinculŭ la epitropie, arată, şi pentru chiria loculuĭ are sa deie pe fieş-care anŭ câte douĕ oca céră.

Zapisele de datoriĭ, ce are să ieae Dumitru Delibaşa dela uniĭ alţiĭ, bez alte datoriĭ ce arată Dinculŭ că le-a scosŭ şi le-a cheltuitŭ la bóla fraţinesĕŭ, la pogribaniĭ şi altele.

TALERĬ	
247	unŭ zapisŭ de datorie alŭ luĭ Zurzubŭ cârciumarŭ l'a datŭ Dinculŭ la epitropie.
200	altŭ zapisŭ de datorie alŭ luĭ Costinŭ Harmovitŭ de talerĭ 446, câtŭ scrie zapisŭ, fiind-că talerĭ 246 se vĕdŭ în dosulŭ zapisuluĭ daţĭ şi pe acestŭ zapisŭ l'aŭ datŭ la epitropie.
1.550	altŭ zapisŭ de datorie alŭ luĭ Sluimŭ Evreŭ; acestŭ zapisŭ nu l'a datŭ Dinculŭ la epitropie, ḑicêndŭ că nu este de dînsulŭ, ci cu jalbă la Divanŭ trăgêndŭ pe Ovreŭ la judecată cu Vornicŭ de Pórtă şi cetindu-lŭ l'a datŭ în mâna dumné-luĭ Michaiŭ Sturdza Vornicŭ de Aproḑĭ, de l'a închisŭ pre ovreŭ, ca să plătéscă baniĭ; i s'a datŭ sorocŭ de 60 de ḑile, ca orĭ baniĭ saŭ zapisulŭ să-lŭ aducă la epitropie.
1.997	

Lucrurile ce a arĕtatŭ Dinculŭ că sunt asupra luĭ din zestre și din avutulŭ Dimeĭ, care luându-se dela dînsulŭ, să se vîndă cu mezatŭ și din baniĭ ce va prinde, să se puie suma la fieș-care lucru, spre a se cunósce ce lipsă maĭ rĕmâne de zestre.

1 pușcă.
1 covorŭ mare.
1 plapomă de atlasŭ vineție.
1 oglindă mare.
1 păreche șalvarĭ postavŭ ce i-a purtatŭ Dinculŭ.
1 tătarcă verde cu vidră și nafea.
1 inelŭ cu piatră verde de aurŭ și douĕ diamanțele.
7 Aceste 7 condeie zapciulŭ celŭ orênduitŭ să le împlinéscă dela Dinculŭ Arnăutŭ și să le facă teslimŭ la epitropie.

Rada femeia cu bărbatulŭ sĕŭ Necula, pentru casa eĭ, ce umblă bărbatulŭ sĕŭ să i-o vîndă.

Prea Inălțate Dómne,

Cu lacrămĭ jăluescŭ Măriei Tale pentru unŭ Nicola Chesarie, bărbatulŭ meŭ, de acì, pre carele l'am luatŭ vĕduvŭ, dându-ĭ zestre talere 100 și alte scule și mărunțișurĭ, cu nume că are casă; carĭ banĭ și scule s'aŭ prăpăditŭ; decĭ avêndŭ eŭ părințĭ peste Oltŭ, m'am dusŭ împreună cu numitulŭ bărbatulŭ-meŭ ca să-ĭ vedemŭ, și ședêndŭ numitulŭ puțină vreme s'a întorsŭ aicĭ înapoĭ și s'a pusŭ de a vîndutŭ casa la unŭ Ioanŭ negutătorŭ de aicĭ, fără scirea mea, în talere 320, din carĭ banĭ a datŭ numitu luĭ talere 220, iar talere 100 i-a opritŭ, cu cuvîntŭ că eŭ nu sunt de față, și când voiŭ venì va da și aceĭ 100 talerĭ; decĭ viindŭ eŭ dela părințiĭ meĭ, am luatŭ în mâna mea aceĭ talerĭ 100, cu carĭ banĭ am făcutŭ o căscióră pe loculŭ mumă-seĭ, avêndŭ simfonie numitulŭ cu mumă-sa ca să-ĭ dee talerĭ 30 pre locŭ, și de atuncĭ până acum sunt trecuțĭ 9 anĭ. Acum, luminate Dómne, umblă să-mĭ vîndă și acéstă căscióră, din pricina mume-seĭ, dicêndŭ să-mĭ ieaŭ lemnele și să-ĭ lasŭ loculŭ și altele, nețiindu-se de sinfonie ce a avutŭ ca să-ĭ dee aceĭ talerĭ 30 pe locŭ. Ci mĕ rogŭ să-mĭ aflu dreptate 1794 Februarie 28.

Róba Măriei Tale, Rada femeia de aicĭ.

Vătafule de Păhărniceĭ, să-ĭ scoțĭ la judecata departamentuluĭ de șépte.

3-lea Logofĕtŭ de jos.

(1) Cod. XXVII, pag. 8 V.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i gpd. — La acéstă anafora a departamentuluĭ învoindu-se cu toţiĭ, aŭ datŭ şi adeverinţa mulţumirilorŭ, atâtŭ Nicolae i Rada soţia luĭ, cum şi Maria sócră-sa, la Divanulŭ Domnieĭ Mele, adeveritŭ şi de zapciŭ; întărimŭ şi Domnia Mea, ca după cum să cuprinde maĭ jos să se urmeze. — 1794 Martie 30.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălţate Dómne,

După luminată poruncă, înfăţişindu-se de orênduitulŭ zapciŭ amîndouĕ părţile la judecată, pîrîtulŭ bărbatŭ rĕspunse, că elŭ va să-şĭ vîndă şi acéstă casă, dar o să-şĭ cumpere alta maĭ próstă, şi cu baniĭ ce vorŭ maĭ prisosi să-ĭ dee la alte trebuinţĭ ale luĭ; alŭ căruia cugetŭ şi socotélă s'a primitŭ, pentru că precum a vîndutŭ cea d'întâĭ casă şi a făcutŭ pe cea care cere acum să o vîndă, aşà póte să o vîndă şi pre cea care dice că o să maĭ cumpere şi soţia să rĕmâe săracă, cu fete lângă dînsa şi lipsită de zestrele eĭ; care femee, după pravilĭ, avêndŭ voe să siguripsască de zestre şi trăindŭ cu bărbatulŭ sĕŭ, am chematŭ după trebuinţă maĭ întâĭ pre Maria sócră-sa, spre întrebăciune de a datŭ acelŭ locŭ de sub casă, care este cu şartulŭ ce arată jăluitórea prin jalbă, adecă ca să-şĭ iea pentru dînsulŭ talerĭ 30, şi nu tăgăduì; apoĭ după acésta am cerutŭ jăluitóreĭ fóia de lipsă de zestrele eĭ, şi împreună cu bărbatulŭ sĕŭ am trimes'o la dumné-luĭ starostea de negustorĭ ca să o preţuiască, de unde ne-aŭ venitŭ rĕspunsŭ în scrisŭ, că acele lipse din zestre, şi cu talerĭ 100, ce aŭ maĭ adusŭ, peste care maĭ dă jăluitórea sócră-seĭ şi ceĭ talerĭ 30 tocméla loculuĭ. Găsimŭ cu cale dreptŭ acelea, să ţie jăluitórea casa cu loculŭ eĭ întru desĕvêrşită stăpânirea eĭ, căcĭ din cercetare ne îndestulămŭ dela dînşiĭ că maĭ atâtŭ face şi casa, fiindŭ la mahala, de nuele, iar nu de zidŭ şi cu şindrilă, ci cu şovărŭ, şi pîrîtulŭ să nu maĭ fie volnicŭ a o vinde, ci numaĭ să şadă cu soţia şi copiiĭ într'însa, iar hotărîrea i proci.—1794 Martie 10.

Constantinŭ Baratovŭ Clucerŭ, Scarlatŭ Mihulescu, Ioanŭ Medelnicerulŭ.

Zapisulŭ totŭ alŭ acesteĭ madele.

Adecă eŭ Anca, dimpreună cu bărbatulŭ meŭ Ioanŭ, încredinţămŭ cu acestŭ zapisŭ alŭ nostru la mâna cumnată-mi Rada, precum să se scie, că avêndŭ unŭ locŭ părintescŭ aicĭ în Bucurescĭ, în mahalua Stéjeruluĭ,

în unŭ peticŭ în lungulŭ caseĭ, din socŭ și până după casă, pe care i l'am vîndutŭ maĭ sus numiteĭ cumnateĭ mele în banĭ gata talerĭ cincĭ-ḑecĭ, carĭ banĭ i-am primitŭ toţĭ în mânele nóstre, și de acum înainte să aibă a lŭ stăpâni cu pace, atâtŭ de către mine și de către barbatulŭ meŭ, cum și de către muma mea și de fraţiĭ meĭ, nebântuitŭ, și pentru credinţă amŭ iscălitŭ maĭ jos, ca să se créḑă, puindu-ne și degetulŭ.

Eŭ Anca sin Maria adeverezŭ; eŭ Stoica, fratele vînḑĕtóreĭ, adeverezŭ; eŭ Nicolae, fratele vînḑĕtóreĭ, adeverezŭ; eŭ Maria, muma vînḑĕtóreĭ, adeverezŭ; eŭ Ienache Butarŭ, martorŭ; eŭ Sima Siiménŭ, martorŭ. — 1794. Martie 26. (1)

Judecata copiilorŭ Șătraruluĭ Mareșŭ cu muma lorŭ cea vitregă pentru zestrea ficeĭ sale Catinca, cea logodită cu Eftimie Ghizdoveţŭ biv Căpitanŭ za lefegiĭ.

Prea Inălţate Dómne,

Jeluimŭ milostiviriĭ Măriеĭ Tale, că tatălŭ nostru, făcêndu-șĭ obștésca datorie, a și lăsatŭ în scrisŭ încă cu unŭ anŭ maĭ nainte, în viéţă, în ce chipŭ să urmeze prin diată, pre care o a și datŭ la Prea Sfinţia Sa Părintele Metropolitŭ de o a iscălitŭ, aflându-se Episcopŭ Buzĕuluĭ; ci fiind-că muma nóstră se află luată de alŭ doilea întru căsătorie și amŭ rĕmasŭ douĕ părechĭ de fraţĭ, cincĭ feciorĭ și patru fete, treĭ ceĭ d'întâĭ, și șése ceĭ din urmă, dintre carĭ una dintre surorĭ aflându-se de vîrstă a și avutŭ voróvă rĕposatulŭ cu unŭ proin căpitanŭ za lefegiĭ Eftimie Ghezdoveţŭ, și după alegerea și sfatulŭ mumeĭ nóstre ceĭ vitregĭ, cu care căḑêndŭ la învoială a și făcutŭ o fóie a zestrelorŭ și în totŭ chipulŭ mijlocindŭ numita către tatălŭ nostru, ca să dee zestre maĭ multŭ peste puterea cu ostenélă, pentru ca să nu ne rĕmâe și nouĕ cevașĭ, la urmă l'a și înduplecatŭ voilorŭ sale, maĭ vîrtosŭ găsindu-l și vremea când se află bolnavŭ de bóla lingoreĭ și din minţele sale săritŭ; decĭ cu așà protosŭ și la așà vreme a și energisitŭ și a sĕvêrșitŭ numita sărăcia caseĭ și a rĕmașilorŭ în urmă copiĭ într'acestașĭ chipŭ, că celea ce orênduià rĕposatulŭ prin diată a se da la douĕ surorĭ, l'a făcutŭ de a datŭ numaĭ la una; dar cu tóte acelea cunoscêndu-șĭ sfîrșitulŭ vieţeĭ, i-a ḑisŭ cum că de va face Dumneḑeŭ milă și va scăpà dintr'acea bólă, ceea ce l'a făcutŭ a da peste putere-ĭ, avêndŭ viéţă le va pune la locŭ, iar de i se va întîmplà mórte, să nu

(1) Cod. XXVII, pag. 15 V-a.

care cum-vașĭ să dee acea zestre nicĭ într'unŭ chipŭ, căcĭ asemenea caută a da și celorŭ-lalte treĭ pietre de fete, și copiiĭ vorŭ rĕmâné de totŭ săracĭ, și după diată să se urmeze; și așà în scurtă vreme a și rĕposatŭ, neputêndŭ să se hotărască dată acea fără de orênduială zestre, maĭ vîrtosŭ că și numitulŭ Ghizdoveţŭ nicĭ cu aceea totŭ nu s'aŭ mulţumitŭ, și maĭ cerêndŭ încă o sumă de banĭ, a și trimisŭ fóia înapoĭ, și rĕposatulŭ vĕḑêndŭ acea nemulţumire a sa, necăjindu-se fórte, bolnavŭ, și fiindu-ĭ maĭ rĕŭ, i s'a tăiatŭ inima și pe locŭ a muritŭ. Pe care ḑise ale rĕposatuluĭ către numita, maĭ sus cuprinḑĕtóre, însușĭ *dumné-eĭ* în multe rêndurĭ, atâtŭ către noĭ câtŭ și către alţiĭ, fără de sfială, și asemenea ḑicea, că acum nu-ĭ dă mâna a rĕspunde acea zestre, nicĭ celea ce a făcutŭ, și ce erà să maĭ și facă a lipsitŭ, și la acésta nu va puté da creḑĕmîntŭ prin blestemŭ că nu a ḑisŭ așà până deunăḑĭ; pre de o parte către noĭ se arată că acea ḑisă o păzesce, pe de altă parte pe sub cumpetŭ și în taină, iarășĭ ca și maĭ întâĭ, mijlocindŭ *amesosŭ* cu numitulŭ, totŭ neîndestulându-se cu cele scrise în fóie, care taie peste 40 pungĭ de banĭ, părêndu-i-se că este totŭ puţinŭ, ca o așà voitóre bineluĭ caseĭ și copiilorŭ i-a maĭ împlinitŭ și cererea, ce nu o a putută suferi rĕposatulŭ, și așà de odată ne-amŭ pomenitŭ, unde logodesce pe sora nóstră cu erologhie totŭ cu maĭ sus numitulŭ. Luminate Dómne, acéstă sumă a zestrelorŭ, de se potrivesce la starea nóstră, în vreme ce nicĭ unŭ obrazŭ mare nu o dă, și de o și dă, căruia ipochimenŭ o dă; némŭ de boerŭ mare să fie nu este, vre unŭ acaretlăŭ și pămîntênŭ nu se află, fără numaĭ și numaĭ tóte acaretele, chivernisélа și alŭ sĕŭ ipolipsisŭ în joculŭ cărţilorŭ rézemă, sciutŭ de așà politieĭ; încă după auḑire, însărcinatŭ cu datoriĭ; apoĭ cu așà patimă, ce creḑĕmîntŭ putemŭ a-ĭ da noĭ, saŭ măcar orĭ cine, că nu va prăpădi în scurtă vreme tótă zestrea, cum și la alte case multe asemenea s'a întîmplatŭ; de ar fi fost de vre unŭ némŭ, totŭ amŭ fi nădăjduitŭ că și surorile ce maĭ sunt, după cinstea némuluĭ sĕŭ ce arŭ fi intratŭ, s'arŭ fi bucuratŭ și alţiĭ în urmă; de s'ar fi aflatŭ vre-unŭ omŭ avutŭ, amŭ socotitŭ că póte ne-ar ajutà și la zestrele surorilorŭ; ci dintr'acestea tóte nicĭ una fiindŭ, cu ce minte și pentru ce sfîrșitŭ a urmatŭ acésta muma nóstră, nu numaĭ noĭ fraţiĭ, rudeniile, la mare aporie amŭ căḑutŭ, ci orĭ cine a auḑitŭ și va maĭ auḑi; atâta numaĭ aŭ adăogatŭ caseĭ nóstre, maĭ întâĭ unŭ mare blestemŭ dela toţĭ ceĭ carĭ se află cu fete de căsătoriĭ, și a doua cu unŭ nume deosebitŭ alŭ bogăţieĭ, care acésta de s'ar fi întîmplatŭ în ḑilele Măriеĭ Sale Nicolae Vodă Mavrogheni, ce primejdie putea a ne cuprinde și la ce halŭ erà să catindisimŭ cu toţiĭ, și pe lângă stîngerea caseĭ, cu adevĕratŭ și viéţa ne o perdeamŭ pentru acésta; dar nu suntemŭ vrednicĭ a da mulţumire mareluĭ Impĕratŭ cerescŭ, că pronisia sa a iconomisitŭ să se întîmple în prea fericitele ḑile ale Măriеĭ Tale (carele te-a herăzitŭ cu o

desĕvêrşită firéscă blândeţe şi cu o neasemĕnată milostivire, ce neîncetatŭ la obşte se revarsă). Decĭ dar, din a căruia nepotrivite urmărĭ, se cunósce curatŭ că nu va eşì în sfîrşitŭ bunŭ, cum şi asemenea a maĭ urmatŭ şi altele cu aşà fire, şi încă nu credŭ că va lăsà a trece vremea la mijlocŭ şi va afachisì casa cu totulŭ, de vreme ce se află la vîrsta tinereţelorŭ şi cu firea sburdatică, iubindŭ maĭ multŭ cele deşarte, şi ne va lăsà mâne poimâne pre toţĭ săracĭ de pereusia părintéscă. Ne rugămŭ, Dómne, să fie luminatŏ poruncă, spre a se embodisì acéstă fără de orênduială şi nepotrivită nouă zestre, ce e să se urmeze după diată, ca să putemŭ mulţămì şi pre cele-lalte surorĭ, să nu fie volnică de acum muma nóstră a urmà asemenea, în énatulŭ nostru, să stingă casa, ci dumné-eĭ, împreună cu noĭ toţĭ copiiĭ, să fimŭ clironomiĭ caseĭ; însă aceştĭ maĭ marĭ să iconomisimŭ trebile spre întemeiarea şi adăogirea eĭ, întocmaĭ ca cum ar fi şi trăindŭ rĕposatulŭ tatălŭ nostru, atâta numaĭ să nu maĭ facă orĭ ce fără scirea nóstră, nicĭ noĭ fără de scirea dumné-eĭ, ci cu toţĭ să ne chivernisimŭ din casă de unde vomŭ şi munci şi după partea ce fieş-care avemŭ în casă, până când vomŭ căsători tóte surorile, însă după starea şi potriva nóstră, apoĭ cele rĕmase atuncĭ le vomŭ împărţi frăţesce; dar fiind-că dumné-eĭ acum în grabă caută a se duce afară, pentru ca să-şĭ gătéscă de ale nunţeĭ, când va veni cu tóte celea trebuincióse, căutândŭ a sĕvêrşi şi nunta între dînşiĭ maĭ în grabă, atuncĭ nu va fi vreme a se teorisi acésta de trebile nunţeĭ, ne maĭ rugămŭ Mărieĭ Tale ca să poruncescĭ de a nu plecà până nu se va hotărî în ce chipŭ va luminà Duhulŭ Sfîntŭ pre Inălţimea Ta, şi ce va fi mila Mărieĭ Tale, şi din avutulŭ caseĭ şi părţile tuturorŭ fraţilorŭ facemŭ parte şi cutieĭ de milostenie talerĭ una sută.

Robiĭ Mărieĭ Tale, noĭ copiiĭ rĕposatuluĭ Şătrarŭ Mareşŭ din sud Saacŭ.

Resoluţiune

Prea Sfinţia Ta Părinte Mitropolite i dumné-ta Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus, pricina pereusieĭ părintescĭ este orênduită în cercetarea de judecată cu muma lorŭ, iar acéstă jalbă şi cerere de oprirea acestuĭ senechesionŭ să o cercetaţĭ deosebitŭ şi când va fi cu adevĕratŭ precum se jăluescŭ, poruncimŭ ca să oprescĭ Prea Sfinţia Ta şi logodna şi cununia cu pîrîtulŭ şi să arĕţĭ Domnieĭ Mele în scrisŭ cu vătafulŭ de Divanŭ, căruia îĭ poruncimŭ să oprécă pe pîrîta a nu lipsi afară, până se va isbrăni şi pricina de judecata pereusieĭ. — 1794 Maiŭ 16. (1).

3-lea Logofĕtŭ de jos.

(1) Cod. XXVII, pag. 18, VIII.

Iō Alecsandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ. — După cum s'a găsitŭ cu cale de către Prea Sfinţia Sa Părintele Metropolitŭ şi de către dumné-luĭ Vel Logofĕtŭ, ca o pricină ce s'a cădutŭ bisericesce a se cautà, şi aşà cercetare şi Domnia Mea o găsimŭ cu bună orênduială, întărimŭ anaforaua acésta şi poruncimŭ să se urmeze întocmaĭ. — 1794 Maiŭ 30.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălţate Dómne,

După luminată porunca Măriei Tale, dată la acéstă jalbă a fiilorŭ Şătrarului Mareşŭ, aducêndu-se de către orênduitulŭ zapciŭ amîndouĕ părţile înaintea nóstră, amŭ întrebatŭ pre Zoiţa Şătrărésă, şi ḑise că adevĕratŭ, soţulŭ sĕŭ făcêndu-şĭ diată maĭ nainte de mórte cu unŭ anŭ şi maĭ bine, orênduise aceĭ copile parte maĭ puţină, socotindŭ că o va puté mărità cu atâta, arĕtându-ne aceia diată de o vĕḑumŭ, fiindŭ scrisă cu létulŭ 1793 Decemvre 8, iscălită de Mareşŭ şi adeverită şi de treĭ preoţĭ ot Vadulŭ Săpatŭ, întru care vĕḑumŭ că după ce îşĭ arată avutulŭ sĕŭ ce i s'a aflatŭ atuncĭ, apoĭ împarte la 10 copiĭ aĭ sĕĭ, însă la aceştĭ treĭ jăluitorĭ făcuţĭ cu soţia d'întâĭ, şi cincĭ fete şi doĭ băeţĭ ce-ĭ are făcuţĭ cu Zoiţa, între carĭ copiĭ arată partea ce a făcutŭ şi acesteĭ Catincheĭ logoditeĭ, şi încă, ca pentru una ce erà fată de vîrstă, scrie din jos chiar aşà: şi ce sculişóre s'aŭ aflatŭ până acum, şi ce argintărie a maĭ căpui, să dee la Catinca, cum şi alte scule, ce se va învoi cu celŭ orênduitŭ de Dumneḑeŭ ginere, saŭ haine şi cheltuiala nunţeĭ; şi spre a căpui pe ceĭ micĭ copiĭ, lasă pe soţia sa Zoiţa ca o mumă doritóre să-ĭ crescă, să-ĭ caute şi sufletulŭ, iar de se va mărità, să nu aibă a maĭ cere ceva decât zestrea ce a avutŭ, iar păzindu-şĭ cinstea, să fie stăpână caseĭ; care diată la létulŭ 1793 Maiŭ 31 s'a întăritŭ şi de noĭ smeritulŭ Metropolitŭ, fiindŭ Episcopŭ Buzĕuluĭ; şi ḑise Zoiţa că voia le-ar fi fostŭ, atâtŭ eĭ câtŭ şi soţuluĭ sĕŭ, a da Catincheĭ fii-seĭ numaĭ acea parte ce este scrisă în diată, dar însuşĭ soţulŭ sĕŭ în urmă, vĕḑêndŭ că nu se póte învoi numaĭ cu atâta după trebuinţă, ca să-şĭ ridice piatra din casă, silitŭ a fostŭ de a maĭ adausŭ şi altele, (după celŭ cuvîntŭ slobodŭ din diată, ce ḑice să se maĭ dee la Catinca şi altele ce se va puté învoi cu ginerele, afară din celea ce-ĭ rênduise); însă n'a datŭ din partea acestorŭ jăluitorĭ, ci dela ceĭ-lalţĭ copiĭ maĭ micĭ; şi pentru alegerea gineruluĭ, iarăşĭ soţulŭ sĕŭ l'a găsitŭ, alesŭ de bunŭ şi i-a plăcutŭ, după cum acésta o mărturisescŭ şi pîrîşiĭ printr'acéstă jalbă; şi aşà maĭ nainte cu o lună a murì, sănătosŭ fiindŭ, în starea luĭ sĕvêrşindŭ vorba şi aşezându-se i-a şi datŭ fóia de zestre, pre care arĕtându-o Căpitanulŭ Ghizdoveţŭ, se vĕḑù cu létulŭ 1794 Ghenarŭ 28, iscălită de Mareşŭ Şătrariŭ, adeverită fiindŭ şi de noĭ

Mitropolitŭ; iar logonda n'a apucatŭ să o facă trăindŭ Şătrariulŭ, fiind-că într'acelea ḑile ce făcea gătire, bolnăvindu-se, a muritŭ; şi Şătrărésa în urmă, sciindŭ sfatulŭ şi hotărîrea soţuluĭ sĕŭ, a sĕvêrşitŭ logonda prin scirea Mitropolituluĭ, şi dintr'acelŭ césŭ a fostŭ nepopritŭ ginere sĕŭ din casa sa, şi de aceea se plânge şi Şătrărésa, ca nu cum-va din relele porniri ale pîrîşilorŭ să i se întîmple vre o zătignire, şi după ce va perde atâta cheltuiélă să rĕmâe şi vre unŭ nume rĕŭ ticălóseĭ fie-seĭ. Amŭ întrebatŭ pre pîrîşĭ, de este acéstă fóie de zestre adevĕrată, şi nu tăgăduiră că însuşĭ de tatălŭ lorŭ este scrisă şi iscălită cu numele luĭ, fără de numaĭ pricinuiă ḑicêndŭ, că asupra bóleĭ de lingóre fiindŭ tată-sĕŭ şi cu minţile sărite, a făcutŭ acéstă fóie cu încărcătură, din îndemnarea Zoiţeĭ; a cărora pricinuire se cunoscù neadevĕrată, pentru că maĭ întâĭ scrisórea şi iscălitura foeĭ o vĕḑumŭ alésă, desluşită, de omŭ în tótă firea, sănătosŭ, carele de ar fi fostŭ bolnavŭ şi fără minţĭ, cum ḑicŭ eĭ, nu putea să o facă; alŭ doilea că nu era Mareşŭ vre unŭ omŭ prostŭ a se îndupleca la lucrurĭ ce nu-ĭ da mâna, ci a făcutŭ ceea ce a vĕḑutŭ că urméză după vreme, ca unŭ omŭ cu minte, şi a maĭ trăitŭ în urmă după aceea o lună până la Martie 1, precum nicĭ pîrîşiĭ nu tăgăduiră; aşijderea nu tăgăduiră că acele lucrurĭ şi orĭ ce se cuprinde în fóia de zestre a Catincheĭ sunt câştigate de tatălŭ sĕŭ, din sudórea şi osténéla sa; decĭ mărturisindŭ pîrîşiĭ, că tatălŭ lorŭ a făcutŭ vorba cu Ghizdoveţŭ, i-a făgăduitŭ acea zestre şi i-a datŭ fóia iscălită, nu potŭ a defăimà ceea ce a făcutŭ tatălŭ sĕŭ şi a zătignì măritişulŭ copileĭ, nicĭ a oprì din zestrea eĭ ceva, căcĭ celŭ ce a făcutŭ diata, acela a făcutŭ şi fóia, şi a fostŭ volnicŭ a face, ca unŭ stăpânŭ pe alŭ sĕŭ, carele, şi de n'aŭ apucatŭ să sĕvêrşéscă ceea ce ḑicŭ pîrîşiĭ cum că se făgăduise mortulŭ, că va pune la locŭ celea ce a sporitŭ Catinchiĭ, dar acésta Dumneḑeŭ a lucrat'o şi a sĕvêrşit'o, de vreme ce ne adeverimŭ, că în urma diateĭ, una din copile a muritŭ şi partea eĭ a rĕmasŭ în casă, care parte rĕmâne a se împlinì acea lipsă la părţile celorŭ-lalte copile şi a se ajutorà la măritişulŭ lorŭ, când vorŭ veni în vîrstă. Iar Catinca, fiindŭ ajutorată de tóte pravilele, are a şĭ luà din casa părintéscă zestrea eĭ, după maĭ sus arĕtata fóie, ce a făcutŭ tatălŭ sĕŭ, pentru care, fiind-că logodna s'a făcutŭ prin scirea Metropolieĭ cu ierologie, şi a apucatŭ de a intratŭ ginerele în casă, găsimŭ cu cale să se sĕvêrşéscă şi cununiile şi să mérgă Catinca după soţulŭ eĭ, ce l'a alesŭ tatălŭ sĕŭ, cu tótă zestrea după fóie, fără de nicĭ unŭ scăḑămîntŭ; iar altŭ adausŭ de vorŭ dovedi pîrîşiĭ că a maĭ datŭ vitrega lorŭ peste fóie, în urma morţeĭ soţuluĭ sĕŭ, să se ieae înapoĭ şi să se pue la partea unde a lipsitŭ, fiind că gineruluĭ i se cade să se mulţumésca numaĭ pe celea ce socrulŭ sĕŭ i-a datŭ prin fóie. Peste tóte acestea maĭ adăugară pîrîşiĭ a cere, ca să-ĭ încredinţeze cumnatulŭ sĕŭ cu chezăşie cum

că nu va strică din zestre la cheltuelile luĭ, care cerere se vědù iarășĭ fără de cale, neasemĕnată și neobișnuită la nicĭ o altă căsătorie, și o facŭ numaĭ din pizmă și rĕutate a zătignì măritișulŭ copileĭ, maĭ vîrtosŭ fiindŭ sciutŭ numitulŭ ginere că este crescutŭ aicĭ și are frațĭ, surorĭ și alte rude căsătorițĭ în Bucurescĭ, iar nu este vre unŭ omŭ fără de căpĕtâiŭ; de aceea nu s'a primitŭ la judecată cererea lorŭ, în vreme ce n'a vĕḑutŭ nicĭ o risipă până acum, iar când vorŭ vedé că face cumnatulŭ lorŭ vre o stricăciune și pierdere zestreĭ, atuncĭ dreptate și datorie aŭ să dee scire judecățeĭ, să céră încredințarea zestrilorŭ suroreĭ aceștia; iară hotărîrea cea desĕvĕrșită rĕmâne a se face de către Inălțimea Ta. — 1794 Maiŭ 30. (1)
Dositeiŭ al Ungro-Vlachieĭ, Nicolae Filipescu Vel Logofĕtŭ.

Anaforaua Sultaneĭ sin Nicu Dimulŭ din Craiova, ca să-ĭ deosibéscŭ zestrea dintr'a bărbatuluĭ sĕŭ, care a făcutŭ la grele datoriĭ.

Domnitorulŭ, cu resoluțiunea din 15 Aprilie 1795 pe anaforaua luĭ Alex. Calfoglu biv Vel Clucerŭ, Caimacamulŭ Craioveĭ, constată că cererea Sultaneĭ este după pravilă, «când bărbatulŭ se află la rea stare; însă trebue să înfățișeze înaintea dumni-tale și pre cățĭ-va datornicĭ cu jeluitórea, spre a li se arĕtà catagrafia de averea Stoenesculuĭ (bărbatulŭ sĕŭ), cum și fóia de lipsa zestreĭ soțieĭ luĭ, că de vorŭ avé împotrivă vre o bănuială, orĭ pentru maĭ multŭ avutŭ nevĕditŭ, saŭ pentru lipsa zestrelorŭ eĭ, saŭ pentru prețuire ar ḑice cevașilea, să facĭ dumné-ta prin cercetare urmarea cea cuviinciósă a judecățeĭ, și așà din averea Stoenesculuĭ să se deosebéscă și să se și siguriséscă cu împlinire maĭ întâĭ zestrele eĭ, ce le va dovedi după pravilă.» (2)

D. *Clironomiĭ.*

Percusiile saŭ clironomiile eraŭ urmărite nu numaĭ de moștenitorĭ, ci și de epitropia obștireĭ, care prelevà de la ele unŭ venitŭ de óre-care însemnĕtate. Clironomiile *ab-intestato* eraŭ cu totulŭ ale cutieĭ milelorŭ, alipită la epitropie. Despre tóte aceste lectorulŭ póte să afle numeróse documente în cele 5 volume apărute din Istoria Românilorŭ ce publicămŭ.

(1) Cod. XXVII, pag. 19, VIII.
(2) Cod. XXVIII, scara 4, fila 59.

Inserândŭ și aci unŭ numĕrŭ de documente relative la pereusiĭ, se póte vedé:

a) că inventoriarea averilorŭ se făcea de ordinarŭ prin starostea de neguțătorĭ, împreună cu alte fețe, când nu eraŭ epitropĭ orênduițĭ prin testamentŭ;

b) că a 3-a parte din avutulŭ celorŭ ce morŭ fără de copiĭ și fără de părințĭ, se consideră ca parte a sufletuluĭ și se iea la cutia milosteniilorŭ;

c) că averea rĕmasă după rĕposatulŭ Mitropolitŭ Cosma a fostŭ reclamată de rude. Alex. Moruzi a datŭ afacerea în cercetarea Divanuluĭ, ca să se pronunțe cine are dreptŭ să erediteze pe călugărĭ;

d) că lucrurile mișcătóre dintr'o pereusie, fiindŭ supuse stricăciuneĭ, se vîndŭ prin mezatŭ, prin starostea de neguțătorĭ;

e) că zestrea se alege cu precădere din averea mortuluĭ și că lipsurile de zestre se plătescŭ din pereusie;

f) că Domnitorulŭ putea reduce orĭ câtŭ de multŭ din suma de a 3-a parte a *pereusieĭ*, la care avea dreptŭ cutia milelorŭ;

g) că prin carte de blestemŭ se urmăriă întregirea avereĭ rĕmasă, spre a se inventoriă;

h) că clironomiĭ eraŭ clasificațĭ de lege în *aniondes* și *cationdes.*

Din resoluțiunea Domnitoruluĭ pusă pe anaforaua Divanuluĭ, din 20 Aprilie 1795, se vede că parte dréptă urméză să aibă din avere toțĭ copiiĭ și că nu are dreptŭ tatălŭ să dea zestre maĭ mare feteĭ decât feciorilorŭ. (1)

Tudorŭ dela Ploescĭ, spre a se luà la epitropie avutulŭ socru-sĕŭ Apostolŭ ce a muritŭ, rĕmâindu-ĭ unŭ copilŭ.

Prea Inălțate Dómne,

Jăluescŭ Măriеĭ Tale că unulŭ socru-meŭ, Apostolŭ Cătunénu ot Cătunŭ sud Dîmbovița, murindŭ, a rĕmasŭ unŭ copilŭ de șépte anĭ și puțină pereusie, dar este să plătéscă și datoriĭ pe la uniĭ alțiĭ; mĕ rogŭ să te milostivescĭ Inălțimea Ta a se orêndui sub ocârmuirea unuĭ epitropŭ copilulŭ și puțina pereusie, carele să și aibă a-șĭ rĕspunde și la dreptele datoriĭ.

Robulŭ Măriеĭ Tale, Tudorŭ ot Ploescĭ sud Prahova.

(1) Cod. XXVIII, scara 5, fila 23, verso.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ. — Câtŭ pentru moşie, bine s'aŭ urmatŭ acum de ocamdată, ca să fie sub îngrijirea jăluitoruluĭ, până se va orêndui orĭ isprăvnicelŭ saŭ i se va vinde vitele, iar pentru cele-lalte fără zăbavă să se găséscă fóia de zestre şi să se facă cercetare, ce se găsesce cu cale de către dumné-vóstre, spre a ni se arată cu anafora, în care să se arate tóte acestea câte se cuprindŭ aicĭ, şi atuncĭ vomŭ porunci cu hotărîrea cea desĕvêrşitŭ. — 1793 Maiŭ 27.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălţate Dómne,

După luminată porunca Măriei Tale, amŭ făcutŭ cercetare jălbeĭ aceştia, şi ne-amŭ adeveritŭ că este întocmaĭ precum jăluesce, că a muritŭ Apostolŭ Cătunénu ot Cătunŭ sud Dîmboviţa şi i-aŭ rĕmasŭ numaĭ unŭ copilŭ ca de anĭ şépte, anume Ioniţă, care după orênduială l'amŭ orênduitŭ pe Tudorŭ Bogasieru zet Cătunénu de a făcutŭ catagrafie, atâtŭ de avutulŭ mortuluĭ câtŭ şi de datoriĭ, care catagrafie iscălindu-o jăluitorulŭ s'aŭ trecutŭ şi în condica epitropieĭ, ca după vremĭ să fie sciută; dar se vede că datoria va să prisosésca peste pereusie; cu tóte acestea avutulŭ mortuluĭ fiindŭ lucrurĭ mişcătóre, puţintele vite de boĭ, vacĭ, rîmătorĭ i stupĭ şi alte lucrurĭ de ale caseĭ, care acestea nu face trebuinţă să stea până va veni copilulŭ în vîrstă, că se potŭ rĕpune maĭ tóte, găsimŭ cu cale să se vîndă, şi baniĭ ce se va prinde de pe dînsele să stea la epitropie, pe séma copiluluĭ, până-şĭ va veni în vîrstă, ajutându-se cu dobânda lorŭ la crescerea luĭ, iar pentru datoriĭ, ce este să plătéscă casa mortuluĭ, fiind-că muma nevrîsniculuĭ, ce a muritŭ încă de maĭ nainte, a avutŭ zestre fórte bună, acareturĭ, viĭ, prăvăliĭ aicĭ în Bucurescĭ, scule şi altele, precum sunt şi sciute şi de uniĭ din noĭ, şi tatălŭ copiluluĭ le-a repusŭ încă din viéţă, vîndêndŭ una câte una, cheltuindu-le, pentru acésta amŭ datŭ poruncă să se caute fóia de zestre şi găsindu-se avemŭ să o teorisimŭ, care după pravilă este să se scóţă întâĭ lipsa zestreĭ şi apoĭ ce va maĭ prisosi peste zestre să o ieae datorniciĭ. Ci pentru pricina zestreĭ, după ce se va găsi fóia şi vomŭ face cercetarea cea cuviinciósă, prin deosebită anaforă vomŭ dà Măriei Tale pliroforie, iar până atuncĭ să nu se supere nevrîstniculŭ nicĭ avutulŭ luĭ de către datornicĭ, iar pentru partea de moşie, ce are mortulŭ în Habudenĭ, acum deodată să dămŭ în séma jăluitoruluĭ, ca să-ĭ pórte de grije, până vomŭ socoti vre unŭ mijlocŭ maĭ bunŭ, adecă orĭ isprăvnicelŭ să orênduimŭ ca să-ĭ caute venitulŭ, saŭ să-ĭ vindemŭ venitulŭ, carĭ banĭ ce va prinde să fie pentru hrana, îmbracămintea şi plata das-

căluluĭ învĕţătureĭ copiluluĭ. De acésta însciinţămŭ, iar hotărîrea rĕmâne la Măria Ta. — 1793 Maiŭ 20. (1)

Filaretŭ alŭ Ungro-Vlachieĭ, Dumitrache Ghica Banŭ, Scarlatŭ Grecénu.

Anafora spre a se luà avutulŭ unuĭ Constantinŭ dascălŭ la epitropie, care a muritŭ fără clironomĭ.

Iŏ Alexandru Costantinŭ Moruzi Voevodŭ. — De vreme ce mortulŭ nu are clironomĭ, precum prin acéstă anaforà ni se făcù arĕtare, poruncimŭ Domnia Mea, după cuprinderea chrisóvelorŭ, celorŭ date cu întocmirea orênduieleĭ cutieĭ de milostenie, care se şi urméză şi până acum, să se ieae dar a treia parte din percusia caseĭ mortuluĭ la cutia de milostienie a obştieĭ. — 1793 Iulie 2.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălţate Dómne,

La 20 ale acesteĭ următóre lunĭ s'a întîmplatŭ mórtea: Aletirionŭ, ce se aflà şedĕtorŭ în hanulŭ luĭ Stavropoleosŭ, şi fiindŭ mórtea prea grabnică, n'a apucatŭ să-şĭ facă nicĭ diata după orênduială, şi neavêndŭ clironomĭ din ceĭ ce se numescŭ aniundes şi catiundes, ci numaĭ doĭ nepoţĭ de soră, aicĭ, anume Ioanŭ şi Anastasie, şi patru nepóte de fraţĭ, ce sunt la Ianina, după cartulŭ epitropieĭ, amŭ primitŭ pe starostea za negustorĭ, dimpreună cu unŭ boernaşŭ dintre doĭ epitropĭ, de a făcutŭ catagrafia avutuluĭ sĕŭ şi a cuprinsŭ totŭ rĕmasulŭ luĭ, cu zapise de datoriĭ şi cu alte lucrurĭ, talerĭ 2.023.60, întru carĭ, după canónele chrisovuluĭ ce este întocmitŭ întru cutia milostenieĭ şi după pravilnicéscă condică, chiar dicŭ aşà: câţĭ morŭ fără de copiĭ şi părinţĭ, negreşitŭ să se iea a treia parte din avutulŭ lorŭ la cutia cea de obşte a milostenieĭ pentru folosulŭ sufletelorŭ lorŭ. Pentru care bună întocmită orênduială, ne rugămŭ MărieĬ Tale ca să bine-voiescĭ a se dà luminată porunca Inălţimiĭ Tale ca să ieae cutia a treia parte, după porunca pravilnicesceĭ condice şi chrisovuluĭ domnescŭ, ca să nu se lipséscă de dreptŭ venitulŭ luĭ şi sărăcimea să se împărtăşéscă dela cutia de ajutorŭ şi a milelorŭ; de acésta însciinţămŭ MărieĬ Tale. — 1793 Iunie 30. (2)

Dumitrache Vel Banŭ, Scarlatŭ Vel Vornicŭ.

(1) Cod. XXIV, fila 174

(2) Cod. XXIV fila 277.

Pitacŭ la dumné-lorŭ velițiĭ boerĭ anume, pentru acareturile ce aŭ fostŭ agonisite de rĕposatulŭ Metropolitŭ Cosma, cum se cade să rĕmâe, la cererea ce facŭ rudele a se împărtășì.

Cinstițĭ și credincioșĭ boerilorŭ Domnieĭ Mele: dumné-ta biv Vel Banŭ Dumitrache Ghica, dumné-ta Vel Vist. Nicolae Brâncovene, dumné-ta Vel Banŭ Dumitrașco Racoviță, dumné-ta Vel Spătarŭ Enache Văcărescule, dumné-ta Vel Vornice de Țéra-de-sus Ienache Moruzi, dumné-ta Vel Vornice de Țéra-de-jos Manolache Brâncovene, dumné-ta biv Vel Vornice Scarlate Grecene, dumné-ta Vel Vornice Manolache Crețulescule, dumné-ta Vel Vornice Nicolae Filipescule, dumné-ta Vel Logofĕtŭ de Țéra-de-sus Costache Ghica, dumné-ta Vel Logofĕtŭ de Țéra-de-jos Scarlatŭ Ghica, fiind-că apururea suntemŭ supĕrațĭ și silițĭ de multele jălbĭ, ce necontenitŭ ne daŭ rudele rĕposatuluĭ Metropolitŭ Cosma, cerêndŭ lucrurile ce aŭ rĕmasŭ dela rĕposatulŭ Mitropolitŭ, care prin fóie pecetluită ḑice că și Domnia Sa fratele Michaiŭ Vodă Șuțulŭ le-aŭ lăsatŭ de a li se dà lorŭ, iată orênduimŭ pe toțĭ dumné-vóstre velițilorŭ boerĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ Mele, ca să vĕ adunațĭ la unŭ locŭ, unde maĭ întâĭ să cetițĭ acea fóie domnéscă pecetluită de fratele Michaiŭ Vodă Suțulŭ, ca să vedețĭ ce acareturĭ și ce lucrurĭ sunt anume? cum și sineturile acelorŭ acareturĭ ce cuprindere aŭ și pe alŭ cuĭ nume sunt? și care sunt agonisite din vremea ce a stătutŭ rĕposatulŭ Metropolitŭ? și carĭ sunt din vremea ce erà Episcopŭ, saŭ și maĭ dinainte? și ce rênduială face Domnia Sa, printr'aceiașĭ fóie pecetluită, de fieș-care lucru? cum și Clucerulŭ Dumitrache, la a căruia mână a fostŭ trimisă acea fóie domnéscă, cu sineturile dimpreună, ce arĕtare face? Așișderea să vedețĭ anaforalele, ce ne-aŭ datŭ asupra acelorŭ rĕmase lucrurĭ Prea Sfinția Sa Părintele Metropolitŭ, cerêndu-le pe séma Metropolieĭ; să citițĭ apoĭ și jălbile, carĭ împotriva acelorŭ anaforale ale Prea Sfințieĭ Sale provalisescŭ și rĕspundŭ nepoțiĭ rĕposatuluĭ; precum și jalba, ce are dată Stolniculŭ Nicolae, unchiulŭ luĭ Schidlace, nepotulŭ rĕposatuluĭ Metropolitŭ, să o vedețĭ. Și după ce vĕ vețĭ pliroforisì maĭ întâĭ de tóte acestea și vețĭ vedé orênduiala ce face Domnia Sa Michaiŭ Vodă și anaforalele Prea Sfințieĭ Sale Metropolituluĭ și jălbile ce împotrivă aŭ nepoțiĭ rĕposatuluĭ, să cercetațĭ apoĭ cu de-amĕnuntulŭ și obiceiulŭ pămîntuluĭ și orênduiala pravilelorŭ pentru lucrurile nemișcătóre, ce agonisesce unŭ Archiereŭ în vremea Episcopieĭ saŭ a Metropolieĭ sale, după mórtea sa la cine rĕmânŭ acele nemișcătóre lucrurĭ? la rude se daŭ? saŭ la Metropolie și Episcopie rĕmânŭ? Și când va fi obiceiulŭ pămîntuluĭ și pravila a rĕmâné la mă-

năstirea, unde a archieritŭ, să socotițĭ apoĭ carĭ dintr'acele se cuvinŭ a rĕmâné la Metropolie orĭ și la Episcopie; în vreme ce vĕḑumŭ Domnia Mea și despre partea Episcopieĭ Buzĕuluĭ o jalbă, cerêndŭ lucrurile nemișcătóre, ce le-aŭ agonisitŭ rĕposatulŭ în Episcopia Buzĕuluĭ. Cum și când va fi a rĕmâné la rude, socotițĭ iarășĭ la care din rude se cuvine a se da? și care din acareturile acelea anume? Și de vreme ce, după hotărîrea ce se va face acum la acéstă madea, avemŭ Domnia Mea a face și chrisovŭ de urmare și întărire, de aceea ḑicemŭ, că cu socotélă deobște făcêndŭ o scumpă cercetare și pliroforisindu-vĕ bine și de obiceiulŭ pămîntuluĭ, ce se va fi urmatŭ, și de rênduiala pravileĭ, și făcêndŭ împreună și dumné-vóstre chibzuială a dreptățeĭ, să ne arĕtațĭ prin anafora în scrisŭ, de a se face izbrănire acesteĭ pricinĭ. Dumné-vóstre, velițilorŭ boerĭ, să epistasițĭ la tréba acésta și să ne aducețĭ anafora cu numirea lucrurilorŭ și cu arĕtarea părereĭ deobște a dumné-vóstre a tuturorŭ, și a cuvîntuluĭ celŭ dreptŭ la fieș-care dintr'acele acareturĭ. — 1793 Septembre 6. (1)

Prea Inălțate Dómne,

După jalba ce a fostŭ datŭ Mărieĭ Tale Constantinulŭ Căpitanŭ, încă dela trecuta lună a luĭ Maiŭ, arĕtândŭ cum că avêndŭ soră văduvă pe o Zmaranda, ce a ținut'o întru căsătorie unŭ Dragomirŭ biv Vel alŭ 3-lea Logofĕtŭ, care a muritŭ de bóla ciumeĭ fără de a avé copiĭ moștenitorĭ, ci numaĭ doĭ frațĭ, unulŭ acestŭ jeluitorŭ și pe altŭ frate alŭ luĭ, anume Ionițā, ce se află la Țarigradŭ, și cerea jăluitorulŭ ca partea să și-o ieae, iar partea fraține-sĕŭ să o ieae epitropia, ce i-a orênduitŭ prin scrisóre, și să o păstreze până va veni frate-sĕŭ dela Țarigradŭ. Decĭ orênduindu-se la epitropie spre cercetare, am și făcutŭ anafora către Măria Ta, cu arĕtare de lucrurile ce s'aŭ găsitŭ ale mórteĭ, atâtŭ mișcătóre câtŭ și nemișcătóre, și ni s'a datŭ luminată poruncă cu întărire la anaforaua nóstră, ca să facemŭ urmare întocmaĭ, adecă să facă prețuirea lucrurilorŭ, ca să se vaḑă ce sumă cuprinde, să se vaḑă și ce datoriĭ sunt, să-șĭ ieae și cutia dreptulŭ eĭ, și ceea ce va maĭ prisosi să le împarță frațiĭ amîndoĭ, făcêndŭ și pomenirĭ după obiceiŭ sufletelorŭ; pentru care fiindŭ următorĭ, amŭ orênduitŭ pre starostea za negustorĭ de a făcutŭ prețuire lucrurilorŭ, câte s'aŭ aflatŭ aci puse la păstrare i la spitalŭ, s'aŭ adunatŭ suma de talerĭ 143 banĭ 57, s'aŭ prețuitŭ și acareturile dreptŭ talerĭ 875, s'aŭ aflatŭ și datorie de talerĭ 217, după cum maĭ jos pre largŭ vomŭ arĕtă socotéla; amŭ adusŭ de față înaintea nóstră pre polcovniculŭ Stanŭ Bucșanŭ, epitropulŭ luĭ

(1) Cod. XXIII, fila 137.

Ioniță, fratele jăluitoruluĭ, ce lipsesce la Țarigradŭ, pre care l'amŭ întrebatŭ de este elŭ desĕvêrșitŭ epitropŭ și volnicŭ ca să facă împărțélă, și a datŭ înscrisŭ sub iscălitură la canțelaria epitropieĭ, cum că scrisórea i-a venitŭ dela Ioniță pentru lucrurile mórteĭ, ca să se vîndă, spre a nu se strică, și să se plătéscă datoriile, să se facă și pomenirĭ, și acea srisóre, dice, că nu scie ce a făcut'o, iară de nu va fi așà precum arată, elŭ va da séma în urmă; iar pentru împărțéla acareturilorŭ, îĭ scrie ca să stee până va veni elŭ, dar Stanŭ Polcovnicŭ epitropulŭ luĭ Ioniță dise să se învoiască jăluitorulŭ, și dice jăluitorulŭ că fiindŭ frate-sĕŭ maĭ micŭ îĭ dă voie epitropuluĭ să-șĭ alégă care parte îĭ va plăcé, adecă o vie, case din Bucurescĭ, și luĭ să-ĭ lase prăvălia, saŭ prăvălia să o ieae jăluitorulŭ, și frăține-sĕŭ să-ĭ lase casa cu vie; și așà s'a alesŭ epitropulŭ, ca să ieae casa cu vie partea luĭ Ioniță, care este prețuită cu prețŭ maĭ mare, și jăluitorulŭ să ieae prăvălia, pentru care învoială iar și-a datŭ înscrisŭ la cancelaria epitropieĭ. Luminate Dómne, măcar că jăluitorulŭ Constantinŭ este omŭ fórte scăpătatŭ și cu casă grea, dar noĭ nu le putemŭ a le face împărțélă, nefiindŭ frate-sĕŭ Ioniță față, nicĭ vĕdêndŭ la mâna epitropuluĭ vre o volnicie, și maĭ vîrtosŭ fără luminată porunca Mărieĭ Tale; a rĕmâné iarășĭ tréba până va veni frate-sĕŭ, póte fi cu multă zăbavă și (jăluitorulŭ) se stenahorisesce; de care și nu lipsimŭ a arĕtà curgerea pricineĭ și a rĕmâné ca cea desĕvêrșită hotărîre să se facă de Inălțimea Ta; iar lucrurile, pentru ca să nu se strice și să se prăpădéscă, găsimŭ cu cale să fie luminata poruncă Inălțimeĭ Tale către starostea de negustorĭ, ca să le vîndă cu mezatŭ, arĕtândŭ și epitropieĭ prețulŭ ce-lŭ vorŭ cuprinde, ca să se trécă la condica epitropieĭ, spre a fi sciutŭ în vremĭ cuviinciósе, măcar că și vîndêndu-se, nu se ajunge nicĭ cutieĭ milosteniĭ să ieae, nicĭ datoria să se plătéscă, nicĭ pomenirile să se facă; ci vomŭ avé luminată porunca Mărieĭ Tale cum să urmămŭ. — 1793 Octomvre 25. (1)

Scarlatŭ Vornicŭ.

Suma prețuluĭ lucrurilorŭ și acareturilorŭ.

TAL.	BANI	
125,	117	Lucrurile, ce s'aŭ găsitŭ puse în păstrare aicĭ în Bucurescĭ.
17,	60	Lucrurile, ce s'aŭ găsitŭ la spitalŭ.
400,	—	Casele din mahalaua Verguluĭ cu pămîntulŭ lorŭ.
75,	—	Treĭ pogóne vie păragină și cu otaștină, pre pămîntulŭ mănăstireĭ Déluluĭ, în sud Dâmbovița.
618,	57	De reportatŭ.

(1) Cod. XXV, fila 129.

618, 57 Reportŭ.
400, — Prăvălióra din Buengiĭ, pre pămîntŭ străinŭ, alŭ bisericeĭ gpd. ot Curtea-Veche.
1.018, 57
217, — Se scade, că este datóre Smaranda mórta pe la uniĭ-alţiĭ
801, 57

Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ. — Dumné-vóstre, nazîrilorŭ epitropieĭ deobşte, amŭ vĕḑutŭ Domnia Mea anaforaua acésta ce ne faceţĭ, prin care cereţĭ povĕţuire hotărîtă în ce chipŭ să urmaţĭ la împărţéla lucrurilorŭ nemişcătóre, pentru carĭ, fiind-că ne arĕtaţĭ că venirea luĭ Ioniţă, unuia din fraţĭ, pótă să fie cu multă zăbavă, în care vreme şi lucrurile nefiindŭ împărţite, mergŭ spre cădere şi stricăciune, pentru aceea dar vĕ poruncimŭ Domnia Mea, că după pravilă să aveţĭ dumné-vóstre acum a face împărţire desĕvêrşită, cu mijloculŭ acela ca când ar fi faţă şi Ioniţă, şi să daţĭ în scrisŭ celea ce aŭ venitŭ în partea unuia şi altuia, să se afle trecute şi în condica epitropieĭ, după care să urmeze fiteş-care a-şĭ luà în zaptŭ lucrulŭ sĕŭ, şi când va venì Ioniţă, de va avé ceva a provalisì împotrivă, va arĕtà, iară lucrurile cele mişcătóre poruncimŭ starosteĭ de neguştorĭ să le vînḑă la mezatŭ, urmândŭ după anaforaua dumné-lorŭ. — 1793 Noemvre 22. (1)

Prea Inălţate Dómne,

Jăluescŭ Mărieĭ Tale, că dumné-luĭ *Medelnicerulŭ Movilă, fiindŭ pămîntén din Moldova,* a avutŭ doĭ fraţĭ şi surorĭ, şi dumné-luĭ de micŭ copilŭ înstrăinându-se aicea, unulŭ din fraţĭ s'a însuratŭ iar altulŭ s'a călugăritŭ, şi eŭ sunt nepotŭ dintr'o soră a dumné-luĭ, însă fratele dumi-sale celŭ însuratŭ murindŭ, i-aŭ rĕmasŭ numaĭ douĕ fete, iar călugărulŭ viindŭ aicĭ, prin diată s'a afiorisitŭ dumné-luĭ Medelniceruluĭ cu tóte părţile luĭ de moşie, ca să-ĭ caute de sufletŭ, şi dumné-luĭ Medelnicerulŭ, făcêndu-se pămînténŭ aicĭ şi hotărîndŭ a nu se maĭ întórce la Moldova, a făcutŭ vînḑĕtóre atâtŭ părţile dumné-luĭ, câtŭ şi cele de afieromă dela fratele sĕŭ călugărulŭ, de care însciinţându-mĕ, după rĕspunsulŭ ce a luatŭ dela d-luĭ a venitŭ alţiĭ la létŭ 1785 Februarie şi intrândŭ la tocmélă, ne-amŭ aşezatŭ prin zapisŭ cu talerĭ 1500 de mi le-aŭ vîndutŭ, însă talerĭ 800 banĭ gata, iar pentru talerĭ 700, m'aŭ însărcinatŭ ca să facŭ tótă grija mortuluĭ şi să facŭ biserică pentru pomenirea mortuluĭ şi a némuluĭ, după care am fostŭ şi următorŭ; iar după ce am mersŭ acolo, s'a sculatŭ soţia luĭ

(1) Cod. XXV, fila 128.

Gheorghe Movilă 2-lea Spătarŭ, adecă a fratelui dumné-lui Medelnicerului soţie, ca să intre părtaşe la acele cumpĕrătorĭ, şi judecându-ne i s'aŭ datŭ dreptate, că să-mĭ întórcă baniĭ cumpĕrătóreĭ jumĕtate şi cheltuiala iarăşĭ jumĕtate şi să intre stâpână pe jumĕtate, puindu-ĭ sorocŭ de ḑile patru-ḑecĭ, ca de cum-va nu va da banĭ, să rĕmâiŭ eŭ stăpânŭ desĕvêrşitŭ, şi nedândŭ baniĭ după acea hotărîre, am rĕmasŭ stăpânŭ şi am intratŭ în învoială, făcêndŭ biserică şi alte namestiĭ pe moşia Măcişenĭ, care mi s'a datŭ la acéstă cumpĕrătóre, ce cuprinde aprópe de cincĭ pungĭ de banĭ; în urmă murindŭ şi soţia aceluĭ Gheorghe 2-lea Spătarŭ, a venitŭ fetele luĭ în anulŭ trecutŭ la dumné-luĭ Medelniceru, ḑicêndŭ cum că eŭ nu sunt următorŭ legătureĭ a face biserică şi a căutà de sufletulŭ călugăruluĭ, adică arĕtară neadevĕratŭ şi cu înşelăciune, nepomenindŭ de acea cheltuială ce făcusemŭ, după alŭ cărorŭ cuvîntŭ le-aŭ datŭ şi dumné-luĭ Medelnicerulŭ voe în scrisŭ, ca să mĕ scóţă pe mine; de care vĕḑêndŭ, am luatŭ adeverinţa iscălită, prin preţuire în vedere la faţa loculuĭ, de cele ce am făcutŭ pe moşia *Măcişeniĭ*, dela dumné-luĭ Post. Alecu Enculeŭ Pârcălabulŭ dela Galaţĭ, spre dovadă de cheltuiala namestiilorŭ i a bisericeĭ ce am făcutŭ pe acea moşie, să se pomenéscă şi călugărulŭ şi totŭ némulŭ luĭ; şi viindŭ aicĭ la dumné-luĭ, îmĭ ḑice ca să mergŭ să stăpânescŭ în pace, dar fiind-că dumné-luĭ a datŭ acestŭ felŭ de adeverinţă la mâna acelorŭ nepóte, nu mĕ potŭ odihni numaĭ cu scrisórea dumné-luĭ, ci fiind-că şi dumné-luĭ Medelnicerulŭ se află aicĭ, mĕ rogŭ ca să fie luminată poruncă a ne înfăţişà înaintea dumné-lorŭ Veliţilorŭ boerĭ, să le arĕtŭ tóte şi prin cuvîntŭ, ca să-mĭ dee la mână unŭ temeiŭ întăritŭ şi de Inălţimea Ta, spre a nu mĕ maĭ trage prin judecăţĭ.

Prea plecată slugă, Gheorghe Şerbanŭ Clucerŭ din ţinutulŭ Covurluiuluĭ.

Vătaşe de Aproḑĭ, să înfăţişezĭ pre Medelnicerulŭ Const. Movilă cu jăluitorulŭ acesta înaintea dumné-lorŭ Veliţilorŭ boerĭ, ca să teoriséscă pricina şi să ne facă anafora.—1793 Noemvre 22.

3-lea Logofĕtŭ.

Iŵ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ. — De vreme ce Medelnicerulŭ Movilă, şi înaintea judecăţeĭ la dumné-lorŭ Veliţiĭ boerĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ Mele, s'aŭ mărturisitŭ vînḑarea la Gheorghe Clucerulŭ de bună şi acea adeverinţă dată cu înşelăciune, întărimŭ dar şi Domnia Nóstră, spre dovada dreptăţeĭ numituluĭ Clucerŭ, anaforaua acésta cu domnésca pecete. 1793 Decemvre 1. (1)

Vel Logofĕtŭ.

(1) Cod. XXV, fila 137.

Prea Inălţate Dómne,

După luminata poruncă a Măriei Tale, zapciulŭ celŭ orênduitŭ a adusŭ înaintea nóstră pre jăluitorulŭ Clucerŭ Gheorghe Şerbanŭ cu dumné luĭ Medelnicerulŭ Constantinŭ Movilă, însă prin vechilulŭ fii-sĕŭ Barbulŭ alŭ 3-lea Vist., care vechilŭ ne arĕtă de vĕḑumŭ adeverinţa iscălită de tată-sĕŭ Medelnicerulŭ Movilă, scrisă dela 26 ale acesteĭ următóre şi cu cuprindere chiar aşà, că părţile sale de moşie ce a avutŭ la Medelnicerulŭ în ţinutulŭ Covurluiuluĭ, rĕmase dela părinţiĭ sĕĭ şi dela frate-sĕŭ Clementŭ Movilă Monahulŭ, prin diata la lét. 1785 Februarie 18, tóte acelea părţĭ de moşie le-aŭ vindutŭ nepotu-sĕŭ CluceruluĭGheorghe Şerbanŭ, adecă jăluitoruluĭ, şi acea vînḑare a fostŭ cu bună-voia şi primirea sa şi cum că dela dumné luĭ şi dela fiiĭ dumné-luĭ sunt bune vîndute, şi că face vechilŭ pre fiu-sĕŭ Barbulŭ Vist. ca să arate judecăţeĭ că vînḑarea este bună; după care am întrebatŭ pre numitulŭ vechilŭ, adevĕratŭ este că tată-sĕŭ, după ce a vîndutŭ acele părţĭ de moşie ale sale la jeluitorŭ, a datŭ în urmă adeverinţă la mâna acelorŭ nepóte ale sale, fetele luĭ Gheorghe Moghilă, cu volnicie ca să-lŭ scótă pe jăluitorŭ din stăpânirea acelorŭ vîndute părţĭ de moşie, să rĕspunḑă că a datŭ o adeverinţă ca acésta la mâna acelorŭ nepóte. Insă ḑise că a dat'o înşelatŭ fiindŭ de arĕtarea ce i-aŭ făcutŭ acele nepóte, ḑicêndu-ĭ că jeluitorulŭ nu stăpânesce numaĭ părţile ce a cumpĕratŭ dela Medelnicerulŭ, ci stăpânesce şi părţile lorŭ şi pre dînsele nu le îngăduesce să stăpânéscă nimicŭ; cu tóte acestea ḑise, că zapisulŭ este bunŭ, iar nu economicosŭ, căcĭ Medelnicerulŭ Moghilă tată-sĕŭ, din baniĭ preţuluĭ, dreptŭ câtŭ aŭ vîndutŭ acele părţĭ de moşie, taleri 800, i-aŭ primitŭ baniĭ naht, iar taleri şépte sute i-aŭ lăsatŭ, însărcinându-lŭ ca să facă tóte pomenirile luĭ Clementŭ şi să facă şi biserică. Acum dar, după înscrisŭ, dovada ce are jăluitorulŭ la mână, cum că aŭ începutŭ à face biserică şi încredinţândŭ şi pentru pomenirile luĭ Clementŭ, că le va urma şi le va face tóte deplinŭ, după cum l'aŭ încărcatŭ, ḑise că acea adeverinţă, ce a dat'o la mâna acelorŭ nepóte, rĕmâne (acheri) şi fără de nicĭ unŭ temeiŭ, şi jăluitorulŭ bunŭ stăpânŭ pe tóte acele părţĭ de moşie după zapisulŭ de cumpĕrătóre, decĭ măcarŭ că în zapisulŭ de vînḑarea, ce aŭ făcutŭ Medelnicerulŭ pe acele părţĭ de moşie, nu vedemŭ nimicŭ cuprinḑêndu-se vre unŭ aşezămîntŭ de însărcinarea jăluitoruluĭ, ca să facă pomenirile luĭ Clementŭ şi biserică, dar acésta fiindŭ netăgăduită de amîndouĕ părţile, precum şi însuşĭ jăluitorulŭ o mărturisesce printr'acéstă jalbă, aşà amŭ cerutŭ jăluitoruluĭ să ne arate cu ce póte dovedì, cum că a urmatŭ aşezămîntulŭ de a face biserică, şi ne arĕtă de vĕḑumŭ dovadă în

scrisŭ, iscălită de dumné-luĭ biv Vel Polcovnicŭ Alexandru Enculeŭ Părcălabulŭ dela Galaţĭ, prin care se vede, că cu cercetare în faţa loculuĭ, la moşia *Măcişeniĭ*, s'aŭ găsitŭ namestiĭ făcute de jăluitorulŭ, preţŭ de talerĭ 2.000 patru sute patru-ḑecĭ şi şépte, banĭ 15, între carĭ vedemŭ că se arată şi cheltuiţĭ şi la facerea bisericeĭ talere 375, fiind-că nu este până acum isprăvită. Dreptŭ aceea, vînḑarea Medelniceruluĭ fiindŭ bună şi netăgăduită şi jăluitorulŭ fiind următorŭ aşezămîntuluĭ de a făcutŭ biserică şi se légă a face şi pomenirile luĭ Clementŭ, cu acea adeverinţă ce-a dat-o Medelnicerulŭ la mâna acelorŭ nepóte întru nimicŭ nu se póte strămutà puterea zapisuluĭ vînḑăreĭ, ce a făcutŭ Medelnicerulŭ la jăluitorulŭ, de vreme ce nefiindŭ aşezămîntŭ cu vre unŭ sorocŭ în scrisŭ până când să le facă acestea, nu póte fi jăluitorulŭ mustratŭ dela dreptate pentru ce nu le-ar fi făcutŭ, de atuncĭ fiindŭ slobodŭ a le face când i-a datŭ mâna, şi acea adeverinţă fiindŭ, cum ḑicemŭ, dată la mâna lorŭ fără cale, după dreptate urméză să fie (ancheriĭ) şi fără de nicĭ unŭ temeiŭ, pentru alŭ căruia aneresitŭ şi pentru întărirea zapisuluĭ de vînḑare a Medelniceruluĭ urméză a se da la mâna jăluitoruluĭ luminată întărirea Măriеĭ Tale spre dovadă, că şi însuşĭ Medelnicerulŭ acum de isnóvă a mărturisitŭ vînḑarea de bună şi acea adeverinţă a dat'o fără de cale. Iar hotărîrea cea desĕvêrşită rĕmâne a se face de către Inălţimea Ta.—1793 Noemvre 29.

Ienache Moruzi Vel Vornicŭ, Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ. (1)

Anaforaua ce s'a făcutŭ în dosulŭ însciinţăreĭ ispravnicilorŭ ot sud Slam-Rîmnicŭ pentru avutulŭ luĭ Dragomirŭ ce a muritŭ.

Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i gospod. Zemle Vlachiscoe.— Intărimŭ şi Domnia Mea anaforaua dumné-lorŭ veliţilorŭ boerĭ, după care poruncimŭ şi dumné-vóstre ispravnicilorŭ judeţuluĭ, să urmaţĭ întocmaĭ şi întru tóte, dândŭ sĕvêrşire şi isbrănire pricineĭ, prin mumbaşiretulŭ slugeĭ Domnieĭ Mele . . . aprodŭ vătăşescŭ.—1794 Martie 2.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălţate Dómne,

Nefiindŭ aicĭ soţia luĭ Dragomirŭ mortulŭ, nicĭ datornicĭĭ luĭ, nu putemŭ face lămurită alegere câte din zestrele luĭ s'aŭ hrăpitŭ de tâlharĭ, care după pravilă se păgubesce zestrea, şi câte sunt repuse, în viéţă fiindŭ bărbatulŭ

(1) Cond. XXVII pag. 21 III.

sĕŭ, carĭ iarășĭ după pravilĭ se protimisescŭ maĭ întâĭ decât datoriile a se împlini din rĕmasulŭ bărbatu-sĕŭ; de este lipsa zestreĭ atâta câtŭ arată, saŭ maĭ puținĭ, la acésta este păsulŭ datornicilorŭ, căcĭ cu câtŭ se adaugă lipsa zestreĭ, cu atâta se împuținéză pereusia, cu atâta se măresce la paguba datornicilorŭ; decĭ când datornicii nu facŭ davalagicŭ acésta, nicĭ pentru lipsa zestreĭ, nicĭ pentru rĕmasulŭ luĭ Dragomirŭ, că aŭ fostŭ maĭ multŭ, noĭ ḑicemŭ că destulă cădere este soțieĭ luĭ Dragomirŭ a se scădé din pronomionŭ alŭ zestreĭ și să intre cu suma de talerĭ optŭ sute treĭ-ḑecĭ și patru, lipsa zestrilorŭ eĭ la analoghie, întocmaĭ ca unulŭ din datornicii bărbatuluĭ sĕŭ, datoriile de sunt drepte tóte și adevĕrate ale aceluĭ rĕposatŭ. La acésta se cuvine dumné-lorŭ ispravnicii să aibă luarea aminte, ca să nu se urmeze vre o viclenie, cu a se împlini din rĕmasulŭ mortuluĭ datorie nedovedită și neadevĕrată; iar pentru *Haida* aflându-se aicĭ în Bucurescĭ, amŭ cercetatŭ zapisele și datoriile luĭ, și vĕḑumŭ douĕ zapise a luĭ Dragomirŭ, unulŭ cu létulŭ 1786 Augustŭ 27, de talerĭ douĕ sute cincĭ-ḑecĭ, banĭ de pe marfă, iar nu împrumutatŭ și fără dobândă, din dosulŭ căruia zapisŭ la létulŭ 1790 Martie 6, se vĕdŭ zahrie tal. 50 și rĕmânŭ tal. 200 capete, i altŭ zapisŭ cu lét. 1790 Noemvre 5, de tal. optŭ sute, luațĭ împrumutŭ și cu dobândă tocmită la sută de talerĭ 1 ½ pe lună, care se facŭ peste totŭ capete talerĭ 280. Cu aceștĭ talerĭ douĕ sute optŭ-ḑecĭ are să intre și *Haida* la analoghie împreună cu ceĭ-lalțĭ datornicĭ. . . . . . . pentru aceĭ talerĭ o sută cincĭ-ḑecĭ ce-ĭ pretenderisesce Toma nepotulŭ luĭ Dragomirŭ, neavêndŭ nicĭ o dovadă la ḑisele sale, n'are dreptate să-ĭ céră; iar jumĕtate de vie, fiindŭ că dumné-lorŭ ispravnicii arată că s'aŭ pliroforisitŭ dela toțĭ împrejurașiĭ de acolo, cum și chiar și dela soția luĭ Dragomirŭ, că este a tătăluĭ luĭ Toma, dreptate are Toma să o stăpânéscă elŭ, ca unŭ lucru alŭ tată-sĕŭ doveditŭ, iar nu a luĭ Dragomirŭ; și cea desĕvêrșită hotărîre pentru tóte rĕmâne a se face de către Inălțimea Ta. 1794 Februarie 1.

Ienache Moruzi Vel Vornicŭ, Nicolae Vel Vornicŭ, Constantinŭ Ghica Vel Logofĕtŭ. (1)

Biv Vel Clucerŭ za Arie.

Constantinŭ și Tudorŭ frațĭ, pentru împărțéla pereusieĭ părințilorŭ lorŭ.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i Gospodarŭ Zemle Vlachiscoe. După acéstă hotărîre, ce s'a făcutŭ dela judecata dumné-lorŭ velițilorŭ boerĭ, arată Domnieĭ Mele zapciulŭ celŭ orênduitŭ, cum că amîndouĕ părțile în

(1) Cod. XXVII, pag. 22 III.

urmă aŭ făcutŭ între dînşiĭ înpăciuire şi învoială, ertândŭ jumĕtatea de răzorulŭ vieĭ Tudorŭ luĭ Constantinŭ, iar moşia să o stăpânéscă Constantinŭ, însă unŭ anŭ peste treĭ ce aŭ hotărîtŭ dumné-lorŭ boeriĭ, arĕtându-ne pentru acéstă învoială şi zapisulŭ lorŭ scrisŭ cu mărturiĭ şi adeveritŭ cu iscălitura sa i a zapciuluĭ domnescŭ, carele ne-a adeveritŭ şi prin cuvîntŭ, cum că înaintea sa s'aŭ învoitŭ, cerêndŭ Tudorŭ domnésca nóstră întărire asupra acesteĭ învoelĭ, cum şi Constantinŭ, după ce aŭ datŭ zapisulŭ de învoială, s'aŭ şi dusŭ la casa luĭ. Deci întărimŭ întru tóte cele-lalte anaforaua dumné-lorŭ veliţilorŭ boerĭ, ca să urmeze întocmaĭ, cu acéstă deosebire însă la vie şi la moşie, ca să se urmeze după învoiala zapisuluĭ lorŭ.—1794 Februare 22.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălţate Dómne,

După *apelaţia* luĭ Constantinŭ, s'aŭ înfăţişatŭ amîndouĕ părţile şi înaintea nóstră şi cetindŭ atâtŭ aceste dimpotrivă anaforale de judecăţĭ a ispravnicilorŭ şi a departamentuluĭ, cum şi amîndouĕ dieţile, ce arată Constantinŭ, adecă a tatăluĭ lorŭ Barbu Căpit. şi a mumeĭ lorŭ Zoiţeĭ Căpităneseĭ, vedemŭ că Barbu tatălŭ lorŭ nimicŭ nu pomensce de fiŭ-sĕŭ Tudorŭ la diata sa, nicĭ de bine nicĭ de rĕŭ, nicĭ arată ca să-lŭ fi deosebitŭ cu vre o parte-ĭ din casă maĭ nainte, şi nefiindŭ arĕtatŭ de tatălŭ lorŭ în diată cu vre o vină din cele carĭ pravilele facŭ acliriperĭ de moştenirea părintéscă, dreptate are Tudorŭ să céră parte din pereusia tată-sĕŭ, câtŭ şi Constantinŭ; iar muma lorŭ, măcar deşi vedemŭ că lasă la diata eĭ a nu se amestecă Tudorŭ la cele ce lasă ea fiŭ-sĕŭ Constantinŭ, dar a eĭ diată nu are nicĭ o putere, nefiindŭ lucrurile ce lasă luĭ Constantinŭ ale eĭ de zestre, ci rĕmase dela bărbatu-sĕŭ, precum nicĭ Constantinŭ nu putù tăgădui, care, şi ale eĭ de zestre de ar fi fostŭ, iarăşĭ nu putea să-lŭ depărteze pe Tudorŭ de moştenirea eĭ fără pricină vrednică; dar cu tóte acestea ḑicemŭ, că la tóte celea mişcătóre, ce le-aŭ rĕmasŭ dela părinţiĭ lorŭ, Tudorŭ să nu se amestece, fiind-că Constantinŭ a purtatŭ cheltuiala pomenirilorŭ şi a înzestratŭ şi surorile, şi acésta nu o ḑicemŭ pentru altŭ, ci numaĭ căcĭ fu şi cu priimirea luĭ Tudorŭ a nu se amestecà la acelea, şi pentru ca să lipsécă şi blestemulŭ ce urméză să fie la dovedirea celorŭ mişcătóre rĕmasurĭ ale lorŭ părintescĭ, fiind-că arĕtarea luĭ Constantinŭ de cele rĕmase vĕḑumŭ că este multŭ maĭ puţină decât suma ce arată Tudorŭ că aŭ rĕmasŭ banĭ gata şi altele; iar cele nemişcătóre, adecă moşia şi via, găsimŭ cu cale să le stăpânéscă Tudorŭ şi Constantinŭ pe din douĕ, frăţesce, însă afară din partea de moşie ce aŭ luatŭ Tudorŭ prin schimbŭ

dela unchi-sĕŭ Şerbanŭ, căcĭ aceea are a o stăpâni Tudorŭ singurŭ, nefiindŭ priimită cererea ce face Constantinŭ a se protimisi şi elŭ la acelŭ schimbŭ pe jumĕtate, *de vreme ce la schimbŭ protimisisŭ nu încape,* cum şi pentru acelŭ Ţiganŭ, ce le-aŭ rĕmasŭ părintescŭ, are a se urmà precum în anaforaua acésta a departamentuluĭ se cuprinde că s'aŭ învoitŭ amîndouĕ părţile înaintea judecăţeĭ ; iar hotărîrea cea desĕvêrşită rĕmâne a se face de către Inălţimea Ta, însă treĭ anĭ să ţie Constantinŭ singurŭ acele lucrurĭ nemişcătóre, ce aŭ rĕmasŭ după mórtea mumeĭ lorŭ, ca cu venitulŭ lorŭ să sĕvêrşéscă pomenirile cu carĭ s'a încărcatŭ a le face, şi apoĭ să le împarţă pe din două cu fratele sĕŭ Tudorŭ. — 1794 Februarie 9.

Vel Vornicŭ; Vel Vornicŭ; Vel Volnicŭ; Vel Logofĕtŭ (1).

Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i gpd. Zemle Vlachiscoe. — La acéstă anafora ce a făcutŭ judecata departamentuluĭ rĕmâindŭ şi egumenulŭ Văcărăscénulŭ fără cuvîntŭ, şi dândŭ adeverinţa cuvioşieĭ sale în scrisŭ, amŭ întăritŭ Domnia Mea judecata departamentuluĭ şi poruncimŭ, ispravnicilorŭ, ca la faţa loculuĭ cu boernaşĭ rênduiţĭ să-ĭ alegeţĭ aceştĭ cincĭ-decĭ de stinjenĭ. — 1794 Aprilie 24.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălţate Dómne,

Din luminată porunca MărieĬ Tale, şi prin zapciliculŭ vătafuluĭ de aprodĭ, s'aŭ înfăţişatŭ la judecată Dumitrana *Orésca* (prin vechilulŭ fiu-sĕŭ Iordache (Şandagiu?) cu jalba ce a datŭ MărieĬ Tale pentru cuviosulŭ archimandritŭ şi egumenulŭ mănăstireĭ Văcărescilĭ, Chirŭ . . . . . dicêndŭ Orésca, că rĕposatulŭ moşulŭ sĕŭ Pitarŭ Dumitraşco Stănescu şi cu rĕposatulŭ unchiulŭ sĕŭ Dimache Comisulŭ, aŭ avutŭ moşie de fraţĭ în Stănescĭ, şi fiind-că moşulŭ sĕŭ Dumitraşco Stănescu a datŭ la sfîrşitulŭ luĭ tóte ale luĭ lucrurĭ de danie sfinteĭ mănăstirĭ, i-ar fi stăpânindŭ mănăstirea şi partea unchiuluĭ sĕŭ, stînjenĭ două sute cincĭ-decĭ; asemenea maĭ vîndêndŭ moşulŭ sĕŭ Dumitraşco unŭ vadŭ de móră în Stănescĭ la unŭ obrazŭ străinŭ, tatălŭ Paharniculuĭ Ioniţă Orescu l'ar fi rĕscumpăratŭ, şi întîmplându-i-se mórte, i l'ar fi împresuratŭ şi pe acela mănăstirea; pentru care cere să-şĭ afle dreptatea. Pîrîtulŭ Archimandritŭ maĭ întâĭ ne arĕtă unŭ zapisŭ din dilele MărieĬ Sale rĕposatuluĭ întru fericire Grigorie Ghica Vodă fără de veletŭ, prin care se vede că s'aŭ împărţitŭ ceĭ maĭ sus numiţĭ Dumitraşco

(1) Cod. XXVII, scara 2, fila 4.

Stănescu cu Comisulŭ Dimache, şi s'aŭ alesŭ pe séma luĭ Dimache stînjenĭ 250 din Stănescĭ, iar din heleşteŭ şi din treĭ róte de móră din venitŭ şi din case pre jumĕtate; şi ne maĭ arĕtă Archimandritulŭ unŭ zapisŭ alŭ luĭ Dimache, ce l'a fostŭ avutŭ datŭ sfinteĭ mănăstirĭ, cu viile, cu partea de case; şi ne maĭ arĕtă Archimandritulŭ şi altŭ zapisŭ cu létulŭ 7246 Decembre, ce-lŭ dă iară sfinteĭ mănăstirĭ, prin care face şi elŭ danie partea luĭ din vadŭ de móră ce cade pre moşia care erà vîndută, arĕtându-ne şi alte două zapise, totŭ ale luĭ Dimache, care le dă la sfînta mănăstire, unulŭ cu létulŭ 7243 Aprilie, prin care îĭ pune zălogŭ stînjenĭ 20 dreptŭ talerĭ 7, şi altulŭ cu létulŭ 7246 prin care îĭ pune zălogŭ stînjenĭ 30 dreptŭ talerĭ 18; care zapise vĕḑêndu-le şi ascultându-le vechilulŭ jăluitorŭ, rĕmase fără de cuvîntŭ, cerêndŭ dreptate numaĭ pentru zălogirea acestorŭ stînjenĭ 50, de carĭ şi pusese înaintea judecăţeĭ unŭ rĕvaşŭ alŭ unuĭ rĕposatŭ Ioanŭ Archimandritulŭ Văcărescénulŭ cu létulŭ 7256 Martie 7, care se vede scrisŭ către acelŭ Dumitraşco, cu arĕtare că Dimache Comisulŭ, adecă unchiulŭ jeluitóreĭ, s'aŭ deszălogitŭ dela mănăstire aceĭ stînjenĭ 50, după care răvaşŭ avêndŭ jeluitórea tótă dreptatea, ca să ieae aceĭ stînjenĭ 50, găsimŭ cu cale, ca cu luminată porunca Mărieĭ Tale, să i se alégă la faţa loculuĭ cu orênduiţiĭ din partea dumné-lorŭ ispravnicilorŭ judeţuluĭ şi să i se dee la stăpânirea eĭ; iară hotărîrea cea desĕvêrşitŭ rĕmâne a se face de către Inălţimea Ta. — 1794 Ghenarie 18.

Constantinŭ Bar. Clucerŭ, Stefi Medelnicerŭ, Manolache Cant. Vel Slugerŭ, Andonache Fotino, Iordache Rudeanulŭ, Clucerŭ Constantinŭ Otopi.

Anofora ca să se apuce clironomiĭ Mardagiuluĭ a da la cutie a treia parte din pereusia Mardagiuluĭ.

Iŭ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i gspd. — Orênduimŭ Domnia Mea zapciŭ pe vătafulŭ de Divanŭ, ca să-Ĭ apuce cu strînsóre să împlinéscă.—1794 Decemvre 16.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălţate Dómne,

Insciinţămŭ Măriei Tale, că pentru dumné-eĭ Sĕrdărésa Maria Mardagióica i pentru fratele şi vecinulŭ numiteĭ, Ienache Mardagiŭ biv căpitanŭ za Lefegiĭ, carĭ fiindŭ datorĭ după chrisóvele domnescĭ a da la cutia mi-

(1) Cod. XXVII, pag. 10, VI.

lostenieĭ a treia parte din totŭ avutulŭ ce a luatŭ dela rĕposatulŭ soţulŭ sĕŭ Sardarŭ Ioniţă Mardagiŭ, adică din talerĭ 18.000, să ieae cutia talerĭ 6.000 şi Măria Ta milostivindu te asupră-le s'aŭ făcutŭ sincatavasisŭ a da numaĭ talerĭ 2.500, din carĭ banĭ atuncĭ a şi datŭ la epitropie talerĭ 1.500, iar pentru talerĭ 1.000, până a se împlini talerĭ 2.500, câtŭ se hotărise de Măria Ta, dândŭ mare rugăciune, ca să-ĭ maĭ păsuimŭ patru cincĭ lunĭ până vorŭ scóte nisce giuverurĭ dela vătafulŭ za Divanŭ, zapciulŭ ce erà orênduitŭ la pricina diaforalelorŭ, care le ţinea pentru dréptă zeciuiala sa, şi cum vorŭ puté vorŭ face şi la sorocŭ negreşitŭ vorŭ rĕspunde baniĭ cutieĭ, dândŭ şi zapisŭ la epitropie; şi aşà ascultându-li-se rugăciunea, ca unorŭ ómenĭ de ispravă ce se vedea, a primitŭ a maĭ aşteptà şi epitropia, şi la trebuinţele, ce a avutŭ cutia, cu darea lefilorŭ a milui pre sĕracĭ şi altele, s'a împrumutatŭ, luândŭ banĭ cu dobândă de le-aŭ sĕvêrşitŭ, cu nădejde că la sorocŭ se vorŭ ţiné de cuvîntŭ şi vorŭ rĕspunde baniĭ fără de altă pricinuire. Acum trecêndŭ soroculŭ, ce s'a pusŭ prin zapisŭ, trimitemŭ de le ceremŭ baniĭ şi nu vorŭ să-ĭ dee, ci ne totŭ prelungesce cu aḑĭ cu mâne, că-ĭ va dà şi nu maĭ daŭ; cuĭ şi de unde i-amŭ ridicatŭ aceştĭ banĭ ne cerŭ cu dobânda lorŭ şi nu avemŭ de unde să-ĭ dămŭ, şi numiţiĭ nu se mulţumescŭ de atâta adăstare şi musaadeua ce li s'a făcutŭ şi fără de dobânda ce pórtă epitropia, şi cu felurĭ de vorbe mincinóse. Pentru care ne rugămŭ Mărieĭ Tale să bine-voiescĭ a se orêndui unŭ zapciŭ, ca să-ĭ apuce cu strînsóre şi după zapisulŭ lorŭ să facă împlinire la aceĭ talerĭ 1000 cusure ce maĭ sunt la dînşiĭ, spre a-ĭ da şi noĭ la loculŭ de unde i-amŭ rădicatŭ, şi cum va fi luminata poruncă.—1794 Noemvre 30.

Dositeiŭ alŭ Ungro-Vlachieĭ, Dumitrache Banŭ, Isacŭ Raletŭ. (1)

Anaforana pentru rĕmasulŭ unuĭ Ianache Chiuciu-baş, ce a muritŭ la Craiova, ca să se aducă aicĭ.

Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i gspd. — Intâĭ să se aducă şi dela Craiova acele lăḑĭ, pentru care orênduimŭ dela epitropie pe . . . căruia poruncimŭ şi dumi-tale, Vel Hatmane, să-ĭ daĭ unŭ mizilŭ, care lăḑĭ poruncimŭ dumi-tale, Caimacamule alŭ Craioveĭ, să le pecetluescĭ cu pecetea dumi-tale, aşişderea şi vinurile să se vîndă cu mezatŭ, precum şi datoriile, ce vorŭ fi bune, să le împlinescĭ, şi aşà aducêndŭ lăḑile cu baniĭ vinurilorŭ şi a datoriilorŭ aicĭ, să ne faceţĭ atuncĭ dumné-vóstre, nazîrilorŭ

(1) Cod. XXVIII, pag. 25, II.

epitropĭ, catagrafie de tóte cuprindĕtóre, şi să ne arĕtaţĭ aşişderea şi altă avere a mortuluĭ dela Craiova să cercetaţĭ şi să se dovedéscă prin carte de blestemŭ, carĭ tóte să se aducă la epitropie.—1794 Decemvre 16.

Prea Inălţate Dómne,

Insciinţămŭ Măriei Tale pentru unŭ Ienache Chiurciu-Başŭ portarŭ, carele vindŭ aicĭ în Bucurescĭ dela Craiova s'a bolnăvitŭ, de sunt ca la optŭ lunĭ, şi maĭ alaltăerĭ şi-a datŭ obştésca datorie; ci fiindŭ omŭ străinŭ, neavêndŭ pre nimenĭ aicĭ, dela orênduiala epitropieĭ am orênduitŭ unŭ alŭ 2-lea epistatŭ şi unŭ logofĕtŭ, de am făcutŭ catagrafie de totŭ rĕmasulŭ ce s'a găsitŭ, după cum maĭ jos se însémnă, şi fiindŭ că nu s'a găsitŭ la mórtea luĭ banĭ nahtŭ, ci datoriĭ pre la uniĭ alţiĭ, a cheltuitŭ epitropia făcêndu-ĭ tótă orênduiala cea creştinéscă, ce după starea cinsteĭ l'aŭ ridicatŭ la grópă, ci fiind-că, cum dicemŭ, epitropia a cheltuitŭ baniĭ la îngroparea luĭ, cum şi o slugă ce l'a slujitŭ doĭ anĭ are să ieae câte talere 25 pre anŭ, i chiria caseĭ unde aŭ şedutŭ în optŭ lunĭ cu tocmélă po talerĭ 10 pe lună, deosebitŭ de talerĭ 100, ce arată că l'a împrumutatŭ gazda luĭ rêndurĭ rêndurĭ la bóla luĭ, şi afară din datoria ce este pe la spiţăriĭ, doctoriile ce aŭ luatŭ şi plata osteneleĭ doctoruluĭ ce l'aŭ căutatŭ, carĭ toţĭ aceştia îşĭ cerŭ dreptulŭ şi li se cuvine a li se plăti; ci după cum am însemnatŭ, a maĭ avutŭ nisce cărpiturĭ vechĭ purtate şi lucrurĭ maĭ statornice; să avemŭ luminată poruncă a le da starostiĭ za neguţitorĭ, ca să le vîndă cu mezatŭ, şi baniĭ ce vorŭ prinde să-ĭ dee la datoriile luĭ, şi ce se va maĭ prisosi să i se facă din pomenirĭ câtŭ va ajunge, după orênduială; iar pentru baniĭ ce are să ieae şi elŭ de pe la uniĭ alţiĭ, după sărbătorĭ va orêndui epitropia vechilŭ din parte, de va cere datoriile prin judecată. Către acestea tóte arată sluga mortuluĭ, cum că rĕposatulŭ portarŭ are şi la Craiova douĕ lădĭ lăsate la unŭ Dumitrache polcovniculŭ Bălăcinénu, una mare şi alta mică; cheia lădeĭ ceĭ marĭ este încuiată în lada cea mică, şi cheia dela cea mică s'a găsitŭ aicĭ la mortulŭ; dară ce va fi avêndŭ într'acelea lădĭ, dice că nu scie; are şi o pivniţă cu vinurĭ, de vinde într'însa, pentru care, ca să nu umble într'însa cineva-şĭ, găsimŭ cu cale să se orênduiască unulŭ dintre ómeniĭ epitropieĭ, cu luminată porunca Măriei Tale să méargă acolo la Craiova, şi prin marifetulŭ dumnéluĭ Caimacamuluĭ Craioveĭ, deschidêndŭ lădile de faţă, să se facă catagrafie, şi adeverindu-se de dumné-luĭ Caimacamulŭ, să se facă zaptŭ orênduituluĭ epitropieĭ şi să le aducă aicĭ; asemenea şi pentru vinurĭ, să se dee asupra cuiva-şĭ cu preţŭ, să iasă baniĭ, saŭ acelŭ orênduitŭ de mortŭ să-şĭ dee vrednică chezăşie că va rĕspunde baniĭ după aşezămîntulŭ ce va fi avutŭ; cum

şi pentru datoriile, ce are rĕposatulŭ în partea loculuĭ, dumné-luĭ Caimacamulŭ să facă împlinire dela aceia, şi cu însciinţare să-ĭ trimiţă cu orênduitulŭ epitropieĭ, iară de se va arĕtà cineva-şĭ din rudele, carĭ sunt slobode după chrisovŭ a-lŭ clironomisì, li se va da lorŭ; iar de nu se va arĕtà nimenea, fiindŭ străinŭ cu totulŭ şi dela locŭ depărtatŭ, vomŭ urmà după chrisóvele domnescĭ, ce sunt alcătuite pentru orênduiala epitropieĭ, adecă să i se caute sufletulŭ până la treĭ anĭ după datoria creştinéscă, şi ce va maĭ prisosì să se împarţă pe la sĕracĭ totŭ pentru sufletulŭ luĭ. Ci pentru ca să nu se facă vre-o firosélă lăḑilorŭ dela Craiova, ne rugămŭ Măriel Tale a fi luminată poruncă să ni se dee unŭ mizilŭ de unŭ calŭ şi unŭ surugiŭ, ca să proftacséscă cu unŭ céuşŭ maĭ nainte trimisulŭ epitropieĭ. De acésta însciinţămŭ, şi cum va fi luminată poruncă; cum şi carte de blestemŭ să dee Sfinţia Sa Părintele Episcopulŭ Rîmniculuĭ, ca să se citéscă acolo asupra cuĭ va fi bănuiala de ceva-şĭ lucrurĭ tăinuite, saŭ cine va fi sciindŭ niscare-va lucrurĭ ale mortuluĭ să le arate; cum şi carĭ se vorŭ arĕtà că aŭ luatŭ fără de zapisŭ, să-şĭ dee mărturie prin carte de blestemŭ. — 1794 Decemvre 14.

Isacŭ Raletŭ.

Celea ce s'aŭ găsitŭ aicĭ ale acestuĭ rĕposatŭ, cum arată.

1 binişŭ de postavŭ felenghiŭ cu guşĭ şi înlăuntru cu nafea.
1 binişŭ de postavŭ barotiŭ desblănitŭ.
1 antereŭ şaliu ponositŭ.
1 ghebe rea civitŭ ponosită.
1 gémantanŭ micŭ vechiŭ.
1 giubea enghişŭ şalŭ, blănită cu nurcă.
1 césornicŭ englezescŭ tumbacŭ cu lanţŭ de oţelŭ.
1 giubea enghişŭ şalŭ cu săngépŭ.
1 scurteică.
1 păreche pistóle cu toculŭ lorŭ de alamă.
1 puşcă.
1 saltea de lână, să se dee de apomană slujniceĭ care l'a căutatŭ de bólă.
2 perine micĭ, să se dea pomană slujniceĭ, fiindŭ vechĭ şi putrede.
1 plapămă.
1 puşcă turcéscă ghintuită, cu aurŭ poleită, ce este la céuşulŭ za aproḑĭ pentru ḑeciuială, să fie luminată porunca Măriel Tale, să se ieae şi să se vînḑă, şi luându se baniĭ, îşĭ va luà zapciulŭ dreptulŭ sĕŭ. (1)

(1) Cod. XXVIII, pag. 26—27, scara II-a.

Zapisele ce s'aŭ găsitŭ de datoriĭ şi sunt de a se căutà cu judecată.

TALERĬ	
500	la dumné-luĭ Constantinŭ Baratovŭ biv Vel Paharnicŭ.
350	« dumné-luĭ Slugerŭ Dimitrie.
70	« Polcovniculŭ Gheorghe.
17	« dumné-luĭ Slugerulŭ Ioanŭ.
10	« dumné-luĭ Constantinŭ alŭ 3-lea Comisŭ.
60	« Constantinŭ Vel Comisŭ.
500	« Iski-Stambol.
100	« unŭ Belcinénŭ. (1)

Anaforaua epitropieĭ a se vinde la mezatŭ pereusia unuĭ Lazără ce aŭ muritŭ fără de clironomĭ.

Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i gspd. Zemle Vlachiscoe. — După acéstă anafora a epitropieĭ, poruncimŭ Domnia Mea să se urmeze întocmaĭ şi, staroste de neguţătorĭ, să facĭ mezatŭ lucrurilorŭ.—1795 Ghenarie 19.

Prea Inălţate Dómne,

Insciinţămŭ Măriel Tale pentru unŭ Mihaiŭ Lazărŭ Ţarigrădénu, ce aŭ fostŭ Chiurciu-başa, că maĭ în trecutele ḑile dându-şĭ obştésca datorie, şi fiindŭ omŭ străinŭ aicĭ în pămîntulŭ ţêreĭ, după orênduiala epitropieĭ, am orênduitŭ unŭ alŭ 2-lea epitropŭ credinciosŭ, cu logofĕtulŭ şi cu Chiurciu-başa i alţiĭ, ce a făcutŭ catagrafie de totŭ avutulŭ luĭ, care arĕtămŭ lângă acéstă anafora ca să se vaḑă de Inălţimea Ta, şi fiind-că banĭ nahtŭ nu s'aŭ găsitŭ, ci datoriĭ are să ieae de aicea şi dela Moldova, şi este şi elŭ datorŭ şi să plătéscă pe la uniĭ alţiĭ, cum se arată maĭ jos, aŭ luatŭ epitropia banĭ împrumutŭ de l'aŭ îngropatŭ cinstitŭ; şi 2 slugĭ, i o slujnică care l'aŭ căutatŭ de bólă şi i-aŭ slujitŭ şi aŭ să ieae simbrie; să bine-voiescĭ Inălţimea Ta a se da luminată poruncă către starostea za negustorĭ de a vinde borfele cu mezatŭ, ca să plătimŭ baniĭ ce am ridicatŭ la îngroparea-ĭ i simbria slugilorŭ, şi baniĭ ce vorŭ maĭ prisosì vorŭ stà la epitropie în păstrare, până când se vorŭ ivì clironomiĭ mortuluĭ, că am înţelesŭ că are mumă la Ţarigradŭ fórte bĕtrână, ci de va fi trăindŭ saŭ de nu, nu sciŭ; şi atuncĭ când se vorŭ arĕtà clironomiĭ, vomŭ osebì şi partea cutieĭ, ce va fi cu dreptulŭ. De acésta însciinţămŭ şi cum va fi luminată porunca Inălţimeĭ Tale. — 1795 Ghenarie 15.

Isaacŭ Raletŭ.

Datoriile ce are să ieae cu zapisŭ şi fără zapisŭ.

3862 talerĭ.	Are să ieae dela unŭ stolnicŭ Iacomi ce este la Moldova, cu 12 pecetluirĭ ale Domnuluĭ Mavroghene.
393 talerĭ.	Ipacŭ datorie cu zapise pe la uniĭ alţiĭ de aicea.
1495 talerĭ.	Ipacŭ veresiile fără zapisŭ după catastihulŭ luĭ, pe la uniĭ alţiĭ aicĭ şi in Ţarigradŭ.
5750 talerĭ.	
1757 talerĭ.	Se scadŭ câtŭ arată elŭ însuşĭ prin catastihulŭ luĭ că este datorŭ pe la uniĭ alţiĭ.
3993 talerĭ	Rĕmânŭ a luà rĕposatulŭ datorie. (1)

Anaforaua ce s'a făcută în dosulŭ jălbeĭ Nedeleĭ, soţia rĕposatuluĭ Stoianŭ Dogaru, pentru a primì cutia milosteniei tal. 50 din pereusia soţieĭ.

Cu lacrămĭ fierbinţĭ jeluescŭ Măriei Tale, că eŭ ţinĕndŭ în căsătorie pe Stoianŭ Dogarulŭ, căruia acum în trecutele ḑile întimplându-i-se mórtea, am rĕmasŭ eŭ ticălósa îngreuiată şi împresurată de grele datoriĭ, sumă de banĭ, pe la uniĭ alţiĭ, precum este sciută, carĭ datoriĭ pre tóte le voiŭ arĕtă. Ci fiindŭ, luminate Dómne, că mi s'aŭ scrisŭ tóte lucrurile, ce aŭ rĕmasŭ partea rĕposatuluĭ, de către orĕnduiţiĭ epitropĭ, cu ce poruncă şi cuvintŭ nu sciŭ, adecă ca să le vindă cu mezată, să rĕmâĭ sĕracă până în pămintŭ şi să intru în gura datornicilorŭ, să mĕ tragă prin judecăţĭ şi pre la închisorĭ; deosebitŭ cu acésta, cu rĕposatulŭ am trăitŭ mulţĭ anĭ, făcĕndŭ şi 6 copiĭ, carĭ aŭ muritŭ; asemenea şi lucrurile ce sunt făcute, şi se află casele, unele altele, sunt făcute de noĭ amîndoĭ, de când vieţuimŭ şi până acum, sunt şi doĭ copiĭ la mijlocŭ luaţĭ de rĕposatulŭ spre crescere, carĭ şi aceştia aŭ rĕmasŭ asupra mea de îĭ hrănescŭ acum, într'acéstă vreme de fómete, cu multă nevoie. Cu tóte acestea la îngroparea rĕposatuluĭ am luatŭ banĭ împrumutŭ dela neguţătorĭ şi l'am scosŭ din casă afară. Ci cu lacrămĭ mĕ rogŭ Măriei Tale să fie luminată poruncă, spre a nu fi de ...mintea supĕrată, că va fi cu pĕcatŭ să se vîndă cu mezată lucrurile rĕposatuluĭ, ci să mi se dee în stăpânire, să mĕ odihnescŭ în bună pace, şi plătescŭ şi datoriile mortuluĭ, să nu dŭ isgonitŭ din munca şi mâinile

(1) Cod. XXVIII pag. 82, 83, [illegible]

bărbatuluĭ meŭ afară, să umblu pe uliţă, cu necazŭ şi plângere, căcĭ m'a fostŭ luatŭ soţie prin cununie, făcêndŭ copiĭ, căcĭ mi-e destulŭ ticăloşia vĕduvieĭ ce pătimescŭ acum, la o vreme ca acésta cu totulŭ de periciune.

Róba Măriei Tale Nedelea, soţia rĕposatuluĭ vătafŭ Stoianŭ Dogaru.

Resoluţiune.—Dumné-vóstre, nazîrilorŭ epitropieĭ, să cercetaţĭ şi să ne arĕtaţĭ în scrisŭ cu anafora.—1795 Ghenarie 21. (1)

Vel Logofĕtŭ de Ţéra de-jos.

Iõ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i gpd. Zemle Vlachiscoe. —

Primindŭ Domnia Mea anaforaua epitropieĭ de rugăciunea ce face jeluitórea, poruncimŭ dumné-vóstre, nazîrilorŭ epitropieĭ, primindŭ la cutie talerĭ cincĭ-ḑecĭ, să slobodiţĭ pereusia mortuluĭ.—1795 Ghenarie 27.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălţate Dómne,

Ascultândŭ luminată porunca Măriei Tale dela acéstă jalbă, însciinţămŭ Măriei Tale, că după orênduiala epitropieĭ, luândŭ de scire de mórtea bărbatuluĭ jeluitóreĭ şi înţelegêndŭ că este fără de clironomĭ din ceĭ ce se numescŭ aniondes şi cationdes, amŭ orênduitŭ boerinaşĭ credincioşĭ dintre 2 epitropĭ, dimpreună şi cu cucernıculŭ protopopulŭ plăşeĭ de-jos, de aŭ făcutŭ catagrafie de totŭ avutulŭ sĕŭ, şi nu s'a găsitŭ maĭ multŭ decât o prăvălióră lângă casele ce le are ot mahalaua Colţeĭ, i o căscióră la mahalaua Popa Raduluĭ şi patru cincĭ cărpiturĭ de haine; este şi datorie să plătéscă mortulŭ peste talerĭ 560, afară din pogribania ce s'a îndatoratŭ jeluitórea de a sĕvêrşitŭ; cu adevĕratŭ a făcutŭ şi copiĭ cu rĕposatulŭ, după cum în jalbă arată; are şi doĭ copiĭ de sufletŭ, carĭ i-aŭ luatŭ bărbatulŭ sĕŭ de ĭĭ creşte; ĭĭ lipsesce şi din zestrea eĭ, care, când s'ar aşterne în socotélă, maĭ nimicŭ nu prisosesce avutulŭ bărbatuluĭ sĕŭ. Ci fiind-că jeluitórea din buna-voinţa eĭ împărtăşesce şi cutia milostenieĭ cu tal. 50, să rógă bunătăţeĭ Măriei Tale, să reverse bogata milă asupra sĕrăcieĭ eĭ, în care se află, după starea sĕrăcieĭ eĭ, să bine-voescĭ Măria Ta a se mulţumi cutia şi a primi aceştĭ tal. 50, ce ĭĭ dă de bună voia eĭ, fiind-că mortulŭ vre unŭ avutŭ multŭ n'a avutŭ; şi cum va fi luminată poruncă.—1795 Ghenarie 24. (1)

Isacŭ Raletŭ.

(1) Cod. XXVIII, pag. 70, II-a.

Anaforaua a primì cutia talerĭ 50 din pereusia rĕposatuluĭ Andreĭ Logofĕtulŭ, ce a muritŭ fără de clironomĭ.

După pliroforia ce daŭ Domnieĭ Mele de prósta stare a rudeniilorŭ, primindŭ Domnia Mea anaforaua dumné-lorŭ nazîrilorŭ epitropieĭ, de mijlocirea ce le facŭ, poruncimŭ să fie primițĭ aceĭ 50 talerĭ la cutie. — 1795 Ghenarie 26.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălțate Dómne,

Insciințămŭ Mărieĭ Tale, că la 3 ale acesteĭ următóre lunĭ dându-șĭ obștésca datorie Andreĭ Logofĕtulŭ, de aicĭ din Bucurescĭ, fără de clironomĭ părințĭ și fiĭ, ci alte rude de alăturea, și așà însciințându-se epitropia de mórtea luĭ, aŭ orênduitŭ unŭ boerinașŭ dintre alŭ 2-lea epitropĭ și cu starostea za negustorĭ de a făcutŭ catagrafie, și s'aŭ găsitŭ borfeturĭ de ale caseĭ și alte mărunțișurĭ vechĭ i ponosite, prețŭ ca de talerĭ 445; are să ieae și datoriĭ de talerĭ 445 deosebitŭ pre la rude ale mortuluĭ fórte scăpătate, în câtŭ nicĭ rĕposatulŭ câtŭ a trăitŭ n'a putută să-ĭ scóță, și s'aŭ găsitŭ și banĭ gata talerĭ 497 în casă; aŭ cheltuitŭ rudele la pogribanie i sărindare talerĭ 427 și cu cusurulŭ ce a maĭ rĕmasŭ, de i se facŭ și celelalte pomenirĭ, și să plătéscă și simbria slujniceĭ, daŭ și la lada milostenieĭ de bună voia lorŭ talerĭ 50; și fiind-că Ilie, fratele mortuluĭ, este omŭ scăpătatŭ și cu casă grea și sărcinatŭ cu copiĭ și cu fată de măritatŭ, cum și alte douĕ surorĭ, ce maĭ are, sunt iarășĭ scăpătate, cu lacrămĭ se rógă Măriei Tale a fi primite a se împărtăși de aceĭ talerĭ 50, ce din bună voia lorŭ i-aŭ datŭ, fiind-că, cum ḍicŭ, sunt ómenĭ scăpătațĭ, și socotescŭ lucrurile caseĭ mortuluĭ să nu se vînḍă, doară va puté Ilie Logofĕtulŭ, fratele mortuluĭ, să mărite pe fieș-care după starea săracieĭ lorŭ, să se reverse bogata mila Măriei Tale asupră-le, a dà aceĭ talerĭ 50 la cutie, spre a se puté ajutà și eĭ la scăpătăciunea întru care se află, și va fi Măriei Tale vecĭnică pomenire, (nu se potŭ cetì vre o treĭ rêndurĭ).—1795 Ghenarie 18. (1)

Isacŭ Raletŭ.

(1) Cod. XXVIII, pag. 68 II

Anaforaua pentru percusia rĕposatuluĭ Eschi-Stambulŭ, a se luà la epitropie tóte zapisele datorieĭ.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i gpd. Zemle Vlachiscoe. — Dumné-vóstre, nazîrilorŭ epitropieĭ, amŭ vĕḑutŭ Domnia Mea anaforaua ce Ne faceţĭ, dimpreună cu catagrafia, pentru care vĕ poruncimŭ Domnia Mea, că tóte zapisele de datoriĭ, ce are a luà Eschi-Stambolŭ dela uniĭ alţiĭ, luândŭ dela mânele numiteĭ soţieĭ luĭ, să le ţineţĭ pecetluite la epitropie, până veţĭ avé alŭ doilea poruncă, şi să fie numita Ecaterina poprită a nu vinde şi a nu cheltuì nimicŭ din lucrurile bărbatuluĭ eĭ.—1795 Febr. 13.

Prea Inălţate Dómne,

Dela douĕ ale acesteĭ lunĭ, prin luminatŭ pitaculŭ Inălţimeĭ Tale, ni se poruncesce ca să facemŭ catagrafia de tóte lucrurile mişcătóre şi nemişcătóre ale luĭ Iordachi Eschi-Stambolŭ până la orĭ-ce, dovedindu-le tóte într'adevĕrŭ, afară numaĭ de zestrea soţieĭ luĭ, şi să avemŭ a face Măriei Tale arĕtare prin catastihŭ şi cu anafora. Decĭ, următorĭ fiindŭ luminateĭ Măriei Tale poruncĭ, amŭ orênduitŭ unŭ boierŭ credinciosŭ dintr'alŭ doilea epitropĭ şi cu Logofĕtulŭ, de aŭ mersŭ în faţa loculuĭ, şi aŭ cercetatŭ maĭ întâĭ pe sub cumpĕtŭ, apoĭ mergêndŭ la casa numituluĭ Eschi-Stambolŭ, aŭ făcutŭ catagrafie de tóte celea ce s'aŭ aflatŭ, lucrurĭ mişcătóre şi nemişcătóre, după cum se vede de Măria Ta catastihulŭ ce amŭ alăturatŭ lângă acéstă plecata nóstră anafora; dar fiind-că soţia mortuluĭ arată, că din tótă zestrea eĭ, ce o vĕḑumŭ preţuită la fóia eĭ, care cuprinde în sumă de banĭ talerĭ 6042, i a rĕmasŭ în pĕrŭ numaĭ 8 pogóne de vie, ce sunt pe moşia mănăstireĭ în drumulŭ Giurgiuluĭ, ce ese la Văcărescĭ în délŭ, i unŭ locŭ de casă din mahalaua Steleĭ, pre care a zidit'o bărbatu-sĕŭ, case nouĕ acum, însă numite în fóia de zestre, iar nu preţuite în sumă de banĭ, şi o prăvălie în mahalaua Steleĭ, preţuită dreptŭ talerĭ 1.000, iar cea-laltă zestre borfeturĭ s'aŭ purtatŭ, juvaerurile şi argintăriile le-aŭ stricatŭ bărbatu-sĕŭ, prefăcêndu-le unele după voia luĭ, altele le-aŭ rĕpusŭ, şi sunt arĕtate la catagrafie în giuvaericalele bărbatu-sĕŭ şi lipsescŭ din zestre, afară din prăvălie, i vie şi locŭ de casă, talerĭ 5.042; a luatŭ şi Catinca după mórtea bărbatu-sĕŭ din datoriĭ şi din vînḑarea a câte-vaşĭ lucrurĭ, cum se vede la catagrafie, talerĭ 4.303, dar arată şi că a cheltuitŭ la pogribaniĭ, la pomenirĭ, i a plătitŭ datoriĭ şi altele, cum iarăşĭ la catastihŭ se arată pe anume, talerĭ 3.569,90 şi maĭ prisosescŭ asupra eĭ talerĭ 733,30,

carĭ banĭ dice că i-aŭ cheltuitŭ în casă la hrana eĭ şi a copiluluĭ, moştenitoruluĭ luĭ Eschi-Stambolŭ ce i-aŭ rĕmasŭ, de care după poruncă nu lipsimŭ a însciinţà Măriei Tale. — 1795 Februarie 9. (1)

Dumitrache Banŭ, Isacŭ Raletŭ.

Anaforaua, pentru datornicii unuĭ Ienache Giurgiu, ce a muritŭ fără de clironomĭ, a se împlinì.

Iō Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ, boj. mil. i gpd. Zemle Vlachiscoe. — Cinstitŭ şi credinciosŭ boerulŭ Domnieĭ Mele, Alexandru Calfoglu, Caimacamulŭ Craioveĭ, veĭ vedé anaforaua ce facŭ Domnieĭ Mele dumné-lorŭ nazîriĭ epitropieĭ, pentru care veĭ cercetà dumné-ta bine pentru aceĭ carĭ sunt datorĭ mortuluĭ, ca nu cum-va cu pricină că sunt săracĭ, avêndŭ putere de chiverniselă, precum arată dumné-lorŭ nazîriĭ epitropieĭ, să păgubéscă cutia, care se va dovedi bună; aşişderea şi orĭ-ce avutŭ va fi alŭ mortuluĭ, prin cercetare bună să se dovedéscă, şi prin marifetulŭ dumi-tale să se şi împlinéscă. — 1795 Februarie 16.

Prea Inălţate Dómne,

La 10 ale acesteĭ următóre lunĭ, luă epitropia însciinţare dela orênduitulŭ ce are trimisŭ la Craiova, cu luminată porunca Măriei Tale, ca să se facă zaptŭ lădile cu avutulŭ unuĭ Ienache Giurgiu alŭ 2-lea portarŭ, care a muritŭ aicĭ în Bucurescĭ fără de clironomĭ, şi mergêndŭ acolo să ridice lădile, s'aŭ sculatŭ din datornicii ce avea să ieae dela mortulŭ portarŭ, şi dândŭ rugăciune Caimacamuluĭ de a însciinţatŭ Măriei Tale, ca să-ĭ deschidă lădile acolo, şi dândŭ spre a se vedé ce datoriĭ are să ieae rĕposatulŭ de pe la uniĭ alţiĭ şi cuĭ ce este datorŭ, şi pre de o parte să se împlinéscă datoriile mortuluĭ şi pe de alta să se plătéscă datornicilorŭ luĭ; care însciinţare a dumné-luĭ Caimacamuluĭ fiindŭ primită la audulŭ Inălţimeĭ Tale, s'aŭ făcutŭ şi luminată poruncă că aşà să se urmeze. Luminate Dómne, ceĭ ce aŭ să ieae dela mortŭ îşĭ cerŭ dreptulŭ lorŭ pre deplinŭ, ceĭ ce sunt datorĭ să dee, cu economie se facŭ săracĭ, trimiţêndŭ jălbĭ la Măria Ta, ca să li se erte datoria, rugândŭ şi pre dumné-luĭ Caimacamulŭ de a însciinţà Măriei Tale că sunt săracĭ, iar epitropia, după pliroforia ce luă dela trimisulŭ ce-lŭ are acolo, ne amŭ îndestulatŭ, că acelŭ ce se arată maĭ sĕracŭ este cu putere. Ci ne rugămŭ

(1) Cod. XXVIII pag. 81. II-a.

Măriei Tale, să bine-voiescĭ a se da luminată poruncă către dumné luĭ Caimacamulŭ, spre a apucà pe toţĭ datornicii cu strînsóre, să se facă împlinire de toţiĭ baniĭ, şi unde va fi datorŭ mortulŭ să plătéscă, căcĭ póte cu vreme să se ivéscă nescarĭ rude clironomĭ de aĭ mortuluĭ să-şĭ céră avutulŭ, iar de nu vorŭ fi şi de nu se va ivì nicĭ de cum, după alcătuirea şi legătura chrisóvelorŭ domnescĭ, clironomisesce cutia milosteniei, carĭ destuĭ săracĭ are de adastă din césŭ în césŭ mila şi mângâerea lorŭ; iar datornicii, carĭ sunt să plătéscă la mortŭ, îndestulŭ le este să se mulţuméscă că le-aŭ făcutŭ bine de i aŭ împrumutatŭ, de s'aŭ ajutoratŭ la trebuinţele şi alişverişurile lorŭ; aşişderea facemŭ aducere aminte Măriei Tale pentru ḑeciuială, că fiindŭ tréba cutieĭ milosteniei, toţĭ deobşte sunt datorĭ să asculte, iar nu este obiceiŭ să se ieae ḑeciuială dela acestŭ felŭ de morţĭ, pe carĭ îĭ clironomisesce epitropia; ci şi pentru acésta să se reverse bogata milă a Măriei Tale, de se va face poruncă, spre a nu se supĕrà de ḑeciuială, asemenea şi de orĭ-ce avutŭ va simţi Mateiŭ Logofĕtulŭ, trimisulŭ epitropieĭ, că are rĕposatulŭ risipitŭ saŭ datŭ pe la uniĭ alţiĭ, să fie volnicŭ a cercetà şi pre sub cumpĕtŭ şi de faţă a dovedì, dându-ĭ dumné-luĭ Caimacamŭ totŭ felulŭ de mână de ajutorŭ spre descoperire şi împlinire, ca să nu se facă firosélă în zadarŭ lucrurilorŭ mortuluĭ. De acésta înscinţămŭ, şi cum va fi luminată porunca Inălţimeĭ Tale. — 1795 Februarie 14. (1)

Dumitrache Banŭ, Isacŭ Raletŭ.

Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i gosp. Zemle Vlachiscoie.— După anaforaua epitropieĭ, poruncimŭ Domnia Mea dumné-vóstre, ispravnicilorŭ, să urmaţĭ întocmaĭ şi întru tóte, cum se cuprinde maĭ jos. — 1795 Martie 10.

Prea Inălţate Dómne,

Dumné-lorŭ boeriĭ ispravnicĭ ot sud Argeşŭ înscinţéză epitropieĭ, cum că la 15 ale trecuteĭ lunĭ Fevruarie şi-a datŭ obştésca datorie unŭ Tănase Milioru, ce se aflà cu şederea la satulŭ Câmpulŭ-mare într'acelŭ judeţŭ alŭ Argeşuluĭ, şi fiindŭ elŭ străinŭ, neavêndŭ pe nimenea lângă dînsulŭ; şi luândŭ de scire zapciulŭ plăşeĭ, Ioniţă Ungurelŭ, postelnicelŭ pămîntênŭ din judeţulŭ Argeşuluĭ, a mersŭ acolo, unde făcêndŭ de scire vecinilorŭ după împrejurŭ, din boerĭ i locuitorĭ şi preoţiĭ satuluĭ, prin vederea acelora aŭ căutatŭ avutulŭ mortuluĭ, făcêndŭ catagrafiĭ în scrisŭ până la celŭ maĭ micŭ

(1) Cod. XXIII, pag. 83, II-a.

lucru, carĭ catagrafie dimpreună și cu însciințarea boerilorŭ ispravnicĭ o alăturămŭ lângă acésta a nóstră plecată anafora, ca să se vadă de Inălțimea Ta; și scriŭ dumné-lorŭ ispravniciĭ, că după ce i-a făcutŭ căpĕtuire de cele trebuinciósе ale îngropăreĭ luĭ, apoĭ i-a închisŭ lucrurile, puindu-le sub pecete, iar baniĭ ce s'aŭ găsitŭ în nahtŭ, pecetluițĭ, i-a datŭ zapciulŭ în mâna preotuluĭ ca să-ĭ păstreze, pe carĭ după canónele chrisóvelorŭ domnescĭ ce sunt alcătuite cu sfatŭ deobște pentru uniĭ ca aceștia, ce morŭ fără clironomĭ, este să-ĭ moștenéscă cutia milosteniеĭ, adecă să-ĭ facă pomenirile după obiceiŭ și prisosulŭ, ce va maĭ rĕmâné, să se dea milostenie pe la săracĭ pentru sufletulŭ luĭ. De care și nu lipsimŭ a însciința Măriеĭ Tale, ca să bine-voiescĭ a fi luminată porunca Inălțimeĭ Tale către dumné-lorŭ boeriĭ ispravnicĭ ot sud Argeșŭ, ca vinurile și bucatele să le vîndă acolo cu prețŭ bunŭ, ce umblă acum, și baniĭ ce vorŭ prinde, cu însciințare să-ĭ trimiță la epitropie, pe anume atâția banĭ pe vinŭ și atâția pe bucate; iar cele-lalte lucrurĭ de ale caseĭ să le pue într'unŭ carŭ cu chirie și să le aducă la epitropie, și aicĭ se vorŭ da la starostea de neguțătorĭ de se vorŭ vinde cu mezatŭ; și pentru acelŭ Costea, ce scriŭ dumné-lorŭ ispravniciĭ, cum că aŭ audītŭ dela dumné-luĭ Paharniculŭ Filipopolitulŭ că i-ar fi spusŭ mortulŭ că s'ar fi rudindŭ cu dînsulŭ, și orĭ-care altulŭ se va maĭ ivì și se va numì rudă, va venì la epitropie de-șĭ va dovedì rudenia luĭ, și la dreptatea ce vorŭ avé, vomŭ arĕtà Măriеĭ Tale și se va face îndreptare. Așișderea să cerceteze dumné-lorŭ boeriĭ ispravnicĭ și pentru căsciórele mortuluĭ, ce le are făcute cu a sa cheltuială, cu nămestiile dimprejurŭ, pe moșia luĭ Ștefanŭ Murgescu, căruia pentru chiria pămîntuluĭ îĭ plătea câte unŭ zlotŭ pe anŭ, și încumetrindu-se cu Murgescu, a botezatŭ mortulŭ și copiĭ de aĭ luĭ, se arată la catagrafia ce a făcutŭ zapciulŭ cu ceĭ-lalțĭ împrejurenĭ, cum că în viéță încă fiindŭ, a disŭ că le lasă fineĭ sale, fără a nu se supĕrà de nimenĭ. Ci de vorŭ dovedì dumné-lorŭ ispravniciĭ aceste arĕtate de darulŭ caseĭ adevĕrate, se va urmà, fiindŭ pentru sufletulŭ luĭ, iar când nu se va puté dovedì, atuncĭ se va vinde și baniĭ ce vorŭ cuprinde se vorŭ trimite iarășĭ la epitropie. De acésta însciințămŭ, și cum va fi luminată poruncă. — 1795 Martie 4.

Dositeiŭ alŭ Ungro-Vlachieĭ.
Isaacŭ Raletŭ.

e) Tutela.

Din actele aduse la acéstă rubrică se póte vedé:

1. Că ruda maï de aprópe erà numită epitropŭ alŭ orfanilorŭ de ambiï părinţĭ.

2. Că la nevoe, pentru hrană şi îmbrăcămintea unuï orfanŭ, tutela, cu voia luï Vodă, puté cheltuì şi din capitalŭ, nu numaï din venitŭ.

3. Că la epitropie se ţinea o condică de moştenirĭ.

4. Că la 25 de anĭ fiindŭ vîrstnicŭ, orfanulŭ primià în mână-ĭ pereusia părintéscă, dela epitropie, după anume resoluţiune domnéscă, pusă pe anaforaua epitropieĭ obştirilorŭ, cuprinḑêndŭ séma generală a gestiuneĭ avereĭ vîrstniculuĭ.

5. Că şi dela anaforalele pentru pereusiile orfanicescĭ se prelevaŭ avaeturile obicinuite de Divaniştĭ şi nu se scuteaŭ, orĭ câtŭ de reduse eraŭ acele pereusiĭ.

6. Că baniĭ orfanicescĭ se dădeaŭ de epitropie cu dobândă şi că în casŭ când epitropia bănuià că neguţătorulŭ, care împrumutase baniĭ orfanicescĭ, erà încurcatŭ în afacerile luĭ comerciale, ea putea să-şĭ împlinéscă directŭ cu mumbaşirŭ baniĭ împrumutaţĭ, în timpŭ utilŭ.

Anaforaua epitropieĭ, cu care face epitropŭ pe Clucerulŭ Vasile asupra rĕmasuluĭ Minculuĭ ce a murilŭ.

Poruncimŭ Domnia Mea starosteĭ de negustorĭ să urmeze a vinde cu mezatŭ acele cârpeturĭ şi altele, ce potŭ primì stricăciune, şi câţĭ banĭ se vorŭ adunà să se dee în păstrare la epitropie, a fi pe séma nevîrstniculuĭ.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălţate Dómne,

Insciinţămŭ Măriei Tale, că astă-vară întîmplându-se mórte de bóla ciumeĭ unuĭ Mincu Logofeţelŭ, atâtŭ luĭ câtŭ şi soţieĭ luĭ, le-aŭ rĕmasŭ numaĭ unŭ copilŭ nevîrstnicŭ, şi de atuncĭ, după ce s'a împlinitŭ lazaretulŭ, l'a luatŭ întru purtare de grijă biv vel căpitanŭ za lefegiĭ Panaitŭ Meinarŭ, pentru pomană; dar fiind-că copilulŭ are rudă maĭ de aprópe pe Clucerulŭ Vasile, după orênduiala datorieĭ, l'amŭ încărcatŭ cu rĕmasulŭ nevîrstniculuĭ,

adecă cu acareturĭ stătătóre, însă: cu două perechĭ de case aicĭ în Bucurescĭ, una în mahalaua Udricanilorŭ cu loculŭ eĭ şi alta în Tabacĭ asemenea cu loculŭ eĭ, ca să le dee cu chirie, din care chirie să grijască a le meremetisi, şi ce va maĭ prisosi să fie pentru hrana şi îmbrăcămintea copiluluĭ, şi cu două viişóre la Gréca, una de 5 rĕzóre şi alta de patru, pe locŭ străinŭ, ca să le pórte grije a le lucrà la vreme, spre a nu se părăgini, dându-şĭ socotéla din anŭ în anŭ la epitropie de cheltuială şi de venitŭ, dar fiind-că maĭ sunt şi alte calabalîcurĭ de ale caseĭ, cârpeturĭ, şi altele, carĭ aŭ începutŭ a primi stricăciune, spre paguba nevîrstniculuĭ, găsimŭ cu cale să fie luminata porunca Inălţimeĭ Tale către starostea za negustorĭ, ca să le vîndă cu mezatŭ, şi baniĭ ce se vorŭ primi de pe dînsele să stee la epitropie în păstrare pentru trebuinţa copiluluĭ, a i se da cu orênduială la cele ce va fi cu trebuinţă; iar hotărîrea cea desĕvêrşită rĕmâne a se face de către Inălţimea Ta.—1793 Iunie 26. (1)

Filaretŭ alŭ Ungro-Vlachieĭ, Dumitrache Banŭ, Scarlatŭ Vel Vornicŭ.

Iō Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i gpsd Zemle Vlachiscoe. — Dumné-vóstre, nazîrilorŭ epitropĭ, după pliroforia ce ne daţĭ printr'acéstă anafora, poruncimŭ să urmaţĭ şi să daţĭ atâţĭ banĭ, şi luândŭ adeverinţă de banĭ din mână-ĭ, să daţĭ sfîrşitŭ.— 1794 Iunie 12.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălţate Dómne,

Ioanŭ şi Zoiţa, fata rĕposatuluĭ Clucerŭ Giorgiache Sculida, aŭ jăluitŭ Măriei Tale, arĕtândŭ cum că într'a doua domnie a Măriei Sale Michaiŭ Vodă Suţulŭ, murindŭ tatălŭ lorŭ aicĭ în Bucurescĭ, din porunca Măriei Sale s'a făcutŭ catagrafie de neguţătorĭ, din partea tuturorŭ fiilorŭ rĕposatuluĭ ceruţĭ, şi apoĭ prin marifetulŭ starosteĭ za negustorĭ, s'a şi vîndutŭ cu mezatŭ şi baniĭ sunt şi până acum la staroste, şi fiind-că alţĭ doĭ fraţĭ aĭ lorŭ, anume Neofitŭ Diéchi şi Scarlatŭ, plecândŭ la Ţarigradŭ, ḑicŭ că s'aŭ înecatŭ pre mare şi cerŭ dreptatea a li se împărţi pereusia pe treĭ fraţĭ ce sunt viĭ, adecă pe jeluitoriĭ amîndoĭ şi pre unŭ Samoilŭ, ce se află la Ţarigradŭ la patriarchie, care cu carte de epitropiconŭ a orênduitŭ pe cumnatulŭ lorŭ Ioanŭ Buleţŭ ca să facă partea zaptŭ, şi jeluitoriĭ asemenea îlŭ făcù vechilŭ, ca să priméscă şi părţile lorŭ în păstrare; întru a cărora jalbă ni se poruncesce de către Măria Ta, ca să teorisimŭ, vĕḑêndŭ şi acelŭ epi-

(1) Cod. XXIV, fila 277.

tropiconŭ, şi fiindŭ adevĕratŭ precum jăluescŭ, să li se facă împărţéla cea cuviinciósă, arĕtândŭ şi Inălţimeĭ Tale cu anafora. Deci, următorĭ fiindŭ luminateĭ Măriei Tale poruncĭ, amŭ adusŭ de faţă înaintea nóstră, atâtŭ pre Ioanŭ jeluitorulŭ şi pre cumnatulŭ Ioanŭ Buleţŭ, cum şi pre starostea za negustorĭ, şi cerêndŭ maĭ întâĭ dela Buleţŭ, ca să le arate acea carte de epitropiconŭ, o vĕḑumŭ scrisă cu létulŭ 1791 Noemvre 23, iscălită de proin Defteriŭ Samoilŭ i cu alte multe mărturiĭ adeverită şi de către Prea Sfinţia Sa prea fericitulŭ Patriarchŭ, pe care o dă la mâna luĭ Ioanŭ Buleţŭ şi în care scrie că-lŭ face desĕvêrşitŭ epitropŭ, ca să facă zaptŭ tótă pereusia părintéscă, partea sa, şi la dare şi luare; după acésta, vĕḑêndŭ că este cartea de epitropiconŭ adevĕrată, amŭ cerutŭ dela starostea de negustorĭ cartea de vînḑarea lucrurilorŭ, ce s'aŭ vîndutŭ prin mezatŭ, şi vĕḑumŭ însemnatŭ cu fieş-care lucru pe anume şi cu preţulŭ luĭ, prin care se adună tótă suma de talerĭ 4.909, banĭ, din care scăḑêndu-se datoriile părintescĭ, ce s'aŭ plătitŭ i luatŭ fiilorŭ rĕposatuluĭ, pentru cheltuele lorŭ, după cum maĭ jos pe anume se aşterne socotéla, aŭ rĕmasŭ banĭ bunĭ asupra starosteĭ talerĭ 985 banĭ, i nisce zapise de datorie pe locurĭ fără de nădejde, şi alte cărţĭ turcescĭ pentru acareturile ce are rĕposatulŭ la Ţarigradŭ, i vivliĭ în două cufere, i o scatulcă, care atâtŭ baniĭ, câtŭ şi cele-lalte lucrurĭ, după catagrafiĭ, le-aŭ făcutŭ teslimŭ starostea în mâna luĭ Ioanŭ Buleţŭ înaintea nóstră, şi n'aŭ maĭ rĕmasŭ nimicŭ asupra starosteĭ, dară şi epitropia le-aŭ popritŭ până a arĕtă Măriei Tale curgerea pricineĭ, ca să avemŭ luminată poruncă a le da în mână Buleţogluluĭ, orênduitŭ epitropŭ alŭ copiilorŭ rĕposatuluĭ, şi să luămŭ i braiscaĭ (?) din mână-ĭ de care şi adăstămŭ luminată porunca Inălţimeĭ Tale, ca să dămŭ sĕvêrşire pricineĭ; iar pentru ceĭ doĭ fraţĭ morţĭ, ce ḑicŭ că s'aŭ înecatŭ, vre o dovadă înscrisŭ nu avù să arate, decât numaĭ cu gura; dar se prinde Ioanŭ Buleţŭ, că de nu-ĭ va fi adevĕrată arĕtarea şi va eşi mincinosŭ, elŭ să fie datorŭ a rĕspunde părţile acelorŭ doĭ, când se vorŭ ivi, ca unulŭ ce dă acéstă mărturie; ci aşà se va urmă; iată arĕtămŭ împărţéla şi câtŭ i s'a cuvenitŭ fieş-căruia, de care şi nu lipsimŭ după poruncă a arĕtă Măriei Tale curgerea pricineĭ şi rĕmâne ca să ieae sfîrşitŭ cu hotărîrea de către Inălţimea Ta. -- 1794 Iunie 6.

Dositeiŭ alŭ Ungro-Vlachieĭ, Dumitrache Banŭ, Isacŭ Raletŭ.

Iată şi împărţéla.

TAL. BANI	
4.908,89	In cuprinsŭ tótă suma vînḑăreĭ pereusieĭ rĕposatuluĭ *doctorŭ* Giorgiache, ce s'a vîndutŭ cu mezatŭ.
4.908,89	De transportatŭ.

TAL. BANI	
4.908,89	Transportŭ.

Dintr'aceștia:

TAL. BANI	
1.306,67	Din porunca Măriei Sale Michaiŭ Vodă Suţulŭ s'a plătitŭ datoria rĕposatuluĭ doctorŭ Giorgiache și a celorŭ doĭ fraţĭ morţĭ Neofitŭ și Scarlatŭ, cu zapise la dumné-luĭ Ioanŭ Buleţŭ.
1.200,—	Totŭ cu porunca Măriei Sale s'a datŭ unuĭ Teodorŭ, pentru slujba ce a făcutŭ numituluĭ doctorŭ.
30,—	Ipacŭ, cu porunca Măriei Sale s'a plătitŭ datoria uneĭ călugăriţe ce slujise rĕposatuluĭ doctorŭ, cu zapisŭ și cu anafora întărită.
66,80	Ipacŭ cu poruncă, a luatŭ Neofitŭ și Scarlatŭ de cheltuială.
100,—	Aŭ luatŭ de pe amîndouĕ carele ce le-aŭ vîndutŭ aceștĭ doĭ fraţĭ.
32,—	Pentru o blană de zestre ce a luat'o Neofitŭ.
16,—	Un ișlicŭ de samurŭ ce l'a luatŭ Scarlatŭ.
5,—	Ipacŭ elŭ a luatŭ după nisce datoriĭ.
4,30	De pe o oglindă ce aŭ luat'o amîndoĭ.
200,—	Cu porunca Măriei Sale Michaiŭ Vodă s'aŭ datŭ la amîndoĭ fraţiĭ pentru cheltuială.
245,—	Se scade telalîculŭ la leŭ po parale 2.
34,—	Sunt la unŭ Anastasie, omulŭ doctoruluĭ, de pe unŭ césornicŭ, ci să aibă a-ĭ luà Ioanŭ Buleţŭ și să împarţă pe câte treĭ fraţiĭ aceștĭ viĭ.
3.250,18	

3.250,18	
1.658,71	Carĭ împărţindu-se pe ceștĭ treĭ fraţĭ viĭ anume: Ianculŭ, Zoiţa și Samoilŭ, vine de parte câte talerĭ 552 și banĭ 103.
552,103	I s'aŭ cuvenitŭ în parte-ĭ.

Dintr'aceștia:

TAL. BANI	
137,87	Cu porunca Măriei Sale Michaiŭ Vodă Suţulŭ i s'a plătitŭ datoria ce era cu zapisŭ la Ioanŭ Buleţŭ.
35,36	Ipacŭ datorie analogonŭ dintr'unŭ zapisŭ, ce erà
173,03	De transportatŭ.

552,103	

TAL. BANI	TAL. BANI	
552,103	173,03	Transportŭ datorĭ câte treĭ frațĭ totŭ la Bulețŭ, și totŭ cu porunca Măriei Sale s'aŭ plătitŭ.
	100,—	Ipacŭ cu poruncă i s'aŭ datŭ de cheltuială.
	15,—	« de cheltuială asemenea.
	80,—	« « « «
	74,—	« cu poruncă s'aŭ plătitŭ o datorie a luĭ.
	33,40	« de cheltuială analogonŭ din talerĭ 100 ce aŭ luatŭ câte treĭ frațiĭ.
475,43	475,43	
77,60		Are să ieae numitulŭ Iancu.

Partea Zoițeĭ.

TAL. BANI	
552,103	I s'a cuvenitŭ partea.
50,—	Se scade, că i s'a datŭ de cheltuială cu porunca Măriei Sale luĭ Michaiŭ Vodă.
502,103	Rĕmânŭ să maĭ ieae.

Partea luĭ Samoilŭ.

TAL. BANI	
552,103	I s'a căḑutŭ a treia parte.
147, 72	Se scade pentru datoria sa, cu zapisŭ ce din porunca Măriei Sale Michaiŭ Vodă s'a plătitŭ la Ioanŭ Bulețŭ.
405, 91	Sunt să maĭ ieae.

Sinopsisŭ.

TAL. BANI	
77, 60	Cusurulŭ ce a rĕmasŭ să maĭ ieae Ianculŭ.
502,103	Asemenea și Zoița.
405, 31	Așișderea și Samoilŭ.
— 2	Ce nu s'aŭ pututŭ împărți.
985, 76	I-a datŭ starostea deplinŭ. (1)

(1) Cod. XXVII, fila 39, VIII.

Anaforaua ce s'aŭ făcutŭ în dosulŭ jălbeĭ luĭ Ianache sin rĕposatuluĭ Pascalŭ Hagi Ioanŭ, a i se da îmbrăcăminte din baniĭ ce are la epitropie.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ. — Fiind-că este golŭ ţără de îmbrăcăminte pe trupulŭ luĭ la aceste sfinte ḑile, puneţĭ dumné-vóstre, nazîrilorŭ epitropieĭ, şi din capitalŭ, ca să-ĭ faceţĭ un rêndŭ de îmbrăcăminte.—1793 Aprilie 18.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălţate Dómne,

Ascultândŭ luminată porunca MărieĬ Tale dela acéstă jalbă, amŭ făcutŭ cercetare şi precum ne îndestulămŭ din *condica moştenirilorŭ*, în care se trecŭ avutulŭ copiilorŭ sărmanĭ, arĕtămŭ MărieĬ Tale, că totŭ capitalulŭ acestuĭ jăluitorŭ este za talerĭ 1227, carĭ sunt daţĭ în dobândă de proinĭ boeriĭ epitropĭ la unŭ Hristea Gheorghiu negustorŭ, încă dela lét. 1792 Martie 10, dobândă la capitalulŭ luĭ, po talerĭ 4 la pungă, facŭ talerĭ 123, carĭ după orênduială i s'aŭ datŭ rêndurĭ, într'unŭ anŭ, pentru hrana i îmbrăcămintea luĭ tótă dobânda; din capete canónele chrisovuluĭ nu ne slobóde a strică; elŭ prin jalba luĭ face cerere MărieĬ Tale; nu îndrăsnimŭ peste porunca chrisovuluĭ a ĭ dà, ci vomŭ avé porunca în ce chipŭ să urmămŭ. 1793 Aprilie 12. (1)

Scarlatŭ Vornicŭ.

Anaforaua ca să se dee dela epitropie baniĭ ce aŭ avutŭ daţĭ Ioanŭ Hagi Pascalŭ, în mânele luĭ.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i gpod. Zemle Vlachiscoe.— Poruncimŭ Domnia Mea dumné-vóstre, nazîrilorŭ epitropieĭ, ca după pliroforia ce ne daţĭ, să faceţĭ teslimŭ în mânele jăluitoruluĭ aceştĭ banĭ aĭ luĭ, dela care să luaţĭ adeverinţe de primire cum că s'aŭ datŭ dreptulŭ luĭ.—1794 Decembre 3.

Vel Logofĕtŭ.

---

(1) Cod. XXIV, fila 101.

Prea Inălțate Dómne,

Ioanŭ Hagi Pascalŭ, prin jalba ce a datŭ Marieĭ Tale, arată, că după vîndarea caselorŭ părintescĭ, baniĭ ce s'aŭ făcutŭ partea luĭ, fiindŭ nevîrstnicŭ, s'aŭ datŭ la epitropie în păstrare, iar acum viindŭ în vîrsta ce orênduescŭ pravilele, de anĭ 25, cere dreptate de a i se da baniĭ, și ne poruncescĭ Măria Ta să cercetămŭ și de va fi venitŭ în vîrstă să i se dee baniĭ. Decĭ următorĭ fiindŭ luminateĭ Măriеĭ Tale poruncĭ, l'amŭ înfățișatŭ înaintea nóstră, dela care amŭ cerutŭ dovedĭ să ne arate de este de anĭ 25 și puse înaintea epitropieĭ o anafora, scrisă din anulŭ trecutŭ lét. 1793 Novembre 11, iscălită de Prea Sfinția Sa Părintele Metropolitŭ și de rĕposatulŭ Vornicŭ Scarlatŭ Grecénu, prin carele arată că este botezatŭ de Prea Sfinția Sa încă dela lét. 1769, care făcêndŭ socotéla anilorŭ până acum, vĕdumŭ că sunt anĭ 25 și după pravilă este volnicŭ să-șĭ ieae baniĭ să facă orĭ ce va vré cu dînșiĭ, pentru care amŭ orênduitŭ pe sameșulŭ epitropieĭ, de a făcutŭ socotélă cu Hristea Gheorghiu negustorulŭ, la care aŭ fostŭ baniĭ datĭ în dobândă, și după luaturile luĭ rêndurĭ, rêndurĭ, atâtŭ din dobândă pentru hrană și îmbrăcămintea luĭ, câtŭ și din capete, cu jălbĭ buiurdisite de Măria Ta, ca să i se dee la trebuințele ce a avutŭ, a plătì la datoriĭ, a se căutà la bólele ce i s'a întîmplatŭ și alte trebuințe, a maĭ rĕmasŭ să ieae acum talerĭ 679 banĭ 6, după cum te veĭ îndestulà Măria Ta din socotéla ce se așternù lângă acéstă plecată a nóstră anafora. După orênduiala epitropieĭ nu lipsimŭ a arĕtà Inălțimeĭ Tale curgerea pricineĭ, dimpreună cu socotéla ca să se întăréscă și cu luminată domnésca Măriеĭ Tale pecete, spre a ni se da slobozenie să-ĭ dămŭ baniĭ și deosebitŭ să fie și pricina sciută, după vremĭ, cum s'a urmatŭ, și cum va fi luminată poruncă.—1794 Novembre 29.

Dositeiŭ alŭ Ungro-Vlachieĭ, Dumitrache Banŭ, Isacŭ Raletŭ.

Socotéla de capitalulŭ luĭ Hagi Pascalŭ, ce banĭ a avutŭ la epitropie, dela ce vreme, care a fostŭ datŭ în dobândă la Chirŭ Hristea Gheorghiu dela lét. 1792 Martie 10 și până acum la lét. 1794 Novembre 30, când viindu-șĭ în vîrstă, cu porunca gospodŭ i s'a datŭ atâtŭ capetele ce aŭ rĕmasŭ, bez ceĭ ce aŭ maĭ luatŭ după vremĭ cu poruncă gospodŭ la trebuințele luĭ, cum și dobânda ce s'a făcutŭ după capitalŭ, cum maĭ în jos se arată.—1794 Novembre 30.

Capitalulŭ TALERI	D-to BANI	Dobânda TALERI	D-to BANI	
1227	—			Totŭ capitalulŭ, partea luĭ Ioanŭ, ce aŭ fostŭ daţĭ în dobândă la Chirŭ Hristea Gheorghiu dela lét. 1792 Martie 10, cum zapisulŭ arată.
		122	84	Dobânda pe acestŭ capitalŭ pe unŭ anŭ până la lét. 1793 Martie 10.
		13	54	Ipacŭ dobândă pe 41 de ḑile la totŭ capitalulŭ, dela Martie 10 lét. 1793 până la Aprilie 21, când a ridicatŭ din capete talerĭ 300 cu porunca epitropilorŭ, după jalba ce a datŭ la Măria Sa Vodă, plătindu-şĭ nisce datoriĭ şi îmbrăcăminte.
300	—			Se scade din capete, ce i-a ridicatŭ la Aprilie 21 lét. 1793, cum s'a ḑisŭ maĭ sus.
927	—			Rĕmâne bunŭ capitalŭ la Aprilie 21.
		62	42	Ipacŭ dobândă la talerĭ 927 pre optŭ lunĭ, din Aprilie 21 până la Decembre 21, când iarăşĭ cu porunca gospodŭ i s'a datŭ din capete dela Logofĕtulŭ Antonie talerĭ 40.
40	—			Se scade din capitalŭ, cum s'a ḑisŭ maĭ sus.
887	—			Rĕmânŭ capete la Decembre 21.
		24	86	Ipacŭ dobândă la talerĭ 887 pe treĭ lunĭ şi ḑece ḑile dela Decembre 21 lét. 1793 până la Aprilie în două lét. 1794, când iarăşĭ cu poruncă aŭ ridicatŭ capete talerĭ 137.
137	—			Se scade din capete, că i-a rĕmasŭ cum s'a ḑisŭ maĭ sus.
750	—			Rĕmâne bunŭ capitalŭ la Aprilie 2 lét. 1794.
		9	109	Ipacŭ dobândă pe 48 de ḑile, dela Aprilie 2 până la Maiŭ 20, când iarăşĭ cu poruncă a ridicatŭ din capete talerĭ 70.
70	—			Se scade din capete că i-a ridicatŭ din capete, cum s'a ḑisŭ maĭ sus.
680	—			Rĕmâne bunŭ capitalŭ până la Maiŭ 20.
		37	15	Ipacŭ dobândă pe 6 lunĭ şi 10 ḑile, dela Maiŭ 20 până în sfîrşitulŭ luĭ Novembre lét. 1794, când a ridicatŭ şi capetele tóte şi dobânda cu poruncă viindu-şĭ în vîrstă.
		270	30	Face tótă dobânda luĭ Ioanŭ dela lét. 1792 Mar-

Capitalulŭ TALERI	D-to BANI	Dobânda TALERI	D-to BANI	
				tie 10 până la lét. 1794 Decembre, când i-a ridicatŭ.
680	—			Suma capitaluluĭ ce se vede înapoĭ că i-a rĕmasŭ după luaturile luĭ.
270	30			Ipacŭ suma din apoĭ a dobândeĭ, ce i s'a făcutŭ să ieae dela lét. 1792 Martie 10 şi până la lét. 1794 Novembre 30.
950	30			
				Dintr'aceştia, ce i s'aŭ datŭ rĕndurĭ de către epitropie, din dobândă:
		20	—	Intâĭ Iunie lét. 1792, să aibă de cheltuială.
		10	—	Ipacŭ de cheltuiala la Augustŭ.
		5	—	Ipacŭ Decembre 24.
		25	—	Ipacŭ să se caute la bólă, Februarie 11.
		20	—	Ipacŭ cheltuială îmbrăcăminte, Februarie 18.
		1	60	Ipacŭ de şi-aŭ scosŭ o anafora dela departamentŭ.
		20	—	Ipacŭ de cheltuială şi încălţăminte la Pascĭ.
		15	—	Ipacŭ de cheltuială.
		10	—	Ipacŭ de cheltuială.
		4	—	Ipacŭ luĭ.
		10	—	Ipacŭ luĭ de cheltuială.
		5	—	Ipacŭ luĭ.
		5	—	Ipacŭ.
		30	—	Ipacŭ dobândă pe lét. 1793.
		10	—	Ipacŭ luĭ de cheltuială.
		20	—	Ipacŭ de cheltuială.
		32	84	Ipacŭ luĭ.
		10	—	Ipacŭ luĭ.
		6	—	Ipacŭ.
		4	—	Ipacŭ.
		8	—	Ipacŭ luĭ, Noembre 28.
271	24	271	24	
679	6	—	—	Adecă talerĭ şése sute şépte-ḑecĭ şi nouĕ şi banĭ şése sunt să i se maĭ dee. (1)

(1) Cod. XXVIII, pag. 11. II-a, scară.

Prea Inălțate Dómne,

Jeluescŭ milostivireĭ Măriei Tale, că rĕmâindu-ne nouĕ o prăvălióră dela rĕposatulŭ tatălŭ nostru, de care rĕmâindŭ și datorie, cu luminată porunca Măriei Tale s'a vîndutŭ acea prăvălióră la mezatŭ în talerĭ 500, din carĭ s'aŭ plătitŭ datoriĭ talerĭ 120, iar talerĭ 380, cu luminată poruncă, s'aŭ datŭ la epitropie sub păstrare, aflându-ne noĭ nevrîstnicĭ, apoĭ jăluindŭ Inălțimeĭ Tale, ca să te milostivescĭ asupra sărăcieĭ nóstre, cu a ni se da din baniĭ ce sunt la epitropie talerĭ 80, iar talerĭ 300 să fie sub păstrare, carĭ să ne fie pentru hrana și îmbrăcămintea nóstră cum și pentru pomenirea rĕposatuluĭ, la care cerere a nóstră, milostivindu te, s'a făcutŭ luminată porunca Inălțimeĭ Tale către dumné-lorŭ boeriĭ epitropĭ, ca să ne dee din baniĭ ce sunt la epitropie aceia ce ne va fi pentru trebuința nóstră, și mergĕndŭ noĭ cu luminată poruncă, ne-aŭ datŭ talerĭ numaĭ 41, din carĭ talerĭ 16 s'aŭ scosŭ cheltuială la anafora și la altele, rĕmâindu-ne și nouĕ numaĭ talerĭ 25, ci maĭ întâĭ amŭ vrutŭ să facemŭ ticălósele să ne îmbrăcămŭ, că eramŭ góle, orĭ pentru hrană, saŭ să facemŭ pomenire rĕposatuluĭ? cu lacrămĭ ne rugămŭ, supĕrândŭ auḑulŭ Inălțimeĭ Tale, să te milostivescĭ asupra scăpătăciuneĭ nóstre întru care ne aflămŭ, maĭ vîrtosŭ lipsite și de hrana viețeĭ cea din tóte ḑilele, acum pre acéstă vreme de lipsă, să fie luminată porunca Măriei Tale către dumné-lorŭ boeriĭ epitropĭ, a ne maĭ da și aceĭ talerĭ 38, ce maĭ sunt până la talerĭ 80, carĭ amŭ cerutŭ d'întâĭ, spre a ne ajutorà la stenahoria ce avemŭ, cum și pentru pomenire, iar talerĭ 300 să stee la epitropie sub păstrare cu dobânda lorŭ de până acum, precum s'a poruncitŭ de către bogata milostivirea Măriei Tale, și cum va fi mila Măriei Tale.

Róbele Măriei Tale Despa, cu douĕ surorĭ nevrîstnice ale rĕposatuluĭ Neculi Brutariŭ de aicĭ.

Dumné-vóstre, nazîrilorŭ aĭ epitropieĭ, să cercetațĭ jalba lorŭ și să ne arĕtațĭ. — 1795 Februarie 19.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i gpd. Zemle Vlachiscoe.— Poruncimŭ Domnia Mea dumné-vóstre, nazîrilorŭ aĭ epitropieĭ, să le dațĭ aceĭ talerĭ treĭ-ḑecĭ și optŭ. — 1795 Februarie 26.

Prea Inălțate Dómne,

Ascultândŭ luminată porunca Măriei Tale dela acea jalbă, amŭ făcutŭ cercetare, și adevĕrŭ este după cum jeluescŭ, că talerĭ 300 s'aŭ datŭ în dobândă, peste carĭ maĭ prisosescŭ tal. 79; li s'aŭ datŭ tal. 41 și s'aŭ

plătitŭ anaforalele şi cărţile de judecată ce aŭ avutŭ cu uni-alţiĭ şi să le fie de cheltuială, şi maĭ sunt la epitropie talerĭ 38; ci fiind-că sunt desbrăcaţĭ şi neavêndŭ nicĭ hrana vieţeĭ, la acéstă vreme de scumpĕtate, să avemŭ luminată porunca Măriei Tale, de a-ĭ da şi de aicĭ înainte se vorŭ iconomisi cu dobânda, ce se va luà din aceĭ talerĭ 300, ce sunt daţĭ la unŭ negustorŭ. De acésta însciinţămŭ şi cum va fi luminată poruncă. — 1795 Februarie 26. (1)

Isacŭ Raletŭ.

Iō Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i gpd. Zemli Vlahiscoe. — După acéstă anaforà a dumné-lorŭ nazîrilorŭ epitropieĭ poruncimŭ să se urmeze; pentru care dămŭ Domnia Mea întărire la mânele jăluitoruluĭ.— 1795 Martie 20.

Prea Inălţate Dómne,

Ascultândŭ luminată porunca Măriei Tale dela acéstă jalbă, am făcutŭ cercetare în condica epitropieĭ *ce este pentru moştenirile copiilorŭ sĕrmanĭ* şi ne am îndestulatŭ, că totŭ avutulŭ luĭ Apostolŭ Cotunénulŭ aŭ fostŭ nisce cârpeturĭ şi puţine dobitóce, carĭ vinḑêndu-se s'a prinsŭ talerĭ 735, din carĭ talerĭ 816 s'aŭ datŭ în datoriile luĭ şi trecŭ daţĭ maĭ multŭ talerĭ 81; altŭ nimicŭ nu ĭ-a maĭ rĕmasŭ decât 15 mătcĭ stupĭ şi moşióra ce se numesce Cătunŭ din sud Dâmboviţa, cu căsciórele, partea câtŭ i se cade, fiindŭ pe treĭ părtaşĭ şi nefiindŭ altŭ mijlocŭ pentru hrana i îmbrăcămintea copiluluĭ, *şi plata învĕţătureĭ la carte*, a chibzuitŭ rĕposatulŭ Vornicŭ Scarlatŭ în naziria dumné-luĭ, şi cu voie, fără de voie, a făcutŭ pe jăluitorulŭ Tudorŭ de a primitŭ pe copilŭ întru a luĭ purtare de grijă, cum şi stupiĭ şi moşióra să fie asupra luĭ şi să dea pe anŭ câte talerĭ 100, însă talerĭ 60 să fie pentru îmbrăcămintea şi învĕţătura copiluluĭ la dascălŭ, (iar hrana copiluluĭ să fie dela dînsulŭ) şi talerĭ 40 să-ĭ aducă pe totŭ anulŭ la cutia milosténieĭ, ci fiind-că a datŭ talerĭ 81 dela dînsulŭ în plata datoriilorŭ, are să-şĭ iea din aceĭ talerĭ 40, ce s'aŭ ḑisŭ maĭ sus, ca să-ĭ dea pe totŭ anulŭ la cutie, dar fiind-că se maĭ ivescŭ din datornicĭ şi-lŭ supĕră, să i se dea luminată întărirea Măriei Tale la mânĭ, ca să rĕmâie nebântuitŭ, pentru că *el nu este clironomŭ saŭ maĭ are vre-unŭ avutŭ asupră-ĭ,* dar decât silitŭ fiindŭ de epitropie l'aŭ încurcatŭ cu crescerea copiluluĭ şi datorniciĭ

(1) Cod. XXVIII, fila 19, III-a.

carĭ se vorŭ maĭ ivi a cere dela casă, câtŭ şi némulŭ luĭ, vorŭ veni la epitropie, că li se va face îndreptarea cea cuviinciósă. De acésta însciinţămŭ şi cum va fi luminată poruncă. — 1795 Martie 14. (1)

Isacŭ Raletŭ.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ. — După anaforaoa epitropieĭ, orênduimŭ pe sluga Domnieĭ Mele . . . . . să mérgă, şi verĭ-unde va găsi pe Hristea Gheorghiu, prin scirea ispravnicilorŭ să-lŭ apuce a face împlinire, saŭ să-lŭ iea să-lŭ aducă aci, ca să rĕspundă baniĭ epitropieĭ. — 1795 Decembre 4.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălţate Dómne,

Insciinţămŭ Mărieĭ Tale pentru Hristea Gheorghiu, neguţătorŭ de aicĭ din Bucurescĭ, asupra căruia fiindŭ banĭ daţĭ în dobândă a sĕrmanilorŭ copiĭ ce sunt la epitropie, după cum se însemnară maĭ jos, luă epitropia însciinţare, că trebile şi alişverişurile neguţătoriilorŭ luĭ mergŭ spre scădere şi póte să iasă mufluzŭ, să rĕmâie copiiĭ săracĭ; decĭ după orênduială nu lipsimŭ a arĕta Măriei Tale maĭ din vreme, ca să se facă luminată poruncă Măriei Tale cu mumbaşirulŭ omŭ domnescŭ, să mérgă, şi orĭ unde îlŭ va găsi să-lŭ iea să-lŭ aducă aicĭ, ca să rĕspundă baniĭ ce sunt asupră-ĭ cu dobânda lorŭ, după zapisele luĭ. De acésta înscinţămŭ şi cum va fi luminată poruncă. — 1795 Decembre 3.

Scarlatŭ Câmpinénu.

TAL. BANI	
1.353,—	Baniĭ sĕrmanilorŭ copiĭ aĭ luĭ Apostolŭ Cojocaru dela lét. 91.
390,30	« copiilorŭ Sanduluĭ Mocanu ot Liliescĭ sud Prahova asemenea.
1.743,30	Capitalŭ face cu dobândă la dece unulŭ. (2)

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ. — La cele-lalte este cu cale şi cu orênduială anaforaoa judecătorilorŭ departamentarĭ, iar de a se face acestea prin dumné-vóstră, nazîriĭ epitropieĭ, acésta nicĭ este tréba dumné-vóstră, nicĭ îĭ însărcinămŭ cu tréba, ce nu este a datorieĭ dumné-vóstră, căcĭ la mijlocŭ nu este vre-unŭ copilŭ sĕrmanŭ, nicĭ este vre-o pereusie

(1) Cod. XXVIII, fila 28 verso.
(2) Cod. XXVIII, fila 40.

din care să se împărtăşască cutia, ci însuşĭ dumné-vóstră, judecătorilorŭ, ca trébă ce este a judecăţeĭ, d'impreună cu starostea de negustorĭ, însuşĭ să le urmaţĭ în faptă, să le sĕvêrşiţĭ prin mumbaşiretulŭ zapciuluĭ celŭ orênduitŭ, iar carele din datornicĭ vorŭ avé în potrivă vre-o apelaţie, va da jalbă Domnieĭ Mele.—1793 Aprilie 2.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălţate Dómne,

Dumné-luĭ Vel Şatrariŭ Nicolae, i preotul Popa Manu şi Dumitru Şălariŭ, s'aŭ înfăţişatŭ la judecată cu jalba ce aŭ datŭ Măriеĭ Tale, prin care ḑice că aŭ să iée datoriĭ dela unŭ Dumitru vătafŭ de măcelarĭ, care *s'aŭ împuşcatŭ* singur în sĕptĕmâna ce a trecutŭ, şi până a nu se da vre-unŭ rostŭ de avutulŭ luĭ, pentru care cereà să-şĭ afle dreptatea, ca toţĭ datornicіĭ să-şĭ iée fiteşŭ care dreptŭ din avutulŭ mortuluĭ, saŭ cu analoghie de-ĭ va lipsi din pereusie; în dosulŭ căreia jălbĭ, ni se poruncesce de către Măria Ta ca să cercetămŭ acéstă pricină cu de-amĕruntulŭ şi cu vătafulŭ za Păhărniceĭ să facemŭ Măriеĭ Tale anafora cu orênduială şi cu nizamulŭ dreptăţiĭ care trebue a se dà la acésta diéfora. Arĕtămŭ Măriеĭ Tale că dela judecată se găsesce cu cale, cu mariletulŭ dumné lorŭ boerilorŭ epitropĭ sà se iée înscrisŭ de dumné luĭ starostea de negustorĭ, tótă pereusia aceluĭ mortŭ, puindŭ la mijlocŭ şi celea ce va fi hrăpitŭ fără de judecată vre-uniĭ din datornicіĭ mortuluĭ şi cu preţuire dréptă să se facă o sumă, din care maĭ întâiŭ să se scóţă lipsa zestrelorŭ femeilorŭ cu dovadă de a fi isterisită, şi să iée în scrisŭ şi tóte datoriile mortuluĭ şi să le facă iară o sumă, care sumă împreună cu ale pereusieĭ să le aréte la fraţiĭ mortuluĭ, şi la alte rude cărora li se cade clironomia, fiind-că aceluĭ mortŭ nu ĭ-aŭ rĕmasŭ copiĭ şi de le va da mâna să intre clironomŭ vre-unulŭ, va respunde tóte datoriile, şi va stăpânì pereusiile, iară de nu le va da rudelorŭ să intre la clironomia mortuluĭ, atuncĭ cu marifetulŭ dumné-lorŭ boerilorŭ epitropĭ se va împărţi pereusia mortuluĭ pe chipulŭ datornicilorŭ, orĭ pe deplinŭ de se va ajunge, orĭ cu analoghie de va lipsi, iar hotărîrea cea desĕvêrşită rĕmâne a se face de către Inălţimea Ta.—1793 Martie 30.

Constantinŭ Bratŭ, Vel Clucerŭ; Stefanŭ Vilara, Medelnicerŭ; Stefanŭ Medelnicerŭ; Mateiŭ Cantacuzino, Slug.; Constantinŭ Slug.; Iordache Clucerŭ. (1)

(1) Cod. XXIV, fila 67.

Documente relative la mezaturĭ.

1) Moşie strigată la mezatŭ în diastimă de 2 lunĭ prin totŭ loculŭ, 4 Aprilie 1793.

2) Léfă de slujnică plătită din clironomia unuĭ mortŭ, 1793 Maiŭ 24.

3) Scótere în vîndare prin mezatŭ a unorŭ case. Constatare prealabilă a actelorŭ de posesiune, apoĭ publicaţie de vîndare prin telalŭ, în 3 Martie 1794.

4) După ce se făceà mezatulŭ şi se vindeà o proprietate, cumpĕrătoruluĭ, la cerere, i se da de către Domnitorŭ unŭ anume hrisovŭ de întărire (20 Martie 1794).

5) Vîndare de marfă diversă din o prăvălie, pentru îndestularea creditoruluĭ, supusŭ austriacescŭ, (30 Maiŭ 1794).

6) Pentru datorie există constrîngerea corporală. Când însă creditorulŭ nu puteà, în anumitŭ termenŭ, dovedì că debitorulŭ are avere, orĭ puteà da chezaşŭ, se libera din închisóre debitorulŭ (12 Novembre 1794).

7) Hrisovulŭ din 27 Februarie 1795, de întărire a vîndăreĭ, cu mezatŭ a 6 moşiĭ din Teleormanŭ, vîndute luĭ biv Vel Vistierŭ Ioanŭ Damaris şi carĭ aŭ aparţinutŭ luĭ Zamfirŭ Damaris fratele sĕŭ, ce a ţinutŭ în căsătorie pe Maria Cantacuzino. Din acéstă căsătorie s'a născutŭ o copilă, Safta, şi pe numele acesteia a *clironomisită* Maria tóte moşiile. In timpulŭ rĕsmiriţeĭ, sub Mavrogheni, Maria Cantacuzino şi copila s'aŭ mutatŭ în Rusia. Prin curtea Ruséscă aŭ cerutŭ la Pórtă să se vîndă tóte proprietăţile eĭ din ţéră, orênduindŭ vechilŭ alŭ eĭ pre vice-consululŭ rusescŭ «*Sinior Ravicĭ.*» Pórta primì mijlocirea şi ordonă vîndarea luĭ Mih. Şuţu, etc.

Anaforaoa a se mĕsura moşia Préjba din sud Teleormanŭ, ce a cumpĕral'o dumné-luĭ Ioanŭ Văcărescu Vel Spătarŭ.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ. — Dumné-lorŭ ispravnicilorŭ ot sud Teleormanŭ, viindŭ sluga Domnieĭ Mele . . . portărelŭ, cu stânjenŭ domnescŭ, să aveţĭ a-ĭ orêndui la faţa loculuĭ, boerĭ i boernaşĭ practicoşĭ, care de faţă cu cumpĕrătorulŭ şi vîndĕtorulŭ, cu sinceturile, cum şi câţĭ-va împrejuraşĭ, să sforască numita moşie, să alégă suma stânjinilorŭ, şi să arĕtaţĭ Domnieĭ Mele cu isnafurĭ în scrisŭ. — 1793 Maiŭ 5.

procit. Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălţate Dómne,

Din luminată porunca Inălţimeĭ Tale am pusŭ telalŭ de a strigatŭ la mezatŭ o moşie, ce se numesce Préjba sud Teleormanŭ, a dumné-luĭ Şătraruluĭ Ioanŭ sin rĕposatuluĭ Stolnicŭ Gheorghe Cernăvodénulŭ, în diastimă de douĕ lunĭ şi maĭ bine, prin totŭ loculŭ, dândŭ uniĭ-alţiĭ la mezatŭ după obiceiŭ; la preţulŭ celŭ de pe urmă a rĕmasŭ asupra dumné-luĭ Vel Spătarŭ Ienache Văcărescului stânjenulŭ po talerĭ doĭ, banĭ 40, cu care preţŭ se mulţămesce şi vîndĕtorulŭ ca să o dea; dar fiind-că cumpĕrătorŭlŭ nu se îndestuléză pe suma stânjenilorŭ ce scrie în sineturile vechĭ că vorŭ fi tocmaĭ stânjenĭ 1.200, cerêndŭ a se mĕsurà de iznóvă, să fie luminată porunca Măriei Tale cu portărelŭ către dumné-lorŭ boeriĭ ispravniciĭ sud Teleormanŭ, ca să orênduiască boernaşĭ cu pracsisŭ, în faţa loculuĭ, şi cu stânjenulŭ ce i se va da dela dumné-luĭ Vel Portariŭ, faţă cu veciniĭ împrejurenĭ şi cu vechilulŭ vîndĕtoruluĭ şi cumpĕrătoruluĭ, după sineturĭ, să sforască moşia pe treĭ locurĭ, după obiceiŭ, puindŭ şi semne, şi pe câţĭ stânjenĭ se vorŭ alege acéstă moşie Préjba, să arĕte în scrisŭ ca să numere cumpĕrătorulŭ baniĭ după preţulŭ ce a eşitŭ la mezatŭ, şi atuncĭ cu deosebită anafora vomŭ arĕta Măriei Tale. — 1793 Aprilie 4. (1)

A Măriei Tale plecată slugă.

Ioanŭ Starostea.

Anaforaoa ce s'aŭ făcutŭ în dosulŭ jălbeĭ Elisaveteĭ călugăriţeĭ ca să i se dea talerĭ 30, ce cu zapisŭ aŭ avutŭ la rĕposatulŭ doctorŭ Ghiorgachi.

Prea Inălţate Dómne,

Jăluescŭ Măriei Tale, că eŭ fiindŭ o femee sĕracă, am slujitŭ anĭ la rĕposatulŭ Clucerŭ Fârţogŭ doftorulŭ, ce am fostŭ atâtŭ aicĭ în casă câtŭ şi prin ţara turcéscă pe la Necopoia, şi orĭ unde a mersŭ, şi viindŭ aicĭ mĭ-amŭ cerutŭ haculŭ meŭ, ce mĭ-a maĭ rĕmasŭ din simbrie, talerĭ 30, de care profasisindŭ că nu i se întîmplase să-ĭ dea, şi dându-mĭ zapisŭ cu vrednice mărturiĭ, scrisŭ însuşĭ cu mâna dumné-luĭ, iară vĕdêndŭ că am ajunsŭ la o bólă de care m'am trasŭ de m'am dusŭ dreptŭ la Mânăstirea Dintr'unŭ-lemnŭ, şi am luatŭ cinulŭ călugăriĭ, s'aŭ întâmplatŭ de a muritŭ

(1) Cod. XXIV, fila 123.

dumné-luĭ aicĭ și avutulŭ dumné-luĭ s'aŭ datŭ sub păstrare la epitropie, și eŭ nu am maĭ pututŭ de a maĭ veni ca să-mĭ cerŭ dreptulŭ meŭ; ci mě rogŭ milostiviriĭ Măriеĭ Tale, să fie luminată poruncă către dumnélorŭ boeriĭ nazîrĭ aĭ cutieĭ, că după acelŭ zapisŭ, să-mĭ deà baniĭ de simbrie din avutulŭ rěposatuluĭ, să mě ducŭ iarășĭ înapoĭ la mânăstire, să nu șeḑŭ să pieiŭ aicĭ, că acestŭ zapisŭ este știutŭ șĭ de fiica rěposatuluĭ ce este soția Bulețuluĭ, ce se aflà aicĭ, și cum va fi mila Măriеĭ Tale.

Prea plecată și smerită a Măriеĭ Tale, Elisaveta Călugărița de la mânăstirea Dintr'unŭ-lemnŭ.

Dumné-vóstră, nazîrilorŭ epitropieĭ de obsce, teorisindŭ jalba acésta, să arětațĭ Domnieĭ Mele.—1793 Maiŭ 20.

Vel Logofětŭ de Țara de josŭ.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ. Poruncimŭ Domnia Mea, staroste de negustorĭ, după acéstă anaforà urmândŭ, să daĭ jăluitóreĭ aceștĭ banĭ din avutulŭ numituluĭ rěposatŭ doctorŭ, și să ieĭ zapisulŭ, avêndu-lŭ în păstrare d'impreună, cu acéstă anaforà, lângă cea-laltă pereusie.—1793 Maiŭ 24.

Vel Logofětŭ.

Prea Inălțate Dómne

După luminată porunca Măriеĭ Tale am făcutŭ cercetare jălbeĭ acešteia, și aflaiŭ cererea eĭ adevěrată, arětându-ne și zapisulŭ Cluceruluĭ Sculidatŭ dohtorulŭ, scrisŭ din lét. 1788 Maiŭ 16, adeveritŭ și de două mărturiĭ, celŭ din mâna jăluitóreĭ, și scrie că din tótă socotéla ce a avutŭ cu jăluitórea pentru drépta simbrie, în câtă vreme ĭ-a slujitŭ, ĭ-a rěmasŭ datorŭ talerĭ 30, ci orĭ-când se va ivì cu zapisulŭ, să aibă a plătì fără de nicĭ o pricină; ci fiind-că numitulŭ dohtorŭ a muritŭ, avutulŭ sěŭ încă din porunca Măriеĭ Sale Mihaiŭ Vodă s'a făcutŭ mezatŭ, și stă în păstrare la starostea de negustorĭ, până a se face împărțélă între fiiĭ mortuluĭ, găsimŭ cu cale să fie luminată porunca Măriеĭ Tale către starostea za negustorĭ, ca să numere aceștĭ banĭ jăluitóreĭ din pereusia dohtoruluĭ și să opréscă zapisulŭ de datorie împreună și cu anaforaua acésta, dreptŭ dovadă ca să-ĭ scaḑă la socotélă; iar hotărîrea cea desěvêrșită rěmâne a se face de către Inălțimea Ta.—1793 Maiŭ 22.

Filaretŭ alŭ Ungro-Vlahieĭ, Dumitrache Banulŭ, Scarlatŭ Vorniculŭ. (1)

(1) Cod. XXIV, fila 168.

Mezatŭ.

Iō Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i gpd. Zemli Vlahiscoe. — După pliroforia ce daŭ Domnieĭ Mele printr'acéstă anaforà boeriĭ departamentarĭ pentru pricina acestorŭ case, poruncimŭ, Staroste de negustorĭ, să le facĭ mezatŭ după obiceiŭ. — 1794 Martie 12.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălţate Dómne,

Ilinca Căpitănésa, împreună cu fiulŭ sĕŭ Gheorghe de aicĭ din Bucurescĭ, jăluescŭ Mărieĭ Tale, că ea cădêndŭ la mare datorie, avêndŭ şi fete să mărite, şi altŭ mijlocŭ de a plăti datoria nu are, fără câtŭ are douĕ case în mahalaua Silivestruluĭ, lângă podŭ o casă mare şi o pivniţă, se rógă Mărieĭ Tale, ca să fie luminată porunca Inălţimeĭ Tale către dumné-luĭ starostea za negustorĭ, ca să se scóţă aceste case la mezatŭ să se vîndă ca să-şĭ afle preţŭ. De către Măria Ta ni se poruncesce să teorisimŭ jalba lorŭ, şi să facemŭ cercetare după orênduială, şi în ce chipŭ vomŭ găsi cu cale, să arĕtămŭ Măriеĭ Tale. Luminateĭ poruncĭ următorĭ fiindŭ, amŭ cerutŭ dela jăluitórea ca să ne încredinţămŭ de sunt casele bune ale lorŭ şi spre încredinţare ne arĕtară douĕ zapise, însă: unŭ zapisŭ cu lét. 7280 Iunie 20, a soriĭ soţieĭ Minculuĭ Postăvaruluĭ, i cu fecioriĭ eĭ Oprea şi Constantinŭ cu douĕ mărturiĭ, cu care vinde luĭ Pană Căpitanuluĭ soţia jăluitoruluĭ o casă în mahalaua Silivestruluĭ, lângă podulŭ tîrguluĭ de afară, dreptŭ talerĭ 62, şi zapisulŭ cu létulŭ 7283 Septembre 1, alŭ Safteĭ Ţiganceĭ, şi a gineri-sĕŭ, cu treĭ mărturiĭ, cu care vinde, totŭ luĭ Pană Căpitanulŭ, unŭ locŭ de casă în mahalaua Silivestruluĭ dreptŭ talerĭ 18, pe care locŭ, ḑice Ilinca jăluitórea, că a făcutŭ casă cu baniĭ eĭ; maĭ aduseră jăluitórea şi douĕ mărturiĭ, pe Popa Tudorache duhovnicŭ din mahalaua Silivestruluĭ, i pre unŭ Iorga Croitorulŭ, care dete mărturie că amêndouĕ casele sunt bune ale Ilincheĭ jăluitóreĭ fără de nicĭ o pricină. Decĭ din cercetarea acésta se alege, că după zapisele caselorŭ de cumpĕrăturĭ, şi după mărturia luĭ Popa Tudorache, i a luĭ Iorga Croitorulŭ vecinulŭ eĭ, dovedindu-se casele Ilenchiĭ Căpitănescĭ, şi vrêndŭ ca să le vîndă, găsimŭ cu cale ca să fie luminată porunca Măriеĭ Tale către dumné-luĭ starostea de negustorĭ, ca să orênduiască telalŭ să strige casele la mezatŭ, după orênduială să le vîndă, şi baniĭ să-ĭ dea Ilenchi să se plătéscă de datoriĭ şi să-şĭ mărite

fetele; iar hotărîrea cea desĕvêrşită rĕmâne a se face de către Măria Ta. 1794 Martie 3. (1)

Dumitrache Clucerŭ, Dumitrache Varlaamŭ, Ioanŭ Ganea Serdarŭ, Petrache Clucerŭ.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i gpd. Zemle Vlahiscoe. — Intărimŭ Domnia Mea ca să stăpânéscă numitulŭ Ioanŭ sin Ştefanŭ dela mezatŭ cu bună pace. — 1794 Martie 23.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălţate Dómne,

Dumné-luĭ biv Vel Serdarŭ Iordache Cantacuzino, prin jalba către Inălţimea Ta arată că din întâmplarea vremurilorŭ, lipsindŭ şi de aicĭ într'alte ţĕrĭ străine în vremea trecuteĭ resmiriţĭ, a căḑutŭ la grea datorie, avêndŭ şi fiică în vêrstă, şi neavêndŭ altŭ mijlocŭ pentru plata datornicilorŭ, şi a face cele trebuincĭóse fiiceĭ Domnieĭ Sale, a cugetatŭ a vinde nisce case părintescĭ, ce le are aicĭ în Bucurescĭ, pe podulŭ tîrguluĭ de afară cu pămîntulŭ lorŭ, şi pentru ca să iasă maĭ la bunŭ preţŭ de a sĕvêrşi tóte celea maĭ sus arĕtate, însă datoriĭ şi zestre, se rógă Inălţimeĭ Tale, ca să aĭbă voie a le vinde cu mezatŭ; pentru care fiindŭ orĕnduitŭ la judecata departamentuluĭ de 5, dumné-lorŭ boeriĭ judecătorĭ arată Inălţimeĭ Tale cu anaforà, că din cercetarea ce aŭ făcutŭ, se facŭ sciute aceste case şi de dumné-lorŭ că sunt ale dumné-luĭ Serdaruluĭ Cantacuzino, rĕmase clironomie dela părinţĭ, căḑute în parte, când s'aŭ desfăcutŭ cu fratele Domnieĭ Sale, maĭ alesŭ fiindŭ şi datorie la mijlocŭ, găsescŭ cu cale cererea ce o face, prin care anaforà mi se poruncesce mie prea plecată sluga Măriei Tale, starostea de negustorĭ, ca după anaforà să urmezŭ a face mezatulŭ acestorŭ case, după obiceiŭ. Primindŭ domnésca poruncă, am urmatŭ şi am pusŭ telalŭ de a strigatŭ casele la mezatŭ cu totŭ loculŭ lorŭ, în diastimă de lunĭ şése, prin scirea rudelorŭ şi a vecinilorŭ şi a tuturorŭ de obşte, dândŭ uniĭ şi alţiĭ la mezatŭ, după obiceiŭ, la celŭ din urmă preţŭ a rĕmasŭ asupra unuĭ Ioanŭ sin Ştefanŭ din Bucurescĭ cu talerĭ patru miĭ şépte-sute, peste care preţŭ ne maĭ eşindŭ nicĭ din rude, nicĭ din vecinĭ, saŭ din alţĭ străinĭ ca să dea maĭ multŭ, fiindŭ şi cu voia vînḑĕtoruluĭ, le-am datŭ maĭ sus numitulŭ Ioanŭ sin Ştefanŭ, dreptŭ acéstă sumă de talerĭ 4.700, care banĭ prin mâna mea ĭ-aŭ şi numĕratŭ în mânile vînḑĕtoruluĭ toţĭ deplinŭ. Ci fiind-că

(1) Cod. XXVII, pag. 20, III.

cumpĕrătorulŭ cere întărire de către Inălţimea Ta, să fie luminată porunca Măriei Tale, a i se da întărire la mână de bună stăpânire.—1794 Martie 21. (1)
Alŭ Măriei Tale prea plecatŭ slugă.

Ioanŭ Starostea.

Anaforaoa ce s'a făcutŭ în dosulŭ jălbeĭ luĭ Diamandache biv Buluc-başa, ca să i se vîndă o casă cu mezatŭ.

Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i gpd. — După plirofória ce ne daŭ judecătoriĭ cum că lucrulŭ este dreptŭ a jăluitorilorŭ, care însărcinatŭ fiindŭ cu datoriĭ, precum este sciutŭ şi Domnieĭ Mele, prin zapcilâculŭ vătafuluĭ de Aprodĭ, cere să şi-o vîndă la mezatŭ, poruncimŭ dar, staroste de negustorĭ, să urmezĭ a face mezatulŭ, dândŭ însă de scire şi rudelorŭ atâtŭ Polizuluĭ, câtŭ şi tuturorŭ altora, după orênduială, şi dela mezatŭ să se vîndă. — 1794 Aprilie 4.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălţate Dómne,

După orênduială, am cerutŭ jăluitoruluĭ să ne îndestuleze cu ce ţineà acea casă, care cere să şi-o vîndă cu mezatŭ, şi maĭ întâiŭ ne arĕtă o anaforà a dumné-lorŭ boerilorŭ judecătorĭ dela departamentulŭ de şépte, cu létulŭ 1792 Februarie, şi cu coprindere, că din poruncă a alesŭ, a preţuitŭ tótă zestrea rĕposateĭ Catinca, ce a fostŭ soţia dumné-luĭ Slugeruluĭ Scarlatŭ Mihăilescu, moşiĭ, ţiganĭ şi altele (între care se vĕdŭ şi acéstă casă cu loculŭ eĭ, însă a patra parte din casele cămăraşuluĭ Asanŭ), şi a hotărîtŭ pe jăluitorŭ din partea soţieĭ dumné-luĭ Slugeruluĭ Luxandra şi pe chirŭ Dumitru Polizu din partea fică-siĭ, ca să rĕspundă dumné-luĭ Slugeruluĭ în nahtŭ talerĭ 7.306 banĭ 30, partea sufletuluĭ şi (lipsă), şi numiţiĭ, adecă jăluitorulŭ şi Polizulŭ, să stăpânéscă tótă zestrea rĕposateĭ Catinchiĭ, cumnata dumné-lorŭ; ne maĭ arĕtă jăluitorulŭ şi altŭ zapisŭ alŭ dumné-luĭ Slugeruluĭ Mihălescu, totŭ cu létulŭ 1792, dela luna luĭ Maiŭ în 23, prin care arată că a primitŭ jăluitorulŭ talerĭ 3.756, afară din alţĭ talerĭ 1.262, ce ĭ-aŭ fostŭ asupră-ĭ în mişcătóre, învoindu-se şi pentru altele, în care zapisŭ arată ritosŭ că s'a exoflisitŭ, şi nu are a se amesteca la vîndarea caseĭ saŭ la altŭ-cevaşĭ. Decĭ nevĕdêndu-se într'acestŭ exoflisticonŭ şi nu-

(1) Cod. XXVII, pag. 24, III.

mele Polizuluĭ, ca alŭ unuia ce a fostŭ şi elŭ de o potrivă clironomŭ cu jăluitorulŭ, pre acea a treia parte din zestrea rĕposateĭ Catinchiĭ, am întrebatŭ pe dumné-luĭ Slugerulŭ Mihălescu, avêndu-lŭ tovarăşĭ şi judecătorŭ cu noĭ aicĭ la departamentŭ şi ne arĕtă că tótă acea zestre fiindŭ la dumné-luĭ, s'a învoitŭ în urma judecăţiĭ cu jăluitorulŭ, şi apoĭ jăluitorulŭ a datŭ partea Polizuluĭ cu moşia Belitoriĭ, alŭ căruĭ preţŭ fiindŭ maĭ multŭ, a întorsŭ şi Polizulŭ acelŭ prisosŭ totŭ la Diamandache, şi pe acea a patra parte de casă a rĕmasŭ Diamandache bunŭ stăpânŭ; ci dintr'acestŭ tacrirŭ alŭ luĭ dumné luĭ Slugeruluĭ şi maĭ alesŭ din exoflisticonulŭ dumné-luĭ, rĕmâindŭ doveditŭ, că jăluitorulŭ Diamandache cu bună credinţă are acea parte de casă cu loculŭ eĭ, găsimŭ cu cale, după cum prin jalbă cere, ca să aĭbă voie să şi le vîndă cu mezatŭ, numaĭ dumné-luĭ starostea să fie datorŭ a da de scire, la toţĭ câţĭ li se cuvine protimisisŭ după pravilĭ, adecă la rude şi vecinĭ, şi de celŭ maĭ din urmă muşteriŭ starostea va însciinţă Măriei Tale, de numele luĭ, ca să i se dea deosebită întărire pentru cea nestrămutată stăpânire cu linişte; iar hotărîrea cea desĕvêrşită rĕmâne a se face de către Inălţimea Ta. — 1794 Martie 17.

Constantinŭ Baratovŭ, Scarlatŭ Mihălescu, Ioanŭ Medelnicerŭ, Mateiŭ Lăcusténulŭ Slugerŭ. (1)

Noghiu Iosifŭ, suditulŭ Chesaricescŭ, pentru Ungoşŭ şi Tiringheru neguţătorĭ, totŭ din sud Prahova, că avêndŭ datorie la eĭ, cere să li se vîndă nisce marfă a lorŭ cu mezatŭ pentru împlinire.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ, boj. milos. — Poruncimŭ Domnia Mea, staroste de negustorĭ, prin scirea aghenţieĭ să facĭ mezatulŭ acestorŭ lucrurĭ, şi baniĭ să se dea jăluitoruluĭ de către zapciulŭ celŭ orênduitŭ, vătafŭ de aprodĭ, şi să se iée adeverinţă, care împreună cu însemnarea preţuluĭ, ce va eşi la mezatŭ, să stea la starostie, spre a fi sciută pricina acestora orĭ în ce vreme. — 1794 Maiŭ 30.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălţate Dómne,

După jalba ce a datŭ Inălţimeĭ Tale Noghiu Iosifŭ, suditulŭ Chesaricescŭ pentru unŭ Ugoşŭ şi Tiringheru neguţătorĭ dela Prahova, ce sunt datorĭ la alţĭ negustorĭ iar dela Prahova, pentru care datorie cereà să li se vîndă

(1) Cod. XXVII, pag. 14, V.

cu mezatŭ nisce marfă, ce o are aicĭ în hanulŭ luĭ sfeti Gheorghe, pentru care de către Inălţimea Ta, ni se poruncesce ca prin scirea aghenţieĭ deschiḑêndŭ, unde sunt acestea lucrurĭ, maĭ întâiŭ să facă catagrafie de tóte, puindu-li-se şi preţŭ, cercetândŭ de sunt şi vre uniĭ din raiele, carĭ aŭ să iée dela aceĭ neguţătorĭ, şi cu anafora să arĕte Mărieĭ Tale. După luminată poruncă fiindŭ următorĭ, faţă cu jăluitoriĭ împreună, şi cu ceĭ orênduiţĭ de către dumné-luĭ seniorŭ Marcheliu, am făcutŭ acéstă catagrafie, după cum se vede; iară pentru că vorŭ fi datorĭ şi la vre-uniĭ din raiele, după cercetarea ce am făcutŭ, am luatŭ pliroforie, că nu sunt. — 1794 Maiŭ 27.

Alŭ Măriеĭ Tale prea plecată slugă.

Ioanŭ Starostea.

TAL.	BANI	
5,	—	5 bucăţĭ floretŭ numĕrulŭ 3.
9,	21	10 « « « 2, po banĭ 105 bucata.
7,	60	15 « ipacŭ floretŭ îngustŭ, bucata po banĭ 60.
2,	75	7 « « « « « banĭ 45.
14,	—	14 coţĭ catifeà négră, cotulŭ po talerĭ 1, în patru petice.
7,	—	7 « ipacŭ catifeà de lână négră, cotulŭ po talerĭ 1.
3,	—	3 « fludă négră cu firŭ, cotulŭ po talerĭ 1.
7,	30	14 « « albă cu florĭ, cotulŭ po banĭ 60.
12,	30	8 « şi 6 rupĭ fludă négră cu florĭ de firŭ, cotulŭ po tal. 1, banĭ 48.
67,	96	
5,	72	16 « zăbranicŭ negru, cotulŭ banĭ 42.
4,	—	16 « « « « « 30.
5,	30	10½ coţĭ zăbranicŭ de Niapoli, negru, cotulŭ banĭ 60.
3,	90	5 tabacherĭ de purţulanŭ, una banĭ 90.
—,	27	3 tuţine (duzine) nasturĭ, câte banĭ 9.
6,	90	12 tabacherĭ cu petre.
93,	45	
3,	45	6 tabacherĭ ipacŭ asemenea.
—,	81	9 « herŭ albŭ, 1 po banĭ 9.
8,	—	2 tuţine (duzine) catarămĭ nemţeştĭ.
—,	48	8 tocurĭ de condee de plumbŭ.
2,	30	2 perechĭ şi unŭ fantalŭ inele cu şépte luminĭ.
18,	21	12 coţĭ i unŭ rupŭ drughetŭ albŭ, cotulŭ po talerĭ 1,60.
126,	30	
34,	36	22 coţĭ i rupĭ 7 maltehŭ albastru cu florĭ, cotulŭ po talerĭ 1,60.
101,	105	81½ coţĭ vărgaţĭ maltehŭ, cotulŭ po talerĭ 1,30.

TAL. BANĬ	
13,105	9 coțĭ i rupĭ 2 atlasŭ negru, cotulŭ 1,60.
—, 48	8 « holbotă cu mărgele, cotulŭ banĭ 9.
3, 72	72 « asemenea holbotă maĭ îngustă.
280, 36	
—,105	1 pereche strimfĭ de lână, bunĭ.
1, 30	5 perechĭ strimfĭ stricațĭ, pereche po banĭ 30.
4, —	4 strimfĭ bunĭ.
58,105	19 coțĭ și 5 rupĭ postavŭ ghiuvez de olandă, cotulŭ talerĭ 3.
6, 78	17 coțĭ, și 6 rupĭ șireturĭ de catifea cu florĭ, cotulŭ banĭ 45.
37, 66	15 ½ coțĭ *deto* numĕrulŭ 361.
15, 33	47 coțĭ saidé șireturĭ catifeà, numĕrulŭ 364, câte banĭ 39.
13, 90	50 coțĭ *deto*, asemenea maĭ îngustă, numĕrulŭ 365.
16,104	56 coțĭ și 2 rupĭ *deto*, numĕrulŭ 366, cotulŭ po banĭ 36.
16, 36	59 coțĭ și rupĭ 6 *deto*, cu florĭ numĕrulŭ 368, cotulŭ po banĭ 38.
7,105	35 coțĭ *deto* maĭ îngustŭ, numĕrulŭ 367, cotulŭ po banĭ 27.
509, 78	
6, 30	50 coțĭ *deto* cu florĭ, numĕrulŭ 362, cotulŭ po banĭ 9.
2, —	13 coțĭ 7 rupĭ *deto*, numĕrulŭ 350.
468, 93	
3, —	3 coțĭ postavŭ de olandă, po talerĭ 3 cotulŭ.
9, —	18 coțĭ fludă albă cu florĭ, cotulŭ po banĭ 60, în 3 petice.
15, —	15 coțĭ fludă négră cu firŭ, cotulŭ po talerĭ 1.
6, —	6 bucățĭ floretŭ, numĕrulŭ 3.
7,105	9 bucățĭ floretŭ, numĕrulŭ 2, bucata po banĭ 105.
115, 78	
7, 60	15 bucățĭ floretŭ, numĕrulŭ 1, bucata po banĭ 60.
5, —	10 bucățĭ floretŭ maĭ îngustŭ, bucata po banĭ 60.
7, 15	7 coțĭ și unŭ rupŭ catifeà de lână în 4 petice, po tal. 1.
4, 30	4 coțĭ i 2 rupĭ *deto* négră, po tal. 1.
533, 63	
6, 90	15 coțĭ zăbranicŭ negru, cotulŭ po banĭ 54.
15, 36	51 coțĭ zăbranicŭ negru, cotulŭ banĭ 36, petice 3.
5, 30	11 coțĭ *deto* de Niapoli, cotulŭ po banĭ 60.
2, 30	3 solnițe de purțelun, una po banĭ 90.
5, 30	7 tabachere de purțelunŭ, una po banĭ 90.
574, 39	
3, —	4 tabacherĭ de hârtie, una po banĭ 90.
4, 60	9 lanțurĭ de césórnice de alamă, po banĭ 60.
1, 3	13 ½ tuține nasturĭ negri, tuțina *(duzina)* po banĭ 90.

TAL. BANI	
5, —	10 tabacherĭ de alamă cu pietri, po banĭ 60.
6, 48	16 tuţine cerceĭ proştĭ, po banĭ 48.
594, 30	
1, 90	7 hârtiĭ inele cu 7 luminĭ, câte banĭ 30.
18, —	6 pacurĭ inele cu 7 luminĭ, 2 hârtiĭ, po talerĭ 3 pac.
2, 30	30 inele roza, câte banĭ 9.
2, 21	8 hârtiĭ în 2 trite cerceĭ cu pietre vinete, câte banĭ 30.
4, —	9 peceţĭ de *tumbacŭ*, po banĭ 48.
4, 60	12 tabachere cu pietrele tóte.
3, 45	3 şi 3 tetaste tabachere herŭ albŭ, po banĭ 9.
630, 36	
10, —	2 ½ tuţine cătărămĭ nemţescĭ.
1, 24	2 tuţine ciasórnice de cositoriŭ, tuţina po banĭ 72.
24, 21	10 coţĭ i rupĭ 6 dulghetŭ albŭ, cotulŭ po tal. 2.30.
71, 9	56 coţĭ şi 7 rupĭ maltehŭ vărgatŭ în treĭ bucăţĭ, po talerĭ 130 cotulŭ pătatŭ.
—, 81	9 oglindĭ de lemnŭ, numĕrulŭ 2, po banĭ 24.
—,108	12 oglindĭ, numĕrulŭ 3, po banĭ 9.
738, 93	
2, 12	28 oglindĭ de lemnŭ, numĕrulŭ 4, po banĭ 9.
1, 96	2 tuţine oglindĭ numĕrulŭ 5, po banĭ 108.
—, 45	5 oglindĭ de lemnŭ micĭ, po banĭ 9.
5, 60	36 coţĭ holbotă de mătase cu firŭ, po banĭ 18.
—, 48	8 coţĭ holbotă cu mărgele, po banĭ 6 cotulŭ.
748, 60	
2, 54	49 coţĭ ipacŭ holbotă cu mărgele în 2 bucăţĭ, cotulŭ po banĭ 6.
1, 42	27 coţĭ holbotă maĭ îngustă, po banĭ 6.
2, 75	3 perechĭ strimfĭ de lâna bună, câte banĭ 105.
2, —	8 perechĭ strimfĭ stricaţĭ, perechea banĭ 30.
2, 84	7 tabacherĭ galbene de alamă cu smalţŭ, po banĭ 12.
757, 75	
—, 54	3 tuţine nasturĭ cu pietre po banĭ 18.
48,111	163 coţĭ de şiretŭ de *Barşon* cu florĭ, numĕrulŭ 296, po banĭ 36.
12, 9	48 coţĭ *deto,* numĕrulŭ 297, cotulŭ po banĭ 30.
9,108	33 coţĭ *deto*, numĕrulŭ 306, câte banĭ 36.
829,117	
11, 53	36 coţĭ *deto* sadé, numĕrulŭ 308, cotulŭ po banĭ 39.
12, 36	49 coţĭ *deto,* numĕrulŭ 309, cotulŭ po banĭ 30.
4, 48	36 coţĭ *deto*, numĕrulŭ 310, po banĭ 27.

TAL. BANI	
10, 78	71 coţĭ *deto* îngustŭ numĕrulŭ 311, câte banĭ 18.
10, 42	69 coţĭ holbote negre, i albe de catifeà, numĕrulŭ 1312, po banĭ 18 cotulŭ.
878, 54	Adică optŭ sute şépte ḑecĭ şi optŭ, şi banĭ 54. (1)

Cu anaforaoa din 30 Iunie 1794 Ioanŭ Staroste raportéză că judecătoriĭ dela Departamentulŭ de 7, judecândŭ pricina luĭ Andreiŭ Şalvaragiu din Bucurescĭ, care-şĭ cereà datoria de banĭ, ce o are la elŭ Niţu Postovarulŭ, de talerĭ 115, judecătoriĭ aŭ găsitŭ dreptŭ, ca Niţu să plătéscă luĭ Andreiŭ datoria ce are, cu dobândă cu totŭ talerĭ 107 numaĭ, fiindŭ legatŭ prin zapisŭ şi avêndŭ şi amanetată la numitulŭ Andreiŭ casa sa din maha laua Dobroteseĭ; dar ne avêndŭ banĭ, s'a pusŭ casa la mezatŭ. «Următorŭ fiindŭ luminateĭ poruncĭ, am pusŭ telaliĭ de aŭ strigatŭ casa la mezatŭ, însă numaĭ binaua, fiindŭ loculŭ mânăstiriĭ Raduluĭ-Vodă, două lunĭ în auḑulŭ şi sciinţa tuturorŭ; dela mezatŭ aŭ ieşitŭ talerĭ 75; dar în urmă părintele Arhimandritŭ Ignatie, egumenulŭ mânăstiriĭ Radu-Vodă a maĭ datŭ pe deasupra banĭ 15, şi trăgêndu-se ceĭ-l'alţĭ muşteriĭ toţĭ; cu 5 talerĭ şi 30 banĭ s'aŭ plătitŭ telaliĭ, iar talerĭ 69 şi banĭ 105, ce a rĕmasŭ s'a datŭ luĭ Andreiŭ; iar pentru restulŭ de 37 talerĭ şi 15 banĭ până în sorocŭ de 4 lunĭ să-lŭ respunḑă Niţu negreşitŭ. Egumenulŭ cere carte de întărire pentru casa cumpĕrată la mezatŭ.»

Domnitorulŭ acordă întărirea ca mânăstirea să stăpânéscă acea casă în pace, ca unŭ lucru ce s'aŭ vîndutŭ cu mezatŭ i pe însuşĭ pămêntulŭ sĕŭ. (2)

Unŭ omŭ datorŭ este pusŭ la închisóre după reclamaţiunea creditoruluĭ. Elŭ nu négă datoria, dar n'are cu ce plăti; nicĭ avere n'are, nicĭ chezaşĭ.

A. Moruzi, cu resoluţiunea din 12 Novembre 1794, stabilesce unŭ principiŭ noŭ relativŭ la constrîngerea corporală; elŭ ḑice: «15 ḑile se dă datorniculuĭ (creditoruluĭ) sorocŭ ca să dovedéscă pe celŭ închisŭ de are vre-unŭ felŭ de avutŭ, lucru mişcătorŭ saŭ nemişcătorŭ, şi să arate la spătărie, ca să se împlinéscă; iar nedovedindŭ nimica, poruncimŭ să se slobózá dela închisóre.» (3)

(1) Cod. XXVII, pag. 9, IX.
(2) Cod. XXVII, scara 12, fila 37 verso.
(3) Cod. XXVIII, scara 17 fila 83 verso.

Anaforà a se vinde cu mezatŭ o casă a dumné-luĭ Spătariŭ Nicolae Cantacuzino.

Iō Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i gpd. Zemle Vlahiscoe.— Poruncimŭ Domnia Mea, staroste de negustorĭ, să urmezĭ a face mezatulŭ acesteĭ case după obiceiŭ. 1794 Decembre 19.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălţate Dómne,

Dumné-luĭ biv. Vel Spătarŭ Nicolae Cantacuzino, prin jalbă către Inălţimea Ta, cere ca prin poruncă să se strige la mezatŭ o casă, ce are de vîndare în mahalaua . . . aicĭ în Bucurescĭ, după care ni se poruncesce să vedemŭ sineturile ce are, şi după cum vomŭ găsì cu cale, cu anaforà să însciinţămŭ, căreia poruncĭ următorĭ fiindŭ, şi cercetândŭ, se dovedì că casa este bună a domnieĭ-sale, luată prin zapisŭ ot lét. 1793. Iulie, dela Petre, Logofĕtŭ spătărescŭ, cu schimbŭ de moşie, şi aşa fiindŭ a dumi-sale fără de nicĭ o pricină, găsimŭ cu cale să fie luminată porunca Măriei Tale către starostea de negustorĭ, ca după rênduială să se strige la mezatŭ, şi preţulŭ ce va ieşi în cea de pe urmă, de va fi primitŭ şi de vîndĕtorŭ să se dea în mâna dumné-luĭ, iar hotărîrea cea desĕvêrşită rĕmâne a se face de către Inălţimea Ta.—1794 Decembre 15.

Dumitrache Catargiŭ, Dumitraşco Varlaamŭ, Ioanŭ Gheciŭ Sĕrdaru. (1)

Prea Inălţate Dómne,

Din luminată porunca Măriei Tale, prin zapisulŭ dumné-luĭ vĕtafulŭ de aprodĭ, s'aŭ arĕtatŭ înaintea nóstră Gheorghe şi Dumitru, fiĭ rĕposatuluĭ cămăraşŭ Sterie, cu jalbă ce aŭ datŭ la Inălţimea Ta, cerêndŭ ca să se vîndă cu mezatŭ o vie părintéscă, ce aŭ în valea Poeniĭ sud Saac; pentru care făcêndŭ după poruncă cercetare, se dovedi că acéstă vie este rĕmasă clironomie dela cămăraşulŭ Nicolae, moşulŭ lorŭ, care şi însuşĭ o cumpĕrase dela unŭ Ioanŭ Gheorghiu, cu zapisulŭ ce se vĕdŭ de către noĭ ot lét. 1763 de sunt trecuţĭ peste anĭ 31. Decĭ după cercetarea ce făcumŭ, fiindŭ via bună a lorŭ, fără de pricină, găsimŭ cu cale să fie luminată porunca Măriei Tale către dumné-luĭ starostea de negustorĭ, ca după orên-

(1) Cod. XXVIII, pag. 39, II-a.

duială să pue a se strigà la mezatŭ, și la care din mușteriĭ va rĕmâné asupră, cu mulțămita vîndĕtorilorŭ, va numĕra și baniĭ, și după zapisulŭ ce va luà dela dînșiĭ, împreună cu cele vechĭ sineturĭ, va stăpânì nesupĕratŭ; iar hotărîrea ce a desĕvĕrșită rĕmâne a se face de către Inălțimea Ta. 1795. Ghenarie 15.

Dumitrache Fotache, Dumitrache Varlaamŭ, Teodosie biv Vel Slugerŭ. (1)

Dat'am Domnia Mea acestŭ domnesculŭ nostru hrisovŭ luĭ Dimitrie ..... ca să aibă a ține și a stăpânì șase moșiĭ în sud Teleormanŭ, anume: Cătunénca, Gropésca, Fudeca, Petroșaniĭ, Fântânelile și Zimnicelele, ce le-aŭ cumpĕratŭ dela dumné-luĭ cinstitŭ și credinciosŭ boerulŭ Domnieĭ Mele, Ioanŭ Damaris biv Vel Vist., care acestea numite moșiĭ fost'aŭ ale rĕposatuluĭ paharnicŭ Zamfirŭ, fratele maĭ sus numituluĭ boeruluĭ Domnieĭ Mele Vistierulŭ Ioniță, ce a ținutŭ în căsătorie pe Maria Cantacuzino, cu care născĕndŭ o copilă anume Safta, aŭ clironomisitŭ numita Maria Cantacuzino aceste moșiĭ și tóte alte acareturĭ ale soțuluĭ sĕŭ pre obrazulŭ copileĭ, și le-aŭ stăpânitŭ până când în trecuta vreme a răsmirițiĭ s'aŭ mutatŭ Maria Cantacuzino, cu copila dinpreună, de aicĭ din țara Românéscă cu locuință la Rosia, unde aŭ făcutŭ cerere și rugăciune la Impĕrătésca Curte a Rosiĭ, ca să mijlocéscă către Inalta Impĕrătéscă Pórtă, de a se trimete poruncă aicĭ, să se vîndă la mezatŭ tóte acareturile, ce le are în pămîntulŭ țĕriĭ, și să i se trimită banĭ la Rosia, orênduindŭ și epitropŭ și vechilŭ alŭ sĕŭ aicĭ pe rĕposatulŭ cinstitŭ Viță — Consulŭ alŭ Rosiĭ, Seniorŭ Raviciŭ, prin scrisóre cu iscălitura sa, care a arĕtat'o Viță — Consululŭ de s'aŭ vĕdutŭ la acestŭ Divanŭ, scrisă cu lét. 1792 Februarie 27, ca să epistăséscă la vîndarea lorŭ cu mezatŭ și să priméscă și baniĭ. După a căruia rugăciune învoindu-se prea Inalta Pórtă la mijlocirea Curțeĭ Rusescĭ, trimis'aŭ Impĕrătéscă poruncă încă de maĭ nainte către selefulŭ nostru, Domnia sa fratele Mihaiŭ Suțulŭ Voivodŭ, care s'a găsitŭ de noĭ, păstrându-se în cinste aicĭ la sfînta Mitropolie a țĕriĭ pentru siguranța cumpĕrătorilorŭ, ca să se vîndă tóte lucrurile Marieĭ Cantacuzino și ale fiiceĭ sale Saftiĭ, mișcătóre și nemișcătóre.

După care Impĕrătéscă poruncă, alegĕndu-se și curățindu-se întâiŭ, prin cercetare de judecată a părinților arhiereĭ și a dumné-lorŭ boerilorŭ Divanuluĭ, aceste moșiĭ, și alte acareturĭ împreună, de bune și drepte ale Marieĭ Cantacuzino și ale fiiceĭ sale Safta, precum am vĕdutŭ Domnia mea din sineturile judecățeĭ, dela Noembrie lét. 1792, de-oparte a datŭ Domnia Sa poruncă la starostea de negustorĭ, unde este obicĭnuitŭ de se face vîn-

---

(1) Cod. XXIII, pag. 69, II-a.

ḑările lucrurilorŭ cu mezatŭ, precum am vĕḑutŭ pitaculŭ Domnieĭ Sale de-la lét. 1792. Noemvrie 12 şi s'a pusŭ porunca Impĕrătéscă în faptă; de altă parte sfinţia lorŭ părinţiĭ Archiereĭ, şi cu toţĭ domnia lorŭ boeriĭ ţĕreĭ de obşte, prin anaforaua lorŭ în scrisŭ, aŭ făcutŭ rugăciune către Domnia Sa selefulŭ nostru de a arĕtà la prea Inalta Pórtă, cum că lucrurile acestea póte după vremĭ să le caute şi să le céră copila aceea, şi după ce se va ajunge în vêrstă şi în cunoscinţă după mórtea mume-seĭ, să se şi întórcă în ţară cu locuinţa, arĕtândŭ atuncĭ că n'aŭ mersŭ de bună voie la Rosia, ci a fostŭ dusă ca o nevêrstnică şi îşĭ va cere clironomia părintéscă, şi de este cu putinţă a se face mijlocire să rĕmâe vînḑarea lorŭ; şi a venitŭ alŭ doilea poruncă dela prea Inalta Pórtă, care iarăşĭ am găsit'o Domnia Mea păstrându-se la Metropolia ţĕriĭ, cum că la mijlocirea Impĕrăteşteĭ Curţĭ a Rosiĭ s'a făcutŭ musa-adea, care este pururea legiuită între Impĕrăţiĭ de a se face, şi trebue să se vînḑă negreşitŭ tóte lucrurile şi acareturile atâtŭ ale Marieĭ Cantacuzino, câtŭ şi ale fiiceĭ sale, care fiică a sa, în viaţă nu va maĭ fi primită în pămînturile şi ţĕrile Otomaniceseĭ Impĕrăţiĭ a se însălăşlui, ci să se desfacă cu totulŭ din pămîntulŭ ţĕreĭ, după cum şi la Impĕrătescile ponturĭ ale păceĭ s'a legatŭ acésta pentru ceĭ ce se vorŭ mutà dela o stăpânire la alta. Acésta dar poruncă Impărătéscă dându-se în urmă şi către noĭ, ca să se urmeze cele dintâiŭ, şi să ieae tréba sĕvêrşire în faptă negreşitŭ, a se vinde adică tóte, şi să dămŭ cumpĕrătoruluĭ domnescile nóstre hrisóve de întărire şi de bună stăpânire, amŭ cerutŭ atâtŭ dela starostea de neguţătorĭ de ne-a arĕtatŭ urmarea mezatuluĭ ce s'a făcutŭ, până la venirea Domnieĭ Mele aicĭ în ţară, care găsindu-lŭ deschisŭ, nesĕvêrşitŭ, amŭ datŭ, după cererea rĕposatuluĭ Viţă-Consulŭ, vechilulŭ şi epitropulŭ Marieĭ Cantacuzino, porunca nóstră prin pitacŭ la starostea de s'a făcutŭ de isnóvă mezatulŭ întru auḑulŭ tuturorŭ, unde aŭ fostŭ faţă şi însuşĭ Viţă-Consulŭ alŭ Rosiĭ, prin scirea rudelorŭ şi vecinilorŭ şi de obsce a tuturorŭ şi dela mezatŭ a cumpĕratŭ maĭ sus numitulŭ boerulŭ Domnieĭ Mele vistierŭ Ioniţă Damarisŭ, atâtŭ acestea moşiĭ, câtŭ şi alte acareturĭ, adăugândŭ preste preţulŭ ce a datŭ toţĭ alţĭ muşteriĭ maĭ multŭ, şi aŭ rĕmasŭ dumné-luĭ bunŭ stăpânŭ cu volnicie şi cu putere desĕvêrşită asupra lorŭ, căruia după ce ne-amŭ pliroforisitŭ Domnia Mea dela însuşĭ Viţă-Consululŭ cum că s'a mulţumitŭ la suma preţuluĭ, ce a adausŭ peste toţĭ alţĭ muşteriĭ dumné-luĭ Vistierulŭ Ioniţă Damarisŭ, şi cum că a primitŭ şi toţĭ baniĭ deplinŭ, i s'a datŭ şi domnesculŭ nostru hrisovŭ de întărire, cuprinḑĕtorŭ atâtŭ de aceste moşiĭ, câtŭ şi de tóte cele-lalte acareturĭ, câte aŭ cumpĕratŭ, cum să vede la mâinile dumné-luĭ pe largŭ, dela lét. 1793. Din care acareturĭ, făcêndŭ dumné-luĭ acum vînḑĕtóre acestea maĭ sus numite şése moşiĭ dela Teleormanŭ, la

maĭ sus numitulŭ cumpĕrătorŭ Dumitru. . . prin zapisulŭ dumné-luĭ ce-lŭ vĕdumŭ cu lét. 1795 Ghenar. 15, iscălitŭ de dumné-luĭ şi de alte mărturiĭ, în care scrie că prin învoire şi cu banĭ numĕraţĭ ĭ-a vêndutŭ acestea şése moşiĭ, ce sunt tóte de stînjinĭ şépte miĭ două sute şépte-decĭ şi patru, stânjenulŭ po talerĭ treĭ, carĭ facŭ talerĭ douĕ-decĭ şi una de miĭ optŭ sute nouĕ-decĭ şi doĭ şi că a priimitŭ toţĭ aceştĭ banĭ în mâinile dumné-luĭ dându-ĭ şi tóte sineturile vechĭ şi nouĕ, ca la o vîndare sĕvêrşită cu tótă orênduiala eĭ; după care dumné-luĭ vistierulŭ Ioniţă făcut'a rugăciune Domnieĭ Mele în scrisŭ spre a da numituluĭ cumpĕrătorŭ şi domnésca nóstră întărire pentru siguranţa luĭ, fiindŭ că sinetulŭ domnescŭ ce are dumné-luĭ pentru aceste moşiĭ de cumpĕrătóre dela mezatŭ nu póte să-lŭ deie, fiindŭ cuprindĕtorŭ şi de alte acareturĭ ce a maĭ cumpĕratŭ, care tóte sunt cuprindĕtóre într'unulŭ; a căruia rugăciune amŭ primit'o Domnia Mea, şi întâiŭ am datŭ poruncă la dumné-luĭ cinstitŭ şi credinciosŭ boerulŭ Domnieĭ Mele Vel Logofĕtŭ de ţara de sus, Nicolae Filipescu, ca să arate în Divanŭ la toţĭ dumné-lorŭ boeriĭ, de sunt cine-vaşĭ moşteriĭ saŭ nu, şi ne-aŭ datŭ pliroforie prin anafora în scrisŭ dela 22 ale luneĭ acestia, cum că a însciinţatŭ şi a arĕtatŭ la toţĭ, şi în celea de pe urmă a primitŭ rĕspunsŭ că nu este nimenea muşteriŭ.

Aşişderea buiurdisindŭ anaforaua dumné-luĭ, amŭ datŭ la mâinile cumpĕrătoruluĭ. . . . . . şi acestŭ domnesculŭ nostru hrisovŭ, după rugăciunea dumné-luĭ Vistieruluĭ Ioniţă Damaris, ca pentru nisce acareturĭ ce în puterea porunceĭ Impĕrătesceĭ, vîndêndu-se la mezatŭ, şi cumpĕrându-se de dumné-luĭ, Vistierulŭ Ioniţă Damaris, a avutŭ tótă volnicia şi stăpânirea a le vinde, a căruia vîndare s'a făcutŭ şi şciută şi cunoscută de faţă la toţĭ, precum arĕtămŭ maĭ sus. Dreptŭ aceea să aibă a ţiné şi a stăpâni Dumitru. . . . . . . tóte aceste moşiĭ, după zapisulŭ dumné-luĭ Vistieruluĭ Ioniţă, şi după cuprinderea cărţilorŭ de hotărniciĭ, carĭ prin porunca Domnieĭ Mele s'a făcutŭ la faţa loculuĭ, trăgêndu-se şi împietrindu-se cu boerĭ într'adinsŭ orênduiţĭ încă dela lét. 1793 Iunie 22 şi s'a alesŭ suma stânjenilorŭ a fieşŭ-căreĭ moşiĭ aşa precum le arĕtămŭ; însă: moşia Cătunénca i Gropénca şi Fudeca, ce sunt totŭ unŭ hotarŭ, a tras'o întâiŭ despre rĕsăritŭ la capulŭ moşieĭ dela câmpŭ, puindŭ sfóra din hotarulŭ moşieĭ Pietroşanilorŭ în sus printre două drumurĭ carĭ mergŭ la Cocoleţŭ, unde s'a făcutŭ grópă, în dreptulŭ răzoruluĭ de ţelină a luĭ Stoica Lungulŭ din Pietroşanĭ, şi a luĭ Petco Stambolăŭ; e bine trasŭ dreptŭ în curmezişŭ spre apusŭ la movila Grădiştiĭ, unde este piatra, ce se hotărasce cu moşia Stolniculuĭ Gheorghe, şi s'aŭ găsitŭ stânjenĭ 1775 trăsura, dela mijlocŭ a pusŭ sfóra iar din moşia Pietroşanilorŭ în susŭ dela hotarulŭ de piatră, ce s'aŭ găsitŭ în siliştea satuluĭ dela vale de satŭ în marginea drumuluĭ,

ce merge la Găujanĭ despre amédă-ḑi de drumŭ, şi a mersŭ dreptŭ în sus până la délŭ de movila luĭ Ursuleţŭ prin Crucea de piatră din Rusculiţă în marginea viilorŭ Bragadărenilorŭ, ce este pusă dela délŭ de via luĭ Stoianŭ *Urlă în tigvă*, în hotarulŭ moşieĭ Stolniculuĭ Gheorghe, în josŭ până în drumulŭ Sălaşuluĭ la gura gârliĭ Tălăcioica stânjenĭ 2150, care făcêndu-se *masă* aŭ rĕmasŭ stânjenĭ douĕ miĭ una sută cincĭ-ḑecĭ, moşia Pietroşaniĭ; trăsura dintâiŭ s'a făcutŭ despre rĕsăritŭ la capulŭ moşieĭ dela câmpŭ, puindŭ sfóra din hotarulŭ moşieĭ Cătunénca în jos, ce este piatra pusă din jos de Crucea de piatră, şi aŭ mersŭ prin tufele luĭ Marco, şi de acolo în josŭ până în hotarulŭ Găujanilorŭ, moşia Dómneĭ Bălaşiĭ, unde este piatră, aŭ eşitŭ stânjenĭ 1625; trăsura dela mijlocŭ iarăşĭ din hotarulŭ Cătunénca, din piatra ce este în siliştea satuluĭ Cătunenciĭ lângă drumulŭ Găujanilorŭ, aŭ trasŭ spre rĕsăritŭ până în potriva uneĭ bĕşicuţĭ, ce este despre médă-nópte, în hotarulŭ Găujanilorŭ, moşia mânăstireĭ Cotrocenĭ, unde aŭ făcutŭ *gróbă*, stânjenĭ 1990; trăsura dela apusŭ până la apa Dunăriĭ iarăşĭ din hotarulŭ Cătunenciĭ până în hotarulŭ Găujanilorŭ la gârla luĭ Oiontă, stânjenĭ 1807 $^1/_2$ şi *masă* rĕmânŭ stânjenĭ una mie optŭ sute şépte şi jumĕtate, din care tótă acéstă sumă de stânjenĭ jumĕtate este a stolniceseĭ Caterineĭ Bălăcéncăĭ; şi totŭ prin douĕ li s'a urmatŭ stăpânirea. Şi moşia Fântânelele, întâia trăsură, despre rĕsăritŭ la capulŭ dela câmpŭ, din hotarulŭ moşieĭ Suhaia a mânăstiriĭ Clocociovulŭ, din sus de gróba ce este în găvanulŭ Giuliĭ în jos spre miaḑă-ḑi, până într'o bĕşicuţă, unde s'a făcutŭ gróba şi acolo se lovesce în capŭ cu moşia Zărăfóeĭ a vameşuluĭ Deşliu, şi de acolea să înjugă spre apusŭ cu moşia Păulésca până în hotarulŭ Zimnicilorŭ, unde este piatră, stânjenĭ 2139; trăsura dela mijlocŭ, din hotarulŭ Zimnicilorŭ, din moşia ce se chiamă Hotarŭ, din grópa unde este şi piatră dreptŭ în sus pe drumulŭ celŭ mare, pe deasupra Fântânelilorŭ, până în hotarulŭ Suhăĭ în Rusca, ce pogóră la puţulŭ luĭ Barbu Cazangiu stânjenĭ 1279; trăsura a treia, din hotarulŭ moşieĭ Zimnicilorŭ în sus unde este piatră într'o baltă în capulŭ Hainuluĭ pe malulŭ Dunăriĭ până în hotarulŭ Suhăĭ stânjenĭ 1709, rĕmânŭ masă stânjenĭ una mie şépte sute nouĕ; moşia Zimnicile întâia trăsură despre rĕsăritŭ la capulŭ moşieĭ despre câmpŭ din hotarulŭ Zimnicele în jos, unde sunt douĕ pietre la unŭ locŭ într'o cóstă despre rĕsăritŭ de movila Sĕreĭ, de acolea dreptŭ în curmezişŭ în Găvanulŭ cu Ulmiĭ, unde s'a împletitŭ Ghimuleţiĭ miciĭ, s'a făcutŭ gróbă în hotarulŭ moşieĭ Heréscăĭ, stânjenĭ 2525. Trăsura de mijlocŭ din hotarulŭ Zimnicilorŭ în jos, din piatra ce este dreptŭ gróba Zăiticuluĭ pre drumulŭ Scăiescilorŭ la vale, pre lângă baltă, până la movila ce este tăiată de carĕ prin douĕ locurĭ, ce se hotărasce cu moşia Herésca, stînjenĭ 2443; şi trăsura la capulŭ despre apusŭ pe lângă Dunăre, dintr'unŭ grindŭ cu

pelinŭ, unde este piatră, hotarulŭ moşia Zimnicilorŭ, dreptŭ în jos până în gura gârleĭ la unchiaşu Gheorghe, stânjenĭ 2565, şi treĭ sferturĭ, rĕmânŭ masă stânjenĭ două miĭ cincĭ sute unŭ-spre-ḑece şi jumĕtate, cu care s'a încheiatŭ tótă suma stânjenilorŭ ce aŭ cumpĕratŭ. Şi am adeveritŭ hrisovulŭ acesta cu însuşĭ credinţa Domnieĭ Mele, Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ, şi cu credinţa prea iubiţilorŭ Domnieĭ Mele fiĭ, Constantinŭ Voevodŭ, Dumitraşco Voevodŭ, Nicolae Voevodŭ, Gheorghe Voevodŭ, martorĭ fiindŭ şi dumné-lorŭ cinstiţiĭ şi credincioşiĭ boerĭ Veliţĭ aĭ divanuluĭ Domnieĭ Mele, pan Nicolae Brâncovénu Vel Banŭ, Ienache Văcărescu Vel Vist., Manolache Brâncovénu Vel Vorn. de ţéra de sus, Constantinŭ Caragea Vel Hatmanŭ, Dumitrache Manu Vel Spătarŭ, Nicolae Filipescu Vel Logofĕtŭ de ţéra de sus, Costache Ghica Vel Vornicŭ de ţéra de jos, Radu Slătinénu Vel Vornicŭ, Manolache Grădişténu Vel Vornicŭ, Constantinŭ Ştirbey Vel Logofĕtŭ de ţéra de jos, Lucache Vel Postelnicŭ, Dumitrache Hangerlăŭ Vel Comisŭ, Dumitraşco Racoviţă Vel Clucerŭ, Ioanŭ Caramanlăŭ Vel Paharnicŭ, Grigorie Bălăcénu Vel Stolnicŭ, Iordache Vel Slugerŭ, Grigorie Vel Pit., şi Ispravnicŭ Nicolae Filipescu Vel Logofĕtŭ şi s'a scrisŭ hrisovulŭ acesta la alŭ treilea anŭ dintru întâia domnie a Domniĭ Mele, aicĭ în oraşulŭ scaunuluĭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ, la aniĭ dela zidirea lumeĭ 7303, iar dela Hristosŭ 1795 Febr. 27, de Răducanu Poenaru biv. 3-lea Logf. Condicarŭ. (1)

g. *Protimisisŭ.*

Importanţa legeĭ *protimisuluĭ* pentru neînstreinarea pămîntuluĭ ţĕreĭ am demonstrat'o de-alungulŭ volumelorŭ I-V a Istorieĭ Românilorŭ. Dămŭ aci o nouă serie de acte din carĭ se póte vedé, cum *protimisulŭ* este observatŭ încă cu óre-care stăruinţă şi sub Al. Moruzi, la vînḑarea de immobile.

1) Unŭ actŭ de acéstă natură, din 25 Aprilie 1794.

2) In actele din 2 Maiŭ 1794 se póte vedé resoluţiunea Domnitoruluĭ de a se vinde o vie şi o casă «*prin scirea tuturorŭ ce li se cade protimisisŭ.*» Intre aceştia, la viĭ sădite pe pămîntŭ streinŭ, este şi proprietarulŭ originarŭ alŭ pămîntuluĭ, pe care s'a săditŭ via şi pentru care pămîntŭ săditorulŭ plătesce *otaştină.*

3) Acte din 1794 Novembre şi 1795 Martie, relative la procesulŭ dintre

(1) Cod. XXVI, pag. 247.

Dumitrache Lerescu din județulŭ Argeșŭ și Androne din Muscelŭ, dela care cere să rescumpere eĭ dreptulŭ de protimisisŭ, o parasiște de vie, ce pîrîtulŭ a luat'o dela G. Romanescu dreptŭ datorie. In aceste acte se póte vedé că mezatulŭ uneĭ viĭ urmà obligatorŭ să se facă în 40 de ḑile făr' de care vînḑarea este anulată, căcĭ nu este timpŭ de ajunsŭ, altŭ-felŭ, pentru ca să fie deșteptațĭ ceĭ cu dreptulŭ de protimisŭ.

4) Acte probândŭ că țĕraniĭ aveaŭ *protimisisŭ* la arendarea moșiilorŭ pe care sunt așezațĭ.

5) Celŭ îndreptățit la *protimisŭ* urmà să ḑică că n'aŭ trecutŭ maĭ multŭ de 30 ḑile dela ḑiua, de când a aflatŭ despre mezatulŭ immobiluluĭ. (Actele din 1794 Martie 19 și 25).

6) Vel Spătarŭ Văcărescu cere luĭ Vodă, în 12 Aprilie 1794, să i se recunóscă dreptulŭ de protimisŭ la arendarea munțilorŭ din județulŭ Dâmbovița, pe temeiŭ că are acolo *Cășăriĭ*. Curiósă este argumentarea și propunerea vestituluĭ boerŭ.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ. — Poruncimŭ Domnia Mea, staroste de negutătorĭ, după cum se cuprinde maĭ jos într'acéstă anafora, să urmezĭ a face mezatulŭ vieĭ și caseĭ, prin scirea tuturorŭ celorŭ ce li se cade protimisisŭ, și de prețulŭ celŭ din urmă să însciințezĭ Domnieĭ Mele cu anaforà, ca să se dea întărire cumpĕrătoruluĭ.—1794 Maiŭ 2.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălțate Dómne,

Dumné-luĭ biv. Vel Comisŭ Mateiŭ, prin jalba ce aŭ datŭ MărieĭTale, cere să-șĭ vînḑă cu mezatŭ o casă de aicĭ din mahalaua Steliĭ și o viișóră din valea Tătaruluĭ sud. Muscelŭ, care este pe moșia sfinteĭ mânăstirĭ Nucetuluĭ, și să se plătéscă de datoriĭ; în dosulŭ căruia jălbĭ ni se poruncesce ca să cercetămŭ după orênduială, și să arĕtămŭ Mărieĭ Tale în scrisŭ cu anaforà. Decĭ amŭ cerutŭ să ne îndestuleze Comisulŭ, cu ce ține acea casă și vie care cere să și le vînḑă cu mezatŭ, și ne arĕtă o carte de judecată a Departamentuluĭ de optŭ cu lét. 1791 Decembre 9, din care se face pliroforie, că casa a fostŭ a mătușe-seĭ Ilincăĭ *Spițereseĭ*, și după mórte-ĭ a trasŭ amanetarulŭ Babicŭ Arménulŭ pe vătafulŭ Antonŭ Hiotu, bărbatulŭ mătușiĭ-seĭ, ca să-ĭ plătéscă datoria, și aceĭ Ilincăĭ Spițereseĭ, fiindŭ clironomŭ jăluitorulŭ, ca unŭ nepotŭ, s'aŭ încărcatŭ a-ĭ plăti tóte datoriile eĭ și ale bărbatuluĭ sĕŭ Antonŭ de talerĭ 735 și să-ĭ stăpânéscă casa și celelalte rĕmasurĭ ale mătușiĭ-seĭ (din care este acea viișóră); care carte a judecățeĭ Departamentuluĭ de optŭ se vĕḑù întărită și de Măria Sa Vodă

Mihaiŭ Suțu, după primirea și mulțumirea a tuturorŭ părțilorŭ; ne mai arată Comisulŭ și zapisele ce le-aŭ ecsoflisitŭ cu plată, a cărora sumă trece peste ceea ce s'aŭ încărcatŭ de judecată a plăti. Deci fiindŭ casa și via clironomie dela mătușa sa, și după judecată fiindŭ-că aŭ plătitŭ și datoriile jăluitorulŭ Comisŭ, a rĕmasŭ stăpânŭ cu bună credință pe dînsele și fiindŭ-că cere să și le vîndă cu mezatŭ, ca să se plătéscă și dumné-luĭ de datorie, găsimŭ cu cale cu luminată porunca Măriei Tale, să se orânduéscă la dumné-luĭ starostea de negustorĭ să i le vîndă casa cu loculŭ eĭ, după cum s'aŭ stăpânitŭ din vechime, și via pe pămîntŭ streinŭ, numaĭ dumné-luĭ starostea *să fie datorŭ a da de scire la toțĭ, cățĭ li se cuvine protimisisŭ după pravilă, adică la rude și la vecinĭ, și maĭ alesŭ la stăpânulŭ pămîntuluĭ de sub vie,* și de celŭ maĭ în urmă muștiriŭ starostea să însciințeze Măriei Tale, ca să i se dea deosebită întărirea Măriei Tale, pentru cea nestrămutată stăpânire a luĭ cu liniște; iar hotărîrea cea desăvîrșită rĕmâne a se face de către Inălțimea Ta. — 1794 Aprilie 28.

Constantinŭ Baratovŭ Clucerŭ, Scarlatŭ Mihălescu, Ioanŭ Medelnicerŭ, Mateiŭ Locusténu Slugerŭ. (1)

Prea Inălțate Dómne,

Jăluimŭ Măriei Tale pentru Dumitru Polizu, că avêndŭ noĭ moșia strămoșéscă, numitulŭ umblă cu silnicie să ne ica moșia nóstră, și să ne arunce în partea sa; amŭ avutŭ judecățĭ din luminată porunca Măriei Tale, și ni s'a hotărîtŭ dreptatea după zapise, care s'a întăritŭ și de Măria Ta, și totŭ nu ne putemŭ odihni, ci ne rugămŭ să fimŭ scoșĭ înaintea Măriei Tale să ne aflămŭ dreptatea după zapisele ce le avemŭ.

Robiĭ Măriei Tale: Dumitrache Vlad dela Belitorĭ sud Teleormanŭ.

Dumné-ta Vel logofĕtŭ de țéra de sus, fiindŭ-că acéstă pricină este cercetată de dumné-vóstră velițĭ boerĭ, întărită și de Domnia Mea, să o teorisescĭ dumné-ta și jalba, de le este cererea după hotărîre saŭ nu, și să arĕțĭ în scrisŭ cu vătafŭ de visterie.—1794 Maiŭ 3.

3-lea Logofĕtŭ de țéra de josŭ.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i Gspd.—Poruncimŭ Domnia Mea dumné-vóstră, ispravnicilorŭ aĭ județuluĭ, să punețĭ urmare și isbrănire pricinii aceștia, întocmaĭ după domnésca nóstră hotărîre, ce amŭ datŭ la anaforaua dumné-lorŭ velițiĭ boerĭ, încă dela trecuta lună a luĭ Februarie.—1794 Maiŭ 3.

(1) Cod. XXVII, pag. 9, VII.

Prea Inălțate Dómne,

Intățișândŭ pe amândouĕ părțile înaintea mea, din însușĭ tacriru jăluitoriuluĭ mĕ îndestulaĭ, că eĭ, cu cererea ce facŭ de a li se urmà stăpânirea după zapise, umblă să strămute luminată hotarîrea Măriei Tale, ce este dată cu întărire la anaforaua dumné-lorŭ velițĭ boerĭ, fiindŭ-că hotărîrea cuprinde să li se urmeze stăpânirea întocmaĭ și asemenea după hotărnicia ce li s'a făcutŭ în anulŭ trecutŭ, care este următóre altorŭ de maĭ nainte vechĭ hotărniciĭ, iar eĭ cerŭ să stăpânéscă prin altă parte, iar nu pe unde le cadŭ stânjeniĭ după acea hotărnicie, de acea dar cererea lorŭ, fiindŭ în potriva luminateĭ hotărîrĭ, însciințezŭ Inălțimeĭ Tale, după luminata poruncă.—1794 Aprilie 29. (1)

Vel Logofĕtŭ.

Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ Boj. milos. Gspd. Zemle. — Poruncimŭ Domnia Mea, staroste de neguțătorĭ, să facĭ mezatulŭ caseĭ aceștia cu loculŭ după obiceiŭ în sciința și audulŭ tuturorŭ.—1795 Martie 19.

Vel Logofĕtŭ.

Din luminată porunca Inălțimeĭ Tale am cercetatŭ jalba ce aŭ datŭ la Inălțimea Ta d-luĭ Pitarŭ Grigore Brezoianu, cerêndŭ a-șĭ vinde cu mezatŭ o casă cu loculŭ eĭ, ce are aicĭ în Bucurescĭ, în mahalaua Popiĭ Dârvașĭ, i altŭ locŭ de alăturea, pentru care i s'a cerutŭ să dovedéscă că sunt ale d-luĭ; și pentru casă cu loculŭ eĭ aduse la judecată pe kirŭ Ioanŭ, care arĕtă maĭ întâiŭ unŭ zapisŭ cu lét. 94 Augustŭ 10 de talere 4000, ce are datorie să iea dela numitulŭ Pitarŭ, pentru carĭ banĭ sunt zălogite însușĭ zapisele acesteĭ case, însă unulŭ cu létŭ 85 Augustŭ 14, cu care vinde dreptŭ Paharniculŭ Ioanŭ Caramanlăŭ casa acéstala numitulŭ Pitarŭ dreptŭ talere 1200 și alte douĕ zapise, cu care o cumpĕrase maĭ nainte rĕposatulŭ Paharnicŭ pe numele sĕŭ. Iar pentru loculŭ de alăturea ne arĕtă numitulŭ Pitarŭ alte douĕ zapise, însă unulŭ cu létŭ 91 Augustŭ 4 pe numele d-sale, cumpĕrătóre dela unŭ Nicolae Măcelarŭ pe stânjinĭ 9 și $^{1}/_{2}$ în latŭ, dreptŭ talerĭ 150 și banĭ 105, cu lemnele căscióreĭ ce aŭ fostŭ pe elŭ, și altŭ zapisŭ cu létŭ 1790 Aprilie 15 pe numele numituluĭ Nicolae Măcelarŭ, cumpĕrătóre dreptŭ talere 150 dela popa Marinŭ și potropopulŭ Grigore.

Decĭ după aceste sineturĭ dovedindu-se atâtŭ casa câtŭ și loculŭ de alăturea, că sunt ale numituluĭ Pitarŭ și voindŭ a le vinde pentru trebuința

(1) Cod. XXVII, pag. 11, VII.

ce are, găsimŭ cu cale să fie luminată porunca Măriei Tale către starostea de neguţătorĭ, ca să le scóţă la mezatŭ după orênduială, şi preţulŭ ce va eşi se va da la dumné-luĭ. Iar hotărîrea cea desĕvêrşită rĕmâne a se face de către Inălţimea Ta. — 1795 Martie 17.

Dimitrache Catargiu, Manolache biv Vel Slugerŭ, Theodorache biv Vel Slugerŭ, biv 3-lea Logofĕtŭ. (1)

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i Gpd. — Poruncimŭ Domnia Mea, staroste de negutătorĭ, după cum se cuprinde maĭ jos în anaforaua judecăţeĭ, să urmezĭ a strigà aceste case la mezatŭ după obiceiŭ, prin *scirea tuturorŭ celorŭ ce li se cade protimisisŭ*, şi de preţulŭ celŭ din urmă să însciinţezĭ Domnieĭ Mele cu anaforà, ca să se dea întărire cumpĕrătoruluĭ. — 1794 Aprilie 28.

Prea Inălţate Dómne,

Dumné-luĭ Ioanŭ Fălcoianu biv Vel Sărd. prin jalbă face rugăciune Inălţimeĭ Tale, cum că are o pereche de case părintescĭ aicĭ în Bucurescĭ, care nefiindu-ĭ de trebuinţă, fiindŭ-că a cumpĕratŭ alte case, se rógă Măriei Tale să fie luminată poruncă către dumné-luĭ starostea de neguţătorĭ să se strige la mezatŭ, şi să le vîndă; întru a căruia jalbă ni se porunceşce de către Inălţimea Ta, ca să cercetămŭ întâĭ după orênduială şi să arĕtămŭ în scrisŭ cu anaforà; cu care jalbă s'a arĕtatŭ la judecată vechilulŭ Alexandru Logofĕtulŭ omulŭ domnieĭ sale cu o vechilimeà în scrisŭ, iscălită de d-luĭ Serdarulŭ Fălcoianu, şi care scrie că a lăsatŭ vechilŭ în loculŭ domnieĭ-sale pe Alexandru Logofĕtŭ, ca să rĕspundă la acelea ce se va întrebà de judecată, şi scrie pentru zapise şi scrisorĭ ale acestorŭ case, că nu sunt, fiindŭ-că în vremea trecuteĭ resmeriţe, când şi alte lucrurĭ i s'a furatŭ, s'aŭ repusŭ şi acelea, şi nefiindŭ zapise s'a cerutŭ de judecată mărturiĭ, că sunt casele domnieĭ-sale şi ne arĕtă vechilulŭ adeverinţă în scrisŭ, cu létulŭ 1794 Aprilie 22, iscălită de Ienache Fălcoianu, i de Diamandache Urdărénu şi de Nicola Ioanŭ, prin care daŭ mărturie, că casele din Bucurescĭ ale dumné-luĭ Serdaruluĭ Ioanŭ Fălcoianu cu loculŭ lorŭ, i cu două prăvăliĭ iarăşĭ cu alŭ lorŭ locŭ, le sciŭ că sunt ale dumné-lorŭ bune părintescĭ fără de nicĭ o pricină, şi din jos scrie şi dumné-luĭ Mateiŭ Fălcoianu Vel Vornicŭ, că casele fiindŭ ale dumné-luĭ nepotulŭ sĕŭ, Serdarŭ Ioanŭ Fălcoianu, adeveréză şi dumné-luĭ. Decĭ din cercetarea acésta se alege, că după mărturia ce în scrisŭ aŭ adusŭ, dovedindu-se casele bune ale dumné-luĭ,

(1) Cod. XXVIII, fila 46.

găsimŭ cu cale, după cererea ce face dela Măria Ta ca să le vîndă, fiindŭ că dice că şĭ-a cumpĕratŭ altele, să fie luminată porunca Măriei Tale către dumné-luĭ starostea de neguţătorĭ, ca să-ĭ vîndă casa cu mezatŭ; iar hotărîrea, procit. — 1794 Aprilie 25.

Dumitrache Clucerŭ Catargiu, Dumitrache Varlaamŭ, Ioanŭ Gacea Serdarŭ, Dumitrache . . . . . , Petrache Clucerŭ. (1)

Dumitrache Lerescu cu Andronescu din sud. Muscelŭ, pentru o vie ce a luat'o cu protimisisŭ.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i Gspd. Zemle Vlahiscoe. — Fiindŭ-că în treĭ lunĭ dela hotărîrea judecăţeĭ, pîrîtulŭ Andronesculŭ nu s'a arĕtatŭ la Divanulŭ Domnieĭ Mele cu apelaţie, ci numaĭ unŭ răvaşŭ de jalbă dândŭ atuncĭ, după hotărîrea judecăţeĭ, s'a sculatŭ de s'a dusŭ rĕspundêndŭ zapciuluĭ, cum că s'aŭ lăsatŭ de altă apelaţie, şi de atuncĭ şi până acumŭ numitulŭ Lerescu totŭ aşteptândŭ întărirea dreptăţeĭ, ce s'a datŭ la judecată, şi dândŭ iarăşĭ jalbă Domnieĭ Mele, am cerutŭ anaforaua acésta a judecăţeĭ, ce s'a cititŭ înaintea Domnieĭ Mele, care din cele ce ni se arată în scrisŭ fiindŭ cu cale, peste treĭ lunĭ trecute, o întărimŭ cu Domnésca nóstră pecete, şi poruncimŭ ca numitulŭ Lerescu să facă via zaptŭ să o stăpânéscă, întorcêndŭ baniĭ pîrîtuluĭ, după hotărîrea acésta a judecăţeĭ.—1795 Martie 22.

Prea Inălţate Dómne,

Din luminată porunca Măriei Tale prin zapcilâculŭ dumné-luĭ vătafuluĭ za Divanŭ, s'a înfăţişatŭ la judecată Dumitrache Lerescu din sud. Argeşŭ, cu jalba ce aŭ datŭ Măriei Tale pentru Androne din sud. Muscelŭ, dela care jăluitorŭ cu protimisisŭ de vecinătate să rescumpere o părăsişte de vie din Gura Văeĭ Isvoranilorŭ, care a luat'o pîrîtulŭ dela unŭ Gheorghe Rumanesculŭ dreptŭ datorie a tal. 138 şi pentru cheltuiala ce a făcutŭ umblândŭ prin judecăţĭ cu acelŭ Gheorghe, arĕtându-ne şi unŭ zapisŭ alŭ pîrîtuluĭ scrisŭ dela trecuta de acum, Octomvre şi adeverită cu treĭ mărturiĭ, prin care se vede că a primitŭ a-şĭ luà datoria cu dobânda eĭ, şi cu cheltuiala cu totŭ, talerĭ 225, şi să lase acea parasişte de vie pe séma luĭ, ca unŭ vecinŭ ce este, maĭ arĕtându-ne jăluitorulŭ şi o însciinţare, ce facŭ

(1) Cod. XXVII, pag. 19, VI.

dumné lorŭ Ispravnicii Măriei Tale, cu arĕtare că vrêndŭ să-ĭ judece după porunca ce a adusŭ Lerescu, s'aŭ învoitŭ cu acelŭ zapisŭ înaintea dumné-lorŭ de a primitŭ pîrîtulŭ banĭ talerĭ 225, datoria cu dobânda eĭ de unŭ anŭ, cu cheltuiala ce a făcut'o cu acelŭ Gheorghe datornicŭ, umblândŭ prin judecățĭ, și totŭ într'aceeașĭ ḑi séra ĭ-a aruncatŭ pîrîtulŭ banii jăluitoruluĭ înapoĭ; după care nevrêndŭ pîrîtulŭ să maĭ vie să se înfățișeze într'atâtea rêndurĭ ce l'a chematŭ, a trimisŭ acéstă însciințare Măriei Tale, ca să se facă cea desăvîrșită hotărîre de către Inălțimea Ta. Și acum fiindŭ amân-două părțile în Bucurescĭ și trimișĭ la noĭ ca să se judece, prin marifetulŭ numituluĭ zapciŭ, am întrebatŭ de pîrîtulŭ Androne, ce are să rĕspunḑă în potriva cererii jăluitoruluĭ, cum că nu l'ar fi datŭ de bună voie, și fiindu-ĭ frică de vre-o nedreptate, de aceea nicĭ a maĭ mersŭ să se judece la dum-né-lorŭ ispravnicii; cu tóte acestea fiindŭ-că se face îndestulare, din însu-șĭ însciintarea isprăvnicéscă, că totŭ într'aceeașĭ ḑi, ce a datŭ zapisulŭ, s'a și întorsŭ, cu tóte că nu i se cădeà a i se da ascultare, dar de isnóvă l'am întrebatŭ, de este jăluitorulŭ Lerescu vecinŭ cu acea vie, și nu tăgăduì, numaĭ încurcă a ḑice că aŭ rĕmasŭ acea vie asupra luĭ dela mezatulŭ ce s'aŭ făcutŭ, arĕtându-ne și zapisulŭ datorniculuĭ Gheorghe Româneseulŭ, în-tăritŭ și de dumné-lorŭ ispravnicii, care adeveréză că a urmatŭ mezatulŭ după luminată întărirea Măriei Tale, ce s'a făcutŭ la hotărîrile care s'a judecatŭ pîrîtulŭ cu acelŭ datornicŭ pentru banii ce aveà să iea, alŭ căruia velétŭ citindu-lŭ, vĕḑumŭ trecutulŭ Iulie 22 și citindŭ și altŭ zapisŭ alŭ luĭ, prin care a rĕmasŭ pîrîtulŭ stăpânŭ pe vie dreptŭ datorie, vĕḑumŭ Iulie 30, în care diastimă nu se vede ca să se fi făcutŭ mezatŭ după orênduială în ḑile 40 și așa s'a chematŭ spre întrebăciune însușĭ mum bașirulŭ, ce a fostŭ atuncĭ Bogdanŭ Aprodŭ céușescŭ, pe care ispitindu-lŭ cum și în ce chipŭ s'a urmatŭ acestŭ mezatŭ și câte ḑile, de n'a prinsŭ și jăluitorulŭ ve-cinŭ de veste, și ḑise că mezatulŭ s'a făcutŭ în treĭ ḑile, și într'acele ḑile ar fi datŭ de scire și jăluitoruluĭ, ca vecinŭ ce erà, care acea scire măcarŭ că o tăgădui jăluitoruluĭ că nu a avut'o de lécŭ, dar chiar să fi spusŭ așà, i s'a căḑutŭ să se totŭ tragă până la celŭ de pe urmă mușteriŭ, care se întâmplă la 40 de ḑile, și atuncĭ de nu ar fi atardisitŭ, acum nu i s'ar fi datŭ nicĭ o dreptate să rĕscumpere, dar de vreme ce mezatulŭ se vede dela arĕtarea mumbașiruluĭ că s'a urmatŭ numaĭ treĭ ḑile, și după ce a rĕmasŭ pîrîtulŭ Androne stăpânŭ după acelŭ mezatŭ, ce s'a făcutŭ în pu-ține ḑile, iar se vede jălbĭ și răvașe isprăvnicescĭ, prin care jăluitorulŭ ne-încetatŭ a cerutŭ acea vie, ca unŭ vecinŭ ce este, după cum și însușĭ pî-rîtulŭ a cunoscutŭ odată dreptatea luĭ, și ĭ aŭ datŭ acelŭ zapisŭ, după care rĕŭ și fără de cale s'a întorsŭ, în vremea când se vede că ĭ-a datŭ dato-ria cu dobânda eĭ, și cheltuiala ce a făcutŭ umblândŭ prin judecățĭ. Dreptŭ

aceea dela judecată se găsesce cu cale ca jăluitorulŭ să dea acum de isnóvă aceĭ banĭ pîrîtuluĭ, şi să ţie acea vie la stăpânirea luĭ, după protimisisŭ ce are, după pravilĭ, ca unŭ răzeşŭ şi vecinŭ ce este, iar hotărîrea cea desăvîrşită rĕmâne a se face de către Inălţimea Ta.—1794 Decembre 20.

Constantinŭ Baratovŭ Clucerŭ, Ştefanŭ Medelnicerŭ, Barbu Ciorogârlénu Slugerŭ, Mateiŭ Cantacuzino Slugerŭ, Andonache Fotino, Constantinŭ Otopénu. (1)

Anaforaua ce s'a făcutŭ în dosulŭ jălbeĭ sătenilorŭ ot Măgurele sud. Ilfovŭ, pentru venitulŭ moşieĭ Măgurele, a se protimisì eĭ la cumpĕratŭ.

Fiindŭ-că după condica Divanuluĭ se protimisescŭ locuitoriĭ de cumpĕrătórea venituluĭ decât alţiĭ străinĭ, şi fiindŭ-că cererea o facŭ în vreme cuviinciósă, la care şi Slugerulŭ Mihulescu, neavêndŭ vre-unŭ cuvîntŭ de apelaţie, a datŭ şi adeverinţa sa în scrisŭ, întărimŭ Domnia Mea anaforà judecăţeĭ, ca locuitoriĭ să întórcă baniĭ străinilorŭ cumpĕrătorĭ, şi să stăpânéscă şi venitulŭ pe anulŭ viitorŭ, urmândŭ şi păzindŭ întru tóte aşezămîntulŭ zapisuluĭ vîndăreĭ, şi poruncimŭ, zapciule, să urmezĭ. — 1794 Martie 11.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălţate Dómne,

După luminată poruncă înfăţişându-se de orênduitulŭ zapciŭ, de amândouĕ părţile la judecată, însă jăluitoriĭ prin vechilĭ, şépte dintr'înşiĭ anume: Popa Preda, i Mateiŭ, Enea, Medelea şi Zaaria, Cârstea şi Paraschiva, am întrebatŭ pe dumné-luĭ Slugerulŭ ce rĕspunde la jalba lorŭ, şi ḑise că dumné-luĭ nu se împotrivesce a nu le vinde venitulŭ moşieĭ, numaĭ ḑise că acum a apucatŭ de l'aŭ datŭ şi pe anulŭ viitorŭ altuĭ arendaşŭ în talerĭ 700 şi a luatŭ baniĭ şi ĭ-a datŭ zapisŭ, de sunt douĕ lunĭ, încă că vinde venitulŭ la străinĭ maĭ multŭ, că este cu privighere, de a nu o lăsà să se împresure moşia de vecinĭ, şi în scurtŭ jeluitoriĭ când îĭ vorŭ păzì acésta şi vorŭ numĕrà toţĭ baniĭ ce aŭ datŭ străiniĭ şi alte pentru trebuinţa caseĭ, cum s'aŭ aşezatŭ cu acela, atuncĭ dumné-luĭ nu-ĭ zătignesce a nu lua eĭ moşia cu arendă; a căruia cerere primindu-o şi toţĭ locuitoriĭ ce aŭ venitŭ înaintea nóstră, găsimŭ cu cale, cu luminată porunca Măriei Tale, să se protimiséscă maĭ bine eĭ la venitulŭ aceleĭ moşiĭ, decât acelŭ străinŭ,

(1) Cod. XXVII, pag. 23, III-a.

fiindŭ-că în vreme cuviinciósă li se vede şi cererea lorŭ făcută, adecă maĭ nainte până a nu se începe anulŭ viitorŭ; dar să fie şi eĭ datorĭ a păzi hotarele moşieĭ a nu se împresurà de vecinĭ, şi a rĕspunde stăpânuluĭ, şi tóte câte se va fi aşezatŭ cu acelŭ străinŭ arendaşŭ, întocmaĭ după coprinderea zapisuluĭ; iar hotărîrea cea desăvîrşită rĕmâne a se face de către Inălţimea Ta. — 1794 Martie 7. (1)
Constantinŭ Baratovŭ Clucerŭ, Antonie Fotino Serdarŭ, Ioanŭ Medelnicerŭ.

Zefculŭ Arnăutulŭ cu Ianache ce a fostŭ Satăr-Başa, pentru protimisisŭ cincĭ case.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i Gpd. Zemle Vlahiscoe. — Infăţişându-se şi la Divanŭ înaintea Domnieĭ Mele amândouĕ părţile, unde după cercetarea ce am făcutŭ Domnia Mea, găsindŭ anaforaua dumné-lorŭ veliţilorŭ boerĭ cu bună orênduială, spre a face adecă Zefculŭ jurămîntŭ, că, din ḑiua ce a aflatŭ la vînḑarea prin zapisŭ şi până la jalua ce a datŭ, nu a lăsatŭ să trécă cele treĭ-ḑecĭ de ḑile ale soroculuĭ de protimisisŭ, la care acésta învoindu-se în urmă şi pîrîtulŭ Ienache, spre a face Zefculŭ jurămîntŭ şi îĭ va da casa, iarăşĭ Zefculŭ făgăduindu-se că-lŭ va puté săvîrşi, am întăritŭ dar anaforaua dumné-lorŭ veliţilorŭ boerĭ, şi poruncimŭ zapciuluĭ să urmeze. — 1794 Martie 25.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălţate Dómne,

Zefculŭ Arnăutulŭ a jăluitŭ Mărieĭ Tale, ḑicêndŭ că după acéstă anaforà a judecăţiĭ Departamentuluĭ, care se vede făcută încă din trecutulŭ anŭ Decembre 16, adecă în domnia Mărieĭ Sale Mihaiŭ Vodă Suţulŭ, ducêndu-se pîrîtulŭ Ienache Satăr-Başa cu Măria Sa Mihaiŭ Vodă la Iaşĭ, nu s'aŭ făcutŭ nicĭ până acum urmare după hotărîrea judecăţiĭ, iar acum, fiindŭ-că pîrîtulŭ a venitŭ şi nu-şĭ voiesce a-şĭ primì baniĭ după zapisulŭ cumpĕrătóreĭ, cere ca cu luminată poruncă să fie supusŭ spre a fi următorŭ la ceea ce judecata după dreptate a hotărîtŭ; după a căruia jalbă vătavulŭ de Divanŭ, din luminată porunca Mărieĭ Tale, l'aŭ adusŭ înaintea nóstră, faţă cu pîrîtulŭ Satăr Başa, şi cetindŭ anaforaua acésta a judecăţeĭ Departamentuluĭ, întrebarămŭ pe pîrîtulŭ ce are să maĭ ḑică împotrivă, şi precum la Departamentulŭ atuncĭ, aşà şi acum pricinuì ḑicêndŭ că jă-

(1) Cod. XXVII, pag. 10, III.

luitorulŭ, cu atâta vreme maĭ nainte, cum că casa acésta se vinde, şi de-ĭ erà trebuinciósă pentru ce nu o cumpĕrà elŭ de atuncĭ, a căruĭ pricinuire nu fu primită la dreptate, de vreme ce tot-deauna celŭ care are protimisisŭ aştéptă până să-ĭ facă tocméla şi săvîrşirea vîndăreĭ, şi viindŭ cumpĕrătorulŭ cu zapisulŭ ca să iscăléscă, orĭ iscălesce şi se va zghetisi de protimisisŭ care are, saŭ numĕră banĭ şi iea lucrulŭ acela întru a luĭ stăpânire ; care acesta numitulŭ Ienache n'a urmat'o ca să fi mersŭ cu zapisulŭ la jăluitorŭ, să céră orĭ iscălitură saŭ banĭ, ca la unulŭ ce-lŭ vede bine că este vecinŭ de alăturea, răzaşŭ, cu acéstă casă. Dreptŭ aceea cu cale şi cu dreptate fiindŭ hotărîrea acésta a judecăţeĭ Departamentuluĭ şi noĭ asemenea ḑicemŭ că jăluitorulŭ Zefculŭ, putêndŭ să încredinţeze cu jurămîntŭ că din ḑiua ce a aflatŭ vênḑarea prin zapisŭ, şi până la jalba ce a datŭ, n'a lăsatŭ să trécă cele treĭ-ḑecĭ de ḑile, soroculŭ ce este orênduitŭ pentru protimisisŭ, să iea casa acésta numaĭ cu întórcere de banĭ, cu carĭ aŭ cumpĕrat'o pîrîtulŭ, iar cele ce va fi făcutŭ pîrîtulŭ pe acelŭ locŭ saŭ la casă, până a nu se isbrăni judecata, cu gândŭ ca să adauge preţulŭ caseĭ, acelea tóte să le pérḑă ca unulŭ ce nu erà volnicŭ să adauge nimicŭ la acéstă casă, până nu s'ar fi luatŭ hotărîre dela judecată în scrisŭ, că este bunŭ stăpânŭ pe casă; iar hotărîrea cea desăvîrşitŭ rĕmâne a se face de către Inălţimea Ta.—1794 Martie 19.

Vel Banŭ Racoviţă, Ienache Moruzi Vel Vorn., Vel Vorn., Vel Logofĕtŭ. (1)

Anaforaua d-luĭ Velŭ Spătarŭ Văcărescu, pentru protimisisŭ la venitulŭ unuĭ munte din sud. Dâmboviţa, cu unŭ suditŭ.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i Gpd. Zemle Vlahiscoe.— Poruncimŭ Domnia Mea, dumné vóstră ispravnicilorŭ, să aveţĭ a îndatori şi pe rudele preotuluĭ ca să mérgă să arate suditulŭ că nu este cumpĕrătórea bună, ci să-şĭ priméscă banĭ dela omulŭ dumné-luĭ Spătaruluĭ, ci de-ĭ va trebui păşune va avé a cumpĕrà cu tocmélă dela omulŭ dumné-luĭ, spre a-şĭ da caşulŭ la cămărăşia dumné-luĭ, precum urméză la toţĭ ceĭ-lalţĭ munţĭ.—1794 Aprilie 15.

Vel Logofĕtŭ.

(1) Cod. XXVII, pag. 27, IV.

Prea Inălţate Dómne,

Insciinţezŭ Măriei Tale, că în judeţulŭ Dâmboviţeĭ, între alţĭ munţĭ boerescĭ şi mânăstirescĭ, pe care în toţĭ aniĭ ĭ-am cumpĕratŭ şi-ĭ cumpĕrŭ, cu protimisŭ, ce din vechime am pentru trebuinţa caşăriilorŭ mele, a avutŭ şi unŭ popă Banulŭ unŭ munte anume Păduchiosulŭ, care şi pe acesta iarăşĭ l'am cumpĕratŭ totŭ-deauna, fără de a păgubi pre numitulŭ preotŭ cu câtŭ de puţinŭ lucru, iar în anulŭ acesta mĕ însciinţéză purtătorulŭ de grije ce-lŭ am asupra căşăriilorŭ, cum că l'ar fi vîndutŭ unuĭ Ierimie Ţurcu, suditŭ nemţescŭ, pe patru anĭ; pentru care vrêndŭ ca să mĭ cautŭ dreptatea prin judecată cu numitulŭ preotŭ, pentru vîndarea munteluĭ, şi maĭ multŭ pentru stricarea protimisisuluĭ, ce a umblatŭ să-mĭ facă, fără de nicĭ unŭ cuvîntŭ, acum aflaĭ cum că arŭ fi muritŭ; ci fiindŭ-că de va rĕmâné cumpĕrătórea suditululuĭ bună, mie nu numaĭ mi se pricinuesce pagubă la venitulŭ căşăriilorŭ, ci maĭ vîrtosŭ mi se strică şi protimisisŭ, şi la anulŭ póte să urmeze şi alţĭ stăpânĭ de munţĭ asemenea, mĕ rogŭ să fie luminată porunca Măriei Tale către dumné-lorŭ boeriĭ ispravnicĭ aĭ judeţuluĭ, ca pe de o parte la némurile preotuluĭ ce ĭ va fi rĕmas şi să le ḑică şi să-ĭ siléscă ca să mérgă să însciinţeze pre sudiţĭ, că nu este cumpĕrătórea bună, şi să vie să-şĭ priméscă baniĭ dela omulŭ meŭ, iar pe de altă parte să nu îngăduiască pe suditŭ să stăpânéscă muntele, ci de va fi trebuinţă să-şĭ pască oile, să cumpere păşune dela omulŭ meŭ cu tocmélă, ca să ducă caşulŭ la căşăria mea, după cum se urméză la toţĭ munţiĭ dintr'acestŭ judeţŭ, ce-ĭ cumpĕrŭ eŭ; iar hotărîrea rĕmâne a se face de către Măria Ta.—1794 Aprilie 12. (1)

Alŭ Măriei Tale prea plecată slugă,

Vel Spătarŭ Văcărescu.

Hotărniciĭ

Publicămŭ aci o serie de acte relative la hotărniciri de locurĭ de case, grădinĭ, moşiĭ şi ocolnice. Câte-va din ele vorŭ fi de interesŭ şi din alte puncte de vedere, bună-óră vorŭ puté servì la studiulŭ vecheĭ aşezărĭ a uneĭ părţĭ a Bucurescilorŭ şi a unorŭ strade din elŭ şi la biografia luĭ Ienache Văcărescului.

Iacă aceste diverse acte:

(1) Cod. XXVII, pag. 19, V

Pitacŭ către dumné-luĭ Vel Logofĕtŭ de Ţéra de sus, ca să cerceteze pentru moşia Socoluluĭ a Marieĭ Cantacuzino, de este cine-va davagiŭ, fiindŭ-că va să se vîndă cu mezatŭ.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ. — Cinstitŭ şi credinciosŭ boerulŭ Domnieĭ Mele, Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra de sus, pentru moşia Socolŭ din sud. Ilfovŭ, a dumné-eĭ Marieĭ Cantacuzino, ce lipsesce la Rusia, care cere prin epitropulŭ sĕŭ a o vinde la mezatŭ, după cum şi împĕrătésca poruncă s'a datŭ pentru acésta, orênduimŭ pe dumné-ta şi poruncimŭ ca să cercetezĭ cu amĕruntulŭ, de este vre-o dovadă pentru acéstă numită moşie despre partea verĭ-cuĭ, şi fără de zăbavă să facĭ arĕtare Domnieĭ Mele cu pliroforie în scrisŭ prin anaforà. Tolico pisah gvmd. 1793 Iunie 25. (1)

Chrisovulŭ dumné-luĭ Vel Spătaruluĭ Văcărescu, pentru moşia Socoluluĭ ce a cumpĕrat'o la mezatŭ.

Dat'am Domnia Mea acestŭ domnescŭ alŭ nostru hrisovŭ dumné-luĭ cinstituluĭ şi credinciosuluĭ boerulŭ Domnieĭ Mele, Ianache Văcărescu, Vel Spătarŭ, prin care să aibă a ţiné şi a stăpâni cu desăvîrşită putere şi volnicie moşia Socolu ot sud. Ilfovŭ, care a cumpĕrat'o dela mezatulŭ ce s'a făcutŭ cu porunca Domnieĭ Mele, din Prea Inalta poruncă Impĕrătéscă, aicĭ în politia Domnieĭ Mele, Bucurescĭ, pentru că acéstă numită moşie fost'a a rĕposatuluĭ Paharnicŭ Zamfirŭ, ce a ţinutŭ în căsătorie pe Maria Cantacuzino, care după mórtea numituluĭ rĕposatulŭ soţulŭ sĕŭ, rĕmâindŭ stăpână pe tóte acareturile soţuluĭ sĕŭ (avêndŭ o copilă născută cu rĕposatulŭ Paharnicŭ Zamfirŭ, anume Safta, şi într'acéstă trecută vreme a răsmirăţiĭ mutându-se, cu copila împreună, de aicĭ din Ţéra-Românéscă spre locuinţă la Rusia, făcut'a cerere şi rugăciune la Impĕrătésca Curte a Rusieĭ ca să mijlocéscă către Prea Inalta Pórtă Impĕrătéscă de a se trimite poruncă aicĭ, să se vîndă la mezatŭ tóte acareturile, câte are aicĭ în pămîntulŭ ţĕreĭ, şi să se trimiţă baniĭ la Rusia), orênduindu-şĭ şi epitropŭ şi vechilŭ alŭ sĕŭ aicĭ pe dumné-luĭ cinstitŭ Vice-Consulŭ alŭ Rusieĭ Sineor Raviţ, prin scrisóre cu iscălitura sa, care

(1) Cod. XXVI, fila 158.

a arĕtat'o dumné-luĭ Vice-Consululŭ de s'a vĕdutŭ la Divanŭ cu létulŭ 1792 Februarie 27, ca să grijască pentru vîndarea lorŭ cu mezatŭ şi să priméscă şi baniĭ; după a căruia rugăciune, binevoindŭ Prea Inalta Pórtă la mijlocirea Curţeĭ Rusescĭ, trimis'a Impĕrătésca sa poruncă încă maĭ nainte către celŭ de maĭ nainte Domnŭ, Domnia Sa fratele Mihaiŭ Suţulŭ Voevodŭ, care s'a găsitŭ de noĭ păstrându-se în cinste aicĭ la sfânta Metropolie a ţĕreĭ, ca să se vîndă tóte lucrurile Marieĭ Cantacuzino şi ale fiiceĭ sale, mişcătóre şi nemişcătóre, la mezatŭ, în urma căreia poruncĭ, măcar că sfinţia lorŭ părinţiĭ Arhiereĭ şi cu toţĭ dumné-lorŭ boeriĭ ţĕreĭ de obşte, prin anaforaua dumnélorŭ în scrisŭ, a făcutŭ rugăciune către domnia-sa selefulŭ nostru, de a arĕtatŭ la Prea Inalta Pórtă, cum că lucrurile acestea a luĭ Zamfirŭ Paharnicu póte după vremĭ să le caute şi să le céră copila aceea, ce are făcută cu Maria Cantacuzino, care după ce va veni în vîrstă şi în cunoscinţă după mórtea mumeĭ sale să şi vie în ţéră spre locuinţă, şi va dice atuncĭ că n'a mersŭ de bunăvoinţa eĭ la Rosia, ci a fostŭ dusă ca o nevîrstnică, şi să-şĭ céră clironomia părintéscă, făcêndŭ rugăciune dumné-lorŭ boeriĭ, că de este cu putinţă a se face mijlocire, să rĕmâe a nu se vinde. Dar dela prea Inalta Pórtă a venitŭ alŭ doilea poruncă Impĕrătéscă spre respunsŭ aceĭ rugăciunĭ, cum că la mijlocŭ fiindŭ cererea Curţeĭ Rusescĭ s'a făcutŭ musaadeà aceea ce este pururea . . . . . între Impĕrăţiĭ de a se face şi trebue să se vîndă negreşitŭ tóte lucrurile şi acareturile atâtŭ ale Marieĭ Cantacuzino, câtŭ şi ale fiiceĭ sale, care fiică a sa în viaţă nu va maĭ fi primită în pămînturile şi ţĕrile Otomanicescĭĭ Impĕrăţiĭ, a se sălăşluì, ci să se desfacă cu totulŭ din pămîntulŭ ţĕreĭ, după cum şi la împĕrătescile nóstre ponturĭ ale păciĭ s'aŭ legatŭ acésta, pentru ceĭ ce se vorŭ mută dela o stăpânire la alta; acéstă poruncă Impĕrătéscă s'aŭ datŭ în urmă şi către noĭ, ca să se urmeze calea dintâiŭ, spre a se vinde adică tóte lucrurile Marieĭ Cantacuzino şi ale fiiceĭ sale, intre carĭ lucrurĭ fiindŭ numite de către Maria Cantacuzino şi acéstă moşie Socolu, ca bunŭ acaretŭ alŭ sĕŭ, spre a se vinde la mezatŭ; de altă parte găsindŭ Domnia Mea acéstă moşie Socolu numită între lucrurile şi acareturile ce a fostŭ afierositŭ Mavrogheni aicĭ la biserica sa dela Zoodohulŭ Pighi, pentru care acele lucrurĭ numite ale luĭ Mavrogheni, venise Domnieĭ Mele deosebită prea Inaltă poruncă Impĕrătéscă, ca să cercetemŭ pricinile pentru carĭ s'a luatŭ de Mavrogheni acele lucrurĭ, şi celorŭ ce vorŭ avé dreptatea şi cuvîntulŭ de a li se întórce acele acareturĭ, să le dămŭ domnescile nóstre hrisóve de stăpânire; am intratŭ Domnia Mea în cercetare deosebită pentru numita moşie Socolu, după acea Impĕrătéscă poruncă, şi cu tóte că ni s'a făcutŭ arĕtare dela toţĭ de obşte, că nicĭ vîndută a fostŭ de paharniculŭ Zamfirŭ acéstă moşie la Mavrogheni, nicĭ dată pentru vre-unŭ cinŭ de boerie, nicĭ dăruită,

ci cu nedreptate luată pentru pricină căcĭ n'a eşitŭ suma dăjdieĭ a oeritului dela judeţulŭ Ilfovulŭ, unde isprăvniceà Zamfirache într'acelŭ timpŭ, după cum eşise în anulŭ trecutŭ când nu erà răzmiriţa, la care n'a fostŭ Paharniculŭ Zamfirŭ doveditŭ în niсĭ unŭ felŭ de sfeterismosŭ, dar Domnia Mea am orênduitŭ prin pitaculŭ nostru dela Iunie 25 a acestuĭ următorŭ anŭ, pe dumné-luĭ cinstitŭ şi credinciosŭ boerulŭ Domnieĭ Mele Vel Logofĕtŭ de ţéra de sus Costache Ghica, ca să aducă pe egumenulŭ ce se aflà la biserică ot Zoodohulŭ-Pighi, rînduitŭ peste moşiile şi acareturile acelea spre a-ĭ arĕta cererea Marieĭ Cantacuzino, şi spre a-lŭ întreba de are vreo dovadă saŭ cerere asupra acesteĭ moşiĭ Socolulŭ şi de o stăpânesce biserica acéstă moşie saŭ nu, şi ne-a venitŭ anaforà dela dumné-luĭ Vel Postelnicŭ dela 28 ale luneĭ Iulie, cum că faţă fiindŭ Dionisie egumenulŭ dela Zoodoho-Pighi, şi întrebatŭ fiindŭ, a datŭ rĕspunsulŭ, că niсĭ o cerere nu are a face pentru numita moşie Socolulŭ, niсĭ o stăpânesce mânăstirea, cum niсĭ zapise, niсĭ scrisorĭ, niсĭ vre-unŭ hrisovŭ de danie a luĭ Mavrogheni pentru acéstă moşie nu are, aşişderea şi dumné-luĭ Ioan Damaris fratele rĕposatuluĭ Paharnicŭ Zamfirŭ şi dumné-luĭ Spătarŭ Nicolae Cantacuzino, fratele Păhărniceseĭ Marieĭ Cantacuzino, precum şi alţĭ vecinĭ şi rude, nimenea n'a arĕtatŭ că aŭ niсĭ unŭ felŭ de davà pentru acéstă moşie; iar peste tóte acestea am primitŭ Domnia Mea deosebită poruncă Împĕrătéscă în scrisŭ, prin care ni se poruncesce într'adinsŭ, şi chiar pentru acéstă moşie Socola, care erà numită în tefterulŭ de lucrurile şi acareturile luĭ Mavrogheni, cum că s'à pliroforisitŭ prea Inalta Pórtă, că fără de dreptate se luase de Mavrogheni, şi ca pentru unŭ bunŭ acaretŭ alŭ Marieĭ poruncesce să se vêndă, ca şi cele-lalte lucrurĭ ale lorŭ, după porunca dintâiŭ; aşa dar amŭ dat porunca Domnieĭ Mele dela Iunie 28 către starostea de neguştorĭ să o vêndă la mezatŭ întru audulŭ tuturorŭ de obşte după obiceiulŭ ţĕreĭ, care urmândŭ în 62 de dile strigându-o la mezatŭ, atâtŭ prin scirea tuturorŭ de obşte câtŭ şi prin scirea dumné-luĭ vice-consulŭ alŭ Rusieĭ, epitropulŭ Marieĭ Cantacuzino, lea datŭ starostea anaforà dela 6 ale luneĭ acesteia, cum că în urma tuturorŭ muşteriilorŭ a rĕmasŭ asupra dumné-luĭ numituluĭ maĭ sus boerulŭ Domnieĭ Mele Ianache Văcărescu Vel Spătarŭ, cu talerĭ două miĭ şése, şi iarăşĭ maĭ făcêndŭ alte treĭ dile hareciŭ prin totŭ loculŭ, n'a maĭ eşitŭ nimenea altulŭ ca să dea maĭ multŭ, şi cu acestŭ preţŭ s'aŭ cumpĕratŭ dela mezatŭ de către dumné-luĭ Spătariu Văcărescu, a căruia anaforà peste 12 dile am buiurdisit'o şi Domnia Mea, cum se vede la 18 dile ale luneĭ aceştia. Decĭ după puterea prea Inaltelorŭ, Impĕrătesceĭ poruncĭ, ce le numimŭ maĭ sus, maĭ alesŭ după osebita poruncă ce într'adinsŭ ne-a venitŭ chiar pentru acéstă moşie Socolu, care poruncă am dat'o la mânile dumné-luĭ Spăta-

riuluĭ pentru siguranție, și după puterea mezatuluĭ care s'aŭ făcutŭ cu întrégă orênduială luĭ după obiceiulŭ țéreĭ, și încă cu 12 ḑile maĭ multŭ peste obiceiulŭ mezatuluĭ, avêndŭ dumné-luĭ numitulŭ boerulŭ DomnieĬ-Mele totŭ cuvîntulŭ celŭ dreptŭ asupra stăpânireĭ acesteĭ moșiĭ ca unŭ bunŭ cumpĕrătorŭ dela Sultanŭ mezatŭ, adăogândŭ maĭ multŭ decât toțĭ alțĭ mușteriĭ, am datŭ la mânile dumi-sale acestŭ domnescŭ alŭ nostru hrisovŭ de întărire, și stăpânire bună și nestrămutată, ca să o facă zaptŭ să o stăpânéscă dumné-luĭ și moștenitoriĭ dumné-luĭ, ca unŭ vornicŭ și stăpânŭ cu putere desăvîrșitŭ acum și totŭ-deauna, după vremĭ, de nimenea nebântuitŭ, și am adeveritŭ hrisovulŭ acesta cu însușĭ credința DomnieĬ Mele. Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ și cu credința prea iubițilorŭ DomnieĬ Mele fiĭ, Constantinŭ Dumitrașco, și Nicolae Voivoḑĭ, martorĭ fiindŭ și toțĭ dumné-lorŭ cinstițĭ și credincioșĭ boerĭ velițĭ aĭ Divanuluĭ DomnieĬ Mele, Pan Nicolae Brâncovénu Vel Vist., Dumitrașco Racoviță Vel Banŭ, Ienache Moruzi Vel Vornicŭ de țéra de sus, Manolache Brâncovénu Vel Vornicŭ de țéra de jos, Manolache Crețulescu Vel Vornicŭ, Costache Ghica Vel logofétŭ de țéra de sus, Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ de țéra de jos, Nicolae Hangerlăŭ Vel Hatmanŭ, Dumitrache Manu Vel Postelnicŭ, Isaacŭ Raletŭ Vel Clucerŭ, Dumitrache Schina Vel Comisŭ, Ioanŭ Comănénu Vel Paharnicŭ, Iordache Palada Vel Stolnicŭ, Iordache Vel Slugerŭ, Dumitrache Costandache Vel Pitarŭ și Ispravnicŭ Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ de țéra de josŭ; și s'aŭ scrisŭ hrisovulŭ acesta la anulŭ dintâiŭ dintr'întâia domnie a DomnieĬ Mele aicĭ în orașulŭ scaunuluĭ DomnieĬ Mele Bucurescĭ, la aniĭ dela zidirea lumeĭ 7302, iar dela Domnulŭ Dumneḑeŭ și mântuitorulŭ nostru Isusŭ Hristosŭ, 1793 Septembre 30 (1).

Răducanu Poenaru biv 3-lea Logofĕtŭ.

Chrisovulŭ dumné-luĭ Vist Brâncovénu pentru grădina domnieĭ sale.

Dat'am Domnia Mea domnesculŭ nostru hrisovŭ dumné-luĭ cinstituluĭ și credinciosŭ boeruluĭ DomnieĬ Mele Nicolae Brâncovénu Vel Vist., ca să aibă a stăpâni grădina din mahalaua Cărămidarilorŭ de pe apa Dâmbovițeĭ, cu tóte celea ce se află în îngrădișŭ, de jurŭ împrejurŭ, și cu tóte nămestiile ce sunt făcute pe totŭ loculŭ acesteĭ grădinĭ, care este pe loculŭ mânăstireĭ Radu Vodă, pentru că viindŭ înaintea DomnieĬ Mele dumné-luĭ

(1) Cod. XXVI, fila 162.

Vel Vist. ne-aŭ arĕtatŭ că pentru o cerere nedréptă de banĭ, cu care a fostŭ stenahorisitŭ de Mavrogheni, silitŭ fiindŭ a-şĭ vinde moşia dumné-luĭ, Tătaraniĭ, din sud. Prahova, şi fiind-că acéstă moşie a fostŭ întâĭ strămoşéscă şi părintéscă a dumné-luĭ cinstitŭ şi credinciosŭ boerŭ alŭ Domnieĭ Mele Scarlatŭ Grecénu biv Vel Dvornicŭ, de unde trecêndŭ cu vîndare la rĕposatulŭ părintele domnieĭ-sale, de aceea a vîndut'o la acea vreme de trebuinţă, iarăşĭ dumné-luĭ Vorniculuĭ Scarlatŭ Grecénu în talerĭ . . . prin zapisŭ iscălitŭ cu martorĭ vrednicĭ, dându-ĭ şi tóte sineturile vechĭ, pe care a şi stăpânit'o dumné-luĭ Dvornicŭ Scarlatŭ; dar după starea moşieĭ nefiindŭ dumné-luĭ mulţămitŭ, la acestŭ preţŭ ce l'a primitŭ atuncĭ în vreme de stenahorie, ca să scape dintr'acéstă nevoie, a cerutŭ dumné-luĭ Vistierulŭ dela Domnia Sa fratele Mihaiŭ Vodă Suţulŭ ca prin domnescile şi părintescile Domnieĭ Sale slaturĭ să aducă şi să povĕţuiască pe amândouĕ părţile la o învoire şi la o împăcăciune cuviinciósă; decĭ Domnia Sa fratele Mihaiŭ Vodă de o parte pliroforisindu-se cu adevĕratŭ de silă stenahoritŭ ce a avutŭ dumné-luĭ Vist Brâncovénu atuncĭ la vremea vîndăreĭ aceleĭ moşiĭ, de altă parte vĕdêndŭ şi îndreptările dumné-luĭ Dvorniculuĭ Scarlatŭ ce a cumpĕratŭ cu preţŭ învoitŭ şi prin zapisŭ în sciinţă tuturorŭ, adeveritŭ cu martorĭ după orênduială, a datŭ domnescile sale povĕţuirĭ, sfătuindŭ şi pe o parte şi pe alta de a se împăcă şi a se învoi între dumné-lorŭ, ca nisce boerĭ marĭ cu iubire de pace şi de dragoste şi li s'aŭ datŭ şi vreme de întocmire până . . . ḑile ale luneĭ . . . . . , când atuncĭ viindŭ amândouĕ părţile înaintea Domnieĭ Sale a datŭ pliroforie, din însuşĭ graiulŭ dumné-lorŭ, cum că s'aŭ mulţămitŭ amêndouĕ părţile cu schimbulŭ ce aŭ maĭ datŭ dumné-luĭ Dvorniculŭ Grecénu domnieĭ-sale Vistieruluĭ, adecă maĭ sus numita grădină cu tóte ale eĭ, rĕmâindŭ moşia Tătaranĭ bine vîndută cu acésta la dumné-luĭ Dvornicŭ Scarlatŭ, pentru care vĕḑêndŭ Domnia Sa fratele Michaiŭ Vodă şi zapisele de izbrănire dela ḑi ântâĭ a luneĭ luĭ Februarie létulŭ 1792, unulŭ alŭ Dvorniculuĭ Scarlatŭ la mâinile dumné-luĭ Vistieruluĭ, şi altulŭ alŭ domnieĭ-sale Vistieruluĭ la mâinile dumné-luĭ Dvorniculuĭ, cu iscăliturile şi peceţile dumné-lorŭ şi făcêndu-se isbrănire prin scirea Domnieĭ Sale a întărit'o şi Domnia Sa prin hrisovulŭ Domnieĭ Sale, ce-lŭ vĕḑumŭ la mânile dumné-luĭ Vistieruluĭ cu létulŭ 1792 Febauarie 4, după care a şi făcutŭ dumné-luĭ Vistierulŭ grădina zaptŭ şi o stăpânesce până acum; când în urmă maĭ cumpĕrândŭ dumné-luĭ Vistierulŭ optŭ case ce erà peste unŭ drumuleţŭ care mergeà către grădina chioşculuĭ dumné-luĭ rĕposatuluĭ Banuluĭ Filipesculŭ, cum şi alte case, ce erà lângă gardulŭ Curţeĭ domnieĭ-sale, dela stăpâniĭ acestorŭ căscióre, şi trebuinţă avêndŭ a se face alegerea locurilorŭ acestorŭ case şi îndreptare drumurilorŭ, fiindŭ între treĭ drumurĭ vechĭ, şi vrêndŭ să facă

dumné-luĭ Vistierulŭ îngrădire locurilorŭ acestorŭ case de jurŭ împrejurŭ, cum şi curţeĭ chioşculuĭ dumi-sale, pentru ca să nu pricinuiască la veciniĭ vre-o supĕrare, a cerutŭ prin anaforaua dumi-sale la Domnia Sa fratele Mihaiŭ Vodă, de a porunci să se facă alegerea acestorŭ locurĭ şi drumurĭ la faţa loculuĭ, spre a fi cunoscutŭ de unde şi până unde este bunŭ şi dreptŭ loculŭ dumi-sale Vistieruluĭ, care are să se stăpânéscă? după care anaforă poruncesce Domnia Sa dumné-lorŭ veliţilorŭ boerĭ..... ca să mérgă la faţa loculuĭ, unde fiindŭ faţă şi dumné-luĭ rĕposatulŭ Banŭ Filipescu, în viéţă fiindŭ atuncĭ, ca vecinŭ peste drumŭ cu grădina chioşculuĭ dumi-sale, şi dumné-luĭ Vorniculŭ Scarlatŭ Grecénu, ca unŭ stăpânŭ ce a fostŭ maĭ nainte chioşculuĭ şi grădineĭ, pe care a dat'o dumné-luĭ Vistieruluĭ şi ca unŭ *Idiétŭ* alŭ loculuĭ ce a stăpânitŭ, cum şi Prea Sfinţia Sa părintele Mitropolitŭ, fiindŭ morile sfinteĭ Mitropoliĭ vecine cu fundulŭ loculŭ grădiniĭ dumné-luĭ Vistieruluĭ, şi făcêndŭ alegerea stăpânireĭ cu hotare şi întocmirea drumurilorŭ, se arată cu anaforă. După care poruncă arată dumné-lorŭ veliţiĭ vorniciĭ prin anaforaua dumné-lorŭ, ce o vĕdumŭ şi Domnia Mea cu lét. 1792 Maiŭ 19, cum că mergêndŭ la faţa loculuĭ, de faţă fiindŭ toţĭ ceĭ cunoscuţĭ, aŭ adusŭ faţă pe vîndĕtoriĭ acestorŭ căscióre, pe carĭ întrebându-ĭ câte unulŭ osebitŭ, toţĭ d'impreună aŭ rĕspunsŭ, că fie-care a vîndutŭ de a sa bună voie, şi baniĭ după tocmélă şi ĭ-a primitŭ toţĭ deplinŭ; după acésta aŭ mersŭ la unŭ drumuleţŭ, ce se abate din drumulŭ celŭ mare alŭ strajeĭ şi merge la pórta grădiniĭ dumné-luĭ rĕposatuluĭ Banŭ Filipescu şi din drumulŭ, ce merge înainte la movila sfinteĭ Mitropoliĭ, care drumuleţŭ voindŭ dumné-luĭ Vistierulŭ Brâncovénu ca să-lŭ bage înăuntru îngrădişuluĭ, pentru a se maĭ lărgi loculŭ Curţeĭ grădineĭ dumi-sale şi cu puţină diastimă maĭ din sus se lasă drumulŭ din loculŭ caselorŭ ce le-aŭ cumpĕratŭ, care să mérgă la pórta grădineĭ rĕposatuluĭ Banŭ Filipescu, şi înainte către morile Mitropolieĭ, s'a făcutŭ cunoscutŭ şi către dumné-luĭ rĕposatulŭ Banŭ Filipescu acéstă trebuinţă a dumné-luĭ Vistieruluĭ Brâncovénu, pentru închiderea aceluĭ drumuleţŭ, şi prin însăşĭ învoirea şi priiminţa dumné-luĭ rĕposatuluĭ Banŭ Filipescu, s'aŭ mutatŭ acelŭ drumuleţŭ i lăsându-se partea maĭ din sus ca să mérgă la pórta rĕposatuluĭ Filipescu, care drumŭ s'a lăsatŭ în largŭ de stînjenĭ 4 domnescĭ, adică multŭ maĭ largŭ decât erà drumuleţulŭ vechiŭ; după acésta a rênduitŭ 4, aĭ 2-lea vorniciĭ şi unŭ boerinaşŭ deosebitŭ de a făcutŭ trăsurĭ şi alegerĭ în stînjenĭ, la totŭ loculŭ câtŭ are să ţie dumné-luĭ Vistierulŭ Brâncovénŭ, adică şi celŭ vechiŭ alŭ grădiniĭ dumi-sale, şi celŭ noŭ alŭ caselorŭ ce le-a cumpĕratŭ, întâiŭ, adică la fundulŭ grădiniĭ Vistieruluĭ despre morile sfinteĭ Mitropoliĭ, şi puindŭ sfóra din malulŭ Dâmboviţeĭ, s'a trasŭ totŭ fundulŭ grădiniĭ până în drumulŭ ce merge la morĭ, şi a eşitŭ stînjenĭ 6 şi palme două şi dela acestŭ semnŭ puindŭ sfóra în lungulŭ grădineĭ dreptŭ în

jos, pe drumulŭ ce vine dela morĭ pe dinaintea porţeĭ dumné-luĭ rĕposatuluĭ Banŭ Filipescu, la vale pe drumŭ ce arĕtămŭ maĭ sus că s'a lăsatŭ acum, până în drumulŭ celŭ mare care ese la . . . . aŭ eşitŭ stînjenĭ 139, şi iarăşĭ puindŭ sfóra dela acestŭ semnŭ pe faţa grădineĭ dumné-luĭ Vistierŭ, dreptŭ pe drumulŭ celŭ mare până în apa Dâmboviţeĭ aŭ eşitŭ stânjenĭ: 87 $^1/_2$ palme s'a făcutŭ o trăsură chiar şi prin mijloculŭ grădiniĭ dumné-luĭ Vistierŭ, şi puindŭ sfóra din malulŭ Dâmboviţeĭ până în drumulŭ morilorŭ Mitropolieĭ a eşitŭ stânjenĭ: 807 palme, şi cu acestea maĭ sus numite trăsurĭ, adecă una în fundulŭ grădiniĭ, alta în lungulŭ grădiniĭ şi alta care este la lumina grădiniĭ pe faţa drumuluĭ celuĭ mare, s'a încheiatŭ loculŭ celŭ vechiŭ alŭ grădiniĭ dumné-luĭ Vistieruluĭ Brâncovénu, în care intră după aceste trăsurĭ şi vre-o câte-va din loculŭ caselorŭ ce le-a cumpĕratŭ dela mahalagiĭ, dar fiindŭ-că locurile acestorŭ case mergŭ ascuţitŭ între drumurĭ, şi a maĭ rĕmasŭ locŭ neintratŭ la suma trăsurilorŭ de maĭ sus arĕtate, s'a trasŭ şi acelŭ locŭ ce a maĭ rĕmasŭ neintratŭ şi puindŭ sfóra din drumulŭ celŭ mare alŭ străjiĭ pe uliţa, ce s'a lăsatŭ de merge dreptŭ la pórta foişoruluĭ dumné-luĭ rĕposatuluĭ Banuluĭ Filipescu până în drumulŭ, ce vine dela stréjă pe lângă grădina dumné-luĭ Banuluĭ Filipescu şi merge la morile Mitropolieĭ a ieşitŭ stânjenĭ 37 $^1/_2$; a doua trăsură din capulŭ uliţeĭ ce s'a lăsatŭ de ese la pórta dumné-luĭ Banuluĭ Filipescu dreptŭ la vale pe drumulŭ ce merge către stréjă şi a eşitŭ stânjenĭ 50, a treia trăsură din ascuţitulŭ unde se împreună drumurile dreptŭ la vale pe drumulŭ celŭ mare şi până iar în uliţa ce a lăsatŭ de merge la grădina dumné-luĭ Banuluĭ Filipescu şi a eşitŭ stânjenĭ 33 şi două palme; cu aceste treĭ trăsurĭ s'a înconjuratŭ totŭ loculŭ fiindŭ în treĭ colţurĭ, şi aşa cu aceste trăsurĭ alegêndu-se totŭ loculŭ câtŭ are să stăpânéscă dumné-luĭ Vistierulŭ Brâncovénu, cum şi drumurile lăsându-se largĭ îndestulŭ precum s'a cuvenitŭ, aŭ rĕmasŭ şi toţĭ veciniĭ odihniţĭ, neivindu-se nimenea nicĭ cu unŭ felŭ de împotrivire saŭ cu vre-unŭ cuvîntŭ de pricinuire, şi, pe aceste trăsurĭ cu semne ce s'aŭ făcutŭ cum se arată maĭ sus, a rĕmasŭ ca dumné-luĭ Banŭ Brâncovénu să-şĭ facă îngrădire loculuĭ domnieĭ-sale, care acéstă anaforă o întăresce şi Domnia Sa fratele Mihaiŭ Vodă Suţulŭ la Maiŭ 23 létulŭ 1792, ca după aceste trăsurĭ şi semne ale hotaruluĭ ce s'a făcutŭ totŭ loculuĭ vechiŭ alŭ grădiniĭ, câtŭ şi celuĭ noŭ alŭ caselorŭ ce le-a cumpĕratŭ, precum s'a trasŭ şi s'a încheiatŭ cu trăsurĭ după obiceiŭ, şi sumă de stânjenĭ, să-şĭ facă dumné-luĭ Vistierulŭ Brâncovénu îngrădire şi să stăpânéscă cu pace, după care s'a şi urmatŭ şi a stăpânitŭ şi stăpânesce dumné-luĭ fără de nicĭ o pricină. Decĭ cerêndŭ dumné-luĭ Vistierulŭ şi dela Domnia Mea întărire asupra tuturorŭ acestora, şi vĕḑêndu-le Domnia Mea urmate şi cercetate cu bună orênduială, atâtŭ cele d'întâĭ, adecă în-

voirea între dumné-lorŭ pentru grădina acésta, câtŭ și celea din urmă alegerĭ și întocmirĭ ale loculuĭ, ca nisce drepte și cu cale săvîrșite și izbrănite prin scirea domnéscă și cu întărirĭ domnescĭ, am datŭ și Domnia Mea la mânile dumné-luĭ acestŭ domnesculŭ nostru hrisovŭ de întărire și de bună stăpânire, ca să le ție și să le stăpânéscă cu bună pace, adeverindŭ hrisovulŭ acesta cu însășĭ credința Domnieĭ Mele Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ, și cu credința prea iubiților Domnieĭ Mele fiĭ: Constantinŭ Voevodŭ, Dumitrașco Voevodŭ, Nicolae Voevodŭ, martorĭ fiindŭ și dumné-lorŭ cinstițĭ și credincioșĭ boerĭ velițĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ Mele: Nicolae Brâncovénu Vel Vist., Dumitrașco Racoviță Vel Banŭ, Ienache Văcărescu Vel Spătarŭ, Ienache Moruzi Vel Vornicŭ de Ţéra de sus· Manolache Brâncovénu Vel Vornicŭ de Ţéra de jos, Manolache Crețulescu Vel Vornicŭ, Nicolae Filipescu Vel Vornicŭ, Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra de sus, Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra de jos, Nicolae Hangerlăŭ Vel Hatmanŭ, Dimitrie Manu Vel Postelnicŭ, Isaacŭ Raletŭ Vel Clucerŭ, Dimitrie Schina Vel Comisŭ, Nicolae Racoviță Vel Paharnicŭ, Iordache Palade Vel Stolnicŭ și ispravnicŭ Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ, scriindu-se hrisovulŭ acesta întru întâiulŭ anŭ, dintru întâia domnie a Domnieĭ Mele, aicĭ în orașulŭ Bucurescĭ, la létulŭ 1793 Iulie 10, de Gheorghe Logofĕtŭ za taină. (1)

Poruncă către dumné-luĭ biv Vel Vist. Costache Știrbeiŭ, ca să mérgă să îndrepteze hotarele moșieĭ Ploescĭ a dumné-luĭ Vorniculuĭ Moruzi.

Cinstitŭ și credinciosŭ boerulŭ Domnieĭ Mele biv Vel Vistierŭ Costache Știrbeiŭ, sănătate! Facemŭ dumi-tale în scire, că dumné-luĭ cinstitulŭ și credinciosulŭ boerulŭ Domnieĭ Mele Vel Vornicŭ de Ţéra de sus Ianache Moruzi ne făcù arĕtare, cum că are pricină cu șătrarulŭ Ioniță Bălăcénu pentru hotarulŭ moșieĭ dumné-luĭ Ploescĭ, care se calcă de către moșia Berésca a Șătraruluĭ, precum se dovedesce dintr'o veche carte de hotărnicie care acum a arĕtat'o Șătrarulŭ, ținându-o până acum tăinuită; și fiindŭcă dumné-ta mergĭ acum la viile ce le aĭ în sud. Săcuieniĭ (Saacŭ), a cerutŭ porunca Domnieĭ Mele către dumné-ta, pentru cercetarea și îndreptarea acesteĭ împrejurărĭ. Decĭ iată, după a domnieĭ sale cerere, poruncimŭ Domnia Mea dumi-tale, să mergĭ la fața loculuĭ, unde fiindŭ amândouĕ părțile, saŭ vechilĭ din parte, să facĭ cercetare pentru împresurarea acésta;

(1) Cod. XXVI, pag. 104.

și atâtŭ după numita carte de hotărnicie ce s'a găsitŭ la mânile Șătrarului, câtŭ și după alte dovedĭ, să faceĭ indreptare hotaruluĭ şi să daĭ și inscrisŭ; iar fiindŭ pricina într'altŭ chipŭ, să însciinţaţĭ Domnieĭ Mele.— 1793 Septembre 26. (1)

Iô Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ.—Fiindŭ-că după cercetarea ce s'a făcutŭ, arată Domnieĭ Mele Ispravniciĭ judeţuluĭ, că este de trebuinţă a se face alegere in faţa loculuĭ de boerinașĭ orênduiţĭ într'adinsŭ, și Furduescu n'aŭ fostŭ următoriŭ, orênduimŭ pe sluga Domnieĭ Mele, copilŭ din casă de Divanŭ, să mérgă și orĭ unde va găsi pe Furduesculŭ să-lŭ iea să-lŭ ducă la Ispravnicĭ, faţă cu jăluitoriĭ Rătescĭ, unde poruncimŭ Domnia Mea dumné-vóstră, Ispravnicilorŭ, să aveţĭ a le orêndui boerinașiĭ alegĕtorĭ, carĭ vorŭ fi ceruţĭ de amândouĕ părţile, saŭ pe care veţĭ socoti dumné-vóstră, ómenĭ cu praxis, ca să facă alegerea cea cuviinciósă; iară când va pricinui Furduesculŭ iarășĭ, și va dice, că are a se judecà întâiŭ la Divanulŭ Domnieĭ Mele, atuncĭ pe amândouĕ părţile, cu însciinţarea dumné-vóstră, de tótă curgerea pricineĭ, să-lŭ iea mumbașirulŭ să-lŭ aducă aicĭ. 1793 Noembre 28.

Prea Inălţate Dómne,

După jalba ce a datŭ Măricĭ Tale dumné-lorŭ Toma și Nicolae Rătescĭ, dintr'acestŭ judeţŭ Argeșŭ, pentru unŭ Nicolae Furduescu din sud. Vlașca, arĕtândŭ că de câtă-va vreme viindŭ pîrîtulŭ, l'aŭ împrumutatŭ cu talerĭ 50, puindu-ĭ și zălogŭ puţină moșie ce aŭ disŭ că are pre valea Vrănescilorŭ sud. Muscelŭ, lângă care moșie aŭ și pîrîţiĭ vie, și peste câtă-va vreme, sculându-se pîrîtulŭ Furduescu cu o fóie de zestre, aŭ disŭ că are moșie de-a valma cu părășiĭ și sciindu-se pîrîșiĭ că moșia de-a valma cu pîrîtulŭ n'are, s'aŭ judecatŭ la Departamentŭ, și s'a aflatŭ în dreptate, și eșindŭ dela dumné-lorŭ veliţiĭ boerĭ, ĭ-a îndatoratŭ a-ĭ face și luĭ parte d'impreună cu unŭ Gheorghe, i vinovăţindu-ĭ cu cuvîntŭ, zălogire neavêndŭ, tóte sineturile aceleĭ moșiĭ la mână-le la acea judecată, și avêndŭ pîrîtulŭ anaforaua dumné-lorŭ, de locŭ fără a se trage moșia, și a vindutŭ acea parte la unŭ Vladŭ cu suma de stînjenĭ 82 și jumĕtate, la care neîngăduindu-lŭ boeriĭ Rătescĭ pre Vladŭ, să stăpânéscă acea cumpĕrătóre, l'aŭ trasŭ la dumné-lorŭ boeriĭ ispravnicĭ aĭ judeţuluĭ, cerêndŭ pîrîșiĭ protimisisŭ și li s'aŭ hotărîtŭ să-șĭ priméscă Vladŭ baniĭ, și n'a vrutŭ; s'a judecatŭ și la De-

(1) Cod. XXIII, fila 149.

partamentŭ, și li s'aŭ făcutŭ anaforà a se sforà moșia cu boerĭ cerutĭ de amândouĕ părțile, și când nu va fi avêndŭ numitulŭ Furduescu parte de stînjenĭ 82 și jumĕtate, să fie cumpĕrătórea Vladuluĭ rea, iară alegêndu-se stînjenĭ deplinŭ să-ĭ fie cumpĕrătórea bună; și luândŭ Furduescu doĭ boernașĭ numaĭ despre parte-ĭ, ne așteptamŭ a fi în fața loculuĭ, și unŭ boerŭ ispravnicŭ, precum se porunciă, a făcutŭ sfóră moșieĭ, dar nu după coprinderea anaforaleĭ, să o facă masă după obiceiŭ, ci ca să-ĭ facă moșie multă, după cerere-ĭ a făcut'o totŭ petice; la care, neodihnindu-se pîrîțiĭ, aŭ jăluitŭ la Măria Sa Vodă Mihailŭ Suțulŭ, cărora făcêndu-li-se poruncă către dumné-lorŭ Ispravniciĭ să-ĭ cerceteze, după care cercetare aŭ găsitŭ acea sfóră fără de orênduială, însciințândŭ la Domnŭ cu anaforà, și maĭ la urmă aŭ găsitŭ pîrîșiĭ și douĕ zapise unulŭ alŭ socruluĭ numituluĭ Furduescu, și altulŭ alŭ tatăluĭ luĭ Gheorghe, date la mânile pîrîșilorŭ Rătescĭ, cerêndŭ că numaĭ în Siliște le-aŭ rĕmasŭ parte de moșie, iar în hotarulŭ Rătescilorŭ n'aŭ părțĭ, cerêndŭ să-șĭ afle dreptate, cu a li se sforî moșia cu boernașĭ cerutĭ de părțile amândorora. Maĭ arată pîrîșiĭ, cum că anaforaua, ce s'a datŭ Furduesculuĭ dela dumné-lorŭ velițiĭ boerĭ, i să dă vie cu pometulŭ eĭ în hotarulŭ Rătescilorŭ, și pre dînsulŭ ne maĭ pomenindu-lŭ cu vie în hotarulŭ lorŭ, cere și pentru acestea să-șĭ afle dreptate. După a cărora jalbă, se poruncesce de Inălțimea Ta, să înfățișezĭ 'pe amêndouĕ părțile, și să teorisimŭ jalba, vĕḑêndŭ și hotărîrile, i cărțile de judecată ce vorŭ fi avêndŭ asupra acesteĭ pricinĭ și fiindŭ trebuință a se orênduì boernașiĭ în fața loculuĭ a face alegere, să le și orênduimŭ, izbrănindu-ĭ cu hotărîre, iară neodihnindu-se vre-o parte, să-ĭ sorocimŭ la Divanŭ. Următorĭ fiindŭ, ĭ-amŭ însciințatŭ, și intrândŭ maĭ întâĭ în cercetarea hotărîrilorŭ și cărțilorŭ, ce vorŭ fi asupra acesteĭ pricinĭ, precum ni se poruncesce, am cerutŭ Furduesculuĭ să ne arate ce cărțĭ are, și ne arată o carte de alegerea ce s'a făcutŭ, care aŭ fostŭ cerutĭ din porunca Furduesculuĭ, fiindŭ ot létulŭ 1787, iscălițĭ Tudorcea i Barbulŭ Mazilĭ ot. sud Muscelŭ, orênduițĭ cu porunca Domnuluĭ Mavrogheni, care cetind'o vĕḑŭ, că numaĭ din partea Furduesculuĭ a fostŭ orênduițĭ; și neodihnindu-se Rătesciĭ de acea alegere, de locŭ aŭ pornitŭ jalbă la Domnŭ, atâtŭ la Mavrogheni, cum și la Măria Sa Mihaiŭ Vodă Suțulŭ, arĕtândŭ că nu sunt odihnițĭ, și cereà a li se face alegere de iznóvă, de boernașĭ cerutĭ din partea amândorora; și li s'aŭ făcutŭ poruncĭ la dumné-lorŭ ispravniciĭ să-ĭ cerceteze, și de nu va fi alegerea cu bună orênduială, să li se facă altă cercetare în fața loculuĭ, dar că n'aŭ luatŭ sfîrșitŭ ḑicŭ Rătesciĭ, că Furduescu, prelungindŭ, n'a vrutŭ a venì la judecată. Deci după cercetarea ce amŭ făcutŭ și noĭ, acum fiindŭ trebuință de a li se face cercetare de iznóvă în fața loculuĭ, amŭ cerutŭ Rătescilorŭ să ne arate pre cine cere să le orênduimŭ din parte-le, și alegêndu-ĭ deteră în scrisŭ, cum

şi Furduescului ḑicêndu-ĭ, să rĕspunḑă că nu maĭ trebue altă cercetare a se face în faţa loculuĭ, ajungêndŭ cea dintru'ntâĭ a Domnuluĭ Mavrogheni; iară maĭ pe urmă ḑise, că va merge la dumné-luĭ Polcovniculŭ Constantinŭ Piteşténu şi la Minculŭ Polcovniculŭ Topolovénu, de-ĭ va cere să-ĭ fie despre parte-ĭ la faţa loculuĭ alegĕtorĭ; şi cu acestŭ rĕspunsŭ rĕmâindŭ noĭ, amŭ aşteptatŭ a se întórce până va veni să ne arate că este gata acea alegere; şi zăbovindŭ treĭ patru ḑile, n'aŭ maĭ venitŭ; amŭ trimisŭ la aceia să ne arate de ce zăbovescŭ, şi ne-aŭ rĕspunsŭ că pre Furduescu în ochiĭ lorŭ nu l'aŭ vĕḑutŭ, nicĭ că mergŭ din partea luĭ la faţa loculuĭ. Ci fiindŭ-că acéstă pricină nu va puté avé sfîrşitŭ, până a nu se cercetà în faţa loculuĭ, să fie luminată porunca Mărieĭ Tale cu mumbaşirŭ a se aduce Furduescu la faţa loculuĭ, alegêndu-şĭ şi boernaşiĭ din parte-ĭ, şi aşà li se izbrănesce, iară aniĭ Măriei Tale mulţĭ întru fericire. 1793 Noembre 15. (1)

Aĭ Măriel Tale prea plecaţĭ slugĭ.

Istrate Creţulescu, Constantinŭ Varlaamŭ.

Credincioşĭ boerilorŭ Domnieĭ Mele biv Vel Pitarŭ Ştefănică, i biv Vel Şătr. Panaitŭ, Matraca Serd., fiindŭ-că la hotărnicia ce s'a făcutŭ la luna luĭ Augustŭ, între moşia mănăstireĭ Gruiulŭ cu mănăstirea Snagovŭ, s'a jăluitŭ acum Domnieĭ Mele egumenulŭ Gruianŭ, cum că s'a urmatŭ o mare nedreptate şi călcare moşieĭ mănăstireĭ Gruiuluĭ de către hotarniciĭ ce aŭ fostŭ, iată vĕ orênduimŭ despre partea Domnieĭ, că primindŭ porunca acésta, cu sluga Domnieĭ Mele portărelŭ, să mergeţĭ la faţa loculuĭ, adecă să aveţĭ a face de iznóvă tótă cercetarea cu amĕruntulŭ, fiindŭ tóte cărţile faţă, cu orĭ-ce sineturĭ şi dovedĭ vorŭ avé, şi dreptatea păzindŭ în adevĕrŭ, orĭ-ce greşélă saŭ călcare veţĭ găsi că s'a făcutŭ să o îndreptaţĭ, puindŭ şi pietre după obiceiŭ la locurile cele cuviinciόse, şi să daţĭ în scrisŭ alegerea şi hotărnicia ce aţĭ făcutŭ coprinḑĕtóre pe largŭ, cu tóte cuviinciósele dovedĭ, cum vi s'a poruncitŭ de Domnia Mea, pentru mijloculŭ ce aŭ urmatŭ la acéstă hotărnicie ceĭ d'întâĭ hotarnicĭ şi adevĕrulŭ să-lŭ arĕtaţĭ Domnieĭ Mele, prin deosebită anaforà, toli pisah. gpd. — 1793 Decembre 7. (2)

Vel Logofĕtŭ.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ. — Boerule Domnieĭ Mele Iordache Zamfiroglu dela Calafatŭ, îţĭ facemŭ în scire că la Domnia Mea

(1) Cod. XXV, fila 132.
(2) Cod. XXVI, pag. 183.

a datŭ jalbă Bănică Budiştênu biv 3-lea Logofĕtŭ, arĕtândŭ cum că după judecata ce a avutŭ cu Hagi Hristodorŭ socru-sĕŭ, încă maĭ d'înainte, pentru impresurarea unuĭ locŭ de casă despărţitŭ, ce se vecinesce cu loculŭ caseĭ luĭ, făcĕndu-se cercetare la faţa loculuĭ de dumné-lorŭ veliţiĭ Vorniciĭ de maĭ nainte, prin mărturiĭ şi prin carte de blestemŭ, dovedindu-se loculŭ impresuratŭ de către socru-sĕŭ, după hotărîrea judecăţeĭ şĭ-a şi mutatŭ socru-tĕŭ ulucile de pe loculŭ jăluitoruluĭ pe alŭ sĕŭ locŭ, iară in urmă făcĕndu-te tu ginere luĭ Hristodorŭ ţĭ-aĭ mutatŭ ulucile iarăşĭ pe loculŭ jăluitoruluĭ, şi l'aĭ împresuratŭ în silă şi fără de judecată; pentru care după jalba ce a datŭ Domnieĭ Mele numitulŭ Budiştênu, cercetându-se pricina şi acum în faţa loculuĭ de dumné-lorŭ veliţiĭ Vorniciĭ prin anaforà dela 4 ale luneĭ aceştia, arată Domnieĭ Mele, cum că cercetarea de maĭ nainte a găsit'o dumné-lorŭ adevĕrată, cum şi loculŭ jăluitoruluĭ se găsesce rĕŭ călcatŭ şi împresuratŭ de tine, şi găsescŭ dumné-lorŭ cu cale ca să-ţĭ ridiceĭ ulucile, să ţi le mutĭ pe loculŭ tĕŭ, precum veĭ înţelege din anaforaua dumné-lorŭ, după care ţi se trimise copie ca să vedĭ, şi fiindŭ-că jăluitoriĭ cerŭ întărire dreptuluĭ dela Domnia Mea, iată îţĭ poruncimŭ Domnia Mea, că de aĭ vre-unŭ cuvîntŭ de rĕspunsŭ împotriva cercetărilorŭ, ce s'aŭ făcutŭ, să-ţĭ faceĭ apelaţie, orênduindu-ţĭ şi vechilulŭ aiceĭ pentru pricina acésta, căceĭ neurmândŭ, să sciĭ că după dreptatea, ce din cercetărĭ se vede că are jăluitorulŭ, maĭ vîrtosŭ că este adeverinţa în scrisŭ a vechiluluĭ Mitropolieĭ, ce este stăpână loculuĭ care lŭ ţiĭ, se va întări de către Domnia Mea anaforaua de a ţi se ridică ulucile de pe loculŭ jăluitoruluĭ; acésta e porunca. — 1794 Martie 11. (1)

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ. — După cererea domnieĭ-sale cinstituluĭ şi credinciosŭ boeruluĭ Domnieĭ Mele Ienache Văcărescu Vel Spătarŭ şi după arĕtarea ce ne face dumné-luĭ cinstitŭ şi credinciosŭ boerulŭ Domnieĭ Mele Vel Logofĕtŭ Costache Ghica, cum că s'a cercetatŭ tóte aceste sineturĭ şi la Logofeţia Divanuluĭ Domnieĭ Mele, pentru maĭ bună pliroforie, ca să aibă chirosŭ, întărimŭ şi cu domnésca nóstră pecete acésta ocolnică. 1794 Ghenarie 18.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălţate Dómne,

După luminată porunca Măriei Tale ce mi se dă la anaforaua din potrivă a dumné-luĭ Vel Spătarŭ, ca să cercetămŭ tóte aceste scrisorĭ ale moşieĭ

(1) Cod. XXIII, fila 221.

Văcărescĭ, ot sud. Dâmboviţa, cu tóte hotarele eĭ ce se coprindŭ în acéstă ocolnică, de sud. întocmaĭ cu celea adevĕrate şi să arĕtŭ Inălţimeĭ Tale în scrisŭ; următorŭ fiindŭ luminateĭ poruncĭ, am cercetatŭ însumĭ cu perierghie tóte aceste hrisóve, zapise şi cărţĭ, ce se coprindŭ într'acéstă ocolnică, şi le-am aflatŭ întocmaĭ după cum sunt trecute aicĭ, fără de nicĭ unŭ felŭ de schimbare; dreptŭ aceea după poruncă, prin plecată-mĭ anaforà, făcuĭ înscĭinţare Măriеĭ Tale. 1794 Ghenarie 15. (1)

Zapisulŭ de învoire alŭ Raduluĭ Gheţarŭ cu Postelniculŭ Gheorghe Pecetescu, pentru moşia ce are la Gherganĭ.

Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i Gpd. — După mulţămirea amândorora părţilorŭ şi după rugăciunea şi cererea însăşĭ a lorŭ, întărimŭ şi Domnia Mea aşezămîntulŭ, ce printr'acestŭ zapisŭ de învoire l'aŭ făcutŭ, şi poruncimŭ maĭ jos numiţilorŭ boerĭ ce sunteţĭ ceruţĭ de Radu, şi celorŭ ce veţĭ fi ceruţĭ de Pecetescu, ca la vreme, să mergeţĭ la faţa loculuĭ şi să faceţĭ urmare întocmaĭ, prin cercetare cu carte de blăstemŭ păzindŭ adevĕrulŭ şi dreptatea.—1794 Aprilie 25.

Vel Logofĕtŭ.

Adică eŭ Radu Logofĕtulŭ Gheţarulŭ dela Gherganĭ, sud. Dâmboviţa, cum şi cu Ioniţă Buluc-başa ce sunt vechilŭ cu adeverinţă în scrisŭ a dumné-luĭ Gheorghe Pecetescu Postelnicelŭ iar de acolo dela Gherganĭ, sud. Dâmboviţa, încredinţămŭ cu acestŭ zapisŭ alŭ nostru, precum să se scie, că fiindŭ multă prigonire între noĭ pentru moşia ce avemŭ şi unulŭ şi altulŭ acolo la Gherganĭ, unde ne vecinămŭ, şi judecându-ne din luminată porunca Măriеĭ Tale prea Inaltuluĭ nostru Domnŭ Alexandru Moruzi Voevodŭ la dumné-lorŭ veliţiĭ boerĭ, eră să eşimŭ şi înaintea Măriеĭ Sale la Divanŭ, dar înaintea dumné-luĭ Vel Logofĕtŭ de ţéra de sus cădĕndŭ la împăcăciune ne-amŭ învoitŭ într'acestaşĭ chipŭ, adică să ne luămŭ despre amândouĕ părţile boerĭ carĭ să mérgă la faţa loculuĭ să facă cercetare cu carte de blăstemŭ, şi să-mĭ aducŭ acolo cu Pecetescu mărturiile ce voiŭ avé, cărora citinduli-se cartea de blestemŭ, să mérgă să arate pentru rĕndulŭ stăpâniriеĭ, adecă cum se va fi urmatŭ stăpânirea de 30—40 anĭ maĭ naintea hotărniciеĭ ce s'a făcutŭ în cea-laltă domnie a Măriеĭ Sale Mihaiŭ Vodă Şuţu, şi pe unde şi câtŭ vorŭ arĕtà aceĭ martorĭ în frica luĭ Dumnedeŭ,

(1) Cod. XXV, fila 144.

după primirea cărţeĭ de blestemŭ, pe acolo şi atâta să dea în stăpânirea mea Pecetescu, atâtŭ din siliştea satuluĭ, i din câmpŭ şi din pădure, iar maĭ multă moşie să nu am a *pretenderisì*, şi acea moşie ce se va alege să se întărĕscă cu semne şi hotare şi să se sforĕscă, ca să scimŭ ce avemŭ să stăpânimŭ fieş-care. Deci eŭ Radu Logofĕtulŭ mĭ-amŭ alesŭ din parte-mĭ pe dumné-luĭ Pantazi Pastia biv Căpitanŭ za lefegiĭ, i pe dumné-luĭ Ioniţă Postelniculŭ Conţescu, iar eŭ Ioniţă vechilŭ Pecetesculuĭ, nefiindŭ boerĭ din partea loculuĭ, ne-amŭ învoitŭ, că de va primi Postelniculŭ Pecetescu a fi totŭ acestĭ boerĭ şi despre partea dumné-luĭ, bine, iar de nu, să fie boeriĭ, orĭ pe care va vrea dumné-luĭ, afară din ceĭ ce aŭ fostŭ la hotărnicia dintâiŭ, dintr'aceĭa să nu iea şi ne-am pusŭ sorocŭ de acum până în treĭ sĕptămânĭ, să ne aflămŭ amândouĕ părţile la faţa loculuĭ, unde să ne aducemŭ fieş-care pe boeriĭ luĭ, şi prelungire să nu facă, nicĭ o parte, nicĭ alta, iar care nu va urmà sorocului, a veni la faţa loculuĭ cu boeriĭ sĕĭ, acela să fie osînditŭ a plăti cheltuiala; carĭ boerĭ să facă cercetare şi judecată cu temeiŭ, cum s'a datŭ moşia la hotărnicie şi o stăpânescŭ atâtŭ Gheorghe Pisică, câtŭ şi Cârstina soţia luĭ Constantinŭ şi orĭ să ne împace şi cu aceia, să ne isbrănimŭ, saŭ să ne sorocĕscă la Divanŭ; însă acestŭ zapisŭ, m'am învoitŭ cu vechilulŭ Pecetesculuĭ, ca să dea la cea-laltă parte, adecă mie Radu Logofĕtŭ, şi pentru a se face urmare, ne rugămŭ a se întări acestŭ zapisŭ şi de către Măria Sa Vodă, poruncindu-se de Măria Sa şi boerilorŭ a merge la faţa loculuĭ şi ne-amŭ iscălitŭ maĭ jos, ca să se crédă — 1794 Aprilie 24.

Radu Logofĕtŭ Gheţarŭ adeverezŭ, Ioniţă Bulucŭ-başa adeverezŭ, i Grigorie Logofĕtŭ de taină martorŭ, Răducanu biv. 3-lea Logofĕtŭ martorŭ, i Răducanu Logofĕtŭ, martorŭ. (1)

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i Gpd. Zemle Vlahiscoie. — Poruncimŭ Domnia Mea dumné-vóstră ispravnicilorŭ aĭ judeţuluĭ să urmaţĭ a orândui la faţa loculuĭ, ca să se facă cercetarea şi alegerea ce se cuprinde maĭ josŭ, pe care rĕmâindŭ cu toţiĭ mulţămiţĭ să ne însciinţaţĭ, dândŭ şi eĭ înscrisŭ, cum că sunt fără de apelaţie.—1794 Martie 7.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălţate Dómne,

Popa Ioanŭ şi iar Popa Ioanŭ cu cetaşiĭ lorŭ dela Scărişóra sud. Romanaţĭ aŭ jăluitŭ Inălţimeĭ Tale, cum că aŭ moşie ce se numesce Scărişóra, stră-

(1) Cod. XXVII, V, pag. 28.

moşască de moştenire, care o stăpânescŭ în bună pace, fără de a nu avé pricină cu nimenĭ şi cum că hrisovulŭ ce aŭ de numita moşie a putreḑitŭ fiindŭ vechiŭ, aŭ cerutŭ ca să li se înnoiască de către Inălţimea Ta, să nu se prăpădéscă de totŭ şi să aibă pricină după vremĭ orĭ eĭ, saŭ copiiĭ lorŭ; aşişdererea aŭ jăluitŭ Inălţimeĭ Tale şi Ilie şi Stefanŭ cu cetaşiĭ lorŭ totŭ de acolo, arĕtândŭ, că şi eĭ aŭ părţĭ de cumpĕrătóre în numita moşie Scărişóra, de câte cincĭ-ḑecĭ, şaĭ-ḑecĭ anĭ, şi că acum numaĭ numiţiĭ vorŭ să-şĭ învoiască hrisovulŭ moşieĭ nu-maĭ pe numele lorŭ, şi pe eĭ nu va să-ĭ pue, cerĕndŭ ca să fie şi eĭ puşĭ la înnoirea hrisovuluĭ; după ale cărora jălbĭ mi se poruncesce de către Inăl-ţimea Ta, să vĕdŭ sineturile ce aŭ, de sunt adevĕrate, şi să arĕtŭ Inălţimeĭ Tale, ca să daĭ Inălţimea Ta poruncă a se înnoi după cum cerŭ; decĭ după luminată porunca Inălţimeĭ Tale am cerutŭ ca să-mĭ arate acelŭ hrisovŭ alŭ numiteĭ moşiĭ, ce arată că aŭ, şi-mĭ arĕtară în locŭ de hrisovŭ o carte de hotărnicie, şi o fóie de împărţélă ce s'a făcutŭ atuncĭ la hotărnicia de câtă sumă de stînjenĭ a datŭ să ţie fieş-care moşnénŭ de acolo, amândouĕ dela lét. 7191, de sunt anĭ 112, vechĭ, rupte, lipite, cu altă hârtie, printr'în-sele lipsesce la cuvinte cu altă slovă próspĕtă, drese cum se vede de dînşiĭ, precum se vorŭ vedé şi de către Inălţimea Ta, care fiindŭ fără de nicĭ o înţelegere, nu se potŭ înnoi, fiindŭ-că de atuncĭ şi până acum, póte că s'a maĭ îmmulţitŭ aceĭ moşnenĭ, şi toţĭ aceĭ aŭ muritŭ, fără de numaĭ némurĭ dintre aceia se vorŭ fi aflândŭ şi de aceea arĕtŭ Inălţimeĭ Tale, că nicĭ o înţelegere nu aŭ şi nu se potŭ înnoi, maĭ vîrtosŭ cândŭ lipsescŭ cuvinte întregĭ dintr'însele; dar cu tóte aceste, mi se pare a fi cu cale, ca să fie luminată porunca Inălţimeĭ Tale către dumné-lorŭ Ispravniciĭ judeţuluĭ ca cu cererea şi primirea amândorora părţilorŭ, să le orênduiască boeri-naşiĭ cu pracsisŭ, vrednicĭ, să mérgă la faţa loculuĭ, ca să facă cercetare câţĭ părtaşĭ sunt într'acéstă moşie; câte câţĭ stînjenĭ aŭ fieşte-care stăpâ-nire bună şi fără de pricină cu cine-vaşĭ, la care cercetare să se aducă faţă şi veciniĭ ce vorŭ avé moşiĭ alăturea cu acésta, ca să nu li se facă vre-o impresurare, şi aşà alegêndŭ orênduiţiĭ boerinaşĭ partea fieş-căruia în sumă de stînjenĭ în scrisŭ după obiceiŭ sub iscăliturile lorŭ, cu pliro-forie curată şi deslușită, să se adevereze acea alegere şi de dumné-lorŭ ispravniciĭ, şi să însciinţeze Inălţimeĭ Tale; ci de va fi urmată după orênduială şi primită de toţĭ moşneniĭ, atuncĭ rĕmâne a se hotărî pentru hrisovulŭ ce cerŭ a li se face, cum se va găsì cu cale de către Inălţi-mea Ta.—1794 Martie 6. (1)

Vel Logofĕtŭ.

(1) Cond. XXVII, pag. 2, III.

Iō Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i Gpd. Zemle Vlahiscoe. — In urma acesteĭ anaforale Petre Cazaculŭ a datŭ jalbă Domnieĭ Mele cerêndŭ să iasă la Divanŭ, ca când și dela Divanŭ se va hotărî a-șĭ ridică nămestiile de pre moșia Pitaruluĭ, să aibă sorocŭ până acum în primăvară ca să și le ridice; însă de când a datŭ jalbă și până acum fiindŭ cincĭ lunĭ trecute, elŭ nu s'a maĭ arĕtatŭ, decĭ Pitarulŭ Schilița cerêndŭ întărire dreptățiĭ sale, și vĕḑêndŭ Domnia Mea, atâtŭ adeverința satelorŭ, câtŭ și isprăvnicésca carte, cum că numitulŭ Petre pe lângă pagubile ce ĭ-aŭ pricinuitŭ cu călcarea moșieĭ, ĭ-a bătutŭ și pre ispravnicĭ, pentru care cere Pitarulŭ dreptate; am găsitŭ cu cale anaforaua dumné-lorŭ velițilorŭ boerĭ, care o întărimŭ rênduindŭ și mumbașirŭ pe . . . . ., ca să urmeze Ispravniciĭ întocmaĭ, făcêndŭ în faptă împlinirea și săvîrșirea porunciĭ. 1794 Martie 22.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălțate Dómne,

Pe acéstă alegere a judecățeĭ Departamentuluĭ, nerĕmâindŭ odihnitŭ Petre slujitorŭ, zapciulŭ celŭ orênduitŭ din luminată porunca Măriеĭ Tale l'a adusŭ și înaintea nóstră fațâ cu dumné-luĭ Pitarulŭ Dumitrache Schiliță, și cu Preda Isprăvnicelŭ Pitaruluĭ, unde atâtŭ pentru bătăia numituluĭ isprăvnicelŭ, cum și pentru șederile celea peste hotarŭ în moșia Pitaruluĭ, de totŭ tăgădui Petre, ḑicêndŭ că nicĭ pe isprăvnicelŭ, nicĭ de cum l'a bătutŭ, nicĭ cu șederile peste hotarŭ n'a trecutŭ, fără numaĭ cu arătura ḑise că a trecutŭ, și că plătesce dijmă la amândoĭ stăpâniĭ moșieĭ, împotriva căruia arĕtândŭ numitulŭ isprăvnicelŭ adeverința pârcălabilorŭ și a sătenilorŭ dela Tărăceni și dela Sirna, care ḑise că a dat'o aceĭ sătenĭ, de fațâ fiindŭ acolo și orênduitulŭ mumbașirŭ, am adusŭ înaintea nóstră și pe Ioniță Paharniculŭ mumbașirulŭ și întrebatŭ fiindŭ, ne arĕtă că adeverința acésta este adevĕratŭ acelorŭ sătenĭ, și că a dat'o de fațâ fiindŭ și chiar Petre Paharniculŭ, iar Petre, la arĕtarea mumbașiruluĭ altŭ ne maĭ avêndŭ ce să maĭ pricinuéscă, rĕspunde că pre aceĭ sătenĭ aducêndu-ĭ numitulŭ isprăvnicelŭ la cârciumă, și dându-le vinŭ și rachiŭ, așă bețĭ fiindŭ aŭ datŭ acéstă adeverință, iar elŭ ḑise, că necum să bată pe isprăvnicelŭ, cĭ nicĭ măcarŭ mâna asupra luĭ n'a ridicatŭ; decĭ fiindŭ-că Petre la tóte acestea tăgăduesce, găsimŭ cu cale, cu luminată porunca Măriеĭ Tale, să iea mumbașirulŭ de acĭ atâtŭ pe Petrea, cum și pe isprăvnicelŭ, să-ĭ ducă la dumné-lorŭ Ispravniciĭ județuluĭ, unde acolo în fața loculuĭ să facă dumné-lorŭ dréptă cercetare, și când aceĭ sătenĭ din numitele două sate, vorŭ mărturisi totŭ așă, precum se vede, că a datŭ adeverință în scrisŭ, adecă că a bătutŭ

pre isprăvnicelŭ, atuncĭ să i se facă luĭ Petre de către dumné-lorŭ Ispravnicii pedépsă cu bătaie chiar acolo în loculŭ, unde a bătutŭ și elŭ pre isprăvnicelŭ, și să plătéscă atâtŭ trópădele mumbașiruluĭ, cum și tóte cheltuelele, iar când împotrivă se va dovedi pîra isprăvnicelului și a Pitaruluĭ neadevĕrate, atuncĭ tóte acestea să le plătéscă isprăvnicelulŭ și Pitarulŭ, iar pentru călcarea hotaruluĭ moșieĭ, cu șederile pe moșia Pitaruluĭ fără de voie, să urmeze dumné-lorŭ Ispravniciĭ întocmaĭ, precum într'acéstă anaforà a Departamentuluĭ se cuprinde; iar hotărîrea cea desăvîrșitŭ rĕmâne a se face de către Inălțimea Ta. 1794 Septembre 18. (1)

Vel Vornicŭ, Vel Vornicŭ, Vel Logofĕtŭ.

Pitacŭ din **19 Novembre** c**ăre Vel** Vorniculŭ **Costache** Ghica, **să alégă loculŭ** ce are **de** împotriva mânăstireĭ Dómna Bălașa a luĭ Beizadea Constantinŭ Ipsilantŭ, fiindŭ-că acesta voesce a-lŭ face *rîndătorŭ*. (2)

Anaforaoa Mitropolieĭ pentru pricina ce are cu Gruianulŭ, pentru o moșie.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ boj. milost. — Fiindŭ-că pricina n'a luatŭ săvîrșire până acum, poruncimŭ Domnia Mea, că acelŭ fînŭ de pe loculŭ de pricină, nicĭ Gruianulŭ să nu-lŭ iea, nicĭ Mitropolia, ci puindu-lŭ la locŭ să stea până va lua săvĕrșire pricina; așà să urmațĭ dumnévóstră Ispravnicilorŭ. 1795 Ghenarie 15.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălțate Dómne,

Cu smerită anaforà însciințămŭ Măriei Tale, că după cercetarea ce a făcutŭ dumné-luĭ Clucerulŭ Constantinŭ Ghiurțiu hotarelorŭ moșieĭ Gherghițiĭ dela sud. Ilfovŭ, a sfinteĭ Metropoliĭ, cu mănăstirea Gruiuluĭ, după plecarea dumné-luĭ de acolo, s'a pusŭ egumenulŭ Gruianŭ în silnicie de a luatŭ o clae de fînŭ vechiŭ alŭ Mitropolieĭ ce era acolo, cu cuvîntŭ că-șĭ iea dijma de pe acelŭ codru de locŭ care-lŭ dădese dumné-luĭ Clucerulŭ din moșia Mitropolieĭ pe séma mănăstireĭ Gruiuluĭ, care codru de locŭ s'a doveditŭ de dumné-lorŭ boeriĭ hotarnicĭ ce aŭ mersŭ în urmă, că cu greșélă s'a fostŭ datŭ de dumné-luĭ Clucerulŭ pe séma mânăstireĭ Gruiuluĭ: în urmă mergĕndŭ omulŭ nostru la Gruianŭ de a cerutŭ acelŭ fînŭ să-lŭ

(1) Cod. XXVII, pag. 24, III.
(2) Cod. XXIII, fila 297.

dea, n'a voitŭ egumenulŭ să-lŭ dea; ci fiindŭ-că ne aflămŭ în mare stenahorie de fînŭ şi ne morŭ vitele de fóme, rugămŭ pe Măria Ta, să fie luminată porunca Inălţimeĭ Tale, cu mumbaşirŭ, a împlinì acelŭ fînŭ dela egumenŭ, şi când la săvîrşirea hotărnicieĭ va rĕmâné acelŭ codru de locŭ pe séma mânăstireĭ Gruiulŭ, atuncĭ Mitropolia îĭ va plăti acelŭ fînŭ cu preţŭ îndoitŭ; de acésta rugămŭ pe Măria Ta, şi aniĭ Măriei Tale dela Domnulŭ Dumnedeŭ rugămŭ să fie mulţĭ şi norocitĭ. — 1795 Ghenarie 15.

Alŭ Măriei Tale către Dumnedeŭ ferbinte rugătorŭ şi smeritŭ părinte sufletescŭ. (1)

Dositeiŭ alŭ Ungro-Vlahieĭ.

Moratoriĭ.

Am demonstratŭ adesea importanţa *moratoriilorŭ* în mersulŭ comerciuluĭ şi alŭ industrieĭ. Maĭ dămŭ aci câte-va acte din acéstă categorie.

1) Luĭ Constantinŭ Orĕscu, Postelnicelŭ, i se dă unŭ sorocŭ de 8 lunĭ ca să plătéscă nisce datoriĭ, spre a nu-şĭ perde casele părintescĭ (16 Februarie şi 10 Martie 1794).

2) *Moratorium* acordatŭ la 2 neguţătorĭ armenĭ, până ce vorŭ puté aflà averea unuĭ alŭ III-lea, care este datorŭ către dînşiĭ. Moratorium acesta nu determină termenulŭ păsuireĭ.

3) *Moratorium* acordatŭ de Domnitorŭ de 4 lunĭ peste alte 4 lunĭ acordate de judecată la neguţătoriĭ fraţĭ Trandafirŭ şi Teodorŭ. — 1794 Oct. 10. (2)

4) Ienache Văcărescu în 2 Aprilie 1796 presintă luĭ A. Moruzi o petiţiune în limba grécă, cerêndŭ să fie îndestulatŭ dela Petre, Logofĕtŭ spătărescŭ, cu nisce banĭ, orĭ să i se vîndă moşia pentru despăgubirea actualuluĭ Vistierŭ Văcărescu.

Domnitorulŭ pune resoluţia românéscă pe jalba grécă, în 2 Aprilie 1796, aprobândŭ cererea şi condamnândŭ pe Logofĕtulŭ Petre să plătéscă elŭ 3 părţĭ ale deciuceĭ moşieĭ amanetată la Văcărescu şi numaĭ o parte să plătéscă acesta. (3)

---

(1) Cod. XXVIII, pag. 58, II-a.
(2) Cod. XXVII, scara XVII, fila 54 verso.
(3) Cod. XXXI, scara 6-a, fila 36 verso.

Anaforaua luĭ Constantinŭ Orĕscu pentru soroculŭ ce s'a pusŭ de 8 lunĭ a avé de către datornicĭ.

Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i Gpd. Zemle Vlahiscoie.— La acéstă anaforă ce face Domnieĭ Mele dumné-luĭ Constantinŭ Postelnicelŭ, nu avù altŭ cuvîntŭ de împotrivire, fără de numaĭ ajutorulŭ şi sprijinéla judecățeĭ cere, ca să nu-şĭ pérḑă acareturile părintescĭ, pentru care s'a îndatoratŭ, ci să i se dea soroculŭ ce a cerutŭ, neputêndŭ numaĭ în şése lunĭ a plăti, şi datornicii vorŭ fi folosiţĭ cu dobândă, dar fiindŭ-că datornicii amanetarĭ după pravilă nu se silescŭ, fără de primirea lorŭ, pentru aceea dar numaĭ două lunĭ îĭ maĭ facemŭ Domnia Mea ajutorŭ, ca în optŭ lunĭ să aibă sorocŭ de îngăduială.—1794 Martie 10.

Prea Inălţate Dómne,

Constantinŭ Orĕsculŭ Postelnicelŭ a jăluitŭ Inalţimeĭ Tale, cum că din pricina răsmiriţeĭ trecute, a încăputŭ la datorie, însă la unŭ Constantinŭ Ioanŭ talerĭ 1250 şi la unŭ Iordache sin vătafŭ Radu talerĭ 1300, pre care datornicĭ îĭ arată că-ĭ are siguripsiţĭ cu amaneturĭ vrednice credinţeĭ prin zapise şi soróce, dar fiindŭ-că sorócele s'aŭ apropiatŭ, şi mijlocŭ a plăti nu are, cere a se pune sorocŭ de treĭ anĭ, ca într'acestŭ sorocŭ să se silésca a le plăti baniĭ cu dobânda lorŭ, ḑicêndŭ că pentru acestŭ sorocŭ ce cere, nu potŭ avé datornicii nicĭ o frică de vre-o pagubă, căcĭ din amaneturile cu care-ĭ are încredinţaţĭ fiindŭ siguripsiţĭ, totŭ-deauna li se póte împlini baniĭ cu dobânda lorŭ, de a căruia jalbă mi se poruncesce de către Inălţimea Ta să mijlocescŭ, cu voia datornicilorŭ, să i se pue soroculŭ, ce cere, când îĭ are siguripsiţĭ datornicii cu acareturĭ vrednice, din care nu numaĭ îndoială de pagubă nu este, ci încă folosulŭ lorŭ este cu dobândă, care însuşĭ jăluitorulŭ se mulţămesce de a-ĭ îndestulà într'acestŭ sorocŭ ce vorŭ fi îngăduitorĭ, şi să arĕtŭ Inălţimeĭ Tale prin anaforă cu vătafŭ de visterie; decĭ după luminată porunca Inălţimeĭ Tale înfăţişându-ĭ orênduitulŭ zapciŭ înaintea mea şi vĕḑêndŭ că cu adevĕratŭ datornicii sunt siguripsiţĭ cu vrednice acareturĭ, am mijlocitŭ între dînşiĭ spre a-ĭ dà sorocŭ ce cere în vreme ce nicĭ o pagubă nu potŭ avé, şi mijlocŭ nu aŭ stătutŭ, fiindŭ-că datornicii ḑiseră, că nu-lŭ potŭ a-lŭ maĭ aşteptà aflându-se şi eĭ datorĭ la altă parte, şi maĭ vîrtosŭ ḑicêndŭ, că peste soroculŭ ce s'a pusŭ prin zapisŭ a le rĕspunde baniĭ, ĭ-aŭ maĭ datŭ şi alte soróce eĭ de buna voia lorŭ, şi elŭ iarăşĭ nu le-aŭ plătitŭ baniĭ, ci totŭ îĭ safdisesce cu felŭ de felurĭ de făgăduelĭ; cu tóte acestea măcarŭ că da-

tornicii luĭ cerŭ împlinirea banilorŭ acum, saŭ să i se vîndă acareturile, dar fiindŭ-că altŭ sorocŭ dela judecată n'a maĭ avutŭ, găsescŭ cu cale să aibă jăluitorulŭ sorocŭ de 6 lunĭ după pravilă, ca până atuncĭ să se siléscă cum-vaşĭ de a plăti banii datornicilorŭ, ca să nu i se vîndă emaneturile, iar hotărîrea rĕmâne la Măria Ta.—1794 Februarie 16. (1)

Vel Logofĕtŭ.

Moratorium nedeterminândŭ timpulŭ păsuireĭ.

Doĭ neguţătorĭ armenĭ Rusciuclăĭ aŭ fostŭ prădaţĭ de marfă de 6.551 leĭ de unŭ Panaitŭ Căpitanŭ supusŭ austriacescŭ. Acesta fu trasŭ la judecată sub Michaiŭ Suţu, înaintea Divanuluĭ şi a Consuluĭuĭ austriacŭ şi judecata recunoscù dreptulŭ Armenilorŭ, dar sentinţa a rĕmasŭ neexecutabilă, fiindŭ-că Panaitŭ Căpitanulŭ erà fugitŭ în Ardélŭ. Moruzi, în 20 Maiŭ 1794, amintindŭ acestŭ procesŭ, ordonă Ispravnicilorŭ, la cererea Armenilorŭ, să se cerceteze şi să se descopere orĭ-ce avere ar fi avêndŭ Căpitanŭ Panaitŭ în judeţe spre a servì la îndestularea ómenilorŭ prădaţĭ, iar acestora le acordă *moratorium* nelimitatŭ, ḑicêndŭ că creditoriĭ lorŭ din ţéră să n'aibă voie a trage pe Armenĭ pentru marfa ce le-aŭ datŭ, la nicĭ o judecătorie, decât la Divanulŭ Domnieĭ, către însuşĭ Domnitorulŭ, care nu promite însă nicĭ o satisfacere asupra cerereĭ. (2)

Justiţia Criminală.

Justiţia criminală este bogată în documente. Observândŭ în generalŭ întréga serie de documente relative la crime, găsimŭ încă odată adeverită legea, că numĕrulŭ crimelorŭ e în raportŭ directŭ cu miseria saŭ măcarŭ cu calamităţile momentuluĭ. Astŭ-felŭ aniĭ 1794—1795, aniĭ de fómete şi ciumă în tótă puterea acestorŭ calamităţĭ, sunt în acelaşĭ timpŭ anĭ bogaţĭ în documente relative la crime.

Independentŭ de înrîurirea calamităţilorŭ asupra moraleĭ publice, continuă vechea deprindere de organisare de cete haiducescĭ şi acestea ocasionéză de asemenea numeróse cărţĭ deschise şi acte de totŭ felulŭ, din carĭ de asemenea aducemŭ aicĭ maĭ multe. Dărĭ de focŭ la case şi la pătule, orĭ stogurĭ de fînŭ, de asemenea nu lipsescŭ. Casurĭ de aplicare a

(1) Cod. XXVII, pag. 2, IV.
(2) Cod. XXIII, fila 246.

vecheĭ legĭ de deşugubină încă întâlnimŭ în actele de maĭ la vale. Infierarea în frunte a hoţilorŭ se probéză după cod. XXVII, scara 15, fila 19.

In 1794 aŭ datŭ multŭ de lucru 4 hoţĭ carĭ devastaŭ Oltenia. Domnitorulŭ a trimesŭ specialŭ judecătorŭ şi potere din Bucurescĭ, recomandândŭ maĭ alesŭ aflarea gazdelorŭ hoţilorŭ.

Unŭ singurŭ casŭ de plastografie de carte domnéscă, am aflatŭ în Domnia luĭ A. Moruzi, în 1794.

Unŭ casŭ de ridicarea daruluĭ unuĭ preotŭ, care în beţie a ucisŭ unŭ ţiganŭ, iar femeeĭ acestuĭ ţiganŭ şi copiilorŭ luĭ, declaraţĭ liberĭ, Domnitorulŭ obligă pe clericulŭ ucigaşŭ să le plătéscă o specie de deşugubină.

Constantinŭ Isvoranu în 1795 sparge puşcăria dela Isprăvnicia din Oltŭ, ca să dea drumulŭ la nisce ţiganĭ închişĭ. Isvoranu este adusŭ în fiére la Bucurescĭ.

Cu deosebire energică este cartea deschisă a luĭ Alexandru Moruzi, din 6 Maiŭ 1795, relativă la prinderea hoţilorŭ.

Procese pentru bătăĭ sunt multe. Atragemŭ atenţiunea asupra denunţăreĭ unuĭ Preda dela Fântânele, că a venitŭ la dînsulŭ acasă egumenulŭ mânăstireĭ Văleniĭ cu doĭ indivizĭ şi l'aŭ bătutŭ. Egumenulŭ este pedepsitŭ cu amendă, iar bătăuşiĭ primescŭ pedépsa talionuluĭ, la faţa loculuĭ, aplicându-li-se 108 toiege la tălpĭ.

Pedepsirĭ de indivizĭ, carĭ aŭ ridicatŭ mâna contra agenţilorŭ stăpânireĭ, nu lipsescŭ în domnia luĭ Moruzi; vre-o câte-va urméză maĭ jos.

Unŭ ţiganŭ paricidŭ din nebunie este ţinutŭ în obezĭ la mânăstirea Căldăruşanĭ, 1795.

Doĭ copiĭ aŭ ucisŭ pe unŭ alŭ 3-lea copilŭ, în Pitescĭ. Ucigaşiĭ sunt trimişĭ la mânăstirea Vieroşulŭ, până ce se vorŭ împăcă părinţiĭ celuĭ ucisŭ, 1795.

Cu ocasiunea urmăriret de hoţĭ se comiteaŭ grozăviĭ şi hoţiĭ de către însăşĭ administraţiunea. Iacă unŭ documentŭ probândŭ acésta:

Prea Inălţate Dómne,

Jăluimŭ Măriеĭ Tale, că făr de nicĭ o dovadă ne aŭ prepusŭ dumné-lorŭ Ispravniciĭ cu pricină de hoţie, şi amŭ pătimitŭ închisorĭ şi cazne şi noĭ şi soţiile nóstre, din carĭ aŭ rĕmasŭ uniĭ şi nevrednicĭ de muncă, şi ne aŭ şi prădatŭ Polcovniculŭ de judeţŭ cu talerĭ 400,60, pentru carĭ ne rugămŭ să ni se orênduiască mumbaşirŭ, a ni se împlini baniĭ, ce ni s'aŭ luatŭ, şi să avemŭ dreptate şi pentru caznă, saŭ să se aducă să ne judecămŭ înaintea Măriеĭ Tale.

Robiĭ Măriеĭ Tale: *Stanciu, i Radu Săbiescu, i sin ego Palalogo, i Dumitraşco*

brat Giurca, i Mitrică Săbiescu, i Ioanŭ Fălfanŭ ot Covrigĭ, i Gruia, i Mirea şi Mihaiŭ şi Constantinŭ Becheru din sud. Mehedinţĭ.

Domnitorulŭ pune resoluţia acésta: «Dumné-ta Vel Spătarŭ theorisindŭ jalba acésta, să facĭ cercetare şi să arăţĭ Domnieĭ Mele pricina în scrisŭ cu anaforà.» 1794 Februarie 17. (1)

3-lea Logofĕtŭ de jos.

Prea Inălţate Dómne,

Acéstă pricină nu este sciută la Spătărie, nicĭ am însciinţare de va fi sciută încaĭ la dumné-luĭ Caimacamulŭ, dreptŭ aceea se cuvine ca să se orênduiască mumbaşirŭ cu luminată porunca Mărieĭ Tale şi prin marifetŭ dumné-luĭ Caimacamuluĭ Craioveĭ să mérgă la Mehedinţĭ şi să facă cercetare de tótă curgerea pricinilĭ şi de va găsi pe Polcovnicŭ învinovăţitŭ cu acéstă luare de banĭ, saŭ pe verĭ-cine altŭ, prin mijloculŭ Polcovniculuĭ să împlinéscă toţĭ baniĭ şi să-ĭ dea jăluitorilorŭ, căcĭ de le va fi jalba adevĕrată, acéstă luare de banĭ este împotriva bunelorŭ orênduelĭ, căcĭ de ar fi fostŭ hoţĭ saŭ gazde, trebuià cu examenulŭ lorŭ să se trimiţă la Craiova, iar nu să se jăfuiască şi nu numaĭ să li se împlinéscă baniĭ, ci să se aducă şi pe Polcovnicŭ aicĭ cu bună pază, ca să-şĭ iea pedépsa de la Măria Ta, iar pricina acestora să se cerceteze la Craiova de către dumné-luĭ Caimacamŭ; rĕmâne a se face hotărîrea, după cum va fi luminată porunca Măriei Tale.

Alŭ Inălţimeĭ Tale prea pleçată slugă,

Ienache Văcărescu Vel Spătarŭ.

Iŵ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ, bojeiu milostiiu, etc. — Orênduimŭ pe alŭ nostru idecliŭ . . . carele luândŭ de aicĭ pe jăluitorĭ să mérgă maĭ întâiŭ la dumné-luĭ Hatmanŭ Caimacamulŭ Craioveĭ, ca prin marafetŭ dumné-luĭ să se facă cercetare la faţa loculuĭ, şi când dela faţa loculuĭ nu se va puté da cuviinciósa îndestulare la dreptatea jăluitorilorŭ, atuncĭ să ducă pe tóte părţile înaintea dumné-luĭ Caimacamuluĭ, ca cu tótă scumpĕtatea poruncimŭ Domnia Mea, dumné-ta cinstitŭ şi credinciosŭ boerulŭ Domnieĭ Mele Hatmane Caimacamule, să facĭ acéstă cercetare şi nu numaĭ împlinirea cea cuviinciósă să se facă, ci şi pe Polcovnicŭ de va fi în vină să-lŭ iea mumbaşirŭ şi să-lŭ aducă la Domnia Mea, trimiţêndu-ni-se şi însciinţare cu bună pliroforie. — 1794 Februarie 21.

Vel Logofĕtŭ.

(1) Cod. XXVII, fila 42.

Arestŭ preventivŭ

Cu referinţă la arestulŭ preventivŭ, iată unŭ documentŭ dela A. Moruzi.

Publicaţie la tóte judeţele, pentru hoţĭ a nu-ĭ ţiné maĭ multŭ de 3, 4 ḑile, pe la grosurile dumné-lorŭ, şi să-ĭ trimită aicĭ cu examene.

A. Moruzi, însciinţatŭ că maĭ înainte vreme Ispravniciĭ şi Zapciĭ nu numaĭ nu-şĭ daŭ silinţa a prinde pe hoţĭ şi gazdele lorŭ, ci încă după o bucată de vreme îĭ şi liberaŭ din închisóre, fiindŭ mituiţĭ, de aceea straşnicŭ le poruncesce, ca pe hoţiĭ saŭ gazdele de hoţĭ ce-ĭ vorŭ prinde, după nizamŭ şi obiceiŭ, care ne adeverimŭ Domnia Mea din condicile Divanuluĭ, ce aŭ fostŭ datŭ asupra acesteĭ pricinĭ, să nu cuteze Ispravniciĭ saŭ Zapciĭ a-ĭ sloboḑi, nicĭ a-ĭ ţiné în grosurile isprăvnicescĭ ḑile îndelungate, ci după obiceiŭ şi caidulŭ Divanuluĭ, Ispravniciĭ aŭ a-lŭ ţiné treĭ ḑile patru până a-ĭ face examenulŭ luĭ şi apoĭ să-lŭ trimiţă la Domnie, ca orĭ să-şĭ iea osânda, orĭ îndreptarea. Iar dumné-vóstră să nu fiţĭ volnicĭ a-ĭ sloboḑi, nicĭ a ĭ ţiné maĭ multŭ, pentru că avemŭ a face Domnia Mea cercetare şi când vomŭ dovedi, că orĭ Ispravniciĭ, saŭ Zapciiĭ aŭ sloboḑitŭ vre-unŭ hoţŭ saŭ gazdă de hoţĭ fără de a-lŭ trimite la Domnia Mea, să scie că va cădé în grea urgia Domnieĭ Mele. Apoĭ Domnitorulŭ le maĭ poruncesce să aibă grijă pentru bună petrecere fără de grijă şi odihna locuitorilorŭ ţĕreĭ de obşte.—1793 Martie 26. (1)

NB. Pentru judeţulŭ de peste Oltŭ s'aŭ scrisŭ Caimacamuluĭ Craioveĭ aceleaşĭ poruncĭ. S'a scrisŭ asemenea Caimacamuluĭ să privegheze décă ispravniciĭ se conformă poruncilorŭ date.

Casŭ de dare de focŭ.

Anaforaua ce s'a făcutŭ în dosulŭ jălbeĭ orăşenilorŭ dela Slatina sud. Oltŭ pentru arderea prăvăliilorŭ ce s'aŭ întîmplatŭ la Martie 30 şi aŭ bănuiala pe unŭ Dumitru, Căpitanŭ de acolo, că ar fi datŭ focŭ.

Prea Inălţate Dómne,

Infăţişându-se pîrîşiĭ cu pîrîtulŭ Căpitanŭ la judecată, mĕ adeveriĭ că cu treĭ pricinĭ punŭ bănuială pîrîşiĭ asupra Căpitanuluĭ, una căcĭ într'acea nópte când s'aŭ întîmplatŭ acestŭ Ianganŭ s'aŭ aflatŭ Căpitanulŭ în Slatina, iar nu la căpitănie la Ipătescĭ, alŭ doilea că întru acea prăvălie,

(1) Cod. XXIII, fila 27 verso.

de unde s'a începutŭ Ianganulŭ, n'a fostŭ nicĭ locŭ nicĭ lumînare, ca să fie bănuială că s'a aprinsŭ din casă, iar nu s'ar fi pusŭ focŭ cu dinadinsulŭ, şi pentru că s'ar fi găsitŭ şi prăvălia spartă la unŭ părete, alŭ treilea că în cuprinsulŭ caseĭ Căpitanuluĭ pe o învelitóre de şopronŭ, sub nisce fînŭ s'ar fi găsitŭ din marfa aceleĭ prăvăliĭ, de unde s'a aprinsŭ foculŭ întâiŭ, decĭ cu câtŭ potŭ aceste treĭ pricinĭ a învinovăţi, iarăşĭ cu atâta potŭ a-lŭ şi desvinovăţi, pentru că de s'a aflatŭ într'acea nópte venitulŭ la căpitănie la Slatina, nu potŭ ḑice că a venitŭ ca să facă acéstă faptă, ci va fi venitŭ ca unŭ Căpitanŭ la dumné-lorŭ Ispravniciĭ cu vre-o trébă, fiindŭ aprópe căpitănia Ipătescĭ de Slatina, saŭ a venitŭ la casa luĭ, fiindu-ĭ casa acolea; a doua, căcĭ de unde s'a făcutŭ aprinderea întâiŭ, de şi n'a fostŭ focŭ şi lumînare, şi de s'aŭ şi găsitŭ unŭ părete alŭ prăvălieĭ spartŭ, dar de nimenea nu s'a vĕḑutŭ că dóră elŭ, orĭ a datŭ focŭ, saŭ ĭ-a spartŭ prăvălia; alŭ treilea, căcĭ de s'a găsitŭ pe şopronŭ în curte marfă sub fînŭ, dar póte să nu fi fostŭ pusă de dînsulŭ, pentru că, când elŭ ar fi furatŭ acea marfă puteà să o ascunḑă în casă la dînsulŭ, fiindŭ maĭ sigură, că nu puteà nimenea să ĭ-o calce aflându-se Căpitanŭ, saŭ puteà să o ascunḑă şi în altŭ locŭ maĭ tainicŭ decât acolea, unde se puteà găsi cu lesnire cum s'a şi găsitŭ, şi se póte şi de altŭ cine-vaşĭ să fi fostŭ pusă acolo, şi fiindŭ nópte nu s'a vĕḑutŭ de către cine-vaşĭ cine a pus'o; decĭ pentru aceste pricinĭ, ca să se pótă descoperì adevĕrulŭ cu lămurire, fiindŭ-că face trebuinţă ca să fie aduşĭ la cercetare şi davagiĭ şi mărturiĭ, şi alţiĭ câţĭ se vorŭ fi aflândŭ cu sciinţă ce puteà da vre-o pliroforie judecăţeĭ, şi a se aduce toţĭ aceştia, fiindŭ mulţĭ, li se pricinuesce multă cheltuială; de aceea părerea mea este, că de se va găsì cu cale de către Măria Ta, ca cu zapciŭ spătărescŭ să iea de aicĭ şi pe pîrîşiĭ şi pe pîrîtulŭ, să-ĭ ducă în faţa loculuĭ, şi să fie poruncă către dumné-lorŭ Ispravniciĭ judeţuluĭ, ca să-ĭ adune de isnóvă pe toţĭ câţĭ arŭ face trebuinţă, să-ĭ înfăţişeze înaintea dumné-lorŭ, să cerceteze cu de amĕruntulŭ tótă curgerea şi întîmplarea pricineĭ, ca să se încredinţeze de adevĕrŭ şi aşà, făcêndŭ o alegere desăvîrşită, să o trimiţă către Măria Ta prin mine prea plecată sluga Măriei Tale, şi când va fi îndestulă acea alegere să o întăriţĭ şi de către Măria Ta, iar când nu va fi îndestulă, atuncĭ să se aducă iarăşĭ cu toţiĭ aicĭ de faţă, şi cu porunca Măriei Tale să se orânduiască la criminalŭ, de unde să li se facă cea desăvîrşitŭ cercetare şi alegere; şi părerea mea într'acelaşĭ chipŭ este, iar hotărîrea cea desăvîrşitŭ rĕmâne a se face de Măria Ta.—1793 Aprilie 18. (1)

Vel Spătarŭ.

(1) Cod. XXIV, fila 104.

Iō Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ.—Așà să se urmeze; pentru care poruncimŭ dumné-vóstră Ispravnicilorŭ, aducêndŭ . . . . zapciŭ spătărescŭ pe amândouĕ părțile acolea, să urmațĭ tocmaĭ cum se cuprinde maĭ jos.—1793 Aprilie 19.

Orășeniĭ dela Slatina cu Dumitru Căpitanulŭ, pentru foculŭ ce s'a întîmplatŭ, avêndŭ bănuială pe acelŭ Dumitru.

Iō Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ.—Cetindu-se înaintea Domnieĭ Mele și acéstă anaforà, se vĕḑù cu bună orênduială cercetarea judecățeĭ dumné-luĭ cinstituluĭ și credinciosŭ boerulŭ Domnieĭ Mele Vel Spătarŭ, și poruncimŭ dumné-vóstră Ispravnicilorŭ aĭ județuluĭ, să avețĭ dumné-vóstră a umblà întocmaĭ, avêndŭ purtare de grijă cu silință pentru prinderea acestuĭ Mihaiŭ Sîrbu, asemenea și pentru mărturiile ce sunt iscălite în adeverințele numituluĭ Căpitanŭ, poruncimŭ Domnia Mea să se iea de aicĭ dela Prea Sfinția Sa părintele Mitropolitŭ carte de blestemŭ, și înaintea dumné-vóstră Ispravnicilorŭ să se citéscă, ca numaĭ când mărturiile acelea vorŭ eși mincinóse, atuncĭ se vorŭ întórce aicĭ ca să șĭ caute davaua cu deosebită judecată, iar până atuncĭ în tótă vremea numitulŭ Căpitanŭ să fie în pace, și apĕratŭ de acéstă pîră, cum și de care cum-vașĭ după vremĭ de vorŭ puté umblà, cu vre-o altă vrednică dovadă învinovățitóre asupra luĭ, atuncĭ iarășĭ îșĭ vorŭ căutà.--1793 Maiŭ 13.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălțate Dómne,

După alŭ doilea luminată porunca Mărieĭ Tale ce mi s'a datŭ, ca de isnóvă să cercetezŭ pricina jalbeĭ orășenilorŭ din Slatina pentru Dumitru Căpitanŭ dela Ipătescĭ, de pricina ardereĭ prăvăliilorŭ, intrândŭ iarășĭ în cercetare, vĕḑuĭ că din treĭ bănuelĭ, ce și cu anaforaua d'întâiŭ am arĕtatŭ Mărieĭ Tale, că punŭ asupra-ĭ, una căcĭ s'a întêmplatŭ într'acea nópte Căpitanulŭ venitŭ dela căpitănia Ipătescĭ la Slatina la casa luĭ, alŭ doilea, căcĭ de unde s'a aprinsŭ foculŭ întâiŭ, n'a fostŭ nicĭ focŭ făcutŭ, nicĭ lumînare aprinsă, aceste douĕ bănuelĭ rĕmânŭ fără de nicĭ unŭ temeiŭ de învinovățire, fiindŭ-că de a venitŭ la casa luĭ, și la scaunulŭ isprăvnicescŭ va fi venitŭ și pentru tréba caseĭ luĭ, și pentru tréba ce ar fi avutŭ la dumné-lorŭ Ispravniciĭ, ca unŭ Căpitanŭ ce s'a aflatŭ și că de unde s'a

aprinsŭ întâiŭ, n'a fostŭ nicĭ focŭ nicĭ lumînare, dar n'a vĕḑutŭ pe elŭ cine-va să fi datŭ focŭ; rĕmâne pentru alŭ treilea bănuială, căcĭ s'a găsitŭ pe şopronŭ sub fînŭ în curtea luĭ marfă, cu care cuvîntŭ n'aŭ orăşeniĭ a-şĭ întemeià cererea lorŭ, cu învinovăţirea Căpitanuluĭ; la acésta respunse căcĭ, că elŭ însuşĭ a trimisŭ pe unŭ Ienache şi Călinŭ negustorĭ totŭ de acolo, de a datŭ de scire, că s'a găsitŭ acea marfă pe acelŭ şopronŭ sub fînŭ, şi când ar fi fostŭ pusŭ de dînsulŭ ca unŭ stăpânŭ ce erà alŭ caseĭ nu puteà să lase pre nimenea să umble acolo, unde erà ascunsă marfa; cu tóte acestea fiindŭ-că maĭ ḑiseră orăşeniĭ, cum că s'ar fi maĭ găsitŭ în casa luĭ, nu în cea în care şedeà elŭ, ci în alta de alăturea, unde şedeà unŭ chiriaşŭ sîrbŭ anume Mihaiŭ încă altă marfă, nisce testimelurĭ şi cu acelŭ cuvîntŭ, iarăşĭ căutà orăşeniĭ asupră-ĭ a-ĭ aduce vină, dar şi pentru acésta făcêndŭ cercetare cu scumpĕtate, mĕ pliroforisiĭ dela pîrîtŭ, fără tăgăduirea orăşenilorŭ, cum că după ce s'a găsitŭ şi acea marfă în casa unde şedeà acelŭ chiriaşŭ sîrbŭ, fiindŭ-că elŭ îndată şi dosise, singurŭ Căpitanulŭ a strigatŭ cu glasŭ ḑicêndu-le orăşenilorŭ: alergaţĭ de prindeţĭ pe Mihaiŭ sîrbulŭ că iată că fuge, şi să nu rĕmâiŭ eŭ la rĕspunsŭ dreptŭ dînsulŭ, dar pentru dînsulŭ, şi aşa l'a şi prinsŭ numiţiĭ orăşenĭ, şi l'a fostŭ datŭ în grosulŭ isprăvnicescŭ, de unde arĕtară înşişĭ orăşeniĭ, că ar fi scăpatŭ, decĭ pricina vinovăţireĭ asupra aceluĭ Mihaiŭ sîrbulŭ judecata nu învinovăţesce şi pe căpitanŭ, de vreme ce este stăpânŭ alŭ caseĭ; când îşĭ va da casa cu chirie cuĭ-va-şilea, nu póte fi şi chizeşŭ pentru dînsulŭ, cu tóte că elŭ şĭ-a făcutŭ datoria pe deplinŭ, de a arĕtatŭ că fuge şi s'a prinsŭ; când ar fi fostŭ şi elŭ amestecatŭ ar fi putut să tacă ca să scape, ca să nu-lŭ mărturiséscă, ci pentru bănuială, saŭ chiar învinovăţirea aceluĭ Mihaiŭ sîrbulŭ rĕmâne, şi să îngrijéscă prinderea luĭ. Şi aşişderea să fie luminată porunca Măriei Tale către dumné-lorŭ Ispravniciĭ, ca să urmeze şi domnia-lorŭ cu silinţă pentru prinderea luĭ. Pe lângă aceste tóte se vĕḑuse la mâna pîrîtuluĭ două adeverinţe scrise cu iscăliturĭ îndestule ale orăşenilorŭ de acolo şi ale altorŭ locuitorĭ dela altă mahalà, ce se ḑice Pîrleţĭ, întru care adeveréză pe numitulŭ pîrîtŭ, cum că întru tótă vieţuirea luĭ, şi prin vremĭ de rĕsmiriţă şi rĕsvrătirĭ îlŭ sciŭ şi-lŭ mărturisescŭ de omŭ bunŭ şi fără a se simţi vre-odinióră pe urma luĭ fapte netrebnice, şi bănuelĭ ca acestea, care şi acésta la o pricină de propunere asupra unuĭ omŭ şi fără dovadă . . . este a se ajutà la dreptatea luĭ cu o mărturie de atâţia ómenĭ; dar fiindŭ-că bănuescŭ jăluitoriĭ cum că ar fi neadevĕrate acele iscăliturĭ şi mincinóse, iar nu bune ale iscăliţilorŭ (carĭ la acésta aŭ cuvîntŭ a-şĭ cere încredinţare de sunt mărturiile bune séŭ nu), pentru acésta li s'a ḑisŭ ca să scóţă o carte de blestemŭ de la Prea Sfinţia Sa Părintele Mitropolitŭ asupra acelorŭ mărturiĭ, şi să li se dea prin dumné-lorŭ Ispravniciĭ, şi atuncĭ se va cu-

nósce de sunt bune séŭ rele mărturisirile; pe lângă tóte acestea se maĭ prinse pîrîtulŭ Căpitanŭ înaintea judecăţeĭ, cum că în vremea de douĕ ḑecĭ de anĭ de acum încolo, orĭ-când se va dovedi asupra luĭ vre-o vină la acéstă pricină să fie rĕspunḑĕtorŭ cu viéţa luĭ; ci din tóte acestea cu de-amĕruntulŭ şi cu scumpĕtate cercetărĭ, mi se pare că nu maĭ rĕmâne Căpitanulŭ de acéstă dată, la nicĭ unŭ felŭ de vină asupra acesteĭ pricinĭ, fără numaĭ când se va puté face dovadă bună asupra luĭ; părerea mea acésta este, iar hotărîrea rĕmâne la multa înţelepciune a Măriei Tale.—1793 Maiŭ 13. (1)

Alŭ Inălţimeĭ Tale prea plecată slugă,

Ienache Vel Spătarŭ.

Carte la Vel Spătarŭ.

Vodă vestesce că în sĕptămâna acésta s'aŭ găsitŭ 2 ómenĭ morţĭ din plasa Grădiştea sud. Slam Râmnicŭ, ce veniaŭ în 2 căruţe cu pesce dela Brăila, «carĭ după însciinţarea ce avemŭ ucigaşulŭ este unŭ mămularŭ, pe care l'aŭ fostŭ luatŭ din Brăila unulŭ din ceĭ doĭ ucişĭ în căruţă, ca să-lŭ aducă cu chirie, şi la drumŭ în ţinutulŭ plăşeĭ Grădiştea omorîndu-ĭ a fugitŭ ucigaşulŭ cu căruţa mortuluĭ d'impreună, la care avea 3 caĭ: unulŭ vînătŭ, altulŭ murgŭ şi altulŭ negru, şi cu pescele 400 oca crapŭ săratŭ i cu baniĭ ce a avutŭ acelŭ mortŭ lângă dînsulŭ. Ucigaşulŭ se arată de neguţătoraşŭ mămularŭ cu bumbacŭ şi altele. Vorba luĭ este oltenéscă, cu nădragĭ strîmţĭ.»

Vodă ordonă prinderea ucigaşuluĭ.

Asemenea s'aŭ trimisŭ publicaţiunĭ la tóte judeţele, la Caimacamulŭ Craioveĭ şi deosebitŭ Pitacŭ la Aga. (2)

Poruncă la Ispravnicii din judeţulŭ Ialomiţa, ca să cerceteze de a avutŭ arme saŭ a statŭ cu vre-o împotrivire celŭ omorîtŭ de Tudorŭ Polcovniculŭ.

Pentru pricina luĭ Tudorŭ Polcovniculŭ za poteră, ce se află la închisórea puşcărieĭ, poruncimŭ Domnia Mea ca de iznóvă cercetare să faceţĭ în partea loculuĭ prin mărturiĭ fórte cu amĕruntulŭ, de a avutŭ acelŭ omorîtŭ arme asupra-şĭ séŭ de a stătutŭ împotrivă séŭ de a vrutŭ cu fuga să scape, şi

(1) Cod. XXIV, fila 138.
(2) Cod. XXIII, fila 258.

de n'a fostŭ prin putinţă a se pune viŭ în mână saŭ de a fostŭ şi acum umblândŭ în fapte tâlhăresci séŭ hoţesci cu tovărăşie séŭ numai singurŭ. De tóte pe largŭ ori în ce chipŭ vĕ veţi îndestulă, adevĕrulŭ pe largŭ să însciinţaţi Domniei Mele, numai fără de zăbavă. Acésta şi fiţi sănătoşi. 1793 Septembre 22. (1)

Anaforaua pentru Dumitrache Copcea slujbaşŭ oieritului, ce a fostŭ pricina de s'a împuşcatŭ Pârcălabulŭ dela satulŭ Jugurenii sud. Buzĕŭ, ca să dea tal. 100 soţiei mortului şi să se slobóḑă.

Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ. — Poruncimŭ Domnia Mea să dea Copcea tal. una sută, cari bani să-i faci teslimŭ dumné-lui cinstitŭ şi credinciosŭ boerulŭ Domniei Mele Vel Spătarŭ dela Copcea, şi aducêndu-se soţia mortului aici, după cum am poruncitŭ Domnia Mea şi prin graiulŭ dumi-tale să i se facă teslimŭ banii chiar în mâna sa prin vederea dumi-tale.—1793 Noembrie 14.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălţate Dómne,

Pentru pricina uciderei Pârcălabului dela satulŭ Jugureni, pe care l'a împuşcatŭ neferulŭ turcŭ, ce s'a aflatŭ cu Dumitrache Copcea slujbaşŭ de oieritŭ din sud. Slam Râmnicŭ, după pliroforia ce ai Măria Ta dela dumné-lorŭ Ispravnicii din sud. Buzĕŭ, după porunca ce mi s'a datŭ de către Măria Ta ca să cercetămŭ de se află în vină şi numitulŭ slujbaşŭ Copcea saŭ nu, şi să însciinţămŭ Măriei Tale, vei sci Măria Ta că înfăţişându-se Copcea înaintea mea, după cercetarea ce am făcutŭ, arată că 1810 oi ale lui Tóderŭ i Nicula Petroiu, i Vasile, i Iordache Bumlea, i Vasile Gior şi unchéşu Patmucuţa din satulŭ Jugurénu din sud. Buzĕŭ, găsindu-le în judeţulŭ Focşanilorŭ la păşune la loculŭ, unde se numesce Movila Zvârleţŭ, aprópe de o jumĕtate de ceasŭ de Slobozia Găeni şi scriindu-le după obiceiŭ a datŭ şi răvaşŭ de cumpĕrătóre, şi după ḑece ḑile la strînsulŭ banilorŭ, când încă totŭ la acelŭ locŭ în Râmnicŭ se aflaŭ oile, neavêndŭ ciobani cei cari păziaŭ oile, bani de plată, ar fi mersŭ Copcea la mai sus numiţii stăpânii oilorŭ acasă la dînşii ca să céră bani de oieritŭ, şi ce-

(1) Cod. XXIII, fila 147 verso.

rèndu-le banĭ eĭ ar fi pricinuitŭ că slujbașiĭ dela judeţulŭ Buzĕŭ le arŭ fi lepĕdatŭ răvașŭ pe la casele lorŭ de sumele oilorŭ fieș căruia și puneà pricina a nu plăti, între care aflându-se și Pârcălabulŭ ce s'a omorîtŭ, elŭ maĭ vîrtosŭ ar fi fostŭ pricinuitorulŭ și ḑice că ar fi sporitŭ și cu cuvinte maĭ în potrivă, ḑicêndŭ că, de vreme că le-a lepĕdatŭ acele răvașe, slujbașiĭ de Buzĕŭ aŭ să plătéscă la Buzĕŭ, carĭ la acésta fiindŭ că obiceiulŭ este, că în ce judeţŭ se găsescŭ oile și să numĕră, nu rĕmâne învinovăţitŭ Copcea, căcĭ s'a dusŭ la dînșiĭ să le céră banĭ de oieritŭ, dar rĕmâne în óreșĭ-care chipŭ învinovăţitŭ că a luatŭ cu sine-șĭ turcu în slujbă domnéscă în potriva obiceiuluĭ și a orênduele slujbelorŭ, pentru că slujbele domnescĭ se caută de slujbașĭ cu slujitorĭ aĭ ţĕreĭ, și dela isprăvniciĭ și de pe la căpităniĭ, precum și eŭ am datŭ cărţile mele de obște la tóte judeţele, ca să dea Căpitaniĭ slujitorĭ lângă slujbașĭ pentru căutarea slujbeĭ și măcarŭ că ḑise, cum pre acelŭ neferŭ turcŭ nu l'ar fi luatŭ elŭ, ci i l'ar fi datŭ dumné-lorŭ Ispravniciĭ, dar nu i s'a datŭ creḑămîntŭ, ci acésta o pricinuesce pentru a se diafendipsì din vină, și pentru căcĭ omorîrea Pârcălabuluĭ nu a săvîrșit'o elŭ, dar din óreșĭ-care pricină a luĭ s'a întîmplatŭ, de aceea nu se osândesce cu mórte pentru mórte, iar pentru pilda și a altora de a se feri de a nu urmà fapte ca acestea, și pentru ușurinţa păcatuluĭ sĕŭ găsescŭ cu cale ca să dea tal. 60 pentru hrana aceleĭ femeĭ vĕduve și a copiilorŭ eĭ, iar hotărîrea cea desăvîrșitŭ rĕmâne a se face de către Măria Ta.—1793 Noembre 12. (1)

Ienache Vel Spătarŭ.

Carte de surghiunŭ la mânăstirea Bistriţa a luĭ Scarlatŭ Isvoranu Clucerŭ de arie, cu frate-sĕŭ Constantinŭ Isvoranu și Ioanŭ Brebenénulŭ dela Oltŭ pentru calomnie; dela 17 Noembrie 1793.

Fiindŭ-că Clucerulŭ de arie Scarlatŭ Izvoranu cu frate-sĕŭ Constantinŭ Izvoranu și cu Ioanŭ Brebenénulŭ dela Oltŭ, fără de a socotì dreptatea și puterea Divanuluĭ Domnieĭ Mele, că într'unŭ chipŭ a se judecà și a osândi și pe celŭ pîrîșŭ, când va rĕmâné mincinosŭ, ca și pe celŭ pîrîtŭ, când va fi vinovatŭ, s'a pornitŭ numaĭ din zavistie și rĕutate a face pîră și strigărĭ neadevĕrate la Divanŭ, chiar înaintea Domnieĭ Mele, prinḑêndu-se că de vorŭ fi neadevĕrate să se pedepséscă; a cărorŭ pîrĭ cercetându-se s'aŭ doveditŭ tóte deșarte, turburândŭ numaĭ într'unŭ zadarŭ Divanulŭ Domnieĭ Mele, dămŭ volnicie . . . . . să mérgă la sud. Oltŭ, unde poruncimŭ

(1) Cod. XXV, fila 102.

dumné-vóstră Ispravnicilorŭ aĭ judeţuluĭ, aducêndŭ pe câte 3 numiţiĭ înaintea dumné-vóstră să-ĭ daţĭ în mânile mumbaşiruluĭ acestuia, ca prin ajutorulŭ dumné-vóstră ridicându-ĭ, să-ĭ ducă la mânăstirea Bistriţa sud. Vâlcea, unde poruncimŭ Domnia Mea egumenuluĭ dela numita mânăstire, aducêndu ĭ să-ĭ puĭ pe câteşĭ treĭ înlăuntru mânăstireĭ, de unde să nu fie slobodĭ, fără de a 2-a poruncă a Domnieĭ Mele, şi să daĭ adeverinţă la mânile mumbaşiruluĭ (1).

Anaforaua Armăşieĭ de pricina Bratuluĭ Pârcălabŭ şi Ienache Plăieşulŭ ot Tisăŭ sud. Saac, ce a făcutŭ omorŭ.

Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i Gpd. — După cum s'a găsitŭ cu cale de către judecata Departamentuluĭ de cremenalionŭ, orênduimŭ pe sluga Domnieĭ Mele . . . zapciŭ armăşescŭ să mérgă şi prin scirea Ispravnicilorŭ judeţuluĭ, ridicândŭ pre numiţiĭ, să-ĭ aducă aicĭ spre a-şĭ da deosebĭ socotéla lorŭ de faţă cu numitulŭ vinovatŭ.—1794 Aprile 26.

Prea Inălţate Dómne,

Insciinţămŭ Măriei Tale că la închisórea puşcărieĭ se află liude doĭ, anume Barbu Pârcălabu ot Tisăŭ sud. Saac. şi Ienache Plăiaşu ot tam trimisŭ de dumné-lorŭ Ispravniciĭ aceluĭ judeţŭ cu examenŭ dela 14 ale acesteĭ lunĭ, prin carele se arată că în trecutele păresimĭ nemerindŭ la cârciuma satuluĭ unŭ Adamŭ ot satulŭ Ghitiora dintr'acelŭ judeţŭ, şi scoţêndŭ vorbă că umblă să cumpere rîmătorĭ, numitulŭ Pârcălabŭ a trimesŭ pe unŭ săténŭ, să-lŭ cheme spre cercetare, că de va fi cumpĕrătorŭ fără sinetŭ dela Ispravnicĭ, să-lŭ zătignéscă a nu cumpĕra şi întorcêndu-se trimesŭ cu rĕspunsŭ de nesupunere, s'a învitatŭ numitulŭ Plăiaşŭ Ienache că elŭ 'lŭ va aduce, şi acelŭ Adamŭ nicĭ luĭ nesupuindu-se a merge ĭ-a datŭ plăiaşulŭ douĕ bice peste cojocŭ, şi fără de voie l'a adusŭ la numitulŭ Pârcălabŭ, şi Pârcălabulŭ prin cuvîntŭ cercetându-lŭ l'a lăsatŭ de s'a dusŭ, dar orĭ dintr'acele douĕ bice, saŭ că va fi fostŭ bolnavŭ de maĭ nainte, cum se amelită la isprăvnicesculŭ examenŭ, pliroforisindu-se şi dumné-lorŭ dela uniĭ din locuitoriĭ, ce s'a întâmplatŭ şi l'a vĕḑutŭ la acea cârciumă, nu se scie că peste 6 ḑile omulŭ a şi muritŭ, ci faţă fiindŭ şi

(1) Cod. XXIII, fila 179.

Stoica femeea mortuluĭ, la cercetare, se împotrivì acestuĭ examenŭ şi scóse o adeverinţă în scrisŭ iscălită de unŭ popa Ioanŭ duhovniculŭ, ce l'a spovĕduitŭ şi l'a precistuitŭ pe celŭ mortŭ, i de unŭ Iene Bărbierulŭ ce l'a căutatŭ cu doftoriĭ, i de unŭ Radu săteanu ce l'a scăldatŭ şi de unŭ Radu Logofĕtulŭ ot tam, care daŭ tacrirŭ că aŭ vĕḑutŭ pe mortŭ strivitŭ la trupŭ în multe locurĭ, însă la bóşe şi la şoldurĭ şi cum că la spovedanie s'ar fi mărturisitŭ duhovniculuĭ că mórtea i se trage dela Plăiaşulŭ, ci după examenŭ şi tacrirulŭ femeeĭ mortuluĭ, pârcălabulŭ rĕmâne fără de vină şi să se slobóză, iar Plăiaşulŭ să fie la temniţă şi spre a se descoperì vinovăţia luĭ, saŭ îndreptarea, fiindŭ-că după pravilă, judecata nu este slobodă a ascultà mărturiĭ pe hârtie la pîra ce este pentru repunere de viaţă omenéscă, dela judecată se găsesce cu cale să fie luminată porunca Inălţimeĭ Tale cu mumbaşirŭ să mérgă şi prin marafetulŭ dumné-lorŭ Ispravnicilorŭ să ridice pe toţĭ ceĭ maĭ susŭ numiţĭ, să-ĭ aducă ca fie-care deosebitŭ să-şĭ dea mărturia lorŭ de faţă cu numitulŭ vinovatŭ, şi atuncĭ în verĭ-ce chipŭ se va descoperì adevĕrŭ de vină saŭ îndreptarea Plăiaşuluĭ, cu condică te veĭ însciinţà Inălţimea Ta, iar hotărîrea, i procĭ.—1794 Aprilie 21. (1)

Dumitrache Clucerŭ, Şerbanŭ Medelnicerŭ, Manolache Toplicénu Clucerŭ.

Anaforaua epitropieĭ pentru casa luĭ Măinescu, ce s'aŭ datŭ în séma unorŭ neguţătorĭ în sorocŭ de cincĭ anĭ.

Iŭ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i Gpd. Zemle Vlahiscoe. —

După pliroforia ce ne facĭ, Prea Sfinţia Ta Părinte Mitropolite şi dumnévóstră boerilorŭ nazîrĭ, cum că este de trebuinţă şi cu cale acéstă epitropie, a se da asupra a doĭ negustorĭ după siguranţa chezăşieĭ ce aŭ datŭ, şi fiindŭ-că nu suntemŭ la îndoială, cum că veţĭ fi cercetatŭ, veţĭ fi chibzuitŭ, şi aşezămîntulŭ cu care se îndatorescŭ neguţătoriĭ, pentru averea şi acareturile acestea, şi veţĭ fi cunoscutŭ că este spre folosulŭ sĕrmanilorŭ nevrîsniciĭ, întărimŭ dară Domnia Mea anaforaua ce ne faceţĭ spre a întrà în faptă, şi să li se facă tezlimŭ tóte. — 1794 Aprilie 27.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălţate Dómne,

Insciinţămŭ Măriei Tale pentru casa rĕposatuluĭ Gregorie Măinescu biv Vel Căpitanŭ za Lefeciĭ, că rĕmâindu-le doĭ copiĭ nevîrstniciĭ s'aŭ datŭ

(1) Cod. XXVII, pag. 28, V-a

pre la stăpânĭ, ci ca să nu se prăpădéscă, multŭ puţinŭ ce le-aŭ rĕmasŭ dela părinţiĭ lorŭ, s'aŭ găsitŭ doĭ negustorĭ carĭ s'aŭ încărcatŭ cu tótă pereusia caseĭ dumné-lorŭ mişcătóre şi nemişcătóre spre a le căutà şi spre a le chivernisì cu sorocŭ de cincĭ anĭ, decĭ vĕḑêndŭ noĭ că este spre folosulŭ sĕrmanilorŭ copiĭ, am găsitŭ cu cale de le-amŭ datŭ acéstă pereusie pe séma lorŭ, adecă casele din Bucurescĭ să le înveléscă, viile să le lucreze, móra să o facă cu banĭ dela dînşiĭ şi încă să le maĭ dea pe totŭ anulŭ câte talerĭ o sută douĕ-ḑecĭ şi cincĭ pentru hrana copiilorŭ, care aŭ datŭ şi zapisŭ la epitropie, aducêndŭ şi chezaşĭ vrednicĭ că la împlinitulŭ soroculuĭ să aibă a le da pe tóte, după cum sunt legaţĭ în zapisŭ, iară pentru socotéla care este să o dea dumné-luĭ Vorniculŭ Mateiŭ Fălcoianu pentru pereusia caseĭ luĭ Măinescu, i câtă vreme aŭ fostŭ asupra dumné-luĭ câtŭ şi pentru zălógele ce sunt puse amanetŭ la unŭ Panaghiotŭ Lipscanŭ, acestea se vorŭ căutà şi maĭ la urmă, dară acum fiindŭ-că este vremea lucruluĭ, neguţătoriĭ se primescŭ să mérgă să-şĭ taie cherestele şi altele, care le sunt lorŭ trebuincióse, să bine-voescĭ Măria Ta să întărescĭ acéstă anaforà cu luminată pecetea Mărieĭ Tale, ca să li se facă tóte tezlimŭ şi să intre şi în lucru, că de se va face întârḑiere póte să-ĭ perdemŭ pe aceştĭ neguţătorĭ şi atuncĭ acele lucrurĭ se vorŭ dărăpănà şi se vorŭ prăpădi cu totulŭ, de acésta însciinţămŭ şi cum va fi luminată porunca Măriеĭ Tale. — 1794 Aprilie 25. (1)

Dositeiŭ alŭ Ungro-Vlahieĭ (în l. grécă), Dimitrache Banu, Ioanŭ Raletŭ.

Ţiganĭ resvrătitorĭ.

Iœ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i Gpd. — Cinstitŭ şi credinciosŭ boerulŭ Domnieĭ Mele, dumné-ta Hatmane Nicolae Hangerli Caimacamulŭ Craioveĭ, pe aceştĭ patru ţiganĭ, carĭ aŭ venitŭ de aŭ datŭ jalbă şi aŭ dositŭ apoĭ, răzvrătitorĭ, pricinuitorĭ şi celorŭ lalţĭ de nesupunere, aducêndu-ĭ dumné-ta să le facĭ certare cu bătaie, şi să-ĭ supuĭ a fi următorĭ datoriilorŭ în slujba mânăstireĭ, atâtŭ pe dinşiĭ câtŭ şi pe ceĭ-lalţĭ, păzindu-lŭ şi egumenulŭ obiceiulŭ vechiŭ, carele li se va fi urmatŭ, şi li se va fi păzitŭ şi maĭ nainte la alţĭ egumenĭ.—1794 Maiŭ 2.

---

(1) Cod. XXVII. pag 31, V.

Prea Inălţate Dómne

Patru ţiganĭ, anume Mirea, Dumitru, Stanŭ şi Ghiţă aĭ sfinteĭ mânăstirĭ Sadoveĭ de peste Oltŭ, viindŭ aicĭ, a făcutŭ la smerenia nóstră, pentru cuviosulŭ egumenŭ alŭ acesteĭ sfinte mânăstirĭ chirŭ Paisie, arĕtândŭ că sunt trimişĭ din partea tuturorŭ acelorŭ-lalţĭ robĭ aĭ mânăstireĭ, prin care jalbă se plângeà, că nu le caută de dreptate, şi moşiile mânăstireĭ le vinde ómenilorŭ sĕĭ cu arendă şi dintr'acelŭ venitŭ nimicŭ nu se atingŭ, ci sunt muritorĭ de fóme, şi cum că dobitócele mânăstireĭ le-aŭ vîndutŭ şi supĕră plugurile şi dobitócele lorŭ, după a cărora jalbă ĭ-am orênduitŭ la treĭ egumenĭ din partea loculuĭ, anume Arhimandritulŭ Tismenénu, Arhimandritulŭ Bistriţénu, i Hurezanu, ca în pricina cu cuviosulŭ Exarhŭ alŭ sfinteĭ Mitropoliĭ să le facă cu amĕruntŭ cercetare, care şi urmându-se ni s'a făcutŭ arĕtare în scrisŭ de către numiţiĭ orênduiţĭ cercetătorĭ, cum că tóte pîrile lorŭ aŭ fostŭ neadevĕrate, şi însuşĭ eĭ n'aŭ maĭ avutŭ cuvîntŭ fără câtŭ totŭ temeiulŭ lorŭ a rĕmasŭ, făcêndŭ cerere ca să-şĭ depărteze egumenulŭ ómeniĭ ce-ĭ are de ajutorŭ la trebile caseĭ, şi fiindŭ împărţiţĭ în treĭ cete să lucreze treĭ ḑile la mânăstirĭ şi şése la dînşiĭ, şi să le dea şi merticŭ când vorŭ lucrà acele treĭ ḑile la mânăstire şi ţigancele lorŭ şi holteiĭ şi dobitócele şi carele saŭ plugurile să nu fi supĕrate, însă după ce s'a făcutŭ cercetarea acésta, numiţiĭ ţiganĭ aŭ dositŭ şi făcêndŭ noĭ întrebare numituluĭ egumenŭ pentru aceste cererĭ ce aŭ făcutŭ aceĭ ţiganĭ, aŭ respunsŭ cum că pe ómeniĭ ce-ĭ are de ajutorŭ nu-ĭ póte depărtà, căcĭ ţiganiĭ aceştia o cerŭ, când va lipsì egumenulŭ dela mânăstire să rĕmâe de capulŭ lorŭ, să nu lucreze nimicŭ şi să facă blestemăţiĭ, cum a făcutŭ şi de alte orĭ, spărgêndŭ gropile mânăstireĭ, şi dândŭ jafŭ la bucate şi făcêndŭ şi alte furtişagurĭ, iar pentru a fi treĭ cete ḑise că de nevoie ĭ-a suferitŭ, găsindŭ acestŭ obiceiŭ dela celŭ maĭ dinainte egumenŭ, fiindŭ făcutŭ de multă supĕrare a gâlcevilorŭ şi judecăţilorŭ ce a avutŭ cu dînşiĭ, după cum cărţile de judecată şi zapisele lorŭ doveditŭ arată, iar a le da merticŭ nu este putinciósă mânăstirea, în vreme ce eĭ lucréză 6 ḑile la dînşiĭ, şi treĭ la mânăstire, iar la alte mânăstirĭ lucréză treĭ ḑile mânăstireĭ, şi treĭ la dînşiĭ, şi le dă şi merticŭ când lucréză la mânăstire şi din destulŭ le este că aŭ plugurile lorŭ, carele lorŭ şi dobitócele lorŭ şi liveḑĭ de fînŭ cu locŭ de hrană ca şi locuitoriĭ ţĕranĭ, şi de dijmă nu se supĕră, şi maĭ arată egumenulŭ şi o carte de judecată a Sfinţieĭ Sale frateluĭ episcopŭ Argeşanŭ dela lét. 1792, fiindŭ atuncĭ acolo în partea loculuĭ, întru care se vede cu amĕruntulŭ cercetate tóte pricinile lorŭ, şi totŭ ceĭ doveditĭ de vinovaţĭ, după care arată egumenulŭ, că

totŭ nerĕmâindŭ eĭ odihnițĭ, și arĕtându-se cu nesupunere, a făcutŭ la Măria Sa Mihaiŭ-Vodă Suțu și s'a făcutŭ poruncă către dumné-luĭ Caimacamulŭ Craioveĭ, ca să cerceteze, și fiindŭ jalba egumenuluĭ adevĕrată, să-ĭ supue cu pedépsă, care jalbă cu porunca domnéscă o vĕḑumŭ și noĭ, care ḑice egumenulŭ că nu s'a urmatŭ, fiindŭ-că a căḑutŭ eĭ atuncia cu rugăciune ca să-ĭ erte și vorŭ fi supușĭ. însă acésta supunere a lorŭ ḑice că aŭ stătutŭ pe puținŭ, decĭ fiindŭ-că după cărțile de judecată și zapisele ce se află la mâna egumenuluĭ, se cunósce că aceștĭ țiganĭ sunt cu totulŭ nesupușĭ și de câte orĭ aŭ jăluitŭ după vremĭ, precum și acum s'a doveditŭ pîrele lorŭ mincinóse, încă acum aŭ și dositŭ, și n'aŭ stătutŭ de față până a se isbrăni pricina lorŭ, găsimŭ cu cale să fie luminată porunca Măriеĭ Tale către dumné-luĭ Caimacamulŭ Craioveĭ, ca să aducă pre numițiĭ țiganĭ, să le facă zaptŭ ca să fie supușĭ mănăstireĭ, după cum sunt și țiganiĭ altorŭ mănăstirĭ din partea loculuĭ, că nu aŭ aceștĭ țiganĭ deosebitŭ privileghiŭ de alțĭ țiganĭ mânăstirescĭ și boerescĭ; într'acestŭ chipŭ am găsitŭ cu cale, iar hotărîrea, i procĭ.—1794 Maiŭ 1. (1)

Alŭ Măriеĭ Tale către Dumneḑeŭ rugătorŭ, și smeritŭ părinte sufletescŭ.

Dositeiŭ alŭ Ungro-Vlahieĭ.

Ienache Plăieșulŭ, i Bratulŭ Pârcălabŭ dela Tisăŭ sud Saac, pentru prepunere de bănuială că din bătaia lorŭ arŭ fi muritŭ unŭ Adamŭ ot Ghitióra totŭ dintr'acelŭ județŭ.

Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i Gpd. Zemle Vlahiscoe. — Citindu-se înaintea Domnieĭ Mele acéstă anafora a judecățeĭ Departamentuluĭ de Cremenalion și cu cale fiindŭ arĕtarea ce ne face, o întărimŭ și poruncimŭ ca să se urmeze întru tóte, adecă din pereusia mortuluĭ scăḑêndu-se maĭ întâĭ zestrele soțieĭ luĭ, ceea ce va rĕmâné prisosŭ să se dea datornicilorŭ, iară aceĭ talerĭ 400 să nu se atingă niminea de eĭ, ci să fie numaĭ pentru hrana nevrîstnicilorŭ copiĭ și pentru pomenirea mortuluĭ; într'acestașĭ chipŭ poruncimŭ a se face urmare și ceĭ închișĭ să se slobóḑă. — 1794 Maiŭ 18.

Vel Logofĕtŭ.

---

(1) Cod. XXVII, pag. 7, VII.

Prea Inălţate Dómne,

Iarăşi Insciinţămŭ Inălţimeĭ Tale totŭ pentru Ienache Plăieşulŭ şi Bratulŭ Pârcălabulŭ dela Tisăŭ sud Saac, ce se află la închisórea puşcărieĭ, pentru mórtea unuĭ Adam ot Ghitióra totŭ dintru acelaşŭ judeţŭ, cu bănuială că din bătaia lorŭ bolnăvindu-se omulŭ după şépte ḑile a muritŭ, că la tăgăduirea ce făcea numiţiĭ, şi póte că numaĭ douĕ bice iar fi datŭ plăiaşulŭ peste cojocŭ şi trăgêndu-lŭ l'a dusŭ la Pârcălabŭ dintr'o casă într'alta, după trebuinţă din luminată porunca Inălţimeĭ Tale, s'a fostŭ datŭ de afară Duhovniculŭ Iónŭ Bărbieru şi ceĭ ce aŭ scăldatŭ pe mortŭ, şi fieş care deosebitŭ înaintea judecăţiĭ dându-şĭ mărturia lorŭ s'a trecutŭ listă practică, împotriva cărora s'aŭ adusŭ şi ceĭ i popţi optŭ mărturiĭ din ceĭ ce s'aŭ aflatŭ, şi aŭ vĕḑutŭ cu ochiĭ lorŭ pe Plaie.ŭ ducêndŭ pre celŭ mortŭ la Pârcălabŭ, care şi a acestora mărturie s'a trecutŭ iarăşĭ *is ta practicà*, dară mărturia acestora ce aŭ vĕḑutŭ, fiindŭ împotriva acelora ce aŭ auḑitŭ tacrirulŭ din gura mortuluĭ, judecata nu s'a pututŭ îndestula a face izbrănirea cea cuviinciósă, maĭ alesŭ fiindŭ la mijlocŭ rĕpunere de viaţă omenéscă, pentru că pravilele în multe chipurĭ daŭ învĕţătură a cercà judecătorulŭ şi pentru acésta întinḑêndu-ne cu cercetarea şi la locurile pe unde aŭ cunoscutŭ că arŭ maĭ fi trebuinţă, ne-amŭ îndestulatŭ, că celŭ mortŭ a fostŭ plecatŭ dela casa luĭ sănătosŭ într'o ḑi Marţĭ, Martie 28, să cumpere rîmătorĭ în plaiŭ şi de pe drumŭ bolnăvindu-se séra s'a fostŭ conăcitŭ la unŭ Popă Mihalcea ot fundulŭ Niscovuluĭ unde a zăcutŭ până a doua ḑi Miercurĭ la prânzŭ şi preotulŭ temêndu-se a nu fi bólă de lingóre, cam fără de voia bolnavuluĭ însuşĭ i-a pusŭ şéua pe calŭ şi i-a ajutatŭ de a încălecatŭ şi pornindu-lŭ dela casa luĭ s'a dusŭ în Tisăŭ la casa unuĭ Barbulŭ ot Slam, dela care înţelegêndŭ Pârcălabulŭ că este cumpĕrătorŭ de rîmătorĭ şi nesciindŭ de bóla luĭ, după porunca ce avea a trimisŭ pe unŭ săténŭ să-lŭ chiăme ca să-lŭ întrebe de are voie dată dela vătafulŭ plaiuluĭ a cumpĕra rîmătorĭ saŭ nu? şi mortulŭ atârnându-se a trimisŭ pe numitulŭ Ienache Plăieşulŭ, care plăiaşŭ totŭ ca şi celŭ întâĭ trimisŭ chiămându-lŭ la Pârcălabŭ şi mortulŭ tăinuindu-şĭ bóla n'a vrutŭ să se ridice, iară Plăieşulŭ socotindu-lŭ de sănătosŭ şi nesupusŭ la trasŭ de haine din casă afară şi dându-ĭ douĕ bice peste cojocŭ, l'a dusŭ la Pârcălabŭ, unde nicĭ sudalmă nu i-a făcutŭ Pârcălabulŭ, fără numaĭ ce l'a întrebatŭ de are voie dată dela vătavulŭ plaiuluĭ bine, iară de nu, să nu cumpere şi spuindŭ că nu şi-a luatŭ voie şi nicĭ va cumpĕra, s'a întorsŭ la gazdă unde a zăcutŭ până a doua ḑi Joĭ şi vĕḑêndŭ că nu se póte îndrepta de bóla sa, cum a pututŭ a încălecatŭ întorcêndu-se acasă-şĭ şi a venitŭ séra la

Ioniţă ot Măgurenĭ Caramanlăulŭ şi nu s'a maĭ pututŭ ridicà, ci înscciinţându-şĭ femeea, a mersŭ Vinerĭ de l'a ridicatŭ într'unŭ carŭ şi aducêndu-lŭ a casă, a maĭ trecutŭ patru ḑile şi a muritŭ Marţĭ, Aprilie în 4, la sĕptĕmâna după plecarea luĭ de a casă; ci spre descoperirea adevĕruluĭ, vrêndŭ judecata să aducă pe gazdele mortuluĭ, atâtŭ cele din mergere, ca să se adevereze de a fostŭ bolnavŭ saŭ nu, cât şi celea dela întórcere, ca să ne îndestuleze de le-aŭ spusŭ că este bătutŭ de Pârcălabŭ saŭ de Plăiaşŭ, precum ḑice Bărbierŭ-Vraciu, că iar li spusŭ mortulŭ asupra sfârşireĭ de viaţă, care atuncĭ putea să fie uimitŭ; dară însă până a nu se aduce aceştĭ de maĭ sus ḑişĭ, veni în departamentŭ numita Stanca femeea mortuluĭ împreună cu vre-o câţĭ-va Plăieşĭ dicêndŭ că între eĭ şi s'a îmbrăcatŭ prin zapisŭ, ḑicêndŭ că numiţĭ Plăieşĭ că de se vorŭ slobоḑi, ceĭ ipopţĭ fără de a se maĭ osândì la închisóre, pentru mila lorŭ şi a femeeĭ mortuluĭ vorŭ da talerĭ 400, pentru pomenirĭ şi hrana nevêrsnicilorŭ cincĭ copiĭ aĭ mortuluĭ; ci fiind-că sfârşitulŭ aceluĭ omŭ este cu îndoială şi despre altă parte, chiarŭ şi cu ceĭ fără îndoială dovediţĭ de vinovaţĭ, aŭ voie dela pravilĭ ca să înduplece pre pîrîşulŭ sĕŭ prin dare, cu câtŭ maĭ vêrtosŭ aceştia fiindŭ cu îndoială, şi eĭ fiindŭ lipsiţĭ s'aŭ îndemnatŭ ceĭ maĭ mulţĭ sătenĭ şi megiaşĭ a ajutà cu maĭ sus ḑisa sumă pentru hrana şi crescerea acelorŭ cincĭ copiĭ nevrêsnicĭ, ce aŭ rĕmasŭ mortuluĭ, care acéstă protimie a Plăeşilorŭ fiindŭ întru ajutorulŭ familieĭ mortuluĭ decĭ s'a datŭ ascultare de către judecată, dară din bocetele numiteĭ femeĭ înţeles'a judecata că pre urma bărbatuluĭ sĕŭ arŭ fi rĕmasŭ datoriĭ şi datornicilĭ o năpăstuescŭ, ci fiind-că pravilele protimisescŭ zestrele decât tóte felurimile de datoriĭ, dela judecată se găsesce cu cale, ca maĭ întâĭ zestrele eĭ să se împlinéscă dela rĕmasulŭ avutuluĭ bărbatuluĭ sĕŭ, iar orĭ-ce alta arŭ maĭ prisosì să ieae datornicilĭ; aşişderea ḑicemŭ şi pentru acéstă milostenie ce a făcut'o săteniĭ Plăieşĭ, ca nicĭ datornicilĭ să nu se atingă, nicĭ vre-unŭ altŭ judecătorŭ să nu o strămute, ci să fie numaĭ şi numaĭ pentru hrana nevêrstnicilorŭ copiĭ, treĭ fete şi doĭ feciorĭ, cum şi pentru pomenirile mortuluĭ; iară hotărîrea cea desĕvérşită rĕmâne a se face de către Inălţimea Ta. (1)

Dumitrache Clucerŭ, Şerbanŭ Andronicŭ Medelnicerŭ, Mateiŭ Topliceanu Clucerŭ, Teodorŭ Fotino, Andronache Hăbedeanu.

Anaforaua ispravnicilorŭ de Vâlcea, Luchi Căminarulŭ şi Radu Băbénu clucerulŭ din 23 Iunie 1794, dupĕ reclamaţia ordinuluĭ Mendelŭ Suditulŭ Nemţieĭ contra luĭ Dumitru Hogea, hoţŭ cunoscutŭ, înfieratŭ în frunte

(1) Cod. XXVII, pag. 1, VIII.

pentru marfa ce i-ar fi furatŭ . . . . . . Hogea nu póte plăti, decât cere să vêndă proprietăţĭ, etc. (1)

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ Zemle Vlahiscoie. — Orênduimŭ pe siuga Domnieĭ Mele zapciŭ Armăşescŭ să mérgă şi verĭ-unde va găsi pe numitulŭ Ispirŭ să-lŭ ridice şi în fiară cu pază să-lŭ aducă aicĭ la Domnia Mea.—1794 August 4.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălţate Dómne

După jalba ce a datŭ Măriei Tale Stanŭ Olténu, şi Nicolae Postăvaru, Iordache Andreiŭ şi Nedelcu scutelnicii fabriceĭ de postavŭ ot Băltenĭ sud. Ilfovŭ, pentru unŭ Ispirŭ isprăvnicelulŭ moşieĭ Poenariĭ din sud Dâmboviţa, cum că de astă primă-vară încóce orênduindu se de către Beccer Mihel arendaşulŭ acesteĭ moşiĭ Isprăvnicelŭ, multe necasurĭ aŭ trasŭ din pricina luĭ oprindu-le rîmătoriĭ cu pricina că intră în porumburĭ fără a nu face vre-o ispăsenie, iar în ḑiua sfântuluĭ Pantelimonŭ arŭ fi venitŭ numitulŭ înarmatŭ asupra lorŭ, şi pe uniĭ i-ar fi bătutŭ cu paturile pistólelorŭ, iar pe uniĭ cu ciomegile, fórte speriindu-se cu toţiĭ din pricina luĭ, şi ni se poruncesce de către Inălţimea Ta, ca să cercetămŭ pricina de faţă cu amêndouĕ părţile şi dovedindu-se adevĕrata jalba lorŭ, să trimetemŭ pe pîrîtŭ în fiare la Măria Ta împrennă cu însciinţarea nóstră, asupra căreia pricinĭ nu lipsimŭ a însciinţa Măriei Tale: câtŭ pentru jalba lorŭ, adevĕratŭ este, însumĭ făcêndŭ cercetare cu amĕruntulŭ, ne adeverirămŭ dela zapciulŭ plăşeĭ, cum şi alţiĭ, că Joĭ în ḑiua de sfântulŭ Pantelimonŭ intrândŭ din greşală unŭ rîmătorŭ alŭ unuia din jăluitorĭ în nisce tarlale cu porumbŭ fiindŭ satulŭ alăturea cu numita moşie, în hotarulŭ Poenarilorŭ, ar fi venitŭ unŭ trimisŭ alŭ pîrîtuluĭ ca să-lŭ împusce, şi vĕḑêndu-lŭ stăpânulŭ rîmătoruluĭ, a ḑisŭ aceluĭ trimisŭ, să nu dee cu puşca să-lŭ ómóre, că de va fi făcutŭ vre-o stricăciune va plăti, şi aşa a începutŭ unulŭ de altulŭ a se ciomăgi şi întorcêndu-se înapoĭ trimisulŭ a făcutŭ veste acestuĭ Ispirŭ şi viindŭ cu câţĭ-va ómenĭ împreună şi cu armaşulŭ a începutŭ a scóte pistólele la dênşiĭ speriindu-ĭ, în cea de pe urmă i-aŭ bătutŭ câtŭ i-a fostŭ voia cu paturile pistólelorŭ şi cu ciomege, fărâmându-ĭ fórte pentru pricină de nimicŭ, în câtŭ s'a speriatŭ sĕraciĭ cu totulŭ, ci noĭ numaĭ cercetare făcêndŭ, adevĕrulŭ arĕtămŭ Măriei Tale, iar pîrîtulŭ fiind-că se află în sud Dâmboviţa unde este acéstă moşie, să fie luminată porunca Măriei Tale

(1) Cod. XXVII, scara 15. fila 19.

cu mumbaşirŭ a se aduce ca să se înfrâneze a nu maĭ urma de aceste netrebniciĭ ce sunt nesuferite la auḑulŭ Măriel Tale, şi aniĭ Inălţimeĭ Tale dela Dumneḑeŭ să fie mulţĭ şi fericiţĭ.—1794 Iulie 31. (1)

Aĭ Măriel Tale prea plecaţĭ slugĭ,

Alexandru Calfoglu, Grigore Brâncovénu.

Hoţĭ.

Vodă repetă în 7 Oct. 1794 circulara la Nicolae Hangerlăŭ biv Vel Hatmanŭ.—Caimacamulŭ Craioveĭ pentru ceĭ 4 tâlharĭ vestiţĭ şi-ĭ impută că în 5 lunĭ de ḑile nu i-a prinsŭ, «care acésta fiindŭ numaĭ şi numaĭ din nesilinţa şi nebănuirea orênduitelorŭ poterĭ; maĭ vêrtosŭ nesilinţa şi nebănuirea a bicişniculuĭ aceluia alŭ 2-lea armaşŭ, unde şi neputêndŭ Domnia Mea maĭ multŭ suferi de a se înconjură în ţara Domnieĭ Mele de atâta vreme aceştĭ tâlharĭ, călcândŭ şi prădândŭ şi jăfuindŭ pe sĕraciĭ locuitorĭ şi sĕvêrşindŭ faptele lorŭ, lângă atâtea şi atâtea poterĭ şi slujbaşĭ, iată daŭ porunca Domnieĭ Mele de a se orêndui şi de aci, într'adinsŭ de spătărie, o deosebită poteră tiptilŭ, cu povĕţuire de mijlócele cele cuviinciόse pentru prinderea lor. Datŭ fiind-că hoţiĭ aceştia fără de gazde nu potŭ fi şi nu este cu putinţă gazdele a nu sci mişcările şi urmările lorŭ, când dar gazdele se vorŭ cercetă cum se cade şi se va luă dela dênşiĭ pliroforie, nu este cu putinţă a nu se prinde hoţiĭ. Pentru aceea dar multŭ trebuinciόsă fiindŭ cercetarea judecătorilorŭ asupra gazdelorŭ cu scumpĕtate, de aceea orênduimŭ într'adinsŭ pe boerulŭ Domnieĭ Mele Şerbanŭ biv Vel Medelnicerŭ judecătorulŭ de aicĭ dela Criminalionŭ, ca să vie acolo, pentru acéstă trébă, ca unŭ practicosŭ şi vechiŭ la tréba acésta, unde d'impreună cu judecătoria de acolea dela Criminalionŭ să caḑă cu dinadinsulŭ la aflarea şi dovedirea gazdelorŭ lorŭ şi din ideea ce va luă din alte maĭ nainte cercetărĭ de acolo pentru pricina acestorŭ tâlharĭ, cum şi din cercetările ce vorŭ face acum, aflândŭ şi dumné-luĭ de gazdele lorŭ, să se aducă pe toţĭ în cercetare, cu tótă scumpĕtatea în adevĕrŭ şi fără de nicĭ unŭ cusurŭ, să sciĭ că hotărîre avemŭ a aduce aicĭ pe gazde şi însuşĭ înaintea Domnieĭ Mele a li se face cercetare. De aceea şi unde va fi ipopsie de gasde şi va face trebuinţă şi deosebită cercetare a face în judeţŭ, pentru maĭ în grabŭ şi pentru maĭ bună pliroforie are a merge şi a se înconjură însuşĭ numitulŭ Medelnicerŭ împreună cu unulŭ din judecătoriĭ de acolea dela Cremenalionŭ, că de-oparte cu cercetarea gazdelorŭ

(1) Cod. XXVII, pag. 22 XIV.

de altă parte cu urmarea şi pornirea poterelorŭ ce se trămise de aicĭ şi celorŭ de acolea şi prin silinţa şi a Dumi-tale luându-le urma şi înfundându-ĭ şi strîmtorându-ĭ de tóte părţile să se prindă negreşitŭ. Şi în câtă vreme se va aflà numitulŭ medelnicerŭ acolea până se vorŭ prinde aceştĭ tâlharĭ vestiţĭ, *să fie nelipsitŭ dela căutarea pricinelorŭ de Cremenalionŭ dimpreună cu ceĭ-lalţĭ judecătorĭ.* Dreptŭ aceea poruncimŭ şi dumi-tale ca la cele ce va fi trebuinţă spre urmarea trebeĭ, după cum l'am povĕţuitŭ, arĕtândŭ dumi-tale să aibă totŭ ajutorulŭ şi înlesnirea aceea ce se chiamă şi să nu scape tâlhariĭ aceştia maĭ multŭ, fiind-că cum ḑicemŭ nu putemŭ să ne odihnimŭ până nu se vorŭ pune în mână.—1794 Octobre 7. (1)

Pitacŭ din 6 Octobre 1794 la credinciosŭ boerulŭ Domnieĭ Radulŭ Băbeanu biv. Clucerŭ za arie Ispravnicŭ din Vălcea.

5 lunĭ trecute sunt de când te am orînduitŭ într'adinsŭ pentru prinderea acelorŭ 4 hoţĭ tâlharĭ vestiţĭ şi într'acéstă diastemă de vreme numaĭ prelungire cu făgădueli ne daĭ şi ne arĕţĭ . . . . . deşerte şi zadarnice, fără de nicĭ o ispravă, socotindu-le pe semne că cu de aceste prelungirĭ şi discoliĭ ne vomŭ lăsà de a-ĭ maĭ *chinighisì* şi vomŭ ridicà şi de-asupră-ţĭ tréba acésta; să sciĭ hotăritŭ că pe hoţiĭ aceia dela tine îĭ ceremŭ negreşitŭ, de care şi fără de a-ţĭ maĭ prelungi de altele, carĭ îndestule ţi-am scrisŭ şi ţi-am poruncitŭ, iată 'ţĭ maĭ dămŭ sorocŭ încă douĕ-ḑecĭ de ḑile şi aşteptămŭ rĕspunsulŭ prinderiĭ lorŭ şi fiĭ sănătosŭ.—1794 Octobre 6. (2)

12 gazde de hoţĭ fură trămise la ocnă şi averile lorŭ confiscate în 26 Octobre 1794. (3)

Plastograf.

In 9 Novembre 1794 s'a făcutŭ surghiunŭ la mănăstirea Snagovŭ Nicolae copilulŭ ce s'a îndrăsnitŭ de a făcutŭ carte Domnéscă mincinósă. (4)

Deşugubină.

(Intărirea Domnéscă dela anaforaua maĭ jos fiindŭ ştérsă de apă nu se póte cetì:) Totuşĭ resultă că Domnitorulŭ a recunoscutŭ de liberă familia întrégă ţiganuluĭ mortŭ. Mănăstirea să nu maĭ aibă trébă cu ea.

(1) Cod. XXIII, fila 282, verso.
(2) Cod. XXIII, fila 282 verso.
(3) Cod. XXIII, fila 289.
(4) XXIII, fila 291, verso.

ómne,

.cĭ-Tale dumné-luĭ biv Vel Epistatulŭ ar-
ıóstră pre Neofitŭ Archimandritŭ Egumenŭ
ot sud Ilfovŭ, cum și pe Tudorŭ țiganulŭ
luĭ Anastasŭ țiganŭ lăutarŭ mortŭ, i pre
mănăstirĭ și maĭ întâĭ cetindu-se

de mórte, este vinovatulŭ slobodŭ a plecà pe pîrîşulŭ sĕŭ prin dare»; decĭ fapta acestuĭ vinovatŭ se cunósce că nu i-aŭ cursŭ nicĭ din întîmplare, nicĭ din cugetŭ, ci chiar din beţie împreunată cu aproxie şi din chiar fapta este . . . . cum şi din cuprinderea sfintelorŭ pravilĭ bisericescĭ maĭ sus arĕtate şi urméză după dreptate, că maĭ întâĭ împlinindŭ zestrea mănăstireĭ după catastihŭ ce o va fi primitŭ, cumpĕrândŭ şi ţiganulŭ la locŭ, să plătéscă şi pomenirile până la 3 anĭ, care fiindŭ omŭ prostŭ, socotimŭ că se vorŭ puté face cu talerĭ 60, carĭ pomenirĭ să se facă prin mâna rudelorŭ mortuluĭ şi prin scirea epitropuluĭ sfinteĭ mănăstirĭ şi atuncĭ se va urmà şi pedépsa după sfintele pravilĭ de maĭ sus arĕtate; iară cea desĕvêrşitŭ hotărîre rĕmâne a se face de către milostivirea Măriеĭ Tale.— 1794 Decembre 22.

Dositeiŭ alŭ Ungro-Vlachieĭ, Nicolae Vel Logofĕtŭ, Constantinŭ Ştirbeĭ, Vel Logofĕtŭ. (1)

Anaforaua ce s'a făcutŭ în dosulŭ jălbeĭ luĭ Grigore Căpitanŭ, pentru năpăstuirea de hoţie ce aŭ făcutŭ asupra-ĭ Clucerŭ Radu Băbeanuluĭ.

Prea Inălţate Dómne,

Cu lăcrămĭ fierbinţĭ jăluescŭ Măriеĭ Tale, ca să amŭ dreptate, că eŭ după pîra dumné-luĭ Clucheruluĭ Băbeanulŭ, ce aŭ fostŭ ispravnicŭ la sud Vâlcea m'a pîrîtŭ la Inălţimea Ta, că sunt hoţŭ şi tovarăşŭ cu hoţiĭ, şi după a luĭ pîră, am fostŭ închisŭ la închisórea spătărieĭ patru sĕptĕmânĭ, şi dândŭ jalbă dumné-luĭ Spătaruluĭ, m'a datŭ pe chezăşie, până a venitŭ dumné-luĭ Medelnicerulŭ Şerbanŭ, celŭ ce a fostŭ trimisŭ cercetătorŭ de Măria Ta pentru aceĭ hoţĭ, şi la cercetările ce a făcutŭ Medelnicerulŭ acolo, cu nicĭ unŭ felŭ de vină nu m'a găsitŭ şi eŭ am şedutŭ aicĭ în închisóre, nefiindŭ slobodŭ a mĕ duce nicăieri patru lunĭ, în grea cheltuială, intrândŭ şi în grele datoriĭ, pentru care dintr'a numituluĭ maĭ sus pîră mi s'aŭ pricinuitŭ pagubă ca talerĭ 600; afară din dobitócele ce mi s'a prăpăditŭ a casă şi fiindŭ luminate Dómne, că dumné-luĭ Clucerulŭ Băbénu din pismă a făcutŭ acésta şi eŭ am eşitŭ dreptŭ, să fie luminată poruncă către dumné-luĭ Vel Spătarŭ ca să-mĭ facă dreptate, *(nu se potŭ citì câte-va rĕndurĭ).*

Iŭ Alexandru Constantinu Moruzi Voevodu i gpsd. — Cinstitŭ şi credinciosŭ boerulŭ Domnieĭ Mele Alexandru Calfoglu biv Vel Clucerŭ Cai-

(1) Cod. XXVIII, pag. 43, II.

macamulŭ Craioveĭ, fiind-că după cercetare s'a doveditŭ jăluitorulŭ nevinovatŭ, şi poruncimŭ dar ca să judecĭ pe Clucerulŭ Băbénulŭ cu jăluitorulŭ pentru cele ce a pătimitŭ dela dumné-luĭ şi s'aŭ păgubitŭ fără de vină şi fără de nicĭ o dovadă, şi să-lŭ îndestulezĭ la dreptatea luĭ.—1795 Ghenarie 26.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălţate Dómne,

Ascultândŭ luminată porunca Măriei Tale dela acéstă dată jalbă, însciinţămŭ Inălţimeĭ Tale, că din luminată porunca Inălţimeĭ Tale la nouĕ ale trecutuluĭ Octobre, amŭ plecatŭ din Bucurescĭ pentru cercetarea celorŭ năpăstuiţĭ de gazde şi prinderea celorŭ vestiţĭ tâlharĭ şi la drumŭ în sud. Teleormanŭ am întîlnitŭ pe aceştĭ jăluitorĭ, căpitanŭ cu cincĭ slujitorĭ aĭ sĕĭ viindŭ către Bucurescĭ, iar după ce am sositŭ în Craiova pentru câte-va ḑile, am luatŭ scire dela dumné-luĭ Clucerulŭ Radu Băbénu, ce se află ispravnicŭ la sud. Vâlcea că numitulŭ Căpitanŭ cu slujitoriĭ sĕĭ fiindu-témă a nu i se descoperi împărtăşirea ce aŭ avutŭ cu aceĭ tâlharĭ, arŭ fi fostŭ la Bucurescĭ *(nu se potŭ citi câte-va rîndurĭ)*.—1795 Ghenarie 23. (1)

Şerbanŭ Medelnicerulŭ.

5 cărţĭ legate la judeţele peste Oltŭ şi 1 la Caimacamŭ, din 20 Febr. 1795 pentru urmărirea hoţilorŭ şi gazdelorŭ lorŭ, pentru buna petrecere fără de grijă şi odihnă a locuitorilorŭ, de obşte. (2)

Cărţi deschise la ispravnicĭ, din 20 Aprile 1795.

Se vestesce pentru o cétă de 7 hoţĭ cu portŭ ca ungurenĭ, carĭ la 17 ale acesteĭ lunĭ aŭ călcatŭ casa luĭ Sandu Polcovniculŭ dela Muscelŭ, i-a jefuitŭ casa de totŭ avutulŭ, i-a căsnitŭ soţia şi-aŭ împuşcatŭ unŭ ţiganŭ după care a jăfuitŭ şi pe unŭ cârciumarŭ unde a petrecutŭ tótă nóptea. Domnitorulŭ a trimisŭ la faţa loculuĭ pe Deli-başa să iea urma hoţilorŭ şi să-ĭ prinḑă, dar totŭ odată scrie şi ispravnicilorŭ să urmărescă «ca nu cum-va din nesilinţa polcovnicilorŭ, căpitanilorŭ, zapciilorŭ, vătaşilorŭ de plaiŭ să găsescă aceştĭ tâlharĭ locŭ şi mijlocŭ să trécă dintr'unŭ judeţŭ în într'altulŭ de a se mistui şi a scăpà şi a trece din hotarele ţĕreĭ afară,

(1) Cod. XXVIII pag. 66. II.
(2) Cod XXIX, fila 21

căcĭ printr'alŭ căruia ocolŭ de căpitanŭ saŭ zapciŭ saŭ printr'alŭ căruia plaiŭ vomŭ audi în urmă că aŭ trecutŭ și nu i-aŭ prinsŭ, pe acelŭ polcovnicŭ, căpitanŭ, zapciŭ saŭ vătafŭ de plaiŭ, acolo în locŭ vomŭ trimite de i se va face cea maĭ rea pedépsă, care nu trece prin gândulŭ lorŭ, dar nicĭ dumné-vóstră ispravnicilorŭ nu vețĭ rĕmânea cu nicĭ unŭ felŭ de pricină neînvinovățițĭ, pentru că nisce tâlharĭ ca aceștia, carĭ de față aŭ venitŭ și s'aŭ arĕtatŭ dliua cu lumină și s'aŭ făcutŭ cunoscuțĭ și vĕduțĭ tuturorŭ și s'aŭ zăbovitŭ la bețiĭ, ședêndŭ tótă nóptea la cârciumă, nu este cu putință, când va fi silință desĕvêrșită a dumné-vóstră ispravnicilorŭ și a poterilorŭ a se mistui și a scăpà, ne cum dicemŭ din tóte părțile; decĭ să împănațĭ cu grabă locurile și drumurile lorŭ, iar maĭ vîrtosŭ poruncimŭ vouĕ vătașilorŭ de plaiŭ și tuturorŭ plăieșilorŭ, fiind-că aceștĭ tâlharĭ póte să năzuéscă spre munte de a scăpà, să împănațĭ cu grabă tóte potecile și în césulŭ ce vețĭ simți, să năvălițĭ ca să-ĭ prindețĭ negreșitŭ orĭ viĭ saŭ morțĭ.»

NB. La județele de munte s'aŭ poruncitŭ ispravnicilorŭ ca însășĭ poruncile acestea să le trimiță la vătașiĭ plaiurilorŭ. (1)

Deja în 10 Martie 1795, Alexandru trămisese circulărĭ la ispravnicĭ pentru hoțĭ, carĭ asupra primăvereĭ . . . potŭ să facă chibzuirĭ de mișcărĭ și umblărĭ în hoțiĭ și tâlhăriĭ, dar Vodă ordonă ca ispravniciĭ și în genere autoritățile să nu lase a se forma bande, ci să preîntâmpine formarea lorŭ, «pe față și pe sub cumpĕtŭ» priveghindŭ și ordonândŭ sătenilorŭ, pârcălabilorŭ, preoților, cârciumarilorŭ, ca să aibă tótă luarea aminte și să denunțe pre ceĭ cu gândurĭ rele, iar să nu-ĭ tăinuiască. (2)

Cu pitacŭ din 1795 Aprilie 8 și prin zapciulŭ Ceaușŭ alŭ Armășieĭ se ordonă aducerea în țéră a luĭ Constantinŭ Isvoranu denunțatŭ de ispravniciĭ de Oltŭ, că aŭ spartŭ grosulŭ isprăvnicieĭ cu slugile luĭ și bătêndŭ și pe grosarĭ aŭ datŭ drumulŭ nu numaĭ la nisce țiganĭ închișĭ spre cercetarea după acusarea sătenilorŭ din satulŭ Zănóga, căcĭ furaseră nisce borle ci și la unŭ Ionŭ hoțulŭ adevĕratŭ. Vodă cere totŭ-odată dela ispravnicĭ cercetare bună de adevĕrulŭ pricineĭ «să facețĭ examenŭ cuprindĕtorŭ pe largŭ. (3)»

(1) Cod. XXIX, fila 45, verso.
(2) Cod. XXIX, fila 27 verso.
(3) Cod. XXIX, fila 39 verso.

11 cărţi către ispravnicii de dincóce de Oltŭ din 15 Aprilie 1795.

Li se vestesce că s'a ivitŭ o cétă de 9 hoţĭ la 10 Aprilie în judeţulŭ Ialomiţa «la gura unde se chiamă Duşmănésa, asupra câmpuluĭ, în plasa Slobodieĭ, ce venise despre partea Raieleĭ; portulŭ le este cu anteree albe cu căciulĭ albastre, iar unulŭ cu códă împletită lăsată pe spate şi cu arme bune asupră-le.» Aceştĭ hoţĭ aŭ călcatŭ maĭ multe perdele, prădândŭ pe ciobanĭ şi omorândŭ pe unulŭ din eĭ. Domnitorulŭ ordonă prinderea lorŭ. (1)

Cuprinde o circulară la tóte judeţele pentru nisce hoţĭ «cu caiafetŭ turcescŭ şi unulŭ dintr'înşiĭ cu códa împletită pe spate carĭ s'aŭ arĕtatŭ acum de curêndŭ în jud. Ialomiţa». Domnitorulŭ ordonă prinderea lorŭ în orĭ ce judeţŭ vorŭ trece. Tot odată Domnitorulŭ amintesce, că dela visterie s'a vestitŭ la ispravnicĭ şi pentru «uniĭ din serseriĭ, carĭ audimŭ că se înconjóră la unele locurĭ şi supĕră locuitoriĭ». Domnitorulŭ ordonă prinderea lorŭ pentru odihnirea locuitorilorŭ. Ispravniciĭ să dea poruncĭ către polcovnicĭ, către căpitanĭ şi către zapciĭ, ca diua şi nóptea să aibă priveghere, să umble din locŭ în locŭ cu mare luare aminte din cotro li s'ar vesti că s'aŭ ivitŭ făcĕtorĭ de rĕŭ, ca să năvălescă asupra lorŭ fără de pregetare şi fără de sfială. Domnitorulŭ apelă şi la locuitorĭ că câtŭ vorŭ află că s'a ivitŭ unde-va hoţĭ să dea de scire poterilorŭ «îndată ce veţĭ află că s'a arĕtatŭ unde-va, orĭ măcar acea cétă orĭ măcarŭ şi alţii şi aŭ supĕratŭ pe cine-va, orĭ din locuitorĭ saŭ din călĕtorĭ drumeţĭ, numaĭ decâtŭ de o parte să însciinţaţĭ la spătărie şi înşuşĭ la Domnia Mea, de altă parte să porniţĭ asupra lorŭ potere. . . . ». Domnitorulŭ declară că nu va suferi să se afle făcĕtorĭ de rele în ţéră, «după ce avemŭ atâţia polcovnicĭ, căpitanĭ, potere şi neferĭ cu léfă dela visteria Domnieĭ Mele, numaĭ şi numaĭ pentru liniştea şi odihna ţĕreĭ şi după ce vĕ avemŭ date atâtea şi atâtea poruncĭ straşnice pentru acésta».—1795 Aprilie 16. (2)

Pitacŭ la Caimacamulŭ biv Vel Clucerŭ A. Caltoglu, care a însciinţatŭ Domnia pentru 10 tâlharĭ din jud. Dolj că Avramŭ Căpitanŭ din Romanaţĭ şi Barbu Căpitanŭ de poteră cu poteraşiĭ lorŭ s'aŭ rĕsboitŭ cu eĭ în lunca Jiuluĭ, a omorîtŭ 4, pe 3 i-a prinsŭ viĭ ; iĭ scrie Vodă să trimiţă la Domnie pe aceştĭ căpitanĭ cu capetele celorŭ 4 hoţĭ morţĭ «ca să dobân-

(1) Cod. XXIX, fila 40, verso.
(2) Cod. XXIX, fila 42, verso.

déscă mila Domnieĭ Mele pentru slujba și silința lorŭ și d'impreună să ne trimițĭ și examenulŭ acelorŭ 3, iar dumné-ta să te silescĭ de a pune în mână și pe ceĭ-lalțĭ 3». (1)

17 cărțĭ legate către ispravnicĭ, pentru rîndulŭ hoțilorŭ. Vedĭ cod. și fila 50 și 51 verso și 53.

Iarășĭ vĕ însciințămŭ Domnia Mea pentru rîndulŭ hoțilorŭ carĭ audindŭ că se înconjóră din locŭ în locŭ și dintr'unŭ județŭ într'altulŭ supĕrândŭ și jăfuindŭ fără de a vĕ osârdui să-ĭ prindețĭ, că dela Domnia Mea tótă îngrijirea și pornirea s'a făcutŭ prin strașnice orênduelĭ și poruncĭ, trimițêndŭ într'adinsŭ și pe Deli-bașa cu potera de neferĭ aĭ sĕĭ și pe Beșli-agasi cu neferĭ turcĭ și pe polcovniculŭ de catane spătărescĭ și altă poteră iarășĭ dela armășie, osebitŭ de alte poterĭ ce sunt pe afară, încâtŭ tóte locurile și tóte părțile sunt împănate de poterĭ, dar cu tóte acestea ce póte să facă Deli-bașa orĭ Beșli agasi, când dela dumné-vóstră ispravnicilorŭ, carĭ avețĭ mijlócele de a-ĭ afla maĭ cu înlesnire mișcările și umbletele lorŭ nu se va face osârdia prin tertipurĭ vrednice de a se dovedi, a se găsi, a se strîmtorà ca să năvăléscă spre a-ĭ întâmpinà poterile, spre a ĭ lovi cu focurĭ și spre a-ĭ bate cu rĕsboiŭ, întru zadarŭ va fi și ostenelele lorŭ și cheltuelele ce facemŭ Domnia Mea; pentru aceea iarășĭ vĕ scriemŭ și vĕ poruncimŭ strașnicŭ: deschideți-vĕ ochiĭ, puneți-vĕ tótă silința și fără de a vĕ lăsa numaĭ în nădejdea orênduitelorŭ poterĭ carĭ îĭ gonescŭ de față, facețĭ și dumné-vóstră cercetările și ispitele cele printr'ascunsŭ și cu totŭ felulŭ de mijlóce, pentru că hoțŭ fără de gazdă nu póte să fie, nicĭ este cu putință de a nu trece și a se abate orĭ pe la vre-o cârciumă orĭ pe la vre-unŭ tergŭ orĭ pe la vre-unŭ satŭ, cătunŭ de a-șĭ căpui pentru mâncarea lorŭ fără de care nu potŭ trăi, pentru care trebue să îndatorițĭ și pre zapciiĭ plășilorŭ strașnicŭ și pre pârcălabĭ, preoțĭ, cârciumarĭ și pre toțĭ de obște și să-ĭ înfricoșațĭ strașnicŭ, că orĭ-ce locuitorŭ se va dovedi în urmă, că orĭ a vĕdutŭ trecerea hoțilorŭ, orĭ a sciutŭ, orĭ i-aŭ priceputŭ că sunt hoțĭ schimbațĭ în chipŭ de călĕtorĭ și i-aŭ tăcutŭ, aŭ tăinuitŭ și nu aŭ alergatŭ să dea de veste nicĭ a făcutŭ și eĭ din partea lorŭ pornirea și datoria cea grabnică, unulŭ ca acela întocmaĭ ca unŭ tovarășŭ ocrotitorŭ hoțilorŭ și vrăjmașŭ patrieĭ luĭ se va pedepsi; de altă parte să dațĭ orênduitelorŭ poterĭ înlesnirea, pliroforia și ajutorulŭ care este trebuinciosŭ negreșitŭ a-lŭ avea

(1) Cod. XXIX fila 65 verso.

dela dumné-vóstră, saŭ de cunósceţĭ vre-o slială, lenevire saŭ nesilinţă la poterĭ de ce să o tăceţĭ şi de ce să nu ne înscìinţaţĭ? pentru căcĭ când poterile nu vorŭ face la acéstă silinţă pe deplinŭ, a năvăli cu grabă, cu îndrăsnélă şi cu bărbăţie a da într'înşiĭ cu focurĭ şi a sta în rĕsboiŭ şi dintr'acéstă nesilinţă a lorŭ îşĭ vorŭ apucà hoţiĭ pasŭ a scăpà, să sciţĭ că dumné-vóstră vĕ veţĭ învinovăţi pentru ce nu ne aţĭ înscinţatŭ de nesilinţa poterilorŭ. Aşişderea şi când hoţiĭ nu se vorŭ dovedi, nicĭ se vorŭ înfundà unde-va, iarăşĭ dumné-vóstră rĕmâneţĭ învinovăţiţĭ, pentru că Deli-başa şi Beşli-agasi trebue să aibă cu cine să se rĕsboiască şi unde să năvăléscă, care şi când dela dumné-vóstră care aveţĭ mijlocŭ şi înlesnirea de a-ĭ dovedi nu li se va înfundà urma, când maĭ vîrtosŭ aveţĭ şi poterile de aicĭ şi osânda rĕmânea tótă asupră-vĕ, de care să sciţĭ că fórte scârbiţĭ şi necăjiţĭ suntem într'acéstă pricină şi când hoţiĭ nu se vorŭ pune în mână orĭ morţĭ orĭ viĭ saŭ vomŭ maĭ auḑi de vre-o altă întîmplare că aŭ călcatŭ pe cine-va, negreşitŭ vĕ veţĭ pedepsi întâĭ voĭ ispravnicilorŭ printr'alŭ căruĭ judeţŭ aŭ trecutŭ şi apoĭ ceĭ-l-alţĭ. — 1795 Aprilie 28. (1)

5 Cărţi deschise la judeţele de peste Oltŭ, la polcovnicĭ, căpitanĭ de poteră, căpitanĭ de judeţe, vătafĭ de plaiŭ, slujitorĭ, poteraşĭ.

Domnitorulŭ le spune că a aflatŭ că eĭ carĭ sunt scutiţĭ spre a sluji, nu se silescŭ, «nicĭ o bărbăţie nu aveţĭ, numaĭ numele aveţĭ de poterĭ şi hoţiĭ se înconjură în mijloculŭ vostru şi umblă prin prejurulŭ vostru» fără să fie prinşĭ, nicĭ din vechiĭ hoţiĭ nicĭ din ceĭ de est-timpŭ. orĭ de s'aŭ prinsŭ vre-uniĭ, i-aŭ prinsŭ alţiĭ, carĭ nu eraŭ îndatoraţĭ la acésta. Domnitorulŭ nu maĭ póte suferi becisnicia acestora, care «ne dă o bănuială şi de vicleşugŭ şi de necredinţă a vóstră. Iată amŭ făcutŭ Domnia Mea hotărîre neschimbată, ca pre celŭ ce nu 'şĭ va face acum la aceste cete de hoţĭ ce auḑimŭ că aŭ eşitŭ acum datoria slujbeĭ şi nu va năvăli cu grabă, şi nu va face rĕsboiŭ cu vrednicie a lovi pe hoţĭ şi a-ĭ prinde, pe uniĭ ca aceia carĭ prin judeţulŭ vostru aŭ trecutŭ hoţiĭ şi aţĭ avut scirea şi v'aŭ fostŭ aprópe şi nu i-aţĭ prins, să-ĭ ridice ispravniciĭ judeţuluĭ dinpreună şi cu poteraşiĭ luĭ saŭ slujitorĭ şi plăiaşĭ în pază să-ĭ trimită cu insciinţare dreptŭ la dumné-luĭ Caimacamulŭ Craioveĭ, ca luându-li se armele să-ĭ bage în puşcărie, să le facă examen şi cu hotărîre nestrămutată să-ĭ trimiţă la ocnă unde să se osândéscă în tótă viaţa lorŭ.

(1) Cod. XXIX, fila 48 verso.

Așișderea și voĭ locuitorilorŭ de obște, pârcălabĭ și ceĭ carĭ sunteţĭ părtașĭ și caimacamĭ aĭ satuluĭ, sindiilorŭ și sătenilorŭ, cârciumarilorŭ de pe la drumurĭ și prăvăliașilorŭ de pe la têrgurĭ, nu veţĭ rĕmânea de acum înainte fără de osînda ce se cade la care aŭ vĕḑutŭ, aŭ priceputŭ pe hoţŭ saŭ pe gazda luĭ și nu l'aú arĕtatŭ, pentru că hoţŭ a nu trece orĭ de faţă orĭ tiptilŭ prin vre-unŭ satŭ, saŭ pe la vre-o cârciumă, saŭ pe la vre-o prăvălie, saŭ pe la gazdele lorŭ, nóptea saŭ ḑiua, ca să-șĭ căpuiască de cele trebuinciósе nu este cu putinţă; de aceea și pe voĭ locuitorilorŭ, breslașilorŭ, boernașilorŭ, neguţitorașilorŭ, vĕ îndatorimŭ Domnia Mea și vĕ poruncimŭ strașnicŭ să vĕ lăsaţĭ de acéstă nebăgare de sémă cu care vĕ purtaţĭ până acum și nu numaĭ să daţĭ de scire poterilorŭ și să arĕtaţĭ urma lorŭ, ci să și săriţĭ cu bărbăţie și fără de lenevire să strîmtoraţĭ pe hoţĭ de tóte părţile, să daţĭ într'înșiĭ, care cu ce veţĭ putea, făcêndŭ împreună ajutorulŭ poterilorŭ ca să prindă hoţiĭ, iar carele înpotrivă se va arĕta orĭ cu lenevire saŭ cu vicleșugŭ și nu va da de scire cum a vĕḑutŭ, a auḑitŭ orĭ a priceputŭ, nicĭ va năvăli împreună a da ajutorŭ poterilorŭ, pe unulŭ ca acela să-lŭ dea în scire poterile la ispravniciĭ judeţuluĭ ca să i se facă pedépsa care hotărîmŭ maĭ jos; de care iată și poruncimŭ cu hotărîre dumné-vóstră ispravnicilorŭ întâiŭ pentru polcovniciĭ judeţuluĭ, căpitanĭ de poterĭ, vătașĭ de plaiŭ și zapciĭ, carĭ prin judeţele lorŭ și prin ocolulŭ lorŭ a trecutŭ hoţŭ și n'aŭ năvălitŭ, n'aŭ făcutŭ datoria lorŭ, cu vrednicie a bate rĕsboiŭ cu dînșiĭ și a-ĭ prinde, fără de a maĭ aștepta altă poruncă și fără de a vĕ cuteză să-ĭ diafendipsiţĭ că este omulŭ vostru saŭ alŭ cutăruia prietenŭ, să-lŭ ridicaţĭ și să-lŭ trimiteţĭ dreptŭ la dumné-luĭ Caimacamulŭ, ca să i-se facă examenŭ, de unde poruncă hotărîtă și nestrĕmutată avemŭ dată, ca să-lŭ trimiţă la ocnă spre a se osîndi în tótă viaţă-le. Așișderea și pe pârcălabĭ cu fruntașiĭ aceia aĭ satuluĭ, saŭ cârciumarĭ, saŭ păstorĭ, carĭ vĕ vorŭ arĕta poterile că nu le-aŭ datŭ de scire și n'a săritŭ d'impreună a lovi pe hoţŭ, ci i-aŭ tăcutŭ, aŭ dositŭ, s'aŭ ascunsŭ și s'aŭ făcutŭ a nu sci, să-ĭ ridicaţĭ cu pază și cu cercetare bună găsindu-ĭ în adevĕrŭ vinovaţĭ la neurmarea porunceĭ, să-ĭ trimiteţĭ în pază dreptŭ la dumné-luĭ Caimacamulŭ Craioveĭ, unde asemenea avemŭ dată porunca și pentru nisce vinovaţĭ ca aceștia, ca făcêndu-le examenŭ să-ĭ trimiţă la ocnă ca să se pedepséscă, care acésta să o și faceţĭ negreșitŭ; căutaţĭ însă și vĕ deschideţĭ ochiĭ, ca nu cum-va cu pricina acésta să umpleţĭ grosurile și să-ĭ ţineţĭ pe la închisorĭ, orĭ să se jăfuiască de poterĭ saŭ de zapciĭ și ómeniĭ voștri, ci fără de a aduce tréba la catahrisisŭ maĭ multŭ de *10 césurĭ* să nu se ţie la închisórea vóstră și să-ĭ trimeteţĭ dreptŭ la dumné-luĭ Caimacamulŭ cu înseiinţare în scrisŭ, pentru că la examenulŭ ce este a li se face la Divanulŭ Craioveĭ, de vor arĕta că s'aŭ jăfuitŭ saŭ

globitŭ şi aŭ cheltuitŭ, orĭ s'aŭ bătutŭ şi s'aŭ căznitŭ, orĭ s'aŭ purtatŭ maĭ multŭ de poterĭ, întru rĕsplătirea vineĭ lorŭ orĭ de către zapciĭ şi ómeniĭ dumné-vóstră, orĭ de către poteraşĭ, nu numaĭ acelŭ ce a făcutŭ urmarea aceea se va pedepsi, ci şi înşi-vĕ veţĭ fi respundĕtorĭ; nu veţĭ rĕmânea şi voĭ ispravnicilorŭ puţinŭ vinovaţĭ, când nu se va curăţi locurile de aceştĭ făcĕtorĭ de rĕŭ, pentru că datoria vóstră şi iscusinţa nu este numaĭ a porunci în scrisŭ şi a ne însciinţa că aţĭ poruncitŭ şi aţĭ rînduitŭ poterĭ, ci trebue să aveţĭ şi luare aminte de facŭ şi vre-o silinţă poterile unde se trimitŭ, saŭ umblă numaĭ de colo până colo smăcinând satele, încurcându se încóce şi încolea, ci să faceţĭ şi voĭ deosebitŭ tehbirurĭ şi cercetărĭ cu teptilîcurĭ ca să aflaţĭ şi să dovediţĭ pe ceĭ rĕĭ. Dreptŭ aceea vĕ poruncimŭ iarăşĭ, ca şi aceste ce v'amŭ arătatŭ maĭ sus, să le puneţĭ în faptă fără a aduce însă tréba la catahrisŭ, dar şi silinţa dumné-vóstră care pururea şi totŭ-dea-una ne scrieţĭ că o aveţĭ, trebue să fie adevĕrată cu fapta şi lucrarea eĭ, care şi când veţĭ face o fără de cusurŭ, atâtŭ dumné-vóstră câtŭ şi poterile, trebue atuncĭ cu aceste povĕţuirĭ ce vĕ dămŭ şi cu atâte poterĭ ce aveţĭ să se prindă hoţiĭ şi să se cureţe locurile, pentru că când şi acum vĕ veţĭ purtă cu amelia ce s'aŭ făcutŭ în anulŭ trecutŭ la tréba hoţilorŭ, în adevĕrŭ trebue să ne turburaţĭ şi avemŭ a pedepsi negreşitŭ. Şi cartea acésta să trimeteţĭ ispravnicilorŭ să se cetéscă prin tóte satele, tĕrgurĭ, şi către toţĭ zapciiĭ, polcovniciĭ, căpitaniĭ şi poteraşiĭ, care să ne o trimiteţĭ iarăşĭ iscălită de toţĭ zapciiĭ şi de toţĭ pârcălabiĭ şi locuitoriĭ satelorŭ.» 1795, Maiŭ 6 (1).

5 cărţĭ legate la judeţele de peste Oltŭ din 5 Maiŭ 1795.

Domnitorulŭ vestesce ispravnicilorŭ, că Caimacamulŭ Craioveĭ cu scirea domnieĭ aŭ rînduitŭ pe Clucerulŭ Băbénu pentru prinderea hoţilorŭ ce s'aŭ sfetitŭ peste Oltŭ şi ordonă ca ispravniciĭ, polcovniciĭ, căpitaniĭ, vătaşiĭ de plaiŭ şi zapciiĭ să-ĭ stea întru ajutorŭ (2).

O altă publicaţie la 12 judeţe de dincóce de Oltŭ, din 7 Maiŭ 1795, în sensulŭ cărţilorŭ deschise de la 6 Maiŭ 1795, cu adăogire că pârcălabulŭ satuluĭ şi 2, 3 fruntaşĭ saŭ târgoveţĭ, saŭ cârciumarulŭ, saŭ păstorulŭ, carĭ aŭ sciutŭ de hoţĭ şi n'aŭ spusŭ, să fie băgaţĭ în butucĭ şi trimişĭ la domnie, ca să se pedepséscă *cu tĕrgulŭ şi cu ocna.* De altŭ-mintrelea

(1) Cod. XXIX fila 50.
(2) Cod. XXIX, fila 51 verso.

și aci Vodă nu admite închisóre maĭ lungă decâtŭ 10 césurĭ pentru interogatoriŭ și opresce abusurile sub cuvîntŭ de urmărire de gazde de hoțĭ.

NB. Domnitorulŭ ordonă la ispravniciĭ din județulŭ Ialomița ca pre 2, 3 din țĕraniĭ carĭ aŭ privitŭ fără să sară la casna de către tâlharĭ a céușuluĭ Stanciu să-ĭ triméță în butucĭ la Bucurescĭ spre pedépsă. (1)

17 Cărțĭ legate la județe pentru unŭ tâlharŭ.

«Vĕ facemŭ Domnia Mea în scire pentru unŭ Ioniță sin Căldăraru ot Rușiĭ-de-Vede (Teleormanŭ), chipulŭ luĭ: omŭ de mijlocŭ, la față plavĕțŭ, la trupŭ cam plinŭ, iar la obrazŭ maĭ scădutŭ, ososŭ, mustățile galbene, mĕrunțele . . . . . ochiĭ luĭ orĭ albaștri saŭ căpriĭ, care aflându-se vinovatŭ în fapte netrebnice, aŭ dositŭ» se ordonă prinderea luĭ și trimiterea la Domnie. (2)

Tentativa de ucidere, bătae, etc.

Unŭ Stoianŭ sêrbulŭ holteiŭ neferŭ alŭ luĭ Deli-bașa a trasŭ cu pistolulŭ în Alexandra «*palachida luĭ*» și de atuncĭ este la închisóre. Vel Armașŭ raportéză luĭ Vodă fapta și îĭ spune, că femeea n'a muritŭ, fiindŭ lovită în piciorŭ și aŭ confruntat'o cu Stoianŭ neferulŭ «și am întrebat'o de maĭ are vr'o pîră să maĭ facă asupra luĭ Stoianŭ?» Și prin zapisŭ a declaratŭ că nu maĭ are, și că despre dînsa să fie slobodŭ.

Domnitorulŭ hotărăsce: «să se bată la armășie cu 100 toiege la tălpĭ și să se slobódă, precum și muierea cu netrebnicile eĭ fapte, să se bată cu 30 toiege.» 1795, Maiŭ 10. (3)

Petițiunea luĭ Preda de la Fântânele din Secuienĭ, că aŭ venitŭ la elŭ, la via ce are, egumenulŭ mânăstiriĭ Vălenĭ împreună cu unŭ țiganŭ și cu unŭ Gheorghe slujitorŭ isprăvnicelŭ alŭ egumenuluĭ și l'aŭ bătutŭ.

S'aŭ făcutŭ cercetare și s'aŭ doveditŭ adevĕrata bătaie. «Să vadă Măria Ta, Luminate Dómne; mĕ aflu omŭ în vîrstă de anĭ 60 și bătaie dela nimenĭ n'amŭ mâncatŭ. Incă și dumné-lorŭ ispravniciĭ județuluĭ când vre-unŭ boerinașŭ de neamŭ face vină însciințéză domnieĭ, și precum iea po-

(1) Cod. XXIX, fila 51 verso.
(2) Cod. XXIX, fila 53.
(3) Cod. XXVIII, scara 6, fila 17.

runcă de la stăpânire aşa urméză, iar aşa fieş-cum să bată omŭ cinstitŭ nu s'aŭ întêmplatŭ.»

Domnitorulŭ ordonă Mitropolituluĭ şi Logofĕtuluĭ de ţéra de jos ca aducêndŭ vătafulŭ de Divanŭ pe jăluitorŭ dimpreună cu pîrîtulŭ Gherasie şi vĕḑêndŭ raportul ispravnicilorŭ să pedepsécă pe egumenŭ, iar pe ţiganŭ şi pe isprăvnicelŭ să se bată la faţa loculuĭ cu câte 108 toiege la tălpĭ.

Judecata Mitropolituluĭ şi a mareluĭ Vornicŭ condamnă pe egumenŭ să plătéscă 50 tal. la cutia milosteniei (1).

Pitacŭ din 7 Iulie 1795 către ispravniciĭ din Vâlcea vestindu-ĭ că s'aŭ sculatŭ căminarulŭ Luca cu slujitoriĭ să prinḑă pe 4 hoţĭ din acelŭ judeţŭ între carĭ unulŭ Florescu şi altulŭ Disescu. (2).

In 8 Iulie 1795 Domnitorulŭ trămite la ocna Telega pe unŭ Hristea Dulgherulŭ care a îndrăsnitŭ să ridice mâna să bată zapciĭ agiescĭ.

In Iulie 9 acelaşŭ anŭ s'aŭ trămisŭ la ocna Telega pe Manole lemnarulŭ şi alţiĭ doĭ căcĭ s'aŭ împotrivitŭ la zapciŭ spătărescŭ.

In Iulie 8 acelaşŭ anŭ pitacŭ către Vel Spătarŭ ca pe Proin Maĭmar-başa să lŭ trécă peste Dunăre (3).

Ţiganŭ ucigaşŭ din nebunie.

Unŭ Ioanŭ copilulŭ sin Ioanŭ Pricea ţiganŭ domnescŭ avêndŭ patimă de nebunie, a omorîtŭ pe tată-sĕŭ. Vodă ordonă armăşeluluĭ să-lŭ ducă la mănăstirea Călduruşanĭ, din puşcărie, unde să fie ţinutŭ în obeḑĭ «ca să nu maĭ pótă vătăma pe altŭ cine-va» şi să-lŭ aibă în pază la mănăstire şi să fie «nelipsitŭ la sfintele rugăciunĭ». 1795, Augustŭ 20 (4).

2 copiĭ ucigaşĭ.

Doĭ copiĭ «din mintea copilărécă» aŭ omorîtŭ pe altŭ copilŭ anume Stanŭ Pusteŭ ot Pitescĭ (Argeşŭ), Vodă 'ĭ trimite la mân. Vieroşu unde să sté sub paza de omŭ şi să li se dee hrană «până când se vorŭ împăcă pă-

(1) Cod. XXVII scara 17 fila 21 verso.
(2) Cod. XXIX. fila 89 verso.
(3) Cod. XXIX pag. 90.
(4) Cod. XXX fila 74.

rinţiĭ celuĭ omorîtŭ. . . . însă ca nisce nevîrstnicĭ ce sunt aŭ voie părinţiĭ lorŭ aĭ aduce ca să-ĭ caute cu spălatŭ şi cu priminelele lor. 1795, Augustŭ 20 (1).

Zapisulŭ Raduluĭ Logofeţelŭ za visterie tatălŭ luĭ Bălaşŭ hoţulŭ ce aŭ datŭ la condica Divanuluĭ cum arată.

«Incredinţezŭ cu acestŭ adevĕratŭ zapisŭ alŭ meŭ la luminatulŭ Divanŭ alŭ MărieĬ Sale luĭ Vodă precum să se scie, că avêndŭ unŭ feciorŭ alŭ meŭ anume Bălaşŭ, carele după multele luĭ rele şi hoţiĭ ce aŭ sĕvêrşitŭ, s'aŭ şi osînditŭ la pedépsa ocneĭ, cu hotărîre să şédă în tótă viaţa luĭ, pentru care după multele rugăciunĭ ce prin jalbă amŭ făcutŭ către Măria Sa Vodă, a se iertà şi de acéstă dată, de aceea daŭ acestŭ zapisŭ alŭ meŭ în condica Divanuluĭ, prin care mĕ legŭ ca de acum înainte de va maĭ face nescare va fapte de hoţiĭ saŭ alte urmărĭ orĭ în ce chipŭ, la tóte să fiŭ rĕspundĕtorŭ şi în loculŭ luĭ să amŭ a mĕ pedepsì eŭ pentru orĭ-ce faptă va urmà, şi încă să fiŭ lipsitŭ şi de leĭşóra ce amŭ la cutie cum şi de orĭ-ce altă milă domnéscă. Şi pentru maĭ adevĕrată credinţă 'mĭ-amŭ pusŭ degetulŭ în locŭ de pecete ca să se crédă. 1796, Iulie 29 (2).

Iѡ Radu biv Logofeţelŭ za visterie adeverescŭ.
Zamfirŭ Logofeţelŭ de Divanŭ martorŭ.

Acestŭ zapisŭ aŭ datŭ Radu Logofeţelul tatulŭ numituluĭ Bălaşŭ la Logofeţia Divanuluĭ, unde s'aŭ trecutŭ şi în condica Divanuluĭ după poruncă.»—1796, Iulie 29.

Vel Logofĕtŭ.

k) Publicămŭ aci două acte cu referinţă la procese dintre pămîntenĭ şi supuşĭ austriacescĭ. Importantŭ este actulŭ de judecată dintre boeriĭ Brâncovenĭ şi unŭ suditŭ austriacŭ Dumitru Marcu din Sibiŭ. Din acestŭ actŭ se vede, că la judecata sĕvêrşită înaintea Domnitoruluĭ a asistatŭ şi *Seniorŭ Markelius* agentulŭ austriacŭ.

(1) Cod. XXX fila 74.
(2) Co. XXIX fila 216.

Poruncă la Caimacamŭ pentru unŭ zapisŭ la cumpĕrătórea caseĭ luĭ Marcu ce aŭ rĕmasŭ la Craiova în vremea oblăduireĭ Nemţilorŭ să-lŭ trămiţă.

Cinstitŭ şi credinciosŭ boerulŭ Domnieĭ Mele dumné ta Hatmane Costache Caragea Caimacame alŭ Craioveĭ, şi facemŭ în scire că dumné-luĭ Siniorŭ Marchelŭ Agentulŭ Curţeĭ Austriecescĭ, prin nota ce aŭ datŭ Domnieĭ Mele aŭ făcutŭ arătarea cum că aicea la canţilăria Craioveĭ a rĕmasŭ unŭ zapisŭ de cumpĕrătórea caseĭ luĭ Dimitrie Marco din Sibiŭ din vremea oblăduireĭ Nemţilorŭ pentru o pricină de ocne ce cumpĕrase atuncĭ nu mitŭ Dumitrache dela oblăduitoriĭ Nemţĭ, care zapisŭ cere acum Agenţia ca să i se slobóḑă, pentru care poruncimŭ dumné-lorŭ ca întâiŭ să găséscă acestŭ zapisŭ, şi apoĭ să cercetezĭ dumné-ta pricina pentru care aŭ rĕmasŭ la canţelarie, prin dumné-lorŭ boeriĭ şi prin ceĭ ce saŭ aflatŭ în slujba aceleĭ vremĭ, carĭ vorŭ fi sciindŭ de acésta, şi de nu va fi altă pricină la mijlocŭ a opririĭ aceluĭ zapisŭ să-lŭ trimiţĭ în plicŭ aicea la Domnia Mea cu însciinţarea dumni-tale, ca să se dée la Agenţie, 1793. Octombre 22. (1)

Judecata dumné-lorŭ boerilorŭ Brâncovenĭ, cu Dimitrie Marco suditulŭ pentru venitulŭ moşieĭ din ţara Nemţéscă, şi pentru socotéla de banĭ împrumutaţĭ.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i gpd. Zemli Vlahiscoe. — Dumitru Marco dela Sibiŭ Suditulŭ Chesaro-Crăescŭ, prin doĭ Vechiliĭ anume Gheorghe Duncherŭ ginere-sĕŭ, şi Ioanŭ Marcu frate-sĕŭ sciuţĭ şi mărturisiţĭ de Agenţie de Vechiliĭ plirecsusiĭ, dândŭ jalbă Domnieĭ Mele asupra dumné-lorŭ boerilorŭ Brâncoveanu Nicolae Vel Vist. şi Manolache Vel Vornicŭ, pentru socotéla şi isbrănirea datorieĭ ce are la dumné-lorŭ cu amanetŭ moşiile dumné-lorŭ ce le-aŭ acolo în Ardealŭ, prin aşeḑămînturĭ, prin ponturĭ în scrisŭ, prin zapisŭ iscălitŭ de dumné-lorŭ boeriĭ Brâncoveani şi de Dimitrie Marco, amŭ rînduitŭ Domnia Mea într'adinsŭ prin Pitaculŭ nostru doĭ din dumné-lorŭ veliţĭ boerĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ Mele, dumné-luĭ Vel Spătarŭ Văcărescu şi dumné-luĭ Vel Vornicŭ Moruzi, ca adunându-se la unŭ locŭ, unde viindŭ d'împreună şi dumné-luĭ Seniorŭ

(1) Cod. XXIII, fila 166, verso.

Marchelius agentulŭ Curţeĭ Austriecescĭ să facă amănuntă cercetare priciniĭ şi socoteliĭ faţă cu amêndouĕ părţile, şi cu dréptă judecată să isbrănéscă celea cu cale; carĭ după porunca nóstră urmândŭ şi adunându-se în câte-va rêndurĭ la cercetare într'adinsŭ şi cu osârdie a pricineĭ aceştia, ne-aŭ făcutŭ acéstă alăturată Anafora, cu arătare pe largŭ a pricineĭ aceştia, şi a hotărîriĭ ceea ce dreptatea i-aŭ povăţuitŭ a judeca la fieş-care pontŭ deosebitŭ, după douĕ contracturĭ ce aŭ arătatŭ vechiliĭ, cum se vede pre largŭ, în care acéstă curgere a pricinii dumné-luĭ Vel Vistŭ, Nicolae Brâncoveanu despre partea dumné-luĭ şi cu numiţiĭ doĭ vechilĭ a luĭ Dumitrache Marco din sine-şĭ, înduplecându-se la o învoire pacĭnică, saŭ şi întocmitŭ şi s'aŭ aşeḑatŭ prin zapisŭ în scrisŭ cu mulţămirea amîndorora părţilorŭ, iar dumné-luĭ Vel Vornicŭ Nicolache Brâncoveanu dându-ne apelaţie ca să iasă înaintea Domnieĭ Mele spre a-şĭ arĕta dreptăţile ce are în scrisŭ, care la dumné-lorŭ boeriĭ nu s'aŭ vĕḑutŭ, cum şi vechiliĭ asemenea dându-ne jalbă, cerêndŭ totŭ într'o vreme cu dumné-luĭ Vorniculŭ Brâncoveanu isbrănire, am înfăţişatŭ pe amindouĕ părţile înaintea Domnieĭ Mele, *unde viindŭ faţă* şi *dumné-luĭ Siniorŭ Marchelius Agentulŭ Curţiĭ Austriacescĭ,* după ce am cetitŭ acésta alăturată Anafora, intrândŭ apoĭ în deosebită cercetare şi pliroforie a nóstră cu deamĕruntulŭ, am întrebatŭ pre dumné-luĭ Vorniculŭ ce are ḑice, şi după ce ne-aŭ prevalisitŭ întâiŭ că nu se cunósce a rĕmâne datorŭ cu atâţĭa banĭ pe câtŭ dumné-lorŭ boeriĭ 'lŭ hotărăscŭ, şi cum că după doveḑile şi temeiurile ce are dumné-luĭ în scrisŭ, sub însăşĭ iscălitura luĭ Dimitrie Marco, măcarŭ că i se pare a avea cuvîntŭ dreptŭ o uşurinţă la isbrănirea acesteĭ datoriĭ, dar cu tóte acestea pentru a se desface şi a rĕmânea moşiile partea dumné-luĭ slobodă, a primitŭ şi elŭ mulţămitŭ la hotărîrea ce aŭ făcutŭ dumné-lorŭ boeriĭ întru tóte după anafora, şi unde aştépta ca să facă socotéla cu vechiliĭ după cum avusese şi vorbă, şi să hotărască numaĭ suma veniturilorŭ pe anŭ, aŭ vĕḑutŭ cererea în potrivă dela vechilĭ; pentru care întrebândŭ Domnia Mea şi pe vechilĭ, la ce nu sunt mulţămiţĭ după anaforaua dumné-lorŭ boerilorŭ, şi ce aŭ a maĭ ḑice în potrivă, ne-aŭ datŭ rĕspunsŭ, că la cele l'alte ponturĭ şi madele câte sunt numite în anaforaua dumné-lorŭ boerilorŭ, sunt şi eĭ mulţămiţĭ şi nu aŭ a pravalisi altŭ, fără de numaĭ la hotărîrea ce facŭ dumné-lorŭ boeriĭ spre a rĕmânea adecă dela ḑece anĭ înainte (acheros), şi să priméscă Dumitrache dobândă de banĭ, la acésta nu sunt mulţămiţĭ, ḑicêndŭ că se cădea boerilorŭ Brâncovenĭ după pontulŭ alŭ doilea alŭ contractuluĭ, aŭ să le plătéscă datoria atuncĭ, aŭ să schimbe contractulŭ, cerêndŭ ca până acum, să fie venitulŭ moşiilorŭ dreptŭ dobânda banilorŭ. Pentru care cetindŭ Domnia Mea acestŭ pontŭ de alŭ doilea alŭ contractuluĭ în care rézămă madéua acésta, cu luare aminte, vedemŭ că cuprinderea luĭ se închee şi

se sevârşasce într'acéstă, adecă: când la ḑece anĭ boeriĭ Brâncovenĭ, nicĭ zapisŭ noŭ nu vorŭ face, nicĭ banĭ nu vorŭ plăti, să fie Dumitrache volnicŭ şi să aibă putere ca prin mijlocirĭ judecătorescĭ cu orĭ-care legiuiţĭ Mum-başirĭ, să-şĭ facă întrégă îndestulare şi plătire, adică Dumitrache să se facă pîrîşŭ de a da jalbă, şi Dumitrache să facă pornire a căută prin mijlocirĭ judecătorescĭ; aşa dar fiindŭ însăşĭ cuprinderea contractuluĭ după care cerŭ vechiliĭ a se judeca şi îndatoratŭ aflându-se Dumitrache a se porni şi a-şĭ căută însuşĭ prin judecată şi a nu tăcea, am întrebatŭ pre numiţiĭ vechilĭ de a făcutŭ Dumitrache urmarea acésta a contractuluĭ spre a-şĭ căută cu jalbă la vre-o judecătorie, şi nu aŭ vrutŭ boeriĭ Brâncovenĭ a plăti saŭ a face noŭ contractŭ? şi ne dederă rĕspunsŭ însuşĭ, că acésta n'aŭ făcut'o atuncĭ la sorocŭ; amŭ întrebatŭ apoĭ şi pe dumné-luĭ Vorniculŭ Brâncovénu de aŭ făcutŭ şi dumné-luĭ urmare după cuprinderea aceluĭ Pontŭ, ca orĭ să plătéscă baniĭ saŭ să facă altŭ contractŭ? şi ne rĕspunse, că nu la ḑece anĭ, ci încă până a nu se împlini sorocul celŭ d'întâiŭ a cincea anŭ aŭ făcutŭ urmare, şi a scrisŭ luĭ Dimitrie Marco în Sibiŭ, ca orĭ însuşĭ să vie cu socotéla, saŭ vechilulŭ să-şĭ trimiţă spre a-ĭ plăti dreptulŭ, şi să-şĭ dezlogéscă moşiile, arĕtându ne şi dovadă vrednică la acésta, însuşĭ scrisórea luĭ Dumitru Marco dela lét. 1776 Ianuarie 13, asupra împliniriĭ soroculuĭ din cincĭ anĭ aĭ contractuluĭ, prin care rĕspunde dumné-luĭ Vorniculuĭ la însciinţarea ce i-a făcutŭ spre a veni să se desfacă orĭ cu plată de banĭ saŭ cu altŭ aşeḑĕmîntŭ, în care scrisóre după alte multe mulţămirĭ ce 'ĭ dă vorniculuĭ ca să nu se témă de nicĭ unŭ cugetŭ rĕŭ alŭ sĕŭ, se făgăduesce în urmă, că peste treĭ lunĭ va veni aicĭ de se va socoti şi va face la unŭ felŭ, cerêndŭ şi acésta, ca să scrie dumné-luĭ Vorniculuĭ la Sibiŭ pentru voia veniriĭ luĭ. După care acéstă scrisóre a luĭ Dumitrache, ḑisă dumné-luĭ Vornicŭ, că aŭ şi scrisŭ la Sibiŭ, şi aşteptându-lŭ şi neurmândŭ Dumitrache a veni, de iznóvă i-a maĭ scrisŭ şi alte scrisorĭ cu deosebire şi cu parapon, arĕtând şi hotărându-ĭ ritos, cum că dela vremea ce i-aŭ scrisŭ ca să vie să-şĭ facă socotéla, să-şĭ priméscă baniĭ, şi n'aŭ venitŭ, adecă: (dela sorocŭ de cincĭ anĭ aĭ contractuluĭ) să scie că-ĭ va fi datoria numaĭ cu dobândă de aicĭ înainte la sută tal. 6, iar venitulŭ moşiilorŭ va fi alŭ dumné-luĭ, arĕtându-ne şi la acéstă dovadă altă alŭ doilea scrisóre rĕspunsŭ a luĭ Dimitrie către dumné-luĭ, totŭ dintr'acelŭ anŭ Octobre 8, prin care insuşĭ arată că i le-aŭ scrisŭ dumné-luĭ Vorniculŭ acestea cu hotărîre şi cum că este pliroforisitŭ Dumitrache, că după cererea sa aŭ scrisŭ dumné-luĭ Vorniculŭ că Dumitrache la nicĭ unele dintr'aceste scrisorĭ ale sale următorŭ n'aŭ fostŭ, ci încă şi după ce chiar cu dînsulŭ a vorbitŭ faţă către faţă, când a venitŭ în urmă aicĭ pentru cumpĕratulŭ de caĭ, şi i-aŭ datŭ hotărîtŭ cuvîntŭ cum că se

va întórce dela Sibiŭ gata cu tóte scrisorile şi socotelile până acum nu s'aŭ maĭ arĕtatŭ, aceste scrisorĭ ale luĭ Dumitrache Marco arĕtându-le în faţa numiţilorŭ vechilĭ, nu putură tăgădui nicĭ una, ḑicêndŭ că le cunoscŭ şi sunt adevĕrate iscăliturile luĭ Dumitrache Marco fără numaĭ de pricinuiră la una dintr'acestea că lipsesce partea jumĕtate de alăturea aceĭ scrisorĭ, unde şi făcêndu-ĭ Domnia Mea perierghie într'adinsŭ, ca să vedemŭ de este lipsă vre-o parte din cele scrise de madeliĭ aceştia, care suntŭ trebuincióse la judecată, vĕḑumŭ că şi începerea cuvîntuluĭ d'întâiŭ alŭ acesteĭ Madele, şi sfîrşitulŭ într'acésta este întregŭ, unde şi iscălitŭ este Dumitrache într'însa, şi nu rĕmâne nicĭ o pricină de îndoială; aşa dar amŭ întrebatŭ pe vechilĭ, pentru ce n'a urmatŭ Dumitrache după scrisorile şi după făgăduelile sale a veni saŭ a-şĭ trimite vechilulŭ orĭ atuncĭ saŭ măcarŭ la împlinirea soroculuĭ de ḑece anĭ, ca să-şĭ iee dreptulŭ luĭ şi să se izbrănéscă, saŭ de aŭ cunoscutŭ la boeriĭ Brâncovenĭ împotrivire, de ce n'aŭ datŭ jalbă să-şĭ caute prin judecată, precum era îndatoratŭ prin contractŭ la pontulŭ de alŭ doilea, ca însuşĭ să pornéscă judecata, şi ne-aŭ rĕspunsŭ fără de tăgăduire, că n'aŭ venitŭ nicĭ însuşĭ, nicĭ aŭ trimisŭ vechilulŭ *pliricsusios* pe nimenĭ, precum nicĭ la împlinirea soroculuĭ de ḑece anĭ, n'aŭ făcutŭ îndată pornire de judecată, dar peste câtă-va vreme, aŭ făcutŭ cerere acolo la tabla Făgăraşuluĭ, arĕtându-şĭ socotéla datorieĭ, după a căruia cerere Tabla Făgăraşuluĭ, aŭ însciinţatŭ la Gubernia Sibiuluĭ, ca să se îndatoréscă datorniciĭ a merge acolo să se judece, de care aŭ şi scrisŭ Gubernia aicĭ la domnie prin agenţie, şi nearĕtându-se dumnélorŭ boeriĭ Brâncovenĭ acolo, maĭ în urmă, aŭ trimisŭ aicĭ la agenţie socotéla datorieĭ, şi boeriĭ Brâncovenĭ n'aŭ rĕspunsŭ baniĭ. Pentru care întrebatŭ fiindŭ de acésta dumné-luĭ Vorniculŭ Brâncovénu, întâiŭ pentru mergerea dumné-lorŭ de aicĭ acolo, rĕspunde că cu tóte că nu era datoria dumné-lorŭ, după orînduiala judecăţilorŭ şi după obiceiulŭ ce se urméză într'aceste două ţĕrĭ vecine a merge pîrîţiĭ după pîrîşŭ, avêndŭ maĭ vîrtosŭ în mânile dumné-luĭ scrisorile luĭ Dumitrache, unde prin tóte scrie şi se făgăduesce că are a veni aicĭ, dar nicĭ domnulŭ şi stăpânitorulŭ loculuĭ după împĕrătescile pravilĭ românescĭ carĭ şi aicĭ şi acolo se păzescŭ urmândŭ, n'aŭ găsitŭ cu cale de a le da voie să mérgă dumnélorŭ de aicĭ acolo după pîrîşŭ, arĕtându-ne şi la acésta dreptŭ dovadă copia după o contra notă ce a datŭ atuncĭ secretarulŭ domnescŭ rĕspunsŭ despre partea domnuluĭ ţĕriĭ către agenţia de aicĭ a Curţiĭ austriacescĭ, cum că cererea luĭ Dumitrache Marco dela Sibiŭ de a merge boeriĭ Brâncovenĭ acolo după dînsulŭ este împotriva pravililorŭ românescĭ, care trebue să fie cunoscute şi însuşĭ judecătorilorŭ dela tabla Făgăraşuluĭ, unde poruncescŭ chiar cu acestŭ cuvîntŭ . . . .

. . . . care acéstă pravilă urmându-o și eĭ acum la acésta dava, asemenea ḑicemŭ, că datoria era a luĭ Dumitrache Marco a veni după pîrîțiĭ luĭ aicĭ, și nu se învinovățescŭ boeriĭ Brâncovenĭ nimicŭ cu acésta a scădea din dreptate, iar la cuvêntulŭ ce maĭ ḑise vechiliĭ, că în urmă aŭ trimisŭ și aicĭ la agenție socotéla datorieĭ, i amŭ întrebatŭ de aŭ venitŭ impreună cu socotéla și vre-unŭ vechilŭ ca să o paradocséscă de față și să pliroforiséscă pre boeriĭ Brâncovenĭ la celea de trebuință? și ḑiseră cum că pe nimenea n'aŭ trimesŭ, fără de numaĭ acea socotélă în scrisŭ; decĭ măcarŭ că pentru ca să ne pliroforisimŭ și de acésta întrebarămŭ pre dumné luĭ Seniorŭ Marchelius agentulŭ de se află la agenție o socotélă ca acésta? și ne dede rĕspunsŭ ca dumné-luĭ lip sindŭ atuncĭ la Crămŭ, a auḑitŭ după întórcere aicĭ că arŭ fi venitŭ o socotélă ca aceea, dar la agenție nu se află, că și lăḑile cu condicĭ și scrisorĭ vechĭ de maĭ 'nainte ale agențieĭ, după deschiderea rĕsboiuluĭ trimițêndu-se înăuntru tocmaĭ acum aŭ venitŭ și nu s'aŭ deschisŭ până acum, dar cu tóte acestea iarășĭ nu putea fi îndestulŭ numaĭ trimiterea unuĭ catastihŭ în scrisŭ de a se teorisi fără de vechilŭ plirecsusiosŭ, o socotélă ca acésta nu próstă și puțină, și așà nu potŭ ḑice nicĭ cu acésta numițiĭ vechiliĭ că și-aŭ făcut Dumitrache datoria întrégă, nicĭ la problima ce maĭ făcură, că de ce n'aŭ numĕratŭ boeriĭ Brâncovenĭ baniĭ aicĭ, la agenție, nu avură cuvêntŭ vrednicŭ, în vreme ce până a nu-șĭ face socotéla de câțĭ banĭ sunt datorĭ, ce sumă era să numere la agenție fiindŭ nesciută, și alŭ doilea că baniĭ eraŭ în mânile sale: amaneturĭ vrednice cu veniturĭ îndestulate, unde, și nu era trebuință a numĕrà și aicĭ baniĭ, fără de a fi vechilulŭ luĭ Dumitrache saŭ însușĭ de față, ca să se și izbrănéscă într'o vreme, și a se lipsì și acolo de veniturile moșiilorŭ; maĭ ḑiseră vechiliĭ, că de vreme ce dumné-luĭ Vorn. Nicolae Brâncovénu, aŭ primitŭ și aŭ făcutŭ cu dînșiĭ așeḑĕmîntŭ, trebue să fie și dumné-luĭ Vorniculŭ Manolache următorŭ ca unŭ frate și împreună datorŭ; pentru care măcarŭ că ne respunse dumné-luĭ Vorniculŭ Manolache, că așeḑămîntulŭ ce a făcutŭ fratele dumné-luĭ nu-ĭ este sciutŭ, nicĭ că i s'a arĕtatŭ ca să lŭ vaḑă, iar cu tóte acestea judecata din partea sa după rânduiala cea dréptă nu-lŭ póte sili, când pentru partea dumné-luĭ de moșie, va voi a și le dezlogì cu plata banilorŭ datorniculuĭ sĕŭ, fiindŭ stăpânŭ pe alŭ sĕŭ, rĕmâne la a dumné-luĭ voință. Decĭ dintr'acestea maĭ sus numite veniturĭ însușĭ ale luĭ Dumitrache Marco ce le arată acum dumné-luĭ Vorniculŭ înaintea Domnieĭ Mele, care vechiliĭ nu le tăgăduiră de adevĕrate, și care dumné-lor boeriĭ nu le-aŭ vĕḑutŭ la cercetările ce aŭ făcutŭ, se înțelege curatŭ și de față se vede fără de nicĭ o îndoială, că dumné-luĭ Vorniculŭ Manolache a voitŭ și s'a silitŭ, a cerutŭ cu adevĕratŭ încă de la soroculŭ întâiŭ a cincĭ anĭ să plătéscă drep-

tulŭ luĭ Dumitrache Marco şi să slobóḑă moşiile, saŭ să facă altŭ aşeḑămîntŭ, după legătura contractuluĭ maĭ cumpănită spre uşurinţa luĭ şi aŭ urmatŭ în faptă datoria ce i s'aŭ căḑutŭ cu a-ĭ scrie într'atâtea rîndurĭ, iar Dumitrache Marco a prelungitŭ, şi însuşĭ aŭ fostŭ pricina nedesfaceriĭ până acum, neviindŭ nicĭ însuşĭ cu socotélă, nicĭ vechil plirecsusios a-şĭ trimite nicĭ a porni judecată la împlinire de ḑece anĭ, ca unŭ pîrîşŭ ce erà, după legătura contractuluĭ la loculŭ celŭ cuviinciosŭ unde este pîrîtulŭ luĭ, precum pravilele poruncescŭ maĭ sus; după acestea cu cale erà, ca din vreme ce scrie Dumitrache că ĭ-a hotărîtŭ Vorniculŭ Manolache Brâncovénu a se sci că numaĭ dobânda banilorŭ la capete are a luà, să nu păgubéscă dumnéluĭ Vorniculŭ de veniturile moşiilorŭ sale, de atuncĭ încóce până acum, ci să-şĭ iae Dumitrache capetele cu dobândă, şi să rĕspunḑă sinetulŭ; dar de vreme ce însuşĭ dumné-luĭ Vorniculŭ s'a mulţămitŭ şi ne-aŭ datŭ, rĕspunsŭ dintr'întâiŭ judecăţeĭ, atâtŭ prin cuvîntŭ de faţă înaintea nóstră, câtŭ şi în scrisŭ prin apelaţia dumné-luĭ, cum că este odihnitŭ după anaforaua dumné-lorŭ boerilorŭ, atâtŭ la acestŭ pontŭ câtŭ şi la cele-l-alte tóte din câte cuprinde anaforaua, nu aŭ nicĭ o dovadă şi sunt mulţămiţĭ, aşà dar am întăritŭ cu hotărîre anaforaua dumné-lorŭ boerilorŭ, atâtŭ întru tóte cele-l-alte, câtŭ şi la acestŭ pontŭ, ce aŭ avutŭ deosebită prigonire, să se urmeze după anaforà, ca numaĭ dela ḑece anĭ încóce să rĕmâiă contractulŭ acheros, şi dumné-luĭ Vorniculŭ Brâncovénu, luându-şĭ venitulŭ să plătéscă dobândă la banĭ, care acésta o facemŭ Domnia Mea cu sincatavasisŭ vechililorŭ, fiindŭ-că însuşĭ dumné-luĭ Vorniculŭ Brâncovénu din sineşĭ s'a mulţămitŭ, la care sincatavasisŭ trebue vechiliĭ să fie cunoscĕtorĭ şi mulţămiţĭ spre a se târgui la desfacerea socoteliĭ venituluĭ celŭ dreptŭ şi adevĕratŭ cu înlesnire, pentru care şi poruncimŭ Domnia Mea ca să steà amêndouĕ părţile acum în socotéla prin scirea agenţieĭ, şi după socotélă făcêndu-se cunoscutŭ câţĭ banĭ este dumné-luĭ Vorniculŭ datorŭ să aibă dumné luĭ a da la agenţie chezaşŭ vrednicŭ pe banĭ, şi îndată să trimiţă dumné-luĭ Vorniculŭ omulŭ dumné-luĭ cu vechiliĭ dimpreună ca să-ĭ facă tezlimŭ partea moşiilorŭ dumnéluĭ, să şi le aibe slobode, şi numaĭ decâtŭ după telismatulŭ moşiilorŭ să numere peşinŭ chezaşulŭ baniĭ aicĭ la agenţie, şi aşà să urmeze cum ḑicem, şi tóte cele-l-alte după anaforà; poruncimŭ dar şi zapciuluĭ celŭ orânduitŭ să facă Mumbaşiretulŭ celŭ cuviinciosŭ spre urmarea şi săvîrşirea hotărîreĭ.—1794, Februarie 20 (1).

l) Nicĭ în domnia luĭ A. Moruzi nu sunt terminate revendicaţiunile de moşiĭ şi imobile, confiscate de Vodă Mavrogheni, precum acésta se póte

(1) Cod. XXVIII, pag. 3, VI.

vedé din maĭ multe acte ce dămŭ maĭ la vale. In 9 Martie 1793 Domnitorulŭ Moruzi provócă Divanulŭ să facă cercetare generală pentru moşiile şi acareturile luate în stăpânire de Mavrogheni, ca să se întórcă celorŭ în dreptŭ. Familia Cantacuzinŭ reintră astŭ-felŭ în posesiunea a maĭ multorŭ imobile, din carĭ unele fuseseră date de Mavrogheni bisericeĭ séle Zoodoho-Pighi (Isvorulŭ Tămăduireĭ). Boeriĭ Câmpinenĭ aŭ şi eĭ revendicaţiunĭ de asemenea natură.

Familia Comăneanu urmăresce de asemenea revendicaţiunĭ dela aceiaşĭ mânăstire (Ianuarie 1794).

Maĭ dămŭ şi acte de urmărire de funcţionarĭ de aĭ luĭ Mavrogheni, pentru banĭ luaţĭ dela uniĭ şi alţiĭ cu diverse titlurĭ.

Turnavitulŭ Dumitru încă reclamă în Maiŭ 1796, dela Dobre Arvanitohoritis o ladă cu amaneturĭ ce i-aŭ lăsatŭ în păstrare când se afla peste Dunăre cu Neculaĭ Mavrogheni.

Hrisovulŭ boerilorŭ Câmpinenĭ pentru moşiile ce eraŭ luate de Mavrogheni.

Dat'amŭ domnia nóstră hrisovulŭ dumné-luĭ cinstituluĭ şi credinciosŭ boerilorŭ Domnieĭ Mele Scarlatŭ Câmpineanu biv Vel Clucerŭ, i Constantinŭ Câmpineanu fratele dumné-luĭ, ca să aibă a ţiné şi stăpâni cu bună pace tóte moşiile, viile şi acareturile carĭ maĭ jos se arată, anume adecă moşia Câmpina cu vechile hotare şi Şătrile din sud Prahova, altă moşie ce se numesce móra Câmpineanuluĭ, ce cade jumĕtate în jud. Prahova şi jumĕtate în jud. Secuienilorŭ, douĕ-ḑecĭ şi şépte pogóne vie la Valea Mantiĭ i ḑece pogóne la Valea Poeniĭ ot sud. Saac. Ţiganiĭ câţĭ aŭ fostŭ la Câmpina, şi ţiganiĭ câţĭ s'aŭ aflatŭ pre moşia ce-ĭ ḑice Móra luĭ Pantazi, loculŭ părintescŭ, pe care aŭ fostŭ casele părintescĭ în Bucurescĭ, loculŭ prăvăliilorŭ din Mahalaua Bisericeĭ Dómneĭ, una sută ḑece suflete de ţiganĭ, moşia ce se numesce Albescĭ din sud Argeşŭ cu munţiĭ de acolo, însă Lespeḑile, Ciocanulŭ, Podinulŭ, Odiculŭ, Gura Plaiuluĭ, Piatra Domirescilorŭ cu alte patru înţărcătorĭ ce se ḑicŭ Rotunda, Clocoticiulŭ, plasa Munteluĭ şi Perieniĭ, tóte acestea să le ţie şi să le stăpânéscă cu pace, pentru că la Domnia Mea aŭ datŭ jalbă maĭ sus numiţiĭ boerĭ cum că aceste moşiĭ, viĭ, acareturĭ aŭ fostŭ şi sunt bune şi drepte ale dumné-lorŭ strămoşescĭ şi părintescĭ, cum şi zestrele, a soţiilorŭ dumné-lorŭ, pe carĭ le-aŭ şi stăpânitŭ cu bună pace până în răzmiriţa acésta de pre urmă, în domnia luĭ Mavrogheni aŭ fostŭ siliţĭ de mare nevoie a se depărtà din Patrieşĭ în Ţéra Moldoveĭ, care depărtare a dumné-lorŭ ponosluind'o Mavrogheni în nume

de hăinlîcŭ, fără de nicĭ o vină le-aŭ luatŭ tóte acestea moşiĭ, viĭ şi acareturĭ i ţiganiĭ ce le avea aicĭ în ţéră şi le-aŭ închinatŭ danie la biserica ot Zoodohulŭ-Pighi, ḑicêndŭ Câmpineniĭ că de vreme ce aceste moşiĭ şi acareturĭ nicĭ le-aŭ vîndutŭ pre banĭ luĭ Mavrogheni, nicĭ le-aŭ datŭ pre cinurĭ de boerie, nicĭ aŭ fostŭ datorĭ luĭ Mavrogheni saŭ Vistieriĭ ţěreĭ vre-unŭ banŭ, să nu se isteriséscă de dreptele acareturĭ ale lorŭ părintescĭ şi zestrele a soţieĭ dumné-lorŭ, a cărora jalbă după prea înalta poruncă împĕrătéscă ce ne-aŭ fostŭ venitŭ pentru pricina moşiilorŭ şi acareturilorŭ ce în felurĭ de pricinĭ s'aŭ luatŭ şi s'aŭ stăpânitŭ de Mavrogheni, ca să cercetămŭ pentru tóte cu amĕruntŭ, am orânduitŭ cu domnesculŭ nostru Pitacŭ, pre Prea Sfinţia Sa Părintele Mitropolitŭ şi pre toţĭ dumné-lorŭ cinstiţĭ şi credincioşĭ boeriĭ Divanuluĭ Domnieĭ Mele Halia şi Mazâli, ca să facă cercetare, cu tótă scumpĕtatea şi băgarea de sémă, să dovedéscă întru adevĕrŭ pricina cu care li s'aŭ luatŭ aceste acareturĭ, şi să arete, de unde ne aŭ venitŭ anafora scrisă dela Iunie 28, lét. 1793, cu iscăliturile părinţilorŭ Arhiereĭ şi a tuturorŭ dumné-lorŭ boerilorŭ, întru care scrie, că înfăţişândŭ la judecată pe dumné-lorŭ boeriĭ Câmpinenĭ cu Dionisie Epitropulŭ bisericeĭ Zoodoh-Pighi, unde Mavrogheni a fostŭ afierositŭ aceste moşiĭ şi acareturĭ, a cerutŭ dela numitulŭ Epitropŭ rĕspunsulŭ ce are împotrivă a da la jalba Câmpinenilorŭ, şi altŭ rĕspunsŭ şi altă pravilnică n'aŭ avutŭ, fără de numaĭ aŭ arătatŭ cartea a luĭ Mavrogheni în care scrie, căcĭ pentru că aŭ lipsitŭ Câmpineniĭ din patrie-şĭ prebegindŭ în ţéră străină numindu-ĭ hainĭ aŭ făcutŭ lucrurile şi averile lorŭ domnescĭ şi le-aŭ fierositŭ tóte la Biserica sa de acolo dela Zoodoh-Pighi; care acéstă carte a ḑisŭ numitulŭ Dionisie că i s'a datŭ de Mavrogheni la mânile luĭ; iar maĭ multŭ nu scie. Inpotriva căruia a respunsŭ boeriĭ Câmpinenĭ întâiŭ pentru numirea lucrurilorŭ că Mavrogheni printr'acéstă carte nu numaĭ ale dumné-lorŭ lucrurĭ părintescĭ aŭ luatŭ şi le-aŭ afierositŭ la numita biserică, ci şi zestrile soţiilorŭ dumné-lorŭ le amestică şi cu totulŭ le aŭ luatŭ arĕtândŭ cu fóie anume cele ce sunt părintescĭ ale dumné-lorŭ şi cele ce sunt zestre, carĭ şi acelea se găsescŭ în cartea luĭ Mavrogheni date la Zoodohi-Pighi; iar pentru ponosluirea ce li se face printr'acea carte de hainĭ, tótă obştea partea bisericéscă şi mirenéscă cu o gură ne mărturisescŭ prin numita anafora, că cea adevĕrată şi dréptă pricină a lipsiriĭ şi a depărtăreĭ dumné-lorŭ din patrie aŭ fostŭ silniciile şi prăḑile luĭ Mavrogheni, de care îngroziţĭ fiindŭ şi ne maĭ putĕndu-le suferi, siliţĭ aŭ fostŭ de mare nevoie a se depărtà ca să scape de primejdie, şi aŭ cerutŭ de la Domnia Mea milă numiţiĭ Câmpinenĭ, şi milostivirea acea ce s'aŭ învrednicitŭ ţéra a câştigà după încheerea păciĭ, din bunătăţile şi nemărginită milostivire ale prea puterniculuĭ nostru Impĕratŭ, care prin lumi-

natŭ şi vrednicŭ de închinăciune Hatişerif Impĕrătescŭ li s'aŭ vestitŭ spre a se întórce toţĭ ceĭ risipiţĭ şi împrăştiaţĭ la pămînturile sale, şi spre a fi toţĭ ertaţĭ de greşele vremeĭ rĕsboiuluĭ. Deci de vreme ce prin amĕruntă cercetare s'aŭ doveditŭ că aceste moşiĭ şi acareturĭ nicĭ vîndute aŭ fostŭ, nicĭ amanetŭ, nicĭ date pentru cinurĭ de boeriĭ, nicĭ datorŭ aŭ fostŭ Vistieriei ţĕriĭ vre-unŭ banŭ, ci numaĭ pentru căcĭ s'aŭ fostŭ trasŭ atuncĭ din ţéră din adevĕrată pricină a silniciilorŭ luĭ Mavrogheni, a cărora strămutare şi împrăştiere fiindŭ că prea puterniculŭ nostru Impĕratŭ (Domnulŭ şi Dumnedeŭ să-ĭ înmulţéscă puterea şi biruinţa) din firésca milostivire de obşte la toţĭ aŭ iertat'o, după care înaltă poruncă sunt şi dumné-lorŭ ertaţĭ; iată dară după puterea prea înalteĭ poruncĭ care ni s'a datŭ spre a cercetà cele adevĕrate pricinĭ ale acestorŭ felurĭ de acareturĭ, şi spre a da domnescile nóstre hrisóve celorŭ ce se cuvine de a li se întórce lucrurile ce li s'aŭ luatŭ ca să şi le stăpânéscă, dămŭ la mânile numiţilorŭ boerĭ Câmpinenĭ domnesculŭ nostru acestŭ hrisovŭ, cu care să aibă a stăpânì tóte aceste moşiĭ, viĭ, acareturĭ şi lucrurĭ mişcătóre şi nemişcătóre cu bună pace, ca să se róge pururea luĭ Dumnedeŭ, pentru scumpa viaţă a prea puterniculuĭ nostru Impĕratŭ, şi să păzéscă şi de acum înainte drépta credinţă şi supunere către stăpânirea Impĕrăţieĭ Sale ce va să-şĭ hărăséscă acestŭ felŭ de milostivire supuşilorŭ sĕĭ şi către Domniĭ şi oblăduitoriĭ ţĕriĭ aceştia; şi am întărit hrisovulŭ acesta cu domnésca nóstră iscălitură şi pecete şi cu credinţă prea iubiţilorŭ Domnieĭ Mele fiĭ, Constantinŭ Voevodŭ, Dumitraşco Voevodŭ, Nicolae Voevodŭ, martorĭ fiindŭ şi dumné-lorŭ cinstiţĭ şi credincioşĭ boerĭ Veliţĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ Mele: Nicolae Brâncovénu Vel Vistierŭ, Dumitraşco Racoviţă Vel Banŭ, Ienache Văcărescu, Vel Spătarŭ, Ienachi Moruzi Vel Vornicŭ de ţéra de sus, Manolache Creţulescu Vel Vornicŭ, Nicolae Filipescu Vel Vornicŭ, Costache Ghica Vel Logofĕtŭ de ţéra de sus, Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ de ţéra de jos, Nicolae Hangerlăŭ Vel Hatmanŭ, Dimitrie Manu Vel Postelnicŭ, Isacŭ Raletŭ Vel Clucerŭ, Dimitrie Schina Vel Comis, Nicolae Racoviţă Vel Paharnicŭ, Iordache Palada Vel Stolnicŭ şi Ispravnicŭ, Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ, scriindu-se hrisovulŭ acesta aicĭ în oraşulŭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ la lét. 1793. Iulie 25, De Gheorghe log. za Taină (1).

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i Gpd. Zemli Vlahiscoe. — Neodihnindu-se egumenulŭ a eşitŭ la Divanŭ 'naintea Domnieĭ Mele, faţă cu paharniculŭ Ioniţă Comăneanu, dicêndŭ că adevĕratŭ nu tăgăduesce cum că Mavrogheni a făcutŭ siluirĭ şi nedreptăţĭ obştieĭ, dar la acésta nu

(1) Cod. XXVI, pag. 113.

s'aŭ urmatŭ, căcĭ paharniculŭ ar fi vîndutŭ din bună voie, şi că biserica ar fi cumpĕrat'o cu banĭ peşinŭ, carĭ s'aŭ datŭ prin mânile şătraruluĭ Chicioranŭ, pe care aducêndu-lŭ Domnia Mea în Divanŭ, arată cum că altă sciinţă de pricina acésta n'are maĭ multŭ fără de numaĭ, că Iancu Mavrogheni i-a poruncitŭ de aŭ numĕratŭ tal. 2.500 şi i aŭ datŭ în mâna unuĭ Simonŭ, fiindŭ şi unŭ ţiganŭ alŭ Comăneanuluĭ, ca să dămŭ la Comăneanu, dar la cine a rĕmasŭ aceĭ banĭ nu scie, iar Comăneanu rĕspunse împotrivă, că pentru pricina ce ni se arată a oerituluĭ fiindŭ pusŭ de Mavrogheni la închisóre, a fostŭ silitŭ a da zapisŭ pe acéstă moşie cu nume de vîndare pe tal. 5.000 din carĭ tal. 2.500 i-aŭ scutitŭ dreptŭ lipsa oierituluĭ, pentru că era să-lŭ trimită la Cetatea Giurgiovuluĭ, iar tal. 2.500 ce arată că s'aŭ numĕratŭ de Şătrarulŭ Chişoranu, pe de o parte aŭ numĕratŭ şi pe de alta i-aŭ luatŭ pentru cinulŭ boerieĭ, şi aşà nicĭ unŭ banŭ în mâna sa, saŭ în casa sa n'aŭ intratŭ, pentru care şi jurămîntŭ înfricoşatŭ făcù în Divanulŭ Domnieĭ Mele pre numele Sfinteĭ Troiţe, cum că nicĭ dintr'aceĭ tal. 2.500, n'a luatŭ nicĭ unŭ banŭ, nicĭ din oeritŭ n'a făcutŭ câtŭ de puţinŭ sfeterismosŭ, cerêndŭ la acésta şi pre paharniculŭ Fălcoianu, ce a fostŭ rânduitŭ de Mavrogheni cercătorŭ ca să mărturiséscă prin blăstemŭ de l'a găsitŭ cu câtŭ de puţinŭ sfetirismos şi să plătéscă îndoitŭ, iar pentru zapisulŭ de vîndare, cum că l'aŭ datŭ de mare silă şi de nevoie, osebitŭ de pliroforia de obşte ce ne dete dumné-lorŭ boeriĭ, dar şi dumné-luĭ Vel Logofetŭ de Ţéra de susŭ Costache Ghica, ne arată de faţă în Divanŭ, că în dregătoria Logofeţieĭ aflându-se atuncĭ, şi Comăneanu la închisóre fiindŭ din porunca luĭ Mavrogheni, a pusŭ dumné luĭ de a scrisŭ zapisulŭ Comăneanuluĭ, şi dela închisóre iscălindu-lŭ Comăneanu, aşà s'a mântuitŭ; decĭ făcêndu-se doveditŭ mijloculŭ, şi sila care s'a urmatŭ, că n'a fostŭ vîndare după orânduială de bună voinţa şi cu primire de banĭ, şi osebitŭ de acésta fiindŭ şi lucru de zestre, care şi Comăneanuluĭ să-ĭ fi fostŭ primitŭ vîndarea, nu puté fi bună şi statornică, am datŭ dar domnésca nóstră întărire la mânile Comăneanuluĭ ca să facă numita moşie zaptŭ să o stăpânéscă cu bună pace. 1794 Martie 13. (1)

Prea Inălţate Dómne,

Dumné-luĭ Vel Paharnicŭ, Ioan Comăneanu aŭ jăluitŭ Măriel Tale, dicêndŭ că în vremea luĭ Mavrogheni după ce s'aŭ deschisŭ rĕsmiriţa aflându se Ispravnicŭ la sud. Buzĕŭ şi trimiţându-ĭ Mavrogeni slujba oerituluĭ dintr'acelŭ judeţŭ, în credinţă, după poruncă aŭ căutatŭ slujba, fără a se

(1) Cod. XXVII, pag. 17, III.

face vre-unŭ cusurŭ saŭ sletirismosŭ, la care aŭ eşitŭ lipsă taleri 2.500 din suma ce dedese judeţuluĭ pe anulŭ trecutŭ, care lipsă aŭ eşitŭ din pricină căcĭ nu se scoborîse oĭ din ţéra ungurésсă, rezmiriţă fiindŭ, şi trimiţêndŭ catastihŭ de suma oilorŭ ce s'aŭ găsitŭ în judeţŭ, împreună şi cu baniĭ, şi Mavrogheni vĕḑêndŭ lipsa ce a eşitŭ maĭ jos decât în anulŭ trecutŭ, a trimesŭ de l'aŭ adusŭ aicĭ la Bucurescĭ şi l'aŭ pusŭ la închisóre ca să împlinéscă lipsa, când şi ne-avêndŭ altă putere de a împlini baniĭ, şi fiindŭ că se făcuse şi carte a-lŭ trimete surghiumŭ la cetatea Giurgiuluĭ, de nevoie a datŭ o moşie a jupâneseĭ dumnieĭ-sale de zestre, care se numesce Caipulŭ din sud. Vlaşca, care moşie acum se află stăpânindu-se de Dionisie epitropulŭ bisericeĭ ot Zoodoho-Pighi, şi cere dreptate a i se dà moşia întru stăpânirea sa ca o bună şi dréptă a domnieĭ-sale, luată de Mavrogheni cu mijloculŭ de năpăstuire şi de silnicie, cum se arată maĭ sus; întru a căruia jalbă cu vătafulŭ de păhărniceĭ, ni se poruncesce de Inălţimea Ta, ca să facemŭ cercetare pricineĭ acesteia şi prin anaforà să însciinţămŭ. După luminată porunca Măriеĭ Tale, zapciulŭ celŭ orânduitŭ aŭ adusŭ înaintea nóstră pe dumné-luĭ Paharniculŭ Comăneanu faţă cu Dionisie epitropulŭ bisericeĭ ot. Cişmea, unde este hramulŭ Zoodoho-Pighi, pe care întrebându-lŭ ce are a ḑice în potrivă, şi cu ce cuvîntŭ de dreptate stăpânesce acea moşie Caipulŭ? rĕspunse că în vremea luĭ Mavrogheni acéstă moşie Caipulŭ a cumpĕrat'o însuşĭ cuvioşia sa, cu baniĭ bisericiĭ dela Dumitru Paharniculŭ Comăneanu, dreptŭ talerĭ 5 000, cu zapisŭ de vînḑare, care-lŭ arătă de-lŭ şi vĕḑumŭ (însă copia adeverită de dumné-luĭ Vel Logofĕtŭ, Costache Ghica, şi de dumné-luĭ Vel Vistierŭ Constantinŭ Ştirbeĭ) scrisŭ cu lét. 1788, Februarie 27 iscălitŭ de dumné-luĭ Paharniculŭ Comăneanu, i de dumné-eĭ Paharnicésa Sultana Comănénu ca jupânésa domnieĭ-sale, şi adeveritŭ de sfinţia lorŭ părinţiĭ Arhiereĭ, şi de dumné-lorŭ Veliţiĭ boerĭ, prin care vinde numituluĭ Egumenŭ Dionisie moşia Caipulŭ de stînjenĭ 2.500, în talerĭ 5.000 carĭ banĭ arată că i-aŭ primitŭ toţĭ deplinŭ în mânile domnieĭ-sale, şi că să aibe Sfinţia Sa, şi sfînta biserică a stăpâni moşia cu pace; în potriva căruia zapisŭ, rĕspunse Paharniculŭ că nu talerĭ 5.000, ci nicĭ măcarŭ unŭ banŭ n'aŭ primitŭ, căcĭ suma de talerĭ 5.000 ce scrie în zapisŭ, i-aŭ încheiatŭ cu acestŭ mijlocŭ, adică talerĭ 2.500, pentru lipsa oerituluĭ, şi aşà cu acestŭ mijlocŭ i-aŭ luatŭ acestŭ zapisŭ de vînḑarea moşieĭ. Prea Inălţate Dómne cum că domnieĭ-sale Paharniculŭ Comăneanulŭ i s'aŭ luatŭ moşia acésta de Mavrogheni chiar cu mijloculŭ năpăstuiriĭ şi silniciеĭ ce se arată maĭ sus pentru madéua oerituluĭ şi pentru cinulŭ Clucerieĭ, este sciut de tótă obştea, precum maĭ vîrtosŭ de mine plecată sluga Măriеĭ Tale Spătarulŭ Văcărescu şi zorulŭ ce s'a făcutŭ Paharniculuĭ pentru a împlini aceĭ talerĭ 2.500, năpastea pentru madéua

oeritului este sciută de însuşi noi, iar mai vîrtosŭ că întrebatŭ fiindŭ dumné-lui Paharniculŭ acum de noi, de póte să încredinţeze cu sufletulŭ domniei-sale cum că nu aŭ făcutŭ vre-unŭ sfeterismosŭ dintr'acea slujbă a oeritului, de faţă în Divanŭ ḑise chiar aşà, că să fie sub blăstemulŭ smereniei nóstre Mitropolitŭ, dacă atunci s'aŭ folositŭ măcarŭ cu unŭ banŭ dintr'acelŭ oeritŭ, saŭ de aŭ luatŭ vre-unŭ banŭ dintr'acei taleri 5.000 ce scrie la zapisŭ, ci taleri 2.500 i-aŭ ţinutŭ în sémă pentru geremeaua oeritului, iar pentru cei-lalţi taleri 2.500, l'aŭ făcutŭ Clucerŭ ; Dreptŭ aceea zorulŭ, silniciile şi tiraniile lui Mavrogheni, fiindŭ de obşte sciute, şi zapisulŭ acesta fiindŭ luatŭ de Mavrogheni, precum a luatŭ şi dela alţi boeri cu asemenea silnicii, după dreptate urméză ca dumné-lui Paharniculŭ să iea acéstă moşie Caipulŭ întru a domniei-sale stăpânire. ca o moşie bună şi dréptă a domniei-sale, căruia să i se deà şi luminată întărirea Măriei Tale la mână pentru întemeierea stăpânirii, iar hotărîrea cea desĕvêrşitŭ rĕmâne a se face de către Inălţimea Ta.—1794, Ghenarie 4.

Dositeiŭ alŭ Ungro-Vlahiei, Dumitrache Vel Banŭ, Vel Spătarŭ Văcărescu, Vel Vornicŭ Filipescu, Vel Logofĕtŭ, Scarlatŭ Ghica (1).

Anaforaua Polcovnicesei Sultanii cu Băluţă Teişanu, şi acum cerêndu-i taleri 7.500, cu cuvîntŭ că ar fi lăsatŭ la numitulŭ în păstrare soţulŭ dumné-ei Dumitrache Caramănlaŭ, în vremea Domnului Mavrogheni.

Prea Inălţate Dómne,

Insciinţămŭ Măriei Tale că dumné-ei Polcovnicesa Sultana soţia rĕposatului Polcovnicului Dumitrache Caramanlăŭ din Bucuresci, prin jalba ce a datŭ Măriei Tale, aratăndŭ cum că în ḑilele Domnului Mavrogheni fiindŭ fostŭ rĕposatulŭ soţulŭ domniei sale Ispravnicŭ la acestŭ jud. Vălcea, când s'aŭ pogorîtŭ volintirii nemţesci, de aŭ călcatŭ oraşulŭ acesta Rîmnicului şi cum că în anulŭ trecutŭ viindŭ acolea unŭ Niţu Căpitanŭ de aici. i-arŭ fi arătatŭ că mai 'nainte de mórtea rĕposatului, ar fi datŭ rĕposatulŭ sub păstrare tal. 7.500 la unŭ Băluţă Teişanu, negustorŭ de aici, şi întîmplându-se zapisele pre lângă rĕposatulŭ, nu s'aŭ putută vĕdi până acum, pre care arătare nu mai din gura acestui Niţu Căpitanŭ neîncredinţându-se ḑise, că l'aŭ pusŭ de a datŭ şi zapisŭ în canţelaria domnéscă, şi cere dreptate; după a căruia jalbă ni se poruncesce de către Măria Ta, cum că fiindŭ că pricina acésta urméză după trebuinţă a se cercetà întâiŭ aici la faţa

(1) Cod. XXVII, pag. 17, III.

loculuĭ, să aducemŭ pre pîrîşŭ de împreună cu jăluitórea saŭ cu vechilulŭ sĕŭ faţă, să cercetămŭ pricina cu de-amĕruntulŭ, şi asupra dreptăţiĭ urmândŭ să hotărîmŭ în scrisŭ, şi să îndreptămŭ orânduindu-se şi Mumbaşirŭ sluga Măriei Tale Alexandru copilulŭ din casă de Divanŭ, că de nu va rĕmâne vre-o parte odihniţĭ cu anaforaua nóstră, orânduitulŭ Mumbaşirŭ să-ĭ aducă aicĭ la luminatŭ Divanulŭ Măriei Tale. După luminată poruncă aŭ înfăţişatŭ înaintea nóstră orânduitulŭ Mumbaşirŭ pre dumné-luĭ Grigoraşco Stănesco fratele şi vechilulŭ jăluitóreĭ cu numitulŭ Băluţă pîrîtulŭ, şi cu acestŭ Niţu Căpitanŭ, şi la cercetarea ce făcumŭ, acéstă mărturie dede numitulŭ Căpitanŭ, cum că atuncĭ în vremea trecuteĭ răsmiriţĭ, cu treĭ sĕptĕmênĭ maĭ 'nainte până a i se întâmplà mórtea rĕposatuluĭ Polcovnicŭ Dumitrache, când se aflà Ispravnicŭ la acestŭ judeţŭ, în ḑilele Domnuluĭ Mavrogheni, ar fi vĕḑutŭ pre Băluţă, într'o ḑi pe la chindie viindŭ la conaculŭ rĕposatulŭ în casă, şi ce va fi vorbitŭ nu scie, făr decâtŭ după ce a eşitŭ Băluţă din casă afară s'a dusŭ la prăvălie şi în murgulŭ seriĭ ar fi vĕḑutŭ ridicându-se din casa rĕposatuluĭ 15 pungĭ cu banĭ, dândŭ la 4 arnăuţĭ aĭ rĕposatuluĭ câte douĕ pungĭ, şi la unŭ Scarlatŭ, sluga rĕposatuluĭ, (ce s'a omorîtŭ de volintirĭ), alte douĕ pungĭ, cum şi la doĭ slujitorĭ, alte cincĭ pungĭ, adecă treĭ la unulŭ şi douĕ la altulŭ, pe care slujitorĭ ḑice că nu i-aŭ cunoscutŭ fiindŭ fostŭ străinĭ de plaiŭ) şi cum că plecândŭ maĭ sus numiţiĭ cu aceĭ banĭ, ar fi mersŭ şi numitulŭ Căpitanŭ pe urma lorŭ până când ar fi intratŭ cu banĭ în prăvălia luĭ Băluţă, unde încă arŭ fi vĕḑutŭ şi pe Băluţă, dar pentru ce va fi fostŭ aceĭ banĭ, ḑicŭ că nu scie; osebitŭ aduse şi altŭ martorŭ, adecă pe unŭ Toma Căpitanŭ de aicĭ, carele arătă că atuncĭ într'acea vreme elŭ aflându-se slujindŭ lângă rĕposatulŭ între Arnăuţiĭ cu simbrie, într'o Mercurĭ séra cu o ḑi maĭ nainte de călcarea oraşuluĭ de voluntirĭ, plimbându-se rĕposatulŭ în pridvorŭ. şi elŭ aflându-se rezematŭ cu puşca în mână, ar fi venitŭ rĕposatulŭ aprópe de dînsulŭ, şi ĭ-arŭ fi ḑisŭ prin taină cum că se scie şi elŭ, că la Chirŭ Băluţă ar fi datŭ câţĭ-va banĭ de argintŭ să-ĭ facă galbenĭ, şi cum că a doua ḑi Joĭ diminéţa trimiţêndu-lŭ atâtŭ pe dînsulŭ câtŭ şi pe ceĭ-l-alţĭ Arnăuţĭ Mumbaşirĭ prin plăşĭ pentru baniĭ dăjdieĭ, Joĭ nóptea spre Vinerĭ s'a călcatŭ oraşulŭ de volintirĭ împuşcândŭ pe rĕposatulŭ; decĭ după mărturia acestorŭ doĭ, amŭ întrebatŭ şi pe Baluţă ce are să respunḑă elŭ? elŭ cu totul se apară, ḑicêndŭ că de aceste arĕtărĭ ale lorŭ nimicŭ nu scie, nicĭ că arŭ fi primitŭ banĭ dela rĕposatulŭ în păstrare, saŭ că să-ĭ facă galbenĭ, iar cum că de multe orĭ aŭ mersŭ la rĕposatulŭ ca la unŭ ispravnicŭ, pentru păsurĭ de ce avé, nu tăgăduì iar vre-o vorbă de taină, ca să-ĭ deà niscare-và banĭ în păstrare la prăvălia sa, saŭ ca să-ĭ facă galbenĭ, ḑisă că n'aŭ avutŭ, atâta numaĭ scie

că atuncĭ fiindŭ în pușcărie aicĭ unulŭ Nicolae croitorulŭ de aicĭ, ce a muritŭ, cu pricină că împușcase unŭ neferŭ dintre Turcĭ, pentru nevasta luĭ în casă-ĭ, i s'aŭ fostŭ cerutŭ și rĕposatuluĭ glóbă o sumă de banĭ, și fiindŭ mizlocitorŭ Băluță către rĕposatulŭ pentru acestŭ închisŭ Nicolae Croitoru ca să-ĭ lase cu glóba maĭ pe ușorŭ, l'arŭ fi și lăsat po talerĭ 200, și i-ar fi ḑisŭ rĕposatulŭ, ca pentru acea glóbă să-ĭ facă galbenĭ 40: iar cu banĭ de argintŭ, care banĭ i-ar fi și datŭ, atâtŭ în galbenĭ câtŭ și în banĭ de argintŭ, iar altŭ alișverișŭ curatŭ ḑice că n'aŭ avutŭ. Am cercetatŭ și pentru rĕposatulŭ de a trăitŭ cevașĭ după ce s'aŭ împușcatŭ, și cine din pămîntenĭ a aflatŭ de mórte-ĭ? și ne pliroforisimŭ, că după ce s'aŭ rănitŭ cu împușcătură nóptea, a doua ḑi diminéță l'aŭ rădicatŭ de l'aŭ dusŭ în casa unuĭ Comanŭ Brutaru, de aicĭ, unde aŭ mersŭ și unŭ Constantinŭ Bărbieru de ĭ-aŭ scosŭ glóntele și l'aŭ legatŭ la rane; pe aceștĭ doĭ ĭ-amŭ adusŭ față, adică pe numitulŭ Comanŭ brutaru și pe Constantinŭ bărbieru, pe care cercetându-ĭ cu amĕruntulŭ și înfricoșindu-ĭ cu jurămîntŭ, ca să arate adevĕrulŭ în frica luĭ Dumneḑeŭ de le-aŭ spusŭ rĕposatulŭ că are la cinevașĭ niscare-va banĭ, ne arătară cum că rĕposatulŭ a maĭ trăitŭ într'acea ḑi până la chindie și întrebându-lŭ de are niscare-va banĭ, la cine-va, le-arŭ fi spusŭ cum că baniĭ ce aŭ avutŭ, i s'ar fi luatŭ de vointirĭ, iar de numitulŭ Băluță nimicŭ n'aŭ pomenitŭ, și cum că la chindie a doua óră împușcându-lŭ volintiriĭ l'aŭ omorîtŭ în casa numituluĭ Comanŭ. Amŭ cercetatŭ și pentru Duhovnicŭ celŭ care l'a ispoveduitŭ pe rĕposatulŭ de se află trăindŭ, și se dovedi că aŭ fostŭ unŭ Isaie Ieremonahŭ dela Bolnița sfinteĭ Episcopiĭ, care aflându-se și acum totŭ aicea, l'am adusŭ înaintea nóstră fiindŭ omŭ în vîrsta bĕtrânețelorŭ, și cu tótă iscodirea cercetându-lŭ, ne arată în frica luĭ Dumneḑeŭ cum că atuncĭ când l'a ispoveduitŭ, întrebându-lŭ de este datorŭ unde-vașĭ, saŭ de are a luà niscare-va banĭ, datoriĭ dela cine-vașĭ, ĭ-aŭ spusŭ cum că nu este datorŭ la nimenea, nicĭ banĭ nu are a luà de la nimenĭ, și cum că de numitulŭ Băluță n'aŭ pomenitŭ nimica ca să-ĭ fi datŭ nescare-va banĭ în păstrare. Osebitŭ am maĭ cercetatŭ atâtŭ pentru marturiĭ jăluitóreĭ, câtŭ și pentru acestŭ Comanŭ Brutaru, și pentru Constantinŭ Bărbieru, ca să dovedimŭ politia și starea alŭ fiesce-căruia dintr'înșiĭ, și fiindŭ înaintea nóstră atâtŭ uniĭ din boerĭ i boerinașĭ de aicĭ, câtŭ și starostea de negustorĭ companie cu câțĭ-va din negustorĭ, ne arătară întâiŭ pentru numitulŭ Nițu Căpitanulŭ, cum că nu este omŭ de ispravă și de creḑutŭ, ci ne statornicŭ, ci pururea amestecătorŭ de zizanie și pricinĭ, ne socotindŭ întru nimicŭ a da pricinĭ de turburărĭ ca acestea, asemenea și pentru Toma Căpitanulŭ, ḑiseră că nu este omŭ de a-ĭ dà creḑĕmîntŭ cine-vașĭ, căcĭ maĭ nainte s'aŭ aflatŭ în netrebnice urmărĭ, rĕmâindŭ cu prostŭ ipo-

lipsisŭ, iar pentru Comanŭ Brutaru ne arătară că de când se află aicĭ în orașŭ cu nicĭ unŭ lucru fără de orînduială, nu s'aŭ doveditŭ, și cum că mărturia ce dă elŭ vrednică este de credutŭ fiindŭ omŭ de ispravă și cu frica luĭ Dumnedeŭ, asemenea și Constantinŭ Bărbieru, cum că nu este omŭ stricatŭ, și că sunt vrednicĭ de credutŭ. Ne-aŭ aratatŭ Băluţă și o adeverinţă a luĭ Comanŭ Brutaru, coprindĕtóre cum că acestŭ Niţu Căpitanu în douĕ rîndurĭ aŭ mersŭ la casa luĭ spuindu-ĭ de pricina banilorŭ, ci aŭ eșitŭ elŭ martorŭ și parachinisându-lŭ ca să iasă și elŭ martorŭ la judecată a ajutorà cu unŭ cuvîntŭ douĕ, să dică cum că i-ar fi spusŭ rĕposatulŭ la mórtea sa, că arŭ fi datŭ aceștĭ banĭ la Băluţă în păstrare și că Comanŭ nicĭ într'unŭ chipŭ n'aŭ voitŭ a face una ca acésta, dicêndŭ că nicĭ scie cevașĭ, nicĭ póte da vre-o mărturie strîmbă să încape în pricină; după acea a doua di diminéţa Duminecă întâlnindu-lŭ și Toma Căpitanulŭ la Târgŭ, arată că l'aŭ trasŭ dintre ómenĭ la margine parachinisându-lŭ pre numitulŭ Comanŭ ca să iasă mărturie la acesta, dicêndu-ĭ să nu se feréscă, căcĭ potŭ câștigà douĕ treĭ sute de leĭ, și iarășĭ nicĭ într'unŭ chipŭ n'aŭ vrutŭ; care pre acéstă adeverinţă a luĭ, ne încredinţându-ne am adusŭ faţă și pre Comanŭ și întrebându-lŭ ne-aŭ arătatŭ că este adevĕratŭ a luĭ, spunêndu-ne și cu graiŭ asemenea. Acéstă îndemnare ce a făcutŭ numiţiĭ luĭ Comanŭ dă pricină de bănuială, a fi netemeinică mărturia lorŭ, cunoscêndu-se ómenĭ fără de frică de păcatŭ, după *parachinisis* ce aŭ făcutŭ luĭ Comanŭ, a eșitŭ martorŭ ca să câștige douĕ treĭ sute de leĭ, maĭ alesŭ că după cercetarea ce făcumŭ, se vede că dela mórtea rĕposatuluĭ până acum sunt cincĭ anĭ trecuţĭ și maĭ bine, și de scia Niţu Căpitanŭ, că ar fi luatŭ Băluţă banĭ de aĭ rĕposatuluĭ, cum de a tăcutŭ atâta vreme fără de a spune soţieĭ rĕposatuluĭ saŭ la vre-unŭ dregătoriŭ, orĭ să fi pomenitŭ cevașĭ luĭ Băluţă, saŭ să-ĭ fie cerutŭ de a-ĭ împărtăși și pre eĭ de aceĭ banĭ? osebitŭ că Niţă Căpitanŭ se dovedì ca tocmaĭ în anulŭ trecutŭ când avea judecată la Bucurescĭ cu Băluţă pentru unŭ petecŭ de locŭ, atuncĭ într'acea vreme aŭ mersŭ de aŭ arătatŭ jăluitóreĭ de tréba banilorŭ pe care iasă martorŭ, și să cunósce urmarea mărturieĭ sale din . . . . nemetahirisită judecăţiĭ; am cercetatŭ și pentru starea luĭ Băluţă, în ce chipŭ a fostŭ maĭ 'nainte de isprăvnicia rĕposatuluĭ și se află acum? adecă de a maĭ sporitŭ la tréba negustorieĭ, de cum erà maĭ 'nainte, saŭ nu? și ne arată starostea cu uniĭ din negustorĭ, cum că totŭ în aceeașĭ stare se află ca și maĭ 'nainte, avêndŭ marfă în boltă totŭ de o potrivă. Noĭ după cercetarea ce făcum, fiindŭ pricina după cum arătămŭ, și neputêndu-le face vre-o isbrănire de aicĭ, însciinţămŭ Măriei Tale, puindu-le sorocŭ ca la întâia di a luĭ Augustŭ, să se afle amândouĕ părţile la numitulŭ Divanŭ

Măriei Tale, şi cum Dumneḑeŭ va luminà pre Inălţimea Ta, li se va face cea desĕvîrşită hotărîre. 1793 Iulie 2 (1).

Gheorghe Bengescu, Constantinŭ Paianŭ.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ. — Fiind-că a datŭ jalbă Domnieĭ Mele Mateiŭ Fărîmiţă, cerêndŭ împlinirea după acéstă hotărîre ce s'a datŭ dela judecată, s'a întrebatŭ de Dómnia Mea zapciulŭ celŭ orênduitŭ de a rĕmasŭ şi Medelnicerulŭ Scarlatŭ mulţămitŭ, saŭ de a datŭ şi apelaţie după orênduială, şi dete pliroforie zapciulŭ Domnieĭ Mele, că în două treĭ rêndurĭ i s'a ḑisŭ şi a arĕtatŭ Medelnicerululĭ hotărîrea judecăţeĭ, ḑicêndŭ că orĭ să plătéscă saŭ să-şĭ facă apelaţie, şi nicĭ una nicĭ alta urmândŭ, a prelungitŭ pre zapciŭ cu cuvîntŭ că va da şi cusurulŭ ce a rĕmasŭ, până a plecatŭ; decĭ fiind-că a trecutŭ şi sorocul de 60 de ḑile alŭ apelaţieĭ, întărimŭ şi orênduimŭ pe sluga Domnieĭ Mele . . . . să mérgă să împlinéscă după hotărîrea judecăţeĭ. 1793 Octomvre 28. (2)

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălţate Dómne,

Din luminată porunca Inălţimeĭ Tale prin zapcilîculŭ dumné-luĭ Vătafuluĭ de Divanŭ s'a înfăţişatŭ la judecată Mateiŭ Căpitanulŭ Fărîmiţă din Bucurescĭ cu dumné luĭ Scarlatŭ Hıotulŭ biv Vel Medelnicerŭ, prin vechilŭ Nicolae Logofĕtŭ, cu jalba ce a datŭ Măriei Tale, arĕtândŭ că în vremea Măriei Sale Nicolae Vodă Mavrogheni, fiindŭ dumné luĭ ispravnicŭ la Ilfovŭ împreună cu dumné luĭ Paharniculŭ Hrisoscoleŭ Gregorie şi fiindŭ dumné-luĭ conacciŭ, a făcutŭ cheltuială la conaculŭ Ascherliilorŭ talerĭ 300; dintr'aceştĭ banĭ iea dumné-luĭ Paharniculŭ 150 talerĭ partea dumné-luĭ, iar talerĭ 150 partea dumné-luĭ Medelnicerululĭ nicĭ până acum nu i-a datŭ, şi aceştĭ banĭ îĭ pórtă cu dobândă, care dobândă ce a purtatŭ, cu cheltuiala ce a făcutŭ scoţêndŭ cărţĭ domnescĭ şi umblândŭ dumné-luĭ Medelnicerŭ pe afară iarăşĭ cu cheltuială, se îndoescŭ aceĭ tal. 150, rugându-se Măriei Tale ca să ĭ împlinéscă dreptulŭ sĕŭ; ne arĕtă Căpitanulŭ Mateiŭ şi unŭ răvaşŭ alŭ dumné-luĭ Paharniculuĭ Grigorie, ispravniculŭ Ilfovuluĭ, că Căpitanulŭ Mateiŭ Fărămiţă ce a fostŭ conacciŭ la Pocivalişte a arĕtatŭ că, fiindŭ lipsă la conacŭ, a datŭ dela dînsulŭ 36 care fênŭ, i orzŭ chile 12 şi oĭ 40, ci dela 2 anĭ ce strînge după rĕmăşiţa conacciilorŭ dela 8

(1) Cod. XXV, fila 141.
(2) Cod. XXV, fila 70—71.

Augustŭ, i dela Septembre 25 şi dela Noemvre 12, să-ĭ plătéscă carulŭ de fênŭ câte talerĭ 5, i chila de orzŭ iarăşĭ câte talerĭ 5 şi óia câte parale 60 şi la socotélă îĭ va scădé cu aceştĭ banĭ, care socotindu-se facŭ talerĭ 310, şi ḑise Căpitanulŭ Mateiŭ că cu acestŭ răvaşŭ nu a luatŭ nicĭ unŭ banŭ dela zapciŭ, fiind-că a scrisŭ dumné-lorŭ ispravniciĭ pre urmă zapciuluĭ ca să nu-ĭ dee ci să trimiţă banĭ la dumné-lorŭ şi îĭ vorŭ da dumné-lorŭ, şi spre dovadă ne maĭ arată Căpitanulŭ Mateiŭ şi o fóie iscălită de unŭ Nicolae Logofĕtŭ, condicarulŭ judeţuluĭ, cu letulŭ 1790 Iulie 8, ce scrie tituluşulŭ de-asupra chiar aşà: «baniĭ ce a luatŭ Căpitanŭ Mateiŭ Fărîmiţă din baniĭ conaculuĭ ce dedese dela dumné-luĭ de cumpĕrase zaherea cum arată», şi din jos scrie că talerĭ 78 i-aŭ datŭ dumné-luĭ Medelniceruluĭ Grigorie, iar talerĭ 41 i-am datŭ eŭ cu porunca dumné-luĭ, care se facŭ peste totŭ 111; la acésta rĕspunse vechilulŭ dumné-luĭ Medelnicerulŭ Hiotŭ, că nicĭ l'aŭ orênduitŭ conacciŭ nicĭ taingiŭ, nicĭ i-aŭ poruncitŭ ca să cumpere cu banĭ dela dînsulŭ la conacŭ, nicĭ i-aŭ ḑisŭ ca să ieae împrumutŭ dela cine-va, şi că a avutŭ orênduială făcută prin răvaşŭ la zapciulŭ plăşeĭ Znagovuluĭ, şi decĭ nu s'aŭ luatŭ banĭ; maĭ ḑice vechilulŭ, că în adeverinţa ce a datŭ Căpitanulŭ Mateiŭ Medelniceruluĭ Grigorie, scrie că *scoborîndu-se oştirile nemţescĭ în ţéră, nu aŭ apucatŭ* de a luà din plasă, şi dumné-luĭ atuncĭ erà scosŭ din isprăvnicie, rĕmâindŭ numaĭ Paharniculŭ Grigorie, şi că nu este datorŭ a-ĭ da nicĭ unŭ banŭ; la acésta rĕspunse Căpitanŭ Mateiŭ, că pricina de nu s'aŭ luatŭ banĭ dela zapciŭ, este că a scrisŭ atâtŭ Medelnicerulŭ Hiotŭ, câtŭ şi dumné-luĭ Paharniculŭ Hrisoscoleŭ zapciuluĭ ca să nu-ĭ dea din plasă; maĭ ḑise Căpitanulŭ, că de nu erà datorŭ Medelnicerulŭ Hiotŭ, de ce îĭ da talerĭ 80, şi elŭ nu a vrutŭ să ieae, nedându-ĭ toţĭ baniĭ; maĭ ḑise Căpitanulŭ, că pentru acéstă pricină a jăluitŭ şi Mărieĭ Sale Michaiŭ Vodă Suţulŭ, şi s'a făcutŭ poruncă ca să-ĭ plătéscă, arĕtându-ne Mateiŭ Căpitanulŭ şi cartea Mărieĭ Sale cu lét. 1792 Iunie 22, în care scrie Medelniceruluĭ Hiotŭ poruncindu-ĭ, de este datorŭ aceştĭ banĭ, să caute să plătéscă negreşitŭ, saŭ de are cevaşĭ a rĕspunde, să-şĭ facă vechilŭ ca să vie să se înfăţişeze cu jăluitorulŭ; după care ḑise Mateiŭ, că nu a fostŭ următorŭ a plăti nicĭ până acum; la vorba ce ḑicea vechilulŭ Medelniceruluĭ maĭ sus, că nu l'aŭ orênduitŭ nicĭ conacciŭ nicĭ taingiŭ, ne arĕtă Căpitanŭ Mateiŭ unŭ răvaşŭ cu iscălitura dumné-luĭ Medelniceruluĭ Scarlatŭ, cu létulŭ 1789 Iunie 22, fiindŭ ispravnicŭ, ce scrie zapciuluĭ din plasa Sabaruluĭ-de-sus ca să aridice nisce conace să le ducă la Copăcenĭ, din care răvaşŭ să dovedesce că a fostŭ, şi cu scirea dumné-luĭ Medelniceruluĭ, Căpitanŭ Mateiŭ a fostŭ orênduitŭ conacciŭ. Decĭ din cercetarea acésta se alege, că Mateiŭ Fărîmiţă, dovedindu-se că a fostŭ conacciŭ cu răvaşulŭ Paharniculuĭ Grigorie şi răvaşulŭ Medelniceruluĭ Hiotŭ,

cum s'a ḑisŭ maĭ sus, şi baniĭ ce erà să ieae elŭ de pe la conacŭ, talerĭ treĭ sute ḑece, se dovedescŭ din răvaşulŭ Paharniculuĭ Grigorie ce a avutŭ să ieae; se maĭ dovedesce că dintr'aceştia a luatŭ talerĭ o sută unŭ spre-ḑece dela Paharniculŭ Grigorie prin mâna Logofĕtuluĭ Nicolae condicarŭ la létulŭ 1790 Iulie 8, după unŭ anŭ trecutŭ, şi fiindŭ amêndoĭ ispravnicĭ, le vine de ispravnicŭ câte talerĭ 155, însă Paharniculŭ să maĭ dee luĭ Mateiŭ talerĭ 44; iar Medelnicerulŭ Hiotulŭ să dee luĭ Mateiŭ partea dumné-luĭ pe jumĕtate talerĭ 155, şi zapciulŭ celŭ orênduitŭ să facă împlinire; iar câtŭ pentru că n'a luatŭ Căpitanulŭ Mateiŭ dela zapciulŭ plăşeĭ banĭ, se dovedesce că după unŭ anŭ i-a plătitŭ Grigorie Paharniculŭ talerĭ 111, şi Medelnicerulŭ Hiotŭ, de i se pare că este înşelatŭ de tovarăşulŭ dumné-luĭ Paharniculŭ Grigorie, să se socotéscă între dumné-lorŭ, iar Fărîmiţă cheltuindŭ la conacŭ cu porunca dumné-lorŭ are dreptate să ieae câte tal. 155, pe jumĕtate, dela fieş-care; iar hotărîrea cea desĕvîrşitŭ rĕmâne a se face de către Inălţimea Ta. 1793 Augustŭ 27. (1)

Iscăliţĭ judecătoriĭ Departamentuluĭ de optŭ.

Unŭ pitacŭ către Mitropolitŭ în pricina luĭ Dumitrache Turnavitulŭ cu unŭ Dobre Arvanitohoritis, că i-a datŭ să-ĭ ţie o ladă cu amaneturĭ în vremea când se aflà peste Dunăre M. S. rĕposatulŭ Neculaĭ P. Mavrogheni Voevodŭ. şi o prepuneà că s'ar fi luatŭ între avutulŭ rĕposatuluĭ Domnŭ, pre când adevĕrulŭ erà că lada a descuiat'o femeea luĭ Dobre în casa sa şi a sfeterisit'o. 1796 Maiŭ 29. (2)

Judecata Grueĭ din sud Gorjŭ cu Ienachi Clucerulŭ pentru o pagubă a sa.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ. — Nemulţămindu-se Gruia din Raci sud Gorjŭ după anaforaua dumné-lorŭ veliţilorŭ boerĭ, aŭ eşitŭ la Divanŭ înaintea Măriei Sale faţă cu Clucerulŭ Ienache Sâmboténulŭ, şi întrebândŭ pe Gruia la ce nu se mulţămesce, ḑise că, făcêndŭ o cerere de acéstă pagubă la dregătorulŭ oştirilorŭ nemţescĭ, i-aŭ arĕtatŭ o adeverinţă in scrisŭ a unorŭ obraze ce l'aŭ fostŭ pîrîtŭ, între care este şi Ienache iscălitŭ şi ḑise, că de va primì jurămîntŭ Ienache Cluceru că nu este în scirea luĭ una ca acésta, atuncĭ nu numaĭ va rĕmâné mulţămitŭ, ci încă îĭ va întórce şi aceĭ talerĭ 300 ce i-aŭ luatŭ dela Cluceru pentru cheltuiala luĭ, la care fu primitorŭ şi Clucerulŭ să se facă acestŭ felŭ de ju-

(1) Cod. XXV, fila 72.
(2) Cod. XXX, fila 144.

rămîntŭ, că nu l'aŭ pîrîtŭ, nicĭ este iscălitŭ într'acea adeverinţă, nicĭ are cea maĭ puţină sciinţă de acea pîră. Decĭ dară hotărîmŭ, ca sĕvîrşindŭ Cluceru Ienache acestŭ felŭ de jurămîntŭ, nu numaĭ să rĕmâe în pace şi nesupĕratŭ de către Gruia, ci încă să-ĭ întórcă Gruia şi aceĭ talerĭ 300 a cheltueleĭ luĭ, ce aŭ luatŭ dela Ienache pentru acéstă pricină, după cum însuşĭ se prinse, şi Gruia să dee dreptŭ sinetŭ o adeverinţă a Prea Sfinţieĭ Sale Părinteluĭ Mitropolitŭ de încredinţarea sĕvîrşireĭ jurămîntuluĭ, ca să-şĭ caute cu dregătoriĭ aceia ce i-aŭ luatŭ rîmătoriĭ; aşà dar poruncimŭ zapciule să facĭ urmare.—1793 Iulie 1.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălţate Dómne,

Gruia dela Raci sud Gorjŭ nerĕmâindŭ odihnitŭ pe acéstă judecată a dumné-luĭ Caimacamuluĭ Craioveĭ şi dumné-lorŭ ceĭ-lalţĭ boerĭ divaniţĭ de acolo, Vătafu de aproḑĭ, din luminată poruncă a Mărieĭ Tale, l'aŭ adusŭ şi înaintea nóstră faţă cu Ienache Clucerulŭ, unde după cercetarea ce deosebitŭ făcumŭ şi noĭ, cetindŭ atâtŭ cercetarea şi judecata a Divanuluĭ Craioveĭ, cum şi cartea Generaluluĭ ce aŭ adusŭ în schimbŭ numitulŭ Gruia la ce nu este odihnitŭ, şi rĕspunse că elŭ îşĭ cere dela Clucerŭ tótă paguba acelorŭ rîmătorĭ aĭ luĭ ce s'aŭ luatŭ atuncĭ de Nemţĭ, care pagubă taie pagubă maĭ multŭ de 3 miĭ, şi-şĭ cere şi tótă cheltuiala ce a făcutŭ umblândŭ în judecăţĭ pentru acésta, ale căruia cererĭ, fiindŭ fără nicĭ unŭ cuvîntŭ dreptŭ asupra Cluceruluĭ, nu se primiră la judecată, căcĭ în cartea Generaluluĭ Jerato, ce aŭ adus'o însuşĭ elŭ, şi s'aŭ tălmăcitŭ din cuvîntŭ în cuvîntŭ aicĭ la Agenţie, nu arată pe Clucerŭ să fie pîrîtŭ aceĭ rîmătorĭ aĭ Gruiĭ la oştirĭ, precum ḑice elŭ ci vinovăţesce pe Gruia că fără de pasusŭ şi slobozenie iĭ trecuse pe la vama Văleanuluĭ şi de ostaşiĭ ce erà pe margine se cuprinseră, şi cum că prin mărturiĭ s'aŭ doveditŭ că aceştĭ rîmătorĭ cu scirea şi învoiala oştirilorŭ otomanicescĭ i-ar fi mânatŭ către ostaşiĭ ce străjuià marginea, şi cum că aceştĭ talerĭ 400 de paguba Gruiĭ, i s'aŭ trimisŭ luĭ prin Ienache de mare milă, şi rógă pe Divanŭ de a da ajutorŭ Gruiĭ să şĭ ieae aceştĭ talerĭ 400 dela Ienache, după care nefăcêndu-se dovadă că Ienache aŭ pîrîtŭ rîmătoriĭ la Nemţĭ, precum Gruia ḑiceà, nicĭ altă dovadă câtuşĭ de puţinŭ neavêndŭ Gruia la acéstă arĕtare a luĭ, cererea ce face de a plăti Ienache paguba nu este primită, fiind-că nu este datorŭ să dea maĭ multŭ de câtŭ aceĭ talerĭ 400, care s'aŭ datŭ de Generalŭ la Ienache spre a da Gruiĭ, şi i-aŭ şi datŭ; aşişderea şi cererea ce face Gruia de a se împlini cheltuiala luĭ, cum că fără făgăduiala luĭ, fiind-că Ienache i-aŭ fostŭ datŭ aceĭ talerĭ 400 încă de atuncĭ, şi elŭ nu

vreà să priméscă, cerêndŭ tótă suma pagubeĭ, se cădeà că şi aceĭ talerĭ 300 ce i aŭ datŭ Ienache după acéstă hotărîre a Divanuluĭ Craioveĭ să-ĭ întórcă acum înainte, dar fiind-că aŭ apucatŭ de i-aŭ datŭ şi nicĭ Ienache nu maĭ face cerere, şi maĭ mult să ḑicemŭ pentru sărăcia şi paguba ce s'aŭ întîmplatŭ Gruiĭ, găsimŭ cu cale să fie Gruia nesupĕratŭ; iar hotărîrea cea desĕvîrşitŭ rĕmâne a se face de către Inălţimea Ta. — 1793 Iunie 13.

Vel Banŭ, Vel Vornicŭ.

Şi fiind-că Clucerulŭ Ienache dete zapisŭ în Divanŭ, iscălitŭ de însuşĭ şi cu cuprindere că una sută cincĭ-ḑecĭ de rîmătorĭ aĭ Gruiĭ s'aŭ vîndutŭ la Văleanu cu toba de Generalulŭ Crain şi i-aŭ cumpĕratŭ Căpitanulŭ Răducanu Trocanŭ părechea câte 14 leĭ, fiindŭ şi Vătavulŭ Ursache ot plaiulŭ Novacilorŭ faţă, carele a coborîtŭ aceĭ rîmătorĭ dela munte, la a cărora vînḑare a fostŭ faţă Grigoraşco Telucŭ şi alţĭ mulţĭ negustorĭ carĭ s'aŭ aflatŭ acolo din Tîrgulŭ-Jiuluĭ, şi cum că toţĭ baniĭ i-aŭ datŭ Căpitanulŭ Răducanu Trocanŭ la mâna Generaluluĭ Crain, iar orĭ-când se va dovedi că a pîrîtŭ Clucerulŭ aceştĭ rîmătorĭ la Nemţĭ saŭ că a fostŭ faţă când s'aŭ luatŭ şi când s'aŭ vîndutŭ, saŭ că s'a împărtăşitŭ Clucerulŭ măcar cu unŭ banŭ dintre aceştĭ rîmătorĭ aĭ Gruiĭ (afară însă din tal. 400. ce i-a datŭ Generalulŭ Crain după ce a venitŭ aicĭ în ţéră, ca să dee Gruiĭ, şi i-a datŭ, precum adeverinţa luĭ ce o are Clucerulŭ la mână arată) atuncĭ se légă să plătéscă întreitŭ şi să se şi pedepséscă de către Măria Ta; după acésta dar legătură a luĭ Ienache se cuvine să fie luminată porunca Mărieĭ Tale către dumné-luĭ Caimacamulŭ Craioveĭ, că aducêndŭ pe toţĭ aceĭ câţĭ arată Clucerulŭ că a fostŭ faţă la vînḑarea acelorŭ rîmătorĭ, de vorŭ arĕtà şi aceia aşà precum arată Clucerulŭ, să dea mărturia lorŭ în scrisŭ înaintea dumné-lorŭ boiarilorŭ Craioveĭ şi dela dînşiĭ să se dea pentru acéstă dovadă de încredinţare la mâna Gruiĭ, cu care, de va vré, să-şĭ pótă căutà paguba sa prin judecată dela însuşĭ Generalulŭ. (1)

Vel Banŭ, Vel Dvornicŭ.

Anaforaua dumné-luĭ Vel Logofĕtŭ de Ţéra de-sus pentru moşia Socoluluĭ, că nu sunt nimenea davagiĭ, care este a Marieĭ Cantacozino, prin care s'a datŭ poruncă a se vinde la mezatŭ.

Iœ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ, boj. milos. — După acéstă cercetare, ce din porunca Domnieĭ Mele a făcutŭ dumné-luĭ cinstitŭ şi cre-

(1) Cod. XXIV, fila 272.

dinciosŭ boerulŭ Domnieĭ Mele Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus pentru numita moşie Socoluluĭ, de este cu vre-o pricină de *pretenţione* orĭ despre alţĭ davagiĭ, saŭ despre egumenulŭ dela Zoodohu-pighi, unde aŭ afierositŭ Mavrogheni acareturile ce luase, spre a se dovedi adecă, după împĕrătésca poruncă ce a fostŭ dată, pentru acareturile luate de Mavrogheni fieş-care lucru în fiinţa eĭ, dovedindu se că nicĭ despre alţiĭ, nicĭ despre egumenulŭ Zoodohu-pighi nu este vre-o dava pentru acéstă moşie, şi făcêndu-se cunoscutŭ că este bunŭ acaretŭ alŭ dumné-eĭ Marieĭ Cantacuzino, poruncimŭ dar, Starostea de negustorĭ, ca după porunca Domnieĭ Mele ce-ţĭ este dată prin pitacŭ, în puterea a douĕ împĕrătescĭ poruncĭ ce sunt pentru lucrurile şi acareturile ale Marieĭ Cantacuzino, aicĭ spre a se vinde cu mezatŭ, să aibĭ a urmà ca să facă mezatŭ acesteĭ moşiĭ, dândŭ scire după obiceiŭ la verĭ-cine şi la toţĭ de obşte, şi să arĕţĭ Domnieĭ Mele cu anafora după împlinirea ḑilelorŭ mezatuluĭ. — 1793 Iunie 28. (1)

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălţate Dómne,

După luminată porunca Măriei Tale, ce mi se dă prin deosebitŭ pitacŭ pentru moşia Socoluluĭ din sud Ilfovŭ, ca să cercetezŭ pe ceĭ ce vorŭ avé cuvîntŭ de vre-o *pretenţione* saŭ dava asupra acesteĭ moşiĭ şi să arĕtŭ Inălţimeĭ Tale în scrisŭ, decĭ nu lipsimŭ printr'acésta plecată a mea anafora a arĕtà Inălţimeĭ Tale, că am întrebatŭ pe toţĭ câţĭ sunt rude de aprópe cu dumné-eĭ Mariţa Cantacuzino, adecă: pre dumné-luĭ biv Vel Vist. Ioanŭ Damaris, i pe dumné-luĭ biv Vel Spătarŭ Nicolae Cantacuzino, şi cu unŭ glasŭ îmĭ rĕspunseră că n'aŭ a face nicĭ o cerere saŭ dava de acéstă moşie; maĭ întrebaiŭ şi pe Dionise, epistatŭ ot Cişmea, de are a face din partea Cişmeliĭ vre-o cerere (aflându-se acéstă moşie închinată de rĕposatulŭ Mavrogheni la numita Cişmea) şi rĕspunse că nicĭ o cerere nu are a face, neavêndŭ nicĭ zapise, nicĭ scrisorĭ, nicĭ vre-unŭ chrisovŭ pentru acéstă danie, ḑicêndŭ că zapisulŭ de cumpĕrătóre s'a luatŭ de rĕposatulŭ Mavrogheni şi hărezirea la Cişmea a făcut'o numaĭ prin graiŭ; care pentru tóte acestea în ce chipŭ mĕ pliroforisiiŭ dela numiţiĭ, nu lipsiiŭ a însciinţà Inălţimeĭ Tale. — 1793 Iunie 28.

Vel Logofĕtŭ Costache Ghica.

Pitacŭ la veliţiĭ boerĭ şi la Metropolitulŭ, din 17 Maiŭ 1893, repeţindu-le o ordine anterióră din trecutele ḑile pentru moşiile, lucrurile şi acaretu-

(1) Cod. XXVI, pag. 159.

rile luï Mavrogheni, «ca să vĕ adunaţĭ la unŭ locŭ spre a face cercetare pentru fieş-care în parte şi să arĕtaţĭ Domnieĭ Mele, şi vedemŭ Domnia Mea că până acum nicĭ o urmare nu aţĭ făcutŭ». Domnitorulŭ arată că aŭ primitŭ şi jălbĭ dela particularĭ relative la averea luĭ Mavrogheni şi Divanulŭ nu i-a făcutŭ anafora despre aceste jălbĭ. Ordónă decĭ să se adune Divanulŭ, «să aveţĭ a face cercetare fórte cu amĕruntulŭ şi cu tótă scumpĕtatea într'adâncŭ pentru moşiile, lucrurile şi acareturile luĭ Mavrogheni, spre a vĕ pliroforisi a dovedi adevĕrulŭ pentru fieş-care în parte deosebitŭ, cu ce cuvîntŭ şi cu ce pricină sunt luate? Şi cu ce chipŭ veţĭ dovedi dreptulŭ adevĕrŭ, să arĕtaţĭ Domnieĭ Mele în scrisŭ cu anafora pricina fieş-căreia în parte, cu ce cuvîntŭ séŭ prin cine sunt luate?» (1)

Pitacŭ la Părintele Metropolitŭ şi la dumné-lorŭ veliţiĭ boerĭ pentru lucrurile ce s'aŭ stăpânitŭ de Mavrogheni.

Iō Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i gpd. zemle Vlachiscoe.—

Alesule de Dumnedeŭ P. Sfinţite Părinte Mitropolitŭ alŭ Sfinteĭ Metropoliĭ Ungro-Vlachieĭ Chirie Filaretŭ i dumné-vóstre cinstiţilorŭ şi credincioşilorŭ boerilorŭ veliţĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ Mele, fiind-că pentru pricina moşiilorŭ i a acareturilorŭ ce s'aŭ stăpânitŭ de Mavrogheni, de care şi de către celŭ de maĭ înaintea nóstră Domnŭ s'aŭ scrisŭ, dar nu s'aŭ energhisitŭ, s'aŭ datŭ acum către Noĭ prea înaltă poruncă cu voe şi volnicie ca să dămŭ domnescile Nóstre chrisóve celorŭ ce vorŭ avé dreptate a li se întórce acelea, care prin multe pricinĭ li s'aŭ luatŭ şi s'aŭ stăpânitŭ de Mavrogheni, pentru aceea dar, scriindŭ acestŭ domnesculŭ Nostru pitacŭ, poruncimŭ, ca adunându-vĕ împreună, atâtŭ P. S. Ta câtŭ şi dumné-vóstre veliţilorŭ boerĭ, şi teorisindŭ răvaşele ce se daŭ către Domnia Mea pentru moşiile şi acareturile acestea buiurdisite către dumné-vóstre şi cercetândŭ cu tótă scumpĕtatea şi băgarea de sémă pricinele lorŭ şi dreptăţile fiesce-căruia şi luândŭ séma cu tótă chibzuirea la cine şi care dintr'aceste moşiĭ şi acareturĭ se cuvine, descoperindŭ în lumină fiinţa adevĕruluĭ la acestea întocmaĭ precum este şi a căruia este dreptatea, să faceţĭ către Domnia Mea pentru fiesce-care acaretŭ dintr'acestea deosebită anaforaua d-vóstre iscălită la fiesce-care răvaşŭ în dosulŭ jălbeĭ, arĕtândŭ curatŭ şi bine vĕditŭ pricinele în fiinţa lorŭ şi dreptatea fiesce-căruia, pentru ca să se dea pentru acestea domnescile Nóstre chrisóve; într'acestaşĭ chipŭ să urmaţĭ şi fiţĭ sănătoşĭ întru tótă îndestularea.—1793 Martie 9 (1).

---

(1) Cod. XXIII, fila 61.
(1) Cod. XXIII, fila 12.

Procese diverse.

n) Incheiemŭ capitolulŭ acesta despre Justiţie, maĭ aducêndŭ încă acĭ câte-va acte relative la diferite cestiunĭ de judecată. Ast-felŭ :

Procesulŭ luĭ Fotache Ureche cu popa Staicu pentru o moşie (15 Iunie 1793). (1)

Procesulŭ luĭ Şerbanŭ şi alŭ frateluĭ sĕŭ Radu cu Christea Apostolŭ pentru nisce banĭ aĭ Paharniceseĭ Maria Minculésa, ce s'aŭ furatŭ, fiindŭ îngropaţĭ (Augustŭ 1793).

Unŭ pitacŭ la Vorniculŭ Moruzi şi la Vel Post. să cerceteze vina luĭ Constantinŭ Dulgheru şi a luĭ Ienache Ciohodariŭ pîrîtorulŭ. Ienache Ciohodariŭ a acusatŭ pe Constantinŭ Dulgheru, că pe când acesta lucrà la învelitórea bisericeĭ dela Michaiŭ-Vodă, ar fi ridicatŭ de sub învelitórea bisericeĭ o avere ascunsă în 5 legăturĭ (Octobre 1793).

Procesulŭ luĭ Socolŭ, ce a ţinutŭ în arendă o moşie a mănăstireĭ Radu-Vodă, cu egumenulŭ mănăstireĭ Ignatie. Socolŭ s'a jăluitŭ că ar fi avutŭ pagubă la acea moşie din pricina Archimandrituluĭ egumenŭ, care l'a gonitŭ din stăpânirea moşieĭ înainte de încheierea terminuluĭ arendăreĭ. (Novembre 2, 1793).

Procesulŭ luĭ Ştefanŭ Brutarulŭ, Const. Gâtejŭ şi Grigorie Vătafulŭ, prăvăliaşĭ din Focşanĭ, cu ceauşulŭ Ivanŭ Bondrea, care le iea chirie pe anŭ câte tal. 5, deşi uliţa unde îşĭ aŭ prăvăliile este de a III mână, pe când altorŭ prăvăliaşĭ, ce staŭ pe o maĭ bună uliţă şi-şĭ facŭ unŭ maĭ bunŭ alişverişŭ, li se iea chirie numaĭ câte tal. 3 banĭ 40 (Novembre 1793).

Judecata popeĭ Marinŭ cu popa Stanŭ şi cu Radu Cernică pentru o livede şi alte nămestiĭ (Novembre 1793).

Procesulŭ luĭ Procopie Tabacŭ cu Anastasie Gărdescu biv. log. za visterie pentru preţuirea uneĭ binale (Decembre 1793).

Iertarea acordată de A. Moruzi, după rugămintea prin anafora a luĭ Vel Spatarŭ, luĭ Dumitrache Căpitanulŭ dela Florescĭ, care cădêndŭ în vina *materii de stato(?)* fusese surghiunitŭ la mănăstirea Dealuluĭ (1794 Februarie).

Procesulŭ luĭ Iordache Tufénu, care a fostŭ acusatŭ de înşelătorie şi ho-

---

(1) Nu potŭ afirmà că acestŭ Fotache Ureche este din némulŭ Urechescilorŭ moldovenĭ, dar posedămŭ documente din care se vede ceea ce a susţinutŭ şi d-lŭ academicianŭ Sbiera, că familia Urechiă a venitŭ în Moldova, făcêndŭ o lungă dîră, din Banatŭ, prin Oltenia pe la Rimniculŭ-Săratŭ, Putna până în judeţulŭ Némţulŭ. Cu domnia luĭ Gavrilŭ Movilă la Muntenia se află banŭ Craioveĭ unŭ Ureche adusŭ din Moldova.

ţie de Stoica. Judecata a doveditŭ minciunóse acusările luĭ Stoica. Liberarea acusatuluĭ, pedepsirea pîrîşuluĭ (Martie 1794).

Jalba Episcopuluĭ de Rîmnicŭ Nectarie, pentru nisce ţiganĭ şi ţigance, carĭ, din rĕsvrătirea vremilorŭ, s'aŭ risipitŭ şi umblă din locŭ în locŭ, ca şi când n'arŭ avé stăpânŭ. Cere volnicie ca vătafiĭ de ţiganĭ să-ĭ readucă pe ţiganĭ îndĕrĕptŭ. Incuviinţarea luĭ Vodă (Martie 1794).

Anaforaua şi resoluţia domnéscă ce s'aŭ pusŭ în dosulŭ jălbeĭ locuitorilorŭ moşnenĭ Fometescĭ, pentru cheltuiala ce aŭ făcutŭ la judecata ce aŭ avutŭ cu mănăstirea Polovracĭ pentru un munte (Martie 1794).

Procesulŭ luĭ Neculaĭ Danciulescu cu Preda Diaconulŭ şi Barbu socrulŭ Diaconuluĭ pentru unŭ cazanŭ, ce-lŭ reclamă N. Dănciulescu dela Diaconŭ; iar acesta aduce mărturie că l'a primitŭ zestre dela socru-sĕŭ, iar că socru-sĕŭ l'a cumpĕratŭ dela Turcĭ (Martie 1794).

Procesulŭ luĭ Neofitŭ, egumenulŭ mănăstireĭ Mislea, pentru o moşie ce are la Balta (Vlaşca), că nu-şĭ póte luà mănăstirea drepturile sale dela locuitorĭ (Aprilie 1794).

Anaforaua de învoirea moşnenilorŭ Perişenĭ cu Petru Sudítulŭ pentru venitulŭ munteluĭ lorŭ (Aprilie 1794).

Porunca ce s'a datŭ în dosulŭ jălbeĭ egumenuluĭ Bistriţénu pentru locuitoriĭ ce sunt şeḑĕtorĭ pe moşia Stroescĭ a mănăstireĭ (Maiŭ 1794).

Istrate Politis să aibă voie a luà totŭ ce va găsi în prăvălia unuĭ neguţătorŭ, căruia i-a fostŭ închiriat'o şi care a fugitŭ (Maiŭ 1794).

Intărire dată luĭ Vel Vist. Nicolae Brâncoveanu pentru nisce locurĭ şi unŭ drumŭ ce a maĭ cumpĕratŭ acum dela Vist. Filipescu, de a le închide cu gardŭ (1794 Iunie 1).

Intărirea tocmeleĭ mănăstireĭ Radu-Vodă cu ceĭ ce aŭ cârciumă pe pămîntulŭ eĭ, să-ĭ plătéscă câte 59 parale de butia de vinŭ (Septembre 1794).

Judecata luĭ Lepĕdatu din satulŭ Sicrita (Prahova) cu sătenii pentru venitulŭ de moşie (Ianuarie 1795).

Procesulŭ luĭ Teodorŭ vameşŭ cu unŭ Petru, tovarăşulŭ sĕŭ la vama Pitescilorŭ şi la Dragoslavele, pentru unŭ restŭ de banĭ ce reclamă încă Teodorŭ dela Petru (Februarie şi Martie 1795).

Aprobarea unuĭ concordatŭ la unŭ falimentŭ; unŭ creditorŭ e obligatŭ a se conformà şi elŭ cu votulŭ majorităţeĭ (Maiŭ 1795).

Iacă actele relative la aceste diverse procese etc.:

Fotache Ureche cu Popa Staicu pentru o moşie.

Prea Inălţate Dómne,

Din luminata porunca Măriei Sale, şi prin zapcilîcu dumné-luĭ Vătafŭ za aprodĭ, s'aŭ înfăţişatŭ înaintea nóstră Fotache Ureche pîrîşulŭ Popiĭ Staicu, de a cărora diaforà cetindu-se şi de noĭ isprăvnicescile cărţĭ, se vede că nu i-aŭ maĭ rĕmasŭ Fotiĭ locŭ de ascultare, fiindu-ĭ cererea cercetată şi isbrănită cu cuvîntulŭ dreptăţeĭ, pentru că din cercetare vĕdumŭ o stăpânire necontenită de anĭ nepomenițĭ la partea pîrîtuluĭ, de care stăpânire nicĭ însuşĭ jăluitorulŭ nu tăgăduì, şi dela judecată se găsesce cu cale Popa Staicu să aibă pace de aceĭ stînjinĭ 150, şi aridicarea jăluitoruluĭ, de se cheltuesce în zadarŭ, fiindŭ totŭ din pricina aceluĭ Popă ce l'aduse faţă, găsimŭ cu cale, molitva sa să le plătéscă şi cheltuiala acésta ce vorŭ maĭ fi făcutŭ totŭ eĭ pe aicĭ; iar hotărîrea cea desĕvîrşitŭ rĕmâne a se face de către Inălţimea Ta.—1793 Iunie 15.

Constantinŭ Clucerŭ, Stefanŭ Medelnicerŭ, Barbu Ciorogârlénu Slugerŭ, Antonie Fotino, Ioanŭ Rudénu Clucerŭ.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ. — Fiind-că arată Domnieĭ Mele zapciulŭ celŭ orênduitŭ cum că Fotache Ureche cu părtaşiĭ luĭ, îndată ce aŭ audịtŭ şi dela dumné-lorŭ velițiĭ boerĭ hotărîrea acésta, fără de a face vre-o apelaţie şi fără de a da scire zapciuluĭ, s'aŭ sculatŭ de aŭ fugitŭ, ducêndu-se la casele lorŭ, pentru care dându-ne jăluitoriĭ jalbă că perŭ în Bucurescĭ, cerêndŭ întărirea dreptăţeĭ lorŭ, şi vĕdêndŭ Domnia Mea dintr'atâtea cercetărĭ ce s'aŭ făcutŭ, cum că numitulŭ Fotache fără de nicĭ unŭ cuvîntŭ dreptŭ îĭ este cererea, am întăritŭ Domnia Mea hotărîrile judecăţilorŭ acestora, ca să stăpânéscă Popa Stoica, i Radu şi Andreiŭ cu cetaşiĭ lorŭ cu bună pace fără de a se maĭ supĕrà de către pîra Fotiĭ. — 1793 Iunie 15.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălţate Dómne,

Fotea Ureche cu cetaşiĭ luĭ nerĕmâindŭ odihnițĭ nicĭ pe acéstă alegere a judecăţeĭ Departamentuluĭ, zapciulŭ celŭ orênduitŭ din luminata porunca Măriei Tale aŭ adusŭ şi înaintea nóstră faţă cu Popa Staicu i cu cetaşiĭ luĭ, şi după ce amŭ cititŭ tóte aceste cercetărĭ de judecăţĭ, ce se vĕdŭ făcute în treĭ rêndurĭ de dumné-lorŭ ispravniciĭ, cum şi de boeriĭ Departa-

mentuluĭ, vedemŭ că câtuşĭ de puţinŭ cuvîntŭ de dreptate nu rĕmâne ca să aibă Fotea Ureche cu cetaşiĭ luĭ, nu numaĭ căcĭ pîrîţiĭ Popa Staicu cu cetaşiĭ luĭ aŭ juratŭ, cum se dovedesce din scrisorile ce aŭ la mânile lorŭ, ce şi pentru căcĭ stăpânirea lorŭ este necontenită şi necurmată de anĭ nepomenițĭ, totŭ de faţă cu Fotea, i cu pîrîţiĭ şi cu moşiĭ luĭ, iar Fotea însuşĭ elŭ spuse că nicĭ tatălŭ sĕŭ până când a muritŭ, nicĭ elŭ până în vîrsta ce se află, stăpânire nicĭ odată n'a avutŭ, fără numaĭ scóse înaintea nóstră pe Popa Tudoranŭ, carele dise că elŭ ar fi auditŭ dela bĕtrâniĭ lorŭ, că ar fi avutŭ némulŭ Fotiĭ moşie în Bârâşti, cu a căruia arĕtare invinuindŭ pe Fotea cu cetaşiĭ luĭ se pórtă prin judecăţĭ fără nicĭ unŭ temeiŭ; cu dreptate dar este, precum şi boeriĭ Departamentuluĭ dicŭ, că acestŭ Popa Tudoranŭ să plătéscă la amêndouĕ părţile şi cheltuiala câtŭ vorŭ maĭ fi făcutŭ la cea din urmă judecată *(nu se potŭ cetì vre-o câte-va rêndurĭ)* iar moşia să o stăpânéscă Popa Staicu cu cetaşiĭ luĭ în bună pace, precum a stăpânitŭ din vechime în sumă de anĭ până acum; şi cea desĕvîrşită hotărîre rĕmâne a se face de către Inălţimea Ta.—1793 Iunie 16. (1)

Dumitrache Vel Banŭ, Vel Vornicŭ, Vel Vornicŭ Filipescu, etc.

Şerbanŭ i Bratŭ ego Radu, cu Christea Apostolŭ pentru nisce banĭ aĭ Păhărniceseĭ Marieĭ Minculeseĭ, ce s'aŭ furatŭ, fiindŭ îngropaţĭ.

Prea Inălţate Dómne,

După alegerea Departamentuluĭ judecăţeĭ de cremenalion şi hotărîrea dumné-lorŭ veliţilorŭ boerĭ, întărită şi de Inălţimea Ta, la bănuiala ce are Christea Apostolŭ asupra luĭ Şerbanŭ i Bratŭ ego Radu Mămăligă-netedă ot satulŭ Gărlaşŭ dintr'acestŭ judeţŭ, pentru talerĭ 3.500 aĭ rĕposateĭ Păhărnicese Marieĭ Minculeseĭ, ce-ĭ îngropase împreună cu Christea încă din dilele Turcilorŭ, şi furându-se l'a apucatŭ pe dînsulŭ de i-a plătitŭ, găsindu-se cu cale ca de isnóvă aicĭ la faţa loculuĭ să se facă cercetare cu de amĕruntulŭ mărturiilorŭ ce vorŭ avé şi o parte şi alta, şi de ceea ce vorŭ arĕtă prin blăstemŭ în sfînta biserică să însciinţămŭ Inălţimeĭ Tale, sciutŭ să fie Măriеĭ Tale, că aducêndŭ pe preotulŭ Popa Niţulŭ Duhovniculŭ, Ioanŭ Chiovénulŭ ce este dovednicŭ asupra luĭ Şerbanŭ, i Bratŭ ego Radu; în tóte chipurile i-amŭ întrebatŭ şi amŭ cercetatŭ, şi totŭ după cele dintâiŭ adeverinţe ale lorŭ şi acum arĕtară, iar numaĭ cu deosebire, pe care orênduindu-ĭ şi la jurămîntŭ, aŭ primitŭ în sfînta biserică, cum că este adevĕ-

(1) Cod. XXIV, fila 258.

rată acéstă mărturie a lorŭ ce de iznóvă o dederă în scrisŭ, cercetându-ĭ cu de amĕruntulŭ de tóte cele ce ḑicŭ că sciŭ, care mărturiĭ s'aŭ adeveritŭ şi de preotulŭ bisericeĭ unde aŭ încredinţatŭ prin jurămîntŭ; amŭ cercetatŭ şi la cuvîntulŭ ce aŭ ḑisŭ Şerbanŭ i frate-sĕŭ Radu la cercetarea Departamentuluĭ judecăţeĭ de cremenalion, cum că preotulŭ Popa Niţulŭ le-ar fi cerutŭ unŭ calŭ să slujască sărindarulŭ tatăluĭ lorŭ, şi pentru că nu l'aŭ datŭ, de atuncĭ s'aŭ fostŭ lăudatŭ că o să le-o facă, ḑicêndŭ că la acésta aŭ şi mărturiĭ, şi pe nimenĭ nu avură a ne arĕtà cum că aŭ auḑitŭ dela Dohovnicŭ acestŭ cuvîntŭ să le fi ḑisŭ, nicĭ alte împotrivitóre doveḑĭ nu maĭ putură avé, fără numaĭ totŭ cu acelaşĭ cuvîntŭ cu totulŭ se apĕrară că nu se sciŭ vinovaţĭ; şi aşà nerĕmâindu-ne altă cercetare a maĭ face, nu lipsimŭ a însciinţà Inălţimeĭ Tale, ţiindu-ĭ aicĭ popriţĭ, până vomŭ avé alŭ doilea luminată poruncă; şi cum Duhulŭ sfîntŭ va luminà pre Inălţimea Ta. — 1793 Iunie 5. (1)

Buzĕŭ Dositeiŭ, Ioniţă Cârlova Medelnicerŭ, Constantinŭ Schina.

Iŭ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ. — Aceştĭ doĭ locuitorĭ dela Buzĕŭ anume Şerbanŭ i Bratŭ ego Radu, cu porunca Domnieĭ Mele aducêndu-se aicĭ, s'aŭ înfăţişatŭ la Divanŭ înaintea Domnieĭ Mele, unde cerumŭ dela Christea Apostolŭ să ne arate dovada ce are cum că aceştia arŭ fi furatŭ baniĭ Păharniceseĭ Maria Minculeseĭ ce i-aŭ avutŭ îngropaţĭ, şi alta maĭ vrednică dovadă saŭ mărturie temeinică nu avù să ne arate, decât numaĭ totŭ acea adeverinţă în scrisŭ a celorŭ doĭ morţĭ Popa Niţulŭ Duhovniculŭ şi Ioanŭ Chiovénulŭ, a cărora mărturie nefăcêndŭ nicĭ dovada cea cuviinciósă după pravelĭ, nicĭ bănuiala cea întrégă de a-ĭ supune la osîndă şi pedépsă, i-am orênduitŭ Domnia Mea să facă unŭ jurămîntŭ, cum că nicĭ nu aŭ luatŭ aceĭ banĭ, nicĭ sunt cu alţiĭ împărtăşiţĭ, nicĭ aŭ scire de acésta, şi jurândŭ, să fie sloboḑĭ şi în bună pace; acéstă hotărîre auḑindu-o Christea Apostolŭ se întórce la epitropiĭ rĕposateĭ Păharniceseĭ Marieĭ Minculeseĭ, ḑicêndŭ că de mare nevoie, silitŭ de închisorĭ şi de patimile ce aŭ trasŭ, aŭ plătitŭ aceĭ tal. 3.175, din care aŭ rĕmasŭ treĭ fraţĭ sĕracĭ desĕvîrşitŭ şi datorĭ, cerêndŭ să nu rĕmâe păgubaşĭ, şi în sciinţa luĭ nu este furtişagulŭ acelorŭ banĭ, de care póte încredinţà judecata şi cu jurămîntŭ că nu este vinovatŭ; pentru care, cerêndŭ Domnia Mea dela Paharniculŭ Grigorie Hrisoscoleŭ ca să ne arate hotărîrile judecăţilorŭ cu care aŭ fostŭ osînditŭ acestŭ Christea de a plătitŭ aceĭ banĭ, vĕḑumŭ atâtea cercetărĭ, atâtŭ dela faţa loculuĭ, câtŭ şi de aicĭ dela Departamenturĭ, dela părinţiĭ Archiereĭ şi dela dumné-lorŭ veliţiĭ boerĭ, cum şi dela Divanulŭ domnescŭ, hotărîre a Domnieĭ Sale frateluĭ Michaiŭ Vodă întru care scrie că, în urma tuturorŭ celorŭ ce s'a lucratŭ asupra pricineĭ, aŭ cerutŭ însuşĭ

Christea Apostolŭ să priméscă Maria Păhărnicésa blăstemŭ la cincĭ ponturĭ, care blăstemŭ sĕvîrşindu-lŭ Păhărnicésa, s'aŭ osînditŭ Christea de a plătì; maĭ vĕḑumŭ şi unŭ osebitŭ ecsoflisisŭ al luĭ, în urma tuturorŭ celorŭ-lalte, ce aŭ datŭ Christea la lét. 1792 Februarie 26, cu iscălitura luĭ de care întrebându-lŭ ce are a maĭ ḑice, pricinui ḑicêndŭ că şi cererea de a primì Păhărnicésa blăstemŭ de nevoie aŭ făcut'o, vĕḑêndŭ că nu are altă mântuinţă, şi ecsoflisis de nevoie l'aŭ iscălitŭ dela închisórea armăşéscă, fiindŭ şi ameţitŭ de multele patimĭ ce aŭ trasŭ. Decĭ chibzuindŭ Domnia Mea fiinţa pricineĭ acesteia, vĕḑumŭ şi Noĭ că pîra Păhărniceseĭ a fostŭ cu întregŭ cuvîntŭ asupra luĭ, căcĭ numaĭ amêndoĭ aŭ fostŭ la îngroparea banilorŭ şi numaĭ amîndoĭ aŭ sciutŭ, precum nicĭ însuşĭ Christea nu o putù tăgăduì acésta, şi ca o pricină isbrănită printr'atâtea cercetărĭ şi hotărîrĭ de judecată şi de Domnŭ, nu găsimŭ Christiĭ nicĭ unŭ cuvîntŭ vrednicŭ de a anerisi acele hotărîrĭ, fără de numaĭ pentru sărăcia luĭ, cu părerea de obşte a părinţilorŭ Archiereĭ şi a dumné-lorŭ boerilorŭ, cum şi cu voia şi primirea epitropilorŭ Păharniceseĭ, găsimŭ cu cale ca din milosteniile ce aŭ rênduitŭ rĕposata a da la mănăstirĭ numite, tal. una mie ce sunt arĕtăţĭ în diata sa, să dee aceĭ banĭ acestuĭ Christea Apostolŭ pentru sufletulŭ rĕposateĭ; pentru care amŭ datŭ la mânile epitropilorŭ acéstă domnésca Nóstră hotărîre şi poruncă, ca luândŭ dela Christea Apostolŭ zapisŭ de sĕvîrşită isbrănire, să aibă a da la dînsulŭ aceĭ talerĭ una mie prin zapciulŭ celŭ orênduitŭ şi vorŭ avé acestŭ domnesculŭ Nostru sinetŭ pentru apĕrare despre partea mănăstirilorŭ pentru aceĭ talerĭ una mie.—1793 Augustŭ 23. (1)

Pitacŭ la Vorniculŭ Moruzi i la Vel Postelnicŭ, să cerceteze vina luĭ Constantinŭ Dulgheru şi a luĭ Ienache Ciohodariŭ pîrîtorulŭ.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ. — Cinstiţilorŭ şi credincioşĭ boerilorŭ Domnieĭ Mele dumné-luĭ Vel Vornicŭ de Ţéra-de-sus Ienache Moruzi, i dumné-luĭ Vel Post. Mano, fiind-că unŭ Constantinŭ Dulgherulŭ, ce aŭ lucratŭ la învĕlitórea bisericeĭ de aicĭ din mănăstirea Michaiŭ-Vodă s'a arĕtatŭ de către Ienache Ciohodariulŭ Curţeĭ, cum că l'ar fi vĕḑutŭ, ridicândŭ de subt învelitórea bisericeĭ o avere ascunsă în cincĭ legăturĭ, asupra căruia aŭ datŭ tacrirulŭ ca de o bună vedere cu semne bănuitóre, după a căruia arĕtare s'aŭ cercetatŭ numitulŭ Dulgherŭ la Departamentulŭ

(1) Cod. XXIV, fila 367 şi 368.

cremenalion și Ne a făcutŭ judecătoriĭ anaforà; orênduimŭ dar pe dumné-vóstre, ca să vě adunațĭ la unŭ locŭ, unde pliroforisindu-vě întâiŭ de arětarea ce a făcutŭ Ciohodariulŭ, să vedețĭ apoĭ anaforaua a judecătorilorŭ Departamentuluĭ, cum și unŭ deosebitŭ tacrirŭ iar alŭ judecătorilorŭ, și cu tótă scumpětatea să facețĭ cercetare deosebită a dumné-vóstre pricineĭ aceștia, unde vețĭ aduce și pe epistatulŭ armășieĭ, ca să vedețĭ urmarea și cercetarea ce s'aŭ făcutŭ la Departamentŭ, cum și pentru însușĭ numitulŭ Dulgherŭ, cu aceiașĭ muiere dimpreună, să-ĭ înfățoșațĭ înaintea dumné-vóstre, ca prin bună cercetarea dumné-vóstre ce vețĭ face să ne dațĭ pliroforie, de este adecă istoria și părere deșartă a numituluĭ Ciohodariŭ, spre a se pedepsi Ciohodariulŭ de către Domnia Mea, saŭ de este vre o *pitanotită* asupra acesteĭ întîmplărĭ, și să arětațĭ Domnieĭ Mele. — 1793 Oct. 27 (1).

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i gpd.—Poruncimŭ Domnia Mea zapciule ce eștĭ orênduitŭ Vătașe de Divanŭ, să facĭ împlinire de baniĭ ce arată ispravniciĭ că s'aŭ descoperitŭ la fața loculuĭ prin carte de blăstemŭ.—1793 Noemvre 19.

Vel Logofětŭ.

Prea Inălțate Dómne,

Toma, copilŭ de casă de Divanŭ, viindŭ cu luminată porunca MărieĬ Tale ce este făcută la întărirea anaforaleĭ dumné-lorŭ velițilorŭ boeriĭ, pentru pricina ce are Socolŭ din Bucurescĭ cu cuviosulŭ Archimandritŭ din Bucurescĭ Chir Ignatie, egumenulŭ mănăstireĭ Raduluĭ-Vodă, unde ni se poruncesce ca să facemŭ urmarea cercetăreĭ aicĭ la fața loculuĭ prin carte de blăstemŭ, pentru paguba ce o arată Socolŭ că a avutŭ la venitulŭ moșieĭ ce aŭ ținutŭ în arendă, din pricina Archimandrituluĭ, că l'a datŭ afară din stăpânire până a nu se împlini sorocul. După luminată poruncă aducêndŭ mumbașirulŭ față înaintea nóstră pe cuviosulŭ Archimandritŭ, cu Avramŭ, vechilŭ luĭ Socolŭ, amŭ intratŭ în cercetarea pricineĭ și maĭ întâiŭ pentru prunele de vară, i cânepa văratică, care le cerea Socolŭ cu cuvîntŭ că acestea, strîngêndu-se în luna luĭ Iulie pe dulcele Sant-Petruluĭ, fiindŭ în sorocul anuluĭ stăpânireĭ sale la arenda moșieĭ, și că egumenulŭ scoțêndu-lŭ din moșie, aŭ strînsŭ și acele prune, i cânepa pe séma mănăstireĭ, care ḑice că cu prețŭ tal. 302.60; făcêndŭ cercetare sătenilorŭ ce sunt șeḑĕtorĭ pre acea moșie, prin carte de blăstemŭ ce li s'aŭ adusŭ asupră-șĭ, arětară că prunele văratice și cânepa de vară nu se strîngŭ în luna luĭ

(1) Cod. XXIV, fila 166.

Iulie, după cum aŭ ḑisŭ Socolŭ, ci pe postulŭ Sântei Măriĭ mariĭ, în luna luĭ Augustŭ, dela ḑece ḑile în sus, care ese afară din soroculŭ stăpânireĭ arenḑeĭ anuluĭ sĕŭ, fiind-că se împlinea la Augustŭ întâiŭ, după cuprinderea zapisuluĭ ce se arată că-lŭ are; maĭ arĕtară săteniĭ şi acésta, că Socolŭ, când a venitŭ la moşie, a fostŭ în 10 saŭ 12 ḑile a luĭ Augustŭ, şi măcar că prune văratice în anulŭ acela ḑise că nu s'a făcutŭ, fără numaĭ la unŭ Ioanŭ Bănga făcêndu-se ca la vre-o 6 vedre prune, sciŭ că le-aŭ luatŭ Socolŭ, precum şi cânepa văratică dela începutulŭ anuluĭ, iar elŭ a strîns'o; dintru a cărora arĕtare se dovedi curatŭ, că cererea luĭ Socolŭ pentru acestea nu este cu cale, fiindŭ afară din sorocŭ; precum şi pentru taleri 120 ce-ĭ maĭ cere Socolŭ pagubă de pe nisce rachiŭ, ce totŭ din pricina isgonireĭ sale de pe moşie le-aŭ vîndutŭ fără preţŭ, arĕtară săteniĭ că Socolŭ rachiulŭ acela l'a vîndutŭ vadra câte parale 75, iar nu câte taleri unulŭ şi jumĕtate, precum ḑice elŭ, încredinţându-le acésta şi Popa Dumitru ot Văleniĭ, arĕtândŭ că molifta sa a fostŭ de faţă la tocméla rachiuluĭ, când l'a vîndutŭ unuĭ Dobre, făcêndŭ şi zapisŭ pe câţĭ banĭ rĕmăsese să-ĭ maĭ dea, şi cum că preţulŭ rachiuluĭ nu umblă maĭ sus decât atâta (adecă câte 75 parale) pe acea vreme, ca să-lŭ fi vîndutŭ elŭ de vre-o silă, precum arată; asemenea şi pentru tal. 50, ce maĭ cereà Socolŭ pagubă dela două buţĭ cu vinŭ, care ḑise că-lŭ vindeà în cea maĭ bună de alŭ treilea cârciumă alăturea, şi din pricină că aŭ pusŭ Archimandritulŭ ţiganiĭ să şadă într'însa, maĭ înainte până a nu se împlinì soroculŭ, neputêndŭ ţiné vinulŭ şi rachiulŭ, căcĭ îlŭ beaŭ ţiganiĭ, s'aŭ silitŭ de l'aŭ vîndutŭ cu rădicata şi s'aŭ păgubitŭ, iar prin carte de blăstemŭ arĕtară săteniĭ căcĭ acea de alŭ treilea cârciumă nu o sciŭ să fie, fără numaĭ două cârciumĭ ḑiseră că sunt pe acea moşie a mănăstireĭ, în care cârciumă nicĭ odată nu se póte trece suma vinuluĭ câtŭ se strînge otaştină de pe moşie, şi se vinde şi cu rădicata, precum şi Tóderŭ ce a fostŭ cârciumarŭ luĭ Socolŭ arată, că elŭ pe vremea cireşelorŭ a eşitŭ din cârciumăritŭ şi că nu l'aŭ datŭ ómeniĭ mănăstireĭ afară, ci din pricina socotelilorŭ ce cu nedreptate îĭ făceà Socolŭ, măcar că şi vinurĭ nu maĭ aveà nevîndute, ca să-ĭ fie pricinuitŭ vre-o pagubă precum arată; aşişderea şi pentru cireşĭ arată Diaconu Constantinŭ ot Văleniĭ că l'a orênduitŭ părintele Damaschinŭ de le-aŭ vîndutŭ, şi maĭ multŭ decât tal. 26 séŭ până la 28 n'a prinsŭ, caiĭ banĭ ḑice că i-a luatŭ Damaschinŭ pentru cheltuiala fênuluĭ ce-lŭ făcuse Sfinţia Sa şi-lŭ luase Socolŭ, arĕtândŭ şi săteniĭ pentru acésta, că nicĭ odată nu s'aŭ pomenitŭ să fie luatŭ pe cireşele de pe moşia mănăstireĭ câte taleri 58, cum arată Socolŭ, ci după cercetarea ce făcumŭ sătenilorŭ ce s'aŭ adusŭ mărturiĭ prin carte de blăstemŭ, dovedindu-se neadevĕrate cererile luĭ Socolŭ, rĕmâne a luà dela egumenulŭ numaĭ taleri 47 banĭ 24 pentru 126 ḑile de clacă

câte banĭ 39 pe ḑi, i tal. 12 ce are să iea dela Sandogŭ Ţiganŭ, iar celelalte madele în ce chipŭ s'aŭ doveditŭ la cercetare fieş-care prin carte de blăstemŭ, după poruncă le arĕtămŭ maĭ sus, spre cea desĕvîrşită hotărîre; şi aniĭ Măriei Tale să fie dela milostivulŭ Dumneḑeŭ mulţĭ şi cu fericire.— 1793 Noemvre 2. (1)

Aĭ Măriei Tale prea plecate slugĭ

Grigorie Hrisoscoleŭ, Mihalache Manu.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ. — Dumné-vóstre ispravnicilorŭ, de vreme ce ne arĕtaţĭ printr'acéstă anafora, cum că toţĭ prin zapise s'aŭ ecsoflisitŭ fiteş-care pentru plata chiriei cu stăpânulŭ loculuĭ, când dar sunt zapise cu simfonie făcute din însăşĭ bună voia lorŭ, are a se urmà plata chiriei după simfonia şi aşezămîntulŭ fiteş-căruia. — 1793 Noemvre 23.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălţate Dómne,

Ştefanŭ Brutarulŭ i Constantinŭ Gătcşŭ i Gligore Vătafu şi alţĭ orăşenĭ de aicĭ, aŭ jăluitŭ Măriei Tale pentru Ceauşŭ Ioanŭ Bondrea, că avêndŭ locurĭ aicĭ în têrgu Focşanĭ, şi eĭ fiindŭ chiriaşĭ cu binale, nu urméză ale luà chirie după starea uliţeĭ, fiindŭ alŭ treilea mână, pentru că uniĭ şedŭ maĭ din susulŭ lorŭ pe locurile mănăstireĭ Sfîntuluĭ Ioanŭ, unde şĭ facŭ alişverişŭ celŭ maĭ bunŭ, şi li se iea chirie numaĭ câte talere 3 banĭ 40 pe anŭ de unŭ stînjenŭ, iar lorŭ li se iea câte talerĭ 5 de unŭ stînjenŭ; pentru care ni se poruncesce de către Măria Ta să cercetămŭ obiceiulŭ cum s'aŭ urmatŭ şi cum plătescŭ alţiĭ cu asemenea prăvăliĭ într'aceiaşĭ uliţă şi maĭ alesŭ de aşezămîntulŭ ce ḑicŭ că aŭ uniĭ dintre dînşiĭ în scrisŭ şi cu tocmélă, şi să avemŭ a însciinţà cu bună pliroforie. Arĕtămŭ Inălţimeĭ Tale, că făcêndŭ cuviinciósa cercetare, maĭ înaintea răzmiriţeĭ obiceiŭ aŭ fostŭ de se plăteà chirie la unŭ stînjenŭ pe anŭ tal. 3 banĭ 40, iar dela răzmiriţă încóce la tóte prăvăliile chiriile s'aŭ urcatŭ, şi prin zapise simfonie aŭ făcutŭ fieş-care după starea uliţeĭ unde se află cu binalele, uniĭ câte tal. 4, încredinţându-ne şi din arĕtarea Sfinţieĭ Sale cuviosuluĭ egumenŭ alŭ mănăstireĭ Sfîntuluĭ Ioanŭ, că totŭ într'aceiaşĭ uliţă în dreptulŭ prăvăliilorŭ acestorŭ jăluitorĭ are mănăstirea locurĭ şi chiria se urméză cum plătescŭ şi aceştia, după simfonia şi aşezămîntulŭ ce aŭ făcutŭ. De va fi ca să urmeze simfoniile ce are fieş-care cu stăpâniĭ

(1) Cod. XXV, fila 116.

locurilorŭ, orĭ de va rĕmâné ca să plătéscă chiria ce se obicĭnuià maĭ înaintea răzmiriţeĭ, să ni se trimiţă luminata poruncă a Inălţimeĭ Tale, ca să arĕtămŭ şi la stăpâniĭ locurilorŭ şi la chiriaşiĭ ce sunt, ca să scie fieş-care în ce chipŭ are de urmatŭ, şi aniĭ Măriei Tale dela Dumneḑeŭ mulţĭ şi fericiţĭ.—1793 Noemvre 18. (1)

Aĭ Măriei Tale prea plecaţĭ slugĭ

Petrache Paharniculŭ, Ioanŭ Brezoianu.

Anaforaua Popeĭ Marinŭ cu Popa Stanŭ şi cu Radu Cernică pentru o livede şi alte nămestiĭ.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzĭ Voevodŭ.—Orênduimŭ pe sluga Domnieĭ Mele Aprodŭ ceauşescŭ să mérgă şi, luândŭ pe numitulŭ Potropopŭ, să-lŭ aducă aicĭ, să-ĭ înfăţişeze cu toţiĭ înaintea dumné-lorŭ veliţilorŭ boerĭ.—1793 Noemvre 30.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălţate Dómne,

Orênduitu mumbaşirŭ a adusŭ pe Popa Marinŭ înaintea nóstră faţă cu Popa Stanŭ şi cu Radu Cernica, unde se împotrivi Popa Marinŭ. ḑicêndŭ că elŭ n'a datŭ mărturiĭ Potropopuluĭ aşà precum scrie Potropopulŭ în adeverinţa sa, fiind-că sciinţa luĭ este că livedea de peste drumŭ s'a datŭ Popeĭ Stanŭ, iar luĭ Radu Cernică i s'a datŭ la Gârlă, aşà ḑise că cuprinde diata socruluĭ lorŭ, care aŭ scrisŭ elŭ. Dreptŭ aceea acum este trebuinţà a se aduce faţă şi acelŭ Potropopŭ, fiind-că tótă vina asupra luĭ rĕmâne (când după ce se va înfăţişă cu Popa Marinŭ, nu se va puté îndreptà), ci să fie luminată poruncă cu acelaşĭ mumbaşirŭ, ca să putemŭ face alegerea şi isbrănirea dreptăţeĭ, iar hotărîrea cea desĕvîrşitŭ rĕmâne a se face de Inălţimea Ta.—1793 Septemvre 13. (2)

Vel Banŭ, Vel Vornicŭ, Vel Vornicŭ, Vel Logofĕtŭ, Vel Logofĕtŭ.

(1) Cod XXV, fila 124.
(2) Cond. XXV, fila 153.

Anaforaua luĭ Procopie Tabacŭ cu Anastasie Gărdescu biv Logofĕtŭ za visterie de preţuirea uneĭ binale.

Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ. — La acéstă judecată şi hotărîre ce a făcutŭ Departamentulŭ rĕmânêndŭ amêndouĕ părţile odihniţĭ şi mulţămiţĭ, precum şi în scrisŭ aŭ datŭ sub iscăliturile lorŭ la Logofeţia Divanuluĭ Domnieĭ Mele, întărimŭ că să stăpânéscă Anastasie Logofĕtŭ cu pace, şi dumné-lorŭ cinstiţĭ şi credincioşĭ boerĭ Domnieĭ Mele cinstiţĭ Vornicĭ să rênduiască Vornicelu, ca de împreună cu zapciulŭ domnescŭ şi cu vătafu de lemnarĭ să facă preţuirea ce se cuprinde maĭ în jos — 1793 Dechemvre 20.

Prea Inălţate Dómne,

Din luminată porunca Inălţimeĭ Tale, prin zapciulŭ dumné-luĭ vătaşŭ de Divanŭ s'aŭ înfăţişatŭ la judecată Procopie Tabacŭ de aicĭ cu dumné-luĭ Anastasie Gărdescu biv. Logof. za visterie cu jalba ce aŭ datŭ Mărieĭ Tale, arĕtândŭ că din vremea răzmiriţeĭ, în ḑilele Măriei Sale rĕposatuluĭ Nicolae Mavroghene Voevodŭ, cumpĕrândŭ o casă în Broscenĭ dela Ilinca Broscénca în tal. 300, care casă fiindŭ prăpădită şi fără de gardurĭ, a cheltuitŭ la gardŭ tal. 24 şi cu ceea ce aŭ maĭ cheltuitŭ la casă şi altele s'aŭ făcutŭ tal. 80 peste tótă cheltuiala, şi după ce s'aŭ făcutŭ pace, s'a sculatŭ numitulŭ Logofĕtŭ, avêndŭ şi elŭ locŭ alăturea, l'a dusŭ la dumné-luĭ Vel Aga şi i-aŭ luatŭ zapisulŭ din mână, dându-ĭ numaĭ baniĭ cumpĕratureĭ, iar nu şi cheltuiala, ḑicêndŭ că este vecinŭ şi se protimisesce; maĭ ḑise Procopie că elŭ a stăpânitŭ casa treĭ anĭ, şi de avea protimisis pîrîtulŭ de locŭ, să se fi sculatŭ să nu-lŭ lase să facă cheltuială la meremetŭ şi să facă şi grădină, şi se rógă Măriei Tale ca să fie orênduitŭ la o judecată, să-şĭ afle cuviinciósa dreptate cu a-ĭ întórce tal. 80 ce i-aŭ cheltuitŭ. S'aŭ întrebatŭ Logofĕtulŭ Anastasie ce are să rĕspunḑă, şi ḑise că n'a sciutŭ când a cumpĕratŭ elŭ casa, ci a aflatŭ tocmaĭ când l'a trasŭ la dumné-luĭ Vel Agă, şi ne arĕtă unŭ zapisŭ cu lét. 1791 Maiŭ 18, iscălitŭ de Procopie şi Alexe Tabacŭ, i de fiulŭ sĕŭ Iordanŭ şi martorŭ Popa Stoica ot biserica Stejaruluĭ, ce-lŭ dă la mâna Logofĕtuluĭ Anastasie, în care scrie cum că cumpĕrândŭ casa cu pămîntulŭ eĭ, i cu totŭ cuprinsulŭ, în mahalaua Broscenĭ, dela Ilinca soţia rĕposatuluĭ Dumitrache Broscénulŭ, şi la cumpĕrătórea acesteĭ case nefiindŭ dumné-luĭ ca unŭ vecinŭ, s'aŭ sculatŭ cu protimisis şi i-aŭ întorsŭ tal. 300 ce a datŭ pe casă, luândŭ casa subt stăpânire, care să aibă a o stăpâni cu bună

pace; ne arĕtă Logof. Anastasie și altŭ zapisŭ cu lét. 1789 Septemvre 14, iscălitŭ de soția rĕposatuluĭ Dumitrache Broscénu, i de Stanca și Maria surorile eĭ, cu șépte mărturiĭ, cu care zapisŭ vinde luĭ Procopie sin Alexe Tabacŭ, i ginere-sĕŭ Tănase, o casă în mahalaua Brosceni, în tal. 300; s'a întrebatŭ Procopie de este zapisulŭ luĭ și nu aŭ tăgăduitŭ, fără numaĭ ḑise că l'aŭ datŭ de nevoie înaintea Agieĭ; s'aŭ întrebatŭ de aŭ pornitŭ jalbă în urmă, și ḑise că n'a pornitŭ până acum; s'aŭ maĭ întrebatŭ Logofĕtŭ Anastasie, când aŭ rescumpĕratŭ casa dela Procopie, de s'aŭ făcutŭ vre-o prețuire lucrurilorŭ ce ḑice că aŭ făcutŭ Procopie? și ḑise că s'aŭ prețuitŭ de Maimar-bașa cele ce a făcutŭ, și s'aŭ prețuitŭ tal. 22, care banĭ de atuncĭ i-aŭ datŭ luĭ Procopie și n'aŭ vrutŭ să-ĭ priméscă; s'aŭ cerutŭ acea prețuire și ḑise că n'a făcut'o în scrisŭ; s'aŭ întrebatŭ Procopie, de are casă și ḑise că s'aŭ cumpĕratŭ; deci din cercetarea acésta se alege: fiind-că aŭ trecutŭ doĭ anĭ dela rĕscumpĕrare și până acum, și n'aŭ trasŭ la judecată pe Logofĕtulŭ Anastasie, după orênduiala paragrafieĭ nu maĭ are dreptate; iar pentru prigonirea de cheltuiala caseĭ, ḑicêndŭ că nu s'aŭ făcutŭ din pricina amîndorora, găsimŭ cu cale să fie luminată porunca Măriei Tale către dumné-lorŭ velițiĭ Dvornicĭ, ca să orênduiască Vornicei în fața loculuĭ, să facă cercetare prin preoțĭ și mahalagiĭ de lucrurile ce va fi făcutŭ Procopie, care prețuindu-le după dreptate, câțĭ banĭ se vorŭ face, este datorŭ Logofĕtulŭ Anastase a plăti luĭ Procopie, iar hotărîrea cea desĕvîrșitŭ rĕmâne a se face de către Inălțimea Ta.—1793 Dechemvre 9. (1)

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i Gospodarŭ. — După anaforaua dumné-luĭ cinstituluĭ și credinciosŭ boeruluĭ Domnieĭ Mele Vel Spătarŭ, îlŭ iertămŭ și poruncimŭ, egumene Delene, să-lŭ slobodḑĭ.—1794 Februarie 26.

Prea Inălțate Dómne,

Pentru Dumitrache Căpitanu dela Florescĭ, ce din puțina chibzuirea sa a căḑutŭ în vina *materii de stato,* și arĕtatŭ fiindŭ cu plecata-mĭ anafora, după tótă dreptatea l'aĭ osînditŭ Măria Ta a se trimite surghiunŭ la mănăstirea Dealuluĭ, a luatŭ sĕvîrșire porunca Mărieĭ Tale ca să-lŭ trimitemŭ și va fi pildă și altora a nu maĭ face asemenea fapte; dar fiind-că a face greșelĭ este însușirea omenireĭ, a da iertăciune este însușire a stăpânireĭ, a face mijlocire este însușire a credincióselorŭ slugĭ, de aceea și eŭ sluga Mărieĭ Tale, ce după datoria credințeĭ mele arĕtându-ĭ pocăința îĭ cerŭ ier-

(1) Cod. XXV, fila 193.

tăciune, și fiind-că și pentru una și pentru alta împlinindu-mĭ tótă datoria credințeĭ, iarășĭ cu acea credință îndrăsnescŭ să mě și rogŭ Măriei Tale să-mĭ dăruescĭ mie iertăciune greșalelorŭ precum și Măria Ta le hărăzesce greșiților̆ Măriei Tale. Decĭ sciindŭ milostivirea Măriei Tale sunt fără de îndoială că nu mi se va întórce rugăciunea în zadarŭ.—1794 Februarie 25.

Vel Spătarŭ.

Asemenea anafora și întocmaĭ cuprinderea cu rugăciune pentru slobodirea și iertarea luĭ Gheorghe Căpitanŭ dela Dealŭ, poruncă către cămărașiĭ de ocne a se slobodi.—1794 Februarie 25. (1)

Vel Spătarŭ.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ, i Gpd. zemle Vlachiscoe.—Luĭ Iordache Tufénu îĭ dămŭ domnésca nóstră hotărîre ca să aibă bună pace, iar Stoica, carele cu neadevěratele jălbile luĭ ne-a datŭ pricină a trimite în două rêndurĭ cercetărĭ pe la fața loculuĭ prin carte de blăstemŭ și în cele de pe urmă a eșitŭ mincinosŭ, poruncimŭ să se bată cu o sută de toiage la scara domnéscă și plătéscă și cheltuelile cele cuviinciόse, care prin alegerea dumné-luĭ Vel Logofětŭ se vorŭ dovedi drepte și cu cale, prin orênduitŭ zapciŭ.— 1794 Martie 12.

Vel Logofětŭ.

Prea Inălțate Dómne,

După acéstă alăturată luminată poruncă a Inălțimeĭ Tale, dumné-luĭ Paharniculŭ Ioniță, ispravnicŭ din sud Teleormanŭ, prin cartea dumi-sale dela 6 a luneĭ aceștia, însciințéză Inălțimeĭ Tale, cum că făcêndŭ urmarea după cum ni se poruncesce, aŭ primitŭ martoriĭ luĭ Iordache Tufénulŭ cartea de blăstemŭ și aŭ adeverit'o și în dosŭ cu iscăliturile lorŭ, dar neodihnindu-se nicĭ acum Stoica, arată că s'aŭ pornitŭ și martoriĭ luĭ de sine-șĭ a veni către Inălțimea Ta ca să steă față cu Stoica, și aducêndŭ pe orênduitulŭ mumbașirŭ, atâtŭ pe Stoica jăluitorulŭ câtŭ și pe martoriĭ Tufénuluĭ aicĭ, din luminată porunca Inălțimeĭ Tale, i aŭ înfățișatŭ înaintea mea, și întrebândŭ pe Stoica ce are să maĭ rěspundă în potrivă, când și martoriĭ Tufénuluĭ aŭ primitŭ carte de blăstemŭ, și pricinuĭ dicêndŭ, că n'aŭ primitŭ cartea de blăstemŭ, care teorisindu-o în dosŭ, ca să vedemŭ ce felŭ de mărturie aŭ datŭ, vědiuĭ că sunt iscălițĭ 8 inșĭ și anume:

(1) Cod. XXVII. fila 16 (2).

Stănilă Diaconu, i Pană unchiașu, i Oprea, i Ioanŭ, i Constantinŭ, i Florea, i Ioanŭ Ciocanŭ și Nicola, carĭ arată cum că aŭ primitŭ carte de blăstemŭ și se iscălescŭ martorĭ. Decĭ întrebându-ĭ ca să-mĭ arate ce felŭ de mărturie a datŭ, și de ce să nu se arate în dosŭ mărturia lorŭ anume, rĕspunseră căcĭ într'acestŭ chipŭ aŭ mărturisitŭ, cum că vaca a avut'o Marinŭ zălogŭ la Stoica, iar nu vîndută, și pentru bătaie, că nu l'a bătutŭ Iordache Tufénu, ci ispravniciĭ, iar pentru că nu se arată în dosulŭ cărțeĭ de blăstemŭ mărturia lorŭ, acésta le curge din aplotita lorŭ, pentru care erà ca să-ĭ trimiță la Prea Sinția Sa Părintele Metropolitŭ să priméscă aicĭ carte de blăstemŭ, spre a nu maĭ găsì pricină, și toțĭ o gură strigară luĭ Stoica, ḑicêndŭ cum că este omŭ rĕŭ și pîra luĭ ce aduce asupra luĭ Iordache Tufénulŭ este neadevĕrată, și cum că-ĭ totŭ pórtă prin judecățĭ, acum când este vremea munceĭ pămîntuluĭ, de s'aŭ prăpăditŭ și cu cheltuiala, care așà vĕḑêndŭ, ca să nu zăbovéscă aicĭ ceștĭ optŭ martorĭ cu a maĭ merge pe la Metropolie, fiindŭ vremea lucruluĭ pămîntuluĭ, am pusŭ de li s'a cetitŭ cartea de blăstemŭ față cu Stoica și toțĭ câte unulŭ unulŭ luându-o în mânĭ aŭ sărutat'o și aŭ mărturisitŭ cum că vaca a avut'o zălogŭ acelŭ Marinŭ la Stoica, iar nu vîndută, cum și pentru bătaie, că nu l'a bătutŭ Iordache Tufénulŭ, ci ispravniciĭ, ca pe unŭ omŭ rĕŭ, precum a auḑitŭ mărturia lorŭ atâtŭ vătafu de păhărniceĭ, câtŭ și orênduitulŭ mumbașirŭ, după care rĕmâneà a fi Iordache Tufénulŭ în pace și nesupĕratŭ de către pîra aceluĭ Stoica, și fiind-că după prinsórea ce a datŭ Inălțimeĭ Tale Stoica, cum că de va primì martoriĭ Tufénuluĭ carte de blăstemŭ și va rĕmâné elŭ mincinosŭ, atuncĭ să se pedepséscă de către Inălțimea Ta, se cuvine dar că nu numaĭ să i se facă pedépsă de către Măria Ta, ca unulŭ ce a eșitŭ mincinosŭ la pîra luĭ, ci încă să plătéscă și cheltuiala luĭ Iordache Tufénulŭ, câtŭ și martorilorŭ în câtă vreme i-aŭ purtatŭ prin judecată, ca să fie spre pildă și altora, ce se vorŭ îndrăsnì a da jălbĭ neadevĕrate; iar hotărîrea cea desĕvîrșită rĕmâne a se face de către Inălțimea Ta.—1794 Martie 10. (1)

Vel Logofĕtŭ.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i gpod. zemle Vlachiscoe. — Prin scirea și marafetulŭ ispravnicilorŭ județuluĭ unde se vorŭ găsì și se vorŭ dovedì țiganĭ saŭ țigance bunĭ aĭ Sfinteĭ Episcopiĭ, poruncimŭ Domnia Mea să aibă orênduitŭ vătafŭ voie a-ĭ rădicà cu tóte ale lorŭ și a-ĭ duce la Episcopie.—1794 Martie 13.

Vel Logofĕtŭ.

(1) Cod. XXVII, pag. 11, III.

Prea Inălţate Dómne,

Jăluescŭ Măriel Sale că din întîmplarea şi rĕsvrătirea vremilorŭ multĭ ţiganĭ i ţigancele Sfintel Episcopiĭ risipindu-se, umblă din locŭ în locŭ ca când n'arŭ fi avêndŭ stăpânŭ, pentru care pricină sfînta casă are mare pagubă, decĭ mĕ rogŭ Inălţimel Tale, ca să fie luminată porunca, ca orĭ unde se va aflà ţiganĭ aĭ Sfintel Episcopiĭ, să aibă voie vătafiĭ lorŭ a-ĭ aduce la Episcopie, şi cum Duhulŭ sfîntŭ va luminà pe înălţată înţelepciunea Măriel Tale.

Alŭ Măriel Tale fierbinte rugătorŭ către Dumnedeŭ.

Ot Rîmnicŭ Nectarios. (1)

Anaforaua ce s'a făcutŭ în dosulŭ jălbeĭ moşnenilorŭ Fometescĭ pentru cheltuiala ce aŭ făcutŭ la judecata ce aŭ avutŭ cu mănăstirea Polovracĭ pentru muntele. . . . . .

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i gspd. zemle Vlachiscoe. — Intărimŭ Domnia Mea anaforaua acésta a dumné-luĭ cinstituluĭ şi credinciosŭ boerulŭ Domniel Mele Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus, ca să se urmeze precum se cuprinde maĭ jos, adecă scădêndu-se aceştĭ talerĭ una sută şése din baniĭ cheltuelel ce sunt hotărîţĭ de Domnia Mea, şi jăluitoriĭ a întórce egumenuluĭ la altă osebită pricină de maĭ nainte; pe ceea ce vorŭ maĭ rĕmâné datorĭ, să dea zapisŭ la mâna egumenuluĭ, ca mergêndŭ acolo la mănăstire să-ĭ respundă; într'acestaşĭ chipŭ dar poruncimŭ, zapciule, să facĭ urmare.—1794 Martie 7.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălţate Dómne,

După luminată porunca Inălţimel Tale am cerutŭ jăluitorilorŭ de mĭ-aŭ arĕtatŭ fóia de cheltuială ce aŭ făcutŭ acum la acéstă judecată, şi după arĕtarea lorŭ se adună talerĭ 211, dar unele condee vĕdêndu-le şi cunoscêndu-le că cu adevĕratŭ sunt cu încărcătură, şi lămurindu-le, s'aŭ adunatŭ cheltuiala lorŭ bună şi dréptă tal. una sută şése, precum la vale se arată condeele pe anume; cu aceştĭ banĭ are a se scădé, precum poruncescĭ

(1) Cod. XXVII pag. 21, III.

Inălţimea Ta, din cheltuiala ce sunt a plăti şi eĭ egumenuluĭ Polovrăcénu prin luminată hotărîrea Măriei Tale; de care nu lipsimŭ a arĕtă Inălţimeĭ Tale.—1794 Martie 6. (1)

Vel Logofĕtŭ.

Lămurirea condeelorŭ cheltueleĭ.

Talerĭ 60 Hrana lorŭ a patru ómenĭ dela Bobotéză încóce, pe 60 de ḑile, adecă de omŭ pe parale ḑece pe ḑi, care eĭ pusese de ḑi parale 20.
» 5 La anaforaua Departamentuluĭ.
» 5 La anaforaua dumné-lorŭ veliţilorŭ boerĭ.
» 1 Zapciilorŭ.
» 5 Pitacŭ de jurămîntŭ.
» 10 Intărirea anaforaleĭ.
» 20 Ostenéla zapciuluĭ.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i gspd. zemle Vlachiscoe. — Dândŭ jalbă Domnieĭ Mele Necula, cerêndŭ isbrănire dreptăţeĭ luĭ, fiind-că şade de optŭ-ḑecĭ de ḑile în Bucurescĭ, şi arĕtându-ne în scrisŭ zapciulŭ celŭ orênduitŭ cum că Preda Diaconu numaĭ apelaţia dândŭ s'aŭ sculatŭ de s'aŭ dusŭ, neşeḑêndŭ să se isbrănéscă, nicĭ scire dândŭ zapciuluĭ după orênduială, şi vĕḑêndŭ Domnia Mea că din hotărîre sunt trecute peste 60 de ḑile sorocu apelaţiilorŭ, amŭ întăritŭ dar anaforaoa dumné-lorŭ veliţilorŭ boerĭ, şi poruncimŭ dumi-tale Caimacamule alŭ Craioveĭ să împlinescĭ acelŭ cazanŭ.—1794 Martie 28.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălţate Dómne,

Pe acéstă alegere a judecăţeĭ a Departamentuluĭ nerĕmâindŭ odihnitŭ Nicola Dănciulescu, zapciulŭ celŭ orênduitŭ din luminata porunca Măriei Tale l'a adusŭ şi înaintea nóstră faţă cu Preda Diaconu, i cu Barbu socrulŭ Diaconuluĭ, şi cetindŭ căte trele aceste cercetărĭ de judecăţĭ, adecă a dumné-lorŭ ispravnicilorŭ, i Divanuluĭ Craioveĭ şi a Departamentuluĭ, numitulŭ Diaconŭ vrêndŭ să dovedéscă că cazanulŭ acesta cu adevĕratŭ îlŭ are socrulŭ sĕŭ Barbu cumpĕratŭ dela Turcĭ şi l'a datŭ luĭ de zestre, aduse mărturie înaintea nóstră pe Radu sin Păunŭ dela Ghisdăveţĭ, omŭ

(1) Cod. XXVII, pag. 1, III.

ca de 60 anĭ, care în locŭ de a mărturisì în potriva luĭ, ḑicêndŭ chiar în faţa Diaconuluĭ, că după ce s'a judecatŭ Nicula cu Diaconulŭ Preda la dumné-luĭ Caimacamu, într'una de ḑile trecêndŭ elŭ călĕtoru pe la casa numituluĭ Diaconŭ, l'a chiamatŭ Diaconu în pivniţa luĭ şi l'a întrebatŭ, că nu cunósce acelŭ cazanŭ? şi că celŭ de pricină este, saŭ altu? elŭ i-a rĕspunsŭ, că cunósce şi că acelŭ cazanŭ este acelŭ dela mătuşa Dragostica, móşa Neculeĭ, şi Diaconulŭ auḑindŭ că-lŭ cunósce a ḑisŭ ca să tacă şi să ḑică că nu este acela şi că nu-lŭ cunósce, şi a scosŭ de i-a datŭ şi tal. 2 banĭ 60, ca să ḑică că nu-lŭ cunósce, şi elŭ nevrêndŭ ca să-ĭ priméscă, a începutŭ a se rugà de elŭ ca să nu-lŭ lase, ci să-ĭ facă acestŭ bine; după acésta, netrecêndŭ multă vreme la mijlocŭ, aŭ plecatŭ a venì aicĭ la Bucurescĭ, şi viindŭ şi numitulŭ Diaconŭ, şi găsindu-se cu dînsulŭ aicĭ, iarăşĭ aŭ începutŭ a-lŭ rugà, ca să iea să mérgă eĭ şi să arate la judecată că elŭ nu cunósce acelŭ cazanŭ, dându-ĭ şi tal. 8, ca să stea să mărturiséscă minciunĭ, care banĭ măcarŭ că i-aŭ primitŭ, dar fiindu-ĭ frică de pĕcatŭ, aŭ hotărîtŭ să spue adevĕrulŭ înaintea judecăţeĭ, pe care acéstă mărturisire că va primì şi blăstemŭ, şi scóse şi tal. 5 să-ĭ dea Diaconuluĭ înapoĭ ḑicêndŭ că pe ceĭ-lalţĭ i-aŭ stricatŭ cheltuindu-ĭ; decĭ atât din arĕtarea acelorŭ mărturiĭ ce se vede că a adusŭ Nicula la judecăţile Craioveĭ, i din mărturia numituluĭ Radu sin Păunŭ, carele nu are nicĭ unŭ interesŭ să mărturiséscă minciunĭ, fiind-că ce banĭ i-aŭ luatŭ singurŭ se dă platnicŭ a-ĭ întórce înapoĭ, cum şi din schimbarea tacrirurilorŭ ce se vede că a datŭ Barbu socrulŭ Diaconuluĭ la ispravnicĭ şi la Divanulŭ Craioveĭ, când ḑicêndŭ că elŭ acelŭ cazanŭ îlŭ are cumpĕratŭ dela Turcĭ, când că acelŭ cazanŭ arŭ fi fostŭ alŭ uneĭ mătuşĭ a luĭ, şi în cea-laltă răzmiriţă a Ruşilorŭ l'ar fi datŭ mătuşa sa la tata luĭ Nicula şi a luĭ Dumitru ca să-lŭ îngrópe, şi când că elŭ cu acelŭ cazanŭ nicĭ o trébă nu are, ci să dea sémă ginere-sĕŭ Preda Diaconu; dintr'acestea tóte se dovedesce, că cazanu este alŭ Niculeĭ şi Dumitru frate-sĕŭ, furatŭ de Barbu, şi judecata Divanuluĭ Craioveĭ fiindŭ dréptă şi cu cale, şi noĭ asemenea ḑicemŭ să se urmeze; iar hotărîrea cea desĕvîrşitŭ rĕmâne a se face de către Inălţimea Ta. — 1794 Aprilie 22.

Ienache Moruzi Vel Vornicŭ, Vel Vornicŭ, Vel Logofĕtŭ. (1)

Prea Inălţate Dómne,

Jăluescŭ Măriеĭ Tale, că pentru 80 stînjenĭ de moşie, ce cumpĕrase unŭ Hagi Stanciŭ lângă o moşie a mea Bălţanĭ din sud Teleormanŭ, fără de

(1) Cod. XXVII pag. 32, IV.

scirea mea, în judecată fiindŭ, numitulŭ plecândŭ la hagielîcŭ, se găsise cu cale dela judecată, care s'a întăritŭ şi de Măria Ta, a se da baniĭ la epitropie în păstrare, adecă ceea ce elŭ dedese tal. 80, până se va isbrăni judecata, şi de va rĕmâné moşia la elŭ, să mi-ĭ ieaŭ înapoĭ; după poruncă i-am datŭ la epitropie de atuncĭ, şi căutându-ni-se judecata, aŭ rĕmasŭ moşia la numitulŭ, nefiindŭ alăturea cu a mea, iar baniĭ să-mĭ ieaŭ înapoĭ; mergêndŭ la epitropie de i-am cerutŭ, mi s'a datŭ respunsŭ că fără de porunca Mărieĭ Tale nu-mĭ dă, ci mĕ rogŭ a se da poruncă să mĭ dea banĭ, şi ce va fi mila Măriei Tale.

Prea plecatŭ Măriel Tale

Dumitrache biv. Vel Medelnicerŭ.

Dumné-vóstre boerilorŭ nazirĭ aĭ epitropieĭ de obşte, teorisindŭ jalba acésta, să arĕtaţĭ Domnieĭ Mele în scrisŭ cu anafora.—1794 Martie 29.

Iō Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i gpd. zemle Vlachiscoe. — Poruncimŭ Domnia Mea dumné-vóstre nazirilorŭ să-ĭ daţĭ acestŭ amanetŭ.— 1794 Martie 30.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălţate Dómne,

Ascultândŭ luminată porunca Măriei Tale dela acéstă jalbă, amŭ făcutŭ cercetare şi ne-amŭ îndestulatŭ dela zaratiĭ epitropieĭ, că acestŭ amanetŭ este precum arată în jalbă, iar fiind-că aceştĭ banĭ cu porunca Măriei Tale s'a trimisŭ la epitropie în păstrare, să fie luminată porunca ca să se cerceteze condicile Divanuluĭ, şi de va fi hotărîtŭ a stăpânì moşia acelŭ Hagi Stanciŭ, precum arată jăluitoriĭ, vomŭ avé luminată poruncă de vomŭ da amanetulŭ acesta înapoĭ.—1794 Martie 30. (1)

Isacŭ Raletŭ.

Pitacŭ la Vistierŭ pentru Nicolae Greceanu Post. care s'a aşezatŭ ajutorŭ pe lângă Clucerulŭ Costache, la dumné-lorŭ veliţiĭ boerĭ, să i se deae câte tal. 25 pe lună.

Fiind-că la dumné-lorŭ cinstiţiĭ şi credincioşiĭ veliţiĭ boerĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ Mele amŭ orênduitŭ Domnia Mea pe lângă Clucerulŭ Costandinŭ ajutorŭ la tréba Logofeţieĭ pe Nicolae Greceanu Post. încă dela trecuta lună

(1) Cod. XXVII, pag. 33, IV.

a luĭ Iulie, cu léfă po tal. 25 pe lună, poruncimŭ dumi-tale cinstitŭ şi credinciosŭ boerulŭ Domnieĭ Mele Nicolae Brâncoveanulŭ Vel Vist., să i se deae orênduita léfă maĭ sus numituluĭ Nicolae pe acele 2 lunĭ trecute, Iulie şi Augustŭ, şi dela ḑi întâiŭ de Septemvre să aibĭ dumné-ta a-lŭ aşeză în catastihulŭ lefegiilorŭ Visterieĭ în maĭ sus orênduita léfă, adecă pe lună po tal. 25. — 1793 Octomvre 9. (1)

Anaforaua ce s'aŭ făcutŭ în dosulŭ jălbeĭ luĭ Neofitŭ egumenuluĭ Misleĭ, pentru moşia ce are la Baltă şi sud Vlaşca şi nu póte să-şĭ iea obiceiulŭ.

Iō Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i gpd. — Poruncimŭ Domnia Mea dumné-vóstre ispravnicilorŭ aĭ judeţuluĭ, să faceţĭ cercetare cu amĕruntulŭ pentru tóte, vĕḑêndŭ şi sineturile ce are mănăstirea şi în ce chipŭ s'aŭ urmatŭ la fieş-care madea şi să însciinţaţĭ Domnieĭ Mele.—1794 Aprilie 12.

Prea Inălţate Dómne,

Cercetândŭ sineturile sfinteĭ mănăstirĭ, se vĕḑură că cuprindŭ acestea câte se jăluescŭ, care sineturĭ după trecuta răzmiriţă neînoindu-se, nu şĭ-arŭ fi rĕspunḑêndŭ locuitoriĭ dreptulŭ sfinteĭ mănăstirĭ, după cum se află maĭ înainte, pentru care face trebuinţă să fie luminata porunca Măarieĭ Tale către dumné-lorŭ ispravniciĭ judeţuluĭ ot sud Vlaşca, unde este moşia satulŭ şi Balta, ca prin amĕruntă cercetare după sineturile ce are, vĕḑêndŭ şi anaforalele ce sunt, una ot lét. 1792 Martie 2, întărită, şi alta ot lét. 1793 Februarie 2, şi după cum se va fi urmatŭ din vechime, făcêndŭ cuviinciósă alegere şi odihnindŭ pre amîndouĕ părţile, ca nicĭ sfînta mănăstire să nu se păgubéscă de dreptulŭ sĕŭ, nicĭ locuitoriĭ să nu se asu préscă maĭ multŭ decât ceea ce se va dovedi că s'aŭ urmatŭ din vechime, să însciinţeze Inălţimeĭ Tale înscrisŭ în ce chipŭ se va alege pentru fieşcare madea, după care atuncĭ se va da sfinteĭ mănăstirĭ şi luminată cartea Măarieĭ Tale; iar neodihnindu-se vre-o parte, să ĭ sorocéscă, ca după sĕrbătorĭ să vie la luminatŭ Divanulŭ Măarieĭ Tale, cu alegerea dumné-lorŭ în scrisŭ; rĕmâindŭ cea desĕvîrşită hotărîre a se face de către Inălţimea Ta.—1794 Aprilie 7. (2)

Constantinŭ Ştirbeiŭ Vel Logofĕtŭ.

(1) Cod. XXIII. fila 158.
(2) Cod. XXVII, pag. 14, V

Anaforaua de învoirea moşnenilorŭ Perişenĭ cu Pĕtru Suditulŭ pentru venitulŭ munteluĭ lorŭ.

Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i gpd. zemle Vlachiscoe.— Amîndouĕ părţile cerêndŭ domnésca nóstră întărire asupra acestuĭ aşezămîntŭ, ce de bună voia lorŭ aŭ făcutŭ din sineşĭ cu mulţămirea lorŭ, amŭ întăritŭ şi Domnia Mea, ca să fie numituluĭ Pĕtru Albulŭ venitulŭ munteluĭ până la sorocŭ, dându-le peste baniĭ tocmeleĭ aceĭ câte tal. ḑece pe fieş-care anŭ.—1794 Aprilie 29.

Vel Logofĕtŭ.

Adecă eŭ Sima Surdulŭ, i Pĕtru şi Stanciulŭ Conagiu, ce suntemŭ vechilĭ şi celorŭ-lalţĭ moşnenĭ Pereşanĭ, încredinţămŭ cu acestŭ zapisŭ alŭ nostru la mână luĭ Pĕtru Albulŭ suditulŭ Curţeĭ chesaricescĭ, ca să se scie că, avêndŭ noĭ unŭ munte anume Măhgavŭ, ce-lŭ stăpânimŭ ḑece moşĭ, i-amŭ vîndutŭ venitulŭ păşuneĭ erbeĭ numituluĭ Pĕtru Albulŭ în cincĭ-spre-ḑece anĭ, de anŭ po tal. 40, şi după ce şi-aŭ stăpânitŭ muntele treĭ anĭ, sculându-ne noĭ moşneniĭ ca să luămŭ muntele de subt stăpânire, cu cuvîntŭ că păşunea munteluĭ nu i-amŭ fi vîndut'o noĭ toţĭ moşneniĭ a ḑece moşĭ, ci numaĭ a treĭ moşĭ, fără de scirea celorŭ şépte, pentru care ne-amŭ judecatŭ cu numitulŭ suditŭ atâtŭ la Departamentŭ i la dumné-lorŭ veliţiĭ boerĭ, câtŭ şi înaintea MărieĭSale Prea Inălţatuluĭ nostru Domnŭ, la luminatulŭ Divanŭ, unde, după cercetarea ce a făcutŭ Măria Sa, s'aŭ hotărîtŭ ca să facemŭ jurămîntŭ cum că vînḑarea păşuniĭ munteluĭ nu s'a vîndutŭ cu scirea şi voia nóstră a tuturorŭ moşnenilorŭ a ḑece moşĭ, ci numaĭ din moşnenĭ a treĭ moşĭ, fără scirea şi voia celorŭ şépte moşĭ, pentru care ne-amŭ şi orênduitŭ de Măria Sa Vodă la dumné-luĭ Vel Log. de Ţéra-de-sus Nicolae Filipescu, ca să ne luămŭ mĕsurile, unde ca nisce vechilĭ ce suntemŭ despre partea tuturorŭ moşnenilorŭ a câtorŭ ḑece moşĭ, socotindu-ne ca să nu facă rĕpunere de sufletŭ şi neputêndŭ jurà, ca uniĭ ce scimŭ că vînḑarea păşuneĭ munteluĭ s'a făcutŭ cu scirea şi voia nóstră tuturorŭ moşnenilorŭ a câtorŭ ḑece moşĭ, înaintea dumné-luĭ Vel Logof. ne-amŭ învoitŭ şi ne-amŭ împăcatŭ, aşezându-ne printr'acestŭ zapisŭ ca să ne maĭ dea numitulŭ suditŭ câte talerĭ 10 pe fie-care anŭ de acum înainte peste tal. 40 aĭ tocmeleĭ dintâiŭ şi să stăpânéscă numitulŭ suditŭ păşunea munteluĭ până la sorocŭ ce amŭ vîndutŭ, care se arată maĭ sus, cu bună pace, şi pentru folosulŭ ce amŭ câştigatŭ câte tal. ḑece peste tocméla dintâiŭ, cum şi pentru ca să-şĭ poată avé numitulŭ suditŭ stăpânirea

până la sorocŭ, ce amŭ vîndutŭ, ne rugămŭ ca să se întăréscă acestŭ zapisŭ şi cu luminată pecetea Măriei Sale luĭ Vodă, şi pentru maĭ adevĕrata credinţă ne-amŭ iscălitŭ numele maĭ jos, punêndu-ne şi degitele în locŭ de pecete.—1794 Aprilie 29. (1)

Eŭ Sima Surdulŭ adeverezŭ, Eŭ Pĕtru adeverezŭ, Eŭ Stanciu Conagiu adeverezŭ, Eŭ Pĕtru Albulŭ sudítulŭ adeverezŭ, ce suntemŭ vechilĭ tuturorŭ moşnenilorŭ Perişanĭ.

Iorgache 3-lea Logofĕtŭ, martorŭ; Ioanŭ 3 lea Logofĕtŭ, martorŭ.

Porunca ce s'a datŭ în dosulŭ jălbeĭ egumenuluĭ Bistriţénulŭ pentru locuitoriĭ ce sunt şeḑĕtorĭ pe moşia Stroescĭ a mănăstireĭ.

Iῶ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ boj. mil. i gpd. zemle Vlachiscoe. — Hotărîrea acea ce este făcută asupra pricineĭ acesteia încă din vremea Domnieĭ Sale frateluĭ Vodă Alexandru Ipsilantŭ are a se urmà, şi poruncimŭ dumné-vóstre ispravnicilorŭ aĭ judeţuluĭ, să-ĭ faceţĭ pe locuitorĭ ca de acum înainte să plătéscă fără de împotrivire pe totŭ anulŭ aceĭ câte tal. 80 la mănăstire, iar pentru lipsa şi împresurarea ce arată egumenulŭ că s'aŭ făcutŭ moşieĭ de două treĭ miĭ de stînjenĭ din necăutarea lorŭ, poruncimŭ dumné-vóstre să orênduiţĭ la faţa loculuĭ boerinaşĭ vrednicĭ şi practicoşĭ, unde să fie egumenulŭ cu sineturile mănăstirescĭ, şi vecíniĭ împrejuraşĭ asemenea, ca să se facă cercetare după sineturĭ, după doveḑile stăpâniréĭ. spre a se descoperi moşia mănăstirescă, şi la acéstă alegere şi descoperire moşieĭ ceĭ călcată câtă cheltuială se va pricinui, de o vorŭ rĕspunde o locuitoriĭ din Stroescĭ tótă dela dînşiĭ, aşà va rĕmâné şi acea parte a moşieĭ ce a fostŭ călcată lângă cea-laltă întru a lorŭ hrană şi chivernisélă, pentru carĭ aŭ să deà aceĭ câte 80 pe anŭ, iar când uniĭ nu vorŭ vré să rĕspundă aceea cheltuiala dela dînşiĭ, atuncĭ rĕspunḑêndŭ mănăstirea dela sineşĭ acea cheltuială, va rĕmâné acea parte care a fostŭ călcată deosebită în stăpânirea mănăstireĭ, la care să nu aibă locuitoriĭ a face ci să iea venitulŭ eĭ mănăstirea.—1794 Maiŭ 3. (2)

Vel Logofĕtŭ, Biv Vel Stolnicŭ.

(1) Cod. XXVII, pag. 35, V.
(2) Cod. XXVII, pag. 8, VII.

Istrate Politis, a i se deschide o pravălie ce a avut'o dată în chirie la unŭ neguțătorŭ și acela a fugitŭ.

Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ. — Poruncimŭ Domnia Mea starostiĭ de neguțătorĭ, față cu alțĭ vecinĭ, să deschidă prăvălia, ca să fie slobodă aceluia ce o are, și ceea ce va găsi într'însa să iea cu fóie la stărostie, ca să steà până se va găsi fugarulŭ saŭ clironomulŭ luĭ. — 1794 Maiŭ 19.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălțate Dómne,

Urmândŭ luminateĭ porunceĭ Inălțimeĭ Tale ce mi s'a datŭ în dosulŭ acesteĭ jălbĭ ce a datŭ MărieĭTale Istrate Țarigrădénu pentru pricina prăvălieĭ ce dice că a dat'o unuĭ neguțătorŭ cu chirie, și închidêndŭ prăvălia a fugitŭ, am orênduitŭ cu pitacŭ din partea prea plecateĭ Mărieĭ Tale slugĭ la starostea de negustorĭ, ca să cerceteze ce omŭ a fostŭ, din ce țéră, cu ce se neguțătorià aicĭ, și din ce pricină a fugitŭ, de când, și unde s'a dusŭ? și mĕ însciință starostea în scrisŭ, că după cercetarea ce a făcutŭ în fața loculuĭ, s'aŭ adeveritŭ prin mahalagiĭ și vecinĭ, că acéstă prăvălie a fostŭ dată cu chirie aceluĭ fugitŭ Antonŭ Cahfegiu, dela cahfeneaua ce este alăturea cu prăvălia iar a jăluitoruluĭ, și ședêndŭ la 15 dile, aŭ închisŭ prăvălia și a fugitŭ, de sunt 6 lunĭ, și prăvălia șéde închisă și acela ce s'a făcutŭ, unde s'a dusŭ? nu se scie, în prăvălie ce va fi? iarășĭ nu se scie; elŭ se neguțătorià cu tutunŭ, și este de felulŭ luĭ dela Janina; decĭ după poruncă nu lipsimŭ a însciință Mărieĭ Tale.—1794 Maiŭ 15. (1)

Vel Agă.

Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ, i gpd. zemle Vlachiscoe.— Fiind-că dumné-luĭ cinstitŭ și credinciosŭ boerŭ DomnieĭMele Nicolae Brâncovénu Vel Vist., lângă grădina domnieĭ-sale din mahalaua Cărămidarilorŭ, de pe apa Dîmboviței, ce o are luată schimbŭ dela rĕposatulŭ Vornicŭ Scarlatŭ Grecénulŭ, și lângă loculŭ a optŭ case ce le-aŭ cumpĕratŭ în potrivă peste drumŭ, care merge la grădina rĕposatuluĭ Banuluĭ Filipescu și la móra Sfinteĭ Metropoliĭ, i lângă loculŭ alteĭ case ce erà lângă gardulŭ curțeĭ maĭ sus numiteĭ grădinĭ a dumné-luĭ, care tóte acestea

(1) Cod. XXVII, pag. 10.

locurĭ ale numitelorŭ case şi ale grădineĭ le are dumné-luĭ sforite, mĕsurate şi încheiate în sumă de... stînjenĭ, asupra cărora s'aŭ datŭ dumné-luĭ şi domnésca Nóstră întărire prin chrisovŭ în anulŭ trecutŭ la Iulie întâiŭ, a maĭ cumpĕratŭ acum dumné-luĭ Vistierulŭ Brâncovénu şi grădina ce a fostŭ a rĕposatuluĭ Banulŭ Filipescu peste drumulŭ ce s'a numitŭ prin zapisŭ, dreptŭ talerĭ una mie cincĭ sute, dela dumné-luĭ Biv Vel Vistierŭ Constantinŭ Filipescu, avêndŭ împotrivă peste apa Dâmboviţeĭ şi grădina ot Sfeti Elefterie, asupra căruia cumpĕrătoriĭ cerêndŭ domnésca nóstră întărire, ne-aŭ făcutŭ rugăciune şi pentru acelŭ drumŭ ce merge la pórta grădineĭ aceştia, ce aŭ cumpĕratŭ acumŭ dela dumné-luĭ Vistierulŭ Filipescu, şi de acolo la móra Sfinteĭ Mitropoliĭ, ca să-ĭ dămŭ voie a-lŭ închide ca unŭ netrebuinciosŭ ce rĕmâne acum altora, şi ca unulŭ ce nu pricinuesce închiderea luĭ vre-o neînlesnire nicĭ la alţiĭ, nicĭ la niscare-va mahalagiĭ saŭ vecinĭ, în vreme ce câţĭ aŭ trebuinţă de móră aŭ loculŭ mergereĭ lorŭ slobodŭ şi îndestulatŭ pe dincolo de apă. Aşişderea şi casa a uneĭ Constandine, soţia Vîlculuĭ, slujitorŭ spătărescŭ, ce rĕmâne în fundulŭ grădineĭ ce aŭ maĭ cumpĕratŭ dela unŭ Constantinŭ grădinarŭ dumné-luĭ Vistierulŭ Filipescu, după ihnografia ce ne arătă de vĕḑumŭ de starea lorŭ, şi după pliroforia ce ne dete şi dumné-luĭ Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus Nicolae Filipescu, ce aŭ fostŭ orênduitŭ de Domnia Mea a merge în faţa loculuĭ să vaḑă, îşĭ are mergerea eĭ la trebuinţă de măcinatŭ cu lesnire şi aprópe de móra din sus a mănăstireĭ Cotrocenilorŭ, câtŭ şi eşirea la drumulŭ celŭ mare îĭ este slobodă şi aprópe; decĭ fiind-că amŭ vĕḑutŭ Domnia Mea zapisulŭ dumné-luĭ Vistieruluĭ Filipescu cu acestŭ létŭ 1794 Maiŭ . . adeveritŭ nu numaĭ de dumné-luĭ fratele domnieĭ-sale, i de alţĭ boerĭ, rudeniĭ şi martorĭ, i de egumenulŭ mănăstireĭ Radu-Vodă, ci şi de Prea Sfinţia Sa Părintele Metropolitŭ alŭ Ungro-Vlachieĭ, stăpânulŭ morilorŭ la care merge acestŭ drumŭ, amŭ datŭ dumné-luĭ Vistieruluĭ Nicolae Brâncovénu acéstă domnésca Nóstră întărire asupra cumpĕrătoreĭ grădineĭ cu tóte împrejmuirile şi cu totŭ cuprinsulŭ loculuĭ şi după zapisulŭ celŭ vĕḑumŭ Domnia Mea, ca să o stăpânéscă cu pace, dândŭ Domnia Mea voie şi slobodenie dumné-luĭ a închide şi acelŭ drumŭ şi a-lŭ băgă în cuprinsulŭ locurilorŭ ce sunt jur împrejur ale dumné-luĭ, ca unŭ netrebuinciosŭ altora şi de nicĭ unŭ folosŭ ii sam. receh gpd.—1794 Iunie 1. (1)

Vel Logofĕtŭ.

Mănăstirea Radu-Vodă ceruse închiderea uneĭ cârciume din mahala aşezată pe pămîntulŭ mănăstireĭ. A reclamatŭ cârciumarulŭ acesta şi s'a,

(1) Cod. XXVI. pag. 217.

constatatŭ la Divanŭ că mănăstirea s'a fostŭ învoitŭ cu toţiĭ ceĭ carĭ aŭ case pe pămîntulŭ eĭ să plătéscă câte 5 ' parale de butie de vinŭ în folosulŭ mănăstireĭ şi să fie liberĭ a ţiné cârciume.

La 23 Septembre 1794, Domnitorulŭ aprobă din noŭ acéstă tocmélă. (1)

Lepădatŭ din sud Prahova cu sătenii dela Sicrita pentru unŭ venitŭ de moşie.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i gspd.— La acéstă anafora, ce a făcutŭ Domnieĭ Mele dumné-lorŭ veliţiĭ boerĭ, mulţămindu-se şi Cârstea vechilŭ şi celorŭ-lalţĭ, cum şi Lepădatŭ, carĭ aŭ datŭ adeverinţa lorŭ în scrisŭ la Logofeţia Divanuluĭ Domnieĭ Mele, adeverită şi de zapciulŭ celŭ orênduitŭ, cum că nicĭ unulŭ dintr'aĭ luĭ tovaraşĭ sătenĭ nu aŭ apelaţie, şi că eĭ vorŭ fi rĕspundĕtorĭ, amŭ întăritŭ dar şi Domnia Mea anaforaua dumné-lorŭ veliţilorŭ boerĭ, ca după cum se cuprinde maĭ jos să se urmeze; pentru care poruncimŭ şi dumné-vóstre ispravnicilorŭ judeţuluĭ, că după acéstă hotărîre să le fie împărţéla venituluĭ.—1795 Ghen. 24.

Prea Inălţate Dómne,

Pe acéstă alegere a judecăţeĭ Departamentuluĭ nerĕmâindŭ odihnitŭ Lepădatŭ din satulŭ Sicrita sud Prahova, zapciulŭ celŭ orênduitŭ din luminata porunca Măriei Tale, l'a adusŭ şi înaintea nóstră, faţă cu Oprea i cu alţĭ sătenĭ totŭ dela Sicrita, anume Crâstea Grigorie, precum şi Dinulŭ, şi cetindŭ alegerea acésta a judecăţeĭ Departamentuluĭ, amŭ intratŭ în cercetarea pricineĭ, şi amŭ întrebatŭ pe numitulŭ Oprea: cine a cumpĕratŭ venitulŭ aceleĭ părţĭ de moşie a Ciupelniciuluĭ dela clironomiĭ Căplescululĭ, elŭ orĭ Lepădatŭ? şi dreptu câţĭ banĭ a cumpĕrat'o, şi cu aĭ cuĭ banĭ? şi rĕspunse, că a venitŭ Lepădatŭ la dînsulŭ şi i-a cerutŭ ca să-ĭ dea talerĭ 160 să cumpere acestŭ venitŭ de moşie dela Căplescu în tovărăşie cu dînsulŭ, şi aşà, după cererea luĭ Lepădatŭ, dându-ĭ elŭ talerĭ 160, aŭ şi cumpĕratŭ venitulŭ moşieĭ dela Căplescu amîndoĭ în tovărăşie, adecă jumĕtate şi jumĕtate, dar ḑise că elŭ a vorbitŭ atuncĭ şi cu ceĭ-lalţĭ sătenĭ, ca să fie şi eĭ tovarăşĭ cu dînsulŭ, şi aşà elŭ îĭ primesce acum şi pre ceĭ lalţĭ sătenĭ de tovarăşĭ la partea sa, iară Lepădatŭ nu-ĭ primesce de tovarăşĭ la partea luĭ, care la acésta rĕspunse şi Lepădatŭ că nu primesce,

(1) Cod. XXVII, scara, 17 fila 3.

fiind-că aŭ cumpĕratŭ numaĭ elŭ şi Oprea, iar n'aŭ cumpĕratŭ şi sătenii, arĕtându-ne Lepădatŭ spre dovadă la acésta şi o adeverinţă iscălită de Barbu Căplescu, scrisă dela 6 ale acesteĭ lunĭ, prin care mărturisesce că elŭ a vîndutŭ venitulŭ numaĭ la aceştĭ doĭ ómenĭ, adecă luĭ Lepădatŭ şi Opriĭ. Decĭ fiind-că însuşĭ Oprea mărturisi c'a venitŭ numaĭ elŭ şi Lepădatŭ şi aŭ cumpĕratŭ dela Căplescu amîndoĭ în tovărăşie, se cuvine după dreptŭ să-lŭ stăpânéscă elŭ şi Lepădatŭ pe din două, jumĕtate unuluĭ şi jumĕtate altuluĭ, şi fiind-că Oprea primesce şi pe ceĭ-lalţĭ maĭ sus numiţiĭ săteni, este volnicŭ să pue tovarăşĭ la partea sa orĭ-câţĭ va vré, iar Lepădatŭ fiind-că nu primesce pe alţĭ tovarăşĭ la partea luĭ, nu póte fi silitŭ ca să-ĭ priméscă fără de voia luĭ, acum pe cincĭ lunĭ ce sunt trecute de când s'a cumpĕratŭ venitulŭ acesteĭ moşiĭ dela Căplescu şi până acum, ci găsimŭ cu cale totŭ venitulŭ, câtŭ va fi, să-lŭ împarţă Lepădatŭ cu Oprea pe din două, şi fiindŭ să-lŭ stăpânéscă Lepĕdatŭ singurŭ, iar dumné-luĭ să-lŭ stăpânéscă, Oprea numaĭ sus numiţiĭ stînjenĭ, precum şi baniĭ, aceĭ talerĭ 160 iarăşĭ asemenea să-ĭ dea dumné-luĭ unuluĭ şi dumné-luĭ altuluĭ, şi Oprea şĭ va cere de la ceĭ-lalţĭ tovarăşĭ aĭ sĕĭ analogon ce-ĭ va ajunge pe fiesce-carele; iar hotărîrea cea desĕvîrşitŭ rĕmâne a se face de către Măria Ta.—1795 Ghenarie 19. (1)

Vel Vornicŭ, Constantantinŭ Caragea, Hatm., Vel Logofĕtŭ.

Cu resoluţiunea din 4 Maiŭ 1795 asupra raportuluĭ epist. Agieĭ Alex. Gherache, se aprobă un concordatŭ la unŭ falimentŭ şi se obligă pe unuluĭ din creditorĭ, care se opune, a se conformà şi elŭ cu votuluĭ majorităţieĭ. (2)

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ.—Neodihnindu-se Teodorŭ i Dumitrache....... şi a dumné-luĭ Biv Vel Cămăraşŭ Nicolache......., aŭ eşitŭ la Divanulŭ Domnieĭ Mele cu Petre tovarăşulŭ luĭ, unde a fostŭ faţă şi Constantinŭ Iliatŭ, chezaşulŭ lorŭ, arĕtândŭ Teodorŭ unŭ zapisŭ ot lét. 1794 Iunie, iscălitŭ de câteşĭ treĭ, prin care şĭ aŭ alesŭ doĭ neguţătorĭ ca să le desfacă pricina acelorŭ două vămĭ, legându-se ca să fie următorĭ la alegerea ce le vorŭ face aceĭ ceruţĭ negustorĭ, care măcar că nu s'aŭ urmatŭ a le face vre-o alegere aceĭ negustorĭ, fără numaĭ iarăşĭ unŭ zapisŭ arĕtândŭ Teodorŭ, iscălitŭ numaĭ de Petru, prin care se desface de tovărăşia acésta, şi iscălescŭ martoriĭ şi aceĭ neguţătorĭ, dar după tóte acelea în urmă, însuşĭ eĭ iarăşĭ câte treĭ vĕdumŭ că s'aŭ unitŭ prin zapisŭ de isnóvă, şi doĭ se facŭ tovarăşĭ pe amîndouĕ vămile, iar celŭ de alŭ treilea

(1) Cod. XXVIII, pag. 65, II
(2) Cod. XXIII scara 5, fila 28.

Iliatulŭ chezaşŭ; se iscălescŭ câte treĭ la acestŭ zapisŭ, rĕmâindŭ tóte celea de maĭ înainte jos, care acestŭ zapisŭ însuşĭ Teodorŭ nu-lŭ tăgăduiră înaintea Domnieĭ Mele, fără de numaĭ pricinuiă că ar fi fostŭ amăgitŭ de bólă, a căruia pricinuire dovedindu-se din cele-lalte singrafiĭ, ce maĭ în urmă după bóla ce pricinuesce aŭ scrisŭ şi aŭ iscălitŭ, de mincinóse, şi fiindŭ bunŭ tovarăşŭ la amîndouĕ vămile, la pagubă şi la dobândă; am întăritŭ anaforaua dumné-lorŭ boerilorŭ, ca o dréptă şi cu cale, şi să urmeze întru tóte, adecă Teodorŭ să plătéscă baniĭ sfertuluĭ, şi în urmă să li se facă socotelĭ. 1795 Martie 3.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălţate Dómne,

Teodorŭ, ce aŭ fostŭ vameşŭ în anulŭ trecutŭ, a jăluitŭ Măriei Sale pentru Petru ce l'a avutŭ tovarăşŭ la vama Pitescilorŭ şi la Dragoslavele, ḑicêndŭ că aceste vămĭ fiindŭ luate de unŭ Constantinŭ Iliatŭ, pe urmă le-aŭ vîndutŭ lorŭ şi maĭ pe urmă tovarăşulŭ Petru s'ar fi lepădatŭ din tovărăşia vămeĭ Dragoslavele, rĕmâindŭ tovarăşĭ numaĭ la vama Pitescilorŭ, şi pentru un şfertŭ alŭ vămeĭ din luna luĭ Septemvre, la care are datŭ zapisulŭ luĭ, că-lŭ va rĕspunde la cămară, ḑice că l'ar fi plătitŭ prin mâna luĭ Constantinŭ Iliatŭ, ce l'a avutŭ capzimanŭ şi chezaşŭ, şi acum cu închisóre îĭ cere alţĭ banĭ; în dosulŭ căreia jălbĭ ni se poruncesce de Inălţimea Ta ca să cercetămŭ pricina şi să arĕtămŭ Măriei Tale. Infăţişindŭ pe amîndouĕ părţile înaintea nóstră, câtŭ şi pe Constantinŭ Iliatŭ, ce l'a avutŭ capzimanŭ, a cerutŭ jăluitorulŭ ca să i se caute întâiŭ socotéla de tóte datoriile, şi ceaa ce va rĕmâné datorŭ va plăti, cărora le aŭ ḑisŭ să-şĭ alégă pe cine vorŭ vré a le face socotéla şi şĭ-aŭ alesŭ jăluitorulŭ pe dumné-luĭ Medelnicerulŭ Ştefanŭ, cum şi pîrîtulŭ pe grămăticulŭ Arcuda, unde trimiţêndu-ĭ cu pitacŭ din partea nóstră, le-aŭ făcutŭ socotéla şi s'a alesŭ pagubă tal. 1.642,90; apoĭ jăluitorulŭ n'a vrutŭ să stea a le isbrănj socotéla, ḑicêndŭ că nu primesce tovărăşia dela Dragoslavele şi cere judecată; cu care înfăţişindu-se alŭ doilea înaintea nóstră, am cititŭ întâiŭ zapisulŭ tocmeleĭ lorŭ, ce este cu lét. 1792 Octomvre 6, în care se cuprinde că sunt tovarăşĭ şi la Pitescĭ şi la Dragoslavele, în care este iscălitŭ şi jăluitorulŭ; iscălitura ḑice că este a sa, dar o defaimă, ḑicêndŭ că uimitŭ de bólă fiindŭ n'a sciutŭ ce iscălesce, care acésta fu de faţă vĕḑutŭ că este viclenie, pentru că în urmă peste o ḑi a scrisŭ chiar către mine sluga Măriei Tale Cămăraşŭ Nicolache răvaşulŭ luĭ, cum că cu mulţămita luĭ s'aŭ făcutŭ tovarăşŭ şi la Dragoslavele şi la Pitescĭ, după a căruĭ răvaşŭ am adevĕratŭ şi eŭ zapisulŭ lorŭ; jăluitorulŭ începù a catigorisi şi

acestŭ răvașŭ, că l'ar fi scrisŭ fiindŭ totŭ uimitŭ de bólă; maĭ scóse pîrîtulŭ și unŭ răvașŭ alŭ jăluitoruluĭ cu 23 de ḑile în urma zapisuluĭ după ce s'a dusŭ de aicea acolo, ce scrie către Gheorghe ce-lŭ aveà orênduitŭ la vama Dragoslavele, dându-ĭ în scire că este stăpânŭ la acea vamă, și-lŭ orênduesce ca să dea și banĭ unde erà elŭ datorŭ, și la taga luĭ fiindŭ doveḑĭ în scrisŭ cu însășĭ mâna luĭ și neavêndŭ ce altŭ să maĭ pricinuiască, se întórse ḑicêndŭ cum că nimĕruĭ nu este datorŭ chezașuluĭ, iar elŭ este datorŭ chezașuluĭ a respunde ceea ce va rĕmâné după socotélă, cu care acésta ne dete să ințelegemŭ că totŭ scopulŭ luĭ este, ca să nu plătéscă baniĭ de sfertŭ *(lacună)* . . . .

. . . .

Și fiind-că din perilipsis alŭ socoteleĭ se vede că sunt banĭ asupra luĭ zapisulŭ luĭ de sfertulŭ luĭ Septemvre este datorŭ să-lŭ plătéscă, și în urmă să mérgă la socotitoriĭ ce șĭ-aŭ alesŭ, ca să le facă isbrănire de totŭ, și ceea ce se va alege, va întórce unulŭ altuia; de care nu lipsimŭ a arĕtà MărieĬ Tale pricina, iar hotărîrea cea desĕvîrșitŭ, rĕmâne a se face de către înalta ințelepciunea MărieĬ Tale.—1795 Februarie 23. (1)

Vel Logofĕtŭ (o iscălitură grecéscă nedescifrabilă).

Scutirĭ și privilegiĭ; locuitorĭ daţĭ la birŭ; perceperea diverselorŭ dărĭ; vămile.

La pag. 140 tomuluĭ V din lucrarea nóstră, amŭ arĕtatŭ că nu e justificată acusarea ce aduse Dionisie Eclesiarchulŭ (2) Domnitoruluĭ A. Moruzi alŭ Munteniеĭ, unde a ḑisŭ că «erà cam strașnicŭ și aspru cu boeriĭ.»

Seria de documente ce dămŭ la vale va probà că Moruzi a fostŭ binevoitorŭ nu numaĭ către boerĭ, dar și către mulţĭ dintre boernașiĭ mazîlĭ și către bĕtrâniĭ funcţionarĭ și chiar și către vĕduve de foștĭ funcţionarĭ. Moruzi acordă unora scutirĭ de anumite dărĭ, altora le dă liuḑĭ, scaune de măcelărie, pivniţe libere de dărĭ. Elŭ a ridicatŭ la orênduiala némurilorŭ pe maĭ mulţĭ, fie că se trăgeaŭ din boierĭ, fie că prin slujbele lorŭ meritaseră acéstă miluire. Continuă Vodă a scuti de birurĭ ţĕraniĭ aplicaţĭ la fabricĭ, maĭ alesŭ la cea de postavŭ, apoĭ satele de paveluitorĭ aĭ Bucurescilorŭ, șanţărĭ dela Dîmboviţa, săteniĭ dela Ceganĭ din Dîmboviţa, pentru că ajutaŭ la lésa de prinsŭ pesce pe Tufecci-bașa și pe Deli-

(1) Cod. XXVIII, pag. 27, III.

(2) Tesaurŭ de monumente, Papiŭ Ilarianŭ, tom. II, pag. 184.

bașa, fiindŭ acéstă vînare de pesce unŭ havaetŭ alŭ acestorŭ slujbașĭ curtenĭ. *Ruptórea* în așezarea dărilorŭ continuă a esistà sub Al. Moruzi, și adese ca o favóre acordată.

Nu-ĭ maĭ puținŭ adevĕratŭ însă că pe mulțĭ din locuitoriĭ țĕreĭ, carĭ se eschivaŭ dela plata obicĭnuitelorŭ dărĭ, iĭ treceaŭ la birŭ.

Vomŭ aduce în capitolulŭ acesta alŭ financelorŭ numeróse acte lămurindŭ modulŭ de percepere alŭ diverselorŭ dărĭ, precum de esemplu înscrierea la *aceiașĭ cruce,* câtŭ și abusurile ce se comiteaŭ cu acéstă percepere. De alt-felŭ caracteristica generală a întreguluĭ veacŭ XVIII în materie de finance este abusulŭ; deci nu va fi acesta ca ceva noŭ sub Moruzi. Totŭ în capitolulŭ acesta alŭ financelorŭ amŭ adaosŭ numeróse acte relative la vămĭ. Se scie câtŭ de îngreuetóre pentru comerciulŭ și industria țĕreĭ eraŭ numerósele vămĭ; nu se plătià vama numaĭ la hotarele țĕreĭ, ci erà vamă, și póte cea maĭ grea, care se plătià dela județŭ la județŭ, orĭ dela orașŭ la orașŭ; nu maĭ vorbimŭ de vama care se plătià la *têrgurĭ* și care se percepeà une-orĭ de către ceĭ în privilegiulŭ cărora erà têrgulŭ. Să nu uitămŭ că prin tractatele comerciale după pacea dela Șiștovŭ, încheiate între Turcia și țĕrile străine (Rusia, Austria etc.), vama odată plătită în Turcia nu se maĭ plătià când intrà în țĕrile române, așà în câtŭ negustorilorŭ românĭ le erà aprópe imposibilŭ a ține peptŭ concurențeĭ fórte mare a străinilorŭ. Aflămŭ puține casurĭ de scutire de vamă acordate la câte unŭ carŭ două de marfă importată; maĭ alesŭ le scutià de vama de Bucurescĭ *(agie, mortasipie, arabagie).* Moșneniĭ Slătinenĭ capĕtă scutire de vamă la Slatina și Craiova, celŭ puținŭ de unele dărĭ vamale.— 1794 Iunie.

Străiniĭ nu plătiaŭ aceleașĭ dărĭ ca și pămînteniĭ, întru câtŭ nu făceaŭ negoțŭ cu moșiĭ, morĭ, cârciumĭ, etc. Străiniĭ aveaŭ anumitŭ staroste. Acesta percepeà darea specială dela străiniĭ de sub jurisdicțiunea luĭ (1). Când unŭ străinŭ se căsătorià cu o pămînténcă și se așezà la unŭ satŭ, erà trecutŭ în rêndulŭ dajnicilorŭ pămîntenĭ (2).

Armenilorŭ li se acórdă specialŭ așezare de dajdie în 1794 Maiŭ. A. Moruzi recunósce pe Armenĭ în *isnafŭ,* cu staroste, după cererea Divanuluĭ, la stăruința mareluĭ Vistierŭ (3).

Contra abusuluĭ facereĭ de scutelnicĭ a datŭ A. Moruzi o circulară în 29 Aprilie 1796.

(1) Vedĭ actele din 1794 Maiŭ.

(2) A. Moruzi ordonă în Aprilie 1795 să se facă o cercetare, dacă nisce locuitorĭ din Gherghița, carĭ se pretindŭ străinĭ și reclamă contra așezăreĭ lorŭ la dare ca pămîntenĭ, este întemeiată orĭ ba. Se vorŭ vedé actele acestea maĭ departe.

(3) Vedĭ anaforaua din 24 Maiŭ 1794.

Intre actele ce dămŭ la vale sunt și unele relative la diversele havaeturĭ ale slujbașilorŭ Curțeĭ. Havaetulŭ mareluĭ Cămărașŭ, *împărțirea de coturĭ pecetluite* la prăvăliașĭ, nu atingeà și pe sudițĭ.

Havaetulŭ *jicleruluĭ* dela *potecașĭ* către ispravniciĭ este recunoscutŭ de Moruzi în 1794 Martie 27. Havaetulŭ șoimilorŭ continuă.

Mal-lararii domnescĭ din Ilfovŭ, în numĕrŭ de 40, eraŭ însărcinațĭ a aduce iarbă la grajdurile domnescĭ. Eĭ sunt regulațĭ din noŭ sub A. Moruzi în Ianuarie 1794. Ispravniciĭ sunt ordonațĭ a le desemnà liveḑile unde aŭ a così, de sigurŭ fără plată, iarba pentru ḑisele grajdurĭ.

Vinăriciulŭ, brudina la podurĭ (alesŭ celŭ dela Călugărenĭ și după Oltŭ), încă daŭ luĭ A. Moruzi ocasiune de a da nouĕ pitace și orênduelĭ.

Cu ce mijlóce grósnice se percepeà birulŭ dela locuitorĭ, se póte înțelege din următórea poruncă adresată la 8 Septembre 1795, către Vorniculŭ polițieĭ:

«Am luatŭ Domnia Mea însciințare cum că ómeniĭ dumi-tale, carĭ sunt orênduițĭ prin têrgŭ și mahalale cu slujba dăjdieĭ vistierieĭ, nu numaĭ înjură și ocărĕscŭ ómeniĭ cu urîte sudalme, ci încă rădică și mâna asupră-le, de-ĭ bate și-ĭ ucide; pentru care să sciĭ că zapciiĭ și ómeniĭ dumi-tale maĭ multă volnicie nu aŭ asupra ómenilorŭ decât a pune mâna pe dînsulŭ spre a-lŭ aduce la dumné-ta, ca să șĭ dea sémă pentru datoria luĭ, și numaĭ dumné-ta însuțĭ aĭ a face vre-o cercetare a luĭ de vină, și aceea cu mĕsură, iar ómeniĭ și zapciiĭ de se vorŭ cutezà a ridicà mâna ca să bată și să ucigă pe cine-vașĭ, să scie că mâna aceluia se taie negreșitŭ.»

Actele cu carĭ se termină acestŭ capitolŭ se referă la vămĭ, la proibițiunea importăreĭ spirtóselorŭ străine și la diverse abusurĭ, carĭ aŭ datŭ locŭ la cercetărĭ saŭ reclamațiunĭ.

Actele relative.

Alex. Moruzi etc. Carte Anițeĭ, ce a fostŭ soția luĭ Enache Mărgăritŭ biv. 3 Vistierŭ, ca să aibă milă să-șĭ găséscă liude doĭ ómenĭ străinĭ și fără de pricină. Ispravniciĭ să dea adeverință pe numele și chipulŭ lorŭ, și visteria să le adeverescă și să se dea pecetluire gospodŭ pe a mână, ca să fie scutițĭ de tóte dările și orênduelile țĕreĭ, «*ca să se ajute cu dînșiĭ la vĕduvia sa*». (1)

(1) Cod. XXIII, fila 1 verso.

Scutirĭ şi privilegiurĭ de 10 liudĭ luĭ Anastasie Dîmboviceanu, care aŭ probatŭ că este feciorŭ de boerŭ prin 8 chrisóve şi 2 cărţĭ domnescĭ şi a rĕmasŭ la mare lipsă şi sărăcie, avêndŭ şi o fată mare. Chrisovulŭ celŭ maĭ vechiŭ e dela Const. Brâncovénu. Tatălŭ luĭ Anastasie Dîmboviceanu aŭ slujitŭ de atuncea, precum constată altŭ chrisovŭ alŭ luĭ Michaiŭ Racoviţă din 1750.

Urméză apoĭ alte chrisóve de reînnoirea scutirilorŭ şi privilegiurilorŭ pe numele tatăluĭ luĭ Anastasie Dîmboviceanu. (1)

Alexandru Moruzi reînnoesce cartea de milă a schituluĭ Spirea de lângă Bucurescĭ, carte dela «fratele Michaiŭ Voevodŭ Suţulŭ, din cea-laltă domnie, cu létŭ 1784 Februarie», prin care se scutià o băcănie şi o pivniţă a schituluĭ «de fumăritŭ, de căminăritŭ, de vamă, de vinŭ domnescŭ, de ortulŭ vatăşescŭ», pentru care ordonă «fumarilorŭ, căminarilorŭ, vameşilorŭ, vătaşilorŭ de cârciumarĭ, i bacal-başa» să nu supere întru nimicŭ schitulŭ.—1793 Martie 4. (2)

Dat-amŭ domnésca Nóstră carte slugeĭ Domnieĭ Mele Pârvuluĭ, isbaşŭ de fustaşĭ ot haremŭ, ca să fie în pace şi nesupĕratŭ elŭ şi casa luĭ de tóte dajdiile şi orênduelile câte vorŭ ieşi dela vistieria şi cămara Domnieĭ Mele; aşişderea să aibă a ţiné o pivniţă aicĭ în oraşulŭ Bucurescĭ, scutită de fumăritŭ, de căminăritŭ, de vamă, de vinŭ domnescŭ, i de ortulŭ vătăşescŭ şi de orĭ-ce alte angariĭ vorŭ fi pe alte pivniţe; aşişderea să aibă a ţiné şi un omŭ pentru posluşania caseĭ luĭ, care şi acela să fie scutitŭ de tóte orênduelile şi dările verĭ-câte s'arŭ pune pe locuitoriĭ de obşte, la nicĭ unile supĕratŭ să nu fie; pe care omŭ găsindu-lŭ făr de pricină, să se cerceteze după orênduiala vistieriеĭ şi să i se dea pecetluitura Domnieĭ Mele ca să fie nesupĕratŭ, pentru că acéstă milă şi orênduială a avut'o şi isbaşa de fustaşĭ ce a fostŭ după vremĭ, după cum din cărţile domnescĭ Ne adeverimŭ; pentru care poruncimŭ Domnia Mea dumi-tale Vel Agă i Vel Căpitanŭ za Dorobanţĭ şi altorŭ zapciĭ ce veţĭ fi cu verĭ-ce slujbă orênduiţĭ pe oraşulŭ Bucurescilorŭ, să păziţĭ întocmaĭ şi fără de nicĭ o scădere tóte câte se cuprindŭ maĭ sus, că aşà este porunca Domnieĭ Mele.—1793 Martie 20. (3)

(1) Cod. XXVIII, scara 5, fila 53 verso.
(2) Cod. XXIII, fila 17.
(3) Cod. XXIIII, fila 24 verso.

Cartea luĭ Alexie Hagi Mantu ca să scutéscă 19.000 oĭ de ierbăritŭ.

Fiind-că Alexie Hagi Mantu baş-gelepŭ. . . . . . : dimpreună cu fiulŭ sĕŭ Polihronie, pentru slujba luĭ cu care se osîrduesce la tréba oilorŭ de trebuinţa Ţarigraduluĭ, atâtŭ aicĭ până a se stringe, i la pornitulŭ şi la chivernisitulŭ mergereĭ cu înlesnire la drumŭ, câtŭ şi în Ţarigradŭ până a se face teslim la vremea cea orênduită suma deplinŭ, aŭ avutŭ milă domnéscă prin cărţile fraţilorŭ Domnĭ, carĭ le vĕḑumŭ Domnia Mea la mânile luĭ, ca la vremea ierbărituluĭ să scutéscă oĭ 19.000, care milă făcêndŭ Domnieĭ Mele rugăciune de a i-o întărì, iată, pentru ca să-şĭ pue tótă silinţa de a nu se face vre-unŭ cusurŭ la acéstă trébă delicată cu care este încărcatŭ de către Domnia Mea, spre a rĕspunde la vreme suma oilorŭ cea orênduită, care se cere de a se face teslim la Ţarigradŭ, amŭ bine-voitŭ şi amŭ datŭ acéstă domnéscă a Nóstră carte de întărire, ca să aĭbă a scuti de ierbăritŭ oĭ 19.000; pentru care, poruncimŭ Domnia Mea şi voue ierbărilorŭ, ca să nu faceţĭ supĕrare de ierbăritŭ pe acéstă sumă de oĭ, ci să-ĭ daţĭ bună pace.—1793 Aprilie 19. (1)

Carte din 5 Maiŭ 1793, a Anastasieĭ, soţia rĕposatuluĭ Gheorghiţă alŭ II-lea Cămăraşŭ. Îĭ confirmă privilegiulŭ dela A. Ipsilante şi urmaşiĭ Domnĭ pentru unŭ scaunŭ de carne în Bucurescĭ, scutitŭ de fumăritŭ şi de ierbăritŭ, etc. (2)

Pitacŭ din 8 Maiŭ 1793 de scutirea unuĭ scaunŭ de carne a luĭ Răducanu Poenaru biv. 3 Logofĕtŭ, dejà scutitŭ în 1792 Iunie 25 de Michaiŭ Vodă Suţu. (3)

Carte din 14 Maiŭ 1793, prin care Domnitorulŭ acordă luĭ Păunŭ Ceauşulŭ de Păhărniceĭ privilegiulŭ ce din vechime a avutŭ Ceauşulŭ de Păhărniceĭ, «adecă elŭ şi tótă casa luĭ să fie în pace de totŭ felulŭ de dăjdiĭ şi de orênduelĭ câte s'ar întîmplà să iasă peste anŭ în ţéră şi aicĭ pe têrgŭ dela visterie şi dela cămara Domnieĭ Mele . . . . . . Aşişderea şi ale luĭ drepte bucate să fie în pace şi nedajnice: stupĭ, rîmătorĭ de dijmăritŭ, şi vinulŭ ce va face în viile luĭ de vinăriciŭ, şi o pivniţă aicĭ în oraşulŭ

(1) Cod. XXIII, fila 45 verso.
(2) Cod. XXIII, fila 52.
(3) Cod. XXIII, fila 96.

Domnieĭ Mele Bucurescĭ, adevĕrată a sa, să fie scutită şi apĕrată de fumăritŭ, de căminăritŭ, de vamă, de vinulŭ domnescŭ şi de ortulŭ vătăşescŭ. Să aibă a ţiné şi liude 1 omŭ străinŭ fără de birŭ. . . . .» (1)

Carte din 14 Maiŭ 1793 pentru soţia rĕposatuluĭ biv Clucerŭ za Arie, ca să scutéscă unŭ scaunŭ de carne în Bucurescĭ. (2)

Pitacŭ din 14 Maiŭ 1793 în favórea luĭ Nicolae Lămotescu biv alŭ III-a Logofĕtŭ. Îĭ întăresce vechiŭ privilegiulŭ de a scuti o cârciumă în Bucurescĭ. (3)

Carte din 14 Maiŭ 1793, prin care A. Moruzi scutesce de plata sărăritululuĭ satulŭ Grebĕnulŭ din Slam-Rîmnicŭ alŭ luĭ Dumitraşcu Racoviţă, conformŭ anteriórelorŭ chrisóve. (4)

Carte din 14 Maiŭ 1793, întărindŭ scutirea cârciumeĭ a Ilincăĭ, soţia luĭ Fotinŭ biv Vel Vameşŭ, cârciumă din Bucurescĭ scutită de Al. Ipsilante la 1788 Septembre 22 şi de Domniĭ următorĭ. (5)

Pitacŭ din 17 Iunie 1793, prin care acordă mareluĭ Vornicŭ Manolache Creţulescu unŭ scaunŭ de carne la viile luĭ din valea Poeniĭ (Secuienĭ), dupe cum l'a avutŭ dela Michaiŭ Vodă Suţulŭ, cu chrisovulŭ din 14 Novembre 1791. (6)

Carte din 3 Iulie 1795, de scutire de bucate copiilorŭ luĭ Lefterŭ biv 2-lea Vist. şi să aibă 5 liude scutelnicĭ, cum a avutŭ tatălŭ lorŭ în viéţă, conformŭ chrisovuluĭ dela Scarlatŭ Grig. Ghica Vodă ot lét. 7269, i chrisovulŭ rĕposatuluĭ Constantinŭ Nicolae Voevodŭ ot lét. 7270 şi alŭ luĭ Al. Vodă Ipsilante ot lét. 1777 şi a luĭ N. Caragea Voev. ot lét. 1782. . . . .—1793 Iulie 3. (7)

Scutirĭ şi privilegiĭ de 2 liuḑĭ pentru căvasulŭ luĭ Vodă.—14 Octomvre 1793. (8)

(1) Cod. XXIII, fila 58 verso.
(2) Cod. XXIII, fila 58 verso.
(3) Cod. XXIII, fila 59.
(4) Cod. XXIII, fila 60 verso.
(5) Cod. XXIII, fila 57 verso.
(6) Cod. XXIII, fila 82 verso.
(7) Cod. XXIII, fila 97 verso.
(8) Cod. XXIII, fila 187 verso.

Anaforaua Radului, ce a fostŭ vătafŭ din plaiulŭ Ialomiţa sud Dîmboviţa, pentru iertare de birŭ.

Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ. — După pliroforia ce dă Domnieĭ Mele dumné-luĭ Vel Vistierŭ de prósta stare a jăluitoruluĭ, Ne milostivimŭ Domnia Mea şi-lŭ iertămŭ de acum înainte ca să fie nesupĕratŭ, şi dumné-ta Vel Vist. să facĭ cartea Domnieĭ Mele de apĕrarea dăjdiilorŭ visterieĭ.—1793 Dechemvre 30. (1)

Vel Logofĕtŭ.

Pitacŭ din 16 Martie 1794, prin care Vodă face Postelnicelŭ pe Petre Copăcénulŭ din Vîlcea, «şi să aibă privilegiulŭ celŭ obicĭnuitŭ alŭ scuteleĭ luĭ, pe drepte bucatele sale, de dijmăritŭ şi văcăritŭ.» (2)

Privilegiŭ de 2 liudĭ luĭ Gheorghe Zalomitŭ biv Logofĕtŭ de taină.—30 Martie 1794. (3)

Nica Varlaamŭ ot Caracalŭ cere a-lŭ aşeză la orênduiala némurilorŭ.

Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i gspd.— Poruncimŭ Domnia Mea dumné-luĭ cinstitŭ şi credinciosŭ boerule alŭ Domnieĭ Mele Vel Vist. Ienache Moruzi să-lŭ aşezĭ la orênduiala némurilorŭ, făcêndu-ĭ şi domnesculŭ Nostru sinetŭ.—1794 Maiŭ 7.

Prea Inălţate Dómne,

După luminată porunca Mărieĭ Tale, am cercetatŭ atâtŭ starea câtŭ şi pîrlejulŭ, i orênduiala a Căpitanuluĭ Nicăĭ Varlaamŭ ot Caracalŭ sud Romanaţĭ, ce aŭ jăluitŭ Măriei Tale: elŭ este omŭ trecutŭ în vîrsta bĕtrâneţelorŭ, omŭ ca de 70 de anĭ şi maĭ bine, are şi doĭ feciorĭ de vîrstă însuraţĭ, unulŭ a fostŭ cu slujba Polcovnicieĭ pe afară prin judeţe, altulŭ a fostŭ Postelnicelŭ; numele luĭ este sciutŭ de ceĭ maĭ mulţĭ boerĭ, că în judeţulŭ Romanaţĭ unde îĭ este şederea şi elŭ este unulŭ din boerinaşiĭ

(1) Cod. XXV, fila 112.
(2) Cod. XXIII, fila 223.
(3) Cod. XXIII, fila 228 verso.

ceĭ maĭ de căpetenie de acolo din partea loculuĭ, în câtŭ și maĭ vechiŭ aŭ stătutŭ după orênduiala luĭ și aŭ slujitŭ și domnieĭ în multe slujbe și în multe vremĭ, maĭ vîrtosŭ și pe la vremĭ de răzmiriță, și încă acolo în partea loculuĭ Craioveĭ este sciutŭ și maĭ bine de toțĭ boeriĭ de acolo, iar acum din răzmirița asta a ajunsŭ la multă scăpătăciune și elŭ și copiĭ luĭ și între altele multŭ puținŭ după starea luĭ ce a avutŭ și câte sineturĭ vechĭ dela fericițiĭ Domnĭ ce a avutŭ, tóte s'aŭ arsŭ și s'aŭ prăpăditŭ. Acum se rógă Măriei Tale să i se facă unŭ luminatŭ domnescŭ sinetŭ alŭ Măriei Tale, ca să se așeze iar la orênduiala boerilorŭ de némŭ, cum a fostŭ și maĭ dinainte vreme elŭ și părințiĭ luĭ. Cum este tótă starea și orênduiala luĭ, arĕtămŭ Măriei Tale maĭ în sus cum a fostŭ, iar mila și hotărîrea rĕmâne a se face de înalta înțelepciune a Măriei Tale. — 1794 Maiŭ 6. (1)

Carte din 18 Maiŭ 1794, de 5 scutelniciĭ luĭ Iordache Mavrodinŭ alŭ 3-lea Logofĕtŭ. (2)

Carte de milă în favórea luĭ Vasile sin Petru Abagiu, din 22 Maiŭ 1794, de a fi scutitŭ unŭ carŭ din câte va aduce cu marfă de abagerie de peste Dunăre în Bucurescĭ, scutitŭ de vama domnéscă, de agie, de mortasipie, de arabagie și de tóte alte angariĭ, dar acésta într'unŭ anŭ numaĭ odată; deși numitulŭ Vasile se rugase ca mila acésta să o aibă pentru 2 care cu marfă de abagerie și într'unŭ anŭ de două orĭ, cum a avut'o rĕposatulŭ tată-sĕŭ, care erà străinŭ și orbŭ de amîndoĭ ochiĭ și care capĕtase acéstă milă încă dela Scarlatŭ Ghica Voevodŭ și dela fiulŭ acestuia Alexandru Ghica Voevodŭ. (3)

Prea Inălțate Dómne,

Cu lacrămĭ jăluescŭ mileĭ și bunătățeĭ Măriei Tale că némulŭ meŭ s'aŭ aflatŭ cu birŭ totŭ la mazilĭ, și după vreme rĕmâindŭ cu copilŭ nevîrstnicŭ, mi s'aŭ fostŭ rĕpusŭ sineturile ce am avutŭ; acum la catagrafia ce a făcutŭ dumné-luĭ Vel Vornicŭ alŭ politieĭ Bucurescilorŭ vĕḑu că m'aŭ scrisŭ și pe mine întru o căscióră ce o am, și spre a-mĭ pierde privile-

(1) Cod. XXVII, pag. 29 VI.
(2) Cod. XXIX, fila 150.
(3) Cod. XXIII, fila 247, verso.

giŭ din vechime, mĕ rogŭ Măriei Tale ca să te milostivescĭ a fi iarășĭ unde aŭ fostŭ și totŭ némulŭ meŭ celŭ laltŭ și nesĕvîrșită pomenire va fi Măriei Tale.

Robulŭ Măriei Tale
Alexandru Dalgeanu sin Nicolae Vornıcu de aicĭ.

Dumné-ta Vel Vistierŭ i dumné-ta Vel Vornice alŭ politieĭ Bucurescilorŭ, teorisindŭ jalba acésta și cercetândŭ, să arĕtațĭ Domnieĭ Mele în scrisŭ cu anafora.—1794 Maiŭ 22. 3-lea Logofĕtŭ de jos.

Iō Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ. — Poruncimŭ Domnia Mea dumi-tale Vel Vist. să se așeze la orênduiala mazîlilorŭ și a-ĭ face cartea Domnieĭ Mele.—1794 Iunie 8.

Prea Inălțate Dómne,

După luminata porunca Inălțimeĭ, amŭ cercetatŭ jalba acestuĭ Nicolae de aicĭ, nepotŭ luĭ Alexandru Dălgeanulŭ din sud Ialomița, și ne-amŭ pliroforisitŭ cu adevĕratŭ, atâtŭ că rĕmâindŭ nevîrstnicŭ de părințĭ, i s'aŭ rĕpusŭ privilegiurile ce a avutŭ ale părințilorŭ, câtŭ și că este cu adevĕratŭ din némŭ de mazîlŭ, adecă nepotŭ de frate luĭ Alexandru Dalgeanu Mazîlu din sud Ialomița, ale căruia sineturĭ le și vĕdumŭ adevĕrate; însă sineturĭ a cincĭ luminațĭ Domnĭ, cu unulŭ înnoitŭ și de Inălțimea Ta, ci după privilegiurile némuluĭ sĕŭ, și ca némŭ și rudă adevĕrată de mazîlŭ, se cuvine după dreptate de a intrà și elŭ la mazîlĭ în orênduiala némuluĭ sĕŭ.—1794 Iunie 5. (1)

Vel Vistierŭ, Vél Vornicŭ.

Iō Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i Gpd. zemle Vlachiscoe. — Poruncimŭ dumné-vóstre ispravnicilorŭ aĭ județuluĭ să avețĭ a însciință Domnieĭ Mele cu pliroforie într'adevĕrŭ, dreptŭ câte liude sunt toțĭ aceștia încărcațĭ la sate, și aducêndŭ acéstă însciințare întâiŭ dela ispravnicĭ Ne arĕțĭ dumné-ta Vel Vistierŭ, și vomŭ face hotărîrea atuncĭ. — 1794 Iunie 13.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălțate Dómne,

După jalba ce a datŭ iscăliții Ilie Popescu, i Gheorghe Radoiulŭ, împreună cu alțĭ douĕ ḑecĭ ot sud Gorjŭ, arĕtândŭ că fiindŭ feciorĭ și némŭ

(1) Cod. XXVII, pag. 30, VIII.

de mazîlĭ i breslașĭ, ci din anulŭ trecutŭ s'ar fi pusŭ la dajdie, și în rêndulŭ ţĕreĭ, și ar fi purtatŭ dajdie și în rêndulŭ breslelorŭ cu părinţiĭ și némulŭ lorŭ, fiindŭ bĕtrânĭ și neputincioșĭ, făcêndŭ rugăciune ca să rĕmâe la acésta orênduială unde aŭ fostŭ și sunt părinţiĭ și némulŭ lorŭ, din luminata porunca Inălţimeĭ am cercetatŭ: aceştia viindŭ şi la Februarie într'acestŭ următorŭ anŭ cu asemenea jalbă, s'aŭ fostŭ trimisŭ luminata porunca Măriei Tale către dumné-luĭ Caimacamulŭ Craioveĭ, ca să facă cercetare cu de amĕruntulŭ și prin dumné-lorŭ ispravniciĭ judeţuluĭ, și acum aduseră o însciinţare a dumné-luĭ Caimacamuluĭ către Domnia Ta, rĕspunsŭ la porunca ce i s'aŭ trimisŭ, în care arată că, după însciinţarea ce a făcutŭ dumné-lorŭ boerilorŭ ispravnicĭ, a rĕspunsŭ dumné-luĭ că cu adevĕratŭ sunt feciorĭ și din némulŭ mazîlilorŭ i a breslelorŭ, și fiindŭ fără de dajdie, i-aŭ datŭ cu birŭ la satŭ; deosebitŭ maĭ făcêndŭ dumné-luĭ Caimacamŭ cercetare, s'ar fi adeveritŭ că părinţiĭ lorŭ sunt vechĭ mazîlĭ i breslașĭ și că aŭ cădere a intră și eĭ la orênduiala némuluĭ lorŭ, ca să nu li se peardă privilegiurile vechĭ și a fi mila Măriei Tale asupră-le a se da ajutorŭ părinţilorŭ și némuluĭ lorŭ, pe coprinderea ce se vede și în arĕtarea dumné-lorŭ ispravnicilorŭ, și câștigândŭ acéstă hotărîre a Măriei Tale, atuncĭ a se scădé satele unde aŭ fostŭ daţĭ cu numele lorŭ, de a nu rĕmâné satele încărcate cu dînșiĭ, dar nu face arĕtare nicĭ dumné-luĭ Caimacamulŭ, nicĭ dumné-lorŭ ispravnicilorŭ, dreptŭ câte liude sunt așezaţĭ prin sate? s'aŭ cercetatŭ și catastișele Visterieĭ cu arĕtarea dumné-lorŭ ispravnicilorŭ, faţă fiindŭ și doĭ dintr'aceștĭ jăluitorĭ maĭ sus numiţiĭ, și se potrivesce arĕtarea dumné-lorŭ ispravnicilorŭ cu catastihu Visterieĭ, precum prin deosebitŭ tacrirŭ alŭ Visterieĭ ce se puse într'acésta se coprinde, și când din noianulŭ mileĭ Măriei Tale se va hotărî a-șĭ câștigă și eĭ acéstă orênduială a părinţilorŭ și némuluĭ lorŭ, rĕmâne prin luminata porunca Măriei Tale, ce se va trimite la dumné-lorŭ ispravniciĭ acestuĭ judeţŭ, a face dumné-lorŭ arĕtare dreptŭ câte liude sunt aceştia toţĭ încărcaţĭ la sate în rêndulŭ judeţuluĭ? și atuncĭ după luminată hotărîrea Măriei Tale a se scădé dela Visterie judeţulŭ cu liudele lorŭ și a fi eĭ așezaţĭ în rêndulŭ breslelorŭ; după cercetarea ce am făcutŭ, într'acestașĭ chipŭ dovedindŭ, arĕtămŭ Măriei Tale, iar hotărîrea cea desĕvîrșitŭ rĕmâne a se face de către milostivirea Măriei Tale.—1794 Iunie 13. (1)

Vel Vistierŭ.

Anaforaua luĭ Petre Căpitanulŭ de iertare de dajdie și de scutirea bucatelorŭ luĭ, din 18 Iunie 1794, prin care se jăluesce la Domnitorŭ că elŭ,

(1) Cod. XXVII, pag. 40, VIII.

boerinaşŭ mazîlŭ, şi cu unŭ vĕrŭ alŭ sĕŭ Constantinŭ Abagiu plătiaŭ birulŭ împreună, *la o cruce eraŭ trecuţĭ*, şi anume vĕrulŭ sĕŭ 2 părţĭ şi elŭ o parte *(adecă birulŭ întregŭ alŭ unuĭ dajnicŭ s'a împărţitŭ în 3 părţĭ, dintre care 2 le plătià unulŭ şi o parte celŭ-laltŭ);* apoĭ că murindŭ vĕru-sĕŭ, zapciĭ îlŭ apucă să plătéscă elŭ tóte 3 părţĭ, pentru care lucru se jăluesce la Domnitorŭ că «nu am putere nicĭ pe aceea a III parte să o maĭ portŭ» şi se rógă de a fi iertatŭ cu o luminată carte de apĕrare, «că sunt şi boşorogŭ, mĕ aflu şi trecutŭ în vîrstă de anĭ 70 şi portŭ dajdia Visterieĭ, şi nicĭ hrana vieţeĭ nu am.»

Domnitorulŭ pune resoluţia acésta: dumné-ta Vel Vist. i dumné-ta Vornice alŭ politieĭ Bucurescilorŭ, să teorisiţĭ jalba acésta.

Prin anaforaua din 27 Iunie 1794 Vel Vist. Moruzi şi Vel Vornicŭ Fălcoianu relatéză Domnitoruluĭ că sunt tóte adevĕrate cele arĕtate de jăluitorŭ.

Domnitorulŭ îlŭ scutesce de dare şi asemenea dă scutire şi pe drepte bucatele luĭ. (1)

Cartea din 27 Iunie 1794 a moşnenilorŭ Slătinenĭ ot sud Romanaţĭ pentru a nu fi supĕraţĭ de vamă dela Slatina şi dela Craiova, conformŭ cărţeĭ ce aŭ dela Grigorie Ghica Voevodŭ. Eĭ cerŭ a nu plăti vamă şi ierbăritŭ. Vodă Moruzi vĕḑêndŭ cartea lorŭ reînnoită dela Grigorie Ghica, «i-amŭ orênduitŭ Domnia Mea maĭ întâiŭ spre cercetare la dumné-luĭ Vel Logofĕtŭ de Ţéra de-sus şi, după anaforaua dumné-luĭ ce ne-a făcutŭ, amŭ poruncitŭ Domnia Mea ispravnicilorŭ judeţuluĭ ca să facă cercetare de li s'aŭ păzitŭ adecă apĕrarea după ḑisa carte şi n'aŭ fostŭ supĕraţĭ împotriva aceĭ cărţĭ, precum aŭ arĕtatŭ eĭ, şi să însciinţeze Domnieĭ Mele, după care a şi însciinţatŭ Domnieĭ Mele ispravniciĭ judeţuluĭ dela 3 ale trecutuluĭ Maiŭ, cum că făcêndŭ cuviinciósă cercetare prin vameşĭ vechĭ s'aŭ adeveritŭ dumné-lorŭ, că pe vitele ce cumpĕră dela sătenulŭ lorŭ şi le taie la scaune în satŭ pentru alŭ lorŭ alişverişŭ, din vechime, de ierbăritŭ şi de vamă nu s'aŭ supĕratŭ de către vameşiĭ Craioveĭ, iar pe vitele ce aŭ cumpĕratŭ de strînsură de prin satele judeţuluĭ, pentru acelea aŭ plătitŭ ierbăritŭ şi vamă, precum nicĭ înşişĭ eĭ nu aŭ pututŭ tăgădui dinaintea dumné-lorŭ în urma cerereĭ cercetăreĭ, măcar că numiţiĭ sătenĭ ḑiseră cum că nicĭ pe vitele ce aŭ cumpĕratŭ de strînsură de prin satele judeţuluĭ n'aŭ plătitŭ ierbăritŭ şi vamă, dar fiind-că ispravniciĭ judeţuluĭ împotrivă însciinţéză Domnieĭ Mele şi maĭ vîrtosŭ că şi cartea numituluĭ Domnŭ nu arată *ritosŭ* pe ce anume să se apere de către vameşiĭ Oltuluĭ şi aĭ Craioveĭ, ci nu-

(1) Cod. XXVII, scara 12, fila 15 verso.

maĭ atâtŭ coprinde adecă, ca să aibă a se apĕrà de către vameşiĭ Oltuluĭ şi aĭ Craioveĭ a nu li se face nicĭ unŭ felŭ de supĕrare pentru vamă; iată ne-amŭ milostivitŭ Domnia Mea asupră-le şi printr'acéstă domnéscă a Nóstră carte îĭ miluimŭ ca să fie apĕraţĭ de cătră numiţiĭ vameşĭ, a nu se supĕrà pentru vamă de ierbăritŭ pe vitele ce vorŭ cumpĕrà dela săténulŭ lorŭ şi se vorŭ tăià în scaune în satŭ pentru alŭ lorŭ alişverişŭ, după însciinţarea ce face Domnieĭ Mele ispravniciĭ judeţuluĭ. Şi poruncimŭ şi vouĕ, vameşilorŭ, supĕrare pentru acestŭ felŭ de vite să nu le faceţĭ.—1794 Iunie 27. (1)

Resoluţiunea Domnitoruluĭ din 17 Iulie 1794 asupra anaforaleĭ Vistieruluĭ, care arată că Ioanŭ şi Neagulŭ, fiĭ luĭ Fronie Chiţescu din Dîmboviţa, aŭ probatŭ cu cărţĭ dela Alex. Ipsilante din 12 Augustŭ 1776, dela Neculaĭ Caragea din 1782 şi dela Michaiŭ-Vodă Suţulŭ din 1784 şi 1791 pe numele luĭ Fronie Chiţescu cu fraţiĭ luĭ Ioanŭ şi Păunŭ, că sunt boerĭ de némŭ. Domnitorulŭ încuviinţéză aşezarea «în catastihulŭ Visterieĭ la orênduiala némurilorŭ, spre a-şĭ avé privilegiulŭ lorŭ». (2)

Pivniţă scutită în favórea unuĭ funcţionarŭ, carte din 23 Iulie 1794.

Fiind-că boiarulŭ Domnieĭ Mele Nicolae, 3-lea Logofĕtŭ ot Departamentŭ de optŭ, se află în slujbă la acestŭ Departamentŭ, ne amŭ milostivitŭ Domnia Mea asupră-ĭ şi i-amŭ datŭ domnéscă a Nóstră carte, ca să aibă a ţiné o pivniţă aicĭ în oraşulŭ Domnieĭ Mele Bucurescĭĭ, însă zidire dréptă a sa şi cu drepte bucatele sale, scutită şi apĕrată de fumăritŭ, de căminăritŭ, de vamă, de vinŭ domnescŭ, de ortulŭ vătăşescŭ şi de alte angariĭ ce vorŭ fi pe alte pivniţe. (3)

Resoluţiunea luĭ Moruzi, prin care, asupra anaforaleĭ luĭ Vel Vornicŭ Mateiŭ Fălcoianu din 4 Augustŭ 1794, ordonă scutirea de dăjdiĭ a 2 feciorĭ aĭ Iconomuluĭ Toma, duhovniculŭ dela biserica Creţulescu. (4)

In 26 Augustŭ 1794 A. Moruzi scutesce de dajdie pe Isacŭ Ovreiulŭ cóprazarulŭ, după anaforaua luĭ Răducanu Rosetti biv Vel Post. (5)

(1) Cod. XXIII, fila 259 verso.
(2) Cod. XXVII, scara 13, fila 42.
(3) Cod. XXIII, fila 267.
(4) Cod. XXII, scara 13, fila 15.
(5) Cod. XXVII, scara 15, fila 28 verso.

Anaforaua luĭ Vel Agă şi a judecătoruluĭ Pană Băjesculŭ, după jalba a 17 tîmplarĭ i strungarĭ şi olarĭ aĭ Curţeĭ, că li se cere fumăritŭ, pe când eĭ sunt apěraţĭ cu pecetluiturĭ gospode fiind-că slujescŭ Curţeĭ de mulţĭ anĭ. Judecata n'a aflatŭ vre-unŭ actŭ de valóre în mânile jăluitoruluĭ, dar a constatatŭ că şi în alte rêndurĭ judecata a apěratŭ pe jăluitorĭ de fumăritŭ, de óre ce sunt slujbaşĭ vechĭ aĭ Curţeĭ.

La 19 Augustŭ 1794, Domnitorulŭ aprobă scutirea propusă. (1)

După anaforaua luĭ Vel Vornicŭ din 4 Septembre 1794, A. Moruzi scutesce de dare cu rupta călfile din prăvălie ale luĭ Hagi Nazarŭ, care fuseseră aşezate la ruptă de câte 4 talerĭ la sémă şi aŭ şi fostŭ plătitŭ «perveiséma», dar aŭ reclamatŭ şi Vornicŭlŭ politieĭ a fostŭ ordonatŭ la 11 Sept. 1794 să-ĭ scutéscă de orĭ-ce dărĭ şi să-ĭ considere de călfĭ, iar nu de tovarăşĭ aĭ turculuĭ. (2)

Cu resoluţiune domnéscă din 6 Novembre 1794 către Vel Vorniculŭ politieĭ Bucurescilorŭ şi pe anaforaua acestuia, se scutesce de dajdie unŭ Panaitŭ, Grecŭ ţărigrădeanŭ, care, acum la aşezămîntulŭ ce s'aŭ făcutŭ, găsindu-se şi acestŭ omŭ fără de dajdie şi ţiindŭ sărăria împreună, fiindŭ şi dumné-luĭ biv Vel Căpitanŭ Schina ce eră epistatŭ Agieĭ, s'aŭ pusŭ, ḑice anaforaua, şi elŭ cu talerĭ 3 la dajdie. (3)

In urma anaforaleĭ mareluĭ Vistierŭ din 9 Novembre 1794, Domnitorulŭ iartă de dăjdiĭ pe Borcea unchiaşulŭ *postăvarulŭ*, după raportulŭ epistatuluĭ fabriceĭ de postavŭ şi alŭ Vornicululuĭ politieĭ. (4)

Asemenea se iartă de birŭ Ivanŭ unchiaşulŭ postăvarŭ, totŭ după raportulŭ epist. fabriceĭ şi alŭ Vornicululuĭ politieĭ (fila 82).

Chrisovŭ din 2 Februarie 1795.

Fiind-că Ne adeverimŭ Domnia Mea din condicele Divanuluĭ cum că Tufecci-başa i Deli-başa alŭ Curţeĭ aŭ avutŭ obiceiŭ cu iratŭ pentru slujba lorŭ venitulŭ dela o lésă, carĭ prin cărţĭ domnescĭ eraŭ slobodĭ a face la satulŭ Ceganiĭ în jud. Ialomiţa orênduitulŭ lorŭ cu locuitoriĭ sătenĭ îm-

(1) Cod. XXVII. scara 14, fila 20 verso.
(2) Cod. XXVII, scara 15, fila 43 verso.
(3) Cod. XXII, scara 17, fila 66 verso.
(4) Cod. XXVII, scara 17, fila 81.

preună, amŭ datŭ Domnia Mea acéstă carte la mânile orênduitului luĭ Tufecci-başa şi luĭ Deli-başa, ca dimpreună cu locuitoriĭ de acolo făcêndŭ numita lésă pentru vînătórea pesceluĭ pe vĕrsătura de apă ce se abate pe lângă numitulŭ satŭ, prin ostenéla şi cheltuiala lorŭ, să-şĭ aibă folosulŭ ce l'arŭ agonisi din vînătórea pesceluĭ nesupĕraţĭ saŭ bântuiţĭ de nimenĭ. Pentru care poruncimŭ Domnia Mea şi dumné-vóstre Ispravnicilorŭ i zapciilorŭ să fiţĭ însciinţaţĭ de acésta spre a nu fi opriţĭ, ci încă să faceţĭ dumné-vóstre diatendipsis. (1)

Anaforaua pentru iertarea de birŭ a luĭ Stamate, ce a fostŭ neferŭ aicĭ.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i gpd. — Să fie iertatŭ, şi dumné-ta Vel Vistierŭ să-ĭ facĭ cartea Domnieĭ Mele—1795 Martie 20.

Prea Inălţate Dómne,

Am cercetatŭ de jalba acesteĭ femeĭ Niţa, şi câtŭ pentru arĕtarea ce face că barbatulŭ eĭ se află bolnavŭ şi lipsitŭ de minte adevĕrulŭ a arĕtatŭ, iar pentru că este la mahala cu dajdia, la vremea aşezămîntuluĭ găsindu-se fără de dajdie s'a pusŭ la mahala, nefiindŭ la nicĭ o orênduială; meşteşugŭ are de croitorŭ, casă n'are; ci la rugăciunea ce face a-lŭ iertà de dajdie rĕmâne la milostivirea Măriei Tale.—1795 Martie 13. (2)

Vel Vornicŭ.

Domnitorulŭ scutesce de dăjdiĭ pe Cârstea talpoşulŭ agiescŭ după unŭ serviciŭ de 50 anĭ, la Martie 15, 1795, după raportulŭ luĭ Alex. Gherache epist. Agieĭ. (3)

Pitacŭ din 3 Martie 1796 către Vel Postelnicŭ

«Fiind-că pe Stoica biv alŭ doilea Vistierŭ, pentru slujba cea bună care se află la Divanulŭ Domnieĭ Mele, uniĭ din rudeniile luĭ slujindŭ pururea cu trudă şi credinţă şi pentru rugăciunea dumné-lorŭ cinstiţilorŭ şi cre-

(1) Cod. XXIX, fila 15.
(2) Cod. XXVIII, scara 3, fila 55.
(3) Cod. XXVIII, scara 4, fila 50 verso.

dinciosilorŭ boerilorŭ veliţĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ Mele, Ne-amŭ milostivitŭ Domnia Mea de l'amŭ iertatŭ; poruncimŭ dumi-tale ca să se aşeze iarăşĭ la catalogulŭ boerilorŭ cu privilegiulŭ şi mila ce a avutŭ; de care să arĕţĭ porunca Domnieĭ Mele atâtŭ la Visterie câtŭ şi la Vornicia politieĭ, că dela catastihulŭ Vorniceĭ să se ştérgă şi să se aşeze în loculŭ luĭ la archondologia Visterieĭ». (1)

Carte din 6 Aprilie 1796 în favórea Logofĕtuluĭ dela Visterie Alexandru Lămotescu, care din mica sa vîrstă şi până acum la ale Visterieĭ. . . . . Domnitorulŭ îĭ dă privilegiulŭ unuĭ scaunŭ de carne scutitŭ. (2)

Cond. XXVII, fila 45, Inventarŭ 3, cuprinde anaforaua de iertare şi de apĕrare de birŭ şi de slujbă din 1794 Martie 23, a lipcanuluĭ Voinea, care se află în vîrsta bĕtrâneţelorŭ şi orbŭ şi aŭ slujitŭ din mică copilărie până acum în acéstă slujbă. Pentru acésta intervine Vel Postelnicŭ cu anafora la Domnitorŭ.

Anaforaua ce s'a făcutŭ în dosulŭ jălbeĭ luĭ Stefanŭ Dristorénu, pentru doĭ feciorĭ aĭ luĭ să se dea în dajdie.

Iō Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ. — Poruncimŭ Domnia Mea dumi-tale Vel Vistierŭ să le daĭ ruptóre după puterea lorŭ în Visterie. — 1793 Noemvre 11.

Iō Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ boj. mil. — Dumné ta cinstitŭ şi credinciosŭ boerŭ Domnieĭ Mele Vel Vist., poruncimŭ Domnia Mea să se pue în urmare acésta, cum cuprinde anaforaua dumné-luĭ Vel. Vornicŭ alŭ politieĭ Bucurescilorŭ. — 1794 Maiŭ 1.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălţale Dómne,

Cu prea plecată anafora însciinţezŭ Inălţimeĭ Tale, că între străiniĭ ce-şĭ plătescŭ dajdie la starostea de străinĭ câte 22 parale pe lună, se găsì unŭ Sterie, legatŭ cu dajdie la străinĭ şi şedĕtorŭ însuratŭ la Făntănele sud Saacŭ, care şĭ-aŭ şi plătitŭ triminia de Ghenarie, Februarie, Martie, ci fiind-că

(1) Cod. XXIX, fila 156.
(2) Cod. XXIX, fila 169 verso.

se află cu şederea şi căsătorită la numitulŭ judeţŭ, să fie luminată porunca Măriei Tale ca să se încarce acolo la judeţŭ cu liudele lui, şi se va scădé din catastihu străinilorŭ. — 1794 Maiŭ 1. (1)

Fălcoianu Vel Vornicŭ.

Iō Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ boj. mil.—Poruncimŭ Domnia Mea dumi-tale Vel. Vistierŭ să-ĭ încarce pe la judeţe pe unde se găsescŭ cu şederea lorŭ, însă să-ĭ puĭ după starea şi puterea lorŭ. — 1794 Maiŭ 4.

Prea Inălţate Dómne,

Cu prea plecată anafora însciinţezŭ Inălţimeĭ Tale, că din străiniĭ ce plătescŭ la starostea cu luna, cum şi dintre ruptaşiĭ noĭ de aicĭ din Bucurescĭ, la cercetarea ce se făcù mahalalelorŭ, s'aŭ găsitŭ ceĭ maĭ josŭ arĕtaţĭ cu şederea pe afară prin judeţe şi dajdia îşĭ plătescŭ aicĭ; să fie luminată porunca Măriei Tale ca să se încarce judeţele pe unde se află şeḑĕtorĭ cu numele lorŭ şi să se scadă din catastihŭ de aicĭ şi din ruptaşĭ. — 1794 Maiŭ 4. (1)

Mateiŭ Fălcoianu Vel Vornicŭ.

Radu sin H. Gruia; Stanŭ sin Sfetco, Sêrbĭ din mahalaua sf. Nicolae, la Zimnicea sud Teleorman, Ioanŭ sin Manea, cojocarŭ, ot. Sfiinţescĭ, Coman sin Manea, cojocarŭ, ot. tam., Marinŭ sin Ene, cojocarŭ, ot. tam., sud Saacŭ; Dragomirŭ Holteiŭ, muncitorŭ, sin Radu în casa Neaguluĭ ot Popa Rusu, la Mărunţişŭ, sud Saacŭ.

Ioanŭ Holteiŭ din sud Argeşŭ cu Serd. Constandinŭ Varlaamŭ, că fiindŭ tată-sĕŭ slujitorŭ de scaunŭ şi murindŭ, numitulŭ boerŭ aŭ apucatŭ pe Ioanŭ, prădându-lŭ cu tal, 11.60 apoĭ l'aŭ datŭ cu unŭ liude la satulŭ sĕŭ.

Iō Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i gpd. zemle Vlachiscoe. — Poruncimŭ Domnia Mea dumi-tale Vel Vistierule, după pliroforia ce daĭ Domnieĭ Mele, să rămâie aceiŭ Ioanŭ Holteiŭ la dajdie în satulŭ unde este datŭ de ispravnicĭ, însă să-ĭ facĭ porunca Domnieĭ Mele ca să-lŭ pue la cislă după puterea luĭ. — 1794 Maiŭ 18.

Vel Logofĕtŭ.

(1) Cod. XXVII, pag. 5, VII.
(2) Cod. XXVII, pag. 13, VII.

Prea Inălţate Dómne,

După jalba ce aŭ datŭ Inălţimeĭ Tale Ioan Holteiŭ din sud Argeşŭ pentru dumné-luĭ Serdarŭ Constandinŭ Varlaamŭ ispravniculŭ, arĕtându-lŭ că tatălŭ sĕŭ se aflà slujitorŭ de scaunŭ cu pecetluitŭ domnescŭ şi elŭ este holteiŭ cu capulŭ, neînsuratŭ şi nedespărţitŭ de casa tătâne-so, şi dumné-luĭ Serdarŭ, după ce aŭ mersŭ acolo ispravniculŭ, întâiŭ l'aŭ prădatŭ cu tal: 11.60, apoĭ l'aŭ datŭ cu unŭ liude la satulŭ sĕŭ Isbăşescií, şi viindŭ elŭ de a jăluitŭ Măriei Tale, i s'aŭ făcutŭ luminată porunca Măriei Tale către dumnélorŭ ispravnicĭ ca să cerceteze, şi de va fi neînsuratŭ şi nedespărţitŭ de casa tătâne-sĕŭ, să nu se supere; acum de isnóvă jăluesce Măriei Tale iarăşĭ, adecă după ce aŭ mersŭ cu acea poruncă, nicĭ o îndreptare n'aŭ vĕḑutŭ, ci l'aŭ ţinutŭ şi nouĕ ḑile închisŭ, şi cum că i-aŭ luatŭ satulŭ tal. 14 şi cum că din pricina aceĭ închisorĭ i s'aŭ rĕpusŭ şi unŭ calŭ ce l'aŭ avutŭ, cerêndŭ a avé dreptate, a căruia jalbă fiindŭ orênduită de către Măria Ta la mine, ca să-lŭ înfăţişezŭ pe dumné-luĭ Serdarŭ cu numitulŭ jăluitorŭ şi să cercetezŭ pricina acésta, şi de este precum jăluitorulŭ arată, cu anafora să arĕtŭ Măriei Tale, cu zapciulŭ dumné-luĭ Vătafulŭ de Vistierie, după luminata porunca Măriei Tale, am făcutŭ cercetare la Visterie şi se vĕḑù că la *cetvertiĭ* séma este pusŭ la extractŭ deosebitŭ cu unŭ liude, asemenea şi la haracĭ, iară dela zahere este datŭ cu satulŭ Isbăşescií, scriindŭ dumné-lorŭ ispravniciĭ către Măria Ta pentru dînsulŭ rĕspunsŭ la jalba dintâiŭ ce a fostŭ datŭ, arĕtândŭ că însuşĭ a mersŭ la dumné-lorŭ, cerêndŭ a-lŭ da scutelnicŭ, să rĕspunḑă pe anŭ tal. 25, după aceea însuşĭ satulŭ Isbăşescĭ l'aŭ arĕtatŭ dumné-lorŭ că este moşnénŭ şi cu chivernisélă cum se cade, făcêndŭ cerere de l'aŭ datŭ cu unŭ liude satuluĭ, iară cum că este neînsuratŭ, adevĕratŭ este necăsătoritŭ, numaĭ într'acelŭ judeţŭ sunt acestŭ felŭ de holteĭ, de câte treĭ-ḑecĭ patru-ḑecĭ de anĭ, aflându-se cu casă, cu chivernisélа lorŭ şi neînsuraţĭ numaĭ ca să nu se pue la dajdie; decĭ înfăţişându-se şi cu vechilulŭ dumi-sale Serdarulŭ Varlaamŭ, şi fiind-că cererea luĭ este împotrivă, a nu fi la dajdie nicĭ cum pusŭ, că până nu va eşi înaintea Măriei Tale de a i se face hotărîre, elŭ nu se odihnesce, pentru aceea facŭ arĕtare Măriei Tale printr'acésta anafora, că după cum va luminà Dumneḑeŭ pe Măria Ta a i se hotărî cum să i se urmeze, aşà i se va urmà. — 1794 Maiŭ 15. (1)

(1) Cod. XXVII, pag. 2, VII.

Pentru așezămîntulŭ Armenilorŭ din Bucurescĭ de dajdia lorŭ, cum să urmeze.

Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ.—Intărimŭ și Domnia Mea acestŭ așezămîntŭ alŭ dăjdiilorŭ, ca să li se urmeze după cum s'aŭ întocmitŭ, și după acésta să-ĭ așezĭ dumné-ta Vel Vistierŭ la Visteria Domnieĭ Mele, de unde să le facĭ dumné-ta și domnesculŭ Nostru sinetŭ, care cerŭ; așișderea poruncimŭ dumi-tale, epistatule alŭ cămărășieĭ, să le orênduescĭ staroste pe acesta care-lŭ cere brésla cu toțĭ de obște, prin cartea Domnieĭ Mele după condica Divanuluĭ.—1794 Maiŭ 27.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălțate Dómne,

După luminata poruncă ce prin graiulŭ Inălțimeĭ ni s'aŭ datŭ pentru rêndulŭ așezămîntuluĭ bresleĭ Armenilorŭ din Bucurescĭ, următorŭ fiindŭ, i-amŭ adunatŭ și le-amŭ arĕtatŭ în ce chipŭ aŭ a-șĭ luà și eĭ îndreptarea la rêndulŭ dăjdiilorŭ; cu toțĭ dimpreună aflându-se, li s'aŭ făcutŭ așezămîntulŭ într'acestașĭ chipŭ adecă: peste 20 liude ce erà numițĭ în Visterie și 14 ajutóre ale lorŭ, maĭ alegêndu-se sporŭ acum dela catagrafie liude 22, scoțêndu-se toțĭ alțĭ cu pricinĭ, după cum amŭ găsitŭ și noĭ cu cale, și după a lorŭ primință s'aŭ așezatŭ 40 liude, să dea pe sémă pe talerĭ 1.60 vechĭ, iar 16 să le rĕmâie ajutóre, ca să se cisluiască între dînșiĭ după a lorŭ putere, și așà a datŭ și fóie iscălită anume în Visterie cu iscăliturile lorŭ starostea și cu alțiĭ; deosebitŭ de acésta, fiind-că starostea ce-lŭ avеà se află atâtŭ de bolnavŭ câtŭ și în vîrstă de bĕtrânețe, șĭ-a găsitŭ obștea bresleĭ lorŭ cu alegerea pe unŭ Sarchezŭ de a se pune staroste și facŭ rugăciune Inălțimeĭ Tale, ca atâtŭ numitulŭ Sarchezŭ să li se pue staroste, câtŭ și unŭ luminatŭ sinetŭ alŭ Mărieĭ Tale să li se dea asupra bresleĭ lorŭ, după cum și alte esnafurĭ aŭ; pentru care după a lorŭ rugăciune, și găsindŭ și noĭ cu cale, în vreme ce tóte alte bresle îșĭ aŭ chrisóve, sineturĭ, să fie mila Mărieĭ Tale și asupra lorŭ, de a li se face unŭ sinetŭ asupra bresleĭ lorŭ, ca nisce ómenĭ și limbă străină ce sunt, să aibă și eĭ bucurie de mila Mărieĭ Tale.—1794 Maiŭ 24. (1)

Vel Vistierŭ, Vel Spătarŭ, Vel Vornicŭ, Vel Vornicŭ.

(1) Cod. XXVII, pag. 12, VIII.

Vel Vorniculŭ cu anafora dela 9 Septembre 1794 propune luĭ Vodă să se facă poruncĭ la ispravniciĭ din judeţe ca să aşeze la dajdie pe străiniĭ atâtŭ din ceĭ veniţĭ de curînd câtŭ şi de maĭ înainte şi facŭ negoţŭ de moşiĭ, cu morĭ, cârciume şi alte neguţătoriĭ, atâtŭ pe afară câtŭ şi în Bucurescĭ, şi carĭ la catagrafia făcută în Bucurescĭ nu s'aŭ aflatŭ în oraşŭ ci pe afară. (1)

Pitacŭ la Vel Vistierŭ Enache Văcărescu: Veĭ vedé nota ce se dete Domnieĭ Mele dela Agenţie pentru Ioanŭ Comanŭ i Macoveiŭ Comanŭ, că sudeţĭ fiindŭ, locuitorĭ aĭ Transilvanieĭ, locuitoriĭ noştri dela Gherghiţa sud Ilfovŭ i-aŭ apucatŭ pentru plată de birŭ, luându-le şi trăsurĭ, zăticnindu-ĭ şi din drumulŭ întórcereĭ lorŭ; pentru care poruncimŭ dumi-tale, ca aducêndŭ la Visterie pe pârcălabulŭ Gherghiţeĭ câtŭ şi pe ispravniculŭ judeţuluĭ de Ilfovŭ, unde viindŭ faţă şi numiţiĭ 2 jăluitorĭ, să cercetezĭ dumné ta fórte cu scumpĕtate într'adîncŭ pentru aceştĭ 2 jăluitorĭ: de unde sunt de felulŭ lorŭ locuitorĭ, atâtŭ eĭ câtŭ şi soţiele lorŭ? unde sunt căsătoriţĭ cu starea caselorŭ lorŭ? de când sunt veniţĭ aicĭ în ţéră? de aŭ fostŭ la vre-o orênduială de dajdie şi cu ce trebuinţă saŭ alişverişŭ s'aŭ aflatŭ până acum aicĭ în ţéră? şi care este cuvîntulŭ sătenilorŭ dela Gherghiţa de le cere dajdie? vĕḑêndŭ şi orĭ-ce sinetŭ vorŭ fi avêndŭ pentru sudeţie la mânile lorŭ şi din ce vreme sunt? Tótă pliroforia luându-o dumné-ta cu îndestulare deplină, să ne arĕţĭ în scrisŭ prin anafora fără de zăbavă. (2)

Carte din 29 Aprilie 1796.

Domnitorulŭ scie că «dela o vreme încóce ceĭ maĭ mulţĭ din ispravnicĭ şi alţĭ dregătorĭ şi zapciĭ, depărtându-se de tóte datoriile stăreĭ lorŭ, aŭ ajunsŭ în vinovăţie vrednică de tótă pedépsa, intrândŭ cu o rea urmare a luà şi a face din locuitoriĭ ţĕreĭ ómenĭ nedajnicĭ, făcêndu-se părtaşĭ stăpânireĭ, la care numaĭ este dată acéstă deplină putere, şi cu acestŭ chipŭ raelele împĕrătescĭ se daŭ de către aceia pe la uniĭ alţiĭ posluşnicĭ şi slugĭ, în câtŭ aŭ ajunsŭ ceĭ mulţĭ şi toţĭ de obşte a avé, afară din posluşniciĭ de pe moşiile lorŭ străine ale altorŭ stăpânĭ locuitorĭ de aĭ ţĕreĭ, luândŭ birŭ dela dînşiĭ cu o asemĕnare a domnieĭ, întinḑêndu-se cu acéstă cutezare şi mulţĭ alţiĭ dela sine a face nedajnicĭ pe locuitorĭ şi a-ĭ stăpâni eĭ, ne-

(1) Cod. XXIX, fila 43 verso.
(2) Cod. XXVII, scara 16, fila 20 verso.

mulţămindu-se nicĭ cu ómeniĭ ce s'aŭ trecutŭ cu vederea la aşezămîntŭ, care-ĭ numescŭ posluşnicĭ, numire ce domnia nu o cunósce încă». Decĭ, Domnitorulŭ, nesuferindŭ asemenea fapte, poruncesce Vel Vist., să trécă acestŭ pitacŭ în condica Visterieĭ şi să-lŭ facă cunoscutŭ prin copiĭ tuturorŭ slujbaşilorŭ Vistierieĭ i tuturorŭ ispravnicilorŭ din judeţe, «ca să se trécă de condicarŭ şi sameşŭ în condicele de acolo şi să scie cu toţiĭ că de acum înainte . . . . . décă vre-unulŭ din ispravnicĭ va cuteză, saŭ cu nume de schimbare, saŭ cu nume de împlinirea celorŭ morţĭ, a da cuiva-şĭ vre-o raia de a împĕrăţieĭ posluşnicŭ, slugă saŭ scutelnicŭ, fără poruncă, unulŭ ca acela nu numaĭ cu necinste va fi lipsitŭ din dregătorie, dar şi din pronomion boerieĭ sale va fi căḑutŭ, ca unŭ nevrednicŭ de acéstă numire şi stare, şi scutelniciĭ sĕĭ şi posluşniciĭ se vorŭ luà pe séma domnieĭ, judecându-ĭ şi cu pedépsa cea cuviinciósă. Asemenea şi verĭ-care de orĭ-ce stare ar fi şi de sine va cuteză a luà din raelele împĕrătescĭ şi fără scirea ispravnicului ca să-ĭ stăpânéscă şi să le iee birŭ, cu asemenea pildă şi resplătire se vorŭ învinovăţì şi se vorŭ pedepsì. Dar zapciiĭ plăşilorŭ ce se vorŭ învinovăţì cu acéstă urmare a da posluşnicĭ slugĭ şi scutelnicĭ cuĭ-va fără de poruncă, nu numaĭ că se vorŭ pedepsì cu ocna, dar încă şi în dajdie cu locuitoriĭ birnicĭ să se socotéscă; asemenea şi sameşiĭ şi condicariĭ judeţelorŭ, carĭ saŭ înşiĭ eĭ se vorŭ îndemnà la vre-o asemene urmare, saŭ sciindŭ şi vĕḑêndŭ că se urméză de către ispravnicĭ şi zapciĭ, nu vorŭ împlinì datoria lorŭ a arĕtà, cu asemenea pedépsă se vorŭ judecà, rĕmâindŭ eĭ în dajdie, lipsiţĭ de tóte milele şi privileghiurile domnescĭ şi de toţĭ ómeniĭ ce vorŭ avé scutelnicĭ cu porunca Visterieĭ lăsaţĭ pentru slujba lorŭ; nu cu maĭ puţină pedépsă se vorŭ judecà şi ceĭ din matca Vistierieĭ, ce vorŭ fi atinşĭ saŭ cu sciinţă saŭ cu fapta la asemenea urmărĭ de acum înainte; iar când verĭ-care din orĭ-ce stare, păzindu-şĭ datoria credinţeĭ lorŭ, vorŭ face însciinţare când vorŭ simţì saŭ vorŭ vedé că nu s'aŭ păzitŭ de către orĭ-cine porunca acésta, şi fără sciinţa şi porunca Visterieĭ s'aŭ datŭ cuiva-şĭ posluşnicĭ saŭ scutelnicĭ, din ḑiua ce s'aŭ scrisŭ acestŭ pitacŭ, acela cu hotărîre să scie, că fiindŭ în stare de boerŭ saŭ cu altă orênduială, se va împărtăşi din scutelniciĭ aceluĭ ispravnicŭ saŭ a aceluĭ ce va primì a luà fără de poruncă raele împĕrătescĭ, iar fiindŭ din starea dajnicilorŭ, va fi iertatŭ şi slobodŭ din dajdie.(1)

Dumné-vóstre ispravnicilorŭ ot sud Dîmboviţa, Vlaşca, Muscelŭ, Argeşŭ, Oltŭ, Teleormanŭ, sănătate! Vĕ facemŭ în scire că la Domnia Mea aŭ datŭ jalbă ceĭ ce sunt orênduiţĭ de cămara Domnieĭ Mele a strînge obicĭnuitulŭ

(1) Cod. XXIX, fila 176.

ploconulŭ cămărășieĭ, a împărţi coturĭ drepte, pecetluite și cotăritulŭ pe la neguţătoriĭ ce vîndŭ marfă cu cotulŭ, cum-că orășaniĭ dela Câmpulungŭ și neguţătoriĭ dela Pitescĭ i dela Slatina, ce facŭ alișverișŭ de marfă cu coturĭ pe la têrgurĭ, nu se supunŭ a primì coturile și a plăti ploconulŭ, cu pricină că uniĭ sunt privileghiaţĭ și alţiĭ sunt la némurĭ, cerêndŭ a se face porunca Domnieĭ Mele, dupre cum s'aŭ făcutŭ și în anulŭ trecutŭ, arĕtându-ne de vĕḑumŭ Domnia Mea și cartea Domnieĭ Saie fratele Michaiŭ Vodă Suţulŭ cu lét. 1791 Octomvre 29. Decĭ fiind-că coturile se daŭ pentru dreptatea de obște, a nu se face înșelăciunĭ noroduluĭ la vînḑarea mărfeĭ lorŭ cu alte coturĭ micĭ, și fiind-că acésta nu este următóre totdeauna, ci numaĭ odată acum li se dă aceste mĕsurĭ, ca cu aceste să vînḑă, iar nu cu altele, carĭ nu intră în privileghiulŭ orășanilorŭ nicĭ alŭ altora, precum nicĭ ploconulŭ nu se cuprinde asemene în privilegiulŭ lorŭ nicĭ este următorŭ pe totŭ anulŭ, ce numaĭ la cămărășie nouă, de aceea sunt datorĭ de obște câţĭ vîndŭ marfă cu cotulŭ a primì și fără de voia lorŭ coturĭ și a da obicinuitulŭ havaetŭ, cum și ploconulŭ asemenea a-lŭ plăti, iar Câmpulungeniĭ ce aŭ chrisovulŭ Domnieĭ Mele aŭ a fi apĕraţĭ numaĭ de cotăritŭ ce cuprinde în chrisovulŭ lorŭ, care este pe totŭ anulŭ. Așișderea s'aŭ maĭ jăluitŭ Domnieĭ Mele orênduiţiĭ pentru sudiţĭ, cum că nicĭ eĭ nu vorŭ a plăti obicinuitulŭ ploconŭ și a primì coturĭ: ci pentru sudiţĭ poruncimŭ Domnia Mea, ca stăpâniĭ prăvăliilorŭ să plătéscă și havaetulŭ coturilorŭ și ploconulŭ, și când tocmesce prăvălia la sudiţĭ îșĭ va cere preţulŭ; ci dar într'acestŭ chipŭ urmândŭ să aveţĭ a da ajutorulŭ celŭ cuviinciosŭ orênduiţilorŭ cămăreĭ și să le faceţĭ împlinire dela fieteș-care.—1793 Maiŭ 6.(1)

Poruncă către d-luĭ Hatmanulŭ Costache Caragea, Caimacamulŭ Craioveĭ, pentru fumăritulŭ mănăstireĭ S-tuluĭ Panteleimonŭ.

Cinstitŭ și credinciosŭ boerulŭ Domnieĭ Mele, dumné-ta hatmane Costache Caragea, Caimacamule Craioveĭ, sănătate! Fiind-că fumăritulŭ d'aicĭ după Oltŭ, care este milă a mănăstireĭ S-tuluĭ Panteleimonŭ, Ne plirofo-risimŭ Domnia Mea că l'aŭ avutŭ cumpĕratŭ Grigorie Căpitanulŭ cu câte 5 judeţe după cuprinderea cărţilorŭ vechĭ, și după acéstă cumpĕrătóre, bine l'aŭ vîndutŭ și elŭ la alţiĭ, poruncimŭ dumi-tale, ca pentru anulŭ trecutŭ să nu fie supĕratŭ, nicĭ elŭ, nicĭ chezașulŭ luĭ, nicĭ cumpĕrătoriĭ la

(1) Cod. XXIII, fila 51 verso.

carĭ elŭ aŭ vîndutŭ, spre a întórce baniĭ ce aŭ luatŭ, ci să li se dea bună pace. Iar pentru anulŭ de estŭ timpŭ şi de aicĭ înainte, poruncimŭ Domnia Mea că întâiŭ să facĭ dumné-ta cercetare fórte cu amĕruntulŭ cum s'a urmatŭ în toţĭ ceĭ-lalţĭ anĭ anĭ maĭ înainte, de a fostŭ adecă fumăritŭ şi într'acele 5 judeţe şi de sunt prin tóte satele, saŭ numaĭ în tĕrgurĭ şi oraşe? şi de aŭ plătitŭ în toţĭ aniĭ? şi pliroforisindu-te bine de obiceiulŭ celŭ adevĕratŭ care se va fi urmatŭ, să aibĭ a însciinţà Domnieĭ Mele pe largŭ; de carĕ aşteptămŭ rĕspunsŭ fără de zăbavă.—1793 Martie 9. (1)

Cu pitacŭ din 18 Iunie 1793 Moruzi trimite mumbaşirŭ să cerceteze şi să împedice pre podariĭ, carĭ aŭ în arendă podulŭ de pe moşia Corbiĭ de pe apa Argeşulŭ (Vlaşca), de a luà *brudină* dela carele ce trecŭ cu sare domnéscă, câte 15 şi 16 parale de carŭ. (2)

S'aŭ făcutŭ poruncă la ispravniciĭ Oltuluĭ cum că s'aŭ însciinţatŭ Domnia Mea, atâtŭ din jălbile altorŭ trecĕtorĭ şi neguţătorĭ, cum şi la capanlăiĭ ce le este trecerea pe podulŭ dela Ipătescĭ pe apa Oltuluĭ, cum că podariĭ şi aceĭ ce ţinŭ podulŭ nu urméză obiceiuluĭ ce aŭ fostŭ a luà de carŭ de boĭ câte 5 parale şi de carŭ cu 4 boĭ câte 10 parale, ci facŭ multŭ necazŭ trecĕtorilorŭ cu cerere de plată nesuferită de iea de carŭ câte 70 de parale şi până la 2 leĭ. Li s'aŭ poruncitŭ straşnicŭ ca să le dea poruncă şi nizamŭ şi să nu îngăduiască a luà maĭ multŭ decât câte 5 parale de carulŭ cu 2 boĭ şi câte 10 de carulŭ cu 4 boĭ. Iar de vorŭ maĭ face urmare împotrivă, pe acela ridicându lŭ să-lŭ aducă dreptŭ la Măria Sa, ca să i facă căḍută pedépsa. (3)

Cartea bisericeĭ Agescii pentru vinăriciŭ dela Slam-Rîmnicŭ.

Dumné-vóstre boerilorŭ vinăricerĭ ot sud Slam-Rîmnicŭ, sănătate! Fiind că biserica şi şcóla dela Agescĭ prin chrisóve domnescĭ aŭ a luà milă de vinăriciŭ dela toţĭ ceĭ ce aŭ viĭ şi plătescŭ vinăriciŭ dintr'aceste popóre, adecă Putreda-din-dealŭ şi din vale, Herĕsciĭ, Zabraleĭ, Răducesciĭ, Belciugata, Măţinenĭ; dela aceste să se iea vinăriciulŭ totŭ de vadră po banĭ 5 şi părpărulŭ după obiceiŭ, dela câte dintr'aceste popóre nu vorŭ

(1) Cod. XXIII, fila 16.
(2) Cod. XXVIII, fila 84 verso.
(3) Cod. XXIII, fila 122 verso.

fi armăşescĭ; iată trimise epistatuluĭ caseĭ dela Agescĭ, pe ......, care viindŭ aicĭ şi arĕtându-vĕ porunca acésta după ponturile domnescĭ ce sunt date, să aibă voie ca împreună cu dumné-vóstre să umble să scrie vinăriciulŭ dintr'aceste popóre, şi câţĭ banĭ se vorŭ face, strîngêndu-se, să-ĭ daţĭ. Ci dar aşà veţĭ urmà negreşitŭ.—1793 Sept. 19.

Totŭ cu aceiaşĭ dată s'a datŭ aceiaşĭ milă de vinăriciŭ şi la moşiile ce posedă biserica şi şcóla din Agescĭ în judeţele Secuieniĭ, Oltuluĭ şi Dîmboviţa. (1)

Slujitorĭ carĭ aŭ pierdutŭ 1000 talerĭ din baniĭ Visterieĭ.

Plătesce totŭ stégulŭ slujitorescŭ, «ca fie-care să se îngrijéscă şi să se povăţuiască unulŭ pe altulŭ cum trebue să umble în slujba domnéscă, şi eĭ cu cine vorŭ avé, să-şĭ caute în urmă» — 22 Octomvre 1793. (2)

Carte deschisă din 11 Iulie 1795 către locuitoriĭ din Focşanĭ, alăturândŭ cartea Metropolituluĭ cu unŭ înfricoşatŭ blăstemŭ, ca să se dea de faţă celŭ care va fi găsitŭ talerĭ 3000 aĭ hasneleĭ, pierduţĭ între mănăstirea Sf. Ioanŭ de dincóce de Focşanĭ şi o altă mănăstire de dincolo. «Colăcaşuluĭ să i se dea tal. 500 de către ispravnicĭ, şi după dreptate erà să-ĭ plătéscă eĭ aceĭ banĭ şi Măria Sa, sincatavasis făcêndu-le, poruncesce ca pe jumĕtate să-ĭ plătéscă». (3)

In cod. XXIII, fila 165, este o trimitere de stînjenŭ ca modelŭ.
22 Octobre 1793.

Têrgulŭ de sub dealulŭ Pitescilorŭ să deae de prăvălie câte unŭ talerŭ după obiceiŭ (4). Vedĭ Docum. dela pag. 320 din tom. V.

Iŭ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i gpd. zemle Vlachiscoe. — Cetindu-se înaintea Domnieĭ Mele, atâtŭ înşciinţarea ispravnicéscă, câtŭ şi acésta anafora a dumné-luĭ cinstituluĭ şi credinciosŭ boerulŭ Domnieĭ Mele

(1) Cod. XXIII, fila 146.
(2) Cod. XXIII, fila 164 verso.
(3) Cod. XXIX fila 90 verso.
(4) Cod. XXIII, fila 165.

Vel Vistierŭ, se vĕḑù că la tóte cererile Niculiĭ s'aŭ făcutŭ îndestulă cercetare, şi la nicĭ una nu i s'aŭ cunoscutŭ cererea de cuvîntŭ dreptŭ, întâiŭ că sunt din cele urmate în iuţéla vremeĭ de răzmiriţă, şi a doua că s'aŭ cunoscutŭ de înşelătorŭ, umblândŭ fugarŭ când la unŭ judeţŭ când la altulŭ, numaĭ şi numaĭ ca să nu-şĭ dee dreptulŭ dăjdieĭ luĭ, ce-lŭ ajungeà cisla sătenilorŭ; dreptŭ aceea întărimŭ Domnia Mea anaforaua aceasta, şi hotărîmŭ să rămâie nesupĕraţĭ săteniĭ ot Câmpulungénca de tótă cererea Nicoliĭ. — 1794 Aprilie 26.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălţate Dómne,

Cu acéstă alegere a dumné-lorŭ ispravnicilorŭ din sud Buzĕŭ, nerĕmâindŭ odihnitŭ Nicolae Monacŭ, aŭ pornitŭ apelaţie către Măria Ta, şi orênduitulŭ zapciŭ Vătafŭ za visterie, înfăţişândŭ pre amîndouĕ părţile înaintea mea, am întrebatŭ pe Nicola la ce nu se odihnesce şi ce are a rĕspunde împotrivă? şi altele nu ḑise, fără numaĭ totŭ acelea care le aŭ rĕspunsŭ şi la judecata isprăvnicéscă, unde la nicĭ una nu are dreptate a cere, pentru că deşi ḑice că acelea o sută douĕ-ḑecĭ oĭ i s'aŭ prăpăditŭ din pricina sătenilorŭ, căcĭ l'aŭ luatŭ pre dînsulŭ dela oĭ de l'aŭ trimesŭ în podveḑĭ şi aŭ rĕmasŭ nepustite peste câmpiĭ, dară săteniĭ împotrivă arĕtară că nu le păzià Nicola, ci aveà doĭ ciobanĭ, şi atuncĭ mersese numaĭ să le vaḑă, după cum nicĭ însuşĭ nu putù tăgădui că nu le păzià elŭ, ci ḑise că a avutŭ ciobanĭ păzitorĭ şi la acésta se cunósce că nu i s'a prăpăditŭ din nepază, ci din întîmplarea vremilorŭ, fiindŭ fostŭ atuncĭ iarnă fórte grea; pentru laptele dela o sută cincĭ-ḑecĭ mănzărĭ, ce arată că i-aŭ luatŭ săteniĭ, cercetândŭ în ce vreme a fostŭ, cu tóte că săteniĭ ḑiseră că oile le-aŭ pogorîtŭ din munte după Sântă-Măria mică, când se înţărcase oile, dar şi însuşĭ mărturisi că le-aŭ pogorîtŭ după Sfete Ilie, care nicĭ atuncĭ nu dă oile lapte, şi rĕŭ face acéstă cerere; pentru arĕtarea ce face că elŭ erà birnicŭ de judeţŭ Rîmniculuĭ şi nu sĕ cădeà a-lŭ supĕrà săteniĭ de Buzĕŭ a-lŭ pune la dajdie, avêndŭ şi cartea Domnuluĭ Mavrogheni ca să nu lŭ supere, am vĕḑutŭ acea carte a luĭ Mavroghene, cu lét. 1788 Octomvre 5, şi măcar că poruncesce ispravnicilorŭ de Buzĕŭ să nu-lŭ supere, fiindŭ birnicŭ din judeţulŭ Focşanilorŭ, dar nu are aceea nicĭ unŭ temeiŭ, pentru că elŭ cu ḑece ḑile maĭ în urma aceĭ cărţĭ s'aŭ pusŭ şi a luatŭ zapisŭ dela mâna sătenilorŭ ot satŭ Câmpulungénca sud Buzĕŭ, tocmindu-se a fi sătênŭ alŭ lorŭ într'unŭ anŭ tal. 15, şi cu acestŭ zapisŭ ce a luatŭ a stricatŭ puterea cărţeĭ luĭ Mavroghene, fiind-că elŭ singurŭ a vrutŭ de s'a făcutŭ tocmaşŭ la acestŭ satŭ, şi săteniĭ ca pe unŭ birnicŭ alŭ lorŭ îlŭ apucaŭ

de orênduelile ce ieşeaŭ pre ţéră, maĭ vîrtosŭ cu zapisulŭ scrisŭ numaĭ într'unŭ anŭ tal. 15; iară alŭ doilea anŭ ḑicŭ sătenii că l'aŭ băgatŭ în cislă ca pre unŭ sătênŭ, şi celea luate de eĭ sunt după împlinirea anuluĭ, ne supuindu-se a rĕspunde ceea ce-lŭ ajungeà cisla, şi când şedeà în judeţulŭ Rîmniculuĭ arĕtà că pórtă dajdie la Buzĕŭ, şi când mergeà în Buzĕŭ ḑiceà că pórtă birulŭ în Rîmnicŭ, şi aşà erà înşelătorŭ de douĕ judeţe. Pentru aceea, de vreme ce elŭ după zapisulŭ ce a luatŭ dela sătenĭ erà bunŭ birnicŭ alŭ satuluĭ Câmpulungénca, şi de vreme ce n'aŭ avutŭ statornicie şi cu vicleşugŭ umblà în amîndouĕ judeţele, ca să nu deie birŭ nicăirea, părerea mea este ca să rĕmâe păgubaşŭ şi să nu i se dee nimica înapoĭ, ca să se înveţe minte a nu maĭ face altă dată una ca acésta, şi a fi spre pildă şi altora ce vorŭ cugetà a urmà asemenea ca dînsulŭ; iar hotărîrea rĕmâne a se face de către Inălţimea Ta. (1) — 1794 Aprilie 24.

Vel Vistierulŭ.

Pitacŭ din 6 Iunie 1794 către ispravnicii din Ilfovŭ.

Pentru 40 de măldărarĭ ce sunt orênduiţĭ de aducŭ maldărŭ la grajdulŭ Comişeeĭ, pentru ca să nu facă la cositulŭ liveḑilorŭ pricină, Vodă ordonă ca fieş-căruià măldărarŭ să-ĭ daţĭ adeverinţa dumné-vóstre, cu arĕtare de câte care maldărŭ are să aducă şi de unde anume are să taie maldărŭ? ca să fie acésta prin sciinţa dumné-vóstre şi să nu se întîmple alte neoorênduelĭ, adecă cu nume că să aducă maldărŭ la grajdulŭ domnescŭ, să taie fieş-cine şi să strice liveḑile, fără a nu se aduce maldărŭ la grajdulŭ Curţeĭ domnescĭ. Şi aşà să păziţĭ orênduiala, de a nu se tace pricină şi nedreptăţĭ obştieĭ. (2)

Nazîriĭ Epitropieĭ presintă în 8 Sept. 1794 anafora Domnitoruluĭ pentru stabilirea de brudină în folosulŭ Cutieĭ la podulŭ dela Călugărenĭ, făcutŭ cu cheltuiala domnieĭ. Se fixéză prin resoluţiunea Domnitoruluĭ dela 25 Oct. 1794 următórea brudină: dela jugulŭ caruluĭ încărcatŭ orĭ cu boĭ saŭ cu caĭ, 6 banĭ; de jugŭ de carŭ deşertŭ, 3 banĭ; dela vitele: vacĭ, boĭ, bivolĭ şi catîrĭ ce sunt pentru neguţătorie, 2 banĭ.

Epitropiĭ maĭ propuseseră şi câte 1 banŭ de vitele mĕrunte (oĭ, capre, rîmătorĭ) şi câte 3 banĭ de omulŭ călare; dar aceste le-aŭ ştersŭ Domnito-

(1) Cod. XXVII, pag. 12, IV.
(2) Cod. XXIII, fila 255 verso.

rulŭ. Epitropia se însărcinéză, primindŭ brudina, să întreţină şi podulŭ pe viitorŭ. (1)

La 16 Septembre 1794 Dumitraşco Racoviţă Banŭ şi Constantinŭ Filipescu Vistierŭ reclamă luĭ Vodă, că în contra vechiuluĭ obiceiŭ ca boerimea să nu plătéscă căminăritŭ, acum dela cârciumele după moşia lorŭ Bucovŭ (Saacŭ) se cere căminăritŭ, sub cuvîntŭ că acele cârciumĭ sunt închiriate la alţĭ neboerĭ, «dar vinulŭ dela aceste cârciume este din viile nóstre, iar nu străine».

Vodă pune resoluţiune în 17 Septembre 1794, ca să se ordone ispravnicilorŭ să amintéscă celorŭ ce strîngŭ căminăritulŭ, că nu aŭ a luà acéstă dare dela Metropoliĭ, Episcopiĭ, mănăstirĭ marĭ, boerĭ dela Vel Banŭ până la Vel Clucerŭ de arie şi dela jupânesele vĕduve aĭ cărorŭ bărbaţĭ aŭ fostŭ veliţĭ boierĭ şi dela ceĭ scutiţĭ cu anume chrisóve. Deci să nu supere cârciumele celor 2 boierĭ reclamanţĭ. (2)

Pitacŭ din 25 Septembre 1794, autorisândŭ pe biv Logofĕtŭ Radu Golescu, întreprinḑĕtorulŭ slujbeĭ dijmărituluĭ pe 1794, din Argeşŭ, să rênduiască cercătură: «iĭ dămŭ voie de 15 ḑile numaĭ, ca să strîngă răvaşele slujbaşilorŭ», ca să constate dacă aceia nu l'aŭ furatŭ în percepere. Domnitorulŭ ordonă ispravnicilorŭ să dea ajutorŭ rênduiţilorŭ cercătorĭ aĭ boeruluĭ Radu Golescu. (3)

5 cărţĭ deslegate către ispravnicĭ ot peste Oltŭ şi alta legată către dumnéluĭ Caimacamulŭ Craioveĭ, pentru cercătura vinăriciuluĭ.

Vĕ facemŭ în scire că dumné-luĭ cinstitŭ şi credinciosŭ boerulŭ Domnieĭ Mele Radu Golescu biv Vel Logofĕtŭ, cumpĕrătorulŭ de éstŭ timpŭ alŭ slujbeĭ vinăriciuluĭ de peste Oltŭ, a jăluitŭ Domnieĭ Mele cum că slujbaşiĭ ce aŭ fostŭ orênduiţĭ arŭ fi făcutŭ sfeterismos şi furtişagŭ din slujbă, din care i se pricinuesce o multă pagubă, şi a cerutŭ Domnieĭ Mele de a avé voie numaĭ ca să strîngă dela locuitorĭ răvaşele slujbaşilorŭ de vinăriciŭ ce a plătitŭ cu tótă cheltuiala dumné-luĭ, fără de a nu se supĕrà locuitoriĭ întru nimicŭ. După a căruia rugăciune şi cerere, cercetându-se condica Divanuluĭ şi vĕḑêndu-se că şi altă dată s'a maĭ fostŭ datŭ acéstă

(1) Cod. XXVII, scara 17, fila 46.
(2) Cod. XXVII, scara 17, fila 8 verso.
(3) Cod. XXIII, fila 276.

poruncă cumpĕrătorilorŭ de vinăriciŭ de peste Oltŭ spre descoperirea furtişagului slujbaşilorŭ, poruncimŭ dumné-vóstre ca să daţĭ slobodenie orênduitului dumné-luĭ....... nu ca să aibă voie de a face vre-unŭ felŭ de urmare maĭ multŭ, ci numaĭ ca să strîngă răvaşele slujbaşilorŭ dela locuitoriĭ ce aŭ plătitŭ vinăriciulŭ, pe care să-ĭ întrebe ca să arĕte în adevĕrŭ, cu frica luĭ Dumnedeŭ, câţĭ banĭ aŭ plătitŭ? şi să-ĭ trécă în dosulŭ fiesce-căruia răvaşŭ, care răvaşŭ, strîngêndu-le tóte, să dea altele în locŭ, fără a supĕrà însă pe locuitorĭ nicĭ cu parale de răvaşŭ, nicĭ cu conace de ale măncăreĭ, nicĭ să le facă vre-o smăcinare, saŭ câtŭ de puţină supĕrare în vre unŭ judeţŭ, că se va pedepsi.—1794 Oct. 8. (1)

Pitacŭ la dumné-lorŭ ispravniciĭ ot sud Muscelŭ sănătate!

Amŭ vĕdutŭ Domnia Mea însciinţarea ce Ne faceţĭ, dimpreună cu 2 copiĭ de cărţĭ domnescĭ ce Ne-aţĭ trimesŭ, una pentru măcelariĭ carĭ aŭ scaune de carne în têrgulŭ Pitescilorŭ, şi alta pentru câte talerŭ unulŭ havaetŭ alŭ ispravnicilorŭ dela prăvăliaşiĭ din numitulŭ têrgŭ alŭ Pitescilorŭ; ce câtŭ pentru măcelarĭ, vĕ poruncimŭ Domnia Mea, că de n'aŭ avutŭ vinăriceriĭ acestŭ obiceiŭ care-lŭ *pretindirisescŭ* acum dela scaunele din têrgŭ şi n'aŭ plătitŭ măcelariĭ nicĭ anŭ, nicĭ anterţŭ, nicĭ maĭ înaintea acesteĭ trecute răzmeriţe, nicĭ acum să nu plătéscă, şi dumné-vóstre să-ĭ pedepsiţĭ şi să-şĭ caute vinăriceriĭ numaĭ havaetulŭ dela scaunele de prin dealurĭ, carĭ nu sunt privileghiaţĭ cu cărţĭ domnescĭ după ponturĭ, la care acele scaune, care li se cade, după ponturĭ, să nu fie popriţĭ. Iar pentru acelŭ câte talerŭ unulŭ, de vreme ce vĕduiŭ cartea Domnieĭ Sale frateluĭ Michaiŭ Vodă Suţu, cu hotărîtă poruncă, ca de un lucru obicĭnuitŭ, aveţĭ voie a vĕ luà acelŭ câte talerŭ unulŭ; însă fiind-că socotimŭ cum că nu urméză a fi tóte prăvăliile de o potrivă şi de o stare, şi cu acésta să urméză nedreptate celorŭ cu prăvăliile próste şi micĭ, pentru aceea vĕ poruncimŭ ca să faceţĭ cumpĕnire la acésta, păzindŭ dreptatea, ca să nu vie jalbă, şi fiţĭ sănătoşĭ. — 1794 Octomvre 8. (2) (Vedĭ tom. V. pag. 320).

La 25 Oct. 1794 Al. Moruzi fixéză brudina, adecă plata trecĕtorilorŭ la podulŭ dela Călugărenĭ şi Foloştóca, în profitulŭ cutieĭ Epitropieĭ:

6 banĭ dela jugulŭ dela care, orĭ cu boĭ saŭ cu caĭ, încărcatŭ de orĭce materialŭ şi povară.

(1) Cod. XXIII, fila 284 verso.
(2) Cod. XXIII, fila 283.

3 banĭ de jugŭ de carŭ deşertŭ.

2 banĭ de vitele de vacĭ, boĭ, bivolĭ şi catârĭ ce sunt pentru neguţătorie.

Dela chirigiiĭ ce aducŭ mărfurĭ, caĭ împovĕraţĭ de negoţŭ şi sunt chirigiĭ, care unulŭ are 3 şi 4 caĭ saŭ maĭ puţinŭ, saŭ maĭ mulţĭ. Aceştia de fiesce-care calŭ împovĕratŭ, să aibă a da câte 1 pară. (1)

Pitacŭ din 8 Septembre 1795 către Vel Spătarŭ, motivatŭ de anaforaua Vorniculuĭ Bucurescilorŭ cum că la cercetările ce facŭ zapciiĭ Vornicieĭ prin mahalale pentru dajnicĭ şi pentru ceĭ ce se află fără nicĭ unŭ căpĕtâiŭ spre a intrà la orênduială, se împotrivescŭ uniĭ cu nume de seimenĭ şi de slujitorĭ şi de brésla spătăréscă, deşi nu aŭ nicĭ unŭ felŭ de sinetŭ, şi ocărĕscŭ şi isgonescŭ pe zapciĭ pe de o parte Domnitorulŭ cere Spătaruluĭ să ordóne la tóte breslele spătărescĭ a nu se împotrivi la cercetările zapciilorŭ Vornicieĭ, ca pe câţĭ se numescŭ de bresla spătărécă fără de a avé unŭ sinetŭ la mâna lorŭ, luându-le numele şi mahalaua în scrisŭ, să-ĭ arate la Spătarulŭ şi acesta să aibă a face cercetarea lorŭ dupa orênduială, iar pe de alta poruncesce straşnicŭ, «ca toţĭ câţĭ se vorŭ găsi purtândŭ caiafetŭ de neferŭ, afară din deliiĭ şi tufecciiĭ Curţeĭ şi din neferiĭ Spătărieĭ şi Agieĭ, să trimiţĭ să-ĭ prinḑă şi luându-le armele să le taie căciulele, să-ĭ ridice portulŭ de neferŭ şi să-ĭ şi bată».

In acelaşĭ sensŭ şi la aceiaşĭ dată s'a scrisŭ la Vel Camaraşŭ pentru uniĭ, ce cu nume de deliĭ aĭ Curţeĭ, se împotrivescŭ zapciuluĭ Vorniculuĭ de a-şĭ plăti darea şi aŭ spartŭ şi grosulŭ ca să scóţă din elŭ pe unŭ pretinsŭ deliŭ închisŭ. (2)

Epitropia obştireĭ cu anaforaua dela 28 Ianuarie 1796 vestesce că, conformându-se ordineĭ Domnitoruluĭ, a însciinţatŭ veliţilorŭ boerĭ, «că cine voesce a fi muşteriŭ să vie la Epitropie, fiind-că este să se maĭ strige slujbele vorniciilorŭ din 12 judeţe, i butăritulŭ şi venitulŭ poduluĭ toptanŭ; şi câţĭ aŭ voitŭ din dumné-lorŭ viindŭ astăḑĭ, s'aŭ strigatŭ slujbele de 3 orĭ, dândŭ şi uniĭ şi alţiĭ, până s'aŭ urcatŭ la tal. 15.500 şi aŭ rĕmasŭ asupra dumné-luĭ Vel Vornicŭ de Ţéra-de-jos Radu Golescu, şi baniĭ să-ĭ rĕspunḑă în 2 câştiurĭ, adecă acum înainte pe jumĕtate şi peste 6 lunĭ să istovéscă baniĭ».

Domnitorulŭ aprobă acéstă licitaţie. (3)

(1) Cod. XXIII, fila 289.
(2) Cod. XXIX, fila 110 verso.
(3) Cod. XXXI, scara 1, fila 61 verso.

Cărţĭ legate la vătaşiĭ de plaiŭ pentru şoimĭ, din 5 Maiŭ 1793.

Se cerŭ din plasa Lovişte (Argeşŭ) 2 şoimĭ, 1 din plaiulŭ Arifeĭ (Argeşŭ); din plaiulŭ Nucşóreĭ (Muşcelŭ) 2, din plaiulŭ Dîmboviţeĭ (Muşcelŭ) 1; din plaiulŭ Ialomiţeĭ (Dîmboviţa) 1, din plaiulŭ Dîmboviţa (Dîmboviţa) 1 ; din plaiulŭ Prahova (Prahova) 2; din plaiulŭ Teléjenŭ (Secuenĭ) 1; plaiulŭ despre Buzeŭ (Secuienĭ) 2; plaiulŭ Pîrscovuluĭ (Buzeŭ) 1, din plaiulŭ Slănicuhuĭ (Buzeŭ) 1. (1)

2 Maiŭ 1794, 2 Maiŭ 1795, 5 Maiŭ 1796. Cărţĭ legate la vătăşeĭ pentru şoimĭ, din 5 Maiŭ 1793. (2)

Pitacŭ din 22 Maiŭ 1796 către ispravniciĭ de Jiu-de-sus.

Domnitorulŭ îĭ însciinţéză că, «întorcêndu-se Tutungi-başa dela Gorjŭ făcù arĕtare prin *tacrirŭ*, cum că locuitoriĭ aceluĭ judeţŭ cu mare jale şi mâhnire i s'aŭ plânsŭ, ca să arate la domnie pentru Iancu Ghiolbeatŭ. Polcovnicŭ, ce aŭ fostŭ taxildarŭ cu slujba vinăriciuluĭ într'acelŭ judeţŭ, că după ce le-aŭ luatŭ câte 2 parale de vadră, iar nu câte 5 banĭ după ponturĭ, i-aŭ încărcatŭ şi la ḑece 4 vedre şi deosebitŭ apoĭ la plata banilorŭ le-aŭ făcutŭ socotélă pe banĭ vechĭ, luândŭ leulŭ adecă pe 44 parale, până într'atâtŭ că bucuroşĭ aŭ fostŭ locuitoriĭ să şĭ dea vinurile dreptŭ baniĭ vinăriciuluĭ şi să se mântuiască de acele jafurĭ, iar elŭ aŭ refusatŭ vinurile, ḑicêndŭ că n'are ce face cu ele, şi n'aŭ datŭ locuitorilorŭ rĕsuflare de aŭ fostŭ eĭ siliţĭ să-şĭ vîndă vitele fără de preţŭ, şi aşà dela uniĭ aŭ luatŭ vitele lorŭ dreptŭ banĭ, dela alţiĭ aŭ luatŭ lucrurile şi peticele ce aŭ avutŭ şi le-aŭ vîndutŭ făr de preţŭ». Vodă se miră de asemenea fapte, că cum de n'aŭ însciinţatŭ despre ele domnia, decĭ poruncesce să se facă cercetare seriósă şi prin ómenĭ străinĭ adiaforĭ, să se afle suma jafuluĭ şi a pagubeĭ făcute locuitorilorŭ peste ponturĭ. Până va veni resultatulŭ cercetăreĭ, pe numitulŭ Ghiolbeatŭ Domnitorulŭ a poruncitŭ Caimacamuluĭ de Craiova să-lŭ ţină închisŭ acolo. (3)

(1) Cod XXIII, fila 63.
(2) Cod. XXIII, fila 244.
(3) Cod. XXIX, fila 189.

Pitacŭ către Spătarulŭ din 12 Iunie 1796, să constate că podariĭ dela podulŭ Copăcenilorŭ de pe moșia Paharniculuĭ Varlaamŭ, și anume unŭ Nicolae Arnăutulŭ, omŭ alŭ Paharniculuĭ, aŭ făcutŭ mare supĕrare cărăușilorŭ de sare și drumeților negutătorĭ, luândŭ pentru podŭ dela carele împovărate negutătorescĭ câte 15 până la 30 parale, lucru nesuferitŭ auḑuluĭ domnieĭ. Acelŭ arnăutŭ a venitŭ acum în Bucurescĭ și a lăsatŭ în loculŭ luĭ alțĭ arendarĭ. Domnitorulŭ ordonă Spătaruluĭ să găséscă pe acelŭ arnăutŭ și să-lŭ bată la falangă cu 100 toiage pentru ḑisa vină. (1)

Pitacŭ la Metropolitulŭ, la Vel Banŭ Gherache, Vel Vistierŭ Moruzi, Vel Vornicŭ Brâncovénu, Vel Logofĕtŭ de Téra de-sus Filipescu, biv Vel Vistierŭ Raletŭ, biv Vel Cămărașŭ Nicolache.

«Fiind-că rĕposatulŭ Vornicŭ Scarlatŭ Grecénu, dându-șĭ obștésca datorie, n'aŭ apucatŭ să închee socotelele Epitropieĭ de anulŭ trecutŭ létu 1793, pentru care scriemŭ P. Sf. și d-vóstre boerilorŭ, ca adunêndu-vĕ la unŭ locŭ, să aducețĭ pe sameșulŭ Epitropieĭ înaintea d-vóstre ca să-șĭ dea socotéla, atâtŭ de venitulŭ anuluĭ trecutŭ, câtŭ și de cheltuială, arĕtândŭ sineturĭ de tóte daturile, și fiindŭ după orênduială, să se adevereze socotelele de Pr. Sf. și de dumné-vóstre ca să fie sciute Epitropieĭ și cunoscute după vremĭ. — 1794 Iunie 1.» (2)

Cartea legată la Slam-Rîmnicŭ.

Fiind-că horilca din téra leșéscă este oprită de a intrà în téră, iată vĕ poruncimŭ strașnicŭ ca să nu îngăduițĭ măcar o oră ța ine aicĭ în ținutulŭ Domnieĭ Mele. Așișderea să cercetațĭ de a aflà acum unde-vașĭ acea horilcă adusă din téra leșéscă, să vĕ pliroforisițĭ câtă sumă este? la cine anume? de când este adusă? și cu ce mijlocŭ de slobodenie? și de o parte să oprițĭ a nu se vinde, de alta să însciințațĭ Domnieĭ Mele. Lângă acésta vĕ dămŭ în scrisŭ și pentru rêndulŭ povernelorŭ de rachiŭ ; cu totulŭ sunt oprite de a maĭ lucrà și a nu se cheltui zaherelele de hrană la lucru de bĕutură. Pentru care ve poruncimŭ iarășĭ, să nu îngăduițĭ pe cine-vașĭ a face povarnă și a lucrà rachiŭ și horilcă din zaherele. Pentru că de

(1) Cod. XXIX, fila 199.
(2) Cod. XXIII, fila 262.

cercetațĭ și de vețĭ aflà pe cine-vașĭ că are povarnă, să-lŭ oprițĭ; pentru că de vomŭ audi într'altŭ chipŭ, bine să scițĭ că vețĭ fi vinovațĭ de pedépsă, și fițĭ sănătoșĭ.—1793 Fevruarie 23. (1)

Pitacŭ către ispravniculŭ de Ialomița și de Ilfovŭ din 10 Maiŭ 1793, după jalba vameșuluĭ de Urzicenĭ și Oltenița, Ciocănescĭ și Lichirescĭ, pentru ceĭ ce vîndŭ bucate de zaherea la ceĭ orênduițĭ de dumnélorŭ boeriĭ zaheregiĭ, că nu plătescŭ vamă pentru acéstă zaherea domnéscă. Domnitorulŭ ordonă să continue a fi scutită acéstă zaherea de vamă, «fără numaĭ dela alțĭ cumpĕrătorĭ ce vorŭ fi, orĭ pentru a o aduce aicĭ la Bucurescĭ saŭ la alte têrgurĭ, potŭ a-șĭ cere vama cea obicĭnuită după cuprinderea cataloguluĭ.» (2)

Mămulariĭ dela Argeșŭ daŭ luĭ A. Moruzi jalbă că eĭ, carĭ se chivernisescŭ cu marfă de mĕrunțișurĭ: mĕtase, mărgele i alte mĕruntae, când mergŭ pe la bâlciurĭ de prin județe, sunt supĕrațĭ de vameșĭ, carĭ le ieaŭ câte 40 de banĭ de bâlciŭ, iar beșléga câte 10 parale de mămularŭ și polcovniculŭ de judeţŭ câtŭ póte să le iea, asemenea zapciiĭ plășeĭ în care se face bâlciulŭ le iea banĭ. Mămulariĭ arată că de asemenea dărĭ aŭ fostŭ scutițĭ prin chrisovŭ dela Alexandru Ipsilante, dar că chrisovulŭ l'aŭ perdutŭ în vremea răzmiriţeĭ, și se rógă să li se reînnoiască după condică, ca să nu plătéscă decât vama. Domnitorulŭ, în 18 Maiŭ 1793, ordonă ispravnicilorŭ, căpitanilorŭ, zapciilorŭ și vameșilorŭ să nu maĭ supere pe mămularĭ cu nicĭ o cerere sub nume de obiceiŭ și de havaetŭ, căcĭ eĭ nu aŭ de a plăti decât vama după catalogŭ. (3)

Carte din 2 Iunie 1793 după jalba luĭ Antonŭ și Grigore Vameșŭ din Dîmbovița împotriva polcovniculuĭ de judeţŭ, «că iea vamă maĭ multŭ de cât eĭ, și speriindu-se neguțătorașiĭ de jafurile luĭ, șĭ-aŭ părăsitŭ têrgurile și se zăticnesce venitulŭ vămeĭ». Acésta confirmă și maĭ mulțĭ neguțătorĭ că polcovniculŭ, peste vama legiuită ce aŭ să plătéscă la vameșŭ, sunt datorĭ a plăti Polcovniculuĭ câte 2 până la 3 leĭ de carŭ de pesce și câte 3 oca de pesce de carŭ; asemenea câte 1 leŭ și câte 2 saŭ 3 oca de sare dela fie-care carŭ; de . . . . câte tal. 1 și $^1/_2$, și când mergŭ la sborurĭ, le iea câte 10 parale, lucru ce nu s'a maĭ urmatŭ nicĭ odată. Moruzi trimite anchetă. (4)

---

(1) Cod. XXIII, fila 2 verso.
(2) Cod. XXIII, fila 56.
(3) Cod. XXIII, fila 62.
(4) Cod. XXIII, fila 71.

Poruncă către vameşiĭ dela Giurgiovŭ pentru marfa ce merge la Craiova, a nu o vămuì acolo.

Slugilorŭ Domnieĭ Mele, vameşilorŭ dela şchelele Giurgiuvuluĭ, fiind-că luămŭ Domnia Mea în scire că pe supt cumpĕtŭ v'aţĭ ajunsŭ cu neguţătoriĭ ce trecŭ cu marfă la Craiova pe la Zimnicea şi Islazŭ şi le-aţĭ datŭ făgăduială să le faceţĭ óreşĭ-ce sincatavasis din dreptulŭ vămeĭ, numaĭ să le fie trecerea lorŭ pe acolea pe la Giurgiuvo, care una ca acésta este împotriva orênduelei şi nesuferită Domnieĭ Mele, straşnicŭ vi se poruncesce pentru câţĭ neguţătorĭ Craiovenĭ şi alţiĭ, ce trecŭ cu marfă pe la acea schelă Giurgiuvŭ mergêndŭ la Craiova, să nu-ĭ supĕraţĭ de vamă, fiind-că caidulŭ şi orênduiala este uniĭ ca aceştia a-şĭ plăti vama lorŭ la Craiova, iar nu acolea. Decĭ să vŏ feriţĭ la acésta, că împotrivă urmândŭ şi îndrăsnindu vĕ cu vre-unŭ felŭ de mijlocŭ a luà vamă dela uniĭ ca aceia, nu numaĭ că veţĭ întórce înapoĭ, ci veţĭ fi şi fără de rĕspunsŭ înaintea Domnieĭ Mele. — 1793 Iunie 4. (1)

Oprirea de exportŭ de oĭ peste Dunăre afară de gélepĭ.

Veḑĭ pitaculŭ din 9 Iunie 1793 de a se ridicà doĭ ómenĭ din Vlaşca, după denunţarea gélepuluĭ otomanŭ, că facŭ matrapazlîcŭ de oĭ peste Dunăre. (2)

Cărţĭ legate către vătaşiĭ plaiurilorŭ pentru cele ce sunt oprite.

Slugilorŭ Domnieĭ Mele, vătaşilorŭ dela plaiulŭ . . . . sud . . . . Ne-amŭ însciinţatŭ Domnia Mea cum că pentru enteresurĭ nu păziţĭ nizamulŭ ce vĕ este datŭ la sloboḑirea lucrurilorŭ, carĭ prin scirea şi cu porunca Domnieĭ Mele în scrisŭ se dă voie a trece în ţéra Nemţieĭ, afară din zaherele şi vite, care cu totulŭ sunt oprite a eşi din ţéră. Pentru care iată vĕ poruncimŭ Domnia Mea să păziţĭ nizamulŭ cum se cade şi să nu vĕ cutezaţĭ pentru folosŭ şi interesŭ a face urmare împotrivă, orĭ de

(1) Cod. XXIII, fila 72 verso.
(2) Cod. XXIII, fila 75 verso.

a slobodi fără de carte domnéscă în scrisŭ, saŭ a da voie de a trece maĭ multŭ peste ceea ce se cuprinde în cartea slobodenieĭ, că fórte vĕ veţĭ pedepsì. — 1793 Septemvre 13. (1)

Anaforaua ce s'aŭ făcutŭ din dosulŭ jalbeĭ vameşuluĭ dela Pitescĭ sud Argeşŭ.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i gpd. zemle Vlachiscoe. — Aşà să urmeze, pentru care poruncimŭ Domnia Mea dumné-lorŭ ispravnicilorŭ judeţuluĭ, ca la acelea ce aŭ vameşiĭ cuvîntŭ după ponturĭ i după chrisóve să aibă ajutorulŭ celŭ cuviinciosŭ; la cererĭ împotriva ponturilorŭ şi a obiceiuluĭ vămilorŭ, să nu îngăduiţĭ a se face urmare.— 1794 Martie 18.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălţate Dómne,

După luminata poruncă a Inălţimeĭ Tale, vĕdêndŭ cuprinderea cataloguluĭ şi a ponturilorŭ vămilorŭ, vĕduiŭ că pentru rachiŭ cuprinde în catalogŭ aşà, adecă rachiŭ pentru eşitŭ de oca una doĭ banĭ, şi rachiulŭ ce-lŭ aducŭ dela podgorie deciuiala la dece banĭ unulŭ, după care aŭ a fi vameşiĭ următorĭ; aşişderea şi pentru locuitoriĭ Câmpulungenĭ, de care se jăluescŭ vameşiĭ că nu se supunŭ a plătì vama cu cuvîntŭ că sunt privilegiaţĭ, am căutatŭ în condica chrisóvelorŭ Divanuluĭ, ca să vedemŭ ce cuprindere are, şi vĕdumŭ cum că cuprinde, că judeţulŭ, 12 pârgarĭ şi toţĭ orăşeniĭ câţĭ sunt din oraşulŭ Câmpulungŭ să fie în pace şi iertaţĭ de vama mănăstireĭ din oraşŭ şi de vama pitarilorŭ dela sborulŭ Sfîntuluĭ Ilie Prooroeŭ, verĭ-cine va vinde saŭ cumpĕrà aŭ calŭ, aŭ boŭ, aŭ mascurĭ, aŭ pesce saŭ verĭ-ce, să nu aibă dela dînşiĭ vamă, după obiceiulŭ ce aŭ avutŭ acestŭ oraşŭ de n'aŭ datŭ vamă nicĭ odată, ci la acestea două numite têrgurĭ, după chrisóve, aŭ a fi orăşeniĭ Câmpulungenĭ nesupĕraţĭ de vamă, fiind-că chrisovulŭ cuprinde să fie apĕraţĭ numaĭ la celea două têrgurĭ, iar nu şi pe la alte; de care nu lipsimŭ a arĕtà Inălţimeĭ Tale, şi hotărîrea rĕmâne la Inălţimea Ta. — 1794 Martie 15. (1)

Vel Logofĕtŭ.

---

(1) Cod. XXIII, fila 143.
(2) Cod. XXVII, pag. 22, IV.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i gpd. zemle Vlachiscoe. — Poruncimŭ dumné-vóstre ispravnicilorŭ aĭ județuluĭ să faceți cercetare ce se cuprinde maĭ jos și să însciințați Domnieĭ Mele.—1794 Martie 30.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălțate Dómne,

După luminată porunca Măriei Tale am cerutŭ dela jăluitorĭ acelŭ chrisovŭ ce ḑice că aŭ, și arĕtară o carte a Măriei Sale rĕposatuluĭ Grigorie Ghica Vodă cu lét. 1757, de sunt anĭ 45, cu cuprindere că, după cercetarea ce aŭ făcutŭ dumné-luĭ Vel Banŭ alŭ Craioveĭ Ienache Hrisoscoleŭ, s'aŭ doveditŭ cum că locuitoriĭ dela Slatina de din colo nu sunt amestecațĭ cu orășeniĭ Slătinenĭ de dincóce de Oltŭ, nicĭ că sunt legațĭ în orênduiala celorŭ douĕ-spre-ḑece sate ale vămeĭ dela Slatina, nicĭ têrgulŭ la Slatina de acea parte nu se face, și se poruncesce printr'aceiașĭ carte ca să fie apĕrațĭ atâtŭ de vameșiĭ de Oltŭ, câtŭ și de vameșiĭ Craioveĭ; am întrebatŭ pe jăluitorĭ pentru ce n'aŭ înnoitŭ acéstă carte și dela alțĭ luminațĭ Domnĭ din urmă? și ḑiseră că n'aŭ avutŭ trebuință, căcĭ n'aŭ fostŭ supĕrațĭ împotriva aceleĭ cărțĭ, iar acum fiindŭ că s'aŭ fórte învechitŭ; cerŭ a li se înnoi, ci când va fi mila Măriei Tale asupra lorŭ a li se înnoi, mi se pare că este cu cale să se facă întâiŭ cercetare acolo de către dumné-lorŭ ispravniciĭ județuluĭ, de li s'aŭ păzitŭ precum ḑicŭ eĭ apĕrarea și n'aŭ fostŭ supĕrațĭ împotriva aceleĭ cărțĭ vechĭ, și să însciințeze Măriei Tale, ca să nu iasă pe urmă vre-o pricină de jalbă despre vameșŭ; de care nu lipsimŭ a însciință Măriei Tale.—1794 Martie 29. (1)

Nicolae Filipescu Vel Logofĕtŭ.

In 22 Maiŭ 1794 Alexandru Moruzi scrie că Domnitoriĭ Scarlatŭ Ghica (1765) și fiulŭ acestuia Alex. Ghica (1766) aŭ scutitŭ «de vama domnéscă, de agie, mortasipie, arabagie și de alte angariĭ, câte 2 care de marfă de abagerie din tóte altele câte va importă de peste Dunăre Petru abagierulŭ, fiindŭ *orbŭ de amîndoĭ ochiĭ.*» Fiulŭ luĭ Petru, Vasile, cere luĭ Moruzi acestașĭ scutire, dar Vodă îĭ acordă scutirea numaĭ a unuĭ carŭ de marfă. (2)

(1) Cod. XXVII, pag. 33, IV.
(2) Cod. XXIII, fila 248.

Pitacŭ la Vel Aga şi biv Vel Serdarŭ Prejbénu.

Moruzi ordonă că dela zaheréoa, ce aceştia sunt însărcinaţĭ a primì pentru aprovisionarea Bucurescilorŭ, să nu iea vameşiĭ decât jumĕtate la 10, iar nu la 10 unulŭ, cum se plătesce zaheréoa de neguţătorie, care acéstă vamă s'o plătéscă cumpĕrătoriĭ, iar nu vîndĕtoriĭ locuitorĭ; iar pentru zaheréoa ce se vinde în tèrgŭ la oborŭ, la aceea aŭ să-şĭ urmeze vameşiĭ după cartea lorŭ.—1794 Iulie 29. (1)

Vel Logofĕtŭ.

Pitacŭ din 21 Sept. 1794.

Constantinŭ Iliatŭ, ce aŭ cumpĕratŭ pe 1794 vama dela Dragoslavele şi Pitescĭ, n'aŭ plătitŭ la cămara domnéscă sferturile cele obicĭnuite. Vodă dă volnicie slugeĭ sale . . . . «să mérgă, şi orĭ-unde va găsì, să-lŭ apuce să împlinéscă sferturile ce nu le-aŭ plătitŭ până acum, care banĭ să-ĭ aducă aicĭ la cămara Domnieĭ Mele, şi elŭ ce va avé îşĭ va căutà socotéla cu tovarăşiĭ luĭ; iar neplătindŭ, să-lŭ iea să-lŭ aducă aicĭ, lăsându-şĭ vechilŭ în loculŭ luĭ acolo la vamă, care talerĭ 610 rĕmăşiţe din luna luĭ Maiŭ şi talerĭ 785 din luna luĭ Augustŭ, talerĭ 785 din luna acésta a luĭ Septemvre». (2)

Pitacŭ la Vel Vistierŭ, la Vel Vornicŭ de Ţéra-de-sus şi Vel Spătarŭ din 8 Octobre 1794.

Ca să aducă înaintea lorŭ pe Ştefanŭ Vătafŭ dela Căinenĭ, «căruia să aveţĭ a-ĭ face cercetare cu tótă scumpĕtatea, ca să vĕ arate dreptŭ în adevĕrŭ câtă sumă de untŭ aŭ trecutŭ înăuntru, fără de a nu tăinui nimica, pentru că avemŭ a cercetà şi însuşĭ înaintea Domnieĭ Mele şi când îlŭ vomŭ dovedi, prin deosebite mijlóce care avemŭ Domnia Mea, cum că aŭ tăinuitŭ cevaşĭ, să scie că până la mórte avemŭ a-lŭ pedepsi. Aşişderea şi tóte scrisorile câte aŭ adusŭ orênduitulŭ vătafŭ de multe care l'aŭ ri-

(1) Cod. XXIII, fila 268.
(2) Cod. XXIII, fila 276.

dicatŭ să le cercetaţĭ cu de amĕnuntulŭ, şi luândŭ plirofórie de adevĕrŭ, să arătaţĭ Domnieĭ Mele în scrisŭ. (1)

S'aŭ jăluitŭ vameşiĭ că nu-ĭ ajută ispravniciĭ să percépă vama după catalogulŭ vămilorŭ, maĭ alesŭ dela rîmătoriĭ ce se vîndŭ în ţéră şi pentru rachiulŭ din podgorie. Vel Vistierŭ şi Vel Logofĕtŭ aŭ făcutŭ cercetare şi presintă anafora din 12 Octobre 1794 şi Domnitorulŭ ordónă ispravnicilorŭ, «ca la cele ce sunt după catalogŭ, să aibă dela dumné-vóstre ajutorulŭ celŭ cuviinciosŭ de împlinire». — 15 Oct. 1794. (2)

Agenţia austriacă a reclamatŭ că vameşulŭ de Câmpina, împotriva obiceiuluĭ ce s'aŭ urmatŭ, a luatŭ câte 2 parale vamă dela vitele marĭ ce aducŭ străiniĭ din lăuntru pentru iernatecŭ aicĭ în ţéră, «carĭ acele vite le iernéză aicĭ, fiind-că plătescŭ aicĭ văcăritulŭ străinilorŭ în vremea oerituluĭ, de aceea sunt nesupĕrate de altele la trecerea lorŭ, precum şi în ponturile Divanuluĭ şi ale Visterieĭ şi în catalogulŭ vămilorŭ căutându-se nu se găsì dela acestŭ felŭ de vite marĭ a da şi vre-o vamă». Vodă ordónă ispravnicilorŭ de Prahova a aduce de faţă vameşulŭ, să-ĭ dea *straşnică poruncă* spre a nu se cutezà să facă urmărĭ împotrivă, întorcêndŭ şi ceea ce a luatŭ înapoĭ, pentru că «de Ni se va maĭ da notă dela Agenţie pentru pricina acésta, bine să scie că îndoitŭ va plăti şi se va pedepsi.» Vodă maĭ ordónă ca ispravniciĭ să vestéscă de acésta şi pre vătafulŭ de plaiŭ.—1794 Oct. 25. (3)

S'a repeţitŭ şi la 29 Oct. 1794 către Logofĕtulŭ de Ţéra-de-sus Filipescu, către Vorniculŭ de Ţéra-de-jos şi la Spătarŭ, să cerceteze noua reclamare a Agenţieĭ. (4)

Dece cărţĭ deschise la judeţele cu plaiurĭ, pentru supĕrările ce se facŭ ciobanilorŭ sudiţĭ, carĭ vinŭ cu vite din lăuntru aicĭ în ţéră spre păşune, de către slujbaşiĭ oerĭ şi de către alţiĭ.

Despre reclamaţia Agenţieĭ austriacescĭ, cum că la eşirea sudiţilorŭ cu vite marĭ spre iernatŭ în ţéră, vameşiĭ după la schelĭ le ieaŭ câte 2 parale

(1) Cod. XXIII, fila 281 verso.
(2) Cod. XXVII, scara 17, fila 34.
(3) Cod. XXIII, fila 289.
(4) Cod. XXIII, fila 290.

de vită, cum şi dela slugile lorŭ le ieaŭ deosebitŭ parale, i aşişderea îĭ maĭ supĕră a plăti ierbăritŭ şi pentru vitele carelorŭ în carĭ îşĭ aducŭ sudiţiĭ din Transilvania zaheréoa cea trebuinciósă de hrana lorŭ, precum şi vătaşiĭ plaiurilorŭ le ieaŭ câte 20 de parale şi până la talerĭ 1 pentru cărţulie, aşişderea şi uniĭ din slujbaşiĭ carĭ aŭ luatŭ dela uniĭ din sudiţĭ văcăritulŭ împotriva ponturilorŭ, adecă câte 23 de parale şi 2 banĭ de vită; de care acestea făcêndu-se cercetare din porunca Domnieĭ Mele condicelorŭ şi ponturilorŭ domnescĭ, Ni s'aŭ făcutŭ anafora că pentru vitele ce aducŭ aicĭ în ţéră spre iernatecŭ, carĭ plătescŭ la vremea oerituluĭ văcăritulŭ străinilorŭ, nu aŭ cu altele a se supĕrà de vameşĭ saŭ de vătaşĭ, cum şi pentru vitele dela carele în carĭ îşĭ aducŭ zaheréoa cea trebuinciósă, ce numaĭ vinŭ şi iar se întorcŭ în lăuntru, carĭ nu rĕmânŭ la păşune aicĭ în ţéră, iarăşĭ nu aŭ a se supĕrà întru nimica; aşişderea şi slujbaşiĭ văcărituluĭ nu aŭ a luà maĭ multŭ decât de vita mare câte 11 parale, iar de vita mică pe jumĕtate, însă cu acestŭ cuvîntŭ de *vită mică* să nu supere slujbaşiĭ pentru sugĕtorĭ, făcêndŭ adecă tunşiĭ caĭ marĭ şi sugĕtoriĭ vită mică ci tunşiĭ şi mânzaţiĭ se socotescŭ vită mică, dela care se iea văcăritŭ pe, jumĕtate, adecă 2 dreptŭ unulŭ, iar cu sugĕtoriĭ să nu aibă a face; precum şi maĭ sus numitele cererĭ de luărĭ mĕrunte ale vătaşilorŭ s'aŭ găsitŭ fără de cale şi împotriva ponturilorŭ. Pentru care s'aŭ datŭ porunca Domnieĭ Mele asupra unora din vătaşĭ, vameşĭ şi slujbaşĭ oerĭ, ce s'aŭ vinovăţitŭ într'aceste urmărĭ, ca nu cumvaşilea şi alţiĭ să facă asemenea împotrivă urmărĭ, iată şi de obşte vĕ trimetemŭ domnescile Nóstre poruncĭ straşnice ca să le arĕtaţĭ atâtŭ vameşilorŭ, vătaşilorŭ do plaiŭ, câtŭ şi slujbaşilorŭ oerĭ, spre a se feri de unele ca acestea, fiindŭ şi dumné-vóstre cu purtare de grijă de a nu face supĕrărĭ străinilorŭ sudiţĭ cu acestŭ felŭ de cererĭ..... carĭ sunt împotriva ponturilorŭ, ci şi acum şi tot-deauna dumné-vóstre să-ĭ diafendipsiţĭ de cele împotrivă, dândŭ de scire fie-căruia, că nu numaĭ vorŭ întórce îndoitŭ, ci se vorŭ şi pedepsi.—1794 Noemvre 11.

Aceste cărţĭ, *după ce s'aŭ vĕḑutŭ de d-lŭ Markel*, s'aŭ trămisŭ cu Petre sin Iuz-başa în mâna Logofĕtuluĭ Petrică spătărescŭ, astăḑĭ lunĭ Noemvre 13, ca să le pornéscă.

In 18 Novembre 1894 Vodă scrie Vel Spătaruluĭ, după o nouă reclamaţiune a Agenţieĭ austriace, că la plaiulŭ Loviştei (Argeşŭ) unŭ Gheorghe Postelnicelulŭ a luatŭ dela unŭ Stanŭ Luca şi Onea Balteşŭ din Ardealŭ pentru 68 vite marĭ (între carĭ 12 de jugŭ la 2 care cu zaherea de hrana lorŭ) «câte 22 parale în monedă nemţéscă, adecă talerĭ nemţescĭ 42 şi 21 creiţarĭ, carĭ socotindu-se câte 7 leĭ galbenulŭ, vine leĭ 66 banĭ 60, urmare

în potriva ponturilorŭ.. . . . . . » Vodă ordónă să fie adusŭ acelŭ Gheorghe înaintea Spătăriei şi să întórcă îndoitŭ ce a luatŭ maĭ multŭ. (1)

Pitacŭ din 12 Novembre 1794 către Vel Vist. Enache Moruzi, Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus Nicolae Filipescu şi biv. Vel Cămăraş Nicolache.

Vodă îĭ însărcinéză să revizuéscă catalogulŭ vămeĭ şi ponturile, adecă condiţiunile de arendare, în vedere cu noua arendare pe 1795 şi în vedere şi cu «multele pricinĭ de judecăţĭ, carĭ apururea se întîmplă între vameşĭ cu neguţătoriĭ şi locuitoriĭ pentru ale vămilorŭ, pentru nedesluşirea pe largŭ la unele din condeile catalogului». (2)

Pitacŭ din 8 Dec. 1794 către toţĭ ispravniciĭ de judeţe, să dea în scire la toţĭ de obşte că este a se *strigà* şi a se vinde vămile dela 1 Ianuarie, ca să vie muşteriĭ de a le cumpĕrà, şi că până la arendarea vămilorŭ dela 1 Ianuarie, ispravniciĭ să rênduiască ómenĭ harnicĭ şi credincioşĭ la tóte vămile să strîngă venitulŭ până la venirea nouluĭ vameşŭ şi să aibă grijă «să nu se facă vre-unŭ sfeterismos, saŭ vre-o pagubă venituluĭ vămilorŭ». Pe lângă ómeniĭ rênduiţĭ de ispravnicĭ să fie şi câte unulŭ din vameşiĭ vechĭ. (3)

«Publicaţiĭ la tóte judeţele» fiind-că s'aŭ apropiatŭ vremea a se strigà ca să dea de scire la ceĭ ce sunt muşteriĭ de cumpĕrătóre a vămilorŭ, şi că la împlinirea anuluĭ (ad. până se va fi datŭ la mezatŭ venitulŭ) să se orênduéscă vechilĭ (adecă să se caute venitulŭ în regie), «fiindŭ şi câte unulŭ din vameşiĭ ceĭ vechĭ» alăturea cu omulŭ insărcinatŭ de ispravnicĭ, ca să nu se facă vre-unŭ *sfeterimos saŭ vre o pagubă venituluĭ vămeĭ* din necăutarea cu silinţă bună. (4)

Se vede că a urmatŭ pricină între vameşiĭ de afară şi ceĭ din Bucurescĭ. Al. Moruzi însărcinéză în 22 Martie 1795 pre ceauşulŭ de aprodĭ să adune mâne Divanulŭ şi cu d-luĭ biv Vel Banu Ghica şi d-luĭ Vel Vist. Văcăresculŭ, să facă negreşitŭ Domnieĭ Mele anafora, care să o aducă să o vedemŭ. (5)

(1) Cod. XXIII, fila 295 verso şi 296.
(2) Cod. XXIII, fila 294.
(3) Cod. XXIX, fila 4.
(4) Cod. XXX, fila 4.
(5) Cod. XXIX, fila 30 verso.

La 23 Augustŭ 1795 Enache Moruzi biv Vel Vist. amintesce luĭ Vodă în scrisŭ că, dela 1 Ianuarie până la arendarea vămilorŭ, vechiliĭ de vameşĭ strîngŭ venitulŭ şi aŭ dreptulŭ numaĭ la ḑeciuială din baniĭ strînşĭ. Vechiliĭ dela vama Dragoslavele (Muscelŭ), care vamă se caută în credinţă, fiind-că n'a putută fi dată în arendă, n'aŭ rĕspunsŭ la Visterie veniturile, ca să-şĭ oprĕscă numaĭ ḑeciuiala.

Domnitorulŭ ordonă ispravnicilorŭ judeţuluĭ să împlinĕscă baniĭ dela foştiĭ vechiliĭ aĭ vămeĭ dela Dragoslavele, afară de ḑeciuială, şi să-ĭ dea în primirea epistatuluĭ vămeĭ. (1)

Vel Vist. Scarlatŭ Ghica în 6 Martie 1796 raportĕză Domnitoruluĭ că Postelnicelulŭ Rătescu nu maĭ pĕte servi ca sameşŭ la Oltŭ fiindŭ bĕtrânŭ şi bolnavŭ, deci cere să i se hărăzĕscă iertăciune din slujbă. Vist. recomandă în loculŭ luĭ Rătescu pre Zamfirŭ Logofĕtulŭ, «avĕndŭ praxis atâtŭ la socotelĭ, câtŭ şi la condeiŭ românescŭ, grecescŭ, cum şi ca unulŭ ce purure s'aŭ aflatŭ sameşŭ pe la judeţe, până la întocmirea sameşilorŭ ce s'aŭ făcutŭ în anulŭ trecutŭ prin luminatŭ chrisovulŭ M. Tale».

Domnitorulŭ aprobă. (2)

Pitacŭ către Paharniculŭ Stavru, ispravnicŭ la R.-Săratŭ, din 16 Iunie 1796, câtŭ şi către ispravniciĭ din Vlaşca, Teleormanŭ, Ilfovŭ şi Ialomiţa, din 18 Iunie acelaşĭ anŭ, vestindu-li-se că oeritulŭ s'aŭ vîndutŭ şi să pue păzitorĭ să nu trĕcă oĭ peste hotarulŭ Moldoveĭ şi peste Dunăre. (3)

Pitacŭ la 12 judeţe, din 22 Iulie 1796, ca să dea ispravniciĭ slujitorĭ îndestuĭ orĕnduiţilorŭ slujbaşĭ aĭ oerituluĭ de dincóce de Oltŭ. (4)

Pitacŭ din 26 Iulie 1796 la ispravnicĭ.

Vĕḑĕndŭ reclamaţiile locuitorilorŭ şi neguţitorilorŭ, se trimite copie după condiţiile saŭ catalogulŭ vămilorŭ din condica divanuluĭ, vidimate aceste copiĭ de către mariĭ Logofeţĭ, ca ispravniciĭ să nu îngădue alte supĕrărĭ neguţitorilorŭ şi locuitorilorŭ decât în marginele cataloguluĭ.

La sfîrşitulŭ copiilorŭ după catalogŭ ce s'aŭ trămisŭ la ispravnicĭ se

(1) Cod. XXVIII, scara 7, fila 26.
(2) Cod. XXXI, scara 3, fila 43 verso.
(3) Cod. XXIX, fila 205 verso.
(4) Cod. XXIX, fila 215.

adaoge următórele: «căminăritulŭ de afară de prin judete iară a se căutà de către orênduiţiĭ slujbaşĭ numaĭ pe la oraşe, i têrgurĭ şi bâlciurile marĭ, afară din sf. Metropolie i sf. Episcopiĭ şi din mănăstirile marĭ şi afară din dumné-lorŭ boeriĭ dela Vel Banŭ până la Vel Clucerŭ de arie, i din jupânesele vĕduve ce aŭ stătutŭ boeriĭ dumné-lorŭ veliţĭ, i din ceĭ ce aŭ chrisóve şi cărţĭ domnescĭ de scutélă. Dela ceĭ-lalţĭ ce facŭ alişverişŭ cu vînḑare de vinurĭ are să iea de butia de vinŭ talerĭ unulŭ, după obiceiulŭ ce aŭ fostŭ, i dela rachiulŭ de ţéră de butia mare tal. 4 şi dela butia maĭ mică tal. 2 ; iar dela rachiurile străine dela butia mare tal. 6 şi de la butia maĭ mică tal. 3; şi acestŭ venitŭ să se iea peşinŭ de câte buţĭ cu vinŭ i cu rachiŭ va găsi în cârciumă saŭ magasie, şi să dea răvaşŭ de plată (afară din buţile ce aŭ plătitŭ căminăritulŭ şi va fi avêndŭ răvaşŭ de plată); acele răvaşe să le ţie în sémă, pe care n'are orênduitulŭ căminarŭ a le supĕră de alŭ 2-lea căminăritŭ.

Pentru rachiulŭ ce se face la podgorie, hotărîre făcută este, iar încă dela lét. 1794, după obiceiulŭ vechiŭ, că nu are vameşiĭ a vămui prin sate pe la casele locuitorilorŭ, ci numaĭ la têrgŭ aducêndu-lŭ îşĭ ieaŭ vama după catalogŭ ; precum şi în catalogŭ scrie (rachiulŭ ce-lŭ aduce dela podgorie), care va să ḑică că aducêndu-lŭ la têrgŭ să iea vamă ; iar vameşiĭ carĭ se îndrăsnescŭ a merge să céră vamă şi pentru rachiŭ pe la casele locuitorilorŭ, facŭ urmare împotriva ponturilorŭ şi a cataloguluĭ; pentru că locuitoriĭ prisosulŭ ce-lŭ aŭ, orĭ însuşĭ eĭ îlŭ aducŭ la têrgŭ de-lŭ vîndŭ, saŭ vînḑêndu-lŭ acelŭ cumpĕrătorŭ îlŭ aduce la têrgŭ şi vameşiĭ nu-şĭ păgubescŭ vama cea dréptă, care vamă se iea acolo unde se vinde; iar pe drumŭ fiindŭ trecĕtorĭ, să nu li se facă supĕrare.

Sarea ce se vinde în ţéră şi prin têrgurĭ, nicĭ în catalogŭ nu este numită nicĭ în ponturĭ, nicĭ vamă nu are, făr de numaĭ la têrgŭ unde se aduce cu carulŭ are să dea adetulŭ pămîntuluĭ, după obiceiulŭ têrguluĭ. (1)

Pitacŭ din 22 Iulie 1796 către Divanŭ.

Vodă are sciinţă după afară, că «vameşiĭ şi ierbariĭ, după ce-şĭ ieaŭ o vamă şi ierbăritulŭ dela vitele marĭ şi micĭ carĭ se vîndŭ, apoĭ totŭ pentru aceste vite maĭ apucă pe cumpĕrătorĭ de le ieaŭ alŭ doilea vamă, măcar şi eĭ vrêndŭ a le scóte din ţéră, şi iar totŭ pentru aceste vite, de vorŭ trece cu vînḑarea la a doua şi la a treia mână cumpĕrătóre, totŭ asemenea urméză: dela toţĭ

(1) Cod. XXIX, fila 215.

cere altă vamă și altŭ ierbăritŭ». Domnitorulŭ, ca să facă nizamulŭ celŭ cu. viinciosŭ, cere prealabilŭ și avisulŭ Divanuluĭ în vedere cu obiceiulŭ celŭ adevĕratŭ și cu ponturile cataloguluĭ vămeĭ. (1)

Pitacŭ către ispravnicĭ, din 22 Iulie 1796.

S'aŭ jăluitŭ locuitoriĭ că neferiĭ zabițilorŭ după afară, atâtŭ ceĭ de pe la margine câtŭ și ceĭ de pe la cele-lalte județe, s'aŭ nărăvitŭ a luà havaeturĭ din vinurĭ și din fieș-care felurime de marfă care trece dintr'unŭ județŭ într'altulŭ și care le scotŭ din țéră, câte 60 de parale de butie și câte 40, precum și din vite încă și dela carele cu porumbŭ, sub cuvîntŭ de obiceiŭ, lucru ce nu slobóde domnia și nu voesce dînsa să se facă obiceiŭ, «pentru care nu ne este mirare atâtŭ de dînșiĭ câtŭ și de d-vóstre ispravnicilorŭ, carĭ vĕ avemŭ orênduițĭ dregĕtorĭ spre a diafendipsì și a păzì pe locuitorĭ de nedreptățĭ și jafurĭ, cum vĕ îngăduițĭ acestea și de ce să lăsațĭ să curgă acéstă rea urmare.»

Domnitorulŭ ordónă încetarea acestuĭ abusŭ, sub pedépsă, pe lângă restituirea pagubeĭ făcută țĕranuluĭ. (2)

Cutia milelorŭ.

In vol. V alŭ «Istorieĭ Românilorŭ» (pag. 363—374) amŭ arĕtatŭ organisarea Cutieĭ milelorŭ pe lângă Epitropia obștireĭ. Acì vomŭ da locŭ uneĭ seriĭ de acte relative la acéstă cutie.

Pitacŭ pentru ca să dea talerĭ 250 din baniĭ Cutieĭ la Episcopulŭ Buzĕuluĭ ca să împarță la obraze scăpătate.

Prea Sf. Ta Păr. Metropolite, i dumné-vóstre cinstițilorŭ și credincioșĭ boerilorŭ Domnieĭ Mele Dumitrache Ghica biv Vel Vistierŭ, i Scarlatŭ Grecénu biv Vel Vornice, nazîrilorŭ Cutieĭ de milostenia obsteĭ, vĕ facemŭ însciințare, că din baniĭ ce se strîngŭ la Cutia milostenieĭ cu analoghie de prin județele țĕreĭ după afară, după la preoțĭ și după la cele orênduite locurĭ, pentru folosulŭ și ajutorulŭ săracilorŭ de obște, iată cu

(1) Cod. XXIX, fila 213.
(2) Cod. XXIX, fila 213 verso.

dreptate ca dintr'acelŭ ajutorŭ să se împărtăşască......... ajute şi ceĭ scăpătaţĭ şi săracĭ aĭ părţeĭ loculuĭ şi aĭ eparchieĭ de unde se strînge şi vine acestŭ venitŭ la cutie, care acéstă analoghie, măcar că nu sunt la îndoială că se va păzì, dar cu tóte acestea Domnia Mea, găsindŭ cu cale, şi poruncimŭ, ca din baniĭ ce se stringŭ la cutie din eparchia S. Sale iubitoruluĭ de Dumneḑeŭ Păr. Episcopulŭ Buzĕuluĭ Chirŭ Dositeiŭ, să daţĭ talerĭ 250 pentru obrazele sărace şi scăpătate ce se află într'acéstă eparchie, pe carĭ fiind-că S. Sa numitulŭ Episcopŭ ca unŭ archiereŭ de eparchia de acolo trebue să scie maĭ bine pe ceĭ cu adevĕratŭ scăpătaţĭ şi vrednicĭ de ajutorŭ, de aceea poruncimŭ ca aceştĭ banĭ să se împarţă prin mânile S. Sale Episcopuluĭ Buzĕuluĭ la ceĭ ce va cunósce S. Sa că se cade şi sunt vrednicĭ de milă, de care va arĕtà Domnieĭ Mele pe urmă cu fóie; şi cu acesta domnesculŭ Nostru pitacŭ veţĭ fi scăḑuţĭ la socotélă.— 1793 Martie 12. (1)

S'a trimisŭ pitacŭ la dumné-lorŭ nazîriĭ cutieĭ, ca léfa ce se dă din cutie, cum şi mila de aceste ḑile ale Pascelorŭ, după catastişele ce aŭ pecetluitŭ Măria Sa, să aibă a da până în 2 ḑile negreşitŭ, afară din osebitulŭ catastifŭ de milă, ce este a se da de aicĭ dela Curte, şi apoĭ dumné-lorŭ, ce rĕmăşiţurĭ vorŭ avé de veniturĭ ale cutieĭ, vorŭ cere împlinirea lorŭ. — 17 Aprilie 1793. (2)

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ. - Cinstitŭ şi credinciosule boerŭ alŭ Domnieĭ Mele dumné-ta Vel Vistierŭ, fiind-că Cutia milostenieĭ de obşte are orênduială de iea dela Visterie câte talerĭ 500 pe lună, care vine pe o *trimenie* talerĭ 1.500, după orênduiala chrisóvelorŭ, şi fiind-că la ḑilele Sf. Pascĭ aŭ avutŭ cutia deosebite cheltuelĭ, carĭ cu împrumutŭ din venitulŭ poduluĭ s'aŭ rĕspunsŭ şi trebue a se pune la locŭ, maĭ vîrtosŭ acum când este şi lucrarea poduluĭ în faptă, este dar voia şi porunca Domnieĭ Mele ca să se dea dela Visterie o trimenie ce urméză acum întrégă, care trimenie, fiind-că după orênduiala Visterieĭ se începe dela Martie 1, i Aprilie şi Maiŭ, poruncimŭ Domnia Mea dumi-tale ca acéstă trimenie pe numitele treĭ lunĭ Martie, Aprilie şi Maiŭ, de nu s'aŭ datŭ, să se dea acum la cutie din Visteria Domnieĭ Mele. Tolco pisah. gpd. — 1793 Maiŭ 3. (3)

Vel Logofĕtŭ.

---

(1) Cod. XXIII, fila 16.
(2) Cod. XXIII, fila 42 verso.
(3) Cod. XXIII, fila 49.

Dumné-ta Vel Vistierŭ, fiind-că Cutia milosteniei de obşte, după anaforaua ce ne-aŭ făcutŭ dumné-lorŭ nazîriĭ Epitropieĭ de orênduiala chrisóvelorŭ, are a luà, însă dela Visterie taleri una mie optŭ sute-cincĭ-ḑecĭ, răsura breslelorŭ din sfertulŭ de Martie, iar dela cărţile neguţitorilorŭ ce strîngŭ ejnea-zaherea şi care se daŭ dela Visteria Domnieĭ Mele talerĭ cincĭ sute, cum şi pentru boeriĭ ce aŭ îmbrăcatŭ domnescile Nóstre caftane, *i departementarĭ* ispravniciĭ i judecătorĭ, atâtŭ de dincóce de Oltŭ câtŭ şi dela Craiova talerĭ 4.190, afară din talerĭ 1.500 ce s'aŭ datŭ; şi fiind-că la aceste sfinte ḑile ale Pascelorŭ aŭ avutŭ deosebite cheltuelĭ, ce cu împrumutŭ de venitulŭ poduluĭ s'aŭ împlinitŭ, şi acum este stenahorisită şi cu multă trebuinţă de cheltuială, a se pune baniĭ împrumutăreĭ la venitulŭ podurilorŭ, carĭ le trebuescŭ acum la facerea podurilorŭ pentru folosulŭ de obşte, şi nu póte a se zăbovi maĭ multŭ taxilulŭ banilorŭ acestora, fiindŭ şi cunoscută trebuinţa, poruncimŭ dar dumi-tale, ca atâtŭ baniĭ breslelorŭ să se dea acum, i baniĭ cărţilorŭ neguţitorescĭ să se împlinéscă prin epistasia dumi-tale, ca şi baniĭ dregătorilorŭ, după fóie ce anume veĭ primi dumné-ta dela Epitropie, orênduindu-se din lefĭ dela toţĭ aceştia şi uniĭ şi alţiĭ fără de zăbavă să se facă teslim la Epitropie. — 1793 Maiŭ 3. (1)

Vel Logofĕtŭ.

Cu pitaculŭ din 27 Maiŭ 1793 se acordă dela Cutia de milostenie 15 talerĭ pe lună luĭ Ştefănică biv Polcovnicŭ za cioclĭ şi câte 20 talerĭ pe lună Pârvuluĭ Sandulache pentru slujbe sĕvîrşite. (2)

Pitacŭ din 9 Iunie 1793 la dumné-luĭ Vel Vistierŭ, ca baniĭ cutieĭ şi aĭ cişmeleĭ din dijmăritŭ, adecă câte talerĭ 50 de totŭ judeţulŭ pentru cişmele şi osebitŭ câte talerĭ 50 de totŭ judeţulŭ pentru Cutia milostenieĭ, dela cumpĕrătorulŭ dijmărituluĭ să se facă teslim de Visterie la orênduitulŭ lorŭ capzimanŭ alŭ cutieĭ, luândŭ adeverinţă. (3)

Pitacŭ la boeriĭ epitropĭ ca să dea tal. 150 luĭ Vasile Pîrăianu.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i gpd. zemle Vlachiscoe. — Dumné-vóstre boerilorŭ nazîrĭ aĭ Cutieĭ de milostenie, fiind-că ne-amŭ pliroforisitŭ Domnia Mea pentru acestŭ Vasile Pîrăianu, Postelnicelŭ din

(1) Cod. XXIII, fila 49.
(2) Cod. XXIII, fila 64.
(3) Cod. XXIII, fila 76.

sud Gorjŭ, cum că este vrednicŭ de ajutorŭ, fiindŭ ficiorŭ de boerŭ pămînténŭ, elŭ și soția luĭ, fórte scăpătațĭ, cu casă grea și cu fete de vîrstă, poruncimŭ Domnia Mea, ca din baniĭ cutieĭ să i se dea tal. 150 pentru căsătoria fiiceĭ sale.—1793 Iunie 30. (1)

Pitacŭ la boeriĭ Epitropieĭ ca să dea câte tal. 5 pe lună Luxandreĭ.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i gpd. zemle Vlachiscoe. — Poruncimŭ Domnia Mea d-vóstre nazîrilorŭ Cutieĭ de milostenie să avețĭ a da pe tótă luna câte tal. 5 acesteĭ vĕduve anume Luxandra, ce a fostŭ soție Popiĭ Costandinŭ dela biserica cu Sivilele, cu o copilă sîrmană ce are anume Smaranda, pentru hrana și chiverniséla lorŭ, tolko pisah gospod. — 1793 Augustŭ 26. (2)

Pitacŭ la Metropolitŭ, ca să împlinéscă tal. 924 dela mănăstirea Glavaciocŭ i Căşciórele și mănăstirea Sf. Ioanŭ din Bucurescĭ, rĕmășița banilorŭ cutieĭ.

P. S. Ta Părinte Metropolitŭ alŭ Ungro-Valachieĭ, fiind-că dumné-lorŭ nazîriĭ Epitropieĭ arată Domnieĭ Mele cum că aceste 3 mănăstirĭ sunt datóre la cutie baniĭ ce arată maĭ jos, cu carĭ îĭ dă rĕmășiță P. S. Sa Proin Mitropolitŭ Chirŭ Filaretŭ, însă mănăstirea Glavaciocŭ tal. 660, mănăstirea Căşciórele tal. 66 și mănăstirea Sf. Ioanŭ din Bucurescĭ tal. 198, carĭ se facŭ tal. 924, scriemŭ P. S. Tale să orênduescĭ mumbașirŭ-zapciŭ într'adinsŭ să mérgă la igumeniĭ numitelorŭ mănăstirĭ să-ĭ apuce cu strînsóre să împlinéscă aceĭ banĭ negreșitŭ; așișderea și dela mănăstirea Sf. Ioanŭ din Bucurescĭ să rênduescĭ P. S. Ta să-ĭ împlinéscă, și să se facă teslim făr de zăbavă, de unde să se iea apodixis de teslimatŭ. — 1793 Sept. 30. (3)

Pitacŭ din 23 Novembre 1793 către dumné-luĭ Vel Postelnicŭ pentru rĕmășițele havacturilorŭ cutieĭ dela caftanele boerilorŭ, ca din tal. 4285 să facĭ tacsile 2 părțĭ dela fieș-care, iar a treia parte sunt scădutĭ și să-ĭ aducă înaintea Gspd., după fóia ce vorŭ da epitropiĭ. (4)

(1) Cod. XXIII. fila 93 verso.
(2) Cod. XXIII, fila 128.
(3) Cod. XXIII, fila 151 verso.
(4) Cod. XXIII, fila 181 verso și 243.

Pitacŭ din 23 Noembre 1793 la dumné-luĭ Vel Vist. pentru havaeturile cutieĭ dela ispravnicĭ, ca să-ĭ facĭ tacsilŭ din simbriile lorŭ, să-ĭ aducă înaintea Gspod., după fóia ce vorŭ da epitropiĭ. (1)

Pitacŭ la dumné-lorŭ veliţiĭ Logofeţĭ pentru havaeturile judecătorilorŭ ce sunt datorĭ la cutie, pe jumĕtate să-ĭ facĭ tacsilŭ, iar jumĕtate sunt scăḑuţĭ, atâtŭ din Bucurescĭ câtŭ şi după afară. (2)

Pitacŭ din 23 Novembre 1793 la dumné-luĭ Vel Post. pentru tal. 144 rĕmăşiţă din cărţile neguţitorilorŭ de eginea-zaherea aĭ cutieĭ, să-ĭ facă tacsilŭ şi să-ĭ aducă înaintea Gospod. (3)

Pitacŭ din 23 Novembre 1793 către dumné-luĭ Cămăraşulŭ Nicolache pentru tal. 3127 rĕmăşiţă din baniĭ preoţilorŭ, sfertŭ de sf. Dimitrie trecutŭ, care sunt datorĭ Prea Sfinţia Lorŭ Archiereiĭ eparchiilorŭ la cutie, făr de zăbava cea maĭ puţină să-ĭ facă tacsilŭ, să-ĭ aducă înaintea Gospod. (4)

Pitacŭ din 9 Maiŭ 1794 către Banulŭ Craioveĭ după reclamaţia nazîrilorŭ Epitropieĭ că boeriĭ de peste Oltŭ n'aŭ datŭ havaetulŭ caftanelorŭ. (5)

9 Maiŭ 1794. Pitacŭ la Vel Vist. ca să dea Epitropieĭ baniĭ orênduiţĭ după chrisovŭ şi să se iea dela toţĭ ispravniciĭ rênduiţĭ la judeţe baniĭ hotărîţĭ pentru cutie. (6)

Pitacŭ către nazîriĭ Epitropieĭ din 5 Ianuarie 1795, ca pe de o parte să plătéscă lefile jupâneselorŭ vĕduve şi celorŭ scăpătaţĭ din veniturile cutieĭ, şi pe de alta să facă mezatŭ de tóte slujbele cutieĭ după obiceiŭ în auḑulŭ tuturora, arĕtândŭ Domnitoruluĭ preţulŭ eşitŭ pentru fie-care slujbă. (7)

Actele relative la cercetarea socotelilorŭ anuale ale Epitropieĭ de obşte din Aprilie 1795. Sunt identice cu cele anterióre. (8)

---

(1) Cod. XXIII, fila 181 verso.
(2) Cod. XXIII, fila 181 verso şi fila 243.
(3) Cod. XXIII, fila 181 verso.
(4) Cod. XXIII, fila 181.
(5) Cod. XXIII, fila 243 verso.
(6) Cod. XXIII, fila 243 verso.
(7) Cod. XXIX, fila 7 verso.
(8) Cod. XXVIII, scara 5, fila 12 verso.

Anaforaua Divanuluĭ din 9 Maiŭ 1795, după porunca Domnitoruluĭ de la 5 Maiŭ, prin care Divanulŭ este provocatŭ să creeze veniturĭ nouĕ cutieĭ Epitropieĭ, căcĭ nu i s'ajungŭ veniturile la lefile ce dă «între alte modele din care amŭ socotitŭ a se adăogà venitulŭ Cutieĭ de milostenie, amŭ socotitŭ a fi cu cale ca dela totŭ preotulŭ ce se chirotonisesce să se iea la Cutia milostenieĭ tal. 5, iar dela diaconŭ tal. $2^1/_2$», însă nu în totŭ anulŭ, ci numaĭ la chirotonie.»—1795 Maiŭ 9.

Asupra acesteĭ anaforale, Domnitorulŭ dă întărirea la 10 Maiŭ 1795 şi ordónă pe de o parte a se vesti acéstă dispoziţiune Mitropolituluĭ şi Episcopilorŭ, iar pe de alta ordónă nazîrilorŭ să aibă a îngriji de acestŭ venitŭ. (1)

Divanulŭ prin anaforaua din 9 Maiŭ 1795 propune Domnitoruluĭ, care i-a cerutŭ să creeze veniturĭ nouĕ cutieĭ, ca după cum Mitropolia dă havaetŭ la Epitropie 1000 tal. când se face Metropolitŭ şi 500 tal. la ḑiua prasniculuĭ Mitropolieĭ; după cum Episcopia de Rîmnicŭ dă 500 tal. când se face Episcopŭ noŭ şi deosebitŭ pe totŭ anulŭ 350 la ḑiua prasniculuĭ Episcopieĭ; după cum şi Episcopia de Buzeŭ dă tal. 500 când se face Episcopŭ noŭ şi deosebitŭ dă pe totŭ anulŭ tal. 200 la ḑiua prasniculuĭ Episcopieĭ, «asemine găsimŭ cu cale să se lege a da havaetŭ la cutie şi Sf. Episcopie Argeşŭ, adecă tal. 500 să dea acum pentru căcĭ s'aŭ făcutŭ Episcopŭ noŭ, iar tal. 150 să dea pe totŭ anulŭ la ḑiua prasniculuĭ Episcopieĭ».

Domnitorulŭ aprobă acésta în 10 Iunie 1795. (2)

Divanulŭ propune prin anafora, în interesulŭ înmulţireĭ venituluĭ cutieĭ, «ca dela mezaturile ce se facŭ prin poroncă domnéscă, orĭ la acaretur̆ orĭ lucrurĭ, saŭ ce va fi, afară de 2 parale la leŭ ce este havaetulŭ starosteĭ cu alŭ telalîculuĭ, să se maĭ iea încă câte 2 parale la leŭ pentru cutie, însă dela mezaturile câte se facŭ de nevoie cu zapciŭ rênduitŭ pentru împlinire de datoriĭ, vînḑĕtorulŭ să nu dea acele 2 parale, ci cumpĕrătorulŭ.»

Domnitorulŭ aprobă propunerea, cu deosebire «ca numaĭ dela lucrurĭ ce vorŭ fi preţulŭ lorŭ dela tal. 80 în sus, carĭ cu poroncă domnéscă se vîndŭ la mezatŭ, să se iea ajutorŭ la cutia milostenieĭ 2 parale la leŭ peste preţulŭ mezatuluĭ, care aceste 2 parale să le dea numaĭ cumpĕrătorulŭ».—1795 Iunie 10. (3)

---

(1) Cod. XXVIII, scara 5, fila 65.
(2) Cod. XXVIII, scara 6, fila 47 verso.
(3) Cod. XXVIII, scara 6, fila 48.

Epitropia obştireĭ se jăluesce la Iunie 17, 1795, că nu póte incassà taxa caftanelorŭ, cuvenită cutieĭ. Domnitorulŭ dispune că acéstă taxă să fie oprită de Vistierie când va plăti trilunia boierilorŭ din dregătoriĭ şi suma să o trimită la nazîriĭ Epitropieĭ. (1)

Prin pitaculŭ dela 4 Augustŭ 1795 Moruzi trimite Metropolituluĭ baniĭ şi catagrafia avereĭ rĕposatuluĭ Archiereŭ Sidirŭ Grigorie, «fiind-că Domnia Mea întru nimicŭ nu se amestecă într'acestŭ avutŭ. Atâta numaĭ poruncimŭ Domnia Mea, ca taleri 10.000 să daĭ P. S. Ta la zidirea spitalurilorŭ şi lazareturilorŭ nouĕ, luândŭ adeverinţă dela boeriĭ epistaţĭ, şi tal. 1.000 la spitalulŭ dela Sf. Pantelimonŭ şi taleri 1.000 la Cutia de milostenie a obşteĭ şi din prisosulŭ banilorŭ să mulţămescĭ P. S. Ta şi pe boeriĭ ce aŭ făcutŭ catagrafia şi zaptulŭ avereĭ rĕposatuluĭ». Şi pentru pomenirea sufletuluĭ rĕposatuluĭ să dea totŭ Metropolitulŭ din baniĭ rĕmaşĭ. Vodă recunósce că şi baniĭ orênduiţĭ de elŭ a se da sunt totŭ pentru sufletulŭ rĕposatuluĭ, «unde nu póte fi maĭ vrednică pomenire alta decât acésta». (2)

In Octobre 1795, nazîriĭ Epitropieĭ constată unŭ importantŭ deficitŭ în budgetulŭ lorŭ. de taleri 32.564, aşà că mulţĭ nu şĭ-aŭ luatŭ lefile, uniĭ dela Februarie şi alţiĭ dela Aprilie, şi aceştia necontenitŭ stărue la Epitropie şi socotescŭ că banĭ sunt şi Epitropia îĭ popresce şi nu le dă. Nazîriĭ Epitropieĭ cerŭ luĭ Vodă o comisiune de 4 boerĭ cu Metropolitulŭ ca să teoriséscă veniturile cutieĭ pe anŭ, cele canonite, afară din cele întîmplătóre dela boeriĭ ispravniceĭ departamentarĭ judecătorĭ de prin judeţe, venitulŭ dela mezaturĭ (4 parale), 2 parale dela starostea de binale, chirotoniile preoţilorŭ şi diaconiĭ şi din clironomiĭ, măcarŭ că ĕs-timpŭ s'aŭ întîmplatŭ multe din causa bóleĭ. Comisiunea să facă analoghia lefilorŭ după veniturĭ, ca să nu maĭ fie deficitŭ şi să înceteze hula şi blăstemurile asupra Epitropieĭ. Nazîriĭ propunŭ ca veniturile eventuale de peste anŭ să se întrebuinţeze la podurĭ şi alte trebuinţe, iar prisosulŭ să se dea la cutia milelorŭ, spre a se împărţi de 2 orĭ pe anŭ la săraciĭ carĭ n'aŭ lefĭ, şi anume la Crăciunŭ şi la Pasce.

Domnitorulŭ, în 27 Octobre, numesce comisiunea, compusă din Vel Ban Brâncovénu, biv Vel Vistierŭ Moruzi şi Metropolitulŭ. ordonându-le ca pe câţĭ nu se cade, să-ĭ scóţă dela lefĭ, afară din ceĭ ce slujescŭ, carĭ aceia aŭ a fi nestrămutaţĭ. (3)

---

(1) Cod. XXVIII, scara 5, fila 69.
(2) Cod. XXIX, fila 102.
(3) Cod. XXVIII, scara 7, fila 58 verso.

Chrisovŭ din 12 Decembre 1795, contra-semnatŭ de Constantinŭ Filipescu Vel Logofĕtŭ.

«Fiind-că P. Sf. Sa Părintele Metropolitŭ alŭ Ungro Vlachieĭ şi dumné-lorŭ cinstiţiĭ şi credincioşĭ boeriĭ veliţĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ Mele, după porunca ce aŭ avutŭ prin domnesculŭ Nostru pitacŭ pentru a chibzui unele pricinĭ de obşte spre a intrà la bună orênduială, din care să aibă şi Cutia milostenieĭ de obşte unŭ ajutorŭ, spre a se maĭ adăogà venitulŭ săracilorŭ, neajungêndŭ cutia a proftaxi lipsa celorŭ neputincioşĭ, Ne-aŭ făcutŭ anafora dela Maiŭ 9 cum că este trebuinţă a intrà şi brésla zidarilorŭ, lemnarilorŭ, cărămidarilorŭ i nisiparilorŭ din Bucurescĭ la unŭ nizamŭ, ca unŭ lucru trebuinciosŭ, spre a-şĭ face alişverişulŭ lorŭ, dar nicĭ obştieĭ să nu se facă înşelăciunĭ şi pagube şi a-şĭ avé şi cutia dela aceste isnafurĭ unŭ ajutorŭ dela câştigulŭ lorŭ; asupra cărora să se orênduiască dela Divanulŭ Domnieĭ Mele unŭ zapciŭ cu stare de ipolipsis şi să se cinstéscă cu caftanŭ, numindu se staroste de binale . . . . . .» Domnitorulŭ arată că dejà Alexandru Ipsilante a fostŭ datŭ nizamŭ acestorŭ isnafurĭ şi a cerutŭ Divanuluĭ să-ĭ raporteze despre organisaţiunea acestorŭ isnafurĭ. Divanulŭ aŭ arĕtatŭ «că, cu tóte că se dedese de Ipsilantŭ Vodă unŭ nizamŭ la isnafulŭ dulgherilorŭ şi alŭ zidarilorŭ, orênduindu-se şi unŭ Maĭmar-başa asupră-le cu carte domnéscă la mână şi cu orênduială de venitŭ câte 11 şi 22 parale de totŭ lemnarulŭ şi zidarulŭ, dar urmare nu s'a făcutŭ de către ceĭ după vreme Maĭmarĭ-başĭ, ci în locŭ de a se folosi obştea, aŭ adusŭ tréba la catahrisis, grijindŭ Maĭmar-başa numaĭ de a-şĭ agonisi orênduitele paralele luĭ pe anŭ de totŭ dulgherulŭ şi zidarulŭ, iar cele întocmite pentru obşte nicĭ unele nu s'aŭ urmatŭ, ci încă maĭ cu prisosŭ s'aŭ adăogatŭ, şi spre îndreptarea acestora luândŭ din chrisovulŭ luĭ Alexandru Ipsilantŭ cele cuprindĕtóre şi chibzuindŭ şi dumné-lorŭ cele de trebuinţă într'acéstă vreme, Ne-aŭ arĕtatŭ părerea dumné-lorŭ prin ponturĭ anume, spre a se da în mânele starosteĭ de binale să le urmeze şi să aibă şi Cutia de milostenie din câştigulŭ alişverişuluĭ acestorŭ isnafurĭ 2 parale la leŭ şi starostea o para pentru slujba şi purtarea de grijă ce o are a face». Domnitorulŭ arată că lucrulŭ s'a făcutŭ (vedĭ documentulŭ dela fila 82 verso, cod. XXIX), decât s'aŭ jăluitŭ breslele în urmă că unele ponturĭ nu le convinŭ. De altă parte nicĭ nazîriĭ Epitropieĭ nu s'aŭ arĕtatŭ mulţămiţĭ cu organisarea dată, şi atuncĭ Domnitorulŭ aŭ trămisŭ afacerea din noŭ înaintea Divanuluĭ. Acesta, în a doua anafora (vedĭ pag. 289 tom. V al nostru) *introduse* câte-va modificărĭ la ponturile vechiuluĭ chrisovŭ

(urméză înşirate ponturile, precum se potŭ vedé în actulŭ adusŭ dela fila 82 cond. 29), iar la ponturile 3, 5, 7, 10, 11 şi 13 sunt introduse modificările publicate de noĭ la pag. 290 tom. V. Domnitorulŭ termină ḑicêndŭ, că dă cartea acésta la mânele starosteĭ: «poruncimŭ dumi-tale Vel Logofĕtŭ că asemenea copie adeverită la logofeţia Divanuluĭ Domnieĭ Mele să facĭ ca să se dea la mânile lemnarilorŭ i zidarilorŭ, spre a le fi şi lorŭ sciute în tótă vremea». (1)

Vist. Scarlatŭ Câmpineanu, nazîrŭ Epitropieĭ, raportéză Domnuluĭ la 11 Februarie 1796, că Casandra, soţia rĕposatuluĭ Filotache Colţescu, merită milă, fiindŭ fată de boerŭ şi vĕduvă scăpătată.

Domnitorulŭ îĭ acordă 15 tal. pe lună. (2)

Anaforaua Epitropieĭ obştireĭ din 1 Martie 1796, dândŭ sémă de veniturĭ şi cheltuelĭ pe 1795.

Veniturĭ

59.171 talerĭ pe anulŭ 1795; însă:

42.970 de talerĭ s'aŭ luatŭ veniturile canonite prin chrisóve domnescĭ.
12.128 din clironomiĭ, venitŭ întîmplătorŭ.
4.073 din boeriĭ ispravnicĭ, egumenĭ şi glóbe.
59.171

68.523 talerĭ s'aŭ cheltuitŭ pe 1795 la lefile săracilorŭ, epitropilorŭ, doftorilorŭ, cişmegiilorŭ, căsătoriĭ de fete sĕrace, îngropărĭ de străinĭ săracĭ şi mile la bolnavĭ.

9.352 trecŭ maĭ multŭ peste venitŭ. Epitropia cere crearea unuĭ noŭ iratŭ pentru plata acestuĭ deficitŭ şi plata uneĭ datoriĭ maĭ vechĭ, care urcă deficitulŭ la suma de:

12.750 talerĭ.

Domnitorulŭ, la 1 Martie 1796, convócă Divanulŭ să chibzuéscă 2, 3 mijlóce de găsirea unuĭ noŭ venitŭ pentru Epitropie.

(1) Cod. XXIX, fila 135 verso.
(2) Cod. XXXI, scara 3, fila 24 verso.

Anaforaua Divanuluĭ din 4 Martie 1796, rĕspun̦ênḑĕndŭ la ordinulŭ Domnitoruluĭ de a găsì unŭ venitŭ noŭ pentru Cutie. Divaniţiĭ propunŭ următórele veniturĭ:

a) Din vinăriciulŭ ce este acordatŭ la milă la mănăstirĭ, din tótă ţéra, să deae fie-care mănăstire, din 10, 2 la Cutia milosteniei.

Domnitorulŭ aprobă acestŭ venitŭ, lăudândŭ pe Metropolitulŭ, care împreună cu boeriĭ de Divanŭ l'aŭ propusŭ.

b) De tótă vita mare, boŭ, vacă, calŭ, bivolŭ, catârŭ, ce se va vinde aicĭ în ţéră, să deae cumpĕrătorulŭ de una parale 5, verĭ de ce stare va fi, şi de vită mică (óie, capră, rîmătorŭ) de una câte o para, afară de oile Gelepilorŭ, carĭ sunt pentru trébă împĕrătéscă.

c) Dela paţachina ce strîngŭ neguţitoriĭ de aicĭ din ţéră, să aibă a plăti ridicătorulŭ măriei câte 2 parale de oca. Vînḑĕtorulŭ moşieĭ la vremea tocmeleĭ să facă cunoscută acéstă dare în folosulŭ cutieĭ, căcĭ la din contră vînḑĕtorulŭ o va plăti.

Asupra acesteĭ dărĭ Domnitorulŭ ḑice că paţachina nu iese numaĭ din Ţéra-Românéscă ci şi din Moldova, Turcia şi ţĕrile tătărescĭ. Cu punerea acesteĭ dărĭ se vorŭ îndepărtà cumpĕrătoriĭ de paţachină dela Ţéra-Românéscă, de aceea Domnitorulŭ nu o aprobă.

d) Dela totŭ tabaculŭ importatŭ, dela celŭ fabricatŭ aci, să dea şi la cutie o dare egală cu aceea ce o dă la Vel Căminarŭ.

Domnitorulŭ aprobă, pe lângă darea Căminaruluĭ dela tabacŭ, şi câte 30 de parale de ocaua de tabacŭ străinŭ şi 10 parale de ocaua de tabacŭ pămînteanŭ. — 1796 Martie 15. (1)

Epitropia obştireĭ propune supresiunea dela pensiunĭ a maĭ multorŭ feţe carĭ aŭ primitŭ din noŭ slujbe, şi anume să se suprime:

TALERĬ						
40	pe lună	dela	Toma Comino,	rênduitŭ judecătorŭ	la	Criminalion.
20	»	»	Mateiŭ Popescu	»	»	» Vlaşca.
20	»	»	Teodorŭ Michea	»	»	» Criminalion.
20	»	»	Slugerŭ Mateiŭ Cantacuzino	»		» Departam. de 8.
25	»	»	Enache Costacopulo, rênduitŭ cămăraşŭ la Ocnă.			
125	De reportatŭ.					

(1) Cod. XXXI, scara 4, fila 32.

TALERĪ

125 Reportŭ.
5 pe lună dela Const. Ranete, rênduitŭ judecătorŭ la Secuienĭ.
15 » » Michaiŭ Bărbătescu » » » Prahova.
10 » » Ştefanŭ Râmniceanu, biv. alŭ III-lea Logofĕtŭ, rênduitŭ judecătorŭ la Argeşŭ.

155 cu aceştĭ banĭ se scade bugetulŭ cutieĭ, căcĭ «a luà câte 2 leĭĭ uniĭ şi alţiĭ nicĭ una, nu este cu cale». — 1796 Martie 29. (1)

Pitacŭ la Divanŭ din 9 Iunie 1796.

După cererea nazîrilorŭ Epitropieĭ de a-şĭ încheià socotelile pe 1795, Domnitorulŭ ordonă Divanuluĭ ca, împreună cu Vel Cămăraşulŭ Niculache, să teoriséscă socotelile după orênduiala «atâtŭ a veniturilorŭ ce sunt canonisite din slujbele Epitropieĭ i din huzmeturile domnescĭ ale Visterieĭ şi ale cămăreĭ, i din ajutorurile ce s'aŭ maĭ adaosŭ, i din mezaturĭ şi din cele întîmplătóre, câtŭ şi de tóte cheltuelele Epitropieĭ, precum şi din catastişele lefurilorŭ ce aŭ pututŭ ajunge de s'aŭ datŭ în anulŭ trecutŭ, care cerŭ dumné-lorŭ nazîriĭ epitropĭ de a se pecetlui, spre a le avé sinetŭ.» Domnitorulŭ cere şi elŭ anafora de resultatŭ. (2)

Anaforaua în dosulŭ jalbeĭ de dulgherĭ şi zidarĭ, cărămidarĭ şi nisiparĭ, dela Aga Dim. Hangerli, din 25 Iunie 1796, că nu se supunŭ aceştĭ meseriaşĭ a da havaetulŭ cutieĭ după chrisovulŭ lorŭ de constituire.

Domnitorulŭ ordonă epist. Agieĭ să rênduiască după cererea Epitropieĭ unŭ zapciŭ, pentru ca să împlinéscă dela breslaşĭ suma datorită cutieĭ. (3)

Nazîriĭ Epitropieĭ, la 29 Iunie 1786, arată Domnitoruluĭ, că deja în luna Octobre anulŭ trecutŭ aŭ arĕtatŭ că cutia milelorŭ este în deficitŭ şi aŭ fostŭ cerutŭ să se taie milele printr'o comisiune de 3, 4 boerĭ veliţĭ, carĭ să cerceteze cine merită şi cine nu merită să aibă milă. Domnitorulŭ încă de atuncĭ a aprobatŭ propunerea şi aŭ însărcinatŭ pe Vel Banŭ Brâncovénu şi pe rĕposatulŭ Banŭ Moruzi, împreună cu nazîrulŭ Epitropieĭ, să facă alegerea indicată şi să presenteze catastihŭ curatŭ de ceĭ carĭ aŭ să rĕmâe la léfă. Cu adĭ cu mâne s'a prelungitŭ lucrulŭ, până s'a întîmplatŭ schimbarea Banuluĭ Brâncovénu, câtŭ şi mórtea Banuluĭ Moruzi. Epitropia

(1) Cod. XXXI, scara 6, fila 38 verso.
(2) Cod. XXIX, fila 197 verso.
(3) Cod. XXXI, scara 8, fila 54.

se rógă din noŭ să se facă lucrarea de alegere a acelorŭ cărora să se lase pensiune.

Domnitorulŭ, la 2 Iulie 1796, dă resoluţiunea asupra acesteĭ anaforale, în care, constatândŭ trebuinţa Cutieĭ milelorŭ de a avé fondurĭ maĭ marĭ şi cum nu póte să scótă dajdie în ţéră pentru acestŭ scopŭ, de aceea boeriĭ de Divanŭ să se adune, să cerceteze catastihu lefilorŭ, câtŭ şi osebitele pitace date în parte, şi fără de nicĭ o *filoprosopie* să ştérgă din catastihŭ pe cine nu merită. (1)

Anaforaua Divanuluĭ din Iulie 7, 1796, prin care arată că s'aŭ adunatŭ să facă alegere din catastihulŭ obraselorŭ ce ieaŭ léfă dela Cutia milosteniceĭ. Divanulŭ a realisatŭ astă însărcinare şi aşterne deosebitŭ catastihŭ de lefile ce este a se da, câtŭ şi o listă de lefile suprimate şi de acele adaose. Divanulŭ cere dela Domnitorŭ că de adĭ înainte la Epitropie să se ţină catastihŭ pecetluitŭ cu pecetea Domnitoruluĭ, şi în fieş-care 3 lunĭ verĭ-câte nume se vorŭ maĭ adăogà cu domnescĭ pitace, să se trécă în acelŭ catastihŭ iarăşĭ sub pecetea domnéscă, şi nazîrulŭ Epitropieĭ ce împarte lefile la fieş-care obrazŭ din catastihŭ, să-ĭ dea teşcherea la mână către sameşulŭ Epitropieĭ, în care să se cuprindă ca să se dea léfa cutăruia pe cutare lună; teşchereaua să o opréscă sameşulŭ, iscălită în dosŭ de celŭ care a primitŭ léfa. (2)

Domnitorulŭ aprobă.

Pitacŭ către ispravnicĭ, din 17 Augustŭ 1796.

«Fiind-că prin socotéla de obşte după anaforaua P. S. Metropolitŭ şi a boerilorŭ Domnieĭ Mele, este hotărîrea făcută ca din milele vinăriciuluĭ mănăstirescŭ să dea mănăstirile din 10 doĭ, ajutorulŭ ce s'a orênduitŭ la Cutia milostenieĭ de obşte şi la logofeţiile Divanuluĭ Domnieĭ Mele. . . » Domnitorulŭ ordonă adunarea acestorŭ banĭ cu catastihŭ. (3)

(1) Cod. XXXI, scara 8, fila 52 verso.
(2) Cod. XXXI, scara 8, fila 66.
(3) Cod. XXIX, fila 220 verso.

Comerciŭ, Industrie, Bresle, Poşte.

La pag. 237 a tomuluĭ V din «Istoria Românilorŭ» ce publicămŭ, amŭ adusŭ numeróse acte relative la comerciulŭ şi industria ţĕreĭ ; dămŭ aci o nouă serie de acte, carĭ tóte dovedescŭ atenţiunea şi grija luĭ Al. Moruzi pentru aceste douĕ mijlóce de îmbogăţire ale uneĭ naţiunĭ. Ast-felŭ comerţulŭ ce-lŭ făceaŭ ţĕraniĭ cu lemne de focŭ, cu fînŭ şi cu altele erà ocrotitŭ de elŭ, oprindŭ pe slujbaşiĭ administrativĭ de a luà ploconŭ cu sila dela ţĕranĭ, luândŭ totŭ odată şi mĕsurĭ în contra precupeţieĭ. Dar cele maĭ importante acte, carĭ dovedescŭ grija luĭ Moruzi pentru comerciulŭ ţĕreĭ, sunt mĕsurile rigurόse luate de elŭ în contra Turcilorŭ în specialŭ, a locuitorilorŭ de peste Dunăre în genere, ordonândŭ stricta aplicare a nizamurilorŭ stabilite prin pacea dela Kuciuk-Kainargi. Alex. Moruzi ieà mĕsurĭ de asemenea şi contra sudiţilorŭ nemţescĭ, pe carĭ îĭ oppresce, totŭ conformŭ nizamuluĭ, de a cumpĕrà acareturĭ saŭ lucrurĭ nemişcătóre în ţéră, nicĭ maĭ cu sémă de a face comerciŭ cu mĕrunţişurĭ, ci numaĭ a vinde cu ridicata, şi le dă terminŭ numaĭ de 15 ḑile spre a-şĭ vinde băcănia cu ridicata.

Totŭ referitorŭ la comerciŭ vomŭ aduce şi nelipsitele narturĭ, carĭ, precum amŭ arĕtatŭ în tomulŭ nostru V din «Istoria Românilorŭ», eraŭ o însemnată pedică pentru comerciulŭ naţionalŭ, de óre-ce ele, narturile, se aplicaŭ la comerciulŭ în detaliŭ, decĭ alŭ pămîntenilorŭ; firesce că şi aci abusulŭ aveà rolulŭ sĕŭ: boeriĭ însărcinaţĭ cu instituirea vre-unuĭ nartŭ, alŭ măcelarilorŭ de pildă, primiaŭ dela bieţiĭ măcelarĭ sume de banĭ, a cărorŭ mărime varià după obrazulŭ boeruluĭ slujbaşŭ, pentru ca în schimbŭ să maĭ le uşureze nartulŭ, să le pună preţurĭ maĭ marĭ.

Relativŭ la têrgurĭ încă maĭ aducemŭ câte-va acte. Cu tóte greutăţile ce întîmpinaŭ ceĭ carĭ veniaŭ la têrgŭ, pentru vînḑare orĭ cumpĕrare, şi aceste têrgurĭ eraŭ numerόse şi atrăgeaŭ multă lume, maĭ alesŭ ţĕranĭ. Nu e însă maĭ puţinŭ adevĕratŭ, că la aceste têrgurĭ, carĭ eraŭ date ca privilegiĭ pentru boerĭ séŭ mănăstirĭ (dreptŭ de vamă, dreptŭ de a vinde rachiulŭ şi vinulŭ etc.), eraŭ aduşĭ ţĕraniĭ prin stăruinţele ispravnicilorŭ şi subalternilorŭ lorŭ. In cestiunea vînḑăreĭ rachiuluĭ şi a vinuluĭ aducemŭ în acestŭ capitolŭ câte-va acte; prin unulŭ din acestea Al. Moruzi opresce straşnicŭ fabricarea şi vînḑarea rachiuluĭ străinŭ în totŭ cuprinsulŭ ţĕreĭ. Câtŭ privesce fabricele, menţionămŭ acte relative la cunoscutele fabrice de hârtie şi de postavŭ şi la ómeniĭ lorŭ, precum şi la fabrice de rachiŭ. Relativŭ la aceste din urmă fabrice, Al. Moruzi dă unŭ actŭ, care denotă că orĭ-câtŭ erà de

Domnŭ alŭ Ţĕreĭ-Românescĭ, nu dintre ceĭ rĕĭ, totuşĭ nu uită pe connaţionaliĭ sĕĭ grecĭ.

Breslele continuă încă a fi cetatea meseriaşuluĭ românŭ. Aducemŭ şi pentru ele câte-va acte dela Al. Moruzi.

In tomulŭ nostru V alŭ «Istorieĭ Românilorŭ» amŭ vorbitŭ maĭ pe largŭ despre aceste bresle şi amŭ arĕtatŭ importanţa lorŭ.

Menzilurile (Poştele) forméză şi ele obiectulŭ atenţiuneĭ luĭ Moruzi. Maĭ cu sémă locurile de păşune pentru caiĭ dela menzilhanele ocasionéză câte-va acte dela Moruzi, pe carĭ le aducemŭ la vale.

Pitacŭ din 12 Ianuarie 1795 către Spătarulŭ şi Aga să nu îngăduiască pe arnăuţiĭ neferĭ şi alţĭ slujbaşĭ cu numele de strejarĭ, ca dela carele cu lemne şi fînŭ ce intră în Bucurescĭ să iea lemne saŭ fînŭ trecêndŭ pre la strădĭ şi pe la rĕspântiĭ. Domnitorulŭ recunósce totuşĭ strejarilorŭ dreptulŭ câte 1 lemnŭ de carŭ fără alegere, «care-lŭ aducŭ ţĕraniĭ pe de lăturea caruluĭ» pentru încăldirea străjeĭ. (1)

Pitacŭ din 11 Octobre 1795 către biv Vel Postelnicŭ Epistatulŭ Agieĭ, să opréscă precupeţiĭ de a eşi înaintea ţĕranilorŭ spre a le cumpĕra provisiile ce aducŭ de vîndare în têrgŭ, căcĭ precupeţia va fi pedepsită straşnicŭ. (2)

Pitacŭ la Spătarŭ, din 28 Februarie 1795.

Fiind-că uniĭ din Silistraliĭ, anulŭ trecutŭ, împotriva înaltelorŭ poruncĭ împĕrătescĭ, aŭ trecutŭ în pămîntulŭ ţĕriĭ, unde aŭ făcutŭ şi arăturĭ, pentru ca să nu facă dar şi estimpŭ vre-o urmare ca acésta împotriva nizamuluĭ, Vodă ordonă Spătaruluĭ «să dea ştraşnice poruncĭ la căpitanĭ, ca fórte să întărescă paza margineĭ . . . . să nu trécă iarăşĭ vre-uniĭ în pămîntulŭ ţĕreĭ, şi de vor cercà, să sté dimpreună cu zabiţiĭ judeţelorŭ a nu-ĭ îngădui. . . . Şi dumné-ta Vel Hatmane să facĭ cuviinciósele poruncĭ la toţĭ zabiţiĭ.» (3)

(1) Cod. XXIX, fila 10 verso.
(2) Cod. XXIX, fila 118.
(3) Cod. XXIX, fila 21 verso.

Arĕtare în scurtŭ de cele ce aŭ scrisŭ Capuchehaia Vidinuluĭ pentru cele ce s'aŭ făcutŭ arĕtare la numitulŭ serhatlăŭ față cu Ieniceri — Aga și cu toțĭ ogeacliiĭ și agalele, pentru paza nizamuluĭ țĕreĭ.

1) Nicĭ unŭ turcŭ vindilăŭ saŭ altulŭ din ceĭ de decindea să nu pótă trece în Téra-Românéscă, și dacă vre-unulŭ din vindilăiĭ turcĭ va avé să iea dela vre unŭ Românŭ, să facă arătare în scrisŭ la Baș-Ceaușŭ, și acela are prin trimesŭ să o dea de scire, saŭ însușĭ singurŭ să o arĕte la Capuchehaia, care să aducă pe Românŭ, și de se va dovedi că este datorŭ cu adevĕratŭ, să facă împlinire de baniĭ aceia. Iar de are să iea Românŭ, să dea în scire la Pașa-Kapusă și prin Baș-ceaușŭ la Osman-Aga și dacă dumné-luĭ va da voie cu făgăduința luĭ Baș-Eșki și cu zapciu dela Aga-Kapusă să trécă la Calafatŭ ca să se caute judecata luĭ de către Capuchechaia față cu zapciulŭ, care e datorŭ întorcĕndu-se să dea tacrirulŭ sĕŭ în ce chipŭ curge pricina? Așișderea și Româniĭ raele trecĕndŭ la tĕrgulŭ Vidinuluĭ, când se vorŭ trage la judecată de către vindilăĭ, la Mechkemet-Cadiulŭ, să nu pótă a-le căută pricina nefiindŭ față Capuchechaia, saŭ omŭ din partea luĭ (2). Să nu pótă nicĭ unulŭ din vindilăĭ, orĭ turcŭ, orĭ raia, a trece cu luntre saŭ cu caice, pe locurĭ neobișnuite, trecĕndŭ zaherele, dobitóce și ómenĭ din Téra-Românéscă, fără numaĭ să trécă prin locurile unde păzescŭ ómeniĭ zabițilorŭ, pentru ca să-ĭ cerceteze; iar călcătorulŭ acesteĭ poruncĭ are a-șĭ luà pedépsa, *mórte*, pentru care acésta se vorŭ scrie și Aga-Mehtuplerĭ și se vorŭ trămite cu Ogeac-ceaușiĭ și cu Nevbegiĭ până la Ada-Kalesi și până la Lomŭ (3). Măcelarilorŭ li s'a datŭ poruncă, fieș-care să nu pótă maĭ multŭ decât unŭ omŭ a-șĭ trămite în Téra-Românéscă și acela iarășĭ cu adeverință dela Baș-Ceaușŭ și dela Capuchechaia trecĕndŭ să nu pótă cumpĕrà maĭ multe oĭ decât sunt însemnate în teșcherea, iar capre nicĭ decum, vite marĭ numaĭ 2—3 saŭ mult 4 și acele vacĭ sterpe pentru trebuința măcelărieĭ, iar nu pentru neguțătorie.— 1796 Februarie 9. (1)

Cărțĭ către zabițiĭ dela jud. Mehedințĭ, Doljŭ, Romanațĭ, Teleormanŭ, Oltŭ, Vlașca, Ialomița, Buzĕŭ, Slam-Rîmnicŭ, Oltenița și Ciocănesciĭ din Ilfovŭ și Slobodia, din 4 Aprilie 1796, ca în interesulŭ păzireĭ nizamuluĭ țĕreĭ să oprescă de a eși cu plugulŭ, orĭ din Turcĭ, orĭ raelele hazurilorŭ turcescĭ, să facă în țéră arătură saŭ orĭ-ce felŭ de semĕnătură. (2)

(1) Cod. XXIX, fila 149 verso.
(2) Cod. XXIX, fila 169.

Pitacŭ nizamŭ din 27 Iunie 1795 cǎtre Alexandru Calfoglu, Caimacamulŭ Craioveĭ.

Din jălbile ce Ne-aŭ venitŭ dela obștea orășănilorŭ pămîntenĭ de acolo i dela cumpaniile vechĭ și nouĕ a neguțitorilorŭ pămîntenĭ, amŭ luatŭ Domnia Mea încunosciințare, cum că sudețiĭ Nemțieĭ ce se află acolo, nemulțămindu-se pe nămestiile și acareturile nemișcătóre ce aŭ până acum, carĭ sunt împotriva tractaturilorŭ, pentru care are a se îndreptà, și acum cumpĕră acareturĭ și lucrurĭ nemișcătóre, dintre cariĭ sudețĭ arŭ fi cumpĕratŭ acum și o vie la Sutescĭ în jud. Vîlcea; pentru care iată îțĭ poruncimŭ Domnia Mea:

1) Pentru acelŭ suditŭ cumpĕrătorŭ vieĭ dela Sutescĭ să cercetezĭ, și plirotorisindu-te în adevĕrŭ că aŭ cumpĕratŭ acum acestŭ lucru nemișcătorŭ, să-lŭ chiămĭ pe suditŭ înaintea dumi-tale și să-ĭ ḑicĭ că a cumpĕrà și stăpânì acestŭ lucru nemișcătorŭ, suditŭ fiindŭ, nu este slobodŭ, ci orĭ să-șĭ priméscă baniĭ înapoĭ, saŭ să o dea spre vînḑare la mezatŭ, pentru care să-ĭ daĭ sorocŭ de 20 ḑile, ca într'acestŭ sorocŭ să se desfacă de cumpĕrătórea acestuĭ lucru nemișcătorŭ negreșitŭ, iar de va voi de sine-șĭ a se face raia, spre a fi slobodŭ a cumpĕrà și a stăpânì în țéră lucru nemișcătorŭ, să dea dumi-tale adeverință în scrisŭ sub iscălitură-ĭ cum că voesce și cere a se face raia; primitŭ va fi și slobodŭ a cumpĕrà; de care veĭ însciințà Domnieĭ Mele, trimițéndu-Ne și acelŭ *apodixis* alŭ luĭ în scrisŭ spre pliroforie.

2) Auḑimŭ că sudițiĭ ținŭ cârciume cu vînḑare de vinŭ cu de amĕruntulŭ, i cuptóre de alișverișŭ, care și aceasta este cu totulŭ împotriva tractaturilorŭ, lăsândŭ a ḑice nedreptatea ce se pricinuesce cu acésta și nechiverniséla pămîntenilorŭ orășenĭ aĭ țĕreĭ; pentru care iarășĭ poruncimŭ Domnia Mea, ca să chiămĭ pre aceĭ sudițĭ ce ținŭ cârciume cu vînḑare de vinŭ mĕruntŭ, i brutarĭ cu cuptóre de alișverișŭ, cărora să le daĭ sorocŭ de 15 ḑile ca să-șĭ vînḑă vinurile cu rădicata, să-șĭ rădice lucrarea cuptórelorŭ, și maĭ multŭ să nu fie îngăduițĭ saŭ slobodĭ a ținé cârciume saŭ cuptóre.

Domnitorulŭ promite totușĭ voie pentru acésta celorŭ carĭ din sudițĭ se vorŭ face raiele.

3) Sudițiĭ a fi băcanĭ și a vinde băcăniĭ cu mĕrunțișulŭ nu sunt slobodĭ, ci aŭ a vinde marfa cu rădicata. (Li se dă terminŭ de 15 ḑile spre a-șĭ vinde băcănia cu ridicata).

4) Prăvăliașŭ saŭ boltașŭ suditŭ a face vînḑare mĕruntă cu cumașulŭ saŭ cu cotulŭ iarășĭ nu sunt slobodĭ, decât dacă se vor face raiele și vorŭ intrà, după starea și putința lorŭ, fără de încurcătură, la vre-o orênduială de dajdie.

5) In diastima vremeĭ, până se va face alegerea acésta şi până a luà dumné-ta rĕspunsulŭ celŭ desĕvîrşitŭ pentru fiteş-care din sudiţĭ, carĭ facŭ alişverişurĭ cu mĕrunţişulŭ, datorĭ sunt să fie următorĭ nizamuluĭ politieĭ, care dela stăpânirea loculuĭ este datŭ pentru toţĭ de obşte, fără de a se împotrivì bunelorŭ orênduelĭ, carĭ pentru politia de obşte prin dumné-ta se daŭ.

Decĭ scriemŭ dumi-tale şi acésta osebitŭ, ca nu cum-va şi polcovniciĭ şi zapciiĭ têrguluĭ să găséscă mijlocŭ cu acéstă pricină, orĭ de a supĕrà împotrivă saŭ vre-o pismă veche purtândŭ asupra sudiţilorŭ *(să-ĭ nedreptăţéscă?)*, că de vomŭ audi vre-unŭ herechetŭ împotrivă, nu numaĭ eĭ se vorŭ pedepsì straşnicŭ de Domnia Mea acolo în têrgŭ, ci şi dumné-ta veĭ rĕmâné făr de cuvîntŭ. Iar pentru sudiţiĭ ce-şĭ vîndŭ marfa cu rădicata, nu numaĭ să nu li se facă cu acéstă pricină vre-o câtŭ de mică zăticnire, ci încă maĭ vîrtosŭ totŭ felulŭ de mână de ajutorŭ să li se dea spre a li se înlesnì treaba; şi să avemŭ rĕspunsŭ. (1)

Prea Sf. Ta Păr. Metropolite, iubitorilorŭ de Dumnedeŭ Episcopĭ, i dumnévóstre cinstiţilorŭ şi credincioşĭ boerilorŭ veliţĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ Mele halea şi mazîlĭ, măcar că dumné-lorŭ nazîriĭ Epitropieĭ după datoria ce aŭ a trebilorŭ de obşte spre a îngriji, a cercetà şi a arĕtà Domnieĭ Mele cele de trebuinţă, făcêndŭ la pricina narturilorŭ de lucrurile mâncăreĭ, adecă la carne, de faţă cu măcelariĭ, şi la cele-lalte felurimĭ, cercetare, aŭ arĕtatŭ Domnieĭ Mele cele de trebuinţă, a cărora arĕtare şi părere, cu tóte că este vrednică de primire şi pliroforie Domnieĭ Mele, dar ca o trébă ce este de obşte şi nu în parte, de aceea găsimŭ de trebuinţă ca dimpreună cu socotéla a tutorŭ de obşte să se dea nizamulŭ lorŭ celŭ din urmă, în ce chipŭ aŭ a urmà. Decĭ adunându-vĕ toţĭ dimpreună la unŭ locŭ, unde viindŭ şi epistatulŭ Agieĭ, să puneţĭ înnainte catalogulŭ de tóte felurimile lucrurilorŭ de obşte, câtŭ şi pentru carne maĭ cu deosebire, câtŭ şi pentru tóte cele-lalte câte sunt trebuincióse de hrană, şi trebuinţa politieĭ şi a noroduluĭ de obşte să le chibzuiţĭ cu luare aminte într'adîncŭ, şi cele drepte şi cu cale întocmindu-le şi puindu-le la nizamŭ, să arĕtaţĭ Domnieĭ Mele pentru tóte nartulŭ celŭ dreptŭ, care urméză a-lŭ da la fieş-care şi cu ce orênduială, de a se scì păzi în urmă, prin catastihŭ anume şi cu anafora către Domnia Mea.—1793 Martie 29. (2)

---

(1) Cod. XXIX, fila 88.
(2) Cod. XXIII, fila 27.

Poruncă la ispravnicii Argeşuluĭ, pentru nartulŭ pâneĭ a se vinde la o parà dramurĭ 160.

Iō Alexandru Constantin Moruzi Voevodŭ zemle Vlachiscoe. — Dumné-vóstre ispravnicilorŭ ot sud Argeşŭ sănătate! Amŭ vĕḑutŭ Domnia Mea însciinţarea ce Ne faceţĭ cu întórcerea luĭ Iacomi...... ciubucciŭ, pentru brutariĭ de acolea dela Pitescĭ, şi iată după nizamulŭ ce arĕtaţĭ că aţĭ datŭ maĭ dinainte dumné-vóstre, poruncimŭ ca să le daţĭ nartŭ a vinde câte 160 dramurĭ la o parà, supunêndu-ĭ la acésta a fi următorĭ făr de voia lorŭ, însă totŭ o mână şi totŭ un felŭ să fie câte 160 dramurĭ la o parà pâne bună şi cóptă bine, dar să nu auḑimŭ maĭ în urmă că s'aŭ maĭ scăḑutŭ, saŭ că nu este pânea bună cóptă cum se cade. Aşişderea şi unŭ jimblarŭ ţiganŭ, care vinde de obiceiŭ câte 170 dramurĭ în 2 parale, cu nume de jimblă, şi este totŭ unŭ felŭ cu a brutarilorŭ, poruncimŭ ca şi acestŭ ţiganŭ să lucreze de o potrivă ca şi brutariĭ, făcêndŭ adecă câte o pâne de 160 dramurĭ la o parà. Iar pentru nartulŭ de tóte felurimile ce cereţĭ prin cartea care scrieţĭ către dumné-luĭ Vel Vist. de a vi se trămite, veţĭ sci că într'aceste ḑile făcêndu-se, vi s'aŭ trimisŭ dumné-vóstre pecetluitŭ de Domnia Mea pentru tóte felurimile anume şi cu carte deosebită către dumné-vóstre, care până acum îlŭ veţĭ fi şi primitŭ; ci dar să-lŭ puneţĭ în faptă şi să grijiţĭ a se urmà negreşitŭ la tóte, făcêndŭ numaĭ la pâne osebirea ce poruncimŭ maĭ sus. — 1793 Aprilie 19.

Notă. — Talerĭ 100 rênduimŭ Domnia Mea trépădulŭ ciubucciuluĭ dela toţĭ brutariĭ carĭ n'aŭ păzitŭ nartulŭ ce le-aţĭ fostŭ datŭ din poruncă Domnéscă, carĭ banĭ poruncimŭ să-ĭ împliniţĭ dumné-vóstre cu analoghie dela toţĭ. (1)

Poruncă cu orênduitŭ din partea M. Sale luĭ Vodă, a cercetà la Pitescĭ pentru pâne şi carne cum trebue să se vîndă.

Fiind-că după cercetările, ce cu neadormită grijă facemŭ Domnia Mea pururea, atâtŭ înăuntru politieĭ, câtŭ şi pe afară în ţéră, spre a se păzì dreptatea şi buna orênduială întru tóte, atâtŭ la altele câtŭ şi la nartulŭ de pâne, care este hrana cea dintâiŭ trebuinciósă noroduluĭ, aflămŭ că în

(1) Cod. XXIII, fila 44.

orașulŭ Pitescĭ se vinde pânea cu multă scumpĕtate și lipsă, din care aducêndu-se înaintea Domnieĭ Mele o pită, amŭ pusŭ de aŭ tras'o și n'aŭ venitŭ maĭ mare decâtŭ dramurĭ 85 la o pară, care și după ce este cu atâta lipsă, apoĭ și acésta fórte próstă, în vreme când aicĭ în Bucurescĭ se vinde 200 dramurĭ la o pară, pâne albă și bună, care și după cuvîntulŭ celŭ dreptŭ și adevĕratŭ pe afară trebue să fie și maĭ eftină decât în Bucurescĭ. Decĭ acésta nesuferind'o Domnia Mea, iată orênduimŭ într'adinsŭ pe . . . . . să mérgă dreptŭ la Pitescĭ, unde prin cercetarea ce va face pe sub cumpĕtŭ, găsindŭ pe brutarĭ într'acéstă faptă, să-ĭ rădice, să-ĭ ducă înaintea dumné-lorŭ ispravnicilorŭ, ca să se întrebe de rĕspunsŭ, pentru ce vîndŭ pânea cu atâta scumpĕtate *și de o facŭ din sineșĭ, saŭ cu voie, slobodenie dela ispravnicĭ.* Pentru care poruncimŭ Domnia Mea ispravnicilorŭ, de este cu scirea și porunca dumné-vóstre datŭ acestŭ nizamŭ, să avețĭ a rĕspunde Domnieĭ Mele, care este cuvîntulŭ de a fi atâta scumpĕtate? iar de nu este cu porunca dumné-vóstre, pentru ce să o suferițĭ și de ce să nu le dațĭ nizamŭ și să nu punețĭ pe brutarĭ la orênduiala dreptățeĭ? Le ceremŭ Domnia Mea rĕspunsŭ la tréba acésta, de care să trimițĭ Domnieĭ Mele însciințare, tu orênduitule mumbașirŭ, așteptândŭ poruncă de urmare.—1793 Aprilie 10. (1)

Procit. Vel Logofĕtŭ.

Ca și la Pitescĭ, Domnitorulŭ scrie la ispravniciĭ de Vlașca, cum că acolo se vinde pânea cu fórte scumpĕtate și próstă, și că chiar i s'aŭ adusŭ una de probă de aŭ cântărit'o înaintea Domnieĭ Sale și nu aŭ trasŭ maĭ multŭ de 100 dramurĭ, și decĭ poruncesce a se vinde dramurĭ 160 la o pară, deși în Bucurescĭ se vinde după nartŭ 200 dramurĭ la o pară, «iar pentru pâne, facemŭ Domnia Mea deosebire acolea (Vlașca) pentru neîndestularea grâuluĭ». Apoĭ poruncesce ispravnicilorŭ să facă nizamulŭ cunoscutŭ brutarilorŭ. — 1793 Aprilie 19. (2)

Iŏ Alex. Cost. Moruzi Voevod. zemle. Vlach—Dumné-vóstre ispravnicilorŭ ot sud Slam-Rîmnicŭ sănătate! Vĕ facemŭ Domnia Mea în scire, că aducêndu-se înaintea Domnieĭ Mele o pâne din cele ce se face și se vinde acolea în têrgulŭ Focșanilorŭ, amŭ pus'o la dramurĭ și nu o găsimŭ maĭ mare decât 130 dramurĭ la o pară, care cu mirare Ne fu a vedé acésta dela isprăvnicatulŭ dumné-vóstre, unde Domnia Mea n'am socotitŭ că este trebuință a trămite cercetătorĭ pe alțiĭ acolea, fiindŭ nădăjduițĭ la bună silință

(1) Cod. XXIII, fila 39.
(2) Cod XXIII, fila 44 verso.

şi purtarea de grijă a dumné-vóstre; dar tréba Ne îndémnă a o face; apoĭ socotiţi-vĕ înşivĕ ruşinea de este cu cale acésta, aicĭ în Bucurescĭ se vinde la o parà 200 dramurĭ, însă pâne albă şi curată, iar aceea după ce este lipsă, apoĭ şi próstă, care iată pentru perierghie vĕ trimitemŭ într'adinsŭ o pâne din Bucurescĭ, şi vĕ trămitemŭ şi pânea de acolea, ca să vedeţĭ câtă deosebire are. Ci dar deschideţi-vĕ ochiĭ şi daţĭ nizamulŭ celŭ cuviinciosŭ, şi puindŭ tréba la cale, ca să nu maĭ aflămŭ acéstă scumpĕtate acolea, că nu veţĭ avé apoĭ nicĭ unŭ cuvîntŭ de îndreptare.—1793 Maiŭ 3. (1)

Cărţĭ la ispravniciĭ din Vlaşca, Ilfovŭ, Ialomiţa, Dîmboviţa, ca să facă cercetărĭ pentru vitele măcelarilorŭ, ce vorŭ fi la păşune.

Dumné-vóstre ispravnicilorŭ ot sud ... sănătate! Indată ce veţĭ primi porunca acésta a Domnieĭ Mele, să aveţĭ a face cercetare acolea într'acelŭ judeţŭ, ca să aflaţĭ tóte vitele măcelarilorŭ din Bucurescĭ, ce le va fi avêndŭ puse la păşune în partea loculuĭ, atâtŭ cele marĭ, vacĭ şi boĭ, câtŭ şi cele micĭ, capre, oĭ, şi făcêndŭ catastihŭ curatŭ, făr de zăbavă să-lŭ trămiteţĭ la Domnia Mea, cu arĕtare de suma vitelorŭ şi unde le aŭ puse în păşune şi ale cuĭ anume?— 1793 Iunie 6. (2)

Rĕspunsulŭ ce l'aŭ datŭ Vodă în 25 Iunie 1793, în dosulŭ jalbeĭ măcelarilorŭ.

Să căutaţĭ să vĕ părăsiţĭ de lăcomie şi de arĕtărĭ nedrepte şi neadevĕrate, urmândŭ poruncií şi hotărîreĭ Domnieĭ Mele, a vinde după nartulŭ ce vi s'aŭ datŭ şi a griji de îndestularea noroduluĭ, mulţămindu-vĕ cu mila ce v'aŭ arĕtatŭ Domnia Mea, de v'amŭ datŭ voie a vinde ocaua de carne de vacă câte 5 parale; cum şi pentru scaunulŭ de beilicŭ, să vĕ părăsiţĭ de cererea ce faceţĭ a vinde maĭ multŭ cu o parà, că nu se póte. Nu fiţĭ necunoscĕtorĭ şi nesupuşĭ, că să sciţĭ hotărîtŭ că pe toţĭ la ocnă vĕ vomŭ trimite. Poruncimŭ şi dumné-tale biv Vel Vist. epistatule alŭ Agieĭ, adunândŭ pe toţĭ măcelariĭ înaintea dumné-tale, să-ĭ facĭ să-şĭ vie în cunoscinţă, că iată Domnia Mea eşindŭ din pĕcatŭ şi li se dete rĕspunsulŭ celŭ după urmă hotărîtŭ. (3)

(1) Cod. XXIII, fila 49 verso.
(2) Cod. XXIII, fila 74 verso.
(3) Cod. XXIII, fila 89 verso.

Pitacŭ la biv Vel Vistierŭ Constantinŭ Filipescu, epistatulŭ Agieĭ, din 6 Iulie 1793, ordonândŭ ca undelemnulŭ (care a venitŭ destulŭ la Bucuresci), ce băcaniĭ îlŭ cumpĕră cu ridicata ocaoa 36 şi 37 parale, să se vîndă câte 42 parale ocaoa, iar nu 44. (1)

Pitacŭ la boeriĭ Epitropĭ, pentru miere i caşcavalŭ, a le pune nartŭ.

Iŭ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i Gpd. zemle Vlachiscoe. — Cinstiţilorŭ şi credincioşĭ boerilorŭ Domnieĭ Mele, dumné-vóstre boerilorŭ nazîrĭ Epitropieĭ de obşte, fiind-că brésla băcanilorŭ din Bucuresci sunt datorĭ a avé în tótă vremea cu îndestulare la băcăniile lorŭ, pentru trebuinţa noroduluĭ politieĭ, miere, caşcavalŭ, atâtŭ de multŭ câtŭ şi de câte ieaŭ, şi brânză de burduşe, care aŭ a vinde cu preţŭ cuviinciosŭ, iată poruncimŭ dumné-vóstre să faceţĭ cercetare ca să vĕ pliroforiţĭ de preţulŭ acestora în ce chipŭ este? şi făcêndu-le socotéla cea dréptă, să chibzuiţĭ nartulŭ celŭ cuviinciosŭ şi dreptŭ şi să arĕtaţĭ Domnieĭ Mele cu anafora.—1793 Augustŭ 22. (2)

Fiind-că s'aŭ adusŭ dela o băcănie din Vadulŭ-Latŭ (Vlaşca) ţinută de 2 arnăuţĭ, o pâne, care vĕḑêndu-o Domnitorulŭ că e şi fórte scumpă şi négră şi próstă de totŭ, orênduesce unŭ ceauşŭ să mérgă la faţa loculuĭ să ridice pe ceĭ 2 arnăuţĭ şi să-ĭ ducă la Domnie.—1793 Sept. 24. (3)

Pitacŭ către boeriĭ epitropĭ, de a se pune nartulŭ lumînărilorŭ de seŭ, din 17 Octobre 1793.

Facemŭ dumné-vóstre în scire că, după îndestularea de seŭ ce din mila luĭ Dumneḑeŭ aŭ fostŭ întîmplatŭ de estimpŭ, fiindŭ trebuinţă de a se socoti şi a se pune la socotélă şi nartulŭ lumînărilorŭ cu unŭ preţŭ maĭ cuviinciosŭ, poruncimŭ dumné-vóstre, că adunându-vĕ la unŭ locŭ, unde aducêndŭ dumné-luĭ epistatulŭ Agieĭ şi pe lumînărarĭ şi făcêndu-le socotéla, să chibzuiţĭ nartulŭ lumînărilorŭ ce se cade într'acéstă vreme după îndestularea ce este de seŭ, prin cumpĕnire dréptă, şi să arĕtaţĭ Domnieĭ Mele în scrisŭ cu anafora. (4)

(1) Cod. XXIII, fila 101.
(2) Cod. XXIII, fila 128
(3) Cod. XXIII, fila 148.
(4) Cod. XXIII, fila 163 verso.

S'aŭ făcutŭ rĕspunsŭ la Caimacanŭ după cererea ce aŭ făcutŭ ca să i se trimiţă stînjenĭ, şi s'aŭ trimesŭ 2 coturĭ, jumĕtăţĭ de stînjenĭ, adecă unulŭ după stînjenulŭ Măriei Sale Constantinŭ Voevodŭ Brâncovénu şi altulŭ după alŭ Măriei Sale Şerbanŭ Vodă, adeverite de dumné-luĭ Vel Vornicŭ Moruzi şi de dumné-luĭ Vel Logofĕtŭ şi pecetluite la căpĕtâie şi de Măria Sa Vodă, care prin dumné-luĭ Vel Banŭ s'aŭ trimisŭ. (1)

La ispravniculŭ Săcuienilorŭ pentru nartulŭ pâneĭ.—20 Decembre 1793.(2)

Pitacŭ la biv Vel Spăt. Văcărescu, Vel Hatmanŭ Caragea, Vel Spăt. Manu, biv Vel Vist. Epist. Agieĭ şi Vel Post., din 19 Martie 1794.

«Fiind-că măcelariĭ politieĭ Bucurescilorŭ, prin jălbile ce Ne-aŭ datŭ, arată pricinuire din neurmarea nartuluĭ celŭ curgĕtorŭ la vîndarea cărneĭ, şi fiind-că pentru alişverişulŭ acesta se găsescŭ şi alţĭ neguţătorĭ carĭ voescŭ să iea asupra lorŭ tréba cu urmarea nartuluĭ, unde şi ca să nu-şĭ pérdă măcelariĭ alişverişulŭ acesta din mână, când vorŭ fi următorĭ, de aceea orênduimŭ pe dumné-vóstre să vĕ adunaţĭ aicĭ la domnésca Nóstră curte, unde aducêndŭ dumné-ta Epist. alŭ Agieĭ pe câţĭ-va maĭ «*ahlierĭ*» din brésla măcelarilorŭ, arĕtându-se faţă şi ceĭ carĭ se aflâ primitorĭ trebeĭ acesteia, să cercetaţĭ dumné-vóstre şi să faceţĭ pe măcelarĭ să înţelégă a fi următorĭ şi primitorĭ ca să nu-şĭ pérdă acestŭ alişverişŭ din mânile lorŭ, că se vorŭ căi în urmă. De care să arĕtaţĭ Domnieĭ Mele în scrisŭ nizamulŭ ce veţĭ da. (3)

Vel Logofĕtŭ.

Pitacŭ la boeriĭ Divanuluĭ din 28 Decembre 1794. Ordonă că, fiind-că din causa seceteĭ aŭ pătimitŭ stupiĭ şi este lipsă de céră, să adune neguţătoriĭ cerarĭ şi să chibzuiască preţulŭ lumînărilorŭ. (4)

Zapisulŭ brutarilorŭ din Bucurescĭ din 24 Decembre 1794, prin care se prindŭ că vorŭ ţiné oraşulŭ cu îndestulare de pâne şi vorŭ pâzi nartulŭ de a vinde pânea 50 dramurĭ la o pară. Domnitorulŭ se angajéză şi elŭ că dela 15 ale luneĭ Martie să dea zaherea de grâŭ cu banĭ. Sunt 12 brutarĭ iscăliţĭ, între carĭ Românĭ sunt numaĭ Vasile Văcarulŭ, Nicola Gropescu,

(1) Cod. XXIII, fila 165.
(2) Cod. XXIII, fila 190.
(3) Cod. XXII, fila 223.
(4) Cod. XXIX, fila 7 verso.

Dragomirŭ Ciohodarulŭ, Cristea dela Rĕsvanŭ, Malea Vătafulŭ și 3 Armenĭ, iar restulŭ Grecĭ.

La 25 Decembre acelașĭ anŭ Domnitorulŭ dă pitacŭ luĭ Vel Aga, prin care explică că, după cererea brutarilorŭ, a scădutŭ din 55 dramurĭ de pâne, câtŭ eraŭ datorĭ după nartŭ să dea la o parà, 5 dramurĭ, pentru că brutariĭ aŭ datŭ zapisŭ că până la 15 Martie viitorŭ vorŭ îndestulà politia cu pâne. Domnitorulŭ ordonă trecerea zapisuluĭ în condica Divanuluĭ și să fie comunicatŭ și Epitropieĭ obștireĭ, apoĭ zapisulŭ să se păstreze la Agie, Aga obligatŭ fiindŭ a priveghià păzirea luĭ întocmaĭ; și când se va dovedì că vre-unulŭ din brutarĭ aŭ călcatŭ zapisulŭ, să-lŭ arate Domnitoruluĭ «ca să se pedepséscă cu têrgulŭ și cu ocna.»

In 26 Februarie 1795, Vodă scrie epistatuluĭ Agieĭ, că de óre-ce brutariĭ promitŭ că până la 15 Aprilie (nu numaĭ până la 15 Martie) nu vorŭ maĭ face nicĭ o cerere de zaherea dela domnie, să li se facă acum «acéstă musaade, ca să nu fie lipsă în têrgŭ, și să li se dea acum din magasiĭ 600 chile grâŭ cu banĭ». Ordonă Vodă Medeln. Arbuti să împarță la brutariĭ Bucurescilorŭ după zaherelele epistatuluĭ Agieĭ acéstă sumă de chile, și *să ceĭ banĭ peșinŭ*, «iar dumné-ta epistatule alŭ Agieĭ să ieĭ dela mânile lorŭ zapisŭ cum că (până) la 15 ale luneĭ Aprilie altă cerere nu vorŭ maĭ face de altă zeherea». (1)

Vel Logofĕtulŭ.

In 26 Iunie 1795, după propunerea Epitropieĭ, care a făcutŭ aiarŭ de carnea de vacă și de óie, se stabilesce nartulŭ de 3 parale oca de carne de vacă și 5 parale cea de óie. Domnitorulŭ ordonă să se vestéscă acésta măcelarilorŭ, puindŭ și foĭ cu însemnarea nartuluĭ pe la rĕspântiĭ. (2)

Pitacŭ la ispravniciĭ din sud Ilfovŭ, din 3 Novembre 1795.

Dumné-vóstre ispravnicilorŭ aĭ județuluĭ Ilfovŭ, vĕ facemŭ în scire că domnia însășĭ pentru trebuința sa nicĭ odată orânduială într'acestŭ județŭ alŭ Ilfovuluĭ nu aŭ făcutŭ la trebuințele împĕrătescĭ, iarășĭ multă musadea s'aŭ făcutŭ și se face acestuĭ județŭ, cu deosebire numaĭ și numaĭ pentru ca să proftaxéscă locuitoriĭ zaherelele și lemnele cele trebuinciόse de focŭ la têrgŭ, ca să fie politia îndestulată. Acum de câtă-va vreme vedemŭ că zaherea nu vine spre îndestularea politieĭ, lemnele încă sunt scumpe cu

(1) Cod. XXIX, fila 6.
(2) Cod. XXVIII, scara 6, fila 63.

nesuferitŭ preţŭ, pentru care iată vĕ poruncimŭ Domnia Mea straşnicŭ: deschide-vĕ-ţĭ ochiĭ şi grijiţĭ de acéstă trébă de apururea cu luare aminte, dândŭ locuitorilorŭ să înţelégă de a veni cu zaherea la têrgŭ şi de a nu face precupeţie şi scumpĕtate lemnelorŭ fără de mĕsură, ca să nu fie silită domnia a-ĭ face şi fără de voia lorŭ următorĭ la aceea ce se cade. (1)

Poruncă la epistatulŭ Agieĭ, din 5 Ianuarie 1796, asupra anaforaleĭ Divanuluĭ (Dimitrache Ghica Vel Banŭ, Man. Creţulescu Vel Vornicŭ, Golescu Vel Vornicŭ, Vel Logofĕtŭ Ştef. Văcărescu).

Divanulŭ aŭ făcutŭ însuşĭ aiarŭ luminărilorŭ de seŭ, informându-se de preţulŭ cu care cherhanagiĭ aŭ cumpĕratŭ întocmaĭ mia de oca de seŭ (375—350) dela Medelu. Enăchiţă, Logofĕtŭ dela Capanŭ. Elŭ găsesce că pe neguţătoriĭ cherhanagiĭ îĭ ţine ocaua de lumînărĭ 15 parale, lângă care se maĭ adaogă pentru cele-lalte cheltuelĭ de se face 18 parale şi 2 banĭ. Decĭ se vîndă ocaua pe 19 parale. Cherhanagiĭ refusă a vinde cu acestŭ preţŭ.

Vodă ordonă epistatuluĭ Agieĭ să aducă înaintea sa pe neguţătoriĭ cherhanagiĭ şi pe lumînărariĭ vechĭ şi să le arate că Domnitorulŭ încă a aprobatŭ nartulŭ de 19 parale ocaua de lumînărĭ de seŭ. De vorŭ vré a primì acestŭ nartŭ, vorŭ luà la cherhanéua lorŭ şi pe lumînărariĭ vechĭ, câţĭ vorŭ vré de a fi tovarăşĭ, cu capitalulŭ ce vorŭ avé, saŭ carĭ din eĭ nu vorŭ avé putinţă acum, fie primiţĭ şi peste o lună. Iar neprimindŭ neguţătoriĭ a vinde lumînările cu acestŭ preţŭ de 19 parale ocaua, să daĭ dumné-ta lucrarea lumînărilorŭ asupra lumînărarilorŭ vechĭ, cu preţulŭ de câte 18 parale, cum dînşiĭ aŭ făgăduitŭ şi aŭ cerutŭ, şi pentru madelele cherhaneleĭ carĭ sunt între dînşiĭ de a desface, să se silécă a-ĭ întocmì şi a-ĭ isprăvì. Iar când nu va puté sta mijlocŭ a-ĭ împăcà, dumné-ta să ne facĭ arĕtare deosebitŭ pentru fie-care madea şi Domnia Mea le va hotărî. (2)

In 13 Ianuarie 1796, după o nouă anafora a epistatuluĭ Agieĭ, Vodă lasă întreprinderea cherhaneleĭ totŭ la neguţătoriĭ ce aŭ luat'o cu paguba vechilorŭ lumînărarĭ. Preţulŭ totŭ 19 parale. «Iar lumînărariĭ vechĭ, şi peste 30 de ḑile, până la 60 de ḑile, totŭ le facemŭ Domnia Mea musaadè, ca vrêndŭ a intrà tovarăşĭ, să fie primiţĭ de neguţătorĭ» (!!). (3)

Fiind-că luămŭ Domnia Mea pliroforie cum că în oraşulŭ Bucurescĭ nu este carne îndestulă..., poruncesce Vodă nazîrilorŭ Epitropieĭ, ca în unire

(1) Cod. XXIX, fila 123.
(2) Cod. XXXI, fila 16.
(3) Cod. XXXI, fila 24 verso.

cu epistatulŭ Agieĭ şi aducêndŭ de faţă cu eĭ şi pe Serdarulŭ Nămăilă şi pe Nicola Gelepulŭ, să cerceteze causa lipseĭ: de aŭ măcelariĭ vre o pagubă cu nartulŭ ce s'aŭ datŭ carneĭ, orĭ din rĕutate nu taie carne destulă? — 1796 Fevruarie 2. (1)

Carte la ispravnicĭ, din 4 Februarie 1796.

«Audimŭ Domnia Mea, că la têrgurile şi oraşele judeţelorŭ pe afară carnea este maĭ scumpă decât se vinde aicĭ în Bucurescĭ, cum şi pânea nu e bună şi nu se păzesce nicĭ unŭ nartŭ dreptŭ . . . .», din care causă măcecelariĭ din Bucurescĭ preferă a se duce în judeţŭ. «Decĭ nu scimŭ la ce să dămŭ Domnia Mea acestŭ cusurŭ alŭ dumné-vóstre: la lenevire adecă, saŭ la lăcomie de vre unŭ interesŭ de câştigŭ?» Şi ordonă să dea nizamŭ dreptŭ, maĭ eftinŭ decât la Bucurescĭ, «căcĭ într'adinsŭ vomŭ avé a trămite tiptilŭ icioglaniĭ Noştri, şi dela totŭ judeţulŭ aducêndu-ne pâne şi carne, de vomŭ vedé lucru împotrivă, vĕ veţĭ osândi atâtŭ când va fi din lenevire, câtŭ şi pentru interesŭ, şi veţĭ întórce îndoitŭ şi veţĭ rémâné amăgiţĭ şi vĕ veţĭ şi ruşinà». (2)

Pitacŭ la biv Vel Banŭ Dumitrache Ghica, biv Vel Vistierŭ Moruzi şi Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus Constantinŭ C. Filipescu, să chibzuiască nartulŭ lumînărilorŭ de céră roşie şi albă. — 1796 Fevruarie 18. (3)

Pitacŭ din 20 Februarie 1796 la aceiaşĭ boierĭ de sus pentru acelaşĭ nartŭ alŭ lumînărilorŭ, adăogindŭ că, «fiind-că lumînările de céră albă urmézĭ ca să aibă deosebită cheltuială până a se face din céră roşie», Vodă ordonă să se cerceteze deosebirea de cheltuială şi în vedere cu acésta să aşeze nartulŭ lumînărilorŭ de céră albă. (4)

Aiarulŭ şi nartulŭ lumînărilorŭ de céră, talerĭ 3 şi 1 ortŭ ocaua; iar de céră albă talerĭ 3 şi 1 zlotŭ. (5)

(1) Cod. XXIX, fila 146 verso.
(2) Cod. XXIX, fila 151.
(3) Cod. XXIX, fila 153.
(4) Cod. XXIX, fila 153.
(5) Cod. XXXI, scara 6, fila 55.

Măcelariĭ s'aŭ jăluitŭ că nartulŭ e prea scădutŭ. Epitropia obştireĭ raportéză luĭ Vodă că, după aiarŭ şi ca să nu pătiméscă pagubă, să vîndă ocaua de carne pe 4 parale, iar cea de óie şi de rîmătorŭ pe 5 parale ocaua. (1)

Anaforaua agiască pentru rênduiala măcelăriilorŭ, din 29 Februarie 1796, iscălită de Alex. Gherache epistatulŭ Agieĭ.

Din pricina nestatorniciei şi netrebniciei bresleĭ măcelarilorŭ din Bucurescĭ se vinde carnea scumpă, pentru că nu s'aprovisionéză din timpŭ cu vite şi nicĭ taie une-orĭ din tóte felurile, sub cuvîntŭ că e prea jos nartulŭ, şi lasă politia în lipsă şi fugŭ uniĭ afară pe la ţéră, şi alţiĭ se ascundŭ. Aşà şi acum lipsesce carne, măcar că li s'a datŭ nartŭ 5 parale ocaua de carne de óie şi de rîmătorŭ şi 3 parale cea de vacă, şi totuşĭ aŭ fugitŭ, şi cele maĭ multe scaune nu maĭ umblă, şi câte aŭ maĭ rĕmasŭ taie numaĭ carne de rîmătorĭ saŭ fórte próstă de oĭ şi de vite. De aceea Domnitorulŭ a poruncitŭ luĭ Nicolo Saegiu, de aŭ adusŭ o sumă îndestulată de oĭ şi s'aŭ urcatŭ nartulŭ câte 1 parà la ocà. Acum numitulŭ Nicolo Saegiu vrea să iea asupră-şĭ acéstă epistăsie a cărneĭ, făgăduindŭ că va fi politia îndestulată şi se vorŭ tăià oĭ şi vite bune, însă cu şarturile următóre:

1. Zalhanaua să o facă din josulŭ sfinteĭ mănăstirĭ Radu-Vodă, aprópe de apă, şi cheltuiala binaleĭ zalhanaleĭ, când după vreme se va sculà altulŭ şi va *pretenderisì* epistasia acésta, să fie datorŭ a plăti cheltuiala binaleĭ şi să dea de scire maĭ înainte cu 3 lunĭ dela di 1 Ghenarie până la 1 Aprilie, şi atuncĭ să o facă zaptŭ, însă după preţuirea ce va face atuncĭ starostea de binale cu ceĭ maĭ de frunte meşterĭ.

2. Lumînărariĭ să aibă a luà sĕulŭ pe tótă sĕptĕmâna după nartŭ.

3. Beciulŭ gospodŭ câtă carne are a luà, să se cântăréscă la zalhanà şi să se facă teslimŭ la omulŭ celŭ rênduitŭ de becerŭ, şi pe tótă luna să se plătéscă. Cum şi pentru beilicŭ, cu asemenea mijlocŭ să se plătéscă baniĭ cărneĭ de dumné-luĭ vel Portarŭ pe tótă luna.

4. Verĭ-care de orĭ-ce stare va fi, orĭ pămîntênŭ saŭ străinŭ, să nu aibă voie să taie.

5. Privilegiurile ce aŭ scaunele prin cărţĭ gospodŭ, adecă oieritulŭ, ierbăritulŭ şi vama, să nu aibă supĕrare zalhanaua, iar la oborŭ şi la têrgurĭ vîndĕtorulŭ să plătéscă tóte după obiceiŭ.

6. Zalhanaua să nu vîndă mielulŭ cu ciotvîrtele, ci cu cântarulŭ, adăo-

---

(1) Cod. XXXI, scara 2, fila 11.

gindu-se la preţŭ ceea ce se va găsì cu cale, după cumpĕrătórea lorŭ.

7. La căşlă să nu aibă supĕrare până la vremea suhaturilorŭ, sinfonisindu-se cu stăpânil moşiilorŭ pentru păşunea de vară.

8. Câţĭ ómenĭ vorŭ rĕmâné datorĭ după carnea ce vorŭ cumpĕrà, şi va trece o lună şi nu vorŭ plăti baniĭ la zalhanà, să nu le maĭ dea zalhanaua carne până când vorŭ plăti baniĭ.

9. Câţĭ măcelarĭ pazarghidenĭ şi alţiĭ carĭ vorŭ posluşì la zalhanà, să li se teoriséscă socotéla lorŭ pe tótă luna; iar dela carnea ce printr'înşiĭ se va vinde saŭ din baniĭ gata ce li se vorŭ da ca să cumpere vite şi va rĕmâné unulŭ dintr'aceştia datorŭ, să se împlinéscă de Vel Aga îndată, fără de a pricinui că i-aŭ cheltuitŭ saŭ i-aŭ datŭ în datoriile lorŭ.

10. La acéstă madea trebuesce ajutorŭ dela stăpînire celŭ puţinŭ cu 20 scutelnicĭ străinĭ.

11. Nartulŭ să se hotărască dela domnie pe anŭ.

12. Rîmătoriĭ iarăşĭ zalhanaua să-ĭ aibă, fără de a îndrăsnì cine-va să taie, ca să nu se facă catahrisis şi zăticnire alişverişuluĭ, tăindu-se vite străine, afară din ceĭ carĭ vorŭ tăià pentru trebuinţa caselorŭ lorŭ.

13. Zalhanaua să fie datóre a da carne numaĭ pentru trebuinţa politieĭ, fără de a fi supusă şi la alte angariĭ.

Alexandru Gherache propune acestŭ monopolŭ pe 2 anĭ, iar după 2 anĭ cine va vré să priméscă acéstă epistasie, să plătéscă tótă cheltuiala binaleĭ şi a căşlarilorŭ, etc.

A. Moruzi, la 2 Martie 1796, trimite anaforaua acésta la Divanŭ şi ordonă, ca adunându-se şi cu nazîriĭ Epitropieĭ, să cerceteze condiţiunile puse şi asupra fie-căreia să-ĭ raporteze părerea lorŭ.

Divanulŭ, la 7 Martie 1796, rĕspunde Domnitoruluĭ că maĭ întâiŭ a întocmitŭ nartulŭ carneĭ, care în cursulŭ acestorŭ 2 anĭ se va vinde carnea în timpulŭ vereĭ ocaua de óie şi de rîmătorŭ pe 5 parale şi de vacă pe 3, iar iarna de óie şi de rîmătorŭ parale 6 şi de vacă parale 4. Vara se socotesce dela Pascĭ până la sf. Dumitru. Din ḑiua de Pascĭ până la Maiŭ 21 să se vînḑă mielulŭ cu ocaua a câte 10 parale, iar dela Maiŭ 21 în colo preţulŭ cărneĭ de óie. S'a ocupatŭ Divanulŭ şi cu ponturile propuse. Câtŭ privesce pontulŭ scaunelorŭ privileghiate să fie scutită zalhanaua ca şi ele. Divanulŭ lasă la chibzuirea luĭ Vodă asemenea şi pentru ceĭ 25 scutelnicĭ cerutĭ.

Domnitorulŭ asupra acesteĭ anaforale încheie o lungă resoluţiune următóre: (1)

(1) Cod. XXXI, scara 4, fila 3 verso.

«Fiind-că de apururea obştea a pătimitŭ într'acéstă pricină a cărneĭ şi niciĭ odată la unŭ nartŭ şi la unŭ nizamŭ măcelariĭ n'aŭ stătutŭ, care şi acum în urmă arĕtându-li-se nartulŭ şi nizamulŭ cu care primesce Nicola Saegiu epistasia acésta asupră-şĭ şi fiindŭ întrebaţĭ de făgăduescŭ eĭ a le urma acestea, n'aŭ fostŭ primitorĭ, dândŭ şi în scrisŭ; de aceea amŭ primitŭ Domnia Mea epistasia ce o cere numitulŭ Nicola Saegiu.» Maĭ întâiŭ Vodă aprobă nartulŭ aşezatŭ de Divanŭ, însă numaĭ pentru sĕŭ, urmândŭ ca pentru alŭ II-lea anŭ să se aşeze altulŭ la timpŭ, şi cu modificarea că iarna să se socotéscă dela 1 Septembre până la 1 Martie. Apoĭ Domnitorulŭ cercetéză cu amĕruntulŭ articolele şi întăresce de bune cele cu No. 1 până la 3 inclusivŭ; iar la alŭ 4-lea observă, că primesce să nu taie altulŭ nimenĭ carne, însă să nu fie opriţĭ şi ceĭ ce pentru trebuinţa caselorŭ lorŭ vorŭ vré a tăià orĭ-ce felŭ de vită, destulŭ că numaĭ în darŭ să dea la rude şi la vecinĭ, dar să nu vîndă.

La puntulŭ 5 Domnitorulŭ refusă scutirea zalhanaleĭ de oieritŭ, ierbăritŭ şi vamă, care este venitŭ vechiŭ alŭ cămăreĭ domnesci. Asemenea refusă de a strică privilegiuirile pentru scaune. Pontulŭ 6 e primitŭ cum l'a aşezatŭ Divanulŭ.

Pontulŭ 7 de asemenea e primitŭ, însă de vorŭ face căşla în pădurĭ saŭ în crângurĭ, să se aşeze cu stăpâniĭ moşiilorŭ.

Punctele 8 şi 9 le primesce Vodă, acordândŭ dreptulŭ de apelaţie la Divanŭ.

La punctulŭ 10, Domnitorulŭ aprobă în principiŭ, însă nu cu nume de scutelnicĭ, ci epistatulŭ zalhanaleĭ să-şĭ aducă din străinătate 15 ómenĭ străinĭ în slujba zalhanaleĭ şi vorŭ fi scutiţĭ de dajdie.

Punctele 11, 12 şi 13 sunt primite de Domnitorŭ cu observarea ca să fie liberă tăiarea de rîmătorĭ pentru casa proprie.

Pitacŭ la nazîriĭ Epitropieĭ din 29 Aprilie 1796, ca să stabiléscă nartŭ pentru tóte băcăniile. (1)

Pitacŭ din 3 Maiŭ 1796 către epistatulŭ Agieĭ.

Lumînărariĭ de céră roşie şi albă s'aŭ jăluitŭ Domnitoruluĭ că sunt păgubiţĭ cu nartulŭ de 3 leĭ şi 1 ortŭ lumînările de céră roşie şi de 3 leĭ şi unŭ zlotŭ lumînările de céră albă. Domnitorulŭ vestesce că le-a maĭ acordatŭ peste nartŭ câte unŭ ortŭ la oca lumînărĭ roşiĭ şi albe, decĭ se vorŭ

(1) Cod. XXIX, fila 177.

vinde cele roșiĭ 3 leĭ și 1/2 și cele albe 4 leĭ. Ordonă decĭ să-ĭ chiăme și să le arĕte epistatulŭ Agieĭ musaadeaua ce li s'a făcutŭ, ordonându-le de a face luminările din céră albă fără amestecătură și fără lipsă măcarŭ unŭ dramŭ. (1)

Pitacŭ la epistatulŭ Agieĭ, din 15 Iunie 1796, să vestéscă brutarilorŭ că cu favóre li s'aŭ datŭ nartulŭ pe 150 de dramurĭ de pâne în locŭ de 180 și că de aceea nu se va îngădui pâne maĭ mică nicĭ cu unŭ dramŭ, ci se va pedepsi cu mórte înșelătorulŭ și nesupusulŭ poruncilorŭ domnescĭ. (2)

Nartulŭ miereĭ la Iulie 16, 1796.

Să se vîndă dela locuitorĭ ocaua de miere de prigonŭ ocaua 10 parale și o lăscae și tal. 2 ocaua de céră. La neguțătoriĭ capanlâĭ să vîndă mierea cântarulŭ po talerĭ 11, adecă cu 57 banĭ maĭ jos decât în anulŭ trecutŭ. Mierea de fărîmătură, ce se stringe cu vadra, neguțitoriĭ pămîntuluĭ s'o cumpere vadra po talerĭ 3 banĭ 102, iarășĭ făcêndu-se scădere din prețulŭ anuluĭ trecutŭ 18 banĭ la vadră, «peste care cumpĕrătóre puindu-li-se și cheltuiala cea obicĭnuită și câștigŭ la ḑece unulŭ, și céra po tal. 2 ocaua, se cuvine s'o vîndă și la neguțătoriĭ capanlâĭ cântarulŭ po tal. 9, adecă cu 52 de banĭ maĭ jos ca în anulŭ trecutŭ.»

Domnitorulŭ aprobă acestŭ nartŭ. (3)

La 1 Augustŭ 1796 Divanulŭ face chibzuire pentru nartulŭ lucrurilorŭ de mâncare prin deosebitŭ catastihŭ și Domnitorulŭ îlŭ aprobă la 4 Augustŭ acelașĭ anŭ (4)

Carte legată la Caimacamulŭ Craioveĭ la jalba vameșilorŭ pentru bâlciurile ce se cere a se face și tĕrgurĭ la sud Mehedințĭ.

Ițĭ facemŭ însciințare că la Domnia mea aŭ arĕtatŭ prin jalbă vameșiĭ dela Craiova cum că între'acele-lalte județe de aicea de peste Oltŭ sunt

(1) Cod. XXIX, fila 181 verso.
(2) Cod. XXIX, fila 212.
(3) Cod. XXXI, scara 8, fila 74.
(4) Cod. XXXI, scara 9, fila 12.

cu îndestulare têrgurile şi bâlciurile cele trebuinciόse spre folosulŭ şi alişverişulŭ locuitorilorŭ şi alŭ neguţătorilorŭ, iar în judeţulŭ Mehedinţĭ, care este celŭ maĭ mare dintre cele 5, numaĭ la Strehaia se face unŭ bâlciŭ şi altulŭ s'a începutŭ acum la satulŭ ce se numesce Clacovu, ce se face odată pe anŭ la Dumineca S-tuluĭ Apostolŭ Toma, care nefiindŭ îndestulŭ şi neavêndŭ alte têrgurĭ următόre peste anŭ, se isterisescŭ locuitoriĭ cum şi neguţătoriĭ de alişverişulŭ lorŭ, şi aŭ cerutŭ vameşiĭ prin jalbă ca să dămŭ Domnia Mea voie şi slobodenie a se face totŭ la numita moşie Clacovu şi altŭ bâlciŭ la 15 dile ale luĭ Augustŭ şi deosebitŭ têrgŭ pe tόte Duminecele, ca la unŭ locŭ ce se află în mijloculŭ judeţuluĭ şi depărtatŭ de alte têrgurĭ, unde este de mare înlesnire, folositorŭ şi trebuitorŭ locuitorilorŭ, carĭ cu toţiĭ cerŭ şi facŭ rugăciunea acέsta. Decĭ fiind-că alişverişulŭ locuitorilorŭ şi neguţătorilorŭ voimŭ şi le ceremŭ Domnia Mea ca să mέrgă cu tόtă înlesnirea în ţέra Domnieĭ Mele, spre a se folosi şi a se câştigă şi locuitoriĭ şi neguţătoriĭ, vĕ poruncimŭ Domnia mea ca să cercetaţĭ, şi când va fi cu adevĕratŭ de alte têrgurĭ şi bâlciurĭ depărtate următόre peste anŭ, carĭ să nu aducă vre-o vătămare orĭ la têrgurile vechĭ saŭ la trέba nizamuluĭ ţĕreĭ, şi va fi trebuinciosŭ şi de folosŭ, să avemŭ Domnia Mea înscĭinţare, ca să dămŭ poruncă de a se face.—1793 Martie 17. (1)

Cartea dumné-luĭ Stolniculuĭ Bengescu pentru bâlciulŭ ce este a se face pe moşia sa Brésta din sud Doljŭ.

Cinstitŭ şi credinciosŭ boerule Domnieĭ Mele, dumné-ta Hatmane Caragea, Caimacamulŭ Craioveĭ, sănătate! Amŭ vĕdutŭ Domnia Mea înscĭinţarea dumitale ce facĭ Domnieĭ Mele pentru rugăciunea ce face dumné luĭ cinstitŭ şi credinciosŭ boerulŭ Domnieĭ Mele Gheorghe Bengescu biv Vel Stolnicŭ, ca să dămŭ Domnia Mea voie şi slobodenie de a se face bâlciŭ pe moşia dumné-luĭ Brésta din sud Doljŭ într'unŭ anŭ odată la Dumineca Tomeĭ, după cartea ce are dela Domnia Sa fratele Michaiŭ Vodă Suţulŭ, ce o arĕtă de o vĕdumŭ cu létŭ 1792 Aprilie 3, cum şi pentru osebită rugăciune ce face ca, deosebitŭ de acestŭ bâlciŭ, să se facă şi têrgŭ la acéstă numită moşie pe sĕptĕmână odată, Dumineca, cum că aĭ cercetatŭ dumné-ta şi nu aduce nicĭ o stricăciune la nizamulŭ ţĕreĭ, nicĭ pagubă la alte moşiĭ şi têrgurĭ de prin prejurŭ. Iată dămŭ Domnia Mea voie şi slobodenie printr'acéstă carte a Domnieĭ Mele, ca să se facă atâtŭ numitulŭ bâlciŭ la Dumi-

(1) Cod. XXIII, fila 23.

neca Tomeĭ pe anŭ odată, câtŭ şi têrgŭ pe fie-care sĕptĕmână odată, Dumineca, de care să daĭ dumné-ta în scire tuturorŭ locuitorilorŭ şi neguţătorilorŭ părţeĭ loculuĭ, ca să mérgă să-şĭ facă alişverişulŭ lorŭ. La care acestŭ bâlciŭ şi têrgŭ, după dreptatea ce are stăpânulŭ moşieĭ pentru călcarea moşieĭ ce se face, să aibă a-şĭ vinde numaĭ vinurile i rachiurile, i carnea şi pânea dumné-luĭ, urmându-se pentru vamă i căminăritŭ după ponturile Domnieĭ Mele de estimpŭ.—1793 Aprilie 18. (1)

Prin pitaculŭ dela 19 Maiŭ 1794, A. Moruzi dă voie a se face bâlciŭ de 2 orĭ pe anŭ la Dumineca Tuturŭ Sfinţilorŭ şi la ḑiua Sf. Dimitrie, cum şi têrgŭ în tóte Duminicele în plaiulŭ Novacĭ jud. Gorjŭ, la schitulŭ Crasna, metohulŭ Episcopieĭ Rîmniculuĭ; acésta după ce ispravniculŭ Geanoglu alŭ jud. Gorjŭ a raportatŭ Caimacamuluĭ Craioveĭ Nicolaĭ Hangerlăŭ, şi acesta Domnitoruluĭ, cum că aceste bâlciurĭ şi têrgurĭ nu facŭ abatere dela nizamulŭ sciutŭ alŭ bâlciurilorŭ şi têrgurilorŭ. Domnitorulŭ recomandă ispravnicilorŭ să însciinţeze pe locuitorĭ şi neguţătorĭ despre acestea, şi să priveghieze a nu se iscà pricinĭ la acele têrgurĭ şi bâlciurĭ. (2)

Poruncă din 30 Maiŭ 1793 la Hatmanulŭ Costache Caragea, Caimacamulŭ Craioveĭ, prin care A. Moruzi îĭ trimite spre cercetare jalba Păhărniceseĭ Maria Bibésca, a luĭ Diamandi Deşliu biv Vel Vameşŭ şi Ştefanŭ Cogălnicénu şi a altorŭ locuitorĭ din jud. Doljŭ, cerêndŭ a se învoi de Domnitorŭ facerea de têrgŭ sĕptĕmânalŭ Dumineca şi bâlciŭ de 2 orĭ pe anŭ la 24 Iunie şi la 26 Septembre, pe moşia Hămărescil din jud. Doljuluĭ. Domnitorulŭ îĭ ordonă să cerceteze: 1) de nu se face cu acésta abatere dela nizamŭ, 2) de nu este acelŭ bâlciŭ în dauna altorŭ bâlciurĭ saŭ têrgurĭ maĭ vechĭ, şi 3) de este cu învoirea tuturorŭ de obşte; şi să-lŭ însciinţeze prin anafora de tóte acestea. (3)

Carte din 31 Maiŭ 1793, prin care Moruzi învoesce Banuluĭ Racoviţă şi Dinuluĭ Filipescu biv Vel Vist. a se face bâlciŭ odată pe anŭ la moşia Bucovŭ, unde să face şi têrgŭ. Bâlciulŭ va ţine 8 ḑile de-arêndulŭ tómna, dela 25 Septembre începêndŭ, şi avêndŭ şi oborŭ de vite, şi venitulŭ vămeĭ dela acele 8 ḑile va fi alŭ proprietaruluĭ (4)

(1) Cod. XXIII, fila 42 verso.
(2) Cod. XXIII, fila 246 verso.
(3) Cod. XXIII, fila 71 verso.
(4) Cod. XXIII, fila 70 verso.

Carte pentru têrgulŭ Drăgaicel, a le face unŭ așezămîntŭ neguțătorilorŭ cu Episcopulŭ Buzĕului.

Fiind-că Sf. Sa iubitorulŭ de Dumneḑeŭ Părintele Episcopulŭ Buzĕuluĭ Chirŭ Dositeiŭ a făcutŭ rugăciune Domnieĭ Mele, ca să se facă o hotărîre câtŭ să se iea dela prăvăliile têrguluĭ Drăgaiceĭ după moșia sfinteĭ Episcopiĭ, care prăvăliĭ se facŭ înseșĭ cu cheltuiala Episcopieĭ, arĕtându-Ne că face Episcopia mare cheltuială la acele prăvăliĭ, fiindŭ și cherestéua și tóte scumpe, în câtŭ ține una câte talere 6, la care, în locŭ de a se folosi, i s'aŭ pricinuitŭ mare pagubă, după hotărîrea ce s'ar fi datŭ în anulŭ trecutŭ; asupra căreia pricinĭ vrêndŭ Domnia Mea să dămŭ unŭ cararŭ dreptŭ și cuviinciosŭ, ca și Episcopia să nu păgubéscă, ci să foloséscă pentru cheltuiala ce pune la facerea prăvăliilorŭ têrguluĭ, și neguțătoriĭ să-șĭ aibă în destularea mulțămirilorŭ, poruncimŭ Domnia Mea dumi-tale cinstitŭ și credinciosŭ boerulŭ Domnieĭ Mele Vel Spătarŭ Enache Văcărescu, fiind-că dumné ta eștĭ orênduitŭ a merge la Focșanĭ *înaintea întîmpinăreĭ luminatuluĭ solŭ alŭ Rosieĭ* și va să-țĭ fie trecerea pe la Buzĕŭ tocmaĭ în vremea têrguluĭ Drăgaiceĭ ce se face acolo, însuțĭ dumné-ta să facĭ teoria acésta, ca să veḑĭ de ce stare sunt prăvăliile făcute la acestŭ têrgŭ, adecă ce cheltuială aŭ mersŭ dreptŭ după ființa lucruluĭ ce va fi, și cheltuiala ce va fi mersŭ la facerea prăvăliilorŭ să și-o iea sfînta Episcopie pe deplinŭ estimpŭ, după analogulŭ ce veĭ face dumné-ta pe prăvăliĭ cu prețuire; iar după acésta, strîngêndŭ pe neguțătoriĭ têrguluĭ față, să puĭ cuviinciósa silință, nevoindu-te în totŭ chipulŭ ca să le facĭ între dînșiĭ și între Episcopie unŭ așezămîntŭ cuviinciosŭ, a puté rĕmâné și Episcopia mulțămită și neguțătoriĭ primitorĭ, spre a li se urmà de apururea în toțĭ aniĭ fără de înălțare saŭ scădere de prețurile ce se vorŭ așezà. Și putêndŭ dumné-ta întocmì unŭ așezămîntŭ ca acesta de învoire, să se facă arĕtatŭ Domnieĭ Mele ca să se întăréscă. Iar împotrivă, când după îndestulata agonismă ce veĭ pune dumné ta la acésta, nu va sta putință a li se face învoire cu mulțămita amîndurora părțilorŭ, atuncĭ ceremŭ Domnia Mea chiar cu însuțĭ chibzuirea dumi-tale ce veĭ face cu tótă perierghia, să arĕțĭ Domnieĭ Mele *chesfi* ce aĭ făcutŭ asupra acesteĭ trebĭ și în ce chipŭ găsescĭ cu cale și dreptŭ a se luà de către Episcopie dela prăvăliĭ? de care cu anaforà în scrisŭ să daĭ bună plirofórie Domnieĭ Mele, ca să se facă hotărîrea Domnieĭ Mele pentru urmarea la aniĭ următorĭ.—1793 Iunie 9. (1)

(1) Cod XXIII, fila 80.

Pitacŭ din 19 Iunie 1796, prin care Domnitorulŭ Moruzi scrie ispravnicilorŭ din Mehedinţĭ că încuviinţéză tîrgŭ, oborŭ de vite, în fie-ce Joĭ, la Strehaia, unde este mijloculŭ judeţuluĭ. (1)

Pitacŭ din 9 Septembre 1793 luĭ Cornea Brăiloiŭ «biv Vel Clucerŭ za arie», prin care dă voie numituluĭ boerŭ a face tergŭ pe moşia sa Negoescĭ din jud. Doljŭ în tóte Duminicele, precum şi bâlciŭ odată pe anŭ la ḑiua «Sfîntuluĭ... (nedescifrabilŭ)»; acésta în urma rĕspunsuluĭ Caimacamuluĭ Craioveĭ însărcinatŭ cu cercetarea dacă e acestŭ bâlciŭ şi tergŭ trebuinciosŭ tuturora, dacă nu aduce vre-o stricăciune altorŭ tergurĭ, nefiindŭ depărtatŭ de acestea, şi dacă nu e pe lângă marginea Dunăreĭ? Caimacamulŭ rĕspunḑêndŭ favorabilŭ, Domnitorulŭ acordă facerea acestuĭ tergŭ. (2)

Carte din 16 Septembre 1793, prin care se dă voie a se face tergŭ în tóte Duminecele la Ţinţărenĭ jud. Mehedinţĭ, precum «maĭ înainte vreme a fost obiceiŭ de se făceà», fiind-că maĭ multe sate din jurulŭ Ţinţărenilorŭ aŭ arĕtatŭ ispravniculuĭ Alexandru Farfara trebuinţa acestuĭ tergŭ şi că nu aduce vre-o stricăciune altorŭ tergurĭ; ispravniculŭ, după ce s'a adeveritŭ de aceste arătărĭ, însciinţéză Caimacamuluĭ Craioveĭ despre acésta, că este depărtatŭ de alte tergurĭ, fiindŭ până la Cerneţĭ 12 ceasurĭ, până la Craiova 8 şi până la Cărbunescĭ alte 8, care nu póte aduce vre-o stricăciune altorŭ tergurĭ; Caimacamulŭ însciinţă de tóte acestea la Domnitorŭ şi Domnitorulŭ dă carte de învoire la mâna igumenuluĭ dela mănăstirea Ţinţărenĭ pentru a se face tergulŭ cerutŭ. (3)

Pitacŭ din Novembre 1793, prin care Domnitorulŭ învoiesce facerea de tergŭ sĕptĕmânalŭ, Lunea, pe moşia Slimniculuĭ, jud. Rîmnicu-Săratŭ, proprietate a suroreĭ luĭ Michaiŭ Vodă Suţulŭ, anume Ecaterina, învoire acordată încă din Martie anulŭ trecutŭ de către M. Sa Michaiŭ Suţulŭ Voevodŭ, de óre-ce facerea acestuĭ tergŭ nu e împotriva sciutuluĭ nizamŭ pentru tergurĭ. Domnitorulŭ poruncesce ispravnicilorŭ de judeţŭ să vestéscă la toţĭ de obşte, locuitorĭ şi neguţătorĭ, ţinerea acestuĭ tergŭ, ba maĭ multŭ încă, le maĭ ordonă, ca «îndemnândŭ pe fiteş-carele pentru adunare, cine cu ce va avé a vinde saŭ a cumpĕrà, şi silindu-vĕ de a se urmà în faptă întocmirea acestuĭ tergŭ», unde sunt slobodĭ a vinde orĭ-ce, afară de vinŭ şi rachiŭ, a cărorŭ vînḑare numaĭ stăpânulŭ moşieĭ are dreptulŭ a o face. (4)

---

(1) Cod. XXIX, fila 205.
(2) Cod. XXIII, fila 138.
(3) Cod. XXIII, fila 143 verso.
(4) Cod. XXIII, fila 179 verso.

Iō Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ. — După arĕtarea ce face ispravniciĭ judeţuluĭ şi după pliroforia ce daŭ Domnieĭ Mele dumné-lorŭ veliţiĭ boerĭ printr'acéstă anafora, dămŭ Domnia Mea slobodenie şi poruncimŭ să se facă tŏrgŭ pe acésta moşie Coenĭ, în sĕptĕmână odată, Duminica, şi dumné-vóstre ispravnicilorŭ să însciinţaţĭ la toţĭ de obşte aĭ părţeĭ loculuĭ, neguţătorĭ şi locuitorĭ, spre a se adună fieş-care să-şĭ facă alişverişŭ.— 1794 Fevruarie 26.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălţate Dómne,

Următorĭ fiind luminateĭ porunceĭ MărieĬ Tale, amŭ teorisitŭ acéstă însciinţare a dumné-lorŭ ispravnicilorŭ ot sud Vlaşca, pentru care de vreme ce însuşĭ dumné-lorŭ printr'acésta facŭ către Măria Ta arĕtare cum că după cercetarea ce aŭ făcutŭ dela schela Giurgiuluĭ până la satulŭ Coenĭ, unde este moşia jăluitoruluĭ Fărcăşanŭ, sunt şépte ceasurĭ şi unŭ sfertŭ, şi dela Coenĭ până în Bucurescĭ sunt peste şése ceasurĭ, iar despre alte têrgurĭ este depărtare de locŭ cale de dece şi douĕ-spre-dece ceasurĭ, unde nu póte aduce têrgulŭ acesta nicĭ unŭ felŭ de stricăciune saŭ embodion la alte tĕrgurĭ, şi maĭ vîrtosŭ arată că este şi alişverişŭ locuitorilorŭ, la noĭ nu maĭ rĕmâne a se face vre-o altă cercetare, ci urmézǎ că de va fi şi bună-voinţa MărieĬ Tale, prin luminată întărire să se dea voie a se face têrgŭ pe acea moşie Coeniĭ pe sĕptĕmână odată în diua Duminiceĭ, iar hotărîrea cea desĕvîrşitŭ rĕmâne a se face de catre Inălţimea Ta.—1794 Fevruarie 6. (1)

Ianache Muruz Vel Vornicŭ, Nicolae Vel Vornicŭ, Costache Ghica Vel Logofĕtŭ.

Pitacŭ din 2 Martie 1795 către ispravniciĭ de Gorjŭ. Cerŭ satele din acelŭ judeţŭ unŭ têrgŭ (fiindŭ depărtate cele din alte judeţe şi vitele sătenilorŭ fiindŭ slabe din carne şi calea grea). Alexandru Moruzi acordă voia de 2 bâlciurĭ pe moşia Stănescĭ a Paharn. Maria Bibescu, de 2 orĭ pe anŭ (Buna-Vestire 25 Martie şi M. Gheorghe, Aprilie 23). (2)

(1) Cod. XXVIII, fila 24.
(2) Cod. XXIX, fila 24 verso.

Carte la Caimacamulŭ Alexandru Calfoglu, din 15 Aprilie 1795.

După cererea locuitorilorŭ din 9 sate din plasa Olteţuluĭ, judeţulŭ Vîlcea, de a li se da voie pentru 3 bâlciurĭ: la Dumineca Tomeĭ, la Inălţare şi la Sf. Dumitru, şi têrgŭ în fie-ce sĕptĕmână, Joia, pe moşia Zătreniĭ-de-Jos a luĭ Ioniţă Gănescu, Caimacamulŭ a raportatŭ în modŭ favorabilŭ, decât numaĭ în locŭ de Dumineca Tomeĭ, s'aŭ acordatŭ bâlciŭ la cea-laltă Duminecă a Mironosiţelorŭ. Alexandru Moruzi aprobă.(1)

Pitacŭ la Spătarŭ şi la epistatulŭ Agieĭ, din 25 Maiŭ 1795.

Fiind-că se apropie ḑilele têrguluĭ Drăgaiceĭ din Buzĕŭ, ca să nu se întinḑă bóla cu ocasia adunăreĭ de norodŭ, Vodă ordonă «să puneţĭ pe starostele de neguţătorĭ să iea în scrisŭ pe fóie anume pe toţĭ câţĭ din neguţătorĭ şi din isnafurĭ din Bucurescĭ aŭ de a merge la Drăgaică cu orĭ-ce felurĭ de mărfurĭ, şi să rênduiţĭ pe însuşĭ Căpitanŭ de dorobanţĭ şi cu neferĭ în destuĭ, ca pe toţĭ câţĭ aŭ a merge la Drăgaică, cu 8 ḑile maĭ înainte, să-ĭ scóţă din Bucurescĭ cu tóte mărfurile lorŭ împreună, prin scirea şi a vameşuluĭ carvasaraleĭ, orĭ la Giulescĭ saŭ la altŭ locŭ afară din Bucurescĭ, maĭ depărtatŭ, unde pe toţĭ adunându-ĭ într'unŭ locŭ, să 'ĭ pue să-şĭ deschiḑă, şi atâtŭ eĭ câtŭ şi tóte mărfurile şi lucrurile lorŭ să se afume bine, să se aerisésca şi să şéḑă în câmpŭ la aerulŭ vîntuluĭ 8 ḑile, făcêndŭ lazaretŭ, unde să epistăsésca însuşĭ Vel Căpit. cu neferiĭ sĕĭ . . . . şi după 8 ḑile dândŭ Dumneḑeŭ a fi întru curăţenia sănătăţeĭ, să aibă voie să mérgă la numitulŭ têrgŭ.» (2)

In 31 Maiŭ 1795 Domnitorulŭ scrie şi ispravnicilorŭ că a învoitŭ têrgulŭ Drăgaica, pe care maĭ întâiŭ îlŭ oprise; dar le poruncesce să dea poruncĭ la sate şi locurile molipsite şi maĭ alesŭ têrgoveţilorŭ din Găgenĭ, ca de acolo să nu mérgă nimenĭ la Drăgaică, punêndŭ aceste locurĭ sub pază. (3)

Asemenea s'a ordonatŭ ispravnicilorŭ şi Căpitanilorŭ dela Dunăre la 31 Maiŭ 1795, să fie împedecaţĭ ceĭ din Giurgiu şi Rusciucŭ a merge la Drăgaica până se va face lazaretulŭ. (4)

(1) Cod. XXIX. fila 41.
(2) Cod. XXIX, fila 61 verso.
(3) Cod. XXIX, fila 64, verso.
(4) Cod. XXIX, fila 65.

Pitacŭ din 11 Septembre 1795 către ispravniciĭ din Vlaşca pentru învoire de têrgŭ la moşia Ogrădeniĭ a mănăstireĭ Michaiŭ-Vodă, «unde acum s'aŭ făcutŭ şi case isprăvnicescĭ.» Têrgulŭ va fi odată pe sĕptĕmână, şi ḑiua o vorŭ hotărî ispravniciĭ. (1)

Pitacŭ din 12 Iunie 1796 către Spătarulŭ.

Domnitorulŭ oprise neguţătoriĭ din Bucurescĭ de a merge la têrgulŭ Drăgaiceĭ, dar apoĭ după rugăciunea lorŭ le-aŭ datŭ voie în interesulŭ comerciuluĭ, cu acésta însă că să fie desinfectaţĭ la eşirea din Bucurescĭ prin zapciĭ dela marele Spătarŭ, atâtŭ eĭ câtŭ şi lucrurile şi marfa lorŭ, în timpŭ de câte-va ḑile. «Iar care nu se va supune şi se va împotrivì a-şĭ afumà marfa şi lucrurile şi pe sineşĭ, să-lŭ bage în feare numaĭ decât şi să-lŭ trămită la domnie, ca să se pedepséscă». Domnitorulŭ recomandă însă să nu se aducă altă supĕrare saŭ catachrisis. Asemenea şi la têrgulŭ Drăgaiceĭ, să orênduiască Spătarulŭ orĭ pe Şătrarulŭ Sandulache, orĭ pe Polcovniculŭ Antonŭ ca să mérgă la Drăgaica, şi acolo împreună cu Paharniculŭ Grigorie Scărlătescu, căruia Domnitorulŭ i-a scrisŭ deosebitŭ, să stea napristanŭ să facă fumurĭ multe şi îndestulătóre împrejurulŭ têrguluĭ şi pe uliţe în rêndŭ, multe şi dese, şi pe la intrările şi eşirile uliţelorŭ, pe unde intră şi ese norodulŭ, şi să îndatoréscă pe toţĭ ca baniĭ să-ĭ priméscă în oţetŭ. Pentru vre-o întîmplare să iea orênduitulŭ din ceĭ doĭ boerĭ vre-o doĭ, treĭ ciocli curaţĭ, ca să-ĭ aibă lîngă dînsulŭ. (2)

Cuprinde o adeverinţă a Archimandrituluĭ egumenŭ dela Radu-Vodă din 20 Iunie 1796, prin care declară că aŭ primit 300 tal. dela Nedea sin Costea, banĭ în depositŭ din ordinea Domnitoruluĭ şi a Metropolituluĭ, pentru care banĭ va avé mănăstirea să dea dobândă.

Acestaşĭ lucru se repetă cu maĭ multe persóne (v. pag. 160 verso şi 161). (3)

Treĭ poruncĭ la Slam-Rîmnicŭ, Buzĕŭ şi Ialomiţa, pentru povernĭ şi rachiŭ străinŭ.

Dumné-vóstre ispravnicilorŭ ot sud. . . . . . sănătate! In trecutele ḑile vi s'aŭ trimisŭ poruncile Domnieĭ Mele straşnice pentru povernĭ, ca să nu

(1) Cod. XXIX, fila 112.
(2) Cod. XXIX, fila 198.
(3) Cod. XXX, fila 160.

fie slobode a lucrà nicĭ unŭ felŭ de zaherea; cum maĭ vîrtosŭ pentru horilcă şi rachiŭ străinŭ să nu îngăduiţĭ câtŭ de puţinŭ a intrà şi a se aflà în ţéră. Pentru care iată şi acum, întărindŭ acele poruncĭ de isnóvă, vĕ poruncimŭ să vĕ deschideţĭ ochiĭ şi fórte să fiţĭ cu mare străjuire la acésta, pentru că avemŭ a face cercetărĭ cu felurĭ de mijlóce, şi de vomŭ aflà că se află vre-o povarnă lucrândŭ saŭ că aţĭ lăsatŭ horilcă şi rachiŭ străinŭ măcar unŭ dramŭ fără de slobodenie şi fără de poruncă în scrisŭ domnéscă, bine să sciţĭ că aveţĭ a vĕ pedepsi fórte cumplitŭ, şi fiţĭ sănătoşĭ. — 1793 Augustŭ 13. (1)

Mănăstirea Vălenĭ în procesŭ cu tergoveţiĭ carĭ nu vorŭ să plătéscă havaetulŭ prăvăliilorŭ şi continuă a vinde vinŭ şi rachiŭ cu paguba dreptuluĭ mănăstireĭ. Neguţătoriĭ din Vălenĭ aŭ făcutŭ în urmă zapise de învoială cu egumenulŭ mănăstireĭ, dar nicĭ de acele zapise nu se ţinŭ, că vîndŭ vinŭ şi rachiŭ şi nu vorŭ să plătéscă cele câte 2 parale de prăvălie şi ţinŭ câte maĭ multe prăvăliĭ în locŭ de una numaĭ, iar uniĭ închiriază prăvăliile în contra zapiselorŭ.

Domnitorulŭ ordonă la 4 Novembre 1794 să fie siliţĭ neguţătoriĭ din Vălenĭ a urmà după zapise. (2)

După jalba luĭ Enache Moruz biv. vel. Vist. din 8 Aprilie 1795, se oprescŭ cârciumile din Ploescĭ de a vinde vinŭ şi rachiŭ fără de voia proprietaruluĭ Moruzi. (3)

Pitacŭ din 13 Iulie 1795, ca să cerceteze cu anume rênduitŭ dacă locuitoriĭ de pe moşia schituluĭ Cislanĭ (alŭ Episcopieĭ Buzĕŭ) aŭ făcutŭ povarnă şi facŭ rachiŭ şi lŭ vîndŭ fără voie bună, şi să-ĭ oprescă, dacă n'aŭ slobodenie la acésta. (4)

Dimitrie Hangerliŭ, epistatŭ Agieĭ, în 29 Maiŭ 1796 arată Domnitoruluĭ prin anafora că cârciumariĭ vîndŭ cu mĕsurĭ falşe.

Domnitorulŭ trimite casulŭ în observaţia veliţilorŭ boerĭ, carĭ la Iunie 9 acelaşĭ anŭ propunŭ ca epistatulŭ Agieĭ «să poruncéscă a se face mĕsurĭ de ocale, drepte, de tinichea, însă câte unŭ tacâmŭ, adecă oca dréptă, de

(1) Cod. XXIII, fila 119.
(2) Cod XXVII, scara 17, fila 64 verso.
(3) Cod. XXVIII, scara 4, fila 51.
(4) Cod. XXIII, fila 103 verso.

dramurĭ 400, $^1/_2$ de oca și o litră, carĭ aceste dramurĭ să fie numaĭ vinŭ, iar nu și daraua vaselorŭ.

Tóte aceste mĕsurĭ de ocale să se pecetluiască cu pecetea Agieĭ. Să le împarță apoĭ la tóte cârciumile câte sunt înlăuntrulŭ politieĭ. Divanulŭ a pusŭ să se facă prin zapciulŭ Agieĭ unŭ tacâmŭ de mĕsurĭ și aŭ costatŭ câte trele 1 talerŭ și 60 banĭ. Divanulŭ găsesce cu cale ca acestŭ prețŭ să-lŭ rĕspundă fie-ce cârciumarŭ, și pentru ostenéla pecețiĭ ce este să se pue de dumné-luĭ epistatulŭ Agieĭ, să maĭ plătéscă cârciumarulŭ 1 tal. 60 banĭ. Divanulŭ lasă pe Domnitorŭ să decidă, însă e de părere că acéstă dare de mĕsurĭ să se facă numaĭ în Bucurescĭ și nu în fie-care anŭ și nicĭ la fie-ce Agie nouă să se împarță ocale la cârciumă. Se maĭ cere ca pe cârciumariĭ ce-ĭ vorŭ găsi zapciiĭ agiescĭ vîndêndŭ cu alte ocale viclene, Vel Aga să-ĭ pedepséscă cu óre care certare de bătaie, dar să nu-ĭ globéscă, căcĭ cârciumariĭ își scotŭ apoĭ glóbele totŭ prin viclenie dela ocale. Nouele mĕsurĭ să se dea prin marafetulŭ stăpânilorŭ cârciumilorŭ și la cârciumile Metropolieĭ, Episcopiilorŭ, mănăstirilorŭ și ale velițilorŭ boerĭ. — 1796 Iulie 9.

Domnitorulŭ aprobă asemenea mĕsură. (1)

17 cărțĭ și una la Caimacamŭ din 18 Iulie 1796, să opréscă lucrarea povernelorŭ, «vĕdêndu-se îndestularea ce este la rodulŭ bucatelorŭ, póte sĕ cugete vre-uniĭ din povarnagiĭ a se cerca de a cheltui bucate la făcutŭ de rachiurĭ».

Asemenea pitacŭ s'a făcutŭ și la Vel Spătarŭ. (2)

Anaforaua Metropolituluĭ Dositeiŭ pentru fabrica moreĭ de hârtie, care acum, după luminatŭ chrisovulŭ MărieĬ Tale, se află sub ocârmuirea Metropolieĭ, fiind-că face trebuință a se maĭ adăogă apa Sabaruluĭ, rugămŭ pe Măria Ta să se orênduiască Dimitrie Suilgiu și cu unŭ postelnicelŭ Sterie, zapciulŭ din jud. Ilfovŭ, cerutŭ fiindŭ de însușĭ Suilgiulŭ, să mérgă la abătătura șanțurilorŭ ce se despartŭ de Dîmbovița cu curgere către Sabarŭ, și împreună cu eĭ luândŭ și pe alțiĭ din partea loculuĭ locuitorĭ, ómenĭ cu praxis asupra apeĭ, să facă o cercare, o chibzuire doar vorŭ găsi vr'un mijlocŭ spre a maĭ adăogă saŭ din Dîmbovița, saŭ din alte ape, apa Sabaruluĭ, ca să fie de maĭ bună înlesnire a lucruluĭ fabriceĭ.

La 22 Ianuarie 1796, A. Moruzi aprobă acéstă carte. (3)

(1) Cod. XXIX, scara 8, fila 50.
(2) Cod. XXIX, fila 211.
(3) Cod. XXXI, scara 1, fila 52.

Carte legată la vătașiĭ de Divanŭ, pentru ceĭ ce aŭ moșiĭ și morĭ pe apa Sabaruluĭ, că ar fi aducêndŭ stricăciune móra de hârtie.

Boerulŭ Domnieĭ Mele, vătașe de Divanŭ, ce eștĭ orênduitŭ epistatŭ la facerea moreĭ de hârtie pe apa Sabaruluĭ, jud. Ilfovŭ, sănătate! Iţĭ facemŭ în scire, că la Domnia Mea deteră jalbă boeriĭ i jupânesele vĕduve și sĕrmaniĭ nevîrstniciĭ câţĭ aŭ moșiĭ și morĭ de aicea dela Caţiche în jos până la Măgurele, a cărora jalbă ţi-o trimetemŭ Domnia Mea, ca să înţelegĭ dintr'însa pe largŭ atâtŭ jalba câtŭ și cererea lorŭ; pentru care îţĭ poruncimŭ Domnia Mea ca însuţĭ să mergĭ în josulŭ apeĭ, dimpreună cu meșteriĭ ce aŭ sciinţă, ca să vedĭ de póte întru adevĕr a se face înnecăciune, și ca ce stricăciune și înnecăciune se va pricinuì la moșiĭ saŭ la morĭ, și până unde va ajunge stricăciunea? cum și ce meremetŭ a se face? și făcêndŭ o bună chibzuială la acésta, să insciinţezĭ Domnieĭ Mele pe largŭ și fără de zăbavă, și fiĭ sănătosŭ. — 1793 Augustŭ 18 (1)

Documentele moșieĭ Ciorogârla.

Chrisovulŭ luĭ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ pentru moșia Ciorogârla pe Sabară, unde este fabrica de hârtie, lét. 1796 Ghenarie.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i Gpd. Zemle Vlachiscoe.—Fiindcă este cunoscutŭ folosulŭ, îndestularea, podóba și cinstea uneĭ ţĕrĭ ce ar puté izvodi într'însa felurimĭ de meșteșugurĭ, câte i-ar fi în putinţă, ca nu numaĭ să nu aibă trebuinţă ţéra aceea de lucrurĭ ce vinŭ din părţĭ străine ce încă să câștige cu vreme, trimiţêndŭ și la alte părţĭ acelea ce ar puté pune la stare, și să pricinuéscă și înăuntru eĭ eftinătate noroduluĭ de obște; asemenea împotrivă fiindŭ cunoscută și desfăimarea (десфъимаре) ce se pricinuesce ţĕreĭ aceea pentru unŭ lucru folositorŭ obștieĭ eĭ, ce i-ar fi în putinţă (când va fi silinţa desĕvîrșită) a se lucrà într'însa, să nu-lŭ aibă; pentru aceea dar, de cum Pronia dumnedeéscă Ne-aŭ făcutŭ oblăduitorŭ ţĕreĭ acesteĭ a Valachieĭ, nu amŭ lipsitŭ cu osîrdie a împlini unele ca acestea trebuincióse și folositóre obștieĭ, a izvodi într'acéstă ţéră și a le pune în

(1) Cod. XXIII, fila 123 verso.

faptă, carĭ să lucreze într'însa și să o facemŭ îndestulată și împodobită. Pentru care și înaltă poruncă amŭ avutŭ dela Prea putérniculŭ și milostivulŭ nostru Impĕratŭ, carele voiesce a vedé chelerulŭ împĕrățieĭ sale împodobitŭ și îndestulatŭ de tóte. Și pe lângă fabrica de postavurĭ, care amŭ izvodit'o ca din noŭ și amŭ pus'o în faptă, aducêndu-o la starea de lucru a felurimelorŭ de postavurĭ cum se cade, sirguitu-Ne-amŭ de altă parte a izvodi din începutŭ și din neființă și o fabrică de hârtie, care asemenea este multŭ trebuinciósă și de folosŭ la tótă obștea. Și înșine făcêndŭ începerea eĭ și cu a Nóstră cheltuială ridicândŭ zidurile și cu cele trebuinciόse acareturĭ și ergaliile eĭ, cum se vede, pe apa Sabaruluĭ, în sud Ilfovŭ, aducêndŭ și meșterĭ străinĭ cu sciința meșteșuguluĭ de hârtie și sĕvîrșind'o la întrégă stare de lucrurĭ, amŭ cumpĕratŭ apoĭ pentru folosulŭ obștieĭ cu banĭ dela Domnia Mea și moșie alăturea, care prin bună învoire și cu așezămîntŭ de mulțămire s'aŭ datŭ schimbŭ pentru moșia pe care stă fabrica, și aŭ rĕmasŭ și moșia slobodă a fabriceĭ, care moșie cu boeriĭ dela Divanulŭ Domnieĭ Mele velițiĭ Dvornicĭ și velițĭ Logofețĭ cu portarŭ, după obiceiulŭ țĕreĭ, s'aŭ și hotărnicitŭ. Amŭ chibzuitŭ apoĭ, după sĕvîrșirea a tuturorŭ acestora, cele trebuinciόse, atâtŭ pentru bună chivernisirea eĭ cea după tótă vremea, spre a fi în stare și a merge lucru înainte, câtŭ și pentru privileghionŭ și ajutorŭ domnescŭ, care cade a avé acestŭ lucru folositorŭ obștieĭ, fără de care nu póte fi vrednică de a avé starea și urmarea eĭ, și iată otărîmŭ aceste maĭ jos însemnate ponturĭ, carĭ pentru ca să se păzéscă și să se urmeze în tótă vremea, ca un lucru de folosŭ țĕreĭ, le întărimŭ prin domnesculŭ Nostru chrisovŭ:

Ά. 40 de liudi scutelnicĭ îĭ dămŭ dela Visteria Domnieĭ Mele cu pecetluiturile domnescĭ, carĭ să fie de apururea nelipsițĭ dela lucrulŭ fabriceĭ, și pentru slujba lorŭ să fie nedajnicĭ de birŭ și pururea ocrotițĭ și slobodĭ și nesupĕrațĭ în tótă vremea de orĭ-ce angariĭ ale țĕreĭ. Iară când vre-unulŭ dintr'înșiĭ nu va urmà slujba luĭ, saŭ va lipsì, saŭ va murì, să se dea în loculŭ aceluĭ altulŭ cu pecetluitură domnéscă. Carĭ aceștĭ scutelnicĭ să se dea de prin satele cele după împrejurŭ, aprópe de fabrică, ca să pótă cu înlesnire a urmà slujba și datoria lorŭ.

Β. 4 salașe țiganĭ, meșterĭ de hierŭ, afierosîmŭ Domnia Mea fabriceĭ, cu carĭ să n'aibă Armășia a face întru nimicŭ, ca să fie de apururea pentru lucrulŭ fabriceĭ, fără de plată și nedajnicĭ de birŭ, dându-li-se numaĭ hierulŭ celŭ trebuinciosŭ de lucru, precum și câte o chilă de bucate la totŭ sălașulŭ pe anŭ, pentru mâncarea lorŭ, când vorŭ lucrà; iar când nu va fi trebuință de lucru la fabrică, îșĭ vorŭ face singurĭ eĭ munca și hrana lorŭ.

Γ. Câtă hârtie va fi trebuinciósă a se cheltui la Logofeția Divanuluĭ, i la Visteria Domnieĭ Mele, i la departamenturile judecătoriilorŭ, i la Divanulŭ

Craiovei, şi la tóte isprăvnicaturile ţěreĭ Domnieĭ Mele, să aibă epistatu fabriceĭ a da din acéstă fabrică ca din hârtia fabriceĭ ţěreĭ, să cheltuéscă la tóte aceste calemurĭ, care să o vîndă însă epistatu cu maĭ jos preţulŭ decât hârtia ce vine din alte părţĭ străine.

Ⰴ. Ómeniĭ fabriceĭ, carĭ vorŭ fi orênduiţĭ pentru strînsulŭ pânzeturilorŭ de trebuinţă lucruluĭ fabriceĭ, să se ajute în tréba acésta de către dregětoriĭ şi zapciiĭ ţěreĭ Domnieĭ Mele la cuviinciósele trebuinţe ce vorŭ avé.

Є. Pentru câtă hârtie a fabriceĭ va scóte din ţéră de a se vinde aiurea, să aibă privileghiulŭ acesta: a nu plăti vamă în sorocŭ de 5 anĭ, iar după 5 anĭ să plătéscă vama după catalogŭ.

Ѕ. Nu numaĭ vre-o stricăciune saŭ pagubă şi scădere ţěreĭ nepricinuindŭ fabrica acésta, ci încă de multŭ folosŭ fiindŭ, datorĭ sunt dar şi dumné-lorŭ dregětoriĭ Domnieĭ Mele, carĭ iubescŭ patria lorŭ, ispravniciĭ şi zapciiĭ, ca la unŭ lucru de folosŭ obştieĭ, nu numaĭ a nu se împotrivì la câte prin domnesculŭ Nostru chrisovŭ întocmimŭ şi rênduimŭ, ci încă să îndeletniceze şi să înlesnéscă fieş-carele în parte lucrarea şi urmarea ponturilorŭ, pentru buna întemeiere şi nescăderea eĭ, fără de a da pricină de *discolii* şi de lipsă la vre-unele din pronomiile eĭ.

З. Fiind-că, după cum amŭ ḑisŭ maĭ sus, izvodirea în ţéra acésta a numiteĭ fabricĭ este pentru însuşĭ folosulŭ şi binele patrieĭ de obşte şi fiind-că sfînta şi dumneḑeésca Metropolie a Ungro-Vlachieĭ, ca o maică ce este, cum şi alesulŭ de Dumneḑeŭ P. S. Sa Metropolitulŭ ţěreĭ, ca unŭ păstorŭ bisericescŭ a totŭ noroduluĭ ţěreĭ acesteia, este îndatoritŭ spre cele ce sunt de folosulŭ şi binele obşteĭ a se silì a griji împreună şi a se orêndui, pentru aceea dar amŭ găsitŭ Domnia Mea cu cale a da numita fabrică de hârtie asupra P. S. Sale Părintele Metropolitŭ Chirŭ Dositeiŭ, fiind-că are Sf. Metropolie şi tipografia sa, care lucréză şi tipăresce cărţile trebuinciόse obştieĭ, ca dimpreună să aibă Metropolia şi fabrica facereĭ de hârtie asupră-şĭ, să dea P. S. Sa la cămara Domnieĭ Mele; baniĭ cu carĭ s'aŭ cumpěratŭ moşia ce s'aŭ datŭ schimbŭ pentru moşia pe care stă fabrica, cum şi din cheltuelile ce s'aŭ făcutŭ la izvodirea şi întregimea fabriceĭ, să dea P. S. pe jumětate baniĭ la cămara Domnieĭ Mele; şi aşà amŭ otărîtŭ şi amŭ datŭ Domnia Mea numita fabrică cu tóte ale eĭ asupra P. S. Sale Metropolituluĭ, cu aceste şarturĭ, adecă: să fie P. S. Sa datorŭ a orêndui ipochimenŭ alesŭ, omŭ de nădejde, practicosŭ, carele să epistăséscă numita fabrică cu tótă silinţa, de a lucrà pururea în tótă vremea fără de amelie, osîrduindu-se P. S. Sa în totŭ chipulŭ de a merge înainte şi de a scóte hârtie câtŭ de bună spre îndestularea obştieĭ, sciindŭ maĭ vîrtosŭ că acésta este izvodită şi cerută din înalta poruncă împěrătéscă, unde cu atâtŭ maĭ multŭ trebue a pune P. S. Sa silinţa şi osîrdia de a se întemeià şi de a

merge înainte, după cum cu acéstă nădejde adecă de maĭ multă silință și de maĭ bună chivernisélă și pentru acestŭ sfîrșitŭ numaĭ s'aŭ datŭ asupra P. S. Sale, dândŭ voie P. S. Sale ca să arĕte însușĭ la Domnia Mea, prin anaforalele P. S. Sale, pricinele cele cuviinciόse ale trebuințelorŭ fabriceĭ, spre a avé ajutorulŭ acela ce va fi cu cale, ca să sporéscă și să créscă rodulŭ eĭ prin osîrdia și silința P. S. Sale. Iar când împotrivă se va face vre-o amelie și nesilință spre scăderea acestuĭ lucru folositorŭ obșteĭ, la care Domnia Mea s'a truditŭ și a ostenitŭ, primindŭ a se păgubi Visteria Domnieĭ Mele și cu atâția ómenĭ, pentru binele țĕreĭ, se va da multă scârbă Domnieĭ Mele, care acésta nicĭ cum nu o nădĕjduimŭ dela P. S. Sa, sciindŭ buna rîvnă și fierbințéla ce are spre cele de folosŭ patrieĭ.

Decĭ măcar că și dumné-lor frațiĭ Noștri, carĭ în urmă vorŭ domnì și vorŭ oblăduì țéra acésta, socotindŭ cu înțelepciunea Domnielorŭ Sale bunătatea, folosulŭ și podóba ce pricinuesce și va pricinuì țĕreĭ ținerea și întemeierea acesteĭ fabricĭ, care din porunca împĕrătéscă în oblastia împĕrățieĭ sale o amŭ izvoditŭ Domnia Mea cu trudă și ostenélă, nu nădĕjduimŭ nicĭ odată a o scădé și a o lăsà făr de starea și orênduială eĭ, ca nisce iubitorĭ și rîvnitorĭ de cele spre folosulŭ țĕreĭ, dar cu tóte acestea cu dragoste rugămŭ pe frăția lorŭ să bine-voiască a îndatorì pe Sfințiile lor Părințĭ Metropolițiĭ ce vorŭ fi după vremĭ pururea la îngrijirea și nepregetata silință acestuĭ lucru, și a întărì acestŭ privileghiŭ alŭ fabriceĭ de a se păzì pronomiile eĭ, ca să pótă sporì lucru înainte, și ca și ale Domniilorŭ Sale isprăvĭ și ostenelĭ să fie în urmă de alțĭ Domnĭ păzite și ținute. Adeverimŭ chrisovulŭ acesta cum se vede cu însășĭ domnésca Nóstră iscălitură și pecete: Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ, și cu credința prea iubițilorŭ Domnieĭ Mele fiĭ Constantinŭ Voevodŭ, Dimitrie Voevodŭ, Nicolae Voevodŭ, Gheorghe Voevodŭ, martorĭ fiindŭ dumné-lorŭ cinstițiĭ și credincioșiĭ boerĭ velițĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ Mele Pan N. Brâncovénu Vel Banŭ, Pan Manolache Crețulescu Vel Vornicŭ de Țéra-de-sus, Pan Constantinŭ Caragea Vel Hatmanŭ, Pan D. Manu Vel Spătarŭ, Pan Radu Golescu Vel Vornicŭ de Țéra-de jos, Pan Scarlatŭ Ghica Vel Vistierŭ, Pan Constantinŭ Filipescu Vel Logofĕtŭ de Țéra-de-sus, Pan Constantinŭ Știrbeĭ Vel Vornicŭ, Pan Ioanŭ Damaris Vel Vornicŭ, Pan Ștefanŭ Văcărescu Vel Logofĕtŭ de Țéra-de-jos, Pan Ioanŭ Florescu Vel Vornicŭ alŭ politieĭ, Pan Lucache Vel Postelnicŭ, Pan Gregorie Brâncovénu Vel Clucerŭ, și ispravniculŭ chrisovuluĭ acestuia spre sĕvirșire Pan Ștefanŭ Văcărescu Vel Logofĕtŭ de Țéra-de-jos. Scrisu-s'aŭ aicĭ în cinstita politie a scaunuluĭ Domnieĭ Mele, Bucurescĭ 1796 Ghenarie.

(Semnatŭ Vodă). (Contra-semnatŭ) Ștefanŭ Văcărescu Post.

F⁰ lungŭ mare, hârtie turcéscă, sigilŭ mare chinovarŭ, în jurŭ mărcile judeţelorŭ 17, în centru cele 2 figurĭ ca susţinĕtorĭ de scutŭ, în lăuntru corbulŭ cu crucea, capŭ de boŭ şi de-asupra luna şi sórele.

La 1799 Sept. 30, Alexandru Constantinŭ Moruzi reîntăresce chrisovulŭ: «întărimŭ chrisovulŭ acesta şi întru cea de Dumneḑeŭ hărăzită a doua domnie a Nóstră, ca să se păzéscă orênduelile harturghieĭ întocmaĭ întru tóte cum se cuprinde maĭ sus». *Sigilŭ maĭ micŭ, numaĭ cu corbulŭ şi cu capulŭ de boŭ; se conservă la Archiva Statuluĭ, No. 693 opis. N. I. invent. în roşu cu No. 118, Actŭ N. 3.*

1793 Aprilie 26, s'aŭ făcutŭ pitacŭ la dumné-luĭ Vel Spătarŭ, i Vel Agă, cum şi deosebită carte la ispravniciĭ Ilfovuluĭ, pentru că dumné-luĭ biv Vel Logofĕtŭ Radu Slătinénu a datŭ încredinţare M. Sale, că până la 15 ale luĭ Maiŭ va sĕvîrşi tótă tréba fabriceĭ de postavŭ a se pune în faptă. Li s'aŭ poruncitŭ ca orĭ-ce va arĕtă că are trebuinţă, să-ĭ dea totŭ felulŭ mână de ajutorŭ la cele ce va cu cuviinţă asupra acesteĭ trebĭ. (1)

Pitacŭ din 20 Septembre 1793 către Vel Aga, prin care A. Moruzi reînnoiesce pitaculŭ de acum 20 de ḑile de a căută 10 copiĭ pentru fabrica de postavŭ din Paciovalisce; acum poruncesce «de isnóvă, straşnicŭ», ca negreşitŭ să găsécă acestĭ 10 copiĭ la fabrică. (2)

Pitacŭ din 12 Maiŭ 1794, poruncindŭ la ceĭ 6 vătajĭ de postăvarĭ şi la toţĭ postăvariĭ dela fabrica domnéscă, să recunóscă de epistatŭ alŭ fabriceĭ pe Hagiŭ Chiriacŭ Arbutŭ şi să-ĭ dea cuviinciósa supunere şi ascultare, fieş-care la tréba sa, slujindŭ cu sîrguinţă şi cu tótă silinţa..... urmândŭ întocmaĭ orênduéla anuluĭ trecutŭ. Iar de acum înainte faceţĭ fieş-care datoria după aceeaşĭ orênduială a anuluĭ trecutŭ, că acelŭ care se va arĕtă cu lenevie şi cu nesupunere la datoria sa, se va pedepsi de către Domnia Mea. (3)

Anaforaua semnată de Alex. Callfoglu şi Grigorie Brâncovénu, din 31 Iulie 1794, după jalba luĭ Stanŭ Olténu şi Neculaĭ *postavaru*, i Iordache şi Nedelcu, scutelniceĭ *fabriceĭ de postavŭ* din Bălteniĭ (Ilfovŭ), contra unuĭ Ispirŭ, ispravnicelŭ moşieĭ Poenariĭ din Dîmboviţa, că le face multe necazurĭ şi

(1) Cod. XXIII, fila 45 verso.
(2) Cod. XXIII, fila 145.
(3) Cod. XXIII, fila 245 verso.

prigonirĭ şi că a venitŭ înarmatŭ la eĭ şi i-a bătutŭ. Domnitorulŭ trimite unŭ zapciŭ armăşescŭ să aducă în hiare pe acelŭ Ispirŭ.—4 Augustŭ 1794. (1)
Vel Logofĕtŭ.

Volnicie cu orênduitŭ din partea Măriei Sale luĭ Vodă credinciosŭ, a cercetà pentru nisce bucate stricate dela o povarnă.

Ispravniciĭ din Doljŭ aŭ raportatŭ Domnitoruluĭ că numaĭ într'unŭ singurŭ locŭ, la mănăstirea Sadova, se află povarnă (velniţă de rachiŭ), nefiindŭ nicăierĭ îngăduitŭ a se fabricà rachiŭ, pentru a nu se stricà productele agricole necesare consumaţiuneĭ, şi că egumenulŭ şi iconomulŭ mănăstireĭ Sadova şi schituluĭ Róbeĭ, avêndŭ bucate stricate din aniĭ din urmă, se rógă, pentru ca mănăstirea să nu se păgubéscă, să se dea voie a se face rachiŭ din acele bucate. Domnitorulŭ, neavêndŭ destulă încredere, orênduesce pre slujbaşĭ şi însuşĭ pe Caimacamulŭ Craioveĭ să mérgă la faţa loculuĭ să constate bucatele, trimiţêndu-ĭ probe, pentru ca să pótă hotărî în consecinţă. — 1793 Martie 12. (2) — Iată şi rĕspunsulŭ Domnitoruluĭ:

«S'aŭ făcutŭ răspunsŭ Caimacamuluĭ pentru povarna ce are mănăstirea Sadova în sud Gorjŭ, cum că după pliroforia ce dă dumné-luĭ şi după proba ce-a adusŭ orênduitulŭ Măriei Sale Dimitrie Peşchergi-başa că sunt bucatele stricate, de nu potŭ fi de altă trebuinţă, care sunt ca o sută şése-ḑecĭ kile, să aibă voie a le lucrà şi să aibă grijă a nu amestecà şi alte bucate bune, ci numaĭ acele bucate stricate să le lucreze şi să orênduéscă şi unŭ sorocŭ în câtă vreme va socotì că se vorŭ puté sĕvîrşi aceste bucate, şi pentru ostenéla Peşchergi-başeĭ, să-ĭ dea mănăstirile talerĭ 150, adecă pentru slobodenia ce aŭ câştigatŭ, şi aceştĭ banĭ împlinindu-ĭ, să-ĭ trimită la dumné-luĭ Vel Cămăraşŭ, a se da luĭ Dumitrache Peşchergi-başa». (3)

(1) Cod. XXVII, scara 14, fila 22.
(2) Cod. XXIII, fila 16 verso.
(3) Cod. XXIII, fila 26 verso.

Slobodenie de a face rachiŭ din bucate luĭ Nicolae Ianiotis. Grecŭ.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ Zemle Vlachiscoe.—Fiind-că Ne-amŭ pliroforisitŭ Domnia Mea pentru acestŭ Nicolae Ianiotis că se află fórte săracŭ, şi priimindu-se rugăciunea ce Ne face, Ne-amŭ milostivitŭ Domnia Mea asupră-ĭ şi îĭ dămŭ voe şi slobodenie ca să-şĭ lucreze acele bucate la numita povarnă, adecă una sută chile meiŭ şi optŭ decĭ chile grâŭ ce sunt stricate, în sorocŭ . . . . . ; iar dela acestŭ sorocŭ înainte să fie popritŭ a nu maĭ lucra; de care poruncimŭ Domnia Mea şi domnieĭ-tale Vel Spătarŭ, să fiĭ însciinţatŭ de acésta, şi dela acestŭ sorocŭ înainte să nu maĭ lucreze. Tolko pis gospd. — 1793 Iunie 6. (1)

Banulŭ Nic. Brâncovénu se jăluesce că lemnariĭ şi zidariĭ, ce Domnitorulŭ i-a hărăzitŭ pentru trebuinţa caseĭ ca scutelnicĭ şi pe carĭ i-a ajutatŭ în anulŭ trecutŭ în timpulŭ fómeteĭ cu bucate şi cu banĭ, nu vorŭ să se supuie a merge la lucru, ci lucréză pe la străinĭ. Cere mumbaşirŭ să-ĭ aducă cu trépĕdŭ, afară de ceĭ ce vorŭ fi lucrândŭ la spitalŭ.

Domnitorulŭ, la 3 Maiŭ 1796, ordonă statosteĭ de binale să-ĭ supuie la lucrulŭ boeruluĭ Brâncovénu. (2)

Lemnariĭ şi zidariĭ s'aŭ jăluitŭ contra luĭ maimarŭ-başa alŭ lorŭ. Domnitorulŭ a rénduitŭ cercetare prin Alex. Gherache Vorniculŭ politieĭ şi Serdarulŭ Pană Băjescu. Aceştia aŭ constatatŭ că nu eraŭ întemeiate reclamaţiunile bresleĭ, deşi eĭ nu-lŭ maĭ primescŭ şi cerŭ să li se orénduiască altulŭ, pe care ilŭ va alege brésla. Acusatoriĭ aŭ fostŭ întrebaţĭ dacă la judecată i-a năpăstuitŭ, de le-a călcatŭ rénduiala meşteşuguluĭ lorŭ, de i-a păgubitŭ, de i-a ocăritŭ fără cuvintŭ, de le-a răpitŭ vre-o sumă din cutia bresleĭ fără scirea lorŭ? Jăluitoriĭ n'aŭ cutezatŭ a rĕspunde afirmativŭ, decât că tot-deauna îĭ înjură şi-ĭ necinstesce, şi când se întimplă vre-unŭ beilicŭ, îĭ iea din lucru, fără să facă maĭ intâiŭ lojă după obiceiŭ, ca să se socotéscă cine este să mérgă, şi că lucréză de capulŭ luĭ.—1795 Aprilie 26.

Domnitorulŭ, asupra acestuĭ raportŭ, dă resoluţiunea următóre : «Fiind-că lemnariĭ şi zidariĭ n'aŭ avutŭ cum să dovedéscă nicĭ o faptă de vină asupra luĭ Maimarŭ-başa, să rĕmâie dar Manole iarăşĭ la tréba luĭ ; iar când vorŭ avé vre-o nedreptate de către dinsulŭ, să dea jalbă, şi cerce-

(1) Cod. XXIII, fila 78.
(2) Cod. XXXI, scara 6, fila 65 verso.

tându-se, de se va găsi vinovatŭ, i se va face hotărîrea ce i se va cădé».—
1795 Maiŭ 4. (1)

Nizamulŭ lemnarilorŭ şi zidarilorŭ şi iratulŭ Cutieĭ ce s'a făcutŭ dela acéstă bréslă, din 2 Iulie 1795.

Nazîriĭ cutieĭ aŭ arĕtatŭ că este nevoie a se adăogà venitulŭ. Domnitorulŭ a trimisŭ anaforaua nazîrilorŭ la Divanŭ, iar acesta, în 9 Maiŭ 1795, aŭ supusŭ anafora, în care ḑicŭ: «cum că aicĭ în politia Bucurescĭ curge unŭ lucru făr de orênduială, adecă ceĭ ce facŭ din noŭ, cum şi ceĭ ce facŭ din vechiŭ, nămestiĭ şi alte acareturĭ, din lăcomie se întindeaŭ orĭ încotro le veneà la îndemână, şi cuprinḑêndŭ locurĭ, strîmtoréză drumurile politieĭ, în câtŭ pe alocurea nu potŭ trece douĕ care alăturea; aşijderea şi uniĭ locuitorĭ de prin judeţe, fugarĭ pe la urma lorŭ, vinŭ în Bucurescĭ, unde se ascundŭ până li se perde urma lorŭ şi apoĭ se apucă de-şĭ facŭ case prin mahalale şi pe marginea Bucurescilorŭ, în câtŭ aŭ eşitŭ şi din semnele hotaruluĭ oraşuluĭ, care s'aŭ fostŭ pusŭ în domnia frateluĭ Alexandru Ipsilante Vodă, atâta diastimă afară, cu care acéstă urmare nicĭ politia nu-şĭ póte avé nizamulŭ celŭ cuviinciosŭ la străjuirea ce i se cade, nicĭ podurile nu se maĭ ajungŭ, lungindu-se din vreme în vreme, iar maĭ vîrtosŭ altă deosebită urmare rea ne-aŭ arĕtatŭ d-lorŭ la isnafurile dulgherilorŭ şi zidarilorŭ şi nisiparilorŭ şi cărămidarilorŭ, că facŭ felurĭ de înşelăciunĭ şi pagube noroduluĭ la binalele ce le tocmescŭ să le lucreze, din pricină că nu aŭ unŭ zabitŭ vrednicŭ peste dînşiĭ, care să aibă volnicie asupra lorŭ şi care să aibă şi stare de ipolipsis şi din pricină că facŭ tocmelile de capulŭ lorŭ. Pentru care acesta aflândŭ Domnia Mea din condicele Divanuluĭ că Domnia Sa fratele Alexandru Vodă Ipsilantŭ 'a fostŭ datŭ unŭ nizamŭ prin chrisovŭ, amŭ poruncitŭ iarăşĭ dumné-lorŭ veliţilorŭ boerĭ ca să vaḑă şi cuprinderea chrisovuluĭ Domnieĭ Sale şi să Ne arate cuprinsulŭ, ca să se întărescă şi să se îndrepteze şi să se pue în faptă. De care Ne-a arĕtatŭ, că cu tóte că se dedese la isnafulŭ zidarilorŭ şi alŭ dulgherilorŭ nizamulŭ celŭ trebuinciosŭ de către Domnia Sa fratele Alexandru Vodă Ipsilantŭ, orênduindu-se şi un Maimarŭ-başa asupră-le cu carte domnéscă la mână şi orênduială de venitŭ câte 11 şi câte 22 parale pe ḑi de totŭ lemnarulŭ şi zidarulŭ, dar urmare nu s'a făcutŭ aceluĭ nizamŭ de atuncĭ şi până acum de către ceĭ de pe vreme Maimarĭ-başĭ, ci în locŭ de a se folosi obştea, aŭ adusŭ tréba la catachrisis, grijindŭ Maimarĭ-

(1) Cod. XXVIII, scara 6, fila 13.

bașiĭ numaĭ de a-șĭ agonisi orênduitele paralele lorŭ, iar cele întocmite pentru obște spre a lipsì înșelăciunile și pagubele celorŭ ce facŭ binale nicĭ unele nu s'aŭ urmatŭ, ci încă maĭ cu prisosŭ s'aŭ adăogatŭ, din care pătimesce norodulŭ. Ca să se facă îndreptare, luândŭ din chrisovulŭ Domnieĭ Sale frateluĭ Alexandru Vodă Ipsilantŭ cele cuprindĕtóre și chibzuindŭ și dumné-lorŭ cele cu cale și de trebuință într'acéstă vreme spre maĭ multă întărire, Ne-aŭ arĕtatŭ ponturile carĭ cu socotélă aŭ chibzuitŭ dumné-lorŭ spre a se pune la nizamŭ cu mijlóce maĭ îndestulate tréba acésta, de care să aibă și cutia obșteĭ óreș-care ajutorŭ; a cărora anafora cetindu-se înaintea Domnieĭ Mele din cuvîntŭ în cuvîntŭ, și avêndŭ și Domnia Mea pliroforie din jălbile noroduluĭ câte Ni s'a datŭ pentru lemnarĭ, pentru zidarĭ, i cărămidarĭ, i nisiparĭ, i pentru strîmtorarea drumurilorŭ și întinderea pe marginea Bucurescilorŭ, sciindŭ și stenahoria și lipsa săracilorŭ de obște câtă este, amŭ socotitŭ întâiŭ ponturile cele cu cale pentru trebuința și folosulŭ obștieĭ la trebuința lucruluĭ binalelorŭ de a se întări nizamulŭ acesteĭ trebĭ, și apoĭ amŭ chibzuitŭ și ajutorulŭ Cutieĭ de milostenie, câtŭ se cade numaĭ a fi ca și obștea să aibă folosŭ dintr'acésta și Cutia de milostenie să aibă pe câtŭ i se cuvine un ajutorŭ despre partea obștieĭ, unde și domnia și partea boeréscă și negustoréscă ajută, carĭ ponturĭ le arĕtămŭ maĭ jos, adecă:

a) Epitropia, dimpreună cu dumné-luĭ Vel Aga, să alégă un ipochimenŭ, omŭ practicosŭ și cu pricepere la cunoscința meșteșugurilorŭ acestora și vrednicŭ, pe care după ce-lŭ vorŭ găsi cu cale a se orêndui la acéstă trébă, să-lŭ arate Domnieĭ Mele cu anafora în scrisŭ, ca să-lŭ îmbrăcămŭ caftanŭ și să se numéscă staroste de binale, carele să nu dea nicĭ unŭ havaetŭ la nimene nimicŭ, dar nicĭ elŭ să nu aibă a luà nicĭ dela ceĭ cu binalele nimicŭ, nicĭ dela isnafurile aceste altŭ maĭ multŭ unŭ banŭ măcar decât ceea ce se orênduesce maĭ jos, ca să nu găséscă pricină cu acésta a face orĭ-câtă de puțină urmare împotrivă și ca să rĕmâie fără de cuvîntŭ la întîmplare de vină a-lŭ pedepsi Domnia Mea. Iar când se va purtà cu bună orênduială în tréba sa, să nu se schimbe nicĭ odinióră din dregătorie; fără numaĭ de se va dovedi în vre-o vină, maĭ întâiŭ să se cerceteze de dumné-lorŭ nazîriĭ Epitropieĭ și de dumné luĭ Vel Aga și s'o arate prin anafora, care anaforà să se cerceteze în urmă și de către velițiĭ boerĭ, și dovedită făcêndu-se învinovățirea luĭ, atuncĭ nu numaĭ să se lipséscă din dregătorie cu necinste, ci să se pedepséscă strașnicŭ; decĭ să privigheze dumné-lorŭ, să se pórte starostea cu bună orênduială, și când îlŭ va cunósce cu urmărĭ împotrivă și neplăcute, să-lŭ arĕtațĭ Domnieĭ Mele cu anafora; care acestŭ staroste să iea în scrisŭ și să ție catastihŭ de toțĭ zidariĭ, lemnariĭ, cărămidariĭ și nisipariĭ, orĭ străinĭ saŭ pămîntenĭ, câțĭ se află aicĭ în politia

Bucurescilorŭ cu meşteşugulŭ acesta, spre a-ĭ fi luĭ sciuţĭ în tótă vremea; să alégă din ceĭ străinĭ liude 16, să se numéscă călfĭ, care aceste călfĭ nicĭ să dea vre-unŭ banŭ cuivaşĭ, nicĭ să iea eĭ dela cinevaşĭ nimicŭ pentru călfia lorŭ, cărora pentru a fi sciuţĭ şi cunoscuţĭ să-ĭ arĕte prin dumné-luĭ Vel Agă la Domnia Mea, cu fóie, ca să li se dea pecetluiturile Domnieĭ Mele la mână, şi deosebitŭ iară şi starostea să alégă 4 ómenĭ de ispravă, unulŭ din dulgherĭ, unulŭ din zidarĭ, unulŭ din cărămidarĭ şi altulŭ din nisiparĭ, carĭ să se numéscă vătaşĭ, pe carĭ iarăşĭ să-ĭ arate prin dumné-luĭ Vel Agă la Domnia Mea, ca să li se deà cărţile Domnieĭ Mele la mână, de scutélă numaĭ pe capulŭ lorŭ, carĭ să intre în rĕndŭ şi să fie sub ascultarea starosteĭ, fără de a nu da nicĭ unŭ havaetŭ la nimenĭ, precum nicĭ eĭ să nu se îndrăsnéscă să céră dela cinevaşĭ din rufetulŭ lorŭ câtŭ de puţinŭ havaetŭ; iar starostea să urmeze aceste maĭ jos arĕtate ponturĭ:

b) Pe toţĭ dulgheriĭ, zidariĭ, cărămidariĭ şi nisipariĭ să-ĭ aibă starostea sub zaptŭ şi eĭ să-ĭ fie supuşĭ, dându-ĭ totŭ felulŭ de ascultare.

c) Orĭ-cuĭ va trebui să facă orĭ-ce felŭ de bina, să mérgă la starostea să dea scire, şi numitulŭ staroste dimpreună cu călfile să mérgă la loculŭ aceluĭ cu trebuinţă, să vaḑă şi să facă tocméla binaleĭ cu rupta, să aibă a plăti la zidarĭ plata lucruluĭ lorŭ pe câtŭ s'aŭ găsitŭ cu cale şi cu indestulare, adecă mia de cărămidă pe talerĭ 3 şi $^1/_2$, în care acestŭ preţŭ să intre totŭ meşteşugulŭ zidărieĭ, să dea zidirea binaleĭ gata cu tencuială, cu sobele, cu tavanurile şî cu pardosélă. Aşijderea şi la dulgherĭ să aibă a plăti plata lucruluĭ lorŭ într'acestaşĭ chipŭ, adecă: de va fi binaua jos pe pămîntŭ, să plătéscă 1000 de şindrilă po tl. $2^1/_2$, iar pentru catulŭ de sus câte parale două şi $^1/_2$ uluca, în care preţŭ să între totŭ lucrulŭ meşteşuguluĭ; dulgheriĭ să dea binaua gata cu uşĭ, cu ferestre, cu paturĭ şi cu tavanurile; insă totŭ materialulŭ celŭ trebuinciosŭ la ferestrele uneĭ case să fie datorŭ stăpânulŭ binaleĭ a-lŭ da. Iar când stăpânulŭ binaleĭ nu va face tocmélă cu rupta şi va voì ca să pue meşterĭ la lucrulŭ sĕŭ cu zidarĭ, să-ĭ orĕnduéscă starostea prin rĕvaşulŭ sĕŭ meşterĭ câţĭ îĭ va trebuì, cărora măcar că după nartŭ plata lorŭ erà maĭ puţină, dar pentru ca să nu aibă cuvîntŭ de pricinuire şi să se mulţăméscă a lucrà noroduluĭ cu silinţă făr de înşelăciune, s'aŭ găsitŭ cu cale prin socotélă de obşte şi li s'aŭ hotăritŭ, adecă: dulgherilorŭ, la călfĭ câte tl. $1^1/_2$ pe ḑi; la meşterĭ bunĭ, câte tal. 1 tocmaĭ; la meşterĭ de a 2-a mână câte banĭ 75 şi la ucenicĭ câte banĭ 45; iar zidarilorŭ: la calfă câte tl. şi 30 banĭ pe ḑi; la meşterĭ bunĭ câte banĭ 105; la alŭ 2-a mână câte banĭ 75. Iar peste acestŭ preţŭ nicĭ starostea, nicĭ meşteriĭ să nu pótă cere maĭ multŭ, căcĭ orĭ-care se va dovedì că a datŭ maĭ multŭ peste acestŭ hotărîtŭ preţŭ, se va pedepsì cu dare de glóbă la Cutia de milostenie, şi ceĭ cu binale să nu dea baniĭ în

mâna meşterilorŭ, ci în mâna starostelui să dea, şi starostea să plătéscă la meşteri; pentru că orĭ-când se va întîmplà orĭ să strice lucrulŭ, orĭ de la lucru să fugă meşteriĭ, starostea să aibă a da sémă.

d) Pentru ca să fie sciuţĭ carĭ sunt aceia cărora li se cuvine, după vrednicia meşteşuguluĭ lorŭ, a luà plata cea dintâiŭ şi carĭ sunt aceia cărora li se cuvine a luà plata de a doua mână, saŭ de a treia mână, spre a nu se face la acésta vre-o nedreptate între dînşiĭ, poruncimŭ ca starostea să se strîngă la unŭ locŭ cu toţĭ ceĭ maĭ bĕtrânĭ şi maĭ practicoşĭ aĭ isnafurilorŭ acestora, să facă o alegere: care sunt meşteriĭ ceĭ de frunte, bunĭ, cărora li se cade după iscusinţa meşteşugurilorŭ a luà plata cea dintâiŭ, şi cărora li se cade plata de a doua şi de a treia mână, carĭ toĭ iscălindu-se de starostea i de rufetulŭ lorŭ, să se adevereze şi de dumné-luĭ Vel Aga, pentru ca să se scie plata fieş-căruia, după care să şĭ urmeze în faptă, ferindu-se însă starostea la acéstă alegere cu tótă scumpĕtatea, ca nu cumvaşĭ să năpăstuiască nicĭ unulŭ din eĭ la iscusirea meşteşugurilorŭ, pentru că după cum voimŭ buna orênduiala obşteĭ, aşà voimŭ şi dreptatea celorŭ ce aŭ meşteşugulŭ; cum şi când se va întîmplà *să vie vre unŭ-noŭ meşterŭ,* datorŭ să fie a merge maĭ înainte la starostea ca să se arate, şi iarăşĭ cu bĕtrâniĭ isnafuluĭ făcêndu-i se cercare meşteşuguluĭ sĕŭ la ce stare a iscusinţeĭ se află, să-lŭ tréćă la catastihŭ unde i se va cădé, cu plata cea cuviinciósă după meşteşugulŭ luĭ, şi când îĭ va împărţi la lucru pe la binalele ce se vorŭ face, să fie datorŭ starostea a păzì dreptatea fieşcăruia, că nu numaĭ pe uniĭ să-ĭ orênduiască şi pe alţiĭ nu, ci toţĭ în rêndŭ să-şĭ aibă chivernisirea şi folosulŭ meşteşuguluĭ sĕŭ.

e) Dela toţĭ baniĭ ce se va tocmì binaua, să aibă starostea a trage treĭ parale la leŭ, din care 2 să le dea la Cutia de milostenie a obşteĭ, iar una să fie a starosteĭ pentru ostenéla luĭ, şi să-şĭ aibă rufeturile deosebită cutia lorŭ, precum aŭ avut'o şi maĭ înainte, pentru ceĭ săracĭ şi neputincioşĭ dintre dînşiĭ.

f) Starostea să fie volnicŭ, ca nu numaĭ pentru meşteriĭ slobodĭ fără stăpânĭ şi birnicĭ dulgherĭ şi zidarĭ, cărămidarĭ şi nisiparĭ, să ţie condică, ci şi de toţĭ câţĭ se află aice în politie de se hrănescŭ cu acestŭ meşteşugŭ, orĭ scutelnicĭ, orĭ posluşnicĭ, saŭ din breslele zapciilorŭ, cu călfile şi uceniciĭ lorŭ anume, pe toţĭ cu mahalaua lorŭ şi cu arĕtare de este birnicŭ saŭ scutelnicŭ, saŭ posluşnicŭ.

g) Meşteriĭ dintr'aceste bresle, ce vorŭ venì din ţéra turcéscă aicĭ pentru chivernisćla meşteşuguluĭ lorŭ, arĕtându-se, precum amŭ disŭ, întâiŭ la starostea spre a se trece în condică, după orênduiala ce s'a disŭ maĭ sus, să nu fie slobodĭ făr de scirea starosteĭ a lucrà, ci prin scirea luĭ şi a bresleĭ vorŭ lucrà meşteşugulŭ lorŭ, şi pentru carĭ vorŭ fi să rĕmâie aicĭ,

să fie datorŭ a-lŭ da în scirea dumné-luĭ Vel Vornicŭ alŭ politieĭ, ca să se aşeze după puterea luĭ în dajdie.

h) Orĭ-câte binale se vorŭ face de aci înainte aicĭ în politia Bucuresci. lorŭ, să le trécă starostea în condica sa, cu numele stăpânilorŭ lorŭ, ca să fie sciute; cum şi orĭ-ce binale se vorŭ preţuì de acum înainte şi verĭ-ce pricinĭ ale meşteşuguluĭ acestuia va căutà, de tóte să ţie condică, cu ḑiua i veleatulŭ şi cu pricina eĭ.

i) Starostea să aibă volnicie, ca dimpreună cu meşteriĭ ceĭ dintâiŭ şi de frunte maĭ bětrânĭ să judece pe fie-care din rufeturile acestea, însă numaĭ pentru ale meşteşuguluĭ lorŭ i pentru ucenicĭ, după obiceiulŭ bresleĭ, iar nu şi pentru alte pricinĭ, şi să facă şi certare celorŭ cu vina meşteşuguluĭ până la 40 de toiege. Iar pentru împlinire, să trimită la grosulŭ dumné-luĭ Vel Agă; saŭ când vre-unulŭ din meşteriĭ ceĭ maĭ de frunte va cădé în vre-o vină, şi orĭ o parte saŭ alta nu se va odihni pe alegerea starosteĭ, atuncĭ să-l arěte la dumné-luĭ Vel Aga, ca dumné-luĭ să-lŭ judece şi să însciinţeze Domnieĭ Mele cu anafora.

k) Pentru Paler némţulŭ şi alţĭ sudeţĭ, ce se hrănescŭ cu meşteşugulŭ acesta, să nu fie volnicĭ de acum înainte a tocmì lucru de sineşĭ fără de scirea starosteĭ, ci şi eĭ să fie îndatoraţĭ la acestŭ nizamŭ alŭ politieĭ sub ascultarea starosteĭ, şi prin staroste să tocméscă binalele de lucru, dela carĭ asemenea să se iea cele câte 3 parale la leŭ; iar care nu va vré să fie următorŭ la acéstă orênduială, să nu fie slobodŭ a lucrà maĭ multŭ aice în politia Bucurescilorŭ, ci starostea prin scirea şi ajutorulŭ dumné-luĭ Vel Aga să-ĭ opréscă.

l) Starostea să aibă datorie în tótă vremea a umblà şi a priveghià cu ómeniĭ luĭ prin tóte mahalalele şi maĭ vîrtosŭ pe marginea Bucurescilorŭ, ca pe ceĭ ce-ĭ va găsi că facŭ binale din noŭ fără de sciinţă, orĭ se întindŭ cu prefacerea binaleĭ din vechiŭ, să aibă numaĭ a-ĭ oprì, şi de altă parte să facă îndată scire la dumné-luĭ Vel Spătarŭ, zabitulŭ mahalalelorŭ şi alŭ margineĭ, afară de pricinele ce aŭ veciniĭ între eĭ pentru călcarea de locŭ, carĭ acele aŭ a se căutà la dumné-lorŭ Veliţiĭ Vornicĭ după obiceiŭ. Iar afară din hotarele Bucurescilorŭ şi din marginea căpětâiuluĭ podurilorŭ să nu se îngăduiască nimenĭ a se întinde în facere de case pentru şedere, ci prin scirea Spătărieĭ să se opréscă negreşitŭ.

m) După ce se va pune în faptă nizamulŭ acesta aice în politia Bucurescilorŭ, se va socotì în urmă şi pentru politia dela Craiova saŭ şi celelalte, unde va fi trebuinţă a se dà nizamulŭ lorŭ, după starea şi trebuinţa politieĭ.

n) Fiind-că starostea se face fără nicĭ o dare de havaetŭ la nimenea, numaĭ pentru ca să nu aibă pricină a se lăcomi şi a căutà interesurĭ şi

câştigurĭ şi *adichiĭ*, orĭ celorŭ cu binale, saŭ şi înseşĭ breslelorŭ acestuĭ meşteşugŭ, de aceea şi îĭ hotărîmŭ ca să scie maĭ înainte, că de se va dovedì orĭ cu luare de mită dela ceĭ ce aŭ trebuinţă a-şĭ face binalele, orĭ a face viclenii şi hatîrurĭ în parte, a da adecă numaĭ la uniĭ meşterĭ lucrătorì şi pe alţiĭ a-ĭ zăbovì şi a-ĭ descolifsi, făcêndŭ necazurĭ noroduluĭ, orĭ a nu păzì buna orênduială şi dreptate meşterilorŭ breslelorŭ acestora, saŭ ajungêndu-se cu uniĭ din meşterĭ, să facă celorŭ-lalţĭ nedreptate, saŭ va tăinuì cutieĭ acele câte 2 parale la leŭ, bine să scie că, precum arĕtămŭ maĭ sus, nu numaĭ din stărostie se va lipsì, ci se va şi pedepsì straşnicŭ.

o) Stărostia să fie datóre împreună cu aceĭ 16 călfĭ că orĭ în ce ceasŭ se va întîmplà în politia Bucurescilorŭ focŭ, nóptea saŭ ḑiua, numaĭ decât să sară toţĭ cu topóre şi în grabă să proftaxéscă la vreme şi să năvălescă cu silinţa pentru stingerea foculuĭ.

Dreptŭ aceea întărimŭ aceste ponturĭ cu domnésca Nóstră carte, ca să se pue acum în faptă şi, făcêndu-se cunoscutŭ la obşte, să se păzéscă pururea şi în tótă vremea cu scumpĕtatea negreşitŭ.—1795 Iulie 3.

Patru privilegiurĭ date la mânile a 4 vătaşĭ de lemnarĭ, de zidarĭ, cărămidarĭ şi nisiparĭ, din 20 Ianuarie 1796.

«După nizamulŭ» datŭ de Moruzi, starostele de binale a alesŭ 4 meşterĭ de ispravă (unulŭ din fie-care breslă). Aŭ fostŭ arĕtaţĭ luĭ Vodă de Aga . . . Decĭ l'a făcutŭ vătafŭ peste . . . . . «carele va intrà în slujbă de rêndŭ şi să fie scutitŭ numaĭ capulŭ luĭ şi apĕratŭ de dajdie, să fie sub ascultarea staroste de binale, fără de a da vre-unŭ havaetŭ cuĭ-va, dar nicĭ să céră dela cineva . . . . şi să slujéscă la tréba acésta cu tótă îngrijirea a se păzi buna orênduială de dreptate la trebuinţa obştieĭ, cum şi poruncile şi trebile domnescĭ.» (1)

«După cum tóte alte rufeturĭ îşĭ aŭ întocmită orênduiala lorŭ, cu staroste, cu proestoşĭ sciuţĭ, carĭ sunt datorĭ a rĕspunde la orĭ-ce pricinĭ se întîmplă între lucrătoriĭ aceluiaşĭ meşteşugŭ, cu cale şi de trebuinţă amŭ găsitŭ Domnia Mea, ca şi giuvaergiiĭ să-şĭ aibă orênduiala şi întocmirea cea cuviinciósă, ca unuĭ meşteşugŭ maĭ scumpŭ decât altele. Dreptŭ aceea amŭ făcutŭ Domnia Mea Giuvaergiŭ-başa pe Eliazarŭ, ca pe unulŭ ce

(1) Cod. XXIX, fila 146.

are sciința deplină a acestuĭ meșteșugŭ, carele să aibă a pune pe toțĭ la nizamulŭ celŭ cuviinciosŭ, spre a fi adecă toțĭ câțĭ metahirisescŭ acestŭ meșteșugŭ cunoscuțĭ, sciuțĭ de dînsulŭ, ca unulŭ ce elŭ are a da sémă pentru orĭ-ce înșelăciune, pagubă, stricare de lucru, saŭ verĭ-ce cusurŭ s'ar întîmplà a face vre-unulŭ din giuvaergiĭ; cum și pricinele ce vorŭ avé unulŭ cu altuiŭ din giuvaergiĭ pentru ale meșteșuguluĭ lorŭ, saŭ pentru ucenicĭ și calfĭ, să le caute Giuvaergi-bașa cu unulŭ-doĭ din fruntașiĭ acestuĭ rufetŭ, făcêndŭ *longe* și țiindŭ cutia lorŭ după obiceiŭ, precum și la alte rufeturĭ, avêndu-șĭ Giuvaergiĭ-bașa orênduiala și cinstea luĭ între toțĭ giuvaergiiĭ. Pentru care poruncimŭ Domnia Mea tuturorŭ giuvaergiilorŭ să avețĭ a cunósce pe maĭ sus numitulŭ de Giuvaergi-bașa, căruia să-ĭ dațĭ ascultare la orênduelile meșteșuguluĭ. Așișderea poruncimŭ Domnia Mea și zapciilorŭ Bucurescilorŭ, să păzițĭ orênduiala și obiceiulŭ lorŭ — 1793 Iunie 7.» (1)

Carte de Telalŭ-bașă.

Dat-amŭ cartea Domnieĭ Mele luĭ Hagi Apostolŭ, pe care l'amŭ făcutŭ Telalŭ-bașa asupra telalilorŭ din Bucurescĭ, ca să aibă a ținé catastihŭ de toțĭ telaliĭ câțĭ se hrănescŭ cu acestŭ alișverișŭ, și fieș-care să-șĭ dea chezașŭ și să fie sciutŭ, ca când se va întîmplà a înșelà pe cinevașĭ, numitulŭ Telalŭ-bașa, găsindŭ pe acelŭ telalŭ, să aibă a face împlinire stăpânuluĭ de totŭ prețulŭ în câtŭ se va fi vîndutŭ lucrulŭ acela și să-ĭ vie și de hacŭ, iar de va găsi pe vre unulŭ că s'aŭ făcutŭ telalŭ de sineșĭ făr de scirea luĭ și făr de a nu da chezășie, să aibă Telalŭ-bașa volnicie ca să nu-lŭ îngăduiască nicĭ decum a face telalîcŭ unulŭ ca acela. Așișderea să aibă a cercetà pe fieș-care telalŭ, orĭ bărbatŭ orĭ muiere, românce, țigance și ovreice pămîntence, câtŭ și străine muierĭ telelóice, carĭ obicinuescŭ de ridică de aicĭ lucrurĭ și le ducŭ într'alte părțĭ de le vîndŭ, ca să le iea séma orĭ-ce lucrurĭ de unde le-aŭ luatŭ anume și cu ce felŭ de mijlocŭ și tocmélă, și la care va găsi că sunt lucrurĭ de furatŭ, pe acelea să le dea în scire la judecată, ca să facă cercetare și hotărîrea ce se cuvine, avêndŭ purtare de grijă la aceste poruncĭ, ca să nu se facă înșelăciune și furtișagurĭ de către telalĭ și telelóice din nepurtarea luĭ de grijă, căcĭ ca unulŭ ce este încărcatŭ cu tótă tréba și purtarea de grijă a breslеĭ acesteia, va avé a rĕspunde elŭ orĭ la ce pricină, și după vină se va pedepsi. Așișderea și lucrurile carĭ cu porunca Domnieĭ Mele se vorŭ da la starostea de neguțătorĭ

(1) Cod. XXIII, fila 75.

spre a le face zaptŭ, starostea să aibă ca printr'însulŭ să le dea a se face strigare de mezatŭ, şi ceĭ ce va eşi muşteriĭ de va atîrdisì la mezatŭ, să nu fie volnicŭ a se întórce din cuvîntŭ, ci pe câtŭ va eşi cuvîntulŭ luĭ din gură la mezatŭ, să fie datorŭ a rĕspunde şi a luà lucrulŭ acela. Pentru care, fiindŭ elŭ încărcatŭ cu acéstă trébă, după cum maĭ sus se arată, elŭ are să dea séma când se va întîmplà vre o pricină; şi pricinele cele maĭ micĭ ce vorŭ avé telalŭ cu telalŭ între dînşiĭ pentru ale telalîculuĭ, cum şi pentru uceniciĭ i călfĭ, Telalŭ-başa, împreună şi cu alţiĭ maĭ bĕtrânĭ aĭ bresleĭ aceştia, după orênduiala şi obiceiulŭ lorŭ, să-ĭ judece şi să-ĭ îndrepteze. Poruncimŭ Domnia Mea şi vouĕ telalilorŭ şi telelóicelorŭ să-lŭ sciţĭ de Telalŭ-başa şi purtătorŭ de grijă alŭ bresleĭ vóstre. — 1793 Iunie 7. (1)

Procit. Vel Logofĕtŭ.

Pentru întâia dată menzilurile se numescŭ cu vorba *poştă.* (2)

Iŭ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i gpd. zemle Vlachiscoe. — Cinstitulŭ şi credinciosulŭ boerulŭ Domnieĭ Mele, dumné ta Vel Hatmane Costache Caragea, amŭ vĕḑutŭ Domnia Mea anaforaua acésta a dumi-tale, ce facĭ către Domnia Mea, şi poruncimŭ ca să orênduescĭ domnia-ta doĭ călăraşĭ hătmăneştĭ, carĭ maĭ întâiŭ să dea de scire egumenuluĭ şi tuturorŭ acelorŭ mahalagiĭ, spre a scì că acea livede este să rĕmână, după orênduiala ce facĭ arĕtare, pentru ciairulŭ cailorŭ de menzilŭ, şi să popréscă pe fieşcine de a nu o stricà cu plugurile, şi apoĭ totŭ aceĭ orênduiţĭ să o şi păzéscă de a fi ferită tot-deauna.—1794 Martie 13.

Prea Inălţate Dómne,

Cu plecata mea anafora însciinţezŭ Măriеĭ Tale că pentru caiĭ menziluluĭ Bucurescĭ aŭ fostŭ popritŭ lunca ce este pe moşia sfinteĭ mănăstirĭ Văcărescĭ, şi la vreme se scoteaŭ caiĭ la *ciairŭ*, şi pentru ca să nu să păgubéscă sfînta mănăstire, se dă tal. 200 din Visteria gospodŭ pe anŭ; acum luaiŭ însciinţare că uniĭ din mahalagiĭ se împotrivescŭ, pentru care mĕ rogŭ Măriеĭ Tale să fie luminată poruncă de a se poprì uniĭ ca aceştia, ca să aibă totŭ loculŭ ce aŭ avutŭ şi in trecuţiĭ anĭ caiĭ menziluluĭ Bucurescilorŭ, pentru a-şĭ luà ciairŭ, şi aniĭ Măriеĭ tale să fie dela Dumneḑeŭ mulţĭ şi fericiţĭ.— 1794 Martie 13. (3)

Alŭ Măriеĭ Tale prea plecată slugă, Constantinŭ Caragea Vel Hatmanŭ.

---

(1) Cod. XXIII, fila 74 verso.
(2) Cod. XXXI, scara 9, fila 22.
(3) Cod. XXVII, scara 3, pag. 13.

Iō Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ.— Bojeiu milostiiu.... Dumné-ta Vel Vistierŭ, fiind-că tótă lucrarea trebeĭ aceștia are a se urmà prin calemulŭ Visterieĭ, poruncimŭ ca dela Visterie să facĭ chrisovŭ Domnieĭ Mele de întărirea a tóte, adăogândŭ și aceste ponturĭ, carĭ ni le arétă dumné-lorŭ velițiĭ boerĭ prin anaforaua dumné-lorŭ, cum se vede maĭ jos.—1795 Fevruarie 27. (1)

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălțate Dómne.

După luminată porunca Măriеĭ Tale adunându-ne cu toțiĭ la unŭ locŭ, unde fiindŭ față și dumné-luĭ Vel Vistierŭ, i dumné-luĭ Vel Hatmanŭ, și dumné-luĭ Vel Spătarŭ, amŭ cetitŭ cu tótă luarea aminte și cu bună înțelegere ponturile ce prin zapisŭ s'aŭ legatŭ dumné-lorŭ boeriĭ carĭ sunt tovarășĭ de a ține menzilhanelile prin tótă țéra și amŭ vĕḑutŭ din cuprinderea acestorŭ ponturĭ că sunt la tóte cu bună orénduială și cu bună întocmire făcute, pentru care și ca unŭ lucru ce este de folosulŭ și odihna țĕreĭ de obștie, ne rugămŭ Măriеĭ Tale ca să și întăréscă prin luminatŭ chrisovulŭ Măriеĭ Tale orénduiala numitelorŭ ponturĭ, spre a păzì și a se urma întocmaĭ, cu acéstă adăogire însă, ca la nicĭ o menzilhanea să nu fie volnicĭ mezilhanagiiĭ, nicĭ stăpânulŭ aceĭ moșiĭ, să ție vînḑare de vinŭ și de rachiŭ acolo la menzilhanea, ci să fie acéstă vînḑare a vinuluĭ și a rachiuluĭ cu totulŭ proprită, pentru ca să nu se urmeze dintr'aceste felurĭ de pricinĭ pe la menzilhanele și necontenite gâlcevurĭ, decât să fie slobodŭ a ține la menzilhanea numaĭ o prăvălióră de băcănie, care prăvălióră să aibă volnicie și slobodenie să o facă stăpânulŭ moșieĭ, iar nu menzilhanagiiĭ, iar când stăpânulŭ moșieĭ nu va vré să facă acolo la menzilhanea prăvălióră de băcănie, atuncĭ să aibă volnicie și slobodenie a o face menzilhanagiiĭ. Deosebitŭ de acésta, fórte să se feréscă menzilhanagiiĭ de a nu călcà și a nu pasce cu caiĭ menzilhaneleĭ liveḑile stăpânilorŭ moșiilorŭ, cum și curăturile locuitorilorŭ ce vorŭ fi împrejurulŭ aceĭ menzilhanea, ci să-ĭ pască în locurĭ slobode, fără să facă câtușĭ de puțină stricăciune la liveḑile de finŭ, însă cele carĭ vorŭ fi vechĭ sciute și cunoscute liveḑĭ și curăturĭ, iar să nu pricinuiască că vorŭ să-șĭ facă acum liveḑĭ și curăturĭ nouĕ; lângă acésta ne maĭ rugămŭ Măriеĭ Tale, ca pentru mĕsurătórea fînuluĭ și a orzuluĭ ce se cuprinde la ponturĭ, ca să-lŭ rĕspunḑă țéra și să-lŭ plătéscă dumné-lorŭ boeriĭ tovarășĭ menzilhanagiĭ cu banĭ prin prețŭ hotărîtŭ, să se socotéscă de înaltă înțelepciunea Măriеĭ Tale mijloculŭ celŭ cuviinciosŭ pentru acéstă mĕsurătóre a fînuluĭ și a orzuluĭ, de a nu se face câtușĭ de puțină asuprire săracilorŭ locuitorĭ; acestea socotimŭ a

(1) Cod. XXVIII, scara 4, fila 7 verso.

fi cu cale spre a se adăugă la luminatŭ chrisovŭ Măriei Tale, iar hotărîrea cea desĕvîrşită rĕmâne a se face de către Inălţimea Ta.—1795 Fevruarie 25.

Dositeiŭ alŭ Ungro-Vlachieĭ, Dumitrache Banu Vel Banu, Ianache Muruzi biv Vel Vistierŭ, Vel Vornicŭ Radu Slătinénu,.... Vel Vornicŭ,..... Vel Logofĕtŭ, Vel Logofĕtŭ Filipescu.

După art. 12 alŭ chrisovuluĭ de întreprindere alŭ menzilhanelelorŭ, «după vechiulŭ obiceiŭ», este să aibă «slobodă păşune» caiĭ de menzilŭ «pe moşia dimprejurulŭ menzilhanelelorŭ.... Insă şi menzilgiiĭ fórte să se ferescă de a nu mâncă şi a nu pasce cu caiĭ menzilhaneleĭ livedile stăpânilorŭ moşieĭ, cum şi curăturile locuitorilorŭ, ci să-ĭ pască în locurĭ slobode, fără de a face câtuşĭ de puţină stricăciune la livedile de fînŭ vechĭ sciute.»

Casa menziluluĭ reclamă în 9 Martie 1795 că locuitoriĭ împrejurimeĭ s'arŭ fi pusŭ cu sila de aŭ îngrăditŭ locurile unde se pascŭ caiĭ menzilhanelelorŭ, uniĭ făcêndŭ grădinĭ, alţiĭ arăturĭ pentru semĕnăturĭ, şi aşà prin strîmtorarea locurilorŭ aŭ rĕmasŭ caiĭ fără păşune şi pricinĭ multe va să se întîmple, cu cuvîntŭ de stricăciunea bucatelorŭ; casa menziluluĭ cere îndreptare, dice Vel Hatm. C. Caragea, poruncindŭ ispravnicilorŭ respectivĭ «ca să dea de scire locuitorilorŭ a se feri a nu îngrădi şi a strîmtorà locurile cele unde s'aŭ păscutŭ caiĭ menzilurilorŭ şi maĭ nainte.»

Vodă esclude dela aplicarea art. 12 din chrisovulŭ menzilurilorŭ curăturile şi livedile vechĭ şi ordonă a se redeschide locurile carĭ aŭ fostŭ slobode şi s'aŭ închisŭ cu gardŭ. De vorŭ fi apucatŭ a pune într'însele semĕnăturĭ, să fie acum până a-şĭ strînge rodurile nesupĕraţĭ, iar după strîngerea rodurilorŭ negreşitŭ să se ridice îngrădirea aceea şi să rĕmâie slobode pentru păşunea cailorŭ menzilhaneleĭ, după cum aŭ fostŭ dintru începutŭ deschise şi slobode.»—1795 Martie 9. (1)

Anaforaua luĭ Const. Caragea Vel Hatmanŭ, din 20 Aprilie, după care Domnitorulŭ aprobă strămutarea unuĭ menzilŭ peste apa Argeşuluĭ, fiindŭ maĭ de folosŭ pentru caĭ de a nu stà în satŭ. (2)

Actele pentru strămutarea din Rîmnicŭ a menzilhaneleĭ, după cererea Episcopuluĭ şi a multorŭ têrgoveţĭ. Hatmanulŭ, care după chrisovulŭ domnescŭ alŭ menzilhanelelorŭ, are administraţiunea poştelorŭ, constată temeiulŭ cerereĭ de strămutare a poşteĭ din Rîmnicŭ, prin anaforaua dela 27 Aprilie 1795. (3)

(1) Cod. XXVIII, scara 5, fila 30.
(2) Cod. XXVIII, scara 5, fila 13 verso.
(3) XXVIII, scara 5, fila 17.

Anaforaua Hatmanuluĭ Cost. Caragea, după jalba boerilorŭ epistațĭ aĭ menziluluĭ, cerêndŭ ca așezarea menzilhanelelorŭ pe drumulŭ dintre Bucurescĭ și Cânenĭ să se facă la distanță de 4 ceasurĭ, ca să pótă ține caiĭ la vreme zlotósă. Fiind-că acum are să iasă Vel Căpit. pe acestŭ drumŭ al Cânenilorŭ, boeriĭ epist. cerŭ ca Vodă să ordone ispravnicilorŭ de Ilfovŭ, Dîmbovița, Vlașca, Muscelŭ și Argeșŭ, ca unde va arĕtà Vel Căpit. locurile, acolo să se așeze menzilhanelele.

Asupra acesteĭ anaforale Domnitorulŭ ordonă, în 7 Maiŭ 1795, că de ocamdată să se așeze caiĭ și surugiiĭ la vechile menzilhanele, iar Vel Căpitanulŭ, cu mergerea luĭ pe acestŭ drumŭ alŭ Cânenilorŭ, să alégă locurile unde aŭ a se așezà în viitorŭ și să arĕte și la ispravnicĭ, «și la întórcerea luĭ, aducêndŭ dela ispravniciĭ județuluĭ însciințare pentru fiteș-care menzilhanea, cu arĕtarea loculuĭ ce s'aŭ chibzuitŭ, se va da nizamulŭ cuviinciosŭ.» (1)

Anaforaua Hatmanuluĭ Cost. Caragea, din Iulie 1795.

«După jalba ce aŭ datŭ M. Tale dumné-lorŭ boeriĭ epistațĭ asupra dumné-lorŭ biv Vel Slugerŭ Iordache Niculescu și Manolache Hrisoscoleŭ, arĕtândŭ că nu păzescŭ așezămîntulŭ și legătura contractuluĭ tovărășieĭ, și cerêndŭ ca pe nisce îndĕrĕtnicĭ să-ĭ isgonéscă din tovărășie...»

Vodă a însărcinatŭ pe Cost. Caragea să cerceteze neînțelegerea, iar acesta îĭ dă vinovațĭ, căcĭ între altele n'aŭ depusŭ 6 miĭ tal. la tovărășie, după pontulŭ alŭ 12-lea din contractŭ. (2)

Pitacŭ din 16 Iulie 1795.

Domnitorulŭ trimite unŭ zapciŭ hătmănescŭ, să mérgă la poșta din Copiliște, de unde doĭ inșĭ în porturĭ de deșliĭ aŭ luatŭ cu sila o căruță cu 4 caĭ, neavêndŭ la mână menzilŭ domnescŭ; totŭ asemenea aŭ făcutŭ la Găescĭ și la Cârciovŭ, până aŭ ajunsŭ la marginea Pitescilorŭ, unde lăsândŭ căruța aŭ încălecatŭ pe caiĭ lorŭ, ce-ĭ trăgeaŭ după căruță. Vătafulŭ dela menzilhaneaua Copilișteĭ declară că cunósce pe unulŭ din aceștia, unulŭ erà arménŭ și altulŭ arnăutŭ neguțătorașŭ, și-ĭ scie unde ședŭ. Decĭ

(1) Cod. XXVIII, scara 6, fila 14 verso.
(2) Cod. XXVIII, scara 6, fila 68.

Domnitorulŭ ordonă zapciuluĭ hătmănescŭ, ca, împreună cu acelŭ Teodorŭ, să iea urma celorŭ 2 inşĭ şi unde-ĭ va găsi, în verĭ-unŭ satŭ, verĭ în vre-unŭ oraşŭ, saŭ casă boerescă, să-ĭ bage în fiare şi să-ĭ aducă acì la hătmănie, împreună cu numitulŭ vătafŭ Teodorŭ, ca să steà faţă cu dînşiĭ; «pentru care poruncimŭ Domnia Mea, ca dumné-vóstre ispravnicilorŭ judeţelorŭ, i vouĕ Căpitanilorŭ şi tuturorŭ zapciilorŭ, să daţĭ mână de ajutorŭ orênduituluĭ mumbaşirŭ spre înlesnirea prindereĭ şi a-ĭ aduce acì pe numiţiĭ.» (1)

In 27 Iulie 1795, unŭ arménŭ şi sluga luĭ s'aŭ îmbrăcatŭ în haine turcescĭ ca să iea caĭ de poştă, dar aŭ fostŭ descoperiţĭ şi arménulŭ a căpĕtatŭ 60 toiege la tălpĭ, iar sluga 90. Arménulŭ a maĭ plătitŭ la casa menzilurilorŭ şi *ugiretulŭ* fie-căruĭ menzilŭ. Dacă va maĭ face asemenea faptă, va merge la ocnă. (2)

Epistaţiĭ menziluluĭ aŭ presentatŭ Domnitoruluĭ anafora, cerêndŭ să fie desărcinaţĭ de slujba lorŭ. La acéstă cerere Domnitorulŭ dă resoluţiunea următóre:

«Dumné-ta Vel Spătarŭ Dimitrie Manu, i dumné-ta Vel Vist. Scarlatŭ Ghica, jăluitoriĭ aceştia de nimenĭ siliţĭ, ci de a lorŭ bună voie, prin legătură cu zapisŭ ce aŭ datŭ în Visteria Domnieĭ Mele, aŭ primitŭ epistăsia menzilurilorŭ din tótă ţéra, şi după aşezarea ce s'aŭ făcutŭ cu dînşiĭ, s'aŭ datŭ şi domnesculŭ Nostru chrisovŭ, cuprinḑĕtorŭ de tóte cele ce este datóre a păzi Visteria şi de cele ce sunt datorĭ a păzi până în curgere de cincĭ anĭ, legându-se şi sub pedépsă domnéscă şi de obşte s'a făcutŭ publicaţie spre însciinţarea locuitorilorŭ de legătura şi aşezarea acésta făcută pentru obşte; ci dar cu cererea ce cutéză a face, se cunósce că nu numaĭ către domnie s'aŭ arĕtatŭ cu amăgire, ci şi către tótă patria şi către locuitorĭ, şi deşi arată acum prin socotele că din împuţinarea minţeĭ lorŭ aŭ intratŭ nesocotiţĭ în slujba acésta, din care li s'ar fi pricinuindŭ stingerea caseĭ lorŭ, şi nicĭ cu acésta nu le-ar rĕmâne chipŭ a avé epistasia până la vremea ce s'aŭ legatŭ, dar fiindŭ precum s'aŭ ḑisŭ acéstă aşezare făcută pentru odihna obştieĭ în vreme de 5 anĭ, pentru care nu puţină strădanie şi supĕrare aŭ fostŭ locuitorilorŭ împlinirea ce aŭ făcutŭ anulŭ acesta cu facere de case, grajdurĭ, orzăriĭ şi fînăriĭ şi alte multele pe la menzilhanele, precum de dînşiĭ s'aŭ cerutŭ, şi cu darea cailorŭ şi a orzuluĭ şi a fînuluĭ după numĕrulŭ cailorŭ ce aŭ avutŭ a pune, care domnia o aŭ păzitŭ nestrămutatŭ, fiindŭ pentru folosulŭ locuitorilorŭ; de aceea, după

(1) Cod. XXIX, fila 91.
(2) Cod. XXVIII, scara 7, fila 9 verso.

tótă dreptatea şi pravila politicéscă, se cuvenià unil ca aceştia a se pedepsì nu numaĭ pentru cutezarea de o cerere ca acésta, ci încă şi cu stingerea caseĭ lorŭ a fi silițĭ să păzéscă aşezarea aceea către obşte, decât obştea să intre în pătimire pentru dînşiĭ, însă cu milostivire şi îndurare hotărîmŭ, ca, adunêndu-vĕ dumné-vóstre, să le arĕtaţĭ acestea de maĭ jos, carĭ nu după dreptate, ci pentru milostivire se facŭ pentru dînşiĭ:

1) Dela 15 ale luneĭ Noemvre să se îndatoreze a lăsà pe la menzilurile din tótă ţéra numaĭ 1.750 caĭ, carĭ, după trebuinţà ce va avé domnia, să le dea fóie cu pecetie câte câţĭ caĭ să pue la fie-care menzilhanea din drumurĭ, şi după acea fóe ce se va face, socotită de către dumné-vóstre şi hotărîtă de către Domnia Mea, datorĭ să fie a avé numĕrulŭ acesta de caĭ numaĭ pentru trebuinţa domnieĭ la ceĭ ce se vorŭ da cărţile Domnieĭ Mele, şi cu acestŭ chipŭ ţinêndŭ menzilulŭ până la ḑi întâiŭ Maiŭ, atuncĭ să fie slobodḑĭ şi iertaţĭ de ceĭ-lalţĭ 4 anĭ.

2) La ḑi întâiŭ a luneĭ Maiŭ, când vorŭ eşì din slujba menzilulŭĭ, datorĭ să fie a întórce şi a da domnieĭ nu numaĭ 700 caĭ ce li s'aŭ datŭ noĭ din ţéră, ci şi caiĭ vechĭ ce aŭ luatŭ de pe la menzilhanele când aŭ intratŭ în slujbă, puindu-ĭ la locŭ saŭ pe aceia înşiĭ de-ĭ vorŭ avé, saŭ alţiĭ în loculŭ acelora, carĭ să nu fie nicĭ aceştia, nicĭ aceia 700, slabĭ şi netrebnicĭ din pricina nepurtăreĭ lorŭ de grijă, lipsindu-le hrana cea îndestulă de fînŭ şi de orzŭ, pentru interesulŭ lorŭ ca să vînḑă maĭ multŭ. Ci pentru acésta să se scrie şi poruncĭ pe la ispravnicĭ, ca să aibă privighere de a fi caiĭ grijiţĭ cu tótă hrana lorŭ, saŭ să se îndatoreze înşişĭ a rĕspunde caĭ bunĭ şi de slujbă.

3) La cea maĭ sus arĕtată ḑi întâiŭ a luneĭ luĭ Maiŭ 1796, să facă teslimŭ şi tóte fînăriile şi orzăriile, grajdurile şi cele-lalte ce s'aŭ făcutŭ pe la menzilurĭ, precum li s'aŭ datŭ de către ispravnicĭ, păzindu-se de a nu fi stricate, şi cu acestŭ chipŭ să se dea poruncĭ şi la ispravnicĭ, ca să aibă cunoscinţă.

4) Caiĭ ce le prisosescŭ acum, ce aŭ pe la menzilurĭ, să fie slobodḑĭ de la 15 ale luneĭ luĭ Noemvre a-ĭ ridicà şi a-ĭ vinde, saŭ a face orĭ-ce vorŭ vré cu dînşiĭ, afară de ceĭ 1.750 ce sunt să se aşeze pe la menzilhanele după fóe cu pecete.

5) Fînulŭ şi orzulŭ, numaĭ câtŭ va fi trebuinciosŭ pentru hrana cea îndestulată a ceĭ 1.750 caĭ, să se opréscă, iar celă-laltŭ ce prisosesce, să fie alŭ lorŭ, numaĭ să se îndatoréscă a da la domnie 1.000 chile orzŭ po tal. 8, carĭ banĭ să li se ţie în sémă din baniĭ ce aŭ a da.

6) Fiind-că s'a luatŭ în datorie după la menzilhanele câtă-va sumă de orzŭ pentru trebuinţa ordieĭ Prea Inălţatuluĭ Vizirŭ Rumeli Valesi cu teşcherelele ispravnicilorŭ că se va pune la locŭ, câtŭ va maĭ trece peste

suma a 1.000 chile ce aŭ a da po talerĭ 8, cea-laltă sumă, până se va pune la locŭ, din baniĭ ce sunt datorĭ să li se ţie în sémă aceĭ po talerĭ 2,60 de chilă şi, când se vorŭ pune la locŭ, atuncea îĭ vorŭ plăti şi aceştia, iar 100 chile orzŭ ot sud Buzĕŭ, după cea de maĭ înainte simfonie, să se plătéscă iar câte talerĭ 8 osebĭ de 1000.

7) Din 1000 (?) surugiĭ ce li s'aŭ datŭ dela 15 a luneĭ Noemvre, să se lase numaĭ câţĭ vorŭ trebui după numĕrulŭ cailorŭ şi osebitŭ 50 de surugiĭ maĭ mulţĭ în câtă vreme vorŭ avé trebuinţă pentru paza erghelieĭ cailorŭ ce este să le prisoséscă până îĭ vorŭ vinde, iar ceĭ-lalţĭ surugiĭ poruncimŭ dumi-tale Vel Vist. de atuncea să nu se pue în dajdie, nesporindu-se nicĭ liudele lorŭ în satele unde sunt şeḑĕtorĭ, scriindu-se maĭ înainte şi ispravnicilorŭ, ca să aibă sciinţă spre a rĕmâné pentru ajutóre satelorŭ.

8) Pentru 46.200 ce aŭ plătitŭ domnia din baniĭ sĕĭ locuitorilorŭ pentru fînulŭ şi orzulŭ ce s'aŭ datŭ pe la menzilhanele po tal. 3 de carulŭ de fînŭ şi tal. 2,60 chila de orzŭ, după noĭma chrisovuluĭ, pentru care s'aŭ îndatoritŭ Paharniculŭ Hagi Moscu prin zapisulŭ sĕŭ a-ĭ plăti aicea şi după orênduelile ce s'aŭ făcutŭ, până în 15 ḑile să se plătéscă numaĭ decât, scăḑêndu-se din suma acésta plata a 1.000 de chile orzŭ po tal. 8 şi pentru câtŭ altŭ orzŭ se va fi luatŭ pentru ordie po tal. 2,60 până când se va pune la locŭ.

9) Baniĭ surugiilorŭ să-ĭ plătéscă iarăşĭ până în curgerea acestorŭ 15 ḑile câţĭ se vorŭ face până la 15 ḑile ale luneĭ Noemvre, până când şi eĭ aŭ să iea dela domnie ugeretŭ, iar de atuncea sunt iertaţĭ a nu maĭ plăti pentru surugiĭ, fiind-că nicĭ eĭ nu aŭ să maĭ iea ugeretŭ.

Cu aceste milostivnice şarturĭ de vorŭ primi şi se vorŭ legà ca să ţină menzilulŭ până la ḑi întâiŭ de Maiŭ, veţĭ pune dumné-vóstre la cale poruncile Nóstre cele de maĭ sus; iar când vorŭ cutezà şi după acésta a maĭ arĕtà pricinuire, făcêndŭ nesocotite şi netrebnice cererĭ, saŭ pentru alte madele, saŭ pentru darea banilorŭ ce sunt datorĭ până în 15 ḑile ce s'aŭ pusŭ vadè, puţinŭ va fi de a se luà din mânile lorŭ şi caiĭ toţĭ ce aŭ pe la menzilhanele şi fînulŭ i orzulŭ pe séma domnieĭ şi a se lipsì cu totulŭ din tréba acésta; dar ca unorŭ amăgitorĭ domnieĭ şi obşteĭ, milostivire va fi de a rĕmâné fără pedépsa căḑută; şi precum veţĭ pune la cale, să însciinţaţĭ Domnieĭ Mele. — 1795 Octomvre 11. (1)

(L. sigil. domnescŭ).

(1) Cod. XXIX, fila 118 verso.

Pitacŭ către Vel Vist., din 3 Novembre 1795.

«Fiind-că tréba menzilului este mare, una dintre cele delicate ale domnieĭ, pentru care din vreme aŭ fostŭ orênduelĭ făcute prin poruncĭ straşnice date către toţiĭ ispravniciĭ, ca în soroculŭ hotărîtŭ să fie órzele şi fînurile aduse şi făcute teslimŭ pe la menzilhanele, poruncimŭ dumi-tale, ca să aibĭ a arĕtà Domnieĭ Mele în scrisŭ poruncile din ce vreme aŭ fostŭ date cătră orênduială de fînŭ şi orzŭ la fiesce-carele şi când aŭ fostŭ soroculŭ de a-lŭ face teslimŭ la menzilhanele? şi care din ispravnicĭ aŭ împlinitŭ porunca şi de aŭ teşcherele date? şi care din ispravnicĭ n'aŭ fostŭ următorĭ? Să ni-ĭ arĕtaţĭ anume în adevĕrŭ, ca pre ceĭ ce s'aŭ arĕtatŭ cu nesupunere în chipŭ de anarchie, să se trămiţă mumbaşirĭ, ca băgându-ĭ de gâturĭ în lanţŭ, să-ĭ aducă spre pedépsă întru pildă şi a altora, şi aşteptămŭ rĕspunsŭ. (1)

Pitacŭ din 2 Decembre 1795 către Vel Hatmanŭ Costache Caragea.

Vodă îĭ arată că a aflatŭ cum că uniĭ din ceĭ ce ieaŭ menzilurĭ nu urméză după nizamŭ de a-şĭ arĕtà cartea domnéscă de menzilŭ la fie-care menzilhanea ca să se trécă în condică, «ci numaĭ cu semeţie că are carte de menzilŭ ieaŭ şi în silă caĭ şi căruţe după cum vorŭ dela menzilhanele şi trecŭ înainte.» De altă parte şi menzilgiĭ pentru vre-unŭ interesŭ saŭ din becisnicie nu caută să constate şi daŭ cu înlesnire îndată câţĭ caĭ li se cere, fără a cere cartea de menzilŭ. De aceea Domnitorulŭ poruncesce, ca Hatmanulŭ Caragea să dea poruncă atâtŭ la casa menzilhaneleĭ din BucurescĬ, câtŭ şi la tóte menzilhanelele din ţéră, îndatorindŭ pe menzilgiĭ şi pe vătăşelŭ de a cere pururea cartea domnéscă cu pecete dela călĕtorĭ şi a nu da decât atâţia caĭ şi atâtea căruţe câţĭ se scrie în ea şi numaĭ pentru persóna numită în menzilŭ, şi la din contra menzilgiiĭ şi vătăşeiĭ vorŭ fi pedepsiţĭ. Domnitorulŭ a maĭ aflatŭ că şi curieriĭ (curueriĭ) abuséză de menzilurĭ, luândŭ cu dînşiĭ persóne străine, lucrurĭ şi mărfurĭ, ceea ce le întârḑiéză mergerea şi aduce zăticnire trebilorŭ împĕrătescĭ. Să înceteze asemenea catachrisis. Să se trécă la condică şi menzilulŭ curierilorŭ şi să nu se învoéscă călĕtoria cu aceştia a altorŭ persóne decât acele cuprinse în menzilŭ. Dacă s'ar împotrivi vre-unŭ curierŭ, să aibă vătăşelulŭ şi men-

(1) Cod. XXIX, fila 122.

zilgiiĭ a se înţelege cu iasacciulŭ turcŭ ce este lângă curierĭ, ca acela să nu îngădue abusulŭ curierilorŭ, saŭ când iasacciulŭ nu va înţelege şi va fi împreună şi elŭ pricinuitorŭ şi împotrivitorŭ, pe acelŭ iasacciŭ să-lŭ bage în fiare zabitulŭ ce este orênduitŭ alŭ menzilhaneleĭ şi să-lŭ trimiţă dreptŭ aicea la Domnia Mea ; care acestŭ nizamŭ pentru curierĭ la întîmplare de pricină să-lŭ urmeze vătăşelulŭ cu zabitulŭ menzilhaneleĭ, prin scirea ispravniculuĭ judeţuluĭ. (1)

Pitacŭ la Vel Hatmanŭ.

Vodă s'aŭ însciinţatŭ că menzilurile nu mergŭ bine: caiĭ nehrăniţĭ, necăutaţĭ, orênduiţiĭ pe la menzilurĭ sunt fără de grijă; epistaţiĭ caseĭ menzilurilorŭ sunt adiaforĭ, «din care se pricinuesce zăbavă şi zăticnire trebilorŭ curgĕtóre.» Domnitorulŭ ordonă să se chieme epistaţiĭ caseĭ menzilurilorŭ de faţă cu ómeniĭ domnescĭ ce vinŭ de pe afară, ca să li se arate starea rea a menzilurilorŭ, «şi să ḑicĭ epistaţilorŭ că Domnia Mea pentru aceea avemŭ date asupră-le menzilurile cu atâtea şi atâtea pronomiĭ, ca să fie la bună stare. . . . . .»—1796 Fevruarie 23 (2)

Vel Logofĕtŭ.

Pitacŭ către dumné-luĭ Vel Vist. ca să dea léfa celorŭ ce aŭ slujitŭ la trebile spitaluluĭ i a lazareturilorŭ.

Cinstitŭ şi credinciosŭ boerulŭ Domnieĭ Mele, dumné-ta Vel Vist., să daĭ 240 celorŭ ce aŭ slujitŭ la trebile spitaluluĭ i a lazareturilorŭ, după fóia ce aŭ datŭ dumné-luĭ biv Vornicŭ Scarlatŭ Grecénu pe o lună, adecă dela 26 a luĭ Fevruarie până la 26 ale luĭ Martie, şi cu acestŭ domnesculŭ Nostru pitacŭ se va ţiné în sémă.—1793 Aprilie 10. (3)

«Pecetea domnéscă.» Procit. Vel Logofĕtŭ.

Altŭ asemenea pitacŭ către dumné-luĭ biv Vel Vornicŭ Scarlatŭ Grecénu, rĕspunsŭ pentru slugile dumné-luĭ Cămăraşuluĭ ce sunt la lazaretŭ, i pentru 240 talerĭ léfa ce aŭ slujitŭ la spitalŭ i lazaretŭ.

(1) Cod. XXIX, fila 129 verso.
(2) Cod. XXIX, fila 153 verso.
(3) Cod. XXIII, fila 39 verso.

«Cinstitŭ şi credinciosŭ boerulŭ Domnieĭ Mele Scarlatŭ Grecénu biv Vel Vornice, amŭ vĕḑutŭ Domnia Mea raportulŭ dumi-tale dela ḑi întâiŭ a luneĭ aceştia, şi câtŭ pentru stăpânulŭ caseĭ întru care aŭ muritŭ sluga dumné-luĭ Cămăraşuluĭ, cu tóte că bănuiala aceea de năprasnica bólă aŭ fostŭ greşită, dar dumné-ta să puĭ ca şi elŭ şi tóte hainele luĭ să se spele, să se ude cu totulŭ în apă, şi aşà să se slobódă a venì la casa luĭ. Iată s'aŭ făcutŭ pitaculŭ Domnieĭ Mele către dumné-luĭ Vel Vist. pentru taleri 240, léfa celorŭ ce aŭ slujitŭ la tréba lazaretuluĭ pe o lună, iar pentru ceea ce arĕţĭ dumné-ta, ca într'acéstă viitóre sĕptĕmână să se slobódă ceĭ dintr'alŭ treilea lazaretŭ, poruncimŭ Domnia Mea ca să maĭ şéḑă până la Duminica stâlpărilorŭ, şi atuncĭ se vorŭ slobodì.—1793 Aprilie 10.» (1)

Proc. Vel Logofĕtŭ.

Chrisovulŭ spitaluluĭ dela Buzĕŭ de milele ce s'aŭ făcutŭ şi de orênduelile ce are.

Fiind-că Păhărnicésa Maria Mănăilésca dela sud Buzĕŭ, ce a muritŭ fără de copiĭ moştenitorĭ, din îndemnare sufletéscă a hotărîtŭ prin diata sa de a se face un spitalŭ de săracĭ bolnavĭ la Buzĕŭ, pe moşia sa, asupra căruia aŭ orênduitŭ epitropĭ pre cinstitulŭ şi credinciosŭ boerulŭ Domnieĭ Mele Grigorie Hrisoscoleu biv Vel. Păhar. nepotu-sĕŭ şi epistatŭ pe Prea Sfinţia Sa Părintele Metropolitulŭ ţĕreĭ Chirŭ Dositeiŭ, încă fiindŭ Episcopulŭ Buzĕuluĭ, ca din averea rĕposateĭ, ce prin diata sa aŭ orênduitŭ, să se sĕvîrşéscă spitalulŭ, care spitalŭ dându-ne acum pliroforie Prea Sfinţia Sa Părintele Metropolitŭ cum că s'aŭ isprăvitŭ cu tóte cele trebuinciόse, rĕmâindŭ numaĭ de a se aşezà un dohtorŭ i un gerahŭ cu doctoriile celea trebuinciόse în spiţăria spitaluluĭ şi de a intrà la căutare bolnavĭ săracĭ, făcut-a Domnieĭ Mele rugăciune Prea Sfinţia Sa Părintele Metropolitŭ, dimpreună şi cu orênduitulŭ boerŭ epitropŭ, ca să ajutămŭ şi Domnia Mea din domnescile Nóstre milĭ la acestŭ lucru sufletescŭ cu óre-şĭ-care venitŭ curgĕtorŭ pe anŭ, de a se puté ţiné spitalulŭ în orênduiala luĭ cu tóte cele trebuinciόse, a cărora rugăciune primind'o Domnia Mea, ca pentru o faptă bună pricinuitóre de folosulŭ sufletescŭ, pentru adăpostirea şi sprijinéla celorŭ săracĭ, carĭ n'aŭ putere a se căutà pe sineşĭ la neputinţele şi bólele lorŭ, ca să aibă la acestŭ locŭ odihnă ticăloşiĭ, spre a se căutà cu dohtorŭ şi cu gerahŭ cu dohtoriĭ, cu hrană, cu ómenĭ şi muierĭ posluşnice, cu lemne pentru în-

(1) Cod. XXIII, fila 40.

călḑitulŭ caselorŭ şi cu tótă posluşania cea trebuinciósă, amŭ bine-voitŭ Domnia Mea, şi printr'acestŭ domnesculŭ Nostru chrisovŭ, hotărîmŭ şi orênduimŭ ca să iea spitalulŭ pe totŭ anulŭ dela ocne bolovanĭ de sare două sute şi cincĭ-ḑecĭ, aşişderea şi dela epitropia domnéscă să dea la spitalulŭ acesta pe tótă luna câte tal. două-ḑecĭ din banii preoţilorŭ eparchieĭ Buzĕuluĭ ce se adună la cutia Epitropieĭ, care să fie ajutorŭ la léfa dohtoruluĭ i a gerahuluĭ, şi osebitŭ să aibă spitalulŭ şi două-ḑecĭ şi cincĭ liude scutiţĭ pentru lemne de încălḑitŭ săracilorŭ bolnavĭ şi alte posluşaniĭ spitaluluĭ, pe carĭ găsindu-ĭ boerulŭ Domnieĭ Mele epitropulŭ, ómenĭ străinĭ şi fără nicĭ o pricină, să li se facă de către ispravniciĭ judeţuluĭ cercetare după orênduială, şi cu adeverinţele isprăvnicescĭ viindŭ la Visteria Domnieĭ Mele, să li se dea pecetluiturĭ domnescĭ pe numele şi chipulŭ lorŭ, ca să fie nedajnicĭ şi apĕraţĭ de tóte orênduelile ţĕreĭ; dreptŭ aceea să fie datorŭ numitulŭ boerŭ epitropŭ, ca prin osîrdia sa, prin epistasia Prea Sfinţieĭ Sale Părinteluĭ Metropolituluĭ, să se siléscă a intrà în faptă acéstă bună faptă, de a se întocmì spitalulŭ cu dohtorĭ, cu gerahŭ şi cu tótă orênduiala cea trebuinciósă, primindŭ săracĭ bolnavĭ la odihnă şi căutare, urmându-se întocmaĭ orênduiala diateĭ aceĭ rĕposate, ce a făcutŭ pentru acestŭ spitalŭ; şi amŭ întăritŭ chrisovulŭ acesta cu însăşĭ iscălitura şi pecetea Domnieĭ Mele, şi ispravnicŭ fiindŭ Scarlatŭ Ghica, Vel Log. de Ţéra-de-jos. Şi s'aŭ scrisŭ chrisovulŭ acesta aicĭ în oraşulŭ Bucurescĭ, la létulŭ 1793 Octomvre 30, de Gheorghe Log. za taină. (1)

Iŏ Alexandru Moruzi Constantinŭ Voevodŭ.—Iubitorule de Dumneḑeŭ Sfinţia Ta Părinte Episcópe alŭ sfinteĭ Episcopieĭ Buzĕŭ Chirŭ Constantinŭ, fiind-că spitalulŭ dela Buzĕŭ prin chrisovulŭ Domnieĭ Mele dela létŭ 1793 Octomvre 30 are milă dela Epitropia domnéscă pe tótă luna câte tal. 20 din baniĭ preoţilorŭ eparchieĭ sfinteĭ Episcopieĭ Buzĕuluĭ ce adună la cutia Epitropieĭ, iată scriemŭ şi poruncimŭ Sfinţieĭ Tale să aibĭ a da spitaluluĭ pe tótă luna după cuprinderea domnesculuĭ Nostru chrisovŭ aceştĭ câte talerĭ 20 din baniĭ preoţilorŭ eparchieĭ Buzĕuluĭ, şi cu acestŭ pitacŭ alŭ Domnieĭ Mele se va ţiné în sémă la Epitropia domnéscă. — 1794 Fevruarie 27. (2)

Una din mĕsurile păstrate după nizamurile anterióre a fostŭ cercetarea prin totŭ oraşulŭ de vătăşeiĭ mahalalelorŭ despre mersulŭ bóleĭ. In urmărirea cursuluĭ bóleĭ, preoţiĭ aŭ fostŭ agenţĭ importanţĭ. Iată actele relative:

(1) Cod. XXVI, fila 170.
(2) Cod. XXIII, fila 212.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ. — Dumné-ta Vel Spătarŭ, i dumné-ta epistatule alŭ Agieĭ, primindŭ domnesculŭ Nostru pitacŭ, să daţĭ straşnică poruncă vătăşeilorŭ mahalalelorŭ din năuntru têrguluĭ şi din tóte mahalalele Bucurescilorŭ, ca să fie datorĭ în tótă vremea a cercetà fieş-care în mahalaua luĭ, de sunt saŭ nu de bólă, şi pe tóte Duminicele să aducă adeverinţă iscălită de preoţĭ dela acea mahala, cum şi de dînsulŭ la Epitropie, în mânile orênduituluĭ dintre 2 epitropĭ, în care să arĕte de este vre-unŭ bolnavŭ şi de ce patimă, saŭ de aŭ muritŭ asemenea, cum şi de sunt toţĭ sănătoşĭ, asemenea să însciinţeze pe tóte ḑilele, grijindŭ la acésta de a nu face vre-unŭ cusurŭ de lenevire. —1794 Fevruarie 18.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ. — Prea Sfinţia Ta Părinte Metropolite alŭ Ungro-Vlachieĭ, primindŭ domnesculŭ Nostru pitacŭ, să daĭ poruncile Prea Sfinţieĭ Tale preoţilorŭ în têrgŭ şi în tóte mahalalele Bucurescilorŭ, ca să fie datorĭ a griji în tótă vremea pentru mahalagiĭ de bólă saŭ de sunt sănătoşĭ, şi pe tóte Duminicele să dea adeverinţă iscălită la mâna vătaşilorŭ mahalaleĭ în chipŭ de raportŭ, de este cineva şĭ bolnavŭ şi de ce patimă? saŭ de aŭ muritŭ vre-unulŭ asemenea să arĕte; precum şi de sunt sănătoşĭ iarăşĭ să însciinţeze; care adeverinţă este îndatoritŭ vătăşelulŭ mahalaleĭ a aduce la Epitropie, ca să o dea în mânele orênduituluĭ din 2 epitropĭ, căruia i s'aŭ datŭ acéstă epistasie asupră-ĭ, după cum s'aŭ datŭ şi vătăşeilorŭ osebită porunca Domnieĭ Mele prin dumné-lorŭ zabiţiĭ politieĭ.— 1794 Fevruarie 18. (1)

Zoe Moruzi cu mila luĭ Dumneḑeŭ Dómnă a tótă ţéra Ungro-Vlachieĭ.

Fiind-că la sfînta mănăstire Colţea de aicĭ din Bucurescĭ, unde se cinstesce şi se prăsnuesce hramulŭ sfinţilorŭ Treĭ Ierarchĭ, sunt spitalurile vechĭ de săracĭ bolnavĭ, carĭ spitalurĭ nefiindŭ îndestulate a odihni adecă osebitŭ bărbaţĭ şi osebitŭ parte femeiască, şi pentru acésta aflându-se totŭ la unŭ locŭ împreună bolnaviĭ şi partea bărbătéscă şi partea femeiască stenahorisiţĭ, a cărora stenahorie înţelegêndu-o Noĭ cu durere şi socotindŭ a fi şi lucru fără de cuviinţă acésta de a nu-şĭ avé fie-care parte odihna lorŭ osebită, îndemnatu-Ne-amŭ din miloserdia aceea ce după datoria creştinéscă se cade a avé fiteş-care către săracĭ şi bolnavĭ de a ajutà şi a face unŭ deosebitŭ locŭ de odihnă săracilorŭ acelora ce nu aŭ stare şi putere a se

(1) Cod. XXIII, fila 206.

căutà pe sineşĭ la patimele bólelorŭ lorŭ, carĭ la firea omenéscă sunt celea maĭ de apururea întîmplătóre, atâtŭ părţeĭ bărbătescĭ, câtŭ şi părţeĭ femeescĭ, şi cu a Nóstră cheltuială amŭ ziditŭ din noŭ încă unŭ osebitŭ spitalŭ în năuntrulŭ aceştiĭ sfinte mănăstirĭ cu treĭ odăĭ, carĭ să fie numaĭ pentru primirea săracelorŭ muierĭ bolnave, spre a fi osebite cu odihna şi fără de stenahoria lorŭ a se căutà la patimele şi bólele ce vorŭ avé pururea şi în tótă vremea, şi aşà după ce amŭ sĕvîrşit'o acésta, amŭ rugatŭ pe Măria Sa Prea Inălţatulŭ şi Prea luminatulŭ iubitulŭ Nostru Domnŭ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ de a face şi Măria Sa unŭ ajutorŭ din domnescile Măriei Sale milĭ spre a orênduì óreşĭ-care venitŭ pe anŭ pentru adăogirea venituluĭ mănăstireĭ, căcĭ i'se maĭ înmulţesce cu acésta şi cheltuelile spitalurilorŭ, şi pentru vre unŭ meremetŭ odăilorŭ acestora în vreme de trebuinţă, şi Măria Sa după rugăciunea Nóstră aŭ bine-voitŭ de aŭ orênduitŭ 15 scutelnicĭ pentru căratulŭ lemnelorŭ de încălḑitulŭ săracilorŭ bolnavĭ peste scutelniciĭ mănăstirescĭ ce are deosebiţĭ, şi talerĭ şépte sute cincĭ-ḑecĭ pe anŭ pentru cheltuiala celorŭ trebuinciósе; decĭ ca să fie bine chivernisitŭ acestŭ spitalŭ în tótă vremea şi în bună starea şi orênduiala luĭ spre primirea, căutarea şi odihna de muierĭ bolnave şi sărace, amŭ socotitŭ cu cale şi cu nădejde a-lŭ încredinţà şi a-lŭ legà sub purtarea de grijă a dumisale Vel Banŭ Dumitrasco Racoviţă, ca la unulŭ ce se trage din némulŭ rĕposaţilorŭ ctitorĭ aĭ aceştiĭ sfinte mănăstirĭ şi are osebită osîrdie şi datorie la acésta, ca prin bună silinţa nazîretuluĭ dumi-sale să grijască pururea ca de o faptă sufletéscă, a fi în starea şi rênduiala luĭ, cum ḑicemŭ maĭ sus, spre odihna şi folosulŭ celorŭ cu bóle ce vorŭ stăruì într'însulŭ; pentru care amŭ datŭ la mânile dumi-sale acéstă scrisóre, întărită cu iscălitura şi pecetea nóstră, care s'a trecutŭ şi în condica sfinteĭ acesteĭ mănăstirĭ, rugândŭ iarăşĭ pe Măria Sa Prea Inălţatulŭ Nostru Domnŭ, de a întăritŭ şi cu chrisovulŭ Măriei Sale acéstă întocmire a numituluĭ spitalŭ pentru a se păzì şi a se urmà în tótă vremea.—1794 Augustŭ 8.

Chrisovulŭ domnescŭ.

Milosîrdia şi ajutorulŭ către ceĭ bolnavĭ şi săracĭ, carĭ n'aŭ stare şi putere a se căutà pe sineşĭ la patimele lorŭ, atâtŭ este de cuviinciosŭ, în câtŭ şi insuşĭ Mântuitorulŭ nostru Is. Chris. vestindu ne pilda de învĕţătură şi de urmare ce ne dă prin cuvîntulŭ Evangheliеĭ, ce ḑice: «bolnavŭ am fostŭ şi m'aţĭ căutatŭ, străinŭ şi m'aţĭ primitŭ, flămândŭ şi mi-aţĭ datŭ de am mâncatŭ» şi iarăşĭ «că ce aţĭ făcutŭ unuia dintr'aceştĭ fraţĭ maĭ micĭ aĭ

meĭ, mie aţĭ făcutŭ». Dreptŭ aceea fiind-că luminata şi prea iubita Dómna Domnieĭ Mele (Zoiţa Moruzi), din bună rîvnă îndemnându-se spre acéstă faptă sufletéscă, aŭ ziditŭ din noŭ cu însăşĭ chieltuiala Luminăţieĭ Sale şi aŭ întocmitŭ în lăuntru mănăstireĭ Colţeĭ, aicĭ în oraşulŭ Domnieĭ Mele Bucuresciĭ, încă unŭ spitalŭ cu treĭ odăĭ pentru muierĭ bolnave sărace, de a fi deosebite de partea bărbătéscă şi de a-şĭ avé căutarea şi odihna lorŭ fără de stenahorie, nefiindŭ spitalurile vechĭ îndestulate de a primi deosebitŭ partea bărbătéscă şi deosebitŭ partea femeiască să se caute de bólele şi neputinţele acelea carĭ la firea omenéscă sunt cele maĭ apururea întîmplătóre atâtŭ la partea bărbătéscă, câtŭ şi la partea femeiască, care spitalŭ după ce l'aŭ sĕvîrşitŭ de totŭ în faptă, făcutu-Ne-aŭ rugăciune ca să ajutămŭ şi Domnia Mea din domnescile Nóstre milĭ şi să orênduimŭ óreşĭ-care venitŭ pe anŭ pentru adăogirea venituluĭ mănăstirescŭ, căcĭ i se maĭ înmulţesce cu acésta şi cheltuelile spitalurilorŭ, şi pentru a se meremetisi odăile numituluĭ spitalŭ în vreme de trebuinţă, încredinţândŭ şi legândŭ Luminăţia Sa acestŭ spitalŭ sub purtare de grijă a dumné-luĭ cinstitŭ şi credinciosŭ boerulŭ Domnieĭ Mele Dumitraşco Racoviţă Vel Banŭ, ca la un ctitorŭ ce se trage din némulŭ rĕposaţilorŭ acelorŭ boerĭ ce aŭ ziditŭ numita sfînta mănăstire cu spitalurile vechĭ, care din sineşĭ are deosebită datorie şi osîrdie la acésta; decĭ vĕḑêndŭ Domnia Mea buna faptă a Luminăţieĭ Sale şi socotindŭ trebuinţa de ajutorŭ domnescŭ ce urméză a avé acestŭ spitalŭ de a fi pururea în starea luĭ, amŭ bine-voitŭ, ca la unŭ lucru ce este trebuinciosŭ şi cuviinciosŭ într'o politie ca acésta, şi amŭ făcutŭ cincĭ-spre-ḑece liude scutelnicĭ după catastihulŭ Visterieĭ, afară din scutelniciĭ ce-ĭ are mănăstirea deosebiţĭ, pentru căratulŭ lemnelorŭ de încălḑitulŭ spitaluluĭ săracilorŭ bolnavĭ ; aşişderea amŭ orênduitŭ să aibă venitŭ tal. 750 pe anŭ dela cumpania negustorilorŭ, carĭ banĭ să se dee cu treĭ sferturĭ într'unŭ anŭ, la fieş-care patru lunĭ câte tal. 250, precum s'aŭ legatŭ acésta şi la însuşĭ chrisovulŭ ce aŭ negustoriĭ cumpaniştĭ; şi pentru ca să i se urmeze şi să i se păzéscă acestŭ venitŭ nestrămutatŭ în tótă vremea, amŭ datŭ chrisovulŭ Domnieĭ Mele de întărire, prin care întărimŭ şi purtarea de grijă a dumné-luĭ maĭ sus numituluĭ boerŭ, ca cu acestŭ ajutorŭ domnescŭ de numiţiĭ banĭ şi cu orênduiţĭ scutelnicĭ, să grijască pururea ca de unŭ lucru sufletescŭ, a fi numitulŭ spitalŭ în bună stare a luĭ şi a-şĭ avé săracele bolnave primirea, căutarea, odihna şi mângăierea lorŭ, la patima bólelorŭ cu tóte cele trebuinciόse; şi amŭ adeveritŭ chrisovulŭ acesta cu însăşĭ iscălitura şi pecetea Domnieĭ Mele.—1794 Augustŭ 8. (1)

(1) Cod. XXVI, fila 225.

Pitacŭ la Vel Spătarŭ, din 28 Octobre 1794.

Contra-semnatŭ Vel Logofĕtŭ, că la Giurgiovŭ s'a simţitŭ de bóla ciumeĭ, de unde apururea *vinŭ de acolo aicĭ* neguţătorĭ şi alţĭ călĕtorĭ cu trebuinţele lorŭ şi vice-versa dela Bucurescĭ. Vodă ḑice, că face trebuinţă din vreme a se îngriji pentru paza şi străjuirea cea cuviinciósă. Decĭ ordonă Spătaruluĭ, la căpitănia dela Daia, câtŭ şi la mânastirea Văcărescĭ, «să daĭ dumné-ta nizamulŭ ce s'a urmatŭ şi maĭ înainte la asemenea întîmplare, ca să străjuéscă pentru ceĭ ce vinŭ dela Giurgiovŭ, spre a *face obicĭnuitulŭ lazaretŭ,* ca să se aeriséscă tóte lucrurile lorŭ; de unde cu adeverinţa Căpitanuluĭ celŭ orênduitŭ asupra lazaretuluĭ cum că s'aŭ făcutŭ lazaretulŭ, vorŭ fi slobodĭ a intrà în Bucurescĭ.»—1794 Octomvre 28. (1)

Pitacŭ la naztriĭ Epitropieĭ de obşte, din 12 Decembre 1794.

«Fiind-că dumné-lorŭ cinstiţiĭ şi credincioşiĭ boeriĭ Domnieĭ Mele Vel Spătarŭ şi biv Vel Vist. Const. Filipescu, epistaţiĭ lazareturilorŭ, aŭ făcutŭ Domnieĭ Mele arĕtare prin anafora, cum că trebuinţa este a se orêndui 4 boerinaşĭ la 4 podurĭ marĭ ale Bucurescilorŭ, carĭ fie-care dintr'înşiĭ să facă zaptulŭ unuĭ podŭ cu mahalalele luĭ dimprejurŭ, până unde a se împreună cu cele-lalte, şi aceştĭ boerinaşĭ să aibă tótă grija şi silinţa şi fără de lenevire de apururea, ca după ce raportuescŭ preoţiĭ şi vătăşeiĭ mahalalelorŭ, înşiĭ să se înconjure ca să cerceteze cu de amĕnuntulŭ la tóte casele de starea sănătăţeĭ saŭ obştieĭ fie-căruia şi să însciinţeze tot-deauna adevĕrulŭ lucrurilorŭ, ca nu cum-va orĭ preoţiĭ saŭ vătăşeiĭ, verĭ pentru vre-unŭ felŭ de *interesŭ*, verĭ pentru vre-unŭ prieteşugŭ, vorŭ ascunde a nu arĕtà adevĕrulŭ. Decĭ, primindŭ dumné-ta domnesculŭ Nostru pitacŭ, să aveţĭ a orêndui 4 boerinaşĭ din Epitropie alŭ 2-lea şi alŭ 3-lea, carĭ aŭ léfa lorŭ orênduită din cutie, spre a sluji cu silinţă la acéstă trébă ce este de obşte, pe carĭ să-ĭ faceţĭ teslimŭ la dumné-vóstre epistaţiĭ trebeĭ aceştia, ca să le dea cele maĭ îndestulate povăţuirĭ de urmare.—1794 Dechemvre 12. (2)

Vel Logofĕtŭ.

---

(1) Cod. XXIII, fila 289 verso.

(2) Cod. XXIII, fila 303 (ultima filă a codiceluĭ).

Anafora ca să facă ispravnicii Ilfovului orênduiala în județŭ, să aducă pe tótă săptĕmâna câte dece care lemne la spitalŭ.

Iō Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ boj. mil. i gpd. zemle Vlachiscoe.—Poruncimŭ Domnia Mea dumi-tale Vel Vist. să facĭ rênduială la judeţulŭ Ilfovuluĭ, ca pe tótă sĕptĕmâna să dea negreşitŭ 10 care lemne la orênduitele locurĭ.—1794 Dechemvre 15.

Vel Logofĕtŭ.

(Anaforaua tótă grecesce).

In 30 Ianuarie 1795, Moruzi Voevodŭ ordonă biv Vel Cămăraşuluĭ Nicolache să dea 3000 de talerĭ pe fie-care anŭ mănăstireĭ Colţea, «unde sunt spitalurile de săracĭ bolnavĭ», din venitulŭ ocnelorŭ dela Slănicŭ. Până la acestŭ pitacŭ se dedeaŭ 2500 talerĭ «pentru dijma de sare a numitelorŭ ocne, carĭ sunt pe moşia acesteĭ mănăstirĭ». Moruzi a adaosŭ 500 de talerĭ «pentru maĭ bună căutarea, hrana şi odihna bolnavilorŭ săracĭ.» Plata acesteĭ sume se va face pe trimestre, «fiind-că amŭ făcutŭ Domnia Mea acéstă înlesnire a primireĭ banilorŭ în vreme, ca să nu se pricinuiască la cheltuelile spitaluluĭ săracilorŭ bolnavĭ zăbavă şi întârḑiere.» (1)

Domnitorulŭ, după cererea biv Vel Cluceruluĭ Dumitrache, epitropulŭ mănăstireĭ sf. Pantelimonŭ, care arată că din causa scumpeteĭ lucrurilorŭ, nu-ĭ ajunge budgetulŭ pentru hrana bolnavilorŭ de năprasnica bólă a ciumeĭ, încuviinţéză o adăogire la embaticurile mitócelorŭ mănăstireĭ Pantelimonŭ, şi decĭ ordonă egumenilorŭ acestorŭ mitóce, să dea în mânele mumbaşiruluĭ sumele următóre hotărîte pentru fie-care mitocŭ, peste talerĭ 95 ce a rĕmasŭ datóre mănăstirea Lespeḑile din anulŭ trecutŭ:

TALERĬ		
150	Poiana	Jud. Prahova.
100	Têrgşorŭ	
50	Brebu	
15	Lespeḑile	
315		
120	Mănăstirea Maxinenĭ, judeţulŭ Slam-Rîmnicŭ, asupra egumenuluĭ Focşenénu.	
150	Găisenĭ, jud. Dîmboviţa.	
585	De reportatŭ.	

(1) Cod. XXIX, fila 13 verso.

TALERĬ

585 Reportŭ.
25 Cobia, jud. Vlaşca.
150 Fedeleşoiŭ } jud. Argeşŭ.
100 Bereslăvescĭ }
120 Morunglavŭ } jud. Vîlcea.
20 Tichiricenĭĭ }
1000 facŭ peste amîndouĕ sumele datoria embaticuluĭ din 3 mitóce, ce până acum nu i-aŭ trimesŭ pe anulŭ 1795:

Talerĭ 25 Lespeḑile.
» 50 Cobia.
» 40 Titiriciulŭ.

Metropolitulŭ Dositeiŭ şi epitropulŭ spitaluluĭ Pantelimonŭ Ioanŭ Florescu, vĕḑêndŭ greutăţile spitaluluĭ şi cu molipsiţiĭ scoşĭ acolo la lazaretur̆ĭ, propunŭ Domnitoruluĭ să învoiască ajutorurile ce de bună voie vorŭ să dee mănăstireĭ sf. Pantelimonŭ egumeniĭ dela mitócele mănăstireĭ şi anume:

TALERI

650 Dionisie Archimandritŭ, egumenŭ dela Têrgşorŭ.
1500 Anania dela Poiana.
250 Sofronie dela Brebu.
250 Amfilochie dela Lespeḑĭ.
1500 Rafaelŭ dela Morunglavu.
750 Nicodimŭ dela Găisenĭ.
500 Episcopulŭ Argeşŭ pentru mitoculŭ Berislăvescĭĭ.
300 Nataniilŭ, egumenulŭ dela Cozia.
300 Archimandritulŭ dela Focşanĭ pentru mitoculŭ Măxinenĭ.
500 Dionisie, egumenulŭ dela Fedeleşoiŭ.
6000

Domnitorulŭ aprobă. (1)

Pitacŭ la Dumitrache biv Vel Clucerulŭ, epitropŭ alŭ mănăstireĭ Pantelimonŭ, din 24 Martie 1795.

Domnulŭ Moruzi a aflatŭ că molipsiţilorŭ de bóla ciumeĭ din spitalele de acolo nu li se dă decât câte o pâne pe ḑi «şi nu aŭ altă hrană şi căutare», decĭ ordonă« straşnicŭ, ca tóte cele trebuinciόse lorŭ să se împlinéscă

(1) Cod. XXXI, scara 8, fila 42.

şi să le daĭ, proftaxindu-le la vreme negreşitŭ, care şi de nu le are mănăstirea, trebue să se îndatoreze şi să le împlinéscă, ca să nu audimŭ maĭ multŭ că aŭ lipsă de cevaşĭ, că apoĭ te pedepsescŭ.» (1)

Pitacŭ la Spăt. şi la biv Vel Vist. Filipescu, din 22 Martie 1795.

După denunţarea lorŭ, Vodă le spune că a scrisŭ Cluceruluĭ Dumitrache, epitropuluĭ dela Pantelimonŭ, să dee molipsiţilorŭ hrana hotărîtă. Acesta a rĕspunsŭ că cele rĕnduite de doctorĭ pentru hrană la patima acésta (linte, usturoiŭ, cépă, varză acră) nu se găsescŭ de vîndare. Vodă cere ca doctoriĭ să arĕte altă hrană ce se póte găsì, ca să se cumpere pentru spitalŭ, pentru ciocli şi pentru paznicĭ. Decĭ ordonă cumpĕrarea a 5 chile de orezŭ, 5 chile de grâŭ, 5 chile de porumbŭ, ca să se împarţă de Clucerulŭ Dumitrache la spitalŭ, la bolnavĭ, ciocli şi la paznicĭ, milă dela Domnitorŭ, ca să nu iasă încóce şi încolea, «că se vorŭ pedepsi ca ucigĕtorĭ de ómenĭ şi pricinuitorĭ de vătĕmare a obşteĭ.»

Pitacŭ din 2 Aprilie 1795 către Vorniciĭ Brâncovénu şi Costache Ghica pentru spitalulŭ şi lazaretulŭ ce aŭ hotărîtŭ a se face de zidŭ, «cu curţĭ deosebite şi cu stărĭ despărţite pentru întîmplărĭ de năprasnica bólă a *ciumeĭ, care maĭ în tóte vremile n'aŭ lipsitŭ a se întîmplà politieĭ acesteia*, şi cu tóte că adese a pătimitŭ politia de acéstă bólă, dar nicĭ odată . . . . nu s'aŭ pusŭ în faptă unŭ lucru de mare trebuinţă ca acesta, că s'aŭ lăsatŭ în nădejdea unuĭ prea de totŭ micŭ şi puţinŭ spitalŭ numaĭ de 3, 4 odăĭ, ce se numesce la sf. Visarionŭ, de lângă sf. Pantelimonŭ, făr de a avé şi trebuinciósele locurĭ osebite de lazareturĭ cu odăĭ şi curţĭ îndestulate şi temeinice de zidŭ, de a se puté face şi mutarea smreduiţilorŭ după orênduiala lazareturilorŭ acesteĭ bóle, cum şi paza cea cuviinciósă, şi de a-şĭ avé şi odihna ceĭ ce i-a călcatŭ foculŭ acesta, a nu pătimì ticăloşiĭ maĭ vîrtosŭ în vreme de rĕcélă şi în vreme de iarnă». Domnitorulŭ a hotărîtŭ decĭ să se zidéscă anume localŭ, consacrândŭ la acésta câstigulŭ «pe câtŭ dupĕ socotélă va eşi dela zaheréua străină ce s'a cumpĕratŭ dela neguţătorĭ pentru magasia Bucurescilorŭ, cum şi dobânda banilorŭ cu carĭ a ajutatŭ Domnia Mea la cumpĕratulŭ zahereleĭ, afară din dobânda banilorŭ ce aŭ pusŭ şi mănăstirile şi boeriĭ şi neguţătoriĭ, care acea dobândă amŭ poruncitŭ Domnia Mea să li se dea fieş-căruia deplinŭ şi care va vré

(1) Cod. XXIX. fila 31.

din bunŭ proerisis alŭ sĕŭ, nesilitŭ, va ajutà la facerea acestorŭ zidirĭ.» Domnitorulŭ promite, după terminarea spitaluluĭ, să-lŭ înzestreze cu veniturĭ şi să-ĭ institue o epistasie de bărbaţĭ harnicĭ, practicoşĭ, dintre neguţătorĭ cinstiţĭ şi cu bunŭ ipolipsis. Domnitorulŭ apeléză la aceştĭ doĭ boerĭ pentru conducerea zidireĭ, invitându-ĭ să chibzuéscă maĭ întâiŭ la ce locŭ să se facă şi să întocméscă «deosebită chartă» a loculuĭ şi a stăreĭ diferitelorŭ binale, anexândŭ la raportŭ şi unŭ devisŭ de cheltuelile construcţiuneĭ. Domnitorulŭ vestesce, că Spătarulŭ şi cu Aga sunt puşĭ la dispoziţiunea comisiuneĭ şi că epistaţiĭ magasieĭ aŭ ordinŭ de a da baniĭ ce acum la începutŭ le-arŭ trebuì pentru arvunitulŭ cărămidarilorŭ şi a orĭ-ce meşterĭ, «şi pentru orĭ-ce veţĭ avé dumné-vóstre trebuinţă, să Ne faceţĭ anaforale şi vomŭ poruncì de a se proftaxì, pentru a nu se zăbovì acestŭ lucru folositorŭ, ce prin silinţa şi osîrdia dumné-vóstre să iea şi sĕvîrşire celŭ multŭ până în 3 lunĭ.»

Pitacŭ din 11 Aprilie 1795 către Spăt. şi epistatulŭ Agieĭ.

A. Moruzi le ordonă, că orĭ-ce vorŭ avé trebuinţă de ajutorŭ pentru zidirea nouluĭ spitalŭ, boeriĭ rênduiţĭ la acésta (Vel. Vornicŭ de Ţéra-de sus Manolache Brancovénu, Vel Vornicŭ de Ţéra-de-jos Cost. Ghica), să le dea la momentŭ, «protimisindŭ acestŭ lucru întâiŭ decât altele, ca să nu aibă zăticnire şi zăbavă.» (2)

Boeriĭ epistaţĭ aĭ construcţiuneĭ spitalurilorŭ pentru ciumă propunŭ, la 16 Aprilie 1795, rênduirea uneĭ epitropiĭ a spitalurilorŭ de 5 obraze, carĭ să conducă lucrările construcţiuneĭ, şi a se face cheltuiala prin mânile lorŭ, şi anume: Hagi Chiriacŭ Arbutŭ biv Vel Medelnicerŭ, Panaitŭ Matraca biv Vel Şătrarŭ, Teodorŭ Arcuda, Hagi Dimitrie Papazoglu şi Gheorghiţă biv II-lea Vist. Aceştĭ 5 epitropĭ vorŭ însărcinà, prin alegerea lorŭ, din tagma a 2-a neguţătoréscă, alte 4 ipochimene de încredere la lucrărĭ.

Domnitorulŭ aprobă propunerea. (3)

(1) Cod. XXIX, fila 37 verso.
(2) Cod. XXIX, fila 39 verso.
(3) Cod. XXVIII, scara 5, fila 8.

Lazaretur̆ la trecerea Oltuluĭ, 1795 Aprilie 23.

Carte legată la ispravniciĭ din judeţulŭ Oltŭ, Vîlcea şi Romanaţĭ.
Vodă le scrie, că de ce aŭ înfiinţatŭ lazaretur̆ la trecerea Oltuluĭ, cu care se împedică grabnica umblare a ómenilorŭ şi a corespondenţeĭ domnescĭ? Domnitorulŭ admite paza de ciumă, ba chiar o cere, dar ordonă ca în locŭ de lazaretŭ, slujbaşiĭ domnescĭ să fie desinfectaţĭ prin fumurĭ («să se acriséscă prin fumulŭ acela bine, eĭ şi tóte ale lorŭ, şi să trécă nepopriţĭ»). Pe călĕtoriĭ domnescĭ negrăbiţĭ să-ĭ zăbovéscă 3 şi 4 césurĭ, în carĭ să se afume, iar alţĭ trecĕtorĭ ce sunt cu trebile lorŭ, toţĭ să se zăbovéscă şi maĭ multe césurĭ, afară de uniĭ molipsiţĭ, carĭ aceia să se poprésca de totŭ şi să însciinţaţĭ cu grabă la Spătărie. Iar maĭ vîrtosŭ ţiganiĭ, carĭ nu facŭ nicĭ un felŭ de pază şi curăţenie şi dela carĭ s'aŭ începutŭ molipséla năprasniceĭ bóle, aceia să fie popriţĭ şi 2, 3 ḑile la o parte, şi aşà să se facă şi paza, dar şi nezăticnire la corespondenţa şi trebile de obştie ale ţĕreĭ».—1795 Aprilie 23. (1)

Enache Moruz biv Vel Vist. raportéză Domnitoruluĭ, în 30 Aprilie 1795, că pentru zidirea spitaluluĭ dela Pantelimonŭ a poruncitŭ a se face cărămida, dar vătafulŭ de cărămidarĭ cere banĭ. Asemenea trebuescŭ banĭ şi pentru cumpĕrare de cherestea. Domnitorulŭ ordonă boerilorŭ epistaţĭ la facerea lazaretureilorŭ, ca cu teşcherelele lorŭ către magasinerĭ să ridice baniĭ necesarĭ. (2)

Pitacŭ din 4 Iunie 1795, orênduindŭ mumbaşirĭ să aducă dela Episcopulŭ de Rîmnicŭ 510 leĭ, ajutorulŭ pentru spitalulŭ de ciumaţĭ dela Pantelimonŭ, împreună cu talerĭ 250, ce s'aŭ analoghisitŭ să dea şi Episcopia acésta. (3)

Pitacŭ către Vel Spătarŭ, din 6 Iunie 1795.

Se ordonă la străjile din jurulŭ Bucurescilorŭ, ca neguţătoriĭ dela Braşovŭ şi din partea loculuĭ de acolo să nu intre în oraşŭ până nu vorŭ face întâiŭ lazaretŭ la margine câte 3 ḑile, iară marfa să o aerisésca bine, pre-

(1) Cod. XXIX. fila 54.
(2) Cod. XXVIII, scara 4, fila 68.
(3) Cod. XXIX, fila 67 verso.

cum se face și cu neguțătoriĭ carĭ vinŭ din Giurgiu, fiind-că Domnitorulŭ a aflatŭ că și la Brașovŭ s'a stîrnitŭ bóla. Acéstă mĕsură să se dea și în scirea Agentuluĭ austriacŭ, «ca să-ĭ fie cunoscută porunca ce s'aŭ datŭ».

In aceeașĭ ḑi Moruzi adreséză treĭ cărțĭ către ispravniciĭ de Prahova, Muscelŭ și Sĕcuenĭ, să așeze lazareturĭ pentru ceĭ carĭ vinŭ dela Brașovŭ și din Ardélŭ. Lazaretulŭ va fi de 5 ḑile pentru călĕtoriĭ fără marfă, iar ceĭ cu marfă vorŭ face lazaretŭ 15 ḑile, desinfectându-șĭ tótă marfa. Să se întăréscă stréja potecelorŭ plaiurilorŭ și să se însciințeze domnieĭ cum merge tréba. Vătavulŭ să aibă grijă de hrană la lazaretŭ; de va auḑi Domnulŭ că a lipsitŭ hrana, va fi strașnicŭ pedepsitŭ.

Asemenea cărțĭ s'aŭ făcutŭ și către vătafiĭ plaiurilorŭ, iar lazareturile s'aŭ orênduitŭ a se face la Posada în Muscelŭ, la Predélŭ în Prahova, din sus de mănăstirea Sinaia, și din sus de Cerașĭ, în pólele munteluĭ Crai, în județulŭ Sĕcuenĭ. (1)

Pitacŭ la Vel Spătarŭ, din 15 Iunie 1795, să împedece de a intrà la spitalulŭ de ciumațĭ, împreună cu ceĭ isbițĭ de bólă, și dintre rudele acelora, carĭ sunt sănătóse. (2)

Pitacŭ din 8 Iulie 1795 către biv Vel Vistierŭ Enache Moruzi și biv Vel Vornicŭ Costache Ghica, însărcinațĭ cu epistăsia facereĭ spitalurilorŭ. Le ordonă ca, înainte de tóte, cu meșterĭ practicoșĭ, să facă devisŭ de cheltuéla necesitată pentru spitalulŭ smreduițilorŭ, deosebitŭ de «3—4 apartamenturĭ, ce va să fie pentru ceĭ sănătoșĭ». Să se maĭ facă și o bisericuță fórte mică acolo și puțurile trebuinciόse. Domnitorulŭ cere ca devisulŭ să fie fórte esactŭ și ḑice că-lŭ va considerà «dreptŭ sinetŭ alŭ dumné-vóstre».(3)

Pitacŭ din 10 Iulie 1795 către epistatulŭ Armășieĭ, să pună la disposițiunea epistaților lazareturilorŭ în lucru vre-o cétă două de țiganĭ și hoțĭ dela pușcărie. (4)

Pitacŭ la ispravniciĭ din județele Rîmnicŭ, Buzĕŭ și Ialomița, ca să întocméscă la marginea județuluĭ câte unŭ lazaretŭ pentru ceĭ ce vinŭ dela Brăila saŭ din raiaua eĭ, să facă lazaretŭ 5 ḑile. (5)

(1) Cod. XXIX, fila 70.
(2) Cod. XXIX, fila 74 verso.
(3) Cod. XXIX, fila 90.
(4) Cod. XXIX, fila 90 verso.
(5) Cod. XXIX, fila 209.

Pitacŭ la Caimacamulŭ Craioveĭ şi la dregĕtoriĭ din 5 judeţe de peste Oltŭ, din 1 Ianuarie 1796, pentru fumăritulŭ de peste Oltŭ, care este milă mănăstireĭ Sf. Pantelimonŭ, care s'a datŭ în întreprindere pe maĭ mulţĭ anĭ. Domnitorulŭ volnicesce omulŭ mănăstireĭ să caute fumăritulŭ, afară dela Metropolie, Episcopiĭ şi mănastirile cele marĭ şi afară de veliţiĭ boerĭ şi afară de ceĭ cu anumite chrisóve de scutire. Fumăritulŭ este de prăvălie saŭ de cârciumă mare, tal 5 ½ şi banĭ 6; de prăvălie saŭ de cârciumă de a 2-a mână, tal. 2 banĭ 90 şi de prăvălie saŭ cârciumă mică, talerĭ 1 banĭ 48. Pentru prăvălia ţinută de unŭ suditŭ, va plăti fumăritŭ proprietarulŭ prăvălieĭ. (1)

Anaforaua epistaţilorŭ spitaluluĭ noŭ, din 29 Februarie 1796. Recomandă Domnitoruluĭ 3 ipochimene ca epistaţĭ la cele 3 mănăstirĭ ale spitaluluĭ. Aceştia sunt: Dimitrie Panaiotŭ Şişnopolo, la Tismana; Ioanŭ Nicolaŭ, la Cozia; şi Hagi Sterie proin Staroste, la Câmpulungŭ, «carĭ sunt ómenĭ vrednicĭ, cu bunŭ ipolipsis şi cercaţĭ de iconomĭ bunĭ, şi nu suntemŭ la nicĭ o îndoială că nu vorŭ face celŭ maĭ micŭ cusurŭ.»

Vodă aprobă ḑicêndŭ: «fiind-că dumné-vóstre sunteţĭ hotărîţĭ şi orênduiţĭ de Domnia Mea epitropĭ (spitalurilorŭ) cu volnicie întru îngreunarea sufletuluĭ ḑumné-vóstre, nu suntemŭ la îndoială că aceştĭ 3 epistaţĭ, pe carĭ i-aţĭ găsitŭ şi i-aţĭ alesŭ la numitele 3 mănăstirĭ, vorŭ fi ipochimene cum cere cuviinţa şi trebuinţa la acéstă trébă, a iconomisì adecă cu vrednicie şi cu durere mănăstirea.....» fără de a metahirisì alte schimbărĭ de obiceiŭ şi fără de a căutà la vre-unŭ interesŭ, ci povăţuindu-se după cuprinderea chrisovuluĭ şi a ponturilorŭ ce se vorŭ da» Maĭ apoĭ sunt numiţĭ alţiĭ: Ioanŭ Scufa, Christea şi Spiridonŭ Casoti. (2)

Anaforaua boerilorŭ epistaţĭ aĭ spitalelorŭ noue, din 9 Februarie 1796. Cerŭ să se iea peceţile dela cele 3 mănăstirĭ, ale cărora veniturĭ s'aŭ datŭ pe séma spitalurilorŭ, de óre-ce nu maĭ aŭ egumenĭ ca să le întrebuinţeze.

Domnitorulŭ ordonă Metropolituluĭ, ca acele 3 peceţĭ să se aducă la domnie. (3)

Pitacŭ la Vel Vornicŭ alŭ politieĭ, din 17 Maiŭ 1796, ca să deae câte care vorŭ trebuì (cu plata po tal. 1), ca să care cărămidă la spitalurile noue. (4)

(1) Cod. XXIX, fila 142 verso.
(2) Cod, XXXI, scara 3, fila 31 verso
(3) Cod. XXXI, scara 3, fila 3 verso.
(4) Cod. XXIX, fila 187 verso.

Vel Spătarŭ, la 27 Iunie 1796, arată că s'a bolnăvitŭ de ciumă o femee a dascăluluĭ Filipŭ dela Stelea și că a căutat'o 2 ḑile doctorulŭ Iosifŭ Betca. Acesta, când polcovniculŭ de ciocli i-a pusŭ unŭ seimenŭ de strajă, să nu iasă afară să s'amestece cu ómeniĭ nemolipsițĭ, până să fie scosŭ afară la Mărcuța să se aeriséscă, doctorulŭ a săritŭ cu sabia la seimenŭ și s'a împotrivitŭ; totușĭ a fostŭ dusŭ cu sila la Mărcuța. Spătarulŭ propune pentru pilda și altora, să fie făcutŭ acelŭ doctorŭ surghiunŭ peste hotare.

Domnitorulŭ aprobă expulsarea doctoruluĭ după ce-șĭ va face ḑilele de curățenie, dându-se de scire și Agențieĭ, ca să orênduiască omŭ din partea sa, ca dimpreună cu zapciulŭ Spătaruluĭ să-lŭ scótă din țéră. (1)

Pitacŭ din 15 Iulie 1796 către Vel Vornicŭ de Țéra-de-sus Nicolae Filipescu, să mérgă la spitalurile și lazareturile nouĕ și, de față cu boeriĭ epistațĭ aĭ spitalelorŭ și cu epitropulŭ caseĭ rĕposatuluĭ Banŭ Dudescu, să mĕsóre suma de stînjenĭ arĕtațĭ în testamentŭ, pe carĭ s'aŭ făcutŭ zidirile, atâtŭ în lungŭ câtŭ și latŭ, și de jurŭ împregiurŭ să pună petre, și să presinte anafora Domnitoruluĭ despre acéstă mĕsurare. (2)

Paraschivŭ vătafulŭ de lemnarĭ și Tudorŭ vătafŭ de zidarĭ sunt recomandațĭ Domnitoruluĭ la 16 Augustŭ 1796, ca să-ĭ rĕsplătéscă de lucrulŭ lorŭ la spitalŭ, acordându-le carte de scutélă pe capulŭ lorŭ și o cârciumă. Epitropiĭ spitaluluĭ maĭ cerŭ și «grădinarĭ», fiind-că este să facemŭ și o grădină fórte mare lângă case pentru folosulŭ spitaluluĭ», și decĭ și pentru aceștĭ 4 liuḑĭ cere scutire de dăjdie.

Domnitorulŭ acordă cele cerute. (3)

Vel Vornicŭ Nicolae Filipescu, la 19 Iulie 1796, a presentatŭ Domnitoruluĭ hotărnicia locurilorŭ spitaluluĭ și lazareturilorŭ nouĕ pe malulŭ Dîmboviței la moșia Dudesciĭ a rĕpos. biv Vel Logof. Nicolae Dudescu, față fiindŭ atâtŭ boeriĭ epistațĭ aĭ spitalurilorŭ, câtŭ și Vel Vorniculŭ Radulŭ Golescu, epitropulŭ caseĭ rĕpos. Nicolae Dudescu.

Domnitorulŭ, la 22 Iulie 1796, aprobă hotărnicia. (4)

NB. Cod. XXXI se termină cu fila 75 a ultimeĭ scărĭ și urmézá 2 file de hârtie albă cu marca leulŭ de o parte și de altă parte o specie de corónă de asupra literilorŭ V. C.

(1) Cod. XXXI, scara 7, fila 80.
(2) Cod. XXIX, fila 210 verso.
(3) Cod. XXIX, scara 10, fila 54 verso.
(4) Cod. XXXI, scara 10, fila 73 verso.

Ioanŭ Scufa și Spiridonŭ Casoti, epistațĭ tuturorŭ veniturilorŭ mănăstirilorŭ închinate la spitalŭ, se jăluescŭ că aŭ audițŭ că umblă alțiĭ să le iea loculŭ. Acéstă petițiune e îndreptată de Domnitorŭ la epitropiĭ spitalelorŭ. (1)

Pitacŭ către Metropolitulŭ și către boeriĭ biv Vel Banŭ Dumitrache Ghica și biv Vel Vist. Enache Moruzi, rênduițĭ cu chrisovŭ să zidéscă noulŭ spitalŭ și lazareturĭ. Domnitorulŭ ḑice că acestea s'aŭ terminatŭ și că-ĭ rênduesce epitropĭ și epistațĭ aĭ numituluĭ spitalŭ și lazareturĭ și dispune ca aceste institute să fie înzestrate cu treĭ din mănăstirile slobode ale țĕreĭ, ca venitulŭ acareturilorŭ lorŭ peste trebuințele bisericescĭ să se cheltuéscă la ținerea și buna rênduială a spitaluluĭ și a lazareturilorŭ, pentru hrana, odihna și buna căutare de bolnavĭ ciumațĭ și smreduițĭ, care este în adevĕrŭ cea maĭ vrednică pomenire a ctitorilorŭ și de folosŭ obștescŭ alŭ țĕreĭ.

Cu acestŭ scopŭ Domnitorulŭ aŭ trimisŭ pe alŭ 2-lea Logofĕtŭ Alexandru să facă catagrafia mănăstireĭ Câmpulunguluĭ (dată pe séma spitaluluĭ), și acum ordonă ca, după acea catagrafie Epitropia spitalurilorŭ să priméscă socotéla dela egumenŭ și administrarea avereĭ. Egumenulŭ póte rĕmâné la mănăstire de va vré și i se va face atuncĭ cuviinciósă orênduială de hrana sa dela mănăstire, iar pentru economia și orênduiala mănăstireĭ, Epitropia va rênduì unŭ epistatŭ anume alesŭ de dînsa, omŭ cu bunŭ ipolipsis, care să facă zaptŭ tóte ale mănăstireĭ, «unde să vedețĭ și ctitoricesculŭ testamentŭ ce rênduială face de iconomiile lucrurilorŭ mănăstirescĭ? să socotițĭ și cheltuelile mănăstireĭ cele cuviinciόse pe anŭ, ca să nu fie biserica isterisită de orênduiala și podóba eĭ, cum și câțĭ sunt din părințĭ de slujescŭ bisericeĭ, saŭ din slugĭ și poslușnicĭ trebuincioșĭ, cărora să li se chibzuiască hrana și ostenéla lorŭ, cum și orênduituluĭ epistatŭ ce i se cade pentru slujba și ostenéla luĭ?» (2)

Chrisovulŭ spitalurilorŭ celorŭ nouĕ, carĭ s'aŭ ziditŭ pe moșia Dudescii.

Când cea maĭ mică vătĕmare a sănătățeĭ face pe omŭ a nu-ĭ plăcé nicĭ bunătățile trupuluĭ, nicĭ ale sufletuluĭ, nicĭ ale noroc ireĭ, cu câtŭ dară póte maĭ multŭ să-lŭ întristeze acéstă vătĕmare, când vine orĭ de odată saŭ câtŭ de puținŭ la trupulŭ omuluĭ și se chiamă bólă; cu tóte acestea la fieș-care bólă de multe orĭ se întîmplă aceste bunătățĭ a fi folositóre

(1) Cod. XXXI, scara 6, fila 74.
(2) Cod. XXIX, fila 139.

la celŭ bolnavŭ, de nu póte, dar celŭ maĭ puţinŭ una dintre acestea; este însă un felŭ óre-care de bólă, adecă năprasnica ciumă, de totŭ nesuferită, de vreme ce în de multe orĭ câte trele aceste bunătăţĭ, ale trupuluĭ, ale sufletuluĭ şi ale norocireĭ, câtŭ de mare stare de ar fi, rĕmânŭ fără nicĭ o putere de a folosi şi se facŭ ca cum arŭ lipsi de totŭ, fiindcă împotriva veninuluĭ celuĭ iute şi grabnicŭ alŭ acesteĭ bóle nu este lécŭ de tămăduire, nu este doctorie de pază, nicĭ de vre-o mângâiere, care să se pótă câştigà nicĭ cu mulţimea auruluĭ dela Peru, ci vedemŭ dohtorĭ, încă une-orĭ şi pe ceĭ maĭ de aprópe aĭ bolnavuluĭ lepădându-se, adecă doctoriĭ din trebuinciósa tămăduire, iar ceĭ maĭ de aprópe din căutarea ce sunt datorĭ cu necazŭ şi cu marea jale a lorŭ se depărtéză de dînsulŭ. Decĭ când stăpânesculŭ cuvîntŭ ce ḑice: «Veniţĭ, blagosloviţiĭ părinteluĭ meŭ, că am fostŭ bolnavŭ şi m'aţĭ căutatŭ», se cade adecă la orĭ-cine căutare de bólă, cu câtŭ maĭ vîrtosŭ trebue să se ḑică la căutarea acesteĭ cumplite bóle, unde aicĭ şi filosofia se biruesce de către învĕţătura evanghelicéscă, căcĭ filosofia învaţă a protimisì nescine maĭ multŭ apĕrarea sa decât aprópeluĭ sĕŭ; iară la una din treĭ bunătăţĭ teologicescĭ, adecă la dragoste, nicĭ decum nu se află acestŭ felŭ de protimisis, de vreme ce noĭ acéstă bunătate atuncĭ o facemŭ desĕvîrşitŭ, când nu ne îndurămŭ de înşine, ci mergemŭ de căutămŭ pre orĭ-ce bolnavŭ fără deosebire; şi acésta se cade să o facemŭ, ca să putemŭ fi fără temere în ḑiua cea înfricoşată de a auḑi cuvîntulŭ celŭ stăpânescŭ, care este împotrivă la celŭ dintâiŭ: «Duceţi-vĕ dela mine, căcĭ am fostŭ bolnavŭ şi nu m'aţĭ căutatŭ». De vreme dară că nu potŭ toţĭ acéstă creştinéscă datorie să o sĕvîrşéscă fieş-care în parte, tovărăşia cea politicéscă prin mijloculŭ spitalurilorŭ împlinesce în obşte acéstă lipsă. De aceea şi rĕposaţiĭ întru fericire Grigorie Ghica Voevodŭ la cea de pe urmă domnie a făcutŭ spitalŭ de 12 bolnavĭ ce arŭ pătimì de bóle îndelungate saŭ chronice; aŭ maĭ făcutŭ şi altŭ spitalŭ nu departe de Bucurescĭ la Valea Florescilorŭ pentru douĕ bóle iuţĭ ce s'arŭ întîmplà, adecă ciumă şi lingóre, fărŭ de numĕrŭ de bolnavĭ, care eraŭ de tóte patru odăĭ, şi de abià ajungeà la 40 de bolnavĭ. Acestŭ dară spitalŭ la cele multe micĭ bóle de ciumă ce s'aŭ întîmplatŭ de atuncĭ până acum, póte că erà destulŭ . . . iar nu şi la 6 marĭ. De vreme ce după acea în urmă s'aŭ întîmplatŭ cea dintâiŭ la a treia domnie a rĕposatuluĭ Constandinŭ Vodă Mavrocordatŭ, alŭ doilea la cea dintâiŭ domnie a rĕposatuluĭ Scarlatŭ Vodă Ghica, a treia şi cea maĭ mare la cea de pre urmă domnie iarăşĭ a rĕposatuluĭ Constandinŭ Vodă Mavrocordatŭ, alŭ patrulea în domnia rĕposatuluĭ Manole Voevodŭ, alŭ cincilea la alŭ doilea domnie a Domnieĭ Sale frateluĭ Michaiŭ Vodă Suţulŭ, şi alŭ şeselea, care măcar de ar fi şi cea maĭ de pe urmă! s'a întîmplatŭ în anulŭ tre-

cutŭ, când cu mare durere a inimeĭ Nóstre amŭ vĕḑutŭ atâta multă mórte bolnavilorŭ şi atâta multă primejdie şi jale celorŭ ce s'aŭ trecutŭ saŭ celorŭ ce s'aŭ molipsitŭ şi multă spaimă la .... norodŭ de obşte, în câtŭ numaĭ aducêndu-Ne aminte, Ne vine a lăcrimà; iară ceea care ne aduce maĭ multă jale, erà că vremelniculŭ lazaretŭ spitalŭ, care după întîmplare a înmulţireĭ bóleĭ se adăogase de Domnia Mea, nu se puteà pre câtŭ pohtiamŭ a se ajutorà niciĭ la căldură, nicĭ la frigŭ bolnaviĭ, saŭ ceĭ sănătoşĭ ce eraŭ prin prejurulŭ lorŭ. Decĭ vĕḑêndŭ Noĭ acestŭ felŭ de întîmplărĭ că aŭ fostŭ şi maĭ rele la celea trecute bóle de ciumă şi fiindŭ silițĭ de mare nevoie, atâtŭ pentru vremea cea de acum, câtŭ şi pentru cea viitóre (fiind-că şi priveghierea vremeĭ ceĭ viitóre o cunóscemŭ ca o datorie părintéscă a Nóstră), şi neprimindŭ a vedé alte politiĭ maĭ micĭ să aibă maĭ marĭ spitalurĭ, iară politia nóstră atâtŭ şi acestŭ felŭ fiindŭ să fie lipsită, amŭ pusŭ gândŭ a zidi unŭ mare şi statornicŭ spitalŭ de ciumă, cu mult maĭ mare decât celŭ dintâiŭ, şi încă să aibă şi analoghie cu epidemiile cele marĭ, la care amŭ începutŭ la trecutulŭ anŭ în vremea temeiuluĭ acesteĭ bóle, iară estimpŭ cu ajutorulŭ luĭ Dumneḑeŭ l'amŭ şi isprăvitŭ, şi la acésta dară voindŭ a da întărire prin domnesculŭ Nostru testamentŭ, amŭ hotărîtŭ *întâiŭ* să cuvîntămŭ pentru loculŭ pe care este ziditŭ şi să arĕtămŭ în scurtŭ binaua spitaluluĭ, unde şi vĕḑêndŭ că starea loculuĭ spitaluluĭ dela Floresciĭ este aşezatŭ la o vale cu mocirlă şi boliciosŭ şi nepotrivitŭ la buna sălăşluire bolnavilorŭ, amŭ orênduitŭ dumné-lorŭ cinstițiĭ şi credincioşiĭ velițiĭ boeriĭ Domnieĭ Mele pre biv Vel Vist. Ioanŭ Moruzi, i Vel Hatmanŭ Constandinŭ Caragea, i biv. Vel Vornicŭ Constandinŭ Ghica, ca pre nisce boerĭ cu praxis, să umble să găséscă pe malulŭ Dîmboviţeĭ unŭ locŭ cuviinciosŭ, a nu fi nicĭ aprópe nicĭ departe de Bucurescĭ, şi a fi locŭ cu aerŭ bunŭ, i de sănătate, carĭ umblândŭ şi îndestulândŭ cu amĕruntulŭ séma, Ne aŭ arĕtatŭ în scrisŭ că n'aŭ găsitŭ la altă parte locŭ maĭ cuviinciosŭ decât la moşia Dudesciĭ a rĕposatuluĭ biv Vel Log. *Nicolae Dudesculŭ*, unde la acéstă moşie, mĕsurându-se loculŭ celŭ de ajunsŭ la binaua spitaluluĭ, s'aŭ găsitŭ în lungŭ stînjenĭ 450 şi în latŭ stînjenĭ 250, carĭ se adună în pogóne 278, şi pentru dobândire dar a acestuĭ locŭ amŭ poruncitŭ la boeriĭ epitropĭ ce se vorŭ numì maĭ jos, ca orĭ să dee altŭ locŭ de o potrivă şi la stînjenĭ şi la prețŭ, saŭ clironomulŭ numituluĭ boerŭ, *ca unŭ feciorŭ de boerŭ iubitorŭ patrieĭ luĭ, de bună voie va vré a-lŭ lăsà de obşte;* la acestŭ locŭ, cu ajutorulŭ luĭ Dumneḑeŭ, amŭ făcutŭ cu zidŭ de cărămidă binaua spitaluluĭ, care se desparte într'acestŭ chipŭ, întâiŭ este sfînta biserică unde se prăznuesce hramulŭ sfinţilorŭ părinţilorŭ noştri muceniculŭ Haralambie, Alexandru Episcopulŭ Costandinupoleos, Visarionŭ Archiepiscopulŭ Larisis, şi a cuviosuluĭ sfîntŭ Dimitrie dela Basa-

rabov; după acésta sunt două sălăşluirĭ pentru bolnavĭ, carĭ s'aŭ numitŭ spitalurĭ, din carĭ unulŭ se chiamă de obşte pentru prostime, care are 15 odăĭ şi are curte de se închide cu o pórtă mare, şi în mijloculŭ curţeĭ puţŭ cu apă; la acestŭ spitalŭ se alătură alŭ doilea, şi celŭ care se chiamă *deosebită* rênduitŭ, pentru ómeniĭ de maĭ bună stare, şi este cu patru stărĭ, ce aŭ câte o odaie mare şi câte o odaie mică şi câte o cămară cu curtea eĭ, unde în mijlocŭ are şi puţŭ cu apă, care şi acesta se închide cu o pórtă mare a luĭ. Afară dintre aceste două spitalurĭ, este altă sălăşluire pentru curăţenia celorŭ molipsiţĭ dară sănătoşĭ, care se numesce lazaretŭ, cu 40 de odăĭ, din carĭ 20 sunt pe partea apeĭ Dâmboviţeĭ, fiteş-care odaie avêndŭ şi curte şi puţulŭ eĭ cu apă, şi alte 20 odăĭ spre partea despre Dudescĭ, care aŭ două odăĭ o curte cu puţulŭ lorŭ cu apă, unde în mijloculŭ acestorŭ două rêndurĭ de odăĭ este un drumŭ largŭ, în care drumŭ aŭ tóte aceste odăĭ 40 uşile lorŭ scóse, care drumŭ se închide la două căpětâie cu două porţĭ marĭ, iar odăile, atâtŭ a două spitalurĭ câtŭ şi a lazaretuluĭ, amŭ poruncitŭ să se însemneze asupra praguluĭ de sus unŭ numěrŭ, care să le fie nume de pildă.

A doua, lângă numitele spitalurĭ alăturea este şi sfînta biserică, ce are pórta eĭ de intră pe din afară, care în vreme de mórte trebue să fie închisă, de vreme ce că biserica are portiţă maĭ micuţă pe alăturea ce ese în spitalulŭ celŭ de obşte, prin care în vremea aceea póte preotulŭ a intrà în spitalulŭ de obşte, iară de acolo prin o portiţă iarăşĭ ce este într'o odaie a acestuĭ spitalŭ, póte intrà şi la spitalulŭ celŭ deosebitŭ; carĭ acestea alcătuindu-se aşà, este doveditŭ că s'aŭ isprăvitŭ scopusulŭ Nostru celŭ de Dumneḑeŭ iubitŭ şi s'aŭ făcutŭ spitalulŭ cu multŭ maĭ mare decât celŭ dintâiŭ, şi maĭ desěvîrşitŭ cu adausulŭ lazaretuluĭ, şi încă maĭ de prisosŭ, amŭ orênduitŭ ca să se facă lângă lazaretulŭ despre Dudescĭ 12 căscióre pentru ceĭ ce vorŭ fi bolnavĭ cu bănuială de ciumă; maĭ este a se face şi unŭ turnŭ, care de nu va fi de ajunsŭ, să se maĭ facă şi alte; asemenea să facă epitropiĭ şi o zidire, adecă patru odăĭ, pentru epistaţĭ, şi lângă acestea o odaie mare şi jos magasie, în care să se păstreze zaheréua şi altele; după acésta Ne vomŭ luà séma pentru Craiova şi pentru ţinutulŭ eĭ, a zidì altŭ spitalŭ, fiind-că acestea de aicea pentru depărtarea loculuĭ nu póte fi de folosulŭ celorŭ de acolo.

Alŭ treilea, vrêndŭ să facemŭ rênduială şi pentru venitulŭ care s'ar cădé spitaluluĭ, amŭ provalisitŭ Prea Sfinţieĭ Sale Părinteluĭ Metropolitŭ şi iubitorilorŭ de Dumneḑeŭ Episcopiĭ şi dumné-lorŭ veliţĭ boerĭ spre a se sfătui aceea ce li se va păré pentru acésta şi de unde i s'ar cuvenì îndestulŭ venitŭ, cariĭ cu multă sfătuire chibzuindu-se, atâtŭ partea bisericéscă câtŭ şi partea mirenéscă, Ne-aŭ făcutŭ anafora la Septemvre alŭ anuluĭ trecutŭ, cum că găsescŭ cu cale de obşte să se

unéscă cu acestŭ noŭ spitalŭ treĭ sfinte mănăstirĭ, carĭ nu sunt supuse nicăirĭ, adecă Tismana la Gorjŭ, Cozia la Vîlcea, Câmpulungŭ la Muscelŭ, de vreme că venitulŭ lucrurilorŭ acestorŭ mănăstirĭ mişcătorŭ şi nemişcătorŭ şi prin sineşĭ mişcătorŭ, sunt destule de a se ţiné acestŭ de obşte lucru folositorŭ, iară douĕ chrisóve şi o carte săbornicéscă carĭ s'aŭ găsitŭ la sfînta Metropolie, din care celŭ cu létŭ 1641 alŭ rĕposatuluĭ întru fericire Partenie Patriarchulŭ Ţarigraduluĭ, întru care cu înfricoşate blesteme întăresce chrisovulŭ rĕposatuluĭ întru fericire Mateiŭ Vodă Basarabŭ pentru a nu fi slobodŭ a deschinà mănăstirile de ţéră şi a le închinà la Sfetagora . . . . şi la alte locurĭ, cum şi chrisovulŭ rĕposatuluĭ întru fericire Constandinŭ Şerbanŭ Vodă, cu létŭ 7165, le întăresce pe amîndouĕ acestea chrisóve. Acestea engrafa, ḑicŭ, că nu se împotrivescŭ la unirea acestorŭ treĭ mănăstirĭ cu spitalulŭ celŭ noŭ, fiind-că nu se înstrăinéză din ţéră, ci păzindu-se apururea pomenire nestrămutată a rĕposaţilorŭ ctitorĭ, numaĭ venitulŭ lorŭ se mută la unŭ lucru maĭ folositorŭ de obşte, şi într'acestŭ chipŭ şi rĕsplătire cu multŭ maĭ multŭ urméză a se face lorŭ de către Mântuitorulŭ nostru şi pomenirea lorŭ se adauge cu pomenirea ce se face tot-deauna şi la biserica spitaluluĭ; acestŭ dar sfatŭ şi voinţă a tuturorŭ de obşte amŭ primit'o Domnia Mea, socotindu-o vrednică acestŭ felŭ de alegere părţeĭ celĭ maĭ bune; pentru care hotărîmŭ ca aceste maĭ sus numite Mănăstirĭ a se socotì unŭ trupŭ cu spitalulŭ, şi tóte veniturile a tuturorŭ lucrurilorŭ acestorŭ mănăstirĭ le alcătuimŭ la acestŭ felŭ de trebuinciosŭ şi de obşte folositorŭ lucru şi poruncimŭ ca acestea să fie apĕrate şi slobode de orĭ-ce dajdie şi angariĭ, cum şi de baniĭ şcóleĭ; maĭ miluimŭ şi însumĭ Domnia Mea dela Noĭ acéstă pronomie la acestŭ ziditŭ noŭ spitalŭ, adecă voimŭ ca acestŭ spitalŭ şi toţĭ ceĭ rĕnduiţĭ la grija şi slujba luĭ să fie apĕraţĭ de tóte dăjdiile şi angariile; să iea spitalulŭ în toţĭ aniĭ dela ceĭ ce cumpĕră ocne şi vămĭ, afară din vînḑare, câte tal. 600, şi aceştĭ talerĭ să se pue de acum înainte la tóte catalogurile vămilorŭ şi ocnelorŭ, carĭ banĭ estimpŭ se vorŭ da dela cămara Domnieĭ Mele, precum se vorŭ da şi când vorŭ fi asemenea douĕ slujbe date în credinţă, şi iarăşĭ să se maĭ dea la spitalŭ din sineturile mănăstireĭ sfîntuluĭ Pantelimonŭ talerĭ 500 pe fieş-care anŭ, atâtŭ pentru pomenirea rĕposatuluĭ ctitorŭ, câtŭ şi pentru că s'aŭ descărcatŭ de greutatea bolnavilorŭ de ciumă; maĭ orênduimŭ Domnia Mea, ca să iea spitalulŭ din slujba vinăriciuluĭ câte doĭ banĭ de vadră din popórele ce se numescŭ maĭ jos, însă Muereniĭ din Negoescĭ, i Godeniĭ, i Grosarea şi Groşaniĭ, Pîrîulŭ, Cruşăţulŭ şi Ghergheştiĭ din plasa Amărăḑiĭ sud Gorjŭ, i Zăvalulŭ, Gabru, Palelula, i Sêrbĭ ot Jătiénu, plaiulŭ Cruşovuluĭ, i Ciungureniĭ, i Padea, Dealu Belcinulŭ, Creţesciĭ, Bîrna şi Perişorulŭ ot plasa Câmpuluĭ, i Palta şi Jiulŭ ot sud Doljŭ, i Plopiĭ-de-sus şi

Plopiĭ-de-jos, Geormaniĭ, Bratovoesciĭ din Mălăraşŭ ot plasa Dumbrăvilorŭ sud Doljŭ, cu părparulŭ lorŭ, însă nu numaĭ din viile ce sunt până acum, ci şi din cele ce se vorŭ maĭ face de acum înainte. Alŭ treilea, rênduimŭ ca datorie să aibă nazîriĭ epistaţĭ şi slugile spitaluluĭ i pentru cheltuiala luĭ, acestea arĕtate în 22 de ponturĭ:

1) Să fie peste spitalŭ doĭ boerĭ marĭ, carĭ să se numéscă epitropiĭ ceĭ marĭ, carĭ ca nisce iubitorĭ de patria lorŭ şi cu evlavie vorŭ îmbrăţişà acéstă slujbă de obşte fără de plată, făcêndu-se vrednicĭ rĕsplătireĭ vieţeĭ ceĭ vecĭnice, de vreme că vorŭ da cuvîntŭ pentru acésta nu numaĭ la stăpânire, ci şi la Dumnedeŭ; pentru care aŭ datorie să epitropéscă fără de prihană şi cu cugetŭ curatŭ şi decât tóte să se silécă pentru cea desĕvîrşită podóbă a acestorŭ treĭ sfinte mănăstirĭ, să pórte grije la pricinele celorŭ mişcătóre şi celorŭ nemişcătóre şi celorŭ din sineşĭ mişcătóre, neamestecându-se nimenea la tréba lorŭ; aceştia, împreună cu ceĭ după vremĭ Vel Postelnicĭ, în toţĭ aniĭ să iea séma celorŭ de alŭ doilea patru epitropĭ şi să fie în tótă viéţa lorŭ epitropiĭ nestrămutaţĭ, iar murindŭ unulŭ, să fie în loculŭ luĭ diedohŭ acelŭ pe care însuşĭ îlŭ va alege la mórtea luĭ, orĭ prin graiŭ saŭ prin diată, iar de nu, epitropulŭ ce va trăì să alégă pe care va cunósce că va fi bunŭ otcârmuitorŭ, pentru care amŭ şi alesŭ şi amŭ orênduitŭ Domnia Mea epitropĭ marĭ pe dumné-lorŭ cinstiţiĭ şi credincioşiĭ boerĭ Domnieĭ Mele dumné-luĭ biv Vel Banŭ Dumitrache Ghica, i pe dumné-luĭ Vel Banŭ Ioanŭ Moruzi, ca uniĭ ce sunt cercaţĭ de Domnia Mea la credinţă către Noĭ şi la evlavie şi s'aŭ străduitŭ la acestŭ lucru folositorŭ de obşte, dar de vreme ce asupra sĕvîrşireĭ acestuĭ lucru care l'amŭ tocmitŭ prin numiţiĭ marĭ epitropĭ, din voia luĭ Dumnedeŭ a datŭ obştésca datorie rĕposatulŭ Banŭ Moruzi, şi după orênduiala acestuĭ dintâiŭ pontŭ, cu alegerea dumné-luĭ biv Vel Banŭ Dimitrie Ghica şi cu primirea Domnieĭ Mele, s'aŭ orênduitŭ în loculŭ rĕposatuluĭ a fi împreună epitropŭ dumné-luĭ Vel Vornicŭ de Ţéra-de-jos Radu Golescu, ca unŭ iubitorŭ de patrie, va avé la acestŭ de obşte folositorŭ lucru, totŭ aceeaşĭ rîvnă şi silinţă.

2) Dumné-lorŭ epitropiĭ ceĭ marĭ să aibă a proscalisi pe Domnŭ într'unŭ anŭ odată la una din sĕrbătorile hramuluĭ, de unde să se dea după obiceiulŭ ţĕreĭ calulŭ Domnuluĭ.

3) Patru negustorĭ chivernisiţĭ şi de cinste să se numéscă alŭ doilea epitropĭ, carĭ întru împreunarea sufletelorŭ lorŭ să fie capzimanĭ la tóte veniturile spitaluluĭ şi să iea socotéla în scrisŭ cu amĕruntulŭ dela toţĭ epistaţiĭ ce se vorŭ orêndui la lucrurile spitaluluĭ mişcătóre şi nemişcătóre; să aibă şi Logofĕtŭ cu plată pe anŭ talerĭ 120. Aceştia să aibă a răportui tot deauna pentru orĭ-ce la ceĭ marĭ epitropĭ, priveghiândŭ şi luândŭ aminte

ca să se sĕvîrşéscă tóte cum se cuvine câte într'acestŭ chrisovŭ se cuprinde, şi asemenea să facă pentru orĭ-ce altŭ va maĭ face trebuinţă pentru folosulŭ spitaluluĭ, şi la una din sĕrbătorile hramuluĭ într'unŭ anŭ odată să proscaliséscă pe ceĭ marĭ epitropĭ, să le facă masă şi să le dea câte o păreche de telegarĭ. — Să aibă aceştĭ patru epitropĭ, fie-care cu nume de darŭ, iar nu plată, câte tal. 300 pe fie-care anŭ. Orênduimŭ alŭ doilea epitropĭ pe Medelniceru Hagi Chiriacŭ Arbutŭ, pe Ioanŭ Scufa, i pe Spirea Casoti şi pe Christea, carĭ să fie apĕraţĭ de de orĭ-ce dajdie şi angariĭ, să scutéscă drepte bucatele lorŭ de vinăriciŭ şi de dijmăritŭ, să aibă şi douĕ slugĭ nedajnice, să scutéscă şi câte o cârciumă de fumăritŭ şi de căminăritŭ; însă aceste privilegiurĭ să le aibă în câtă vreme vorŭ slujì la acestŭ spitalŭ, iar de se va lipsì vre-unulŭ saŭ de-lŭ va lipsì, să piardă şi acestŭ pronomion ; să fie şi aceştia epitropĭ în tótă viéţa lorŭ, iară murindŭ vre-unulŭ saŭ lipsindŭ, ceĭ-lalţĭ treĭ să alégă şi să pue în locŭ altulŭ, pe care pe urmă să-lŭ arĕte şi la ceĭ marĭ epitropĭ, ca să le fie cunoscutŭ.

4) Câţĭ epistaţĭ şi slugĭ vorŭ trebui la spitalŭ pentru slujba şi grija celorŭ mişcătóre şi nemişcătóre şi de sineşĭ mişcătóre, aceştia să fie rênduiţĭ de epitropiĭ ceĭ marĭ şi să se trécă şi de ceĭ de alŭ doilea epitropĭ în condicele lorŭ.

5) Să fie 60 de ómenĭ pentru slujba bolnavilorŭ, carĭ să aibă nume de spitalioţĭ, iară nu alţiĭ, carĭ să aibă pecetluiturĭ domnescĭ la mână pe nume şi chipulŭ lorŭ, prin care să fie apĕraţĭ de tóte dăjdiile; fie-care dintre aceştia să aibă datoria a avé câte unŭ carŭ cu boĭ, şi locuinţa lorŭ să nu le fie departe unulŭ de altulŭ; în vremea sănătăţeĭ să slujéscă la spitalŭ fără de plată la slujbele cele maĭ uşóre, ce li se vorŭ orêndui de către epitropĭ, iar în vremea ciumeĭ să aibă câte cincĭ leĭ pe lună, când să aibă şi maĭ mare peste dînşiĭ unulŭ cu nume de vătafŭ, iar nu altulŭ, carele va sălăşlui în Bucurescĭ la locŭ sciutŭ şi va avé pe lună 30 tal. léfă, mergêndŭ spitalioţiĭ cu dînsulŭ să ridice în carele lorŭ deosebitŭ pe ceĭ bolnavĭ şi deosebitŭ pe ceĭ ce se vorŭ aflà împrejurulŭ lorŭ smreduiţĭ, şi să iea şi lucrurile lorŭ cele mişcătóre şi să le ducă la spitalŭ; când va murì vre-unulŭ dintr'aceştia, să se pue altulŭ cu pecetluitŭ; la vremea ciumeĭ, de nu vorŭ fi destule carele lorŭ, să aibă purtare de grijă epitropiĭ a găsì şi altele cu caĭ saŭ cu boĭ.

6) Ceĭ marĭ epitropĭ să orênduiască la spitalŭ economŭ omŭ vrednicŭ, care, sălăşluindŭ pururea acolo, să aibă grijă de grâŭ şi de tóte ale mâncăreĭ, carĭ acestea le va luà dela alŭ doilea epitropŭ, şi să fie plata luĭ pe anŭ tal. 360, iară douĕ slugĭ ale luĭ să aibă câte tal. 50 pe anŭ şi mâncarea lorŭ; să dea ascultare epitropilorŭ celorŭ marĭ la poruncile ce li se

vorŭ da în scrisŭ, carĭ trecêndu-le la condica lorŭ, să le şi sĕvîrşéscă, şi să aibă a da séma la tóte câte i s'aŭ încredinţatŭ, iar din zaherele ce se vorŭ strînge, de va fi să se strice unele şi să se vîndă, ca să se pue altele în locŭ, acestŭ lucru nu e tréba economuluĭ, ci a celorŭ 4 epitropĭ.

7) In vremea ciumeĭ, zapciiĭ tèrguluĭ să nu aibă a face nimica fără de cât a cercetà bine, ca unde va fi smreduială să pue stréjă şi să dea scire spitalioţilorŭ câte care sunt trebuinciόse, cu carĭ viindŭ, eĭ să aibă grijă a nu face catachrisis.

8) La biserica spitaluluĭ să fie treĭ preoţĭ de trébă, fără de dajdie, carĭ să fie şi duhovnicĭ; aceştia pe rêndŭ să aibă a face sfînta leturghie pe tóte ḑilele; să aibă fieşce-cine câte cincĭ leĭ pe lună şi rênduiala de mâncare; să fie şi un cântăreţŭ totŭ cu acea léfă şi cu mâncare; să se cheltuiască pe fie-care anŭ şi tal. 421 la céră, oca 40; tal. 9 la tămâie, oca 6; tal. 20 la prescurĭ şi la vinŭ şi talerĭ 20 la colive şi 160 talerĭ pentru patru pomenirĭ cu Archiereŭ.

9) Epitropiĭ ceĭ marĭ vorŭ avé grijă în vremea ciumeĭ a orêndui epistatŭ în amîndouĕ spitalurile, care avêndŭ ómenĭ şi femeĭ la slujba bolnavilorŭ, să aibă grijă de a-ĭ curăţi pe dînşiĭ şi lucrurile lorŭ; acesta va avé logofĕtŭ cu léfă, pentru a scrie în condică numele bolnavilorŭ ce vinŭ şi celorŭ de împreună cu dînşiĭ sănătoşĭ, loculŭ de unde sunt şi trépta lorŭ, lucrurile lorŭ şi ḑiua în care aŭ venitŭ, şi numele de pildă a odăeĭ ce li s'aŭ orênduitŭ; epistatulŭ îĭ va orêndui îndată la duhovnicŭ spre ispovedanie. Indreptându-se unŭ bolnavŭ, după ḑilele curăţenieĭ, să i se dea voie să mérgă cu ţidula de slobodenie; iară de va muri cinevaşĭ, curăţindŭ lucrurile lorŭ, să le dea la rudeniile lorŭ, iară când nu vorŭ fi rudeniĭ, epistatulŭ să le păstreze în doĭ anĭ, şi apoĭ prin scirea epitropilorŭ, să le vîndă şi baniĭ să-ĭ dea epitropilorŭ spitaluluĭ.

10) Asemenea în vremea ciumeĭ să se rênduiască şi la lazaretŭ epistatŭ cu léfă, avêndŭ sub elŭ grămăticĭ şi îndestule slugĭ cu léfă; acestuia să cade a luà în scrisŭ numele celorŭ smreduiţĭ şi numele de pildă odăilorŭ şi orĭ-ce lucrurĭ aduce cu dînşiĭ, şi să le deae fieş-căruia câte o cămaşe cu ismene nouĕ, după ce-ĭ va spĕlà cu oţetŭ, şi să-ĭ îndestuleze cu cele trebuinciόse pentru hrana şi odihna lorŭ, iar hainele lorŭ să aibă grijă a se spĕlà la gârlă şi a se îmbrăcà a doua ḑi; smreduiţiĭ, făcêndŭ şépte ḑile şi fiindŭ sănătoşĭ până atuncĭ, să se spele, şi luândŭ lucrurile lorŭ cu eĭ în scrisŭ, şi luândŭ şi rĕvaşŭ de voie, să plece, necerêndu-le nimenea nicĭ unŭ banŭ; iar de va bolnăvi cinevaşĭ din smreduiţĭ, îndată să-lŭ ducă la spitalŭ, iară pe ceĭ sănătoşĭ de lângă elŭ să-ĭ mute la altă odaie curată, iarăşĭ curăţindu-ĭ; asemenea şi odaia de unde a eşitŭ, să o măture, să o spele şi să o afume; să fie pe la tóte odăile apă şi tóte cele trebuinciόse, ca şi însuşĭ eĭ să se spele.

11) 500 cămăşĭ cu ismene să fie gata tot-deauna şi în vremea ciumeĭ să se dea în mâna epistatuluĭ smreduiţilorŭ.

12) Ceĭ ce pórtă grija smreduiţilorŭ şi ceĭ ce slujescŭ să nu se apropie de eĭ, iar ceĭ ce slujescŭ pre ceĭ bolnavĭ nicĭ să iasă din spitalŭ afară.

13) Fieş-care din spitalioţĭ să pórte semnulŭ lorŭ, ca să fie cunoscuţĭ, şi întorcêndu-se din trébă, să se spele elŭ, să spele şi carulŭ luĭ la gârlă.

14) Să se facă douĕ pomelnice, unulŭ să aibă numele ctitorilorŭ dela sfintele treĭ mănăstirĭ, împreună şi ale fericiţilorŭ părinţilorŭ noştri, iară altulŭ să cuprindă numele celorŭ ce vorŭ muri la spitalŭ, pentru ca să se pomenéscă cele dintâĭ la fieş-care sfîntă leturghie, iară cele-lalte numaĭ în fieş-care Sâmbătă şi la cele patru pomenirĭ cu Archiereŭ.

15) Şi la cele 12 căşcióre, ce sunt să se facă pentru ceĭ ce se vorŭ bolnăvì cu bănuială, să orênduiască epistatŭ, nu numaĭ la vremea ciumeĭ ci tot-deauna, şi elŭ va avé grijă a se energhisì tóte câte se cuprindŭ la alŭ şéptelea pontŭ pentru curăţenia smreduiţilorŭ, până la alŭ şéptelea ḑile a slobodireĭ lorŭ de acolo; voimŭ ca toţĭ ceĭ ceĭ ce sunt în trébă tot-deauna şi la fieş-ce locŭ, să aibă bănuiala pentru orĭ-care bolnavŭ, ca nu cum-va şi să fie de acéstă bólă, fiind-că acestŭ felŭ de dinadinsŭ bănuială necontenindu-se nicĭ odată, urméză ca nicĭ bóla ciumeĭ a face începere.

16) Acestŭ spitalŭ n'are datorie a hrănì pe nimenea din ceĭ resipiţĭ, afară din ceĭ ce-ĭ ducŭ într'însulŭ.

17) Epitropiĭ să aibă purtare de grijă a avé tot-deauna nelipsitŭ patru ómenĭ carĭ să cunóscă năprasnica bólă, carĭ aceştia aŭ să iea o simbrie de apururea câte talerĭ 15 pe lună, iar în vreme de bólă să aibă şi hrana lorŭ.

18) Nimenea cu nicĭ unŭ cuvîntŭ să nu pótă cere vre-unŭ darŭ la slujbele spitaluluĭ.

19) Ceĭ de alŭ doilea patru epitropĭ să aibă o boltă închiriată într'unŭ hanŭ, unde să se păzéscă seneturile şi condicele spitaluluĭ, şi să aibă orênduită o ḑi pe săptĕmână, a se strînge să caute trebile spitaluluĭ.

20) Când după vremĭ va prisosì venitulŭ spitaluluĭ, poruncimŭ să nu ţie epitropiĭ maĭ multŭ decât talerĭ 15.000 pentru trebuinţa spitaluluĭ, iar cu prisosulŭ să cumpere lucrurĭ nemişcătóre pe numele spitaluluĭ.

21) Pentru adesea dregere a acestuĭ spitalŭ, orênduimŭ să aibă şi patru lemnarĭ i patru zidarĭ, carĭ să fie nedajnicĭ şi nesupĕraţĭ, şi să fie din ceĭ şeḑĕtorĭ în Bucurescĭ, să li se dea şi pecetluiturĭ domnescĭ, şi când va muri vre-unulŭ dintr'înşiĭ, să se dea altulŭ în loculŭ luĭ.

22) Iară la numitele treĭ mănăstirĭ, epistaţiĭ ce se vorŭ orênduì să aibă unulŭ pe anŭ câte talerĭ 600 şi hrana luĭ şi să fie datorŭ celŭ dela mănăstirea Câmpulungŭ, cum şi celŭ dela mănastirea Cozieĭ să ţie în tótă

vremea la fieş-care dintr'aceste două mănăstirĭ aceştĭ ómenĭ cu léfa ce li se orênduesce, adecă talerĭ 50 la unŭ clisierŭ, talerĭ 80 la doĭ preoţĭ, tal. 30 la unŭ diaconŭ, talerĭ 50 la unŭ cântăreţŭ, talerĭ 25 la unŭ paracliserŭ, care să fie şi candilinaşŭ, să aibă şi mâncarea lorŭ; iară la mănăstirea Tismaneĭ lângă aceştia să maĭ ţie şi alţĭ 6 părinţĭ călugărĭ cu talerĭ 120 pe anŭ, iară pentru pro-egumenĭ câteşĭ treĭ de vorŭ vré să şédă, să aibă pe fieş-care anŭ câte tal. 150 pentru îmbrăcămintea lorŭ, să aibă şi hrana lorŭ; când va greşi vre-unŭ preotŭ saŭ călugărŭ mănăstireĭ, să se cerceteze prin protopopŭ; epistaţiĭ să grijască însă de mănăstirĭ bine pentru zidirile lorŭ, să nu le lase să se strice, ci să le drégă adese; asemenea să facă şi la alte nemişcătóre lucrurĭ, ce sunt pe la moşiĭ; să fie cu purtare de grijă să nu lase pe vecinĭ să calce hotarele moşiilorŭ, pe ţiganĭ să-ĭ chiverniséscă ca să nu fugă, şi dobitócele să le îmmulţéscă, fiind-că aŭ să dea sémă cu amĕruntulŭ pentru tóte acestea. Decĭ de vreme ce tóte câte amŭ hotărîtŭ atâtŭ pentru starea spitaluluĭ, câtŭ şi pentru veniturile luĭ este numaĭ şi numaĭ pentru binele şi folosulŭ ţĕreĭ şi din mutarea acésta veniturilorŭ dela lucrurile acestorŭ treĭ mănăstirĭ, adecă mişcătóre şi nemişcătóre şi de sineşĭ mişcătóre, Visteria saŭ cămara Domnieĭ Mele nu are nicĭ unŭ interesŭ, nicĭ vedemŭ a fi vre-o împotrivire la iubitŭ de Dumneḑeŭ scoposulŭ fericiţilorŭ ctitorĭ, de vreme ce pomenirile lorŭ se facŭ ca şi maĭ înainte la sfintele biserici şi s'aŭ adaosŭ încă şi la biserica cea nouă a spitaluluĭ, iară nu maĭ puţină pomenire vorŭ avé şi la gurile atâtŭ de mulţĭ ómenĭ, carĭ se vorŭ mângâià, aceea numaĭ ce amŭ făcutŭ este aevea ca chrisisŭ a venituluĭ, care erà numaĭ la uniĭ, l'amŭ mutatŭ a fi pentru obşte; pentru care lucru nu numaĭ că nicĭ cum nu Ne îndoimŭ, ci maĭ vîrtosŭ suntemŭ bine încredinţaţĭ că şi ceĭ după Noĭ luminaţĭ fraţĭ Domnĭ, bine vorŭ voi ca să întăréscă acestea carĭ amŭ orânduitŭ pentru starea spitaluluĭ şi pentru ajutorulŭ la o parte de ómenĭ maĭ slabĭ şi maĭ ticăloşĭ ce vorŭ fi bolnavĭ de acéstă iute bólă, fără de a nu suferi dumné-lorŭ vre-o vătĕmare aceşteĭ orânduelĭ, încă şi ceĭ de prea urmă Prea Sfinţiţiĭ şi de Dumneḑeŭ aleşĭ Metropoliţĭ, cu iubitoriĭ de Dumneḑeŭ Episcopĭ şi dumné-lorŭ boeriĭ, vorŭ ajutorà pe câtŭ vorŭ puté la acestea de obşte folositóre lucrurĭ, purtândŭ grijă cu tótă inima pentru starea şi crescerea luĭ, ca unŭ lucru ce este în patria lorŭ tuturorŭ nu numaĭ folositorŭ, ci şi de trebuinţă; către acésta cu dragoste părintéscă îndatorimŭ, sfătuimŭ şi îndemnămŭ pe prea iubiţiĭ Noştri rude şi din sângele Nostru, carĭ din voia luĭ Dumneḑeŭ vorŭ fi Domnĭ după Noĭ, asemenea frăţesce pohtimŭ şi pre ceĭ din altŭ sânge luminaţĭ Domnĭ, ca pre cela ce va cuteză a strică saŭ vătĕma cevaşĭ din acestea, ce bine s'aŭ alcătuitŭ pentru starea cea bună şi vecĭnică a spitaluluĭ, orĭ-care va fi acesta, să-lŭ pedepséscă spre pildă, ca unŭ

vătĕmătorŭ folosuluĭ de obşte, însă pre celŭ din partea clirosuluĭ, după săbornicésca carte ce s'aŭ datŭ dela sfînta biserică cea mare, cu perderea trepteĭ luĭ, iar pre celŭ din partea boerilorŭ cu căderea boerieĭ; pe acestŭ felŭ de omŭ îlŭ aştéptă cu bună sémă şi vecĭnicele pedepse, ca pre unŭ omŭ ce urasce pre fratele luĭ şi vatĕmă obştea pe câtŭ póte; după hotărîrea dar acestora, s'aŭ datŭ şi acestŭ domnesculŭ Nostru testamentŭ întăritŭ cu însăşĭ iscălitura şi pecetea Domnieĭ Mele Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ şi cu credinţa prea iubiţilorŭ Noştri fiĭ Constantinŭ Voevodŭ, Dumitraşco Voevodŭ, Nicolae Voevodŭ, Gheorghe Voevodŭ şi cu mărturia cinstiţilorŭ şi credincioşilorŭ boerilorŭ Divanuluĭ Domnieĭ Mele Pan Ianache Văcărescu Vel Banŭ, Manolache Filipescu Vel Vornicŭ de Ţéra-de-sus, Dimitrie Manu Vel Spătarŭ, Constantinŭ Caragea Vel Hatmanŭ, Radu Golescu Vel Vornicŭ de Ţéra-de-jos, Scarlatŭ Ghica Vel Vistierŭ, Constandinŭ Filipescu Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus, Constantinŭ Ştirbeĭ Vel Vornicŭ, Ioanŭ Damaris Vel Vornicŭ, Isaacŭ Raletŭ Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-jos, Ioanŭ Florescu Vel Vornicŭ al politieĭ, Lucache Vel Postelnicŭ, Andonie Vel Comisŭ, Constantinŭ Câmpinénu Vel Paharnicŭ, Gheorghe Vel Stolnicŭ, Vel Clucerŭ, Nicolae Vel Pit., şi ispravnicŭ dumné-luĭ cinstitulŭ şi credinciosŭ boerulŭ Domnieĭ Mele Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-jos Isaacŭ Raletŭ, căruia i-amŭ poruncitŭ ca să se trécă acestŭ testamentŭ la condicele domnescilorŭ Divanurilorŭ Domnieĭ Mele Bucuresciĭ şi Craiova, i la condicile Vistierieĭ, a Epitropieĭ de obşte şi la tóte judeţele. S'aŭ scrisŭ în scaunulŭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ, la alŭ patrulea anŭ alŭ domnieĭ mele, dela zidirea lumeĭ lét. 7304, iară dela nascerea Domnuluĭ Dumneḑeŭ şi Mântuitoruluĭ nostru Isusŭ Christosŭ 1796 Iulie 1, de Răducanu Poenaru biv 3-lea Logofĕtŭ condicarŭ.

Rĕspunsŭ la ispravniciĭ Oltuluĭ pentru bóla ciumeĭ.

Dumné-vóstre ispravnicilorŭ ot sud Oltŭ, sănătate! Amŭ vĕḑutŭ Domnia Mea însciinţarea ce faceţĭ pentru tîmplarea molipseleĭ, ce s'aŭ întîmplatŭ la satulŭ Florulŭ şi la satulŭ Tîmpenĭ, precum că aţĭ pusŭ tréba la orênduială, osebindŭ pe ceĭ molipsiţĭ de ceĭ sănătoşĭ şi aţĭ pusŭ strajă; pentru care scriŭ dumné-vóstre şi vĕ poruncimŭ, ca într'acestaşĭ chipŭ să urmaţĭ: pe aceĭ smreduiţĭ, câte familiĭ vorŭ fi, să-ĭ mutaţĭ pe toţĭ la un locŭ deosebitŭ, făcêndu-le colibă, să le puneţĭ strejĭ de jurŭ împrejurŭ, ca să nu se amestece cu ceĭ sănătoşĭ. Să le faceţĭ colibele aprópe de apă; să le orênduiţĭ pentru hrana lorŭ de mâncare pâne, linte, oţetŭ, usturoiŭ şi să căutaţĭ întâiŭ de

casele lorŭ, să-șĭ ridice totŭ ce vorŭ avé; să punețĭ să le spele înșișĭ în 3 și în 4 rêndurĭ, întindêndu-le la vîntŭ, ca să iasă acea molipsélă și putóre din hainele lorŭ, și casele lorŭ de vorŭ fi próste, să punețĭ să le dea focŭ, puindu-ĭ să facă lazaretŭ 40 de ḑile, și după aceea vorŭ fi slobodĭ. Așișderea aceia ce vorŭ fi fostŭ amestecațĭ, vecinĭ aĭ lorŭ, să-ĭ punețĭ deosebĭ să-șĭ facă lazaretŭ și să punețĭ să-ĭ păzéscă slujitorĭ din destulŭ, să-ĭ punețĭ să-șĭ spele hainele și să și le întindă la vîntŭ ca să le bată, să purtațĭ grijă de mâncare și să-șĭ facă lazaretŭ 22 de ḑile, și după ce îșĭ vorŭ îndeplini lazaretulŭ, să orênduițĭ într'adinsŭ să-șĭ măture casele, să le spele, să-le curețe, să le afume cu puciósă, cu păcură, și așà să se mute în casele lorŭ. Ci dar deschideți-vĕ ochiĭ și urmațĭ ceea ce vĕ poruncimŭ; orênduițĭ pază bună, să nu se amestece; dați-le de mâncare cele trebuinciόse, și așà urmândŭ și păzindŭ, nădĕjduimŭ la mila luĭ Dumneḑeŭ că se va curățì și nu se va maĭ întîmplà nicăirĭ, și pe tótă sĕptemâna să se însciințeze Domnieĭ Mele de urmarea ce facețĭ și de sănătatea lorŭ. — 1793 Martie 4. (1)

Rĕspunsŭ la ispravniciĭ Vlasceĭ pentru bóla ciumeĭ.

Domnitorulŭ scrie ispravnicilorŭ din Vlașca, că a primitŭ însciințarea lorŭ despre sbucnirea bóleĭ la satulŭ Lingureniĭ și la Măgura și că eĭ aŭ pusŭ stréja și orênduiala cuvenită, după scrisórea ce li s'a trimisŭ de Vornicului Scarlatŭ Grecénu. — 4 Martie 1793. (2)

Pitacŭ la Părintele Metropolitŭ, a trimite pe părințiĭ cu capulŭ sf. Visarionŭ la Vlașca, Oltŭ și Teleormanŭ.

P. Sf. Părinte Metropolite, fiind-că la județele Vlășceĭ și Oltuluĭ încă nu aŭ lipsitŭ desĕvîrșitŭ molifséla năprasniceĭ bóle, după însciințarea ce Ne aŭ venitŭ cum că în 2 locurĭ într'aceste județe s'aŭ însemnatŭ în trecutele ḑile și fiind că pe lângă paza și curățenia ce facemŭ Domnia Mea prin lucrarea omenéscă.... cuviinciόse slujbele și litaniile prin care se cere dela milostivulŭ Dumneḑeŭ, prin rugăciunile și ajutorulŭ sfinților, mila Dumneḑeireĭ Sale, unde aicea în Bucurescĭ, fiind-că se află într'adinsŭ adusŭ capulŭ sf. Visarionŭ făcĕtorulŭ de minunĭ și isbăvitorulŭ de acéstă nă-

(1) Cod. XXIII, fila 7 verso.
(2) Cod. XXIII, fila 8.

prasnică bólă, nu lipsimŭ a scrie P. S. Tale, ca să chemĭ pe cuvioşiĭ părinţĭ purtătorĭ Sf. Capŭ, să le daĭ P. Sf. Ta cuviinciósele povăţuirĭ de a merge cu capulŭ sfîntuluĭ la judeţulŭ Vlăşceĭ şi alŭ Oltuluĭ şi alŭ Teleormanuluĭ, spre a face osfeştanie atât prin satele cele sănătóse, să se boteze creştiniĭ, să priméscă st. aghiasmă prin satele lorŭ, câtŭ şi împrejurulŭ satelorŭ molifsite asemenea să facă osfeştanie şi, prin ómeniĭ ceĭ orênduiţĭ de paza şi strejuirea bolnavilorŭ şi a molifsiţilorŭ sănătoşĭ, să li se trimiţă aghiasmă, ca să se ude pe dînşiĭ şi casele lorŭ, cetindu-le şi molifte de rugăciune, că doar va face Dumneḑeŭ milă prin ajutorulŭ sfîntuluĭ să se curăţe şi dela aceste locurĭ cu totulŭ smreduirea; şi iată amŭ poruncitŭ Domnia Mea ca să se dea cuvioşilorŭ părinţĭ unŭ rădvanŭ cu caĭ de menzilŭ făr de plată şi 2 neferĭ pentru paza şi strejuirea la drumŭ, şi deosebitŭ amŭ făcutŭ Domnia Mea şi către ispravniciĭ domnescile Nóstre poruncĭ, ca unulŭ din dumné-lorŭ să încungiure ţinutulŭ sĕŭ împreună cu părinţiĭ şi cu sf. capŭ până va călcà în altŭ judeţŭ, unde acolo iarăşĭ asemene va urmà ispravniculŭ celuĭ-laltŭ ţinutŭ — 1793 Martie 5. (1)

Treĭ cărţĭ legate la Vlaşca, Teleormanŭ şi Oltŭ pentru capulŭ sfîntuluĭ, ce este să mérgă la aceste judeţe.

Domné-vóstre ispravnicilorŭ ot sud.... sănătate! Fiind-că s'aŭ orênduitŭ de vine acolea la acelŭ judeţŭ cuvioşiĭ părinţĭ cu capulŭ sf. Visarionŭ făcĕtorulŭ de minunĭ şi isbăvitorulŭ de acéstă năprasnică bólă, ca să încungiure totŭ ţinutulŭ acela şi să facă osfeştanie, atâtŭ prin satele cele sănătóse, să se boteze creştiniĭ, să priméscă sf. aghiasmă prin casele lorŭ, câtŭ şi împrejurulŭ satelorŭ molifsite asemenea să facă osfeştanie, şi prin ómeniĭ ceĭ orênduiţĭ de paza şi străjuirea bolnavilorŭ şi a molifsiţilorŭ sănătoşĭ, să li se trimiţă aghiasma, ca să se ude şi pe dînşiĭ şi casele lorŭ, ca doar va face Dumneḑeŭ milă prin ajutorulŭ sfîntuluĭ să se cureţe şi dela acelŭ locŭ cu totulŭ smreduirea, iată vĕ poruncimŭ ca unulŭ din dumné-vóstre să ieşiţĭ înaintea sfîntuluĭ la capulŭ judeţuluĭ şi să primiţĭ cu evlavie şi cu cinstea cea cuviinciósă, urcândŭ împreună cu părinţiĭ şi cu sf. capŭ încongiurândŭ totŭ ţinutulŭ, până va eşi din judeţulŭ dumné-vóstre, unde aŭ a-ĭ primì ispravniciĭ celuĭ-laltŭ judeţŭ, şi către acésta să aveţĭ a purtà grijă pentru trebuincioşiĭ caĭ la rădvanulŭ părinţilorŭ, şi după ce va eşi cuvioşiĭ părinţĭ cu sf. capŭ dintr'acelŭ judeţŭ, intrândŭ în cela-laltŭ judeţŭ, să aveţĭ a însciinţà Domnieĭ Mele. — 1793 Martie 6. (2)

(1) Cod. XXIII, fila 9 verso.
(2) Cod. XXIII, fila 10.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i gpd. zemle Vlachiscoe.— Cinstitŭ și credinciosŭ boerulŭ Domnieĭ Mele dumné-ta biv Vel Vornice Scarlate Grecene, epistatulŭ lazaretuluĭ, îțĭ facemŭ în scire că pentru aceĭ treĭ dulgherĭ veniţĭ dela Buzĕŭ, carĭ aŭ fugitŭ, tovarășiĭ celuĭ mortŭ, amŭ datŭ Domnia Mea poruncă și la dumné-luĭ Vel Spătarŭ, ca să-ĭ găséscă și să-ĭ trimiţă negreșitŭ, și pe soţiile lorŭ să le aibă la bună pază. Dar deosebitŭ poruncimŭ dumi-tale pentru lucrurile aceluĭ dulgherŭ, câte sunt, a se arde, să puĭ dumné-ta să daĭ focŭ, să ardă tóte, și să facĭ tótă urmarea de curăţenia și paza cea cuviinciósă.—1793 Martie 20. (1)

Desinfectarea camerelorŭ în carĭ a muritŭ unŭ pestiferatŭ nu se maĭ face acum prin arderea caseĭ, ci cu alte metóde, din carĭ unele se potŭ vedé în următorulŭ documentŭ urmatŭ de resoluţiunea domnéscă: tóte efectele mortuluĭ se spĕlaŭ, se aerisaŭ, se afumaŭ și se curăţiaŭ.

Prea Inălţate Dómne,

La hanulŭ luĭ Costandinŭ Vodă unŭ Ienache Corci-Bașa aŭ avutŭ douĕ odăĭ prinse cu chirie de ședeà în ele; astă vară s'a întîmplatŭ de a muritŭ de ciumă, și după orênduielĭ i s'aŭ pecetluitŭ odăile; acesta Ienache are soţie și copiĭ la Ţarigradŭ, nimenea nu s'a ivitŭ, saŭ din clironomĭ saŭ din vre-unŭ epitropŭ, ca să ieae pereusia luĭ; în multe rêndurĭ a jăluitŭ egumenulŭ Văcărescénu, stăpânulŭ hanuluĭ, cum și uniĭ alţiĭ ce aŭ lădĭ spre pază într'acestea odăĭ, ca să se deschidă odăile să-șĭ ieae fieșce-care amaneturile lorŭ și egumenu să deae odăile la alţiĭ, ca să nu se isteriséscă mănăstirea de chirie; s'aŭ făcutŭ poruncĭ, ca după orênduială, starostea de negustorĭ, de împreună cu doĭ treĭ din cumpaniștĭ, cu grămăticu cumpanieĭ, cu Căpitanŭ Panaitŭ, epistatulŭ sănătăţeĭ, unde fiindŭ faţă și Iordache Ţino, de dice că este rudă soţieĭ luĭ Ianache Corci-Bașa, ca să deschidă odăile, să facă catagrafie de tóte rĕmasele aceluĭ mortŭ, și tóte acelea spĕlându-le, aerisindu-le, afumându-le, curăţindu-le, să le priméscă iscălite de aceștĭ toţĭ orênduiţĭ, unulŭ să se deae la companie, iar altulŭ să se deae în mâna luĭ Iordache Ţino, ca să-lŭ triméţă la Ţarigradŭ la clironomiĭ luĭ, măcar că acestŭ mortŭ este sciutŭ de toţĭ că a fostŭ săracŭ și fórte puţine se va găsi; cum și ceĭ ce vorŭ avé amaneturile dise, să și le iea, și compania negustorilorŭ nicĭ decum n'aŭ vrutŭ să se amestece, nicĭ să urmeze porunceĭ, ci a totŭ prelungitŭ din di în di; acum ceĭ ce aŭ lucrurile lorŭ, adecă lădile, spre pază, le cerŭ de a și le

(1) Cod. XXIII, fila 21 verso.

luà, cum și egumenu Văcărescénu cu jălbĭ supĕră auḑulŭ Măriеĭ Tale, ci ca să se curĕţe și acelea odăĭ și să se cunóscă și pereusia mortuluĭ și să-șĭ iea și ceĭ ce aŭ lăḑile lorŭ, adecă într'acele odăĭ, și să intre și odăile iarășĭ subt stăpânirea mănăstireĭ, de a le da cu chirie la alţĭ chiriașĭ, să bine-voiescĭ Măria Ta a da poruncĭ să se facă de isnóvă pitacŭ iarășĭ cu acea orênduială, ce arĕtŭ Măriеĭ Tale; iar hotărîrea cea desĕvîrșită, rĕmâne a se face iarășĭ de către Măria Ta. — 1793, Martie 22.

(Semnatŭ) Scarlatŭ Vornicu.

Asupra acesteĭ anaforale Domnitorulŭ dete următórea resoluţiune:

Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ. — După orênduiala ce a fostŭ făcută, poruncimŭ Domnia Mea să urmeze acum în faptă, și dumné-ta epistatule alŭ Agieĭ să strîngĭ pe toţĭ la numitulŭ hanŭ, de a luà tréba sĕvîrșire, însă pentru curăţenia cea bună și fără de cusurŭ fórte să grijescĭ dumné-ta biv Vel Vornice Scarlatŭ, de a se face fără de cusurŭ. — 1793 Martie 23. (1)

Vel Logofĕtŭ.

Cinstitŭ și credinciosŭ boerulŭ Domnieĭ Mele, epistatulŭ lăzăreturilorŭ, vĕḑumŭ raportulŭ dumi-tale, întru care ne arĕţĭ cum că erĭ s'aŭ bolnăvitŭ de ciumă 2 copiĭ aĭ vĕduveĭ ce erà șeḑĕtóre într'o casă cu muierea Stoicăĭ lemnaruluĭ, care încă dela 21 ale luĭ Martie aŭ fostŭ scoșĭ la alŭ doilea lăzăretŭ alŭ sănătoșilorŭ, la care suntemŭ la îndoială de bănuială, că orĭ acolo nu sunt păziţĭ cum se cade de a nu se amestecà cu ceĭ de spitalŭ, saŭ că nu s'aŭ deosebitŭ borfele și lucrurile lorŭ după orênduiala de atuncĭ și din lucrurile smreduite s'aŭ lipitŭ bóla de dînșiĭ. Pentru care voimŭ Domnia Mea acestea să le cercetezĭ într'adîncŭ cu amĕruntulŭ și să daĭ nizamulŭ celŭ cuviinciosŭ, de a se face tótă paza și curăţirea cea desĕvîrșită, și să însciinţezĭ și Domnieĭ Mele. — 1793 Aprilie 3. (2)

Vel Logofĕtŭ.

Pitacŭ din 8 Novembre 1794, la ispravnicĭ ot sud Vlașca.

«Fiind-că la Giurgiu s'aŭ auḑitŭ de bóla ciumeĭ, n'a lipsitŭ Domnia Mea de a face de aicĭ cuviinciósa îngrijire de paza cea trebuinciósă, dar cea

(1) Cod. XXIV, fila 39.
(2) Cod. XXIII, fila 30 verso.

maĭ multă trebuinţă şi datorie netăgăduită este a dumné-vóstre ispravnicilorŭ judeţelorŭ părţeĭ loculuĭ, de a nu vĕ aflà fără de străjuire de unŭ lucru ca acesta şi de a face paza din vreme, ca să se întîmpine maĭ înainte rĕulŭ acesta, până a nu intrà în ţéră şi până a nu se molipsì norodulŭ.» Dreptŭ aceea poruncesce Vodă să se opréscă venirea cuĭ-va dela Giurgiu «prin locurĭ dosnice şi pe furişŭ» la vre-unŭ satŭ, şi să-lŭ tăinuiască locuitoriĭ şi să-lŭ ascunḑă. Vodă cere să fie însciinţatŭ îndată de orĭ-ce casŭ de bólă a ciumeĭ ce s'ar ivi în vre-unŭ satŭ, şi să nu afle acésta dela alţiĭ orĭ «să nu proftaxiţĭ în grabă a face cele trebuincióse urmărĭ de pază şi de curăţenia celorŭ-lalţĭ. Pentru că tótă trebuinţa este, cum ḑicemŭ, a face silinţa curăţenieĭ la începutulŭ întîmplăreĭ, de a nu se maĭ întinde şi nu dea Dumneḑeŭ; îndată ce se va simţi la vre-unŭ satŭ, numaĭ decât să proftaxiţĭ a merge şi unulŭ din dumné-vóstre de a ridicà pe bolnavĭ, a curăţi loculŭ, a deosebì pe ceĭ sănătoşĭ şi a face tóte trebuinciósele urmărĭ a pazeĭ şi a curăţenieĭ desĕvîrşitŭ, cu silinţă şi cu durere, fără de lenevire, ca o trébă ce este vătĕmătóre obşteĭ; pentru că neurmându-le în faptă acestea câte vi le poruncimŭ, să sciţĭ că vĕ veţĭ pedepsi ca nisce neîngrijitorĭ şi nevoitorĭ de binele obşteĭ. Şi să nu lipsiţĭ la fie-care 15 ḑile odată a însciinţà Domnieĭ Mele de sănătate. Aşişderea să cercetaţĭ de urméză şi de păzesce şi căpitaniĭ margineĭ a judeţuluĭ povăţuirile ce aŭ date de către dumné-luĭ Vel Spătarŭ, saŭ de facŭ vre-unŭ cusurŭ, şi să aveţĭ a arĕtà şi a însciinţà Domnieĭ Mele, şi fiţĭ sănătoşĭ». (1)

La ispravnicĭ, carte deschisă din 22 Novembre 1794.

«Fiind-că trebuinţă urméză a se face totŭ felulŭ de pază cea cuviinciósă din vreme pentru bóla ciumeĭ, a nu se întinde în ţéră, de care Ne silimŭ în totŭ chipulŭ, pe câtŭ este în putinţa omenéscă, atâtŭ pentru locuitoriĭ politieĭ, câtŭ şi pentru locuitoriĭ după afară, de prin judeţe, a fi ferițĭ, şi fiind-că neprecurmarea judecăţilorŭ pricinuesce adunare şi amestecarea noroduluĭ, amŭ socotitŭ Domnia Mea, că într'acéstă vreme, când se apropie şi sĕrbătorile Sfinteĭ Nascerĭ, în carĭ sunt oprite după obiceiŭ cu totulŭ judecăţile, să nu se aducă nimenĭ după afară în Bucurescĭ pentru pricinĭ de judecăţĭ, nicĭ cu soróce dela dumné-vóstre, nicĭ cu mumbaşirĭ, ce se trimitea cu volnicie de aicĭ maĭ denainte până a se da aceste poruncĭ, afară din pricinile de vinovăţiĭ; pentru care amŭ datŭ Domnia Mea

(2) Cod. XXIII, fila 292 verso.

poruncă şi aicĭ, ca să nu se aducă de adĭ înainte nimine de afară şi celorŭ ce aŭ apucatŭ de aŭ intratŭ în cercetare, să li se isprăvéscă pricina şi să li se dea drumulŭ a se întórce la casele lorŭ, şi după dilele sfintelorŭ sĕrbătorĭ ale Nascereĭ, dândŭ Dumnedeŭ a fi sănătate, vorŭ fi slobodĭ iarăşĭ fieş-care a-şĭ căută daraverile lorŭ. Decĭ acésta să o urmaţĭ precum poruncimŭ maĭ sus în faptă şi să daţĭ cuvîntŭ să o înţelégă acésta şi toţĭ locuitoriĭ, că este de binele şi folosulŭ lorŭ şi alŭ obştieĭ, spre a conteni pornirea şi venirea la Bucurescĭ pentru pricinĭ de judecăţĭ. (1)

Cu pitacŭ din 28 Ianuarie 1795, A. Moruzi rênduesce pe Antonie, Polcovnicŭ de vînătorĭ dela Spătărie, să méargă la judeţulŭ Muscelŭ, unde împreună cu Stoln. Scarlatŭ Drugănescu, ispravniculŭ, să méargă la locuri'e unde s'a însemnatŭ bóla ciumeĭ, unde, cu ómeniĭ ce ispravniculŭ va da de ajutorŭ, să deosebéscă pe ómeniĭ bolnavĭ de ceĭ sănătoşĭ, carĭ vorŭ fi fostŭ amestecaţĭ cu ceĭ bolnăviţĭ, la locŭ deosebitŭ, spre a se aerisi; să se depărteze şi ceĭ curaţĭ de pe la casele din apropierea caselorŭ smreduite. Să se ardă casele în carĭ a fostŭ încuibată bóla, împreună cu mĕrunţişurile próste, cârpeturĭ, până în pămîntŭ. Să se ţăpuéscă satulŭ smreduitŭ: nicĭ să intre, nicĭ să maĭ iasă nimenĭ. — 1795 Fevruarie 1. NB. S'a scrisŭ şi la ispravnicĭ. (2)

Pitacŭ din 26 Martie 1795 către Vel Spătarŭ.

Fiind-că în politia Bucurescilorŭ la câte-va locurĭ s'aŭ întîmplatŭ molifséla la bóla ciumeĭ, care cu slobodenia ce aŭ cârciumariĭ a primi în cârciumĭ adunare de ómenĭ la bĕuturĭ şi la beţiĭ maĭ multă amestecătură şi molifsélă póte a se face, Domnitorulŭ ordonă, după cum s'aŭ urmatŭ şi altă dată, oprirea cârciumilorŭ «cu beţiĭ, cu lăutarĭ, cu jocurĭ în cârciumă, nicĭ partea bărbătéscă, nicĭ femeiască». Se invocsce vîndarea cu ocaua în vase de dusŭ pe acasă, iar nu de bĕutŭ în cârciumă. Domnitorulŭ adaoge a recomendà, ca din acéstă dispoziţiune zapciiĭ «să nu facă vre unŭ catachrisis pentru interesulŭ de câştigŭ alŭ lorŭ, cu luare de banĭ pentru slobodenie, saŭ cu cerere de vre-unŭ havaetŭ; iar la locurĭ smreduite, unde aprópe alăturea s'aŭ întîmplatŭ, saŭ feréscă Dumnedeŭ se va întîmplà, să fie cu totulŭ oprită cârciuma.» Asemenea pitacŭ s'a făcutŭ şi către Aga. (3)

(1) Cod. XXIII, fila 289.
(2) Cod. XXIX, fila 15 verso.
(3) Cod XXIX, fila 35 verso.

Pitacŭ către ispravnicĭ, din 13 Aprilie 1795. A. Moruzi vestesce că s'aŭ întinsŭ ciuma în jud. Vlaşca la 4 sate şi la Giurgiu şi prin împrejurimĭ. Decĭ ispravniciĭ să iea mĕsurĭ de pază, ca pentru o bólă lipiciósă. Să însciinţeze pe toţĭ locuitoriĭ din jud. respectivŭ şi să-ĭ povăţuéscă «ca omŭ vlăscénŭ saŭ giurgiuvénŭ din partea locurilorŭ molifsite să nu se priméscă în judeţŭ.» (1)

Patru cărţĭ către 4 sate molipsite din jud. Vlaşca, din 20 Maiŭ 1795.

«Vouĕ tuturorŭ locuitorilorŭ sătenĭ din maĭ jos numitele sate, Ne-amŭ însciinţatŭ Domnia Mea că nu numaĭ nu faceţĭ de sinevĕ paza cea trebuinciósă de acéstă năprasnică bólă care s'aŭ încuibatŭ între voĭ, ci nicĭ la povăţuirile şi poruncile ce vĕ dă pentru binele şi folosulŭ vostru ispravniciĭ judeţuluĭ nu sunteţĭ următorĭ; încă cea maĭ rea urmare făceţĭ împotrivă, de ascundeţĭ şi tăinuiţĭ bóla acésta la cine se întîmplă şi nu o arĕtaţĭ în grabă, lucru care cu câtŭ îlŭ ascundeţĭ şi-lŭ tăinuiţĭ şi cu câtŭ se face nebăgare de sémă, nădĕjduindŭ că va trece, cu atâta se înmulţesce şi se aţîţă foculŭ acesta, de vĕ stingeţĭ şi vĕ topiţĭ şi voĭ şi alte sate curate...... pentru care cu durerea Nóstră vĕ ḑicemŭ, neînţelegĕtorilorŭ şi nechibzuiţilorŭ: de ce vĕ faceţĭ necunoscĕtorĭ rĕuluĭ acestuia? In ochiĭ voştri vedeţĭ înşivĕ pe veciniĭ voştri, pe copiiĭ voştri murindŭ. De ce să nu faceţĭ paza de curăţenie dela înşi-vĕ, şi pricinuiţĭ cu lenevirea, cu nepaza, şi obştieĭ, pe lângă voĭ ceĭ molipsiţĭ, vătĕmare? Iar maĭ vîrtosŭ, voĭ preoţilorŭ din fiteşĭ-care satŭ, carĭ sunteţĭ datorĭ a face pildă noroduluĭ mirenescŭ, atâta sunteţĭ de vinovaţĭ în pricina acésta, în câtŭ ca nişce pricinuitorĭ de rĕulŭ obştieĭ sunteţĭ vrednicĭ de cea maĭ grea pedépsă făr de nicĭ o milostivire, pentru că voĭ sunteţĭ carĭ spoveduiţĭ şi grijiţĭ bolnaviĭ şi-ĭ îngropaţĭ şi faceţĭ pomenirĭ cu adunare de ómenĭ, şi pentru interesulŭ de óreşĭ-care folosŭ ce aveţĭ la îngroparea mortuluĭ, treceţĭ cu vederea şi nu cercetaţĭ pe bolnavulŭ acela, nicĭ arĕtaţĭ la ispravnicĭ saŭ la zapciiĭ ceĭ rĕnduiţĭ de ispravnicĭ, ca să se facă în grabă curăţenia, de se înmulţesce din ḑi în ḑi bóla acésta şi rĕmânŭ zadarnice îngrijirile domnescĭ şi ostenelile ispravnicilorŭ.» Vodă poruncesce locuitorilorŭ, să se supună nizamuluĭ şi poruncilorŭ ispravnicilorŭ, să nu ascunḑă bóla năprasnică; «păziţi-vĕ şi faceţĭ strejuirea cuviinciósă; cum şi de pomenirĭ şi de praznice cu adunărĭ de calabalîcŭ, lăsaţi-le acum a le face în urmă peste 4, 5 lunĭ, după ce se va potoli bóla,

(1) Cod. XXIX, fila 40 verso.

că primite sunt înaintea luĭ Dumnedeŭ orĭ-când; iar maĭ vîrtosŭ voĭ preoţilorŭ, vĕ poruncimŭ Domnia Mea straşnicŭ, ca pentru totŭ bolnavulŭ să aveţĭ a face cercetare şi să nu ascundeţĭ rĕulŭ acesta pentru prieteşugŭ şi pentru interesŭ, a îngropà ciumatulŭ fără de a da de scire la dregĕtorŭ, şi pentru fieşĭ-carele omŭ se s'aŭ bolnăvitŭ de orĭ-ce, în grabŭ să daĭ de scire, până a nu veni la mórte, că pe orĭ-care preotŭ nu va fi supusŭ şi următorŭ nizamuluĭ, să-lŭ ridice în pază şi să-lŭ trimiţă aicea la P. S. Sa Părintele Metropolitulŭ, să-ĭ iea darulŭ preoţieĭ, să-lŭ tundă, şi după ce se va pedepsi cu bătaie, să-lŭ pue la birŭ». Pe sătenulŭ abătutŭ dela nizamŭ să-lŭ bage ispravniciĭ în butucĭ, să-lŭ trimiţă la domnie, unde să fie pedepsitŭ cu bătaie şi cu ocna. Ispravniciĭ să trimiţă să se citéscă cartea acésta îndată la locuitorĭ şi la preoţĭ. (1)

Carte deschisă la toţĭ ispravniciĭ, protopopiĭ, preoţiĭ, diaconiĭ, boerinaşiĭ, mazîliĭ, breslaşiĭ, pârcălabiĭ dela sate şi tuturorŭ locuitorilorŭ, din 22 Maiŭ 1795. A. Moruzi vestesce din noŭ nizamulŭ pentru paza de bóla ciumeĭ, fiind-că s'a însciinţatŭ domnia că nu este urmatŭ, şi ameninţă cu pedepse grele pe celŭ abătutŭ dela nizamŭ, ca pre unŭ netemĕtorŭ de Dumnedeŭ şi nesupusŭ şi pricinuitorŭ de obştesculŭ rĕŭ. Circulara să se citéscă la sate în audulŭ tuturorŭ şi s'o adevereze de cetire preotulŭ, pârcălabulŭ şi proistoşiĭ satelorŭ, trimiţĕndu-se îndĕrĕptŭ la domnie. (2)

Şése cărţĭ către toţĭ locuitoriĭ orăşenĭ din Bucurescĭ, ca să nu ascundă bóla ciumeĭ la celŭ ce se va întîmplà, ci să arĕte la zapciiĭ bóleĭ acesteia, din 4 Iunie 1795.

Este o repetire, plus-minus, a anteriórelorŭ circulărĭ de asemenea natură. Le recomandă curăţenia şi le imputà că nu o păzescŭ, de se facŭ înşişĭ pricină de înmulţirea bóleĭ «şi de prăpădenia vóstră şi a patrioţilorŭ voştri». Vodă îĭ ameninţă cu oprirea de orĭ-ce felŭ de ómenĭ şi alişverişŭ a têrguluĭ, dacă din causa necurăţenieĭ se va întinde bóla. Să se ferésca unulŭ pe altulŭ, neprimindŭ ómenĭ de prin locurĭ şi mahalale molipsite şi tăinuindu-ĭ; «pre morţĭ îĭ îngropaţĭ prin grădinĭ şi câmpurĭ dobitocesce, cu care păcătuiţĭ şi înaintea luĭ Dumnedeŭ cu sufletele şi împotriva legeĭ, în vreme ce pentru acésta sunt lazareturĭ într'adinsŭ şi spitalurĭ cu preoţĭ duhovnicĭ

(1) Cod. XXIX. fila 57 verso.
(2) Cod XXIX, fila 59 verso.

şi biserică şi cu tóte cele trebuinciόse rênduite de Domnia Mea, cu îndestulare».

Vodă arată, că în aceste lazareturĭ şi spitale nu lipsesce nimica şi este căutare bună şi că din ele s'aŭ întorsŭ destul sănătoşĭ şi curăţiţĭ la casele lorŭ, avêndu-şĭ iarăşĭ odihna dintâiŭ. Apoĭ Domnitorulŭ se adreséză către preoţĭ şi le spune, că şi eĭ sunt pricina înmulţireĭ bóleĭ, că în locŭ de a povăţui pe enoriaşĭ să arĕte casurile de înbolnăvire prin vătăşeluluŭ mahalaleĭ şi a povăţui şi pe vătăşelŭ să nu le ascundă, «luaţĭ prinóse dela smreduiţĭ şi bolnavĭ, primiţĭ lucrurĭ molipsite, grijiţĭ şi spovĕduiţĭ şi îngropaţĭ morţĭ făr de cercetare şi făr de slobodenie dela zapciiĭ trebeĭ». Domnitorulŭ impută preoţilorŭ că nu moraliséză muierile şi fetele să trăiască prin muncă, «ci s'aŭ nărăvitŭ şi s'aŭ învĕţatŭ tóte, şi muierĭ şi fete, a petrece unele pe la cârciume şi a stărui pe uliţe, cerşîndŭ milostenie şi amestecându-se cu felurĭ de ómenĭ, cu pricină de lipsă şi de fómete, în vreme ce politia Bucurescĭ prin osîrdia Domnieĭ Mele n'aŭ fostŭ nicĭ este lipsită de hrană trebuinciósă». Decĭ Domnitorulŭ neputêndŭ să sufere atâta neîngrijire, nepază şi nebăgare de sémă, trimite Logofĕtulŭ de la divanŭ, ca să citéscă domnésca carte întru auḑulŭ tutulorŭ de obşte, ca toţĭ să se supue nizamuluĭ, precum maĭ sus se vede, că almintrelea celŭ vinovatŭ, după ce-şĭ va face întâiŭ curăţenia de smreduială, îlŭ va despoià în pelea gólă, îlŭ va purtà şi bate straşnicŭ pe uliţele Bucurescilorŭ, întocmaĭ ca pe unŭ ucigaşŭ de ómenĭ şi va fi trimisŭ la ocnă pe viaţă, de orĭ-ce bréslă saŭ stare va fi. Iar maĭ vîrtosŭ pentru preoţĭ, protopopĭ şi călugărĭ Vodă arată, că a datŭ poruncă Metropolituluĭ, că celŭ ce nu-şĭ va face datoria precum maĭ sus să-ĭ taie pletele şi barba, să-ĭ iea darulŭ şi să-lŭ dea pe mâna zapciilorŭ, să-lŭ bată şi să-lŭ pedepsécă, «de care şi scriemŭ şi poruncimŭ Sf. Tale Părinte Metropolite: de nu le veĭ pune aceste în faptă şi de nu le veĭ urmà precum le hotărîmŭ, să scĭĭ că deosebitŭ de turburarea şi scârba ce veĭ aduce Domnieĭ Mele, veĭ avé a da sémă înaintea luĭ Dumneḑeŭ cu sufletulŭ Sf. Tale». Aşijderea poruncesce Vodă şi boerilorŭ epistaţĭ, să urmăréscă nizamulŭ, iară Logofeţelulŭ să cetéscă cartea domnéscă cu bună înţelegere prin biserici, unde să fie preotulŭ şi vătăşelulŭ mahalaleĭ îndatoratŭ a strînge şi a aduce pe toţĭ de obşte, ca să o audă şi să înţelégă, iar preoţiĭ şi mahalagiiĭ să o iscăléscă şi apoĭ să o trécă Logofeţelulŭ în condica Metropolieĭ, la Spătărie, la Agie şi la epistaţiĭ rênduiţĭ după tréba acésta, «şi iscălindu-te şi tu în dosŭ că aĭ făcutŭ porunca şi aĭ cetit'o la toţĭ de obşte şi aŭ auḑit'o şi aŭ înţeles'o cu toţiĭ, să o aducĭ ca să se păstreze în Logofeţia Divanuluĭ Domnieĭ Mele, ca unŭ sinetŭ alŭ pricineĭ aceştia». (1)

(Loculŭ Sigiliuluĭ domnescŭ.) Vel Log.

(1) Cod. XXIX, fila 68 verso.

Pitacŭ din 6 Iunie 1795 către biv Vel Clucerŭ Alexandru Calfoglu Caimacamŭ alŭ Craioveĭ, să dea luĭ Alex. Colceagŭ biv Clucerŭ za arie, epistatulŭ pentru ciumă din acea parte de locŭ, câțĭ-va slujitorĭ de pază la satele molipsite, cum și mazilĭ și breslașĭ, ca să-ĭ orênduiască să secere și să strîngă bucatele celorŭ molipsițĭ. Domnitorulŭ aprobă acésta, și pentru semĕnăturile celorŭ molipsițĭ dispune ca: «ceĭ sănătoșĭ, carĭ vorŭ fi avêndŭ 15 saŭ 20 de ḑile de nu se va maĭ fi întîmplatŭ vre-o altă smreduire între dînșiĭ, aceia, spălêndu-se bine eĭ și peticele lorŭ tóte, să se slobódă a merge la secerișulŭ bucatelorŭ lorŭ; iar ceĭ smreduițĭ, câțĭ vorŭ fi avêndŭ semĕnăturĭ, să se îndatoreze ceĭ-lalțĭ sătenĭ aĭ lorŭ a îngriji pentru strîngerea bucatelorŭ sale cu bună orênduială, ca să nu se facă iroséla.»

Asemenea carte s'aŭ făcutŭ și catre biv Clucerulŭ Colceagŭ, epistatulŭ nizamuluĭ molipseleĭ.

In aceeașĭ ḑi Domnitorulŭ a scrisŭ și ispravnicilorŭ de Mehedințĭ, Romanațĭ, Vîlcea și Gorjŭ în sensulŭ actuluĭ de maĭ sus. (1)

Pitacŭ către Spătarulŭ și către Aga, din 21 Iunie 1795.

«Fiind-că din cercarea lucruluĭ în faptă și din pildele ce avemŭ și dela alte locurĭ și politiĭ, atâtŭ europenescĭ câtŭ și de pretutindenea unde s'aŭ întîmplatŭ molipsélă de năprasnica bólă a ciumeĭ, s'aŭ făcutŭ cunoscutŭ și de față s'aŭ vĕḑutŭ, că mijloculŭ celŭ ce curăță și gonesce desĕvîrșitŭ bóla acésta este spălarea, curățenia și afumarea multă cu îndestulare..... Decĭ vĕ poruncimŭ Domnia Mea, ca îndată după primirea acestuĭ domnescŭ alŭ Nostru pitacŭ să avețĭ a luà dela Armășie 50 vedre catranŭ, ca la câțĭ sunt săracĭ să le dațĭ dumné-vóstre din acestŭ catranŭ, iar ceĭ ce aŭ dela sineșĭ, să-ĭ îndatorițĭ pe toțĭ de obște, verĭ de ce stare saŭ bréslă va fi, în toțĭ Bucurescii, prin têrgŭ și prin mahalale, ca fie-care la prăvălia, la casa și la curtea sa să facă focŭ din catranŭ, în care să se afume cu fumulŭ catranuluĭ și eĭ și tóte lucrurile lorŭ, cu copiiĭ, cu soțiele și cu slugile lorŭ, în 10 ḑile necurmatŭ». Domnitorulŭ ordonă ca Spătarulŭ și Aga să inspecteze mereŭ prin têrgŭ și mahalale, de se efectuéză mereŭ acéstă desinfectare, și să denunțe pe ceĭ de stare deosebită carĭ nu se vorŭ fi supusŭ, iar pe ceĭ proștĭ să-ĭ pedepséscă de-adreptulŭ. (2)

---

(1) Cod. XXIX, fila 71.
(2) Cod. XXIX, fila 77.

Pitacŭ la Vel Spătarŭ, din 22 Iunie 1795.

Ca zapciiĭ bresleĭ spătărescĭ, carĭ aŭ case de locuitŭ afară pe la sate, când se întorcŭ dela Bucurescĭ pe la ele, să facă maĭ întâiŭ «ca unŭ chipŭ de lazaretŭ, ţiindu-ĭ şi 24 césurĭ în locŭ deosebitŭ, unde să-ĭ pue să se afume, să se aeriséscă bine şi să nu ĭ îngăduiască a luà din Bucurescĭ niscaĭ-va lucrurĭ molipsite, ca să nu se întindă bóla şi pe la sate.

NB. Asemenea s'aŭ poruncitŭ la Aga şi la Vel Armaşŭ. (1)

Pitacŭ dela 3 Iulie 1795, către epistatulŭ Agieĭ, sĕ scóţă la Colintina pe toţĭ ceĭ ce aŭ fostŭ pe lângă Curtea veche, «unde este negoţulŭ precupeţilorŭ», unde s'aŭ întîmplatŭ molipsélă de bóla ciumeĭ.

In aceeaşĭ ḑi Moruzi a datŭ pitacŭ către Vorniculŭ politieĭ, să dea 30—40 de care pentru a scóte pe mahalagiĭ şi familiile cu ipopsie de molipsélă, şi apoĭ să se desinfecteze carele prin spĕlare şi să se restitue la proprietarĭ.

In aceeaşĭ ḑi Domnitorulŭ a adresatŭ pitacŭ epistatuluĭ Agieĭ, ca să opréscă pe telalĭ să vînḑă în têrgŭ.

Totŭ în aceeaşĭ ḑi pitacŭ la epistatulŭ Armăşieĭ, ca împreună cu Medelnicerulŭ Şerbanŭ să mérgă la puşcărie, unde s'aŭ întîmplatŭ molipsélă, şi pe toţĭ vinovaţiĭ să-ĭ scóţă cu bună pază să-ĭ pue să se spele, să se aeriséscă, cum şi în lăuntru să pue afumăturĭ cu gunoiŭ şi alte spre a se curăţi. (2)

Circulară către maĭ multe persóne, din 16 Iulie 1795, rênduindu-se în fie-care mahala din Bucurescĭ cu epistasia de bóla ciumeĭ, care s'a înmulţitŭ în oraşŭ. Domnitorulŭ le poruncesce «ca în tóte dimineţele, luândŭ pe preoţiĭ mahalaleĭ i pe vătăşelŭ, să încunjurĭ tóte casele şi prăvăliile, umblândŭ din casă în casă, ca să cercetezĭ de dinafara caseĭ pentru fiteş-carele de sănătate şi, pliroforindu-te bine nu numaĭ din întrebare, ci să şi veḑĭ pe fiteş-carele bărbatŭ, femee, copiĭ saŭ slugă, că sunt sănătoşĭ toţĭ din mahala, să raportuescĭ la Agie; iar fiindŭ vre-unulŭ bolnavŭ orĭ de ce, măcar de durere de capŭ, să însciinţezĭ numaĭ decât la Agie, fiind-că este dată osebită porunca Domnieĭ Mele, ca să se osebéscă acelŭ bolnavŭ dintre ceĭ sănătoşĭ şi să se ducă la unŭ locŭ curatŭ, ce s'aŭ orênduitŭ acum într'adinsŭ şi s'aŭ gătitŭ câte-va case, ca să şéḑă acolo 2 ḑile saŭ celŭ multŭ 3, până să se aşeze ce bólă i se alege, şi nefiindŭ cu bănuială de

(1) Cod. XXIX, fila 78, verso.
(2) Cod. XXIX, fila 87.

năprasnica bólă, se va întórce iarăşĭ la casa sa; iar fiindŭ (ferescă Dumnedeŭ) lovitŭ de ciumă, se va trimite de acolo la lazaretŭ, ca să nu se maĭ primejduiască şi ceĭ-lalţĭ, din care se înmulţesce bóla. Şi deosebitŭ să aibă a da orĭ-căruia povăţuire şi învĕţătură de a nu ascunde orĭ-ce bólă ar fi, ci să arĕte întru adevĕrŭ pe fiteş-care bolnavŭ, că cu acestŭ mijlocŭ vorŭ fi ferițĭ ceĭ-lalţĭ aĭ caseĭ şi nu-şĭ va primejdui soţia şi copiiĭ luĭ. Aşişderea să grijescĭ a se face fumurĭ îndestulate în totŭ loculŭ acestorŭ mahalale, ca să fie nelipsitŭ pururea.

Iată persónele însărcinate cu fie-care mahala :

Mahalaua	Persóna
Mahalaua Bălăcénuluĭ	Dumné-luĭ Vel Agă.
» Biserica Dómneĭ » Sărindarulŭ » Hanulŭ Filipesculuĭ	Şetrarŭ Panaite Matraca.
» St. Nicolae	Vel Căpitanŭ de Dorobanţĭ.
» Colţeĭ » Hanulŭ Colţeĭ » » Zamfirŭ	Dimitrie Armaşopolu.
» Sf. Gheorghe Vechiŭ » Scorţaru » Constantinŭ-Vodă	Iordache Hina.
» Cărămidariĭ de-jos » Brosceniĭ	Polcovniculŭ Grigore Basma.
» Dobrotésa » Sêrbiĭ	Alŭ treilea Log. ot Tabacŭ.
» Ianculuĭ » Pantelimonŭ	Grigore fostŭ Polcov. de ciocli.
» Têrgulŭ-de-afară » Olariĭ	Vel Căpitanŭ de lefegiĭ.
» Măntulésa	Alŭ treilea Logofĕtŭ Iacovache.
» Agiuluĭ » Foişoruluĭ	Stanŭ Polcovnicŭ Sărarulŭ.
» Pópa Nanŭ » Lipcaniĭ	Prin Ienache Logofĕtŭ sin dascălŭ din Lucacĭ.
» Apostolĭ » Staicu	Prin Enciulŭ Polcovniculŭ.
» Olteniĭ	Medelnicerulŭ Mănăilă.
» Ceauşŭ-Radu	Gheorghe Códă, fostŭ ceauşŭ agiescŭ.
» Delea-Nouă	Slug. D-trache şi Clucerŭ Costache.
» Delea-Veche	Mateiaşŭ dela Clucerŭ Costache.

Mahalaua Popa-Sóre	Prin Vel Căpitanŭ.
» Lucacĭ	Prin Alexandru Lămotescu.
» Spiridonŭ	Hristofi fostŭ Căpitanŭ de lefegiĭ.
» Radu-Vodă	Fostŭ ceauşŭ de aprodĭ Mihalache.
» Podu-de-pămîntŭ	Polcovnicŭ Diamandi Economu.
» Gorganiĭ	Grămăticulŭ Arcuda.
» Livedea domnéscă	Prin Diamandi Polcovnicŭ Economu cu suilgiu.
» Fàntâna Bouluĭ	
» Popa Radu	Prin Polcov. Orĕscu.
» Schitu Măgurénu	Logofĕtŭ Gărdescu
» Stejaru	Prin Polcovnicŭ State Decatache.
» Brezoianu	
» Moldoveniĭ	Prin Şătrarulŭ Ioanŭ.
» Creţulescu	Prin Ioniţă Merişescu fostŭ Căp. de lefegiĭ.
» Archimandrituluĭ	Vel Vornicŭ al politieĭ.
» Spireĭ	Prin Stegarulŭ spătărescŭ.
» Biserica Albă dela Schitŭ	Cu Riga Grămăticulŭ.
» Bărbătescu din viĭ	
» Zlătariĭ	Vel Ceauşŭ Agieĭ
» Stavropoleos	
» Hanulŭ Greciĭ	
» St. Gheorghe Noŭ	Polcovniculŭ Palaurea.
» Hanulŭ St. Gheorghe	
» Steleĭ	Nicolae biv Căp. de Dorobanţĭ.
» St. Vinerĭ	
» Popescu	Polcov. Iordache din Jigniţa.
» Sf. Ioanŭ celŭ Noŭ	
» Protopopuluĭ	
» Neguţătorilorŭ	Starostea de neguţătorĭ
» » Răsvanulŭ	Polcovniculŭ Sterianŭ.
» Udricaniĭ	Polcovniculŭ Zamfirache.
» Sf. Gheorghe Vechiŭ	Prin Postelnicelulŭ Antonie.
» Hanulŭ luĭ Filaretŭ	
» Verguluĭ	Postelnicelulŭ Barbu Plopénu.
» Scaunele	Iordache sin Pascalŭ
» Golesculuĭ	Grigorie Bujorénu.
» Prundulŭ	
» Dómna Bălaşa	
» Biserica Eneĭ	Vel Spătarŭ.
» Popa Cosma	Polcovniculŭ Ioniţă Roşa.

Mahalaua		
Mahalaua	Ceauşŭ Davidŭ	Vătavulŭ spătărescŭ.
»	Dichiu şi Precupeţiĭ vechĭ	Mihalache fostŭ ceauşŭ agiescŭ.
»	Popa Petru	Prin Gheorghe fostŭ ceauşŭ agiescŭ.
»	Silivestru	
»	Popa Rusu	
»	Caimata	Prin Polcovniculŭ Enache Sterianŭ.
»	Stejarulŭ	» Mateiŭ Logofĕtulŭ de epitropie.
»	Boténulŭ	» Ioniţă Logofĕtulŭ de bresle.
»	Batiştea	» Ceauşulŭ spătărescŭ.
»	Precupeţiĭ Noĭ	Antonŭ Logofĕtŭ de epitropie.
»	Popa Dărvaşŭ	Gheorghe Mănciulescu
»	Popa Ivascu	Dinu Logof. de slujit. şi Pit. Gheorghiţă.
»	Biserica Armenilorŭ	Ioanŭ Odobescu.
»	Biserica Măgurénu din mahalaua păr. Filaretŭ	Petrică Logofĕtŭ spătărescŭ.
»	Isvorulŭ	Alŭ 2-lea Comisŭ.
»	Sf. Elefterie	Medelnicerŭ Arbutŭ.
»	Michaiŭ-Vodă	Alŭ 2-lea Pitarŭ.
»	Flămânda	Prin vameşulŭ Deşliŭ.
»	Sf. Ecaterina	
»	Vlădica	
»	Golesculuĭ	Prin alŭ 3-lea Vistierŭ Barbucică.

La 18 Iulie 1795 s'a făcutŭ epistaţĭ şi de plăşĭ prin Spătarulŭ. Asemenea s'aŭ scrisŭ şi către Spătarulŭ Hangerliu Dimitrache şi către Spătarulŭ Costache, ca să privegheze şi să cerceteze dacă se urméză nizamulŭ datŭ. (1)

Pitacŭ către Spătarulŭ, din 27 Iulie 1795. Domnitorulŭ arată că a pedepsitŭ pe alŭ 2-lea Pitarŭ rênduitŭ epistatŭ în mahalaua Michaiŭ-Vodă pentru că n'a datŭ de scire pentru unulŭ ce s'a bolnăvitŭ cu nume frigurĭ şi a şi muritŭ. Domnitorulŭ ordonă, ca Spătarulŭ să vestéscă tuturorŭ epistaţilorŭ din mahalale, că de nu-şĭ vorŭ face datoria de a vestì pentru fie-ce bólă ivită, «bine să scie că, de orĭ-ce tréptă va fi acela, cea maĭ uşóră pedépsă îĭ va fi cu 200 deplinŭ la tălpĭ şi cu surghiunŭ la Snagovŭ. Dreptŭ aceea să scoţĭ copie după acestŭ alŭ Nostru domnescŭ pitacŭ şi să daĭ la fiteş-carele copie, ca să scie să n'aibă pricină de îndreptare pe urmă.» (2)

(1) Cod. XXIX, fila 91 verso.
(2) Cod. XXIX, fila 97.

Pitacŭ din 27 Iulie 1795 către Metropolitulŭ, că preoţiĭ nu-şĭ facŭ datoria şi sunt pricinuitorĭ înmulţireĭ ciumeĭ. Domnitorulŭ ordonă ca Metropolitulŭ să aducă pe preoţĭ la regulă. (1)

La 25 Iulie 1795 s'aŭ făcutŭ unele schimbărĭ de epistaţĭ dela câte-va mahalale. (2)

La 1 Augustŭ 1795 Moruzi scrie Spătaruluĭ, constatândŭ că bóla merge în scădere, să cheme epistaţiĭ din mahalale, ca dela 7 Augustŭ să desinfecteze casele, stradele şi tóte persónele şi tóte lucrurile din case şi prăvăliĭ *până la o aţă*, în cursŭ de 5 ḑile, de orĭ-ce tréptă vorŭ fi. Dacă vre-unŭ boerŭ nu se va supune, să-lŭ denunţe Spătaruluĭ, ca să-lŭ oblige. (3)

Pitacŭ la Spătarulŭ, din 18 Aprilie 1796, ca pre femeile cioclilorŭ, carĭ aŭ fostŭ ţinute unŭ anŭ la mănăstirĭ, să le slobódă de acolo şi să le aşeze unde-va afară din Bucurescĭ la unŭ locŭ feritŭ, până se va potoli desĕvîrşitŭ bóla. (4)

Pitacŭ din 23 Iulie 1795 către biv Vel Post., epistatulŭ Agieĭ, repeţindŭ povăţuirile anterióre pentru combaterea ciumeĭ, precum isolarea celorŭ bolnavĭ de ceĭ sănătoşĭ. Domnitorulŭ se laudă că cu acéstă mĕsură a evitatŭ înmulţirea mortalităţeĭ, «acésta este lucru cercatŭ şi adevĕratŭ; avemŭ paradiagmata, maĭ vîrtosŭ că într'acéstă una dată la Rusciucŭ morŭ câte 100 şi 150 ómenĭ, care făcêndu-se singrisis Rusciucu pe lîngă politia Bucurescilorŭ, ce este cu atâta mulţime de norodŭ împodobită, socotéscă fieş-care ce analoghie urma să fie la iuţéla bóleĭ, din care invederatŭ lucru este că osîrdia ce punemŭ Domnia Mea cu paza ce se face aicĭ cu feririle, cu deosebirile şi cu cele-lalte ale neamestecăreĭ, aŭ ajunsŭ tréba molipseleĭ până la 7—8—10 până la 15 case pe ḑi». Décă fie-care ar înţelege mĕsurile luate şi le-ar aplicà, Domnitorulŭ crede că bóla s'ar stinge lesne. Decĭ ordonă să se reînnoiască instrucţiile şi povăţuirile către toţĭ, dându-se copie după acestŭ pitacŭ fiesce-căruia, ca să nu maĭ tăinuiască pe bolnaviĭ de ciumă. (5)

(1) Cod. XXIX, fila 97.
(2) Cod. XXIX, fila 97.
(3) Cod. XXIX, fila 101.
(4) Cod. XXIX, fila 174.
(5) Cod. XXIX, fila 93 verso.

Carte deschisă din 27 Septembre 1795 către egumenĭ, epitropĭ şi epistaţĭ de pe la mănăstirĭ marĭ şi micĭ, mitóce, protopopĭ, stareţĭ de pe la schiturĭ, preoţĭ, boerĭ, boerinaşĭ, breslaşĭ, mazilĭ, slujbaşĭ şi tuturorŭ locuitorilorŭ orăşenĭ şi ţĕranĭ de prin tóte satele şi oraşele din judeţulŭ. . . . Domnitorulŭ amintesce tótă ostenéla ce şi-a datŭ şi cheltuelile dela Visterie şi dela cămara domnéscă pentru combaterea ciumeĭ; «iată vedemŭ că şi împuţinarea bóleĭ s'aŭ făcutŭ şi vremea încă s'aŭ rĕcitŭ, apropiindu-ne de a intră în iarnă, de care şi nădĕjduimŭ la mila luĭ Dumneḑeŭ, că cu schimbarea vremeĭ şi cu silinţa omenéscă, care se face acum pentru curăţenia desĕvîrşită, va dobândì norodulŭ odihna sea; însă fiind-că bóla acésta ca o lipiciósă ce este, când nu se va face acum silinţă de către fieş-care în parte şi de către toţĭ de obşte spre curăţenia desĕvîrşită a lorŭ şi a lucrurilorŭ lorŭ întru tóte . . . . se împrospĕtéză, şi după trecere de încă multă vreme se aţîţă». Deci Domnitorulŭ recomandă tuturorŭ desinfecţiunea persónelorŭ, caselorŭ şi a lucrurilorŭ şi la ceĭ ce aŭ fostŭ molipsiţĭ şi la ceĭ ce aŭ rĕmasŭ sănătoşĭ. Apeléză pentru acésta maĭ cu sémă la egumenĭ, epitropĭ de mănăstirĭ, protopopĭ şi boerĭ, «ca uniĭ ce se cade să vĕ faceţĭ pildă celorŭ maĭ micĭ». Neamesteculŭ cu ceĭ carĭ aŭ maĭ rĕmasŭ molipsiţĭ este cu stăruinţă recomendatŭ. (1)

Pitacŭ din 27 Septembre 1795 către ispravnicĭ, comunicându-li-se apelulŭ de maĭ sus, ca să-lŭ împartă în ţéră şi să aducă la îndeplinire poruncile din elŭ.

In acelaşĭ sensŭ a scrisŭ Domnitorulŭ la 22 Septembre 1795 către Vel Spătarulŭ, de a se face desinfectarea în mahalalele Bucurescilorŭ. (1)

17 căţĭ legate către toţĭ ispravnicĭ, ca la totŭ satulŭ şi oraşulŭ din judeţŭ se însărcineze pe preotulŭ, pârcălabulŭ şi 2 sătenĭ saŭ orăşenĭ din ceĭ maĭ de înţelesŭ, ca în tóte dimineţile să umble din casă în casă, să întrebe de sănatate, şi prin vederea ochilorŭ lorŭ să trécă pe fieş-carele . . . . . şi de se vorŭ găsi sănătoşĭ, să-ĭ lase în odihna caselorŭ, iar împotrivă, de va ḑice vre-unulŭ că este bolnavŭ, saŭ ilŭ va cunósce orênduiţiĭ aceştia că nu este sănătosŭ, orĭ de ce bólă saŭ patimă vorŭ fi, să se scóţă acea familie la o margine de locŭ curatŭ, unde acolo să şéḑă treĭ ḑile, să se alégă bóla luĭ, şi când i se va alege bóla curată şi făr de bănuială, se va întórce iarăşĭ la

(1) Cod. XXIX, pag. 115.
(2) Cod. XXIX, fila 116 verso.

casa sa, iar când, feréscă Dumnedeŭ, se va sfeti ciumă, pe de o parte numaĭ decât să faceţĭ în scire zapciuluĭ plăşeĭ, pe de altă parte să stea acea familie acolo unde o aŭ scosŭ, făr de a se amestecà uniĭ cu alţiĭ, iar zapciiĭ plăşeĭ saŭ orênduitulŭ ce este la tréba acésta numaĭ decât să proĭtahséscă la acelŭ locŭ, unde pe bolnavŭ şi pre ceĭ împreună molipsiţĭ să-ĭ rădice la locŭ de lazaretŭ osebitŭ în pază, făcêndu-le tóte trebuinciósele urmărĭ de curăţenie, după poruncile ce avemŭ date, iar borfele ce le vorŭ rĕmâné, cum şi bordeiulŭ saŭ casa, de va fi de stare próstă, să li se dea focŭ. Aşişderea şi veciniĭ aceluĭ molipsitŭ şi rudele luĭ, cu carĭ a avutŭ a face, să se scóţă cu tóte ale lorŭ împreună la unŭ deosebitŭ locŭ curatŭ ca să se aerisésca, să spele şi să se cureţe eĭ şi tóte lucrurile lorŭ în câte-va dile, cu omŭ orênduitŭ într'adinsŭ asupră-le de a-şĭ face curăţenia acésta şi de a nu se întîlni în acele dile cu alţĭ curaţiĭ. De altă parte preoţiĭ să nu lipsésca a face osfeştaniĭ, a botezà Vinerea şi Mercurea cu sfîntă aghiasmă şi a ceti tot-deauna molitvele rugăciunilorŭ de bólă, ferindu-se a nu face îngropăciune de ómenĭ, măcar de orĭ-ce bólă va fi, până nu se vorŭ încredinţà bine. Precum şi locuitoriĭ încă să se părăsésca de molitve şi praznice cu adunare de ómenĭ într'acéstă vreme, că pomenirile şi la altă vreme orĭ-când totŭ sunt primite luĭ Dumnedeŭ.—1796 Ianuarie 6.

Asemenea carte s'aŭ făcutŭ şi la Caimacamulŭ Craioveĭ. (1)

Pitacŭ din 18 Februarie 1796 către Metropolitŭ, ca să ordone potropopilorŭ şi preoţilorŭ din Bucurescĭ şi de pe afară să îndemne pe toţĭ să se desinfecteze eĭ şi lucrurile lorŭ în interesulŭ încetăreĭ bóleĭ. Acestŭ îndemnŭ să-lŭ dea duhovniciĭ cu deosebire la ocasiunea spovedaniilorŭ din postŭ, «să nu cum-va ferésca Dumnedeŭ să se împrospĕteze iarăşĭ bóla».

Asemenea pitace s'aŭ făcutŭ la EpiscopiĭBuzĕŭ, Argeşŭ şi Rîmnicŭ. (2)

Pitacŭ către Vel Spătarŭ, din 26 Februarie 1796.

«Fiind-că s'a datŭ porunca Domnieĭ Mele către P. S. Părintele Metropolitŭ alŭ Ungro-Vlachieĭ, ca să îndatorésca pe duhovnicĭ de obşte, acum într'acestŭ sfîntŭ postŭ, când după creştinésca datorie trebue să se spovĕduiască fieş-care creştinŭ, spre a îndemnà şi a sfătui duhovnicesce ca să deschidă şi să scótă la medanŭ orĭ-ce lucrurĭ vorŭ fi avêndŭ puse încóce

(1) Cod. XXIX, fila 142.
(2) Cod. XXIX, fila 152.

şi încolea din vremea bóleĭ cu câtŭ de puţină bănuială a bóleĭ smreduire, spre a le aerisi, a le afumà, a le spĕlà şi a le curăţi prin marafetulŭ epistaţilorŭ rênduiţĭ la tréba acésta», ca nu cum-va să se împrospĕteze bóla; Domnitorulŭ ordonă «ca pe carele-lŭ va arĕtà P. S. P. Metropolitulŭ că nu urméză datorieĭ luĭ creştinescĭ a se spovĕduì acum la duhovnicŭ acum într'acestŭ postŭ şi să mărturiséscă lucrurile luĭ şi să dea de scire zapciilorŭ ca să li se facă curăţenia, pe unulŭ ca acela să-lŭ rădicĭ, să-lŭ închidĭ şi să-ĭ facĭ dojana cea cuviinciósă, ca şi fără de voia lorŭ să fie siliţĭ la datoria acésta; însă la acésta să nu aibă zapciĭ dumi-tale a face, ci însuţĭ dumné-ta să facĭ urmare pentru ceĭ ce va arĕtà P. S. Sa». (1)

Publicaţiune la tóte judeţele şi la Caimacamulŭ Craioveĭ, din 16 Martie 1796, pentru paza povăţuirilorŭ date în privinţa curăţenieĭ judeţuluĭ, spre stîrpirea definitivă a bóleĭ ciumeĭ: să cerceteze în tóte satele de se maĭ găsesce în vre-unulŭ, «că într'alŭ căruia judeţŭ vomŭ găsì bóla acésta ascunsă, şi dela dumné-vóstre nicĭ o silinţă şi nicĭ o îngrijire se face pentru potolirea eĭ desĕvîrşită, nicĭ nu ne însciinţaţĭ adevĕrulŭ, cu jurămîntŭ amŭ hotărîtŭ pe acelŭ ispravnicŭ să-lŭ osîndimŭ şi cu scóterea din isprăvnicie şi cu pedépsă».

Pitacŭ din 21 Martie 1796, către Metropolitulŭ.

Domnitorulŭ cere să nu cruţe Metropolitulŭ *pe popiĭ şi potropopiĭ*, carĭ tăinuescŭ bóla ciumeĭ, ci să-ĭ pedepséscă, tăindu-le pĕrulŭ capuluĭ şi barba, luându-le darulŭ, şi prin Vel Spătarulŭ să-ĭ trămită în judecata departamentuluĭ puşcărieĭ, ca să le facă şi politicéscă pedépsă. (1)

Pitacŭ către Vel Spătarŭ, din 31 Martie 1796.

«Fiind-că molipséla bóleĭ, ce se aude cum că se împrospĕtéză pe icĭ pe colea prin Bucurescĭ, se vede a fi şi dela ceĭ ce vinŭ de afară din locurĭ molipsite», Domnitorulŭ ordonă, ca la 4 marginĭ ale podurilorŭ marĭ să se rênduiască câte unŭ zapciŭ, carele pe toţĭ ceĭ ce vorŭ veni de afară

(1) Cod. XXIX, fila 154 verso.
(2) Cod. XXIX, fila 159 verso.
(3) Cod. XXIX, fila 160 verso.

în Bucurescĭ să-ĭ afume bine, să le facă curăţenia cea trebuinciósă lorŭ şi lucrurilorŭ lorŭ. Epistatulŭ Ageĭ să dea din brésla luĭ ajutorulŭ ce trebuesce de ómenĭ la cererea Spătărieĭ. (1)

In 31 Martie 1796, cu 100 de pitace, s'aŭ rênduitŭ din noŭ epistaţĭ la mahalale, ca să cerceteze de sănătate prin tóte casele şi să le desinfecteze conformŭ altorŭ disposiţiunĭ anterióre.

In 4 Aprilie 1796, s'a scrisŭ Spătaruluĭ şi Vorniculuĭ Golescu să dea povăţuirĭ epistaţilorŭ din mahalale, ca să desinfecteze casele şi efectele. (2)

Pitacŭ din 17 Maiŭ 1796 către Metropolitulŭ, repeţindŭ altŭ pitacŭ din anulŭ trecutŭ, ca să se opréscă pe câtŭ va fi bóla ciumeĭ adunările de înmormîntărĭ şi pomenirĭ, până la luna luĭ Septembre anulŭ viitorŭ, de vreme ce pe alocurea se cam aude de acéstă bólă, când la unŭ locŭ când la altulŭ. Vodă ḑice: «Totŭ acelaşĭ folosŭ vorŭ avé rěposaţiĭ cu pomenirile ce li se vorŭ face în urmă după ce se va rěci vremea de tómnă». Domnitorulŭ ordonă să se scrie protopopilorŭ şi la tóte eparchiile.

In 12 Iunie 1796, Domnitorulŭ a scrisŭ şi ispravnicilorŭ, repeţindu-le oprirea pogribăniilorŭ şi a pomenirilorŭ. (3)

Pitacŭ din 18 Maiŭ 1796, oprindŭ din noŭ vîndarea la Těrgulŭ Cuculuĭ şi pe uliţele mahalalelorŭ de către telelóice şi telalĭ, pe timpŭ de 30 ḑile, în interesulŭ stîrpireĭ ciumeĭ. (4)

Cărţĭ deschise la ispravnicĭ, din 18 Maiŭ 1796.

«Fiind-că într'acestŭ următorŭ anŭ, din mila luĭ Dumneḑeŭ, se vede curgětorŭ timpulŭ a fi bunŭ, cu îndestulată îmbelşugare la tóte ródele pămîntuluĭ; asemenea şi locuitoriĭ sunt în repaosŭ, căutându-şĭ hrana şi alişverişulŭ lorŭ, nefiindŭ nicĭ havalele ca alte dăţĭ, pentru care şi înşine Domnia Mea avemŭ bucurie, atâtŭ numaĭ că óre-care grijă este, că pe alocurea, pe la unele sate, totŭ se aude de molipsélă de bóla ciumeĭ, ce şi aceea iarăşĭ din amelia dumné-lorŭ ispravnicilorŭ o putemŭ socoti, căcĭ nu sunteţĭ cu acea purtare de grije silitorĭ a se face curăţenia cea cuviin-

(1) Cod. XXIX, fila 166.
(2) Cod. XXIX, fila 166 verso.
(3) Cod. XXIX, fila 187 verso.
(4) Cod. XXIX, fila 189.

ciósă, de care cu tóte că în necurmare pururea vi s'aŭ trimisŭ poruncile Domnieĭ Mele, ca să fițĭ cu tótă luarea aminte asupra acesteĭ trebĭ ce este alŭ obșticĭ folosŭ, dar iarășĭ și acum nu lipsimŭ printr'acésta a vĕ scrie și a vĕ porunci strașnicŭ, ca să fițĭ cu mare sîrguință acum într'acéstă vreme a priveghià prin tóte satele și orașele pentru sănătatea și buna petrecere a locuitorilorŭ, povățuindu-ĭ ca să nu ascundă bóla, când, feréscă Dumnedeŭ, se va întîmplà la vre-o casă, ci pe dată să se arate și apoĭ dumné-vóstre să facețĭ cele cu cale ale curățenieĭ, după poruncile ce avețĭ date, însciințândŭ și Domnieĭ Mele pe tótă sĕptĕmâna de sănătatea locuitorilorŭ; și așà acésta nu odată să o poruncițĭ, ci în tótă vremea, ca o datorie netăgăduită avêndu-o, să o îngrijițĭ, căcĭ în silința dumné-vóstre spânzură acésta, și de vețĭ face celŭ maĭ micŭ cusurŭ, vețĭ fi fără de rĕspunsŭ înaintea Domnieĭ Mele. Pogribăniile ce obicĭnuescŭ preoțiĭ de facŭ la morțĭ și mesele, adunările, să lipsésca cu totulŭ într'acéstă vreme, până după viitórea lună a luĭ Septemvre, când și vremea se rĕcesce, și până atuncĭ avemŭ nădejde la mila milostivuluĭ Dumnedeŭ, că se va potolì de totŭ și apoĭ atuncĭ îșĭ vorŭ face fie-care pogribăniile și pomenirile morțilorŭ..... (ca în actele anterióre).

Pentru care acésta s'aŭ datŭ porunca Domnieĭ Mele și către P. Sa Părintele Metropolitulŭ, să facă cunoscutŭ la toțĭ preoțiĭ că sunt oprite pogribăniile și pomenirile morțilorŭ până după sfîrșitulŭ luĭ Sept. — 1796 Maiŭ 18. (1)

Pitacŭ de la 25 Maiŭ 1796, către Metropolitulŭ.

«Fiind-că după voia ce aĭ luatŭ dela Domnia Mea este ca să mergĭ P. S. Ta la Tîrgovisce, poruncimŭ ca să ieĭ dimpreună cu P. S. Ta și părințiĭ cu capulŭ sf. Visarionŭ, ca atâtŭ în mergerea P. S. Tale de aicĭ până la Tîrgoviscea, pe unde veĭ trece, câtŭ și acolo în Tîrgovisce și în județulŭ Dîmbovițeĭ, să se facă la locurile cuviinciόse litaniĭ și osfiștaniĭ la capulŭ sfîntuluĭ, pentru curățirea năprasniceĭ bóle, de sănătatea noroduluĭ și de îndestularea ródelorŭ pămîntuluĭ». Vodă adaoge, că dela Tîrgovisce Metropolitulŭ să trimiță preoțĭ cuvioșĭ și pre părințiĭ cu capulŭ sfîntuluĭ și prin județulŭ Vlășceĭ, Ialomițeĭ, Focșaniĭ, ca asemenea să se facă slujbe și litaniĭ. (2)

(1) Cod. XXIX, fila 188.
(2) Cod. XXXI, fila 191 verso.

Pitacŭ din 5 Iunie 1796 relativŭ la poliţia bâlciuluĭ Drăgaiceĭ.

«Fiind-că la acestŭ bâlciŭ, ḑice Domnitorulŭ, se încuibéză făcĕtorĭ de rele, între cariĭ obicinuescŭ să se adune şi ţiganĭ domnescĭ, mănăstirescĭ şi boerescĭ, nărăviţĭ în fapte rele, pungaşĭ, calpuzanĭ şi borfaşĭ şi furĭ de caĭ», Domnitorulŭ, deşi a orênduitŭ pentru paza şi străjuirea prăvăliaşilorŭ şi a têrgoveţilorŭ ispravnicĭ şi căpitanĭ şi poteraşĭ, dar după obiceiulŭ anteriorŭ maĭ rênduesce şi din brésla luĭ Vel Armaşŭ unŭ zapciŭ cu câţĭ-va armăşeĭ într'adinsŭ numaĭ pentru ţiganiĭ ce se vorŭ găsi în fapte rele, fiindŭ că armaşiĭ aŭ cunoscinţă maĭ aprópe a ţiganilorŭ şi sciŭ pe ceĭ dedaţĭ la fapte rele. Decĭ Domnitorulŭ ordonă Armaşuluĭ alŭ 2-lea, ca împreună cu zapciulŭ şi doĭ armăşeĭ, să mérgă la Buzĕŭ, şi prin scirea ispravnicilorŭ să fie împreună cu ceĭ-lalţĭ dregĕtorĭ rênduiţĭ pentru paza bâlciuluĭ. Pre ţiganiĭ prinşĭ în fapte rele să-ĭ pue la poprélă, şi după sfîrşirea têrguluĭ să-ĭ aducă la temniţă, fieş-care cu vina în scrisŭ, ca prin judecată să-şĭ iea pe«dépsa cuvenită (1).

Vel Logofĕtŭ.

Pitacŭ din 10 Iunie 1796 către epistatulŭ Agieĭ, să opréscă pe telalĭ şi pe telelóice de a vinde petice şi pânzeturĭ în Têrgulŭ Cuculuĭ saŭ în Têrgulŭ-de-afară, în interesulŭ neîntindereĭ bóleĭ. (2)

Pitacŭ din 12 Iunie 1796, pe numele Paharniculuĭ Grigorie Hrisoscoleŭ, însărcinându-l să fie epistatŭ la têrgulŭ Drăgaiceĭ, şi-ĭ recomandă de aprópe îngrijire a mĕsurilorŭ contra bóleĭ ciumeĭ. (3)

Pitacŭ la ispravniciĭ de Buzĕŭ, din 12 Iunie 1796.

Le impută că n'aŭ îngrijitŭ de ajunsŭ, de óre-ce şi acolo în têrgŭ s'a întîmplatŭ molipsélă în ţigănia Episcopieĭ. Domnitorulŭ arată că n'a pututŭ oprì têrgulŭ Drăgaiceĭ, dar că a ordonatŭ desinfectarea neguţitorilorŭ la eşire din Bucurescĭ timpŭ de câte-va ḑile, şi maĭ comunică şi cele-lalte mĕsurĭ din decretele de maĭ sus şi termină, ca şi ispravniciĭ să fie cu

(1) Cod. XXIX, fila 197.
(2) Cod. XXXI, fila 198.
(3) Cod. XXIX, fila 199.

mare privighere, ca să se facă desinfectarea poruncită. Vodă maĭ adaoge a ḑice, că a expediatŭ în grabă pe baş-beşlégă la hotarulŭ dela Braila, ca să desinfecteze pre ceĭ carĭ vorŭ venì la Drăgaica din Braila, ţinêndu-ĭ în lazaretŭ câte-va ḑile. (1)

Publicaţiĭ deschise la tóte judeţele şi către locuitoriĭ de obşte şi preoţĭ, din 16 Iunie 1796, pentru bóla ciumeĭ. Textŭ aprópe identicŭ cu alŭ cărţilorŭ deschise anterióre. (2)

Pitacŭ către Metropolitulŭ, din 16 Iunie 1796, cerêndu-ĭ să se facă în Bucurescĭ şi în tótă ţéra rugăciunĭ pentru încetarea bóleĭ. (3)

Pitacŭ din 23 Iunie 1796 către Spătarulŭ, oprindŭ facerea sboruluĭ la Colintina din causa ciumeĭ. (4)

Pitacŭ la Spătarulŭ, din 24 Iunie 1796, ca pe neguţitoriĭ ce se întorcŭ dela Drăgaica să-ĭ desinfecteze împreună cu marfa lorŭ şi să facă lazaretŭ 5 ḑile afară din têrgŭ. (5)

Cinstitŭ şi credinciosŭ boerule alŭ Domnieĭ Mele dumné-ta Costandine Filipescule biv Vel Vist., epistatule Agieĭ, fiind-că Ne însciinţămŭ Domnia Mea cum că prin mahalale şi prin têrgŭ se află pe alocurea în multe părţĭ ómenĭ săracĭ bolnavĭ de bólă curată, căḑuţĭ p'acì pe colea, carĭ n'aŭ locurĭ de odihnă şi de adăpostire unde a se sprijinì, poruncimŭ dumitale ca să rênduescĭ a cercetà prin têrgŭ în totŭ cuprinsulŭ Agieĭ şi a găsì pe toţĭ aceĭ bolnavĭ, să-ĭ ridice şi să-ĭ aducă la spitalurile carĭ sunt orênduite într'adinsŭ pentru bolnaviĭ săracĭ, carĭ n'aŭ nicĭ unŭ locŭ de odihnă. — 1793 Martie 20. (6)

Cinstitŭ şi credinciosŭ boerulŭ Domnieĭ Mele boerule Ianache Văcărescule Vel Spăt., fiind-că ne însciinţămŭ Domnia Mea cum că prin mahalale şi prin têrgŭ se află pe alocurea în multe părţĭ ómenĭ săracĭ bolnavĭ cu bólă curată, căḑuţĭ p'acì p'acolea, carĭ n'aŭ locurĭ de odihnă şi de adăpostire cu odihnă unde a se sprijinì, poruncimŭ dumi-tale ca să orên-

(1) Cod. XXXI, fila 199 verso.
(2) Cod. XXIX, fila 204 verso.
(3) Cod. XXIX, fila 203 verso.
(4) Cod. XXIX, fila 207.
(5) Cod. XXIX, fila 208 verso.
(6) Cod. XXIII, fila 21 verso.

duescĭ a cercetà în tóte mahalalele cuprinsuluĭ Spătărieĭ şi a găsi pe toţĭ aceĭ bolnavĭ să-ĭ ridice şĭ să-ĭ aducă la spitalurile, carĭ sunt orênduite într'adinsŭ pentru bolnavĭ săracĭ, carĭ n'aŭ nicĭ unŭ locŭ de odihnă, după cum asemenea amŭ datŭ porunca Domnieĭ Mele şi la dumné-luĭ epistatulŭ Agieĭ pentru a cercetà înăuntru têrguluĭ; aşişderea poruncimŭ dumi-tale ca şi la Curtea veche, în zidurile caselorŭ, să puĭ să cerceteze, că şi acolo de se va fi aflândŭ niscarevaşĭ bolnavĭ curaţĭ, asemenea să-ĭ aducă la spitalurĭ. Către acésta poruncimŭ dumi-tale pentru aceĭ treĭ dulgherĭ fugarĭ ce aŭ fostŭ veniţĭ dela Buzĕŭ, ca totŭ felulŭ de cercetare să facĭ cu zapciĭ orênduiţĭ într'adinsŭ ca să-ĭ prindă negreşitŭ, cum şi nevestele lorŭ să fie la bună pază.—1793 Martie 20. (1)

2 pitace: unulŭ la dumné-luĭ Vel Spătarŭ şi altulŭ la dumné-luĭ epistatulŭ Agieĭ, pentru ceĭ ce se află în politie fără de nicĭ o căutare, să-ĭ ducă la spitalurĭ.

Cinstitŭ şi credinciosŭ boerulŭ Domnieĭ Mele biv Vel Vist. Filipesculŭ, epistatulŭ alŭ Agieĭ, fiind-că Ne-amŭ însciinţatŭ Domnia Mea cum că atâtŭ prin casele de prin mahalalele têrguluĭ acesteĭ politiĭ, oraşulŭ Domnieĭ Mele Bucurescĭ, câtŭ şi pe la uliţele têrguluĭ, sunt bolnavĭ, în locuinţa lorŭ, carĭ petrecŭ o ticăloşie nesuferită, nu numaĭ din pricina bóleĭ aceea, ci maĭ vîrtosŭ din neodihnă şi neorênduială, că după ce locuescŭ prin coşare şi pe la drumurĭ, făr de adăpostire, sunt lipsiţĭ şi de hrana cea de tóte ḑilele, neavêndŭ cine a le purtà grija şi nesciindu-se cine şi unde locuesce, şi aşà pururea petrecŭ în obidă, făr de nicĭ un cuvîntŭ alŭ dreptăţeĭ lorŭ maĭ bună şi maĭ cu odihnă, când se vorŭ orêndui la spitalurile cele sciute, căcĭ pentru acéstă trébă sunt spitalurile de a se adăposti şi a se odihni şi a se îngriji ceĭ neputincioşĭ; pentru care poruncimŭ Domnia Mea dumi-tale să facĭ cercetare în totŭ cuprinsulŭ poporuluĭ Agieĭ prin mahalalele têrguluĭ, şi câţĭ se vorŭ aflà de aceştia, să-ĭ ridice şi cu zapciĭ de aĭ dumné-tale să-ĭ trimeţĭ la spitalurĭ, unde poruncimŭ Domnia Mea, epitropilorŭ spitaluluĭ, să aveţĭ a-ĭ primi pe toţĭ şi a le orêndui odihna lorŭ, ca să pótă petrece cu totŭ repaosulŭ, şi prin catastihŭ anume să Ni se facă arĕtare, cine şi la care spitalŭ s'aŭ aşezatŭ?—1793 Augustŭ 29. (2)

(1) Cod. XXIII, fila 21 verso şi 22.
(2) Cod. XXIII, fila 129.

In 21 Decembre 1794, Domnitorulŭ dă pitacŭ la Vel Spătarŭ şi la epistatulŭ Agieĭ «pentru uniĭ săracĭ nevolnicĭ şi străinĭ, carĭ sunt cu adevĕratŭ vrednicĭ de milă şi de ajutorŭ şi carĭ, neavêndŭ nicĭ un felŭ de razimŭ, stăruescŭ pe uliţele Bucurescilorŭ în iuţimea geruluĭ, unde şi nóptea rĕmânŭ, dintre carĭ s'aŭ aflatŭ şi bolnavĭ şi morţĭ pe uliţele Bucurescilorŭ, că nefiindŭ cu cale a se trece acésta cu nebăgare de sémă, *maĭ vîrtosŭ într'acéstă vreme* să se afle bolnavĭ şi morţĭ pe uliţele Bucurescilorŭ», Domnitorulŭ ordonă «să se facă căutare unora ca aceştia, şi câţĭ sunt nevolnicĭ străinĭ, fără de nicĭ unŭ razimŭ şi cu adevĕratŭ vrednicĭ de milă, *luându-ĭ în scrisŭ,* să li se facă o orênduială de a-ĭ împărţi pe la mănăstirĭ, unde să le dea egumeniĭ şi epitropiĭ mănăstirilorŭ un locŭ de adăpostire şi de şedere, purtându-le grija şi căutându-ĭ dintr'ale mănăstireĭ pentru hrana vieţeĭ lorŭ.» Domnitorulŭ adaoge, să se esecute acestŭ nizamŭ, ca să nu se maĭ afle pe uliţele Bucurescilorŭ stăruindŭ saŭ înconjurându-se într'acéstă vreme prin bisericĭ şi prin tóte locurile; iar când sunt vrednicĭ de slujbă, cu adevĕratŭ sănătoşĭ şi zdravenĭ, carĭ numaĭ din rĕŭ năravŭ şi din lenevie s'aŭ obicinuitŭ a calicì, să-ĭ desbăraţĭ şi să le faceţĭ zaptŭ de a se părăsi de acelŭ rĕŭ năravŭ şi a-şĭ agonisi hrana vieţeĭ cu slujba şi cu ostenéla lorŭ. (1)

Vel Logofĕtŭ.

Pitacŭ la Vel Vist., din 25 Martie 1795.

Sĕracilorŭ, «carĭ sunt cu adevĕratŭ sacateftiţĭ, nevrednicĭ de nicĭ o slujbă, ce s'aŭ orênduitŭ a se ridicà din Bucurescĭ şi ca să se trămită pe afară pe la mănăstirĭ de a-ĭ hrăni» (din causa ciumeĭ), Vodă le-aŭ datŭ dela domnie de liude câte talerŭ unulŭ ½ pe lună, ca să nu aibă pricină de lipsă. Ordonă Visterieĭ să dea în mânile Spătaruluĭ acéstă léfă a 48 liude pe câte 3 lunĭ, «ca să li se dea pe amână fiteş-căruia la împlinirea de 3 lunĭ; veĭ urma dumné-ta a le da orênduita milă pe câte o lună prin P. S. Metrotropolitŭ, care-ĭ va trimite la mănăstirile unde eĭ se află.»—1795 Martie 25. (2)

Pitacŭ din 26 Martie 1795 la egumeniĭ de mănăstirĭ, trimiţêndŭ cerşetoriĭ după dispoşiţiunea luată, cu anume listă de ceĭ trimişĭ şi însciinţare că dela domnie se dă de familie câte 1 tal. şi ½ pe lună, «iar dela mănăstire poruncimŭ să li se dea câte una oca mălaiŭ pe ḑi de totŭ liudele, cum

(1) Cod. XXIX, fila 3 verso şi 4.
(2) Cod. XXIX, fila 31 verso.

şi din bucate ceea ce vorŭ fi mâncândŭ şi ceĭ-lalţĭ ómenĭ aĭ mănăstireĭ». Domnitorulŭ recomandă egumenilorŭ să veghieze, să nu fugă săracii de acolo, «dar să nu audimŭ că orĭ cuvioşia ta saŭ ómeniĭ mănăstireĭ se arată către dînşiĭ cu nemilostivire şi cu vre-o rĕutate, orĭ în ce chipŭ, pentru că avemŭ a cercetà, şi când Ne vomŭ pliroforisì că pătimescŭ de ómeniĭ mănăstiriĭ saŭ sunt lipsiţĭ şi nu-şĭ aŭ hrana şi căutarea lorŭ, să sciĭ că aĭ a te pedepsi. Şi de nu este locŭ înăuntrulŭ mănăstireĭ, să li se facă unŭ locŭ afară lângă mănăstire, aprópe, o căsuţă de a locuì într'însa, urmândŭ precum poruncimŭ maĭ sus. Şi aducêndu-ĭ acolea la mănăstire, să puĭ întâiŭ să-ĭ spele, să-ĭ curăţe, să-ĭ afume şi, udându-ĭ cu oţetŭ, aşà să-ĭ primescĭ în mănăstire».

NB. Mănăstirile la carĭ s'aŭ trimisŭ 122 de cerşetorĭ: în *Ilfovŭ*: Plătărescii, Mărcuţa, Plumbuita, Căldăruşaniĭ, Codreniĭ, Snagovulŭ şi Balamuciĭ; în *Vlaşca*: Glavaciocŭ, Căsciórele, Găiseniĭ şi Comana; în *Ialomiţa*: la Slobodia; în *Dîmboviţa:* la Dealŭ, Nucetŭ, Golgota şi Butoiulŭ; în *Muscelŭ*: la Câmpulungŭ, Vieroşulŭ, Râncăciovulŭ şi Valea; în *Oltŭ*: Clocociovulŭ şi mănăstirea dela Slatina; în *Prahova*: Mărgineniĭ, Mislea, Têrgşorŭ, Poiana şi Sinaia; în *Argeşŭ*: la Fedeleşoiŭ şi Tutana; în *Secuienĭ*: la Vălenĭ, Apostolache şi Bradulŭ; în *Buzĕŭ*: la Banulŭ şi la Brebu; la *Slam-Rîmnicŭ*: mănăstirea Rîmnicŭ, Băbeniĭ şi Sf. Ioanŭ din Focşanĭ.

S'aŭ trimisŭ de fie-care mănăstire câte 2, 3 cerşetorĭ, din carĭ mulţĭ bărbaţĭ cu femeile lorŭ şi copiĭ. (1)

Cu pitace dela şi 5 şi 8 Aprilie 1795 s'aŭ maĭ trimisŭ săracĭ din Bucurescĭ la mănăstirile Cozia din Vîlcea, Bistriţa, Tismana, Horezŭ, Govora, Arnota (Vîlcea), Segarcea, Bucovĕţulŭ şi mănăstirea Dintr'unŭ lemnŭ (la acésta s'aŭ trimisŭ femeĭ fără bărbaţĭ).

Pre caliciĭ de neamŭ moldovénŭ, în numĕrŭ de 6, i-aŭ trecutŭ prin Spăt. înapoĭ în Moldova; iar pe 8 calicĭ bulgarĭ, totŭ prin Spăt., i-aŭ trecutŭ peste Dunărea pe la Olteniţa. (2)

Cu pitaculŭ din 4 Aprilie 1796 s'aŭ maĭ trimisŭ cerşetorĭ din Bucurescĭ la mănăstirile Poiana din Prahova, Găiseniĭ din Dîmboviţa, Cotména din Vîlcea, Sinaia din Prahova, Morunglava din Vîlcea, Fedeleşoiŭ din Argeşŭ şi Têrgşorŭ din Prahova. (3)

(1) Cod. XXIX, fila 33 verso, 34 şi 35.
(2) Cod. XXIX, fila 39.
(3) Cod. XXIX, fila 168 verso.

Pitacŭ la Spătarŭ şi Agă şi epistatulŭ Armăşieĭ, din 23 Iulie 1793, ca să fie scoşĭ din Bucurescĭ toţĭ ţiganiĭ«netoţĭ» (?), dându-se ordinŭ la tóte străjile margineĭ Bucurescilorŭ a nu-ĭ îngădui să se maĭ întórcă la Bucurescĭ «nicĭ acum, nicĭ după acésta». (1)

In 19 Octobre 1794, sunt opriţĭ prin pitacŭ la Vel Spătarŭ de a maĭ intrà ţiganiĭ în Bucurescĭ, «verĭ de pre ce parte de locŭ vorŭ fi», în interesulŭ pazeĭ de «năprasnica bólă». (2)

Cu pitacŭ din 25 Martie 1795 către epistatulŭ Armăşieĭ, ordonă scóterea din Bucurescĭ din casele lorŭ a tuturorŭ ţiganilorŭ domnescĭ, cu tóte ale lorŭ, pe la moşiĭ şi sate depărtate, şi să n'aibă voie a se întórce până când Dumnedeŭ va face milă a se potoli desĕvîrşitŭ şi a nu se maĭ audì de năprasnica bólă, sub pedépsă de a i se da focŭ prăvălieĭ orĭ-căruĭ, dacă ar venì pe ascunsŭ, şi se va şi pedepsi. «Şi dumné-ta, ca unŭ zabitŭ ce le escĭ, pentru nepurtarea de grijă la acestŭ nizamŭ, ce se dă pentru curăţenia în folosulŭ de obşte alŭ politieĭ, veĭ fi învinovăţitŭ şi nu veĭ avé nicĭ o îndreptare.» (3)

Pitacŭ către epistatulŭ Armăşieĭ, din 10 Iunie 1796, să scótă afară din Bucurescĭ pe toţĭ ţiganiĭ, afară de ceĭ din curţile boerilorŭ, după nizamulŭ din anulŭ trecutŭ. (4)

Pitacŭ din 1 Aprilie 1795, către Spătarŭ.

Domnitorulŭ află că ciocliĭ dela spitalulŭ de ciumaţĭ, în contra nizamuluĭ, umblă prin lume, printre ómeniĭ curaţĭ, vinŭ nóptea într'ascunsŭ pentru bĕutură în Bucurescĭ şi pentru alte interese şi fapte netrebnice, şi ocasionéză ast-felŭ întinderea bóleĭ, «ca nisce vrăşmaşĭ şi făr de temere de Dumnedeŭ şi de urgia luĭ». Domnitorulŭ ordonă Spătaruluĭ să le vestéscă printr'unŭ zapciŭ să înceteze dela acéstă urmare, «să nu lipséscă dela spitalŭ şi să se feréscă de ómenĭ curaţĭ, atâtŭ în cea-laltă vreme, câtŭ şi la intrarea şi eşirea din Bucurescĭ pentru ridicarea de bolnavĭ ciumaţĭ». Zapciiĭ să se feréscă de contactŭ cu ciocliĭ, să evite contactulŭ cu lumea,

(1) Cod. XXIII, fila 3 verso.
(2) Cod. XXIX, fila 3 verso.
(3) Cod. XXIX, fila 31.
(4) Cod. XXIX, fila 198.

abătêndu-se din drumŭ, că de nu, va fi împuşcatŭ. Să se ordone străjariloră dela marginea oraşuluĭ, zapciilorŭ, vătăşeilorŭ şi mahalagiilorŭ, că de vorŭ vedé vre-unŭ cioclu de aĭ spitaluluĭ umblândŭ prin Bucurescĭ, să-lŭ omóre, «şi va fi bine mortŭ, ca unŭ vrăşmaşŭ şi pricinuitorŭ de peirea noroduluĭ». Cârciumarulŭ saŭ cârciumărésa, care va primi la bĕutură vre-unŭ cioclu din spitalŭ, saŭ altŭ mahalagiŭ de-lŭ va primi în casa luĭ pentru vre-unŭ interesŭ, nu va fi maĭ puţinŭ pedepsitŭ. Zapciiĭ, carĭ nu vorŭ ascultà de poruncile Spătaruluĭ în astă privinţă, să se denunţe Domnitoruluĭ, care-ĭ va trimite la ocnă. «Lângă acésta poruncimŭ Domnia Mea, atât dumi-tale Vel Spătarŭ, cât şi dumi-tale Vel Agă, să rênduiţĭ zapciĭ cu *amîndouĕ tulumbele*, ca în tóte ḑilele să ude cu apă tóte podurile Bucurescilorŭ pentru spălare şi curăţenie».(1)

Pitacŭ din 14 Iulie 1795, volnicindŭ pe unŭ cioclu să caute în judeţele Ilfovŭ şi Vlaşca pe Niţă logofeţelulŭ, condicarulŭ Divanuluĭ, să-lŭ bage în butucĭ şi, ridicându-lŭ cu tótă familia şi borfele luĭ, să-lŭ ducă dreptŭ la lazaretulŭ dela Pantelimonŭ, unde să-lŭ pue orênduitulŭ epistatŭ alŭ lazaretuluĭ Antonie Polcovniculŭ la pază şi curăţenie. (2)

Biv 2-lea portarŭ Sandulache a scrisŭ luĭ Vodă, că unŭ spurcatŭ ţiganŭ cioclu a îngropatŭ morţiĭ ciumaţĭ la suprafaţă, de i-aŭ mâncatŭ câniĭ, a spartŭ cramele ómenilorŭ de le-a bĕutŭ vinulŭ şi a datŭ cu ciomagulŭ în capulŭ unuĭ diaconŭ ciumatŭ să móră maĭ iute şi până în ḑiuă a şi muritŭ, şi bétŭ fiindŭ, a vrutŭ să siluéscă pe o femee ciumată, şi strigândŭ femeea pe altŭ cioclu numaĭ, a scăpatŭ din mânile luĭ.

Se cercetéză şi se face în 27 Iulie 1795 anafora la Vodă, în care ḑice că faptele aceluĭ cioclu îĭ aducŭ «osîndă de capŭ», decât se invócă circumstanţa atenuantă că erà bétŭ, «şi când este la mijlocŭ beţia, iar nu este din cugetŭ, saŭ din alt-felŭ de vicleşugŭ, atuncĭ pravilele le facŭ sincatavasis, ḑicêndŭ: «celŭ ce va face ucidere la beţie, se osîndesce la surgunie de 5 anĭ» (cartea 60, titlu 39). In locŭ de surgunie, «care nu s'aŭ obicĭnuitŭ la aceste fapte», judecătoriĭ dela criminalion propunŭ să fie trimisŭ ţiganulŭ la ocnă, cu acelaşĭ sorocŭ cum poruncescŭ pravilele. — 1795 Iulie 27. (3)

După anaforaua mareluĭ Spătarŭ şi a mareluĭ Vornicŭ, constatândŭ la 15 Aprilie 1796 că «Polcovniculŭ de ciocli, care s'a făcutŭ, nicĭ o pricepere nu

(1) Cod. XXIX, fila 36.
(2) Cod. XXIX, fila 90 verso.
(3) Cod. XXX, fila 73 verso.

are în acéstă trébă a cioclieĭ, şi încă ḑice că nicĭ calŭ nu are şi este şi sacatŭ», eĭ propunŭ să fie înlocuitŭ de fostulŭ Polcovnicŭ Ioniţă. Domnitorulŭ, la 18 Aprilie 1796, dă resoluţiunea că, «fiind-că a vrutŭ numaĭ să înşele pe Domnia-Mea de a se îmbrăcà cu caftanŭ, arĕtându-se că este vrednicŭ şi scie tréba, şi acum ḑice că n'are pricepere de slujba acésta şi că n'are calŭ şi este sacatŭ, poruncimŭ ca havaetulŭ Agieĭ să-lŭ rĕspunḑă pe anulŭ întregŭ şi să dea şi celuĭ pe care l'a scosŭ tal. 100 ; să se trimiţă apoĭ şi la Snagovŭ pentru înşelăciunea ce a făcutŭ şi să se rênduiască în loculŭ luĭ totŭ Ioniţă, ce aŭ fostŭ maĭ înainte, fără de havaetŭ.» (1)

Fómetea.

Prin anaforaua din 19 Maiŭ 1794, Metropolitulŭ Dositeiŭ şi Ioanŭ Raletŭ arată Domnitoruluĭ că brutariĭ, cum vĕdŭ că este vremea împotrivă, că e lipsă de ploĭ, cum simţescŭ că va fi lipsă de bucate, se ducŭ în tóte părţile prin ţéră cu multŭ maĭ înainte, de cumpĕră provisiunĭ multe, dar le ţinŭ ascunse, şi când vine vremea ca din causa lipseĭ să se scumpéscă grâulŭ, cumpĕră şi eĭ câte unŭ carŭ douĕ de ochiĭ zapciilorŭ şi scumpescŭ fórte multŭ pânea, sub pretextulŭ acesta alŭ lipseĭ, ḑicêndŭ că îĭ costă chila de grâŭ câte 30 saŭ 40, şi din acéstă causă pătimesce sărăcimea fórte multŭ.

De aceea, pentru că «din pĕcate curgêndŭ seceta, póte de ce merge să se scumpéscă bucatele», rógă pe Domnitorŭ să dea poruncă luĭ Vel Aga, că aducêndŭ înaintea sa pe toţĭ brutariĭ, să-ĭ oblige prin zapise şi chezăşie unulŭ către altulŭ, cum acésta în multe rêndurĭ s'a urmatŭ, că nu vorŭ urcà preţulŭ pâneĭ, şi *avêndu-se în vedere seceta ce se anunţă*, eĭ să fie datorĭ a umblà să strîngă grâŭ câtŭ de multŭ, pentru a fi îndestulaţĭ, dar să nu-lŭ ascundă; numiţiĭ epitropĭ aĭ obştieĭ maĭ adaogŭ, că aŭ în scire că la jud Ialomiţa şi la alte părţĭ costă chila de grâŭ câte tal. 11 multŭ 12, chiria pe chilă până la Bucurescĭ costă 2 tal., şi unulŭ cheltuiala lorŭ, în totalŭ cheltuiala uneĭ chile de grâŭ ar costà 15 tal., «şi cu acestŭ mijlocŭ, totŭ nu póte pătimi norodulŭ greutate şi scumpete» ; apoĭ totŭ cu acestŭ mijlocŭ, când neguţătoriĭ de grâŭ venindŭ la Bucurescĭ cu grâŭ vorŭ ţiné la unŭ preţŭ mare, şi vĕḑêndŭ că nu se întrébă multŭ grâulŭ, de sigurŭ vorŭ scădé şi eĭ preţulŭ; «şi pentru ca să nu le rĕmâie cuvîntŭ atuncĭ, de aceea să aibă scire de acum».

Iată şi resoluţiunea ce o dă Domnitorulŭ:

(1) Cod. XXXI, scara 6, fila 58.

Iῶ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i Gpd. zemle Vlachiscoe. — «Poruncimŭ Domnia Mea dumi-tale Vel Agă, să aducĭ pe toţĭ brutariĭ înaintea dumi-tale, ca după nizamulŭ ce este datŭ la Agie să-ĭ îndatorescĭ pe toţĭ, legându-ĭ şi cu chezăşie unulŭ pe altulŭ, ca să grijască fieş-care de a avé zaheréua cea trebuinciósă pe câte 40 de ḑile, să nu pătiméscă politia vre-o lipsă.»—1794 Maiŭ 20. (1)

Vel Logofĕtŭ.

Pitacŭ la Vel Aga.

«Amŭ luatŭ Domnia Mea însciinţare cum că brutariĭ din Bucurescĭ, după multe vicleşugurĭ şi vinovăţiĭ trecute ale lorŭ, acum uniĭ îşĭ închidŭ cuptórele şi fugŭ şi se ascundŭ, şi aşà din nelucrarea şi împuţinarea cuptórelorŭ, se pricinuesce lipsă de pânea cea trebuinciósă a hraneĭ politieĭ Bucurescilorŭ».... Vodă ordonă «să strîngĭ pe toţĭ brutariĭ la Agie, ca să le arĕţĭ porunca Domnieĭ Mele şi să le spuĭ că Domnia Mea le-amŭ făcutŭ atâtea şi atâtea musaadele spre ajutorulŭ lorŭ, şi la tóte eĭ, făcêndu-se necunoscĕtorĭ, în felurĭ de chipurĭ şi înmiite orĭ s'aŭ aflatŭ vinovaţĭ, în câtŭ de ar fi căutatŭ domnia a face rĕsplătirea cea dréptă la vinovăţiile lorŭ, pururea eraŭ vrednicĭ de cea maĭ grea pedépsă, de care Domnia Mea totŭ i-a iertatŭ şi încă nu li s'aŭ făcutŭ pedépsa aceea ce cu dreptate li se cădeà; acum dar a o face şi acésta, cu a-şĭ închide *furnurile (sic)* şi a fugì şi a se ascunde, cu pricină că n'aŭ zaherea saŭ că n'aŭ *sermaia* să cumpere zaherea, fără a nu arĕtà maĭ înainte şi a da de scire la Agie şi a pătimì unŭ norodŭ din pricina lorŭ, nu vomŭ maĭ puté suferì....» Vodă ordonă Agăĭ: «tuturora să le ḑicĭ să-şĭ *deschiḑă furnurile* şi fie-care brutarŭ pe tótă ḑiua să aibă a scóte pâne de câtŭ maĭ multe cuptóre se va puté, spre îndestulare, iar de 2 cuptóre să fie datorŭ negreşitŭ a scóte fie-carele brutarŭ....» Vodă trimite în scire brutarilorŭ fugarĭ, că a ordonatŭ să fie căutaţĭ în Bucurescĭ şi în tótă ţéra, «şi prinḑêndu-ĭ pe uniĭ ca aceia, îĭ vomŭ trimite la ocne pe tótă viéţa.... şi carĭ acum se va fi aflândŭ dosiţĭ, a cărora cuptóre staŭ închise, prinḑêndu-ĭ, de vorŭ da chezăşie că vorŭ fi următorĭ a-şĭ lucrà meşteşugulŭ lorŭ şi a scóte pe tótă ḑiua pâne în 2 cuptóre, să le ieĭ chezăşiile lorŭ la Agie, iar carĭ nu vorŭ fi următorĭ, să Ni-ĭ arĕţĭ cu fóe anume, ca să-ĭ trimitemŭ pe uniĭ ca aceia la ocnă, cu hotărîrea ce ḑicemŭ a-şĭ petrece tótă viéţa lorŭ în osîndă.»—1794 Augustŭ 15. (2)

Vel Logofĕtŭ.

(1) Cod. XXVII, scara 9, fila 46.
(2) Cod. XXIII, fila 270.

Cu pitaculŭ din 17 Augustŭ 1794 către Aga, ordonă să se oblige şi toţĭ simigiiĭ, «ca într'acéstă vreme să deschidă şi eĭ 2 furnurĭ, unde să facă pâne de vîndare, spre îndestularea noroduluĭ, şi să lucreze necontenitŭ.... nefiindŭ îndestule numaĭ furnurile brutarilorŭ cele sciute.» (1)

Pitacŭ la Vel Aga, din 21 Augustŭ 1794.

Vodă scutesce de orĭ-ce vamă şi de orĭ-ce alte supĕrărĭ zaheréua ce se va *importà*, în vedere cu lipsa din ţéră.

In acestŭ sensŭ scrie şi la ispravniciĭ mărgineni, ca să dea poruncă vameşilorŭ de scutire a zahereleĭ importate şi să dea teşcherele la mâna importatorilorŭ, ca să nu-ĭ apuce nimenĭ pentru nicĭ o vamă, orĭ altă dare, «nicĭ vameşĭ, nicĭ zapciĭ, nicĭ neferĭ, cu vre-unŭ nume de havaetŭ, ci în totŭ chipulŭ să fie diafendipsiţĭ şi de către toţĭ să fie apĕraţĭ de orĭ-ce, a fi în pace, spre a avé fieş-care îndemnare şi înlesnire a se silì la acéstă vreme de lipsă cu sîrguială de a îndestulà şi a ajutorà ţéra şi norodulŭ la multa trebuinţă de hrană ce aŭ». — 1794 Augustŭ 20. (2)

Pitacŭ din 16 Septembre 1794, la Metropolitulŭ, Banulŭ Ghica, Banulŭ Racoviţă, Spatarŭ Văcărescu, Vist. Ioanŭ Raletŭ, «ca mâne după prândŭ să se adune la unŭ locŭ şi să facă o chibzuire pentru cererea brutarilorŭ, că nu le dă mâna a vinde după nartulŭ ce aŭ, şi cum va fi cu cale să arĕtaţĭ Domnieĭ Mele». (3)

Epistatulŭ Agieĭ Alex. Gherache arată Domnitoruluĭ, că brutariĭ din Bucurescĭ nu află la Oborŭ de cumpĕratŭ grâŭ şi nicĭ aŭ parale ca să cumpere din ţéră. Aŭ nevoie decĭ de poruncĭ domnescĭ, ca să cumpere de pe afară de pe unde vorŭ găsì, şi să li se împrumute şi banĭ tal. 11.500, pentru care vorŭ da zapise, fiind chezaşĭ unulŭ pentru altulŭ că vorŭ rĕspunde baniĭ la Sf. Gheorghe viitorŭ împreună cu dobânda. Brutariĭ carĭ cerŭ acésta sunt următoriĭ: Cara-Mustafa din Scaune, Mihulŭ dela Pórta-din jos, Iane idem, Hagi-Costea din Scaune, Michaiŭ Gură-strîmbă dela Sf. Gheorghe Vechiŭ, Solomonŭ din Beilicŭ, Ştefanŭ Babicŭ, Manea Vătafulŭ, Ştefanŭ Vătafulŭ, Neagulŭ din Gorganĭ şi Vasile Văcarulŭ.

Domnitorulŭ, cu resoluţiunea din 5 Octobre 1794, recomandă afacerea

(1) Cod. XXIII, fila 270 verso.
(2) Cod. XXIII, fila 272.
(3) Cod. XXIII, fila 275 verso.

la boeriĭ nazîrĭ trebeĭ zaherelelorŭ din Bucurescĭ, le ordonă să îndeplinéscă cererea brutarilorŭ. (1)

Pitacŭ la epistatulŭ Agieĭ, ca grâulŭ ce vine la Têrgulŭ-de-afară, care prin poruncĭ domnescĭ se silescŭ ispravniciĭ de-lŭ pornescŭ şi-lŭ trimitŭ într'adinsŭ spre vîndare la brutarĭ, ca să aibă în vreme de trebuinţă zaharea, să nu fie lipsă, mergŭ uniĭ alţiĭ de-lŭ cumpĕră din têrgŭ şi-lŭ ridică. «Poruncimŭ dumi-tale, să rênduescĭ zapciĭ într'adinsŭ la dilele de têrgŭ, ca pre nimenĭ să nu îngăduéscă a cumpĕrà grâŭ, până nu vorŭ cumpĕrà întâiŭ brutariĭ suma ce le trebuesce, şi fără de scirea dumi-tale grâŭ dela têrgulŭ de afară să n'aibă voie nimenĭ a cumpĕrà.»—1794 Octomvre 7. (2)

Prea Sfinţia Ta Părinte Metropolite alŭ Ungro-Vlachieĭ, sciutŭ lucru este de obşte că tóte mănăstirile ţĕreĭ acesteia, atâtŭ cele-lalte, câtŭ şi Episcopiile, nu s'aŭ făcutŭ de rĕposaţiĭ aceia ctitorĭ numaĭ pentru podóbă, ci maĭ vîrtosŭ cu unŭ sfîrşitŭ şi cu o socotélă spre folosŭ obştieĭ, ca ajutându-se obştea dela dînsele în vremĭ trebuinciόse şi de lipsă, să câştige cu acéstă pomenire sufletéscă aceĭ rĕposaţĭ ctitorĭ, carĭ s'aŭ truditŭ la zidirea lorŭ şi aŭ cheltuitŭ averea lorŭ, de le-aŭ înzestratŭ cu moşiĭ şi acareturĭ; pentru una ca acésta şi nu erà volnicĭ egumeniĭ şi epitropiĭ lorŭ maĭ înainte vechime (după cum Ne-amŭ pliroforisitŭ) a vinde veniturile moşiilorŭ şi acareturilorŭ la alţiĭ, ci le căutaŭ economiĭ mănăstirilorŭ înşiĭ pe séma mănăstirilorŭ, strîngêndŭ veniturile şi bucatele lorŭ, şi aveà fieş care mănăstire zaheréua moşiilorŭ sale apururea (апрь҃ркь), ca să afle de ajutorŭ şi la obştea noroduluĭ în vre-o întîmplare de lipsă; iar dela o vreme încóce obicĭnuindu-se a-şĭ vinde mănăstirile veniturile a tóte moşiilorŭ sale la arendaşĭ, uniĭ póte că trebuinţa cheltuelilorŭ întîmplătóre i-aŭ silitŭ, alţiĭ cu pricinuirĭ şi îndreptărĭ că nu aŭ ómenĭ harnicĭ saŭ de ajunsŭ a le căutà, care acésta la tóte cele-lalte mănăstirĭ s'aŭ obicĭnuitŭ, încă şi până la S-ta Metropolie şi Episcopiĭ s'aŭ întinsŭ, în câtŭ a ajunsŭ tréba şi la unŭ catachrisis în douĕ chipurĭ, cea dintâiŭ călcândŭ buna orênduială a ctitorilorŭ, şi cea de adoua că vîndarea o facŭ totŭ la *ómenĭ străinĭ*, carĭ aceĭ străinĭ nu caută nimicŭ altŭ decât numaĭ folosulŭ şi interesulŭ câştiguluĭ lorŭ în parte şi cu nicĭ unŭ ajutorŭ nu se ajută obştea şi locuitoriĭ, ce sunt lipsiţĭ de hrana vieţeĭ, uitându-se cu *ochiĭ la străiniĭ arendaşĭ*, carĭ din munca mânilorŭ lorŭ se îndestuléză şi nicĭ o mângâiere nu aŭ de ajutorŭ la vreme de nevoie. Decĭ, sciindŭ Domnia Mea bună rîvna Sf. Tale, ce aĭ

(1) Cod. XXVII, scara 17, fila 17 verso.
(2) Cod. XXIII, fila 282.

către cele bune și de folosŭ obștieĭ, iată poruncimŭ Domnia Mea, ca maĭ întâiŭ, după primirea domnesculuĭ Nostru pitacŭ, chemândŭ și pe Sfinția Sa Părintele Episcopŭ de Rîmnicŭ, ce se află acum aicĭ, acum să *daĭ nizamulŭ* acesta atâtŭ la tóte mănăstirile marĭ și micĭ, câtŭ și la Episcopiĭ, precum și însășĭ la casa Sfinteĭ Metropoliĭ, ca fie-care Archiereŭ, egumenŭ, epitropŭ și purtătorŭ de grije, ce are mănăstire cu moșiĭ, să fie îndatoratŭ, sub acéstă legătură, de a nu vinde maĭ multŭ la arendarĭ tóte moșiile ce aŭ, ce după numĕrulŭ moșiilorŭ ce are fie-care, să oprésca și pe séma mănăstireĭ nevîndute, adecă o mănăstire ce are 6 moșiĭ, să oprésca douĕ, cele maĭ bune; mănăstirea ce are 3 moșiĭ să oprésca una; Sfînta Metropolie să oprésca 4, cum și Episcopiile să oprésca câte 3; saŭ care din mănăstirĭ este cu maĭ multe moșiĭ, după acéstă socotélă, ce ḑicemŭ, să urmeze a vinde unele dintr'însele și a oprì cele-lalte, precum orênduimŭ maĭ sus, pe séma mănăstireĭ; cu care acestŭ nizamŭ să intri Prea Sfinția Ta și până la cele maĭ micĭ schiturĭ și metóce de obște, care moșiĭ să le caute cu înșiĭ ómeniĭ mănăstirescĭ, să adune rodurile bucatelorŭ lorŭ, orĭ de ce felurime ar fi, la mănăstirĭ în păstrare, fără de a cutezà a le risipi cu vînḑare pe banĭ. Pentru care să-ĭ îndatorezĭ Prea Sf. Ta pre toțĭ, ca să-șĭ dea séma de câte bucate aŭ strînse fieș-carele pe anŭ, avêndŭ Sf. Ta purtare de grijă a sci și a aflà zaheréua ce are fieș-care mănăstire, ca în vremea acésta, la anulŭ viitorŭ, să fie îndatoratŭ Prea Sf. Ta a face arĕtare la Divanŭ și Visteria Domnieĭ Mele, cu catastifŭ, de câtă sumă de bucate se află păstrându-se la fieș-care mănăstire, orĭ de ce felurime, orĭ grâŭ, orĭ porumbŭ, orĭ meiŭ, ca la vre-o întîmplare de lipsă (feréscă Dumneḑeŭ!) să se afle zaheréua cea tebuincióśă spre ajutorŭ celorŭ lipsițĭ, la hrana viețeĭ lorŭ, precum se cade, a nu pătimì întru o țéră creștinéscă ca acésta. *Alŭ doilea*, să daĭ lângă acestea poruncile și învĕțăturile Prea Sf. Tale la tótă partea bisericéscă de obște, atâtŭ la mănăstirile marĭ și micĭ, câtŭ și la tótă céta preoțéscă și diaconéscă, și într'adinsŭ să trimețĭ câte unŭ epistatŭ la județe, ca să îndemne pre toțĭ spre a face semĕnăturĭ cu îndestulare de grâŭ și câtŭ se va puté maĭ multŭ și de prisosŭ, nu numaĭ acum maĭ vîrtosŭ într'acéstă tómnă, căcĭ Dumneḑeŭ a făcutŭ milă cu îndestulare de ploĭ pămîntuluĭ și aŭ tótă înlesnirea, ci și de primăvară să pue cu îndestulare semĕnăturile bucatelorŭ ce sunt de primăvară, grâŭ, orzŭ, meiŭ, porumbŭ, lepădândŭ fieș-care lenea și silindu-se cu osîrdie la lucrarea pămîntuluĭ, care este binele și îndestularea obștieĭ, avêndŭ tare nădejde la milostivu Dumneḑeŭ, carele iubesce pre norodulŭ sĕŭ, că va întórce lipsa lorŭ la o îndestulare și mângâiere desĕvîrșită a anuluĭ viitorŭ. Care acestea câte poruncimŭ maĭ jos, măcar că suntemŭ bine nădĕjduițĭ la bună rîvna Sf. Tale, care scimŭ că o aĭ spre cele bune și de folosŭ obștieĭ, că le veĭ urmà, și nu suntemŭ

la vre-o îndoială că veĭ amelisi, dar cu tóte aceste să sciĭ Pr. Sf. Ta, că le ceremŭ Domnia Mea negreşitŭ a le pune în faptă şi a le urmà cu silință, pentru că la vreme când se vorŭ cere, de vomŭ vedé vre-unŭ cusurŭ din câte poruncimŭ, să sciĭ că veĭ avé Pr. Sf. Ta a rĕspunde.—1894 Octomvre 10. (1)

Ceĭ 2 boerĭ epistaţĭ asupra zahereleĭ de adunatŭ la Bucurescĭ (2) raportéză luĭ Vodă în 13 Octobre 1794, că neguţitoriĭ cumpaniştĭ şi a doua óră aŭ rĕspunsŭ că nu potŭ să dea nicĭ un ajutorŭ la cumpĕrarea de grâŭ, «iar ceĭ carĭ arŭ maĭ puté să facă vre-unŭ ajutorŭ, diseră că uniĭ dintr'înşiĭ sunt capanlâĭ şi gelepĭ, carĭ aceia lipsescŭ pe afară, alţiĭ iar carĭ se află aicea, aŭ datoriĭ pe la uniĭ alţiĭ şi nu potŭ să scótă nimicŭ, neavêndŭ alişverişŭ.»

Domnitorulŭ, în 22 Octobre 1794, pune resoluţiune: «Dintr'acéstă anafora înţelegêndŭ Domnia Mea cum că neguţitoriĭ cumpaniştĭ nu aŭ de sineşĭ procrisis a face ajutorulŭ, ce se cade la acéstă întîmplare de mare trebuinţă a politieĭ Bucurescilorŭ, în care se hrănescŭ şi îşĭ facŭ alişverişulŭ şi îndestularea lorŭ, poruncimŭ dar ca înaintea P. Sf. Sale Părintele Metropolitŭ şi a dumné-vóstre orênduiţilorŭ 3 boerĭ epistaţĭ aducêndŭ pe cumpaniştĭ, să le arĕtaţĭ, că datoria lorŭ este a da negreşitŭ suma aceea ce aŭ făgăduitŭ, adecă mia de chile, din care Domnia Mea îĭ uşuréză pe jumĕtate, adecă 500 chile. Decĭ cu hotărîre poruncimŭ, ca orĭ grâŭ în natură să dea 500 chile, saŭ să se cisluéscă între dînşiĭ a da banĭ cu analoghie, după cum şi înşine Domnia Mea şi mănăstirile şi toţĭ boeriĭ aŭ ajutatŭ la acéstă întîmplare de mare trebuinţă, şi făr de a li se primì altŭ cuvîntŭ de pricinuire, să fie siliţĭ făr de voie a-ĭ împlini şi-şĭ vorŭ luà baniĭ cu dobândă în urmă, carĭ banĭ şi analoghia ce veţĭ face dumné-vóstre să apuce dumnéluĭ epistatulŭ cămărăşieĭ să-ĭ împlinéscă şi să-ĭ dea prin scirea dumné-vóstre la orênduiţiĭ neguţitorĭ, dela carĭ să iea adeverinţă.» (3)

Pitacŭ, carte deschisă la ispravnicii de judeţe, din 25 Oct. 1794.

Vodă s'a însciinţatŭ că locuitoriĭ pătimescŭ din causa arendatorilorŭ morilorŭ «la rêndulŭ măcinişuluĭ de porumbŭ şi meiŭ, în felurĭ de mijlóce silindu-ĭ a da câte 4 şi 5 oca de vinŭ până a le da rêndŭ de măcinatŭ,

(1) Cod XXIII fila 282.

(2) Vedĭ în vol. nostru V (pag. 459) rênduirea de A. Moruzi a uneĭ comisiunĭ, care să importeze grâne de peste hotare şi să îngrijéscă ca să fie aprovisionaţĭ ast-felŭ Bucurescii.

(3) Cod. XXVII, scara 17, fila 36.

din care pricină zăbovescŭ locuitoriĭ şi-şĭ perdŭ vremea dimpreună cu dobitócele lorŭ şi luându-le *oiemulŭ* (ѿ̃є҃мꙋ̂) peste obiceiulŭ dreptŭ şi alte necazurĭ făcêndu-le, carĭ aceste nefiiindŭ suferite la auḑulŭ Domnieĭ Mele a pătimi locuitoriĭ pentru a-şĭ face arendariĭ interesurile lorŭ, maĭ vîrtosŭ într'acéstă vreme de lipsă, amŭ poruncitŭ Domnia Mea dumné-lorŭ boerilorŭ veliţĭ, ca pentru o trébă de obşte, să cerceteze obiceiulŭ celŭ dreptŭ pentru tóte, să ni le arĕte în scrisŭ, şi dumné-lorŭ ne-aŭ făcutŭ anafora dela 24 ale acesteĭ lunĭ, care anaforà chibzuindu-o Domnia Mea şi găsindu-o cu cale şi după obiceiulŭ celŭ dreptŭ, amŭ primitu-o Domnia Mea şi iată de obşte poruncimŭ, ca tuturorŭ arendaşilorŭ şi morarilorŭ dela tóte morile de obşte să le daţĭ nizamulŭ ce poruncimŭ maĭ jos, îndatorindu-ĭ şi supuindu-ĭ ca făr de voia lorŭ să urmeze negreşitŭ întru tóte precum poruncimŭ, dândŭ şi locuitorilorŭ de scire, ca să scie şi eĭ.»

Nizamulŭ este acesta, adecă:

«*Oiemŭ* să nu iea maĭ multŭ decât din 10 oca una, după vechiulŭ obiceiŭ, ce ni-lŭ arată şi dumné-lorŭ veliţiĭ boerĭ că este vechiŭ; care oiemŭ să-lŭ iea în *natură (sic)*, adecă mălaiŭ, iar nu plată *banĭ* pentru oiemŭ. Şi acelŭ mălaiŭ care se va strînge la oiemŭ să fie îndatoraţĭ arendaşiĭ a vinde la locuitorĭ *ocaua* po parale 3, atâtŭ celŭ de porumbŭ câtŭ şi celŭ de meiŭ, iar să nu-lŭ vînḑă cu preţŭ maĭ mare. Şi pentru ca să nu facă arendariĭ şi morariĭ vicleniĭ, să ascunḑă adecă bucatele şi să le vînḑă la matrapazĭ cu maĭ mare preţŭ, satele ce vorŭ fi împrejuraşe pe lângă acea móră să aibă a orêndui într'adinsŭ câte unŭ omŭ, carele să stea napristanŭ la móră acolo, ca să vaḑă câtŭ oiemŭ se adună, şi totŭ acelŭ oiemŭ să fie datorŭ a-lŭ vinde pe la locuitoriĭ acestorŭ sate cu preţulŭ ce se arată maĭ sus, lăsându-se arendaruluĭ şi moraruluĭ numaĭ pe câtŭ se va socotì că este de ajunsŭ pentru trebuinţa hrăneĭ caseĭ lorŭ.

«Aşişderea şi pentru sila ce facŭ locuitorilorŭ de a le da ocale de vinŭ pentru a-ĭ da rêndŭ la măcinatŭ, poruncimŭ cu totulŭ să se ridice nedreptatea, de care să faceţĭ zaptŭ tuturorŭ arendarilorŭ şi morarilorŭ, spre a nu sili maĭ multŭ pe locuitorĭ a le da ocale de vinŭ pentru rêndulŭ măcinatuluĭ, fără de numaĭ care dintr'aceştia ce vine la măcinatŭ, din sineşĭ, fără niciĭ unŭ felŭ de silă, va voi să cumpere vinŭ dela cârciuma moreĭ spre a sa trebuinţă, să fie slobodŭ, iar silitŭ să nu fie nicĭ decum. De care pentru tóte acestea să fiţĭ dumné-vóstre ispravnicilorŭ îndatoraţĭ a priveghià şi a cercetà pururea, şi pre carĭ din arendarĭ saŭ morarĭ îĭ veţĭ dovedì că aŭ urmatŭ împotrivă, orĭ ascunḑêndŭ din oiemulŭ ce se va strînge pentru a-lŭ vinde la matrapazĭ cu maĭ mare preţŭ, orĭ că aŭ luatŭ dela locuitorĭ maĭ multŭ preţŭ decât câte 3 parale pe oca, saŭ că aŭ silitŭ pe vre-unŭ locuitorŭ de a cumpĕrà dela cârciuma moreĭ ocale de vinŭ pentru

a-ĭ da rêndŭ la móră şi dintr'acéstă pricină l'aŭ zăbovitŭ, saŭ la oiemŭ a luatŭ maĭ multŭ decât poruncimŭ, pe unulŭ ca acela să aveţĭ a-lŭ pedepsì cu bătaie acolo în faţa loculuĭ, în vederea tuturorŭ locuitorilorŭ, ca să iea pildă şi alţiĭ; pentru că de vomŭ auḑi că împotrivă s'aŭ urmatŭ din câte legămŭ şi poruncimŭ şi dumné-vóstre aţĭ trecutŭ cu vederea, să sciţĭ că vĕ veţĭ pedepsì.—1794 Octomvre 25. (1)

Pitacŭ din 26 Octobre 1794 către epistatulŭ Agieĭ, ca să împartă la brutarĭ grâulŭ depusŭ în o magasie, fiind-că e bănuială că se strică, şi să împlinéscă baniĭ dela brutarĭ pe grâulŭ datŭ, după preţulŭ cumpĕrătureĭ. Grâulŭ acesta se strînge de nisce neguţătorĭ ad-hoc, rênduiţĭ primitorĭ zahereleĭ de trebuinţa politieĭ. (2)

In 15 Octobre 1794, Domnitorulŭ scrie luĭ Spătarŭ şi luĭ Aga să oblige pe neguţătoriĭ cumpaniştĭ a rĕspunde 500 chile grâŭ pentru hrana şi trebuinţa politieĭ Bucurescilorŭ, după anaforaua ce este buiurdisită de Domnia Mea, la ajutorulŭ care de obşte s'aŭ făcutŭ. Şi i se vorŭ cere deocamdată *cu strînsóre,* ca negreşitŭ şi fără de nicĭ o prelungire să dea 150 chile din ḑisa sumă, «pe carĭ să aibă dumné-luĭ epistatulŭ Agieĭ a le împărţi pe la brutarĭ spre a le lucrà la trebuinţa politieĭ, şi baniĭ îĭ veĭ împlinì dumnéta epistatule alŭ Agieĭ după nizamulŭ ce este datŭ.» (3)

Pitacŭ la Banulŭ Dumitraşcu Racoviţă şi la epistatulŭ Agieĭ, să adune pe cumpaniştĭ, să le arĕte porunca că aŭ obligaţiunea să dea 500 chile grâŭ pentru hrana Bucurescilorŭ şi să şi împlinéscă dela eĭ 150 chile acum şi să se împarţă pe la brutarĭ, «şi baniĭ îĭ veĭ împlinì dumné-ta epistatule alŭ Agieĭ după nizamulŭ ce este datŭ.»—1794 Dechemvre 15. (4)

Domnitorulŭ, la 7 Ianuarie 1795, ordonă Vel Banuluĭ Dumitraşcu Racoviţă şi epistatuluĭ Agieĭ să cheme pe neguţitoriĭ, «ce epistasescŭ la primirea zahereleĭ de trebuinţa obştieĭ politieĭ Bucurescilorŭ, dela carĭ să cereţĭ să arĕte câtă sumă de grâŭ aŭ acum gata strînsă şi adusă în magasiile Bucurescilorŭ şi câtă altă sumă aŭ tocmitŭ şi aŭ arvunitŭ da a le venì? aşişderéa şi din baniĭ ceĭ rênduiţĭ, câţĭ aŭ primitŭ? ce aŭ acum gata în mânĭ? şi câţĭ banĭ maĭ sunt de împlinitŭ? Şi lângă acésta, fiind-că auḑimŭ Domnia Mea, cum că din zaheréua ce s'aŭ strînsŭ se cheltuesce şi se dă

(1) Cod. XXIII, fila 290.
(2) Cod. XXIII, fila 288.
(3) Cod. XXIX, fila 2 verso.
(4) Cod. XXIX, fila 2 verso.

încóce și încolo, făcêndŭ harŭ în parte», Domnitorulŭ ordonă a nu maĭ se risipi zaheréua făr de poruncă în scrisŭ a luĭ (1)

Pentru aprovisionarea Bucurescilorŭ cu grâŭ, eraŭ obligate Episcopiile și mănăstirile să dea fie-care câte o sumă hotărîtă de banĭ, «ajutorulŭ ce a făgăduitŭ partea bisericéscă a face la cumpĕratulŭ zahereleĭ de trebuința politieĭ Bucurescilorŭ». Domnitorulŭ rênduesce pe vătafulŭ de Visterie și alțiĭ, dându-le volnicia ca dimpreună cu rênduitulŭ Metropolituluĭ să mérgă la Episcopiĭ și mănăstirĭ să împlinéscă baniĭ ce maĭ datorescŭ, și anume: 5350 talerĭ dela Episcopia de Rîmnicŭ, 1000 dela mănăstirea Sărindarŭ, 1000 dela mănăstirea Colțea, 750 dela mănăstirea S-tuluĭ Ioanŭ, 500 dela mănăstirea Archimandritulŭ, 100 dela mănăstirea Spira, 250 dela mănăstirea Greciĭ, 500 dela mănăstirea Dómna-Bălășa, 100 S-tulŭ Spiridonŭ-Vechiŭ, 250 dela mănăstirea Toțĭ Sfințiĭ, 150 Codreniĭ, 750 Mislea, 500 Sinaia, 200 Poiana, 150 Têrgșorŭ, 100 Brebulŭ, 500 Nucetulŭ, 500 Câmpulungŭ, 200 Vieroșulŭ, 150 Râncăciovulŭ, 250 Valea, 500 Glavaciocŭlŭ, 200 Comana, 1500 Slobodia, 2250 Episcopia Buzĕuluĭ.(2)

In 9 Ianuarie 1795, Domnitorulŭ provócă pe Metropolitŭ să împlinéscă dela mănăstirĭ baniĭ hotărîțĭ pentru aprovisionarea Bucurescilorŭ și să-ĭ facă «teslimŭ la rênduițiĭ epistațĭ, de unde să primescĭ Prea Sfinția Ta teșcherea de teslimatŭ».(3)

Pitacŭ de volnicie zapciuluĭ spătărescŭ, din 15 Ianuarie 1795, să ridice dela Agie pe Nițu Logofețelulŭ, ce aŭ fostŭ rênduitŭ la zaheréua politieĭ, să-lŭ ducă surghiunŭ la Snagovŭ.(4)

Pitacŭ la Banulŭ Ghica și la Vist. Văcărescu, din 2 Aprilie 1795, contrasemnatŭ de Vel Logofĕtŭ.

«Fiind-că voimŭ Domnia Mea, ca câțĭ s'aŭ orênduitŭ după porunca DomnieĭMele cu protimie a ajută la lipsa ce aveà politia Bucurescilorŭ de hrana cea trebuinciósă a mâncăreĭ și aŭ datŭ împreună cu Noĭ banĭ pentru cumpĕratulŭ zahereleĭ la orênduita magasie, nu numaĭ să nu păgubéscă de capetele lorŭ, ci încă să-șĭ iea după făgăduială tótă dobânda deplinŭ, pentru

(1) Cod. XXIX, fila 8.
(2) Cod. XXIX, fila 8 și 9.
(3) Cod. XXIX, fila 10.
(4) Cod. XXIX, fiila 11.

ca să se îndemne şi la alte întîmplărĭ, ferescă Dumneḍeŭ, de trebuinţa obştieĭ a fi osîrduitorĭ pentru patria acésta, întru care trăescŭ şi se îndestuléză fieş-care cu osebite privileghiurĭ ce nu le are alte ţĕrĭ». . . . . Domnitorulŭ voesce ca şi totŭ câştigulŭ magasieĭ, după socotéla dela zaheréua străină cumpĕrată de neguţătorĭ pentru magasie, să se întrebuinţeze în scopŭ publicŭ (scăḍêndu-se maĭ întâiŭ capetele, cheltuiala şi dobânda neguţitorilorŭ). Domnitorulŭ destină acelŭ câştigŭ la zidirea de lazareturĭ şi donéză pentru acésta şi dobânda banilorŭ, ce a datŭ şi elŭ la cumpĕrarea de zaherele (1). A. Moruzi însărcinéză pe Văcărescu şi pe Banulŭ Ghica să încheie socotéla neguţitorilorŭ magasinerĭ, «să vĕ adunaţĭ la unŭ locŭ, unde chemândŭ pe epistaţiĭ dela magasiĭ şi venindŭ şi dumné-luĭ nazîrulŭ Agieĭ, să vedeţĭ maĭ întâiŭ suma zahereleĭ câtă este în magasie acum, din care numaĭ 500 chile grâŭ să se oprescă la magasie, ca să se afle pentru întîmplare de trebuinţă, iar cea-laltă tótă să se facă prin nazîrulŭ Agieĭ teslimŭ brutarilorŭ şi totŭ acum de odată să căutaţĭ dumné-vóstre socotéla magasieĭ de toţĭ baniĭ ce aŭ primitŭ dela domnie, dela eparchiile Archiereilorŭ, dela mănăstirĭ, dela dumné-lorŭ boeriĭ şi neguţătoriĭ; să vedeţĭ apoĭ cumpĕrătórea şi cheltuelile magasieĭ şi preţulŭ cu care s'aŭ datŭ dela magasiĭ zaheréua brutarilorŭ, din care să se scóţă capetele cu carĭ aŭ ajutatŭ şi aŭ pusŭ fieş-care la cumpĕratulŭ aceĭ zaherele, precum şi dobânda lorŭ deplinŭ, carĭ banĭ să se şi dea acum cu dobânda lorŭ, atâtŭ aĭ mănăstirilorŭ prin Sf. Sa Păr. Metropolitulŭ, de unde să-şĭ ia fieş-care dreptulŭ sĕŭ cu dobânda lorŭ, câtŭ şi dumné-lorŭ boerilorŭ şi neguţătorilorŭ asemenea, afară numaĭ din dobânda banilorŭ domnescĭ, carĭ după cum amŭ ḍisŭ maĭ sus iĭ orênduimŭ să se cheltuéscă la zidirea spitalurilorŭ.» Totŭ pentru acestŭ scopŭ hotărĕsce Domnitorulŭ şi câştigulŭ magasieĭ din zaheréua cumpĕrată în străinătate, «şi câţĭ se vorŭ proerisi din Sf. Lorŭ Archiereĭ, din egumeniĭ mănăstirilorŭ, din dumné-lorŭ boeriĭ şi neguţătoriĭ a da şi a ajută la facerea acestorŭ zidirĭ, ca la unŭ lucru de obşte sufletescŭ şi trebuinciosŭ, vorŭ da de sineşĭ aceea ce se vorŭ îndură, făr de a fi siliţĭ din poruncă şi făr de a li se opri cu pricina acésta baniĭ ce aŭ a luà cu dobânda lorŭ dimpreună» (2).

---

(1) Acésta scapă pe A. Moruzi de acusarea ce i s'a adusŭ de către uniĭ din istoricii noştri şi maĭ de curînd de către d-lŭ A. Xenopol, că «din nenorocirile ţĕreĭ storceà banĭ, neguţătorindŭ grâne şi porumbulŭ şi precupeţindu-le». Din documentulŭ de sus se vede din contră, că A. Moruzi a renunţatŭ la ori-ce dobândă pentru sumele ce a împrumutatŭ comisiuneĭ însărcinate cu cumpĕrarea de zaherele.

(2) Cum rĕmâne după vorbele aceste ale Domnitoruluĭ acusarea ce-ĭ aduce d-lŭ Xenopol, că a speculatŭ nenorocirea ţĕreĭ şi maĭ alesŭ că «după aceea Moruzi a maĭ impusŭ unŭ împrumutŭ silitŭ mănăstirilorŭ»?

Pitacŭ către ispravnicii din Mehedinţĭ, din 16 Aprilie 1795.

După însciinţarea ce aŭ făcutŭ ispravnicii de Mehedinţĭ, cum că unii din ceĭ rĕŭ nărăviţĭ aŭ începutŭ a umblà cu arme nóptea, spărgêndŭ pivniţele să caute mălaiŭ şi făină, şi aŭ şi omorîtŭ 2 ómenĭ, din carĭ pe unulŭ dintr'aceia l'aŭ prinsŭ, iar pentru ceĭ-lalţĭ aŭ orênduitŭ să ĭ prindă, cum şi pentru arme, aŭ poruncitŭ zapciuluĭ să strîngă tóte armele, ca nicĭ unŭ locuitorŭ să nu pórte arme, s'aŭ făcutŭ poruncă ispravnicilorŭ; câtŭ pentru ceĭ-lalţĭ, bine aŭ urmatŭ dumné lorŭ de aŭ orênduitŭ să-ĭ prindă, iar pentru arme trebuià să însciinţeze, iar să nu facă urmare de sineşĭ; cum şi pentru hoţulŭ celŭ prinsŭ, să-lŭ trimiţă la dumné-luĭ Caimacamulŭ, să cerceteze vina, şi dovedindu-se cu adevĕratŭ vinovatŭ, să-lŭ spânzure acolo în vilégulŭ tuturorŭ. (1)

Pitacŭ către Vel Vist., din 25 Maiŭ 1795.

Să céră socotelile dela Medelnicerulŭ Chiriacŭ Arbutŭ dela magasiĭ, cu catastihŭ anume de toţĭ baniĭ câtŭ şi de unde aŭ primitŭ, câtŭ şi la cine aŭ datŭ? Pentru daturile banilorŭ mănăstirescĭ, se cere ca să arĕte şi teşcherele saŭ cărţile Archiereilorŭ şi ale egumenilorŭ, iscălite şi pecetluite dela magasiĭ. (2)

Asupra uneĭ anaforale scrisă grecesce a Metropolituluĭ Dositeiŭ.

Domnitorulŭ hotărĕsce, în 5 Augustŭ 1795, că «de vreme ce sf. Metro«polie, ca o maică tuturorŭ, ajută şi pe alţĭ lipsiţĭ la întîmplare de trebuinţă după cum Ne şi pliroforisescĭ, primimŭ anaforaua Prea Sfinţieĭ Tale, şi dela câţĭ vorŭ avé zaherea, dămŭ voie ca să iei, numaĭ estimpŭ, acea câte 1 baniţă grâŭ şi ½ baniţă orzŭ, grijindŭ însă Prea Sfinţia Ta, ca pe lângă acésta să nu se facă de către zapciĭ alte urmărĭ.» — 1795 Augustŭ 5. (3)

Vel Logofĕtŭ.

(1) Cod. XXIX, fila 42.
(2) Cod. XXIX, fila 57 verso.
(3) Cod. XXVIII, scara 7, fila 13 verso.

Pedépsa unuĭ ţĕranŭ, care a cacerdisitŭ zaherea.

Pitacŭ la Hatmanulŭ N. Hangerliu, Caimacamulŭ Craioveĭ, să trimită la Ocnele Marĭ din Vîlcea pe unŭ Radu Turcea din satulŭ Ostrovenĭ, carele a cutezatŭ a cacerdisì în alte părţĭ zaharéua, ce erà orênduită a se duce la Craiova, pricinuindŭ mare lipsă la hrana locuitorilorŭ de obşte.—1794 Augustŭ 19. (1)

Cu pitacŭ domnescŭ din 13 Augustŭ 1794, contra-semnatŭ de Vel Logofĕtŭ, se ordonă epistatuluĭ Ocnelorŭ, ca pentru tréba zahereleĭ de hrana obşteĭ Bucurescilorŭ, *după schepsisŭ ce s'aŭ făcutŭ,* să dea şi dela Ocne talerĭ 25.000. Vodă ordonă ca «însuşĭ întâiŭ tuturorŭ să facĭ începere de a stăruì a da dintr'acéstă sumă de banĭ şi în puţine rêndurĭ să-ĭ numerĭ toţĭ, fără de zăbavă, la boeriĭ însărcinaţĭ cu zaheréua.» (2)

Pitacŭ din 28 Septembre 1795, către Vel Spătarŭ.

«Fiind-că politia Bucurescilorŭ are trebuinţă de zaherea a cumpĕrà dela têrgŭ şi fiind-că brésla spătăréscă din Ilfovŭ auḑimŭ cum că are zaherea, ca uniĭ ce sunt locuitorĭ la câmpŭ şi înşişĭ aŭ hrana plugurilorŭ, cărora fiind-că nu li se pricinuesce nicĭ o pagubă cu a aduce zaherea de vîndare la têrgŭ, ci încă folosŭ şi câştigŭ, vînḑêndŭ cu rizapazarŭ, poruncimŭ dumi-tale, ca să rênduescĭ unŭ zapciŭ asupră-le, de a-ĭ pornì cu zaherea de vînḑare la têrgŭ, şi să le şi scriĭ, ca să îndemne pururea să vie cu zaherea la Têrgulŭ-de-afară, din destulŭ, pentru a-şĭ face şi eĭ folosŭ şi a fi şi politia îndestulată.» (3)

Pavele.

Anaforaua pentru Podinariĭ din sud Dîmboviţa, a fi apĕraţĭ de podvade şi angariĭ.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ.—După anaforaua Prea Sfinţieĭ Sale Părinteluĭ Metropolitŭ şi a dumné-lorŭ nazîrilorŭ Epitropĭ, prin care

(1) Cod. XXIII, fila 268 verso.
(2) Cod. XXIV, fila 114 verso.
(3) Cod. XXIX, fila 114 verso.

Ne daŭ pliroforie, că prin apĕrarea de podvade şi angariĭ acestorŭ treĭ sate, ce sunt date la Epitropie pentru facerea podvadelorŭ, se ajută şi se scade Epitropia cu cheltuiala aceea ce se pricinuesce la lucrulŭ podurilorŭ, poruncimŭ Domnia Mea dumné-luĭ Vel Vist. să facĭ poruncile Domnieĭ Mele.— 1793 Aprilie 1.

Prea Inălţate Dómne,

Insciinţămŭ Măriei Sale că Epitropia are treĭ sate, anume Băleni, Slobodia din sud Dîmboviţa şi Netezeştĭ ot sud Ilfovŭ, tocmite prin zapise să facă şi să aducă podina ce este trebuinciósă peste anŭ pentru meremetulŭ podurilorŭ celorŭ marĭ de aicĭ din oraşulŭ Bucurescĭ, şi Epitropia le plătesce la Visterie numaĭ dreptŭ dăjdiile lorŭ ce esŭ peste anŭ, iar de celelalte podveḑĭ şi de orĭ-ce angariĭ eraŭ apĕraţĭ cu totulŭ, ci fiind-că acum li s'a împlinitŭ anulŭ tocmeleĭ şi să se aşeze iarăşĭ, şi maĭ vîrtosŭ că acum avemŭ şi mare trebuinţă de ajutorulŭ lorŭ cu facerea podurilorŭ acestorŭ nouĕ, cu a ne da ómenĭ din destulare, cu care şi cu boĭ, cărândŭ pe tótă sĕptĕmâna, de a cără podina şi urşiĭ de pe unde sunt risipite pe alăturea poduluĭ, şi să le tragă pe podŭ de-asupra urşilorŭ, unde le întocmescŭ şi le aşéză podariĭ, precum şi pămîntŭ de prin şanţurĭ şi alte boclucurĭ de pe podŭ să le scóţă cu carele lorŭ şi să ducă unde le voiŭ arĕtă, cum şi podina cea veche să o care la orênduitele locurĭ, şi să le strîngă fiindŭ risipite, şi alte asemenea ajutorurĭ, carĭ face trebuinţă să le dea peste totŭ anulŭ la Epitropie, pentru care ne rugămŭ Măriei Tale să te milostivescĭ asupra obştieĭ ce aŭ trebuinţă de umbletele pe podŭ, ca să fie ajutorate şi apĕrate acestea treĭ sate de tóte podveḑile şi angariile, ca să pótă şi Epitropia a avé aceste de maĭ sus arĕtate ajutorurĭ pentru folosulŭ podurilorŭ şi a umbletelorŭ noroduluĭ, că de a le face tóte cu banĭ se duce cheltuială fórte mare, de nu se ajunge nicĭ iratulŭ ce este în partea podurilorŭ; de care să avemŭ luminatulŭ rĕspunsulŭ Măriei Tale pentru acéstă cerere a Epitropieĭ, ca să scimŭ şi noĭ ce rĕspunsŭ să le dămŭ sătenilorŭ podinarĭ, saŭ ce aşezămîntŭ să facemŭ cu dînşiĭ, şi de va fi mila Măriei Tale a da numaĭ dăjdiile ce va eşi pe anŭ şi de angariĭ să se apere, să bine-voescĭ Măria Ta a li se face şi poruncĭ domnescĭ către dumné-lorŭ ispravniciĭ, să nu se supere maĭ multŭ; şi cum va fi mila Măriei Tale.— 1793 Martie 31. (1)

Filaretŭ alŭ Ungro-Vlachieĭ, Dumitrache Banŭ, Scarlatŭ Dvornicŭ.

(1) Cod. XXIV, fila 55.

Liude 20 ot satulŭ Postăvariĭ sud Dîmboviţa cu Medelnicerulŭ Ştefanŭ Vilara, i cu Gheorghe Vel Vist., pentru unŭ podŭ.

Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ.— După anaforaua judecăţeĭ Departamentuluĭ, întărimŭ şi orênduimŭ Domnia Mea pe Vătafulŭ za Păharniceĭ, ca să apuce pe fieş-care boerŭ mahalagiŭ a face împlinire, iar care va ḑice că are impotrivă a rĕspunde, să-lŭ înfăţoşaţĭ iară la acestŭ Departamentŭ, ca să se cerceteze. — 1793 Aprilie 15.

Prea Inălţate Dómne,

Din luminată porunca Inălţimeĭ tale, prin zapciliîculŭ d-luĭ Vătavŭ de Păhărnicie, s'aŭ înfăţoşatŭ la Jud. 20 de liude, totŭ satulŭ Postăvariĭ (sud. Dîmboviţa), cu jalba ce aŭ datŭ Măriеĭ Tale pentru d-luĭ Medeln. Ştefanŭ Vilara, i pentru Gheorghe 2-lea Vist., arĕtândŭ că după facerea unuĭ podişorŭ, ce l'aŭ făcutŭ pe lângă porţile d-lorŭ, şi după legătura ce prin zapisŭ aŭ avutŭ, aŭ să iea tal. 150, şi în multe rêndurĭ cerêndu-le, nu vorŭ să le plătéscă; amŭ cerutŭ zapisulŭ de simfonie ce aŭ avutŭ, carele-lŭ vĕḑumŭ scrisŭ dela létŭ 1792 Iulie, iscălitŭ de unŭ Marinŭ Almăgénu cu tovarăşiĭ luĭ, în care scrie că s'aŭ tocmitŭ cu d-luĭ Medeln. Ştefanŭ şi cu ceĭ-lalţĭ boerĭ mahalagiĭ ca să facă podulŭ pe uliţa d-lorŭ, ce se începe dela colţulŭ caseĭ d-luĭ Vel Vorniculŭ Moruzi şi merge la Colţa, însă stînjenu pe tal. 5 şi jumĕtate, cu podinele cu urşĭ şi făcutulŭ luĭ, luândŭ înainte tal. 60; amŭ întrebatŭ pe d-luĭ Medelnicerulŭ Ştefanŭ i pe Vist. Gheorghe ce rĕspundŭ? şi arĕtară că podulŭ s'aŭ făcutŭ, şi socotindŭ pe stînjenĭ 38 şi jumĕtate, li s'aŭ făcutŭ să iea tal. 212, din care le-aŭ datŭ tal. 90, însă Medel. Ştefanŭ 30 şi Vist. Gheorghe tal. 60, maĭ rĕmânŭ să se maĭ dea tal. 122, carĭ şi aceştĭ ḑicŭ că sunt datorĭ a-ĭ rĕspunde, şi puseră sorocŭ până la ...... să-ĭ dea, fără numaĭ arĕtară, că pe când s'a tocmitŭ acestŭ podŭ, aŭ fostŭ cu ḑisa tuturorŭ celora-lalţĭ boerĭ mahalagiĭ împrejuraşĭ, ca cu toţiĭ să rĕspundă aceştĭ banĭ, fieş-care ce-lŭ va ajunge totŭ analogon să dea, fiind-că toţĭ aŭ trebuinţă de a trece pe acestŭ podŭ, şi acum nimenea nu vorŭ să dea nimicŭ; maĭ arĕtară şi acésta, că şi Măria Sa Michaiŭ-Vodă Suţulŭ li s'aŭ făgăduitŭ că li se vorŭ da şi dela Cutia de milosteniĭ tal. 200, ca să se isprăvéscă şi acela-laltŭ podŭ, ce maĭ rĕmâne a se face, dela pórta Medelnicеruluĭ Ştefanŭ până la podulŭ dela pórta Colţeĭ, şi întîm-

plându li-se metatesis, nu li s'aŭ datŭ; decĭ din cercetarea acésta se alege, că d-luĭ Medeln. Ştefanŭ şi Vistierulŭ Gheorghe puindu-şĭ sorocŭ până la .... să plătéscă tal. 122, cusurulŭ după zapisulŭ ce este, să fie luminată porunca Inălţimeĭ Tale cu mumbaşirŭ la boeriĭ mahalagiĭ, ce se numescŭ maĭ jos, ca după cisla ce arată d-lorŭ că-ĭ ajunge, să împlinéscă fieş-care partea la mumbaşirŭ, saŭ de vorŭ avé ceva a rĕspunde, cine se va împotrivi, să-ĭ aducă la judecată; părerea nóstră într'acestŭ chipŭ este, iar hotărîrea cea desĕvîrşită rĕmâne a se face de către Inălţimea Ta. — 1793 Aprilie 8. (1)

Boeriĭ mahalagiĭ.

TAL.	
40	Ianache Fălcoianulŭ.
40	Smaranda Cărculésa.
21	D-luĭ Medeln. Ştefanŭ Vilara, afară din tal. 30, ce aŭ datŭ maĭ înainte, după cum maĭ sus se arată.
21	2-lea Vist. Gheorghe, afară din tal. 60, ce aŭ datŭ întâiŭ arvună.

Alŭ doilea anafora pentru apĕrarea satelorŭ ce sunt podinarĭ.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ. — Pentru acestea treĭ sate podinarĭ, după obiceiŭ, anaforaua Prea Sfinţieĭ Sale Părinteluĭ Metropolitŭ şi a dumné-lorŭ nazîrilorŭ epitropĭ, este dată porunca Domnieĭ Mele dela Aprilie întâiŭ a acestuĭ anŭ, ca de alte podvade şi angariĭ să fie apĕraţĭ peste baniĭ dăjdieĭ, în vreme ce Ne-aŭ datŭ pliroforie dumnélorŭ nazîriĭ că apĕraţĭ fiindŭ de altele, se ajută şi se scade Epitropia la cheltuiala aceea ce este trebuinciósă la facerea podurilorŭ, care este trebuinţa şi folosulŭ de obşte; decĭ poruncimŭ Domnia Mea dumné-vóstre ispravnicilorŭ aĭ numitelorŭ judeţe, ca împotriva aceĭ poruncĭ să nu fie supĕraţĭ, peste baniĭ dăjdieĭ lorŭ, cu altele, şi de li s'aŭ luatŭ cevaşĭ peste acea poruncă, să li se întórcă, şi să fie nesupĕraţĭ de alte orênduelĭ.—1793 Maiŭ 5.

Prea Inălţate Dómne,

Insciinţămŭ Măriceĭ Tale pentru treĭ sate podinarĭ, ce sunt ale Epitropieĭ, date ajutorŭ pentru facerea şi meremeturile podurilorŭ cele marĭ domnescĭ

(1) Cod. XXIV, fila 94.

de aicĭ din orașulŭ Bucurescilorŭ, care este folosŭ alŭ tuturorŭ de obşte, însă Bălenii şi Slobodia din sud Dîmbovița şi Netezeştiĭ ot sud Ilfovŭ, a că-rora dăjdiĭ drepte ce esŭ dela Visterie pe anŭ le plătesce Epitropia, iară de cele-lalte tóte angariĭ să fie apĕrate, după cum cuprindeaŭ cărțile domnescĭ şi a Măriei Tale luminată poruncă, ca să pótă şi Epitropia a-şĭ înlesnì trebile facereĭ podurilorŭ şi a birui plata dăjdiilorŭ; iară acum vedemŭ, luminate Dómne, că afară din dăjdiile drepte se încarcă a plăti şi altele, după cum aŭ şi plătitŭ Epitropia baniĭ podineĭ din Podu Mogoşóeĭ, s'aŭ pusŭ să dea şi pentru caĭ de menzilŭ, şi acum şi la zaherĕua de grâŭ. Luminate Dómne, ne rugămŭ Măriei Tale, ca să te milostivescĭ asupra cutieĭ, fiind-că într'acéstă dată este fórte îngreunată cu cheltuelile facereĭ podurilorŭ şi cu alte trebuințe, ca să fie aceste treĭ sate apĕrate de tóte celea-lalte orĕnduelĭ, câte sunt peste dăjdiile celea drepte, cum zaherele, caĭ şi alte asemenea, măcar numaĭ într'acestŭ următorŭ anŭ, până vomŭ vedé podurile isprăvite, şi atuncĭ vorŭ rĕmâné cu totulŭ dajnicĭ, fiind-că nicĭ Epitropia nu-ĭ maĭ dă mâna a le maĭ ţiné şi a le maĭ rĕspunde dăjdiile lorŭ; şi cum duhulŭ sfîntŭ va luminà prea înaltŭ cugetulŭ Măriei Tale.—1793 Maiŭ 5. (1)

Filaretŭ alŭ Ungro-Vlachieĭ, Dumitrache Banŭ, Scarlatŭ Vornicŭ.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ. — Cinstitŭ şi credinciosŭ boerule alŭ Domnieĭ Mele Constandine Filipescule biv Vel Vist., epistatule alŭ Agieĭ, fiind-că pe ulița Tĕrguluĭ-d'afară este podulŭ la próstă stare, poruncimŭ Domnia Mea să ne arĕțĭ obiceiulŭ, cum şi cu ce orênduială se făceà podŭ pe ulița acésta şi de nu sunt prăvăliaşiĭ datorĭ a drege şi a face podulŭ ulițelorŭ?—1793 Maiŭ 5. (2)

Anaforaua epitropilorŭ, pentru a se face cisla pe pădurĭ de podinele ce sunt trebuinciόse a tăià podinariĭ pentru podurile Bucurescilorŭ.

Prea Inălțate Dómne,

Insciințămŭ Măriei Tale, pentru că Epitropia are douĕ sate, anume Băleniĭ i Slobodia din sud Dîmbovița, tocmițĭ podinarĭ de a tăià şi a aduce podinele, ce sunt tocmițĭ cu Epitropia pe acestŭ următorŭ anŭ, de meremeturile podurilorŭ şi ghizduiturile şanțurilorŭ, să care pe toțĭ aniĭ che-

(1) Cod. XXIV, fila 122.
(2) Cod. XXIII, fila 50 verso.

restéua ce sunt legațĭ cu Epitropia a face prin pădurĭ străine după împrejurulŭ lorŭ, cu analogia ce le-o face boeriĭ epitropĭ aĭ județuluĭ, cu porunca gospodŭ, fiind-că româniĭ aceştia moşiĭ şi pădurĭ n'aŭ şi eĭ sunt îndatorațĭ să plătéscă stăpânilorŭ de moşie po parale douĕ de copaciŭ, acum veniră de ne jălui cum că ispravniciĭ moşiilorŭ nicĭ cum nu-ĭ îngăduescŭ a tăià şi a face podinele prin pădurĭ, şi aşà eĭ neavêndŭ nicĭ o putere, stă lucrulŭ zăticnindu-se. Boeriĭ ispravnicĭ după obiceiulŭ de maĭ înainte, fără de luminată porunca Măriei Tale, nu îndrăsnescŭ a face cisla acésta; ne rugămŭ Măriei Tale, ca să bine-voescĭ a se da luminată porunca Măriei Tale la acéstă anafora către dumné-lorŭ ispravniciĭ județuluĭ, ca să facă cislă după starea fie-căruia ce sunt prin prejurulŭ podinarilorŭ, dându-le şi mână de ajutorŭ spre a puté tăià podina ce sunt legațĭ cu Epitropia, care maĭ jos se însémnă, şi cisla ce o va face dumné-lorŭ ispravniciĭ pe fie-care pădure, să o arate şi stăpânilorŭ moşiilorŭ carĭ vorŭ fi şeḑĕtorĭ pe afară, saŭ ispravnicilorŭ ce-ĭ vorŭ avé orênduițĭ, ca să le fie sciutŭ, spre a nu-ĭ îngădui să facă mastrafurĭ, tăindŭ şi dărîmândŭ copacĭ maĭ mulțĭ peste orênduiala lorŭ pentru alte negoțurĭ şi interese ale lorŭ, şi pentru trebuințele alişverişuluĭ lorŭ, sunt datorĭ să mérgă să se aşeze cu stăpâniĭ moşiilorŭ, orĭ pe dijmă saŭ pe plată. Iară hotărîrea desĕvîrşită rĕmâne a se face de Măria Ta.—1793 Maiŭ 13.

Podine: 1567, satulŭ Bălenĭ; 525, satulŭ Slobodia.

Scarlatŭ Vorniculŭ.

Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ — Poruncimŭ Domnia Mea dumné-vóstre ispravnicilorŭ județuluĭ, pentru aceste 2092 podinĭ, ce sunt datorĭ podinariĭ din satulŭ Bălenĭ şi Slobodia a le aduce, să avețĭ a face analoghie pe tóte pădurile de prin prejurŭ, păzindŭ dreptatea a nu diafendipsi unele, dândŭ greutatea numaĭ asupra altora, şi să orênduițĭ în scrisŭ la fie-care pădure suma podinelorŭ ce vețĭ analoghisi, care sumă de analoghie ce vețĭ face, să o arĕtațĭ şi stăpânilorŭ de moşie şi podinarilorŭ, ca să le fie cunoscută, şi la ispravniciĭ moşiilorŭ; poruncimŭ Domnia Mea straşnicŭ şi vouĕ podinarilorŭ, să nu vĕ cutezațĭ a strică maĭ mulțĭ copacĭ, şi dumnévóstre ispravnicilorŭ să grijițĭ a se păzi acéstă orênduială.—1793 Maiŭ 15.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălțate Dómne,

După luminată porunca Inălțimeĭ Tale, căutândŭ condicele Divanuluĭ, vĕḑuiŭ că într'acelaşĭ chipŭ s'a urmatŭ şi până acum, când făceà cerere

epitropiĭ Cutieĭ de obşte pentru rêndulŭ podinelorŭ ce sunt să aducă podinariĭ şi nu lipsimŭ a arĕtă Inălţimeĭ Tale. (1)

Prea plecată slugă, Const. Vel Ghica Logofĕtŭ.

Anaforaua spre a se împlini 40 podinarĭ, ceĭ ce lipsescŭ.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ.—Cetindu-se înaintea Domnieĭ Mele acésta anafora şi vĕḑêndŭ cuviinţa trebeĭ, cum şi mijloculŭ cu care se póte împlini podinariĭ, amŭ primit'o Domnia Mea acésta şi o întărimŭ, ca să se pue în faptă urmarea, însă ómenĭ fără nicĭ un felŭ de pricină şi numaĭ de aicĭ din politia oraşuluĭ Bucurescilorŭ, adecă nu din birnicĭ, nicĭ din bresle, nicĭ din scutelnicĭ, nicĭ posluşnicĭ, ci numaĭ din ceĭ ce se vorŭ găsì umblândŭ fără de nicĭ unŭ felŭ de căpĕtâiŭ aicĭ în Bucurescĭ, precum Ni se face arĕtare într'acésta anafora, iar nu de prin satele de afară; pentru care poruncimŭ Domnia Mea dumné-tale cinstitŭ şi credinciosŭ boerulŭ Domnieĭ Mele Vel Vist., acestŭ felŭ de ómenĭ găsindu-se şi aducêndu-ţi-se chipurile lorŭ, să-ĭ cercetezĭ şi dumné-ta, că fiindŭ întocmaĭ, să li se dea pecetluitŭ gospodŭ dela Visterie; asemenea să cercetezĭ şi fóia chipurilorŭ, şi fiindŭ cu adevĕratŭ podarĭ, precum ni se arétă, să li să dea pecetluitŭ. spre a fi sciuţĭ.—1793 Maiŭ 18.

Procitŭ Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălţate Dómne,

Insciinţămŭ Mărieĭ Tale, că maĭ înainte, la cea laltă Epitropie, aŭ fostŭ aşezată orênduiala podarilorŭ pe liude 120, cu treĭ căpitanĭ de stégŭ, câte liude 40 de intră pe rêndŭ pe sĕptĕmână la rêndŭ, iară noĭ la cercetarea ce le-amŭ făcutŭ, amŭ găsitŭ liude numaĭ 105, lipsă liude 15, care acéstă pricină aŭ cursŭ din acatastasia polcovnicilorŭ ce aŭ stătutŭ după vremĭ, căcĭ pe uniĭ i-aŭ luatŭ din slujba podărieĭ şi i-aŭ făcutŭ posluşnicĭ aĭ lorŭ, iară pe alţiĭ pentru hatîrurĭ i-aŭ dăruitŭ altora totŭ posluşnicĭ, şi pe alţiĭ le-aŭ mâncatŭ Căpitanulŭ baniĭ şi i-aŭ arĕtatŭ fugiţĭ şi morţĭ la Epitropie; pentru care acum, dovedindŭ Epitropia liude 5 dintre aceia, i-a luatŭ şi i-a aşezatŭ iarăşĭ podarĭ, dându-ĭ la stégulŭ lorŭ, iarăfiind-că totŭ ne maĭ lipsescŭ liude 10 până la 120 câtŭ aŭ fostŭ orênduiala, cum şi pentru maĭ înlesnirea trebeĭ lucruluĭ podurilorŭ, amŭ chibzuitŭ

(1) Cod. XXIV, fila 140.

acestŭ mijlocŭ de a se face peste totŭ podarĭ liude 150, ca să intre în rêndŭ pe sĕptĕmână liude 50; ne rugămŭ Măriei Tale, ca să bine-voescĭ a primì arĕtarea acésta şi a ni se da voie printr'acéstă a nóstră plecată anafora, ca să maĭ găsimŭ şi să facemŭ încă liude 40, cu ceĭ 10 carĭ ne maĭ lipsescŭ, ca să împlinimŭ acéstă sumă de liude 150 podarĭ, însă făr de paguba Visterieĭ, adecă nu cu ómenĭ din bresle saŭ din dajnicĭ, nicĭ din posluşniciĭ cuivaşĭ, ci cu ómenĭ din ceĭ ce umblă fără nicĭ unŭ căpĕtâiŭ şi nesciuţĭ Visterieĭ, fiind-că se află mulţĭ la felŭ de aceştia, ca să pótă a-şĭ avé şi Epitropia sĕvîrşirea trebuinţeĭ la lucrare maĭ cu evcolie, iară pentru podariĭ câţĭ se află acum, cu ceĭ ce s'aŭ maĭ găsitŭ cu pricinĭ, amŭ scosŭ fóe după condica Epitropieĭ, care o trimetemŭ Măriei Tale, spre a da luminată poruncă de a li se închipuì pecetluiturile, ca să li să dea pe la mânĭ, spre a fi sciuţĭ şi nebăntuiţĭ; de acésta însciinţămŭ Măriei Tale, ca să se facă cea desĕvîrşită hotărîre.—1793 Maiŭ 17. (1)

Filaretŭ Ungro-Vlachieĭ, Dumitache Banŭ, Scarlatŭ Grecénu Vornicŭ.

Anafora spre a se face unŭ podişorŭ ce merge spre Metropolie.

Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ—Poruncimŭ Domnia Mea dumi-tale cinstitŭ şi credinciosŭ boerulŭ Domnieĭ Mele biv Vel Vor. Scarlatŭ Grecene, să facĭ cercetare la acestŭ podişorŭ, câtŭ este de lungŭ şi câtă podină trebue la meremetulŭ luĭ, şi ce urşĭ? asemenea şi ce obiceiŭ a fostŭ, de către cine se făceà până acum podŭ? de care acestea făcêndŭ arĕtare Domnieĭ Mele în scrisŭ cu anafora, vomŭ da porunca cea cuviinciósă.—1793 Augustŭ 28. Vel Logofĕtŭ. (2)

Prea Inălţate Dómne,

Cu smerită şi plecată anafora arĕtămŭ Inălţimeĭ Tale pentru unŭ podişorŭ ce se desparte din podu celŭ mare, ce se numesce alŭ Călicilorŭ, şi merge spre Sfînta Metropolie, care podişorŭ tot-deauna când se face din noŭ podulŭ celŭ mare alŭ Caliţilorŭ, cu podinele cele vechĭ ce se scotŭ din acestŭ podŭ, bune şi urşĭ, se face şi podişorulŭ acesta, care este şi acesta multŭ trebuinciosŭ, alţiĭ mergêndŭ pentru evlavie la Sfînta Metropolie spre închinăciunea sfintelorŭ móşte ale sfîntuluĭ Dimitrie, cum maĭ vîrtosŭ şi,

(1) Cod. XXIV, fila 141.
(2) Cod. XXIV, fila 184.

Prea Luminate Dómne, că este ajunsŭ la o stricăciune de totŭ, și fiind-că acum s'a începutŭ de se lucréză și se face Podulŭ Calicilorŭ noŭ, să fie luminată porunca Inălțimeĭ Tale către d-luĭ biv Vel Vornicŭ Scarlatŭ Grecénu să dea podinele vechĭ, ce esŭ bune din Podulŭ Calicilorŭ, să dea câte vorŭ trebui a se face și numitulŭ podișorŭ, și aniĭ Măriei Tale să fie mulțĭ și norociți.—1793 Augustŭ 27. (1)

Filaretŭ alŭ Ungro-Vlachieĭ, Manolache Brâncovénu.

Anaforaua Stoicăĭ Urlățénulŭ, pentru a scutì doĭ ómenĭ și o pivniță.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i Gospod. — Doĭ liude străinĭ și o pivniță dréptă, cu drepte bucatele luĭ, poruncimŭ să aibă a scuti.—1793 Septemvre 6, Bucurescĭ.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălțate Dómne,

Insciințămŭ Măriei tale pentru Stoica Urlățénulŭ, care din mica vîrsta luĭ încă din Domnia Măriei Sale rĕposatuluĭ Ștefanŭ Racoviță se află slujindŭ Curțeĭ domnescĭ, Logofețelŭ la Visterie, i la Epitropie capzămanŭ sameșŭ dela începerea trebilorŭ epitropescĭ până la venirea armieĭ chesaricescĭ, când atuncĭ Divanulŭ cerêndŭ dela Epitropia obșteĭ omŭ harnicŭ de a-lŭ face Polcovnicŭ de podŭ, l'aŭ luatŭ din tréba Logofețieĭ și l'aŭ orênduitŭ Divanulŭ Polcovnicŭ de podŭ, iară dela venirea Măriei Sale Michaiŭ Vodă Suțulŭ, orênduindu-se altŭ Polcovnicŭ de podŭ, pe numitulŭ l'aŭ orênduitŭ între aĭ 2-lea epitropĭ, unde și acum se află slujindŭ la facerea poduluĭ Mogoșóeĭ epistatŭ, precum de tóte slujbele luĭ îlŭ adeveréză sineturile domnescĭ ce le are, ci fiind că la tóte slujbele sale aŭ slujitŭ și slujesce cu tótă osîrdia ḑiua și nóptea, aŭ avutŭ și milĭ domnescĭ: doĭ ómenĭ de scutélă de tóte angariile, i o pivniță aicĭ în orașulŭ Bucurescĭ, apĕrată de fumăritŭ, de căminăritŭ, de vinŭ domnescŭ și de alte angarele, asemenea și drepte bucatele luĭ scutite de dijmăritŭ și de vinăriciŭ, care aceste ale luĭ cu osîrdia slujbeĭ sunt sciute și de noĭ, precum și de totŭ Divanulŭ; dreptŭ aceea, spre a i se păzì aceste milĭ, ce din mica vîrstă a luĭ le-aŭ avutŭ, lumineze Dumneḑeŭ cuvîntulŭ Inălțimeĭ Tale cu milostivire asupra luĭ, fiindŭ omŭ cu casă grea și cu fete de măritatŭ, a se întări acéstă anafora pe

(1) Cod. XXIV, fila 384.

milele ce le-aŭ avutŭ, și cu luminată pecetea Măriei Tale, și vecĭnică pomenire va fi Inălțimeĭ Tale; de acésta însciințămŭ.—1793 Iunie 22. (1)

Filaretŭ alŭ Ungro-Valachieĭ, Dumitrache Banŭ, Scarlatŭ Vorniciŭ.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ.—Fiind-că dumné-lorŭ cinstițiĭ și credincioșiĭ boeriĭ Domnieĭ Mele nazîriĭ epitropĭ, după datoria ce aŭ spre a griji pentru cele de trebuință și folosulŭ obștieĭ, facŭ acéstă arĕtare cuviinciósă Domnieĭ Mele, poruncimŭ dumi-tale epistatule alŭ Agieĭ, ca iarășĭ cu dumné-luĭ Vorniculŭ Scarlatŭ dimpreună să mergețĭ înșivĕ să vedețĭ, care din podurĭ este maĭ în grabă trebuinciosŭ de a se face acum maĭ întâiŭ? care podŭ la fața loculuĭ mĕsurându-lŭ, să luațĭ în scrisŭ suma stînjenilorŭ; așișderea să intrațĭ în vorbă de tocmélă asupră-le, să luațĭ apoĭ în scrisŭ și pe toțĭ anume câțĭ ședŭ pe acelŭ podŭ de o parte și de alta, și câte câtŭ cade analoghia pe fieș-care, și după ce le vețĭ face acestea, să arĕtațĭ întâiŭ Domnieĭ Mele cu anafora în grabă și fără de zăbavă, podulŭ anume care este, cu suma stînjenilorŭ, prețulŭ cu care-lŭ primescŭ locuitoriĭ a face, și pe mahalagiĭ anume cu analoghia banilorŭ, ca găsindu-o Domnia Mea cu cale, să dămŭ poruncă de a se face apoĭ împlinire. -1793 Noemvre 10.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălțate Dómne,

Insciințămŭ Măriei Tale, că de acum înainte va să încépă vremurile cu ploĭ și zăpeḑĭ, și așà nu vorŭ maĭ puté nimenea să umble prin lăuntrulŭ têrguluĭ, fiindŭ podurile fórte stricate acelea de prin têrgŭ; pentru care s'aŭ făcutŭ și catagrafia podurilorŭ din luminata poruncă a Măriei Tale de dumné-lorŭ zapciiĭ têrguluĭ, mĕsurându-se cu stînjenulŭ, ci fiind-că acum după luminata porunca Măriei Tale a venitŭ aicĭ unŭ satŭ, din care vorŭ să se tocméscă a face podurile, să fie luminată porunca Măriei Tale către dumné-luĭ nazîrulŭ Agieĭ, ca să orênduiască unŭ zapciŭ din partea Agieĭ, ca să mérgă dimpreună cu starostea, și care podŭ va socoti dumné-luĭ nazîrulŭ Agieĭ că este maĭ de trebuință, să facă tocméla cu satulŭ ce este aicĭ venitŭ câte câtŭ stînjenulŭ să-lŭ plătéscă? și apoĭ câțĭ vecinĭ vorŭ fi șeḑĕtorĭ pe linia aceleĭ ulițĭ, să facă analoghie după suma stînjenilorŭ câte câțĭ banĭ este să dea fieș-care, după tocméla ce vorŭ face cu aceștĭ sătenĭ? și să-ĭ împlinéscă Agia și să dea arvună acestuĭ satŭ, ca să mérgă de acum să taie podina și urșiĭ, și așà vĕḑêndŭ și auḑindŭ cele-lalte

(1) Cod. XXIV, fila 429.

sate că s'aŭ ruptŭ tocméla câte câtŭ să li se plătéscă de stînjenŭ şi că le dă şi banĭ arvună de a se ajutà la trebuinţele lorŭ, multe sate vorŭ să năvăléscă de sineşĭ a venì să facă podurile, şi maĭ vîrtosŭ că acum iarna se potŭ face cherestele şi pentru aceste podurĭ; de acéstà însciinţămŭ, şi cum va fi luminata porunca Măriei Tale. — 1793 Noemvre 9. (1)

Scarlatŭ Vornicŭ.

Pitacŭ la Vorniculŭ Grecénu pentru podulŭ dela pitărie ot Curtea nouă a se meremetisì.

Iŭ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ.— Cinstitŭ şi credinciosŭ boerulŭ Domnieĭ Mele, dumné-ta biv Vel Vornice Scarlatŭ Grecene, fiind-că podulŭ dela pitărie ot Curtea nouă este la próstă stare şi trebue a se meremetisì ca unŭ trebuinciosŭ ce este, poruncimŭ domnieĭ-tale să mergĭ la faţa loculuĭ, ca să veḑĭ singurŭ cele ce sunt trebuinciόse, şi cu din podinele vechĭ să puĭ dumné-ta să-lŭ meremetiséscă cum se cade bine, până nu începe vre-o vreme împotrivă.—1793 Noemvre 9. (2)

Iŭ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ.—Cinstite şi credinciosule boerule alŭ Domnieĭ Mele dumné ta biv. vel Vist., epistatule alŭ Agieĭ, după acéstă analoghie ce ajunge pe fieş-care, să aibĭ a împlinì suma banilorŭ ca să-ĭ facĭ teslimŭ la Epitropie. — 1793 Noemvre 10.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălţate Dómne,

După luminata porunca Măriei Tale, ce ni s'aŭ datŭ ca să facemŭ podulŭ ce urméză pe lângă dumné-luĭ Vornicŭ Moruzi, pe carele l'amŭ făcutŭ şi s'a şi isprăvitŭ de totŭ lucrulŭ luĭ, însă din colţulŭ caseĭ Polizuluĭ, unde se află cu şederea dumné-luĭ Vel Post., şi până în Podulŭ Mogoşóeĭ, în dreptulŭ porţeĭ dumné-eĭ Vorniceseĭ Vineţeni, s'a făcutŭ şi cheltuéla la acestŭ podŭ tal. 2839, amŭ pusŭ de a mĕsuratŭ şi cu stînjenulŭ, şi vine de stînjenŭ câte tal. 2.60, după cum maĭ jos aşternemŭ socotéla; să fie luminată porunca Măriei Tale către dumné-luĭ epistatulŭ Agieĭ, să împlinéscă aceştĭ banĭ de pe la stăpâniĭ de binale pe amîndouĕ marginile poduluĭ, precum

(1) Cod. XXV, fila 83.
(2) Cod. XXIII, fila 173.

sunt şi făgăduiţĭ, să nu rĕmâie cutia păgubaşă; de acésta însciinţămŭ, şi cum va fi luminata porunca Măriei Tale. — 1793 Noemvre 9. (1)

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ. — Poruncimŭ Domnia Mea, dumi-tale Vel Vistierŭ, epistatule alŭ Agieĭ, să facĭ taxilŭ acestĭ banĭ, ca să se dea ómenilorŭ celorŭ ce s'aŭ încărcatŭ cu facerea acestuĭ podŭ, după cum s'a analoghisitŭ de către dumné-luĭ biv Vel Vornicŭ Grecénu, nazîrulŭ Epitropieĭ. — 1793 Noemvre 19.

Prea Inălţate Dómne,

După jalba ce a datŭ Măriei Tale dumné-luĭ biv Vel Clucerŭ Costache Rusetŭ i dumné-luĭ biv Vel Stolnicŭ Constantinŭ Nenciulescu, arĕtândŭ pentru unŭ podŭ ce urmézĕ din Podulŭ Têrguluĭ-de-afară pe lângă pivniţa Dómneĭ Bălaşeĭ şi merge spre sf. Vinerĭ, spre a se face noŭ cu cheltuiala dumné-lorŭ şi a mahalagiilorŭ, ni se poruncesce de către Inălţimea Ta ca să orênduimŭ din partea Epitropieĭ a face chefşu şi mĕsurătórea acestuĭ podŭ, şi luândŭ în scrisŭ pe toţĭ, să facemŭ analoghia cea dréptă. După luminata poruncă întocmaĭ următorŭ fiindŭ, numaĭ de câtŭ am orênduitŭ unulŭ din boeriĭ 2-lea epitropĭ şi a luatŭ în scrisŭ atâtŭ suma stînjinilorŭ, câtŭ şi pe stăpâniĭ ce aŭ prăvăliĭ pe aceste liniĭ ale poduluĭ şi de o parte şi de alta, şi după drépta analoghie ce s'a făcutŭ, aşternemŭ socotéla maĭ jos, precum se va vedé şi de către Măria Ta, maĭ vîrtosŭ că s'aŭ şi găsitŭ ómenĭ a face dintr'acestŭ podŭ stînjenĭ 33 cu tótă cherestéua lorŭ, a-lŭ face şi a da gata acéstă sumă de stînjenĭ, şi prin bună tocmélă s'aŭ tocmitŭ stînjenu po talerĭ 8,60, carĭ se facŭ talerĭ 280,60, şi fiind-că banĭ nu sunt şi aceĭ locuitorĭ cerŭ a li se da banĭ ca să se apuce să lucreze, să fie luminată porunca Măriei Tale către dumné-luĭ nazîru Agieĭ, să orênduiască unŭ zapciŭ din ceĭ marĭ spre a se împlini aceĭ banĭ de pe la stăpâniĭ ce aŭ binale pe acestŭ podŭ după analoghia ce i-a ajunsŭ, şi să li se plătéscă acelorŭ ce vorŭ lucrà, ca aşà audindŭ şi alţiĭ că li se plătesce, potŭ să se îndemne şi alte sate a veni să facă acestŭ felŭ de podurĭ; de acésta însciinţămŭ, şi cum va fi luminata poruncă Măriei Tale. — 1793 Noemvre 17. (2)

Scarlatŭ Vornicu.

(1) Cod. XXV, fila 84.
(2) Cod. XXV, fila 113.

Arĕtămŭ și analoghia ce a ajunsŭ pe fie-care.

TALERĬ	BANĬ	
7	60	1 prăvălie, Trandafirŭ Rachierŭ.
45	—	Treĭ prăvăliĭ ale bisericeĭ sf. Gheorghe-Vechiŭ.
15	—	1 prăvălie a mănăstireĭ Văcărescilorŭ.
15	—	1 prăvălie Iane Conduragiulŭ.
15	—	Dumitrache Conduragiulŭ.
15	—	Ienache Rahtivanŭ.
15	—	Dumitru Grecu.
20	—	Pivnița mănăstireĭ Văcărescilorŭ.
15	—	Tudorache Argintaru.
15	—	Stoica dela părintele Filaretŭ.
7	60	Casa părinteluĭ Popeĭ Tomeĭ.
7	60	Sarafimŭ Arménu.
60	60	Treĭ prăvăliĭ ale Stolniculuĭ Constantinŭ Nenciulescu.
20	—	Cârciuma Sfinteĭ Metropoliĭ.
7	60	Cârciuma Nițeĭ Cărciumăreseĭ.
280	60.	

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i gpd. zemle Vlachiscoe. — Dumné-ta Vel Visticrŭ, pe acestŭ Dragne Sêrbulŭ să-lŭ așezĭ la catastivulŭ Visterieĭ între podarĭ, dându-ĭ și pecetluitulŭ Domnieĭ Mele.—1794 Martie 4. (1)

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălțate Dómne,

Cu prea plecata mea anafora însciințezŭ Măriеĭ Tale, că fiindŭ podarĭ lipsă, adecă uniĭ fugițĭ, alțiĭ morțĭ și alțiĭ bĕtrânĭ și secațĭ din ridicătura podurilorŭ, la orĭ-ce lucru alŭ podurilorŭ cu discolie se lucréză, fiindŭ podarĭ puținĭ zdravenĭ și vrednicĭ de slujbă; te-aĭ milostivitŭ Inălțimea Ta asupra lorŭ și printr'altă anafora ce aŭ făcutŭ epitropiĭ către Măria Ta, subt luminată pecete, mi s'aŭ datŭ voie ca să facŭ stégŭ de liude 250, din ómenĭ iabangiĭ, ci fiind-că nimenea nu vorŭ să se supue la acéstă slujbă, nicĭ din Bucurescĭ, nicĭ după afară, nevoiescŭ ticăloșiĭ podarĭ cu multŭ necazŭ și trudă. Acum am găsitŭ unŭ Sêrbŭ anume Dragne, locuitorŭ în Ostrovŭ, în Țéra Turcéscă, la Turtucaia, carele aŭ venitŭ numaĭ cu trupulŭ sĕŭ, și s'aŭ așezatŭ

(1) Cod. XXVII, fila 37 (2).

podarŭ, avêndŭ şi....... carte de haraciŭ, şi ne cere pecete, ca aşà să fie încredinţatŭ să vie cu totulŭ, făgăduindu-se că va aduce şi alţĭ străinĭ; să bine-voiască Inălţimea Ta a fi luminată poruncă către dumné-luĭ Vel Vistierŭ, ca să-lŭ aşeze la catastivu Vistieriеĭ între podarĭ, să i se dea şi pecetluitŭ, ca să-lŭ tragă inima a venì şi a aduce şi alţiĭ, spre a împlinì stégu podarilorŭ, ca să le fie şi lorŭ maĭ cu uşurinţă la lucru; şi cum va fi luminată porunca Inălţimeĭ Tale.—1794 Martie 1.

Scarlatŭ Vornicu.

Anafora a se împlinì rĕmăşiţa de podine şi de urşĭ de pe la judeţe, ce n'aŭ adusŭ.

Iō Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i gspd. zemle Vlachiscoe. — Dumné-ta Vel Vist. să facĭ poruncile Domnieĭ Mele, trimiţêndŭ şi mumbaşirĭ într'adinsŭ, copiĭ din casă de Visterie, pentru împlinire, după anaforaua Epitropieĭ.—1794 Aprilie 14.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălţate Dómne,

Insciinţămŭ Măriеĭ Tale pentru rĕmăşiţa cheresteleĭ a Poduluĭ Mogoşóeĭ şi alŭ Calicilorŭ, ce este a se maĭ aduce de prin judeţe, că maĭ în trecutele ḑile a maĭ fostŭ însciinţatŭ Măriеĭ Tale dumné-luĭ rĕposatulŭ Vornicŭ Grecénu pentru acéstă pricină, încă s'a şi datŭ în scrisŭ dela Epitropie ce judeţe sunt rĕmăşiţe de podină şi de urşĭ, cum şi de baniĭ ce sunt rĕmaşĭ asupra acestorŭ judeţe pentru cherestéua ce n'aŭ pututŭ locuitoriĭ să o rĕspunḑă în natură, să triméţă la Epitropie, pentru care s'aŭ şi făcutŭ luminate poruncĭ ale Măriеĭ Tale către dumné-lorŭ ispravniciĭ, şi vedemŭ că nicĭ o urmare până acum nu s'aŭ făcutŭ cu trimiterea banilorŭ, căcĭ cu zăbava ce se face şi cu schimbarea ispravnicilorŭ de prin judeţe se va prăpădi atâtŭ acéstă rĕmăşiţă de cherestea câtŭ şi baniĭ, să fie luminată porunca Măriеĭ Tale către dumné-lorŭ ispravniciĭ de pe la judeţele ce maĭ jos se arată cu suma cheresteleĭ şi a banilorŭ ce nu s'aŭ pututŭ rĕspunde în natură, să-ĭ trimită la Epitropie; aşişderea să fie luminată porunca Măriеĭ Tale şi pentru teşcherelele, carĭ s'aŭ datŭ de *tarlibatŭ* dela Epitropie locuitorilorŭ, să aibă dumné-lorŭ ispravniciĭ pe tóte a le strînge şi a le trimite la Epitropie, spre a se puté face socotéla acesteĭ cherestele;

de acésta însciinţămŭ Măriei Tale, şi cum va fi luminată porunca Măriei Tale.—1794 Aprilie 13. (1)

Isacŭ Raletŭ.

Cherestéua ce se primesce de prin judeţe, a podurilorŭ celorŭ marĭ din Bucurescĭ alŭ Mogoşóiei şi alŭ Calicilorŭ, cum arată:

JUDEŢELE	Ordinulŭ Vistieriei		PRIMIREA		Rĕmăşiţa		In ce chipŭ sunt să se plătéscă		Facŭ:	
	Podine	Urşĭ	Podine	Urşĭ	Podine	Urşĭ	Talerĭ	Banĭ	Talerĭ	Banĭ
Buzĕŭ . . .	800	125	658	83	142	42	2	—	368	—
Saacŭ . . .	1.000	150	991	132	9	18	1	90	46	90
Prahova . .	800	125	781	113	19	12	1	90	54	40
Vlaşca . . .	2.000	200	1.836	155	164	45	1	90	365	90
Teleormanŭ .	2.000	200	1.822	142	178	58	1	90	413	—
Muscelŭ . .	800	125	768	95	32	30	2	—	124	—
Argeşŭ . . .	1.500	175	1.307	162	193	13	2	—	412	—
Oltŭ	800	125	665	102	135	23	2	—	316	—
	9.700	1.225	8.828	984	842	241	—	—	2.099	90

Anaforaua epitropilorŭ pentru podarii Polcovniculuĭ de podŭ, a li se da pecetluiturĭ.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i gpd. zemle Vlachiscoe. — Pentru ceĭ din Bucurescĭ poruncimŭ Domnia Mea dumi-tale cinstitŭ şi credinciosŭ boerulŭ Domnieĭ Mele Vel Vistierŭ, să arĕţĭ dumi-sale Vel Vornicŭ alŭ politieĭ Bucurescilorŭ, că este porunca Domnieĭ Mele să le dea adeverinţă pe numele şi chipulŭ lorŭ, după care să li se dea domnescile Nóstre pecetluiturĭ. — 1794 Aprilie 17.

Vel Logofĕtŭ.

(1) Cod. XXVII, pag. 15, V

Prea Inălțate Dómne,

Insciințămŭ Măriei Tale pentru podarii carĭ se află la stégulŭ Polcovniciei de podŭ, că unii dintr'înșii, ce aŭ fostŭ șeḍĕtorĭ aicĭ în Bucurescĭ, neavêndŭ cum a-șĭ agonisi hrana vieței lorŭ, s'aŭ mutatŭ pe la sate afară în județe, unii pe la rudele lorŭ, alțiĭ pe la cunoscuțiĭ lorŭ, de a-șĭ avé fieș-care îndestulare cu munca pămîntuluĭ, și când erà să intre de rêndŭ, venià de se aflà în lucru ce se făceà, orĭ la podŭ noŭ saŭ la podŭ vechiŭ, și așà aŭ fostŭ din vechime și s'a urmatŭ și până acum ; acum, din cercetarea ce s'a făcutŭ din luminata poruncă a Măriei Tale, care s'aŭ datŭ la Epitropie, să se facă podarĭ până se va împlinì stégulŭ de lude 150 de ómenĭ fără de pricină de dajdie, din care s'aŭ și făcutŭ uniĭ din Bucurescĭ și alțiĭ din județulŭ Ilfovŭ încă de când trăià rĕposatulŭ Vornicŭ Grecénu, dându-li-se și rĕvașele rĕposatuluĭ la mânile lorŭ, până li se va da pecetluiturĭ gospodŭ, și de atuncĭ aŭ slujitŭ și slujescŭ și până acum, carĭ s'aŭ luatŭ și aceștia, cărora podarĭ se însemnară numele maĭ jos să se vaḍă și de către Inălțimea Ta; ci fiind-că podariĭ carĭ aŭ fostŭ din vechime, uniĭ aŭ muritŭ și aŭ rĕmasŭ prea puținĭ, măcar că acéstă bréslă sunt maĭ multŭ trebuincioșĭ decât alte bresle, fiindŭ ómenĭ cu meșteșugŭ de podŭ, la lucrulŭ lemnuluĭ, dară nu ca la alte bresle ce slujescŭ numaĭ cu bĕțulŭ în mână, ne rugămŭ Măriei Tale să bine-voescĭ Măria Ta a se da luminată porunca Inălțimeĭ Tale, ca să le dea pecetluiturile podarilorŭ vechĭ iarășĭ la mâna lorŭ, cum și celorŭ ce s'aŭ maĭ făcutŭ cu rĕvașele rĕposatuluĭ Vornicŭ Grecénu, carĭ nu sunt legațĭ cu nicĭ unŭ satŭ saŭ cu altă pricină, ci ómenĭ străinĭ și pripășițĭ, să li se iea și acestora chipurile în scrisŭ și să li se dea pecetluiturĭ pe numele lorŭ, ca să putemŭ și noĭ a sĕvîrși lucrările podurilorŭ carĭ se facŭ, iar de se vorŭ luà aceștia și se vorŭ da în dajdie, noĭ nu avemŭ podarĭ ca să lucreze la trebile podurilorŭ; ci de acésta însciințămŭ Măriei Tale, și cum va fi luminată porunca Inălțimeĭ Tale. — 1794 Aprilie 17. (1)

Pitacŭ la nazîriĭ Epitropieĭ, să facă chefșu (devisŭ de cheltuială) ce trebue pentru a se face podulŭ noŭ pe apa Dîmboviței din josulŭ morilorŭ mănăstireĭ Cotrocenĭ.—1794 Aprilie 20. (2)

Anaforua nazîrilorŭ Epitropieĭ, că Michăiță Lipovénulŭ biv. III Vist., din jud. Dîmboviței, nu lasă pe podinarĭ să taie podine din pădurea de pe mo-

(1) Cod. XXVII, scara 5, fila 22.
(2) Cod. XXVII, fila 233 verso.

şia luĭ, după cisla întocmită pe păduri din judeţŭ de către ispravnicĭ. Domnitorulŭ dă resoluţiune, «după orênduiala ce s'a urmatŭ tot-deauna în toţĭ aniĭ, să se urmeze negreşitŭ şi acum, şi să-ĭ supuneţĭ pe uniĭ ca aceia a nu se împotrivi la domnescile Nóstre poruncĭ, ca să nu se dea zăticnire». 1794 Augustŭ 10. (1)

Acte relative la reparaţiunea podurilorŭ Şerbanŭ Vodă, Têrgulŭ-de-afară, etc.

Naziriĭ Epitropieĭ arată nevoie de podine noĭ, căcĭ maĭ cu sómă trebue imediatŭ să se puie podină la locŭ unde se frânge una, maĭ alesŭ unde este şanţŭ pe sub podŭ, că acolo se face primejdie mare atâtŭ la ómenĭ câtŭ şi la dobitóce. Nazîriĭ arată că până în primăvară nu este posibilă o temeinică lucrare a podurilorŭ, că n'aŭ podine gata, ci dar să se oblige mahalagiiĭ din drépta şi stânga podurilorŭ celorŭ 2 ca să astupe gropile cu tufă saŭ mĕnuchiŭ de nuiele şi să arunce nisipŭ saŭ pămîntŭ de-asupră-le, ca să se astupe şi să se potrivéscă cu podinele, fiind-că sunt podurĭ făr de şanţurĭ, pe unde este stricăciune, care să ţie până la primăvară.—1894 Octomvre 14. (2)

Pitacŭ la nazîriĭ Epitropieĭ, din 25 Februarie 1795, să se repare «podulŭ ce se pogóră din dreptulŭ porţeĭ mănăstireĭ Zlătarĭ până în pórta Curţeĭ domnescĭ dela Michaiŭ-Vodă, «să se facă căutare de rêndŭ în totŭ lungulŭ acestuĭ podŭ şi unde sunt podinele rarĭ să le întocméscă, să le încheie, cum şi unde este vre-una stricată, să se drégă... ca în grabŭ şi făr de zăbavă să se facă meremetulŭ celŭ trebuinciosŭ.»

Vodă maĭ ordonă şi luĭ Vel Vistierŭ, să facă poruncă «*pentru adusulŭ podinelorŭ ce sunt orênduite*, ca câtŭ se va puté maĭ în grabă dintr'însele măcar maĭ înainte a proftaxi o sumă pentru făcutulŭ acestuĭ podŭ de peste apa ot Michaiŭ-Vodă.»—1795 Fevruarie 25. (3)

Vel Logofĕtŭ

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i gpod. zemle Vlachiscoe. — Poruncimŭ Domnia Mea dumi-tale Vel Vistierŭ, ca să facĭ cărţile Domnieĭ Mele către ispravnicĭ pentru acéstă rĕmăşiţă de podine, ca să facă mumbaşiretulŭ celŭ cuviinciosŭ asupra satelorŭ podinare, ce sunt datorĭ spre a o

(1) Cod. XXVII scara 13, fila 22.
(2) Cod. XXVII, scara 17, fila 25.
(3) Cod. XXIX, fila 20 verso.

aduce rênduri rênduri, și dumné-vóstre nazîrilorŭ Epitropieĭ să faceţĭ şi începere la lucrulŭ poduluĭ, că cu venirea podinelorŭ să se urmeze şi lucrarea poduluĭ, spre a se isprăvì câtŭ maĭ făr de zăbavă; iar dumi-tale Vel Spătarŭ poruncimŭ dumi-tale Domnia Mea, ca să rênduescĭ zapciĭ la căpĕtâiulŭ poduluĭ, spre a deschide drumulŭ obştieĭ prin ogrădile ce sunt însemnate maĭ jos. — 1795 Martie 21. (1)

Prea Inălţate Dómne,

Insciinţămŭ Mărieĭ Tale pentru Podulŭ Tèrguluĭ-de-afară, că am orênduitŭ ómenĭ dela Epitropie practicoșĭ de aŭ făcutŭ chefșiulŭ pentru trebuinciósa podină de meremetulŭ luĭ începêndŭ dela casa Nicoli Haftiĭ și până unde se stîrșesce afară la stréjă, și trebuescŭ podine 1330, iar urșiĭ sunt toţĭ și nu face trebuinţă de acéstă ună dată, fiind-că maĭ ţinŭ la meremetŭ, pentru care și însumĭ am fostŭ de am vĕdutŭ cu ochiĭ, făcêndŭ silinţă în totŭ chipulŭ ca doar vomŭ puté iconomisì maĭ cu puţintică podină, și n'aŭ stătutŭ mijlocŭ maĭ jos de suma ce arĕtămŭ maĭ sus, fiindŭ podulŭ fórte dărăpănatŭ și vechiŭ de aprópe 20 de anĭ de când s'aŭ făcutŭ; arĕtămŭ Măriei Tale și rĕmășiţa de podină ce avemŭ la satele Epitropieĭ din anulŭ trecutŭ, létulŭ 94, cum și de estimpŭ analoghia ce ar fi cuvenitŭ să aducă pe aceste treĭ lunĭ Ghenarie, Fevruarie și Martie, iar pentru drumulŭ celŭ vechiŭ, ce este dela capulŭ poduluí înainte, atâta s'aŭ făcutŭ băltacurĭ și noroiurĭ marĭ pe pămîntŭ ce este fără de podină, în câtŭ nu maĭ póte umblà obștea, și fiind-că ne dete pliroforie dumné-luĭ biv Vel Clucerŭ Dimitrache, cum că în domnia Măriei Sale Alexandru Vodă Ipsilantŭ din poruncă s'aŭ făcutŭ hotărnicie, dându-se ocolu orașuluĭ politieĭ aceștia, puindu-se și hotare crucĭ pe marginea Bucurescilorŭ, ca să nu se întindă nimenĭ a face nămestiĭ afară din hotare, și drumulŭ ce urméză dela căpĕtâiulŭ Poduluĭ Tèrguluĭ-de-afară înainte s'aŭ lăsatŭ și în drépta și în stânga maidanurĭ de câte 2 de stînjenŭ, ca să nu urdine norodŭ totŭ printr'unŭ locŭ, să se mănânce pămîntulŭ și să se facă noroiŭ, ci să aibă locŭ largŭ să dea cu carele prin maĭ multe locurĭ, și după vremĭ vedemŭ că și-aŭ făcutŭ uniĭ case și prăvălióre, strîmtândŭ uliţele, și așà s'aŭ făcutŭ noróie pe drumŭ, în câtŭ nu maĭ este de umblatŭ; ci fiind-că dela căpĕtâiulŭ poduluĭ dela stréjă în drépta este locŭ bunŭ de a se face drumŭ prin ogrădile acestorŭ ce se însemnéză maĭ jos, să fie luminată porunca Inălţimeĭ Tale către dumné-luĭ Vel Spătarŭ, ca să orênduiască din zapciĭ, să taie gardurile și să se deschidă drumulŭ, spre a urdinà obștea fără de necazŭ și discolie; de

(1) Cod. XXVIII, scara 3, fila 47.

care şi nu lipsimŭ a însciinţà Măriei Tale, şi cum va fi luminată poruncă. —1795 Martie 18.

Isaacŭ Raletŭ.

Rĕmăşiţă de podine, însă:

PODINÏ:

1 588 Bălenĭ rĕmăşiţă de létŭ 94.
744 Analoghia ce face să aducă pe Ghenarie, Fevruarie şi Martie de acestŭ următorŭ anŭ létŭ 95.
40 Slobodia, rĕmăşiţă din anulŭ trecutŭ létŭ 94.
120 Analoghia ce ajunge să aducă pe aceste treĭ lunĭ Ghenarie, Fevruarie şi Martie anŭ létŭ 95.

1492.

Gardurile ce sunt să se taie:

1 Gardulŭ Voichiĭ vĕduva.
1 » luĭ Gheorghe lemnaru.
1 » Popiĭ Dumitru duhovniculŭ.
1 » luĭ Drăganŭ.
1 » luĭ Mogoşŭ unchéşu.

5 Toţĭ aceştia n'aŭ nicĭ o stricăciune, fără decât gardurile să se taie numaĭ la Popa Dumitru duhovniculŭ, este să se taie puţintişŭ.

Pitacŭ la ispravniciĭ judeţelorŭ prin carĭ urméză drumulŭ din Bucurescĭ până la Cânenĭ, să rênduéscă fieş-care în judeţulŭ sĕŭ ómenĭ practicoşĭ, să vaḑă starea podurilorŭ şi a podişcelorŭ ce cadŭ pe acestŭ drumŭ alŭ menzilului şi să repare cele posibile, «iar care va fi cu trebuinţă de maĭ multŭ lucru, să faceţĭ *chefsu*, să însciinţaţĭ la Visteria Domnieĭ Mele, trimiţêndŭ şi fóie de cherestéua trebuinciósă».—1795 Martie 7.

Acestŭ pitacŭ e motivatŭ de reclamaţiunea întreprinḑĕtorilorŭ poşteĭ pe acelŭ drumŭ şi după anaforaua luĭ Vel Hatmanŭ C. Caragea. (1)

Vel Logofĕtŭ.

Anaforaua luĭ Vel Vist. din 30 Oct. 1795 spune, că a cercetatŭ şi a aflatŭ că podulŭ Orăţieĭ dela vama Branuluĭ apururea se făceà de către vameşulŭ dela Dragoslavele (Muscelŭ), precum şi în domnia cea din urmă a luĭ Michaiŭ Vodă stricându-se acelŭ podŭ, trecĕtoriĭ aŭ jăluitŭ luĭ Vodă şi acela

(1) Cod. XXVIII, scara 5, fila 29.

a poruncitŭ să-lŭ facă vameşulŭ, precum şi alte dățĭ s'aŭ făcutŭ de dînsulŭ, ca unulŭ ce se folosesce în destulŭ dela trecĕtoriĭ ce mergŭ şi vinŭ din Braşovŭ şi din vama vinuluĭ ce se exportă din țéră, luândŭ vamă câte 10 talerĭ de fie-care bute. Vel Vist. propune dar, ca prin ispravnicĭ să fie obligatŭ vameşulŭ a face podulŭ peste Orăție. Totŭ odată, după arĕtarea ispravnicilorŭ, satulŭ Rucărulŭ cere a se scădé cu liude 2, ca să se încarce cu meremetulŭ şi cu curățitulŭ drumuluĭ de pétra ce s'aŭ surpatŭ din munte, ca aceĭ 2 liude să fie pururea paznicĭ şi purtătorĭ de grija drumuluĭ.

Domnitorulŭ în aceeaşĭ ḑi ordonă, ca 200 talerĭ, costulŭ poduluĭ, să se plătéscă de vameşulŭ Dragoslavelorŭ, pe 1/2, iar 100 să-ĭ dea acestŭ vameşŭ în anulŭ viitorŭ, înaintândŭ de ocamdată ispravniciĭ aceştĭ 100 talerĭ. «La capulŭ poduluĭ să avețĭ a pune semnulŭ domnieĭ, care să fie apururea stătătorŭ». Aprobă şi ceĭ 2 liude cerutĭ de Rucărenĭ pentru curățirea şi întreținerea drumuluĭ. (1)

Pitacŭ din 21 Ghenarie 1796 către nazîriĭ Epitropieĭ să facă podulŭ Şerbanŭ Vodă şi să repare pe acela alŭ Têrguluĭ-de-afară şi pentru cişmele. Vodă întrébă de s'a isprăvitŭ aducerea apelorŭ noue? şi de sunt îndestulate cişmelele Bucurescilorŭ? (2)

Vel Logofĕtŭ.

Alexandru Moruzi învoiesce Polcovniculuĭ de podarĭ a aduce 20 de ómenĭ străinĭ, ca să-ĭ facă podarĭ. Acum are 101 podarĭ, dar mulțĭ din eĭ bĕtrânĭ şi betegĭ, de aceea se cere adăogirea lorŭ.

Domnitorulŭ, la 26 Februarie 1796, încuviințéză să găséscă podarĭ 20 de ómenĭ străinĭ din mahalalele Bucuresciuluĭ. (3)

Pitacŭ către nazîriĭ Epitropieĭ din 17 Iunie 1796.

Metropolitulŭ şi veciniĭ aŭ declaratŭ că vorŭ să facă podurĭ de acolo până în podulŭ celŭ mare şi aŭ cerutŭ să aibă şi ajutorulŭ domnieĭ. Domnitorulŭ aprobă şi ordonă facerea poduluĭ. (4)

(1) Cod. XXVIII, scara 7, fila 60 verso.
(2) Cod. XXIX, fila 145 verso.
(3) Cod. XXXI, scara 2, fila 42.
(4) Cod. XXIX, fila 204.

Analogia între mahalagiĭ Archimandrituluĭ pentru pavagiulŭ uneĭ strade din mahalaua acésta, la 28 Iunie 1796, după însăşĭ cererea mahalagiilorŭ, prin Vel Spătarŭ. (1)

Pitacŭ din 4 Iulie 1793, către nazîriĭ Epitropieĭ; le ordonă să repare podulŭ dela Colintina, care este stricatŭ, prin unŭ boerinaşŭ din aĭ Epitropieĭ şi cu podarĭ meşterĭ. (2)

Pitacŭ la Serdarulŭ Nicolesculŭ pentru podulŭ dela Colintina.

Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ. — Credinciosŭ boerule alŭ Domnieĭ Mele Constantinŭ Niculescule, biv Vel Serd., fiind-că podulŭ dela Colintina este de obşte trebuinciosŭ, nu numaĭ pentru alţĭ trecĕtorĭ, ci maĭ vîrtosŭ pentru locuitoriĭ carĭ vinŭ la Bucurescĭ cu lemne şi cherestele şi cu alte felurimĭ de lucrurĭ de vîndare şi alişverişulŭ lorŭ, carĭ pătimescŭ fórte cu vitele şi carele lorŭ la trecerea acestuĭ podŭ, fiindŭ stricatŭ, unde fiindŭ cu înlesnire a se face meremetulŭ ce maĭ jos arĕtămŭ acum de ocamdată, şi a-şĭ aflà locuitoriĭ trecĕtorĭ repausulŭ lorŭ la intrarea şi eşirea lorŭ din Bucurescĭ, fără de cheltuială şi fără de altă greutate; iată orênduimŭ pe dumné-ta epistatŭ, ca însuşĭ să mergĭ acolo şi câte care intră în Bucurescĭ cu lemne de focŭ, cu fînŭ, care stă de vîndare, şi alte felurimĭ de alişverişŭ, toate acelea care la întórcerea lorŭ deşarte să încarce de acolo din malulŭ Colintineĭ, ce este lângă podŭ aprópe, dincóce, nisipŭ câte odată, şi la trecere să arunce în loculŭ unde li se va arĕtà că este de trebuinţă la podŭ, pentru care poruncimŭ Domnia Mea şi la Spătărie, vĕdêndŭ domnesculŭ Nostru pitacŭ, să orênduiască doĭ seimenĭ la tréba acésta, carĭ să steac napristanŭ acolo până la isprăvirea trebeĭ, cărora poruncimŭ dumi-tale biv Vel Serdarŭ Neculescule, să daĭ câte douĕ pânĭ pe ḑi şi să facĭ fóe, să arĕţĭ Domnieĭ Mele pe urmă, ca să orênduimŭ de unde să se plătéscă acestea pânĭ; decĭ, fiind-că Domnia Mea, pentru ca nu care cum-va să se facă cu acéstă pricină vre-unŭ catachrisis şi vre-unŭ jafŭ, saŭ maĭ multă sfărîmare şi supĕrare locuitorilorŭ, de aceea te orênduimŭ, ca însuţĭ să mergĭ să epistăsescĭ până la sĕvîrşirea meremetuluĭ, să fiĭ dară cu luare aminte ca să nu se facă vre-o urmare maĭ multŭ împotrivă şi să te silescĭ întru acéstă vreme bună ca să se facă dresulŭ celŭ cuviinciosŭ. — 1794 Ghenarie 29. (3)

Vel Logofĕtŭ.

(1) Cod. XXXI, scara 7, fila 72.
(2) Cod. XXIII, fila 99 verso.
(3) Cod. XXIII, fila 199.

Altŭ pitacŭ la Serdarulŭ Constantinŭ Niculescu pentru podulŭ dela Colintina: actulŭ din 1 Fevruarie 1794, şi fila 223 verso: actulŭ din 2 Martie 1794. (1)

Iō Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ.—Poruncimŭ dumné-vóstre nazîrilorŭ Epitropieĭ, să daţĭ din venitulŭ podurilorŭ tal. 26 şi banĭ 84, ce din porunca Domnieĭ Mele s'aŭ cheltuitŭ la meremetulŭ poduluĭ ot Colintina prin Serdarulŭ Constantinŭ Niculescu, după fóia ce s'aŭ vĕḑutŭ de Domnia Mea.—1794 Martie 2. (2)

Vel Logofĕtŭ.

Iō Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ.—Cinstitŭ şi credinciosŭ boerulŭ Domnieĭ Mele dumné-ta biv Vel Vornice Scarlatŭ Grecene, fiind-că pentru meremetulŭ şi dregerea poduluĭ dela Colintina amŭ orênduitŭ Domnia Mea pe Serdarulŭ Niculesculŭ a epistasì, spre a se face meremetulŭ celŭ cuviinciosŭ, unde fiindŭ trebuinţă şi de patru podarĭ de aicĭ gata, poruncimŭ Domnia Mea ca să orênduescĭ din podariĭ Polcovnicieĭ de podŭ aceştĭ patru podarĭ, ca să fie nepristanŭ până să va sĕvîrşi meremetulŭ şi dregerea acestuĭ podŭ după cum amŭ poruncitŭ.—1794 Fevruarie 1. (3)

Pitacŭ la nazîrĭ din 17 Decembre 1795, să dea 30 de podine la ispravniciĭ de Ilfovŭ ca să repare podulŭ la Colintina. (4)

Pitacŭ din 2 Augustŭ 1795 către nazîriĭ Epitropieĭ, fiind-că podulŭ dela Colintina este rĕŭ stricatŭ, rênduesce pe Serdarulŭ Vintilă Prejbénu ispravniculŭ Ilfovuluĭ, căruia Epitropia să-ĭ pună la disposiţiune pe Polcovniculŭ de podurĭ şi pe podarĭ. A Moruzi adaoge ordinŭ să se repare Podulŭ Mogoşóeĭ şi Podulŭ têrguluĭ-de-afară şi să nu maĭ fie aruncate pe icĭ pe colea podinele noue aduse pentru trebuinţa podurilorŭ marĭ. (5)

Iō Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i gpd. zemle Vlachiscoe. — Fiind-că acéstă cercetare şi alegerea numiteĭ uliţe s'aŭ făcutŭ prin carte de blăstemŭ, după cum însuşĭ arĕtarea Ioaneĭ, pre care s'aŭ odihnitŭ şi s'aŭ mulţămitŭ amîndouĕ părţile, pentru ca să se pue dar în faptă îndreptarea acesteĭ uliţe, întărimŭ anaforaua dumné-luĭ Vel Logofĕtŭ; şi poruncimŭ că

(1) Cod. XXIII, fila 198 verso.
(2) Cod. XXIII, fila 224.
(3) Cod. XXIII, fila 101.
(4) Cod. XXIX, fila 137 verso.
(5) Cod. XXIX, fila 101 verso.

atâtŭ Stolniculŭ Nicolae să-şĭ mute ulucile de pe loculŭ uliţeĭ ce s'aŭ călcatŭ, câtŭ şi Ioana cu fecioriĭ eĭ să-şĭ facă îngrădişulŭ loculuĭ lorŭ, prin semnele ce s'aŭ pusŭ, ca să rĕmâie uliţa slobodă de acum înainte, după cum într'acésta maĭ la vale se cuprinde.—1794 Maiŭ 1.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălţate Dómne,

Ioana vĕduva cu fiu-sĕŭ Christea şi cu fiică-sa Păuna ot mahalaua Popesculuĭ, de aicĭ din Bucurescĭ, s'aŭ jăluitŭ Inălţimeĭ Tale cum că, într'acéstă mahala, alăturea cu loculŭ caselorŭ dumnó-luĭ biv Vel Stol. Nicolae, fiindŭ o uliţă pre care mergeà norodu la Dîmboviţă de luà apă, dumné-luĭ Stolniculŭ aŭ împresuratŭ acea uliţă, închiḑêndu-o în curtea domnieĭ sale, de nu maĭ potŭ ómeniĭ trece ca să iea apă, — făcêndŭ cerere de a se deschide acea uliţă, ca să fie slobodă, precum aŭ fostŭ şi maĭ înainte, după a cărora jalbă mi-se poruncesce de către Inălţimea Ta, ca să mergŭ la faţa loculuĭ, şi orĭ să îndreptezŭ saŭ să arĕtŭ Inălţimeĭ Tale; decĭ următorŭ fiindŭ luminateĭ poruncĭ, am mersŭ la faţa loculuĭ, unde am adusŭ faţă atâtŭ pre amîndouĕ părţile ce se prigonescŭ pentru acéstă uliţă, câtŭ şi pre cuviosulŭ Archimandritŭ Chirŭ Ignatie egumenulŭ mănăstireĭ Raduluĭ-Vodă, fiindŭ acéstă mahala a Popesculuĭ pe moşia sfinteĭ mănăstirĭ, şi fiind că dumné-luĭ Stolniculŭ prin deosebită jalbă ce a datŭ Inălţimeĭ Tale, a cerutŭ, că la cercetarea ce se va face să fie şi dumné-luĭ Vel Vorniculŭ Manolache Grădiştênu, i dumné luĭ biv Vel Clucerŭ Dumitrache şi mi se poruncesce de către Inălţimea Ta, că la cercetarea ce voiŭ face să fie şi dumnélorŭ, am mersŭ dară în faţa loculuĭ împreună şi cu dumné-lorŭ, şi fiind că dumné-luĭ Stolniculuĭ aŭ scosŭ carte de blăstămŭ asupra numiteĭ Ioaneĭ, ca să arate ea semnele uliţeĭ despre mahalaua Popesculuĭ, şi pre unde va arĕtà ea prin blăstemŭ că sunt semnele, pre acolo va fi şi dumné-luĭ mulţămitŭ a rĕmâné şi va slobodi şi dumné-luĭ uliţa despre partea dumné-luĭ de va fi călcată, care uliţă fiind-că ne-amŭ pliroforisitŭ dintro parte de alegere (ce aŭ arĕtatŭ dumné-luĭ Stolniculŭ) chiar a acesteĭ uliţe ot létŭ 1763, de sunt acum anĭ 39, iscălită de dumné-luĭ Iordache biv Vel Stol. şi de dumné-luĭ Ienache biv Vel Serdarŭ, cum că lungulŭ aceşteĭ uliţe este de stînjenĭ 45, care se începe dela podulŭ ce urméză pe la pórta dumné-luĭ Stolniculuĭ şi merge până în apa Dîmboviţeĭ pe lângă ulucile curţeĭ dumné-luĭ Stolniculuĭ, iară latulŭ eĭ este de unŭ stînjenŭ şi jumĕtate pretutindinea, am pusŭ dară de s'aŭ cetitŭ cartea de blăstemŭ în auḑulŭ numiteĭ Ioaneĭ, şi după ce a auḑit'o şi a primit'o, apoĭ pre unde a arĕtatŭ ea că este hotarulŭ aceşteĭ uliţe despre mahalaua Popesculuĭ, am pusŭ sfóra din numitulŭ podŭ din capulŭ uliţeĭ, şi

mergêndŭ dreptŭ înainte pre lângă unŭ dudŭ și prin căpĕtâile tălpilorŭ caseĭ numiteĭ Ioaneĭ până în apa Dîmboviţeĭ, am pusŭ semnŭ pre urma sforiĭ parĭ, și așà am alesŭ lungulŭ hotaruluĭ acesteĭ uliţe despre numiţiĭ mahalagiĭ; după acésta am mĕsuratŭ și latulŭ uliţeĭ spre ulucile dumné-luĭ Stolniculuĭ, iarăși din capŭ și până în Dîmboviţa, și până la unŭ locŭ am găsitŭ uliţa lăsată de dumné-luĭ Stolniculŭ maĭ largă decât unŭ stînjenŭ și jumĕtate, iară pre alocurĭ călcată de ulucile dumné-luĭ de câte o palmă și maĭ bine, și alegêndŭ și latulŭ uliţeĭ, iară cu semne din capŭ și până în Dîmboviţa, pretutindinea de unŭ stînjenŭ și jumĕtate, am ḑisŭ atâtŭ dumné-luĭ Stolniculuĭ să-șĭ mute ulucile maĭ în lăuntru pre loculŭ dumné-luĭ de pre unde este călcată uliţa, câtŭ și Ioaneĭ cu fiiĭ sĕĭ să-șĭ facă îngrădișulŭ loculuĭ lorŭ despre dînșiĭ, chiar prin semnele ce-aŭ pusŭ după mărturia eĭ, ca să rĕmâie latulŭ uliţeĭ pretutindinea de unŭ stînjenŭ și jumĕtate, pre câtŭ am dovedit'o că aŭ fostŭ din vechime, ca să nu aibă discolie norodulŭ ce merge la Dîmboviţa de iea apă, și amîndouĕ părţile rĕmâindŭ mulţămiţĭ și odihniţĭ pe acéstă alegere cu semne ce am făcutŭ uliţeĭ, a primitŭ și dumné-luĭ Stolniculŭ să șĭ mute ulucile de pre unde este călcată uliţa, cum și Ioana cu fiiĭ sĕĭ a-șĭ face îngrădișulŭ loculuĭ lorŭ prin semnele ce am pusŭ, și așà de vorŭ urmà și o parte și alta, rĕmâne și uliţa slobodă precum a fostŭ maĭ nainte; de care nu lipsimŭ a arĕtà Inălţimeĭ Tale.—1794 Aprilie 28. (1)

Nicolae Filipescu Vel Logofĕtŭ.

Mahalagiiĭ se jăluescŭ că uliciόra dintre loculŭ caselorŭ doctoruluĭ Silvestru și dintre acelŭ alŭ caselorŭ Medeln. Christea este încălcată. Vodă rênduesce cu pitacŭ, din 13 Novembre 1794, pe Vel Vor. de Ţér-de-sus Manolache Brâncovénulŭ, ca după hotărîrea Divanuluĭ din acea ḑi, să mérgă la faţa loculuĭ, «ca să facă sforire cu drépta mĕsurătόre a loculuĭ caselorŭ doctoruluĭ Silvestru după sineturile ce s'aŭ vĕḑutŭ astăḑĭ la Divanŭ. . . . și despre Medeln. Christea, unde este pricină pentru uliciόră. . . .» ca să vadă de s'aŭ întinsŭ și aŭ călcatŭ cu zidirea caselorŭ sale peste loculŭ uliciόreĭ. (2)

Christea Medelnicerulŭ cu Riga Grămăticulŭ pentru o uliciόră.

Iω Alexandru Moruzi Voevodŭ boj. mil. i gpd. zemle Vlachiscoe.— Neodihnindu se Medelnicerulŭ Christea la alăturata anaforaua dumné-luĭ Vel

(1) Cod. XXVII, pag. 22, VI.
(2) Cod. XXIII, fila 294 verso.

Vornicŭ, aŭ eşitŭ la Divanulŭ Domnieĭ Mele faţă cu Riga Grămăticulŭ, vechilŭ şi despre partea tuturorŭ celor-lalţĭ mahalagiĭ, unde a adusŭ Medelniceru sineturile loculuĭ de alăturea alŭ doctoruluĭ Silvestru ce are în tr'însele sumă de stînjenĭ şi semne de hotarŭ cu petre, atâtŭ în cele-lalte părţĭ, câtŭ şi despre partea loculuĭ sĕŭ, unde ḑice pricina de ulicióră, în carĭ sineturĭ fiind-că nu pomenesce de vre-o ulicióră, cum acesta vrea să arĕte, că nu a fostŭ în mijloculŭ acestorŭ două locurĭ vre-o uliţă veche, i-amŭ cerutŭ însă Medelniceruluĭ Christea sineturĭ şi pentru loculŭ sĕŭ să ne arĕte, ca să vedemŭ câtŭ este cuprinsulŭ şi până unde merge, în vreme ce pîra mahalagiilorŭ asupra sa este că aŭ închisŭ ulicióra şi facŭ şi dovadă prin blăstemulŭ ce aŭ primitŭ că a fostŭ ulicióră veche, şi a rĕspunsŭ Medelniceru că sineturĭ vechĭ altele nu are, fără numaĭ fóe de zestre şi diata întru care nu pomenesce de cuprinderea loculuĭ câtŭ şi până unde este, decĭ pentru maĭ bună descoperire a adevĕruluĭ pricineĭ acesteia, ca să nu rĕmâie nicĭ o îndoială la hotărîrea dreptăţeĭ, amŭ rênduitŭ Domnia Mea, ca să se facă şi acéstă cercetare, adecă fiind-că vecinulŭ de alăturea Silvestru doctorulŭ are pentru loculŭ sĕŭ sineturĭ ce s'aŭ numitŭ maĭ sus cu sumă de stînjenĭ şi cu hotarulŭ dumné-luĭ Vel Vornicŭ, să mĕsóre loculŭ doctoruluĭ Silvestru ca să vaḑă de sunt în cuprinsulŭ îngrădireĭ ce ţine acum Silvestrulŭ doctorulŭ, pe care a făcutŭ cuhnie de pétră, atâţia stînjenĭ pe câtŭ cuprinde hotarnica loculuĭ sĕŭ, saŭ de se găsesce că s'a întinsŭ şi a călcatŭ maĭ multŭ cu zidirea sa peste suma stînjenilorŭ ce-ĭ cuprinde sineturile, şi când se va găsi că a cuprinsŭ maĭ multŭ, să îndatorimŭ pe Silvestru doctorulŭ a o deschide, unde mergêndŭ dumné-luĭ Vel Vorniculŭ după porunca Nóstră, Ne-aŭ făcutŭ alŭ doilea acéstă anafora, cum că nu numaĭ se găsesce la Silvestru vre-o cuprindere de locŭ maĭ multŭ, ci încă îĭ şi lipsesce, iară pentru ulicióră că a fostŭ din vechime şi că a închis'o Medelniceru Christea; a maĭ eşitŭ şi alţĭ martorĭ boerĭ străinĭ, carĭ aŭ datŭ mărturie, cum se vede maĭ jos; decĭ poruncimŭ, zapciule, ce eştĭ orênduitŭ, să mergĭ să deschiḑĭ uliţa, care să rĕmâie pururea slobodă, pentru trebuinţa noroduluĭ de obşte. — 1794 Dechembre 5.

Prea Inălţate Dómne,

Pentru pricina ulicióreĭ dintre loculŭ caselorŭ doctoruluĭ Silvestru şi dintre loculŭ caselorŭ Medelniceruluĭ Christea, prin luminatŭ pitacŭ Măriеĭ Tale dela 13 ale acesteia mi se poruncesce, ca să mergŭ la faţa loculuĭ şi să facŭ sforire cu dréptă mĕsurătóre loculuĭ caselorŭ doctoruluĭ Silvestru după sineturile ce s'aŭ vĕḑutŭ de Măria Ta la Divanŭ, acestuĭ locŭ alŭ

doctoruluĭ Silvestru, în care sineturĭ se cuprinde suma de stînjenĭ numită, în latŭ şi în lungŭ, cum şi semne de hotarŭ, atâtŭ în cele-lalte părţĭ, cum şi despre Medelniceru Christea, unde este pricina pentru ulicióră, ca cu acéstă mĕsurătóre să vaḑă adecă de sunt în cuprinsulŭ îngrădireĭ ce ţine acum Silvestru doctorulŭ în care a făcutŭ cuhnie de pétră şi uluce a-tâţia stînjenĭ câtŭ cuprinde hotarnica loculuĭ sĕŭ, saŭ de se găsesce că s'aŭ întinsŭ şi aŭ călcatŭ maĭ multŭ cu zidirea sa peste mĕsura stânjeni-lorŭ ce cuprinde sineturile, şi să arĕtŭ Măriei Tale în scrisŭ, ca să se facă isbrănire pricineĭ acesteia, după cum aĭ hotărîtŭ Măria Ta la Divanŭ; după luminată porunca Măriei Tale, supusŭ şi următorŭ fiindŭ, am mersŭ însumĭ la faţa loculuĭ ce-lŭ are acum doctorulŭ Silvestru, şi urmândŭ întocmaĭ cu trăsurile după hotarnica veche a mănăstireĭ Comana ot létŭ 7203, ce este de anĭ 101, şi după chrisovulŭ rĕposatuluĭ Constandinŭ Vodă Brâncovénulŭ ot létŭ 7204, ce este de anĭ 100, întăritorŭ acesteĭ hotărniciĭ cu asemenea arĕtare de trăsurĭ şi numire de petre cum se cuprinde şi în hotărnicie, după starea loculuĭ ce se află acum, *am trasŭ întâiŭ din* malulŭ Dîmboviţeĭ, unde ḑice hotărnicia că aŭ fostŭ pétră până în podulŭ celŭ mare, s'aŭ găsitŭ stînjenĭ 12, palme 4, unde la acéstă trăsură pomenesce hotărnicia stînjenĭ 16, cu lipsă acum de stînjenĭ 3 şi pentru mâncarea Dâmboviţeĭ... *Alŭ doilea*, iarăşĭ după hotărnicie, pre podŭ în sus spre Sfîntulŭ Dimitrie până în marginea uliţeĭ ce merge la vale în capulŭ băcănieĭ, s'aŭ găsitŭ stînjenĭ 10 cu prisosŭ de stînjenĭ 1 după hotărnicie. *Alŭ treilea trăsură*, iarăşĭ după hotărnicie, din colţulŭ băcănieĭ pe uliţă la vale până în colţulŭ ziduluĭ cuhnieĭ doctoruluĭ Silivestru, pe lângă care cerŭ mahalagiiĭ ulicióră la Dîmboviţă, şi s'aŭ găsitŭ acum numaĭ stînjenĭ 27, din 32 ce scrie ho-tărnicia şi chrisovulŭ domnescŭ, cu lipsă de stînjenĭ 5 fără o palmă, care vrêndŭ a se împlini aceştĭ 5 stînjenĭ fără o palmă, trece de cuhnia Medel-niceruluĭ Christeĭ şi merge până aprópe de pórta numituluĭ Medelnicerŭ, tăindu-ĭ curtea jumĕtate, şi pentru a se încheià, după hotărnicie, totŭ loculŭ în latŭ până iară în malulŭ Dîmboviţeĭ, unde arată hotărnicia că aŭ fostŭ pusă pétră în potriva celeĭ-lalte petre a trăsureĭ dintâiŭ ce a fostŭ iară în malulŭ Dîmboviţeĭ din jos, s'aŭ găsitŭ stînjenĭ 14 palme 7, pe lângă zidulŭ cuhnieĭ doctoruluĭ Silivestru până în Dîmboviţă, adecă cu prisosŭ peste trăsura vecheĭ hotărniciĭ de stînjenĭ doĭ fără o palmă, dar acestŭ prisosŭ la acéstă trăsură este din uliţa ce merge către dumné-luĭ Vistieru Brâncovénu, şi până în Dîmboviţă, iar nu este din podulŭ celŭ mare şi până în loculŭ Medelni-ceruluĭ Christeĭ, ca să putemŭ ḑice, că acestŭ prisosŭ este loculŭ uliciórei, încă maĭ vîrtosŭ din podulŭ celŭ mare şi până în loculŭ Medelniceruluĭ Christeĭ, nu numaĭ nu prisosesce nimicŭ, ci maĭ lipsescŭ stînjenĭ 5 fără o palmă; după ce amŭ isprăvitŭ trăsurile ce maĭ sus se arată, aŭ venitŭ

înaintea mea de faţă dumné luĭ Paharnicu Grigorie Hrisoscoleu, i dumné luĭ Serdaru Dumitrache Brézŭ, cum şi alţĭ ómenĭ de credinţă, careĭ de faţă cu Medelnicerulŭ Christea arĕtară, că auḑindŭ cartea de blăstemŭ, ce este scósă asupra verĭ-cuĭ va fi avêndŭ sciinţa de adevĕrulŭ acesteĭ uliciόre, siliţĭ fiindŭ de puterea blăstemuluĭ aŭ venitŭ ca să arate adevĕrulŭ după sciinţa ce aŭ, şi mărturisiră cu sufletele dumné-lorŭ, în frica luĭ Dumneḑeŭ, că sciŭ că, pe lângă cuhnea Medelniceruluĭ Christea şi pe lângă loculŭ Dohtoruluĭ Silvestru, erà uliciόra a obşteĭ pe care mergeà norodulŭ de luà apă dela Dîmboviţă, asemenea şi Iordache Hina mărturisesce, că dela létŭ 1748 se află şeḑĕtorŭ într'acea mahala şi aŭ găsitŭ acea uliciόră între loculŭ Bucşănesculuĭ ce-lŭ ţine acum Medelnicerulŭ Christea şi între loculŭ luĭ Pavalache ce-lŭ ţine acum doctorulŭ Silvestru, pe care uliciόră mergeà de luà norodulŭ apă până la rĕsmiriţa Ruşilorŭ, iar atuncĭ dărîmându-se casele luĭ Pavalache, la vremea când s'a făcutŭ pace s'a închisŭ uliciόra; ci atâtŭ de urmarea ce am făcutŭ după luminatulŭ pitacŭ Măriei Tale cu trăsurile loculuĭ, cum şi de mărturiile ce mi se maĭ arĕtară acum în urmă (deosebitŭ de ceĭ ce sunt iscăliţĭ în dosulŭ cărţeĭ de blăstemŭ) arĕtŭ Măriei Tale; iar hotărîrea cea desĕvîrşită rĕmâne a se face de către Inălţimea Ta. 1794 Noemvre 29. (1)

Vel Vornicŭ Manolache Brancovénu.

Apă.

Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i gpd. — Pentru baniĭ ce arată dumné-lorŭ nazîriĭ Epitropieĭ că sunt la dumné-lorŭ maĭ jos arĕtaţiĭ boerĭ după analoghia ce s'a făcutŭ, poruncimŭ Domnia Mea să-ĭ împlinescĭ, iar pentru talerĭ 250 ce lipsescŭ, să-ĭ pue şi Suiulgi-başa dela dînsulŭ. — 1795 Dechemvre 4. (2)

Acì este în limba grécă o fóe de mĕsurile de apă acordate în Bucurescĭ la particularĭ şi diverse cişmele, în 1796 Februarie. (3)

După reclamaţia luĭ Suiulgi-başa, la 3 Iulie 1796, Domnitorulŭ ordonă vătafuluĭ de Visterie să împlinéscă baniĭ încă neplătiţĭ dela boeriĭ cu cişmele. (4)

(1) Cod. XXVIII, fila 2.
(2) Cod. XXVIII, fila 40.
(3) Cod. XXIX fila 148 verso.
(4) Cod. XXXI, scara 7, fila 90.

Societatea sub Alexandru Moruzi.

In volumulŭ V alŭ «Istorieĭ Românilorŭ» (pag. 457) amŭ descrisŭ în modŭ documentalŭ starea în care se aflà societatea română sub Alexandru Moruzi Domnulŭ Munteniei: Domnulŭ, Dómna, Curtea lorŭ, petrecerile la Curte, nunţĭ, recepţiune de ambasadorĭ, apanagele Dómneĭ, boeriĭ, starea de decădere în care eraŭ, boeriĭ din oposiţiune, surghiunirile oposanţilorŭ, demoralisarea boerimeĭ, jocurĭ de cărţĭ şi de năprăstóce, preumblările dela finea secoluluĭ XVIII, tóte le-amŭ trecutŭ în revisiune şi lectorulŭ le póte ceti în ḑisulŭ meŭ volumŭ. Cu deosebire am insistatŭ asupra decădereĭ simţuluĭ moralŭ în familie, nu numaĭ în clasa boeréscă, ci şi în clasele de maĭ de jos.

Dămŭ aci o nouă serie de documente de natură a confirmà totŭ ce am scrisŭ în ḑisulŭ meŭ volumŭ V.

Simţulŭ pudóreĭ fórte slabŭ. Maria, fata Postelniculuĭ Toma, urméză pe Zamfirŭ Braşovénulŭ la ţéră, trăesce cu elŭ 2—3 lunĭ. Apoĭ o readuce la casa părintéscă. Urméză *judecată.* Judecata îndémnă pe pîrîtŭ să nu-şĭ *vatème sufletulŭ.* Zamfirŭ se înduplecă să iea fata, care avea o zestre frumuşică. E interesantă fóia de zestre ce dămŭ după anaforaua judecăţeĭ.

Altă dată justiţia condemnà pe celŭ care desonorà o fată mare să plătéscă «fecioria» în banĭ. Ba une-orĭ părţile se împăcaŭ în banĭ chiar în presenţa judecătorilorŭ. In unŭ casŭ ce se va vedé la vale, judecata evaluéză *fecioria pe o litră de aurŭ.* Dacă necinstitorulŭ nu are de unde plăti acéstă litră de aurŭ, este bătutŭ, tunsŭ şi surghiunitŭ. Jurămîntulŭ disculpă pe celŭ acusatŭ că a necinstitŭ o fećiórǎ.

Biserica. Acésta nu puteà să îndrepte asemenea moravurĭ stricate (1). Unŭ egumenŭ dela Sf. Sava e bătutŭ de Radu dela Ghebóia, că l-a prinsŭ pe călugărŭ la amanta luĭ. Nu-ĭ vorbă, justiţia rĕsbună comănaculŭ, aplicândŭ luĭ Radu 200 de toiege, şi câtŭ pentru muierea de pricină, se mărginesce a o isgoni din curtea, orĭ din preajma curţeĭ egumenuluĭ.

Unŭ Vasile Nuşulŭ se face fǎr de sfială diaconŭ, ba şi preotŭ, fără să fie chirotonitŭ, şi oficiéză în biserică.

Şi cu tótă acéstă nereligiositate, urméză procesŭ de revendicaţiune de

(1) Cunóscemŭ însă unŭ casŭ onestŭ de judecată a Bisericeĭ. Se refusă feteĭ luĭ Persco- vénulŭ, Zoiţa, divorţulŭ de bărbatulŭ eĭ Jianu. Ea voià să-lŭ lase, fiind-că erà căḑutŭ în demenţă. Biserica nu aprobă acestŭ divorţŭ şi acordă numaĭ separaţiunea de corpŭ până la însănătoşire.

móşte. O mână a Sfinteĭ Filotea a fostŭ obiectulŭ de cértă în faţa justiţieĭ.

Abusurĭ peste totŭ şi în tóte.

Slătineniĭ nedreptăţiţĭ îşĭ caută rĕsbunarea înşişĭ: eĭ daŭ focŭ caseĭ luĭ Stoica Logofĕtulŭ!

Ţĕraniĭ nu maĭ vorŭ să-şĭ lase casa, satulŭ, ţéra, ca să mérgă lunĭ întregĭ în slujba de salahorĭ pe la cetăţile turcescĭ. Vodă îĭ aruncă prin ocne în 1794. Ţĕraniĭ la ocnă, iar la Curte belşugŭ de tóte bunătăţile! Ţéra întrégă erà deschisă pentru Avgi-başa (le grand veneur) alŭ Curţeĭ şi cetaşiĭ sĕĭ, satele puse la disposiţiunea acestora în interesulŭ cuhnieĭ domnescĭ, cum eraŭ trămise sate întregĭ ca salahorĭ pe la cetăţile dela Nistru şi Dunărea, pe unde ceĭ maĭ mulţĭ îşĭ lăsaŭ ósele!...

Iată diverse documente carĭ ne autorisă să grăimŭ aşà:

Jalba Marieĭ fata rĕpos. Toma Postelnicelu, din 13 Novembre 1795, prin care ḑice, că «aflându-mĕ fată săracă, fără de părinţĭ şi viindu-mĭ ómenĭ ca să mĕ măritŭ, între alţiĭ aŭ venitŭ şi Zamfirŭ Braşovénulŭ, ḑicêndu-mĭ că şi elŭ este june şi mĕ va luà, şi luându-mĕ dela casa mea, m'a dusŭ la ţéră şi m'a ţinutŭ 2, 3 lunĭ şi apoĭ m'a adusŭ iar la casa mea, şi bolnăvindu-se l'am căutatŭ până s'a sculatŭ, apoĭ am aşezatŭ vorbă cu totŭ temeiulŭ, dându-ĭ boccialîcŭ şi altele, şi mi-a luatŭ scule mărgăritare şi altele, care cu fóe le voiŭ arĕtà, şi acum vĕḑŭ că întórce şi nu-mĭ dă nicĭ sculele, lăsându-mĕ şi îngreunată. Mĕ rogŭ Măricĭ Tale, ca după cum îşĭ găsescŭ alte fete sărace îndreptarea, să mi-o găsescŭ şi eŭ.»

Domnitorulŭ rĕnduesce afacerea în cercetarea judecăţeĭ, la care pîrîtulŭ ḑice că n'a găsit'o fecióră, «dar judecata ḑicêndu-ĭ că şi aşà de ar fi fostŭ, trebuia dela întâia împreunare s'o fi părăsitŭ şi să-ĭ fi lepădatŭ odórele înapoĭ, iar nu iarăşĭ pe taină cum le-aŭ şi luatŭ ca să nu-ĭ facă svonŭ, pentru că o aveà sciută de fată, maĭ alesŭ de boerinaşŭ, iar nu vĕdană, şi n'o luase după drumurĭ, ci de la casa părinţilorŭ eĭ.» Judecătoriĭ aŭ îndemnatŭ pe pîrîtŭ «să nu-şĭ vatĕme sufletulŭ», şi însuşĭ de a luĭ bună-voie, nesilitŭ, induplecându-se, a primitŭ s'o iea de soţie prin sĕvîrşirea cununiilorŭ, şi la acéstă diafora ivindu-se în Departamentŭ cucernicilŭ Popŭ Constandinŭ Protopopulŭ, vecinŭ numiteĭ jăluitóre, s'a plecatŭ numitulŭ Zamfirŭ de i-a sărutatŭ mâna, cum şi fata mâna luĭ Zamfirŭ înaintea nóstră. Domnitorulŭ aprobă împăcarea, şi la fila 78 a condiceĭ se publică fóia de zestre a feteĭ Maria, din care extragemŭ următórele: 150 tal. 11 şire de mărgăritare; 25 tal. 1 inelŭ de aurŭ cu diamantŭ şi cu 2 rubinurĭ; 15 tal. 1 inelŭ de aurŭ cu zamfirŭ; 15 tal. 1 inelŭ de aurŭ cu smarandŭ; 20 leĭ 7 zarfurĭ de argintŭ; 50 tal. 4 farfuriĭ de argintŭ cu linguriţele lorŭ, una a dramurĭ

40; 20 tal. o rochie de maltezŭ cu antereulŭ eĭ; 20 leĭ o rochie de alesăturĭ; 8 leĭ o boccea de încinsŭ; 36 leĭ 6 cămăşĭ de borangicŭ; 30 leĭ 2 sariclicurĭ de zăbranicŭ cu dresurile lorŭ; 5 leĭ unŭ sariclicŭ de basmale, 7 leĭ un testemelŭ noŭ; 15 leĭ 2 brânişóre cusute cu betélă; 10 leĭ o cheosea cusută cu colţurĭ; 8 leĭ cloşurĭ de firŭ ce se punŭ pe sarică; 10 leĭ unŭ prosopŭ cusutŭ cu betélă próstă; 5 leĭ unŭ peşchirŭ de obrazŭ cu căpĕtâile de borangicŭ; 6 leĭ o masă vărgată de pânză, de coţĭ 12; 9 leĭ 12 şervete de pânză supţire cu mărginile de borangicŭ.

Apoĭ perinĭ de terbetŭ umplute cu lână, *o pilotă* umplută cu pufŭ, diverse perinĭ, plapome, una oglindă de perete, o tavă de felegene, 4 felegene de cele bune, 7 farfuriĭ de bucate, 7 farfuriĭ micĭ, 1 cazanŭ de aramă de 5 vedre, o căldare de aramă de o vadră, o tingire mare de dulcéţă, tingirĭ, tigăĭ, vătrae, etc. (1)

Zapisulŭ Ionicăĭ, fata Niţeĭ vĕduve Căpitănésa.

Incredinţezŭ cu acestŭ zapisŭ alŭ meŭ la mâna Vladuluĭ Logofeţeluluĭ precum să se scie că pîrîtŭ fiindŭ de mine cu jalbă la Domnŭ că mi-a furatŭ fecioria, cu măgliselĭ că o să mĕ iea de soţie, amŭ fostŭ orênduiţĭ la Departamentŭ de criminalion, şi apĕrându-se că nu m'ar fi găsitŭ fecióră, eră să intre judecata în maĭ cu de amĕruntă cercetare, şi socotindŭ noĭ prelungirile, de bună-voie, nesiliţĭ, între noĭ ne-amŭ împăcatŭ să-mĭ dea tal. 50, carĭ banĭ înaintea judecăţeĭ i-am primitŭ în mânile mele, şi de acum înainte nicĭ eŭ să am a maĭ cere dela elŭ, nicĭ elŭ dela mine, cu nicĭ unŭ felŭ de cuvîntŭ. Şi pentru maĭ adevĕrată credinţă mĭ-am pusŭ numele şi degetulŭ în locŭ de pecete, dimpreună cu mumă-mea, rugândŭ şi pe dumnélorŭ boeriĭ judecătorĭ de aŭ adeveritŭ şi dumné-lorŭ acestŭ zapisŭ.

Departamentulŭ judecăţeĭ de criminalion ḑice în josulŭ zapisuluĭ: «cu acestŭ zapisŭ viindŭ amîndouĕ părţile înaintea nóstră şi ḑicêndŭ şi unulŭ şi altulŭ că între eĭ s'aŭ împăcatŭ şi s'aŭ întocmitŭ pe tal. 50, înaintea nóstră i s'a numĕratŭ de Vladŭ şi s'a primitŭ de Ioana; dreptŭ aceea am adeveritŭ şi noĭ cu iscăliturile.»—1796 Maiŭ 10. (2)

Jalba Gherghineĭ dela Văcărescĭ că Nicolae, sluga Domniţeĭ Ecaterina, aflându-se eşitŭ cu Măria Sa la Văcărescĭ, s'a bolnăvitŭ acolo şi a fostŭ datŭ în gazdă la jăluitórea, «şi în vreme când nu m'am aflatŭ acasă ci la

(1) Cod. XXX, fila 7.
(2) Cod. XXX, fila 136.

munca câmpuluĭ, a încârdoşitŭ pe fiică-mea, şi după puţină vreme aflândŭ şi apucându-lŭ, m'a înşelatŭ cu cuvîntulŭ că acum la Pascĭ o va primi pe fata nóstră de soţie; acum vĕḑendŭ că se lépĕdă, mĕ rogŭ Măriei Tale prin judecată să se cerceteze.—11 Maiŭ 1796.

Judecătoriĭ aŭ îndemnatŭ pe Nicolae, în vîrstă de 19 anĭ, să iea de soţie pe fată, care erà de 16 anĭ. Băiatulŭ refusândŭ, judecătoriĭ, constatândŭ că elŭ n'are cu ce plăti *o litră de aurŭ pentru feciorie*, «rĕmâne a se hotărî cea de pe urmă hotărîre a pravileĭ: *să se bată, să se tundă şi să se surghiunéscă*».

Domnitorulŭ aprobă acéstă din urmă hotărîre. (1)

Toma este acusatŭ că a stricatŭ fecioria feteĭ Stanca din Secuenĭ. Metropolitulŭ a judecatŭ casulŭ şi l'a supusŭ la jurămîntŭ dacă nu este vinovatŭ. Dar când erà să jure, însăşĭ fata l'a împedicatŭ să jure, decĭ a rĕmasŭ nevinovatŭ.—1796 Iulie 27 (2)

Anaforaua Metropolituluĭ Dositeiŭ din 16 Sept. 1794, după jalba Joiţeĭ Prĕşcovénca pentru soţulŭ eĭ Gheorghe Jianu biv Vel Medelnicerulŭ, cerĕndŭ despărţire de elŭ fiind-că e nebunŭ şi se teme să n'o omóre.

Metropolitulŭ a înfăţişatŭ de maĭ multe orĭ înaintea luĭ pe ambele părţĭ şi femeia n'a doveditŭ altă pricină, decât a ḑisŭ că e nebunŭ «şi că nu-lŭ maĭ poftesce de bărbatŭ, temĕndu se să nu-ĭ facă vre-o primejdie de mórte. Pentru care noĭ, căutândŭ în pravile ca să vedemŭ hotărîrea canónelorŭ..... amŭ găsitŭ la list. 216, glad. 234, unde ḑice la muma şi stăpâna tuturorŭ bisericilorŭ ce se ḑice la adevĕrata şi marea biserică... «că muierea de va fi avutŭ acea patimă maĭ înainte de cununie şi se va mărturisi cu mărturiĭ credinciόse, atuncĭ degrabŭ se desparte de bărbatulŭ eĭ făr de nicĭ o îndoire şi bărbatulŭ îşĭ iea altă muĭere; iar de îĭ va fi venitŭ acea patimă muiereĭ în urmă, după ce s'a cununatŭ cu bărbatu-sĕŭ, atuncĭ să n'aibă nicĭ voie nicĭ putere acelŭ bărbatŭ s'o lase până întru tótă viéţa eĭ; precum şi bărbatulŭ, de i se va întîmplà acea patimă, iarăşĭ muierea să n'aibă voie să iea altŭ bărbatŭ până întru tótă viéţa luĭ.» Decĭ, după acéstă poruncă a pravileĭ, chiar pentru omulŭ îndrăcitŭ, hotărîrea ḑice, ca nicĭ cum să nu se desparţă unŭ androghieon de va fi dobânditŭ patima în urma cununieĭ, cu câtŭ maĭ vîrtosŭ că soţulŭ nu se află într'acéstă patimă a îndrăcireĭ.....»

---

(1) Cod. XXX, fila 147 verso.
(2) Cod. XXXI, scara 8, fila 49.

Metropolitulŭ constată, că «patima a venitŭ după 7 anĭ de căsătorie, în urma întîmplăreĭ morţeĭ copiilorŭ şi a altorŭ nenorocirĭ, care acésta n'o putemŭ ḑice îndrăcire saŭ nebunie, ci o ipocondrie saŭ năucire». Cucóna persistă a cere despărţenia, ḑicêndŭ că se teme să n'o omóre. Metropolitulŭ a constatatŭ prin obraze destoinice şi dela gazda unde staŭ soţiĭ, că soţulŭ nu s'a purtatŭ rĕŭ, ci numaĭ «are o polilohie uimită şi fără temeiŭ.» Decĭ Metropolitulŭ nu acordă despărţenia, ci numaĭ de ocamdată deosebire cu şederea din casa părintéscă, sperândŭ că prin locuirea împreună, isolaţĭ de părinţiĭ soţuluĭ, se va întări căsnicia.

Domnitorulŭ, la 20 Septembre acelaşĭ anŭ, încuviinţéză nedespărţirea soţilorŭ şi rênduesce o comisiune compusă din Metropolitulŭ, Episcopulŭ de Rîmnicŭ, boeriĭ Vel Banŭ şi Vel Logof. de Ţéra-de sus, să se adune şi să chibzuéscă de faţă cu Paharniculŭ Jianulŭ, tatălŭ soţuluĭ, ca acesta să acorde fiuluĭ sĕŭ mijlócele de traiŭ osebitŭ din casa părintéscă. (1)

Egumenulŭ dela Sf.-Sava Chirŭ Gavrilŭ s'a jăluitŭ Domnitoruluĭ că unŭ Radu Holteiulŭ dela Ghebóia din Dîmboviţa, la 9 Maiŭ 1796, a săritŭ nóptea ulucile la casele egumenescĭ şi l'a necinstitŭ cu sudălmĭ şi cu bătăĭ, i-a spartŭ capulŭ şi i-a smulsŭ pĕrulŭ.

La judecată, pîrîtulŭ nu tăgăduesce, dar ḑice că l'a prinsŭ pe egumenŭ la ibovnica luĭ Voica, ce vinde vinulŭ mănăstireĭ într'o căscióră alăturea cu casele egumenescĭ, în curte deosebită cu uluce. Judecata găsesce că cârciumărésa nu puteà să-ĭ fie amantă, de vreme ce aveà bărbatŭ, şi că şi egumenulŭ este în vîrstă, şi decĭ propune a fi pedepsitŭ bătăuşulŭ acolo unde a făcutŭ necinstea cu 200 de toiege, dar şi cârciumărésa să fie scósă din cuprinsulŭ curţeĭ egumenieĭ, ca să nu maĭ dea bănuială. — 1796 Maiŭ 27.

La 5 Iulie 1796, Domnitorulŭ aprobă anaforaua. (2)

Anaforaua Metropolituluĭ Dositeiŭ din 23 Martie 1795; arată că aŭ venitŭ la Metropolie să se chirotoniséscă diaconŭ un grămăticŭ anume Vasile Nuşulŭ din Bucurescĭ. S'a găsitŭ vrednicŭ de chirotonie şi l'a destinatŭ a fi diaconŭ la biserica Curţeĭ domnescĭ cea veche, după cererea cleruluĭ de acolo. Până să se facă anaforaua către Domnitorŭ de încuviinţarea chirotonieĭ după cuprinderea luminatuluĭ chrisovŭ, «din îndemnarea vrăjmaşuluĭ diavolŭ, aŭ îndrăznitŭ până a nu se chirotonisi şi aŭ slujitŭ leturghie diaconesce în 2, 3 rêndurĭ. . . . De care însciinţându-ne, unde eramŭ socotin-

(1) Cod. XXVII, scara 16, fila 47.
(2) Cod. XXX, fila 142.

du-ne a-ĭ orêndui canonŭ spre a-şĭ plânge pĕcatulŭ pentru nelegiuita faptă ce a făcutŭ, nu s'a mulţămitŭ numaĭ cu acésta, ci încă meşteşugindŭ a făcutŭ o carte mincinósă ca despre partea nóstră, cu pecete străină, cuprindĕtóre cum că este preotŭ şi duhovnicŭ şi că este trimesŭ de noĭ afară în eparchiĭ ca să spovĕduiască şi să povăţuiască norodulŭ spre mântuire, schimbându-şĭ şi numele, cu care eşindŭ prin satele de afară din judeţulŭ Ilfovuluĭ, a şi începutŭ a face cercetare pe la bisericĭ: cum şi în ce chipŭ se află cele sfinte? puindŭ şi epatrahirŭ de gâtŭ, sĕvîrşindŭ şi unele din cele preoţescĭ rênduelĭ, de carĭ însciinţându-ne amŭ şi trimesŭ omŭ într'adinsŭ şi, prin¸dêndu-lŭ, l'a adusŭ aicĭ la Metropolie, căruia după cercetarea ce i s'a făcutŭ, aflândŭ întocmaĭ după cum ne-amŭ însciinţatŭ, fiind-că elŭ se află cu plete şi barbă, ca celŭ ce aveà să intre în orênduiala bisericéscă (cu care a înşelatŭ a-lŭ crede norodulŭ de diaconŭ şi de preotŭ), amŭ pusŭ de l'a rasŭ, ca nu cumva scăpândŭ iarăşĭ de aicĭ cu vre-o deosebită meşteşugire, să înşele pe creştinĭ. Dar pentru ca nu şi de acum înainte să maĭ îndrăznéscă şi altulŭ ca dînsulŭ a face şi a-şĭ rîde de lege şi de cele sfinte, rugămŭ pe Măria Ta, că de se va gasì cu cale şi de către Măria Ta, să i se facă o cuviinciósă certare politicéscă în vederea tuturorŭ, spre pildă şi altora; iar aniĭ Măriel Tale rugămŭ dela Domnulŭ Dumnedeŭ să fie mulţĭ şi fericiţĭ.—1795 Martie 23.

Alŭ Măriei Tale către Dumnedeŭ fierbinte rugătorŭ şi smeritŭ părinte sufletescŭ.

Resoluţia Domnitoruluĭ din aceeaşĭ di: «Poruncimŭ Domnia Mea dumitale Vel Spătarŭ, pe acestŭ Vasile, ridicându-lŭ dela Metropolie, la acea biserică unde aŭ îndrăznitŭ de a slujitŭ sf. leturghie fără a fi chirotonisitŭ, să-lŭ puie înaintea bisericeĭ în falangă, să-lŭ bată cu 100 toiege la tălpĭ, şi apoĭ să-lŭ trimeţĭ surghiunŭ la mănăstirea Căldăruşanĭ, unde poruncimŭ, epistatule dela Căldăruşanĭ, să-lŭ aibĭ la osîndă acolo, de unde să nu se slobódă fără de porunca Nóstră». (1)

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ. i gpd. Zemle Vlachiscoe.— Cinstitŭ şi credinciosŭ boerulŭ Domnieĭ Mele Hatmane Nicolache Caimacamu Craioveĭ, pe acelŭ Andreiŭ Brutarulŭ, cu acea mână numită de sfinte móşte, să-lŭ trimiţĭ aicĭ cu însciinţarea dumi-tale şi cu slujitorĭ, între dînşiĭ. — 1794 Martie 15.

Vel Logofĕtŭ.

(1) Cod XXVIII, scara 4, fila 33 verso.

Prea Inălţate Dómne,

Cu smerită anaforà însciinţezŭ Măriei Tale, că în vremea trecutului rĕsboiŭ, când oştile prea puternicei nóstre împĕrăţii aŭ trecutŭ peste munte în Ţéra Nemţéscă, călcândŭ ţinutulŭ Haţegului şi întorcêndu-se cu isbândă, intre alte *lafire(?)* ce s'aŭ luatŭ de acolo, s'a adusŭ şi o mână numită de sfinte móşte, care s'a luatŭ de unŭ Andreiŭ Brutaru din Craiova, care şade în valea Vlăicei, fiindŭ elŭ atunci Căpitanŭ pe lângă Asechi Cara-Mustafa, şi eşindŭ vorbă cum că acea mână numită de sfinte móşte ar fi dela mănăstirea Argeşului, aflându-mĕ eŭ atunci protosinghelŭ alŭ Episcopiei Rîmnicŭ şedetorŭ în Craiova, am făcutŭ cerere numitului Brutarŭ ca să aducă acea mână să o vĕdŭ şi să se puie la o păstrare până când se va face pace şi se va dovedi de unde este, şi nu a vrutŭ nici să o arate măcar; acum cercetândŭ eŭ pentru móstele sfintei Filotei, ce se află la biserica domnéscă din oraşulŭ Argeşŭ, m'am însciinţatŭ cum că lipsesce mâna cea dréptă, şi aducêndu-mi aminte de acea mână dela Craiova, daŭ cu socotélă cum póte să fie aceea ce lipsesce dela Argeşŭ, fiind-că totŭ în vremea rĕsmiriţei s'a luatŭ şi aceea de către ostaşi, găsindŭ sicriulŭ cu sfintele móşte ascunsŭ într'unŭ zidŭ; deci mĕ rogŭ Inălţimei Tale, ca să se facă luminata poruncă către dumné-lui Caimacamu Craiovei să cerceteze pe numitulŭ Brutarŭ, şi de va fi mâna cea dréptă, să o trimită aici, de unde luându-o eŭ, de se va potrivì la mărime cu cea-laltă mână a sfintei şi se va cunósce că cu adevĕratŭ sunt sfinte móşte, va rĕmâné la loculŭ ei, ca să nu se înstrăineze, şi ceea ce va arĕtà numitulŭ Brutarŭ întru adevĕrŭ că a datŭ pentru rĕscumpĕrarea dela ostaşi, i se va împlini dela numita biserică; de acésta mĕ rogŭ, iar anii Măriei Tale fie dela Dumneḑeŭ înmulţiţi şi cu fericire.—1794 Martie 14. (1)

Alŭ Măriei Tale smeritŭ rugătorŭ către Dumneḑeŭ şi plecată slugă,
Iosifŭ Episcopŭ Argeşŭ.

Fiind-că Const. Mirescu dela satulŭ Cioranŭ sud Oltŭ i Ioanŭ Socolŭ dela Lepulŭ sud Mehed. şi pentru ginerele Rădoiului dela Bohoţii, trimişi fiindŭ din porunca Domniei Mele salahori la Ismailŭ spre a slujì la lucru împĕrătescŭ cu plata cea orênduită lorŭ, după cum aŭ şi cei-lalţi, s'aŭ împotrivitŭ la slujba lorŭ şi în mare nesupunere făcêndu-se zurbagii rĕsvrătitori şi tuturorŭ celorŭ-lalţi salahori, pricinuindŭ zăticnire lucrului împĕrătescŭ, s'aŭ împotrivitŭ şi înşişi orênduiţilorŭ boieri epistaţi ai Domniei Mele, după a cărorŭ ale lorŭ fapte făcêndu-se vinovaţi vrednici de pedépsă şi de osîndă,

(1) Cod. XXVIII, pag. 19, III.

iĭ orênduimŭ la ocnă. Orênduimŭ pe .... să-ĭ ridice şi să-ĭ ducă la Ocnele marĭ sud Vîlcea, unde poruncimŭ, Cămăraşilorŭ de ocne, să-ĭ băgaţĭ în ocnă şi să daţĭ adeverinţă la mâna orênduitului zapciŭ că vi s'aŭ făcutŭ teslimŭ.—1794 Iunie 15. (1)

La 13 Martie 1796 s'a făcutŭ carte legată la Caimacamŭ şi la Proin-Caimacamŭ, după înscinţarea Spătaruluĭ Slugearoglu, ispravniculŭ Vîlceĭ, că de câte orĭ se ridică ómenĭ cu mumbaşirĭ trimişĭ dela Craiova, să se facă acésta cu scirea şi prin marafetulŭ ispravniculuĭ, cum şi pentru jafurile ce s'aŭ luatŭ cu nume de trépĕde ca talerĭ 4000, să cerceteze cu amĕruntulŭ trimiţêndu-se şi însemnare de trépĕdele judeţuluĭ, şi ceea ce va fi luatŭ peste orênduială să se întórcă înapoĭ. (2)

Rĕspunsŭ la Caimacamulŭ Craioveĭ pentru locuitoriĭ dela Slatina, ce aŭ datŭ focŭ caseĭ Stoicăĭ Logofiţeluluĭ, a-ĭ avé la închisóre.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ zemle Vlachiscoe.—Cinstitŭ şi credinciosŭ boerule Domnieĭ Mele, Costache Caragea Hatmane, Caimacamule Craioveĭ, sănătate! Amŭ vĕḑutŭ Domnia Mea tóte cele ce Ne scriĭ pe largŭ pentru pricina orăşanilorŭ dela Caracalŭ sud Romanaţĭ cu Stoica Logofiţelulŭ şi amŭ înţelesŭ rea urmarea şi pornirea ce aŭ făcutŭ orăşaniĭ. Pentru care iată îţĭ scriemŭ şi straşnicŭ îţĭ poruncimŭ, ca tótă paguba câtă veĭ dovedi-o cu dreptulŭ adevĕrŭ că aŭ pricinuitŭ Stoicăĭ Logofiţelulŭ la acéstă pornire a lorŭ ce aŭ făcutŭ de aŭ datŭ focŭ caseĭ, atâtŭ pentru ale luĭ lucrurĭ ce s'aŭ prăpăditŭ, câtŭ şi ale soţieĭ luĭ şi ale tatăluĭ sĕŭ, să aibĭ dumné ta negreşitŭ a o împlini dela orăşanĭ până la preţŭ de o pară; dar şi Stoica să lipséscă cu totulŭ, dimpreună cu soţia luĭ, de acolo, de a nu maĭ călcà în Caracalŭ, după porunca ce amŭ datŭ maĭ înainte. Şi pe aceĭ ce aŭ fostŭ capĭ între dînşiĭ, începĕtorĭ şi pricinuitorĭ aceteĭ netrebniciĭ, cum şi pe ceĭ ce aŭ sĕvîrşitŭ fapta acésta, carĭ fără de a nu aştepta să vaḑă sĕvîrşirea porunceĭ Nóstre şi făr de a nu se socotì înşişĭ pe sineşĭ, aŭ cutezatŭ la unŭ herechetŭ ca acesta de *anarchie*, aflându-ĭ negreşitŭ şi făcêndu-ĭ bine vĕdiţĭ, să-ĭ ridiceĭ la bună închisóre, şi să Ne însciinţezĭ, avêndu-ĭ la pază până veĭ priimì alŭ doilea poruncă a Domnieĭ Mele de urmare. — 1793 Iunie 28. (3)

---

(1) Cod. XXIII, fila 256.
(2) Cod. XXIX, fila 157 verso.
(3) Cod. XXIII, fila 93.

Pitacŭ din 9 Iulie 1795 luĭ Avgi-bașa.

«Fiind că s'a apropiatŭ vremea vînătóreĭ curuilorŭ și fiind-că din pricina vremeĭ aceștia nu se póte așezà Avgi-bașa alŭ Domnieĭ Mele cu vînătoriĭ aicĭ în Bucurescĭ pentru frica molipseleĭ, iată că s'aŭ orênduitŭ a ședé cu vînătoriĭ luĭ i cu țiganiĭ curuerĭ, cu coteiĭ și cu curuiĭ, la Bercenĭ sud Ilfovŭ, unde este și câmpulŭ bunŭ de vînătóre și aprópe de Bucurescĭ, de unde póte veni vînatulŭ la sorocul celŭ orênduitŭ la beciulŭ Domnieĭ Mele; pentru acésta dar i s'aŭ datŭ acéstă domnéscă a Nóstră carte la mânĭ, spre a ședé acolo fără de poprélă de către stăpânulŭ moșieĭ aceea, dimpreună cu toțĭ vînătoriĭ ce se arată maĭ sus, ferindu-se și elŭ de a nu supĕrà locuitoriĭ cu vre-o cerere de ale mâncăreĭ saŭ de alte supĕrărĭ. — 1795 Iulie 9. (1)

Pitacŭ la Spătarŭ, pentru sluga unuĭ cavalerŭ alŭ Elciuluĭ, ce a fugitŭ, să-lŭ găséscă.

Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i Gospod.— Dumné-ta Vel Spătarŭ, fiind-că la 9 ḑile ale luneĭ aceștia unŭ Leunŭ, sluga d-sale Hastatov, cavalerŭ Elciuluĭ, a fugitŭ dela conaculŭ sĕŭ, unde se aflà aicĭ în Bucurescĭ, îmbrăcămintele luĭ verḑĭ, vîrsta luĭ de 20 de anĭ, pe carele până a nu fugi, unŭ neguțitorŭ de aicĭ prăvăliașŭ a vrutŭ să-lŭ însóre cu fata luĭ, poruncimŭ Domnia Mea dumi-tale, să puĭ să-lŭ caute și să se facă totŭ felulŭ de cercetărĭ cu silință, ca negreșitŭ să se găséscă omulŭ acesta și, punêndu-lŭ în mână, să daĭ scire Domnieĭ Mele.—1793 Augustŭ 12.

NB. Aseminea pitacŭ s'aŭ făcutŭ și către dumné-luĭ Vel Agă. (2)

Pitacŭ la dumné-luĭ Banulŭ Ghica și la Halmanulŭ Hangherliŭ, ca să iea socotéla epistațilorŭ după moșiile Măriel Sale Alexandru Vodă Ipsilante.

Iω Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ.—Cinstițilorŭ și credincioșilorŭ boeriĭ Domnieĭ Mele dumi-tale biv Vel Banŭ Dimitrache Ghica și

(1) Cod. XXX, fila 70 verso.

(2) Cod. XXIII, fila 118 verso.

dumi-tale Vel Hatmane Hangherliŭ, fiind-că Domnia Sa Alexandru Vodă Ipsilantŭ Ne scrie pentru moşiile şi acareturile ce are aicĭ în ţéră, ca să poruncimŭ a luà socotéla epistaţilorŭ ce aŭ fostŭ, iată orênduimŭ pe dumné-vóstre, ca maĭ întâiŭ să vĕ pliroforisiţĭ din condicĭ: câte sunt aceste moşiĭ viĭ, morĭ i alte acareturĭ? şi carĭ sunt pe numele Domnieĭ Sale? şi carĭ sunt pe numele Luminateĭ Dómneĭ Domnieĭ Sale mătuşeĭ Domnieĭ Mele? saŭ pe numele beizadelelorŭ Domnieĭ Sale? şi carĭ şi câte dintr'aceste sunt de a se vinde? ca să le arĕtaţĭ Domnieĭ Mele anume; unde înaintea dumné-vostre aducêndŭ faţă pe epistaţiĭ ce aŭ fostŭ orênduiţĭ, să le cereţĭ socotélă de tóte veniturile saŭ cheltuelĭ, carĭ socotelĭ să aveţĭ a le cercetà dumné-vóstre fórte cu scumpĕtate şi într'adîncŭ, şi să vi se facă cunoscutŭ dreptulŭ adevĕrŭ, pentru că într'atâţia anĭ de când epistăsescŭ, după însciinţarea ce avemŭ dela Domnia Sa, s'a isterisitŭ casa Domnieĭ Sale de folosulŭ acela ce după starea acareturilorŭ s'ar fi cădutŭ a avé, netrimiţêndŭ vre-o sumă îndestulată caseĭ Domnieĭ Sale. Pentru aceea dar dicemŭ, să aveţĭ a căutà acéstă tocmélă fórte bine, şi prin catastihŭ anume cu anaforaua dumné-vóstre în scrisŭ să Ne arĕtaţĭ, pentru care orênduimŭ într'adinsŭ şi unŭ zapciŭ pe Ceauşulŭ de aprodĭ, să strîngă pe toţĭ epistaţiĭ înaintea dumné-vóstre. — 1793 Iunie 29. (1)

Clucerulŭ Dumitrache, ce a fostŭ epitropŭ la mănăstirea Pantelimonŭ 33 de anĭ, a muritŭ, şi Epitropia, din porunca Domnitoruluĭ, acordă soţieĭ luĭ o pensiune lunară de 20 de leĭ. (2)

Se constată presenţa luĭ Turnavitu în ţéră, avêndŭ procesŭ cu Dobrea neguţitorulŭ pentru lucrurile ce i-aŭ irositŭ când elŭ erà cu Mavrogheni peste Dunăre. (3)

Sudiţiĭ.

Cu pacea dela Şiştovŭ (1791) Austria câştigă în Principate o înrîurire puternică, deşi adese neplăcută Muscalilorŭ. Acéstă influenţă se manifestă maĭ alesŭ în protecţiunea neţĕrmurită, ce Consululŭ saŭ Agentulŭ austriacŭ exercită faţă cu autorităţile administrative şi judecătorescĭ, în favórea *sudiţilorŭ* C. Regescĭ. Aceştia, pe tótă diua maĭ mulţĭ la numĕrŭ, formézá totŭ maĭ multŭ unŭ felŭ de Statŭ în Statŭ, în paguba întregeĭ evoluţiunĭ culturale, naţionale şi maĭ alesŭ economice a Principatelorŭ nóstre. Amŭ

(1) Cod. XXIII, fila 93.
(2) Cod. XXXI, scara 10, fila 45 verso.
(3) Cod. XXXI, scara 5, fila 21.

arĕtatŭ aiurea privilegiile de carĭ se folosescŭ sudiţiĭ neguţitorĭ şi industriaşĭ, privilegiĭ carĭ punŭ pe neguţitoriĭ şi industriaşiĭ pămîntenĭ în situaţiune de inferioritate, lucru ce neîntârḑiatŭ va avé de efectŭ trecerea comerciuluĭ şi a industrieĭ din mânile pămîntenilorŭ în mânile străinilorŭ.

Dămŭ aci o serie de acte inedite cu referinţă la sudiţĭ. Incepemŭ cu ancheta urmată după reclamaţiunile multiple ale ciobanilorŭ ardelenĭ.

Iată aceste *acte*:

No. 1. *Sudiţĭ pedepsiţĭ afară din ţéră.*

No. 2. *Sudiţĭ apĕraţĭ.*

No. 3. *Moşierĭ condemnaţĭ în favórea unuĭ sudită.*

No. 4. *Agentulŭ austriacŭ transmite directŭ nota la Domnŭ. Conflictŭ între Spătărie şi Agentulŭ austriacŭ.*

No. 5. *Domnitorulŭ scrie directŭ Comandantuluĭ Sibiiuluĭ în afacerĭ de procesŭ ale pămîntenilorŭ cu sudiţiĭ din Ungaria.*

No. 6, 7 şi 8. *Consulate noue în Principate.*

Anafora de orênduelile sudiţilorŭ ce ţinŭ şi acì în ţéră la păşune.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i gpd. — Cetindu-se înaintea Domnieĭ Mele anaforaua dumné-luĭ Vel Spătarŭ i a dumné-luĭ Vel Vornicŭ, şi la tóte madelele în parte făcêndŭ Domnia Mea chibzuirea cea cuviinciósă, le găsimŭ cu bună orênduială urmate şi întocmite, cu care acéstă orênduială nu potŭ avé sudiţiĭ vre-o zăticnire şi pagubă în mergerile şi venirile lorŭ, şi se va păzì şi nizamulŭ ţĕreĭ, care se cuvine; de care poruncimŭ să se facă şi deosebitŭ cărţile Domnieĭ Mele, straşnice poruncitóre către ispravniciĭ judeţelorŭ, i către vătaşiĭ, cuprinḑĕtóre pe largŭ ca în tocmaĭ să urmeze acestorŭ ponturĭ, făcêndu-le Domnia Mea la pont. alŭ treilea sincatavasis, *ca şi până la tal. 50 marfă să aibă voie fără de carte domnéscă a trece*, însă dincolea, neoprite şi în tótă vremea să grijască ispravniciĭ şi dregĕtoriĭ a fi diafendifsiţĭ şi ocrotiţĭ, ca împotriva acestorŭ ponturĭ să nu fie supĕraţĭ, urmândŭ şi eĭ datoriilorŭ după vechiulŭ obiceiŭ alŭ ţĕreĭ, maĭ vîrtosŭ la celea ce se cuvine către prea puternica împĕrăţie, într'a căruia pămîntŭ se chivernisesce, se îndestuléză şi îşĭ facŭ alişverişurile lorŭ. — 1794 Aprilie 6.

Vel Logofĕtŭ.

Prea Inălţate Dómne,

Toma Babuşŭ şi Ioguţa, cu toţĭ sudiţiĭ chesaricescĭ ce aŭ oĭ la păşune aicĭ în pămîntulŭ ţĕreĭ, aŭ jăluitŭ Măriei Tale, cerêndŭ îndreptare la acestea

maĭ jos iscălite madele, întru a cărora jalbă cu zapciŭ Vătavŭ de aproḑĭ, ni se poruncesce de Inălţimea Ta ca să o teorisimŭ şi de tóte să arĕtămŭ în scrisŭ. Luminateĭ poruncĭ întocmaĭ fiindŭ următorŭ, după ce aŭ adusŭ zapciulŭ pe numiţiĭ, amŭ intratŭ în cercetarea jalbeĭ lorŭ şi la fieş-care pricină şi cerere a lorŭ osebitŭ arĕtămŭ Măriеĭ Tale maĭ jos, printr'acésta a nóstră prea plecată anafora, acea ce amŭ socotitŭ că este cu cale a se urmà.

Ḑicŭ că sudiţiĭ ce aŭ eĭ la păşune aicĭ în pămîntulŭ ţĕreĭ, cum şi alţĭ ce vinŭ din lăuntru cu alte trebĭ ale lorŭ, când este ca să vie aicĭ în ţéră îşĭ iaŭ paşuşulŭ dela Comăndaşŭ, adecă dela dregĕtorulŭ din lăuntru, şi viindŭ pe la Vătavu de plaiŭ de le dă răvaşŭ de drumŭ, şi când este la întórcerea lorŭ înapoĭ sunt necăjiţĭ de către vătavŭ, că-ĭ trimite pe la ispravnicĭ de li se dă rĕvaşu Spătărieĭ de mergere înăuntru, şi cu dusulŭ pe la ispravnicĭ, şi cu zăbava ce se zăbovescŭ acolo până li se dă rĕvaşŭ, şi cu întórcerea înapoĭ, li se pricinuesce zăbavă câte treĭ patru ḑile, cheltuindŭ de omŭ câte tal. 1 banĭ 30.

Părerea nóstră.

A trece înăuntru fără rĕvaşu Spătărieĭ, acésta nu póte a se urmà, de vreme ce paza dela tóte marginile ţĕreĭ este însărcinată şi legată la acéstă dregĕtorie, dar pentru a nu se pricinuì nicĭ lorŭ zăbavă, şi din zăbavă pagubă, amŭ găsitŭ cu cale ca dumné-lorŭ ispravniciĭ să fie siliţĭ, cu strajnică luminată porunca Măriеĭ Tale, a avé unŭ logofĕtŭ orênduitŭ chiar şi numaĭ acesteĭ trebĭ, carele să fie nelipsitŭ şi să păzéscă napristanŭ, ca orĭ în ce ceasŭ vorŭ veni călĕtorĭ sudiţĭ spre a li se da rĕvaşŭ de trecere să nu ĭ zăbovéscă, ci îndată să li se dea rĕvaşŭ, fără a nu li se face zătignire.

Maĭ ḑicŭ, că de rĕvaşŭ ce li se dă dela Spătărie li se iea câte banĭ 30 de omŭ, încă la uniĭ şi maĭ multŭ, şi cum că le cere şi chiezeşŭ, şi eĭ de aŭ câte unŭ prietenŭ la baltă, carĭ să-ĭ iea în chizăşie, li se pricinuesce grea cheltuială a-lŭ aduce de acolo, de care ḑicŭ că, şi ducêndu-se eĭ la aceĭ chiezeşĭ, de multe orĭ se întîmplă de nu-ĭ găsescŭ pe acasă, şi fiind-că uniĭ din eĭ vinŭ de câte douĕ-ḑecĭ de orĭ pe anŭ aicĭ în ţéră, dintr'acéstă cerere de chezăşie li se pricinuesce pagubă de câte tal. 25, care acestŭ obiceiŭ de chezăşie ḑicŭ că din vechime nu l'aŭ avutŭ, ci când se întorceà dela vale înapoĭ să trécă înăuntru, luà răvaşŭ numaĭ dela Vătaşiĭ de plaiŭ, şi cerŭ îndreptare la acésta.

Părerea nóstră.

Pentru rĕvaşele de drumŭ, să nu li se iea maĭ multŭ decât după obiceiŭ câte patru parale de rĕvaşŭ, însă de rĕvaşŭ, iar nu de fieş-care nume iar pentru chezăşie, măcar că ḑicŭ că le este cu greŭ, fiindŭ ómenĭ străinĭ şi nu potŭ găsì apururea chezaşĭ, dar sunt datorĭ să dea chezaşĭ, căcĭ orĭ-care dintr'înşiĭ se va întîmplà a găsi în vre-o vină că a făcutŭ aicĭ în ţéră, orĭ de tâlhărie, saŭ de înşelăciune, cu a păgubì pe vre-unŭ pămînteanŭ, acelŭ chezaşŭ este datorŭ în tótă vremea a rĕspunde pentru dînsulŭ, şi cu nicĭ unŭ cuvîntŭ nu se potŭ apĕrà de acéstă cerere a chezăşieĭ, fiindŭ trebuinciósă chezăşia, nu numaĭ pentru încredinţarea pricinilorŭ de maĭ sus arĕtate, ci şi pentru paza nizamuluĭ; dar pentru a se înlesnì şi discolia care ḑicŭ că aŭ a aduce pe chezaşĭ pe la vătafulŭ de plaiŭ, fiindŭ locŭ depărtatŭ, găsimŭ cu cale că pe chezaşiĭ ce-şĭ va găsì, de va fi acelŭ chezaşŭ pe departe de scaunulŭ isprăvnicescŭ, să dea chezăşie în scrisŭ, care adeverinţă de chezăşie să fie încredinţată orĭ cu iscălitura Căpitanuluĭ de plaiŭ, saŭ cu a zapciuluĭ plăşeĭ, şi acea chezăşie ducêndu-o la ispravnicĭ, să o oprescă dumné-lorŭ la condicărie, şi dumné-lorŭ să dea altă adeverinţă iscălită de dumné-lorŭ către Vătafulŭ de plaiŭ, cum că şi-aŭ datŭ chezaşŭ, şi apoĭ acea adeverinţă a ispravnicilorŭ să o poprescă vătafulŭ la sine, şi aşà să dea călĕtoruluĭ rĕvaşŭ de sloboḑenie ca să trécă înăuntru, iar de va fi chezaşulŭ aprópe de scaunulŭ isprăvnicescŭ, atuncĭ să fie datorŭ a-lŭ duce înaintea ispravnicilorŭ, să dea chezăşie în scrisŭ, şi iarăşĭ să facă urmarea ce arĕtămŭ maĭ sus.

Maĭ ḑicŭ, că eĭ făcêndŭ óreşĭ-ce puţină negustorie aicĭ în pămîntulŭ ţĕreĭ, nu sunt sloboḑĭ a cumpĕrà marfă nicĭ de talerĭ 10 fără de luminată cartea MărieĬ Tale, care maĭ înainte ḑicŭ că acestŭ obiceiŭ nu l'a avutŭ, şi cerŭ şi la acéstă îndreptare, ḑicêndŭ că pentru óreşĭ-ce puţină marfă care cumpĕră eĭ de aicĭ şi o ducŭ înăuntru, nu potŭ să vie tot-deauna să céră carte gospodŭ.

Părerea nóstră.

A ridicà marfă din ţéră fără de carte gospodŭ nu o găsimŭ cu cale, fiindŭ trebuinţă a fi cunoscutŭ şi sciutŭ domnieĭ orĭ-ce lucru ese din ţéră, dar de vreme ce se plângŭ că pentru fieş-ce *bagatelă* **de puţină marfă** nu potŭ să vie să iea carte gospodŭ, şi ca să nu se zăticnéscă nicĭ alişverişulŭ locuitorilorŭ de aicĭ, găsimŭ cu cale ca până la tal. 20, multŭ 30, să aibă voie a cumpĕrà marfă şi a o duce înăuntru cu adeverinţa ispravnicilorŭ, însă lucrurĭ carĭ nu vorŭ fi proprite, şi să fie luminată porunca

Măriei Tale, atâtŭ către dumné-lorŭ ispravnicii, câtŭ şi către vameşi dela vama pe la care vorŭ trece înăuntru, ca să privegheze a nu fi marfă de mai multŭ preţŭ, nici să fie din cele poprite.

Mai ḑicŭ, că ei aŭ chrisovulŭ Măriei Sale Alexandru Vodă Ipsilantŭ, ca nici la trecĕtórea oilorŭ, nici la întórcere, să nu dea la Vătaşulŭ de plaiŭ nici caşŭ, nici mielŭ, nici urdă, nici altŭ nimicŭ, iar vătafulŭ Moise dela plaiulŭ Teléjenulŭ sud Saacŭ, îi supĕră împotrivă şi le iea de odaie câte unŭ mielŭ, i câte tal. unulŭ, încă dela unii şi mai multŭ, şi vara le iea câte unŭ caşŭ mare de stână.

Părerea nóstră.

Măcar că Măria Sa Alexandru Vodă Ipsilantŭ prin chrisovulŭ Măriei Sale ot 1786, ce lŭ vĕḑumŭ din condica Visteriei, îi apĕră de a nu da Vătavului nici unŭ banŭ, nici când vorŭ sui cu oile la munte, nici când se vorŭ pogorî, nici caşŭ, nici urdă, nici nimicŭ, dară iarăşi însuşi Măria Sa, din condica Divanului vĕḑumŭ, că aŭ datŭ carte la létŭ 1781 Octomvre 6, cu poruncă către ispravnici ot sud Prahova, care cuprinde chiar aşà, că între alte pricini ce aŭ fostŭ jăluitŭ Bârsanii străini atunci către Măria Sa pentru Michalache Vătavulŭ de plaiŭ, s'aŭ mai jăluitŭ şi de acésta, adecă: că primăvara când suie cu oile la munte, le iea de tótă odaia câte tal. doi, şi vara le iea de tótă stâna câte 20 ocă de caşŭ, pentru care poruncesce Măria Sa către ispravnici cum că urmarea lui este împotriva chrisovului Măriei Sale ce aŭ Bârsanii la mâna lorŭ şi împotriva cărţei Măriei Sale ce o are Vătavulŭ la mâna lui, pentru că chrisovulŭ scrie să nu le iea nici unŭ banŭ nici când suie cu oile la munte, nici când se cobóră, fără numai obicinuitulŭ havaetŭ alŭ vătăşeilorŭ, după cartea Măriei Sale ce o are la mână, care este rênduitŭ să iea de turmă câte unŭ mielŭ micŭ dintr'acea primăvară şi de stână câte unŭ caşŭ, iar altŭ nimicŭ; iată dar că printr'acéstă carte şi însuşi Măria Sa Alexandru Vodă îi îndatoréză pe jăluitori a fi următori la acelŭ dreptŭ şi hotărîtŭ obiceiŭ alŭ Vătavului de plaiŭ, care acestŭ obiceiŭ s'aŭ urmatŭ nu numai în tótă domnia Măriei Sale Alexandru Vodă, ci şi în domnia Măriei Sale rĕposatulŭ Nicolae Vodă Caragea, i în cea dintâiŭ domnie a Măriei Sale Michaiŭ Vodă Suţulŭ, în cea de a doua domnie totŭ a Măriei Sale, cum şi acum în luminate ḑilele Măriei Tale; dreptŭ aceea găsimŭ cu cale să se urmeze obiceiulŭ şi de acum înainte, precum s'aŭ urmatŭ şi până acum.

Mai ḑicŭ, că muntele unde-şi pascŭ ei oile şi caii se vecinesce cu alţii, cari sunt iarăşi sudiţi dintre ei, şi fiindŭ aprópe unii de alţii, le trecŭ vitele dela unii la alţii, cari vite când trecŭ, ḑicŭ că sunt sciute, şi însuşi

de eĭ, iară plăieşiĭ Vătavuluĭ vine la aceĭ vecinĭ aĭ lorŭ, şi ajungêndu-se cu dînşiĭ le iea acele vite, şi făcêndu-le de pripasŭ le duce la Vătavulŭ de plaiŭ, şi aşà le iea de calŭ câte tal. 4 şi 5, şi ḑicŭ că obiceiulŭ n'aŭ fostŭ să le iea caiĭ din munţĭ şi să-ĭ facă de pripasŭ, fără numaĭ când s'aŭ luatŭ câte unŭ calŭ de hoţĭ şi prin marifetulŭ Vătavuluĭ îlŭ scoteà, da de cal câte tal. 1.60, cum şi când fugeà câte unŭ calŭ din munţĭ şi-lŭ sprijinià Vătavulŭ, asemenea da câte tal. 1.60.

Părerea nóstră.

Pentru caiĭ ce se pascŭ în munte, numaĭ ceĭ carĭ se vorŭ dovedì perduţĭ orĭ furaţĭ şi se vorŭ găsì, saŭ cu adevĕratŭ perduţĭ, pentru aceia să plătéscă după vechiulŭ obiceiŭ de calŭ câte banĭ douĕ sute, iar nu câte tal. patruḑecĭ după cum se jăluescŭ, iară când niscaĭ-va caĭ aĭ lorŭ se vorŭ rĕspândì şi se vorŭ amestecà cu alţĭ caĭ, carĭ vorŭ fi aprópe în vecinătate cu dînşiĭ, şi se vorŭ dovedi că sunt luaţĭ de plăieşĭ ca să-ĭ facă de pripasŭ, să nu se supere pentru aceĭ caĭ cu nicĭ unŭ felŭ de cerere de banĭ de către Vătavŭ saŭ de către plăieşĭ, şi de se va întîmplà a li se furà vre unŭ calŭ de acolo din munte, să n'aibă eĭ a face nicĭ o cerere dela Vătavŭ, la care acésta şi însuşĭ eĭ se mulţămiră.

Maĭ ḑicŭ, că la trecerea lorŭ când mergŭ înăuntru pentru óre-ce trébă (afară din coborîşŭ şi suitulŭ oilorŭ la munte) aŭ avutŭ obiceiŭ de a da Vătavuluĭ pentru rĕvaşŭ trecĕtoriĭ câte o parà, iar acum le iea de rĕvaşŭ câte treĭ parale.

Părerea nóstră.

Pentru răvaşulŭ Vătavuluĭ, precum va fi obiceiulŭ din vechime aşà să se urmeze.

Maĭ ḑicŭ, că la judecăţile ce se întîmplă de aŭ eĭ înaintea Vătavuluĭ de plaiŭ cu pămînteniĭ de aicĭ din ţéră, nicĭ o îndreptare dela vătavŭ nu vĕdŭ, nicĭ împlinirea dreptuluĭ lorŭ nu li se face.

Părerea nóstră.

Vătavulŭ plaiuluĭ să aibă a le căutà pricinele şi judecăţile cu amĕruntulŭ şi cu dreptate, urmândŭ a le face şi împlinire dreptuluĭ lorŭ ce se va cunósce şi se va alege că aŭ să iea dela pămîntenĭ, iar când pe a vătavuluĭ cercetare şi judecată nu se va mulţămì, atuncĭ vorŭ merge la dumné-lorŭ ispravniciĭ, şi când nicĭ de acolo nu se vorŭ mulţămi, uşa divanuluĭ Măriеĭ Tale este deschisă, de unde potŭ a-şĭ aflà tótă îndestularea dreptăţeĭ lorŭ.

Maĭ ḑicŭ, că Vătavulŭ de plaiŭ, când lipsià dela plaiŭ la tréba luĭ, lăsà vechilŭ în loculŭ sĕŭ; iarŭ acum vechilŭ nu-şĭ face, şi când mergŭ să-şĭ iea rĕvaşŭ de trecĕtóre şi viitóre, aştéptă câte patru ḑile până vine de le dă rĕvaşŭ şi se stingŭ cu cheltuiala.

Părerea nóstră.

Să fie datorŭ vătavulŭ, cândŭ lipsesce în plaiŭ pentru alte poruncĭ şi trebĭ ale plaiuluĭ, urmândŭ vechiulŭ luĭ obiceiŭ, să-şĭ lase vechilŭ negreşitŭ, ca să nu se pricinuiască zăticnire şi zăbavă călĕtorilorŭ.

Maĭ ḑicŭ, că egumenulŭ mănăstireĭ i locuitoriĭ dela Teléjenŭ sud Saacŭ, când conăcescŭ eĭ pe moşia mănăstireĭ cu oile, de se suie la munte, până îşĭ facŭ gătire de plécă cu oile, se zăbovescŭ câte două treĭ ḑile pe moşiĭ, şi oile le pascŭ în locurĭ slobode, iar egumenulŭ cu locuitoriĭ le ieaŭ câte unŭ mielŭ primăvara şi câte o putinică de lapte tómna, care obiceiŭ ḑicŭ că nu l'aŭ avutŭ şi cerŭ poruncă a nu fi supĕraţĭ.

Părerea nóstră.

Cu luminată porunca Măriеĭ Tale să se facă cercetare de dumné-lorŭ ispravniciĭ judeţuluĭ, şi după cum se va dovedì că s'a urmatŭ obiceiu din vechime la acéstă moşie a Sinaieĭ şi acelorŭ locuitorĭ, aşà să se urmeze şi de acum înainte.

Maĭ ḑicŭ, că neguţătoriĭ ceĭ ce cumpĕră caşulŭ dela dînşiĭ le face încărcătură cu cântare viclene, păgubindu-ĭ pe tótă ḑiua cu câte 12 ocà, şi cerŭ ca cu luminată poruncă să fie ocrotiţĭ de acéstă pagubă şi să li se cântăréscă caşulŭ cu cântare drepte, pecetluite cu pecete gospodŭ.

Părerea nóstră.

Fiind-că căşăriile sunt în plaiŭ, să aibă vătavulŭ datorie, ca pe celŭ ce-lŭ vorŭ arĕtà jăluitoriĭ că i-a asupritŭ la cântărirea caşuluĭ şi-lŭ va găsi vătavulŭ cu cântarŭ nedreptŭ, pe unulŭ ca acela să-lŭ arate la dumné-lorŭ ispravniciĭ, spre a i se face căḑuta certare. Noĭ pentru tóte acestea maĭ sus arĕtate aşà socotimŭ a fi cu cale, iar hotărîrea cea desĕvîrşită rĕmâne a se face de către Inălţimea Ta.—1794 Martie 30. (1)

Dumitrache Manulŭ Vel Spătarŭ, Costache Ghica Vel Vornicŭ.

---

(1) Cod. XXVII, pag. 12 verso.

Pitacŭ la ispravnicii din Jiulŭ-de-sus și la Vătașiĭ de plaiŭ, Căpitanĭ i vameșĭ din acelŭ judeţŭ, din 13 Iunie 1793.

S'aŭ jeluitŭ neguţătoriĭ pămîntenĭ ce aŭ cășăriĭ vechĭ la acelŭ judeţŭ, că ciobaniĭ ungurenĭ ce șĭ aŭ oile pe pămîntulŭ ţěreĭ nu urméză obiceiulŭ vechiŭ de a da cașŭ la cășăriile unde-șĭ ţinŭ vitele, ci îlŭ trecŭ peste munţĭ în Transilvania pe furișŭ, și așà neguţătoriĭ pămîntenĭ nu potŭ să facă cașcavalŭ. Domnitorulŭ a căutatŭ la condicile Divanuluĭ și aŭ aflatŭ articolulŭ 12 din așezămîntulŭ pentru Ardelenĭ, cum că la luna luĭ Augustŭ, după ce încetéză de a da cașŭ la cășărie, atuncĭ să-șĭ facă brânza de trebuinţă pentru casele lorŭ după vechiulŭ obiceiŭ, și atuncĭ sunt slobodĭ de șĭ trecŭ înăuntru (brânză) nesupěraţĭ de vamă nicĭ de alte cererĭ. Domnitorulŭ ordonă întocmaĭ urmarea. (1)

Pitacŭ către ispravniciĭ din Ialomiţa asupra jalbeĭ unorŭ ciobanĭ din ţinutulŭ Sibiiuluĭ contra luĭ Constantinŭ biv Căpitanŭ za lefegiĭ din satulŭ Ceganiĭ, plasa Stelniciĭ, «cum că într'acéstă tómnă, până a nu trece cu oile lorŭ în baltă, s'a pusŭ numitulŭ de le-a luatŭ din turma de oĭ câte o óie și de turma de cârlanĭ asemenea, și le maĭ cere și pentru caiĭ carĭ îĭ bagă în baltă, de tótă vita mare saŭ mică câte 10 parale». Ciobaniĭ ḑicŭ că obiceiulŭ lorŭ erà, «numaĭ când dărîmă pădurĭ de salcie în bălţĭ pentru hrana oilorŭ lorŭ, atuncĭ când esŭ primăvara din bălţĭ, daŭ acea óie de turmă și din turma de cârlanĭ de asemenea, iar când nu taie pădure de salcie și îșĭ hrănescŭ dobitócele numaĭ în stufurile bălţilorŭ cu iarba ce găsescŭ, orĭ pe acea moșie arŭ fi, nu daŭ nimicŭ». Domnitorulŭ cere informaţiunĭ despre acestŭ obiceiŭ și ordonă a nu se cere nimicŭ dela aceștĭ ciobanĭ peste ponturile Divanuluĭ. — 1794 Dechemvre 14. (2)

17 cărţĭ legate și una la Caimacamŭ, pentru sudiţiĭ străinĭ, carĭ vorŭ să-șĭ hrănéscă oile lorŭ în pădurile ţěreĭ, să plătéscă la 20 de oĭ unŭ havaetŭ la stăpâniĭ pădurilorŭ. Aceste dispoziţiunĭ se ieaŭ în 12 Februarie 1795, după jalba și rugăciunea străinilorŭ.

Unguriĭ din Transilvania, carĭ și-aŭ scosŭ oile din bălţĭ din causa apelorŭ și n'aŭ pășune până în primăvară, în pădurĭ vorŭ să dea oilorŭ dă-

(1) Cod. XXIII, fila 76.
(2) Cod. XXIX, fila 2.

rămăturĭ de rămurele de pomĭ. Acesta nu este lucru obicĭnuitŭ, ḑice Vodă, «nicĭ este domnia îndatorată a griji pentru trebuinţa vitelorŭ lorŭ şi a da pădurile ţěreĭ boerescĭ şi mănăstirescĭ spre hrana şi adăpostirea vitelorŭ (străinilorŭ), precum nicĭ în *ponturile împĕrătescĭ*, carĭ sunt tocmite pentru sudiţiĭ ce aŭ vitele lorŭ aicĭ în ţéră, nu se cuprinde nimica de a avé a face cu pădurile, ci încă la cap. 11 scrie curatŭ, că şi pentru prunţĭ i delniţele şi locurile, ce le vorŭ trebuì pentru păşune şi hrana vitelorŭ lorŭ, să aibă a se tocmì cu stăpâniĭ moşiilorŭ acelora, cu învoială şi mulţămită. «Totŭ asemenea învoielĭ, ḑice Vodă, trebuiescŭ să facă ciobaniĭ ardelenĭ şi acum din vreme, plătindŭ la stăpâniĭ moşiilorŭ, «dar pentru că aŭ venitŭ cu jalbă de rugăciune la Domnia Mea, cerĕndŭ ajutorŭ alŭ domnieĭ şi înlesnire la acéstă mare trebuinţă de nevoie ce s'aŭ întîmplatŭ a lipseĭ de fîneţe şi greutatea de iarnă, amŭ găsitŭ cu cale să arĕtămŭ o iubire de ómenĭ şi o bunătate ca către nisce străinĭ ce se află în ţéra Domnieĭ Mele, să nu rĕmână la periciune, şi amŭ poruncitŭ dumné-lorŭ cinstiţilorŭ şi credincioşĭ boerilorŭ veliţĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ Mele să chibzuiască unŭ mijlocŭ cumpĕnitŭ de o plată cuviinciósă.» . . . .

. . . . . Luĭ Vodă Divanulŭ i-a făcutŭ anaforà, «ca după orênduiala *macsulurilorŭ* aceste ţĕrĭ, care din vechime este obicĭnuită a se da la tóte din 10 una, urmà ca şi la acésta asemenea să se urmeze. Dar pentru lipsa timpuluĭ trecutŭ şi tăria ierneĭ de acum, cu socotélă deosebită s'a găsitŭ cu cale ca să aibă uşurare a nu da din 10 una, ci să dea din 20 de oĭ una din tóte felurimele.»

A. Moruzi aprobă mĕsura, cu reserva ca să nu taie ciobaniĭ decât ramurĭ, iar nu copacĭ întregĭ, şi maĭ alesŭ roditorĭ, «*stricândŭ pădurile*, carĭ nu se potŭ sădì şi a se înălţà cu trecere de mulţĭ anĭ şi carĭ sunt trebuinciόse în vremĭ pentru cherestele de trebuinţa împĕrătéscă şi domnéscă.»

Se adaoge că, dacă sudiţiĭ nu vorŭ vré să dea la 20 oĭ una *în pĕrŭ*, şi vorŭ preferi a o plăti în banĭ, să se învoiască pentru preţulŭ óieĭ cu stăpânulŭ pădureĭ.—1795 Fevruarie 12. (1)

In 25 Februarie 1795, altă circulară la ispravnicĭ, după jalba ciobanilorŭ ardelenĭ, că-ĭ năcăjescŭ isprăvniceiĭ şi stăpâniĭ pădurilorŭ peste porunca de maĭ sus (2). Vodă repetă ordinea anteriόră.

---

(1) Cod. XXIX, fila 17 verso.
(2) Cod. XXIX, fila 21.

Carte a se da o căruţă cu treĭ caĭ pentru unŭ suditŭ, ce este vinovatŭ, şi a se trimite la Timişŭ cu pază.

Cinstiţĭ şi credincioşĭ boerĭ Domnieĭ Mele dumné-ta Vel Spătarŭ Ianache Văcărescului i dumné-ta Hatmane Nicolache Hangerliu, fiind-că unŭ Petre Hagi Voicu, suditulŭ chesaricescŭ, ca unŭ vinovatŭ hrăpitorŭ de muiere bărbatŭ.........., se trimite de către Agenţie la dregĕtorulŭ dela vama Timişuluĭ cu scrisóre dela dumné-luĭ Sinior Marchelie, spre a se pedepsi acolo la judeţulŭ dela Sibiiŭ, poruncimŭ Domnia Mea dumné tale Vel Spătarŭ să daĭ 2 catane pentru paza acestuia pe drumŭ până îlŭ va face teslimŭ, şi dumné-ta Hatmane să daĭ o căruţă cu treĭ caĭ de olacŭ ca să ducă pe sus numitulŭ, şi făcêndu lŭ teslimŭ la dregĕtorulŭ de la vama Timişuluĭ împreună cu scrisórea Agenţieĭ, să aducă adeverinţă spre încredinţare; aşişderea poruncimŭ Domnia Mea şi dumné-vóstre ispravnicilorŭ după la judeţele ce cadŭ în drumulŭ acesta, câtŭ şi vouĕ Căpitanilorŭ, să urmaţĭ a schimbà caiĭ din conacŭ în conacŭ.—1793 Martie 9.

Pitacŭ pentru unŭ Pĕtru suditulŭ némţŭ, ce aŭ hrăpitŭ nevasta unuĭ ceauşŭ de slujitorĭ, a se trimite în Ţéra Nemţéscă ca să i se facă pedépsă.

Iѡ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ. — Vătaşe de aprodĭ, îţĭ poruncimŭ Domnia Mea pentru Pĕtru Hagi Voicu, suditulŭ Nemţieĭ, carele prin cercetarea ce i s'a făcutŭ s'a doveditŭ cu adevĕratŭ vinovatŭ într'acéstă faptă, adecă hrăpitorŭ de nevasta luĭ Iordache........ de slujitorĭ, anume Şerbana din Ploescĭ sud Prahova, soţie din cununie nedespărţiţĭ, cu care nevastă fugindŭ din Ploescĭ a mersŭ până la Orlaţĭ, unde acolo numindu-o că este nevasta a luĭ, a înşelatŭ pe unŭ Stefcu Polcovnicŭ de i-a datŭ rĕvaşŭ de drumŭ cum că merge la Focşanĭ, unde pe furişŭ trecêndŭ hotarulŭ la Moldova şi apoĭ întorcêndu se, a înşelatŭ şi pe ispravnicĭ de a luatŭ rĕvaşŭ cum că va să....... la Ploescĭ, şi la căpitănia de Rîmnicŭ cunoscêndu-se şi ne maĭ putêndŭ tăgădui, mărturisindŭ şi singurŭ fapta luĭ, s'a prinsŭ de ispravnicĭ şi s'a trimisŭ aci la Domnia Mea. Decĭ după aceste fapte ce a urmatŭ, hrăpindŭ nevasta de lângă bărbatŭ şi înşelândŭ pe dregĕtoriĭ şi zapciiĭ domnescĭ, fiindŭ vinovatŭ, se cădeà a i se face pedépsa aceea ce orênduescŭ sfintele şi dumneḑeescele pravile pentru pilda şi altora, darŭ făcêndŭ Domnieĭ Mele rugăciune dela cinstita Agenţie

dumné-luĭ Sior Marchelius ca să-lŭ dămŭ asupra domnieĭ sale să-lŭ trimiță ca pe unŭ suditŭ a i se face pedépsa la Sibiiŭ, și fiindŭ celŭ d'întâiŭ unciultŭ ce-aŭ vinovățitŭ în fapta acésta, amŭ primitŭ Domnia Mea mijlocirea și rugăciunea dumné-luĭ cu acea....... orênduială adecă ca altulŭ de se va maĭ întîmplà a cădé în vină, să nu scape nepedepsitŭ de aicĭ de unde a vinovățitŭ, precum și însușĭ acesta, de se va maĭ întîmplà a cădé în alŭ doilea faptă, să-șĭ iea pedépsa cea cuviinciósă. Ci dar primindŭ domnesculŭ Nostru acesta pitacŭ, după ce se va trece în condica Divanuluĭ, să ieĭ pe numitulŭ Petru Hagi Voicu, și dimpreună cu acestŭ domnesculŭ Nostru pitacŭ să-lŭ facĭ teslimŭ la dumné-luĭ Sior (Sieur?) Marchelius, pe carele are a-lŭ trimete dumné-luĭ înăuntru la Sibiiŭ cu arĕtarea vinovățieĭ luĭ, unde acolo......... de ensglimatica să-ĭ facă pedépsa cea cuviinciósa după pravilă.—1763 Martie 7. (1)

Vel Logofĕtŭ.

Pitacŭ la dumné-luĭ Vel Spătarŭ pentru domnesculŭ Căpitanŭ dela Oltenița, ce aŭ luatŭ dela unŭ suditŭ caĭ de olacŭ.

Cinstitŭ și credinciosŭ boerule a Domnieĭ Mele Ienache Văcărescule Vel Spătarŭ, facemŭ dumi-tale însciințare că la Domnia Mea deteră jalbă Onea Balciulŭ și Gheorghe Lațco, sudițĭ nemțĭ din ținutulŭ Sibiiuluĭ, pentru unŭ Desculŭ Căpitanŭ dela Oltenița sud Ilfovŭ, că împotriva poruncilorŭ Divanuluĭ și a împĕrătesculuĭ firmanŭ ce aŭ spre a fi diafendepsițĭ ca străinĭ ce sunt într'acéstă țéră, le-a luatŭ 2 caĭ și i-a datŭ de olacŭ; de carĭ sunt până acum păgubașĭ, pentru care făcêndŭ Domnia Mea cercetare de orênduiala sudițilorŭ, vĕḑuiŭ atât copia firmanuluĭ ce aŭ la mânile lorŭ, câtŭ și porunca în condica Divanuluĭ Domnieĭ Mele, întru care poruncă scrie la capitolulŭ 4: Căpitaniĭ după la mezilhanelele țĕrĭ să nu iea cu sila caiĭ ciobanilorŭ saŭ măcar și alŭ altora dintre dînșiĭ. Iar care va îndrăzni să facă acestŭ felŭ de faptă, numaĭ decât ispravniciĭ județuluĭ pe acelŭ Căpitanŭ să-lŭ trimiță aci la Spătarie, ca să-șĭ iea căḑuta pedépsă și să plătéscă și paguba cailorŭ. Decĭ poruncimŭ dumi-tale ca să trimețĭ zapciu să aducă pe numitulŭ Desculŭ Căpitanŭ aicea prin scirea ispravnicilorŭ, de va fi însă și în vre-o slujbă de zapcilîcŭ alŭ plășeĭ, pe carele să-lŭ înfățișezĭ cu jăluitoriĭ ca să cercetezĭ pricina, și pliroforisindu-te întâiŭ cu dreptulŭ adevĕrŭ că le a luatŭ numitulŭ Căpitanŭ în silă caiĭ de i-a datŭ de olacŭ, după ce i-aŭ arĕtatŭ și cărțile ce aŭ de sudeție, să-lŭ apucĭ cu strînsóre

(1) Cod. XXIII, fila 12.

ca nu numaĭ caiĭ şi tótă paguba cailorŭ să li-o plătéscă, ci încă să şi arĕţĭ Domnieĭ Mele ca să orênduimŭ osînda pedepseĭ luĭ, saŭ dovedindu-se pricina într'altŭ chipŭ, iarăşĭ să arĕţĭ Domnieĭ Mele — 1793 Martie 8. (1)

Procit. Vel Vornicŭ.

Poruncă la dumné luĭ Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-jos, pe unŭ armăsarŭ alŭ luĭ Ioanŭ, sudituluĭ nemţescŭ, care a cădutŭ într'o grópă pe moşia mănăstireĭ, a se judecà cu igumenulŭ.

Cinstite şi credinciosŭ boerule alŭ Domnieĭ Mele Scarlatŭ Ghica Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-jos, facemŭ dumi tale însciinţare, că la Domnia Mea dete jalbă Ioanŭ Manole suditulŭ Nemţieĭ dela Săcele, cum că astă iarnă unŭ armăsarŭ alŭ luĭ, preţulŭ luĭ de talerĭ 150, a datŭ într'o grópă de bucate pe moşia mănăstireĭ Slobodia luĭ Ienache din .... şi a muritŭ, pentru care împlinire pagubeĭ luĭ dela stăpânulŭ grópeĭ după împĕrătesculŭ fermanŭ şi după ponturile Divanuluĭ ce sunt pentru sudiţĭ, carĭ ponturĭ cercetându-le Domnia Mea în condica Divanuluĭ vĕduiŭ la capulŭ alŭ optulea scriindŭ chiar aşà: Stăpâniĭ moşiilorŭ să aibă în grijă a-şĭ astupà gropile lorŭ de bucate, cum şi verĭ-cine măcar gropile sale, ca să nu se întîmple să cadă vre-o vită în grópă găsind-o destupată, şi orĭ-când s'ar întîmplà să se rĕpue vre-o vită cu acestŭ mijlocŭ, ispravniciĭ să cerceteze a cuĭ a fostŭ acea grópă, şi dovedindu-lŭ, să-lŭ apuce prin marafetulŭ judecăţeĭ să plătéscă vita care s'a rĕpusŭ. Iar când stăpânulŭ gropeĭ nu se va aflà, atuncĭ să fie datorŭ totŭ satulŭ să rĕspundă paguba, ca să grijéscă cu datorie pentru toţĭ ceĭ străinĭ ce ară pe moşie, să-şĭ astupe gropile de bucate în tótă vremea. Decĭ fiind-că stăpânulŭ moşieĭ, adecă igumenulŭ Slobodénulŭ se află astă una dată aci în Bucurescĭ, să-lŭ aducĭ dumné-ta de faţă cu jeluitorulŭ suditŭ, să cercetezĭ cu de amĕruntulŭ pricina, ca să te pliroforisescĭ cu dreptulŭ maĭ întâiŭ de este adevĕratŭ că i s'a rĕpusŭ acelŭ calŭ, cădêndŭ în grópă deschisă neastupată; alŭ doilea de este grópa a egumenuluĭ stăpânulŭ de moşie, şi când aceste 2 ponturĭ le veĭ dovedì adevĕrate, atuncĭ dela igumenŭ să împlinescĭ dumné-ta paguba de preţulŭ celŭ dreptŭ şi adevĕratŭ alŭ caluluĭ, dândŭ şi poruncă igumenuluĭ ca să grijască ca unŭ stăpânŭ de moşie de acum înainte a nu se maĭ aflà gropĭ neastupate pe moşie, saŭ nefiindŭ fostŭ grópa a igumenuluĭ, să arĕte Cuvioşia Sa a cuĭ este acea grópă întru care

(1) Cod XXIII, fila 11 verso.

s'a rĕpusŭ vita jăluitoruluĭ; şi să facĭ porunca Domnieĭ Mele către ispravniciĭ judeţuluĭ, ca să fie următorĭ întocmaĭ ponturilorŭ şi porunceĭ Nóstre ce arĕtămŭ maĭ sus. Iar când se va dovedi adevĕrulŭ într'altŭ chipŭ, şi nu va fi cumva şi pricina după cum se jeluesce, să avemŭ Domnia Mea însciinţare în scrisŭ. — 1793 Martie 8. (1)

Procit. Vel Logofĕtŭ.

Pitacŭ la Vel Spătarŭ, din 26 Septembre 1794.

Vodă îĭ vestesce *reclamaţiunea* prin notă la domnie a Agenţieĭ austriacesceĭ Curţĭ asupra următórelore *madele*:

1) Cum că unŭ *Anastasie Ofichialulŭ* s'a necinstitŭ dela Spătărie, a căruia jalbă ţi-o trimitemŭ alăturată lângă acestŭ pitacŭ, ca s'o înţelegĭ pe largŭ; pentru care îţĭ poruncimŭ Domnia Mea, că orĭ de către dumné-ta séŭ de către ómeniĭ Spătărieĭ de s'a necinstitŭ, în ce chipŭ? şi cum este pricina în adevĕrŭ? să facĭ Domnieĭ Mele arĕtare, rĕspunḑêndŭ la acéstă madea pe largŭ, în scrisŭ, cu tótă curgerea pricineĭ.

2) Cum că Stegarulŭ Constantinŭ, ce este Căpitanŭ la Olteniţa, nu numaĭ a ţinutŭ la închisóre multe ḑile unŭ suditŭ anume Savulŭ Dorde făr de nicĭ unŭ cuvîntŭ, ci încă i-a şi luatŭ cu sila unŭ calŭ, care îlŭ metahirisesce şi acum.

3) Cum că Vătafulŭ şi Vameşulŭ ot CânenĭCâneni împotriva ponturilorŭ aŭ supĕratŭ pe unŭ suditŭ Michaiŭ Suguranŭ, carele din anulŭ trecutŭ aducêndŭ în lăuntru o sémă de rîmătorĭ la păşune aicĭ în ţéră şi vrêndŭ acum de a-ĭ întórce în năuntru totŭ pe aceia, carĭ i-a fostŭ adusŭ, iar numitulŭ Vătafŭ, după ce i s'aŭ arĕtatŭ de către suditŭ teşcheréua Vătavuluĭ ce aŭ fostŭ în anulŭ trecutŭ, nevrêndŭ să înţelégă, i-a popritŭ rîmătoriĭ, carĭ staŭ şi până astăḑĭ acolo popriţĭ, cerêndu-ĭ altă vamă.

Decĭ pe amîndoĭ aceştia, atâtŭ Vatafulŭ dela Cânenĭ câtŭ şi şi Căpitanulŭ dela Olteniţa, să trimiţĭ dumné-ta ca să-ĭ aducă aicĭ, lăsându-şĭ vechilĭ în locŭ, atâtŭ la tréba vătăşieĭ şi a văměĭ, câtŭ şi la tréba căpităniéĭ, ca aicĭ să se cerceteze pricinele acestea.—1794 Sept. 26. (2)

Vel Logofĕtŭ.

(1) Cod. XXIII, fila 11 verso.
(2) Cod. XXIII, fila 277.

Altŭ pitacŭ către epistatulŭ Agieĭ, din 26 Septembre 1794.

Agentulŭ austriacŭ a maĭ datŭ o notă luĭ Vodă, că unuĭ Ioniță Brașovénulŭ i s'a închisŭ casa de Agie fără de pricină nicĭ cercetare, numaĭ după neadevĕrata jalbă a unuĭ Gheorghe Dulgherulŭ. Vodă întrébă: în ce chipŭ este pricina acésta? Acestŭ Ioniță este suditŭ saŭ nu? de are casa luĭ saŭ altŭ lucru nemișcătorŭ aicĭ? ce-ĭ este meșteșugulŭ saŭ alișverișulŭ? și de când se află locuitorŭ aicĭ? (1)

La Excelența Sa Feldzeigmeister Graf fon Mitrovski, Comandirulŭ Sibiiuluĭ, adresă din 11 Novembre 1794.

«Este sciutŭ Excelențeĭ Tale, că precum unŭ locuitorŭ de aicĭ alŭ Țĕreĭ-Românescĭ, carele aŭ făcutŭ vre-o pîră asupra vre-unuĭ locuitorŭ țĕreĭ Ardealuluĭ, se îndatoresce locuitorulŭ acela a merge după pîrîtulŭ luĭ și a-lŭ trage la judecătoria loculuĭ aceluia, unde după ce a intratŭ în judecată, până la sfîrșitŭ, nu póte apoĭ la urmă a se trage de a rĕspunde orĭ la datŭ saŭ la luatŭ. Așișderea și unŭ locuitorŭ alŭ țĕreĭ Ardéluluĭ, carele a făcutŭ pîră asupra vre-unuĭ locuitorŭ de aicĭ alŭ țĕreĭ, unde a venitŭ de sineșĭ și a trasŭ pe pîrîtulŭ luĭ în judecată aicĭ, nu póte apoĭ asemenea a se trage la urmă, ci după cum la luatŭ așà și la datŭ este îndatoratŭ a fi rĕspunḑĕtorŭ, fiind-că așà urméză și orênduéla și dreptatea și așà s'a urmatŭ și obiceiulŭ între locuitoriĭ acestorŭ douĕ țĕrĭ din vechime.»

Vodă amintesce acestŭ obiceiŭ apropontŭ de procesulŭ locuitorilorŭ din Sibiiŭ Marco cu Ioanŭ Borănescu dela Rîmnicŭ sud Vîlcea, ginerele unuĭ rĕposatŭ Malache neguțătorulŭ, a căruia avere de banĭ a rĕmasŭ în mânile luĭ Dimitrie Marco, fiindŭ epitropŭ prin diată în scrisŭ; făcêndŭ în Decembre 1793 pîră de o sumă de banĭ ce ḑiceà că peste suma periusieĭ ce aŭ avutŭ în mânile luĭ i-ar fi trecêndŭ maĭ mulțĭ cheltuițĭ de dînsulŭ și cere aceĭ banĭ dela Borănesculŭ, ca dela unulŭ ce l'a cunoscutŭ și l'a sciutŭ de clironomŭ.

Vodă povestesce cursulŭ procesuluĭ, apoĭ arată că până la urmă suditulŭ austriacŭ dela Sibiiŭ Marco nu s'a supusŭ sentințeĭ Divanuluĭ. Domnitorulŭ a mijlocitŭ îndeplinirea sentințeĭ și la Agentulŭ austriacŭ din țĕră,

(1) Cod. XXIII, fila 277.

dar nicĭ acesta nedândŭ urmare cerereĭ să aducă pe Marco şi aĭ sĕĭ, că de aŭ vre-unŭ temeiŭ să maĭ arate saŭ să slobódă Agentulŭ baniĭ ce sunt *depozitom* (Depositum) şi a împlini şi ceĭ lalţĭ, «nu lipsimŭ a însciinţà la iubirea de dreptate şi la înţelepciunea care o scimŭ la Excelenţa Ta, fiindŭ bine nădějduiţĭ că nedreptatea nu este suferită şi plăcută Excelenţeĭ Tale, şi rugămŭ pe Excelenţa Ta să bine-voescĭ, după dragostea şi prieteşugulŭ vecinătăţeĭ ce se păzesce între aceste douĕ ţĕrĭ, a le porunci (luĭ Marco şi aĭ sĕĭ) ca să vie acum, de aŭ vre unŭ temeiŭ să arate, spre a luà pricina sfîrşitŭ. . . . . » (1)

NB. In cuprinsulŭ acesteĭ note se află vorbele: *plenipotential* ad. vechilĭ şi «*gratia* = : «Domnia Mea *graţie* făcêndu-vĕ».

Carte către Prea cinstita chesaro-crăiască Gubernie Principatŭ Ardélului.

Acestŭ Gheorghe Popŭ, locuitorŭ de aicea dela oraşulŭ Rîmniculuĭ Vîlcea, ne arată prin jalbă că are 2 buţĭ cu vinurĭ şi 33 rîmătorĭ, de a luà dela Stoianŭ Căpitanulŭ de acolo din Sibiiŭ. Aşişderea şi la alţĭ locuitorĭ de acolo are datoriĭ 500, precum din alăturata luĭ jalbă va înţelege cinstita Gubernie; pentru care vine însuşĭ acolo ca să-şĭ caute prin judecată pricinele acestea de faţă cu pîrîţiĭ luĭ. Decĭ după dragostea şi prieteşugulŭ vecinătăţeĭ şi după cum şi locuitoriĭ Ardélului, la pricinele ce aŭ cu locuitoriĭ ţĕreĭ de aicĭ, află îndestularea lorŭ la dreptăţile ce aŭ, cum şi însuşĭ acestuĭ Stoianŭ Căpitanŭ i s'aŭ împlinitŭ şi încă i se împlinesce şi acum datoriĭ şi orĭ-ce dreptăţĭ are cu locuitoriĭ de aicĭ, cu aceeaşĭ iubire de dreptate suntem nădĕjduiţĭ că va bine-voi şi Prea cinstita Gubernie a căutà pricinele acestuĭ jăluitorŭ, şi la dreptatea ce va avé îĭ va face şi îndreptarea cuviinciósă, şi să avemŭ cinste a primi rĕspunsulŭ Prea cinstiteĭ Gubernií de pricina acésta.—Bucurescĭ, 7 Ghenarie 1794. (2)

Carte către Cinstita chesaro-crăiască administraţiune dela Temişóra, din 31 Ianuarie 1794.

Domnitorulŭ intervine într'unŭ procesŭ «după prietenésca vecinătate şi armonia ce se păzesce între aceste 2 împĕrăţiĭ», în favórea procesuluĭ so

(1) Cod. XXVIII, fila 293.
(2) Cod. XXIII, fila 169 verso.

ţieĭ luĭ Michaiŭ Socolescu din Craiova cu fratele bărbatuluĭ sĕŭ Petru Dulămiţă din Caransebeşŭ. Rĕposatulŭ bărbatŭ alŭ femeeĭ a plătitŭ ca chezaşŭ pentru Dulămiţă o datorie, şi acum la Caransebeşŭ «vine numita muiere, ca prin puterea judecăţeĭ de acolo să-şĭ afle dreptatea». (1)

Domnitorulŭ adreséză la 14 Aprilie 1795 scrisóre către Generalŭ Feldzeugmeister Graf Mitrovski, Comandantulŭ Principatuluĭ Ardéluluĭ, în favórea uneĭ reclamaţiunĭ de banĭ a Stolniculuĭ Dimitrie Bibescu din Craiova dela neguţătorulŭ din Sibiiŭ Mateiŭ Popovicĭ & Co. (1)

Hotare. Relaţiunĭ cu ţĕrile vecine.

Sub acestŭ titlu amŭ adusŭ în vol. V alŭ «*Istorieĭ Românilorŭ*» (pag. 484) o serie de acte, arĕtândŭ incălcările ḑilnice ale Ungurilorŭ asupra teritoruluĭ ţĕreĭ. Maĭ aducemŭ şi aci o nouă serie de asemenea documente, cu totulŭ înedite şi nu numaĭ cu referinţa la hotarele despre Occidentŭ, ci şi la hotarele despre Turcia.

Carte legată la ispravniciĭ din Romanaţi, din 22 Iunie 1793.

La luna trecută a luĭ Maiŭ 5 aŭ făcutŭ înscinţare către Domnia Mea dumné-luĭ Medelniceru Dumitrache, ce aŭ fostŭ ispravnicŭ maĭ înainte la acelŭ judeţŭ, cum că dreptŭ satulŭ Grojdibodulŭ, ce este pe pămîntulŭ ţĕreĭ aprópe de marginea Dunăreĭ, despre pămîntulŭ ţĕreĭ fiindŭ unŭ pruntŭ care s'a ocolitŭ de apa Dunăreĭ, şi din venirea apelorŭ, aruncândŭ nămolŭ, s'a astupatŭ acea despărţire de apă dela Dunăre şi s'a făcutŭ pămîntŭ uscatŭ totŭ una cu pămîntulŭ ţĕreĭ, de potŭ merge lăcuitoriĭ cu care pe jos până într'acel pruntŭ, şi crescêndŭ nuele subţirĭ acolo unde s'a aruncatŭ nămolulŭ, uniĭ din lăcuitorĭ arŭ fi şi tăiatŭ nuele, iar unŭ Osmanŭ iusbaşŭ, puindŭ de aŭ păzitŭ, când a mersŭ unŭ lăcuitorŭ din satulŭ Grojdibodulŭ să încarce unŭ carŭ de fînŭ din fînulŭ ce-lŭ aveà cositŭ în baltă pe pămîntulŭ ţĕreĭ, l'a cuprinsŭ şi i-a luatŭ 2 boĭ şi i-a trecutŭ în ceea parte, şi pe urmă scriindŭ numitulŭ ispravnicŭ, boiĭ i s'aŭ datŭ înapoĭ jăluitoruluĭ, darŭ s'a ḑisŭ ca să nu maĭ îndrăznéscă nimenea a tăià

(1) Cod. XXIII, fila 201 verso.
(2) Cod. XXIX, fila 46.

nuele de acolo, pentru că se stăpânesce de dumné-luĭ Etim-beiŭ. Pentru acéstă pricină vĕḑumŭ Domnia Mea că loculŭ acela se cuvine pămîntuluĭ ţĕreĭ, fiindŭ despre pămîntulŭ ţĕreĭ din (nedescifrabilŭ), şi fără cuvîntŭ se stăpânesce de alţiĭ. După arĕtarea ce s'a făcutŭ la loculŭ cuviinciosŭ pentru îndreptare, a venitŭ şi poruncă numituluĭ Etim-beiŭ ca să nu se amestece cu stăpânirea pămîntuluĭ ţĕreĭ, pentru care trimiţĕndŭ omŭ într'adinsŭ alŭ Domnieĭ Mele către dumné-luĭ, a adusŭ şi rĕspunsŭ, prin mehtupulŭ ce a scrisŭ către Domnia Mea, cum că de acum înainte nu se maĭ amestecă cu nicĭ unŭ cuvîntŭ de stăpânire, dar acum cunoscĕndŭ că se cuvine pămîntuluĭ ţĕreĭ, se vazghetisesce, atâtŭ numaĭ a făcutŭ rugăminte, că de va trimite vre-o dată omŭ alŭ domnieĭ sale a tăià în loculŭ acela nuele, să nu fie opritŭ. Decĭ iată scrimŭ dumné-vóstre cartea acésta, dându-vĕ în scire că acelŭ locŭ, precum se cuvine, este şi a rĕmasŭ în pămîntulŭ ţĕreĭ, însă pe séma domnieĭ, iar nu alŭ altŭ cuĭ-vaşĭ, şi dumné-vóstre, îndată ce veţĭ primì cartea acésta a Domnieĭ Mele, să o treceţĭ în condica judeţuluĭ, asemenea precum şi aicĭ s'a trecutŭ atâtŭ în condica Visterieĭ câtŭ şi în condica Divanuluĭ, dândŭ spre păstrare şi însuşĭ mehtupulŭ ce a scrisŭ către Domnia Mea cu arĕtare că acelŭ locŭ este de pămîntulŭ ţĕreĭ şi nu are amestecŭ, pentru ca să fie sciutŭ şi cunoscutŭ de a pururea că este în stăpânire, veţĭ da în scrisŭ şi zapciilorŭ şi locuitorilorŭ din părţile acelea, ca şi celŭ-laltŭ pămîntŭ alŭ ţĕreĭ, însă necuprinsŭ de boerĭ i alţiĭ cu chipŭ de moşie, ci să se socotéscă pămîntŭ alŭ domnieĭ, păzindŭ nestrămutatŭ acésta, că pentru ceĭ ce vorŭ venì din acea parte să taie câte unŭ carŭ de nuele să nu fie opriţĭ ci slobodĭ, precum maĭ sus s'a arĕtatŭ că a făcutŭ rugăciune Domnieĭ Mele dumné-luĭ Etim-beiŭ. (1)

Carte a mănăstireĭ Căldăruşanĭ pentru nisce munţĭ din sud Prahova, a nu se supĕrà de sudiţĭ.

De vreme ce P. S. Sa Părintele Metropolitulŭ ţĕreĭ Chirie Chirŭ Filaretŭ arĕtă Domnieĭ Mele că sf. mănăstire Căldăruşanĭ ot sud Prahova are întru stăpânire muntele Rădolavŭ i muntele Valea-Négră ot sud Prahova cu doveḑĭ în scrisŭ şi prin cărţĭ domnescĭ, ce s'aŭ vĕḑutŭ şi de Domnia Mea, atâtŭ sineturĭ de alte scrisorĭ ce are, câtŭ şi cartea rĕposatuluĭ Domnŭ Grigorie Ghica Voevodŭ dela létŭ 1751, întru care cuprinde ca să stă-

(1) Cod. XXIII, fila 88.

pânéscă mănăstirea aceştĭ munţĭ, fiindŭ vechĭ aĭ mănăstireĭ cu chrisovŭ; şi fiind-că s'aŭ fostŭ întinsŭ atuncĭ uniĭ din Ţéra Unguréscă de-ĭ stăpânià, ḑicêndŭ că i-arŭ fi cumpĕratŭ dela unŭ Oprea Trişcă din Braşovŭ, după jalba ce a fostŭ datŭ egumenulŭ ce erà pe acea vreme, făcêndu-se poruncă la ispravniciĭ Prahoveĭ ca să aducă pe aceĭ ómenĭ să se judece cu egumenulŭ, şi eĭ fiindŭ ómenĭ rĕĭ şi nesupuindu-se a venì, aŭ datŭ carte de a-ĭ stăpâni mănăstirea, arĕtândŭ că şi de arŭ fi fostŭ munţiĭ cumpĕraţĭ de dînşiĭ, eĭ iarăşĭ fiindŭ ómenĭ străinĭ, de altă ţéră, nu potŭ a stăpâni munţiĭ aceia în pămîntulŭ ţĕreĭ făr de scirea domnieĭ, după care asemenea aŭ întăritŭ şi rĕposatulŭ Domnŭ Alexandru Vodă Ghica şi fratele Domnŭ Alexandru Vodă Ipsilante, cu cărţile Domniilorŭ Sale, ca să-şĭ stăpânéscă mănăstirea munţiĭ, iar carĭ vorŭ avé a rĕspunde, să vie la Divanŭ să se judece. Decĭ estimpŭ dându-se de către mănăstire aceştĭ munţĭ asupra luĭ Chirie Gheorghie Tărnăvitulŭ, ca să vadă ce venitŭ va fi pe dînşiĭ, şi fiind-că din pricina turburăreĭ vremilorŭ ce aŭ fostŭ, uniĭ din săteniĭ dela Săcele din Transilvania iarăşĭ s'aŭ întinsŭ de i-aŭ împresuratŭ şi nu îngăduescŭ pe óeniĭ numituluĭ negustorŭ să le iea venitulŭ, oprindŭ şi zăticnindŭ pe păstoriĭ după la turmele de oĭ să nu ducă caşŭ la căşăriile neguţătoruluĭ, pentru aceea iată poruncimŭ Domnia Mea dumné-vóstre ispravnicilorŭ aĭ Prahoveĭ, aceştĭ munţĭ prin marafetulŭ dumné-vóstre să nu fie supĕraţĭ de către săteniĭ Săcelenĭ, dândŭ de scire şi păstorilorŭ după la oĭ ca să-şĭ ducă caşulŭ fără de oprire la căşăriile neguţătoruluĭ. Şi eĭ de vorŭ avé a rĕspunde, să vie aicĭ la Divanŭ să se judece cu mănăstirea, iar până nu se vorŭ judecà aceĭ sătenĭ, să nu se amestece la venitulŭ munţilorŭ, că aşà este porunca Domnieĭ Mele.—1793 Iunie 26.(1)

Poruncă la ispravn. judeţuluĭ Prahoveĭ, din 18 Iulie 1795, pentru Saşiĭ Răşnovenĭ, ce s'aŭ întinsŭ la nisce munţi aĭ ţĕreĭ.

«Vĕ facemŭ în scire, că Vătafulŭ dela plaiulŭ Prahoveĭ dintr'acestŭ judeţŭ însciinţéză către dumné-luĭ Vel Vornicŭ de Ţéra-de-jos dela 16 a luneĭ acesteia, cum că Saşiĭ dela satulŭ Răsnovulŭ din ţinutulŭ Braşovuluĭ aŭ călcatŭ hotarulŭ şi în silă aŭ pusŭ oile la păşune în 2 munţĭ aĭ ţĕreĭ, ce se numescŭ Baiulŭ şi Valea Cerbuluĭ; ci câtŭ pentru Baiŭ, vĕḑumŭ Domnia Mea din condicele Divanuluĭ cărţĭ domnescĭ, atâtŭ dela Domnia Sa Alexandru Vodă Ipsilante, câtŭ şi dela Domnia Sa fratele Michaiŭ Vodă

(1) Cod. XXIII, fila 92 verso.

Suţulŭ, că a miluitŭ numaĭ cu venitulŭ acestuĭ munte, care este pămîntŭ adevĕratŭ şi dreptŭ alŭ ţĕreĭ acesteia, pe s-ta biserică creştinéscă din satulŭ Răşnovuluĭ, unde se cinstesce hramulŭ s-tu Nicolae, spre a-şĭ pasce locuitoriĭ dela numitulŭ satŭ Răşnovulŭ vitele lorŭ într'însulŭ, rênduiţĭ fiindŭ epitropŭ de aci din ţéra Domnieĭ Mele dumné-luĭ Clucerŭ Dumitrache, printr'a căruia scire să se vîndă pe fiteş-care anŭ venitulŭ păşuneĭ erbeĭ din numitulŭ munte la locuitoriĭ din satulŭ Răşnovulŭ, a-şĭ pasce vitele într'însulŭ, cu preţulŭ ce vorŭ da alţiĭ, şi baniĭ ce se va luà să se dea la s-ta biserică pentru fâcliĭ, untŭ-de-lemnŭ, tămâie şi alte trebuinţe, şi să se arate pe fieş-care anŭ socotéla la P. S. Părintele Metropolitŭ alŭ Ungro-Vlachieĭ, de vîndarea păşunelorŭ, cheltuiala ce s'a făcutŭ la ale bisericeĭ trebuinţe, după care carte iată vĕ trimetemŭ copie; însă cu acéstă pricină de milă a numiteĭ bisericĭ, ce s'a fostŭ făcutŭ spre a-şĭ pasce Răşnoveniĭ vitele lorŭ în numitulŭ munte Baiulŭ, se vede că Răşnoveniĭ se întinsese de călcară şi alţĭ munţĭ dimprejurŭ aĭ ţĕreĭ ce-ĭ stăpânescŭ boeriĭ de aicĭ, prefăcêndu-ĭ în felurĭ de numirĭ, carĭ boerĭ judecându-se cu Răşnoveniĭ aicĭ la Divanŭ în vremea oblăduireĭ Nemţilorŭ, când *pretenderisindŭ* Răşnoveniĭ muntele Baiulŭ ca pămîntŭ alŭ lorŭ, şi pe lângă Baiulŭ vrêndŭ să facă şi alţĭ munţĭ dimprejurŭ iarăşĭ aĭ lorŭ, Divanulŭ a otărîtŭ, prin multă cercetare ce aŭ făcutŭ prin judecată, ca nu numaĭ după ceĭ-lalţĭ munţĭ dimprejurŭ să se tragă Răşnoveniĭ, ci şi pentru Baiulŭ să nu-şĭ aibă cuvîntŭ de stapânire alŭ pămîntuluĭ ca alŭ lorŭ, ci numaĭ acea milă a bisericeĭ să se păzéscă, ca cu plată de banĭ, prin tocmélă cu epitropiĭ, să-şĭ pască vitele într'însulŭ, după cum şi pentru acésta Ne pliroforisimŭ iarăşĭ din condicele Divanuluĭ; iar în domnia acésta după urmă a frateluĭ Michaiŭ Vodă Suţulŭ, când s'a tocmitŭ şi s'a îndreptatŭ hotarulŭ ţĕreĭ de către împĕrătesciĭ orênduiţĭ hotarnicĭ despre amîndouĕ părţile, s'aŭ deslegatŭ maĭ curatŭ tóte pricinele acestea în faţa loculuĭ şi aŭ rĕmasŭ numiţiĭ munţĭ, precum aŭ fostŭ din începutŭ, bunĭ aĭ Ţereĭ-Românescĭ şi s'a preînnoitŭ şi s'a întăritŭ hotarulŭ cu semnele cele obicĭnuite, rĕmâindŭ aceştĭ munţĭ dincóce, precum vĕ trămitemŭ iarăşĭ din hotarnica ţereĭ arĕtarea în scrisŭ de întocmirea hotaruluĭ, ce s'a făcutŭ la acéstă parte de locŭ, ca să aveţĭ sciinţă şi pliroforie. Decĭ, vĕ poruncimŭ Domnia Mea, ca însuşĭ unulŭ din dumné-vóstre să mergeţĭ chiar acolo în faţa loculuĭ şi să aveţĭ a isgoni vitele Răşnovenilorŭ din ceĭ lalţĭ munţĭ dimprejurulŭ Baiuluĭ, carĭ cu pricina Baiuluĭ iĭ vorŭ fi călcatŭ; încă şi pentru Baiulŭ nu va puté avé urmarea nicĭ orênduiala cărţilorŭ de mila bisericeĭ, până a nu se înnoi şi a se întări cu cartea Domnieĭ Mele. Şi să avemŭ rĕspunsŭ. — 1793 Iulie 18. (1)

(1) Cod. XXIII, fila 107 verso.

Anaforaua Clucerului Dumitrache din Novembre 1793 pentru sătenii din ţéră Bârsei, ce iară aŭ ocupatŭ muntele Baiulŭ din jud. Prahova.

Prea Inălţate Dómne,

Insciinţezŭ Măriei Tale pentru sătenii ot Râşnovŭ din ţéra Bârsei, din care înţeleseiŭ că iar aŭ venitŭ unii ca să supere şi auḑulŭ Inălţimei Tale pentru unŭ munte, ce se chiamă Baiulŭ, din sud Prahova, pămîntŭ alŭ Ţĕrei Românesci şi se stăpâniă cu vicleşugŭ, până ce în domnia Măriei Sale Alex. Ipsilante Voevodŭ s'a doveditŭ şi nu s'a luatŭ pe séma domniei, ci însciinţându-se că într'acelŭ satŭ este o pravoslavnică biserică, hramulŭ Sf. Nicolae, l'a afierositŭ bisericei şi a orênduitŭ epitropi pe Metropolitulŭ ţĕrei care va fi după vremi, i pe mine prea plecată sluga Inălţimei Tale, şi alte obraze dinăuntru, anume Ioniţă Lesbulŭ din Braşovŭ, ca pe fieş-care anŭ cu mezatŭ să vînḑă iarba muntelui, şi câţi bani vorŭ da alţii să aibă Râşnovenii *tin protimisin*, şi acestŭ dinăuntru epitropŭ cheltuindŭ banii la cele trebuinciόse bisericei, să-şi trimită socotéla aici la Metropolie, care s'aŭ şi urmatŭ în câţi-va ani; apoi acelŭ Lesbulŭ, ori că avêndŭ Saşii oblăduirea, saŭ că i-a cursŭ din vicleşugŭ, s'a pusŭ de a datŭ Râşnovenilorŭ atâtŭ *to afieroticon* alŭ Măriei Sale Alexandru Vodă, câtŭ şi ale altorŭ din urmă Domni, ce aŭ întăritŭ acéstă danie, după cari cărţi se află la mine copii; deci rĕpos. Metropolitŭ auḑindŭ, l'a lipsitŭ şi a orênduitŭ altŭ epitropŭ, iar din năuntru, anume Vasile Vladŭ, către care Saşii iar şi-aŭ datŭ haculŭ muntelui; apoi Vasile Vladŭ dându-şi obştésca datorie, s'a rênduitŭ altŭ epitropŭ Ioilŭ Boghiciŭ, carele ne-a însciinţatŭ că de sunt 3 ani nu i-aŭ mai datŭ Râşnovenii nimicŭ; se află la mine şi 2 zapise ale ḑişilorŭ Râşnoveni, iscălite toţi de proestii săteni, atâtŭ Saşi câtŭ şi pravoslavnici, fiindŭ legaţi ca să plătéscă pe fieş-care anŭ tal. 100, cum le vei vedé Inălţimea Ta; peste tóte acestea în anulŭ trecutŭ aflându mĕ şi eŭ trimesŭ cu dumné-lorŭ Efendi Merahaşi aŭ eşitŭ în ţéră unii din Saşii Râşnoveni de aŭ venitŭ la Câmpina şi alţii în Focşani, mijlocindŭ de s'ar fi pututŭ ca să se scrie la contractŭ cum că muntele Baiulŭ s'ar fi stăpânitŭ totŭ de Saşi. Dar noi îndestulândŭ pe dumné-lorŭ Efenḑi şi pe Ofichiali, nu li s'a datŭ nici o ascultare. Ci ca unulŭ ce sunt de Domnulŭ rênduitŭ epitropŭ, socotiiŭ că mi se cuvine a însciinţà Inălţimei Tale.

Alŭ M. Tale prea plecată slugă, Dumitrache Clucerŭ.

Iată și pitaculŭ Domnitoruluĭ la acestŭ raportŭ:

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi Voevodŭ i gpd. — P. S. Ta Părinte Metropolitŭ, i dumné-vóstre cinstiților și credincioșilorŭ boerilorŭ velițĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ Mele, d'impreună cu dumné-luĭ Vel Spătarŭ, fiind-că prin deosebitŭ pitacŭ Domnieĭ Mele sunteţĭ orénduiţĭ a cercetà pricina munţilorŭ carĭ ni s'aŭ jăluitŭ boeriĭ cum că îĭ calcă Sașiĭ Rășnovenĭ cu pricina acestuĭ munte Baiulŭ, poruncimŭ dar ca la aceeașĭ adunare să faceţĭ cercetare pricineĭ munteluĭ Baiulŭ după acéstă anafora ce Ne dă dumné-luĭ Dumitrache epitropulŭ, unde să fie și dumné-luĭ de faţă, și să faceţĭ Domnieĭ Mele anafora, chibzuindŭ urmarea cea cuviinciósă asupra acestuĭ munte. Pentru care poruncimŭ, zapciule, ce escĭ orénduitŭ Vătașŭ de aprodĭ, ca la aceeașĭ adunare să înfăţișezĭ și acéstă poruncă a Domnieĭ Mele, și să Ne aducĭ anafora osebită.—1793 Noemvre 22. (1)

Vel Logofĕtŭ.

La Medelniceru Cârlova, ispravnicŭ ot sud Buzĕŭ, totŭ pentru călcarea munteluĭ Bălescu, de aŭ făcutŭ urmare după porunca ce i s'a datŭ maĭ înainte, și să însciinţeze.

Iŏ Alexandru Constantinŭ Moruzi. — Credinciosŭ boerulŭ Domnieĭ Mele Ioniță Cârlova biv Vel Medelnicerŭ, ispravnicŭ ot Buzeŭ, sănătate! La Augustŭ 18 ţi s'a trimisŭ porunca Domnieĭ Mele pentru călcarea munteluĭ Bălescu, trimiţéndu-ţĭ și o carte a luĭ Obersleutenant și poruncindu-ţĭ ca însușĭ să mergĭ la faţa loculuĭ, să vedĭ adevĕrulŭ pricineĭ și îndreptarea ce va fi făcutŭ cu rădicarea străjeĭ și a stâneĭ de pe pămîntulŭ ţĕreĭ și să Ne însciinţezĭ, și de atuncĭ nicĭ unŭ rĕspunsŭ nu aĭ trimisŭ Domnieĭ Mele de urmarea ce veĭ fi făcutŭ; așa dară, fiind-că vĕdumŭ Domnia Mea o scrisóre a aceluĭ Obersleutenant dela Octomvre 18, după care iată-ţĭ trimitemŭ copie, și-ţĭ poruncimŭ strașnicŭ să însciinţezĭ Domnieĭ Mele pe largŭ urmarea ce aĭ făcutŭ după porunca ce ţi s'aŭ datŭ, de aĭ fostŭ însuţĭ acolo în faţa loculuĭ și de aĭ vĕdutŭ cu ochiĭ îndreptarea ce se va fi făcutŭ? și fiĭ sănătosŭ. — 1794 Noemvre 4. (2)

(1) Cod. XXIII, fila 180.
(2) Cod. XXIII, fila 172

Procesulŭ pentru hotarulŭ ţĕreĭ despre Ardélŭ: muntele Bălesculŭ din jud. Buzĕuluĭ.

Credincioşĭ boerilorŭ Domnieĭ Mele Ioanŭ Cârlova biv Vel Medelnicerŭ i Alecu biv Vel Logofĕtŭ, sănătate! Vĕ facemŭ Domnia Mea în scire, că după arĕtarea ce aŭ făcutŭ Domnieĭ Mele în scrisŭ ispravniciĭ ot sud Buzĕŭ încă dela trecuta lună a luĭ Maiŭ 25 alŭ acestuĭ următorŭ anŭ, trimiţên-du-Ne şi cartea ce le scrie Vătafulŭ de plaiulŭ Pĕrscovuluĭ, cum că unŭ munte ce se chiamă Bălesculŭ, dintr'acelŭ plaiŭ, la îndreptarea hotarelorŭ ce s'aŭ făcutŭ încă din domnia Dumi-Sale frateluĭ Michaiŭ Vodă Suţulŭ ot lét. . . . , jumĕtate dintr'acestŭ munte a rĕmasŭ în pămîntulŭ ţĕreĭ aceştia, unde s'a pusŭ şi *cordonŭ*, şi că nu s'aŭ mutatŭ o stână ce este pe partea ţĕreĭ aceştia dincóce de cordonŭ, ci a rĕmasŭ totŭ pe pămîntulŭ ţĕreĭ aceştia, unde în anulŭ trecutŭ aducêndu-se oĭ din lăuntru la acea stână; cum că aŭ maĭ fostŭ însciinţatŭ Domnieĭ Mele pentru acésta, şi s'a trimisŭ poruncile Domnieĭ Mele către dumné-ta Medelnicere Cârlova, scriin-du-se şi înăuntru ca să iasă ceĭ orênduiţĭ spre urmarea şi sĕvîrşirea acesteĭ pricinĭ după hotărîrea şi semnele ce s'aŭ făcutŭ de atuncĭ dela îndreptare, şi cum că dumné-ta aĭ mersŭ, iar din năuntru n'a eşitŭ nimenĭ, până a datŭ iarna şi a rĕmasŭ lucru neisprăvitŭ; şi cum că acum la acelŭ cor-donŭ, unde erà *6 militarĭ* de păzià în aniĭ trecuţĭ, aŭ venitŭ 12; şi că într'acea sĕptĕmână sunt a veni iarăşĭ oĭ la acea stână, cerêndŭ dumné lorŭ isprav-niciĭ dela Domnia Mea ca să se pue în faptă şi să iea sĕvîrşire pricina acésta; pentru care cercetândŭ Domnia Mea, Ne adeverimŭ din condicele Divanuluĭ Domnieĭ Mele cum că pricina acésta n'a luatŭ sĕvîrşire, din pricină că nu v'aţĭ potrivitŭ a vĕ aflà la unŭ sorocŭ orênduitŭ şi sciutŭ, după cum acésta se cuprinde atât în cartea dumné-lorŭ ispravnicilorŭ ot sud Buzĕŭ, câtŭ şi în cartea Vătafuluĭ de plaiŭ Pĕrscovuluĭ şi în cartea ce Ne-aĭ scrisŭ dumné-ta din anulŭ trecutŭ Noemvre 15; decĭ pentru ca să se urmeze şi să iea sĕvîrşire pricina acésta, amŭ grăitŭ Domnia Mea cu Sior Merchel, Agentulŭ, cerêndŭ urmarea şi sĕvîrşirea trebeĭ, pentru care a însciinţatŭ şi dumné-luĭ înnăuntru, şi amŭ primitŭ dela dumné-luĭ rĕs-punsŭ cum că s'a orênduitŭ din năuntru dumné-luĭ Ober Lieutenant (laitnant) Conte Cun şi dumné-luĭ Lieutenant auditorŭ Ţabaţ-Ţalaşi, a se aflà la 2 ale luĭ Augustŭ în faţa loculuĭ dimpreună cu orênduiţiĭ despre partea Domnieĭ Mele, spre a se pune în faptă sĕvîrşirea trebeĭ; unde iată orên-duimŭ şi pe dumné-vóstre amîndoĭ despre partea Domnieĭ Mele şi vĕ po-runcimŭ Domnia Mea, ca la douĕ ale viitóreĭ lunĭ luĭ Augustŭ, negreşitŭ,

să vĕ aflaţĭ în faţa loculuĭ la cordonŭ, unde este *marca* hotaruluĭ, ca dimpreună cu maĭ sus numiţiĭ Ober Lieutenant Conte Cun şi dumné-luĭ Lieutenant auditorŭ Ţabaţ-Ţalaşĭ, carĭ sunt porunciţĭ şi orênduiţĭ din năuntru a se aflà la numita ḑi iarăşĭ în faţa loculuĭ, stâna ce va cădeà pe pămîntulŭ ţĕreĭ aceşteia să şi-o aridice însişĭ dumné-lorŭ, trăgêndu-o dincolo de marca hotaruluĭ, pe pămîntulŭ Transilvanieĭ, şi să avemŭ Domnia Mea însciinţare acum de primirea porunceĭ, şi atuncĭ de urmare şi sĕvîrşire. Şi pentru ca să aveţĭ maĭ înainte de scire spre a vĕ aflà în numita ḑi la faţa loculuĭ, iată vĕ trimitemŭ domnésca Nóstră poruncă din vreme.— 1794 Iulie 13. (1)

Formalităţile pentru Istrati Cojocaru Drestorianŭ, să aibă voie de a se întórce în ţéra luĭ. Maĭ întâiŭ Vorniculŭ politieĭ referéză asupra jalbeĭ luĭ Istrati Cojocaru, că fiindŭ unŭ străinŭ, s'a aşezatŭ în pămîntulŭ ţĕreĭ, dar că acum voiesce a se întórce.

In altă anafora Vel Vornicu politieĭ Florescu arată că jăluitorulŭ este între ruptaşĭ la mahalaua Ceauşŭ-Radu, cu talerĭ 30 pe sémă (1795 Maiŭ 9). Asupra acesteĭ anaforale Domnitorulŭ pune resoluţiunea: Slobodŭ să fie de a se duce, şi dumné-ta Vel Vornice să-ĭ daĭ voie prin adeverinţa dumi-tale către Vel Spătarŭ. - 11 Maiŭ 1795. (2)

Pitacŭ din 7 Iulie 1795, prin care se oprescŭ Turciĭ rusciucliĭ şi giurgiuvenĭ să umble prin sate cu căruţe cu câtă puţină marfă, şi strîngŭ unturĭ de le trecŭ peste Dunăre împotriva nizamuluĭ. Domnitorulŭ volnicesce pe Ilamŭ Baraictarulŭ sĕŭ, «care să umble prin satele judeţuluĭ Vlaşceĭ, Dîmboviţeĭ, Musceluluĭ şi Argeşŭ, să păzéscă de a nu maĭ umblà acestŭ felŭ de căruţaşĭ prin sate, şi pe care-lŭ va prinde, cu bună pază să-lŭ tramită la domnie.» (3)

Carte legată din 25 Aprilie 1796 către Iordache Colfescu Stolnicŭ, să cerceteze pentru împresurarea ce facŭ serhatliĭ dela Giurgiu moşiilorŭ ţĕreĭ.

Ispravniciĭ dela Vlaşca aŭ vestitŭ Domnitoruluĭ, că Giurgiuveniĭ Turcĭ s'aŭ întinsŭ cu plugurile de a face arăturĭ pe pămîntulŭ ţăreĭ, a cărora plugurĭ cu tóte că după porunca domnieĭ le-a rădicatŭ şi le-a spartŭ

(1) Cod. XXIII, fila 264 verso şi 265.
(2) Cod. XXVIII, scara 5, fila 40 verso.
(3) Cod. XXIX, fila 89 verso.

zabetulŭ judeţuluĭ dimpreună cu ispravniciĭ şi nu li s'a datŭ voie, dar Giurgiuveniĭ nu se părăsescŭ de a se întinde din ḑi în ḑi spre a cuprinde din moşiile pămîntuluĭ ţěreĭ, viindŭ până în pólele Hodivoeĭ. «Pentru care făcêndŭ Domnia Mea cercetare pentru rêndulŭ hotaruluĭ ce este despărţitorŭ între hasulŭ Giurgiuluĭ şi între pămîntulŭ ţěreĭ, aflămŭ maĭ întâiŭ în condica mănăstireĭ Pantelimonŭ unŭ suretŭ de o împĕrătéscă ocolnică veche, cuprinḑĕtóre pe largŭ de semnele şi hotarele ce sunt despărţitóre; iar în vremile cele maĭ din urmă aflămŭ iarăşĭ că cu mumbaşirŭ împĕrătescŭ Turnagi-aga, rênduitŭ de la Prea Inalta Pórtă, şi cu unŭ boerŭ rênduitŭ despre partea domnieĭ la faţa loculuĭ, în vremea luĭ Ştefanŭ Racoviţă Voevodŭ, s'a întocmitŭ hotarulŭ cu petre şi cu semne, «numite la partea loculuĭ drumulŭ Banuluĭ, dându-se la fiteş-care mănăstire şi stăpânŭ de moşie cărţĭ de hotărnicie, cuprinḑĕtóre pe largŭ cu semnele hotaruluĭ precum s'aŭ întocmitŭ şi s'a aşezatŭ din porunca împĕrătéscă, după care se găsesce şi *chartă* făcută din faţa loculuĭ, arĕtătóre de linia hotaruluĭ care desparte hasulŭ Giurgiuluĭ cu drumulŭ Banuluĭ, care drumŭ alŭ Banuluĭ, măcar că Giurgiuveniĭ, după cum auḑimŭ, îlŭ prepunŭ, vrêndŭ ca să-lŭ mute într'altŭ locŭ, dar la numita hotărnicie se vede, cum ḑicemŭ maĭ sus, că s'aŭ făcutŭ şi semne pe celŭ adevĕratŭ drumŭ alŭ Banuluĭ şi s'aŭ pusŭ şi petre, după cum se arată învederatŭ şi la numita chartă linia hotaruluĭ cu semnele şi petrele luĭ; în urma căreia hotărniciĭ, măcar că Giurgiuveniĭ aŭ încercatŭ în câte-va vremĭ, ca şi acum, a se întinde eşindŭ a cosi şi a ară pe pămîntulŭ ţěreĭ, dar pururea aŭ fostŭ isgoniţĭ cu boeriĭ şi cu zabeţiĭ rênduiţĭ dela domnie; între carĭ boerĭ Ne pliroforisimŭ Domnia Mea că şi dumné-ta aĭ fostŭ rênduitŭ şi aĭ sciinţă de pricina acésta a hotaruluĭ adevĕratŭ. Dreptŭ aceea, fiind-că voimŭ Domnia Mea a Ne pliroforisi de întinderea care a făcutŭ până acum saŭ care caută să o facă peste linia hotaruluĭ, iată poruncimŭ dumi-tale, că îndată ce veĭ primi porunca acésta, să te împreunĭ cu Serdarulŭ Nicoli, ispravniculŭ judeţuluĭ, unde iată vine acolo la dumné-vóstre şi vechilulŭ mănăstireĭ sf. Pantelimonŭ, a căreia este moşia Hodivoia, i vechilulŭ mănăstireĭ Raduluĭ-Vodă, a căreia este moşia Paraipanŭ, i vechilulŭ mănăstireĭ Cotrocenĭ, a căreia este moşia Daia şi Petrele, carĭ mi se jeluescŭ că li se calcă aceste moşiĭ, aducêndŭ împreună cu dînşiĭ la dumné-vóstre şi maĭ sus numitele sineturĭ, ce aŭ în pricina acésta, unde vĕ trimitemŭ Domnia Mea şi charta ce este făcută cu închipuire de starea moşiilorŭ acolo la margine, unde se împreună cu hasulŭ Giurgiuluĭ şi cu hotarulŭ ce este arĕtatŭ alŭ drumuluĭ Banuluĭ celŭ adevĕratŭ pe unde merge şi cu ce semne se vĕdesce. Decĭ din numita chartă şi din numita hotărnicie ce s'a făcutŭ în vremea Domnieĭ Sale Ştefanŭ Vodă cu mumbaşirŭ împĕrătescŭ, pliroforisindu-vĕ de linia hotaruluĭ despărţitorŭ,

care dumi-tale Stolnice Colfescule trebue să-ţĭ fie maĭ bine sciutŭ şi-lŭ poţĭ cunósce şi prin vedere la faţa loculuĭ, ca unulŭ ce aĭ fostŭ în pricina acéstа orênduitŭ şi maĭ dinainte, să vĕ sculaţĭ să mergeţĭ amîndoĭ la vale, unde altă urmare acéstă una dată să nu aveţĭ a face, făr de numaĭ să vedeţĭ unde s'aŭ întinsŭ Giurgiuveniĭ peste linia hotaruluĭ celŭ adevĕratŭ, ce s'aŭ întocmitŭ în vremea Domnieĭ Sale Ştefanŭ Vodă? pe a cuĭ moşie anume? şi ca câtŭ locŭ aŭ cuprinsŭ saŭ caută să cuprindă, atâtŭ în lungŭ câtŭ şi în latŭ din moşia fieş-căreia mănăstirĭ, şi cine anume sunt dintre Giurgiuvenĭ carĭ s'aŭ întinsŭ saŭ se întindŭ? şi din ce vreme? Şi să trimeteţĭ Domnieĭ Mele însciinţare, de care să faceţĭ şi o chartă cu bună închipuire făr de greşală, spre vederea şi pliroforia Domnieĭ Mele, în care să arĕtaţĭ starea moşiilorŭ ce sunt ale pămîntuluĭ ţĕreĭ, acolo la vale, unde se alătură cu hasulŭ Giurgiuluĭ şi cu linia hotaruluĭ despărţitorŭ, însemnândŭ şi pămîntulŭ pe unde şi câtŭ este împresuratŭ? şi cu trimiterea acestora să avemŭ şi deosebită însciinţare a dumi-tale, ce sciinţă aĭ de cele ce s'aŭ urmatŭ asupra pricineĭ hotaruluĭ?—1796 Aprilie 25

Cu asemene cuprindere s'aŭ făcutŭ carte şi la Serdarulŭ Nicoli, ispravniculŭ şi amîndouĕ cărţile şi copiile s'aŭ datŭ în mâna egumenuluĭ Cotrocénu. (1)

Pitacŭ la ispravniculŭ de Oltŭ, din 5 Maiŭ 1796.

«Vĕ facemŭ în scire, că pentru madéua ceftiliculuĭ luĭ Hagi Mimiş aga, în trecutele ḑile s'aŭ scrisŭ poruncile Domnieĭ Mele pe largŭ în ce chipŭ aveţĭ a urmà, cum şi către Capichehaiaua nóstră ce avemŭ la Nicopoe, asemenea amŭ scrisŭ pe largŭ, dela carele avemŭ însciinţare acum pe largŭ de rĕspunsulŭ numituluĭ Mimiş-aga, care ḑice că raelele locuitorĭ de acolo dela ceftilicŭ, de şi-aŭ făcutŭ de sineşĭ casele lorŭ pe pămîntŭ alŭ ţĕreĭ şi aŭ trecutŭ hotarulŭ în sciinţa sa nu este». Domnitorulŭ trimite pe Peşchergi-başa alŭ sĕŭ, «cu carele vĕ poruncimŭ. ca luândŭ împreună şi pe zabetulŭ judeţuluĭ cu toţĭ neferiĭ luĭ, să vĕ scoborîţĭ acolo la ceftilicŭ, unde să daţĭ de scire şi Capichehaialeĭ nóstre dela Nicopoe, ca să vie şi elŭ împreună cu dumné-vóstre la faţa loculuĭ, carele să îndemne şi să înduplece şi pe numitulŭ Mimiş-aga de a venì împreună la faţa loculuĭ, unde să strîngeţĭ dumné-vóstre şi pe bĕtrâniĭ locuľuĭ, carĭ aŭ sciinţa hotaruluĭ despărţitorŭ, ca să cercetaţĭ cu scumpĕtate, şi găsindu-se casele acelorŭ

(1) Cod. XXIX, fila 175.

raele făcute pe pămîntulŭ ţĕreĭ, saŭ orĭ-ce nămestie, saŭ îngrădire, să le tăiaţĭ, să le sfărîmaţĭ, şi cu toţiĭ să se rădice a nu îngădui câtŭ de puţinŭ să calce pămîntŭ de alŭ ţĕreĭ».

La 20 Maiŭ 1796, Vodă are scire că s'aŭ sfărămatŭ 15 bordee făcute de raelele din cefitlîculŭ luĭ Hagi Mimiş pe pămîntulŭ ţĕreĭ şi ordonă a se consemnà fapta şi îndreptarea hotaruluĭ ţĕreĭ în condica judeţuluĭ şi în a Divanuluĭ, «unde s'aŭ datŭ în păstrare şi sinetulŭ acesteĭ îndreptărĭ». (1)

Pitacŭ din 9 Ianuarie 1796 către Vel Spăt., către Vel Vorniculŭ poliţieĭ şi către epistatulŭ Agieĭ.

«Fiind-că Ne-aŭ venitŭ împĕrătéscă vrednică de închinăciune poruncă pentru raelele Filipopoleĭ şi a satelorŭ de prin prejurŭ, să se întórcă la patria lorŭ, poruncimŭ dumné-vóstre să cercetaţĭ şi câţĭ se vorŭ găsi din numitele raele, să-ĭ aduceţĭ înaintea dumné-vóstre ca să-ĭ cercetaţĭ cu de amĕruntulŭ la ce orênduială se află aicĭ, orĭ ruptaşĭ la dajdie, orĭ la altă bréslă de este, cum şi de are casă saŭ prăvălie aicĭ? de este *familiarŭ* şi câtă vreme e de când lipsesce dela patria luĭ? De care făcêndŭ catastihŭ cu întrégă pliroforie, să arĕtaţĭ Domnieĭ Mele». (2)

Pitacŭ din 24 Iunie 1794 la ispravniciĭ ot sud Argeşŭ.

Vĕ facemŭ în scire, că după însciinţarea ce mi-aţĭ făcutŭ pentru doĭ ómenĭ ce se află locuitorĭ acolea, anume Manea şi Simea şi cu mărturie dela Cămăraşŭ Paraschiva Hagi Gheţulŭ, cum că fără nicĭ o pricină de vinovăţie li s'aŭ luatŭ de *către Voevoda dela Şiştovŭ* o sémă de lucrurĭ şi banĭ, numaĭ cu cuvîntŭ căcĭ n'aŭ trecutŭ pe la schela Dunăreĭ, s'a trămisŭ cartea Domnieĭ Mele şi cu mumbaşirŭ într'adinsŭ de aicea la Voivoda, ca să împlinéscă tóte lucrurile ómenilorŭ; carele însciinţéză Domnieĭ Mele cum că aceştĭ doĭ numiţĭ, împreună cu alţĭ nouĕ inşĭ, aŭ fostŭ întovărăşiţĭ la hoţiĭ, carĭ aŭ făcutŭ haidutlucurĭ acolo peste Dunăre, maĭ vîrtosŭ la unŭ satŭ ce se chiamă Oraşu, din préjma Şiştovuluĭ, aŭ ridicatŭ şi arme asupra isbăşieĭ. Decĭ fiind-că Voevoda face acéstă arĕtare pentru dînşiĭ, pentru ca să Ne pliroforisimŭ dar prin cercetare, vĕ poruncimŭ Domnia Mea că

(1) Cod. XXIX, fila 182.
(2) Cod. XXIX, fila 141 verso.

cu acestŭ mumbașirŭ ce vi se trimite într'adinsŭ, sluga Domnieĭ Mele .... să avețĭ a trimite pe amîndoĭ maĭ sus numițiĭ aicĭ la Domnia Mea. — 1794 Iunie 24. (1)

Pitacŭ la mâna luĭ biv Vel Medelnicerŭ Ștefanŭ Fălcoianu, spre a merge cu voie domnéscă până la Iașĭ, ținutulŭ Bucovineĭ (?), să-șĭ caute de pricina moșieĭ sale ce are acolo, Secheleŭ. Domnitorulŭ îĭ dă astă carte, ca să fie sciutŭ și cunoscutŭ de dregĕtoriĭ loculuĭ. (2)

Mazîlirea luĭ A. Moruzi.

Căderea luĭ Reis-Efendi (exilatŭ la Chio) și a luĭ G. Moruzi din dragomanatŭ aŭ adusŭ căderea și a luĭ Alex. Moruzi din tronulŭ muntenescŭ Dușmănia în care trăiaŭ Moruzesciĭ și Ipsilantesciĭ, deși înrudițĭ, dușmănie amintită de Verninac, representantulŭ Francieĭ la Constantinopole, în raportulŭ către Ministrulŭ sĕŭ din Paris, Delacroix, cu data 2 Sept. 1796, a grăbitŭ cu bună sémă mazîlirea luĭ Alex. Moruzi.

Amŭ spusŭ dejà acésta în volumulŭ nostru din Istoria Românilorŭ alŭ V-lea (pag. 509). Acolo promiteamŭ ca anexă diversele documente din Hurmuzaki, relative la afacerea Consulatelorŭ francese din Bucurescĭ și Iașĭ. Prea marea extensiune a volumuluĭ de față ne obligă să nu ne ținemŭ de cuvîntŭ și să nu maĭ îngroșămŭ volumulŭ cu înșirarea de documente, ce lectorele le póte aflà cu înlesnire în colecțiunea Hurmuzaki.

Acì ne mărginimŭ a documentà data mazîlireĭ luĭ Alex. Moruzi. In o notă a luĭ Verninac către Delacroix, din 2 Sept. 1796, se face mențiune de mazîlirea luĭ Alex. Moruzi.

Cod. XXX, la fila 191 (Arch. Stat.) ne face a vedé că la 23 Augustŭ stilŭ vechiŭ nu maĭ este Moruzi în capulŭ Țĕreĭ-Românescĭ, ci boeriĭ caimacamĭ.

Ultimulŭ actŭ din Cod. XXX este fără dată, dar urmézā unŭ actŭ din 6 Novembre 1796, care dejà se adresézā către noulŭ Domnitorŭ.

Boeriĭ caimacamĭ aĭ Țĕreĭ-Românescĭ sunt Radu Slătinénu, Dimitrie Négu și doĭ Vornicĭ. (Vedĭ actulŭ din 15 Oct. 1796 în Cod. XXX, fila 197).

(1) Cod. XXIII, fila 266.
(2) Cod. XXVI, fila 64 verso.

Moldova.

Sinchronisticŭ cu domnia luĭ Alexandru Moruzi în Muntenia domnesce Michaiŭ Suţu în Moldova. Unulŭ schimbă pre celŭ-laltŭ în aceste două Principate.

In volumulŭ meŭ al V-lea din Istoria Românilorŭ, aniĭ 1774—1800, am scrisŭ pre câtŭ maĭ pe largŭ şi despre acéstă domnie (pag. 512—540). Ne-aŭ maĭ venitŭ la mână de atuncĭ unele documente şi notiţe cu referinţă la domnia luĭ M. Suţu şi ne grăbimŭ a le face locŭ aci, la finea acesteĭ lucrărĭ.

Curtea şi Divanulŭ. In Curtea şi Divanulŭ luĭ M. Suţu în Moldova aflămŭ perindându-se boieriĭ următorĭ:

Ioanŭ Canta Vel Logofĕtŭ, N. Rosetŭ biv Vel Logofĕtŭ, Iordache Ghica Vel Logofĕtŭ, Dracache Depaste Vel Vornicŭ, Iordache Balşŭ biv Vel Vistierŭ, Costinŭ Catargiu biv Vel Vornicŭ, Iordache Canta biv Vel Vistierŭ, Constantinŭ Balşŭ Vel Vornicŭ, Nicolae Rosetŭ Vel Vornicŭ, Constantinŭ Ghica Hatmanŭ, Constantinŭ Grecénu biv Vel Vornicŭ, Ioanŭ Razulŭ biv Vel Spătarŭ, Constantinŭ Balşŭ biv Vel Spătarŭ, Michaiŭ Sturdza biv Vel Vornicŭ za Aprodĭ, Dumitru Saulŭ biv Vel Vornicŭ za Aprodĭ, Gavrilŭ Costache biv Vel Banŭ Manolache Conachi Vel Vornicŭ za Aprodĭ.

Toţĭ aceştĭ boerĭ primescŭ ordinŭ dela Vodă Michaiŭ Suţu ca să se adune la Metropolie în 12 Septembre 1793, «să cercetaţĭ cu amĕnuntulŭ cererea ce în scrisŭ face către Domnia Mea alŭ Nostru cinstitŭ şi credinciosŭ boerŭ D-luĭ Ştefanŭ Sturdza biv Vel Logofĕtŭ, pentru moşiile Popesciĭ şi Handresciĭ dela ţinutulŭ Cârligatureĭ, ce le-a avutŭ zestre dela sócra dumné-luĭ, Spătărésa Maria Gavriliţésca, şi pe urmă pentru nisce pricinĭ ce născură asupra numitelorŭ moşiĭ, dândŭ scrisorile în mâna cumnatuluĭ domnieĭ sale Iordache Gavriliţă, ca să li se îndrepteze acele pricinĭ, carele n'ar fi adaosŭ a le da înapoĭ, ce ar fi trecute în stăpânirea D-luĭ C. Palade Vel Vornicŭ, făcêndŭ arĕtare dumné-luĭ Logofĕtulŭ şi tuturorŭ dreptaţilorŭ ce ar fi avêndŭ asupra numitelorŭ moşiĭ. Dreptŭ aceea dumné-vóstre, după hotărîrea sfintelorŭ pravile, veţĭ hotărî, însciinţândŭ pe Domnia Mea cu anafora. Dumné-ta Vornice de Aprodĭ să staĭ să iea pricina acésta sfîrşitŭ fără de nicĭ o întârdiere.—1793 Septemvre 12. (1)

L. sig. mijlociŭ, ovalŭ, 1793. Iŏ Mih. Const. Suţu.

(1) Originalulŭ este la Academie, portof. I, doc. No. 144.

La 1795 Aprilie 8, Michailŭ Const. Suţu Voevodŭ dă 15 salaşe de Ţiganĭ veniţĭ de peste hotare aicĭ în Moldova, «carĭ s'aŭ luatŭ întru a Nóstră domnéscă stăpânire, s'aŭ datŭ danie şi miluire de către Domnia Mea dumi-sale biv Vel Vorn. N. Rosetŭ pentru slujbele ce aŭ făcutŭ pămîntuluĭ acestuia cu credinţă şi silinţă, cum se arată în chrisovulŭ ce Domnia Mea amŭ datŭ dumi-sale.»

Actulŭ este întăritŭ din noŭ cu sigiliulŭ luĭ Ioniţă Sturdza Voevodŭ, la 1822 (1).

Iŏ Michailŭ Const. Suţulŭ Voevodŭ. Carte din 1795 Martie 20.

Către Alex. Beldimanŭ biv Vel Paharnicŭ şi Stamate biv Vel Post. ispravnicĭ de ţinutulŭ Némţuluĭ. Clucerulŭ Manole Furculiţă a arĕtatŭ că la acelŭ ţinutŭ are părţĭ de moşie, anume Breţcanĭ, i Ungurescĭ, i Cârligulŭ, totŭ într'unŭ hotarŭ, cumpĕrătură cu scrisorĭ încredinţate, ce sunt pe Valea Négră, şi fiindŭ nehotărîte de către părţile celor-lalţĭ rezeşĭ, aŭ făcutŭ cĕrere ca să i se alégă şi să i se hotărască părţile sale.

Ordonă acéstă alegere şi hotărnicie.

Folio mijlocŭ { Sigilŭ de céră roşie pe dosulŭ cărţeĭ, în formă de scrisóre (1).

(1) Originalulŭ este la Academie, portof. X, doc. No. 271.
(2) Originalulŭ este la Academie, port. X, doc. 62.

INDICE CHRONOLOGICŬ ALU DOCUMENTELORŬ.

Documente fără dată.

*

GREŞELI.

In titlulŭ paginelorŭ 3, 5, 7, 9, 11, 13, 17, 19, 21, 23, 25, 27, 29, 31, 33, 35, 37, 39, 41, 43, 45, 47, 49, 51, 53, 55, 57, 59, 61, 63, 65, 67, 69, 71, 73, 75, 77, 79, să se îndrepteze 1793—1796 în loc de 1790—1793, cum din greşală s'a tipăritŭ.

La pag. 845 in colóna intâia să se îndrepteze 1793 în loc de 1593.

